SACRORUM
CONCILIORUM
NOVA, ET AMLPISSIMA COLLECTIO,
-IN QUA PRÆTEREA Q^U Λ
PHIL· LABBEUS ETGABR. COSSARTIUS S.J.
Et noviffime Nicolaus Colbti *in lucem edidere,*
EA OMNIA INSUPER. SUISffo LOCIS OPTIME DISPOSITA EXHIBENTUR., QJJÆ

JOANNES DOMINICUS MANSI,
ARCHIEP1SCOPUS LUCENSIS EVULGAVIT.

EDITIO NOVISSIMA
AB EODEM OPTIME MERITO ^PRÆ.SULE
POTISSIMUM FAVOREM ETIAM ET OPEM PRÆSTANTE
£ALMO ***CARDINALI DOMINICO PASSIONEO***
SANCTÆ SEDIS APOSTOLICÆ BIBLIOTHECARIO,
ALIISQUE ΠEM ERUDITISSIMIS VIRIS MANUS AUXILIATRICES FERENTIBUS CURATA »
Novorum Conciliorum, novorumque Documentorum Additionibus locupletata,
Ad MSS. Codices Vaticanos , Lucenfes, aliofquc reccnfita , *Sc* perfe&a.
ACCEDUNT ETIAM NOTÆ , ET DISSERTATIONFS QPAMPLUIUMÆ, QUÆ IN CETHRIS. EDITIONIBUS DESIDERANTUR.

TOMUS VIGESIMUS.
Ab anno MLXX. ujque ad ann. MCIX. indufive.

VENETI IS MDGCLXXV.
APUD ANTONIUM ZATTA.,
SUPER lOR^UM PER.MISSU, AC PR.1VILEG 10.
(£d,m Hu^,K „-Mr , „Ma Π Cl CCIl.)

NOI RIFORMATORI

Dello Studio di Padova.

AVendo veduto perla Fede di Revifione, ed Approvazione del *T. D. Filippo Rofa* Inquintor Generale del Santo Offizio di *Venezia* nel Libro intitolato : *Sacrorum Conciliorum &c. .Auflore P. Philippo Labbeo Soc. Jefu curante Nicolao Coleti , & Joanne Dominico 'Manfi &c.* non v'elTer cofa alcuna contro la Santa Fede Cattolica, e parimente per attcftato del Segretario Noftro , niente contro Principi , e buoni coftumi , concediamo Licenza ad *.Antonio Zana* Stampator di *Venezia* che poffi effere flampatQ, offervando gli ordini in materia di ftampe , e prefentando le iolire Copie alie Pubbliche Librarie di Venezia, e di Padova,

Data li 20. Dicembre 1767.

(Sebailian Zuftinian Riform.
Ç Alvifc Vallareffo Riform.
(Francefco Morofini z.° Cav. Proc. Riform.

Regiffrato in Libro a Carte 335. al Num. 2304.

Darvidde Marcheftni Segr.

SYLLABUS
EORUM, QUÆ IN TO^Ô XX.
CONTINENTU R.

Que hoc Indice notata fune , noilrx Editioni noviter acceflere Λ^μβλ// *dominici Maηβ* cura, qui ad Archicpifcopatum Lucenfetn cve&us, gloriole obiit, omiflis iis, qur forte typothetarum vitio notati non potuerunt.

CON-

— COM-

— PA

MONITUM

FAto nefcio y«o in praedemis 'Tomi XIX. p$g. 14. fita fuerunt extra locum Notar David Wilkins ad Canones Ælfrtci ad Wulfinum Epifcopian. admonentur itaque Leftores quod excudenda erant poft eos Canones pa^.^^t. ejujdem Tomi fitos, ibique legenda Junt.

CONCILIUM

=C ONCIL I ü M"

ROMANUM

ü* r.Piti a«
..'.'- ".,T.

AB ALEXANDRO II.

Anno Chrifti 1070. congregatum.

Ubratxm anno 1070- *Conti-* A *itum Romanum ab .Alexandro II. Papa, cujus nulla mentio nec in Annalibus Ectlcfiaflicit, nec in CoUtiltonc Conciliorum. Cofmas enim Decanus Pragenfis, <jui boc tempore vivebat, in Cbron. Bobemtrum ait:* Anno Dominicas Incarnationis MLXX. Dux, (*nempe Bobewn<*) Wratislaus in moribus Deo carus & hominibus, nec non in rebus bellicis miles praeclarus, ihfpiratione divina commonitus monaftenum in metropoli Bohemiae urbe Viifegrad vocat*, qux omnium terr® illius civitatum quafi mater & domina eft, Deo juvante conftruendum pia mente propofuit. Ad cujus propofiti efficientiam non mediocri animo confilia pertradans, dignum duxit quatenus monafterium, quod gratia Dei coopérante conficiendum devote propofuerat, faudx Romanæ ecclefix Pontifici regendum, omnique ab adverfitate diligenter protegendum, fimul cum Canonicis ejufdem ecclefix commendaret. Igituf Petrus ecclefix fandi Georgii Prxpofitus Romam miflus devota nuncia fui Ducis Domino Apoftolico fideliter infinuavit. Qio audito venerabilis Papa Alexander II. Deo gratias pro tam felici prarfati Principis defiderio retulit, moxque (ynoduin convocavit, in qua LXXII. epifeopi fuerunt. Quibus pofiquam omni* prxdidi Ducis verba recitavit, eundi unanimi corde & voce glorificantes Deum, qui fandam fuam eccfefiam in toto Orbe dilatare non ceffat, rcfporkierunt, Amen. *Refertur pojiea Rejcriptum Alexandri 11. datum* VU. Idus Mati. *1'erum illud vel addititium, vel faltem interpolatum; entre foins ab omnium altorum folo prorfut diverjus fit, illndtjue non paucss difficultates patiatur.*

AD CONCILIUM ROMANUM

A» caufa fubm'ffi tu.tient Romans Pontificis Monaflerii Pragenfis recent confieaili,
Amu ut fertur 1070.

ADNOTATIO CRITICA.

s®*) m,,!' iX' f*1 XTEnetus Labbei editor anno huic aflîgnat concilium quoddam Romanum ab Alexandro cum LXX. epifeopis aifidentibus habitum, in quo oblatum abVTratislao Bohemiae duce monafterium quoddam a fe Pragx conftrudum, lub Apollolicst Sedis tuitione A regimine excipitur. Nec diffiteor id

anno CHRISTI *П

id legi apud Coinum Pragenlcm lib. II. ad Ann J070. fed mihi, ur vera fatear, fnlpecta eft anni gUIU5 Gtsodus adeo conferto epilcoporum numero celebris, cujus non alta tantummedo, led memoria omnis apud coxvos Ruptores exciderit Qtiajc hanc ipfam 1) notium male collo· atam opinor, nec alarius concilii memmille Colmâm cenleo, quam ejus, quod an. 1068 occafione celebris acculationis m Pètrum Florentinum archiepifdopnm inllitutat Rome habitum eft, ut. ex noftra cnronologia liquet. Conjedur® huic fundamentum Col- A mas Iple prxbei; nam ibi integro biennio redamchronologiam praeverrit; notai enim in $. proximo praecedenti Gebehardum Pragcniem eprlcopum re nunciatum firifle anno 1068. die Julii, & feria J1 diedonwusa, VI. nonas Julii unitionem epitcopalein accepifle; qut lane temporum chara cieres non quidem annum 1008. led J066. Iignant. Non ell ergo, cur concilium anni to68. a concilio in cauia Pragenli, male in anno 107^ collocato, diftinguatur. &c.

jgwk. «AQu <A5u «Afiu 'war «A&U <Aft» «Axfr

SYNODUS TREVIRENSIS

In caufa Clerici cujKj'daM beneficio (ho injurii privati,

Ame circiter 1070.

Ibid.

Colaldus quidam presbyter beneficio fuo expoiiatus fuerat a Richerio Diacono obtendente illum cum morbo gravatus decubuerat, monafticam profelfionem aflumpturum fe ftaruifle, ac re ij fa induille cucullam. Qucrelasea deref.ias tuiti presbyter ad fynodum Trevirenfem, cui Udo, Bejus urbis archiepiieopus, praeerat, fed ignota de caufa demum lis ex concilio ad Alexandrum pontificem tranfiii, a quo fecundum presbyterum judicatum eft. Narrat lucc Alexander in fua ad Udonem epiftola inter Labbeanas XXVI.

VOLATERRANA SYNODUS DIOLCESANA

*Pre refittuende vita totnnennn profcjfcuœ Eccl^fia iliint Ca*m>cif*

Cifiit antMm 1070. *habita*

itu. Ik Arrhae VcTuiroVei »rgi< M··· b«nAu(v*v •>t

/"SUoniam in iftiu» mundi ftatn nihil certum, nihil fu mum cognofeimus, neque aliquid fidei, vel quequam fpet m illo ede videmus; fed omnia, qux in eofunt, caduca efle & momentanea cernimus, nobis pro ceno eft neceflarium, non folum vitare, fed etiam fugere quicquid eft anima: contrarium, & illud appetere, quod eft libi falutifenim, &c. Cuius amore, cujulque diledione ego Herimannus licet omnium epilcoporum intimus, Dei tamen nutu epifeopus temper gubernor, quamquam eundis hominibus fim nequioi X ultra quam credi Jxaiht, fim peccator. Obhoc vero ut mihi fubvenire divina dignettu gratia, commercium huius fandx ccclcfix huc utque detcftabile volo ad falubre, & cxlelle remedium transferre. Patet namque iftius ecclclix 01 dines, videlicet Archidiaconaium, Prxponturam, &c. reliquos Ordines hailenus elle inurpatos, ac male fuille dtipofitos. Et idcirco Deo opitulante, & iftms iAiodalis concilii conventu corroborante, x Oruines pra'didos dilpono ita manere, quatenus ad iulum redeant, & generales habeantur. Quo- Cumque enim 'empore hujus laintlx cccleiix quili bet fratrum ab illo migraverit Uculo. iua canonica, qt:x ulque mouo abufive fallo appellatur nomine, deinceps nuncupetur vero & proprio vocabulo, eum fcilicet ut illi habeant clerici, qui fecundum luam icienii.nn hic regulariter vivent, donçc alter huiuiecmodi clericus veniat, qui cum exteris fratribus regulariter vivat. Quis ell uhquam mortalium tam beatus, quarti ille, qui ad hoc nititur, ,»t cxlomm gaudia contemplari queat, Sandorumque beatiiuuinc perfrui valeat ' Ad illam tantx claritatis felicitatem ego Herimannus Dei gratia epifeopus pertingere cupio, fi illius Ccft voluntas, qui noftrarum mentium eft mfpeâor, noftrorumque iecretorum cognitor Filus, him namque de illa noftrt Redemptoris benigna Îromiliionc: Peccator quacumque hora convertis uerit, vita vivet, & non morietur. Propter ergo 1'upernx renumerationis beatitudinem, & propter animarum meorum lucceflbrum epilcoporum *i*-lutem, communi conlenfu corroborante fynodale concilium, ad honorem hujus fandx ccclefue ego Herimannus Dei gratia rpifeopus ftatuo, & con- „pfirmo ordines praefatos clericis his regulariter degentibus habituros. Hoc tamen illa ratione alleto, quod poilquam aliquis iftorum fratrum ex ifto obierit Ixculo, nulla alia adhibeatur lententia, mfi ut fratres m ifto loco canonice viventes, ordines jam memoratos habeant communes, .lonec reperiamur clerici Deum timentes, quibus participentur ipirituaiitcr. Sive ordines, hoc eft canonica, archidiaconatura, prxpofirura, fit ceterorum Ciclehafticorum ordinum myllcria, qui luerint eorum, qui liare videmur Ixculariter, live E eorum, cernuatur vivere regulariter ft.itribus tamen accidant canonice degentibus. Curtem enim S Agathe Virginis cum omnibus pertinentiis luis intra & extra le habentibus, umili modo fupra dictis fratribus comedimus. Curtem S. Odabiani cum omnibus fuis pertinentiis, & vineam decutiente cum laboratoribus, qui eam laborare debent, qua: fratribus regulariter viventibus luntconceiia, a exteris fratribus eos habere laudamus. Inlupcr omnia, qux illis data funbj vel in antea danda fuut, feti conquirenda funt, eos tenere confirmamus. Si quis vero fraude maligna imbutus, vd telle diabolico fuerit infedus, tale dans conhlium, quod illud falubre conllitutum removeatur

A

x N " [redacted]tur, vel aliter commutetur, nifi ut fupra didum A Chresti ' au®or'ta,e Apoftolorum Perri & Pauli, & [redacted] ex potettate mihi a Deo concerta, illum fegrego a fidelium contortio, illum feparo a fande eccle-fi« gremio, illum damno, maledico, & excom-munico, &c.

Ego Herimannus Dei gratia Epilcopus confir-mavi, fit iubfcripfi.

Ego Wgo archidiaconus confirm avi, manu mea me fubfcripii

EgoTarolfo arehipresbyter confirmavi, fle fub-fcriph. ans<> '''A1*TI

Ego Pernis presbyter confirmavi^ flt fiiMrripfi.

Ego Avzo Diac< nus, fic canonicus iubfcripfi.

Ego Adrlmus diaconus fubfcrjpfi.

Ego Albertus diaconus iubfcripfi.

Ego Andreas Diacogus iubfcripfi.

Ego Dhido prrpofitus iubfcripfi.

Ego Chrillianus presbyter 1nbicripfi.

Ego Heinricus cantor lubfciipfi. ..

•89·

CONCILIUM, WINDLESHORENSE,

In quo per eundem iedis aportolicx legatum, epilcopus unus & aliquot abbates depofiti, anno MLXX. fer. II. poli Pentecofien.

P *2/f Wintonienfem fimod^m , cardinales legati ab yingha difceffermt, Romam reverjieri, relinquen-tes illic Hermenfrednm epi/copum Sedmunfem, quo pafelo poffy aliis tergentibus catfis, aliam frnodnm babeeit, de qna dicere fic pergit Rogertts :* Die au, tem pentccoftes, rex apud Windlcshoram vene-rando Baiocenfi canonico Thomas , Eboracenfis ecdefias archiepifcopatum ; & Valcellino capella-no fuo, VZintonienfis ecdefias praefulatum dedit. Cujus juiTu mox in craftino prsedidus Sedunenfis epilcopus Hermenfredus fynodum tenuit, Joanne & Petro cardinalibus prxfaris Romam reverfis . In qua fyUodo Agelricus Suthfaxonum pontifex non canonice degradabatur, quem rex fine culpa Bmox apud Mearlesberge in curtodiam pofuit : ab-bates etiam quamplures finit depofiti. Quibus de-pofitis rex fuis capcllanis AUrado orientalium An-glorum prarfulatuin, & Stig.indo Suthlaxonum de dit epifiopatum: nonnullis etiam Northmannicis monachis abbatias dedit.

Q G C. Qpr Rc^erus fynodi» dmbu· , VCintoaienli , *tc* '*'indlr«horenf>, tribuit · ea Ordencui * & auflor * * na vine Lanfranci in Wmdlrihorenletn unam conferunt . ' <>r quali nol.'a omnino VVintooienfi» fytsodu» fin liet . lo eo quelque a Rogem differunt , quod Anjlu» hic >n)uft' de-politur epifeopo» A; abbate» ligmficet , a rege icilicet Guillelmo , qui N'>rmannor luo» >>, lubrtituete volebat ilii , utpote Normanni , mento id Udum afferant. -

CONCILIUM LOND1NENSE,

Lanfranci archiepifeopt Cantuarienfis, tu quo epifeopatus quidam ab oppidulis ad urbes translati: & Wulllanus ob imperitiam Vffigornienfi epifeopatu tantum non privatus anno Domini MLXX.

T}O tempore, auftore Lanfranco, habitum eft -Ea Londini, antiltitum, reliquorumque facerdo-tum concilium: in quo decretum cft, ut aliquot Ledes epifcopales, qux in oppidulis ac pagis antea fuerant, in urbibus & locis celeberrimis colloca-rentur . Quo factum eft, ut Bathonia, Lincol-nia , Sarisberia , Exonia, Cedria, atque Ciceftria, urbes, hutulmodi novo epilcoporum domicilio no-bilitatae funt. Id quod infra perappofitus magis perfpicue indicabit locus. Adfuit in concilio WI-fianus Wigomienfis epifeopus, vir etfi literarum nefeiens, ianditate tamen vitx multo clarilTunus. Hunc Lanfrancus ut hominem imperitum, & ob id, quemadmodum prxdicabat, minime ea digni-tate dignum, privavit. Quamquam illud, ut vul-go ferebatur, non ea in primis de caula fecerat, E quia nidis ingenii elTet; fed ut potius in locum ejus, voluntate principis, homo Normannus fur rogaretur; quod Deus non permifit. Porro WJ fianus coa&us indumenta pontificalia deponere , divino animi ardore repente inflammatus, regi , inquit: Melior te, his me ornavit, cui & red-dam . Atque deinde ad fepulcrum divi Eduardi , cujus benefici ? epilcopus faitus fuerat, profectus , & vefiitu infigni fe exuens: baculum ita alte in lapide monumenti infixit, uti nulla vi extrahi pof-fet. Quo miraculo rex & Lanfrancus territi ma-gnopere vinim fandum orarunt, ut fiimptis indu-menti infignibus fuo potiretur honore. Quorum tamen injuriam Wlfiani fingularis landitas pluri-mum infamavit

i

fSÏ!S< Al" T,

CONCILIUM PROVINCIALE

INCF.KTI LOCI IN NORMANNIA

<o··| P<»r·

Ab Hermenfredo Sedunenfi epifcopo, & Huberto S. R. E. Cardinali, Alexandri П. Papa: Legatis, agente Guillelmo Gonquarfiore Anglorum Rege pro eledione Lanfranci Cadomenfis Abbatis in Archiepifcopum CantuanenKm. celebratum Anno Dom. 1070. Alexandri П. P. jo. Ind. 8. Philippi Francorum regis io. Guillelmi П. Normannorum Ducis jj. Anglorum Regis iv

Huic finodo ordinandi Canjranci Cadome^fi. jfk-batn caufa in Arcbiepijcoptcm Contuartenfem, tefiimomum perbibet Ordcricui Vitalis Hifi. Eccl. hi> iv m bxnc modum Seduneniis igitur epifeopus poflqu^mStigandum (ut jamdiiiurneft) depoiuic, L-nkancum ad regimen Pontificale invitavit, 6r in Conciln enifeoporum ac abbatum Nonnannix, petitionem ecckfix Dei denuntiavit. Ille autem pertuibatus, tam grave fibi onus extimut, & inductas ad deliberandum petiit : indubitatum tenens, quod timui ire non pollet monuchi otium & archiprariuli' negotium &c *Rem acuratixi exhbet ipfemet Lanfrancos toijitua ad Summum Pon~. ttfi'sm -d.exandrum data.*

SUMMO SANCTÆ ECCLESIÆ

PAmori Alfxandro Papa

Lantrancvs indignus Antilles canonicam obedientunr.

Nelcio cui calamitates meas aptius explicem, quajn ttbi, Pater, qui ipiorum mihi ca i lamitatum caufa exiliis ; nam cum de Beccenfi congregatione, in qua habitum religionis aflumpfi, a Principe Normannorum WiUelmo abllradus, Gadomcnfi prsteflem ctrnobio, imparque exifterem paucorum regimini monachorum, incertum habeo, quo judicio omnipotentis E>ei fadus fum, te cogente, {peculator multorum, numeroque carentium populorum. Quod cum praefatus Princeps jam Rex Anglorum fadus, multis variifque modis laboraret efficere, caflatis tamen laboribus fuis a me nullo modo potuit tmpetrare, quoadufque Legati tui Hermenfiedus videlicet oedunenhs epifeopus, & Hubertus S. R. E. Cardinalis in Normanniam venerunt, eptfcopos, abbates, ejufiiemque patrie nebiles convenire fecerunt, atque in eorum prxlentia ut Cantuarknfcm ccclefiam regendam fuiciperem, ex auftoriule ledis apoftolies preceperunt &c.

CHRISTI CHRiSTI

CONCILIUM PEDREDANUM

In Angha, anno Chrifti ml xxi habitum

fr.77

I ^nGancus Thomarn Eboracenfem confecra--La v't epifeopum : quo coniecrato, reverendi Matiani VFigorncnfis epifeopi mota efl iterum querela; * & ia concilio, in loco qui vocatur C Pedreda, celebrato, coram rege & Dorobermae archiepifcopo, & primatibus totius Anglic De» gratia adminiculante,eft terminata. (a)

CONCILIUM MOGUNTINUM II.

In caufa Caroli Conftantienfis epifeopi, quem clerici ciufdcm ecclefiar, ob crimen fimonix & 1icrilegii, fede depont urgebant. celebratum anno Domnii MLXXI tempore Alexandri papx II

T\OH obitum Remolds Conftantie^i epifeopi, Carolur Magdeoivgmjis canonicm jucceffit. Çui cum p.xejfu temporii pro fuo h'itu magii quam ex raleone rem gereret, indignantes clerici, *inquit Lamixrtu.*, a communione ejus fe abflinere cceperunt, propter fnnoniacam hxrefim, per quam epifeopatuin ufurpafk dicebatur : id quoque ei crimini dantes, quod plerofque ecclefix thefauros furtive ablluliticl. Qua accutationc Roinam perlata, Romanus pontifex mandata direxit Moguntino archicpifcopo, ne ullo rη<klo abeoconfecraretur, donec in fui prxfcntia caufa diligentius ventilaretur. *Et Jub bx .inno idem auEior injeriui de profecu->tione caufet* I Carolus, cui rex Conilantienfem epilcopatum dederat, aflidub prociamationibus pro ordinatione fua ledem apoflolicam appellabat : e contra fratres Confianticnfes obftinala contentione obluâabantur, ne contra canonum infhtuta is, qui porter fimoniacam tarrefun furti quoque infimulatus fuerat, fibi epifeopus ordinaretur. Papa, cum ei molefti dfent, cognitionem caufic < fe ad archiepifcopum Moguntinum rejecit. juffitque ut utriïque vocatis ad fynodum, rem diligentiiTime ventilaret. & fi crimina quz objiciebantur refellere non poflet, nulla eum ratione confecraret. Hac de caufa fyno-

(·) Chrorucon VValtcn addit. *V cauja epifcopo Wiiormtnfi adjudicata.* Wilkit·

anno cV,'y<ÎT'

ANNO ch msn

. — i nodum archiepilcopus Moguntue indixit in men-fem Auguftum Rex concertationem hanc iniquo *η·®o fiebat propter amicitiam Çaroll, & plurima fervitia, quibus etiam in re familiari plerumque fibi eommodiflime adfuerat : δ idcirco munera fua rata ei manere cupidiflime vole, bat. Unde Moguntino archiepifcopo graviter fuccenfcbat, quod non ftatim eum, contemptis ob-Arepentium fratrum funultatibus, ordinaflet. Sed ille immobilis perfiftebat in lententia : illud prs fe ferens , quam terribiliter anno fuperiore a papa pro funili caufe objurgatus fuilfet, A quam vix & aegre fine xiamno gradus fui evafiflct, & quod portes recentibus litteris fedia apoftolic», ne fine diligentiflima difcuflione manus illi imponeret, commonitus fuiffet. Itaque inflantibus lam Kalendis Augufti, rex Moguntiam properabat , cupiens ipfe in difcuflione tanti negotii cum archiepifcopo cognitor aflidere.

Et infenut enarrato obitu Leopold! regit carifimi , fsn ro in itinere meri contigit, pergit captam bijtoriam verbii iflit :* Rex magnifice ac regaliter curato funere, Moguntiam, ficut inrtifuerat properavit . Cumque flatuta die in fynodo cum epicopis afTediflet.* aderar Carolus, *ederent fit* fratres Conrtantienfes, magnam ei molem criminum objcâantes. Contra quos rex, quantum falva verecundia poterat, dedita opera niubatur, fit modo objeAa purgare, modo ponuus dbjeftorum, qus non poterat purgate, callidis lermonibus nitebatur attenuare, plerumque etiam inftantium & perurgentium procacitatem verbis durioribus corripiebat, ac frontis impudentiam, oppofita auctoritatis lus maritate refringere tentabat. Primum & fecundum diem in hoc negotio inLumpfit. Cumque acculatorum conftanüam nec veritate rrtponfkxiis , nec arte dicionis eludere pollet: ad ultimum probatis qus objoda fuerant criminibus , baculum epifcopalcm ab eo recepit: verbis tamen 'cxquifitiflimis meflitiatn ejus *coniolabatur*, promittens quod, dum primum fibi opportunum fiefet, benigna vice hanc calamitatem ei compenlaret.

Et inferix· eodem orneo en fine: Carolus, qtKm ab epiicopatu Conftanticnfi de*eâum fupra diximus , regreffus ad Magdeburgenfem ditrcefim iv. Kal. Januarii obiit. *Hunc finem accepit borne en idijfimns gloria , ç<i cum malit artibue eam affata conatui effet, meffuit loco gloria ignominiam , fimulque mortem ex maerore cor excedente percepit.*

G. G H«c B'niui ex Lamberti Schafnaburjtenfi» chron <o. Nu c ly<K>4i aAa (ubf rio ae pr>u» Sigetrid· ad iummurn pontificem littéral de hec nefotio.

11GEFR1D1 EPISC. MOGVNTINI eptflola ad Alexandrum II.

De Carolo Conflantienfi epifcopo dcfignato

Apo/foltco factrdoti , tJ xniverfali papa , Sigifridm £ Mogunttna /peculator ecclefia, debitam, ut patri reverentiam , fiT promptam , ut tanto paftori , obedienttam .

ALtiflimus ille deorum deus, qui crleftis militis ordines ita difpofuit, ut alter alteri praeemineat, & ad obfcquium conditoris minor dignitas majori pareat: ipfe in ecclefia fua ita diftinxit odos opera digitorum fuorum , ut ficur (tella ab ftella differt in claritate, ita alter alterum précédât excellentis dignitate. Hanc autem graduum & officiorum diverfitatem , ita ad unam reducit concordiam unitas caritatis , ut ficut in fandis angelis , ita fit hic non fit invidia imparis claritatis. Quia ergo idem altiflimus vos, mi reverende pater, conflituit iri hac arcc praelationis, ut vice illius magni Petri fuis caput totius ecclcfiaflicz dignitatis : fe vobis omnis inferior ordo fubmittit, merito omnis membrorum articulata contextio vobis ut capiti obedit, juxta quod prsDcipit vas eleâionis; *Omnis anima poteflatibxe JuUimioribui fubdita fit.*

Ad hanc ergo formam cum vobis exhiberem debita: fubjeftionis obedientiam , multis fane injuriis affeitos fum , multa vobis indigna, & mihi intolerabilia paflus fum, Namque mihi Rome portto, viva voce, & poftea apoftolica 1cg»ttone, interdixifli, ne eum, qui defignatus eft jn Conrtar.tienfem cpifeopum, ullo modo confecrarem. quia audiflis elogio fimoniacx herefeos eum notabilem. In quo , quia vobis obedivi , multa, ut prxmiflum eft , a domino mco fuflinui : timeoque me adhuc graviora pafTurum, & ccclefiæ mer magnum fore detrimentum , nifi benignus ille Petrus clave fua me defendat, fit veflrx auâorttatis poteflas adyerfus regiam pete flatem zelo jufiitiz me protegendo fe accingat.

Accepi autem litteras vertex fanflitatis , u> quibus co 'tinebatur, ut ex praecepto veitro Colonienlcm archicpifcopum invitarem ; fit convocatis fratribus concilium celebrarem, in quo ejuf dem defitnati epifeopi caufa juxta veritatem diiCcuteretur" ut, aut reus criminis , qno infunulatur, a dignitate reficeretur; aut innocens, canonice confecraretur. In hoc etiam parui veftr* •âoritati, invitatis prxdido archiepitcopo & fratribus, locum & diem pracfcripfi ; fed concilium celebrandum perturbavit indiAio regie poteflatis, cogens me, & alios regni principes, in militiam fuas expeditionis. In qua re, obfecro ut fanAkas veflra obsequium meum habeat excufatum: fit rufi impedirer, impleflèm praeceptum vcflrum.

Prxterea relatum efl nobis, quia regia legatio eumdem defignatum epifeopum ad vos difeu ciendum, conlecrandumque deducat. In qua re, quid equitatis 6c juftitie fit, diferetionis veflrx. libra reâe dijudicet. Rogo autem excellentiam Dveflre paternitatis, quod fi ita verum efl, ne ipfe hoc a vobis accipiat , quod mihi , qui hoc canonice facere debeo , audoritas vcflra interdixerat. Quia fi ita fiet-, inde magis videbor pec carte principi meo , quod plus odio confeci are eum noluerim , quam jufta caufa, vel precepts veftro. Si ergo a vobis difcufliu, innocens fuerii inventus: remittite eum mihi fit fratribus meis confecrandum, ut, ficut oportet, *e* nobis canonice accipiat oleum *Coaiecretionii.* Hoc autem in fronte , fit in calce noftra teneat epiftola, quod non efl homo vivens, qui promptior fit me ad omnia veflrc jufltonis obfcquia. Qii vos praevenit in benediciionibus dulcedinis , ponat fuper caput ^cflnun coronam eternz beatitudinis.

G. C. Quid refponfi dederit Alexander e* eventu afti» ipfii concilii d'<cio>u· : jufEAe nimirum, ut c· o-|regaretur Moguntina iynodu*. eue de Caroli caufa fudicitim ferret. Hujua a&a dum: fabjicio, e»alia Te-(tsagcliu· edidit.

ACTA CONCILII MOGUNTINI, ANNO MLXXI.

Ffperante fuper omnia etemaliter regum *rege* domino noftro Jefu Chrifto, & fub eo regnante temporaliter iereniflimo Heinrico rege hujus nominis quarto: venerabili quoque Sigefrido, Mo·

I Moguntmx ecclefi® primate , & apoAolicx fedis A kg*t°» aurigante currum Dei anno jam xu. qui tunc volvebatur annus incarnati verbi MLXXI. odava * indidiooe Romani cenfus: celebrat· eft fanda fynodus apud Moguntiam metropolim orientalis Franci», principalem vero pontificii fedem totius Germani» & Galli» Cifalpin», cui pr®fcdit idem memorabilis Sigefridus, a(fidentibus ft coopérantibus fibi vederabtlibus archiepifeop» Gebehardo Juvavenfi , & Udone Treverenfi : confidentibus vero, & collaborantibus reverendis epifcopis («) Adelberone Winburgenfi, Gundecharo Eiflctenfi , Embrichone Augu&nfi , Herimanoo Babergcnfi, Werenhcro Argentinenfi , Heinrico Spirenft, Bennone Ofnaburgenfi, Ermenfrido Seriuncnfi, Heriberto Mutinenfi: confidentibus vero & annitentibus fandiffimis abbatibus, necnoa inferiorum ordinum quamplurimis magn» an&ori-£ tatis & fapienti» viris. Aderant autem etiam legati reliquorum fratntm , videlicet fufiraganeorum ejufdem metropolitan! antiftitis, epiftolas ft mandata ferentes , quibus excufati haberentur, quod invitati concilio intereffe non portent, certis quibufdam impedientibus caulis: alii quidem corpore» infirmitatis urgente moleftia , alii in quibufdam regni negotiis regia juffionis detinente potentia. Qui dum canonice funt excufati, ipfi legati, competenti loco ft ordine eorum funguntur unufquilque vice antiftitis fui.

euiusTi ir »<»>.

Hxc denique fanda fynodus , ium propter multa paftoralis cur® negotia , plurefque caulas quibus jufte adhibenda erat ecclehaftic® corrediocis ccnfura; tum maxime indida & habita eft propter Karolum quendam , qui Conftantienfis ecclefi® defignatus erat epifeopus; fed, ut poft rei exitus docuit, non fatis canonice eleâus & provedus. Hic, ut folenne eft, accepta a rege pontificalis annuli & paftoralis ferulx inveftitura, dt in fede epiicopi receptua , régir poteftatis jubente cenfura: poftulabat a primate Moguntienii, ejuldcm Conftamienfis ecclefne fe eptfcopum conietta.-i. Sed venerabilis Sigefridus, columbino oculo , ferpentin® prudentix omnem prxeavens impietatem, dicebat, hoc apoftolic® beoedidionis facramenrum non debere, nec canonice poffe in eo fine examinatione celebrari: pro eo quod fi-D delium, graviumque perfonanun relatione didicerit, quin inuno ft fama ufquequaque vulgaverit, quod non per oflium in ovile ovium vellet intrare, fed per furtivam Simoniacx Impietatis fcalam alinnde niteretur afeendere : fe quoque talis introitus ejus nolle oftiarium heri, cui Chriftus, ipff› qui oftium eft, * videtur obniti: quin ipfam impietatis fcalam in lapide oftenfioais, & î*trâ fcsndali fe vclle conterere , ipfumque a mercenaria Dominici gregis occupatione longe lateque repellere Ille e contra, fe hujus criminis dt harretiese impietatis tmmunem multis argumentis aflercre nitebatur , feque , fi ei copia tcmpufque detur, ejus infami* notam a fe propellere velle teftatur: tndeque petit fynodalis con-E cilii audientiam, in qua fuper hac re fuam probare poffit innocentiam : ibtque confecrationcm, quam petebat, aut canonice fibi dari, aut canonice negari

• f*''*i*. —— $·<«· (·* MJMsr* N.“

Mittuntur interea ad venerabilem metropoli<anuna crebr® de palatio legatione·, miftis precibus minas & imperioia it hac ccofeeratione........ mandata ferentes. Mittuntur & litter® a pt» fuie apoftolicx fed» , mandantes , ne ullo modo confecrêtur fine fcruttnio canonice purgationis ;' ft quod rex poteflate jubebat , Romanus pontifex audorirate prohibebat. Accedunt de canonici Cocftantienfis ecclefi® ex communi totius cleri & populi legatione , unanimiter afferentes, Karolum nulla ratione confecrari debere : quia ex quo eum inviti, & fub conditione elegerunt, & receperunt , ntiflam eis paftorilis officii impendiflet curam: quin potius tyrannice dominationis non ccflâflèt fuper eoa exercere prefluram nec manum continuiflct a feris, nec perpercitfet in diripiendis ecclefie theTauris, & quodeumque rapaci violentia corradere potuiflet, hoc to tum miniftris magnis inuno magi illius Simpnis, ld eft, '(f) fautoribus diftrihuiflet quorum annilu adulterinam meruiflet electionem , eorum venali mercimonio confequerctur mercenariam, pro confecratione exccrationem , pro benedi&one maledidionem.

At metropoiitanus anttiles inter harum lega*lionpm varietates , velut inter duros tempeftattun turbines , laudabili conflantia in feipfo fixus , hxrct immobilis : & nuiquam favore vef gratia , terrore vel munere , infleditur a ftatu clinonic® reditudinis. Multis itaque nunciis hinc inde mifl» & remiflis : multis quoque diebus huic audientiae delegatis , dt cognitiores ' caulx , principis occupante praecepto , non impletis : cum ecclcfu Conflantienfis fuo viduata paftore jam fere biennio facerdotali careret benedidione : tandem miferatione divina , poteftati praeponderavit audoritas. & Chrifti facendotibus divina afpiravit voluntas. Unde eorum communi affenfu , fynodalis concilii certa kgitimaqup dies denuntiatur , ft coepifeoporum unanimitas ad concilium invitatur: quorum alii, ut oportebat , fine dilatione afmertmt ; alii vero, «jiai certa de caufa adefTe non poterant , canonice excufati fubparem pnrfentiam vicaria legatione fuppleverunt.

- »·<·!<··· *,b“*.

Primo igitur concilii die , quem fande Marix dormitio tunc celeberrimum exhibebat, cum fpiritualis curi® fenatores , patrocinante Spiritu fando, intra regiam majoris ecciefi», ante cancellos altaris protomartyris Srephani , quod in orientali abfide (c) coofedum eft, convenilfent in unum: primo, ut par erat, fend® individue Trinitati debitas referunt gratiarum adiones, ft pro incolumi totius ecclefi® ftatu fuppfices Deo efferunt preces. Deinde poft folitam fratrum fi»lutationgm , & debitam fedium recognitionem juxta authenticam patem» traditionis fynodum, conferunt ad invicem de veritate catholice fidei, damnantes Simonem & omnes h®refiarchas cum dogmatibus fuis , & loquacibus fuis : pauca pro tempore tradant de qualitate inflantis negotii ac fic demum propter celebranda tant® lolennitatis officia, folvunt concilium, craftino tnatqrus red turi in id ipfum

concll II dies I·

Poftero vero die: certa concilii hora , cum iterum apoftolici facerdotes in unum conventifent , ft przmiflis Deo laudibus & precibus , & falttrasi (d) fede confediffent : quod cuique facerdoti in fua direcefi venit in dubium , rationabili

concll II Dits ,l·

(a) In 'C 4. UJa!rici num. i>t. ubi bac »fta levuntur prater duot Artbiepifloç·· rateti hi fnnt : Alberone Mfitatbr··· Vertnhern Argentioenû . H.-_nr'Co SpirenG , Gunderhtro Ctftrtenfl ; F.cnbrirone Anguftenb , Hermaneo Bsberfenli Bentume Oftn»burgen(i, frme'rido Sedimenti. H erberto MuuaenG
(b) fu* huto» (c) coolecratum· (d) Der/ fede.

nablii dtfciplina dedneum ad medium;& prout A ns populabar, unumquodque traâatum aut terminatum eft fynodali judicio (a).

Illud vero quod maxime in caute fuit, de Conftantienfi ' appofito inter fratres ftudiofe ventilatur. Sed interveniente principis mandato, in feqnentem diem procraftinatur, agentibus internunciis, ut facerdotes domini a conflanti* fus rigore ad regiam fc inflederene voluntatem aliis inflantibus ut dcfignatus ilk, male ufurpatum (ponte dimitteret honorem.

Tertia vero die, Chrifli facerdotes, hujus neg0£,j Jong* expeditione fufpenfi, & libera quadam indignatione, immo zelo juftiti* accenfi, facerdotali conflantia principem fuum adeunt, eumque de ialute anime fu», de pace ecciefia- B nun deque ftatu regi * fpirituali difciplina conveniunt, proponentes ei de feripturis & geftis veteris ac novi tcftamenti congrua dodrinsc fehitaris exempla, quibus animus ejus adhuc oereus & indocilis form.m tur ad fimilia: dicentes & docentes folium regni ejus nullatenus pofle ftabiliri, nili firmetur juftiria & obfervatione mandatorum Dei.

Summus aurem ilk dominorum dominus, qui omni potentatui dominatur, ita temperavit animum principis, ita mitigavit cum «uf verba fand* exhortationis ut nulla juvenili moveretur acerbitate & quod in poteftatibus diftkik eft, nulla facerdotes infolenu taederet itfpoofione: multum tamen fe cxcufaru, in hoc fix* potcftatis dono nullam fe exercuifle venalitatem, nullam fuper C hac re cum eodem Karolo fe peplgiffc conventionem. Si quid autem cum domefticis & familiaribus fuis, propter opem intcrceflkmis, ipfo ignorante, pepigerit fuum non effe accolait, vel excufare. Hoc ipfe viderit. De dextera vera iua, qua illi propter «ntiquam in pnepofitura benevolentiam, giatic fix* donum porrexit, omnem avarir* fu* labem dixit fe excutere: fit quod ipfe fanplkirer fecit, fi ille veneno alicujus malitis corruperit, fe ob id divin* juftiti* nolle contraire.

Hac autem falubri fermocinattooe cum facerdotibus habita, cum eis venit m concilium: & ilk Conrtaniicnfis dcfignatus intromittitur ad audiendum. Adiunt etiam pro foribus Coaflan-T) tienfes clerici, poftulantes per legatos, ut 6i ipfi mererentur admitti. Tur.c vero videres tetiflima fandae ecclcfx* gaudia, & vera mundi conveniflc luminiria: quando circumfulgebat nobilis corona facrorum ordinum, vivis gemmata lapidibus Chrifti Gicerdoium, velut fulgoribus micantium alitorum. Tunc csrli narrabant gloriam Dei, & verbum erudabat dies diei, quando iacerdoa facerdoti fententum juftitie exponebat, & fandam ecclefiam falutaris eorum doanna inftnicbat Tunc vala ekdionis iupcreffiuebam ambrafium liquorem fandi Spiritus, & jufti fulgebant faut fplendor firmamenti, quando facerdotes Domini verba fapientic, velut nubes, pluebant; & corda audkntium, velut terram thidiieram, ad gennin andum infundebant.

His ergo ita difpofitts, & digito Dei ordinante, diffindis: utrique admittuntur, praediâus fcilicet * Karolus, & hi qui caufationibus pulfabant perfonam. Pruna adione, regularis pedatus Conftanticnfis ecclefi* protulit libellum accufationis, in quo continebantur caute, quibus indip..* haberetur ' (aeramento apoftollcc benedi âtonis. (garant prima & maxima erat, quod exemplo magifln fui Simonis peftiferi, per pecuniam jnvafxflet iisdem. Caetera omnia qu* ibi legebantur, proclamabant violentam ejuidem ecckfte devaftationem - Ilk idem perlatus & fratres ejus, qui aderant, item offerunt fu* teftificationis libellos: in quibus finguli nomen & officium fuum defignantes, quidquid accuiando, vej teftificando propofuerant, afferunt fe canonice probaturos.

Karolus e contra nititur improbare pertonas, dicens, quod ejus * infami* nota eflene refoerfi, quod nec fe, nec quemquam alium portent canonice accufaic. Adjungit, quoque fe omnia obje&a fynodali judicio purgaturum; & in omnibus, quibus cum impetebant, fe efTc innoxium. Longa igitur altercatione hinc inde difeeptatum eft, & multis tota die in adverfum nitentibus, ufque in profundam nodem ooncilium pertractam eft. Dum inter multos ambigitur de numero accufatonun & teflium, dum longa deliberatione quarritur judicium, utrum ifti liceat fe excufare advertas accufatiooem iflorum, dum res inter fratres diutiflime Jrflcriiur: concilium propter mtempcftam nodem adhuc fine opere pretio dirimitur

Quid autem ipfe Carohis fecum illa noât egerit, quibus retra&ationum verberibus ream eoofckntiam flagellaverit, fequens utique dica declaravit. Nam ut ex ipfo effedu gate rei probari poteft, vere credimus, quod Deus confetentte judex & tcftis in corde fuo federir pro tribunali, & cum eo exercuerit ceufuraxn judicii fui; * ubi peccati confeientia cogitationum, acculantium non excufantium teftimonio, ne veritati & equitari refifteret, damnata eft & cooftrifta.

In craftinum namquo quando fperabamns, qui juxta proniiflum fuum objcâa purgaret, & confecrattone dignum, innocentiam fuam monftianuo, fe probaret; ille jam mente confufus, non ultra ferens afpeâum concilii; & interius judicatus, non extra fuftioens pondus imminentis juuicii: ultroneus ipfe in fe fententiam tulit, & annutam de ferulam paflorakm, et, a quo injufte acceperat, refignans, iàcerdotum fpcm, & menxm quem pro eo habebam, labore longioris qiueftiaou abfedvit, culpam luam uno regens pallio cxcufationis, quod juxta decretalia Calenim pap*, epifeopus dari nollet invitis.

Videntes autem fandirtimi facerdotes magnalia. qur fecit Dominus, A. fideli admiratione renadantes, quam incomprehenfibilia fisu judicia ejus, & inveftigabiies vix ejus; corde & ore, & omnimoda devotione benedicunt Deo altiflimo, qui longos eorum labores tam inopino terminavit compendio; orantes & deprecantos, ut de regno fuo eliminet omnem apoftafiam, & omnia fcandala, nec ultra Qtanam ejuidem apoftolos in iua fanda regnare finat ecckfia; fed in omnibus coofdiis & operibus eorum, dignetur fervo fuos confolari, & clementer implere, quod ecdefi* fuss fe promifit afiuturum tteeuitu

Communi autem Recreto pnecipiunt, que * hac fynodo gefta fiun, ecclefiaftid inferi geftis., & iis archivis fanite Moguntins ecclcfae fervari ad perpetuam memoriam dc eruditionem venture pofteritatis: ut hoc majorum exemplo minores in* Arudi,

(a) AMı *Udti.* judicio, »α< ut aMiio* de eo confideretur «blatuua *et fapienti* confido

fimût, non timeant refiftere, fi in hujufmodi negotio fe viderint praegravari certiftime fcientes, nullo modo gratiam Spiritus fanât fidelibus definuram, u in fanâitate & juftitia teftiterint injuftttt» ufque ad perfeverantix coronam.

Decernunt praeterea ex antiqua patrum traditione & authentica prifeorum conciliorum rrditudine, ut hxc omnia Romano pontifici feriatim litteris inferta nuncientur: ut cujua mandato ic hortatu coepta & perfeâa funt, eius apoftolica auftoritate roborata firmentur; & omnipotenti Deo, qui omnium bonorum auâor eft, Romae & Moguntix, & ubicumque terraium haec leda vel audita fuerint, debite gratiarum aâiones fideli devotione iôlvantur.

Aâa funt autem hxc apud Moguntiam metropolim Orientalis Francise, anno ab incarnatione Domini MLXXI. Indiâione VIII. * XVIII. * Septemb. Regnante fereniflimo Henrico rege hujus nominis IV. anno regni ejus XVI. * Ordinationis vero ejufdem XVII. * Apud Moguntiam vero praefulantc reverendiffimo primate Sifrido, anno ordinationis ejus XI. Super omnia autem regnante Domino noftro Jefu Chrifto, cui non accedit cras fotuum nec recedit heri praeteritum, permanet fempitemum hodie, & in fecula fxctv lorum, Amen.

AD CONCILIUM MOGUNTINUM.

Caroli Conflantienfii elefti a Sigefrido JHoguntino epifeopo.

Amo 1071. habitum

ADDITIO

Wriaw eam alti! concilii httjeu prxhet Labheus, quart hic paucit expediam. Cerclant htagdehurgenfem canonicam Henricnr JV rex returnctaverat C onflantienjem epifeepum. Hum ne reciperet obftabat Conflantierfii ecclçfia, reum ilium & fimonia, Ct farti agent. Ea caufa Pontificii jaffit dijcxjja efl in Megmtina fynodo, cujur ad Alexandrum JI. fynodtea, qua in affir concilii Labheanir non legriar, & extat in codice Vdalrid Bamiergenfit vulgato ai Eccardo inter Hifloricot med. avi tom. Ji. ». CXXIX ex illo hue trafertur.

Reverendiftimo patri, & fanftiflimo prim» fedis antiftiti A. S. Moguntinx fpeculator ecclefix cum fratribus, & coepifcopis fuis debitam ut fummo facerdott fubjeâionem.

Gratias agimus Deo, omnipotenti Domino, qui ad falutem animarum elegit facerdotium virum, & in cathedra Petri vobis tradidit claves regni catiorum, quique fuper hanc petram ita xdificavit ecclefiam fuam, ut portr inferi non praevaleant adverfus eam. Ad hoc namque opus vere vos ea infiituit, & confirmat fides, quam beatum Petrum caro, & fanguis non docuit, fed Deus pater de unigenito fuo per Spiritum Sanftum ei revelavit; qux utique fides ficut Dominus Chriftus pro eo rogavit, nunquam deficiet; fed per beatas fucceffiones apoftolicorum orxlulum, ad confirmandos fratres ufque in finem perficiet. Hujus itaque fidei foliditate fundatus beatus Petrus Simonem donum Spiritus Sancii per impofitionem manus pretio aneftantem, & cathedram ecclefix venalitatis quxftibus obnoxiam facientem, a forte apoftolicx benedictionis cxclulit, & perpetu® maledictionis inexpiabili perna damnavit. Ex illo ufque in hodiernum diem, ficut tunc apoftolica Petri fides, ita demum ejus apoftolica ledes diaboium, ejufquc antichriftos ejufdem fidei firmitate perdomuit, omnes infert portas, hzrefiarcas fcilicct cum dogmatibus, & fcquentibus fuis, non quidem obftruxit, ied penitus deftruxit. Inde eft, quod cum nos multis jam diebus expetiffet Sathanas, ut cribraret nos ficut triticum, & nos ad vcftrum, cui Chriftus claves Geli, & vicem Petri in manus dedit, confugeremus patrocinium, ita fumus veftra auâoritate confirmati, ut apoftolum Sathaiiar, qui nos impugnabat, expugnaremus gladio verbi Dei, & cum peltiferi Simonis virulenta fafrto in Conftantienfcm ccclefiam malam extendiflet radicem, nos ei ad fuccidcndum adhiberemus juftitix falcem. Nam ctim regia nos potefias urgeret, quemdam de exeerabili perditiflimi Simonis fchola eidem ecclefix ordinare epifeopum; nos vero diceremus, quia factis canonibus omnibus modis cautum effet, hoc in noftrum nos facere non poffe praejudicium; quumque rex jugiter nos inftaret, fuper hac re confemire ad nutum prccepti fui; & nos objiceremus ei, hoc apoftolica audoritate prohiberi, tandem huic fehifinati fopiendo, fanâitas vcftra falubre dedit confilium, prxeipiens fuper hac re concilium celebrari, in quo idem appofitus, aut innoccm purgaretur, aut reus obj< rejiceretur. Quantis autem laboribus, quibufve difficultatibus ad ejufdem concilii celebrationem perventum fit, quibus vero modis * & quibus multiplicibus argumentis regia poteftas praefinitum concilii tempus anticipando, ad voluntatem fuam infleâere, aut omnino illud anticipare voluerit, non eft modo refercudum fingula, quia non vcftrum fatigare debeo animum divinioribus intentum, & regali excellenti» ducimus aflurgendum. Vicit tamen Chriftus in Petro, 2c Petrus in nobis, & vos in nobis, & colleâum eft concilium eo, quo fuerat tempore prefinitum, in quo apoftolica fime fundi legatione reverendiffimi Sacerdotes Domini Gebehardus archiepifcopus Juvavenfis, & Uto archieptfcopus Trevirenfis; aderant & coepifcopi, & cooperatores noftri, iwc non & inferiorum ordinum quamplures magnae au&oritatis, & fapientisr viri, omncfquc in uno collcâi unanimiter poftulabamus Dominum noftrum Jefum Chriftum, ut quia in nomine ejus fueramus congregati, fe nobis fecundum promiffionem dignaretur exfobere medium. Prima vero & fecunda concilii die de his, qux unicuique fratri in fua dkecefi obvenerant, adum & determinatum eft; inde autem, quod maxime in caufa erat, dilationibus petentibus, & agentibus intemunciis, aliis quidem, ut ad regiam voluntatem a propofiti rigore nos infte&eremus, aliis vero inflantibus, ut defignatus ille propter pondus judicii & magnitudinem periculi male afteftatum fponte dimitteret honorem. Tertia vero die omnes, quotquot aderamus

anno CHristi • ZTttw ..'-

>"»< epi/eopi, invocati in auxilium divinitate adjuvimus * Prineipem noftrum , viva voce admonentes eum de laiute anim* fu*, quodque divinam voluntatem femper fu* debeat voluntati anteponere , neque regnum ejus ullo modo pofte firmari, nifi juftitia, & obfervatione mandatorum Dei. Deus autem, in cujus manu funt corda regum & omnium jura regnorum, ita principis animum mitigavit, ut ad exhortationem facerdotum nihil refoonderet afperum, nihil chriftiaa* difciplin* adverium. Dixit tamen , fe id, quod fecerat , fi'pollet , jufte velle defendere; quod fi minus procederet, nihil fe divins aufto ritati contraire. Ita verbis Sacerdotum delinitus, nobifeum concilium intravit, fit ille, de quo qu*ftio erat, ad audientiam venit. Vocati autem intraverunt, & filii Conftantienfis ecctefi* libellos accufationis porrigentes, & fe canonice probaturos ea, quibus perfonam infimulabaat proteflantes. Multis autem accufationibus ultro cirroque decifis , quia multis in adverfum nitentibus res in profundam noflcm ptotraâa eft , concilium hujus diei infeâo adhuc negotio, npceflârio direptum eft. In craftinum autem defignatus ille Deo, ut credimus, ejus confidentiam coardantc, non ultra expeftans audientiam concilii, nec fuftinens pondus imminentis judicii, fpfo in fe fententiam tulit, & annulum, & ferulam (/êririmw) paftoralem ei , a quo acceperat , reddens , nos longa quasftione, & fatigatione abfolvit, in cuftodiendo fiium Ifrael non dormit, neque tum «tendens excufationu , quod juxta Coelo- ftini Pap* decretalia, dari nollet invitis

Super his ergo , & fuper omnibus beneficii* aninue fu* gratias primum agimus patri animarum, qui nos humiles fervos tuos interpretatione clementer exaudivit, deinde apoftiolice fedi ejufque reverentrlfimo prrfuli, a qua petra profluxit h*c tota perfeveranti* noftnc, fortitudo, oran tes, & poraslantcs Deum Dominum noftrum, ut interventu S. Petri hujus fanftiifim* ledi* apicem /labili tide, pace, & in confcfliooe fui nominis ita folidare , & confirmare dignetur , quatenus univerialis ecclcfi* pleakudo , qu* eft corpus Chrifti, huju capitis ianitate perpetuo proficiat, & elorietur. Ratum autem duximus hujus concilii ordinem , & exitum veftrc figntficare fanftitati, ut cujus auctoritate ceptum, & confummatum eft, ejus & aflentu mereatur roborari. Rogamus etiam fanftjlfimam paternitatem veftram, ut fic iu hoc, ita &. in c*teris ecclefic negotii* , nobis dexteram porrigatis , fcilicet. contra rebelles Thuringos, contra quofdam praspotentes, & nobiles , advenus quos propter isnguinitatis conjugia multum laboramus. Decreverunt & multa, qu* ficut fpecialis filius, & ex antiqua traditione Apoftolic* Sedis legatus , veftra debeo auâorirate, & nnecepto terminare , ut dum in omnibus vobis obediens fuero, »eftr* fanftitati, ficut membrum capiti , valeam cohaerere. SandiiTimum apoftolatum , Domine pater , longsvum, & incolumem Samarites ille cuftodiat, qui dormitat. j.

anno c^*^ri

C* CONCILIUM SENONENSE

J» fit ctuftnufHr dntiit tccl&e S. Andri ftS* Hngoni Tretroi tfi/ctft Afcttis CiUnifibui*

■ώκ· 1071« *btbitum.*

Jl* chart,no Sedit Mart*·* Vit. ··· T··. VII. p«<· fi-

IN nomine Sanâc & individue Trinitatis. Ego Philippus gratia Dei Francorum rex . Cum *in* exhibitione temporalium rerum, quas humana religio divino cultui famulando locis fandorum, & congregationibus fidelium devotione animi largitur, tam prrfentis, quam perpetue vit*, ut jam pridem multis expertum eft judiciis, folatium acquiratur; faluberrimus valde & omnibus imitarbilis hic frudus primitive virtutis, videlicet caritatis, per quem & mundi profperatur tranquillitas, fit felici renumeratione etema fuccedit felicitas. Noverit ergo & pnefens ftatus, & pofteritas fiand* matris eeelefic filiorum , noftrorum quoque primatum, & omnium fub noftro regimi ne degentium, quod quidam abbas Bernardus nomine, noftr* ferenitatis adierit prefentiam, rogatis, & obnixe poftulans, donum, quod Hugo Tricaffinue ellefi* pontifex pro faiute anim* fu* monafterio B- Pistri Cellenlis cognominato, cui ipfit prasdiftus abbas tunc temporis pneerat, cternaliter tribuerat , fcilicet eedefiam S. Andre* apoftoli non longe ab eodem monafterio, rui conlata eft, fitam, laudaflêm, & concefliffem : cujus petitionibus confilio Richerii Senonefis ec defis metropolium, exterorumque pnefulum, atque fidelium noftrorum, quorum nomina fubicripta eflê videntur , benigne annuimus , & hoc privilegium figilli noftri imprefiione adfignari percipimus. Afttun publice in Senonico palatio anno incarnati Verbi MLXXI. VII. calendas Maij, indiâione IX. regnante Philippo rege anno XII.

Sigillum Philippi regis
S. Richerii archiepiicopt
S. Hugonis Trecentis epifeopi
S. Gualteri Meldenfis epifeopi
S. Gauffredi Parifienfis epifeopi
S. Arraldi Camotenfis epifeopi
S. Rainerii Aurelianenfis epifeopi
S. Gauffridi Autifliodorenns epifeopi
& Hugonis Lingonenfis epifeopi
Ego PetruÜcancelJarius fcripfi, & fubfcripfi.

anno CHRISTI

CHRÏSTt

es· CONCILIUM GERMANICUM INCERTI LOCI

A» *caufia Scbifasatis Ecclefia Romana*

Amo JuJI. *babitum*

ANno J070. Godçfrido Barbato, Beatricis Co-A,. mitiiTz marito vita funéto, Cadaloi Anti-f>apse res aftlidx refpirarc vifz funt. Nam & va-ido ftrenui viri przndio deftituebatur Alexander Papa, & Cadaloo aula Germanica favebat. Quare ad folicitanda pro codcm Cadaloo auxilia eo miffus eft Benzo Albenfis Epilcopus, ex qua ejus legatione illa coniequuta funt, quz fupra in Differtatione de Conciliis in caufa hujus fchifmatis latius deduxi. Ea occafione habitum eft in Germania in loco ignoto Concilium , in quo de caufa ntriufque zmuli cognofcendum fuerat. Con-g cilium iftud plane diverfum ab Osborienie , & tempore longe pofterius in eadem diflèrtatione demonftravi. Quid in eo aftum fit, narrat Benzo, quamvis narrationem fuam fchifmatis veneno largius infpergit. En ejus verba: „ Convoca- „ tis undique Epifc. difponit (Anno Colonien- „ fis) celebrare fub fpecie fynodi conventiculum, „ quafi fuz voluntatis indiculum. Interfuerunt „ autem quidam de partibus Liguriz, appellati „ tanquam ex juflione curiz. Cundis vero refi- „ dentibus hoc habuit Annas *(ita S. Annonem* „ *per contemptum vocat*) fuz loquutionis initium ⅀ „ *Didetis, fratres carijfimi, quia Sanila Romana* „ *Ecclefia grave patitur prajudieixm. Propter duo-* „ *ram enim altercationem, ducuntur filii ejus ad* „ *occfimem . Si matri modo non fuccurrimus, ea* „ *pereante pariter peribimus. Succurrendum ejl er-* „ *go, ne fimus confentientes neci ejus. beam ficut* „ *[criptura dicit . Qui [accurrere perituro poteft,* „ *nec [accurrit , occidit. Difremat quoque' inter* „ *utrumque verbum Dei gladius, cui debemus com* „ *[entire, quamvis fit nojter adverfarius . Si enim* jy„ *de cordis vefiri medicinali pixide adbibetis huic* *infania canonicum capipargiam, ceufrfiim extern-Ïstetur bujus faroris improbabile jurgium.* Ad hzc talict Epifcopi refpondenmt : Ai» *eft aqnum, Japer bac re definitivam jententiam dare fine Am brofio & Apollinare* (a). Et ille.· *Aliqua refer-* „ *vernus* tr *aliqua dicamus, ne incaffum venifib vi-* „ *deamur. bioftri vero conventus [ententia erit [a-* „ *fpenfiva , in altera [nodo definitiva .* Czteri an» „ tem dixerunt .· *Aon improbamus quod dicitis ; m-* „ *ducia quidem [uni danda canonicis judiciis.* An» „ nas dixit .· *Audite quojo cam diligentia & mêmeria commendate , cujus ponderis fit mea fenten-* „ *tia, Si ita intravit , ficut ego intravi , dico* „ *Alexandrum [edere ufyue ad proximam Synodum.* „ Epilcopus autem Conftantiz Romaldus con- „ ftanter dixit .· *Regula canonica non prohibet ve-* „ *jirum introitum, quia legalis eft vafra ordinatio,* „ *atque orthodoxo confecrato. Denique pro montais* „ *adulterio eunuchizatus Arnadellus, (b) eodemqat* „ *vitio inquinatus [arabaita Prandellus,* (c) *bum* „ *elegerxnf, Nermanni quoque accepta pecunia beem* „ *intbronizaverunt. Romani autem nolentes hunc re-* „ *cipere , voluerunt ei refiflere , ideoque introitus* „ *ejus non fuit fine [anguine, Non ergo intravit* „ *ijie , ficut vos intraflis . At ille quod dixi , dixi .* „ *Si ita intravit, ficut ego intravi, dico Alexan-* „ *drum [tdere ufyue ad proximam [nodum.* Hzc „ autem omnia per nepotem fuum , qui epilco- „ patur Halberftet, (d) notiheavh. Annos Flomz „ ad Caiphan & Dohec (e). Tunc fumferunt „ cornua ifti duo magi, Zarothin & Aphaxat, „ tamquam contra David Philiftzus Goliath . „ Nos vero ad falutem noftram putantes hzc fie- „ ri, eramus qniefcentes, quafi fub umbra juni-v l<ri

O·O O 43S·

CONCILIUM ANGLICANUM,

In caufa primatus Cantuaricnfis fuper Eboracenfem celebratum, anno domini MLXXtt. tempore Alexandri papz II.

Ex' libro i. *Itilielmi Malmesburierfis , de geflis pontificum. Angleram: tx alia editione borum a&orum, qua txtat in vita Lanfranci cap.* xj.

CHlusTi ··>»*

anno chrIstI

ANno ab incarnatione domini noftri Jefu Chri- E A' ,11illciuno feptuagelimo fecundo , regni vero WUielmi gloriofi regis Anglorum & ducis Northmannorum fexto, pontificatus autem domini Alexandri papz undecimo. Ex prxeepto ejufdem Alexandri papz, annuente eodem rege, in przfenna ipfius , £< epifeoporum atque abbatum , ventilata eft caufa de primatu, quem Lanfrancus Dorobernenfis archiepifcopus fuper Eboracenfem ecclefiam jure fuz cccleiiz proclamabat: & de ordinationibus quorumdam epifeoporum, de q»ibus, ad quem fpecialiter pertinerent, certum minime conftabac. Et tandem aliquando diverfis diverfarum caufarum au&oritatibus probatum atque oftenfiun eft, quod Eboracenfis ecclefia Cantuarienfi ecclefiz debeat fubjacere, cjufque archieptfcopi , ut primatis totius Britanniz difpofitionibus, in iis quz ad Chriftianam religionem pertinent , in omnibus obedire . Subjetlionem vero Dunelmenfis hoc eft Lindisfarnenfis epifcopi, & omnium

(a) Idefl ine Mebolanenf. & Raven, epifcopn (b) DeGgnat lotte Umberum de ruo, tanquam uno ex capitibus taitionu tibi averte loquitur hb. VII. cap. il. (c) Ita traducit HUdeprandum, qui dem GreROtiu papa VII. fuit (d) Butchardua (e) Dclignat forte Northman, principes.

omnium regionum a terminis Liccfeldenfis epifeo- A P". & Humbriz magui fluvii , ulque ad extremos fines Scotiz, & quidquid ex hac parte przdiâi fluminis ad parochiam Eboracenfis ecclefiz fure competit, Cantuarieniis metropolitanus Eboracenfi archiepifcopo, ejufque fucceftbribus in perpetuum obtinere conceflit. Ita ut ft Cantuarieniis archiepifcopus concilium cogere voluerit, ubicumque ebvifum fuerit, Eboraccnfts archiepifcopus lui przfcntiam cum omnibus fibi iübjeâis epiicopis ad nutum ejus exhibeat , & ejus canohicis dilpofitionibus obediens exiftat.

Quod autem Eboracenfis archiepifcopus profeffionem archiepifcopo Cantiaarienfi facere etiam cum facramento debeat, Lanfrancus Doro.ernenfis archiepifcopus ex antiqua anteceflbram confuetudine oftendit : fed ob amorem regis, Thomz archiepifcopo Eboracenfi {aeramentum relaxavit, feriptamque tantum profeihonem recepit , non przjudicans fucceflbribus fuis, qui facramentum cum profeffione a fuccefforibiis Thomz exigere voluerint. Si archiepifcopus Cantuarieniis vitam finierit, Eboracenfis archiepifcopus Dorobemiam veniet, &. eum qui eleâus fuerit, cum ceteris pr.Tt.itx codefiz epifeopis, ut primatem proprium jure confecrabir . Quod fi archiepifcopus Eboracenfis obierit, is qui ei fucceffurus eligitur, accepto a rege archiepifcopatus dono , Canmariam , vel ubi Gantuarienfi archiepifcopo vifum fuerit, accedet, <& ab ipfo ordinationem canonico more fufeipiet.

Huic conftitut toni confenferunt przfatus rex & archiepifcopi . Ventilata eft autem hzc caufa C prius apud Wenlanam civitatem in pafchali folemnirate , in capella regia, quz lita eft in caftello: poftea in villa regia, quz vocatur Windlefor , ubi & finem accepit in przfentia regis , epifeoporum, abbatum diverforum ordinum , qui congregati erant apud curiam, in feftivirate pentecoftes . † Signum Wilielmi regis, † Signum Mathildis regime.

Ego Hubertus S. Romanz ecclefi» leâor , & domini Alexandri papz legatus, luhfcripfi.

Ego Lanfrancus Dorobernenfis archiepifcoptts , fubfcripfi. (a).

Ego Wilichnus Londonienfis epiicopus confenfi.

Ego Hermannus Sarisbumtnfis epifeopus fubfcripfi .

Ego Wulftanus Wigomenfis epifeopus fubfcripfi .

Ego Walterus Herefordenlis epifeopus confenft.

Ego Gilo Wellenlis epifeopus confenii.

Ego Remigius Dorcacenfis epifeopus fubfcripfi.

Ego Walchelinus VTentanus epiicopus lubfcripfi.

Ego Herfaftus Helmcanenfis epiicopus fubfcripfi.

Ego Stigandus Ciccftrenlis epiicopus confenfi.

Ego Sivardus Horofvnfis epiicopus conlenfi.

Ego Osbernus Exonienlis epiicopus confenfi. D

Ego Odo Bajocenlis epiicopus & comes Cantiz conlenfi.

Ego Gosfridus Conftantienlis epifeopus, &unus de primatibus Anglorum, confenfi.

Ego Scollandus abbas cœnobii fanât Auguftini conlenfi.

Ego Elfvinu* abbas ccrnobii , quod Ramefei dicitur confenfi.

Ego Elnodus Gleftonienlls abbas confenfi.

Ego Thurftanus abbas coenobii , qliod Certefei dicitur, conlenfi.

Ego Elwinus abbas ccrnobii Hevefandi confenfi .

Ego Fredericus abbas ccrnobii fanât Albani confenfi.

Ego Goisfridus abbas ctrnobti fandi Petri, quod non longe a Londonia litum eft, conlenfi.

Ego Baldwinus abbas coenobii fanai Eadmundi confenfi.

Ego ToroWus abbas de Burgo confenfi.

Ego Adelelmtis abbas Abbcndonz confenfi.

Ego Rualodus abbas Novi Monafterii Wentoniz, confenfi

B *Porre idem decretum babetnr defcriptnm inter ejnfdem Lanfranci epiftolas, etbi in fine iffins hac addite legantur:* Huie conftitutioni conlcnlerunt przfatus rex, & archiepifcopus Lanfrancus Cantuarienfis , Thomas Eboracenfis , Hubertus fandz Romanz eccleliz lubdiaconus , & czteri qui interfuerant epilcopi & abbates. Caufa définira , Thomas Eboracenfis archiepifcopus profeflionem hanc quz fequitur cmllit-

„ Decet Chriftianum quemque Chriftianis le„ gibus fubjacere , nec his quz a patribus falu„ briter inftituta hint quibuslibet rationibus con„ traire . Hinc namque irz,-diflenfiones, invi„ diz, contentiones, czteraque procedunt , qua„ amatores fuos in poenas zternas demergunt & quanto quis altioris eft ordinis , tanto im„ penlius divinis debet obtemperare przceptis . „ Propterea ego Thomas ordinatus jam Ebora„ cenfis ecclcfiz metropolitanus antiftes , auditis „ cognitifque rationibus , ablolutam tibi , Lan„ franco Dorobemenfis archiepilcope, tuifquefuc„ ceflbribus, de canonica obedientia profellionem „ facio : & quidquid a te, vel ab eis jufte ac ca„ nonice injundum mihi fuerit , fervaturum me „ elfe promitto . De hac autem re dum adhuc „ ordinandus eftem, dubius fui, ideoque tibi line „ conditione, fucceflbribufque tuis conditionaliter „ obtemperaturum me effe promifi. *Hucufque professio Thoma Eboracenfis.*

Ut id preteree in boc concilio contigerit (1) *de fancto Wulstano Vigornienfi epifcopo fanilitate vitet celebri, fed pro morum fimplicitate, & litterarum imperitia vijns fit fao metropolitano ad regimen epifcopatus band fatis idoneat , caufam dicere jnjfo , idem auilor fic narrat:* Hic fanâa funplieitas beati Wulliani Figornienfis epifeopi, immo magnanima in Deo confidentia laudanda , & plaulu excipienda eft. Çum enim & de hac re, & de parva fcientia, litterarum pullatus foras exiffet , ut Aridiori confilio refponfum comeret luum, a tumultibus remoto animo : Crede mihi, inquit, nondum cantavimus horam fextam. Cantemus ergo, Tunc quoque fociis referentibus, ut prius propter quod venerant expedirent, quod fatis fuperque fufficeret cantibus tempus, regem & proceres, fihzc audirent, rifui fe haberi opinaturos. Prius, crede mihi , inquit , faciamus Dei lervitium, & poft agitabimus hominum litigium. Hora igitur cantata, nulla excogitata falli tergiverfatione , nullo com-

(a) Apud Wdkini hic medius interjacet : *Tbornai Eboracenfis treb. fnbjcripfi*.
(1) Hcc non ad Concilium Anjlicanum hoc anno bibitum, fed ad aliud , quod ann. 1070. coram Sedia Apo» ftolice Legatis coaftum fuit, referenda , ut indicant Simeon Dunelmenfis ac Hovedenu» par. 1. pag. qH· diferte narrat Ailrrdus Abbas lib. a. de Vita S. Eduardi Conieflons pag. 407. juxta editionem Seideni. P<χio ad .X,-,»»·» 1071. nan*. 3.

commentato viri fpiendore, confeftim aulam con- A urbe perfirpe, locifque finitimis, ubi eis vilùm
CH*iusn c'1" *nKrcd* pergat· 'Suis eum retinere tentantibus perfuaden non potuit: quin potius timeutibus caule. Pro certo noveritis, ait, me hic vifibiliter videre beatos archiepiicopos Dunftanum Cantuarienkm, & Ofvaldum Eboracenfem, qui hodie fuis precibus me tuentes, falfiloquorum acumen hebetabunt. Ita data benedidione monacho minimae facundiæ vir^, fed Northmannicc linguae fciolo, rem perorans obtinuit, ut qui fucdkecclis ante indignus putabatur regimine, ab archiepiicopo Eboracenli fuppliciter rogaretur, ut fuas dignaretur luftrare partes, quo ipié pro timore hoftium vel fermonis ignorantia cavebat accedere. 77«c *ibi.*

Perafla fynodo, Lanfrancits archiepifeopus Caninasrier\fis de bis in Jinodo geftis in caufa Tborna Eboractqfis arcbiepifcopt certiorem fecit .Alexandrum Romanum pontificem, bis datis ad eum litteris.

LANFRANCI AD ALEXANDRUM II. EPISTOLA.

Domino totius Cbrijliana religionis fxmmo fpecttlatori ullexanâro papa Lanfrancus, faniist Donbernenfis ecclefia antiftes, debitam cum erniu fervitxte oMientiam.

Meminitiê debet humiliter excellens excellenterque humilis beatitudo veftra, quia quo têmpore apud vos fuimus, Eboracenfis ecclefi* antiftes adverfum me palam murmuravit, clam detraxit, inpnelentiacclfitudinisveftr* calumniam fufeitavit, dicens me injrfte velle agere: eo quod toper fe, luamque ccclefiam jure * veftr* ecclefie primatum niterer obtinere. Dc quorumdam quoque fubjeâione epifeoporum, quos ecclefue fu* conatus eft aggregare, antiquam fua querela non eft veritus conluetudincm temerate. Quibus de rebus vos, ficur fandum prudentemque paftotem decuit & oportuit, per feriptum fententiam promulgaftis. quatenus conventus Anglic* terr* epifcoporum, abbatum, caeterarumque rcligiofi ordinis perfonarum, utriufque partis rationes audiret, difcuterct, definiret. Faftumque cft ita. Convenerunt enim ad regalem curiam apud VFentanam civitatem in palchali folemnitate, epifeopi, abbates, exterique ex facro ac laicali ordine. quos fide, aftione, morumque probitate, par fuerat convenille. In primis * adunati funt a nobis « veftra audoriute per fandam obedientiam.

Deinde regia poteftas per iemetipfam conteftata cft eos per fidem, & facramentum, quibus fibi colligati erant, quatenus hanc caulam intentidime auditent, auditam ad cçrtum redumque finem fine partium favore perducerem. Utrumque omnes concorditer' tolceperunt: (deque ira faduros lub praefata obligatione fpoponderun:. Allata eft igitur ccclefiaftica gentis Anglorum hiftoria, quam Eboracenfis ecclefi* presbyter & Anglorum dodor Beda compoluit. Led* lententi», quibus E pace omnium dcmonftratiun eft, a tempore beati Auguftini, primi Dorobernenfis epikopi, ufqucad ipfius Bed* ultimam fenedutem, quod fere centum & quadraginta annorum fpatio terminatur, anteceffores meos toper Eboracenkm ccclefiam, totamquc miulam, qium Britanniam vocant, necnon &. Hiberniam, primatum geffilîê, curam paftoralem omnibus impendiit, in ipia Eboraccnfi urbe perfirpe, locifque finitimis, ubi eis vilùm fiiit, epifcopales ordinationes atque concilia celebratic, Eboracenfes antiftites ad ipfa concilia vocaflê, &, cum res popokitiet, de fuis eos adibus rationem reddere compulitic. Epikopos quoque Suorum fubjeâionem in quxftionem adduxerat, infra Jud centum & quadraginta annorum Ipatium, per Dorobernenlcs archiepiicopos fuiflé lactatos, flt ad concilia vocatos. Quoldam quoque, exigentibus culpis, ab eis cum Romanae ledis audoritate depofitos. Multaque in hunc modum, qustepiftolaris modeftia per lingula explicare non poteft. Divcrla ad legendum porreda concilia, quas diverfis temporibus diverfis de caulis a meis funt antecdloribus celebrata. Qp* tametfi non eandem fu* inftitutionis habuere materiam, eandem tamen de primatu & fubjedionibus epifeoporum tenuere fententiam. Recitat* corumdcm, de quibus queftio verfabatur, epifeoporum ante prxdecdfores meos fad* eledioues, & per cos ordinationes, qu* Dorobernenfi ecclef^s de fua obedientia feriptas reliquerunt profetiiones. Urbs namque, qu* nunc Cantucrbia nominatur, antiquis temporibus ab ipfius terre incolis Dorobernia vocabatur.

ANNO CHRISTI

Acceffemnt omnium teftimonia, qui omnia, qu* feripta tonuerunt, fe fuis quilque temporibus viditiè & auditiê conftantitiime aftii maverunt. Nec defuerunt gcfta, quibus referatum cft, cum Anglia per plures regulos effet divifa, Nordanhumbrorum regem, ubi fua * cft civitas Eboraca, accepto pretio cuidam funoniaco epifeopatum vendidille: pro qua culpa a Dorobernenfi archiepifcopo ad concilium vocatum fixitiê, nolentemque venire pro fua inobedientia excommunicationis fententiam pertuiitie. Cujus communionis atque confortii omnis illarum partium ecclefia tamdiu abftinuit, quoadulque concilio fe ipfum exhibuit, culpam dixit, quod male gvftum cft correxit, de reliquo emendaturum le fore fpopondit. Que res non mediocre tulit indicium, anteceffores meos toper ipfam terram illamquc ccclefiam habuifle primatum.

Ultimum quali robur, totiulque caul* firmamentum, prolata funt antecetibrum veftrorum Gregorii, Bonifacii, Honorii, Vttaliani, Sergii, item Gregorii, item ultimi Leonis privilegia atque feripta, qu* Dorobernenfis eccleiix pixfulibus, Anglorum regibus, aliis atque aliis temporibus, variis de caulis funt data, aut tranlmma. Reliqua enim reliquorum, tam authentica, quam eorum exemplaria, in ea combuftioqe, atque abolitione, quam eccleiia noftra ante quadriennium perpetia ett, penitus lunt abiumpta. His atque aliis, quae particulatim breviterque explicari non potiunt, ex pane noftr* ecclefi*: (a) in caufa primatis, contra tarftarum auctoritatum evidentiam paucitiimas contrauidionos oppoiuit; cpiftolam illam pnecipuc ferens in medium, qua beatus Gregorius Londonienlem atque Eboraceniem ecclefiam pares efle, nec alteram alteri lubjaccre, inftituit. Quam feripturam cum in rem nihil facere concordi lententia eundi protinus definition, pro eo quod nec ego Londonicnfis epiicopus ctiem, nec de Loodonicnfi ecclefia effet quaeftio inftituta; vertit *fe* ad alia egena & infirma argumenta, qu* poft paucam moram, Cbrifto revelante, paucis funt ohjcdionibus abolita. Qaem cum rex dulci paternaque rcprchcnfiooe argueret, quod contra tantam argn-

(e) fa *tenfe peroratis ctntra ifi.* ha Cod. Adj!. Wilk.

ANNO CHRISTI

argumentorum copiam tam inops rationum venience prefumpiiflet: refpondit fe an lea ignoraifcDoroberneatem eccleftam tot tantifq ie audoritaubus tamque perfpicuis rationibus effe munitam. Verius itaque ad preces eft. Rogavit enim regem, ut me rogaret, quatenus omnem mentis rancorem aduerfus eum pro hac cauta conceptum omitterem, pdeem diligerem, concordiam facerem; aliqua, -quae mei effent furis, ftudio ei caritatis concederem. Cui petitioni ego libenter & cum gratiarum adione aflènfum præbui: quia, mite nmte Deo, non ego, fed ille, priiez conluetudinis violator caufa ciat iftius fcandali.

Fada eft igitur communi omnium aftipulatione de hac re quadam feriptura, cujus exemplaria per principales Anglorum ecclefias diftributa, futuris temper temporibus tcftimonium terant, ad quem nnem caufa ifta fuerit perduda. Cujus exemplar vobis quoque, quibus fandam totius mundi ecclefiam conftat elle committam, trsnfhuttendum curavi: ut ex hoc atque aliis, qux tranfmitfa funt, perfpicue cognoteatis, ex more anieccflbrum, quid mihi Chriftiquc eccle fix, quam regendam fufeepi, concedere debeatis. (a) Quod peto honefte, & line dilatione per indultum ledis apoftolioc privilegium'fieri: quatenus ex hoc quoque quantum me diligatis evidenter poflit oftendt.

De me autem revera «ftimate, quod de fideli ac fervo beati Petri ac veftro fanAaeque ecclciix Romane. Nunquam enim res quxlibet de area mei pedoris ejicere quavis occaüoœ poterit inauditam illam humanitatem, quam mihi extremo hominum, tantis indigno honoribus, Rome exhibuiftis: quodque duo pallia, unum de altari ex more, alterum quo fanûitas veftra miflas celebrare conlueverat, ad oftendendam circa me benevolentiam veftram, mihi impendiltis. Illud quoque, quod omnibus, quorum mediator extiti, ** quidquid jufte ac falubrirer perierunt, me interveniente protinus concciiiftis. Ut taceam alia plura, que in hac parte ab his minime diterepant, quxque mihi memoriam vcftri nominis, fi quid boni facio,dulciter reprrientant Epiftolam, quam Bcrengario fchifmatico, dum adhuc Cadomenft cœnobio praxflêm, tranfmilî, paternitati veftr», iicut prrcepiftis, tranlinit tere curavi. Omnipotens Dominus vitam veftram, ad honorem fandae ecclefir veftris difpofuionibus divinitus dommirtr., in tempore prolixam faciat: quatenus poll ternpus, quae fine tempore funt, prolixa «ternitatis fpatia vobis concedat.

B. LANFKANCI AR>CH1EP1SCOPГ CANTUAR.1£NSIS

EPISTOLÆ CANONICAL, COLLECTÆ. EX EJUS EPISTOLARUM LIBRO.

Lanfranci ad Alexandrum II. epiftolam fequuntur ejuidem epiftolac canonice omnes, quae ex ipfius epiftolarum libro decerptz funt: qua' quidem commodius collocari non poterant, quam poft primatum ipfi aftertum in concilio Anglicano.

'IX.lxar Hil·

• I. AD THOMAM EBORACENSEM Archicpifcopum.

De pcenitente triplicis homicidii reo, & commonitoriis ejus epifeopi litteris.

Laufrancas indignar antijtei, dileftiffima Eberaceifi arcbiepifcopo Tborna Jaintem cum oratioiubut.

ROBertus Sagienfis epiteopus hunc poenitentem ad me mifit, & mandavit quod iftemiferrimus tres homines montem fandi Michaelis ad euntes tertio pentecoftes dic invaferit, & interfecerit. Cui ex more poenitentia iniunda, commonitorias litteras fibi tradidit: ut fi quis epifeopus pietate motus mitericordiam ei vellet impendere, poteftatem haberet, quantum vellet, ipfi ignofeere. Hujus itaque rei teftis, eum ad vos mitto quatenus hoc verum ette fciatis, atque animae ejus, fecundum quod vifum vobis fuerit, confu latis.

* II. AD THOMAM EBORACENSEM. Archiepifcopum.

De iis qui uxores fornicationis caufa relinquere, $ alias ducere volunt, quid fentiendum: & de eo, qui eam, que uxot putatur, delponfafle fe abnnat.

Dile&tffimo fratn & amico, Eboracerfit ecclqfiet arcbiepifcope Tborna, frater Lanfrancus ptrjrtxam faintem cum orationibus.

ILlos quidem, qui corporaliter tantum, & propter terreos lucra fe amant, intervalla locorum quo prolixiora funt, eo a mutuo amore impenfius teparant. Eos vero quos fincera Chriftiana: religionis charitas jungit, corporalis abtentia, ieu quaelibet localis intercapedo minime disjungit. Studeamus ergo fratemo invicem amore proficere, pro invicem orare, alterius neceilitatem proptiam deputare: quatenus in conlpedu Dei atque hominum evidenter appareat, quod carnalis 2Clus, quo animte uruntur, vindicare in nobis nihil przvalear.

De his autem, qui uxoresdeiponfatascaufafornicationis relinquere, alialque fibi conjungere volunt, hoc enim veftra prudentia a me rcquiftvir, Dominus |elus Chtiftus, quid fentiendum fit in evangelio lecunavm Marcum apertiflime dicit: *Quisunique dimtjen·' uxorem juam, fS aliam duxerit, adulterium committit Juper tam. Et fi uxor dimiferit virxm fam, & alium duxerit, metiatur.* Mart. ,, Item fecundum Lucnm: *Omni> qui dimittit* axe- <«<. «< *rem fuam, Lt ducit a heram, metebatur.* Sunt etiam de hac re plurime fandorum patrum auâoritates: fed ubi fol lucer, candelam ad proterendum lumen proferri minime oportet. In his verbis dominicis luce clarius liquet, quia vivente viro, vel uxore, extraneam copulam quaerere, nulli eorum licet. Eum vero, qui mulierem, qu uxor putatur, defponfatee fe abnegat;-aut evidentibus teftimoniis, feu quibuslibet claris indiciis, mentiri eum oftendite, aut in pntfentiarum, quoad ufque res melius clarcfcat, caufam ejus omittite.

III. A D

(·) Poft het verba in Cod. Cotton. A epiflola clauditur hac tantum pendo adje&a: *Qmuifeteiu Dem vitam veftram tfc.* M «fi iu 6ne epi(lolae hic excolis.

III. AD JOANNEM ROTHOMAGENSEM archiepifeopum.

Occafione litterarum eius de nonnullis ritibus dilletit, ad dedicationem ccclefiarum, & tubdiaconorum ordinationem {pedantibus.

Domini merita fanflitatit infigniter efferendo Joanni Nirm.mnorxm arciieptfcopo Lanfrancxt indignus vocari epifcopui, bene coeptis meliora comuftere.

C'· Radas ago colendr benignitati veftrr, quia ▪ non folum praricns prarfentem me indehcien-ti amote propter Deum dilexiftis: verum etiam abiens pto ablente paternam vos curam gererefa-iubri admonitione evidenter oftendiftis. Abiit autem a me, longeque a lentibus meis hunc errorem averrat divina clementia, ut moleftum mihi fit, fi quis rcfpedu falntlsmear, vita· arternxeon-icmrlaitone, de anima mea follicitudinem gerat; li câ qux de ad'bus meis libi dilpliccnt, pietate nvxus indicare non differat; ii aliter me corrigere non poteft, verbis quoque obturgare prxfentem, aut litteris increpare ablentem non négliger: lcd amicus a me potius juftus exiftimabitur, qui in miicricordia corripit me, & increpat; holi s autem, peccator, qui oleo prasx adulationis l iput meum aut impinguat, aut impinguare la-C orat.

Quidquid vero fanditas veflra de ftola fcnpfit, multum mihi placuit, nec unquam dtfphcuit. Sed quod lubiunxit, quia ad dedicandam ecclcfiam «·pifcopur proceffurus, facris veftibus, ex inftitu-tmne epifcopalis ordinis, debeat elle indutus, atque in expofitione iplarum (aerarum veftium calul.im potuit, valde ihipui: quia tale aliquid me nunquam vidiflè, meminiflé non potui. Diveribs enfin d verfarum provinciarum pr.Tiules, ecclefus dedicare læpc· conlpexi, omnibmqiie qux ab eis f.i.i.r hint, quantam potui curam adhibui: qui etli in nonnullis diffimtlia egerint, omnes tamen capris induti nique ad celebrationem miflx, debita ferv.tia fine catula expleverunt. Denique iandus t.co Rom.inat ledis fummus antilles, ' Romericenfcm, me prxfcnte, ecclcfiam dedicavit, cunctaque qua- ante miff.tm liet i ordo depopolcerat, fine caiula coniummavit.

Potro quod in dandis ordinibus, foli fubdiacono dari manipulum perhibuifti: ubi hex acceperitis, roro me velitis litteris irllruatis. A quibuldam enim id fieri audio: led utrum id fieri lacr;s aiiàx'rit.itibiis pixctpiatur, meminifiè non valeo. Plcriqiic autumant manipulum elle commune ornamentum omnium, ficut & albam, ix amiilum. Nam & in cn-nobiis monachorum, etiam laici cuin albis induuntur, cV antiqua patrum inftitulione (olent ferre manipulum. In noilris epifcopal's ordin's codicibus, quos ex diverfis regionibus multos habemus, E Je ordinando irrbdiacono, mter estera fic firiptum habetur: *Pojka veri accipiat ab areidiiac no , cum aquaman:li, ac* . In qtl'buld.'ln fie: *cum aij:,arnn«:* in ali s ita: *cam Apen a-il;*. Urceolus quid fit, liquido patet: «ii enim sas iuperius, unde lavandis manibus aqua inluiufitur. Aquamanilc, five aquarm mile, Italici unam partem dicunt, voc.iturque lingua eorum vas interius, in quod manibus tnfufa aqua dclabitur. Quod fi fortaffe fic difiitiguendum putatis, r.Voad-w *cum .i<jna*, & poftca '....r.uc, *ac mon-tta^ium*, quatenus mantle cfte

A manipulum intelligaris: cur inter urcedlnm ac manutergium ponatur manipulus, & cur ^caetera ornamenta ab epifeop^s dantur, dari ab archidiacono manipulus jubeatur, in quo feriptura, five fzculari, five divina fic vocatum manipulum repererrtis, pofco Undam paternitatem veftram, ut indicare mihi competenti diligentia ftudeatis.

In Carthaginenii concilio quarto omne hujus rei ambiguum excluditur, ubi uc legitur: *VnMia· conus cum ordinatur, <]uia menur impcfijienem non accipit, patenam de manu epifeapi etccipiat vacuam, calicem vacuum: de manu vero arcbidiaconi, excipiat urceolum cum aqua, Ô* aquamanile, ar meomutergium.* Item Ifidorus in epiftola de facris or dinibus. *Ad fubdiaconum*, inquit, *pertinet·, calicem* B *& patenam ad altarJC brifti deferre, tf levitis tradere, eijque miniftrare: urceolum quoque,* C *aqua mantle, ac manutergium tenere epijcopo, presbyterii dU in-itit pro lavandis ante altare manibus aquam prabere.* Omnipotens Dominus vitam veftram intus exteriufque tueatur aiigeatque in vobis, audam confervet dileftionem, qua me quondam di ligerc (olebatis: quatenus de me, quantum ad vos hoc quidem pertinet, quæ credenda funt, credatis, proculque ab auribus veftris linguas detrahentium paftorali temper auftoritate repellatis.

· IV. AD HERFRASTUM EPISCOPUM • XXI. iai« <di<ir

Quo pafto erga eum gerere fe debeat, quem nullis adhuc ordinibus initiatum, & uxoratum, ad diaconatum promoverat

Lanfrancut gratia Dei, non fuis meritis archiepifcopur, confratri, dX coepifcopo Herfrafto falutem.

G Lericits ifte noviter ad me venit, caufiun fuæ infelicitaris mihi dixit, didam tefttmonio vcftrarum litterarum veram effe affentit: reflatus eft, fe inordinate ordinatum; videlicet cum nullius effet ordinis, a fratçmitate veftra fadum effe diaconum: interrogatus a me, fi uxorem haberet, uxorem fe habere, nec eam fe velle dimittere re-D lpondit. Propterea tali pafto confidendum ei divina 'fultus audoritate decerno. Diaconatum ei auferte, ad catteros minores ordines congruis eum temporibus promovete· diaconatus vero ordinem nunquam recipiat, nifi cafte vivat, nifi de reliquo fe cafte vidurum canonica attcftatione promittat. Si vero cœlibem vitam egerit, & adurum fe omni tempore fpondere voluerit; non quidem eum ad ordinem diaconatus iterum ordinabitis, fed ipfum officium per textum fandi evangelii, vel in iynodo, vel in multorum clerieorum conventu, reddetis.

AD HEREBERTUM EPISCOPUM · xxtn.. later epifte

E Ut Beraldum clericum vexare deftftat; & quia *d"M· ipfius litteras fperaverar, ex facris canonibus difeat, quæ reverentia metropolitanis debeatur. Eflræmem denique monachum,. ut a fuo coniot tio penitus eliminet. · l

Lanfranco divina mijertcordia, non fuis meritis Doroternenfii ecclefiu arcbiepifcapus, Hereberto epifeopo, humiliter fapere, & fobrie intelligere.

B Erardns abbati Baldi.im clericus, & iamulus noil;as de neuoiio fuc litteras tii>> detulit

-yu'.

quae, ut ipfe poftea mihi teftatus eft , procaciter A irrirtfti : fatis vilia , multumque indigna de me, mulris audientibus , pcotulijh , pro me de eadem re nihil te fadnrum plurimis conteftationibus afirrnartf . De his alio tempore atque Joco fermo erit. Verumtatnen ad prolens prxeipio tibi , ne in his , rebus fandi Eadmundi aliquid appetas , nili id ab anteccrtbribus tuis appetitum fuïlè *certis documentis oftendas* prrlatum Berardum quietum, & inconcurtiimdimittas, quoadufque res in noftram audientiam veniat, finemque congruum canonica audoritate, noftrique *ju*4tcii dennitione recipiat.

Portpolitis aliis, ut majora taceam, ludifque foculanbus, quibus por totam diem vacare diceris , divinas litteras lege, decretifque Romano-B rum pontificum, facrifque canonibus praecipue ftudium impende : ibi quippe invenies quod nefeis , perledis illis frivolum dices , unde ecckrtarticam difeiplinam effugerç te confidis.

In decretis fic iqgitur. *Metropolstaxi fri in* «m-ne*provincia , inarnnibxr rebar ordinationem femper expedet* . In Nicxno concilio: *firmitar amaum, qna gerantor per wumt}nam<}M provinciam , metropoiitano tribnatar epifeopo* . In Antiocheno : *Per xnamqoam^xe provinciam epifeopit convenit noffe, metropolitanxm epifcopxm totins provincia , falliatadinem gerere ; propter* fsrod ad *metropolem omne/ xndifm,* y *ii negotia videntor habere concurrant · ande placeat eam C honore procellere.* Et in Tolletanis conciliis : *Sic enim jnflam eft , at inde onxf-* Ç *ftifyxe fumat régalas difciplina, etnde confecrationem honoris accepit ; nt jaxta majornm decreta , fedes , anicai^ne facerdotalis mater eft dignitati/, frt ecclfflaftica magiftra rationis.* Et paulo poft ; *Qnifmtis bon/m decretoretm violator extiterit , fex mennite/ cotmtntnfono privatas t apetd metropolitanxm fob prnitentia cenfnra permaneat corrigendas.*

anatum, atque archiepilcoporum, tam in profatis lcriptis, quam in aliis orthodoxorum patrum authenticis libris . Que ü ftudiolius legeres , leda memoriae commendares : nihil inconveniens contra tuamjmatrem cccleflam fentires ; quod dixifle diceris^nan dixifles: immo didum ab aliis falubri invediooe reptxlKnderes . Nec fobrius quilquamD putaverit, hoc erte in aliena parochia aliquid tetnere pndumere: cum per mifericordiam Dei totam hanc , quàm vocant Britanniam infulam , unam unios noftro cedefix conftet erte parochiam.

Hermanum monachum , cujus vita multis reprehcnftonibus obnoxia perhibetur , a contortio tuo, tuaeque domus, penitus remove. Volo enim, ut in regulari monallcrio regulariter vivat : aut li hoc renuit, de regno Anglorum abfccdat.

XX.V. * VI. AD MAURITIUM LONDONIENSEM
i' ·p·«· eledum epifeopura.

Eledo epifeopo diem defignat , quo presbyterii gradum ei collaturus ert : ftmulque ad ejus interrogata reipondet, de homine apud captores mortuo, de colloquio regis, & de clerico, qui in ejus epifeopatum ftne formatis venerat.

Zoafrancies divina mifericordia arcbiepifcopas dileilo fratri Lmdonie^fis ecclcfia eleilo antiftiti 't Maaritia faiatem.

IN primis gratias ago, quod meam ficut tuam deftderare Glutem te arteris : quodque profodum vivendi honefte , per meam, qualemcumque dodrmam habiturum te erte conhdis. Hsm ex di^ E ledione non modica j.xxxdcre foknt . Ad interrogata tua , brevia reiponfa mitto. De homine quem captum , & apud captores mortuum fuiftc inventum icriphfti ; abfolutc tibi ad profqns refpondere non portum , quoadulque precedentes mortis ejus caulas diligentius audiam; & fic mi» ferante Deo, quid agi oporteat, canonica audorirate definiam. Interim injunge eis aliquam pernitendam , ufquc dum conveniamus, & alterno colloquio quid pdftea facere debeant décerna* mus ·

De terris tuis domino meo regi nihil adhuc locutus fiii : quia de meis etiam rebus , qualem volui, loquendi opportunitatem non habui. Goffridus clericus, qui apoftafue calumniam habet , de cpifcppatu tuo recedat: aut formatas litteras ex pane fui epiicopi, ficut canones jubent, oftendat. Ciceftrum , ficut fraternitati ru* inftnuavi 9 venies : & ibi fabbato ante *letare Hiernfalem* , coopérante Spiritu fando? presbyterii gradum recipies .

* VII. AD WALCHERUM DUNELMENSEM · xxvt.
epilcopum

Excufat quod monitorium nonmilerit: refpondetque de presbytero , qui in claullro monacho» rum fine benedidione nutritus fuerit, ad ixculum redire non porte

fjuifrancat indignar antiflet , venerabili Danelmenfi etifcopo Walcbero falotem

ET longe ab urbe pofitum, & multis hujus foculi negotiis involutum me veftre litters invenerunt. Ob quam caufam petitionibus veftris ex omni parte eftedum prxbere non licuit : nec β licuiflet, commonitorium , quod in feftivitate fandi Martini habere volqiftis, heri potuiflet. Septima enim poft przdidi fandi folemnitatem die, vertex ad me puncius venit.

Porro de illo presbytero , de quo tnandaftit , quia in clauftro monachorum fine benedidione nutritus fuit, aliquid me vobis mandarte recorda ri nont portum. Canones tamen, , decretaque fandorum patrum, eos, qui vertemreligionis aliquot diebus in confppdu hominum deferunt, ad foculum quocumque modo poftea redire non finunt Qyi ü vobis obtemperare noluerit, evangelica audoritate utimini, qux ait, *compelle intrare.*

VIII. AD STIGANDUM CISTRENSEM XXVII.
epilcopum.

Ut clericis villarum ecclefiae Cantuarienfu , quae in ipfius fuat dioecefi, exadas per ejus archidiaconos pecunias reftitui jubeat . Nec ad epifcopi ullius fynodum deinceps veniant, nec refpondeant, aut quicquam perfolvant, protêt id* quod inftituuim eft pro chrifmate.

Lanfrancos Dei gratia archicpifcopxs , dilelii ffimo fratri Stigando Ciftreitf epifeopo falotem.

CLerici villarum noftranim, qui in veftradkecefi exiftunt, quefti nobis lum , quod vcftri archidiaconi repertis occafionibus pecunias ab eis exquirunt, & a quibu&lam jam acceperunt. Meminifle debet fraternitas veftra, quia contra morem antccertorum noftrorum, atque vertrorum , vobis concertimus, eifqne imperavimus , quatenus ad vcftras fyoodos irent, & ea, que ad Chriftia-

nx religionis notitiam prodefle poilimt, fine interpellatione vel diiculfione aliqua» a vobis audirent: fi quae in ipfis culpa: invenirentur, fufpenfii interim vindida, ad noftrum examen ferverentur, & nobis vel in miferendo, vel in ulcifcendo, ficut femper confuetudo fuit, obnoxii tenerentur. Mandamus itaque, ut mate accepta fine dilatione reddi jubeatis, & miniftris veftris, * ut ulterius id prarfumant, fervanda caritatis ftndio prohibeatis.

Nos vero presbyteris noftris, qui extra Cantiam conftituti, omnino praecipimus, ne ad veftram, vel alicujus epifaopi fynodum amplius eant: nec vobis, nec aliquibus miniftris veftris pro qualibet culpa refpondeant. Nos enim cum ad villas * veftras veniemus: mutes ipfi vel in moribus, vel in fui ordinis fcientta fint, paftorali auftoritate veftigare debemus.

Chrifma tantum a vobis accipiant: & ea, qute antiquitus inftituta funt, in chrifinatis acceptione perfolvant. Sicut namque ea, que antiquitus ufque ad noftra tempora anteceflores noftri habuerunt, foterti vigilantia cupimus illibata fervare: ita aliis debita, aliqua, quod abiit, ufurpatione nolumus denegare.

* KKXU.

IX. AD GOISFRIDUM epiicopum.

De fanâimonialibus profertis, vel ad altare oblatis: & de iis, qua; nec profeflz, nec oblate, aut qux non amore religionis ad monafterium confugiunt.

Lanframm arcbtepijcopur venerabili epifeopo Coit/rido, /alutem tf fervitium.

DE fan&imonlalibus, de quibus dulcifltma mihi paternitas veftra ad me litteras mifit, hoc vobis refpondeo. Sandimonialoa^qux de vanda regula profeflionem fecerunt; vel qux, quamvis adhuc profeflx non fint, ad altare tamen oblate fuerunt: fecundum mores & vitas earum, ad fervandam regulam moneantur, inertpentur, conftringantur. Qux vero nec profeflx, nec oblata funt, ad prxfens dimittantur fic, donec voluntates carum de fervando ordine fubtftius exquirantur. Qux vero non amore religionis, fed timore Francigenarum, ficut vos dicitis, ad monafterium confugerunt I fi hoc firmo meliorum fandimonialium tcftimonio probare poiTunt, libera eis recedendi concedatur poteftas. Et hoc eft confilium regis, & noftrum. Omnipotens Deus vitam veftram in beneplacito fuo confervet.

• XXXII!

• X. AD DOMNALDUM HIBER.NIÆ epiicopum, &c.

Infantibus ante ufum rationis euchariftix perceptionem non efle neceflariam. Quxftiones fx. cularium litterarum epifeopo erte indignas.

Lanfraucus indignus /unEla Cantuarienfis 'eccltfia antiftei, venerando Hibernia epijcopo Domnaldo, tf iis, ywi fibi litteras tran/miferunt, /Mutem, tf benediHianem.

IN itinere pofiti, & a civitate, in qua nobisfedes cpilcopalis eft, longe fepofiti eramus quando litteras veftras nuntio veftro deferente iulcepimus. Quem cum rogailcmus, ut faltem paucis diebus nobifeum maneret, quatenus perquifitis U-bria congruum pro capra noâro ad oonfulta veftra rcfponfom "vobis referret' petitioni noftra effeftum negavit, & fe diutius non porte inorari multis afleniotubtu allegavit. Itaque dulcirtimam nobis fraternitatem veftram paterna caritate monemus, ne indignum vobis fit, quod de tantam, tam breviter reipondemus.

Revera, & procul pulla omni ambiguitate, fciatis, neque tranfmarinas ecclefias, neque nos Anglos, hanc de infantibus tenere fententiam, quam putatis. Credimus enim generaliter omnes, omnibus xtatibus plurimum expedire, tam viventes, quam morientes, dominici corporis & fanguinis perceptione fete munire. Nec tamen fi priuiquam corpus Chrifti & fanguinem fumant, contingit baptizatos ftatim de hoc faxulo ire, uilatenus crcdimes eos, quod Deus avertat, propter hoc in «ternum perire. Alioquin veritas non eflet verax, que dicit: *Qui crediderit if keptitatus futrrt, /s/vmj rrfe.* Et per prophetam.* *Effundam fufer vos aquam mundam, if mandabimini ab omnibus iniquitatibus veftris:* quod de baptifmo efle didum omnes hujus fententix expofitores concorditer alleverant. Et Petrus apoftolus: *Et nunc voa fimilis forma facit baptifmo.* Et Paulus apoftolus: *Quotquot i» Cbrifto baptitati eftis, Cbriftum induiftis.* Chriftum eft enim induere, habitatorem Deum per remiflionem peccatorum in le habere.

Nam fententta illa, quam dominus in evangelio dicit.* *Hifi manducaveritis comem filii bomiuis, ... hiberilis ejus fanguinem, non tabebitis vitam i» vobis:* quantum ad comeftionem oris non poteft Generaliter diâa erte de omnibus. Plerique etenim anâorum martyrum, ante baptifmum quoque, diverfis excruciati pœnis de corpore migraverunt: eos tamen in numero martyrum computat, A falvos credit ecctefia per illud teftimonium domini, quo dicitur: *Qui me confeffus fuerit coram bominibus confitebor O ego eum coram patre meo, qui eft in calo.*

Infantem quoque non baptizatum, fi morte imminente urgeatur, a fideli laico, fi presbyter defit, baptizari porte canones prxeipiunt; nec cum tamen, fi ftatim moriatur, a contortio fidelium lejungunt. Necefle eft ergo prxdidam domini fententiam fic intelligi, quatenus fidelis quifque divini minifterii per intelligentiam capax, carnem Chrifti & fanguinem non folum ore corporis, fed etiam amore, & fuavirate cordis comedat, & bibat: videlicet amando, & in conicicntia pura dulce habendo, quod pro lalure noftra Chriftus carnem affuinplit, pependit, refurrexit, afeendit, dt imitando yeftigia ejus, & communicando partionibus ipfius, in quantum humana infirmitas patitur, & divina ei gratia largiri dignatur. Hoc eft enim vere & falubriter carnem Chrifti comedere, & fanguinem *ejus bibere.*

Quam fententiam in libro de doftrina Chriftiana beatus Auguftinus exponens, fic ait: *Facinns, vel ftagitium jubere videtur; figura vero eft, frmcipiens paffiimis dominica cornmanicandam effe, if £/naviter atque utiliter in memoria recondendam, qmd pro nabit caro e;at vulnerata if crucifixa fit,* Figuram vocat, figuratam locutionem. Neque enim negat veritatem carnis & fanguinis Chrifti: quod plcrilque fcbilmaticis vifum eft, & adhuc nonccflat videri. Et dominus in evangdio.' *Qui manducat carnem meam, if bibit fanguinem meum, in me manet, if ego In eo.* Quod exponens beatus Auguftinus ait.* *Hoc eft namque carnem Chrifti fanguinem falubriter comedere, if bibere, in Cbrifto manere, tf Cbriftum tn /e manentem fibbere. Ham if Julas, qui dominum tradidit, cum tuteris apoftolu*

ena· *fihi etenut 4**t**tifiiû *cceftt,*

QsnAiooes fireularium litterarum nobis fofvendas mififtia: fed epifeopaie propofitum non decet operam dare bujuunodi ftneuis. Oiim quidem juvenilem etatem in his detrivimus: fed accedentes ad paftoralcm curam, abtenunciandum eis decrevimus.

XLI.

XI. AD AOGERIUM comitem.

Ab extoramnnicatione folvi non porte, niG régi fattsfaciat, ejufquc mifericocdtam imploret.

*iMfrettmt Dei gr*ti* trtUepijctftu, iilellifi*"*

*ntfUigtrtt & ftdtAma 4» ***** [it* cwt *** h*hen*

DOleo pro te quantum dici non poteft: quia tefte Deo te amabam, & tibi lervire toto corde defiderabam. Sed quia inftin&u daemonis, & confilio pravorum hominum, ea molitus es, que te moliri oportuerat: necrifitatecoaAus mentem mutavi, & dikxrionem non in odium tantum, quantum in rancorem mentis & juftam fisC veritatem converti. Legatis tamen & litteris femel fle iterum re invitavi ut ad me venires, & confilium anime tuas a me, ficui a patre fpirituali, & amico finccro, acciperes: atque a ftulto propofito quod conceperas, confilto I meliore defiiteres. Tu vero id facere recufafti

Canonica igitur auftoritate re fle tuos maledixi, & excommunicari, atque a liminibus fanft» ecdefie fle confortio fidelium feparavi. & per totam Anticam terram hoc idem paftorah' auâoritate fieri imperavi. Ab hoc vinculo anathematis abfolvere re non poiliim, nifi mifericordiam domini mei regis requiras: fibique, fle aliis quorum res injufte pnedatus es, juftitiam facias.

* Vm«·, «a Mandafti quod * adhuc venire velles. Hoc egoi libentiflime vellem, nifi regalem iram pro hac re me incurfurum metuerem. Sed legato fle litteris pcenitudinem tuam, fle humilitarem, fle preces, ei intimabo: flere, falva ejus fidelitate, prout melius potero, adjuvabo. Interim rogo fle moneo, ut quiefcaa: nec aliquid cooeris facere, unde majorem ejus iram incurras.

U

XII AD ABBATEM T

Ut excommunicatam adulteram de coemeterio ejici pnecipiat, quoufque epilbopo fatishat

*Zeufr*acttt erthupifiepu,* -wire *Meti T*................/aZntaar.

CAufam Goduini, flcLifgin* adultera lu* optime novi. Et revera Londonia coram me eam veftrgari precept audiraque utriufque partis aflertiooc, in adulteros fententiam dutimut, fle jufte eos *cte* excommunicates communi confenfu decrevimus. Propterea nihil aliud reftat, Bnifi quod fraternitas tua adulteram de cimiterio ejici praecipiat: quoufque vel corruptor ejus, vel aliquis pro ea, quod juftum eft, epifeopo faciat. Libenter facerem, quod tibi placere porte intelligeretn.· fle multum dolco, quod de pratenti gotio voluntatem tuam imoiere non valeo

XX

XIU. AD RODÜLFUM abbatem.

Γoflo monachum qui in uno monafterio Habilita* tem promiferic, juftis de caufis in aliud tranlmigrare

*Lenfreitcxs C*ntiuri* JtrckiefnfivfMf Rtdxljt M*ti feintem.*

Ndicaram eft mihi, de tuo monafterio recedere vis: de promiffa Habilitate follicitus es: timens, ne, unde Deum placare * ftudes, inde offendas. De quo rationem talem oftendo: êt in oAendendo meipfum in exemplum fie do. St ego Lanfrancus manu propria me de aliquo monafterio non recelTurum juraflêm, viderem autem quod ibi animam meam falvare non portem .· exirem, nec perjurii crimen incurrerem. Qui enim Deo propter Ckum alligatur, non folvitur ab ipfb, niG contra ipfum folvatur. Porro ab ipio contra ipium minime folvitur, qui propter, amorem ejus, & ut Gbi bene complaceat, a fili» difeordir, fuperbic, diffidentis, & ut * apertius Ddicam, a filiis diaboli, migrat ad filios pacis, humilitatis, fpei, immo ad filios Dei. Qui enim fic tranfit, nonne plane fugit a fede diaboli, ad iedern Dei? Quis enim judicet, illum a Deo damnandum, qui ut ad patrem, ut ad dominum, & amicum, fugit ad ipium? Propterea qui Gc tranfit, non ab ecclefia in ecclefiam tranfit; non enim plures funt ecclefi», led una eft toto orbe difitifa: & uûi Deo ubique fervitur, & uni regi militatur. Poftremo B. Benedictus, .qui Habilitatem praecipit firmare, monachum ab alio monafterio ad aliud monafterium venientem jubet lufcipi: & fi bonae vitae fuerit, ut ftabilitatem firmet, fuaderi

ÏΞΞB IC--If i~τT'-ΙΣΣ- Γ-Z CTI ~Ii Oli J ι~Π------------

««Just I CHKivn

.... CONCILIUM ROTOMAGENSE ...

In bafilica S. Marie Rotomagi ab Joanne archiepifcopo, cum fisis fuffi-affanets, WiUelmo Anglorum rege Normanniam gubernante, celebratum anno Chrifti ml xxii. Alexandri II. papas, anno Xi. Philippii. Francorum regis anno xnt.

TITULI CANONUM.

1. *Vt egifceptti tbrifeee &* afr«w *her* cemfetmti, iS cttm* duadam» *ftcerAetthm cutfaret*

EU. Çwd *Meet ehrif** & Mα* *b ercMieeMr reneveedxM* .

III. *D** cttr» Jjfinhtti * ieteau JehtMt.*

I — ---IV *Vt qui mijfjn celebrat, Omuno communicet.* A

HUSTI V *>jcerti,s &*** & **'* β^α μ iWa baptizet.*

VI. *Vt viaticum iy aqua bencdi3a ultra oth die/ mh ferventur, & confecrutet boftia iterum hwi cmfecrentur.*

VII. *Confirmatio jejunis a jejunis, & cum igne, conferenda.*

VIII *Ût ordine/ facri pofi diem fobbati, vel dû dominica mane, jejuni/ a jejunontibu/ conferantur.*

IX. *Ut quataor temporum txapte fit obfervatio*

X. *Qmd depqfitûm digtu firn qm fate *d facro/ ordme/ prwebxntnr.*

Xi. *ZΛ ii/ <jid coeomu relinquunt. Et ut ordinandi ad epifcopum feria quinta mint*

XII *Vt monachi vagi vel cxpuffi, itemqm \fa- Himomalet, ad fi*. monafUrm redire nmpollenter.*

XIII. *Ai/ cura pafloralet Vendantur & emamur.*

XIV. *Z)r ritu nuptiarum, ne m occulto fiunt i aut enter confmguimo/.*

XV. *De clericit uxorati/, uteecltfir mh miniftrent, nec fru&ut percipient, & quale/ effit debeant arcbidiocom ac decani.*

XVI. *Ut nullus mortua uxore illam accipiat, de qua antea fuerat infamatus.*

XVII. *finllui uxore Velata fnper/bte uUarr ducat.*

XVIII. *Λ'/ abfentii viri uxor alteri nubat priufquam de viri morte compertam habeat.*

XIX. *Air clerici in publicum crimen lapfi, facti/ or-* C *itncbur facile refiituantur.*

XX. *Ut epifeopus qui ad lapfi depqfitionem ventre M* potefl, vicarium mittat.*

XXI. *Ut ante horam vefpertinam in Quadragefima non edatur.*

XXIIv *Ut fMatbi pajeba officium ante horam nonam w. inchoetur.*

XXIII. *De Janitorum feftivitalibus transferendis.*

XXIV. *Ut generale baptifma nifi fabb.i/o pafrba tf penteCofies non fiat.. Parvuli quocumque tempori petierint, baptizentur. nullus in epiphania fine infirmitatis.neceffitate* l

PKÆFAT1O.

ANuo ab incarnatione Domini MLXXII. coii. gregatum cll concilium in metropolitana Rotonwgcniis urbis fede, in baiilica beatæ & riolx Dei genitricis temper virginis Mariae, cui Joannes ejuidem urbis archiepifcopus praeerat, & velligia patrum 1'ecutus utilitati ccdeiiafticx omnimodis conlulcbat, cum fuflraganeis fuis, Odone BajocenG, Hugone Luxovicnfi, Rodbcrto Sagien- Mkhaele Abr incatenfi, & Gislcberto Ebroienti. In primts difputatum vit de fide lanétae & iKlividux Trinitatis, quam fecundum ftatuta fandorum conciliorum, fcilicet Nicatni, Conflantino- E politani, primiEphelini, Calchcdonentis concilii, corroboraverunt, ianxerunt, fe toto corde credere protciTi iunt. Poti hauc c.nlioiicæ fidei profclfionetn, annexa iunt hate fubicripta catholica fidei dodrmat capitula.

CANONES.

anno CHRISTI I·η-

1. Vt cpifcoput cbrijma if oleum bora competenti, é· cum duodecim faterdottbut cenfteret.

In primis flaturum eft ■ nobis, ut fecundum ftatuta patrum, chrifinatia & olei, baprifmatis & un&ionisconiecratio, competenti hora, id eft poft nonam, fecundum ftatuta fandorum patrum fiat. Hoc etiam debet epifeopus praevidere, ut io °rpfa confecratione duodecim facerdotes Sacerdotalibus vcftirbus indutus, vel quamplures fecum habeat·

11. Quod totum cbnfmn dr oleum ab arcbfdiatonet renovandum Jit.

Irem in quibufdam provinciis mos deteftabilis inolevit» quod quidam archidiaconi pafloie carentes* ab aliquo cpiicopo particulas olei & chrifmatis accipiunt, & ita oleo fuo commifoent: quod & darn* natum eft. Sed unulquilque archidiaconus chrilma <5c oleum luum cotum apifeopo, a quo confccrabitui, ut proprio rpsicopo prjefentet.

111. Qua cura difiribui a decanit ebrifma vr alarm debeant.

Item chrifmatis & olei diftnbutio a decanis fumma diligentia & honeflate fiat r ita ut interim dum diftribuerint. albis fint induti: & talibus vafculis drftnbuatur, ut nihil inde aliqua negligentia pereat.

IV. Ut fui mifetu celebrat, omnino communicet.

Item ftacutum eft, ut nullus mittam glcelebret, qui non communicet.

V. *Ut facet dot Jejunus, & cum alba aCfili, baptizet.*

Item nullus (acerdos baptizet infantem » nifi jejunus, & indutus alba & ftola, nifi necettitate.

VI, Ut viaticum dr aqua bentdtEla ultra oξio diet non ferventur, & conjecrata bofltu iterum non conjcerentur.

Item funt quidam, qui viaticum & aquam benediélam ultra o&avumdiem refervanr. quod & damnatumeft. Alii vero non habentes hoftias, confecratas iterum contccrant· quod terribiliter interdi&um eft

Vni. Coit·

VII. Cenltoutetie jeittrit e jejurit, dr raav ifw «m/mnd·.

Icent donum fandi Spiritu» nt non detur nifi jejuni· fit n jejunia: neque ipfa confirmatio aMjue igne fiat, ftatutum eft.

F//7. *Ut eriinee fieri juft Here fMeti, vei* ^MdMMNcaaMte» /rjww ajrrMMMiiar/

Hoc etiam ftatutum eft, ne in dandis faerie ordinibus, apoftolica audoritati· violatores inveniamur. Legitur enim in decreti» Leoni» papa, quod non paffitn diebus omnibtes facti ordine· celebrentur: fed poft diem (abbati, in ejus nodis exordio, qua in prima (abbati lucefcit, his qui coafecrandl funt, jejunis - jejunantibus (aera benedico conferatur. Quod ejufdem obfervantix erit, fi mane ij»fo dominico die, continuato (abbati jejunio, celebretur. A quo tempore praecedentis aodis initium non recedit, quo diem reinrredioni·, ficut etiam in pafeba Domini declaratur, pertinere non dubium eft -

IX. Ui furitur tteftnm nuUt fit rifrrvetie

Item quatuor temporum obfervatio competenti tempore fecundum divinam inftitucionem communi obiervantia a nobis fervetur, id eft» prima hebdomada Martii, fecunda Junii » tertia Septembris, eadem Decembris ob reverentiam Dominice nativitatis. Indignam enim valde eft, ut fandorum inftitucio aliquibus occupationibus vel mondial! folicitudine deftruaturj

X. Quei iefefitiene rifri fient, fri fiertiee aut iniehte ei fieret eriuut feevtriutttrr.

Item clerici, qui non eledi, nec vocati, aut nefeiente epifeopo, facris ordinibus fe intromittunt: aliquibus veroepifcopus, ut diaconibus, manum imponit: alii ceteros ordines non habentes, diacones aut presbyteri confecrantur: hi digni fnnt depolitione.

XI. De ito fri cereae/ reliefuunt: & ut erlieenri ii tfijcefuet ftrie futute veulent.

Item qui coronas benedidas habuerant fit reliquerant, ufque ad dignam fatisfaâioncm excommunicentur. Clerici qui ordinandi funt, in quinta feria veniant ad epifcopum.

XII. Vt tnuteeii «4P vel ettfrifi, itentfut jenttitnerietoi,* ad *UtUrifttrie ftte reiire wofelleetur.*

Item monachi & fandimoniale·, qui'relidis fuis eccicfiis per orbem vagantur, alii pro nequitiis fois a monafteriis expulfi: quos paftorali aa&oricate oportet compellere, ut ad monafteria fua redeant. Et fi expulfos, abbates recipere noluerint, vi&om eleemofytue eis tribuant, que etiam manuum labore acquirant, quoufque fi vitam fuam emendaverint videantur.

IIIi. Ne are fnfierelti venientur & tutuuor.

Item emuntur & venduntur cure pettorale·, fctiicet ecclefix parochians, tam a laicis quam a clericis, infuper etiam a monachis: quod ne amplius fiat, interdidum eft.

XIV. De ritu nuftientni, ar *i» eeerite vel tuter enfat&iueri.*

Item nuptiae non in occulto fiant, neque poft prandium: fed iponfus & (pools jejuni' a (acerdote jejuno io monafterio benedicantur; & antequam copulentur, progenies utrorumque diligenter inquiratur. Et fi infra fepeimam generationem aliqua confanguihitas inventa fuerit, & fi aliquis eorum dimifiue fuerit, non conjungantur. Sacerdos qui contra hoc fecerit, deponatur.

XV. De eleritto interrito, u eettofito tue «·»- ajfrtw, nee fruffut fenifient: + furiet efe icieent ercMieeeri d* *ieceui.*

De facerdotibua, & levicis, & fubdiaconibus, qui feminae fibi ulurpeverunt, concilium Luxovienle obfervetur, nececdefias per fe, atque per fnfitaganeos regant, nec aliquid de beneficiis habeant. Archidiaconi qui eos regere debent, non permittantur aliquam habere nec concubinam, nec fubintrodn&am mulierem- nec pellicem: fed cafte fit jufie vivante & exemplum cafticacis fit fanéhmonke fubditia praebeant. Oportet etiam ut tales decani eligantur, qui (cieat fubditos redarguere & emendare, quorum vita non fit infamis, fed merito perforator fubditis-

XVI. Vt nulhte utertue nuere Hient eeefftot ie fue ente fiternt infeutetut.

Item iaterdi&um eft, no aliquis qui vivente fua uxore de adulterio calumniatus fuerat, poft mortem illius unquam da

-------------que calumniatus fuit accipiat· Multa enim A
CHRUTi *nde evenerunt. Nam plurimi hac
'·'■ de caufa fuas interfacerunt.

XP77. *Nullut uxore veleie fuperflite aliam ducet.* .

Item nuiJus, oujus uxor velata fuerit, ipfa vivente utoquam aliam accipiat.

XPIE. Nie obfentii viri ttxor aherinxiat, prùefquem de viri morte comparium iei»t,

Item fi uxor viri, qui peregre, ut alias B profedus fuerit, alii vironupièrit, quonique prioris mortis certitudinem habeat, excommunicetur ufquc ad dignam fatisfadionem.

ΛZX *Ne cleriei in publicum crimen lapfi faerie orjttttbutfeeilc rgflitxanhir.*

Itein ftatutum eft, ne hi qui publice lapfi in criminalibus peccatis inveniuntur, citiffime in facris ordinibus reftituantur. Si enim lapfis, ut ait beatus Gregorius, ad tuum ordinem revertendi licentia con· cedatut, vigor canonice procul dubio fran- C *gitur* difciplwz.· dum per reve^fioniafpem pranc adioms defideria quifque concipere non formidat. Unde hoc ratum manere oportet, ut in crimine, publice lapius, ante pendam poenitentiam in pri* tino gradu nullatenus reftituabtr: nifi fumma neceffitate, port dignam quidem •v.nit'.nti» longe poeniteotiz fatistadionem.

XX. Ut epifeoput qui ad lapfi dtpofitiontm venire non faicfl, vicarium mittat.

Item fi aliquis lapfus dignus depolitione repertus fuerit, & ad eum deponentiua tot coenifeopos, quot audoritas pofrulat, fcilicet in facerdotis fex, in diaconi depolitione tres: unufquifque qui adefle non poterit, vicarium fuum cumfua audoritate cranfmittat,

XXL Ut ante horam vefpertinrm in quedragtfime nox edetur.

Item ftatutum eft, ut nullus in quaettagefima prandeat, antequam hora nona peracta, veipertina incipiat. Non enim jejunat, qui ante manducat.

A177. *Ut [abbati pafltlu officium ante bonum nonam non inchoetur.*

Item ftatutum eft, ut in fabbato paffion officium ante nonam non incipiatur. Ad nodem enim Dominiez refurredionis vnfpicit, ob cujus reverentiam *Cierio in «titifit. Du>. & uJUcbeja.'* cantatur. Quod etiam in officii initio, cerei fcilicet bene- didione, monftratur. Narrat liber officia......... lis, quod ia hoc biduo non fit facramen- cmr j st l ti celebratio. Vocat autem hoc biduum ··"· fextam feriam ft fabbatum, in quo recohcur ludus & mœûitia apoftolorum.

XXIII. Pe fmtllorum fiflivitoiihut trantfcrendit,

Item fi alicujus fandi feftivitas io ipfa die evenerit, in qua celebrari non poffit, non ante, fed infra odavam diem celebretur.

XX7F. CT *interoie iaptifma, nifi /Moto /afcba ir pentccq/ht^ non fiat. Pervult, quecumque temporepetierint, baptiuntur: nullue in epiphania, fine infirmltatit neceffitate.*

Item juxta fandorum patrum decreta, fcilicet Innocentil papsc, & Leonis, (latuimus ne genetalc baptifma nifi fabbato pafobr & pentecoftes fiat. Hoc quidem lervato, quod parvulis, quocumque tempore, quocumque die petierint, regenerationis lavacrum^W non negetur. Vigilia vel die epiphanias ut nullus, nHi infirmitatis neceffitate, baptitetur omnino interdicimus.

Huic concilio confenferunt Joannes archiepifco· pus Rotomagenfis, Odo Bajoceafium epifcopos, Michael Abrincatenfisepiftopus, Gislebertus Ebroi- : abbates, quibus eo tempore coenobia Normanntr nobiliter pollebant, fc monachicum rigorem fer». vabant.

Nota et Obs» atonbs D. Anctu Gown.

D CoMreTBNTi moaa, n> in, post Nonam.) *Ad Can.* i. Nimirum po« tertia» potneridienam, fasta antiquam incipiendi diei & horarum numerandarum rationem.

Portatfe ad Rotomagenfis Ecclefas morem refpexecit Concilium in detignanda Chrifmatis hora 9. quem revocare fataglt Joannes Abrtncepfis librile Mr *dfoinii tffi aiie.* Ibi Officii diurni huius diei feriem eo ordine exhibet. *Ipfo die bora S. populne ad Eoclefam conveniat. Si ut* . _ *BfVbopiu fuerit, convocatio ad f/nilentium* tb· *abfolutio,* q* - , *Cbrifmatü & olei coujecrotio juxta Epi/copulem rttum or.* r' 4 *dinrtur, ubi* vera *dcfuertt, tmprimù tau» Clerue etiam fofuluc pn/truti in terra tute lacrimir tP gemit* abfohttionem criminum a maiori. Sacerdote, accudant cuut frocefiotu in Porticum:* MiCerere mei Deus *dtteudo. ad tunnun ipnetn de pettu excafam pergant. ÿune cuue afua bcnedtda dp inctnfo benedicant. &c.* Et paucis interjeAis iequitur. *Mox ignem acccitiot Sacerdot in bada ceno cereo, reveetaieio^ue ad altare. Pfalmam: Dominai* illuminatio mea, *cantando. Sonautibeu cuxBi. campanii tr indutu duobur Cantvribui cappie, Diacono Daimatica, Subdiacono Tunica, fejirve celebretur* &c. Et poft pauca *t In bac vero die oici conjecratio celebratur & pcenitentibut abfolutio tribuitur*· Quse quidem difertis verbis Miffie folemni praeponit, ac immediata pofi Nonam collocat ordo antiquus divini Officii manuferiptus Ecclefwe Rotomagenfis, qui in omnibus fere cum Joanne Abrincenfi convenit, ac ufu frequenti ettamnum Venit

t*. laceaooTn, &c.} Juxta Ordinem Romanum ·, a< apud quem fiequent »». Fresbvferorum fit inenrro, quos vocat teAes & cooperatores hujus iaerotaftiChrtfmalis myftrrii.

(Barrisrr Inpantcm NW iwvwus) *Ad Can.* y. Olim in ufu fuit ut a jejunis in Ecclefia trpderetur BaptKmus. *8c* hora nona qua Chriilus in cruce ekpiravit, *Sc* ex latere perçuffo aquam cum fangume profudit, ficut

1<Si·

C. i» ,·.», leginau» in Concilio veteri * Parifienfi, At e* Concilio ·«/«». · Meldenfi apud Burthardum * & Gratianum · ; utri- ' ‒ " ufque eadem pene verba funt *: Sicet reier Brutfem (retrfle ie/neare» ceefa) eennifi a frientt teMrttur* • to imfn. *Sertrietihu , ú't. Quod* tamen cum difficile admodum *fi I. videretur propter ebriftian· plebi» multitudinem A parvulorum periclitantium inflantem necefiitatcm, fatiu» vifua» eft legem hanc ea ex parte immutare atque eo paAo teo arare, ut non nifi a fobrii» Sacerdotibus ejua difpenfatio fieret, mane fcilicet intra Oflkia divina , aut mox poft ea peraAa, non autem pomendianis bons poô epulas At prandium , nifi neceftita» aut Infantium pediculum aliud expofcatp Hac de re infignem edidlt Caqonem Concilium * Moçuntinum . Cujus difeiβiŋ»B imitationem S. Cardus Borromeus in Concilio fuo edidanedi * 3. convivio folemni quod poft filiorum Baptifmum nonnulli opipare exhibere folebant , animarum paftorlbu» interfile prohibuit ·

(Stola, Indutus) Greçi» eft «ρα»!·», antiauit tcriptoribus Eccleftafticis ulitatiflimum, fine quo iacri» miniftri» Sacerdotalia exercere munia nefa» eft, juxta Concilium Moguntinum, * Sed in Baptifmo maxime cele- Lit.c.hf· brando adhiberi fnlitum tefti» eft Tbeodoretu», * ubi mentionem facit facre floie ex aureis fili· contexte, quam Conflantinus magnus ad Ecclefiam *Jeroiolym*it«nam coboneftaodam Macbario hujus urbis Antiihti donaverat, ut ea amiAu» facri Baptifmati» minifterium obiret.

Ceterum longe diverfam prifeis temporibus voci» hujus notionem ab ea quam recenttor ulu» invexit fuiffe non abnuo : nam veteres tum facri tum prophani Holam dixerunt omne quod corpus tegeret, auAore S.Ifidoro *tc* Nonio, a nomine cmA« quod indumentum fi- ‥,· gnifieat . lode paflim flolam in veteri Ac novo Tefta- d>«. 4. mento uiurpatam iegimua pro vefle candida talari, fee J ■·< (ut docet Durandus) *Eatriercb^ ente Ugtnt ettienter, et prierefeniti tear beeedictirnn» pétrit eteiperent indetbeet,* tamquam Pontificie dignitatis infigne quo in facrts utebantur . Proceffu vero temporie albarum ufur* fuccedente *Stele nretete efi i» tergete»* , fueae Orarium ex antiquo nomine appellarunt.

(Et alma ACc.) »·*·»·«, poderem grcci vocant, talarem fcilicet vellem lineam , iuperpellicium fubftitucrunt recentioce» in minifterio iacrorum, cujus nullum apud ancieuiores quod fciem veftigmm reperire eft .

Ejua primum meminit Honorius * Aoguftodunenli» , enem fequitur Durandus « etymon nominis explicans, formam ufumque deferibens.

• r mÎm *a* **i** Ultba octavum dibm BuiBVANT) Sarram Eocba- «i·. <.» · > ri"iam oAavo quoaue die innovari jubent Concilia, M ·. 1· cr/«f· quid religiofam observantiam divino Sacramento debitam offendat, nere ut innuit Concilium* Aurelianen- •*i* <. i», fe apud * Burchardum At Yvonem ' aliquid corruptio- ' p. ·. r. ·». m» contrahat. *OUete* (inquit) *f<r ie altari oftrentnr de fMathe in jefbatb»» fenrper tenewnier,* f» e *paeti prepo/ltionii qni Jeptr ertnfen» Deeunt peneSantar e iMatbe ie (abSatbem , ftfnper nretabenter , ne die* ' c 4. */trtMti nretidi fiant* . Et Turonenle pati ratione du- P-rrsÂrAl.f. ®um u*tr· tapie·»· <·'«* prohibet refervari . Verum le- t, gem hanc alioqui ufque ad annum 1300. Ac amplius ·d amuflim fervatam pofteri aorogarunt , At ad dies quindecim (latuerunt recondi poffe plure» Synodi , inter qui» Lingonienfia anno. 1440. Senooenfis 11*4. C*rnutenfis »»>7. Burdegalenfis »P4- Ac alie multe.

(Aquam ββνβοκζταμ ultba octavum dlem Atc)An- ♦ . ». «p·» tiqu (binum Concilii N. nnetenti* Decretum indicat JNntareun aqu· benedi&B lingulis diebus Dominltis innovande , i. · «. r». hac verborum ferie conceptum *: Omilui dietou Dateimiit fieiffne frrtbyter in faa Ecclefie ante Miffam» folemnia egeant SentdiSa» fa.iat in vafe nitida & tanta Mjfirria canurmenti , de fan papulat intrant Btdhfia» elpergatur*, tÿ' *atrtena eiujdem Ecclefic , cum eructuet , Circumeundo fimiliter ajpergat , pro animabat ibidem iniefemtibui aret; &* f«t *moluerit in uafculit fuit accipiat ex ipfa afue & per nanfianet & ogroi & vineat fuper pecora gupgua fua , atgue fuper pabula eorum , ntcuon fuper abet & potum fuum coicfrergat* Hinc ad omne» Occidenti» Ecdefias confuetudo hate derivata eft, pofterorum fao&ionibus firmata , ac Astutum ut Presbyteri fingulis qutbulque Dominicis diebu* aquam luftralem alba At ftola induti antequam facrum faciant benedicere non omittant. De quo extat praeceptum ante oâingentos annos a Leone IV. Presbyteris datum: *Omni die Demimea ante Mifam , agnam benedicite unde afpergatur, & ad boc propnum vat babett ;* Et i * f ex Hlneiearo Remenfi in Synodo aono U4. habita . emm-ictfa. T**·»*® enucleatius prsrfciibit Concilium Rsveunaten- -rr.fiTf-.-i *e *nno celebratum, & alia recentiora : pluribus fuperfadeo.

Non ita frequens eft apud Gnecos hujufmodi renovatio , (ed iwgulis dumtaxat menfibu» in Palatio *Con*nantinopolltano inftitui confuevit Codino tefte.

(Hostlas rraauM combcxant.) Hoc quippe citra A Immane facrilegium patrari nequit , eft enim hzc divina inftitutio ut coniacratio hujus Sacramenti Bat loium offerendo Deo facrificium incruentum.

(Donum «anctl *tr* «Itul) 7. Ex Canone Aurtlianenfi» · Concilii defumptus eft , quem referunt ' *c.* Herardus * Turoncnfis *tc* " Burchardus , & habetur ' ‹ **rii.i** De confecratione diftinft. 7. *Ut ftjum ad confirmationem* ξ··>ΐ· *o*u veniant perftSa atatit, &* meeseiinsr *cgt^cfiotatt ftccrt* ' *I4-* ■ *0· *frier et mundi danam Sprritut fanUi valeant accipere* . Utrumque ufu» 1'ubfequentium temporum comprobavit. Nam prrter antiqua/ Odoni» Parthenii» conftitutione» Synodale» citca anndm 117J. edita» , Trecenfe» anno »417. promulgata», *(St* Ungonenfes anno >404· faAu , accedit recentiorum\confenfus Conciliorum . Senonenft» »j»4· Parifienfis *tfvj. inoeaEt* **ijtj.** & aliorum plurium . Neutrum tamen per modum praecepti , fed ut magi» ac magia Sacramenti huju» dignitati ac reverenti* profpeAum fit »<4it docent communiter Theologi.

Hanc porro jejunii legem Epiicopo utrobique imponit n Concilium Meidenfe , hoc Canone ; *Ut Epifeopi* non ur/f >0 t‹ *u jtfuni per impofitlonem manuum Spiritum fanSum tradent* <· ! Acc. aequum enim judicat ut ficut a jejuni» folemni» folet celebrari baptifmus , ita etiam traditio fanAi Spiritu» a jejunia Pootlficibua celebretur . Idem liatuit Concilium Parifienfe fub Ludovico At Lotbano.

(Nbque absque lcne flat) Rotomagenfi Provineiat peculiare forfitan fuerit id ftatuti , cuju» nullum alibi veiligium e(i deprehendere .

(Dandl» sacxl» oxdlnlbu» Arotrotica auctoxltatis violatores) Apoflolicat auAoi tati» eft facra» ordinatione» non temere Ac fine deleAu , led ftatis diebus *tc* temporibus celebrare. Licet autem non una olim omnium fuerit ea in re confuetudo; fi quidem gr«ci nullum certum obfervant diem , ut ex S. Leonn Epiftola - ad Dioicorum liquido colligitur, At docet Ollienfis * ' *. in (umma Ac gloffa. Attamen jn eo convenerunt patre» " antiqui ut in «uatuor anni temporibu* quibu» je|uma *<£1* celebrantur ; fabbathi* videlicet duodecim leAionum , ut loquuntur, id muneri» exequerentur . At vero remittente in die» antiquae difciplinae vigore , nonnulpro libato facrq* ordine» contra maiorum inftituta con ferte attentarunt : qua de re a multi» jam inde retro feculis prodiit Concilii « Cabilonenfi» fub Carolo magno Canon editu*, neenon hac eadem ferme aetate Synodi * Lemovicenii» Decretum , qoo fubintroduAum perperam io hifce regionibus morem ad priitinum revocavit, ac extra tempora facri» Canonibus ftatuta fabbatha videlicet duodecim leAionum qu ajunt, fi ri prohibuit.

Hio porro notandum venit, ideo maiore» noftro» (abbatha hsc duodecim leAionum appellaile, qwa ut docet Alcuinus , etfi ad Millam lex dumtaxat leAione» legantur, quia tamen a Romani» olim.bi» legebantur, hoc eft griece At latine , tum propter duodecim ieAo«re» , leAione» totidem diAc liint . Quem ufum Conftantinopoli ferratum fua state tradit Aicuinu» . Vide Honorium Auguftodunenfem , Gemme ȧninue lib. *y* c. D ioi.

(Decbetls Leonl» Pαε« .) Epiftola Decretali Ir. e,· i. ad Diufcorum Alexandrinum , At Epiftola Bp. *i.* 4'· ad Epifcopot Provinciae Viennent·» feripta .

(Non fassim dlebu» omnlau») Licuit extra ftatuto* die» nonnuoquam perfonarum finxularium inaugurationi Intendere · S. enim Paulinu» Nolanus ordinatum fe Presbyterum ait die Natali* Domini. S. Ambrofiu» Paulino telle poll fuiceptum baptifmum accepto fmgulii diebu» uno ordine , oAavo die Epifcopu» coniecratu» eft . Badegifilu» ex majore domus Clotarii I. Cenomanorum Epifcopu* creatus, intra 40. die» gradu» omnes eftfortitus, ut auAor eft Gregorius Turonenfi» , Do Rainaldo item Andegavenfi tradit Gofndu» Vindocfnenii» intra I.die» extra conftituta tempora ordine» om · ne» accepilfe.

(Post dibm sahatml) Vefperam diei fabbathi extra fabbatbum collocat , ac diei Dommicr que eft irtexordio notti» fabbathi ad Dominicam vergenti» , juxta antiquum Ecclefie morem deputat . Mon» quippe olim c'fuit a vefpera dies fefto» aufpicsn & ad vefperam diei feqnenti» perducere fecundum veteri» legi» pieferiptum ; · *vcfpcra ad veffitram ctlebrebitii fabbatba vtfira* .

(Pxlma Hebdomada maxtll) Pro more illius tempore , quo ex prricripto Conciliorum * Moguntini At * Salegunftadienfi» in primam Martii hebdomadam conferri conjueverat, ufque ad tempora Gregorii VII. qui confiituit, ut jejunium, quod antiquit Canonibus mmfi Martio tribuitur , in 1. quadrageumar feptimana quotannis pariformiter celebretur ; quod quidem non tam iaflituine quam reflitutflb cenlendus eft. Nam S. Gregorius msgnus tum in Sscramentario , tum in Antipbonario antiquo e;ufdem jejunii oflicia 1. quadragefimili beÜomad* adfcripfit . Idipfum quoque vel ex eo miKtme infinuat, quod Dominicam vacantem (quam fe-

eundam quadragefim* elfe decrevit) jejunium neceifa-rio in prima hebdomada pnecaflille debuerit Non enim *Dominica vacans* appellatur, nifi quam fabbatbum duodecisa ie&ionum (eu 4. temporum , ut (upra monuimus , an(ea preceflcrit . Gregorius item II. Bcclefr* Moguntinenfi , feu potius Turinji* de ordinatione S, Bonifacii ejufdem Ecclefi* Antifliti* feribens , praecipit ut ordinatio quae Martii jejunio adferibi folet in ingreflu quadragefim* cum eodem jejunio celebretur. SanAus Leo magnus utroque longe antiquior vernale jejunium in quadragefima fieri voluit, quem lecutus eft Gelafius I. qui de temporibus ordinationum congruis agen*, initii quadragefimali* jejunii exprelie meminit , quod quidem non a capite jejunii, fed a Dominica fobfequenti computandum nemo negaverit.

» (Sscunda Junii) Hcc pro ratione eorum temporum qua ex Concilii Mogunsinenfia fupra memorati Canone confequuntur , cuius obfervatiom tum inbsrebat Ecclefia . Fuit nihilominus longe antiquior ulus jejunii calebrandi in ipfa Pentecofte , ut ex S. Ifidoro * clarum efl , & S. Leone * magno

(*Ct.ta.ici nvi* non tircn Ac.) *M Can.* 4. Secundum formam veteria Ecclefi* qua factis mm.fteriis non temere A irreverenter licebat irruere, ut S, Bernardi • phrafi utar , *infior divina jfonju nec Cbrifit fponfi cubiculum nec cellam ingredi , mfi Rege introducente prafumebant, /ed cleri votis, populi /ufrugiis , vocatione légitimai eleBione utriujque praeunte , tamqsmm jfiaron, inviti ut plurimam* renitenter cooptabantur , ut notum eft ex antiquis Patrum monummo* , Concilio * Carthaginenfi (V. Cypriano - , Siricio * Papa, Leone · magno , ex JtSK!* vfro S. Balilio * A Tbeophilo · Alexandrino. Ram porro dilciplinam reflitutam cupit Concilium Nicenum , eorumque ut temeritati aditum Ptecludat. contra furtive ordinatos , eoa fcilicet qui £,t,< confeientiam Epifcopi fui ebfque examine dolo malo contra Canonum inftituta promoventur diftrifle animadvertit. HoS jam olim magni Concilii · Nicmi tegula perftrinxerat, quam fubindicare videtur Sueflionenfis ' Synodus apud S. Medardum in fine, ubi ait : *Judicatum efi a Synodo /ecundkm /aeros Canones , ficut jsriptum efi, ut qui Presbyteri fine examinatione per ignorantiam vel ordinantium difmutationem fint provehld , cum fuerint cogniti, deponantur ! quia quod irreprebenfibilt efi, CntboFtcu defendit Ecclefia .*

Accuratam examinis hujus formam tradit Concilium · Nanneteofe, eofque qui ad facrum minifterium accibguntur, feria 4. ordinationem praecedente evocari jubet ad civitatem, nt cum Archipresbyteris fuis qui eos przpoiitorum ab Epiieopo audienti* liftant, ibique teftimonium antssft* vit* , morum , patri* , generis , inftitutioni* Ac. religiofe prof.-rant , adjefta contra Statuti hujus reos pena remotion.s ab altari.

(Certrïi OatiiNEt non HASEsTKt) Per faltum ad Ord n-s fuperiores promoveri non patiuntur facri Canones , fed per gradus atcendeie jubentur ordinandi ac prccipue antiquo Canone Synodi Roman* <1. * ftibSylveftro, ac Decretis Siricii *, ut videre efl apud Yvonem , ac Leonis magni, qui laicorumquemlibet ad -irimum , vel fecundum aut tertium in Ecclefia gradum vetat afeendere, priufquam ad hoc meritum per legitima augmenta perveniat . Sicut A cafutn center appetere divus Gregorius * qui ad fumma loci faftigia noflpofitis gradibus per abrupta quaerit aiernfum , ideojue ordinate ad fanflor Ordines afeendendum elle pronuntiat ; (ecus vero facientes depofitionn poena pleAendcs judicat Concilium Sueflionenfe apud S. Medardum in accufatinne Hincmari apud Antonium * Auguflinum , in harc verba . *qui /altu fine gradu Diaconi ad Sacerdotium profilivit , in degradationem debitam refili/e debet.*

(Q.''' coxonas Benedicts* habvesunt) *-4dCan.* IO. Fbraiis tum maxime celebrata ; qua utitur Concilium * PiSavenle IL per Joannem A Benedi£lum Cardinalem Apoftohcar ledis i.egatos in Gallia anno trap, cel— bratum , quo cavetur ut nullus prxter Epifcopum coronas benedicerer , id eft , per tonfur* fignacutum quemquam cooptaret in clerum ; praeter Abbate* , qui illia tantummodo corona* benedicant , quos iub tegula S. BenediAi militaturo* fulceperint . Hanc eamdem loquendi formulam uiurpavit Concibum Senonenfe anno 1169. prxiide Petro *de Cbarni* ejuldem Ecclefi* Antiftite habuum , ac concepti* verbis Canonem noftrum fuis C nftitutiOnibu* infcruit.

(VsNDinvrux et emuntux euax Pa*toxales)

jt. Cum Simoni* lues totam Eccleliam Gallicanam turpiter pr* ceteris foedaflet , in eca convellenda plurimum laborarunt Gallicani pnefulr* ac pr*cipue Conciliis Remenfibu* tum fub Leone *IX.* anno >049. tum iub Caiiflo II. anno 1119. Lugdunenfi anno Jojj. Trecenfi 1104. Tolofano quod jubente ViAore Π. obextirpandam funditu* fimoniacam hatrefim , direfti* vice fua Ratnbaldo Arclatenfi A Pontio Aquenfi Archiepifcopis, «fcitifque fibi VVifredo Narbonenfi, & aliis quibufdam Epifcopis celebratum efl.

(Nupt I* in OCVLTO 7«»« flant) *jtdCan.* >«. Ab omni *vo clandcfltna connubia execrate efl Ecciefia, turn Orientalis tum Occidentalis. Clandeftinorunt autem nomine veniunt nedum ea que citra Presbyteri Farochialis *tc* tedium pr«(entfam fiunt, fed etiam ea , ut loquitur Synodus Ltogonienlis , quibus déftint honor & benediAio in facie Ecclefi* , juxta Canonica* fanAionet impertienda ; quam pretermittere nefas duxerunt primi Chriftiani *i adeo* ut, Tertulliano tefle, penes eos occukae conjunflioner, id efl , non prius apud Ecclefian. profellw juxta mcecbiam A fornicationem judicari periclitarentur . Eas Decreto foletnni ut publicat honeflati repugnantes bomfque moribus advertas prohibet Hormifda apud · Burchardum & ♦ Yvonem. *Ut- nullas fidehs cuju/cumqne conditionis fit, occulte nuptias foetet,* /rd deurdtfilreac < *Sacerdote aesepta publice ns^at t» Do-* «»'«. . Hoc autem a majoribus acceptum, , ut par efl credere, ad pofleros tranfmittlr. A patribus ftqaidem Concilii Cartnagjnenfis 4. Statutum efl at jpon/us & fponfa dum benedicendi funt a Sacerdote , a parentibus fuis vel paranymphis offerantur Ac. A S. Leo ab Yvone Carnutenli laudatus (D. Auguflincf tribuit Concit. Trosleianum) ufum veterem ecclefi* commemorans.· *Eas dotes i» Chrifiiana Jponfa requirit, «s fit virgo cafia (T delponfata in virginitate, CT dolata legitime & apareutiixt tradita, C a Jponfo & a paranymphis accipienda ita & jecundum legem & Evangelium publias nùpeits benefits tn confugium liquido /amenda .* Qusnnim in eo religioli extitennr noftratrs Galh , leges tum canonic* tum civiles identidem eo nomine 1st*, ufu perenni firmatae demonftrant, fed maxime Concilio Vernenfi. *Ut omnes laiei publicas nuptias fciant,* ex Capitular bus Caroli magni , quibus fancitum efl t *Ut publica nuptia ab bis qui nubere cupam, fiant, quia /ape* ! mquit Can- n) *iis nuptiis clam faftii gravia peccata . tam in jponfii a!·o·ram quam & tn propinquis , five adulterinis conjug'ts , & quod pejus efl dicere , con/angeineis accre/cuni , vel accumulantur .* Id dipln* quail ab antiquioribus inftituti* excerptum revocare contendunt Concilia, Arelatenfeapud · Yvonem, & Trcslsianum * quibus nupti* citra Sacerdotalem benediâtonem A clam faA* prohibentur: quas utrabique mira confenfione damnarunt jura ctvilia, turn greea tum Romana, denuntiatis etiam gravibus poenis adverfus delinquentes, ut'legenti palam eft. Ea de re extat Novella Bafilii · Imperatoris juri Graeco-Romano inferta apud Leunclavium . *Nall·* jcereto coronatur , fed tn pra/emia plurium* (Imperatoris verba font) *Coronari porre , efi nuptialem benediBionem accipert*, eo quod *juxta pri/corum morem . fponfi Sacerdotali benediBione percepta toronai in cafittbus gefiare confuev>ffent egrefft de Ecclefia ,* in qua de more tervabantur , ut docet Nicolaus I. ad confulta * Bulgarotum.

(Neque post rsANDitiM) Ncnnifi ad Miflam nuptias celebrari folitas ex Anoflolica traditione certum eft prominare . cui Tertullianus · Apoftolicorum temporum vicinus egregium perbibet teflimonium , *fie* Chriftiani ronjutii leges enumerans, eas pt* ceteris idenlet *: Quod nimirum Ecclefia conciliat,* CP *confirmat oblatio , & obfignatum Angeli Deo renuntiant ice.* Quod veto Ecciefic turn Grec* tum Latin* ufu recepta fine, Theophili Alexandrini refpoolum apud Th Odoium Baljamcnem demonftrat, & Nicolaus I. ad confulta Bulgarorurn , qui inter alios titus ab Ecclefa Romans in conjugii* celebrandis obfervari folitos, *primum quidem inquit, in Ecclefia Domini cumoblatiembui quasiferre debent Deo per Sacerdoti/ manum fiatuuatur (tponli) ficque demum benediBionem ir velanpen jufetptunt.* Plansu* autem Concilium Med olanenfe apud Yvonem Carnutenfem Canone ». *A primo conjugio debet Presbyter Miffam agere & benedicere ambo/* &c. ita Concilium. Ex quibus patet non nili mane a jejunis , non a prandio nuptias folitas benedici mter MiTarum folemnia.

(A Sacmdote Bruroic-ANTua.) *Tametfi veteri lege mate mentum fota , outrabentium coufenfu ratum configeret , Cbriflian-e ntbilom'aus liges Sacerdotalem benedicitonem adhiberi adeo religtofe fanxerunt, ut eam temere pra-termittere prtmts Cbrtfiianis piaculum videretur : occultafque nuptias reputarent, quibus buc pr/eter gbomini praeceptum forma detfet* , ut loquitur S. Martyr Ienstiiu · morum Ecclefi* primitive fideliilimuq refli*. Ideo juxta veteris Ecclefi* ritum non folo nubentium conlenln Cbrifiian» conjugia rite peragi contendunt ex Grscis Theodorus Bailsmen A Conflantinus Hermenopnlut ; fed Sacerdotales preces neceflario pnetequiri docet ; *paie* (ut ait Theodorus · Baifamon) *per /aerum ofcium &· divinam Corporis pg· Sanguinis Cbrifit participetsunem saaftituitur.* Immo fornicariis accenfet Nicephorus * Cartophilax , non conjugatis , eos quibus deeftet nuptialis benediAio , atque a divnoram (aeramentotum participatione arrendos pronuntiat.

< *Ix* Monastcklo) vocabulum antiquis fcriproribui cele-

birtam. t» -dp·/ i«.<r »s *tai<Mh» c.* · c « *aye uiiafiam Cy-* X i.·. *' m dan dug^R I·*·* · c › * , · *fp* i, *P'l' Afr-* *sia-rVt.t* ^Z'.* · *1, hl.'* , ,, * Λ ».

M ,4.. <· «-Λ p«dl- 'i,u · *t. /*-, ' '* e. ,. s.' » <·<«.,<«. "*. *. «is- 'Λ,,,,-IX «. , * *1 p«λ ··—" *Bai. f '-'i* '*' ''P'« *iZkt'h r* * 1 *' ·-«*··«. "« » 1 ·· '. ·· '' M* ♦ *gtitt* ' r · r,4. *fibMs.* ' * *tcM-ot·.* ·* I· *Bafiladdu- pbtlubm».*

eelebiatlflmum Eccleltar (eu Balilic» , ye(Oratorio fi-giuficandis ulurpatom fed potiftimum roflapfo tam in ncddriste latini termoni* tutore , vulgari idiomate , *lthetfliet* , Galli noftri veteres appellant . Vocis tiuju» iiaquens admodum au his cft apud Gregorlum Turonenfem , Fredegatium , Abbonem Floriacanfetn , & pleroi qua alit» rerum noftrarum fcnptoica avi antiquioris , panes quos Monaflerii vocabulo Ecclefia, feu bafilica intelligitur ; quemadmodum a lenfu contiano, in chartis & diplomatibus antiquis , Ecclefir nomine Mouaflerium feu Collegium, ant certo beneficium Eccleüafiicum tum fcculare , tnm regulare venire confuevit per Synecdochen a nobiliori parte lumnta dtnommsriono, asds nimirum laera cultu divitio dicata, quapotiffimuro confiant . 'Interdum autem Monafterit nomine lacta sedes Mobaftica, nohnunquam Escleli» Cathcdialis, latptM veto Pareeelalis debgnarur.

Su-earl· i. *«« i.

Antiquiorem prioris nomenclationis hujus ufum exFbilo Judarus apud Eufebium de primis Monafi'.s.riu./Alexandrie degentibus, quos Eflenos vocant, ita *Eft nutem in flngulu io.ti conjectata orationi appellatur »·µ *·» >ç* Elm«m ao- *noflra lingua jignifiearc polefi bonejhrum conventum . in quo lrccdenter*, Inquit , *hunefi^ vitre 6r eamgfrria celebrant , nibil illic prcc)ui quod ad tibum ne pertinft mferentei, vel ad eliqua hument corpaett) mirufterta , fed legti tantum libroi . (p volumina etarum , bymnoi ^toque* &c. Hac Eulebiua de EiteOo sum oratoriis .

't'" ·· *'i 'Luti* ',onUI' ▸ *Mg HI* *pol*

Ape Bafiiica vero Cathedral· Rosomtger.fi Virgini Dei*gute* facra, Dudo S. Quintim veins rerum Normam·· JtariiO·. icript.ir h»c habet *Ricbardat 1. Rptomagenft ur. ' be ta bonrre* De» *Gewtri.ic amoliavit miranle Mouaftc. num longitud'nit & altitadmii exlgatiotum incremento. Clyitt* fane nulli alteri Baiilirje conveniunt , qpam el ŋoar nunc exeat R>chardi I. inspenhs, At Roberti ejus htii turn Rotomagentis ?refillis opera ac itudio aedincata

·. hctltfi.s fubinde Paroeoalibus tnbuunt plerique auttocet & Charte veteres przter Radulphum Giabrum. Una (uffecenr ex nigro codice Sand eniano excerpts , qiiE eft Joanms de Pritcihs pro componenda cum Rog-no S. Audoem Abbs»e oborta controverlia , ubi legitur ; *Convenientet ergo › ego úΓ inminrs met iT didut Abbot S. Audoeni, apud Mona/tenum di line-villa* &c. Vicits «A una aut altera ab utbe Rotomagenli icuca diftitus , in q·· null* ufquam Cænobti exntit memoria . Hoc ıpio fenfu acaipiends Mouafteria, de quibus Ordo Romanus ubi de aqua&abbatho fantto benedicenda agitiir·

(UTitosoMQHE PSOCSNIF.S iNQi'iAATU*) M·* antiquus connubi* publice denuntiandi , ab Ecclefia Gallicana a i alias mabavit , ut videte eft Colleiboiies q. veteri Decrctaliutn, edente Aitvmo * Augullino , & ex Concilio Larvanenfi * , m quo Innocentius 111. ipecialem quorumdam locorum (Gallorum videlicet) ronlteriidinem ad alia generaliter prorogando , ilatuit ut *tum matrimonio fuerint contrahenda in f.ccle/i t per fret imteroi publice proponantur .empetenh trrm<no pra-finito* &c.

(InPza itniMiM ctNBiHiontM) Ab cxoidio nalcentu Eccleliae «ique ad Concilii Lrteraneni.s » tempota, ad Ccprunum utque gradum prulub<tat nuptias Innocentius III. m Concil o geneiafi ad quartam generationem defin ri voluit.

(Dr SACFAnOTtsus tr Levitls) *Ad Can.* 14. Hlc Jam non. amplius de Sacerdotibus & factis nunitl u Gtsecorum more ance fuiceptum ordinem conjugatis , arbitrio fuo relinquendis qusrftio vei fabatur , led revera de abo mutatione delolatioms e loco fanAo auferenda a&uin eft . His liquident perdititfimis temporibus eo impudenti* proruperat lacrorum Eccin y: miniftrotum incontinentia , ut oinm abjcMo pudore ac omni Dei timore depofito, contra Cafliia'is Ecclefiaftic* refulrs palam femmis ac impune idmtic.-rentur Subdiacon1, Diaconi, Presbyteri , atque ena ti iph Epifeopi .

(Concllium I.txovnx<r osstsvtii'*) Anno *toff,* celeb· atum, _sn quo depolito Malgcrio (ut fcnbit Guil-Kmus Maltncsbutienlis) fubihtutitur Maurilius .

(Ng Ecclesias fe* se &c.) Haec tunt Decreta Concilli Lexovienlis adverlus (fiencos concubmarios lata.

(Nec subintroductam MutiF.tEM) Multa de fubintroduAis mulieribus apud antiquos fcriptoTs eft mentio. Hutus argumenti extat inter opera S. Joan. Chryiofiomi libellus infignis , advetfut eos qui apad *te* fovent iorores adoptivas , quas fubintroduAas vocant, Grasri appellant . Earum meminerunt Synodus Romana * fob Zacharia . Concilium * Forojuliente , Moguntinum · & ah· multa : prae ceteris aurem Concilium * Nicsroum cuilibet ex Cieto fubintroduftam habere mulierem prohibet . Arbitror mulierem hanc (ubintroduAam ad mentem Concilii Nicaem crnleri , qu* nullo genere cognationis aut sgnatiom- aut matrimonii

Xconjunfta fit, quales a Concilio numerantur. Et quamvis vox ipla graeca vi proprie fignihcatioms non denptoc mulierem. iufpeAam , nihilominus eas inttoduAas quas Canon.ille praecipit a Cierio* rejici, faille non quaslibet lufpedas, fed genus quoddam medium mulierum mtef uxores concubinas , quae pietatis pretextu ut iorores adoptive tunc admittebantur, ut notat fcholiattes Eufebu Celarienfis, qui refert Paulum Samola<tenuni Presbyteris & Diaconis dumtaxat qui ei morem gerebant , pcrmiiliile has mulieres lubmtroduAas domi haberé Coliegit autem fcholiaftes ille ex Chryfoftomo , opuiculo lupr* me.norato, advetfus eos qui apud (e iorores adoptivas lovent, non propter liberos & mai rr'moniiun , I negabant enim le cum eis rem jiabere ' nec propter fiuprum feu bbid·nem (eas liquidera le integras purafqu· fervare alieverabant) led propter re, familiaris curam . vel certe, verius dixennt , proper voluptatem ex tali conviAu naicentem habuifse quot Hegantei fugiilat Cbryfollomus , ntc minus egregie refellit caulas quas obtendebant haice puellas domi iet.. nendi

"n i» '·■

B

Q_ua porro cura ac Audio extirpando huic vino elaborarint Patres antiqui , crebre variis un Conciliis edite fanA tones plane demonlii ani, vix cmm aliud ufpiam frequentius legibus Canonicis vetitum repentur quam Clericorum cum mulieribus cohabnatio.

(De qua calumniatus e»I accipiat) .Xd *Can.* ij. Jani olim antiquis Caiombus crfimtum elt , ut nullus eam quam aoultcrio polluerit , viro ejus c vivis fublaco , uxorem accipiat tum in odium tanti (celeris , tum etiam ut captande mort s alienae tollatur occalio.

Ceterum his tribus calibus irritum jute c.-nletur matrimonium. Primo li nimirum aut praeter adulterium adiit alterius conjugis homicidium, ab alterutro perpetratum , animo fibi confcium criminis matrimonio iociandi ; ita definitum ctl in Conc ho * Meidtnfi dc refertur a * Gratiano , nnruo fine ipe conjugii mapet adulcera uxor. li machinata eft . Can. *Significajti* , vel uterque lit machinatus , did › Can *Si quis* (t. q.r. Par ett ratio:‹i adulterio accedat fides (ibi vioiTuu ab adul» teris data de fututo matrimonio , quod nullum fore ex iifdem Canonibus comprobatur, & maxime ex Can. S» *quit it.* Can. *Sigtuficafli:* Quin etli ea de re intercellerit juramentum , anathematizatur tale conjugium a Concilio · Tnburienfi. Denique polltemum caput eft , fi matrimonium de prscfenti , altero confuge adhuc fuperdite centralium fit ; A praecellent veliecntalit copula eodem capite : *Si i»rr uxore--vivente ite.* Ex quo cum ab his illi conjugi necis periculum immineat , ur fcilicet illo e vins iublato fatuitas fit valide connubium contrahendi, ficque liberius fuse-libidini induleendi , huic periculo eodem adhibito remedio occurrendum reniait Ecclefia, uc ex Concilio Tribnnenli planum eft.

' c. *ct* ' f I ‹ '·■» v ' **'

(Chios Uxoa velata rufaiT) *Ad Can.* ı·. De uxore velata aut qualitercumque dimifta quoad Matrimomum par ett utfobique r.ino , nec per Chriftianas leg-s licuit unquam attero conjuge Monafticen profitente, al-.^terum iecundo conjugio capulari , ut optime ait vene-'-'rabilis Bed» T/msr *Dii fa.it ut uxor dimittatur , jievt multi reh^r"<> taufu feiifje ler.untur : nulia autem ce*· i.·, eft Uei lege fr.el.riftn* , ut "*i/n'ente en fua· ehéia eft aha dueaiur {kc. S?d* vel e. neceflitas incumbit religio nem profitendi , aut laitem peipetuar continentia votum nuncupare tenetur , ut htbetut C. *jQ"' uxorem* , hoc verborum tenore; *I£ui uxorem fuam nclaii permit-*

i. afm <«<· *t-* ■ · ·ı

pluribus toto titulo de cea verhone conjugatoruni .

(Si Uxo* vı*' y11 IUKtuict &o.) *Ad Can. IJ.* Idem piotius judiciuip jim antea ab Innôceuiio I. proceiient cum emm Forturnus quidam L/rta uxore propria in ctptivitate conftituta , cum «ha Rcftituta nomme conjugium inuflet , priore integro, manente polterm* irritum elle decrevit. fniigms in eam fententiam proferri folec Balilii · marni tegula. inter Tiullanos * Canone» relata. S« pparx/rtr *fe -'ire* np›i qg· ie^uaw *mori ejus jciaiur altt>t nubit ux-*

'■/>·/» .< ·«- .<»**·.'·>·

ltidem militum uxores quae viris iw>n npp E plerunt , eidem rationi lubpciuntur , ci maritorum peregrinationem & ableotia n , i., n s marchoium , nili deiillant, ut annotavit Fa iu. -m ad hunc Canonem.

(Q|hol sqi e Mioais viai remt lt I lhxSM habit.) Satis erat olim captum conjugem expeAars quinquennio I militem vero qui Reipublic* caula ibeflet <piatriennio, deinde decennio. Et notandum ex Cufaoo Julianum a Juitiniano minime difcrepare , nec aliter loqui quam di· A* Novell* *a. His nihilominus jure Canonico derogatum eft .· nec enim hither tempus Cupra definitum , quantacumque temporis mtercellerit mora, fed necelfe eft antequam ad alterius nuptias tranleat mulier , ean certum de morte mariti accepitfe nuntium , cap. la pr«e* *fentia de /panjalilm* , quamvis leptennic & amplius abfuerit captus ab bcftibus . Quod optime congruit cum novel-

irj . '■ «·* <" *"r·* · ** i'·'1'· " t *,***.*"/· r<‹i. i, „..»/ii *,.pù>ı*

'novella Juflin>ani *nj.* Nam nt Jure Civili dpcet N* A v«rru» , quilibet prslumitur porte vivere too. anni» nift Vita funAu» probetur , ac proinde pnnn matr.tnonitotum robur St- valorem conflate : & ii nuptent , priori marito reftituetur. Cap. *Doaoinat at* Redemptor.

(Excommunicetue) Ita Leo magma» Epiflola ad Niceram Aquilejenlem · S· { mquit) *ahf* noaheret rta fofirriontno attroruao aaoorr fnnt cioftf,* art *aoalmt bit tob^rere , qaaao in légitimât» redire C9»iortiuan , merito fmot notanda , ila at etiam Ecdejfafiica tommtiniotu ft-ventor 8t.c.*

(Ut alt Gâtentiu») Epiflola ad Conftantinnm Med>olanenlem Eeiicopum feripta . Refertur a Gratiano d.ft TO. Si *lafifit* .

(Tôt Eritcorm dtc.) Caufa» graviore» majorum Clericorum , non m.'i in publico Epifcoporum cnnieiïu agitari antiqui Patre» (anxerunt : maxime ubi de depolitione atitiir , quam extra Synodum fieri vetat Concilium Hilpalente 11. * rat.onem iubjungen» , *Fft/cofat enim (inquit t Sacerdotiim acmim/tni joiiu bonorem da-*

(In Saceldotu ata &e.) Legem hanc at jam pridem a mijonou» accentam innovant Atticam * Patte*, & habetur in codice Eccletie * Africanae . Qu* t»ndem inter Concilii * Tribunenti» Canone» locum obtinuit , depoi'tioni» ritum enucleate prxlcribit Concilium • l emovicenfe hac verborum ferte : *Ænando Efiicofut Pretf-yterum defluent, fic agat : jubeat cum frim indui omn'bai Sa,erd.-lal'lur indûment'l . deinde manu jua* ·«-

de colio 'flhdtt , & ixlt' urx.'ai *lub latere dextro* , CT *drfefitut ti t Prr.bfereln V Diu.enatu* . H afttn 1» Con«ıl··ıт» Lemov cenlf.

(NI'Itv» IN QUABtACEUMA EBANMAT, ANTEQUAM NO» A — N'HA rrBACTA) *j(d (an.* ao. Ut a >rmaarva «late na-'~ icenti» Ecclefr fervatum elt . De *ratione* Il qu>dem jej mivfuit o'im ut bora competenti p» «nderetur , hoc eft (ut lit M cro'ogu») ad Nonim reheerent cum ad Sextam facnhcibant ; ad Veiperam autem cum ad Nonam divmi» operaMntur . Cum ergo ante Nonam icto quadragefimali tempore re» (aera peragi non (oleret, port Nonam expleto divino officio aut ad Veiperam re'-Λιο protrahebatur, ut ex Concilii» Btacarenu * I.& H. pianum eft ; led potiflimum ex Capitulari Theodu.pbi ' Aurebanenli» ad Presbytero» Parochias (use quod lub nomne Cabilonent'.» Condii a Gratiano ' refertur . V'iult *utfm ulque ad IL Bernardi artarem religiola jejunii huju» obfervatio ad veiperam, ut >pie auftoreft: *lejanavimai (ait ' joli afgae ad Nonam) reliquo nimrum anni tempore) nunc autem n~bi cum umtrcrii fimul m unam divet (T fearer, «'fur ad 1'ejferam omnet re·unant ftc.* Sed & »d S. Thom* temtv-ra faille proveflam non (emel prodit Angelica» ' DiAor.

Horam porto Sextam novo conflilio uturparunt recenποu» , quam Nonz principio appellaverunt. At conciliaado Canoni Cabilonenfï alua rè((ilior,em ad Vef~~peram prorogentibus id temperamenti~~ adhibuere ~~pofle~~riortt Theologi , ut de Veipeta non d ei , led Officii ceniuennt intelhgendum · In iit funt Paludanu» ' Λ S. Antooinua ' ; *Grteci»* eo nomine inferiore» , qui etiam adhuc non ntfi a facro abloluto quod ad Sextam aut- picantur, *Sc* ex luo ritu ad plure» hora» producitur :

Annes» qui non nili port Vefpertinam Synaxim ad loli» occaium expletam, lolent comedere .

(In Sa»»atho Pa«ch« Officium antm Nonam non inciriATUt) *-4d Cnn.* at. Ne videlicet officium labbathi Until, Cbriftt Domini lepultura *A* quieti tacrum , quod Non* termino concluditur, gloriof* Reiurretiiomi lwtit« ac Dotninicat Paichatit commifceatur , que juxta morem Ecclef aft ciim ad veiperam incipit , ut docent SS. ;Leo ' Ac Autuftmu· ', & pofl eo« Amalanua ' Fortunatui, Coi cilium Claromontanum tub Urbano IL *tt* alu lacmrum rituum interprete».

(Cr«n benedictione) Hi» potiflimum verbi» ; *Htec*

O *mere beata nox,* ac etiam in benediâione C.-rei Palchaln apud Ennodium : *Ut frinefe loco foret beatae no-811* drc. Item intra : 1« *bojae ergo ju,nfiendx nodu of-ficio* flte.

(Na»»at Ltaea Orriciaii») Liber Official!· eft liber Antiplivnariua , ut docet Aftobatdus ' Lugdunenfi».

(Non *nt* Sai aa ment l cana» at io &c.) Quod ex »nliqtuflim* Eccle » traditione manavit , cu,ui extat Dere'um I inecentii ' I. non quod ohm iterum labbarho lanfto prrtermitteretur , ut ex antiquiflimo S. Gregerii ' Sacramentario , CMine ' Romano , & ' Aicumo conftat qu"» (equitur Amalatiu· ' , atque etiam ex ipГ.» C nciiu verbi» planum eft , cum ob iacræ r.ujuj n<hii reverentiam *Giona* 1« *ex.etjit Deo, Sc .Allelaja* cantari prntttetut led quia ut aiunt S. Auguftmu» & Reda ' labbathi oie» a lua n< Ae incipien» , hn>tu» ell velpete incipienti» nodi» . quae reitinet ad mitium Domi mea- diei *&c. quod v-ro vetpere* feu extrema parte labbathi hr, non nbbatho, ltd D. minicar deputatur , ut ex M.Ha labbathi tindti qui circa mediam nott-m celebrabatur, telb» eft rheodetu» ' BatGimon , qui docet, tehgoiiore» Cbriftiano» tuto flo Sabbatho in Ec clet a manere lolitc» , *Sc* (exta ηοθι» hora , id eft media node , divini» Sacramenti» communicatie , & hora *j.* ejuidem ηοΛι» pfairnodm» M-turma» andr ifte, quibut umnno conientit antiqnu» ' Ordo , ubi tnbetur non dimittendum eiie populum ante medum noâem, & m lpia node matutina luce erumpente , redeundum elle ad nafturna» viri ia« Paichar ce'ebrand » . & confirmat Millar cobefta *D:ut* fan *,α.-iat'fmam ncRem* &c. quibuf adftipulatur Joanne»' A br meent·» .

Cjw. H. Non rll Innorrrtu, tcd Sirici , tpiltol* i. ad llnnrrium Tarraconeniem cap. ». Lcr-nu vcro Epiflola 4. univerfi» Epilcopi» pct Sicilians c. 4. & 5.

kps

CONCILIUM CABILONENS

ANNO CHRISTI

Anno MIXX1I. celebratum, pixfidc Geraldo Oilienlï cpitcopo apoüolicx fedis legato in quo callrum Pilantia cccidix Romanenh afleritur. *Ex (banana Romaner\fi.*

QUoniam geftarum rerum facile praeterit memoria , quam przfen ibus tam polleris notificarHium «rftimavimus , quod querela diu brta epiicopo V.nlentinenfi contra eecletiam R,omanentem de caftro Pitantiam . Vocati (uni utrique ad concilium Cabilonis celebrandum, in quo cum prarfentM legati apotiobex ledis; GER.A1.-DI icilicet Holiienfis 'iN cardinalis epifeopi , utrique cautam luam expoiuiflent ; G- & tibt in fynodo conledcntes atchiepilcopi ii epifeopi & abbates nidtcavetun: cpilcopum Vaientinenlcm nullum habere redum in tabcllo , neque in inandamcino ζ & ut relinqueret cpilcopus VaJenrinenlis illud, excepto hoc quod proban pollet legitimis tcftibus , archiepiicopum LEODEGAR.1UM reliquiffe libi in placito quod fecit cum eo , de Alexiano icilicet , de mandamen•o Alexiani fe lciente , hxc autem definitio fada cil a GE&ALIX) Hofticnfi Ac cardinali epiicopo , aftenlum prxbentibus RAIMBALDO fatu palatii accionario , & UMBERTO Lugdu-DncnG archiepifcopo , & Viennenfi archiepifcopo ERMANNO , & archtepikopo Bifuntino UGOhNE , & ROCLENO epiicopo Cabilonenfï , & epiicopo Educnli AGANONE , & epifeopo Sedimenti ARMENFREDO , & epifeopo Bclicen11 GOFCERANNO , & epiicopo AMATO , 6. abbate Cluniacenh HUGONE , & BERAL-IX) Sandi Ægidii abbate, & GERALDO Sandi Petri Viennenlis abbate, & Sandi Andreae abbate UMBERTO, & aliis qüam plurimis abbatibus ---- Ego GIRALDUS Dei gratia Hollieniis epilcopus & S. R. E. Legatus laudavi & iubkriph; RA1NBALDUS apoftolicx ledis legamus manu mea tubicripii . Adutn in Cabilonenfi fynodo , prxientibus litpradidis archiepilcopis & epifeopis , necnon dc abbatibus quam plurimis una cum Giraldo (Dei gratia) HoÜienti epifeopo &. S. R. E. legato, atque RA1NBALEX) facri palatu accionario VI. nonas Martii luna XIX. anno Dominiez Incarnationis MLXXIL indictione X.

Idem

ANNO enmsŋ

Ut Ceneilixm CMnenfe Ealcfiext S. ChrifitfUri Remmeetifibeu cmeaicis confirmât. Ex chcrtcric Rmmtf.*

QUooiam gaftarum rerum memoria difficulter tenetur, diffidUnique in poAerum reforvater, ftylo memortoque mandandum rftimavimus, quod in quadam fynodo apud Clarum montem celebrata, cui GERALDUS Hoftienfis & cardinalis epifeopus prafodit, conquefti funt A proclamattonem fecenmt Romanenfos canonici fuper GULLLELMO S. Thecfridi abbate defigna-to & monachis ejus pis injufte ecdefiam S. Chriftoptori calumniantibus, .A ea de caufo rem eorum publicam injuriofo perfequentibus: A quid ipfi tunc aberant, vocavit eos pnefatus apoftoli-ca fodis legatus ad concilium Çabiloois poftea celebrandum: ut ibi ejua rei tufta fieret definitib- AQ*o abbas ire diffimulans, unum monachum mi- fit, qui, poftquam res in audientiam venit, ca- hunnic fur caulas expofuit: que poftquam iupra dido legato & epilcopis ibi confedentibus param valentes parumque idonee vifie funt; cognitione fada quod Romanenfi ecclefic jure contingeret, abbati A monachis ejus prefixum eft apoftoliea audoritate interminatum, ne ulterius ceclefiam aliqua inquietare calumnia praeiumerent, ✝ Ego GERALDUS Dei gratia Hoftienfis epifeopus A B S- R. E. legatus rogavi A fobfcripfi. ' A&iun ia Cabiloncnfi fynodo potientibus UMBERTO laigdunenfi archiepiicopo, A archiepiicopo Vramenfi ERIMANNO, A archiepifeopo Bduntioo UGONg, £ ROCLENO epifeopo Cabilonenfi, R epifeopo Eduenfi AGANONÉ, A ceteris quamplurimis epifeopit A abbatibus. Anno Dominic* Incarpaüonis ml xxıı indidione y.

I.. anno

» PARISIENSE CONCILIUM

A Gereldc OfUcnfi A. S. L· cim awuan 107t. *haktum*

S*re* I •H

T Onga Ac magna animorum contentione agi-C tabarur controverfia de jure in ecelefiam S. Marie Cerdonenfis inter Andegavenfes S. Albini, & Vindoeinenfis Coenobii monachos. Hujus componende cura Geraldo Ofticnû A. S. Legato in Gallis commiflâ. Quo jubente ad Parifienic concilium dies partibus indkinxr Ibi audite utrin-3ue rattones, fed lite iodecifa difcefium eft· Non i<i tamen poft agente Arraldn Camotenfi epifeopo inter contendentes certis paftionibus consentur. Quibus cum flare dcin noluerint Andega-Θ venfes, lis recruduit. Eius concilii mentio fafta eft in epiftola monachorum S. Albini ad P. pape nepotem, quem de re tota certiorem reddunt, vulgataque legitur in Anecdotis Martene tom. I. pag. 101. Cum vero illius conventionis tabule a Baluzio Mifccll. tom. II. vulgate anno 1071 fignentur, hinc de anho habiti Paiihcnfis concilii docemur.

Cum tamen in mea de fchifinate CadaJoi diifertatione in eam propenderim fontentiam de anno emortuali S. PXetri Damiani Oftienlîs epifcopi cum exordio anni 1073. conjungendo, confli teritque Geraldum nonnifi poft ejus obitum Oftienfem epifeopatum babuifte, alterutrum ftatui necefle eft; five -S. Petrum Damiani anno 1071 incipiente deoctfiflc, quae Baronii opinio eft; adeoqne Mantuanum concilium, quod eo mortalem vitam agente convenit, anno 107«. aiftgnandum erte, ficut & Godefridi obitum, qui conciltum illud biennio pneceflit, anno 10Ô9 adferibendum cum Lamberto; five iis in ea fode relidis, quam utnfque aflignavi, ftatuenda eft Gerakii m epifeopatu Oftienfi fucccflio ejttfque in Gallias adventus, A poft adventum concilium Parifienic* ac qur his omnibus poflerior fuit paAio inter Monachos litigantes; hrc inquam omnia cogenda funt inter Januarium, d Manium menfom anni 1073., quo veteri Gallorum ftylo an nus >071. nondum efthixerat

&

•7^7· CONC1LI ABULUM ERPHOR DIENSE,

CHRISTI ANNO CHRISTI

In caufa decimationum Thuringi», auctoritate Sigefridi Moguntini archiepifcopi celebratum anno domini MLXXin. vi. Idus Martii, tempore Alexandri papae II.

«Mkm·

*CIAai in palatio regit frequent effet nundinatio E epijnpatum & aeiaticmm, fanSut Amo C»- lenienfit erebienfeoput regni adminifiratione je abdicavit. Rex ifto prdagaga fewiffuxo Ulterut, jistim n exaie vitiorxeee gnere praept ruit. E*irfxt eH fplendidiffueec etdffici» i» exitubut fere montiinr & coiiicnlis: tjnx txxe ferficere mx^offrt, ne, permittent prxfidiortcm & tpersriorxm Uberam f*rendi & client catreficndi potefletene, msntjeflte tyrannidis nttcrefxr: Sigefridttm Meguntinum arcbiepifoopxm incitcvit, ttt dximatiaet Thuringi* exigeret, eurum mediam partem tribueret.* Epifeopus vanirtima fpe animatus, *inquit Lumberttu*, indixit fynodum in Erphisfurd, foxto Idus Martii. Statuto die aderat rex, aderat archiepifeopos, ftipatus uterque magno *grege* philofophorum, irnmo fophiftarum, quos ex diverfis locis fummo (ludio confoverant: ut canones (ibi non pro rei veritate, fed pro epiicopi voluntate interpretarentur, & cautam ejus, ' quomodo veris non poteram, fophifticis allegationibus roborarent. Allidebant ergo cum rege & archiepiicopo Moguntino, Herimannus Bambergenfis epifeopus, HecckHildenesheimenfis epifeopua, Eppo Citiceafis epifeopus, Benno Ofenbruggenfu epifeopus, qui non ad difeutiendam juxta leges ecclefiafticas cautam fuerant evocati: fed ut id quod rex volebat, arte di&onis, & tenent tarum pondere, pcftremo quaqua portent ratione & coniilio obtinerent. Quamquam plenque eorum id quod rex moliebatur, vehementillime improbarent, led ne libere quod fontiebant eloquerentur, & regis terrore

– rore , & privata archiepifcopi amicitia, inhibe- A CtHUSTI l'aPtlir· Habebat prrterea rex circa fe armatorum copias non modicas: quibus eos, fi qui forte negotium interturbare conarentur , militari manu coerceret.

Talis apparatui fuit palliati latrocinii pnlcro nomine frnods, in qua non in loquendo Ubertat aliqua confultoribus judicibufve reiifta , fed ftrepitm armatorum , mina regis , ad cujas nutum contra ejur voluntati refiftentes exerantur gladii, carceres pateant , intententurque ementa cades. Sed qua iac (re ta fint, videamus . Pergit Tombertus : Thuringorum fpes & fiducia potitfimum in abbate Fjaldenfi & abbate Herveldenfi nitebatur : quod lxi ecclefias décimales plurimas , & pnedia infinita haberent in Thuringia: & hi fi caufa cecidiflent, B fibi una cadendum effet. Qui publica difcuflione interpellati pro decimarum redditione, primo per Deum rogabant archiepifeopum , ut antiquitus tradita monafteriis fins, legitima, rata, inconvuliaque manere lineret, qux & fedes apoftolica & veteribus & recentibus feriptis crebro fibi firmaflet, & nrxcefibres ejus Moguntini pontifices, fiimmi ac fimftiflimi viri , ufque ad Luipoldum cpifcopum nunquam infringere tentaflent . Id atroci refponfo archiepifeopus repulit : fcilicet pr»cefibres fuos, fua xtate, pro fuo arbitratu cccle- fix Dei moderatos fuiffe, eofquc rudibus in fide auditoribus, & pene adhuc neophytis, lac potum dedifle , non efcam, & fapienti difpenfatione multa indulfifle ; que proceffu temporis, dum in fi- C de convaluiffent, fuccefforum luorum, induftria rcfecari vellent. Se autem, jam adulta, & potins fenefeente ecclefia fpiritualia comparare Ipiritualibus, nec jam parvulis lac, fed perleôis lolidum cibum miniftrare , atque a filiis ecckfix leges ecclefiafticas exigere. Proinde effe eis aut ab unitate ccdcfir recedendum, aut legibus ccleli» aequanimiter acquiefcendum. Tum illi rurfum per Deum orare , ut fi in Romani pontificis audoritate, fi in Caroli aliorumque imperatorum privilegiis, fi in prascefforum ejus Moguntinorum pontificum indulgentia nihil fibi prxfidii aut fpei reliquum effet, ipfarum faltem decimarum eam iple partitionem fieri fineret , quam & canonum (cita rquam judicaffent, & exter» or- D bis terrarum ecclefix ufitatam haberent ; fcilicet ut quarta parte ipfe pro fuo fuorumque mifforum fervitio contentus , tres reliquas portiones ecclefiis , quibus antiquitus attitulat» fuiffeni , permitteret. E contra epifeopus non ea mente fe ait tantum laborem trivifle , & jam per decem ferme annos Jaboriofiim hoc faxum volvere, ut tandem aliquando voti compos effedus, ultro jure fuo cederet, & tanto molimine extortas eis decimas ipfis pro libitu luo partiendas addiceret.

Primus ac fecundus dies in hac concertatione iam Huxerat , ancipiti adhuc fortuna , utra pars utri ceflura lorct: jamque in co res vertebatur, Ut Thuringi, improbata iynodo, fedem apoftolicam appellarent. Sed rex lub atteftatione nominis divini affirmabat, ic in cum, fi quis id prriumpliflct, capitali lententia animadverfurura, & omnia qux ejus effent ufque ad internecionem diflipaturum , clademque cjlu dici multis pofttav lxculis non abolendam.

£n quales reges, qui apoftolica fedis fartim derogant. Quor/icm voro ipjum sfta perduxerint, ornnibui mamjeftum. in exemplum faflui rex apcftata jcbijmaticis èT hareticis regityi , qui appellationem ad fedem apoftolicam, Henr.cxsna barejis labe coiofpr'ji , vetuerunt. Sed profrquarrkir reliqua militaris potius quam ficerdotalss rjr.ventitf. Pergit ipfe Ltifltortui .· Ita abbas Herveldenfis fuorum periculo· conterritu*, quoniam aliud in arftum conduits rebus non patebat effugiunt, rem confilio regis v t,u4 permifit; quatenus, prout ipfe bonum & «quum judicaret, caufatn inter fe & archiepifeopum terminaret. Diu igitur habita deliberatione, in hanc tandem padionem, mediante rege, abbas & ar* cbiepücopus confenferunt : ut abbas in decem fuis decimalibus ecclefiis duas partes decimarum, tertiam archiepifeopus acciperet : in reliquis vero ejus ecdefiis, dimidia abbati, dimidia archiepifcopo contingeret, Ubi vero ecclefia decimatis pro pria archiepifcopi effet , tota illic ei decima cederet. Prxrerea ut omnes dominicales archiepifcopi curtes , in quacumque eidem parochia , ab omni penitus decimarum exa&ione immunes manerent. Sub jugum miffo abbate Herveldenfi, ftatim Thuringi , omni fpe adempta , eo quod in illis prudentia & eloquentia plurimum fiducie fibi pofuiffent non ultra reftirerunt, led decimas in reliquum abfque retractatione dare proftffi funt. Fuldcnfis abbas aliquantis poftea diebus obftinatus in propofito perilitit. Sed cum nec regis gratiam recipere, nec ad fua redeundi licentiam impetrare poiTet , nifi in communem lententia concederet: tandem rerum difficultate fuperatus, ad hanc conditionem non tam confilio quam imperio & metu regis coaftus eft , ut in cunftis decimalibus ecclefiis fuis partem dimidiam decimarum ipfe, dimidiam archiepifeopus acciperet ; dominicales autem curtes fuas, ficut archiepifcopus, omnes ab omni decimarum redditione liberas haberet.

ita ahfoluta eft tyrannice caufa. Sed quam dignam tyranno ipfe rex appendicem tunc appofuerit, >ta idem Lambertus anfior fignificat, dicent; Tum rex feiens haud beneplacitura Romano pontifici qux gefta fuerant, fub interminatione grati» ftue utrique abbati pnecepit , ut neque per feipfos, neque per nuntium , neque alio quovis modo, pro infimulanda iynodo apoftolicam fedem interpellarent. *Hiscxfqxe aila latrocinii Henriciani ex Lamberto narrata, qua gefta effe ante pafcbaU tempus affirmat,*

ADDITIO G. C.

Qnod ait Limtxrtui, habitum elle hunt* conventum ance patch» : fcribit vero Sigrfridu» ad Alexandrum II. pontihcem max mum , (ytiodum (uper hoc Thuringorum negotio indi&am elie pod patch».· an inter le pugneut , haud facile dixerim. Pugnant certe , fi de Thuringorum decimationibu» una tantum eft eoa A a fynodur. Quid vero G duar ? altera , Erpbordiae , de qua Lambertui, airera vel Moguntiz , vel ubiv r alibi anno circiter 1067. Nam Alexandrum rogat Sigetiidur, per ealdetn littera· qua· mox tubficiam , ut canonice ulcilcatur ac ieverilfime puniat nefandam Canoni· Trevirenha archiepilcopi eidem , quam Lamberem anno MLXVI. patratam ait , Sigebertus anno MI XVII.

Sive autem duplex fuerit, Gve una (ynodu·: cum idem negotium , (pedet , littera· hic teprsiento Sigepfndi ad Alexandrum, quibus rogat ut homme» de latere (uo mittat , qui (ynodo praelint · Praemittam altera» quibu· ab Hildebrando petit , ut ıpΓш· ope fact* lu ad pontificem aditu· legati» pateat. Utrarquc a Gretfero noftro editae (unt

SI-

ANNO CHKUTI

SIGEFRIDI MOGUNTINI EPISC. ad Hildcbrandum Romane ecclefix archidiaconum, epiftola.

Sifridut Mpgetntinxt, id quod eft, Dei gratis, Hsldebrando far.Ha a^oflolicn /edit arcbidi.icono, <7 trcbicancellario, Jalntern , & fraterna dileflionn integrant veritatem.

PLurimum gratix veftrx referimus caritati, pro eo, quod omnibus & legationibus , & rationibus noltris, quas ad fedem apoftolicam direximus , temper dexter ftetiftis , & in omni difeeptatione & negotio femper partes noftras , faSientir & bonz voluntatis veftrz fcuto defendi- B is. Proinde multiplices primum vobis grates referinius ; deinde , ut quandoque occano fubluceat, qua vobis vicem diiedionis rependere polfimus, vehementer exoptamus. Licet enim inter multimoda ccclcfir , quz quotidie portatis , negotia, nihil, n>fi Dei gratiam requiratis, neque de terrenis rebus quidquam , nifi ad ordinandum potius , quam ad pvtlidendum attingere velitis: tamen quia hilarem datorem, ut pro Deo multa poft» dare . nccclle eft multa jufte habere, mandamus veftrz diledioni, ut fi quid noftrum eft, quoo veftro fedeat beneplacito, fi nobis fcire detur , ftatim vcftrum het , ex noftro. Quis enim tantum virum potfit non diligere ? Qriis ei quidquam audeat denegare?

Rogamus autem dulcedinem veftne caritatis, ut per vos legationi noftr· quam nunc ad facram fedem apoftolicam dlrigirrtus , aditus pateat, fit de his, quz poftulamus, veftra ope cffeâum obtineat : fciiicet, ut ad fynodum, quam fuper rebellibus Thuringis pro decimationibus decrevimus celebrare, domnus apoftoliois de latere fuo dignetur mittere, qui & fynodo prrfint, & auftontate eius determinent M, quzeumque determinanda occurrerint. Quod fi hoc fieri nequit, ialtem fcriptts beatitudinis ejus fynodus nottra roboretur, & rebellium temeritas tali auctore comprimatur. Annitatur ergo dikftio veftra , ut boc obtinere valeat petitio noftra.

EJUSDEM AD ALEXANDRUM II panam epiftola .

Pwm- le ttiftimo, éT vere apo/ioiici culminis /tonore reverendo , fanfto patrum patri , & fummo pr/etulum prafuli Alexandro II. Sifridut Moguntina [peculator cecieftn, qttid^xtd hliiu patri, memkrum capiti

APoftolicx inftitutionis documento didicimus, matrem ac radicem virtutum efle caritatem: cui quidquid inlcritur boni operis, Chrifto incrementum dante, parit frudum rternae beatitudinis. H®c in fandiflimo pedore veftro irrernam pofuit fedem, & in fcccunditfima corporis veftri terra alram fixit radicem: de qua, rore ealeftis gratir irrigante, per totam fandz eccicfiz aream, .multiplices facrr dodrinz, & bonorum operum protenduntur rami, quorum frudifcra ubertate aluntur, & umbra proteguntur oves, îuas palcendas fufcepiftis vice illius magni Petri. lac ergo didante, nos quoque, qui lanftifluno apoftolatui veftro in frudiferam olivam fumus rnlerti, fit fub clavigera tanti pontificis manu, in opus minifterii aflumpti: nos, inquam, p- erne temper dileftionis benevolentia gratanter acCepiftis: & quidquid vel cotifulcndum, vel CQiri- Agendum, ad apoftolicum veftri culminis verticem— rctulimu». Noftrz favendo parti, ut patrem decuit, ad meliora direxiftis. Unde, ficut oportet, revercndiiTimar celficudini veftrz multiplices gratiarum adiones, & humile exhibemus inclinium: continui orationum vidimis divinam exorantes clementiam, ut ad habilitatem fandz ecclefix fur longzvum & incolume cuftodiat apoftolatum veftrum. * (Et ficut in proximis , quas ad San- . y dam Sedan veftram direximus litteris; ita nunc quoque humili fupplicatu vellram deprecamur San- ·· ι.·ι·μ «. ditatem, ut qua corona regni, & diadema Romani imperti in manu veftra, & ner manum Fi- Cod.(c Jii veftri Domini mei H. Regis femper in bono u-*l,,c'· meminiflê dignemini, & fiait a primitivis Sandz invocationis veftra exordiis primitias regni eius adhuc pueriles confilio , & auxilio foviftis , & enutriftis, ita Apoftolici vigoris conftantia ufque ad coronam imperii cum eo perfiftatis).

Porro adhuc antiquam noltram fuper rebellibus Thuringis ccmqueftioncm ad notitiam almœ ledis veftrz referimus, obnixe rogantes ut armata manu gladio Spiritus fandi, ufque ad expugnationem eorum nobis dexteram feratis auxilii. Suggerimus quoque fan&itati veftrz, quod fynodum fuper his poft pafcha celebrare decrevimus: ad quam de latere veftro legatos mitti poftulamus, qui au&oritate veftra & ipfi fynodo przlint ; & hzc quz de Thuringis agimus, canonice terminent , & fi que alia corrigenda occurrerint. C Quod ii ficti nequit, alii* vos occupantibus negotiis : faltetn petimus ipfam fynodum noftram, qur utique & veftra eft , apoftolicis fantticatis veftrz litteris roborari: quae &C rebellibus anathema denuncient, // quaccumque inibi canonice gefta veftra au&oritate confirment.

Quia vero maxima quaeque ecclefiafticz difeiplinz negotia ab ipfo przfulum vertice debent examinari, cujus ex injuncia omnium ecclefiarum folicitudine, privilegium eft: quod per nos non poiTumus corrigere, ad patrocinium almitatis veflrz referimus, quod etiam pridem ad vos pervenilfe cognovimus , de crudeliiTtma , & inaudita nece defignati Trcverenfium epiicopi : qui Chriftianis temporibus, nefanditlima & (celeratilfima ^Ncronianz & Decianz perlectuiotiis cruciamenta expertus, horribili & exccrabili ptrnarum genere addidus eft morti. Ad cuius monftruolx necis ultionem, teftamcnti fui recordatus primum affurgat Dominus Jefus Chriftus: deinde veftrz auÜoritatis fortiftima & patrocinatis manus. Sacru namque canonum decretis fancitum eft, ut iicubi epilcopus ordinetur , qui vita , vel moribus a tanta diferepet dignitate , vel qui ad tantum afeendat apicem lubreptione non electione , ei audientiam non negari: & hoc etiam prxtcr tententiam Romani pontificis non debere heri In qua re, fi fi: clerus vel populus cujuslibet civitatis, feculari potentia videiit praegravari, ad la_ eram veftrx fcdis defenfionem habeat confugium, 'cui pnecipicnte Domino delegatus eft primants omnium ecclefiarum. Nunc vero , ne dum ifti, de quo agitur, canonica daretur audientia, ne dum veftri examinis expedaretur lententia: qu.hr furtiva latrocinantium manu captus & lpoliatus dein graviftima de loco ad locum tr.aniportat torne affiidus, tandem, ut allerunt, communi illo rum coniflio, morte turpiffima multatus eft.

Qua de re quam graviter unanimitas fratrum fit concufta , quam atrociter audax facinorolbrum hominum violentia ad facri ordinis injuriam fit ereda , veftrz fanditatis eft prudenter perpendere, & hoc nefarium fcdus canonice ul-

ANNO CHRISTI

cifcendo , ne de cxtero tale quid prxfumatur, A potieris exemplum relinquere. Orat ergo landitrtem veftram ioctalis fratrum noftron.m concordia, & hoc a veftri culminis patrocinio tota implorit ccckiia , ut tanti fceleris audores diligentifl'tme puniatis. Qui ft forte diffimulando latent , gladio Spiritus iandi . velut putrida membra , de corpore Ghrifti ablcindatis, & ut omnes , etiam facerdotes noftri, cos perpetuz maledidionis anathemate feriant, firmi flune przeipiatis.

Admonitio G. C.

ANNO CHRISTf

In fynnpfi ccocilicrum , alia quaedam iequuntur, anno MLXXUI. & Alexandri pvntihcacui attributa concilia : qur anno quidem eodem . fed Greforio pontifice celebrati funt. Id agnovit pollea autor ipf.· fynopieoa R P. Philips». Labbe ; eaque in Gregoril tempua , ac tomum X. refecit . cuju» ed tionem inchoaverat . Unum tamen ex ι·ι , nempe concilium ad S· Maxentii in Piflíorubus. m annum MLXXV. diluJit, quod anno prias indicito MLXXUI. huile conlervanduao oftendaat.

E« P P.t. »d A»> Ch.

CONCILIUM ROMANUM

In quo Atho Mediolanenfis Archiepifcopus confirmatur, & Gothofredus excommunicatur.

COncilium Romz ab Alexandro Π. ante mortern celebratum , in quo Gothofredum Ecclefiz Mediolanen. invaforem damnavit, eruo primo ex Arnulpho apud Puricclium lib. 4. de vita S Herlembaldi cap. 34. ubi dc fcditione adverfus Athonem anno 1072. Archiepifcopum Mediolanenlem eledum excitata verba faciens, ait: *Unde f.iflum eft ut colleilo Rome coetu Pontificum , in. fiente ipfo* (Hildebrando nempe) *Athonem jufte prediceret elelium , proftrato anathemate Gotbofredo.* Secundo Gregorius VII in epift. xv. lib. 1. *Kalendi' Julii Indiil.* xi anno fcil. 107J. ad omnes Chrifti fideles in Lombardia data , Gotholredi invafione narrata, ait: *quod audient S. Remana Ec'lefia mater veftra tf totius Cbriftianitatis , ficut* Bjtdir, *magiftra, congreget» e diverfis petrtikus Concilio multorum Sacerdotum, & diverforum ordinum confenfu, fulta B. Petri Apoftolorum principis audioritate Coibojredum fidei catholica, tf legis Chriftiana inimicum excommunicavit.* (Jbi Gregorius VII. loauitur de Synodo Romana ab Alexandro Π. habitaneque dicit, ut in hujus Epifialz inferiptionc Regiftri Gregoriani collecdor perperam interpretatur, ic Gothicfredum excommunicaïlê, fed id ab Ecclcfia, ab Alexandro nempe II. fidum efle. Quomodo enim Gregorius, quo anno 1073. die 29. mer.fis Junii Pontifex Romanus ordinatus „ eft, ante diem primum mentis Julii, quota Epiftola data , *e diverfit partibus* Concilium *multorum Sacerdotum* congregare potuiflet ?

V I A

EPISTOLÆ ET DECRETA

GREGOR II PAPÆ *VII.*

O-tguriu» *H-'.ibt po·ι;i.(**'" ' — Regorius hujus non-.inis feptimus, antea Hildebrandus appellatus, omnium confenfu legitime creatus eft pontifex anno Chrifti 107;. Hic patria Soanenfis natus eft in Tulcia, humili loco, parente fabro ; fub protedione fandi Petri educatus. Adoleicens nadus eft magiftrum Laurentium Amalphitanum archiepifcopum , quem non maleficiorum, led fandorum principem enis temporis fuiflê teftatur irrefragabilis tcftis Petrus Damiani. Pr.rter Laurentium habuit quoque nugiflrtim Joannem Gratianum archipresbytenim , poftea papam Gregorium iextuin nominatum , quem lecutus eft in Germaniam cum fe pontificatu abdicaflet, e.iquc occafione apud Cluniacen'tS permanlit. Cum Leone nono, quem purpura pontificali indutum, & per manum laicalem munus cp lcopale aflumentem increpavit , protedus Romain , tuoque conlilio Bnmonem, poftea Leonem nominatum eligi praecepit ; faftus Remain eccicfiz fubdiaconus . Poli obitum ptzdidi Leonis ablegatus eft a clero Romano ad imperatorem , petens ab eo ut, cum rebus ecclcliz perturbatis fibi id non. liceoat , Romanum pontificem non luo led cleri nomine eligerer, eledumque contra invafores defenderet. A Vidore quem clivi poftulaverat in Galliam ablegatus, Lugduni liinonucum quemdam archiepifcopum ad conicifionem criminis miraculoie adegit: qui Cum in hymno glorificationis , quem Hildebrandus eum recitare mandaverat, Spiritüm fandum efferre non potuiflet , proprio ore confeffus eft ic iimoniz crimine pollutum effe. Ibidem S. Hugoni monalierii Cluniacenfis abbati Chriftum a(Tulere, quidque agendum vel dicendum foret eidem fuggerere vidit. Bcrcngarium etiam. Andegavenfis ccdeiiac archidiaconum in concilio Turonenfi ad hzreieos lux iteratam abjurattonem & catholicz fidei profellionem adegit: tantum abeft ur, quod calumniatur Bç*nno, Bcrengarianam hxrcfnn detendent aut fedatus fuerit. Cumque poll obitum Stephani IX. Benedidus ejus nominis X. pieudopapa fchiimaticus fedem apoflolicam inv?fiflet , miflus eft ad Agnerem imperatricem , petens ab ea , ut luturx clcdioni Gerardi Florentini epilcopi, qui appellatus eft Nicolaus II. confcntire non gravaretur. Quod cum feliciter impetraflet, opera Godefredi ducis fchifmaticum cxpulit , & leg.timum pontificem iu poffetlioncm quietam introduxit. Ejuidcm confdio optimo poll obitum Nicolai eledtis eft Alexander II. expulfulque eft Cadalous Parmcnfis epiicopus & pfiudopontifex , quem regii miniftri ix. fautores adverfus Alexandrum in thronum apoftolicum evexerant . El quamquam ftatura fufillus eflet, tamen

C.iifui-.i ΓίÛ'ί'Î*·ι* ,«·'»»? Ro* Lee°' .L .od.m uit.„ «o«J.jrd ' Q,„ ‹ft , ob.·. M.r.c»t·· G^soni p«-p< ' R.nneni. °n'co-' L» * a>«. u

men gratia miraculorum & prophétie erat omni-A bus admirabilis. Nam ad miraculum fupra recenfitum hoc addidit longe mirabilius, quod cum ab Hugonc Ciuniacenfis monafterii abbate ldngius abeflet, cognoverit cogitationes mentis illius, quibus intra fc fibi loquens dicebat: Homuncionem exilis ftaturx, defpicabilis parentelr, tumere & metiri altiora, quod lot mundanae poteftates nutum illius przilolarentur. Cum eodem abbate orans Chriftum fibi artantem, angelumquc vibrantem gladium vidit, & futuram mortalitatcm pr®dixit. Petro Damiani, qui per fomnium oculorum lumen fibi amififle vifuserat, fomnium ejufjein exponens dixirte feribitur; Nequaquam, ut times, propinquz eft mortis indicium, led familiaris tibi aliquis extinguetur, qui tibi carus B fit ficut oculus. Vere fibi illud per obitum Dominici Loricati contigillc fatetur Petrus Damiani in epiftola ad Alexandrum papam. Sandum Annonem Colonienfcm archiepifcopum, de jure regio in cledione Romani pontificis violato conquerentem ita informavit, ur in fynodo Mantuana defuper celebrata ipfe confefterit atque definierit, Alexandri juftam, Cadaloi injuftam & illegitimam eledionem fuiifc. His de caufis Alexandri pontificis totiufque cleri Romani judicio dignus eft habitus, qui dum viveret Alexander cancellarius Romanae ecclefiz conftitueretur, cique defundo in fede pontificia fubrogaretur,

anno CHRISTI C?Jr»rii vu. air·, I,,**"*'"" *»'?'*'* Caiaaai·

Eodem die quo Alexander obierat, nimirum x. Kalendas Maii, omnium cardinalium confenfu fic fubfcriptione, totiulque populi fic cleri approbatione in pontificem eledus eft invitus, cum pneconio virtutum earum, quae in decreto elc&tonis initio epiftolarum Gregorii collocato recenlentur. Ob amorem fic cultum erga fuum educatorem gratitudinis ergo voluit nominari Gregorius, fic ad confirmandam illius legitimam lcdem, atque ad redarguendam nonnullorum iententiam de fpurio ejuldem pontificatu, ut fupra dixi in Gregorio fexto, voluit dici feptimus; ut fcilicct fextum intermedium verum fic legitimum fedisapoftoliae paftorcm fuifte indicaret. Hunc Lambertus Scharthaburgenfis nominat virum facris litteris eruditjftimum, fic in tota ccclcfia tempore quoque priorum pontificum virtutum genere celeberri-D mum. Marianus Scotus his diebus in Germania feribens eumdem Gregorium venerabilem praedicat, atque ab eo ftatuta decreta recitat & laudat. Sigebertus, etfi Henncianas partes contra Romanos pontifices foverit, Gregoriique nimiam feveritatem incufarit, tamen nunquam aufus eft dicere illegitimum fuilfe creatum pontificem. Otto Frifingenfis epifeopus, eruditiflimus feriptor haec de Gregorio VII. Forma gregis fadus/ quod verbo docuit exemplo demonftravit, ac fortis per omnia athleta fe pro muro domui lfrael ponere non timuit. Unus Urfpergenfis abbas, idemque fchifmaticorum patronus, Bennoni fchifinatico cardinali inhxrelis, ejus feriptorum quxdam capita recitat, non tamen ut ille fpuriam omnino E fuifle electionem Gregorii aufus eft affirmare, fed ifta tantum: Cum ablque regis confenfu folis tantum Romanis faventibus hunc apicem confendirtet, funt qui illum non canonice conftitutum, fed tyrannice papatum fibimet affeverent ufurpaffe, pro qua re & a nonnullis epifeopis abdicatus eft. Sed quam ifta de non adhibito confenfu regis Henrici falfa fuir, patet ex t£âs vitz hujus Gregorii, in quibus refertur, quod cum ille ad regem fcripfiflet, ne vigore conceffi privilegii faftz eleftioni affenfum præbcret, rex non modo non dillcnlent, fed mifla legatione fadam elc-

r« '·11 ll«r Car Up<t· QrtJOrll 1··4<». Abb.l Ur. fptritnâ·

ftior.em confirmant, cjulque ccnlccia:ioni per. legatum interfuerit. Idem affirmat Lambertus Schaffliaburgenfis loco fupra allegato. Videant ergo Novatores, qua veritate lubliftant illa· calumniz, quas princeps fchifmaticorum cardinalium Benno hujus optimi maximi pontificis moribus, eleftioni & fidei opponit. Videant quo duce fic auctore cathedram Petri impugnent, quamque graviter impingant, qui uno, 'duobus, vel tribus ad fummum fchifmaticorum fautoribus adhxrcicentes, fic a triginta duorum probatillunorum feriptorum, quos pro Gregorii defenfione ieverendiftimus fic illuftritfimus cardinalis Bcllarminus in controverlia de Rom. pontif. libro 4. capite 13. nominatim receniet, fententia fic auctoritate temerarie recedunt. Tempore pontificatus prztcr illam vigilantiam, Suam omnibus prope regibus fic sis diligenter cuftodiendis impendit, poft primam illam legationem ad Hernicum regem deftinatam, Hugonem Candidum fandae Romana: ecclefiz cardinalem in Hifpaniam ablegavit, ut, recuperatis a Mauris Hifpanix civitatibus, jura, tributum, fic cenfum fedi apoftolicz dari folita exigeret. Cumque Michael Conftantinopolitanus imperator per litteras Gregorio de fufccpto pontificatu gratulatus eftet, ea occaftone captata Dominicum patriarcham Venetum caufa componepdi fchifmatis ad eum ablegavit. Quartam legationem mifit ad Uratislaum ducem Bohemiz, ut cenfum folveret pro ducatu Bohe-Cmi":, ut poft ufum mitrae conceflionc Alexandri pape acceptum fc fadurum voto nuncupato Deo pollicitus fuerat. Anfelmum epifeopum eleftum monet, ne a rege Henrico inveftituram accipiat, antequam rex Romane ccdefuc de communione cum excommunicatis habita fatisfecerit. Saxoncs in regem ob nefanda ejus crimina concitatos, aliumque regem eligere conatos, feripto fuo cohibuit. Quintam legationem mifit in Germaniam ad ecclefias ejuldem Germanic fit Gallic a labe fimonix expurgandas. Rex ob crimen allegatum debita peanitentia perada eoldem honorifice fufcepit; ne vero concilium in Germania ca de caufa per legatos haberetur, perfuaftone Liemari Bremenfis archiepifcopi obftitit; quafi nec de caufa non ab aliis, quam a Bremenfi vel Moguntino fcdis apoftolicz vicariis fynodum congregari oporteret. Legati Romam reverfi rem genam pontifici expofuerunt. Liemarus fecundo ad fedem apoftolicam citatus fadus eft inobediens, rebellis, fic fchilmaticus, refiftenfque juftibus legatorum fic ipfius pontificis regem adverfus pontificem commovit, idque boni quod mente conceperat infelix princeps hujus inftigatione aruit. Sed accidit Dei lingulari beneficio, ut cum adverfus Romanam ecclefiam principes fzculi fic potentiores epifeopi confpirarent, pro defenfione ejufdem fcdis Agnetem regis Henrici matrem, Beatricem, fic Mathildem ejus filiam adhuc puellam fic virginem, quamquam Godefrido nupta fuiflet, affines excitarit. Unde haud dubie originem pmppflj multorum calumnia, quam ad fui expurgationem vulgabant concubinarii, quod poft facium divortium inter Mathildem fic Godefridum, pontifex Mathildis amplexibus furtivis frueretur: quam calumniam non tantum fuo tempore Lambertus, verum etiam hac noftra attaie ex regefto epiftolarum Gregorii Baronius tam erudite fic folide refutavit ac detexit, ajque a mendaciorum involucris vcndicavit, ut nemo pofthac nifi calumniator fic hzreticus fabcllz mendaci aures przbere poftit. Ut magno Chriftianx teligionis bono non lulum Saracenos exercitu expugnaret,

anno· Chr ist i n',.L'o « R· · G · ,0,'° i,,u } u. L>r· r cl<6<' rr[t>Ho ll. ot>)«· luœ

anno Chr Ist I *P"

enaret, fed etiam orleut-uem eccleftatn bchifmate A ab occidental! diilfam uniret, Armenos *a fideca*tholica penitus aberrantes ad rectae fidei cramitein reftuueict , plnfquam quinquaginta millia militum conlcripiit «x collegit . Ab Henrico poft Saxones fiibjugatos, pcftque eam victoriam inlolentiore facto, ccepit contemni, Guilberti antiqui ichifmatici, poftea "ero Ravennatis epifeopi dolo & fraude a Cincio Romano prarfçclo invafits, captus, & *n carcere detentus eft, quoufque per populum mraultuantem, & tam immane fcelus ulcilci paratum, eriperetur, atquepriftinas libertatireftitueretur. Sod cum Romano populo vindice tantum iceliu irritum redditum effet, idem Guibertus accepta apapa licentia Ravennam fe contulit, ibique confpirationem rebcllum epiicoporum Longobardorum machinatus fuit. Henrietta timore Saxonum folutus *contempftt impia** ea que 'apoftolice (edis legatis ante promiferat , atque excommuuicatos a pontifice recepit & fovit . Quem contemptum cum pontifex non diutius tolerandum effç putaf<et, eumJem regem ad dicendam caufam per legatos Romam citavit ad fynodum proxima quadragefima congregandam . Excepit ille legationem , fed magna cum contumelia pontificis eofdem poftea abjecit, indidoque Wormatienfi conventiculo pontificem abfentem de criminibus objectis condemnatum per fententiam deponi, eamque ipfi infinuari curavit. Legans Romam reverfis, habita eft poftridie fynodus, in qua dum illi injurias fibi irrogatas retuliflent, litercque a rege miflr recitate fuiffent , una rum rege Henrico Sigefridus Moguntin®, Wilteimus Trajectenfi», & Robertus Bambergenfis ecclefis ' archiepifcopi «xcommunicati fuerunt Latam fententiam pontifex omnibus fubditis a juramento fidelitatis abfolutis intimavit, earnque Deus contra excommunicatos Henrici fautores epilcopos interventu mortis peffim® exeeurus fuit - Saxones a rege defecerunt, & adverfus eum formidando apparatu prrlio iniurrexcrunt. Similiter etiam principes Germani® maiores epifeopi, omnefque fideles , quos dum pontifex rogatu Hermanni Metenfis epifeopi cummonuiffet, ut regem ∧ pœnitentiam hortarentur, Triburiac conventum indixerunt, in quo dum de alio tege Germani® eligendo ageretur , Henricus per legatos pacem rogavit, & emeodationem morum promifit : aliquoties repulfam paffus, hae tandem lege receptus eft, ut dimiffis excommunicatis quos fovebat Romano pontifici fc fnbmitteret , fcque per Romanum pontificem a vinculo excommunicationis abfolvi procuraret . Paruit rex, venienfque in Italiam a pontifice abfolutionem obtinuit. Verum fchifmaticorum &concubmariorum episcoporum inftigationc accidit, ut vix in Germaniam reverfus iterum in priftina relaberctur. Nam cum Guiberto aliifque quibufdam rebellibus novain conjurationem adverfus pontificem fœdiilimam contraxit. Quod dum principes Germani® cognoviilrnt, inconfulto Gregorio Rudolphum Suevi» ducem in regem elegerunt, dumque Moguntiam a Sigefrido conlecrari curarunt. Re bellica contra Rudoiphum fufeepta & feliciter gefta factus elatior, Gregorium contemnere cœpit, quem fibi fuoque regno timens hactenus fe colere & obiequus frequentare fimulavit. Qua de caula iterum Romae fynodali confenfu excommunicarus , regno, quod Rudolpho collatum fuit, digne pnvari promeruit. Ille veto habito cum fchifmaticis conciliabulo * Brixienfi . in abientem depolitionis lenteriliam ferri , eique Guibertunrtchilmatia auctorem, fxpe excommunivatum & depolitum , in pontificatu lubrogari mandavit. Cumque interea Rudolphue rex obiiffiet, ejufque nece res Germani® in tutiore flatu collocata: client, in Italiam paravit adventum , ut Gregorjum papam , quem itbi infenfiffimum putabat, e tede Petri deponeret, ejufque adverfariunj Guilertum antipapam in ea collocaret . Cumque urbem Leoninam binis vicibus fruftra lentatam & obieftam poll biennium fur pcrlccutionis expugnaftet, Guibertum Ravennatem perjurum, depolitum & anathematizatum, apud fandum Petrum per Mutincnlcm & Ariminenfcm Bcpjlcopoa jam multis ante annis depolitos & excommunicato* imhronizavit, eique Clementis III. nomen impoiuit. Iplam vero Romam «juive cives non nifi per triennalem obfidionem auro tandem & pecunia expugnavit, quam armis vincere non poterat. Gregorius papa cum paucis nobilibus in caftcllum janfti Angeli fe recepit : interca coronam imperii, quam Gregorius fchilmatico & excommunicato imperatori iolenni ritu conferre utque ad ianguinem rccufaverat, Clemens antipapa regi lchilmatico imponit , & piendoimperatorem pteudopontifex conliituir. Cumque in Aventino monte fe contineret, urbiique obfidionem indetefto (ludio proicqucrctur, Gregorius a Roberto Northmannorum duce luofidium , quod Romanae Eccleitx per juramentum promiferat, imploravit . Qui itatun novis copiis congregatis in Jtaliam advolans Hernicum fugavit, ipfumque pontificem feiiciffime liDcravil, omnelqye pfeudocardinales , quos Guibertus pCeudopontilex creaverat, vel fat tem a vero pontifice abftraxerat, urbe expulit . Quibus cxpulfis, Gregorius concilium Romas congregavit, quo pfcudopoatificem cum pfeudoimperatore Henrico iterum excommunicavit. Poftea ab urbe recedens Caflinum advenit, atque inde ad dedicandam bafilicam fandi Mattiua apoftoli Salernum lc contulit , ibique permanfit ufque ad obitum, qui contigit vigefimo quarto Maii, anno Chrifti redemptoris robj. cum fediftêr annos duodecim, meniem unum & dies tres. Sanftitate ò miraculis poft mortem clariflimus, fepultus eft intra bafilicam fimâi apoftoli & evangelifl® Matthxi, quam paulo ante obitum divino cultui confccraverat.

LIBER PRIMUS REGISTRI

GREGOR!! PαPΛ VII. (1)

Anno dominice inccrnationis millefimo feptuagefimo tertio, indictione undecima.

1) *Editante Domino noflro Jefn Cbriflo, anno clt* AV *mtntiffima incarnationi/ ejus mtilejimo feptxagejimo tertio, indiitiane & Luna undecima*, x. *Ko-Undas Majt, feria Jectcnda, die fefnlturtt domini Alexandri* òοηη *memoria fecundi pago, ne fedes apo-Jioiica diu ingeat proprio defiituta pajiort, congregati in bajtiica beati Petri ad vincula, nor* ƒαηδια *Romana catholica* Ù *apojloiua tcclejia cardinales, clerici, acolyti, Jubdiaconi, diaconi, presbyteri, prafentibui venerabilibus epifeopit & abbatibus, clericis iS monachis conjentientibui, plurimis turbis utriuf-*

(4) Dmtur variantes quas Mutincnft Oxi. MS. fcculi quidem XVL fed cx antiquiori bons frujis dcfciipto erute t & ad me tianinaiùt P. Franc. Anton. Zachane. S. J.

ANNO CHRISTI

fw fexus divtrfiqm ordinis acclamantibus, eligimus nobis in paftorem & fummum pontificem virum re- feientic prnientis pollentem, tatis Û* juftitia praftantsjfimum amatorem, in ad- vtr^t fort 'n projperis temperatnm, & juxta spoftoli dillum bonis moribus ornatum, pudicum, modefinm, fobrium, cajium, hofpitalem, domum fH*m bene regentem, in gremio hujus matri ecclefis a pueritia fatis nobiliter educatum & dolium, pro vjflt f/tfritQ in archidinconatus honorem xfque hodie fublimatum, Hildebrandum videlicet arehidiaconum, quem * amodo ufque in fempiternmn i? ejfe & dici Gregorium papam & apoftoiicitm volumus * C? approbamus. Placet vobis? Placet: Tultis eum? Laudamus. .Aiis Roma, decimo Kalendas Maji, indillione undecimo.

AD DESIDERIUM ABBATEM.

Nuntiat fe invitum in demortui Alexandri pontifieit locum fuffedum. Rogat ut Deum pro fe deprecetur, & ad fe quantocius veniat

Gregorius in Romanum pontificem elelfus D&derio abbati monafterii fanfti Benedilh montis Cajfini fulutem in Chrifto Jefu.

INiDtfdcuoT'vOminus'nofter papa Alexander mortuus eft, cujus mors iuper me cecidrt, & omnia vifcera mea concutiens, penitus conturbavit. Nam in morte quidem ejus Romanus populus contra morem ita quievit, & in manu noftra confilii frena dimifit, ut evidenter appareret ex Dei miiericordia hoc proveniftè. Unde accepto confilio hoc ftatuimus, ut poft triduanum jejunium, poll litanias, & multorum orationem eleemofynis conditam, divino fulti auxilio fta rueremus quod melius de eledione Romani Pontificis videretur. Sed fubito cum prxdiftus dominus nofter papa in eccleiia * Salvatoris ièpulrurx trade etur, ortus eft magnus tumultus populi, & fremitus, & in me quali vexant infurrexerunt, ita ut cum propheta potfim dicere: *Teni in altitudinem maris, Û" tempeftae demerfit me. Laboravi clamant, rauca falls funt fauces mea, &: Timor & tremor veneruntfuper me, èT contexerunt me tenebra. Sed* quia in ledo jacens valde fatigatus fatis d.ftlare nequeo, anguftias meas enarrare fuperledeo. Te itaque per omnipotentem Dominum rogo, ur lutfraganeos fratres & filios, quos in Chrifto nutris, ad exorandum Deum pro me provoces, & ex vera caritate invites: quatenus oratio, qux me liberare debuit, ne incurrerem periculum, laltem tueaiur in periculo pofitum. Tu autem ipfe quantocius ad nos venire non prxtermittas, qui quantum Romana ecclcfia te indigeat, & in prudentia tua fiduciam habeat, non ignoras. Dominam Agnetem imperatricem, & Rajnaldum venerab.lem.Cumanum epifeopum ex noftra parte fahita; & quantum erga nos dilectioms habuerint, nuncutoftendant, noftra vice fideliter obtecta. * Data Roma: * XI. Kalcudas Maji, indicltone Xt.

II. AD GISULFUM PRINCIPEM Salernitanum.

Ejuldem argumenti.

Gregoriut in Romanum pontificem eleflus Gijulfo Salernitano principi jalutem in Chrifto Jefu.

DOminus nofter Alexander papa mortuus eft, cujus mors fuper me cecidit. *(Omnis ut fupra ufque ad id quod ait:')* Te itaque per omnipotentem Dominum rogo, ut venerabilem patrem Leonem, & exteros religiofos viros in partibus illis commorantes, ad exorandum Deum pro me ex vera caritate invites, ut oratio qux mc liberare debuit, nc incurrerem periculum, laltem tueatur in periculo pofitum. Tu autem ipfe quantocius ad nos venire non praetermittas: qui quantum Romana ecclcfia te indigeat, & in prudentia tua fiduciam habeat, non ignoras. Data Romae * XI. Kalendas Maji, indidione undecima.

III. AD GUIBERTUM RAVENNATEM archiepifcoprun.

Ejufdem argumenti: rogat etiam ut legatos mittat.

Gregorius in Romanum pontificem eleilxc Guiberto Ravennati archtepijcopo Jalutem in Chrifto Jefu.

NOn dubitamus famam litteras noftras antevolalle, & tam vobis, quam multis aliis, domini noihi Alexandri papx obitum nuntiafle. Quod autem mihi valde gemendum eft, mors ejus iuper me cecidit, & omnia vifcera mea concutiens penitus conturbavit. Nam inmorte ejus primo quidem Romanus populus contra morem ita quievit, & in manu noftra confilii frena dimifit, ut evidenter appareret ex Det milericordia hoc provenifie. Unde accepto conlilio hoc ftatuimus, ut poli triduanum jejunium, poll litanias, & multorum orationem eleemofynis conditam, divino fuiti auxilio, llatueremus quod de eledione Romani pontificis videretur melius. Sed lubito, cur> prxdi&us dominus nofter papa in ecclcfia Salvatoris lepulturr traderetur, ortus eft magnus tumultus populi, & fremitus, & in me quali vefani infui rexerunt, nil dicendi, nil conlulendi facultatis aut fpatii relinquentes. Violentis manibus me in locum apoftolici regiminis, cui longe impar fum, rapuerunt. Ita re&e ego cum propheta polliim dicere: *Ieni, in altitudinem mans, G tempeftas demerfit me: laboravi' damam, rauca jstfa funt fauces mes.* Denique *timor & tremor venerunt fuper me, & contexerunt me tenebra.* Sed tia multis & magnis curis fatigatus fatis didare nequeo, miferias meas enumerate fuperledeo. Rogo itaque vos per omnipotentem Deum, ut caritatem, quam erga Romanam eccleliam maxime hoc tempore, &, ut meminifle debetis, erga me lpecialiter vos gerere promiliftis, quoniam quidem tempus, & rerum qualitas " eius probari poftulat; nunc quidem m me, & li noa meis meritis, laltem amore apollolorum oftendere curetis; & fuffraganeos ac filios egcieiix veftrr ad exorandum Deum pro me invitetis, ac commoncatis, quatenus ad ferendum onus, quod mihi invito &. valde reluétanti impofitum eft, vires tti buat, manum porrigat, ut litue * totum in por tu

anno CHaIsti tu flare noluit, laltfrm in tam alta pericula pro A tcduin non relinquat: ego enim ficut in ea caritate non Ada voa diligo* jr* eamdem, & quaecumque ejus oificia funt, a vobis indubitanter exigo. Neque vero dilcdioni veflrje dubitandum ell, quin Romanam ecdefiam, & eam, cui Deo audora pnefidetis, ea concordia „ & quantum cum cpmmuyi'utriulque honore poterimus, omnimoda caritate copulare defideremus, ut in noftris etiam animis temper conjunda pax & plena dtledioconnedatur. Sicut igitur prudentiam veftram horuti fumus, ita etiam per elementa noftra nos vdle ag defiderare cognofcite, videlicet ut frequenter inter nos legaria diicurrentibua collatari, de mutua confolatione gaudere potTimus. Data Rpmx 'Vi. Kalendas Maii, indictione undecima.

IV. AD BEATRICEM DUCISSAM,

Ugonkm, Ac.

*Gregorin< in Romanian pontificem eleita< Beatrici * ductae, Vgani abbati Clttniacenfi y Manafla ortbiepifeopo R^tmenfi, * regi Danarurn, abbati JHofiilie^fi.*

T Nceptis * quidem a paribus, fed circa finem fin- 1 gulis epiftolis juxta locorum & perfonarum competentiam diferepantibus. DataRomx Iv.Kakndas Maii, indidione undecima.

V AD RAINER.IUM FLORENTINUM epilcopum

Precipit ut vidua, que coofanguineo fuo nupferat, donis & dote ab co relidis privetur.

Gregorim in Romanam pontificem eleilas Raineria „ tlorenlmo epifeopo faintem in Cbrifto Jefa .

PRaefentium portitor apicum noftris infinuavit auribus, fratrem fuum contra divinum jus , contra fandorum patrum inftituttun, conlanguinex fu® thalamis adh®idle, canonicis Florentinas ecclefuB ne hoc facinus perpetraret prohibentibus eum canonice. Qio viam univerf® camis ingrelfoj, relida illius confanguinea icilicet, cum dono atque dote, quam injuria divinarum nccnon & humanarum legum non eft veritas fufeipere, ad alterius viri torum difponit tranfmigrare , cum potius fceius quod conunifit ptfpetuo oporteret earn flere. Tua itaque fraternitas coafianguinitatis lineam a majoribus natu ejufdem loci diligenter inquirat ; quam fi inter defundam virum eamdemque vivam mulierem invenerit, ad aliarum exemplum ita ftudeat canonica audoritate omnia dotalia inftrumenta caflare, & ad nihilum redigere , ne de illicito quod contraxit conjugio aliquam mercedem recipiat, qua laetari pollit in poftcrum. Sicut nos diligis, ita notlrx juflionis primitias ad eftedum perducere tua ne infiftat caritas. Data Romx ui. Kalendas Maii, indidione undecima.

VI. AD GIRALDUM OSTIENSEM epilcopum, & Raimbaldum fubdiaconum.

Legatum mittir, qui cis Alexandri obitum Afuam cledionem narret. Monet ut monacho· & abbatem Cluniaccnfcm ad pacem fledant. Et fi comes de * Rocyo, ficut ipfe juflêrat, in Hiipaniam non fuerit contra Paganos profedus , vel fi alii principes iliuc contra cofdem proficifci velint, legatus a fe mitius 'illuc tendat I - Tandem monet ut quamprimum redeant.

anno CHRISTI

Gregorint. in Romanam pontificem eleitus GiraUo Ojlitrf fptfcopo & Raimbaldo fitUiacono , in Itgatime Gallia confliMit, falatcm in Domina Jejn Chriflo.

RUmorem obitu· domini noftri Alexandri p* pr, qui xi. Kalendas Maii fpiritum Deo reddidit, & noftnc promotionis famam jam ad vos pervenite credimus, fed eadem plene vos cognoicere cupientes ad ccrtiflima eorum indicia aptiorem-hoc diledo filio & cardinali fand®'Ro* mana: ecclrtuc presbytero, qui ambobus interfuit, Bin partes illas mittendum noftrorum * nomine judicavimus. Itaque quid & qualiter de utroque fadum fit, per hunc mera veritate percognita, ut orationes ad Deum fieri fidicite procuretis caritatem veilram valde rogamus , quatenus A illius animam ad gaudia «terna beatitudinis transierat, & nobis ad ferendum onus impofitum auxilium fux mikrationis impendat. Quia vero hunc confratrcm nofhum , videlicet * UgoncmCandidum, in partes illas dirigi tempus A rerum competentia jsoftulate videbatur, prudentiam veftram omnino exoratam ete volumus, quatenus * Ugonem Cluniacenfcm abbatem, A totam congregationem fratrum, ita ad pacem & integram .hujus diledionem fledere & conjungere Audeatis, ut aul'xiliantc Deo nihil in eorum mentibus, quod invifum, aut diflcnfionis nube fit obtedum, relinquatis . Nam & hic, abjedo omni arbitrio fuo , ad cor noftrum noftraquc confilia rediens, in eodem fcnfu cadcmquc voluntate ac ftudio nobis eft connexus, & ea que antehac fibi impolita hint, vivente adhuc domino noftro papa, ex aliorum ..magis, quam * ex ejus culpa prodiite cognovimus/. Pneterea hac meminifle debetis quod in literis domini noftri bear® memoris Alexandri, & noftra quoque legatione orati & commoniti fuiftis, quatenus caufis * Evuli comitis deRoceio per vos, & per antedidum abbatem favorem addere infifteretis ; & cognita pa&ionc, quam nobiicum de terra Hifpanix pepigit in feripto , quod fibi dedicamus, una cum cpnfiljo abbatis, tales illuc perfonas dirigi procuraretis, qui & errorem Ghriftimorum qui ibi reperiuntur in fpiritualibus corrigere lapèrent, & in exquirendis caufis fandi Petri juxta tenorem padionis, fi res bene procederet, fiat idonei forent. Qiod fi ita fadum eft, nobis multum placet; fia vero adhuc aliqua occafioac praetermillum eft, aut etiam fi eadem conventio ab aliis quibufdam principibus, quos in eandem partem icorimn ab Evulo fuis copiis ituros intelleximus, nondum exquifita eft, volumus ut cum veftro confilio , & abbatis, Hugo cardinalis illuc tendat, & «quam ab omnibus ex parte fandi Petri pactionem & debitum exigat. Vo· Tautetn ex noftra parte rogate abbatem, ut tales fibi adjun^gat qui eum comitentur, quorum confilio A adjutorio iter & laborem illum fiducialiter aggredi polfit, legatione tamen in eo principaliter potita . Extra Hifp.nniam vero nullius unquam publici rerum cccleliafticarum negotii fine veftro confenfu, quamdiu vos in Gallia fueritis, licentiam fibi dedimus faciundi. Cæierum de mora veftne reverfionis valde miramur, prariertim cum jam redire commoniti, in tanta vellri reditus expedatione ne morarum quidem* nobis caufas indican Ais. Unde diledionem veftram admonemus, ut quantocius polfitis ad nos revertamini, quatenus & quid egeritis cognofcamus, A de extero confixi-

_Cikim, adjuvante Deo, jftatuere valeamus. Prst- A
anno ter hxc Mm fepe memoratum abbatem fpeciali-
CHRisrl ter commoneri, fie plurimum a vobis vice noftra
I exorari cupimus, quatenus caritatem, quam hadenus in nos habuit, nunc, cum maxime opus
•x eft, indefciTa exhibitione conferat, & infirmitatem noftram fuis & fanditfimx congregationis I fiue orationibus tanto fiibnixitis adjuvare ftudeat, quanto imbecillitatem noftram fub .accumulato pondere gravius premi non ignorat. Data Rome, fecundo Kalendas Maii, indidione undecima.

VII. AD PRINCIPES HISPANIÆ.

Sighificat comiti de Roceio fub quadam conditione eam Hifpamr partem conceffiiîê, quajn a Saracenorum manibus eriperet. Prohibet alios principes in camdein regionem cum copiis ingredi, partemque ullam illius provincix fibi vindicare, nifi interveniat xqua padio perlblvendi jura fandi Petri : qua de re legajos mittit.

Gregarius in Romanam pontificem tleShii omnibus principibar in terram Hifpanio proficifei volentibm perpetuam falatem in Domino Jrfie Cbrifto.

NOn latere vos credimus regnum Hifpanix ab antiquo proprii juris fandi Petri tuifte, & adhuc (licet diu a Paganis fit occupatum) tamen juftitix non evacuata, nulli mortalium, fed foli apoftoltcx fedi ex aequo pertinere. Quod enim au&ore Deo femcl in proprietatis ecclefiarum jufte pervenerit, manente eo, ab ufu quidem, led ab earum jure, occafione tranfeuntis temporis, fine legitima concetlione divelli non poterii. Itaque comes * Evulus dc Roceio, cujus famam apuo vos haud obfcuram effe putamus, terram illam ad honorem fandi Petri ingredi, & Paganorum manibus eripere cupiens, hanc conccflionem ab apoftolica fede obtinuit, ut partem illam, unde Paganos luo ftudio, & adjundo fibi aliorum auxilio expellere poffet, fub conditione inter nos fade pamonis, ex parte fandi Petri poftkteret. Qua in re ic labore quicumque veftrum fibi adhxrere voluerit, omni caritatis atfedu common:- tus erga honorem fandi Petn talem animum gerat, ut ab co & munitionis auxilia in periculis, & merita fidelitatis prxmia fecurus accipiat. Si autem aliqui ex vobis feorfum ab illo propriis copiis eamdem terram aliqua in parte intrare paraverint, decet ut militix caufam ex animi devotione quam juftiifimam fibi proponant, jam nuqc^omni voto concipientes, & ex corde ftatuentes, ne capta terra eafliem, quas illi qui nunc Deum ignorantes eam occupant injurias fando Petro faciant. Hoc enim neminem veftrum ignorare volumus; quoniam nifi zqua padione perfolvendi juris fandi Petri in regnum illud animadvertere (latueritis, potius vobis apoftolica audoritate, ne illuc tendatis interdicendo, contraferc- mur, quam fanda & univerfalis mater ecclefia, idem a filiis fuis quod ab boftibus patiendo, non jam proprietatis fux, fed filiorum detrimento faucictur. Quamobrem hunc diledurn filium Hugonem & cardinalem fandx Romana: ecclefia: prèsbyterum in partes illas mifimus, in cujus ore noftra ad vos coiifilia & decreta plenius apertiufque differenda ac vice noftra difponenda pofuimus. Data Ranae n. Kalendas Maji, indidione undecima.

Es»lus

VIII. ad UBERTUM CLERICUM & Albertum diaconum.

anno CHRISTI

Éorum legationem confirmat, hortatur ut orationes pro fe fieti curent.

Gregarim in Romanum pontificem eicClut, Uberto ckrico, Ü .liberto .dtacono falatem in Domino Jefa Cbrifto.

OBitum domini Alexandri papa: jam vos accepifle fama nuntiante credimus,- & quam repente, quanuque populi violentia nos indigni & reludant-? ' ad regimen apoftolica: fedis * lari fumus. Sed ne eventus harum rerum animos veftros in exequenda vobis commiila legatione, aut timore, fcu aliqua ambiguitate pertentet, ad confortuidam caritatem vcftram hrc fuccinde vobis fcripfimut; ut omnem in Deo, & fando Petro, cujus filii & legati eftis, fiduciam habentes, ad qiuc mifli eftis, viriliter & incundantcr apoftolica vice fulciamini, & in lacienda juftitia fideli conftantia accingamini. Nam & ea qur a beatx memorir domino noftro Alexandro papa injunda vobis & commifla funt, nos quoque prrfenti auctoritate injungimus, firmiterque committimus : in quibus peragendis ut monita damus, ita auxiliante Deo, apoftolicx confolationis & audoritatis fubfidia vigilanti ftudio conferve procurabimus. D» extero vos monemus, ut in locis venerabilibus ad quos veneritis, orationes pro me fieri °bfecretis, quatenus omnipotens Deus, qui defiderium meum nunquam ad honorem iftuin anhclafle cognofeit, ad ferendum tam grave onus, quod impolitum ejus timore recufare non audebam, omnes tacultatesinfirmitati mex pius impendat. Data Romx ii. Kalendas Maji indidione undecima.

IX. AD GOTTIFREDUM DUCEM.

Gratum fibi fuitfe feribit, quod literis fuerit de fua promotione gratulatus: fignificat tamen fe dolcre de fufeepto pontificali munere. Oftendit fuam erga eum & regem diledionem. Optat ut rex luis monitis acquiefcat.

*Gregortui in Romanum pontificem ele&nt * Gottifredo duci faintem in Domino Jefn Cbrifto.* *CooftH»

GRata nobis eft laetitia tua, quam in literis tuis de promotione noftra te habere cognovimus, non ut hoc aliqua caufx noftrx deledadio faciat, fed quod eam ex fonte fincerx diledionis, & fideli mente derivatam elfe non dubitamus. Noftra enim promotio, qux tibi exterif2ue fidelibus piant de nobis exiftimationem dc gauium adminiftrat, nobis interni doloris amaritudinem & nimix anxietatis anguftias generat. Videmus enim quanta nos folicitudocircumftat, fentimus quantum nos fufeepti oneris farcina gravat, fub quibus dum noftrx infirmitatis conficientia tremit, anima noftra in Cbrifto potius difiblutionis requiem, quam in tantis periculis vitam eupit. In tanturn quippe commilfi nobis officii confideratio nos folicitat, ut nifi in orationibus fpiritualium hominum poft Deum aliqua fiducia nos fuftemaret, curarum immenfitate mens noftra fucCumberet. Peccatis enim facientibus ita pene totus mundus in maligno 4ft politus, ut omnes, dc prxeipue qui in ecclefia prxlati funt, eam potius conturbare, quam fideli devotione defen- E de-

irr* vel celebrarç contendant: & dum fuis aut A lucris r ayt prxlentis glori® defideriis inhiant, omuibus qux ad religionem fc juftitiam Dei pertinent fe vclut hoftes opponant. Quo magis nobis dolendum eft, qui fufccptum univerfalis ecclc-4ix regimen in tanta difficultate nec rite admini-ilr.ire, nec ruto deferercpofliunus. Carreium quia fidei & crmdantix virtutem, donante Çko, in te fitain efle cognovimus, omnem quam oportet in caridiino fancii Petri filio in te fiduciam habentes, animum tum de noilra idem conffantiflima dileclione. & erga honores tuos promptitftma voluntatc, nequaquam dubitare volumus. De rege vero-mentem noftram ó defiderium pleno cogaoicerc, potes; quod, quantum in Domino fapimus, neminem de ejus prxfenti ac futura gloria aut fo-B lu inorem, aut copiofiori defiderio nobis prxferri credimus. Eft enim hxc voluntas noltra, ut primum oblata nobis opportunitate per nuntios noftios fiiper his qux ad profeâum ccclcfix, & honorem regiae dignitatis lux pertinere arbitramur, paterna cum dileâioDc & admonitione conveniamus. Quod fi nos audierit, non aliter de ejus quam ' noftra falutc gaudebimus; quam tunc certiiTime fibi lucrari poterit, fi in tenenda juftitia noftris monitis & confiliis acquieverit: fin veto (quod non optamus) nobis odium pro dilefi.une, omnipotenti autem Deo pro tanto honore fibi collator diflimulando juftitiam ejus, contemptum non ex «quo reddiderit, interminatio qua dicitur; *Ataiedi/Jxs Aorno, <jni prohibetgladium'-"m fi**" a fMgxint-)* fuper nos, Deo providente, non veuiet. Neque enim liberum nobis eft alicuius perfonáli gratia legem Dei poftponere, aut a autem-te recHtudinis pro humano favore qecedere, dicente apoftolo: *Si hominibu· placere vellem, jervm Pe» non effem.* Data Romx u. Nonas Maji, indictione undecima.

Assn Chr ist i """ Addn i- ii.u iri b'i poûpcnr»/, O«kr i-

X. AD GUIDONÉM IMOLENSEM

Ut difeordiam inter archiepifeopum Ravennatem & cives Imolenfcs fedet. Et fi archiepifeopus eos a fedis apoftolicx ditione conatur avellere, illius auxilium prxbcat, donec legati ilhic proficifcantur,

Gregarim in Romani,m pontificem elefim Gmidoni bnclcrfi comiti fiilutem m Dcmtno Jtjn (. hriflo.

Q U d tm Imolenks noftram adeuntes prxfentiam conquerendo nobis indicavere, quod conlrater nofter ' Guibcrtus archiepifeopus Ravennas eos contra honorem fandi Petri, cui.fidelitatcin juravere, fux omnino ditioni lubigere, & ad juranda tibi fidelitatis attentet facramenta compellere. Verum hxc jelatio tanto plus admirationis nobis at:utit, quanto pcrfpefta dudiim in eo & fiatern.i c.uitas, &. facerdotalis honefi«sfupicionis in ilkiin indubitantius cautas excludit., Neque enim credete pollumus, tam prudentem, 'irum, ita aut n.iturx aui dignitatis lux loci obhtum efle, ut cui apoftolorum piincipi fidelitatem iple jurcur.mdo promifit, nev,lccio periculo luo, alios >[ui i.' ■m fecerunt ad peijuritun nitaeis (aeramenta pertrahere. Attamen quxeumque inter eos e.itcorJia aut mokfiiarum fit ociafio, quatenus eam fedare, & fi poifis, lah o honore land i Petri, firma ftudeas pace decidere, prudentiam tuam valde rogamus. Quod fi aliquibus malis impedientibus hon poftis efficere, tk pixdiftus confrater nofter archiepifeopus, aut alia quxlibet perlona, prxfatos cives a fidelitate fedis apoftolicx non definat obfttnata. * coercitationc divellere, ficut apoftolorum tibi prxfidia apud omnipotentem Detun prodeflê, & in hac vita non fine meritorum compendio prxfidere * cupis, itq eis prxfenti auftoritate ropatus, & commonitus, defenfionis auxilia, tionec legati noftri in «partes illas veniant, conferre non definas. Nos equidem cum· omnibus, fi fieri poteft, pacem habere ardenter'cupimus; fed eorum conatibus qui ad injuriam fanât Petri, cujus fervi fumus, ex'tendtre fe moliuntt^r, divina adjuti tam virtute quam juftitia obviare non refugimus Data Romx Kalendis Junii, indiftione undecima.

• Gib»'·»» tr lufmr·". ÀNNO CHRBT1 · t y*'·/»;·» H. *********

XI. AD BEATRICEM, ET MATHILDEM EIUS FILI Xm.

Hortatur ut fimoniacos evitent. De lucenfi eleflo ahqua commemorat. Significat fe mittere viros rciigiofos ad regem, qui illum ad Romanam ecdcfiam revocent.

Gregarim in Romanum pontificem eleihti Beatrici, O ejm filix Af.ithildi, falntem in iJominn Jefi< thrift?.

Sicut beatus Gregorius in quodam fuper moralia Job explanationum libro ait Statutum eft apud fupernum judicem quanta unumqtilnque aut ferire adverfitas, aut debeat mulccre profperitas. Quicumque ergo five fpe hujus, vel timore illius tempore tentationis ab his que refta funt deviar, nec iperare in Deum- nec divinarum eloquits feripturarum fe adhxiere manifeftat. Hoc ideo dicimus, quia nobis & vobis, immo omnibus qui confortes adoptionis filiorum Dei elfe Cupimus, non tam occationes noftrx exiftimationh, videlicet quid hinc profit, inde noceat, intuendx funt, quam illud, ut juftitiam Dei, quae nunquam beatitudinis fine carebit, fortiter teneamus, (olicitc penfandum & enitendum eft. Scriptum eft enim: *Sed 4'7 fi <p·'d patimini propter jullitum, beati.* Noftis, dileftillim® fandi Petri filix, quain aperte Longobardorum epifeopi fimoniacam hxrefun defendere ac fovere prxiumplerint>, cum ' Gotefrcdunv fimoniacum, & ob hoc. ^cxcommunicatum, atque damnatunf fub fpcciebenedidionis maledixerint, & fub umbra ordinationis exccratum lurreticum conftituerint. Nempe qui hadenus lapides & lagittas latenter contra Dominum jaftarunt jam nunc ad iubvertendam religionem, & immobilem land® Romarut cccleft® petram concutiendam, non dubie prxeurfores antichrifti, & antiqui hoftis fatellitcs in apertum furoris fui campum profihierunt. Qpibns favere vel conlentirc, quam periculofum fit prudentia veftra inde perpendat; quod beatus Gregorius dicit: Talibus non lummopere obviare, quid aliud tft, nifi fidtm negare? Unde nobilitarem veftram hortamui, & valde rogamus, ut communionem illorum evitare & decimare ftudeat, ne faftionibus eorum çonfilia vel adjumenta prabeat. Neque veto in hac re aliqua *hujus mundi ratio*, qux quidem vana, tranlitoria, & deceptive eft, vos commoveat; quopiam per mifericordiamDei, & faniti Petri, nulla vos inimicorum verfutialxdere poterit, fi mentem rcftram libera conlcientia defendit. De eleilo vero Lucenfi, non aliud vobis relpondcndum elle ' pervidimus, nifi quod in eo tantam divinarum literarum fckntiam, & rationem diferetionis effe percepimus, ut quae finiftra, qux fit dextra ipfe non ignoret. Quod fi ad dexteram inclinaverit, valde gaudemus; fin vero, quod abfit ad finiftram, utique dolemus;

icd

anno christ^ '***' 1 fed nullius perions gratia vel favore impietati af- icnfum dabimus. De rege autem, ut antea in literis noftris accepiftis, :hxc eft voluntas noftra, ut ad eum religioios viros mittamus, quorum admonitionibus, tnipirante Deo, ad amorem fandx Romans & fur matris ecclefix eum revocare, & ad condignam formam fufcipiendi imperii inftruere & expolire valeamus. Quod fi nos, quod non optamus, audire contempferit, nos tamen - matre noftra Romana ecclefia, qur nos nutrivit, & fspe filiorum fuorum, fanguine alios generavit filios^ cuftodiente Deo, exorbitare nec pofliimus nec debemus. Et certe tutiusnobis eft defendendo veritatem pro fui ipfius falute adufqtie fanguinem noftrum ubi refiftere, quam ad explendam ejus voluntatem iniquitati confenticndo fecum, quod ab- B fit, ad interitum ruere. Valete in Ghrifto cariffims, & in noftra dilcdione corde tenus vosannexas cfle fcitote. Data Romx viu. Kalend. * Junii, indictione undecima ;

hW

XII. AD GUL IELMUM PAPIENSEM KPISCOPUM.

Oftendit fe ipfius literis commotum, bene jam de ipfo exiftimarc; ur. autem hanc opinionem de eo retineat, rogat ipfum ut ecclelix Romans ftatuta ampledens contra e/us adversaries pro viribus certet.

Gregorius m Romanum pontificem tltihu Gnlielmo Papierf epifeopo falitem in Domino Jefn Cbrtfo.

NOnmilla nobis frater de te antehac relata funt, e quibas animus nofter non immerito turbari debuit- fed in epiftola tua longe aliter cognofcentes, ad meliorem opinionem, fir fpent gaudii addudi fumus, cupientes & illa vana/fuiffe, & fidem eorum qux tua diledio fpondet operum atteftatione percipere; cujus rei pradens & copiofa tibi materia fuppetit, ut & his qus de te credenda fuades, exclufa dubitatione credamus., & fraternitatem tuam integra caritate nobis, immo fandx Ramans ecclefiat adftridam lore comprobemus. Fiat itaque nobis indicium, quam una nimt ftudio eadem nobifcum velle, & pro libertate lands ecclefix quibus nos repugnamus toto nifu refiftere paratus exiftas, videlicet ut his qui catholicam fidem, & eccleiiafticx religionis regulas conantur evertere, non folum non confentire, fed ea parte, qus pro reverentia hujus lands ledis, & debito percepts fidei cultu illis contraire decrevit, tuis confiliis adjutorioque iutfulta, pro ruis viribus te quoque repugnare oftendas. Hoc autem indubitanter fcias, quoniam fiMediolanenies catholici huius rei teftimonium de te nobis dederint, ut Gorefrcdo excommunicato, ttepifcopis qui ejus caufaexcommunicationis periculum incurrerunt, prudenter obfiftas, & eis qui in certamine Chrifti funt fideliter iôlatium praebeas, non aurum, vel argentum, nec aliqua fraternitatis tus ftudia, vel obfequia noftrx & totius Romans ecclefix caritati aeque re, & caulas tuas cotninendare, & indiflblubiii cura annedere poterunt. In hoc etenim carilfimum filium, & fidum cooperatorem lands Romans ecclefis potiflimiun te demonftrarc poteris, fi cius ftatuta, qux a tramite fandorum patrum non recedit amplexando fortiter & defendendo tenueris. Quod quidem prx exteris Longobardorum epifeopis te oportet agere, ut ficut apoftolica & univerillis eccleiia earn, cui Deo volente prxeflê nignofeeris, fpcciali gratia bi honore" fublimavit; ita, cum neceflkas & eatiiamm labor exegerit, in folicicudine macris defudet acrius, qux caritatis citu & vicarix diipenl.itionis munus iortitur opimius. Dat> Romx in. ' Kal. Julii, indidione undecima.

anno· Chr Ist I

XIII. AD MANASSEM REMENSEM ARCHIEFISCOPUM.

Ne monachos fandi Remigii amplius vexet, fic jtyXta canotucas fandiones abbatem, ibi, ominandum curet.

Gregorius eptfcoput fervm fervorum Dei Mjniffa Rbrmenfi arcbiepiftopo fùdem & apo/lolicam benedictionem.

SI loci tui, frater dilediflimé", dignitatem, fi officii debitum, fi ftatuta divinatum legum, denique fi eam quam fandx Romans ecclefix reverentiam & caritatem debes diligenter attenderes, profedo rogatus & monita ledis apoftolicx non totiens apud te fruftrari permitteres; prxfertim cum gravis culpa fit in hujufinodi caufa te monitoris vocem provocafle vel expedafle. Nam quxeumque nobis c commifla difpcnfatione imminent, negligere quidem ea abfque periculo noftro non poflumus, nedum voluntate & ftudio confundere fecunim nobis efle putemus: fiquidemmeminilTe debet prudentia tua; quotiens dominus & C prxdeceflbr nofter Alexander venerandx memoria papa, & nos, tum per epiftolas tum per legatos, de caufa monafterii fandi Remigii rogando & hortando te admonuimus, ne totiens apoftolicam audientiam fratrum clamoribus fatigari urgente neceflitate fineres. ne quemquam ibi, cui facri canones contradicerent, in loco abbatis apponeres, neu bona monafterii ab ufu congregationis auferendo focum inopia ditfipares; fed talem ibi ad regimen abbatix conftitui regulariter procurares, cui nec in exterioribus providendi diligentia, nec in fpirituali moderamine religio deeflet, aut (ciential. Qiod cum ixpe te fadurum nobis per legatos tuos promiferis, necdum tamen adimplere curafti; led ut multorum relatione competimus, de t>die in diem venerabilem locum ilhnn afperius ac ipiferabilius tradas, fc, ut detrimenta bonorum temporalium taceamus, religiofas quoque fratrum perfonas crudeli ac contumeliofa captione coardas. (Jnde tui ipfius folertia perpendere poteft, quart, gravis fuper hac re & te culpa & nos moleftia' mordeat, quod apoftolicx ledis auctoritas loco & fratribus quibus te jamdudum paternis alfedibus confuluille decuerat, necdum erga te ad pacem & quietem prodeiTe potuit. Tcntare tamen adhuc, frater dilcdillime, & miti oratione animum Hectere deftinavimus, rogantes & ex parte beatorum apoftolorum Petri & Pauli, & noftra, per eos apoftolica auctoritate commonentes, ut ii deinceps fpem in noftra fraternitate & dilectione E habere volueris, fine omni dilatione talem perii» nam regulariter ibi ordinari in abbatem procures, qux huic ordini & officio decenter congruat, & extera, qux neceftitas & juftitia monafterii exigit, ita corrigas & emendes, ne fratrum ulterius ad nos referri querela debiat. Qtiod ii denuo in hac re reverentiam fandi Petri & noftram qualemcmnque caritatem amiciriamque contempleris, procul dubio (quod nos inviti dicimus) apoftolicam in te Icveritatem & iracundiam provocans. Data Romx fecundo Kalendas Julii, indidione undecima.

ANNO CHRIST)

XIV. AD HUGONEM ABBATEM CLŬNIACENSBK.

Ut literal (iras ad Rhemenfem archiepifcopum mutat, & monachus fandi Remigii tueatur.

Gregorius opifeopus fervut fervorum Dei, Hugani abbati (. iuniacenfi < Jalutem & apoftolicam benediiiionem,

NOverit fanditas veftra hos fratres monachos monafterii fandi Remigii efle, quibuS apud fedem apoftolicam pro confolatione loci fui, quem Manafles Rhcmenfis archiepiicopus quotidie ditfipat ac confundit, diu commorantibus, non aliud ad prxlens Solatium opportunius exhibere potuimus, quam quod eidem archiepifeopo literas pariter cum iftis vobis redditas delimavimus; inquibus eum, fi cum beato Petro & Romana ecclefia pacem fperare velit p pretatuin monafterium regulariter ordinare, & in quiete dimittere multum rogamus, & admonemus; Quas ut veftracaritas illi per idoneum nuntiiun mittat, & nobis quidquid pro his fecerit oblata primum opportunitate relcribat, noftra folicitudo defiderat. Inte-, rim vero fratres illos defolationem loci fui videre fugientes benignitati vellrae commendamus, quatenus de his tamdiu curam habere non pigeat, donec miferante Deo, optatam quietem in monafterio fuo eos habere pofte contingat. Data Roms 11. Ralend. Julii, indidione undecima.

XV. AD OMNES CHRISTI FIDELES in Lombardia.

Nuntiat fe excommunicailê Gotefredum, quod fimoniace Mediolanenfem ecclefiam occupaverit. Monet ne ei contentiant, & fidem defendant.

Gregorius epifeopur fervur Cervorum Dei omnibus fidelibus Janili Petri apojiolorum principii in Longobardia commorantibus, faluteuf CC apoftolicam benediiiionem.

SCire vos volo, fratres carifluni, quod & multi veftr un fciunr, quia in eo k>co potiti fumus, ut, velimus nolimus, omnibus gentibus, maxime Chriftianis, veritatem &juftitiam annuntiare compellamur, dicente Domino.· *(lama, necef-/et: quafi tuba exalta vocem tuam, tj annuntia populo meo feelera eorum*, & alibi: *Si non annuntiaveris iniquo iniquitatem fuam, animam ejus de manu tua requiram.* Item propheta, *Maledtilus*, inquit, *borna qui prohibet gladium Juum a Janguine,* ideft verbum praedicationis a carnalium increpatione. Hac ideo prselibavimus, quia inter inulta mala, qux ubique terrarum fiunt, quidam miniilri latanæ, & praecones antichrifti, in Longobardia etiam fi dem Chriftianam conantur confundere, & iram [)e£ fuper fe provocare. Nam, ficut Icitis, * Gotefrcjus> vivente Guidone dicio archiepifeopo Mediolancnfi, eamdem ecclefiam, qme quondam meritis glortofitfimse virginis genitricis Dei Marie, nec non audoritate clariftimi dodoris beati Ambrofii inter exteras Longobardorum ecclefias, religione, libertate, ac ' fpeciali gloria enituit, nunc quafi vilem ancillam prxfumput emere, fponfarp videlicet Chrifti diabolo proftituere: & a catholica fide tentans eam feparare, nifus eft ftmoniac< hxrefu fcelcre * maculare. Quod audiens Aland· Romana eccletia tnater veftra, & tarins Chrtftianitatis, ficui icitis, maeiftra, congregato e diverfis partibus concilio multorum facerdotwn, & diveriorum ordinum* conienlu, fulta beati Petri apoftolontm principis audoritate, Gotefredup fidei catholicae & legis Qiriftiana' inimicum, excommunicavit, & anathemati? jaculo una cum omfebus fibi coofentientibus transfixit. Quam excommunicationem, quod etiam inimici fandas ecclrfue negare non pellunt, fandi patres antiquitus ceniuere, & per otnnes fandas ecclefias jptius orbis catholici viri confirmait, & confirmaverunt. Quapropter ex parte Dei omnipotentis Patris, & Filii & Spiritus fandi, beatorum Petri & Pauli apoftolommprincipum, moftrmus vos, fratres caritlimi, hortamur atque praecipimus, ur nullo modo piædiɗo haeretico Gotefredo confentiatis, quia illi in hoc 1'celere confentire, fidem Quilli eft negaret fed quibus modis poteftis, ut filii De', ei rcfillite, & felem Chriftianam, qua talvandi cftis, omnino defendite. Neque vos deterreat humana fuperbia; quia qui nobifeum eft, major eft omnibus, & fcm)>cr invidus, qui vult nos pro fe laborare, ÔC coronam legitime certantibus, ut apoftolus promittit, tribuere. Solet enim dux norter paucis humilibus multos ficluperboa conterere, £c per ea quat funt infirma mundi fortia quaeque'confundere. Sic enim placuit, & fic decet cxleftem & invidum principem. Omnipotens Deus, qui beato Petro oves luas fpecialiter cominifit, & totius ecdefic regimen dedit, vos in ejusdiledione corroboret, ut ejus audoritate a peccatis veftris abfoluti, mereamini inimicos Domini comprimere, & corda illorum ad pœnitentiam provocare. Data Rome Kalcndis Julii, indiftione undecima.

XVI. AD G1RALDUM OSTIENSEM epifeopum.

Miratur quod fe certiorem non reddicerit de fynodo ab eo coa&i. Significat fc epifeopis,/jui querebantur ab eo fe depofitos, refpohdere modo non potfe, & Aufcicnfcm epifeopum ic abfolvtilc. Jubet Bigorritanum epifeopum reftitui, nifi alia crimina in eo inveniat.

Gregorius epifcopia 'fervur fervorum Dei Giraldo Oflieqfi epifeopo faiutem & apoftolicam benediiiionem.

MIramur, & multum anxii fumus, quod cum temper contuetum & valde necrflarium fuerit, ut fi quando legatus apoftolicx ledis concilium in remotis partibus celebraverit, fine mora ad annuntiandum omnia quae egiilct reverteretur, tua fraternitas poft peradam fynodum, in qua tor negotia cmerleruut, nec ad nos rediit, nec cum qui fecum eft, confiderata vel necefiitate vel noftra expedatione, remifit. Nobis equidem gratum eft, quod pro negotiis fandx Romanae ecclefix in Hifpanias profedus es; fed debuerat prudentia tua aut illum quem tibi adjunximus, aut aliquem, qui fynodo inrerfuiflet, quique omnia vice tua nobis rationabiliter expedire iciret, ad nos direxitle: quatenus perfpedis omnibus confirmanda confirmai emus, & fi qua mutanda viderentur, difereta ratione mutaremus. Licet enim in litteris tuis aliqua nobis geftorum raontm nonotitia apparuerit; vobis tamen abfentibus, nec aliquo qui pro vobis certa eorum qu* viderit fic audierit aflertione refpondeat imorwenfiarum pofito, plcrifque, quorum alii injufte fe excommuni-

nicatos, alii inordinate depolitos, alii immerito interdiâos conqueruntur, refponderecaufarum ambiguitate, & refpedu confervaqdz audoritatis tuz prohibemur. Non refpondere vero, aut in longum tempus refponfa differre, defpedioni, & , propter prolongata pericula eorum, qui fub cenfura funt, crudelitati imputatur. De caufa etiam Guilielmi di di ' Aulcienfis archiepifcopi, pro aijus reftitutione nos poftulafti, tu ipfe anxietatem quamdam nobis intulifti ; cutn'ob Jd folum, quia excommunicato fcientet^communicaverat, çum effo depofitum, & tamen in examinatione ejus de obje&is criminibus, -praeter quod domnum & przdecefforem no; ftrum Alexandrunr papam fibi ignovilfe fatebatur', non eum canonice fe cxpurgaiie, fed expurgare volutife dixifti. Non parvam itaque fuper his omnibus iblicitudinem habentes, tam tibi ipfi quam ceteris magna refpondendi difficultate tenemur . Hoc tamen confidentibus fratribus & coepifcopis noftris & cardinalibus inter cetera, nos decrevtife cognofcas, ut przfatus Aufcienfis archiepifcopus propter hoc'folum quia communicavit excommunicato, dejedioni fubjacere non debeat ; ita tamen fi de objeftis aliis criminibus ita (e expurgare poterit, ut neque in te fufpicio prodeat, nec infamia adnosufuque pertingat: alioquin hujus rei diffinitionem ad noftram audientiam ferêa . Pontium vrro Bigorritanum didum epilwpum , quem fimili de caufa depolitum effe nuntiafti,ad nos ventilé cognofcas: fed honori tuo providentes nulla querelis ejus refponfa dedimus. Attamen quia in paribus caufis paria jura tenenda funt , fraternitati tuz feribimus, ut habita fuper hisquz fibi intenduntur diligenti inveftigatione, fi fiquid quod canonica feveritate puniendum fit, in eo crimen legali approbatione inveniri poflit, officii fui reftitutione non careat. De cetero, quid nobis de curfu fatigationi tuz credendum fit, fraternitatem tuam , reperti primum opportunitate , pçr feripta nobis indicare non pigeat. Data Romz Kalendis Junii, indiftione undecima.

XVII. AD WRATISLAUM Bohbmiæ ducem.

Agit gratias, quod legatos apoftolicz fedis béni gnc tra&averint: eofdem autem a * Bragenfi epifeopo non liberaliter exceptos queritur. Rogat ut eum hortentur obedite legatorum monitis.

Gregorius epifcopus fervus fervorum Dei Ifratisiao Bohemtse duci, tf frutribus fuis, falutem tf apofloticam benedstfionem.

Quia ob devotionem & reverentiam beatorum apoftolorum Petri & Pauli principum apoftolorum legatos noftros, Bemardum videlicet Gregorium, qui ab hac landa & apoftolica fede ad veftras partes direâi lurit, debitx caritatis benevolentia fufcepiftis, & eos, ut veftram condecet magnificentiam, honorifice traftaftis ,omnipotenti Deo gratias agimus; proinde noftrzbenevolentiz vobis vicem rependimus. Quoniam enim anteceflôrum noftrorum negligentia , & patrum veftrorum , qui hoc fieri poftulafle debuiflent, agente incuria , apoftolicz ledis nuntii ad partes veftras raro milii funt, quidam veftrorum hocquafi novum aliquid exiftimantes, & non confiderantes fententiam domini dicentis ; *Çui vos .recipit , me recipit : tf qui vos fpemit, me fpemit:* legatos noftros contemptui habent, ac proinde dum nullam debitam reverentiam exhibent, non eos, fed ipfam veritatis fententiam fpemunt. Unde, ut clarius luce patet, ejus veritatis fententiam ad cumulum fur damnationis adeo in fe exaggerant, ut merito, dum pufdlos domini fcandalizant , molas afinarias collo fuipenfas ' in profundum perditionis , nifi refipuerint, prolabantur. Quorum frater vefter * Latmir Bragenfis epilcopus, olim nofter amicus, his noftris legatis , Bernardo icilicet & Gregorio, ut auditu perçcpimus, intantum rebellis extitit, ut (fi isa eft irait dicitur) Simonis magi veftigia contra apoftolorum principem imitatus fuifle videatur. Quapropter rogamus nobilitatis veftrz prudentiam, ut & noftros legatos, & fratrem noftnrm przdictum epifeopnm conveniatis, & per vos, & ex parte noftta, ftatrem veftrum attentius hortemini, quatenus legatorum noftrorum monitis debitz obedientiz Miurem inclinet, & quidquid juftitiz fibi fuggeflerint, vel ex cis przjudicio pergravari, nulla fibi ab hac eccfefia audientia denegabitur. Si vero neutrum horum facere acquieverit, & fententiam legatorum noftrorum de fufpcnlione fui officii in eum promulgatam firmabimus , (& durius contra eum , Icilicet ufque ad ' interniciem, gladium apoftolica; indignationis evaginabimus) ficque fiet ut ipfe & per eum plures alii experiantur , quantum hujus ledis au&oritas valeat. Inviti enim ' ad hoc compellimur, neque audemus hujufinodi przfumptiopem diflimulare. Per Ezechielem namque prophetam fub interminatione noftri interitus impellimur dicentem : *Si non annuntiaveris iniquo iniquitatem fisam, ipfe iniquus in iniquitate fua morietur, fanguinem autem ejus de manu tua requiram :* & alibi. *Maledi qui prohibet * ab eo qui peccat, tf incorrifibilir perfeverat.* Vos autem & de his fiçde aliis ic agite, ut temporalis vobis gloria a domino augeatur, & perpetuz beatitudinis abundantiam per interventum apoftolorum perenniter poffidere poilitis. Data Laurenti viti. Idus Julii, indidione undecima.

XVIII. AD MICHAELEM IMPERATOREM .

Dominiium patriarcham Venetiae ad eum mitit , ut cùtn eo agat de iis quae a monachis ejus nomine acceperat. Cupidum fe ineundz pacis cum ecclefia Conftanlinopolitana oftcndit.

Gregorius epifcopus fervus fervorum Dei Micbaeli Confiantinopotitano imperatori falntem ÎT apofloticam benediifsanem.

Quidam a veftris partibus monachi venientes , quorum unus Thomas, alter, Nicolaus vocabatur , excellentiae veftrz ad nos literas detulere plenas veftrz diledionis dulcedine, & ea quam fandz Romana; ecclefuc exhibetis non parva devotione . Quae nimirum inter cetera nobilitatis veftrz verba, eifdem monachis, de his qur ipfi viva voce in aure nobis ex parte veftra relaturi effent, poffe nos credere afferebant. Veriim quia perfonz non videbantur tales, quibusfecure fidem poffemus accommodare, vel per eos de tantis rebus magnitudini veftrz refpondere , confratrem noftrum Dominicum patriarcham Venetiz , Romanz ecclefiz & imperio veftro fideliffimum, ad vos ftuduimus mittere, quatenus ipfe diligenter a vobis iptelligat, fi in ea, quam litteris veftris & viva eorumdem monachorum fecrctius voce lignificaftis, adhuc voluntate perleveratis, & legationis veftrz verba ad effeftum perducere velitis. Nos autem non folum inter Romanam, cui licet indigni defervimus, ecclcfiam, & filiam ejus Conftan-

aMno

ftantinopolitanam , antiquam (Deo' ordinante) concordiam cupimus innovare; fed, fi fieripoteft, quud ex nobis eftvcum omnibus hominibus pacem habere . Scitis enim quia quantum antccef-fbnun noftrorum & veftrorum fandae apoftolicr (edi & imperio patrocinium concordia profitit, tanturti deinceps nocuit, quod utrimque* eorumdem cati»as friguit. Cetera igitur, que przfentium latori-fecrctius referenda commifimus, inAibitanter poteftii credere, & per eum quidquid maicftati veftrr placuerit fecurc nobis figmficare . Data Albani, teptimo Idus Julii, indictione undecima .

(a) Confiitutio quit ftifa eft into dominum Gregommpapam feptimum, & Landuipbum Beueventanum principem.*

HÆC eft conftitutio quam dominus papa Gregorius conftituit cum Landulpho Beneventano principe, & quam princeps 'Beneventanus ipfe fibi firmiter promifit in facro Beneventano palatio,-anno primo pontificatus ejus, duodecima die, intrante mente Augufto , indiâione undecima. Si ab hora ipfa inintea princeps *ipfe* tuiflet infidelis fandae Romanae ecclefi», & papz ipfi, fuifque lucceftoribus ; vel fi in aliquo quzfifTet minuere publicam rem Beneventanam, aut aliquam inde abfque nutu pape,vel abfque* ordinatis ejus, alicui feciffet inveftirionem ; vel fi aliquo inveneritftudio, cum aliquo homine intus aut foris civitatem Beneventanam, façiendi aut recipiendi (aeramentum, aut inveniendi divîfiones; vel fi per fe aut per fuppofitam perfonam intus aut foris civitatem Beneventanam ftuduerit qualicumque modo aut ingenio reddendi malum meritum, aut faciendi damnitatem cuilibet de fiaetibus fandr Romane ecdefir de ea que ad fidelitatem ejufdem fande Romane ecclefi» egere ufque modo fi fe juxta domni apoftoliçi judicium non potuerit inde defendere, cum fuerit appellatus, a prztenti amittat fuum honorem.

SUBSCRIPTIONES.

Ego Joannes Portuenfis epifeopus recognofcens fubfcripfi.

E;lo Joannes Tufculanenfis epifeopus interfui. & fubti ripit.

Ego Ubertus Prrneftinus epifeopus fubfcripfi.

Ego Dehderius presbyter Romanr ecclefir interfui & fubfcripfi.

Ego Petrus cardinalis presbyter & bibliothecarius faerx Romanr ecclefir interfui & fubfcripfi .

XIX. AD RODULFUM SUEVIÆ DUCEM .

OftenJit fe Henricum regem odio non habere, quin potius cupere pacem cum eo inire quod ut commode fiat, expedire ait ut colloquantur una non iulum ipte & imperator, fed etiam imperatoris uxor, & alii. Rogat ut te fidelem praebeat Romane ecclefi», & ad limina apoftolorum veniat.

Gregprtus epijctpui fervus fervorum DeiRodulfo Suevi duci falutem & apoftolicemi benedi^fionem.*

Licet ex praeteritis nobilitatis tur^ftudiis clareat te fandr Roman» ecclefi» honorem diligete , nunc tamen quanto ipfius amore ferreas quantumque ceteros illarum partium principes ejufdem amoris magnitudine tranfeenda», litter» tuz nobis rranfmifiz evidenter expopunt. Qy« *bimi*rum inter cetera dulcedinis fcHcverba illud nobis videbantur, confulere, per quod & ftatus irftperii gloriofiusregitur,& fanda:ecclefir vigorfolidatur, videlicet ut facerdotium & imperium in unitate concordis conjungantur. Unde nobilitatem tuam (cire volumus, quia non fblum circa regem Henricum , cui debitores cxiftitnus ex 'eo quod jpfiim in regem elegimus; & pater ejus laudandas memori» Henrieus imperator inter omnes Italicos in curia, fua fpeciali honore me traâavit, quodque etiam ipfe moriens Romanae ecclefia per venerandz memori» papam Victorem prrdiâum filium fuum commendavit, aliquam 'malevolentiam noft obtervamus, fed neque aliquem Chriftianum hominem (Deo auxiliante) odio habere volumus: cum apoftohis dicat : *Si tradidero corpus meum it* ut, ardeam ,-éX fi dedero omnes fatuitates meas ih cibos pauperum , caritatem non habens, nibil fum .* Sed quia coi(cordiam iftam, teilicet facerdotii & imperii, nihil fidum, nihil nifi purum decet habere, videtur nebis ,omnino utile, ut prius tecum, atque cum Agnete imperatrice, & cum comitilfa Beatrice, & Rainaldo epiicopo Cumano, & cum aliis Deum timentibus. Nam ficut duobus oculis humanum corpus temporali lumine regitur, ita his duabus dignitatibus in pura religione concordantibus corpus ecclefiz fpirituali lumine regi & illuminari probatur. De his diligentius trademus; quatenus voluntate noftra bene a vobis cognita , fi rationes noftras juftas elfe probaveritis , nobifcum confentiatis : fi vero rationi noftre aliquid addendum vel fubtrahendum eile vobis vifum fuerit, confiliis veftris' (Deo confentiente) parati erimus aflenfum pezbere . Qiapronter prudentiam tuam rogamus, ut in fidelitate beati Petri temper ftudeas crefcere , & ad limina ejus, tum caufa orationis, tum confideratione tante utilitatis, non pigeat te venire, quatenusficte in utroque beato Petro debitorem facias ut & in praetenti & in futura vita ejus temper interceflione gaudeas. Data Capu» Kalendis Septembris, indiâione * incipiente duodecima.

XX. AD RAINALDUM EPISCOPUM Cumanum,

Dolet de ejus calamitatibus. Paratum fe oftendit ulcifci injurias ipft illatas. Hortatur ut Romam veniat, tum caufa conciliande pacis cumHcnricO, tum pro cauia epiicoporum Longobardorum'.

Grqgwwr epifeoput fervus fervorum Dei Rainaldo Cuenano epsjcopo falutem, & apofiolttam benediitianem.

Ledis fraternitatis tuae literis de adverfitate & contumelia quz tibi accidit, imo nobis & univerf» etiam fande ecclefia.·, ex corde tibi compalfi, ex corde mœrore gravi fiamus contriftati : quo quippe etiain audito de nobis incognito, audito de lacerdote, & zEgyptio * graviter compateremur, officii etiain noftri debito condolere cogeremur; quid igitur de cetero,quam fandr Romane ecclefir priinuin membrorum collocavimus ? quem ut fratrem dile&iffimum diledionis finu fovemus? Vifcera compailionis, vifcera doloris eximii .

(a) *H*c cenjhtutio deeft in etd. Muieneng ,fed epu hioponit joijueandum Fidelitatis qmd efi inf a pofi epijtolam XXI.*

mi», ut pro fratre cariffimo aperimus. Cujus inau- A
anno diti déliât vindictam, cujus novifccleris pernam,
CHRISTi pro tui & multorum commodo conftlio tuo face-
, re difpofuimus; quia quanto melius uti fanguinis * effufionis, totiulque fui generis & patrite mores
ferl». & vitam novifti, tanto melius, quibus modis, & quibus facilius cogatur, contulere nobis poteris ,* ut tui & aliorum epiicoporum infideles hujus exemplo deprimantur, & boni fpe non dilatandi tanti & inauditi fceleris latentur. Quod facere, & nobis feribere, & an publice vel privatim nos hxc velis exercere, ufque ad feftivitatem findi Martini ex obedientia volumus nullius caufadimittas. Ad ea qux dfc.rege fcripfifti, haec accipias.Tn & dileâiffima noftra filia Agnes imperatrix, quod
• Fort? a<- aun fandam Romanam eccleham * diligere, B
Uitfttit'& nos pro ea, ex longo experti fumus, fic noviftis quid di rege fentiam, quid etiam de eo velim, ut nemo eo mundanis, ditiorem vobis melius. Noviftis quidem, fi bene fortalle meminiftis, quam fxpe utrique dixerim, quod eo relipione fandiorem nullum vellem vivere ; hoc fcilicet mente mecum verfans: Si cujufpiam privati &. alicujus principis boni mores, vita & religio honon fandr ecclefix exiftant, & augmento, quid illius,
d qui laicorum eft caput , qui rex eft, & Roma (Deo annuente) futurus imperator? Quod relif'ionem fcilicet diligere ;-bonos ex diledione vera ibi adhibere, res ecclefiarum augmentare & defendere, teftis mihi Deus fit, eum vellem, &ex toto corde optarem, quod eum velle aliter non C fperamus-, nifi malorum consilia, ut venenum viter, bonorum vero, ut nobis jam relatum eft , «equiefeat . Do concordia vero . inter Romanam ecclcfiam & eum, fi cum utilitate utriufquc vis aliquid difponere, fic fumas . Ducem Rodulfum Longoburdiam intraturum in hoc primo Septembre audivimus. Efficias ergo principaliter proapoftolorùm fervitio, fecundatio vero hac etiam pto re, ut fibi & tibi Romam non lit pigium venire , ubi de concordia Romana ecclefix & regis vobifeum & cum imperatrice filia noftra diteftiffuni, cum Beatrice etiam, quæ multum & tape in hoc eodem laboravit, lie loqui, fic inde traftare poterimus, ut ex parte illius dirive (ecura, & quiera regi nuntietis, ut fi Italiam cum D intrare contigerit, muveiia in pace invcneiit. fe vero cum epitropis Longobaidi® lixpii- mihi non difplicet : ne aliter vero cum illis communices , penitus provideat prudentia tua. Quid vero de illis difponendum fit, cum ad nos venens determi-
Roma nabirftus . Data ' Cipux , Kalendis Septembris, mdiftione duodecima.

XXI. AD ANSELMUM LUCENSEM epifcopum

Ne invcftituram epifcopatus ab Henrico accipiat .

Cregdriui epifcopur fervut fervorum Dei , infimo Dei gratia Lucenfixm eleflo epifeopo , falietem & E Apo/ioiicant benedifiioncm

Quoniam fraternitatem tuam fincerx caritatis afiêâu & dileximus, & diligimus, qua tibi feu verbis, fçu literis liiper utilitate vita tuafebere Curamus, ut indubitanter accipias, oporte». Ut enim viam, qua ambules poftulafti tibi notiftcaremus , nullam novam, nullam expeditiorem fcimus ea quam nuper diledioni tua fignificavimus, videlicet, te ab inveftitura epffcopatus de manu regis abflinere, donec de communione cum excommunicatis Deo fatisfacicns, rebus benecompolitis, nobifeum pacem poflit habere. Pei fohx
anno namque tales hoc opus conantur plrtkeie, caritfiina inique filia noltra A;,nes imperatrix nec non & gl'oriolh Beatrix cum filia Mathildi : Rodulfys quoque dux Sueviar, quorum rcligiola confdia fpernere nec poliumus, nec debemus . Quod fi pratati operis perfedio dilationem quacumque occafione contigerit habere, interca nollrx familiaritati poteris adhxrcre Rumae, & nobiùumfèu ^dverfitateni feu pjolpcriiatem communier?.,Data Capuae Kalendis Septembris indiâiune incipiente duodecima.

JUSJURANDUM FIDELITATIS quod fecit Richarduv princeps domino luo Gregorio papx.

Ego Richardus Dei gratia & fanât Petri Capua princeps, ab hac hora, bt denin.ps,cro fidelis fanda Romany ecclefix & apiftolicsr fcdi, & tibi domino meo Gregorio ' unisciiali papa. In conlillio, vel in f.ido, unde vitam aut membrum perdas, vd captus fis mala captione, non eio . Conhltuin quod mihi ciedidciis, ix contradixeris, ne illud m.inifelkm, non m^ni fellabo ad tuum damnum, me fcieute. Sanda Romana ecclefix tibique ac.iutor ero ad tenendum & acquirendum & defendendum regalia fandi Petri, ejulque polfeihone: cdr fide contra omnes homines, &adjuvabo t, ut feciire & honorifice teneas papatum Romanum , terram fandi Petri, Ô. principatus nec invadere nec acquire.e quxram, nec etiam deprxdati pixiumam ibiq.ie tua tuoiumquc fuccctlorum , qui ad honorem lendi Petri intraverint, certa licentia . prarter illam quam tft mihi concedes, vel tui concefiuri lunt fucccrtbrcs. Pcnlio.nem de terra fandi Petri, quam ego teneo, tenebo, ficui ilatutum eft, reda fide fiudebo, ut illam tanda Romana annualiu r habear ccclefia . Omîtes qu › |uc eeclefias quæ in mea perfiihmt dominatione, eu.n caium poftci.iombus, dimittam in tuaim poteil..icm, delenior illarum ero ad fidelitatem ianctr Roma nat ecclefix. Regi vero Henrico, * cum a te admonitus fuero , vel a tuis tuccelloribus, jurabo fidrlitatem; falva tamen fidelitate lanctæ Romana: ecclefix Et ii tu vel tui fucceilores ante me ex hac vita migraverint, fecundum qu ui monitus fuero a melioribus cardinalibus & clerici, Romanis & laicis, ad uvabo ut papa eligatur iS; ordinetur ad honorem (ancti Peni . Hæe omnia lupralcripia <ψivι·..'Bo fanâæ Romana· ecclefix, & tibi reda fide: & hai.c fidelitatem oblervabo Uiisfucceftortbus ad honorem fandi Petri ordinatis, fi tuilu firmare voluerint invcftituram a te mihi conccflam. Adum Capua ' vut. Kalendis Odobm, indictione duodecima.

XXII. AD CARTHAGINENSES .

Hortatur ut deponant inimicitias, patienteiquetestant impetus Sar.icenonun . Queritur quod Cy-.riacum epifcopum injuriis affecerint Hortatur ad- pœnirentiam: fin minus, minatur illis excommunicationem .

Gregorint epifopur [ervnj fervorem Dei clero t) plebi Chrijliinjt Cirtbaginenfi fjlufem b apojioheam ienediShonem

Gratia vobis & pax a Deo Patre & Jcfu Chrifto Filio cius unico, qui gratuita mifericordia vos conformare in novum hominem io fui fanguinis effuhouc dignatus eft; cui femel mori Of

ANNO C"J<bri

rdurgere placuit, ut vos carne mortificaret, fpjit'1 vero viviiicaict, & Deo offerret: cujus rei tcilimonium peira fuper quam ipfe xdihcavit dcdit dicens; *C bdftue jewelpro peccatis noftris mortnur cft, j ./fiir pro ifinftis^ut nos offerre Deo, mortificatos quidem carne, vivificator autem Jpintx.* De quo etiam hoc modo apoftolus: *Tradidit femetipJiim pro nobis oblationem G boftiam Deo in odorem Juavitatis,* & idem alibi: *Cbriftm faihn pro nobis obedient ufque ad mortem.* Eftote ergo imitatores ejus qui fputis pro vobis fordidari feipium iri cruce potitum, & cum laironibus computatum pro peccatis veftris, voluit vulnerari, & tie finem libi fecundum carnem ponere, ut vos a peccatis ablueret, debitores non carnis, ipiritu fafta carnis mortificante. Spiritualis quippe vit» fi fueritis, hereditate quidem regni ejus in «ternum, ut filii fruemini coheredes Chrifti, heredes vero Dei. Unde omnem malitiam, fimulationes & invidias, omnefque detraftiones vos deponere fraterna caritate commoti admonemus. Si quid autem contingit inter arma Saracenorum pofitis, nolite pavcfcere: ted quotieicumque pro Chrifto patimini, gaudete, ut in adventum gloriar ejus gaudeatis exultantes. Fidelis quidem eft firmo: *Qui fufeitavit jefum, fufeitabit & vos,* fi mortui carne fueritis, vita vero Dei fpiritu in adventu fuo ad glori» fua: communicationem. Ineffabilis igitur glori» fpe tam fideli promiiTorc confidentes, membra veftra mortdicate; mortem Chrifti cordibus veftris infigite, adverfa omnia pro eo pati gaudete, credentes cum apoftolo non efle condignas paflipnes hujus temporis ad futuram gloriam, quae revelabitur in nobis. Rixas ergo & contentiones ur venenum vitate. Humilitatis difcipuli, humilitatem induite: Chrifti vicem fuper vos habenti ex debito obedite: confriia, admonitiones ejus vero amore atnpkdi inludate; fcientes * cum fibi, * Chrifto, qu* pro Vobis paflus eft, obedieritis, ejus vero praedicatione, judicia etiam cum fufeeperitis, Chrillum per omnia fufeipietis; ait enim: *Qni vos fifciptt, me jufcipit: qui vos fpernit, me fpernit.* Aliter vero fi feceritis, in Chriftum peccatis, Chrillum fpernitis, Chrifti difcipuli eflé definitis. Apoftolo refiftitis, qui ait: *Omnit anima fnblimioribus poteliati Hi Jubdita fft.* Cum ergo mundanis poteftatibus obedire praedicavit apoftolus, quanto magis Spiritualibus, & vicem Chrifti inter Chri(lianos habentibus' Hæc, filii carifftmi, gemens cogito, Hens feribo, dolore cordis intimo vobis mitto. Pervenit quippe ad aures noftras, quofdam vrftrum irreligioie in legem Chrifti * contra Chnftum, Cyriacum venerabilem fratrem aoftrum, veftrum vero archiepilcopum & magiftrum, imo vero veftri Chriftum apud Saracenos fic accufaffe, jurgiis detractionis fic laceraffe, ut inter latrones numeraretur, verberibus nudus exderetur. O exemplum iniquum, veftri & univerl» lanii» ecclcfi» decoris exemplum! Chriftus iterum capitur, faills accuiatoribus, & teftibus condemnatur, inter latrones numeratus verberibus cæditur. A quibus? Qui ejus dicuntur credere incarnationem, ejusetiam venerari paftionem, ccteraque ejus fanda myfteria fide amplecti. Eline fuper his tacendum? an clamandum, & Hedu corrigendum? Scriptum eft: *Clama, ne ceffes.* Alibi etiam praeceptum; *Nifi annanti.iveris iniquo iniquitatem jiiam, fangutnem ejus dc manu tua requiram.* Necellitate igitur clamabo, necelhtate opertet corrigere, ne fanguis vefter de manu mea quaeratur, ne pro peccatis veftris ante judicem tremendum, ante judicem juftumfic immutabilem affigar. Vifcera igitur pietatis paternat, vifcera mifericordix fuper vos hoc modo aperio; pàrtim quia ad nos vobis facilis non eft tranfitus propter maris longa & periculofa fpatia, partin) quia caufahi irae, caufam doloris dc malitias ignetro fic difeutere, ut fuper his fententiam determinem. Admoneo, & auftoritate apoftolica praecipio, ut ficut temeritatis veftrat fcetores, & inaudita nequitia: mentem noftram friftitia nimia * turbaverint, fie correftionis & ^xriiitemix odores redolentes mentem noftram in Letiiiam mutent. Quod fi non feceritis, gladio anathematis vos jufte percutiam, & fandi Petri & noftram fuper vos maledidionem emittam. Data Capuae * xvii. Kal. Odobris, indictione duodecima.

ANNO CHRISTI

XXIII. AD CYRIACUM CARTHAGINENSEM Epilcopum.

Laudat ejus conftantiam, quia patienter tulerit Saracenorum & malorum Chriilianorum injurias, '& praetente * Henrico rege ordinationes habere noluerit. Hortatur ad perleverantiam. Deum precatur pro ecclefia Africana.

Gregarim epifeopus fervus fervorum Dei Cyriaco Cartbaginenfi epifeopo falutem G apoftolicam benedtffionem.

Vifis fraternitatis tuae litteris, fraternam de moleftiis quae a Paganis & a plcudo- filiis ecclefi» tuas tibi inferuntur compalhonem exhibuimus. Perpendimus enim te duplici certamine fatigari, ut & occultas Chriilianorum infidias patiaris, & a Saracenorum perfecutione non folum fuftentationem hunanae fragilitatis, fed ipfam fidem perdere miferab liter exigaris. Quid enim, aliud eft facerdotem ad imp«t»um mundana; poteftatis legem Dei infringere, nifi fidem ejus negare? *Sed* Deo gratias, quia in medio nationis pravae & perverfae fidei tuae conflantia velut luminare quoddam omnibus adeo innotuit, ut prxfentatus regiae audienti» potius definires diverfis cruciatibus affici, quam praecipiente rege contra fandos canones, ordinationes celebrari. Sed quanto pretioiior effet, religionis tu» confetfio, fi poft verbera, qu» tunc iuftinuilli, errorem Deorum oftendendo & Chriftianam religionem praedicando, ufqué ad eflufionem ipfius animae perveniflës? Quod licet hujuiinodi ftudiis fraternitatem ruam non ambigimus incumbere, & pro teftimonio veritatis, quantum ad te, ufque ad detruncationem membrorum deveniflfe: tamen devotionem tuam femper ad *meliora* provocante exhortamur, ut paratum te femper exhibeas, licut de domini confolatione laetificari, ita & de tribulatione non frangi. Multte enim funt tribulationes juftorum; led df his omnibus liberabit eos dominusT His artibus, quibus crevit, fanda reparatur ecclefia: hanc nobis hereditatem fandi patres reliquere, fcilicet ut per multas tribulationes intremus in regnum Dei. Gravis quidem pugna, fed infinita funt premia. Non enim funt condign» paffiones hujus temporis ad fuperventuram gloriam, qu» revelabitur in nobis. Nos igitur licet corpore abfentes, fpiritu tamen przfentas, mutuis litterarum confolationibus ' quotiens permittit opportunitas infiftamus, & omnipotentem Deum aflidue deprecemur, ut ipfe cccIefiam Africanam ex longo jam tempore laborantem, & diverfarum perturbationum Hudibus conquaflatam, tandem dignetur refpicere, dicentes cum Pfalmifta: *Exurge, quare obdormit domine? exurge, & ne repellas nos ufque in finem. Quare faciem tuam avertis, obiiviferis inopia nojira, & tribulationit nfilr*?*

anno CHio.».TI •4^., »¦'»* ,*"V„ r't'fri'jùb- *>.

ntAr** Nos iutem ficut debemus, fraternam tibi per omnia compaflionem exhibentes, litteras no· "nHero A populo tuo dirigimus, ut ipfi, omni fimultate.depsta, te ut fpiritalem patrem v/nerentur. Data Capus xvtt. Kalendas Oriobris, indi&ione * undecima.

XXIV. AD BRUNONEM EPISCOPUM Veronenfcm.

Commendat ejus erga fe obfervantlam. Pollicetur pallium, fi Romam venerit, affirmatque' regem a fe amari.

Gregtrini tpifiopm [trou firotnatt Dti Brmtni tpifapa b'ertnettfi [tintent & tftftoliennt iemdiSitnem·.

Litteris fraternitatis tus fufeeptis evidenter intelleximus, quod difpeniationem nobis creditam defideres no· irreprehenfibiliter gerere, religionis rue preces nobis fit fandc ecdefue neceflarias devotiAimas Deo fundere. Qua in re aperte monftratur, quanto amore quantaque devotione beatum Petrum venereris, cum no· licet indignos obfequiis ecclefi® fur deputatos tanta dileriione amplerii videaris. Qui enim dominos diligit , in fervos quamvis minimos dominorum dileriionem transfundit. Quam utique dileriionem tuam in his qur a nobis cxpoftulafti , id eft in pallii conceflionc , ad prrfens non recompenfa- C mus: quia anteceflôrum noftrorum decrevit aurioritas, nifi prrfenti perfon® pallium non efle concedendum. Unde fi fraternitas tua apoftolicr ledis privilegiis munita ad nos venerit, honorem, quem Romani pontifices anteceflbribus tuis contulerunt, nos tibi, Deo concedente, conferemus. Sicut enim Romans ecclefi· debitum honorem impendi a oeteris ecelefiis, ita unicuique ecclefi® proprium jus fervare defideramus. Volumus etiam tunc pracfenri® rus oftendere, quam fincero amore regiam falutem diligamus , quantumque circa ejus honorem & fecundum Deum & fcculum invigilare defideremus, fi ipfe Deo debitum honorem ftuduerit exequi , & formam fandorum reSm, omiflis puerilibus ftudiis, fapienter imitari. D ata Capue vi J t. Kalendas Oriobris, indiriiooe duodecima.

XXV. AD HERLEMBALDUM Mediolanenfem I

Narrat Norraannos in diflidio perfeverare , & Henricum regem litteras humilitatis plenas ad fc mififlê , nec fe de Beatricis & ejus fili® Mafhildis religione dubitare. Hortatur ut pro defenfione Romane ecclcfia viriliter agat.

Grtgtrins efifeopnj frrvtu [ervorum Dti Herlembnldo MtditUmifi militi [tlxltm & apoftolitnm bentdiiUtntm.

Sciat prudentia tua, nos, Deo miferante, fanos , & Irtos, non fine magna fandae ecclcfir utilitate, apud Capuam demorari. Nam Normanni , qui ad confufionem & periculum reipublicae & fand* ecclefi· unum fieri meditabantur, in perturbatione in qua eos invenimus nimis obftinate perfeverant , nullo modo , nifi nobis volentibus , pacem habituri. Si enim difeTetio noftra iaori* ecclefi® utile approbaret, ipfi jam 'fe nobis humiliter fubdidiflent,. & quam foient reverentiam exhibuiflent. Henricum regem praeterea Afdas dulcedinis de obedenti® plena nobis verba mififlê, & talia qualia neque ipfum neque ante· crflores fuos tecordamnr Romanis pontifteibps mififfc. Quidam etiam ex majoribus fidelibus luis promittunt nobis ex parte fui, eum de caufa Mediolanenfis ecclefi® fine dubio confilio nollro obedire, Qpantum enim fibi poflimus protfeflê, vel quantum, fi adjutorii manum fubtral.imus, obefle, cito te fpersmus apertiflime cognituram, & Deum nobifettm efle, & nobtfcum operari, evidenter probaturum i De comitiffa Beatrice mullo modo dubitandum putamus, quin ipfa & filia ejus Mathildis in his quar ad Deum pertinent, & religionem fanfbr ecclefi® , fideliter f« erga nos habeant. Tu igitur omnino confidens in do B mino, & in matre tua Romana ecclesia viriliter age, confortatus in domino, & in potentia virtutis ejus , fciens quia quanto vobis gravis nunc infurgit perturbationis trmpeftas, tanto poftmodum, Deo favente, jucundius arridebit ferenitas. Data CapuiE v. Kalendas Oriobris , indlriione duodecima.

anno CH*'sr' "o"

XXVI. AD EUNDEM.

Monet ut cum excommunicatis refipifcentibtu, de quibus fe confuluerat , benigne agat , quos fe etiam benigne excepturum pollicetur. Hortatur ne metuat epifcopos ejus inimico faventes, cum fperet regem ejus caufam judicandam fibi permiflurum. Suadet ut Vercdlenlcm epifeopum fibi conciliet.

Crçarôt/ epi[cq>nj [eroni [trvtrnm Dti HerlembtUo MeditLmeifi militi jnlntem tf npefttlienm brmdtâioeiem.

f

Pl® folicitudinis Audio in defimfione fidei, fandeque religionis reftauratione, donec occupatus fueris, legationes tuas libenter audire, teque abunde adjuvare voluntas non deerit. Multiplici quidem veftre interrogationi, aliis quia intenti fumus, naucis rcfpondcre difponimus. De fociis itaque illius excommunicat!, qui accepta pecunia àd vos redire volunt, & de filiis quonim patres , aut de patribus, quorum filii ipfi Gotefredo anathematizato adhanent, atque de iis quorum corredionem fine pecuni® attributione heri non vultis, erga quos tamen dementes vos exiftere monemus, fi qui veftrs parti fe applicare cupiunt, veftr* prudenti®, ut melius fcitis fit valetis , difponendum committimus . Quicumquc autem horum erroris fui peenituites ad nos venire remedii gratia defideraverint, benigne fe fufcipl, atque miferieorditer tradari noverint. Epifcopos preterea inimicum veftrum fulcire conantes non multum metuatis, cum Beatrix ac filia ejus Mathildis Romane ecclefie penitus faventes cum quibufdam maximis regni proceribus laborent noftnun atque regis animum firmiter unire ; E contra quem quidem nullum odium neque debemus neque vohumis exercere, nifi, quod abfit, divine religioni contrarius voluerit exiflere. Quem nimirum regem omnino confidunt voluntati noftr® de ceteris ccclefiafticis negotiis fatisfacere, prefertim de veftro , noftr® difpofitioni aflenfum prebere. Denique Gregorium Vercellcnfem epifeopum, quoquo honefto pario vales, ftude tibi conciliare: quia noftre ex toto juflioni fe profitetur parere. De cetero itaque confortamini in domino, & in potentia virtutis ejus, precibus & dee mofynis, ac puritate cordis indulgentiam illius poftulantes, quatenus votum noftnun ac veftrum

.ad perfe&im perducere dignetur. Data Capus vji Idus Odobris, indictione duodecima,

ÇH MISTI; ""'I

XXVII. AD ALBERTUM AQUENSEM epiiçopum.

Eiui religionem, de qua aliquando dubitarat, commentât. Hortatur ut fimoniacos oppugnet, & Herlembaldo auxilium predict.

Cregoriat epifeepat fervat ferveram Dei liberte ecclefia eleile febaem tf epeAelicem bemdiüimem.

P Ervenit ad aures noflras, unde 'aliquantulum B de religione tua dubitavimus, te videlicet illius excommunicat! Gotefrcdi interfuifle ordinationi. Sed poftquam teftimonia eorum, qui nobis verum loient dicere, fideli relatione tc excufare ftuduerunt, non foluin de te non dubitavimus, fed ad reparandum Mediolanenfis ecclcfie matris tue honorem zelum habere intelleximus. Qua n re quantum nobis religio tua pbceac, evidentibus indiciis probabitur, in quibulcumque Romane ecclefiz necellitas tua auxilium requifierit: in nullo fiquidem magis debitorem fandum Peirum, & nos rebgio tua poteft fibi facere, quam fi contra Simonem magum, qui ectkfiarn beati Ambrofii venalitatis fur miierabiliter veneno intecit, icuto fidei & galea falutis armatus nobilcum pnelieris; & fi Herlembaldo ftrenuifluno Chnfti militi in his'quz ad Dei cultum cc ad religionem fandz ecclcfie pertinent manum auxilii przftiteris. Eft etiam* quod prudentiam tuam fandz apoftolicz fcdi nihilo minus commendabit, fi ipfam fimoniacam hzrefim ficut laudabiliter jam ccepit, ufquequo de ecclcfia fua omnino evacuetur, ftuduerit ^oppugnare, & clericos a turpis vitz converfationc ad caftitatis munditiam revocare. Hxc itaque fanditatis ftudia mens tua quotidie mediietur, quatenus quod, fama de te npbis innotuit, ex operum tuorum confidcratiorie probetur. Age igitur, ut univerialis mater fanda Romana ecclefia in te quafi fideliflimo filio confoletur, & vidis catenis morus liberatio* P nis manus porrigatur. Data Capuae 111. Idus Odobris, iodidionc duodecima,

XXVIII. AD GUILIELMUM PAPIENSEM epiiçopum.

Ejufdem fere argumenti.

Gregtriut epifeopni fervat ferveram Dei Giilielmo Papitnfi epifeopo feintent & apoflolicam benedtilienem.

L Ittcrar fraternitatis tuae nobis diredse, fimulque Herlembaldi Mediolanenfis verba, evidenter oftendunt, quod tu fandae apoftolicz fedi eam quam debes velis obedientiiun fideliter exhibere, & exhortationibus noftris, ficut decet, parere. Sed nihil eft quod fraternitati tuas promptius injungamus, nihil eft quod te libentius facere velimus, quam fi eccleiiam tuam, gregemque tibi commiflum, ab hzrefibus, quz in fanda ecclefia peftifere videntur pullulare, paftorali vigilantia ftudeas defendere, & contra eas omni annilu totifque viribus fandorum patrum munitus au&oritate ardentius infurgere, & clericos a turpis vitz converfatione ad caftitatem revocare Hoc etiam fcias te admodum matri tuz Romanae ecclcfi* commendabilem facere, A praefato Herlembaldo, in his que noftro confilio, iimno omnipotentis Dei timore operatur, manum adfûiorii pnefiiteris, & inimicis fandz ecclefiz bel» lum Dei-fecum pnsliaturus viriliter reftiteris. Studeat igitur prudentia tua fic fe in hujus folicitudinis partem fortem vigilantemque itppendcre, ut quod « promiflionibus tuis accepimus, certis rerum exsecutionibus implendum fore probemus. Data Capus tertio Idus Odobris, indidione duo» decima.

■..i a**^o

XXIX. AD JUDICES SARDI^IÆ.

Hortatur ut erga Romanam ecclefiam eorum parentum exempla fecuti obedientes fe exhibeant: dicitque fe multa legato quem ad Vum mittit, referenda impofmflc.

Gregeriat epifeepat fervit ferveram Dei Mariane Tarret\fiy Orzacce Jrborenfi, item Orucn Celeeritano, Conflantine Callaarenfi, jadiciiat Sardin<f, filntem & apoftobeam benediflionem.

T 7Obis & omnibus qui Chriftum venerantur V gnitum eft, quod Romana ecclefia univerfalis mater fit omnium Chriftianorum. Que licct ex confideratione officii fui omnium gentium faluti debeat invigilare, fpccialcm tamen & quodammode privatam vebis folicitudincm eportet Ceam impendere. Verum quia negligentia anteccftbrum noftrorum Curitas illa friguït, quz antiquis temporibus inter Romanam cccleiiam & gentem veftram fuit, in tantum a nobis piufquam gentes, que funt in fine mundi, vos extraneos firciftis, quod Chriftiana religio inter vos ad maximum detrimentum devenit. Unde multum vobis neceilarium eft, ut de falute animarum veftrarum ftudiofius admodum cogitetis, & matrem veftram Romanam ecclefiam ficut legitimi filii recognofcatis, & cam devotionem, quam antiqui parentes veftri fibi impenderunt, vos quoque impendatis. Noftri autem defiderii eft, non folum de liberatione animarum veftrarum curam velle habere; fed etiam de falvatione patriae veftrz folicitius invigilare. Unde fi verba noftri ficut decet devoti receperitis, gloriam & honorem in prrfentl & in futura vita obtinebitis. Quod fi aliter, quod non fperamus, feceritis, &ad fonum exhortationis noftrz aurem debite obedientiz non inclinaveritis, non noftrz incuriz, fed veftrz poteritis culpz imputare, fi quid periculi patriz veftrz contigerit. Cztera, quz de falute & de honore .veftro tradamus, magna ex parte confratri noftro Conftantino Turrenfi archiepifcopo vobis referenda commifimus. At cum legatus nofter, quem, Deo annuente, de proximo mittere difponimus, ad vos venerit, voluntatem noftram pleniter vobis fignificabit, & quod gloriz & honori veftro condecet apertius enarrabit. Data E Capuz undecimo Idus Odobris, indidionc duodecima.

EPI

anno CHRISTI *.***

EPISTOLA
HENRICI REGIS ROMANORUM AD GREGORIUM PAPAM.

Supplex veniam petit, quod invaferit res ecelefiafticas, & ecdefias vendiderit. Rogat ut fita auâoritate funoniacam labem ab omnibus ec- ctefiis, & in primis a Mediolanenfi, extirpe! ; feque pontifici in omnibus obfccuturum promittit.

* a«S4«r»- Uffinv *J^ilemtiffixe» & * i^Uermti^un· dmw pjpe Greftri» tfefalic* UpuMe celitus infigute Henricut Retexxertaee Dei gretiu rex debiti fumuletuf fiicHÿôxext exhibitieetetd*

CUm enim regnum & facerdotium, ut in Chrifto rite admmiftrata fubfiftant, vicaria fui" ope temper indigeant, oportet nimirum, domine mi & pater amantiflune, quatenus ab invicem minime diifcntiant, veram potius Chrifti glutino conjunâiftima indiflolubiliter fibi coluereant. Nam. que fie & non aliter confervatur in vinculo per*K&A* caritatis & pacis, & Chriftian* concordia «initatis, & ecctefiaflic· fimul fiam religionis. Sed nos qui, Deo annuente, regni abquandiu jam forrimur rainiftcrrum, faccrdotio (ut oportult) per omnia jus & honorem non exhibuimus legitimum: quippe nobis a Deo dat* poaeftatis vmdicem non fine caufa gladium portavimus, nec tamen in reos, ut jufttun fuit, rudiciaria illum temper cenfisra evaginavimus. Nunc autem divina mtferatione aliquantulum compunâi, & in nos reverfi, peccata noftra priores ve» ftr* indulgentilfim* paternitati nos accufando com^fitemur; lperames de vobis in domino ut apoftolica veftra auâoritate abfoluti juftificari mereamur. Heu criminofi nos & infelices, oartim pueriti* blandientis inftinâione, partira poteftaaiv* noftr* & impertofie potenti* libertate, parMaaiu· lira etiam Coram, quorum * feduâiles nimium tecuti fumus confilia, teduâoria deceptione peccavimus io corium & coram vobis, & jam digni non fumus vocatione veftr* filiationis. Non folum enim nos res ecclefiafticas invafimus, veram quoque indignis quibuslibet, & fimoniaco fello amaricatis, & non per oftium, fed aliunde ingredientibus ecctefias ipfas vendidimus, & non eas ut oportuit defendimus. At nunc, quia fois abfque veftra auâoritate ecdefias corrigere non nodumus, fuper his, ut etiam de noftris omnibus, veftrum una & confilium & auxilium obnixe quaerimus: veftram ftudiofiifime praeceptum fervatur in omnibus. Et nunc in primis pro ecclefia Mediolanenfi, oux noftra culpa eft in errore, rogamus ut veftra apoftolica diftriâione canonice corrigatur; & exinde ad ceteras corrigendas auâoritatis veftr* tentemia progrediatur. Nqi ergo robis in omnibus, Deo volente, non defuerimus, rogantes idipfum fuppliciter paternitatem veftram, ut nobis alacris adiit clementer in omnibus. Litteras noftras non poft longum tempus cum fideliflimis nolitis habebitis; ex quibus noftra, qu* adhuc dicenda reftant, Deo dante, plenius audietis.

XXX. AD GEBOARDUM SALZBURGEN5EM epifcopuin. C«««T:

anno

Arguit quod clericos non coerceat. Monet nt id faciat. Commendat portenttum latorem.

Grcgenar *epifiopuf ftrvttt ferverunt Dei * Gebettri» Salziurge^fi efnjcope fulutent & apofloliceue bettediffanem.* · oUlrS·

SI ea * in vobis quam fperamus erga nos diteâto flagraret, prius ad nos veftrc, quam noftne ad vos litter* perveniffent; cum id faciendi facilius vobis per plures ad limina apoftoloram (venientes, quam nobis per unum hinc ad vos proficiscentem oceafio conferatur. Nos tamen infalutati officium falutationis impendimus, & quam folemus dileftionis tibi finceritatem exhibemus. Sed eft unde fraternitatem tuam negligentia- merito argni putamus, quod decaftitate clericorum, ficut nobis relatum eft, praeceptis Romane fynodi, cui interfuifti, inobediens ulque hodie videaris. Qua in re tantum de te admirantes^gravius dolemus, quantum te illud folicitius operari fperabamus. Unde apoftolica te auâoritate admonemus, ut clericos tuos, qui turpiter convertantur, paftorali rigore coerceas; & quod Romana ecclefia teftante, de immunditia clericorum ftatuit, neque gratiam, neque odium alicujus conCftanti auâoritate in ecclefia tua praedicando exerceas. Ceterum pro amore fandi Petri, cujus limina prrfentitun ponitor rcquiiivit, ftudeat religio tua vifcera pietatis fibi aperire, inquantum cum falute animat lue videtur jibi pofte fragilitati fux condcfcendere; quatenus non perniteat eum tanti itineris laborem fubjiflè, fed gaudeat, quod diu quarfivit, fcilicet fandi Petri mitericordiam, per nos juxta votum fuum impetraife. Data Capuc decimofeptimo Kalendas Decembris, indidione duodecima.

XXXL AD LANFRANCUM CANTUARIORUM ARCHIEPISCOPUM.

D Reprehendit quod patiatur ' Arfaftum quemdam contra Àlexandri pnedcceflorls fui decreta fandi Eadmundi abbati* moteftiam exhibere. Monet ut fua vice ejus audaciam compefcat: & regem Guilielmum exoret, ne ullum ei favorem prxftet. Quod fi Arfaftus pareret contempteur, jubet cum & Balduinum abbatem fodem apoftolicam ad eorum contentiones dirimendas petere. &

Gregerix/ epifnpxt fervet ferveret Dei Lxufrtnxe Centuetierum m AttgltJ ercbitpifcofe ftletent tf ejoflelicu* beuediihene*.*

NOn minima admiratione dignum ducimus, qua fronte, qua mente Arfaftum didum epifeopum fanche Roman* ecclefis illudere, & beat* memori* Alexandrum pnedeceftbrem noftram ejulque decreta contemnere patiamini: prudentiam quippe veftram ad plenum cognoicerc nos non latet, fandam Romanam ecdefiam jure a Deo dato fibi defendere eccleftiarum, facerdoram, epifeoporum coutecrariones, &a nullo fiimota licentia debere A poflê celebrare, fuis & pr*> buiffe, & Deo annuente prebiraram firmifftmam etiam in hoc defenfionem, qui Romam venerint, & fedis apoftolic* confilium & auxilium petierint; quibus Arfaftus didus epifeopus, qua nova audj-

—— — audacia refiftat * nifi fortifie ifta , Anmot Adm A
ANNO smm* ad ^aiioioem, & erojhailit altiffuao, in»· ramus. Ad quod etiam diledio veftra fuper hfe
//«J'ı,. fileat, non minimum miramur. Veram quia de vobis non aliter, quam de nobis dubitamua, fraternitatem vcftram confidenter deprecamur, ut vice noftra Arfafli nugas penitus compefraris, & fandi Eadtnundi abbatiam contra decretum deceftbris noftri inquietari nullo modo finatis. Qui etiam cum eumdem abbatem in presbyterum ordinari Romr feciffer, iofiun, ft monaflerium cui prceft, in tutelam apottolfcc fedis accepit. Unde injurias illius in nos redundare, dtflimulare non pofiiunus; prefertim cum ad dcfpcdum aufroritatis noftne eas fibi irrogari pependimus. Unde etiam Guilielmum regem cariflunmn, ftB unicum filium fandae Romanae eccleftae, precibus noftris & vice noftra fuper his admonere dikdionem veftram precamur , & ne Arfafti Panis perfuafiouibus acquiefcat, in quo fua fwgularis prudentia fupra modum dimmnta fle contradi ab omnibus cognofcitur. Si vero Arfifto contra h*c recalcitrare abhinc tentaveru, apoftolica auftoritate fibi & Balduino abluti précipité , ut fedem apoflolicam ad hec determinanda petant. Data ad-fandum Geminum, duodecimo Kalendas Decembris, indidione duodecima.

XXXII. AD ARALDUM CARNOTENSIÜM epifeopum.

Ut ad curam fue abbati* , remoto alio intrufo abbate , reftituat quemdam Ifimbardum , fi nulla alia culpa inveniat éum privatum, nifi Î^uod Hierofolymam devotionis caufa profedus uerit.

• Arnaldo *Gregariae epifeopttr fervttt frrvorxm Dû * .AraUa Canatn\fiam epifeopo fabaem & apaflolicam benedifiiotteae,*

tilwml PRjtfentium portitor Ifimbardus abbas mocafterii fandi * Laodomarii ad apoftolicam veniens fedem, noftris queftus eft auribus, fe pm fatae abbatiis carere obedientia, nulla intervenienle culpa, nifi quia divino fuccenfus amore perrexit Hierofolymam; a qua dum rediret, invenit quemdam abbatem nomine Guidonem iiuc prelarum abbatiae, ut audivimus, non fimili pnrdirum religione, neque * ab alio monafterio regulariter
Ut· . H fumptum. Fraternitas ergo tua ftudeat pia inquirere folicirudine, & iftius remotionem, & illius ordinationem ; atque fi in hoc aliqua non invenitur culpa , nifi profefrio ad Hierofolymam , quod quidem ducimus tolerandum, ac lolicitius & religiofius eo valet in regimine fratrum, ifte utrique reftituatur, ille vero dejiciatur. Qpod fi & ifte aliam commifit culpam, que eum a regimine jufte removeat, & ille religiofius ifto in adminiftratione pervigilat, ordinatioque ejus rereriarur legitima; hunc quidem Ifimbardum no-B bis tua fraternitas cum litteris remittat, & ille in fuo loco permaneat. Si vero illius promotio fimoniaca forde invenitur fadata; tunc fiquidem ille fine mora deponatur a regimine fratrum, ft alter ei regulariter fubftituatur. Quidquid autem tua religio fuper utrimque caufa expleverit, litteris tuis innexum nobis ftudeat facere nottim. Data * Argentee v. Kalendas Decembris, indidione duodecima,

* Argntae* «y A <*A·

XXXIII. AD FRATRES MONASTERII BEATÆ MARIÆ.

ANNO CNJUSTt

cedere. Ipfiim dedum abbatem fibi idoneum non vifinn , a fe monitum » fuiffe fignificat, ut a pndatiooe dcfiftat; jubet tamen , ut interim ei obediant.

t tfifcomu fermât fervant M fratrihu atata Maria, Jiti ho epifeôpata Dorimt^fi, fabae* ff apfloSca* itanUBio**»*

VEniens ad noftram pnefentiam frater Beoedidus, quem poft obitum patris Uberti religio veftta fibi prreflê elegit in abbatem, detulit nobis quoddam privilegium, quod beate recordationis pnedccefferis noftri Alexandri nomine tttulatum invenimus: quod nimirum ratum non efle manifcftiflimis deprehendimus indiciis, carruptione videlicet Latinitatis, nec non ft diverwate canonice audûritatis , congruenti igitur ratione, neque vetus roborare, "neque noftro nomine novum dignum duximus impnrfentiarum componere: quia que tant jufta ft pia pofiulat ecclefia* ftica regula. Cum enim * Dordoncnfis ecclefia, cujus parochi* adjacetis, operante fnpenu de-a» C mentis, canonice fuerit ordinata, ume quidem comite vita ex confenfu ejufdem fidis epifcopi proficue utilitatis privilegium veftre neceffit*ti providebimus canonica audoritate fufiultum. Qpod fi peccatis exigentibus eadem ecclefia canonice non fuerit ordinata, tunc etiam munimine, quo jufte valebimus, vobis omnino folstisbimur. Qpia vero perfona veftri elefti, licet boneflis predita videatur moribus, ad abbatis tamen officium cum etare, tnm etiam corporis infirmita te; nobis vifa eft debilis, utpote. quem oportet pro omnibus folicitudinem gerere , eundem eledum monuimus a prclatione defiftere , fi fe it», validum fratrum opportunitatibus perfpexerit non pofle fufficere : cui tamen, quod prefuerir, in Dejufdem religionis tenore perfeverantes , in qua vefter vos defundus inftituit pater, debitam ro> verentiam exhibete. Ceteri quoque monachi veftri confecti per cellas ab eodem patre veftro conftrudas, ut vobifeum fint unanimes , ridemque veftro abbati reverenter obediant , audoritate praecipimus apoftolica. Quia epiftolare compendium multa, qn* fratribus veftris intimavimus, veftr* fraternitati Dotifkare non patitur , que huic epiftol* defunt prsedidi fratres auribus vn> ftris viva voce narrabunt. Data Argente* iv. Kalendas Decembris, indidione duodecima.

No· Coalr- ln.t ·!««·· abbaitaa ob OapMia lla- btclllluira.

XXXIV. AD REMEDIUM LINCULNIENSEM epifeopum.

Arcet homicidam a fieri altaris minifleriot concedit tamen illi, fi pctnitenriam egerit, ut ftipendiis ecclefi* ali poft*.

Cftgorw tfilttfttt ftrvu fervomtm Dei, Amnllie Uncoboe^t « foiatem tf apefiolkem beutéAmmt

LAtorem pnefentiam, quem fraternitatis tu* litter* homicidio maculatam nobis denunriaveranr, nulla fandorum patrum audoritas concedit ulterios facris altaribus miniftrarc, nec nos dece-

ANNO CHatSTi .decet coaflituaosi Ulins, quod abfit, aflenfum prxbendo canonum ftatutis contraire. Tua tamen religio, fi cum pro commifio crimine perfpexcrit dignum Deo exhibere fruânm pernitenti*, hoc fibi mifericorditer provideat, ne ftipendiis ecdcfiaflicis career, atque paupertate pufillanimis faftus, divina poftponat pnecepta: licet namque facerdotium nullo paâo .unquam mereatur recipe* re, dignum tamen eft eonfequi eum aliquod beneficium ab apoftolica fede. Abfdutionem praeterea peccatarum tuorum, ficut rogafti auftoritate principum apoftolorum Petri & Pauli fulti, quorum vice quamvis indigni fungimur, tibi mittere dignum duximus, fi tamen bonis operibus inhxrendo, & commiflbs exceflus plangendo, quantum valueris, corporis tui habitaculum Deo mundum templum exhibueris. Quod autem precatus es, nos tibi jubere quatenus poflis Icire, unde nobis terviendo mereans placere, hoc potiffimnm praecipimus, tuis videlicet juvari orationibus, ut compotes fimul mereamur gaudiis perfrui perennibus. Data Terracinas iv. Nonas Decembris, indidione duodecima.

• rocIb- Num-

XXXV. AD * RODERICUM CABILONENSEM epilcopum.

In Philippum Francorum negem invehitur ecclefiarum venditorem & deftrudorvm, quem ab eo moveri vult ut canonice epifeopos eligi permittat.

*Gregarim epifeopus fervtu fervorum Dei * Roderico CabHoaiufi epifeopo folutem & opoftolicom kotdiilioMm.*

INter exteros noftri hujus temporis principes, qui ecdefiam Dei perverfa cupiditate venum* dando diflipaverunt, & matrem fuam, cui ex dominico pnrcepto honorem & reverentiam debuerant, ancillari fubjedione penitus conculcarunt, Philippum regem Francorum Gallicanas ecclefias intantum oppreflifle certa relatione didicimus, ut ad fimunum tam deteftandi hujus facinoris cumulum pervenifle videatur. Quam rem de regno illo tanto profedo tulimus moleftius, quanto & prudentia, & religione, & viribus noicirur feiffe potentius, & erga Romanam ecdefiam multo devotius. Et nos quidem tam generalis noftrr cura folicitudinis, quam ipfanim deftrudio ecdefiamm, vehementer accenderat, ut in tam audaces fande religionis exceflus feverius animadvertere deberemus. Sed quoniam anteaâis diebus, per familiarem fuum cubicularium, videlicet Albericum, ad noftri cenfuram judicii, & vitam corrigere, & ecdefias ordinare firmiter nobis refpondit, rigorem canonicum interim exercere diftulimus. Hujus ergo promiffionis fidem in Matiiconenfi ecdefia paftoris regimine diu defolata, & ad nihilum pene redada, in primis volumus experiri; ut icilicet Auguftodunenfem archidiaconum unanimi cleri & populi confenfii, jpfius etiam, ut audivimus, regis aflènfu eledtun, eptfcopatu dono gratis, ut decet, conceflb, ecclefie prxfici patiatur. Qpod fi facere noluerit, indubitanter noverit nos hanc ecdefiae ruinam nequaquam diutius toleraturos, & ex audoritate beatorum apoftolorum Petri & Pauli duram inobedientix contumaciam canonica anfteritate coercituros. Nam aut rex ipfe, repudiato turpi fnnoniacaa hxrefis mercimonia, ideoeas ad Cterum regimen perfonas promoveri permittet, aut Franci pro certo, nifi fidem Ghriftiauam abjicere maluerint, generalis anathematis mucrone percudi, obtemperare recui'abunt. Haec ideo, frater carilfime, vigilantiae tuc intimare curavimus, quatenus ea pnedido regi infiuuare, & exhortando, & rogando, moduoue omnibus inculcare ftudeat, ut & praefatam Matifconeniem, aliafque ecdefias canonice concedat ordinari. Tibi ergo maxime hxc idcirco injungimus, quia prudentiam tuam magnam efle, & regia familiaritate uti cognovimus. Si qua autem que dicenda erant a nobis prxtermiuâ funt, haec ingenii tui acumen injungat. Itaque in hac perfecutiooe labora, ut & Dei gratiam, & noftram benevolentiam promerearis. Data Piperai u. Nouas Decembris, indiâiooe dbodccima.

annô chkistI

XXXVI. AD HUMBERTUM LUGDUNENSEM epilcopum.

Mandat ut ab ipfo vel ejus fuftraganeis eieâus Matifconenfis etiam contra regis voluntatem ordinetur, &. fi renuerit ordinari. cogatur.

Gregoriut epifeoptu fervit fervorum Dei Humberto LugdMurf orcbiepifcopo jolutem & apojiolscom keuedtihauem.

CLamot Matifconenfium clericorum pervenit ad nos, ecdefiam fuam jam multo tempore paftore viduatam, detrimentum non modicum fuftinerc. Dicunt emm regem Francorum ele&ionem * fuo confenfu fa&am velle impedire. Unde quia ipfe in prsefenti anno per quemdam militem fuum, nomine * Albertum, Romam venientetn, fe confiltb noffro omnino acquiefcere promifit; ftuduimus conffatri noftro * Rodino Cabilonenfi epifeopo noftras dirigere litteras, ut ipfe noftra fundus legatione, pnefttum regem conveniat, quatenus ipfe oblatas nebas memor promiflionis fuse, eledionem Matifconemhtas, non folum non impediat, fed cum quem debereaflenfum prxbeat. Qui fi m duritia fua permanens, neque neceftitati hujus ecdefix compati, neque exhortationi noftrx parere voluerit; praecipimus apoftolica auâoritate, ut fraternitas tua, neque pro odio, neque gratia alicujus dimittas, quin eleftum ab eis Auguftodunenfem Landricum archidiaçoniun epifcopum feu per te, feu per fuffraganeoe tuos ordinare ftudeat, fi tamen audoritas fandorum patrum probatur fibi non obviare. Si vero ipfe hunc ordinem fufeipere renuerit, & inflexibilem fe exhibuerit, volumus ut cum epifeopo fuo vim fibi inferas, eumque ad recipiendum epifçopalem ordinem vigilanti Audio atque paftorali rigore conftringas. Quod fi fraternitas tua in hac caufja négligera fuerit, procul dubio tu motum apoftoliae feats incurres, & ipfe, fi ad nos venerit, Deo coafententie, a nobis ordinabitur. Data Piperai 11 Nonas Decembris, indidione xii.

XXXVIL

ANNO CHRISTI

XXXVII. AD ALDILASIAM Comitiflàm.

Ejus religionem ac pietatem erga laera loca commemorat, Ac ad meliora femper peragenda hortatur. Duorum monafterionim proteftronem ei commendat.

A4«ua· *Cfrfgffûff tpiJcepHi ferupt /eruerem Dei * AUifafid cemiti/fa falefem tf epe/ielkem bemdiffiemep.*

/XUamquani noverim te facrb locis Ac eorum rriigwfis habitatoribus fpontanca voluntate te ferre fuMidium, exhortari te tamen At admonere curavi, ut in majus meliufque excrefcas; Ac quod ultro facere confuefti, noftro prneepto Ac beati Petri audoritate jam ftudiofius exequaris. Ad hoc enim tibi a domino Ac honoris dignitas & potentis amplitudo concéda eft, ut in fuo fiionunque fervitio expendatur, Ac tu eis carnalia tua libenter impertiens, de fpiritualibus eorum participium merearis. Quunobsem curae nneAcdefênfioni Fruftuarienfe ctrnobium, Ac ejufdem congregationis fratres, attentius commendamus, ut eis Ac opem confilii Ac prefidii firmamentum contra omnia infeftantium gravamina impendere ftudeatis, ut Ac pro falute anime nue orationes eorum apud Deum fruftificent. Pari quoque modo Clufini monafterii abbatem, Ac ipfius ctenobii res vigilanti® tue tuendas ac protegendas committimus, quem fub gravi tribulationum fafce laborare audivimus. Neque te a borne intentionis incarpto ahcujus grstia aut praemium defleftat: quia *perfeueraverit i» Jhe, bk faiutu erit.* Haec tibi, filia cariflima, paucis inculcare Ac injungere ftatuitnus, ut ad boni operis exeeutionem te promptiorem redderemus, Ac, ut dicitur, currentem incitaremus: quatenus Deo devota. Ac bonis aftibus, Ac Dei fetvonun proteftioni invigilans, illam promittentis domini mercedem valeas adipifci: *Qti recipit propbetetet i» eemim propitie, mercedem propbete occipiet; tf qm recipit fafam i» nomine jefii, mercedem fafti occipiet.* Data SecÜB feptimo Idus Decembris, *indiftione*-duodecima.

XXXVIII. AD WRATISLAUM DUCEM Botanist.

Commendat ejus in apoftolicam fedem obférvantiam. Confirmat ea que praedeceflbr Alexander II. ei honoris gratia tribuerat. Hortatur ad promiftorum conflandam. Pollicetur in illius ditione quas a legatis definiri non poterunt, fe definiturum.

Gregoriet epifcepet ferveu ferverem Dei Brethbm Juti Bocemite, faleetem tf opoftolicam bemdi&iemm.

T Onga jam temporis intervalla tranfafta font, JLi ex quo & nobilitas tua beato Petro apoftolorum principi non modicae devotionis animum fpopondit & itudium, Ac tibi in apoftolica lede inter ceteros principes larga benignitas prae multis etiam lingularis Ac egregia fuit adftrifta cari* tas. Cujus rei fidem Ac indicium ex benevolentia demini Ac anteceflôris noftri Alexandri pape fatis perccpiffe potes, qui petitionibus tuis non unquam fine fua Ac filiorum fanfta Romane ecclehz folidtudine Ac labore condefcendit, Ac ad figmim intime dileftionis, quod laicse perfbnae tribui non confoevit, mitram quam poftulafti diro* Axit. Neque vero nos in noftris tempcr&us ***** Deo, [redacted]ftari no, comitante juleat, hoc noftra apud Deum iolkitudo impetrare valde defiderat. At te quidem erga apoftolicam reverentiam, quam fis in votis comtans, quam in promiftis perfeverans, non modo pro dignitate, verum etiam pro fidute tua fideliter oportet attendere: feriptum eft enim: Firov/a, AT *rMitt,* Qye autem illa, vel qualia fini, a tui ipfius comcienda fatis te commonitum cflb putamus. Caufas vero Ac negotia, quas in partibus illis ad audientiam difeuffionemque legatorum noftrorum perlata, peccatis impedirâtftw, congrua determinatione diffiniri non poterant, fient officii noftri cura nemine nos* rogante compellit, ad cum quem juftitia poftulaverit finem, adjuvante domino, perducere procurabimus. Porro quasipfi inde ftatuehmt, interim donec ad nos negotia perferantur, immota manere volumus, atque apoftolica audoritate praecipimus. Deus autem omnipotens, qui bonorum omnium dator Ac auftor eft, talem vos in votis veftris Ac aftibus eflê faciat, ut cum ante caeleftes judices, videlicet Petrum Ac Paulum, in futuro examine veneritis, nulla vos in illorum oculis, nifi que remuncratione digna fit, confcfcntia denotare Ac oftentare valeat. Data Rome XVI. Kalendae Januarii, indiftione duodecima.

ANNO KMRIST1

XXXIX. AD WOZEUNUM MAGDEBURgenfem Archiepifcopum, & alio.

Qieritur bellum inter eos Ac Henricum regem exortum fuiflê. Jubet eos ab armis dejiflere, donec per legatos fuos caufam contentionis cognofcat.

*Grégorien epifcopeu ferma fervorem Dei * Woteliim Jteddenpitf ertbiepifcofe, Burcberd» Helberft* Atetp epifcopo, tf * Letoeei mercbiom, ceterifaet Xmmm primipibta, faletem tf epqfliolicem bne* di&imem.*

Q Uanra violentia quantaque fratrum Impulfione univerfalis ecclefic multis perturbationum fiuftibus concufln, Ac pene quafi quodam naufragio periclitatas, onus Ac regimen fufeipere fum coaftus, occultum vobis Ac inauditum efic non credimus. Teftis enim mihi eft amicientia, mea, quam imparem me tanto ponderi judiepverim, Ac quanta folicitudine nomen apoftoliae dignitatis evitare concupiverim. Sed quoniam via hominis non in manu ejus, fed illius eft difpofitione a quo greflûs hominum Jdiriguntur, impoffibile mihi fuit contra divinam voluntatem concepta vota defendere. Unde mihi felidte vigilandum atque penfandum eft, qualiter ea quai ad profeftum ccdefiafticc religionis, Ac fakucm dominici gregis attinent, adjuvante Deu, armantiare de fideliter adminiftrare valedm; urgente me pne omnibus, tum «> timore, fufcepte apud diwcmum judicem negligentia difpenfin tionis accufet, tum debito amore apoftolorum principis, qui me ab infantia mea fub alis fuis fingulari quadam pietate nutrivitAc in* gremio fine ckmrôtiss fovit. Verum inter emeras curarum anxietates ea nos maxime fblicitudo coarftat, quod inter vos Ac Henricum regem, veftrum videlicet dominum, tantam difeoraiam Ac tam inimica ftudia exorta «fle cognovimus, ut exinde multa homicidia, incendia, dqumdationes ecdefiarum & pauperum, ac txufixibUcm patnst va* ftita-

ANNtl cHtun

ftitatem fieri audiamus. Qpa de re regi mifimusA exhortantes, & ex parte apoftolorum Petri & Pauli cum admonentes, ut interim fefe ab armis fit omni bellorum infeftationc contineat, donec tales ad eum ab apoftolica fede nuntios dirigamus, qui tanta dt&nfioais caufas & diligenter inquirere, & annuente Deo ad pacem fie concordiam equa valeant determinatione perducere. At. que itidem vos exoratos, & apoftolica auftoritate commonitos effe volumus, ut, ex veftra parre omni motione fepita, caldem pacis inducias ebfervetis, nec aliqua occafiooe nobis cum Dei adjutorio adftruenda pacis impedimentum opponatis. Cum etenim (ut fiatis) nobis mentiri, facrilcgium; deferere juftitiam, anima fit tnufragium; neminem veftram dubitare volumus, B quin fuper hac re veritate difcuffa, quidquid aequum videbitur, providente Deo, decernere, & flabili paftione ftudeamus efficere; & quamcumque partem injurias & conculcata juftitix violentiam pati cognoverimus, illi procul dubio omni timore & rripcAu perianalis gratia pofthabito, favorem, dc apoftolica auftoritatis profidia conferemus. Data Roma xtji. Kalendas Januarii, indiftione duodecima.

XL ADCOMITISSAM MATHILDEM,

Latatur de ejus erga fedem apoftolicam obfervantia. Hortatur ut perfeveret, ac ad vifitanda beatorum apoftolorum limina una cum ma- C tre veniat,

Greguint tfifnptu ftrvtu Jervtnat Dei Jfatildi

Quia ferenitatis veftra litterio apoftolica fedi direfta eandem teftatc funt dilêftionem principi apoftolorum beatitfimo Petro bonitatem tuam promtam cfle exhibere, quam Jefu Chrifto domino noftro vas deftioais fanftus Paulus coapoftolus ejus ufque ad mortem ferventiflimo amore ftuduit conlervare, gaudii repleti immenfitate, omnipotenti' Deo quas poflùmus reddimus gratias. Sed noverit prudentia veftra honeftis incte-D ptis, religiofifque inchoationibus, opus effis boneftiori perfeverantia, atque Deo opitulante religiofiffima confummatiooe. Quapropter fi contigerit gloriofiun matrem veftram hoc tempore Romam redire, toto corde admonemus, immo roSamus caritatem veftram, ad vifitationem apoolorum cum eadem venire, nifi forte aliquid inftet quod vos non praetermittenda neceflitatc detineat. Pneterea litteris quas tv. Kalendas Januarii nomine veftro fufeepimus, quod nobis vilum eft congruum jam per noftrorum apicum legationem refpondiiTe confidimus. Omnipotentis Dei mifericordia, quae fideles fuos jugiter circumdat & protegit, affidua vos benignitate dignetur cuftodire, atque poft hujus yitac curium animam Eeunt tuam xthereo regno componere, Data Romx IJi. Nonas Januarias, indi&one duodecima

XU. AD OR&OCOR JUDICEM Cahritaoum· chmutI

anno >·»♦·

Monet ut de caufa quam ei commiferat, communkato cum catteris Sardinia judicibus ccn> fiiio, fibi quid ci vifiun fuerit intra annum refpondpar.

*Gregtrittr efiftfttt feront ft^otntnt Dei * Ontur * o,tatt* jtttici C*Uritenu SerJitM prtvittcin fidntett*

Litteras tuas accepimus, in quibus te ad nos velle venire continebatur. Nobis itaque placet nt venias, & cum omni fecurjtate, poftquam ad litus noftram veneris, eundo & redeundo per fines terne noftra te migrare porte nullatenus tibi dubitandum effe fcias. Praeterea admonemus prudentiam tuam, ut de caufa, quam per archiepifeopum Conftantinum Turrenfem hoc in anno a nobis Capua confecratum tibi mandavimus, cum ceteris Sardinia judicibus loquaris; & firmiter inter vw communicato confilio, qüidquid vobis inde cordi & animo fit, celeri nobis refponfiooe notificate; fcientes quoniam nifi in hoc anno certa nobis fuper hac re ratione refponde<tis, nec amplius veftra refponfa quaeremus, nec tamen ulterius jus, & honorem fimfti Petri irrequifitum relinquemus. Data Roma decimofeptimo Kalendas Februarii, indiftionc duodecima.

XLII. AD SICARDUM AQUILEJENSEM Archiepifeopum.

Indicit concilium ad depravatos principum & prolatorum mores corrigendos. Monet ut una cum fiaffiaganeis ad id proftituta die accedat.

Gregarius tfijttftu fervat fervent Dei Sicarie jtfeulejeijfi fratri fy* cteptfcope *feinte** Ü* apoftabccMi *tenediflutent,*

Non ignorare credimus prudentiam tuam, quantis perturbationum fluftibus ecclefia fit ufquoquaque concufla, & pene defolationis fiue calamitatibus naufraga & fubmerfâ fit fiifta. Redores enim & principes hujus mundi finguli quorentes quo fua funt, non qua Jefu Ghrifti, omni *ti.iiff.* reverentia conculcata, quafi vilem ancillam opprimunt, eamque confundere, dum cupiditates fuas explere videant, nullatenus pertlmefcunt. Sacerdotes autem, & qui regimen ecclefia acce- -",'/,ζ"?- piffe videntur, legem Dei fere penitus poftpo- p·» nentes, & officii fui debitum Deo & comjniffis fibi ovibus fubtrahentes, per ecdefiaflicas dignitates ad mundanam tantum nituntur gloriam, & qua fpeciali difpenfatione multorum utilitatibus, & fiduti proficere debuiflent, ea aut negligunt, aut infeliciter in pompa fuperbic & fupermuis fumptibus confomunt. Inter hasc populus nullo prolatorum moderamine, nullifquc mandatorum frenis in viam juftitia direftus; immo eorum, qui profunt exemple, quocumque noxia, & quo Chriftianr religioni funt contraria edoftus, ad omnia pene qux nefaria funt proni, dl ftudio corruentes, Chrtftianum nomen, non dico cbfque operum obfervantia, fed pene ablque fidei religione gerunt. Qyapropter confidentes in mifericordia Dei, concilium in prima hebdomada quadragefima adunaro difpofuimus, quatenus huic tanto periculo fitftragantc divina cjeinen-

< tia,

anno CHKisn

[redacted]i*, cum communi confilio fratrem aliquod fo- A latium ft remedium invenire valeamus , ne no- {fis temporibus intparabUem ecdefia minam de- ftrvâiooemque videamus. Idcoque ft veftram fraternitatem rogamus, ft ex partu beari Petri apoftolorum principi* admonemus, ut in prolibato termino' veftram nobis profentiam exhibeatis , convocatis tina vobifeum, ram per hec noftra, tum per veftra feripta, veftris fuffiaganei* *tsiicapis*: ut tanto ratius, tantoque firmius ad fubtidium ecdefiaftioB libertatis ft religionis accingamur , quanto uberius , atque viciniis* confiliis veftro prudentis, aliorumque confratrum frequentia, ft provida confultarione circumdamur. Data Rooms nono Kalcndas Februarias, iadiâiotw duodecima.

XUIL AD SUFFRAGANEOS EQCLESIÆ Mcdiolanenfis.

EjuCfem argumenti.

B'γμκμA

P -tohmfl

Grtgerim tfijiffitf ftrwu ferverunt Dti ttmihu tptfcofif tetif/kt fngregentii, vidtli- "t Crresreaqd , * *Barfena^fi, Lettdatfi,* Aμ μ ππA, Apsrv&qd, Tawèssqil, .40m- ft, *' Tardai, tf Mttrùfitlinfdaiiy feintait tfeftfalieenthteedUHatun, tpàh^fdem pre mtritii.*

NOn incognitum vobis elfe credimus, in Romana ecclefia jamdudum conftitutum efle , C ut per fingulos annos ad decorem & utilitatem fano® ecclefi® generale concilium apud fedem apoftolicam fit tenendum. Nos itaque nujus edebritatis hoc ia tempore caufam valde neceflariam coofiderantes, in prima hebdomada quadragefim* fjrnodum, annuente Deo, Rom® celebrare difpofuimus. Ad quam omnes vos, ft apoftolica auâoritate profcntiam veftram exhibere commonemus atque praecipimus; quatenus una vobifeum , ft cum alia frequentia veftri ordinis, officii noflri debitam fdicitudinem in divinis ft ecciefiafticis cautis, fuffiagante fupema clementia, commode ac reverenter exercere valeamus. Intueri autem & diligenter vos oportet attendere , quoniam quicumque miles domino fuo in praelio pro- D perante fe fubtraxerit, non modo gratiam fibi labefaftare, fed accepti beneficii commodum merito fibi corruifle dignofeitur. Hoc igitur exemplo appareat, qui ex vobis, immo quam omnes utis fideles Chrifti milites, & ad diwna agmina tam pnxnpta voluntate & ftudio vos conferre ftudete, ut poft adeptam in Chriftoviâoriam, pariter vobis & de virtute feftorum, fe abundantia praemiorum Soriari liceat. Sub eadem etiam auâoritate ft 'terminatione omnes abbates Longobardi* ad \>rifatum concilium invitamus, nullamque in hac àbedientia fiftitiam excufationem praetendere admonemus atque praecipimus. Data Hornae o&avo Kalcndas Februarii, indidione duodecima.

XLIV. AD JEHIMORUM BRAGBNSEM epifeopum.

anno CHKISTI

Heftituh epifeopo Brageafi tijfpenfo reditus epifeopatus, ut omni poftpotita mora cum legatis epueopi adveriarii fui fanâorum apoftolorum limina adeat. Commemorat fe fratri ejus duci feriptiffe , ut Moravenfem epifeopum ft (nos legatos Romam mittat.

Grtgerw epifiqnu firvtu ferverttnt Dà Jerunirt

B S Jamquam inobedientia tua, ft culpa, quam in contemptu legatorum fan&as Romanae eo perpetrafti, preces tuas, te abfente, ft nondum parato fatisfacere, recipi non meruit; tamen ne ex apoftolica, licet jufta dtftriftione, abfentationis tuae moram vel occationem diutius defendere poffis, neccffitatem, qua te urgeri in epiftola tua conqueftus a, ft impedimentum ad nos veniendi removere decrevimus. Itaque pnsfenti auâoritate tibi rcftituimus, ft tenenda concedimus, quascumque a legatis noftris, Bernardo videlicet ft Gregorio, pntttÿcpifcopale officium tibi interdiâa funt: quoniam te expoliatum rebus ecdeti® tuae, inopia rerumneceflariarum, obedientiam debit® fetisaâianis non poffe exequt (ficut fupra diximus) conquerendo cxcufas: atque hoc idem fratri tuo Vratisiao dud per epiflolam noftram notificavimus, admonentes cum, ut de conivetis decimis ft reditibus ecclefi® tuae nihil in poteftate fua tibi denegari patiatur autfubtrahi. Admonemus teirar, ft ex parte apoftolorum Petri ft Pauli, ft noftra per eos apoftolica tibi auftoritate pradpimns, ut nullis excufationibus abfentiarn tuam ulterius defendens, in ramis palmarumapoftolica adire limina non protennittas; cognofcens fratrem tuum a nobis eflecommonitum, utjoennem Moravenfem epifeopum itidem ad nos venire commoneat, ft *et* fua parte tales ad nos nuntios dirigat, quibus in noftra poflunu* examinatione diffinire difirafiomun camas. Interim vero de pofleffionibus Moravenfis epifcopatus nihil te tangere volumus ft pnacipimus, ne & ipfe aliqua moleftiarum exeufetione profcntiam fisam confpeâui noftro fubtrahat. Profcriptum vero terminum adventus tui, tu ipfe ita mature fratri tuo duci indicare curato, utMoravenfemepifeopum ftfuos legatos una tecum ad apoftolicam fedem dirigere poffit. Data Ronue fecundo Kalcndas Februarii, indiftlone duodecima.

XLV. AD WRATISLAUM DUCEM Bohemia.

Ut rediras epifcopatus fratri fuoreftituat. Hortatur ut ad fedem apoftolicam accedat, vel f«ltem eju* legatos una cum Moraventi epifeopo E mittat.

Grtgoriiu rpifnpta ftrvm femtnim Dti fretui duci Btbnatmn /ebitent tf eftfteliceni*

F Hater tuns Jeromlrus Bragenfis epifcopus conqueritur fe expoliatum ecclefi® lue tenus, inopia rerum neceflariarum, pro reddenda ratione eorum qu® fibi intenduntur, ad apoftolicam fedem venire non poffe. Qyod quamquam ejus ir>obedientia & tergiverfatio valde promeruerit, tamen ne hanc abfentationi* fu® occationem praetendere

poflit, volumus atque pnadpimus, ut in A integram fibi reftituantur quacumque a legatis no fins, Bernardo videlicet flt Gregor», praeter epifispale offiefam interdiâa funt. fle poeter ea pro quwus Joannes Moravenfis fiiper cum clamat epifcopus. Qia ta re tuam taaxune admonemus pro- Atittiam/nr de confuetiadecimis, vel reditibus cedefin, nihil ei in tua poteftate denegare patiaris, aut fubtrahl, nec aliquam fibi contrarietattm fadas, per quam, ut ad nos venire non poflit, impedimenta fibi obfiftere iterum conqueratur. Eo autem tempore quo ipfe, ficut per epiftolam noftram conmi&iitus eft. apoftolicam fodem ad debuerit, te quoque, fi & ~ re maxime cupcremus. yod fi tcrûm porum eventus prohibuerit, nobilitatem veftram B inultum admonemus, ut pnefentiam fuam nobis exhibere commoneatis: & pnctqea' de veftris fidelibus tales ad nos nuntios dirigatis, cum quibus rerum veritate folerti indagatione perquifita, fle undique explorata, favente divina clementia, omnes dnTcnfionum caufas abfeindere, fle quidquid aquum fuerit determinata fententia ftatuere valeamus. Data Rome u.Kaletulas Februarii, indiâione xts.

XLVI. AD GUILIELMUM COMITEM Burgundis.

Monet ut una cum quibufdxm aliis principibus (prout promiferat) ecclefi» auxilio veniat, ut pacatis Nortnannis auxilium Gonftantinopolitatas ferre poflit.

Gregerim epifeopus Jervies fervorum Dei Guilitlmo BitrgiteiionMfN comiti foiutem ú apofio-/icant battdiiHoimi.

MEminiflc valet prudentia veftra, quam larga affluentia dileâionis Romana ecclefia valentiam veftram jamdudum recepit, fle quam fpeciali c.iritate veftram familiaritatem ditexit. Neque enim fe condecet oblivifei promiflionis, qua Deo fe ante corpus apoftolorum principis Petri, pnefeote venerabili anteceflbre noftro Alexandro papa, fle epjfcopis, abbatibus plurimis, atque di- D venarum gentium multitudine, quarum non eft lumerus, obligavit, ut quacumque hora neceffe fuiffet, veftra manus ad dimicandum pro defen. fiooe rerum fanâi Petri non deeflêt, fi quidem requifita fuiffet. Unde memores nobilitatis veftras fidei, rogamus fle admonemus ftrenuitatis veftne prudentiam, quatenuspneparetis vdlncmilitia:fortitudinem ad fuccurrendum Romane ecdefic, libertati fcilicet * fi neceife fuerit, veniatis huc cum exercitu veftro rn fervitio fànâi Petri: fle hoc idem rogamus vos monere comitem fanâiÆgidii, fle focerum Riccardi Capuani principis fle Amedeum filium * Adelett», cKterofque quos cognofcitis fanfti Petri cfle fideles, fle qui fimiliter manibus ad caelum extenfu promifere. Si quid vero certae re- E fponfionis prudentis veftne nobis placet remittere, per eum nuntium nobis mandate, qui modis omnibus nos reddat indubios, flt ldem vefternuntius veniat per comitiftam Beatricem, que cum filia flt genero in hoc negotio laborare procuret. Hanc autem militum multitudinem non ideo coacervare curamus, ut adefiifionem (anguinis Chriftianorum intendamus, fed ut ipfi videntes expeditionem, dum confligere timuerint, facilius iubdantur juftitue. Speramus etiam quod forfitanalia fode utilitas oriatur, fcilicet, ut pacatis Normannis, tranfeamus Conftantinopolim ta adjutorium Chriftianocum; qui nimium affliâi creberrimis morfibus Saracenorum, inhianter flagitant, ut fibi manum * veftri auxilii porrigamus. Nam contra eoe Normannoe qui nobu rebelles funt, fatis fufficiunt milites iftt qui nobifeum funt. Certus enim efto, quoniam te, flt omnes qui tecum in haeexpeditionefuerint fatigati, duplici, imtno multiplici renumeratione, ut credimus, Petras flt Paulus principes apoftolorum donabunt. Data Roma iv. Nonas Februarii, irJii&iane duodecima.

Ctmik Gurrok Tom. XX-

XLVU. AD COMITISSAM MATILDEM.

Hortatur ©un ad frequenrer futuendum fanftiflt- mum eucharifliae facramentum, & ad devotionem erga bcatiflimam virginem Mariam

*Gregpriw opifcoph ftrvta fercontm Da ükifa m Cbrifto filât M/Ulnldi foi*tem & apefloücoia hthtdiüitam.*

Z'XÜxnta fit mihi cura, quantaque inceflanter de te tuaque fidute folicitudo, ipfe folui qui cordis arcana rimatur intelligit, fle multo me* ltus meipfo cognofcit. Tu tamen, fi penfare non negligis, ut reor, animadvertis quia pro tantis tui curam me opqrtet habere, pro quantis te caritatis ftudio detinui, ne iUo« defereres, ut tue fidius anime faluti provideres; *Ceriteu* ssimv, ut fiepe dixi, & ita dicam, fequensceleftem tubam, C wa fM *fmt fiM pmrit.* Sed quia inter cetera que tibi uontra principem mundi arma, Deo favente, contuli, quod potiflimum eft, ut corpus dominicum frequenter acciperes, indicavi.- fle ut certe fiducie matris Domini te omnino committeres prsecepi Quid inde beatus Ambrofius, videlicet ne fumendo corpore Domini, fenferit, his in Uteris intimavi Ait enim in lib. 4. de (acramentis inter cetera: Si mortem Domini annuntiamus, annuntiamus remiflkmem peccatorum. Si quotiefcutnque effimditur (anguis Domini, m remtifiooem peccatorum funditur, debeo illum femper accipere, ut femper mihi peccata dimittantur. Qju femper pecco, temper debeo habere medicinam Item ipie Ambrofius in libro quinto de facramentis: Si «ptatidian»» eft panis, curpoft annum illum fumas, quemadmodum Gneci in oriente confuevere facere? Accipe quotidie, quod quotidie tibi profit: fie vive, ut quotidie merearis accipere. * Quando meretur quotidie accipe- *rt,* non meretur poft annum accipere, quomodo Job fandus pro filiis fixis offerebat quotidie Tacti- ficium, ne forte aliquid vd la corde vel in Termone peccaffent. Ergo tu audis quod quotiefeum·* que offertur facrificiud, mors Domini, refurreâK» Domini figntficetur, & remftbo peccatorum; padem iftum vitas quotidianum non affiunis? Qod vulnus habet, medicinam requirit. Vulnus eft, quia fob peccato fumus) medicina eft cadefte & venerabile facramentum. Item Gregorius papa in libro 4. dialogorum; Debemus itaque pnefens fitculum, vel quia jamconlpicimu* defluxifle, tota mente contemnere, quotidiana Deo tactymarum focrificia, quotidianis carnis ejus fle (anguinis hoftias immolare. Hare namque fingulariter viftima ab aeterno interitu animam fidvat, quae illam nobis mortem unigeniti per myfterium reparat. Qyod licet furgens a mortuis jam non moritur, fle more ei ultra non dominabitur, tamen in ipfo immortaliter atque incorruptibiliter vivens, pro nobis iterum in hoc myfteno facrae oblationis immolatur; ejus quippe ibi corpus fumitur, ejus caro in populi falute patitur, ejus (anguis non jam tama-

G mu

ANNO CNKisn **'''

»nus infidelium, fed in ora fidelium funditur. Hinc ergo penfemus, quale fit pro nobis hoc facrificium, quod pro abfolutione noftra paffionem unigeniti Filii femper imitatur. Quis enim fidelium habere dubium poffit in ipfa immolationis hora adjfacerdotis vocem caelos aperiri: in illo Jefu Chrifti myfterio angelorum choros adede; fiimmis ima fociari: terrena cstieftibus jungi: unum quid ex vifibilibus atque invifibilibus fieri? Item Joannes Chryfoftomus patriarcha ad neophytos: Videte quemadmodum fponfam fibi Chriftus conjunxit: videte quo vos cibo fatietatis enutrit. Ipfe nobis cibi fubftantia eft atque nutrimentum. Nam ficut mulier affedionis natura cogente genitum alere fui laciis fecunditate feftinat, fic & Chriftus fuos ipfe regenerat fuo fanguine femper enutrit. Et iterum, ut idem Joannes icribit ad Theodorum monachum, lub.icum senus eft natura mortalis I cito quidem labitur, led non fero reparatur, & ut facile cadit, ita & velociter furgit. Debemus, o filia, ad hoc lingulare confugere facramentum, lingulare appetere medicamentum- Haec ideo, cariftuna beati Petri filia, icribete procuravi, ut fides, ac fiducia in accipiendo corpus Domini major tibi accrefcat. Talem quidem thefaurum, taliaque dona, non aurum, non lapiues pretiofos, amore patris tui, caelorum videlicet principis, a rre tua requirit anima, licet ab aliisfacerdotibus longe meliora pro meritis accipere poliis. De matre vero Domini, cui te principaliter commifi & committo, Γ lam videamus, ut cupimus, omittam, quid tibi dicam, quam caelum & terra laudare, licet ut meretur nequeant, non cedant? Hoc tamen procul dubio teneas, quia quanto altior & melior ac fandior èft omni matre. tanto clementjor & dulcior circa converfos peccatores & peccatrices - Pone itaque finem in voluntate peccandi, & proftrata coram illa ex corde contrito & humiliato lacrymaseffiinde. Invenies illam, indubitanter promitto, promptiorem carnali matre, ac mitiorem intui dilectione. Data Romæ dccimoquarto Kalendas * Maji, indictione duodecima.

XLVIII. AD HUBERTUM GENUENSEM epifeopum.

Prsecipit uxorem cujufdam Anfaldi adulterii acculatam ad purgationem admitti, excommunicans patrem ejus, & qucmcumque alium qui id impedire praefumpferit.

Gre^orint epifeoput fervut fervorum Qti Hxberto Genxeifi epifeopo, & imverfo loci i.lint clero oc populo, fnlntem tf opofiolicam benedictionem.

"INtelligentes errorem veftrum, de periculo veftro valde timemus, quoniam facramenta conjugii conjugalis divinis tenorum praeceptis & levibus, inter vos malignis fœdari ftudiis audivimus. Scriptum quippe eft de conjugali vinculo: *Çwd Deus conjunxit, homo non feporet,* & Veritas omnino prohibet, ne vir uxorem iuam, nifi forte caufa fornicationis, relinquat. Nobis autem relatum eft, Anfaldum quemdam concivem veftrum a patre fuo coadum efte, ut uxorem propriam, de fornicatione falfo criminatam, nec ulterius habeat, nec judicium purgationis ejus, id quod ipfa valde defiderat, pro difeutienda veritate (incipiat. Quod quia divinis & humanis legibus valde contrarium eft, primo te epifeopum, deinde omnes vos admonemus, & apoftoiica auftoritatepre- cipimus, ut fi mulier ad examinationem lcpti-mam fe conferre voluerit, cum omni tranfullitam & expeditione jufte cum probationibus recipiatur; & fi per mifericordiam Dei innocens apparuerit, feparari a viro fuo nullatenus patiamini. At fi pater pôfati Anfaldi haec qur divina audoritate diximus, immo fi quis mortalium hec impedire ac prohibere prrfumpferit, tuam, epicope, fraternitatem apoftoiica audoritate monemus, ut, omni refpedu gratias perionalis abjedo, reos anathematis gladio ferire, & a corpore ecclefi® difteeare non defines, & nobis extrémam manum impofituris per literas ruas id quantocia» indicare non pnetermitus Praeterea volumus ut quam citius poffis, prefentiam tuam nobis exhibere ftudeas. Data Lateranis quarto Kalendas * Maji, indiftione duodecima -

ANNO CHBISTi

XLIX. AD OMNES CHRISTIANOS.

Monet nt Conftantinopolitanis opem ferant, qui a Saracenis multis calamitatibus afficiebantur;

Gregorw epifeopa/ ferma fervontm Da emnibeu Cbriftienom fidem defendere volentibus folntcue t tf opofialienm benediCtionem.

NOtum vobis efte volumus, hunc virum prefentium portitorem, dum de ultramarinis nuper reverteretur partibus, apoftolorum limina & noftram prefentiam vifitadê. A quo, ficut a plerifque aliis, cognovimusgentempaganorum contra Chriftianum fortiter invaluifle imperium & miferanda crudelitate jam fete ufque ad mmos Conftantinopalitan® civitatis omnia devaftafiê, & tyrannica violentia occupait, & multa millia Chriftianorum quafi pecudes ocddiifc. Qua de re, fi Deum diligimus, & Ghriftianos nos ede cognofeimus, pro miferanda fortuna tanti imperii, & tanta Chriftianorum Clade, nobis valde dolendum eft: & non folum dolere fuper hac re debitas folicitudini noilne fufficit, fed animas pro liberatione fratrum ponere, exemplum redemptoris noftri, & debitum fraternas caritatis, a nobis exigit quia ficut ipfe pro nobis animam fuam . & nos debemus pro fratribus noftris animas ponere. Scitote igitur nos in mifericordia Dei, fle^in potentia virtutis ejuS confifos, omnibus modis id agere atque parare ut adjutorium Chriftiano imperio quam citius, Deo juvante, faciamus. Unde vos per fidem, in qua per Chriftum in adoptionem filiorum Dei uniti eftis, obfecramus, & au&oritate beati Petri apoftolorum principis admonemus, ut & vos vulnera, & fanguis fratrum, & periculum praefati imperii digna compaffione moveat, & veftra virtus pro Chrifti nomine non invitam fatigationem ad terenda fratribus auxilia fubeat. Quidquid autem hac re divina pictas veftris animis indiderit, fine mora certis legationibus nobis renuntiare Hndcte. Data Rome Kalcndis Martii, indi&ione duodecima.

L. AD

ANNO CHAISTI

L. AD BEATRICEM BT MATHILDEM

Committit eis caufam huer epilcopum ReieUanum fic (Jgulinum comitem (rmunandam.

GrQoriui epifefta fervat fervorum Dei Bedtrici C MatieUigforitft at cariffimii i» Chriftofitia-kus fafatem & aptfioiicem bttùàiiiimem.

NOn miretur veftra nobilitas fuper his qtufvobis de caufa Dodonis Rofellani epifeopi Icripfi: quia inhumanitas videretur, fi preces & mur * (Jgulini comitis parvipenderem. Importune quidem fiupe me rogavit, ut caufam ipfius contra RofeUanum epifeopum juftc decernerem, & ut idem epifeopus fibi juftitiam faceret procurarem. Ego vero de vobis fingulariter inter omnes principes Romani imperii confidens, rogavi ut ad certum fic juftum ac pacificum finem per vos caufa inter eos duceretur, quo ille, qui juftus judex e£, a veftro ftudio, veftraque pietate, me inftantp; glorificetur. Scit enim caritas veftra, & ommno, ur reor, intelligit, quod in omnibus adjixjs veftris honorem Dei veftramque fahitem requiro. Et ideo cum Propheta dico: *Satoifitate facrificiam jitflitia*, Ô* *fperate m Domitu.* Et iterum: *Judicate* p<-*piiio, & defodite vidua/, fyveuite, & arguitome*, *dicit Doeeùéuu.* Ex amore quidem Dei proximum diligendo adjuvare, mifèris & oppreflis fubven:re, orationibus,, jejuniis, vigiliis, fic aliis quampluribus bonis operibus pntpodo: quia veram caritatem eundis Virtutibus praferre cum apôftolo non dubito. Nam fi hcc mater omnium virtutum, qu· Deum de onlo in terram ut noftram miferiam ferret compulit venire, me non inftrueret, fie effet qui mfferia fic oppreflis ecclefiis veftra vice fubveniret, ,ac univerfali ecdefic deferviret, ut frculum relinqueretis, cum omnibus ejus.curis, monere procurarem. Sed quia de veftra aula, ut multi principes, Deum non abjicitis, immo facriftcio juftitt· ad eam venire invitatis, rogamus vos, fit ut cariffimas filias admonemus, bonum quod cerpiftis ad perfeftum finem perducatis. Non favor humanus; non amor pecurnc, non defiderium van· glori· veftrum facnficium ppflit oflufcare. Vili enim pretio magnam rem vendit, qui hujus vice intuitu Deo fervit. Quod vobis, quas fincero corde diligo, paramferibo, gravi cura me implicitum effemanifefto. Vobis enim in talibus non aliqoem vicarium in diditando acquiro, fed meipfum labori, licet ruftieanoftylo, fuppono: qnia fi ailigor, ut diligo nullum mortalium mihi pnsponi a vobis cognofco. Omnipotens Deus meritis luprem ddmin·, per audoritatem beati Petri fit Pauli, a eundis vos peccatis abfolvat, & ad gremium univerfal-s mitris veftr· cum gaudio perducat. Data Rome quarto Nonas Martii, indidione duo* decima.

F/»'- ». i/w. «.

£1. AD ARNALDUM ABBATEM fandi Severi.

Arguit quod ad fynodum vocatus non venerit, fententiam adverfus eum latam de quodam monafterto propter contumaciam confirmat. Monet ut, fi fe gratatum fentiat, Romam veniat.

Cregoriuf epifeoput fivtdti fervorum Dei Arpaldo oMatt faaAi Se&ri fal-ttem & apofio-licam iemdiifionem.

NOn mediocris to hiobedientie arguere poffi*. mus, quod poft muhas querimonias de te

A in Romanis condii» fadas, monaftcrium find· Crucis de ecclefia fanftae Mariae, nullam adhuc juftitiam fit confecutum. Licet examen exquirend« veritatis hujus negotii frivolis excufationibus jam ex longo tesnpore eviiaffe videaris, prrfenri tamen anno pro definienda lite noftra a legato noftro * Giraldo Oftienfi epifeopo ad fynodumvocatus, nidlam Deo fic fando Petro diceris reverentiam exhibuiffe, adeô ut, contempta audoritate apoftolic· fedis, neque tu venire, neque alios 'jufte te excufaturos ftudueris mittere. Unde quia absentatio tua indicium injuftiti· tue clariflimum tribuit, diffinitum eft in eadem fyrtodo, mopafterio fande Crucis pradidc ecclefi· fanda· Mari® jus & pofieffionem reftituendam effe. Quam B nimirum diffinitioMm nos. approbantes, praecipimus tibi apoftolica audoritate, ut praefatum xUonafterium land· Crucis, ficut ftatuftim eft, quiete tenere permittas. Quod fi te iuftitiam habere confidis, hinc ufque ad feftivitatem omnium fandorum ad nos venire ftudeas, teque predido abbati eodem termino vènturum notifv.es; quatenus utriufhue partis perquifitis rationibus, certum cauf· vcnrst finem, Deo auxiliame, imponamus. Data Romae in fynodo, fecundo Idus Manti, indidione duodecima.

anno CHatsri

* C«r»ta·,.

LII. AD MANASSEM ARCHIIPISCQPUM Rhkmknsem.

C Laudat eum quod monafterii fandi Remigii reli^foftun abbatem praefecerit, cui poteftatem facit aliam abbatiam adminiftrandi, ii tantum ornis ferre valeat: quod fi non podrt, jubet ipfum dare operam, ut alitu abbas praeficiatur.

Geeprius epifctpui fervut fervorum Dei Maeugd Riemenfi arckiepifcopo falutem & ope-fiolicam ienrdiihomm.

ROmana ecclefia jamdudum fraternitatem ruam ulnis materne dile&ionia ampiedens, fpeciali quodammodo caritate dilexit, .fic prcftanttflhna cura dulciffime fovit præfertim nos adeo tur ^promotioni favimus & conienfimus, ut nequeamus vitare grave periculum, fi ea feceris qu· tatMn ordinem dehoneftent, aut tuam non doceant dignitatem. Unde fi quando ea de te audivimus qu· tuo ordini nOn congruunt, maximo mœrorc confundimur, ac proinde leviter difliinulare noti poffiunus. Inter ceteras quidem querimonias, qu® de te noftris auribus funt delate, querimonia monafterii fandi Remigii acriter animum noftrum turbavit, It in te vehementer commovit. Verum quia nunc cognovimus quod idem monafterium melius ordittafti, quam audivimus vel fpcravimus, quoniam ibi honeftum moribus & eruditum literis hominem pofuifti, non minima laetiria anitnum noftrum refoctllafti. Abbas quidem nobis admo-. E dum placet: & fi poflèt ferre onus, ut utrafque abbatias tegeret, Mctenfem frdiaet 4 Rhemenfem, laudaffem pro eo quia vir It religiofus & lapiens eft. Alioquin fi pondus utrarumque regiminis fuper poffe fibi eft, ut ipfe fatetur, ne nimia gravedine preftus fuccumbat, regamus prudentiam rtiam. immo apoftolica audoritate monemus, quatenus tuo confilio ficconfenfu perele&ionem congregationis fecundum regulam fandi Bencdi&i, idoneum ibi redovem, Deo concedente, conftituas. Pro certo enim noveris, quoniam ita cara erit nobis Ultus monafterii hooefta & regularis regiminis ordinatio, ac fi effet in monafterio fan-

Ai Pauh. Data Rom* in fynodo, fecundo Idus Martii, indidione duodecima.

ANNO CBXTSTI

LUI. AD HERIMANNUM METENSEM KPISCOPUM.

Suum erga illum amorem reflatur. Petit ut pro fe Dominum deprecetur. Significat abbatem Arnulphum velle Rhemenfi abbatiae renuntiare, & Metenfis efle concentum.

Heranao *Gregarias epifcvptts fervas ftrvtmse Dei * Herimn- M Metrnfi rpifcaf* falsttem tf apoflo- iscam bàtdi&Muttit.*

Literas diledionis tuz gratanter accepimus, quia in cis abundantiam devotionis nue erga nos exuoerare cognovimus. Nos quidem omnibus debitum feliciiudinis noftrz exhibere volumus & debemus, quoniam omnium curam fufeepimus, & omnium falutem cupimus & optamus: quip licet indigni meritis regimen univerulis ecclefia regendum accepimus, & minifterium evangelizandum accepimus, vz nobis fi non evangelizaverimus. Et hcct omnibus debitores fumus, ptzcipue tamen domefticis fidei curam noftr* folicitudinis exhibere condecet & oportet Unde noverit fraternitas veftra, quoniam de vobis propenfior eft nobis cura & in vobis ardentior amor, pro eo fcibcet quod dign* recompeniationis munus a veIli* fanditatisorationibusexpedamus. Grave enim pondus gerendum lufcepiinus, & nifi veftris & totius Chriftianitatis fidelium orationibus fulciamur, ferre nullatenus poflumus. Qu^ropter rogamus, ut find* congregationis vera* afliduis orationi bus fublevari mereamur. Non folum enim tam fandz congregationis orationes ardenter z exigimus, verum totius populi quzrimus & optamus. Przterea abbas fandi Amulphi, vir (ut nobis videtur) religioius & tibi fidelis, nobis innotuit, quod * vtlit fub tuo regimine pauper vivere, quam alibi dives & potens. Vult enim (fi tibi videtur) renuntiare abbati* fandi Remigii, & tantum ' contentus; cujus rei caufa mifimus literas noftras Rhemcnfi archiepifcopo, ut didam' abbatiam fecundum Deum confilio iftius ψ alium ordinet, ifte vero vobis tantummodo cedat. Voe autem rogamus, quatenus pro caritate noftraeum carius habeatis, ut fentiat profecifle fibi quod ad nos venit. Data in fynodo, fecundo Idus Martii, indidione duodecima.

·/. ■«!!< ' F«"' · M.

LIV. AD CANONICOS SANCTI HILARII

Jubet Pidavenfmm canonicorum confuetudinem in feflivitate fandi Hilarii & omnium fandorum fervari.

Gregarius epifeop.fervas ferveram Deicasmnids 3.Hilarii falutem & apo/itiicum benedsHioaem.

Notum vobis efle volumus, quod canonici Pidavenlcs in fynodo noftra conquelli funt, vos denegare & contradicere illis confuetudinem quam in ecclefia fandi Hilarii jure habere debent, videlicet, ut in feflivitate omnium fandorum, & fandi Hilarii, cum illuc ex more cum procefceifione veniunt, fi epifeopus aderit, ipfe miflam celebret: fin autem non adfit epifeopus, decanus, aut aliquis de majoribus canonicis ridavenfis ecclcfir, officium vice epifeopi peragere debeat. Qpod cum apud nos in publico concilio ventilatum fuerit, Gozclino Burdigalcnfr archiepifcopo Acaufam veftram cum quibufdam aliis defendente, feiente» talem confuetudinem in Romana ecclefia per fingulas flationes, & fere per univerfum orbem in aliis ecdefiis rite & rationabiliter teneri, dijudicante concilio juftam eos requirere caufam comprobavimus, & paedidum ufum eos obtinere debere apoftolica audoritate cenfuimus. Verum ut vobis abundantius fatisfaciendo omnem reclamandi occafionem demeremus, ut Pi&avenfes clerici, qui pratfentes aderant partem fuam (ficut approbatio agenti femper incumbit) facramento firmarent dijudicavimus. Quod quidem ipfi pr*fente Burdigaknfi archiepifcopo & ceteris facac panuiflimi erant, atque idem archiepifcopus a noMs commonitus juramentum fe* recipere profeffus eft. Qpapropter apoftolica vos audoritate monemus atque przcipimusf ut omni inter vos fit Pidavcnfes canonicos lite fopita, confuetudinem, & juftitiam fuam, ficut fuperius fynodali judicio decreram efle cognofcitis, fine omni contradidione deinceps habere permittatis. Data Rom* in fynodo, * decimo oaavo Kalcndas Aprilis, indidione duodecima.

annol CHiUSTt *' *"7*'*°. £ ifolku. ' *xrO'

LV. AD SUFFRAGANEOS AUSCIENSIS

Pnecipit ut eorum archiepifcopo, ficut apoftolicc fcdis legatus juflcrat, obediant.

Gregorûu nifcopu fervas fervorum Dei Btgoriterna e eptfcr^a, ff ceteris fuffrageneis · ^ufcierfr eecfcfiet /aja/flu & apoflolscem benedilhartem. 4,.

Legatus fandz Roman* ecclefi*, videlicet confrater nofter * Giraldus Oitienfis epifeopus, * ut Gulielmo archiepifcopo veftro debitam reverentiam exhibeatis commonuit. Verum, ficut idem archiepifcopus conquerendo nobis retulit, poftea nec confideratio debit* fubje&onis, nec reipedur apoftolicz audoritatis vos ad obedientiam flexit / Quod quamquam non parum prefumptionis r& damnande contumaci* habear, adhuc tamen fada veftra apoftolica manfuetudine diilimulantes, mandamus vobis, & apoftolica audoritate pracipimus, ut nullatenus ei honorem fubjedionis debit* fubtrahatis. Si quid autem adverfus cum habetis, una fecum adite noftram przfentiam, & fi quid difcuflіooe dignum protuleritis, adjuvante Deo, folicita indagatione examinatum, competenti fententia determinabimus. Data Romz decimo feptimo Kalcndas Aprilis, indidione duodecima.

LVI. AD ROGERIUM CATALAÜNENSEM EPISCOPUM.

Praecipit ut preftita die ad fe Romam, veniat, ut ejus caufa definiri poflic.

Gregarius epijcapus fervas ferveram Det Regerit dide Catalamei^ epifcepe.

Philippus rex Frincorum non modica tibi dilecione àdftridua, multum' nos, ut te abfblveremus tum per literas, tum per legatorum verba, rogavit. Qsod quidem falva /uftitia nequaquam nobis faciendum efle pervidimus, dum juxta vigorem canonic* difcipltn* muljo gravius in te animadvertendum efle cognofceremus. Sed adhuc apoftolica manfuetudine judicium in re ultionis debit* fufpendentes, praafenti audoritate tibi prrciptmus, ut pnsfentiam tuam ab hincufquc ad

ANNO CHRISTI

ad proximam fefhvitatem omnium fandorum coo- A fpeâui nofiro repnefemare nullo modo pretermittas: quatenus adverfum re tottens iteratam prodamatioQem Catalaunenfis ecclefi* juflo fine , Deo auxiliaire, decidamus: admonentes equidem, ne interim in contemptu vel tranfgreflîone jam ante dat* fententi* periculum tibi tu ipfe gravius ingeras. Quibus in rebus û nobis inobediens fueris, & aliqua tergiveriatiooe. re excufans infra prelibatum terminum praefenti* noftr* te non exhibueris, de tua damnatione Ac incommutabili depolitione ulterius non dubitabis. Data Home in fynodo, dcctmofexto Kalendas Aprilis› indidione duodecima.

LVII. AD GUILIELMUM PAPIENSEM B

Monet ut cum Atone marchione de inceftuofa copulatione cum ipfius cpiicopi forore accufato ad fe veniat, ut ejus caufa difcuti poflit.

Gttgenui ftrvts ffrotruxt Dti Gwlitla rpifcepo fabttrm & tfeftoliceet*

Olgnificandum tibi duximus marehionem Azo- O nem in Romana fynodo fuper mcefla copulatione fbroris tu* accuf»tum eue. qua de re ipfe per propinquos mulieris fatisfa&onem pollicitus inducias poftulavir. Proptcrea rogamus, Ac apo- C ftolica auctoritate fraternitatem tuam admonemus, ut ad fervidum fandi Petri paratus, Ac ut melius pofits mftraftns, cum eodem marchicoe ad nos venire nullo modo pretermittas, certus te a nobis honorifice recipiendum Ac relinquendum. Nam etfi frarernitatu tu* auxilia in aliis minime nobis necellaria fuiffent, tamen hac de caufa pnefentiam tuam nobis exhiberi oportet, ut exortas prefati conjugii qussftiooes diligenti examinatione difeutiamus, Ac juflitum legali judicio decernentes , adjuvante Domino, fi quid periculofum apparuerit amnucetnus, At quod officio noftro, Ac illorum faluti congruit, ftatuamus . Data Rom* * in fynodo, decimo fexto Kalendas Aprilis, indidione XII.

LVIII. AD GEÜSAM DUCEM HUNGARORUM

Commendat ejus obfervantiam erga fedem apoftolicam, teftatur fuam erga eum dilediooem. Scribit ut per Azanem marehionem queeumque voluerit fibi fignificet.

CftgTuu tpifceptu fervm ftrvormn Dei Gexfit âitci Hwtgenrum, ftiute & tpefalictm keiiedifiioaeiii.*

Vlfis literis tuti , laudabilem devotionis tu* profeflionem cognovimus, in qua cor Ac ani- E mum tuum erga reverentiam apofiolic* iedisigne divino inflammatum effe intelleximus. Qua de re non incerta fpes xuefalutisoftenditur ; Ac non parvum nobis exortum eft gaudium : quoniam qui debita fide Ac devotione apofiolic* reverenti* vota concipiunt, nequaquam dubia ab eis prefidia Ac / beneficia pnsftolantur. Unde etiam tuam raonemus dilediooem, ut ftudiatua erga honorem apoftokmim femper excrefcant, At quanto te quotidie ex neceffario fine vit* tu* judidu illorum appropinquare cognofcis, tanto propenfius eos debitores obi efficere ftudeas: quatenus pW mifericordiaiu Da, illis fuftragantibus, peccatorum tuorum m- dulgentiam, Ar «tenue beatiradinis gloriam te adipHcs gaudeas. De noftra vero cantate nullatenus te dubitare volumus; feo^efiufts in te intimis & paternis afleâibus, locum apud nos agendi, At impetrandi que fahui & honori tuo digne competunt , te habere, remota omni dubitatione, promittimus. Et fi quis inimicorum tuorum aliquid adverfum te molire prave lentaverit , procul dubio non folum noftra carebit audientia, fed indignationem apofiolic* grati* in eum cxafperari sentiet. Tu autem* fi quid interdum aut de tuis caufis, aut quod fervitio apofiolic* reverenti* pertineat, nofiris auribus intimare cupias, habes egregium videlicet marehionem Axonem, nobis quidem inter c«teros Italic principes valde dilefium, per quem ea que ad apoftolicam audientiam referenda deftinaveris, nobis aptiilime indicari & commendari poterunt. De cetero divina clementia Ac ab inflantibus hujus fcculi te adverfitatibus protegat, Ac ad peragendum ea qu* fibi beneplacita nmt invidas tibi vires Ac facultates tribuat . Data Rom* in fynodo, dreimofexto Kalendas Aprilis » indi&one duodecima.

a RNO CH*'»t t *****

LIX. AD O'ITONEM ET CHUONRADÜM

Ne Olomucenfi ecclefi* molefliam inferant.

Gnfsrixr egifeopiu ftrwi ftrvtntm Dti Otteni Cbwwada *frutrAu* Prisrs/lw *éncir* raw J-Ai/m, 6 iewdiAawM.

Meminfle debet nobilitas veftra, quod de can fa Olomucenfis ecclefi* jam ante apoftolica monita accepiftis, ne jufticiam ejus aliqua occafione minueretis, neque maleflantibus eam aliquod adjutorium praeberetis. Nunc vos admonemus , Ac paterna caritate rogamus, ne aliquam contrarietatem eidem ecclefi* faciatis, fed pro reverentia fande Roman* ecclefi*, cujus apofiolicis privilegiis munita eft, amorem Ac pic devotionis fludta erga illam exhibeatis, Ac quantum D veftr* poteftatis eft jura Ac ptrtinentias ejus a vobis Ac veflris inviolata confcrvari Audeatis. enim eft caufa, in qua Ac divin* remunerationis gloriam, Ac apoflolorum certa prefidia, ac nofir* dilefiionis plenitudinem, vobis lucrari Ac aptiffime poffitis aftnngere: fin autem (quod non optamus) aliter feceritis , procul dubio hsoc eadem vobis corrumpere, Ac in contrarium, quod abfit, vertere poteritis . Data Rom* dccimoquinto Kalendas Aprilis, indidione duodecima.

LX. AD SIGIFREDUM MOGUNTINUM ■» i scopum.

Arguit quod caufam, qu* inter Jeromirum Bragenfem Ac Joannem Moravenfem epifeopos vertebatur, ad apoftolicam fedem jam ùtfe delatam, ad fe convertere pnefumpferit.

CrtgtriKf tpfctpHt ftrvtu ftrvm» Dti Sigifirté» ertbùptfivf» , ftltittm tf tpqfielicMt .

Ervcnit ad aures noftras quasdam de te indi gna relatio, cui nequaquam fidem adhibuiflemus, nifi quod in literis tuis quas de caufa Jeromiri Bragenfis Ac Joannia Moravenfis epifeoporum nobis direxifli, idem in animum tuum te induxif-

fr intelleximus, videlicet, ut negotium quod ipfi habent adinvicem jam totiens ad apoftolicam dc-i4tum audientiam, a noftra judicio ad examen tui arbitrii transferretur. .Qua in re, quoniam evidenter apparet, quam parum confultores tui jura apoftolica» auctoritatis intelligent vel attendant, fraternitatem tuam, ut nobtfcumcanonicas traditiones, & decreta fandorum patrum percurrat, invitamus, in quibus prefumptionis lus» faftuin denuo rccognofcens, culpam in feipfa negligentie pariter deprehendat, & aufus. Nam cum primum Joannes Moravenfis epifeopus ecdeficcui preeft jura defendere volens, multis injuriis ac contumeliis, flagellis etiam (ut audivimus) afficeretur, & tamen juftitiam non potiet confequi, till religio nullam inde folidmdinem, nullam in diicutienda caufa fatigationem fiifcepiflè dignofeitur. Verum poftquam apoftolica fede» accepta pratfall epilcopi querimonia fiepe per epiflolas, aliquotiens etiam per legatos caulam jufto fine determinare. & litem compefeere defudaverat; tunc demum evigilans folertia tua negotium animadvertit. fuis noc difcuflkxubus referendum efle judicavit & fratrem per apoftolica fuftragia ad portum juftitis & quietis enatantem in profundum (credo) renovande contentionis, & laborum retrahere voluifti. Quamquam igitur hinc ofhcii tui incuria, illinc firfcepta advenus apoftolicam fedem, accufante te, arrogantia mento in te commoveri deberemus i utentes tamen apoftolica manfuetudine, placido te admonemus affeftu, ne ulterius tsm inordinata, tam incoufulta pnefumas, judicia non dico, tibi, fed nec ulli patriarcharum, aut primatum retraftandi licentiam fore exiftimes, ne contra fandam Romanam ecclefiam quidquam tibi attribuere vel moliri cogites, fine cujus abundanti dementia, nec in kxo quidem tuo, ut tu ipfe nofti, fubfifter potes. Nos etenim, adjuvante Deo, per auctoritatem beati Petri, ficut jam diu in apoftolica fede decretum eft, inter praefatos epifeopos litem jufte de-c'nere, ûi Moravcnfi eccieftse que fui turis funt decerneic & corroborare procurabimus. Data Rome decimoquinto Kalendas Aprilis, indidione duodecima.

anno Christi **M'

p'·«· *

LXI. AD WRATISLAUM DUCEM Bohemia.

Hortatur ut in dies majores progreffiis faciat in obfervantia erga Romadam ecclefiam. Oftendit fe archiepticopo Moguntino fignificaffe, nc in caufa Bragenfis epifeopi longius progrederetur. quare que contra ipfum tgerit nulla efft declarat.

Crtpriû tfofcqtns frrvnr fervanaa M ffhtfrrfee duci Mattie felttiem èT aptfiilicMit bmedMntut.

Q Uoniam afflatus igne divino ftudia devotionis erga fandam & apoftolicam ecclefiam habere cœpifti, fikre nos caritas in te diffirfa patitur, quin ardorem divinae fervitutis de die in diem ferventius te concipere frequenti exhortatione moneamus. Illa etenim vota apud Deum premia merentur & gloriam, quae per gradus bonorum operum ad cacumen plenitudinis tendunt, & femper in bono defideria ampliora concipiunt. Quapropter cariflime fili in Cbrifto, bona, qu-, Deo inipirante, mens 8c devotio tua propoiuit, ad cffcdum perfeftionis extendere ftude: quatenus apoftolica benevolentia, nulla tibi labefa&ata feBAgnitie, pro meritis tuis ampliari femper ta dilodione comprehendat. De reliquiis R privilegio unde no rogatti, cumnunuus tuus, finita &perfcda oodefia, confecratioms conidium a nobis quxficrit, voluntati tuas fetiafeceie benigne nocurabimus. Sigifredum vero arcbicpifcnpum Moguminum de prefiunptione, quam ut caufa Jeromiri Bragpnfis epifeopi habuit, per cpiftolam *noftram* duriter increpavimus, interdicentes ei, ne ulterius fe hujufinodi inertia & fatuitate occupare incipiat. Attamen fi quid adverfum te temerario rudicio fecerit, pravestu apoftolice audoriratis tutus atque detenfus, donec iterum ad te noftra legatio perferatur, pro nihilo ducas, magifque fibt ad periculum, quam tibi fututum effè non atpbigas. De cetero apoftoBci» bmediftionibus femper te munitum effe gaudeas. Data Rome decimoquinto Kalendas Aprilis, indidione duodecima.

amno rtl,in **M

LXIL AD HÜGONEM ABBATEM C^UN1ACENSEM.

Miratur euœ ad vifitandam apoftolicam fcdem non acceffifte. Monet id faciat, & flacres fuos preces pro fè fundere curet.

Grtgtriiu tpiffpni fcrvitr[trvtrxm E>ti Httgpii anteit Cltuutctqfi, /aZa/rw & afefiaiicMa brtudiUieiieat.

G Rata nobis & dulcia funt verba veftra, fed multo uberiori deledatione nos caperent, fi veftra caritas ardentius erga Romanam ferveret ecclefiam. In hoc enim dfteftionis veftre flammam refidere deprehendimus, quodconfelaticman veftra: vifitationis totiens quiefitam invenire non podumus. Id quidem non aliis occupationibus veftris imputandum effc credimus, nifi quod fanftitatem veftram labores fugere, & aliquanto graviora yegotia, quafi pigrttatem quibufciam ©ccafionibus declinare videmus. Proinde nefeat religio veftra, Quoniam qui denegatam nobis prefentiam veftram hadenus cum admiratione fuftinuimus, deinceps fine mu ta anxietate & mentis perturbaDuone ferre non poflumus. Meminiffir enim debetis, quot & quanta negotia in veftra manu, & canifatris noftri * Giraldi Ofticnfis epifeopi pofuerimus, qtue propter abfentiam veftram aut *ne** gleda pereunt, aut competentem finem habere non potiunt: quoniam cum prefatum epifcoptun in fervitio fandi Petri ultra montes ad regem mifimus, vos venturum xftimabamus. Quapropter, etfi commoti, diledionem veftram intimo admonemus aflĕdu, ut nos in multis & magnis anguillis pofitos quantocius vifitare curetis. Ponamus enim quamquam infirmi, quamquam extra vires ingehii, & corporis, foii tamen jorramus in hoc gravilTuno tempore, non lolum fpiritualium, fed & fiecularium ihgcns pondus negotiorum, *tt* cafum noftrum quotidie ex imminenti larcins fbrmidamus, qui fuftentationis auxilia in hoc fiecunda * nequaquam reperire ndquimus. Unde peromnifotentem Dominum rogamus, ut fratres veftres (ficut ab initio ordinationis noftrw poftulavimus) pro nobis jugiter orate Deum commoncitis: quoniam nifi illorum & aliorum fidelium interventibus, divina fuflragia mtreamur, noftrum, Rquod magis timeduis, ecclefia» periculum evitare non poterimus. Omnipotens Deus, a quo bdna eunda procedunt, vos *ac* commiffos vobis in hac mortali vita ita vivere faciat, ut ad veram, & immortalem vitam, Deo ducente, perveniatis. Data

* O'·i·

* ■<«■·« ^,7^7'

Data Romae derimoqoarto Kalendas Aprilis, indiftione dnodedma.

LXIII. AD SANGUM REGEM ARAGONIÆ

Commendat ejus oberrandam erga Romanam ecdefiam, quodque infua ditione officium Ronsmum celebrariftudeat. Ahfenris cumfliamaccufatiooem non recipit: nuntium reverfo legato fe mHfarum promittit, qui caufiun definire ctf«.

*Grtgnitu epifceptu firtnu /ervervno Dei Sentie feg etregenetfi, feintent & epnfieliteni iηιύΛiΛΜ**

Literas nobilitatis tuas fuavitate plenas laeti fufcepimus, m quibus quanta fidelitate erga principes apoftolorum Petrum & Paulum, ac Romanam ecdefiamΛ ferreas j fatis perfpcximus: quam, tametfi literas tuas nullas videremus, per legatos apoftolioB fidis evidenter compertam habebamus. In hoc autem quod fub ditione tua Romani ordinis officium fieri ftudio fle juflumibus tuis aderis, Romane ecdefie te filium, ac eam cor «rdiam fle eamdem amicitiam te nobifeum habere, quam olim *ngu Hifpaniae* cum Romanis pontificibus habebant, cognofceru. Efto itaque conflans, & fiduciam firmam habeas, fic quod ccrpiftiperficias: quia mDomino JefiiChrifto confidimus, quia beatus Petrus apoftolus, quem Dominus Jefua Chriftus rex glori» principem fuper regna mundi conftituit, cut te fidelem exhibes, te ad honorem defiderü tui adducet, ipfe te vifto» rem de adverfariis tuis efficiet. Cum cnimDomi- ^*um amat› flag*!!*1 ~ caftigat. Melius & utilius ex adverfis pervenitur ad profpera. Qui enim dicit ridentibus: *vebii, jute JMitii,* ipfe lugentes beatos aflerit, quoniam ipfi confolabuiitur. De Salomone autem adpnriëns nihil refpondimus, quoniam accufationem per literas, eo abfente qui accufat, facri canones non recipiunt. Eft quoque aliud, quod legatus noftrr, qui ad partes illas his temporibus fuit, aberat, & fine eo judicium inde dare noluimus. Eo vero revertente habebimus, Deo favente, confilium & ad vos nuntium noftrum mittemus, qui hanc & alias neceflarias caufiis diligenti examine perquirens, lingulis quibyfquc juflx determinationis finem imponet. Data Komx decimotertio Kalendas Aprilis, indi&ioue duodecima.

LXIV. ad ALPHONSUM CASTELLÆ, & Sancium Aragenix reges.

Hortatur ad recipiendum Romanum officium. Excommunicationem ac depofitionem cujufdam fimoniaci per fuoi legatos confirmat.

*Crwriet epifeopat fervns ferverunt Dei * Æpbenfe tf Sentie regions Hifpenin n peritur, tf epifco~ pit in ditime fun tonfluùtii, feintent & npoftolicnut benediDiment.*

f^Um beatuJ apoftolus Paulus Hifparu.m fe adiifle fignificet, ac poftea feptem epilcopos Ur^C ^*oau a^ inftruendos Hifpanias populosa Pctro & Paulo apoflolis diredos fiiiflê, qui deftruda idololatriaGhriftianitatem fundaverant, religionem plantaverunt, ordinem & officium in divinis agendisoftendenmt, * fanguineiuo ecdefias dedicavere, veftra diligentia non ignoret, quantam concordiam cum Romana urbeHifpania in religione ficordine divini officii * habuiffe fatis natet: fed poftquam vcfania Prifctiliani flaram db pollutum, flt perfidia Atianorum depravatum, A a Romano ritu leparatum, irruentibu» prius Gothis, ac demum invadentibus Saraccnis, regnumHifpanix fuit, non fidum religio eft diminuai, verum etiam mundane funt opesia Ubefaftans. Quapropter ut filios canftimos vos adhortor fle moneo, ut vos ficut bone foboles, etfi * poft diuturnas fciffitras. demum tamen ut matrem revera veftram Romanam ecdefiam recognofcatis, in qua & nos fratres reperiatis, Romane ecdefies ordinem & officium recipiatis, non Toletane, vel cujuslibet alie, fed iftius que .a Petro fle Paulo fupra firmam petram per Chriftum fundata eft, & fangubc confecrata, cui porte inferni, id eft lingue haereticorum, nunquam praevalere potuerunt, ficut cetera repu occidentis & feptemtrionis teneatis. Unde erum non dubitatis vos fufeepifle religionis exordium, reflat etiam ut inde recipiatis in eociefiaftico ordine divinum officium: quod Innocentii pape ad Eugubinum direda epilcopum /os docet epiftola, quod Hornaifde ad Hifpalenfem mifla decreta inünuaat, quod Toletanum fle Bracarenfe demonftrant concilia t quod etiam epiicopi veftri ad nos nuper venientes juxta conftitutionem concilii per icripta fus facere promifimint, fic m manu noftra nrma\[v\]erunt. Pnrtcrea, ficut de aliis excommunicationibus per legatos Romane ecdefic fatisfecinms, depofitionem & excommunicationem, quam * Geraldus Oftienfis epifeopus cum * Rembaldo in Muniooem fimoniacum, qui fuper Simeonem venerabilem fratrem noftrum, Ofcenfem epifeopum ordinatus erat, * ratam efle decrevimus, atque firmavimus, ufquc dum refipifeens, de epifeopatu, quem indebite tenuit, fibi fatisfaciat, atque inde recedat. Data Roms xiv.KalendasAprilis, hkliftioncduodecima.

LXV. AD RAGUSEOS.

Arguit quod eorum epifeopo in carcerem conjeAo alium fibi elegerint. Pnecipit ut eum vinculis folvant: fle hac de caufa legatum mittit. Qpod fi per iplum legatum h«c caufa ad exitum perduci non poterit, jubet etticopum, & eum qui ab iplis fuit clcdus, Romam venire.

*Grqpritv epifeoptu fervtu forvotian Dei etmtUatJleg*feitt fnlnten» tf npi^tiicnet inedi&ittunii fi oMierint.*

Pervenit ad aures naftras, vos Vitalem epileopum veftram ccpiffe, &, eo in cuftodia & vinculis pofito, alium vobis in epticopum elegiffe Qye quidem res quam fit inordinata, quam iniqua, quam criminola, quam divinis fle humanis legibus contraria, nulli fidelium in dubio efle credimus. Proinde mifimus ad vos diledum fratrem noftrum * Giraldum Siprntinum irchiepifcoputn. ut hac in re noftra legatione fungens, juflitiam iude decernere debeat. Admonemus itaque fle apoftolica vobù audoritate pnecipimus, ut relaxato epifeopo quem in captione tenetis, in prefimtiam prefati archieprfeopi conveniatis, 3c ad faciendam fuper hac re canonicam juftitiam, de b

s Lag«adtini dan/n», adaaoMt Pagia· ad aoa. Cbr. 1074. asm. as. Alia enim Q/im ab Oea·

anno ^**Îт1

* in aliis euam ecdefiaftias caufis, qux inter vos corrigendas font , eamdem quam profentin noftro deberetis obedientiam & favorem exhibeatis. Quod fi peccatis impedientibus caufa apud vos examinari & diffiniri non poflit , volumus, ut utrumque, videlicet epifeopumcamum, deum quem irreguUriter eiegiftu, in noftram profentiam conducatis; quatenus, adjuvante Deo, quod juftum fuerit inde judicare & andorabiliter ftatuere valeamus: alioquin fi noftra, immo snoftolica monita & prorepta contempferitis, a luninibus ecclefix, & omni Chriftiana cotnmunione , vos apcflolica audoritate pellendos & fequeftrandos effe feiatis. Data Romx decimotertio Kalendas Aprilis, indidione duodecima.

LXVI. AD MONACHOS fandi Qpixici, &c.

Jubet epifeopo Reatino reftitui bona ablata monafterii fimdi Qpirici.

* Λ1>»ıı , IP Jtc. *infru.*

Greger:ml epifeoptu femu fervertaee Dei, ahbûÎm SMMcfe'r û lAÎtM AMAAfiérÛ /a M Çjûriri , èT AAAÛÎHt Jefeppû^is, & βüû * Meria, & βüû Reepteri, jAlèteee îr epéfltlitAeee heeedi^ieAeAe.*

N Otum vobis fieri volumus , quod monafterium fandi Quirici juris ecclefix fandi Petri cqnfratri noftro Rainerio & cocpifeopo Reatino dedimus. Proinde rogamus, immo proripimus atque jubemus, ut illum in omnibus & contra omnes adjuvetis, & caftra, qux vos Jofeppingi & filii Afeerici, & filii Rapteri, detinetis, fiipradidi epifcopi ditioni reftituâtis, & eum ia his & ia omnibus bonis ad fupradidum monafterium pertinentibus fideliter adjuvetis, & nullam ei ullo modo moleftiam faciatis, ficut gratiam fandi Petri & noftram habere vultis; alioquin iram noftro *malevolentir*, feu excommunicat onis vinculuth non evadetis. Data Romx decimorertio Kalendas Aprilis, indidione duodecima.

LXVII. AD GIRALDUM SISTARICENSEM EPISCOPUM.

Proripit ut eccleftam Crofeienfem 'quam invaferat, relinquat, & fi quod jus in ea ecclefia fe putet habere, ad fe veniat.

O<r'Uo *Gregorim epifcophi fervet fervorwa Dei * GireUe Siftericenfi epifeopo, fdetem & epoflolitAMe ^eneJiihoneiH, β obedieris*

'O"><Î'·Ûl· A Ælchael presbyter ecclefix * Crofcienfis con- 1VJL quefius eft nobis, te praefatam ecclefiam , quam ipfe juris fandi Petri effc non dubitas, in»afille, bona cjus Jiripuiffe, presbyteros & clericos cepiflê, ac vi contra fas & jura jurare compulife. Cum vero Ananiam &. Sapphiram propter propria bona, qux beato Petro promiferant, & non dederunt, mortem incurriflê non ignores, quo inftinêu, niG diabolico, tantam invafionem prefumpfifti? tantam contumeliam intulifti? tantum facrilegium in apoftolorum principem perpetrafti? Quapropter apoftolica tibi audoritate praecipimus, ut perfpedis his apicibus, abfque omnioccafione, vel dilatione, prodidatn noftram Crofeienfem ecdefiam expediens liberam reddas, presbyteros & clericos abfolutos, & omnia quae inde tulifti, fibi reftituas, & cum pace & quiete ibi Deo fervite fub beati Petri ditione in tuitione noftra permit* tas. Si autem te aliquam juftitiam in prttœiflâ Aecdefia habere exiftmu», ad nos cito eumproh*betis canonicis noftris venias, ut juftitiam fapro fentia noftra recipias. Si autem hoc non feceris te apoftolica audoritate excommunicandum novoria. Data Rome xii. Kalendas Aprilis, indidione duodecima.

LXVIII. AD FROTERIUM NEMAUSENSEM Ipiscopqm.

Qperitur de injuriis Varis monaftmo fandi Æ&dii, & ejus abbati, contempta apoftolica fede. Jidaet ipfiim defifterc.

Gregerùu epifeepeu fervet [entrai Dei /retme PuAteitfeifi ia provricie epifeepe felntem & qpa. fltfam iandiaitntin.

A Udivimus olim noftri tempore prodecefloris venerabilis memoriae Alexandri te contra juftitiam monaftenum fandi Ægidii, quod idem gloriotus confeflor juri beati Petri tradidit, ufque adeo affeciffe injuriis, uç ejufdem abbatem a Romano pontifice confecratum capere pnefiuncres , fercto rigore canonum, coatemptifque privilegiis ab apoftolica fede derivatis. Unde tunc merito & adhuc dolemus, non dubitantes abbatis contumelias Romanas majeftati fiuflc illatas. Nihilo minus quoque nobis difplicet, quod quafi de integro tibi licentiam ufurpas profatum excommunicandi coenobium, cum hoc tibi non licere hujus fanda: fedis audoritas authenticorum teftetur in datione privilegiorum. Quapropter proripiendo rogamus , & rogando proripimus, nullius etiam fub obtentu occatione juftitix, five excommunicando, five mif- fes celebrando, fratres prodidi coenobii profuma-inquietare. Si autem ilu m aliquo tibi effe videbuntur injufti, volentes ac potentes non deerimus ad faciendam tibi de ipfis juftitiam. Sin vero , quod abfit, noftro exhortationis, immo proceed negledorextiteris, * illos autem a jugo fervitur?, per audoritatem, quas data eft apoftok» Petro nos ejufdem vicarios, ut Deo libere lerviam, effe abfofutos. Data Rome xt. Kalendas Aprilis, xndidkme xu.

LXIX. AD GUÎLIELMUM DIENSEM COMITEM.

Remittit epifeopum ab ipfis eledum , & a fe corfecratum, jubetque cos ipfi obedire, praecipue in fimoniaca iunefi extirpanda. Minatur ipfi comiti excommunicationem, fi jus fixum retri* buere noluerit epifeopo & ejus ecclefix.

Gregorius epifieptu firotu fervent» Dei GiûilelAeA Diet# cteiûti At taùverjL· fidetihtt At fyUitû Dietls tttltfiet febrient & Apeftolit AAt kenedi^ieem.

V Enientem ad nosHdgonem epifeopum veftrum benigne fufeepimus, & , quia vos in eledionem ejus unanimiter convenifle audivimus, epifcopali confecratione cum vobis in paftoran ordinavimus; quatenus fub ejus regimine fpiritualibus inftrudi difciplinis percepte fidei frudum & gloriam fempstemam coofequi, Deo dante, poflitis. Expleto ijjtur in eo minifterii noftri debito, cum omni cantate eum ad vos remittimus, admooen* tes vos per fidem in qua redempti & per Chriftum fabati eftis, ut eum debito honore fit re* verentia fefeiptaris. & omnem m omnibus quae ad regimen fui epifeopatus pertinent obediendani

ivorem fibi exbdreatis. Noa enim inter cete-ra eum Solicite admonuimus, ut contra fimonia-CMn herefim totis erigeretur viribus, flt ecdefiam fu® parochi® non prius codfecraret, nec ronfecratas aliter divinum officium celebrare permitteret, nifi prius abfolute a larcorum manibus (ficut canonicum eft) fuo juri flt epifcopali ejus providenti® redderentur. tyamobrem ne quis ei contrarius in exequendo monita noftra obfiftat, apoftolica auftoritate fub anathematis comminatione intetdicimos* Te autem, predidc coma, fingulariter alloquentes, valde miramur, quod poftquam pnefatum confratrem noftram inftindu divin® .dementi® cum confeufii aliorum omnium in epifeopum elegeras, fic fidelitatem fibi ex more feceras, nefeio quibus decaufis elatus, eo prefente, commotionem adverfus eum agere prefumpfifti, fle poftquam ad apoftolica limina venit, clericos flt cives urbisdepnedatuses, fic (quodvalde nefaddum eft) quemdam clericum cepifti. Qiamvis igitur in hac tanta fic tam crudeli pnefumpdooe cenfuram apoftolide animadverfiotus ia te provocareris, rogatu tamen ejufdem epifeopi <ui adhuc debite ultionis jaculum in te vibrare diftulimus. Ceterum ne hare patientia noftra te in audaciam erigat, flt nos in culpam negleft® juftiti® trahat, apoftolica te auftoritate monemus, atque praecipimus, nt fine omni dilatione, quaecumque adverfus epifeopum, flç ecdefiam fibi commiffiuD, temere flt inique commififti, digna fatisfa&ooe emenda, flt ulterius nulla eum coo-trarietate moicftare prefumas. Alioquin fcias epifeopum noftram, apoftolica jufiione conftriftum, te ficut hoftem flt impugnatorem juftiti® a liminibus ecckfi® anathemate innodatum vinculis fequeftrare. Quod flt fi ipfe (quod non credimus) timore aliquo vel gratia praetermitteret, ®os tamen tant® temeritatis facinus non * relinquemus inultum, flt epifeopus pro negiigentia officit fui non leve fijfcepti mintfterii perpenderet fibi iminere periculum. Datum Rom® * decimofeptimo Kalendas Aprilis, ipdi&one duodecima.

LXX. AD GUILIELMUM REGEM ANGLORUM.

Commendat Guilielmi regis erga fe fle apoftolicam fedem obfervantiam, hortatiirque eum ad ecclefiarum defenfionem, fignificat fe fic ecclefiam in magnis perturbationibus verfari. Quoddam privilegium fandi Stephani ratum haberi non vult. Bona fandi Petri in Anglia commendat.

Grtgoritu tpifcoootf frrotu farvonm Dri Gailulm- r*φ j^ioram, fal/titm & Apoftolicam bnediitioneei.*

MCrore mentis ruat, fili dilefte, ex deceffu anteceftoris noftri beate memoriae Alexan-tri, tui etiam hilaritate ex noftr® promotionis certo rumore, abfque dubio credimus te ex corde matri tu® fan&x Romana ecclcfi® adhaerere, eamque totis viribus, ut debes, diligere. Nam quia ejus quafi viduitate audita graviter angebans, cocfolatione etiam fua de noftri promotione vero gaudio betaris, ftatumque noftram te velle fcire per literas tuas obnixe fle humiliter precaris. A&ftum boni filii, affeftum filii matrem ex corde diligentis, oftendis. Exemere ergo operibus, fiH aftefte, quod ore confiteris: imple efficaciter mod dicis ut confenttas ipfi veritati clamanti: Qri dftgir sn, /rmrerxaaw *fervarit,* Et alibi: " *Probari- oxbibirio tfl oatrir.* Sermones matris tuae hi funt, fle hujufmodi: Juftiti® per omnia, cum opportunumeft, tu modo infudare non definas, ecdefiis tibi ad defender»dum commiffis fic confulere, ut fomenta falutis anime tue conficias, peccatorum maculas dele», virtutum odores fic tibi introducas, ut cum apoftolo dicas: *Cbrifti boiutt odor fiaonu.* Honorem Dei, fle omnia que Dei funt, tuo fle mundanis omnibus praeponere confulimus, admonemus, fl< precamur: cum hoc ex ceno fit unum, quod ne gkftum flepius tue dignitatis poteftates folet perdere, fle ad inferos trudere. Haec ideo, cpriifimc, tibi inculcamus, quia inter reges te fotum habemus, quem pre aliis diligere fupraferipta cicdi Statum verum noftram, quem te fcire iup pliciter oras, fic *accipe:* Navem inviti afcend»mus, que per undofum pelagus violentia vento-rum, fle impera turbinum, & fiuâibus ad aera ufque infurgentibus in incerta dejicitur faxis occultatis, fle aliis a longe in altum apparentibus, licet cum periculo, obviat tamen fle ex animo. Saafta quippe Romana ecclefia, cui licet indigni fle nolentes praefidemus, diverfis tentationibus, quamplurimis perfecutionfixis hypocritarum fle haereticorum infidiis fle dolofis objeftionibus continue de quotidie quatitur, mundanis vero poteftatibus occulte fIC evidenter per diverfa diftrahitur. Opibus omnibus obviare, fle his fle quamplurimis aliis fummopere cavere, poft Deum, fle inter homines npftri fle officii & cure fpecialiter horum cura die no&uque coquimur, his fle fimilibus continue divellimur, licet pro tempore ab hujus mundi filiis haec nobis videantur arridere. Qu® tamen (grate Deo referimus) mundana coguntur nobis difplicere. Sic vivimus, fle, Deo annuente, vivemus. Privilegium vero fandi Stephani, de quo mandafti, amme tu» falus eft, fle pro eodem tibi confidimus *fie* ratum te habere, prout legati noftri Petrus fle Joannes Minutus canonice older-vandum judicarunt. Si tamen fuperabundans aliquid privilegio tibi videtur adferiptum, quantum plura pro Deo, fle fando Petro, beato otephano concederis, tanto majora in retributione ab his procul dubio habebis. Rebus vero £hi>£ti Petri, qu® in Anglia colliguntur, fic te nt tuis invigilare admonemus, fic liberalitati tu», ut tua committimus, ut pium fle propitium debitorem Petrum repensa, fle eum tibi ex debito fubvenire admoneas, quem fibi multa te tribuiflê non latebit. Data Rom® 1. Nonas Aprilis, indift. xti.

LXXI. AD MATHILDEM REGINAM ANGLORUM.

Commendat *ejus* humilitatem fle caritatem: hortatur ut in dies in his magis proficiat, fit in viro fuo ea foadeat que ad anun» falutem in primis pertinent.

Grtgorias opifeopotr ftrxw fervontm Dei Matbildi -AaglaritM faUitm & apoftolicam kntJMittunt.

AUditis nobilitatis tue literis, liberaiitatera tuam, filia dilefta, dileâioni & humilitati invigilare inreîkxinuo, ex quibus tuae ialutts indicium fle fpem certam hilariter accepimus. Nos quippe dubitandum de ejus falute fore credimus, quae humilitati fle dilpftioni, in qua lex ex toro continetur, ex corde inferviredigoofeitur. Mune* ra hac fle fimilia a te expedimus, immo tota mentis fefidario accipere cupim» i ut quas nobilis

ANNO CHRIST)

. « fanguine nobilior vivas fanftorvm morum ho-neftate. Infta viro ruo; anime utilia fuggerere ne definas. Certum enim cil, ut fi vir infidelis per mulierem fidelem (ut ait apcftolus) *folvonu, vir etiam* fidei s per mulierem fidelem in melius augmentatur. Para Rome fecundo Nonas Aprilis, indiftione duodecima.

LXXII. AD GOTEFREDUM DUCEM.

Arguit quod milites auxilio fanâo Peuo non mierit, ut promiierat. Monet ut cos mittat.

Coomi» *Gregoriur epifcopur fenmr fervorum Dti * Gotefredo d*ci falutem ô" upoftolicnm *>efudiflioM*t.*

SI fic mentis flabilis in apoflolonun principis fidelitate maneres, ficut nobis promiferas ,fi< ex corde fibi adhaereres, multa tibi quafi ex paftione, & vera caritate deberemus; verum quia earner *deduuevrrmt, fimul tnutiiti foFh fient,* &, ut pfal-

FAI .1 tnifta ait, mu f/I *fui fucûet benum, non e/I ufJue ud nvn,* viam multorum aliorum fecntus déclinai!! : ubi cfl auxilium quod pollicebaris? ubi milites quos ad honorem & fubfidium fanâi Petri te dufturum nobis promififti? Sed quia quod beato Petro promififli. non implevifti, nos licet indigni, qui vicarii eius dicimur, nulla alia tibi promillione adheremus, nifi quia ut Chrifliauo tibi contulere debemus. Reminifcere patrem tuum multa lauds Romans ecclefias promififle, que fi executus foret, longe aliter & hilarius de eoquamfentiamus tecum gauderemus. De Sardinia vero, quia terminus quem potuimus jam tranfiit, nihil aliud mandamus, quam quod pratfentes fimul diximus. Denique fi in his quae nobis promififli , videlicet fanifo Petro ex corde adhaerere, immobiljter perflare volucris, te ficut cariflunuin filium habebimus , fit tu nos, quamquam indignum, dulcem camen habebis patrem. Data Romae feptimo Idus Aprilis, indictione duodecima.

LXXIII. AD ISEMBERTUM PICTAVENSEM EPISCOPUM

Ur in provinciali concilio metropolitano rationem

Oblit·*. reddat de monafterio ' Nobiliacenfi, quod clerici fanâi Hilarii per vim ab eo detineri querebamur: fit, fi fe gravatum fentiat, ad *ic* Romam veniat.

Gregortus epifiopm feront fervorum Del Ifemherto Plfavtrfi irpi/rapo.

CLerici congregationis fanâi Hilarii venire ad nos, conqpereutes fuper te dc Nobiliacenfi monafterio. Dicunt enim id juris fanâi Hilarii elfe, fit a te nulla ratione juftitis detineri : unde etiam prudentiam tuam apoftolicas praedecefloris noftri Alexandri literas fuicepifle teitantur, fed inde juftitiatn recipere fe non potuiffe iterata reclamatione manifeflant. Aflerunt quoque praedium Campaniacum nomine te confentiente a praedonibus tuis injuftc devaftari. Addunt infuper fe ex antiqua confuetudine cum fanâis reliquiis fic plebe fua matricem ceclcfiam. in rogationibus adiiffe, fil a canonicis mis ad contumeliam fibi elautas ponas ecclefic fic introitum negatum fuiflê . Que.fi it* faâa funt, apoftolica auâoritate tibi praecipimus, ut te reprefentes in concilio epifeoporam paovincix veftr· metropolitano tuo , fis reddita fuper his omnibus ratione, ac pur», *veri*(«te difoala, juftiliam inde confcqvcnter exhibere non pr«terminas. Verum fi haec aliqua occafione renueris, aut te injuftepnegravari cognoveris, in feftivitate omnium lanftorum cum aliquot clericis fanâi Hilarii ad nos venias, ut in prefentia noflra conrroverfi* veftra diligenter perquifita fie cognita legitimum finem, Deo adjuvante, fufeipipt fic tam folicitudo noftra, au· multis invigilat, quam veftra lis deinceps fuper his caufis Topita quiefeat. Data'Ronue fecundo Idus Aprilis, ind. xi).

ANNO CHRIST)

LXXIV. AD BELVACENSES.

Abfolvit eos ab excommunicatione precibus epif copi quem offenderant. Monet ut obediant, fic ab eo poenitentiam tufcipiant.

, Gregariur epifeoput fervus fervormpt Dei tier· iX populo Belveeerf, fi r&omt, falutem dX apofioiicum benediihonem.

QUoniam mira & hadenus inaudita ieniflis , deteflanda & abominanda peipçtraftis , 8l fuper gentes, que ignorant Deum icvtendo, fic inhumanas linguas exacuendo, in Deum fic in dominum veftrum prcfumpfiftis, idcirco, fanât Romana ecclefia audoritate patrum, fanâione canonum , in vos jaculum anathematis jure contorfit, & pro meritis talibus ac tantis gladium in vos dire animadverfionis evaginavit . Sed poflquam filius & confratcr nofter Guilielmus epifeopus vefter, paterna pietate rogando pro vobis, epiftolam fuam nobis in tempore fynodi direxit, fentientes eum erga vos benevolum, fic referentem pro malo bonum, precibus ejus moti folita pietate condefeendimus, fie per auâoritatem beati Petri apoflolonun principis vos abfolventes, indultam abioiutionem continuo vobis per literas noftras fignificare deflinavimus. Eadem igitur audoritate beatorum apoftolorum Petri fic Pauli, fic noftra, vos monemus, quatenus pofthac fibi fubditi, fic obediences, ficut vcftro epifcopo, fie fanâz Romane ecclefiae filio, fitis: fic de tanta perpetratione, fi poenitentiam adhuc nonfeciftis, eiufdem epifeopi veftri falubri confilio fine mora fufcipiatis; quatenus fpiritus vefler falvus fit in die Domini. Data Romae, Idibus Aprilis, indiftione duodecima.

LXXV.AD PHILIPPUM I REGEM Francorum.

Monet ut damna Belvacenfi ecclefiae illata refarciat, & fuos antecefibres imitetur in dcfendcndis flt amplificandis ecclefiis.

*Gregorittr epifiopui fervus fervorum Dti Philippo * regi Fruncorum fulutem & upeflolieem benrdifltonem.* D< PfciUp-

QIgnificafti nobis per literas fic legatos tuos, t* O beato Petro apôftolorum principi devote aci· decenter velle obedire, fic noftra in bis quae ad ecclefiafticam rcljgionçm pertinent monita defideranter'audire atque perficere. Quod fi ita cordi tuo divino inftirôu affixum eft, multum gander; nos convenit, quod eminentia tua ad divinam prona reverentiam , qux regi· adminiArationi; lunt cogitat Kque cognofcit. Unde nobilitatem tuam ex parte beati Petri admonemus, fit omni caritatis affeciu rogsmus, quatenusDcum tfbipbu care Audeas, fic inter cetera qu· tuum .eft corrigere, per te illau Belvacenfi ecclefi· detrimen-

anno Christi

ia pro magnitudine tui nominis & honoris ali- A quatenus emendare non prctennittas. Attendere enim tc nobifcum Ac diligenter confiderare volumus, in quanta dileftione fedis apoftolicz, quantaque gloria & laudibus *fere* per orbem terrarum anteceflbres tui reges clatiiifimi Ac famofiflimi habiti funt, dum illorum regia majeftas in amplificandis & defendendis ecdeftis pia ac devota conflitit, in tenendo juftitiam libera ac diftraftrpermaofit. Poftquam vero divina & humana jura fubvertendo tanta virtus in poftcrioribus cœpit hebefcere, totius regni gloria, decus, honor, & potentia cum pervertis moribus immutata funt, & nobiliffima fama, Ac ftatas regni, a culmine fur claritatis inclinata funt. Hrc quidem Ac alia talia frequenter, Ac, fi oportet, afpero etiam fer-B mone tibi inculcare, fu/cepti nos officii cura compellit: quoniam licet verbum praedicationis abfeonderc & ufpiam tacere non fit nobis tutum aut liberum, tamen quanto dignitas eft amplior, Ac perfona fublimior tanto propenfiorem curam Ac clamorem pro ejus reftitudine nos habere convenit, admonente nos Domino per prophetam dicentem; Γ/azra, «j *ceffet, teba exalta vacem txam*\ przcipue cum virtus Chriftianorum principum in ejufdem régis caftris ad cuftodiam Chriftianz militiae nobifcum convenite debeat. Ut igitur eorum quorum[es fucceflor in regno nobilitatis & glori* apud Deum & homines fingularis & individuus heres cxiftas, virtutem illorum fummppere tc imitari; & juftitiam Dei totis viribus C exequendo, ecdefias quantum potes reftaurare & defendere exhortamur, quatenus omnipotens Deus dextera virtutis fu*, Ac hic regni tui gubernacula protegat, Ac exaltet, & coronam fempitern* glori* in futura renumeratione donet. Data Romas Idibus Aprilis, indiftionc xil

V*. >'>

LXXVI. AD HUMBERTUM LUGDUNENSEM ARGH1EPISCOPUM.

Epifeopum Matifconenfem commendat, & ad ccclefiartun defenfionem hortatur.

*Gregarim epifeopu fervm fervorem Dei Heemierta Lxgdxxerf arcbiepifcape **tf** ejm fxffragmeii epifcapu /elulene **tf** apoftolicam bexedtilieoem.*

«arem

^MOnfratrem * noftrum Matifconenfem epifeoV_J pum, quem intervenientibus quibufdam rationatulibus caufis ordinavimus, ad vos cum noftris literis & apoftolico figiito mittimus, quatenus de lufcepto lacet dotalis officii ordine & honore non incerta vobis figna & indicia referat Cui quamquam vos debitam & fraternam dileftionem prompte exhibere non dubitemus, addere fibi tamen & noftr* ad vos commendationis quafi privilegium oportere perfpeximus, quatenus ei tanto accumulatior inter vos caritas cnitefcat, quanto ex vinculo veftne fraternitatis, Ac refpeftuapoftolice reverenti*, conjunftior At eminentior cum caufa commendat. Quapropter rogamus vos, A admonemus in Domino, ut eum plens dileftionis atfedibus, At digna congratulatione fufeipiatis, & ad regendam fibi commiflam ecctefiam, ejuique jura retinenda, Ac, ubi opus fuerit, recuperanda cum omni cura At ftudio, qu* poteftis confilia At adjutoria conferatis. Nam quanto his temporibus pro peccatis noftris ecclefia fievioribus inquequaque concutitur perturbationibus, tanto folicitius nos ad defenfionem earum, noftra confilia Ac quas poflumus vires adunare debemus; quatenus contra tanta pericula fortiores in militia Chrifti At fraternis negotiis mutuis fuftentaxionibus fuftinere, Deo adjuvante, valeamus. Data Rom*decimofeptimo Kalendas Aprilis, indiftione duodecima.

anno CHMISTt

LXXVII. AD BEATRICEM ET EJUS filiam Mathildcm.

Laudat humilem ptruitentiam epifcopK Argentini, lAt eas arguit, quod venientem Ronubm injuflc Vdetinuerint. Mandat ut folutum Mediolanum Jbfque dirigant. Placentino At aliis Longobar-•/fti* epifcopis pro neceflitate conceflàm confirmandi licentiam aflferit. Reddit nonnullorum aftorum fuorum,'dc quibus murmurabatur, rationem.

*Gregarim epifeoptu fervm ferveram Dei duci Beatria & ejm filia Matbildi falntcm **tf** apoftolicam benedillioaem.*

/^Urn Propheta teftetur quod omnipotens Deus, VU quem imitari jubemur, cor contritum At humiliatum non fpernat, nos quidem qui peccatores fumus, etfi contritionemcordium in aliis non fatis plene refpicimus, cognita tamen diflimulare, Ac quafi pro nihilo computare non debemus. Guarnerius Argentinenfis epifcopus, poftquam peccatis facientibus decorem fui ordinis indigne tradavit, vocatus ad vorreftionem a domino noftro venerande memori* Alexandro papa, folus inter omnes Teutonice terrs epifcopos, quorum multi non folum carnali fccicre, fed etiam fimoniaca labe foedati, itidem vocati funt, apoftolorum limina petiit, locum judicii in humilitatis forma praevenit, Ac veritus apoftolicam virgam annuntiando At cogitando pro peccatis fuis in faciem procidit. Apoftolica igitur tum cenfura correptus jam nunc apoftolicam venit expediri clemeutiam, At cum tanta fatigatione, ficut audivimus, jejunando pariter, Ac plerumque pedes eundo, compundionem litam At obedientiam demonftravit, ut confratres noftri pro competentia borum temporum miferendum fibi fore dignum sftimarent At D decernerent. cui quamquam epifcopalis officii redintegrationem ad vota fua non conceflimus, exercere tamen in illo rigorem canonicum hoc in tempore quid referret, mm fortaftè, hoc amoto, locum ejus non alius poftideret, uifi qui plurimum pecunis dare poflet? Ceterum quod vos fee illis in eum, quam inhoneftum vobis, quam mihi verecundum, quamque beato Petro Ac apoftolicz ledi contumeliofum fit, quzfo cum animis veftris reputate, ut in quibus peregrinorum his in partibus tutifluna debet efle defeqfio, inopinata pericula lateant, Ac noftra, qui hoc aliis principibus prohibemus, in hac re quafi confentanea pro familiaritate veftrz dileftionis voluntas arguatur praefertim cum eumdem fratrem per literas noftras non fine magna fiducia vobis commendaverimus. Qnamobrem nobilitatem veftram multum rogamus Ac admonemus, ut injurias ejus quantum *x>teftis demulcentes, cum omni benevolentia Ac -nanifefta caritatis exhibitione eum abire dimittatis, &, ficut in fupra memoratis rogavimus lireris, tutum fibi ufque ad domnum Erlembaldum Mediolancnfem ducatum praebeatis: fcientes eum CT epiftolam noftram efle commonitum, ut nui tenus fuper hac re contra vos aut veftroa ali quid moliatur adverti. Dionyfio vero Placentino, Ac aliis epifcopis Longobardi*, qui ad nos venerant, nihil de epilcopali officio, nifi confirmari -Elbtal),|

nueras pro neceffitate conceffimus: led totius ne- A gotiï frena ita retinemus in manu, ut aut cone- aij venia, aut pertinacibus non fit defperandum de poena. Quis vero ex caritate, & pro reverentia land® Romane ecclefi®, vos de talibus adverfum nos murmurait credimus, memores domni & patris ncftri beati Petri apoftolorum principis, qui murmurantibus adverfum fe difcipulis fatisfacere non dedignatus eft, vobis quoque rationem de faftis noftris non inviti reddimus, in eodemque quanta vis dile&onis, qua vobis adftringimur, non alia vobis adhuc certiora figna dedimus. Neque vero nos fugit quam diverfa de nobis hominum opinio fît & judicium, dum in eldem caufis & aciibus nimium mites effe dicunt. Quibus profeâo, ntIB verius, ml rectius refpondendum videmus, quam quod ait apoftolus: *Afibi metem pro mmimo eft , ut o vobis judicer, ®ur ai btimmeo die.* Deus autem omnipotens, qui verus infpeftor eft cordium, doceat nos & vos facere voluntatem fuam, & ponat legqn fuam in medio cordis noftri. Data Rom® xvtj. Kal. Maii, indiâione xn.

LXXVIII. AD WRATISLAÜM BOHEMORUM DUCEM.

Commendat Pragenlem epifeopum de objeâis eri* minibus fatis purgatum fu® ecclefi® reftitutum. Caufas inter ipfum Pragenfem & Moravenfem epifeopum, nec non que inter ipfum ducem cpiicoppm Pragenfem agitabantur, in proxima Synodo ait fe determinaturum.

Gregoriiu epifeopu fervit fervonem Dei VrothUo Bobemarim dici folatem tf tgoftolicMt bemd^itofum.

"CRater tuus Larmirus Pragenfis epifeopus ad J/ apoftolorum limina vemens, confpedui noftro ea qux oportuit fe humilitate prorfentavit, A de objectis fibi quxdam confitens, congruam inde fatisfadionem obtulit: quasdam vero denegavit, & in hunc modum le purgando removit, videlicet, quod ipfe Joannem Moravenfem epifeopum non h,s percuficrit, neque fervientes ejufdem epifcopi de- D capillari, aut barbas eorum abradi prxcbperit , aut occafione fubterfitgiendi fynodum inductas per legatum fuum petierit. Noftr® igitur dileûioni plene reconciliatum, & reftituto fibi omni epifeopali officio ad propriam fedem cum literis noftris A apoftolico cum figillo remifimus, commendantes cum tux nobilitati, ut omni inter vos odio ùı inimica zmulatione fublata, fraterno corde eum diligas, & epifcopalem in eo dignitatem, ficut dignum eft, veneranter inlpicias, & quxeumque juris ecclefi® fibi commifl® funt, vel quolibet modo ad eum jufte pertinent, tam tu ipfe ei concedas, quam omnes qui fub tua poteftate funt fine contradidione fibi reddere facias. De caufa vero qu® inter eum & Moravenfem epifeopum E tamdiu protrafta eft propter illius abfentiam ita ftatuimus, ut in futurafynodo amboepifcopi aut ipfi ad nos veniant, aut tales nuntios mittant , quibus prxfentibus, & caufam ex utraque parte rationabiliter exponentibus, nos fine omni ulterius dilatione puram fuper hac re juftiti® diffinitionem inferre, & contentionem eorum decidere, Deo favente, poffimus: ubi etiam legata tuos intcrefte multum cupimus; quatenus & ipfi tua vice ad indagationem veritatis nos adjuvent, & teftes noftr® definitionis exiftant. Terram vero unde inter epicopos lis eft, Moravenfem epifeopum interim tenere decrevimus. Prater haec fitpra memoratus frater tuus conqueritur fuper te , quod psxpofitura & caftro fanâi Vtnrlai debitam fibi potcftatem & juftitiam penitus auferas. Unde excellentiam tuam paternis affeâibus rogamus & admonemus , ut, ft te injurias ei in hac re irrogare cognofcb, rcfpe&u divini timoris, cui rationem de fa&is tuis indiftriâo judicio redditurus es, gratuita bonitate tua ad juftitiam redeas, & fratri qux fua funt fine omni contrarietate dimittas . Sin vero clamor ejus inter vos fedari nequeat, in prxfato termino futur® fynodi legatos tuos, ve! hac de caufa àd nos tranfmittere non pretermittas, quatenus inquifita & percognita veritate, ex utraque parte quod juftum fuerit valeamus decernere, & aliquando fraterna pace & concordia vos, opitulante Deo, conjungere. Data Rom® decimolcxto Kalendas Maii, indiâione duodecima .

LXXIX. AD ANNONEM COLONIENSEM Ar chiep 1SCOFUM.

Queritur quod nullas ad fe literas poft adeptum pontificatum dederit.

*Gregorim epifeoptu fervis ftrvorttm Dei * jfmOni CMfuerf orcbiepifcopo filitem tf opoftolicom iemtbfiionem.*

Z"XUanta caritate Roman® ecclefi® Cçlonienfis in omnibus obfequendo conjuncta fuerit dignitas vobis collata teftatur. Qu® nimirum caritas adeo in te videtur tepuifb, ut ex eo quo fuceptx adminiftrationis laborem fubivimus, nullas viutationis tu® pneter has nuperrime miflas literas receperimus r eum id nobis vifitationis frequentius impendendum putemus, qui ob recordationem difciplinc, qua tempore anteceflbris noftri in ecclefia Colonienfi enutriti fumus, fpecialem fibi inter exteras occidentales ecdefias dileâionem impendimus, &, ficut adhuc Roman® ecclefi® filii teftantur, tempore beati Leonis pape Trevirenfi epifeopo pro honore ecclefi® veftr®, quod idem beatus Leo ®gre tulit, viribus totis reftitimus . noftris ftudiis debit® dileâionis non exhi- fientes viciffitudinem, merito vos non foluni negligentix, fed quafi promovend® litis arguere poffumus, juxta illud : *qui nm eft meettm, mtoerfifm me eft;* licet hanc litem virga apoftolic® correfuunis, Deo auxiliante, nobis facillimum fit dirimere . Si enim honorem beati Petri, non in totum, fed in partem Coloni®, & non Rom® probaverimus te diligere, tu nos quoque in totum, nequa in partem poteris habere. At fi ex négligente folicitum, & ex tepefeente calidum te amor & reverentia matris tu® fanâ® Romanas fecerit, non in partem, fed in totum communis ptfcatoris noftri gratiam, noftramque dilleâionem fine dubio obtinebis . Data Rom* decimoquarto Kalendas Maii, indiâione duodecima.

LXXX. AD ANICIENSES.

Prccipit ut Stephano eorum epifeopo obediant.

*Grcgoriit epifeopts fervm fervorum Dei jfmcieqfi cUro tf pfp"lo f*litem tf tpoftolicom benedtdiionem.*

QTephanus eleâus vefter ea qua debuit apoft» O neam federn humilitate requiüvit, A miming fuam manui noftr® dando Ce Romane ecclcfia; obediturum promifii, ac per hoc gratiam ejus

quam

n»·»™ antea vifus fuerat perdidifle, recuperavit . Quem quia ecclefiam veftram prudenter- defendif- fe> & fimoniacum Stephanum Ac invaiorem ftudio fuo expulilTe probavimus, regimen totius epifcoparus veftri fibi commifimus, eo tenore, ut quoufque ad nos redeat, de pontificali officio fc non intromittat, fed quemcumque voluerit epifcoporum religioforum patri* veftr*, ea quas ad cmfcopale officium pertinent. facere commoneat. Vos itaque apoftolica audoritate admonemus, ut fibi debinm in omnibus reverentiam exhibeatis , & ad defênfionem ecclefi* veftr* adjptorium veftram fideliter impendatis: quatenus, expulfa fimoniacae haerefis de medio veftram omni conta» gione , legalem pontificem habeatis , Ac puram Chrifto Domino noftro, & beatae Marie genitri- ci ejus , fervitutem Smpendatis . Data Rome decimotertio Kalcndas Maii , indidione duodecima.

anno CHKSTi *.'"■

LXXXI. AD UDONEM TREVIRENSEM Aichiepilcopum.

Ut Virdunenfem epifeopum vice fua increpet de negleda apoftolicc fedis audoritate, cumque monear , ut monafterium fandi Michaelis ad communionem reftituat. Si quid vero fui juris pretendat, in conventu epifeoporum, vel coram iummo pontifice, requirat. Quod fi parere negiigat, ipfe archiepifcopus audoritate propria didunt monafterium ab interdido abfolvat, & epifeopumRomam venire.commoneat,

Grigarüi *epifcepett fervu fervoretne Dei Udoni Trnnre^ji archiepifcopo fainter* & epofloltcet* henediSionetH,*

GOnfrater nofter Theodericus Vudunenfis epifcopus, ut fiepe nobis relatum eft, habitatores loci apud monafterium quoddam fandi Michaelis infra parochiam fuam, adquafdam novas confue<udincs fua virtute Ac potentia fledere Ac. coercere diu conatus eft, videlicet ut cum litaniis* majorem ecclefiam, hoc eft fuam epifeopaiemfedem, fimul congregatis fingulis annis vifitarent . Quod cum illi inuhtatum, ne forte * ad alterius novr exadionis occafionem darent, pati renuerent, divinum ibi officium fieri penitus interdixit. Ex qua re, cum epifeopus apoftolicas jam ante literas reccpilTct, commonitus ut locum abfolveret, Ac nihil inde , nifi quod canonicum Acjuftum foret, exigeret ; verba qu'dem non plene confervat* materi* parum moacfte notavit, fed voluntatem, & cognitam * magiftr* intentionis fententiam omnino neglexit. Unde nec nos quidem de ejus obedieAtia , fi privarim loquimur, multum confidentes, fraternitatem tuam apoftolica audoritate monemus, ut ex noftra Ac tua parte convocatis Ac conjundis tibi fuftraganeis epifeopis, videlicet * Hcrimanno Metenfi, & Popone Tullenfi, praefatum epiiçopum ad colloquium notha vice convoces, indicans fibi nos non aequo animo neglectam ab eo fedis apoftolica reverentiam acccpirfe : ptriterque eum admonemus, ut przdiâo loco communionem facrofanfti & divini minifterii .reddat , & fi quid juftiti* fe confidit habere, conceflb prius eifdem hominibus tanto tranquillitatis tempore, quanto eo violenter adftrinxit, poftea aut in conventu religioforum epifcoporum, aut in praelentia Romani pontificis , quae fui juris «(limat, ordinate requirat. Neque enim ad hoc praelati fumus, ut noftr* commiffc» providentia potenter magis quam juftc trade-

Fart»

/w.··,■

•H«r®,a»o

.Arnus. At fi ille h*c noftra parte procuranda monita adimplere neglexerit, tibi.injungimus, ut apoftolica fultus auaoritate una cum confratribus tuis aptefignatum Jocum ab omn. interdiftione A ex» communicatione abiolvas, & eadem audoritate presbyteris ibidem confiftentibu* ad celebrandum divinum officium roboratis, epifeopum, ut nobis de pertinacia fua, & contemptu noftro refpon.- deat, ex parte beati Petri, & noftra, per illum apoftolica praeceptione commoneas. Has vero literas noftras idcirco aperte fignificari fecimus, ut tam * Viridunenfi quam ceteris epifeopis oftcnfie, commiflae tibi procurationis Acauooritatis certitudinem praebeant . Data Romae fecundo Nonas Maii, indidione duodecima.

αv no CHRISTI

• VUr»>c>0

LXXXII. AD UNIVERSOS CHRISTIANOS.

Excommunicator denuntiat omnes qui detinent bona * Augenfts monafterii collata ab Alberto funoniaço,

Crigpriiu Oifnibia etd qntt litière ifte pervenerint, Acc.

* A«|Mk(t

4a<« q«l III- fr- acBiora- l«r Coatta·- ti«aln *tf.*

/■Xtjamquam ad propulfandas omnium ecclefiarum Ac venerabilium locorum injurias , en debito officii noftri , Ac univerfali providentia , quam per beatum Petrum apoftolorum principem indigni fufeipinuu', folicite nobis invigilandum Ac elaborandum effe nofcamus ; his tamen Jocis apoftolicc auâoritatis opem Ac fcutum impenfius circumferre dupliciter quodammodo compellimur, qu* Ac in generali fanfte Romans *ceded»* membrorum continentia csteris cocquantur, Ac fingularis patrocinii privilegia prs ceteris fortiuntur. £ quibus quoniam Augenlc mqnafterium huic fiukb* Ac apoftohes (edi quadam pr ncipali At individua cohcret linea , de difpetftooc boooram ejus valde dolentes, quid dominus Ac anteceftor nefter Alexander, venerand* memori* papa inde decrevit recolere Ac fententiam noftre confirmationis in idipfum omnibus, ad quos hujus epiftoie noftr* notitia pervenire poterit, deftinavimus indicare. Poftquam paedidus dominus nofter papa Robertum fimoniacum, Ac invaforem ejuidem monafterii, nullis admonitionibus, nulliique minis.ad hoc flederc potuit, ut vel abbatiam dimitteret, aut pro reddenda ratione fui introitus apoftolico fe confpedui prefentaret, cognita veritate, quod reiida alia abbatia ad hanc pretio anhelaflct, fynodali judicio eum anathematis jaculo , nifi refipifeeret, percudit, & fub eadem cenfura omnibus accepta ab eo beneficia ad prrfatum coenobium pertinentia penitus interdixit, cundaquc abeo difpofita apoftolica pre cepttone caflavit, atque h*c eadem per epiftolam epifeopo Conftantienn publice predicanda, & per epifeopatum fuum divulganda mandavit . Itaque, miferante Deo, fadum eft, ut ille ab infana occupatione abbati* defifteret, fed non ut fautores ejus, contra Deum & juftitiam , accepta ab eo monafterii bona relinquerent. Quapropter quoniam illa principali Ac heretics pefte depulfa cariffimum fandi Petri filium Ecardum ex ipfa congregatione a confratribus eledum, & a nobis diligenter examinatum , abbatem ibi , audore Deo, confecravimus, cupientes ut monafterium poft longas & multas tribulationes -jam ad quietem Ac monaftic* religionis cultum redeat, hmili modo omnibus qui a f*pe fato Roberto pro defendenda ejus nequitia, aut exhibenda fibi fidelitate , bona abbati* in beneficia adepti fittu,

fub

fub anathematisdiftriftiwie & animadvcrfioM interdicimus. Nam cur., ille talium inftituQpnum auctor & diftributor in loco ad quem hzretico afpiraverat permanere non potuit ; quibus legibus, aut quo jure illi fibimet. vendicabunt, quod facrilega conventione ceperunt ? Unde etiam omnibus Chrifti fidelibus, qui hzc cognoverint, apoftolica audoritate pnccipimus , ut eos in milia penitus Chriftianz communionis participatione recipiant, dum iniquitatis & mottis fuz pretium diabolica aviditate.de temeritate poftklent. Data Roinz oftavo Idus Maii, indidione duodecima.

LXXXIII. AD ALPHONSUM REGEM Castell λ,

Commendat epifeopum Paulum, quem ftudiofum erga fecem apofloiicam cognoverat. Monet regem ut antiquam ejus epifeopatus fedem reparare velit.

*Gregarim epifeopm fervui fervorum Dei * jUpbonfo Hifpava, & epifeopii regni dims , faiutem & apofloiicam benediHumem.*

Otum vobis efte volumus, hunc frattem noftrum & epifeopum Paulum , cognomento Monio , ad ^poftolorum limina , & noftram prrfentiam venifle , & poft redditam rationem earum rerum , quibus eum appellavimus , ficut dignum erat* in noftram communionem & dileftionem receptum fuifle. Romanum ordinem in divinis officiis, ficut exteri Htipani epifeopi qtu fynodo interfuerunt, fe celebraturum, & ut melius poterit obfervaturum promiût. De extero, quoniam ad periens omnia quz fecum habuimus pleniter expedire determinare non potuimus', ad futuram fynodum eum ad no· iterum reverti przcepimus , & fuper hac re ab ipfo prompts obedientis fponfionem accepimus. Quapropter remittentes eum cum litteris noiftris caritati veftrr commendamus, quatenus & vos una nobifeum cum diligatis , & fecum atque inter vos vinculo pacis Chrifti, m quo per ipfum ad fidem uniti, & in fortem hereditatis gloris Dei elefti eftis, conjuncti firmiter perfiftatis. Te vero regem ut dilectiflimum filium rogamus & admonemus , ut confiderans, & ante mentis oculos ponens quam in drftrifto judicio de commifta tibi adminiftratione rationem redditurus es, regni tui gubernacula in tenenda equitate exornare ftudeas , & huic epifeopo antiquam fui epifeopatus ledexn reparare ac ftabilire cum Dei adjutorio modis omnibus infiftas. Deus autem omnipotens ad omnia quz fibi beneplacita funt cor tuum dirigat, & ea te in prrfenti vita promereri faciat , unde poftmodum fempiterna retribuat. Data Romae feptirrio Idus Maii, indidione duodecima

LXXXIV. AD HERIMANNUM EPISCOPUM BAMBERGENSEM.

Significat fe commififtc vices fuas epifeopo Metenfi in caufa ipfius epifeopi Bambergenlis · Monet ut ei pareat , & quae reda funt agat.

Gregorim epifeoput fervxs fervorum Dei ' Ilerimam» tiambergerf epifeopo, faintem & apofloiicam benediitimem.

Ariftimus confrater nofter Herimannus Metenfis epifeopus, nobilcum per dies aliquot commoratus, multum nos pro te rogavit , multalque & intimas pro caufa tua fuppUcatiooes effudit, reterens nobis de te nomm \ quibus in fpem tuz corredionis non parva cordi noftro eft oborta laetitia. Quapropter coofdrum , quod ad falutem tuz&animz noftrz, quodque ad utilitatem ecclefue, cui przes, aptiflimum nobis vifiim eft, in expeoentia fraternitatis lue pofuimus, injungentes & committentes fibi, ut apoftolica fultus audoritate vicem noliram in caufa tua explere debeat , ii modo ad obediendum his , que quafi ore noftro tibi propofuerit, te paratum inveniat. In cujus prudentia , quoniam ab bene monendum te promptam & fufficientcm voluntatem clic non dubitamus, nos quidem e multis hoc fraternitati tuz folicite attendendum & penfandum fcribiinus, quod ad finem vitz quotidie appropinquas , & extremum diem, quem tamen nefeis quam cito veniat , certus expedas. Ideqque, frater, debita foiicitudine te admonemus, ut horrendum examen & inevitabile judicium diftridi judicis ante oculos ponas, & faciem illius ea confcientiz tuz confeiuone & operum converfationc.przoccupare feftines, quatenus in confpcûu divinz przfentir, cujus oculis omnia nuda & aperta fiant, non te culparum timor, & verecundia deprimat, fed Izta recipienda pro bonis adibus retributionis fiducia manifcltuin & imperterritum reddat. Data in expeditione ad montem Ciminii , fecundo Idus Junii , indidione duodecima

LXXXV. AD AGNETEM IMPERATRICEM.

Gratias agit quod ecclefue concordic confulat, & Henricum regem eeelefix communioni reftituendum curet . Hortatur ut perfiftat. Se pro Chrifti ecclefia valde laborare fignificat, caque in re Beatricem & Mathildcm multo fibi efte adjumento.

Gregoriut epifeopnt fervus fervorum Dei Agufi Cbrifliani flima imperatrici falutem ÎT apofloiicam OenediHioium.

Audemus & cxultamus in domino, quod lumen veftrz operationis ad nos ufque rcfplenduii, & fiudus veftrae fatigationis , etfi non ad vota veftra plene cumulatus, Deo tamen ad laudem & gloriam, nobis ad iztitiam, vobis ad coronam perfedz renumerationis excrevit. Neque enim noftra fpes ideo coarftar. aut fubmitti debet, fi defiderium veftrz fanditatis facultatem intentionis cxplendz non habuit ; quoniam apud Deum perficit omnia, qui voluntatem gerens integram , quantum potuit operari non défait. Scimus equidem quod pro pace & concordia univerfalis ecclefue multum laboratis, & omnia quz pontificatum & impeiium glutino caritatis adftringere valeant, amplius quain dici poftit concupifcitis , & indeïefta foiicitudine quzritis . Quorum 'quidem, quod maximum eft, & unitati diledionis conjunittifimiun, jam peregiftis, videlicet filium veftrum Henricum regem communioni ecclefiz reftitui, fimulque regnum ejus a communi periculo liberari: quoniam illo extra communionem pofito, nos quidem timor divinz ultionis fecum convenire prohibuit : fubditos vero fibi quotidie ejus przfentia quafi neceftitas qiurdam in culpa ligavit. Ad extera vero quz leviora funt," licet " paupertatem veftram promptam efte non dubitemus, per fiduciam tamen, quam jn Chrifto habe-

anno C* ^ST* ' ** -----------habemus, glorum veftram ut jugiter tam fandis A ftudiis inflet, propter revelationem gaudii veftri quodammodo exhortari impellimus, fcribemas vobis, & fub omni certitudine notificantes pnrfato filio veftro veftra confilia velfraque multum merita profuKÎe, & quam mifcriconiiter eum divina iripidat dementia, veftram adhuc beatitudinem cum gratulatione vifuram eflè. Hoc autem unde vel qualiter nobis compertum fit, cum veftram , miferante Deo , prrfentiam viderimus, patenter indicabimus. De cattero fciat eminentia veftra, nos his temporibus pro caufa beati Pfctri apofto|prum. principis in labore non parvo pofitos, fit veftram in omnibus Beatricem, nec non & communem filiam noftram Mathiidim diu no&uque in noftro multum adjutorio dejudarc, ut- B vote vos fequentes, vos ficut dominam & magiftram ducipulac fideliter imitantes. Per vos itaque novum exemplum antiquae laetitiae, per vos, inquam, illae mulieres olim quaerentes dominum in monumento, fiepe nobis ad memoriam redeunt. Nam ficut ift* pr* eundis difcipulis ad lepulcrum dominé miro caritatis ardore venerunt , ita vos ecclcfiam Oirifti , quafi in fepulcro affliâio*his pofuam, pm multis, imino pene pre omnibus terrarum principibus, pio amore vilitatis, & ut ad ftatum libertatis fuc refingat, totis viribus annitentes, quafi angelicis inftruata refponfis aeteros ad funragium laborantia ecclefi- provocatis. Unde & revelationem fupeme glori- , & •tenue vir-, qur eft in Chrifto Jefu , non du- G bie expeftabiris , & confortes mulierum illarum prxfcntiam fitlvatoris noftri inter angelorum agmina pace perpetua fruentes, ipfo * proteflante in- venietis . (φo<1 autem de nlia veftra Mathftdi nos rogatis , gratanter accepimus, collaudantes fanâitatem veftram, quod tanta vobis de falute illius curaeft: qu- quidem in vos omni defidetio & fidelitatis aflêâu cor & animam fuam eftundit, gloriam veftram quali gaudia proris falutis expolcit. Ac nos quidem pro ea libenter oramus: & licet orationes noftras noftra Deo parum commendent merita , fuflragante tamen pietate Petri, cujus fervi fumus, eas in confpeftu domini non omnino vacuas efle confidimus. Veftram igitur commendationem digna veneratione fulcipientes, iti-D dem vos, ut illius & noftri memoriam in vcftris rogamus orationibus faciatis , 6c mutuis nos apud Deum juvemus intcrceftionibus quatenus hic in Chrifto connexa caritas unam & communem nobis in regno pattis noftri, ipfo prrllantc, iedem pariat & Istitiam. Dara in expeditione ad lan- £*urn * I'la**a'›unt decimofcptimo Kalendas Julii, indiAione duodecima.

f. » M·ύ·.

• FA···»·

In hoc primo anno pontificatu* fui. ipfe dominu* Giegoruii papa con(bru>t & conTecravit archiepilcopoa A cpifccp.,· per diveria loca . In Sardinia provincia Jacubum archifpfeopum Calant anum , Conliannnum aicbiepifcopum Vuirentem; *uibut pallia cum privilegio dedit. Crunoni epifcopo Veronenft pallium cum privilegio , Bt Nicbo concelTit in epilcopuni cOnfecravn . hem in maichia Fitmana Iralmundum Valveniem , Temonem Teatmum, Leonem «pilcopum an Campania Aqumenlem , Hugonem in Burgundia Dienlem , Landencum nem in Rurpurr dia Matilronenfem, Guilielmum in Maritima Malia«ui». Celebravit Rome iynodum, in qua inter camera ,u *' ik· lunt · eacomneunitavit atque anathematizavit « Rubertum Guifcardiun ducetn Apuli· & Calabris atque Sicilis . cum omnibus fautonbu* fui* SUOU^UC telipifcCrtt .

E. ψΓo r< (>'<<> Glc- (oml VII pall »p·ἰf r i * Uo Ofti'tiv ti. bb i' .hio.Ki ' Calliarali· < .,· «4- .-- * .- O"» Fl 6.g..a.

*ano CHUrtl

LIBER SECUNDUS REGISTRI

Gr g g o r u papa VII.

Aims *dtntiiùat t/tetmuiefue Millefi** fiifttitgtf** ·q*[redacted]*,..ùuiiffitne* 1 d«ed«rMM.

* IMO <«·'

I. AD EPISCOPOS ET ABBATES Britannic.

Pnecipit ad fynodum veniant, & inceftam · copulationem lubdLitis fuis prohibeant.

Çrtgtriitr efifrvftn frrvttt ferverne Dei tauverjie tpifif·· & BritMuut , [ditent ' d* aprTâb.cA.:...*bendiUtoMin*

SUfccpti nos officii «lira compellit omnium ecclelïarum lolicirudinem gerere » & ut fidei documenta, ac fient fcripnira tegulas refte teneant , vigilanti circumfpêâione perquirere , ac docere. Quoniam igitur inter voi fandorum patrum decreta & ecckftaftiae religionis- ftatum non ea qua oportet, aut obfervari diligentia, aut ftt> dio traAari inteliigimus , per eam quam beato Petro apoftolorum principi debetis obedientiam vos invitamus t & noftra apoftolica sudoritate monemus, ut ad fynodutn , quam in fecundi hebdomada quadragefim·, Eleo auftore, in apo» ftoiicg fcic celebrare deftinavimus, omni penitus fiâiria occafiooe remota, conveniatis; quatenus, adjuvante Deo, una vobifeum, & cum alia frequentia veftri ordinis: que noftrc dilpenlationis & Chriftianx religionis ordo requirit, perfpicaci Audio adinvenire & exequi valeamus . Videtis enim quod in maligno jam totus mundus eft pofitus, & communis hoftra mater ecclefia tantg ardentius contra antiquum hoftem nos invitat furgere ; quanto haec tempora plura adverfum nos diabolic· fraudis arma demonftrant & bella prorupifle. Interim vero hoc prccipue ftudium habetote, ut quod de incefta copulatione per litteras noftras hominibus terne vcftrc mandavimus, epifcopis dico, unuiquilque in fua parochia fubditos fuos fcdula prcdicatione commoneatis, miooies ad emendationem tanti criminis canonica vos ipfi diftri&ione coercentes . De majoribus vero qui corrigantur , quive in obftinatione permaneant , tempore prxlibati concilii certa nobis relatione' nuntiantes: quatenus & obedientes apoftolica mitfionc a culpa folvantur, & rebelles fynodali judicio, anathematis continuo vinculis innodentur. Data Laurenti quinto Kalendas Septembris, indiâione * duodecima.

II. AD ISEMBERTUM PICTAVENSEM cniicopum.

rll 2,C,S£X ♦·(Cliui··

E Arguit de contemptu apoftolicx fedis, & de injuriis in apollolicos legatos illatis, mandar ut coram fe comparcat : interim eos , quorutn minifleno ad hxc ufus eft , excommunicator declarat.

*Credoriкı epfcvpw fervut frrvontm Dei Ifem!*r/o Piitewffi epijcopa.*

GUm de te & faâû tuta cogitare incipimus, de tam immoderata prxlumptionis tuc au dacia nequaquam fatis admirari poiTumus, quoniam ficut boni ad incrementa bonotum operum fideli

ANNO CH·«П ,fideli defiderio nituntur afccnJere, ita tu, flt. heu, ampliori cupiditate petquifita, malefaciendi ftudia culpis tuis cumulum iniquitatis indefincnter anhelas adjicere. LnterdiAus enim a legatis apoftolicc fedis, officium epifcopaie ufiirpare pnefutnpfifti, inobedientte crimen I- contemptum apoftolice auftoritatis incurrere non erubuifti. Pbftea vero fle eodem legato noftro Amato epifcopo * Eliorenfi, fle magiftro tuO videlicet Gozelino archiepifcopo Burdigalenfi: una cum caneris religiofu viris, pro faciendo divortio Guilielmi Pidavenfu comitis fle propinque ime, quam pro uxore tenebat, his, inquam, tub apoftolica obedientia pro negotio tam gravi, tam Chriftiaiue religioni neccffario congregatis, conventum illorum per milites tuos nefarie perrurbafti: quippe qui perruptis motufterii clauftris fle foribus m conieffum irruentes, archiepifcopum fle legatum noffrum multa turpitudine dehoneftaverunt: reliquos vero minis, conviciis, ac verberibus, multlique contumeliis afflixerunt: unde apoftoiica tibi auctoritate praecipimus, ut ante feftivitatem fandi Andre» praefentiam tuam fuper his refpoofurus noftro confpeâui exhibere nullatenus pr·termittas. Quod fi aliqua, nifi forte neceflaria fle inevitabili occafione te fubtraxeris, ab omni etiam facerdotaii officio te privatum, fle facr* «.ommunionis participatione (equeftratum efle noveris. Eos vero per quos tantum facinus eftêcifti, tam laicos quam clericos, a corpore flt fangume domini, fle omni divino officio, ufquedum tu ad fatisfadionem venias, apoftoiica auAoritavt repellimus, & ribt fub periculo ordinis tui, ut omnitxis hoc fine inora notifiées praecipiendo mandamus .1 Data Tiburi quarto Idus Septembris, indidione incipiente dccimatcrtia.

III. AD GUILIELMUM PICTAVENSEM comitem.

Commendat eum, quod dimiferit confanguineam quam in uxorem acceperat. Jubet ne eam fecum habitare permittat. Significat fe Romam Ifembertum Pittavenfem epifcopum evocafle. Poilremo ejus obfervantiam erga apoftolicam fedem laudat.

Gregari! epijcop*! ferv*) fervorum Dei G*ilielma Piffavert/i comiti fjlmern & apoftolicam bemdifliauem.*

OMnipotenti Deo laudes & gratias referimus, qui Cordis veftri interiora penetrans ad amorem & timorem iuum vos inclinavit, fit ad obedientiam mandatorum fuorum, fuperato carnis defiderio, confirmavit. Scimus equidem quoniam quod in przfenti vita * nobis dulciftimum fuit, exigente juftitia, reliquifti, dum pro reverentia Chriftianse religionis ab uxore veftra, quoniam propinqua confanguinitatc vobis eft, vos feparare confenfiftis. Verum quanto graviori certamine libidinem animi veftri viciftis, fle ad legem Dei diftri&ius vos humiliaftis, tanto fubl^aiorem gloriam infinita remuneratione vobis paratam efle procul dubio fperare debetis. Quapropter fle nobis multo uberior laetitia crefcit, quoniam in hac corrediooe veftra certa fpes vcftr* falutis intelligitur, fle ea quae femper in domo veftra fuit, miferanto Deo, gcdtrofitas confervebitur. Ex hoc cn'm nobilitas generis valde corrumpitur, cum proles non de legitima conjugii permixtione genecatur. Atque eo minus eminentia veftra, quod tam acriter vobis inliitunus, mirari debet, qu» Romana ecclefia, qiNB domum vtftram, vos, totamque profapiam veftram, fingulari fle egregia femper caritate dilexit, in tanto vos jacere periculo pati non potuit. Cquerum quod do* mi illam in veftra poteftatc ufque ad futuram fynodum morari cupitu, licet foror veftra, quam ut matrem diligimus, inde nos interpellaverit, confentire non audemus; (cientes diabolicam fraudem hominibus maxime verita repertis occafionibus pnecipua calliditate fuggerere Proinde ita eam a veftra vicinitate penitus removeri fle elongari facite, ut veftra correfoo, fle oblata Deo reverentia, omnibus fit in exemplum, fle fkhitem veftram nulla valeat diabolus fagacitaM turbare. De onero icitote PiAavenfem Ifembertum epifcopum, nifi ante feftivitatem fanfti Andre* ad nos de pcsrfumptiooe fua rationem redditurus veniat, ab omni epifeopali fle (accrdotali officio, fll ipfa facne communionis participatione efle privatum. Quod autem ad fcrvitium fimfti Petri promptam vos habere voluntatem mandaftis, gratanter accepimus, fed determinate vobis aliquid de expeditione feribere ad pnefem non fiitis difcretum fore previdimus: quoniam rumor eft io tranfina, rinis partibus, Chriftianos, miferante Deo Paganorum longe propulfidG: ferocitatem, fle nos de reliquo quid aaun fimus, adhuc divine providenti* confilium expeâamus. Vobis tamen flt de bona voluntate plena apud Deum renumeratio eft repofita, nobis autem, fi necefle fuerit, in vero promiffis*, ficut in diledo fratre fle filio certa femper exiftit fiducia. Data Tiburi quarto Idus Septembris, indferione dccimatcrtia.

IV. ad GOZELINUM ARCH1EPISC0PUM Burdigalcnfcm.

Monet ut Romam veniat, vel alium mittat, qui Ifembertum epifcopum ad fe vocatum pnefentem accufet de injuriis quas ab illo fc pafliun per litteras queftus eft, & Ifembertum, nifi ad fe venerit, ficut praeceperat, excommunication una cum criminis confortibus denuntiet.

Gregarius epijcop> fennu fervantm Dei Gauliiea Btttjigalenli arcUepiJctpa [abrttm Ô" apoftolicam inedtffiateni.*

SIcut in litteris tuis intelleximus, Ifembcrtus PiAavenfis epifcopus magnas Deo omniparenti & beato Petro ubique magiftro fuo injurias irrogavit, fefequc nobis adverfarium, impugnatoran juftitME, hoftem fanAz ecclefi*, patenter oftentavi: Num igitur Quoniam ad vindifltam malefaAorum ejus non naître tantum^fed & tua opus eft vigilantia, fraternitatem 'tuam multum admonemus, ut nulla te occafio in hac caufa tepidum vel'aliquo modo negligentem reddat, fed fi eum ad nos venturum cognoveris, tuipfc, fi queas, ad apoftolorum limina fatigationis curfiim non refugus. Qffed fi tuae minue ferre poterunt occupationes, tales perfossas, |>m ex mx parte, quam eorum qui eadem nobis que & tu de praefato epifeopo per litteras notificaverunt, ad nos dirigi non defines procurare, qui veritatem rei irrefragabili aflertione pnefente Epifeopo approbare valeant. Verum haec non ut fuper his que a te nobis fignificata funt dubitemus hoc ordine tranfigenda requirimus, fed ut patrum noftrorum ftatuta fervantes omnia & rationabiliter difeutiamus, & auftorabih judicio ,, Deo favcnte, concludamus. Novit enim prudentia tua, quod perfianis abfcntibus acodatfanem per (cripta

cano·

ANNO CHItSTI

canonica non probet audoritas, hec abfque par-A tium diicepcatraoe percognita , in examinatione recipiat caulas. Qupropter (spe fatum epileopum ad apoftol•cam audientiam fiib tali diftrifriooe per cpiftolam noftram vocavimus, ut nifi prufirnuam nam anre feftivitatem fandi Andreas noftro confpeftm exhibuerit, omni epifeopali & facerdotali privatus officio, etiam facre commi». niants fit participatione fedufus. Si ergo pertinaci induratus contumacia circa pnelibatum terminum noftre prefenti* fe fubtraxerit, prolatam in cum fentenciam divulgata pnedicatione denuntia, & ficut inimici Dei omnibus modis nequitiam fit eju, confundere non defiftas . Eos quoque quos ipfe ad tantum facinus perturbandi conventum veftrum applicuit , tam laicos quam B clericos, quoufque ad fatisfaâionem veniant, a corpore & fimpiine domini, & ab omni div no officio apoftolica anftoritate repulfos efle fcias. Qaod fi epifeopus, ficut in litteris noftris diftrifte commonitus eft, omnibus indicare neglexerit, tu palam illis facere nullatenus praetermittas. Data Tiburi quarto Idus Septembris, iodiftione decinuftertia.

V. ÀD EPISCOPOS FRANCORUM

Regni Franci* calamitates, A regis nefanda (celera narrat. Increpat eptfcopos de eorum contra hujufinodi (celera taciturnitate. Mandat ur regi refiftant; qui fi obtemperare noluerit. to* C tum regnum Interdlcl jubet : A 0 Ille perfeveraverit, de ejus occupatione eripi. Epiicopis vero, nifi ei reftiterint, depolitionis prenant minatur. Mandat ureterea Lanxelinum quemdam moneri, ut ilWum dimittat peregrinum Roma revertentem ab eo captum.

Hadbeia

Grégorien epifeopot fervtet ferveret Dei Mmoff* AArerqlf, * Ricberio Senonerf, Rkbordo Bituriceufi Arcbiepifcopir , & Adroldo epifeopo Cornotertfi , eetterifett epifeopie fronti* , fobttet» tf opoflolicoao bnedi&xmeHt.*

T Onga 'am temporum curricula tranfafta funt, A-4 « quo regnum Francis, olim famofum acD potentiflimum, a rtatu gloriae fus cepit mfleâi, & fuccrefcentibus malis moribus, plerifque virtutum infignibus denudari. Verum his temporibus & culmen honoris , & tota facies decoris ejus collapfii videtur, cum ncgle&is legibus, omnique conculcata juftitia , quidquid foedum , crudele, miferandum, intolerandutnque eft, ibi & impune agitur , & adepta licentia jam in confiietudine habetur. Ante aliquot annos,- poftquam tepente inter vos regia potcftate, nullis legibus, nulloque imperio, injuri* prohibit* font, vel punite, inimici inter le quodam communi jure gentium, quifque pro viribus conflixerunt , ad vindicandas injurias fixas arma copiafque paraverunt. Quibus permotionibus etfi plerumque in patria cedes, in-E cendia, & alia que bellum fert oxorta fint, dolendum quidem id fuit, fed non tantopere admirandum · Nunc autem omnes malitia quaG quodam peftilenti* morbo repleri, horrenda & multum execranda facinora multotiens nemine impellente committunt : nihil humani, nihilque di* vini attendunt : perjuria , facrilegia, incertum perpetrare» fefe invicem tradere pro nihilo ducunt, &, quod nulquam terrarum eft, cives, propinqui, fratres etiam alii alios propter cupiditatem capiunt , & omnia bona eorum ab illis extorquentes, vitam in extrema miferia finire faciunt.

Peregrinos ad apoftolorum limina euntes &. r»— deuntes, uti cuique opportunum fit, capientes in carceres trudant, & acrioribus quam Paganus aliquis eos tormentis afficientes, fispe ab iliis plufquam habeant pro redemptione exigunt (piarum rerum rex vefter , qui non rex fed tyrannus dicendus eft, fuadente diabolo, caput & caufa eft, qui omnem aetatem fuam flagitiis & facinoribus polluit, & fufeepta regni gubernacula mifer fit infelix inutiliter gerens, fiibjeûum fibi populum non folum nimis foluto ad fcetera imperio relaxavit , fed ad omnia. que dici & agi nefas eft» operum & (ludiorum (uorum exemple incitavit. Nec fatis vüum eft ci dii ra adulteriis , in rapinis netandifiimis, in perjuriis, fit in multimoda fraude, unde fiepe eum redarguimus, iram Dei meruifle; quin etiam mercatoribus , qui de multis terrarum panibus ad forum quoddam in Francia nuper convenerant, quod antehac regem faftum fuiffe nec in fabulis refertur, more praodonis infinitam pecuniam abftulit, & qui legum & juftitie delenior efle debuit, is potiflimum depredator extitit ; nimirum id agens, ut mala fua non jam infra terminos regni quod occupat comprehendantur, fed ad fuam, credo, confufionem extendantur . Quod quia judicium fupemi judicis effugere nullatenus credendum eft, rogamus vos, & ex vera caritate monemus, ut caveatis vobis, ne prophetica fuper vos malediftio veniat, qua dicitur : Afelrdttfar feaw yati *pro· bibit fium* A *fantiw*: hoc eft, ficut ipfi bene mtelligitis, qui verbum predicationis a carnalium hominum retinet increpatione. Vos etenim fratres etiam in culpa eftis, qui dum perditiflimis faftis ejus facerdotali vigore non refiftitis, procul dubio nequitiam illius confentiendo fovetis. Pro inde, quod inviti ac gementes dicimus, multum timemus, ut non paftorum , fed mercenariorum fententiam accipientes , qui videntes lupum (ub oculis veftris gregem dominicum lacerantem , fugitis, dum quart canes non valentes latrare (ub filentio vos abfeonditis. Atque equidem eo magis de veftro periculo metuimus , quanto nullas vobis in futuro examine excufandi rationes fuppetere cognofcimus: dummodo non alias veftre taciturnitatis caulas, nifi aut coofcienriam, fi veftro, quod non credimus, inftinâu tot mala perpetrat, aut negligentiam, fi de ejus perditione parum curatts, deprehendere poflumus Qu* utraque quam fint fugienda, maxime m officio vobis commiflc difpenfationis, vofipfi perpenditis, qui debitam paftoralis ^cure folicitudinem non ignoratis. Nam fi profiibere eum a deliftis , contra jus & reverentiam promifle fibi fidelitatis efle putatis, longe vos fallit opinio: quoniam hoc omni ratione confirmare poflumus , multo fideliorem eflê, qui alium de naufragio anime fus vel invitum retrahit, quam qui in peccatorum gurgite nocivo confenfu eum deperire permittit. De timore vero vanum eft dicere ; quoniam vobis ad defendendam juftitiam conjunftis & confiantes ac. cinftts tanta virtus foret, ut & illum fideli correâione fine omni veftro periculo a confiieta malefaciendi libidine polletis avertere, & veltras pariter animas liberare : quanquam etfi timor ac periculum mortis immineret, vos tamen a libertate veftri faccrdoralis officii defiilere non oporteret. Unde rogamus vos, & apoftolica auctoritate monemus, ut in unum congregati patrie, famae veftre, atque faluti confidatis, fit communi confilio ac conjunâitlimis animis regem alloquentes, de fua eum & regni confufionc atque periculo conimoDcatis, & quam criminoia fint ejus fréta

anno christi ""* atque conidia in faciem ei oftendentes , omni A exhortatione eum fle&ere Audeatis; quatenus rapinam fuprafcriptis negotiatoribus faaam emendet; quz nifi reddita fuerit, (ficut vofipfi feitis) infinitam difcordiajn Ac inimicitias inter multos pariet. De cetero delida fua corrigat, &, relidis juventutis fur moribus , attritam regni fui dignitatem & gloriam tenendo juftitiam reparare incipiat : & ut czteroa ad ea qux reda funt coercere valeat, ipfe primum que funt iniqua relinquat, Qpod fi vos audire noluerit, & abjedo timore Dei contra regium decus, contra fuam Ac populi falutem, in duritia cordis fui perftiterit , apoftolicz animadverfionis gladium nequaquam eum diutius eflugere pofle quafi ex ore noftro fibi noificate. Propter'quod Ac vos apoftoli- B ca audoritate commoniti atque conftridi, matrem veftram fandam Romanam & apoftolicam ecclefiam debita fide & obedientia imitemini, & ab ejus vos obfequio atque communione penitus feparantes , per univerfam Franciam omne divinum officium publice celebrari interdicite. Quod fi nec hujufinodi diftridione voluerit refipifeere, nulli clam aut dubium eflê volumus, quin modis omnibus regnum Francis de ejus occupatione, adjuvante Deo, tenternus eripere. Sane u in hoc P :»« tanto tamque neceffario negotio tepidos vos co- "f"" gnoverimus, m>n jam amplius dubitantes, quin Ivpl veftra fiducia fultus incorrigibili perduret, vofipfos ficut focios & complices fcelerum ejus, epifeopa- li privatos officio pari vindiftz jaculo feriemus. C Teftis entm nobis eft Deus, & propria confcienlia, quod hzc neque precibus neque pretio alicujus ducti dicimus, nec in animum induximus; fed iulo dolore tadi intrinfecus, quod tam nobile regnum , & tam infinitus populorum numerus unius Erditiihmi hominis culpa depereat, tacendo difnulare nec poftiimus nec debemus . Memores igitur illius divinz didi fapientic: *Q*i timet hominem, cito corruet, & ψv» fpernt in domino fnblevobitnr:* ita agite , ita vos habetote , ut quam fit vobis libera mens & lingua oftendatis; nec timentes hominem infirmitatis veftrz ruinam patiamini, fed confortati in domino, & in potentia virtutis ejus, ficut ftrenui milites Chrifti, ad celfituuinem przfentis & futurz gloriz fublevemi- D ni . Prztérea multum rogamus & admonemus dikcbonem veftram, quatenus Lanzelinum Belvaccntem mibtem convenientes, ut Folcerium Carnotenfem fidelem noilrum, quem ab apoftolorum Liminibus revertentem cepit, nihil de bonis ejus retinens, illxfum dimittat, ex parte beati Petri, & noftra apoftolica audoritate commoneatis. Qyod fi facere contempler it , ipiritualibus & fzcularibus armis cum iniequi & urgere non prius deiifiat's, quam relido fandi Petri peregrino etiamfi Ïiuûi pro redemptione illius accepit, aut pepigit, imul reddere aut refutare cogatis. Data Tiburi quarto Idus Septembris , indictione decimatertia.

VI. AD GEBOARDUM PRAGENSEM cpilcopum.

Arguit de contempta audoritate apoftolicz fedis, de mentita tide , de fraudulenta occupatione rerum epifcopi Moravenfis ; quas reftitui jubet, & eum Romam cum dido epifeopo ad definiendam esufam venire ; de mendaciis contra ducem Bohemiz tibi fuggeftis: demum de excommunicatione in homines ejufdem ducis abfque legali judicio lata .

*Gregerins epifeopet fervet fervenae Dei * GeieerJe Pregeti/i epifeopo i* favd ara *eeereter, foletem* *t/ npoftolicnee kenedi&ionene.*

ANNO CHAISTI M i·pт· UK "" ı.M·<· μ. *"" *&·

VEnientem te hoc aeno apoftolicam fedem, £ apoftolica utentes manfixtudine, multo benignius , multoque mitius quam £aâa tua mererenrur , te fufeepimus atque tra&avimus : fed tu more tuo malum pro bono reddens , contempta noftra caritate , & apoftolica audoritate contra interdidum noftnun de bonis Ac rebus, unde inter te *tL* Joannem epifeopum Moravenfrm lis eft, te intromittere aufiis a: Ac (quod valde nobis moleftum eft) noftra conceflione t< id fecifle mentitus es. Nos equidem meminimus fic decreville, ut epifeopus Moravenfis terram, Ac alia de " * " quibus inter vos difeordia erat, ufque ad foturam Synodum cum omni pace Ac quiete tenere deberet. Hoc in litteris noftris fratri tuo duci expreffe fignificavimus. Hoc tu ut nullatenus impedires , in manum noftram promittendo firmafti: fed ut verbum inde mutaremus, hoc, cum multum inftares, neque precibus neque pretio impetrarepotuifti. Porro in noviflimis, quafi quafdam novas querelas fuper fratre tuo Wratislao duce quod fraudulenter concludantur, fed orbem terrarum ad difeordiam multarum gentium Ac te feciffe nunc cognovimus; afferens videlicet de quodam caftro fandi Venzlai Ac de prrpofitura juftitiam tuam tibi contradicere. Hoc tantum e&cifli, ut eum in épiftola noftra moncrenw , quatenus fi f« injuriam tibi feciffe cognofceret, pro noftro, immo amore Dei, quod zquum effer, inde faceret. Hac igitur occafione Ac de nobis mendacium finxifti, Ac noftra decreta fubvcrtifti. Sed , quzfo, non erubeicis, aut; non times, quod pro talibus caufis non folum ordinis tui periculum tibi imminet, .fed ex fraterno odio nec Chriftianitatis quidem in te fufeepta gratia manet? Przcipimus ergo tibi ex parte beati Petri, & noftra apoftolica audoritate, ut caftrum quod tam fraudulenter cepifti, Ac alia omnia quz in lite funt, przfato Moravenfi epifeopo reddas, Ac tu ad diffiniendam caufam (ficut ftatutum eft) aut ipfe Romam venias, aut idoneos legatos mittas: atque hoc ita tempeftive Moravenfi epifeopo notifiées , quatenus & ipfe pariter fe,. vel legatos fuos ad iter przparare valeat. Przterea, ficut nobis relatum eft, pacem quz inter te Ac fratrem tuum ducem convenit, multis modis perturbare non definis, przcipue cum fuos abfque canonica culpa Ac legJi judicio excommunicas. Qnod quidem tibi maxime periculofum eft : quoniam, ficut beatus Gregorius dicit , qui infontes ligat, fibi ipfi poteftatem ligandi atque fblvendi corrumpit. Unde tc admonemus, ut anathematis gladium nunquam fubito neque temere in aliquem vibrare prziimas, fed culpam uniufcujufque diligenti prius examinatione difeutias: Ac fi quid eft quod inter E te Ac homines fzpefati fratris tui emerlerit, cum eo in primis 'ut fuos ad juftitiam compellar fraterne Ac amicabilitcr agas ; Ac fi zquitatem tibi denegaverit, aut temeritatem fuorum aliqua diffimulatione contra te, quod non credimus, intumefeere fine vindida permiferit, nobis indicare non te pigeat: & przftante domino hujus querelz occafionem folicitis admonitionibus fine mora decidere procurabimus. ' Data Rornz decime Kalendae Odobris, indidione decimatertia .

A

ANNO CHRISTI

VII. AD VRATISLAUM DUCEM Bohemias.

Agit gratus quod canium mifêrit, fic pacem cum fratre Rragenfi epifeopo inierit. Monet ut omnino Moravenfi epifeopo a dido ejus fratre ablata rcftitucnda curet.

Cngerux *tfifitfiu ferveu ftrvertete Dei frttislno deed B&ttdtriau, ftbtiene & tjtfalictnt hentdd&ietm·*

PErvenit ad nos nuntius vefler, qui magnae devotioaus fle fidelitatis veftr» exhibitionem nobis rendit, flt que beato Petro fub nomine cenfus mrfiftis, videlicet centum marchas argenti ad menfuram veftri ponderis, fideliter prrfentavit. Q>od quidem gratanter accepimus; fed caritqtem veftram multo ardentius amabiliufque, quais quibuidam animi brachiis ad vos ufque porredis, ampkâimur, qui mentem veftram fle defiderium magis ac magis erga reverentiam apoftolloe fedis accendi perpendimus. Beatus autem Petrus, quem vos diligitis, flt cui celfitudinem potentia veftra humilitatis, copiofa vobis procul dubio retributionis munera prxparabit, & fuo vos munimine, tam in prafenti quam futuro fieculo, letificabit- De cetero grates vobis habemus, quod obedientes noftris monita cum fraue veftra Jeromiro Pragenfi epifeopo pacem feciftis : quem nos quidem hoc m anno apoftolica fedi poderitatum longe mifericordius quam fua meretur cuipa traftavimus. Verum ille indebitam nobis vicem rependens, mox ut domum reverfus eft (fieut nos non dubia relatione cognovimus) de caftro quodam, & altis rebus unde fitem habet cum Joanne Moravenfi epifeopo, contra interdtftum noftram, fle contra fui rpfius in manus noftras datam promiflionem, etiam de nobis mentiendo, quafi id fibi concefferimus, fe intromittere aufus eft. De quo mendacio fle fraude, quid & qualiter paucis eum corripiendo praeceperimus, in tranfmiflo tibi exemplo litterarum, quas ei direximus, plene cognofcere potes. Unde flt tuam nobilitatem ex parte beati Petri, flt noftra apoftolica audontate rogamus, & praecipiendo monemus, ut nequaquam eum de tanta deceptione ulterius gaudere Gnas: fed nifi ipfe (ficut ipfe in litteris noftris juflus eft) caftrum, fle alia que in lite funt, Moravenfi epifeopo fine mora reddat, tua eum virtute ejicias, flt reftitutis omnibus jam faepe dido Moravenfi epifeopo, ipfum, flt bona ecclefir cui praeeft, pro amore Dei fle redemptione animas tu» ab injuriis flt impiorum hominum oppreflione defendas. Hoc autem ea fpe flt intentione tibi procurandum mittimus, ut omnipotens Deus te flt honores tuos divina virtute defendat, & fuffragante beato Petro apoftolo, a peccatorum tuorum te abfoluuim vinculis ad gaudia sterna perducat. Data Boms x. Kalandas Odobris indiftione xm.

Cnf.« <■ <■ «ardu

VIII. AD JOANNEM MORAVENSEM epifeopum.

Coniblatur de injuriis a Pragenfi epiicopo perpeffis, & quantum ea re commotus fit, ex nuntio & litterarum ad ducem Bohemir miffarum exemplis eum cogniturum aflërit. Arguit quçd putarit fe fententiam leviter mutaffe. Jubet ut apoftolica fultus auftoritate omnia bona a Pragenfi epiicopo ablata repetat.

Grtgorùu tfijaftu firvui firvenm Dti Jttxù trifrf ftbatet à LwJifl.

anno

CAritatem tuam, frater, erga nos promptam & finceram efle cognofcentes, debitas tibi grates rependimus, tuifoue fatigationibus fraterno corde oompafti fumus. ocimus enim quanta fraude Pragenfis epifeopus te circumvenit : qui tamen non fohun ad tuas, fed de nobis mentiendo, fle quafi ex noftra conceflione rapacitatem fuam roborando, ad noftras etiam injurias patenter erapit. Qua de re quam graviter commoti fimus, vel quia inde cenfuerimus, hic nuntius tuus viva voce tibi indicare poterit, flt tu ipfe in litteris quas duci, flt exemplo litterarum, quas eidem epifeopo mifimus, pleniter cognofcere potes. Et tu quidem nimis fimpliciter egifti, quod nos contra decreta noftra furgere, fle fententiam noftram tam leviter mutare putafti: qui ea omnia, qux inter te fic illum in lite funt, ufque ad futuram fynodum, fic totius diffenfionis veftre difcufflonem, tuis podeflionibus decrevifle prrfeus intellexeras. Nunc igitur apoftolica auftoritate juflus, atque fuflultus, caftrum, fic fi quae alia praefatus epifeopus tibi abftulit, fine mora repetas. Illum namque admonuimus, firmiterque. tibi ea omnia fine contradiftione reddere praecepimus Ducem vero rogavimus, ut fi epifeopus nobis non obediret, eum de caftro expelleret, fle reftitutis tibi omnibus pro an ore Dei te, fic bona ecclefie cui praxs, Deo adjuvante, defenderet. Hoc enim indubitanter fcias, quia 'n hac, neque in alia re ad defenfionem juftitiac tuae, apoftolica tibi, providente Deo, folicitudo deerit, vel auftoritas. Omnipotens Deus in tua facerdotali vi Sliantia fic officio gratum fibi facrificium, fle cibi atuat «terme felicitatis premium. Data Rorer decimo Kalendas Oftobris, indiftione decimatertia

IX. AD BEATRICEM ET EJUS FILIAM MATH1LDEM.

Suam in eas fiduciam declarat. Dolet fe ex pericukrfo morbo emerfifie, fervatum ad folicitudines pene naufragantis ecclefue. Roberto-Guifcardo, reconciliationem fuppliciter petenti, juftis de caufis concedere diftèrt. Demum marchiooem Azonem promififtc rationem fe redditurum fui conjugii ait, qua de caufa fe Romam vocalic Papienfem & Mutinenfem epifeopos.

Crigeria/ *epi/copnf ferviti fervorune Dei Beetrici duci, & ejus βIΪΛ Mtthildi, /tintent & epefloUcent benediDientni.*

NOn nos fugit varios fiepe ad vos de nobis rumores afferri, ficut mos eorum eft qui amicorum dile&ioni invident flt unanimitati. Et quidem fi nos talibus aures (quod abiit) acclinare vellemus, non multi funt, in quibus incene dileâionis affeftum nobis patere crederemus. Sed nos nihil fere potitis quam fufpedum animum fugientes, in veritate vobis loquimur, quod in nullis terrarum principibus tutius quam in veftra nobilitate confidimus quoniam hoc verba, hoc fafta, hoc piae deyotionis ftudia, hoc fidei veftras pnedara noa conftanria docuerunt). Nec dubitamus quin veftra io nobis sera nitefeat caritas, cum per Petrum fervus, &r Peuus in fervo diligitur. De *attero icitote nos*, prxter fpeir omnium

ANNO CHRISTI

omnium qui nobiscum erant, infirmitatem jroc-ports evafife, fic jam bonam valetudinem rteeptfEe: unde, nobis doteodum potius quam gaudendum efle putamus. Tendebat enim anima noftra, & toto defiderio ad illam patriam anhelabat, In qua ille, qui laborem fic dolorem confideret, laflts quietem & refrigerium preftat. Verum referveri adhuc ad confisetos labores, fic infinitas folicitudipej, in fingulas horas, quafi parturientis dolores fle anguftias patimur, dum pene in oculis noftris naufragantem ecdefiam nullo valemus eripere gubernaculo. Lex enim & religio Chriftiana ita fere ubique deperiit, ut Saraceni, fic quilibet Pagani, fuo ritus firmius teneant, quam illi qui Chriftianum nomen acceperunt, (fic quibus in regno Patris per Chriftum hereditas & «tenue vite gloria parata eft, & divinae legis mandata cuftodiant.) Quo minus mirandum eft, fi hujus lucis munnas ipe fuperme confolationis fugere cupftnus, qui in his pofiti, in fola cognitione inundantium periculorum fingulorum pernas luimus. Praeterea fcitote Robertum Guifcardum farpe fupplices legatos ad nos mittere, & tante fidelitatis fecuritatem fc in manus noftras dari cupere, ut nemo unquam firmiori obligatione fe cuilibet domino debeat vel poflit aftringerc. Sed nos non incertas rationes cur illud fit adhuc differendum confideraütes, fupern» difpenfationis & apoftolicae procurationis confilia preftolamur. Adhcc alteram vcftrum hoc in tempore tranfalpinaturam intelleximns; fed prius, fi fieri poflet, ambarum colloquio uti multum defideramus: quoniam veftra confilia, ficut fororum noftrarum, & filiarum fandi Petri, in caufis & negotiis noftris habere defideramus. De nobis vero quidquid per Deum & reûe fapimus fic valemus,, in omni caritatis exhibitione vobis patere confidite, fic memoriam veftram in noftris quotidie orationibus haberi, fic (quamquam peccatores fimus) intente Deo commendari icitote. Praeterea notum vobis eft, marchionem Aionem in fynodo nobis promififfe, fic fidem in manum noftram dedifle, *fe* in noftram præfentiam, quandocumque eum commoneremus, pre reddenda ratione lui conjugii venturum. Et nos quidem hac de caufa ipfunT vocavimus. Guillelmum Papicnfem epifeopum, fic Heribertum Mutioenfem, qui propinquitatem mulieris fciunt, ad nos venire per dpiftolas noftras invitavimus, quatenus, rei veritate percognita, quod juftum fuerit, Deo adjuvante, ftatuamus. Quapropter dignum nobis videtur, ut prxfato marchioni per certum veftrum nuntium mandetis, quatenus per terram veftram in eundo & redeundo fecurus tranfire potfit, ne vccafione vcftri timoris in hac parte juftitia Chriftiane legis detrimentum iëntiat. Data Romae decimo oftavo Kalendas Novembris, indiftionc decimatertia.

X. AD ODONEM TREVIRENSEM

Commiitit ei & epiicupo Metcnii caufam, qux inter Tullenfem epilcopum & quemdam ejus clericum vetfabatur. Monet ut illum tutum reddat, & omnia ablata ei reftirui jubeat: tum convocatis Tiilicnfibns clericis inquirat de moribus epiicopi, de quibus certior vult fieri ante fynodum.

Clrpjrrwt cpj'l'rpMf *ferw fervorem Pri* LWom *Trevirvntm arcbiepifiopo,* CT *apofioiicarn bcntdiflionem.*

Admonere ic, frater, ut ea qua tibi commitiimus fideliter <ugas ex caritate, ut vero velociter, ex confiderata caufarum vd temporum fit competentia & neceflitate: qua quidem utraque in fubfcripto negotio ita te obfervarc volumus, ut, quemadmodum credimus, fidum te fic indefeffum nobis cooperatorem cognofcamus. Frater ifte Tullenfis, ut fatetur, clericus ad nos veniens, conqueftus eft nobis, quoniam iratus fit ei dominus fuus, videlicet Tullenfis ut dicitur epifeopus, fe exulem fadum, fic omnibus rebus filis expoliatum, fupplicans ut apud apoftolicam pietatem tantarum mtieriarum aliquam inveniret confolarionem. Nobis vero cur hoc fibi acciderit diligenter inquirentibus, retulit *fe* ab epifeopo quamdam ecdefiam poftulaflë, que ad officium cuftodiac quod tenebat legali conftitutiooe dicitur attinere. Qua de re commotus epifeopus, cum ei non folum hanc denegaret ecdefiam, fed totum officium per fummam interdiceret obedientiam, refpondit fe non debere fibi obedientiae reverentiam, quoniam archidiaconatus, confecrationes ccdefiarum, fic ipfas ecdefias vendendo, fimoniaca herefi fe commaculaflet; cum muliere quadam in publica fornicatione jaceret, de qua filium genuiflet, quamque rumor eflet facramento fic defponfatione laicorum more fibi copulafle; fic prrterea quod nonnulli eum ad epiicoparum paftionc praemii pervenifle dicerent. His auditis epifeopus quafi de manifeftis culpis pcenitens, fic de fua corre&ione tum cum hoc folo, tum cum exter" fratribus loquens, tandem manifefta indignarione & iia luper iftum inflammatus di. Egreffoque ab urbe epifeopo, paullo poft milites ejus, utpote non ignorantes voluntatem domini, huic omnem iecuritatem abnegavere, & intra clauftrum ei minati funt in faciem. Quos aim infidiari vitse fus & honoti intelligeret, clam dikeffit, ut fua abfentia temperaret feveritatem hujus furoris. Epifeopus vero confeftim fua omnia diripi & publicari prxeepit: & ita ifte exulem fe & egenum jamdiu luiile conqueritur; verum hcc nobis inordinata & valde iniqua videntur: quoniam, fi illa vera funt, epifeopus, immo exepifcopus, non hunc, fed confidentiam fuam odifle & perfequi debuerat. Sin vero falfa, & urinam faiia, non tamen milites, fed difciplinam canonum, iftum corripere & flagellare aequum fuerat. Quocirca fraternitatem tuam apoflolica auftoritate commonitam, & in hac caufa fuflulram efle volumus, ut convocato & adjundo tibi dileûo contraire noftro Heriinanno venerabili epifeopo Metcnfi, Tullenfem conveniatis, eumque ut clericum iftum fine omni periculo viae, & fecurum ab omni contumelia in clauftrum fuum recipiat, & officium cuftodix cum ecclefia, quam poftulavit, fi jufte attinet, cum exteris omnibus juftis pertinentiis & utilitatibus fuis, & praepefiturain fuam, & officium icholarum, nec non omnia ablata fibi bona, & tam irrationabiliter illata damna reftimat, apoftolicis juflionibus commoneatis. Deinde convocatis Tullenfibus clericis per veram eos obedientiam, jmmo fub comminatione anathematis conftringitc, ut quidquid de introitu & vita epifeopi fciunt, vobis aperiant.* & vos undique explorata veritate, quid nobis inde credendum fit, in fynodo vel ante, fynodum, quam in prima hebdomada quadragefimac celebraturi fumus, per litteras veftras notificare nullatenus praetermittite. Quod fi epifeopus, ut optamus, innocens de tot ac tantis criminibus apparuerit, quod clericus temere peccavit, quoniam ad noftram venit audientiam, qualiter jufte corrigatur, Deo afpirante, procurabimus. Si vero epifeopus ea quae fibi intruduntur veraciter removere

anno cH*'sn , M' —— non poterie, nullo modo ferendum eft no> bis, vel vobis, ut locum paftoris hwm obtineat. autem litteras idcirco aperte iigillari prece- pinu», ut certiorem vobis auftoriratem tradere- mus. Data Roma deeimofeptimo Kalendas Novembris, indiftione decimatertia.

XI. AD ALBERTÜM COMITEM, ET EJUS UXOREM,

Laudat fidem fc religionem eorum. Quorumdam epifeoporum frétera reprehendit. Monet ut perfiftant, & decreta apoftolica fedis de fimoniacis & incontinentibus fiicerdotibus retineant.

Grtgprixt epifeoptu fervat ftrvortae Dti .Alberto coeùti 0 ejut uxori, folateie & apeftolicue benediiiionem,*

GRatias Deo referimus, quod vel laid fc mulieres ad dominum mentes erigunt, fc cultum religionis libenter intelleftu capiunt, & te- nere contendunt. Nam illi qui propter lucrandas animas epifeopi vocati fc conftituti funt, fc fubditos fuos verbo & exemplo viam veritatis docere deberent, his temporibus fedufti a diabolo non folum legem Dei deferunt, fed impugnare, & omni conatu fubvertere bon defiftunt. Quo minus mirandum eft, fi ipfi inferiores ordines a delifto non prohibent, quorum aut ordinatio fuit haeretica, aut vita omni immunditia & facinori-C bus cooperta ; qui, dum in femctjpfis propria frétera nec corrigunt nec attendunt , fubditonimi quoque crimina aut per negligentiam aut timore proprie confcientne portant- De quibus refte per rfei st. prophetam dicitur ; *Obfettrentxr octdi tortae, w videant. tf dorfee tortae feteper inettrva.* Quapropter quidquid illi contra vos, immo contra juftitiam garriant, fc pro defendenda nequitia fua vobis qui illirerati eftis objiciant, vos in puritate & conflantia fidei veftrz permanentes, quz de epifeopis & Qicerdotibus fimoniacis, aut in fornicatione jacentibus, ab apoftolica fede accepiftis, firmiter credite & tenete. Data Romz feptimo Kalendas Novembris, indiftione decimatertia.

XII. AD HALBERSTADENSEM EPISCOPUM.

Laudat ejus erga Romanam ecclefiam obfervantiam, quam ex ejus animi dolore perfpexerat, quod legati apoftolici in illo regno non eo quo decebat honore fufeepti fuiflènt ; quam rem eis conttgiile mavult, quam apoftolicc fedis auâoritatem violaflê

• Birthirde Alberfti«»a *Gregorius epifeopus fervus fervorum Dei ' Halbifleterf epifcopo, fatutem 0* apoftolicam benediiiionem .*

OStendis, frater, te fanftam Romanam ecclefiam finccro affrdu diligere; quando id mo- vet cor fc animum tuum, legatos fedis apoftoli- cz in regno vcftro non eo quo oportuit honore fulceptos fuiife, nec ea, quz Chrifti ana religio poflulabat, fc adhuc poftulat, prout necefle foret, efficere potuiffe. Verum nos multo magis hzc illis accidiflé volumus, quam ut ipfi hominibus magis quam Deo placere cupientes, veritatem & libertatem illius quz in eis reprzfentabatur auftoritatis aliqua fimulatione violafTent Nam fi principibus & divitibus terrz veftrz regnare pro libidine, & militiam Dei conculcare taciti confentire vellemus . profefto amicitias , munera, iubfeftiones, laudem, fc magnificas ab eis rificentias habere poflemus. Quod quia loco in quo fumus, & officio quod tenemus minime congruit, nihil eft quod nos a caritate Chrifti, jpfo protegente , feparare poffit , quibus mori jutius eft, quam tegem ejus derelinquere, aut pro mundi gloria impiorum potius, fi fint potentes, quam eorum perfixus refpicere, qui, licet fint paupe- res, legem fui conditoris exquirunt, mandata dilipint, vitam potius quam juftitiam deferunt Tua igitur unanimitatem fraternitatis debita cum gratulatione fufeipientes, hanc flammam in peftore tuo femper crefcere cupimus, ut in ea quam erga fanftam fc apoftolicam ecclefiam habere cœprfti dileftione proficias: fpem vero in noftra caritate , iinmo beati Petri proteftione, & ejus apoftolica indubitanter benediftione habere confrias Data Romae vii. Kalendas Novembris, indiftione decimatertia. «NNb CHiusn

XIII. AD SALOMONEM REGEM Hungaronim.

Queritur, quod cum Hungarian regnum juris fit ianfti Petri, a Teutonicorum rege in bench cium acceperit. Monet ut illud, correfto errore fuo, ab apoftolica fede recognofeat.

*Gregorius epifcopns fervttr fervorum Dei * Salomoni regi Httngarorum, faintem & apoftolicam benediiiionem.* . D(It|, ·I« ..»·«»»-«

T Iterz tuz ad nos tarde propter moram nun- _La tii tui allate funt : quas quidem multo benignius marius noftra fiifcepiftet, fi tua incauta con ditio non adeo beatum Petrum ofifendiflet. Nam ficut a majoribus patrie tuz cognofcerc potes , regnum Hungariz fanftz Romanae ecclefiz proprium eft, a rege * Stephano olim bearo Petro ' pe r„9· cum omni jure & poteftate fua oblatum fc devote traditum. Przterea * Henrieus piz memorir imperator ad honorem fanfti Petri regnum illud >«, Ce»· expugnans, vifto rege ; fc fafta viftoria, ad corpus beati Petri lanceam coronamque tranfmifit , & pro gloria triumphi fui, illuc regni direxit in- D fignia, quo principatum dignitatis ejus attinere cognovit. Quz cum ita fint, tu tamen in czteris quoque a regia virtute '& moribus longe difcedens jus fc honorem fanfti Petri, quantum ad te, imminuifti , & alienafti / dum ejus regnum a rege Teutonicum in beneficium, ficut audivimus, fufcepifti. Quod fi verum eft, qualitertgratiam beati Petri, aut noftram benevolentiamfperare debeas, tu ipfe, fi juftitiam vis attendere , non ignoras, videlicet te non aliter eam habiturum , nec fine apoftolica animadverfione diu regnaturum, nifi iceptrum regni quod tenes, cu refto errore tuo, apoftolicz, non regiz, majcftatis beneficium recognofcas ; neque enim nos timore, vel amore, aut aliqua perfonali acceptione , quantum Deo adjuvante poterimus, debitum honorem ejus, cujus fervi fumus, irrequifitum relinquemus. Verum fi hzc emendare, & vitam tuam, ut regem decet, inftituere, fc Deo miferante, adornare volueris, procul dubio dileftionem fanftz Romanz ecclefiz, ficut matris dileftus filius, & noftram in Chrifto amicitiam plene habere poteris. Data Romz v. Kalendas Novembris, indiftione decimatertia-

ANNO cHnisTi

XIV AD GUARNER1UM ARGENTINENSEM ET BURCHARDUM BASILEENSEM EPISCOPOS.

Ut curam advocati® monafterii fande Crucis a Leone nono conftrudi, juxta ejuidem pontificis conftitutionem, Gerardo ejus nepoti majori natu adjudicent, & Hugonem ab ea excludant.

Grtgoriur epifcopus fervat fervmum Dei Guttnerio Argentine^ tf Burcbardo Btfltnfi eptfcopis, falatem tf Apojlolkum bnediHioeum.

Lu»·" * "^tOn 'P10*·*1® vos credimus dominum noftnun B -1ΛI beats memoris Leonem papam monafterium fand® Crucis in terra hereditatis fi* fun«larum. ac propriis opibus ejds conftru&utn, fande Romans ecclefi®, cui pie & fande prtefidebat, in proprium jus tradidifTe ; quatenus venerabilis ille locus fub alis fandi Petri tutior & liberior in divino famulatu proficeret. Vetum, ficut nos certa relatione competimus , nepotes illius Hugo videlicet fit Gerardus, fua potius quam que Dei funt querentes, nec tam fandiftimi viri excommunicationem timentes, dum interfe de advocatia contendunt, monafterii bona diripiunt, & que ad fuftentationem ancillarum Dei conftituta funt, facrilegis invafionibus militibus fuis prsdam faciunt. Quapropter fraternitatem veftram multum rogamus & admonemus, ut pro amore & debita fando Petro obedientia, ambos in locum aliquem veftro conventui aptum convocetis, & caufam utrinque diligenter inquirentes, finem contentioni eorum imponere fununopere ftudeatis, in nullo quidem ab ea que in privilegio prelibati patris noftri Leonis pape defcripta eft conftitutionc & determinatione digredierites. Ibi enim inter estera ejus apoftoiica fandione decretum eft, ut qUi de progenie fua incaftro * Egenefchen ceteris major natu fuerit, curam advocatisfolus teneat, & in omnem pofteritatem ejus generis hgc poteftas ita procedat . Juxta quam ordinationem Gerardum quidem juftitias agere, & advocatiam magis merito quam Hugonem adminiftrare putamus , quia state priorem efle intelleximus. Quod fi & vos ita effe cognoveritis, ex parte beati Petri, & noftra apoftoiica, veftra etiam epifcopali audoritate , Hugoni interdicite, ne ulterius ullo modo de eadem advocatia fe intromittat, neque monafterium , aut bona ejus , cujufcumque modi fint, aliqua lsftonc, vel contrarietate impetat, alioquin fciat fe apoftolici gladii idum nullatenus evadere pofte, & non folum a gratia beatj Petri , fed a communione totius ecclefi® judicio fandi Spiritus &. apoftoiica lententia excommunicatum ac condemnatum penitus feparari. Quidquid igitur inde fafturn fuerit, per literas veftras nobis quantocius indicare curate . Data Rom® quarto Kalendas Novembris, indiâione xi II.

XV. AD HUMBERTUM ARCHIEPISCOPUM LUGDUNENSEM , ET CÆTEROS.

Ut clericos Lingonenfcs moneant, ut defiftant ab imuriis, & fatisfaciant de damnis monafterio Pultarienfi illatis: quod fi facere renuerint, eos ab eitroitu ecclefi® arceant; &, fi perleveravermt, excommunicationi fubdant.

Gregorius epifopus fervar fervorum Dei Humberto ircbiepfc >:v Ls-gdunerji , éj" Agmo Auguftodarunfi , if RodahboMatifcorntf tpifiopts, /a2mlvm falktm ienediffanem.

ANNO CHuin *****

HUmbertus Pnltarienfis abbas, diu apud nos pro neccflitatibus monafterii fui commoratus, multas adverfitates & inquietudines conqueritur , it a clericis pati Lmgonienfibus : cujus injurie tanto vehementius nos attingunt, quanto folicitudincs apoftoiica difpenfationis per beatum Petrum, cui fervi fumus, & cui mooafteriwm illud fpeciali & proprio jure fubjedum eft , nobis pra caneris incumbunt. Sed quia longum erat fingulas querimoniarum abbatis caufas hic comprehendere, fraternitatem veftram rogamus, & apoftoiica audoritate monemus, ut ex ore ipfius illatas fibi moleftias & monafterii detrimenta audiatis , & diligenter attendatis, convocatifque prrfcriptis clericis ad faciendam emendationem & latisfadionem, prout juftum fuerit, fuper omnibus de quibis in eos conqueritur abbas, noftra vice &apoftoiica audoritate commoneatis. Quod fi vos , immo beatum Pttrum, & ejus per nos adminiftrata monita contempferint, & juftitiam facere renuentes in pertinacia temeritatis fu® perftiterint, ab introitu ecclefi® arcere eos & excludere nullatenus pretermittatis. Sin vero nec pro hujufmodi diftridionc voluerint refipifeere, & illatas bearo Petro injurias, utpote privilegia ejus tranfgrefli , ceteraque in quibus abbatem & monafterium ejus indignis offeniionibus lxferunt, digna refipuerint G fatisfadione emendare, noftra apoftoiica audoritate jufli atque fiiifulti eos anathematis gladio per-' cufibs a corpore $c communione totius ecclefi® feparate, & canonico judicio condemnate. Quidquid autem inde fadurn fuerit, nobis per veftras literas fine mora notificate. Data Rom® tertio Idus Novembris indiâione decimatcrtia.

XVL AD RICHERIUM SENONENSEM ARCHIEPISCOPUM.

De hominibus fui epifeopatus a paribus.

Gregaria/) Stc. Ricberio Senonenfi urcb/epifeopt falutem, &c. \

Data Rom® tertio Idus Novembris, indiâione dccimatertia.

XVII. AD SIGEBALDUM rbbatem.

Arguit quod fibi fuaferit, ut Albericiun monafterio fandi Anaftafii, alio amoto, reftitueret , quem poftea cognovit multis efle criminibus diffamatum. Praecipit ut aut monafterium Albericus reftituat, aut ipfe una cum eo Romam veniat de objedis criminibus rcfponfurus,

Gregariur epifcopus fervar fervorum Dei Sigebaldo abbati monajierii fanili Salvatoris in Perata , Jalutem ifj apojloiicam benediHionem .

F'Raternitatem tuam , quam religiofain tenemus , admodum miramur nobis juftunf non dedifle confilium, fecundum quod a pluribus dicitur, de Alberico fcilicet multis criminibus iuvoluto, & (quod, eft peius) etiam a venerabilis memori® domno Petro, aliifque duobus epilcopis ab omni honoro ecclcfiaftico fub excommunicatione •moto, querr\fandi Anaftafii monafterio ex noftra permftlioneTeftituifti. alterum vero meliorem ex abbati® honore, ut fertur, vi ac fine ratione Q

I eje-

anno C .ÎmP

efccifti. Qsod cumaudiflèmus, valde nobis difpli-cuit, noftraque caritas ut talia corrigantur has literas direxit. In his igitur unum ex duobus tibi ac predido Alberico prccipimus, utinonafteritun quod ei non rede dedifti dimittat, & alteri injuflc rejedo reddat, aut tecum Romain veniens CK illis criminibus, in quibus accufatur, in noftra •nefentia veritate ie defendat. Sin autem neutrum horum obedire non vult, a facra fede apoftolica intelligat fe procul dubio excommunicandum. Hxc itaque nullatenus negligas pracipimus. peccatum enim maximum tecum incurrimus, fi omittimus hoc, quandoquidem ita eft, ficut nobis multorum teftimonio eft intimatum. Data Rome Idibus No* vembris, indidiooe decimatertia.

XVIII. AD GUIUELMUM COMITEM Piftavenfem.

Ut una cum epifcopis ac nobilibus regni Francis admoneat Philippum regem defifterç a confufioae ecclefiarum, atque a depraedationibus; alioquin ipfuna regera, & quofeumque ci obedientiam payantes, minatur le excommunicaturum.

Cregoriue epifeapm fervm fervorum Dei Guilielmo tomiti Piilevetf feintem & opofiolkam benediiiiomm.

Licet Philippi regis Francorum iniquitates adC notitiam tuam perveniiîê dubitandum non iit, utile tamen duximus, quantum dceifdem iniquitatibus dulcamus tibi innotefeere. Nam inter estera feelers, quibus non folumChriftianos, fed & Paganos videtur fuperalfe principes, poll ccdefiarum, quas fibi licuit confundere, varias deftrudiones, adeo regie dignitatis pofthabuit verecundiam, ut avaritia potius inflammante, quam ratione aliqua pofcente, Italiae negotiatores, qui ad partes vêtiras venerant, deprxdatus fuerit. Qua de re, quia epifcopos Francia lireris noftris eum Iconvenire monuimus, te quoque fandum Petrum & nos pure diligentem, & (ut credimus) de ejus nobifcum periculis contriftatum, præcipue monemus, quatenus ex. illis atque nobilioribus Francise D melioribus quibufdam adhibitis, iniquitates fuasfibi noiihcctis, & ut ipfe ftultorum fuggeftionibus renuntiando, atque bonorum & lapientium confiltis adhaerendo incipiat jam a contufione ecclefiarum manum retrahere, & ad exemplar bonorum Francise regum pravos mores fuos commutare, depraedationes quasfupra commemoravimus, unde oratores fandi Petri impediuntur, capiuntur, atque multis modis afficiuntur, fine dilatione emendare. Qui fi confiliis veftris acquieveri;, nos eum qua debemus caritate tradabimus; alioquin, fi in perverfitate ftudiontm luorum perduraverit, & feeundum duritiam & impoenitens cor fumn iram Dei It fandi Petri fibi th.fauriraverit, nos Deo auxiliante, & nequitia fua promerente, in Romana lynodo a corpore & communione landx ecclelix ipfiam, & quicumque fibi regalem honorem vel obedientiam exhibuerit, fine dubio fequeftrabimus, & ejus quotidie fuper altare fandi Petri excommunicatio confirmabitur. Diu eft enim quod iniquitates luas portavimus: diu eft quod iandx ccclefir injuriam parcendo adolefccntiat iuae diflimulavimus. Nunc autem adeo perverfitas morum iuorum te notabilem reddidit, ut fi tant» valetudmis, tantarque fortitudinis effet, quantum Pagani imperatores tandis martyribus intulerunt, nos timore aliquo tot & tantas iniquitates Ium nuUo modo impunitas dimitteremus. Data Rome Idibus Novembris, indiâionc decimatertia.

ANNO CHRIS П

XIX. AD RICHARDÜM BITURICHNSEM ARCH1K PliCOFUM.

Significat fe ei & Turonenfi archiepifcopo litem inter Dolenfem monafterium & abbatem fandi Sulpitii commifilTe,' monetque ut eam de-, cidat.

Gregorim epifeopnt fervus fervorum Dei Ritberio Bitunctui orebiopifeopo fobitem Ô opeftolicom bemdiiiiomm,*

B Dolenfe monafterium, ficut novit fraternitai tua, furia fandi Petri efle dignofeitur*., cui fi aliquod diferimen inferretur, fpeciali folicitndine fuccurrere debemus. Proinde prodamationc ipfius monafterii fuper abbate fandi Sulpitii jamdudum pulfati commtfimus confrarri noftro Rodulpho Turonenfi archiepifcopo quxftioncm utriufque monafterii una tecum diligenter difeutere, & ad legitimum, Deo auxiiiante, definitionis finem perducere. Studeat igitur fraternitas tua fic fe praefato confratri nomo in hac caufa auxiliatricem impendere, quatenus in inquifitione hujus rei non fit nobis neceflarium elaborare. Data Romx decimofeptimo Kalcndas Decembris, indiâionc decimatertia.

XX. AD RICHERIUM SENONENSEM Archiepifcopum.

Ut a Lanzclino parbchiano fuo, qui multa fcelera in archiepifcopum Turonenfem perpetrarat, dignam emendationem faciendam curet; quod fi ille facere recufaverit, canonicam in cwnccnfuram exercere jubet.

Gregoriat epifeopm fervm fervorum Dei Rkberio Senme^f ortbiepifeopo, filutem tf opojioheem beued iliornm.

Confrater nofter Rodul^ius Turonenfu archiepifeopus veniens ad nos, innotuit fe non parvam injuriam a quodamL parochiano tuo, nomine Lamelino, fuftinuifle XAlferit enim ipfum la via fibi armata manu obviaffe, & quibufdam luoram depraedatis, quibufdam etiam vulneratis, & (quod crudelius eft) in faciem fuo proprio conlanguinco interfedo, multis contumeliis fe deho neftalfc. Unde fraternitatem tuam admonemus, ut prefatum Lanzelinum convenias, & tanti lceleris prefumptioriem digne emendare facias.' quod quidem fraternitas tua etiam fine noftrarum literarum admonitione facere debuiflet; & fi ita eft ut dicitur, prius ad nos vindifte quam procla-mationis venire fama, debuiifct, fi in te fraterna Caritas vigeret. Quod fi ipfe fpiritu fuperbic dudus fatisfacere reculaverit, canonicam fuper cum ccnfuram cxerçere non differas. Data Ronue deciinoleptiino Kilendas Decembris, indiâionc decimatertia.

XXL AD ABBATEM BEpjLOCENSEM.

Ut archiepifcopo Turonenfi pareat: fin aliqùam idoneam exeufationem habeat, ad fynodumuna cum nuntio ipfius archiepifcopi veniat, vel nuntios mittat, de fua inobedientia & objeéiis cri* mminus reiponlurus.

Gra»

AMNO CHaiSTI

Gregerîui epifeopus fervus fervorum Des abbats Be'Moctifi, falutem tf apoftolt(am

„ fcwdtttMm,

Onfiater nofter Rodulphus Turonenfis archi' epifeopus rendit nobts te nullam fibi obedientiam veli· impendere* teque ufuris crterifque fceleribys effrenata licentia defervite. Quapropter admonemus, ut przdiâo confratri noftro debitam non deneges obedientiam. Quod fi aliquam vα» gnofcis idoneam poftê pmtendere excufationem , cum przdiâi confratris noftri nuntio ad fynodum, quam in prima feptimana quadragefimz celebraturi fumus , venias, vel idoneos nuntios mittas : quatenus & de inobedientia archiepifcopi, & B de criminibus tibi objedis refpondeas. Non enim poflumus, quod in laicis legaliter reprehendimus, in te indifcuftum, & (fi verum eft quod infertur) fine condigna pcena puniendum relinquere. Data Rome de· imofeptimo Kalendas Decembris, indi* dione decima tertia .

XXII. AD HUGONEM
De lanfta Maura I

Ut jufte retenta ecclefi» Turoneniis bona archiepiteopo reddat, &, fi quid debpri putet, cum c<u< nuntio Romam ad tynodum venia', alioqnm excommunicandus.

Gregarias epifeopus fervus fervorum Dei Hugoni mniti de Janita Maura -

Confrater nofler Rodnlphus Turonenfis archi· epifeopus conqueritur * quod tu bona ec· clcliar tuae iniufte retineas, & neque tiinore Dei, neque reverentia beati' Mauritii, ad juftitiam faciendam velis mentem tuam inclinare. 4Unde apoftolica audoritate monemus, ut, fi ita eft, de bonis illis dignam fatistadioncm prrdiffo confratri noftro offeras Quod fi fartaffc ab eodem archiepii opo prar udicium tibi fieri claruerit, cum nuntio ad futuram fynodum noftram venias: quatrlus , utrinque auditis rationibus, unuiquiique veftrum proclamations iuz juftitiam coniequatur. D Quod fi huic admonitioni noftrz inobediens fueris, in eadem fynodo, ad quam te vocamus, fine dubio excommunicaberis. Data Romz decimolcptimo Kalendas Decembris, indiffione xiu.

XXIII. AD ISEMBERTUM PICTAVENSEM
epifeopum.

Confirmat interdidum a fuo legato adverfus eum faffum: & a lacrorum participatione excludit , ufque ad futuram fynodum, ad quam venire jubet.

Gregoriut epifiopu' fervus Jervorum Dei ifemberto Piilavenfi epifeopo.

Quoniam interdiffus a legato noftro Giraldo Oftienfi epifeopo obedire contempfifti , • Λ viru concilium noftro ptzcepto congregatum violenter conturbafti, ' nobis quoque przceptis de caufa fanffi Hilarii inobediens extitifti, audoritateapoftolorum Petri & Pauli itrterdiffum a noftro legato epifcopale officium non folum confirmamus, verum etiam te a communione corporis & fanguinis Domini noftri Jefu Chrifti teparamus, ufi que ad faturam fynodum, quam Deo annuente, in prima hebdomada quadragefimz celebraturi fu- Amni, uifi farte riculo mortis imminente, fichoc, recedente lâtisfaâione facramento confirmata . recipimus etiam eadem apoftolica audoritate , ut injuturo çoncilio jam dido te nobis repnefentes, & de bis omnibus* & ceteris* quae tibi illata funt, ratioitem redditurus venias. Quod ft udn feceris, *noveris te in eadem fynodo* abfque fpe fature reconciliationis deponendum . Data Rome * decimofexto Kalendas Decembris, indidione xn i.

ANNO CHRIin

•XViL

XXIV. AD GOZELINUM BURDÏGALENSEM
archiepifcopum, & Guilielmum ducem Aquitanie

Praecipit ut Piflavenfi epifeopo, nifi ad fynodum. ficut illi praeceperat i venerit, a nemine ©bedientia przftetur. Burdigalenli arcbiepifeopocuram retard ecdefiafticarüm, Guilicimo vero comiti juftitiz adminiftxationem, committit.

Gregarias epifeopus fervus fervorum Dei Goteliao Burdigalcufi arcbiepifeopo, atque Guihelmo dstei AqititMÙr, falutem ij apoilolscam benedUlionem.

Notum fieri volumus veftrr dilefrioni , nos Ifemberto Piâavenfi epifeopo mançlavifiè , quoniam interdiffus a legato noftro Giraldo Oftienlè epifeopo (*ad td quod ait.* abfque Cfae faturae reconciliationis deponendum) Quod fi oblervare noluerit, apoftolica vobis, audoritate prtreipimus, ut nullus veftrum fibi qbedqrt, neque eum pro epiicopo habeat. Tibi autem. Qozeline Burdigalcnfisarch'cpifcope, ecclefiafticas re» committimus traffandas : populum fic clerum ne fibi obediat commoneas. Tiϣ vero Guilielmecomes, juftitiam committo traffandam , atque in veftris manibus caufam fandi Hilarii regendam , & juftitiam inde exhibendam committimus. Data Romz decimolexto Kalendas Decembris, indidione dccimatertia .

XXV. AD ANNONEM COLONIENSEM
Archiepifcopum

Monet ut caufam inter * Ofenburgenfem epifeopum & Corbejenfem abbatem & quandam abbatiffam ab apoftolicis legatis ei commiffam definiar. Quod fi perficere nonpoflit* commoneat eos ad tynodum venire, przterca clericis caftitatem fervandam inculcet.

Gregorius epifeopus fervus fervorum Dei Ànnoni t olonieqfi arcbiepifeopo, falutem & apoftolscam benediüioHem.

T TT diligentia tua, dileffiffime frater, reminilci poteft, legati noftri Ubertus Praeneftinus fic Giraldus Oftienfis epifeopi ad partas veftrasdeftinati, litem quz inter Bennoncm * Ofenburgenfem epifeopum &.... Corbejenfem abbatem ac quandam abbatiffam verfabatur, ad fe ut dirimeretur delatam, tuz venerande folerti» jufte diffiniendam commiferunt. Verum nefeio qua obftante caufa adhuc indifcuffa remanere nobis perhibetur Quapropter caritatem tuam, frater carit fime, iterum duximus adhortandam, ut przfatum negotium diligenter audias, fic legitime diffinias. Czterum fi aliqua ratio qua hoc perficere nequeas obftiierit, his fibi literis oftenfis nos ad fynodum m prima proximz quadragefime hebdomada agendam adtxvroauQQDeas ; quatenus controverfia it» ter

.ter eos dni protrada, omni occafonp propuUâ , A

-ANNO cHKtsn càhonieum finem accipiat. Ptetere* folicirodinem tuam « parte beati **rari.** communis -patris & domini inftanter admonemus, nt non folum in ecdefie tue dneeefi, fed etiam in omnibus.fuffraganeorum tuorum parochiis, presbyteros, diaconos A fubdiacônos admonitionibus tuis cafte vivere facias: quoniatrf, u* fraternitas tua novit , attere virtutes apud Deum fine caftitate nihil valent, ficut nec fine ceteris virtutibus caftitas. In hoc igitur dilidens & folieitus ftudeat, quatenus, ficut m altis virtutibus tuis, tibi Petrum apoftolorum debitorem factat . Data Rome decimoquarto Kalcndas Decembris, indidione decinurertia.

XXVI. AD DIONYSIUM PLACENTINUM epifeopum.

Significat abbatem fandi Savini monafterium refignaffe, tamen ejus curam illicommifiiTe, donec alius abbas eligatur. Monet ut ei rei una cum monachis det operam: ideo legatos mittit, nec non dirimende controverse caufa , que inter cum & abbatem fandi Sepulcri piobcmvc Placentinam verfatur.

Cngprinr epifeoptu finttr fervenem Dei Dfatfo Placentine epijette, feintent & apofte- ' licent lenediffienent,

Igizonem jbbatem monafterii fandi Savini , quem adAaudientiam noftratn tua folicitudo direxit, recepimus, & tanta inveftigatione difcuf- C fimus, ut prrlibatum monafterium noftris refutaret in manibus. Abiit enim ut nos eis dignitates ecckfiafticas defendere cooemur, qui fibi eas interventu pecunic arripere prscfumpfcrunt. Verum' ne premiiTum monafterium gravem rerum fuarum pateretur jaduram,' illud pnefatoabbati, coulque, falvo tue ecclefue rure, cuftodiendum commifimus , quoad ibi abbas folenniter eligatur, qui Deo dignus, & pnedidi monafterii fratribus acceptus, habeatur. Qaapropter, diligentiflime frater, talis ibi tua fratrumque fimul diligentia provideatur , ut nos non appareat potius ad detrimentum monafterii vel fratrum, quam ad ntilitatem fui vel au- D gmentum egifle quod egimus, ac tu dignas inde lauda inter homina habeas, & apud Dèum ex hoc falubri, negotio indulgentiam peccatorum & anime tuas' perpetuam faiutem invenias, quz tunc efficaciter acquiritur, cum Deo facris in locis famulantibus caritatis officio pie confulitur. Porro legatos noftros, pnefentium videlicet latores, ob hoc ad vos ufquc direximus, ut ad quem finem inftans negotium perveniat afpiciant, & controverfiam quae inter te fit abbatem fanât Sepulcri , *Bμ -χμ <μ plebemve Placentinam, five * Bonizoncm fubdiaconum, verfatur, intentius audiant, ut calumniari nitentibus obftruûa licentia, cujus partis tergiverfatio juftitiam impediri contendat , advertant, & fanda Placentina ecclefia poft tot temporum interftitia, poft tot tantaque litigia, fe faltem nunc optatam & optandam pacem tuse nobilitatis prudenti clementia recipere congaudeat : quatenus prznominatx ecclefiz debita quiete perfnienti Dio fervire liceat : *tu vero, hujufcemodi fupervacaneis occupationibus propulfis, in noftri conditoris laudibus & fervitio deledari, & in lege ejus die ac node meditari valeas, & ad veram beatitudinem pervenias, atque apud nos calumniantium improbitas locum ulterius non habeat . Data Rome quinto Kalcndas Decembris, indidiooe decimatertia.'

XXVIL AD MONACHOS MONASTERII fandi Savini, Chr ist I

anno --m

Ut abbatem canonice eligant, & pro fe, & Roman* acclefic fiatu ad Deum preces tundant.

*Grtgltrini epifeoptu ferviu fervorum Dn congregationi monaflerii Janfli Savini Placentia coalit*tif tfaintem C apoftolicam kncdUKoncm.*

n Igizooem abbatem veftrum ad audientiam no- IV^ftram venientem fulccpimus, & tanta examination· difaifiimus, ut monafterium nolfris refutaret in manibus. Verum ne przlibatum monafterium prave rerum fisarum pateretur difpendiom, illud fibi eoufque commifimus, quoad inprzdido B monafterio alter folenniter eligatur, qui Deo dignus fic faci s canonibus conveniens inveniatur . Quapropter przienti^us vos hortamur apicibus, ut negleda omni nefandi pretii taxatione, pofthabita confanguinitatis & amicitiae gratia, talem vobis eligere fecundum regulam findi Benedidi Audeatis, cum quo Deo fervire concorditer & fincere valeatis. Rogamus vos interea, cariflimi fratres, at pro recuperatione ftatus fanâx Romane ecdefie, fiiique incolumitate, ac pro me, ut fibi confidere valeam, Deum, cui fideliter famulamini , jugiter exoretis « Data Reme quinto Kalcndas Decembris, indiâione decimatertia.

XXVIII. AD LEMARUM BREMENSEM Archicpifcopum.

Invehitur m eum, quod legatis apoftolicz fedis concilium, ficut ipfe jufierat, celebrare prohiberit , quodque ab ciidem Romam vocatu» venire contemplent : quare fufpendit eum ab officio, quotifque Romam ad fynodum accedat.

*Cregorim epifeoptu fervm ferveram Dei * Lemert archiepifcopo.* · ·»>·> t.;»·

Q Uia fuicepti beneficii, quo te fanfta Romana ecclefia voluit honeftare, te immemo rem, potius ingratum cognovimus, oblitum etiam promifiionem canonicamque obligationem , qua lande Romanae ecclcfix te fidelem, te diligere, eique ex corde obedire canonice obligafti , non immerito fuper te dolendo movemur, non fine caufa tibi, quem fidelem filium credebamus, irafeimur. Heu inverfi mora, & tempora immutata! Quem murum inexpugnabilem pro fanda Romana ecclefia, cui licet indigni przfidemus , puubamus, quem fcutum fidei , quem gladium Chrifti funicri debere, fi oporteret, tum officio tuo, tum praedido debito pro fanda Romana ecclefia , * pro nobis etiam noftriique fucceflbribus credebamus, jam eum noftrumque inimicum noftrumque oppugnatorem invenimus : tuafque inju- L rias, a te turpiffimam & inauditam repulfam licet injufte patimur. Legatis quippe noftris * Alberto Przncftinenfi & Giraldo Oftienfi epifeopis, quos ad parta illas ad id deftinavimus, ut in unum archiepifcopis, epifeopis, abbatibus, rcligiofifque clericis convocatis, vice & audoritate noftra fulti, quz corrigenda eflënt, cotjigerent, quz religioni addenda,eflent adderent, pro viribus impediftt. Adhzc ut & concilium fieret prohibuifti. Ab cifdem etiam Romam vocatus, ad inftitutum terminum, feftivitaterafcilicct fandi Andree, non venifti. Ad hec igitur & quamplura etiam alia corrigenda ad proximam fynodum, que proximae

K qua-

ANNO

quadragefimx prima hebdomada celebrabitur, Deo annuente, apoftoiica audoritate tibi venire prxer-P'mus, & invitamus. Prrdidis etiam delidis nobis perfuadentibus ab omni epifeopali officio prxdida audoritate, donec ad nos venias, te fufpendimus. Data Rome fecundo * Idus Decembris, indidione dccimatcrtia.

• f-te No-

XXIX. AD SIGEFREDUM MOGUNTINUM archiepifcopum.

Queritur fe fruftratum eafpe atque opinione quam de eo conceperat. Monet ut ad fynodum cum fuis fuffraganeis veniat: vel, fi forte impediatur, nuntios mittat, qui tum reditus, tum mores fuorum fuftragancorum indicare pofiint.

D<Sig»frtao Laubelu- bi pallia

Gregorius tpijcopus fervus fervorum Dei Sigefredo Moguntino archiepifcopo, falutem & apoftolicam benedsHtonem.

REcordari credimus fraternitatem tuam, quam, puio amore ante hujus noftrx adminiftratlonis farcinam te dileximus, & quomodo ejufdem noftri amoris intuitu fecretorum tuorum nobis paucifque afiis* commififti confilium. Gijus rei gratia licet ex eo temport bene de te fperavimus, exeo tamen quod Cluniacenfi monafterio reliquum vitr tux conferre voluifti, majorem ex religione tua fidem fufeepimus: verum juxta quorumdam relationem aliter quam iperabamus te egiffe comperimus: quod fi negligenter irrequifitum tranfire permittimus, fraternum tibi amorem minus impendere non line magno taciturnitatis periculo probamur. Quapropter apoftoiica audoritate religionem tuam admonemus, ut ad fynodum, quam, Deo annuente, in prima feptimana quadragefimx celebraturi fumus, cum funraganeis tuis, videlicet Ottone Coultantienli, GuamerioStrazburgenft, Henrico Spirenh, Herimanno Bambergcnfi, Imbrico Auguftenii, Adclbero Guertrpurgenh, ii potes venias. Quod li aliqua infirmitate, quod abfit, prxpeditus venire nequiveris, tales ad nos ftudeas nuntios dirigere, quorum fecure conlilio inniti, & quorum tdlimonio quafi prxfentix tux credere poilumus. Et hoc perdiligentiifime fraternitas tua perpendat, ut neque precibus, neque gratia alicujus dimittas, quin introitum & convcrfationem prædidorum epiicoporum diligentiiTime inquiras, & per eoldem nuntios tuos nobis infinues. Ne igitur mireris, quod plures ex parochia tua quam ex aliis invitavimus, cum tua amplior iit exteris, & in ea tint quidam non laudande opinionis. Data RomX fecundo Nonas Decembris, indidione dccimatcrtia.

XXX. AD HENRICUM REGEM Romanorum.

Lxtatur quod legatos apoftolicos benigne excepe-nt, & fibi devotx iervitutis obfequmm prxftitcr>t, & det operam, ut in regno fuo limonia & fornicatio Clericorum extirpetur. Monet fidos ac prudentes confilianos fibi adlcilqat, Mediolanenfi ecclefix jus fuum reftituat, & epifcopos voeâtos ad fi nodum venire curet, quibufeum legatum mittat.

Gregorius epifeopus fervus fervorum Dei Henrico regi filutem & apojioiteam beneditlionem.

QUanquam, fili cariiTime, caufam Mediolanenfis ecclefix non ita compofueris, quemadmodum literarum ad nos miflarum feries pollicitatioque continebat; tamen, quia legationis te benevolum tradabilemque prxbuifti, eorumque, interventu quafdam res ecclcfiafticas laudabiliter correxifti, nobis quoque per eos congrus falutationis & devotx iervitutis exhibitionem tranfmififti, gratanter accepimus. Sed & illud quod pix memorix Agnes mater tua imperatrix Augufta apud nos conftanrer teftificata eft, iideroque legati epifeopi atteftati funt, fimoniacam fcilicet hxrefun funditus de regno tuo extirpate, & inveteratum- morbum fornicationis clericorum toto annifu corrigere velle, vehementer nos hilaravit. Filix quoque noftrx fideliflimx veftrx Beatrix comiiilTa, & filia ejus Mathildis, non modice nos lxtificavere, feribentes nobis de>amicitia & fincera diledione veftra; quod libentiftime accepimus: quarum confilio, fed & perfuafu dilediflimx matris veftrx Auguftx, ad hoc indudi fumus, ut has vobis literas feriberemus. Quamobrem, licer peccator, memoriam tui inter Miflarum folennia fuper corpora apoftolorum & habui & habebo, fuppliciter obfecrans, ut Deus omnipotens, &hxc tibi bona ftabiliat, & ad préfedum ecclefix lux ampliora concedat. Moneo autem te, fili c*£ellentiftime, & lincera caritate exhortor, ut in his rebus tales tibi confilliarios adhibeas, qui non tua, fed te diligant, & faluti tux, non lucro fuo, confulant: quibus fi obtemperaveris, Dominum Deum, cujus caufam tibi fuggerunt, protedorem propitiumque habebis. Porro de caula Mediolanenfi, fi viros religiofos & prudentes ad nos rniferis, quorum ratione & audoritate clarefcat fandx Romanx ecclefix bis iynodali judicio firmatum pofie aut debere mutare decretum, juftiseorum confiliis non g.avabimur acquiefcere, & animum ad rediora inclinare: fin autem impofiibile efiê conftiterit, rogabo & oblectabo fublimitatem tuam, ut pro amore Det & reverentia fandi Petri eidem ecclefix fuum jus libere reftituas: & tunc demum regiam poteftatem * rede obtinere cognofeas, fi regi regum Chrifto ad reftaurationem defenlionemque ecclefiarum fuarum faciendam dominationis tux altitudinem inclinas, & verba ipfius dicentis cum tremore recogitas: *dsligentes me diligo, & honorificantes me honorifico: qui autem me contemnunt erunt ignobiles.* Prxterea noverit fublimitatis tux dignatio, nos Sigefredo Moguntino archiepifcopo litcras mififfc, evocantes eum ad fynodum, quam Deo audore pioximx quadragefimx prima hebdomada celebraturi fumus. Quod fi venire non pofie patuerit, tales mittat legatos, qui vicem ejus concilio reprxfentent. Similiter Bambergenfem, Strazbutgenfem, Spirenfem, adefle prxeipimus, introitus lu(& vitx rationem polituros. Qui fi forte, ut eft hominum protervia, venire diftulerint, regix tus poteftatis impulfu petimus ut venire cogantur: cum quibus volumus a latere tuo legatos tales tranfmitti, qui nos fideliter doceant & de ingreffu & de vita eorum; quorum relatione, cognita veritate, ad liquidum certius poftimus de indubitatis proferre judicium. Data Romx feptimo Idus Decembris, indidione decimatertia.

anno CHaiwi

' Fert», "rt' '* H'

XXXI. AD EUNDEM.

Summum in eum amorem teftatur. Rogat ut avertat aures ab his qui difeordiam inter fe & illum feminant. Recenfet Chriftianorum calamitates, qui in tranfmarinis partibus a Paganis vexabantur: ad quos fublevandos fe Chriftianoa omnes provocaffc, feque paratum efle affirmat:

tum

tum ea caufa eo contendere, tum ut orientalis eeelefis cum Romana unio fieret.

Gregorhu epifeopitt ftrvm fervorum Dei Henrico gloriofo regi, falntem & apofalicem
> *ben^diHionem.*

SI Deus modo aliquo fixe pietatis concederer, ut mens mea tibi pateret, indubitanter fcio fua largiente gratia nullus te a mea dileftione poflet feparare. Attamen de illius confido mifericordia, qnta quandoque clarebit, quod te fincera caritate diligam. Ad hoc enim me commune praeceptum omnium Chriftianorum dirigit, ad hoc etiam imperatoria inajeftas, & apoftolicxfedismanfueta poteftas impellit: quia fi te, ut oportet, non diligo in vanum de mifericordia Dei, meritis beati Petri confido. Sed quia die nodeque in vinea Domini laborare, per multa pericula etiam ufque ad mortem defiderio, non folum tibi, quem Deus in fummo culmine jerum pofuit, per quem multi polfunt aut a redo tramite aberrare, auf Chriftianam religionem obfervare, fed etiam minimo Chriitiano, adjuvante Deo, femper ftudebo fandam & condignam caritatem cunodire. Hac enim fine velle regales nuptias adire qui tentaverit, dedecus immane fullinebit. Heu, proh dolor! haoc vigilanti animo non attendunt, qui difeordiam feminare inter nos quotidie difponunt, ut ~~his retibus diabolico~~ inftindu prxparatis fuappofini **captare commoda, fua palliare** vitia, quibus iram Dei, &. gladium fandi Petri, contra le inmente provocant. Moneo itaque te, & hortor, carilfime fili, ab his aures tuas averte, & eis auditum indubitanter praebe, qui non fua, fed
a· c«r. ■b· quae funt Jefu Chrifti quaerunt, ueque honorem fuum vel lucrum juftitiar preponunt: ut eorum confilio hujus vite gldriam non amittas, fed eam que aft in ChriftoJefu fiducialiter acquiras. Praeterea inlico tue magnitudini, quia Chriftiani, ex partibus ultra marinis, quorum maxima pars a Paganis inaudita clade deftruitur, & more pecudum quotidie occiditur, genfque Chriftiana ad nihilum redigitur, ad me humiliter miferunt, nimia compulfi miferia implorantes, ut modis quibus polfem eildem fratribus noftrts fuccunerem, oe Chriftiana religio noftris temporibus quod abfit, omnino deperiret. Ego autem nimio dolore udus, & nfque ad mortis defiderium dudus, magis cnimvek km pro his animam meam ponere, quam eos négligeas univerfo orbi ad libitum canus imperare, procuravi Chriftianos quoique ad hoc provocare, ad hoc impellere, ut appetant, defendendo legem Chrifti, animam fixam pro fratribus ponere, fit nobilitatem filiorum Dei luce clarius oftentare. Quam admonitionem Italici fitukramontani, Deo inlpirante, ut reor, immo etiam omnino affirmo, libenter acceperunt, & jam ultra quinquaginta millia ad hoc fe prrpaiant, ut fi me poflunt in expeditione pro duce ac pontifice habere, armata manu contra inimicqs Dei volunt infurgere, & ufque ad fepulclxrum Domini, ipfo ducente,. pervenue. Illud etiam me ad hoc opus permaxime inftigat, quod Conftantinopolitana ecclefia de fando Spiritu a nobis diffidens-, concor-
«*p«t a* diam àpoftoic* ledis * expedat. Armeni etiam fere omnes a catholica fide aberrant, & pene univerfi orientales pneftolantur, quid fides apoftoli Petri inter diverfas opiniones eorum decernat. Inftat enim noftro tempore ut impleatur, quod pius redemptor fpeciali gratia dignatus eft apoftolorum principi indicare ac praecipere, dicens: *Bgo^pro te rogavi, Petre, ut emt deficiet fidet tue, & tu aliquando ctmverfm cifirma fratres tuet.* Et quia patres noftri, quorum veftigia licet indigni fequi optamus, partes illas pio fide catholica confirmanda fiepe adierunt, nos etiam adjuti precibus omnium Chriftianorum, fi Chrifto duce via patuerit, quia non eft via hominis in manu ejus, fit a Domino grefllis hominis diriguntur, illuc tranfire pro eadem fide\& Chriftianorum detentione compellimur. Sed quia magna res magno indiget confilio, & magnorum auxilio, fi nox Deus me permiferit incipere, a te 411x10 conG litsm, fit ,ut tibi placet, auxilium, quia li illuc faveme Deo ivero, poft Deum tibi Romanam ecclcfiam relinquo, ut eam & ficut liindam natron cuftodias, & ejus honorem defendas. Quid tibi fuper his placeat, & quid prudentia tua divinitus afpirata decernat, mihi quantocius potes remittas. Nam fi de te-p1ufquam plurimi putent non loerarem, verba hxc fruftra proferrem. Sed quia forfan non eft homo, cui de finceritate diûftionis mes adhuc indubitanter credas, Spiritui fando, qui omnia poteft, committo, ut menti tux fuo more indicet quid tibi cupiam, quantumve te diligam: & eodem modo circa me tuam mentem componat', ut impiorum defiderium depereat, & bonorum accrefeat. Hac enim duo defideria circa nos duos, licet diverfo modo, incelfanter invigilant, & fecundum voluntatem eorum, a quo prodeunt, decertant. Omnipotens Deus, a quo eunda bona procedunt, meritis & audoritate beatorum apoftolorum Petri & Pauli, a eundis peccatis te abfolvat, & per viam mandatorum tuorum incedere faciat, atque ad vitam sternam perducat Data Rome feptimo Idus De^cembris, indiâione Jecimatertia

XXXΠ. AD MANASSEM RHEMENSEM ARGH1 EPISCOPUM.

Accipit excufationem archicpdcopi RhemenGs, qui non vifitavit limina apoftolorum; feque magnam deledationem capturum, fi rex Francis icelera fua correxerit·, fin minus, ei advtrfari in futurum, iegatofquc commendat.

Gregarim epifeopus fervus fervorum Dei Menajft Rbcmesfi archiepifcopo, fnlutem & apoflolicam henediifionem.

TAntis diledionis amplexibus fandam Roma, nam ecclcfiam & nos fui debito te diligere putamus, tanto diledionis fervore in fuo & noftro amore te debere fervere, ut nimium fit nobis hsfitare, quin apoftolorum limina, fi tibi in tegra adeftet facultas fit libera, vifitares. Nunc igitur caute fit diligenter, ut debes, accipias, malum inauditum, lcelusdetcftabile, quod Philippus rex Francis, immo lupus*rapax, tyranni» iniquus, Dei fit religionis lands ecclefi» inimicus, Italis fit aliarum provinciarum mercatoribus contra Deum fit regni fui honorem fecit, fit alia quorum ad aures noftras clamores frequentlfiime venerunt, fi, prout juftitia didaverit, correxerit, nos procul dubio lxtari, gratiarum adionibus Deum laudare, ut pro perdita fit inventa ove, fciatfraternitas tua. Si vero contra hare (quod nolumus) egerit, Deum procul dubio fibi inimicum, fandamque Romanam ecclcfiam fit nos, cui licet indigni prizfidemus, viribus fit modis omnibus fibi adverfari promittimus. Si legati noftri, ut putamus, a<f Partes tuas venerint, de his fit que nobis fcripfifti, pluribufque aliis, tecum fit te auxiliantc traâaturi. vice Petri fufeipe, vice noftra

•dilige ; ut quanto apoftolorum principi amore nobilque adhaereas, ia His etiam probare queas . Data Rome fexto Idus Decembris, itdiâiorie decimatertia. ,

αμνό c**"TI

XXXIII. ADCUNIPERTUMTAURINENSEM EPISCOPUM.

Arguit quod àd fynodum vocatus non venerit, fle monafterio fanâi Michaelis moleftiam intulerit. Praecipit ut ad aliam fynodum accedat& nc didum munaftertum detrimento afficiat.

c"'be"' *,φrή," tpifcoptJ fervui fervorum Dei * Cuniperto Tuuriue^H epifeopo, fulutem & pftftoikum heuedi&iomm.*

Licet adverfus prefumptionem tuam durius invehi deberemus, quia xopuus ad fynodum, quam circa feftivitatem fanât Andres celebravimus, venire oontempfifti, fle «nt-fabili monafterio fanât Michaelis, neque rapeâu divini timoris, neque intuitu apoftoltcs defienfionis, inquietudinis m.tnum fubtrahere voluifti; adhpc tamen fraternam tibi dileâiooem refcrvàmus, fle debits tatisfaâionis tus ffuâum expedamus. Quapropter iterum te apoftolica auâoritate monemus, ut ad fynodum, quam in prima feptimana quadragefimae celebraturi fumus, venias. Nos enim abbatem pnefatt moaaftcrii ufque ad prsdidam fynodum nobifeum retinebimus, quatenus auditis utrinque rationibus tam ecclefia tua, quam monafterium illud propriam confcquatur juftitiam. Interim etiam monemus, ut nullam inquietudinem pisfato loco inferas . Si vero nis noftris literis inobediens fueris, quod fanâi patres in hujufmodi negotiis fecere, nos facere, fle locum illum auâoritate beati Petri defendere compelles. Data Rome fecundo Idus Decembris, indidione decimatertia.

XXXIV. AD RAINERIUM.

Decernit irrita efle qusscumque ab abbate fanâi Gaudentii gefta lunt. Que vero ipfe Raincrius cum illo contraxit, diffinienda difiert in nuntii fui adventum.

Gregeriut epifeopus fervut fervorum Dei Ruinerie iiluftri viro fulutem & uppftolicam kemdiftionem.

Quoniam devotionem tuam ac fidem, ficut te decet, erga beatum Petrum jamdudum probavimus, & praemium te dignum tuis operibus te accepturum minime dubitamus, de fervitio & juftitia ejus tibi confidenter mandamus: fperantes nobilitatem ruam non folum fe devotam przbere, fed etiam alios, quos poterit ad obfequiura perurgere. Quia igitur notum tibi credimus efle,» cariflime, * quemadmodum abbatem fanâi Gaudentii, (celeratum immo invaiorem haereticum , pro lua nequitia jufte damnavimus, nunc tibi notifieandum cflé ceniémus, quod bmnia qua: ab ipio perditionis filio de rebus ecclefiz illicite, urpote ab hzretico, perpetrata funt, vel alienata , canonica flt kvali auâoritate caiLyjda fle penitus v.aeuanda elle decernimus. De his vero que teuun >cflit iniquus, videlicet de ecclèfiafticis eau ti<M>i/Ats, tui rcfpedu flt caritate taliter diffininu<«, ut cum venerit ad te nuntius nofter, fav'.rues viros return Kibeas, qui Deum timeant , ti dil gint, quorumconfdiocaufamdifeutias, flt. cum inveneris nulla ratione, fine periculo tuae anim» & damnatione, res fandi Gaudento hujufmodi nefariopadotepofleretinere, ftudeaseas pro amore fandi Petri ac noftro quantocius ecdflfise reddere, necnou ab aliis, injufte retenta recuperare. Nuntios quoque noftrbs -ad partes tusi venturas, ficut fanâi Petri gratiam noftrumque beneficium habere defideras, ne defifty in omnibus adjuvare. Data Roman Idibus Decembris, indidione da— cimatertia.

anno C^'*TI

XXXV. AD GÜILIELMUM PAPIENSF^M EPIFPOPUM.

Arguit quod ad ffl vocatus non venerit. Praecipit ut. accedat ad concilium, in quo ei datur locus defendendi conjugium fororisfua cum Azone, quem illius confanguineum efle teftes affirmabant.

Gregarim epifiopm fervui fervorum Dei Guilielrm Pupiei^fi epifeopo, falutem & up^iolicam Iremdifiiomm.

Licet contra nos id egiflê videaris, ut nec etiam apoftolicam bencdiâionem tibi mittere deberemus, fcilicet, quia ad conftitutum tibi terminum nec venifti, nec legalem excufationem mififti; malumus tamen de pietatis modeftia reprehendi, quam canonum rigorem fequendo inobedientiam tuam acriter ulcilci. Quapropter apoftolica tibi auâoritate precipitous, ut ad fynodum, quam Deo annuente celebraturi fumus prima hebdomada quadragefime, venias fle de caufa lororis tuse npfpootieas. Licet enim clariflimum fit eam Guidoncm marchionem confanguineum Azonis marchtonis maritum habuifle, illud etiam facramentis & teftibus in pnefentia noftra probatum fit , eandem fororem tuam atque Azonem quartam propinquitatis lineam nondum excedere ; dabimus tamen vobis audientiam in praefata fypodo, quatenus fi legalem defenfionem vos habere conhdt tis, fit tcftimonia & fàcramenta ante nos facta improbare poteritis, conmgium illorum permaneat. Alioquin, û hoc tunc facere non poteritis, vel a prxdida Synodo vos üibcraxeritis, nullam deincecus inde fieri quatftionem apoftolica auâoritate inhibemus. Unde in facramento, quo praediâum Azonem conftrinximus, ita cauti fuimtu, ut cum licentia noftra, ii rationes veftrc idouese fuerim, ipfe poffit eam reducere, atque in uxorem habere. Data Romae decimofepttmo Kalendas Januarii, indidione decimatertia.

XXXVI. AD COMITISSAM MATHILDEM.

Praecipit ut a confortio Azonis fe fèjungat : quod fi illum fiium confangiuneum non efle probare fe' pofle confidat , in proximo concilio fe ejus caufarn cogniturum .

Gregarim epifcapur Jervut fervorum Dei fulutem & upoftolictm kmdi&iouem.

Qualitcr teftibus & facramcntis in praefentia noftra probatum iit, te habuifle virum confanguineumAzonis, te etiam fle Azonem marchionem in quarta propinquitatis linea çonfanguineos efle, ipfi qui eidem caufie interfuerunt poterunt .ibi referre,. Unde quia Azonem marchionem fii* cramento conftrinxuhus, nullam deinceps fine licentia noftra maritalem tecum couverfationem habcre, tibi etiam ex parte beari Petri praecipimus, Ut

.Anno ChRISTi ,M'* ■ a confortio & Cohabitatione fua» omnino te auferas, & dc perpetrata iniquitate ita digne preniteas, quatenus gratiam' Dei valeas recuperare, & tauti ïamque turpitfimi inçeftus infamiam declinare. Quod fi fortifie praejudicium te pati exiftimas, & teftimonia, atque facramcuta de confnguiiîtate veftra improbare pofle confidis, damus 'tibi audientiam'in proximi Romana fynodo, ubi Deo auxttfante neque ad dexteram neque ad finiftram in exeeutione juftitiz declinabimus, fed quod juftum eft ftatuemus. Data Romx xvn. Kal. Januarii, indiciionexi 11-

XXXVII AD UNIVERSOS FIDELES.

Hortatur ad defenfionem Chriftianonim, qui in tranfinarinis partibus ab infidelibus .. premebantur.

*Gregorius epifeoput fervus fervorum Dei ornnibm fid:lsbec.t Junili Petri, * maxraar ultramontunis, falutem & ctpoftolicum benediihonem,*

tlut

AD vos jam perveniftê credimus, que fit noftra voluntas, fiç quid ex parte ianâi Petri "dl,'M····· · dixerimus de adjutorio faciendo fratribus nolitis, qui ultra mare in Conftantinopolitano imperio habitant, quos diabolus per fe ipfum a fi de catholica conatur avertere, & per membra fua non ccflat quotidie pecudes enecare crudeliter Sed quia invidet bonis defideriis, tentât, fi pot eft, nos impedire, ne illi gratia divina largiente, liberentur, & nos dando animas noftras pro fratribus noftris coronemur. Proinde ex parte beati Petri rogamus, monemus & invitamus, ut eo modo, quem portitor horum dixerit, ad nos quidam veftrum veniant, qui Chriftianam fidem vultis defendere, & czlefti regi militare, ut cum cis viam (favente Deo j praeparemus omnibus qui czleitem nobilitatem defendendo per nos ultra mare volunt jranfire, ic quod Dei funt filii, not. timent oftendere. Itaque, fratres cariflimi, eftote ad pugnandum foniffimi pro laude illa & glona, qux omne defiderium luperant, qui haâcnus fortes iuiftis pugnare pro rebus quas non poteftis detinere, nec fine dolore pofiidcre. Nam per momentaneum laborem ztemam poteftis acquireie mercedem OinnipotCns Deus, qui omnem legen fuam in wzcepto abbresiavit caritatis, det vobi> fi. toto corde, tota anima, tota virtute diligere, ut proximos veliros ficut vos ipfos diligentes mereamini, fi oportuerit, pro eis animas veftras ponere. Data Ronue xvu. Kal. Januarii, indidio ne xi 11.

XXXVIII. AD UBERTUM COMITEM, & Clerum Firmanum.

Ut anxilium prztlent archidiacono, cui procurationem epiicopaius Firmani commiferat, donec de idoneo paflore provideatur.

Gregorius epi/copus fervus fervonem Dei Uberto comitit & univerfo clero, populoque Firmano, in fidelitate fanii Petri perfiftentibus, jelutem & apoflolicam benediSionem.

/^xUamquam pleraque nobis de archidiacono vcftro reprehenfibilia relata fuerint, eo tamen in noftra poefentia pofito, & diligenter fuper his quibus arguebatur inquifito, nihil nifi quod ad fidelem pertinere videbatur obedientiam m ipfo deprehendere potuimus. Confidcrantes ergo neceftiratem viduate ccclefiar, procurationem totjus epifcoparus interim ei commit»p*ur·, donec divina providente clementia, cum noftra lolicitudine, tum regis confilio, & drlpenfistionC idônca ad regendam ecckfiam & epilcopalem dignitatem pertona reperiatur. Quapropter admonemus vos; & apoftolica audoritate przcjpimits, ut unanimiter fibi ad haec peragenda veftra cpnfilia adjutoria prasbeatis, & ea quz de bonis ecclefix ditpcrta & coufufa funt recuperare & falubriter ordinare modis cum omnibus adjuvetis. Si quis vero contra przfatarn ecckfiam aliquid injuriofe commifit, aut facere conatur, abfque ditaribne emendarel& reftituere ftudeat. Quod fi qua temeritate negz^. xertt, fciat fe ex apoftolica audoritate in bannum cafurum eftê, fi dives eft, centum librarum: fin vero de 'mediocribus, in detrimentum totius lubftantix^iuz. Agite ergo ut appareat vos ingenuos & fideles eftê veftrz matris ccclcfisç filios, & omnia quz ad honorem & utilitatem ejus pertinent, ita veftris ftudiis fub providentia archidiaconi firenue peragantur, ut omnipotentis Dei gratiam, & apoftolicz bençdiûionis falutem mereamini. Data Ronue ' fecundo Kalendas Januarii, 'indiftione decimatertia.

anno CH*'»n ,OM'

XXXIX. AD DUCEM ET POPULUM Venetianim.

Hortatur utpatriarchz nimia egeftate oppreflo quz funt neccftaria ad vitam tuendam pro decentia tantz dignitatis fuppeditent'.

Grtgoriae epifcopus fervas fervorum Dei Dominico duci, & populo l'enetief, falsetem apofloltcam benediliianom.

NOtum efle credimus, non folum his qui nobifeum morati funt, fed etiam plerifque veftrum, quod jam ab ineunte artate terram veftram & libertatem hujus gentis valde dileximus, atque ob id nonnuHorum principum & nobilium perfonarum inimicitias fuftinutmus. Poftquam vero apoftolici regiminis onus & officium, licet indigni, fufcepimuS, tanto ferventius in dileftione veftra nofter exatfit affèftus, quanto per generalis cura: debitum in adminiftratiunem veftrz faiutis folicitius adftrifri fumus. Quapropter litcras ad vos direximus, ut nobilitatem veftram ad r'Spiciendum dectu &. fiiblimitatem antiquz dignitatis fuz excitare poifimus, nc ex longa, quod abfit, negligentia dilapfum honorem gemat, quem adhuc ftantem, dum poteft, colere & fervare non laborat. S<iis enim quoniam prz multis terrarum panibus divina difpenfatio terram veftram patriarJiatus houore fublimavit, cujus dignitatis eminentia ex ipfa fui nominis & officii przrogativa adeo angufta & rara eft, ut non amplius quam quatuor in toto mundo reperiantur. Qiod cum '-'ita fit, apud vos tamen hoc tantum decus, & tam excelli gloria facerdotii ex inopia rerum temporalium, & diminutione poteftatis fuz adeo vilefcit, & a competenti ftatu honoris fiii penitus corruit, ut tanta tenuitas rerum nec fimplicem epifcopatus fedem condecere, aut ejns neceffiratibus fuÆcere pofic videatur. Unde vos tanti beneficii divine munificentic ingratos & immemores efte deprehendimu-, timentes ne quafi degeneres filii divitias & hereditatem ncbiliflimrl matris veftrz, videlicet Gradenfis ecclefiz, diflipantes, inde oblcuriores efficiamini, unde poft apo^ftolicam fedem omnibus quz funi in occidente

anno Christi

.gentibus clariores extitiftis. Nos equidem meminimus. Dominicum patriarcham beatæ memoriæ antecefforem hujus propter nimiam egeftatem locum dcierere volmfle; fic hic quidem pari neceffitate dicij. fe circumventum efie. Quapropter ficut cariflimos filios vos admonemus, ut memores priltinz nobilitatis & gloriæ collarum' yobisJionorem, & apoftolicz.fedis erga vos benevolentiam, ulterius non hegligatis, fed convenientes in unum qualiter antefignati patriarchatus dignitatem debita cum veneratione & rerum temporalium amplificationem fuftentetis, fic cum Dei adjutorio ad culmen fuz ceUitudinis relevetis, communi confilio pertradetts. Indicavit quidem nobis hic conftaier nofter patriarcha, te ducem, & plerofque u-ftrum quam optimam fuper hac re habere voluntatem propter quod & fiducialius ad explendtun opus boni propofiti vcftram exhortari incipimus diledionem. Quidquid igitur inde inter vos confultum & conftitutum fuerit, nobis per literas aut certo nudtio quantocius renuntiate; quoniam fi pro gloria fic nobilitate, tam veftri, quam prrfati loci, & facerdotii, aliquid ftatueritis, ut aequum eft, pro meritis veftris gratulabimur; fin vero aliqua minus honefta vos occafio retraxerit, procul dubio tanti minifterii nomen inter vos vilelcere, fic debito honore privari non patiemur. Data Romz fecundo Kalendas Januarii, indiclione decimatertia.

XL. AD UNIVERSOS FIDELES.

L't legatos tuos congruo honore recipiant, eifque obedientiam przftem.

Gregorius epifcopui Jervui fervorum Dei omnibus fanEti Petri fidelibut, ad quos portitores prafentium venerint, filutem G epofiolteam benediiiionem.

NOtum vobis eft, quod fuccrefcente nequitia, & diabolica, fraude ufquequaque invalcfcentc, multorum jam caritas friguit, & totius religionis ftudium in fanfta ecclefia pene defecerit. Sed quia impoflibile eft noftram in tot & tam divertas folicitudines przlentiamexhiberi, mifimus ad vos dileftos fanftz Romanz ecclefiz filios, videlicet * Gepizoncm abbatem fandi Bonifacii, & Maurum abbatem fandi Sabbz, per quos & noftra vobis reprzfentctur audoritas, fic noftra vice ca quz ad utilitatem fanctz ecclefiz pertinent cum Dei adjutorio ftudiofa procuratione peragantur. Vos igitur mempres divini per evangelium difti. vos, zrc *audii, G qui vv fperoit, me fpemit;* eos, ficut de noftra amicitia, imo de gratia fanât Petri cujus nuntii funt, curam habetis, debita cum aeneratione fic caritate recipiatis; & in omnibus quz vel caufa legationis eorum, vel fatigationis neceflitas poftulaverit, fidelem illis obedientiam fic conifinfum przbeatis. Przterea fi contigerit eos ex confiderata fic competenti neceflitate negotiorum dividi, fic feparatim in divertas partes proficifci, ad quotcumque alter eorum venerit, eum ficut nos audiatis, fic quod noftrz deberetis przfentiz in eo oftendere ficcxequi non dubitetis. Data Romz quarto NonOïJanuarii, indiftione decimatertia.

XLI. AD FERETRANOS ET EUGUBINOS

Significat fc legatos ea de caufa mififlê, ut dent operam ut TdoneuS pallor in eorum ecclefia eligatur. Monet ut eis obedientiam exhibeant.

Gregorius epifcopui ferina fervorum Dii clero & populo Feretrano, atque cieto & populo Eugubino, falutem & apoftolicam benediiiionem.

TUX quo ecclefiam vcftram pallore viduatam effe cognovimus, multa pro vobis folicitudine anxii fuimus, & quamquam multa & gravia nos negotia occupent, ea tamen cura qualiter divina mifericordia digium. vobis patrem provideat noftro cordi indefinentcr adhaeret, atque eo njigis hac de caufa ioltcitamur, & attentius Deo preces cftundimiis, quoniam in retroaftis temporibus non fat vigilantem vobis pallorem pnefuifle cognofcimus. Quapropter mifimus ad vos hos religions fanftz Romana: ecclefiz filios, videlicet abbatem fandi Sabbz, fic abbatem fandi Bonifacii, ut fi forte in ccclefia veftra talis perfona, quz hutv regimini congrua fit, reperiatur, diligenter inquirant, & eam, ficut dignum eft, veftra eledione collaudatam & canonico decreto probatam, nobis ad ordinandum quantocius przfentare ftudeant. Sin vero inter vos talis reperiri non poflit, ipfi cum omni diligentia fic folicitudine aliunde aliquem, qui vobis fecundum Deam brzefie poflit, invenire procurent, & ad iufeipiennam epifcopalis officii ordinationem ad nos fine mora tranfmittant. Vos igitur in omnibus eis credite, & obedite; fcientes eos in hac re, cuftodiente Deo, nihil nifi vcftram falutem fit ecclefiz veftrz honorem attendere. Przterea quidquid thefauri vel ornamenti in ccclefia veftra habetur, illorum oculis przientate; quatenus ex eorum providentia & commendatione in tali cuftodia relinquatur, ut nec ecclefia detrimentum fentiat, nec in aliquem veftrum aliqua fufpicionis infamia cadat. Data Romz quarto Nonas Januarii indiftione decimatertia.

XLII. AD GUIBERTUM ARCHIEPISCOPUM RAVENNATEM.

Ad fynodum vocat in proxima quadragefima ex more habendam.

Gregorius epifeopus fervus fervorum Dei Guiberto Ravennati archiepifeopo, falutem & apoftolicam benediiiionem.

GOram oculis habes, frater cariflune, fic quafi palpare manibus potes iniferabiletnl fanftz ecclefiz perturbatioAem, fit jam per longa tempora inimicorum fic impugnatorum ejus inienfatam fic omnino irrefrenatam przfumptionem: contra quos, quoniam nos qui in fortem minifterii facerdotalis, fic regnum Dei elefti fumus, omni cura fic Audio furgere fic pugnare convenit, ficut jam per aliquot annos in apoftolica fedic fieri confucvir in prima hebdomada quadragefimz fynodum, Deo annuente, celebrare difpofuimus: ad quam fraternitatem tuam fingulari admonitione, fic multo caritatis affatu, poftpofita omni ncgligencia, venire rogamus fic invitamus; quatenus tua aliorumque fratrum noftrorum annttente prudentia, fic fpirituali tam fortitudine quam fapientia impii a fuis

«.fui» conatibus arceantur, & Chriftiana religio in A ea qua primum fundata eft libertate & pace ro-(xjretur. Data Romz fecundo Nonas Januarii > indidione dedmatertia.

anno CHRISTI

XLIII. AD HUGONEM DIENSEM EPISCOP.

Ut recipiat a fàbditis ça quz ecclefiz reftiruere volunt, eofque abfolvat, fide accepta ad fynodum veniendi.

Gregorius epifeopus fervus fervorum Dei Hitgoui in Burgundia Die^Ji epifeopo, falutem tf apoftolicam benediflianem -

VTaetur nobis ut quod filii ecclefiz tuae de ns- B bus ecdefiafticis volunt tibi reddere recipias, eofque abfolvas tali tenore, ut data 'fide quidam illorum promittant tecum venire ad nos Romam, videlicet, Deo auftore , ad fynodum celebrandam » ut illic quod nobis ratum vifum fuerit peragant. Melius enim nobis placet, ut pro pietate interdum reprehendaris, quam pro nimia feveritate in odium ecclefiz tuae venias. Debes quidem filios tuos quia rudes funt & indoôi confpicere, & ad meliora paulatim provocare , quia nemo repente fit fummus, & alta aedificia paylatim rdificantur. Data Romae Noni» Januarii, «tdidione decimatcrtia.

XLIV. AD JUDITH HUNGARORUM C REGINAM.

Pluies recenfet caufas fincerz erga eam diledionis. Confolatur ipfam , & ad patientiam hortatur . Demum fe omnia quz ad ejus hono-rem & falutem pertinent libenter curaturum aflerit.

D« Midi S,l»aoal- H··{«·oή« »«J»» ll»O« L*«b*nil·

Ghgariwr epifeopus fervus fervorum Dei Judith Hungarorum regime, falutem & apoflolicam benedtUionem.

MUltz ac diverfz caufr funt , propter quas intimo & fincero cordis affedu te diligimus. Primo quoniam ex ^iniyerialitate]fufcepti D regiminis omnibus qui in Chrifto funt debitores fumus. Deinde quoniam clarilfimus imperator Henricus pater tuus , & Agnes mater tua jam nunc non humanitus, fed Dei mifericordia czlitus imperatrix Augufta, ex quo me cognoverunt , pro fua magnitudine honorifice & prz ceteris fandz Romans ecclefiz filiis caritative habuerant , & maxime quia nunc eadem mater & domina tua, poftpofitis fiecularibus caufis & honoribus, apoftolorum limina tota devotione & veneratione compleditur : ex. cujus quidem przfentia inter hujus izcult nequam perturbationes fzpe nobis accepta folatia conferuntur . Przterea multum te commendat nobis tua przclara & inclyta fama, quod in tam tenera ztate inter afperam & incognitam. E gentem generis tui gloriam decorafti : quippe quz m excello nata isnperio nihil in adibtjs & in habitudine tua nifi decus imperiale hadenus demonftrafti. His, inquam, de caufis nos, quibus fallere quemquam nefas eft, in loco germanz fororis te diligimus., & , fi quid orationes noflrz apud Deum valent, non infruduofam erga te noftram fore amicitiam in Dei pietate confidimus .. Scias etiam quod de tribulationibus & anguftiis, quas te fuftinere cognovimus, valde dolemus, & divinam clementiam pro quiete & Iztitia tua frequenter & fiippliciter imploramus. Et fi quando locus aut-tempus opportunitatem dederit, temporalibus qu0que fubfidiis te honorare quammaxime cupimus. Ceterum ea quz nunc tibi inftat adverfitas non te terreat, nec mentem tuz generofitatis deprimat : fed, fi quid mœflum aut grave ingruerit , Tuitu regalis conftantiz geftuque diflimula , & moleftas , quas Deus avertat, caufas naturali morum tuorum .virtute patienter tolera. Fiduciam fic fpem firmam habens in Deo falvatore noftroy quoniam ipfi cura eft dt te, qui nunquam derelinquit fperante» in. ie : & quanto nunc animum tuum folicitudirûbus verberari finit acerbius, tanto eum ex vicina & potenti virtute confoUtionis fur latjficabit uberius. Ipfeenim nihil fine caufaprzcipit; nihil fine ratione permittit ; qui regum & imperitorum omniumque caularum zquus arbirei & moderator exiftit . Verum inter omnia te id agere & ftudere monemus , ut praeclarum nomen vitae ac nobilitatis- titae ab meunte aetate nadum in dies amplificetur iccrefcat, quoniam integritas fame licet prae eundis terrarum opibus corona fit nobilium & ignobilium, tanto tamen unicuique plus ornamenti & gloriae tribuit, quanto eum eminentia generis altius extollit. Illi enim fua humilitate teguntur , illi vero 'innata fibi celfitudine produntur. Age ergo ut omnibus quae regnum fert & imperium tanto te excellentiorem oilendas , quanto ea omnia mutari cognofcis. Tuam vero naturam & imperiale germen, quod te eft, nullis fucceflitas nullifve adverfitatibus mutari polle proponas. De cetero quod nos matrem tuam de caufa tua compellare rogafti, pro certo fcias , nos omnia quz ad honorem & falutem tuam pertinent & confidendo libenter ei intimare, & perfuadendo ut fiant apoftolica benigne adjutoria exhibere . Deus autem omnipotens qui eft morflorum confolatio , infirmantium fortitudo, przfentem vobis Iztitiam cito conferat, & veram rternamque gloriam fupernz felicitatis tribuat. Data Romz quarto Idus Januarii, indidione decima* tertia.

anno CHMr,TI

XLV. AD RODULPHUM SVEVIÆ, & Bertulpluun Carentanum , duces,

Invehitur in epifeopos, qui mobedientes erant in exequendis apoftolica ledis decretis de fimoniacis & fornicarii» clericis: quare duces monet ut quofeumque fimoniacos aut fornicarios, cv. gnoverint, nullatenus recipiant : Rodulphum ve rohortatur, ut pretiumqu d beneficiorum cau fa a clericis acceperat in pios ufus eroget.

*Gregorius epifeopus fervus fervorum Dei Rodulpho duci Suevit t atque ** Bertulpho duci Carentano falutem & apoftolicam oenidifiioiiem.*

SCimus quoniam prudentia veftra miierabilem Ghriftianz religionis dclolationem perfpicaci mente perpendit , quz pro peccatis noftris in ea nunc extremitate eft polita, ut infeliciora tempora nemo viventium viderit, ncc a tempore beati Silveftri patris noftri feripturarum traditione repererit. Verum hujus tanti mali nos caput & caufa fumus, qui ad regendum populum przlati, & pro lucrandis animatas epifeopi vocati & confitituti fumus. Ab eorum namque principatibus, ve* lut a quibufdam inïtiis fubditorum bona vel mala veniunt, qui, aut mundanas dignitates, aut magifterium fpirituale fufeeperunt , qui dum nihil aliud nifi gloriam & voluptates fieculi quzrunt , fine fua & populi confuuone vivere nequeunt : quoniam in nulcfaâis prava fedantes defideria , & fuz

anno CHHiSTI

& fue anâoritatis jura per culpam ligant, fc aliis A peccandi per exemplum frena relaxant. Neque Cnim per ignorantiam aut improvidi delinquunt, ied prriumptuofa obftinatione.dpiritui fando refiftem res, divinas quas cognoverunt leges abjiciunt, fc apoftolica decreta contemnunt. Sciunt namque ar-diiepifcupi fc epifeopi terre veftie, quod fc omnibus fidelibus notum efle debet, quoniam in fap. «ris canonibus' prohibitura eft , ut hi qui per fimoutacom haerefim, hoc eft interventu pretii, ad aliquem iacrorum ordinum gradum vel officium promoti funt , nullum in fanâa ccdefia ulterius mmrftrandi locum habeant, nec illi, qui in crimine fornicationis jacent , miflâs celebrare , aut -fecundum inferiores ordines minifteria altaris debeant. Quae cum eos fanâa & apoftolica mater B ecclefia jam a tempore beati Leonis pane farpe in conciliis tum per legatos, tum per epiftolas in fe & commiflas fibi plebes , utpote ab antiquioribus negleda renovare & obfervare commonuerit, rogaverit, & accepta per Petrum auâoritate juf-ferit; adhuc tSmen inobedientes (exceptis perpaucis) tam exeerandam confuetudincm nulla ftuduerunt prohibitione decidere , nulla diftriâionc punire , non attendentes quod fcriptnm eft, fana *oriolondi pettatum eft reptature , O crimen idoiolatrin nolle ecquiefcert.* Cum igitur illis apoflolica, imo fandi Spiritus mandata fpementibus, fc (celera fubditorum-eriminofa foventibus patientia, divina minifteria indigne traâari, populum feduci intrlligimus, alio quolibet modo contra hsc C vigilare nos convenit, quibus cura dominici gregis prae eundis incumbit, Multo enim melius nobis videtur juftitiam Dei vel novis reedificare eoo» filiis , quam animas hominum una cura legibus deperire toegledis. Quapropter ad te & ad omnes de quorum fide fc devotione confidimus nunc convertimur, rogantes vos, & apoftolica auâoritate admonentes, ut quidquid epifeopi dehinc loquantur aut taceant, vos officium eorum quos aut fimoniace promotos & ordinatos , aut in crimine fornicationis jacentes cognoveritis, nullatenus recipiatis ; & harc eadem adftridi per obedientiam tam in curia regis, quam per alia loca & conventus regni notificantes ac perfuadentes, quantum poteftis, tales facroùnâisdefervîre myfteriis,D etiam vi, fi-oportuerit , prohibeatis. Si qui autem contra vos quafi iflud officii veftri non efle aliquid garrire incipiant, hoc illis refpondete : Ut veftram & populi falutem non impedientes de injuncta vobis obedientia ad nos nobifeum difputaturi veniant. Quia vero te, Rodolphe , dico ducem & cariflimum fandi Petri filium, ad religionis fpiritum defideranter anhelare confidimus, unde nos confuluifli, quidquid nobis perfedius vifum eft , ad corretlionem tuam tibi intimamus, ut quantumcumque pretii te pro difponendis in ecclefia clericis accepifle recordaris , aut in utilitates ejufdem ecclefie, fi attinere ei videtur , aut in ufus pauperum expendas , ut nulla in te reprehenfibiliatis macula remanente inter cledos ne- E gni cxlcftis cives adferibi merearis. Data Rora» * tertio Idus Januarii, indidione dccimatcrtia.

■ K

• XIII

ANNO CHAISTI •tri-

XLVL AD GEPITIUM ET MAURUM Abbates.

Mandat ut reftituenda curent bona ecclefie Pifaurenfis a fuo epifeopo incaute alienata, fc litem inter epifeopum & alios definilnt.

Gregprieu epifeopus ferons fervmttem Dei GepitioMnti fenili Bonifacit, & JHmtn Moti fenili Sebbn, in legatione Martbin conftiiatis, falutem tf opqftolicnm benedliUomm.'

MAndamus vobis, ut diligenter conveniatis homines illos, quibus Michael Pifaurenfis epifcopus ecclefie fue bona incaute tribuit, eifque auâoritate apoftolica omnia ccclefis & epifeopo reftitucre piecipiatis , atque prout oportuerit cogatis : & infuper epifeopum , fi inobedientes fue» rint, ex parte fanfti Petri & noftra corporaliter fub banno inveftirc palam ftudeatis, eofquc gratiam fanât Petri & noftram amifluros, fi rebelles extiterint, aperte infinuetis. Epifeopo· quoque, & comites , cunâofque fandi Petri fideles firmiter praxipientes rogate, quatenus epifeopo Pifimrenfi ad cos expugnando· fpirituali & feculari auxilio, prout necefle fuerit, fideliter fiibveniant : maxime eos qui pretio recepto terram adhuc violenter fc firperbe retinere non verentur pre ceteris accrrl* me corrigatis, & bona ecclefie epifeopo intromittentes reftituatis. Omnes etiam lites inter epifeo» & adverfarios ejus ad utilitatem fanâz Mariae Pifaurenfis ccdefiae definire procuretis, nUllius negligentiae interveniente incuria . Data Rome Idibus Januarii, indiâione decimatertia.

XLVII. AD RAINERIUM, &c.

Nuntiat fe prxccpifie Clufino epifeopo, qui Guidonem multis criminibus irretitum, & ab Alexandro pontifice predeceflbre fuo a quadun prepofitura expulfum, reftitueerat, ut eo amoto alium in ejus locum fubftitueret. Jubet ne diâo Guidoni ad retinendam prepofituram auxilio fiut.

*Gregorius epifeopus fervics fervorum Dei Rmnerio filio * Ugizonis,* atyw *Rainerio fili· Bnlgorelli 1X9~ ri qnoqut Peponis donut Guilin, filiiJ etiam comith jlrdmgiy ornnibMfqne in Cbfino comitatn* cm·» *morantibus^ tom majorions quern minoribns CMfti fanfiiqm Petri fidelibus, falntem & npoflolicnni benediiiionem.* **

GOnftat vobis fieri notiflimum, Guidonem ecdefie Chrifti martyris & virginis Muftiole perjurium multipliciter iocurriflfe, nec non & fornicationem publice, adulterii quoque crimen iuftinuiflê, fatisfaâioflem denique exhibere omnimodo devitaflê . Qpa de re a felicis memori» domno Alexandro noftro predeceflore , & a praelatione ejufdem ecclefie irrevocabiliter efle expulfum* le pro contumacia inobedienti» , fi unquam ulterius ad eamdem prrfumpfiflct afpirare prepofituram, perpetuo anathemati fubditum Qyia vero confrater nofter Lanfrancus Qufinus epifeopus quorumdam fuorum fidelium que carnis tum fapientium confilio fretus, euxndem Guidonem lentavit eidem canonice iterum prepeoere contra Romans ecclefie auâoritatem, contraque omnium familiarium , tam clericorum , quam laicorum , unanimem confpirationem , eumdem fubjicimu* epifeopum fatisfaâioaû dignat peenitcntHI, eo fcilicct

anno christi

lin»»r tenore, quo nominatum Guidonem a nobis publice excommunicaturn, &a prrpofitura & clauftraji communione dejiciat, altenunque loco eJus fecundum Deum fubftituat. Vos ergo, dileâifluni filii, fi Deum vultis habere propitium, fanâumqi»e Petrum peccatis "veftris *ferre* iubhdium, civetn omnino, ne prefato factilego Guidoni aliquod contra Deum noftrumque judicium' ad retinendam prepofituram, vel aliquod de rebus fanâ» Muftiol® praebeatis auxilium five confilium. Procul dubio enim, fi (quod abfit a veftra nobilitate) auxiliari fibi quocumque modo tentaveritis, fit ea quas de bonis ecclefi® amicis luis dedit pro retinenda prepofitura retineri feceritis,' excommunicationis ejus participes eritis. Si vero, ut decet Chriftianos viros, operam ftudebitis dare, oo expulfo ecclefiam Dei, matremque utique veftram ad priftinum ftatum revocare, inter ianâos Dei fuperno regno incorruptibilem poflidebitis hereditatem, adepti peccatorum indulgentiam per ineffabilem Dei clementiam. Data Romx Idibus Januarii, ind. xiu.

XLVIII. AD GEPITIUM ET MAURUM Abbates.

Ut moneant quemdam fratricidam, qui ante peraâam poenitentiam aliam uxorem contendebat ducere, ne id faciat; fed auditurus que fuss falutis hint ad fe veniat.

Gregaritti rpifcfnu femtet ferverim Dti Cepit10 Meti Janiti Bmÿeui, tf Mettre embati jenfii SMt, felutne tf epefteli- c«m katdifheiuie.

Notum vobis eft, quod Ratnerius, Ugizonis quondam filius, diabolico inftindu fratrem fuum interfecit, unde dignae poenitentiae nondum fe lubdidit, nec perfede pernituit: fed immemor tanti facinoris, & promiflionis defenfionum ecclcfiafticarum, quam in fufeipiendo hâam pœnitentiam fecit, necnon & pauperum Chrifti, anima fu* falutem oblivioni tradens, 'aliam ftudet uxorem ducere. Ideoque veftram faternitatem fbllicitam efle volumus, quatenus eum conveniatis, & modis quibus poteftts illum moneatis dulcifer δi afperc, quantum opus fuerit, fic vobis neceffariiun videbitur, ut nullo modo id facere nrefumat, led nos adeat ad audiendum ea qu* fibi de falute fua dicere debemus. Si forte (quod non optamus) vos audire & nobis obedire renuerit, omni modo certum illum reddite, quod nos, Deo adjuvante, quidquid juftum & canonicum vifum fuerit facere non negligemus. Data Rom* decimofeptimo Kalendas Februarii, indiâione dccimatertia.

XLIX. AD HUGONEM ABBATEM Quniacenfcm.

Deplorat fuum & ecclefi* miferrimum flatum; unde orationem pro fe ad Deum effundi petit: vultque abbatem ad comprimendam impiare n fevitiam exhortari omnes fideles.

Grtgerw epifeeptu fervar fervent Dei * HxgMu ■Chtuiecelí/i ebbeti* filttte* tf epeftetice* iβMîûüα**.*

St poflet fieri, optarem te pleniter fcire, quanta tribulatio me anguftat, quantuique labor quotidie innovatus fatigat, & accrcfcens valde perturbat, ut fecundum tribulationes cordis mei fraterna compaflio mihi te Heâeret, & in profu«liane lacrymarum coram domino cor tuum effunderet, ut ' pauper Jefus, per quem omniafada funt, & qui omnia regit, manum porrigeret & lolita pietate miierum liberaret. Ego enim f*pe illum rogavi, prout ipfe.dedit, ut aut me de prxfenti vita tolleret, aut matri communi permo prodeflet: & tamen de magna tribulatione adhuc non eripuit, neque vita mea prsdiâ* matri, cu-* jus me catenis alligavis-, ut fperabam, profuit Circumvallat enim me dolor immanis, & triftitia univerfalis, quia orientalis ecclefia inftin&u diaboli < catholica fide deficit, & per fua membra ipfe antiquus hoflis Chriftianos patiun occidit, ut quos caput fpiritualiter interficit, ejus membra carnaliter puniant, ne quando divina gratia refipifeant. Iterum cum mentis intuitu partes occidentis, five meridiei, aut fepiemtrionis video vix legales epifeopos introitu, & vita, qui Chriftianum populum Chrifti amore, & non isculari ambitione regant, invenio, & inter omnes (xculares principes, qui prrponant Dei honorem fuo, fic juftitiam lucro, non cognofco. Eos autem inter quos habito, Romanos videlicet, Lonfobardos, fic No tpannos, ficut larpe iliis dico, udaris fic Paganis quodammodo pejores efte redarguo. Ad mctpfum cum redeo, ita me gravatum proprie aftionis pondere invenio, ut nulla remaneat fpes falutis, nifi de lola mifericoraia Chrifti. Nam li non fperarem ad meliorem vitam,fit utilitatem fand* ecclefi* venire, nullo modo Rome, in qua coadus, Deo telle, *pm a* viginti annis inhabitavi, remanerem· Unde fit, ut inter dolorem qui quotidie in me renovatur, fic fpem qu* nimis, heu,protenditor, mille quaflatustempeftatibus quoquomodomoriens vivo. Et eum qui me fuis alligavit vinculis, fic Romam invitum reduxit, illicque mille anguillis prscinxit, expedo. Cui frequenter dico: Feiiina, ne tardaveris; accelera, ne moreris, meque libera amore beatas Maris, ac fandi Petri. Sed quia non eft pretiofa laus, neque fanda oratio cito impetrans in ore peccatoris, cujus eft vita laudabilis, & *aâio* fecularis, precor, exoro, rogo, ut eos qui merentur audiri pro vite meritis, vigilanti cura rogites, ut pro me Deum exorent ea caritate eaque dileâionc, qua debent univerfalem diligere matrem. Et quia utraque manu debemus uti pro dextera ad comprimendam impiorum fevitiam, oportet nos, quando quidem non eft princeps qui talia curet, religioforum tueri vitam, fraterna te monemus caritate, ut inquantum potes vigilanti Audio manum prtebeas, eos monendo, rogando, exhortando, qui beatum Petrum diligunt, ut ü vere illiusvolunr efte filii fic milites, non habeant illo cariores fieculancs principes: quia illi mifera fit tranfitoria vix tribuunt,ille vero beata fic sterna a eundis peccatis folvendo promittit, fit in csleftem patriam poteftate fibi tradita perducit. Volo quidem luce clarius IntcUigere, qui revera fint illi fideles, fic qui cumdem oeleftem principem non minus pro c*lefti gloria diligunt, quam eos quibus pro *ipe* terrena, fie milèra fubjiciuntur. Data Rom* undecimo Kalendas Februarii, indiâiooe dccimatertia.

L. AD SANCUM REGEM ARAGONIÆ.

Cenfet aWurdum eftê, ut is, qui ex illegitimo concubitu natus erat, ad epifeopatus gradum, ad quem âb eo -poftulabatur, afecnderet. Ait fc dedifle negotium epifeopo, qui morbi caufa

ANNO CMKrsTi

epifeopatu fe abdicare volebat, ut coofittucret fibi hujufmodi coadjutorcm, qui illius epifeopatus poft ejus obitum adnuniftrationem fufeipere poflèt.

Cregoritte eptfcopar fervat ferveram Qei Stmcie regi Htfpaaiaram felatem Û ep^ioiicam ienediihemm.*

QUoniam erga reverentiam fanda & apoftolicz ledis regiam nobilitatem tuam pia devotione & amote fervere intelligimus, te & regnum tuum dignis honoribus fublimari cupimus, & apoftolicam benevolentiam non folum in noftro, verum etiam in quocumque tempore tibi & caufis tuis fincerx caritatis affedum przbere defi- B deramus. Ceterum, quod nos de caufa Aragonenfis epifeopatus & confuluifti, ficte quodammodo velle fignificafti, diu fic multum volentes, fic cum filiis ianda Romane ecclefia pertraftantes, incongruum fore pervidimus, quoniam in eo canonica decreta nobis obviare cognovimus. Veniens enim ad nos, ficut nofti, contrater nofter San-, cius Aragonenfis epifeopus, multa nobis de infirmitate corporis fui conquereris, deferendi epifeop.unm a nobis fuppliciter licentiam poftulavit, quod enim morbo confe&us fic pene confumptus uiutius competenti minifterio regere fic cuftodire non poflit. Atque ut facilius hoc impetraret, indicavit nobis de duobus clericis, quorum alterum in epifeopatum eligi tuam fic lui ipfius volunta- C tem atque confilium fore nuntiavit: de quorum vita fic converfatione cum interrogantes, alia omnia, prater quod de concubinis nati erant., bona fatis fic honefla accepimus. Et quia venerandi canones ad facerdotii gradum tale ptovehi contradicunt, probare eos non fatis cautum fore putavimus, ne quidquam a nobis contrarium fandis patribus in exemplum fic audoritatem pofteris relinquatur 7 Solet enim fanda fit apoftolica fedes pleraque confiderata ratione tolerare, fed nunquam in fuis decretis fic coaftitutionibus a concordia canonicz traditionis difcedere. Quapropter novfrit dilectio tua nos ita confuluiflë fic pracefille epifeopo, ut ipfe quantum poflit epifcopali officio in fpiritualibus infiftens, fic auxilia com- D provincialium epifeoporum petens, ad peragendas exteriores fici interiores curas talem clericum in ecclefia conftituat,' qui ad tantam procurationem providus, fic, fi res pullularet, ad percipiendam epiicopalis officii dignitatem fic ordinem fit idoneus. Quo per annum unum aut amplius in cc-ckiia confiftente, fi divina clementia interim epifeopo vires corporis fic ianitatem reddiderit, ficut juftum eft, ipfe in loco luo fuper dominicum gregem vigilans confiflat; fi vero infirmitas & debilitas corporis lui adauda fuerit, fic adminiftrationem commiftz fibi cura nequaquam exequi poterit, tunc demum, fi illius vita, mores, fic difcipiina probabilis fuerit apoftolicx ledi eius tuis fic epilcopi literis, nec non fub teftimonio cleri ejufdemeccleftadenuntietur, fic de ordinationeccclefia deliberato confilio certa vobis fic Ulubris, annuente Deo, refponfio dabitur. Verum hzc nequaquam tam abfolutc dixiflemus, nili quod epifeopo fe excufanti, fic impedimentum tuz infirmitatis proponenti, fraterna compaflionis auditum denegare non potuimus, Hax igitur, dilede fili, prudenter confidera, fic ad cbfervanda noftra ^nonita epifeopum quantum potes adjuva; quatenus & tu a beato Petro apoftolorum principe ad regendum tibi commiflum populum adjuvari, ejufque meritis a peccatorum tuorum vinculis abfolutus ztcrnz beatitudims*gloria in regno Chrifti & Dei merearis perfrui. Data Romz * o&avo Kalendas Februarii, indidione decimatertia.

os r°i/'ıî(·u. coi.nfror ïó l.r.U.aiocr rxrcnd·.

anho CHRISTI * l*?'

LI. AD SUENUM REGEM DANORUM.

Queritur quod ad fe non fcripferit. Hortatur ad redam regni adminiftrationem. Significat legatos ad eum miftôs ea de caufa, ut fatisfâcerent de his quz ab Alexandro pontifice petierat: ob Germani* perturbationem efle reveries. Quare petit ab ipfo, ut nuntios ad fe mittat, & filium fuum apoftolicz fedis ducem contra quofdam hzreticos cooftituat.

*Çregoriar epifcopai fervat fervorum Dei * Sueno regi Dtnarum faintem & apoftclicMt benediitioaem.*

' Sutio·· R<p D»»a-

CUm adhuc in ordine diaconatus eramus, fzpe dileftionis tuz literas & legatos 'accepimus, in quibus magnificentia tuz promptum erga nos animum fore intelleximus. Poftquam vero, quod digni non fumus, ad locum alHoris curz minifteriique pervenimus, amorem tuum in fubtrada vifitatione *tepuifle deprehendimus,* qui feriptis ruis tamdiu carere nefeio cur meruimus. Not equidem jam nunc non folummodo regum fic principum, led omnium Chriftianorum, tanto propenfior follcitudo coarâat, quanto ex univerfali regimine quod nobis commiflum eft omnium ad nos caufa vicinius ac magis proprie fpedat. Verum quia eminentiam tuz nobilitatis pra ceteris regnorum principibus tam peritia literarum, quam ftudio ecclefiaftica exhortationis, pollere intelleximus multo fiducialius ad te feripta noftra dirigimus, exiftimantes in fe tanto facilius lucrifacere quanto in eruditione fic prudentia morum amplius dignofeeris profeeifle. Rogamus igitur, fic fincera te caritate monemus, ut commifta tibi repti gubernacula, fecundum Deum adminiftrare ftudeas, fic nomen regalis excellentia congrua ac confonanti virtutum proprietate geras: quatenus eam, per cujus principatum fubjcdis imperas, in corde tuo temper regnare juftitiam oftendas. Nofti enim quod gloria, fic vana hujus mundi deleftatio Jabilis eft fic deceptoria: nofti quod univerfa caro ad finem quotidie properat, quod nec volenti aut nolenti mortis neceflitas * ** pareat. Nofti quod reges arqua conditione ut pauperes futuri funt pulvis & cinis, & quod omnes ad diftridum judicium futuri examinis venturi fumus: quod nunc non foium nobis qui facerdotes fumus, fed & regibus ccterifque principibus tanto concuflius timendum & expavendum eft, quanto pro nobis fiefubditis noftris rationem polituri fumus. Age ergo, dilediflime, ut ita vivas, ita regnes, ut tunc u-ni regis & judicis faciem fecurus afpicias, & pro bene gifta terrena dignitatis gloria czleftis regni fublimem & incomparabilem coronam, Deo E donante, recipias. De cetero notum fit tibi, quod legates ad te deftii.avimus, qui fuper his quz pro honorificent^ r*Hni tui, tum de metropolitans fede, tum de quit'· Jam aliis rebus, quas io tempore domini noftri Alexandri papae ab apoftolica fede & poftulafti & invicem promififti, tibi refponi 'ri ac tecum aduri eflènt; led propter perturbationem Teutonic* terrz periculofum tunc fore cognofcentcs ad nos reverfi fimt. Quapropter fi qua de his tibi ^ordi funt, & fi te ac regnum tuum, ficyt per legatos tuos aliquotiens accedimus, apoftolorum principi pia devotione committere i. ejus audoritate fulciri volueris, fideles

nun-

ANNO CHHHT1

.nuntios ad nos fine dilatione tranfmittem ftude : quatenus per eos tuam in omnibus edofti voluntatem, deliberato confilio, quid tibi refpoodendum, quidque fuper his omnibus agendum fit, perfpicere^ac providete valeamus. Praterea C fanda Romana mater ecclefia contra profanos Ac inimicos Dei tuo auxilio in militibus Ac materiali gladio opus habuerit, quae fpes nobis de te habenda fit, itidem tua certa legatione cognofcere cupimus. Eft etiam non longe a nobis provincia quaedam opulentiflima juxta mare, quam viles & ignavi tenent haeretici, in qua unum de filiis tuis, fi eum, ficut quidam epifeopus terra tue in animo tibi fore nuntiavit, apoftolice aulas militandum dates cum aliquanta multitudine eorum qui fibi fidi milites effent, ducem ac principem Acdefenforem Chriftianitatis fieri optamus. Data Romae oftavo Kalendas Februarii, indidione decimatenia.

EUXAX-DUH.

UI. AD · LEURALDUM CLERICUM Aurelianenlem.

Increpat de injuriis Aurclianenfibus clericis illatis. Jubet eum ad fe una cum iptis clericis decidendas eorum controverfi* caufa praftituta die venire : interim nullam iptis moleftiam inferre, & clericum quem captivum tenebat dimittere. Minatur fe excommunicationem a fuo przdeceflore in eum latam confirmaturum, fi non obtemperet.

• rwaU» N*>·· C •ittrd·

*Gregorius epifcepts fervus fervervH Dei * Lexraltio Agretiemn^ clerici.*

Admiranda res eft At valde deteftabilis, quod adeo induratum cor habes, & in tanta ferocitate pertiftis, ut a perfecutione fratrum relianenfu ecclefi*, unde pro culpis tuis te feparatum audivimus, nec divini terrore judicii, nec apoftolice animadvertionis jam experta ultione manu retrahere velis. Meminimus enim dominum & antecefIbrem noftrnm venerande memoriae Alexandrum papam pro compefccndo furore, & nefandis temeritatis tue aufibus, anathematis in te jaculum contortiffe, Ac ne ulterius perturbationem aliquam fupradidis fratribus inferres, aut de bonoribus & ecclefiafticis officiis, que contra regulas Ac auftoritatem canonum acquifieras, te intromitteres, apoftolicis tuitionibus interdixifle. Contra quae, quamvis audaciam tuam iterum fe erexiile non dubia relatione multorum fratrum coÎ'noverimus, apoftoiica tamen adhuc utentesmanuetudine debit* ultionis gladium * exercere, interim parcimus, donec fi ad humilitatem pramiffis admonitionibus flefti poffis comprobemus : refervantes tibi adhuc in omnibus, de quibus accufaris, apoftolicam audientiam, At detentionis locum, fi modo tua te non retrahit confcientia - Apoftoiica igitur tibi audoritate pracipimus, ut in proximam feftivitatem omnium fandorum in noftram prafentiam venias, Ac adventum tuum Aurelianenfibus clericis, quibus adverfiim te caufa eft, ut Ac ipfi prafentes fiant, tine timulatione notifiées: quatenus ex utraque parte diflenfionis veftra cautis Ac occationibus diligenter inquifitis Ac cognitis, litem veftram equo fine decidere, Deo opitulante, pottimus. Interim vero clericum, quem in captione tenes, abfque omni fus perfonr Ac bonorom fuorum detrimento dimittas: nullam penitus contrarietatem canonicis prafate ecclefi* aut per te facias, aut ab aliquo tuorum fieri permittas. Quod fi te nulla juftitia fultum nobis reprafentare minime aufin fueris aut volueris, perdurans ia malitia tua fiepe didis fratribus damna vel moleftias aliquas amplius inferre prafumpferis, aut illata mala quantum potes emendate & reftituere non ftudueria, eandem quam prafatus antecedor nofter excommunicationis in te fententiam protulit, noftra apoftoiica audoritate confirmatam efiê cognofcas: Ac non folum te, qui tante prafumptioais dux & au&or es, fed omnes, qui in rapina & depredatione bonorum ecclefix vel infeftatione dencorum aliquo modo contilium vel adjutorium five confenfum tibi dederint, pari anathematis judicio condemnatos ede icias. Data Rome in fynodo fecunda, Kalendis Martii, indi&iqne dccimatcrtia.

F»rt· t **

ANNO CHKIST!

LIIL

Concordiam fuper controverfia inter Moravenfem & Pragenfem epifcopos de quibutilam bonis a fe in concilio ambarum partium aflcnlû compotitam exponit.

Greftriiu tpifitftcs fervus fervore Dei.

Quoniam ad memoriam femperque dilucidandam caularum negotiorumque veritatem nihil aptius, nihil durabilius, quam feripturarum paginas cftimamus, qualiter lis .Ac difeordia, que inter confratres noftros, videlicet Joannem Moravenfem epifcopum, & * Geboardum Pragenfem, de quibutilam decimis & curtibus diu protrafta eft, tandem per paftionis convenientiam in apoftoiica fede determinata tit, per litteras noftras non modo pratentibus, fed & futuris, notum fieri volumus. Hare enim caufa, cum m fecundo noftri pontificatus anno, retidentibus una nobifeum in batilica Salvatoris multis fratribus, convocatis etiam At coram potitis fupradiftis epifcopis, ad audientiam noftram Ac totius ibidem congregati concilii perlata fit, diu Ac multum inquifita atque rimata, tanta ambiguitate Ac perplexkmibus involuta videbatur, ut ad tinceram veritatis Ac juftiti* explorationem per ea que tunc adhibita funt judicia perduci non potiet. Verum ne illorum altercatio abfque pacis interventu diutius aut fraterna odia aut aliqua periculofa bine vel illinc ftudla accenderet, cum confilio fratrum noftrorum caufam ita ex equo dirimi conftituimus, ut omnia, de quibus inter cos contentio foret, per medium dividerentur, & hic unam ille alteram partem interim abfque omni inquietudine tenerent, donec fi apertiora judicia five feripto aut congruis teftibus invenire potient diligentiitime inveftigarent. Ad quod faciendum, ne torte fiifcitand* litis infinita alterutri daretur occafio, terminum quoque eis decem annorum praefiximus, ut qui certis approbationibus ad juftitiam fe pertingere pofie confidit, intra prdibatum terminum proclamandi Ac confequcndi jus ecclefiæ fuse licentiam & poteftatem habeat: & fi alterum horum, vel utrofque, quod non optamus, interim obire contigerit, fucceflorcs eorum in eadem paftione & conftitutiooe permanere debeant. Ex ea autem parte qua prafatus terminus, aut fub filentio, aut non oftenfa veritatis & juftiti*, propter quam clamet, aprobatione tranldudus fuerit, nullus deinceps locus, nulla acclamandi occatio, aut fuper hac re renovanda: qu*ftion'is licentia fupertit. Hoc igitur modo pranominatos epifcopos :n noftra prafentia pacificatos, & prafeript* diffinitioni gratum, ut * videatur, adhibentes aflcnfitm, ad propria cum apo-

G^/d.«

* F»ru, ***-*· H.

ANNO CB,*,I$TI apoftolica benediAioae A fraterna caritate dirai-A fimus. Hoc ab omnibus inviolatum A perpetuo 'ncoocuiSun 6** apoftolica audoritate pnecipimus atque fancimus. Dati Romai fisto Nonas Martii, indidiooe decimatertia,

UV. AD PLACENTINOS.

Scribit fe depofuiflê in fynodo Dtooyfium eorum epifeopum ; A omnes quicumque ei fidelitatem juraverant a iacramenu vinculo abfolvtâè. Ait fe curaturam ut omnes fideles ad eum expellendum ipfis auxilio fint»

Gregorius epifeopus fervas fervorum Dei emiverfi/ catholicis Placentina ecclqfia falutem Ü apqftohcam benedidfamm.

CUpcr confufiooe ecdcfie veftrss, dilediifimi fiu> Iii, diu ad nos querela delata eft, A contritio animarum rerumque veftrarum fodam per iniquum paftorem fiepenumero paternum cruciavit affedum. Expedavimus arborem malam, ut faceret bonos frudus, fed plantatio iniqua radicitus vitiata A ficca per totum patientia deterior eft, terram occupat ; quinetiam ad infamiam totius ecclefue germinat frudum reprobum in communem mortem, A in veftps perditionis exemplum. Qpem olim omni officio privatum, reddita fibi fola communione ecclelue, multis minis ac precibus conteftati fumus, ut procuraret habere pacem vobifeum, redditis A reftitutis quae abftuterat, ' cum aqua miniflerii, A fpem majoris beneficii dedimus, fi mandata fervaret. Sed Deo nolente fob hujus mifericordi· velamento operiri peccata inobedjentue ejus, qua fiepe offenderat nos, A operia impunita relinqui, iterum mentitus eft , atque vir manifefte facrilegus, A multorum fcelerum reuS, monita noftra pofthabuit. Quapropter immutabili fententia fimte (*ynodi* A irrevocabili conlenfu omnium circumsedentium fratrum Dionyfium quondam didum epifcopum abfque ulla unquam *wc* reconciliationis ab omni epilcopali honore depofuimus, A in perpetuum negandam fibi audientiam decrevimus: A quicumque fibi fidelitatem juraverunt, ne contra hoc decretum fini, ab omni vinculo facramenti abfolvimus : Dabimus etiam operam, ut omnes fideles fandi Petri adjuvent vos in expellendo lupo , A ordinando paftore , qui res. veftras diripuit, A corpora anunafque lequentium fe in foveam, ficut oculus renebrofus, mittit. Unde vos. cives Dei confortamini, quia Deus nobifeum eft, A licet adverfentur nobis turritae urbes terne Chanaan, A gigantea corpora filiorum Enach, dux tamen nofter Jefus cum fixio intrepidus terram promiflionis ingreditur. Eft enim A ipfe gigas ad currendam viam , qui dicit : *Confidite , ego vici mandam.* Quod fl quls pro de&nfione juftitiz moriatur ex vobis , precibus apoftolorum Petri A Pauli ab omnibus peccatis liberetur. Data RomxE v. Nonas Martii, Indidione decimatertia.

* Fort., «.. >«fM »ial· J"u- H

LV. AD L AUDENSES.

Letatur ipfos eorumque epifeopum contra fimoniacam harrefim A clericorum fornicatibnem infurgere. Hortatur ut perfiftant, A epifeopo obediant.

ANNO CMaiSH érçarw *epifeopus fervas fervobmu Dei LaudmJls cederis Juris, falutem G apoftolicam itnéiÜlieleit*

ftandam fimoniaca» hcrefim & prestytevorana fornicationem divine' selo fixoenfos laudabiliter infurgere. Gaudemus quoçae fuper fratas cœpiwopo uoftro vcflro paftore domno OpÛooe, qui & intantum nobis qufiiem refo pietatis fervere detexit, Ut ad bec perficiendum fonte h» ius fiedis obnixe flagttaflet auxilium. Quapropter hortamur vos, A ut filicis carifiîmps monemus, B quatenus in hispeftibus deteftandis, fimoniaca videlicet herefi A fornicatfone minMrorum focri altaris conterenda , & penitus extirpanda, cum jam dido paftore veftro, fratre noftro, ad omni^. potentis Det fan&seque ecclefi* honorem, totiufque patriae falutem, ut pii filii infiftatis. In ordinandis quoque rede A canonice ecclefiis ei totis viribus auxilium praebeatis· Immo ia eundis que ipfe ad Dei. honorem veftrafoque falutem agere difponit ei ebedienter obtemperetis; ut tante matris veftrae ecclefue apud vos munditia polleat, quam Chriftus fine macula & ruga cadam fibi copulavit fponfam. Hec autem quicumque favavent, de omnipotentis Dei gratia confidenter przfumat, apoftolicamque benedidionem fe C habere cognofcat. Qui vero tn his quae praefati fumus el obfiftere tentaverit, eumque in omnibus qua: Dei funt non adjuverit, contremilcat fe divine animadverfionis apofroliccque matedidionis ultionem incurrere, pro gratia A benedidione quas non curat habere. De adminiftratione vero altaris quod fupra corpus beati BaOianuconfefloris fitum eft, omnino praecipimus, ut nullus ei adminiftrare pnefumat, qui vel pretio in eamdem introierit ecdefiam , vel qui fornicator eft, aut turpis lucri fedator. Data Rome quinto Nonas Martii, indi&ione decimatertia.

« DICTATUS PAPÆ.

D *Quod Romana ecdqfia a fob domim Jit fundata.*

Quod folus Romanas pemtifex jure dicatur «wcurfalis.

Quod ille folas poffit deponere tpifeopos vel reconciliare.

Quod legatus ejus omnibus epifeopis profit »· comilio, etiam rnferierii gredus, G adverjus eos fe»· tentiam depqfitioms poffit dare.

Quod ahfentes papa poffit deponere.

Qmd earn excommunicatis ab illo, enter extera, are in eadem domo debemus manere.

Quod illi fili licet pro temporis neceffitate ntvas leges condere, novas plebes congregere, de canonica abbatiam facere , ά Γ *econtra divitem epifcopatum dividere, G inopes unire.*

Quod folus poffit titi imperialibas fofigniis.

Quod folias papa pedes omnes principes deofcnlentar.

Quod illius foliar nomen in ecclfiis recitetur.

Quod unicum eft nomen in mando.

Quod illi liceat imperatores deponere,

Quod illi liceat de fede ad fedem neceffitate cogente epifcopos tranfmutare.

Quod de omni ecclefia ' quocumque voluerit clericum valeat ordinare.

t Hunc (up^efititiutp eie port alio· probat Fabius ad an. Chr. 1077. η. I.

ANNO CHRISTI

ei Hia mtaSta aü rectifia pro^e patefi,A.&»

rake tHuri.

^aad mUmv capitaim* , MN&r/fMr liber Caaeaicta babeatar abfyot illiat aafleritate.

QnJ fmteatia iüàu Λ nolle Meat retraBari, & iyfc lanhmn fibu rrtraSan refit.

^O^m ^mjaafl Cajefiamfne Ccdffia «ad

pettmm, feriptara tefionte, errabit-

Sçàei Utaumtu peatifex, fi comnice faerit erMotrr, meritir leati Petri nbÜMir cficitnr fe». ffnt, ttfaate fanBe EmeeM Pepiefi tpifcepe, ei malli/ faa&i/ patribra feveatibat, ficta t» Jecretit beati Symmacbi papa ceatiaetar.

Çaei illiat precept» C licratia fabjeOit Herat arcofane.

Qwd abfyrn fyaedali ceavmto pefit epifeepet àapeat. re êr rcceaciliare.

Quad catbeHctu mb babeator pw mb coneriat Resmm ecclcfia.

a (Urinate iaipntrma fabje&u pttefi abftl.

LVL AD MANASSEM RHEMENSEM Archicpilcopum.

Arguit quod negliges fiseeit fa canfo Catalan* nenfium clericorum. Bnifropwn Catalaunenfem propter innhfdianrism dtponendum efle ftatuit, csd vult pcstiM, ut dencisCatalaunenfibusbona erepta reftitmt. Qsod fi parere noluerit , mandat excommunicari: addens ut ille vel co* ram fids legatis vel coram fe comparcat.

Gngerbu epifctpeu fervat ferveram Dei Maaafit Rbeatefi arcbiepifape falatem (J apefielicam bcmMkmtcm.

SI te paftoralis regiminis cura, prout oportet , folicirum redderet, clericorum Catalaunenfis eccicfiz caufa, totiens ad nos relata, jamdudum competentem te*minum accepiflet. Sed quooiam uegligcntia tua, & epifeopi pneaiftz civitatis io* obedientia, hucaique protrafta eft, necrife nobis fuit clericis tamdiu afniftis fuccurrere , & inobedientis contumaciam apoftolicz auftoritatis vigore contundere. Multis enim modis pnefotusCatalan* neniis epifeopus noftrz juflkxii parere contempfit Primo enim vocatus ad iynodum venire neglexit. De ore noftro przfentialiter de reftitutione bencfictorum clericorum pnacepta fufeipiens, obaudire defpexit. Literis deinde noftris admonitus, iterum qua: prveepimus adimplere forevir. Quamobrem propter tam enormem inobeoientiz temeritatem E apoftolica audoritate omni epifeopali officio privandum cenfuimus; & hzc per te ftrenue compleri omni mora poftpofita futuimus. Dentio etiam firmiter praecipimus, ut d nihilo minus injungas ex noftra ft tua parte, quatenus pnedidis dencis erepta bona & beneficia, omni excufiitione poftpofita, ubicumque manere voluerint, reftituat; adjundo ft reftaurato quod de ufibus rerum fiurum perdiderant, ex quo nos et praecipimus Hac vice, fi huic noftro pnecepto obtemperare noluerit, omnimodo a corpore & fanguine Domini arceatur, donec per ooedientiam difeat fim-

ANNO CHRISTI

Romaneecclefiz cotta iubmittere, cui per in-. obedientiam non erabuit recalcitrare. Si vero feSti noftri ad GalUanm paries idque ad Kalcna Oftobris ierint, ante pnsfeutiam illorum fe paratum ad expurgationem foam pnafcmare proeurat. Sm autem, ad feflIritatem omnium fanAorum ante nos fe cxpOrgandum, omni occafione remota, atwfenset. Data Rome quarto Nonas Martii, indiftiaue decimatertia,

LVIL AD FESUIANOS,

Increpat eoa quod fiiperibis querimoniis contra fuum epifeopum repetendis ccclefias Fefiibuue damna mferant. Unde eis filentium imponit ; B fe autem tattp modo paflûrum ecdefuun devaftari.

Akt, falntem & apefielicam beaeJiffieaem.

Miramur fotis quod de caufa * Irafinundi epi- *T>«i…<H fcopi veftri Romann ecclefiz fiaffidt, quibuidam veftrum non iofficere, ft querimoniam multis ac diuturnis inquifitionibus, immo divinis indiciis, ad .finem perauftam fuperfiuis difputatio* nibus repetere, & nc Fefulanat ccdefiac poft longas tribulationestpfos* reliquiasconlumere. Stenin* epifeopus omnium quz fibi objefta font reus teCneretur, & divino judicio atque humana examb fiam, quz non peccavit, immunem cuftodire, Λ vindiftam peccantis in detrimentum ooofiifilescmque minime convertere. Deceret etiam, ut quos miferabilis paupertas flt ruma ecclefia veftrzco<K^ patiendo non tangit, verecundia foculi, & infir^* mata R omnino contemptui habita qustftk» veftra filentium imponere debuHfet, Unde admonemus , ut inter vos ulterius non fine fchifinata & contentiones, fed quod nos fontimus, quod nobisfuffieit, quod Romana approbat ecclefia, vosidipfum fentiatu ft teneatis: feientes quia nos nullo modo patiemur fubhujufinodiocrâfiooefcandali, feu D infutilium djfeeptatlonum vanitatibus eccleflam noftram devaftari, fed ejus miferiz atque neceffitati, prout Deuš cooceflêñ, 'non folum loquendo, fed & vindiftam contra ipfius inimicos exercendo fiibvcniemus. Data Rome * quarto Nonas Mar- · m tias, indidione decimatertia.

LV1II. AD MANASSEM RHEMENSEM Archicpilcopum.

Ut Noviomenfem epifeopum ad Brugenfem villam, a Trajeâenfis epifeopi jurifififtione ereptam, fi id libi conftiterit, reftituendum compellat: fi quid autem juris fe putat habere, in fynodo caidàm agat.

Gregmar tpifiepot fervas ferveram Dei Maafa Rbemeafi arcbiepifcapa, falatem tf apeflelicam beatHSHatm.

GOnfratris noftri Trajeftenfis epifeopi Wildmi D· v-nut. querelam de Bnigenfi ecclefia, in Noviomenfi epifeopio fits, literis ipfius expolitam acce- r»p· r>4· pimus, quam ôtante dominum & pnadcceflbrem u·*»"·· noftram papam Alexandrum depolitam, necdum **"* competenti termino contigit detain*. Adftrait autem epifeopus Trajeftenfis eamdem eccleflam traditione antiqua fcdi fus delegatam ducentis ferme

ANNO CHRISTI

.me annis abfohtte & quiete ad afin ftipendiarios canonicorum Trajeâenfium detentam, donec Raboth Noviomenfis epifeopus abfijoe ullo canonico judicio fibi eam fubripuit, &, ut affirmant legati (quod gravius eft flt omnino illicitum) alteri cuidam clerico vendidit. Quapropterfnfiraganeuni tuum Noviomanicm epifcopum per te conveniendum efle cenfirimnf, fle de tanta perverfitate, fi ita ctte conftiterit, feverius increpandum, ac fubâenfcm, que tanto tempore pcfièdit fua expoliatione fine mora * inducat, ac poftea, fi quid habet quod jure conqueratur, fynodali judicio difceptare contendat. Quod fi hic auâoritati nofine vel monitis tuis obtemperare neglexerit, tamdiu B epifcopali privetur officio, quoadusque canfiu eccle* fiafticas non potenti* magnitudine, fed juftiti· cenfura, finiri oportere doceatur. Hujus ergo negotii decifionem per te ftudiofe fle impigre volumus adimpleri, fle literis inditam nobis quamcitius poteris notificari. Data Rome tertio Nonas Martias, indiâione decimatertia.

* rala<i«c«t

Lit. AD MONACHOS ROMANENSES.

Eorum abbatiam iub Roman® ecdefi* proteâione recipit, illique bona coocefla & concedenda confirmât. Vetat in ea canonicum ordinari, nifi qui regulariter viâurum profeflus fuerit, nec abbatem nifi regulare fle a fratribus re- C gularibus cleâum. Ecde i Dienfi epifeopo conièerandam committit.

Gregorios tpifeefw frrvtu fervarim Dei fretrfau î» Metie Roeuate fitper favhm lferem evtftitittme, fehtem butfioliceM

Fidelitatis ac devotionis veftr* ftudia, que per legatos veftros noftrts auribus inrimaftis, accepimus. Petiftis ut * Romana ecclefia libertate quam veftra ecclefia ab anteceflbribus noftris haâenus habuit, vos donaremus. Scripfiftis etiam (quod nos valde laetificat) quofdam fcilicet veftrum regularem canonicamque vitam * inccpifle: qui- D bus quaedam ecclefir veftrr bona vos conceflife denuntiaftis, rogantes ut hcc noftra firmaremus auâoritate. Veftrr itaque bon* intentioni congaudemus, & ut femper in melius proficiatis optamus, petitionibufque veftris obtentu filii noftri Hugonis Dienfis epifeopi, & veftri dileâioœ annuimus; & Romanam libertatem (ficut poftulaftis) concedimus. Illa vero que fratribus veftris regularibus prxpofitus vefter Herimannus & vos donaftis & ftatuiftis, qu* & literis ad nos mittis inferuiftis, videlicet quidquid ipfi de bonis ejufdem ecclefir prius habere videbantur, & quicumque ex vobis ei fe fociare regulariter voluerint, vel quod illis de fuis aliquid dederit, nos quoque donamus. Pofleflioncs autem & difpcnfationes ecclefi* illis E qui nunc habent, aut ad regularem vitam cocverfis, aut de irculo migrantibus, fic terras qu* deinceps prrdidr ecclefi* dat* fuerint, ad mentam fratrum regulariter inibi viventium pertinere, & nullum ulterius ibidem fieri aut ordinari canonicum, nifi qui regulariter fe vi&urum profeflus fuerit, noftra auâoritate ftatuimus. Prrpofitum, vel abbatem, feu cujuslibet difpenfationis ecclefiaftjc* miniftrum, nifi quem communis cleâio fratrum regulariter viventium fu*jprofettionis fecundum Deum elegerit, vobis perferri apoftolica auftoritate prohibemus. Ne quis autem h*c a nobis falubriter ftatuta violare pnriumat, virtute, fandi Spiritus poteftate nobis a Deo collate, interdicimus. Ecclcfiam veftram, quam per legatum apoAoiicc fedis reconciliari quefiftis, praafih to filio noftro Dienfi epiicopO, qui flr Romanus fle Viennanfis ecclefi* filius eft, conièerandam commifimus. Data Rom* * vit. Idus Martii, * W. ind. XПI.

Ecclefii.

A/'.J./i'.'h.

ANNO cH*»rr '*n'

IX AD OTTONEM CONSTANTIENSEM epifcopum.

L 1

Mandat ut litem inter cum & Augenfem abbatem dirimat. Quod û fieri nequeat, ambo ad fe veniant. Interim neuter alteri mçleftiam inferat.

Gretoritu epifiepeu firmu ferverim Dei Otten: Confientleifi epifcépo, fehttm & apoftoiicim inodifftove.*

Sicut tua fuper Ecardo abbate * Augenfis monafterii, ita & illius fuper te nobis eft illata querimonia. Verum quia nos .fatigationibus veftris parcere cupimus, confidendo mandamus vobis, ut utrinque communes amicos, fit fapientes viros veritatis amatores, juftiti*magis quam amicitie faventes convocetis: quorum confilio, opportuno tempore flt loco convenientes, litem veftram sequis rationibus & aliqua congrua paftione dirimi in commune aflènfum detis. Quod fi peo catis facientibus fieri nequeat, commonitos vos ex prrfenti auâoritate efk volumus ut circa fe-. ftivitatem omnium fimâorum ambo ad apoftolorum limina veniatis, quatenus, annuente Deo, caufam veftram diligenti examinatione difeutiamus, flt diuturnam difeordiam jufto fine decidamus. Interim vero percipimus, ut omni lite inter vos iopita, quafi per manum beati Pfetri & noftram, firma pax pofita atque condiâa teneatur, ut neutra pan alteram moleftiis vel contraнetate provocare aut inquietare audeat. Nec leve vobis videatur tanto mediatore interpofito pacis jura dittôlvere: quoniam qui io hac conftitutionc aooftolic* auâoritati reverentiam & fidem non exhibuerit, ex ipfa fua temeritatis impietate adverfus fe flt caufam fuam fidem & judicium pro vocabit. Data Rome tertio Idus Martii, indiâione decimatertia.

- A«<i« 4J- *Ul'*

LXI. AD DIETWINUM EPISCOPUM Leodieûfem.

Reprehendit eum tamquam fimoniacum; monetque ut refipifcat, fornicationem e clero extir* pet, & a contumeliis abbati de fanâo Huberto inferendis abftineat: utque ecclefiam quamdam in fua diœcefi vel per fe vel per Metenfem epifcopum conftcret: eïque fuorum peccatorum abfolutionem impartitur.

*Gregorius epifeopus fennu fervoromDei * Leodtceitf epîfcopot falotent* iX *èpofiolicam kettedi&iautH.*

diccbater, at

Jam multo tempore audivimus, & multorum relatione comperimus, te per plura in epifeopatu adverfus inftituta fanâorum patrum fecifle, videlicet in venditionibus ecclefiafticarum dignitatum, & canonicarum pnebendarum. Unde tibi multum condolemus, & fatis obftupefeimus, cum tantum honorem gratis fufeeperis, & cum prudentes & religiofos viros inveneris, honores ecclefiafticos gratis non erogaveris, led dedinaftiab exem-

exempto tai anrece&rtt imroftrftitme nova conferiadtah. Ratione igitur jutttiai hà de *tui»* fentartia in te e&t animadvertenda; fed nardmus propter feniiem atatem, ft quia cari&Dus frater cotter Harimatmus Metenfis epifeopus, ton ecclefea filius, te multum apud non cxcafevit, imputans aliis qpacumque finer his male difpofocris, quorum confilto ufus fueris, axmnoneoaus ergo te apoftolica auâoritate, ut quid egeris attendas, ft judicium ad quod properas expavefeas, ft amplius defiftas ab hujufinodi tranfgreflionibuS, ft in miftufcumque poneris ftudeas corrigere, immutando que egeris. Pneapuuus etiam ut admoneas ft coerceas quofeumque facri ordinis mink ftros cafte riven, ft concubinas omnino derelinquere, ft extermina nefas fecundum patrum traditionem, quod temporftus modernis inolevit ex taciturnitate paftoram, ne cum male operantibus propter filenttum damneris, ft ipfi sterne mortis incurrant periculum. Compertam eft nobis te contumelias quorumdam conblio intuliffe abbati * Huberro propter privilegium quod a nobis fufeepit; fed excufamus eum, quod contra detrimentum ft honorem ecdcfic tuc nihil fecerit: unde te monemus & rogamus, ut permittas eum in pace ft in omni tranquillitate. In dieecefi etiam tua * Manuccnfis comitis ecclefiam, quam adhuc confecrarediftulifti, rogamus ut confreres: fi vero ex debilitate corporis id agere nequiveris, committe hanc obedientiam carmimo filio noftroMetenfi epifeopo. Quod fi non acquieveris, juftam & rationabilem caufarn quare dimiferis referibes. Et quia in extremo videris pofitus, fraterna compafuone dnâi, auâoritate beati Petri apoftoJorum principis abfohrimus te a peccatis tuis, ft Dominum pro te exoramus, ut interventa beatorum apoftotorum inter eleâos sternum merearis confortium. Data Rome decimo Kalendas Aprilis, indidione decimatertia

AWM

labert

**

LXII. AD SICHARDUM EPISCOPUM ' Aquikjenfetn.

Exponit ftatuta in concilio contra concubtnarios & fimoniacos clericos. Pnecipit ut ca fervari curet.

Gwgerms epijctptu fervas fervent» Dei Sicbtrtb fretri ceepijcepe Aeeolejetifi, fitfate» tf tpeflotica» leeedi&ieiie».

FRaternitatis tuc prudentiam latere non debet, neque tui ordinis dignitatem ignorare oportet, que ftatuta quaeque decreta in peraâo concilio preterite quadragefime confilio confratrum noftrorum ac totius conventus affenfu, fequentes fandorum patrum auctoritatem, ftatuimus. Decrevimus enim, quod fi quis eorum, ordinum qui fecris altaribus adminiftrant, presbyter fcilicet, diaconus, uxorem vel concubinam habet, nifi illis omnino dimittis dignam pœnitentiam agant, facets altaribus penitus adminiftrare defiftant, nec aliquo ecclefia beneficio ulterius potiantur, five potitis fruantur. Qui vero fimoniace, videlicet per interventum pecuniz, funt promoti, ut abfque ulla fpe recuperationis deponantur, apoftolica cenfura ftatuimus. Monemus itaque te, diledittime frater & coepifeope, immo apoftolica tibi auâoritate prxeipiendo mandamus, ut tu in directfi tua fimoniacos omnino deponas, & fornicatoribus clericis, nifi a fornicatione abftinuerint, prxfita conditione officium & beneficium penitus interdicas, ft fuflraganeos tuos, five literis tuis, five viva voce, ad te convocatos, idem feriam fiunma cum diligmtiamoneas. Data Romae decimo Kalendas Aprilis, rimatertia.

anno chrïsti

LXIIL AD GEÜSAM HUNGARIÆ DUCEM.

Commendat eum ob res praeclare géftas Offendit Hungarian regnum non nifi Romane ecciefi* fidqici, ft merito eius confanguineum, qui illud a Teutonicorum rege acceperat, eo fitiffe privatum. Hortatur ad ccdcfiarum curam habendam, ft ad obedientiam apoftolicis legatis praedandam.

B Angarias *epifesfas ftrvtu fervent» Dei * Geafa* ZAμ μ τ μ dur/, *fefatt» & tpeftolitMte*

, e< ŋ6 .·«ρiβo- a.'UuX but.· »»t«·

Licet per legatos, quos pridem ad nos direxifti, miferimus tibi literas, quas nondum te alfcris percepifle, iterum tamen-pro caritatis affeâu, qua omnes reges fle principes ut hlioe admonemus, feribimus ad te defiderantes tibi cum juftitia quaecumque funt honoris ft glocis. Multa quippe bona de te mihi relata funt, atque ex tuis aâibus honefta fiuna ad aures noftras ufque pervenit: pro quibus diligimus te, ft cupimus, ut fiuna cum rei veritate temper afoendat. Notum autem tibi effe credimus, regnum Hungarian fieCut ft riia nobiliflima regna in proprue libertatis ftatu debere efle, & nulli regi alterius regni fubjici, nifi fandae ft univerfidi matri Romana ecclefiae, quae fiibjeâos non habet ut fervos, fed ut filios fufeipit muverfos Quod quia confanguinous tuus a rege Teutonico, non a Romano pontifice uforpative obtinuit, dominium ejus, ut credimus divinam judicium impedivit. Cum vero res in manibus tais fit, hortamur .te, ut interim circa ecdefias curam habeas, circa religionem fummum ftodium geras, taiemque obedientiam legatis fanâa Romans ecdefia, cum ad te venerint, exhibeas, quatenus interceffione beati Petri ingloria ft honore «itriufque vite proficias. Data Romae x. Kal. Aprilis, Dind. xiii.

,»«π·ï I·· rvn ŋ««ρ * * e„/J, »·<»«. Loquitur at r· '·<««» «pii*

LXIV. AD IVONEM ABBATEM fanâi Dionyfii.

Ut coram fuis legatis ad objeâa contra eum refpondeat, eifquc pareat, vel ftatuto tempore ad apoftolicam fedem veniat. Interim animarum fibi commiffarum curam habeat.

Gregoritu epifcefus fervas fervent» Dei Jve» eiiett ne^ifieni feoGi Dioettfii m *Perifie.*

Licef^ Romanas ecdefias excufationem introitus tui Algifi monachi veftri verba jampridem replicaverint, licet ex parte fidem nobis dederint, crefcentem tamen infamiam, & ufque ad fedem apoftolicam jam a pluribus delatam, indifcuflam tranfire nec poflumus nec debemus. Quapropter fi contigerit hac in aeftate legatos noftros ad partes illas proficifci, praecipimus ut coram eis caufam objeâionis tuc diligenter exponas, ft diffinitioni eorum obedienter pareas. Quod fi aliquod impedimentum hoc fieri non permiferit, abhinc ufque ad feftivitatem fandi Andmc de obiedis reiponfurus ad nos venias. Interim te volumus circa curam animarum fubditarum tibi ftrenuum folicitunsque exhibai: quatenus, cum ad nos vc-

nc-

neris, ipium bon® convcrfiitionh ftudium tam te, quam ilk> quibus praefle vMcris » valeat commeo- ^are' * . d· *® re^flfn.," /«h* firmare. Dutg Rom® oftavo Kalendas Aprilis, Iindiftione decimatertia.

anno c .»»Tl

LXV. AD MONACHOS SANCTI DIONYSII.

Hortatur ad Concordiam A pacem, dum eorum abba» fe de fimonia purgaturus, vel coram legatis, vd coram fe veniat.

Çrqprùtt tpifiepur firvut firvnun Dei ummbit nntfierii finOi Dieugfii , fitiuien & tptfttiktn hntUBintn,

ABbatis veftri Ivonis infamia quampluribus referentibus ad aures noftras ufque pervenit, videlicet quod fimoniace, hoc eft per interventum pecuniæ, obtinuerit abbatiam, cujus rei caufa, quia hujufinodi infamiam indiferetam oneterire non debemus nec poflumus, per literas noftras fibipnecipiendo mandavimus, ut legatis noftris, fi hac seftate ad partes illas eo venire contigerit, A confiat jeftis fe purgaturam exhibeat. Quod fir aliquibus intervenientibus caufis legati non venerint, abhinc ufque. ad feftivitatem fanâi Andre® de objeftisrefponiurum fe noftr® audienti® reprefentet. Qpapropter admonemus religionem vcftram ut interim mrer vos nulla difeordia, nullum fchifina diabolica fraude natum inveniatur : ipfi enim icitis quia in fciflura mentium Deus non habitat, fed religioni atque ordinis veftri obfervationi fedato animo ac iumma cum reverentia operam dantes , pnedifto abbati humiliter obediatis, ne forte , quod abfit, in veftro fehifinate monaflerium veftrum in rebus corporeis, A vos in anima damnum aliquod patiamini. Pro certo namque friatis, quoniam nos abbati® fanâi Dioayfit foiicite invigilari nunquam negligimus, fed fecundum Apoftolum honefte, & dim oroine facere volumus . Sicut enim nocentem juftificare nobis admodum eft timendum, ita & innocentem damnare valde periculofum. De cetero prudenter vos habere , dileftifiimi filii , memores noftri iu orationibus veftris. Data Rome oftavo Kalendas Aprilis, ïη-θ diftionc decimatertia.

LXVI. AD BURCHARDUM
Halbcrftadicnlem Epilcopum.

Prrcipit,*ficut ante per legatos fecerat» ut forni* sationem ex clero evellat.

• F»n« , 4"%*99ti β·η.,'/»Λ.

Crtgaritu epifcepus firm; firvorme Dei RurtbtrM 9 htlvtjieuji ertbiefifcope, falttlen (j epofitlkun bntaüStMm.

NOn ignorare te, frater cariflime, credimus de ordinum ecdefiafticotum caftitate fanft® fedis apoflolicc ftatutaantcccflbrum noftrorum Doftro deincqps Audio per literas A legatos longe *lateque promulgata. Nam A anno praecedente confratres noftri A epifeopi in partes illas direfti te nonvenerunt, A noftro nomine hufus tfoi operis obedientiam ftudiofius inculcarunt. Sed -rqueproKcrea has rurfus de eadem re tibi literas fuper ut judicavimus, Apoftolo dicente: *FrMrttt dtn vont firibtrt nihi quidtn un pigrtnt,* ovfer *ntttn Mtrfferixnt.* Si enim fratrum noftrorum exhortatione monitus in id opus manus continuo mififti, ad hoc valebunt liter®, ut, ficut dicitur, currentem currere concitatius impellamus. Sina»· Acritatis apud eam tamquam apud matrem dukiflsAtem huadquecefiafti, fomao torporis expolio ad evigilandum (limulo increpationis excitemus. Nos *®"® d® taciturnitate noma damnari metuimus, fi confervis noftrb, his maxime qui alio· docere idonei fimt, Domini pecuniam diftrftuere pigritamur. Urget nos enim timor illius maledi&i quod per Salomonem depromitur : *UMiAu btn» fi* «i/csud* /tnnmim m praub. Et quod item per prophetam dkitur : *MeMi&tt* fern· par *prtbtiet* ksAaar *flunt* λ *fingunt,* jd eft verbum pnedicattonis ab increpatione carnalium. Sicut eium nop ad loquendum fuperiora exempla impellunt, ita & vos que de obedientia paiÿm fcripja leguntur adhortantur que dicimus fraterna caritate fufcipere. Nam legitur apud Samuelem: *Melior efi fitf ,. oeMintn pent vifllnu. Dutf nine fceUi Mtlutriutfi Un nfnlture, ptecutun nielnÂi ft'*'"'.. tfi nu tcytitfcert.* Quod beatus Gregorius inmoralibus exponens dicit : Obedientia ergo eft fine qn?, quamvis fidelis quifque videatur, infidelis effe convincitur. Denique novit fraternitas tua quas proponimus regulas a fandis patribus efie pneficipiendo tantoque venerabilius obfervandas, quinto non fuo libitu, fed Spiritus fanâi promuLgaffe afflatu. Qpamobrem , cariifime frater, inftanter hortamur, A apoftolica audoritate precipimus, quatenus & a legatis noftris ante cognita, A haram teftimonio uteraram plenius inculcata, fideliter exrquaris, de agro dominico mania eradica, frumentum conferva, caftos A religio Mos clerico·, ut tui officii cooperatores, benigne foveas, lubricos A incontinenta aut paterne corrigas, aut ir**orrigibites a (acris altaribus arceas t A nifi tuis exhortationibus acquiefcenta refipifcant, nec laid etiam officium eorum ullatenus audiant: ut quos nec timor nec amor divinus compungit, pudor faltem humanus retrahat ad fobrietattm. His fi vigilanter inftiteris, A inobedienti® culpam potens evadere, A a Domino Kmium tibi mtdtiplex A indeficiens comparare. ta Rom® quarto Kalendas Aprilis, indiftiooc decimatertia.

AMMO gMitiSTt ··»»-

lb

Tη·. ,»·

OMuati· **

LXVIL AD ANNONEM COLONIENSEM
Archiepifcopum.

Ut habito fuoram epifcopocum concilio decrete apoftoliae fedis de caftitate clericorum promulget, & fervanda curet. Exponit quoque fc in fynodo contra fimoniacos ftatuta connrmaflê.

Cregoritu tpifitptu fervet/ firvonm Dei Anni Colnivtf trebiepifiept ftbtten Û up·· falktm bnpittinen.*

COnftat ecclefiam Colonienfem inter atteras regni Teutonici ecclefias fanft® & apoftolic® fedi, cui Deo auftorc defervimus, ita fide & dileftione atque obfequiis ab annis prioribus efie devindam » ut lingulari familiaritate A gratia came filia prcpoUeat. Quem benevolentiae laudabilis ofiun ab anteccfibribus noftri· ad nos trique deduftum non fotam obfcrvare, fed etiam ampliare & augmebtare pro rerum opportunitate & temporum modis omnibus fum paratus. Hinc etiam , carifGme frater, de obedientia tui fecurior fiducialius adhortor A moneo, atque communis domini beati Petri audoritate oriripio, ut ad caftitatem clericorum praedicandam atque inculcandam , juxta patrum decreta, & auftoritatem canonum, cum fufiraganeis tuis omnibus ftudiofius accingaris, ut fpomsc Chrifti, ;u* maculam nofcil

ANNO CHRIST! fett aut rugam, candidatas fit immaculate familia gratiofum exhibeatur officium. Novit enim fraternitas tua quia pnscepta hzc non de noftra fenlu exfculpimus, fed antiquorum patrum fanftionét Spiritu fanfto praedicante prolatas officii noftri oeceffitate in medium propalamus, ne pigri fervi fiibeamus periculum, fi dominicam pecuniam, qtue cum fenore repofcirur, fub fdentio abfeondamtu. Quamquam huic fanftz Romana ecclefiz femper licuit,Temperque licebit, contra noviter increfcentcs excflus nova quoque decreta atque remedia procurare, 'quz rationis fic auftoritatis edita judicio, nulli hominum fit fas ut irrita refutare. Ureet nos etiam timor illius maledifti, quod per Salomonem depromitur, *afipte od id-good i» faperiore epiftolo ait*. Obedientia ergo eft, fine qua licet fidelis qudque videatur, infidelis effe convincitur. Sed ut ea quz öileàioni tua. injungimus compendiofius efficaciufque profequaris, cum fratribus & coepifcopis tuis concilium ce cogere fuademus, in quo, quam maximo poteris clericorum cretu congregato, leges canonicas, & fedis apoftolica auftoritatem, tuimque & confratrum omnium, patenter promulgabis; quanta caftitatis fit virtus, quamque ecclefiafticis gradibus neceflària, feu quam fponfi virginis & virginis fponûc cubiculariis fit competens, ut Deo donante nofti, latius exponens. Subinde firmiter pronuntiabis non ulterius fibi licere, quod in perniciem fui hadenus ufuroarunt', cum tolerabilius omnino fit ctflarc ab officio, quam inceftam, velçj etiam malefiam fuo lalvatori ingerere fervitutem, & inde fibi iram coacervare atque fupplicium, unde premium debuit emereri. Quod fi te fideliter hzc & firmiter exequentem tribulatio ac perfecutio invenerit, refpice ad eum qui dixit: *Co» fidite, ego vici teumdte*. Nos quoque clypeo beati Petri munitos indubitanter noveris, feu ad repellendos hoftes, fi pofliimus, feu ad protegendum te omni hora paratiftunos inveniri. Illud quoque fraternitati tuae notum *effe*volumus, contra fimoniacam hzrefim in fynodo confirmafle, (nam a fandis patribus longe ante ftatutum eft) ac vehementer prohibuiffe, ut neque ecclefiz ullatenus vendantur, aut pro manus impeditione pretium accipiatur. Quod fi hoc modo ordinatus aliquis fuerit, eum.a miftz celebratione & evangelti ledione omnimodis removemus & ut hzc diligenter obfcrvetis enixius admonemus. Data R.ome quarto Kalendas Aprilis, indidione decimatertia.

LXVIII. AD WEZELINUM
Archiepifeopum Magdcburgenfem.

Bjufdem fere argumenti.

Çr/prim fpifeopas fervar fervent Det * Veulmo Magdebargetifi orcbiepifcopo, folate* & apofiolica* bc*diiïone*.*

T Egimus Jofue, cum in popnlo Dei magiftro Λ--* fuccedens ducatum fufcepilfet, ita folicica & vigilanti obedientia exercuiffe officium, ut, quod de aliis raro feriptum eft, czlefti fretus virtute, elementis potentialtter imperaret. Nam fic ihivium Jordanem ad tranfitum exercitus curium naturalem fiftere fecit, fic Solem volubili mobilitate in pccafum anhelantem, donec adversaries ulcifceretur, quafi alter creator ftare praecepit.. Is etiam muros Jerico fepteno perluftfan* circuitu faccrdotalium clangore tubanun fubruit dt evertit. Vides, cariffime frater, quid fervens in divini*caufis animus, quid prompta obedientia meruerit Ad hujus fimihtudinem fafti nos, qui populum Chriftianum inftituendi magifterium fufeepimus, mentem vigilanter intendere debemus, ne adverferiz poceftatis muros, contra verum Jofue rebellantes, & ereftos, filentio noftro ftare aut roborari patiamur. Qmunobrem fraternitati tuz apoftolica auftoritate injungimus atque praecipimus, ut ad caftitatem clericorum praedicandam fic ftudiofius inculcandam Ipiccina facerdotali vehementius fit inftantius inftrepas, donec Jerico muros, id eft defeftionis opera, fic fordidz libidinis pollutiones, diffipes fit fubvertas, ... ad Proi tam: *' Pofià te hodie fupergentes &re$no> at evellat è*definias, tf difperdas fcfdtflipei, &<tdifices, û plantes*. Non noftra decreta (quamquam licenter fi opus effet poffemus) vobis proponimus, fed a fandis patribus ftatuta renovamus: ne noftro filentio fervi dominicam pecuniam abfeondentis fententiam incurramus. Elabora igitur, infta opportune, importune, ut domus Dei tibi commifla purificetur; quatenus fit a nobis de obedientia tua gratias merearis, & tui laboris praemium recepturus in Domini tui gaudium Iztus introducaris. Data R.omz iv. Kalenda> Aprilis, indift. xm.

LXIX. AD CUNIBERTUM EPISCOPUM
Taurinenfem.

Arguit quod molefttis afficiat monachas fanfti Michaelis. Monet ut pacem cum abbate in. eat, vel ftatuta die ad fedem apoftolicam liris dirimendas caufa accedat, interim a molefttis inferendis defiftat, ne ipfe cogatur illud monaflerium de ejus fubjeftione eximere, & quos temere excommunicant, abfolvat.

Gregoritts tpifcopHj fervus fervent Dei Ctmiherto Toxnnvtf epifeopo, folate* & opofioltco* benediHio**.*

Decuerat te', frater cariffime, pro reverentia quam beato Petro apoftolorum principi fic magiftro univerfalis ecclefiz debes, nobifeum etiam fervare unitatem fic concordiam in vinculo caritatis fic pacis, fic labores noftras, ut in Chriftiano ... frudum facerent, faltim inattinentibus tibi fic tecum adis juvare negotiis. Vcrum econtra, unde nos nec mirari nec dolere fatis poflumus, te immemorem noftrz diledionis a nobis diferepare, fit ea quz colligere laboramus omni conatu ad difpergendum infiftere, clamor fratrum monafterii fanfti Michaelis, immo multiîlex anguftia, quam multorum relationibus, te aciente, eos pati audivimus, manifefta nobis indicia przbet. Mcminiflêenim debes quot fic quanta dominus fit anteceflbr nofter beate memoriae Alexander papa, fic nofipfi, cum noviffime apoftolicam fedem fie przfentiam noftram vifitafles, de pacr fic tranquillitate ejufdem monafterii cum tua fraternitate egimus, ne diabolus fervorum Dei faluti femper invidens 'fic quieti, venenum fuz nequitie aliqua occafione ibi poflêt infundere, fit devotas animas ab aflidua orationum fic divini famulatus meditatione divellere. Qua de re licet nobis optime promiferis, videlicet te aut competentem de omnibus cum abbate pacem fadurum, aut, fi id fieri non poflêt, fine omni laefiooe monafterii ad judicium apoftolicz difcuffionis rem denuo delaturum, tamen poftquam a nobis difceffifti, multo afperior atque crudelior contra venerabilem locum illum quam antea fueras, prout nobis relatum eft, extitifti, fit quod detrimentum

anno CHaisn ***'*'

tum ejus foret, non folum .exteriori fortitudine , fed epifcopali etiam diflaftione dicere de facete non pmreifti. Onde non parum advetfum jte commoti eflè poflumus, qui ad contemptum apoftolicx auâoritaris noftnoque fatigationis difpendium, noftriscunfiliis,admonitionibus, rogatibus» & juftis officii noftri difpenfationibus, te obfiftere jnteiligunus: ut pacem, quam fervis Dei cum ouanta per Deum cognofeimus oonfiderarione juftitie providere cupimus, rupee pati poffis, aut velis. Numquidne exiftimas epifeopos hanc in pa* ftorali regimine poteftatem atque licentiam fuftxpifle, ut monafteria, que in fuis parochiis con* fiftunt, quantum velint opprimant, & ftudium religionis luat praelationis occatione, hrc A illa potenter exigendo, & poteftatem fuam exercendo ,w comminuant? An ignoras quod fandi patres plenimque & religiofa monafteria de fubjedione epifcoporum & epifeopatus de parochia metropolitanr ^dis F0?1®? infeftationem prxfidentium diviferunt, & perpetua libertate donantes apoftolica fedi velut principalia capiti fuo membra adhaerere sanxerunt? Percurre fandorum patrum privilegia, & invenies ipfis etirmarchiepifcopisofficium, niti forte ab abbate vocatis, in plcrilque coenobiis facere prohibitum efle , ne torte monaftica quies focularium perfonarum frequentia & c nverfatio» ne turbaretur. Hoc itaque ne & nos illorum audoritate & exemplo de prefato fandi Michaelis monaflerio facere cogamur, neve tu, dum immoderata quatris, ea que ex equo tibi attinere vi-Ui debantur jufte amittas, apoftolica te audoritate monemus atque precipimus, ut aut pacem cum albate congrua conventione, & in commune proviib totius caule moderamine faciat, aut, fi peccatis impedient bus hoc fieri nequiverit, in ventura fandi Mutini foftivitate ad apoftolicam fedem ;e convocatum przfenti audoritate «cognofeas, quatenus, adjuvante Deo, litem veftram dirimere & jufto fine concludere valeamus. Interim vero eadem audoritate przcipimus, ut neqpe vocando ad fynodum, nec aliquo interdido, deni- que nullo unquam exadionis modo abbatem, vel tirpe fatum monafterium, aut fervitores ejus, feu loca , vel bona illuc attinentia, per te, five per tuorum aliquem laedere aut inquietare przfijmas & quos anathematis vinculo ex his qui partem il- Jam attinent alligafti, quamquam hoc temere feceris, caritati tamen fraternae providentes, ut tu eos abfolvas locum tibi & monita damus. Qua in re fi tu moram feceris, aut aliqua occatione nobis obedire renueris, noftra apoftolica audoritate eos abfoiutos, & ab omnibus interdidi vel excommunicationis tuae nexibus liberos efle noveris. Fac igitur, dilede frater, ut vel nunc non incaflum tibi fcripfifle videamur. Crede noftris confiliis , acquielcc monitis, ncc libeat tibi nos fiurimis occupatos diutius caufz hujus implicari aboribus, nec deneges nobis fraternum & unanimem conienfum in componenda pace faepe fati coenobii , ne , dum nobis, immo beato retro , obflare non deficris, in graviorem culpam & irrevocabile detrimentum tuomet (quod non optamus) impetu prreipiteris. Nam u deinceps ultra tenorem litcrarum iftarum fupra memoratam caufam in errorem & litigium trahere, aut monafterio infeftationes aliquas inferre pertentaveris, nos, divina & apoftolica fulti audoritate , ut monafterium illud cum omnibus fuis pertinentiis in perpetua libertate confiftat , ut nullius magifterio vel judicio poft Deum, nifi fande Romane ecclefix, lubditum in propofito fande religionis fine laceratione Deo fervire valeat,"Deo adh juvante, procurabimus. Dau Rome .quinto Aprilis, indidione decimatertia.

Cu' /«[redacted]! ΣΓ.*'?»«■« a·,.··. d« r.t>- i<pp«"a>F^ u·H>·ı.

anno CNMUT1

LXX. AD GEUSAM HUNGARIÆ DUCEM.

Optat ut pax inter eum A regem Salomonem ineatur. Significat merito jus regni a Salomone rege ad eum fuifle translatum. Ejus erga fe obforvantiam reqûirit, & queeumque a Romana ecclefia defiderat fibi literis vult aperiri.

Gregorios epifeopos fertnu ferveram Dei Geofc Hostgarùe fabetem & apoftoliaam bcfudiSioaem,

SI officii noftri eft omnibus fua jura defindere , ac inter eos componere pacem, ac ftabilire concordiam, multo magis ratio jexigit, atque ufits utilitatis expofeit, ut feminemus caritatem inter majores, quorum pax aut odium redundat in plurimos. Unde nobis cura çft, A cordi pia folicitudo inhxret, quatenus inter te & confimguineum tuumSalomoncm regem faciamuspacem.fi poflumus; ut juftitia utiwnque fervata fuffictat unicuique quod fuum eft, terminum juftitiac nontranlcat, metam bone conluetudinis non . excedat, ficque fiat in pace nobiliflimum regnum Hungarie, quod hadenus per fe principaliter viguit, ut rex ibi non regulus fiat. Verum ubi contempto nobili dominio beati Petri apoftoforum principis, cujus regnum efle prudentiam tuam latere non credimus, rex fubdidit fe Teutonico regi, & rcSul* nomen obtinuit . Dominus autem injuriam fuo illatam principi prrvidens, poteftatem regni fuo ad te judicio tranftulit. Et ita fi quid in obtinendo regno juris prius habuit , eo fis facrilega ufurpatione privavit. Petrus enim a firma petra dicitur, quz portas inferi confringit, atque adamantino rigore deftruit, & diffipit quidquid obfiftit. Quapropter fi quid vis , fi quid habere a Romana ecclefia digne fperas, nobis confidenter volumus ut aperias, & quae tua fit devotio erga univerfalcm matrem, qualiterve illi ftatueris obedire, fandamque reverentiam exhibere, operibus, ficut te decet, oftendas. Quz autem hic minus fcripfimus, horum portitoribus tibi dicenda relinquimus, quia de illorum fidelitate fatis confidimus . Omnipotens Deus, qui beato Petro poteftatem ligandi atque lolvendi principaliter tribuit, ejus precibus tetuofque in Chrifto fideles a eundis peccatis abfolvat, & ad viram perducat «ternam . Data Ronue * decimoo&avo Kalendas Mali , indidione decimatertia . XV.

LXXI- AD WRATISLAUM BOHEMORÜM DUCEM.

Commendat Fredericum ejus nepotem, ut beneficium a fuo. patre relidum illi concedat, vel aliud tribuat. Monet ut diflidiis fublatis pacem in fua ditione fervandam curet

Gregorios epifeopos fervus fervorum Dei VratisUo Bobemontm duci, falotem & apoftolicam . benedictionem.

FRedericus nepos vefter , & Romans ecclefix fidelis, nos humilibus precibus flagitavit, quatenus tux nobilitatis prudentiam rogaremus, ut beneficium, quod fibipater fuusreliquit, eum permitteretis habere, & in omni pacis quietudine poflidere: cujus fupplicibus orationibus nexi, nobilitatis veftra forenitatem obnixe rogamus, ut fi icitis

anno CHRUn **^V -frfrk eum hebere juftitiam, tum quia «tuum fle caro eft, dudus proprietate (anguinis, tum quia refugium apoftolice miferationis confugit, aut beneficium illud fibi reddatis, aut coutracambium tribuam, quod fibi fit acceptable, & tui coude* cet genere dignitatem. Qpod fi juftitiam non videtur habere, rogamus tamen ut pro caritate & reverentia beati Petri apoftolorum principis, cujus prefidia humiliter poftulavit, aliquod fibi beneficium, quopoflit boneftevivere, tribuatis. Non pigeat itaque nobilitatem tuam in hoc noftras preces audire, beanunque Petrum in hoc tibi debitorem facere, quoniam nos parati fumus favere tibi in quibus poflimus juftitia duce. Praeterea monemus, ut ftudeatis terram veftram, Ac veftrihonoris regimen firmiflime pacis firdere undique premunire, fcilicet ut nullius litis fcandahun in tuo regimine verfari permittas, praecipue inter te & fratres tuos, & Pragenfem, & Holomuceniemepifeopum: quoniam ficut qui difeordie & litibus vacant, procul dubio diaboli fûnt filii, fic qui paci dant operam, filii Dei vocantur, ipfa veritate atteftante, quas ait: *B**ti JUii Dti vtahatMr*. Omnipotens Etais mentem tuam illuminet, ficquc te faciat per bona tranfire temporalia, ut merearis adipifei etema. Data * *v· Rome * decimoodavo Kalendas Maii, indidione decimatertia.

LXXII. AD BOHEMOS.

Hortatur ad bene cafteque vivendum.

Gngerùtj epifcMtu firvu ftrvntet Dti teùwrfii m M&vλ tuejtriha ttytt temerito, fubitnt dT *ÎtntdiÎhtHtM.*

EX coofidcratioae ledis, cujus licet indigni adminiftratioaen? gerimus, debitores, ficut icitis, fumus fidelibus & infidelibus; fidelibus, quod bene proponunt perfeveranter teneant; infidelibus, ut ad creatorem fuum credendo, & preterits facinora puniendo, convertantur. Unde quia relatione epifeoporum patri· veftre limina apoftolorum vifitantium accepimus quofdam veilrum per viam mandatorum Dei incedere, quofdam vero nonnullis periculis male vivendo fubjacere, ftuduimus vos paterna caritate commonere, quatenus & boni meliores fiant, & qni reprehenfibiliter vivunt, irreprehenfibiles fe exhibeant. Primum fcilicet vos ex toto corde, & ex tota anima, & ex omni virtute veftra Deum & proximum ficut vofrnetipfos diligere, pacem, fine qua nemo Deum videbit, inter vos conftituere, non folum clericos, fed & laicos caftitatem fervare, decimas Deo, a quo tam vitam quam vit· fuftentationem fufeipitis, fideliter dare, ecclefiis veftris debitum honorem impendere, elcemofynis atque hofpitalitati devote infiftere. Hec & his fimilia, quae ad falutem animarum veftrarum pertinent, licet pontifices veftros fufficicnter fcire ac vobis infinuare non ignoremus, tamen Suis verba noftra ex reverentia beati Petri con:at vos carius atque avidius recipere, ipfa veftra audiendi aviditas que ab aliis dari poflunt nos documenta dare compellit, ut tanto folicitius vobis debitum reddamus exhortationis, quanto beatum Petrum in eadem noftra exhortatione devotius attenditis· Vos igitur, dile&iffimi, carnalia defideria fugite, ad celcftia & Temper duratura Ïatrie ecleftis gaudia mentes erigite, beatum 'etrum, cui a Deo poteftas principaliter & in terra ligandi atque folvendi data eft, dcvQtiflimi fervitii fidelitate débitera» facite: quatenus poft diftblutiooem terrens habitationis noftre, cui quotidie volentes nolentefque propinquatis, nec multo poft in vermes & cinerem redigendi, ejus preftantiffimum ante diftri&um judicem patrocinium fentiatis. Data Rome decimofcptimo Kal. Maii, indidione decimatertia.

LXXIII. AD BOLESLAUM POLONORUM DOCBM.

Commendat ejus erga fe obfervantiam. Mittit legatos pro epifeoporum caufi», qui fic pauci erant, & metropolitanum non habebant. Hortatur ut illos adjuvet, bene vivat, refte fe gerat in regimine fuo, & pecunias regi Rufiorum ablatas reftituendas curet.

Grtgtritu epifccpti /irruti ftrvorxDt Dei Bokslae dtti Pttowrimi, felutrm & epoftolicam baudiUitneni.

QUoniam honor, qui miniftris & difpenfatoribus exhibetur, ad reverentiam dominorum propriam attinere dignofeitur, procul dubio gratanter & cum multa diledione miniftrantium labor officiaque fufeipiuntur, ab his dico qui praelatorum pertonas & au&oritatem ex corde diligere comprobantur. In hoc autem cognofcimus, quod excellentia veftra beatum Petrum apoftolorum principem finceris affedibus diligit, & ad reverentiam ejus ardenti fpiritu dilatatur, quoniam gratuita devotione veftris eum oblationibus honorantes, debitorem vobis fieri defideraftis, &, ficut in domino confidimus, promeruiftis. Unde dos, qui illius fervi dicimur & efte cupimus, veftre caritati in Chrifto connexi fumus, & curam minifterii, ad quod fub obedientia apoftolici principatus occulta Dei difpenfatio nos licet indignos ordinavit atque conftituit, in ea parte, qua vobis neceflarium & honeftum ime cognoverimus, tanto folicitius vobis impartiri cupimus, quanto fidem & caritatem veftram fle in obediendo promptiorem, & in promerendo devotiorem intelligimus. Verum quia Chriftianz religionis ordo & provida difpenfatio ab his permaxime poft Deum pendet, qui dominici gregis paftores fle redores elfe videntur, illud nobis primo attendendum eft, quod epifeopi terne veftre non h-bentes certum metropolitans ledis locum, nec fub aliquo pofiti magifterio, huc fle illuc pro fua quilque ordinatione vagantes, ultra regulas fle decreta fandorum patrum liberi funt fle abfoluti. Deinde vero quod inter tantam hominum multitudinem adeo pauci funt epifeopi, fle ample Ungulorum parochi·, ut in fubjcdis plebibus curain epifcopalis officii nullatenus exequi aut rite adminiftrare valeant. Pro his igitur & aliis caulis, quas hic feribere omifimus, hos legatos ad vos direximus, quatenus vobifeum pertradatis negotiis, que ad cccleflafticam curam fle aedificationem corporis Chrifti (quod eft fidelium congregatio) pertinere videntur, quae emendanda funt, aut ipfi juxta fandbrum patrum ftatuta diffiniant, aut nobis diffinienda reterant. Eos itaque ficut nos audite, memore· quod in millione difeipolorum per evangelium veritas dicat: *w/ ttdit*, r». *trtt ttdit ; & <pù ver fpemit,* me *Jptmit.* Er ut fruduofus apud vos curfus fatigationis eorum fiat, propter reverentiam apoftolice legationis qua funguntur, confiliis & benigno favor- juvate. De cetero admonemus vos fle exhortamur in domino, ut diem ultimum vite veftre, quem ignoratis

j – r«< quando veniat, & terrofem futuri judicii lem-A
ANNO per coram oculis habentes, conunillâm vobis po-
CHRisn «datem folicita & Deo placita adminiftrattonc
*u gerere ftudcatis; prsparantes vobis divitias in operibus bonis, & thefaurizantes firmum & immobile fundamentum, ut vitam «ternam poflideatis. *Scire* enim debetis quoniam fupemus arbiter qux vobis commifit irrequifita non relinquet: cui tanto diftridius refponfuri eftis, quanto ampliora funt jura & judiciorum moderamina qu* tenetis. Deus autem omnipotens, cujus majeftas eft fuper onuses principatus regna, dirigat cor & aftus veftros ad omne opus bonwm in omni prudentia & exercitatione virtutum: quatenus, expleto curfu hujus lubric* & citu peritur* lucis, beatorum Petri & Pauli apoftolorum principum mentis & intercef-B fionibus ad veram & fempiternam gloriam pervenire mereamini: detque vobis dévida per Jefum Chriftum dominum Doftrum inimicorum veftrorum fuperbia pacis & tranquillitatis gaudia, ut ex donis quoque pnefentibus cognofcatis futura quanto fint denderio appetenda. Qu* nimirum fi vos dcleâant, inter omnia fqrvanda vobis eft caritas, quam (quod inviti dicimus) in pecuuia, quam regi Rufiorum abftuliftis, violate videmini. Quapropter condokntes vobis, multum vos rogamus & admonemus, ut pro amore Det & fandi Petri quidquid fibi a vobis vel veftris ablatum eft reftitui faciatis: non ignorante» quoniam qui aliorum bona injufte auferunt, nifi emendavetmt fi emendate poterint, nullatenus in regno C Chrifti & Dei partem habere credendi iunt. Hoc autem a vobis eadem caritate, qua dicimus, pro falute auim* veftr* irecipi concupifcimus. Data
lit Rom* * feptimo Kalendas Maii, indidionc decimatertta.

LXX1V. AD DEMETRIUM REGEM RUSSORUM.

Scribit Rtiffj* regnum eorum conienfu accedente eorum filio fe tradidillc: ipforumquc petitionibus le paratum oftendit. Rogat ut fuos legatos benigne excipiat.t

O··'I· *Gregoriut tpifiopui fervui feretrum Dti Demetrio* regi *Ruflorum* èT *regina uxori 'jus, Jalutem* iT *apoftolicam ktntdifimtm.*

Filius vefter limina apoftolorum vifitans ad nos venit, & quod regnum illud dono iai&i Petri per manus noftras vellet obtinere, eidem beato Petro apoftolorum principi debita fidelitate exhibita, devotis precibus poftulavit, indubitanter alleverans illam fuam petitionem veftro conienfu ratam fore ac ftabilem, fi apoftolic* auctoritatis gratia aç munimine donaretur. Cujus votis & petitionibus, quia jufta videbantur, tum ex conienfu veftro, tum ex devotione pokentis, tandem aflenfum prxbuimus, & regni vcftri gubernacula fibi ex parte beati Petri tradidimus, ea videlicet intentione atque defiderio caritatis, ut beatus Petrus vos & regnum veftrum, omniaque veftra l>ona, fua apud Deum interceffione cuftodiat, & cum omni pace, honore quoque & gloria idem regnum ufque in finem vitx veftrx tenere vos faciat, & hujus militi* finito curfu impetret vobis apud fupernum regem gloriam fi mpiternam. Qttinctiam nos paratilfimos efle noverit veftrx nobilitatis 1'erenitas. ut ad qu*cumque jufta negotia hujus fedis audoritatem pro fua neceffitate pltierit, procul dubio continuo petitionum fuarms» conlequetur effectum. Prxtcrea ut h*c & alia multa qu* **litteris noa continentur** cordibus
liris araius infigantur, mifimus hos nuntios no- v anno
ftros, quorum unus vefter notus eft & fidus ami- caiosn
cus, qui & ea qu* in litteris funt diligenter vobis exponent, & qu* minus funt viva voce explebunt. Quibus pro reverentia beari Petri, citius legati funt, vos mites & affabiles pr*beatis & quidquid vobis dixerint, ex parte noftra patienter audiatis, atque indubitanter credatis; & qu* ibi ex auâoritafb apoftolic* ledis negotia riaâare voluerint & ftatucre, nullorum malo ingenio turbare permittatis, led potius eos fincera caritate favendo juvetis. Omnipotens Deus mentes veftras illuminet, arque per temporalia bona faciat vos tranfire ad gloriam fempiternam. Data Rom* xv. Kalendas Maii, mdiftionc dccimatertia.

LXXV. AD SVENIUM REGEM DANORUM.

Queritur de principum inobedientia erga Romanam ecclel tam. Commendat eum de debita erga fedem apoftolicam obiervantia. Se paratum oftendir ad ei gratificandum: petirqtic ut per legatos fibi figníncet, an nunc eadem velit que a prardcceflore fiso Alexandro poftulaverat.

*Gregorius epifeoptes ftrvtts fervorum Dti * Svrw regi Danorum, falutem # apoftolicam ktMàiéiionem.*

APud antecefibres noftros juris & coofuetudi- µ., RoatB(
nis era;., caritativis legationibus docere viam po»«<l·<l<.
domini univerias nationes, corripere in his qu* £
arguenda erant omnes reges & principes, & ad ptOVUCiM*
«ternam beatitudinem eundos invitare legalibus y
difciplinis. Plus enim terrarum lex Romanorum pontificum, quam imperatorum obtinuit. In omnem terram exivit fonus eorum: & quibus imperavit Auguilus, imperavit Chriftus. Nunc vero reges & prxfides ten* contemptores fafti ec clefiaftic* legis, qui amplius juftitiam fervaro & eam defendere debuerant, ad tot irrogandas eckii* contumelias convenerunt, atque ad tantam inobedientiam, quae fecundum Samuelem fimilis eft idololatrix, devoluti luat, ut fer», jam quiefcentibus legàtionibus noftris, quoniam pene fine fruciu videntur, verLa nolita tantummodo orando convertemus ad dominum regum, & Deum ultionum. Sed quia icimus te, *& forti&mam* gentem tuam, qux freno fapienti* tu* moderatur, circa matrem omnium ecclefiarum debitam reverentiam exhibere, qu* tsnto eft beato Petto humilior, quanto in fortitudine fua fublimior. Ideo tibi dileiiiilimo filio noftro litteras mittimus, atque paterna afiéâioce mandamus, ut fi quid eft unde indiges, quod auâoritas Roman* ecclefi* poliit tibi jufte largiri, per nuntios tuos, & per hos quos nunc mittimus, nobis notum facias, quatenus, inquantuxh fas eft, te honorembs, & prxdidam reverentiam nobilitfimi regni tui merita dignitate donemus. Bonam enim famam de te accepimus, qu* precibus beati Petri & Pauli nunquam te' deferat, imrno ad gloriam utriufque vit* capeftendam, ut defideramus, cumuletur iemper & crefcat. Quia vero apud antcceflbrem noftxum beat* memori* Alexandrum quaedam expetifti, quibus beatum Petrum debitorem faceres, immo tibi & regno tuo nobile patrocinium ejus acquireres, per eofdem legatos mandes, utrum eadem voluntas fit an fuerit palla defedum, aut, quod magis optamus, fufeeperit augmentum. Ego enim cum in archidiaconatus officio effern, multum

anno CHRISri *à·!·■«·· ?·£·*·'·· ** ■

*■'" diligebam te, &, mihi videbatur, diligebar a te: fed ubi paftoraie officium, quod ia dite&ione Dei & proximi quafi in fimdamento confiftit, licet indignus accepi, caritas quam habueram circa te major faâa eft, qua te proficiente in melius, temper in majorem gradum Deo propitio augeatur. Data Roma decimoqumco Kalendas Maii, indidione dedmatertia.

LXXVI AD BAMBERGENSES.

Significat Bambergenfem epifeopum fimoniacum a *ie* depofitum. Interdicit ne quilquam illius ecclefia bona diripere vel alienare praefumat.

Grtgtrtnt 'pifctftu fmnu fervant Dei clero tf ptpttfy BMtkergerfi ecei&a, fabiteae tf eeftftabea* beneitàiâ**.*

* **k" ΛIΘ™ IN * pene omnibus in Teutonicis partibus habitantibu» /quod Bambergenfis ecdefia lpecialis quodammodo filia adhrret matri fua Romana ecclefia, cui Deo auâore defervimus , licet indigni .' ac proinde tanto folicitius vigilantia noftra nos oportet fibi curam impendere, quanto familiarius apoftolica ledis eft munimine contuenda : Unde quia quidam idiota prasdiâam ecclefiam fimoniaca perfidia haeretica pravitate fubverfus invaferat, eam'a jugo facrilega Servationis illius provida confiderati ooe liberare uduimus. Exemimus quidem gladium apoftolorura principis Petri, & in eum apoftolica adoritate fententiam promulgavimus, verum quia in exclufione talium folent ecclefia multa damna pati, & bona earum diftrahi & difperdi, dignum duximus imminenti damno ecclefia pracavcre , ac prorade facrilegis & tyrannis apoftolica auftoritate refiftere, interdicendo, ne occafiooe exdufionis illius res ecclefia. auferre vel quolibet modo alienare prafumant. Qiapropter ex parte Dei & apoftolorum Petri & Pauli interdicimus, ut nulla alicujus dignitatis, feu poteftatis, five cujusliber conditionis, perfona res jam fiepe fata ecclefia, maxime theGurum & pradia auferre, vel aliquo modo alienare injufte diripiendo prefiimat, donec omnipotefts Deus per interventum beati Petri ecclefia illi idoneum paftorem provideat. Si quis vero contra hujus interdiftionis paginam venire tentaverit, noverit ie gratiam fanât Petri amittere, & apoftolica anunadverfionis ultione pleâendum. Data Roma xti. Kalcndas Maii, mdidion· x III.

LXXni AD GEBOARDUM SALTZBURgenfetu Archiepifcopum.

Increpat quod cum a leda apoftolica impetraflet, ut diœcefis fua portio decideretur, A in ea epifeopus conftitueretur, epifeopum quidem in partem folicitudinis admiferit, decimas autem omnes fibi retinuerit; ideo monet ut ecclefia fixas decimas relinquat.

QAanto

*'efifcopttf fertnu fervtrunt Dei * Gekoardo ™ Baittitergeufi emkiepijcopo, faintem tf aplfabcMe iànuiiÜwnent.*

MFminimus dileâionem tuam annis fuperioribus apoftolicam fedem adiifle atque a pratdcceflbre noftro bonas memoria Alexandro, tetiam favente atque affenfum prebente , imperaflê, ut parochia tua portionem pre amplitudine fui decideres , atque in ea epifeopatum & epifeopum nd fuperabundantem tegiminis cwrara fupplendam ftatuerea. Quam tua mentis intentionem tanto alacrius audivimus, atque ut adimpleretur ftuduimus, quanto te reUnofius id petere, atque multorum Gluti prodeue velle intelleximus. Qyis enim cui fptritualia lucra cordi fint, his prafertim temporibus, cum juxta apoftolum, Omars fawrwt jpi /ita *f*t, usu fut Jefit Ori-* A, non libeniiftime amptedatur voluntatem divitias terrenas animarum faluti poftponentem ? Sed his diebus ad nos perlatum eft de eodem bono propofito tuo, quod nos vehementer contriftavir, dtlrtitia priori quafi quafdam moeroris nebulas effudit. In quo prudentiam tuam & religionem multum admirati fumus, id tibi ullatenus perfuaderi pontifie, ut ad hoc te faftum debuifks inflederc. Comperimus enim , epifeopo, ut prtrfsti fumus , in parte procurationis tua compofito, illum quidem in focietatcm laboris mififfe, fed tibi frudum laboris, fcilicet decimas, retinuifle. Quod fi verum eft, graviter dolemus in tam pradaro tua dileâionis opere cupiditatem, qua radix omnium malorum eft, locum fibi potuifle furripere, nt operarium in vineam domini mitteres , & cum operis mercede fraudares. Quarnobrem caritatem tuam admonitam efle volumus, ut quod devote Deo obtulifti ferenum fic fincerum fint fuci admixtione perfolvas, plaufibilem humani favoris laudem caveas, & quod fpe eterna retributionis ctrpifti in fecuritate ejufdem renumerationis expleas, & ecclefiam fuarum decimarum reditibus tnvefttas. Data Roma decimoquinto Kalendas Julii, indidiooc decimatertia.

anno chr ist I ***** rul,tf· ··

LIBER TERTIUS REGISTRI

Gxsgoxll fafi VII.

ifow d*mwc« *incarnait*»! MiU<fi*o feptiug^bnt quinto,* * radi/hww *deci*atertia*.

* laao 4*· ε)·ε <;.«;>, le· euealct. ·<· Γpiβoi» I

I. AD BAMBERGENSES.

Confirmat fententiam in Herimannum epifeopum, eo quod judicio ledis apoftolica ic fubtraxerat , & iimoniace ecclefiam invaferat ejufque bona dilapidaverat. Eum anathematizat, fic G. cerdotali officio privat; & item eos qui ab eo aliqua ecclefia pràdia acceperunt ut er faverent, quoufque apoftolica fcdt fe prafentet.

*Gregorius tfifetfus fertnts fervor** Dei ckro V fOfule Bamierge^fs ecclefia, [alate* & nfoftolka* bmtdiBtionem.*

Litteras quas Poppo prepofitus ecclefia veftra, cum his qiii fecum erant decepti, fimulata pernitentia, faifaque 'religione Herimanni olim di veftri epifcopi, incaute a nobis nimia fub feftinatione recedentes, ad vos deferre neglexerunt noftro figillo infigmtas, idcirco vobis ad prxfens dirigere dignum dtfitimus, ut in eis manifefte cognoicatis que fuerit de jam difto pfeudoepifeopo noftra voluntas, quamque fententiam damnationis judicio fanâe apoftolica fcdis in eum promulgavimus ; indubitanter credentes, quoniam nullius fupplicatio, aut fraudulenta fuggeftio ab eadem voluntate, five fententia, ex eo quo fe judicio fanfta apoftolica ledis fiibtraxit, animum noftnun potuit revocare, vel nunquam Deo auâore mutare valebit. Veium quia fub obtentu religionis ac mentita pernitentia fanâam Bamber-

..heqjenfem ecdefiam, fpeciatem quodammodo fan- A nare ; quatenus quod in prrdi&o fimoniaco

anno christi

ftx Romanx ecclefix filiam , tyrannide conatus eft confitodere , bonaque illius dilapidare atque difperdere, priorem fententiam confirmant», ad cumulum damnationis ejus hoc addimus, ut irrecuperabiiiter ab epifeopali offido femotus , a facerdocali quoque fit omnino fedufiu, quoque apoftoUes fe audienti· reprvfentet, paratus eam cautionem facere, quam veftrx ecclefix cognoverimus expedire. Ab epifeopali vero officio eum ideo fegregamus , quia fimoniaoe luvafit cedefiam. Sacerdotali quoque eum idcirco privamus, quoniam fiib fpecie fanftitatis yifus eft eam «filaniare atque confundere. Et quia tanta mala contra ecdefiam quoquo modo olim fibi commiflam exercere non timuit, anathematis eum vinculo inno- B damus, quoufque fiipradifto modo fe apoftolice audientiae repraefentet, nifi forte in extremis dudus dignam poenitentiam accipiat; eo tamen tenore, ut fi convaluerit, fimili modo, ut didum eft. fe apoftolice fedi reprafentare feftinet. Eodem quoque anathemate percutimus eoa qui ab initio promotionis ejufdem aliqua praedia ecdeftc ab eo acceperunt, ut fibi faverent ad ejus malitiam contuendam , pnemaxime illos qui , poftquarn fe apoftoiica ledis judicio fubyaxit, ab eo aliquid in prediis vel in thefauris ecclefia acceperunt ad confovendum eum, ut in fua pertinacia perfeveret, nifi refipuerint, videlicet ut condigna fatisfaâione quod prsedido facrilegio potefia, que lui fundatoris inftitutione lande A caverunt emendent, nobilque fuarn poenitentiam C refignarc feftinent. Data Laurenti decimotertio Kaleudas Augufti, indidione decimatertia.

II. AD SIGEFRIDUM MOGÜNTINUM Archiepifeopum.

Ejuidem iere argumenti.

*(rtde Gregarim epifeapeu fervm fervarum Dei * Sigefrid» .>.■< Mogmliw arcbiepijcepo , fainter* & apoftolicam benediiiianem.*

QUaliter * Bambcrgcnfis Hcrimanpus , jam nunc non epifeopus, hoc anno Romam * px- ...< nitens fe habuerit, vel qualiter fe judicio

* Lttîùrv 7-v-» ..

apoftol*0* fedis fubtraxerit, quave fraude clericos prxdidx ecclefix fub obtentu pxnitentix deceperit , & quomodo res ejufdem fibi contra Deum cotnmifix ecclefix pejus quam prius deftruxerit, & in clericos quondam fibi commifibs ficut tyrannus furrexerit, veftra, ut reos, cognofcit fraternitas , A êerta dolet triftitia. Quocirca nos ulterius tantas non valentes impune ferre nequitias, & noviter inventas fxvitias, maxime circa eam, qux beato Petro fpecialiter commiffa eft ecclefia, judicio fandi Spiritus per ejufdem audoritatem beati Petri apoftolorum principis ptzdictum Herimannum ab officio epifeopali atque lacerdotii depofuimus, & in perpetuo depofitum efïe cenlemu». Et quia hxrefi junxit facrilegium, &. facrilegio apertam tyrannidem excommunicationis vinculo eiun alligavimus, quoulquc fe apoftolicx ledi reprxfentet, quam conatus eft non folum decipere , fed etiam dolo mak> irridere. Si autem ad ultimum fibi diem pervenerit, non ei pxnitcntiam & communionem denegamus fed mox, ut poterit apoftolicam adire iedem, omnino illi prxeipimus. Hxc ut publice maxime frati.nus tibi lubjedis coepifcopis notifiées volumus, & ex parte beati Petii prxeipimus, ut fecundum fandorum inftituta patrum fummopere procures in prxdida Bambergenfi ecclefia paftorem ordi-

gligenter egifti, comproberis emendare . Data Laurenti decimotertio Kalendas Augufti, indiâione decimatertia.

anno CHRISTI

HL AD HENR1CUM REGEM Romanorum.

De Herimanno Bambergenfi eadem qux in fuperiori. Regem prxterea monet, ut ecdefiam Bambergcnfem reâe ordinari curet.

Qngrrûu tpifee^tü ferum firveruHi Dei Hnrict jideteiH tf epefttliaue» beitedtâùheat.

jNter extera bonarum virtutum opera, fili cariffime, ad qux te meliorationis ftudio affurgere fama referente audivimus, duobus te modis unâ* matri tuse Romanae ecclefix fcilicet eminentius commendafti. Ia allero quidem, quia fimoniacis viriliter refiftis; in altero vero quia clericorum caftitatem , utpote fervorum domini, & ddideras adim-

opitulante Deo , albiora de te & prxftantiora quaque fperandi. Quapropter & hac te firmiter retinere valde optamus, & dominum Deum noftrum ut ea tibi cumulatius augere dignetur fuppliciter obfecramus. Caterfim de Bambergenfi ecapoftoiica ledi, tamquam humeri capiti, membrum fcilicet propinquius fpecialiori quadam cura folicitudinis innaret, vehementer dotemus ,& ejus defolationi pro viribus occurrere , opitulari, fle confidere , officii noftri neceflitate impellimur . Simoniacus enim ille Herimannus diftus epifeopus hoc anno ad fynodum Romam vocatus venire contempfit : fed cum propius Romam acceftilTet, in itinere fubftitit, & premittens nuntios fuos cum copiofis muneribus, noto libi artificio innocentiam noftram fle confratntm noftrorum integritatem padione pecuniae attentare, atque , fi fieri podet , corrumpere molitus eft . Quod ubi praeter fpem evenit, jam de damnatione fua fecurior, feftinanter retroceffrt, & blandis Θ fallacibulquc promiflis clericorum qui fecum erant animas ladani , ajebat fe , fi patriam repedare pofiet, ab epifeopatu cellaturum, & monafticx vitx profefiionem fiibiturum. Quam fponfionem qualiter impleverit, celfitudinem tuam, fili carifi fime, non latet. Quin etiam temeraria ulterius progrefiiis audacia, clericos ecclefix fux falutem & honorem quxrentes bonis fuis defpoliavit, A, nifi eum tua, ut audivimus, regalis potentia refregtffet, penitus confudifict. His exceflibua diligenter confideratis , ab epifeopali eum atque facerdotali officio dejecimus. Infuper quoniam Bambergenfem ecdefiam apoftoiica beati Petri tuitione munitam, crudelius atque moleftius quam ante infeftare prxfumpfit, anathematis eum vin- ^culo innodavimus, donec ecclcfiafticam dignitatem illicite ufurpatam deponat, & fe nihilominus fedis apofiolicx judicio rcprxfentct. Nunc ergo , excellentiilime fili, fublimitatem tuam hortamur, & pro noftrx folicitudinis debito fuademus, ut religioforum confilio virorum eadem ecclefia ita fecundum Deum ordinetur, quatenus beati Petri, cujus nomini & defenfioni attitulate eft, intercefliooe, divinx merearis obtinere fufiraga protedionis. Quid vero hac ipfa de caufa Sigefrido confratri noftro Moguntino epifeopo, & eidem Bambergenfi clero & populo fcripferim, ex litteris ad cos datis ad liquidum poteris xogno-

ANWQ CHftISTI

gnofeere . Data Rom· dedmotertio Kalendas AufuflL

IV. AD SIGEFIUDUM MOGUNTINUM Arehicytfropum.

Hortatur ad pafloraJe munus fideliter obeundum. PraBoptt ut inquirat, num StaAurgenfis epifeopus faaaoniacB labia fit reus. Arguit eoe qui concilium a *k* indiftwn differendum effe cenfebant; eicue injungit ut fimoniam ft fixnicatknem evellendam curet.

Crvjww *epifcefeu fervas fitremas» Dei Sigefrid» Msgtaufo arcbiefijctp , fshstm &*

PLurimas in tuis litteris, frater, excufabilcs, ft quantum ad humanum fpeâat judicium validas procultfti rationes. Nec nobis quoque videretur infirme, fi hpjufinodi pollent in divino nos examine cxcufare. Rata ' " videtur excufatio regni motus, ac tio, bella, ft *(editiones,* invàfiooes itun, ac perditio rerum veftrarum, infuper ft formido necis, quam noftri» dicitis fratribus imminere principis odio, vel ne hi qui de diverfis partibus invicem inimicantur, fi in unum conveniant, ufque ad internecionis oella confingant. Quae fane omnia fatis videntur ad cujufpiam excufationem idonea. Verum fi confideremus quantum ab bumanis judicia diftant divina, nihil pene repetimus quod in fiipemo examine excufabile proferamus, ut ab animarum lucris retrahi fine periculo valeamus ; non damna fiquidem rerum, non malorum fimultates, aur ira potentum, non iefius falutis quoque noftrsc viteque difpendium. in hoc quippe mercenarii a paftoribus diftant, quod hi lupo veniente, dum ub* 000 ovibus metuunt, gregis direptionem difperfiooemque contemnentes, eis relidis effugiunt : paftores vero qui fuas diligunt oves , eas nequaquam deferunt imminente periculo, pro quibus quoque non dubitant proprie vite fubire exitium. Quapropter oportet ft nos ftudiis paftoralis officii infiftere vigilanter , atque, ad domini gloriam ovium femper fharum falutem quaerere, ad gregis cuftodiam focios inftigare, ft ut redo grritu commiffis ovibus précédant falubriter commonere. Namque fi fratres noftroa confideremus delinquere, & tacemus, fi denique errare, & non *ros* ad reditudinis femitam monendo revocare conemur, nonne & ipfi delinquimus, ft errare merito judicamur ? etenim qui negligit culpas emendare , committit. Et cur Heli facerdos in Silo periit ? & quid eft quod dominus loquitur per prophetam ? *Msledi&tts,* inquit, *φά pnbibet Jiam a fMgxirj,* id eft verbum praedicationis a carnalium vit* interfedione. Ut autem ad id quod ad pnefens premit animum, & quod quafi caufa eft noftri fermonis, veniamus, quomodo ea patienter perferre valemus qu* de fratris noftri Strasburgenfis epifeopi moribus audivimus, ft certa rife nonnulla veraci relatione cognovimus ? Unde volumus atque prscipimus, quatenus unum, quod apud nos adhuc manet in dubium, fimoniaoB videlicet herefeos contagium , diligenter difeutias, ft quidquid fuper eo certum repereris nobis intimare non differas; quatenus, fi verum fuerit, Chrifti ecclefia tantis fordibis emundetur, ft illius anbruE, ne pereat, fubveniacur; fi vero (quod magis: optamus) felium , tanta infamia procul ab eo, adjuvante nos divina gratia, propellatur . Illi vtvo qui dicunt concilium quod vobts indiximus *cOe* differendum, rogamus refpondeant; Regii milites ut fe ad bella pararent admoniti, quid tunc edent afturi, cum infles in regia aula annis *jam ft igne format?* Dicant ergo utrum arma deberent ad ipfes hofles perturbandos ft conterendos violenter corrimit quod Umiti ccclefiam igne vitiorum merifanter devaftare contendunt? Et quid regios milites, fandos videlicet facerdotes oportet facere» nifi adverfus eorum fevitiam clypeo caritatis munitos gladio divini verbi accinftoa audoritatts vigore confingere ? Quod autem dicis , quofiUm fratres non pofife ad concilium convenire ob principis inimicitiam, dicimus * ei fufficere, fi de fuis clericis dirigant, qui pro eis valeant refpondere. Sed quoniam non ignoramus, quod a pluribus carnalibus ac fircularibus dehorteris, ne in vinea domini pro animarum lucris fortiter ac fideliter opereris, ne tuarum forte rerum, aut odiorum potentum dtfcrimen incurras, te ex parte Dei omnipotentis ft audoritate beati Petri rogamus & monemus, quatenus nullius odio aut gratia, feu aliqua terrenarum rerum jaftura, a reftitudjnis tramite declinare pnefiimas ; quin omnia, prout Spiritus fendus donaverit, diligenter examines , ft nobis quidquid certum conftxterit quantocius infinuare procures. Mulram namque debet nobis videri pudendi milites quotidie pro terreno principe luo m acie coofiftunt, ft nècis perferre diicrimina vix expavefeunt, ft nos, qui facerdotes domini dicimur, non pro illo noftro rege pugnemus, qui omnia fecit ex nihilo, quique non abhorruit mortis pro nobis fubire difpendium, nobifqne promittit meritum fine fine manfiirum . Hoc autem ' adhuc nue fraternitati injungimus, quatenus de fimoniaca hnrefi ac fornicatione clericorum , ficut ab apoftolica fede accepifti, fludiofe perquiras, & quidquid retroaftum inveneris, legaliter punias, & funditus refeces , * ac ne quidquid ulterius fiat penitus interdicas. Dara Rome tertio Nonas Septembris, indi&ione incipiente decimaquarta.

ANNO CHKIST1

*F«n«. ** ** 'For..,, £"*.* 6*'ı–µ 1.ı

Difoi-·. »·«" ■·"·

V. AD BÇATRICEM ET MATHILDEM EJUS FILIAM.

Queritur de inconftantia regis Henrîci, qui cum fcripfiifet fe occultam legationem miffiiram propter principes fui regni, quos magis de difeordia quam de pace gaiufere intelligebat , nunc mutato confilio omnia palam neri volebat Unde colligit illum pacem ex animo non cupere. De uotefredo qui promiflam fidem violaverat explicat quid lentiat.

Gregarias epifeepas fervas fetveram Dei Restrict dati, 6 Matbilds JUia ejas , folate* & opefiolics* beatds&fom.*

NOn parum de vobis miramur, quod de his. r qu* per veftras litteras mandafti» nobis , confidere decreviftis, cum conflet apud vos quod idem rex duos ac nobiles ac religiofos viros ad nos ante menfem Auguftum legatee miferit. qui videlicet adhuc nobiicum manent, per quos salia mandavit: Noverit veftra fen&itas, pater, quo niam dum ego pene omnes principes mei regni de noftra magis difeotdia quam de mutua pace gaudere percipio , ad vos iftos nuntios latenter dirigo , quos fatA nobiles ac religiofos rife co gnofeo, ft pacis bonum inter nos optare conjungi

anno CHitisTt neminem feire volo prester vos, dominam matremque meam, atque amitam Beatricem, & filiam ejus Mathildem. Me vero, adjuvante domino, de expeditione Saxonica jrdeunte, alios legatos dirigam, quam familiariores ac fideliores habebo, Jper quos omnem vobis meam voluntatem & reverentiam, quam beato Petro flt vobis debeo, figntficabo. Poftta vero precfatis legatis dicendo mandavit, quatenus non mirarentur, nec Îraviter ferrent, quod promiflos minime adhuc irexerit nuntios, eifque non fieret onerofum eos, donec ipfe mitteret, pneftoiari, quoniam procul dubio illos miflurus erat, & in eadem lententia immobiliter permanebat, Nunc autem qualiter hoc confilium verfum fit, flt quod facere laten-B ter difpofuerat palam fieri velit, penitus miramur: nifi quod datur intelligi, quia ipfe nequaquam hanc cupiat pacem componi, quam modo vult palam cis fieri, quibus eam antea volebat abfcoudi, & de quibus idem reflabatur magis eos de noftra diicordia quam de mutua concordia lactari. Qpapropter vos feire volumus, nos huic petitioni nullatenus copfenfuros, quoniam quod modo inventum eft, non videtur beato Petro ac nobis honorabile velle ejus utilitati provenire. Qyod fi ad prius revertatur confilium, id videtur faiubrius, nobifque fcquendum. De confilio vero quod expetiftis a nobis, quid vobis fit refpondendum Gotefredo, nefeimus, cum ille aperte infregerit quod vobis juramento promifit, nec certum quid- C quam de ipfius promiflionibus credere valeamus. Verum fi aliquod fadus, quod a fandorum patrum fanftione non diferepet, inire cum eo poteritis, nobis laudandum videtur: (in autem, caritatem, qua nos Deus conjunxit, nullo modo poffe diflolvi aut aliquatenus minorari, certifiime apud vos conftare optamus. Unde;fi vos dilexerit, eum diligemus, fi vero ex fua culpa odio habere ccrpcrit, ficut cariifimas filias modi» quibus poterimus vos diligendo, ei Deo favente refiftemus. Data Romae tertio Idus Septembris, indiâione dccimaquarta.

DEPOSIT10 REGIS HENR1CJ FILII imperatoris Henrici, & abfolutio omnium qui fibi pru/isterant juramentum.*

B Eate Petre apoftolorum pruueps, inclina quaefumus pias aures tuas nobis, *&c. ut infra in concilio Romano 111.*

VI. AD UNIVERSOS CHRISTIANOS.

Injuriam apoftolic» fedis exaggerans, hortatur ad divinam opem implorandam, ut aut impios ad poenitentiam convertat, aut eorum confdia reprimat: eifque exemplum aiiathematizationis regis mittit.

Gregorius epifeopus fervus fervorum Dei otmubus ■/«£ cupiunt fe annumerari inter oves quas Cbrifius beato Petro cornmifit faiutem & apofiolicam benediflionem.

o.ui.i.riHj 7..**/.«·· /··>« fig»» “r· < Udiftis fratres novam & inauditam pnefumptionem, audiflis (celeratam fchifinaticorum flt nomen domini in beato Petro blafphemantium garrulitatem & audaciam, audiflis fuperbiam ad ir artam & contumeliam fandae & apoftolicr fedis elatam, qualem veftri patres nec viderunt nec audierunt «nquam, nec fcripturarum feries aliquando a paganis vel hcrcticis docet cmeriam: « propagatam fidem Chrifti prrcefliflet catempium, omnibus tamen fidelibus pro tanto contemptu flt conculcatione apoftolicae, immo divime auâoritatis, dolendum foret & gemendum. Quapropter fi beato Petro claves regni cadorum a domino Deo noftro Jefu Chrifto traditas e& creditis, flt vobis per manus ipfius ad «ternas vite gaudia introitum patere cupitis, cogitandum vobis eft, quantum nunc de irrogata fibi injuria dokre debeatis. Nifi enim hic, ubi per difcrimina tentationum veftra fida fle corda probantur, focii paftionum efficiamini, procul dubio non eftis digni, ut participes future confolationis, flt filii regni cjekftem coronam flt gloriam (brtiamini. Rogamus igitur caritatem veftram, ut inftanter divinam mifericordiam implorare ftudeati»; quatenus aut corda impiorum ad poenitentiam vertat, aut reprimendo eorum nefanda coofilia, Suam infipientes flt ftulti funt qui petram a Oπιo fundatam evertere. & divina privilegia violare conantur, oftendat. Qualitet autem aut pro quibus caufis beatus Petrus anathematis vinculo regem alligaverit, m chartula quae huic inclufa eft plene poteftis vognofecre. anno CHRISTI ***** I

VII. AD HENRICUM REGEM Romanorum I

Laetatur regem religiofis viris difeordiae caufam, qtue inter eos intercedebat, commififlè, quorum confilio ait fe eum ad ecdefiae gremium recepturum. Hortatur ut erga Saxones devidos clementer fe gerat, & in locum Hcrimanni depofiti alium in Bambcrgenfi ccclclia canonice fubrogandum curet.

Gregorius epifeopus fervus fervorum Dei Denrtco regs\ faiutem & apoflolitam bencdiilioHcm,

Q Uando litteras tuae magnitudini/accepi, longe ab urbe * maxime caufa infirmitatis aberamus, * cum quibus neccflarium erat tradare quid veftrae legationi ad plenum, ficut oportet, refponderem Vefter etiam nuntius, ho- Drum videlicet portitor, ob przdidam caufam aegritudinis timebat nobifeum manere. Sed quia defideramus non folum vobifeum, quem Deus in fummo rerum pofuir culmine, fed etiam cum omnibus hominibus pacem quae in Chrifto eft habere, jufque fuum unicuique obfervare, cupimus fummopere corde & animo adhaerere. Novi enim (quod te credo non ignorare) quia qui Deum revera diligunt, & Romanâm ecclefiam, Romanumque imperium, * ad vindidam fuorum eriminum non pertimefeunt, inter nos pacem & concordiam interere agendo vel orando coucupifcunt. Quapropter bonam concepi fiduciam, quia hanc noftram, immo totius ecclefi» caufam', religiofis hominibus cœpifti committere, qui nos non noftra injufte diligunt, & utChifliana inftauretur religio * fuam intentionem requirunt. Ego autem (ut paucis loquar) horum confilio paratus fum, Chrifto favente, gremium tibi fandae Romanae ecclefia: aperire, teque ut dominum fratrem & filium fufeipere, auxiliumque prout oportuerit praebere; nihil aliud a te quaerens, niu ut ad monita tur falutis non contemnas aurem inclinare, & creatori tuo, ficut te decet, non contradicas offerre gloriam & honorem. Valde quippe indignum eft, ut honorem, quem a confervis & fratribus noftris exigimus, creatori & redemptori noftro reddere <~nntrmnftrnut, Moveat ita-

· F<wt. »··. · Fo.-t.·, A ολμλο /h · Fort., p*. '··■ M·

ANNO CHRISTI ♦.... <«<· ».

--que nos divina yroœiflio, qua dicitur: *Ego glori-ACt>i jicaaTu* mn *ghrificobo, &* fas ms «μ Iμ v μ β T, *enent ignobiles: St.* offeramus ei quod placet nobis hac in * via fieculari , ut perimamur m ccleftibus dono fpirituali. De faperbia vero Saxonum vobis injufte refiftcntium , que divino judicio a facie veftra contrit* eft, « gaudendum eft pro pace ecdeCe, & dolendum, quia multus Chriftianorum languis cfiiifus eft. vos autem in talibus plus honorem Dei & juftitiam ejus procurare defende- f<r-- re, quam honori proprio providere; fccuriusenim fl-· in r dpr quilibet princeps mille impio* poteft caufa juftitie punire, quam proprie caufa glorie quemlibet Chri ftianum gladio ftemere Omnia «*nim creavit, & T—"· regit, qui dixi; *Ego gbriMt* me.m nm *fttro* · Saluti quippe noflre tunc vere providemus, cum in cunriis noftris artibus gloriam Dei proponi- Qm.4. ». nius. <Pe Henmanno vero quondam nuncupato cnuLubT·* Bambcrgcnfi epifeopo, noverit vefttt (ublbiuta. ' quia ïamdiii eft ex quo per quemdam ejufdemecclefiiE clericum vobis noftroque confratri Sigifre do Mcguntino archiepifcopo £(clericis prodiftt ecdefir milunus per noftras litet as, quod aufto ritate apoftolice ledis ab omni epifeopali & fa cerdotali dignitate fit ccpofitus, & anathematis vinculo alligatus, quia non timuit fimoniace herefi (acrilegium adjicere, fanrtamque ecclefiamfibi committam ficut tyrannus dcvaftare. Unde rugivimus, & ex parte beati Petit praecepimus Λ praecipimus , ut in praadiâa ecclcfia fecundum Deum talis paftor ordinetur, qui quod fur & lairo martavit Deo faveute vivificet, & quod ille dittipavit valeat refarcirc Omnipotens Deus, a quo eunda bona procedunt, meritis & interccifione beatorum apoftolonun Petri & Pauli fua pie ' «*· tate iit hac vita * vos protegar, & cum dupla *·* M vidoria perducat ' ad vitam «ternam

VIII. AD TEDALDUM CLERICUM
Mediolanenfem

Arguit eum, quod luperftite epifeopo canonice cledo, fe in illius locum intrufertt Monet ut 1)nodum proxime habendam accedat, eique ad le venienti fidem publicam promittit, praecipiens ne interim iacros ordines iuicipiat

Gregerim epifeoptu ferytu fervorum Det Tednldo MedioUwtfi ciento. felateot tf apofiolicar» ienediEhotiem. fi obedierit

«Ait» NUntiatum nobis eft a quibufdam noftri-» fidelibus, & tuis amicis . te amicitiam noftram cupere & expetere , quam nos quidem etiam non quxfitam gratis offerimus , uucfnam vero Sromptittime damus, fi in his quar Dei tum, noris monitis, immo divina:voluntati ad juftiriam te acquiefcere velle cognoverimus, in caufa etenim quam fuicepittie videris, & noftua folicitudini neceftitatem gravioris farcitur fuperaddidiib', & teipfum quibus non oportuit implicuifti in qua nimirum caufa. ficut periculofum nobis effet aliquid ultra limitem equitatis proicqui , ita etiam juftitiç regulas decimare, & fub filentio diihmntare putamus. Non aurem prudentiam ruamignotarc credimus, quod ad epifcopalem cathedram, in qua pofitus es, ante te alia que idhuc luper ftes eft fuerit aflignata pertona, que nifi juftis talionibus prius excepta fuerit, legitimum in ea tibi aut cuiquam patere locum nec canonica nec apoftolica cenfura permittit. Nam de ilio quid dicendum nobis eft, qui dum honorem rrufdrm ledis nefandis affedaret defideriis, quod lulhtia denegavit, fâcrilega vi & annis invadere ac. diripere non pepercit; quem ambitionis culpa , anno quam deferere noluit, ulque ad juftam damna- Chr ist I tionis tue perniciem traxit ? De eo nobis eft fer- >>M mo qui nobiicum eft, quem elerium in eadem ecclefia certe cognovimus ; fed cur reprobari debeat, nulla adhuc uepiehendere potuimus ratione. Qyapropter, tefte confcicnria noftra, fincero cantatis afiedu te admonemus, ut fi ccckfiam diligis, & te paritet atque illtm a periculo confufionia eripere cupis, ad proximam lynodum, quam m prima hebdomada venturas quadragefimx , Deo annuente, celebrare difpofuimus, vel, fi malles, ante fytsodum «pvilobca limina & noftram requiras priefentiam quatenus de introitu ruo, priuffquam te gravius précipites , araua , opitulante Deo, examinatione perada, quod tu ipie tutum obi tore cognoveris abfqw* impedimento & peticulo animae tux fcqui ac tenere poflis. Nec du · bitandum tibi credas. Ii huic, qui nobifcum eft› didante juftiiia reflandum efle peripexerimns , quin in promotione tua benevola conccfliune ad honorem omnipotentis Dei & beati Ambrofii ai feaftun pariter prabeamus & (ludium Ad tollendam vero totius periculi fufpickxjcm, fecuritatem tibi per manus filiarum noftrarum Bcatricis & ejus nlir Mathildis promittimus, ôc indubitanter damus, ut nihil tibi, vel his qui in tuo comitatu fuerint, contrarie!atis a nobis vel noftris inferatur: tod in rebus & pertonis veftris, tam in veniendo quam redeundo, tuti penitus & ills fi, Deo cuftodienre, maneatis, oftènfa folummodo de confirmata ea que in caufa tua fuerit tenenda fententia. Interim quoque ex parte Dei omnipotentis, & apoftolica beati Petri auctoritate, tibi prxeipimus, ut nullum de facris ordinibus gradum recinere praefumas, fcietu quoniam A non obediens nobis modo non credideris, pernitebit te quandoque, cum tuamet praecipitatione te eo merium videbis, unde cum volueris (alvum te eripere non poliis. Si qui igitur nonperctpien tes ea qu« Dei iunt aliter tibi fuggererc & pei fuadere incipiam. oftentantes quanta tibi ftftt in rege prefidia . quanta in tua nobilitate potentia, quanta etiam in civibus tuis adjutoria, tuium cibi diis credere non exiftimes, confiderem quid feriptura dicat: *Meledtilat boute* yai *fffttt faute ponit m bemtne* Atque hoc in animo gerens , quod regum &. impei arorum virtus, & univerfa mortalium conamina, contra apoftolica jura & omnipotentiam fummi Der quali favilla compulentui & palea , nullius unquam inftindu vel fi dacia advctlus divinam & apoftolicam auftoritatem obftinata temeritate te lebellem & pertinacem fieri libeat. Data Rome ' vu. Idus Setembiis, ind xıv· VL D<«» ·

IX. AD SÜFFRAGANEOS BCCLES1Æ
Mcdiolanenfis.

Significat (e Tedaldum m Mediolanenfi ecclefia mrrufum ad fynodum vocatte. Precipn eis ne ullus audeat eum ad lacros ordines promovere.

Gregormr epijcoput fervat JervortnDet fretrihu , & epiftofnt coepijcoptt, Gregorio Kerctüëttfi · Caasferto *Eamttnetifl,* ' *bigent Afte/Vi, Ogerto Eporedia**· · h-cml *fi, Optzoifi Londetfi, & ceteris ieftreenieii fetMedtoLmenfit ecclffio obedientibtu tpoftoinn fidi, folntetet & apofiolttom bettedtihottem.*

NOtum vobis efle volumus de Tedaldo Medio lancnfi clerico, quem rex pirtcr quam no

anno «»'»nfedem,ad«ani

A** literi» ac legatorum verbis pramiferit ta Mediolanenfem ecclefiam potatt, quod epifeopalem fedem,ad«ani illa prtaa qux adhuc fiiperftes eft fiierit amgnata perfona, non tatis ordinate fiafcepifle videtur. Qnd cum per quofdam fideles noftros noftram requireret amicitiam, fcripfimus ei hoc noc multum velle *6t cupcrt,* atque copatto facillimum convenire poife, fi requifitis apoftolorum liminibus & noftra pnefentia caufarn promotionis fux puram atque probabilem offendere vellet & poflet. Ad quod exequendum amicabiliter eum vocavimus, & praefixo fibi termino ad proximam fynodum venture quadragefimx, aut , fi malit, ante fynodum firmam fecuritatem veniendi ad nos & redeundi ex noftra parte promifimus, & dare parati fumus. Infuper etiam ne interim aliquem de facris ordinibus gradum recipiat apoftolica et auâoritate interdiximus. Quod item & vobis per eam quam beato Petro apoftolonim principi debetis obedientiam, & ex noftra quam per ilium licet indigni fufeepimus, apoftolica auâoritate interdicimus , ut mulus veftrum ad promotionem alicujus ordinis manuirt ei prxfumat imponere, donec oblata nobis fua prxfentia, quid de introitu ejus judicandum & ftatuendum fit fincera, Deo adjuvante, poflunûs examinatione difeemere. Quod quidem cum communi confilio & conjunfta omnium veftrorum diferettone ac judicio fieri permaxime cupimus, fi vel illius ecclefix cura, vel refpeâus apoftaUcx reverentix, aut noftra caritas vos ad hoc negotium convocare poterit. Videte igitur ne quis veftrum contempto hoc interdiftu ad illius pariter & fui periculum manum extendat : quoniam fi quis , quod non credimus, in ea prxfuraptiooe fe occupare proruperit, continuo fe a gratia beati Petri & noftra dilc&ione, nec non a communione facri corporis & fanguinis Domini fequeftratum effe cognofeat. Verum id agite, id, fi Dominum diligitis, efficere procurate, ut frater ille dum poteft, dum locum habet, fibi & ecclefix confiilat, paci veftrx & faluti tantx multitudinis homtnum pene periclitantium provideat, nec fuamet prxeipitatione cafum petens multos fecum adeommunc periculum trahat. In quo nunc apparebit quis fit paftor in vobis iniquitati aperte reiiftens, quis fit fur fimulationem faciens, quis latro maniidle juftitix contradicens. Coufiderate ergo quomodo cauce ambuletis : quia ficut durum eft contra ftimulum calcitrare, fie afperum eft fanâx Romanx ecriefix contraire, cui vos tamquam matri temper oportet obeiire. Data Rcirt fexto •Dc.cabrii Idus ' Odobris, indidione dccimaquarta.

X. AD HENRÏCUM REGEM
Romanorum.

Atguit quod cura excommunicatis communicet Monet ut fi ita eft, ab aliquo epifeopo abfolutionem petat. Miratur eum literis & legationibus devotum fe erga Romanam ecclefiam oftendere ; re tamen eidem adverfitri, & decreta a fe in fynodo edita non obfervare. Hortatur ad veram obedientiam Romans ecclefix prxftandam I Demum monet ne cccleflaflicx libertati velit efle impedimento

*Gregeruu tpijatpnt ferviu fervorum Dei Henrico regi, fnlntem * apoftolicjm benediilionem, fi* apqflv&a *(edi ut Cbriftimuem decet regem * oMierit.*

• t r·». * otednt

Confiderantes ac folicite penfantes, quam diftrido judici de difpcnfationc crediti nobis per beatum Petrum apoAotanun principem miniflerii rationem reddituri fumus, cum dubitatione apoftolicam tibi benediftiooem mandavimus, qti mam judicio fidis apoftolicx ac fynodali cenlii excommunicatis communionem tuam fcienter exhiibere diceris. Quod fi venuheft, tu ipfe cognoicis, quod nec divine, nec apoftoliex benedidionis gratiam percipere pçfliâ, nifi his qui excommunicari fnnt a te feparatis & compulfis ad poenitentiam de tranfgreftkine tua condigna potnitunitudine & fatisfa&one prius abioluttonem confequaris & indulgentiam. Unde excellenti· tux contulimus, ut fi in haere te culpabilem fentis, celeri confeflione ad ronfilium religiofi alicujus epifeopi venias, qui cum noftra licentia çongruam tibi pro hac culpa injungens poenitentiam teabfolvat, ut nobis tuô confenfu modum prenitenux tus per cpiftolam fuam veraciter intimare audeat . De extero mirum nobis valde videtur, quod totiens nobis tam devotas epiftolas & tantam humilitatem tux cdfitudinis per legatorum tuorum verba tranfmittis, filium teianâx matris ecclefix & noftrum vocas ta fide fubjcftum, In dileâione unicum, in devotione prxeipuum: poftiemo cum omni afieûu dulcedinis & reverentis te commendas, re tamen & faftis afperrimum, canonicis atque apoftolicis decretis in his qux ecclcfiaftica religio maxime pofeit te contrarium oftendis. Nam ut de reliquis taceamus, quod de caufa Mediolanenfi per matrem tuam, per confrancs noftros epifeopos quos ad te mifimus, nobis promileras, qualiter attenderis, aut quo animo promtferis, ipfa res indicat, & nunc quidem ut vulnus vulneri infligeres, contra ftatuta ipoflolicx fedis tradidifti Firmanam & Spoletanam ecclefiam : fi tamen ab homine tradi ecclefia aut donari .poteft quibufilam perfonis nobis etiam ignotis; quibus non licet nifi probatis & ante bene cognitis regulariter manum imponere. Decuerat regiam dignitatem tuam, cum te filium ecclefix confiteris, honorabilius magiftrum ecclefix, hoc eft beatum Petrum apoftolorum principem, intueri, cui, fi de dominicis ovibus es , dominica voce & poreftate ad pafcendum traditus es, dicente fibi Chriito: *Petre, pufce tvti nttAi,* 7«. it iterum: *TM truditet fmt cletvet regni cetfortettt, & lignveri' fuper terrnm, ertt ligettuee & «· ccüif. & filverit fuper Aerrenn ., erit (elumnt & in ceni.* In cujus fede & apoftblica adminiftratione dum nos qualefcumque peccatores & indigni divina difpofitione vicem fux poteftatis gerimus, profefto quidquid ad nos vel per feripta, ut nudis verbis miferis ipfe recipit ; & dum nos aut elementa percurrimus , aut loquentium voces aufcultamus, ipfe ex quo corde mandata prodierint fubtili tafpe&ione difeernit . Quapropter providendum effet tux celfitudini, ne erga fedem apoftolicam in verbis & legationibus tuis aliqua inveniretur diferepantia voluntatis, & in his, per qux Chriftiana fides & ftatus ecclefix ad xternam falutem maxime proficit, non nobis, fed Deo omnipotenti debitam, non denereverentiam : quamquam apoftolis eorumque iucccflbribus Dominus dicere dignatus fit : *^ni voe nudit, me nndit; ÎT fm vet foenit, me fpernit.* Scimus enim, quoniam qui fidelem Deo obedientiam exhibere non renuit, in his qux fandorum patrum ftatuta fequentes dixerimus, veluti fi ab ore ipfius apoftoli accepiffet, noftra monita fervare non fpernit. Nam fi propter reverentiam cathedrx Moyfi Dominus prxeepit apoftolis, ut quxeumque Scribx & Pharifxi fuper eam fedentes dicerent, obfervarent, non dubium eft quin apoftolica & evangelica doârina, cujus fedes & fun-

anno CHRISTI

anno CHRISTI

Chriftus eft, ctun omni veneratione a fidelibus per eos qui in minifterium praedicationis elefti funt, fufeipienda & tenenda fit. Congregata namque hoc in anno apud fedem apoftolicam fynodo, cui nos fitpema difpenfatio fidere vohiit, cui etiam nonnulli tuorum intuere fidelium, videntes ordinem Chriftianz religionis multis jam labefatatutn temporibus, & principales ac proprias lucrandarum animarum caufas diu prolapfas, & fuadente diabolo conculcatas, concuffi periculo & manifefta perditione Dominici gregis, ad fanctorum patrum decreta doftrinamque recurrimus, nihil novi, nihil adinventione noftra ftatuentes, fed primam & unicam ec. defiafticae difciplinae regulam, Ac tritam fanftorutn viam reliâo errore repetendam At fetandam B elle cenfuimus. Neque enim alium noftra falutis & «ternie vitæ introitum Chrtfti ovibus corumque paftoribus patere cognofeimus, nifi quem ab ipfo monftratum, qui dixit: *Ego fum oftmm; per me fi quit introierit, falvaiitur, & pafcua inven* *Si* ab apoftohs praedicatum, & a fanftis patribus obfervatum in evangelica & in omni divinan'-:i feripturannn pagina didicimus. Hujus aut. v .creti, quod quidam dicunt, humanos divinis honoribus prarponentes, importabile pondus, & immer.fam gravitudinem: nos autem magis proprio vocabulo, recuperanda lalutis neceflartam veritatem vocamus & lucem, non folum a te, vel ab his qui in regno tuo funt, fed ab omnibus terrarum principibus Ac populis qui Chriftum C confitentur Ac colunt, devote fufeipiendam Ac obfarvandam adjudicamus. Quamquam hoc multum defideremus, Ac te permaxime deceret, ut ficut caeteris gloria, honore virtuteque potentior, ita eftes Ac in Chrtfti devotione fublunier. Attamen ne hcc fupra modum tfa gravia aut iniqua viderentur, psr tuos fideles tibi mandavimus, ne prave conluetudims mutatio te commoveret, mitteres ad nos, quos lapientes Ac religiofos in regno tuo invenire polles: qui fi aliqua ratione demonftrare vel adftruere pollent, in quo talvo «erui regis honore, & fine periculo animarum noftrârum promulgatam fandorum patrum poliemus temperarc fententiam, eorum confiliis condefcenderemus. Quod tjuidem etfi a nobis tam amica-D biliter monitus non futiles, arqtium tamen fuerat, ut prius in quo te gravaremus, aut tuis honoribus obftaremus, rationabiliter a nobis exigeres, quam apoftolica decreta violares. Verum quanti aut noftra monita aut oblcrvantiam juftitiz feceris, in his quz poftmodum a te gefta At difpolita funt declaratur. Sad quia dum adhuc langa Dei patientia ad emendationem te invitat, crefcente intelligentia tua ad obedientiam mandatorum Dei cor Ac animum tuum flofti poftê lneramus. Paterna te caritate monemus, utChriftifuper te imperium recognofcens, honorem tuum ejus honori przponere quam fit periculofum cogites, Ac libertatem ccclefiz, quam fponfam fibi czkfti confortio jungere dignatus eft, non jam E tua occupatione impedias, fed quo maxime crefcat Deo omnipotenti Ac beato Petro, a quibus Ac tua mereatur amplificari gloria, auxilium tuz virtutis fideli devotione exhibere incipias. Quod nimirum, pro collata tibi ex hoftibus tuis vidoria, nunc te permaxime illis debitum fore cognofccre debes, ùt dum te memorabili profperitate fetificant, ex concetfis beneficiis devotionem videant. Atque hoc ut timor Det, In cujus manu Ac poteftate omne regnum eft, Ac imperium, praecordiis tuis altius quam noftra admonitio infigat, in mente habeas quid Sauli poft adeptam riftoriam, qua propheta jubente ulus eft, de fuo triumpho glorianti, ex ejufdem prophetas monita non exequenti acciderit, & qualiter - Domino reprobatus fit; quanta vero gratia David regem ex merito humilitatis inter virtutum infignia fubfccuta fuit. Denique fuper his quae in epiftolis tuis viia ac cognita) reticemus, non aatea tibi certa rciponla dabimus, donec legati .ut Rabbodi ' AdeU prech, & TVodefcal Rei, quos bis adjunximus, ad nos rewfi, fuper his quz illis tecum agenda commifimus tuarn nobis plenius aperiant voluntatem. Data Rome facto Idus Januarii, indiftione dec imaquarta.

ANNO CHRuTI

XI. AD ARNALDUM EPISCOPUM
Achcrun tinum

Poteftatem facit a peccatis abfolvendi Rogerium comitem uni cum ejus militibus contra Pag.-nos pugnaturis, fi tamen poenitentiam egerin^. Monet ut ad religionem inter Paganos propdgnandam eofiiein incitet. Paratum fe oftendic Robertum ab excommunicatione abfol.ere, fi devotum erga Romanam ecclefiam fe oftenderit. Injungit ut Balduino Melphitano epifeopo poft peraftam poenitentiam epifcopale munus reddat.

Gregerm? «ptTieyai *fervtu fervorum Dei ^InulJe fratri & coepifinpo Acberuntitu, faintem ü ffofiolicam bmediiHeuem.*

NOverit fraternitas tua, quoniam Rogenusco- mes frater Roberti ducis apoftolicz ledis benedidiooem Ar abfolutionem requirit, ejuique filius vocari & efle defiderat. Quapropter paftorali cura hoc laboris onus tibi imponimus, imo ex parte beati Petri imperamus, ut poftpofita omni torporis defidia illum adeas, eumque hujus noftri praecepti auftoritate fultus, *ii* nobis parere, ficur pollicitus eft, voluerit, & poenitentiam (ut oportet Chriftianum) egerit, ab omni peccatorum fuorum vinculo tam illum, quam etiam fuos milites, qui cum eo contra paganos (ira tamen ut agant pesnitentiam) pugnaturi funt, peccatis maxime abfolvas. Addimus przterea admonitione admoneas, quatenus fe capitalibus criminibus cuftodiat, & Chriftiani nominis culturam inter paganos amplificare ftudeat, ut de eifdem hoftibus viftoriam confequi mereatur. Amplius fi de Roberto duce fratre luo aliquid tibi retulerit, .rtlpondeas ei, quoniam Romane ecclefiz janua miferjcordiz omnibus patet, quicumque pœnitcntiz amore dufti offenfionis fcandala deferunt, & ad rectitudinis viam inoffènfo pede regredi concupilduit. Si icitur dux Robertus fandz Rpmanz ecclefue ficut filius parere exoptat, paratus fum paterno amore eum fufeipere, & fuo confilio ei juftitiam confervare, & ab excommunicationis vinculo penitus abfolvere, Ac inter divinas oves eum annumerare. Quod fi renuerit idem Robertus dux, ut cum eo ultra communicet ex parte apoftolicz fedis licentiam non poterit impetrare. Hoc etiam tuae fraternitati injungimus, ut confratri noftro Balduino Melphitano epifeopo, qui correctionem univerialis matris humiliter & audivit & obfervavit, fiait a fratribus noftris accepimus, ofhcium epifcopale hujus noftri praecepti fultus auftoritate, ex parte beati Petri, poft pcenitentiam datam de aliquibus exccibbus, reddas: Ac ficut ego pro illo preces confratris noftri Stepbani Trojani audivi epifcopi, ita ipfe illum de fisa fahne noftri ex parte monitus audire

re procuret, fmunque vitam femper in melius, Deo adjuvante, perducat. Data Romx fecundo Mus Martii indiâione decimaquana.

anno C"*ST'

XII. AD UDONEM, THEODORICUM & Herimannum epifeopos.

Monet ut a fchifintticis caveant, & quod eorum iuafione deliquerunt corrigant: utque epifeopum Tullenfem, qui contra iedem apoftolicam infurrexerat, moneant ut pontifici obediat: quod fi parere noluerit, excommuntearum illum denuntient.

Gregorius epifeopus fervus fervorum Dei firutrikutf coepifcopis Udoni Trevire^fi fTheodorico Kirdunenfi, tf Herimarmo Metenfi., falutem ti apoftolicim benedictionem.

Litteras anoftolicx fedis ideo vobis dirigendas effe ceniuimus, quia fchifmaticis, qui contra dominum & auftoritatem fande Romanae ecclefix fe erexerunt, non fponte vos confenfifte intelleximus. Qua in re qualiter refmifcere vos oporteat, cum eamdem, quam nos nabemus fidem, fic de fandorum patrum libris fcientiam habeatis, omifunus fienificare, fperantes fraternitatem veftram ftultiffimam inimicorum noftrorum prxfumpiiqnem deteftart, fic in ea qua deberis, fic Coliti eftisd/rvotione fic amore fandr apqftolicx fedi fideliter uniri. Unde rogamusfic admonemus, ut quod C ichifmaticorum pénuafione deliquiftis competenti emendatione corrigatis, ut ficut mater veftra de exctffu veftro condoluit, ita de fatisfadione lxtetur. Volumus etiam ut vice noftra Pipponem Tullenfem epifeopum admoneatis, quatenus ea qux fibi injunximus deinceps facere non omittat. *Decuerit* enim ut de objectis fibi debuiflet refpondcre magis, quam contraau&oritatem principisapoftolorum ad defenfionem iniquitatum fuarum arma corripere, atque regem folicitare id contra nos prxfumerc, quod punquam licuit, neque, Deo annuente, licebit in aliquem clericorum ficri. Qtii fi verba exhortationis noftrx contempferit, auftoritate beati Petri eum a communione corporis fic fanguinis Domini noftri Jefu Chrifti D feparatum effe fibimet notificetis; fic non folum in anima, fed in corpore ipfius principis apoftolorum, ultione digna fore puniendum, (a)

XIII. AD ROSELLANOS.

Exponit fententiam latam in caufa qux vertebatur inter ecdefiam Rofellanam fic Populonienfcin.

Gregoriut epifeopus fervus fervorum Des clero & populo Rofellanu ecclefia, falutem Ô" apoftolicam benediCliosscm.

Uia officii noftri eft difeordes ad concordiam E revocare, difeordiam inter Rofellanam, fic Populonienfcin ecclcfiam graviter exortam diligenti examinatione diicuiTimus. Tandem poft varias utrinque prolatas rationes claruit non lolum per privilegia apoftolicx fedis, verum etiam perquodLdam diffinitionis feriptum, prxtentia Silveftripapx, & clericorum Romanorum judicio confirmatum, quidquid in quxftione fuerat Rofellans ecclefx pertinere. Unde collaudatione tam epileopotum, quam etiam Romane ecclefia: clericorum, preiatam litem eo tenore decidimus, ut inveftitura Rofellano epifeopo deinceps concefla, ft ante proximum dominice afccnfionis fertum aliquam feriptionem Populionienfis epifeopus oftendetit, que oftenfa nobis pape Silveftri jufte improbare videatur, Populonienfis epifeopus ad reclamandum & renitendum licenter admittatur. Sin autem ab eadem feftivicate hujufinodi controve.fîa perpetuum ftlcntiiun habeat, & Rofellana ecclefia apoftolice fedis iterata diffinitione fulta, ia B perpetuum ab bac quxftione quiefeat, fic infuper deinceps * privilegium diffinitionem noftram latius continens munitum, prxdia, quorum lis tantis temporibus ventilata eft, fine aliqua molertâtionc poffideat.

anno CHRISTi

· Fo«» f.

XIV. AD DOMINICUM PATRIARCHAM Gradenfem.

Gratias agit de ejus obfervantia erga Romanam ecdefiam. Oftendit ideo Teutonicos fic Longobardos epifeopos contra fe inlurgere, quia eorum criminibus obviam iret. De Giraldo Sipontino epifeopo relpondere in aliud (tempus differt.

Gregorius epifeopus fervus fervorum Dei Dominico patriarcha Gradenfi, falutem ft apoftoliram benedictionem.

Quia matrem tuam fan&am Romanam ecdefiam (ficut in tuis literis continetur) te puro corde venerari, nofque pro amore apoftolorum principis fmcera caritate diligere profiteris, fraternitati tux grates referimus, & rependendo vicem ejufdem diledionis tam ecclcfix tux, quam tibi lalvo libramine xquitatis honori veftro providere femper parati fumus. Quoniam vero mirari ac nimium te dolere dixifti, quod Longobardi, atque nonnulli Teutonicorum epifeoni in nos infaniendo tam vehementi odio inardefeunt, nullius culpx noftrx conicientia inde redarguit. Sed fcimusob nil aliud cos illo conamine niti, nifi qutxi ex prxeepto Dei, atque fandorum ptxdeceflbrum nollrorum illorum perverfiratibus obviamus, eofque ad re&um tramitem juftitix redqcerc, fi poffibile effet, ex debito folicitudinis divina diipenfatione nobis fuper inpofitx procurant s. De literis autem a fraternitate tua nebis direftis, nullo ftudio comperire potuimus, quod hinc illuc fuerint reportât». Super quxftione quoque conftaternitas tua de Giraldo Spontino epifeopo nobis fuggclfit, ad prxfens pro abfentia epiicopi vcbis refpondere non poftiunus. Cum autem venerit,Deo concedente, caufa diligenter exqujfita, * juftitix providebimus. Principis vero vani negotium nulla ratione videre poffumus, ur ad prxfens illum quem poftulat confcqui poffit vel debeat habere eflêâum. Data Romx indiâione decimaquarta.

XV.

(a) *In cut. Mutis»* poft puniendum *bre eddunt.* Verun» id agite; id fi Deum diligitis procurate; ni frater ille, dum poteft, dum locum habet fibi fic Eccleiix confulat, pari veftra: fic faluri tante multitudinis hominum pene periclitantium piovidere ne in fuamet precipitation· caflum petens multos (erum ad comniune periculum attrahat, in quo nunc apparebit. quis fic paflor in nobis iniquitati aperte relinetis; qms lit fur fimulatiooem faciens, quis latro manifefta* juftitic contradicens. Confiderate ergo quomodo caute ambuletis, qui· ficut durum eft contra fliniulum catcmare, lie afperum eft S. R.'Eccleifie contraire cui nes tanquam mani femper oportet obedite.

A

ANNO CHuiSTi «•r»·

XV. AD MZIFREDUM MEDIOLANENSEM Militem,

Infinuat Normannos cupidos efte componende pacis, feque fperare eos ad fidelitatem fanfti Petri reverfuros: cum Henrico quoque regefe pacem habiturum, fi mores mutaverit. Hortatur ut in ecclefiz defenfione perlevere:, & alios idem facere moneat.

*Gregorius epifeoptes fervas fervorum Dei UTifredo * Mediolautufium epifeop, falutem & appftoiicam benedsîlionem.*

literis tuis fignificafti, aequum duximus prudentiae tux referibere. Scias igitur Normannos verba componendae pacis nobifeum habere: quam lioentiftime jam feciftent, & beato Petro, quem 1olummodo dominum & imperatorem poft dominum habere defiderant, humiliter fatisfeciflcnt, fi voluntati eorum in quibufdam annueremus · Sed, Deo auxiliante, hoc non cum detrimento, fed cum augmento Romans ecclefix in proximo fperamus facere, & eos ad fidelitatem beati Petri firmiter & (labiliter revocare. Cum rege quoque Alcma- ' nir de componenda pace multis jam vicibus quidam aures noftras interpellaverunt; quibus nos refponuimus, cum èo nos pacem velle habere, fi ipfe cum Deo pacem ftudueric habere, & ea qux C ad periculum fanftx ccclclix, & ad cumulum perditionis fijac cortunifit, juxta- quod fxpe a nobis admonitus eft, emendaverit. Sed quia in potentia divina virtutis, magis quam in homine fidem fpem, & omnes cogitatus noftros, collocavimus, volumus, ut tu etiam, quem ad confortandos Chrifti milites animum & fortitudinem refumpfiffc intclligimus, firmiter in Deo confidas: & cxpefta ejus auxilium & confolationftn tibi & omnibus juftitiam & legem Dei diligentibus adfuturam, & diaboli membra non nifi quantum Deus permiferit innocentia noftra nocitura. Ecce diabolos palam ia mundo dominatur, ecce omnia membra fua fe exaltalTe letatur, fed qui dixit:
7.4». 1». *Confidite ytia ego vici mundum*, det vobis certil-D fimam fidem feftinanter fe ecclcfia fux fuccurrere, & diabolum & membra ejus omnino confindere. Antiquas enim & noftri temporis confiderantes permutationes probabiliter, invenimus dominium diaboli tanto minus dumville, quanto magis vifum fuit exaltari), fic in Chriftianam religionem ptxvaluiffe. Tu itaque, cariifime hli, con-
*It*f.* fortare in domino, & in potentia virtutis ejus, fic eos conforta quos in Chriftiana fide cognoveris permanere: cos autem qui fidem Chriftianatn operibus negavere ut refipifeant admone, ut ernbcleant in fervitutc diaboli vivere. Qux autem hic minus feribimus, cum locuti fuerimus cum fidelibus fanfti Petri, plenius indicabimus, vobifque adjutorium, Deo favente, dare curabimus. Om-E r.ipotens Deus meritis fuminæ domina fic beatorum apoftolorum Petri fic Pauli atque beati Air.-brofii precibus mentes veftras illuminet, fic in lege fua vos Temper ftabiliat, ut mercamini cum his annumerari qui diabolum cum luis membris judicabunt, fic cum Chrifto Temper regnabunt. Data Roma indiftione decimaquarta.

XVI. AD RICHERIUM ARCHIEPISCOPUM Seononenlcm.

anno chr is π ΙΟf·-

Queritur de injuriis ab Aurclianenfi epifeopo ecclefix fuse illatis, de illius inobedientia & limonia. Vult eum moneat ut fux ecclefix latisfaçiar, fic, nili paruerit, excommunicetur.

Gregorius epifeoptes fervits fervorum Dei Ricberio Senonetifi archiepifinpo, fitlutem & apojlotifam benediDionem.

FRaternitatem tuam intellexiftecredimus, quantum injutix Aurelianenfis ecclefiz negligentUia folicitum te de honore Chriftianx fideiB tu epifcopi lui, imo agente iplo,Jitftinuc quam injufte patientia apoftolicæ lèdis abulus fuerit; qux iniquitates luas auribus noftris delatas non folum diicutere diftulit, verum etiam regis Francorum cum ejicere cupientis accufationibus nullum aftcnfum prxbuit, imo quidquid in pci iculum fuum fieri excogitaverat, ftudio vigilantilfimx folicii^idinis impedivit. Non enim videbantur hujus accufationis verba, ctiamfi vera client, fuicipienda, neque in cum aliquid, nifi legalidiicuflìone & judicio, promulgandum. Sed ipfe hujus manfuetudinis fie tantx caritatis oblitus, fritilum inobedientix matris fax Rotnanx ecclefix dicitur reddidilfe, privilegium veneraudx memori* anteceftbris noftri papa Alexandri confringendo, fit excommunicato a nobis Eurardo impudenter communicando, & non folum ipfam dccaniam. fed fere omnia ecclefix minifteria fimoniace vendendo, a Deo fufpenfam, ut olim apoftolicæ fe dis fetuentiam operum tuorum nequitia merito videatur in fe provocafle. Unde volumus religionem tuam prxfatum epifeopum commoner?, quaternis Deo fic ecclefix lux latisfaciat, & ita emendare ftudeat, ut & querela clericorum omnino lupiatur, fic infamia fua ali aures apoftolicr ledis ulterius fuper his excellibus non referatur. Qu.id ii forte literis noftris, quæ per te fibi mittuntur,& commonitioni tux inobediens extiterit, auftoritatem beati Petri principis apoftolorum, ufque ad dignam fatisfadionem a communione corporis fic fanguinis Domini nortii Jefu Chrifti eum fepares: quatenus quantum factis fuis dominum offenderit vel in hoc recognofcat. Data ' Romx mettle Aprili, ind. xtv.

XVII. AD RAINERIUM EPISCOPUM Autdianenlerp.

Arguit eum temeritatis, prxcipituue ut canonicos & Jokhelinum przpolituram, Benedictum veto canoniam polTidere finat, fic pauperum canoniam reftituat, donec Rotnam de fuis criminibus rationem redditurus veniat.

Gregoriuf epifeopus fervns ferVorum Dei Ramtrro Aurelteuettfi eptfopo, faintetn fiT apo/dolteant bemdiflionem, fi obedient.

GRaviter & ufque ad ulcilcendam tux temeritatis audaciam contra te merito commoveremur, nifi apoftoiica manfuetudinc detineremur. Ipfe enim meininilTc debes & potes, qualiier ve- ? nerandte memoria prxdcceflbr nofter Alexander papa * dccaniam fanda: crucis, vifo donationis * a< D«u· tux ex eadem prepoiitura decreto, illud canonicis tuis deferentibus, cjs per munimina apoftolicæ foborationis juxta morem tux donationis confirmaverit. fic fiibfcripto anathemate apoftolicr aucloi i-

anno ⁎ kxi.u

rixnatis, tam te, quam omnes homines, a vo-lentis /am diâz przpofiturz per privilegium fu* confirmationis compeicucrit. Cujus xnatitena ex-communicato * Eurardo communicando, quodque etiam durius eft, (fiait dicitur) ab ep pretium accipiendo, temerario aulu incurrere non timui-fli , & totam ecclcfiam perturbare nefario faftu fuperbix dudus pto nihilo habuifti . Unde prz-fumptionem tuam jufte quidem coerce.e apoftoli-cr an'madverfionis vindida deberemus , fed fpe luturz emendationis adhuc excefius tuos fufferi-mus . Apoftolica itaque tibi auâoritate prreipi-mus , quatenus a tanta temeritate jam animum revoces, fic prrdidam przpofituram canonicis, & * Jofchelmo qui eim ab eis habet, in tuta pacis tranquillitate poflidere permittens, nullam dein-ceps illis moleftiam inferas . Volumus enim eos fic eunda qur illis prepofiturz funt in integrum pof-fidere cum omni pacis quiete,? ut privilegium bea-tz memoriae predecefloris noftri Alexandri pape, nec in minima qualibet parte videatur infringi . Quin etiam praecipimus , ut abhinc ufque ad fe-ftivitatem omnium farworum, tam de his, quam de multis aliis que tibi obiiciuntur, rationem red-diturus te noftro corfpechii reprzfentes, & inte-inn hec omnia quae lupatus memorantur cano-nici, & Jokhelinus , * que ab eis pratpofituram tenet, in pace poflideant, abbatiamque fuam idem Jofchelinus cum omnibus luis aliis rebus mobili-bus & immobilibus fimiiitcr teneat , & in pace nullam conttoverfiam a te aliquo modo fubmii-tam patiendo poflideat. Iknediâus quoque cano-mam fuam f'>b eadem pacis tranquillitate interim habeat . Przctpimus etiam ut canoniam concef-fam alimonie pauperum, quam ab eo ulu fubtra-ûam diceris vendidiflè , ad eumdem ulum refti-tuàs Siquidem *ha noftris* prreeptis ac monitis obedientci obtemperaveris, & qua: in illis conti-nentur cunâa patienter impleveris, lartabimur pro-pter pacem ecclefix , alioquin icias te ab omni epifcopali officio efle fufpenfum, & a communio-ne corporis & fanguin s Domini nolln Jefu Chri-fti leparatum . Data Romr mcnfe Aprili , indi-ctione decimaquart».

H

B C

XVIII ad SIMEONEM episcopum In Hilpania.

Commendat ejus erga Romanam ecdefiam obfer-vantiam. Horiatur ut apoftolicx ledis decreta firmittr ampleftatur, & Romanum ordinem ob-fervari curet Refpondet ei fe velle apoftolicx fedis decreta do celebrandis crdefix officiis ab illis cuftodiri : ideo monet ur ea in Hilpania & Gallicia fervari curet.

Gregarim epifiaput ferr i' fervorum Det Simeom Htfpemarum epijcopo , l.tintem & npo/iohcarn benedifhoru m

Cornitis fraternitatis tur literis , gaudio fu-mus repleti, quoniam e..m <.u*m erga Ro-manam ecdefiam fidem aevi tionem geris eis plene agnovimus, tk qtioo non adulteiino cam more deterere, fed legitima· prolis fucivdione am-plerti defideras. Quapropter, cariftin.e frater, ne-edle eft, ut bene inceptum recto itinere gradia-tur : nec hzretica debet pravitate minui , quod apoftolica conft t traditione fancitiun. Apoftolica cninrfedes, cui quamvis immeriti Deo auâore p-xfidcinus , ipfo gubernante firma permanfit ab ipfis primordiis ; eoque tuente illibata perpetuo permanebit, teftantc eodem domino : *Ego pro te* Arcgao»', *fi wn dejiciet fidei tue : tf tu cvtptrfut confirme fretrci tuoi* . His itaque fulta prrfidiis Romana te cupit fcire ecdctia, quod hos, quos Chrifto nutrit, non divertis uberibus nec diverfo cupit alere laâe , ut fecundum apo-ftolum tint unum, & non fint in eis (chifinata : alioquin non mater , fed fciftio vocaretur. Qua-propter notum fit tibi cunâifque Chrifti fidelibus fuper quibus conluluifti, quod decreta, qux a no-bis, imo a Romana confiat ecdefia prolata live confirmata, in peragendis a vobis ejufdem ecclc-fic officiis inconcufla volumus permanere, nec eis acquiefcere, qui lupotum mortibus & veneficiorum molimine vos Inficere defideraftt . Nec dubitamus quod , fecundum apoftolum, introeant in vos lu-pi graves, lupi rapaces, non parcentes, quibus re-fitiendum fortiter eft in fide. Ideoque , diledifli-me frater, certa , & ufque ad fahguinis effiifio-nem , fi opportunum fuerit , dcfitda. Indignum enim & pro ridiculo poteft haberi , quod frcula-res homines, pro tam vili pretio, tainque Deo odibili commercio, feipfos periculo ultroneos ex-hibeant, & fidelis quifque irruentibus cedat holli-bus terga. Non enim ab eis poterit acquiri virtus qui facile corruunt quo trahuntur. Quod autem fi-lii mortis dicunt fe a nobis literas acccpiflè, fcia-tis per omnia iallum efle. Procura ergo,. ut Ro-manus ordo per totam Hifpaniam & Gallicism, & ubicumque poteris , in omnibus reûius tenea-tui . Data Roms menfie Maii , indidione decs-inaquari*.

anno

XIX. AD CVRIACUM CARTHAGINENSEM Archiepifcopum.

Cum in Africa duo ranrununouo reperirentuf epiicopi, vult ut alium eligant , & ad fe conlecrandiun mittant.

*Cregoriuf mfcopui ferynr fervorum Dei dileflo i» (brifte fretri Crriuco Curtbaginenfi ercbieptjco~ po , filut*m (f upo/loiicem heuediftionem.*

Pervenit ad aures noftras, quod Africa, qur pars mundi efle dicitur, quzque etiam anti-quitus, vigente ibi Chriftianitate, maximo epifeo-poriun numero regebatur , ad tantum periculum devenerit, ut in ordinando epifeopo tres non ha-beat epilcopos . Qua in re maximum Chriftianz raligionis periculum confiderantes, & in maximo agro pauc.s operariis defudantibus , corde tenus compatientcs, confuluimus vobis, videlicet tibi & illi cui nuper manum impofuirntis ,' ut aliquam perfonam fecundum conftitutionem functorum pa-trum eligatis, nobiique eam literis veftris fultam mittatis, quatenus ipfo Deo coopérante , a nobis ordinato vobifque letniftb, neccftitati ecclefiarum, ut fanât canones praacipiunt, epilcoporum ordina-tionibus fuccurrcre valeatis.· & ut Ghrifti.ma gens quotidie gaudeat, atque proficiat paftorali regimi-ne, & labor, qui fupra vires vos opprimit , le-vior fit ex fixiorum neccftâria adminiftratione . Data Roma» airufe Junii, tndiftione decimaquar-ta. f

E

XX.

ANNO CHUSTI

XX. AD HIPPONENSES.

Hortatur ad obedientiam arehiepifeopi , fic ad mutuam caritatem fervandam.

Grtforiut epifeoput [trout fervorum Dei clero tf p pâté Hppomtf m Mmritmiu Sitipbetf, id eft µ Africo, cttfirtttii, falutem tf ape- Micam benediSionem.

SErvandum archiepifcopum , quem a vobis electum ad nos coufixrandum mififlis, juxta petitionem vcftram fecundum legem noftram , divina favente dementia confiecravimus, atque confecratum, noftrifque legalibus moribus, inquantum poffibilitas fpatitunque temporis indjulfit, diligenter iuftraftum, ad vocremifimus. <^em cum omni devotione mutue caritatis omnique reverentia Chriftianae religionis rogamus ac paterna caritate vos mbnemus fufeipere, fit omnem obedientiam divinat legis vos hortamur fibi humiliter cxhiUre : p·. quatenus populi * Saracenorum qui circa vos funt videntes tinccritatem fidei vcftrae, puritatem quoque mutuat inter vos divine caritatis ac fraterne dilediotus potius ad icmulationem, quam ad contemptum Qiriftiame fidei, ex veftris operibus provocentur: oportet enim vos confiderantes glorificent Patrem veftrum qui in casiis eft. Agite igitur, dileftifiimi filii, fecundum praeceptum Domini noftri Jefu Chrifti dicentis ad difeipuk» fuos: *Diligite vos mvicem, ficut ego dikxi vos. Mejerem caritatem nemo bebet, ut mimum fuam ponat quis pro amicis fuit.* Apoftolus quoque Paulus magifter fit doftor gentium dicit: *Si Dominus nefter Jefut Cbriftut pofuit nnirnum [num pro evibus fuit, ac dedit fuuguinem facm redemptionem pro multis , debemus tf nos pro fratribus mimam ponere.* Sic itaque vos fedulos erga cultum Qiriftiame religionis exhibete, dilediftimi atque amantiflimi fratres, qua tenus poft hujus vitat Àelagus ad portum perpetue quietis atque «tenue beatitudinis fidiciter pervenire poffitis, largiente ipio redemptore Domino noftro Jefu Chrifto, qui cum Patre fic Spititu fanftc vivit fir regnat Deus * per omnia ficcula fieculoram. Amen.

XXI. AD ANZIR REGEM MAÜRITANIÆ.

Scribit fe Servandum epifeopum juxta ejus petitionem confierait. Gratias agit de muneribus mittis, fic da captivis Chriftianis dimrflu. Commendat quofdam ab Alberico fic Cincio Romanis ad eum mifTos.

Gregorius epifeopus firvui fervorum Dei ' Anzir regi Mauritania Sitipbenfis provmcia in Africo, falutem tf aoftolscam benediSionem.

NObilitas tuM hoc in anno literas fiias nobis mifit quaftnus Servandum presbyterum epifeopum , fecundum Chriftianam conftitutionem ordinarem·ts : quod, quia petitio tua jufta & optima videbatur facere ftudutmus . Mittis etiam ad nos muneribus Chriftianos, qui apud vos captivi renebantur , reverentia beati Petri principis apoftolorum, & amore noftro dimififti, alios quoque captivos te dimifiurum pronvfifti . Hanc denique bonitatem creator omnium Deus , fine quo nihil boni facere , imo nec cogitare poffumus, cordi tuo infpiravit ' ipfe qui- illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum in hac intentiooe mentem tuam illuminavit. Nam amnipnrm. Deus, qui omnes homines vult falvos facete , & neminem perire , nihil eft quod in nobis magis approbet, quam ut homo poft dilcftionem fuam hominem diligat, fit quod fibi non vult fieri, alii non faciat. Hanc itaque caritatem nue & vos fpecialibus nobis quam ceteris gentibus debemus, qui unum Deum, licet diverfo modo, credimus fic confitemur , qui eum creatorem fieculorum, .fic gubernatorem hujus mundi quotidie laudamus fic veneramur. Nam ficut apoftolus dicit: *ipfe eft paxt^- nctfns f«u fecit utroque unum.* Sed hanc tibi gratiam a Deo conceflâm plures nobilium Romanorum per nos cognofcenres, bonitatem fic virtutes tuas omnino admirantur fic predicant. Inter quos duo familiares noftri Albericus-fic Cincius, &. ab ipfa pçne adolefcentia in Romano palatio nobifcum enutriti, multum defiderantes in amicitiam fic amorem tuum devenire, fic de his que in patribus noftris placuerit tibi libenter fervirc, mittunt ad te homines fuos , ut per eos intelligas qirntum te prudetrem fic nobilem habeant , fic quantum tibi libenter iervire velint fic valeant . Quos magnificeutix tuae commendantes rogamus, ut eam caritatem, quam tibi tuifque omnibus femper impendere defideramus, eis pro amore noftro fic recompenfatione fidelitatis pnediftorum virorum impendere ftudeas- Scit enim Deus, quia pure ad honorem Dei te diligimus , fic falutem fic honorem tuum in pndenti fic in futura vita defideramus . Atque ut ipfê Deus in finum beatitudinis fan&tfimi patriarchae Abrahc poft longa hujus vite fpatiA te perducat corde fic ore rogamus.

LIBER. QJJ ARTUS REGISTRI

Gxecor ll papa VIL

*Amo dominico incuruutiouit millcfime fepttugfimefexte, indiSienc decimuqmtrto **

I. AD UNIVERSOS CHRISTIANOS.

Queritur de Henrici regis perfidia , fic malis que ccclefia ab eo patiebatur. Monet ut eum ad veram poenitentiam provocent : quod fi audire noluerit, viriliter illi ratifiant. Eos vero qui regi adhaeferant, fi refipifcere voluerint , ad ecclefiaa gremium admittant . Illos autem qui a communione regis fe non fubtraxerint, vitandos eflc dcmonftrat.

Gregorius epifeopus fetvut fervorum Dei omnibus m Cbrifto fratribus, epifctpis videlicet, abbatibus atque facerdetibut, ducibus etiam, principibus atque militibus, ommbujqxe Cbriftimum fidem tf beati Petri baoorem revera diligentibus, m Romano imperio habitantibus , falutem tf apoftolicam benediSimem

GRatias agimus omnipotenti Deo, qui propter nimiam caritatem luam qua dilcxrt nos proprio Filio fuo non pepercit, fed pro nobis omnibus tradidit illumqui ultra meritum, ultra fpem etiam bonorum * hominum ecclefiam fuam protegit , gubernat & defendit. Scitis enim, fratres cariffimi , quia hoc periculofo tempore , quando antichriftus in fuis membris jam operatur, ubique vix aliquis folet inveniri, qui revera & Deum & honorem ejus diligat, ejus praecepta fieculari commodo & gratias terrenorur. nrincipum pneponat . Sed ille qui non repellit plebem fuam , & quori-

die peccatore» » finiftia in dexteram commutat, vos propnio ac frreno vultu ivfpcxit, & contra fuo» inimicos ad fahitem multaram gentium ere XU. ut magis vobis libeat in periculo tranfitori® vite confiftere, quam «terni regis gloriam & honorem human® grati» poftponera. Hax itaque facientes, non aure furda apoftolorum principem dicentem * tranfiris * *Gtmu eleltum, regale facert oiedtre* MMgfr *ofortel Deo quam hommiieu* I Nam veftra fraternitas minime ignorat, quanto tempore fanda ecclefia inaiaditas pravitates & divertas iniquitates regis, & urinam Quiftiani, & veftri fuftinuit, & quante ruin® quanteque calamitati, ipfo ' antiquo bofte auâore precedente, patuit. Cui nos fraterna dikâiooe & amore pains & matris ejus dudi, adhuc in diaconatu pofiti admonitionis veiba tranfinifimus: & poftquam ad officium facerdotii licet indigni, venimus, ut rcipicerct fummopere, & frequenter per vira» religtofos procuravimus. Ipfc vero quid contra egerit, & quomodo malum pro bono reddiderit, vel qualiter calcaneum fuum contra beatum Petrum erigendo, fandam ecdefiam, quam fibi omnipotens Deus commifit, fcindere procuraverit, veftra novit caritas, & per omnia mundi jam perfonuic climata. Sed quia noftri eft officii homines, non vitia diligere, & pravis, ut rcfipifcant rcfiftere, & impietates, non homines abhorrere; auftoritate B. Petri apoftolorum principis monemus vos, & ut cariffimos fratres rogamus, amodo ftudete ilium de manu diaboli eruere, & ad veram pœmtentiain provocare, ut eum pollimus, Deo favente, ad imum communis matris noftrac, quam conatus eft fcindere, fraterna dufti caritate revoca rr : na tamen . ut nulla poflit fraude recidiva clade Chriftianam religionem confundere, & fanftsin ecdefiam pedibus fuis conculcare. Quod (i vos non audient, & diabolum potius quam Chriftum lequi degerit, fit eorum qui pro fimomaca hrirfijim per longa tempora excommunicari funt confilium vobis praetulerit, divina infrirante potentia, fimul inveniamus, fimulque ftatuamus, ut dominum homini praeponentes, univerfali ecclefi® jainjam pene labenti fuccurramus viriliter. Qpicumque cx his refipuerit qui prediftum regem non erubuerunt omnipotenti Deo praponere, & Chriftianam legem, fi non verbis, operibus tanegare, ficut dicit apoftolus: *Ore quidem faμη/χτ Deum, fallu autem negant : vos fratres mei* & conlacerdotes illos audoritate B. Petri fufeipite, & ad gremium matris noftrx fanet® ecclefi® n ducite, ut mereamini gaudium in calo angelis Dei innovare. In omnibus tamen, ficut decet carilhmos filios, honorem pii patris veftri apoftolorum principis pr® oculis habete Quicumque autem epiicoponim vel laicorum timore vel gratia humana iedufti a communione regis fc non fubtraxerimt, fed ei faventes animam luam & illius diabolo tradere non timuerunt, fi iiorHrefipuerint, & condignam pcenirentiam egerint, nullam cum cis communionem vel amicitiam habeatis. Ifli enim funt qui animam fuarn & regis odio habent &. occidunt, & regnum, patriam, Chriftiansmquc religionem confundere non erubefeunt. Sicut er.im nobk. imminet quod per prophetam dicitur *Si non anmentiaverit iniquo iniquitatem fvm, animam ejui de manu tua requiram, & malediffui qui probitet gladium fuum a fanguine*, id eft verbum correflionis a prave viventium incre patione; ita 'His imminet, fi non obedierint, ira iiivini judicii & ultio, teftante Samucle. * idololatriar kelus. Tiflis nobis eft Deus, quia nulla nos commoda ixculaiifvc rcfpcitus umra piavos lprincipes dt impios facerdoces impellit, led conis.» deratio noftri officii, & poteftas qua quotidie anguftamur, apoftolioe fedis. Melius eft esum nobis debitam mortem camis per tyrannos, û oportuerit, fubire, quam noftro filentio, timore vel commodo Chriftian® legis deftruftkmi confentire. Sanftosquidem patres noftros dixiflê fcimus: Qpi pravis hominibus fui confrderatione officii non contradicit, confèntit, fit nui rriecanda non aufert,committit. Omnipotens Deus, a quo eunda bona procedunt, meritis domine noitre ocio* ftis regime ac beatorum apoftolorum Petri & Pauli inrerceftione corda veftra confirmet & cuftodiat, & Spiritus fui gratiam fuperinfundat ut qu» funt ei placita facientes mereamini fponfara ejus, matrem videlicet noftram, de faucibus luporum iripert, atque ad fupernam illius gloriam ab omnibus peccatis abfoluri pctvenire Data Laurenti oftavo Kalendas Augufti, indidione deci maquarta.

IL AD HERIMANNUM EPISCOPUM
Metenfem

Oftendic quicumque Henrico regi communicaverint, five epifeopi five laici fint, excommunicato» efle; errare autem eos qui afferunt reges excommunicari non pofle audoritate & exemElis fandorum pontificum: imo pontifices regius longe, prxftare dcmonftrat. Aflenr epifeopis licentiam fe impartide eos abfclvendi qui regi communicaverant; regem autem, nifi fibi prius de ejus pernitentia cooftiterit, fe non abloluturum. Moneri preterea vult epifcopum Tullenfem ab archiepifcopo Trevercnu, ue in negotiis cujuldam tnonafterii fe iaterponat. Qu®dam pixetcrca de Mathilde & Gotifrcdo iubjungit.

Gregpriuj 'pifcogut fervttt fervorum Dei Herimaaxo Mcte^i egifipo, falutem Ü apojloltcam bemdi&imem.

MUlra interrogando a me valde occupato requiris, & nuntium qui me nimis impellar I^ad fui licentiam tranfinittis. Quocirca fi non latis refpondeo. patienter fieras rogo Qualiter ita que in corpore meo me habeam, vel qualités Romam feu Normanni circa me fuos mores oftendant, horum ponitor tibi dicat. De aliis sutem rebus, fupei quibus me niterrogafti, utinam/oearus Petrus per tne relpondeat, qui Ixperin me qualicumque tuo famulo honoratur vel injuriam patitur. Epifeopi namque qui fint excommunicari, facerdotes, vel laici, non di opus ut a me quxratis, quia indubitanter illi, luni qui excommunicato regi Henrico (fi fk eft dici rex) communicate cognofcumur. Non enim verentur humanam patiam vel timorem regis «terni prxeepto prrponere, neque timent fuo favore ad iram Dei omnipotentis eumdem regem impellere 11^ quidem luis communicando ifamiliaribus excommunicatis pro fimoniaca herefi excommunicationem incurrere non timuit & ut alii fecum communicando excommunicentur attrahere non erubelcit. De talibus quid reftat ut fenliamus, nifi quod in pfalmis didicimus : *Dixit i^figiens in cor- de fuo : Non eft Dem* > Et iterum. *Ommi fimul inutilct falli Junt tn volxntatihui fuit?* Ei» autem, qui dicunt: Regem non oportet excommunicari; licet pio magna fatuitate nec etiam eis refpondrre debeamus tamen ne impatienter illorum iniipicniiani pizterire vidcamui, ad Undoruxn patrum

anno CHRIJTI

- rmm dida vel fafta Htoe mittimus, ut eos ad (a-nam doârinam revocemus. Leant itaque quid bçatuj Petrus in ordinatione fandi Clementis po-

dicat : /fefeu/v/ m pUnfrîrr ttkifci encan* iaeMicn-tiaat. Et de quibus dicit.: Cea» Àqjq/tavd» are es-ta* fiaatrt. Cm^àtftxo. cor Zacharias papa regem Francorum depofiaerit, flt omne* Fnncigena» a vinculo juramenti quod fibi fecerant abfolverit. In regiftro beati Gregorii addifeant quia in privilegiis , quz quibufdam ecclefiis fecit › reges fi. duces contra fua di&a venientes, non iolum excommunicavit, fed etiam ut dignitate careant judicavit. Nec prztcrmittant quod beatus ftmbro» fius non fetam regem, fed etiam revera imperatotem Theodofium moribus fle poteftate non tantum excommunicavit, fed etiam ne prrfumere in loco facerdotum tn ecclefia manere interdixit . Sed forte boc volunt pnedid! viri iuteliigere , quod quando Deus ecdefiam fuam ter beato Pe» tro commifit dicens: Pafce avr/ mra/, reges ex» ceperit. Cur non attendunt, vel potius enibefcendo confitentur, quia ubi Deus beato Petro principaliter dedit potcftatcm ligandi & felvendi in cxlo & in terra , nullum excepit, nihil ab ejus poteftate fubtraxit? Nam qui fe negat non pofie ecclefia: vinculo alligari, reflat ut neget non»pof-fe ab eius poteftate abfoivi. Et qui hoc impudenter negat, fe a Oirifto omnino fequcftrat. Quod fi fanda fedes apoftolica divinitus fibi coliau principali poteftate fptritualia decernens dijudiçat, cur non fic fiecularia ·' «eges quidem fit principes hujus fiecuḷi, qui honorem-tisura«,fiq lucra tempo* ralia jullitiz Det praeponunt, ejufque honorem negligendo proprium qurrunt, cujus fint membra , cuivc adhaereant, veftra non ignorat caritas. Nam ficut illi qui omni fuac voluntati Deum préparant , ejufque przccpto plufquam hominibus obediunt, membra funt Chrifti*, ita fle ilii de quibus fupra diximus, membra film antidi. ili. Si ergo fptrituales viri cum oportet judicantur, cur non lieculares amplius de luis pravis aeribus conftringunt ? Sed fotte putant quod regii dignitas epdcopalctn pieceliat. Ex eorum principiis colligere poffimt, quantum a fe utraque different. Illam quidem Inperbia humana reperit , hanc divina pictas inftituit : illa vanam gloriam incedànter captat, iuee ad crieftcm vitam femper elpirat. Et addiftant quid bealus Anaftafius papa Anaftafx» imperatori de his dignitatibus feripicric, fle quid beatus Ambrofius in fuo paftorali inter has dignitates decreverit. Honor, inquiens, fic fiibliroitas epifeopalis, fi regnum fulgori compares, fit principum diademati, taoge erit mfcrius,quam fi plumbi metalluui ad auri fulgorem compares. Hkc non ignorans Conftantinus Magnus imperator, non, primum leftkxsu, fed ultimum imer epifcopos elegit locum. Scivit enim quia faserkii Deu· refiflit, ktoeeilibm iet gretieae. Interea notum fit fraternitati tus, quia literis acceptis quorumdam fratrum noftrorum pnefulum fic ducum auAoritateapoftolics fedis licentiam dedimus his epifcopisexcommunicatos a nobis abfolvere, qui non timueiunt fe a communione regis ablinere. De ipfo- autera tege omnino contradiximus, ut nullus eumpnefiimat abfolvere, quoufque illius certa pernitentiafic fincera fatisfaftio nobis per idoneos telles fuerit notificata, ut fimul inveniamus qualiter, fi eum divina pietas refeexerit, ad honorem Dei fic illius falutem eum abfolvamus. Non enim nos later, quod fint jdiqui veftram, qui aliqua occafionc quafi a nobis accepta, timore, vel humana gra-

tia iedufti pnefumerent eum, fi non contradiceremus, abfolvere, vulnerique pro medicina vulnus adhibere : quibus fi aliqui revera epifeopi contradicerent, non eos juftitiam defendere, led inimicitias exercere judicarent Epifeoporum autem, qut excommunicato regi communicare prrfumunt, ordinatio fle confecratio apud Deum, telle beato Gregorio, fit exeeratio. Cum enim obedireapoftoliez fedi fuperbe contemnunt, fcelus idololatriae, telle Samucle, incurrant. Nam fi ille Dei dicitur, qni ad ferienda vitia zelo divini amoris excitatur, profefto elle fe Dei denegat, qui in quantum fufficit increpare vitam carnalium reculât. Et fi ille maledìâus eft qui prohibet gladium fuum a fanguine, id eft pnedkationis vcibum « carnalis vite interfeâiooe, quanto amplius ille maledìâus eft, qui timore, vel favore impellit anunam fratris fiii in a^eraam perditionem·' Ut autem maledìâi & excommunicari poffint benedicere, flt divinam gratiam , quam non timent operibus denegare, alicui largiri, id nullius fanftorum patrum frecepto potcft inveniri. Interea jubemus ut alloquamini venerabilem archiepifcopum Treverenfem, fratrem videlicet noflrum, ut Tullenfi epifeopo, ne fe intromittat de abbati(Ta monafterii montis Komarici, interdicat, fit quidquid contra eam (latuit, una tccum irritum ducat. De Mathilda vero communi noftra filia, flt beati Petri fideli ancilla, quod vis volo, fed in quo ftatu fit manfura, Deo gubernante, adhuc certum non teneo. Gotifredi autem quondam illius viri indubitanter frias,quod firequenter apud dominum, licet peccator, habeam memoriam : quia non me illius inimicitia vd aliqua impedit vanitas, fed motus fraterna dilcâione tua, flt Mathilda deprecatione, illius exopto falutem. Omnipotens Deus interceflionp catleftis reginas femocr virginis Martz, fle auâc irate beatorum apoftolorum Petri flt Pauli, a fe illis concéda, te noftrofque omnes fratres in quocumque funt ordine, qui Chriftianam defendunt religionem, flt apoftolicz fedis dignitatem, a eundi* peccatis abfolvat, vobifque sugens fidem, fpemfic caritatem, in fuz legis defenhona corroboret, ut mereamini ad renum pervenire falutem. Darn Tiburi odavuKalendas Septembris, indiâione d«ciDraa quarta.

IIL AD GERMANOS.

Ut regem Henricum in fynodo excommuniaiturn, & regia dignitate privatum, fi vere paniuaerit, bénigne fufciptant, remotis ab co pravis confiliariis, bonis adhibitis; eo etiam monito, ne ecclefiz libertatem impugnet. Interim ne qnifquam epifeopus cum abfolvat , quoufque apoftolicz fedis confenlûs accedat. Qnod fi vere non pœnituerit, eligant alium idoneum regem, cpiera fe confirmaturum ait, de confilio tamen Agnctis imperatricis, cui fe jurejurando ob· (Vinxerant.

Grtgeriui èfifiofat fetent fervent Dei eeanihtr Ji-Itfiis in Cbrifte frjtributu, tf toepifcopL·, darita, comitibus , -tauverfe ftOfte fide* Cbriftientt* iefendcntibui * in règne vMàet Teutonice hatitantiilu, Jaluie* tf emtuu* feteetemn al~folutso** fer afrfeUome knedi&iettt*.*

SI literal quibus Henrietta didus rex in fanda fynodo judicio fandi Spiritus excommimicatus eft diligenter perpenditis, quid de cb debeat fieri indubitanter cognofeetis. Ex illis enim intelligitur cur fit anathematis vinculo alligatus, fit a

O regia

regi* dignitate depofitus, & quod omnis populus quondam fibi fubjeâus « vinculo juramenti eidem promifii fit abfolutus. Sed quia nos contra eum non movit, Deo tefte, frcularis fuperbia, nec vana mundi cupiditas, icd fanâz fedis & univer* fidis matris ecclefir fidicitudo & difciplina, monemus vos in domino Jefu, & rogamus, ficut cariflimos fratres, ut eum benigne, fi ex toto corde ad Deum convertie fuerit, fufcipiatis, At circa eum non tanrum juftitiam, que illum regnare Erohibet, fed mifericordiam, que multa dekt feeira, oftendatis. Eftote quzfo memores humane conditionis, fit communis *fragilitatis; nec* vos pretercat pia & nobilis memoria patris ejus& matris, quibus non poflfnt noftra mate ad imperii gubernacula inveniri aequales. Sic tamen adhibete vulneribus ejus oleum pietatis, ne vino difciplinz neglecto cicatrices ejus in pejus (quod abfit) putrefeant, & honor lanfte ecclefiz Komanique imperii noftra negligentia magne ruine paret cat. Procul ab eo pravi removeantur confiliarii, qui pro fimoniaca hzrefi excommunicari non erubuerunt dominum fuum propria lepra contaminare, & per diverfa crimina eum feducendo ad fcindçndum fandam ecclefiam provocare, & in iram Dei ■& fandi Petri impellere Adhibeantur illi confiliarii, qui non lua tantum, led eum diligant, & ficculari lucro per omnia Deum przponant. Non ultra putet fandam ecclefiam fibi iubjedam ut ancillam, fed prelatam ut dominam, Non inflatus fpiritu elationis coniuetudines fuperbir contra libertatem fandae ecclefiz inventas defendat, fed obfervet fandorum patrum dodrinam, quam pro falute noftra eos docuit poteftas divina. Quod fi de his & aliis jure ab eo exigendis nos fecuros modis quibus oportet reddiderit, ftatim volumus per veftros idoneos legatos de omnibus informari, ut quid debeat fieri communi confilio, Deo afpirante, valeat inveniri. Illud autem inter omnia ex parte beati Petri interdicimus, ut nullus veftrumeum prefumat ab excommunicatione ablolvett, quoulque eis quz pardiximus nobis indicatis, apoftolicefedis confenfum& iteratum refponfum recipiatis. De diverforum quidem diverfis confiliis dubitamus, & humanam gratiam, vel timorem iufpicionis habemus. Quod fi exigentibus multorum peccatis (quod r.m optamu.·») ex corde non fuerit ad Deum cenverfus, tabs ad regni gubernacula, Deo favente, inveniatur, qui ea quz prodiximus, & cetera quz "identur Chriftianz religioni & totius imperii fahiti neceflana, fecreta ac indubitabili promilfione obfervaturum promittat. Ut autem veftram eledionem, fi valde oportet, ut fiat apoftohea auâoritate firmemus, & novam ordinationem noftris temporibus corroboremus, ficut a fandis noftris patribus factum efle cognofcimus, negotium, perfonam, & mores eius, quantocius peteftis nobis indicate, ut fanda & utili intentione incedentes mereamini, ficut nobis notz caulz, apoftolicz ledis favorem per divinam gratiam, & beau Petri apoftolorum principis per omnia benediâionem. De juramento autem quod faâum eft cariflimz filiz noftrz Agneti imperatrici Auguftz, fi filius ejus ex hac vita ante ipiam migraret, non eft opus adhuc dubitare, quia fi nimia pierate circa filium dufta juftitiz reftiterit, vel juftitiz favens ut abjiciatur a regno confenierit, quid reflet, vofipfi comprehendite. Hoc tamen videtur laudabile, poftquam certum fuerit apud vos (ut omnino firmarum) quod ejus filius a regno removeatur, confilium ab ea & a nobis requiratur de inventa pertona ad regni gubernacula. Tunc aut noftro communi confilio Aafleofitm praebebit, aut apoftolicz fodis auAoritaa omnia vincula quz videntur juftitiz contradicere removebit. De excommunicatis autem jam me vobis dediffe licentiam, qui fidem Chriftianam (ut decet epifeopoa) defenditis, ut abfoivatts recordor, & adhuc hoc idem confirmo, fi revera refipuerint, fit humiliter ptenitemiam egerint. Data Laurenti tertio Nonas Septembris, indiâione incipiente decimaquinta.

IV. AD DOLENSES.

Cum non potuerit eorum partioni, contradicentibus canonibus, fatisfacere in ordinando archiepilcopo qnodam juvene ab eis eleâo, ejuldem juvenis rogatu abbatem fanôi 'Melarii archiepilcopum urdinafle ait; cui ;nos obedire monet

Gregenus eptjcopuf fervus fervent! Dei tien & fepttle Dtsirufi ή Brttentuu, fabttetu & epofieltam ieuetüäitmm*

Miflis ad nos quemdam juvenem, petentes vobis a nobis illum ordinari pontificem: cui quidem petitioni, quoniam facri canones contradicant, aflènlum praebere nequaquam potuimus. Nos denique cognoicentes ecclefiam veftram diu ncquilfimi pervaloris tyrannide oppreflam, ex dé-fi'to dc noftri oflicii confiderationoe, apoftolico fulti prrfidio, prout valemus in domino, reformare cupimus. Quapropter ejuldem juvenis rogatu aflenfuque fociorum ejus fandi *Melarii abbatem Ivonem nomine, quem ad nos veftra legatione mi-*fiftis,* virum utique (ut vos bene noftis) prudentem, bonum, ornatum moribus, omnique religione dignam, vobis in patrem & archiepiicopum confecravimus, monentes & obfecrantcs, ut fient beati Petri apoftoli, noftrique illius licet indigni famuli gratiam optatis fic ei ut patri & reftori pet omnia obedientiam exhibeatis. Data Rome v. Kalendas Odobris, indiâione incipiente xv.

V. AD EPISCOPOS BR1TANN1Æ Armoriez.

Scribit fe abbatem ianfti *Melarii, nonapprobato juvenilem rtatem a Dolenfibus clefto, in Dolenfem archiepifcopum confecraflê, & pallium eidem concefliflê: ea tamen conditione, ut controverfia diicutiatur, quz cum Turonenfi archiepifcopo de fubjeftione & obedientia agebatur: ufutn tamen pallii illi confirmat. Precipit ut ci tamquam archiepifcopo obedientiam exhibeant, & ad bona ecclefiz recuperanda auxilium przftem.

Gregerius epifeopus fervus fervent! Det omuitu ·pifeopis Bntmuie, julutem & epojiolitMi. bnediüieneiH.*

EM°" ,Mnorarc vos crcdimus, qualiter Dolenfia clerus & populus ad nos direxit juvenem quemdam fatis preciarum genere, ut audivimus, poflulantes ut eum illis in epticopum ordinaremus. Cujus caufam (ficut oportuit.) examinantes, honcftos quidem mores pro modulo ztatis luz, fed nondum fatis matpros aut inftruâos ad portandum epifcopale pondus, in eo probavimus: propter quod onerare eum tam gravi farcina nec fibi nec nobis cautum fore pervidimus. Deo autem afpirante adinvenimus in comitatu fuo perfonam huic dignitati, ztate, fcientia & morum gravitate inulto magis congruam, videlicetlvonem abbatem fanfti Me-

ANNo <*f,**Tl "*' & *^oruni * N<i««u ^''

rii, quem licet invitum, atque obedicutia adftridum, cum multa petitione Ac elediooe illi- *° venerent, epifeopum ordinavimus. Honorem quoque Ac nfum palii pro veftra Actorius provinciae diledtone ei concedimus, 00 quidem tenore, ut opportuno tempore nullatenus fe exhibete recufetad dilcutiendam querimoniam, quam confrater nofter Rodulphus Turonenfis arduepifeopus de fubjedione fedts illius, Ac denegata fibi obedientia jamdiu apud noftram Ac anteceflorum noftrarum fecit audientiam. Quod fi ratione Ac juftitia demonftrante, ut et fubjeda efte debeat, apparuerit; nos quidem fandai Turonenfi ccciefic jus fiium confervari, Ac debitam fubjedionem a Dolenfi ecclefia exhiberi votamus, Ac apoftolka audoritate cenfemus, ufum tamen pallii non minus huic fuifque fucceflôribus, donec aorum introitus Al vita probabilis fuerit, concedimus atque firmamus. Sin vero ab hujus fubjedionisjugo eam abfolutam efte legali defenfione conftiterit, quaccumque fibi dignitatis privilegia de cetero competere vifa fuerint, apoftolica non denegabit audoritas, atque interim, ut ei ficut archiepifcopo fubjedionem Ac obedientiam exhibeatis, praefenti audoritate conftituimus. Hoc itaque pafto eum confecratum Ac ornatum ad fedem non humano confilio fed divinitus ei affignatam remittentes, vobis valde commendatum effe volumus, ut ficut nos in «o caritatem veftram Ac totius provincia principatum honoravimus, ita Ac vos quam pro eo fufeepimus folicitudiaem Ac pietatis affedum nobiicum fiifcipiatis; ipfum quidem cum omni honore Ac reverentia fufeipientes, Ac ut bona ecclefia jam per multos annos a facrilegis difperfa pervaforibus recuperare valeat adjuvantes; quatenus illa fedes olim nobilis Ac potens ad gloriam priftini decoris, Deo opitulante, veftris reformetur ftudiis, veftrifque reftituatur temporibus. Sic etenim, fic, fratres dile&iffimi, vocavit nos Deus Ac Pater domini noftri Jefu Chrifti, ut fi in corpore dileâi filii fui membrorum dignitatem obtinere cupimus, adinvicem etiam fraternis affeftibusAc officiis intimi amoris connexi fimus. Agite ergo ut veftra fraternitas erga hunc fratrem Ac ecdefiam fibi com-rniftam talis exiftat, quatenus Ac apud dominum omnipotentem pro veftra beatitudinis praemio gloriemux, Ac inter tot hujus fieculi nequam confligentes turbines, de confolatione veftrae cooperationis nos non tantum, fed Ac mater veftra fanda Ac apoftolica laetetur ecclefia. Data Romae quinto Kalendas Oftobris, indictione xv.

VI. AD HENRICUM LEODIENSEM epifeopum.

Refcrft>it, fi excommunicato regi Trajeftenfis epifeopus feienter communkarit, Ac fine fatisfaitione obierit, cum eo ncc mortuo poflir communicari: fin minus, illum abfohit. & fiicrificia pro eo fieri optat. Rogat poftremo pro e> defir tranquillitate preces ad Deum eftundt

fregtrius epifeopus fervus fërverum Dei Henria Leodieufi epifeopo, folutem & apofiolicom inetiiliuiem.

/^\Uod de caufa Wilielmi Trajedcnfis epifeopi nos confuluifti, prudentia tua non tam a nobis, quam a communi fandorum patrum fententia, indubitanter expreffiun addifeere Ac inteiligere poteft; quorum ftatuta Cervantes aut defendentes, fi quando judicium de negotiis ecclefiaftiria fecimus vel facimus, non nova aut noftra proferimus, fed ab eis per Spiritum fandum prolata, fcquimur Ac exercemus. **Vide ergo Ac diligenter** attende quid eorum audoritaa in eos decreverit, qui ad fobvertandas fieras regulas, ad fcindendam unitatem corporisChrifti, quodeft ecclefia, fchifmaticis atque haereticis calliditatibus armati ultro contra patres infurgunt, aut footer cum excommunicatis communicant: Ac non fotam fuper boc, de quo fraternitas tua quaefivit, fed fuper omnibus qui in eadem caufa tenentur, eorum quorum

anno

contra ptum contra ultimum quemlibet ccdefucminiftrum fieri nullatenus debuiflet, ipfe aut quicumque fua fponte fubfcripfit, Ac regi excommunicato feienter communicans fine poenitentia Ac fatisfadiooe dikeflit vel dftcetfent, ab illa fandorum patrum fententia diferepare non poflumus, videlicet, quibus vivis non communicavimus, nec mortuis communicare audemus. Sin vero invitus fubfcripfit, & regi excommunicato 'juxta prohibitionem fandorum tanonum non communicaverit, apoftolica audoritate eum abfolvimtta, & ut orationes, facrificium & clcemofync pro eo domino offerantur, non fotam annuknfis, fed & valde defideramus. De cetero rogamus dikdionem tuam, ut fine intermiffione orationem ad dominum facias, & in^idipfum fratres quos poffis ac fubditos invites atque commoneas, quatenus per mifericordiam fuanv ccclefiam diu Ac valde laborantem refpiciat, Ac quam inter tot & tantorum turbinum fiudus miierabiliter afHidam Ac pene conquaftatam videt, ne penitus demergatur eripiat, & ad litus tranquillitatis pro fua pietate reducat. Data Rome quinto Kalendas Novembris, indidionc dccimaquiuta.

omi···· ,*h<r>âci. * L·.

VII. AD HENRICUM, ARDERIOJM, Et Wifinadum.

Etfi ecclefia frequentes patiatur perfecutiones a Normannis & Henrico rege, fperat tamen fe Henricum devidurum, ficut antea Nonnannos devicerat. Nuntiat Teutonicos, 'niti rex refipuerit, alium regem elefturos, illofque in domino excitat & confirmat.

Gregorius epifeopus fervus fervorum Dei Heuriso, drtirico, freti, fitiliius fonilu opofblieu fetis legitimis filiis Metiotimepfis etcl^fiu, ftiuiem

M Aniferia apoftoli fententia eft, quod *omnes f«i pie volunt vivere n» Cbrifto Jefu perfecutiemem potiuntur.* Qise fententia cum apoftolica fede ad nos quafi hereditario jure pervenit, cum hinc bona ecclefue Normanni multoties perjuri conantur auferre, ex altera parte fimoniact cum Henrico rege eorum decreta fandorum patrum cum c-mnr religione moliuntur evertere: fed confidimus in domino, qui fuperbiam Normannorum paulo arte fub manu nonra fubftravit, quod adverius apofloiicam fedem non diu praevalebunt. Nos tamen facrilegc invafionis eorum nunquam erimus confentiendo participes. De confpiratione autem haereticorum & regis, quomodo a catholicis epifcopls Ac ducibus, Ac multis aliis in Teutonicis partibus aperte impugnetur, vos qui illis prope eftis latere non credimus. Ad tantum enim numerum fideles Romanz ecclefue pervenerunt, ut nifi ad fatisfaftionerr. veniat rex, alium regem palam dicant eligere, quibits nos favere fervaca juftitia pro-

>nu C'',*.T! ' miGmiKt promiffiunque firmum tenebimus. VmA itaque confortamini tn domino, quoniam pfer mi- E** F0?* eft redemptio veftra, A ad tertium faperandum non adhuc virtus Petto defecit, qui duos illos priores Widouem de Gotifredum contra Romanam ecdefiam calcitrantes ab epiicopali fode dejecit. Data Rome fecundo Kaiendas Novembris, indiftione decimequinta.

VIII. AD EPISCOPOS TUSCIÆ-

Ut Senenfem epifeopum, qui Henrico regi communicaverat, & abfelutionem petierat, omnes ipfi aut duo viciniores epifeopi conveniant, eique oœnitentiam injungant, qua perafta fe cum abfohtturum pollicetur. Interim fi in periculum B vita: inciderit, ei abfolutionem impartttur.

Gregorius epifeopus fervea fervorvet Dti< epifeopi/ Tesfci, ConJUntixo Aretixo, Ruinerio Flerentixo, Leoni Piftorierf , Anfeben Ltttexfi, Loofr/mco Clufino, f/Intern & epofiolie/tnt henesMlionent.*

NOn ignorare credimus fraternitatem veftram, qualiter comprovincialis vefter Rodulphns Senenfis epifeopus, hoc in anno fine noftra licentia regem excommunicatum adiens, contra omnem ecclefiafticam auftoritatem communicando cum eo ejufdem excommunicationis laqueum incurrerit. Qua de re quamquam eum propria accùfet fit reum judicet confcicntia, a nulla tamen communione, Ç ficut excommunicatum oportuerit, fe abftinere curavit : fed omnia tam in minifterio quam exteriore converfatione prefiunens, peccati fui maculas in multos difperfit, & nihil in fe quod ad cfeliftum pertineat habitu vel converfatione demorftrans, a nobis per legitos fuos ad fatifaciendum de cutpq recipi poftulat, & abfolvi. Quod quidem nos minime faciendum effe judicavimus, nifi prius cum pro reatus fui pernitentia ad formam & habitudinem amiitr communionis per aliquod tempus humiliatum fore cognofeetemus . Pïoinde fraternitati veftra fcripfimus, admonentes ut eum, fi poteflis, pmnes, aut duo de vicinioribus, in loco congruo quantocius conveniatis, & iniungentes ei, prout vobis vifurq fuerit, poenitentiam, ut in privatum locum fe recipiat, &, ficut in facris ftatutum eft canonibus , a Chriftiana communione fe abftineat, commoneatis. Ad quod fi exhibere fe prompta obeditione non recufaverit, & qui culpam non cavit ad faciendam poenitentiam pro 1 umana verecundia fibi non pepercerit, tunc demum requifita, vel ipfe, vel per legatos fuos, cum teftiraonio literarum veftrarum apoftolica clementia, de ejus abfolutione' quidquid , Deo donante , dignum fore perviderimus, refpondere & agere non denegabimus. Interim vero fi ad periculum vitx divino nuiicio, quod nos non optamus, eum venire contigerit, & ad pcenitentiam, ficut fupra diximus, humiliatus fuerit, auftoritate beatorum apoftolorum Petri & Pauli, & ea quam nos licet E indigni per eos fufeepimus, abfolutus participationem bi gratiam facrofanftr communionis accipiat. Data Roma Kalendis Novembris, indiftione xv.

IX. AD RICHER1UM ARCHIEPISCOPUM Scnoncnfem .

Si Aurelianenfis epifeopus litteras apoftolicas, quibus pontifex eum ad fe venire prxeeperat, fe non vidiffe affirmaverit, ejus gefta adhuc fe aequanimiter laturum: fin minus ,ab omni epifeopali officio & communione corporis domini iüfpendit. Praecipit ut Romam ad concilium ventât, & ipfiun Aurelianeafem epifeopum fecunf ve- *ain* commoneat, alkdque clerical diverû jura praetendentes.

.... anno CHRUTI

Gregorius epèscopxs ferw feroorvee Dti Ricberio Stitteeenfi xrthitpiftopo, fehetnet ú etptflolicmee

NOn credimus latere fraternitatem tuam, quod literis noftris Rainerium Aurclianenfem epifcopum commonuimus ad na venire, quatenus 3e multis fibi obje&is, & maxime de confufione Aurelianenfis ecdefie refponderet . Qui ita ad-, monitionem noftram coctcmpfir, ut neque ipfe veniret, neque aliquam rationabilem abfentationfe fine excufationem tranfinitteret, cujus ut inobedientic plenius culpam cognciceres, exemplar lite, rarum quas olim fibi mifimus 'religioni tur often* dere curavimus.* quas fi facramehto firmaverit fe ‹ non vidiffe, neque fuo ingenio, quod non viderit , rcmanfiffe, fafta fua adhuc xquanimiter ferimus . Aliter autem, fecundum tenorem hujus cqrt* ditionis jurejurando minime fafto, decernimus eum ab omni epiicopali officio effe fufpenfum, & a communione corporis & fanguims domini feparatum, nifi forte fibi mortis periculum fapervenerit. Et quia non folum neccflitaa A tribulatio illius ecdefie, verum etiam multa alia regni,ve» flri negotia exigunt › ut Romano concilio fraternitas tua mtereuê debeat, admonemus te, ut omni remota occafione ad proximam fynodum noftram yenias, & jam. diftum Aurclianenfem epifeopum tecum venire commoneas. Volumus etiam ut & is qui nunc tenet decaniam cum eodem epifeopo veniat. Sed & Jofchelinum qui injufte feexpoliatum, & plurima fua pro reparatione bonorum ecclefiac expendiffe deplorat, nec non Everardiun, .& aliquos de clericis oftcnfuros tam decretum proprium epifeopi, quam etiam venerande memorise Alexandri papte prxdecefloris noftri privilegium, venire praecipimus: quatenus uniufcujufque rationem diligentifiimc poffimus inquirere, & quae corrigenda funt ita, Deo auxiliante, corrigere, ut quiique juftitiam fuam habeat, flt ecclefia omnino D quielcat. Interim autem ad firmiftimam & inviolabilem pacemejufdem ecçlefie decernimus, ut illi îui nunc decanie prxeft utque ad audientiam noram ejufdem decanix pofleffio relinquatur. Jofchelino vero quidquid ante infium hujus litis tenuit fine contradiftione tenere permittatur. Benedifto autem non folum praebendam fuam, fed etiam ea quae occafione hujus difeordix videtur perdidifle, in integrum reftituenda fore jubemus. Data Romx iv. Nonas Novembris, indiftione xv.

X. AD ADILAM FLANDRIÆ Comitiliam,

Refpondet clericos fornicarios miflas celebrare non debere, fed extra chorum effe pellendos. Quod ut fiat praecipit, & Huberto cuidam archidiacono fiaem non effe adhibendam, qui in here* fim lapfus fuerat.

Çregorius epifeopus fervus ferventi Dti * Adiln.tMr Flundrertf c&nittffit, fobtteteе& npeftoiieeun Z hetee^&itoum.*

PErvenit ad aures noftras, quod quidam veftrum dubitant, utrum necne facerdotes ac Levitx: feu ceteri qui facris altaribus adminiftrant, in fornicatione perfiftcntes miflx debeant celebrare officium

«·»*«"- Quibus ex audoritate fan&orum patrum A refpondemus, nullo modo miniftros facri altaris »n fornicatione exiftent» mifl* debere celebrare officium ; quin etiam extra choros etlc pellendos, quoufque pernitent» dignos frudus e*hibeant. Unde apoftolica tibi audoritate prascipiuuwtaauniB, quatenus nullos eorum qui in fcelcre perdurant, ad facrum 'myfterium celebrandum fufeipiatis» fed undecumque poteritis tales ad miflas celebrandas acquiratis, qui cafte Deo defendant; his talibus prorfus ab omnibus cedebat beneficiis procul cxpulfis; neque Hubeni arehidiaconi verba fiifcipiatis, fcu aliquibus fuis fermonibus faveatis: quia, ut audivi in h*refim lapfus eft fuis pravis concentionibus, & ab-Huberto legato hujus fandae Romane fedis apud Monafleriobm publice eft B convidus. Data Rpmae quarto Idus Novembris indidione decimaquinta ·

ANMO C**2T* I JXX

XI. AD ROBERTUM FLANDR1X Comitem .

(k perfequatur fimoniacos facerdotes fic fornicarios. Invehitur in epifeopos, qui apoftolic* fedi inobedientes erant.

Grefftrittt epifcopqt fervas ferverunt Dei Roberto comiti flaMrtpfi, falatem & apoftolicam benedifhonem,

PErvenit ad apoftolicam fedem, quod in terra Ç tu* dominationis qui vocantur facerdotes in fornicatione pofiti non erubefeant cantando mjflam traftare qoepus & fanguinem Chrifti, non attendentes quas infimis quodve fcehis eft uno eodemque tempore corpus meretricis & corpus attre&arc Chrifti. Qpapropter ex parte omnipotentis Dei *Si* auftocitate beati Petri-apoftolorum principis te rogamus, ae tibi omnino precipimus, uc ubicumque potes huic fceleri refiftere, & fimoniacis contradicere, nullius ratio, vel gratia te poffit retorquere. Qui enim dixit; *Omnis qui audit, dicet veni*: nullum alfeujus ordinis excepit: & quicumque vult a patrefamilias denarium accipere, procuiet io vinea domini laborare. Hetc iquidem, uniyerfalis mater praecepit his qui vocantur epif-D copi, dicere ficut oportet, fed quales fint, a fruftibus eorum poteftis cognoicerr: qui non per oftium ingredientes in ovile ovium, fed aliunde afeendentes fures funt & latrones. Per oftium quippe ingreditur, id eft per Chriilum, qui fecundum lacros canones epifeopus conftituitur. Nam quod in divina feriptura dicitur: *Sacerdotes mali runa* in noftro tempore luce clarius comprobatur. Plurimi enim eorum qui vocantur epilcopi non folum juftitiam non defendunt, fed etiam ne darefeat multis modis occultare nituntur. Tales vero non epil'copo, fed Chrifti habeto inimicos: & ficut illi non curant apoftolic* fedi obedite, ita vos nullam eis obedientiam exhibete. *Nem prapofitis un eMire', fceltu eft incurrere idololatria,* L juxta verba prophet* Samuelis, que B. Gregorius in ultimo libro moralium, ubi dc obedientia loquitur, procuravit explanare. Hacc noftra verba, licet ruftica, cum communi fideli noftro Ingelranno, qui diu nobifeum in facro palatio manfit, vel cum aliis veritatis amatoribus frequenter legite, & omnes clericos & laicos ut veritatem fciaat dc proferant provocate, ut bona fratribus vcftris nuntiantes inter angelos fortem mereamini accipere, dc cum eleftis in c*lefti patria gaudere. Data Rom* quarto Idus Novembris, indiclione decima quinta .

Λv·*· ·»· G<<- ion»· I.H· **

XII. AD GERMANOS.

amno CHMISTI

Nuntiat Henricum regem humillimam poenitentiam egilfe, feque omnium adftantium (upplicationibus cum ibfolvifiè, accepto fidelitatis juramento. Mittit exemplar mrisjurandi. In Germaniam fe iturum pollicetur . Hortatur interim ut in fide & In amore juftiti* perfeverent.

Crfgtrutf epifcopttt fervnr fervorum Dei omniM erebiepifeopir, rpijcopi, dmiM, comitikm, ceterifam . prmeipiitte regni Tentonicoritm Cbrijiianem fidem dejcndenlihtf, feintent & apoftolicam benediitimem.*

QUoniam pro amore juftiti* communem nobifeum m agone Chriflianx militi* caufam & periculum fufcepiftis, qualiter rex humiliatus ad pernitendam abfehuionis veniam impetraverit, & quomodo tota caufe poft introitum ejus in Italiam hucufque deduda fit, .veftr* dileftiooi fincera caritate indicare curavimus. Sicut conftitutum fuit cum legatis qui ad nos de vcftris partibus mifli lunt, iu Longobardiam venimus circiter viglnti dies ante terminum, in quo aliquis ducum ad Clufas nobis occurrere debuit, expeftantes adventum illorum, quatenus ad partes illas tranfire portemus. Verum cum jam decurio termino hoc nobis nuntiaretur, his temporibus pr« multis (quod 'nos quidem credimus) difficultatibus, ducatum nobis, obviam mitti non poffe, nec aliunde copiam ad vos tranfeundi haberemus, non parva folicitudine,- quid potiflimum nobis agendum foret, circumventi fumus. Interim vero re^em adventare certe cognovimus: qui etiam priufquam intraflêt Italiam, Supplices ad nos legatos praemittens, per omnia fe iatisfafturum Deo & fando Petro ac nobis obtulit, & ad emendationem vite fu* omnem fe lervaturum obedientiam repromifit, dummodo apud nos abfolutionisfic apoftolic* benediftionis gratiam impetrare mereretur: quod cum diu multis confulratlombus differentes acriter eum de fuis cxcertibus per omnes qui intercurrebant nuntios redargueremus, tandem femetipfum nihil hoftile aut temerarium oftentans, ad oppidum Canufii, in quo morati fumus, cum paucis advenit, ibique per triduum ante portam depofito omni regio cultu miicrabiliter, utpote difcalceatus, & laneb indutus, perfiftens, non prius cum multo fletu apoftolic* miferationis auxilium & confolationem implorare deftitit, quam omuts qui ibi aderant, & ad quos rumor ille pervenit, ad tantam pietatem & compaflionis mifericordiam movit, ut pro eo multis precibus & lacrymis intercedentes, omnes quidem infblitam noftr* mentis duritiam mirarentur, nonnulli vero in nobis non apoftolic* feveritatis gravitatem fed quafi tyrannic* feritatis crudelitatem efle clamarent. Denique inftantia çompunftionis ejus, & tanta omnium qui ibi aderant fupplicationc deviôi, tandem cum retaxato anathematis vinculo in communionis gratiam & finum fanft* matris ecclefic recepimus, acceptis ab eo fecuritatibus qu* inferius feripts funt, quarum etiam confirmationem per manus abbatis Cluniacenfis, & filiarum noftrarum Mathildis, & comitiflx Adclaidx, & aliarum principum, eplfcopurum, & laicorum, qui nobis ad hoc utiles viû funt, recepimus. His itaque *fic* peradis, ut ad pacem ccclcfi* & concordiam regni (ficut diu defideravimus) omnia plenius, Deo adjuvante, coaptare poflimus, ad partes veftras data primum opportunitate tranfire cupinius. Hoc enim dileftionem veftram indubitanter feire volumus, quoluam

bÏÜom'm· ···' ··»»; β'.'.'ı'Z lia. i· ‹· «'·

ficut in ddcriptu fecuritatibus cognofcereA p-*tefti$, ita adhuc totius negotii 'caufa fufpenfa ·'ft » "t & adventus nofter, & confiliorum veftrorum unanimitas permaxime nectflâria efle videantur· Quapropter in ea hde quam ccepiftis,& amore juftitix, omnes permanere ftudete : fcientes nos non aliter regi oblatosefle, nifi quod puro fermone (ficut mihi mos eft) in his eum de nobis iperare dixerimus, in quibus eum ad falutem-Cc honorem iuum, aut cum juflitia ,aut <um mifericordia, fine noftrx & illius autmx periculo adjuvare poflimus.

anno C°"',',ST'

JUSJURANDUM HENR1C1

regit Tenttr'icor>un,

EGo Henricus rex de murmuratione & diflenfione, quam nunc habent contra me archtepifcopift epifcopi, duces, cornites, ceterique principes regni Teutonicorum , & alii, qui cos in eadem diftenfionis caufa iequuntur , infra terminum aucm dominus papa Gregorius conflitueric, aut juftitiam fecundum judicium eius, aut concordiam fecundum confilium ejus, faciam, nili certum impedimentum mihi vel fibi obftiterit, quo tranfaâo, ad peragendum idem paratus ero. Item fi idem dominus papa Gregorius ultra montes, feu. ad alias partes terrarum ire voluerit, fecurus erit ex mei parte, & eorur. quos conftringere potero, ab omni Ixfione vit» & membrorum ejus, feu captione, tam ipfe, quam qui in ejusC conduâu & comitatu fuerint, feu qui ab illo mittuntur, vel ad etundem quibufcumque terrarum partibus venerint in eundo, & ibi morando, feu inde redeundo, neque aliud aliquod impedimentum habebit ex meo conienfu, quod contra honorem fuum fit : & fi quis et freerir . cum bona fide fecundum poflè meum illum aujuvabo. Aftum Canufix quinto Kalendas Februarii, indidione decimaquinta.

XIII. AD RODULPHUM ARCHIEPISCOruM TvitONENSÏM

Non debere eum conqueri de pallio concefib epifeopoDolenfi, cum id a fe fadutn fit falvo Tu-Θ ronenfis ecclefix jure, de quo explorarim fe fententiam laturum efle affirmat, cum aut ipfe in Germaniam, ut deftinavit, tranfierrr, aut archieptfcopus ipfe una cum Dolenfi epifeopo Romam vocatus iccefferit. Interim quare id fecerit caufam reddit.

&regoriu< epifopH fervu ferverunt Dei Rtdxlpbo Turmenji arcbiepijcopo, felntem ЁΓ aptflolicnni benediftionem.

Z^XUod de confecratione Dolenfis epifcopi, & conceflo fibi honore pallii, adverfum nos conquereris, pro voluntate potius nuam ratione facere videris, qui nos in ea re ecclefix, cui, Deo^volente, praeefle dignofeeris, totius iullitic locum refervafle cognofeis. Cum enim audivimus principes illius terrx contra antiquam & peflimam coniuetudinem, pro reverentia Dei omnipotentis, & apoftolicr ..udoritatis, ulterius in ordinandis eptfcopis nec dominium inveftiturx tenere, nec pecunix commodum quxrere, velle, atque ob hoc ad apoftolicam mififle fedem, ut in prxfato loco juxta fan&orum patrum ftatuta legalis ordinaretur epifeopusT^feyorioni eorum valde congaudendum & petitionibus annuendum dignum duximus.· Verum quam caute nos Turoncnfi ecclefix & ejus tdignitati providerimus, in literis Illis, qua· ad tannicos principes & epifeopos mifimus,(quodfic te cognoviflc putamus) amiflime continetur. Qpa> propter fraternitas tua une omni murmuratione difeuflionem & juftam diffinitionem hujus cauiia expeâare non renuet: quoniam & quod fadum eft confideratione fecimus, & quod faciendum diligenti inquifitione (ficut res ma na & ambigua poftulat) pertra&are fit exequt volumus. Neque id in longum, Deo providente, protelabitur: quoniam fi in partes regni Teutonicorum, prout defti* navimus, hoc in tempore tranfierimus, inde aut nofmetipfi ad vos pertranfiemus, aut tales qui hanc caufam fincera exploratihne difcutiaht atque diflfir.ant naitterè pfoedrabimus. Quod fi eo modo B noftrx difpofiticbis confilium tranfigi non pofle contigerit, congruo tempore & te & Dolenfem epifeopum ad prxfentiam fedis apoftolicc convocabimus, & ibi caufam veftram utrinque uiligenter examinatam, prout fincera veritas ûc jufttia exquifierit, ad irrevocabilem, Deo favente, finem perducemus. Data in Longobardis in loco qui dicitur Carpineta. Kalendis Martii, ind. xv.

akno

XIV. AD CARNOTENSES.

Ne deinceps tn epifeopum recipiant Rotertum perjurum & fimoniacum, & ut alium legitimum pallorem eligant. Quod fi quis non canonice epifeopus faftus fit, ipfe, omnes fautores ejus, & confentientes, excommunicentur.

Gregarim epifeopeu firvtu ferverunt Dei teetiverft titre & populo Ctrootenfij eetl&et, feintent Ü opoftolicMH kenediihontm

QUamquam id ipfum ad aUreS veftras perve* niffe credamus, tamen, ut nulla inter vos cjverfi rumoris aut opinionis diflênfio caufam Dei Impedire valeat, prfcfentem epiftolam vobis notify care dignum auximus, quod Robertas monachus, qui ecclefiam veftram nefanda ambitione occupavit, in terribili culpa perjurii fe obligavit, cum epifeopatum illum haud dubie a noftro legato commonitus(ficut fupra corpus bea, Petri apoftolorum principis juraverat) dimittere noluit, & alia quae in eodem facrameno tenebantur infregit. Unde apoftplica vos audoritate monemus, atque praecipimus, ur eum nullatenus deinceps pro epifcopo aut domino habeatis, nec aliquam fibi obedientiam vel fervitiuro exhibeatis. Verum ne e© elefia illa diutius fine paftore remaneat, vel introitus ejus fimoniacac iubreprbnts ulterius pateat, eadem audoritate vobis prccipimus, ut ptemiflis orationibus atque triduano jejunio cum eleemofynis, pro nullius timore vel gratia, pro nulla unquam occafione praetermittatis, quin talem vobis in epifeopum eligatis, qui non aliunde ficut far & latio, fed pei oftiuna intrans pallor c im vociri & efle debeat. Illud enim icitote, quoniam fi quis ad fedem illam contra regulam fandorum patrum afpiraverit, ipium & omnes fautores ejus vel in ea re confentientes apoftolica cenlura & anathematis gladio ferier.ius, & a corpore totius ecclcfiae decidemus . Quapropter mementote, quod nemo pro vobis pafliis, nemo pro vobis mortuus eft nifi Chriftus, qujus libertatem licut dilecti filii Dei tenentes fit defendentes, jugum iniquitatis aut aliquod dominium ad perditionem animanun vcftraruni vobis imponi nullatenus patiamini ; feentes quod nunquam vobis in hac caufa apoftolica deerit aiidofitas & defenfio. Data Carpinetx quatrio Nonas Manii, indidione dccimaquinta.

XV. AD

ANNO CHRISTI

X V. AD RICHERIUM ARCHIEP1SCOPUM Senonenfem, ftc.

Ut in Roberti locum alium a cjero& populo Car-' notenfi canonice eligendum curent, & in epif-eopum confecrent: & eumdem Robertum ac Hugonem fratrem compellant reftiiuere quae èc-ciefi» abftulerant.

Gregorius epifctpets fervns fervorum Dei Ritberio Sanate# etrtbiepifcofo & coepsfeopis fuffretgmeeis eptr, excepto eo φύ mterie&u e#t febitem 6 e^ofiobeom heoedi&ioeeexe,*

NOn ignorare credimus fraternitatem veftram B quibus de caufis Robertum monachumt ali-quando didum Carnotcnfem epifeopum, ab epii-copali fede ft officio canonica & apoftolica Cen-tura privavit, quamquam adhuc eamdem fedem ad confiifionem fuam contra facramentum quod fupra corpus beati Petri apoftolorum principis fe-cit occupare non defierit. Verum quoniam ccclc-fiam illam canonicam eledionem in aliquam ido-neam perfonam facere admonuimus, admonemus & vos ut eidem eledioni eam quam oportet, aut per vo« aut per idoneos nuntios veftros, diligentiam adhibentes, quem eledum canonice cognoveritis, & manus imponere, ft in epifeopum confecrare, nulla occafione recufetis: fcientes quoniam fi illud timore aut gratia cujufquam prertermiferitis, nos' tamen inordinatum cum nullatenus relinquemus, & vos eo honore ft dignitate , quam ignobiliter deferere non erubefeitis, deinceps indignos fore judicabimus. Pneripimus etiam divina juftitia & apoftolica audoritate, ut eumdem Robertum & fratrem ejus Hugonem commoneatis, quatenus præfatc Carnotenfi ecclefix ft clericis eius, quae abftulere, omnino reftituant, & deinceps nullam eis injuftitiam facere prxfumant. Quod fi infra tres hebdomadas poftquam hanc epiftolam videri-tis adimplere contemoferit, ufque ad dignam fa-tistadtonem ft emendationem eos a liminibus ec-clefix veluti raptores & facrilegos exterminate. Data Carpinetc quarto Nonas niartii, indiftio-ne decimaquinta.

XVI. AD CLERICOS ROMANENSES.

Salutem & benedidionem tamquam excommuni-catis illis non mittit. Praecipit ut coram Dienfi epifeopo compareant, ut discutiatur caufa .quae inter ipfos & Viennenfem archiepifcopum de ju-rifdidione cujufdam loci vertebatur, cique nec non Viennenii epifeopo in omnibus obfequ sû-tes fe exhibeant : fin minus, eorum contuma-ciam impunitam fe non prçtermiflùrum minatur.

Gregorius epijcopis fervxt fervorum Dei Ramonera fibus clericis

QUod falutem & apoftolicam benedidionem vobis ex more non mittinvis, propter ex-communicationem , quam pro culpis veftris incurrere non timuiftis, ficut facra praecepit au&oritas, prztermittimus. Scribere tamen vobis, & admo-nere fuper his quae ad corredionem veftram pcr<-tinent, ipfi * apoftolica moderaminis manfuetudo & confueta pictas a nobis exigit . Conqueritur *cnim adverfum vos conirater nofter * Wormundus Generabilis Viennenfis archiepifcopus, quod ei an-tiquam debitam potcftatem loci veftri contradicere praefumpfcritis, quam *ab* initio proprii juris Vien-nenfis ecclefiae extitifle , & hadenus fub nipofi-tione fuorum anteceflôrum fuifle non igoraris. in-dicans etiam vos hanc contradicendi fibi 'occafio-nem irrationabiliter & callide pnetendere, ut idem locus juris S. Petri, & fub ejus dominio nefeio C- s audoribus vel conceffionibus efle debeat. ft nos caufarn iftam multo cautius oportet attendere, & qualiter rediflime difeutiatur provi-dere, ut nec apoftolicae fedi, nec Viennenfi eccle-fix alicujus praejudicii aut incommoditatis gravamen videamur inferre. Nam ficut fande Romanae & apoftolice ecclefiae jura ft dignitates fuas confer-vari cupimus, ita ft membris ejus, videlicet cete-ris ecclcfiis , ex hujus providentia & audoritate oportere digniffunum efle perpendimus*. Quapropter apoftolica vos audoritate monemus, atque prxci-pimus, ut ad difeutiendam caufam iftam confra-tri noftro Hugoni venerabili Dienfi epifeopo , cut ft vicem noftram in. aliis commifimus, fine omni contradi&ionis mora vos reprzfcntetis : ft quidquid* ipfe fuper hac re juftum fore providerit atque judicaverit, obedienter exequi nullatenus prae-termittatis. Exhibentes etiam vos in omni obe-dieniia & humilitate eidem vicario noftro & prae-fato /Viennenfi archippilcopo, ad fatisfaciendum fuper his quibus vos reprehenfibiles & merito cor-rigendos appellaverint. Videte ergo quam anen-tis auribus ft obedientibus animis nos in his om-nibus audiatis: fcientes quoniam fi denuo ad hos veftne inobcdientixft temerariae refiiltatioms con-tumacia perlata fuerit, inultam eam & condigna feveritate impunitam nullatenus* apoftolica diiu-mulabit audoritas, ft introitu ecclefix veftrz om-nibus hominibus prefenti audoritate prohibito, eam etiam quam prefati fratres noftri ultionis in vos fententiam ft juuicium exercuerint, perurgenti in vos diftrictione ratum ac firmum elle cenle-mus. Data apud caftrum quod dicitur Carpum, xiv. Kal. Aprilis, indidione xv.

anno Christi

XVII. AD WILIELMttyi REGEM Anglorum. /

Caufarn Dolenfisepifeopi propter\jus fcelera ab epifeopatu ejedi ita tradatam tume, ut accu-ratius trader» non poffe videretur. Ejus tamen precibus legatos deftinaflè, qui eam iterum in eadem ecclefia penradent, in quorum determi-natione eum acquieturum non dubitat. Ad ejus gloriam fe paratum oftendit: cetera Hubeno legato fe in mandatis* daturum , cui fidem adhi beat.

Gregorius epifeopus fervut fervortern Dei Wilielmo regt Âteglortem, laintern & opoftoiiceem benediDtanem.

CAufam unde nos in literis veftris rogaftis, ita jam ad extremuth dedudam eflè putavirinis, P ut nihil in ea quod ulterius retradandum effet reftare videretur . Nam cum in Dolenfi ecclefia epifeopum ordinavimus , ita hunc pro quo ex-cellentia veftra intervenit ad dejedionem fuam ex propriis facinoribus, & ad,-ultimum ex inobe-dientia fe pnecipitaflê, non foium per clericos ft religiofas perfonas illius ecclefix, led etiam per legatum noftrum Leufonem monachum, intelle-xeramus , ut magis fibi de malis in ectlefiam com-miflis & corruptiflima vita fua timendum & plan-gendum , quam pro recuperatione epifeopatus pro-clamandum , aut quidquam fperandum fore judi-caremus . Attamen ne deprecationem veftram fine ea qua oportet cura & benignitate fufcepiffe videa-mur.

anno CHRisTI

mur , &, fi aliquis per fubreptionem, quad non A credimus, nos fefellit, ad inquirendum & corrigendtim minus foliciti inveniamur, legatos noftros, videlicet confratrcm noftrum Hugonem venerabilem Dienfem epifeopum , & diledum filhim noftrum Hubertuin fan&x Romanç ecclefiç fubdiaconum, & ipfum etiam Leuzonem monachum, fi ereptum ab infirmitate poterimus illuc nrtittere, decrevimus, qui cautam diligenti inquifitione difcmiant, &, <t quid m ea didante fuftitia mutan- <iu: vej" emendandum fuerit, confequenti ratione audoritate excqui ftudeant. Nufquamenim hoc negotium redius aut; diligentius quam in eadem ecclcfia pertractari poffe videtur, ubi& hic & illi przicntes efte vJeant, & veftri etiam interefle h- «'cies; qui rationem &.-juftitiamplene percognitamB certis aflertionibtis vobis indicate queant. Nec dubitamus equidem quin' veftr.i celhtudo diffinitioni iiutiri® concorditer acquiefc.-.t . quoniam licet in vob s per mifericordiain Dei mult® fic egregie funt virtutes, harc tamen eft prçdara &famonftima, & qux gloriam veftram Deo prxeipue commendat & hominibus, quod juftitiam, quam vos facere prompti eftis^ aliis etiam facientibus diligitis atque probatis De cetero icitote eminentiam veftram, & firre cognitam devotionem erus, nobis gratfflun.im io e, › αi Λ vos ipios,& quidquid ad gloriam fublinutatis vcftne Deo auftpre proficere poteft, femper in corde & vifccribus noftris cum magno defideriode affedu intimx caritatis amplc- &imur,& ad voluntatem veftram in omnibus qu®C apud nos impetrare quxfiveritis, quoad poflumus, & fecundum beneplacitum Dei , nos audere co- g.iofcimus, fledi tk annuere parati fumus . Quia vero praefatum Elium noftrum Hubertum ad vos ufque dirigere deftlnavimus, plura vobis ici ibere noti neceflarium duximus‹ quoniam in omnibus qux ex noftra parte vobis refert, ipfum quali ccrtifttmam epiftolam noftram & serba noftra fideliter continentem fote, nec non dubitamus, nec veftram excellentiam dubitare volumus. Deus autem omnipotens metitis & interceftionibus apoftolorum Petri & Pauli, & omnium fandorum fuorum, tibi & iereniflunx reginx Mathildi uxori tux , & clariflunis Eliis veftris , omnium peccatorum veftrorum indulgentiam & remiflionem abfolutionem tribuat ; & cum vos de rebus mundanis eximi juflcrit, ad «ternum regnum fuum & veram gloriam tranfire faciat. Data Bibianelli iIJ. Kal. Aprilis, ind. xv

XVIII. AD CANONICOS ANICIENSES.

Confirmat excommunicationis fententiam a Dienfi epifeopo legato latam in Stephanum Anictcnfis ecclefi® invaforem: ideo ab omni facramento prarflito eos abfolvens, prxeipit ne ei amplius obedientiam exhibeant, & ut alium paftorem eligant.

Crtgoiius tpifccptts fervu' itrvorscwi Uti Anicrnflius^ canonicis .

Otum eft vobis qualiter Stephaniis Anicienfis ecclefi® invafor & fimoniacus, defpcdo facramento quod nobis fuper corpus fandi Petri liberatione etufdem ecclefix fecerat, eam occupare & tyrannica oppreflione affligere non reflat. Unde fcire vos volumus, quia ficut confrater nofter Hugo Dienfis epilcopus, cui vices noftras in Galliarum partibus agendas commifimus, illum e\-cetnmnnicavit, fic & nos excommunicavimus, & a gremio fandx ecclefi® feparavimts. Quapropter apoftoiica audoritate przcipimus fvobis, ut colla veftra de fub jugo ejus excudentes, ne illi adbserentes diabolo, cujus ipfe membrum fadus eft, ferviatis, ied ab ilktfficut ab excommunicato oportet caveatis , & de excommunicatione , quam incurriftis, coram prxdido Dienfi epifeopo latisfacientes ipfius confilio pallorem vobis fecundum dominum eligatis. Quod' fi .feceritis, ab otnm facramcnto& obligatione quam prxfato fimoniaco contra dominum tcciftis ex patte fandi Petri vos abfolvimus. Si vero etiam nunc noftr® falutari juflioni recalcitrare prxfumpfcritis , pati vos anathemate, cohdemnatos fciat is. Data ˚Bibianelli decimo Kalendas Aprilis, indidion. decimaqtiinta.

anno *βι›ι>··«η·

XIX. AD GALUARUM EPISCOPOS

Confirmat fententiam ‹ in Anicienfem epifeopum latam, ut in fuperiori epif.ola . Excommunicat pneterva omnes qui conidium ei dederint ut in fua hxrefi permaneat. Prohibet quoque oblationes in eadem ecclcfia fieri, quamdiu ab eo detineatur.

Grcoortus tpijiopus fovns ftrvirtaa Dti tcnUtrfic Gabiernm tptfcepis, & cunilis ordiniktn Ji‹i› cit conflitxtis , faites pro meritt àdscixr, jjuttem & apoftoiicom knediilioncnt.

Otum efle volumus caritati veftrx , quod Stephaniis Amcienfis ecclefi® inv.Jor & fi moniacus juravit nobis fuper corpus beati Petri, ut ecclefiam ipfam dimitteret , & paftorem in ea fecùudum dominum eligere atque conftitttcrc per fidem adjuvaret, quandocumque legatus .ipoftolic® ledis cum literis noftris id cum facere per iacramcntum moneret. Poftea vero commo-' nitus a confratre noftro Hugone Dienfi epifcc.;o hujus fpecialiter negotii literas a nobis habente, quamvis eidem vices noftras in Galliarum partibus commiiiflèmits, ecclefiam non ccflat opprimere, *& filios ejus* duplici contritione, corporali fcilicet & fpirituali, conterere. Unde excommunica, tionem, quam predidus legatus nofter fuper eum fecit, nos confirmamus, ipfumque & omnes qui deinceps confilium ei dederint ut in hac hxrefi permaneat, ex parte Dei & fandi Petri anathematitamus, donec refipifcant. Contradicimus etiam , ut nullam p-cuniam aliquis efferat in podio fande Marix, five ad altaria, five ad minus facerdotum, donec ecclcfia liberetur a tam impia oppreifione : quia oblationes fidelium paedidum Stepliantum a Deo apoflatare atqqf contra eum faciunt fuperbire. Vobis autem, fratre* coepifcopi, hanc excommunicationem atque contradidionem in parochiis veftris per dhrerfa loca recitare, fle ex parte veftra confirmare, apoftoiica audoritate praecipimus. Data Bibianello decimo Kalend.cs Aprilis, indiâione decinuquinta.

XX. AD JOSFREDUM EPISCOPUM PARISIACENSEM .

Walterum quemdam ab archicpifcopo Rhemanfi excommunicatum, & a fe fub cautela abfolu- de tum, ab archiepifcopo, fi culpa vacaverit, abfolvi jubet. Quod fi ille facere noluerit, vult ut ipfe abfolvat t fi vero in culpa fuerit, ad fatisfadionem coardet. Eodem quoque pa&Q Axonem quemdam canonicum abfolvat, monarchs fandi Lambcrti, qui extraneo abbati obedite noluerant, excommunicationis fententiam reUxcc , & Camcraccnlcs , fi hominom ideo

com»

AMMO ' CHMItTI

combofterint , quia funoniacos Ac fornicarios A mdtiS celebrare non debere attereret, excommunket, feque ecclefi* fideièm miniftrum exhibeat

Gregorius epifcepm ftrvtu fervonм-т Dei Joifreà: Porifietce^fi epifeopo, foloteiH Ü opoffiiieom btitdi&Honoi.

Vir ifte videlicet pratentium portitor VTaiterus de Duaco ad nos veniens, multis fupSlicatkmibus nobis inftitit, quatenus ei per apo:olic« pietatis mifericoidiam confilium abfolutionis nofho iptcrvenlu impenderemus apud contra trem noftrum Rbemeniem archiepifcopum, qu eum excommunicaverat : indicans nobis, quod de caufa propter quam excommunicatio iit multo- B tiens ad difeeptationem Ac faciendam juftitiam ante excommunicationem Ac poll excommunicationem le paratum obtulerit. Verum quia rel.t-tioni fu* fine legitima difcuftionecrcdcic non fati» cautum aut rationabile elle putavimus, di(finitam fententiam pro cius abiolutione dare noluimus, eam folummodo mifericordiam ex giatia Ac indulgentia apoftolorum Petri 6. Pauli, ad quorum limina veniebat, libi concedentes, ut m eundo Ac redeundo facr* communionis licentiam haberet, ufque in oâavum diem poftquam rediret ad patriam. Cxtcrum, ne diutius aliqua indigna occafiouc fub excommunicationis nexibus teneatur, apoftolica te auâoritare monemus, ut fulrus his literis noftris archiepilcopiitn conveni-C re ftudeas, Ac j^muifita ac cognita mera huius negotii veritate, n ifte aut pro fua innocentia aut congru* fatisfaâionis exhibitione tibi abfolvendus videbitur , continuo archiepifcopum , ut eum fine contradiâione abfolvat ex notha parte commoneas: qui fi aliqua hoc exculatione renuerit, tu ipfe eum noftra vice abloherc nullatenus praetermittas. Si vero illum m culpa *e,r:,* Ac quod juftum fuerit exequi nolle conftitcru , ufque ad dignam fatisfaâionem fub excommunicationis vinculo coarâari debere decernimus. Praeterea Azo quidam canonicus ecclefi* fandi Amati de prmominato loco, pro quodam dido, licet vero, nimis leviter Ac irreverenter prolato, a confortio fratrum fe cjeftum ette innotuit. Quem fimiiitcr apoftolic* miiciationis elemenihm p > fua reconciliatione implorantem iiidem tibi committimus, ut fi alia cum culpa damnationi magis debita t}dn accidat, pro hac in capitulo fratrum clauftrali difciplina correctum, Ac pœnitenria caftigatum, in focietatem fratrum ad pro prium locum cum casitate recipi facias. Eft Ac alia caufa quam cum omni folicitudine te fufei pcre & peragere volumus , videlicet duorum fra trum monafterii fandi Remigii, Roberii & Lam berti, qui fe ab archiepiicopo idcirco excommu nicatos, Ac, extxcato quodam fratre eorum laico, omni milêria circumventos erte dicunt: quoniam cuidam extraneo abbati interventu pecuniar, Ac omnino contra regulam fandi Benediâi, Ac '· auftoritarem fandorum patrum, indigne illis Ac prxfato monafterio pro abbate eppofito obedire, Ac fub ejus regimine in eodem coenobio manere noluerint : nec in his omnibus quidquam eis profuifife pro confufione monafterii, Ac habenda jufte dcfciifionis fu* licentia, ad audientiam fedis apoftolkc proclamafle. Quod fi ita eft, quam graviter areniepifeopus in hac caufa, maxime de contemptu apoftolic* auâoritatis, fe culpabilem fecerit, tu ipfe perpendere potes. Quapropter de his & de multis rliis aptiori» loci & temporis opportunitatem conveniendi eum, Deo auxdiante, prrttolantlrs. illud ad prtrfens tu* fiatermta n <o '.miXimus, & apoftolica auâoritate p:xcipimus, ut eum, omni oci.ihonc temota, lentet»-turn excommunicationi», quam in pistatos monachos protulit, tel.· are lo llu lw lk ls . A. cos deinceps ime omni mtcftationc â pu c > m pace iv..mcre dimittat ; recogooiccn» , <\ нÎ[к·п». udi-ci» fudicium timens, quod eis tanta mala fine deliberatione juftiti* fub appellatione apolfolic* ledis fecerit. Si vero eum in hac re pro tiia magnitudine & arbitrio contradicentem Ac rumis obedientem inveneris, tu iple fultus nolha auctoritate eos abtolvas, Ac abbatem illum, qui pr*fatum nioiullerium Uncti Remigii nefanda ambitione mcirpaftc dicitur, ita commoneas, ut aut m partllstis illis confratri nollro Hugom venerabid Dicnfi cp 'iopo, cui vices nofba. cominilitrius, aut alus legaris noih.s, fi eos in Gallia hn.Jti!" crlebratuios cocnoterir, le rcprrlentare pro reddenda ratione lui introitus nullatenus pr* tcrimttat , aut ad nos in proxima feftivitate omnium ianâorum senili: commonitis etiam fiatnbus eiufdcm monafterii, qui adverfus eum de caula illicit* fubreptionis fu* in abbatiam conquc-itintur, ut Ac ipfi tccunduni prricriptam terminationem ad diicutieudum hoc negotium te pueientes exhibeant. Item relatum nobis ell, Gyneraccnics hominem quemdam flammis tradidiflê, eo quod fimoniacos & presbyteros fornicatonts mdlas non debere celebrare, Ac quod illorum officium mimme fufeipiendum foret, dicere aufus fuerit . Quod quia nobis valde terribile, &, fi verum eft, omni rigore canonic* leventatis vindicandum erte videtur, fraternitatem mam folicite hujus rei veritatem inquirere admonemus: Ac, fi cos ad tantam crudelitatem impias manus liras extendifle cognoveris, ab introitu & omni communione ecclefi* auâones pariter & complices hujus fcelens leparare non differas, Ac, nobis hujus rei certitudinem , nec non quidquid de fuperioribus cautis cffeâum fuerit, per literas tuas quam citiffime portu indicare flude. De esetero rogamus te & multum admonemus, ut omnibus coofratribus & coepilcopis tuis per totam Franciam ex apoftohca auâoritate iignifkrs, quatenus At illis facer^dotibus qui a turpitudine fornicationis certare noluerint , omne affictum facris altaribus miniftlanft'. pnrairus interdicant, & tu ipfe in omni loco b. conventu id praedicare non celles. Et fi m re aut epifeopo» tepidos, aut illos qui factorum ordinum nomen Â officium indigne pro tupradiâis criminibus uftirpare pndumunt, rebelles eifc cognoveris, omni populo ne eorum ulterius officium lulcipiat ex parte beati Petri & notha apoftolica auâoritate ubique interdicas, ut vel hoc modo confufi ad emendationem vitat lux, & ad caftitatem religione continenti*, re dire cogantur. Age ergo, at fanâa Ac univerfa-l.v mater ecdefia te fidelem miniftrum At coopeuiorem noftr*, immo apoftobee, iolicitudini*, Deo adjuvante, cognofcat, At nobis, quod valde defklcramus, de liberate Ac truâu tui facerdotalis officii ad pt*fetu gaudere, Ac in pofterum per mifcricordiam Dei conftâenter fwraie porte proveniat. Data Bibianello viit. Kalendas Aprilis, indictione xv.

a mx<> CIU'ii'

XXL AD HERIMANNUM EPICOPUM Metentem.

Committit ei uufim inter epilcopum Leodien lein & abbatem land· Laurentn, qui a dkt<> epiicopo de roouafterio fuo eje.ftui ad fedem apoftolicam appellaverat

anno CHRISTI ,0'"

Gretorixr epifcopnt fervat fervorxm Dti Herimemo Adetenfi epifcopo, falutem èт apo/iolicMH benedtihonrm.

PRxfentium portitnr literarum Vulpodo afib*» monafterii fandi Laurentii Leodn ad nos veniens multis fupplicationibus nos exoravit, quatenus cum apud epiicopum Lêodienfem, qui eum de monafterio luo ejecerat, ut clementius in illum ageret apoftolicis interventibus juvaremus; tantum nobis de caufa fua indicans, quod de ob-edis fibi'reipondere paratus fuerit, fed legales reijOndendi & exrurgandi ic inducias habere nullatenus potuerit, quamquam eas iub vocatione divini nominis & refpeftu beati Petri quxficrit Epifeopus autem prius nobis in epjftola fua quzdam indigni de ejus aftibus indicaverat Ut igitur in hac ambiguitate neurri quod juftum eft denegare videamur, iiate-nitatcm tuam rogamus, Oi apoftolica audoritate hanc cautam iuicipiat admonemus, Ac eam diligenti inqunmone percognitam eo ordine quo canonica mftituta ptxcipiunt tractari & diffhiri faciat : procurans equidem ut ifte cum tanto moderamine & libi confervata jilftitia ad audientiam admittatur, quatenus non incafliim apoftolicam milcricordiam & iis iuftragia quxfirte videatur. Data Bibianello oftavo Idus Aprilis, indiftione decimaquinta.

XXII. AD HUGONEM EPISCOPUM Dienfem I

Prxcipit ut congregata fynodo epjfcorortun F^ancix cauta Camcracenfis electi diicutiamr, qui fort lui legitimam electionem mvcftituram ab Icnrico rege acceperat, ignorans & regem c\- ‹ mmuiitcam n , Ac inrulmodi invrftimram a pontifice prohibitam. Quod fi iti elle jurejurando affittnavent, ejus ciedicnem confirmat; sultque ut m concilio caufx nonnullarum eccleftarum definiantur, Cluniacenfis abbas adfynodum vocetur pro Arvernenus ecclefiz cauta ; 5; inter extera decretum de non accipiendis inseftituris a laicis promulgetur.

Grc^orixt epifeopm fervut fervorum Dei Hngoni venerabili Dienfi epifcopo, falutem ÎX apejl 'hc.im benediiiionem.

Erardtis Came^acenfis eleftus ad nos veniens T qualiter : i e.ulcm Cameracenii ccclefia ad locum regiminis affignatus fit prompta nobis confeftiene mamtcftav it, n. n denegans poft faftam cleri & populi electionem donum epifcopatus ab Henrico rege fe accepifte : defenfionem autem proponens, Ac inultum nobis offerens, fe neque decretum noftrum de prohibitione hunifmodi acceptionis , nec ipfum Henncum regem a nobis excomnuinicatum finde, aliqua certa manifrftatione xognovifk. Cui cum nos congruis rationibus ofteuderemus, quam grave ertet , etiam omni ignorantia cum'exculante, fanftx apoftolicz fediv fvnodale deceetum tr»nfgredi, & hujutmodi partMpationc cum homine excommunicato commaculari, ad fatisfaciendum promptus donum quod accepiile vifus eft continuo in manus noftras refutavit, & omnino caufam fuam noftro judicio cum fui ipfius ad omnem voluntatem noftram fubjeftione St obauditione reliquit. Pro cujus humiliatione, & maxime quoniam canonicam eledionem in eo prrceffiffe audivimus, ad' mtferioordiam moti iumu, , St confifi m teftitnonio

mnno CHRISTI

A quod nonnulli confratrum noftrorum epifcoporum, cum multis pro eo fupplicationibus ad nos per epiflolas mas direxerunt, videlicet quod ejus przcedens vita & cunverfatio multum honefta & laudabilis fuerit, ad promotionem ejus ducretz mo* deration» confidera tione affenfum przberc non indignum duximus. Attamen ne iftud altis, quorum canta & convertat io hiiic longe diffimilis & impar conftiterit, ad exempli.m vel occafionem quzrendz milericord x in pollet urn foré debuiffet , illud conftitminus, ut ci.ram te A contraire Doftro RhemcrJi archtenifcopo & aliis comprovincialibus epifcopis ita te per facramentum purgare debeat, quod ei ante acceptionem illam ; & , ut dicitur, ivcftituram epifcopatus regem ex- B communicatum mille, & illud dreretum noftrum de prohibitione hunifcemodi inveftiendi & «eripiendi ecclefias, neque per legatum noftrum, neJiue ab aliqua pertona, qux fc his ftatutis interutile A ea audiffc fateretur, figniheatum & indubitanter norificarum fuerit. Quapropter admone.uus tratemiraiem tuam , ut concilium in partibus illis convocare or celebrare ftudeas , maxime quidem cum confenfu & confilio regis Francorum, fi fieri potrft. S n autem aliqua occa» fiooe in iu confentirenolucnt, in L ingonenfi erdtefia conventum celebrandi concilii inftituas, atque hoc cum confilio At prudenti difpofitione fratris noftri Lingooenfis epifeopi facius ; fciens quoniam iu omnibus fidelem adjutorem & coope- Cratorem non folum nobis, fed & * ibi, & omnibus legati< noftris, fe deinceps fore promifit, & nos in ec multam fpem habemus St fiduciam. Comes etiam Tebaldus per legatos fuos eamdem nobispromitlionemfecit, ut fi Rex legatos noftros recipere nollet, ipfe cum fumma devoiionç reciperet , & cis omnem quam portet aptitudinem celebrandi fvnodum , & ecclefiaftica exquirendi negotia, locum , confilium auxiliumque daret. Stude ergo ut praefatum confratrem noftrum Lingonenfem epifeopum convenias, & communi confilio ubi vobis melius videbitur, fynodum inftituite, & convocatis illuc archiepifeopo Rhemenfi, & exteris quotquot portis archiepifcopit & epifcopis Franciz, primo omnium cautam fupra D memorati Cameracenlis eleât diicutere ftudeas, videlicet ut fecundum prxlcriptam facramenti determinationem fe coram omnibus expurget ; <3l infuper, ne in mortem illius qui in ignem projeftus eft confenferit, in eodem fe facramento defendat. Qiod fi faftum fuerit, prrcedentem ejus eleftioncm confirmandam eflé apoftolica moderatione decernimus , & te cum confratre noftro Rhemenfi archiepifeopo de ejus confecratione , prout oportet, ftatuere volumus, nifi forte alia fibi quz nos ignoramus obftiretint ; quz tamen in providentia veftra examinanda relinquimus . Illud vero commune malum pene tonus terre, videlicet quod altaria venduntur, & quod ifte etiam in officio fui archidiaconatus fe feciffe non denegat, ne deinceps fiat, tam huic, quam exteris omnibus, interdicito. De extero admonemus dileftionem tuam, ut reliquas caufas & negotia , videlicet Gataiauncnfis epifeopi , Camotenfis ecclefiz, Anicienfis, Arvemeniis, nec non monafterii fanâi Diooyfii, Ac alia quz neceffaria ecclefiafticz religioni apparuerint pro commiffa tibi vice noftra, quantum Deo auxiliante Sotueris, ita diligenter tra&are it ad finem perucere ftudeas, quatenus in cis uoftra deinceps poffit folicitudo, & longa fatigatio fublevari . Volumus etiam, ut fratrem noftrum Hugonem venerabilem Oimiaceofcm abbatem tccum fynodo

Mit--

* Font tiH. H.

ex noftra pane convitare rogando &|A multum fnftando procures, cum propter alia multum "ı c>ui* Arvemenfis ecclefi* competenti & firma determinatione cum Dei & illius adjutorio finiatur. Confidimus enim in misericordia Dei, & converiatione vit* ejus, quod nullius deprecatio, nullius favor aut gratia, nec aliqua prortus penonalis acceptio, eum a tramite *re&tudinis dimovere* poterit. Si igitur divina clementia huic noftr* diipofitiohi efledum dederit, inter, estera qu* tua fraternitas agenda fufoepit hoc attentiffime perpendat & exequi ftudeat, ut congregatis omnibus, & in conventu refidentibus, manifefta & pertonanti denuntiatione interdicat, ut pro confervanda deinceps in promovendi» cpilcopis canonica & apoftoiica audoritate nuthu iherropolitanorwn, aut quivis epilcoporum, alicui, qui a laica derfona dotium epilcopatus fideeperit, ad conjectandum illum imponere manum' audeat, nifi dignitatis ljat honore oihcioque carere & jpfe velit. Similiter etiam ut nulla poteftas, aut aliqua pertona, de hujufmodi hoooris donatione vel acceptione ulterius fe intromittere dtbeat. Quod fi phefumpferit,) ea^cm fcntcr>tia & animadverAonis ccnlura, quam beatus Hadrianus papa in oftava fynodo de hujufmodi prsfiunptoribus, & facrz auftoritatis cor. ruptoribus ftaftiit atque firmavit, (c adftriftum ac ligatum fore cognofcat. Quo capitulo feripto, atque, in prartentia omnium ledo, ad collaudationem & confirmationem ejus univerfum cretumC illius confefliu admoneas. Eos autem qui poft recenfitam a nobis hujus decreti auftoritatem invcftituram epdcoparus per manus fecularium dominorum & poteftatum fufccperunt, & qui cis in ordinationem manum imponere prcfumplcrunt, ad nos fuper hac te rationem reddituros venire apoftoiica audoritate commoneas atque prxcipias. JData juxta Padum, in loco qui dicitur Ficarolo, quarto Idus Maii, indidione dccimaquianta.

XXIII. AD BERNARDUM DIACONUM, A Bcrnardum abbatem.

Ut ab Henrico A Rodulpho regibus iter tutum petant, ut ad Teutonicorum partes le confierre poftit: quorum alter, qui id preftare noluerit, excommunicetur, & regni r k*rnaculis interdicatur; qui vero paruerit in regia dignitate confirmetur.

Grnorixs rpijcopns ftrvns ftrvorxn» Dei Bernards fandln Romann eecl^in diatono, èT Btmardo M^ffUie^fi akkati, falntem apoftolicam benedicionem.

T^Raternitati vefirc notum die non ambigimus, X qttia ideo ab Urbe confifi de Dei milericordia A adjutorio beati Petri egrtfli fumus, ut ad Teutonicorum partes, compotituri inter eos ζ ad honorem Dei A utilitatem fand* ecclefi*) pa-E cenr, tranfiremus. Sed quia defuerunt qui nos fecundum quod difpofitum erat conducerent, impediti adventu regis in Italiam, in Longobardia inter inimicos Chriftian* religionis non fine magno periculo remanfimus, A adhuc, ficut defidcxamus, ultra montes proheifei nequivimus. Quocirca monemus vos, A ex parte beati Petri precimrnus, ut fulti audoritate hujus noftri prsocopri, noftraoue vic· ab eodem apoftolorum principe accin&t, utrumque regem, Hmricum videlicet atque Rodulphum, commoneatis, quatenus via^n nobis illuc fecure tranfeundi apertant, & adjutorium atque ducatum per tales pertonaC, de quibus vos bene confiditis, praebeant, ut itfcr nobis Chrifto protegente pateat. Defideramus enim cum confilio clericorum atque lxiconun ejufdem regni, qui dominum riment ő(diligunt, caufam inter eos, Deo faveute, discutere: & cujus parti magis ad regni gubernacula juftitia favet domouftrare. Scitis enim quia noflri officii & apoiloltcc fedis eft providenti* majora ecclefiarum negotip difeutere, & didante juftitia diffinire. Hoc autem quod inter eoi\ agitur negotium tante, gravitatis eft tantique periculi, ut fi a nobis tuerit aliqua occafione neglectum, non folum illis & nobis, fed etiam univerfali ecclefi* magnum & lamentabile pariat detrimentum. Quapropter fi altertfier predidorum regum huic noftrr vo B luntati atque deliberationi parere & ad vçftra monita locum dare renuerit, fuamque fuperbiam atque cupiditatis faces contra honorem Dei omnipotentis accendens, ad dciolationem totius Romani imperii anhelare tentaverit, omnibus modis omnique ingenio ufque ad mortem, fi opor tet, noftra vice, immo beati Petri audoritate, ci refiftite, A totius regni gubernacula contradicendo tam illum, quam omnes fibi conienticntes a participatione corporis Afanguinis Domini noliri Jcfu Chnfti, & a liminibus land* ecclefi* feparate: illud femper habentes in memoria, quia kelus idololatriae incurrit, qui apofiolic* ledi obedirc contemnit, & quod beatus Gregorius dodor fandus & humillimus decrevit, reges a fua dignitate cadere, fi temerario aufu prefumerent contra apofiolic* fedis jufia veaire. Alteri autem qui noftrc juflioni humiliter paruerit, A obedientiam univerfali matri (ficut decet Chriftianum regem) exhibuerit, convocato concilio omnium clericorum A laicorum quos advocare poteritis, confilium & adjutorium in omnibus praebete, A in regia dignitate per audoritatem beaiorum apoftolorum Petri & Pauli noftra vice coniumate, omnibufquc epiicopis, abbatibus, clericis, ac laicis, in omni regno habitantibus, ut fibi fideliter (ficut oportet j regi obediant & deterviant ex parte omnipotentis Dei précipité. Data Carpinete ' fecundo Kalendas Junii, indidione dcicimaquinta.

XXIV. AD GERMANOS.

Ejuidem argumenti.

Grepprias epifeopus fervtu frrvtrtan Dei arebiepefeopis, epsfeopts, dxeskiu, cotnitskui, & nmverjit Ckrifti fidelikus thrifts & iaècû, /m» majoribus minoribus. fa retno Teutonicorum coqftftentibus, faiutem O apoftolicam bemdüBwutm.

Otum fieri vobis volumus, fratres cari&mi, quia tegatis noftris, Bernardo videlicet Un â* Roman* ecclefi* fideli filio A diacono, itemque Bernardo abbati rdigioio Maifilienfis mana ftrrii, praecipimus, ut utrumque. regem, Hernicum videlicet & Rodulphum, aut per lie aut per idoneos nuntios admoneant, quatenus viam mihi pro dilcutiendo negotio, quod, peccatis facientibus inter eos ortum eft, ad vos, Deo favente, fecure veniendi prebeant. In magna enim triftitia & dolore cor noftram fluftuat, fi per unius hominis iuperbiam tot millia hominum Qiriftianoram temporali & *tcrn* morti traduntur, A Chriftiana religio confunditur, Romanumquc imperium ad perditionem perducitur. Uterque namque rex a nobis, inuno ab apoftoiica iede, cui licet

anno C|«n.STI licet indigni prefidemus, adjutorium requirit. Et nos de tnifericordia omnipotentis Dei fic adjuto- r*° b*11' **etr* ««fidentes, parati fumus cum veftro confilio, qui Deum timetis & Chriftianam fidem diligitis, «quitatem caufie utrinque decernere, & ei pnebere auxilium, cui juftitia ad regni gubernacula favere dignofeirur. Quapropter fi alteruter earum fuperbia inflatus aliquo ingenio quo minus ad vos venire poflimus obftiterit, & de lira injuftitia timens judicium faaâi Spiritus refugerit, inobediens faâus rcfiftcndo fanâc & univerfali matri ecclefi*, hunc lut membrum antichrifti, & defolatorem Chriftianc religionis, contemnite, & lententiam, quam noftri legati contra eum noftra vice dederint, confervate: fcientes quia Deus fuperbis refifth, humilibus autem dat gratiam. Alteri vero qui humiliter fe habuerit, & judicium (dccretum vero a Spiritu fanâo, per vos autem prolatum) non contempferit (indubitanter enim credimus quod ubicumque dtlo>vel tres in nomine domini, congregati fuerint, prrfentia ejus illuminantur) illi inquam, fervitium & reverentiam fecundum quod noftri praefati legati decreverint, exhibete annitentes, & modis omnibus ei obfequentes, ut regiam dignitatem honefte poflit obtinere, & fanft* ecclcfise jam oene labanti fuccurrere. Non enim a corde noftro debet excidc- **' «poftolic® obedire contemnit, fcelus idololatric incurrit, & quod beatus Grcgoeius doâor fanâus fit humillimus reges decrevit a luis dignitatibus cadere, & participatione corporis & fanguinis domini noftri Jefu Chrifti carere, fi prefumerent apoftoltc* fedis decreta contemnere. Si enim cteleftia & fpiritualia Cedes beati Petri folvit & judicat, quanto magis terrena & fecularia? Scitis autem, fratres cariflimi, quia ex quo tempore ab Urbe exivimus, in magno periculo inter inimicos Chriftian* fidei manfimus: & tamen neutri prardiâorum regum neque terrore neque amore flexi aliquod contra jufiitiam adjutorium promifimus. Magis enim volumus mortem, fi hoc oportet, fubirc, quam iiropria voluntate deviâi, ut ecclefia Dei ad c®nitfionem veniat, confentire. Ad hoc enim nos ordinatos & in apoftolica fede conftitutos efle cognofcimus, ut in hac vita non qu* noftra fed qu* Jefu Chrifti funt quxramus, & per multos labores patrum fequentes veftigia ad futuram & rrernam quietem, Deo miferante, tendamus. Data Carpinct* fecundo Kalendas Junii, indiâione decimaquinta.

Mtui. ii. R*e h. i>>°

XXV. AD NEHEMIAM ARCHIEPISCOPUM STRIGONLENSEM.

Caufam aflignat cur epiftol* latorem apud fe tamdiu retinuerit, eumque commendat. Illius iromotioni ad facerdotium non adverfatur. Monet regem nuper eleâum commoneat, ur per legatos debitum obfequium ledi apoftolice prxftet.

Gregarius epifeopus fervus fervorum Dei Nebemia Strtganieufi in Hungeria archiepifcopo faiutem tf apoftolicam benedsflianem.

NOn admirari te volumus qua de caufa fratrem iftum, videlicet harum literarum portitorem, tamdiu nobifeum retinuerimus: nam cum ad nos venit in regnum Teutonicorum tranfire difpofueramus, quatenus inter regem Henricum & principes terre pacem & concordiam componere, Deo adjuvante, potiemus; acceptis etiam per fáoramentum-lab' abdem* Henric'oVegeefecuritatibus, quas ex parte illius 4)d profeâionem noftram tunC oportere putavimus: cujus rei exitum expeâantes, interim hunc nobiTcum manere precepimus, ut & certum hujus negotii finem, & fi qua alia neceflaria viderentur, vobis hoc revertente mandaremus. Carterurn quia caufa, ficut vobis notum çflè Credimus, ad graviflimam litem, & pene ad totius patrie divifionem exaevit, neque nobis hoc in tempore tranfire opportunum efle vidimus, diutius hunc'tenere noluimus; icribenres per eum fraternitati tuse, & multum admonentes, ut ei apud te profit, quod cum tanta fatigatione & periculo & apofiolidam !|uæfivit mifericordiam, & tam longam apud nos ecit moram. Hoc* enim feire te volumus, quoniam quamdiu nobifeum fuit, quietum in illo fpiritum & ad ferviendum Deo devotum efle cognovimus. Quapropter fecundum miferiam horum temporum, & ad comparationem earum perfonarum quas pro infirmitate &. neceffitate toleramus, hunc quoque mifcricorditer portandum eflê non indignum duximus: liquidera ea que nobis de fua manifeftavit confrientia, & de quibus a fe reprehendi confitetur, a fua confeffione& relatione non discrepant. Quod autem ad facerdotii gradum promoveri defiderat, etfi nos ex imperii auâoritate non decernimus, refpeâu tamen indulgenti* non contradicimus, nec denegandum fibi efle judicavimus, fi quidem alia, quas nos lateat, ordinationi fuae gravior caufa non obftiterir> & deinceps vitam & mores fuos ad dignitatem tanti minifterii congrue iqftituerc & perleveranter, Deo miferante, fervare voluerit. De cattero admonemus fraternitatem tuam, ut regem)[ui inter vos eleâus eft cum aliis tuis confratribus & principibus terra: alloquaris, notificantes & confidentes fibi, ut apertius nobis fuam voluntatem, & erga reverentiam fedis apoftolic* debitam per idoneos legatos denuntiet devotionem: & ita demum, quod ad nos attinet, ad honorem Dei omnipotentis & beati Petri apoftolorum principis benigne fibi refpondebimus, & excellenti* fu* ad fuam & totius regni utilitatem fanâ* & apoftolic* auâoritatis ftudium cum omni caritate & benevolentia exhibere curabinius. Cetera vero, qu* longum erat ia eptftola, viva fideliter voce nuntiabit, ficut in ejus ore pofuimus. Data Carpinct* v. Idus Junii, indiâione decimaquinta.

anno CHftiSTt

XXVI. AD DOMINICUM PATRIARCHAM GRADENSEM ET CÆTEROS EPISCOPOS VENETIÆ.

Mittit Gregarium legatum pro ecclefiafticis caufis tractandis, cui cos obedire praecipit.

Gregorius epifeopus fervas fervorum Dei Dominico patriarcha Grades#, & atteris epifeopis Fwe* *ri<, faiutem & apoftolicam btnediliiomm.*

AUdivimus in ecclefiis veftris multa emerfifle negotia, quae utfincera exploratione difeutiantur, & canonica: traditionis diffinitione terminentur ecclefiaftic* religionis ordo depofeit, & a nobis tam veftra dileâia, quam officii noftri debita folicitudo, requirit. Quamquam enim ex confideratione credite nobis difpenlationis debitores fimus univerfis ecclefiis, fpeciali tamen cura vobis & veftris caufis aftnuguuur; cum propter fingularem quamdam cohercntiim quam ad fan-

anno c"*,iTI

i»oHntn Romanam dc apoftolicam habetis ecclc-A fiam, tum propter vicinitatem, qu* nunquam nos vel que apud vos'fimt diu ignorare, velquz nos debemus & poiTumus vcftre fraternitati dc-negare patitur. Quapropter mifimus ad vos hunc diledum filium noftrum Gregorium & diaconum ûuûa: Roman* ecclefie, quatenus una vôbifcum de,ecckiiafticis caufis, & Chriftian* religionis facrofandis mftitutionibus, qua: ncccftaria funt, Deo adjuvante, pertra&afts, uoftra vice qux corrigenda funt corrigas·', qu* ft«tuenda coollituat, & ecclcfiaftice libertatis atque juftitie diu dc iu multis neglectas ranones & lludia ad formam canonic* & apoftolica:dilciplinst'reducere, & per auxilium divine grati* efficaciter valeat confirtnate: cui * nos cum omni caritate jiffidentes itaB favere dc unanimiter aflênfum prrbcre ficut fratres cariilunos admonemus: quatenus in illo appareat, quintam reverentiam in beatum Petrum apoftolorum principem habeatis, de cujus dumo & familia mittitur: quanta etiam de noftra diledìooc vobis cura fit, qui eum de finu noftro mifimus, utpote per quem noftra apud vos folicitudo, dc a Domino Deo nobis concédât poteftatis audoritas vicaria difpenfattone teprxientatur & geritur. Data Carpincie ' quinto Idus Junii, indiâionc decimaquiuta.

(Foiutoi • λ

XXVII. AD DOMINICUM SILVIUM DUCEM ET POPULUM VENETIÆ.

Querirur eos cum excommunicatis communicaffc. Mittit legatos qui eos pcrada pernitentia ab excommunicatione ablohaqt.

Gregorius epifeopus fervas fervorum Dei Dominico bilvio daci, Cf populo Cenetia, filatem & apofloiicam benediflionem.

MEminifiè debetis quanta vobis apud ùndam flt apoftolicam fedem multis Jam temporibus & caritatis benevolentia & honorificentia gratia fit exhibita. Et nos quidem, tefte conicicntia noftra, non folum poftquam ad pontificatum venimus, fed dc antea pluribus anrus voe & terram veftram valde dileximus, &. non fineD aliqua nonnullorum indignatione dc inimicitia ad providendum honori veftro prompti fuimus: mulrum gavifi pro diledione quam erga univerfalem omnium fidelium matrem, videlicet fandam Romanam ecclefiam, habuiftis, & libertate quam ab antiqua ftlrpe Roman* nobilitatis acceptam confervaftis. Verum his temporibus, quod fine magno dolore non dicimus, non folum noftros exacerbates affedus, fed omnipotentis De; gratiam vobis procul dubio nimium labefadaftis: quoniam nelcio quibus peccatis facientibus a ftatu reditudinis excidiftis, dc ultra extra conlortium membrorum Chrifti dc ecclefi* fa&i cftis, fedantes & recipient^ COS qui pro fuis fccleribus excommunicati funt, dc exorbitantes a fide d catholi-E ca fandorum patrum unitate, dodrina, & corroborata divinitus audoritate, per omnem inobedientiam dc contumaciam in laqueum diaboli ceciderunt, dc miniflri, immo fervi fatanat, a quo captivi tenentur, fadi funt. Quocirca dolentes de periculo animarum veftrarum, dc ad reconciliationem divinat grati* vos revocare cupientes, mifimus ad vos hunc dile&um filium noftrum Gregorium dc diaconum fandx Romane ecclefi*, ut penitentiam agentes ab excommunicationis vinculo, in uuod participando cum excommunicatis pcolapfi cftis, potiitis abfoivi, dc in-communione fande matris ecclefi· apoftolica indulgentia fit benedidione refUrui. Qsod'cum fadum fuerit, fi noftra monita, immo verbum Dei, ea ~~qua ôpottet veneratione~~ fufeipitis, volumus, & apoftolica vos audoritate monemus, ut cum omni caritate & obedietitia fibi aflifta-tis, quatenus cum confilio confratris noftri patriarchae & aliorum epifeoporum illius provinci*, nec non cum adjutorio ducis, & omnium veftrum, de ftatu ecclefiantm, & Chriftiane religionis ordine ac difpenfattone, que neccflaria funt juxta formam a fandis patribus traditam pertradare pqilit, ac, Deo adjuvante, noftra vice difponere. Data Carpincte quinto'Idus Junii, indtdiooe decimaquiuta.

anno

XXVIII. AD HISPANOS

Monet illos pro paftorali officii fui cura ad pie fandeque vivendum. Preterea commonet Hifpanic regntim antiquis coullitutionibus juris efle fandi Petri, quod cum temporum injuria dt Saracenorum tyrannide memoria labi ctrperit, & modo ipfi Saracenos vicerint legatos mitti, ut illis fignificent quantum beato Petro debeant, & eorum debitum in memoriam illis revocent.

' Gregarias epifeopus fervas fervorum Dei regiius comitibus, cetterifyae principibus Hiffmitt falatem & apeflolicam benediiiioaem.

C

NOn ignorare credimus prudentiam veftram, quin fanda & apoftolica fede» princeps & univerfalis mater fit omnium ecclefiarum degentium quas divina clementia ad agnitionem fui nominis in fide Domini ac fiilvatoru noftri Jefu Chrifti per evangelicam dc apoftolicam doftrinam venire preordinavit: quibus h*nc curam & perpetuam debet exhibere folicitudinem, ut heut ad confervendam catholicae fidei veritatem, ita quoque ad cognofeendam & tenendam juftitiam documenta & falutifera adminiftret monita. Ad cujus difpenfationis officium, quando fecundum voluntatem Dei, quamquam inviti dç indigni conftituti fumus, creditum nobis minifteriumvaidc pertimefeimus, fcientes quoniam fit his qui prope & his qui longe funt debitores fumus, noc apud fuperbum judicem cxcufationis locum habere poterimus, fi noftra taciturnitate eorum aut falus ncgligitur aut culpa fovetur. Cujus rei tam in propheticis quam evangelicis paginis multa nobis documenta, dc cum terribilibus minis exempla prqpofita funt, quae egregius ille paedicator dc apoftolus intuens ait: *Neceffitλt evangelisumdi mibi incumbit: va enim mibi, fi w* evangelitavero.* Qiaproptcr & nos, diieâillîmi, qui pre-'fentes fecundum deiiderium noftrum veroo non polfumus, faltem abfentes per epiftolam de falutc veftra vos admonere curavimus; feribentes vobis, ficut in vos afièâum debit* caritatis habemus, primum quidem, ut gratias agentes Deo, qui vos regeneravit in fpem vivam & incorruptibilem Æterne vire gloriam per Jefum Qiriftum Dominum noftrum, lemper illum timeatis, & ex toto corde diligatis, transferentes in illum omne defiderium veftrum fupra omnes divitias & honores hujus foculi, fupra omnes non folum humanas, fed & angelicas creaturas; ambulantes coram illo in omni fide dc devotione ficut eledi hlii, fit in fortem hereditatis regni Dei per immenfam gratiam bonitatis ejus vocati, non detinentes fecundum focularan concupifcentiam in io/u-

-, injuftitia que de veritate & equitate fua Deus A
anno vobis cognofcere dedit, vel daturus eft, *fed ex-*
Cf.*JST> hibernes vos fideles miniftros ad faciendam jufti-
uni, ad tuendam libertatem Chriftianx fidei & religionis in omni virtute fic adminiftratione regi» poteftatis veftr», ad laudem & gloriam nominis ejus qui vos multa gloria fublimavit. Nam; quod temper vobis cordi efte volumus, inquit di-
'''. '. ledoribu* luis Sapientia per Salomonem: *Ego diligentes me diligi ; boewriftcanles me honorabo ;* coi>
' . temptoribus vero minatur dicens: *Qui autem Mt contemnunt, erunt ignobiles.* Et apoftolus Paulus
t.», generalem futuri fententiam manifeftans ait: *De juflo judicio Dei qui reddet unicuique fecundum opera efa :* His quidem, qui fecundum patientiam boni operis gloriam & honorem & incorruptionem B quaerunt, vitam cteinam; his autem qui funtex contentione, & qui non acquietaint veritati, credunt autem iniquitati, ira & indignatio, tribulatio & anguftia in omnem animam hominis operantis malum. Nolite ergo fublime faperc, aut propter eminentiam prrienris glori» humanx conditionis, qu$e srqua eA refotu & pauperum, oblivifei. Sed, ficut idem apoftolus monet, *humiliamini fub petenti manu Dei, ut vos exaltet in tempore tubulationis.* Nolite fpem ponere in incerto divitiarum hujus izculi, fed in illo, de quo
'.» » kriptum eft. *Per me enim reges regnant,* & ali-
T'" e' bi: *Quoniam data eft a Domino poteftai vobis, & virtui ab altiffimo, jw interrogabit opera veftra, èr cogitationes ferutabitur: in que & tbefaurinate* C *vobi< divitias bonorum operum, confinentes ftabile fundamentum, & melioris atque mdejicientis fubflantia poffeffionem, ubi vitam ducatu etternam, Aon enim babemui bic manentem civitatem, fed futuram inquirimus, cujus artifex & conditor Deus,* Et profedo vofipli fcitis, fic quotidie videtis, quam Huxa & fragilis eft vita mortalium, quam fallax & deceptoria fpes prseientium. Semper enim volentes nolcntcfqui* ad finem currimus, & fub tam certo periculo, nunquam tamen quam, fit vicina mors previdere poflumus: nec unquam diu tenetur quidquid de praefenti vita vel frculo quscritur aut poflidetur. Quamobrcm penfantes femper que ftnt novifluna veftra, quantaqtie cum amaritudine de preleuti feculo nequam exituri, ^qutd fic in putredinem terrse ac fordes pulveris reverfuri eftis, quamque fub diftrido examine de fadis veftris ratiouem reddituri fttis, contra futura pericula vus communite. Arma veftra, opes, potentiam, non ad fsecularem pompam tantum, fed ad honorem fic fervitium «terni regis vertite: commifla vobis regni gubernacula ita gerite, Gc adminiftrate, ut veftrx virtutis fie reditudinia ftudium omnipotenti Deosgratum juftitiac potGt effe facrificium; quatenus fic vos in ipfo fperare poftitis qui dat falutem regibus; fic potens eft eripere de manu mortis, ut luperinduat vosemi-nentiori claritate, fic gaudiis vitz perennis, ficde caducis honoribus quos nunc habetis transferat vos in regnum glorir zternz tuæ, ubi nec beatitudo Gn«m, nec gloria corruptionem, nec dignitas habet comparationem. Preterea notum vobis heri volumus, quod nobis quidem facere non eft liberum, vobis aurem non folum ad futuram, fed etiam ad pnefentem gloriam valde neceflarium, videlicet regnum Hifpani» exiantiquis conftitutionibus beato Petro fic fandar^Rpmitut ecclefue in jus fic proprietatem efle traditum. Quod nimirum hadenus fic praeteritorum temporum incommoda, fic aliqua anteceflôrum noAronun occultavit negligentia. Dum poftquam regnum illud * Saracenis fic Paganis pervalui»

eft, & lêrvitium quod beato Petro inde fblebXt_ fieri pwptcr infidelitatem eorum & tyrarinidem anno detentum, ab ufd noftronun tot annis interce- CH*UTi ptum eft, pariter etiam rerum & proprietatis memoria dilabi erepit. Verum quia divtna' clementia* conceits vobis in hoftes illos femperque concedenda vidori**, terram in manus vefttas tradidit, ulterius vos caufam hanc ignorare nolumus, ne quod fupernus arbiter fic legum ac itaftitir comiitor de recuperanda & reftituenda juftitia fic honore fandi Petri, e/ufque fande fit apoftolie* fedis, veftrse glorias ad bene mejendum contulit, aut nobis ex taciturnitate in negligentiae culpam, aut vobis ex ignorantia, quod abiit, ad detrimentum propolit» fic divinitus oblatae retributionis obveniat. Confidimus enim in mifericordia Dei, qui virtutem vobis dedit fic vUdoriam, ut hanc etiam voluntatem vobis tribuat, quo cognita veritate potius ftatuta Chriflianorum principum fit exempla tequamini, quam eorum infpietatem qui Chnftianum nomen magis cupiunt perfequi quam venerari. Mifimus au-' rem ad vos confratrcm noftrum Amarum venerabilem Ellorènfem epifeopum, cui fic vicem noftram ad partes illas dedimus, adjungentes fibi hunc abbatem fandi Pontii, virum venerabilem, fide fic morum honeftate probatum, ut quod no* de tnftnuatione *hujus* caufar veftrae celfttudini fuccinde fcripftmus, ipft vobis, û neceftè fit, latiua apertiusque manifeftent, fic quantum ratio poftulaverit, notitiam veritatis parlenti denuntiatione fic certa aflertionedcmonftrent. Quorum conftliis in his que ad Dominum pertinent, fic faluti animarum veftrarum neceffaria funt, indubitanter poteftis credere, ficut nos in ipfts per ftudium religionis fic aduum iuorun comprobavimus, fic vos in eorum poteritis converfattooe perpendere. Igitur quod ad nos pertinuit, aut providendum vx officio aut fatisfacicndo juftitiz debito, Deo miferante, fecimus, quid veftrae caufa falutts a <obis exigat, fic quantum beato Petro apoftolorum principi debeatis indicavimus, ne ignorantia obiit, nec fub vana fecuritate labentis lucis fic temporis damnof* vobis, quod abfit, fubrepat negligentia. Voa autem quid veftrum fit attendite, fides fic Chriftiana devotio veftri priocipatus ad imitationem piiffimorum principum exequi debeat prudenti confilio pertraftatc, difpocite, atque ftatuite; fic ita vos erga honorem beati Petri fic fande matris veftrae Romane ecclcfue promptos atque magnificos exhibite, ut veftri virtus fic gloria, que Deo donante ilhiftri vidoria pollet, apoftolicis interceflionibus clarior fiat fic exccllior, fic eorum vosfemper benedidio muniat, audoritas a peccatis abfoJvat, defênfto tutos fic illrfos ab omni periculo protegat, quorum poteftate divinitus illis tradita univerüta* hominum tam in c«lo quam in terra ligatur fic iolvitur, fic celeftis regni janua eundis aperitur & clauditur, Data Carpinene quarto Kalendae Julii, iodidiooc decunaquinta.

LIBER QUINTUS REGISTRI

GREGOR.il PAPÆ VII.

jfmto ab itteamatime Domini millemo feptuagefimefeptimo, tndMene decinuquinta ' * · Pr«t<r

I. AD CANONICOS SANCTI MARTINI LUCENSIS.

Arguit eos quod contra fua monita, 4c poftpn>miftam fautfadioncm, canonicatus ac pnsbcti-

ANNO CHRISTI

das emerent. Qiare omnibus qui eas fic. adepti fuerint, introitum majoris ecclefi* & earum retentionem omnino interdicit.

Crtgorittj tpifcoptit fervtts fervorwt Dti canotucu fatài Martini Lttce^ii tccltjta.

MEminiflè debetis, quotiens & cum quanta cura vos monuerimus apud vos.manentes, ne terrena peritura commoda majoris quam mas veftras aeftimantes, ita vos ad obedientiam juftiti* exhiberetis, ut ulterius fub excommunicationis vinculo, quod iri acquirendis contra apoftolica decreta praebendis vos incurriflè manifeftum erat, non permaneretis. Verum, uttpiares indicat fubftantiam veftrae licet inique po&rifionis pretiofiorem quam voftnctipfos facitis, qui fpretis admonitionibus noftris, & contempta apoftolica auAoritate, pro lucris temporalibus, & explenda cupiditate veftra, fub malediAo anathematis poft promittam nobis fatisfaftjonern recidivo ac deliberato prxvaricationis crimine jacere non perti mefeitis. Quapropter quoniam tante prariumptionis contumaciam, & tam inupanis avaritie culpam, noftra nec taciturnitate dilhmulare. nec patientia non modp ad veftrum, fed ad illorum etiam cum quibus communicatis periculum, diutius fovere audemus, potienti auAoritate omnibus qui inter vos contra apoftolica privilégia beati Leonis pape canonicas pecunia adepti funt, introitum majoris ecclefi*, videlicet faafti Mar-C uni, flt eafdem canonicas vel praebendas ulterius retinendi licentiam & poteftatem ex parte omnipotentis Dei & beati Petri apoftolorum principis ufque ad condignam fatisfaAtonem interdicimus. Data Florenti* ttrtio Idus Augufti, indiAione decimaquinta.

U. AD EPISCOPOS ET CLERICOS CORSICÆ.

Pro fuo paftorali officio mittit legatum epifeopum Pilanum eleAum, qui vice fua qux ad religionem pertinent exequatur; cui ut debitam obedientiam exhibeant praecipit.

*GragvriM/ tpifcopttt ftrvar JtrvariaH Dti otmiknt epifeopii, e1ericitt co*fdibit, majortb*< & minoribtt m infula Lorjica ' co^fir-itibm, fdatem t) apoftolicam ktnedOitfMM,*

QUoniam propter multas occupationes ad per'agendum noftne folicitudinis debitum, lingularum provinciarum ecckfias per nofinetipibs vifitare non poffumus, neceflarium valde eft ut exigente ratione vel tempore aliquem modo ad illas partes nqittere ftudeamus, per quem commifla nobis fecundum voluntatem Dei reprzfenretur audoritas, & dominici gregis falus atque communi' provideatur utilitas. Scimus enim quoniam fine detrimento & magno animarum periculo eiiè non poteft, cum illius diligentia, ad quem fumma negotiorum & eunt neceflitas praecipue fpedat, diu fubditis ac commilfis fibi fratribus deeft. Quapropter confiderantes, fx. valde timentes, ne hujufmodi erga vos providenti* tamdiu prztermittum ftqdium & nobis in negligent!* çulpam reputetur, 8t veftra faferti (quod abiit) pernteiofum aut contrarium fuerit, data primum qppornmitate, mifimus ad vos hunc fratrem noflrnm Landulphum Pifan* ecdefue eledum epiicopum, cui flt vicem noftram in vobis cooynifimus, ut ea que ad ordinem facr* religionis pertinent rite exequens, juxta didum, evellat & deftruat, ajlificet & plantet: cui vos nbedire &.unanimiter atttftere volumus, adrnonentes, .d apoftolica auAoritate praecipientes, ut eum cum omni caritate & honore lufcipientes, talem fibi honorem & reverentiam exhibeatis, qualem ex conftitutione fandorum patrum iis exhibere oportet quos fanda & apoftolica fedes in partem xuc folicitudinis aftumendos, qUibufque aucem Romani pontificis committendam efle praevidet. Data Senz Kalendis Septembris, indidione incipiente prima.

snno

UI. AD RODULPHUM ET RA1NERUM EPISCOPOS.

Monet ut in ecclefia Volaterrana, quoniam de idonea epifeopi perfona convenit, ab omnibus generalem cleftionem fieri procurent, & eum nia vice confirment quidquid aftum fuerit fignificcnr, & eleAum pro lufcipienda confecrauone ad fe quamprimum mittant.

Crrgtrsar epifcoput fervo› fervormi Dti Radolpbo Snatftpifemo, & Raimrio ' Flortntmo, falutm ff pppftolicam btnediflitmrm.

NOn ignorare vos credimus, quantum foliciru dims quantumque fatigationis habuerimus, id agertes, ut in Volaterrana ecclefia fecundum dominum, Bcaudoritatcm canonum, utilis & idoneus eligeretur epifeopus. Et quia fecundum voluntatem Dei in perionam Bonoifi Mantuani'archipresbyteri & noftra confilia & voluntas eorum qui de illa ecclefia funt convenit, apoftolica vos auAoritate monemus, ut eamdem ecclcfiam adeuntes, qualiter generalis eledio fiat ab omnibus curetis, & eam ficut moris ex antiqua fandorum patrum traditione fiiitte cognofcitis, noftra vice confirmetis. Quo fado & rem quam ordinate fada fuerit nobis fine di.'atione certis literis veftris indicate, & eleAum pro fulcipieoda confecratione quantocius ad nos cum folenni decreto cleri & populi deftinate. Data Romz decimofexto Kalendas OAobris, indiftione prima.

IV. AD CORSOS.

Lztatur, quod infulam Corficam, quz antiquitus juris erat fandi Petri ab invaforibus vindicantes, ad apoftolic* fedis ditionem reverti velint: in qua voluntate eoa confirmât. Paratidunum ad eam rem auxilium pollicetur. Moner. ut legato fuo qui provinciz regimen fulcipiet fideliter obfequantur.

Cregorias tpifcopnr Jervtu fervorum Dei omnibu tptfcopn iy virii noblibi), cm&ifipie tarn majoribui ftam mtnoribnt i» infida Corfica eoufifteniibos, falotem & apoftolicam bnedifiionem.

SGtis fratres & carittimi in Chrifto filii non folum vobis, fed multis gentibus maniféftum elfe, infulam, quam inhabitatis, nulli mortalium, nuUitnse pojeftati, nifi fanA* Romane ecclefi* ex debito vel juris proprietate pertinere: & quod illi qui eam haAenus violenter, nihil fervitii, nihil fidelitatis, nihil penitus fubjeAionis aut obedienti* beato Petro exhibentes, tenuerunt, femetipfos crimine facrilegii, & animarum fuarum gravi periculo, obligaverunt. Cognofcentes autem per quofdam fideles noftros & veilros amicos vos «d honorem & juftkiam apoftoUci principe-

cipatus. ficut oportere cognofcitis, velle reverti, & diu fubtraftam ab invaforibus juftitiam beato petro veftris temporibus veftrifque ftudiis redhiberi, valde gavifi fumus: fcientes vobis hoc non folum ad prxfentem, fed etiam ad futuram provenire utilitatem & gloriam. Nec d iffidere quidem, aut quidquam in hac caufa vos dubitare oportet quoniam fi modo veftra voluntas firma & erga beartim Petrum fides immota permanferit, habemus per mifericordiam Dei in Tufcia multas comitum & nobilium virorum copias ad vcftrum adjutorium , fi neceflê fuerit, defenfionemque paratas. Quapropter, quod in hac re opportuniflimum hobis vifumeft,mifimus ad vos fratrem veftrum Landulphum Pifanx ecclefix 'epifeopum, cui etjam inter vos vicem noftram in fpiritualibus cornmifimus, ut terram ex parte [redacted]ftra vice fufeipiat, & eam cum omni ftudio & diligentia regat, & de omnibus rebus ac caufis beato Petro & nobis per illum pertinentibus fe intromittat: cui vos pro amore irreverentiaejufdem beari Petri apoftolorum principis obedire & fideliter in omnibus afliftere volumus, & apoftolica andoritate monemus: & ut magis fecurus magifque ad omnia inter vos promptus efle valeat , fidelitatem quoque , fi poftulaverit, prxmifla tamen fandi Petri & noftra noftrorumque fucceflbrum, non denegetis, nec aliqua occafione fibi facere recufetis. Data Romx decimofexto Kalendis Odobris, indidione prima.

V. AD AQUILEJENSES.

Illud fe inter omnia praecipue defiderare feribit, ut in unaquaque ecclefia talis eligatur, qui nomen & officium paftoris habere dtgnus fit ; idcirco legatos fe mififlê ad inquirendum diligenter de qualitatibus ab eis in epifeopum elefti : quem fi idoneum repererint, confirment : fin minus alius eligatur.

Gregorius epifeoptu fervas fervirtem Dei clero èX papw/e Aquilejenfis ecclefia, falutem ú apoftolicam benediitionem.

Antiqua & nota faerx inftitutionis eft regula, non ab hominibus, fed ab JcfuChrifto Deo & Domino noftro pleniflima fux fapientix confideratione, & veritatis diffinitione fancita , iplo dicente in evangelio: *Qni intret per ojiium paflor eft ovium, qui entem non intrat per ofliiem, fed afeendit aliunde, fur eft ÎX latro.* Quapropter quod in ecclefia diu peccatis facientibus rtegleaum, & nefanda confuctudinc corruptum fuit , & eft, nos ad honorem Dei & falutem totius Chriflianitatts innovare & reftaurare cupimus , videlicet ut ad regendum populum Dei in unaquaque ecclefia, exigente tempore, talis & eo ordine eligatur epifeopus, qui juxta veritatis fententiam non fur & latro dici debeat, fed nomen & officium paftoris habere dignus exiftat . Hxc quidem noftra voluntas, hoc noftrum eft defidertum, hoc, miferante Deo, noftrum, quoad vixerimus, indefeflum erit ftudium. Ceterum quod ad fervidum & debitam fidelitatem regis pertinet, nequaquam contradicere aut impedire volumus. Et ideo nihil novi, nihil noftris adinventionibus fuperinducere conamur, fed illud folummodo quaerimus, quod & omnium falus goftulat teneceflius ut inordinatione epifeoporum, fecundum communem fandorum patrum intelligent!aim & approbationem, primo omnium evangtlica fic canonica fervetur auftoritas. Quod autem nobis de eleftione spud vos *fa&a* fignificaftis, gratanter accepimus: & *ii tta* rite Gftam efle conftitertt, ut in nullo vobis laera contradicat auftoritas , telle conlcientia noftra valde gaudemus, & omnipotenti' Deo gratias agimus. Verum quia (ficut iupra diximus) in hujufinodi caufa non fecundum arbitrium noftrum, fed per viam & doftrinam orthodoxorum patrum incedere cupimus , mifimus ad vos hos legatos noftro» harum literarum portitores, ut caufam indique diligenter inquirant; & fi eum quem vos eiegiffetticiris, vita, moribus ftfeientia ad apicem tantae dignitatis idoneum & regulariter aflignatum eftê perfpexerint, eleftionem veftram (ficut *ju*^um eft) noftra vice confirment: fin autem in eo aliquid contrarium & dignum reprehenfione , quo minus ad epifcopale regimen pervenire debeat, invenerint; amoto illo, talem ftudeatiseligere perfonam, qux tanto honori & officio congruat, & quam noftra per eofdem legatos reprsrfentata auilorttas approbare & confirmare debeat. Illud enim' fcitote, quod C legalem & canonicam eleftionem vos feciflë cognoverimus , omnia vobis & ecclefix veftrx, que apoftolica debet & valet auftoritas, cum omni caritate pnefidia exhibeaimus: & fi quis aliter ad fedem illam afpirare prxfumpferit, procul dubio non folum contra eum, fed etiam contra omnes fautores fuos gladium fandi Petri , & apoftolicx animadverfionis jaculum diftrifte vibratum & emiffunt fentiet. Data Ronue decimoquinto Kalendas Oftobris, indidione prima.

VI. AD SUFFRAGANEOS ECCLESIÆ Aquilejenfis.

Monet eos diligenter curent, ut eleftio epifcopi Aquilejenfis, propter quam legatos mittit, canonice fiat; fchifmsticis autem canonicr cleftioni annitentibus mifericordiam pollicetur : fi vero contra nitantur, aut fi quis illam fedem occupet, graves minatur pernas.

Gregorius epifnpttt fenntt fervorum Dei ommbas epifeopis ^ailejenfis ecclefia fttffraganeis, bis fati fe vere fratres ' exhibuerunt, falutem & ttpofiolicam benediiUottem : illis vero qui «м foimot a raritate fraternitatis, fed ab mutate etiam ecclefia fibifmatica pravitate difcefferunt, debita foUcitndinis exhortationem.

Clerus & populus Aquilejenfis eeclefix, legatis ad nos literifque direftis, nuntiaverunt nobis , defundo nuper Sichardo epifeopo fuo, fe archidiaconum ejufdem ecclefix in locum illius regiminis elegifle, poftulantes ut & nos eleftioni eorum noftrx auftoritatfc aflênfuin confirmationemque adhiberemus. Verum quia rem tantopere perspiciendam adhuc incognitam in prima auditione tam fubito approbare tutum non fuit, mifitnns illuc legatos noftro», ut caufam & ordinem eleftionis fubtili exploratione perquirant , & quidqüid inde aut confirmandum aut reprobandum eft , diligenti circumfpeftione faciant . Monemus igitur & vos,-quorum quidem multum intereft, ut in hac re veftrx folicitudinis ftudium adhibeatis ; quâtenus, auxiliante Deo \ talis fit qui in culmine rants dignitatis pnefidere debeat, ut vobis, qui ei manus imponere debetis, non triftitix aut periculo, fed gaudio & honori, & commiflx fibi plebi fahiti efle valeat. Vobis autem, qui uefeio an timore aut qua occafione fcducti manus & linguas veftras novo Ac inau-

anno CM.Ï,,ITI

inaudito fchifinafo poliuiftis, & ob hoc in la-A queum anathematis incidiftis, feorium dicimus, qiKM**âm *n prefata Aquilejenfi ecclefia aliquis dignus & idoneus in epifeopum vobis fincera voluntate annitentibus eteftus fuerit, cum confilio illius & eorum fratrum qui in fimi fandae matris ecclefia: firmiter peritit'Tunt, quantam fub obtentu divine gratis potuerimus miiericordiam vobis exhibere, & enatus veftri pondus, quantum, Deo folatiante, audere & polle dabitur, portare parati fumus. Sin autem vos contra hoc niti, & impedimenti ob/e&iones quaerere & invenire cognoverimus, in eam autem partem confentire, ut contra divinam & canonicam auftoritatem quifpiam fibi fedis illius occupationem pradumat, procul dubio & ille dignam luar ini-B quitatis mercedem inveniet, & de vobis fanda & apoftolica fedes, quanto provocata gravius, tanto culparum rationes exiget diftriflius, judicabit acerbius. Data Romae decimcxfuinto Kalendas Oâobris, Indidione prima.

VII. AD UDONEM TREV IRENSEM & fuftraganeos.

Significat folicitudinem fuam de regni Teutonicorum perturbatione fedanda: qua de re ad omnes principes literas mififle, ut tanto malo opem ferant: quae cum an ad eos pervenerint nefciat, iterum exemplaria mittit una cumfacramentoHenrici regis, qui eo contempto fuosC legatos capi permiierit. Hortatur cos ad ecciefiafticam libertatem, & ad communem falutem defendendam.

Gregoriu(epifcopu r fervus fervorum Dei Vdont Tre~ vtretfi arcbiepifcopo, & ejtu epifeopi/ Juffraganei/, falutem O" apoftolicam benediihonem.

DE motu & perturbatione regni Teutonicorum quantam folicitudinem quantamque jam per longum tempus anxietatem futlinuerimus, ie pne omnibus novit, qui omnium ièretorum cognitor 'eft & infpeâor verus. Cui, etiam fi tales exaudire dignatur, multas fupplicationas fecimus, & faciemus, commonitis & exoratis multisD fratribus & religiofis congregationibus adftudium carumdem fuppiicationum, ut mificreretur gentis illius, nec lineret eam in propria annari vifcera, & ad ruinam domefticae fortitudinis in bello confligere, fed totius dilcordiz caufas fua potenti virtute compefceret, & fua moderatione fine fimefto & luduofo fine componeret. Literasquoque jam ante tres menfes & eo amplius illuc direximus, videlicet legatis noftris Bernardo diacono noftro, & item Bernardo religiofoMaflilienfi abbati, quem captum elle audivimus, nec non & univer(is principibus terre tamecclefiafticis, quam (iecularibus perfonis, in quibus quod nobis ad evitandam cedem, incendia, & alia be'lorum pericula, optimum & in tanti negotii diffinitione juftiftimum videbatur, eos confidendo & hortando cum omni ftudio exequi admonuimus; & ut fortius infifterent apoftolica auâoritate injunximus. Verum quia nobis non fatis compertum eft, utrum ad vos pervenerint iile literc, aut fi perlate fint, ne forte de earum veritate aliquid dubitetis, eafdem vobis de noftris exemplaribus referiptas mittere curavimus, admonentes vos, & per Veram obedientiam praecipientes, modis omnibus operam detis, ut caufa fecundum fententiam earum literarum penra&ata finem habeat ÔC accipiat. Mifimus etiam vobis facramcntum quod rex Henricus nobis per fideles fiios quoidam fecit, data quidem propria manu fua in manum abbatis Cluniaeenfis, utperleâoeocognofcatis quam reâe quamque honefte pçp ftio nomine ie erga nos habuerit: quippe a cujus fidelibus legati noftri poftea caprifitnt, videlicet ' Gerardus Oftienlis epifeopus in Longobardis, Bernardus abbas Maflilienfis in terra Teutonica; unde ei;m nihil adhuc dignum fecifle cognovimus. Quamquam nos nunquam eum in aliqua caufa, Deo providente, hac occafione contravenire, juftitiam circumvenire aut gravare velimps, ficut etiam poft carptum negotium nunquam apud nos aut precibus aut aliqua oftentatione amicitiarum vel inimicitiarum obtinere pothit, ut quidquam pro eo praeter quod ^uftum videretur dicere vel ~~cenfere vellemus~~. ~~Atque~~ in ea ~~re~~ quoad vixerimus incunâanter, Deo adjuvante, perfifterenullo periculo vitat vel nfortis deterrebimur. Agite ergo, dileâiflimi fraaes, ut appareat quantum libertatem ecclefia: & communem falutem omnium diligatis: fcientes, quoniam fi caufa neglefta hierit, & ad graviorem (quod abfit) exacerbationem venerit, non fohun genti veftrr & regno Teutonicorum, fed quoad fines Chriftiani-.tatis funt, damna, pericula, confufionem, &inrftimabiles miferiarum caufas, pariet. DataRomr fecundo Kalendas Octobris, Indidione prima.

anno chr ist i **rr

VIII. AD RICHERIUM, RICHARDUM, b. eorum luflraganeos.

Aurelianenfis epifeopi multa fcelera perftringens, praecipit eis, ut ad examen illius a&ionum convenientes, eum ad refpondendum literis convocent: qui fi vel venire noluerit, vel de objcâis non fe purgaverit, depofitum & privatum illum declarent, quam fenrentiam jubet promulgari, & in ejus locum ' Saxonem quemdam fubrogari. ; 'Γ <Λ

*Gregarim epifcopu/ fervm fervorum Dei .Ricbeno Senonerfi arcbiepifcopo, & Richerdo * Biturigenfi, eorxmqtte fufiraganeis, falutem & apoftolicam & henedilltonem.* ·B»ι f "'

Sicut quorumdam veftrum novit fraternitas, multis jam clamoribus multilque literis elaboravimus, ut Aurelianenfis ecclefia ad priftinum fuse nobilitatis ftatum revocareturj fed peccatis, ut credimus, populi promerentibus, ita pfeudoepifeoporum ibidem occupatio pnevaluit, quod adhuc omnino fpinas confufionis (use extirpate non potuimus. Quanta enim inobedientia Rainerius diftus eorum epifeopus contra auâoritatem fedis apoftoliae fe armaverit, fit in quantam confiifionem quantumque detrimentum ecclefiam illam perduxerit, licet vos fcire non dubitamus, quofdam tamen excefluum luorufo religioni veftrz nominatim dicere procuravimus. Dicitur fiquidem E legitimam aetatem non habens contra decreta fandorum patrum fine idonea cleri & populi eledionc ecclefiam invafifle. Dicitur etiam huic iniquitati illud addidifte, ut in promotione clericorum archidiaconatus & abbatias per negotiationem vendendo, nullam honeftatem nullumque Dei timorem frrvaverit. Super hoc etiam bis & ter fraterna caritate a nobis vocatus, non folum ad dos venire neglexit, fed etiam aliquem, qui eum de objeâis legitime excufaret, mittere contempfit, Âc a nobis interdiâus, quinimo a communione corporis & (anguinis Domini feparatus, officiunt epifcopale celebrare non timuit. Benedi-

dum etiam deferentem literas noftras in captio- ne fuorum ad contemptum apoftolic* fedis diu permifit. Quapropter iniquitatem ejus deinteps non ferentes, apoftolica 'audoritate vobis precipimus, ut ad examinationem«aduum fuojrum in locuYn quem magis aptum probaveritis conveniatis, ad quem prius literis veftris eum convocetis, ibique de fupradidis vobis refeondeat, fic, fi poteft, fe innocentem reddat. Quod fi forte in fuperbia fua permanens infra quadraginta dies admonitionis venire contempferit, aut veniens de omnibus fupradidis canonice fe non expurgaverit, judicio fandi Spiritus fic audoritate apoftolica fententiam damnationis fic depolitionis fine omni fpe reftitutionis in eum promulgamus. Quam vos, ficut decet, féquentes per aures circumflantis populi diffundite, fic Saxonem ipfum, de quo vos mihi fcripfiftis, qui beati Petri confilium fic noftrum expetiit, in loco illius depoliti fecundum Deum iubrogate. Data Roma fecundo Nonas Odobris, Indidione prima.

IX AD RAINEKIUM EPISCOPUM Aurelianenfem.

Precipit ut intra I. dies ad looun quem Senonenfea & alii epifeopi, quibus id commifit, probaverint, conveniat de objedis criminibus té purgaturus. Quod fr parere neglexerit, vel fe non purgaverit, damnationisfententiamfine fpe reftitutionis in eum promulgat.

Ûrcgerinr epifeopus fervus fervorum Dei, Reneri» àiih Auresunenfi epijco^o.

Licet non alias nifi aamnationis literas ab apoftolica fede jam ex longo tempore inobedientia tua .promeruerit, nos tamen ex radice infruftuofe mentis tua: aliquid boni in vahum excutere tentantes, hanc noftram tibi curavimusmittere legationem, videlicet ut in przfent's confratrum noftrorum Richerii Senonenfis archiepifcopi, fic Richardi Birurigenfu, nec non fuffraganeorum fuorum, & aliorum religioforum qui Deum timeant, refponfurus de objedis venias. Quibus literas noftras mifimus, ut ipfi in eo loco, quem magis habilem fic aptum probaverint, conveniant, fic cautam ruam diligenter perquirant. Terminum autem examinandi hujus negotii infra quadraginta dies poft receptionem literarum noftrarum przfigimus. Et quia de objiciendis tibi cautum te atque providum reddere volumus, ca tibi ante nerrradationem negotii infinuamus. Dicere fiquiuem legitimam ztatem non habens, contra decreta fandorum patrum, fine idonea cleri fic populi eledione te eis injc cifle. Diceris enim huic iniquitati illud addidif(e, ut in promotiones clericorum, archidiacona tus Ac abbatias per negotiationem vendendo, nullam honeftatcm nullumque Dei timorem fei vaveris. Super hoc etiam, ut nobs sidetur, Lis fie ter fraterna caritate a nobis voc.iu,, non k>lum ad nos non venifti, fed etiam aliquem, <pn te de objed's juftc excufarer, mittere cortempti111. Stdpenfus etiam ab epifeopali otficio, & communione corporis fic fanguinis Domini, publicas miffas celebrare non timuifti. Clericum etiam deferentem literas noftras <iu in captione tuorum ad contemptum apoftolicz ledis diu af- I fici permififti. Quapropter ii cognofcis te iuper his omnibus inculpabilem, ad conventum confiatrum noftrorum adire atque refpondere nulla ratione prztermittas. Quod fi in fuperbia tua permanens aut illuc venire coatempferis, aut veniem d^ his omnibus canonice te non expurgaveris, judicio fandi Spiritus, fit audoritate apoftolic* fedis, fententiam damnationis fine omni fpe reftitutionis in te promulgamus. Data Rome fecundo Nonas Odobris. Indidione i.

X. AD REGEM DANIÆ.

Commendans ejus patris defundi obfervantiam erga Romanam ecclefiam, hortatur ut orationibus fic eleemofynis illi fuftragetur, atque ejus in Romanam ecclefiam obfequium imitetur, & in regni adminiftiatione, praecipue in tuenda ecclcfia, cupit ut legatos ad fe mittat.

Gregorius epifeopus fervus fervorum Dei regi Dono~rum, Jolutem if upojhiieum kenediHunem.

Sanda & univerfalis mater noftra, Romana ecclefia fcilicet, quanta dileâionis fic amoris inflantia erga patris tui curam & honoris tui folicnudinem invigilaverit, te plene noftr, nec tui memoria excidiffe dubitamus, videlicet cum ipfe reminifei poteris, quam puram femper, & in omnibus feryitutis & debite obedientir reverentiam circa beati Petri apoftoli honorem exhibuerit Suis namque temporibus, ut apoftolica teftatur ecclefia, tam devotum, tam fidum, tamque unicum in amoris fui ftudio fuifle filium novimus, Cut pene in regibus nullus inveniretur fecundus, & ni diabolico mftindu incentivas vitiorum illecebras imitans corporis fui frena laxaflèr, inter optime Deo placentes neges illum cariicas fides inhabitare nequaquam dubitaremus. Sed quoniam credimus, apoftolis quibus fidelisextitit opitulantibus, Domini illum mifericordia & gratuita pietate lamenta poenitentiae ante vitz fuse finem contrito corde arripuiffe, veniam poffe confequi DOO dubitamus, immo fui memores in orationibus noftris fibi concedi caritatis afleftu rogamus, ÔC te, ut optimum 4eoe' filinrn, «* fuecurrtrt largis eleemofynarum fubfidiis fic ecclefianim orationibus hortamur. Decet enim ut qui te fui corporalis fic («cularis regni fcu honoris heredem Dut bonus pater reliquit, fpiritualibus auxiliis, prout effe poterit, ne videatur fraudari; quatenus res, quz tibi decus paterni mmiftrantregni, manibus pauperum delate, in caelo patri conferant auxilium requiei. Nunc vero, fili carifttme, apoftolica te invitatione monemus, ut patris tui fi.fini & dileftionem, quam erga apoftolicam ge lu ecclefiam corde profpicias, fide intendas, mente advertas, fic fic te filium beati Petri apoftoli exhibeas, quatenus fereno te vultu conlpi' iens in harreditatem fupemi regni, in locum piae h mtniiionis, ut dignam lobolcm introducat. Si veio te devotum profpexent, profedo vocem pii lui magiftri a(Tumens, dicet: *holo ut uii egofem, 7*·· *t)' hic jit ue une. Stc* enim a l>xnino poteftatem^accepifte credimus; ut quem ligaret ligatus, Λ quem folveret, in czln etlct folutus. Et idcirco nerunt iterumque monen.u», ut te ita dignum acceptabilemque, prout fragilitas humana permifent, Domino concedente, omni annixu perficere fatagas, ut tam przfentis quam etiam futuri regni lublimitatem obtinere valeas. Quod fi forte pater etiam tuus, diabolo fuadente, aliqua incurrit anime detrimenta, otium potius, immo cell. Dominum, hortamur attendas quam terram, fit contra ea tui creatoris invincibilia arma corde quotidie puro expofeas; quatenus fic proledu apoftolici filii letemur, fic tuis compa-*

ANNO CHRISTI

ribus regibus incitamenta valeas pratbere viras-A tum. Monemus infisper, cariflime, ut ubi commifli a Deo regni honorem omni induftria, fislertia, peritiaque cuAodias. Sit vita tua digna , fapientia refietxa, juftitix & mifericordix condimento faleque condita, ut de te vera lapientia, quae Deus eft, dicere queat: *Per *m rex tfte rt-gea/.* Pauperum & pupillorum ac viduarum adjutor indeficiens efto: fciens pro certo quoniam ex his operibus & condimentis amor tibi reconciliatur Dei. Audivimus infuper, nec dubitamus, quod Dei ecclcfia, qux tnater & domina noftra eft, ficut in multis aliis terrarum panibus, ita m veftris ab iniquis hominibus & diaboli membris comprimatur , & non ut decet tueatur & veneretur . Ad cujus auxilium ‹Sc tuitionem in B omnibus & fuper omnia te invigilare volumus , & paterne monemus. Nam talibus non refiftere, quid aliud eft quam fidem negare ? Qpapropter monemus & oblectamus, ut pofthabito omnihumano odio, invidia poftpofita, etiamfi incubuerit morte, eam eruere, protegere, fovere, tueri, & ab infidiantium faucibus luporum eripere pro pofle labores; fciens pro certo, quod nullam orationem, nullumquc gratius facrihcium in fupremi arbitri oculis poteris offerre. Vocum- infuper noftnun tale, Deo tefte eft, quod fxpe velimus nunties tuos videre, per quos pollemus tui ialutem , anime videlicet & corporis , plenius agnofeere, & te mutua vice, prout Deus concederet, apoftolicis inftitutionibus excitare. Omni-C potensDêus, a quo bona cunâa procedunt, meritis beatiflimorum aooftolorum Petri & Pauli te, cariflime fili, amodiât , fit fua virtute & pietate corroboret: quatenus lie in ipfo temporalia adminiftrare valeas, ut poll hujus vite metam xterni regni gloriam obtinere merearis. Data Rome octavo Idus Novembris , indiâione prima.

XL AD HUGONEM DIENSEM EPISCOPUM.

Confirmat excommunicationem ac depofitionem ab eo fadam cujufdam juvenis in Camotenfi ecclefia intrufi. Ad quam regendam cum abbas fandx Euphemix a'* rege Francorum poftularetur, praecipit ut voluntate omnium diligenter perquifiu , quidquid pro eju* canonica eledione, vel contra eam invenerit, per . literas libi fignificec.

Gregarim epiftefeu fervat ferventi Dei flagani Dienfi epijcapa, jtlatet* & etpojfoltcti* tene^i/faiiei*.*

Quid de negotio Carnotenfis ecclefix actum fit, tua relatione, remota omni ambiguitate, licut oportuerat, cognovifle vellemus. Pervenit enim ad aures nofitAS te excommunicafle, & irrecuperabiliter depofuifle quemdam juvenem E illuc indigne aopofitum pro epifcopo : quod quidem, fi ita eft, nobis multum placet, & prxienti audoritate confirmamus. Cxterum fraternitati tux notum efle volumus, Philippum regem Francorum iterata poflulationum infliooc ad nos direxifle pro Roberto abbate monafterii fandx Euphemix de Calabria, qui bthoc in anno, cum in Longobardia eramus, per noa tranlwit inFraociam, ut eum ad regimen Carnotenfis ecclefix epifeopum probaremus &. ordinaremus. Rcverfiu eft etiam ille idem Robcrtus abbas ad nos, dicens fe donum epifeonatus offerente rege refutaf-

Ctacti. Gtatred. Tora. XX.

fe, nec quidquam inde fine noftro confilio facere voluifle vel faâurum efle: veneruntque cum eo duo ckrid prxfatx ecclefix referentes nobis, & multum affirmantes, pene omnium qui de eadem ecclefia funt matorum &. meliorum voluntates in hunc convcniflc; non tamen aliquam de eo eleâiooem faâam efle. Verum quia, fandorum patrum ftatuta fequi & oblervare cupieutes. niliil de eo aut de promotione ejus line eledkx ne ecclefix nobis probandum efle judicavimus , nec idipfum quod ifti nobis de voluntate abfentium referebant fatis conflabat, prudentiam tuam admonemus, ut ecclefiam illam aut per ce, aut per fidelem & probatam tibi perfonam, vilitate iludeas, & voluntatem omnium tam matorum quam minorum fuper hac re diligenti inquilitione cognofcas . zQuod Ni caufam ex omni parte divina miferatione & dtfpenfatione ita coaptare polle videris, ut illorum in hunc, quem lupra diximus, abbatem voluntas libera, confideratio prudens, electio canonica, ôt fandorum patrum regulis conlonans dignofeatur, quam citiflime nobis certa literanim tuarum fignificationc indicare procures: ut qux-ad eflëâum hujus difpenfatioois neceflaria funt, Deo auffore excqui & implere poilunus. Sin autem aliter aliquid inveneris, quod & caufa potior & ratio probabilior adminiftret, itidem nobis notificare non differas : quatenus in quo oporteat nobis & ecclefix providere , ac falubrirer , Deo adjuvante, quod oftlii noftri eft impendere * valeamus.

XII. AD MICHAELEM REGEM SCLAVORUM.

Ut alios nuntios mittat, per quoc, caufa inter Spalatanum Λ. Ragufamun epifeopos diligenter Fogntta, ejus petitioni fatisfacere poilu.

Gregarim epifcepm fervat ferverat Dti Mcbaeti Sclavorn* regi, ftleaee* tj af*falica*e be*eÏi&it*e*t.*

feat débite tue devotionis circa Cedem t bolicam reverentia , Petnun apud vos D didum noftrum legatum adhuc ad noftram non advenifle prxfentiam, fua* tamen tniflflc literas, qux ita veftris diflonantes exiftunt, quod veftram caufam, feu Ragufanx ecclefix, penitus finire nequivimus . Qpapropter Petrum Antibarenfem epifeopum atque Ragufanum, five alios idoneos nuntios, ad nos mittere oportet, per quos de lite qux inter Soalatanum archiepifcopum ac Ragufanum, juftitia poflit inquiri, ac canonice diffiniri, tuique regni honor a nobis cognoki. Tunc vero re cognita, tux petitioni jufle ianefacere , fecundum quod cupimus , valebimus , ac in dono vexilli , & in coocrflioœ pallii, quafi cariflimutn beati Petri filium, dicere audeamus. Data Ronue qumto Idm Januarii, indiâione prima,

Kill AD GÜ1BER1UM RAVENNATEM Arduepifeopum, fee.

Temeritatem eorum in offendenda fianfta Romana ecclefia inenfans, faluti ipfimim conlulem, ad fynodum eoa vocat, promittens eos fecuios fore, feque juftitix rigorem temperaturum.

Gregariat epifttptn fervtu fervent· Dei Gaiberte Revenantt êtrekeptftepe, ete**fi*fy*t fafr*gn*eu e'ttei-Ü tetucerfii eptfctpu tf nlütifitu » t**r~*

ANNO CHRtsrt

ebio firmo·» tf Camerino, tf m fntopoH tfAfttisna: ^tmilie & La^eborib» fôrtibtu cmfbitMÛi.

SAlutem vobis cum apoftolica benedfeUon· libeater mitteremus, fi veftna temeritati fanftorum patrum auftorita» non obfticiflfet. Qum Saviter enim ultra ouam Chriftjanoe oporteret atum Petrum apoftolum ejufque fanftam Romanam ecclefiam, veftram utique omnium fidelium matrem, otfenfam atque commotam reddidiftis, Deus eft teflis, fanftorumque patrum regula, veftraque confeientia. Sed quoniam humanum eft peccare, Deique peccantibus converfis veniam tribuere; ipfa quae ejufdem Dei fit Domini fanguine fundata eft ecclefia ad gremium* fuum redire vos adhuc ut mater expeftat: ne-B quaquam in veftra graftari defiderat nece, immo veftra» cupit faluti occurrere. Quapropter moti tam veftra quam omnis gregis Chrifti nobis commifti falute, ex omnipotentis Dei partç & Romane ecclefia», univerfalis videlicet matris, apoftolica auctoritate monemus dt invitamus vos, ut ad fynodum, quam, Deo auftore, in proxima ventum quadragefima prima hebdomada celebraturi fumus, conveniatis: fcienres vo$ fecuros fore ab omni befione vitae fle membrorum, rerumque veftrarum, fit ab omni iinculari injuria ? eorum fciiicet quos conftringere poterimus. Sciatis etiam quod apud nos nullius unquam odium aut preces lira turpis jaftantia locum obtinere poterit, quo contra vos in aliquo injuftitiam ex-C erccre pofiit, immo rigorem juftitix (prout poffimus) temperantes, indulgere vobis quantum fine detrimento animarum veftrarum & noftro periculo poterimus parati fumus. Dpfideramusenim potius, Deo tefte, veftrae faluti & populi vobis crediti confulere, quam noftro fieculari commodo in aliquo providere. Data Roma» quinto Kalendas Februarii, indiftione prima.

XIV. AD AURELI ANENSES.

Ut Santoni, qui confutatis omnibus fibi abemulis obteilis criminibus coram epifcopis delegatis, dignum fc Aurelianenfi epifeopatu, ad quem cleftus fuerat, demonftravit, omnem honorem ac leverentiam exhibeant, donec diftmtivam fententiam, adhuc fufpenfam, dçclaret.

Cregoriu i epifrvpaf /rrvttrfervoewt Dti cirre tfpopttie Curtiioneris eccltji, Jaintetn & opofioiiconi beneaithonene.*

Literas a vobis delatas apoftolicam ffedem accpiflc non ignorare vos credimus, quibus eteftio cpilcopalis fafta in Sansone ecclefia» ftror deruo intimabatur: quibus quoniam honeflatem ejus jampridem agnovimus, fidem accommodate aliquumque praebere parati fuimus. Sed quonam inftinftu quove aftu nefeimus inopinata» liters.· nihil priorum fenftis habentes, immo contraria fentientes, ad noftram praafentiam delate funt, noftram diffinitivam fententiam, ne facere aliquid fuper hoc negotio praecipitanter & inordinate videremur, quoadufque nobis aut nuntium feu literas vaftras mittatis, per quas omnia ejufdem negotii afta plenius cognofeamus, fufpendere dignum duximus. Tamen unum vos fefre volumus, quod clericos illos, qui a vobis literas· nobis detulerant, quique Satuoni contraria fentiebent, una cum praenominato Sansone coram epifcopo rum noftrorum prafemia diligtmcr parlenttari oognira, quid improbandum abipnnnitf* <|tiidTC approbandum laedaflêmus. Tandem pepeomnia, ou* foi «muli fibi objecerant, Sanao ipfc eootetane, fibi magis favere juftitiam nobis dignis affertionibus demonftravit. Veram quia nihil fuper hoc negotio aliifque fuis caufis abfipie noftro apoftaiico confenfo confiliove agere cupit, immo fe fuaque omnia fob tutela fedis apoftolicn conftituit, quantum fibi juftc fubvenire, Deo concedente, poflumus, non denegamus. Interea apoftolica manfuerodine (am vos, quam eseteros ubicumque poflefliooem habet, monemus, ftc auftoritate praecipimus, ut omnem honorem otnnemque reverentiam fibi exhibere non denegetis, ac eum cum ommbus que fua funt rute & fine omni moleftia feu inquietudine manere permittatis: feientes quod fi aliter feceritis (quod non credimus) ac ei honorem reverentiamque fubcraxcritis, & eum & qua» fua funt quiete it fecure manere minime permiferitis, ita m vos fieut in hoftes noftros & apoftolice fedis adverfario* vindiftam flt apoftolic® ultionis gladium exeremus. Nos veto çum pradido viro Sanzone, Deo *jovante*, tale conidium adiuveniemt», quod honor veftra» ecclefic & utilitas in omnibus melius quam folito vigebit. Data Rome * quinto Kalendas Februarii indiftione prima.

XV. AD GERMANOS.

Legatos apoftolicos in fynodo Romana pro co*, cilianda pace in regno Teutonico fiuflfe défi, gnato· ait, quos impedire ft quis praefiunat, eum excommunicat. Prêtentium portitorem hac de caufa direftum fuiffe, ut cum archiepifcopo Trevirenfi de loco & tempore ..conventus ftatuat, quo legati apoftolici fecurius ire poifint.

*Grogoruu epifcfpxr fervtts fervornot Dei ertbiepJnpis, epifcopis, tinitu, dacifar, princi^ibiu, ntorcbiottibtu, otmibitfoce ntoforibus v Manoribtu in Tentonico regno conftitotis, exceptis bit γά canonico exconomxnicotione fatentor, /abstem tf apofiobeom * benals^oncm.*

Norum vobis fieri volumus, fratres cariftimi, quod in ea fynodo, quam nuper Roma» celebravimus, inter multa alia que de ftatu fimftr * ecdefie, Deo coopérante, peregimus, de * a ruina & confufione nobililTuni regni veftri diligenter traftantcs, hoc falytifenen & opportunum pro reparatione pacis veftrr fore putavimus, m religiou legati apoftolica» *fedis ad partes veftra»* dirigantur, qui archiepilcopos, epifeopos, & religiofos clericos, nec non laîbos ad id idoneos, in loco qui utrique pani habilis & congruus ût, convenire commoceant, ut atfl pacem, Deo auXÜiaete, inter VOS COmpOOat, SUt CUI parti jUftitia faveat veraciter addifeant. Nam jn eadem fynodo diffinitum eft, quod nos contra Campantem, nue pacem faftu fnpcrbie refutaverit, & cui junitia non faverit, omni cnoiraine omab fragis jurgium & difcos&m quam pacem dHL eere, ex parte omnipotentis Dei & beatorum aponotorum Petri & Pauli interdicimus, ut mun» fit qui aliquo ingenio aut ftndio feu violantia juftum & legalem huic difeordie fiqpn impoo» re.

re. Ad reprimenda etiam mala ingrnis ft Ulici- to* conatus, judicio fanfti Spiritus, ft anftoriUh w tpoftulic» fedis, anathematizavimus ft ana* thematixamus, qnfeumque five rex, five arefik, five vel ordinis pertona fit, modo hanc fefipiferam ooo- ltutionem perturbare, videheet qui operam dederit, ne prodiftus conventus fiat, aut coacordia tante aerturbatiorus. Adjecimus etiam eidem anathemati, ut quicumque hujus iniquitatis pr» fumptor fuerit, non fotum in anima, fed etiam in corpore, & iq amoto pebus fuis vindiAam omnipotentis Dei fimtiat, fit in omni congreflone belli nullas vires, nullumgue invita fua triumphum obtineat, *fti* Aφiiα contritiooe pcoftratus tamper viiefcat & confundatur, ut fic falcem ad pœmtentiam redire addifcat, Pnefentium ve* ro portitorem ad hoc vobis dirigimus, ut una cum venerabili fratre noftro Treverenfi archiepifcopo, qui Hcfirico favet, ft altero, qui utilis & religiofus ad hoc fit opus, epifeopus ex parte Rodulphi locum & tempus prodicti conventus ftatuant ; quatenus legati noftn, quos profati fumus, fecnrius ft certius ad vos ventre, ft qu* omnipotenti Deo placeant, ipfo auxiliante, vobifeum valeant perficere. Data Rom» feptimo Jdus Martii, indictione prima,

xvi. ad udonem TREVJRENSEM.

Hortatur ut pro componenda in regno Teutonicorum pace laboret ; ft notificato pontificis de pace confilio ad *ft* veniat, ne legatos fruftra ft cum periculo mittat. Monet ut cui juftitia favet ipfe quoque faveat, atque alk» idem facere moneat.

*Grtgtrius epifivptif ftremi [truerkm Dti Vb*i Trtvirttf ertMvifeeM , ftbftnt O KfejitiicM inudiSitMUt,*

Quanta nobis fblicitudo quantaque rriftitia fit de perturbatione immo de diftidio regni veftri olim cferiifimi ft potentiflimi, in communibus literis quas hoc in armo ad vos mifimus fetis vobis declaratum effe putamus. Verum quia res de die in diem perniciofius implicari videtur, nobis quoque cura cum nimia anxietate altius in *meate figitur.* Proinde quidquid nobis fuper hac re ad profens melius vifum eft, quod noftraprovidentia vel auâoritate intervenire potuiftet, maturare curavimus: quod tua fraternitas literis, quibus id fingulariter feriptum eft, plenius cognofcet. Rogamus igitur ft admonemus prudentiam tuam, in qua multum confidimus, ut fecundum tenorem earumdem literarum fine omni dilatione de caufa hac te intromittas, & omnto tam minoribus quam majoribus, quoad potes, quid a nobis deliberatum, & qualiter tibi iniunâum fit, notum facias: ut miferante Deo, ft adjuvantibus his qui Dominum diligunt, tam feralis difcordi* furorem aut penitus compefeere ft (quod maxime optamus) ad plenam pacem reducere poflûnus; aut fi illud peccatis impedientibus minime obvenire poterit, falrem no* in tanto fratrum noftrotum periculo culpam negligent·* declinemus. Notificato autem confilio ft decreto fioftro, ft requifiti* utrinque tefpoofiotubus, ut «am certitudinem ft confenfuxn inveniatis, ne in mittendis legatis nobis dubitandum non fit, ordinatis ft confirmatis omnibus qua ad profcquendum hoe negotium loco, tempore vel emeris conveniemus «ecd&ria font, votamus ut tu ft frater ille qui tecum hujus rei mediator e& debuerit, oosdefUm ad nos veniatis: quatenus co. gnitis fecuritaribus, ft quefpcs pacis cifedcbcg^ legatos tsoAros tam fine pcnculo quam fine Jef. peratiosre fru&us laboris ft fetigatiouis eorum vobifeum mittere valeamus. Nec durum tibi fit, frater, fubire quod imponimus; quoniam ex quo in ecdefia locum fecesdotii ft officium fufccpifti, nihil Deo dignius aut anime tu* falubnus fecifti, quam fi in hac' re nequitiyn diabolic* fraudi* elidere, ft fehui tot millium hominum, opitulant* Dpo, confidere potueris: & fi hoc fatigationi tn* pro voco non fucccflerit, tibi tamen apud illum certa manet retributio, apud quem non infeâum reputabitur omne bonum quod jufta ft perfeveranti voluntate concipitur. Illud tamen a dileftione tua omnino nobis exhiberi volumus, ut etiamfi illum alium, quem huius tes mediatorem te habere fispra diximus, focium itineris habere non poflss, tu tamen ad nos venire nullatenus pnetermittas. Procipimus etiam tibi ex auâoritate RPetri, ut cui juftitia favet, tu omnino faveas, ft hoc idem facere clericos ft laicos quos poteris ex parte noftra commopeas. Treva etiam a vobis provifa ufque ad quindecim dies poft conventus iolutionem il- l*fa fervetur. Volumus aut<m ut apud regem diligenter procures, quatenus legati noftri qui in partibus illis funt, Bernardus fcilicet diaconus land* Romane ecclefi*, ft Bernardus Maftîlienfis abbas, fi voluerint, licenter ft fecure ad nos redire valeant. Data Rome feptimo Idus Martii, indiftiom prima.

XVII.

Significat fe temperandam potius quam rigorem canonum fecutum, caufas epilcoporum rranci* & Burgundic difculfiffe, ft cum fingulis mitius egilfe; poecipue vero cum Manaife Rhemenfi archiepiicopo, cujus etiam juramenti exemplar adjicit,

Grtgeriu eft/ctpif ferptu frrwtm Dti.

Quia confuetudo fanâsc Romane ecclefi*, cui Deo auâore licet indigni defervimus, eft quasdam tolerare, quadam etiamdiflimulare, dilcretionis temperantiam potius quam rigorem canonum fequentes, caufas epilcoporum Franci* atque Burgundic, qui fufpenfi feu damnati a legaro noftro Hugooe Dienfi epifeopo fuerant, non fine gravi labore difeuiGmus. Deniqtse Manaifem Rhetnenfem archiepifcopum, qui in mul* tis accufatus fuerat, fefeque a fynodis, ad qnas Hugo Dicnfis epifeopus eum invitavit, fubcraxerat: quia fementia fuper eum data non Roman* ecclefi* gravitate ft folita manfuetudine vi* debatur, in proprium gradum officiumque reftituimus, ea quidem ratione, ut fupra corpusfanât Petri juraret hoeunodo:

Ego Mauaflh Rhcmeufis arduepifcopus pro fu* perbia non dimifi quod non venertm ad fynodum Auguftodunenfem, ad quam me Dienfis epikopus vocavit. Si vocatus nuntio vel literisapoftolic* fedis fuero, nullo malo ingenio ft nulla fraude me fubtraham, fed vemens diffinitioni ft judicio hujus ecdefic fideliter obediam. Qyod fi

re,

—... .,re, idem per omnia laciam. Thcfauros autem ,A
nn° ornamenta, & pixuia Rhcmcnüs ecclefi· mihi commiil· ad honorem ipfius ecclefi· fideliter traâabo, & ad refiftcndum juftiti ea nou abalienabo.

Hugoui quoque Bifumioo archiepifcopo, quia liter·, quibus invitabatur ad fynodum, a clericis fuis retent*, & non fibi' often!· fuerant, fufpenfo in eadem fynodo epifcopalc officium reddidimus, hac conditione, quod debeat *fe* de objeâis coram legato noftro, fi ei vifum fuerit cum fuffraganeis aut convicinis epifeopis expurgare. Richerio vero Senoncnfi archiepifcopo interdiftum reddimus officium. Pramifit enim in manu noftra, quod live per fe, five per nuntium fiium caufam, pro qua ad fynodum pnefati le-B gati noftri non venit, coram eodem legato debeat exponere, & in negotiis ecclefiafticis pro fuo confilium & auxilium fideliter & humiliter fibi irrfpendere, ejulque animum placare. Gotefredus autem Camotcnfis epifeopus, quia non invitatus & abiens judicatus fuerat, epifcopali officio a nobis reftitutus eft; hoc quidem tenore, quod caufa fua ante legatum noftrum debeatretraAari atque diffiniri, Richardus Biturigenfisarchiepifcopus, quia irato animo, & non fynodali judicio, dimifit ecclefiam fuam, viream & anulutn recepit, promittens fe de *objectis* coram legato noftro fatisfaccre. Rôdulphus Turoncnlis archiepifcopus, ^uia legales accufatores non hahuit, facerdotalt & epifcopali officio reftiturus^ eft, etiam epifeopis, qui eum accufaverant, ab accufationc deficientibus, & quia caufa fua ab anteceflore noftro beat· memori· Alexandro retradita & determinata fuerat, videbatur, quod non fine certa accufatione deberet retraâat i. Nobis tamen vifum fuit, quod legatus nofter cum legato Dienfis epifeopi Turonis debeat proficifci, ft convocare omnes fuftraganeos epifeopos, necnon clerum & populum, & cx parte beati Petri illos commonere, ut qualiter eleâus fuerit vel ordinatus veraciter profiteatur: ut, fi claruerit eum de obiedis innocentem efle, quaertio accufationis fu* omnino deinceps fopiatur. Sin autem certiffime, & unde dubitari non poflit contra eum teftimonium datum fuerit, canonica fen-
• *vi-* *tentia feriatur*. Aftum Ronue ' feptimo Idus Martii, indiâione prima.

XVIII. AD EPISOPUM SPIRENSEM.

Epifcopalc officium exercendi facultatem illi concedit, dura opportuno tempore de objeAis fibi criminibus fatisfaciat, atque omnem venalitatem ab ecclefia Dei ejiciat, & in officio fuo vigilans & ftudiofiis appareat.

Gregorius epifcopen fervus fervorum Dei Henrico Spirerf epiftooo, fulutem & apoftolicom iefurdsétiouem.

Quia in fufeeptione Spirenfis ecclefi» veremur te contra decretum aportolicat ledis virgam de manu regis fcienter ac temerarie f'ifcepiflê, epifcopalc officium haAenus te agere non concedimus. Quod ii fecundum legati tui verba decretum noftrum ante inveftituram pro certo non cognovifti, officium epifcopalc faciendi facultatem & licentiam tibi concedjmus; eo tamen tenore, ut opportuno tempore nobis vel legatis noftris de objeAis te fatisfaAurum reprrfentes. Et quia in Romanis conciliis, tam a nobis, quam ab anteceflbribus noftris, promultatas coo^itutKxses non, ficut decuit, te fervaf, K competimus, videlicet ut omnem venalitatem de ecdefia tua ejiceres, negligent» non parve fraternitatem ruam arguere poflumus. Unde apoAolica auâoritate interdicimus, ejeAis iliis qui in ecdefia tua per pecuniam promoti funt, ut neque archidiacooatus, neque archipresbytcratus, neque aliquid, quod ad fpiritualem curam videatur pertinere, pretio *dari* permittas; fed fecundum domini pnecepnim dicentis: *Grotis* acrep>7frr, grarfr datr, te irreprehenfibiliter habens, *& clericos non* cafte viventes *rigore* paftorali *corrigeât*, ficut olim negligens & dehdiofus fiiifti, ira deinceps in adminiftratione fuicepti officii vigilans & ftudiofus appareas: quatenus in fine vite tue omnipotentem dominum clementem & mifericordcm operis tui redirudo tibi faciat. Data Rome decimoquarto Kalendas Aprilis, indi; Aione |.

ANNO CHAJSYt

XIX. AD GUILIELMUM REGEM ANGLORUM.

Legatum fe mittere, ut diligenter & pie examinet, an epifeopus Rothomagenfts pro Aia *gritudine paftorali moderamini preefle valeat: fi autem infirma valetudo ita eum oppreflèrit, ut minus aptus tali muneri reperiarur, omnino alius canonice eligatur.

Cregenar *epifeopus fervue [ervorum Dei Guilielmo* rqp *logiorum, folutem & opo/iolicont kuedifliouеut,*

Officii noftri cura exigit, ut ecclefiis palloribus viduatis folirite fubvenire properemus. Quia vero inter reges, tum more honeftatis qua nites, tum liberali prudentia qua muniris, te fpeciali dileAione amplcAimur, dignum eft ur ecclefiis qu* funt in regno divina difpofitione tibi commiflb fpecialrter cavere ftodeamus. Unde Rothomagenfi ecclefi*, quam dudum paftore deftitutam zgritudine impediente audivimus, fuccurrere hoc modo difpofuimus. Hubcrtum fanA* Romane ecclefi* lubdiaconum, quem experimento nobis & tibi fidelem didicimus, liberali glori* nue, fili carifSme, mittimus, qui cum viris religiofis epifeopis ft abbatibus ejufdem etiam ecclefi* fratribus praêdiâum archiepifcopum adeat, diligenti ft pia confideraticoc examinet, an paftorali moderamini pnaefle, ut oportet, valeat. Si vero valetudine corporali fic judicent deftitutum, ut amodo epifcopali non fit aptus regimini, prius admonitionibus fibi perfuadere non defiftant, fioportuerit, etiam auâoritate apoftolica ut fuo confenfu ordinetur ecdefia. At fi valetudo fic eum oppreflerit, ut infrnfatum & oflfNii fui obliviofum reddiderit, non dijudicans quanti fibi & univeri· patri* aegritudo fit detrimenti, przcipimus auâoritate apoftolica virum tanto ponderi competentem, bene moratum ft fapientem, univerforum confenfu 'canonice eligi ft in archiepifcopum promoveri. Data Rom* fecundo Nonas Aprilis, indiâione prima.

XX. AD RAINERIUM AURELIANENSEM EPISCOPUM.

Increpat quod patientia Roman· ecclefi* ebulus, fcelus fceleri addendo, cûnfta pene ecclefi· fu* ornamenta dilapidaverit: quaraobrem illi praecipit ut omnibus reftitutis ad fyoodpm in fuis partibus celebrandam conveniat, & fegatis

gatis de omnibus que illi objefta fuerunt rationem reddat.

ANNO cHtmri

*Gregorius tpijttftu ferves fervorem Dti Roimrio Aandtttmt^*

Qganta in Deum & tui ordinis falutem commiferis, fi fan* mentis te velles odendere, a tui memoria excidiffe pejora operando nequaquam mocftrares. Decuerat te fummopere meditari, quantam erga te patientiam Romana oftendit ecclefia, qu* dum ultra quam oportuit eft miferta, ipfius mifericordi* quodammodo veris eft tuo opere in culpam. Qua quidem fic nimium impudens abuteris, ut cogas nos tuis agitatos ftimulij in te diftrid* aequitatis œnfura in- B furgere. Inter cetera namque quae olim perverfa mente egifti , ut vulnus vulneri infligeres , ficut nobis infumatum eft, pene eunda ecclefi* tibi commifl* ornamenta , pallia videlicet, calices, tburibula, planetas, & extera facrata Deo, non ad utilitatem Dei & pnefat* ecclefi* non in adjutorium pauperum & captivorum, fed ad libitum tuum & inanem gloriam atque fuperbiam diftraxifti. Quod quidem quantum nos conttiftac advertere poteris . Nunc itaque apoftoiica tibi audoritate pnccipimus, ut omni· excufatione femeta quidquid abftulifti jufte reftituas, & reftitutis amnibus ad fynodum, qu* veftris in partibus celebranda erit, conveniat ; ibique coram legatis noftris, videlicet Hugonc Dienfi, & Hugone abbate Cluniacenfi, nec non & Rogerio fubdiacono noftro, de his & aliis qu* tibi intentantur rationem canonice exponas. Qpod fi forte de omnibus qu* tibi objefta fuerint canonice te non expurgaveris, ac ablata fecundum noftram juibonem non reddideris, judicio fandi Spiritus & audoritate apoftoiica lententiam anathematis & depofitionis fme omni fye recuperationis in te promulgabimus. Data Rom* odavo Kalendas Mail, indidione j,

XXI. AD HUGONEM ABBATEM CLUNIACENSEM.

Ut legato, quem ad regem Hifpanic mittit, auxilium pnebeat. De Bercngario fententiam fuam fratres quos cum legato mittit nuntiaturos feribit. Tribulationes luas exponit, pro quibus mifericordiam domini implorari petit.

Cregoriut epifctpnt fervus fervortem Dti Htfgpeu Clmioceqfi tbbtfi, falutem & apoftolicam benediSiomm.

Diverfarum gentium coocurfione , & multorum negotiorum fatigatus meditatione ei parum feribo quem multum diligo. Abbatem ita que , ficut rex Hifpanic rogavit, fit vos conilium dediftis, Deo audore, epifcopum confecravimus; & ad eumdem regem factrdotem cardi- ^ nalem Richardum, vicem noftram illi committentes , in Hifpanlam dirigimus, cui ut prebeas auxilium & idoneum focium fraternitatem tuam rogamus. De Bercngario, unde nobis fcripfiftis, quid nobis videatur, vel quid difpofuerimus, fratres quos tibi remittimus cum priedido cardinali noftro nuntiabunt. Vos autem certa fide, immo & oratione, Dei omnipotentis mifcricordiam imJ.lorate, ut mentes noftras fecundum fuam vountatem dirigat, & in magna tcmpeftate no* gubernans ad porrum fu* pietatis perducat. Tot enim anguftiis premimur, tamifque laboribus fatigamur, ut ii qui nobifeum fuut non folum pati nequeant, fed nec etiam videre poflint. Et licete*- anno ieftis tuba clamet, unde quii'que ùcundum fimm. CHAun laborem mercedem recipiet, & bonus rex mani- La,'ζ'*' feftet: JarMdimr *msiihttuifmm dtdtntm* iawruv *i» cards aara, cmifltUtiems ton, dmniat, Utifktrtttrtatt oeimstm mtsmt ;* tamen frequenter hcc vita nobis r/..'. » eft tardio, & mon carnis defiderio. Sed cum pauper Jems ille pius confolator, verus Deus & verus homo, manum porrigit, valde triftem -& aftiiâum fetificat ; dum vero memet dimittit, nimis me conturbat : in me quippe femper morior, fed in eo interdum vivo, & cum viribus omnino deficio. Ad illum gemens clamo: Si Moyfi & Petro tantum pondus imponeres, credo quia illos gravaret . Quid ergo de me qui nihil ad eorum comparationem valeo fiet ? Reflat ergo ut aut tu ipfc cum. tuo Petro pontificatum regas, aut me fuccumbcre, & eumdera pontificatum confundi cernas. Tunc ad illud recurro: *Mftrtre mei, damim, q>a» infirmet fstm.* Et illud; *Tmmeutm prodiginm foilsu fam multis : & te adjetor fartis .* Nec illud oblivifeor : *Potens eji* M*''* *entm Dtstt de Lepidibus ifiis fujcittre jüiot Abrtbo.* Omnipotens Deus, qui per fandum officium quod committit peccatori mira pietate peccatores juftificat, poteftate beatil Petri mifai valde indigno commiilà te tibique omnes fratres creditos a eundis peccatis abfolvar, fit ad fuium Abrahr patriarch* noftri fetos perducat. Data Rom* Nonis Maii, indidione prima,

XXII. AD HUBERTUM ET TEUZONEM.

Monet ut cum fuffragancls, abbatibus, & clericis Dolenfis ecclefi* adfuit una cum Dienfi epifeopo & abbate Cluniacenfi, quibus controverfia inter Evetium & alium quemdam de archicplfcopatu commiflà eft : ac curent, ut Anglorum rex eo legatum fuum mittat, quo hujufmodi caufa terminetur

Grtgoriut epifeopus fervus fervorum Dti Huberto faHiacmo & Teusuesi mouacbo, fabttent tf apoftolicam btmdiffiomm.

Pervenit ad nos frater nofter * Evetius Dolcnfis archiepifcopus, exhibens fe pro difeutienda controverfia qu* de introitu ejus in epifcopatum orta eft, proclamante illo de expuitione fua quafi injufta, qui ante ordinationem hujus eamdem fedem quamlibet perverfo, ut dicitur, acceffii ceperat, & nefaria conversatione tenuerat. Ad quam exhibitionem fe vocatum ajebat a confratre noftro Hugonc Dienfi epifeopo : quod & ipfe qui tunc preiens aderat fatebatur : ac propterva fe reculafle redire vobtfcum , aut in aliquam panem vertere , donec ab ore noftro quid fibi- agendum foret, quove fe exhibendum intelligent. Veram qui* Dienfis epifeopus, ut diximus, praeiens aderat, commifimus fibi negotium iftud , ut in concilio, quo caufam Rhemenfis archiepifcopi & aliorum epifeoporum Franci*, adjunfto fibi abbate Quniacenii traditurus eft , etiam hoc regulariter diffinire procuret. Quapropter admonemus & vos , ut ibidem aut alter veftram, aut ambo, fieri poftrt, adfitts, & epifeopos ac religiofos abbates illius parochi* , nec non clericos & laicos ejufdem ecclefi*, qui utramlibet partem aut accufare aut defendere idonei videantur , adefie commoneatis. Procurantes etiam ut Anglonim rex ex fiia parte legatum illuc dirigat tam prudentem quam religio-

ligiofâm perfoaam ; quatenus caufa ifta , tebla-A
anno io favore partium conique perfonali accepôo-
christi ne, «d cfleâum juftz diffinitionis , Deo dnponente, perveniet ; & quod ibi inde flaturam ac diffinitum fuerit , ita ab omnibus confona voce iêntenriaque firmetur, ut cabunaMie proclamations improbitas, & reiterande quacftionis omnis undique occatio omnifquc penitus licentia decidatur. Data Lateranis undecimo Kalendas Junii, indiriiooe prima.

XXIII. AD GAÛSFREDUM

Et alterum Gausfrtdum comites.

Ut omnes epifcopos & abbates Britannic, fit clericos & laicos Dolentis ecclefi* fcientia pne-B flantes convenire faciant concilio celebrando; in quo inter cetera diffinienda eft caufa inter Evetium ordinatum archiepifcopum & quemdam alium qui fe de eo injufte expulfum querebatur.

GttfrUo *Grrçorim epifeopus fervur fervorum DeiOeib * Guusfredo Risedoeie^fi, itent Gausfrede film Eetionis, nobiiibut comitibut Britemn:<t, falutem tf upofiolicenet benedillionem.*

NOn ignorare vos credimus, quantam moleftiam quantamque perturbationem fuftiucat """.. Dolente ecclefia , fit confrater nofterum Evenus archiepifcopus , quem ibi ordinavimus, ab illo qui prius fedem occupans, ac remordente eumC confcientia fua , ut dicitur , exfpoliatam deferens, nunc injufte fe expulfum conqueritur. Qia de re cum pnefatus archiepifcopus team nobis exhiberet przfentiam ; quoniam abtente illo oui fuper eum conqueritur caufam difeutere, nulla ratione potuimus, rorum hoc negotium confratri noftro Hugoni Dienfi epifeopo , cui vicem noftram dedimus, committere neceflarium duximus , ut eo tempore & loco illud diligenti inquifitione pertraftare ac diffinire Audeat , ubi qui in hac caufa utrinque neceflarii tint convenire & intereflè valeant. Statuimus enim praefatum confratrem & vicarium noftrum celebrare concilium propter multa & magna negotia, qui in regno Francorum emerfa apoflolicz auâori-D tatis examinatione atque judicio indigent; ubi & hoc negotium, Deo auxiliante, diffiniri volumus atque cenfemus. Quapropter multum rogamus dc admonemus excellentiam veftram, ut huic caute quantum poteftis operam detis, & epifcopos, nec non religiofos abbates terrae illius, clericos quoque & laicos eiufdem eccletiz, qui idonei '>-_ 'tam fcientia quam religione videantur, ad przfatum cpncilium, juxta quod vobis tignificatum fuetit , conveniatis: quatenus, opitulante dtvina clementia, per fmceram explorationem in hac caufa Dei quidquid juftitia & populi requirat falas evidenter appareat, & dteifa penitus hac lite & querimonia, diu & nimium indigne lacerata, quam praefati fumus Dolentis ecclefia per miferi-E cordlam Dei veftro Auφo vefiraque juvante & procurante potentia, receptis bonis fuis, pacem etiam & tranquillitatem recipere, & in ftatu teas incolumitatis venire & permanere valear . Data * Lateranis undecimo kalcndas Junii. indiCuqm pruna·

LIBER. SEXTUS REGISTRE **

GREGORII PAPÆ VII.

.dtes danmascn *steillcfiteee fepteufefinbo-ofievo*, mdtâûnr *feoende.*

I. AD GERMANOS.

Monet ne faveant neve communicent us, qui contra interdiftum apoftolicz fedis impedire conantur conventum epifeoporum & laicorum habendum coram legatis apoftoliçis dc >ute Henrici bl Rodulphi in Teutonicorum regno. Interim eos certiores facit, ie nullo modo tejuft« parti fauturum.

Gregorius epifeoput fiervus ferverunt Dei entnibus clericis tf leucis in regno Teutonico cenfiitutis, qui excoutmmeicntmeus vinculo M· rnm/acr, *feekttetn* Û* *apoflolicmu benediitionem.*

QU* dc quanta cura nobis fuerit & eft, ut peftilentia & clades & defolatio a veftro regno auferatur, & pax, tenellas & folidus vobis reddatur, in fynodo quae hoc anno in quadragetima Rome celebrata fuit deCclaravimus. Judicio enim fanfti Spiritus decrevimus & prscepimus, ut in regno veftro conventus omnium epifeoporum, & eorum laicorum qui Deum timent & inter vos pacem detiderant , fieret; & coram noftris legatis decerneretur, û Henrico vel Rodulpho, qui dc regpi gubernaculo inter fe'decertant , amplius juftitia faveret. Injuftior enim pars ratione devifta , βi beati Petri audoritate conftrifta, facilius cederet, & ab interitu animarum & corporum, Deo propitiante, ceflaret. Juftior vero pars amplius dc Deo confideret , & adjuta beati Petri poteftate , & omnium juftitiam diligentium coalente, de viftoria omnino fperaret, neque utramque mortem timeret. Sed quia pervenit, ad nos quod inimici Dei & filii diaboli quidam apud vos contra ifiterdiâttm apoftolicz fedis praêdiâum conventum procurarent in irritum ducere, & non juftitia, fed fuperbia, ac totius regni defolatione teas cupiditates anhelent implere, & Ghriflianam religionem deftruere , 'monemus vos , & ex parte beati Petri pnacipimus, ut talibus nullum adjutorium praebeatis, neque illis communicetis. In przdifta enim fynodo jam omnes funt excommunicationis & anathematis vinculo innodati, & ut nullam viftoriam poflint obtinere , poteftate beati Petri funt alligati, ut faltem coadi confundantur, & a morte animarum fisarum & do telationc patrie veftrz sevocentur. Vos autem, fratres cariflimi, de me nullo modo dubitetis, quod tejuftr parti fcienter aliquo modo faveam. Magis enim pro veftra falute defidero mortem fubire, quam totius mondi gloriam ad veftrum interitum arripere. Qpod ti aliqui de faltitate confiti literis vel verbis aliter vobis indicaverint, nullo modo illis acquiefcatis : Deum enim timemus, & pro ejus amore quotidie affligimur: dc ideo teperixiam & obieftamcnta teculi parvipendimus, quia cito apud eum confolari indubitanter credimus. Omnipotens & mifcricors Dcus^ 3[ui ultra fpem, ultra meritum miferetur, flt conolatur noc in omni tribulatione noftra, aperiat cor veftram te lege tea, & confirmet voa in pm-

praceptta fub, et audoritate beati Petri a cnn-A dis peccatis abfoiutos vos ad caiefte regnum per- ducat regnaturos. Data Capun kalcudis Junii, indidione prima.

ANNO CBAISH

II. AD MANASSEM RHEMENSEM. K ARCHIEPISCOPUM.

Oftendit legatos Romanos rite non tentum qui Rome nati vd educati, aut ad aliquam ibi dignitatem promoti funt, fed omnes quibus Romanus pontifex vices fuas committit. Quapropter eum arguit, quoti Dienfi epifeopo legato fuo non obtemperaverit x privilegia quoque prout ncceflitas vel utilitas exegerit poiTe commutari. Monte ut coram legatis fe de ob- B jedis canonice purget. Scribit per literas fuas mandaflê, ut que ipfe de nonnullis epifeopis conquerebatur indagarentur, fic canonice judicarentur.

Gregenut tpifctftu ftrvKJ ftrvtrttHt Dei Meuffe Rkáeerf trciieptjcepe, falutem tf eftfMèt»ne be»edi&it»eiti.

GUm voa ea a fede apoftolica flagitatis, que fle honorem prcfulatus veftri condeceant, fle a przcedcntium patrum audoritatibus nequam dHfentiant, fidentes petite, fpc ccrtiffimi populate; fcientes omni ambiguitate remota nos petitionibus hnjufmodi paratos annuere. cum C quia vos fraterna' diledione in Chrifto amptedimur, tUm etiam nihilo minus quia ad hzc quorumdam fidelium noftronun qui vos diligunt precibus fle interventionibus fedulis promovemur. Quocirca fraternitatem veftram rogatam atque commonitam volumus, ne debeat graviter ferre, fi ftndeamus ad tempus pro communi honeftate "atque proficuo petita contra utilitatem ecckfiz denegare. Hzc autem omnia ad id przmifla noveritis, quia petitis in literis veftris, ne adverfus privilegium, quod ab hac apoftolica fede vos habere faremini, cogamini nifi foli mihi aut Romanis legatis fuper objedis quibuslibet refpondere. Quod fi vos Romanos legatos intelligere videremini quoslibet cujuslibet gentis, quibus Romanus pontifex aliquam legationem injungat, vel (quod majus eft) vicem fuam indulgeat, fle laudaremus fane petita, At petitis libenter annueremus. Sed quia przmittcndo Romanis, continuo fubjungitis, non Ultramontanis, oftenditis vos tantum eos velle Romanas habere legatos, qui vel Romz nati, vel in Romana ecclefia a parvulo educati, vel in eadem fint aliqua dignitate promoti, miramur nimium prudentiam veftram eoufque perdudam, ut precaremini benevolentiam noftram jura fedis apoftolicz debere imminuere, idque nobis in folius veftri negotiis non debete licere, quod in negotiis omnium przdeccflbres noftri fine omni conmdidione & lici- *u» & legitimum tenuere. Noftis enim Ac Ofium epifeopum in Niczno, Ac Cyrillum in Ephefino cooc'1,°» Romanorum vice (eildem concedentibus) fundos fuiflê pontificum. Syagrio quoque Auguftodunenfi epifeopo Lugduncnfis antiftitis fitnraganeo papam Gregorrum celebrandi generalis in Gallia concilii vicem fiiam legiftis indulfiffe. Sed quid hzc de qftfcopis loquimur, cum idem fandus papa monachum quemdam Hilarium nomine m Africe panibus literanun iuarum audoritate fultum ufque adeo fuum fecerit rife vicarium, ut per eum ibidem concilium generale celebraretur, fle quidquid fynodus fanda decerneret ad finem eo excquente perduceretur?, Ne igitur ad tantum velit culmen veftra fraternitas erigi, ut que in caufis omnium Romanis pontificibus rata fuerunt fle licita, in veftri folius caufa irrita velitis fl(illicita reddi. Ad id autem qood de privilegio dicitis, breviter interim refpondemfis, quod poliunt quaedam in privilegiis pro re, pro pertona, pro tempore, pro loco concedi, quz iterum pro eildem, fi neceffitas vel utilitas major exegerit, licenter valent commutari. Privilegia fiquidem non debent fandorum patrum audoritatem infringere, fed utilitati fandz ecctefue profpicere. Inde cft quod Arelatenfis ecclefia, non-folum a beato Gregorio dodore dulcifluo, fed etiam a pluribus ejus fandis anteceilbribus cum haberet vicem fedis apoftolicz, ut omnes epifeopos totius regni Francorum, quod tunc latius extendebatur, ad concilium convocaret, eofque in judicio conftrinxerit: (fine cujus licentia nullis ex fupra didis epifeopis longe a fuo epifeopatu fas erat abire) poft aliqua tempora pro quibttldam caufis przdifta poteftas fle audoritas certavit, fle fuam vicem aliis quibus placuit, fedes apoftolica concedit. Rhemenfis etiam cui prefides ecclefia quodam tempore primati fiibjacuit, fle ei ut magiftro poll Romanum pontificem obedivit. Quod & de pluribus aliis ecclefiis poteftis invenire, fi fandorum patrum dida Ac ada procuratis diligenter inveftigare. Nec id dicimus ut privilegia veftne ecckfiz contra rationem vel infringi velimus vel imminui de quibus vita comite fuo tempore ore ad os otiofius collocuturi fumus, Sed interim diledionem veftram ex parte beati apoftotorum principis Petri admonemus, ut, quemadmodum vobis Romz pofitis conftituimus, coram Dienfi epifeopo, & Cluniaccnfi abbate, quibus in his vicem noftram commifunus, occafionibus eundis obftaculifque remotis, fuper objedis omnibus fitis refpondère parati, Jegaliter fatisfacere, canonice purificari: ne fi aliud a vobis (quod abfit) agatur, tergiverfationi fic fuge fic confcientiz fcelerum, non exadioni juftitiz fle equitatu a pluribus adferibatur. De archiepifeopo autem Viennenfi, quem conquerimini in veftra & depofuifte presbyteros, fic eodem iterum in gradum priftinum reftituirte, fle de epifeopis Laudunenfi fic Sueflionenfi luftfae*neis veftris, qui Ambianenfem epifeopum vobis inconfultis Ac nefeientibus Rome etiam pofitis cotifccrarunt, fle de Manafïè, qui vos fic ecclefiam veftram, quia malefadis non poteft, maledidis infeftare non ceflat; Ac de eseteris omnibus fuper quibus conqucftionem vobis collibuerit facere, mifimus literas noftras commemoratis ccofratribus noftris, Dienfi videlicet epifeopo fle Cluniaccnfi abbati, ut eunda ftudeant diligenter inquirere, folicitc difcutcre, difeurta fle indagata ad purum, jufte, kgaliter, Ac canonice judicare. His noftris monitis obfecundantes per omnia beatorum apoftolorum Petri Ac Pauli benedidio re in prxfenti donemini, & in futuro « peccatorum vinculis abfoluti omnium ad eorum confortium, eisdem interventoribus, provehi mereamini. Data * ad fandum Germanum undecimo Kalendas Septembris, indidione prima.

anno

S. G 1.♦ *p"'

os», Co,. ,p,ice,2ÎH-' h Nicooco-- g i / <fta. t-. -!**-« --- Q'

O **

III. AD HÜGONEM EPISCOPUM Dienlem.

Ut querelis Rhcmenfis archiepifcopi finem imponere procurent, eumque, fi paruerit, adjuvent; cui etiam literanun fuprafcriptarum exemplar mittit.

A $- << - ,/ catUoHp/ariho Λμ μ μ J^aadr ή proterito fnoérogtfaœo mm cnhhmwch».

ANNO cmwsri Gt Λ-' «-—I'

Dte^i ntjcopo.& HφM Cleewce^fi Meti, fahaeno v ορφοικο ifHtéiiiïauiH,

QUia hi fandz Dei, cui divin* diTpoCuone przfidemus, ecclefiz regimine folicite doc vigilare oportet, veftris afliduis precibus nobis ut divinum obtineatis przfidium depofcimus. Quapropter vos fummopere ftudium adhibere admonendo mandamus: quatenus inquiratis, Ac canonice, pout poteftis, finem imponere procuretis negotiis, unde Rhemenfis archiepifcopus confrater nofter fuis literis nobis conqueftus eft. Conqueritur enim de confiatre noftro archiepifeopo Viennenfi Warmundo, qui in fuo B archiepifeopatu presbyteros depofuit, ft eofdem reftituit. k^iin etiam conqueritur, quod duo fuffiaganei ejufdem Rhemenfis, Laydunenfu fcilicer & Sueflionenfis, poftpofita canonica auctoritate, Ambiancnlcm aufi funt epifeopum confectare, dum ipfe effet nobifeum Romx', & de fe fintentiam humiliter expeftaret. Quod vos digna & foietti 'indagatione difeutere & cognofcerc omni modo ftudete, an ita fefe res habeat, ut prxdixiinus nos fuis literis intellexifte; przfertim fi idem Ambianenfis contra Romana fynodi & apoftolicx fedis decretum de manu laici nefanda ambitione & temerario aufu inveftituram fufeipere pratfumpfit, canonici rigoris feveritate taliter in eum vindicare Λ punire obnixe fatagite, Ç ut ejus exempla exteri imitari timeant. De Manaffe autem, de quo fimiliter conqueritur, qui Oebali fuoriunque refugio, & auxilio illum ft ecclefiam fatigare non ceffat, laborare ut ad pacem redeat, & ab inquietatione ecclefiz ft perfccutiooe archiepifcopi quiefeat. Quod fi forte in fua contumacia perfidens obedire renuerit, nifi illum juftam excufationem habere cognoveritis, quodcumqne vobis juftius videtur facite. De aliis autem neccifuatibus eumdem archiepifcopum (fi tamen vobis obedierit) ficut dignum eft adjuvate, eique committam ecclefiam audoritate beati Petri (quod & de aliis ecdefiis vos oportet agere) defendite. Ipfe autem, ficut ex fuis cognovimus literis quas vobis direximus, inducias ^quaerit, ut fubterfugiat, cui qualiter refcripfimus vobis etiam per exemplar indicamus. Vos autem, fratres mei cariflimi, viriliter & fapienter agite, vcftraque omnia in caritate fiant, ut opprefli vos prudentes defenfores inveniant, & opprimentes amatores juftitiz Irccognoicant. Omnipotens Deus Spiritum fandum cordibus veftris infundat, vofque per viam fibi placitam perducat, ft ad focietatem fandotum patrum pervenire faciat. Data ad fandum Germanum x>. Kalendas Septembris, ind. i.

IV. AD HENRÏCUM LEODIENSEM epifeopum,

Temeritatis eum arguit, quod contra Romanae E ecclefia audoritatem verba jadaverit, rnonetque ut Weremboldi cuiufdam caufam, qui fe una cum uxore injuftc ab eo excommunicatum conqueftus fuerat, adhibitis Treverenfi ft Metenfi epifeopis, definiat: quem timore mortis fe abfolviife ait, accepta fponfione ab eo omnibus fatisfaciendi. Contemptores fynodi illos vocat, qui fynodum a fe in Teutonicis partibus indidam impedimento fuerint ne cogeretur.

Operiar *tftifcopMi fervm fervorum Dei Henrico Ltodien/i tpifapo, folnteot & tfcftolictun henedi-*

LEdis fraternitati* tuas literis, non parum mirati fiimus, non ea te qua decuit apoftolicam fedem pro reverentia fibi fcripfiflê, fed nos de abfohitione illius parochiani tui, qui olim ad nos qpnit, mordaci invedione reprehendiflê, tamquam apoftolicz fedis non effet audoritas quofi cumque & ubicumque vult ligare & abfolvere. Unde fcias nos adverfus temeritatem tuam graviter commotos fiûflè, nifi apoftolicz fedis manfuetudo nos detineret, & nifi mens noftra de literis olim fuper hoc negotio tibi tranfmiifis quodammodo dubitaret. Solicits etenim fumus, ne literae ille fraude alicujus aut falfitate immutatentur. Et ideo exemplar earum ad cognoicendam voluntatem noftram tibi oftendendum efle putavimus, ut fi eafdem elfe ft non immutatas claruerit, intefligas te aut fpiritu przfumptionis aut ignorantia contra audoritatem fandr Romans ecclefiz verba jadafle, quafi imitando orientales, qui contra.beatam papam Julium obloqui przfumpferunt, eo quod ipfe fan diflimum Athanafium patriarcham fine aflenfu eorum abfolverat; tibique deinceps caveas, ne hujuftnodi contra nos temeritate referibas,' fed potius ad documenta fandorum patrum quz te loqui ft feribere doceant humiliter recurras, & fecundum tenorem iiterarum, quarum exemplar tibi tranftnittimus, tnzdidi hominis negotium ad finem perducere ftudeas. Vir ifte, Weremboldus nomine, conqueftus eft fe injufte a te excommuniçatum cum uxore fua efle; unde fibi vix fidem adhibere poflumus. Tamen monemus prudentiam tuam, ut ad notitiam religioforum confratrum noftrorum, Treverenfis Icilicet archiepifcopi ft Metenfis epifcopi, hujus rei caufam definrc facias, eorumqu· confilio ft judicio diffinire procures. De vefte vero monachica, ft velo impofito, & pecunia ablata, eorumdem teftimonio ft juftitiam facere & rationem ponere non recufes; quatenus fibi occafionem proclamandi auferas, & teipfum ab omni accufatione protegas, juftitiz integritate ft canonica audoritate fervata in omnibus. Contemptores quippe fynodi in przdida noftra falutatione .illos potamus, qui aliquo ingenio vel violentia conati funt impedire ne concilium aut conventus fieret in Teutonicis partibus: in quo (blerti inquifitione recognofeeretur utrum Henrico an Rodulpho magis juftitiz faveret de gubernaculo regni. Przterea fcire voa volumus nos horum portitorem abfolvifle ab excommunicatione, timore mortis, fada ab eo promiffione in noftra manu fe omni* fa&urum fecundum veftram juflionem confilio przdidorum epifeoporum fadam. Data in burgo Aquzpendentis odavo Idus Octobris, indidione fecunda.

V AD HERIMANNUM METENSEM epifeopum.

Monet ut TullenTem epifeopum adjuvet, cui concedit ut coram quatuor epifeopis, fi propter regni commotionem fex fimui convocare non poflit, fe expurget Eum arguit quod bona ecclefiz quibufdam militibus ad fe defendendum largitus fit.

Gregorius efafeopu fervat ftrvontm Dei Herimom» epifeooo, fahrem tf ofefloiicom oneodifHonetn.

NOvit diledio tua, frater cariifime, quanto jam tempore Tullcnfis epifeopus fatigatus iab--

.. [redacted] labcwarit, atque multis anguftiis fudaverit pro
anno repellenda ea quam fibi injufle cbjeftam eflê con-
t<""It iafamia . Sed quia propter imminentem regni commotionem fer fimul epifeopo· ad ex» purgationem fuam convocare non poteft, hoc ei

tuo/ epticoprs ad prnfen· fecum jurantibus ex. purgatus, eptfcopale officium per omnia faciat, ue duobus autem qui ftatuto judicio interefle debent, inducias ufque ad quadragefimam a nobis accepit. Unde, quia tu in eadem diœcefi pofitus es, monemus A exhortamur tuam mihi dulciflimam caritatem, & apoftolica tibi audoritate praecipimus , ut fi praefatum Tullenfem epifeopum culpabilem indubitanter efle cognoveris, fraternam manum auxilii (ut juftum eft)B ei prxbene non differas : feriptum eft enim :. *.Al-*
t- *ter alterius mera portate, & Jk adimplebitis letem*
• 7'— > *Chrifti.* Et itcm.‾ J» *mis viderit fratrem fn*m neeeÿitatem habentem, σ tUutferit vifcera fuo eeb* w, *caritas Dei manet in eo?* Prxterea pervenit ad nos quod propter inflantem inimicorum tuorum infenationem tux bona ccclefue largitus fis quibufdam militibus? A eo modo honoris tui dignitas quotidie (quod non optamus) minuatur atque decrcfcat. Proinde tuam volumus admonitam efle prudentiam , ne alicujus magnitudine tribulationis coadus ecclefiafticas cuiquam hereditates largiaris, unde multum te poftea perniteat, cum quod modo turbatus egeris, nullo modo emendare potueris. Oportet au-C rem ut totam fpem tuam in domino ponas : certiflime fciens quia *Dominus non derelinquit fperantes in fe.* Confidimus enim omnipotentem dominum , vcftris aliorumque religiolorum, quos in Krtibus vcftris plures efle cognofcimus, orationis placatum, pacem eccleux iux cito efle da-
SIKlu turum. Data * Sutrii undecimo Kalendas Novembris, indidione fecunda.

IN nomine Patris, & Filii, A Spiritus fandi,
(«fll·· anno fexto pontificatus domini Gregorii papx kptimi, menfis Novembris die decimaieptima, indidione fecunda, Romx. Ego Marro Gisleri filius, habitator in ducatu Spoletano, pro redemptione animx mex & parentum meorum, dono, trado atque offero beato Petro apoftolonun principi, & fuper altare ejus omnia qux mihi pertinent de Caftro, quod vocatur * Moricicla, politum inter Muricem & Clarignanum , quod conqaifitum habeo per concambiarionem a Litakk» A Hugone nepotibus Hugonis filii Afcari in plebe de Luzano , relervato ufufrudu diebus vitx mex, & Brutuli filii mei, A filiorum Brutuli, fi malculi fuerint dc legitimo conjugio procreati.

VI.

Declarat ex fuo prxeepto concordiam fadam inter epifeopum Taurinenfem & abbatem fandi Michaelis, & quibus condionibus. Se in eos E uliurum ait qui non acquieverint, A injuftam caufam defenderint.

Grtÿoriett ffijcepttf fervns fervorum Un.

NOtum tarn prxfentibus quam pofteris fieri
M Cml vohunua caufam * Cumberti Taurinenfis epifeopi & abbatis fandi Michaelis, qualiter finiendam eflê pofuimus. Venientes enim ante noftram prefentiam, poft plura aneorum curricula , quibus cooquefti funt alter adverfus alterum, «I voluntate acquiefcentes & obedieotes noftro judicio

pacem inter fe nobis prx-ripfrntifri« free- _ .
runt. Qgibus ex audoritate apoftolica interdiximus, ne Alter alteri occafionem difeordix ulte- anno C''*IST'
rius prrberet. Sed epifeopus abbati & prssdido 'o' '
monafterio emendet qux ei abftulit, nifi quantum abbas ei condonaverit. Similiter & abbas epifeopo faciat. E: hoc in exiftimatione Aftenfis epifeopi A epifeopi Aquenfis, nec non & abbatis Fruduarienfis. Si autem epifeopus voluerit & potuerit probare illud monafterium in proprietate & allodio fui epifeopi effe conftrudum, in fequenti fynodo uterque fe prxfentent, A in eo juftam A legalem diffinitionem accipiant. Si vero aliquo impedimento ceflaverint, legatos luos dirigant, quatenus eis ipfi reportent qualiter & quando finem eorum negotio imponamus. Quod ii epifeopus cogniti veritate cognoverit idem mo nafterium non efle conftruduin in allodio fui epileoparus, vel abbas perpenderit quod epifeopus circa hoc negotium juftam A veram habeat rationem, fine aliqua difeeptationç vel çontroverfia ei qui veritatem & juftitiam habuerit acquiefeat : procul dubio fçientes, quia eum qui injuftam caufam habens defendere tentaverit, vel · aliquod patrocinium vel potentiam fperans ipjuT ftum negotium agitare aufus fuerit, graviter & feveriflime puniemus. Data Romx odavo Kalendas Decembris, Indidione fecunda.

VU. AD HUGONEM DIENSEM
Epifeopum.

(Jt Robcrtum Flandrenfem comitem ab apoftolicx fedis legato & Lingonenfi epifeopo excommunicatum, fi non canonice id faftum repererit , vel fi fatisfacere voluerit , abfolvat. Quod fi ipfe facere nequiverit, per rcligiofas id efficiat perfonas.

Gregorins epifeopm fervni fervorum Dei Hugoni Die^fi epifeopo, falntem Ü apoftoheem henediilionem. 1

QUia ex paftoralis officii fufeeptione oportet nos magnam folicitudincin habere de falu~ te omnium filiorum ęcclefiae, debemus quancocius emendare , fi quid **noverlmus aliter** geftum efle quam convenit reditudini ecclefiaftt-cx. Proinde notificamus diledioni tuae , nobis per aliquos, A maxime per Ingelrannum Flandrenfem clericum, innotuiflê, Robcrtum Fran*dreniem* comitem ab Huberto legato noftro, A Hugone Lingonenfi epifeopo , per machinationes inimicorum fuorum cxcommunicatuin efle. Quod quia non debemus, fi verum eft, fierre, rogando mandamus fraternitati tux, ut, fi tibi moJeftitm non eft, ad illas partes feftines accedere .· A fi inveneris eum non canonice excommunicarum, abfolvas eum ex beati Petri apoftolo rum principis A noftra parte·* fin autem, quod non optamus, canonice, A tamen voluerit fatisfacere, iterum ne differas eum ovili dominico reconciliare: quia ipfe fummus paftor ovem perditam propriis humeris voluit ad gregem reportare. Si autem tibi poflibile non eft id per temetipfum agere , mitte perfonas religiofas pro te, qux praeordinata prxdido modo valeant finire. Data Romx feptimo Kal. Deccmb. Indidione fecunda.

VIH. AD HUBERTUM , WIDONEM
& Hugonem.

Quamdam villam, cum omnibus ad earn pertinentibus, clericis iandx Marix & fanli Audomari

ANNO CHRISTI

domari reftituèndam praecipit. Quod fi jufta ratione ad fuam ecclefiam pertinere crediderint, Hugonem Dienfem epifeopum legatum adeant quadraginta dierum (patio ; quo elapfo, fi obedire minus voluerint, ingreflum ecdefic & Chriftianam communionem donec refipifeant interdicit.

Creeoriuf eptfcaptf fervas ferveram Dei Habert» Ci clericis tT emnibas comitibus de crtfir» fanHi Partis, Ïlidmù Ü Hagmi, falutem & apaftalicam benedi&imem.

Clerici fanâc Marie & fanâi Audomari adeuntes apoftolicam fedem, conquefti funt de vobis, quod jam multo tempore fibi & ecciefic aufertis quamdam villam Refeca nominatam, cum omnibus ad eam pertinentibus: atque cum multoties de hoc in provincialibus fynodis coram epifeopo veftro, & ad ultimum coram Hugone Dienft coepifcopo & cpnfratre noftro apoftoliest ecclefiae legato in Piftavenfi concilio querelam feciflent, atque ille ex auâoritate noftra precepiflèt, ut coram epifeopo veftro, aut proclamata ecciefic pariat» & clericis redderetis, aut quod veftra jure eflie debeant rationem diceretis, epifeopuique vefter tres terminos vobis & ad ultimum provincialem fynodum ftatuiflet, nt utrumlibet agerftis ; vos tamen neutrum ficut nunquam, ita quoque nec tunc facere voluiftis. Unde ex audoritate Dei, & fandi Petri apoftolorum principis, praecipimus vobis, ut, fi ita eft, prsedidas res prrdiric ecclefie & clericis ejus fine dilatione canonice reftituatis; aut, fi ita non eft, & jufta ratione pro cefto icitis ad veftram ecclefiam eas pertinere debere, infra quadraginta dies, poftquam literas noftras videritis, vel fi eas videre vitaveritis, poftquam eas rniflas vobis cognoveritis, Hugonem prariatum coepifcopum & fratrem noftrum ad diem Ingelranno & fratribus ejus a vobis ante defio-j) minatum atque praenuntiatum adeatix; ut utrifnue partibus coram pofitis ipfe legitimum finem faciat hujus contentionis. Quod & fi iftud agere nolueritis infra preferiptos dies, finitis eis, contradicimus vobis & Widoni, Hugonique & Euftachio comitibus, Oilardo quoque iubdefenfori prifatae poftefltonis, omnibufque vobis amodo auxilium & confenfum ad hoc facrilegium praebituris, velut facrilegis & raptoribus, omnem penitus ecclefue ingreflum, & Chriftianam communionem, atque gratiam beati Petri apoftolorum principis, & in vita & in morte, nifi forte pcenitentiam egeritis, & injuftc rapta ecclefic praefata: canonice reftitueritis. Si autem, quod abfit, ab omnibus Ghriftianis poft hec omnia, diabolica inferii malitia, in excommunicatione preferipta incorrigibiliter perfeverarç malueritis, praecipimus defenforibus όζ patronis praediri» *ecclefic,* ut eidem & clericis ejus przfatas res reftiruere omnibus modis fatagant. Data Rom» vu. Kalen. Decembris, indidione n.

IX. ADCANONJCOS ECCLESIÆ. Tarvennenfis.

Ut canonicis de caftro fanâi Pauli, nifi, ut in fuperiori epiftola mandavit, literis apoftolicis obedierint, omnis ecciefic ingretlus interdicatur : laici etiam non obediences excommunicentur: Mathildem preterea vult moneri, ut quam tenam maritus ejus ecciefic dederat, tradendam curet: & qui decimas cçclefir fubtrahunt, moneri ut reddant ; fia minus damnationi fubjaccant.

Crrprias epifeopus fervas ferveram Dei anbidiacenibus Taryemee^is activât irmdpbo & Hrebert», Ô canonicis, β eanomee vinerint^ falutem & apofioluam bemdiDiomm.*

/^Lerioos de caftro fanâi Pauli, de qubasca-V-i notfici fanâc Marie & fanâi Audomari per Ingelranttum & alk» fratres ejus nobis iunteonquefti, ad civitatem Tarvennam ex aurioutate noftra omnes convocate, & literas noftras eis legite, que vobis dabuntur ex noftra parte « Qljod fi noluerint venire, vel venientes literis noftris non obedite, omnem ecciefic ingreflum, &quod in literis noftris eis contradicitur contradicite. & inluper quidquid de ecclefia Tarvennenfi pof fident clericali exhibitione. Laicis quoque in literis noftris nominatis, & quicuroque alti pariatis clericis poft literas noftras vifas vel notificatas non obedientibus confenfiun auxiliumque, ut in rapina & facrilegio perfeverent, prebuerint, notifieste quod in pnelcripta pofiti fint cxcommunicatiooe. Mathildem viduam Amulphi adroçcati, qu» terram quam maritus funs moriensdedit ~~eeciefic fanri~~ Mari», ~~&—quam:—ipfe—promi~~fit morienti fe liberam facere, admonete adhuc, ut quod promifit perficiat: fin autem, in prariata damnatione quamdiu non fecerit maneat. Rengeriuin, Adam, Berewoldum, & ceteros qui fubtrahunt decimas novarum terrarum pariat» ecciefic, admonete ut reddant & fatisfaciant : quod fi noluerint, qnoufque refipifeant, pnedi-«x damnationi fubjaceant. Et hoc etiam addimus, ut nullus accipiat de manu omnium prelibatorum oblationem aliquam five invita, uve in morte, quoufque canonice quod peccaverunt emendent. Data Rome feptimo Kalendas Decembris, indiâione fecunda.

X. AD RAVENNATES.

Monet ut epifeopo Ravennati, ob plurima flagitia in Romana fynodo depofito, nullam deinceps obedientiam pneftent : qui verp aufus fuerit apoftolicis perceptis repugnare, anathemate damnetur,

Cregteiut eptfcoptu fermu ferveram Dei amnibus Ravennatibus majoribus & minoribus, ftd beatum Petrum, ejufyue filtum, faniium videlicet Apollinarem diligmt, falutem & apoftelicem betudsDionem.

Quam fideliter, quamque humiliter beato Petro, nempe apoftolorum principi, Ravennas ecclefia femper adheferit, quantamque ma, tri fuse, fanâse videlicet Romans ecdelue, obedientiam in omnibus exhibuerit, veftra fraternitas optime novit. Ille autem -qui nunc ecciefic Ravennatis epifeopus efle dicitur, quomodo eam olim tam ditiflûnam, quam etiam relijpofiflimam, tyrannica deprrdatione devaftavent, & irreligiofe vite exemplo corruperit, & vos patiendo videndoque fenfiftis, A nos certo experimento didicimus. Sed quia his malis aliifipjc quampluribus ftagitiis irretitus atque pollutus, no argui pofik atque convinci, fuperbir faftu elatus contra apoftolorum principem calcaneum erexit, & in inobedientia, quae fccleri comparatur idololatriae, perfeveret, eum fine fpe recuperatio nis, Spiritus fandi judicio, apoftdicar fedis auâo-

ja ùmAa Romani fynodo cfle depofi-A tum przfentium indiciis indubitanter cognofcite. ^*p«*P**r ut nullam ei deinceps quz epifeopo debrrar obedientiam exhibeat», omnibus vobis beati Petri apoftolorum principis auâoritate precipûnus. Si qui vero excommunicationis contagione vulnerari his ûdmiieris auG fuerint repugnare perceptis, cos veluti putnda membra a toto corpore Chrifti, quod eft. ecclefia catholica, Anathemati» gladio refecamus atque projicimus. Vobis autem Deum diligentibus, A bearo Petro obedientibus, ex auâoritate ejufdem apoftolorum principis omnium peccatorum remiftionem largimur. Data Romz * feptimo Kalendas Decembris, indidiooe fecunda.

anno

* vi.

XI. AD CLERICOS SANCTI MARTINI Lucenfis.

Arguit eos inobedientir. Pnecipit ut fecundum privilegium anteceflbrum pontificum, communem regulanemque vitam degant: fin minus, ccdefie praebendam in manu epifeopi reddant. Quod fi neutrum facere neglexerint, omnium ecciefiarum introitum eis prohibet.

Crtgtritu tpifctftu ftTOHf [trOtraat Dti tkritir faa&i Marfiai Lactefi ectlefia, falateat & ap/bilum btatéi&itana.

Im apud vos eflemus, fiepiflîme vos per nos & per confiants noftro» admonuimus, uti fecundum privilegium anteceflbrum noftroram, fandi videlicet Leonis pape & Viâoris, quod ipfixum tunc canonicorum veftre ecclefiz rogatu ipfi cccieflz fecerunt, communem regularemque vitam duceretis: fed vos qua veftra funt querentes, non que Jefu Chrifti, noftras admonitiones neglexifti$. Cumque tante neglieentiz & inobedientic, quz fceius idololatria a fanriis patribus dicitur, merito jure vos fententia judicialis ferire deberet; epifeopi tamen veftri, & quorumdam fratrum veftrorum precibus, apoftolica manf^etudo folita pietate, ut filios utque ad feftivititem omnium fandorum, deinde etiam interventu ejufdem epifeopi ufque ad fynodum dementer vos fuftinuit. Ad quam przcepimu» ut aliquos mitteretis de vobis, qui de veftra nobis obedientia refponderent. Quod quia minime fadum, ut decuerat, jam nunc «equitatis non pofîumus differre eenfuram. Proinde per *veram* obedientiam moneo, ut communem vitam vivatis, ficut fanftus Leo papa ecclefiz noftrz inftituit, & ficut Romana ecdefia intdligit, id eft ut omnia ecclefiz bona incommunem utilitatem redigantur, & communirer, ficut fupra diftumeft, expendantur: aut, fi id facere recufatis, ecclefiz praebendam in manu epifeopi ad ecclefiz utilitatem reddatis. Quod fi neutrum horum, quod abfit, facere recufati», ex auâoritate Dçi omnipotentis, A fanâorum apoftolorum Petri A Pauli, omnium ecciefiarum introitum vobis ufque ad emendationem congruam prohibemus. Data Romx quarto Kalendas Decembris, indidione fecunda.

XII. AD LANDULPHUM EPISCOPUM Pifanum.

Pifame ecclefiz epifeopatum cum omni jure ei confirmat, & tam ea quz antiquitus collata, quam quz modo a Mathilde, A qus *ia futurum ab aliis conferentur,* concedit. Vicem fuam ei atque fucreflbribus committit in m-~ fula Corfica, A pro labore quem erimus in ea reftituenda ad Romans ecclefiz dominium fufeipiet medietatem, duobus vero ejus fucref- foribus quartam partem omnium redituum lar» girnr, arces tamen fub ditione Romane ecdefis refervat, quorum cuftodes illis, fi neceflitas exegerit vult obedite·

anno chrIstI

CngvrMu *tfifrefru fervat fervtraat Dei àiletla Chtifit fratri Ltadaipht Pifaaa frifa*facttfiribar.*

CUperne miferationis refpe&u ad hoc univerfa-lis ccdefie curam fideepimus, & apoftolici 1B moderaminis iblkitudinem gerimus, ut juftis precantium votis attenta benignitate faveamus, A libramine equitatis omnibus in neceflitate pof>tis, quantum Deo donante poflumus, fisbvcmre debeamus. Unde poftulante te, frater Landulpbe, ut ecdefiam, cui Deo voleme pnecflr dignofeeris, ejufque bona ab adverfarionun impetu A iufeftatione noftre apoftolice auftoritatis munimine tueremur; inclinati juftis precibus tuis conccflione prefentis privilegii confirmamus tibi epifeopatum prediâe Pifiuut ccdefie cum omni ture fuifque pertinentes. Et quia Pifana ecclefia que in perficiendis fibi paftoribus a conftitutionibus fandorum patrum deviaverat, tandem pro reftitutiooe antique libertatis fue falubrc confiCiium matris fue ianâe Romane ecdefie fufeepit, ita ut te, non aliunde led per oftium, quod Chriftus efl, intrantem, gaudeat nobis ordinantibus habere pallorem, indulgemus, concedimus atque firmamus fibi tam ea que ab antiqui» temporibus jufte collata funt, quam ea que divina pietate per fereniflimam filiam noftram Mathildem pro remedio anime matris fue in eadem ecdefue fepulne concedere dignata eft, videlicet locum qui dicitur Schannellum cum caftdlis A pertinentii» fuis, A alia que in futurum, Deo auftore, a fidelibus legaliter conferenda funt. Przterea fidei A religionis tue gratum in te frudum exuberare coguoiccntes, committimus tibi tuüâue fucceflôribus vicem noftram in Corfica Dinfula: fi tamen ipfi confenfii Romani pontifici» A electione Pifani poeuti ita canonice intraverint, ficut te conftat intrate: ut fecundam quod Deus tibi tradidit, quz ad Chriftianamreligionem pertinere videntur, vigilanti Audio epifeopos, clericos, populumque ejufdem infulz doceas, atque morum hooeftatt confirmes, juxta propheticum termonem, ei *evellar, tf* ddbw», éditai, *tj flaatei.* Quz nimirum infula, a jure A dominio fande Romane ccdefie per quorumdam pravorum hominum invafiooem fidxrada, ut prudemiz rae ftudio exdufis mvaforibus fecundum antiquum morem ad dominium ejufikm Romanas ecdefin revocetur; concedimus tibi per quem Pifana cedefu ad antiquum fisi decorem redu&a eft, A qui E prius in reftitutiooe przdidz infuhe elaboraturus cs, medietatem Dtnmum redituum, A totius pretii medietatem quz de placitis acquiretur: duobus vero fuccrikxibus tuis quartam panem redituum A totius pretii quz de placitis acquiretur. Ita tamen ut arces A quzque munita loca per te acquirenda in poreftatc noftra A fucccflorum noftrorum permaneant, eo tenore, ut, fi necef-fitas exegerit, cuftodes corumdem locorum tibi ftsocdSxTOufime tuis, falvo jure A honore Romane cccleuz, obedient. Dignum quippe eft ut, fi ad imperium A conftnium ὑηάχ Rwnane ccdefie paftoralcm fecundum dominum luRepermt

di*

dignitatem, habeant ex largitioneapoftoiica: fedis temporalium rerum fuftentationem ft decorem Hoc etiam addendum cffcccnfistm·», ut m aeendis placitis nuntius nofter Temper interfit. Areum Rome fecundo Kalendas Decembris, indiâione fecunda.

anno C",*|STf

XIII. AQ OLAVUM NORVEGIÆ REGEM

Confirmat cum in fide, ft, quia propter loco*rum diftantiam & lingue ignorantiam noopoteft mittere viroa qui cum in lege Domini erudiant, rogat ut juniores & nobiiea e regno fuo ad apoftolicam fedem mittat, qui divin» legibus cdodi apoftolic* fedis mandata ad cum ferre & predicate poflint. Fratribus pneterea regis Danorum divifiooem regni cupientibus nullo paâo opem ferat, fed curet potius ut rex fratres fuos cum caritate fufeipiat. Ad bona piaque opera illum hortatur.

Greporias tpiftepns fervns fervoram Dti Oiavt ' Aerveccboram regi, falatem d! apoftolicam itntdi&iontm,

Lfcet ex univerfali cura fanfte ft apoftolice fedis, oii divina miferatione pneudemus, debitores fimus omnibus qui Chrifti fidem lunt, de vobis tamen, qui quafi in extremo orbis terrarum pofiti eftis, tanto nos majoris folic irudinis ratio neccflitafque circumflat, quanto vos*G eorum qui in Chriftiana religione vos inftruant minorem copiam & neceflaria minus /olatia habere cognofcimus. Quapropter oblata opportunitate fcripfimus vobis ad confortandam aliquo modo gloriam veftram in fide que eft in Chrifto Jefu, qui fecundum propofitum voluntatis eterni Patris Dei coopérante Spiritu fanfto pro falute mundi homo fachu eft, de intemerata Virgine natus, mundum reconcilians Deo per mortem fuam, delens peccata noftra per redemptionem quae eft in fanguinc ipfius, & deviâa morte in femetipfo conviviflcavit *ac* refufeitavit pos in fpem vivam, in hacreditarem immarceflibilem, incontaminatam, incorruptam. In quo, ficut confidimus in mifericordia ejus, vobis parata eft sterna falus & vha; fi tamen in illo fpem firmam ufque ad finem tenueritis: credentes (ficut dicit apoftolus Paulus) *quoniam in ipft inbabitat tmnis pitnilado divinitatis corporaliter.* Propter quod fervite ei cum omni timore & humilitate, memores quod pfalmifta dicat: *Quoniam Domini eft re~ gnum, & ipfe dominaiitargentium.* Sitque femper in ore, fit femper in corde veftro, quod hune verficultun paucis interpofitis fequitur: *Et amteea mea iiii vivet, & femen meam ferviet ipfi* Notum autem vobis ctfe volumus, quoniam defiderium noftrum eft, fi quo modo poflêmus ad vos aliquos de fratribus mittere, qui fideles ft dofti effient ad erudiendum vos in bmni fcientia ftdo-,, ftrma in Chrifto Jefu: ut fecundum evangelicamB & apoftolicam dodrinam decenter inftruâi in nullo vacillantes effictis, fed radicati atque fundati fuper ftabile fundamentum, quod eft ChriftusJefus, abundantius atque perfedius in virtute Dei crclcerctis, & fecundum operationem frudum fidei zterna retributione dignum redderetis. Quod quia nobis, tum propter longinquitatem terrarum, & maxime propter ignotas linguas valde ditficile eft, rogamus vos (ficut & regi Danomm denuntiavimus) ut de junioribus & nobilibus terrse veftrat ad apoftolicam aulam mittatis; quatenus litb alis apoftolorum Petri ft Pauli fa-

Aeris ac divinis legibus diligenter edo&i, apofio-, [redacted] ad vos mandata referre, non quafi iOKNi, fed cogniti, & que Cbriftianz rdigionb onio poftulavtrit apod voa, non quafi rades aut adjuvante, excolare valeant. Relatum quoque nobiseft, fratres regisDanorum ad veftram fe contuliflê excellentiam, ut veftris viribus copiifque nitentes, quatenus cum illis regnum dividat, fratrem cogere intendant. Que quidem res quantum ad regni detrimentum, quantum ad confitflooem populi Chriftiani, quantumque ad deftrutionem ccclefiarum, quibus quotidie vicina Pa'anorum crudelitas inhiat, & totius term defoationem attineat, per femctipfam dos veritas, qua: Chriftus eft, in evangelio docet, cum dicit: *Omne regnam i» feipfetm dtivifsmt defolaiitar, tf* drentr /apra duanvw cadet. Unde eminentiam veftram id fummopere cavere monemus, ut nullius unquam perfuafione in hac parte cuiquam aflênfum pnebeatis vd adjutorium, ne peccatum hoc (quod abfit) in vos retorqueatur, neu de diffiidio regni illius confra vos ft regnum veftrum divina indignatio concitetur. Hoc autem vos procurare libenter volumus, atque confidimus, ut pariatus rex Danorum fratres fuos in regnum cum caritate fufeipiat, ft ita eis de reliquis bonis ft honoribus, ubi poteft, diftribuat, ut nec illos indigna anguftet neceflitas, nec regni ftatus labefaftetur aut dignitas. De csetero Temper cogitate de fpe vocationis veftrat, & attenti ad ea que Dominus in evangelio dicit: *Çaia venient ai oriente & occidente, tJ recumbent cum Mraiam, Ifaac, tf Jacti in new culoram,* nolite tardare, currite, feftinate. De ultimis finibus eftis: fed fi curritis, fi feftinatis, primis patribus in regno fociati eritis. Sit cuifus vefter fides, amor ft defiderium. Sit iter veftrum mundi gloriam aflidue meditari efle caducam, ft ideo cum amaritudine potius quam ddeâatione tenendam. Sit veftre ootentic ufus & exercitatio, Âbvenire oppreflis, defendere viduas, judicare pupillos, juftitiam non folum diligere, fed etiam tota virtute defendere. His namque veftigiis, hoc thefau'ro, his opibus, de terreno ad ariefte regnum, de fluxo ft fragili ad certum ft perenne gaudium, de caduca ft tranfitoria ad cternam & femper permanfuram pervenitur gloriam. Deus autem omnipotens, qui dives & copiofus eft in mifericordia, meritis ft auftoritate apoftolorum Petri ft Parili, & noftra per illos nobis, licet indignis, divinitus concede, abfolvat te & omnes fideles tuos ab omnibus peccatis veftris, ft dirigat vos in omnem voluntatem fuam, ut in hac vita vos promereri *faciat* quod in sterna beatitudine multipliciter vobis adauâa corona retribuat. Data Rome * decimooftavo Kalendas Januarii, indiâicoe feçunda. * XUt

XIV. AD WELFONEM DUCEM.

Nullam contra fe murmurationis caufam fore oftendit, fi diligenter perpendat qtue in fynodo ftatuta funt. Si fideli corde Deo adhaeferit, viftoriam eum adepturam.

Gregarius epifctpts fervus ftnmntm Dti Velfom dnet, falatem 6 apoftolicem* fewdtâùufMt.

SI diligenter fecundum zquitatem pontificalis officii, non fecundum propriam voluntatem perpenditis que agimus, qnedicieur de commis

«Ma'

—ni negotio, immo maxima perturbatiaœ regni A veftri, non contra dos marmorabitis, fed per v**m P*trura ooftrorum dos incedere, Deo au* ce, meritis Beati Petri apofloli cognofcetis. Perpendite quod fenâus Spiritus per nos licet indignos dignatus eft in ianfta lynodo hoc in anno Rome m quadragefima celebrata ftatuere, fit co* gnofcetis quantum valear, quantum poflit auâo* ritas fit poteflas beati Petri. Agite itaque omnipotenti Deo A beatu Petro temper grates, & non contra nos murmurando, fed beato Petro gratias referendo, meliora (perate. Mihi credite, fratres cariflimi, quia qui de feUitate & calliditate, non de juftitia & (implicitate confidunt, omnino décident, & hos B. Petri gladius devorando confundet. Qud autem fit aâum in qua-B dragefimali fynodo, five in ea quam in mente Novembri fecimus, veftrifideles qui interfuerunt, & noftr* liter* vobis mifle indicare poflunt, Vos autem de juftitia confidentes, & de B. Petri adjutorio pnefumentes, confortamini in Domino, & in potentia virtutis ejus, quia fi fideli corde & ftabtli Deo adhaeferitis, cito vobis viâoria & pax arridebit. Omnipotens Deus meritis beat* Mari* cadorum regitur, per auâoritatem B. Petri apoftolorum principis mihi valde indigno commiflâm, tc tuofque omnes focios, qui jufti tiam amatis, & beati Petri fedem diligitis, a cunâis peccatis abiolvat, & ad vitam «ternam perducat. Data Rjom* tertio Kalendas Januarii, indiâione fecunda,

XV, AD MONACHOS MASSILIENSES.

Abfentiam fui abbatis ut asquo ferant animo hortatur, quem illis cito remiflurum affirmat: eorum monafterium, ficut Quniacenfe, apoftolic* fedi unire defiderat: reliqua harum literarum portitori dicenda relinquit.

Gregariis tfijcepis itrvm ferverint Dei terifottis fr-tributu tn mene/ierio Mefilut^fi commerMtibu, felitem & epofleliatm benediDtenem.*

CQntriftavi vos, immo B.Petrus commovit, turbavit, & ipfe fanabit. Filius namque il-D lius abbas vefter venit ad nos, & pro ejus amore faftus eft obediens ufque ad corporis captionem; & quia paratus fixit, fi oporteret, mori, & ex hoc habebit retributiopem. Sed ficut icitis, fratres mei, rari funt boni qui etiam Deo in pace ferviant, iedrarifluni qui pro illius amore perfecutiones non timeant, vel qui fe contra inimicos Dei indubitanter opponent. Proinde Cbrifiiapa religio (heu proh dolor!) pene deperiit, flt impiorum fuperbia nimis accrevit. Prrdidus autem pater * nofter re vera apoftolorum principem diligens in ejus acie nobis adhefit, & adjutorium, Chrifto gubernante, nobis impendit; non furda aure intendens quod dicit apoftolus: *Si fuerimu [ocii pefietwm, erimus & cmfeUSi*-* E *mtrn.* Sed quia caritas, licet ratio vos confotetur, ad dolorem vos impellit, eo quod tantum patrem tamque vobis ducem quafi longo tempore amiferitis, rogamus vos ex parte omnipotentis Dei & amore beati Petri, patienter fupportate nos; quia cito, Deo adjuvante, reum vobis letum remittemus: & ex hoc auâoritate beati Petri apoftolorum principis nobis valde indignis commifla indulgentiam omnium peccatorum veftrofqm promittimus & abiohuiooem cum benediâione concedimus. Confidimus namque de nigtia pietate altiflimi* & de ineffebili dementia regiae caiefltf, quia beati Petrus & Paulus locum vcftrum amplius folito cuftodicnt A tuebuntur, qui pro illorum fervitio damnum & incommodum nabere videtur. Defideramus enim locum B.Pauli & veftrum ita unire, ut ficut jam ex longo tempore Qtmiacus, apoftolic* fedifpecialiter adhaereat, & fpeciali ecctefi* hujus adjutorio flt benediâione coagaudèat. Moveat vos, fratres cariflimi, fumma ditedio Chrifti, ut nos ficut vofipfos diligatis, & manum adjutorii in magna temoeftate pofiti* porrigatis, illud femper pr* oculis habentes: *Mer nittritu emere prtete, & ftc eéûefieÛtû legem Cbrifii.* Qpod autem minus fcripfimus, henun portitori dicenda reliquimus. Omnipotens Deus, a quo eunda bonaprocedunt, meritis & interoeflione Dei genitricis dc virginis per auâoritatem beatis Petro & Paulo apoftolorum principibus conceflâm vos refpidat, volque femper innovet dtcuftodiat, vobiiquequod fit novum canticum indicet, & in faoâa jubilatione inflammet; ut perfeâe fciatis humanam fragilitatem deflere, ôç inefiâbitem Dei benignitatem cognofcere, ut in ejus amore femper crefcentes ad ejus certam notitiam & mirabitem letitiam, celefti matre ducente, mereamini pervenire. Data IV. * Nonas Januarii, indiâione fecunda,

XVI. AD BERENGARIUM GERUNDENSEM eptfoopum.

C Ampleâitur devotionis ejus afiêâum erga fedem apoftolkam, utque in eo perfiftat hortatur, & inter Raymundi filios pacem conciliet: quod fi minus confequi poflit, (altem inducias fieri curet, interim eis denuntians alterum eorum, per quem fteterit ne pax fequatur, excommunicandum *fore: alterum vero,* qui apoftolic* (edi obedterit, ad obtinendam haereditstem paternam juvandum. Prsererea ut Narbonenfis epifeopi ejus fratris faluti confidat.

Gregerini eptfcepeu fervtu ferverim Dei iile&» in C krifa fretri Berettferie GermJetifi eptfcepe,

Sicut per filium noftrum Maflilienfem abbatem didicimus, paratum cfle te dicis in obedieotia & fidelitate B. Petri firmiflimo animo & confianti perfiftere, & fecundum perception noftrum vitam tuam deinceps morefque componere, cuprique & defideras pr* ceteris qui in panibus veftris funt nobis familiariter adhsrere. Sed & nos ad fufeipiendum tant* devotionis afiêâum finum paterne dileftionis extendimus, & modis omiübus pk> circa nos amori tuo faveram: ita plane, ut tu (ficut promittis) in amore Petri & folicitudine ecctefiaftiae religionis & pacis Chriftian* femper exetefeas, dignumque te apo> ftolica familiaritate ex obedientia finceriflUna reddas. Itaque in primisnegotiumtibi, de quomuL tum curamus, injungimus. Competimus enim quod inter filios Raymundi Berengarii per vanitatem & iuperbiam, &. maxime per confilium' impiorum, nimirum ex invidia diaboli, difoordia oritur. Et ego inde nimis cootriftor, tum pro amore patris eorum, qui mc fetis ex quo cognovit ditexit, tum etiam quia (uper Chrtftianam gentem, qu* in panibus illis magno impio rum Saracenorum odio laborare drgnofcitur, grave tentio periculum imminete. Unde prwcipimus tibi, ut adjunâis tecum religiofis vicinis tuis abbatibus, [fcilicet Tumerienfc, Ripoltente, flt fandi Cucufeti, & quofeumque alios Deum ti-

men-

mentes clericos laicolque poteris invenite, pacem inter illos reformare fit componere ftudeas. Quod fi acquiefcerc monitis veftris fortaflê noluerint, oftenfis eis pntfentibus literis ad tenendam cos treugam finntffimam ufque ad determinatum tempus ex auâoritate noftra conftringite, infra quod nos tales illuc ex latere noftro nuntios dirigamus, qui caufam litis eorum ita jufte diffiniant, ut non fe ad gratiam alkujus nec praemio nec favore deficAcnt. Porro hoc illis debes firmiter inculcare, quia fi nobis jaobodientes extiterint, fit in fraterno odio remanere, diabolo inftigante, maluerint, illi quidem ex cujus culpa vel fupeibia pax ifta rtmanferit, gratiam fandi Petri auferimus, eumque ficut membrum diaboli, fit defolatorem Chriftiane religiodis, cum omnibus fautoribus fuis, fcftinabimus a communione Chrillianc focietatis abscindere; ita ut nullam deinceps viâoriam in bello, nullam profperitatem habere poffit in fieculo. Alteri vero qui humiliter paci coolenferit, debitamque obedientiam apoftolice fedi exhibuerit, ftauiemus ex gratia fandi Petri inexpugnabile apoftoiici favoris auxilium, eumque, ncut filium fandae Romane ccriefic condecet, ad obtinendam hxreditarein dignttatemque paternam modis omnibus procurabimus adiuvare, fle omnibus Chriftianis in partibus illis, ut ei faveant, cumque ad obtinendum principatum adjuvent, apoftolica auâoritate pnecipiemus. Quidquid autein de hoc a te inter cos diffinittun fuerit, quantocius nobis literis intimare, immo fi opportunum fuerit, teipium nobis repnefeniare curabis. Praeterea de fratre tuo Narbooenfi, magis quam haftenusfrieris, volo te efle folicitum: quia ego fatis de perditione illius doieo, fit miror fi tu illum, cuigemina germanitate coheres, ad falutetn non frudes reducere: cum (das qftia pro fola vel carnali vel fpiriruali affinitate alicupu, Chriftianus homo in tanti periculo articuli feipfum debet * ap- Pontfre er8° & fr*tcrn- caritate fuccenfus illum ex noftrat fiducia admonitionis aggredere, commemorans illi fic pneteritos longcvc anatis exceiTus, fic propinquum jam fibi divine ultionis imminere judicium, fi forte poffis eum ab ipfo iportis rterne limine revocare, fic de falute fratris non foium coruiseaudium, verum etiam maximum rterme retributionis a divina largitate praunium, promereri. Data Roma-quarto * Nonas Januarii, indiftione fecunda.

XVII. ad abbatem clünîXcænsem.

tpifetansjt. vtis fervorumDti " Ü. tmurti- <M'i& (·riffimofretri JtUtMm & tpqjiolicMtt kentdiUima*.*

SI Romani ad veftras partes, ficut veftrataa ad nos, fzpc venirent, Frequentius tibi lireris feu verbis qualiter circa nos geruntur quae terrena funi ve! cscleftia indicaremus: fed quia dum fatis intendis aulicos nutrire, de rufticis parum tibi eft cure, ultra hcc debes ad memoriam reduce:e, quia pauper nofter fic pius redemptor ficin cado angelos pafcebat, ut in terrisipeccatorcs non foium non defpioerct, fed etiam cum eis cibum fumeret. Cur, frater cariflitne, non perpendis, non confideras, in quanto periculo, in quanta miferia fimita vertatur eccleiia? Ubi funt qui fe fronte pro amore Dei opponant periculis, refiftant impiis, fit pro juftitia ‹3c veritate non timeant mortem fuoire? Ecce qui Deum videntur timere vel amare, de bello Chrifti fugiunt, falutem fratrum poftpoount, fic feipios tantum amantes quietem requirunt. Fugiunt paftorcs, fogiunt fit canes gregum defenfotes. Invadunt ovcsChrifti, nullo contradicente, lupi, latrones. Tulifti vel rcccpifti ducem in Quniacenfem quietem, fit fecifti ut centum millia Chriftianorum careant cuflode. Qpod fi noftra exhortatio apud te parum valuit, & apoftolicr ledis pneccptum in te obedientiam dco invenit, cur gemitus pauperum, iacrymae viduarum, dcvaftatio ecdcfiarum, clamor orphanorum, dolor & murmur facerdotum & monachorum, te non terruerunt, ut illud quod apoftolus dicit non poftponeres, videlicet: Can/ar /aa ftmt ‹putrtt\ & illud, in corde, ut foles, haberes: *Qui diligit proximet* itgem implt-*

Qpidtibi * dicent B.Bencdiftus, fit Gregorius, quorum alter prccipit ut per annum probetur novitiws, alter vero prohibet ut ante triennium miles non efficiatur monachus. Haec ideo dicimus, quia quod vix aliquis princeps bonus invenitur, dolemus. Monachi vero, Deo miferante, facerdotes & milites, & non pauci pauperes, per diverfa loca qui Detim timent reperiuntur: principes autem Deum timentes & amantes in toto occidente vix aliqui inveniuntur. Omittimus jam de hac re tibi feribere: quia confido de mifericotdia Dei, caritas Chrifti qux in te folet habitare me vindicando cor tuum transfodiet, & «tantus mihi dolor effit debeat de bono principe ablato matri fuse oftendet. Qpod fi non 1U0 pejor ei fucceffit io regimine, poflumus habere coefolarionem. Preterea monemus fraternitatem tuam, ut in talibus cautius te habeas, omnibulque virtutibus diledionem Del & proximi praeponas. Hsec etiam te compellant ut manum orationis nobis porrigas, omnefque fratres ti>i creditos ad hoc provocare ftudeas, ut mertaris de virtute in virtutem proficere, & ad perfeftjonem fomms caritatis pervenire. Data Rome quarto Nonas Januarii, Indiâione fecunda.

XVIII. AD EVRARDUM EP&COPUM Parmenfem.

Arguit quod abbatem ad fynodum venientem ce* perit. Jubet ux eum dimittat. Quamobrem eum ab epilcopali officio fufpendit, quoufque Romam veniat. Si ooo paruerit, ecclefie introitum interdicit.

*Grtgoritit tptfctpm ftrtnu ftrvontm Dti * /forarda · rpifttpt.*

DIu eft quod te pura & fincera caritate dileximus: fed quod abbatem ad nos venientem, & ad fan&am fynodum properantem cepifti, non equam vicem dileftioni noftre reddidifti. Magnum quidem facinus & officio tuo indignam, cujus nelcio juflu vel inftinftu, contra talem virum prsefumpfifti. qui fi quid' tibi debe-Eret', tamen quia ad nos vcniebat, teneri non meruit. Quapropter apoftolica auâoritate prrecipimus tibi, ut u nondum dimififtieum, acceptis his literis continuo cum honore perduci facias ad Mathildem. Interim vero ab epifcopali officio, propter hoc quod illum remoratus es, abftineas, ulquequo ad nos ipfe venias.* fin autem, quod non tperaraus, neque his mandatis noftris, ut dimittas fcilicet, obtemperare volueris, ecclefix introitum omnino tibi ex parte beati Petri interdicimus. Data in f>nodo decimo iexto Kalendas Martii, indiâione fecunda

XIX.

ANNO CMBISTJ ..»-

XIX. AD HAREM ANNUM, UUericum, ftc.

In fynodo definitum afierit, qnod nifi triginta dierum fpatio bona ecdefue Bambergenfis reddiderint ^excommunicationi fubjaceant.

*CrrgtrûtJ tptfitftufirvtufirmw Dti Httrnt**», Uidrict, Frfitrify 'Maili», HinUr,* * Ga· hMb, *etilitibu fhutdtrft^r Ktltf*.*

* Mai·»·· CT A ■GoftM*

INteUeximns jamdiu, quod vos, fciiicet Haremanne & Udelrice, accepiftis bona ipfius eo» defat pro introitu Bambergenfis epifeopi * He.... jam depofiti, quodque vos, Fredence, Maxell- B ne, Heroide, Viriato, poft illius excommunicationem ab hac fede bona ejufdem ecclefi* ab eo fimiliter accepiftis. Intelleximus etiam te, Gotcbolde, quando captus tenebatur epifeopus, jam memorate ecdefi* bona de manu regis acccpifle. Sciatis Igitur in eo concilio quod nuper celebravimus, ut nifi inter terminum vigimi dierum , poftquam h*c legationis noftne verba ad veftras aures pervenerint, res jam dite ecclefuc quas injufte detinetis aut reddideritis, aut de manu epifeopi acceperitis, periculo excommunicationisfubjaceatis. Si vero refipifeeutes ad epifeopum veneritis, & fiepe nominata bona reftitueritis, liceat epifcopo vos excommunicationis vinculo folvere . Data in fynodo decimotertio Kalendas Martii , C indiftione n.

XX. AD CENTULLUM COMITEM.

Ptectaras virtutes quibus praeditus erat denigrare eum aflerit, dum confanguineam fuam uxorem haberet. Suadet ut a tanto facinore abftineat, epifeopos & ecclefiam veneretur.

Grrgerûw *tpifcopm ftrt»u ftrveriOH Dti Ctntalltct· uriti, filtittm ff gftfUitMH iatdiffienetf.*

Pm™ b«ai piMipfe.

A Odivimus de te per tales quibus fidem haXJk bemus ea quas Chriftianum principem bonis omnibwdebeant commendare, quia fis vide- D licet amator juftitur, defenfor pauperum, & pro pagator pacis. Unde te in dileftionem & gratiam ficut filium ecclesias Roman* fufcipinne, fle ut in beaus cceptis de die in diem proficere ftudeas admonemus. Tamen reprehenfibde quoddam in te efle cognovimus, quia fciiicet confimguineam tuam habes uxorem.* & inde nimis cavendum tibi , fciiicet ne ex occaGone culp* iftiua asters quacumque agis bona difpereant. Age ergo, & fecundam conidium Amati epifeopi Eloreufis, ft Bernardi Maflilicnfis abbate , fiquidem ad veftras partes poterit pervenire, prsdiftum reatum emendare, & psenitentiam inde agere ftude, ne pro hoc animam tuam perdas, fle nobilem feminam, quas fub tutela tua eft commiflâ confundas. An- E te omnia ecclefiam Dei venerari femper & bonerare atque defendere ftude, & epifcopis quafi patribus tuis reverentiam & cbediemiam exhibe. Scias pro hoc te ft in hoc fieculo majorem gloriam, ft in futnro vitam promeren perpetuam . Si facultas tibi eflet veniendi ad nos, defiderarемna te videre, ac plenius de anime tuc falute inftruere. Data Romat quinto Idus Martii, Infixunda·

XXI. AD ARELATENSES.

ANNO CHXISTI **?*

Reprehendit eo» nulla pene cura moveri fuam eeclefiam paflore eflè deftitutam Propterea Wapincenfem epifeopum mittit, ut aut epifeopum eligant, aut promittant fe in paftorem fufeepturos quemcumque ipfe ad cos miferit. Geters que dicenda forent epifcopo injunxifie fignificat.

Grigariar *tpifctpn (emu' ftrvortort Dti tnivtrf· tlert ff* populo *Arrlateifij tcrl&jtJ'ebtfntt ff tptfalicMrt kfHtdi&ifufiH.*

QUoniam fublata paftorali cuflodia gregi non parva imminere perpendimus , multa pro vobis iolicitudine angimur , multo dolore compungimur , quod ecclefiam vcftram tamdiu vigilantia paftoris & regimine idonei gubernatoris deftitutam efle cognoicimus. Quod in hac re minus quam oportet vos efle folicitos, immo quafi proprie fahitis oblitos, nulla pene cura velafleftioncpermotos deprehendimus, majoris nobis triftitis caufa confiftit: quoniam perniciofius fere nihil eft , quam contra mala urgentia nulla ratione confurgere, & fu* faluti infupremo diferimine autnefclre aut nolle confulerc. His itaque curis ac tante defolationis veftr* caufa ftimulante, mifimus ad vos fratrem noftrum videlicet Leodegarium Wapincenfem epifeop tm, quatenus cum illius confilio aut talem perfboam fecundum Deum eligatis, quam vicarius nofter Hugo Dienfis epifeopus literis fuis nobis commendet, aut fi apud vos, quod credimus, tanto regimini digna inveniri pertona neo poteft, in manu fratris noftri Leodegarii Vtpincenfis epifeopi firmetis voa illum fufcipere in paftorem, quemconfecratum & honore pallii infignitum vobis ex parte fanfti Petri miferimus . Cogitare enim debetis, quoniam fecundum eleftionem gratiae Dei de numero ovium Chrifti eftis, & nequaquam fecure vivetis, nifi qui ejus vice vobis praeut, ft cocrra incurfus callidi infidiatoris aflidua circumfpeftione, auxiliante Deo, vos muniat, habeatis. Agite ergo, ne quis vos ad profpiciendum de honore ecclefue veftras, & communi faluti animarum veftrarum impedirevakat, & ne vifitatio legationis noftne fruftra ad vos fafta efle videatur, per quam vobis caritas noftra reprafentatur ft auftoritas: fcientes quoniam quidquid ex utroque, Deo auftore, debe mus & poflumus ad profeftum veftnun vobis exhibere promptam & tndefcflam voluntatem serimus . Caetera quae dicenda funt fratri noftro Leodegario injunximus: cui legationi, quantum ad hoc pertinet negotium, ita volo ut credatis, ac fi a nobis viva voce in auribus veftris dicerentur . Data Roma Kal. Martii, ind. 1.

XXII. AD COMITISSAM MATHILDEM.

Rcfpondet fuper conjugio Theodorici ducis & fuper ejus intromiffiooe de componenda inter fe & Henricum regem pace, & de duce excommunicato a Mctenfi epifcopo.

Gngvrûo *rpifctpn ftrvtu Jtn*nttH_Dti~ ή Cbrift» ftiU MatiMi·farîtttt tf tftfali'** OtMiàSiirntt.*

SUoaiam animi noftri voluntatem fuper ea re fcire cupient, mififti nobis; quodTheous dux optaret fibi conjugio copulare quondam

— ,4»rri uxorem marchioais Petroni, mandamus ri-A
AXNO bi ; ille enim non «fi adeo notes nobis, nec illa
(^"*rri nobis ita commtflâ, ut aliquid inde *igerc* velimus. De eodem duce item fignificafti, quod fi placeret nobis, de componenda pace internos & Hernicum regem fe intromitteret. Super hoc itaque refpondcmus. Legatus regis in pr*fcntia univerfalis fynodi juravit ex precepto Domini fui eum noftris mandatis per omnia obtemperaturum . Ea quoque de caufa ft fpe no* jam mififfe legatos noftros credo tuam fcientiam non latere. Excommunicatum vero jam firpe diftum ducem ab epiicopo Metenfi, quia non ignoras , nos fententi* in illum prolat* noveris aflenfum dediflè, ft eam firmaviflê, nifi infra viginti dies poftquam mandata noftra refeiverit, jufle noftris B obedierit, ft nifi civitatem ft bona S. Stephani, Îjuat injufte invafit, libera dimiferit, ft ecclefi* atisfecerit. Data Rome v. Nonas Martii, indiftione a,

XXIII. AD AURELIANENSËS.

Bcdcfi* eorum srunmi* confulere defiderans , Samonem, quem in epifcopum optaverant, fe libenter fafcepiflè: ne tamen Rainerio epifeopo adhuc fuperftite, quem illi inutilem efle afferebant, praejudicium faciat, legatos fe miffurum ait, qui rem infpiciant, ut ipfe deinde eleJionem confirmare poflit. Interim nullus ecclefix bona diftrahat.

Cregerim epifeepete fervit fervtrwee Dei clero & popttlo Aetrelitnu^fie ecel^ety feintent & epeftalictm ienedîDienene.

SLiatis incunftanter quod de ecclefi* veftra cnimnts & anguftiis, quam fpecialiter dilexitous, 8t que una ex nobiliflimis Gallic ecclefiis quondam fuit, & adhuc erit, Deo favente, no* valde dolemus, ac quia illi qualiter fubventredebeamus foliciti fumus, ac ut ad priftinum decus & gloriam redeat nos impenfe operam damus . De Sanzone item filionoftro, quem vobis inepiicopum optatis, noveritis quia libenter cum fufcepimus, 8c patemo amore traftavimm. Sed quia Rainerius diftus epifeopus, & ecclefi** veftr*, utD dicitur, inutilis, nondum ex toto confiât ab ea feparatus, ne videamur alicui pnejudicium facere , neu ob alicuius amicitiam rorte quis fufpicetur nos contra juftittam facere velle, legatos noftros ad vos mittere difaofiaimus. qui veritate difcufla diligenter & probata, de eo poflint ex audoritate noftra, immo beati Petri, prout juftitia didaverir , fententiam dare . Poftea vero deftionem veftram fecundum Deum confirmare, ft quibus modis oportere videbitur, corroborare fecundum canonica inftituta curabimus. Interim vero res ejuidem ecclefia*, tam vobis quam omnibus apud quos ubicumque reperiuntur, ex parte B.Petri monendo praecipimus, ut nemo diftrahere vel demoliri prefumat, videlicet premia E dc ornamenta qu* illi pertinere nofcuntur. Qpod fi qui* contra hac noftra praecepta temerarie conari tentaverit, fciat fe gratiam B. Petit amiflurum, & anathematis gladium, nifi rdipuerit , incurfurum. Dat* Rom* tertio Nonas Martii , indi&ione 1.

XXIV. AD AMATUM EPISCOPUM Elorenlêm.

Caufam *inter* abbates fanft* Crucis & fanfti Seven diligenter ci & Dienfi epifeopo termiaan*dam committit:* decernens interim quod in lite eft ex integro abbati* fanft* Crucis refti- ammo tuendum elfe. chslstl

*Cregerinr epifet/nu fervtu fervemne Dei jtneeto * Slortufi epifiofo ia Fs/mbm , feintent & epeftoliceni Tenediffienene.* pa/mM n

m*. armi-. <*-"*.

JOrelinus archicpifcopus Burdigalcnfis confrater nofter veniens ad limina apoftolorum, duxit nobis ad memoriam, qualiter olim aftum fit de difeordia monafterii fanft* Crucis ft fanfti Severi , quidve diffinitionis in Romana ecclefia fufceperit. Nam & literas olim a nobis fuper hac re abbati S. Severi tranfmifla invenimus, ft abbatem fecundum tenorem earum inobedientem fuiffe cognovimus. Unde ne pnejudiciiun fibi aliqua pars fieri fufpicctur, cenfiumus caufam illam ante te ft contrairem noftram Hugonem Dienfcm epifcopum diligenter efle retraftandam : ita ut uterque auditores legitimum, Deum auxiliante , huic negotio finem imponatis. Adjudicavimus etiam ut illud quod in lite eft ex integro abbati* fanft* Crucisreftituatur, quatenus pofleftione fibi reddita canonicum ft legale fit quod afturieftis, ft in exeeutione judicii noftri irreprehenfibiles appareatis, Quod fi Ole ioobediens fuerit, ft mo morat* eccfcfi* invcftituram abbati* fanft* Crucis non reftituerh, illum ficut rebelkm a communiooe corporis ft fimguinis Domini merito feCparate. Data Rom» oftavo Idua Manii, indifttone fccunda.

XXV. A0\ ARNALDUM ABBATEM - fimfti Severi.

Dienfi ftOlorenfi epifcopis commififlê fignificat, quid Agendum foret in controverfia inter cum ft abbatem fanft* Crucis: quare prccipit m illis pareat.

Gngeri.tf epifcaptts ferVttt ftrwnun Dei AnuUo eifeti JM&i Severi feintent 0ⁿ npefalicetei ienetli^ienene.

POft recefliancm tuam proxime faftam, fcias nos liters* quafdam reperifle, in quibus inobedientiam tui liquido deprehendimus. Proinde notum tibi fit, nos eam caufam fcilicet, qu* inter te fic abbatem fanft» Crucis efle dignoscitur, diligentius difeutiendam fratribus ft coepifcopis Hugoni Dienfi ft Amato Olorenfi legatis noftri* commififtê: ft quidquid tfti de ea re ftatuerint judicantes, hocdeinccps vobis efleratum firmumque tenendum. Attamen interim, ut illam pofefltonem, fciiicet ecdefiam fanft* Mari* deSolaco, de qua iis inter vos orta eft, abbati* fanft* Crucis ex integro reflitua*, apoftoiica auftoritate precipitous, ft ut quiete donec ad judicium veniat poffidere permittas ex parte beati Petri jubendo 'monemus*. Indignum quippe eft , ft canonids inftitutit nimis alienum ducimus , caufam qu* ventilanda eft adegamen debere deduci, nifi dc rebus in lite pofitis ille qui vim patitur* prius fuerit reveftitus. Juxta *trgt>* quod ft monuimus ft precepimus, iterum inculcare curavimus ne te ulterius fuper haere, ficut hadenus, inobedientem repensé valeamus. Qpod fi inobedientia tua auribus noftris iterum fuerit delata, fidas indubitanter te iram beati Petri ft noftram incurriflè, ft digme animadverfionis fi*», tentiam in periculum ordinis tui provocafle. Data Rom» oftavo Idus Martii, fodift. fecunda.

XXVI.

ANNO CHH1STI

XXVI. AD FULCARDUM, * &c.

Mandat ut Lambertum, quem ipfi contra lua mandata male traftaverant, fufeipiant, eique ablata reftimants nifi patuerint, eos puniturum minatur.

*fiftopeu fervat ftrvtnat Dei Fakerde coagngotieoù prapqflte, caterifoee deae ctogregeturis ceaeuicu taoe oerieriiu qxaoe uujtririu, licetriiter * attritu, fririeue tfepojUtct» ienediflieuaa.*

>tr«*ll*

NOn modicum oficndiftis nos fuper injuria Ar expoliatione rerum Lamberti filii noftri a B vobis illata, immo in perfona fua nobis fafta , pnecipue cum per Ingelrannum noftrum vobis mandaverimus, ut ei nullam injuriam inferretis propter obedientiam quam fibi injunximus. Mandamus ergo vobis, & apoftolica au&oritate pr»> ciplmus, ficut canonicis fpecialiter munitis rêivilegiisB. Petri, quatenus hunc filium noftrum Lambertum fratrem & concanooicnm veftram cum omni benevolentia At dile&ione fufdpiatii, Ac fua fibi integre reftituatis : remittentes vobis, ipfo code, interveniente, quidquid in eo & nobfode^ liquiftis, eo videlicet tenore, ne deinceps contra noftra Ac fanftorum canonum decreta agere pr»> fumatis. Quod fi facere neglexeritis, (quod abfit) rarfumque damor ad nos feu ad vicariumC noftrum venerabilem virum Hugonem Dienfem epifeopum venerit Ac gratiam B. Petri Acnoftram perdetis, At noa ulterius nullo modo patiemur inultos, fed ficut dignum fuerit gladio B. Petri contemptum noftrum vindicabimus. Data Rome fecundo Idus Martii, ind.a.

XXVII. AD MONACHOS DOLENSIS monafterii.

Praecipit ut amoto Gualterio, quem in abbatem contra excommunicationem elegerant, quique in concilio depolitus fuerat, viennenfem archiepifcopum in abbatem fufdpiant. Pro et» rum autem inobedientia coram Dienfi epifcopo compareant, eique obedient; fin minus , excommunicationem in eoe latam fe confirmaturum ait.

Grepriat efifcofat fervat fervoraat Dei atoaaebu Drie^fit aeoa^ierii.

NOveritls Gualterium, quem robis in abbatem contra excommunicationem apoftolicsc (edis conftituiftis, collaudatione Romani concilii a nobis irrccuperabiliter efle depofitum ; & fi de adminiftratione abbatiae veftra *ie* ulterius, cognitis his literis, intromiferit, omnino excommunicandum. Quapropter apoftolica vobis auftoritate enacipimus ut confratrem noftrum Wormundum^ Viennenfèm archiepifcopum, quem vobis in abbatem, Deo annuente., ordinavimus, fine omni contradiftione fufeipiatis, & ei ficut patri dc abbati per omnia toto cordis afiêâu obediatis; dc quia non modicum pro inobedientia veftra incurriftis deliftum, percipimus vobis, ut dominica prima poft pcntecoften, fcilicet *in o&orig,* coram vicario noftro Hugooe Dienfi: epifeopo fatisfafturi, Valenti» videlicet urbi vos *nftifam*tis, dc qgod ipfe «obis perceperit obedienter teneatis. Qpod fi ipfi fptritu fuperbtr his noftris literis inobedientes fueritis, excommunicationem

A a pwrfato vicario noftro fupçr vos fâàam ab «1— lo die nos confirmaflè indubitanter *fciatis.* Data Rome * oftavo Kalendas Aprilis, indiftione fecunda.

anno CMR1ST' • Xitl.

XXVIII. AD * NOBILES BITURICENSES. Ejufdem argumenti.

Buarfc·.

Gregorius erifeopas fervas fervorwn Dei Redriphe, Odori, Mslds, ftwrarda , Bmsw , Girrido, da, AT coieris prriripiLtts Bitoritu fsdateae tf apeftriitaae ritadiiUorit>

Tk<Iramar temeritatem & infolentiam prcfiim1VA ptioois veftne, quod contra fas & excommunicationem apoftolicam vobis delatam, abbatiam Dolcnfem, quam in tutelam haftenus habuiftis, * immo etiam ad cumulum detrimenti tam animarum vcftrarum quam corporum, abjedo eo quem manibus propriis, Deo volente, vobis in abbatem confecravimus, Gualterium invafbrem irrccuperabiliter depofuimus, & ei res ecdefise fuifque fautoribus fub cxcommunicatkxMi interdiximus. Confratri autesn noftro Wormut» do Vienoenfi archiepifcopo abbatiam Dolenfem concedimus, immo reddidimus. Vos ergo monemus, dc apoftolica audorirate praecipimus, utabjedo invaforis prodicti dominio, abbati veftro, jure canonico, Wonnnndo Vicnnenfi arehiepifi cope fincera mente & puro conde obediatisQuod fi rebelles Deo & beato Petro m his deinceps fueritis, - dominica prima poft pentecoften, fcilicet in oftavis, cum Dolentibus monachis, nifi fatisfeccrint coram vicario noftro Hugone Dienfi epifeopo Valentias, vos excommun» cationi fubjacebitis. Si autem patri veftro fpirituali confratri noftro Wotmundo Vicnnenfi archiepifcopo obedientiam & auxilium exhibueritis, gratiam Dei & beati Petri percipietis. Te aurem, Rodolphe, quia in his plus oeteris tibi a Deo concede eft poteftas, rogamus te & procipinms, ut eum in abbatiam fine fimulationc & dolo reftituas, dc totius ire five difeordia; oblitus, ei ut filius cariflimus cohaereas; quatenus gratiamDei Ac peccatorum tuorum indulgentiam ab ipfo cui data eft poteftas ligandi atque fblvendi percipias. Data Rom» decimotartio KaL Aprilis, Indift. fecunda.

* 1···«*» ""* *

XXIX. AD LADISLAUM HUNGARORUM Regem.

Regis devotionem eres fedem apoftolicam laudat. Comites quoldam ac milites ecclefi» fideles injufte in exilium relegatos commendat. Ad ecetefiarum defenfionem hortetur*, legatofque ad fe mittere jubet.

Gregorius epifcopos fervat fervonua Dei LeAulae Htmgitrtnmi np, friateae tfaptflrikeaa keaeriâtaent.

Sleur fidelium tuorum crebra relatione cognovimus , idemque ufim noftris atteftantibus rarum habemus, *cxceUcnûa* nu ad ferviendum beato Petro , quemadmodum reUgWa poteftas debet, & «d obediendum nobis ut liberalem f» Hum decet, toto afieftu dc cordis intentione parata eft. Unde nimirum devotionem mente tue

xcgum fequando veftigia ïliuftrat, ferrando tans

Sa in

ANNO CHKISTI

,in moribus normam juftitia, quam etiam li-neam nobilitat» in fanguiue. Igttur quia decet-fitudinis tua liberalitate fit obedientia Tatia eoa-fidimus, ad quiddam boftna univerfali foliritudi» ni congruens, quod honori quoque tuo non pa-rum concordat, invitare te nondnbitamm: qu*-tenus in eo & illa qua de te verbis folia credi-ta funt efte vera fafti indicio pateant, & nobis fit aperta firmior caufa, qua te pr» asteris re-gie dignitatis amplius fpecialiufque diligere ma-rito debeamus. Itaque comites illos vel --- vi-delicet D. . - & G . . eorumque milites, quos beato Petro fidelesjuftitiequefautores injufta (ut accepimus) fententia in exilium expulit, titt commendatos efte ex parte noftra re» quis haâenus illis fubvenire ex inc claritudo tua curavit, fentianr fibi litatem beati Petri noftramque commendationem folatii auxiliique munus coptofius accctfifiê. De cetero prudentiam tuam monemus, ut viam ju-flitir Temper ftudeas imfiexo calle tenere, fievi-ut.as fit orphanos dc peregrinos paterni pietate tueri, ecclefias non modo non laedere, fed etiam ab arrogantium & invaforum petulantia fictem-ritate defendere, nec non fit alia quae tefte in-telliges, procures diligenter fervare. Illud quo-que nihilo minus fcire te volamus, quoidam no-mine ruo legatos ad nos olim venifte, quibus item nos iftud injunximus, ut dflediour tus fug-gererent, quatetdis alios deftinare, quo certiores efficeremur, cenferet. Verum nobis adhuc in in-certo manet, an ad te mandata noftra perlata fint, an aliquos poftea miferis; liquet autem neminem a te legatum ad nos poft inde venifle I Quare decrevimus ad te iterum idem repetendo feribe-re, itidemque de comitibus, quod jam pofiulavi. mus, iterando inculcare- quo fit nuntios, fi non-dum mififti, non ulterius mittere negltgas, fic praenominatis omnibus pnefidii manum familia-rius proniufque in cuoftis porrigere ftudeas, Om-nipotens fit mifericors Deus, a quo bona eunda procedunt, per merita & intercefliones beats Dei frnitricis femperque virginis Marie, & beatomm etri fic Pauli, greffus' tuos per viam dedocens juftitiz, conftantër dirigat ufque ad finem, fic fic hujus vite temporalia regni gubernacula faciat temperare, quatenus sterna promèrendo valeas adipilei. Data Romae duodecimo Ksl, Aprilis , indidione fecunda.

XXX. AD LANFRANCUM ARCHIEPS1CO-pum Canniarienfem.

Arguit quod fe non vifitaverit a tempore affum-ptionis fuz: cujus caufam cum regem efte no-verit , hortatur ut eum moneat, ne quid in-juftum contra Romanam ecdcfiam prstfumat ipfeque ad fe quantocius veniat.

Crtgoriar rpTcspstf *ferwi fervenaee Dei ÎMtfnuct Cirntuarienteet trrbiepifctpo, feintent* Ô* *efoftolicnifr lietteiti&ioitefie.*

QUod ex illo tempore, quod facerdotale fun>-me fedis *jugam* cervici noftrs, licet indi-gni, fufeepimus, venire ad nos non multum c ravit fraternitas tua, quanto minus hoc de dile-ftione tua fperare potuimus, eo amplius ftupen-tes miramur: fit nifi apoftolicamanfuemdo, nec non fit amoris pignus antiquum nos buoriquede-timiiflct, profefto nos hoc graviter ferre jamdu-dum tibi conftitiffer . Verum, ficut errtiffime •omperram habemus adventum tnnm vel meras

A reçu, ejus *icilket* quem «ner csKeras illius di-gutacis fpedalhs femper dileximuj, vd maxime tua culpa nobis negavit, 4c te quidem, fi ^CHusti prifci amont memoria fuperefiet, vel debita ma-tri Romans ecclefia dilêftso in mente ramane-

anno **'*"

tenor, autcuMquamperibasfiipcrftitiotas amor, a conipeda noftro retrahere. Illum vero fi con-tra apoftoticam fedem novus arrogantis tumor nunc erigit, five contra nos ulla libido feu pro-cacitas jaftat, tanfejpravms feremus, quanto eum diledione noftra indignum fe fecifle cooftiterit . Quod tamen ne illi accidat, religio tua poterit hoc modo vitare, fi ei diligenter aperiendo, fic conftanter admonendo confilium dederis, ne con-B tra matrem omnium Romanam ccclefiam quid •injuftum prsfiunat, ' neve quid a religkria pote-ftate alienum petulanter audeat, fit neque tuam neque alicujus devotionem ab apoftolics fedis vi-fitatione ulterius coercere attentet. Igitur decet fraternitatem tuam negligentiz fus excclûs <a-pienter corrigere , atque ad apoftolica» fedem quantocius properare, tcque ipfum noftris obtu-tibus, ut optamus, utquefiepemandavimus, pro-fentare; quatenus nos de his fic de aliis negotiis prsfentialiter conferre, atque utilius ecdefis de noftro colloquio augmentum valeat, Deo faven-te, percipere. Data Roms oftavo KaknJ.Apri-

C XXXI. AD INCOLAS PROVINCIÆ.

Proripit ut bona mooafteiti findi Petri fub excommuaicatioou pana reftituant.

Crtfwitu tfifaftts frrueu fienxrttett Dei uenihit ercbteptfcepit, eptjcnfit , prinripibu tiericit, Ui-tifyae m Pnvüuû tnetuttnrenlibut, exteptii Ut fta cxnumtaucefiuii fiebjeuatt, fitlniein fix «pa-*ββlκMB emeit&tanem.*

NOtum vobis omnibus effi· putamus, quod mouafterium S. Petri, fiton» in loco qui Mons major dicitur, fanâ» Romans ecclefi» fpeciali quodam jure fubjedum eft, fic apoftoli-D cs fedis privilegiis ex tempore longo munitum . Unde quia nobis pro fufcepti regiminis foiicitu-dine imminet ecclefiis omnibus providere, illis praecipue debemus vigilanter profpicere, que Ro-mane apoftoliccque ledi quodammodo vicinius haerent, fit ejus tutela maxime fperant defendi Quapropter, quoniam audivimus aliquos veftrum bona memorati monafterii contra jus fit hone-ftum facritega manu invafifle, diftrahere, atque diripere, paterno aflcftu monemus, fic apoftolica audoritate praecipimus, ut quicumque res illius monafterii vi tenere invafas nofcuntur, digna cum iatisfa&ione emendare feftinent, ac nemo dein-ceps contra animae fidutem bona ipfius ecclefi» violenter attrcftare pnefiimat. Quicumque ergo E his falubribus mandatis noftris contraire, & bo-naecclefi» (ficutdidumeft) facrilegoaufiicontra interdidum noftrum detinere tentaverit, admoni-tus femel, atque iterum, fit tertio, per conve-nientes inducias, fietpendarc contempserit, iram fit fiuxxem omnipotentis Dei contra fe per ex-communicatkNKm apoftolica» provocabit. Obe-dientibus vero apoftolica auftontate, fic beati Pe-tri , nobis licet mdignis concrfia, poteftate pec-catorum fisorum veniam indulgents. Data Ro-ma» fecundo KaL Aprilis, Incudieoe fecunda.

XXXII.

Avvo

XXXII. AD ISEMBERTUM EPISCOPUM Piftavcnfem.

Horgoms bene, ad Hugonem ejus germanum dpc&mtia, ablata fub encomnumicatioais pansa reftitui mandat.

Ctqgsrùtr *epifleptu faut* fervent* Dei JfnAertt Mevatf epifeopo., feinte* tf epoflolice* ^ηβú&iβ**.*

TJEryenit ad aures noftras, quod bona Rorgoais de Coequo, quas mortuo ipfo, in poteftatem germani fcilicec Hugonis noftri fidelis & filii jure debent concedere, Hugo * Dilerini in-B jufte prnfiimpfit invadere. Unde quia pnenominatum Hugonem clericum noftrum, & res ipfius in tutdam apoftolic» fedis fufeepimus, fraternitati tue invitando pnecipimus, ut fuper his curam vice noftra genens, duci Guilielmo ha» eadem fignificando fuggeras; quatenus in hac etiam re quantum beato Petro fit fidelis oftendat. Verum in primis volumus ut dileftio tua Audeat memoratum * Lainiacenfem exparte noftracum jam dlfto duce convenire, nec non illum de temeritate fita redarguendo de fàtisfaâiow monere. Qpod fi admonitus feroci, iterum, ac tertio, per competentes inducias in pertinacia fua duraverit, & mandatis noftris inobediens juftitia? parere contcmpferit, apoftolica audoritate preci-C pimus, ut eum quoufque refipifeens «blata reftituat , vinculo anathematis illiges; quod idem podmodum nos firmaturos non dubites. Data Romae Idibm Aprtiis, Indift. fecunda.

XXXIII. AD HUGONEM ABBATEM Guniacenfem

Ut boni, quxMatifconenfis ecclcfia quitte poffederat, ab ipib ablata aut reftituat aut cambio Compenfet: fin minus, Dienfi epifeopo & abbati fimfti Pauli lia inter eoe terminandi committitur.

Grtgfri frrvtu fervent* Dei* MgnriD fAariacnif aMari, *feinte* & epeflelicem ' ie*iiifHeiie*,*

LAndericus Marifeonenfis frater ÒC coepifcopns nofter ad apoftolorum limina veniens, conqueftus eft apud nos ecdefic fun jura a te fibi auferri, quae de pradeceflcrum fuorum temporibus, etiam fimooiaconim, quiete vifa eft poflidete. Nos ergo dignum *effe &*, competens adjudicavimus. ut quas bona temporibus irreligtafo. rum ecclefia fine moleftia tenuit, eifdem iubpaftorev religiofo in Romana ecclefia ordinato privari abfque ratione non debear. Quspropter diJeâieoem tuam monemus , ut res illas, fuper quibus pracdifta Matifconenfis ecclefia queritur, fi ufque ad fupra memorati fratris noftri tempus E pofledit, deinceps quoque aut quiete retinere permfitas, aut coocamhium competens reddere ftudeae. Qnod fi inter vos hanc caufam non noteftis ipfi componere , volumus fratrem noftrum .... gorio huic mterefle : quatenus eorum adhibita diligentia finem lis invenire reftum & congruum valeat, ac ulterius inter voe diflenfio nulla remaneat. Sine concordia namque neque religiofitatem * dicimuf quidquam valere, oewe aliud opus, ctfi bonum videatur, aliquid efle. Data Rosn» decimo oftavo Kal. Maii, Indiâ.fecunda.

A

XXXIV. AD GEBUINUM ARCHIEPISCOpum Lqgdunenfem.

Confirmat primatus dignitatem Lugdunenfi ecclefiae fuper quatuor provincias conccflam , dummodo fimoniacc archiepifcopus eleftusnosi fiaerit·

PKIVILBGIOM *LVGDQWBNSIS*" SCCLEUÆ.

Çngeri tptfcopeu farv* fervent* Dti * Gei***. Zqgdûwqd arcJaqrifap».*

A Ntiqua fànâoram patrum, quibus licet indigni & longe meritis impares in adminjftratione hujus fedis fuccedimus, veftigia, inquantum divina dignatio permittit, imitari defiderantes, jus, quod unicuique ecclefiarum pro merito & dignitate fin ipfi contulerunt, nos ex eorum fucceflihus confideratlone decet ilhefum & immutabile confervete, & munimine decretorum noftrorum ad perpetuam ftabilitarem corroborare . Quapropter quia, dileftiifime in Chrifto frater Gebuine, poftulafti a nobis quatenus dignitatem ab anreccfloribus noftris conccflam ecclefi», cui Deo auftote praseflê dignofeeris, confirmaremus, & quaeque fua ab infeftatione hoftili apoftolic» fedis defenfiene tueremur, inclinati prepibus tuis donfiiiuamus primatum fuper quatuor provincias Lugdunenfi ecdefi® ju», & per eam tibi tuifque fuccefloribus., his tantum qui nullo interveniente munere elefti vel promoti fuerint, videlicet a manu, ab obfeqnio, & a lingua. A manu, ut nullum pretium prorfus a le vel ab aliquo tribuatur. Ab obfequio, ut nihil inde iervitii faciat, ficut quidam intentione ecclefi» pr»latiunis potentibus perfonis folent deferre. A lingua, ut neque per fe neque per fubmiiTam perfonam preces effundat. Sed neque his qui per facularem poteftatem ad hanc dignitatem pervenerint, videlicet dono vel confirmatione alicujus perfome que fim&a religioni videatur obviare , « contra puram & authenticam fandorum patrum audoritatem venire. Sed his nimirum hanc dignitatem concedendam efle fancimus, qui pura & fincera eledioоe tibifuccefferint, fteita peroftium intraverint, ficut fraternitatem tuam cognovimus intraflë. His vero qui aliter intraverint, videlicet qui juxta dominicam fententiam non per oftium, fed aliunde ut fures & latrones alcenderint, non folum primatum hujus dignitatis non concedimus, verum etiam omni honore ecclefiaftici regiminis indignos & alienos fore adjudicamus. Provincias autem illas quas vobis confirmamus , dicuros Lugdunenfem , Rothomagenfem, Turonenfem, R Senoncnfem, ut hac videlicet provinciae condignam obedientiam Lugdunenfi ecdefi» exhibeant : & honorem, quem Romani pontifices reddendum eflê feriptis propriis praefixerunt, humiliter & devote periolvant falva in omnibus apoftolic» fedis reverentia & auftoritate. Pnetcrça juxta tenorem poftnlationistu», ecdefi» tux hujufmodi privilegia prefenti auftoritatis noftr» decreto indulgcmus, concedimus , atque firmamus ; ftatuentes nullum regum, d* r«-*ii^ae effet * fait*, fient i» privilégié conflet , ftofl tfl in cepite bttjtu libtili.* Data Romx duodecimo Kalcndas Majas*, indiâione fecunda.

ANNO CHRISTI

XXXV. AD ROTIIOMAGENSEM

Turonenfem, & Senonenfem, archiepifcopos.

Ut archiepifoopo Lugduncnfi fuper eoa ex antiqua patrum auâoritate primati *a* fe confirmato obedientiam prxftent. Rationem & originem diverforum in ecclefia graduum declarat.

Gregaria/ *tpifcopeu ferum fervorum Dei frettrikeu è coepeftepis Rotieauvtnfi, &Sn»-eeeiffi, fedulem opoflelecum handilheeum.*

Sicut novit fraternitas veftra, fedes apoftolica, cui licet indigni, Deo auâore, præfidemus, B divina gratia infpirante, Spiritu fando edoda, per diverfas provincias & regna prrfules; archiepifcopos & primates ordinavit: cujus confiitutione & audoritate Lugdunenfis ecclefia primatum tuper quatuor provincias, videlicet Lugdunenfem, Rothomlgenfem, Turonenfem, dcSenonenfem per annorum longa curricula obtinuiffe cognofcitur. Sanctorum igitur patrum noa, inquantum Deo favente valemus, exempla lêqui cupientes, ecclefix memorate primatum, quem ipfi decretis fois conftituerunt atque fanxerunt, eorum freti poteftate fubinde confirmare findemus. Ad hoc enim divinat difpenfationis provifio gradus & diverfos conftituit ordines efle difiindos, ut dum reverentiam minores potioribusC exhiberent, & potiores minoribus diledionemimpenderent, una concordi* 6crn ex diverfitate connexio, & rede officiorum gigneretur adminiftratio fingulorum. Neque enim univerfitas «lia poterat ratione fubfiftere, nifi hujufmodi magnus eam differenti* ordo fervaret. Quia vero creatura in una eademque «qualitate gubernari vel vivere non poteft, crleftium militiarum exemplar nos inftruit: quia dum fint *angeli*, fint archangcli, 1'quet quia non «quales font, fed in poteftate & ordine, ficut notiis, differt alter ah altero. Si ergo inter hos qui fine peccato fitntifta confiât efle diftindio, quis hominum abnuat huic ie libenter difpolitioni fubmittere? Hinc etenim pax & caritas mutua fe vice compleduntur, &D manet firma concordia in altera Deo placita dikdione finceritas. Quia igitur unumquodque tunc falubriter completur officium, cum fuerit unus ad quem potfit recurri przpofitus. Provincix autem multo ante Chrifti adventum tempore divifo funt maxima ex parte, & poftea ab apofiolis & beato Clemente prrdeceffore noftro ipfa divifio eft renovata, & in capite provinciarum, ubi dudum primates legis erant fcculi, ac prima judiciaria poteftas, ad quos qui per reliquas civitates commorabantur, quando eis neceflc erat, qui ad aulam imperatorum vel regum confugere non poterant, vel quibus permiffum non erat, confugiebant pro oppreftionitxis vel injuftitiis fuis, ipfofque appellabant quoties opus erat, ficut in E lege eorum praeceptum erat. Ipfis quoque civitatibus, vel locis celebrioribus, patriarchas vel primates qui unam formam tenent, licet diveria fint nomina, leges divinx 0c ecclefiafticæ poni & efle /ufferunt, ad quos epifcopi, fi neceflc fuerit, confugerent, eofque appellarent, ut ipfi nomine primatum fruerentur, &. non alii. Relique vero metropolitan* civitates, qu« minores judices habebant, licet maiorum comitum eflent, haberent tamen metropolitanos fuos, qui praedidis jufte cbedirent primatibus, ficut & in legibus foculi olim oedinatum erat, qui non prima-A tum. tied aut metropoiitanonun archiepifooporum, nomme fruerentur. Et licet lingulas metropoles civitates fuas provincias habeant, & fuos metropolitanos judices habeant istculares; prima* tes tamen, ut praefixum eft, tunc & nunc habere jufliB funt, ad quos poft ledem apoftolicam fumma negotia conveniant, ut ibidem quibusnecdfeeleventur, fitjuftereftituantur, &hi qui injufte opprimuntur jufte reformentur, atquefulciante, juftiflime terminentur. Quapropterapoftolica vobis auâoritate praecipimus, ut fiepe didas Lugdunenfi ecclefix honorem & reverentiam a majoribus noftris de ecdefiis veftris praefixam ita vos exhibere humiliter & devote procuretis, quemadmodum vobis a fuffraganeis veftris reddi debere non dubitatis. Omnipo^ns & mifericors Deus pacis juftitinque, ferenus infpedor cordi veftro dementer infpirare dignettfr, ut per viam equitatis coocordiaeque firmos gradus mihi in hoc foculo tendere taliter Audeatis, quatenus pro temporalibus «terna fompturi, ad ccleftis Jerufalem fines mereamini pervenire. Data Ronue * duo decimo Maii, indidione fecunda.

ANNO CHRISTI xn' K*

XXXVI. AD CANONICOS LUGDUNENSES.

Praecipit ut ficut eorum decanus beneficia fine *coofeafa* fratrum acquifita renuntiaverat in fuis manibus, fie hi qui vel contra excommunicationem, vel pretio beneficia obtinuerant, in manibus fui archiepifcopi renuntient.'

Gngvriar *epifiopm ferum fervorum Dti ceatomcir Lugdiemrfi ecc^fiet fedulem & upoftideceem ienedeilioncm.*

Quidam veftrum ad nos cum archiepifoopo fuo venientes, pofinuam de ecclefias veftrx ftatu & utilitate nos comulucrunt, fine apoftolica benediâione receflerunt. Quod quidem licet merito indigne tulerimus, tamen apoftolicarnanfoetudine ditimolamus, & dum cupimus Tahiti veftrx confidere, illotum exceffus omittimus iofequi. De filio vero noftro yeftraeque decano ecciefue B. . . . notificamus diledioni veftr», quod prudenti ac falubri confilio dudus obedientias ec* clefir, crteraque beneficia, que fine communi conlenfu fratrum acquifierat, in manus noftras fponte renuntiavit, & fe ulterius non intromifliirum promiiit. Ad cujus formam tam his qui forum fe fubduxerunt, quam etiam abbatibus, vel cujufcumque clericalis ordinis omnibus ecclefia veftfo quicumque obedientias, vel ecclefix difpenfatfones pretii paftione, vel contra excommunicationem Landerici Matifconcnfis epifcopi, quam injcapitulo veftro fecit, adepti funt, apoftolica ajiftoritate praecipimus, ut in manus fratris no ftj-i Gebuini archiepifcopi veftri refutare fine dilatione procurent. Volumus liquidera, ut nobiliutem, qua inter omnes Gallicanas ecclefias vcftra hucufque refpleoduit in religionis exemplo j nunc quoque vigilanter cuftodiat, & ut gloriam, quara hadenus prae caeteris illis habuit in dignitate, nunc augere incipiat in forma religionis. Noverit autem dileftio veftra, quoniam fi noftris falubribus juflis obtemperantes hadenus male habita cenfueritis jufte dimittere, ita vobis providebimus in utroque, ut & temporalibus commodis noq deftituanuni, & erroris veniam de divins tnifo

ANNo CM*7TI

mdericordia confequi valeatis. Qpod fi quiscontra falutan propriam animo instarato, poftquam ** Borin·» «R· h*c noAra precepts pervenerim, nitra vigirni dies cis inobediens fuerit, illi omnium cccicfiaram ingreflum, & corporis, & fanguinis Domini communionem, quouique refipiicat, apoftolica interdicimus auctoritate. Data Home duodecimo Kalendas Mail, indidione fecunda.

XXXVII. AD JORDANUM PRINCIPEM CAPÜANUM.

Argnit quod beato Petro fldeni non fervaverit, novercam fuam nubere coegerit, epifeopum ad apoftolorum limina venientem fpoliaverit, & ecclefiam fanâi Benediâi depraedatus fit. Monet ut bis deliâis fatisfactat.

epifcopu fervnt frvornm Dei Jora-tns Copuono orincipi.

Olcut nonnulli noverunt, olim te nos admodum dileximus, & honorem tuum tam in prxfenti fxculo adaugere, quam in futuro fervare ftudutmus hiâenus. Exiftimivimus enim tc,q ut nobilem deceret filium, fidem beato Petro fervaturum, & decus ipfius in cunftis pro viribus tuis adauâurum. Verum longe nos fefellit opinio; & qui de te nihil tale pridem quivimus credere, nunc advertimus de hac perfidia tua multos non fitifle mentitos. Ecce enim dudum novercam tuam & dominam contra jus & fas de ecclefia trahere invitam & reclamantem, eamque nubere nolentem nuptiis tradere violentiffime prxfumpfifti. Epifeopum ad apoftolo.um limina venientem nuper aufus es impedire, fle quod ferebat more prxdonum auferre Noviffime ecclefiam beati Benediâi facrileço aufu intrare, deprzdari, fit violare non timuifti; & qui bona ecdefiarum, quoniam fere eunda qux tenes earum funt, defendere debueras, tu potiifime temerator ipfarum & dilaniator exiftis. Quapropter ex parte beati Petri monemus te, ut fi ipfius iram, & beati Benediâi indignationem non vis incurrere, fuper his omnibus nobis juftitiam facias. Quod fi contempferis, ad dominum omnipotentem nos reclamabimus, de cujtrt mifericordia confidimus, quod dabit nobis confilium, îiUtd in tantam arrogantiam & immoderatam uperbiam tuam facere debeamus. Romz undecima kalendas Maii, indidione IccunJa

XXXVIII. AD HENRICUM EPISCOPUM AQUILEJENSEM.

Ufum pallii, gratter alias folennitates in privilegio contentas, in duabus aliis feftivitatibiu, ipfi tantum, non luccefloribus, concedit pro meritis ejus.

Gregorios epifapH ftruns fervorum Dei }lewito arrijfimo in Cbrifto frotri & coepifcope -^.aiefen. fi, Jointem & opoftoiicom benetLDionem.*

TUac diledin fraternitatis per legatum futim, humiliter exoravit, quatenus fibi,, prêter eas folennitates qux in privilegio erilefiat veflri continentur, in beati Udalrici confeflorts Chrifti Sue pontificis, fed & in beate Afrc martyris, ivitatibus ufum pallii concederemus; cujus ecdefiaftid honoris excellentia ficut pravis & inobedientibus jufte denegatur, ita bonis & morum honcflatc praeditis apoftolica moderatione pro meritis quandoque iupcrcrot'anda fore videtur. Proinde quia te ftneerx dilectionis erva no* affeâum habere confidimus, quia le/.atoa noftro* Albanenfem t ideliret cpthopum 6 Paducnfcm benigne traâaflc, bi fideliter, hem vp<>iruit, adtuvifle dignoiceris, potlremo qma pro componenda pace multum defudafle probans, petitionem tuam libenter accepimus. Hum igitur ubi prx‹ pti auâoritate concedimus, ut in uAnni* bean Udalrici confeflbiis atque pontificis, Λ beate Afisr martyris, in miflarum celebritate pallio utendi licentiam haKas. QtioJ tamen tib‹ in tua vita, non loco tuo, cooceflum efle cognofcas. Data Rcmx deermoferro kalendas Julii, indtâionc fecunda

XXXIX AD RAINALDUM EPISCOPUM CUMANUM-

De Pergatnenfis ecclefix cledo multa ad fe cnmi na perlata retert, qux omnia iplo adhortante emendari vult.. fm nfinus, illum apoftolica aftoritate ab eo diligenter de obterits examinari, abfolvi. vel condemnari. De his qui a fimoniacis nefeienter & fine venalitate ordinati funt quid fentiendum ftatuit.

Gregoriot tpfcoptu fervo‹ fervorum Dei Hoiuido Cmmmw epifeopo folotem (J opofloiitom bemdiltionem.

T'üa nobis, frater cariffime, miflis literis curavit intimare diledio, Arnulphum Pergamentis ecclefix dcântn noftro libenter & corifilio credere & precepto obedire. Nos equidem veftra caritatis, ficut noftis, cxperienrix indubitanter credimus. Verumtamen multa de praedi &o viro ad noftra ex quorumdam relatione pervenire notitiam, qux fi vera, quod abfit, efle conftitcrit, nos valde contriftant, & in eo non levi funt ultione pleâenda. Conqueritur enim Gorzo miles ejus & fignifer, cum duobsx fratribus atque coheredibus fuis, cafteUum quod dicitur Rocha de Glizione, quod haâenus utpote proprii furis fine omni contradidiooe tenuerunt atque poiTedcrunt, nunc tam fibi quam confortt-bus fuis a fupradiAo Amulpho violenter, &, quod diâu nefas eft, fraudulenter cfTe iubraprum, cui tamen milii i prius cujufdam quafi fecuritati* & ferderis, tartquam ad tollendum fufpicionis merum, quxdam fertur callide facrament* prebuifle, & poftpofito Dei timore cupiditatis perfidiam incurrifk Ncc tali contentus facinore B.... presbyterum prxfatl ' Gorzi clericum dcpraedari, 3t fuis, ut aflerit, omnibus ipoliare non metuit. Prxtcrea peftiferas fimoniace hxrcfis nundinas exercere, & inter extera archidiaconatum Ptrgamenfis ecclefix quinquaginta librarum pretio vendidiflc perhibetur. Huc accedit, quod fervos Dei, quoa ut rcligiofum «irum decet tueri, & in cunâts adjuvare deberet, e contrario infeftatc & moleflare conatur. Iux igitur fraternitatis folicitudo corripiendo five exhortando ftudeat atque provideat, quatenus fxpediftus eleftus hxc omnia emendare feflinct, & tam coram Deo, quam coram hominibus, bonum teftimonrum habere procuret. St vero vel omnia hxc, vel quxdam fortaflê negare voluerit, volumus atque praecipimus, ut apto tempore & loco noftrx vicis auâoritate eum de ob/eâis diligenti exammatiosse difeurias, ftt remota omni occaflone quod juftitia diâaverit modis ornai-

anno CHRtSTi **'** nmnihtis exequaris. Qsod autem M.... presby- A ter filius nofter interrogare curavit, quid de his qUi e funoniacis nefoentes & fine pretio ordinati font apoftolic» fedis miforkors cenfura decernat, hoc oUervare te volumus, eos qui ante tempus Nicolai pamc fine venalitate a iimoniacis ad aliquem gradum promoti funt, fi tamen vita eorum irreprebenGbilis efle probatur , per manus impofitiooem confirmatos tn fisis ordinibus permanere & miniftrane poffe. Data Romae undecimo kalendas Julii, indidione fecunda.

XL. AD BOSONEM.

Üt ecdefiam fandi fepukhri, quam Simoni regendam committit, liberam dimittat. Qiiod fi B quid juris in ca fe putet habere, fe coram legato in concilio rationem didurus pndentet; alioquin, fententiam excommunicationis a legato in cum latam fe confirmaturum.

*Gregorius epifeopus fervus fervorum Dti * Bofoni.*

Ecdefiam fandi fepulchri de Novo vico, que juris ecdefie Hierofolymitane & cenfualis ejus effe dicitur, huic noftro clerico Simoni regendam commendavimus; quam ab omni moleftia & calumniofa omnium hominum infeftadonc liberam effe volentes fub tutela noftra effe decernimus. Quapropter quoniam te illam tyrannice invafifie audivimus, te cotn- C monemus, ut, fi Deum & 5 tibi vis habere propitios , ab invafione predide ecdefie de cetero cellare penitus debeas, nullamque ulterius prefato Simoni moteftiam, vel clericis ibi Deo fervientibus inferre prefumas: fed (ut didum eft) libera ab omni perturbatione fetura fande Hierofolymitane ecclefie, cui fidelium illam devovit intentio, Deo propitio, ex noftra auâoritate in perpetuum confervetur.. Quod fi aliquid juftitie in fupradida ecclefia te habere confidis, ante legatum noftrum Dienfcm epifeopum in concilio, quod proxime celebraturus eft, »e prrfentare debebis ; fciens hoc, quod in nullo contra juftitiam te volumus praegravare. Si autem monita noftra , immo Dei verba (quod abfit) audire contemnens, ab illicita & interdidi invafione fupradifts ecdefue te cohibere nolueris, excommunicationem, quam in te pro ipfa ecclefia legatus nofter Hugo Dienfis epifeopus in concilio Pidavenfi jaculatus eft, audoritate apoftolica confirmamus. Data Lateranis quarto kalendas Junii, indictione fecunda .

UBER septimus registre

GREGORII PAIÆ VII.

Jfnno domtnic/t incarnationis , frptnjo(fimo- E nono ^pontificatui vera domini Gregorit Mae *Jeptimo , indiiliont fecunda *.*

Ad "'litl

I. AD HUBERTUM SUBDIACONUM.

Increpans ejus moram, reditum proparare jubet. T'·ı··ı Significat fe ' Zcuzoni non commififlê ut adverius Angliae regem verba faceret. Vult regem moneat , ut debitum honorem ecdefue reddat. Rothomagenfis archiepifcopi facerdoiis fibi promotionem non approbat, nec que ipfe Hubertus çum Lingoncnfi epifeopo egerat; quae Dicnfi epifeopo terminanda aammittit. Mooet ut duos ex Anglic A Normanniu anno provinciis epifeopos ad fynodum venire curet.

Gregorius epifeopus fcrvou ftroontm Dti, dMk m Otrifa JUio Uierto fault Retmunt tctl^fitt fuUiacmt, fabuem tf apoftolicam kontdi&ioueioi.*

Miramur nimium, & nobis admodum difplicere cognoveris, te tantas moras hadenus habuHfe, & ad apoftolicam fedem tamdiu diftu* lifIê reverti. Neque vero alicuius rci excufatio te fatis reddere poteft purgatum : excepto fi vd caufa infirmitatis, vel quod non patuerit aditus redeundi, dimiferis. Nam pecunias fine honore tributas quanti pretii habeam , tu ipfe optime potuifti dudum perpendere Quapropter fciens quia propter multa volumus tuam praefentiam, reditum tuum quantum potes maturare procura. Significafti autem nobis ' Zeutonem quafi ex . t „,„, parte noftra legatum adverfus Anglicism regem Λ e i. verba feciflê ; quae noveris ex nobis mandata non **" dTe. Verum multa funt unde fanda Romana ecdefia adverfus eum queri poteft. Nemo enim omnium regum etiam paganorum contra apoftolicam fedem hoc prefumpfit tentare , quod is non erubuit facere ; fcilicet ut epifeopos, archiepifeopos, ab apoftolorum liminibus ullus tam irreverentis & impudentis animi prohiberet. Unde volumus ut eum noftra vice prudentia tua ftudeat admonere, quatenus honorem, quem fibi a fubditis fuis graviter ferret non exhiberi , fande Romane ecdefie non tantopere laboret imminuere , & debitas gratias agendo gratiam B. Petri procuret acquirere. Nos enim amicitie noftre prtftine circa eum memores, & apoftolicam manfuctudinem, quantum Deo sudore pof. fumus, imitâmes, hucufque il|ius culpe pepercimus: qui fi his, &fimilibus que tibi nota funt, modum non impofuerit, omnino fciat fe iram beati Petri in fe graviter provocaturum. Audivimus etiam Rothomagenfem archiepifeopum facerdotis filium effe. Quod fi verum deprendimr, noveris promotioni illius nos affenfum nequaquam tribuere. De eo autem quod in Flandria cum LingonenG epifeopo non ex monitis noftris intelleximus te feciffe, fcias & contra rationem & injufte foilfe praefumptum, cum nos in partibus illis Dienfi epifeopo praecipue folicitudinis noftrr vicem de omnibus commiferimus. Quamobrem monemus, ut ipfum quantocius procures adire, & cum eo rationem falli ponere; quatenus in ca re ipfe quod corrigendum fuerit corrigat, & quod confirmandum corroboret. Prrterra monemus te, ut ex parte beati Petri praecipias, & invites tam Anglicos, quam Normannicos ex unoquoque archiepilcopatu , vel duos epifeopos ad Romanam fynodum, quam in quadragefima, Deo audore, fumus celebraturi, venirr. Qui G forte murmuraverint , & ad eum terminum fe dixerint intereftê non p<life , vd poft pafcha ftudeant apoftolice fedi fe priefentare. Data Rome nono kalendas Odobris, indidione tertia. fe

II. AD LüCENSES.

Contra clericos infeftos fuis epifeopis confirmat decreta ftunmorum pontificum, ab ordinibus ac prehendis eos in perpetuum fubmovetu, & monens clerum ac populum ne illis communicent, neve auxilium prxbcant.

Cro~

anno CHRISTI

*Gvtgtritit tpifafttt fenm» frrven^t Dti Luttai ttq*t (o*Jrntûtnt txctnumtutttii, fnIttmtf tp-faiteMt bntiiFlitnm.*

CLrricoruin veftm ecckfue diligenter caufam examinantes, diuque in ea laborantes, nullam in eis rationem Atque seritatem, ficut decet Chriftiano», invenimus. Quorum mirabilem & inauditam tuperiMam, licet fine audientia fecundum fynodalem fententiam quam in fe provocaverat» punire debuerimus, manfuetudinis tamen fpiritu res eorum audiendas efle dignum duximus, ut faltem confufos & coovidos ad fenum confilium feniiunquc humilitatis revocare-B mus. Nam fi io eis aliquod humilitatis fignum mens noftra perpendi!ict , fine aliqua a nobis mifericordia non rccefliflient. Qpibus in fuperbia fua perdurantibus, audoriras beatorum martyrum atque pontificum Fabiani & Stephani coram nobis allata eft ; quam nos per oennia huic negotio convenire cernentes, eos ut rebelles & inobedientes ejufdcm audoritatis lententia damnavimus, quam literis noftris inferendam efte exiftimavimus , ut quantis fint facinoribus irretiti , quantifvc contumeliis diçni, liquido pateat. *F»-bkmtu:* Statuimus, ut fi aliquis clericorum fuis epifeopis infeftus aut infidiator fuerit, e· quod criminari lentaverit, aut confpiraior fuerit, ut mox ante examinatum judicium fnbmotus *» cle-<* ro curte tradatur, cui diebus vite lme deferviat, & infamis abfque ulla reftitutionis fpe permaneat . *Sttfbttutt* : Clericus qui epiicopum fuum accufaverit , aut ai infidiator extiterit , non eft recipiendus, quia infamis effedus eft, & a gradu debet recedere, ac curiae tradi ferviendus. Hanc itaque in eoe promulgantes fententiam , exiftimavimus , ut faltem terrore tanta auâoritatis ad humilitatem converterentur. Sed ipfi dati in reprobum fenfum, fic demeris in diabolica caecitatis puteum, a communione fanda ecclefia feparati & excommunicari reccflcrunt. Unde nos praedidonun fandorum ftatuta firmantes, ex audoritate beati Petri eos ab ordinibus fic prehendis ecclefia fandi Martini in perpetuum D fabmovemus , fic decernimus ita ut nullum deinceps inter canonicos ejufiem ecclefia locum teneant, aut praebendarum aliquod folatium feu foem in pcfterum habeant. Vos itaque, diledifimi filii, admonemus, immo apoftoiica auderitate interdicimus, ut fcelerofis contumacia adibas cotum non communicetis, neque confilium aut auxilium contra dominum impendatis, fed ut ipfi iilafi fit immunes a damnatione eorum permaneatis, iliique ad poenitentiam confundantur , intra ambitum civitatis veftra eos cohabitare non permittatis; fic ut tota provincia eorum prxfentia & contagione mundetur , operam detis. Qsod nifi feceritis, fic cos magis quam juftitiam fic falutem animarum veftranun diiexeritis, totius excommunicationis eorum in vos periculum inducetis, A iram Dei in pntfenti & in futura vira fine dubio fenrietis, eos vero qui illis, ne in fuperbia fua permaneant fic confundantur, reftiterinc , gratia beati Petri remunerandos cenfemus, & promittimus. Data Rome Kalendis Odobria, indidiooe tertia.

III. AD GERMANOS.

Excufat fe de quibufdam fiu objedis, in legatos culpam rejiciens, fi quid cotura apoftoiica mandata aut vi aut dok» egerint, eolque «i— perieveramiam hortatur.

anno CHKisTI

Crrgtritu tfi/tynt ftrwu firvtrnar Dti wswufaj *faUfau* ÿândn *Prtri it TntiMK** rqrw cmm»-raarifai/, *ftlnitnt* èX *nptfalkjH* itneii&itttnt.*

PErvenit ad nos quod quidam ex vobis de me dubitant, tanquatn in inftaoti modo neceffitate ufus fim laculari levitate. Qya certe in caufa nullus veftrum prater inftantiam praeliorum majores me fit patitur anguftias, & fufiert injurias. Quotquot enim Latini funt, omnes cautam Henrtci prater admodum paucos laudant ac defendunt, fic pemimie duritia ac impietatis circa Cum m· redarguunt. Qiibus Dei gratia omnibus fic reftitimus hadenus, ut in neutram adhuc panem, niti fecundum /uftitiam fic equitatem , fecundum noftrum inteliedum declinaremus. Nam C legari noftri aliquid contra quod illis impofuimus egerunt, dolemus: quod ipfi tamen (ficut comperimus) turn violenter coadi, tum dolo decepti fecerunt. Nos vero injunximus ei», ut locum ac terminum communicer ft«tuerent opportunum, ad quem fapientes r.oftros, fic idoneos legatos , propter dilcuticndam caufam veftram dirigeremus, atque ut in fedes luas epifcopos reftituerent, fic abftinere ab excommunicatis docerent. Si quid contra haac vel decepti vel coadi fecerunt, non laudo. Sciatis indubitanter quoniam, Deo gubernante, nemo hominum, five amore, five timore, aut per aliquam cupiditatem potuit me unguam , aut amodo poterit feducere a reda fenuta juftitic. Vos itaque fi revera fit in caritate non .fida fideles Dei atque fandi Petri eftis, nolite in tribulationibus deficere, verum ut boni aemulatores in incepta fidelitate immobiles perdurate: quoniam yat *ptrftvt-revtrit nfyttt in jmmt, bic erit.* Imprwfcntiatum modo nihil vobis aliud de prodido negotio mandare poftumus, quia nuntii noftri nondum funt reverri; quibus utique venientibus (fecundum quod ab ipfi· intellexerimus) vobis , quantocius ooflumus, veraciter indicabimus. Data Rome Kalendis Odobris, indiâione tenia.

IV. AD WEZELINUM.

Ut regem Dalmatiae apoftoiica audoritate cotvftitutum infeftare dcfiftat. Monet fi quid adverfus eum habeat, ab apoftoiica fede judicium expetat, alioquin excommunicationis fententiam cum omnibus fuis fautortac incurfurua

Cregtrinr tpifctftu ftrvtu fervornm Dti Veuta ntMi militi, falnttm* fix *tttfalictm btntiiDitnter.*

SCias nos de prudentia tua multum mirari, m qui te efle dudum beato Pfetro & nobis ndeEkm promiferis, contra cum quem in Dalmatia regem audoritas apoftoiica cooftituit tu mode coneris infurgere. Quapropter nobilitatem tuam monemus, fic ex parte beati Petri prwcipimus, ut adverfum jam difturn regem deinceps arma capere non pnriumas: fetem quod quidquid in illum auius fueris, procul dubio te m apoftolicam fedem fadunun . Si vero adverfus ipfam aliquid te forte dicis habere, a nobis judicium debes expetere, ficexpeâare juftitiam potius quam contra cum ad injuriam fedis apoftolicæ manus tuas annare . Qyod fi te tue temeritatis non pcmituerjt, fed cotura mandatura nuftnxm cot> tuma*

anno CHRIst I *****

tumacirtr ire tentaveris, fria» indubitanter quia gladium beati Petri in audaciam tuam evagmab<miB> * eodem pertinaciam tuam, flt omnium qui tibi in ea re faverint, nifi refipifeas, muk aabtmus. Si vero obedient, ficut Chriftianum decet, prudenter eniteris, gratiam beati Petri, & apoftolic* fedis benedi&tooem, ficut obtemperans filius coofcauerie. Data Rom* quarto Nonas Oâobris, indi&ione tertia.

V. AD AGONUM REGEM DANORUM.

Gr itolatui ei fidem & Chriftian* religionis cultum, & quod fanftam Romanam ecclefiam matrem agnofeesu ejus documenta fibi expofcat. Hortatur ad majorem in dies prafeftum, ut fuo exemplo fubditos ad leniora confilia provocet. Cupit aliquem prudentem clericum ab eo ad fe mitti, qui & illius gentis mores tibi exponat, & rediens apoftolic* ledis mandata *ad eum* perierat.

*Grrjpriiu tfifafut firviu ftvvrttm Dti * Jew r/gi Paner*», febtim tf*

Sincero caritatis a&dta dikftioni tu* congratulamur, quia licet in ultimis terrarum finibus pofitus, ea tamen qu* ad Chriftian* religionis cultum pertinere nofcqntnr, vigilanter ftudes inquirere, & quod fanftam Romanam eccleCfiam matrem tuam fit univerforum recognofcens, ipfius documenta tibi exoptas & expofeis. Volumus etiam atque monemus, * in fiis ftudiis $ defideriis devotio tua perfiftens, & quantum pietas divina pneftiterit crefcens, nullatenus a propofito redo deficiat, fed ad meliora quotidie, ficut prudentem virum & regiam decet coqftantiam, roboretur. Animadvertere fiquidem debet excellentia tua, quod quanto pluribus fuperemipet ac dominatur, tanto magis fibi lubdiras poteft exemplo fuo, aut ad deterius (quod ahfit) infleâere, aut ad fanum confilium ignavos etiam provocare. Intueri quoque prudentiam tuam necfle eft, temporalis vit* gaudia quam fint caduca, quam fugitiva, que, etfi vita diu crederetur manfura, tamen f*pe multis adverfis ex improvifo furgentibus fecura ftare non poflunt. Unde (ummopere curare oportet, ut ad illa qu* tranfire nefeiunt, & habentem deferere nequeunt, grcilus tuos conftanter dirigas, & afiêâum mentis intendas. Cuperemus nimium certe de veftris aliquem prudentem clericum ad nos venire, qui & veftra gentis mores leu continentias fciret nobis pkniter intimare, & apoftolic* fedis documenta five mandata plenius eruditus ad vos poffet perterre Data Rom* Idibus Odobris.

• for,,(» i. h.. H.

VI. AD ALPHONSUM REGEM Caftell*.

Gratulatur de ejus fide & obedientia erga apoftolicam fedem. Hortatur ad perieverantiam boni operis. Mittit claviculam auream, in qua de catenis beaji Petri continetur, & kgatum fuum ei commendat plura fuo nomine relaturum.

*GregtritH rpifcepu fervKJ ftrwriM Dei ttrifom m Cbrift» fiho * .Alpbanfo, fjoriofe rtgi Hifpenierwn ftlutem & *pefleJic**t ben<d/tfaiHir>.*

Maipotenti Deo laudes & gratias agimus, qui gloriam veftram gratia lue vifitatiouis iUnftrans, B. Petro apoftolorum principi fide devotione conjurat, cui omnes principatus 4t poteftates orbis terrarum fubjiriens, jus ligandi atque folvaadi in cnlo & m terra contradidit. Qpa de re & vobis merito gaudendum eft, quoniam eo ampliora vobis FVata funt pr*mu, quo divina dignatio cornediooem regni veftri, quod diu in errore perftiterat, ufque ad veftra refervavit tempora, ut veritatem Dti & julHtiam, qua illi qui vos prnceflènmt redores & principes, & unrverfi* populus, tot annis tum caritate ignoranti*, tum obftinata temeritate cameram, veftra meteretur fidcipete fiiblimishumilitas & fidelis obedientia. Verum quia omne opus bonum nos» tam ab inceptu, quam ex fi» ne fuo retributionis debitum fpcftat, excelkntiam veftram paterna caritate monemus, ut quod â legatle oeftns de religione fidei 4c etxkfiaftici ordinis acoeprftû, Λ adhuc, Deo auftore, accepturi eftia, firmiter teneatis.* quia ficut certa fi>es fiducie eft his qui in obfervatione fidei dc doftrine hujus fanft* apoftolic* fedispermanent, ita illis qui ab ejus concordia & unitate exorbitaverint, haud dubfaa damnationis terror imminet. Et quidem de vobis bene fperamus. quoniam relatione dilefti filii noftris Richard! cardinalis presbyteri fânâs Roman* ecclefi*, quem nunc fecundo ad vos mittimus, bonam voluntatem vos habere intelleximus. Sed quoniam devota corda temper admonitione gaudent, & iftetiam virtutes exercitio indigent, hortamur eminentiam veftram, ut ab hac terrena & caduca dignitate ad illam qu* ccleftis fleetema eft mentem levet: hac utatur fictft tranfitoria & cito peritura; illam appetat qu* aeternitatem panter habet & glori* plenitudinem. Attendere enim & folicire penfare debetis, quoniam quotidie ad finem vit* volentes nolenteique properatis, dc quidquid divitiarum, honoris, potenti*, nunc arridet, vicina mors, cum minime putatur rapiet, & omnia tenebris & amaritudine claudet. Que ergo in illis fpes, qu* gloria, qu* delegatio, aut defiderium efle debet, qu* fe amantes dedpium, fequentes fugiunt, habentes derelinquunt? Quanto autem Ille minus his quilqt deledatyr, minufque elatione fuper fe rapitur, tanto feeurius ad ea que vera lunt bona deducitur. Cujus rei exemplum ipfe dominus ac falvator nofter Jefus Chriftus aperte monftravit, cum oblatum fibi ab hominibus regnum pia humilitate refpuit, nec fpeciem quidem terrens fublimitatis in oculis hominum gerere voluit, Sui in hunc mundum, ut nos ad regnum qelee perduceret, venit. Quapropter ficut cariffitnum filium vos admonemus, ut h*c fedulo vobifeum cogitantes, coram illo vos exhibeatis humilem, qui vos conftituit valde fiiblimem, dc inter omnia & pr* omnibus Deo placere findentes, commifla vobis regni gubernacula ita adminiftrare cum Dei adjutorio procuretis: quatenus veftra eminentia nullum futur* abjeâioois aut infortunii cafum fentiat, fed ad coronam incorruptibilis regni, & folium «tenua glori* tranfeat. Ut autem noftra exhortatio cordi veftro altius imprimatur, ex more fandorum mifimus vobis claviculam auream in qua de catenis beati Petri benediftio continetur; quatenus per ejus pnrientia patrocinia uberiora erga vos beneficia fentiatis, &in amore ipfiqs de die in diem ferventes accendamini, promerentes ut omnipotens Deus, qui illum admirabili potentia a nexibus ferreis liberavit, ejus meritis & intercelfionibua vos ab ompium peccatorum veftrorum

anno chr ist » *****

«im*iflts abiolvat, R ad gaudia «terna perducat. A Ad hK commendamus vobis hunc diledum filium ... fupr. diximus, nunc fecundo ad vos mittimus, ut eum ficut nos audiatis, & ü* omnibus fibi favorem exhibeatis, quaternis non fiat inania curfus & labor illius apud vos, fed pro commiffi* fibi legatione ea qua de ecclefiarocis caufis tradanda invenerit, e&cedter exequi, & ad ftatum reditudini*, Deo adjuvante, perducere valeat. Cetera vero qu* hic minus continentur, in ejus ore pofuimus, cui vos in nullo credere dubitetis, per quem no* ftram vobis audoritatem repnefentari cognofcitis! Data Rorr.x decimo odavo Kalendas Novembris, ind. m.

ANNO

VII. AD RICHARDUM CARDINALEM.

Conftituit eum abbatam Maffilienfem a fratribus poftulatum Hortatur ad onus fideliter fufeipiendum. Detaterare ie ait monaflerium fandi Pauli dc monaflerium Maflilienle unire: & pofl mooafteriorum ejus tedam difpotitionem, legationem fuam in Hifpaniam perfequi jubet.

CrifarMt/ epifttfnt finmt ftrvnrnm Dn Ricktrie Urdiiul» in Itgetimt Hifami tm/Htnte, [nmtfm & *ftfi*lit*m kmtdiHfatttn.*

UNaniinitas fratrum Maflilientiom. in literis luis fande memoria» fratris tui memorans ciom, novo me dolore fauciavit.- petens infuper contemplatione amoris fandi fratris tui, te?iue velut iplum alterum futurum fperans, uti ibi te concederem in abbatem ; quod & feci. Volo ergo ut fratres tuos nullo modo pertinaci*ter reliitcndo contriftcs, fed voluntati Dei & fandorum fratrum facile acquiefcas. Volumus etiam atque monemus, ut, inquantum potes, tim tantorum fratrum de te vana non fiat, fed Spiritum fandum fratris tui viriliter induas, f«cularia ac juvenilia defideria ut mortem fugias, fande regule medullitus te. adftringas, ne occatione tue juventutis monaflerium fandum, quod avertat Deus, patiatur aliquod deuimentum re- D ligtonis. Nouim autem tibi facio, quia defiderium milii eft monaftc.uuu beati Pauli apoftoli A monaflerium Maflil«eme tanta caritatis unione conftringere, ut & illud fanper pro amore beatiflimi Pauli er apoftoiica audoritate fuccrefeat, & beaciflimi Pauli monafterium ad faodam religionem ex illius monaflerit religione proficiat. Foflquam autem, Deo sudore, monafleria tua bene corapotiteri», legationem tibi commiflam ad Hifpanias perficere non inoreris. Data Rome t v. Nonas Novembris, indidione ni.

VIII. AD MONACHOS MASSILIENSES.

Dolet dc obitu eorum abbatis, quorum mooaftcrium quemadmodum Cluniacenle apoftolic* fedi unir. Eledionem Ricardi cardinalis in abbatem ab cis fadam confirmat.

*Crtgtrfaj tpjrcftir ftrwt Jen^run Dti dilt&u i» (,'krifa ingrttuumts fr*triltut jMtem & epofioiitmn keited&imtin.*

NOn dubitamus fraternitatis veftr* diledionon mororis & triftitie plenam taper Venerandi patris fui exceffu vehementi dolore confringi, de cujus tranfitu profedo nemini majus incommodum quam nobis aut «que magnum evenifle putamus, qui talem tantumque adjutorem nobis ... fentimus. Itellleximus fiquidem in iptis prudentia & confilio, fi vita aliquamdiu comes maneret, phirimum utilitatis, Deo favente, non folum in Tranfalpinis, verum etiam in Itali* panibus, cum multorum falote, fande Roman* ecclefi* perventurum. Unde no* quoque tanti culminis onus, quod ultra vi*res eft, fuftinentes, ejufinodi folatio fublato, cum neminem, aut vix paucos fuflragatoros fimiles inveniamus, quanto mentis angore teneamur, liquido quidem poteftis & ipfi perpendere. Verum quia omnipotentis Dei inaftimabilis providentia omni* juftc & faptenter difponit, judiB cia ejus, nimirum reda confilia ipfius, equitatis & mifericordi* plena nobis tant, fratres, aequanimiter ferenda. Et quoniam memoratus pater vefter, quod vivendo promeruerit, Obeundo incundantcr eft Abrah* finu receptus, nos dulci illius memoria a vobis ftridi, prccipue etiam divino amore monente, locum veftrum fpecialitcrdijigere, juvare, & ab omnibus violentiis, ficut ecclefi* Roman* fpecialiicr b*rentem, defendere decrevimus: & quemadmodum Cluniacenfe monaflerium longo jam tempore fedi apoftolic* conflat efle unitum, iu quoque veftrum deinceps, ut eidem fedi fimiliter hxreat in perpetuum volumus atque fancimus. Audivimus autem, quod caritas veftra filium noflrum & presC byterum cardinalem Rjchardum Joco germani ipfius in abbatem velit eligere, quam denique diledioοem dos approbamus, & apoftoiica audoritate firmamus.- in boc item vobis obnoxii, & quafi vinculis geminatis annexi, quod fande Roman* ecclefi* filium redorent vobis appetitis. Oportere igitur arbitramur omnium bonorum difpenfatorem exorare, quatenus ipfum eum faluti veftr* ita vigilantem provtforem efficiat, ut * pro fidubri cura dc talentis multiplicatis «terne hereditatis dona percipiat, & premia beata reportans matrem fuam fetificet. Data Rome * quinto Nonas Novembris, indidione tertia. *II1,

IX. AD ASTENSEM, TAURINENSEM. & Aquenfem epifeopo*.

Ut cujuidam Bonifacii conjugium cum muliere germano fuo defundo olim defponfata prohibeat.

Crtgtruu tpifitfu fcrvtu ftrvenm Dti fretriktu b mmifiefii, XftNUt, Ta«r0M^, tf dtB- , feintent & φβιΐκ" kattüHmntnt.*

PErvenit ad no* quod Bonifacius marehio, germanus Mainfredi & Anfelmi, nuper interemptorum, ejuidem Anfelmi defironfatam conatur tibi in conjugium copulare. Qpod quam fit flagitii plenum, quam a Chriftian* religionis iegibus alienum, nemo qui facro* canones novit poteft ambigere. Qyapropter diledioni veftr* pnecipimus, ut illum noftra vice convenientes, commoneatis, quatenus contra fandorum patrum flatura tali tamquam nefario "connubio defiftat ulterius operam dare. Quod ti fe ad hoc perpetrandum juramento putat adftridum teneri, pernieiof* obligationis ftultum pedum non obfervandum, fed in initum devocandum efle ccnfcmus, flt vobis taliter habendum mandamus. Sin vero contra falutem fuam animo indurato in placito tam nefando perfliterit, & falubribus mo*nitis.

ANNO CHRIST] »·7›· .tritis, ficut Chriftianum decet, obtemperare con- A tempferit, vos in eum prixni canonicam lenteotiam promulgate, quam nos exinde, Deo auâore, firmabimus, & apoftolica poteftste roborabimus, ne ceteri hoc exempto duâi aut in deteriora labantur, aut fimilLa fibi licere forte exiftirnent. Data Rotnas tertio Nonas Novemb. ind. f.

· UNI Vii SOS.

X. AD · BRITANNOS.

Qserimr de falfie posutentue confuetudine, qu* inter cetera viua tunc temporie in ecdefia inoleverat : cui mato ut remedium afferat mittit eo legatum Olorenfem epifeopum , ut eo perfide iniynodo congreganda de ea re diligenter pertractetur : interim *ipfc* qu® vara fit B pernitentia exponit.

Grttvrifit tfijtftu finw frrvwf Dti epifetpis, Jactrdotihti, principifall, jiiiJijue vmihti in Bri. tennit cttnwr^ntibuc , Jtiuftm & npofMcam itntjiffiennfr, β tbtdicrint.*

SAccrdotalis culminis dignitas tum imperitia. turn negliymia facerdotum, ficut veftra dileftio novit, ex longo jam tempore peccatis exigentibus fuit coilapia. Ex qua quidem re, quafi ex peftifera radice, innumera mala exotta (tint, adeo iu ufque ad hec noftra tempora, inter caetera que male pullulant vitia, falfr nihilo minus panirouie confuetudo inoleverit. Quapro-C pter quia nobis pro officii noftri confiderauonc &. fobeitudmis magnitudine imminet hec & hujufinodi quantum poflumus, Deo largiente, corrigere; volumus atque apoftolica auâoritate pr®cipunus, ut legatum noftrum, Amatum videlicet Olorenfem epilcopum, cui vicem noftram in par (ibus veftris conunilimus, ftudeat veftra fraternitas reverenter convocare, $ ut ilio agente fynodale concilium congregetur, uid cum aliis que ad falutem pertinent animarum, etiam de pernitenti® confuitatione diligentius pertraâetur. Qia in re hoc fummoperc vos cavere oportet, aliofque monere debetis, quia fi quis in homicidium, adulterium , pejjuriuui , vel aliquid htyufinodi lapfus, in aliquo talium criminum permanferit, D aut negotiationi, quae vix agi fine peccato pbtefl , operam dederit, aut arma militaria portaverit ,\ excepto fi pro tuenda joftitia fua vel domini, vel amici, fcu etiam pauperum, nec non pro defendendis ecclefiis, (nec tamen fine religioforutn virorum confilio fumpferit, qui eternae falutis confiliura dare fapienter noverunt) aut aliena bona innifte poflèderit, aut in odium proximi ini exarierit, verx pernitenti® frudum facere nullatenus poteft. Infiuftuofam enim poenitentiam dicimus, quae ita accipitur, ut in eadem culpa, vel fimili deteriori, vel parum minori, permaneatur. Unde quifquis digne vult poenitere, neccfiê eft ut ad ndei recurrat originem, &, quod in baptifmo promifit, diabolo fcilicet pompdque. illius abrenuntiare, & in Deum credere, videlicet reda de eo fentiendo mandatis ipfius obedire , folicitus fit vigilanter euftodire. Qü- 3C ergo taliter panitucrit, quoniam aliter tio dici poteft, non panitentia , illi peccatorum fuorum remiftionem apoftolica freti potcftate largimur, infoper rrernac beatitudinisgaudia de omnipotentis Dei mflericordia confifi pro- . vii. mittimus. Data Rom® ' odavo Kalend^Decembris, lodiûionc tertia.

anno CHRISTI

XI. AD URATISLAUM BOHEMORUM Regan.

Monet at ecclefias ab invaferibos defendat. Di* vinum officium in Sdavonieaaa linguam verti prohibet. Legato· quo· perierat fe miffitram promittit.

Grtgtrittt tpifctfns ftrwi ftrveritat Dti VnOirian BektUnrtet inti, ftltrttut & htnrii&H»nnt.

HUjufinodi fahitadonis noftr® confuenidhieni, fcilicet apoftolice benedidionja , eam tibi mittentes, non fine hnfitatione modo fervavimus, propterea quod videris excommunicatis ipfe communicare : quicumque * enim bona ecclefiarum invadunt, id eft fine certa licentia epilcoporum vel abbatum diripiunt, vel ab aliqua pertona accipiunt, non foium ab apoftolica *iede* hoc tempore, verum etiam a multis fanftis patribus, ficut in lcripturis conun repetimus. Verum utcumque fe res habeat, fahiti tuae intern® providere non modo ex antiqua tui dikâione movemur , verum etiam ex lufcepti honoris , immo laboris intuitu, profiefto compellimur, eo magis quod multorum profeâui tua fiiblimttas efle pottft exemplum. Neque enim hoc tibi relinquitur, vel dicere vel cogitare : Meum non eft alienam vitam vel mores in fpiritualibus exquirere five difiringere. Procul dubio namque tantorum reus exiftis, quantorum vias ab interitus praxipitio poteras volens refleâere. Illud quoque vigili mente pertraâes oportet, ne honorem tuum divino honori, five pecuniam praeponas juftitis, neu quod in te cinerem a lubdito tibi confimili fieri non fine gravi animadverfio» patereris, m creatorem tuum & omnium prefumi oquanimiter feras. Indubitanter etenim doo Dei , fed diaboli membra , & falfi Chriftiani convincuntur, qui fuas injurias perfequuntur ufque ad fanguinem, & Dei contumelias negiigunt ufque ad oblivionem . Divitias autem potentia tua quas habet, non ob meritum datas, fed oh folicitudinem putare debet fibi conuniflas. Denique non tantum fecularibus ooeri videtur inopia, quantum fpirituales viros gravant diviti®, fimul etiam diffufa potcftas . Perpendunt quippe fi ille cui una ovis fub necis bmb conditio» committitur non foium centum eodem paâo non cuperet recipere, verum etiam illa ne aliquo cafu difpercat haud fine timore folicitus eft obfervare , quod fibi tanto fit irmniffins vigilandum magifque timendum, quanta fuper ptares curam fcu poteftatem acceperit. His ita * perfpeâis, ad majorem te mentis vigilantiam pnefentis ferculi fugacités invitat: fic cum illud quod in hac luce magis diligitw» vita fcilicet praeiens, ad occafiun * furti reftinet, profecto quo magis ad diftriâi examinis diem propinquas, eo amplius ad aeterna praemeditanda & adipifeenda te lana ratio mittit. Haec itaque noftra monita, five mandata volumus, immo jubemus, ut ente fun mentis oculos excellentia tua lepius ponat, & crebrius legendo, & audiendo medicetur, non quod elegantius feripta nequeas in fandorum paginis invenire ; fed ' quia hate ad te fpecialiicr ex nobis , immo ex beato Petro mifla funt, & ifta frequentius recogitando poteris Deo propitiatore ad potiora cognofcenda exfurgere. Qiia vero nobilitas tua poftulavit , quo fecundum Sclavontcam linguam apud vos divinum celebrari annueremua

. H.

* τ·η· ·H £

«

remus officium, fcias nos huic petitioni nue ne-A qnaquam po'& favere. Ex hoc nempe fitpe volventibus liquet non immerito facram icripraram omnipotenti Deo placuiflie quibufdam locis efle occultant, ne, û ad liquidum cuoftis pateret, forte vilefceret & fubjacerct defpedui, aut prave intellefta a mediocribus in errorem induceret. Neque enim ad excufationcm *juvet,* quod qui* dam religiofi viri hoc quod fimplicitcr populus uuerit patienter tulerunt, feu tacorreftum dimiferunt, cum primitiva ccclefia multa diflimulaverit, *tfuet a fandis* patribus, poftmodum firma* ta Chriftianitate, & religione crelcente, fubtili examinatione correfta funt. Unde ne id fiat quod a veftris imprudenter expofeitur audoritate beati Petri inhibemus, teque ad honorem omniporcn-B ifs Det huic vane temeritati viribus totis refiftcrc prxeipimus. De legato autem noftro, quem mitti ad *fe* tua devotio popofeit, noveris item nos preces suas ad prsefens commode efficere minime potuiflie: tamen in hoc anno, divina favente clementia, tales procurabimus invenire per(onas; que & negotiis veftris valeant utiliter deputari, & neccftitudines veftras plenius cognotcerstes ad notitiam noftram deduxre. Ut ergo tute poftsmus ad vos legatos noftros dirigere, nectffc arbitramur & vplumus, ut filium noftrum Frederkuin, & hunc Felicem ad nos iterum ftudeas aur horum alterum mittere, quatenus ita poftint quo deftinabimus fecure venire. Data Rome quarto Nonas Januarii, indiftione tertia.

ANNO CHNISTt

XIL AD MANASSEM ARCH1EPISCOPUM Rhemenfem.

Ejus exnifiitianem nullatenus admittens, ad Lugdunenie concilium eum alias vocatum venire prccipit coram legatis apoftolica objeftis criminibus refpoofurum.

Grtfwitii fervut ferveram Dti Mηφ Rbemte/i artbtepijctf, feletem tf epejielicete bteedtiitetevi.

Miramur fraternitatis tue prudentiam ad hoc tot occafiones invenire, ut in infamia fua & oedefie fue tempore longo permaneat quod opinio relinquitur judicium fubtcrfiigere videatur, cum magis ad hoc profefto eam decuerit laborare, ut fufpkionem tanti reatus a fe & ecclefia fua excluderet. In prxterito fi quidem anno ad argumentum excufattonis tue quamdam nobis obrulifti *audoritatera,* te videlicet non alicujus, fed noftra tantum ptefentie fubdendum fore judicio: unde, ut etiam nunc apparet, in literarum noftrarum exemplaribus digmflime reprehenfus es. Nunc vero immemor promifbonis tue, qua Rome te. fupra corpus beati Petri obligafti, aliam cxcufationcm obtendis, timore videlicet diffidentis tegoi, ad Lugduncnfe concilium, ad quod vocatus es, venire non poffe. in qua re quantum cxculatio tua nuret, liquido valet perpendi. Nam neque legatus Romana ecclefia in negotio tuo contemnendus filis, qui (ficut dofeit fraternitas tua) maximis & precipuis conciliis, videlicet Nicaeno & Chakedonenfi, aliifque m&ltis prerfuit, & hujufinodi queftionibus certum diffinitionis terminum dadit; neque illud nbtMk-xnumendum tibi fuit, te Lugdunum non poffe venire, cum omnia via illius pericula, fi qua funt, tutiffimb ft fecuriffimis duiloribus pofles tranfire, Lugdunenfi feilicet archiepifcopo, & Lingonenfi epifcopo, qui fraterna te caritate traftarent, & fine omni fonnidine ad prenominatum perducerent locum. Ad quem nimirum locum *tfaate* ft fine invitatione aliqua accedendum fuit, ut fi immunis es a culpa, collaudatione fynodaii infamie tue filentium daretur, fit non folum per Dienicm, fed per confratrean noftrum Albanenfem epifeopum, & per abbatem Ciuniacenfem, quem eidem iynodo mterefle fperamus, res tua diligentius rctraftaretur: * quod fi aliqua nimis dura io te daretur lentenţia, juftitie moderamine utentes, non io-lum contra te non agerent, verum etiam pro te laborante praepropere diftum vel faftum corrigerent. Qood fi forte ad prardidum concilium non iveris, * aurem debite obedientte matri tue Romane ecclefir diu te fupportami non inclinaveris; fi quid contra te Dienfis cura confenfu reiigtoforum fratrum noftrorum egerit, non folum fententiam in te prolatam non immutabimus, verum etiam apoftolica audoritate firmabimus. Quod fi fraternitati nue videbitur prolate fententte rationabiliter poffe obviari, volumus te magis coram vicario noftro, Diefifi videlicet epifcopo aliifque religiofis, iu patria illa ubi accmatorum & defenlorum major copia invenitur, rationes tuas exponere, quam Romam per tot labores & difficultates, ubi utcumque dccft, fruftra fpe judicii querere. Interea fraternitatem tuam ex parte omnipotentis Dei per auftoritatem beati Petri monemus, ut, fi te in Chac caufa culpabilem cognofcis, potius quam aliquo faaculari ingenio te excufandum exiflimes, ftuaeas animam tuam per dignos prenitentie fruftus liberare. Data Rome tertio Nonas Januarii, indiftione tu.

ANNO CHUS ft

Fe.i». Fat<« ,

XIII. AD THEODORUM VIRDUNENSEM Epifcopum.

Ut Arnnlphum comitem, qui epifeopum Leodicenfem ad fedem apoftolicam venientem depraedatus eft, & jurare compulit *fe* res ablatas nunquam repetiturum, conventu habito ad pernitentiam & fatisfaftionem cogat: alioquin, ecclefia introitum & corporis ac fanguinis do- D miniet communione interdicat: & nifi intra &quindecim dies refipuerit, anathematis gladio una cum fuis fautoribus eum feriat. Ultoribus epifeopi injuriarum peccatorum veniam pollicetur, epifeopum a coafto juramento ablolvcns.

Grvgeriei tpifcaptj fervet ferverem Dei Tbeederùe rir^Meerf epifctpo feluttm tf epofteiicjm kntditHeuae.

nErvenit ad nos fratris & coepifcopi noftri X Henrici * Leodicenfis gravis calamitas, quem ad apoftolorum limina venientem Amulphus comes rebus fuis omnibus, quas fecum ferebat, expoliatum, ad augmentum nequitiae, poft fuorum ereptionem compulit gladiis jurare quod ablata nunquam repeteret, ft quod a nobis fuper tali tanxoque facinore fibi veniam impetraret. Quod immane ftagirium ut cognovimus, profefto vehementer doluimus, cum propter impeditam fratris noftri devotionem, tum propter illius deteftabilem audaciam; qust nifi digna animadverfione vindicata fuerit, reftat ut ei fuifque fimiltbus, fi qua deteriora funt ft poftunt, perpetrandi concedatur occafio: verumtamen, na forte judicemur potius ire contulere, quam parere juftitiz, volumus atque apoftolica auftoritate praecipimus, ut fraternitas tua quotcumque

x poteft

anno Christi *****

poteft epifcopos, abbates, facerdoies, fic cleri-A Cos, ftudeat adunare, dc conventu habito fuper hac re illum improbum ad peenitentiam A fatisfaftionem invitare. Quod fi ia malitia iua perdurans aut ponitentiam agere, aut ablata noluerit digna cum iatisfa&ione reftituere ecdcfie introitum, dc corporis dc fangulni* .dominici participationem, tua ei fraternitas interdicat: datifque fibi quindecim dierum induciis^ fi infra illud fpatium non panituerit, & ad emendationem fceleris fui non venerit, anathematis eum gladio fulta prreepto auâoritatis apoftolicr feriat: quod certe nos exinde omnibus modis firmabimus. Ac poftmodum quidem volumus atque jubejnus, ut u> illum dilectio tua quibus valebit modis infurgat. Quicumque enim illius nefandrB prrfumptioni auxilium aut aflènfum dederit, fciat fe gratiam Dei & beati Petri procul dubio amiffurum. Quicumque vero prasdifti confratri* noftri, immo beati Petri, injurias pro viribus fuis uicifci contenderit, ei nos apoftolicam benediâionein tribuimus, & de divine pietatis munere confifi peccatorum fuorum veniam pollicemur. Nolumus etiam prudentiam tuam ignorare, nos frpe diâum coepifcopum ab illius malitiofe coadi juramenti conditione abfolviflb, fandrque ecdefir contumeliam vindicandi licentiam ipfi dediflê: quem ut in omnibus pro poflè ftudeas adjuvare iterum iterumque monemus atque rogamus. Data Rome tertio Kalendas Februarii, indiâionc tertia.

XIV. AD HENR1CUM LEOD1CENSEM Epiicopum.

Dolet de contumelia illi ab Amulpho illata, abfolvitque eum a juramento violenter preftito, ac mandat ut contra Arnulphum infurgens ejus fceleris panas fumat. Significat fe Virdnnenfi epifeopo precepiflc ut illum tal ea re adjuvet.

Creperix< epifcopm fervttt fervorum Dei Henrico Leodicenfi epifeopo, falutem & apofioucam beuedtiHonem.

O Ignita tue fraternitatis adverfitate & contumelia tibi, immo beato Petro, illata, * nimirum valde dolere fumus coaâi. De juramenti vero injuftifTimâ obligatione diledioni tuae fic rcfpondepius, non debere exiliimari eam ullis juramenti vineulis porte teneri, .quae tam ne* fandifltme coafta *juraverit.* Unde & apoftolica te auftoritate abfolvim|is, ut non tuae vel alicujus conicientie ob hoc videaris innexus aut debitor efle. Infupcr etiam eadem freti poteftate fraternitati tuar licentiam damus, immo hortamur, ut contra injurias beato Petro illatas, nifi prefumptor ille panituerit, digneque fatisfecerit, quibus viribus poteft, infurgat, atque illum omnibus mod's infeftet, & de eo tanti fceleris " panas, Deo opitulante, petat & fumat. Indignum namque nobis videtur, exemplumque cscteris improbis audendi pejora futurum, fi hoc flagitium ifte impune fufeeperit. Unde etiam fratri noftro Virdunenfi epifeopo, aliifque beati Petri fidelibus, lummopere praecipimus, ut dileftionem tuam unanimiter adjuvantes eum tyrannum & Chriftiane religionis conculcatorem impugnent, & armis tam carnalibus quam fjpiritualft^u undique & ubique, quantum poflunt, infequentes coarâent. Data Rome tertio Kakndas Februarii, Indictione tertia.

XV. AD BRITANNOS ET TURONENSES.

ANNO CHR.T1

lWrvvrQfaN inter ectlpfiam Tume»fem & Dolenfem fer ie^etes npofioliat fedis auditis ettriufpee partis jmriieu vult difiniri.

Diffinitio fynodalis inter archiepifcopum Turonenfem, fle epifeopum Dolenfem de pallio.

Creperius epifcopis fervus ferverem Dei eemuim epifcopis Britanmn, clero tf feptdt in Turonenfi provincia cmfiitntic.

IN Orum efle volumus, controverfiam inter ecclefiam veftram & Dolenfem pcflifere ortam multum nobis in Romana fynodo laborem ingeffifle, fed tamen, Deo miferante, poft longam dilcuflioneni, quam juftius potuimus, hanc quae fubfcribitur diffinitionem invenifle. Archieptfcopus fiquidem vefter ecclefiam Turonenfem jus fuum in Britannia perdidifle conquerens, Romanorum pontificum auftoritatem in medium duxit, quae perfpicue probat Britanniam Turonenfi ecclefiae quemadmodum fpirituali matri & metropoli fur fubjcâioncm & reverentiam debere. Dolenfis vero epifeopus non folum auâorttarem audientis noftre non exhibuit, verum etiam ipfa verba fua ad defenfionem prolata nulla certitudine cui fides danda eflet tuita videbantur. TaCmen quia in patrii fua quamdam auâoritatem fe reliquiflê aflerebat, viium nobis fitit ut ad retraâandum negotium illud inducis darentur, & pro hac aliifque eaufis legati apoftolicr fedis dirigerentur; ut auditis urnufquc partis rationibus, fi cognoverint Britannos suâoritatcm authenticam apoftolicr fedis, videlicet eorum pontificum quorum ordinatio & vita digna *& legalis* fuerit', habere, per quam poflint fe a fubjcdione prrdide Turonenfi* ecclcfir fubtrahere, quieti deinceps permaneant in fua libertate. Quod fi cot> tigerit eos hujus auftoritatis, quam modo diximus, non porte habere defenfionem, fopita deinceps & in rternum omni controverfia Turo-Deniein ecclefiam matrem dc metropolim fuam D rrcognoicant, & eam que decet metropoliranum archiepifcopo veftro fubjeâionem dc obedientiam exhibeant, refervato Dolenfi epifeopo pallii ufu: ita tamen ut nullus fucceflbrum iuorum aliquo in tempore ad hanc dignitatem «fpiret, fed (ficut fupra diximus) tam ipfi videlicet in ecclefia Dolenfi conftituendi, quam etiam csteri Britanni* epifeopi magifterio Turonenfis archiepifcopi in perpetuum fubditi permaneant. Data Roma oftava Idus Martias, Indiftione tertia.

XVI. AD HUBERTUM EP Tarvanncnfium.

Ejus contumaciam accufans, praecipit ttt quandocumoue. vocatus fuerit coram Dienfi epifeo» po apoftolice fedis legato omnino fe prefentet de multis fibi objectis criminibus feipfiim purgaturas. Ejus canonicis, qui quamdam villam ufurpaverant divinum oificium interdicit, & ab eo interdici vult.

*'Cregeriue epifcppttr fervit fervorum Dei Huberto T*v*ineifiicm epifeopo.*

QUod falutem dc apoftolicam benedi&ionem tibi non mandamus, ea maxime caufa eft, quod regiftro noftro legitur tc «b Hugonc hujus

M

^^^^.bnjns fanft* fiadia legato apud MonafteriohimA
anno kisti hereticum poblica coonftvm , fit potat , antequam effet ab lue infamia expurgatus, audivimus fimoniace epifeopum fatum. Deinde qnod apoftolic* fedis pracepta finer te & finer canonicos tuos de caftro tanti Pauli promulgata pro quadam villa * Keffeca nominata, quam cum luis pertinentiis canonici S. Mari* fe S. Audomari f*pe in pnefientia noftra cotwuefti funt fibi fe fu* ecclefi» auferri, prout ipfi iterum conqueruntur, penitus defpexifti. Ac propterea excommunicationem, qu* in noftro regiftro fcripta cft, tu cum eis incurrendo, fine refpeftu Dei & apoftolica reverenti* divinum officium, ficut audivimus , celebrare pnefiimpfifti . Pro quibus & aliis pluribus a fratre noftro Hugone Dienfi epif- B copo femêl & iterum ad concilium vocatus, & poftea a nobis ad fynodum Romanam invitatus ut te expurgares, quia non venifti, nec canonice cxcufafti, nifi apoftolica pietatis manfuetudo nos difpenfatorie ad tempus fuftineret, fententiam jufte depofiuonis tua inobedientia, qu* vere eft idololatria, jamdudum fufcepiflet. Sed tamen adhuc tibi paterno parcentes afieftu, quia diutius tot * tanta qu* de te difta funt ferre nullo modo honefte poflumus, apoftolica auft»ritare precipimus , ut ubi & quando prediftus frater nofter Hugo Dfenfis epifeopus te vocaverit. de his vel aliis fatisfaftun*. occafione poftpofita , ita paratus & circumfpeftus advenias, ut, fi te innocentem & fallo aecnfatum fcis , C cum Dei auxilio fe amicienti* puritate ab omnibus objeftis fe objiciendis canonice expurgari poffis . Prsterea omne divinum officium omnibus canonicis de caftro fanfti Pauli, te fo|p interim ufque ad audientiam excepto , interdicimus: fe ipfis fe locb eorum , quoque pnefatam' villam cum ecclefia fe aliis fuis pertinentiis canonice ecdefi* fanft* Mari* fe S. Audomari reftituerint, & coram Hugone Dienfi epifeopo de iqobedientta fe excommunicatione fatisfecerit: fe nifi tu ftatim vifa praceptione noftra prêdiâis canonicis tuis , fe omnibus locis eorum, & pr*cipue ubi canonici denominati funt, omne divinum officium interdixeris, omne officium tuum auftoritate apoftolica interdiftum noveris. Da- D ta Rom* feptimo Kalendas Aprilis, Inuiftione tertia.

XVII. AD DOLENSES MONACHOS.

Mandat ut duo monafteria, qu* Lemoviccnfis epifeopus ecclçfi* fu* ab ipfis fubtrafta *oon*queftus fuerat, uique ad adventum apoftolicz ledis legati eidem epifeopo reftituant. Qyod i» quid in ea re juris fe credant habere, coram legato oftepdant.

avmac^ir, *filutem tf ....benedtilianent.*

FRater fe coepifcopus nofter Lemovicenfisconqueftus eft nobis in fynodo, quam nuper Rome Deo opitulante celebravimus, quod vdha fraternitas, ecdefi* fu* duo monafteria fubtrahit. Teftatus eft etiam ipfe frater & coepifcopus nofter atque legatus nofter HugoDieofis epifeopus, quod vos *pm* hac caufa ad duo concilia, icilicet ut inter vos & pratlibatum epifeopum exinde juftitiz finem componeret, admonuit: fed, ut ipfe aflërit, nullam juftitiam feu obedientiam exhibere voluiftis. (Eapropter fynodalis conventus deccevit, ut pnetata monafteria in poteftate Lcmovicenfis ecclefi* redire debeant, & fine contraditione veftra, feu veftrorum ufque ad adventum legati noftri quiete ab ipfa ecclefia poffideantur. Nos itaque juxta fratrum noftronun confimfum atque confilium quod fupra deliberatum eft confirmantes , mandamus vobis atque precipimus, ut uique ad praefixum terminum permittatis praadiftam ecclefiam Lemoviceniem ipfa monafteria retinere. Si vero in eis aliquid juftitis vos habere confiditis, legati noftri adventum expeftantes, caufam veftram illi opportuno loco & tempore, ubi poflir Lemovicenfis epifeopus mtereffe, reerefimtate. Ante cujus audientiam caufa veftra diligentius ventilata & plenius cognita juftiti* finem inveniat, & inter vos omni-lite fqpita quiique veftrum fuo jure contentus injuriam facere definat. Data Rona* * Kalendis Aprilis, Indiftione tertta. ANNO Christi vm k.i

XVIII. AD WILIEMUM AUXIENSEM Archiepifcopum,

Arguens eum Inobedicnti* przcipit ut Pezanen-M»n abbatem cogat Aureliacenfi abbati reftituere quandam ecclefiam illi monafterio at apoftolica fede conceffam, contumaci ccde^c introitu imerdifto.

*Crigpriiu qifapitt [trvtu ferverunt Dei JTilirim * nnhtpijtfo, felutem & apo-* «pifcopo

Miramur prudentiam tuam ita fe apoftolic* fedi inobedientemcxhibuifIc, ut negotium, quod tibi vicarii noftri commilerunt, adexequendum tu non curans parere, contctapferis ad efficiam perducere. Siquidem injunfta tibi eft ab eis cura juftitiam faciendi Petro abbati * Aureliaccnfis coenobii juris hujus fanfts Romans ecclefi* de Etodbne abbate ^caanenfe, qui ex longo tempore invafam detinet ecdefiam juris itidem beati Petri, fed pnefato monafterio Aureliacenfi concedam, qu* nominatur fanfta Maria Dal: mairaci. Qju in re quantam beato Petro reverentiam habueris in hoc evidenter apparet, quod fe invafor ecclefiam calumniofe adhuc occupare non definit, fe prediftus abbasAufcliacenfisapoftolicas aures ob id interpellare compellitur, prxfertim cum fupra nominatus Pezanrnfis conviât*, & a legatis noftris Stephano cardinale fe Gerardo Oftienfi coepifcopo adjudicatus debere illam ecdefiam reddere, quia non fecerit excommunicationem incurrerit. Quapropter dilectionem tuam monemus, fe apoftolica auftoritate pnedpimus, ut fiepe diftum-Petanenfem abbatem cogas Aureliacenfi prefixam ecclefiam unde lis eft rettituere , fe condigtia fatûfaftione ipfum fibi Elacabilcm reddere. Quod fi forte fpiritu fuperi* induratus acqniefcere noluerit, & monafterjo illi quod invafum eft, officium divinum, fe E invafori, noftra auftoritate omnis ecclefi* interdicas introitum. Nam non inter religiofos monachos, fed nec inter hicos, debet annumerari qui facrilegium perpetrare non timet Data Rom* * fecundo Idus Aprilis, Indiftione tertia- A«r.u«- oaliÛ,J'

XIX. AD RITURICENSES, NARBONENSES fe Burdigalenfes.

Pnacipit ut beneficia Aureliacenfi coenobio ablata refticuantur, & obfequium atque fidelitas avicecomite exhibeatur abbati, quem *fe* obligaflè fignificat › ne ulli militi ultra unum manium

de

de pofleftione ecclefix daret. Confirmat mo-naftrrh Viacenfis refutationem a principe in m.mu abbatis confertu epiicopi & clcricornm f.-.ctam.

Gregarim epifcipMi fervm fervorum Dei omnicm in fitioicen/i, arc nen Sarboncnfi, ft* Puriig.iisn-β, provsncii cjnft.tistii, exceptis bis ‹jui apo·:,.-iica excommunicatione tenentur, falutem & apo-jlo.uam' benedifP'i'm.*

CLamor abbatis Aureliacenfis cœnobii, quod proprii juris'B. Petri conccfltone fundareris fcificet B. Geraldi efle dignoicitur, auribus nollis infonuit, videlicet fuper quibufdam perfonis qui injuije detinent beneficia pixdidi mbnafterii a prxueccflbtibus fuis fub fidelitate & dominio pro defcnlione ecclefix fibi & luis antecefloribus olim conceffa. Pixcipue conqueritur fuper Bcrengatio Carlatenfi vicecomitc, qui propria cupiditate dnâus, debitum fervitium & fidelitatem abbati exhibere negat, nifi beneficium quod immcriio detinet ac.huc etiam de jure ccclcfue augeatur. Proinde apoftolica audoritate prreipimus, quatenus omnis, qui bencficinm praefatae ecclefix ad hoc aliqutndo fufeepifle cognofcirur, fiib e.t onem & fidelitatem abbati perfolvat, & fervitium pro beneficio largiri non deneget, fix ab exactone illicitx augmentationis defiflat: aliter chim invafor ic facrilegus efle comprobatur. Nos vero detrimenutm fupradidi cœnooii agnofcentes. abbatem fiib promitlione fidei fur in manu noftra obligavimus, ut nulli militum liceat illi ultra unum manfum de pofleflione ccclefx dare fub hac vel alia occafione, neque aliati alteri perfonr, nifi communis ^itilitas fratrum regulariter degentium pullulaverit, & apoftolicse xquitati renuntiare aufus fuerit. Monafterinm au:em ' M.mrzicenfc cum omnibus fibi adi tcentiis. ecdefias fcihcct ' Dalmairaci & monti» Suivit, !x eseteras, nec non terras (x poffetftoncs in quacumque fupraferiptatum provinciarum ablatas, feu malis contuetumnibu» oppreflas, monafterio Aureliacenli feriptis five teftibus olim jufte conceffas, apoftolica auâoritate prxeipimus reftitui. & fine inquietudine aliqua^ permitti. Monafterium quidem Viaccnfe in manu bbatis refutatum a principibus ipfius terrr contentu epifeopi & clericorum fibi fuifquc fuccefloribus concedimus & confirmamus, & fautoribus refutationis apoftolicam benedictionem largimur: & cos qui ecdefias five prxdia prxfati monafterti injufte detinent, abtque ulla dilatione reddi jubemus. Qui ergo his mandatis noftris fpiritu fuperbix acquicfcerc noluerit, prxeipueque Berengarius, fi obedire contempferit, gratiam beati Petri amittet, & iram omnipotentis Dei incurret. Obtemperantibus autem gratiam Dei & apoftolicam benedidionem de miiericordia divina confifi largimur. Data Romr lccundo ldus Aprilis, indiâione tertia.

XX. AD MANASSEM ARCHIEPISCOPUM Rhcmcnfem.

Drpofitionis fententiam a legato contra cum in Lugduncnfi concilio prolatam ie confirmafle ait: licentiam tamen adltuc fe expurgandi coram quibufdam epifeopis indulget, dummodo interim ejus accufatorum res iq integrum reftituantur, & Rhemenfem eccleflam relinquat, & m alium locum fecedat, dericofque in ea fecorc Deo fervite permittat.

Gregorius epifcopm fervus ferwum Dei Manaffit λ'Ð‹ǝ‹λ/>.

SCiat fraternit.is tua, quod depofitionis fententiam, alçg.110 nolbo Dic'nfi epiteopo in I.ugdunenfi concilio religioiorum virotum conidio prolatam, & nos disante iutlitia in Romana fynovlo apoftolica «udoritate firmavimus. Sed tamen contra moiem Romanic ecclefix nimia ut ita dixerim, miiericordia duifiis, adjunctis tibi bueifiunenfi, Laudtinenfi, Camcracenii, Catalauncnfi, epifeopis, vel eorum fimilibus, cum aliis duobus quorum ' tcftimonio aeque confidamus, fi 'dejuftitia confidis, & 'eos habere poteris ufque a»J feftivitatem lancti Michaelis purgandi liccnti?m tibi mdnlgemus; ea videlicet conditione, lll ManalLe & Brunoni, & eseteris qui pro iuftitia con ra loedti fuifte videntur, rebus fuis in integrum .eftitv.tis ufque ad afcenfionem Domini proximam Rhemcntem eccleflam a tua occupatione ex toto liberam deferas, ôcCluniacum * aur Calant Dei cum uno clerico & duobus laicis tuis ftipendiis religiofe vidurus feccdas. Quod fi facere valueris, prediâo Dienfi epiteopo prxnuntiare procures, ut in ejus prarfentia facramento confirmes, de rebus prirdidr ecciefic te nihil interim diftraâurum, nifi quantum tibi & pracdidis fociis competenter fuffecerit. Clericos autem, qui tanto tempore pro juftitia exilium pafli funt, in ecclefia fecure Deo fervite permittas. Et quoniam laboriofum tibi fuerit ad nos u'que venire, con. cedimus ut coram Dienfi epifeopo & abbateCluniacenfi, aut fi abbatem deeflêcontigerit, coram Amato, pnediâo modo cum praedictis teftibus de infamia te expurges. Quod fi huicnoftrst difpenfationis praecepto obedire contempleris, 1'ciasquoniam iniquitatem tuam ultetius portare non pofl fumus, & depolitionis lententiam, non folum immutabiliter permanfuram, fed etiam nullam tibi audientiam in pofterum relinquendam. Data Romat decimoquinto Kalendas Maii, indidione tertia.

XXI. AD ACONUM REGEM DANORUM.

Hortatur ad perieverantiam in obedientia apeftolicx fedis, & ad imitandum regis patris, quem valde commendat, virtutes. Monet ut curer ne temporis calamitates in facerdotum culpas, quibus honorem exhibendum efle docet, eius fiibditi transferant, nec in mulieres camdem ob caufarn 1'xviant l

Gregorius epifeopus fervsts fervorion Dei u4mto regt Danorum, epifeopis, principibus, clero & P°P~ lo, falutem & apoftolicam benediiiionem.*

Z"\Uoniam veftrx dileâionis amor Deo & besto Petro pronam obedientiam debitantique reverentiam (in quantum potuimus intelligere) ftuduit haâenus propenfius exhibere, non dubium habemus quin idcirco vobis triumphum & gloriarn prr ceteris gratia divina contulerit. Cqkxî fi in eodem Audio perfeverando vefine devotionis afie&us in finem permanere curaverit, pro ceno & eam quam nunc habetis gloriam retinere, & ampliore, Domino auxiliante, valebitis deinceps adipilci. Te itaque ipecialiter, fili caritfimc, cui regni curam providentia divina commifit, paterno monemus aflcâu, ut cxcellentiflimi parentis mi regias probitates & virtutes egregias imitari iatagas: ejus quidem pnkipui mores in.

aNNO CHRISTI

.in tantum ceteris regibus pmnituerunt, ut eundis pofthabitis, nec ipfo etiam ^mperatore Henrico, qui fandae Romane ecdefie propinquius hefit, excepto, fingnlari amore illum nobis amE(edendum judicaverimus : de cujus ^nos obitu vetementer nimiumque dolentes, ut iplum tibi proponas exemplum, volumus, hortamur, iterumque monemus; quatenus inde poflis ornamenta virtutum propigando edùcere, unde videris nobiljtfirhi (anguinis lineam trahere- Denique cogitare debes & vigilanter perpendere haec terrena quam caduca & frivola luit, quam inceflanter'ad occatum eunda feftinent, ut eis confidere nulla Habilitas fuadeat, ut in illis habendis timor horribilis lateat: ticque fugitivis perfpicactter agnitis & fapienter dei pedis, poteris ad illa flabilia fit B fempitema mentis acumen extendere, 4i1iE ad fele, obtinenda animum tuum invitent, & adqueeoncupifcenda bononlm te exempla accendant. Inter ceteras ergo virtutes, quas animo tuo imitandas cenfueris, eccieflarum defenfionem in mente tua volumus eminere, facerdotalis ordinis reverentiam proximum locum tenere, ac deinde juftitiam & miiêricordiam in eundis te judiciisdilcrete fervare. illud interea flon pretereundum , itd magnopere apoftolica interdidione prohibendum videtur; quod de gente veftra nobis innotuit, fcilicet vos intemperiem temporum, corruptiones aeris, quafcumque moleftias corporum , ad facerdorum culpas transferre Quod quamgrave peccatum fit , ex eo liquido poteftis adverte- C re, quod Judeis etiam facerdoribus ipfe falvator nofter lepra * puratos eis mittendo honorem ex- H " hibuerit, ccterilque fervendum eflê quae illi dixiflênt percepit ; cum profeâoveftri, qualefcutnque habeantur, tamen illis longe fint meliores. Quapropter apoftolica auâoritate prascipimus, ut hanc peftiferam^onfuetudinem de regno veftro funditus extirpantes, presbyteris fic clericis honore & reverentia dignis tantam contumeliam contra falutem veftram ulterius non prefumatis inferre; volentes eis occultas divini judicii caufas imponere. Praeterea in mulieres ob eamdemcautam fimili immanitate barbari ritus damnatae quidquam impietatis faciendi vobis fas eflê nolite putare, fed potius difcite divine ultionis fenten- D tiam digne poenitendo avertere, quam in illas infontes fruftra feraliter feriendo iram Domini multo magis provocare. Si enim in his flagitiis duraveritis, procul dubio veftra felicitas in calamitatem vertetur, & quibus vidis hucufque foliti fuiftisv dominari, eorum * nimirum fugum ferre H. funerati nec refiftere valentes cogemini. Si vero nobis, immo B. Petro, in his obedientes fueritis, ficut de clementia divina confidimus, & peccatorum veftrptum veniam, & apoftolicam benediâionem, 'poteritis confequi. Data Room- dedmotertio Kalendas Majas, indidione tertia.

XXII. AD ARNALDUM CENOMANENSEM epifeopum.

Epifcopale officium a legato apoftolico interdidura reddit. Abbatem Johelem abfolvit. Rainaldum mvaforem fic perjurum deponit, in cujus locum Johelem prsedidum reftitui mandat.

Cregoriu/ opi[copta [rrvut [ervorum Dei Amoldo Ceuomuuetf epijcopo, [olutem & opofiotitum kemdilUouem.

"CPifcopale officium, quod tibi legatus nofter Eo interdixerat , juftitia didante . reddimus , A Abbateœ Johelem abibh irons. Rainaldum invaloretn, quia per ambitionem perjuranr, dcj-oninws , Ut nec in illo quod cupivit, ncc in alio monafterio ulterius abbas cxiftat. Quaproptci volumus, ut jam eidum Rainatdmn cedere facias, A Johelem in loco fuo abbatem reflimas. Data Rome o^avb Kalendas Majas, indUione tertia.

CHK: '*

XXIII. AD GUILIELMUM regem Angkxum.

Suum in eum amorem teftatus ad debitam obedientiam fedi apoftolicc pbeftandam hortatur.

Grfgoriir epi,caput [ervut [ervorum Dti Cuilieluoo r«g» faiutem & opofolicom kntdiUiontm.

NOtum eflê tibi credo, excellentiffime fili , priufquam ad pontificale culmen afcenderem, quanto femper te fincerr dilectionis aflêftu amavi, qualem etiam me tuis negotiis, Aquam efficacem exhibui: irifiipcr ut ad reple fafligium creiceres quanto Audio laboravi. Qua pro re a gQibuldam fratribus magnam pene infamiam pertqji, fubmunnurantibus quod ad tanta homicidia perpetranda tanto faxçre meam operam impendiflem. Deus vero in mea confcientia teftiserat, quam teâo id animo feceram, fpetans per gratiara Dei, & non inaniter confidens de virtuti» bus bonis que in te erant, quia quanto ad fublimiora proficeres, tanto te apud Deum & f*ndam ecclefiam (ficut fic nunc, Deo gratias , res eft > cx bono meliorem exhiberes. Itaque nunc tamquam dileftiffimo filio, & fideli S. Petri fic noftro, ficut in familiari colloquio lacerem, conGlium noftrum, fit quid te poftmodum fecere deceat, paucis aperio. Quando enim complacuit ei qui exaltat humiles, ut fanda mater noftra ecclefia ad regimen apoftolicc fedis invitum fatis ac renitentem, Deo tefte, me raperet, continuo nefanda mala, que a peflimistuis patitur, officii mei (quo mihi clamare fic nunquam ceflare injundum eft) neceffitate compulfus, amore quoque ac timore convidus, diffimulare non potui ; amore quidem, quia £ Pbtrus a puero me in domo fuadulciter nutrierat, & quia caritas Domini Dei noftri, me quafi ali3uid eftiraans, tanti paftoris vicarium au «genam fandam matrem noftram elegerat ; timore autem, quia terribiliter divina lex intonat, dicens: *MoleiiStu bouoo qui porcit gLdio [uo o [ou- j,··· gtunt,* id eft qui doârinam fubtranit & occifione carnalis vite. Nunc igitur, cariffime & in Chrifto femper ampleâende fili, cum & matrem tuam nimium tribulari confpicias , & inevitabilis nos fuccurrendi neceffitas urgeat, talem te volo, & multum pro honore tuo & fitlute in vera fit non fida caritate moneo, ut carnem obedientiam *yηo*beas ; fit ficut, coopérante Deo, gemma pnnet- E pum effe meruifti, ita regula juftitûe & obedientte forma eundis terre principibus eflc mereiris: tot procul dubio in futura gloria principum princeps futurus, quot ufque in finem fieculi exemplo tue obedientie principes felvabuntur: & fi quidam illo rum falvari noluerint, tibi tamen retributio nullatenus minuetur. Non folum autem, fed & in hoc mundo tibi & heredibus tuis viâoria, ho nor, potentia, fublimitas amplius ceiitus tribuetur. Exemplum tibi teipftun propone. Sicut enim velles ab eo quem ex mifero & pauperrimo fervo potentiffimum regem feciflês, non immerito honorari, fic fic tu, quem cx fervo peccati mi-

ANNO CHRISTI

.iero & pauperculo (ita quippe omnes nafcimur) potentiflunum regem Deus gratis fecit, honoratcrem tuum, protectorem atque adjutorem tuum ‹ mnipotcnpm Jriurn honorare femper ftudioie leftina. Ngc ab. hoc impediat te pethmornm prinC'pum. turba. Nequitia enim muliotum eft, virtus nutem pr.ncornm. Gloriofius eft probato militi multis fugientibus in przl'o flare. Prctiofior illa eft gemma qu» rarius invenitur. Immo quanto magis potentes hujus fxculi fupeibia lita & impiis adibus exczcati corruunt in profundum, tanto magis-te, qui pix Illis mul;;;."; Deo carus inventus es, pie humiliando decet erigi, & ober diendo fubliman, ut fit ficut fcrjptum eft; *impius impie jg.st joSuC*, Ô* *Jovdibxs eft feriefeat aibnc*, ‹'7 *fefttts feftifece/Hr,* **tdlw**. Plura tibi adhuc exhortando feriberem: fed quia tales milifli qui me fatis de tua prudentia, honeftatc, jufiitia, fimul cum filio nonro Hubcrto laetificaverunt, fapienti viro fatis efle dictam judicavi: tperans quia omnipotens Deus, iupra quam dicimus, in te fcper te ad honorem fuum dignabitur operari. Quz vero in literis minus funt, legatis tuis tibi voce dicenda commi.'imus. Iplc autem omnipotens Deus & pater noficr hoc tuo cordi, carilfime fili, ita inlpirare atque plantare mifericorditer dignetur; quatenus tk in hoc fxculo jperito virtutum tuarum regnum tuum & potentiam augeat, & in futuro cum fandis regibus ad regna fuper czlcftia incxcogitabiliter meliora feliciter introducat. Arnen. Cenomanenfi epifeopo tuis precibus jufiitia didante faventes otficium epiicopale reddidimus. Abbatem quoque monafterii S. Petri, quod eft Cenomanni, abfolvimus. Data Romz viu. Kalcndas Maii, indidione tertia.

XXIV. AD WILIELMUM ABBATEM Hiriaugicnlem,

Approbat quod curam monafterii fandi Salvatoris lufcepcrit, eumque vicarium fuum conftituit ut ad procurandum ut ibi abbas canonice ordinetur· Prohibet principibus fxcularibus, ne in eo loco quidquam juris habeant. Privilegium ab Alexandro II. olim deceptione indudo concelTum Everardo abrogat. Confiantivnfts ecclefiz przfide a Romana ecclcfia difeordante concedit, ut abbas a quocumque religiofo epifeopo quz ad epiicopale officium pertinent udeipiat, vel ad apoftolicam fedem recurrat.

Creari' epifeipxt fervtes fervorem Dei Ufielmq obboti Htrfengieetfis tmmtfterii, feintent & epoftolutm benedtiiioium.*

Uoniam pervenit ad nos, quod religio tua curam monafterii fandi Salvatoris juris apoftolicz fedis, cui etiam duodecim aurei, quorum viginti unciam faciunt, ex eodem monafterio annis fingulis perfolvi debent, fiti in villa * Scaphufa, in epifcopatu Conftantienli, oblectante Comite Burcardo, viriique religiofis hortantibus, eo dumtaxat tenore fufccperit, ut przdidus comes, qui fibi tn przfato monafterio quafdamquaft proprias conditiones venditabat, dimtfla atque renuntiata omni fzculari poteftate, Jocum ipfum liberum elfe permitteret, ftudium dikdjonis tuz probantes, quod fadtun eft apoftolica audoritate firmamus; &quia per locus ille (ficut audivimus) ad religionis natum, Domino miferante, cœpit aflurgere; nos, inquanrum valemus, perpetuam illic fanditatis Habilitatem providere cupientes fraternitati tuz fuper cernobi'um illud folicitudinis noftr» vicem committimus, fcilicet ut fratres ibi difciplinis regulariter inftrudr^, mores, eorum vitamque competenter inftrucndo *ei* quz ad animarum falurcm pertinent vigilanter pro.tdere, ac maxime ur inibi abbas fecundum Deum ordinetur procures. Prztcrea ut izpefati monafterii fratres tine inquietudine propofitum Inum valeant fecurius propenfius exequi, ac omnipotenti Domino debitz devotionis obiçquium inftantcr & gratanter exohfre, volumus & apoftolicaaudoritate prxeipimus, ut nullus lacerdotum, rfgutn–, vel ducum, aut comitum, fcu qua libet magna aut prava perfona, przhunat fibi in eo loco aliquas proprietatis conditiones, non hxredttarii /uris, non advocatiz, non invefti turre, non cujuslibet poteftatis, qux libertati monafterii noceat, vendicare, non oYnamcnta ecclefix, live poflctïiones invadere, minuere, vel alienare: fed ita fit ab omni fzculari pouftate lecurus, (x Roman» fedis libertate qujetus, fient confiât Cluniacenlc monafterium, & Maftilienfe manere: abbas autem advocatum quem voluerit eligat. Qyod fi is poftmodum non fuerit utilis monafterio, eo remoto alium conftituat. Privilegium autem quod bonz memori» przdeceflbr nofter Alexander contra fan(toium patrum flatura aliqua fubrcpiione vel decepiione inductus eidem loco fecit, in quo Everardo comiti cjufquc polleris advocatiam & praeficiendi abbatis potcftatem, & lotius rei admini Arationem çoncellît, nos canontcr corredionis lententia perapoftolicam fandionem utentes infirmamus, infringimus, atque cadamus; &, ne per hoc al;· cujus temeraria cupiditas in audaciam tuz perditionis erumpat, apoftolica audoritate in irritum revocamus. Si quis ergo contra hoc falubre przceptumnoftrum pertinaciter ire lentaverit, gratiam beati Petri fe non dubhet amifturam; admonitufque lemcl, bis, & tertio per competentes inducias, ii non rcfipucrit, & ‹i delidum fuum emetidare contempler!t, .fciat..fe..divino anathemate innodatum, & a corporis & fanguinis Dominici com·, munione alienum. Illud etiam ad Romans libertatis munus confirmandum fubjungentes adjicimus, ut fi aliquo tempore Conftantienli ecclefiz firxfidens ab apoftolica fede difeordaverit, eique nobediens fuerit, (‹j«‹›d, confirmante Samuele, *pectitum oriolattii Î7 iitlolatri^ fetiitt eft,* dicente, quoque beato Ambroiio: Hatretjcum elle confiât qui Roman» ecclefiz non concordat) liceat abba-. tifibi fuiique a quocumque religiofo epifeopo placuerit ordinationes, confectationes, & quz ad epiicopale officium pertinent, expetere atque fufeipere, vel ad apoftolicam ledem recurrere. Obfervatores autem hujus noftrj praecepti remifltonem omnium peccatotum fuorum & gratiam bonam a Domino confequantur. Adum Lateranis ' odavo Idus Maii, indidione tertia.

ANNO CHMSTt

XXV. AD GUILIELMUM REGEM ANGLORUM,

Hortatur ut Dei honorem fuo prxponat honori, Deumque totis viribus integro corde diligat.

CrcgWKr *epifeopus fervas fervorum Dei Guilieime regi yfnglor*m, fehstem & tpoftolicom benediiiionem,*

Redimus prudentiam veftram non latere, omnibus alt's excellentiores apoftolicam & regiam dignitates huic mundo ad ejus regimina omni-

- I- anno ·»*»·*T' omnipotentem Deum diftribuiflc. Sicut enim ad A mundi pulchritudinem oculis carneis diverfistem-Por*^us reprzfentandatfil Solem & Lunam omnibus nliis eminentiora difootuit luininaria ; fu ne* cieatura , quam fui benignitas ad imaginem luam in hoc mundo creaverat, in erronea & mortifera traheretul pericula, providit in apoftolica & regia dignitate per dhcria regeretur oilicia. Qua tamen majoritatis & minoritatis diftantia religio tie fe movet Chriftiana, ut cura & difpenfatione apoftolicz ^rgnitatis poft Deum gubernetur regia. Quod licet, fili cariflime, tua non ignoret vigilantia, tamen ut pro ialute tua indiflohibiliter menti tuar iit alligatum divina tcftatur feriptura, apoftolicam & pontificalem dignitatem reges Chriftianos cztcrofque omnes ante divinum B tribunal reprarientaturam , & pro eorum deliâis rationem Deo reddituram . Si ergo jurto judici, & qui mentiri nefeit, creaturarum omnium creatori tremendo judicio te fum rcprzfentaturus, judicet diligens lapientia tua. an debeam vel poftim faluti tua: non dftigentiflime cavere, & ns^mihi ad *ia*lutem tuam, ut viventium poflideas rerram, debeas vel poliis fine mora non obedirc. ^Provideas ergo, ut pro te inceflanter infiftas, fi te diligis, Deum honoremque Dei tibi tuoque przponere honori; Deum munda mente, toris viribus, integro corde diligere. Crede mihi , fi Deum pura mente, ut audis, & ut feriptura przcipit, dilcxci.s, fi Dei hottorem, ut debes, in omnibus tuop'xpofueris, qui fide nefeit diligere, qui potens eftt etiam te praeponere, hic & in futuro te amplexabitur, & regnum tuum omnipotenti fu › brachio dilatabit. Data Romx od..vo Idus Maii , indidione tenia.

XXVI. AD MATHILDEM REGINAM ANGLORUM.

Ejus fidem commendat. Munera, quz offert , nulla alia fe expetere ait, quam vitam caftini, rerum fuarum in pauperes erogationem, · & proximi diledionem.

Gregoriur epifeepui fervat ferveram Dei Mathildi Regina -Anglorum, falutem tf apoftolicam benediUienem.

r Igenuitatis veftrzA. ledis literis , quam fideli mente Deo obedias, quanta diledione fidelibus tuis adhzreas , intelleximus . Nos quoque quomodo mentis tuz memoria przfentes contineat , ex amplitudinis tuz promiifionibus non minus percipimus: quibus dengnaftis, ut quidquid de veftris vellemus, fi notum vobis fieret, fine mora fufeiperemus . Quod, filia cariflima, qua fufeepimus diledione, & quz munera a te optamus, fic intelligas. Quod enim aurum, quzgemmz, quz mundi hujus pretiofa mihi a te magis .funt expedanda , quam vita cafta , rerum tuarum in pauperes diftributio , Dei & proximi E diledio? *nxc* & his fimilia a te munera optamus: ut integra & fimplicia diligas nobilitatem tuam precamur, dileda obtineas, habita nunquam derelinquas. His armis & fimilibus virum tuum armare, cum Deus tibi opportunitatem dederit, ne defiftas. Cztera, quz dimilimus, per Hubertum filium & fidelem communem mandamus. Data Romz odavo Idus Maii, indidione .tenia.

XXVII. AD ROBERTUM REGIS Ans'lorum filium. CHatsri

' ann<7 >«te.

Monet ut patiis monitis acquiefcat, eiquein omnibus honoiiin exhibens obediat.

Gregorius epifeopus lervxr ferveram Dei Roberte jiiie regis .-tngiorum, falutem D apojtolicam benedifltonem.

C Erti rumores morum tuorum, & lux prudentiz, & liberalitatis, qui ufque ad nos pervenerunt, partim diledione parentum, partim tua , nps Iztihcaverunt. Qui verti e contra quorumdam pravorum confilio\aures noftras moleftaverunt , ut priores hilarem, fie finiftri nos reddidere triftem. Nunc vero quia per Hubertum filium noftrum audivimus te paternis confiliis acquiefcerç, pravorum vero omnino dimittetc, Irtimur. Infuper monemus & paterne precamur, ut mdhti tuz temper fit infixum, quia quam forti manu, quam divulgata gloria, quidquid pater tuus poflideat, ab ore inimicorum extraxerit, fciens tamen fe.non in perpetuum vivere, led ad hoc tam virilitèr infidere, ut hzredi alicui liio dimitteret. Caveas ergo, fili dileadhme, admonemus , î ab hinc pravorum confiliis acquiefcas, quibus patrem offendas, & matrem contrifteria. Sint tibi indiflolubiliter in^fixa przccpta fic monita divina: *Umere patrem , tJ matrem, ut fit loagavut fuper terram.* Et ik lud: Qm *maledixerit patri, vel matri morte me. riatur.* Si vero ex honore patris & matris longior tibi tribuitur vita, e contra fi dclioneftas , quid tribuatur, liceat videas. Si autem ex malcdidis mortem filio divina feriptura intonat, multo certius ex .tnalefadis certiorem mortem infinuat. Quid ergo reftat, fi· membrum Chrifti vis vivere , & in mundo ifto honeflc converfari? Pravorum confdia ex officio noftro pnecipimus penitus dimittas . Patris voluntati in omnibus açquicfcas. Data Ronue vm. Idus Maii, indidione m.

B XXVIII. AD EPISCOPUM BENEVENTANUM.

Vult ut quemdam convidum hzreticum exquirat & examinet: firefipifeentem invenerit, in nullo Izfum dimittat; fin minus, per poenitentiam ad fanam dodrinam reducere curet; fi obftinatum, ex archiepifcopatu expellat ; utque ejus caufam una cum abbate montis Caffini & quibufilam epifeopis diffiniat.

Gregorius epifeopus fervat fervortem Dei fratri if coepifcapo Beneventum R....... falatem G apoftolicam ienedi&ieaem.

F Raternitati tuz notum facimus, przfentium latorem Joannem presbyterum, virum quidem (ficut ex profeffione fua cognovimus) orthodoxum , nobis ex oarte Synnadenfis archiepilcopi Armeni conqueftum efle fuper quodam nefario, quem nos ex ore fuo convidum hzreticutn adjudicavimus: quod is ob hanc impietatem de Armenia expulfus gravem contra Armeniam ejufdem hxrefis gignat Latinz apoftolicz catholicseque ecclefiz fufpicionem, immo vero judicium . Unde nos illius ecdefizArmicnorum fcilicet fidem (ficut ex hujus verbis didicimus) comprobantes, dilediou i tuz monendo pnecipimus, ut przfatum

h*reucum, qui mamo noftras, judicium fu* per- *nNΘ fidlx formidans, fugiygit, diligente eXqUjraj> ,,4ÎTI fol«r,er «amines Si igitur alum refipaifle, fit ad est' Jlicam fidem rediiflê, intelligent!* tu* conftiterit, fane cdoftum fit confirmatum, ac in nullo ladum dimittas incolumem, Si vero nondum ad matris ecclefi* gremium & redam fidem de liti erroris gravitate converius fuerit, ad fame dôârin* conidium per pmjitçnti* tramitem eum reducere commonendo procures . Quod fi veris rationibus fisluberrimis monitis tuis diabolico fpiritu induratus acquielcere, & finceris intellcftibus fidei, confcntire noluerit, ne rabies illius ignaros Utere, & fic incautos valeat taedere, jubemus ut cum facias perfidi* nota inaperto fignari , ac deinde « toto archiepifcopatu B tuo* ipfum expuhum, hsertfim eius cunais detegendo ubique,, quantum potes, ut apoftatam fle Chriftian* unitatis inimicum non definas perte-' qui. Ut autem eum invenire , repertumque d* M*ck*ii«· (ïm poflis agnofeere, nomen ipfius ' Macharum, & loci in quo moratur Frigentium, fubjupgtmus. Hoc etiam tibi priecipimus, ut ;anftus religioio abbati montis Gaffini cun&ifque tuis cocpifcopis pnef.ti heretici caufam difeutias, difcuflamque diffinias. Infuper ferrum, quod nos fibi portare contradiximus, ultaiqs ferre intçrdiciro, nc hac hypocrifi incautas mentes amplius decipiat. Pebuniam vero, quant tanta fraude acquifivit, noftro praecepto fibiauferas, pauperibufque diftribuas. C

LIBER OCTAVUS REGISTRE

GRpGORII PAPÆ YIL

Xm* *formic* itctrnatinii «n'ZZc^M» •iltugffintt y pmtÿkit*s vm donriv Grtgtrii* 4W *frptuvo, indiütofu trrti*.*

I. ADSYNNADENSEM

Archie piscosum.

Dolet quod audierit Armenonun ecclefi.m a re--, âitudme catholic* fidet in quibufdam deviaf fe. Quod an ita fit ab eo feire cupit : fic quid ipfe de his fic de omnibus ad fidem pertinentibus fentiat fibi per literas fic nqntios vult fignificari, fie an quatuor concilia generalia recipiat. Monet ut credat quod catholica crediti ecclefia: non defiftere a facrificando in ecclefia fua azyma. Grxoorum calumnias fignificat, quibus etiam graviore injuria Romanam ecclefiam in hoc perfequuntur nihil facientem: quorum tamen fermentum nec reprobat nec vituperat. Hortatur ut extremi judicii diem pr* oculis habeat. Deumque precatur, ut eum in concordi fidelium unitatç cuftodiat.

Çregpriu epifeopuj ftrvtu fmvnavDti G. m Cbrifto fretri tircbitpifiofo, ft· lxtan tf apoftolicem bnediitioMvi.

SUmm* fedis fpecula, cui, Dço auâore, licet indigni prsfidemus , ac univerfalis ecclefi* fo licitudo, quam ipfius difponente providentia gerimus, compellit nos ficut de illorum, qui fe * Chrifti corpore feparant, perditione vehementer dolere, ita quoque de eorum, qui rcftafentmnt, & unitatem fidei fervare nofcuniur falntari contenfu, ineffabili laetitia congratulari. Proinde quoniam veftram, fcilicet Axmcnorum, ecclefiam a Are&irodine fidei, quam ab apoftolis & fimftis on. tribus traditam univerfalis ecclefiqtenet, inquafi anno dam pravas exorbitafle fententias nobis relatum chlust I eft, profecto nimium paterni affeâus compafi ?* fione deluimus. Qporumdam fiquidem relatione didicimus in celebrandis facrifictoram fahitiferis facramentis aquam vino penitus apud vos non admifeeri, cum nemo Chriftianus, qui ûcra novit evangelis, dubitet e latere Domini aquam cum fanguinc emanaflê. Audivimus etiam quod contra morem ianft* ecclefi* veftr* non « bdlfamo fapftum chrifma, fed ex butyro, conficiat , fic quod Diofcotum Alexapdrinum h*refiancham ob perfidi* fu* duritiam in' concilio Chalcedonenfi depolitum atque 'damnatum veneretur fic approbet. Hrc autem licet prefentium portitor tuus legatus ita efle coram nobis negavçrit, tamen ex fraternitate tua feire firmius cupientes , volumus ut per hunc eumdem Joannem presbyferum, & de iftis rebus quid fentias, fic de c*- teris ficubi bfcfitas, ad nos procures cum figillo tuo referibere,' ac deinceps dileâionis tu* literas ad apoftolicam fedem frequenter dirigere . Volumus etiam caritatem tuam literis fuis fignihea- re, utrum veftra recipiat quod ecclefia univerfalis ampleftitur, fidem fcilicet quatuoc conciliorum, qu* a fapftis patribus comprobata, a Romanis pontificibus Silveftro, Leone , aliifque , apoftolica funt auctoritate firmata. Inter quos nihilo minus beatitfimus Gregorius papa dodor 'egregius majoribus··^··ecclefi* Alexandrin*, An- s.aa-, Gr» tiochenc, aliifque, in eoiftola fua fefe eam te- sv»>··1,b'° nere his verbis teftatus eft: Qaia corde creditur i ad juftitiam, ore autem confetfio fit ad falutem, ·Mo ficut fandi evangelii quatuor libros, fie quatuor concilia iulcipere fit venerari me fateor, Nic*- pum fcilicet, in quo perverfum Arii dogma de» fttuitor, Conftantinopolitanum quoque, in quo Eupomji & Macedonii enor convincitur, Ephefimim etiam primum, in quo Neftorii impietas judicatur, Chalcedonenfe vero, in quo Eutychis Diofcorique pravitas reprobatur, tota devotione complodorJ integerrima approbatione cuftodio Snip in his velut in quadrato lapide fan&c fidei ru&ura conlurv.it fit cujuslibet vite atque adio- u·bis norma contu.it. Quifquis eorum foliditatém non tenet, etiamfi lapis efle cernitur, tamen extra editicium jacer Quintum quoque concilium pariter veneror, in quo epiftola que Ibe dicitur erroris plena reprobatur, Theodorus pertonans mediatoris Dei & hominum in duabus fubftautiis ifeparans ad impietatis perfidiam cecidiflê convin-. citur, feripta quoque Theodorhi , per qu* bear Cyrilii fides reprehenditur, aufit dementi* prolata refutantur. Cunftas vero quas praefata veneranda concilia pertonas refpuunt refpuo, quas venerantur ampleftor -, quia dum univerfau funt confçnfu conftituta, fe fit non illa deftruit, quifquis przfumit aut fojvere quos ligant, aut reli- £ gare quos folyunt. Quifquis ergo aliud fapit , anathema fit. His itaqbe fimâiftimi viri pr-- cipuique doftoris verbis diligenter declaratis, prudentiam tuam caritatis aftêâu commonendam cenfuimus, ut elaufulam quam in ilia laude fubjungitis : Sanftvs Deus, unftus fortis, fandus immortalis; tftam videlicet: Qui crucifixus * eftP*o H nobis: quoniam nulla orientalium, pneter veftram, icd nec fan£a Romana habet ecclefia , vos totius fcandali occafionem pravique intcllc» ftus fufpicionem vitantes, fuperaddere de attero mittatis. Si enim vas eleâionis feeatiflimus Pau-, €w>t> lus de fumendis cibis melius fibi eflë non manducare neque bibere, quam ut frater fçandalixa.

ANNO CMmsn

.rttur, afferme, confiderare debetis quam grave ft periculofiun fit, ubifaniori intelle&u vitaripojeft, fratribus de fide fcandalum generare. Quapropter fraternitas tua ecdefie cujus fibi cura commiflâ eft tenendum putet, ft credat, fufficere, quod catholica in orbem terrarum diflufa ecdefia Spiritu fando illuftrantc edoda femire cognoscitur, ft tenere'declaratur. D[redacted]li[redacted] » qtua cognovimus ecclefiam veftram azyma lacrincare, &ob hoc a Graecis dumtaxat imperitis quafi de haerefi reprehendi, volumus vos de temeraria garrulitate illorum multum mirari, fed nec ab inflÿtuto defiftere: fcientes çorum procacitatem non modo vobis hanc yelut calumniam objicere, verum etiam de fimili caufa, graviori vero injuria, hucufque centra fandam Roraaçam cede- B fiam infurgere, 4U< per beatura Petrum,'quafi quodam privilegio, ab ipfis fidei primordiis a tandis patribus· omnium mater ecclefiarum adftruitur, ft ita ufque in finem temper habebitur; ki qua nullus unquam hereticus profuttfe dignofcitur, nec unquam proficiendum, profertimDomino promittente, confidimus. Ait enim Dominus Jefus: *Ege pre te rogevi Petre, ut wt iefi-ciet fidet tn»*\ Et illi, quidem fuum fermentatum commendantes, reprebenfioois in nos kviffima verba contumaciter joculari non' delinunt. Nos vero azymum noftrum inexpugnabili fecundum Dominum ratione defendentes, ipibrum fermentatum nec vituperamus nec repro ïamus, fequentes apoftolum dicentem «aandir *eÿh tunù moule,* C fed ad detegendam ft contemnendam Gmcorum temeritatem nunc ifta fufficiant. Dile&ioni vero tuae iterum inculcando mandamus, ut de fitprae feriptis, & de aliis qu· ad fiuem pertinere cernuntur, qualiter teneas per memoratum presbyterum, aut per alium idoneum nuntium tuas ad nos literas mittere ftudeas. Infuper etiam, licet folertiam tuam bene dodam credamus, ex debito tamen eam caritatis affedu paucis monemus, quafi diibioti examinis diem temper pr· oculis habens, oommiffic fibi folicitudinis farcinam cogitet: ft quantum illum fine dilatione celeriter approximare confideret, tanto de reddenda pecunias ratione propenfius vigilare non negligat; quo fevenis fœnerator, ideinque rigidus arbiiter non de male infbflb talento quid deputet poenis, inveniat, fed de multiplicato lucro amdens vos ad frudum beat· fetrihutionis percipiendum invitet. Omnipotens Deus, ciyus eft quidquid refte fapimus, fentimus, ft credimus, ipfe mentem tue fraternitatis uberius illuminando per fani intellefrus tramitem dirigat, ft te in concordi fidelium imitate confervans ita guberner atque cuftodiat, ut .& fubjedos tibi populos efficaciter de divina Icientia poflit inftruere, ft cum ipfis fempiternam gloriam ingredi, pro eis vero valeas promia fumma percipere. Data odavo Idus Junii.

<») Jxremeettme Reherti Decii.

EGo Robcrtus, Dei gratia ft fandi Petri, Apulis ft Calabriae ft Siciliae dux, ab hac hora & deinceps ero fidelis fandae Romanae eckfie, & apoftolic» fedi, ft tibi domino meo Gregorio univertali papae. In confilio vel fado, unde vitam aut membrum pendas, vel captus fis mala captione non ero. Confilium quod mihi credideris, ft contradixeris ne illud manifeftem, nop manifeftabo ad tuum damnum me feiente. A Sanft· Romane ecclefir tibique adjutor ero «d tenendum, acquirendum, ft defendendum regalia fanâi Petri, ejufque poflèfliones pro meopoflc contra omnes homines, excepta parte Firmanac marchir, ft Salerno, atque Amalphi, unde adhuc fada non eft diffinitio, & adjuvabo tè ut fecure ft honorifice teneas papatum Romanum. Terram fandi Petri, quam nunc tenes vel habiturus es, poftquam fcivero tuas efle poteftatis, nec invadere nec acquirere queram, nec etiam deprodari prsefumam abfqne tua tuorumqne fucceiforum, qui ad honorem fandi Petri ordinati fuerim, certa licentia, prêter illam quam tu mihi concedes, vel[redacted]i colfeefluri funt fucceflores. Pcnfionem de terra fandi Petri, quam ego teneo, aut tenebo ficut ftatutum eft, reda fide ftudebo, ut illam annualiter fanda Romana habeat ecclefia. Omnes quoque ecdefias, quae in mea perfiftunt dominatione cum illarwn poflefiionibus dimittam in tua potcftate, ft delenior ero illarum ad fidelitatem fandas Romanae ecclefi». Et fi tu vel tui fucceflbres ante me ex hac vita migraveritis, fecundum quod monitus fuero a melioribus cardinalibus, clericis Romanis ft laicis, adjuvabo ut papa eligatur ft ordinetur ad honorem fandi Petri. Hæc omnia fupraferipra obfervabo fande Romane ecdefiae, & tibi cum reda fide, ft hanc fidelitatem obfervabo tuis fucceflbribus ad honorem fandi Petri ordinatis, qui mihi, fi mea culpa, non remanient, firmaverint inveftituraxn a te mihi concedam. Adutft Ciprani tertio Kalendas Julii.

anno CHBist I

Jbçri&hiM daMiM Gregorii Rohertem

EGo Gregorius papa inveftiote, Roberte dux, de terra, quam ritu concdferunt antcceflores mei fand» memorir Nicolaus ft Alexander. De illa autem terra uuam injufte tenes, ficut eft Salcraus, ft Amalpnia, ft pars marchiat Firmane, nunc ce patienter fuftineo, in confidentia Dei omnipotentis, & tu· bonitati?!, ut tu poftea exude ab honorem Dei & fandi Petri ita te habeas, ficut & te agere ft me fufeipere decet Dime periculo anima: tuas & meat. Adum ut fupra

Coefiitutio reddendi cenfv ca d'» referrehlunui domiti, duodecim videlicet deteriorem Pepierfi moneto, detotoAputie^Celohrie, & Sicilio.

EGo Robertas Dei gratia & fandi Petri, Apuli», ft Calabri», ft Siciliae dux, ad confirmationem traditionis ft ad recognitionem fidelitatis, de omni terra quam ego teneo propriefub dominio meo, & quam adhuc nulli ultramontanorum ita. concefli ut teneat, promitto me annualiter pro unoquoque jugo boum penfionem, duodecim fcilicet denariosPapfenfismonete, perfoluturum beato Petro, ft tibi domino meoGregorio papa:, ft omnibus fucceflbribus tuis, aut lucceflqrum tuorum nuntiis. Hujus autem penfionarîas redditionis erit femper terminus finita quoque anno fandr refurredionis dies dominicus. Sub hac vero conditione hujus perfolveodc penfionis obligo me & meos five heredes five fuccefiôres tibi domino meo Gregorio pape & fuccefloribui tuis.

II. AD

fi) Hoc turaanentum ad an. 1077. pertinere, contendit Fagiv ad an. Ch. J0X0.

anno"1‡ CH."2T' π ad nugonem abbatem Cluniacenfem.·

Perftringit fceku Robert! monachi funoniaci ,, quem jubet ab abbate fuo corrigi, & ab in- · troitu ecclefix &, omni ccdcfiafticô minlfterio leparari. Regem Quoque illius fraude deceptum moneri, vult, n:h refipuerit, excommunicandum fore, & omnes fideles in partibus Hifpanix fote folicitandes. Monet etiam abbatem curare, ut fui monachi in Hlfpanhe partibus difperfi ad 'proprium monafterium redeant.* nullam ibidem ordinationem vires habituram iigmficat, nm qu® legati apoftolici audioritaxe fuerit comoiobata. B

Gregorius epifeoius fervus fervorum Dei Hupani venerabili Cluntacenji abbati, falutem cT *apoftolicam beneilifiionem.*

Quanta impietas a monafterio veftro per Robert! monachi veftri prrfumptionem exierit, ex literis Richardi legati noftri, abbatis videlicet Maflilienfis potes cognofcere. Qui nimirum Robertas Simonis magi imitator fââus, quanta potuit malignitatis afttitia adverfus be;.ti l^etri auctoritatem non timuit infurgere", & centum millia hominum, qui laboris noftri diligenia ad viftn veritatis redire coeperant , per fitggeftionem litam in priftinum errorem reducere .C Cujus iniquitati nonfolum te confenfiffe noncredimus, verum etiam pro immanitate ferieris nobifeum triftari, & ad exercendam debitam ultionem animum habere intelligimus, prxfertim cum fidei noftrx antiquum prxbeas experimentum, de honorae fanftx Roman® ecclefix idem nobifeum fentire, & ad exeeutionem juftirix, qux frigefcente caritate jam pene terris excellit, libertatem reditudinis refervafle. Ab hac utique animi concepta ce.tinidine nullus rumor, nulla iuggeftio, poterit nos divellere: ted neque illi, quidc multis adverfum vos negotiis murmurant, ante tempus fraternx collocutionis ad fufpicandum aliud poterunt nobis fcandalum generare . Nam,. ut de aliis tacem us, pene omnes qui nobifeum funt fratres, nifi ireno rationis noftrx retinenentu. , amorem ab cis loco veftroexhibirum in gravem inimicitiam convertiftcnt. Quapropter, lalutem veftram ficut noftram diligentes, monemus ut iubditos veftros corrigentes, hujufmodi murmurationis occafionem religionem veftram diligentibus nobis non pixbeatis . Specialiter autem admonemus ut Roberf.im illum , qui fupradiAx iniquitatis auctor cxtiiit, qui diabolica fuggefttone Hifpanienfi ecclefix tantum periculum invexit, ab introitu ecclefix, & ab omni minifterio rerum veftrarum , feparctis, donec ad vos redeat, & temeritatis fux dignam ultionem fufeipiat . Regem quoque illius fraude deceptum diligenter literis tuis intclligere fatias, beati Petri iram &*-* indignationem, atque, fi non refipuerit, griviffimam adverfum ie & regnum fuum ultionem provocaflc, quod legatum Romanx ecclefix indecentei tractavit, & falfitati potius quam veritati credidit. De quibus digne Deo & beato Petro fatisfathirus, ficut legatum noftrum dehoneftavit, ita fe fibi per debitam humilitatem & condignam reverentiam commendabilem faciat ac devotum. Significare etiam te fibi dignum ducimus, nos eum, fi culpam fuam non correxerit, efle excommunicaturos, & quotquot funt in partibus Hifpanix fideles fandi Petri ad cohfitfionem fuam folicitaturos.. Qui fi minus praeceptioni, noftrx obedirent, non gravem exiftimaremus laborem nos ad Hifpaniam proficifei, & amerfum eum quemadmodum Çlirdijaria: religionis inimicum dura & afpera moliri. 'Tui etiam ftttdii fit, ut monaent in ciiikm partibus injulic difperfi ad proprium redeant monafterium & nuV la ibtdAPn ordinatio vires <*b(incat, nifi quæ legati noftri fuerit audoritate probata. Volumus etiam, ut alteram epiftolam noftram regj^grxdicto deferriprrreipias. Data ? Ciprani quinfoKalcndas Jhlii, indidiorit tertia.· anno · Caipei*^. **'!,a"Ce

^III. AD ALPHONSUM CASTELLÆ. Regem.

Monet ut remotis malis confiliariis, iegeti apoftolici'falutaribus monitis acquiefcens , de emendatione fua fe & Dei ecdefiam lxtificer. Illicitum connubium cum uxoris fux çonfanguinea initum rcfpuat, &.ae fe ab inceftx mulieris atnore abripi linat . Robei tum monachum fcduâorem ac regni perturbatorem debitas temeritatis ac trclcris penas daturum lignificat.

Gregotiut epifeopur fervus fervorum Dei dileiliffimo ' n» *Cbrifto filio rigi sldelpbonjb, Jalutem* *& apoftolicam benedictionem.*

"TVlci non poteft, fili cariffime, quantum nos -L' referente filio noftro anoftolicx fedis legato Richardo, nobis cognita prxclara tua obedientia laetificaverat. Tu enim coram Deo femper in vilccribus noftris eras, tu apud homines maximum nobis exemplum egregia: virtutis eras, de te apud alios reges gloriabamur, te vere Chriftianuin regem, & ideo vere regem nos habere in parte Domini Jcfu conti a membra diaboli gaudebamus. Unde & bona tua fragrantia multas jam regiones afperferat, & velut Sol quidam in occiduis natus orientem verfus cxleftis luminis radios emittebat. At nunc comperto quod diabolus tuae faluti, & omnium qui per te falvandi erant, more fuo invidens, per membrum fuum quemdam Robcrtum pfeudomonachum , & per antiquam adjutricem fuam perditam feminam, viriles animos tuos a redo itinere deturbavit, quantum de te primo fueramus gavifi, tantum nunc confundimur, erubefeimus, contriftamur. Quapropter ut cognofcas quantum circa te pie folicit futnus, per bonitatem fk gloriam Chrifti te paterna voce monemus & conteftamur, remove a te quantocius confiliarios faliitaiis; *corrumpunt* ·· ·»· quippe *mores bonos colloquta prava*. Acquiefce autem per omnia legato noftro fratri Richardo ; quem nifi prudentem. &. nligiofum cognoviftem, noftras ei vices nullatenus corqjnilillcm. Non te .1 falutaribus /monitis atque inftitutis nolitis inediae mulieris amor abripiat, quia *muliere* api- *tutef.* ■. *ftatare faciunt f.ipientes.* Igfum quippe regem fapientifiimum Salomonem inceftus mulierum turpiter amor dejecit, & tiorentitlimum regnum Ifrael Dei judicio pene totum dc manu pofteritatis ejus abripuit. Proinde per Dominum noftrum JefumChriftum, & per potentiam adventus ejus, nec non & ex auftoritate beatiflimorum apoftolorum Petri 6^ Pauli, iterum monemus, atque jiæcipimus, ne teipfum deipicias, ne in gloria in., maculam ponas , ne pofteritatem carnis tux inutilem & reprobam facias. Vires refumc : illicitum connubium, quod cum uxoris tux contii guinea inifti, penitus rcipue. De tua emendi-

anno chr «Tl

daritw nos & totam ecdefiam Dei cito laetifi-ea, ne, fi inobediens (quod avertat Deus) efle malueris, iram Dei omnipotentis incurras, fit nos (quod valde inviti delentefquedicimus) beati Petri gladium fuper te evaginare cogamu-. Prxdidum fane nefandiftimnm Robertum ' monachum fedudorem tui & perturbatorem regni, ab introitu ecclefix feparatum, intra dauftra monallerii Cluniacenfis in poenitentiam rettudi decernimus. Sed abitas Cluniaconfis nos imitando id faciet : eadem cnimvla, eodem fenfu, eodem fpiritu ambulamus. Deus autem omnipotens nos de tua corregione cito exhilarare dignetur, fili cariflimc.

IV. AD RICIIARDUM.

Coniolatur eum de hoftium persecutionibus. Ad patientiam hortatur, promittens ic interim ' curaturum ut Robertus pfeudomonachus fui ferieris pernas luat.

CAgariitr *epifeopat fervut fervorum Dei Piib-irdo carifiimt filio, falutem & aptfiolic.im btnediiiionem.*

Quia midis literis fignificafli nobis antiquum hoftem opus tuum ad utilitatem Chriftianainex parte directum per membra fua non ter folitum impedin'?, ac per hoc fraternitatem tuam trillitiam nimiam incurriflê, nos quoque tibi metito compatientcs, eodem tecum amcimur moerore. Sed cum memoriae reducitur quanta & quflia apoftoji, fucceflbres etiam eorum, in aedificatione fundamenti eccleflz partim a paganis partim a falfts Chriftianis tint parti, de misericordia Domini confiit refiumimus vires, vidoriae triumphum plenitHma fiducia de eodem hofte procul dubio, ut noftri priores, expedantes. Patientia atque perfevrrantia imprxlcntiarum religioni tue omnino funt ncceflariae, fcienti diftum ab apoftolo non coronari nifi qui legitime certaverit, dcb>ta praemifla exhortatione: nos tamen ftudio tuo in nullo deerimus, Cluniacenfi abbati mittendo querelae tuae literas una cum noftris, ~~quatenus Robertum pfeudomonachum~~ quamcitius, ad monafterium redire compellat, eumdem ab ingreffu ecclefie coerceat, & tam gravis pernitentis fqualore diutino afficiat, quod in pravo contra te, imitio contra Deum, commiflo opere, muklationem fentiat pernuentiae.

V. AD EPISCOPOS APULI.E & Calabriae.

Queritur de quorumdam epifeoporum praefumptio» ne contra Romanam ecdefiam : quos tamen, ut alios fim les, tum Alexandri papae cum fuo tempore, confufos remanfiflè narrat : fed poftea obdurato corde, qui ad fenfum redire debuerant, denuo ad verius eamdem confpiralle, & Ravennatem epifeopum hzrefiarcham conftituiffe. Qua;c fperans eorum fuperbiam prxceps ruituram, & quietem fandae ecclefiecon-fufishoftibus dilarandam fore, hortatur eos ut laboranti ccclcfiæ orationibus fuccurrant.

Grtgirim epiftpus fervnt fervorurn Dei diiedlir in Chrijio frttribtt' & cotpifcopis per Principal)", iF jlpniiam, & Calabriam conftituli), falaiem & apoflolicam benediiiianem.

Fraternitatem veftram credimus non latere ; quod plures fatanc difcipuli, qui falfo nomine per diverfas regiones cenlentur epifeopi, diabolica inflammati fuperbia, fandam' Romanam ecdefiam conatl funt confundere; fed per auxilium omnipotentis Dei, & atidoaitatem beati Pqtri^ iniqua eorum prxfumptio, Jcut eis verecundiam & confufunem, ita apwolic® fodi gloriam contulit & exaltationem. Siquidem a minimo ufque. ad maximum, * videlicet H,.. qui vertex "..regem, qui vertex & audor peftiferi confilii fuilfe probatur, per plurima corporum 5c animarum pericula perfenfit, quantas beat Petri audoritas ad ule'feendam conun iniquitatem vires obtineat. Scitis enim quia tempore domini noftri pupae * À .... quod idem * H ... . injuriae ecdefia: beati Petri per ' Cadulum inferre excogitaverit& in quantam quamque rurpiifimam, mundo tefte, confufionis foveam cum eodem Cadulo cadere meruit, & quanto honore qiuntilque triumphis in exercitatione illius certaminis * R. P. noftra profecerit. Scitis etiam quam dcteftandis conlpirationibusanteannostres, prrcipue Longobardorum epifeopi le adverfum nes eodem H..... principantc armaverunt, quod per dcfenfionetp beati Petri ilkrfi & ineolûmes non fine magna noftra noftrumque fidelitum honoris exaltatione remanfimus. Illis vero priorem arbitrantibus non lufficerc libi confusionem, a planta pedis ufque Ad verticem apoftolier ultionis quantum ' ferierit gladius, adhuc * plaga incurabilis przftat indicium. Sed in his omnibus obduratas meretricum more frontes gerentes, & impudentia fua iram fibi jufti judicii thefeurizantes, qui refpeftu contumeliae fix ad lenfum redire debuerant, patrem fuum lecutt, qui dixit; *Ponam fedem meam aA Jqnilona, iT ero fimiiis eltijfmn :* priftinam confpirationetn adverfus Dominum fic fandam univerfalcm ecclefiarn conati funt innovare, & hominem farrilegunt, & lan&e Romans ecclefie perjurum, nec non per univerium * R... orbem nefandiftimis fcejeribusdenotatum ' M/.., dicimus fandz Ravennatis ecclefie dcvaftatorcm, antichrifttlm fibi fic harre. liarcham conftituere, In quo nimirum fatanse conventu illi interfuere quorum eft vita detefta-bilis, & ordinatio hxretica immenfitate multimodi criminis. Siquidem ad hanc infaniam illa demum eos defperatio traxit, quod neque precibus, neque fervitiorum aut munerum promiflionibus, tcelerum ftiorum veniam apud nos maluerit impetrare, nifi forte vellent judicio ecdefiaftico noflrarque cenlurx fe, mediante mifericocdia, ficut decet officium noftrum, fubmittere. Hos itaque nullis rationibus fultos, immo omnium criminum conficientia perditiftunos, tanto magis vilipendimus, quanto ipfi fe altiora concicendifte confidunt. Per mifericordiam quippe Dri, fic orationem beati Petri, quae Simonem magum, eorum utique magiftrum, ad altiora tendentem mirabiliter dejecit, fperamus ruinam eorum non diu remoraturam, fic quietem tanâae ecclefie, viftis fie confufis hoftibus fuis, more folito gloriofiftimc dilatandam. Vos itaque, dilecliifimi fratres, innocentiam communis matris veftre fanftz Romana: ecclefie perpendentes, fic quantum diabolus membra fua ad inferendam prxfiatz Romanae ecclefiae inquietudinem exerceat, considérantes ficut decet, fic otficii veftri debitum exigit, orationibus aliiique modis, quibus laboranti matri incurrendum eft, operam ftudiumque impendite: quatenus appareat vos legitimos ejus filios efle, ipfiufque contumeliam, partita nobifeum laboris diligentia, ex corde fentire. Quod fi fueritis focii compaflliouis, eritis auxi-

anno CHr ist i

Q«t >i>iM •t.t... H.

R«v«r«*4· H»· <n, .</. ^H'··«·H· j

fo▉»/. H

Hot «ft ·«■«·· »i

Clb<,,»u· ·

anno CHRISTI

auxiliante Deo, laetitia* participes fic conlolatio-A nisrCatera. qu* noninferuimus, legatis noftris, qU;i,Ul ficut nobi^credere poteftis, referenda commifimus. Data Cicaui duodecimo Kalcndas Augufti.

VI. AD EOSDEM.

(Jt Michaeli imperatori Confiantipolitano ab imperatoria dignitate injufte ejedo, & apoftolic* ledis ac Roberti ducis auxilium imploranti, fubveniant. Praecipit militibus qui apud eum militare voluerint, ut ei fideliter inlerviant: mandatque epifcopis, ut eos milites moneant, ut redam fidem erga eum fervent, timorem & amorem Dei pr* oculis habeant, & in bonis operibus perfeverent, ftcque illos a pecca-B tis abfolvant.

Gregorius epifeopus fervut fervorum Dei fratribus ὰT coepifcopis in Apulia tf Calabria coseemorantibm, falutem & apoftolicam benediCtionem.

Notum efle prudenti* veftr* non dubitamus» gloriofiflimum imperatorem Conftantinopolitanum, Michaelem ' videlicet, ab excellcnt'e culmine indigne potius fic mahtiofe, quam jufte aut rationabiliter, efle dejedum, qui auxilium beati Petri, necnon filii noftri gloriofiflimi ducis Roberti flagitaturus Italiam petiit. Quapropter nos, licet indigni, fedis ipfius euram gerentes, compafltonis vifceribus moti, pre-C cibus illius, nec non ejufdem ducis annuendum ctTe ccnluimus, fic a fidelibus beati Petri fubveniendum fibi fore putavimus. Igitur quia inter cetera multimoda fuftragia, iftud non minus profuturum memorati principes exiftimant, fcilicet fit milites auxiliatores, reda fide, non dilfimilibus animis ire conftanter in adjutorium ficdefeufionem praefati imperatoris debeant, apoftolica audoritate praecipimus; quatenus illi qui militiam ipfius intrare ftatuerint, m contrariam partem proditoria tergivertatione tranfire non audeant, venun (quod Chriftian* religionis honor fic debitum poftulat) ei prartidium fideliter impendar. Dilectioni quoque veftr* nihilo minus przcipiendo mandamus, ut eos qui cum eodem duce fic^ prrdiâo imperatore transfretaturi funt, diiigentiiTime k ut veftrum officium exigit) moneatis condignam poenitentiam agere, fic redam fidem (ficut decet Chriftianos) circa illos lervare; in omnibus adibus fuis timorem Dei fic amorem pr* oculis habere, fic in bonis operibus perleveram, ficque illos fulti noftra audoritate, immo beati Petri poteftate, a peccatis ablolvite. Data octavo Kalcndas Augulti

VII. AD UNIVERSOS FIDELES.

Multorum prjncipum auxilium proraiflum fibi pratfto efle fignificans, fe Ravennam armata manu venturum ait, ut eam ecclefiam de manibus impiorum eripiat. Quare hortatur ut eorum impiorum fuperbiam fic conatus una lecum contemnant: unde fandz ecclefi* pacem divina clementia ftabiliendam fore fperent.

Gregorius epifeopus Jervus fervorum Dei fratribus è? coepijeopis Cbriftianam religionem defendentibus, caleriJfite clericalis ac iaicalis ordinis Sa» Cii Petri fidelibus, falutem # apoftolicam benodi Ciionem.

Notum fit diledioni veftr*, nos tam pernoifios, quam & per legatos noftros cum doce * R.... fit Jordaneceter/que potentioribuf Nortmannoruna principibus fuiflè locutos, qui protecto unanimiter promittunt fe (ficut jurati funt) ad defeafionem fandae Roman* ecclefi* noftri» que honoris contra omnes mortales auxilium impenfuros.'Idipfum quoque nobis, & qui circa Urbem longe lareque funt, fit in Tulcia ccterifque regionibus, principes firmiter pollicentur.- Unde poft Kalendas Septembris, poftquam tempus'frigefcere coeperit, cupiente^ * faodara Ravennatem ecclefiam de manibus impiis eripere, & patri fuo beato Petro rcftituere, partes illas armata manu (ficut de Domino fperamus) petemus, ac per ipfius auxilium nos eam liberaturos haud dubie credimus. Qpapropter nos audaciam impiorum, eorumque qui nos, immo in beatSm Petrum, fe erexerunt, machinationes pro nihilo dbteptes, volumus atque hortamur vos fuperbiam conatuique illorum itque nobifcum contemnere, tanto de ruina eorum certiores, quanto eos ad sitiora niti afeendere cernitis. Talibus namque Propheta imprecans ait: *Superbia eorum* yid is *oderunt afendit femper*, aperte declarans quia audax impietas eo magis cafui vicinior extat, quo amplius fe afcendiffc exiftimat. Vos ergo qui Deum timetis, & beati Petri fidelitatem tenens, dc miiericordia Domini nullatenus hxfitantes prorfus fperate, fit nefandorum perturbationem merita ruina cito fedandam, fic i'and* ecclefi* paean fie lecuritatem (ficut de divina clementia confidentes promittimus) proxime ftabiliendam.

VIII. AD ALPHANUM EPISCOPUM Salernitanum.

Gratulatu, de beati Matthri apoftoli corporis inventione. Hortatur epifeopum, ut reliquias debita veneratione proiequatur, ac moneat ducem R. --- fic ejus conjugem, ut tam infigni patrono reverentiam fic honorem decenter exhibeant, fic ejus opem promereri contendant.

Gregorius epifeopus fervits fervorum Dei jratri tf coeptfcopo Salernitano Jlpbano Jalutem tf apoftolicam benediUianem.

Divinae pietatis refpedui gratias ingentes referimus, cujus dignatio thefaurum magnum totique mundo profuturum noftris temporibus mifericorditer revelavit. Non immerito nue quoque diledioni gratulamur, qu* tant* lxtiti* cclitus revera oftenfc participes nos efficere lblicite procuravit. Credimus liquidera fic incundanter afferimus de tanti corporis inventione, non folum ipfum beatum Matt-hanim apoftolum, verum etiam ceteros coapoftolos, cum fandis omnibus, ipfilque celeftibus fpiritibus, fic gloriofa Dei genitrice Maria, mortalibus congaudere, atque ipiorum omnium ftudia circa humanum genus hoc tempore quam aliis multo propenfiora multumque efle * uberantiora. Si enim ceteris temporibus fandorum nos pattocinia pia non deferunt, certiffime tunc potiflimum fperanda funt eorum auxilia, cum fandiftima eorum corpora nobis quafi rediviva divino nutu manifeftantur: fic ficut per corporei afpcdus intuitum tamquam fides cernitur, fpes jam tenetur, ita eorum beneficia tunc erga devotos renovari uberiufque redundare credendum eft. Unde fic jam fanda univerfalis ecclefia dudum magnis turbinibus varitique ttmpeftatum procellis impulfa, clamorem fuum a Domino exauditum non dubitet, fed ad quie» ti litoria fccuritatem alacres oculos c vicino io-

erv-

■ »... tendens beati Matthei apoftoli prefidium juxta. A
anno contempletur: quoniam jam nunc dubie agit in
Cl»eU.Tl Pó*111» «·> fi*am prxfentjam oftendit gubernator antiquus. Qiapropter de tanti thefauri revelatione tua fraternitas exulter in Domino, beatiffimas reliquias débitas venerationis ' obfcquiis dignis ampkftens, glorioluin ducem R..... ipfiulquc nobiliilimam conjugem horretur, & moneat, Juatenus tam inligni patrono, qui te cis demonftrare ignatus eft, reverentiam & honorem decenter exhibentes, ipfius gratiam & auxilium fibi luifque promereri nitibus iumnue devotionis contendant. Data Romae decimoquarto Kalendas Oftobris.

IX. AD GERMANOS.

B

Calamitatum ecclefi® caufam peccatis adferibit ; fed patientia & fpe opus elfe oftendit. Hortatur itaque primum (acerdotes, ut fubditorum aftiones corrigant, deinde ceteros omnes, ut fiduciam in Domino continuant: fperattamen nonnullos ad gremium matris ccclefqc convcrfum iri.

Crigermr *epifcopecs fervus fervorum Dei omnibus arcbiepifcopis, epifcopis, diverfique ordinis ac poteratis clericis tf laids ή Γeiltonico regno morantibus, iliis dumtaxat qui fanfl* Roman* ec~ ' clffi* fideliter ebedimt, falutem tf apoftolicam benediiiionem.*

Z^VUoniam nihil in terra fine caufa fit, ficut C x-C lapientis verba teftantur, quod dudum fan-
. da ecclefia fiuftuum proceliarumqne mole concutitur, quodque tyrannica: percutlionis hattenus rabiem patimr, non nifi peccatis noftris exigentibus evenire credendum eft. Nam judicia quidem Dei verillîmç omnia jufta (unt : fed inter hxc
i omnia, carilfimi, difpofitionis divin® patientia: virtus habenda eft, & fpei certitudo ad cxleftu mifericordix refpedu firmiter eft extendenda : cuju? manus nec ad exaltandam fidelium humilitatem imbecillis, nec ad dejiciendam hollilis elationis fuperbiam invenitur invalida. Quod fi culparum morbis poenitentiae medicamen adhibuerimus, & excellas ac negligentias noftras ipfi diftrifte corrigendo ad juftiti® formam mores no- ' ftros inftituerimus, p.ofedo, fuperna virtute auxiliante, fic inimicorum rabies cito peribit, fic diu defideratain pacem atque fecuritatem ecclefia fanda recipiet. Quare vobis fpecialiter, qui in facerdotalis regiminis apice prxfidetis, nunc loquimur, ad quorum folicitudinem fubditorum vita pertinere dinofeitur , & quos de commifli gregi» cura in venturo examine rationem reddere convenit, ut fubjedorum aftus fic converfatio- ' nem , nulla gratia vel timore prxpediente, diligenter infpiciatis , fic dilcret® corre&onis acie qux amputanda funt reiecare, fecundam quod a matre veftra lanfta Romana ecclefia accepiftis , non negligatis; illud propheticum in memoria
tf* «· lemper habentes : *Sacrificate facrificium juftti* , tf /perate i» Domino.* De extero dileftionemomnium veftrum monemus atque hortamur, fiduciam veftram in Domino fic in potentia virtutis ejus conftituite.* quoniam fini appropinquavit adverfariorum malitia, ira ut qui deiperantes in Dominum & fanftam Romanam omnium matrem ecclefiam fe extulerunt, temeritatis prenas, haud multum tardante merita ruina, perfolvant. Nonnulli tamen, quod de cunftis optaremus, per miicricordiam Dei de errore fuo & iniquitatis via pœnitentes ad gremium matris convertuntur ecclefias. Data x. Kal. Odobris.

X. AD ORZOQCUM JUDICEM Calaritanum.

'-anno CH,"u П'

Devotionem ejus erga beatum Petrum in honore prxftito legato apoftolico agnofeens, monetur quae ab ipio legato audivit memoria teneat : Dcye molefte fei*at, quod quemdam archiepifcopum barbam radere coegit; 4ed ipium utpaftorem fulcipiens, de ejus confilio omnem potellatis fue' clerum barbam radere compellat . Se noluit ait afiènfum iis dare qui terram ipfius invadendi facultatem fibi concedi petierunt , neque daturum, fi fidem fervart voluerit : immo fi quis id attentaverit, a fe prohibitum iri, cumque beati Petri auxilium, fi in ejus fidelitate permanferit, habiturum . I

Gregarius epifeopus fervus fervorum Dei gloriofo judici Calaritano ' &rzocco , Jalutem tf apoftolicam benediiiionem. · p,,,, „ o·· 0·^««

GRatias omnipotenti Deo referimus, quod tua fiiblimitas beatum Petrum recognofcens, debitum honorem & reverentiam legato noftro Populonicnfi epifcopo Vu. , . . exhibuit : ac proinde ita devotionem tuam in illolufcipimus, quafi nobis, immo beato Petro prxftiteris, dicente Domino: *Qui vos recipit, me recipit.* Dileélionem -*-"*'- ergo ruam monemus, ut ca qux a prxlato legaro noftro atque Azone prudenti viro audivifti , alta memoria femper retineas, fi tui memoriam in nobis ante Dominum jugiter elfe defideras .- Nos enim memorati epifeopi hortatu Ac precibus, qui fe a te reverenter fuiceptuin honorificeque traftatum teftatur, apud illum, cujus vice licet innigni fungimur, te in mente fpecialiter deinceps habere optamus. Nolumus autem prudentiam tuam molefte accipere, quod archiepifcopum veftrum Jacubum confuetudini fanftx Roman® ecclefi® marris omnium ecclcfiarum, voftraeque fpecialiter obedire coegimus , fciiicet ut quemadmodum totius occidentalis ecclefi® clerus ab ipfis fidei Chriftian® primordiis barbam radendi morem tenuit, ita ɑ ipie frater nofter vefter archiepifcopus raderet . Unde eminenti» quoque tux praecipimus, ut ipfum ceu paftorem & lpiritualem patrem fulcipiens & aulcultans , cum confilio ejus omnem tux poteftatis clerum barbas radere facias atque compellas : res quoque omnino renuentium, nifi demum confenferint , publices, id eft juri Calariran® ecclefi® tradas , & ne ulterius inde fc intromittant conftringas , nec non ipfum ad honorem ecclefiarum defendendum promptiffime adjuves . Praeterea nolumus fcientiam ruam latere, nobis terram veftram a multis gentibus effe petitam , maxima fervitia fi eam permitteremus invadi, fuiflè promifla ; ita t<» medietatem totius terrx noftro ufui vellent relinquere, partemque alteram ad fidelitatem noftram fibi habere . Cumque hoc non folum a Nortmannis & a Tulcis ac Longobardis, fed etiam a quibufdam ulrramontanis crebro ex nobis cflet poftulatum, nemini in ea re unquam aflenfum dare decrevimus, donec ad vos legatumnoftrum minentes animum veftrum deprehendere* nus. Igitur quia devotionem bearo Petro te habere in legato fuomonfttafti, fi eam, ficut oportet, fervarc volueris, non folum per nos nulli terram veftram vi ingrediendi licentia dabitur , led etiam, fi quis attentaverit, & fxculariter & fpiritualitcr prohibebitur a nobis ac repulfabitur. Auxilium denique B. Petri, ii in ipfius fidelitate per-

perfeveraveritis, procul dnbio quod non deerit vobis, bk m Amaram promittimus. Data tertio Nonas Oftobns.

anno CH*>STI

A bus profefto cum rrminifriw, M« fine gravi morare Mm à tanta devaftatipne laborantem certe

anno chxist»

XI. AD REGEM SVECIÆ.

Gaudct quofiiam facri verbi mmlftros illius terram ingreflbs, feque de ejus falute fpem magnam habere silerit, cum Gallicana ecclefia de thefauris fanft· matris Romany ecdefi· acceperit, Atque pt is uberioretri religionis gratiam affequatur, vult fibi ab eo aliquem mitti, qui gentis *illius* mores fibi recemeat, & mandata -apoftolica ad eum referat. Interim commifliun fibi regnum in juftitia regat,

*Gregorius epifeopus fervus fervorum Dei J.... glmiofo * Skmuoh regi falutem & apoftolicam* Arard^hrorw.

Quoniam regni tui terram qudclam facri verbi miniftros fuiife ingreflos audivimus, noverit excellentia tua nos in domino multum letari. Deinceps quoque de falutis veftr· reparatione plurimum fpet indubitanter habere, Gallicana fiquidem ecclefia non vos alienis documentis inftruxit, fed quod de thefauris matris fufanfte Romane ccclefis accepi-lalubri vobis eruditione contradidit. Qiaptopt-rr, ut Chrifeianc *religionis* ft doftrinc gr^uaiu obtineatis uberiorem, volumus celfitudinem tuam aliquem epifcopum, vel idoneum clericum, ad apoftolicam fedem dirigere, qui fic terne veftrc habitudines gcntifque mores nobis fuggerere, fic apoftolica mandata de cunftis plcniter inftruftu" ad ros certius queat referre. Interim vero monemus. ut prudentia tua commiHum fibi regnum m concordi· juftiticque cullodia dirigat atque difponat, ac ita circa fubjeftos pacis jura fit xquitatis diftriftionem fervare inter rrtci.i\virtutum ftudia fatagat, quatemu per temporalis regimina folicitudinem mereattu sterni percipere iecurita, tem, fic cum juftis vocem totius jucunditatu plenam in cxtrqmo examine digne poftit auoire. *lenste beneeliiti Petri' met, percipite regnum ^nei si- vobis pnrstnm eft ab origine musûi.* Dau quarto Nonas Oftobris.

wa WWI g WWWMMaVU·I MMSW* m--

ferimus, nuam fi idem fanft* Romana ecclefi· pro audaaa fisa feci&t. Verum cum caetera fada illius perpenduntur, haec nou tantopere miranda videatur. Qt'ppc qui perjurium *Je* inobodientia & infidelitate committere non timuit * quique contra ipfiun apoftolicam fedem, cui poseraverat, çoafpirare pro minimo habuit, camaque invadere cogitans, eodem modo diflipare vehementiffime cupiit, homo fuperbiflimus, nefan* Bdorum fceleram fibi confciut; cui mirum debet videri, fi adepta poteftatc, ubi licuit ita *fe* habuit? Sed illius facinora commemorare fuperfedeo, quat per totum fere Romanum orbem fe prodiderunt, pro quibus ipfe in fanda fynodo **Roma celebrata omnlum epifeoporum qul aderant** cooiçma fentenlia, jam ex triennio gladio **anathematis fine fpe recuperationis percuflus eft**; ea non praeterierunt notitiam veftram. Prrfatam igitur Ravennatem ccclefiam de manibus violastis eripere, & ad priftinum ftatum pro officio quod licet indigni gerimus reducere cupientes, talem peribnam eligendam atque in ea praeficiendam fore .-entuimus, cujus religio nec non prudentia, Deo favente, & interius lumen in ea Cfanftitatis reformare, fit exteriorum rerum damna norit ftudeatque reficere. Quamobrem nos in hujus noftra ncceftàrûe difpofitionis cffeftu refero plurimum egentes auxilio, invitamus, rogamus, atque apoftolica audoritate vobis praecipimus, ur m reftapratione illius antiquitus fandae ecdefi* omnes unanimiter confenfum & pro pofle adjutorium tribuentes, eam de fervili opprefliooe, immo tyrannica fervitute, eripere & prifec libertati reftitucre nobiicum procuretis, ac in repericodo idoneam ilii regimini peribnam fummopere laborantes invigiletis, Qucumque enim in hac re ftudium devotionis impenderint, non dubie credimus eos & apoftolicam gratiam promerituroa, & apud divinam clementiam patronum Dfibi Beatum Apollinarem, fi in bonis perfeverint, çertiflime acquifiturp·. Data Idibus Oβ›Odobns.

XII. AD FIRMANOS, RAVENNATES, & Tufeos.

Queritur Ravennatem ecclefiam at· eius facrilcgq archiepiicopo devaflatam: quo in Romana iynodo excommunicato ac depolito, ipiam ecclcfiam in priftinum ftatum reducere, eique de idonea perfona providere cupiens, praecipit ut fibi in ea re unanimes tint adjumento,

Gregorius epifeopus fervus fervorum Pei omnibus epifeopis, abbatibus, ciericis, atque lexis in marcbia Firmana, Tufcana, ŏГ in exarcbatu Ravennati conflitutis, qui fanfin Romana ecclefin ficut Cbriftianos oportet obedsmt, falutem # apoflolicam beneiifiionem.

F.udentise veftne notum efle non dubitamus, quanto religionis cultu fanfta Ravennas ecclcfia pollere, quantifque rerum neçeflâriarum copiis folita fit pntteriiis annis affluere, quodque magis illius intereft, quam fpeciali dilectione matri fu· fanft· Romane ecclefi· ab ipfo fidei Chriftiame principio femper adhatferit. Cuius antiquum decus in fpirituaUbus & fseculari-

XIU AD RAVENNATES.

Ejufdcm argumenti.

Gregorius epifeopus fervus fervorum Dei omnibus clericis tf laocis kavemrn morantibus, pai fe*· *tum * Petrum apoflolotm diligemt,* ÔΤ */enfin Ro-* . a«,,,e nmm «refefie„*/ort Cbn/iianos oportet, obeditmt,* Ap·!!.·»,· *falutem & apoftolicam benoii&ionem.*

teris vicinius haerere iolitam fuifle, earoque fpecialiter ab ipfa dilcftam, quidquid dignitatis & honoris antiquitus ner beatum *' A,...* tenuit, · ^ııϑβ. munere fciiicet prariatr fedis conccfiiim habuiffe. '<·. HA Poftquam^vero luperbi· auftpr fit difeordi· tenunator diabolus per membra fiia eamdem ccefefiam contumacia interveniente a Romana divifit, qu· damna, qu· detrimenta non modo religionis, fed etiam bonorum fuorum veftra vertulit, maximeque per tyraxmidcm * Vu.... difo archiepifeopt, quantam tn qtraque re deftruftionem perpeffa tu, *Uti»* vofipfi novels. Et hujus

.jus quidem tam» vefenimem dilacerationis mor-A
anno fima fefttnnk, «uanao eum dafearatioram fma», rioe nafeaKh retrorfiun abire Mqpt. Deni-
M· » e,. que fctierofi·, facrflagm, aeque perjurus, poft. nis animadrerfiooe mulftatus eft, non oonfeftim refipifccna ad fani cordis confilium rediit, fed Suem fuum diabolum imitans, fibiqut iram in : ire thdaurizans, quidquid gravius cogitare,' quidmnd fuperbiflmnun potuit audere , molitus eft. Et quia fe unam ex nobiliflimw ecclefiam veftram ex maxima parte deftruxiffe parum exiftimabat, fandam Romanam fedem, ficuttxnnes aperte norunt, invadere, fecumque eam in rui- B nam ~ precipuium trahere eft meditatus. Proinde quoniam nos pro eminentia loci, cui, Deo auâore, quamvis indigni pnefidemus, cum folicitudinem noftram monemur univerfis extendere, tum circa quodammodo nobis conjunAiores diligentius compellimur invigilare, ecclefiae refine devaftationam non auenam putantes , fed quafi noftrat, cujus fpedalis filia eft, condolentes, cum confilio atque auxilio omnium vcftrum qui Deum timetis volumus fit defideramus ad antiquum fpecimen fic religionis flatum, In quantum domino largiente pourimns, eam reducere. Igitur iUo putrido membro gladio excommunicationis exdfo, atque ita ut inter sacerdotes etiam in «ternum non debeat connumerari <fepofito,C diieâranem veftram monemus, ac pro fetate veftra rogamus, ut toto afieâu mentifque intentio-' n* talem perfonam una cum confratribus noftris epifeopis & archidiacono , aererifque diaconis , quos propterea ad vos noftra vice direximus , Audeatis eligere, quas tanto honori, fcilicet veabi archiepifcopatus regimini, fecundum Deum videatur^competcre. Non ulterius ecckfiam veftram ancillari fervitote opprimi ab impiis manibus patiamini, fed ficut boni filii eam nobifeum in maternam, hoc eft Romane ecckfic, libertatem rendicare fetagite: quatenus & honorem Dei. dum fponfis ejus fenâas ccclefie libertatem diligitis, vos offendatis amare, & actcnus beatitudmis hereditatem quafi liberi filii merito poi-θ fitis & debeatis fperare. Data Idibus OAobris.

XIV. AD RAVENNATES, FIRMANOS, & Spoletinos.

Commendat eis eleftum Ravennatis ecdefir archiepifeopuin. Hortatur ut ei debitam reverentiam exhibeant, precipueque contra illius ecclefia; damnatum devaftatorem adjuvent.

Gregerutt efifcepeu ferviti fervorum Dei eemiiieu epijtofii, eebMikeu, comitHeu , otftu eeeiiitHou ùe fêenciûe Roveiouti , tf i» Pentofoli , a«r *mee i» eeemrehio Fereeemu, tJ fe deeeotte £ρv- ktmo, tmeeeeeoemtihij t illii videlicet y» beohaee* E *Peterem diiigeaet , mqeee vimedis excommeeeuco- timùi temeUor , folutem tf optflolicem bemdi- Demeem.*

NOtum vobis efle credimus, fratres cariflimi, quia ubique terrarum religiofi viri clerici fit laici per gratiam Dei nos diligunt, & ea quae dicimus fire percipimus libenter approbant & obedienter fufopium ; illi videlicet qui juftitiam difeernunt, & intentionem noftram cognofcunt. Inimid autem crucis Chrifti, immo holfes animarum fuarum, in nos i , & demcmiaB

Ctmik Gueered. Torn.

oscitate pcreulfi cooih fetarem fuam eedefiam conculcare cassantur. Qpod multum anno profefto mndemus, faroemes iUoc qui Deum dk CM*2TI ligunt rons noftris favere, fit non hoc; fed iUoc dumtaxat, qui oderunt animam fuam fafanicoe ipios de laqueis diaboli emere, & ad finum ma* tria ecckfiat reducere curavimt». Vos itaque , habeatis animum area nos, immo B. Petrum, cujus vice licet indigni fungimur, dcmoaftretis: fit fi, quemadmodum arbitramur , vos fideliter geritis, manifefUs indiciis, cum tempus adefl, & res expoftulat, declaretis. Eft autem in quo devotionem veftram egregie poteftis offendere, fi decreta atque ftatuta fedis apoftolicas pro poft· veftro findetis atque fatagitis adjuvare. Irimr Ravennatem archiepifcopum fratrem nofkumR..-. quem ppft longas fit innumeras pervaforutn occupationes nuperrime ficut olim a beato Petro Apollinarem, ita hunc Ravennas ab ecclefiaRomana metuit accipere, ftudium vobis fit, tum propter amorem fenAiflimi martyris, cujus fedfic reliquiis illa decoratur ecclefia, tum propter apoftolicas fedis debitam reverentiam, confiliis fic auxiliis veftris confirmare, atque ci contra illius fandi loci fecrilegum damnatumque devaftatorem Vu.... modis omnibus fuhvenire . Prwdpimue namque, ut juxta confilium legati noftri qui defert nas literas, pnsdifto coafratri noftro archiepifeopo confilium fit auxilium vcftrum ita firmiter promittatis, ut dum inimici audierint, rebus fuis cogantur fit jure pofiinc timere , cum. vero amici fit fideles noftri copsoverint , una nobifeum de promiflis veftris certiflime queant fperare. Data tertio Idus Decembris.

XV. AD VALVENSES.

Invehitur in Trafinondum quemdam, qui a fe increparua quod eptfcopatum dimiferit, & mo* nine ne fe in co amplius intruderet, aufua fit ipfam ecclefiam pervadere. Pracipit nuk lam ei ebedientiam exhiberi, fed bona ecdefise de manibus ejus eripi, legatoque apoAoliOB fedis in ea re amtilium prnben.

*Gregorius efifamu Jctveu ftevenutt Dei βιβüιu fe epifctfHrtH * hkanf MitmuHeu eujorHeu etfee* . y *nrharfear, five jotifiotem m eo Meeetibeu, φù potimu besui Petri ceefiemt, folutem & tfélÜi·' U» beeuDDimeem.*

TRanfhnmdus refler diftus epifeopus ad nos venit, quem nimirum nos duris veri» increpuimus, proprerea quod epifcopatum fine ratione dimiferat. Precepimus etiam illi propter iftam ftultitiam, ut de epifcopatu fe deinde non intromitteret , fed iret ad montem Caffmum ibique tamdiu effet, donec cum ipfe praefati loci abbate aliifque religiofis & prudentibus viris confilium caperemus, quid de illo & veftra ecclefia effet faciendum. Qpod noftrum pneceptum (ficut audivimus) contemnens , & per inobedientiam idololatrae feelus incurrens, aulus eft ecclefiam interdictam ad augmentum malitas fuse pervadere, eamuue nunc pertinaciter non m.-tuit occupare. Proinde apoftouca auâoritate precipitous vobis, ut, fi gratiam Dei & beati Petri dfligitn, animarumque veftrarum periculum timetis nullus vcftrum epifcopalcm reverentiam

X » illi

anno C"^TI

illi exhibeat; fed bona «defiat de mantas illtasA eripientes cum ficut invafinem habeatis, fe res ecclefia ne diftrahere valeat a poteftaie jpfins defendatis. Nihilo minus quoque mandamus, ut huic legato noftro Joamu Jubducono, quem ad hoc vome dneximus, auxilium m his qur neceftaria fuerint rnrbeatii : quatenus ipfe una vobiteum qua in hac re facienda funt mdruspoflit implere. Data fecundo Idus Decembris.

XVI. A D N. N>

Laudat quod parentum fuorum veftigia imitati devotum animum erga Romanam ecclcfiam gerant, urauc in eo in dies magis proficiant hortatur. Commendat pis Dalmatitun arehi- B epifeopum Narbonenfis ecdefue canonice deftum, ut cum tanquam verum paftorem adjuvent, fe pervafori refiftant,

Gregerute tpifctftte fervui fervorta Dei Jt.,.. & B.... tMlibue «netitiinu ftlteler* & epefeiicMee kenediOieetere.*

QUantum domus veftra beatum Petrum jamdudtun dilexerit , quantumque ipfi fidelis extifent, profcfto non modo apud vos Icitur, fed etiam in pluribus diverfarum gentium partibus notum habetur. Unde fe de inimicis viAortam, fe piw ceteris paribus fuis honorem & Î>k>riam haftenus obtinuitfe longe lateque digno-C citor. <^ia vero parentum veitrorum, ficut noNlitatis lineam , ita quoque probitatum ftudia vos imitari cognovimus, pro peno valde lactamur, fe ut devotum animum pirea beatum Petrum fe matrem omnium fanftam Romanam ecclefiam femper geratis, fahibriter hortamur atque monemus, cujus vos diledionem renere procul dubio in nullo melius poteftis oftendere quam fi inter extera bona que debetis agere faoftam ecdefiam procuratis juvare atque defendere. Itaque faluti veftne pnecipue providentes rogamus, & cx parte beati Petri pnecipimus vobis, ut Narbonenfi ecdefie jam cx longo temporç a membris diaboli pervafc prompte fubvenientes , fratrem •loftrum Dalmatium archiepifeopum, quem tan-D dem canonice & fecundum dominum eleftum & rdinatum metuit accipere, modis omnibus Audeatis adjuvare, illi vero pervafori, qui non per oftium ut paftor, fed aliunde, ut fur fe latro ingretfiu, oves Chrifti maâat fe perdit, immo diabolo tradit, modis quibus poteftis refiftite, fi gratiam omnipotentis Dei defideratis obtinere . Agite ergo, & omnino procurate beatum Petrum apoftolorum principem vobis adjutorem , immo debitorem, facere, qui poteft vobis hujus vite & futurae falutem & honorem dare vel tollere, quique nefeit fideles fuos relinquere, fed potius novit fuperbis tefiftere, fe confundere, humilibus autem gratiam dare, eofque exaltare. Data dccitno Kalendas Januarii,

M E

XVII AD CLERUM ET POPULUM Rhemenfem .

Aiguit Manaffcm oiim archiepifeopum Rheme»fem, qui legati apoftolici lententia damnatus ecdefiam ipiam invadere przfumpferit. Quare monet ut ei modis omnibus refiftant, & de epifeopi Dienfis legati confenfu alium paftopem eligant, qai eorum laboranti ecdefie fubVenire valeat.

acfeSe cta» fr amafe *ftbae»* emitti

NOa dubitamus ad notitiam veftram pervo* niffe, quod Manaffes oUm diftus archieptf. copie vcfter, fynodalem damnationis fine fente»tum, extentibus culpis fins, adjudicante confracte noftro Dicnfi epifeopo, fenftn Romanas ccdefie legato, fubfent. Quam itaqrtt dil^m*ter pofennames, & pro magnitudine iniquitatum ejus juftiffimam fiuffe approbantes, eo tsno*re* in Romana fynodo confirmavimus , rogatu multorum fratrum, ut cotxeffis fibi induflis, fi poffet, ad expurgandum fe de objeffis veniendi licentiam haberet, ac liberam de fe agendi iacultatem : ita tamen, ut interim regimmizfpfius ecdefie cederet, & in Chmiacenfi, vd in aliquo refigiofo monafterio degeret, ut cujus obedtentie quantaeque humilitatis effet profaretur. Verum (ficut vofipfi icitis) non folum huic diffinitioni non ebedivit, fed ad contemptum interdiftionis noftne, ecdefiam veftram invadere ac impudenti dcvaftatiooe confundere pnefiimpfit ; utpote quam non per oftium , ut paftor, fed aliunde, ut fur & feviflimus predo intravit; ad hoc fcilicet ut gregem dominicum nïaâet & yer. dat, non ut vigilantia paftoris protegat & defendat. Siquidem adeo in immenfum aftuum fuorum tetendit iniquitas, ut dtaiffimc damnationi atque excommunicationi fubjaceat, ita ut jn perpetuum nullam «ftitutionis fue fpem concipere debeat, Quapropter apoftolica vos aufto*ritate monemus, ut perverfis affibus ejus in nullo communicetis , immo ut tollatur de medio «· c·· r veftrum, & in interitum carpis fur tradatur fatanr, ut feiritus falvus fit, fibi modis omnibus refiftatis. Detis etiam operam ut communi coi», filio parique voto, aflentiente vobis pnpdiftoconfratre noftro Diepfi epifeopo, patrem vobis fecundum dominum eligitis, qui ecdefie veftre diutina pfeudo-paftosum improoitate laboranti valeat fiibvenire, & antiquam fui libertatem, Chrifto auxiliante , vobifeum reparare. Data fexto Kalendas Januarii,

XVIII. AD HEBOLUM COMITEM.

Manaflcm archiepifeopum Rhemenfem Hugonis Dienfis epifeopi legati apoftolici in concilio Lugdunenfi fententia depolitum denuntiat, monens ut tam fetpfiim quam alios ab cius amicitia retrahat , eique pro viribus refiftat, fe quem alium archiepifeopum major deri pars çum confenfu legati elegerit, adjuvet.

Greger." tfifnpm ferme ftrvenan Dei * Htbth , tMi tf gieriefy teaeiti fehetaee & tpfalkm* fewdiAvwar.

Sicut prudentia tua meminifle poteft, nos longo tempore praeter voluntatem tuam virorumque rcligioiorum qui ipfum noverant Manaflcm diftum Rhemenfem archiepifeopum diftimulavimus , cumque putantes cooedipnis fua curam habere, diu profefto portavimus. Verum ille patientia noftra abuftts, & (quod evidenter apparet) ex conficientia prava in delpcrationis foveam lapfus, non folum fe pretenfa manfuetudini ingratum exhibuit, fed etiam " reliquum mifericordia S. Petri indignum fe fecit, fcilicet; ut cujus m depofitione fententiam vicarii noftri Hugonis

ANNO CNRISTI

—, , --------- ------

adjudIrrimr. Qpapropter eum irrevocabttt judi» do «pifeopalis to£» regimine privatum efle tuas ceffitudiui denuntiature, monemus, atque ex pan* te beati Petri praecipimus, nt tam teiptam a peftifera amicitia illas amodo retrahas, quam fe ahoa quos potes ab eo cuftodire le doceas. Ut autem gratiam Det, fe beati Petri largius * merito» * fperare Andiumfolerti» tue κα defit, tam ner teipfum quam fe per qnofeumquc *«leasprofatodepofito pro magnitudine tua * refiftere, iUumque archiepifcopum, quem faniori confilio pars deri meUor cum cunfenfu prodifet legati noftri, Hugonis videlicet epifeopi Dicnfis, illi fedi efegcrir, modis omnibus aojuvare. Iu hac igitur re ita te devotum fe obiequeutem mandatis apoftolicis aperte dcmonftres, quemadmodum tuis in neceffitatibus fideles tuoc exiftere cuperes: & ficut a fidelibus tuis non impune tergiverfatlonem fibi fieri fummis in negotia ferres, ita procures refpedu beati Petri, ad quem fpcftat totius ecciefic caufa, rem hanc ex animo serere, quatenus fe hic eum proteftorem, & in futuro patronum, ex debito mercaris habere. Data farto Kalendas Januarii.

i^r* ·*· . MfMri· • I «i·. ·<· ÎXJX JZ,. tTÂ y.*.·*"*. ' Ba4aM

XIX. AD SUFFRAGANEOS EOCLESIÆ Rhemenfis·

Ejufeem fere argumenti.

Crepritti epifctpttt ftrau feroemem Dei emmhit —ɪ———γ-λ.·---. *f-a. ei——c.*

fttUimt, falutem tf tpeflelitem .

Notum efle fraternitati veftro credimus, quod nos iniquitates Manafls, difei Rhemenfis archiepifeopi, longo tempore (apportavimus, eumque fperantes de malitia fus converti diu nimiumque difltmulavimus. Sed quoniam beata Maria, cujus ille fedem perditus occupabat, noluit ecclefiam fuam (celeribus illius diutius pollui, D que de eo graviora dudum latuerant, ad notitiam multorum erupere in lucem. Pro quibus ipfe in Lugdunenfi concilio, cui frater & vicarius nofter Hugo Dienfis epifeopus praeerat, codam disante, cun&iiquc fratribus religiofis qui aderant aflentientibus, depofitionis iententiam meruit. Eam itaque praefati conventus ccnfuram, quam nos apoftolica manfuetudine utentes (ubjunfto tenore temperaveramus, quoniam ille confeientia defperante in duritia fua inobedienticque contemptu voluit manere potius quam ad (ani fenfin confiiium animum flectere, jam nunc cx apoftolica auâoritate firmamus, atque irrccupcrabiliter depofitum efle in reliquum adjudicamus Proinde fraternitatem veftram ne ulterius illi epil- E copaiem reverentiam debeat abfolvimus ; immo apoftolica auâoritate praecipimus ut nemo ei quali paliuri obediat, fed quilque pro officio fuo fe viribus ficut iurafori rciiftat. QjkhI noftrum, potius vero fanâi Spiritus, judicium dileâio Relira ftudeat fubditis fibi ctmâifque quibus valet populis denuntiare: & ut ab ejua participatione fibi caveant, ipfumque modis quibuspoduntcoarâent, non négliger caritas veftra monere. De estera volumus, & ex parte beati Petri jubemus, quatenus adhibitis illius ecclefia: clericis, talis pemma cum coofenfu praefati legati noftri to Ngimim «igne competere videatur. Not enim eam eteâioocm, quam para deri fe populi me- Hor, fe rdqpofior, confencicnte prodido noftro vicario, fcetrit, Deo favente, firmantes, apofto* Uca auâoritate roboramus. Diligentia igitur veftra ita fe in hac re pronam, nohifquc, immo beato Petro, obedieniem exhfteat, ut cognito (ludio & vigilantia veftra, fi quid in praeterito négligente? aut inobedienter dclimuftis, merito *propter* hoc debeamus firent. Data fexto Kalendas Januarii. <

anno CHaisTi ***.'

XX AD PHILIPPUM REGEM Francorum,

Rogat ne Manafls Rhemenfi archi«ifcopo depoflto ullum ulterius favorem prsoeat, fed corn ab amicitia iua repellat. Monet praeterea ne eleâionem impediat, quam Rhemenfis ccdefiat denis & populus faâunis erat, fed illi quem maior pars elegerit auxilium praebeat.

Gngpritu frrvtu firveritM Dei, Philips itoritfo τφ frtMnrwn falutem tf epiflelicem

CÆpe per nuntio* tus celfitudinis audiviA», O te gratiam B. Petri noftramque amicitiam cupcre; quod & tunc noa libenter accepiflè, & C adhuc, fi eum animum geris, noveris admodum nobis placere. In hoc cmm te tus falutis amicum folicitumque efle dcmonftras, fi apoftolicam benevolentiam, ficut Chriflianum regem decet, aflequi fe obtinere defideras: quam quidem hoc gjjjpjfcj multo facilius ac dignius poteris, fi te in ccdefiafticis negotiis diligentem devotumque reverenter exhibueris. Qia in re procul dubio minus vigilanter, mukumque negligentius quam fanum fuerit, dim habuiflè te cerneris. Sed nos adolefcenti* tus praeterita deliâa fpe correftionis tus portantes, ut deinceps caftigatis moribus ad ea qus oportet invigiles, ex debito officii noftri monemus. Igitur inter estera virtutum (ludia regis excellentis convenientia, qus tibi ineffe optamus, cum te juftitis amatorem, mifericordisque cuftodem exiftere, ecdefias defendere, pupillos viduafaue protegere fit necefiarium, non minus ad interne (alutis cuftodiam tibi efle pravorum confilia fpernenda, maximeque excommunicatorum familiaritates deteftandas, arbitramur atque aflerimus. Unde fubfenitati tus cx parte beati Petri praecipimus, ac ex noftra rogamus, ut Manafls Rhemenfi archiepilcopo diâo, fed propter fuas iniquitates, qus non praetereunt feientiam tuam, irrecuperabiliter depofito, nulhun ulterius favoris tui ioiatium pcsbeas, fed cum ita ab amicitia tua refcindas, atque a confpefeu pnefentis tus contempnun repellas, ut te pateat inimicos fanâs ecdeli®, videlicet excommunicatione induratos, rcfpuendo, Deum diligere, apoftolicifque mandatis morem gerendo gratiam beatri Petri veraciter defiderare. Prsterea volumus, fe ex parte apoftolica jubemus, ut eleâionem, quam protêts Rhcmenfis ccclefis clerus & populus, Deo annuente, faâuçus eft, nullo ingenio aut ftudio quo minus canonice fiat impedias.' fed fe fi quis impedire aliquo Audio tsculari tentaverit, illi omni modo contradicas, atque illi quem pars fidelior fe religiofior elegerit adjutorium tuum impendas. Age igitur, fe jam state vir ftihv in hac re procura, ut non fruftra tus juventutis

cui-

------------culpc , , ___, ___ ,, _____ _________. ▮
tkmem expeftafie videamur: ac motae rotare,
,.£n « beatum Petrum, fa cujus poteftate et mmn regnum ft anima tua, qui te potefi in cato ft m terra figare fic abfolvere , tSi lacta debitorem: & eoo pro negitantia am veritatis dK> fimulatione judicium, fed pro diligentia juftitta que execution» ipfius gratia meroum digne merearis auxilium. Data fexto Kalcndas Januarii.

XXL AD HERIMANNUM EPISCOPUM Metenfem.

Ad labores & pericula pro veritatis defarfkme paratum excitat. Referibit ad ejus qunfita de auftoritate fedis apofloliae in excommunicando rege Henrico, ft abfolvrodo fubditoa a fi* dcltatis facramento.

Cregtrias efifctfcu firent fireman Dti dik&t râ » Cbrifio fratri Urrimaant Mrtetf fpifiap· fabattu & aftfioikam bnadi&itatm.

Quod ad perferendo» Labore» ac pericula pro dcfenfione veritati» te pararam tntdiigimus, divini muneri» eflê non dubitamus ; cujus h*c eft ineffabilis gratia, & divina clementia, quod nunquam ele&o· fuo» peni» aberrare per-» mittit, nunquam fundi» labefaftari aut dejici finit, dum eos perfecutionis tempore quadam utili probatione dilcuflo», etiam poft trepidatio- C nem aliquam femetipfos fortiores facit . Qponiam autem ficut inter ignavos alium quo turpiuLalio fugiat timor exanisfiat , ita etiam inter ftrenuos alium quo fortius alio agat, quo ardentius prorumpat, virile petas inflammat. Hoc caritati t» exhortatio» voce curavimus commendare, ut eo magis in acie Chriftianr religionis flare te deleAet inter primos, quo eos non dubitas viftori Deo proximos atque dignif- fimos. Qpod autem pofiulafti te quafi noftris feriptis juvari ac pnsmuniri contra illorum infaniam, qui nefando ore garriunt auAoritatem fante ft apofloliae fedis non potuiffe regem Heuricum, nominem Chriftianre legis contemptorem, ecclcfiarum videlicet & imperu deftrutarcm, atque D haereticorum auftorem, ft confentaneum, cxcommunicare, nec quemquam a facramento fidelitatis ejus abfolvere, non adeo neceflarium nobis videtur, cum hujus rei tam multa ac certifluna documenta in factarum feripturarum paginis reperiantur. Neque enim credimus eos, qui ad cumulum fuse damnationis veritati impudenter detrahunt & contradicunt, hscc ad fine defenfionis audaciam tam ignorantia quam mifene defperationis vecordia coaptaffe: nec mirum: mo» eft enim reproborum, ob fu® nequiti®protetamem, niti confimiles fibi defendere , quia pro nihilo habent mendacii perditionem incurrere. Nam, ut de multis pauca dicamus, quis ignorat vocem domini ac falvatoris noftri Jefu Chrifti dicentis E r in evangelio: *Tu tt Pttrtu & fttptr bmc fttrata ttiificabt tctkfiMtt ttteetu: & pttt^ mfrri* mb pr<- *vahbmt aivtrftu tant*y *t! tibi itbt clavas rtgù caloraat* ; 4T *^todea^at Ittavtris fotr ttrratH, trit ligatas* & m *cadis,* 0* faiadcMmfitf *fokseris fotr terram, erit ft atam tf m colis.* Numquid funt hic reges excepti? Aut non funt de ovibus quas Filius Dei B. Petro commifit? Qus rogo m hac univerfali coocеÆcne ligandi atque *M*-vendi a poteftate Pétri fe exdufum eflê exiftimat, nifi forte infelix ille, qui jugum domini poture nolens, diaboli fc fubjicit oneri, ft in

pordkt— M divini» fibi conccflam « fe. peri» cervice «rentit: qnoaiam qnantoeam qt& qne per eiadonm ferre abnegat, tanto durta cnmti *****

itaque divi» voluntatis bftitutioaon, boe fir>' mamenram difpeu£i»cnb ecdefiss, hoc privilegium beato Petto apcAolorum prindvi c«le<H decreto principaliter traditum atque firmatum, fanfti patres cum magna veneratione fufeipfentct atque faventes, fimftam Romanam ecclefiam tam in generalibus conciliis , quam etiam in aneris fcriptis & eritis fins univerialem matrem appellaverunt: & ficut ejus documenta in coo> Bfirmatione fidei, ft eruditione fscrw religionis, ita etiam judicia fufceperunt: in hoc confentien- «J & qpgfi uno fpintu, ft una voce concor* dantes, omnes majores res ft prneipua negotia, nec non omnium ccdefiarum judicia, ad eam quafi ad matrem ft caput debere referri, ab ea nuiquam appellari, judicia ejus a nemine retra. ftan aut refelli debere vd poflè. Unde bea» Gdafius papa Anaftafio imperatori feribens, divina fui» auftoritate quid ft qualiter de pria- Ctu fante ft apoftolioB fedis fentire deberet, e modo eum mftruxit: Etfi, inquit, cun&is generaliter fecerdotibus refte divina tra&antibu» fidelium convenit colla fubmitti, quanto potius fedis illius pnefuli confenfus eft adhibendus, qqem cunftts facerdotibus ft divinitas fiimma voluit pœeminere, ft fubfequeus ccdefist generalis jugiter pietas celebravit ? Ubi prudentia tua evidenter advertit, nunquam quolibet penitus humano confilio aquare le quemquam poflé illius privilegio- vel cunrefifooi, quem Chrifti vox praetulit univerfis, quem ecclefia veneranda confefla femper eft, ft habet devota primatem. Cr_ ı«χ··ı. «H- ftel* *·*

Item Julius papa orientalibus epifeopis feribens, de poteftate ejufitan faute « apoftoli» fedis ait: Decuerat vos, fratres, adverfus fantam Romanam & apoftolicam ecclefiam limate & non ironice loqui.* quoniam & ipfe dominus' nofter Jefus Chriftus eam decenter allocutus ait: T« *u Petnu,* èT *fitftr baac fttraat adijkab· ecth-* ,λ *Djta** sawnr, tt perm *infeni* ... *froetdAeva* adb·· *vtrfiu ttua* , *& tibi* ... ... *regni cabrmte.* Habet enim poteftatem fingulari privilegio coocefIkm, aperire ft claudere januas regni colefiis quibus voluerit. Cui ergo aperiendi daudendique cell data poteftas eft, de terra judicare non IL cet? Abfit. Num retinetis quod ait beatitfimus Paulus apoftolus : *Nafiitis φόα angeht fitdteabittttu ? qsuua· magis facsthria ?* Bea» quoque ImM q,·. Gregorius papa reges a fua dignitate cadere fia-1·"·· «H* tuit qui apoftolic® fedis decreta violare pnefumpferinr, feribens ad quemdam Senatorem abbatem his verbis: Si quis vero regum, facerdotum, judicum , atque fiecularium perionarum , hanc »û»ı. conftitutionis noftr® paginam agnofeens contra E eam venire lentaverit, poteftatis honorttque fui dignitate careat, reumque fe divino judicio exiflere de perpetrata iniquitate cognofcat: &-nifi ea que ab illo iunt male ablata reflituerit, vel digna poenitentia illicite afa defleverit, a facratiffimo corpore* ac fenguine domini Redemptoris noftri Jefu Chrifti alienis fiat, atque ia «ternum examini dxftrite ultionis fubjaceat. Qpod fi & Gregorius, doftor utique mitiflimus, reges qui flatura fua fuper unum xenodochium violarent non modo deponi, fed etiam cxcoriununicari, atque in «temo examine damnari, decrevit, quia nos Hcnricum non folum apoftolicorum judicio*

• Nm «e, &·* *»"·> * fit excommnafcafte repreteMlat, nifi farte fimftis ejus? ficut * B. P......... dnrwe cognovimus te «pMola de ondteatioae dementis, in que fie .lt· fi N.H Ua u£» A» m. dem Gemente dicaa mb loquitor, uma eft & ipfe ex illis qui encmimre Dei ecdafiam rotam: A cuna corpore nobifeum efle videatur, mente flt ante» contra nos efl; & eft multo nequior hoftis hic quam iUi qui feris fimt fc evidenter mimici. Hic esum per amicitiarum fpeciem que faimka fisnt gerit, &ecclefiam difpergit ac vaftat. Nota ergo, carifIime, fi * eum quem amicitia vd coDoouio iis quitus papa pro aâibus fais adverius eft factatur tam graviter judicat, quanta illum ipfiun, cui pro aâibus fuis adverite eft, animadverfione damnat? Sed ut ad rem redeamus, itane dignitas a fiecularibus etiam Deum ignorantius inventa non fabjicietur ei dignitati quam omnipotentis Dei providentia ad honorem fuum invenit, mundoquemifericorditer tribuit? cujus Filius ficut Deus & homo indubitanter creditur, ita fnaamus facerdos caput omnium facerdotton ad dexteram Patris fedens, ft pro nobis femper interpellans habetur: qui faculare regnum, unde fieculi filii tument, defpcxir, & ad facerdotium crucis fbontaneus ret»». Qpis nefeiat rega & duces ab iis habuifle principium, qui Deum ignorantes, fuperbia, rapinis, perfidia, homicidiis, poftremo [redacted]uverns pene fceleribus, mundi principe diabolo videlicet agitante, fiiper pares, fcilicet homines, dominari cnca cupiditate & intolerabili prsefumptione aficâaverunt? (^pi videlicet, dum fittrdota domini ad veftigja fua inclinare contendunt, cui reftius comparentur, quam ei qui efl caput fuper omnes filios fuperbie , qui ipfum fummum pontificem facerdotum caput altiifimi Filium tentans, & omnia illi mundi regna promittens ait :' /fer «Mwa rife dti* , fi pncidtiu aitrevtrit *it . Qtiis dubita facerdotes Chrifti regum ic principum omniumque ficelium patres de magiftros cenferp Nonne miferabilis infani« efle cognofcitur, fi filius patrem, difcipuhis magiftrum fibi cooetur fubjugare: & iniquis obligationibus illum poteftati fine fubjicere, a quo credit non fohun in terra, fed etiam te edis fe ligari poflë & folvi ? Huc, ficut beatus Gregorius te epiftola ad Mauncium imperatorem dircâa commemorat, Conftanrious magnus imperator, omnium regum & principum fere totius orba dominus, evidenter teielligens, in fanda Nicana fynodo poft omnes epifcopos ultimus refidens, nullam judicii fententiam faper eos dare profampfit; fed illos etiam deos vocans, non fuo debere iubefle judicio, verum fe ad illorum pendere arbitrium judicavit. Supradiâo quoque Anaftafio imperatori prdibatus papa Gdafius perfuadens, neiUeiniimatamfiiis fetmbusvairatem.artutaretur injuriam ; fubintulit dicens; Duo tent quippe, imperator Auguf1e, quibus principaliter mundus hic regitur, auâoritas facrata pontificum, & regalis poteftas : in quibus tanto gravius pondus eft fecerckxum , quanto etiam pro ipfis regibus omnium ia divino reddituri hint examine rationem. Et paucis interpofitis inquit: Nofti itaque inter hac illorum te pendere judicio, non illos •d tuam velle redigi voluntatem. Talibus ergo inftitutis, talibufeue fulti auAoritattbus, plcrique pontificum alii reges, alii imperatores exoommnprindpum requiratur exemplum, beatus Innocentins papa Arcadium imperatorem, nui confenfit •t CuAag Joanna Quyfaftomus a iede pelleretur, excommunicavir.

font,"* .»'< H.

ΛμΛ.

«--1T g m. £2"·***·

Altes hem Romanus pontifex, Zacharias videlicet, regem Francorum non tam pro fuis iniquitaiBnp, quam eo quod tantas poteftati non erat utilis, a regno depofuit, & Pippinum Caroli mapii temeratoris patrem in eius loco fubftituh: omnriqtM Francigenas a juramento fidelitatis quod illi fecerant abfolvit. Qpod etiam ex frequenti auâoritate fiepe agit fanda ecclefia, cum milita abfolvit 'a vinculo juramenti quod factem eft his epifeopis qui apoftolica auâoritate a nontificali gradu deponuntur. Et beatus Ambrofius, licet ianâus, non tamen univerfalis ecclefi» epifeopus, pro culpa qua ab aliis facerdotibus non adeo gravis videbatur, Theodofium magnum temeratorem excommunicans ab ecdefia exdufit. Qii etiam in fuis feriptis oftendit, quod aurum non tam pretiofius fit plumbo, quam regia poteftate fit altior dignitas facerdotalis: hoc modo circa principium fui paftoralis feribens; Honor, fratres, & fu>1imitas epifcopalis nulle poterit comparationibus adaequari. Si regum fulgori compares, & principum diadema ti, longe erit inferius, quam fi plumbi metallum ad auri fulgorem compares. Qyippe cum vi*deas regum* colla & principum fubmitti genibus facerdotum, & cxofculata eorum dextera orationibus eorum credant fe communiri. Et poft pauca: Hac cunâa, fratres, ideo nos promififle debetis cognofeere, ut oftenderumus nihil efle in hoc fieculo excellentius facerdotibus, nihil fublimius epifeopis reperiri Meminiflë etiam debet fraternitas tua, quia major poteftas exorciftz conceditur, cum fpiritualis imperator ad abjiciendos daemones conftituitur, quam alicui laicoriuncauf* fiecuiaru dominationis tribui poflit Omnibus nempe regibus & principibus terne qui religiofe non vivunt, & in aâibus fuis, Deum, ut oportet , non metuunt ; daemones, lieu proh dolor ! dominantur, & mifera fervituteconfundunt. Tales non divfao duâi amore, ficut religiofi faca- D dota, ad honorem Dei & utilitatem animarum preeffë cupiunt, fed ut intolerabilem fuperbiam înam oftentent, animique libidinem expleant , ceteris dominari afiêâant. De quibus beatus Auguftinus in libro primo de doârina Cbriftiana dicit ; Cum vero etiam eis qui fibi naturaliter pares funt, hoc eft hominibus, quilibet dominari affeftat, intolerabilis omnino funerbia eft. Porro exorciftc, ut diximus, fuper damonre a Deo imperium habent. Quanto igitur magis fupereos qui dnmonibus fubjccti & membra tunt daemonum? Si ergo his tantum praeeminent exorcifte, quanto amplius facerdotes? Praterea omnis rex Chriftianus ad exitum veniens, ut inferni carcerem evadat, ut de tenebris in lucem tendat, ut de peccatorum vinculis m Dei judido abfolutus appareat, facerdotis fupplex ac miferandus requirit. Odis autem non modofacerdotum, verum etiam iticorum, te extremis pofitus pro fias animae falure terreni regis imploravit auxillum ? Quis vero roum vel imperatorum aliquem Chriftianum ex unpcfito fifx oficio valet facro ba-Eifinate ex diaboli poteftate eripere, & inter fiB Det connumerare, fanâoque chrifinate prrmunire? &, quod maximum eft te Chriftiana religiooc, quis eorum vala proprio ore corpus & langumem Domini coaAcere? Vel cui eorum data efi poteftas ligandi folvendique in cado A in

amno

anno C«».'.STI

»η terra? Ex quibus aperte colligitur quanta poteftate praecellat dignitas facerdotum. Aut quis eonun aliquem clericum in fanda ecclefia ordinare, quanto minus pro aliqua culpa cum deponere? Namque in ecdcfiafticis ordimbusmajoris eft poteftatis deponere , quam ordinare. Epifeopi enim poflont alios epifeopos ordinare , fed nullo modo fine audoritate apoftolk· fedis deponere. Qpis igitur, vel tenuiter iriohis, faccrdotes dubitet regibus anteferri ? Quod fi reges pro peccatis fuis a lacerdotibus funt judicandi , a quo reftius quam a Romano pontifice judicari debent?

Ad fummum quoslibet bonos Chriflianos multo convenientius quam malos principes reges intelligi decet . Ifti enim gloriam Dei quaerendo feipfos ftrenue regunt : at illi non que Dei funt , fed fiia , quaerentes , fibimet hottes alios tyrannice opprimunt : hi vero regis Chrifti, illi vero diaboli corpus funt. Illi ad hoc fibi imperant, ut cum fummo imperatore «ternaliter regnent: illorum vero id poteftas agit, ut cum tenebrarum principe , qui rex eft fuper omnes filios fuperbise, «terna damnatione difpereant . Nec valde fane mirandum eft, quod mali pontifices iniquo regi, quem adeptis male per eum £ honoribus diliguntur, metuuntque, confentiunt , qui fimoniace quoslibet ordinando Deum pro vili etiam pretio vendunt. Nam ficut elefti mfolubiliter fuo capiii uniuntur, ita &. reprobi maxime contra bonos ei qui malitir caput eft pertinaciter foederantur: contra qoos profeéto non tam differendum , quam pro eis eft lacrymolis planftibus ingemendum, ut omnipotens Deus illos a laqueis fatan·, quibus captivi tenentur , eripiat, fic vel poft pericula ad cognitionem veritatis tandem aliquando perducat. Hsk de regibus & imperatoribus, qui fzculari gloria nimium tumidi, non Deo, fed fibi regnant. Sed quia noftri eft officii unicuique fecundum ordinem vel dignitatem, qua videtur vigere, exhor-D tationem diftribuere, imperatoribus & regibus , czterifque principibus, ut elationes maris & fuperbis fluftus comprimere valeant, arma humilitatis, Deoauftore, providere curamus. Scimus enim quia mundana gloria, & («cularis cura eos permaxime qui prtefunt ad elationem trahere fold ; qua femper ncglefta humilitate, propriam quzrendo gloriam, fratribus cupiant praeeminere. iS-oinde videtur utile maxime imperatoribus & regibus, ur cum mens illorum fe ad alta erigere, & pro fingulari vult gloria obleftare, inveniat quibus fe modis humiliet, atque unde gaudeat, fentiat plus timendum. Pertpiciat ergo diligenter; quam periculofa, quamve timenda fit imperatoria vel regia dignitas, in t|ua pauciffimi E falvantur: & illi qui Deo miferante ad falutem veniunt, non .·que, ut multi pauperum, judicio fandi Spiritus/in fanda ecclefia clarificantur. A mundi enim principio ulque ad haec noftra tempora in tora authentica kriptura non invenimus imperatores vel reges, quorum vita adeo fuerit religione praecipua & virtute fignorum decorata, ficut innumerabilis multitudinis fxculi contemptorum , licet plures eorum credamus apud omnipotentem Deum mifericordiz falutem inveniflê. Namque ut de apoftolis & martyribus taceamus, quis imperatorum vel regum teque ut beatus Martinus, Antonius, Benedidus, miraculis claruit ? Quis enim imperator, aut rex mortuos fufeitavit, leprofos mundavit, caecos illuminavit ? Ecce Confiantinum pis memoris imperatorem, Theodofium, & Honorium, Carolum, fic Ludovicum , Ajuftitm amatores, Chriftian· religionis propagatores, ecdefianun defimfores, fanda quidem ecdefit laudat & veneratur, non tamen eoe fiillfle tanta miraculorum gloria indicat. Praeterea ad quot nomina regum· ve| imparatorum bafilicas feu altaria dedicari, vel ad eorum honorem fanfta ecclefia miflas ftatuit celebrari? Timeant rege» aliique principes, ne quanto fe ceteris hominibus in hac vita pntferri gaudent, tanto amplius aeternis incendiis fubjioantur. Unde feriupturn eft: *Ptmits petnttr ttntnt» ptiitnittr.* «· De tot enim hominibus Deo reddituri funt rationem, quot fuat dominationi fubditos habuerunt. Quod fi alicui religioio privaro non parvus labor eft unam fuam animam cuftodire , quantus labor imminet principibus fuper multis millibus animaram ?

ANWQ CHRitn

Pnetenea fi judicium fanftz ecclefi· valde conftringit peccatorem pro unius hominis interfeftione, quid erit de iis qui multa millia morti tradunt pro hujus mundi honore ? qui licet ore aliquando dicant : Mea culpa pro multorum occiuone, tamen corde gauueat in fui quafi honoris extentione, noluntque non feciffe quod egerunt, neque dolent quod fratres fuos in tartarumcompaieront. Cumque ex toto corde eos non pernitet, neque volunt humano fimguìnc acquifita vel detenta omittere, illorum poenitentia apud Deum fine digno pcenitentic froftu manet. Unde ptofcdo valde eft timendum, atque ad memoriam eorum crebro revocandum, quod, ficur pnefati fumus, a mundi principio pauctflimi per diverfa terrarum regna reges fanâi ex innumerabili eorum multitudine referiuntur, cum in una tant tum pontificum fenatitn fuccedentium fede, videlicet Romana, a tempore beati Petri apoftolf ferme centum inter fanftiflimos computentur . Cur autem hoc, nifi quia reges terne & principes vana gloria illefti, ficut prslibatum eft, quae fua funt spiritualibus rebus pnefcrant?' religiofi autem pontifices vanam gloriam defpicientes, que Dei funt carnalibus rebus praeponunt. Illi in fe delinquentes facile puniuntur, in Deum peccantes «quo animo ferunt : ifti in fe peccantibus cito ignofeunt, Deum offendentibus non leviter parcunt. Illis 'terrenis aftibus nimium dediti fpiritualia parvi pendunt: 'ifti edeftia fedulo méditantes quae funt terrena contemnunt.

Admonendi ergo funt omnes Chriftiani, qui cum Chrifto regnare cupiunt, ne ambitione 1--cularis poteftatis regnare affeftent, fed potius proculis habeant quod beatus Gregorius papa lanftiffimus in libro paftorali admonet, dicens: Inter hoc itaque quid fequendum eft, quid tenendum, nifi ut virtutibus pollens coaftus ad regimen veniat; virtutibus vacuus, nec coaftus accedat ? Quod fi ad apoftolicam fedem, in qua rite ordinati meritis beati Petri apoftoli meliores efficiuntur, qui Deum timent coaâi cum magno timore veniunt; ad regni folium cum quanto timore ac tremore accedendum eft, in quo etiam boni & humiles (ficut in Saul & David cognofcitur) deteriores fiunt ; Nam quod de apoftolica fede pratiibavimus, in decretis beati Symmachi pape (licet experimento friamus) fic continetur; ille fciiicet beatus ' P...... perennem meritorum dotem cum hereditate innocenti· mifit ad polleres. Et poft pauca: Quis enim ianâum elle dubitet, quem apex tante dignitatisattollit? in quo fi defint bona acquifita per meritum , fufficiuntur qu« a loci decclfore prieflantur. Aut enim claros ad h«c faftigia erigit , aut eos qui eriguntur illufh it. Quapropter quo» fanda ecclefia · r«i»«».

«ccldia lua monte ad regimen «el imperium deliberato confilio advocant, non pro tranfitoria gloria, fed pro multorum fetate, humiliterobediant, & femper caveant «uod beatus Gregorius >n eodem libro paftorali teftatur.- Apoftat» quippe angelo fimilis efficitur, dum homo hominibus efle * fimul dedignatur. Sic Saul poft humilitatis meritum in rumorem fuperbi» culmine poteftatis excrevit. Per humilitatem quippe praelatus eft, per fuperbiam reprobatus, Domino atreftanie qui ait: Afemr cww *efts parvulus fe oculis tuis, caput te confiitui in tribubus tfrael? &* paulo infertus; Miro autem modo cum apud fe parvulus, apud Dominum magnus: cum vero apud fe magnus apparuit, apud Dominum parvulus fuit» Vigilanter quoque, retineant quod Dominus in evangelio dicit: *Ego gloriam meam m yuero, tf: Ça» vult inter vos eftprimus, fit omnium fervas.* Honorem Dei femper fuo prarpoaant, juftitiam unicuique fuum fervando jus amplcftantur atque cuftodiant: non eant inconfilid impiorum, fed religiofis femper acquiefcendo corde adhereant; fandam ecclefiam non quxrant ficut ancillam fibi fubjicete vel fubjugare, fed permaxime oculos illos, videlicet Domini facerdotes, magiftros & patres rccognoicendo decenter ftudeant honorare. Nam fi carnales patres & matres honorare jubemur, quanto magis fpirituales? Et fi ille qui carnali patri vel matri maledixerit morae multitandus eft, quid ille qui maledicitfpiritualipatri vel matri meretur? Non carnali amore illedi ftudeant filium fuum jregi, pro quo Chriftus fanguiném fuum fudit, proponere, fi meliorem illo & utiliorem pofliint invenire, ne, plus Deo diligendo filium, maximum fanft» ecclefi» inferant detrimentum. Patenter enim Deum & proximum (ficut Chriftianum oportet) non amare convincitur, qui tant® utilitati, tanxque neceflari» fanâ» matri ecclefi» (prout melius poteft) negligit providere. Hac namque virtute, vi eft caritate, neglefta, quidquid boni aliquis fecerit omni falutis fruftu carebit. Hxc itaque humiliter agendo, & amorem Dei & proximi, ficut oportet, fervando, prasfiimant de illius mifericordia, qui dixit: *Difcite a me quia mitis fime tf humilis corde.* Quem fi humiliter imitati fuerint, de regno fervili & tranfituro ad regnum ver® libertatis & «ternitatis tranfibunt. Data Idibus Martii.

XXII. AD A.......... FILIAM-

Monet ut terrena defpiciat, celeftiaque aupetat. Hortatur ut regis conjugis animum ad amorem divinum attrahere, fandae ecclefi» quantum poteft prodeffe, omniaque caritatis opera feâari ftudeat.

Gregorini epifeopus fervas fervorum Dei ai.... deleft ifima in Chrifto filia, jalutem tf apoftolicam benediDsonem.

Quia ob reverentiam beati Petri apoftolorum principis rogafti ut literas manu noftra feriptas excellenti® tu» mittamus, devotioni tu® acquievimus. His etiam te monemus, ut fummopere procures qu® funt terrena & tranfitoria defpicere, & aeleftia »temaque femper appetere. Scribe in corde tuo, quia fuxnma regina exii, qu® fuper omnes choros angelorum exaltata efte creditur, qu» eft decus & gloria omnium mulierum, immo fatas & nobilitas omnium Aeleâorum; quia illa fola meruit virgo & muer edere naturaliter Deum & hominem, caput & vira omnium bonorum; in terris non dedignata eft pauperem vitam gerere, & in omni fanda humilitate fe cuftodire. Quanto enim huius vit» gloria quaeritur, tanto minus futurae defiderstur. Illa enim mulier vere apud Deum regina dicitur, qux mores fuos in timore & amore Chrifti moderatur. Inde fit ut fanéte mulieres, licet in hac vita firrint pauperculae, in caelo & in terra glorificentur; & multae fieculares etiam reginae, vel imperatrices, apud Deum & homines nec bonam urnam habere mereantur. Rogamus ergo t«, atque praecipimus, utfemper ftudeas animum Domini tui regis cariflimi filii noftri ad timorem & amorem Dei attrahere, fandacque ecclefi» pro papperes, orphanos, viduas, omnefque injufte oppreftos defendere, omnibus clericis, & monachis maxime rtligiofis revereor tiara exhibere, mortem carnis prae oculis tuis femper habere, ut timorem anime merearis evadere. Eleemofynis & orationibus ftudium impende, & admonitionem libenter accipe: & fi-«-«u lud femper in corde tuo revolve, *Quanto magnat es, humilia te in omnibus, &.* Qmnss fe estaitat humiliabitur; tf fe humiliat exaltabitur.* Omnipotentes dc mifericors Deus, a quo eunda bona procedunt, meritis beat» Mari» genitricis Dei, per auftoritatem quam dedit beato Petro apoftolorum principi, te a eundis peccatis tuis abfolvat, mentem tuam femper cuftodiat, eaque vera caritate repleat, & ad vitam perducat sternam.

XXIII. AD EPISCOPUM ALBANENSEM, & Principem, Salernitanum.

Jubet Gallis praecipiant, ut unaquaeque domus pro cenfu denarium unum annuatim folvat beato Petro: & Caroli imperatoris erga Romanam ecclefiam munificentiam oftendit.

Gregorius epifeopus ferviu fervorum Dei dileHj filiis noftris P.......... aflbuneafi epifeopo, & G............. principi Salernitano legatis noftra apoftolicam fodit in Gallios, falxfetu tf apoftolicam benediUionem

Vobis commiiTa negotia non latent etiam vos, ita ac fi noftra, immo quia noftra ibi in vobis praefentia eft, cunâa digne peragite. Dicendum autem eft omnibus Gulis, & per veram obedienttam praecipiendum, ut unaquaeque domus faltem unum denarium annuatim iolvat beato Petro, fi eum recognofcunt patrem & paftorem fuum more antiquo. Nani Carolusimperator (ficut legitur in tomo ejus qui in archivo ecclefi» beati Petri habetur,) in tribus locis annuatim colligebat mille & ducentas libras ad fervitium apoftolicæ ledis, id eft, Aquilgrani, apud Podium lands Mari», & apud Undum Ægidium; excepto hoc quod unulquifque propria devotione offerebat. Idem vero magnus imperator Saxoniam obtulit beato Petro, cujus eam devicit adjutorio: & pofuit fignum devotionis & libertatis, ficut ipfi Saxones habent feriptum, A prudentes illorum fatis fciunc.

ANNO CHMISTI * CmiMm t'4UUMMA JU·■··&■«

LIBER · NONUS REGISTRI GREGORII PAPÆ VII.

L AD ARCHIEPISCOPUM ROTHOMAGINS1M.

Arguit quod nec ipfe, nec ejus fuflraganei, ad apoftolorum limma venerint, nec legatos apoftolicos adierint, It pallium a fede apoftolica non pcftularit. Quare prohibet, ne deinceps epifeopum vel faeerdotem ordinet, vel ecde-Las confecret, donec pallium impetrant.

Cftgeritu epifirepu ferves ftrventm Dei riUehe [*erthiepifafe\ feluttet tf epefahtei·· .*

Liter· quas nobis mififti, fatis devotionis prétendant, fed ad earum fidem rei penitus tcftimonium deeft. Si enim ita fe res haberet, nuemadmodum fuflraganei tui, etiam tu ipfe apoftolorum limina vifere tanto tempore parvipendifles. Ex quo enim nos, licet indignos, ad hujus fedis curam dignatio divina provexit, neminem veftram nos vidiffe recordamur. Quod tamen in eo minus mirandum videtur, quia legatot noftros, qui propius veniunt, adire non multum curatis. Qui vero labor, aut qu· difficultas prae aliis difluafit vobis pertentum fpatiibeatum Petrum négligera, cum ab ipfis mundi finibus etiam gentes noviter ad fidem convertie ftudeant annue tam mulieres quam viri ad eum venire? Ulud quoque, nifi nos apoftolica manfuetudo detineret, profedo feverius in te jam anl-madverfum fenfiues, quod huc ufque pneciarius tu· dignitatis infigne, videlicet pallium, ab apoftolica fede pro more acquirere poftpofuifti. Tcipfum namque non ignorare putamus, quam diftriâe fandorum patrum ceniura in eos judicati, dum ftatuerit, qui poft coniccrationem fuamper tres continuos monies pallium, quod fui fit officii, obtinere tepuerint.

Proinde apoftolica tibi praecipimus audoritate, ut quia fandorum patrum ftatuta parvipendifti, nullum deinceps epifeopum vel facerdotem ordinare, feu ecclefias pntiumas confecrare, donec honoris tui fupplementum, pallii videlicet ufum, ab hac fede impetraveris. De cetero tam te quam & fuffiaganeos tuos monemus, ut praefatam culpam fummopere emendare procuretis, ne, fi négligentes, ut ha&enus, in hoc extiteritis, poteftatem beati Petri per nos quanto dilationem, tanto feveriorem pro contemptu experiamini.

II. AD ALPHONSUM REGEM CafteUc.

Oftendit fe multorum odium propter veritatem & juftitiam incurriflê, eaque de caufa eofdem fibi detrahere. Laudat quod in ecclefiis ejus regni fecundum morem Romane ecclefi· divina officia celebranda curet. De ejus uxore & abbatia fandi Secundi per legatos ferefponfurum ait. Qsemdam in archiepifcopum eligendum (cientia carentem refpuit, & alium de confilio legati eligi mandat. Monet ne in regno fuo Judaeos Qiriftianis dominari permittat. De munere ad fe a rege miflb gratias agit, dane Ac fidelibus ejus omnium p^eeaaa. rum aMoiutiozxjn impartitur.

anno CHMISjJ *****

Gngtritu rjifafM ftrvu ftrotriai Dei gleriefi rtgi Htfpnu, βΑαββι tf*

Non ignorat jradonia tua, mentiri, peccatum efle, fi & de otiofo verbo in diftrifto examine exigenda eft ratio. Sed ne mendacium quidem ipfiun, quod fit pia intentione pro pace, a culpa penitus immune eflê probari poem. Bβ idcirco prxlibavimus, ut cum in caneris illud peccatum efle non dubitaveris, ia fecerdotibus quafi faerflegium conjicias; & quod tibi dK rigimus, ita in re efle tefte veritate cognofcas. Non nos latet multa de noftrii faftis ac didis tuis auribus finiftra interpretatione deferri. Unde tf pro nobis in notitiam diledionis tu· obtrodantibus refpondere non alienum nutavimus. Peccatorem me eflê, fiait verum eft, confiteri minime piget. Verum fi caufa odii, vel detradionis eorum qui in nos fremunt, fubtiliter inveftigetur, profecto non tam alicuius iniquitatis mee intuitu, quam ex veritatis aflertione, injuftiti^ue contradiftione, illos in nos exarfiflê patebit. Quorum quidem fervitis, & largiflima munera, nos fatis abundantius multis anteceflbribus noflris habere potuimus, fi ad periculum iliorum, & noftrum, veritatem filere, malitiamquc ipforam diflimulate mahiiflemus. At nos certe ex hujus vitae termino, & temporalium commodorum qualitate perpendentes, nunquam melius quemquam pofle epdcopum nominari, quam cum perfecutionem patitur propter juftitiam, decrevimus potius divinis mandatis obtemperando pravorum inimicitias incurrere, quam illis male placendo iram Dei provocare. Nqnc ad induftriam tuam fermonem vertimus, cariflime fili. Noverit excellentia tua, diledifiune, illud unum admodum nobis, immo clementia: divine, placere, quod in ecclefiis regni tui marris omnium fandae Romanae ecclefi· ordinem recipi, & ex antiquo more celebrari effeceris. Denique in illo, quem hadenus tenuifle videmini, ficut fuggerentibusreligiofis viris didicimus, quaulam contra catholicam fidem inferta efle patulo convincuntur. Que cum relinquere, dc ad prilcam confuerudincm, fcilicet hujus ecclefi·, reverti deliberafti, non dubie te beatum Petrum patronum optare, Ac fubditorum tuorum falutem, cariefti gratia infpirante, ficut regem decet, curare monftrafti. Quod tamen gaudium de fapientia tua multo cumulatius referimus, cum tue humilitatis illuftrem famam memori· interdum reducimus, & eam virtutem qu· cum regia potentia vix aut rarifime capi nib uno domicilio confucvit, in corde tuo immorari confideremus. Ceterum quod de uxore tua & de abbatia fandi Secundi poflulafti, competentius refponderi pu filium noftrum Richardum fande Romane ecclefi· cardinalem & legatum, & fratrem Simeonem epifeopum-, arbitrati fumus: dc illa autem perfona que in archiepifcopum fuerat eligenda, dicimus, licet fatis prudens & liberalis videatur, tamen (quemadmodum nobis notum eft, & Utere tue non negant) difcipline fundamento, videlicet literalis fcientie peritia, indiget. Qu· virtus quam fit non modo epifeopis, verum etiam facerdotibus Deccflaria, ipfe fatis inrelNgis, cum nullus fine ea aut alios docere, aut lefe poflit defendere. Qpapropter ferenitatem tuam ftudere oportet, ut

ANNO CHRIST!

ut cum confilio praefati legati noftri RichatdiA Maffilienfu abbatis...aliorumque religioforum virorum eligatur inde, fi inveniri poteft: fin autem, aliunde expeftatur talis perfona, cujus religio & doftrina ecclefi· veftr· ÔC regno decorem conferat & falutem. Neque vero te pigeat aut pudeat extraneum forte, vel humilis fanguinis virum, dummodo idoneus fit, ad ecclefi· turegimen, quod proprie bonos exoptat, adfeire,

me, Deo favente, excreverit, quod non tam generis aut patrie nobilitatem, quam animi & corporis virtutes perpendendas adjudicavit. Quoniam autem ficut de bonis glori· tuc merito congratulari, ita & de his, qu· non conveniunt a tc B fieri dolere, ac ex merito inhibere compellimur, dileftioncm tuam monemus, ut in terra tua Judaeos Chriftianis dominari, vel fupra eos poteftatem exercere ulterius, nullatenus finas. Quid enim eft Juda:is Chriftianos fupponere, ac hos illorum judicio fubjicere, nifi ecdefiam Dei opprimere, df ia tanec fynagogam exaltare; & dum i» nimicis Chrifti velis placere, ipfumChriftumcontemnere? Caveas itaque, fili, hoc facere domino & creatori tuo, quod non impune fieri tibi fuftineres a fervo tuo. Memento honoris & glori· quam tibi fuper omnes HifpAni· reges mtfencordia Chrifti conceftit: atque illius voluntatem tuis aftibus, quafi formam adhibendo, mutuam vicem in cunftis ei rependere ftude: imo ut hic C & in futuro exaltari merearis, te in omnibus illi fubmittere femper memineris. Valde quippe indignum eft ei unum hominem, videlicetteipfum, perfefte non fubjicere, qui tibi ultra mille hominum millia fubjecit, & judicio tuo commifit.De cetero regie munificentic tu· gratulamur, cujus animi devotionem in eo plane fatis agnofeimus, atque agnofeentes ampleftimur, quod quanti beatum Petrum fixerit ex dono patenter oftendere voluit. Et certe cum tui cordis amorem munus illud per fe fatis fufticienter offendat, tum etiam tu· fidei meritum illud ipfum mutua vice longe vero magis commendat, multifque gentibus e cunftis mundi partibus ad gremium matris fanft· Roman· ecclefi· venientibus ad honorem tuum D clare manifcftat. Et quidem licet illud munus tam amplum & magnificum fuerit, ut dc te regem dare, & B. Petrum recipere, convenienter decuerit; tamen in illo animi tui devotionem multo magis ampleftimur, qu· quanti beatum Petrum fecerit ex dono patenter oftendit. Eo i. gitur, ut dignum eft, decenter fufeepto, donum quod domino largiente fedes habet apoftoiica, uncer· tu· devotioni remittit.

p<ialti«ad· l.pr» Chri. Ri.aoi |xxc> ÜM.

Omnipotens Deus, omnium rerum creator fic reftor, omniumque dignitatum ineffabilis difpofitor, qui dat falutem regibus, meritis altiffim· domin· genitricis Dei Mari·, omniumque fandorum, audoritate beatorum apoftolorum Petri dc Pauli nobis licet indignis per eos qualicumque E commiffa, te tuofque fideles m Chrifto ab omnibus peccatis abfolvat, detque tibi viftoriam de inimicis vifibilibus & fnvilibilibus. Mentem tuam femper illuminet, ut 'ejus bonitatem & humanami fragilitatem diligenter perfpiciendo, mundi gloriam deipicias, & ad sternam beato Petro duce pervenias.

III. AD EPISCOPUM PATAVIENSEM & Abbatem Hirfaugicnfem.

anno C'"*t>Sn

Significat defimfto Rodnlpho rege omnes fibi perfuadere ut Henricum in gratiam recipiat. Monet ut Mathildem certiorem faciant, anabeis prsfidium contra Henricum expeftare debeat; dc ducem Wdfonem alioique moneant ut fidem beato Petro fervent, atque omnes hortentur ne S;is cleftio temere fiat, *fed* Deum exorent ut mici refipifeant, & ecclefi· fu· defenforem tribuat. In fiteerdotes belli tempore rigorem canonicum temperandum effe ait. In fynodo *fe omnes* excommunicato* iterum cxcommunicaflc.

Creverint etnfceptit fervus fervorum Dei dileffo m Cbrifio fratri coepifcopo, Patavieqfi at....... & vemrMi Hirfuqfitrf ahhati Kv. faiutem 'O apofiolicem imediifwntm. J

PRudenti® veftr· ex hoc fatis gratulamur, quia ficut oportebat, nuntiare nobis vera fummo pere ftudutftis, prsfertim cum multa & varia ex partibus veftris apud nos referantur. Notificamus autem dileftioni veftr·,' pene omnes noftros fideles, audita * voce Rodulphi beat· memori· ·«ere moit.r regis, niti ad hoc nos crebris adhortationibus fièâere ut Henricum jampridem, ficut fcitis, oCoid* plura facere nobis paratum, cui ferme omnes 1- «»·» »-»«. talici favent, in gratiam noftram recipiamus: adjicientes, fi ille in Italiam pro velle & conatu fuo non valens nobifeum habete pacem, contra fandam ecdefiam venerit, ex vobis fruftra fperandnm fore auxilium. Quod quidem fi nobis, qui illius fuperbiam parvipendimus, deficiat, non adeo grave videtur. Si vero filic noftra Mathildi; cujus militum animos ipfi perpenditis, a vobis fuffragatum non fuerit, quid aliud reftat, nifi ut cum fiii refiftere recufaverint, quam utique hac in re pro infana habent, ipfa vel coaftapaci illius acquiefcat, aut quidquid poflidere videtut amittat? Qriamobrem fummopere niti vos oportet eam cenam reddere, an ex vobis prefidium expeftare firmiter debeat. Si Henricus forteLongobardiam intraverit, admonere etiam te, cariffime frater, volumus ducem Welphonem ut fide litarem beato Petro faciat, ficut coram imperatrice Agnete fit epifeopo Cumano mecum difpofuit, conceflo fibi poft mortem patris ejus beneficio. Illum enim totum in gremio beati Petri deliderámus collocare, & ad ejus fervidum fpecialiter provocare. Quam voluntatem fi in eo, vel etiam in aliis potentibus viris amore B. Petri pro fuorum peccatorum abfolutione duftis » cognoveris, ut perficiant elabora, nofque certos reddere diligenter procura. Hac enim fiducia,ut Italici remoti ab Henrico nobis', imo B. Petro, fideliter adhereant, Deo adjuvante, efficere credimus. Preterea admonendi funt omnes in partibus veftris dominum timentes, ac fponf· Chrifti libertatem diligentes, ut non aliqua gratia fuadente, aut ullo metu cogente, properent eam temere perfonam eligere, cujus mores & cetera qu· regi oportet ineffe a fufeipienda Chriftian· religionis defrnfione & cura ducordent. Melius quippe fore arbitramur, ut aliqua mora, fecundum dominum ad honorem fanft· ecclefi· pro. videatur idoneus, quam nimium fieftinando in regem aliquis ordinetur indignus. Scimus quidem quod fratres noftri longo certamine diverfifque perturbationibus fatigantur; nobilius tamen effe

dignofcitur, multo tempore pro libertate fanâae ecclefi- adecertare, quam miteras, ac diabolicae fervimti fubjacere. Certant namque miferi, fcilicet membra diaboli, ut ejutdem milera fervitute opprimantur. Certant econtra membra Chrifti, ut cofdcm miferoa ad Chriftianam libertatem redueant. Quapropter fundende funt frequentiffun* orationes, ôc largiffimr dandae ckemofynae, omnibufquc modis redemptor nofter exorandus, ut inimici noftri, quos fuo praecepto diligimus, refipifcant, & ad gremium fandae ecclefi* redeant, marque fponfae, pro qua mori dignatus eft, defenforem & redorem, ficut eam decet, dementer tribuat. Nifi enim ita obediens, & fanΛζ ecclefiz humiliter devotus ac utilis, quemadmodum Chriftianum regem oportet, Â ficut dc Rodulpho fperavimus, Tuent, procul dubio ei non modo ianfta ecdefia non favebit, led etiam contradicet. De przdiâo enim Rodulpho rege, quid fanâa Romana ecdefia fperavcrir, & quid ille promittebat, tu ipfe, frater cariflime, laris cognofeis. Providendum eft ergo, ut non minus ab vo qui eft eligendus in regem, inter tot pericula & labores fperare debeamus. Qua derequid promiifionis juramento fanâa Romana ecdefia ab ilio requirat, in fequeati fignificamus.

rrgii.

AB hac hora & deinceps fidelis ero perreâam fidem beato Petro spoftolo ejufque vicario papae Gregorio qui nunc in carne vivit: & quodcumqiK- mihi ipfe papa pnrccperit, fub his videlicet verbis: *Ptr vtramwtdientiam*, fideliter, ficut oportet Chriftianum, obfervabo. De ordinatione vero ccclefiarum, & de terris vel cenfu qux Conftantinus imperator, vel Carolus, fando Petro dederunt, ôc de omnibus ecclefiis vel praediis, qu* apoftolioe ledi ab aliquibus viris vd mulieribus aliquo tempore funt oblata vel conceffa, & in inca funt vd fuerint potcftate, ita conveniam cum papa, ut periculum iacrilegii & perditionem animx mea non incurram: & Deo ianâoquc Petro adjuvante Chrifto dignum honorem & utilitatem impendam: & eo die, quando illum primitus videro, fideliter per manus meas miles fanâi Petri & illius efficiar.) Verum quoniam religioncm tuam apoftolicx fodi fidelem, & promittis tenemus, & experimentis non dubitamus, de his fi quid minuendum vel augendum cenfueris, non tamen prciermiffo integro fidelitatis modo, & obedientiat promiflk>ne, poteftati tuet, & fidei quam beato Petro debes, committimus. Quod vero de facerdoiibus interrogaftis, placet nobis, ut impnefentiarum, tum propter populorum turbationes, tum etiam propter bonorum inopiam, lcilicet quia pauciiTimi funt qui fidelibus Chriftianis officia religionis perfolvant, pro tempore rigorem canonicum temperando, debeatis fufferre. De his namque pacis & tranquillitatis tempore, quod, Domino miferqnte, cito futurum credimus, convenientius traâbri pleniufque poterit canonicus ordofervari. Caeterum de Buggonc, cujus malitiam fignificaftis, necdum tantam potcftatem videlicet abfolvendi, fibi tam temere commififle, nec etiam recordamur nos aliquando eum vel fermone vel vifu notum habuiife. In fanâa quidem fynodo, quam nuper, Deo audore, celebravimus, omnes excommunicato» ufque ad condignam fatisfaâionem rurfus cxcommunicavimus, & fratrum multitudinem qui aderant rogavimus, ut mifericordiam Dei quotidie exorent, quatenus illos per veram pcenitentiam ad gremium fande matris eceleili» reducat, etfque in bono perfeverantiam tribuat. Nullius enim hominis perditionem qu*iimus, fed omnium falutem in Chrifto defideramus.

ANNO CHRISTI

IV. AD ABBATEM CASSINENSEM

Ut exploret an Robertus dux apoftolicae fedis auxilio venturus fit, & anquadragefimali tempore, quo a militia vacare folebat, aliquod apoftolioe ledis oppidum in officio continere velit. Ducem moneri vult, ut nepotem fuum ab invafione terrarum fanfti Peai compefeat.

Çnjçsnar <p»7«/<s *fertnu Jervtrtan Dti vtMrtiili Mtti* *D.....falMttm & /tptfttlittm ktntdiiiwttm*, · ^*4*, ^(A fr 1· «λ

SAtis novit dileâio tua, quantum commodi de pacatione ducis Robert! fanâa Romana ecdefia fperaverit, quantumque ex hoc ioimiciejus timuerint: neque etiam te latere putamus; huic apoftolicit fedi ex pane illius quid utilitatis accefferii. Unde quia plurimorum fidelium fuper eo fpes, ficut palam cernitur, hucufque non procellit, volumus ut de cztcro animum ipfius qualiter fe circa Romanam ecdefiam habeat veracicer intelligere ftudeas. Praecipue autem ejus voluntatem in his agnefeeredili genter re cupimus, fcilicet fi neceflaria nobis expeditio fuerit, poft pafcha, an per fc, vel per filium fuum, fe decenter fiiccurfurum fiducialiter polliceatur. Si vero hoc non potuerit, quot milites poft pafchale feftum, ut in familiari militia beati Petri lint, fc deftinaturum indubitanter prdmtttat, Hoc etiam folerter procures advei tere an illos dies, videlicet quadragelimales, quibus Nortmanni foleot pugna vacare, pnrfatus dux affentiat hoc pafto Deo offerre, ut una vel nobifeum, ve' cum noftro legato, ad aliquas terra» beati Petri, quo invitatus fuerit, competenter inftruâus accedat; quatenus hoc fui obiequti Audio, & bouos in apoftolica fidelitate confirmet, & rebelles ac contumaces ad debitam fanâx Romanae ecclefi* reverentiam atque fervitium ve! tenore revocet vel vi, talique modo fu* Deo militi» munus gratuitum offerat. Pixterea de nepote fuo Roberto de Loritello ad ipfius ducis memoriam revoces, qualiter de illo -nobis promitit, videlicet quod idem comes fe terras apoftolica; fedis, pr*ter quas habebat, ulterius non invafurum fpopondit: quas tamen pro pofle fuo invadere, ficut audivimus, adhuc non defiftit. Studens igitur admoneas eum, ut memorati nepotis fui iacrilcgatn competeat audaciam, atque hortetur illum pc*tcrita corrigendo, & in futuro fe abftinendo, beatum Petrum propitium fibi facere, in cujus irritatione ruinam, & in gratia vitam & felicitatem poffu oblinere perpetuam. De novis ultramontanis' nihil certi habemus, excepto quod Henricum nunquam *ic* infelicius habuiffe pene omnes illinc advenientes affirmant.

V. AD HUGONEM DIENSEM epifeopum.

Cum legatus epifeopos Nortmannoa, quia fynodo, ad quam vocabantur, prsfto non fuerant, depofuiffet; praecipit ei ut eosreftituat, ne regem Angliz, qui in fedem apoftolicam pre ceteris regibus obfequentior erat, exafperet: & jubet ut erga omnes ejus fuWitos mirius agat. Qpod idem vult erga milites quofdam,

qui

qui ad fouoniacos & fornicario· dericos coer- ccndos auxilium kcato tuleram, obfervari.

Ctfgtrinr y£cp" firont firver»» Dti HUDij iaCbrifinfrntrütu HngtniDit^itfifctft ttf faute & efefiéütn* h*iM*e*t*

Firiatum nobis eft, qood religio veftra omnes Nortmannorum pontifice, prêter Rhochomagenfem, ipfumqueCnltivenfom abbatem, quem nos reftiruimus, ad concilium invitatos fufpendit. Qpoa tamen, ficutnobfr foggeftum eft, non tam inobediteria, quam metu regis Francorum, Jbcilicet quiafecure ventre nequibant, fobtraxit. Qua fâ *e trudentia tua quid nobis videatur advertat. Rex Anglorum licet in qudxildam non ita religiqfe, ficut optamus, *fe* habeat; ramen *in hoc* quod ecdefias Dei non dcftrait neque vendit, & pacem juftitiamque in fubditis fois moderari procurat, & quia contra apoftolicam fodem, rogatus a quibufdam inimicis crucis Chrifti paftum inite, coofcntire noluit, presbyteros uxores, laicos decimas quas detinebant, etiam juramento dimittere compulit, nereris regibus fe fatis probabiliorem ac magis honorandum oftendit. Unde non indignum debet exiftimari poteftatem ilkus mitius efte traâandam, atque refpeftu probitatis ipfius fobditorum, fit eorum quos diligit, negligent!·· ex parte fore portandas. Denique meminilfe poteft dilc&io veftra, qualiter & beatus Leo papa neophytos, & beatus Gregorius Venantium expatricium, quem fous epifeopusinjufte corripuerat, fuftinuit: & quemadmodum clementia domini Jofaphat regi Juda, qui impio Achab auxilium prxbens iram divinam meruerat, indulfit. Qyarc volumus, ut fraternitas veftra fopra memoratis epifeopis & abbatibus, non pmtermiflb Culturenfi abbate, quos fufpcndiftis, pec prxfemium portitorem reftitutionis literas mittat: & prefatum regem in talibus ulterius fine aftcnfo noftro non exafperet, Videtur enim nobis multo melius atque facilius lenitatis dulcedine ac rationis oftenhone, quam aufteritate vel rigore juftitt® illum Deo lucrari, & ad perperuum beati Petri amorem poffe provocari, Preterea innotuit nobis, quod multos milita qui prius ad presbyteros fornicarios & fononiacos coercendos favorem & auxilium vobis impenderant, propterea^ quod decimas dimittere nolebant, excommunicando turbaveritis: quales nos adhuc anathematis vinculis alligare, fynodali judicio perdifcretiocem diftulimus. Super his igitur confulimus atque hortamur, ut nunc pro tempore canonicum rigorem veftra fapientia temperet, atque hac turbationis tempeftate quxdam parcendo, nonnulla diflimulando, ita ftudeat moderari, ut non ex feveritate juftitic deteriorandi occationem fumant, fed fufpenfo nunc judicio, fpattum recognofccndi rquitatem habentes, poftmodum facilius acquieftnt: ut demum in eos tranquillitatis tempore, quod, Deo annuente, cito futurum fperamus, id quod nunc apoftolic® fedis diferetio patienter differt, juftitia dirimens ad ftatum foum reftauret.

VI. AD ABBATEM MASSILIENSEM.

Qvorumdam monafteriorum, quz fub Roman® ecclefi® tutela conftituta funt, curam as committit. Dat facultatem repetendi quidquid ad eadem monafteria pertinens ab aliis injuftc detinetur.

Gregaria/ ftrvns ftrvnmm Dti dikfh in Or#· filin RkknrJt fnnffe ftrnrew trd<fie<& àinnli fnctritti ntjne nUmti MnjJiUetf, fiâfynt fncrrfftrUtir rtpdnrùtr pmntvtnlh in ftrft- tnnnr, ficc.

Licct apoflpliei nos apicis cura pro cunftis generaliter ecdcfiis vigilare, ac pro omnium ftatu vel rquratione foileitos eflê admoneat, illis tamen pnecipue locis noftram curam fpecialius exhibendam perpendimus, qu® fub Roman® tu«ei· fedis conftituta, icimus ftatm fui confirmationem, augmentum, vel reftitutionem ab hac potiflimum ecclefia, cujus juris lunt, expe&are. Quia ergo quzdam monafteria, alterum in prortnria videlicet fandi Petri, quod dicitur ad Montem majorem, & alterum in Narbonenfi archicpifcopatu fan&e Mari® de Craflâ, qu® ad hujus fedis dcfenfiooera pertinere, propriique juris ejus efte nofcuntur, jamdudum uecularium monachorum culpa a religionis tramite deviafTe intelleximus; ea reformare ad lapfi decoris fpccimen valde efle neceflarium duximus. Scit enim, decentius atque convenientius efte decernitur, deftruàa reftruere, fic ad gradum fuum collapfa reducere, quam in dilatandis vel noviter adtficandis op tam dare. Quapropter ad prndiftorum locorum reftaurationem religionis tu® prudentiam perutilem arbitrantes, licet tu quorumdam proborum virorum precibus adhortatus, abfque licentia noftra de eorum cura tc nolueris* intromittere, nos tamen cenfuimus per tuam fuccefforumque tuorum fdertiam fratribus in cifilem ccrnobiis deinceps manfuris perpetuam rerilaris vi» circumfpeftionem providere. Proinde circa f>nefata monafteria folicitudinis noftne vicem dieftioni veftrc committentes,.volumus atquepr®cipimus, ut in eis qu® amputanda funt amputetis, queque corrigenda funt corrigatis; fit qu® ill» difeiplin® tenore defuerint, veftra vigilantia fic labore conferantur. P»tcrca quotiens eorum redores obierint, veitri fit ftudii alios cum confcnfu probabiliorum fratrum de eadem congregatione, fi fieri poteft; fin autem, aliunde, fecundum Deum fic regulam fandi Benedidi abbates eligere, ibique fubftituere, quos ab illoepifeopo, in cujus diœccfi fuerint, fi ab hac fede excommunicatur, vel fimoniac® hxrefeos infamia notatus non erit, ordinandos decrevimus· Si vero alterum horum obftiterit, abbas a Romano pontifice fuamconfecratioocmexpeftat, aut ad quemcumque epifeopum ille pneceperit pergere, pro fui ordinatione licentiam habeat: cujus nihilo minus abbatis mores & vitam ficut & fubditorum foorum difeutere, exceftufque corrigere, veftrz potiftimum providentur ^timebit. Quod fi torte in aliquod crimen depofitione dignum fuerit lapfos, veftrum erit ad apoftolicam audientiam deferre: quatenus aut hic damnationis fu® fententiam per Romanum pontificem excipiat, •ut per apoftolicum legatum ad id peragendum ferio mittum, dignum fuis meritis judicium fobcat.

Statuimus etiam, ut quidquid ad eadem monafteria pertinere cogaofcitur, fi ab aliquibus irrationabiliter detinetur: ex hac noftra auctoritate repetendi exigendique ac vendicandi habeatis per omnia, Deo juvante, licentiam; quia dignum eft ut quorum curam geritis rebus nullo modo defraudemini. Przfato igitur modo noftnr providenti® ac difpofitionis viriffitudinem circa f«pe diâa monafteria tibi tuifquc fucccflbribus in-

anno C""1STI "« fcithbavimus, regulariterjcomovendis concede» tes, interdicinM»,utnullusiiKceifixumnoftrorum, vel archiepifcoporum, aut epifcoporum, & nemo clericalis feu laicalù oniûus, audear hanc poteftatem parierais decreti auâoritate firmatam vobis auferre vel perturbare, fed «a (ficut pr®. fixum eft) in veftra fahibri ordinatione ac difpofitione in perpetuum tpconvulfii permaneant.

VII. AD UNIVERSOS CHRISTIANOS.

Praecipit ne quifquam ecdefiam fandi Petri, ia villa Mafcharans fitam, tutelx apoflo- *Uac fcdis committam inkftct.

Grtgorim epifetpeu ftrvsu ftroontm M Deo £r beato Petre fideiibm , falutem & opo/ioltcom btmdi&tmem,

NOtum fit vobis , nos ecdefiam fanât Petri fitam in villa qus dicitur Mafcharans, fub jus & defenfionem apoftoliae fedis ab ipfius fundatoribus fponte traditam fufeepifle, ob cujus donationis memoriam perpetuo retinendam, conftitucrunt, & devoverunt fc illi, qui circa eumdem locum propter amorem & tutelam beati Petri fibi aedificant, pro unaquaque domo cenfum annualiter odo nummos Ptâavenfium perfoluturos . Quapropter apoftolica auâoritate praecipimus, ut netno praefatum locum apoftolica tuitione munitum deinceps infeftare prxfumat: fed fub defênfione beati Petri, cujus juris dt, quietus & fecurus ab omni perturbatione permaneat. Si quis ergo contra hare noftra mandata memoratum locum vexaverit, admonitus fond, iterum, ufque tertio, per convenientes inducias, fi non refipuerit, fetat fe a gratia beati Petri feparatum; &, nifi fatisfecerit, anathematis vinculis innodandum: quicumque vero propter apoftolicam reverentiam ab infeftatione ipfius loci ; & lariione, ficut Chrifti anum decet, fc continuerit , eumque adjuvare ftuduerit ; veniam peccatorum fuorum, & gratiam beati Petri, fi in bonis perfeveraverit, le promeriturum non dubitet.

VIII. AD VENETOS.

Hortatur ut ab excommunicatis caveant. Excufat fc quod eorum petitioni in pratfenti non annuat; promittens tamen fe opportuno tempore poftulationi eorum afirafum pradsiturum.

Gregorios epifeopos fervus fervorum Dti glerioto duci b genti 1'enetarom, bts totntn <joi non commscnic.int esccanemonicatis, feinttm Ù· apoftolicam boiudifi ->ncm.

QUantum nos ex longo tempore vos & patriam veftram dilexerimus, non exiftimamus fcientiam veftram latere. Verum poftquam nos omnipotentis Dei dignatio ad id provexit officii, non dilc&ionem ex vobis, qualem oportebat , agnovimus. Sed licet antehac res ita fefe habuerit, tamen quia fatue mentis confilio matrem veftram, apoftolicam videlicet fedem, recognofeentes, cam incipitis querere & venerari; nos qui hujus fedis, quamvis indigni, folicitudinem gerimus, honorem veftrum tam in praefenti, quam in futuro, fecundum Deum diligere & fervare haud fecus optamus. Unde paterno voa affeâu adhortantes, ex parte beati Petri monemus atque praecipimus, ut fumma diligentia ôc cautela vos ab excommunicatis cuftodire curetis, ac penuario* cavearis amicitiam forte vd F*-tiam illorum captando iifitem vos laqueis damnationis inneârre Qtnd autem petitioni veftras ad praefens in adimplendo eam non videmur annuere, non tam noftrae relut incurie, quam tenspotum incommoditati, velitis adferibère. Denique cum tempus opportunum (quod Domino favente cito futurum fperamus) advenerit, poftulationem veftram refte efficere, ac honorem ve ftrum falva juftitta fervare (opitulante clementia djvina) non pigritabimur. Sicut enim in fanda ecclefia caritas circa omnes generaliter tenenda dignofeitur, ita finira quibuslibet, juftitia diâantc, honorem fpecialirer non denegandum fore , fed habendum perpendimus . Data fexto Idus Aprilis. anno

IX. AD COMITEM QJUEMDAM.

Gratulatur de ejus erga Romanam ecdefiam obfervantia; utque in ea perfeveret, & ab excommunicatorum communione fe feparet, hortatur .

Gregorios epifeopos fervos fervorum Dei T.......- Mbiliftimo comiti, jalatem & apoftolicam benediAiemm.

QUoniam devotionem tuam erga communem matrem , Romanam videlicet ecdefiam , V.hdillimain in omnibus, multis & probatis viris attcftanubus, & maxime carittimo fratre noftro Hugone Dicnfi epifeopo referente cognolcimus , valde betamur, & omnipotentis Dei fuperneclementia: grates referimus. Oramus etiam ut divina prreunte clementia fic ereptum bonum ad finem utque perducas: quatenus ille, cujus judicio fidelium ecckfia Chrifti commitTa eft, peccatorum nexibus abfolurum in clefiorum te faciat forte confcribi. Te itaque, cariffime fili, hortamur, ut rux mentis oculos in atterni regis amore & fpe indefinenter figas; ne nobilitas tua, ab Illius divinitate prae ceteris exaltata, *terreau io*bcitudinibus *tc* voluptatibus emollita, vim fpiritualis defiderii amittat. Dignum namque eft; ut £>qui tuo nutui tantam hominum multitudinem fuppofuit, hanc et viciffitudinem recompeofes , ut unum hominem, videlicet teipfum, pura femper mente fibi & corde conferves. De caufa videlicet excommunica torum fuper qua confuluifti, nihil tibi, praeter quod facri canones praecipiunt, refpondere poffumus, fcilicet ut abftincatis vos a communione ipforum, prout Deus ConcefTerit , & veftra prudentia poterit. Nec enim parum to a talibus abftinendo exiftimes agere, immo credas certiilimc, quoniam in futura beatitudine geminam a Domino coronam, obedientic fcilicet ac fande praedicationis, accipies. Bona namque eft vox praedicationis cum opere, fed non parva eft bona aâio fine voce. Neque vos alicui liccn-E tiam peccandi dare poffumus aut debemus, cura nofipfi hanc licentiam non habeamus; fed peccantibus apoftolica auâoritate fubvenire non denegamus, & manum falutaris confilii porrigere defideramus. Illud quoque prudentiam tuam animadvertere volumus, quod fi quifquam illorum cxcommunicatorum te graviter offenderet, ab illorum amicitia ufque ad fatisfaâîonem te fubmoveres. Quod fi hoc pro tuo honore faceres, quid pro Deo facere debes animadverte. Qiapropter monemus te, cariffime fili, ut quod a fubje&is tibi vis fieri non negligas pro illius amore agere qui te ad fuam imaginem creavit, & luo pre-

ANNO enairn .pretiofo fângnfaie redemit. Data Lateranis quar- to Kalendas Maii.

X AD EPISCOPUM PATAVIENSEM·

Monet ut qui Henrico adhnferant, fi refipifeant, benigne fuleipiat, pmapoe vero Buigcniêm

Mtr *epijmpm flavas firvoram Dei dileth* m

|Uta vicem ucftram in Teutonicis partibus tun coounifimus , dMcrctionem tnam difoentar monemus, ficut jam allls literisB •d.tedeftmatis (fi pervenerint) fecimus, utcoofilio fratris noftri Saloburgenfis arehiapHcopi, & aliorum confratrum noftrorum epifcc»orum cos, ‹Fh * adimrendo * H. --- a propoüto veritatis erraflê cognofititis, ftudkde revocetis: At qui redire voluerint fraterne fufeiptatb, & maxime Ofnaburgenfrm epifeopum, quem nobis velle fideliitis, & fraterno auxilio contra n inferendam « occurrere , fuerit , Joneacdefae fac habet cum * Gocbegenfe abbate, vel ecdefias certum tempus ipfius ante nos terminaitde ex utraque parte ftatuite. Vale.

XI. AD DESIDERIUM abbare*" Gaflmenfem.

Henricum regem Romam cum paucis copiis venturum Ggnificat, quem, fi ejus voluntati favere vellet, obfequentcm fibi haberet: fed le mori porius paratum afferit, quam ejus impietati aifenfum pntbere. Monet ut fibi indefenfione ecdcfin adhaereat. Significat ex Mathilde literis cognoviflê, quod rex cum Roberto duce fredus inierit, de quo quid aâum fit ab eo vult inquiri. Romanos ad apoftolica: fedis obfequium paratos oftendit.

£rrgarùtr *epifiopat fervat ferveram Dei Dtfderio venerabili cardinali feoHi Petri, tf Meti Caffimif, falatem & apefalicam benediaimem.*

■pRatemitatem tuam , dilediflime, cognofcere volumus, quod (ficut pro certo didicimus) Henricus didus rex in fuburoanis Ravennae moratttr, difponens, fi poterit, Romam circa pentecoften venire, Quem certiflime fcimus ex uk tramontanis & Longobardis parvam manum habere. Audivimus autem, quod ex his qui circa Ravennam, vel in Mardua, morantur, putet exercitum cum quo veniat colligere; quod fieri minime credimus, quoniam ncc etiam focum ab his, per quos tranhtum habet, habere poteft . Tu vero ipfe, amande frater, cpgnolcis, quia fi nos amor juftitin & honoris fanifbe ecclefie non *teneret,* tamque prave voluntati ac nequitie regis & fuorum vellemus favere, nullus aliquando pncdeceflorum noftrorum ab antecefloribus regibus, feu etiam archiepifcopis, tam amplum & devotum fervitium, ficut nos, ab hoc rege, & ab archiepifcopo, habere potuerunt. Verum quoniam illorum minas Ac fevitiam pro nihilo ducimus , magis, fi neceflc fuerit, mortem fufeipere parati erimus, quam impietatibus eorum affcnfiim prebere, aut juftitiam relinquere. Qda- A propter rogamus atque monemus , ut, modum te decet, ita nobis adhaereas: quatenus ianftn matris tuas Remanat ecdefiae honor, quas de te multum confidit, nunc Attemper roburobtineat. Hoc etiam te fcire volumus, quod oo mitifla Mathildis literal ad nos direxit, quibqt continetur hoc, quod quemadmodum a familiaribus ipfius pro cert· cognovit, praefatus rex placitum cum Roberto duce habeat, videlicet hoc, ur filius regis filiam ipfius ducis accipiat, At rex dna Marchiam tribuat. Quod Romani facile eredent, fi viderint ducem adjutorium (ficut juramento fidelitatis nobis promifit) (obtrahere. Sed prudentia tua foliate invigilet, Acquid fuper hac re aftum fit diligenti examinatione cognofcat . Tu ipfe etiam quantocius ad nos propera. Scias pneterea quod Romani, & qui arca nos funt , fide At prompt» animo Dai & noftri fervitio paQjiyjig exiftunt .

XII. AD VALVENSES.

Eadem que in epiftola decimaquinta libri vm.

Jarementam Bertram» comitii Provincia.

EGo Bertrannus Dei gratia comes Provincin ab hac hora & deinceps tibi domino meo , aut abfque lefiooe fuse pape Gregorio & eundis fuccefiôribus tuis, qui per meliores cardinales fande Romane ccdelua Cdcâi fuerint, fidelis ero, & quidquid credideritis, in damnum veftnim me Iciente non mank feftabo. Sic me Deus adjuvet, Ac huc fanda cvangelis.

Mad jaramentam ejufdem.

EGo Bertrannus Dei gratia comes Provincub pro remiflione peccatorum meorum, & parentum meorum, offero, concedo, dono omnem honorem meum, quantum ad me jure parentum pertinet, omnipotenti Deo & fandis apoftolis Petro & Paulo, & domino meo Gregorio pape feptimo, & omnibus fuccefloribus ejus : ita ut quidquid placuerit deinceps domino nape Gregorio de me, Ac de toto honore meo fine ullocontradifto faciat. Ecdefias autem omnes, que in mea poteftate funt, praefato domino meo Gregorio pape omnino dimitto, & omnibus fuccefforibus fuis: & adordinandas eas jufte & fecundum Deum pro pofic meo fideliter adjuvabo.

XIII. AD ROBERTUM COMITEM Flandrie.

Praecipit ut ratum habeat quidquid aLugdunenfi archiepifoopo fuper ele&ionc Tervanncnfis epifcopi ftatutum *fuerit,* & ut clericis qui haede caufa Romam venerant nullam befionem fieri permittat.

Geeÿtrias epifcepai fervas ferveram Dei Roberto nobili Flandrenfimn comiti, falatem tJ apoftolicam benediffiemm.

PErlatum nobis eft, quod Tervatmenfis archidiaconus, qui prius cum quadam parte cleri R.........contra Lambertum invaforem elegerat , nunc fibiipfi contrarius mutato confilio alterum fuppofucrit. Quam caufam fratri noftro Lugdunenfi archiepifcopo * H............diligenter procurandam literis noftris commifimus: ut, nifiprior ekftio canonice fuerit improbata, milium illi fedi

anno CNRISTI >·<>. <ii alteram fubrogec. Qpdqfed ergo ipfe fiiper hoc negotio fuerit cxecutus, quia certi facœm eum a juftitia non rectfluram, nobilitati ran precipitous> ut ratum finnumque tenete nullatenus renuat: fed quod ille (latuerit quaG noftram vos obfervare, caeterifque ne contradicere audeant pro vcftri magnitudine imminete. Info» per volumus, atque monemus, ut clericis, q»i propter hoc negotium fedem apoftolicam petiverunt, nullam exinde hefionem faciatis, vel fieri permittatis.

XIV. AD REGES VISIGOTHORUM.

Gratulatur de gentis eorum regni ad fidem Chriftianam converfione. Ad bona opera hortatur. B Vult clericos fispe ad fe mittant, qui Romane ecclefix inftituta cdodi eos poftea inftruere poffint.

Cregeruu tfifctftu fervet fervent Dei Wifigetbe* nt* tfariefii* rqrife/ *L. tf A........ b* p«p*dn› *ftbtie* tf tfeflebee* ie*tlieie**.*

•«riic^.i r -pRiter nofter* epifeopus vefter ad apoftolorum -Г limina veniens fiiggeflit nobis de nova gentis veilre converfione, fcilicet qualiter relido gentilitatis errore ad Ghriftiane fidei veritatem per veriérit. Unde plurimum in domino letati miferatori omnium -intimo corde gratias agimus, qui mentes veftras himine fuo vifitare, &de tenebris ad lucem, de morte ad vitam dignatus eft vos «terna fua benignitate reducere. Simul etiamipfius ineffabilem mifericordiam deprecati fumus, aifidueque poftulare optamus, ut vos tim fidei gratia, quam & bonorum operum frudibus, & in hac vita vigere, fit in futura fandorum ortibus faciat annumerari. Proinde, cariifimi filii, audoritate fande Roman® ecclefix, vice beatorum apoftolorum Petri & Pauli nobis licet indignis concefla, vos admonemus, ut hujus fugitive vite incertitudinem ac temporalium rerum & gaudiorum inftabilitatem perpendentes contemnere, & ad illa que fine fine manfura funt, quelque humani fenfus ac defiderii anguftias amplitudine fua excedunt, memineritis aciem mcntis D femper extendere: concordiam & diledionemftudeatis adinviccm indeficienter habere; ecclefiis honorem, pauperibus vel afBidis compaltionem, fscerdotibus, prxeipueque epifeopis, reverentiam & obedientiam, quafi patribus, procuretis impendere: nec non & decimas, qux ad ufumtamipforum, quam ecclefiarum & pauperum proficiant, dare, totique regno indicere. Qpod quidem nulli debet grave videri pro meliori parte, videlicet femper vidura anima, quemque decimam Deo offerre, cura pro morituro corpore plurime gentes conjugibus fuis tertiam rerum legibus compellantur exolvere. Prxterea ad hoc lummis animi viribus enitimini, ut qui velut in fine orbis, ita & fxculorum ad laborandum in vineam dominicam introiftis, inter primos remunerandi eumdem denarium undectmz operatores percipere debeatis. Agite etiam, ut quemadmodum dc predeccfloris veftri Ludabili tama valde fumus gavifi, ita quoque ftudiorum probitatumque veftrarum opinio nos de fe, ficut optamus, Irtificet. Quia vero noviter ad Qiriftum converfos nondum Chriftianae fidei & religionis dodrtnam fufficienter vos fumpfiflê putamus; volumus ut frequenter ad hanc fedem clericos veftros mittaris, talefque pertonas provideatis ad nos deftinare, qui & fandae Romane ecciefic moribus plenius inftnu, & inftruAdi valeant ad vos dode firiàbrittrqae que font, agenda referre, /

ANNO CHRISTI

XV. AD HUGONEM DIENSEM EPISCOP.

Significat Parifeenfem & Camoteofcm epifeopode eo apud fe efle qoefto·, quodeumdem Carnotenfem non canonice aecuutum excommunicatum depoiuerit, nec ejus defenfionem admiferit: qua de re cum fe certiorem non fecitlet, jubet ut iis interim Rome expedarejuffis ipfe aut veniat, aut nuntium minat.

Grt&rùu tfifaftu ftrvtu fervtna Dei fe Otrifi» filie Diitf epifttfe, fabae* & tfofabct* ImeUffaae*.*

FRater fit coepifeopus nofter Parifienfis cum Carnotcnfi ad apoftolicam fedem venerunt, non fine multa quidem, ficut ipfi referebant, fui fatigatione & rerum fuarutn jadura, in quibufdam locis etiam capti, nec fine redemptione fui dimifli. Clamorem itaque ad noftram audientiam tulerant, quod in alterum eorum, videlicet Camoteulem epifeopum, tua fraternitas pnejudieium fecerit, & non canonice accufatum excommunicationis ac depofitionis fententic fubdiderit. At hoc etiam maximum gravamen fadum efle conquefti funt, quod cum talis effet accufatio, & in defenfione illius pradidus Parifienfis epifeopus, qui rem omnem conftitutionis ejus novit & Gfecit, & Belvacenfis abfolute; duo vero archiepiicopi, aliiquc duo epifeopi qui non interfuerunt, condicionaliter videlicet, fe fcientibus, jurare voluerint; propter hoc tamen folum quod condi- tionem ifti quatuor apponebant defenfionis recipere juramentum nolueris. Verum cum de prudentia tua nihil incongraum temere credendum nobis efle putemus; praefertim quia tam viva voce, quam literis ex nobis te fiiper hac re commonitum elfe meminimus, ut quidquid ia fynodis ageres, diligenter confcriptum nobis dirigeres: quamquam *ie adventum* fiium tibi notificafle memorarent; nos tamen nuutium tuum expedantes, aut literas, illos ut caufit fuse diffinitionem perciperent per dies aliquantos detinuipms *t* ac poft uigrefliun urbis fub ea fpe plures quam ginti dies funt demorati. Ubi vero illis & li re" itineris, & rerum difpendiis, magnifique fiimptibus fatigatis, nec nuntium nec literas veftras accepimus, fratribus quoque noftris valde compatientibus atque adjudicantibus nimis indignum efIc apoftolica manfuetudine, ut illi fine confolatione recederent, precepimus eis, ut tamdiu adhuc expedarent, donec ex vobis refponfum reciperemus. Fraternitati itaque tuae jubemus, ut aut tu ipie, quod magis optamus, de hoc &de aliis majoribus negotiis nobifeum traftaturas advenias, aut idoneum nuntium cum litetis fuper hac re compotitis, qui eas, fi fitneceflarium, juramento comprobet, dirigas. Data Lateranis fecundo E Nonas Decembris.

XVI. AD CLERUM ET POPULUM GARNOTENSEM.

Pnecipit ut epifeopum ftium de falfo fimonise crimine purgatum debito honore fufeipiam, eique ut proprio paftori obediant.

Gregorw tfifitftu firwu frrwM M citre & poptle cccitf*, ftbctnt* èr *epefi»· licti* icnedÆiêHei*.*

QUod epifeopum veftrum tamdiu apud nos detinuimus, fciatis nos idcirco egifle, utesufam

t - «·"» ifüat pirwiftr difcuricntes irrara&abüi finsfA
anno wchîterrmui. Inde etiam Uteris noftris ad leeseum noârum apifinpam Dfcnfem dire&N manfavimus, ut aut ipde ad nos veniret, aut nuntium fan cum litaris hujus nroodi feriem contfoenribus, nobis tranfinittmt. Veram apicibus Ulkm fideepris repetimus eum aliquantulum a verbis avunculi hujus, fciiicet Panfienfis epifeopi, dt&ntire. Sed djvcrfitatem isfiun diligentiflimc peripioentea, cognovimus prefibatum negotium, «violata juftitia, no*· incongrue cum mifericordia poffe trafiari. Qiapropter divino ficti auxilio cenfiumus ne ulterius hunc falfi criminis tanti dOasuatet infamia, utprrfentiab'ter per fe fit avonculam fuum, dato fupra facrariffimum corE beati Petri apofiotorum principis juramento purgaret. Non etum aut cujusubet perform gratiam, aut lucri temporalis ardiorem, tantum valere credidimus, ut aliquis fane mentis vir, prwferrim epifeopus, fpreto divini horrore judicii, ultro perjurium tam grave velit patrare, (^octree dileffionem vcftram monentes, ex parte beati lfetri vq^ts praecipimus, ut praefatum epifeopum veftrum paterna cum veneratione fitfeipiatis, eique debitum honorem deferentes ficut paftori obediaris. Priwerea apoftolica interdidione inhibemus, ne eum fuper illo fimoniac* mfamâtionis, quo fe purgavit, aliifve fidfis criminibus, deinceps agitari, neve ipfum, fictu mos eft quorumdam pielatos criminofis fufpicionibus commaculare, ulterius injufte fbiicitari permittaris, fed G cum, ut profanavimus, ficut patrem fpiritualem venerantes, offendatis vos & apoftolicis juffis obedientiam gerere, & ut Chriftianos oportet animarum veftraram curam habere.

XVII. AD ROBERTUM DUCEM.

Cum Robertus adeptum fe vtftoriam pontifici & Romanis nuntiaifei. Hortatur ut beati Petri auxilio confecutum fe eam effe reminifeens, debitam vicem rependat, & promittis fatisfaciens Romane ecclefi* ab Henrico vexate fit auxilio.

Grrgtrinf tfifctptu ftrmu fervtrtan Dti Rtberto DGi tgrrixs tpifcfp! ftrvu! fervent"· Dû diltOt in tbriefi anci, falnttm tf nptftnlûem Cbrifto fratri ' H... areUefrfrtft, fnlntem tf nptfldicnnt benedi/fanm.* AfianbdhMMv. M· £

Quod gefti belli proventum, *& adepte vifiorie* palmam, nobis & Romanis notificafti, id quod decuit prudenti confilio ufus egifti, res quam ex voto amicorum gloriofe obtinueras, ipforum congratulationibus gloriofior tibi redderetur atque jucundior. Oportet interea te illum alta memoria figere, cujus favore & auxilio non ambigis res tuas jamdudum procedere. Nam ficut ingratitudo provocat indignationem, ita devotio incunfianter accumulat gratiam. Quapropter beatum Petrum, cujus tibi adeffe patrocinium grandia iafta tcftantui, pre oculis habere femper meE mineris, ejuique beneficiis, cum neceffe eft, gratam vicem rependens ipfum de cetero velut debitorem efficere tibi procurato: de quo nimirum eo magis pnefumere poteris, quo amplius obfequiis illum tibi quafi obnoxium adftrinxeris. Memento itaque matris tux fanfiz Romane ecdefie, que de te inter ceteros principes fpecialiter confidit, & peculiariter diligit. Memento quod fibi promififli, 3c quod pollicitus es (cui etiam non promittens, ex rure Chriftianitatis debes adimplere) cum promiferis, non ulterius differas. Non enim ignoras, quanta perturbatio contra eam per Henricum difium regem fit Ofta, qwntiMMtpa tuo·, qui fuus es filius, auxilio indigeat. Age anno ergo, ut quantum ftudet filhie iniquitatis adver-CH***TI fari, non minus debeat de tue devotionis opiculatione mater ecclefia gratulari. Dubitavimus hic figtllum plumbeum ponere, ne fi illud inimici caperent, de eo falfitatetn aliquam facerent.

XVIII.

Ut in Lugdunenfi ecclefia archiepifcopum idoneum ordinandum curet; quod nifi cito repedatur ipfe ejus ecdefi* regimen fufeipiat.

■ «· K...........Q.iaiiw.

Summopere procurandum tibi eft, ut in m*··"!* gna fede Lugdunenft non diu differatur ordinari arrhiepifeo^us, qui revera fit miles Chrifti fit defenfor juftitic: pro qua non folum laborare, fed etiam pro ea defideret mortem camis fubire. Qiod fi cito non poteft rrperiri, ex apoftolica tibi praecipimus aufioritate, ut rogatus a fratribus tuis, & clefius ab ejufdem ecciefue fi liis, indubitanter arefumens de adjutorio caekfti ad regimen pnediftae Lugdunenfis ianfiac accedas ecdefiac, imitando dominum & patrem noftrum beatum Petrum apoftolum, qui de minori cedefia Antiochena translatus eft in Romanam. Data nono Kalendas Novembris.

XIX. AD ARCHIEPISCOPUM LUGDUNENSEM.

Terminandam ei committit caufam abbatis, cui officium propter contumaciam, excufabilem tamen, interdixerat: quod interim illi reddi vult. Pnecipit ut privilegio, quod ab adverfariis ejus monachis ab Alexandro pontifice fubreptum dicebatur, fi itaeft, caflato, caufaque diferfa, fecundum veritatem judicium fuper ea proferat.

Abbas pnefentium lator retulit nobis, officium fibi ecdefiaeque fuse a fraternitate tua effe interdium, propterea quod loco ad juftiriaminter ipfum & abbatem de Cafa Dei difcemendam conftituto admonitus non interfuit: ad quem, ficut ipfe dicit, venire non contempfit; fed propter difeordiam, que inter comites illius patrias fuit, non aufus eft. Proinde quia nos illius caufam nec pleniter fcimus, nec abfente altera parte judicare debemus, eam fraternitati tur committimus, ut ftatuto utrique parti congruo loco & termino, ad finem quem juftitia didaveriteorum caufam perducas. Volumus tamen ut pro amore beati Petri, a quo fine mifericordianemo regredi debet, inquamum cum juftitia poteris, iftum mifericorditer trafics, «tque in maniuetudine tua is fentiat fe non fraftra tantum laborem ad apoftolicam fedem fumpfiflè. Interim etiam dignum videtur, & volumus, ut, nifi hoc ad juftitiam excipiendam impediturum effe pro certo cognoveris, officium fibi fuseque ecdefias reddas; quatenus in hoc quoque apoAolicat fedis auxilium petiifle non cum poniteat. Piwterea idem ifte frater retulit nobis fe caufam * quam cum quihuf-

.,-bufdam monachis habebat, ad audientiam tuam examinationem, quoniam pnefati monachi privilegium venerandis memori»A-Jexandri prrdeccflbri» noftri pr<tendebam,nohmris facere. Quapropter quia praelibato anteceflbrt noftro a malitia quorumdam , ficut *ipfe* nofti , nonnunquam fubreptum eft, religioni tuas praecipimus, ut nihilo minus caufam ipfam difcufias; &, fi privilegium contra juftitiam, faftum eflede-prehenderis, eo caffato, quidquid «quitas poftuijaverit etequi noftra audoritate- fultus non dubites . Quidquid autem fuper his diffinireris , noftr» intdligentic ftudeas indicare,

XX. AD EPISCOPUM CANTUARIENSEM.

Cantuarienfis epilcopus cum Romam f«pe vocatus nec veniilet, nec cxcufationem canonicam haberet, praecipit ut intra quatuormenies Romam veniat , alioquin eum ab officio epifeopali fufpendit,

*Gregorius epifeopus fervus fervorum Dei * f......... Cantnariorum arcbiepifeopo, jalutem ëJ* apofMcam bemdiffumem.*

^Æpe fraternitatem tuam apoftoiica legatione invitavimus Romam venire etiam pro fidei & religionis Chriftianr comprobatione : quod hucufi que, ficut apparet, aut fuperbe aut negligenter noftra abutens patientia diftulifti, cum nec etiam canonicam excufationem pnstenderis, Non enim labor aut difficultas itineris te fufficienter excyfat, cum,fatis notum fit multos longe remotos, licef corpore invalidos & infirmos , & a lectulis vix valentes furgere , tamen beati Petri amore flagrantes ad ejus limina vehiculis properare , Quare apoftoiica tibi audoritate pr«cipimus, ut poftpofita occafione vel inani formidine , datis induciis quatuor menfium, poftquam hire noftra mandata ad notitiam ruam pervenerint, in pne. lentis anni fefto ompium fandorum Ron)« adeffe procures & tatagas, & inobedientix tuse reatum per tantum temporis hipportatum emendare non ulterius negligas . Quod fi nec adhuc te mandata apoftoiica moverint , fed ea dlflimulans in contemptu durare malueris, A periculum inobedientir incurrere nop erubueris , quod eft quafi fcelus idololatrige, teftante beato Samueie, a beati Petri gratia fcias te procul dubio removendum, & ejus audoritate omnino feriendum: ita videlicet, ut fi infra predidum fpatium ad nos non veneris , ab omni fis officio eptfcopaji fui,

XXI. AD UNIVERSOS FIDELES,

Hortatur ad pertecutiones patienter ferendas,

Gregorius epifeoput ftrvut fervorum Dei omnibus epifeopis, abbatibus t cierictt, & laicif, apoftoiica^ fedi fidelibm , folietem tf »poflolic»m bmedilfioaeat,

SCimus, fratres cariflimi , quia tribulationibus. &; anguftiis noftris compatimini, & in veftris orationibus ante dominum memoriam noftri habetis: quod idem nos erga vos agere non dubitct's› & meri'0 : nam apoftolus dicit ; *Si patitaif ttaam membrum ; compatiuntur dy cetera membra .* In hoc etiam credimus caritatem Dei dtâufam in cordibus noftris, quia omnes unum volumus, unum defideramus, &ad unum tendimus. Urtum volumus, videlicet ut omnes tapit reftpifeant , *ad* creatorem tam revertamur , Unum defideramus, fcilicet ut fanda ecclefia pertotum erbem conculcata & confote, & per divertes partes ditetite, ad priftinum decorem & foliditatem

etiam cum his qui nos perfequuntur, ad vitam «ternam pervenire mereamur, exoptamus. Nolite mirari, fratres cariflimi, fi odit v0» mundus, quia & pofipfi eum contra nos irritamus, qui ifi llus defidcrio valde contradicentes opera illius con-(temnamus. Qiid autem mirum, fi principes mundi , dc potentes I«euil, nos pauperes Chrifti pravitatibus illorum obviantes odhmt, & quadam in» dignatione contra nos defieviunt, cum aliqui fubjedi, vel etiam fervi, rufii fuas iniquitates relit». Î|uerc, conantur perpolitorum fuorum vitam au» erre, & tamen adhuc ufque ad fanguinem rari ex noftris Impiis reftiteruot , βζ (quod omnino erat optandum) paucifilmi noftrum pro Chrifto mortem fubierunt, Penfare, c<rifljmi, penfate , quot quotidie milites fieculares pro dominis fuis vili mercede inaudi morti fe tradunt, Et nosquid pro fummo rege βζ tempiterna gloria patimur aut agimus7 quale dedecus, & quale improperium , qualiique aerifio oculis noftris objicitur, quod illi velut pro vili alga mortem fublre non metuunt, & nos pro c«|eftl thefauro A «terna beatirudine etiam perfeeutienem pati devitamus,

Erigite ergo animos in vires, fpem vivam concipite, illud vexillum prae oculis habentes ducis noftri, fcilicet regis «terni, Unde ipfe dicit; *patienti- vrfira poffidebitit animat veftras* . Et fi volumus, divina luffragante gratia, hoftem antiÎ|uum cito A fortiter confringere, omnefqueverutias ejus parvipendere, ftudeamus pertecutiones ab eo ImmiflasCdc mortem pro juftitia non folum non devitsre^ fed etiam pro amore Dei & Chriftianse religionis defçnfione appetere. In hoc enim omnes elationes maris & fuperbiam fiecuu conculcabimus, A pro nihilo ducemus, fle ei qui eft capur noftrum fedens in dextera Dei Patris, ipfo largiente, jungemur, & conregnabimus. Clamat enim magifter nofter; *Si compatimurcmregnabimus.* Interea vobis, fratres mei, qui meaim minus valentes eftls, fortiora bella certamjnis annuntiamus, quia pius redemptor nofter cito faciet cun) tcntationibus noftris etiam proventum ; ne nimia fragilitate devicti , non poflimus fuftinerc, fed inter qualefcumque fuorum fidelium politi addifçamu} vel in profperitate fibi fervirç.

Hic efl epiflol* alia in originali, eft eadem A iti» dem verbi* cum epifloia decima iexta libri oflavi.

XXII. AD COMITEM ANDECAVENSEM.

Dolet quod fama & egregiis virtutibus , quibus ante ornatus erat, feipnim ob quamdam mulierem privarit, & epifeopum, qui eum ea dc caufa excommunicaverat, fit infe&atus . Monet ut refipifeat ; & fi innocentiam fuam probari pofle confidat , concilium vult cogi , in quo iuper hac re feraturtentertia. Munera ab eo ad fe milfa non recipit · Jubet ut epifeopo ablata reftitunt.

*Gregarim tpifiopm fervur fervorum.Dti * C............. gloriofo comiti ^ndtgavei^.*

DOtemus fatis qnod adrerfijsgloriofam famam tuam per Galliarum panes ddfiifiup, & ufque ad apoooliae tedis notitiam perlatam, aftutia

ANNO CHRISTI

.tia diaboli potuit pnevalere . Sicut enim de te letabamur, & quodammodo unice de bonis ftudiis tub in fertnonibus noftris prafiunebainus, afferentes te non fidum principes, fed ft ipfos reges, juftitia ft morum nooeftate fuperare, fie nobis gemendum videtur, prudentiam tuam a tanta gratia ft a tanto virtutum culmine decidiflè. Qua in re antiquam hoft» humani fraudem reeognofcimus nequiflime elaborate, ut qui Adam per mulierem de paradifo expulit, te per eumdem fexum cadem gloria ft hujus vine laudabili fama privaret, ft multa bona tua illo deceptionrçfii® genere confunderet. Cujus rei gratia ab cpocopo tuo corredus, ft cxcommunicatus, ut a tanto periculo te ft coajundam tibi erueres, & domum tuam a perpetua infamia liberares, non ^um Deo ft junituB de perpetrato crimine non fatisfecifti, fed ft ipfum epifcopum, cui etiamfi injuftam fenfentiam fuper tededifiet, obedire debueras, contra morem «equitatis tu® tyrannice infecutus es: cum confier aliquem amorem Dei non pote habere, qui fpiritualis patris pro culpa inobedientic fu® gratiam & diledionem probatur amififle. Quod nos audientes, vifti amore tuo, memores etiam virtutum tuarum, qu® areligiofis viris nobis infinuate fuerant, ufque modo te portavimus, fperantes ut divina taftus miferatione ad fanum confilium redirçs, ft aeterno regi, cujus judicio quotidie propinquas, te purgatum priefentare contenderes. Ei quia in hoc amorem ueculi magis quam sriim® tuse falutem perpendifti, veremur ne divina indignatio diu protradum & inemendatum facinus acriter puniat. Unde paterna te caritate monemus, ut ab hac iniquitate, qu® bonorum tuorum frudus univerfaliter diifipat, fapienti ufus confilio furgas, ft tam te quam tibi conjundam de catena diaboli eruas. Quod fi innocentiam tuam fuper hoc negotio confidis pofie probari, videtur nobis perutile ut fynodus conftituatur, cui legati noftri Hugo Dienfis epifeopus, & Richardus, vel alter eorum interfit; ut in audientia religioforum virorum poffit perquiri quid in te vel fententia fuper te promulgata debeat emendari. Deus fcit, & confcientia noftra teftis eft, quia mens noftra multum gauderet de te, utpote quem jampridem fincero ft pleno amote dileximus, fi ab hac infamia quoquomodo te liberares, & aditum Isedendi te per frudum corredionis hofti antiquo concluderes. Munera tua ideo recipienda non efle arbitrati fumus, quia divinis oculis oblatio tua non acceptabitis efle probatur, quamdiu a peccatoiftoimmunem te non reddideris, ft ad gratiam omnipotentis Dei, ficut catholicum principem decet, non redieris. Licet munera tua propter illud peccatum non receperimus, tamen Dei mifericordiam pro te exorare non dcfiftemus. Dc extero nobilitatem tuam monemus, atque praxipimus, ut profato epifeopo ruo, res quas fibi abftulifti reftituens, digne fatisfaciendo eum placare procures, ac deinceps eum nullatenus inquietare pr®fumas.

Eii·· •putori *<«" <«·<>« ei»a<-

XXIII. AD TURONENSES ET ANDECAVENSES.

Pnecipit ne Andegavenfi corfliti ab archiepifcopo Turoncnfi excommunicato communicent. Pr®terea opem ferant archiepifcopo, qui comite de fede ejeûusfi bonis ecclefia: privatus fuerat.

0πχ·π«/ *fervtu ftrvmem Dti Metihut clericij, & Iticis, Ttromtftmcbiefifctftîtu ,iΓ tpifcepttH jtedegtyeqfit, poi Deo ft ketto P—-tro> tip* fedii tpofioiice kgttù, oktdimt t ft- Intern IT tpqflolictm ktmdiSiomm.*

anno c"*¦sr'

NOtum vobis eflfe non dubitamus, Andegavenfem comitem ob nequitiam fuam cfla excommunicatum, quam etiam in eos qui fibi aditarent, & favent extendi eundis facram fcripturam fcientibus liquet. Qui tamdiu expedatusnon folutn de via fua peffima ad Deum, ficut Chriftianum , non eft converti», fed iniuper ad augmen malitias fuse aliis item excommunicatis conj lus, fratrem noftrum Turôucnicm archieptfco de fede fua expulit, bonifque ecclefias penitub expoliavit. Proïnde apoftolica vobis audorita q praxipimus, ut tam a prcfatoco-inite, ab omnibus fequacibus vel complicibus ejus, vobis fummopere caveatis, omnino voa abftinentes a familiaritate ft participatione ipfonun. De pnedido vero fratre noftro archiepifcopo, qui propter juftitiam pulfus, ft perfecutionem perpetius eft, vobis nihilo minus praecipientes mandamus, ut ei ficut patri veftro fideliter devoteque obediatis, ac necetiitatibus ipfius, ficut boni filii, opitulari libenter ftudeatis. Quemadmodum namque fiepe dido comiti faventes in te Dei odium procul dubio provocant, ita & huic fratri noftro, in quibus necefie eft, fufiragantes, non dubie gratiam beati Petri, fuorumque peccatorum abiohitionem, merentur. Pratcrea pr®cipimus nominatim B........ venerabili abbati fandr Maris, ut literas noftras canonicis fandi Martini, quas eis dirigimus, ferat.

XXIV. AD ROBERTUM COMITEM.

Petitionem ejus fuper eledo Melitenfi epifeopo non pofie adimpleri, cum ad ecclefiam Regitanara confecratio pertinere dicatur. Quare vult ut una cum legatis difeutiatur, an ad eam talis confecratio fpedet. Trajanenfem epifcopum fine apoftoiica fedis audoritate eledum fe confecratum ait, dum tamen in pofterum hujufinodi eledio non fiat.

^Gregerint tptfvmtt fervtu fervorem Dti Roberto λλ· comiti, feletem & epofiolicem bemtHliiamm.

NOn dubitet prudentia tua nos'libenter petitioni tuae favere, inquantum cum Deo ft fine fratrum noftrorum fcandalo fieri poteft. Non eft enim aliqua feecularis apicis perfona, cui falva juftitia pronius aflênfum noftrum prebere velimus, De eo autem quod fuper elefto MelitenG poftulaftl, noverit nobilitas tua nobis effe intimatum ad jus ecdefi® Regitan® pertinere. Unde non aliter annuendum poftulationi nue perpendimus, nifi diligenter examinata juftitia Meliteniem ecclefiam ad praefate Regitan® parochiconfecrationem non attinere conftiterit. Ad cujus rei indagationem, quia te diligimus, fine temporum molefta dilatione copiam tibi providimus, videlicet ut acoerfitis fratribus noftris Barcnfi archiepifcopo. V.....~. * ft Vv......... Firmano epifeopo & legato noftro Vv..—... fi fieri poteft, cum his tribus, alioquin vel horum duobus pnefentfbus caufa in commune difeutiatur. Si ergo caufa folerter eventilata ab illius poteftate inventa fuerit libera, tunc nos ficut oportebit efledum dare precibus tuis non pigritabimur. Sin autem decet, atque necdfe eft, ut fic tua devotio in his prsxipue qu® Dei funt fefe «qualiter' habeat, quatenus fraterne caritatis ft concordi® vin- V<

anno CHKIST1

vinculum rumpere & diieftionis unitatem in invi- cem feindere caveat, in mente habens quod fcriptum eft: *Si refte tjerar tf rt& m * dijudicor,* · D® cetero quia Trajanenfem eteôum a nobis confecrari poftnlas, licet eleftioni ejus hoc defuerit, quod legatus apoftolica fedis dtconfenfiis nofter noà adfuit: tamen monentes ne de futuro id fiat, tue dile&ioni, ipfiufque perfbne, laudabili teftimonk» id ad prêtent annuimus, ut veniens, Deo favente, per nos confecretur.

XXV. AD ARCHIEPISCOPUM CAPUANUM ET GÆTEROS.

Ut fe ab excommunicatorum participatione abftincant, eamque aliis interdicant. Iis qui perfecutionem ferre non potiunt licentiam impartitur aut ad fedem apoftolicam aut ad ducem fugiendi.

Gretoriur epifeopur fervtu fervorum, Dei diledto in Cbrifit fratri H......... Capumo arcbieptfcopo, c<terifyue principatuum epifeopis, fui beat» Petr obedientes Cbriftianam religionem cmflanter defendunt, faiutem & apoftolicam benedi&ionem.

Z^Ongratulamur dileftioni veftrr, fratres carif- v_ji fimi, quoniam digni inventi eftis, qui pro Chriftiana religione integra virtute fortique conflantia inimicitias, odium & contumelias patiamini: ac optamus ut de reliquo immobili robore perfeveretis, non modo vos ab illicita & nefaria excommunicatorum participatione abstinentes, fed & ceteros facerdotes ab eorum communione interdicentes. Si qui vero fuerint qui contra interdiftum veftrum & noftrum contumaciter milTas & officia illis divina celebrare fiibinde prefumpferint, pro certo habeant tales, annuente Deo, facris fe minifteriis, qu® indigne ufurpare non metuent, in perpetuum abdicandos, & fine fpe recuperationis amovendos. De cetero fi quis veftrum impiorum prefluram ferre non valens cupit fecedere, nobis non difplicet. Hujufmodi ergo vel in poteftatem ducis gloriofi vd fratris ejus poterit ire: aut fi ad nos venire maluerit, nos caritate qua debemus eum libenter fufeipiemus. C^ii vero aliis exemplum fa&us fortiter inter impios perfeveraverit, ille procul dubio virtutis coronam glorizquc triumphum merito majorem, domino largiente, percipiet.

XXVI. AD ARCHIEPISCOPUM NEAPOLITANUM.

Prccipit ut magiftro militum Tub excommunicationis pcena interdicat, ne ulterius Jordani perjuro & excommunicato auxilium ferat.

Gregeriur epifeopur fervar fervorum Dei L......... Neapolitano archiepifcopo faiutem & apoftolican» benediflionem.

NOn ignorat prudentia tua nobis imminere, ut omnibus & ubique falutaria confilia provideamus, & monita vel interdifta, prout poftulare videtur, cunftis exhibere debeamus. Preterea non latere te volumus, ex quo cariflk mus nofter Salernitanus princeps noviter rediit, not & nobiliffimum magiftnim militum, & majores atque minores veftr* urbis qtmdammodo ipecialiter cœpiffe diligere. Unde modo valde magis dolemus, qtaia eos auxilium dare hominibus pravis & ab ecdefia atque Deo feparatis audivimus. Nam relatum eft nobis, quod Jordani, ____, qui feienter perjurus beato Petro & nobis & ob hoc anathematis nodis ligatus eft, adjutoriumfactant. Qmb res illos procul dubio & a gratia beati Petri alieno^ & dikftione noftra indignos efficit: &, nifi refipifeentes definant, «ternis penis obnoxios reddet. Proinde fraternitati tu® percipimus, ut praefatum magiftrum militum, omnefqu® tibi commiflôs, admoneas, & pontificalis cenfur® difciplina prohibeas, & interdicas ut tam a profato Jordan©, quam a ceteris illius complicibus, fcfe abftincant, iliique nullum prorfus auxilium tribuant, donec beato Petro fatisfecerit quem perjurio abnegavit. Si quis ergo nec copfiliis tuis, nec praeceptis noftris, nec auftoritati beati Petri, obtemperans, in fidelitate vel adjutorio illius mortuus fuerit, pro illo certum eft Qon efle orandum: & nos etiam jubemus ut nec fepulture Chriftiano more commendetur. Timendum quoque eft, ne, fi ab illo animum non revocaverint, divine ultionis iram ipfe locus vefter experiatur.

anno christi

XXVII. AD HERIMANNUM CARDINALEM.

Hortatur patienter fe pro Chrifti nomine gerat, & juftitiam defendat. De elefto Corficano vult fibi, antequam confccretur, teftimonium fuum rilittat.

Gregorint epifeoptu fervtu fervorum Dei Herimamm dileilo in Chrifto fratri ftcra Romana ecclefia cardinali, faiutem tf apoftolicam benediffiomm.

GRatias omnipotenti Deo bonorum omnium largitori reterimus, qui te illorum confortio annumerare dignatus eft, de quibus feriptum eft: *Qmbmm dini habiti fiait pro nomineJefu ceutumeliam pati.* Hoc eft, dileftiflime frater, quod fiepe legeras: *Vafa figuli probat fornax* & illud: *tuhf.* Innocentiam Abel habere non poteft, quem malitia Caim non exercet. H®c denique & alia hujufmodi nunc in manibus geri patenter intelligit prudentia tua: perpendit etiam quod ab ea exi gitur; nec^ ignorat quia nei pro talibus in nne debetur. Quapropter, ut folerti® tu® breviterloqui fit multa dixifle, admonemus, id quod memoriae tuae femper adefle putamus, videlicet ut veritatis fententiam quafi fignaculum fub cor tuum ponas. *In patientia veftra peffidebitir animor veftrat.* Ea eft enim juftitia coufolidatio, fidei ftabilimentum, fpei fecuritas, caritatis indiflplubile vinculum, confummatio nempe virtutum. De cetero quoniam Corficanus eledus ad confictandum nuper advenit, fraternitatis tu® teftimonio, qu® rem illius (ut arbitramur) clarius novit, fuper eo indigemus. Cum enim nobis eleftio illius incognita fit ftperfona, oportet profefto^non ei temere manum imponi. Proinde, frater, ut de eo quid faciendum fit feire valeamus, volumus & jubemus quatenus veritatis judicium fuper ipfo nobis deftinare procures. Efto memor memoris. Ora pro nobis.

XXVIII. AD UNIVERSOS FIDELES.

Ait fe generalem fynodum in loco tuto veUe congregare, ut tantorum malorum auftorem, ac pratfertim pacis inter pontificatum fle regnum perturbatorem, ex occultis antris extrahat, pacemque ipfam confirmet. Paratum A ofimfedis apoftolic® innocentiam defendere. Rodulphum regem abfque ejus precepto ekftum, ejuf-

-nr,, anno jufque deAoves qui illum ordinarunt, nifi hoc fa&um rede defindant, tam ipfiss a dignitati» bu* fi»»> qnam Rndulphum a rcgpot deponere minatur.

Crwarûir tfifitftu fimu firwnan Dti ckrkit 6* Zmcm f» mb tntntttr txcsetKStnicetMutt [A-bitttu * apudWiraw AμηΨAμμμ*.

NOtum ftcimw vpbis, cariffimi fratre» & fi» lii, an admodum defidetare, & apoftolica audoritate velle fancire, ut generali* fynodus congregetur in loco tuto & fiscuro, ficquc opportuno, ut ad eum poflint undique terrarum akricalis ordinis de iaicalis amici vel inimici fine timore convenire. Diiponimus enim tradare, &β diligenti excuflione detedum in faciem orbi* ex itis tergiversationum fuarum antri* extrahere mque ille eft, qui tantorum malorum, quae -idem in Chriftianam religionem graflkntur riunt, caufa & audor exiftit. Cujus etiam tas & inaudita temeritas haftenu* obftftitflc rbavit, ne inter pontificatum dc regnum di-».u. pax & reda concordia fieret: quam pacem, opitulante domino, ficut Chriftiana devotio cupit dc poftulat, in eodem concilio inftaurare dc confirmare optamus. In qua fynodo praeterea, Deo audore, ad honorem beati Petri, fecundum fandorum patrum decreta parati erimus quodjuftum eft facere, dc iniquorum nequitiam revelantes de his que apoftolicr fedi objiciuntur, &unde quidam fratrum fubmurmurant, ipfius innocentiam evidenter oftendere: ita tamen, ut ante omnia res fandae Romanae ecclefi®, quibus expoliati cognofcitur, fi dignum eft, reftituantur. Verum illud admodum yeftne diledioni notificare non dedignamur, Deo tefte, Rodulphum, cui rex ab ultramontanis ordinatus eft, non noftro praecepto five confilio regnum tunc fufeepiffe: infuper etiam no* in fynodo decernentes firmaviflê, nifi archiepifcopi dc epifeopi, qui illum ordinaverant, hoc fadum fuum rôde defendere potuiflent, tam ipfo* a dignitatibus fuis, quam dc praefatum Rodulphum a regno, deponere. Enimvero interim quis hanc noftram difpofitionem interturbaverit, dc multi veftrum fciunt, dc noftram fcientiam nequaquam fugere poteft. Si enim Henricus rex didus dc pars ejus obedientiam quam promiferat nobis, imo. beato Petro, fervaflet, confidenter dico, Deo juvante, non tot mala, videlicet homicidia, perjuria, facrilegia, fimoniac® hacrefis peftilentie, ac proditiones evenifl ènt. Vos itaque, quos aut tantae calamitates movent, aut divini timoris refpe&us ad Deo dignam pacem & concordiam animat, nitimini, dc fummopere laborate, ut fynodus, qualem fupra memoravimus, fieri poflit: quatenus fande ecclefia: caput, totumque corpus, quod impiorum procellofis fraudibus dc machinationibus fiuduat nimirum dc titubat communi omnium bonorum confenfu dc robore quiefeat de cætero, de Habiliter confolidetur.

XXIX. AD ABBATEM MASSILIENSEM.

Praecipit ut moneat quofdam, qui canoniam fandi Saturnini apoftolicr fedis patrocinio commiflam infêftabant, defiftere, dc qu® contra illam egerant emendare. Nifi parcant, vult eorum audaciam cotnpefcat, dc did® canoni® curam habeat.

MM* GiHffiruu ftrvtu [ervsrian Dn · R....... far* Rnun* tccÿût rardiaaZi, tf akbati Maifauttu» 4r bturdOUnem.

anno CHRISTI

NOn ignorat prudentia tua canoniam fandi Saturnini, fitam juxta Tolofanam urbem, apoftolicss fedi efle commiffam: cui licet ex generali omnium ecdefianim cura conveniat no* tuitionis auxilium providere; tamen fpecialiteroportet nos eo magis illi loco noftr* protedionis munimen impendere, quo amplius conflat ejus vel injurias yel negotia ad Romanam fedem, cujus juris eft, attinere. Prefata igitur ecclefia, quamquam noviter, decenter tamen canonicam vitam inftituit, atque hademu, ficut-tua folertia novit, extunc regulariter vixirte dignofeitur. Verum quoniam antiqui hoftis mos eft, eo magis dolere, invidioque facibus uti, quo amplius videt Chriftianam religionem crefeere, dc de bonorum provedibus lucra, vel potius rapinasfuas, diminui, cOntra memoratum locum jam corpit fecularium exaeitario, dc, quod rtiagismirandum ac dolendum eft, ecdefiafticorum odia fuboriri. Unde dc canonici querimoniam ad nos direxerunt fuper clericis iandt Stephani, quorum fuggeftione per quemdam fugitivum clericum fibi privilegium, quod eis indulferamus, fubreptum eft, quique coemeterium, quod ante, regularem ordinationem fuam locus ille quiete per longa temporum curricula tenuit, modo auferre, atque ecclefias ad eum pertinentes in potcftatem fuam illicitis conditionibus redigere conantur. Conqueruntur St fuper mqnachis Mojacenfibus, qui quamdam ecçlefiam unde interpofitis facrofandis evangeliis fecundum judicium legati noftri * A.......... Eliorenfis epifeopi, collaudantibus aliis epifcopis qui aderant, lis inter eos determinata fuerat, iterata deterius injuria per vim comitis Vv...... datis, ut fertur, muneribus occupatam detinere nituntur. Quapropter experienti® tu® prccjpimus, ut prrlibatos tam clericos quam dc monachos, atque ipfum comitem literis, dc quibus modis vales commonere procures, quatenus ea qu® contra r*ve didam ecclefiam inique vel odiofe geffiffe noscuntur, Deo dc juftiti® fatisfacientes, ficut oportet emendent: ac de cetero debitam âpoftolicis privilegiis reverentiam exhibentes, iram Dei provocare, dc malediđionem fupra fe temerariis aufibusinducere, caveant. Epifeopumquoquediœcefis ipfius admoneas, ut eamdem canoniam tam ipfe non inquietet, quam dc alios quos prohibere valet inquietare non finat. De monachis tamen, quoniam Cluniacenfi abbati® pertinent, ipfi venerabili abbati in primis notificandum cenlemus, ut ipfe infolentiam fubditorum iuorum Compefcar, dc juftiti® acqitiefcere, fi forte noluerit, compellat. Ad ultimum vero, fi qui illorum monitis tuis, imo beati Petri, obtemperare contentpferint, quamcumque in eorum audaciam fententiam protuleris, lcias audoritate noftra firmandam. Volumus liquident dc jubemus, ut circa. pnenominatam canoniam ftudiumfolicitudinis tu® invigilet, dc negotiis ac neceflitatibus ejus facilem tc pronumque exhibeas: quatenus Roman® libertatis fecuritate fulta, ficut cetere ecclefi® apoftolicr fedi adherentes, in fande conyerfationis obtentu dc religionis amore, favente domino, magis magilque proficere valeat.

XXX. AD MILITES TERVANNENSES.

Increpans eorum fcelus qui januis ecclefi® eflradis facra vafa, ornamenta, cruces, dc alia dcpredati, epifeopo ante altare oranti lhqgum,

anno C?<u.ST1

& dextrae articulos dctruDcarinf. Monet utco-A ram legaiia fatisfaduri fefiftant, fic, nifi fatiffecerim, eos excommunicando* çfle affirmat.^

Gregoritu epifcopeu fervnt fervor·* Dei etiiitiiei * Terv***aifiiou O........ & B~^...*

INtolerabilia audaciz horribilifque facinoris fuper vos ad nos relatio venit, quod quanto nothis feculis inufitatum, nec a tempore Paganorum perfccutorum pnefumptfim efle vel legitur vel auditur , tanto ad juftitiam de fe exeutoendam apoftolicz manfuetudittis zelum movet « incitat . Denique conqueflus eft nobis Lambortus dirius Tervannenfis epifeopus, quod poft tottantaque factilegia, quibus eamdem ecclefiam deprz-B dati faillis, januas ejus infringentes, ferica, argentea aureaque diverfi generis, & innumera ornamenta diripientes, ac factis crucibus comminutis, tam ipfas quam &duas capellas, & reliquias auferentes , abftrahentes eumdem epifeopum ab altari, ubi proilratus orabat, linguam ei dextraeque articulos ad acervum tantorum fcelerum detruncailis. Qua in re nullam excufationem lenteris obtendere, quafi de ipflus vita reproba, vel ordinatione injufta, feu depofitione irrogata : fient enim fupra notavimus, nemo adhuc tale aliquid prrfiimpfifledignoicitur ; nifi farte qui Deum non timens , & Cbriftianam reverentiam abjiciens , pro nihilo duxit manum in facros ordines mittere. Quapropter monemus, fit ex parte bea-G ti Peut prxeipimus , ut tantam nequitiam ve. ftram recognofcentes , aut ante legatos noftro Lugdunenfem archiepifcopum It abbatem Clunia, cenfem fatisfaduri veniatis, aut fecundum confilium vel mandatum ipfanim fatisfacere Deo & fandz ecclefiz nullatenus detredetis . Vokunua fiquidem & «quum eflê decernimus, ut quod nequiter commififlis, humiliter emendetis. Qiod fi diabolico fpiritu indurati, noftrifque przceptisfalutaribus inobedientes , nec poenitentiam dignam agere volueritis, procul dubio fciatis vos efle excommunicandos , & quodeumque in vos judicium legatus nofter didaverit , audoritate noftra firmandum .

VX PP^EMON1T10 IN SEOVENTBM EP 1STOLAM.

Poft epiftalam XXX. refiftri IX. miex Mvtmettfi hanc recitat epiftolam, ia editit non comparet etc quo hic /abjungenda· cenfeo.*

B. Comiti ArelatenG ad Gregorium VII. Papam de Bemardo Abbate Sanctorum P. & R.. montis majoris expulfo, fic Gnillelmo in ejus loco fubrogato quem comes Pontifici commendat , quia legitime creatus fuerat.

*Sttrnnn Pmtifiti & xntverfali papa Gregorio VU. B. comet Arelatetyfif, profperam ra o*mih*s , & Hern* perfrxi heatitnd imu erwnera eta* tali ci-*

SUblimiflime Domine fit Princeps totius orbis terrr, fi bene vales, congratulor valde . Si autem, quod abGt, aliter conturbor vehementiffime. Ego enim fam veftri fervus , & de snjuftitia quam hadenus pafli eftis ab iniquo judice ita fum affiidus quafi corpore fit mente m». ximis verberatus. De cztcro, Pater San&iflime, mando cSai quajiter Bernardus abbas Sanfti P.-flc R. montis majoris, abbatia expulfus fit jufte, fic qualiter ifte fufeeperit, qüem t3»i mitto Guiflelmus nomine. IHe namque tanti erat ftagitii, fic tante impudicitias, quod pudet me aliquid dignem hooefto viro dicer».-aed unum ex pluribus nequeo tacere. Sodomitica quippe libido ultra modum in eum regnabat, fiedeinde ab ullo viventi corripi non poterat. Ego quoque fic monachi fupradifti loci, deteftabilem hujufinodi rem agnofccnres nequivimus diu pati, fed confilk) invicem habito audivimus Archiprzfulem Lugdunenfem, qui ei benedidionem tribuerat abbatis fic ejus confilio atque judicio abbatiam quam ab Archiepifcopo Arelatcnfl, a te anathemata percuflb fimoniace acceperat, amifit; fit hic qui nunc przeft paulo ante memorati Pontificis decrero regulariter furrogatus , atque benedidionem ab eodem fufeepit . Nunc ego fupplex imploro tui clementiam , ut pronria manu abbatiam a te fufeiptat fic privilegia olim loco illi qui eft ditionis tuz a patribus induira corrobores manu propria, Ac novum fibi privilegium rui ex parte attribuas. Nofcis enim quemadmodum dereliquerim , Dei, fit S. Petri, fic Romanz Ecclefiz , ac tui pro amore omnes epifeopatus fit abbatias , fit nolo , ut hzc, quz femper remanfit libera cuilibet viventi, nifi lando Petro fit Romanz Ecclefiz , fic tibi fubj». coat. (a) <4

anno Christi

XXXI.

Cum derid Auguftodunenfes de quodam monafterio cum monachis Floriacenfibos contendorent, fit privilegium contra aequitatem a pontifice fuhreptum diceretur, vult ut, fi ita eft, eo caflato, fententiam fecundum juftitiam proferat. Ipft adverfus fe verba jadanti quod cpL fcopum Carnotenfem abfolviflet, attendit id a fe cum ratione fadum,

Gregeriar nifcopnt fervtu fervor·* Dei 4ileifi0b*o fratri & coepifcopo * H...... fal*ie*o fi? apaftoiiea·* benedi/fionem.* A-r»t

CLerici quidam Auguftodunenfes his diebus ad nos venerunt adverfus Floriacenfes mon*, chos , fuper quodam monafterio laudi videlicet Symphoriani c.nfam habentes. Quam a te ante ventilatam fit definitam nos retra&aflè dicebant , turque fraternitati aliter quam eis videretur, fit ratio poftulaffet, fcripfiflc. Quod a nobis fadum nequaquam recolimus, nec in regiftro noftrohujus caufz literas reperire potuimus. Noverit itaque prudentia tua quia multa tamquam a nobis deferuntur fit feripta & did* nobis nefeientibus · Multa etiam fubripi poflunt nimis ad fingula intentis, utpoto divifis ad phirima, fic intentis ad maxima, quibus vehementer ardamur.* Unde m hac caufa. quod profedo minime recordamur, fi quid forte fubreptum fu», optato magis amamus corrigere, quam ab «equitate fit rationis tramite deviare, vel aliis corrigenda relinquere . Ad nuent ergo tuftz decifionis terminum negotii huius qurftio fraternitatis tuz confiderata adione pervenit , imo, fi minus adhuc fatisfadum eft , pervenire poterit, non folum non mutamus,verum. au-

Regiftro Mutiturdi faperior epiflol* iigazttir numero XXXI. qnz hic › itqutur in eodem re|iflro eft

ANNO CHKISTI

.audore Deo, annuimus & laudamus: quippe cum magis ranoai confeotaneum videatur ut clerici, fi canonice vivere volunt, ft fa eo perfiftere quod voverunt, fuo quod antiquitus podedere non debeant carere monafterio, quod fic ipfi interventu pecunir obtiouifle monachi infamantur. Super hoc ergo indubitanter cognofcas, quia perperam afta five fubrepta damnamus, jufte atta ft diffinita firmamus, & a te firmanda & ftatuenda mandamus. De Canxxenfi autem epifeopo, unde fraternitas tua fubmurmurare videtur, nofti quod dilçâionis tuas intuitu longo eum tempore una cum Parifienfi Rome tenuimus, aut ut ipfe venires, aut ad comprobanda objeâa in eum capitula legatos & teftes idoneos delegarcsQuod cum minime feceris, juftitic neccffitate coaâi de ejus reftirutjone fanfex Rnsnane ecdefisajudicio acquievimus - Cui fi fupema pietas aliquando refpirare concefferit, liquido tua béatitude intclJigere poterit, eam multo irreprehenfib'lius hoc egiffe, quam te in matris tu· judicialem cenfitram manum reprehenfionis cxtendilfe, Decuerat quidem vos, ft dignius videretur hac potius tempeftate, & has inter quas patitur anguftias, Dei utique aemulatione ftponfeientia bona i tamquam filios fisos confolationum fibi dulcia miniftrare, quam talia mandando, ft talibus eam naeniis implicando, dolorem fuper dolorem apponere, multiplicare pondera, non communicare ponderibus.

XXXII. AD ARCHIEPISCOPUM LUGDUNENSEM.

Significat fe, antequam ejus literas accepifler, Tervannenfem epifeopum abfokifle, accepto juramento, quod judicio fedis apoftolica: vel legati acquiefceret; quare jubet ut coafto concilio, ft adjundo fibi Quniaccnfi abbate, fi depolitio ejus jufta probabitur, fententiam confirmet; fin minus, eum in integrum reftituat, fle eos qui male illum traâavcrant, nififatisfaciant, excommunicet.

Cregorius epifeopus fervat fervorum Dei venerabili * /Z—... *Licgdienenfi arcbiepifcopo, faintem & ap/bHcam benedt&iouem,*

Quoniam caufa Lambeni diâi Tarvanncnfis epifeopi partim nota partim incognita nobis eft, prifertim cum Robertus comes Flandrenfis longe alia verba in literis fuis nobis direxerit quam prius Ingelrannus prxfentialiter retulilfet, eam fraternitati veftr* plenius eventilandam deftinamus. Negat fiquidctn prsrtatus epifeopus fibi notum elk quod eum fynodalis per re fententia damnaverit, vel excommunicaverit, fcu ad fynodum ullam vocaverit. Unde nos ante agnitum literarum tuarum tenorem, compafli multis laboribus Ipfius, eum abfolvimus, accepto tamen ab eo prius turamento, qttod fuper *epileo*paru Dervanncnlu fedis apoftolicz vel legatorum noftrorum judicium non exibit. Itaque quia res grandis eft, ft diligentioris eget inquifitionis, praxipimus ut epilcoporum & abbatum aliorumque religioforum virorum concilium congreges. Er quoniam memorîto epifeopo, propter regem Francorum qui a te diffidet, fufpeftus es, aflociato tibi venerabili abbate Quniacenfi idem negotium uberius ac folertius traftes. Qua de re nos ita jam nunc cenfemus, fi depofitionis illius certiflime caufa jufta comprobatur, & peremptoria in cum fententia data cognoicitur, ipfe ab epifcopatu ceflans fanftas ecclefie judicium ferat. Sin, autem fe vel injufte depofitum fuifle, vel fynodum vocationem nefdvtflê defendere potuerit, intègre fuis & rebus fit dignitati reftituatur. ficque deincew canonice, fi qua fuerint obje&a fibi, refponaeat. Qtocumque tamen dignitatis ejus fententia erflerit, hoc omnino jubemus, ut de illis qui eum tam male rraliaverunt, quod juftitia poftulat, fibi per veftram inftantiam fiat, id eft, fi fatisfacere contempferint, excommunicatioois in cos eorumqne perfidie fautore* gladius exeratur. Jftud vero in hoc negotio maxime fervere vos volumus, tum pro labore quem memoratys epifeopus ad apoltolicam fedem fubivit, cum etiam pro amore notaii'fimi comitis Roberti, qui nobis fuper eo petitorias literas mifit, ut çum miferlcordia tradetur, ft, quantum falva juftitia poteft, canonum rigor compaflioals refpedu temperetur. Denique ita fe fraternitatis veftr.r fagacitas habeat, ut nec in dextram nec in l*vam declinet, fed ex utroque unum faciens unum temperamentum medium falubriter teneat.

XXXIII. AD ROBERTUM COMITEM FLANDRIÆ.

Jgnofclt ejus verbis qur adverfus apoftolicam fedem (adiverat: deinde repetit ea qus in precedent! epiftola dixerat.

Gregorius epifeopus ferveu fervorum Dei Robertogl+riofo comiti Fiandrerf, faintem & apoftolicam bnediftionem.

Locpta eft prudentia tua in literis fuisapoftolier fedi quzdam ficut non decuit: que nos fane cupientes in fanâa ecdefia te confervare, fupportamus adhuc, ft libenter ignofeimus, de mitericordia divina fperantes, quod ft eorum qui tibi talia perfuaferont imperitiam, ft facrae Roman* ecclefi* audoritatem ft diferetionem, quandoque prefentaneis affatibus oftendemus. Proinde fuper caufa Lamberti didi Tervannefis *epifeopi*, licet multo aliter fe verba Tcrvannenfium cleri*eorum*, quam liter* tu* nobilitatis habuerint; tamen quia non dubium eft polle interdum fubrepi, eam fecundum votum tuum retraâationi delegamus. Quod quidem, ut quantum decenter poflumtis tuo defiderio annueremus, fic peragendum providimus. Quoniam Lugdunenfisarchiepifcopus (quamvis de eo fatis confidam) vobis fufpedus eft, ne fufpicio prorfus ordinem rerum utii 1er gerendarum impediat, gravem & iiluftrem virum Cluniacenfcm abbatem libi aflbeiare ceufuimus. Itaque prœcipimus, ut congregato corcilio caidam ipfius epiicopi diligentius eventilare procurent: & fi quidem jufte depolitus futile comprobatus tuerit, acqu'cfcens, ianiori confilio celfet: fin autem vel omnino injufte vel prrpropere addictus efle patuerit, rebus & honore fuo recepto inftauretur, ac *deinde canon.ce*, fi qua fibi fuerint objecta, rcipondeat. Quocumque tamen modo fynodalis erga dignitatem ipfius fententia provenerit, jtqfimus ut ilii qui diabolico furore fuccenfi rem tam gravem ft nefariam in etus perfonam patraverunt, quamprimum commoneantur ur fatisfaciant. Si vero ad cumulum iniquitatum tuarum renuerint, mandamus tam in eos, quam *& in fautoftes,* contumaciam ipiorum anathematis gladio animadverti. Quod cum fuerit ea cura qua decet impletum, tunc deinde oportebit excellentiam tuam ecdefiam adjuvare, & ipfius injuriam, ficut decet Quiftianum principem,

pewit defender*. Scut autem w unueimfaftriam tuam in *hoc negotio* jnftiria» amorem habere, ita Ψ*°Φ* ~ "* ca®* ceterorum clericorum A laicorum , qui membra fimt enddem «défias , te equitarem fervare monemus, & rogamus at rebus corum redditi* deinceps , G quid de ers ftacuendum eft, fecundum juftitiam diffiniatur.

XXXIV. AD FLANDRENSES.

Cum Flandranfis come· , A excommunicato Λ depofito Tervannenfi difto epifeopo favena, uoa cum co in Aclefiam Tervannenfem efiraûo oft» irruiftet, ex qua Tervannenfi* cun&a depraedatus, clerico· alio* vulneraverat, alio· femivivos ejecerat. A alio· fib* communicare nolentes a comite rebus fuis privaros e ditione fua expelli fecerat, praecipit ut illum adeuntes arguant, moneantque ut refipifeat , Tervannenfem a fe repellat, & clericos e/eâos reftiruar. Quod nifi paruerit , eum , & quicumque illi adharienr, excommunicatum declarat.

*Gffgoritu epifcepm [rrvtu fervorum Dti Ca~ meracetfi epifeopo, * R--------- Novhmeitf, * Λ. ...... Amhanerfi, & mmibtn eccltfiurttm reflori- iar atque primipibu in Flandrta fd Roierto comite nobiljfimo miliiantthu, Jalettem (j aptfiolicam ienediffionem, fi aMierint·*

NOverit caritas omnium veftrum, fratres AC filii cariffimi, quoniam licet peccatores, fic ad tantum onus portandum impares fimus ; tamen cura & folicitudo omnium eccieftarum par. iitari noftrae a Deo commifla eft. Dominus enim Jefus Chriftus beatum Petrum conftiruit principem apoftolorum , dans ei claves regni caelorum , fie poteftatem ligandi fic folvendi in caelo fic in terra : fuper quem etiam ecdefiam fuam aedificavit, commendans ei oves fuas pafcendas, ex quo tempore principatus ille & poteftas per beatum Petrum fucceffijt omnibus fuam cathedram futeipientibus , vd ufque in finem mundi fufeepruris divino privilegio fic jure hereditario . Ex cujus fedis fuccetTione imminet nobis inevitabili neceffitate , ut omnibus oppreflis debeamus opem ferre , & contra inimicos Dei pro defendenda jnftitia , quoufque convertantur, Spiritus fandi gladio, quod eft verbum Dei , etiam ufque ad mortem, fi oportuerit, pugnare . Unde volumus omnes vos fcire A........ archidiaconem Tarvanneniem, fit M........ abbatem, fit L............ diaconem, & per cos multos clericorum illius ecclefia: , nobis lacrymabifem querimoniam fecifte fuper comite Roberto , quem antehac pro bona fama quam ixpe de eo audivimus , ficut filium noftrum cariifunum fic dileximus, A (fi monita falutis fue non fpreverit) diligere volumus; dicendo quod eos omnibus bonis luis nudato· de terra fua ejecerit, pro eo quod praeceptis apoftolicis obediendo noluerunt cuidam Lamberto pfeudo-epifeopo a nobis fit a legatis noftris * H........ Lugaunenfi archicpifcopo fit * A......... epifeopo in Mcldenfi concilio excommunicato, tun* pro aliis nefariis , tum pro eo quod quinque clericos ad Romanam iynodum ire, fic de malitia ejus querimoniam volentes facere, captione pefluna afflixit , fic quod «Jc ecclefia fua canonicam difciplinam evitans fine licentia fugimus evafit. In qua excommunicatione, fueretica pravitate fe fixit ab epiteopis officio fuo fufpenfis confecrari, imo potius exeerari diaconem, presbyterum, epifeopum. Deinde hoftiliter fic armata manu , comite Ro Aborto cum exercitu fecum euote, ad ipfaet dviratem penem, porte· ecclefio, qoas ei denofic populus obcluferat, b fecuri A afcia A aliis vio*laitiic incidit atque* confregit- Crucem quoque A imaginem felverari· libellum coastradiAorium ente ipfe· portet daulaa num dextera fibi quafi porrigenti·, A vetat ore proprio ingrcfiumccctefue fibi contradicenti·, ire diabohce a porri· abftraxir, ut dexteram manum (quod nunquam aotea legimus aut audivimus feftum) illi evulferit, ficque cum lanceis A gladiis evaginaris fur & latro irrumpens, alio· clericorum vulneravit, alio· femivivo· fugavit, omniumque fibi communicare nolentium domqs diripuit atque diftraxir. Ipfiun vero comitem intantum feduxir, ut omnes cleriBros fibi obedire nolentes omnibus boni· privato· de tota terra fua ejecerit , A duas epiftolas no» ftras tam fuperbe fpreverit , ut portitoribus ea* rum contumeliofa verba A tanto principi multum indigna protulerit. Que omnia quantum apoftolics fedis reverentiae fint intolerabilia , A Chriftiane religioni contraria, fi Deum timetis, cique hominem non praeponitis, fatis intelligit induftria veftra . Pro quibus omnibus praefato comiti exhortatorias A deprecatorias nunc tertio feripfimus literas, ut antichrifti membrum amplius non fuftentaret neque foveret, fed magis de ecclefia oppreffa citius propelleret, A clericis pro juftitia exulati* omnia fibi ablata in integrum reftitueret: A omnia hax mala corrigendo dignos prenitentiae fruftus faceret infra terminum quadraginta dierum poft literas noftras fibi oftemas, five notificatas. Sin autem (quod abfit, A quod Deus procul ab eo avertat) nollet , fecundum apoftolum, qui ait: A pr«Mpt« *hahontosukifciam·* iww fesfedMwrMMr .' A alibi : *Si yàt* am *«Mūrit* twrfe aaffiv, *per epiftolum hunc natate*, êTanr cwn*mifeeamini cum illo, ut confundatur:* A alio loco: *Auferte* kmZmw *ex vehiftxetipfit*, ftaa *modicum fermentum tetnm maffem corrumpit .* Si nollet , inS|tiam , obedire , fegregatus A excommunicatur oret a corpore A a communione fanâse ecdefue, auâoritate Dei, A judicio fanâi Spiritus, quem quodammodo blafphemat , inimicum ejus contra eum fdenter fuftentando, qui totiens excommuDnicatus charifmata virtutum, A dona gratiarum ejus quotidie adhuc profanare non timet, donec fatisfaciendo preniteat. Omnipotens Deus cordibus omnium veftrum A cordi illius indicet ex quanto dolore cordis luec dico : quoniam omnes Deum diligentes diligo, A illum quadam fpecia li dileftione , ficut jam praefatus fum , dilexi , quia bona multoties de eo audivi: fed diffimulare hcc nequeo fine anime meae magno periculo propter illud prophetae : *Si* bm *nmumtinverir initie ni<juttetem ejui Jamuttem «jtu de manu tua refuirem:* A illud apoftoli : *Nm folum fui faciimt,fed* iT ya» *confentiunt, digni funt morte* , A ber tus Gregorius ait : Mala que ad nos pervenerunt diftiindarc non audemus; quia qui emendare poteft EA negligir, delicti participem procul dubio fc conftituit : A alibi : Qrifeuis cBntra neophytos A fimoniacos pro officii fui confideratiooe vehementer non arferir , cum eo non dubitet fe habere portionem, a quo hoc piaculare flagitium fumpfit exAdium. Unde, dilediffimi fratres* A filii, vos omnes rogamus , A per veram obedientiam ex parte beati Petri apoftolorum principis praecipimus, ut eum perfuafibiliter A honorifice, ficut decet talem A tam nobilem virum , Deum tamen fibi femper praeponentes , unufquifque veftrum opportuno tempore adeatis, rogetis, A increpetis, ne leipfurr A totum populum ilium perdat.

. anno ** *' dat, apoAatam iUun defendendo, fed quantocios A a perditiom* eripiat longius a He endendo. Vos C"n"" <W* iM«* G~--~ fc Ra------* Ro- leporatim & pr» ceteris rogo dcprscipio, utves très firaul, vd femotim, cum Uteris noftris, & literanun portitoribus, pnefatum principem adeatis, & literal ei legatis, & oooftanter arguatis, quia tantopere defendit illum, qui quando dominum pro fe & populo exorat, magis ilfam ofimdit, & ad iracundiam provocat. An non de ta- JpX «. Unis dicit Ifaias; A* *oferMiiNltro facr^icieaiifr»·fira: inctnfitno abominatio efi mibi* i? cmw *extendentis* «mnn/ *v</iru ad* «s, everfMS *κῶι moot n vobis, 6 tuât mdtipticaveriou trttitMi* , mi e»- wT,.^ (mdta»& Malachias . *Et nane ad ve/* arandat«as fawr a *facerdotu,* ait dominus: *Si* rotanto B aadtrr, *Cf fonere fnper cor, nt detis* gtaimvmnvim mto, *maiedicam benedi&ionihu vefUii.* Pwcnta *receffiilis* e asr, 0* *fcandalir^Üt pUrineot in lege of ferentes fnper altare metem panem pollutam·.* &beatus Gregorius: Maxima metuenda eft in illis locis fore calamitas, ubi tales intercdfcres ad locum regiminis adducuntur, qui Dei iracundiam magis in fe conciunt, quam per femetipfos placare debuerant. Cunffi liquido novimus, nuia cum is qui Deo difplicet ad intercedendum pro populo mittitur, ritius irati animus ad deteriora provocatur. Et alio loco: Malis fubefle paftoribus, quid eft aliud nifi ut plet» populanda prrdonibus permaneat, fic inde fumat interitum , unde prote&oois debuit habere fubfidmm? Sacerdotes C 3 Or< t>0« en'na ""1* caufa funt ruine populi. Item alibi : *.<·■ Qui improbe ad inanem gloriam locum fettinat «·vift.hb.,. fanititatia arripere, eo ipfo quo honorem quaerit, ·**■♦«· indignus eft. Sicut enim is qui invitatus renuit, Îucfitus refugit, factis eft altaribus admovendus, c qui ultro ambit, vel importunum fe ingerit, procul dubio eft repellendus . Nam qui fic nititur ad altiora conlccndcre, quid agit nifiutcrcfccndo decrcfcat, & afeendendo exterius , intetius ad profunda defeendat ? & paulo pcft : Templum dominus & falvator nofter ingreflus, coepit elicere oinnes vendentes & ememes in illo , & cathedras vendentium columbaVcvtrtit. Quitum iiti vendentes & ementes, quorum latnedr® everfic funt, nifi qui vendunt & emunt facerdotium'.D & Spiritum fandum : quorum facerdotium ante oculos Dei cecidiilc cathedrarum everfione patenter fignatum eft ? & cum liqueat hanc hxrefim ante omnes alias radice pefiifera in ecclefia fur- m. repete , atque in ipfo portu apoftolic® mak-di- «oer..h«- ftionfe tdo efte damnatam , cur non cavetur , rtl' I. MCI* cur noo perpenditur, quia benedidio illi in malediftioDem convertitur qui ad hoc ut fiat hxreticus promovetur ? Haec omnia & horum fimilia fibi, quia virum literatum eum audivimus, dicite : confiderantes diligenter & cum timore quia). *7 is- inobedientes, Samuele propheta te dante , fcelus incurrunt idololatriae: ime qua videlicet obedientia, ficut beatus Gregorius in ultimo moralium Libro declarat, infidelis quiique convincitur, et- E iamfi fidelis eiTe videatur . Plurima fibi in epiftolis , ficut & modo vobis, dixi, quia & plurimum eum dilexinifi enim eum multum dilcxiflèm, non tam multa fibi vel de eo dixdfem, quia non eft confuetudinis noftne alicui tam prolixam epiftolam facere, nifi res magna fit valde/ Quod ideo feci , quia defideramus eum ad gremium univèrfalis matris fanft® Romafi. ecclefue reducere , & fub alis beati Petri , ficut cariflimum filium noftrum fovere. Quod filiteras apoitaiicc fedis infra preferiptum terminum, aliqua fraude aut fuperbia fufeipere vel audire contem-

pferit, non fotam *ûbi* non proderit, fed etiam, pro majori inobedienti® culpa divino judicio a- anno nathemat» vinculis alligatum ardius indubitan- c^,ST> ter friatis, & non fotam eum, fed & omnes qui- * *' cumque ei poftea feienter in ecdefiafticis officiis communicaverint, vel in militia feculari fervierint. Qpapropter rogo vos iterum, & ex parte Dei & B. Petri apoftolorum principis praecipio , ut vobis ab eo caveatis, & milium divinum officium intra veftras provincias agatur, ubi vel ipfe vel aliquis feienter fibi communicantium adfuerit ; quoufque per Dei pietatem fatisfecerit . Rurfum quoque monemus, quod prudenti® veftra:vigilanter obfervaodum efte cognofcimus, ne aliqua *diifimulatione* prsceptis apoftolicis obtemperare negligatis, fed folicite confiderantes , ac jugi memoria beati Gregorii verba fuper inobedientia in Samuelis fermonibus habita retinentes , procureris, quatenus obediendo ficut oportet videamini cum faluti veftne profpicere tum illius etiam cotafolendo providere.

Observatio m sequentes Epistolas.

Tres fequentes epiflolas addendas hir cenfui, quod pertinete iHm cognovi ad res Epifeopi Lamberti Tervanen'is , de qu'bus fuperioiei epifto)· in regeflo *content®* ajant. Deduai vem illas ex Tom. X. Galli® Cbtiltian® pag. Jp}. in append.

EPISTOLÆ GREGORII PAPÆ VII. c.i«t.,<. p.|f|.a >·l>

Ad R. Fiandrenfium comitem de Lamberto Morincnfis ledis invafore.

Gregorisu epifeopns fervas fervontm Dei R. gloriefo FUndrenfixm comtti falotem ÜT *apoftolicam benediiltoacm.*

NOtum tibi elfe non dubitamus quantum nos haftenus nobilitatem tuamdilexerimus, cui induftriam inter ceteros Franci® Principes fatis honefta fama commcnaabat. Unde quia bonis fiudiis ruis congratulamur, cum contraria de te referuntur, multum profeftodolemus. Audivimus nuper te cuidam clerico facrilego Lamberto, qui publice Tarvanenfem epifcopatum meteatus eft , contra voluntatem clericorum illi ecclefi® impofito, immo ab eis omnino jampridem repudiato aflcnfifle, adjutorium & poteftatem ecclefiam invadendi preftitiflê, de qualibus ipfa veritas dicit: *Qsti nm inifftt pcrofitxm in «vikovitcnt fed aftends! aliunde, IUe fxr efi Ù Utro.* Et beatus papa Leo: *Non habeatur inter Epifeopo/ non fuerit a ciero elefhcs n expetitor* . Oportet ergo ptudentiam tuam divine majeftatis omnipotentiam & difiriftionem pre oculis inceffanter habere, nulliufque mortalium gratiam vel timorem illi pricferre, cui & vitam & falutem & honoicm tuum non ambigis te debere. Ergo quia te audivimus admonitu fidelitatis, quam regi Philippo feceras ad id periculofe effe indudum, ex parte omnipotentis Dei pnccipimus, ut fi praeditius Lambertus tam nefariis modis adepiicopatum prorupit , nullatenus ei faceoiotalem obedient:am vel reverentiam exhibeas, fed a male mercata & invafa fede alienum fit extorrem facere pr®faris clericis amminiculando procures. Non enim te decet xftisnare ilia te adjuratione ad tam graviftiinom fcelus adftrmgi, quia perniciofius eft illum per quem juratur quam cui ruratur, & Deum quam hominem offendere, fimul ipfe fatis perpendis, quia plus debetur animx quam corpori. Et tuneprofefto fidclitasper-

fy» fpicue magis fervatur jubenti quando talus animas ejus corporeis commodis & iniquis praelata jullis magis attenditur. Euge ergo ut non pro homine ted pro Df«. timore expeâare debeas premium ac fic praedidis clericis qui promotioni illius libere ex parte Dei contradixerunt, opitulari eofque defendere procures ut quanto te gratia divina altius fublimavit, tanto magis & bonis fiduciam & pravis terrorem praebeas, cxteriique Principibus te imitabilem reddas. Plumbeo Tigillo idcirco fignarijliteras iftas noluimus, ne fi forte caperentur ab impiis eodem tigillo poffet falfitatis quippiam fieri.

anno C?<m'.$TI

AD TERVANENSES.

Grégorien epifeoput fervas ferveram Det clero & populo Tarvane^fi' ecclefix, pretcipxequt nobili comiti R. fedatem tf apoftolicam benedillioeeem fi obedierint.

Sicut aliis literis mtfimus, non ignorat folertia tua nos jatndudum te fatis diligere, piopterea quod te bonis ftudiis inter exteros Francix Principes, fama ferente, audivimus eminere; nam putioris erga te dileftionjs habendx caufa nobis hxc extitit, quia re chrifttanx religionis amatorem, eccleitafticaque difciplimr & honoris fuffragatorem ac defenforem inquibufdaru cognovimus. Unde cum a lolita probitate contraria lotte audivimus, quantum doleamus prudentia tua perpendit. Nuper vero de te quoddam innotuit, quod ficut a prifeis moribus tuis alienum, ira quoque penitus credere vitum fuerit indignum, videlicet quod contradicentibus Tarvanenfis oc clefix clericis penitentibuique, tua protectione auxilioque fretus quidam Lambertus illius ecclefix fedem invaferit, qui publice fimoniacus a parte divini muneris emptor, quanto lc in tali negotio turpiorem, & tmpudentiorem oftendit, tanto tuum non favorem, fed zelum, non opein, fed expulfioncm experiri debuit Verum quiaobftante Rege fub fpccie timoris, ne pejerares ad id mali induâus fuilTe diceris, idcirco jampridem, & nunc literis te admonere ccnluimus, quatenus vanum timorem abiiciendo quod jure metuendum videtur attenderes. Noverit ergo prudentia tua fidelitatem terreno domino tunc non rede fervari, cum c.rleAis Domini & Creatoris gratia per illam prebatur oftendi, & di corpori multo amplius animx, fi mortali homini, multo maxime fempiterno Deo fidem & devotionem deberi. Proinde tam nobilitati tux quam & prxfaix ecclefix, clero & populo ex parte B. Petri prxeipimus, ut prxdicto Lamberto nullam enifCopalem reverentiam exhibeatis, fed ipfum vehit furem & latronem exiftimantes, ab invafa fede propellere, fautorelque ipfius donec rehpuerint, cohibere procuretis. Quod h ptasdiftus mvafor ferre prxjudicium dixerit, & Je re fua ita effet, ut dicitur, fe pofle probare exiftimaverit, audientiam legati noth i Dicnfb, immo Lugdunenfis archiepiicopi petat, quatenus per competentem illius ditcuftionein jutlu.nque judicium obtinere quod poftulat xquitas valeat

AD R.OBERTUM FI.AND COMITEM.

Gregorios epifcopat fervut fervorum l>ei, R. gioriofo Flandrenfiam comin dileFfo in (hrifto filio, folutem & apoftolicam bemdiflionem

Jam frpe excellende tux fcripfimus fuper caufa clericorum Tarvanciifis ecclefix E. prxpofiti, S. Decani, J. Diaconi & relnuoram, quos lignorum mortiferis luggcftionibus, bonis propriis privatos, in exilium pro apoftolica obedientiadeirufifti, ut eoe ad integram ficut juftutn eft, reflaurares, flt illum hàucticum L. depofitum & cxcommunicatum amplius non fuftentares, fed magis ecclefiam captivatam de ejus tyrannide & oppreffionc liberares. Quod quia, ficut illi adhuc lachrymabiliter conqueruntur, noodnm pleniter peregifti, crebris querimoniis eorum fatigati adhuc nobilitati tue mandamus, & ex parte Det & Apoftolorum Principis praecipimus, utecclefiam dc prxdido Antichrifti membro eripias, clericifque praefatis fua omnia clementer reftituas, & gratiam nuun priftinam eis habçre permittas, ut Deus omnipotens tibi fuam gratiam hic & in futuro feculo tribuat, & beatus Petrus, ad cujus prxtentiam lonfugitun fecerunt, januas exit poft hujus vite felicem terminum tibi aperiat.

anno CH*,ST*

Λι exemplari liber iectmas votor.

LIBER UNDECIMUS REG1 STRI

GREGOR1I PAPÆ VII.

I. AD R.OBER.TUM COMITEM FLANDRIÆ.

Monet ne ulterius Terrannenh excommunicato auxilium ferar, led eo expulfo epifeopum canonice cleduns udetpiat, & auxilium impendat «

Gregoriot cpifcopxs fervof /ervorum Dei Roberto gloriojo <omitij falatem & apmtolicom benediümem.

Pervenit ad aures noftras quod Lambertus inimicus Dei, & mvafor Tcrvaunenfis ccdefue, ope & fuftentatione tuaauhuc fibi iram Dei thefauriaer. Qui cum traditus fit fatamr, non miramur fi ejus confiliis ducitur, & in iniquitate perdurat. De te autem non fotum miramur, fed ex corde dolemus, quod virum, quem bona fama paAim commendaverat, mala nunc incentio ad commune periculum illius patrie retor (juerec. Unde de anima tua multum timentes, monemus ut ab ltac prxvaricatione ad cor rediens, Dominum in prxdidi hominis tuftentatione non offendas, fed ab eo faut a peifmio homine fit excommunicato te cuftodias; qui nimirum audientiam pro amore tuo a nobis fibi conceflam declinans, totum le a planta pedis ufque ad verticem anathemate maculavit. Pro fcelerc, aliifque culpis praecedentibus, fanda umverfalis ecclefia irrccupcrabiliterdepofitutn maledixit & anathematizavit, & cxtoTcm omnino a communione totius ecclefix efle judicavit. Quapropter nobilitatem tuam moncinn., ut non lolum adjutorium fibi non impendas, verum etiam dominici gregis multitudinem foeditate fua commaculans de medio vcftrum ut putridum & inutile membrum ftudio tuo evellatur. Injungimus etiam nobilitati tux, ut * G............. canonice cleôum, & ecclefiam Tervannenlem per oftium, id eft per Chriftum, iogredientem, honefte & ficut decet fulcipiatis, & ei paftoralem exhibentes reverentiam, confilium & auxilium impendatis: ut qui in altero Dominum offitndiftis, per hunc i fi Deo & be; to Petro juftitiam veftram commundetis.

II. AD

anno csrim

II. AD GUILIELMUM REGEM
Aqgferan·

Commemorat mutuam interfediteAioaem. Dolet quod epifeopum germanum ejus in

rqp *tJàMm ft eftfiriici*

/^Ommuris amor Afioceradevotio, quam erga beatum Petrum apoftolum gerimus, ex longo jam tempore inter noa amicitiam junxit, atque adeo invicem inoe magis convaluit, quia B & ego te pcs catena tui oidiris apoftolica fedi devotum animadverti, & tua me claritudo inter aliquos prsdeccflbres tuos circa honorem apoftolioB feffia credidit amplius defudafle. Denique cum in malis moribus idem velle & nolle peniiciofiun fiepe feAfaeem conficiat, coofequcns videtur, ut in bonis refius idem ftudium animique defiderium, diverfo quamlibet fpatio terrarum dif-juuAos, in unum dileAioois glutino copulet. Verum licet quidam regie patefiatis non modicum doleant, A in nos fspiflune murmurent fe quodammodo contemni: conquerantur fe non fic ab apoftolica fede diligi, nec ita faAis autfennori-Ms pes nos honorari; minime tamen nos paritet, nec deinceps, Deo favente, pernitebit. Spe-C ramus etenim cdfitudinis tus induftriam in eadem fanAs ecciefic devotione juftitisque Audio femper manfuram, ac in melius etiam, opitulante Domino, de cetero dilatandam. Unde merito noa oportet in cjufeem dilectionis tenore perfeverare, immo per diuturnitatem temporum, crefixntibus meritis, nugis ac magis cxcrefeere. Unum tamen interca nos tangit, A tangendo anguftat, atque inter regalium tuarum virtutum infignia monumenta laetitiam in amico conde violenter obnubilat, videlicet, quod in capiendo germanum tuum epifeopum, non ficut decuit propris boneftati profpiciens, fed fscularem cautelam & rationem divine legi proponent, facerdotatem reverentiam minus vigilanter attendifti. EtD quidem non latere tuam prudentiam credimus feriptumefle, quod defaccnloubus maxime oporter intclligi: fitei *wj tmpt*, Saqrir *ptpiUaat aat*fi sari, A alibi: *Nalitt ttwri Cirifa »tu:* A quod Dominus ipfe facmotibus licet pravis A valde indignis honorem deferre non fit dedignatus.

&mA ·.

AUra· i*. >. aort· ·<«!·. kfJhw O* forirt «µ.

fCm P** memori» Cooftantimu prscipuus videlicet imperator ihteiligens, m Nicsena fyno-io nullam in epifeopos ab ipus etiam epifeopis accnfationem voluit fufeipere, nullumque contra eos judicium pnriumpfit mferre, dicens: Vos dii * v*ro ^eo 00,1 eP°52ctut

aljaiIM· Xmu 4««M.

ta etiam fit fecerdotii dignitas, quantaque mitas epifcopalis, beatus Ambrofius doâor fcili- E cet eximius veftram doceat magnitudinem, veftramque inftruatprudentiam; in paftorali fuofic ponens: Honor igitur, fratres, & fublimitasepi-icopalis nullis poterit comparationibus adaequari. Si regum fidgrei compares, & principum diademati, longe erit inferius, quam fi plumbi metallum ad auri fulgorem compares. *Cettra ie* faat.*

APPENDIX EPISTOLARUM.

GREGORII PAPÆ VII.

ANNO CHRISTI

I. AD LANFRANCUM CANTUARJENSEM epifeopum.

De difficultatibus regiminis apcAolatus.

*rùnjaierthitpijfan, fabttnt & eptfaliceat b**.*

Qualiter nobis apoftolid regiminis honor A onus impofixum fit, A quantus undique ftringamur anguftiis, pnefenttum ribd portitor indicabit, cui refpeÔu nue dileAkxus etiam nonnulla noftris adhuc familiaribus occulta aperuimus. De extero in primis fraternitatem tuam rogamus, ut Deum pro nobis jugiter exorare non pigeat, & fubditos fibi vd conjunAos fraternis nos fuis oradoaubqp apud Deum juvare commoneat. Qyanto enim in majori periculo pofiti fumus, tanto amplius tuis A bonorum omnium fuflragiis indigemus. Nos etenim fi divine vindiftas judicium effugere volumus, contra multos infurgere, Aeos in animam noftram provocare compellimur. Nam dum amnes fere, ûcut ait apoftohis, qux fua funt, non qu« Jefit Chrifti, querunt., regnorum principesjflc hujus mundi potentes, ut cupiditates fuas expleant, legem Dei A juftitiam non jam negligenter deferunt, fed fummis conatibus impugnant: ut illud prophets nunc fub oculis videamus impletum: *Aqtitene* ngt/ terret tf priaci pti ctevnermt* »■ aDMMV *advtrftu Doatùuait, tfed verftu Ckrifan ejtu.* Epifeopi vero, & qui paftores animarum efledeberent, mundi gloriam & delicias carnis mfatiabili defiderio praaequentes, non fohim in femetipfis que fanda, qusquefunt religiofa confundunt, A * fubditos fuoa ad omne nefas operum fuorum exemplo pertrahunt. Duibus non contraire quam nobis periculofum refiftere autem, 6c eorum nequitiam refrenare, quam difficile fit, tua prodentia novit. Sed quoniam quos dolores inter has patiamur anguftias, utfispra diximus, huic communi filio noftro tibi referendum * exeruimus, plura de his dicere fuper fedemus. Tuam vero fraternitatem, etfi monitore non egeat, impdfcnte tamen nos folicitudine, admonemus, quatenus graviora tdquequaque refecare vitia ftudeat: A inter omnia, A pne omnibus, nefas quod de Scotis audivimus, quod pterique videlicet proprias uxores non folum delerunt, fed etiam vendunt, omnibus modis prohibere contendat. Ad hec enim apoftolica auctoritate fultum efle volumus, ut non fohim in Scotis hoc fcelus, fed etiam in aliis, fi <fuos in Anglornm infida tales effe cognoveris, dura anintadverfione punias, & radicem tanti mali prodenti farculo correàicnis penitus extirpare non differas.

rMif. rf·*· *ft* >w»i

II. AD MONACHOS VALUS UMBROSÆ.

Ipfoe Joannis Gualbcni abbatis Vallumbrofiani difcipulos ad imitationem magtftri hortatur.

Grtgerw rpifcepm fervu ftrvortm M clerieir. amucUj, dijiiplineat faite recnrietieais Joe»·

anno CHatsfl

*nir Gualherti **Matit** imitantfeti « falatem & emfelicem hentdiffionem*

Licet venennd· memoris eumdem Joannem parrem veftrum corporeis oculir non viderimus, quia tamen fide* ejus puritas m Tufcupanibus mirabiliter rcipknduit, inultum cum amore dilexiraus, ad cujus, fandae converfirtionis ftudiuni, quamvis vos imitatores eflë non ambigimus, ut vigor reditudinis veftrx adextirpandam de agro dominico zizaniam foliatius invigilet, attcntiufque ferveat, paterae vobis exhortationis verba impendimus. Vos iraqùÉ, dile&iifimi, inquamum humana poflibiliras permittit, vitam ii- lius fequentes, & vere filias eius & haerede* fimi!i vos conversatione probante, viriliter agite & confortamini in Domino, & m ' patientia virtutis ejus, documenta fandarumferipturaram, quibas haereticorum argumenta deftruuntur, & ndes fande ecclelix defenditur contra membra diaboli, que diverfis machinationibus Chriftianam religionem conantur evertere, mens veftra quotidie mediretur, & ea que foler libertate in malorum confofione erigatur- eos vero qui inC vobis confidunt, & confilium religionis veftre fequi difponunt, more pmsdidi patris veftri fu* fcipite, & de his qux ad faiutem eorum pertinere videntur fandis cxliortationibus inftruite : ut non folum veftra, fed & vos fequentiuin cirtwnpofiu populi confuferantes fanda opera, glorificent Ratrem veftrum qui in crlis eft. Nos autem ipfum amorem, quem patri veftro 6l vobis olim impendimus, donec noftros fpiritus rexerit anus, exhibere defideramus, & tanto quidaft deinceps ooo/ori VOS caritate foyebtmus^, quanto vos in divin» negotiis iëryentiorcs eflê probabimus, quibus non folum fpirituale, led & ucculare, fi necdTe fuerit, auxilium, Deo adjuvante, ininiftrabuntu. Vos igitur omnipotentem Dominum exorare, ut ipfe vires & facultatesικχbis tribuat. quatenus fuicepti regiminis importabile pondus poflimus tolerare, & fandam ecdofiam in ftatum antique religionis reducere Valete

anno CHtisn

p·>»ı>·

III AD OTTQNEM CONSTANTIENSEM eptfeopum

De rebus in concilio Rqmaoo pruno contra fimoniacos & concubinarios clerico* conftitutis per ipfum in fua dxrccfi publicande.

*Gregoriiu epife^ou foretur frrvontm **Dei**,* Ac.

Nftantia nuntiorum tuorum feftmanter redire volentium, *&c. F.xfat infra âwfw emlegetvi, in noth feyeentu concilii Romam primo Jri Gregorio VU* a

OiumvaTlo Phiuw Laue, S. I.

Appendicem cpiflolarum Gregorii VIJ breveta admoJum exhibuit boc loce Binius A poft eure rrjiua fub boc pontifce vanfa in locis fr»vib«(<.ue de cauiia brata font, narrationem jaoâdiu a ladoribea expetita·· , iupplmentiMa illud qualecua^ne nodruM fub;ieia»M anno sol,. que Gregorius ipie & feribere ft virera dafiit, bac brevi in anceceſluna monitione pmida.

CHÎS çr AD EPISTOLAS, ET DECRETA GREGORîI PAPÆ VIL

•*<·· ri »·»»·

APPENDIX.

AD HENRICUM EPISCOPUM TRIDENTINUM

ixponit jufie fe Honricnm imperatorem eKCommttnicajfe, & nt pontificem mifir copiii adjuvet, rogat.

*Gregonm epifeopui ferent fervorum **Dei**, fratri, & coepifeopo Tridentino, Heiarico, faiutem **tf** apefelicem bemaiFhonem,*

E· m»< S.vpi p ni» ·?··« "mL ■·■<■ HA ■ to«. I. **.'

Tk/flramur fraternitatis tue prudentiam verba no1VJL ftra neglexiffe, ut fecundum ea nullum decrerer*· dareWponfum, maxime cum poft fyoodalcm fententiam inHeinricum regem prolatam diledio tua minime differre debuerit ; ad cujus nimirum fententie promulgationem nos juftitiz zelo impulfos, bc non aliqua promotione "injuriat concitatos manum exercuifie, neque folertiam tuam ignorare, neque aliquem fame mentis hominem putamus pofte ambigere. Quod tamen fi in dubium cuiquam deveniret, confiât ejus rei rationem prius ex nobis fore ferutandam, quam in illum praejudicium fadum temere efle credendum. Verum, utcumque feic opinio habeat, fadumve interpretetur, illud pro? cui dubio clementia divina fperantes promittimus, feftum beati Petri non prius tranfeundom, quam in eundorum notitia certilfime clareat, illum juftiflime efle excommunicatum. Et indo fraternitatem tuam volumus., atque monemus, ut certos nos ftuduerat facere utrum Deo, an hominibus *magis elegerit obedire,* utrumvc juftitie obtemperando fidem Deo, & fanda: Romanae ecclcfix obfervare, quam filiis iniquitatis *hot*rendo *(adimendo")* conculcare ccnfuerit. Rogamus ergo, atque invitamus, ut ad iervitiumbeati Petri pro poflè tuo milites mittere ftudeas, eolque fi decreveris mittere, Mathilde filiae noftra: notificare procures, cujus ope condudi fecure poflint ad nos, & fine impedimento favente Domina pervenire·.

U.4.

EJUS DEM.

Anathema in Henricxm regent λ fe latum tuetur-

a' la Im- hft?» S?"*- ■a Ecc.rdi u«*·.··^

®' A"" Regorius dodor utique mitilTimus reges qui ftatuta fua fuper unum xenodochium violarent, non modo deponi, fed & excommunjçjri, ac jn «terno examine damnari decrevit. Quis nos Heinricum, non folum apoftolicoram judiciorum contemptorem, vcrum & ipfius nutris ecclefir, quantfim in ìpiô eft, concukaiorem, totiulque regni, quantum in ipfo eft & ecelc-

>q> «xtefiarum improbcflimum pnedonem le atrodf- A fimlMM deflruàorcm depofuiffè & excommunicaf- te reprehendat, nifi forte fimilv ejus? *fit poft* ne^c*,t lCSe* * Juces *b his h>- bum* principium, qui Deum ignorantes, fuper- hia, rapinis, perfidia, homicidiis, poftremo uni- verfi* pene (celeribus, mundi principe Diabolo agitante, fuper puuvs dominari ara eupidita- w» *ulole"bili prefumptione aftedaverunt Qii videlicet dum facerdotes Domini ad veftigia fua inclinare contendunt, cui reftius çomparan- tur» quam qui eft caput fuper omnes filios fu- partie, qui ipfiim fiimmum pontificem facerdo- ,om ««F* tentanj› & omnia illi mundi regna promittens ait: H*c omnia tibi dabo, fi proci- dens adoraveris me? *Et aliquantis interpofitis* Nec v*lde fime mirandum eft, quod mali pontifices iniquo regi, quem adeptis male per eum hono- ribus diligenter metuunt, contendunt, qui fin»- niace quoslibet ordinando Deum pro vili etiam pretio vendunt. Contra quos profeâo, non tam differendo, quam pro cis eft lacrymofis planfti- bus gemendum, ut omnipotens Deus illos a la- queis Satanae, quibus captivi tenentur, eripiat, & tandem vel poft pericula ad agnitionem veri- tatis penfecat. Sed quia noftri -officii eft unicui- que fecundum ordinem, vel dignitatem, qua vi- detur vigere, exhortationem diftribuere, impera- toribus & regibus czterifque principibus, ut ela- tiones maris, $ foperbix fluous comprimere va- leant, arma humilitatis curamus providere. *Et poft pouce*: quapropter quos fanfta ecclefia <»< fponte ad regimen, vel ad imperium deliberato confilio, advocat, non pro tranfitoria gloria, led pro multorum falute humiliter obediant, & temper caveant, quod B.Gregonus in libro pafto- rali teftatur; apoftatz angelo fimilis efficitur, dum homo hominibus efle fimilis dedignatur. *Et pen- tit interpofitis*. Honorem Dei lemper fuo praepo- nant, juftitiam unicuique fuum jus fervando ant- plcftantur atque cuftodiant, non eant in confilio impiorum, fed rdigiofis temperadquiefeendocor- de adhrreant, tandam ecclefiam non qurranc ficut ancillam fibi fubjicerc; fed permaxime ocu- los illius videlicet Domini iacerdores, magiftroa & patres recognolcendo, decenter Audeant hono- rare, non carnali amore, vel elefti ftudeant li- lium fuum gregi, pro quo Ghriftus fanguinem fuum fudit proponere, fi meliorem illo, & uti- liorem poflunt invenire, non plus diligendo fi- lium, maximum fandr ecclefiâr interant detri- mentum. Patenter enim Deum fic proximum, ficut Chriflianum oportet non amare convinci- tur, qui tante utilitati, tamque ncccflariz fan- C ftz matris ecclefiz, prout melius poteft negligit providere. *Et in fine epijtcle*: Admonemus vos fratres fic coeplteopov noteras ne faciem princi- pum trepidantes, veritatem eis dicere timeatis, juxta il!ud Gregoni: Cum in terra hominem con- tra quilibet pavet, ejufdem veritati' iram coelitus fuftinet I

anno Chr isti

CTGREGORII PAPÆ VII.

EPISTOLA AD GERMANOS

Mml $»pp:. p.g. 1H1

Cngvrvwr *fervta fervorum Dti enmibxs epifiopit, Ducibus t Comitibus, csttorifyue in Regno Tento- nicorum, Chriftianam filem defendentibus falutem* ‘; *apoftolicam benédiSiamm.*

E. Cod. u- cxl vÎ*' Ef<«rs. 1 ṅ. LfMa bit·*So- i«»r4i «i

A Udivimus inter vos quofdam de excommu- nicatione, quam in Regem fecimus, dubi- tare, ac quzrere utrum jüfte fit excommunica- tJS' & 11 Dol^fa lententia ex audoritate Legalis centurie, ça, qua debuit, deliberatione egrefla fit. Quapropter, qualiter ad excommunicandum *^uœ a"hiai fumus, prout vertus potuerimus, tefte conlcicntia noftra, oculis, & intellectibus omnium patefacere curabimus, non tam ut fin- gulas caulas, heu, quz nimium notzfunt,quafi noftro clamore projiciamus in publicum, quam ut eorum opinionibus fatisfaciamus, qui putant nos fpiritualem glrdiuin temere, & magis motu animi noftri, quam Divino metu, fic iuftitiz ze- lo arripuiffe. Cum adhuc in Diaconatus otficio pofiti effemus, perlata ad nos de Regis actioni- bus finiftra &. multum inhonefta fama propter imperialem dignitatem-, & reverentiam patris, & matris ejus, nec non propter fpem, & de- fiderium correftionis ejus per literas lape am- monuimus, ut a pravitate fua dcfifteret, & memor clariflimi generis ac dignitatis flue, vi- tam fuam moribus, quibjus Regem, & fotu- rum, Deo donante, decefer imperatorem, infti- rueret. Poftquam autem ad Pontificatus apicem, licet indigni, venimus ,k, dc illi ztas pyiter cre- feere coepit fil iniquius^ intelligentes Deum om- nipotentem tanto dmriâius de manu noftra ani- mam ejus requifiturum, quanto nobis ilhun ad D increpandum prz cunôis libertas data fuiflet *ff* auftoritas, multo follicitius eum modis omnibus arguendo, obtecrando, increpaqdo ad emendatio- nem vite fuz hortati fumus. Qh cum nobis fe- pe falutationes & literas mitteret, excufans ie cum ex ztate, quz fluxa eflet dc fragilis, tum quod ab his, in quorum manibus cura ejus erat, multotiens fibi male fuafum, atque' confoltum fit; monita noftra de die in diem fe promptifli- me fufeepturum verbis quidem promifit, exterum ie; dc exaggeratione culpanun penitus conculca- vit. Inter hzc quofiiam familiares fuos, quorum confiliis dc machinationibus epilcopatus, ÔC mul- u monafteria, induftis per pretium lupis propa- ftoribus fimoniaca hrrefi fcedavit, ad poeniten- tiam vocavimus: quatenus 'dc bona Ecdefianim quz per interventum tam fcekrati commercii fa- E critega manu fulceperant, venerabilibus locis, ad quz pertinebant, cum adhuc locus effet emen- dandi, redderent, & ipfi de perpetrata iniquita- te per lamenta poenitudinis Deo fatisfacertnt. Quos cum ad han: exequenda datas inducias focr- nere, fic in conflicta nequitia pertinaciter ftare agnovimus, licui dignum erat, facrilegos admi- niftros fic membra Diaboli a communione dc cor- pore totius Ecclefiz feparavimus, fic regem, ut eos a doinu fua, a ccmfiliis, fic omni commu- nione fua, ficut excommunicatos expelleret, am- monuimus. Interim vero ingraveicente contra Regem Saxonum caufa, cum vires dc perfidia regni ex parte maxima a fe deficere velle con- fpiceret, interim direxit nobis epiftolam (appli- cem, fic omni humilitate plenam, in qua omni- potenti Deo, dc boato Petro aç nobis valde *fe* cui-

ANNO christi

culpabilem reddens, preces etiam obtulit, ut, quod A _ev fua culpa in Ecctefiafticis caufis contra canonicam juftitiam, fle decreto Sanftonrm Patrum faâum faiflet, noftra apoftoiica prodentia, fle audoritate corrigere finderemus, atque in eo fuam nobis obedientiam, confilium, flt fidele pramifi.t adjutorium. Hoc idem etiam poftea a confratribus, flt legatis noftris Humberto Praneftino Epi£copo, flt Geraldo IHoftienfi Epifeopo, quos ad illum mifimus, ad poenitentiam fiaceptus in illorum manus per facras ftolas, quas in collo tenebant, repromittendo confirmavit. Dein poftaliquod tempus commiflb cum Saxocibus pndio, Rex pro vsftoria, quam adeptus eft, tales Deo grates flt vi&mas obtulit, ut vota, que de emendatione fua fecerat, continuo frangeret, flt nihilB eorum, que nobis promiferat, attendens, excommunicatos in fuam familiaritatem flt communionem reciperet, flt Ecdefias in eam, quam confueverant, confufionem traheret. Qua de re gravi dolore perculti, quamquam potius, contempta Regis aeleftis beneficentia, pene omnis fpes correftionis ejus nobis ablata fit; adhuc tamen animum temperandum fore decrevimus, magis capientes eum apoftolicam audire manfuetudinem, quam experiri feveritatem. Itaque mifimus ei epiftolas commonitorias, ut meminerit quid, flt cui promiferit, ne credat fe poffe fallere Deum, cujus, quanto prolixior eft patientia, tanto feverior eft, cum vindicare coeperit, ira; ne inhonotet Deum honorantem fe, necpotentiamfuamC ad Dei contemptum, fle apoftolicam tentet extendere contumeliam, fciens quod fuperbis tefiftit Deus, humilibus autem dat gratiam. Pneterea mifimus ad eum tres religjofos viros, fuos utique fideles, per quos eum fecreto monuimus, ut pcenitentiam ageret de fuis federibus, que quam horrenda funt dida, pluribus tamen nota, fle in multis partibus terre divhlgata. Propter îlue non folum exconynunicari ulque ad dignam atisfaftionem, fed etiam ab omni honore regni eum abfque omni fpe recuperationis debere destitui, divinarum, fle humanarum legum teftatur fle jubet audoritas. Poftremo nifi excommunicato* a fua participatione divideret, nos nihil aliud de eo vendicare aut decernere poffe, quam ut fepa- D ratus ab ecclefia in excommunicatorum confortio foret/cum quibus ipfe potius, quam cum Chrifto habçre partem elegerit. Sane fi noftra monita fufeipere, flt vitam fuam corrigere vellet, Deum teftem invocavimus, bc invocamus, quantum nos de ejus falute gauderemus, & honore, fle cum quanta caritate cum in gremio fande ecclefie ampkdercmnr, utpote eum qui princeps populi conftituius, & amplitlimi regni gubernacula tenens, catholice pacis fit juftitie dèfenfor efle deberet. Verum quanti ipfe, aut feripto, aut per legatos mifla noftra verba fecerit, ejus fada declarant; qui indigne ferens fe a quoquam reprehendi aut corripi, non folum a perpetratis ad emendationem revocari non potuit, fed ampliori confeientMB furore correptus, non prius ceffavit, donec epifeopoc pene omnes in Italia, in Teutonicis vero panibus quotquot potuit, circa fidem Chrifti naufragam fecit, dum eos debitam beato Petro fle apoftolicas fedi obedicnriam, fle honorem, a Domino noftro Jefu Chrifto cooceffiun, abnegare fubegit. Cum igitur iniquitatem ejus ad fiunmum prodiifle vidimus, pro his cauGs, videlicet, primum, quod ab eorum communione, qui pro facritego reatu fimcmace herefis excommunicat! funt > fe abftinere noluit; demum quod pro criminofis a&onibus vite tiras pcenitentiam, non dko fufeipete, fed nec Àromincro voluit, immutata ea, quam in manus legatorum noftrorum promiferat, fide, nec non quod corpus Chrifti fle unitatem fanftac fcindere ecclefiz non expaverit. Pro his, inquam, culpis fynbdali cum judicio excommunicavimui, ut quem mites non potuimus, vej feveri ad viam falutis, Deo adjuvante, revocare valeamus; aut, fi quod abfit, ne diftriftkmis quidem cenfuram pertimuerit, noftra faltem anima negligent» aut timoris diferimini non fuccumbat. Si quis igitur hanç fententiam injufte vel irrationabiliter prolatam elfe putaverit, fi talis eft, ut facris regulisintek ligentir fenfum prrberc velit, nobifeum etiam agat, fle non quod nos, fed quid divina audoritas doceat, quid decernat, quid confena vox fandorum patrum indicet, patienter audiat, acquiefcat. Nos tamen non anftimamus qtxexnquam fideiium, qui ecctefiaftica ftatuta noverit, hoc errore teneri, ut noti hoc, & fi publice affirmare non audeat, vel in corde fuo redum fadnmcffe perhibeat. Qpanquam fi nos, quod Deus avertat, non fatis gravi de caufa aut minus ordinate eum hnjufinodi vinculo ligavimus, ficutfandi patres noftri afferunt, non idcirco fpemenda lententia eft; fed abfolutio cum omni humilitate querenda. Vos* autem Damini * qui juftitiam Dei nec pro ngia indignatione, nec pro aliquo periculo deferere voluiftxs, fatuitates, quas de execrarione fle mendacio annunciabuntur in coofummatione parvipendentes, viriliter ftateftconfortamini in Domino,, fcientes, quod illius partem defenditis, qui infuperabilis rex eft, fle magnificus triumphator, judicaturus vivos fle mortuos, reddens unicuique fecundum opus fuum. De cujus multimoda retributione, & vos cent effc poteritis, fi ufque in finem fideles, & inconcufli in ejus veritate perftiteritis. Propter quod & nos inceflanter pro vobis rogamus Deum, ut det vobis corroborari per Spiritum San&um in nomine ejus, & convertat cor regis ad poenitentiam, ut & ipfe aliquando cognofeat non multo verius amare eum, quam illos, qui nunc fixis iniquitatibus obfequuntur, & favent. Qxod fi, Deo inspirante, voluerit refipifeere, quicquid contra nos moliatur, femper tamen nos ad recipiendum eum in fandam commumonem, prout veftra nobis caritas confuluerit, paratos invfhiet.

EJUSDEM AD EOSDEM.

Tenturum ft in Germunietm ffsmdet.

Ibid.

Gregorius fervus fervorum Dei urtbiepifcopij, ipif cofis, ducibus, comitibus, nec non mujoribus ff minoribus i» regno Teutonicorum canftituiis, fulutem tf ofofloiicam benediiionem.

NOsflc indigni, & inutiles principis apoftolorum fervi ftatuimus ad yos divina auxiliante dementia venire, & poftponentes omnium fidelium noftrorum coonlium, ita profedionem noftnun maturare, ut VI. idus ianuarii apud ... velimus efle, veftra quidem Voluntate & defidcrio, ut fiducia probate fidei quateumque afpera, fle fi neceflarium fixerit, ipfitm cf&fioncm fanguinis pro libertate ecclefise fanttfe^flc falute imperii, rara fincera intentione fubire opn dubitemus. Veftri

Çÿ* ftri ergo ftudii fit de exceptione & lervitio no- A habuerimus, & quibus rationibus didis eorum ob-
--^ftro prxmcmerc^eos.^quos prodcntia veftra cogno- viaverimus, quicquid dcefte ridetur literis, lato- anno
anno ....V poffe, ie nobis debere. Sit etiam itndii res earum plënius judicabunt . Qtibus, ficut deCHR,STI
.,"*'41 yeff« Per J*rtci »eftr" pacem firmare, ut imen- iis, quae beato Petro & nobis promififtis, indu- Vu *-*,*?*
•4 <'(>- nonis noffir» propofitum nihil impedire poffit : bitauter eruamus, ita vos de his, qux.ex noftra
Quot & quantas colludationes cum nunciis regiis parte dixerint, nobis certiflime volumus credere.

t9* AD RODULPHUM REGEM ET SAXONES.

Kunciat fi cwraffe, at per legatos fuos dr rebus a fi decretis in dnabui fynodis decerentur, tum nd'pa timtiam hortatur, d' ut Magdeburgenfis archiopifcopatus optime providentur.*

Gregorioi epifopus firvus firvorum Dei R. régi, oHimbufpte ficum in regno Saxanum commanentibus tam epifcopis, <p<sm ducibus, comitibus, nec non majoribus tf minoribus peccatorum abfolutionem tf apoftolicam benediéhekem.

Ui4. I "'I /""Um veritas ipfa dicat, omnium qui propter VU juftitiam perfecutioncm patiuntur regnum effe coelorum, & apoftolus clamet, neminem nifi qui legitime certaverit, poffe coronari, nolite filii met, in hoc qui vos jam multo tempore exa- K' at, bellico fiirore deficere, nolite per ullius lentis perfonx me.idacia de noftro fideli adjutorio dubitare; fed magis magifqué pro tuenda veritate ecclefiaftica, pro defendenda veftne nobilltatis libertate, labori jam citius finiendo in- C cumbite & ex adverfo afeenderido vos ficcorpora vetita quafi murum pro domo Dei opponere iaiagitc. Quidquid iam in duobus fynodi noftrx conventionibus de rege R. & de H. ftatutumfit. Quicquid ibi de pace, & concordia regni fic cum juramentis fit diflinitum, per noftras bteras< fic per noftros legatos, nifi forte capti fint, aper- . tiffime poteftis cognofeere, fic fi quid adhuc re- B manierir per epifeopos Metenfcm & Papienfem & abbatem Auguftenlem, qui nobifeum finem rei prxftolando, morantur, cûm ad vos ipfi venerint qur.fi in promptu habetis audire · Poftremo hoc vos ignorare nolumus, quod qua omni oportet audlantia cum orationis noftra; «ftiduirate, tum omeii noftri gravitate, & profpiciendo contulere, & confulcnda prolpicere verr neceffitati non dubitamus. Audiamus de veftro archiepifcopatu Magdeburgcnli in dilciplinam quorundam ejufdem ecclefias filiolum pro acquirendo fieculari habitu & honore, obortam fuiffe contentionem, quos modis omnibus ex praecepto Dei omnipotentis & San&i Petri, & noftro, ne fibi in locum damnationis jnilmen arripiat regiminis prohibere, & Deo dignum difpenlatorem, prout jus poftulatfic ordo, cum noftra voluntate, & apoftolica benedidtone, & communi omnium bonorum tam clericorum quam laicorum eledione difponcre. Vos tamen ipfi noftis, quod in conftituendis epifcopis negleâa fandorum patrum inftituta bunc, qui modo funditur, fanguinem genuerunt, & adhuc' nifi provideantur, pejores prioribus errores fovendo parturiunt.

A D G A L L O S.

locat illos ad fynodum pro difeordiis inter regnum tf fucerdattum componendis habendam-

Gregorius firvus fervorum Dei arcbiepijropis, epif copis, abbatibus in Gallia conflitsitis, m gremio fania Romana ecciefio permanere videntur, falutem tf apoftolicam beneusi/ionem.

/""xUantas tribulationum anguftias & perfecutionum procellas ac pondera periculorum univerlalis mater fanda Romana eccicfia perpeffafit temporibus iftis, quod credi vix poteft, ex majori parte latet fcientiam vcftram. Ad hxc quoque quid confilii, quidve fuftragit per vos filios litos debits compafiionis perceperit, vos ipfi agnofeitis. Quod itaque fine dolore vix poffumus, vel reminifei, ita caritas multorum circa camrefrigefeit, ut hxc ipfa per evangclium prxfignata quodammodo fpecialiter videantur. ut dicitur : E quando abundaverit iniquitas, refrigefeet cor multorum. Unde quid aliud dixerim nifi quod vos, qui aut fegniter neglexiftis ac pavide refiigiftis matri veftrx in tanta preffura folaciari, nomine filiorum indignos & caritatis vifceribus alienos vos oftenditis. Quem vero pudorem, vel potius quantum dolorem, quifquis eft fanx mentis non fet>tiat, cum confideret perfecutores chriftianc religionis tanta faftionis confpiratione, ficut omnimodis annifibus non folum res fuas profundendo, led etiam fe ipfos morti tradendo, ad explendam animi atrocitatem huculque defudafle, neminem autem vel vix pauciflimos, juftitix fautores, aut D corporum laborem fubire,. aut rerum v difpendia jati, aut de bonis fuis opem matri fusi rcclefi® ferre curaviflc. Verum, utcumque «fraternitas veftra fefe habuerit, benedicius Deus, fit Domini noftri Jefu Chrifti pater-, qui nos ab adVcrfariorum manibus fic perfccuturum violentia protegens, haâcnus in manu noftra juftitiam tecundum teftimonium conicienti» noftrx defendit; atque potentix fu» vigore human» infirmitatis imbecillitatem noftram corroborans ad iniquitatem converti, nullis nos pramiifionum blanditiis, nullis vexantium terroribus finit. Ipfi ergo gratias immenfas referimusqui nos infraftos hucufque in preffurx tempeftate confervans ad quandam fpem tranquillitatis ficut liberis inceffibus duxit, ut non nos contra principalem juftitix intentionem-egifte, aut propria confcientia aut ro. ligiofortum, qui noverunt, examinatio reprehendat. De extero fratres ut .caufa jurgiorum fit difcordia, qux inter regnum 'fic apoftolicam fedem jam dudum agitatur, annuente Domino, congruum valeat finem fortiri, vos ad fynodum quam in medio novembri celebrare difponimus, prxfentium literarum vocatione ex parte beati retri apoftolorum principis prxeipientes, invitamus. Hoc etiam fraternitatem veftram fcire volumus, quia ut fecure ad nos venire fic in veftram patriam Deo protegente poftitis redire, fi deles noftri a majoribus, qui fiuxt m curia Heinri-

anno CHRISTI IΓ.'..;?·*

inrici diût regis, jut amento fccuritatem recepe-runt. Dcfideramus igitur una vobifcum nadare, divino fidti auxilio, qualiter poffimus pacem con- A firmarc, atque ad gremium matris ecclefi® <an. ὑάε fcfiitmaticos Dco auxiliantc revocare.

anno chr ist i

fâp EJUSDE-M AD GERMANOS

Gregorius epifeoput fervus fervorum Dti omrnbur arcbiepifcopis, epijcopis, abbatibus, ducibus, iwar-cbtonibui, comitibus, omnibulque ebrifiiamun & R. Petri apojiol. principis fidem, èT doffrinam defendentibus, èT obfervantibus in omni regno Teutonicorum falutem tf beatorum Apoftolorum Petri & Pauli benediltionem £T omnium peccatorum abjoiuttonem.

T^Go 3ua^^curncluc facerdos apoftolorum prin-g tipis fenus contra voluntatem & confilium Romanorum, confidens de mifericordia Dei, & vera fide catholica, venio ad vos, paratus propter honorem Dei & falutem animarum veftr»-' nun mortem fubire, ut per multas tribulationes tendamus, & pen emamus ad requiem. Vos autem, fratres mei dilc&flimi Î & defideratiflïi ;i, fummopere curate, ut vos poftim Deo auxiliai> te adire, vobifquc in omnibus prodeffe. Benedicat vos ille, ex cujus gratia diftum eft mihi ad corpus beati Petri in «1κ ordinationis me®: quodcumque benedixeris, beuediftum erit, & quodcumque folveris in terra, erit folutum in ctrlo. Arnen.

EJUSDEM AD WILLELMUM REGEM ANGLORUM.

Dt Simonia, luxurio, Ù depefitione Jobani Dolerfis epifeopi, ordinatione Ovem iit ejus locum.

*Gregorius epifeopus fervor fervorum Dei excellentiffimo fiito ghriofo regi Angloricm falutem & apofiolicam benediflwnem^*

β-μ -,,λ. •<"Ao< «III. <oL

GOmpertum efle celfitudini tux non dubitamus, quod dictus epifeopus Dolenfts ecclefi®, qu® Btitannicx provinciz principalis -il fodes, itat falutis immemor, & fandorum canonum decreta conculcans, camdem ecclefiam per fimontacam hrrefim impudenter invaferit, & prolixo jam temporeoppreflerit violenter Datis namque comiti Alano copiolis muneribus, qux ufquc hodie ad probamentum prius nequiti.r >n propatulo extant, non per oflium in ovleChrifti, led ut fur & latro aliunde irrepfit: qui ettam nec hoc fcelere contentus, iniquitatem <uper iniquitatem appoluit, & quafi fimoniacum efle patum & pro nihilo deputaret, niculait» quoque fieri feftinavit. Nam in ipfo tam ponicioie adepto epifeopatu nuptiis publice celebratis, fcortum potius quam iponlam ducere non erubuit, ex qua & filios procreavit; ut qui ja .1 fpiritum fuum animarutn corruptori per fimoniaca commet cia proilituerat, per fœd® libidinis inceftum corpus fuum ita in contumeliam Diabolo confecraret; & fic in eo nullus locus fupeteflet conditori, quem intus exut uique obligatum totum fibi advetfarius non vcndicaffvt. Nec tamen hucutquc maliti® conatus inbilitit; led atrocidimum tacinus, turpillimtimquc flagitium hot;endo etiam facrtivgio cumulavit. Num adultas ex illicito matrimonio filias, ptatdiis ecclefix, & redditibus nomine dotis collatis, atque alienaris fcelere immaniflimo maritavit. His iniquitatibus coopertus, eamdem tamen ecclefiam dilaceratam dtlfipatam* que fi liceat incubare molitur, quibus de caufia celfitudo tua noverit illum jam beati Perri apoftoli lpiculo pcrfofltun, & nifi fcclcris refipuerit, anathemate mortifero effle damnatum. Qua propter patema charitate te admonere, & caufam breviter exponere ftuduimus, ne fortafleper ignorantiam tam fcelefto homini tandiu in tenebris fuis /acenti ulterius auxilium praebeas, neve icelerum ejus te participem facias, fed fedi apoftolicz, noftrilque monitis modefle parendo illumte repellas; vel etiatn ut tandem aliquando fibi confidat, atque ad remedium pœnit-nti® confugiat, blande fiiadendo, fi poteris, inducas.Nam tales itj malo perteverantes fovere & adjuvare nihil eft aliud, quam iram Domini contra fe provocare. Nos vero fupradift® ecclefix afHiâionem diutius non ferentes, Deo infpirante, virum vit® probabilem, dc comperte religionis inibi ordinavimus & confecravimus, videlicet S. Melanit abbatem, qui cum ob alias caufaquas explicare prolixum eft, ad nos ventitet t pontificatus onus ex infperato fubire compulfus eft. De quo confidimus in Domino, quia fi ut defiderarnus literilque noftris multipliciter implorare curavimus, principum terj· bonarum virorum gratiam & fttidia habere meruerit, Domino coopérante, fub B. Petri patrocinio ecclefiam ia melius reftaurabit.

gy GREGORII PAPÆ EPISTOLÆ AD GERMANOS.

Gregoriur frw fervorum Dei omnibui arcbiepifcopii tn l eut<ri(.i ai<jue in Sarconito regno cornenanentipui, omnibnj<j:ie principient cnr.flilque majoribus Ù minoribut, «/«-' non fient excommunteati tl obedtrt voluerint, fimicm Ù apoftolicam benediflionem.

QUomodo ex lite & d'flentione veftra maximum in fanda ecclefia periculum fieri quofic;r ctgnokrmiu, vilum eft nubis, vtium eft fatubus noftris in cuncilio congregatis, iumma ope elaborare pro viribus, quatenus idonei nuntii tam rel'gione quam fcientia pollentes e latere apofiolic» Udis ad partes veftras mitlerentiir,qui rcligiofos eptfcopos laicoa etiam pacis & juftiti® amatores in partibus veftris commorantes ad hoc optts idoneos congregarent, qui Domni gratia przeunte die & loco ab illis ftatnto tam ipfi quam quos rpfis adjungere adhuc debemus, aut pacem componant aut veritate pneeognita fuper illos qui funt tanti diftidii caufa, canonicam cenfuram exerceant. Verum quomodo nonnullos diabolico inftindu confêâoa iniquitati fu® facibus ignitos-, cupiditate induftoe, difeordiam potius quam pacem fieri & videre defiderantes fore non ignoramus; ftatuimus in hac fynodo ficut & in przterira, ut nulla perfona alicujns potenti® vel dignitatis, five parva, five magna, nveprinceps five fubjeâus aliqua przfumptione audeat legari-noftris obfiftcre, & cum ad vos pervenerint da com-

jj^- componenda pbea contraire ntc petiea contra in- & vinculo etun ligamus, fic non folum in fpiriiu ,
........——terdicium iliorum altet ia aitesum audeat infur- verum ctiAin in corpore fie in omni profpccitate annq
αμνό gere, fed ufque ad diem ab uiuflaturum brr.urn hujus vuje apuflolica audoritate innodamus fit CHRisii
cHr Ist i pacem omnes fine ulla occafi me fraude ‹ u- viciariam in aimis auferimus, ut fie taken con-
î'.l.»*/? ' invent · Qyicumque autem hac veftra itatutaul- luudautur & duplici contritions conterantur. ·
La prcfiunptione violare tehiavem, .iiuifitmatis

^EJUSDEM AD EOSDEM.

Greg^iut tftijctfmt ftrwu Jfixvrurit Dti trtbirpifcopis t tfnjctpis, ùclàm/, (otntiiim , <+ ttfifyiit printιpiδια rtffù TbtiUtnuamm cbrifiu-Ktnt fodatt dtftndmibut ftbatm Ù apvjtoùonw *bt~ ntdtShatem.*

Q Uomodo pro amore /uflitist commune nobifeum in agone chriflianat militix periculum fufeepiflis, 'qualiter rex humiliatus ad pœ uttei.tiam ablblutionis nam impetraverit , fic quomodo tota caida poft iutroitum ejus in III-itam ulque huc deducia fit, veftr® dilectioni fmcera veritate indicare curavimus, ficut coullitutum fuit, cum legari ad nos de 'vcftris partibus ntifli fint, iu Longobardiam venimus circiter dies >x. ante terminum , in quo abquia ducum ad Chifas nobis occunere debuit, exputantes adventum illorum, quauuus ad paries illas tianlite upflcmus. Verum cum decurto terminum nobis hoc nunciaremr , temporibus his pr« multis , quod κ nos credimus difficultatibus ducatumnobis obviam mitti non pofle, nec aliunde copiam ad vos tranfeundi haberemus, non parva iolicitudine, quid potifiunum nobis agendum foret , circumventi fumus. Interim vero regem adventare regem cognovimus, qui etiam priutquam inimus. Jtaliam mtraflet, funphces legatos ad nos premittens, per omnia le fatisfaûurum Deo ficlanfifo Petro ac nobis obtulit fic ad emendationem vitae fuse omnem fervaturum obedientiam repromifit, dummodo* apud nos abfolutionis fic apoflolicx benediâionis gratiam impetrare mereretur. Qpi cum multis confultantibus conferentes, acriter eum Je fuis exceflibus per omnes qui intercurrebant nuncios redargueremus , tanacm per femetipfum nihil hofiile aut temerarium ofientans ad oppidum Canufium, tn quo morati fumus , cum paucis advenit, ibique pei triduum uuue portam caftri, depofito omni regio cultu *B miferabilirer,* utpote difcalceatus fic laneis veftibus indutus, perfiflens non prius cum multo'Hetu apotlolicc milerattunis confilium fic confolatuMum deftttit implorare; quam omnes qui ibi aderant & ad quos rumor ille pervenit, ad tan. tam pietatem, & compatfionis miferiam movit , ut pto eo multis precibus fic lacrymis iritercedentes, omnes quidem infofitam mentis noftr® duritiam mirarentur, nonnulli vero in nobis non apotlolic® ^everitatis gravitatem, led quafi tytannice feritatis crudelitatem eflê clamarent . Denique inflantia compundionis eius, α tanta .omnium, qui *ibi* aderant fupplicatione devicti , tandem eum, relaxato anathematis vinculo in communionis gratiam, fic ia finum fanda matris ecdefue, receptis ab eo iccuritatibus, qua infra feript® funt, quarum etiam confirmationem per manus abbatis Cluniacenfis fic filiarum nollraium Matildis, fic cotnetiflc Adelheid® fic aliorum pi iocipunt epilcoporum fic laicorum , <|ui noli.'» ad hoc utiles vifi lunt, recepimus. His itaque peractis ut ad pacem ecckfi® fic concordiam regni, ficut diu defideravimus, omnia plenius , adjuvante Deo coaptare poflimus, ad partes veftras data primum .opportunitate tranfire cupimus. Hoc itaque dikâionem veftram indubitanter felre volumus, quia ficut in deferiptis fecoritatibus poteftis cognofcerc, adhuc totius negotii caufa fulpcnfa eft fic ad adventus nofter fic confiliorum veflrorum unanimitas permaxime neci·flaria dic videtur. Quapropter in ea fide quam accepiflis fic amore jufliuje unanimiter omnes permanere fludete, fcic.it'cs nos non aliter regi obligatos efle, nifi quod puro termone, ficut nobis mos efl, ea diximus, quibus eum ad falutem fic honorerti tuum aut cum jufiitia aut cum milêricordia fine noftr® aut illius anime periculo adjuvare poflimus.

GREGORII PAPÆ VII. DECRETUM

Ft MS *ta* a>«« r.iu «.«..il. Regorius papa VIL fie ILbanus papa IL E Kj conflituerunt , ut feilivitatcs Romanorum pontificum celebres habeantur. Martyrum in IX. jefiivnibus, conktlorum tn tribus faltem kdionibus prarter quoiumdam, qui pro fua excellentia celeberrimi haberemur , ficui fit S. Silviftcr, Gregorius fit alii. Nam cum qualibet ecckfia fui paltoni, fic fi confefloc fuerit, kiium folamnirer oWervet , quanto magis comm, qui totius ecckfiac non tam patroni, quam patres extiterunt , quam fie ulqne ad marte rium veibù> fic exemplis inftituere non defliterunc. De his quidem fanAi» martyribus invitatorium, hymnus, refponforia , pfalmi, fit vertus, ut de martyribus decantantur*. Nota autem S.Gregorium papam I. in gradual! libro de his martyribus, ficut fic de confeff. pontificalia adminiftrantibus inftituifle officia , ut de S. Marcello P. fit M. *Sittiit ti Dvnintu* ; fit de S. Felice P. fic M. *Sttrrdetti.* Et hoc utique fatis congrue propter excellentiam dignitatis apoftolic®.

BPISTOLÆ DIVERSORUM AD GREGORIUM PAPAM VII.

SAXÜNES AD EU M DEM. '

rgerinl wt *dteretit tjni partrtui ; ^ttd tttntti Jüd, pùu tdvtrfariii feWM , t/HOWiT'.*

s*»«?*'s«.* cuit λ·. »··» \TΘ"'i Canditas veftra fit omnibus circumquaXN que notum eft, quam difficulter, quanto«pe bajulorum difetimine legationes ad vos Irani- mittimus, quia iter, quod omnibus temporibus , populis, tribubus, linguis fuit pervium, nunedaudltur illis maxime, qui non minimum pro bonore

*e» re illius'al>o: avetunt, ad cuius corpus eadem via - durit. *Et pofl* Poll longam expeâationem

anno reverto nuntio noftro, nihil aliud nobis confola- CHRiSTi tfoni, relatum eft, nifi ut decretis his, qu.rman- davimus fidem vos non habuillè. Ex quaie, cariflime Domine, incredibile vobis vifum eft, quod fratres rwihi fic coepifcopi Wicebuigenfis, fic Patavienfis cum alus religicfis vobis in veritate nuntiaverunt, quodque te vidrfle, & audiflè teftati funt; certe non in verbis mendacii confidimus liberari, led credimus quia veritas liberabit nos; Deus non default fperantes in fe; nam rex nofter Rodolfus fi.rtis in eo, qui dat falutem regibus, de inimicis Domiri potenter triumphavit. Hcinricus autem cum luis complicibus prxuereos qui in gladio ceciderunt, in fugam verius eft, comite illo, cu»us malitiam vos in beno vincere fruftra tcntaftis, Roberto Bambergenfê, qui horum omnium auctor fic incentor eft. U o utinam de fua & fociorum enis iailacia latis edoÜus hiitlêtis. Nolite Kariilfmc Domine amplius ad irrilionem fancti nominis veftri hujufmodiho-

Anunes mulcere, fit poft tam iterum ducatum ab eis qurren ad nos tantum nobis effet defidei abilis quantum & neceflarius, fed vere icimus, quia fponte illorum ad noftras partes 'nunquam vernetis, nili certi hnt vos illotum parti favçre. *Et fMtca:* Ergo fi nen propter nos, t-.unen propter honorem ledis apoftolicx confirmate quod operatus eft ejufdem leuis legatus, ita ut line ambiguitatis denuntietis quid in hac ecclefie divifione tenendum fit, quid iéquendum: quod fiumdudum fa&um fuiflet, forte pars iniqua adeo jam vires perdidiflet, ut nec nobis, nec vobis nocere prxvaleret. Rogamus etiam ne in hxc ftatuta canonica deficere patiamini, ut corpora excommur.icatorum, qui in perfequendo ecclefiam occifi Ruit, in atriis ecclefiarum dêpcl ri non permittitis; ubi autem iepulta funt, divina orticia celebrari prohibeatis. Multi ex eis in Augufta civitate lepulti funt: Ejufdem loci congregationibus literas veftras per diicurrcntcs peregrinos fatis mittere poteftis.

ulfiw anno efter

IbU

SAXONUM RQDULPHO FAVENTIUM AD GREGORIÛM EPISTOLA.

1 T'Eftis ell cellentia veftra & literx vefti» quas in tNbinvnium habemus, quia nec pro confilio noftru nec pro caufa noftra, fed pro illatis ledi apoftblicx imiriis regem noltruia regia dignitatepriraiiis, ncfefque terribili interminatione ei ficut regi ferviamus, interdis ilhs /fic omne» chtiftianos a vinculo juramenti, fiuod ei fircerunt vel facient, abfolviftis, eurnque vinculo anathematis alligaftis. In his omnibus patem ;a;i veflrx cim magno periculo noftro, tient nunc patei, obedivim.us, & quia eidem depolito ac. depositionem veftram cum eaetaris concord^/e noluimus, tantam in nos crudelitatem exercuit, ut plures ex noftris amifta omni fubftantia animam in hoc certamine ponerent & filios exhxredcs & ex divitibus pauperes reliquernnt: qm autem refrdui funt, de vita quo tidie iolliciti vu.r fublidia pene omnia amilênint: Sed cum nulla nos perfecutiotie funeraret, fuperatus eft ille, ut licet nolens fuam nolus prafentiam exhiberet, & ei qnem inhonoravit cum fuo dedecore honorem impendete'., pio quo labore hunc trucium recepimus, quod his, qt. cum periculo animatum notharum vefligia pedum vcilrorum adorate coactus eft, abfquc noftro confilio. & (me coradionc abfolutus. aanocrndum nobis libertatem recepit, /r /m.i.o :*-:rpvJitn. ergo cum pm uht a anni terminum ime redore enemus, m }<■,um de quo prxvjiricatus eft, ille alius pt.ncipum nolhorumledione fufirogatuscft. Cumque de electo nobis rege, & non de regibus ipe., ad refocillandum imperium iuccrefceret, ecce ex infpcrato hterx veftrx duo· in uno regno reges pionunciant, duobus legationem decernunt, Î|uam regw nomims plnmlitatem, ac regni divjlonem divino quoque populi, ac ftudia partium fubiccuta funt; quippe cum in cpiftolis veftris prxvaricatcris perionam femper prxponi cernerent, & ab eo ficut a potente exigi, quatenus ducatum vobis in has partes ad diicutiendam caufam praeberet. *Et pojl* hoc quoque infirmitatem noftram movet, quod licut nobis perfuadetur, ut in incepto firmiter perduremus, fic etiam coa.rarix parti verbis & rebus fpes innuitur. Nam familiales prxdidi Heinrici, qui ab vtnni reguo infanda notantur, quique illi ut re-

Cgi leniendo fynodalibus prreep- s manifefle laobedientes funt, & una cum c-eiit luo per 1·» garum apoftolicum ab ecdefia ieparati, ad hanc ledem venientes benigne lulcipiuntnr, &. non foium impuniti redeunt, fed inluper gloria & honore coronantur, fic# ad priorem inobedrentiam 1'uperbiendo reverrentes noftrr miferix iniultant. Nobis aurem quafi ridiculis ad infipientiam reputatur, quod ab illorum confortioabfiinemus, qui ab iplo capite noftro tam caritative in communionem 'ecipiuntur. Acccdtr & hoc ad cumulum infortunii noftri, quod prrtcr illa, que nos ipfi delinquimus, etiam adverfarionun culpa in nobis cuditur, dumnoftrxnegligentixattribuitur, quod idoneos & frequentes legatos huc non mittimus, D luce enim darius patet, quod illi hoc fieri pn>hibent, qui ne prohiberent jurejurando vobis promierunt. Er nunc de violentia facri itineris intercluftioni & dc mantfefto illorum perjurio taceatur, & nobis imputatur, quod nuntios non mittimus. Scimus & ex confideratione veflrx pietatis fperamus, quia hxc omnia bona intentione, & lub.ili aliqua deliberatione agitis, fed nos homines imperiti occultam illam diipen lationem penetrare non fuflficientes, quod manifefte audivimus & vicimus de illa utnulque partis confortatione, & rerum certarum incerta .dilatione ortum efle & quotidie oriri vobis exponimus, hoc eft bella inteftina, homicidia innumerabilia, vaftationes, fic incendia domorum fic ecclefiarum fine differentia, oppreflîones pauperum, direptiones rerum ecclefiafticarum, quales nunqualti *w-E divimus, legum quoque divinarum fic fecularium defectus fine fpe reparationis; poftremo in dimicatione duorum regum, quorum uterque ad obtentum regni ipem a vobis accipit, tanta profligatio regalium, ut pofthac reges noilrarumi partium rapinis fint fuftentandi· Hax incommoda aut nulla eflent jam, aut multo minora, fi neque ad dextfram, nec ad finiftram veftra fententia divertiflet. *Et interptftit:* Nam fi hoc quod in fynodo Romana definitum, fic poft a legato ledis apoftolicx confirmatum eft, lilentio contegi oportet, quid pofthac nobis credendum, vel pro rato habendum fit, omnino ne» icimus.

PRÆ-

ANNO CHRISTI | ANNO CHXISTI

t® PR.ÆMONITIO IN SEQUENTEM EPISTOLAM.

Ik4.

'r^Pifcapetnt Moravia Jntaai epifeopo emnntffi a Kfiobtit a Jaromiro A-r Pragvtf divifieame cam pnyentaam qaorvadaat epi/copatat Pragnffir affigaatioar cmcoqatrt aoa valeat Jaromir, alio nomine Gebebardat, Prage^fii epifeoptti, nidil non amhrkatar, nt amolam epifeopone vexaret Qnin nec a vaineribas feedifqat aÿji new aijbneiat. Vt id rtfeivit Alexander papa 1J. legatos [net eo mifit Btrltmdam, iJGregoriam, qai Pragenfem epifeopam ai ofitio fao iafpenfum palam edixerint. Alla faat im yate obitxm Alexandri param i exi faceedens GregoAas caafam totam refm mens, prias qaidem linras dedit ad Vratisldam Bohemia darem, Jaromiri qxidemfratrem, ftdmmslo illiat faventem, conqaertnt de ixjaria legatisapo- illata, raw addit, .ft aggrava* 'tartar fenttaliajn, nifi ad officiam reditget interea Jaromir ad Mogantinam J^tropolitcnam fnàm tom jngit, narrans ft inaaditam, a«c a mttropolitadoin fymdo damnatam injxriaprohiberi, m epifeopale mw-**t exerceret. Hat Pragti^fit ficmd & fius qmrelas Sigefridxs MogxsUimu Arciiegi/copets per literal ad Gregariam pontificem detxlit, qaam tjm epifiolam bac transfert, quod latear affaâdat Utens Gregeris ad Trathlnam vulgatis apad fabbe rtgtft. ltb. I. epifi.XTJI. ex Codice Udalrici Bambergers. Quern dein exitxm taafa babaerit, inferias, cam de cmtiiir Pragenfi aaao J074. agetar, exponam.*

£> S1GIFREDI MOGUNTIN1 ARCHIEPISCOPI AD GREGORIVM VII. EPISTOLA.

lbw! Od Ud.lrkl r*l

REverentiflimo Patri noriter facerdotio prime SedlS Apoftolic® infidatO, S. Moguntin® difpenfator ecclef», fedulam benevolent» fervitutem, & debitam obedient» fubjedionem. Semper quidem defiderio defiderabamus, eum apoftolic® fedis pnefiilem efl·, qui vita & moribus, verbis, exemplis ad falutem pneeflet, & prodeffet fandae Dei ecdefia. Nunc vero quomodo melliflui fadi funt ccli, folito dulcius diftillantes rorem gratia Dei, divina miferatio/votisnoftris folito cumulatius fatisfecit, & eum, quem maxime optabamus, eidem fandae Romane ecclefia: praefecit, qui nobis femper dexter fletit in omnibus negotiis, nunquam nobis defuit in noftris. Unde totis praecordiorum medullis gratias agimus Deo altiflimo, qui cathedram Petri, caput fcilicet eccieftarum, veftro, mi reverende pater, illuftravit, & ornavit faccrdotio, humili fupplicatu orantes, & deprecantes, ut qui primitiae apoftolatus veftri perfudit oleo lutiti® pne participibus veftris, gratiam, & pacem multiplicet ecclef» fu® eundis diebus veitris. Optamus autem promereri, ut peculiarem gratiam apud vos obtineamus, Λ aveftra paternitatefpecialem nobis provenire dementiam, non folum ca charitate, quam univerfali debetis ecclef», fed etiam eo grati® privilegio, quod femper faera fedes veftra Moguntin® impendit ecdefie, ut pia mater fpeciali fili®. Hac ergo freti gratia in omnibus que nobis obviant, ad vos recurrimus, Ac quicquid nobis advertatur, ad vos, vclut membra ad caput, referimus. Unum humiliter intimamus vein® fanditati, quod fubaoteceflbre veftro pi® recordationis Papa A. contigit, nos, ut falva reverentia dixerimus, injufte prcjudicium pati, Ac inclementer deturbatos effe ab eo jure, quod facri canones, & patrum fcita metropolitanis jubent fervari. Denique eidem fandiftîmo patri de fratre, fle fllffraganeo noftro epifeopo Pragenfi finiftra relatione iuggeftumeft, fle me ignorante ab *inimicis* apud eumaccufatua eft, unum, & hadenus infolitum ab eo exiit cdi&um, ut eumdem fratrem, fle coepifeopum noftram nec inter fratres fuos canonice prius auditum, nec canonice ad fe vocatum, necinobedient» culpa denotatum, non folum ab afficio fuo fisfpenderit, fed etiam rebus, & redditibus fine ecdefie omnino fpoliaverit, flt extruferit, ita ut miflis nuntiis publice nunciari fecerit in clero, flt populo, ut eum, quiexcommunicatum haberent, nihil quod epifcopi eflet, ab eo quaererent, vel acciperent ab eo. Quod fadum, fi apoftolicam deceat manfuetudinem, fi decretorum fervet audoritatem, veftram non preterit fanditatem. Debuit namque juxta decreta canonum, ad nos primum caufa deferri, fle ad concilium vocatus intra provinciam, inter fratres fuos audiri; ego vero fle fratres mei deberemus ad apoftolicam fedem, velut ad caput noftrum referre, fi tanta res effet, ut per nos nec poffet, nec deberet terminari. Nunc autem frater nofter & coepifcopus a fede fua vagus, flt profugus, Ac, ut diximus, rebus & redditibus ecdefi® fi» injufte fpoliatus, & extrufus, indignum patitur judicium, flt omnibus fratribus fle coepifcopis noftris magnum inde provenit fcandalum, flt epifcopale nomen flt officium, quod apud Deum, & homines facnun eft, intolerabilepatituropprobrium. Porro ecclefia illa jam multis diebus paftorali caret adminiftratiooe, flt unico paftore viduaepifcopali vacat benedidioni, in quo ewf copus ille, qui expulfionis Ac perturbationis hujus sudor eft, ejus fibi ufurpat officium, Atquod omnibus conciliis flt decretis maxime cautumeft, Dconfecr*ndo, & confirmando emblem circuit epifcopatum. Quod maxime ob hoc periculofiim eft, quod gens illa catholic® fidet noveHa eft plantatio, Ac nondum radicata At fundata inchriftianifino, Ac facile ad antiquum paganifini revolabit errorem, fi inter paftores fisos tantam viderit durare diffenfionem. Quapropter ego flt omnes fratres rpei veftigiis veftr® fanditatis affufi oramus Ac obfccramus, primum ecclef» rationes, nec non maligni hujus temporis inclamare importunitates Habebam quoque de quibut dam agere vobifeum «ipfe praeiens, quod nec literis intexere, nec nuntio etiam alicui fideliffimo habeo aperire. Quapropter prxfenies fratres cum liters# mec exeufationis ad vos dirigo, qui vobis fuggerant, quod ad vos non veni, non eflê temeritatis, fed inevitabilia, Ac fupren» neceffitatis. Noverit autem fanda paternitas veftra, quod non eft homo in terra me vobis fidelior, flt ad omne praeceptum veftrum implendum devotior, nec ad adventum meum ad vos .aliquod negotium poffer retardare, fi tamen juraver virium valetudine. Pro inveterata autem Thuringorum obduratione novam vobis facio couqueftionem qui

qui ficut femper, fic etiam adhuc Spiritui fanâo A ejulque jufltfltmis refiftunt iegtbuf , reddituum ʗ"orum decimaftollem, ufque adeo efpedu ,(,,<dum monerem cos, ut omnipotenti Deo obedi* rent, ipfi e contra annata manu promifcux ple' bis, me & meos obfiderent, nifiDominus omnipotenti manu liberaviffct, forfitan crudelitas eorum ufque ad internecionem in nos defarviffet.

Unum rqgo facram paternitatem veftram , ut contra tam nefarium, tamque ipfolitum facinus ecclefiaftiae difciplinx nobis compatien dQjuccurratis, & contra inimicos Dei gladium arripiatis, qiiatenus fentiat contumax & rebellia ferva .Thuringia, qüod adhuc in davigera mantf Petri vivit, & regnat imperatrix Ronu.^

CONCILIUM CABILONENSE

Anno MLXXIh. celebratum : poft quod £ada eft eleftio Hugonis Lugduaenfis Camerarii in epifeopum Dienfem,

Cum coram Girajdg fedis apoftolicx vicario communi omnium confenfu in Lancellini fimoniaci antiftitis locum lubrogatus eft die xtx. Odobris, anno Chrifti MLXXI1.

A Nno ab incarnatione Domini MLXXIII. Alexander Papa Giraldum Ofiienlem epifcopum, qui Petro fucceflerat, ad Galliam deftinavit, & vices fuas ei per Franciam & Burgundiam commifit. At ille rx pnecepto Papae Concilium apudCabilonem inftituit ; cui prxerat Roclenus epifeopus literis apprime eruditus, & in Jeâione divinorum voluminum ftudiofiflunus.

Ex cbmtico yirdwifi Httgmit Metis Flevinie-ct^fit pttbüti jeris feffo a nobis entt en. dfcem p. J94. Tomi I. Novtt Bibliotbcce MS. librorum.

Anno ab incarnatione Domini MLXXiil. Girsidus Oftienfis epifcopus Romanx fedis legatus in Galliis concilio Cabiloni habito Romam rediens, fit apud Dienfem urbem hofpitatus, cum clericis in ecclefia de utilitate ecclefue loquebatur. Erat enim in eadem urbe Lancdtnus fimoniacus diftus epifeopus, qui vocatu; ad audientiam cum venire renueret, & fe in domo epifcopali manu militari defenderet, & epueopatum retinere tentaret, traftabat legatus cum civibus, canonicis fcilicet & plebis maioribus, quiddeepifcopo agerent, dicens juxta Ambrofium inexpiabilem effe culpam venditi minifterii: & juxta decreta fandorum patrum Leonis, Gregorii, Nicolai, & exterorum, erga fimoniacos nullam mifericordiam habendam in fervanda dignitate: & îaia quifquis per pecuniam ordinatus, ad hoc ut at harreticus promovetur, & omnes qui ei confentiunt, & qui emendare potiunt & non emendant, fit omnes qui contra illos non funt, fed favent eis, cum co habeant partem qui prius commifit hoc peculiare fiagitium. Dum ergo de his inter eos tradarerur, & ut praediximus ille diftus epifeopus audientiam fubterfugeret, juxta canonum inftituta & fandorum patrum decreta epifeopus quaerebatur idoneus, qui & faluti eorum invigilarer, & animabus commiilis follicitui fuperintenderet. Ecce perfonuit ad aures eorum advenilTe illuc, & ecclefiam qua tenebantur intrafle orationis gratia Hugoaem Lugdunenfem camerarium , prxcin&um & paratum ad equitandum . Ibat enim Romam ad S. Petrum. Nec mora Spiritus fandi gratia corda fuorum illuftrante, fit clamor & concurfus fidelium , ocreatas cum calcaribus invenitur, rapitur, rençtur : in confpedum apoftolicx fedis vicarii lummobsnnium favore & gratia deducitur, quod dignus fit qui pofilt ecclefix prxeffe &pcodefle acclamatur. Redamabat ille, & votis populi' parabat obfiftere, quafi qui non poftet nec deberer fponfo lcgitimo vivente caftitatem ecclefix feeda fcifltone corrumpere. In hoc devota contentione placuit divinitati beneplacitam fux prxfentix voluntatem in ofte.ifione lucis fuis fidelibus declarare. Nam eum eflet nubilus dies, lux in modum fphxrx per aliquot horas in gremio & facie fplenduit ccclcfur, qux lie accendit eundos qui aderant & viderant ad laudandam propitiationem divinx démentie, ut clamaretur ab omnibus, Bencdiftus Dominus Deus, quia refpcxit dejedionem ccdefix fux , ut vifitaret eam, & illuminaret tali pontificeSic clamores fit vora omnium judicium probavit cxlefte, & cledus ille, qui nec valuit , nec voluit tot praecurrentibus indiciis voluntati diviruç contraire, compulfiis eft audoritate apoftolica remorari, & confirmata eft fuper cum eleftio cleri & populi *[Me tjl mtnfr Offoirio, iit* xtx.) Quo audito, ifte qui ecclefiam per fimoniam invaferat, fit armis retinere renubat, dolens unanimem a&nfum omnium, & timens populi gaudentis & ad pia vota incalefccntis animo fi intumefeeret, impetum ferôciïfimum , Dominum epifcopalem déferait & recedit. Angebatur enim curarum atftibus, & ftimulis mordacis conicientix quam non effugere quibat, quia non inveniebat -quo fugeret : nec fuis jam ut fbfebat deleftabatur erroribus, a quibus puniebatur licet nolens .& infeius, & tamen adhuc exultabat in crimine, quia novis vetera obumbrando peccatis fe plerumque adjuvari xftimabat. Putabat enim infigne efle virtutis, ubi eft lapfiis criminis. Sed jam fileatur ejus memoria , quia recedit, quia aufugit, quia quod indebite ufurpaverat, noneft expedatus dimittere. Sublimatus eft eleftus nofter cum gaudio & cordis jubilo in pontificali folio, acclamatus eft & confirmatus epifeopus de Dei & Chrifti ejus judicio, de clericorum pene omnium tcftimonio, de plebis qux tunc adfuit fuftragio , de facerdorum & bonorum virorum collegio. Invenit itaque civitatem angans plenam , tribulationibus circumfeptam , vigilantia multa egentem , res epifcopii direptas , ita ut non invenerit unde vel uno die de reditibus domus epifcopalis vivere potuerit. Ita omnia attriverant, qui ante eam fuerant, adeo ut de omnibus totius epifeoparus ecclefiis vix unam haberet domus epifcopalis aut mater ecclefia, cum fere omnes poflidererentur a militibus & quibuslibet fiecularibus. Nec diu paflus eft fuo in teropote tantam videre contritionem & conculcationem ecclefix. Cum potius ftatuit decretum, ut nullus'laicus obtineret ecclefiam, aut panem acciperet in redditibus ecclefiarum. Et faftum eft di-

A*1™| CHMISTI ,, >··«- x

divina coopérante dementia, ut omnes gratan-A ter juft***0* «» fisfciperem& obedirent, ita m anre nu* ordinationem hase fu« meliorationis incremento ûbi commiffa per eum fufeeperit ecclefia . Obierat ipfo anno papa Alexander, & fiibftitutus erat unanimi ele&one cleri & populi Gregorius VII. qui in ipla Romana ecclefia fub pnefatp pontifice officio fungebatur archidiaconatus. Et licet ordinationis & cfthfecrationiscjus privilegium folis cardinalibus epifeopis Aibanenii, Oftienfi & Poirtuenfi fit commifidm, Giraldusifte quia aberat expeftatus tfon eft, fed qui vices ejus exequeretur lubrogatus eft. Qui decanus reverius papae inter cetera ele&onem Dienfis ecclcfix intati ipfius commendavit . Non multo poü ipfê qui commendabatur advenit , & qura folam clericatus tonfuram habebat (deteftabatïir enim fixnoniacorum ordinationes) in menfe Deccm- . brio per manum ejus uique ad presbyteratus gradum promotus cft, &c. in prima vero quadragefinue hebdomada, fabbato in presbyterum ,

ANKO CHRISTI

fic fequenti dominica ad mill. in epifeopum cunfecratus eft. Sic poil odonoi confecrationis dies affatim imbutus divinis dogmatibus, & uberum roboratus . ecclcfiafticis fandionibu* bcnedi&iouç percepta dimiflus eft ad regendos -filios, quibus paftor & icctor ordinatus erat.

E, I.fcb.r App o ··

Qua hic afferuntur tx Hugone Fhz'iniaceqfi, Cabilonenfe concilium confecuta Junt, nituique ad. titud attinent. Qua procédant in eodem chronico', quam- J4JW de hujus concilii afin. n.'n habent, propio tamen et! illud fpellant. Flint .tutem bis concepta verbis. Anno ab Incarnatione Domini MLXXitt Alexander papa Giraldum Oftienfem epifeopum, qui Petro liic^eAcrat, ad Galliae deftinavit, & vico fuas ci per Franciam & Burgundiam qun- . B mifit. At ille ex paccepto papæ concilium apulL-/" Cabilonem inilìruit, 'cut praeerat Roclenus epif·' copus, literis apprime eruditus , & in ledione Divinorum voluminum ftudipfilfimus . *Hac tantum Hugo Flaviniacenfis . qui addit interim mortuum effe Alexandrum papam , creatumque Gregarium .*

ÇT PR AGE NSE CON CILIUM

Qio Jaromirus Pragenfis epifeopus ab ordinis munere'fufpenditux.

Anno 1073. *dr-iter habitum,*

Suppl Mui

G Oncilii hujus hiftortam , & ada ex Cofina C Pragenfi ftatim proferam, poftquam adnotavero difficilem efte Coiinae cum epiftolis Gregorii VII. ad negotium illud quod' attinet, conciliationem. Narrat enimCofinas, milium a Pontifice Rodulphum quemdam apocrifiarium fisum Pragam indixille in Jaromirum Pragenfem epifcopum concilium, cui Jaromirum fiftete fe recufantem ab epifeopatus gerendi munere fufpenfionem rçjuliflê. Ex epiftolis vero Gregorii VIL eo ablegatos difeimus non quidem Rodulphum, fed Bcrnardum, & Gregorium, a quibus ita in epifcopum animadverfum confiât. Forte tamen gemine diftinguende funt Romanae legationes in Bohemiam, quarum alteram Rodulphus, alteram Bernardus & Gregorius gefièrunt. In utraque Ja-D romiro de crimine convido epifcopale munus interdiftum eft . Utra prior ftatuenda fit , seque cum ignorantibus ignoro . Nunc de concilio a Rodulpno in es caufa habito, pauca haec ex Cofma in Chron. lib. II. ad annum 1073. fubjicio.* *Mox dirigitur in Bobemiam Rodulphus apocrifiorius, G coufiliarius Gregorii pape, quod fi ita res fehabeat, uti fummo pontifici relata fuerat, vita ipfius errata fiprrigat, inobedientes arguat, infideles inerepet, négligentes anathemate feriat. Et fi qua fiat , quo medum excedant correHionis, illa differat, G compellat ad majorem audientiam apoftolica fedis . Que nm pervensffet miffus apoftolki, invenit ducem mratislaum in urbe Praga : cui offerens apoftolicam bemdtBionem, G univenfalis patris adoptivam filiationem, tanta audtoritato, ufus cft G poteftate , ac fi idem fummus pontifex ipfe prafens juiffet. Denique juffit ducem, ut omnes principe! terra fimxl G abbates, G prapqjltos ecclrfiarum, nec non G Joannem epifeopum Moravionfim ad fynodum convocaret facram. Ad quam profui Jaromir femel G its ex nomine vocatui renuit venire ; G ad ultimum laie fertur dedtffe refponjumt iuxta canonum fcita , falva pontificali dignitate, G juftitia, ad tua non venio placita t nifi ubi adfuerit meus magifter, Moguntinus Me/ropolita, èf aliorum coepifcoporum prajens frequentia·, fciebat enim, quod ibi incideret «a laqueum, G in retributionet , G in frandalum. fi-' dent autem Romanus miffus, fe effe defpedtum, G debonettatxm, ira motus fufpendit eum ab omni egi, cio facer*[redacted]*li,[redacted]-dig iitate privat epifcopoli- Quod audientes nw folum canonici, verum etiam per capellas clerici, omnes Jciderunt fua oraria , G denudaverunt , ut in Parafceve, altaria . Mains ecclefio fuUatur frons ruga non modica, quia filent fu-' cerdotalia eficia . Et nifi paftori fuo reftituaturprifiinxs bonos & gradus, totui clerus mavult in perpetuum fuas amittere gradus. fidens autem cardinalis , magis tumultum in populo fieri , nrcefitate comptlifus reddit epifeopo tantummodo facerdotale officium. Et nifi uterque epifeopus eodem anno de induitis caufis reddat rationem pontifici Romano,ambos confringit homo.*

CONCILIUM IN NO VEMPOPULONI A,

ANNO DOMINI MLXXIII.

App. <0 X.

H *Vjm memorium concilii deberni t Greg. P'Il-epiflola 14. lib.* I. *ad Giraldum Oftienfem epiftofmmt legatum fuxm, juem reprehendit , quod rt-* E *rum in concilio geftarum rationem ut redderet Ao, mam non rediiffet, aut faltem /ocium f^um 'mtfif. fet.* Miramur , *inquit,* & multum anxii fumus ,

1 quod

i'fp-tv w» A?''"'·'.·»«**·«**

quod cum femper confuetunj & valde neceflarium h*cr't› ut fi quando legatus apoftolice fedis coAcilium in remotis partibus celebravit, fine mora, ad annunciandum omnia quae egrflet, revertere-tur: tua fraternitas poft peraâam fynodum, in quj tot negotia emerferunj, nec ad nOs rediit, nec eiun qui fecum eft, çonfiderata vel neceflitate, vel noftra expeâatione, remifit. *Nobis eÎuidem gratum eft quod pro negotiis S. R. Er in lifpaniam profeâus es: led debuerat prudentia tua aut illum quem tibi adjunximus, aut alftpxm, qui fynodo interfiiiflet, quique omnia vice tu* nobis rationabiliter expedire fciret, ad nos direxillc: quatenus perfpeâis omnibus, confirmanda confirmaremus, & fi qua mutanda viderentur, difcrcta ratione mutaremus. Licet enim literis tuis aliqua nobis geftorum tuorum notitia appa-ruerit, &c.

Magnam fttifft fynodxm hanc ex bis verbis appa-ret, in qua tot negotia emerferunt. *Addit damdi, multos ad fedem apoftolicam querelas fxai detulifle*: quorum alii injuftc fe excommunicato», alii inordinate depofitos, alii ifrimerito interdiâos conqueruntur. *Nominatim autem de Guilltlme Axfcitano archiepifeopo bac febjicit*: Cum ob id folum quia excommunicato icienter communicaverat, eum efle depofitum, & tamen in examina-tione ejus dé objeâis criminibus, praeter quod domnum & prrdeceffbrem noftrum Alexandrum papam fibiignoviife fatebatur, non eum iecanonice exptri^afle, fed expurgare voluifle dixifti. *Tum:* Hoc tamen confidentibus fratribusx, & cocpifco pis noftris, & cardinalibus, inter camera nos d--crevifle cognofcas: ut praefatus Aufctenfis archtepifeopus, propter hoc folurn quia communicavit excommunicato, depâioni fubjàcere non debeat: ita tanien fi de objeâis aliis criminibus feexpurgare poterit. Pontium vero Bigorritanum diftum epifeopum, quem fimili de caufa depofitum efle nunciafti, ad nos veniffe cognofcas: fed honori tuo providentes, nulla querelis ejus refponfa dedimus. Attamen quia in paribus caufis paria ju» ra tenenda funt, fraternitati tuae 1eribimus, ut. .... officii fui reftitutione non careat. */lac Gregnrids, ex qxibns rerum m hoc concilié aHarxm aliquam exprimere notitiam pofllcmsu. Efle extern no Elovempopitiania celebratam, Axfcitane & Bigorritoni ontiftitmp caufa docent. Ito intellexit Sirmesodxs mfter, qui in notis, ad Goffridi tfndocineiflis *-pift.* 18. *lib.* i. Gregorius, *inquit,* VII. fynodum ab eodem *(Giraldo)* in Novempopulis coa&un commemorat, lib. i. epift. 16.

Hoc abfolato cmcilto profe&xm efle Giraidum r Hifpaniam apparet tx iis qua idpra dejcnpta foot.*

«69· «e*

CONCILIUM ROTOMAGENSE

In caufa tumultus exorti in cœnobio & fefto die S. Audoeni, in Bafilica B. Maris celebratum anno Chrifti J073.

Observatio Phil ippi Laber, S. J.

Sequenti conc lio Rotonugenli occafione probuit temeraria monachorum S. Audoeni in Joannem archiepilcopum irrupt o quam cum ex alii, pluribus difee», tum ex au&ore Anonyme chronici Rotomagcnfts anobitexcufl ptg. 07- Tomi i. Bibliotheca noftra mifl. librorum io bac verba.

Hoc anno >073. (quo Gregorius VII. papa faâus Hildcbrannus antea vocatus) invaferunt monachi S. Audoeni Joannena Rotomagenfem archiepifcopum miflam celebrantem in feftivitate ejufdem fanâi *(.die* 14. *Angufti)* cum armata manu virorum; unde judicatum eft in concilio in eadem civitate congrexato przfidente Anglorum rege Willcnno, monachos hujus criminis reos per. abbatiatin carceribus retrudi ad placitum archiepiicopiζ uftleque plures difperfi funt: unus Numenarus n‹ mine apud Fifçanum: alter apud & Wandregifilum nomine Benedidus; tertius apud Gemeticas nomine Radulfus.

R'in geflam fuGu· profrquitur feripeor AnonymusS. ^»<1^eni m ea, qnam texuit Archiepiicoporum Roto* majenfiuni Chronokgia. cuju» erii teftitnonium elevare contenu ne nonnulli, alterma partu fludium obtendente,, exceptionem tamen omnino fliperat quod elucet m eo fcnptore antique finerntatu in(igne. Quid porro totum faAutn fuerit ex eodem vetuilo codice depro.n irnu,.

Guilielmus Nortmannorum Comes ÔC Anglorum Rex gloriofus Cotnomanisl aim expeditione fua morabatur. Aderant ei intcF^tcbquoe proceres ifte Joannes fedis hujus archiepifcopus, ut vir excellentis ingenii & non mediocris confilii, Nicolaus quoque Abbas fupradiâi ctrnobii. Imminebat celeberrima totifque votis excipienda fanftiUtmi Audoeni dies natalitia- Et quia moris eft, ut Archiepifcopus ipfa die inibi Miflarum folemnia celebret, non pro ulla quidem vel ipfiusgen-taculi vierflitudine. fed quafi in recompenfauonem confecrationis fua, quam nonnifi in prafata ecclefia cuivis fedis memorata licet accipere, miflione a Rege petita redibat concite, Abbate praenominato interim ad occupatiora remanente. Quid phira? Adeft dies venetanda, Clerici ma? joris ecclefia folito eo conveniunt. Et quia, pra»-S-› nuncio venturum fe mandaverat, folemne irum interim differtur. Poft aliquamdiu vero communi confilio, ne quid tanta diei fubtraheretur, dum veniat initiatur. Tanta vero morofitiite, tanta id faâum eft devotione, ut non mirum totis animis hoftem humani generis ad hanc turbandam laetitiam exarfiflè, qiu maximo fibi lucro credidit accedere, fic illud veneno fus nequitie tempus inficere, quod inierim fibi dolebat deperire. Finito itaque *Kyrie cum* duobus ritfimis, exafto *Gloria in txcejfis De»*, quod inceptum ab Abbate Richardo Sagienfi, Cnorus celeberrime fuerat exeeutus cum laudibur fuis, (id vero totum expendebatur in praeftolatiooe Archipnrfulis.) Ecce accurrit ut turbo tempeftatis, omnem confundens illius gratiam celebritatis. Hic namque totam mentis indignationem animo concipiens, quod noa ulquequaque fuiflet expeftatus, torvis oculis, ore furibundo omnibus maledixit, converfuique ad iyfos monachos excommunicavit ex auâoritate Dei & fua, officium praefens interdicens ceflare fecit. Abbatem ab altari evcUcns, divini officium minifterii prohibuit.

Mas-

———«—— Mzrorri erat plenum & ftuporis cemeic tance › lot & voces eam przeo- n*ntes in fubitum Glentium obmutuifle. Ipfe ad cOa^lendum oflidam fe préparât , tlerici* fuis ut à loto intercer-to peragerent imperat . Nihil hic reticendum fore cenlcmus , quod dum alteri parti favvn.lo diilimulainus , .alteri totum derogando imputare videamur . Verum falli adftipulione non indigit. Fratres etft decorem fibi tanti lui gaudii prauipi dolentes I Pontifn ali tamen auctoritati cedunt, fellivis fe ornatibus exuunt , Fatis cum tumultu ecdeûamegrediuntur , huc quidam, pars illo , alii alfo fccodunt , invicem & ad fuos pudore maerentes conqueruntur. Cum fubfto quidam mrroiis impatiens, dubium quidem, an ex ipfis vel eorum famulis, plus furoris, rrunue confilii animo colligens ,' turrim properat , matus ecclefi» lignum pulfat. Hinc torum ocior advolat. Archiepifeopum S. Audoeni glebam ad' majorem ecclefiam aiportare velle proclamat . Profdiunt omnes e domibus, alius gladium, hic bipennem , diverti quod primum manibus occurrerat arripiunt, eccleiiam cum luto· c irrumpunt. Quidam curiofitate adi celata monafterii conliendunt, quzdam ex fabulatis auferunt, quid fic furens populus agere vellent rimantur . Plurimi ejus intentionis étant , ut quia tant» eis continuationem Iztitiz interrupi flet, nec libi perficere liceret . Archiepifeopus circum circa furentium fe turmis appeti expavelcens , plus tamen deluper imminentes metuens, ab altari ad valvas mona fterii fugam arripuit, vix elapfuS infra ambitum carum ipfis prius claufis ie recepit. Undique circuit fe fedilia & formas aggerari fecit , nonnulli tamen partis ipfius arreptis candelabris, cereis & perticis in monachos efferati , fed ab eis non fegniter excepti, pudet dicere quam foedo exemplo res eo die debuit determinari ...... Igitur Vice-comes civitatis Archiepilcopum fic circumventum ut audivit, veritus ne quid inconfultius adverfus ipfum ageretur, & ipfe poft nox» argueretur , militarem manum cogit , Regis bannum omnibus ptztendit, fuppetias accurrit, jam nihil reluctantem, imo fibi penitus diffidentem pericj

christ i ,o,r ki<i« •4 >»if.

B

lo eximit . Iis tumultuum' dementiis cxlda eft———— dies tantz celebritatis ...... Fratres in ciaftinum de fuis chgunt , per quos Abbati fuo quod faitum fuerat innotdccret , ix. Regem luper hoc iuggcfturus adiret.: led Archiepiicopi nuntius prz«llcrat , invidiam omnem m monachos retorferat j fic infecto negotio reditum eft . tfkex licry pull jpfius Archiepiicopi A quorumdam aulicorum infttadu animo in monachos motus, lem tamen ex zquo penfâns , hinc immoderatam arrogantiam, hinc inconlultum tumultum juftis librationibus prrponderat. Jubet igitur, ftatim ecclefiam ab Arcliiepikopo reconciliari, quod cum fatis s-rato ac reluctanti animo abnuerer, Rex Michaeîî epikopo Abrincatenti loci reconciliationem injunxit ; pudorem vero tuum in futuro vindiâam p; «tendens diifimulavit . Quatuor igitur monachos , quos fadionis audoies audierat, totidem aliorum cœnobiorum Abbatibus commifit, quatenus Atchicpilcopo fatisfacerent, & illi in peregrinatione luerent quod minus confuite peccaflem. Non multo poft , & rationis confiderationе, & petitu Abbajtis ipforum Hexus, in przientiam fui eos revocavit , & ecclefix reconciliatos reddidit. In hi* omnibus temper apud iplum cautum extitit: ne quid tibi Archiepifeopus , quafi fub ecdefiaflico vigore , in caufis hujus ecclefix ink-lenter arrogaverit. Imo poftquatn gemino fratrum eorumdem exilio taiisfccit , rem in confiliuni ponit , Concilium cogii : quod Abbatiam fuam irato & tumultuanti animo intraflet ; quod totius turbz cauta ôç materia extitiflet ; quod loci reconciliationem fibi dçnegaflèt , judicio Primatum fuorum trecentas libras exegit. *Haihnm A.vmymxs jcript/>r, cn'*i inttgrxm opus tdidit Mʌ· htiionius torn.* 2.

ANHO^ ·* ı·«ı·

C

io'ψ Hoc anno congregatum eft * concilium in Rotomagcnti urbe przfidente willelmo Anglorum rege & Normannorum principe, & Joanne Archiepifcopo cum luis fuftraganeis , Odone Bajocenfi epilcopo , Hugone Lexovienfi , Michaele Abrincenli, Gilberto ' Eboracenfi & Robertc Sagienti

·Ho<«·· «* „M t.ete zt... *""·. H·

I ANNO X''

CONCILIUM ROTOMAGENSE.

ANNO CHRISTI ,·A7mSS S M» I» de f ·..··»-

IN BASILICA B- MARIÆ AB JOANNE

Archiepifcopo & fuftraganeis celebratum anno Chrifti MLXxiv. Gregorii papz VII. fecundo, Philippi regis F.ancorum xv. Willelino Anglorum rege Normanniam gubernante.

ANno incarnationis dominica: mlxxiv. congregatum eft concilium in metropolit<na Rotomagenfi fede ecclefia beat» & gloriolr femper Virginis Dei genitricis Marix, przfidente fedi apoftolicz Grtgouo , regnante Philippo rege Francorum, ac tenente Normanniam Guillelmo inviâiflîmo rege Anglorum ; in quo in primis difputatum eft de hde fanttz & individuz Trinitatis, quam, fecundum ftatuta fandorum conciliorum , fcilicet Niczni , Conftantinopolitani primi, Epbdini, Chalcedoncnfis concilii cotroboraverunt , fanxerunt fit le toto corde credere proiefti funt. Poft hanc catholicz fidei profeflioDem annexa funt haec fubicripta catholicz fidei expiait·.

Ut ornais fimoniaca hftrcfis funditus cradiceDtur, ha quod neque abbatia, feu Anchidiaconatus, aut decanatus, aut ecclefia parochialis ematur aut vendatur, nec aliquid pro introituecclefiz experietur . Quod przceptum canonicalis audpritas, -&beati Gregorii decreta corroborant.

Quod nullus ordinetur abbas , nifi qui prius diuturna converfatione monafticz vire difciplinam afliecutus fuerit. Quod ex canonical! auàoritate, atque cx decretis beati Nicolai papz lancitum eft.

£

III.

Quia neglefta fandorum patrum inftitutione , nullum videlicet clericum abique proprii epifcopi formata poffe fufeipi, nefandiflimos in fanda çcclefia errores pullulalfc cognovimus, quod ht qui nondum facerdotalis henediûioms gratiam adepti

fa*

. I ...» fuerant, facerdotale officium adimplere prtffum-A
Ch Îj s T! Plcrunt ' i*cut Pracd'^a canonicalis audoritas in-
,,, ,'! ' nituit › fancimus debere obfervari.

IV.

Ne ordines ab acolyto ufque ad facerdotium una die vel uno tempore tribuantur, facra canonum auâoritate prohibemus.

V.

Quod fubdiacoai, five diacoqi, five facerdotes parochiani non ordinentur fecundum confirmationem Toletani concilii abfque legitima profeffione, quam coram epifeopo, & omnium circumflantium audientia faciant, qui ordinandi fuerint. *

VI.

Nullus monachus corporali cnmine publice lapius abbas ordinetur vel in -liquo exteriori offi-B cio praeficiatur, quod in utroque fexu fefvetur. Hoc autem preccptum ex decretis B. Grcgorii papx roboratur.

Ut regula B. Benedicti in utroque fexu incommutabiliter obfervetur, ut neque in vigiliis, neque in jejuniis, five indumentis ab ejus inilitutionibus diflideant; nec juxta B. Gregorii decretum, fi alia lege vivere voluerint quam ordo exigit, permittantur. Juramenta quæ contra regularem obfervantiam faciunt, omnino omittant, & tilentium quod penitus omiferunt, teneant.

VIII.

Clericis qui indoâi ordinantur, nulla iit exculatio ignorantix, ut in Toletano Concilio VIII.C llatutum efl.

IX.

Ne morte praeoccupatis, fi crimine mortali liberi fuerint, fepultura, vel exequix denegentur, neque praegnantibus aut parturientibus. Hos vero qui facros ordines reliquerunt, placuit fanilx fynodo, nifi anathematizari.

X.

De bis qui fub obtentu religionis quafi pcenifentes duunt ie cum furoribus, aut cumconfanguineis uxorum tuarum ante conjugium coiffe, odio habentes uxores fuas, & hac occafione volentes dimittere eas, communi aflenfu inffituimus, ut quod ore profitentur, judc.io probent.

XI

Similiter de his qui tactis ordiu bus confecrati, & ab ordine volentes deponi, mcntienres dicunt fe non habuifie omnes ordines, dum coniHtuuntur, iucerdotes fieri judicamus.

XII.

Ne hi qui culpis lugentibus ab ordine funtdepofiti, quali ab omni clericatu libeii, militent ixuilo more laicali.

X I I I.

Ut qui pro aliquo mcefto matrimonio fimi difjuncti callitatem fervent, quoad ufque nubant. Quod nili leverint, adulterantur.

XIV.

De Judaeis canonicalis audoritas, δ; B.Gregorii decietum fervetur; fcilicet ne Chrilliani man- E cipia habeant, nec nutrices.

Huic concilio interfuit Guillelmus rex potentiflimus Anglorum & princeps Normannoium, cujus jufiu praefcrtptx lententi« corroboratae funt.

Subfcripfit autem ejuldem metropolium» fedii Joannes epiicopus.

Odo Bajocenfu epifeopus.

Hugo Lexovienfis cp.

Michael Abricenfis ep.

Gislebertus Ebroiceniis ep.

Robertus Sagienfis epifeopus, & alii plures etiam venerabiles Abbates.

IN EODEM ORDINE SEQUEBANTUR

CHRIS I 1 . ·»»■ »t,II »«t »·»«-

Sim titulo i-quentia capitulo, qua duuimui eaterit /abjicienda, m pereant.

I.

Ut nullus cuiuslibet qurftus gratia, vel alia qualibet occafione fumat populum docere, nifi perfona probata ab epifeopo, propter multimodo? & detcitandos errores, quos docent imperiti.

II.

Ne quis peregrinus, fi moram *fecerit* aliquandiu in alienis locis, miflam ibi celebrare permittatur, nifi facerdotii lui reftimonla formata exhibuerit.

111

Ne laici beneficiorum ecclefir, quantum ad tertiam facerdotis partem pertinet, participes fiant.

IV.

Ut qui ordinandi funt fubdiaconi, diaconi, vel facerdotes, in precedent! * ordinatione vi. ferta lejunent in pane & in aqua. 'Fon· ·«»·«■. H.

V

Ut nulli monacho parochia regenda committatur.

VI.

Ut ordines juxta SS. Patrum ftatuta dentur. Scilicet ut nullus ordinetur fubdiaconus ante xx. annos, diaconus ante xxv. annos, presbyter ante xxx. nifi fumma neceffitatc. Sed tamen presbyter nullus ordinetur ante xxv. annos.

VII.

Ut conjugio copulati, & divortium poilulantes propter impoilibifitatem coeundi judicio probent, ie nec pofle opus illud conjugii efficere, nec fe faciente aliquomodo ad hanc inpolfibilitatempentile.

VIII.

Ne quis presbyter, vel monachus publice peccantem criminali peccato ad pœnitentiam nifi jubente epifeopo fufeipiat. Occulte peccantem, confitentem quidem fufeipiat, fed pœnitentiam non nifi eam quam epifeopus determinaverit, injungat Sic-tamen ut jure confellionis fecreto pcc-Dcamis perfona nulli detegatur.

IN EODEM QUOQUE MSS. EXEMPLARI

Continebantur non adferipto tempore, nec nomine prtffidii, atf regia fub quo celebratum fine illud concilium.

CAPITULA CONCILII APUD ^INTONIAM CELEBRATI.

I.

Quod nulli liceat duobus epifeopatibus prwfidere.

II-

Quod nullus per funoniacamhxrefim ordinetur.

III.

Quod extranei clerici fine commendatitiis litoris non recipiantur.

I V.

Quod ordinationes certis temporibus fiant.

V.

De altaribus, ut lapidea fuit.

VI.

Quod facrihcium de certifia nec de fola aqu» non fiat, fed folummodo aqua vino mixto.

VI L

De baptifinate quod in Pafcha & Pentecofte folum-

ANNO CHRISTI

[redacted]olummodo celebretur, nifi periculum mortis fuerit.

VIII.

Ut in ecclefiis nifi ab epifcopis confecratis miffe non celebrentur.

IX.

Ut in ceddus corpora, defun&orum non fepeliantur.

X.

Qyod tintinnabula non pulfentur quando miffa celebratur tempore fecreti.

XI.

Quod de criminibus fob, epifeopi pœnitentiam tribuant.

XII.

Quod monachi qui habitum dimiferunt, neque in militia, neque in conventu clericorum recipiantur, ted excommunicati habeantur.

XIII.

Quod quiique epifeopus omni anno fynodum celebret.

XIV.

Ut deeixnx ab omnibus reddantur.

XV.

Ut clerici, aut cafte vivant, aut ab officio recedant.

XVI.

Ut calices non tint aerei, vd lignei. *Cetera défunt.*

CONCILIUM ROMANUM

PRO REFORMANDO ECCLESIÆ STATU.

Celebratum anno domini MLXXIV. tempore Gregorii papae VII.

Gregorius praedeceſſorum fuorum veftigiis infiftens, per epiftolam ad epicopos Longobardiæ datam indixit fynodum prima hebdomada quadragefimæ celebrandam. Statuto die epiicopi qui convocati fuerant magno numero adfuerunt. Ad expurgandam ecclefiam a concubinariis facerdotibus principio ftatuerunt, *ut fecundum inftituta antiquorum canonum*, inquit Lambertus, *presbyteri uxores non habeant, habentes aut dimittant, aut deponantur. Nec quifquam omnino ad facerdotium admittatur, qui non in perpetuum continentiam vitamque caelibem profiteatur*. Quam conftitutionem dum juffu pontificis epifeopi in Germania promulgaffent, acciderunt ciux a Lamberto anno 1074. deferibuntur his verbis: *Adverfus hoc decretum protinus vehementer infremuit tota factio clericorum, hominem plane hareticum, & vefani dogmatis effe clamitans, qui oblitus fermonis domini, quo ait; Non omnes capiunt hoc verbum: qui poteft capere, capiat: & apoftolus: Qui fe non continet, nubat, melius eft enim nubere quam uri: violenta exactione homines vivere cogeret ritu angelorum, et dum confuetum curfum natura negaret, fornicationi immunditiei frena laxaret. Quod fi pergeret fententiam confirmare, malle fe facerdotium quam conjugium deferere, & tunc vifurum cui homines forderent, unde gubernandis per ecclefiam Dei plebibus angelos comparaturus effet.*

Nihilo minus inftabat, affiduis legationibus epifcopos omnes focordia ac diffidiu arguebat, fiy nifi ocius injunctum fibi negotium exequerentur, apoftolica fe cenfura in eos animadverfurum comminabatur, Archiepifcopus Moguntinus fciens non parvo conflare operam hanc, ut tanto tempore inolitam confuetudinem revelleret, atque ad rudimenta nafcentis ecclefia fenefcentem jam mundum reformaret, moderatius edebat cum eis. Et primo eis in dimidium annum inducias & deliberandi copiam dedit, hortans eos ut quod neceffario faciendum fit fponte faciant, tam fibi quam Romano Pontifici neceffitatem adimant aliquid in eos quod fecus fit decernendi. Ad ultimum congregata fynodo in Erfordia menfe (jam hiems) preffius jam imminebat, ut relegata omni tergiverfatione impraefentiarum aut conjugium abjurarent, aut facri altaris minifterio fe abdicarent. Multas e contra illi rationes afferebant, quibus inftantis perurgentifque improbitatem eludere, fententiamque mterentur. Cumque adverfus apoftolica fedis auctoritatem, qua fe Ole ad hanc txsflionem prater voluntatem propriam compalfum obienaeoat, nibil argumenta, nihil fupplicationes precefpe projicerent, egreji tamquam ad confultandum, confilium ineunt, ut in fynodum non redeant, fed injuffi omnes in domos fuas di/. edant. Konnulli etiam confufi vocibus clamitabant, melius fibi videri ut in Jynodum regrefi ipfum epifcopum, priufquam execrabilem adverfus eos fententiam promulgaret, cathedra epifcopali deturbarent, & merata morte mulctato infigne monumentum ad pofteros tranfmitterent, ne quis deinceps fucceffiorum ejus talem facerdotali nomini calumniam ftruere tentaret. Cum ad epifcopum relatum effet hoc eos machinari, eommonitui a fuis ut tumultum qui oriebatur matura moderatione prœverteret, mittit ad eos foras, rogavitque ut fedato peitore in fynodum regrederentur, fe, tum primum opportunitas arrififfet, Romam miffurum, & dominum apoftolicum, fi qua poffet ratione, ab hac fententia aufteritate deflecturum. Poftero die admiffu in auditorium communiter laids & clericis, veterem nlam de reddendis decimis querelam replicavit, &c.

In hac eadem fynodo excommunicatus eft Robertus Guifcardus Northmannorum princeps, de quo in fine libri primi epift. Gregorii fupra iurc referuntur: *Celebravit Roma fynodum, in qua, inter catera qua ibi gefta funt, excommunicavit atque anathematizavit Robertum Guifcardum ducem Apulia & Calabria atque Sicilia, cum omnibus fautoribus fuis, quoufque refipifceret.* Poft hæc diverforum abbatum & epifcoporum caufæ cognitae funt & dijudicatae. Placentinis canonicis indultum fuit, ut eorum epifeopus, decanus, vel alius aliquis praelatus, jus retineat certis diebus cantandi Miffam in aliena & exempta ecclefia, fient Romæ atque alibi in ftationibus vari confueverat. Decreto hujus fynodi mandatum eft Hifpaniarum ecclefiis, ut Romanum ordinem atque officium recipiant, prout Hifpaniarum epifeopi qui praefentes erant fe facturos promiferant. Infuper ledae fuerunt litcrae Geifæ Hungariæ Regis, quibus idem rex fuum erga fedem apoftolicam incomparabile ftudium & obfervantiam indicabat, petens ne adverfantium hoftium fuorum querelis & calumniofis accufationibus ulla fides adhibeatur.

In eadem fynodo Guilielmus epifeopus Bellovacenfis dignum exhibuit fpecimen Chriftianæ caritatis

ANNO CMMBTI – ritatis & epifcopalis modeftfo, ut qui graviflima d a fûts tam clericis quam iakis perpeflw, proiifdem ea de caufa excommunicatis apud pontifi. cem intercefferit , eofque ab excommunicatione abfotvi petierit & impetraverit . Ad hanc eamdem fynodum vocati funt canonici Luccnfes, ut caufam redderent, cur adverfiu Anfelmum epifeopum fuumLucenfem confpiraflcnt : qui deooofpiratione & infidiis fuo epifcopo inftra&is convifti, juxta canones & capitulum fanâi martyris & pontificis Fabiani , quo coofpiratorcs & infidiatores fuorum epifeoporum curie tradend& effe decernitur, judicio totius fande fynodi etiam cvatr, Ipfi curis traditi fuerunt. Hec ex Gregorii epift. J I. & fequentibus decem, Baronius anno J074. tU«M. num. 36. & fequentibus. B

Vide epiftolam Gregorii ad OttooemConftantienfem epifeopum, infra, capitulo primofequentis apologetici, qua eum de rebus in hacfynodo geftis fummatim ac breviter informat , quaeque in ea falubrifer contra fimoniacos & coucubinarios decreta funt per eumdem promulgari prece{>it . Apologeticum fermonem pro lue fynodo cripfit auftor quidam hujus temporis , qui estât in antiquiflimo manuferipto codice monafterii Veingartenfis , quem inde deferiptum hic fubjungimus.

INDEX CAPITULORUM.

APOLOGETICUS SUPER DECRETA

MSwarM Ù *incontinenter altaris miniftns.*

PROLOGUS.

IN fiirerioribus cpiftolis illi noftro, nolit Deus ut deinceps dicam, «mulo , fed amiriffimo , fatisfaccre ftudui, & capitulum ftatutis noftri apoftolici contrarium nullatenus attendendum, utputa fub anathemate prohibitum evidentermoaftravi , adeo videlicet ut ipfe amicus nofter fe jam non ulterius contentioni, fed amicitis operam daturam mihi referiberet . Sed plure» adhuc reflant, qui eiidem ftatutis obftinato animo nimium periculare, imo perniciofe, refiftunt, qui& alio» funpliciores , quippe non muhum ftuuiofos, ad confidcrandos canones adeo fedocunt: ut & ipfi praadiftas authenticas fandiones contemnant, & fuam confuctudinem jqcundiffimam quidem, fed perniciofiffimam, retinere contendant. Qpodnoo plures eorum feciffent, ut mihi videtur , fi ipfis compertum bene effet , quam param, * potius Suam nibil nofter apoftolicus in pradidis ftatutis evict a fandis patrams. Quapropter mihi meifÏue fimilibus commodum fore cenfui, fi eadem atuta canonicis feripturis conferrem , ÔC mutuam eorum concordiam qualifeumque ftyli offitc fideliter commendarem? & hoc ea intentione; ut fi quis forfitan ex idiotis hoc infpicere dipetur, tanto vivacius ad obediendum apoftolicis inftitutis refipifeat , quanto evidentius videat hare eadem nullatenus a facratiffimis canonibus deviare , fed cum etfdam ex *ifio.* fitera feriptura procefldfe.

CAPITULA.

IN primis igitur decretalem «piftolam noftri apoftolici dcfcrihere jurat, ut Castoapertiusfequentia duccfecre valeant.

Cngtrùu epifeopus firuu fervontm Dei JiMh.m Cbrifto fratri Ottani Cufantietf epifcopo, falntern & apqftoücam btrnoi&mum,

INftantia nuntiatum tuorum feftinanter redire volentium non permtfit nos fraternitati tus quae in Romans fynodo conftituta funt feriarim intimare: hxc tamen neceflariv tibi feribendafore arbitrati fumus : dos juxta audoritatem fandorum patrum in eadem fynodo fententiam dediffe, ut hi qui per fimoniacam hcrefim , hoc eft interventu pretii , ad aliquem facrorum ordinum gradum & officium promoti funt, nullum infanda ecclefia ulterius miniftrandi locum habeant . IUi quoque qui ecclefias datione pecunfo obtinent, omnino eas perdant, nec deinceps vendere velemere alicui liceat. Sed nec illi , qui in crimine fomicatkxus jacent, miflas celebrare, aut fecundum inferiores ordines miniftrare altari debeant ; ftatuimus etiam ut fi ipfi contemptores fuerint noftrarum imo fandorum patrum coaftitutionum, populus nullo modo eorum officia recipiat, ut qui pro amore Dei & officii dignitate non corriguntur, verecundia foculi & objurgatione populi refipifcant . Studeat ergo fraternitas tua fic fe & his nobis coopcratricem exhibere, fic crimina ifta de ecckfiis tuis radicitus evtüerc, quatenus boni

paftoris meritum apud Dominum valeas obtine- te, ut Romana ecclefia de te, ficutidecartifimo fratre fle ftudiofo cooperatore, debeat {audere.

auBTt

Sed pratiquant ftatuta fingufetim confideremus, quiddam de jpferum canonum audxiritate non incommodum citimo prelibare, ut tanto firmius teneatur quidquid ex eis ad oUêrvandum nobis denuntiatur.

Seadiflûnus papa Gregorius, quem noAerapoAolicus nomine & adiooe noftris reprscfentavic temporibus, in fua fynodica, id eft fynodaliepiftola, fimftiflima quatuor concilia confirmat itat Sicut fen&i evangelii quatuor, fic quatuor cot^· fcilicet, in quo pervedum Arii dogpna dcftrui- tur; Conftannnopolitanum quoque, qnoEunomii & Macedonii error convincitur ; Epnefinum etiam primum, m quo Neftorii impietas judicatur; Chalcedonenfe vero, in quoEutychetisDiofcorique pravitas reprobatur, tota devotione amnonna cotiwtit. Quifquis eorum foliditatem non tenet, etiamfi lapis efle videatur, tamen extra •difirium jacet. Cundas veto perfonas, quas praefata veneranda concilia refpuunt, refpuo, quas venerantur ample&or : quia dum univerfali confcnfu funt cooftituta, fe & non ilia deftruit, quifquis pnsfiimit aut fblvere quos religant, aut ligare quos folnirrt. Qpifquis ergo aliud lapit, anathema fit. *HecaffM Gngtriut.*

Hanc autem fynodalem cpiftolam idem apoflolicus ftatim poft ordinationem fuam compofuit, R reliquis patriarchis, quippe Conftantinopolitano, Alexandrino, Antiocheno, Hierofolyraitano, tranfinifit. Confisetudo enim erat eo tempore ut quilibet ia aliqua patriarchalium fcdium noviter ordinatus, fe pnêdidas quatuor fynodos cuftodire, reliquis fedibus tranfinifla epiftola profiteretur, antequam nomen ejus apud reliquas fedes in diptychis deferibi mereretur: nomen videlicet pnodccefforis ejus, licet defundi, reliqu* fedes computabant inter viventes, donee ifhus noviter inthronizati prefutis fynodicam seripèrent epiftoUm : qu* quia cumdem epifeopum quatuor fynodos recepifle dtaotavit, boc fibi nomen fynodicam, ab cùBcm *fyoodit* non incongrue videtur mutuelle. Hanc autem confueradinem illius temporis furife idem fandilfimus papa teftatur in epiftola ad Secundinum fervum Dei inchtium, quam & ufque ad beati pap* Hadriani tempora, quippe ad Garolum regem, perdufafle Joannes Roman* ecclefi* diaconus afTerit, qui yitam S. Gregorii ex praecepto Joannis pàp* fideliter defcripfit. Sed utrum adhuc eadem confuetudo perduret ignoro, quam tamen praefatis temporibus fuifle non dubito. Patet ergo evidentiflune, quam magne fint audoritatis illa quatuor concilia, qu* fandus Gregorius, imo per ipfum Spiritus fandus, nocifemel, nt pmdidum eft, fed fspius & evangeliis comparat, & omnes ab effilem diflentientes anathematizat, qu* & quilibet novitius patriarcha fe obfervaturum per epiftoUm fuam reliquis fedibus profiteri debebat, P*1""*1* ^ i° diptychi· de-

III.

Decreta vero fen&Klimoram Romanorum pontificum, fi poflemus, etiam ftudiofius quam illa cum & ipfe concilia omni fins non qpoftolicc fedi» pontifices eadem perapoflo-? iicam auAoritatem congregare & corroborare decreriflent. Unde & beatus papa Marcellus, qui dc ante NinenUM concilium faa decreta martyrio coofecravit, ipfe, inquam, vir apoftolicus in decretis luis capite undecimo teftatur ita.* Ipfiapoftoli eorumque fiicccflôres domino infpirante eonftituenmt, ut nulla fieret fynodus pneter Romans fedis auAoritatem. Sandus quoque Athanafius prafid Alexandrinus, oui non r inima pan Nicami concilii fuit, in epiftola ad felicem papam cap. a. ita dicit: Scimus in Nicaena magna fynodo trecentorum decem & odo epifeoporum ab omnibus concorditer efle roboratum, non debere abfipae Romani pontificis fententia concilia celebrari. Sed & beat* memori* julfas papa idipfum cap. y. profitetur, dicens; Ipfi vere prime fedis ecclefi* convocandiarum generalium fynodonim jura & judicia epifeoporum lingulari privilegio evangclicis & apoftoticis atque canonicis concefla funt inftitutis. B. quoque Damafus papain decretis fuis cap. 9. hanc intulit fententiam. Nulla unquam concilia rata leguntur, qu* non funt fulta apoftolica audoritate. His aurem fententiis B. ludocus rimator fertpturarum fegaciifimus fideliter adftipulatur, dicens: Synodorum voro congregandarum auftoritas apoftolic* fedi privata commifla eft poteftate, nec ullam ratam effe legimus, qu* ejus non fuerit audoritate coogregata βi fulta. Hatc canonica teftatur audoritas, Hax ecdefiaftica hiftoria roborat. Haec fandi patres confirmant. Si ergo illa quatuor concilia omni audoritate carerent, nifi principaliter ex decretis Romanorum pontificum firmitatem obtinerent, quis inficiari poterit quanto decreta per ipfes apoftolicos viros promulgata majori veneratione digna merito eenfeantur quam ipfà concilia, qu* non per ipforum apoAolicorum pmfentiam, fed tantum per eorum legationem authentica fieri merebantur. Sic enim legati fedis apoftolic* eorumdem principalium conciliorum fanftiones primaria fidderipttone apoftolica vice canonizabant. Nempe fub piiffimo imperatore Couftantino, magnus Ofius Cordubenfis epifeopus, Vidor flt Vincentius presbyteri Roman* écriffir cx pane fandi Silveftri paf* Niccno concilio prsrfuerunt, & ipfiim principali fubfcriptione firmaverunt. Item temporibus Tneodofii junioris Augufti fendus Cyrillus patriarcha Alexandrinus & Arcadius epilcopus ex Italia vice beatiffimi pap* Cnleftini Epheuno concilio praefuerant, fit ipfiim apoftolica vice corroboraverunt. Item 'tempore Marciani principis Pafehafius & Luccntius epifeopi & Bonifecius presbyter vice & Leonis pap* in Qulcedonenfi concifio per duodecim dies celebrato primi fuerunt qui « Anatolio patriarch* Conftantinopolitaoo quoddam privilegium m concilio ulurpanti libcraliter contradixerunt, & reliquis ftatutis apoftolica vice fiibferipferum, ut liber Liberati Ganhaginenfis archidiacom de eodem concilio teftatur. H*c autem omnia manifritius iUe videbit, quicumque eorumdem concfliocum fubfcripeiones ftudiofe perfpexerit. Ergo reverentiam five obedientiam, quam fecratifliaus IV.conciliis juxta S.Gregarium merito exhibemus, decretis anoftolic* fedis nullatenus denegare, imo, fipoflioile eft, ftudiofius impendere debemus, cum fine

ANNO CHRIST!

Sed nec reliqua concilia parvipendere debemus, in qufeus multa nufquam alibi inventa, ecricfiaftic* tamen difpenfetioni ncceflaria, reperimus, qu* quidem a fiiperioribus authenticis unftioni- bus

bus nullo modo diferepant, cum Chriftian· reli- *1*°*®°‘‘ conveniant. Hnjufmodi, inquam, capttnla in qdbuslibet conciliis inventa, nullatenus ab aliquo catholico funt contemnenda, pnefertim cum ipfe reliqua concilia ex fecratifumarum auftoritate fenftianum dcfeenddfe non dubitentur, qu* per fingula*provincias bina epifeoporum concilia annuatimfien firmiffime decernunt. Hoc, inquam, beatus Anadetus abipfo principe apoftolorum presbyter ordinatus in do- *<,*·π cretis fuis cap. 17. certiffime decernit. Congregatio, inquit, fummorum per fingnloc anno*fieri fotet & debet. Hoc cxceltenriffima fynodus Nicsena cap. 5. conftituit. Bene, inquit, 'placuit lingulis annis per unamquamque provinciam bis in anno concilia celebrari, ut communiter.omnibus fimul cjiftcopis congregati» difeutianturhu jufmodi quadliones. Item Conftantinopolitanum concilium enumeratis privilegiis diverufum ac» clefiarum cap. 2· confutuit: Servata regula qu* feripta eft de gubernationibus, manifeftum eft quod illa quae funt per unamquamque provinciam ipfius provinciae fynodus difpenfet, ficut Nicaeno conflat decretum efle concilio Item Chalcedonepfe concilium cap. 19. didi: Decrevit fanfta fynodus fecundum canones patrum bis iu anno epifeopos in idipfum in unamquamque provinciam convenire, quo metropolitânus antiftes probaverit, corrigere, fi quaedam fortaffit emerferint. Putet efgo quod authentice fanftic- vncialis concilia fieri pnecipiuxu, decernerent. Unde & in tertio Toletano concilio univerfeli decretum eft: Qui concilia orthodoxorum epifeoporum confoaa fanftiffimis quatuor conciliis non recipit, anathema fit. Quicumque ergo l&t horum conciliorum rationabili» bus natutis obviare conatur, etiam a fuperioribus authenticis fanftionibus in periculum fuum diflentire probatur. Beatus quoque Ifidorus in quadam fua pnefetione de canonibus cap. J I. prrdiftis rationibus adftipulatur hoc modo: Nofi fe etiam oportet, licet esetera non infirmentur i quatuor efle principalia concilia. Hi* autem enumeratis, fubinfert in eodem capitulo: Sed & fiDfque funt concilia que fanfti patres Spiritu Dei pleni fanxerunt, poft iftorum quatuor auftoritai tem omni manent Habilita vigore. Eft ergo dignum, ut & hujufinodi conciliorum ftatutis obtemperetur: fi enim non parv* ftultitie conflat, fi quis cujuslibet unius hominis fano confilio ac. quiefeere detreftat, quanto magis reprehenfibite videtur, fi quis impudenter refiftat hujufinodi conciliorum ftatutis, non unius, fed plurimorum fapientium, auftoritate & judicio prolatis atque probatis. Nempe hujufinodi conciliis plure* catholici & eximii doftores interfisifle leguntur, ut in Africanis conciliis legati fedis apoftolice, Fauflinus, Honoratus, Urbanus, epifeopi; fanftus etiam Aurelius Carthagine. Ji* archiepifcopus; & HipyvMa- item ipfe vir omnium virtutum Auguftinus * Hipporegienfis epifeopus, quem dtCadeftinus virapoftolicus in decretis filis ita nobis commendat: Auguftinum, inquit, fande recordationis virum, pro vita fua atque meritis in noftra communione temper habuimus, nec unquam hunc finiftr* fufpicionis faltem rumor afperfit, quem tante fetentûe clim firifle meminimus, ut inter magiftros etiam a meis pnedeceflloribus haberetur. Bene ergo de eo omnes in commune fenfenmt utpote qui ubique cunftis & amori fuerit & honori. Huic etiam Auguftino, ut' liber Liberati

teftatur, Theodofius imperator per Iaeram fiiam mandavit, ut fe Ephefino concilio prafentaret; AWWO fed, heu, tam egregius doftpr ante mundo febftraftus eft, quam ad illum invitatoria Romani principis epiftola perrendfet. Hi ergo quos pr» dixi, & alii innumerabiles fandi patres, Africanis conciliis interims·, immo profitere. Sic etiam fimftus * Marianus Arelatenfi concilio per * fandum Silveftrum papam approbato: fic fimaus CMarius Agathenfi: fic fenftus Hilarius Afaufi- cenfi, fendus Albinus ‘ Aurelianenfi, fenâtik Bonifecius Moguntienfi concilio. Sic & alii alit* DonciUia non tali, fed cum pluribus aliis fenftb patribus, foteriuifle teguntur, qui in Chriftiana religione & doftrina tam infignes fudfe creduntur, ut vel imius eorum Angulari judicio obviai« nimium effet temerarium. Ergo multorum fapdensfum judicio non acquiefcere multo magis eft intolerabile, in his dumtaxat capitulis que pi» diftu authenticis ftatutis non advertantur; fed <nftirationi Chriftianc rcDgiofis procul dubio fuifragantur. Nam, juxta beati Auguftini judicium, pro nullius perfone reverentia eft -recipiendum, fi quid canonice veritati in aliquo concilio vel alicubi repefitur adverfum. Pïarteh!* fanfta & veneranda fynodus Chalcedonenfis etiam provincialia concilia ante ipfam tranfafta càOoaixafle non dubitatur, ita decernens Regulas fanftorum patnun par fingula nunc uique concilia conftitutas pioprium robur habere decrevi, mu*. Haac autem concilia ante ipfam- Chakedonenfe' leguntur hufle Ancyranum, Neooefarienle, que A. Nicaeno concilio antiquiora traduntur: item Gangrtnfc, Sardicenfe, Antiochenum, Laodicenfe; ergo eadem & in ChalceduneMi fynodo non- dubitantur efle roborata, que etiam cum Africanis canonibus beatus Hadrianus papa guo fuo Rome tradidiflê legitur, Quapropter nec provincialium conciliorum ftatuta a quolibet temere funt rdpuenda, que & apoftolica fedes cenfoit recipienda. Hucufque fufficiat diriflo do facrorum canonum auâoritate: nunc ad procofitum redeamus, & ftatuta, quae nollet apoAolicus in fuperiori epiftola Ottoni Conftantienfi epifcopo cautiflime deferipta tranfiniftt, pei ordinem digeramus,

V.

Horum illud erat primum, ut clerici aliquem facrorum ordinum gradum & officium per pretium adepti nullatenus deinceps id edclcua miniftrcnti Secundum, ut ecdefiam pretio acquifitam nullus retineat; nec alicui deincepa ecdetuc jura vendere vel emero liceat: Tertium, ut a clericali officio ceflent, quicumque fe pro incontinentia reprchçnfibikx exhibent. Qiartum, utpopuhis clericorum officia nullatenus reeipiat, quos apoftolica* inftitufiooes contemnere videar. Curramus ergo per fingula & eadem, quam authentica, quam attendenda, immo quàm Inevitabilia fint; non ex noftri* conjefturis, fed ex fenfto. rum patrum ftatutis compendiofe monftrcmus.

Vf.

Primum itaque- ftatutum ia Chakedooenfi concilio pleniflime & evidentiflime repetitur, quod unum ex auatuor prwdiftis conciliis tempore quidem, non dignitate ultimum, lanfti patres Leo. ni Augufto ufque ad fanguinem vmdieafidttm efle mandarunt, ut Liberatur in libro fuo teftatur: in ipfo, inquam, Concilio fcriptum eft capite 2. Si quis epifeopus pèr pecunias fecerit brdinationem, & fub pfetio redegerit gratiam qu* non p.'tcft vendi, ordinaveritque per pecunias epileopum,

pum» «ut presbyterum, autdiKonum, ratqum-A VIL

W* movent per pecunias .dilpcntatosem, ant detah weem, vcl ψκαχ^κ qui iubfoftus eft rrgnhs pro fid tnrpft&nu lucn commodo, is, cui bocatten-

dinatiotM vd promotione, qua eft per negotiationem fa&a, proficiat; fed fit alienus a dignitate vel foliciradine quam pecuniis quefivit. Si quis veto mediator tam turpibus be. nefandis datis vd acceptis extiterit, & ipfe, fi cuidem danois fuerit, proprio gradu decidat; fi vero laicus aut monachus, anathematiaetur. Et notandum quam caute iftud caput omnes fimoniacorum afturias excludat, cum quolibet modo per B pecuniam promotos abfqua omni fpe recupôationis deponat. Solent enim fimoniad diverfis «iodis, fed uno reatu, facras dignitates mercari, nempe nunc ipfi, nunc pro ipfis eorum amici, pretium pro facra dignitate vel ante ordinationem fuam dederunt, & in ipfa dant, &poftmodum fe daturos promittunt, & hoc nunc eieftoribus eorum nunc, eorum ordinatoribus, vel demum quibuslibet eorum fautoribus. Qyicumque *erf?* aliquo harum modorum, quemlibet promovent, vel feipfum ita promotum efle cognoverit, indubitanter a fuperiori capite degradari jubetur, cum per pecuniam vel alium promoviife, vd ipfe promotus eflê non dubitetur. Sed uec hoc fine coofideratione praetereundum vide- C tur, quod idem caput duo negotiatorum genera damnavit, unum quidem eorum, qui ad diaconatum, vel presbyteratum, vel ad aliquem hujufmodl gradum per pecuniam ordinantur,' altorum eorum qui ad difpenfatiouis minifterium, vel ad aliquod hujufinodt clericale officium, per pecuniam promoventur, qualis eft vicedominatus, prepofitura, «decania, archipresbyteratus, & hi» fimilia. Sic ergo & nofter apoftolicus duo negotiatorum genera, & omnes negotiantium verfiitias iu primo ejus ftatuto comprehendit, in quo. clericos aliquem factorum ordinum gradum bc> officium quoquo modo per pecuniam adeptos, deponit, quod tamen ftatutum fuperiori capite* mitius liquido probatur, cum fpiritualium officio- D rum venditores, & tam nefarie negotiationis mediatores, debita ultione non damnet, quos tamen paedidum caput cum. iprâ emptoribus degradandos fir anathematizandos eflê decrevit. Et nota fi mediator degradari vel anathematizari merito jubetur, quid de.illo cenfes qui peream-dem negotiationem indigne promovetur. Hoc uti. que quod fanâiflunus papa Gregorius, immoper illum Spiritus fimâus, de hujufinodi negotiatoribus indubitanter decrevit, qui in ejuidem apofiolki auriculam fub columbina fpecie qunlmet decernenda diftare confuevit. Nempe feriptumeft in decretis fuis capite ; Quicumque ergo ecdefiafticum officium pretii ftudet datione mercari, dum non officium fed nomen attendit, fa- E ^cerdos non eflê, fed inaniter tantummodo dici

hlM concuptfcit. Et paulo poft in eodem cap. Cum liqueat hanc hnrefun ante omnes radice peflifera fubctpfiflê, atque in ipfa fua origine apoftolica deteftationr eflê damnatam, cur non cavetur, cur non perpenditur, quia bencdi&io illi ia malediftionem vertitur, qui ad hoc ut fiat haretkas promovetur? Qpid ergo miram, fi nofter apoftolicus eos tantum ab-ccdcfiaftkis mt-

ens Λ ecclefia tâcia deputavit.

Secundum quoque flaturam noftri apoftolici, <Αζ*'θ. quod ecdefias emptoribus caram adimi practpit, icam in pesdiffio Chalcedonenfis concilii capite licet obfcure çoœprehenfum videtur, quod etiam difpenfiitori rerum ecdefiafticaium per pecuniam promoto officium difpenfendi jubet auferri; quilibet enim presbyter difpodator debet exiftere, non predicationis tantum, &d etiam rerum ecefefin fibi comtniflie, quas fanftj patres non folius presbyteri, fed ouonimlibet egentium neoefficati difpenfimdas eflê cenfuenmr. Pnsterea in eodem capitulo cuilibet clerico omnis ecclefiaftica felicirado per pretium acquifita jubetur adimi, ptocurare autem ipfam ecclefiam cum facetdotali diligentia, ni fallor, clericalis folicitudo eft & eodefiaftica. Ergo & in eodem capitulo ccclefisB folicitudo per pecuniam ufurpata jubetur auferri. Unde & beatiflimus papa Gregoriusferibens ad Clementem * Bizanzenum de quodam presbytero decernit ita: Ur fi idem presbyter quamdam ecclefiam obeinuifler per pecuniam, non fi> lum eadem ecclefia privaretur, fed etiam presbyterii honore fpoliaretur. Sic quoque dt in antiquis noftrarum provinciarum eonciliis, Moguntiacenfividelicet, RJbemenfi, fiveTuronenfi, ftatutum legitur, ut presbyter ecclefiam pretio adeptus, & presbyterio & ecclefia privetur. Item beatus Leo papa ejus nominis nonus. noftro tempori pene cengúus, in prima fua Romana fynodo fimoniacam herefim penitus damnavit, emptkmes flt venditiones, altarium fub anathemate prohibuit, quod anatflema illi non.evaTerunt, quicumque deinceps tam nefariam negotiationem exercere pnefumpfenmt. Libet ergo roniüerare quam clementer nofter apoftolicus tantwntanptas ecclefias emptoribus eorum ademerit, quosjuxra cenfirram fanftnrum patrum & ecclefia & près, byterio, immo Chriftiano nomine fit communione, privandos efle non ignoravit.

Sed cur intantum laboramus, ut prsedifta noftri apoftolici ftatuca ex fynodicis fanâonun patram fêntentiis proceflifiêdemonftremus, cumeadem ex ipfo facne feriptune armario emanafle nullum dubitare eruditum putemus. Nam in eadem feriptura omnes perforat tam nefarii merci, mooii damnatas reperiuntur, feilicet & venditores, & fpiritualium officiorum emptores, atque hujus negotii mediatores. Ipfe enim Dominus pariter ementes & vendentes de templo fuo ejecit, & cathedras vendentium columbas jam tunc ipfe fubvenit, quod S-Gregorius ille theologus nofter in vigefimafecunda homilia exponit ita: Cathedra ergo vendentium columbas evertitur, quando hi qui fptritualem patiam vendunt, & ante humanos oculos, fit ante Dei oculos, faerrdotio privantur, & merito, nam ipfa veritas pnecipit inevangelio: *Gvx-tit gretit fat:* quod cum tales non attendant, etiam a Deo feipios aliénant, qui in eodem evangclio dicit: Pw *eft ex D"f vtrie Dti fait: id"* vos *faith*, yasa *ex De*· nan *tffts.* Pmtcrea princeps apoftolorum Petrus, immo per ilium ipfe Chriftus, omnibus pradatis in ecclefia precipit ita: *Pefcite, fa* m *fait eft grtgtxt Dti: previdtxttt* κm craAr, *fid frfaxxee ficfaxxi Dttxneax; *m txrpis lxtri gretht, fid faxfarit.* Contra hoc pneceptum tUi agunr, quicumque hoc fpiritqale officium pro fieculari lucro fiâtjeâ» fuis turpiter impendtint, de quibus idem apoftoius in fua pofterkxi epiftola reflatur: *Stcxti fint* VMM *BtUxxt tx Btfir, qui xttrttdtxtruti* MMfrira/M *xxuvit't fn^thtuxt vtro faxit fex*

epiftoUm dilucidat ita: Ncmmlli catholicorum intantum mereedem amant iniquitatis, ut etiam do&i ab indoctis, a laicts clerici merito lacerentur, qui jure competantur propheta;, qui veffiis afine contra naturam loquentia corripitur, nec tamen a propofito oravi itineris retardatur. Ifte videlicet Balaam id«m eftê aflèrkur qui & beatum Job in libro fuperflue & arroganter docuiflê legitur, qui & Eliu, id eft divinus, ab officio divinandi eft cognominatus. Sic enim teftatur fanâus Hieronymus in libro de Hebraicis queftionibus. Hic e.go cum eflet propheta rBalaac fege Moabitarum ad maledicendum filiis IfraelBlis conduâus, illis quidem in verbo Domini pro pretio ftuduit maledicere, fed pravitatem fuam Domino vetante ad efleâum non perduxit, nec mereedem iniquitatis accepit, qui tamen »deo a Deo reprobabitis denotatur, ut afina ejusfapientiam, immo vefaniam ejus & infipientiam. rorlipuiffe, & cum a gladio ejus refiftentis angeli eripuifle, legatur, quam ipfe angelus non morituram fore teftatus eft, ctiamfi ipfum. reprobum prophetam debita morte muiâalfet.

Si ergo Balaan» tantum amando mereedem iniquitatis adeo legitur reprobabitis, quanto magis ille inter re; robos eft computandus, qui cum Balaam de iniquiffima venditione fpiritualis officii pretium ftudiofiffime requirit, nec ceflat donec ambitionem fuam ad effeftumperducat. Pra&terea beatus Hieronymus in traââtu fuper Mattheum, illum feribam, qui *dixit* Jefus. *Modifier feyuar te quocumque iveritt* ideo repudiatum a Domino teftatur, quia more Simonis magi eum feqiu voluerit, ut ex operum miraculis lucrum aflequeretur, unde & fibi a Domino refpondctur : *Pulper favear bebent , &c.* ac fi diceret : Cur propter lucra β(divitias vime fcqui, cum tar st fim paupertatis, ut nec proprium habeam hofpitium, cum vulpes etiam & volucres proprias habeant manfioM·· Si ergo ilie, qui fpirituale officium pro lucro tantum exercere voluit, ab ipfo Domino jure reprobatur, quanto magis ille qui & hujuunodi officium peaitus aliis vendidiffe detegitur ?

IX.

Emptores arem fpiritualium officio um cum ipfo principe eorum Simone mago in actibus apoftokMum damnati leguntur, ubi ille nofterSimon princeps apoftolorum eumdem alium Simonem principem apoftatarum κterna d&mnatijoe mulftavit iia decernens: *Pecanüi tua tecta* fit in perditionent, exifiintofii Saturne Dti pecttnia poffiSert. futn eji tibi pati ner/xe feri in ferntxte ifia. Cer tuum non efi reflant corani Dea. Poenitmtiant itjqne age de bac malitia tna, tJ roga Dominum, fi forte remittahtr tibi bete cogitatio eerdir tni, /n felit enim amaritudinir & obligatione ini^xitatii video te effe. (Refpondem autem Si-*E w m, *d»xit: Precamini o* 491 P'0 "" *d Domi-num , ut nihil veniat fuper me herum φια dixifiit.* Et nota ipium haerefiarchat Simonem magum pro fola nefari. cogitatione , «quivoco fuo dainnatum, quem videlicet fpirituale officium mercari foiummodo cogitaflè, nullatenus autem tam nefariam negotiationem legimus implefte; videfne quam jaiionabiliter illi damnentur, qui & tam inhianter, ut Simon magus, Jpiritualia officia mercari concupifcunt, & infuper defideratam negotiationem perficiunt: & qui & eadem federate acquifita federatius uti , immo abuti

magum m «*• «•, —— cfi emptionem, quam mate concupivit, aadlaMNtf ad dfe&um perduxit, qui pro fido nefario appetitu damnatus, per ipfo» apoftoJos apud Dominum efficere ftuduit ut damnatorias eorum testentiaa fubceriugerer, non ut officium crinrinofi» appetitum criminofim obtineret. Sed cur idem hnrefiarcha fpirituale officium mercari appetiffr, nifi emptum deinde nefandius vendere vellet, non enim fruftra de eo feriptum eite videtur , quod ftupidius de fignis & virtutibus admiretur, que ut ipfe poflet facere per pecuniam fuam voluit efficere, videlicet, ut, jux^i fandi Hieronymi affertionem, temporale lucrum ex miraculis attèqueretur. Ergo non folum emptores, fed & venditores fpiritualium officiorum, fcâatores pnefati hcrefiarchc denotantur , unde & cum eodem aeternae damnationis vinculo adftrifti non dubitantur, atteftante beato Gelafio in decretis fuis capitulo vigefimoquarto. Quos vero confttterit indignos meritis facram mercatos ede dignitatem, conviftos oportet arceri, non fine periculo tale facinus patrantes, quia dantem pariter & accipientem damnatio Simonis, quam facts leâio teftatur, involvit.

Hanc autem generalem fenrentiam B. Gelafius papa pcrtraftans de fingulorum graduum ordinarienibus, fubintulit , inter quos etiam oftiarios , notarios, five defimfores, numeravit, qui nec per manus impofitionem ordinantur, nec ipfi manus alicui imponere permittuntur , unde & illum in decretis fanât Alexandri fimoniarum vocari non dubiurr eft , qui pcenitenti ad reconciliationem pro. pretio apud epifeopum juvat. Ex qua re colligitur , non folum illos repUtari inter fimooiacos, qui per pretium ad matiusimpofitionempervenïunt , fed & illos qui & alia clericorum officia per pecuniam acquirunt. Omnia aurem inejufinoai officiis operatur unus atque idem Spiritus, cujus donum non gratis, fed per pretium dare & accipere, non catholicum, fed indubitanter eft fimoniacum.

X.

Mediatores qnoque hujus nefandiffinue negotiationis ab ipfo paie ele&toois damnantur, qui eoe ita dctcftatur: Nam digni lunt morte non folum qui nefanda faciupt, fed qui facientibus confentiunt. Item citharifta nofter David: *Si videbar, tf·*· «»* inquit,/«rew, *currebar cum et.* Et illud : *Ortuam tu**, abàndtvit malitia : & lingua tua cencimuikat deles.* Deinde in eodem pfalina, terribilis fenrentra de hujufinodi aflêntatote profertur, videlicet quod a domino arguendus, nec per aliquem a manu domini dciuceps eripiendus. Nec mineris , fi fpiritualis officii mercator fub nomine furis defignetur, cum ab ipfa veritate in evangelio ita nominetur: rww a&rtd* *intrat nifi per* qffi'i«w,ao* *fjiag ovium, fed fur if 'Jttro nuncupatur Λ daetti*m. Nempe nullus in ecclefia prelatus per oftium, hoc eft per ipfum dominum, ad paftoralem cu* ram intravit , qui per avaritiam , id eft idolorum fcrvitutcm, ad boq cfficium pervenit. Non eft ergo indignum hujufinodi mercatorem five mercenarium fub nomine feris infamari, cujus furtivam irreptionem non expayit imitari . Hujus autem criminofiffimi mercimonii mediatores non negligenter attendant Gieri puerum Helifiri, qui er parte domini fui. eo quidem nefciente, munera iponte oblata fufcepit a' Naaman Syro, qui jam a lepra mundatus eft ab Elifieo propheta. Idem quippe Gieri, lice: inter Elifcum & Naaaun medius nefarie lucraretur, neutrum tamen fixum

fccfcris fecit «jufeem obnoxium . Nam fic ille A quaecumque ex his quae funt prohibita penetrare, ****£.
aanso fpootaneam oblationem fertia eleganter refeufr
C"5JTl M* η» « debito ementis, fed <
benigno afleftu mentis, lftcraliter obtulit; fed quamvis Giexi neutram horum incrimine fecum attraxerit, fed fe fidum in hoc medium fimplici crimine obligaverit, ipfe tamen fic omnes fic po· fieri pro eadem culpa leguntur feveriflûne puniti; fed fit lepram, a qua mundatus cftNaaman, quafi htereditariam in fempitenmm feniti. Quipropter mediatores fimoniac· negotiationis attendant, quam diftriâe, immo quam diftriftkfime, fint damnandi, qui non folum fe-ipfos, fed fit illos quorum mediatores funt, fub aeterna damnatione fecumpoiuerant. Satis ergo, iit opinor, declaratum eft , quam fummopereB pcixdiftas noftri apoftolici fanâwnes venerari & obfervare debeamus, quas non felum ex fynodfcis 4c authenticis fanâorum patrum (entendis promanaflê. *fed* etiam cx propheticis, evangelicis & apoftolicis feripturis procefljflê probatum eft evidentiifime, lpfe videlicet veitas eadem , & per feipfam, fic per fuos fideles indubitanter promulgavit, que de fub fideli atteftatione nobis dicit: jfasv·, «avr* *dice* wivs ; *JS fût fermnci» acacat Jcrwrvcri/,* am *vidckit attrttta âtatcmoif·* Item alibi; *Si fuit diligit* me, /rra—Wav «cm-*ferwSit.* Ergo qui mandata.ejus non obfervat , ipfam veritatem non amat; pv *enicat* «a» AÆ-*gît,* atteftanta fanâo Joanne', mmw/ «b *mette* .-qui vero divina praecepta contemnit, nullatenus G mortem fubteriugere valebit.

decrevit fimfta fynodus a proprio gradu recedere.

Item beatiffimus papa Silvefter, qui Nieenam fynodum congregavit, fic eamdem apoftolica auâoritate corroboravit, in fuis fynodalibus decretis ha decernit capite fexto: Nemo presbyter a die honoris presbyterii fumat conjugium: quod fi quis neglefto hoc aliter egerit, duodecim annis eum jubemus privari honore: quod fi quis contra hoc chirographum prrlens fic publice diâum *egerit,* damnabitur in perpetuum.

Item beatus Siricius papa in decretis fuis capite feptimo; Quilibet epifeopus presbyter atque diaconus, quod non optamus, deinceps, fi in-continens merit inventus, jam nunc fibi per nos omnem aditum indulgentiae intelligat obferatum. Item in eifdem capite duodecimo; Feminas etiam non alias eflê patimur in domibus clericorum, nifi eas tantum, quas propter folas necef-fitudinum caufashabitare cum eifdem fynodus Nicas na permifit. Item fanftiflimuspapaGregoriusfcribens ad Romanum defenforem ita decernit capite decimo: Si quisepifeoporum, quos commifli tibi patrimonii fitiis includit, cum mulieribus degunt, hos ut omnino compefeas jubemus, fic de cetero illic eas inhabitare nullo modo patiaris , exceptis iis quas factorum canbnum cenfura permittit, id eft matrem, amitam, germanam, fic alias hujufinodi, de quibus prava fufyicio non poffit eflê. Melius tamen faciunt, fi fc etiam a talium cohabitatione contineant . Nam legitur quod beatus Auguftinus nec cum ferore habitare confenferit, dicens; Qnac cum ferore mea funt ferons mec non funt. Doéti ergo viri cautela magna nobis debet effe inftruftio. Et poft pauca: Pneterea curae tua» fit eofiiem confratresno-ftroa adhortari, ut fubjeftos fibi in facris ordinibus conftitutos, quod ipfi fervant, aa fimilitudinem fuam, modis omnibus fervarecommoneant. Item Zacharias papa in decretis fuis capite primo: Decernimus ut epifeopi cum mulieribus omnino non habitent, ne ab antiqui hoftis fraude decipiantur.. Item in eifiicm capite undecimo : Ut presbyteri fic diaconi fubintroduftas mulieres nullo modo fecum habere audeant, nifi forfitan commatrem fuam, aut proximitatem generationis fibi habentes, que fufpicioncs eftugiunt: ficut in Nicaeno concilio habetur: Si quis pneter hac ftatuta praefumpferit agere, facerdotii lui honore privetur.

XI.

Tertium autem apoftolici noftri ftatutum, quod incontinentibus dencis minifterium altaris interdicit, nihilo minus definitum eft a fan&is patribus, eft eum feriptum inNtcano concilio, quod maximum eft inter quatuor concilia evangelns adaequata, capite tertio: Interdicit per omnia magna fynodus, nonepifeopo, non presbytero, non diacono, nec alicui omnino qui in clero eft, licere fubintroduftam habete mulierem, nifi forte matrem, aut fororem, aut amitam, vd eas tantum pertonas quas fufpicionem eftugtunt. Ut autem hujus capitis intentio clarius ducefcat, apertiorem ejus translationem fiibneftcre non pigeat : D Omnimode fimfta interdixit fynodus, neque^epifi copo, neque presbytero, neque diacono, neque ulli omnino clericorum, licete habere fecum mulierem extraneam, nifi forte mater fit, aut foror, aut- amita: in his namque perfonis, fit harum fimilibus , omnibus fufpicio declinatur: qui alter poster haec agit , periclitabitur de aero fuo.

Videfhe ergo , quod penitus clericis conjugale opus interdicatur, qui fit pro ipfa cohabitatkme feminarum non folum de minifierio altaris, fed de clericatu fuo periclitari jure cenfentnr. Nec hoc tantum de facerdotibus, fed de omnibus fecris ordinibus evidenter decernitur . Item Neooefareenfe concilium, quod ante Nice-*1 num concilium fuiflê legitur, capite primo decrevit: Presbyter fi uxorem duxerit, ab ordine deponatur: fi vero fornicatus fuerit, aut adulterium perpetraverit, amplius pelli debet, fic ad pceniteutiam redigi.

Cbalcedonenfe etiam concilium , quod infas Neoaafareenfes fic Nicaenas, immo omnium fanftoram fan&ones ante ipfum tranfadas, eft, confirmat, etiam earamdem pnsvaricarores generaliter ita condemeat capite 10. Eoa autem qui aufi fuerint *per drifinitumem magnas fic univerfalis hujus fynodi

Item beatus Hieronymus feribens ad Oceanum authenticis rationibus probavit, non licere clericis converfari cum feminis; fic poftmodum fubinhdit: Qpod fi poft noftra monita aliquis clericus agapetas amplius quefierit amare quamChriftum , fecundum fynodalem regulam conveniatur, fic pnecepta io Nioea diffinite ei legantur: jam vero fi conventus pncdiâoa fugerit fic reliquerit, confecuti fumus maximum lucrum. Alioquin talis ab ecclefia anathenvrtzandus eft, germinant enim femine fpinas cum viris habitactes, fic arcana mentium acuto mucrone percutiunt.

Sed quid dicam ulterius , deficit enim mihi tempus, ut enarrem viritim fimftos patres reas didis noftri apoftolici flatutis fubfcribentes. Nam omnes catholici eadem obfervanda effe cenfuenmt ; qui fic *a* faerftiflimis IV. conciliis diflentire noluerunt, ex quibus nofter apoftolicus pnnfeta produxit decreta: quapropter nec idiotas latere ssftimo, quam pcriauofe, vel potius quam perniciofe , fibi fuilque feftaroribus defipiant , quicumque per Sozomeni caput fecerdotibus incon-

continentiam adfcribere non formidant : quibus A
eNtusTi 1'C€t luPct'orurn epiftolatum aflerrio fufficere debeat, iieriim tamen cos premonere de cavendo anathemate non tsadeat.

XII.

Vetus teftamentum partira in myfteriis, partira in moralibus prcceptis, continetur, fed adveniente Chrifto ceffavit in myfteriis flt carnalibus obfervantiis, quia ipfe eft finis five completio legis, in moralibus preceptis adhuc manet , quia femper eft obfervandum: *Diliges proximam tuam ficut teipfum*, & reliqua. Qutcumque ergo ex lege aliquam carnalem obfervantiam novo quidem teftamento adverfam adhuc obfervandam efle dogmatizat, procul dubio cum Galatis, imtno cum Ebkxiitis , judaizat. Conjugale autem B opus facerdotum inter carnalis legis *obfervantiam* computatur: quibus * unquam facerdotibus hoc tantum in lege fucceffionis caufa legitur concet fum, quia ex alia tribu nullus eo tempore pervenit ad facerdotium . Nam noftro tempore ex quolibet genere facerdotes eligere licet, quibus fle merito interdicitur conjugale opus, cum non jam fucceflbres habeant necefuries. Quapropter quifquis & hoc tempore illud Judaicum conjugium facerdotibus licere cumSozomeno, vel potius cum Ebione dogmatizat, non negligenter illud inevi-
»- tabile anathema * confiderat, quo ipfe apoftolus fpecialiter Judaicarum obfervationum praedicatores anathematizat, Galatas Judaiunta ita deterrens: *Sed licet nos aut angelus de calo evaxgelixet vobis, praterquam quod evangtliscamus vobis, anathema fit.* Idem vero inculcans fubjungit : *Ume iterum dico vobis, fi quis evangelixaverit , prater id quod accepiftis, anathema fit.* Idem quoque Paulus ipfum principem apoftolorum Antiochie, licet ejufdem fedis epiicopum, liberaliter corripuit, eo quod non quidem praedicando, fed fuo exemlo judaizare cogeret, cum fe ab eorum comivio fro timore Judrorum fimulando iubtraheret . 'rrterea ipfe hrrefiarches Ebion cum omnibus fuis fedatoribus inter reliquos haereticos anathematizatus eft a facratiflxma iynodo Conftantinopolitana, & a beato Gelatio papa in apoftolica fede : quod anathema nullus fubterfugere poterit, quicumque ipium hterefiarcham per Sozomcniea put fedarj prcfumpferit.

XI1Ï.

idoli Quidam etiam videntur fibi nimium * fcholi , afluentes incontinentiam facerdotibus efle conceffam in illo apoftoli : *Unufquifque fuam uxorem habeat :* qui autem non intelligunt quae loquuntur, neque de quibus affirmant ; aut, fi intelligunt , luam ipiorum Conicicntiam impugnant . Nam atteftante beato Hieronymo Corinthii inter estera ab apoftolo qurfierant, an nuper renatis in Chrifto carnalis copula licita effet : quibus ita refcripfit apoftolus: *De quibus autem feripfifiis mihi, bonum eft hominem mulierem non tongere : propter fornicationem aut unufquifque fuam uxorem habeat, unaquaque virum fuum. Uxori vir* E *debitum reddat, fimiliter autem & uxor viro. Mulier fui corporis poteftatem nan habeat, fed vir ; fimihttr tj vir fui corporit poteftatem non habeat, fed mulier . Kolite fraudare invicem, nifi forte ex confenfu ad tempus, ut vacetis orationi :* quod' ita exponit beatus Hieronymus in libro contra Jovinianum: Non dixit apoftolus propter fornicationem ducar unulquifque uxorem , alioquin hac excufattone libidini frena laxaffet, ut quotiefcumnue uxor moriatur, toties ducenda fit alia fornicemur: fed *unufquifque uxorem fqam ha fuam,* inquit, *habeat,* fua utaturt quam

A bat, antequam credent: mum boonm ent non tangere, jtpoft fidem Chrifti foeoremtantum oofANNO CHRISTT. fe, non conjugem, nifi fornicatio tantum excwfabilcm faceret. AWfes *fraudere mvictm, uififbrtt* «er *tajnf» ad tempus, ta vmetis orationi.* Oro te, quale illud bonum eft, quod orare prohibet, quod corpus Chrifti accipere non permittit, quam» diu enim impleo mariti officium, non impleo continentis. |ubct idem apoftolus io >alio loco, ut femper oremus: fi temper oramus, nunquam conjugio ferviendum eft , quandoquidem quoriefeumque uxori debitum reddo, orare non poftiun. Sic & Petrus apoftolus docet Chrlftianos ut infirmiori vafculo muliebri honorem tribuant, ab opere conjugali ceflantes, ne impediantur eoBrum orationes. Quis ergo fanat mentis pnediftas apoft[redacted]en rentras de exercendo coojugali opère facerdotibus adferibat, quorum quotidianum eft officium non modo orare, fed flt divina facramenta contreâare, pnrferrim cum *ia eodem* loco etiam cuilibet Chriftiano tempore orationis injungatur continentia. Nempe fi apoftolus his etiam iacerdotibus carnalem copulam *concederet,* profefto contrarius fibi effet, qui ad Titum feribens praecipit ut facerdotes fobrii, jufti fint, atque continenta. Et non hic facerdotibus, fed laicis, & his non folidum cibum fed lafteum potum miniftrat, nt puta neophytis, qui nondum fibi, necdum aliis fufficienter erant inftrufti · · · idem apoftolus facerdotale officium penitus intereludit. Eadem etiam ratione probatur adlaicos non facerdotes, fpeâare quidquid idem apoftolus fcribit de exercendo opere conjugali, ut illud : J«*f *fi fe non contestent, mebuat^Melius eft nubere,* fN4M *uri:* id eft, melius eft legitimo marito miiceri, quam fornicari. Et illud : *Solutus es ab uxore? nuii quarere uxorem: fi autem acceperis uxorem,* are *peccnfti: & fi nupfent virgo, ηοηρκcat.* Hoc itaque nullo modo de facerdotibus vel de aliis continenti* dedicatis dicitur, fedde Ulis tantum qui legitime conjugari poflunt . Unde beatus Hieronymus in libro fupradiâo: Si, inquit, nupferit vitgo, non peccabit: non illa virgo que femel Dei culmi dedicata: harum enim u qua nupferit, damnationem habebit , quia primam irritam fecit fidem. Si autem hoc de vidj&uæ objecerit, quanto magis de virginibus praevalebit, cum etiam his non liceat, quibus aliquando licuit : virgines enim, quae poft confecrarionem nupferint, non tam adulterae funt, quam inceflx. Si ergo praediâc apoftoli fententiae hujuImodi continentibus carnalem copulam non concedunt, quanto minus facerdotibus; maxime cum illae funplicirer ad continentiam fint confecratar, illi autem ipfis continentibus fint praelati, & per venerandam manus impofitiouem, & per facrofanfti chrifmatis unftionem . Pnctcrea idem apoftolus ipfis quibus conjugale opus exercerc concedit, eifdem etiam fecundas nuptias inire licenter permittit. Soluto enim ab uxore aliam ducere concedit, & viduae nubendi licentiam attribuit . Nullatenus ergo facerdotes fub permiflbria carnalis copula: lententia comprehendit, quibus in epiftola ad Timotheum & Titum bigamiampenitus prohibuit, cum jubeat tantum unius uxoris virum eligi ad facerdotium : nam nec apud ethnicos bigaraia licebat fiicerdotfous beato Hieronymo afferente contra Jovinianum. Legant, inquit, noftrates, antequam religio noftra fulgeret in mundo, unicubas femper hataufle inter matronas decus, per illas Fortune muliebri *facra Heri folita,* nullum facerdotum bigamum , nullum flaminem bimaritum. Hierophantas quoque

que AthenicaGum ufque hodie cicuta forbitio-
ca^rar. Â poftquam in pontificatum elcfti faerint, viros efle definere, quicymque autem predi&t apoftoli verba intantum adulterant, ut uib eorum perverfa interpretatione, etiam facerdotibus incontinentiam licere confignent, procul dubio fequuntur Nicolaum herefiarchen, quem Clemens AUxandrinus in tertio libro ftromaium refert, uxorem fuam cuilibet etiam volenti proftituifle, & hoc exemplo fuo docuiffe, eundis promifeua atque communia feminarum conibrtia licere: & hoc ideo -ut a majoribus................quia feriptum eft: *Et erant illis omnia communia*, inter qu* Nicolaus numeravit & conjugia. Sicut ergo ille apoftolicum exemplum nimis generaliter & perrerië acceptum in.hareftm mutatte refertur, Gc & ifti illud apoftoli, *Ifiuffquifqut uxorem fuam babeat*, nimis generaliter & perverfiflime interpretantes, in enotem veuille notantur, qui fub eodem exemplo contra 'eumdem apoftolum facerdotibus conjugale opus conceflum fallaci pertinacia contendunt. Quamvis enim in facris ordinibus promifeua feminarum confortia magis deteftanda fint quam ftngularia, depravatori tamen apoftolic* inftitutioms ipft herefaarchx Nicolao minus imputanda videtur, quam iftis. Ille enim eo quidem tempore apoftolicam dodrinam male interpretatus eft, cum vix in primis nomen Chriftianttatis incepiflêt, cum evangelica & apoftolica doftrina nondum effet per totum mundum dilatata^nondum tot virtutibus, tot Ggnis, tot facratiflimis fandorum martyrum triumphis approbata: ifti autem eamdem dodrinam jam ubiΨ*€ * ignotam, nec ntfticis jamdudum, immo jam ab antiquo fanguine fandorum patrum conAeratam & irrefragabiliter corroboratam, obftinatiffima temeritate nituntur depravare. Undc& illam perditionem fubterfugere nequibunt, quamipfe princeps apoftolorum depravatoribus feripturarum affignat, qui epiftobs coapoftoli ejusPaulj, jtt nobis commendat: *h quibus*, inquit, *tpijbolis funt quadam difficilia inteUeltu, qua tnOofli tf inflabiles depravant, ficut tf coteras feripturas, ad fuam ipferum perditionem*. Vos ergo, fratres, Îrefcientes cuftodite, ne infipientium errore rraudi excidatis a oropria firmitate. Ut autem darius eniteat apouolum in fuperioribus fententiis non facerdotibus, fed laicis, carnale commercium indulUffe, diligenter infpiciamus quid idem apoftolus miniftros iandonun obiervare decernat, & Quibus facros ordines concedi vel denegari connituat. Nam in eadem apoftolica inftitutione fit defenforibus facerdotalis incontinenti* perpetuum Alentium evidenter imponitur, & praefata noftri apoftolki ftatuta irrefragabiliter corroborantur; Cfuippe que nulli facrum officium interdicunt, nifi quem & apoftolica prreepta penitus ab ipfo facro ordine fecludunt.

XIV.

Beatus ergo Paulus apoftolus feribens ad Timotheum de facris ordinibus ita teftatur: *fidelis*, inquit, *fermo: Si ptit epifcopatxm dffiderat*, boetetm opus *dederat. Oportet ergo eoifeopum irreprebenfibilem tffe, tutius uxoris virum, febrium, prudentem, pudicum, ornatum, bofpitaiem, dofhrem*, non vinolen-

fi liter pudicos, m,, bilingues, «m Malit vino deditos, non turpe lucrum fefjantes, habentes myfteriumfidei in confcientia pura. Et bi primumprobentur, & ficminifirent, nullum crimen habentes. Mulieres fimilster pudicas, MOM detrahente I, febrias, fideles in omnibui. Diacones fint viri unius uxoris, qui filiis fuis bene prafini, èr domibus fuit: qui enim bene mtntftraverint, gradum fibi bonum acquirent, & multam fiduciam in fide, qua eft in Chriftojefe. Item ad Titum: *Hujus*, inquit, *rei gratia reliqui te Creta, ut les qua défunt corrigas, & confistuas per civitates presbjteros, ficut ego tibi difpofui: fi quis fine crimine eft, unius uxoris vir, filias habensfideles, non in .iccufetiane luxuria, aut mu fubditos. Oportet autem epifeopumfine crimine effe, ficut Dei difpenfatorem, non fuperbum, non iraeundum, non vinolentum, non percufforem, non turpis cupidum: fed bofpitaiem, benignum, febrium, juftum, fanftum, continentem, ampkHentem eum, qui fecundstm doiirinam eft, fidelem fermanem, ut potens fit & exhortari in do&rina fana*, dX *eos qui contradicunt arguere. Sunt multi inobedientes, vaniloqui Úfeduilorts, maxime qui decircumcjfione funt, quos oportet redargui, qui xniverfas domos fubvertunt, docentes qua non oportet turpis lucri gratia*. Et poft pauca; *Increpa iUos dure, ut fint fani in fide, non intendentes Judaicis fabulis & mandatis hominum averfantium fe a veritate.*

XV.

In primo igitur notandum eft in his apoftolicis inftitutionibus fub nomine epifeopi etiam presbyteroe comprehendi: inconvenienter enim apoftopoQ ddicriptionem epifeopi ftatim de diaconibus fubinfert, G non & presbyteros fub epifcopali deferiptione comprehenderet, qui poft epifeopum proximi, & ipfis diaconibus indubitanter funt antepositi. Aut enim nufquam de ordinatione pre£ byterorum dixit, aut fub nomineepilcoporumeos dclcripfit. Sed incongruum effet ut praetermitto magiftro miniftrum ejus deferiberet, cum tamen magiftcr cccleGafticis difpoGtionibus magis effet nectflartus. Praterea cum apoftolusTito praecipiat, ut per civitates presbyteros ordinet, ftatim eum de ordinatione eorum informans fubinfert: *Oportet epifeopum fine crimine effi*. Idem Timotheo feribit: *Noli negliggre gratiam qua data eft tibi perprophetiam cum tmpqfitione manuum presbyterii*: cuiinfequentibus ftatim dixit: *Nemini manum cito impofueris*: quod proprie epilcoporum eft: ergo eumdem epifeopum dicit, quem & presbyterum nominavit. Sic beatus Hieronymus & fanftus AmbroGus prediftas apoftoli fententias fideliter exponentes, teftantur apud antiquos idem fuifle epifeopum & presbyterum, ut nomen unum effet officii, aliud aetatis. Poftea autem, ut Hieronymus afferit, cum unufquifque eos quos baptizaverat fiios effe putaret, non Chrifti, propter auferenda fchifmata, ia toto decretum eft orbe ut unus de presbyteris praeponeretur exteris, ad quem omnis cura ecclefix pertineret. Poft deferiptionem autem epifeopi & presbyteri caute apoftolus fubjungit de aiaconibus ita decernens: *Diaconosfimiliter*: id eft, *oportet effe pudues, &c.* ac fi diceret: Quod de epifeopis & presbyteris decrevi, hoc idem & de diaconibus me feiatisdecrevilfe. Satis ergo evidenter patet, ut aeftimo, apoftolum in fuperioribus fuis diffinitionibus etiam presbyteros cum epifeopis & diaconibus comprehendite: unde & merito quilibet eorum a facris officiis dimoventur, quicumque ex illis ia ic apoftolicam informationem corrupiffe probantur. Nempe apoftolus tcftatur epifeopos, presbyteros, & diaconos oportere turpis lucri non efle cupidos. Omnis autem Gmoniacus turpittimi & ncfaiMliÛuni lucri indubitanter eft cupidus, ergo in-

bentem fubditos cum oemi eaftitate. Si quis autem domuifuapraefft nefcit, quomodo occlqfia Dei diligentiam babebit? Nouneopbytxm, no mfuperbistm elatus iujudicium incidat diaboli: eportet Mittat & ilium teftimouixm babere J*mm *«I bit quiferitfont at Mu m opprobrium incidat ‹T in laqueum diaboli. Diaconosfimiii-*

inter facros ordines nullatenus eft computandus, Ac'*'cet H^ftudutn F*r apoftolicam fententiam penirtis ab etfdem iegregatus. Notandum autem, fi neophytus inter facros ordines non recipitur, qui tamen inter laicos pofte falvari creditur, quanto magis inde funt fegregandi cupidi, five avari, qui funt idolorum fervi; y*t, juxta apoftolum, *nullatenet bebent hereditatem m Cbrifw Û* regna Dti.* Item apoftolus percipit in fuperioribus, ut epifeopi, presbyteri, diaconi fint pudici & continentes: nec mirum, cum & laicos horretur ad continentiam, dicens: *bolo entem omnes bominet effe ficut mttfffum, utique continentes.* Item: *Reliquum eft, nt qui bebent uxores, tamquam non bebentesfint,* Item: *Viri dilitite uxores veftrat, Jknt èf Chriftns ecclefiam.* Unde Hieronymus: Si Chriftus, inquit, fande, cafte, fi abfque ulla macula diligit ccclefiam, viri quoque in caftitate uxores fuas diligant, & fciat unufquifque vas fuum poftidere in fan&ificatione & honore non in pellione delideiii, ficut & gentes, qux Deum ignorant. Quem honorem ita interpretatur beatus Hieronymus: Si, inquit, abftinemus nos a coitu; honorem muliebri vafculo tiibuimus: fi non abftinemus, perfpicuum eft honori contrariam efte contumeliam. Prsrterea omnis populus filiorum Ifracl ad montan accefIurus, & Dei eloquium de longinquo tantum auditurus, triduo fandificari & fe continere ab uxoribus jubetur. Jure ergo apoftolus factorum mintftris incontinentiam interdixit, qui & fxcularibus debent preminere in caftitaie, qui & ipfius Spiritus fandi locutorium cftcdi quotidie Dominum pro populo debent interpellare Ouicumquc ergo horum incontinens efte detegitur, ab ipfo apoftolo lacris ordinibus mterefie prohibetur, cum per incontinentiam apoftolica: inftitutioni feipfum fubtraxitfe videatur. Nam quod apoftolus dicit: *Vniut uxoris virum,* juxta atteftationem fandorum p.tfrum, ante ordinationem tantum, non poft ipiam eft, intelligendum. Unde fandus Cyprianus in libro de duodecim abultonibusdicit, quod talis efte debeat epifeopus, ut ante epilcopatum nnam tantum uxorem habuerit, non plures. Unde & fandus Hieronymus in apologetico ad Pammachium: Epifeopi, presbyteri, diaconi, aut virgines eligantur, aut vidui, vel certe poft facerdotium m atternum pudici. Item beatus Zacharias vir apoftolicus feribens ad fanftum Bonif.icium Mogiintiacenfem archiepifcopum ita decrevit: Cum, inquit, tua fraternitas inconcilio Moguntino conlcderit cumCarolomannoexcellentiflimo viro, Ii quos repetet it epilcopos, presbyteros, aut diaconos, centra canones vel ftatuta patrum exceflifte, ideft in adulterio, vel 11 pluresuxores habuerunt, aut etiam aliis capitulis, quibus canones obviaftc repetit, tua fanditas nulla ratione apoftolica auctoi itate permittat eosfacerdotio fungi, quia tales a fuo proprio orefalfi nominantur faccrdotes, & deteriores lecularibus elle nofcuntur, qui ie neque a fornicationibus, neque a nefariis mati imoniis abftinent. Namquod inde fentiunt, dicente Domino: *Sacerdotes mei (emel nubant* & apoftolus: *l/iius uxorir virum:* &hoc antefacerdotium fufeeptum uti licitumeft: nam a die fufeepti facerdotii etiam ab ipfo proprio conjugio prohibendi funt. Unde & Hieronymus ad Vigilantium feribens teftitur: Ecclefia orientis & Ægyptt, & apoftolica fedes, aut virgines clericos accipiunt, aut continentes, aut, fi uxores habuerint, mariti elfe defiftunt; quomodo enim juxta eumdem apoftolum, ur pratdidum rli, fe continerent, ficum conjugbus ircontincntiam exercere deberent: que quia contraria funt, nullatenus' fimul effe potiunt. Sed & hoc diligenter infpiciendum, quod apoftolus joffertt eligi ad facerdotium, non qui jam per incontinentiam filio generaret, fed qui dudum filios adultos & bene nutritos habuiftet.

Nota autem apoftolum inobedientes & vaniloquos nullatenus inter facros ordines computafle, immo peritos faccrdotes conditui prxeepifie, ad bos utique arguendos, qui univerfas domos fubvertunt, docentes qua: non oportet turpis lucri gratia: quos etiam dure increpari jubet ne Judaicis fabulis intendant, demandatis hominum avetfantium fe a veritate, ut illi qui juxta mandatum Pauli Samofatcni, fiveEbionis, Judaicam incontinentiam Chriftianis facerdotibus licere dogmatizant. Quid ergd mirum fi etiam nofter apoftolicus hujulmodi inobedientes a facrç officio dimovit, quos & apoftolus dure increpari, non facris ordinibus annumerari, decrevit. Vtdefne ergo quam inevitabiliter fint obfervanda noftri Gregorii ftatuta, qux a facratiflimo fonteferipturarum videmus 4crivata. Sciendum autem apoftolum conftituillè, ut ordinandi five ordinati fine crimine client, non fine peccato. Nam in mundo nullus, juxta Auguftinum exceptis patvulis baptizatis, fine peccato converfatur, aueftante ipfodtkâtlimo Domini Joanne: *Si dixerimus,* inquit, *quia peccatum non bebemur, iffi nos Jeducimns,* ÎX *veritas in nobis non eft.* Item frater Domini Jacobus. *In multis enim offendimus omnis.* Multi autem fine crimine «periuntur. Unde beatus A^guftmus in tradatu quadragefimoprimo funer Joannts evangelium tellarur. Sed plane multi jufti diet'iunt fine »|nerela, quod intelligitur fine crimine. Nulla enim querela jufta eft de his in rebus humanis, qui non h.ibcnt crimen. Crimen vero eft peccanun grave acculatione & damnatione digniflimum: qui ergo tarn grave admiferit. juxta apoftolum, peccatum, lacruin ordinem obtinere non debeat.

XVI.

Ut autem hate apoftolica inftitutio de facris ordinibus nobis evidentior fiat, beati Hieronymi expolitionem fuper eamdemconfiderare non pigcat, qui eam in libro contra lovinianum ita dilucidat. Sed & ipfa epilcopalis elodio mecum facit: non enim dicitur: Efigatur epifeopus qui unam ducit uxorem, & filios faciat, *fed* qui unam habuerit uxorem, & filios in omni fubdirosdifciplina. Certe confiteris non pofte efte epifeopum, qui in epifeopatu hlios faciat. Alioquin 11 deprehenfus fueiit, non quafi vir tenebitur, fed quafi adulter damnabitur: aut permitte facerdotibusexercere opera nuptiarum, ut idem fint virgines quod manti, aut it facerdotibus uxores non licet tangere, in eo fandi funt quia imitantur pudicitiam virginalem. Sed & hoc inferendum: St laicua quicumque fidelis orare non poteft nifi vacet ab otficio conjugali, facerdoti, cui temper pro populo oftèrenda facrificia, femper eft orandum, fi temper orandum cft, ergo temper carendum matrimonio. Nam & iu veteri lege, qui pro populo hoftias offerebant, non folum in domibus'fuis non erant, fed etiam purificabantur ab uxoribus feparati &. vinum & ficeram non bibebant, «iuz folent libidinem provocare. Eliguntur mariti in facerdotium: non nego quia nonfunt tanti virgines, quanti funt neceilarii facerdotes. Numquid quia in exercitu fortillimus quifque eligendus eft, idcirco non alfumentur & infirmiores, cum omnes fortes c(Te non potiunt? fi exercitus viribus tantum conftaret, & non etiam numero militum, abjicerentur imbecilliores: nunc & lit-

fecundarum & tertfaurum virium gradus aflumitur, M ïur*>a & ouatera exercitus càmfteatur. Et qnomodo, inquies, frequenter in ordmatiooe fecenfotali fecenfos virgo negiigitur, & maritus affiuntar, quia forte Ac canera opera virginitati non habet congruentia,' aut virgo putatur, dt non eft, aut eft * virginitatis infamis, aut certe ipfa virginitas park ei fuperbiam, & dum fibi applaudit de fola corporis caftitate, virtutes atteras negiigit: non roret pauperes, aut pecuniae cupidior eft. Evenit interdum, ut triftior vultus, adduftnm fupercilium, incctus pomparum'ferculis * oflendat populum, & qui nihil habet quod reprehendat in vita habitum folum oderit & ince&m. Multi eliguntur non amore fui, fed alterius odio. In pteriique fiiflragium meretur fola fimplicitas, & alterius prudentias Ot calliditati quafi malitia opponitur. Nonnunquam erat vulgi plebifipie judicium, & in facèrdotibus comprobandis uniriquiique filis moribus favet, ut uon tam bonum, quam fui fimilem, quaerat przpofitum. Evenit aliquoties ut mariti, qux pars major eft in populo, maritis quafi fibi applaudant, & in eo fe efle arbitrentur non virgines, fi mariti virgini praeponantur. Dicant aliquid quod forian cum oflcnfione multorum difturus fum, fed boni nuat mihi iralcen cui, quia eos peccati conferentia non remordet. Interdum hoc & pontificum vitio accidit, quia non meliores, fed argutiores in clerum eligunt, & fimplices quofque atque innocentes inhabiles putant. Et amicibus & cognatis quafi terrenas militiz officia largiuntur; five divftum obediunt juffioui: quodque his pejus, '.clericatus donant gradum, quotum obfequiis fint delinitt. Alioqui fi juxta fententiam apoftoli, non erunt epifcopi, nifi mariti, ipfe apoftolus epifeopus elfe non debet, ut * qui docet: FM» *tuam umui ejfo,jkut tga fm.* Et Joannes indignus hoc gradu afltimabitur, & omnes virgines * continentes, quibus quafi pulcherrimis gemmis ecclefix monile decoratur. Epifeopus, presbyter, diaconus, non funt meritorum nomuv. fed officioruminée dicitur; *Si qttis tpifcapatnm dtfidrrtt*, bonum * honorem defiderat, fed frau* *tf>Mi drfiderat,* quod in majori ordine conftitutus poflit, fi veiit, occafionem exercendarum habere virtutum. Oportet ergo epifeopum irreprehenfibilem cfle, ut nulli vitio mancipatus fit: unius uxoris virum, qui unam uxorem habuerit, non habeat; fobriutn, five, ut melius in Grzco dicitur, vigilantern pudicum, hoc enim fignificar ornatum & caftitate & moribus, bofpitalem, ut imitetur Abraham, & cum peregrinis, immo in peregrinis, fufeipiat Chriftum: dodorem: nihil enim prodeft ei confcientia virtutum perirui, nifi fle creditum fibi populum poflit inftrucre, & valeat exhortari in dodrina, & eos qui contradicunt redarguere: non vinolentum, Quia qui femper in fandis fandorum eft, âc offert hoftias, fc vinum & ficeram non bibit: * fic bibat epileo bik*rit ignoretur: * non percullorem, tdeft, qui confidentia! Angulorum non percutiat; neque enim pugilem dcfenbit fermo apoftolicus, fed pontificem inftiruit? quid facere non debeat docet, nunc e regione quid faciat. Sed quid? modeftum, non lirigiofum, non cupidum, domum fuam regentem filios habentem fubditos cum omni caftitate. Vide quanta pudicitia exigatur in epifeopo, ut fi filii ejus impudici luerint, ipfe epifcopua «fle non poflit, & eodem officio offender Dominum, quo offendit fit Helt pontifex: corripuerat quidem filios, fed quia non abjecerat delinquentes, retrariam cecidit, & mortuus eft, lucerna Dei antequam «attingueretur. Mulieres fimilitcr pudicas & reliqua. ia omni gradu & léxu tenet pudicitia primatum. Cernis ergo quod epifeopus, presbyter, diaconus, nou ideo fint beati, quia epifeopt, presbyteri, aut diaconi font, fed fi virtutes habuerint nominum fuorum Îc officiorum. Alioquin, ii diaconus epilcopo fuo fandior fuerit, * num ex eo quod in inferiori gradu eft, apud Chriftum deterior erit? abfic ut Stephanus diaconus, qui primus martyrio eft coronatus, minor futurus fit in regno otiorum multis epifeopis, & Timotheo, & Tito, quos ut fubjicere non audeo, ita nec anteponere.

Hucufquc ianftus Hieronymus, qui quants auftoritatis fuerit, etiam apud epifeopos, apoftolicz fedis decreta beati Gelafii papz fatis infinuant, quz inter authenticas & canonicas fandiones opufcula ipfius recipienda efle decernunt, ficut & lanfti Cypriani, Ambrofii, Auguftini opufcula, five tractatus reliquorum fandorum patrum, qui nec in fide nec in praedicatione a fanda Romana ecclefia deviarunt, fed in ejus communicatione ufque ad finem vite perdurarunt. Intantum namque beatus Gelafius in przdidis decretis audoritatem fandi Hieronymi nobis commendat, ut & aliorum opufcula juxta ejus judicium rapienda vel refouenda efle ibidem decernat. Qpicumque ergo debitam obedientiam apoftolicr fodi impendere voluerit, nullatenus hujufinodi fandorum patrum lingularibus lententiis repugnabit. Hucufquc fufficiat dixiflê quid apoftolus exigat a lacerdotibus: quod quicumque fideliter perfpexerit, nequaquam ftatuta noftri apoftolici obliteranda judicabit, qu* nec aliquis contemnere poterit, nifi & ipforum apoftolorum fententiis repugnare velit, quibus ipfa veritas m evangelio fidcliflimc promittit: *Amm dico Erit remiûuu trrrt Sodotn' in dit jutisii, ilii/ qui formants vtfirat* no» *rtstpma^.*

XVII.

Quartum autem noftri apoftolici decretum praecipit, ut populus clericorum officia non recipiat, quos fecris canonibus, immo evangelicis & apoftolicis inftitutiônibus, adverlari percipiat; videlicet quos juxta cenluram fandorum patrum damnatos in propriam eorum perniciem altari miniftraiv videat. Nempe Antiochenum concilium a lacratiflùno Chalœdonenfi concilio, ut pnediximus, indubitanter roboratum, officia damnatorum clericorum a populis recipi diftridiflime prohibet; intentum fcilicet, ut etiam ab ecclefia abjiciendos eflêcenfeat qui illis clericis faltemcommunicaverint, quos interdidum fibi minifterium ufurpare cognoverint. Sic enim quantum ejufifem concilii caput teftatur; Si quis epilcopus a fynodo damnatus, vel presbyter aut diaconus ab epifeopo, aufi fuerint aliquid de facro minifterio contingere, five epilcopus juxta praecedentem confitetudinein, five presbyter aut diaconus, nullo modo liceat ei & in alia, fynodo reftitutionis fpem aut locum habere fatisfadionis: fed & communicantes ei omnea abjici de ecclefia, & maxime pofteaquam didicerint adverfus memoratos prolatam niUfe fententiam, eis communicare lentaverint. Juxta hujus capitis tenorem fenfti patres, qui in Chalcedone iacratiflimos canones promulgaverunt, omnes communicatores cujufilam damnati Timothei Alexandrini pntfolis excommunicator eflê cenfuerunt: qui Eeom imperatori pro eodem Timotheo confulenti hoc modo referipfcrunt. Eos etiam qui cum fciient Timotheum fitifle damnatum, communicare illi fine periculo crediderant, extraneos efle a Dei ecclefia judicamus, fecundum confequentiam regularem

Ceail. (mtrtO. Tpan. XX. Dd t oul-

nulla eis verna nec fpe reftitutionis , ullo modo remanente': ficut S3. regula de talibus aperte decernit, cujus' initium eft.* Si quis epifeopus a fy-Dodo, &c. Quapropter & softer apoftolkua merito populis oificia hujufinodi denconxm prohibuit; eorum inquam, quos non ram ipfedamnavit , quam a fanft» patribus jamdudum damnatos efle monftravit. Przterea fandiflimus papa Alexander a B. Petro quintus ; qui potius in Camino ignis concremari, quam mentiri forriflimus athleta delegit, ipfe namque nec loquendum eis efle teftatur quibus & epifeopus pro (celeribus eorum lentitur adverfus: & hoc ex ipfius principis apoftolorum audoritate confirmat, ita dicens cap *6.* B. Petrus in ordinatione fandi pracdecefloris noftri Clementis tnftrucns clerum & populum ait; Si inimicus fuerit Clemens alicui pro aftibusfuis, nolite vos expedare, ut ipfe vobis dicat : Cum illo nolite amici efle: fed obfervare prudenter dobetis, & voluntati ejus abfque commonitione obiccundare, & avertere vos ab eo cui ipfum fentitis adverfum: fed nec loqui his quibus ipfenon loquitur, ut unufquifque qui in culpa eft , dum cupit omnium veftrum amicitias ferre, feftinetcitius reconciliari ei qui omnibus prsrefl , & per hoc redeat ad falutejn, cum obedire ectperit monitis przfldentis . Si vero quis athictis fuerit his quibus ipfe non loquitur , unus eft & ipfit ex illis qui exterminare Dei ecclefiam volunt ; & cum corpore vobifeum efle videatur, mente & animo contra vos eft : ÔC eft multo nequior hoftis hic^ quam illi qui foris funt , & evidenter inimici iunt: hic enim per amicitiarum fpeciem que inimica funt gerit, & ecclefiam difpergit ac vaftat. Ubi ergo ipfe princeps apoftolorum tam ftridc prohibet ne quis eis faltem loquatur qui apoftolicii inftitutis non obfecundaie deprehendantur, ibi etiam evidentiflime vct.it ne populus miflas aut reliqua officia hujufmodi ab e:s recipiat . Moscnin popukJDci, juxta Auguitinuru pro lege tenendus comprobat nobis cum canonibus, *utpop*tius cujulcumque *iaeetdotis* miflas *audiat,* ejus etiam fm gulis falutationibus in mifla rctpondeat. Quapro Ener populus hujufmodi przvaricatorum miflas nu atenus recipiat , fi ipfius principis apoftolorum fententiam obfervare voler.

XVIII.

Sandifltmus papa Gregorius feriberts ad reges Francorum de hujufmodi laccrdotibus canonum contemptoribus cap. itj. teftatur, qn..J regnum ex culpa talium faccrdotum prxgratctur ; & poft pauca fubjungit : Majci , inquit, metuenda eftlocis illis calamitas, ubi tales intcrceflorcs ad locum regiminis adducuntur, qui Dti magis in id iracundiam promovent, quam pc? femetipfos populis placare debuerant.

Jure ego noftri temporis Gregorius populum hujufmodi prsefumptorum officia recipere prohibuit, quos fandiflimus arquivoens & regnum culpa fua praegravare, & Dei iracundiam in fe magis provocare afleruit : feriptum eft enim *: j^ui averterit aurem j.-am ne audiat legem, cxecrabui/ erit ejus oratio.* Quo crimine omnes obligantur , quicumqvc canonicis fandionibus obflinato animo «frigantur: unde & eorum officia merito populis interdicuntur , quorum orationes omnipotens Deus non dico non recipit . fed exeeratur. Sed jam ad ipfum vas elediunis veniamus, qui & przfenti ftatuto noftri apoftolici conionare non dubitatur : di ir , inquit , *qui frater 'h.immatrtr , eft fornicator , aut avarat , art! idoS< Jervien> t aut maledicus, aut ebriofu< , aut rapax, cum hujufmodi nec cibum Jumste ,* videlicet qui nolunt juxta çcclefiafticas fanftiones emendari, licet certis fttpu—. Micis criminibus fint obligati. Item ad Thcflalonicenfes : Αημμ/μμμχ m/m *vobit fratres m* ev- *ueim Damni neftri Jefu Cbrifti, ut fubtrahatis* «m/ *ab amni fratre amhdante inordinate, &* m» *foamdum traditionem quam accepcnmt* « «Mt/. Et pat»lo poft : *Si qms* «m *obedit verbo noftro per ffiftoime, ktene netote, &* non *commifcemmni ctem ilh « ut confundatur.* Cum quibus igitur apoftoltn fide* les nee corporalem cibum fumere permittit, fc - quorum confortio fideles difcedcre praecipit , *fte* eifdem apoftolicr inftitunonis contemptoribus populo praecipit nofter apoftolicus, ut ets faltem ad dominicam mentam non communicaret , ât eorum focietati fe faltem eo tempore fubtraheret , cum illi contra fas & lus fiera myfleria ift perniciem luam ufurparent : juxta apoftolum enim , fKiCMMTxr *dominicum ponent fj calicem fumit indi-i*» corporis & /anguinis Domini reni erit, tf judicium fibi manducat & bibit :* quod omnes faciunt, qui fornicationem & avaritiam non folum exercere , fed etiam obflinato animo defendere pnefumunt ; de quibus apoftolus dicit : *Quonidm qui ιαμα agunt, regnum Dei non poffidebunt :* qui etiam pro eifdem criminibus juxta canonicis landiones damnati interdidum fibi officium temeraria ufurpanonc frequentant. Nempe ipfi quos proprie vocamus pœmtenres , licet pro hujulmodi criminibus canonicx diiciplinr colla fubmittant, non tamen divinis facramentis tam temere approximant. Unde , iuxta fententiam beati Innoccntii papae , nec iufirmos pernitentes Λ reliquos «grotanti facro chrifmate ungi licet, quibus , Inquit, pœnitentibus reliqua denegantur facramenta , ne fibiipfis damnationem potius quam remiffionem acquirant, fi eadem talh indigni, nondum lane per prenitentiam ad plenum purgari, percipiant . Si ergo pernitentes etiam canonice pre criminibus fuis fatisfacientes divinis facramentis judicantur indigni, quanto magis illi qui non poenitere, fed culpas fuas jamdudum publicatas pertinaciter defendere *conantur, qui &* obflinato *animorefiftentes* etiam Spiritum fandum blafphemare probantur . Sic enim beatus Damafus papa in epiflola ad fandum Aurelium Carthagincnfem archiepifcopum teftatur. Violatores, inquit, canonum voluntarii graviter a fandis patribus judicantur, & a Spiritu fando , cujus inftindu ac dono ditati lùtjt, damqantur, quoniam blafphemare Spiritum fandum non incongrue videntur, qui etiam contra fandos canones non necefTitate compulfi, fed libenter , ut praefixum eft , aliquid aut proterve agunt, aut loqui przfiununt, aut facere volentibus fponre confcntiunt . Talis eninq pneiumptio manifefte unum genus eft blafphemanttum Spiri* tum fandum: quoniam, ut jam predibatum eft, contra cunj agit, cujus nifu & gratia iidem (audi canones funt edici. Itaque illi facerdotes, qui tam graviflimis criminibus liint obligati, imo qui pro eifdem fecundum canonica inftiiuta jam funt damnati , nullatenus nifi in perniciem fuam.facrificare poflunt. Unde & illi non parum * défiquerunt, quicumqvc ipfis in propriam neçem fàcrificare ufiirpantibus per lolitas refpoufiones in mifla fcienter cooperari præfumerent, Non enim pro parvo crimine haberetur, fi quis alicui feipfum crudeliter occidenti fcienter cooperaretur . Sapientiflime ergo vir apoftolicus populum hujufmodi præfumptorum ufurpationibus iotereflë prohibuit, quas non folum dudoribus eorum, (ed& receptoribus, pemiciofas eflê non ignoravit. Sic enim ipfe Dominus a Core ejufque loquacibus facrilkandt officium ufurpantibus reliquos filios Ifi

raei

—răd Vifitedere pnecepit, ne peccaris eorum invol- A
hmmo H vcremar ' audehflima morte cum ctfilem damnari mereremur. Nam ipfi hcrefiarchc, videlicet Cdre, Dathan, & Abiron, cum unlveri* eorum fubftantia vivi ad infernum ex improrifo defeenderum : fcquaces veto eorum per ignem a Domino penitus comburi meruerunt. Horum itaque fubitaneam & crudehfiimam ultionem illi diligenter attendant , qui contra apoftolica pnteepta interdiftum fibi iacerdotale omeium obftinata temeritate ufurpant: nec otiofe mortem Ofer confiderent, qui, cum David arcam Domini de Philiftiim in novo plauftro reduceret, a Doming percufluS interiit, eo quod arcam, licet jam cafuram , manu fallentare prarfumpferit. Si enim ille merito periit, qui temere quidem, fed beni- B gne, arcam Domini tantum tetigit, quanto magis ille qui contra fas & ius ipfum corpus Domini contrectare Ubique incorporare prxiumit mdignus ?

XIX.

Quidam tamen fatis imperite noftro apoftolico objiciunt quartum Gangrènfis concilii capitulum; Quicumque dilccmit a presbytero qui uxorem habuit , quod nort oporteat eo miniftrante de oblatione percipere, anathenfa fit. Hoc etiam capitulum juxta Petri 3poftoli attcftationem in fuam fcfvrum perniciem depravantes ita pronuntiant : Qticumque reculaverit mtflam conjugati presbyteri, anathema fit: videlicet ut eos anathematizatos efle demouftrcnt, qui apoftolicis inftitutis o-G bedientes incontinentium .accrdotum miflas recipere detreftant. Sed frvflra : nam prxdiftum caput illos tantum anathematizat qui refpuunt presbyteri oblationem , non qui modo habet, fed qui quondam habuit uxorem. Eo enim tempore, ut prologus Gangrenfis concilii teftatur, erant hrretici, feftatores cujufdam Euftathii, qui legitimas nuptias quafi mortale crimen condemnabant, at ferentes nullum in conjugali gradu pofitum fpem habere apud Dominum: unde & oblationes presbyterorum etiam ante ordinationem legitime conjugatorum refpuiflè traduntur ; quippe legitimum conjugium pro mortali crimine deputantes: quales etiam fi quis hoc tempore perpetraffe detegi. tur, altari miniftrare juxta canones non permit-D ritur. Merito ergo .mathemarizantar iidem hrretici dogmatizantes contra illud apoftoli . *Si acreperii texerent,* Ava *pecrafti :* & illud : *Oparfet epifcopxxe xniiu nxerts effe virum.* Sæpe pofitum autem noftri apoftolici inftiturum mflli prohibet audire mifliun illius presbyteri , qui juxta apoftolicam pcrmUfioncm ante (aerum ordinem unam tantum uxorem habuit , quando & fine crimine uxorem ducere potu.t ; fed illius presbyteri qui contra apoftolum in crimine fornicationis detegitur jacere ; q^cm ipfe apoftolus & reliqui fandi Stres, fucceflbrque eorum nofter apoftolicus, a rratiflimo officio fegregavere . Igitur quicumque MUyfindUi presbyterorum miflas refpuit, nullatenus tamen fuperiori Euftathianorum anathemati f[redacted]acebit, cum optime apo'tdo co'ntentiat, q[redacted] dt fecerdoribus continentiam indicit , ic fideles pretvaricatoribus fermonum ejus admifeeri non permittit. Notandum autem, quod nofterGregorius jnxta fanâorum patrum ftatutaprius incontinentes presbyteros *officio* privavit , poftmodum populo , ne eorum officia reciperet, interdixit : unde non tam incontinentium quam pro incontinentia damnatorum miflas audire prohibuit: ne & populus fe juxta Antiochenum concilium fub excommunicatione poneret, fi eorum officia recipere pnefumeret . Ipfe autem Spirit^ fandus

per Samuelem prophetam docet nopulum, nt canonicis inilitationibus noftri apoftolicipotiusobediet, qtutn hujufmodi pnriumptorum facrificia in periculum fuum recipiat. Dicit enim : *Metier eft oMèentin ytxm vtfhmx, & ttitjcmure megi<,puem •gerre erietxm miipem : yeetÙMet ytifi petctUtem - rielnnJi eft repttguere , tX fceleu iialoUtrie miie tctpuefctre.* Igitur populus apoftolicis inftitutis obediens inobedientium facerdotum officia & facyamenta recuût , ne ipfe crimen idololatria: per inchedientiam incurrat. Item Dominus alibi proteftatur : *Mtjerxtrjiem vote, fXteen /.Krtfcixni,* feilicvt ut quibus placens Deo per obedientiam potius animse iu« mifereatur, cui potiflunum eft' miferendum, quam cum inobedientia, aut par fe aut alium Domino oflcrat (acrificium. Libet autem confiderare quam clementer nofter apoftolicus etiam ipfos contemptores canonum in fuporioribus ftatutis traftavit, quos tantum a tali officio removit « quod tamen nullatenus nifi in perniciem fuam celebrare poflênt, fi canonicis <anftionibus repugnantes ipfum Spiritum fandum blafphemare non defifterenr . I piorum fane diuturnam obftinatiooem jamdudum acrius pleftendam nondum debita feveritate punivit . Sed illos , ut faltetn adhuc redirent ad cor , paterno afteftu expedivit , ut vel in hoc fuam damnationem cognoicere vellent, cum populum a recipiendis eorum officiis joftiflime prohibitum negare non poftcnt.

XX.

FortaiTis autem aliquis dide, cur nofter Gregorius tam contraria noftra! confuetudini ftatuta obfervari perceperit , cur non potius noftram con» fuetudinem quafi mifericordi diftimulatione toterarit? Sed ille audiat quid B. Leo papa, qui facratiflimo Chalcedonenu concilio praefuit, decernat ; qui Anatolii prrfulis Conftantinopqlitani przfumptionem cohibens ita pronuntiat; quod m reatum Romani pontificis deputetur, fi inftitutio canonum eo non prohibente , & in hoc quafi connivente alicubi violetur. Item fandiflunus noftri apoftolici homonymus feribens Viftori epifcopo hanc terribilem 6c generalem fententiam protulit: Quiiquis ad hoc facinus, videlicetfimoniaer aut neophytorum hrrefeos, emendandum officii fui cunfideratiooe vehementer non arferit , cum ipfo fc habere non dubitet porionem , a quo prius hoc piaculare Hagitium & crimen lumpfit exordium. Igitur & ille nihilo minus Ebionis hzrefiarchc particeps detegitur , quicumque pro debito officii illius narrefun, id* eft Judaicam incontinentiam, modernis facerdotibus prohibere non ftuduerit. Ipfa quoque facratiflima concilia, ex quibus ftatuta noftri apoftolici produxerant , adeo amplexati funt fandi patres, ut ficut ipforum feripra teftantur, potius feipfes diverfis tormentis aftiigt , imo fe potius crudeliter occidi permitterent , "quam violatoribus earumdem fandionum confcnttre vellent. Ob hanc caufammagnus Athanafius patriarcha Alexandrinus poft diverfas calamitates in exilium deportatur. Obhoc etiam Felix papa Romanus ab epifeopatu depofitus martyrio legitur coronatus , & multi eius presbyteri, diacones, & reliqui ex clero, etiam intra ecclefiam, ob eamdem caufam, heu, crudelifltme occifi leguntur ; videlicet quia feftatoribus Arii in violationem Nicaeni concilii affeûtiri nolebant. Hrc autem & hujufmodi innumerabilia ex ecclefiafticis hiftoriis affatim colligere poteris. Dicat ergo quivis quomodo nofter aportolicus fine fuo periculo aut potius exitii, négligera poflêt quin tam inevitabilium fanftionum nondi-

eo violatoribus , fed impuenararibua, ex debito A officii fui obviaret, atubus fefae ianftoapatres ectam ufeuc ad fangubua» reititidfe am* igporarec. Qtamvts enim modo quidam non tam aperte cum Ario & reliquis bsuefiarchisfidemfenAoram patrum impugnent, tamen eprum mentibus fta^utis cum ipfa quidem fide per cofifem fenftos patte* eodem tempore eadem fubferipriooc roboratis obftinatp refiftunt, qua A cum eadem fide ex facratiflimo fonte fcripturarum emanaverunt.

Sed in hac eorum nefandiffima rebellione etiam ipfam fidem fiutib patie* probantur annullare, cum in authenticis timfttonibus au&oritarcm illorum pro nihilo ducunt, qui & fidem fua auftoritate confirmaverunt. Nullatenus fane alicui fide* fanftorum. patrum proderit, qui coram cano-B sucis atque moralibus perceptis non obedite, fed pertinaciter refiftne ftuduerit : inuh, at hujufmodi frater Domini teftatur* *Fidet fine eperihtu mertue eft*; qualcm A demones habere fatetur. Non ergo minus eft refiftendum pertinacibus authenticarum inftitutiooum ijnpugnatoribus, quam iacr* fidei violatoribus, cum A demombusafTunilentur mucumque inftitutionem fanftorum patrum in fide tantum A non etiam in cooveruitiooe pro viribus aflêdantur, qui & culpam, quia humanum fuit committere, diabolico inftindu non timent pertinaciter defendere. Amplius ipfiim vas electionis in fua perfona omnibus ecclcfiaftici* paftoribus dicit: *Si eVM&elizevero, nem eji mihi gferie^ mcefitet enim mthi incumhit: ve emen eft* onfc',/Chuoc em rosagriscaurr». Quomodo 'ergo nofter apofto|icw iftud vr fubteriugcre poflet, fi gregem fibi commiflum juxta ipfius apoftoli praecepta inftituere negligeret? Sanftus etiam Spiritus per Ezechiekm prophetam cuilibet paflori terribilem proponit conditionem: *Si,* inouït, aoa *dixeris peccatori·· Merte morieris, eftenderis xt recedat ah iniquitatibus finii, ipfe quidem in pereatis fias morietur,* /a«gan*car *entem ejus de mamt tue exqmrem. Si autem dixeris, & ille contempfirit, &* uen *needierit, ille in fceieribxs fieh morietur, tu entem enimem luem litterabis*. Hac quidem translatione S. Auguftinus in Termone de pfalmo 40· utitur, flatimque fuis auditoribus fubjungit: Dico vobis, enim rebus, dum vestus, nudavimus, mea libero animam meam, in magno enim fum non periculo fed exitio conflirutus, fi tacuero. Satis ergo patet quam immerito quidam noftro apofto» lie I pro fuperioribus ftatutis indignentur, qui tam inevitabili ncceffitate coaftus eadem inftituifle detegitur, ·idelicet ne proprie mortis crimen incurreret, fi nos ex debito officii fui inftituere negligeret.

XXI.

Prrterea fi ob hoc noftro apoftolico indignari fatagunt, cur uon potius illis ptùfanâis patribus in Nicea congregatis, ' ut 6jo. patribus io Chalcedone congregatis· & coadunatis indignantur, qui, ut prrdiâum eft, contra fimoniacosA incontinentes altaris miniftros multo acriores fententias protulerunt quam nofter apoftolicus. Indignentur f*ne fan&iihmo pap* Clementi, qui martyrio fua decreta confirmavit, quem ipfeprn»· ceps fibi fucceflbrem deftinavit. Legitur enim in decretis ejus cap. 46. quod incontinentes penitus «b altans officio removerit, quod etiam cohabitationem extranearum feminarum clericis prohibuerit, quod violatores hujufmodi inftitqtioab prorfu* anathematizaverit. Indigncnturetiambeatiflimo pap* Silvrftro, qui in apoftolica fedeconftitutu* incontinentiam totius murali presbyteris, ut pradiftm eft, prohibuit, & omnes huic decreto regnantes in perpetuum damnandos eflede-crevit. liuligwww etiam beato mamrri Du» fi» pap*, cujos aufarirace fecunda univnfali* ... cano· ibrum noftrorum cooftituta, qu* de ecrirfaftiris ordinibus A canonum promulgata fint dMcipbnis, ita omnibus epiicopi* ac cun&s generaliter facerdotiba* cuftodire debere mandamus, ut fi quis in illa commiferit, veniam fibi deinceps noverit denegari. Indigncntur etiam fan&iflimi noftri apoftotici equivoco, qui fiib gsaerali anetho* mate damnavit omnes a Lierat iflunis quatuor eoo» ciliis diflentientes. Sed cum nullus fana mentis fenftis ' patribus fcntenriis indignetur, ·Pβη·, fepatet evidentiffime, quam irrationabiliter quidam noftri apoftolici inftitutis indignentur, in quorum promulgatione nullatenus a fiinftis patribus difcrepavit, exqrpto hoc tantum, quod non tam levere, ut illi, contemptoribus canonum obviavit. Illos enim clerico* ab officio tantum privavit, quibus faocti panes non modo officium, fed & veniam, A eccfefiaiUcam communione» denegavere. Nil denique novi nofter apoftolicus nobis obfervandum injunxit, quod etiam fifeciflet,oon tamen fine periculo ejus contemni praceptum poffet. Nam apoftolica fedes ex divina 'confeflionc femper obtinuit A obtinebit primatum, Ut totius mundi ecclefia* non folum antiquis inftitutis, fed etiam novis difponat, prout diverforum neçcffitas temporum poftulat. Cogunt enim, ait fandus Auguftinus ad pouifacium, multas invenire medicinas, multorum experimenta morborum. Hoc utique diverfa Romanorum pontificum decreta reflantur, in qu:bus ipfi diverti* temporum ueceifiutibus confuluiffe leguntur.

XXII.

Tncaflùm autem fwblici contemptore* apoftoliess inftitutionis inducias fur damnationi* a noftro apoftolico querunt, quos, ut prsedidumeft, fanAi patre* abfque omnibus induciis 4amnavcrunt« musa publicati*, neccflario conceduntur induci*, ut juxta fan&ione* apoAolicorum virorum Fetich A Julii, A reliquorum, ipfe accufatus poflit fecontra accularores pleniter praeparare ad abluenda crimina : unde A beatu* Eleutherius a B. Petro duodecimus in decreti* fui* cap. 1. teftatur; Induci* non modie* ad inquirendum dand* funt, ne aliquid pnepropere agi a quacumque parte videatur, quia per fubreptionem multa proveniunt. Jure ergo illi abfque induciis damnantur, mii culpam fium jamdudum a fandis patribus diffinit· damnatam non negare, fed publice contra apoftolica ftatnta conantur defenfare. Nempe B'. Gregorius ab omni catholico paftore merito imitandus, contemptores fedis apoftolic* etiam ante peraftam culpam iolebat excommunicare : Sic enim Maximum per ambitionem Salouitano eptfcopatui inthronizatum, A omnes ‹p* ordinatores excommunicavit, quos eadem excommunicatto, nondum peraâa culpa pro qua excommunicat! funt, obligavit : nam priuiquam Maximus ordinamur, fub excommunicatione prohibuit fimftus Gregorius nc hoc pnefumeretur : quod pn»ccptum contemnentes epifeopi, cum ordiiMutnt eumdem Maximum, ante peraftam ordinationem erant excommunicari juxta atteftationem S.Grogorii : feribit enim in epiftola ad eumdem Maximum prsefiunptorcm, ita detefta·* ejus confecratin»

AN19O CHMISTI

-tioocm·* Qram rem, inquit, nos oonfccrationem dicere nullo modo poflûnras, quia ab excommunicatis celebrata eft. Non enim poft ordinationem excommunicandos, fed in ipfa ordinatione dixit excommunicato· . Sic idem apoftolicus per fubdtacoDcm fuum Natalem Salonitanum epifeopum abfipe induciis , fi pneccpto ejus non obediffet , pallio & communione cenluit privandum efle. Sic, inquam , ipfe & reliqui ejuidem fedis epifeopi quoslibet & amque induciis damnaverunt, qui aliquam rem fisb excommunicatione vel officii fufpenfione prohibitam temerarie ufitrpaverunt. Has ergo & hujufinodi rationes moderni prefumptores caute confiderent, nec deinceps injufte fc aldque induciis damnatos efle exiftiment. Forfitan autem aliquis adeo delirat, ut fubditos cujuslibet epifeopi per ipfum tantum non per Romanum pontificem damnari pofte dicat.

XXIII.

Sed illi ipfa veritas in evangelio contradicit, que B. Petro principaliter inter reliquos apoflolos hoc privilegium concedit: *{heMkttmqsee Urverisfit-per terrem, erit ligettan* ia *otiis :* qui enim generaliter omnes apoftolica; poteftati fubjecit, nullo modo alicuius epifeopi fubdirum excepit : unde idem apoftohu & a lenioribus fui temporis, ideft presbyteris, five epifeopis, & ab eorum fubditis, obedientiam generaliter exegit, cum tam fubditis quam pnelatis, tam feminis quam viris, fpecialia vivendi praecepta in cpiftolis luis tradiderit : quod incaflum ipfe faceret , fi non generaliter omnes •jus inftitmioni obedire deberent. Beatus quoque Anacletus ab ipfo principe apoftolorum presbyter ordm.hu i» dore» te c.p. 3. Wb,Uf' S,ft°-fan&a Romana & apoftolica ecclefia non ab apo* ftolis, fed ab ipfo Domino noftro primatum obtinuit, ficut ipfe B. Petro dixit: *Tit es Petrus,* &c. Ergo haec.apoftolica fedes cardo & caput omnium ecciefianim a Domino non ab alio eft conftituta, fic ficut cardine oftium regitur, fic hujus fande fedis audoritate omnes ecclefia: Domino difponente reguntur. Item B. Gelafius dodor apoftolicus cap. 11. Cunda per mundum novit ecdefia quod facrofanfta Romana ecclcfia de omni ecclefia fas habeat judicare, nec cuiquam de ejus liceat judicare judicio: liquidera ad illam de qualibet mundi parte appellandum eft, abillaautem nemini appellare licitum eft.

Sed nec illa praeterimus, quod apoftolicafedes, fine ulla fynodo precedente, exolvendi quos fynodus iniqua damnaverat, Ac damnandi nulla exiftente fynodo , quos oportuit , habuerit facultatem. Et hoc nimirum pro fut» principatu, quem B. Petrus apoftolus Domini voce & tenuit , & femper retinebit . His autem fandifluni patres Calliflus, Fabianus, Sixtus, Silvcfter, Julius, & reliqui innumerabiles adftipulantur, qui adeo amplexati funt veritatem, ut potius mori quam mentiri defiderarent. Hujus ergo privilegii auftoritate B. Simplicius papa XLIX. Gregoriuir Mutinenfem epifeopum Ravennatis archiepifeopi fuffraganeum a ditione ejufdem archiepifeopi penitus abfolvit, & hoc ideo , quia idem archiepifcopus cum invitum Mutinenfi cathedrae inthronizavit. Item S. Gregorius Honoratum Salonitan» ecciefiae archidiaconum , qui jam ex archidiaconatu ad presbyterium devenit, invito etiam epifeopo ad priftinum gradum reduxit, depofito quidem eo quem idem Salonitanus epifeopus in locum ejus ordinavit . Quapropter apertiflime defipiunt, fcquc reos apoftolicg auctoritatis efficiunt, quicumque ejus poteftati temere praejudicant, cum cujuslibet epifeopi fubditos non per Romanum

A pontificem, fed per proprium tantummodo antiftitem , ligari vél 'folvi pôfte confingant. 'Prrterea B. Leo papa, qui quartam univerfalemfynodum Chalcedone congregavit, item Vigilius papa, fub quo quinta univcrfalis lynodus Conftantinopoli convenit, item beatus pater Gregorius , hi, inquam, finguli eadem audoritate pnecipui, pene eadem voce in decretis fuis veriflime teftantur hoc modo : Sanfla Romana ecclefia vices fuas ira aliis impertivit ecclefift, ut in partem vocate lint folicitudinis, non in plenitudinem potellatis. Unde liquido demonftratur, quod quilibet epilcopus nec fuper gregem fibi commiflum tantam potcftatem habeat, * quantum pratful apoftolicus : · pie,tw, ;|ui licet curam fuam in fingulos epilcopos divi- ---I erit, nullo modo tamen, leipfum fua univerfali & principali poteftate privavit: ficut nec rex fuam regalem potentiam diminuit, licet regnum fuum in diverios duces , comites five judices diviferit. Cum igitur Dominus apoftolicus in omni ccclcfia tam principalem poteftatem habeat, ut etiam invito epifeopo cujuslibet ecclefia: quidquam in ea juxta canonicas fanftiones poflit difponere , quis denegare poterit, quin ubique gentium tam lubditos epifeoporum, quam iplos epifeopos apoftoiicat inftitutionis contemptores damnare poftit.

XXIV.

His autem rationibus & hoc declaratur, quod cujufvis epifeopi parochianus potius Domino apoftolico quam proprio epifeopo obedire debet, cum C audoritas proprii nullatenus eum ab apoftolica damnatione valeat liberare , fi apoftolici» prsece. pris inobediens extiterit. Et e contra Dominus apoftolicus, fi ei obedierit, eumdem ab omni violentia proprii epifeopi poterit defendere, videlicet & ipfum parochianum ejus ditione penitus emancipando , & epifeopum ab injuria per correptionem & damnationem apoftolica auctoritate refrenando . Attendat fane cujufvis epifeopi fiibditus, ne vel proprio epifeopo contra apoftolica pnecepta obediat in aliquo, cum S. Gregorius archidiaconum Salonitanum in locum Honorati jam depoliti fubrogatum depofuerit, eo quod tdem proprio q>ifcopo fe in locum illius ordinatj poft apoftolicam prohibitionem obedierit. Hinc D etiam patet quam apertiflime illi defipiant qui dicunt, quod fubditi cujuslibét eplfeopi apoftolic» fedi nullatenus obedire debeant, fi proprio amiftiti obediant, cum a S- Gregorio & ille merito degradaretur, qui & per obedientiam epifeopi fui apoftolioe fcdi adverfus fuifle detegitur. Nempe nullus debitam obedientiam proprio epifeopo exhibere poterit, nifi qui apofloücc fedi principe liter obedite ftuduerit. Omnis enim qui vult efle epifeopus, hoc maxime fubditis fuis inculcat, ut lanftorum patrum inftitutis abfque omni contradiftione obediant: que , ut przdiftum eft, apoftolicc fedi principaliter ab omnibus ubedknduoi efle denuntiant Quicumque ergo fuo legitimo paftori debitam obedientiam exhibuerit , etiam "principaliter Domino apoftolico obedire ftudebit. Nam juxta ipfius veritatis ediâum : Difcipulus *«*· k non eft honorandus fuper magiftrum . Si autem Dominus apoftolicus proprio .& legitimo paftori jure praeponitur, quanto magis illi qui nec nititur efle quod dicitur. Has ergo & hujufinodi rationes quicumquc , iahetn ex rudibus t fideliter infpicere dignabitur , nullatenus poedi&i noftri apoftolici flatura proferibere conabitur ; prrfertim cum videat.cviddntifltme eadem ex fandorumpa trum fenrentiis, imo ex divinis lcripturis , ema> nafle . Praeterea vero quamplures alias rationes fuperioribut aoneâerc , & innumerabilia fanflo-

riim

..........– rum patrum exempla prariatis ftatutis afligvare , CHaiSTt h** coofxicratioae pnstermifi, ne gravis eflem i-diotis, quibus hic fpecialitcr fatisfacere propofisi: quibus pàuca ex nasute tam indubitat» veritatis iufficere poflbnt , fi indagande potius veritati , quam infruâuafis contentioni operam dare volunt.

Obsixvatio Puniret Lum, S. J.

Da eadem fynodo Komana excafione eoefirerationb Hugonii Dienlii eptleooi , aormadaaodem fapra d&em efl, b«e babec H140 Flaviniacenfa abbas ia chronico Virdunerfi ». -O. rom. L bibliotheca aoAna nova b-broruan «S.

Gun ergo Roma pofiti (Anfelmus fcilicet Lo-cenfis fcHugo Dieniu) pncftolarentur diem con-B fecrarionis fus , venerunt nandi regis Henrici Ror am, rogantes , *ne* contre morem prsadecef-*ior-jA* fisorum dominus papa eoc coufecrare rel-ie. , qui epifeopatus eleaiôocm folace, non an* lem donum per regiam acceperant invcftituram. At ipfe convocatis cardinalibus legationem regis Xruit, fit quid fibi ad hoc refpoadcndiim, quid t faciendum ammonmt. Opibus refpoodenti-bus ufurn ecclefie hunc efle, nunc haberi prote-ge , cum au&oritas eis nulla ad hoc fidfragaro-tur , in Lucenfi tamen cleâo eis adquievlt, ut confecratiooem eius diftêrret, donec* inveftituram epifcopatus ex regio dono accepifler . In Dienfi vero adquiefcere noluit, fed cum prima xL heb-domada , fabbato in pref arum , fc dominicaC confecravit in epifeopum. quia vidit hoc fan-âorum patrum adverfari decretis, ut in canoni-ca elcdione epiicopi praevaleret donum regis, i mo multoties ipfam ele&ionem immutaret , vel potius irritam faceret : eodem (I) anno in Ro-mana fynodo fo. epilcoporum , confidente pres-byterorum R abbatum multitudine, juxta decre-ta pontificalia & inftitutiones canonicas ne hoc amplius a quoquam prafiimeretur prohibuit fid> interminatione anathematis, decretum faciens in bate verba. *Si fas deinceps epifeoptittm vel Ma-tiam dr mante aliefas Zsk« perftno fyfaperit tnfa latenxs enter epifeopes vel Mates kaieatnr, nec fa h ei ut epefeopo vel Mati andientia cmcedatwr.— hfetper ei gratiam B. Petri, & introitum ecclofaD interdicimus, ytaod nfate locetm, feem fiek crimim tant ambitious, yearn tMedientia, fwd efi falas idololatren, cepit, deferxerit. Similiter etiam deh-fcrioriixs eccieflaiUcu difatatibeu conflitnimus . Item β fas, imperatarum, faxm, manbutuem , comi-txm , vel quilibet fecnlarium potefletum, aut perfo-narum, inveftsturam epifeopatus, vel alscxjus occle-fioftien dignitatis , dare prefumpferit, ejufdem fen-tmtin vinculo fe aftridlum friat.* Sequutus eft au-tem in hoc patrum exempla, licet jam par mul-inokviflet, fc in ufum converts «&t. Diciture- –£&£. nim in vii. unireriali fynodo a v. pattiarchbfc Cl«£ri cod patribus fub Adriano papa habita, cap. m. Omnis dcâio *emicavi, presbyteri,* vd diaconi, a principibus faoa, irrita maneat, fecundum re-gulam qu» dicit : Si quis epifeopus fccularibus potefUtinus ufus ecdefiam per iptoa obtinuerit , deponatur fc fegregetur, omndque qui illi com-municant. Item, in vm. univerfali fynodo ha-bita a v. patriarchis , fub Nicolao I. pontifice » cap....... promotiones vel confecrationes epifeopo-rum concordans prioribus conciliis hcc fanâa fc pniverfelis fynodus, eleâione fc decretoepifeopo-rum fieri conftituit , fc ftatuit atque promulga-vit, neminem laicorum principum fc pocentum femet inferere deâioni vel promotioni patriar-chs vel metropolitan, aut cuiuslibet epifeopi, ne inordinata hinc fc incongrus fiat confufio vel contentio, profertim cum nullam in talibus po-teftatcm quemquam poteftativorum laicorum ha-bet· conveniat, fed potius filere, fc attendere fi-bi ufquequo regulariter a collegio ecclefie fufei-piat nnem eleûio futuri pontificis . Si quis vero laicorum ad concertandum & cooperandum invi-tatur ab ecdefia, licet hujufinodi cum reveren-tia obtemperare afcifcentibiu. Quiiquis autem fe-cularium principum & potentum, vel alterius di-gnitatis laicus, adverfus communem fcconfonan-tem atque canonicam elediooem ecdefiaftici or-dinis agere temptaverit, anathema fit, donec o» bediat fc confentiat . Item ex concilio Niceno cap. vi. Per omnia manifeftum eft, quia fi quis praeter voluntatem fc confcientiam, métropolite fuerit ordinatus, hunc fanftum fc magnam con-cilium ftatuit nod debere efle epifeopum . Item ex concilio Antiocheno cap.........Si quis presbyter vel diaconus per fiecularem dignitatem,cccleuam Dei obtinuerit , dejiciatur , & ipfe & ordinator ejus a communione modis omnibus abfeindantur, fc fint fub anathemate ficut Simon magus a Po-tto. In ek&iooe igitur & confecratione Domini Dienfis evidenter ofienditur operata divinitas, quia per hanc occafionem fanâa Dei ecdefia fub papa domino Gregorio multo tenebrosan obnubilata elcâionis ecdefiafticB fplenduit veritas. Viderint igitur viri cordati, quid juris imperaro» ribus, regius, fc principibus, in eleâione ponti-ficis refervetur. Commiut autem ei vices fuas in Gallia, ubi plurimum fimonie ferpebat peftisini-qua: quia perrari illic erant, qui non rifent aut Umoniaci, aut a fimoniacis ordinati, aut per ma-num laicam inveftiti . Plurimum illi inculcans, poteftate data non abuti , quominus depravata corrigeret, damnanda recideret , fanâa fc hone-fta doceret, fc docenda faceret.

tTADROMANUM CONCILIUM I.

Contra clericos firooniacos fc incontinentes a Gregorio VII. pontifice anno 1074. Priori quadragefima hebdomada celebratum.

ADDITIO.

A»-- Γ·μ *ACtoriæ jeqtu emeilü fyeaffiev tanticmmodo'coe-lsiiet LaUetu tom. XIL pat-* 547. *venet.edif. Vf** rêfsrcidrrMU . *Eonfadem aBbtnm frog-mentum henit miU mvefUgare in Gerioi Rescher-'E fperger^s expqfitimiheu m Pfal. adi Pfol.I.pag.tyj. Continet autem fragmenttaee ifad ipfa conciliicaee». net tertium, fnmtetm , nt eet cellatione fadffa etriemdem canemtm inteUigimns.*

(1) Imo losj. insuit >a<iua, <»o prtnunn decretun contra invoftitunu editam la Romano Concilio cMcen-dit ad an. Clu. soyy. *n. t. A* fa<*

AIINO CTBUTÎ

Grtforias feptiimu dicit.

ANNO CHRISTI

Si qui funt presbyteri, vel diaconi, vel fobdiaconl , qui in crimine fornicationis jaceant, interdicimus eia ex Dei parte omnipotentis, & fan^i Petri autboritate ecclefiac introitum, ufque dumpsniteant, ftetntadent. Si qui vero in peccato iuo perfeverare maluerint* , nullus veftram eorum audire praslamst officium: quia benedictio eorum vertitur In male, diâionem , & oratio in peccatum, Do- A mino tcftante per Prophetam: Maledicam, *t»fm*, benedi[redacted]us veftri*. Qui vero huic iaiuberrimo praecepto obedire noluerint, idololatria peccatum incurrunt, Samacie telle, & beato Gregorio inftrante! Peccatam ariolandi eft non obedire, & fcelus idololatriis nolle acquiescere.· Peccatum igitur paganitatis incurrit qullquia dum cbnftiannm le allerit, ledi apoftolica obedire contemnit.

Ctutt wre *featadltm* es , «m *cmcüü bttjat Patret djbùcraat* dr rafiteSe *Jacnntm tninifhvntm , de fiaùma etetirpaada Utera data fini ad amtett per ordineat epifcepei, & ex Lamberto confiet ftàd inrt bat ardae agndaat fibi cenfnerit Sigefridnt artbitptfcopxs Mtgxnthuu, Juvat efiu bac de re literal ad GrtgirUtm papam /criptas dare tase^xam ad rei comitii bxjtu appendices. Servavit vera iUai Udab rictu i» Codice nmtt. CXXX1I.*

EPISTOLA SIGEFRIDI MOGUNTINI ARCHIEPISCOPI AD GREGORIUM PAPAM.

■<vi. t«.I| DOmino venerabili, fic patri in Chrifto amabili Gregorio prima ledis antiftiti S. hfegutuinw, id, quod eft gratia Dei , debita diential fiibjeAionem , fic fedolam obfequii devotionem. Qpid caufis intercedat, fic qu'd impedimenti intercipiat, quod facro huic (ante apoftolicr fedis concilio intereflë non poftum, ficut jam priori legatiooe fignificavi, ita fic nunc fanda paternitati veftra ex ipfe veritate denuncio , videlicet quod eodem paralifis morbo quo tunc laborabam , non quidem remiffms , fed in dies audios , acriufque laboro . Non hoc promitto aut feftu fuperbi* , aut contemptu inobedicntic , quem anime morbum divina miferaiio longe faciat a me . Non enim cujuslibct negotii quamlibet maximi me retinere poCfet impedimentum , cum me ad vos non fola ducit voluntas, fed fic ardens trahit defiderium. Mea namque intererat, fic hec obedientia ratio fic caritatis ordo pofcebat, ut huic confortio fandorum intereflem, fic de prefentia, vel allocutione, atque de felutifera collatione divini patris mei Gregorii, fic Chrifti facerdotum hilarefecns, in melius proficerem. Non poenitendum eflet longr vue, fic magni laboris, quippe inde proveniret frudus magne fetatis . Maximas autem grates cum humili inclinio veftro refero fanâitati, quod legationi noftro tam dementer aurem Indinaftis, ipfofquelegatos bene admififtis, & melius dimififtis, quodque piacuit veftro iin&itati antique dileâionis, & germanu affeâioais noftra tam benigne reminifei, nec in fumma fpeculationis arce , & in ipfa omnium ecclefiarum folicirudine duxiftis pretereundum, quod olim adhuc in ipfa privata cooverfetione Chrifti inter nos fuerat caritate conjunAum . Primum multiplices orga me benignitatis veftr* gratias nùlla temporum longinquitate deleri , nulla unquam rerum , vel eventuum imequalitate poterit obliterari; fed ad hoc remedium noftra fedulo vigilabit induftria , ut in hac perfeverare veftra dignetur benevolentia. Qpod autem in commonitorio veftro pofuiftis, me veftra Jiaternitati fecretorum imo falutis mexcommififè confilium, quod alia guadam, & correftionis limam addidiffis ad caftigationem viro fic morum; hoc femper feci fic femper faciam, nec ab hoc opere unquam vita comite defiftam, fic quod ibi cautum eft , cautiffime cavebo, fic quod ibi B praeceptum eft, prout vires dederit Deus, pleniter adimplebo . Et fi aliter de me alicujus adverfantis vobis fuggeret relatio, noverit fenâitas veftra, quod unitatem fcindere fic caritatem corrumpere fuo mendacio conetur , nifi forte hoc acculer quod aliquando illud , quo me caftigo , frenum dilciplinae aliquantum laxare confilio fratrum compellor caula medicine. Porro quod <ie examinandis Epifeopis, quos mihi nominaftis, fic introitum eorum fic convertis tiaoem diligentilfime inquirere, fit per nuncios noftros vobis infinbari mandaftis , perpendat vigilans ille oculus fapientis veftra , quod a reditu legatorum noftrorum ufque ad hanc iteratam legationem, non tantum erat temporis interftitium, ut vel fratres colligere vel examinationis etiam poffem habere judicium, non aliud fuper hac re adhuc vobis de his intimare valeo, quam quod vel vos icitis vel communis habet opinio . Verum literas veftras illis quantocius direxi, fic ut mandatum veftram imËeant, etiam noftris literis diligenter fubmonui. t poenitentia autem Sirasburgeofis Epifcopi nihil certi poffumus vobis refpondcre, quod nec, fi ei injunâa effet, antehac fcivi, nec, fi eam obfervet , propter temporis compendium inquirere potui. De caftitate vero clericorum fic de fimoniaca hserefi, ad iùmmamde omnibus, quam mihi mandaftis, femper, prout ipfe adjuverit, obediam Deo fic vobis. Erit autem apoftolica manfuerudinis fic paterne dileâionis, fi ad fratres mandata dirigere ecclefiaftica , ut fic temporum opportunitates fic fingulorum poffibilitatem dignemini infpicere , ut fic deviantibus fit difcolis adhibeatur difciplina que debetur, fic infirmis fit opus habentibus medico compaffio caritatis non negetur, fiepeque examinatis negotiorum caufis adhibeatur jiadicii cenfura , ut apoftolica diferettonis fic paterne pietatis modum non excedat juftiti* menfura. Sacrum apoftolatum veftram pro nobis orantem Samarites ille cuftodiat, qui in cuftodiendo fiium Ifrael non dormit neque dormitat , fic divifiones gratiarum, quas in clave Petri adunavit, ipfe in vobis unitas integralquc confervet, qui ipfem elavem vobis commifit.

ANNO C*?·*™

*NNQ CHRISTI

EJUSDEM AP EUMDEM.

QPecialis reverenti* patri Gregorio prim* fedis O antiftiti S. Moguntinus id quod eft Dei gratia, quod patri filius, quod prclato iubjedus. Adhibito defidi* paftorum fit negligenti* fact' exhortationis fit ammonitionis incitamento, vigilantia paftoralis officii veftri, mi reverende pater, nos quia de fomno excitavit, fic ut opus evangelii, ad quod fervi patris familias deputati fumus, indefinenter curemus implere, quam ftudiofe incitat, tam religiofe invitat. Sacra namque eft pia follicitudo providi paftoris, beata fit reuumerabilis exeeutio hujus divini operis, fed heu multum reclamat rerum vertigo, fic iniquitas temporis. At vero fi dies mali funt; tamen ammonita veftra vigilanti cautela tempus redimendum eft, ne fi propter aure intemperiem vineam Domini culturare defiftat, de negligentia condemnetur quilibet inutilis operarius, & fi tempeftas hodie ingruit que nos ab opere repellat, cras corlitus reddita ferenitate ftudium nimirum in id ipfum recurrat. Itaque indixit audoritas veftrse fandae paternitatis, ut ftatutadiecolledis fratribus ex apoftolic* legationis mandato Concilium debeamus celebrare, & quicquid in provincia aut in regno noftro vel per fimoniacam hserefin vel quomodocunque contra regulam ecdefiafti'* reditudinis perperam geftum aut male ufurpatum vel temere praHumptum occurrerit** judicio fratrum recidere non differamus falce juftitia:. Qpod praecipitis m h», pater, *quum eft fit juftum, fit hoc per provincias bis in anno fieri mandant decreta facrorum canonum; fed ad quod decretorum audoritas fle veftra paternitas impellit, ad hoc fit rerum inarquabtas fit hujus maligni temporis importunitas nos longe repellit. Denique auditum credimus veftrr paternitati, quantus in regno noftro motus, quanta fit perturbatio, quam periculofe bella graflantur fic firditiones, ficut audivimus in evangelico. Auditum, inquam, credimus vobis de bello, quod a Domino noftro rege fadum eft contra Saxones fit Thuringos, fit quomodo dextra Domini proftraverit fit fugaverit rebelles fle impios, fit tamen adhuc <n eadem obftinatione perdurant etiam vidi, fic iterum perfidi* eaput levant, ac totius regni gladios contra fe acuentes iterum recidua bella parant. Unum timemus, quod pro peccato populi de vagina fus edudus fit gladius Domini, fit tamen per noftram aliorumque fandorum propitietur interceffionem, forfitan defrviet ufque ad internecionem. Soluto namque pacis vinculo fit rupto difeiplin* freno, gens infurgit contra gentem de terminis regni Hoftilis gladius cxtcrminavit concordiam fit pacem, & ira obmutefcentibus evangdii tubis, nec praço clamons vocem, nec populus habet audiendi aurem. Hoftili pi*da & pervafione magna ex parte uifpcrit res & reditus Epifcopi noftri, & hoc idam patiuntur plurimi fratres noftri, neque haec rerum anguftia eos patitur venire ad .concilium. Huc accedit, quod plures coepifcopi noftri, qui ad concilium vocati fans, non funt in gratia principis, necufîuam audent progredi fine difpendio ialutis fu*. St fi confideremus eoa epifcopos, qui accufantur, & eos qui adeflc non audent, fi concilium congregetur, vix inveniuntur, qui judicent. Accedit hic etiam ad cumulum noftri timoris & exaggerat vim noftri doloris., quod fi de diverfis immo adverfis regionibus ad Conciliurn convocentur, qui ad invicem inimicantur, dum putamus nos colligere ad concilium fratres, paratas habeamus acies ad bellum: & dum corrigendis erroribus fit fopiendis querelis in unam tendimus pacis ecclefiaftic* communionem, forfitan, nifi Deus profpiciat, conventus nofter turbabitur ufque ad internecionem. Recordetur autem fanftitas veftra, quod propter Wultenfem abbatem aliquando contigerit Goslarie, quot boni milites in ipfa velpera Pentecoftes gladio perempti funt intra fepta ecclefi*, perfufa funt altaria fanguine interfeftorum, fit inftigante diabolo totum profanatum eft fanftuarium. Et tunc certe omnes convenerant ad curiam fub fpecie pacis, nifi quod inter cos latebarqusedam fimultas, quafi dolofo cineri fuppofitus igais. Et quid credimus futurum, fi illi» qui aperte inimicantur, congregentur in unum -f Pro his fit pro hujufmodi fratres noftri, qui funt faaioris fintenti*, dicunt fibi bonum videri, ut adhuc Cone Tum differatur, donec videamus, fi quomodo reddita pace Dominus propitietur. No» autem omntbus confilfis fit conciliis veftram pneferimus fententiam « id quod nobis indicitis nullo modo propter veftram obmittemus confcientiam. Unde ftatim poft regiam expeditionem multa cum feftinantia noftram vobis dirigemus legationem, nec ad hoc intemperiem confideramus anni, ut advertatis, quanti nobis conftet auftoritas praecerpti veftri. Ergo fapientia veftra, quae in, te ipfis eunda metitur, retraftet, quis hujus perturbationis provenire poffet eventus; fit pericula, quae timemus, confilio fit oratione praeveniens dilponat in melius, fit quicquid didante Spiritu fando fuper hujulmodi fieri decernitis, nobis de oraculo facri pedoris veftrj refpondere velitis. Quod fi probatis, propter pericula, quae timemus, ad pr*fens indidum concilium differatur, fit quidnam vobis placuerit, fit opportunitas evenerit, celebretur in id ipfitm.

•88· «88· *88· «88» *89» *88» *89» «88· *88· *88· *88· *88· *84

«•CONCILIUM ROMANUM II.

J074. *cine FefttoK S. dtedne bebitoci*

QUamvis multa diâa funt a Colleftoribus de Conciliis iub Gregorio VII. habitis, nemo tamen hucufque commemoravit concilium fecundum anni 1074. circa kftum S. Andre* habiturn, de quo Gregorius ipfe in epiftola adCunipertum Taurinenfem epifeopum Regift. lib. II. epift. XXXIΠ. his verbis Fara/as *ed Syeedeei*, Eyaaw *cine ftfiivitetcec S.* *ecltbrevienu*, *ναύη cnteeirffti*. Data eft epiftola */1. id. De*cnadr. *iadiA. XJ11.* IM forte agitata aft caufa de connubio Axoais cum Mathilde celebri Tufci* comitifla quarto propinquitatis gradu fibi conjun&«, qua de re in rptft XXXV. lib. II. de epift XXXVI. *Hid,*

wa· Ilu ·

®^"cr CONCILIU PARISIENSE

In caufa presbyterorum conjugatorum Anno circi 1074. tempore Gregorii VII. celebratum.

i· ÜJt *&is 3. *Galterii Abbatis Pontiftra* A *Meno-* A -L-J cÀa *ejus dilcipulo confcriptis Lolland. ad diem VIII. Aprilss cap.t.*

Parifiis congregaro concilio omnes fere tamepifeopi, quam abbates, & clerici cenferent domni apoftolici fancix memori* Hildcbrandi juflioni non eflê parendum, dicentes, fdfoque alfcverantes, importabilia ejus eflê precepta, ideoque irrationabilia, coram omni multitudine dixit : *Conflat Vos indecentem, & ab omnibus refutandam definire velle fententiam·. jufte enim, ut ait b. Gregorius, an mjufle obliget paftor, pofturit tamenfentmtia gregi timenda eft, ne ii, qus fuseft, & canfis injiflir /brfltan ligatur , ipfam obligationis fua® poenam ex alio culpa mereatur. Kec debet qui/qusm pe&oris fui Judicium temere reprehendere ; m etfi injxfte forfitan ligatus eft, ex ipjx tumidareprebenfionis fuperbia, culpa, qua non erat, fiat.* His diôis, vehementer ira mccenfi qui aaerant adverfus Dei famulum, mancipia regis fuoicelericonjungentes, exdamantefque omnes in una confpiratione conlurgunt , ipfun de concilio rapiunt, trahunt , impingunt , colaphizant , confpuunt muitifque contumeliis affe&um, ad demum regis perducunt. Sed vir Dei viriliter haec pro Dei amore fuftinens, immobilis perftitic , mortemque minantibus hilari voce refpondit : Malo mortem Sro veritate fuftinere, quam falfitati turpiter ce ere . O quantis votis , quibus precibus tuam , Domine Deus, magnificentiam exoravit , quatenus fandorwfl martyrum tuorum fociarerur numero, quibus jam fociatus erat mentis . Bonum erat ei, Domine, hujus luiei vafis deponere farcinam , ut perpetuam poflit adipilci coronam . Verumtamen, Domine, adhuc illum tuum *. ecclefix tux profuturum , refervare dilponebas ; ideoque coronam tantis votis exoptatam differebas . Quorumdam igitur optimatum , qui eum prius noverant, & dilexerant, virtute vir Dei de loco, in quo cuftodiebatur, eripitur, & ecclefi® fue cum honore redditur. Longum eft enarrare per fingula, qux &. quanta pro veritate fuftinuerit pericula, qux verborum, conviciorumque venenata toleraverit jacula.

gÿ· ADNOTATIO COLLECTORIS.

Ad boc concilium ita ohm ego adnotavi in meis ad Pagium odnotationibxs ad an.ium J074.4.

Conftitutionem in hoc concilio Romano la-C tam de non aulcultanda mitfa faccrdotum concubiuariorum turbas excivit non m Germania tantummodo, fed & apud Gallos, qui Parifiis in concilium coeuntes ea in re pontifici parendum non eflê, quod difficilia juberet, fta ruerunt. Meminit concilii huius uterque vetuftus mâor vir® S. Galterii Abbatis S· Martini juxta Pontifaram, qui addit S. Abbatem reftitifle epifeopis iliis , pootificiamque conllitutionem ftrenue defêndiflë . Porro concilium iftud P. Harduinus in fua colle-Atone idem ipfum cenfct Parifienfe concilium habitum anno 1091. vel 91 cujus mentio fupereft in diplomate Philippi regis a P. Labbeo recitato. Sed pneterquamquod diploma iUud fufpcdum eft PP. Bollandiaius in Propyl, ad Tom. I. Apriiis nun:. 65. vix credo Gallicanos epifeopi.« tamdiu diftuliflë admittere , vel rejicere fandionem pontificiam habitam anno 1074. Rationi igitur potius confonum arbitror, hec ipfo anno, quo R.omx prodiit Gregorii conftitutio, in concilio Parificnfi eodem tempore celebrato, de illa deliberatum fuifle Quod autera conftitutio hxc potiflimum difplicuerit Gallicanis PP. licet non fatis perfpicue explicat auâor coaevus in vita cjufdem Sanfti ; id tamen fupplet alius vetuftus auâor ejufdem vit», qui aflefit diflidii hujus argumentum fmftc *mandatum Mldebrasmi de utmost dienda Miffo presbyter» habentis concubinam* . Vide utramque vitam apud Bollandiftas ad diem 8. Apriiis . Concilium iftud diligentiam colledurum adhuc defiderat.

CONCILIUM APUD S. GENESIUM

IN CAUSA S. ANSELMI EPISCOPI LUCENSIS

Contra Luccnies canonicos celebratum, anno Domini MLXxiv. tempore Gregorii pape VII.

i- T'VE rebus in hac iynodo gcftis ex lcriptore quodam anonymo presbytero pcenitentiario apud Baronium hxc recitamur: *Convenerunt erga quamplnres iterum epifeopi apud fanitum Gemfium, quod caftrum a civitate Lucana* wn. *multum diflat : inter quOs rruerendiftimut Albaneofis epifeopus nomine Petrus,* Igneus cognomento di&us, *vicem do*msn *papa agebat, qui cum eodem Lucetfi epifeopo fanih Anfelmo, cum reliquis omnibus, confpiratarei illos excommunicavit . Unde mfolabUiter illi dolentes tf mdignantes, totam civitatem malitufe Ecommoierunt, atque freti auxiliaperditifftmi hominis quondamdiilt Henrici* rrgrr, *religiqfilftmumepifeopum a civitate repulerunt, Jed 6 pradidd domina Mathilda rebelles penitus fadti funt. hujus itaqm canfpiratioms nefaria caput & princeps fuit quidam nomine Petrus, falfa profejfiam canonicus, ordine damnationis Jua fubdiaconus, mente fuperbus , incontinens moribus, verbis procax, corpore mcompqfitus ,* wr *fanguinum, & /ornes omnium fpurcitiarum , qui propter immerfitatem malitia fua /aflui eft fxbito contumax proco henriciona tyrannidis.*

©©(gg>wo©e©e©a© «©«e*

&r AD CONCILIUM AD S. GENESIUM

Λ tradx lucmuc ditionis, «w ut infcribitur 1079.

ADNOTATIOs CHRONOLOGIC A.

Manft $ «ppi, T,! P*I·M ΓAE concilio ad S. Genefium in LucenG ditio- 1-X ne ex Binio agit Labbeus; fed nec caufam illius habendi iatisexplicat, nec annum, quo convenit, attingit. Ita porro res habuit fele. Lucam venit S. Gregorius VII. caufaque adventus ea fuit, ut Henrici Italiam invadentis furorem declinaret, quod ex Domnizone in vita Mathildis ad annum 1077. Wadingus in notis ad vitam S. Anfelmi Lucenfis refert. Ibi rogatus ab epifeopo S. Anfclmo, cathedralis ecclefix canonicos de communi vitx inftituto ampledendo, quod iliis dudum injunxerat S. Leo IX. papa admonuit. Illi tunc quidem fe parituros fpoponderunt. Dein recedenti ex urbe fua pontifici negarunt oblequ^. Ut id refeivit pontifex, diem illis dixit pr; quidem ad feflum omnium Sandorum, d termino prorogato ad concilium Romanun |uod anno 1070. exeunte novembri celebratu eft. Hxc omnia difeimus ex epiftola Gregorii lib. VI. epift. XI. ad canonicos S. Martini, qux fynodica eft, ficnaturque *Rome* IV. Kal. Decembris, indidione II. id eft βηηοιογδ. In ea fynodo juili funt commune illud vitx inftitutum ampledi, decreta in refradarios ultione. Tumultuari tunc ex canonicis quidam, &iq A ipfum fandum epifeopum fuum confpirare; cujus criminis meritu ad Romanam fynodum anni, ut arbitror, 1079. vocati, cum non parui&nt, *judicio totius fande fynodi curie feeulari traduntur:* verba funt Pœnitentiarii in .vira S. Anfelmi, quibus audoritas accedit ex epiftola anni 1079. Kal. Odobris S. Gregorii VII. lib. 7. ep. 1. id ipfum narrante; *Quam ob caufam* (fcilicet ob poenam in Concilio relatam) *trifles, prêter quam erodi Îotefl, etiam adverfiu ipfam* (Mathildem celerem Tufcix comitem) *quotquot potuerunt, confpirare fecerunt. Convenerunt ergo quamplures item epifeopi apud S. Genefium, quod e civitate Lotcana non multum diftat, inter quos reverendiffimut ollbanenfis epifeopus nomine Petrus* (Igneus ilteeft) *vicem domini pape agebat, qui cum eodem Lucerfi epifeopo S. Anfelmo, cum reliquis omnibus coeofpiratores illos excommunicavit.* Ita Pœnitentiarius in vita S. Anfelmi,. Quam eorum fententiam S. Gregorius VII. in eadem, de mia fupra, eptftola, data Rome Kal. Odobris indidione III. id eft anno 1079. firmam, ratamque effe juffit. Hinc fynodi ad S. Gennefmm cogende caufam, & tempus deducas.

ANNO ANNO^

Λ"··τ' CONCILIUM ANGLICANUM T"'

Q.UO SANCTUS VULSTANUS (i) DEPONITUR,

Anno Domini MLXXIV, tempore Gregorii pape VII.

Ati» Co.ci- ".“. |N rebus geftts fandi Vulftani apud Surium to- JL mo 19. die Januarii legitur, quod hoc anno 1074. habita fuerit in Anglia fynodus, qua in- Cjufto judicio fynodali depofitus eft fandus Vulftanus, quem magno miraculo ipfe Deus pauk» poft fedi fux reftituit.

'Ιδβ P TSQP «âGk «ddfiL «rëfëu «âfîL tδqF T9βΓ *Ι5φ· 'Ιφφ» ®?δφ* «âfiu

^SYNODUS IN ERPHORDIA

Sub Sigefrido, Moguntino Archiepifcopo, Anno Chrifti MLXXIV.

Ex mandato Gregorii VII. publicantur Romana decreta contra Simoniacos fy Presbyteros conjugatos Curitffis Epifeopus deflinatur Nuntius Pape ad Synodum.

Ï« H.ttb-ah<l· Coae. Gcra. te·. III, ex Tn-Iheia. ■ Chlo". Vir. <··1· EOdem ferme tempore Sifridus Archi-Epifcopus Moguntinus ex mandato Gregorii didi Pontificis VIL Synodum contra Simoniacos, Presbyteros conjugatos, ftconcubinarios, feu fornicario$celebravitinErphordia,inquaClericosomncs fub anathematis vinculo conftrinxit, ut uxoribus, & concubinis dimittis cxlibatum continentix cuftodirent. Verum hac novitate Sacerdotes, &Qerici nimium commoti, & in feditionein verfi, contra ipfum Archiepifcopum confpirantes, femel, D& fecundo illum interficere tentabant :Qux res, cum ad ejus notitiam certo perveniflet indicio, ut a malo furiofos revocaret propofito, vitamque fuam in tutiore locaret, dixit interim in Synodo congregatis, quod literis fuis difficultatem hujus negotii auribus vellet intimare Apoftolicis, cujus *ic* confideret, poffe mutare fententiam. Quod cum fecififet per literas, & nuntios; Papa in fua fixus fententia perduravit. Et Curlehfem Epifcpputp ad Synodum Erphordienfetn Thuringiam nuntium, & Le-

(1) Hoc contigit anno 107α ia Concilio Loodineafi, de quo iupra; unda perperam hic novum Anglicanoaa Concilium fingitur.

ANNO CHRISTI

fic Legatum fuum deftinavit; per quem prxnonunato Archiepifcopo feriofus prxeepit, ut omnes Clericos fua Provincia, vel.concubinas foventes, ab omni dignitate facerdorali leponcret, fic nulla ratione cum aliquo drtfimulare prefumeret. Cum ergo Curienfis Epifeopus nomine Apoftolici legatus ventilet in fynodum ut Papx cor^m omnibus faâum Archiepifcopo intimaret prxccptur.r, tanta in ciun mala comminati funt omnes,. ut vix manibus temperarent Qui fuga Lpfus ad fuam ecclefiam, auxilio Sifridi Archiepifeopt, rediit. Hoc tamen ab eo tempore fuit introdu&um, ut nullus ordinaretur in Presbyterum conjugatus; fic ordinandi omnes caftitatem promittere compellantur coram ordinante.

Canfas tf tumultus ex hac Synodo ortas fiq refert Scbaffnaburge^fis.

Hildebrandus Papa cum Epifcopis Italix conveniens, jam frequentibus Synodis decreverat, ut fecundum inftituta antiquorum Canonum Presbyteri uxores non habeant, habentes aut dimittant, aut deponantur. Ne quifquam omnino ad Sacerdotium admittatur, qui non in perpetuum continentiam, vitamque cxlibem profiteatur. Hoc decreto, per totam Italiam promulgato, crebras literas ad Epifcopos Galliarum tranfmittebat, prccipiens, ut ipfi quoque in luis Ecclefiis fimiliter facerent: atque a contubernio Sacerdotum omnes omnino fœminas perpetuo anathemate refecarent.

anno christ

Adverfus hoc decretum protinus vehementer infremuit tota factio Clericorum: Hominem plane hxreticum, & vcfani dogmatis effe clamitans, qui oblitus fermonis Domini, quo ait: *Non omnes capiunt hoc verbum: Qui potefi capere, capiat.* Et Apoftolus: *non continet, nubat; melius eft enim nubere, quam uri:* violenta exactione vivere homines cogeret, ritu Angelorum; & dum confuetum cutium naturx negaret; fornicationi & immunditix frxna laxaret. Quod fi pergeret fententiam confirmare, mallefe Sacerdotium quam conjugium defercre: & tunc vifurum eum, cui homines lordercnt, unde gubernandis per Ecclçiiam Dei plebibus Angelos comparaturus effet.

Nihilominus Papa inftabat, & afliduis legationibus Epifcopos omnes focordix ac defidix arguebat; & nifi ocius injundum fibi negotium exequerentur; Apoftoiica cenfura in eos animadveriurum comminabatur.

Archiepifcopus Moguntinus, fciens non parvo conflare operam hanc ut tanto tempore inolitam confuetudinem revelleret .... moderatius agebat cum Clero, fic primo eis in dimidium annum inducias, & deliberandi copiam dedit, hortans eos, ut, quod neceflario faciendum fit, fponte faciant.

anno CHRISTI

«»' Belli. Coecil. Ro.

SYNODUS ROTOMAGENSIS

In qua * Joannes Archiepifcopus impulicos presbyteros magno zelo redarguens, ab iis lapidions impetitus eft.

De ea buc Or.lericur lib. 4 pag. 5 7. Joannes itaque metropolitans Roiumagenfis faâus eft. Hic ardore virtutum in verbis & operibus multipliciter fervebat, nimioque zelo in vira ut Phinees fieviebat. Decem itaque annis Metiopolitanum regimen fortiter fic diligenter gcftit. multumque contra impudicos presbyteros pro auferendis pellicibus laboravit: a quibus dum in fynodo concubinas eis fub anathemate prohiberet, lapidibus pcrcuftus aufugit, fugienfque de ccclefia, *Deus venerunt gentes in bureditalem tuam*, fortiter clamavit.

^REMENSE CONCILIUM

Anno

ufbbatia Maurimontis inftauratam ab Jodofrico prapqfito & Canonicis Remenfis Ecclqfiu Monachis confirmat Man.iijes archiepifcopus Remerfis.

GIII Chnft T.X p.1»*.

IN nomine Patris fic Filii fic Spiritus Sandi. 1 Ego Manaffes gratia Dei Remorum archiprxful, notum fieri volui tam prxfentibus quam futuris fidelibus qualiter mihi placuerit corroborare & confirmare pium ftudium filii noftri Udalrici Remenfis noftrx Ecclefix prxpofiti, quod Deo inspirante *, tempore noftri prædeceflôris G. ufque ad noftra tempora vidimus illum fuper renovanda Maurimontis ecclefia infatigabili defiderio 'exercere. Hxc enim abbatia olim • Nantero comite fub numero XП. Canonicorum aflidue Deo ibi famulantium copiofe conftituta, & cum domi (qux erat multiplex familiis terris cxterifque redditibus) pofleifione ad viâum Canonicorum S- Marix tradita, fic violentorum manibus & poffefforum incuria di(traita & perdita defecerat, ut effet redacta adtitudium unius Sacerdotis, qui raro acceffii reliquiis SS- Martyrum Callocerii fic Parthemii ibi negligenter politis famularetur. Quorum Sanâorum Martyrum negligentix fit eorum abbatix deftnrftioni zelo pietatis hic filius nofter compatiens cum confilio 'jam diâi Prxfidis fic Canonicorum confenfu hanc ei loco perquifivit fic fecit reparationem, ut ibi conftitueret Monachos, qdi jugiter Deo & SS. Martyribus defervirent. Ad quorum ulus fie viâum tetras quas antiquitus eadem ecclefia poffcderat, eas quidem reddiderunt Canonici S. Marix qux infra funt annotatx; fcilicet *Habancort* cum tribus manfis terrx cum prato dominicato fic fylva magna, interViainam fic *Berùl* manfi VI. & dimidius in poteftate MAurimontis manfi V. fuper biunnam manius unus, ad fuminam turbam terrx qux reddit lex mo

dios

ANNO CHRISTI

dios annonx, ad Crucem terra qux folvit denarios XII. ad Arvam terra multa; ad Moviam manfi duo; ad Burdones manius unus cum familia multa. Concerteront etiam Canonici monachis de propriis S. Marie bonis/quae pariter affignata videntur, fcilicet eccletiam de Maurimonte & partem de ponte fuam, qui eft in potcftate Maurimontis. Reddiderunt prxrerea Canonici Monachis paucam familiam unanimi confilio & fraterna pietate, concedentes & ftatuentes quod non liceret prxpofito S. Marix aliquam cxaftionetn vel poteftatem exercere, vel in jus vocare homines Sandorum Martyrum G. & P. yro qualicumque fore fado, nifi de redditibus terrae S. Marix, illos etiapr folummodo, qui in b.tnno S. Marix morarentur. Retinuerunt autem fibi Canonici in jus perpetuum, quod modernis & polleris voluit heri manifertum, quod fcilicet przpofr.us S. Marix homines S- Marix in banno SS. Martyrum Ç. &P. morantes poterit pro qualicumque caufa capere querelare in jus vocare ante te, fine infraàione banni. Iftud.etiam pofiunt exercere Monachi in banno S. Marix. ConceiVerunt denique fxpediâi Canonici S. Maria A Monachis 'Maurimontenfibus, tanquam propriis filiis, quos velut mater filios educare cupiebant, ut ad conim aedificia feu extera neceflària ctxnobii fui, fi quando necculitas fe ingereret, de terris S. Marie acciperent fine aliquo ccnfu vel coftumia danda, illas tantummodo qux cultoribus vacant, nec aliquem redditum miniftrant. Noftro quoque tempore rebus ipfis abbatix multiplicatis expditione prxdiâi filii noftri P. unum de Monachis ejufdem loci canonice eleâum fteimus in abbatem benediâi, noftraque auâoritate hnnavimus, & firmatum fancimus, ut quidquid idem filius nofter P. prxfcnti feripto pia devotione diftimtit, id obiervandum permaneat perpetuitate inviolabili. Quod fi quis haec pervertere, diminuere, vel aliquo modo violare prxfumpferit, illo quo Deus iratus percutit, anathemate feriatur. Anno ab Incarnatione Domini 1074. Indidione XII. XII. Kal.Novembris, Epadaprima, regnante venerabili rege Philippo. Hanc chartam in generali Synodo Remis corroboratam & confirmatam, ego Udalricus fcripfi & fubfcripfi.

a (i) CONCILIUM ROMANUM II.

Pio reformanda ecclefia celebratum, anno Domini MLXXV. tempore Grcgorii papr VII.

ANno ab incarnatione Domini millefimo feptuagefunoquarto, pontificatus vero Domini Gregorii papx fecundo, indidione celebravit ipfe dominus Gregorius papa Romx fynodum a fexto Kalendas Martii ufque ad pridie Kalendas prxrrriti mentis. Ubi interfuit archiepifcoporum, epilcoporum & abbatum multitudo, atque diverfis ordinis clericorum & laicorum copia. In qua inter extera decreta qux ibi gerta funt, quinque de familia regis Teutonicorum, quorum confilio ecclefix vendun- B tur, a liminibus fanCtx ecclefix ieparavit, ita ut fi abinde ufque ad Kalendas Junii Romam non venirent, dc fatisfacerent, excommunicari haberentur. Philippus rex Francorum, fi nuntiis papx ad Galbas ituris de fatisfaâione fua & emendatione fecuritatem non fecerit, habeaturexcommunicarus. Licmarum Bremeniem archiepifcopum pro inobedientia fuperbix fux ab epikopali officio iufpendit, & a corpore & fanguine Domini interdixit. Guarnerium Strazburgenfem ab epii copali & facerdotah officio fufpendit. Henricum Spirenfem iufpendit: Hcrimannum Bambqrgenfem, fi ante paicha non venerit fatisfadurus, fimiliter fufpendit. Item in Longobardia Guilielmum Papieniem & Cnniberrum Taurinenfcm iufpendit. Dionyfium Placentinum depofuit: Robertum ducem Apulix tam anathematizatum, & Robertum de Loritcllo invafores bouorum fandi Petri, excommurucavit.

Not λ Severini Binii

1 J. a *Cmuli».)* Ad reformandam ecclefix difcipjinam Grrtoriu» anno 1074. lynodum indixit, exotdio qeadragei m» anni 1075. ce.ebrandam. ad quan. vocavit impruni» longus ciflante» Britannos epticqposA abbate». Tui lenii mque epifeopum de limonia *Bt* cohabitatione cum muliere, quam haberet ut conjugem, diffamatum. Ifembertus PA vmfis ep.lcopus, qui per milit » urueiat in epiic po» cautam inceftuofi comiti» cognoicentei, eorumque quofdam verberibus, qoofdam contumeliis affecerat, ab officio fulrenfus, fuftus eft Romam venire, Jxat ... epicopu» & abb'» C rb lenii» inter le litigantes. Citavit eturn L<em«rum B<emenem archiepifcopum ob caulem fu"ra enarratam. Sigefridum MoguntinumarcJuerdeopum cum omnboslus iuflrataneis epifeopis eidem fynodo artift ra prxfenm mandavit. Ab Henrico reae perHiteias petiit, ut legatos ad fynodum mutat, ilIofqne non aud>at qui difcordias inter fe feminant. Cunibertum Taunnenlemepilcop m/jmdeffivafcmonafieiio fa Ai Anteii accolebatur, juftit etiam adveni- re, ficut etiam Gudielmum Papieniem cb caufarn di- C vortii inte» Aroôem A Marti.'dem. Hugonem militem, qui bona Taur neniis ecclefix myaterat ad reddendam ration-m citavit. Ea qu* tupra de Herimanni Bam* bergenfis epilcopi lufpenbn^e, & Dionyfii Placentini epi copi depolitione, in afl'i lynodalibus recenfentur, inveniuntur etiam apud Gregor-..m libri ». epiftola <4. A 7«. & libri tertii epiftola J. In eadem fynodo cornpolitas tuifle difcordias inter Pragen<em & Moraven irm epifeopo» declarat Gregorii epift da p). libri ». Conftituta 'ynodalia per unrverfum orb-m promulgari mandavit, lcriprifqoe ad fanftum Annonem Colonien* f-m A Sigefridum Mo»unt>num epilcopos epifloli» voluit ab nfdem congregati» in fua d oecel- concilii», ea prrcipue qu* de continentia dercorum A pravitate fimomaca corrigenda decreta A conftituta fuerantı, promulgari. Baronius anno 107;. numero *to.* & fequentibus .1

C O N-

(i) In hoc Conciho editum fuille primum centra lavefluuras decretum docet Papius ad atm. Cb. 1077. & f- 3f leqq.

CONCILIUM MOGUNTINUM

IN QJJO ROMANÆ SYNODI DECRETUM

Contra dericoa çoncubinariôe juflu Gregorii pape eft promulgatum, anno Domini MI XXV.

EX Gregorii pontifias epiftola quartaHbri tertii ad Sigetridum Moguntinum archicptfbo pum feripn conftat, quod pontifex poft aüolutam Romanam fynodum ea, qus de continentia clericorum, ac de corrigenda fimorriaea pravitate Rome conftiruta fuerant, per diœcefim Moguntinam epifeopis ac clericis omnibus infinuari voluerit: Sigetridum autem archiepiicopum eidem precepto paruiflê, fynodum Mogunuscoogregaflè, conftitutionem apoftolicam epiicopis fuis funraganeis dc clericis orrnibus mtimafle, nihil vero profiteific , teftatur Lairbertus his verbs *t Synaduat antm Sac eadeat a*w rnnft Cffwrir Magt»tia cangregavit , iM nttr altat e/tfctpot qui camventrant adtrat Curitat tpifcaptu , a/^a/re- Aftdit littrar & eutict* itftmj,* w/aarinw *b «rému fui , Jknt tatàiù iqtttnihu* , arl frvr- *htrrt hhh ftu ntr^ faei tffnf* caga- *rtt,* a«r m *frtfutitnm cutjfgiku mntun , aw ft in ftrfttmatt Jem nlterit ŋûŋiβ^ŋ· Miat-. rt.* dss *ftctrt vtlitf, aatrgtntei uni* —dapar *uffidehmt cleritit itu ttat vtriit , itu lueaihut Mint nrprit grftu* m eanr driacrA-- *hntar, ut ft vita ctutitt t fyuaé» itfergitnen itf- prrant. Sic tandanr rti dificnltait fnptrntut, fi»· tuit fi^i deincept tali fuufiient uunma fnptrffir»· dnuit tT Rtntane pantifci rtHn^Hndnm, nt cattfaut fuaut ipfe totiti ntOibter proptfnigtt, tilt ptr ft·*

CONCILIUM BENEVENTA NUM.

lα quo confirmatum jus abbatir fandr Sophie in duaa ecdefias anno Domini MI XXV.

LUb«l *tt'th* P;WI.

IN nomine Domini Dei de Salvatoris noftri Jefit Chrifti Domini eterni, de in nomine fan* de de individue Trinitatis.

Anno Dominies Incarnationis MIXXV. domino GregorioVII. fummo Pontifice Romano, fe- a cundo anno pontificatus fui feliciter prrfidente . -a...' Cum ego Milo Domini nnru Beneventanae provincis archiepifeopus, primo anno noftri prriuion», more ecclefiaftico lolemniier iynodali au- H. doritate in bafilica fandr Dei genitricis dc vir?tinis Maris agerem, una cum Godcfrido Terr-^ano epifeopo, feu cum epiicopis & abbatibus ad noftram diœcefim pertinentibus, pariternobiicum venerabiliter relidentibus: fcilicet Bernardo Agathenfi, Alberto Bobiahenfi, Petro Guardenfi , Rutgero Civitatenfi, Gilberto Tdefinenfi, Mainardo Arianenfi, Joanne noftr· ecclefts archipresbytero, Alberto abbate fandi Mouefti, Laisremio Neapolitano, Savino abbate fandi Lupi ; Dec non domino Landulpho principe, dcSteppano Schuldachis, ccterifque nobilibus Beneventanis, cum pluribus pondus tefttmonii habentibus-

«•l·»*** Inter alia vero qus hinc inde agebantui de * «^«bantur, Madelmus errnobit fandae Sophis abbas furrexit in medio conventus, & proclamavit fitper epifeopum Draconarii, nomine Campo, pro duabus ecclefiis ad prrdidum monafterium fandr Sophis pertinentibus: quarum altera dicitur fanda Maria in Alcino ; altera vero fandi Benedidi in eadem civitate fua. Ad hsc epifeopus Campo dc hoc negotip requifitus, refpondit · olim quidem majorumquenoftrorum tempore illas paedidas ecdefias duas ad prefatum monafterium vere pertinuiflê per quedam munimina: fed poftea-furata fuifle, dc taliter jam didas ecclefia^ «d fuum jus redadas futile, dc ufque modo jure tenuifle.

Tunc paedidus abbas protulit perceptum figillatum, in quo continebatur, quomodo a noBftro prrdeceflore beatae piirqué memoriae UUaneo archiepifcoro confirmatum ac tcftaium fuif. fet de illis duabus ecclefiis ad paedidum monfterium fandr Sophis, ipfius monafterii abbate Amico, adverfus Leonem tunc temporis Dr«co» r.arix ecclcfir pnetidentem ; in prrlemia quidem archiepiicopi UldaricÎ dc Dodonis Roftellani epifcopi, fed dcBetnardi epifcopi dc canccILrii lands: Romans fedis domini Nicolai Pape legati , aliorumque epileoporum feu abbatum, qui iynodali tunc conventui intererant. Cumque proxeptum perlegeretur, Mainardus Artanentu epiicopus, dc Alpherius archtdiaconus, dc Rufridus diaconus dc bibltotbecattus noftrs e*cleiir, ied dc plures alii boni teftimonii viri, reiponderunt, de confoderunt, dc confirmarunt in prstentia noftra, ita verum efte Quemadmodum in principio legebatur, eo quod falva fide, fine ulla falfitate, ita feliciter reminifeerentur efte.

Itaque epifeopus jam irpe didus Campo prester fuam exiftimationem, audiens atque intelli*gcns veritatem dc (criptis dc bonorum virorum teftimoniis, nolens alta pro aliis objicere, maxime in tali conventu ; dc quod non decet epifeopum vel aliquem catholicum virum, in re, verubi non funt, querere, ultra nihil habens quod retponderet, eundis audientibus, ficut juftitia decebat epifeopum vel aliquem catholicum virum , reticuit: dc fe deinceps extorrem fieri pnecepit , atque promtfit nunquam fe amplius inde agere cum prsdido abbate dc fucceftbribos, tanrum reEiervata fibi canonica d(parochiali audoritate.

Prrterea ergo noftra tonevoknlia omnibus quidem obnoxia, fed maxime Dominum timentibua & domefticis fidei comes, in re mota decrevit in eadem fynodo, cum omnium aitnfu, fecundum canonum audoritatem, fieri praeceptum ad par* tern paedidi monafterii, & noftro figillo corroborari, & propria mauu fignari ac confirmari , fimul

fimul cum prsdidis epifeopi» & abbatibus, omni-
ch«lVt I conventui it* ut tnpofterum, fine uU* contradidiooe pndbntium vel etiam futurorum, habeat ac polladeat pnedlâus cum Tuis loquacibus jure perpetuo pnrdiHaa ecclefias, cum oennibus hodie carum pertioentiia â deinceps in futuro, juxta textum & auâoritatem percepti a noftro pnedectflbre bonas recordationis Uldarico archiepifcopo, de iis ecckfiis ad idem monafterium canonico jure confirmati : nulla ratione Campo fupradi&o epifeopo, velfucceflloribu*fub vel quibuslibet perfonis, calumniantibus deinceps vel refragantibus.

/4(/♦■***« Scriptum autem per manus Joannis clerici &
. H. camoris noftr® ectkû- , meme Martio Indiâ. xiv. Datum vero per manus fupradiâi Rofridi diaconi atque bibliothecarii , die videlicet Kal, Aprilis,

Signum t Milone archiepifeopi. [redacted]—
Ego qui fupra * GodefrMos Tereûaus aatiftes. -ΔΪΪΑ
Ego qui fupra Bernardus Agatcnfis epifeopus.
Ego qui fupra Bernardus Bobiaoenfls epifeopus. * tage,Qot·
Ego Meinardus ' T...... epiteopus.
Signum t crocis fadum per manum fupradiâi Petri Guardienfu cpiicopi. a»w»**»**·
Ego qui fupra Joannes archipresbyter.
Ego Sabinus abbas. ** r-".
Ego Rjdgeras Gvitatenfis epifeopus.
Signum f crucis fadum per manua fupradiâi Gilbert! Tclefini epifeopus,
Ego Robenus Florentinus epifeopus. ££7'g.*f
Ego Nicolaus Termolenfis epifeopus.
Ego Aoo Lucerinus epifeopus.
Ego Wilielmus Larincnfu, fubferipfi.
Signum f cruets fadum per manus abbatis Leopoldi monafterii Domini Salvatoris de Telcfia.
Signum f crucis fadum per manus fupradiâi Alberici abbatis.

CONCILIUM APUD SANCTUM MAXENTIUM

IN PICTONIBUS.

Celebratum prxGde Goflelmo archiepifcopo Burdegalenfi 7. Julii, anno Chrifti MLXXV. Gregorii VII. pape, Philippi 1. Francorum regis XVII.

A *tina ara Cbrifliana* MLXXV. inquit audor C anouymus chronici fandi Maxentini, quod vulgo Malleaccnlc dicitur pag. I 11. tomi II. nove oibllothcc® miT. librorum, *Piltavis fuit ce», cilium quod tenuit Ciraudut legatus de corpore <'T fanguine Domini , in quo Rcrengnrius ...... ferme interrempfus eft . Fueratque aliud concilium apud fandum Maxentium 7. Kalcndas Julii, in qtic erat major Goffelinut archiepifcopus Burdegaleqfis qui Archimbaudo fucceflit, Villelmus Petragericus tf alii multi : iftud primum fuit 7. Kal. Juiii, tf* aliud D *ldibus Januarii.* Hrc ille. Sunt quoque qui ejuf. dem Goflelini cura memorent, celebrata duo alia concilia, unum apud Mediolanum Santonum , alterum apud Burdegalam.

t *etehratam effit hanc frnodum adverfus barefeos Berengariana fautores , diferte affirmat Joannes tin nutus in nqlitia Burdegale^fium crchiepifcoporum . ^uod unde acceperit, quaaquam incertum eft* I *td· mtn non temere ab eo afftrmatusn, neque nfli ex certi/, qua viaerit , monumentis, 'pffe* fortaffr concilii aftit, crediderim. Et boc innuere videtur chronicm S. Maxentii, cujus verba fuperius defertfta funt. Nam poft fjftum Pl/fatunflt contiHi mentionem,* quod tenuit, *inquit,* Giraudus legatus de corpore & fanguine Dominii *addit:* Fueratque aliud concilium apud S. Maxentium , file. *Cba~ nxtxr anno* M L X X I 11. *illud coUecat, fed major chronico b. Maxentii ftdes : ex quo habemus amo* -MLXXV. *primum hsbitum efle comilium apud S.Maxentium V1L Kal.JxL ac deinde PiOovenfe amo eodem, Id. Januarii, Qua obfurda videbuntur rif Aut* mm *mmoeoa/orlmeav* 2.» Λ---- · · '1 I ·—

?*' *Uibus Januariis , babitum eft Piflavnft concilium , lababatur adbuc in Gallia uw* MLXXV. *Afiw vero Romanum mini rationem fccuti, anno* MLXXV(. *Kalend. Januarii/ inchoate illud offipiamus.*

CONCILIUM APUD COENOBIUM S.*MAXENTII PICTONIBUS.

Pro diftblvendo conjugio quodam incefto «

. rdb Amate E'Jorvtf A. S. L. is Coflelino Burdegalettf archiepifcopo. Anno 107J. die b'Jl. Kal. Julii celebratum,

ADDITIO.

1« M··» /'"Oncilii hujus nomen ita legitur apud colle-E
S.pf I.t -u Vu dores , ut nihil ultra de illo tetigerint,
f· '♦' Mihi vero probabiliilimum eft idem eflê conciliTum in monafterio dicrcefis Pidavienfis celebratum, cujus habendi caufa, & quid in eo acciderit exponit Gregorius VII. papa in epiftclall. lib. U. regeft. his vrrbis : *Poftea vero eodem legato iwtfra Amato epifeopo EUorerf, & mogiftro tuo videlicet Coxelino archiepifcopo Burdigale^fi unq cum cuterir religiqfts viris pro faciendo divortio GutUrimi Piftavieqfis comitis tfpropinqua fem, jume pn uxore tenebat, bis, inquam, fub ap^Uica obedienfia pro negotio tam gravi, tam chriftiarut religioni neceffario congregatis conventum illorum ftr tuos milites*

CF tte/pretarMi, f*fp < iftfj Mnuffitrü «far-A

ANNO christi

«W, rtiiptr «n ^imu , emv*rû7, tf vtritri- &, ttitifat twatliis tffuxtnau tfc. Haxfcri-pontifac ad Ifambcrcum Piftavenfem epifeo-pum, cujus epiftola data eft Tiburi IV. «dus fe. pccmbris indiftione incipiente XIII. idcft anno 1074. Aliud eft concilium iftnd ab eo, quo Gi-raudus A. S L praefidens anno 107& idibusja-nuarii Berengarium damnavit, de quo vide Lab-beum tom.XII.pag. 58j. edit. Venet. quamquam vero noftram hanc fynodum Labbeus cum anno 1075. componit , aid fuperiorem tamen 107.1. referendam , docente epiftola Gregorii difefy

AAMI otlaulfr

AnnU christi

CONCILIUM PICTAVENSE

Celebratum idibus Januarii anni mlxxvi. prefide Giraudo apoftolicc fed» legato.

DE eo dura referre non poÆtm quam que β modoSimu, ex Monacho five Maxcn-tiani live Malieaceafis ccenohii alumno . Illud vero mihi certum , divcrfum fuiflc ab eo Pi-ftavicnfi concilio cui poft unum alterumve an* num praefuit HugoDicafis ep. ut paulo poft mo-nebimus.

ObSbrtatlo P. Anton I Pagi ad An. Ch. 1075. n. 14.

Cam Bastagarius fiioaa «rtoran rarius fyargmt , Giraldus OdianGa Ipifcopu in Gallia Letatus. ad il-lam funditus «radicandae» Pi&avis Concilium celebra-

vis, ati ad an. 107t. taftatur Chronorapbue Mallea-reagarii. damnatione exiftimant, Girea6*t Leg*tuns fmfle Emfcoeum Eocoidmenfem . Verum nullus boe tempore Giraldus in Gallia ApoAoiicar fedis Letatos fuît prater Giraldum Oflienlem Bpitcopum , qui cum aono 1074. e lua Lesattone Komam radient, maoife-ftam eft, Chronographum non minus in anno ret tefta peccare, quam cum ad an. 1071. ait Petram Igneum tecifts indicium per rogum ardentem. A ad annum 1074· obdfle Alexandrinum Papam. Illud igitur Com cillum m editione poflretna Conciliorum bcc anno perpe-ram etiam collocatum , ad aliquem ex fuperioribus rt-trahendum ; (erase «d an.1071. rum Cbanni», dr em LsMms /apra) '

ANNO CHRISTI

ANNO CHRISTI

SUB LANFRANCO, HABITUM DE MATRONIS

Et virginibus, que ad monafteria virginum confugero, ad caftitatem fuam contra Normannorum infanam libidinem, privilegio veli tuendam; an ad ficculum redeant fit fiant conjuges.

Observatlo Phil ippi Labbb, S. J.

In nupera colleAione conciliorum Angbcaoorum ab anno làtd. ad ijio. celebratorum, Loadinenfi fynodo pnmittitur alia fynodus , quam vocant generalrm , ex Eadmen biRon» novorum libro tertio , raricquc fub-^ontur editiones iequentis illius Londmenfi», ex quibus in margine quadam adlcnplimu» cum integris iub-

Is Padmrl bldar seva —— ««b·»· P s» caM*iianm Briiaaaic·· •••.

QUando ille magnus Wilielmus hanc ter-ram primo devicit, multi fuorum fibi pro tanta viftoria applaudentes , omniaque luis vo-iuntatibus atque luxuriis obedire , ac fubdi de-bere autumantes, non folum in poflefliones vi-ftorum, fed & in tpfiu matronas A virgines ubi cis facultas afpirabat, nefanda libidine coeperunt inianire. Quod nonnullae previdentes, & fuo pu-dori metuentes, monafteria virgiuum petivere „acceptoque velo fefe inter ipfas a tanta infamia protexere. Que clades, cum poftmodum fedata, & pro temporis qualitate pax rebus data fuiflet, Cquaefitum ab eodem patre Lanfranco eft, quid de his qua tali refugio fuam pudicitiam fervaverunt, ipfe fentiret, eflcntne videlicet conftringende ia monafterio velum tenere, quod acceperant; nec-ne. At ipfe qumftiooem ipiam confilio generalis concilii calicer folvit ; ut pro eis caftitate quam fe tam manifeftac rei oftenfione amare tcftatm fuerant, debitam magis reverentiam judicaret cx-Dhibendam, quam ullam fervanda religionis coo-tincutiam, nifi propria illarh. voluntate appete-rent, videntes ingerendam.

<2© (S© @g> @©<3

ANNO CHRISTI

CONCIL IUM LON DON.IENSE

AUCTORITATE LANFRANCI DOROBERNENS1S

Ecclefi» archiepifcopi pro reformandis ecdefiafticis conftitutkmibus A moribus ecclefia celebratum anno Domini mlxxv. tempore Gtegorii pape VII.

ANno incarnationis dominice millefimo fe-ptuaefimoquinro , regnante gloriofo An-glorum rege Wilicimo, anno regni ejus nono , congregatum eft ' Londoruae , m ccclefia beati ' L»4oanx Pau-

anno Christi 7 ... —— Pauli ipoftoii, concilium totius Anglic» regfcs-A mtiroooIittBô acceptem , exceptis epifeopis & abbatibus. ANNO CMBtSTt

η,,· epifeoporum videlicet, & abbatum, nec non £ multarum religiofi ordinis perionarum, jubenre , atque eidem concilio prrfidente Lanfranco fin#» Dorofeernenfis ecclefi» archiprrluic, totiufque Britannic infule primate, confidentibus fecum viris venerabilibus, Thoma EboracenG archiepiicopo , Wilielmo LondonienG epifeopo , Goiftrido ConflantienG , qui, cum tranfmarinus eflêt epifeopus, in Anglia multas poflettiones habens, cum ceteris in concilio relidebat, Walchelino WintonienG, Herimanno SyrabumenG , • Zuu's", Wlftano Wiriceilrenfi, * GualdcroHerefordenfi, • No«h««i-' Gdone * WellcnG , Remigio DorcacenG feu Lincolnienfi, Herfatto Helmeanenfi feu ' Norvicen- <«·Λ, G, Stigando SlengenG, Osbemo * OxonienG ,B • L>c«si'i. i,,a Petro * LicifeldenG . Roffeniis eccleGa per idem tempus pallore carebat. LinditfarnenGs., qui & DunelmenGs epifeopus, canonicam excufationem habens, concilio interefle non poterat.

Ft quia multis retro annis in Anglicano regno ufus conciliorum obfoleverat, renovata Gmt normilia qu» antiquis etiam nofeuntur canonibus definita .

Ex concilio igitur Toletano. IV. Milevitano , atque Bracarenu flaturum eft, ut finguli fecundum ordinationis fur tempora fcdeant, praeter cos qui ex antiqua confuetudine, live tuarum ecckGarum privilegiis , digniores fedes habent . De qua re interrogati funt lenes, & artate proveôi, quid vel ipG vidiflent, vel a maioribus atque an- G tiquioribus veraciter ac probabiliter accepiflcnt . Super quo refponfo petite funt induci» ac conceflz ufque in crati inum . Craftina autem die concorditer perhibuere, quod EboracenGs archiepifeopus ad dexteram Dorobernenlis kdrre debeat , Londonienlis epifeopus ad linittram , Wentanus juxta Eboracenlem ; G vero Fboraccn-Gs délit. londonienlis ad dexteram, Wcntanus ad Gnillram.

Ex regula beati Benediiti , dialogo Gregorii & antiqua regularium locorum conluetudine, ut monachi oidincm debitum teneant; infantes przciput' & juvenes m omnibus l->ci$, deputatis libi idoneis magitlris. cnftodinm habeant, node lu- Df minaria ferant : généralité· omnes nili a przla-' tis oolkcCj * priorit.ite careant. Si quis vero, aliquid prori ii line prxfata hcentia habere in morte fuerit depreheniu», nec ante mortem id reddiderit, cum poenitentia & dolore peccatum tuum confcfliis, nec figna pro eo pullentur, nec ialutaris pro ejus abfolutione hoflia immoletur , nec in cameterio lrpclintur.

Ex decretis fummorum pontificum , DamaG videlicet & Leonis , nec non ex concilii Sardicenh atque Laodicenfi , in quibus prohibetur epilcopales ledes in villis exillere, con.eHiim eft regia munificentia, & lyiuxiali auâoritate, praefatis tribus epifeopis, de villis ad civitates trans- • Sor.bu.·. *re ' Herimanno de * Syrabuina ad ' Scrisbe- ' Seri«beri4ff> riam, Stigando de Seleugo ad Cfieftrum, Petro' ticti.ide <je ' Licifeldo ad Certrum . IX· quibuldam qui in villis feti vicis adhuc degebant , dilatum cil nique *ad* legis audientiam, qui in tranfmariifs partibus tunc temporis bella gerebat.

Ex multis Romanorum pr»lulum decretis, diverGfque lacrorum canonum auftori atibiis , ne quis alienum clericum, vel monachum . Gnecommendatitiis biens retineat vel ordinet.

Ad comprimendam quorumdam indilcretorum infolentiam, ex communi decreto fancitum eft , ne quis in concilio loquatur prxtcr licentiam a

Ex decretis Gregorii majoris, nec non & junioris, ut nullus de propria cognatione, vel uxoris defunfi», fcu quam cognatus habuit, uxorem accipiat, quoadulque parentela ex alterutra parte ad feptimum gradum perveniat. Ut nullusfacros ondines, feu officium ccdefiafticum, quod ad curam animarum pertineat, emat vd vendat. Hoc enfin fcelus a Pur-, apollolo in Simone mago primitus damnatum eft, poftea a fandis patribus vetitum & excommunicatum.

Ne ofta mortuorum animalium, quafi pro vitanda animalium pefte , alicubi fufpendantor : nec fortes, vel aruipicia, fcu divinationes , vel aliqua hujufmodi opera diaboli, ab aliquo exerceantur . Haec enim omnia facri canones prohibucrunt, & eos qui talia exercent data fcotentia excommunica verunt.

Ex conciliis Eliberitano & Toletano * undecimo, ut nullus epifeopus, vel abbas, feu quilibet «l'buM.* ex clero, hominem occidendum, vel membris truncandum judicet, vel judicantibus fu» auâoritatis ' favorem commodet.

SUBSCRIPTIONES.

Ego Lanfrancus DorobemenGs archiepifcopwfubtcripG.

Ego Thomas EboracenGs ecclefic archiepifcoput fubfcripfi

Sufferlament & tlii epifeopi, wl tîntes , mterfuenaU.

In colledione Anglican* omnes recenicntur hn<· «'rdinq,.

t Ego Lanfrancos DorobemenGs archiepifc. fitbhnpG.
t Fgo Ihomas EboracenGs ecdefia: epife. fub· Icripfi .
t Ego Wilielmus LundonicnGs ecdefi» epifeopus fubfcripG.
Df Ego U alchelinus Wintonienfis ecclefi» epife. fubfcripG.
t Ego GauHiidus ConftantienGs epife. & unus de Angliar terræ primatibus fubfcripG.
t Ego Hermannus Sarisbericnfis ecclefi» epife. fubfcripfi
t Ego W'ulftanus W igomenfis epifeopus fubfcripfi.
t Ego VFalterus Hcrefordenfis epifeopus fubfcr.
t Ego Gilo Wellenhc cpilc. lubtcripfi.
t Ego Remigius Lincolnienfis epife. fubfcripG.
t Ego Hertallus Norhwicenfis epife. fubfcripfi.
Ego Stigandus Ciceftreniis epife. fubfcripG.
t Ego Osbernus Exonienfis epife. fubfcripG.
t Ego Petrus Ceftrenfis epife. fubfcripfi .
t Ego Anfchitillus archidiaconus 5 Dorobemienfis ecclefi» fubfcripG.
t Ego Scotlandus abbas S. AuguAini fubfcr.
Ego Riwalo abbas S. Petri Wintoniz fubfcr.
t Ego Arhetclmus abbas Abandon!» lubfcripfi.
t Ego Baldwinus abbas S. Edmundi fubfcripfi.
Ego Elwinus abbas de Evcfam fubtcripfi.
t Ego Alsirinus abbas de Rameleig fubicripfi.
Ego Serio abbas Glauceflrcnfis tubfcripfi.
Ego Fredericus abbas Verolamii fubfcripG.
t Ego Levardus abbas Muchdaniz fubfcripfi.
Ego Levhnus abbas de Couventre fubfcripG.
t Ego Efvardus abbas Abbatusbcri» fubfcripfi,

t Ego

t Ego Ofirictk abbas de Hortuna fabferipfi.
t Eβ° Tedwinus abbas Eligeufis fubfcripfi.
t Ego VFluvoJdus abbas Certielèig fubfcripfi.
t Egn Elnodus abbas Gleaftirberi fubfcripfi.
t Ego Galanus de Wincelcumbe fubfcripfi.
t Ego Warimis abbas Meldunenfis fubfcripfi.
f Ego Eadmundus abbas Perior* fubfcripfi.
f Ego Elfi abbas de Bada fubfcripfi.
t EgoElevrinus abbas de Middcltune fubfcripfi.
f Ego Eadvrardus abbas de Cerncl fubfcripfi.

exempler concilii catae Domini 1075. *pr^Uente Lmfrcaeco erebiepifeopo Dareferwe, èX Tborne Eboracetf etebiepijeopo , & ceteris epifeopis, cam fjnodoram* **ofa** *tbit jam emte obfekveret.*

ANno Domini millefimo feptuagefimoquinto, regnante Wilielmo, anno nono congregatum eft concilium in. Londonia, pntfidenteLanfranco archiepifcopo Dorobcrnicnfi, confidentibus fecum Thoma archiepifcopo Eboracenfi, & ceteris epifeopis. Roffenfis ecdefia per id tempus paftore carebat , Linditfarenfis (qui & Dunelmenfis epifeopus) canonicam excufetionem habens , concilio interefle non potuit . Et quod multis retro annis in Anglico regno ufus conciliorum obfoleverat; renovata fiintnonnulla, qu* antiquis etiam-fherant canonibus definita.

Ex concilio igitur Toletano quarto, Milevitano, atque Bracarenfi, ftatutum eft, ut finguli, fecundum ordinationis fur tempore fedeant, 'praeter eos qui ex antiqua confuctudine, five fuarum ecdefiarum privilegiis, digniores fedes habent . De qua re interrogati funt fenes & aetate provefti, quid vel ipfi vidiflënt 7 vel a majoribus aut antiquioribus veraciter ac probabiliter ipfi audiffent: fuper quo refponfo petitas funt inducir ac concefl* ufque in craftinum. Craftina autem die concorditer perhibuere, quod Eboracenfis archiepifcopus ad dextram Dorobcmenfis federe debeat ; Londonienfis epifeopus ad finiftram; Wentanus juxta Eboracenfem : fi vero Eboracenfis defit, Loodinenfis ad dextram, Wemanus ad finiftram.

Ex regula beati Benedifti, & ex antiqua regutarium locorum confuerudine : Ut monachi proprium ordinem tenerent, & proprietate careant.' fi quis vero cum proprietate inconfeflus obierit in ctrmererio non fepeliatur.

Ex decretis mmorum pontificum Damafi & Leonis, nec non ex conciliis Sardicenfi & Laodiceni, in quibus prohibetur epiicopales fedes in villis exiftere, concelfuni eft regia munificentia , & fynodali auAoritate, epifeopis tranfire ad civitates, Hcrmanno de Schirebume ad Salesbenam, Stigando de Selefia ad Ciceftriam, Petro de Lichfield ad Ceftriam.

Ex multis Romanorum pneflilum decretis, di*verfifque* facrorumcanooum auftoritatibus, ncquis alienum clericum , vel monachum, fine commetdatoriis literis ordisKt, vel retineat. Ad comprimendam quorumdam indiferetorum infolentiam ex communi decreto (ancitum eft: Ne quis in concilio loquatur prater licentiam a metropolitano conccuâm , exceptis epifeopis , & abbatibus . Ex decretis, Gregorii majoris & minoris: Ut nullus de propria cognatione, vel uxoris defunâ*, feu quam cognatus habuit, uxorem accipiat, quoad ulque parentela ex alterutra parte ad feptimum gradum perveniat. Ut nullus lacros ordines feu omeium ecclefiafticum emat, vel vendat. Ne fortes feu divinationes ab aliquo exer-

Aceantur. Ex conciliis Heiibertano fie Toletano decimo: Ut nullus epifeopus vel abbas, feu quili* bet ex ciero hominem truncandum membris vel occidendum judicet, vel judicantibus faveat.

<4litoi exemplctr ejafdtm concilii.

ANno incarnationis dominice 1075. regnante gloriole Aegiorum rege W ilielmo, anno regni ejus nono, congregatum eft Londoniis, in ecclefia B-Pauli apottoli, concilium Anglic* regionis epilcoporum * vix. & abbatum, necnon & multarum religtofi ominis pcrlonarum, Lanfranco faoCte Dorobcrnenfis ecclefic archipnefule , totiulque Britanniae infulae primate; confidentibus fecum viris venerabilibus, 1 horna Eboracenfi archiepifcopo, VPilielmo Londonicnfi epifeopo , Wulftano Vtyriceftrenfi & aliis xi. Quia retro multis annis in Anglico regno ufus conciliorum obfoleverat, renovata funt nonnulla, quas antiquis etiam canonibus nolcuntur definit^, Ex concilio igitur Toletano quarto, Milcvitano, atque Bracarenfi, ftatutum eft, Ut finguli, fecundum ordinationis luse tempora fedeant, prater cos qui ex antiqua conluetudine, five ùarum ecdefiarum privilegiis, digniores fedes habent.

Et tunc decretum eft etiam ex regula B. Benedidi & dialogo Gregorii , geueraliter omnes monachi, nifi a praelatis conceifa, proprietate caream. Si quis vero aliquid proprii, fine prafata licentia habere, in morte fuerit deprehcnlus, nec ante mortem id reddidit cum pernitentia & dolore, peccatum tuum conkftus; nec fignapro eo Salientur, nec falucaris pro ejus abfolutionc hoia immoletur, nec in ccemeterio fepeliatur.

Decretum eft etiam, ex decretis majoris Gregorii, necnon minoris: Ut nullus de propria cognatione, vel uxoris defunde, ten quam cognatus habuit, uxorem accipiat, quoadulque parentela ex altémua parte ad feptimum gradum perveniat.

Item, ut nullus (aeros ordines feu officiumecclcfiafticum , quod ad curam animarum pertineat, emat vel vendat Hoc enim fcelus a Petro apoftolo in Simone mago primitus damnatum eft . Poftea a fanfiis patribus vetitum & excommunicatum.

Nec oftâ mortuorum animalium, quafi pro vitanda animalium pelle, alicubi fufpeedantur; nec fortes, vel arafpicia , feu divinationes, vel aliqua bujufmodi opera diaboli ab aliquo exerceantur . Hsc enim omnia facri canones prohibuerunt) & eos qui talia excreent, data lententia , excommunicaverum.

Iterum , ut nullus epifeopus, vel abbas , feu quilibet ex clero, hominem occidendum, vel membria truncandum judicet: vel judicantibus iu*audoritatis favorem commoder. Hoc fancitum atque confirmatum eft coram duobus archieptfcopis, & xii. epifeopis, ecAfcheaillo archidiaeono Dorobernenfis ecclefi*, êo-xxi. abbatibus de archipnefulatu Cantuarienfi.

in illis temporibus diverfis auftoritatib^s probatum atque oftenlutn eft, quod Eboracenfis ecdéfia Cantuarienfi ecdefiae debeat fubjacere; ejufique archiepilcopi ut primatis totius Britanniae dif» politionibus , in iis .qu* ad Ghriftianam religionem pertinent > in omnibus obedire.

Subje&ionem vero Dunelmenfis epifcopi, atque terminos a tkrvio Humbre, ufque ad ultimos fines Scoti*, iub regimine Eboracenfis ecclefi*affirmaverunt; profeflionem cum facramento vero, ob amorem regis, Eboracenfi archiepifcopoTbo

M , Lanfrancus arch^fcoput relaxavit t feri-A euareri Pt,n*lue tannm» wofeflioncm recepit , non prejudicans fiacoeflbribus fuis, qui facramentum cum profeffottAfucceflaribwTbôm· exigere voluerint.

Gcteram de hia videndus VIII. Malmesb. r — 65.fr. A peg. its. b. prarcipuc vero pag. 117. «ditionis LoodiDenfis.

CONCILIA SALONITANUM, ET SPALATENSE

A Gerardo Appftoliae fedis Legato an. Chr. mlxxv. cekbrata,

*DE kit Tkemat Artkbltacen*t Spthtttfi inCkr*-nicis firikii ptft tturrattun tendumxtitntia CMja/da* Ulfi frttkjteri A Jtatmt Ctrimâli Ltgtfe /a/7aav.* **Alexander,** *inqnit t* Papa de hac luce migravit, cui fubftitutus eft D. Gregorius VII. Hic ergo mifit legatum ad panes Dalmatic venerabilcm virum Gcrardum* Archiepifcopum Sipontinum, qui Spalatum accedens, cum magno gaudio, & honore a Laurentio Archiepifcopo fulceptus eft ; mifit ergo & convocavit luftragineos Salonitane metropolis univerfos , qui cum conveniflent , Provincialem fynodum apud Salonam debita maturitate celebravit. Interfuerunt autem ifti fuflraganei Ecclcfir Spalatina ; primo Laurentius Archicpifcopus , fecundus j>oft eum Stcphanus Epifeopus Jadren. Joannes Traguricn. Forminus Nooen. Gregorius Arben. Tbeodofius Belgraden. Gregorius Croaren. & alii quidam . In hac fynodo' rèftauratus eft epifeopatus Nooenfis , cujus epifeopus Gregorius Multas olim moleftias Joannem Spalatenfem epifeopum fuftinete fecit debitam ei 'lubtraheodo obedientiam , A fibi jus mctropoliticum indebite vendicando,

Parra Gsrsr/vm /tgalxw *Grtjprii VIL* i* DaL *wuti* fiyffi ibw Mή}. cenfitt tx /nivilt^ie mena-, flerii S, Ckrffeebni JaJrctft Benediiinu cantbii t in fyntin Spnlatcnfi ciito in bttnc modtm.*

In anno mlxxv. ab Incarnatione Dotnini noftn Jcfu Chrifti menfe Novembris , A tempeilate , qua Comes Amicus Regem Croatie cepit. Ego Gerardus S- R. E. Apocrifarius, Sipontinas» nue fedis gratia Dei Archipiatlul, mifius a D. Gregorio Papa in partes illas, ftatui fanftam fynodum in Spalatina orbe ledens , cura univerfo coetu firmans vera, excecans illicita, rdpuensfa. Tum in hora Petrus venerab. AbbasS-Chryfogoni conqueftus eft de cella S. foannis, que vulgo Tilagus nominatur , quod iuus epifeopus videlicet Stephanas illam fibi abftulerat . Unde Abbas nobis chartulam porrexit , in qua invenimus , quod Corbina, qui olim fupradiftam cellam lüa fponte donarat, poil luggerente fibi inimico Audebat auferre . Hoc geftum eft tempore Acufonis Legati D. Nicolai Papae. Sed diAus A» pocrifarius videns hoc arte diabolica machinari ; audax , ut icriptura teftatur , Juftus confidit ut Leo ; inveftivit Abbatem per baculum quem geftabat manu eodem Priore concedente cum iuo populo, À infuper aeternas maledi&oocs futuris ufurpatoribus dedit. Ego autem videns fibi jufte fieri, dc omne Concilium mecum, rurfum prsteipimus luo Przfuli invtftire abbatem fuo illo c<r-nobio per pedum, quod manu portabat; contradicentibus vero noftra verba hec, A auferre vo> lentibus poft noxia verba illius Midi prioris coi» laudamus, Anoftra infuper canimus. Laurentius Arehiprnful collaudat, & roborat. Joannes Tragurinus epifeopus collaudavit , Prementrus CaftL lanus epifeopus collaudavit; & omnis fynodus collaudat A roborat.

SANCTONENSE CONCILIUM

In quo fundatio abbati* S. Stepbanl de vallibus confirmatur Anno Ï07J. habilum.

Ex dgtograpbo in faknlttr S. Stefhmi Snnihn.

Z~xUoniam omnes apud orthodoxos divins lege aq^oritate lancitum, ratum, immo etum mconvulfum tenetur , tenendumque judicatur, fluxa Icilicet, atque momentanea ut immobilibus , necnon fempitemis mutentur , Petrus Camnonis filius, Amaldufijuc frater ejus humiles atque indigni fervi fervorum Dci . deftinaverunt locum de Valle in Stephani protomartyris honore . Petro autem viam camis Univerfaliter ingreffo. Arnaldus cum de patrimonii, tum etiam de poflèfiione fui beneficii omnifariam adhibito affenJu Ducis Aquitani* Gaufridi fcilicet, necnon Goderannt epiicopi , alionunque Xantoniz prit»cipum, abbatiam condidit , .abbaremque abbatÛB prxiecit; quo fafto, m fuum hoc inftitutumnullatenus poftea duci in irritum , urbem XaOftonicam adiit fub tempore fynodi generalis, ibique circumcirca aftantibus epifeopo Bofooe , Eleataro, A Gofeelino archidiaconis, caeterique auftoritatis magnz viris, concedit, confirmavit, confirmarique ab omnibus obtinuit, ut neque illeipfe, nec quifquam fua de progenie pnrdiftam abbatiam iubfugaret alicui ecclefi* , fed libera A ab omni jugo hujulmodi fervitutis permaneret fine his : quidquid vero A ipfe fimdator, A quili» bet religiofi contulerunt fupranominat* abbatie, idem epifeopus coocelbt benigne, A in pqflcrum fpopondir fe conccffitnim absque ulla retraftattone, imo protefhtrum oftciofitume . Qpid phira, ne quis ore temerario talc viri profanaret infti» tutum, volens ac devotus infiiruit fubditam fore prasfuli Xanftonenfium in his tantum quz luat ad dominium: fi quis autem de prcdiftt fundatoris prolapia <«vo venienti agere lentaverit, i» ftud conua decretum S. fynodus Xanftoncnfu cjufdem viri impulfa precibus decrevit perpetui anatbematis fpiculo infodiendum, atque a limioibus noftrx matris ecdefias' arcendum ac fequelirandum. Fafta autem eft A firmata hsrc char» mlxxv. gnnQ gj, Incarnatione Domini, tcgnante Philippo rege Francorum , A Gaufirido Duce Aquitanenfium, A Bofoue epifeopoXatuonenfi

galenfe Gofce- Aritenix, S. Elix Didouix, S. Odonis abbatis,S. Johannis, & Seguini abbate Sengofifmx, S.Go- feeUni abbadi, S. Stephani de Bachac, S. Ar- naudi militi-, S. Hugonis da Lctiniaco, & Ge- raedi da Ranco, S Audebeni comitis de Marcha.

liinj. £ fiuiUrimi ErâriHmeufis epifcopi, & Bo- emfc *Piicoti» & GwSelmt Petragoricorarn eri* fcopi, & Arnaldi Gamnonis, & Elaaxarf arem- diaconi, &Gaufridi Aquitani*, SuGaufridiMas»

TOLOSANUM CONCILIUM

In quo Frocardus AJbicnfis erifcopus de fimonia damnatur, ab Hugonc A. & L- edebeatum.

Anno 1071.

FRotardus quidam A&ienfcm cathedram fimo- niace afeenderat, cujus rei caula dies illidi- éta eft nd Tolofanum concilium, quod Hugo Dicnfis epifeopus apoftolica fedis legatus celebra-

notitia ecclefia· de Viancio apud Bahitium Mi- fcellao. tom. V. pag. 43*. his verbis: Zririfw ai *iiqpnt t t>o* Rtmeut ftdi/ It-* garo *WHHtuiihu tQ% tf evoettm Ttltftm^ ctltbr*· t· iU cmcilit,* ÔT *etc tgtrt ifft ftr ft, ntt tdht- rtm ttitun frtcwettrtm mittert* ckhkh*I Vndtcom- ptvitif certifiai·* fb*d *tffet fiatmiecia, prefcriptiu. Hqt Lafiattefis fteiificitit ti ^fidma mttrdjxit,* ÿ eMMunmricaeris raw *in cmniu ille.* Qpo habi- ta eft fynodus illa, annus elucet ex iis, qux in-

ferius in eadem relatione leguntur; ibi enim pag 416. habes£ *Pmtim Stefiani jjjtiffunftm tfijce- pmn, fri Ttitfa m* a» cwrriha, *n fit frtftrùtr fntrtt txfmtumntkthu, tfifctftltm jnfieftrat cm- fccretimeai&c.* In tabulis ecclefix Ruthenenfis Poetis hujus mentio ab anno 107J. incipit tefti- bus Sammarthanis I Hic ergo annus concilio non incongrue fiatueretur.

Hxc olim fcripferam, cum novam editionem Gallic Chriftianc nondum mihi confiilere conti- giflet j qua potitus concilium hoc Tolofanum Fro- tardo iniquum, & Pontio Rntbenenfi fecundum cum anno 1079. circiter componendum tandem agnovi.; nam Pontii exordium eidem illi anno alligandum eftê ex tabulis Rnthenenfibus deipon ftrant doftilfimi ejus operis éditera.

«M. H<· '·

ty SALON1TANUM CONCILIUM I.

Am» 107$. circitrr Mitem

Aaw ··?,. AirktaiM. 1V«U«- te MM·· wa. viu.p.·»*.

ALexaoder Papa de K»c hwe migrqvir. cui febftitutus eft D. Giegorins VII, Hic ergo mifit Leg<tum ·d Mr-«i Dalmvsa· venerabilem viram Geranium Archiepifcopim Sipontinum, qui Spalatum accedens, cum magno gaudio, & ho- nore a Laurentio Archiepifcopo fufeeptus eft: mtfit ergo, & convocavit fuffraganeosSalonitanx Metropolis univerfos, qui cum veniftent, Pro- vincialem Synodum apud Salonam debita matu- ritate celebravit.* interfuerunt autem illi Suftra- ganei Ecclefix Spalatinx, primo Laurentius Ay-q cniepifcopus, fecundus poft eum Stephanus Epii- copus 1adren. Joannes Tragurien. Formions No- nen. Gregorius Arben. Thcodolius Belgraden. Gre- gocus Qoaten. dc alii quidam. In hac fynodo reftauratus eft Epifcopatvs Nonenfis, cujus Epii- copus Gregorius multas olim moleAias Joannem Spalatenfcm Archiepifcopum fuftinere fecit, debi- Cram ci fuberahendo obedicnriam, & fibi pas Me tropoliticum indebite vcndicando. Interea Vcne rabftis Gerardus Legatus Spalati pofitus invenit ibi fupennemoraturoUifiun Ptesbyteram, cui GoL faneus agnomen erat, ab annis jam duodecim Papali juflii graviftuni* compedibus alligatum pro- pter fehifiraads nefarium fcelus, quod cum Ren da exercuerat in regionibus Dalmatiae, atque Croatie. Hunc ergo ferit abfohri dicens, quiaD Alexander felicis memoriae univerfi» fuo juffiiin- carcerato· ablolvit. Prius autem fecit eum fuper Evangelium, de fuper Corpus beati Domini iuM· re corporaliter juramentum, ut in abjuratam htc- refim ntunquam relabi deberet, dC de his parti- bus egrediens ntunquam redire, fed cum eo Ro* mam adiens Apoftoüco fe confpeftiu permitteret exhiberi.

wwty SPALATINUM CONCILIUM

In quo cella fundam abbati S.Chtyfagoni reftituitur a Girardo archiepifcopo Sipontino A. S. L.

Aeu Jo/j. *btkitmn.*

Am· ··'«· «II.

fN *aao MLXXV. ab incarnatione Domini on- 1. ftri Jefe Chrifti, menfe Novembris, & tem- peftate qua Come· Amicus Regem Croatie cce- pit. Ego Girardus Sanftx Romann Ecclefix A- pocrifarius, Sipomimeque Ecclefix Gratia Dei Ar- chtprxfift miffiis a Domino Gregorio papa partes iftas ftatui fanftam Synodum opalatiua urbe fe- Eden· in univerfo enm cctfn firmans vert, cxe crans illicit*, refpoens talia. Tum in hora Pe- trus V. Abbas Sanfti Chryfogoni conqueftus eft de cella Sanôi Joanne, que vulgo Tuagus no- minatur, quod lutu Epifeopus, videlicet Stepha nus illam fibi abftulerat. unde Abbas nobis Char- tulam porrexit in qua invenimus, quod Corbfna> qui

ANNO CHRISTI

-qui olim fupra didam Cellam fua fpottte donarat poft fuggerente fibi initnico (ludebat auferre. Hoc geftum eft icmport Acuzonis Legati D. Nicolai Rapte. Sed ditius Apbcrifarius videns hoc arte diabolica machinari, audax, ut feriptura teflarur, Julius confidit, ut Leo s inveftivit Abbatem per Baculum, quem geftabat manu eodem Priore concedente cum fuo populo, & infuper aeternas makdiâiones futuris ufurpatoribus dedit. Ego autem videns fibi jufte fieri & omne Concilium mecutn rurfum praecipimus fuo Pnefuli inveftire Abbatem fuo illo cenoble pçr pedum, quod manu portabat, contradicentibus autem noftra verba base & auferre volentibus poft noxia verba illius' iniffi prioris colLudamus, & noftra infuper ponimus. Laurentius Àrchiprsiul collaudat, & roborat. Joannes Traugurinus Epifeopus collaudavit. Prementius Gaptillanus Epifeopus collaudavit, & omnis fynodus collaudat, & roburas.

ANNO CHRISTI — ANNO rHMISTI

CONC I LU M WI NTONIÆ,

HABITUM ANNO DOMINI MLXXVI

Prcfidente Lanfranco archiepifcopo Cantuariae, & confedentibus, inter aliae, VZulftano epifeopo Wigornenfi, &c.

De prohibendo eonjngio cenonicorxm

TAEcretum eft, ut nullus canonicus uxorem habeat: Sacerdotum vero in caftellis, vel in vicis habitantium, habentes uxores, non cogantur ut dimittant: non habentes, interdicamur ut habeant. Et deinceps caveant epifeopi, ut facerdotes vel diaconos non prsefiimant ordinare, nifi prius profiteantur ut uxores non habeant.

Forme profeffiœùe ceftitetii eb ordinendij Metende.

IkU«m.

EGo frater N. promitto Deo omnauique f.n-C dis ejus caftitatem corporis mei fecundum canonum decreta, & fecundum ordinem'Thihi imponendum fervare, domino pnefuk N. prefente

A» *Principio libri epiftolerwn ^Ælfirici entitfxff, JUS. & ecclçfie figornenfi fpe&rnte, extet be>. eodem formule, ut eb ipfo Vt'xlftano, bxic interfuit concilio, eft exbibite. viz.* Ego frater N. promitto Deo, *&c. & cet. ut fipre: & injbte*, domino pncfule Wulfftano prefentc.

Jixjxi cenonii obfervetio, vel ex eo epperet; quod Gererdxr erebiepifc. Eboreccufit, jfnftlmo arcb.epifc. Cenlxerie poftee fcribit. Cum ad ordirus a' quos invito, dura cervice renituntur, ne in oruinando caftitatem profiteantur.

Celebreti concilii epxd V'inceeftrOm cepitxle, e libro Sexonico Itigornienfit ecdefie; etiemqxe e libro Exceftrenfit tcdèjie, xjqxe ed bec verbe: Hax eft pernitent iz inftitutio. *nem in illo libro ente bec verbe ponxntxr ceoitnle concilii epxd Pdndlcforwn oelebreti in pentecoften.*

1. De introitu epiïcoporum & abbatum per fimoniacatn bzreftm.
i. De ordinationibus paffim faclis & per pretium.
3. De vita & converfatione eorundem.
4. Quod epifeopi bis concilia celebrent per annum.
5v Ut epifeopi, atchidiaconos & czteros facri ordinis miniftros in ecdefiis fuis ordinent.
6. Ut epifeopi liberam facultatem habeant, per diœccfim, tam de clericis quam de lateis.
7. Ut epifeopi & facerdotes laicoa invitem ad poenitentiam.
8. De apoftaricis dericts flt monachis,
p. De epifeopis, ut cenas fedes habeant, & ut nullus confpirationem faciat contra principem,
βio. Ut laid decimas reddant, ficut (criptum
J t. Ut nullus invadat ecclefiaftica bona.
1 s. Ut nullus clericus (ècularia arma ferat.
13. Ut clericis & monachis digna reverentia exhibeatur. Qui hoc non fecerit, anathema fit.

Cdpitxle concilii epxd Vintoniene eelobreti.

/^fiUod nylli liceat duobus epifeopatibus pne- UPTÏI"

2. Quod nullus per fimoniacam hssrefim ordinetur. te··'·»·. 6Λ ·®*" Tiv·.
3. Quod extranei clenq, fine commendaticiis liceris non recipiantur.
4. Quod ordinationes certis temporibus fiant.
5. De altaribus, ut lapidea fint.
6. Quod facrihcium de cervifia, vel fbla aqua Hon fiat; fed folummodo aqua vino mixto.
7. De baptifinate, quod in pafcha & pentecofte iolitmmodo celebretur, nifi periculum mortis fuerit.
8. Ut in ecdefiis, nifi ab epifeopis confecratis miftsr non celebrentur.
9. Ut in ecdefiis corpora defunâorum nonfepdiantur.
10. Quod tintinnabula non polientur quando mifla celebratur tempore fecreti.
u. Quod de criminibus foli epifeopi pœnicentiam tribuant.
12. Quod monachi, qui habmun dimiferint, neque in militia, neque in conventu clericorum recipiantur, fed excommunicati habeantur.
13. Quod quifquis epifeopus omni anno fyno* dum celebret.
14. Ut decime ab omnibus reddantur.
15. Ut clerici, aut cafte vivant., aut ab afficio recedant.
16. Ut cilices non fint cerei,,vel lignei.

De pmitenbi^oorxm, j«i eliot occident m bello.

HÆc eft psnitentise inftitutio fecundum decreta Normannorum prxlulum, audoritate fummi pontificis, confirmata per legatum fuum Ermenfredum epifeopum Sedunenlem, imponenda illis hominibus, quos vilielmus Normannonnn dux, vfuo juflu, it qui ante ' juiïù filierant, & cx debito, ci militiam debebant. k,rtnfo K((*?·><·,/·/. /·«·.».

1. QIII

i. Qyi à» magno pratio fcit fe hominem occ- GHium ctôtë » (ëcundum numerum hominum pro uno- ,.,4. qooque uno anno pceniteat.

a. Pep unoquoque quern percitttit ; fi nefcit cum inde mortuum fuiüc : Γι numerum retinet, proι unoquoque quadraginta diebtu perniteat, five continue, five per intervalla .

‡ p«a, ••- ■*·*- M. ?· Si autem percuflbrum vel oeciiorum * igno* jit, ad arbitrium epifeopi fui, quoad vivit, uno die in hebdomada perniteat ; aut fi poteft, vel ecclefiam faciendo, vel ecclefiam largiendo perpetua eleemnima redimat.

4. Qui autem nerriinem perculferit , ft percutere vnhierat, triduo ptrniteat.

5. De clericis qui pugnaverunt, aut pugnandi gratia armati tuerunt, quia pugnafle eis illicitum B erat fecundum inftituta canonum, ac fi in patria fua peccaflêot pœniteant. Pcrnirentiam monachorum fecundum regulam fuam, & abbatum judicia ftatuantur.

6. Qui autem tantum prsemio adduâi pugnaverunt , cognofcant fe ficut pro homicidio pernitere debere.

7. Sed qui in publico bello pugnaverunt pro mifericordia tres annos prenitentiæ ei epifeopi ftatuerunt.

8. De fagittariis. otii ignoranter aliquos occiderunt , vel abfque homicidio vulneraverunt, tribus quadragefimis perniteant.

9. Qtiiciunque, excepto hoc prxlio' ante regis coniecrationem , viftus quxrendi caufa per re- C gnum difeurrerunt , hoftibus repugnantibus aliquos occiderunt , pro lingulis uno anno perniteant .

to. Qui autem non neceflitate vicius fed praedandi caufa difeurrerunt, & alios occiderunt , tres annos perniteant.

11. Qui autem poft confecrationem regis hominem occiderunt , ficut de homicidiis fponte committis: hoc excepto, ut fi quis de illis quemque qui adhuc repMgpabant regi , occidit vel percuifit, ficut lupra perniteat.

1*. De adulteriis, & raptibus , & fornicationibus quibufeumque ac fi in patria fua peccaffent perniteat.

13. De violatione ecclefiariun , fimiliter res quas de ecclefia abftulerunt ⸙ Si reddere eidem A cui abftulerunt poflunt, reddant : Si hoc non pof funt alii cedetur reddant. Si autem reddere noluerint; ftatuerunt epifeopi ut neque ipfi vendant, c neque alii emant. (a)

CONCILIUM WINTONIÆ,

TIMPORb LaNFRANCI ARCHIHPISCOPt.

SExta amo celebratur concilium apud *Frn/tznlaor E«»nlq Brl-* *m hete verba.* Anno ab Incarnatione Domini 1070. indift. 14. regnante in Britannia gloriofil->·* ·»·◄■ P· fimo rege Willielmo, prxfidente Cantuariæ Lan- ”♦ franco, totius Britannic primate; in Eboraco vero Thoma archiepifcopo : Eo ipquam anno in Kalend. Aprilis habita eft fynodus Wintpnixconvocata ab eodem Cantuaricnfis ecclefix primate. In qua fratris noftri Aylrici Ciceftrcnfis quondam epifeopi, caufa canonice détinta , , & ad certum finem perdu&a eft . Decretumque eft ut nullus canonicus iixorem habeat. Sacerdotum vero in caftcllis , vel in vicis habitantium, habentes uxoAes , non cogantur ut dimittant ; non habentes interdicantur ut habeant ; & deinceps caveant epifeopi , ut (acerdotes vel diaconos non praefiimant ordinare, nifi prius profiteantur ut uxores non habeant, nulluique clericus aut monachus in epifeopatu alicujus iidcipiatur, abfque epifeopi fui literis : Si quis vero' monachqs, etiam canonice (ufeeptus fuerit, non permittatur ecclefiis publice defervire, *&c.* Statutum eft etiam ne aliquis clericus civilis vel rufticus, de beneficio ecclefix, aliquod fervitium reddat, prxter ilhid quod fecit tempore regis Eduardi; Laici vero fi. de crimine fuo accufati fuerint, & epifeopo fuo obedire noluerint, vocentur fernel, & iterum & tertio: Si poft tertiam vocationem emendari noluerint ', excommunicentur.' Si autem poft excommunicationem & fatisfaftionem venerin\ , forisfafturam fuam, quae Anglice vocatur *Dfprbymeffe* feu *Cabalite,* pro unaquaque vocatione i epifeopo reddant. Praeterea ftatutum eft , ut nullos filiam fuam , vel cognatam, det alicui, abfque benediftione facerdotali : Si aliter fecerit , non ut legitimum conjugium, fed ut fomicatorium judicabitur. Supplantationes vero eccicfiarum omnibus modis interdicimus.

JUS JURANDUM ROBERTI

DICTI CARNOTBNSIS IHICDH.

Cujus meminit Gregorius papa ep. iv. &c. lib. 14.

EGo Robertus promitto omnipotenti Deo, B. Petro apoftolorum principi, cujus corpus hic requiefeit , quod in quocumque tempore legatus apôflolicx fedisirediu a domino noftro Gregorio, qui nunc eft Romanus spontifex , vel ab aliquo fucceflbrum fuorum itçm Romanorum pontificum ad me venerit, infra terminum, quem *Rort«,Mra * ideo legatus mihi conftltuerit, Carnotenfem e- £<<«■. H. pjfcopatum , omni occafione fublata vel fraude dimittam, & cum bona fide ftudebo qu»tenusecclefia illa fecundum Deum ordinetur, nihil aâurus me fciente per me vel per aliquam a me fummiffam perfonam , unde eadem ecclefia, vel clerici ejus, meo (ludio vel malitia lxfioncm aut detrimentum accipiant. Hoc facramentum * ...... ' domino noftro Gregorio VII. papa , ego Cono humilis presbyter tituli Chrifti martyris & virginis fan&ae Anaftafix fcripft, & in ecclefia beati Petri in confelfionc ad corpus ejus ubi faftum eft interfui, interfuerunt etiam Joannes Portuenfis epifeopus , Theodinus archidiacoous, Gregorius , Bernardus, * diaconi fanftae Romane ecclefix , · 4,1Γ0··» I & alii

(a) C|. Spelmanaus tria proxima praecedentia concitii 'IFiBtpnienfn capitula eodem anno 'promulgata efle ftstuit. Vir eruditui Joi Johnfooiut in ColleA. eccl. Ie*. vol. ». pnefat. canone» primos ann. thr. 1070. fecundos »071. tertios 107*. «ditos fuiffe aflerit. Cl. Hondius m Hift. conroc. juD&iooes has de Penitentia ad concilium Vtattuicnfe an. royo. celebratum refert. *mikjiu.*

CHRisri — alii duo, *videlicet* * Ingeirannus decanus Carnotenfis, Alvo tunc magifter fcholarum indiâ. 14. *A in* eadem ecclefia . Aâum Rome m«ie Aprili — cHtnri

CONCILIABLUM WORMATIENSE,

Quo fchifinatici epifeopi juflii Henrici regis congregati Gregorium pontificatu amovendum cüc declararunt, anno Domini mlxxvj.

eiiitMi. Gregorius papa ad Henricum regem feripfit epiftolam , qua cum eo vehementer expoftulat, tum quod cum excommunicatis epiicopis communicer , tum etiam quod inveftituras epifcopatuum aliorumque beneficiorum illegitime fibi ufurpet, & decreta lynodalia contemnat. (^um cum numinis contemptor & cultor perfidie acceptât , legatofque earodem aflèrentes contra /tu gentium carcere, verbcubus & gravilfimis injuriis alHtxiilct, inox adverius puntincem epifeoporum excommunicatoruin A fehifmatteorum conventiculum Vormatise collegit, in quo per fummam contumeliam c* conftituta, edita, A declarata fuerunt que a Lamberto hrs verius delcribuntur : *Ltgetie papa fcilscet vehementer regem promovit ; ftatimque abjedtis cum gravi contumelia legatis ,* IWM) qai m *regno fuo effent epijcopos & abbates Vormatia domtnica feptmtgqfima convenire pracipit, tra&trc cum eis volens ad deponendum Romanum pontificem , fi qua fibi via , fi qua ratio pateret ;* m *hoc cardme totam verti ratus falutem fuam, & regni flabilitatam, fi is non effet epifeopus . Rex flatuta die venit formations, venerunt etiam epifeopi* èT *abbates ampiefiime numero Commode quoque confictandis tantis rebus intervenit quidem ex carsinabbus Romanis Hugo cognomento Blancus, quem ante paucos dies propter ineptiam ejus tf mores incanditas papa de ftatione fua amoverat , deferens fecum do Vita tf inftitutione papa jcenicis figmentis corfimilem tragoediam, fcilicet, unde oriundus , qualiter ab meante alate couverfatus, quam perverfj ordine fedem apoftolicam occupaverit, qua ante epifcopatum, qua poft acceptum epifcopatum memoratu quoque ixy" credibilia flogitia commiforit . Hujui audioritatfm tamquam dtvinitui fibi deftinatam grstifftme fimple-nati, tf promptiffimo fecuti, fententiam promulgarunt , quid papa iffe non poffit ; nec ullam juxta privilegium Romana fedis ligandi aut Joivendi pote flatem babeet , vel aliquando habuerit , qui tantis vitam probri*1 ac *criminibus commaculaverit.* C nm*que eaten omnes damnationi ejus nihil bqfitantes fuSfrnberent : Adalbero IFirttsbiirgeifii epifeopus , fierimaxsms JHeteqfis epifeopus aliquamdiu reftitenmt, dicente/ , ixcongruum valde tf contra canonum /cripta effe, ut epifeopus aliquis abfens , acfqtie generali concilio , fine legitimis tT idoneis accufatoribxs b teftibus, necdum probatu criminibus, qua objicerentur , condemnaretur , nodum Romanus pOaSijcx , ndverfus quem nec epifeopi nec aribiepi/cops cujuf darn recipienda fit aeexfatm Sed iFilielmus Γrajo-&erfi epifeopus , qui Caufam régis pertixaeixt tuebatur , vehementer imminebat,* xt *Mit* cum *cateris m damnationem papa fubfcriserent , out régi , at* jub jurejuranda fidem fpopondiffent , protinus renun-^tiarent , h o» tempore regi admodum carus acco-°ptufque erat , eiqxe rex omnium qua privatim vel publice agenda erant, poft fe, ordinationem delegaverat , vir facuiaribus literis apprime eraditur, fed faftu nimio inflatui. vix fe ipfe ferebat Igitur ex nomme omnium qui convenerant epifeoporum* èr aL *batuno , plena tontumeli.irum litera Romam deft»-nantur , quibus dementietur Romano pontifici, ut pontificatu , quem contra eccl^fiafticas leges ufurpaffit , fe abdicet ; fciatque poft eam diem quidquid agat , jubeat, dicernas, irritum haberi.*

Additio Philippi Lame, S. J.

De eodem 1'ormatieqfi conventiculo but nofter Hugo flaviniactufis: Verum novi dogmatiliae judicia apoftolica fpemunt, feripturas fanâas abjiciunt , de corde luo prophetantes , & mercedem Icelerum tiaditi defideriis cordium iuorum in fuimer a Chtifto abjq^iooe recipientes . Hii igitur concilio Wormatie habito , ubi omnis quam patimur calamitas exorta eft, abjecerunt a fe ju^um dilciplio* , cum nullam adhuc in illos dominus papa anathematis deftinaftet fententiam , & fanobedienti« libellum repudii coofcriplerunt , pnelationi fedis apoftolicac lujterba & repentina temeritate abrenuntiantes . Prunum hoc termentum totam ecclefia: maffam corrupit. Conventus hic inter nativitatem dominicam & tequentem quadragefimam habitus eft , ita diftanribus fpâciis, ut quzeumque i>i gererentur Romam tempore fynodi referri portent. Die vero natalicio S. Andreac apoftoli, ante ipfam diei feftivitatem apud Bavemberg Heinrico pofito, tanta adhuc utter regnum & lummum facerdotium vigebat concordia , ut deftitutio pontificis urbis ipfius , & fubftitutio alterius obedientix domini' papae deputaretur JUe igitur qui aure nativitatem dominicam tantx in ecclefia magnificcmix erat , ur ad nutum illius mutationes ordinum fierent, paucis poft nativitatem diebus inconventus, & inauditus prolcriptus eft, St quantum ad illosdepofitus. Ex die enim qua tanti ab hominibus habitus cft, nullam eorum legationem accepit, uique dum illa veniret qua didum eft, Dcfceodc, defcende, interdicimus tibi jus omne papatus. Concilla·) Yvon·**)·.

fcÿ. AD WORMATIENSE CONCILIABULUM,

In quo Gregorius amovendus judicatus cft Anno 1075. tempore Quadragcfimac celebratum

ADDITIO.

P^x/IT *ea, qua de emuiho iHo ferikxnt Lanober-ESaxono Eccards ad An.* J076.

*.'4 .T *tus, b Hugo flaviacrnfis , quorum verba dedii Labbeus, bue panier addere juva»* m *AsmalsfU*

Concilium habitum eft apud Wormaciatn pr»-lente rege Heinrico, qui Hcinricus correptiones

er domini Apoftolici dedignatus cum fuit decepturi- A
—™ -bus fingulis vel binis confiiium iniit, qualiter vi-
chmjtl cetn re'^crct contumelia: , quod eum Romanus
>·,<. pontifex minatus fit excommunicandum, cum id prifeis temporibus foret inauditum. Unde faâum eft ut V/ormatia coucilio epifcupQrum habito , omnes pene Teutonici regni , praeter paucos de Saxonia, pontifices papam Hildebrandum Gregorium abdicarent , mittentes epiftolam ad illum poil multas culpationes in illum conjedas ita condufam; fata *erga ú introitm txxi tatetis perjarii initiatni , & ectlafia Dei tam gravi tempefiate per abafimem tteantm mvitatxm pcricl. tatter, tf vitam eeeeverfotiomrnqm tuam tam multiplici infami» debanefiafit, obedientiam, tibi mellam promifimat, net de cetera ullam fervatmot, rtnxn- tumi, & ywa arava Mt/fram, ut tx publice declamafii, ttbi baEtmxf fiât epifcopu , tn mtUi nofirurn trit apeiioltcm.* Rex vero ne ullus eorum puffer id poltnxxium negare, fecit unumquemque eorum propria manu nomine fuo pnenotato carni lingulis infcribere abdicationem in Hildebrandum hoc modo *Ego N. Civitatii A'. epifcopm Hildebrando fiibje&onem , èT abedientum ex bac bort , èT dtim tgi mterdica , & tum ^poflolicxm arc baiebot nrc vocabo* Sciendum vero , quod pauci eptfcoporum hac fecerunt ex animo, qui & ipfi auftores fuere confilio, plures vero mortis timore tunc fubfcripienmt. Sed cum primum data eft opportunius, Apoftolico fupplices confeffionis iiteras direxerunt, reos ic profitcnccs, fed exsulationem neceffitatis obtendentes. *****o 1βM 11

L!TEKÆ HENMCI.

Qxibm epifeopej im itat ad tmciliababem boc ifermatienfe.

Servantur nobis ab Udainco Bambergenfi in fuo Cod. ex quo hic dandas cenfeo ut de convente hoc fcnifmaticorum plenius erudiamur.

£***·< ·· U gratia rex A. gratiam falutem «Jc dileftiooem. In maximis negotiis , maximis maximo-
·*■■'*' rum θP11* confiais, qui fic facultatem habeant exterius Ac voluntate non careant interius , ut rei, cui bene cupiunt, bene confidere, & velint & poiUnt , quod in cuiuslibet rei profe&u nec facultas fine voluntate, nec voluntas fine facultate proderit. Quod utrumque tu fiddiifime, ut arbitramur aequaliter poffides , vd ut verius dicamus licet maximo tibi maxima non defit voluntas , major tamen adhuc maxima facultate, fi bene te novimus, fi fidem tuam diligenter notavimus, in noftram & regni utilitatem exuberat voluntas. Dc praeeritis itaque fideliter exhibitis in fucurïs *ere*fcit fpes dc fidelibus exhibendis. d ux autem dileftioni committimus , ne fpe noftra minor fit fides tua, quod de nullius regni principum fidelitate, quam tua fperamus majora, ficut haâenus non modo in pertentarum rerum pronuflione tua gavifi fumus. Adiit igitur hoc in tempore opportuno tua cum facultate voluntas, quod non modo noftra, verum etiam omnium coepifcoporum tuorum fratrum in unum, & totius opprdlx ecclefix exoptat neceffitas . Non enim hanc opprcffioncm ignoras, tantum vide ne oppreitr ecclefix folatium fubtrahas, fed regno «Jc facerdotfo condoleas . Quo utroque ficut ufque ecclefia eft exaltata, ita nunc humiliatur heu utroque viduata, Nam unus dum urrumque fibi vendicavit, utrumque difljpavit . Nec in uno profuit, qui in neutro prodeffe voluit nec potuit. Et ne diutius notati nomine te fufpendamus, accipe quod dicimus, Hildebrandum fcilicet monachum habitu quidem Dominum apoftolicum, nec paftoris cura, fed invaforis violentia apoftolica fedi praefidentem, & de fede pacis catholice pacis unice vinculum diffipantem ut tibimetipfi in promptu eft fcire. Ut tamen de pluribus pauca referamus, regnum & faccrdotium Deo nefeiente fibi ufurpavit, in quo piam Dei ordinationem contempfit, qux non in uno, fed in duobus duo & regnum & facerdotium principaliter confiftere voluit, ficut ipfe falvator in paflïone fua de duorum gladiorum fufficientia typice intelligi innuit, cui cum diceretur; Domine ecce duo gladii hic, refpondit fat eft, fignificans hac fufficiente dualitate fpiritualem & carnalem gladium in ecclefia effe gerendum, quibus omne nocivum foret amputandum , videlicet facerdotali ad obedientiam regis poft Dominum, regali vero gladio ad expugnandos inimicos exterius, ad obedientiam interius, omnes homines fibre docens conftringendos, ut ita de alio in alium caritate intenderetur, dum necfacerdotii regnum, nec facerdotium regni honore privaretur. Hanc Dei ordinationem qualiter Hildcbrandica infania confuderit, tu ipfe nofti. Nam nullum ejus judicio licet effe facerdotem, nifi qui hoc a faftu fuo emendicaverit ; me quoque quem Deus in regnum , non autem ad faccrdotium illum vocavit, quod me de Deo non dc ipfo regnare velle vidit , quod ipfe me regem noa conftituit, regno me privare ftuduit, minitans regnum & animam fe mihi tollere, quorum neutrum illi Deus cooceffit. Hoc enim his fimilia, cum fxpius in noftram, ut ipfe nofti, contumeliam ftruxerit, non tamen adhuc fufficere credit, quoniam de die in diem nova & ioexquifita confufionis genera nobis ingerat, ut in noftris nunciis argumenta dedit. Nam carta exponere non fuflicit, qualiter eofdcm nuncios uaâaverit, quam indignis modis eos affecerit, quam crudeliter eos incarceraverit, At incarceratus nuditate, frigore, fame, fili A plagis contriverit, ficque demum martyrum exemplo per medium civitatis circumdu&os, omnibus fpe&aculum prxbere juflit, ita ut eumdem cum Deoo tyranno infimire, & fandos affare credas Ac dicas . Unde ne pigeat, dileâhfime, ne pigeat omnium noftrorutu fcilicet dc mea Ac coepifcoporum tuorum petitioni fatisfacere, ut in Pentecoften Wormatiam venias, & ibi plura, quorum pauca docet cartula cum exteris principibus audias, Ac quid agendum fit doceas, rogatus per dileftionem coepifcoporum , & monitus per ecclefia utilitatem, obligatus per vite noftra & regni totius honorem.

CT EJUSDEM AD GERMANOS.

Da otdtm argxmento.

tviS-pH »■ Γ T Oei gratia rex ardueptfeopis, epifeopis, marchionibus, comitibus, & cujufcumque dignitatis
£ A A ordinis bonis fua voluntatis gloriofam dignationem. Quia manluctudini noftra contra fedem

apoftolicam, ejufque venerandum prxfulem Dominum Gregorian» papam ab aliquibus fubreptum ef- fidelium noftrorum fuggeilioDe recognovimus *i*-Placuit nobis priorem fententiam fatabri confilio mutare, fc more antecefloAtm noftrorum progenitorumque eidem facrofanâ® fedi, fc qui ei prsaeife dignofeitur Domino Gregorio pape per omnia jdebitam fçrvare obedientiam ', fc fi quid m, eum gravius prxfumptum eft, competenti fatisfaftione componere. Volumus autem, ut fc vos ferenitati* Dofti® exemplo admoniti, folemnem beato Petro ejuique vicario fatisfaâionem exhibere non dubitetis, fc quicumqne ejus banno fe adftriâos intelligunt, ab.ipfo videlicet domino papa Gregoriofolemniter abfolvi elaborent.

€&&

CONCILIUM TRIBURIENSE

TRiburi® ad Rhenum in Germania celebratum fuifTe volunt concilium prxfidibus Sigehardo patriarcha Aquilegienfi fc.Altmanno epifeopo apoftolic® fedis legatis pro depofitiooe Henrici IV. Imperatoris, qui tamen frequentibus miliis ad epifeopos legationibus pollicitus eftomnimodam fatisfaâionem ac vit® morumque emendationem.

CONCILIUM ROMANUM

QUO HENRICUS REX GERMANIÆ,

Sigefridus Moguntinus, Wilielmus Trajeâenfts, fcRobertus Bambergenfis epifeopi excommunicantur, anno Domini MLXXVI. tempore Gregorii pap® VII.

ANno ab incarnatione Domini millefimo feptiugeGmoquinto, indiâ. XIV. celebravi; ipfe (a) dominus Gregorius papa Rom® tynoDum in ecclefia Domini Salvatoris, quz Confiantinrana dicitur , ubi interfuit epifeoporum & aUpturn , atque diverfi ordinis clericorum & laicorum copia, in qua, inter cetera decreta qux ibi gefta funt, excommunicavit Sigefridum Moguntinum archiepifcopum in hunc modum : Sigefridum Moguntinumarchiepifcopum , qui conatus cftepifcopcs atque abbates regni Teutonicorum a fanâa E.Omana ecclefia , videlicet fpirituali matre fua, fciridere , judicio fanâi Spiritus Λ audoritate beatorum apoftolorum Petri & Pauli ab omni epifcopali officio fulpendimus, & a communione corporis & fanguinis Domini feparamus , nili forte mortis periculum fuperveniat, ita tamen ut poenitentia duftus refipifeat Czteros vero qui fua fponte ejus fchifmati confenticndo fubfcriplerunr, fc in ea iniquitate perdurare volunt, fimiliter ab omni epifeopali officio fufpendimus . Illos vero qui ucn fponte conienferunt,. ufque ad feftivitatem fanâi Petri fuftêrimus, eo quidem refpeâu, ut fi intra iftum terminum idoneam aut per icD aut per nuntios fuos fatisfaâionem prefenti® noftrx non obtulerint, epifeopali deinceps officio priventur.

Excommxmcetio epifcoporum LongoierJ.i.*

Epifeopos Longobardis , qui Iprcta canonica & apoftolica auâoritate contra beatum Petrum apoftolorum principem facramentum confpiravcrunt, audoritate ejufdem beati Petri ab omni epifcopali officio fufpendimus , & a communione fanda: ecclefi® feparamus.

Extoummicatio epifcoponttn nltremantenormet.

Agathcnfem epifeopum Berengarium, quia NarbonenG epifcopo excommunicato communicavit , fc vices epilcopalcs pro illo fecit , excommunicamus . Viennenfem epifeopum Hcrimannum jufte depolitum pro limonia , perjuriis , facrilegiis, de apoftafia, quia Viennenfan ecckfiasn infeftare non defiftit, excommunicamus : fc ecclefiis Romanenfi & fanâi Irrnxi LugdnnenG, quoufque eas occupaverit, divinum interdicinMi officium . DeGdcrium & RomanenGs ecclefi® clericos , qui regulares noftros ab ea expulerant, fle excommunicatis communicaverant, inde , donec fatisfacinnt, excommunicamus . Abbatem fanâi Ægidii fimiliter, & comitem fanâi Ætfidii, pro Eter contanguineam, & comitem Foremen», & ..'ubertum de Bellogioco propter infeftationa Lugdunenfis ecclefi® : Podietilem fimouiacum homicidam Stephanum, feilioet a legatis noftri* excommunicatum , & Pontium Gratiâuopoiitanum, quoufque refipifeat , excommunicante: fc ea qu® Dicnfis epiicopus in epifeopara Dienf» de decimis fc primitiis fc ecclefis fecit , fc extera qux in legatione uoilra ftatuit, nos quoque confirmamus.

Excmantxicet» Henrici regit TenlotucenOH.

Beate Petre apoftolorum princeps, inclina qu-fumus pias aures tuas nobis, & audi me fervum tuum quem ab infantia nutrifti, & nique ad hunc diem de manu iniquorum liberafti , qui me pro tua fidelitate oderunt fc odiunt . Tu mihi teftis es , fc domina mea mater Dei , & B. Paulus frater tuus , fc omnes fanâi, quod tua fanâa Romana ecclefia me invitum ad fua gubernacula traxit, fc ego noti rapinam arbitratus fumed fedem tuam afeendere , potiufque volui vitam meam in peregrinatione finire, quam locum tuum pro gloria mundi fxculari ingenio arripere ; & ideo ex tua gratia , non ex meis operibus , credo quod tibi placuit & placet , ut populus Qirtftianus tibi fpecialiter commiifus mini obediat, fpecialiter pro * vita tua mihi commiflâ , & mihi tua gratia eft poteftas a Deo data ligan-

(a) In Cad. dttf Dominus.

ANNO CHRISTI

-di atque folvendi in edo & in terra . Hac ita-A S: fiducia fretui pro ecclcfia tum honore ftde- fione , ex parte omnipotentis Dei Patris & Filii & Spiritus fandi , per tuam poteftatcm &. audoritatem, Henrico regi filio Hennci Imperatoris, qui contra tuam ecclefiam inaudita fuperbia infurrexit, totius re^ni Teutonicorum A Italie gubernacula contradico, & omnesQiriftianos a vinculo juramenti, quod fibi *fecere* vel facient, abfoivo, & ut nullus *ei* ficut regi ferviat, interdico . Dignum eft enim ut qui ftudet honorem eccіefie tue imminuere , .ipfe honorem amittat quem videtur habere . Et quia ficut Chriftianus contemplât obedire, nec ad Dominum rediit quem dimifit ,. participando excommunicatis', meaque monita, que pro fiia fidutc fibi rnifi, te telle , teernendo , feque ab ecclefia tua , tentans eam Sere, 'feparando ; vinculo tum anathematis vice tua alligo ; ft fic eum ex fiducia tua alii- ?>, ut fclaut gentes, & comprobent quia ni es etrus, ft fuper tuam petram Filius Dei yivi w- diheavit ecclefiam, ft ports inferi, non prrvalebunt adverfus cam.

Nota Severini Binji .

Concilium . *)* Qtus io hie fynodo Rorn· afta foe* tint , (ummatim apud Ltmbertam recent«fur h<0 ver- «... — _—. r. ~- mo .) Imarr forefi literal tradam .... Taac ceteranile-Chib fdchtatti ablolvt Qaia (f tod verecundam etiam *gattoaem* , icat in maadätit bobebam, verbo non minue *conuumeii·!·* gaam *fripto fxegmmtar,* Papa nibti permtr *tai atrocitate naatti , pffiera die , eam clerm (fi poptdou ad Jpnodam freqaem coefinxigct. in aettbm tmniam literal reclart fecit . Stfic canthi gei convenerant eriftapir td fieri dcceinenubm . regem excommani\at,* CT cam *eo arcmepilcopam Mognmnmm Sigefridam , epi/copmm Trejeaenjem Pv* l<. *Imam , epilctpam Dambergenfem <ebenam Cetcni <ai cmo/preli me bapat tarta ıpiŋ exsfir* enat diemfiatait.* paw, n>/ Rmmm *praef;niait caaiam dicerem , uearo bafiu tT maMUe contra jedem aprfnli-Cam rebellitait fimil m cetrrit excommmo ca'ioa 1 iretentiam jortirentor . Porro Oitoaem I^atifponmjem epijcopam, pp Ottonem Coafianuenfem epvcopam , & Barebardam Loiannenfem eptfnpam, Eberbardam comitem , tffdalncam. O' aliot mnnallot, gmbai rex povgimam nnfikarili aubatae , fampndem excommaaicaverat.* In eadem hac fynodo , tefie Domuiaona presbytero m vita Mathiidis Gregorius papa ad reprefentandum & expri-D mendum tocina tragepd·· , quam cum re«e bsbebat , argumentum , hoc ulna eft (ymbolo *t .dagau gaidam* , Suit, *percafm /eipfam fp ni collegit, ani dam morf» id» marn lapideam fota Jepafitam ad laedendam appeteret.a lapide gmem hedere intendebat tpfe lmfne me-fagii·* Qpod fyrnbolum ea handdube intentione dixit, ut fignificaret petram , que eft ecclefia, furore perfequantis regis Updi non pofte ; ipfum vero potius ledi , qui eam perfecuttase lacerandam anent«vit . Verba Domnizoais presbyteri metrice conferipta ifla font.

tncifiem fynodam pafioe Greg/oriat , eteus
Galhna fcalptam , gefiam in conice (catam
Et ftlabram meram . aai tendebat eapm , I9»
Oaippe rtpercagai gaodam , pertingere [nrfam
Nem poterat, caadamgne phiam dabat finaatam.
Non erat bac plana, [ed erat fcalptara levata.
M fpmdam fertar , naagaam par ante repertam.
Aotddemt miratar , pradtihu ecce fiolandai
m audiam venit, papm star dicere cepit :
fjr» foil terr^, foenmt pontificejgae ,
Ut hngnae fedem paam lmn ei dignat babere.
Bnmanii elericit mox idem portitor hopait.
Coget in pente Jlmmas. *tepor, veniet rex.*

Hee «adeas de RoUado habent aAi ipfius Gregocii. enibua ejtsfdeoi ponctfieis vita texirar, & rebqua coo· ianticotia Ua lubftcbMKor. Nam pergis Doauiho :

Hu <eA>* *decet* «irtale, nan nm/s wrr,
crucem Cbrigi gudeamae (erre metipfi.
. Mm am *a* Cbrrjfs tril/dan· *fepam* r/s

Tempore , fed colle fabdemat^embrejae mira
Mertpreo. Verbo fidei feriatae Oc eri»
Ofien/mJerpem, qui /emam gefiat fif ea/em
foverfui matrem Bomanam catbolicaaoque
Eccjefiam Cbrtfii de (anguine rubra benigni.
Hara loqarnt papa ; dixit /yncdau *fibi fange ;*
Ta pater ee'fatram , b/afpbfoum contere, pravum ,
Efi nofiram quippe jufiii parere , tui(que
Ere Cbrifia nkl/cn *patienter giijcimui omnei.*
Judicium confer , eladihm trabe , pr-,*sr *fortem .*
Omnibi/ excttlo dignam clamaatbai eft
Prtvafii regat regem , maledicere nec non.
Papa dolem Vtaclu anetbematu illic· finaxit
Arge· *fraediltam. Cm regnem develat to am .*
In *^nadragefieoa Jynodm ce-ebrata fit tfia f*
Ωηî Petram faagfam , gai papam diligit almam ,
Hoc anaibema probat ·

Kadem habentur in rebus geftis' fanfti Anfelmi La- ·ρ1<<βρ· b·* vrrbis; *InaodiU deinde aadacia tf* con^ihabâl, *Ttnlcripiemm prima foue^jcopam'^Z* ... xroy/m^»»» Fecit deinpi legitionem in *eflrmaniprxlnmptionem pe. icbi,miti-COl fibi nmphcei epljctpoi .* H«/»< *lrgattonii lotir fait goidam * Ebarardat nomine, Tentoni.ai natione , filial* I *n,i,,j.,* *Jetah , barnnt diaboli , inventor omnii fere mendacii . Ht cirçaivit, <T petambalavit terram , Ni libiimalien omnet inficeret contagfone . Maltoi certe , am propttr im terdiflam domini pat* dion'no ab ofitci· cefaverant, ipfe interdirai Q" vmcalo perditioni/ ligatae inaad ta temeritate oc fnperbia retmoetliavit ; fit ex parte dom ni fai regie , at ofiJam more priori celebrarent . indixit . Camtgiiar dlfimaiare ampbai ianti factnorit malitiam non fort apofiolicai , excommanicavn tarn ipinm exam · **« ipfim fotoret, atgne omnem fibi regiam dignit·- obligatot fibi Ja remeatu ab omni de-eg dicere) prater bx oticam , gaum prahbavimue , cal-* ....aderant in *faalio conclo nantit ilhai fic aadentet latrare* a *P·χ·ıp1 dominai nefier rex , nt fedem apofio- l pafatnm xtpde fom , d'mittai , nec locum banc jananm nitra impediat. F ob nefai I 0 exccrabilem in-fclHifmt bomimi temeritatem ! En fom ege dixtt tpfo jofoo vpofioltrum principi pt tro Cbrfiui domiant com-mifit, nec (abito quidem coenmrfit, vetum tertio adte-* fMMMtftrrrr i«trrr«frvrt ; Simoo » , amu m- ? paire ovrl nans. *Non regem, non imperatorem , not aligaam (bnfitaux profrgionu cenduionem excepit , prxtee earn qaa fom fe ovem ege negaverit . Igitur eacm ini folttui foci· d»mimu refervavit, bic* nmo *fo-lum foicare . verum ‹ tiam fuum dicere , fif, quantum in je eg, audet damnare. Quam* ob *cau(am omnit illa foa· lfnodue foe indignata , anatbema UH conclamet itou confirmat.* H <Aenui de bn ibi «

In vitâ autem ejufdem pontificis additur , quod f«- nuenti die ; poft Rolindi ilbs in lynodo bbitam intve- nivrm orationem, allato funt licerar poenitrnnum eprfcopotuoa. Sant autem hoc ibi feripta *; Die un> elle-re ab epifcopie allramontmii literx ad pontificem /-*ι al-•fi**.·"» goibui confitebantur ft errage, & nimium de-itfolfet qui podatΛβ«r* f»a^w w*<« , & mln m *de cetero fib· obed'eutiam objervaturi firmiter (poronderant. eixcfo fedato tumultu , fpnodalii traaotui in tranqa'lltlete protegit . Sed Crm tempol tam lngeret abjolveudi fo nodum fonH[ex Mit· cum centum & decem rpifcopii attltort confit·* , in eumdem regem. *qu ecclefiagicamunitetem fetndere attastswl, excommunication t jeuteotiam frotelH , éf u/que ad condignam jau/faaionem fententiam '/'«» A·»'»"· objervan praiepit.* Quod quidem pie , fanai , pifte , rteque fjftam p odeceflorum exemplis pluriboa auftnr docet. Gregoruis icitur ubi anatbematia lententia in fynodo perculit Henricum regem , ft omnes qui perpetrati fceleni fuillent auAorei, ad om» nes Chrifti fideles has literas dedit, quibus ft fenten-£tiam excommunicationis in eofdem latam adjunxit :

Geryarrw *epe/copui fervat fervorum Dei ·mmbui , atii cupiunt)e annumerari later* tw pons *Cbngm beat· fe-in nmmifit , jalatem & afofioiictm beaed'Shmem. .dudigie fotrei navum & inauditum* , Ac. *at fora eftfi·* *. av.),

Ad hanc tuoqae fynodum fpeAare nofeonrvr fentetw tie illo breviores, quo inter epiftolas Gragorii lib. a. poft epift. *jf.* habentur hoc titulo inlcriptw : *DiSelu frfte.* Qyas fine dubio pontifex eo confilio promulgavit, ut rex ex hia audaciam IchPmaticorum emfeopotuus Åt principum boc tempore in Romanam ecclefiam infulgentium experiretur. Vide Barooium anno tojd. nw> mero id. ft fequeatibus.

ANNQ CHRJITI

dl<§&e&<3$@© ça w<hb

O AD CONCILIUM ROMANUM

Xaw 107$. *Litt**.*

ADDITIO.

a-m ι-τ« MmSSw C Citum eft, Romani hujus concilii habendi cau- A ID fam prrbuiffc impudentiam Henrici Germanie regis, quo agente conciliabulum VTormatic coa&um eo devenerat audaci*, ut Gregorium e pontificali fede dejiceret. Cujus definitionis au&oritate fretus Henricus literas injàrjprum plenas dedit ad Hildebrandum feu Gregorium papam, quas integras inferuit in aliis literis ea de cauta ad Romanum clerum deftinatis. Hx vero liter* tum qu* ad Henricum, cum qu* ad Romanos feript* funt per bajulum miflse Gregorii juffu recitat» funt in plena Romana fynodo anni 1075. tefte annalifta oaxone Eccardi ad ann. 1076. ex quo eafdem literas integras habemus. Cum igitur ad a&a fynodi h«c pariter feripta pertineant, «qui bonique fatient le&ores ccclefiaftic* hiftori* ftudiuG; fi huc translatas habeant; quos tamen praemonitos volo ut qu* in Gregorium foeda ja&antur, hcc dida accipiant ab homine impotenti, qui commoti animi infaniasnon veritatis coofilia fequitur.

Hmricm Dti grati rtx, ttnivrrja fanfla Roiteono tccltfa citra v , gratia*, falatr*, &* MTW feMMI.

H*c fides firma ft inconcuflâ creditur, qu* femper & eadem ft prrfenti, ft abfenti fervatur, nec diuturna ejus, cui debetur, abfentia, nec longi temporis tedio immutatur, quam talem vos nobis fervare cleimus, & gratias agimus; & ut eadem perfeveret petimus, videlicet, ut Gcut facitis, amicis noftris amici, inimicis inimici jugiter exiftatis. Inter quos fcilicet Hildebrandum monachum notantes, vos in ejus inimicitiam excitamus; oui huic ecclefix invaforem & oppreflorem, & Romane reipublice, vel regni noftri inGdiatorem deprehendimus, ut in fequenti epiftola, fibi a nobis dire&a, in promptu eft.

Htinriaa Dti gratia rex, HiUtbrtmio.

Cum ha&enus ex te ea, que patris funt expe&arem, tibique in omnibus magna fidelium noftronun indignatione obedirem; percepi te viciflitudinem, qualem oportebat ab eo, qui vite regnique noftri perniciofitlimus effet hoftis. Nam cum in primis omnem hereditariam dignitatem, que mihi ab illa fede debebatur, fuperbo aufu rapuiffcs; longius inde progrediens, regnum Italie peflimis artibus alienare tentafti. Nec hoc contentus, in reverendiffimos epifeopos, qqi nobis velut dulciffima membra uniti funt manum mittere non timuifti, eofque fuperbiflimis injuriis acerbiiftmifque contumeliis contra divina & humana jura, ut ipfi ajunt, exacerbafti. Que omnia cum ego quadam patientia diffimularem, tu hoc non patientiam, feu ignaviamexiftimans, in ipfum caput aufus es infurgere, mandans que nofti, fcilicet, ut tuis verbis utar, quod aut tu morieris, aut mihi animam regnumque tolleres. Hanc inauditam contumaciam ego, non verbis, fed rp confutandam dijudicans, generalem conventum omnium regni primatuum, ipfis fupplicantibus, habui, ubi cum ea que ha&enus metu ft reverentia tacebantur in medium dedu&a fuiffent, verîs affêrtionibus illorum, quas ex ipforum literis audies, palam fa&um eft, te nullatenusin apoftoiica fede pofte perGilere. Quorum fententia, quia jufta & probabilis coram Deo homini» buique videbatur, ego quoque aflëntiens, omne tibi papatus jus, quod habere vifus es, abrenuntio, atque ut a fede urbis, cujus mihi patriciatus, Deo tribuente & jurato Romanorum aflen* fu debetur, ut deflendas edico.

Hax feries epiftobe noftr* ad Hildebrandum monachum, quam idcirco & vobis fcripfimus, ut & vobis noftra voluntas, & nobis, imo Deo ft nobis veftra fatisfaciat caritas. Exuigite igitur in eum, fideliCGmi, & fit primus in fide, pnmusm ejus damnatione. Non autem ut fanguissem ejus fundatis dicimus, quippe cum major fit ei poft depofrtionem pcena vita, quam mon; fed ut cum, fi nolit defeendere, cogatis, ft alhim communi pmnium epifeoporum & veftro confilio a nbbis deftum? in apoftolicam fedem recipiatis, qui quod ifte in ecclcfia vulneravit, curare ft vo* lit & poflit.

HEINRICÜS

Non ufnrpativt, fed pia Dti ordixatitat rex, KD durando, ja m» apofalect, fed falfo tnonacdo.*

Hanc talem pro confeflione tua faluiationem promeruifti, qui nullum in ecclefia ordinem prcterilili, quem coofiifionis, non honoris, maledi&ionis non benedi&ionis participem non feceris. Ut enim de multe pauca ft egregia loquamur; rc&ores fanfts ecclefi*, videlicet archiepsicopos, epifeopos, presbyteros, non modo tangere ficut Chriftos Domini non timuifti, quin ficut fervos neivientes quid faciat Dominus eorum fub D pedibus tuis calcafti; in quorum conculcatione tibi favorem ab ore vulgi compar Ai, quos omnes nil feire, te autem omnia noife judicafti, qua utique lententia, non ad aedificationem, fed ad deftruâionem uti ftuduifti, ut jure hoc B. Grogorium, cujus nomen tibi vindicafti, de te prophetaife credimus fic dicentem: *Bx aflbnatia fttb* jettera* pltnuttftt attinutf prolati txitUitVy ïïaflutter ft pieu oatnihu tofft, nun ft vidft pltuaul»il>Kf pafft.* Et nos quidem h*c omnia fuftinutmus, dum apoftolic* fedis honorem fervare Auderemus; fed tu humilitatem noftram timorem fore intellexifti, ideoque ft in ipfem regiam poteftatem, nobis a Deo conceflam, exurgere no* timuifti, quam te oobà auferre aufua es minari; quafi nos a te regnum acceperimus; quafi ia tua, ft non m Dei manu, fit regnum vêl imperium, qui Dodiinus nofter Jefus nos ad regnum, te autem non vocavit ad faceidotium. Tu cnim bis gradibus afeendifti, fcilicet aftufia, quod monachica profrifio abominatur, pecuniam pecunia, favorem favore, ferrum ferro; fedem pacis adifti, ft de fede pacis pacem turbafti, dum fubdltos

tas in pnclatos annafti, dum epifoopos noftrosa Deo vocato, tu non vocatus, lpernendos docui«, ^eœ i**C;" m'a*Berium eorum faper facerdotes ufureafti, ut ipfi deponant vel contemnant, φXM ipft a nuuui Dai per ÎmpnTitinnArn rr..n.M.m epifcopalium docendi acceperant. Me quoque, qiû licet indignus inter Chriftoa ad regnum fum onAus, tetigrfti» quem fandorum petram tradi* tfo foil Deo judicandum depooendnmque commiforit. IjMe quoque veras papa B. P. clamat: *Do* M** immst, *regent bmorifiexte*. Tu autem, quia Dram non times,' me conftitutum ejus inhonoras. Unde B. Paulus ubi Angelo de cdo, fi alia praedicaverit, non pepercit, te quoque in terris alia docentem non excepit. Tuento hoc anathemate, A omnium epdcoporum nothorum judicio, d noftro damnatus, defeende; vindicatam fedem apoftoûcam relinque; alius in fodem Beati Petri afoendat, qui nulla violentiam religione palliet, fod B. Petri fanam dodrinam doceat. Ego Heinricus Dei gratia cum omnibus epifeopis noftris tibi dicimusr defcende, defoende.

ANNO CHRISTI

ζ fubdit Annalilla Saxo Eccardi) cum domno pans in bafilica Lateranenfi fanâa fynodo pcafidemi fiiiflent allata, dcoram fynodo palam recitata, tanta fit in ecdefia commotio, ut legatus (Henrici) nifi inter apoftolici pedes defenfionem ùweniflèt, membratim laniatua interiiflet. Sequenti die dominus papa coram fynodo declaravit, qua.manfuetudine regem de magnis criminibus corripuiflet; utque epifeopo* a captivitate liberaret, quanta fuavitate rogalfot d julftilet, quamtamque fiipcrbi® amarihuiinem recepiftct. Deinde cunftb acclamantibus, ne talis contumelia remaneret inulta, omnium confilio d confenfu Henricum fynodali judicio damnavit, regiique nomine d honore privavit, atque anathematis gladio percudit. B. Petre apoftolorumprinceps dc. *edidit Ltbbetu.*

CT SALONITANUM CONCILIUM II.

In quo Demetrius rex Dalmatic cociftirutus fidelitatem, d annuum tributum ecclefi» Romane fpondet.

faraas *A. S.* *Amo* 1076. *ctkbroîttm.*

MOratorius in Antiquitatibus medii «vi Differt. LXIX. excerpta quadam ex codices Cencii Camerarii proferens hanc in fynodo Salonitana faftam a Demetrio Dalmatia rege fponfiooem in manibus apoftolicorum legatorum recitat in hanc fontentiam:

jl.flur A-- "*-21***!1 v' *Ex Synodo bobito i» Dolmotio o Ltgotit* FZZ. PV* *Gregorii, fcilieet o Gebitune tunc monoflerii SonSorttnt Bonifocii, & Aiexii obbote, nunc vero Cofenote ejifeopo, nec Iml & λ Pokuim Forofemfrmii epifeopo, fut fynodut bebetur in orcbivie foeti peûtii lAtrtutfi, m fu de regno, & dérogé Delxutix ito inter extero legitur.*

De cetffibus, five tribute CC. Bifantimrum, fw/ debet Rex Crootix, utfee Doimotio, & fidelituie ecclefie Roxeonx frxfiito ob eodem.

In nomine Sanfta, d individue Trinitatis. Anno Dominice Incarnationis mi xxvj. Indiâione xiv. menfo oftobri. Ego Demetrius, qui d Sumimir nuncupor, Dei gratia Croatie Dalmatûaque Dux, a te Domne Gebixo ex Apoftolica fodis legatione, Domni noftri papa Gregorii poteftatem obtinens, in Salonitana bafilica S. Petri, fynodali, d concordi totius cleri, d populi efoftione, de Creatorum, Dalmatinorumque regni regimine per vexillum, enfem, foeptrum, d coronam inveftitua atque conftitutus Rex, tibi devoveo, fpondeo, d polliceor, me incommutabiliter completurum omnia, que mihi tua reverends injungit fanâitas. Videlicet, ut in omnibus d per omnia apoftolica fodi fidem obforvem, d quidquid hoc in regno tam apoftolica fodes, quam fui legati fanxerant, aut fanxerint, irrevincibilitef cuftodiam, juftitiam excolam, ecdeiiasdefendam; primitias, decima, omniumquead ecdefias pertinentium, procurator exiftam; vito, epifooporom, presbyterorum, diaconorum, fubdiaconoramque, ut cafte d regulariter vivant, provideam: pauperes, viduas, atque pupillos protegam; parentela illicitam copulam dcftraens, legitimam dotem anulo, facerdotifque benediftione conftituam, d conftitutam corrumpi nonpermittam; hominum venditionem contradicam; atque in omnibus qu® ad reditudinis datum congruunt, Deo au&ore, me aequum exhibeam. Ducentorum quoque Bizantionun tributum, meorum omnium cunfoltu Primatuum, Sanfto Petro per fingulos annos in refurreûione Domini, de mihi concedo regno periblvendos ftatuo; dut poft me regnaturi, hoc idem perpetuo fervent, cenfeo, corroboro, atque lancto. Dono infuper, concedo, atque confirmo apoftolica Sedi, S. Gregorii monafterium, cui Urana eft vocabulum, cum omni fuo tbefauro, fcilicet cum capfa argentea, reliquias facri corporis ejufdem B. Gregorii continenie, cum duabus crucibus, cum calice, dpatena, cum duabus coronis aureis, gemmis ornatis, cum evangeliorum textu de argento, cumque omnibus fuis mobilibus, & immobilibus bonis.* ut Sandi Petri legatis temper fit ad hofpitium, & omnino in poteftate eorum. Hoc tamen interpolito tenore, ut nulli alii poteftati detur, fed omni tempore S. Petri fit proprium,& a me, meifque fuccefforibus defenfum, atque ab omni homine liberum, dfecurum. Cujufcumoue autem audacia temerario aufu praefatum monafterium ex aftignato thefauro privaverit, terribilem illam Judicis vocem, quam Diabolus, cum fuis Angelis auditurus eft, audiat. Praeterea cum Deo fervire regnare fit, vice B. Petri, d Domni noftri Pap® Gregorii, atque poft fe feflurorum in Apoftolica Sede, me tuis manibus committo, d committendo, hanc fidelitatem facramento ilabilio. Ego, inquam, Demetrius, qui d Sumimir, Dei gratia, d Apoftolica StdisdonoRex ab hac hora in antea S. Petro, d Domno meo Gregorio Pape, fuifquc fiiccriforibus canonice intrantibus ero fidelis; d ut ipfo, five poft eum futuri Pontifices, five Legati eorum vitam, aut membra perdant, aut capiantur, neque in confilio, neque in fado ero; d confilium, quod mihi crediderint, ad illorum damnum icienter nulli intima-

£3* mabo. Regnum autem , quod mihi per manum A Legatos, fi in meant-poteftatem venerint, heno-
— - tuam, Domne Gebizo, traditur, fideliter retine- rifiee fulcipiam , fit honefte tradabo , & remit- AÎW*
CH^VsTt ^°* ' fuue*»ue ApoftolicaeSedi aliquo tarnffle undecumque me invitaverint, prout po- uJJJ;
ingenio aliquando non fubcraham. Domnum meum Papam Gregorium, & fuos fuccefibres, atque tero, eis fimpliciterque lêrviam.

cr CONCÎLIUM APUD OPPENHEIM

Pib deliberanda depolitione Henrici a regno coram A. S. Legatis anno 1076. celebratum,

n* 1\J *Efc*0 Labbem , concilitan hoc , Xu in <jttt haxonti eunt inttrvtntn epifeoparnm , b If^otit apoftolicn [edit de exantovationt Hearici rtgis-, ú oitertns in locum tjm fnifiitationo dtlibtrarant , a/wd Triltcrum convtnitft. Prafeih fidet major habendo e/i Annalifio Saxont Bccardi , rir a hetc tempora vivebat, φάφιο iliû apud Oppinhetm indiffam teftatmr. Çhtid vero aihtm Jit in ta convent* potitu ynam concilia ita narrai idem on* nalifia .*

Menfe Septembri mediante colloquium maximum apud Oppenheim faftum eft , ubi regni principes pene omnes pnefidentibus patriarcha cum epiicopo ratavienfi Romani pontificis legato, fubjcdioni Hçinrici renuntiabant, eo quod a duobus C apoftolici* vocatus, ad fatisfaftionem non veniffet, flt excommunicationis ac depofitionisfenteptant, ipfe tamen inauditus, & abiens tn Romena iynodo a papa Gregorio accepiflêt . Erat ibi Sudiorum magna multitudo , qui cum caneris omnibus Saxonicum exercitum dum veniret, expetiabant , quibus propinquantibus patriarcha , ceterique ppimates, quia de recenti praelio utrorumque gladii adhuc cruore madebant, quamvis per legationes mutuas invicem fibi donaflent, tamen ne, quod facile eft armatis , feditio a vilibus perfonts exorta, faftum foedus foede corrumperet , cbviam Saxonibus ibant , fle amicitiam , quam renovaverant abfentes, nunc prrfentes firmare monebant . Hinc ergo dux Otto ducatu Bavarir injufte privatus , illinc Welpho eodem honore non jufte fublimatus, hac conditione fibi invicem pacis ofculum dederunt, ut cleâo, propter quod utrinque convexerant, novo rege,quicumque eorum honorem jure obtineret, alter ei non invidens cederet. Similiter pacis ofcula dederunt ordinis iecundi, five tertii partis utriufquc milites, quidquid invicem lacfçrant non fine multo fletu invicem fibi donantes. Tunc faftiexhoftibus amici fideles, caftra tam vicina pofuerunt, ut vicifttm populus uterque fermones alterius non B difficile poflet audire. Gunque cœpiflent de rege Conitituendo fermones conferre, Saxoncs ex Sue* vis, Suevi ex Saflonibqs unumquemlibet volebant eligere. Heinricum interim in altera Rheni ripa tenebat civitas Moguntia , omni fpe regni retinendi depofita. Mifit tamen nuntios, qui tentarent eos ad mifericordiam fleftere , Ut ejus jam fatis correpti corregionem dignarentur accipere ; quam illi legationem accipere dedignati funt, ubi prius per Apoftolici Legatum ab anathematis vinculo lolverrtur. Poftremo Heinrici pernitentia humilitatem ea conditione accipere promiierunt, fi omnia impiae vellet, qu« et facieoaa "proponerent; quod cum Ille fpopondiflèc , hoc primo propofuerunt, ut epifeopum vrormatientem, qui jam diu fuerat expulfus, petentem Lceret urois fue, deinde ut mox (itéras lcribt faceret, in quibus iê fateretur in/ufte *Saxoncs* afdixiflè, quas ab illis perfpeftas imagine flu ipfi* pnefentibus (ignari faceret» & fignatas per Italiam , fle Teutonicam terram mittendas ipforum nuntiis daret; ipfeque Romam veniens per dignam farisfaftioncm anathematis vinculo careret. Igitur epifeopusftatitn cum magno honore qrormariam deducitur} literas quoque eo, quo diâum ell. modo bulla regis Agnate mittuntur . Jpfeque Heiuricus tora fc feftinatione parabat , ut per fummi pontificia indulgentiam ligamen anathematis exueret. Tunc primate* , qui convenerant ·, finguli facramento firmaverunt , ut nifi Hcinricus quartus Heinrici imperatoris filius in februarii menfis initio a Banno per apoftolicum fblutus fuiflet, numquam amplius ullo ingenio rex'eorum nec appellaretur , nec eflet. Quod facramentum primus fecit patriarcha, fle in literas neda&um apud *fe* repofutt . Idem fecit Patavicnfis epifeopus Romane fedis legatus, & poft hos omnes, <pti aderant epifeopi , duces, comites, ceterique majores, flt minores. Sed epifeopi plus aliis in hoc egerunt, quia juramentum etiam in literis fervaverunt. fc.

CONC1LIABULUM PAPIENSE

Quo epifeopi fchifinatici regi ichifinatico 'adherentes anathema fibi a pontifice infliftum ineumdem pontificem retorquere conati fuerunt, anno domini MLxxvt,

Guilelmus bibliothecarius in vita Gregorii E papcicribir, quod 1'chiimaticiepifeopi, dum inteilcxiflent regem eique adherentes in iynodo Romana excommunicato* eflc, Papie convenerunt, idetnque anathema in fe prolatum in pontificem rctorferunt: flt quod principibus petitos confidentibus, an pontifex pro excommunicato fit habendus, prudenter & fcite refponfum fuerit, Romanum pontificem a nemine judicandum, atque adeo ab alio quoquam excommunicari non poffe ; eflê autem excommunicato^ qui talia yn»> lumpfifiênt. *Une Baratûm em. 1076.* neu. 34.

AD

Æri «S« ¶'.'ï*»«*«'•»»'»*£'4»«'«1'***' 3β·®*>;~o

"* WAD CONCILIUM PAPIENSE "ζ

Pro mmtime'&ôgirii Vil. & Viberti Revemotii in Pm&ifium elctfime

An *nt fertxr* 107Ô. *eoUbrettem*

ADNOTATIO CHRONOLOGICA, ET ADDITIO.

F< Miaâ S»ppt T.II. iKMI.

DÎ *tomilie* for *Pepiepfi· m fodem fiutm ndx- cendo, deqxe üs, exe in e» gtfie fient, ito* qça m *meis ndPogixm edne/Mijnibxs od et.* lobo *3. *differed*

Guibertum antipapam evdinatun*. faite anno fequenti loti, poft VI. Non. Marcii fafoicor, nam bulle ejus apud Rubeum an. 1084. tertmmque cleftionis ejus defignant; cui confonat altera *wi-den* butta apud ughellium Tom. V. in Veroneni pag. 769. que butta data mfcribitur anno 1084. Indift. 7. ordinatione dementis III. VI. Nonas Martii. Ex hoc auteur altera non levis conje-ftura confurgit, nimirum ordinatum illum fuite in coociliabdo Papienû, cujus meminit Bcmrie-denfis apud Pagium ad A. 1070. a. Illud autem dm poft annum 1076. celebratum, penes me cer-tum eft. Hujus rei gratia afferre in medium li-bet integrum locum Norberti Abbatis Viburgen-fe in vita Bennonis epifcopi Osnaborgenfis, vul-gata ab Eccardo in Corp. Hiftoric. tom.II. coh 1161. Hic enim per hoc tempora vivens, in Capite XXII. feribit:

faugHgaAs *Wt,tr Ticinxm ltnlie civile-tem efifcoforxm mxltitxdinc, qxi regie ferti fove, bent Île. Cxm eorxm coifilio t tfin/iinSix rexeiixm fefem i» fide ofofiofoco fxblimere ds/poneret, inter-fmt etiem conventxi ilii epifcopxt Borneo, yasmvit fed eo tomen frxdentie ocule, <ptem foexm femper fortere felebot. fidens exim i» xtrnqxe fer-te foxrtmn teeegit* odis, f«iaw *retime trefferi &c. diligentijfime intendere coefit,*)μμμμ *{jxonem') retinnis exite fieri foffet, ni fetoso benefiatis prifti-* M *mtegritnte nextre m ferte poffèt fitre cxlperi.* Narrat fubinde Hiftoricus Bcnnonem occuluite fefe intra cavum Altaris finum, cui aprum quod-dam foramen aditum nnebebat; foramine illoop-panfo panno tecto. Hic igitur tamdiu fe conti-nuit, quamdiu tota caufa tradata fuit. Igitur congregati epifcopi, Bennone abtente, ait Nor-bertus, *cxm fepem obdicagent, ejxfyxe in lotxm cenfiitxifibnt Revenxetene epifcofxm, <pu etiem ed-bxc nemine Clemens pr^fidet Remone ectl^fie, fix-rimefee olio fietxiffent, ftibxs efifeofxt ifie, fifre fens eget, minime preberet offenfxm. Txno egref-fxs fiee, nemim itidem rem cntgnderente, UtiMo jxxte nitere xbi frixs foderet fxbito rtfidere emfpi-citxr fife, aid regem fintim nddxllxs, pZ». nigime fo de omni itfidebtote fxrgevit.* Ex hac co-«vi feriptoris narratione dura tntelligimus. Pri-mo in Papienfi conciliabulo, feu tunc primum fafta, feu antea fequuta eleftio antipape confir-mata fait, atque tunc demum Guibertum ponti-ficiam ordinationem obtinuite arbitror. Id au-tem hucufque ignoratum fait. Secundo, cooven-tui huic epifeoporum Henricum prefentem ad-ftitite. Porro Henricus ante annum 1081. fe-mel tantummodo m Italiam venit anno 1077. Tunc autem cum veniam, & abfolutionem a pon-tifice poftulaturus venirer, eo ufque illum exa-cerbate, ut emuli eledionem, coada in Italia fynodo, drgeret, credi vix poteft. Poft obten-tam dein abfolutiooem, licet pontifici contuma-cem fe pnebuit, nihil tamen quoad eledionem novi pontificis ab illo tunc motum inde colligi-mus, quod facinus illud numquam pontifex ante annum J080. Henrico exprobraverit; quin &ani-mum apoftolici nunquam fequentibus annis per legatos pertentatet, (quod ab illo faftum con-flat) fi pontificem alterum elegitet, & ag.-.ovif-fet. Nec fane feriptotes paftim antipapes eledio-nem ullam agnofcunr ance conciliabulum ad Bri-xiam Noricorum celebratum anno 1080. VII. Kal. Julii feria V. Ind. III. Conciliabulum ergo Ticinenfe, curHcnricus adfuit, ad annum 1077. referri non poteft. Anno demum 10Sı. Hcnri-cus fecundam in Italiam profcftionem inftituit, atque tunc demum Papienfe concilium, & in eo Guiberti eleftio ac ordinatio prefeme Henrico abfolvi potuit, Ut ex epocha annorum ordina-tionis Guiberti fupra a nobis ftabilita deduci po-teft. Quod etiam confirmat Waltramus epiico-pus Numburgenfis, in fuo libro de unitate eccle-fia: conlcrvanda, vulgato a Frehero tom. I. ille enim lib. 2. cap. *XVft.* afferit *fefi nccifxm i» bel-lo Rodxipbxm boc enno* 1080. accidite Guiberti confecrationem: *Txnet* ait, *gefio font, fw fxfe-rixr diffo fient, dr canftcrolione Pigberti m fonti-ficem Sedis vfpoftolice.* Scribebat autem Waltra-mus anno poft pugnam illam oftavo, ut ipfe ibi-dem teftatur. Tertio denique Paulus Bemrieden-fis, qni conciliabulum quoddam Tkinenfe anno, ut videtur 1076. abfente Henrico (quantum ex ejus verbis colligitur) conftituit, vpl plane erat, quippe qui cum celebri hachiftoria a cocvofcri-ptore memorata pugnet, vel forte de altero 000-ciliabulo Papiae ante aliquot ab eo, de quo no-de tradamus, annos celebrato explicandus eft. Id, fi admiferimus, conciliabula TicinenCaduo, quod huc ufque ignotum, admittenda font. Si vero, quod magis credo, ofcitant us hac m re fcripfit Bemriedenfis, Annales ecclefiaftici corri-gendi funt, & conciliabulo Tkiaenfi ad armum 10Sı. promoto, ejus decreta m Romano conci-lio anni ejufdem a nebulone illo, de quo Bern-riedenfis, promulgata faite, arbitrandum eft.

•r con-

ANNO CHRISTI »·>»*.

cr G O N G I L i A SCOTICA

Hakita régnante Malcoitm 111. drea atttumt Po/friai iQfô.

En vita B. Margbaritm afnd Boliaadiftas ad diem X. Junii

State xm.

Td Eligiofa, fic Deo digna Regina cum mente, ■**· verlx>» ^ csleftem patriam tenderet, etiam alios fecum ih via immaculata in«itabat ire» quo fecum poifent ad veram beatitudinem pervenire. Malum cum videret, admonuit ut bonus fieret ; bonum, ut melior exifteret; meliorem, ut optir.»as efle Auderet Quam fide apoftolica ferventem zelus domus Dei, quas eft ecclefia, comedit, unde quasque illicita, qus in illa pullulaverant, eradicare penitus laboravit. Cum enim contra reâs fidei regulam, fic fanftam univerfalis ecclefis confuetudincm multa m gente ilia fieri petïpcxiflèt, crebra concilia flatuit. ut, quoquo modo valerer, ad veritatis viam enantes, Ghrifto donante, reduceret. Quorum conciliorum illud iSterii-principalius efle conflat, m quo tola cum pauciflunis luorum contra perverts confuetudipis aflertores gladio Spiritus , quod eft verbum Dei, triduo dimicabat.' crederes alteram Helenam ibi refidere, quia ficut illa quondam feripturarum fententiis Judaeos, ita tet nunc fl(hsc regina convicerat erroneos. Sed in hoc confiiftu rex ipfe adjutor ei prreipuus re» fidebat, quodeumque in hac caufa illa juififlct dicere paratiflimus fit facere. Qui quoniam perfeâe Anulorum linguam srque ac propriam no» verat, vigilantitfimus in hoc concilio utriufque partis mterpres extiterat.

I iv. I' .p- »»«.

s<aio xiv.

Igitur regina nrsfatione prsmiifa , ut, qui cum catholica ecclefia in una ndc uni Deo fervirent, ab eadem ecclefia novis quibufdam fic peregrinis inftitutionibus diferepare non deberent ; primum propofuit quadragcfimale jejunium eos legitime non obfervare, quia hoc non cum fanda ubique ecclefia a feria quarta in capite jejuni i, fed iequenti feptimana feria fecunda confueverànt inchoare. Contra illi jejunium , inquiunt, quod agimus evangelica auâoritate, qus Chrmi narrat Kjunium , pet fex hebdomadas obfervamus. At illa, longe, ait, in hoc evangelio difeordatis : legitur emm ibi Dominum quadraginta diebus je/unafle, quod manifeftum eft vos non facere . Nam cum per fex hebdomadas fex dominici dies a jejunio abftrahuntur, triginta tantum fic fex dies ad jejunandum remanere nofcuntur. Non ergo evangelica Chrifti, fed triginta fie lêx dierum conftat vos obfervare jejunium. Reftat igitur, ut quatuor diebus ante quadragefims initium jejunare nobifeum incipiatis, fi dominico exemplo quadraginta dierum numero abftinentiam obfervare volueritis; alioquin contra ipfius Domini auâoritatem, fit totius lands ecclefis vos foli repugnabitis traditionem. Hac illi peripicua veritatis oratione convicii, deinceps, ficut fanâa ubique folet ecclefia, factorum jejuniorum cceperunt inchoare folemnia

A V ΑΛιβ *XV.*

Aliud quoque ponens regina jutfit, ut oftenderent, qua ratione die lanâæ pafchx fecundum morem lands & apoAolifS ccÇfehs facramenta corporis fic fanguinis Chrifti fumere negligerent. Refpondentes illi, Apoftolus, inquiunt, de his loquens ait: Qii manducat fle bibit indigne, judicium fibi manducat' fie bibit. Unde quia noa peccatores recognoficimus, ne judicium nobis manducemus, fic bibamus, ad illud myfterium accedere formidamus. Qpibus regina : Quid igitur , loquii., omnes, qui peccatoresfunt, facroianâum ® myfterium non guftabunt ? Nemo ergo illud fi>» mere debet, quia nemo fine forde peccati, œc infans, cujus eft unius *diet vita* fuper terram. Si autem nemo illud percipere debet, cur Domino dicente clamat evangelium: nifi manducaveritis carnem filii hominis, & biberitis ejus fanguinem, noh habebitis vitam in vobis. Sed plane fententlam, quam de apoftolo profertis, fecundum patrum. intellectum aliter necefic eft intellegatis Non enim omnes peccatores {aeramenta falutis illa fumere deputa». Cum enim dhaflêt, judicium fibi manducat, & bibit, addidit, non dijudlcans corpus Domini ; hoc eft, non feparans illud..in..fide..ab..efeis corp[redacted]um fibi manducat, & bibit. Sed..fit..illi,..qui..abfque confeflione, & pernitentia cafligamur, jejuniis attenuamur, eleemotynis, flt lacrymis a peccatorum fordibus abluimur, in die reiurreftionts Dominies ad ejus meufam in catholica fide accedentes, carnem, fit fanguinem agni immaculati JefuChrifti, non ad judicium, fed ad peccatorum fumimus remittionem, fle lalutarem percipiende beatitudinis sterns prsparationem. His ab en perceptis , refponderc nihil potuerunt, atque agnita deinceps ecclefis inftituta in myfterii felutaria perceptione obfervaverunt.

Se&a XVI.

Prsterea in aliquibus locis Scotorum quidam fuerunt, qui contra totius ecclefis coofuetudinem, nefeio quo ritu barbaro, mittas celebrare confueverant ; quod regina zelo Dei accent's, ita dcftruere atque annihilare ftuduit, ut deinceps qui rale quid prsfumeret, nemo in tota Scotorum gente appareret.

Solebant quoque negieda dominicorum dierum reverentia ita illis, ficut *aliis* diebus quibulquc E terrent operis infiftere laboribus ; quod non licere ratione pariter fle audoritate ipfa oftendebat; Dominicum, inquit, diem propter dominicam , qus in eo fafta eft, refurreftionop, in venera* tione. habeamus, ut in eo lervilia opera jam non faciamus, in quo nos a fervitute diaboli redemptos novimus. Hoc fle B. pater Gregorius affirmans dicit : Dominico die a labore terreno ceffandum eft, atque omnimodo orationibus infiftendum, ut, ft quid negligentis per fex dies agitur, per diem refiirreâionis Dominies precibus expietur. Idem quoque pater Gregorius queudam

CHBtSTI dam propter opus terrenum, quod die dominico fecerat, diftrkù ipcrcpatiooe ferient eoa, quotum ^>oc con^l'"iffjetat, duobus menfibus excommunicatos efle decrevit. Hisfapientbereginae rationibuscontraire non valentibus, ita poftmodum reverentiam dominicorum dierum ejus inflantia obfcrvarunt, ut nec onera quzlibet his diebus quifquam portare, nec alius alium ad boc auderet compellere.

Illicita etiam novercarum conjugia fimiliter & uxorem fratris defundi fratrem fuperftitcm ducere, que ibi ante fiebant, nimis offendit exeeranda, & a fidelibus relut iplam mortem devitanda.

Multa quoque alia, quz contra fidei tegulam, & ecclefiaflicarum obfervationura inftituta inoleverant, ipla in eodem concilio damnare, & de regni fui finibus curavit proturbare. Univcrfa enim, qua prepofuerat, ita fanda feriptura teftimoniis, atque fandorum Patrum corroboravit fententiis, ut contra hac nihil omnino refpondere valerent, quin potius depofita pertinacia rationi acquiefecntes, univeria libenter implenda fufriperent. anm. CH,*7TI

CONCILIA APUD ANSAM

Diecffis Picum, upud Divinem, Clnnmmtem, tf Axgstftodmi bnbitn.

Ptzfide Hugpne Dienfi epifeopo apoftolicz fedis legato circa annum Chrifti MLXXVI. & mlxxvh. Gregoni vif. fummi pontificis tv. & Philippi t. xix. Francorum regis, pro variis ecclefiz utilitatibus.

£sr cfewfee *^irduneiffi Hugmis abbetis Flstvinnetffis excufo peg. 1ÇJ. Ü fequntibeu, tomi 1. biolsutbecu uove MS- librorum.*

ANSANUM.

Promotiones ecclefiafticorum graduum (de *Jumtone termmitecr fti ex priore Cufe Dei fullus efi fttfn fsnlfi Benigni Divinettfs obbus celeberrimus*) adeptus eft per manum domini Hugonis Dienfis epiicopi a primo ufque adfeptimum. Invigilabat enim idem follicitus gregi fibi credito, & legationis fibi credite follicitus fervans excubias primum concilium celebravit apud Anfam

Û) CLAR.OMONTENS E.

Secundum apud Qarumraontem, I in quo Stephano Arvernenfi epifeopo Podienfis fedisinvafore, quia pro ambitione * ma..... fedem fuam defcruerat: Willelmo quoque fimoniaco & invafore fedis Arvernenfis depofito confecratus eft przfatus abbas (Cafe Dei) Durannus Arvernorum epifeopus, pera&o decennio regiminis fui in loco Cafie Dei. *De eodem Stepbuno Anscienf bxr bubet idem Hugo Flnvùùncetffis, pug.* 201.

~~Stephanus autem~~ Podienfis invafor, cum Dienfi epifeopo Romane fedis legato Hugoni multas parefiet infidiar, noviilime euntem eum ad concilium apud Clarummontem cum Canonicis ante altare S. Maria convenit. Et fe placitis ejus de epifeopatu obtemperaturum, fi in concilio finis caufie ejus prolongaretur. Clerici quoque identidem pramiferunt, fipromiffis fidem epifeopusfervare nollet, fe eum deferturos, & Roman» fedi obedrturoa. Igitur poft expletionem concilii Claromontenfis propter paftionem, qua fe promiferat infra dies xv. quibus a praefato Dienfi epifeopo moneretur, ab eprfcopatu ceflâturum, ante expletionem dierum [illegible], cum jam Lugdunum veniflèt, ad Podium redilt paucis fecum comitibus affumptis. Dominus Hugo, quia omnes tyrannidem invaforis illius fufpeftam habebant, & in celebratione miflir poft recitatum evangelium intrepidus clerum & populum, quia erat abfens Stephamu, de pa&ione cum eo fafta convenit, & ne *ei* in poffeinun obedirent, apoftolica audoritate pronibuit. Data in eum qui abfentaverat excommunicationis fententia, fi ulterius ecctefiae incubare pnsfumeret. Quam ejus excommunicationem dominus papa confirmavit feribens epifcopis Galbarum in h®c verba: *Gregorier epifeopus fervus fervorum Dei univetjis Gullurum epifcopis, & ceteris ordinibus fub eis corfitulit,* &c. *Notum effit volumus coritnti veffire, ywed Stefbnmu Anicienfis Occiffie invufer Jiumniucuc, juruvst nobis fuper corpus beuti Petri,* «ad *ecclejium iffum dimitteret,* &c. *ufym nd nestturitute prseapimtcs,* x. *Knlendor Aprilis mdiff.* xv. id eft anno 1077.

Cr ad

(1) Ex Bptftolb Hufoaii a Baluaio mifcellan. tea», *t.* Ml- 4>*· allati» qnibut Rodalabuoa TuroMnfeai Archicpilcoaatn a4 baa iynodos invitât, poft Anfanum patet iMiSum tui0e ConcihiMb DivioaMfa ad iv. No·. Januarii, tuoa Arvtr&enla feu Ctaromontcnfe ad 7· Id AuguAi, denique Au(ufloduaenfe ad *u.* Id. Septembria aeni 1077·

ta· AD CLAROMONTANUM CONCILIUM

Ak HxtfM Diftf tffap A. S. L· <" 1077. ttltbratMt*

ADDITIO.

HUGONIS DIENSIS EPISCOPI AD RODULPHUM ARGHIEPISCOPUM TURONENSEM.

Jnviraioria ad CoHfitit Arwnnft.*

1« M..U s.pp! ro n r. TTCfea .dfoM/MW *Dti Din^t opifitpar Raatantth* A* *lrgatnr Rodttlfo Turoaintf artbitpifco-* m'k /* J*j*****.

, tv. Meflis quidem multa . operarii vero pauci . p*ı ■ Unde nobts magis lamentandum, qui in area Domini triturate videmur. Quapropter quia eccleliam Domini uncique diftrabi videmus, apudArvemicam utbem VII. Idus Augufti fynodale concilium indiximus. Comprovinciales tuos A aliarum regionum religiofos, quos potuimus, invitavimus. Te quoque ficut fidchlLmum locium invia Dei, A adjutorem ejus caritative vocamus, A audoritate nobis (conccifa) prxeipimus ut ven:.'s, omnelque tuos iuftraganeos venire iavites, omni remota cxcufatione. Vale.

a

DIVIONENSE

TErtium Divioni : perfequebattir *(-Int Hugo Ditrf' tp)* hmoniacvs adverfus quos ei jugis .pugnacAifi dus fu t pçrpe'uus : quQSctkm prout potuit ab eccicfia éliminas.t A ortliodoXQS fubfliiuit

AUG USTODUNENSE
five Eduenle

QUanum concilium tenuit Aupiftodani. Pro quibus autem <aufrs Edu< rk· celebtatum fit Concilium , io furis demini adiertere cet, quarum touts eft; Cr«g>>n«r *tpijcopuf Γ„·. [triforxm L't> Jiitflo in Ci>r>jio frUri hu^vru vtneral·,!! but/· rirjiopa, jrintem b ap&jnirc.mbtntdiitiMem. Grrardm Carncraro&f tiednr ad nor vnumr*, ÎTc. ufqtie ad *twnnroneji afynt proripiar.*

·■- «· »* Juxta kxc itaque mandata apoftol.ca conpregate eft lynodus venerabilium pafrum apud Eduam, lub tutela A proteftione Chrifti Diinmi, allen-D fii A lauue Hvgonis ducis, anno ab Incernat ione Domini *MLXXVII. ubi convenerunt ex Francia & Burgundia multi illuilus viri, epHcopi A clerici, .abbates A monachi quan pluus, anno papatus domini Gregorii VIi. qu.«no, dux Hugo jufti lenax Burgunmx prxerat . Lingonenlem eccleftam Rainardus cognomento Hugo regebat, vir adprimc rhetoricis imbutus (ludiis, clarus ingenio, fermone facundus, icicnria prxditus, affabilis alloquto A pme.cns confilo. Obierat an-g no ipio Divionenfis abbas Adalbero, A ut talibus afloIct de abbate iubftituendo inter monachos loci diverfa fer batur electio. Quod videlicetcœnob'um antique nobilitatis religionis (lemmate fubWillclmi abbatis regimine fuerat decoratum. Sed rune Robert! ducis violentia A praelatorum incuria, fubcitorum que que fegnitia a priftinorigOre videbatur aliquantulum imminutum. Et quia quod intus ceciderat foris dm ftare non poterat, intus parum erat religionis, loris cumulus defblationrs Pro tantis anguftiis, anxietatibus & tribulationibus, ab bis quorum erat mens fanior pallor querebatur idoneus; pontifex Lingonenfis A dux, quorum erit iftud profptcere, concilio interessent. De multis enim ut prx/criptum eft partibus honefti quamplures illo convenerant. Aderat inter alios etiam * prior Calat Dei, ut que^· j«r«nie rimoniam faceret injuriarum ecclefi» fu® illatarum. Quem quia ante convet lionem notum ha- le' .VuZ*" buerat Lingonenfis epifeopus , nunc in afpe&u immutat® habitudinis cordis A corporis ejus applaudebat A congratulabatur ei, divinam collaudans potentiam qui levitatem diftoluiionis ejus , quam habuerat in txculo, infenaverat monadici ordinis A regularis gravitatis prrnodans ineo exemplum omnibus fub remigio alarum iuarum confugientibus non defperare de fua milericordi* , cujus tanta in ifto adoptionis filio agnofeeEant beneficia. Concilio ergo iniro circumfedentibus patribus tractatum eft de multis lar£® ccclefue utilitatibus, A earum determinatio fecunda, tertia quoque & quarta protelata eft die.

Accufatus eft in eodem concilio Remenfis ec- μ «μ (γ.· clefi® invafor fimoniacus Manaflès a clericis Re- R····»· ^menfibus, A fuipenfus ab officio, quia vocatus ad concilium utfepurgaicr non venit. Qui cum canonicis Remenfis ecclefi® accufatcubus luis a concilio redeuntibus plurimas parallel infidias , demum domos eorum fregit, prehendas eorum vendidit, A bona eorum diripuit. Inde cum a Roma literas accepillct, ut in concilio cum fex le purgarer epifeopis, Romam ivit.

Quinta autem die quia Lugdunenfis finiesHumberto fimoniaco expolfo, A in loeis Jurenfibus monacho facio, vaesbat antiftite a latere Domini Lingonenfis elaftus eftGcbuinus archidiaconus, vir morum probitate venuftus , ut pr®ficeretur Lugdunenfi ecclefix. Hoc totius concilii acclamavit aflènfus Hoc etiam Lugduncnfis ecclefi® clericorum A laicorum qui aderant expetiir bon® voluntatis affeftus. Raptus igitur ab altari, quo confugerat diligentius fervatus, ut indie dominico more folcmni benediceretur. Doluit iuper hoc Lingonenfis epifeopus, clcrufqtte qui aderat Lingonicus quia amififte videbantur virum in ecclefiafticis & (iecularibus negotiis pemeceiTarium, cui plurimum innitebantur; fed praevaluit concors fententia conciffi, quia fic erat pixfinitum & placitum in oculis Domini.

Sexta jam feflionts *die afturgit* Lingonenfis idem e medio circiimfedentium . Et ut vir nobilis A urban® eloquenti®, oratione compofita attentos fibi reddens auditores & benevolos, replicuit aliqua de damno ecclefi® fibi commifti® illato. Qtod quafi eruiffent ei oculum, cui fuum tulilTent archidiaconum, in quo fpes omnis , in quo refrigerium, in cujus uoi erat cantate fo

la-

ANNO CHRISTI

Latium. Sic taaeAa verborum ime matris dcfo-lationem plangens ft flic orbitara» non taceas, replicat antiquam nobilitatem ecdefi· Divionenfis, zelum Willelmi abbatis in rigore juftittc & fervore difcrplin® , ft diftrida ordinis moderatione ; Nunc autem in obitu abbatis omnia ad nihilum fere rtdaAa , intus parum religionis , foris cumulos tribulationis. Adeo ut que quondam multis ecclefiis paftores ft redores idoneos prepofuerat , nullum qui ei praeffet de fuis h> venire poffet ; configere fe profitetur ad Det , bonorumque virorum confilium , ut anxietatis fue cujus erat hate providere ft difponere aliquid in redore fubftituendo qui vere redor diceretur ft effet , inveniret folatraœ . Cum peroraffet ft a legato fpe pramifla confilii ft auxilii , juflus effet edicere, quem eidem officio dignum de circumfedentibus , quia in ipfa ecclefia non inveniebatur, vellet pneficere : ille priorem Cafe Dei manu defignans, ft fimul in verbis procumbens ft genua fledens : *Date*, ait, wife' *hanc pijctnt* dr *fente Dti* . Et ut facilius poftulata acciperet, Hugonem ducem fibi fociavit in precibus , ut ejus mereretur bonitas quod fe per fe poffe diffidebat. Oculi ergo omnium in eum, qui rogabatur, diriguntur. Sed quia prefatus Romane fedis legatus noverat virum acris efte ingenii ft animi, ft diftôlutionem noverat habitatorum loci, ftinftabilitatem terne, parcens ei quamquam noffet utiii(fimum, in concedendo erat difficilis. Tentsbant etiam qui cum priore a Cafe Dei vencrant, modis quibus poterant eledioni contradicere. Sed quia voluntas fuit Domini, in cujus manu corda funt regum, ut petitis annueretur, audoritas & laus promulgavit concilii. Iliis ergo tumultuantibus vimque quo nifu poterant inferre parantibus, fic dum clanculo fugam pararet , jamqueelabaretur, capitur, tenetur, ft flensmuk rumqoe dolens, fuis etiam refiftenribus ft contradicentibus in concilium reducitur, ft epifeopo Lingonenfi laude circumfedentium per manum redditur . A quo follicite cuftodiendus remoto fuoram amminicuk) fblus deduci cft juflus. Cumque moneretur a pnefident· epifeopo, ut de concedis Deo gratias ageret, ft virum honore dignum fibi commiflum adjuvaret, ft in omnibus ut decebat, honefte traftart^, pnedeceflbrum Brunonis feilicet epifeopi & Wfttelmi abbatis, quorum laudabilis pnedicatur focietas ft caritatis unanimitas, mentionem faciens. Si, inquit, iftum non adjuvero, non dilexero, non ea tra&avero caritate, qua Bruno Villelmum, deperfoner ab honore meo. Diviooenfes autem fratres concilio primo die interfuerant, & quia per fe nequibant, eleciione pontificis fui ordinare cccleflam conceferant. Sexta autem feria, qua hare fada funt , ft quia eledio fratrum, quibus prceffe debebat , ut aflôlet , requirebatur, & hic fuit diffinitio concilii, ut fi die dominico fratres de&ioniconfentientes adveniflent, eledus benediceretur. Si non, ekdio caflaretur, & ad fua regredi lineretur. Ob id ab epifeopo ft duce nuncio pnepeti curfu Divionem diredo, die & hora pneftituta fratres adveniunt, ele&ionem fadam feripto roborant , & obedientir eius fubdi non ^reformidant. Laudant in jubilo cordis ft oris Dominum: & magnificantes eum in unum exaltant nomen ejus in idipfum.

Uno igitur die, id cft die dominico xv. Kalendas Odobris confecrati fum apud Eduam fumma omnium exultatione ft tripudio dominus Gebuinus in Lugduncnfcm archiepifcopum ab ipfo Roman* fedis legato-, ft profatus eledus in ab-Abatem Diviooenfem a pncdido Lingonenfi epifcopo. Multa tunc utilia, & fandas Dei ecclefiæ proâctu in illo tra&ata ft défaits funt concilio. Qyo foluto ad fua quique redeunt.

ANNO CHRISTI

EPISTOLA MANASSÆ REMORUM

AaCHIEPtSCOPi ad * Gmgoiuom VII.

Script» pefi ctnciUMt Edtmft fivt AngttfitdMtnft , HS /rd *Mit Piflcvaft.*

Oatina Greger» fanant ptntijici patri if donnât fat Memtffet Uti Vati» Reneert» trtbitpifcepHs jdtlttn ftrmtotii v obodintiafttyflitiuin if trttÎMÛ JtWtÎMMt.

Veftro , domine , interventu ft obfecratione reddka domina M. marchifie omnia qua de me fats antcceffor tenuit, ft ad defendenda eadem confilium meum & auxilium ac receptus mcoa promitto fideliter ft promifi: ft *de* rejiciendo G. ft recipiendo comite A. quidquid ipfa quaefierat, paratus fum exequi. Ad qua omnia confirmanda diebus facris pentecofies cum fratre noftro fideli veftro Theoderico Vitdunenfi epifeopo fu* civitati interfui, relidis caufa necCffitatis fua in facrofando tempore meis omnibus neceflariis. Sed ego fidelis vefter & per omnia ecclefue jure vobis obedire paratus, veftrum de archiepifeopo Viennenfi Guannundo fummopere requiro confilium ft implere judicium, qui in archiepifcopatu meo presbyteros degradavit, ft cofdem iterum regradavit. Legatum fe Romanum cum non effet fimulavit, marfiiptum fuum, non fub appellatione veritatis , fed imitatus eos qui , ut ait apoftolus, quseftum nftimant pietatem, cum tandem impieflet, a diotcefi mea ad fuam rediit . Quapropter ad honorem Dei ft Romane ecclefi· hujufmodi pnefumptionem ft fimulationem ficut decet corrigite, ne deinceps quifquam in alieno prrfumat aliquid tale . Notum enim facio vobis quod duo fuftraganei mei epifeopi , Laudunenfis ft Sueflkmenfis tertium Ambtanenfem in archiepifcopatu meo me nefeiente, utpote Rome pofito, epueopum confecraverunt. Prunum contra decretum veftrum, quo ftatueratis, ne quis faltem archiepifcoporam eum confecraret epifeopum , qui a laica perfona accepiffet epifeopii donum. Maxime cum idem ipfi interiuiffent apud Auguftodunenfe concilium, ubi dominus Hugo Dicnfis epifeopus promulgavit ft ftat uit coram omnibus hoc veftrum ecdefiaflicum decretum · Hoc igitur pneter id quod diximus contra audoritatem & canones fednm, ft etiam inauditum, cun&ifque qui fenum fepiunt mirabile, ft piufquam dici poftit ftupendum, fi placet deputetur irritum. Quin potius quia fine metropolitano jufte expleri non poteft a quibuslibet coepifeopis confecratio pontificis ficut icitis, oratum & exoratum vos effe volo, ut ad honorem Dei veftrumque ac noftrum tam temerariam ecciefiaftici ordinis confufionem zelo juftitia; corrigatis, ut feiat unufquifque in gradu fuo ft do petfiftere, non aliena fibi temere arrogare . Obfecro etiam benevolentiam honoris veftri, ut dignitatem, quam antcceflbres veftri anteceffonbus meis archiepifeopis fervaverunt, ft privilegiis, aliifque feriptis ad pofterorum memoriam reliquerant, mihi refervere dignemini. Ne irritum aut infradum nat privilegium quod Ipfi dediftis mihi, feilicet ut vobis ipfis interpellatus ft non interpellatus refpondeam ft legatis veftris Romanis, non ultramootanis, qui conjundi Romani* qu*nmt que fisa iunt, non que IcfuChrifti, ft

fife boaribs nrwnintaw cupiditati ta cantatam, A que parna* prnvmAm/aci«/. Rricriptam «ta
cwrnr ccctede Dri. Unde propter talium puta- ad Maaollfem Remeatam alctaepifcopum .
,,Γ das teprdtanfioMS & vocationes, mihi qui totins Galli eptfeopoa debeo convocare, liceat confidere de vobis fine legatorum vocatione, donec ad pafeha veniam ed vos Deo volente. Pneterea volo obnise tamUcar* & praenuntiare vobis , nt quoniam in amentia mei nuper apud vos com* morantis multa prave dc inordinate afta funt in partibus meediarefis, ero vero non potero omittere quin minifterio veftro utar in nis ecclefiaftice corrigendis. 5« quid pro hoc de me accafatioois perlatum fuerit vobis, ne hoc vel cito credatis vel molefte erga me accipiatis; fed illud In portantia noAra ante vosdimittatis, quia ego nullatenus voto excedere metas auftoritatis. Quandoquidem enim illi qui legatos veftro* fe faciunt ; multo juftius ego debeo per vos ea qu* funt providenti* noftr* corrigere, quam quifquam aliena traftare. De comite Oebalo qui me tn prrfentia veftra accufare tentabat, & fefuamque fidelitatem vcbis verbis fimulantibus commendabat , fatis in promptu habetis cognofcere, cujus potius finceritas fidelitatis erga vo* videatur exiftere. Utrum mea qui Deo & vobis paratus fum per omnia obedire, an illius oui ft apud vos per femctipfum impugnat beati Petri ecclefiam, ft apud nos perManaflem ft fuo* fequaces in fuo caftro receptos perfequitur beatam Mariam. Manafles enim de quo diximus, cui nos jufluvtftro quod in nos admiferat fi ad ecclefiam matrem fuam rediret indulfimtts, confeientia (celeris fui depreflus nec ad nos vult redire, nec paci ecciefic concoMare, quin potius cum illis fuis fequacibus, quia faâis non poteft, verbis & malediAis ecclefiam meque lacerare non definit . Unde ut de ipfo Oebalo taceam in quem vos credo juftam & apoftolicam exercere fententiam fuper Manaflc inftanter deprecor fanftitatem veftram, ut aut jubeatis eum ad fua regredi, & ulterius non impugnare ecclefiam , aut in eum ejufque fautores & cooperatores apoftoiici vigoris dirigatis animadvtrfionem. Dignamini etiam ad eorum receptores feribere aptam epiftolam ut aut eos contra ecdefue jura non retineant, aut pari fententia fe muiâatosagnofcant. Reflat mihi hoc vobis dicere quia dominus Hugo Dienfis epifeopus interdixit epifeopum noftrum Drogoncm fedis Tarvennicc, qui tantae eftfenetaitis, ut cum ante epifeopatum diu permanferit in ordine presbyterii , jam nunc ultra tempus LX. annorum gradum tenuerit epifeopi , & pene per fingula momenta propinquat exitui. Qtiapropter volumus vos obnixius exorare, ut eum juflu veftro dignemini reftituere mimfterio fuo, ne quod magnoEre formidamus in hac moriatur interdiâtone . e hac vero quod me interpellaftis, ut in conduftu epifeopi Parifienfis, aliquos vobis milites mitterem, notum vobis facio quod ego volebam dirigere ; fed comes de Arionis Fulco rediens ab urbe Roma hoc mihi intimavit ex veftra parte, quia libenter me dc ipfa tranfiniflione militum importabatis. Ideo ut in regione nottra ftrenpe & intentius exequerer domine marchil* M. Pro hoc ergo a vobis veniente miflatico retnanfit a noftra parte prsediftz expeditionis tranfmiifio. Valeat fanétitas veftra pater reverendiflime.

Grtgtrixs tptfitfu firwt ferverem DeidiltSit in Ckriflefretrihif Httpei Divfi efifitf- Hxfttû Citetiiecvtfi Meti , filelem (f xptfhitcxm iemdi&i».

ne prendemus ecdeiie regimine, folicite nos vi* filare oportet, veftris adfiduis precibus, *&c.* qfe

" ii cmwn

fide «potata jlqptari/, ftc.xi. Kalendas Septem* bris, mdiftione i. anno 1078.

Addit io Phluph Laiaa S. J.

ea fequatur fuo tw*or* , JBdscaft , five A^uAo» donaaT· coociliun, pertinere viretur canon ille retato· a Gratiano parte it. increti cauta xix. iptb a··!* init» ex concilio AMuenfi fab Gregorio per Higoneni *Dienfan* ep. lajrtum / cuiu· [redacted] sMntionn· *hat* îs ïï" ?hï .prtaat.

*Repleret ceatettici ***hi fieri Me*t*

Nullus abbas vel monachus canonicos regulares a prooofito orofeflionis canonic* revocare, ft ad monafticum habitum trahendo fiifelpere audeat , ut monachi fiant, quamdiu ordinis fui ecclefiam invenire quiverint, m qua canonice vivendo, Deo fervire & animam fuam fidvare poflint. Quod fi temerario aufii id facere tentaverint, anathematis vinculo obligentur.

Sfmmartham fratre» in GalNa Chriftiaaa ajont Rijr* aerium ep Aorrinneofem cooreniffe ann. io jj. ad fynodum AureUuitnfrm, M pro Aoreiiananu farte a ꞁ merito iubro*abl«uf Auauftodunrnfem hanc noftram. Ad dem ‹tuo^«M Aucnloduncnl* concilium ipeftat Hug n« Deni» epifc. jiii prsfiiit epiftola, «uam tibi non « Hucpni* aMertus Flavinlacenfis abbati» promptuario exhibemur , fed *rx* codice MS. A. Man* Virduaenfis, in qua ft Arvernrnfn fco CUromootagi

EPISTOLA HUGONIS DIENSIS EPISC.

£cw/$*- pa/ri & dwmw fepn Greprie fi* JV fen&iteti irnttiHfi** fimtit Hp htmilit prefilter Die^fit fthtltm,*

Qaoniam didicimus R.veftrum Parifienfem rediif fle, cui injunxeramus ut fideliter, ficut filius vefter. vobis referret gefta Auguftodunenfu concilii cut interfuit, qui neque per nos rediit, neque quicquam de ftatu veftro nobis fcripfit : Rogamus paternitatem veftram, ut fententiam fuam nobis fignetur feribere fuper ordinatione Remenfis, Bituricenfis, & Camotenfu ccclefiarum · Sciat quoque paternitas veftra, quia ille Noviomenfis datais epifeopus, fub comminatione public* examinationis a nobis familiariter exatau, confeflus eft nabis ümoniam fuam pnefentibus Lauduncnfi ft Lingonenfi epifeopis, cum aliis quibufdam. Unde etiam (aeramento fupra facra evangelia nobis firmavit, quod vifis literis veftris, vel legatione veftra, ecclefiam quam male occupaverat bene dimitteret, & pro poflè ft feire fuo utjuxta Deum ordinaretur adjuvaret . Silvaneftenfis vero epifeopus, accepta inveftitura de manu regis , ordinatus eft ab illo Remenfi hstrefiarcha , cui literis veftris interdixiftis ne hujufinodi in epifeopo* acciperet. Autifiodorenfis infra annos ordinatus, imreftituram quidem de manu tegis non accepit, quamquam per familiares regis gratiam ejus confecutuc fit. De Senooenfi autem archiepifcopo quantam contumeliam, quantamve injuriam aufroritati veftr* in noftra legatione in tulerit, a prsdiâo R. ut fpero fidficienter audiftis. Neque hoc dicens, Deus teftis eft, gloriam

moam

meam qnar». Bnrdstslsnfis qnoqs», quoniam voca» fMterib amm ad Arvrrwfs concilbm neqüe venit aequa eaaonfcc fe emuftvit. b eodem concflb ab rpsftofali oficb bfimnme eft. <hod ifte vftfeendem, bteWMftUm Aî uftuyavlt cflbm, quoniam nullam caufabonem nobis mifit, etiam a fecerdotb fidpcadbms cum. De his ergo osoribus quid magnitudo veftra judicavent, quid inde agere placuerit, parvitatinoftne rogamus refcribite. Prêter» ftîmmopm· pofcittonem rdfeiofiffimi Lugdunenfis ecdefis arduepifeopi, eoncra oblatrantes haretico·, ft de reg» indignatione adverius ordinationem Dei car. nalitcr gkxfantes. Ipfe enim, poftpofitis amnibus inccaunodb & periculis pénurie atque itinera, fimâitatis veftra cdnfpeânidevotiÆme feprwfentaret, fi ecclefia illi commifla tamdhi languida ft paftoris folatio deftituta quoquo modo *tb*ientiam ejus fine magno detrimento pati ootuiflet. Valentino epifcopoproripite, & fecuntatem io manu veftra accipite, quatinus circa feftum S.Joannis Baptifta, prout no· cum ao condiximta ecdefia fiia ad celebrandum oficium ilium accipiat, quia valde opportunus videtur ad oppugnandam provincialium arrogantiam. Manaf-

A fem amem amicum noftram b Qrrifto. qui Qaramosrtano concilio Kemenfie ecdefin male adquifitam prapofitnram b manu noftra dimifit, commendamus gratin fan&itat» veftra ficut cathoUc· fidei fineeram defenfcrcm ft dominum Branonem Hemenfis ecclefi· in omni honcftate mroWniiq- Ditni fimt «nim ambo a vobis ri, quoniam digni habiti funt pronomine Jefu contumefiam pati. Et ideo conftitores profaturas confia Dei ft cooperatores in partBxû Fraude adlûbeatb. Kemenfis haretici depofitionem con.. revdatam iniquitatem fanguis cêH ft.......... damat, auctoritatis veftra feripto robora.......... boa rogamus Rcmenfi oedefi· dcftlnate iansfadiooem, aut ipfe fi placuit .. aut nobb fidcipiendam proripite. Qpia ... excootv minaiiorum veftram, nobis inconfultfe epifeopi dedionem fecerunt. Tieao filius vcftcr jam rediflët ad vos, nifi ad convocandum concilium xvi 11. Kalendas Februarii, Piftavis, Deo annuente celebrandum detineretur; In quo concilio meritorum veftrorum patrocinium adede nobis fuppliciter exoramus Orate pro nobis, fanftiflsme Pater.

Eo fpe&ant arbitror que habet Gregorius pontifex fupra epill. 17. libri v. indift *1.* feptimo Idus Martii.

O AD CONCILIUM AUGUSTODU NENSE

Ai Mgmt ***Difrf A. S.*** 4. mao 1077. *crkirttxxt.*

ADDITIO

Mitts^pi TMr*»-- A P rer fe hr *nocilb* ***pfa ftrtmft tien»*** 1A p*«M *tx Decbtrii Spciltgn t·. III.* f^.411.

Jtqpaardau *m nxcüb rxmxxnouc*tast ft* eifixitret Cmoidi AxpiffabiMifit tc*dofa rqfctfe/.

Cum omnis pene humana intentio concnpifcentiis carnalibus ulque adeo aggravetur, ut praepediente patre tenebrarum minus quam necefle fit fidutis tu· fit provida; illos fibi fanius confutere manifeftum eft, qui mundanis perfuafionibus repugnantes, que furtum funt lapiunt, non que fiiper terram; cumque apud mundanos principes firpe fieri videamus, ut quoties aliquis a qualibet potenti perfoua quidpiam magnum impetrare deuderat, illum pro fe faciat interventorem, quem potenti cfle cognoverit familiariorem; ita ft nos fi apud regem regum perpetuam falutem obtinere cupimus, fandos ejus martyres, caeterofque ipfius fideles, quos in cxlorum curia praevalere credimus, pro nobis necefle eft, interceflbres acquirtre ftudearaus, de quibus bene confidere pofi fimus, fi nos erga fandam atque catholicamecdefiam mundans pervafionis ageravationem de medio ejus, prout potuerimus, auferentes, pietatis vifecra teneamus.

Qpocirca ego Kaginardus de monte S. Joannis, Chrifti fidelium univerfalitati volo fieri manifeftum, quod pro quibufiiam confuetudinibus injuftis, quas in quadam poteftate fandi Naxarii, Bilianiaco fciiicet, ex parte uxoris mec ---- falvamenti occafione capiebam, prodidi martyris calumnias Canonicorum fispe audiens, fed non exaudio». Idepque a legato apoftolica fedis Ugone Dtenfi epifeopo in concilio Auguftoduno Ccelebrato nifi refiptfcerem excommunicatur, remdiu fiibftiti quoadtdque uxor mea moteftia corporis capta ad extrema dedufta eft, que oeprndida excommunicationis rea judicaretur, pradiftas intuftas confuetudioes dereliquit, meque ut dimitterem ftudiofafime fiuniliariterque rogavit. Ego itaque non tantum uxoris mea, fed ft meat anime confulere volens in fanda pentecoftes folcmnitate, refidente Hugooe duce in civitate Auguftoduno interfui, ibique juflii ipfius Ducis, a quo prudifte poteftatisfelvamentum' predeceflores beneficii jure tenuerant, ft ego tenebam, intervenientibus Auguftodunenfi, atque Cabilonenfl epifcopis Aganone atque Koclcno, pradl&asconfuetudmes ft univerfas captiones, quas io pote* ftate de Bilituaco ubicumque conjaceant, prodeceflores mei veqeifierant, & ego requirebam, omnino dimifi, ft derdtqui, ft ut filii mei dereimquerent fed; prater ex unoquoque manfo inveltitio duos fextarioe rvenc, ft fex denarias ftdimidium. De apfis vero manfis, fi aliquando inveftirentur, ne amplius quam qu· predida funt requirerem fimilis conventio fa&a eft. Hoc autem ne ultra quamdiâum eft unumquodque manfum deberet, Giruardus ejufitem poteftatis decanus facramento probavit, emeris vero vidnisfiits idem facere apparatis dimifi.

Ut autem dimiflio haec firmiorem ftabUitatts obtineret vigorem, fupra facrum altare ejufdem dimiflionis donum potui, meque in fempiternum ita ferratorum promifi. In teftimonium etiam permanfuram chartam hanc inde fieri precept, quam ft ego manu propria firmavi, firmandamque Hugoni duci, ccterilque aditantibus viris conccffi; fidejuftorem etiam me in manu eptfco-

P*.

---F» & canonicorum pro quingentis iblidis ut ira tenerentur, obligavi, pro a£s vero qofaagentis «1km qniaqt* fidcjuffixts impofui, quorum nomina funt.........

Sigman Hugonie Ducis.
Signum Odonû fratris Duc».
Signum Ragiitardi.

EPISTOLA HUGONIS DIENSIS EPISCOPI AD RODULFUM ARCH1EP1SCOPUM TURONENSEM.

boitet »d cncibmt At^efiodeanfe.

TTÜeo gratia Det Dtenfis epHcopus & fente £j. ccclete Roman* kgatus Rodum» Turooenf. archiepifcopo faJuMm. Grotte habeo in—ro ras. qtua leaver obedNM cxtitifti, ft (ante co- den* in neceuitate teveate pro pofle, ft *kin* too too te&gifti · Te igitur valde nobis necefla-

epifeopos; tuoa etiam utiliores clericos ft Abbates ad fynodum in AuguftodunenG civitate IV. idos Septembria celebrandam venite praecipimus. fe

CONCILIUM BISULDENSE

Pnefide Amato Apoftolic® fedis Legato, celebratum viti. îd. Decembris anno Domini mi xx vu.

I.Hitp. ANno Domini 1077. 8. idus Decembris Amatus Apoftolicc fedis Legatus concilium celebravit apud Bifuldunum, cui cum info interfuerunt Bcrcngarius Epifeopus Agathem®, Raymundus Helenenfu, ft Petrus Carcaftbnenfis. Interfuerunt etiam plures Abbates. In ea fynodo excommunicatus eftGuifnedusArchiepifeopus NarbonepGs, ft Abbates Shnoniaci penitus eradicati; fi nimirum qui monafteria'poflLiriiant, que in ditione iftius Comitis conftituta erant, ideûAru-Blenfe, Campirorandi, BifuidunenGa duo, mouanachorum ft Canonicorum, Balneolenfe & Stephani, S.Laurentii, S.Pauli maritimi. Tum ergo Berengarius Epilcopus AgatbenGs reliquerat partes Guifredi Archiepiscopi NarbonenGs. Skenim adverti» eum anno fuperiore ftatuerat Gregorfus vu. in Concilio Lateranenfi : *Agetènfen epifcepme Berngerime, fria Aarfawqii epifeepe excette teemiente netnrmicevit* , èT *oicet epifcepeàee pre ille fecit, txceetnemicexna.*

S

«• SYNODUS INGRÆCIA.

THEOPHTLACTI EP 1STO Z^oΘΕΟΦΤΑΑΚΤΟΤ ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Epefeape Trieditxo ed Speedme eccedert meenti nemine iffeu Synodi.

TjS τ/>ι«ί/τζ>κ τι *TuicSo* τφττηιτφ/φ tUι rw'AÀro.

n^y! rpVst* T EAe funt honorandiflîme Frater, dum omn" congregati eifemus , liter® fanAitatis tux ; & exaudita quidem Armenio*rum* converfiooe haud modice latati fumus: qui cnim ettam *fepn me peccetore* ... *tùun egnte g/uulimr effe in tôle* ; quomodo non exultaremus ob tot animarum falutem ? Optamus vero ipfis ftabilem in booo perfeveratiantiam ; ne ad ... tarum , qux violenter alicujus manu intleAuntur , rurfus in femetipfos redeant . At quod reculas hue ad nos prohciici , haud mediocriter doluimus, quoniam abfentia tua, ut rurfus differantur negotia ; in caufa eft. Quod cnim feripto miferis fufiragium tuum, fatis ad fupplendum abfentiæ tux defeAum vilum nobis non eft ; quoniam , ut quidam dixerunt , qui penitus ipiiim difcudèret , nec reâum eft ", neque clarum , fed tortuofum ft obliquum, plurimumque abiens a reAo fpiritu ; ft ad tortuofi draconis , fupra quem injeAum fandum Dei gladium Prophetarum vocaliflimus pronunciavit ; involucra accedens , ac praeterea ad injuriam Synodi compofnum videtur . Si enim *qnidpiam* , inqutl , *ftahtcritij veriteti fecrifjm cmonilmf* , *minime centrnrime* , *iofejmodi pie decrete ejfenhor Pf ege :* quafi contra canones ftatuamus quidquam , aut

A 'N#>iw<r$i!, *Itpuinn β'ΙιΛφι*, wm *iptt* »Λ JLX *twûvbitn ehX^itt ri ypuppu* fïc r% *itot'lnr^*, «î *ioi rp* TW *A'pptriw ivrepro»»* <<· O' *d uerpûf. te* >·> ï a»·' aw' *ùpop^ ht-* μ«θ·»τκ daOipmÿ.riç « *tpitotpH* M «nitV i·«/Ξ«M»θ· *Si «υτ·K,* (Ê τΐα Cl» nSjéj*-*ρομόνιμον tipurit" ùi «A/aà* «trù w» φv ... T(k £,{ nJ *rropotrUfe^oi» rld τρβ tvaiùG-*... μττ^Λ nie x«p3/... *inp^-* ... *ιχχφμπ ur·&«<TH* , ... *rnK nunntdotpiror wrlui ehtrfi*riper, *ere* M *riven ref* (u , a Ja β»βμ<ιβ·Λθ*t «Mot cp«^7«Am4ικ *r$ ηολτβζοοβ*, ιÇ ®«μ«·λα μτ'» τν «τiχv« *Mùμχτφ* , riwc *Si Ti rxoXtv ûpxxvirrvc vpeH»K«* Ιλιζ®* CAn^vrot *rlui pAχβορβο* τï Θιi rri *ô^ietf i* Πρ-- ®>m-r *ptrebtomtwç ùmdirotrf ni pUù* ®A> A« *r$ opèç vCfjr otum^tepèrltu* * Xlwaiov. ri *yvprt ^nrir tt'xvttpitm pi rtïi 9féttf tutrkt £* Tï «An^rijt o'βvτη'μπ·», τρ dL'rsCri tbltx *yoi-*

H

— —jey ratfcri t «osée. afe ha» pop 4 vie ri» Gd-A Orrin*, reaiflb ijfit regi fa»t tied- Amlxv, ric fa* aaebat tfanpinw, xj c£mv1n> juuwv 'ρ «ιλχθν/ρ, $ aatfiM ynipas int9ttpt- Mv. ι'wp ri itvt Iy*9 ti Jri rr μιθ' ipSt «·> vriv riu aJAkù Ti & «ri, i rpàc ri drier cèrtt MU dwrerriefov; Vamsc jrio $ rod nefaria sa- radn», ta» Α r^ûaCtl, aZpteu W $ vAsms afa ri *ΐγ*α faùpa 3apfa**' iptfaa Wnhm'ae peri infiSt · ri «td/ru, xJ petvi ntpanpriin» i pi rirAdo». X} ret >mj mv puV ptn itarifya ytnptfa at'lsqura, a'XA' ó rete itart^m retinue, xj «7c àtàfatt ri vparàaov ri- fiat fuArimret, £ ·χ Srec «ppm/rw < »*»£·- B rrtxxc at nt ^eJpaf aturri^tmt μ *»μ«ι γλατ* rw àuw tiati iaeat. Tmc jw'r b rxaAivrenî * n Zfiq/, àeëëlve τρ yaipfan' vdme le' stxAxc aatfav àn^jnàpe^a iÇ «B«C«tay, art vi »<cw rp ataM*v*/pv <ixafp«*i. s'rwiMspHtwa Α x} rJ»a metΦ ^trifae Tfi t w rik npeetam Γpap- pent, Irt mnie haSti mtpnave pt^irp tvareni- part. «Mîrapav yfa Uiviv, «Mtuamv ebat at tÜ1 /vτηoθβΓ iaiitpu·O» ·*(firi A'p/umatv eit rlu> Πέλπ ΜΪλλvvτι, wtpaurfa Utrat^ an ptteti x} nv si 9ipa araTpefaptvat9 *r<v pi tree xrreAr'nK ni apet^para . ú pie γαP A'p/arwac pii*t» %S Kparutf! £ αγίp ipSe rparaTαγϋv aie C xu'n7(inle^ipoetyntppriaieniuè ipievt ««è tÇi xareMv, «Ma < ifa» tywrpitta rtt atnpMw rtweAdLmv ,1» if tie àeet^papia »xrrat n^fpirteç. fi a It fKÜvttpi^eet αντιδι ^ptvtrgjfiitf t tk it pirtç fihàfin T&itparitti inwpfiaip τα τρχγvβ- <nv txTnc CΪrp ««vrtprv àra>p«9WC, pϋλ- Aw tin n iar χpòβv liaya^fèr ci ri ptf ipât rtuiAdLrH ic IrvrxiirH nSv £<«Ann«rrxMv, !,θα iÇ à G^artpr, xniutrifripx·

A'>λ« Γ«ρ liêfv âr«c iaurpetitTrierte, tli ri- pa pi tint ^tytei ptpa^ntii9 «>A« 6^t«r- 9at ή ψ<£1*' Ite re φX'Iικ tnfxépntt. ήτ4 aux ft iiiγιvpη^ <£Αφι, rfiù rv>f'Ad«rry »at- τηîκ ûxspSjwra», >Ç «paterns ζηινιΓηι xJ ava- vAarrawa · yàf *ljS tnt η rà Σoλβ- ptittti «wre, ht rptpàifee ζ*τ« ev»ip fittXipe- m χρόζ·9^·1 rii Ιχλβ Γ retint »i β-χ lw fi pire xxxerôtc pirt/t tu, «xAvc dv àttuipyat mibnuK , fttrtptti ihfilep- yeriat rot itnt^tpat ci άγια ΙχλαΙΗ ΠvΧμ«- et. p * vanta όφ«λirts xararxc, ri itu Ci àu- rp ^ptttanf^9fêrar xeiety txtnAtrat. iriît γβip àtayoatta ^ptatfirp ri ιηρov, n ri, n pi ta- li niupa retira; ivip^w^at, à nu i tr£pa- ·ntuSf àpt'rrar9at. làAev γΛp àn'r» Tara, irt liç api: fa if&eitfyat ιηrραφιrη , rriAsra; àv ree wtptrptietr rsAtrec. ri Si me nAe- <r« Î9&Kt lift rt vitrât rerec ixtpièvat x; t b rav là rèv τρβχαη * xatpie τov ris rie «pôc »· pii ('Amît mc , ιÇ «t άξ ipà «vβλιiτMK. xav- mç γαp ei »pèc fa ri pufap tapaivjfa rtt τMτθivη , àye Iti >9 taurOnrev, x, Xpdc vi- va â>rat re^rw vmAt'darev. fiàrafa- S' à» vît» τχ «ti ri fajrpa j-vxTtentroc, yni- pntt, ioκipιζπαϊ roMa\, et* λίγω ·χ«ηv rie

veritati adverfemur , vel impia edamus de- creta . Qiod fi ita eft , quomodo tu no- s^da-e De, & ad factum accedis altate · Omnino enim eque , im- mo nugis quam David ; dicere jure & fi- denter potes . tdrvi j άΓ cttat vapett «m fedtM , b ctuei praveri- ceatiSeu m· formio . Et quidem iententiss, atque iufiragia cum exceptionibus datas in- terdum novimus , at in iis congruus , de» bitufque fratribus hooos fervatur ; & non ita cootemptim » tantoque cum fallu , qui fufiragia ejufmodi confcribunt , mnnx/ /to- £ims jitae fient ferpetait . Quidam igitur ob- liquitatem & contumeliam in fuf&agio tuo viderunt : omnes vero invalidum , & nul- iius roboris efle definivimus , cum proprie manus fubfcriptiooe firmatum non iit. Qui- dam etiam acutiores oblcrvarunt , te in epi- ftola tua in maximam , quin adverteres , incidiflè contradiâionem . Cum enim initio dixiflès , fieri non pofic , ut huc iter fufei- fcipias quoniam cum Armenicis in urbem proficifoi debes , poftea dixifti te expeâate eum > cui incumbit in a&a referre , ne in- ordinata relinquas negotia tua . Si enim , quia 'Armenios potenti & fando Imperatori noftro pnefentare debeas , 6ι eum illis often- dere , huc accedere non vis , quamquam non folum canones , fed alie etiam tibi cognite caufo poftularent ; non fane eum , qui h afta zelaturus eft , prxftolaris . Si «f® propter illum debes ifthic aliquo mo- rari trânpôre ne temporale aliquod detri- mentum negotiis tuis tabularum carentia ob- veniat ; multo oportebat magis tempus iftud in conventu nobifeum , & rerum ecclefia- ftkarum ordinatione infumere ubi & fandius eft emolumentum , & damnum periculo- fius.

Sed nihil frequentius in fe ipfum impin- S't , quam ce quod falfitatem dicere con- evit , & mendacium mendacio fanare co- natur . Quoniam igitur , Frater , cogno- vimus , te fynodicum congrefliim data ope- ra differre , ac praetextus ad id quaerere & confingere (verum enim omnino eft illud Salomonis : ecrafoar/ patrie , pti vult rece- ler· et emico) hocque manifeftum facit fuf- fragium tuum , quod nifi interfuiflêt mali- gnitas, fimpliciter & plane compofuiffes pre- nant interdidionis a facro minifterio, tibi im- ponimus in virtute Spiritus fandi , cui om- nimode debitor es , inexptum in ipfo con- greflu judicium confiimare . Duorum enim alterum eligas , neceflc eft : vel judicium non fecundum fpiritum te incœpiflê, vel non legitime ab eo nunc abeffe . Ceterum & il- lud manifeftum eft te eos qui ad orthodo- xam fidem converfi funt , ftatutis ritibus perficere jam potuiffe . Quod fi fecifti , oportebat fane etiam illis ' perfuadere ut hoc breve tux ad nos profedionis , & a no- bis dimiifionis tempus expedarent ; omnino enim illi qui ad fufeipiendum myfterium abs te perfuafi funt (fi tamen perfuafi) h in hoc facile tibi morem gefliffent : & prae- terea iftud ad probationem fuiflet fincene eorumdem cooverfionis ad gratiam fidei ; id- que fi fuiflet faâum , obftruxiffet fane mul- to-

CONCILIUM PICTAVENSE

Hugone Dienfi epifeopo legato spoftolicx ledis praefide anno Chrifti MLXXVIII.
Gregorii pape VII. Philippi Franc, regis XX.

Celebravit & quintum condthun dominus Dienfis epifeopus apud urbem Piftavorum, ubi quanta Dens operatus iit, & quanta erga fervos Chrifti diabolus conatus fit, ex literis ipfius domino papæ direâis conjicere poflumus, quarum textus ifte eft.

*Danmo ac mritif Itata papn Gregario Ht^ohuntilir preibjtcr Dienfi*** in Domitu Deo falutem*

In concilio, quod Piftavis per gratiam Dei cutn aliquo fruftu celebravimus, multa nobispericula prius in itinere, multa nobis adverfa inpram, ipfa civitate tum in concilio, tum extra extitere. Ecce enim rex Francorum contrarius fibi ipfi, quia contrarius erat regi cadi, milit literas primum mihi, in quibus confitebatur Domino, defiderio defideism fe vocari filium meum, & cum omni gloria & honore auftoritatem noftra legationis commendabilem efficiens. Deinde comiti, tum etiam epifeopis fui juris literas mifit, adjurans eos omni attcftatione, & fine majeftatis ac fidelitatis reos eflè inftituens. Scilicet comitem, fi pateretur noa ufpiam ubi poflet, conventicula fit quafi concilia, fic ea vocans, celebrare. Epifcopos vero fi intereflent vel noftris faverent decretis, in quibus nitebamur iplendorem coronat ejus obfideare, & principum regni ejus. Ex hac ergo adverfitate inimici veritatis audaciam nafti nobis infidtandi, eos pene traxepmt in finiftram, quos confiderabam ad dexteram, fit videbam &non erat oui cognofcerct me. Ecce enim peftis dc dedecus lanftae ecclefie archiepifcopus Turonenfis, & cum eo epifeopus Redoneant, tuperbiffime perverfi totum pene occupeverant concilium. Kedonenfis namque cotnprooatus eft reus, quia non prius ordinatus in clericum ordinatus eft in epifeopum, promifla prius «C poftmodum data pallii c«pp« «b epifeopo Andegavenfi. Redonenfi tamen illud nefeiente; fed,

aliud

aliud ante ordinationem confitente, fcilicet cum A etiam damnati libenter canunt Hornam, it ubi c<iues equitem inimicum ab tspn dejecit, & hujus Redonenfis foetus eques dejc&um illum vulnere confodit, qui pro eadcje&tooe& vulnere in mortem occubuit. Nos igitur multorum precibus inclinati, nondum depofitum fed interim fiifoenfiun, quia fuse utilis erat ecclcfiae, veftro miicricordiie prefentandum & judicandum reliquimus. Turonenfis vero comprobatus eft ante epifeopatum decaniam emitte, quam cx ^onfuetudine ejus ecdefue nifi qui jamfacerdos foiflct, vd jam futurus fiicerdos eflêt, habere non poflêt. Hic igitur Turonenfis nullo modo canonice deftus non pon.it obtinere a rege donum epifeopatus, ufque dum nepos hujus ipfius per nummos profatam decaniam fuerit adeptus. De fimonia B etiam aliter accufatus eft, quia cuidam militi filvam promilerit, fi pro epiftolatu eum juviflet. Quod cum poftea miles ipfi * improbaflet, Andegavenfis epifeopus affuit, qui nobis ex eodem clara voce teftimonium perhibuit. Longum eft, pater, enumerare turbas & conftiftus, quos & quantos, quomodo & ubi hic Turonenfis nobis intulerit, aliquando pro Redonenfi nunquam ratiocinando fed femper garriendo, aliquando pro *it* inclamitando, cum omni fuorum garrulitate & impudenti audacia clericorum. Nam dum etiam archiepifeopum Lugdunenfem pene inflettetent ad tuitionem fuam, ira ut pro eis oraret, vd obloqueretur, foribus ecdefue eflraftis fervientes eorum fecuribus armata manu introeuntes', C ita concilium magno tumultu exturbaverunt, quo fratrem T. in mortem dediflent, nifi Dominus ut fcuto bonae voluntatis fux coronaflèt eum. Ita nobis aim paucitate ac dedecore releftis, Turonenfi, & fuflraganei ejus cum fuperbo tumultu inordinate & non canonice receflêrunt. Altera die in ecclefia B. Hilarii inito concilio nulla nobis promifla vel praemitia fatisfaâione de injuria, iterum draco ille infurgens tanquam leo rugiens non potuit audiri diutius; fed exerentes gladium fpiritus, quod eft verbum Dei, percuffimus ejus fuperbiam; & decreto hujus negotii prolato fufpendimns eum etiam a facerdotali officio. Et quia fedem apoftolicam appellavit, ubi fe purgaturum fuifle de fimooja afleruit, ad apo-B licam fedem eum remifimus, & veftro judicio deponendum reliquimus. Abbas Bergenfis ecclefiæ de Flandria fuifle fimoniacus comprobatus eft flt depofitus. Bifontinus archiepifeopus nec Eduenfi nec Piftavenfi concilio fe praefentavit, nec canonicam mifit excufationem. Belvaccnfcm pullatum de fimonia, & qui poft decretum praebendas vendiderit judicandum vobis remifimus. Noviomcnfem pro caufa fua fimiliter. Item Ambianenfem pervaforem cum ordinatoribus fuis, videlicet Lauduncnfe, Sueflonenfe, Silvaneftenfe: Mala quaedam noftra etiam inteftina reticemus, quia perfonas a quibus funt illata, Deo juvante, quam citius venturi commodius vobis E in aure dicemus. Caufas Andegavenfis comitis ficut praecepiftis ab ipfius ore audientes, rationabiles pene eife credidimus; fed dc abfolutione ejus non praefumentes diffinitionem hujus rei prudentüp fanftitatis veftro committimus. Si quid vero mums fcripfimus fanAitati veftrae, Teuxo filius vcftcr fiddiffimus cooperator nofter in Domino, de Tarvanenfi epifeopo cum Piftavenfi quid ftatuerimus plenius intimabit. Provideat Itaque fanditas veftra, ne diutius tam opprobriofe nobis improperetur, quod fimoniaci vd quicumque crimmofi a nobis fufpenfi vd depouti aut deberent fentire ampliorem rigorem juftitue, inde reportant quali milericordiam pro voluntate\ Et qui ante· nec in levibus pndâmpfenan peccare, poft modum exercent * aptiffimam negotiationem cum tyrannide in commiflis fibi ecdefiis. Ora fanftiflîme papa pro me inutili fervo fanftitatia veftro.

CONCILII PICTAVENSIS CANONES

Deeem ytu fftreuni, Binim, aÀïyar *ttrtutt efft-(Λ mimu txtflt refmnt* a<l *tOHcilian Piitevm-ft* âme *ΛK- cehbrttHHt* a Jaaaar Ô* *BmtdiÜ» ligetu.*

Decrevit fanfta fynodus ut nullus epifeopus, abbas, presbvter, vel quaelibet perfoaa de clero accipiat de manu regis vel comitis, vel cuiuslibet laicr perfone donum epifeopatus, vel abbatias, vel ccclefir, vel aliquarum ccdefiaftica-rum rerum. Sed epifeopus a. fuo metropolitano, abbas, presbyter, & ceteras inferiores perfone a proprio epifeopo. Si vero laici, decretis canonicis refiftentes, ecrlefias violenter tenere prefum-. pferint, ipfi excommunicentur; in ecdefiis vero illis nullum divinum officium fiat, nullus ibi oret, lumen non ponatur, mortuus non fcpeliatur, tantum baptifmi gratia ibi uon negetur, infirtnH remedio pcenitentue & communionis fubveniatur.

Ut nemo epifeopatum, abbatiam, archidiaconatum, archipresbyteratum, praebendam vel * alios ecdefiafticos honores, vel in duabus ecdefiis praelationes exerceat * nifi in una tantum : & * neutrum horum quifquam per pecuniam acquirat Et quicumque tali modo jam adquififlê comprobantur, omni remota occafione deponantur.

III.

Ut nullus de clero, five de populo, ecdefiaftica bona jure confanguinitatis requirat fibi habenda.

IV.

Ut nullus epifeopus pro facris ordinibus, vel pro ecciefiarum bencdi&otubus, vd quibuslibet aliis benediftionibus munus accipiat.

Ut nullus abbas, monachus, vd quilibet alius poenitentias injungat, nifi quibus proprius epifeopus banc curam dederit.

VI.

Ut abbates, monachi, canonici ecdefias,quas nunquam habuerunt, non emant, nec alio modo fibi vindicent, nifi confentiente epifeopo, in cujus fuerint dicecefi. In illis vero, quas haftenus abfquc calumnia habuerunt, redditus * beneficiaque obtineant. Presbyter tamen de cura animarum, & de Chriftianitatis minifterio epifeopore£ pondeat.

VII.

Ut abbates * diaconi, qui presbyteri nonfunt, presbyteri fiant Sut praelationes amittant. Qui archidiaconatus tenent, diaconi fiant : qui archipresbyteratus, presbyteri fiant, aut honores amittant. Quod fi aliqua jufta caufa prohibent· presbyteri aut diaconi eflê non potuerint, praelationes amittant.

VIII.

Ut filii presbyterorum & cseterl ex fornicatione nati ad facros gradus non provehantur, nifi aut monachi fiant, aut in congregatione canonica regulariter viventes. Phdatlancs vero nnlUte-

nus habeant; fed neque fervi, nifi a dominis fuis A libertate dooow, j y

Ut nullus diaconus, weebyter, vd fiibdiaraout concubinam habeat; M» nec aliamfauninam,undc mala fufpicio habeatur, in una domo fecum tenear, ft quicumquc hujufmodi fiteerdotis, five per pecuniam ordinati, miffam fcienter audierint, excommunicationi fubjacere debeant ·

Clerici anxu portantes, & ufurarii excommunicentur ·

Aoomo Pwum Lato, S- J-

Pi&avanfia humic· concilii aamtiOMm ft Ipfe facit GragoriM poMifex nt*. S. ft 40. lib. vs. neqn· miram vidaci dob«t vuoa ια hifIcrica iynopfi advertimus, qaod in cedic· S. Alhoi Andciavaofa aoMtur amm ton. cum mediant· Januario it. Kai-Mas Februarii celebratum fic . Contra veto m chronico noftro Mal» lescenfi legimas ham virba pat· *«*· co. II. bibUoch·· car nov· manuienpe librorum.

Anno MtXXIX. *forte excidit apiculx< ttmtt, & legendum* MLXX1IX. Hugo epifeopus LugduncaGs ft legatus Koman* ecclefiae tenuit concilium Pi&avis, primo die apod fiinâum Petrum, ft alio die pd fandum Hilarium,

a^fIMHoram

£9» AD CONCILIUM PICTAVENSE

Ab Hugaue Diesffi A. J. £. *celebratum* mm 1078.

ADDIO.

B« M..β S»Fpf T II.

*BAlxeitu tn Mifceùamis ta, Ѷ, pag. $65. tufcio qua ofcitant·a fubreptus, epiftolam Arnolds Ce. nomane^fis e concilia PiHaveiffi datant affignxndam cmfuit concilio PiHavenfi anno HQO. fut· Pafchali H. pontifice celebrato. Quem utique mima routeferi, ffiffe demonftrat non tantum Lxtduneqfis arcbiepifee. pi prafentia concilio illi, cujus meminit Arnold*t, quem tamen Pifievetffi amti hoc. nequaquam ad. fuiffie ex afiis ejufdem concilii apud tabbexm to. XII. pog. 1081. confiât. Sed nec ataj Arnolds cum coo. rilio amu 1100. congruere poteft. Ilie enimjamepifeopus Romam petiit fub Alexandro 11. pontifice, qui anno 107?. deceffit ; obiit vere anno cpàntodeciepifcopotsa uondum abfolxto, ut ex libella geftorum ab epifcopis C enomanenfibur in Anaiettis Mabilloη·ι paç. 308. nov edit difcimus. Viciffim bac ipfa *pift ct,m cane Piitavenji anni 1078 plane congruit, utpote cui lj^gduneiffis Primas interfuit. His ita je habentibus epiftolam bic damus utpote in afin ejus concipi nondum infertam .*

LITERÆ EKNALDI EPISCOPI CENOMANENSIS.

Da eapella Sablolii.

ERnaldus Cenomanenfis epifeopus , & Guandalbertus Fulconi dec«10 falutem. Abbas majoru monafterii, & monachi eius conquefti funt ne me apud Lugdunenfem primatem, & exteros primores Pidavcnfis concilii, quod eorum oratoriam capellam apud Sablolium xdificare prohibemus. At illi rationem oftendentes, quod id fieri non deberet, rogaverunt, ut cis xdificandi licentiam tribuerem . Quorum au&oritati non obedire inreligioium ducens, quod petebant benigne concedi. Mandamus itaque tibi & cx noftra auctotitate jubemus, ut cum domno Hilberto S.Martini monacho , per quem cpifcopalem aquam & anate & crucein ferream mifimus, Sablolium ufque pe-gas , & in loco quem oftenderit aquam tpargas, crucem figas. Vale.

Ad res parites kutut concilii referas edifium , <pt'd buc transfero ut yarrmirthonorum Gall- thrift, to. i.*peg.* 105. *in quo de canone quodam concilii PiHnvottfis fit ferme, quo novo argumento confirmatur Zahbri fententia de canonibus Piiiaveiffis conciliprafenti buic ah Hugane Dienfi habito, non vero alteri Ami fiK. a Joasme & BenedtHo A. S. 12. confia B tribuendis, Hie enim meminit Gotfredut fmlHmie cttjufdam ab Hfigone in fynodo PHtaveiffi cmftituta, fate fane in canonibus oβανα eft.*

Gosfredus Det gratia dux Aquitanorum & Wil-Jelmus filius ejus. univerfis canonicis ccclcfi* gloriofiflimi confefforu Hilarii, tarn pracfcntibus , quam futuris, imo & *uoiverfa in Ducatu* Aquitanis &c,

Quapropter nos, ego videlicet Gosfredus gratia Dei Aquitanorum dux & abbas , quantum *laico* licet, ecclcfix beati patroni noftri Hilani, ftliufque meus chariffimus Willelmut ex petitione canonicorum ecclefi* praefat», & praecipue Domni Goffeni venerabilis Burdegalenfis areniepifeopi & cjufdem ecdefix theia'aarii, necnon conlenfu & collaudatione Domni licmbardi Piâaveniis pontificis , pariterque procerum noftri palatii determinando confirmamus, & confirmando determinamus , ut ab hac die in perpetuum nullus cuiuslibet presbyteri filius vel diaconi , vel fubdiaconi, aut alicuius clerici, nullus quoque fpurius, id eft qui non eft de legitimo matrimonio natus, fiat unquam in ecclefia iupradida quolibet modo canonicus. Si autem aliquis ex iftis , fcilicet ex clericorum filiis, vel exteris fpuriis, antequam ediftum Domini pape Gregorii VII. quod dc illis promulgatum eft in concilio Piftavenfi a Domino Hugone Dienfium epifeopo, & fedis apoftolicae legato effet recitatum, fidus eft in illa canonicus ficut ille utique permifit, ut ita permaneat, permittimus . Sed tamen ut nullo mbdo ibi ad quodlibet minifterium amplius promoveatur , indi(Tolutiliter fanctendo ftatuimus, & ftatuendo fancimus ; ufque adeo etiam per univcrfa tempora fuccedentia decretum iftud auftoritatis noftrat, imo apoftolic* ratum elle duximus & illibatum fore voluimus , quod illud feribi fecimus, feriptumque manibus propriis confirmavimus ; confirmatum autem figillo noftro contignavimus?, confignatum quoque perfonis fuppofitis ad conftipulandum tradidimus. Addimus ouoque prxfenti decreto aliud, quod in praedcceflôrum noftronun privilegiis ftatutum efle invenimus, ut ab hac die ft deinceps fupra LX. canonicos nullus in canonicum conftituarur, neque donum, neque inveftirura , neque nrctium cuilibet detur, donec aliquis de num. LX. moriatur, exceptis illis, quos fupra LX. pofitoa *effc* modo invenimus , quos m canonicos conftituendos dic fuis temporibus concedimus. S^num

cmiisn Otfigii cantore, WiUelmi nepotis archiepifcopi , · ^«>1«» fobdecani &c.Gos- fi*"i Aquitanorum ducis , Guillelmi filii ejus , Gofcelini Burdegalenfis archiep. & thefaurarii S. Htlarii, lfetnberti Pidavcnfis epilcopt, Amati a-poftolkz fedis Vicarii , Rainaldi thefaurarii S. Martini , Simonis prioris S. Nicolai , Guidonis abbatis novi monafterii, Adcmari abbatisS. Martialis , Odonis abbatis S. Joannis, Gervafii abbatis S. Savini, Bertranni abbatis S. Juniani. Haac font nomina laiconun . Signum Hugonis Jurge-Ariarum, Borelli da Monafteriolo , Hugonis-oneppofiti , Maingonis de Mella, Hugonis de Lezignem. Hujus autem privilegii feienter violatores, omncfque eis confindentes ex prece praedirii principis, fle filii ejus Willelmi & fupplicatione canonicorum przfatz ecclefiz . Ego Gofielinus Burdegalenfis archiepifcopus & lfembertus Piriav. praefui, flt Amatus fedis apoftolicz vicarius excommunicamus atque maledicimus, nifi refipuerint , & ad emendationem quamcitius venerint.

ANNO CHRISTI

CONCILIUM SUESSIONENSE,

IN ECCLESIA S. MEDAEDI

Sub Manafic Archiepifcopo celebratum, iu quo RatboldtisNoviomenfis epifeopus çonçedit Monafterio S. Theodorici altare de Emmes.

£x Cbetrterio S. Theodorici.

IN nomine landz, & individuas Trinitatis Patns & Filii & Spiritus fandi. Si ecdefiarum follicirudo paftoribus eorum incumbit quotidiana, ecelefiafticz dodrinx cenfura eft, hujus dodrinz cenfura fanâi Spiritus donum fit dileriio Dei eft; paftores vero licet ecdefias fibi fubditascura propenfiori familiarius etiam, amabiliufque protegere habeant, ad procul remotas &a jure proprio alienas oculum convertere, eifque juxta temporis qualitatem, & neceflitatum opportunitatem, manus impigrae porredione, animi libentis afferiu , fuffragio etiam augraentoque privilegii , debent fubvenire. Quia ergo hac & difciplina & fi hola inftnii debemus , & inftruimur , ego Ratholdus nomioe non merito Dei miferatione Noviotneniis epifeopus , confiderans quanto devotionis Audio predeceflores noftri monaftico ordini propitii ecclefiam B. Theodorici incrementis in eptfcopatu noftre locupletem effecerunt , ad petitionem domini Raimboldi beatae memoris cjufdem loci Abbatis , inter rcligiofos nomlnatiflimi, in Concilio Sueflionis in ecclefia S. Medardi ab archiepifcopo Manafle habito, obtentu cjufdem archiepilcopi, altare de villa Emmes concefli: ita quodYvo S. Quintini canonicus de eodem altari quod tenebat tunt fe deveftivit, altare mihi reddidit , redditum praefato Abbati juxta fupraferiptum tenorem tradidi ; metropolitan! enim auâoritate noftneque cooceffionis aftipulatione fimeitum fuit, quatenus fiib eadem libertatis linea, qua Lotharius rex privilegii firmitate altare & ecclefiam de Atheis cum capella aflenfu & favore anteceflôris noftri poiiiit , eadem pariter & altare de villa Emmes confifteret, licet ut poftquam (olidos tres perfolveret, ab omnium exadione penfionum libere permaneret. Sane ut noftrz amhoritatispagina rata inconcuifeque in liecula percurreret , figilli noftri impreflione corroboravimus, & clarorum virorum qui afluere fignis &^dWmoniis corroborari fecimus.

Observatio Philippi Larbe, S. J.

SaaCoM·!· conciliuaa vidi qui adferiberant anno Chrifti ml xxviii. celebratu* pnrhde Manaflê Remenh archiepifcopo , cuju» mcminiile perbibetur Balduitm» Novio*en(i« & Tnronenfis epifeopar in chronico Ca-■Mracenfi. Veru* in bia qu· exeam illius auAoris e» ditis *OMBzntis mihi nondum apparuit.

er *Confiraitio fxmbitiofûj S. Quintini BellovMe^is.*

Gil Ch'IA.

PHilippus Dei gratia Francorum rex. Inftitpta regia de rebus ecdefiafticis aut fecularibus publica vel privata fine ulla juris controverfia priorum Regum juflu & auâoritate firmata non violare , fed iuconcufla fervare, noftra quoque nulla juris parte reclamante, prrfentibus ac polleris iervanda mandare, regii culminis eft opus implere. Unde notum volumus fieri eundis orthodoxis ecclefiz filiis tam przfemibus quam longe pofitis , viventibufque & riafcituris, quod fande Belvacenfis Ecdefiae Guido reverendus antilles orator aures adierit noftra: pietatis, fuppliciter nobis iniimans, decentiflimam bafilicam fe fundafle inhonore & memoria ^loriofilfimi Quintini martyris, a qua noftne* fubhmitatis decreto ita dominium poftulat univertas poteftatis exterminari, ut grex dominicus in eadem bafilica Deo fcrviens, nullius extranee poteftatis ibidem fzvicntis poflit infcftatione turbari . Cujus petitioni libenter affenfum praebemus & regie majeftatis auâoritate fancimus ut deinceps in pnediâa bafilica vel in vico eidem adjacente, non epifeopus, non aliqua quz. unique poteftas aliquid fibi juris ulurpet , prztcr hujufdem loci przlatum , aut eos qui ab eo poteftatem acceperint , excepto quod Bclvacenhs fedis antiftes defundo cjufdem loci Przlato, eleri one fratrum aliud ibidem fubftituat, qui res Ecclefiz ftrenue St fideliter admimilret ; ea quoque qux eidem Ecclefiz a przdido Epiicopo vel exteris fidelibus donata funt , vel quandoque donanda przfimti teftamento *Deo* vel Ecdefiis debita libertate donamus, & irrevocabiliter deczteropoffidenda, qua pnecellimus poteftate , ordinamus : Quod fi quis contra audotitatis noftrz decretum quidquam moliri priefumpferit, quodque pro ver*nt'a tami "^tyris tam pie fancitum eft , violare tentaverit, rvgiz majeftatis reus judicuur, & facrilega ejus periuafio irrita penitus habeatur. Ut autem rellatior audoritas noftri poflit efle precept! , figillo noftro fubter illud fecimus figillari, & nomina fublimium pcriimanim , in quarum prxlentia confirmatum eft , cum nota cujufque pariter aflignari . Ego Philippus rex Francorum mea manu fitbferipfi. Ego uuilfelmus rexAnglorum mea manu fubfcripfi. Signum Roberti regis dapiferi. Signum Galerandis camerarii . Signum Hervd buticularii. Sitnum Adam conflabi.larû . Si-

Hann t.yt Signum Anfelmi Beccenfis Abbatis. Signum Batiui^ Bt,Viren"* ecclefi® thefaurarii. Signum Comnis Hugoiiis fratris Regii· Interfuerunt autem & alii quorum nomina lubfcripta funt. Ivo ejufdem Ecclefix praelatus, Alufus monachus, comes Ivo de Belmonte, Alhericus de Cociaco, G*ufridus de Galmontc, Eanctlinus Cafarus Belvacenfis eccklis, Radullhs Cafatus Belv. ecclefi*, Anioldus Meldenfis, Aicelinus de Bullis. Signum Manalfe Remorum archiepifc. Signum Tbetboldi Sueftouin ep icopi. Signum Guidonis Belvaccnfis c pile. Si./·.. Gerardi Omeracenfis epife. Signum R< gerii Catalauncnfis epife. Sign. Ratbodi Noviomenfis epiteopi . Signum Ivonis Silvanedenfis epueopi. S;gn. Huberti Tarvanenfts epife. Signum G 'drfri,*! Cancellarii. Sign. Varini ArchiJiaconi. ® Sign. Amnlfi Archidiaconi. Aduin publice in obiidione prxdidorum Regum, videlicet Philippi regis Francorum fit Guillelmi Aegiorum Ragis circa Gerborredum, anno Incarnati Verbi 107», au. vero Philippi regis Francorum XIX. Recitatum vero & confirmatum eft fub pnefcatia pnadidi Venerabilis Manaftc Remorum arcbiepifcopi, fit plurimorum SS. Patnun in Sudfionb condi» , quod fub eodem archiepifcopo celebratum eft in ecclefia SS. Maryrum Gervafii fle Prothafii XVL CjI. Mail. Ego Manafles Retnenfis Archiepifcopus mea manu fubfcripfi. Quicumque hoc firmamentum de extero violare praefitmpfcrit, Chrifti martyris Quinriui accufationem apud diftridum judicem incurrat , & noftra auâoritate, nbftrss?.uc congregationis in idipfum tandiu anathema it, donec digne fatisfteiar. Ego Gislebertus ad vicem Rogerii cancellarii relegendo fubfcripfi (s). »-'- ,.,t.

CONCILIUM ROMANUM IV.

Iu quo Guibcrtns Ravennas, Tedaldus Mediolanenfis, aliique plures epifeopi excommunicamur, anno domini mlxxviu. tempore Gregorii pap* VII.

Dnfr vt- ■** ·Tkt»b,id»enwnjav;t,

ANno ab incarnatione Domini millefimo feptuagefimooftavo, pontificatus sero Domini Gregorii pap* VII. anno 5. celebravit ipfe dominus Gregorius papa fynodum , ubi interfuere archiepifcopi & epifeopi diverfarum urbium fere numero centum, ncc non & abbatum, ac diverforuin ordinum clericorum & laicorum innumerabilis multitudo . In qua apoftoiica conftituta corj&borans, multa que corrigenda erant correxit , & qu® corroboranda firmavit. Inter cetera namque in fine fynodalis abfohttionis h«c annexuit, & perpetu* memori* pro poftei is feribenda jta dicendo: ' Tedaldum diftum archiepiicopum Mediolanenlem , & Ravennatem Guibertum, inaudita hrrcft fic fuperbia adverfus hanc fandam caihohcam ecclefiam feextollentes, ab epifeopali omnino fnfpendimus & facerdotali officio, & olim tam fadum anathema fuper ipfos innovamus. Arnulphnm Cremonenfem publice coram noftra pratlentia convidum & confirentem fe fimoniacum , ab omni epifeopali officio abfque fpe re operationis deponimus, & ufqucad dignam fatisfadionem anathemate percutimus . Rolandum vero Tarvifienfem, qui pro adipifeendo epifeopatus honore fubdolus faftus leg^ttus inter regnum & facerdotium fihifma facere non abhorruit, ut amodo & ufque in feculumepifeopali carcat dignitate , apoftoiica cenlura ccniemus, 6i ut nullus fuccefloium noilrorum fux confierai ioni aliquo modo cunlcntiat, modis omnibus prohibemus, & perpetuo eum anathemate alligamus, nifi refipuerit, & digne Deo fatisfeccrit. Hugonem cardinalem tituli fandi Clementis, tertio ab apoftoiica fede damnatum, eo quod afpirator & foetus fadus hxrefis Cadaloi Parmcnfis epifeopi, fic iterum conftitutus legatus apoilolicat fed's, hxreticis & fimoqiacis, & ab apoftoiica fide damnatis fe comunxh , & tertio fadus apoftata & hxr.-fiarcha, fchiimata & divifiones atque icifturas in ecclefia Dei tentans eam icindere fecit, ab omni facerdotali officio privamus, Cfic tam ab ingreftù & honore pnedid* ecclefia, quam omnium ccck fiarum , fub perpetua & irrevocabili fententia fubmovemus , & ufque ad fatisfadionem anathemate percutimus. Renovamus etiam excommunicationem a predeccftoribus noftris faftam fuper Gaufi edum archiepifeopum Narbonenfem, & abfque ulla recuperatiouis fpe ab epifeopali officio eum fubmovemus.

*De caufa re^it * Hnrici, & aütntHt.* H.,,èï * altor.a.

Et quoniam * lis & perturbatio regni inmaximum lanâx ecclefi® periculum & detrimentum quotidie redundare * cernimus, placet nobis elalaborare pro viribus, quatenus idonei tam religione, quam etiam feientia pollentes nuntii e latere apoftolicx fedis ad partes illas mittantur, qui omnes religiofos & juftiti- amatores in Teutonici regni partibus commorantes clericalis & laicalls ordinis viros & ad hoc opus idoneos convocent, cum quibus (Domini gratia pnecunte) aut finem & pacem jufte componant , aut veritate percognita , cui parti magis juftitia faveat, ad plenum addilcere valeant : quatenus pars *iofuila* dcfiftat, 6c apoftoiica audoritate munita, juftitia vigoris & audoritatis robur obtineat. Verum quon am nonnullos diabolico inftindu colledos, tyrannidis fux facibus accenfos, turpis lucri avari- b tix mancipatos , difcordi.m potius quam pacem fieri fic videre defiderantes, fore non ignoramus ; ftatuimus ut nulla unquam perfona alicujus potenti* , five rex, aut archiepifcopus, epifeopus , dux, comes , marchio, five miles , aliqua pr*fumptione , temerariove aufu , fraude, dolove , leu aliqua perturbatione, legatis noftris obfiftere fic contraire, ne juftitiam fic finem componant, pertentent . Quicumque autem temerario aufu (.quod non optamus) huius noftrx conftitutionis violator extiterit, legatifque noftris ad hanc pacem componendam euntibus pnenominatis fraudem opponere tentaverit, vinculo eum anathema- * îχ<· * P·"·*·'·-- * <««. »«»<·'·

fa) H be* rx Hc r.tta certum habiti bujua Concilii annum, tum etiam Patrum nomina , qui buie interfuerunt , qu® im->u rx p·«cedenti non fati* innotuerant . Nec removeor quod hic Noviomenfia epifeopu* eft Ratbodtn ou· r-ipta tut.c fedebat , in precedent· vero frribitur Rarholdn*. nam forte idem eft nomen, cum tempore htan.fTu Renenti* Arcbiepitcopi nou nifi Ratholdw, fit non aliti* finulis nominis relideret.

mati» alligamus, & no· Mum in fpiritu, verum A to, ut a prcdecefloribus noftris ftatutum eft, ju· e,?a œ corpore, fle omni peoiperitam hujus vitat apoftolica potexUte innodamus, flCvi&xiam cius ia armis auferimus ; ut fic falteaa cootfun* dantur, fle duplici confufione flt contritione coo- terantur. Item * Kainario vero Qginoni filio inducias trium hebdomadarum damus . Quod fi In (patio ifto coram prefeptia noftra aut per fc aut per legatos fUos juftitiam facere noluerit, eo quod fratrem fuum manu fua interemit, & multa perjuria m fcekftus incurrere non abhorruit , flt cognatam fixam & puptlto·, libero* utique fratris fm, caftra eorum diripiendo flepnedia,-contra periculum anims· fu* vexare non definit , Tramafto pasodminaro termino anathemate eum alligando percutimus. Et filium comitis .... datis B induciisufque in Primas, fimili excommunicatione innodamus, eo quod Lucenfan ecclefiam quicte manere fua diripiendo minime permittit. Excommunicamus omnes Nortmannos, qui Invadere terram fanfti Petri laborant, videlicet marchiam Firmanam, ducatum Spoletanum, fle eo· qui Beneventum obfident, fle qui invadere & depnedari nituntur Campaniam flt maritimam, atque Sabinos , nec non fit qui tentant urbem Romanam confundere. Epifeopo· vero qui acceptis epiftolis noftris, aut cognitis , neque per fe , neque per canonicam excufationem ad praefentem fynodum venerunt , ab epifeopali fufiaendimus officio , & quicumque eonun , feu epifeopus five presbyter, ptaedidis Nonmannis, donec excommunicari fuerint, divinum oficium fecerit, a faeerdotali officio perpetuo fubmovemus . Abbati Farfênfi ofto fimilirer dierum inducias concedimus; poft quem terminum, nifi ad emendationem venerit, excommunicamus , fle ei corpus & fanguinem Dominj interdicimus, abbatifque ordine in perpetuum carere eum ccnfemus.

Et quoniam Dei judicio nonnullos naufragio perire cognofcimus, fle eos quafi legali jam jure, diabolico imo inftindu, ab his quibus mifericorditer fublevari & confolari deberent dcprrdari confpicimus : ftatuimus, fle fub anathemati» vinculo, ut a prcdecefloribus... bemus , ut quicumque naufragum quemlibet, & bona illius invener , fecure tam eum quam * omnia fua dimiitat . Ordinationes vero illorum qui ab excommunicatis funt ordinati, fandorum tatrum fequentes veftigia , irritas fieri cenlemus , terum fandorum pnedeceflorum Doftrorum ftatuta tenente·, eo· qui excommunicatis fidelitate aut facramcnto conftrifti funt, apoftolica audoritate a facramcnto abfblvimus , fle ne fibi fidelitatem obfervent omnibus modis prohibemus. Item. Et quoniam multos, peccatis noftris exigentibus, pro caufa excommunicationis perire quotidie cernimus, partim ignorantia, partim etiam nimia fimpUcitate, partim timore, partim etiam necffitate, devidi mifericordia, anathematis fententiam ·d tempus, prout pofliunus, opportune tempera* mus. Apoftolica namque audoritate anathemati* vinculo hos fubrrahimus, videlicet uxores , libero·, fervos, ancillas, feu mancipia, nec noons* fticoe & fervitote·, fle omne· alios qui noa adeo curiales funt , ut eorum confilio fcelera perpetrentur , & illos qui ignoranter excommunicat!· communicant, feu illo* qui communicant cumets qui communicant excommunicatis . Quicumque autem aut arator, five peregrinus , aut viator , in terram excommunicatonun devenerit, ubi non poftit emere, vef non habet unde emat, ab excommanicatis accipiendi licentiam damus . Et fi quis excommunicatis pro fuftentarione , non ft> pcrbi* fed humanitatis caufa, aliquid dare voluerit, fieri non prohibemus. Aftum Rom* in coclcfia Domini Salvatoris quinto Nonas Martii f lo... pe prima,

NOTA SEVERINI BINII.

Co»r»/i«w.) Hi» a&is fynodalibo· redirabitor Marianus Scotos in chronico, leribena Gregorian» ia hac fynodo Henncum retent regno erivafl· , illudque in Kodulphum Suevi® ducem tranftolifle . Nao» nonnifi poß bienniuna a Sasoniboa & priocipibos imperii ei·-&ut audoritate Greeorii confirmaro· fait , at infra dicemus in coocdio Romano VII. fynoSica epiftnla do rebus io hac fynodo (eflis extra fupra lib. *f.* epift. rj.

CONCILIUM BURDIGALENSE

Cui Gofcelinus archiepifcopus intertft, & ecclefiam B. Marias de Solaco adjndieat abbati S. Crucis Burdigalenfis.

B» M»i»n'·».T^ nonane fan&r & individuas Trinitatis Pa- D tris & Filii & Spiritus fanfti. Ego Amatus S. E. Legatus, EHorcntiuraquc humilis epifeopus, juflii ac vice Domini domni PP. Gregorii VII. ob ecclefianim Dei comeftionem in Aquitani* partes direftus , omnibus fidelibus pnricntibus Cc futuris . Per hoc privilegium noftr* auftoritatis notum fieri voto, quod controvert* illi fle altercationi , qu* inter Arnaldum Trencardi abbatem S. Crucis, fle Arnaldum abbatem S. Severi , fle monachos utriufque congregationis, fuperecclefia S. Mari* de Solaco diutius agitata, fle ufque ad pradiftam fedem apoftolicam fuerat perlata, in fynodo , quam cum confratre noftro Hugoœ S. Dlenii , flt villelmo Aufcjenfi . Radulfo quoque Turonenfi, nec non & Dolcnfi cum eorum fuffraganeis coepifcopis & abbatibus, fimulque aliis religiofis periooii tam clericorum quam laicorum refideremus , atque Domino noftro Jefu Chrifto coopérante, & fermones concilii confirmante, de multis utilitatibus fande Dei ecclefia· profuturis pertradaodo decerneremus ad dandam definitionem canonicam fuper controverfia que erat inter fupra memoratos abbates· de praedida ecclefia S. Mariae , penultimum Concilii indiximus diem . Die igitur determinata inflante , utrique fupra nominati abbates cum advocatis fll ratiocinatoribus fuis in concilio afliterunt ; fle prout quifquc melius potuit , caufam fuam licenter enarraverunt, & enarrando peroraverunt. Clamoribus itaque tCDoribufque utriufque partu, omnibufqueeorum rationibus a concilio diligenter auditi* ac fisbtiliter pertra&atis, ad ultimum ut per omnem modum Latisficret importune· invafioni Arnaldi

tum in nobis , vel potius quantum in ipfa fuit juftiria , certum tandem & canonicum impofuimus finem. Cum enim in pnadi&a fynodo convocatis archiepifcopis, Godlino fcflicet Burdiga-

ab-

abbatis & Severi, & at perpetuam fikntium ipfi & omnibus ÛKceffcribus «jus fuper ecdefia S-Marix te itMonkn Centura imponeretur; << decreto Concilii juravit Anuddus Trencardi abbas S. Crucis, lincta manu monachorum fisorum, ante nos in medio, & in confpcftu Goocilii, illud dem facramcntum five juramentum, de veritate feilicet fui privilegii, quod dominus papa Alexander jam diu ante decreverat Rome, debere ante fe jurari ab ipfo Arnaldo Trencardi, tertia tantum manu monachorum fuorum Gregorio abbati S. Severi. Omnium etenim fidelium pofterirati notificari volumus, quod multis tcftificationibus canonicis io ipfo Concilio Burdcgaknfi coram nobis approbatum fuit Grreortum abbatem anteceflorem Amaldi abbatis SScveri ufque adeo legibus canonicis jam ante conviftum fume Rame ante D. papam Alexandrum * pro injuria quam faciebat Arnaldo abbati S. Crocis de ecdefia S. Mariz de Solaco; quod ipfe abbas Gregorius ipiam ecclefiam S. Marie de Solaco in manu iphtu D. papa Alexandri dtmtfit, & in manu ejnfifam in ipfam eedefiam fe vitetitm non fava-furam pramifit; fubmdc ipfi: D. papa Alexander ipfam Aroaidam Trencardi abbatem S. Crucis de ipfa ecdefia S. Marie reveftivit. Apoftolica ergo & Concilii fidti- auftoritate, Arnaldum Trencardi abbatem S. Crucis de ecdefia S. Marte de Solaco in ipfo Concilio inveftivtmus, & ab omnibus fueeeubribus fuis jure perpetuo cum omnibus ad fe pertinentibus poflidendam canonum Centura decrevimus. Qt autem hac Concilii definitio firma femper & illibata per (occedentia maneat tempora, hoc privilegium noftra auftoritatis feribi *pracepimus, & figilli noftri impreflioae fignari juuirous. Aftum & definitum in concilio Burdigaleflfi in ipfa matre ecclefia in honore beatorum apoftolorum Andree & Jacobi conftntfta anno MLXXVIII. ab Incarnatione Domini, Ind. II. concurrente I. epafta XV. IV. Idus Oftobris, anno vero VI. pontificatus D. pape Gregorii VII. allante & confirmante Villelmo nobiliflimo Aquiianorum duce & comite Gaiconie cum fuis principibus.

SYNODUS EPISCOPORUM, ABBATUM,

Totiuique Qeri Cathedralis Ecdefia Rotomagenfis in caufa depofitionis Joannis Archiepifcopi ob infirmam valetudinem ab Huberto Cardinali fedis Apoftolke legato Rotomagenfi habita ~nno MLXXVIII.

MAndaturn de hac fynodo habenda fubindi-Cgenfis agritudine data, & fupra inter Gregorii cat Gregorii VII. ad Guillelmum Anglorum Regem Epiftola de Archiepifcopi Rotoma- Epift. I.j. epift. 19. allata

CONCILIUM ROMANUM V.

PRO RESTAURATIONE SANCTÆ ECCLESIÆ

Celebratum anno Domini MLXXVIII. tempore Gregorii pape VII

ANno ab incarnatione Domini milkfimo fe- P,u> ε^,,ηu, pontificatus vero domini Gregorii leptimi pape lexto, * tertio Kalendas Decembris, indiftione lecunda, celebrata eft iynodus Roma: in ecclefia fandi Salvatoris pro reiiauratione fanfte ecckfiz. In qua inter alia excommunicatus eft Conftantinopolitanus imperatoi, aliique qui fubferipti habentur. Juraverunt quoque legati Henrici & Rodulphi, quifquc pro Domino fuo, quod nûftis dolis colloquium kgatorum fedis apoftolicz in Teutonico regno habendum impedient Cenftituta etiam funt illic ad utilitatem fanfte ecckfiz qtizdam capitula quz in fequentibus denotantur.

De Teutonicis contradicendis, ne pbadia efclqfiafisco a regibm doto, five ab invitis epifeopis, de/ineant.

Vt iteram esccommunicentxr illi quorum cxlpa colremarfit

Norboeunfis arihiepifcopui nerunt extotrtmsaùcetKr.

Et alii qsu ol Amato epifeopo funt excommunicatl.

Comes /anili ^t^idss excommaxscetxr propter irrorem.

Et idem monaftersum, fi fuerit in potefiate comitis.

Monafterinm /eniti BenediUi montis Caffms de/endatnr ab omnibus hortmaxnis.

Vt mtrad'catxr ne aliquis occipiat Hrueftitxram ecclqfinrxm de mani&u lmcorxm.

Et ne prabenda vel oficia ecclqfiaftica vendantm.

De con/angnimtate

De fimoniacis.

De cafiitote clericorum.

De /olfis erdmatsonsbxs.

De /effis pomitentiil.

{insister vera pernitentia detnr

De decimis 4 latcu mjn/ie detentis

De patriarcha Aqnslejesfi.

De patriarcha Gradenfi.

De imperatore Confiantinopolitam.

De /eflivilaiibsu pontifienm Romanornm celebrmodis.

De abfisnentia /abbots

De Jndms non proponendis Cbrifiianis.

De /eniti Petri hereditate occnltata.

Vt nsdlsa pttnstens /xjcsptatnr fine literis epi/copi/ni, nfi forte fmrit epijcopeu mortmu vel excmm munientns.

Ut mdlsu abbas decimas tf primitias fine an3oritate Romam pontificis fen epe/copi canfen/n, inenjns dictccfi habitat, detineat.

Vt mtUns epi/copns gravamen, fen /ervile /erviliam, ex nfn abbatibeu imponat.

Vt /acerdotes fine licentia /ni epifeopi, & monachi de natis monafteriis fim licentia /mrsaeo abbatxm non recipiantur.

Vt epifeopi qni ronfen/crint fornicationem vel in-

êSùS, —f''.

*Ut mU> efifari fraliu eeriffin fe fevqfcfevv trihunt fiee ppα,β it fiu fiat eeefrretie-r. Ceteri unfufin aniitfifitfi fiti if frxtnu fumat i»t Utut an» fnnfiatati : β ettUnt pnqfiMy/rfes, Λ tffià· fiu fi^eniathu , ftni vûûttut ql vd intuti itn&iiut ttdtfi» *rdinhtrt UUÛU tvtautt ttui umditiau, vel fe hntficitat tmUtian.*

Ut août tfifupi trttj iittrtnm fe fiât ectkfiit itttri faiat, & tnavntn tctltfin fitw art nti-litntt' eut ftevi nectfitttt, tuile tueie utUefui»-gmic tctlefiu fithreiatt , æ perirefe fecrtkgii , fuei effit, feremu/.*

Ut euuatietur ieicir cure faute priait euiute fee iecùuet htaat, tf xckfiej f^gUtnt.

Ut fù ctrteut fartau fe ftlenuù tuife velunt behrt nlifûi prtnrat efftrrt.

Decrete ^eelea a Aie fraie feÜe : tmdie eritu hfiicrMler, furent Intent tituli kehntitr.

I.

QpicumqtK militum , ve! cujufcumque ordinis vel profefbonis perfona , praedia ecdefiaftica a quocumque rege , feu ûeculari principe, rd ah epifeopis invitn feu ahbatffius , aut ab aliquibus eccleüarum reftoribus fufeeperit, vel fufeepit, vd invafit, vel etiam de reâorum depravato feu vitiofb eorum confenfu tenuerit , nifi eadem predia eçdcfiis reftituerit. excommunicationi fubjaceat.

Si quis Nortnumnonun, * vel quorumlibet bbmïnum, prédis monafterii fanâi Benediâi mon^*®ηι invaferit, vel quafcumque res ejufdem monafterii injufte abftukrit, & bis vel ter admonitus non emendaverit, excommunicationi (nbjaceat, donee refipifeat, dc ecdefue fatisfaciat.

II.

Quoniam inveftituras ecclefiarum contra ftatuta ianâorum patrum a laicis perfonis in multis partibus cognovimus fieri, & ex eo plurimasperturbationes * in ecclefia oriri , ex quibus Gnriftiana religio conculcatur ; decernimus ut nullus clericorum inveftituram epifeopatus, vel abbatir, vel ecclefir , de manu imperatoris , vel regis , vel alicujus laice perfixtx , viri vel femine, fufcipiar.

Quod * fi prasfumpferit, recognofcat inveftituram illam apoftolica auâoritate irritam efle, dc ie nfque ad condignam (atisfadionera excommunicationi fubjaccre.

III.

Si quis praebendas, aichidiaconatus, prepofitura« , vel aliqua officia ccclcfiaftica vendiderit , vc! aine* quam ftatuta fandorum patrum prsccipiunt ordinaverit , ab officio fufpendatur ; dignum cit enim , ut ficut gratis epifeopatum accent, ita membra ejufdem epifeopatus gratis di-

IV.

Ordinationes quae interveniente pretio, vel precibus , vel obfequio * alicujus perfonx ea intentione impcnfo, vel que non communi confenfu cleri & populi fecundum canonicas finâiones fiunt. Ac ab his ad quos confecratto pertinet non comprobantur , infirmas Ac irritas efle dijudicamus I quoniam qui taliter ordinantur, non per odium, id eft aer Chriftum, intrant, fed, ut ipfia verius leftarar, fines funt & latrones.

V.

FaMas poenitentias dicimus , qu* non fecundum auftoritatem ianâorum patrum pro qualitate criminum imponuntur. Idoaquequicumqucmi les, vd negotiator , vd alicui officio deditus quod fine peccato exerceri non noffit, fi culpis gravioribus irretitus ad poenitentiam venerit, vd qui bona alterius injnfle detinet, vd qui odium in corde gerit, dc reoognofeat fe verampœnitentiam non poflè peragere, per quam ad sternam vitam valeat pervenire, nifi arma deponat, ulterlufque non ferat, nifi oonfilio retigkdbrum epifcoporum pro defendenda /uftitia , vd negotium derelinquat, vd officium deferat, Ac odium ex corde dimittat , bonaque qus injufte abftulit reftituat. Ne tamen defperet, interim quidquid boni facere poterit, hortamur ut faciat , ut omnipotens Deus cor illius illuftrtt ad pernitendam.

VI.

Decimas, quas in ufum pietatis cooceflas efle canonica auâôritas demonftrat, a laicis pofiideri apoftolica auâoritate prohibemus . five enim ab epifeopis, vel regibus , vel quibuslibet perfoms , eas acceperint , nifi ecdefias reddiderint, fciant fe facrilegii cnmen 'committere, At aeterne darnnationis * periculum incurrere.

VII.

Quia dies fabbad apud fimftos patres noftras in abftinentia celebris eft habitus, noseorumdem auâoritatetn fenuentes, falnbntcr admonemus,ut quicumque fe Chriftiane religionis participem effe defiderat, ab eu carnium eadem die, nifi maiori feftivitare interveniente, vd infirmitate impediente abftineat.

VIII.

Ut nullus abbas decimas fic primitias, At reflrua que fecundum ftanita canonum ad epifeopopertinent, ime auâoritate Romani pontificis,feu epifeopi confenfu in cuius diocefi habitat, detineat. apoftoiica * Cmâione firmamus.

IX.

Nullus epifeopus gravamen , feu fertile fervitium, ex ufu contra ecclefiafticam normam abbatibus feu clericis fuis imponar. ' Intrediâum facerdotale officium pretio interveniente reftituat . Qgod fi fecerit, officii fui periculum fiibeat.

Si quis predia.B. Pétri apoftolorum principis ubicumque pofi'a in proprietatem fuam ufurpaverit , vel fcieus occultata , non propalarer , (vel * debitum ftrvitium exinde beato Petro non* exhibuerit,) recognofcat fe iram Dei Ac fanftorum apoftolorum velut facrilegum incurrere. Qpicumque autem in hoc crimine deprehenfus fuerit, eamdem hereditatem beati Peai legitime reftituat 3c penam quadrupli de propriis bonis perfolvat

XI.

Si quis epifeopus fornicationem! presbyterorum, diaconorum, feu fubdiaconorum, vd crimen inceftus in fua parochia, precibus vd pretio interveniente , coafenferit, vel cocnmiflum fibique compertum auâoritate fui officii non impugnaverit , ab officio fufpendatur.

XII.

Ut omnis Chnftianus procuret ad miflanim foLemnia aliquid Deo offerre, * At ducat ad memoriam, quod Deus per Moyfen dixit: flfe apfereiit fe cw/pdfcf aw· cmcmm . Etenim in collcftfe fandorum patrum liquido apparet, quod omnes Chriftiani offerre aliquid Deo ex ufii lanftorum patrum debent

ANNO CHKISTI

Additio Philifpi Lams, £ J

*Hnfiu Remai ακιϋί canonibus b*c promittit Hugo Fleemnidceiifii Meu jam fitpe Uaddtus·. Gotofecratus, &c.* riife' jam *excufj*

Nota Sbverini Binii.

AS· caaciiiu *Conciliai.*) In hac fynodo, poft ea eu« ia a&is fnrri recenfnii continentur , nctandiffimum Guibertuca Ravennatea» arcMepifcopem ad fynodum frequenter ct-t*tum , apoflolicat fcd>» patientia ft benignitate abutentem , ob immenfa ferlera perpetrata depoiitutn etfe, indicat epiftola Gregorii decima libri fexti , qaam ad otnnea Ravennates de Guiberti fceleribua ft depolitio»
C«ib«na>n-ne Rertcripfit»
iip,p«4rpe. *txcemmuasicatas e» Coaffaatinepelitauuss iuaperatoe.*
m.' N>r« Nicephoru» nimirum, cognomento Butomates, gei io»-
pboru.r·?, per um fibi tyrannice vindicant, Michaclem cum Ma-
r.iar'ir»·.- η* Augufla conjuge, filoque Cohftantino Porpbyroge-
[redacted]KM.r. neto in fUacbeto>t captos in mooaflerium relegavit . Coronatus eil autem ipie Nicepbon» a Cofnoa patriarcha , qui eodem anno, Joanne Xiphylino dtfun&o, a Michrrte imperatore m locum ejus luerat lubrogatut. Venerat ille H>eroiofymi«, ft nsignat exiflimatioeia erat .puti imperatorem . *Joannes Caropulates.*

DccrSa crsa- »>»· *Si quis No· tmsnnorsssn.*) Hujus canonis lanciendi occtfiunrn» Leo OflienGs epifeopus qui aderat hb* }· cap. qj. ft <6 lie enarrat: *fodem tempore ^ofelian* tccfiajs* pontifex ad boc cctiobiam veniens, non parvam pe· uni* (ummam in bo. foco depofuit. ffjisod ubi Jordani pnneiri Ca u* relatam eff, miffs mihubus , eam da fecretsno ecclefi* alffrabi , tf ad fe pr*cepit aferri. Jld b*c fratres : Pecuniam , inquiunt, qa* potrt BtaediBo oedtta eff K nos nulli omniro viventium dosons verum ». feiretano conditam qui pr*(umpierit tollet . Milites diabolico furore debriati pecuniam da fccrctoria abffrailefir a fire V olsreiur .divinum efficiam i» ecclefia papoffe : eque adverjus coagrcgatioucmnoffram jeverius commo-·-nilum , n fi eo yaa temper locum iffum Mènerai carit te teneretur . $ qnrdrrn tolerabilius effe tallas tf toffelie jar's tt'ff'i «n pr*dom (f direptionem dart , quern JtnH»» locum, ubique terraram fomofiffimum , tent* t-fnomini* /abjecere . Sed non dm divine ultto dilate eff. Na» printer! tanti entier feelens , poffqaam pecuniam tahi ecclefi*, lateen auvfit. Inde vero Gretortas in concm» rrrefiAeut conUtait, at fi fais Nort»eaaora» vel eoerami bet boatinnat, pr*dia, tuonafferia, villas,* po/-D *nitet am jabfeceat. qnouj^ae fatisfeciot.*

Quôn'aar inveffitarai ecclelfcratn .) De hoc caooM *Leo* OH « c»n. 41. >ta >rrib»t : *fer idem teatpas ,fnpradicto rape Gregorio frnodtun Mente, Leo bajat tnonaferit biblictbccir al , qnt poffea O/benffs epilcopai fait, propo nit luem de mona/teno janâ* Sopbi* de Beneven to . prod nuper Beneventani a d t one naffri cetnobii violenter abflrarerant. Cnmpac rts ad jads'etam dedaSa effet, aud'entibu! omnibus . reetata Jani envoie privilegia noffra . la bas pnne pes Komanipne pontiffets , imperatores , regts, dates , pr*diSaao cellam huic monafferio done fe probrtum e* , detretamqae a /ammo pontifice cellam illam nibii ad Benrvrniaaos pertinere , jed paris noffri perpetuo effe debere. In eadem item fynodo'nffitutam eff, M v»/ a la'co mveff teram ecclefi* acciperet, anathemate nterpne plecteretur , Cr qui Scilicet daret, &· aut acciperet.* Hrc Leo.

Additio Philippi Labbe S. J.

De Gregorii L'II. zelo adverfus fimaniacos, concnbinonar , &c. bsec babet idem^Hugo f-laviniocenfit, fug. Wf. chronici Ytrismcnfii,

Confecratus igitur in juftitia & fanftitate miro modo sfttduis votis pro le & grege fibi commiflb excubans, urgente paftoralis officii neceflitate , diftorta perverfoium corda ad reftitudinis lineam fiunma vi corrigere nitens, veritatem Dei Aabdque perfone acceptione ornatas patefecit,naftus omnium bonorum diledionem ob. uti Dei fervorem, & juftitia exequuuoDcm. Sed quia nui» la eft fodetas lud ad tenebras , perditorum hominum odium ft detraftiouem , Juno perfecutioncm acerrimam incurrit ; regiam tamen viam , quam fcmel intraverat , incoocrifas, immotus , per arma juftitie a dextris ft a finiftris fortiter incefiit. Ac primo quidem apoftolica Audoritate, veridicis fimftorum patrum animatus fententiis , ad eliminandam fimoniacam harrefim, ft prnd» piendam clericorum caftitatem committi Gbi officii debito vehementer exarfit. Audiant igitur qui audire volunt, ut muniantur, qui audire nolunt, ~ ut confundantur; quam libera , quamque catho-)Blica voce contra infanos impiorum latratus, impiaque molimina , aufufque' nefandos intonuerit hic propugnator ecclefi*. Cum enim omnes fete fiia quaererent, non que Jefu Chrifti , ft adhaerere mallent dicipulatui Semonis , quam pauperiem Chrifti lervare in unitate fidei ; m niftri quoque divini fanftuarii faedam libidinolae contagionis pollutionem contra jus faique ufurpatam , & tubintroduftam nollent abjicere, invefti tutae etiam ecclefiaram a laicis indebite ufurparentur : ipfe pro communi ecdefue utilitate ftneceflkate in Lareranenfi palatio aggregata fynodo, circumfedentibus archiepifcopis, epifcopis, abbatibus, ft religiofis Deumque timentibus clericis ft mona-»chis, de fupraferipris, & aliis ecclefias commodis Cttaftaus, hcc decretalis promulgavit Capituli

I. Quscscatqite militiat, ftc.

Haec funt beatiftmi papae fynodalia decreta , p^, „s. e-moribus corrigendis idonea , fimetorum patnsmi^««x*,M decretis confona, caelo rorante ftillata, univerfis fidelibus inculcanda , ampleâenda, atque tenenda, juftitia diâante prolata, fortitudine roborata, prudentia promulgata , temperanti* virtute }»rcdita. Sed perverfi dum in eorum norma vite use pervertira te offendunt, haec gravia, h*c difficilia ; haec, quia corrigi nolunt, emendari refugiunt, omnimodis a[redacted]ellant impoffibilia . O mentem amentem! o fpurcam nequitlam! ft nequifimam fpurcitiam ! Numquid ft perditorum moras I»™»™ «orrigi rrfugkncr, açiÇiunr, jutai. 6-lebitur, pietas conculcabitur, & ecclefisfticc animadverfionis gladius a fanguinc prohibebitur? Ve redori, quem denotaverit fentenția hujufcemaledidionis! maledictus eft qui prohibet gladium fu* um a fanguine. Gladium a fanguine prohibere , eft praedicationis verbum a carnalis vitae interfeâione retinere. Ob hanc igitur caufam„quiafciiicet fanftam Dei ecclefiam caftam *cfie* volebat, liberam , atque cà'holicatn , quia de fandusrio Dei fimoniacam & neophytorum hserefim, & foedam libidinofae contagionis pollutionem volebat expellere; membra diaboli ccrpenuit in eum i» furgere, & ufque ad fanguinem pratfumpferunt in Ecum manus injicere, & ut eum mone vel exilio confunderent, multis eum modis conati funt dejicere . Sic furrexit inter regnum & facerdotium contentio, accrevit folito gravior fiinftae Dei ec· clcfias tribulatio. Heinricus enimHenrici'imperatoris filius adverfus Deum & matrem omnium catholicorum R-omanam ecclefiam fuperbe tumidus, quia vita ejus pravA fandorum patrum decretis ft canonicis adverfabatur inftitutls, adverfus Deum ft adverfus Ghriftum ejus infurrcxit, ecclefiafticis fandioribus impie faftus rebellis : membra diaboli contra nun incitando, & omnes quos potuit minis, blanditiis, terroribus, muno»

rtav

..... ! — ribus contra cum armando, fafta cum multis o> Lotharienfihus fit Tranfrhenenfibus compefitioue. Pofito enim adhuc in diaconatus officio codera papa fim&iflimo, cum dc co finiftra fic inhonefta ubique ferretur fama, propter imperialcin dignitatem, fit patris matrifque reverentiam, necnon propter fpem correôioois ejus, fiepe ab eo litteris fic nunciis eft admonitus,ut memor dariffimi generis, memor imperialis dignitatis vitam fuam moribus imperio congruentibus inftitueret, ut *regem* fe fit imperatorem moribus oftenderet, operibus exhiberet. Sed quia cum aetate illius quoque pariter crevit iniquitas; fublimatus in ordine pontificatus, audoritate officii fibi coramiili multo follicitius ad vit» meliorationem eum m dies hortabatur; cum ille exculatione «talis fluxe fic fragilis dc dic in diemmonita ejus fe fuiceptunim verbis quidem promitteret, carterum re fic exaggeratione culparum.malo eorum, in quorum manus curia erat, confilio penitus conculcaret. Hinc jam proclivior fa&us ad fcelcra prcceps prsteipiti ufus confilio ferebatur per devia. Vifiun eft pape beatiffimo, ut familiares ejus, quorum machinationibus per epifcopatus fic monafteria induftis fimoniace lupis pro paftoribus, ecclefi» innocentiam herefi nefanda fadaverat, ad poenitentiam vocaret, venientes fufeiperet, refpuentcs a communione corporis Chrifti fic confortio fidelium feparatet: ut vel fic eum ab eorum furreptione fic maligno confilio fegrcgarct, admonens eum ut cos excommunicator a domo, ab convivio, ab omni etiam familiaritate fic communione fua expelleret. Interim vero invalefccnte contra eum Saxonum caufa, cum vires regni fic prefidia a fe videret deficere velle, epiftolam et direxit fupplicem, fic humilitate plenam, pcenitentiam de perpetratis agens, emendationem pollicens, fic fuam ei obedientiam fic fidele adjutorium contra rebellantes promittens. Et hoc poftmodtim legatis ejus Humberto Pr«neftino fic Giraldo Oftienfi epifeopis, in illorum manus per facratas eorum ftolas, qu's collo geftabant, jurejurando confirmans. Textus autem eptftote ifte eft.

CHfttSTi ,·,«

«Iκ··»· Vit-

Ueurici imperatorii epifioU ad papam.

rtgilautiffima tf defidrrantiffixoo damitu papa Gregorio apoftoiica dignitate caelitus infignito, Hcinricus Uei gratia Romanorum rex debiti jamulatus Jideltf-Jbmam exhibitionem.

Cum regnum & facerdotium, ut in Chrifto rite admin.Grata fubfiftant, vicaria fui ope femper indigeant, oportet nimirum, domine mi & pater amantiilime, quatenus ab invicem minime diftentiant, verum potius ChriAi glutino conjuniilima indiftolubiiiter fibi coiuereant. Namque fic & non aliter confervatur in vinculo perfect» duritatis & pacis, & Chriftiane concordia unitatis, & ccclcfuAic» fimul flatus religionis. Sed nos, qui Deo annuente, regni jam fortimur tninifterium, facerdotio ut oportuit per omnia jus fle honorem non exhibuimus legitimum. Quippe date nobis a Deo poteftatis vindicem gladium non fme caufa portavimus, nec tamen in reos, ut juftiun fuit, judiciaria illum cenfura evaginavimus. Nunc autem divina miferatione aliquantulum compunâi; & in nos reverfi peccata noftra priores veftr» indulgentiflim» paternitati noa accufando confitemur, fperantes de vobis in domino, ut apoftoiica veftra audoritate abfoluti juftificari mereamur. Heu criminofi nos & infelices! partim pueritie blandientts inftinftione r, partim — .... auftoritatts noftr» imperiofa *libertate*, partimetiam eorum, quorum fedudilia nimium fequuti fumus confilia, fedudoria deceptione peccavimus in czlum *ûi* coram vobis, & jam digni non fumus vocatione veftr» filiationis. Non folum enim nos res ecclefiafticas invafimus, verum quoque indignis quibuslibet, & fimoniaco felle amaricatis, & non per oftium, fed abunde ingredientibus, ecdefias ipfas vendidimus, & non cas ut oportuit defendimus. At nunc, quia foli abfque veftra audoritate ecdefias corrigere non poflumus, fuper his, ut etiam de noftris omnibus, veftrum una confilium & auxilium obnixe quaerimus, *veftrum praeceptum ftudiofiffime fervabitur in omnibus*. Et nunc imprimis de ecclefia Mediolanenfi, que noftra culpa in errore eft, rogans, ut veftra apoftoiica diftridione canonice corrigatur, & exinde ad ecdefias corrigendas audoritatis veftr» fententia progrediatur. Nos ergo vous Deo volente in omnibus non deerimus, rogantes idipfum fuppliciter paternitatem veftram, ut nobis alacris adfit clementer in omnibus. Littera» noftras non poft longum tempus cum fideliflimis noftris habitis, ex quibus noftra quat dicenda adhuc reftant, Deo dante, plenius audietis.

anno ,,ζι*™

B

Verum, commiflo podio, & viftoria obtenta, ad vomitum cito rediit, vota fregit, excommunicatos in communionem & gratiam fufeepit,ecclefiarum confufionem non abhorruit. Pius'autem papa adhuc animum ejus lentandum credens, litteras ei direxit commonitorias, ut recordaretur domini Dei fui, recordaretur promiffi, occ inhonoraret honorantem fe, nec crederet fe fallere poffe Deum: adjiciens, *Deusujuperbis rtfftere, bumibbut autem dare ^rarias»*, parcenfque ei & moderaminis apoftolici erga eum cenfuram confervans, quem potuiffct pro hoc folo fcelere jufte purrire.

C

Altera additio Philipn Labbe, S. J.

Ad concilium Romanum K ex cbronico tfrdunenfi, pag. 114. *to. I. bibliotheca* aaoa *MS. librarum.*

Ama ai incarnatione demini 107%. indi&iom 1. *pontificatus ejus anno* V. *menfe Martia, Gregorius papa VII. Romana jjnoda eptfcoperum centum pr^fidens, dixit poft efti^ua*

Ordinationes Alorum, qui ah excommunicatis funt ordinati, fandorum patrum fequentes veiligia, irritas fieri cenfuimus. Sanftorum predeceflôrum noftrorum ftatuta tenentes, cos qui excommunicatis juraverunt, fidelitate aut facramento abfolvimus, fit ne fibi fidelitatem obfervent modis omnibus prohibemus. Et quoniam multos peccatis noftris exigentibus pro caufa excommunicationis quotidie perire cernimus, partira ignorantia, partira etiam nimia fimplicirate, partira timore, partim etiam nimia neceffitate, deviftj mifericordia, anathematis fententiam prout po£ fumus, ad tempus opportune temperamus. Apo-

E

Aoiica itaqne audoritate ab anathematis vinculo fubtrahimus, videlicet uxores, liberos, fervos, ancillas, feu mancipia, necnon rufticos & fervientes, & omnes alios qui non adeo curiales funt, ut eorum confilio ferlera perpetrentur, & ilk» qui ignoranter excommunicatis communicant, feu illos qui communicant cum eis qui communicant excommunicatis. Qpicumque autem orator, five peregrinus, aut viator in terra exconununicatorum venerit, ubi non polfit emere, aut nou habet unde emat, ab excommunicatis accipiendi licentiam damus. Et fi quis excommunicatis nou

fuftenratione fuperbiz fed humanitatis caufa a- A ... Cmt/iie fidelifrma tofit- l*Su'd d*re To'uer,t non prohibemus .· Aftum in ecclefia domini Salvatoris, que appellator 'Coo· ftanriana, v. nonas Manii.

ANNO CHRISTI

Observatio P. Antonii Pagi ad An. Chr. 1078. 0.4.* 5.

Subdit de V. fynodo Romana Brrtoldua in Chronico; In /raoJj *ifa Berengarta/ \4ndegavcnfii Cammed/ , at ab b*refi faa refifi/ceret, /yatdahur convenitor, etgae indaciu a]gae ad peommam futuram {pnednm dantur .* Huc referendum, quod Anonymat Chitftetianua inopuiculo de Berengarit hvrefiarcMr damnatione multiplici feribit . Rrvrrend'/waw *Papa Gregorin/* HL *[nccefor Meaandn itera» eide» Bereugarte audientia» ia duabus jpnodit generalibus Poture conceffit. Sed ca» ipfe /ettam /na» catbolicre fidet coatrarta» denegare non pq/'-jet, itera» /ai juramento eandem abdicare . & fide» catbohcam profiteri detegit, ficut ia /apertoribus nacihtr fecit. Tot igitur caaciUtr Bereagariaaa» beerefi» damnata» percepimus , ta» ea fidelia» rtlaltone virorum , q» ei/de» coaciliit iaterfaeraat,* f«v· *ea regefiii Rarnaaon» Poaffica», ta» ea feriptii religtofora» vr-na , y*t de bte fidelifiuae /crip/eraat. Na» eedr» Concilia aoftr't tempo· tbai* ιφο q0. *camo/ celeb·ata reperiantnr.* fnot *an» ab eaordio Pontificat» S. Leonii Papa ajçne in prajealt» amta» compataatnr, ftu efi ab laça·natione Domini* tcU. (quo AuAor opufculum fuum fcripiit .)

Barengarios, qui primam fidei profeffiooem anno io;*. <Ofâm Nicolao Papa fecerat t facundam in ifta fynrxio edit , quam haAemu ineditim ex veteri CoAkx MS. M'bdlomua Tom. a. AnakA. m Ofifervat. de multi* plici Berenfarii damnatione in bunc modium exhibet : PrqAlmr *fane» -dltarte pofi con/ecretione» ⌽ vera»* C**A, farad mrtM» *eft de Virgine* , fwd m/mv *efi l» Crace , çaod i'dtt ad deatero» Ptlni* : <JF wkmm *•lterii pofifue» con/ecr*·» cfi, tfe veru» /anguine» , fin manawt de /itéré Cbnfii. £t Juit ort pronando,* .*. ''* *corde babere confirma. Sic me adjuvet Dent , CF bacjaera.* Verihmile eft , inquit Mabftloniut , Berengario, poftea quam peiorem rooteflinnem quafi proprium Humberti Cardinal·! fertum tam atrociter feripto (uo a Lanfranco confutato laceraAat, ut vel & ~~otnn caufandi^ac torgjvorfandi aditui~~ «i- ~~praecludere~~-tur I datam fuifle poteftatem fuia verba explicandi proptiam de Eucharifiia mentem, qued ipfe pirftirerit , edita hac conf·ffione fecunda, in qua fubdoiit *ve>i cor for e cr ve>i /angam·/* verbi» catholicam fidem profiteri videbatur: tametfi fub enifnx .'i tpeciofii larvia haerefim fuam occultabat. Inde fafli ni. ut hzc cooteflio peraruit a rfliu» *lynodi* Epilcopn η· n *fecerit* fati», ideoque remifta, ac ailata lit ampl or hiijua rei ddcuflio in <Vnodum anni fubfequentit , cuju» gratia frequentior Epifeoporum numeru* Romani convenire debebat : ac interim Berengariut ad id tttnpvi Rome refidere ÿuffui. Que viri doAiflimi «xucAura valde mihi probatur.

AD CONCILIUM ROMANUM

Cmttrd remet facrarum invaforet emr» 1078. *celeiratm.*

ADDITIO.

Λ^Οτπ in concilio »Λo Romano res CafmenfisC monaûerü contra Nonnannonun invafiones aflêruE fuerint ; non dubito quominus ad idem Romanum concilium pertineat fententia illa adverfus eofdem Normannos lata, qua eofdem caftigat pro fimih invafione rerum monaficrii Cafaurienfi* vel Pifcaric , quae infula eft maris Adriatici in Aprutio ulteriori. Hanc igitur damus ex Chronico ejuidem Monafterii exhibito Rcr. Italic, tom. Π. par. II. pag. j(Sj. Infuper de invefiituris dignitatum ccclcfiafticarum a laicis non recipiendis decreta duo integra cum non legantur in fynopfi aâorum hujus concilii , quam iolam hic pio adis deperditis exhibet Labbeus, fupplcmus cx opnfculo S. Anlelmi Luccnfis contra Wibertum antipapam lib. II. pag. 384. edit. Canifeianz Bal'nagii ; fed antequam ncc proferantur , difquirere aliquid juvat de haeretico Berengario, cujus caufa non in concilio tantummodo Romano fequentis anni traAatacft, quod fle Labbeum non latuit , led &, quod ipfe ignoravit , in pnefenti pariter juflus eft fidei fiue confeflionem exhibere, quam, fiquidem vera ille narraverit iti fciipto quodam fuo vulgato in Anecdotis Martene tom. IV. pag. 103. concilii illius Patres tunc quidam catholicam agnoverunt; fed alii Ltictv- in illa veneni aiiquid haeretici fufpicati perluah runt pontifici , ut Romae ad concilium ufque fequentis anni illum detineret . Ibi clariorem fidei fua: confefiionem exprimere coaduseft. Porro cx ea Bcrengarii de rebus fuis narratione intelligimus, concilium iftud Romanum in feftivitate amnium Sandarum cœpiflê, idque vero toto iQo menfe perfeveraflê dcmonftrat inferiptio rjuldcm concilii in editis Labbeania , quae diem ΠΙ. Kal. Decembris fignat . Nunc tandem confeuionem fidei ejuldem Berengarii cx eodem opufculo promamus.

Jurementam Berenrarii Taronici.

Profitepr panem Altaris poft confecratkmem eflê verum corpus Chrifti , quod natum eft de Virgine, quod paflum eft in cruce , quod fedet ad dexteram Patris , & vinum altaris poftquam coniecratum eft, elfe verum fanguinem, qutnian.tvit de latere Chrifti. Et ficut ore pronuncio, it.i me corde habere confirmo , fic me adjuvet Deus, flt ha:c facra.

„ Scriptum iftud cum Romae apud papam mo„ ram facerem in conventu epifeoporum, quem „ habuit in feftivitate omnium Sanftorum , vo„ citeratione multa omnibus pronuntiari fecit , „ dicens fufficerc debere fidei , fufficere debere „ his, quibus lac po/us dandus effet non cibtu , „ fecundum quod feribit B. Auguftinus de facri„ ficio ecclefix dicens: *yidetii iit altaripe„ nir eft fy vinum , faod etiam oculi veftri wiit „ renuntiant : fieod entem fides inftrnendd poftnlat , „ papis eft corpM Chrifti t vinumqne fornis.* In„ clamans populo, me non haereticum eflc, ita „ tne de feripturis, non de corde meo habere , omnibus teftificans in audientia fua Petrum „ Damiani non inferiorem lima eruditionis, non „ inferiorem Lanfranno dignitate chrifliane re„ ligionis , Romz non confenfiflfe de facrificio „ ecclefiz didis Lanfranni, pro eo fe dare fen„ tentiam, negligenda eflê ea, quie diceretLan„ frannus, potitu quam ea , quz diceret Petrus „ Damiani Romane ecclefiz filius, S.Rufinz,fi „ fatis memini, epifeopus, non inferior, ut di„ da repetam, Lanfranno lima eruditionis, di„ gnitate chriftianz religionis ; multo Lanfranno „ operofipr in Audio divinz leftionis, fecundum „ quod przcepit ipfe Dominus : *Scrutamini feri„ ptnras* . Ita papa ille , cum quo moras pene „ per annum feceram, compcfcitam putare vilus

» eft

ANNO CHRISTI

, eft fit compotitam vecordiam turbat turbat» ; ut A,, aitB. Auguftthns, ceni commoti, quo me hae- reticum quantum potuit mfimulaverat : maxime quia papa undecumque libros comportari fecerat epifeopis fic abbatibus , clericis fit monachis, unde facrificia Chrifti impervertibilia fenfa & (cripta Auguftini, Hieronymi, Ambrofii, altonunque legenda propofuerat , mecum fentientibus in eis, qui cum papa erant , epifeoÇ> Porturnfi , epifeopo Sucirenfi ' , epilcopo erracinenfi, cardinalibus Attone Mediolancnfi, monacho Tudenfi Romanz ecclefizcardina* li nomine Deuidedit, Petro cancellario, benigni atque humilis cordis fratre Fulcone tranlmontano, clerico ipfius domini papzconviâore nihilominus Tethbaldo, qui litteratior diligentfa peculiari apud & Petrum eo tempore habebatur clericus, fic fratre quodam, qui co gnomme Bona-dics appellabatur. aiiifque compluribus, quorum nomina , dignitatdque non teneo/ Cum tamen urgerent papam illum quim maxime peftilentes fic (cripturarum pervertor», ut exigeret a me moras adhuc Romz facetn ufque ad conventum , qui futurus erat apud eum in quadxagefima epicoporum

•It·· $»lil. —II i»,?7

GREGORIÜS VII.

Rotem fjitodo fpdwitugmt* opifeoportae confidente, preikytororwe Mette* eeiltitedhte r?ft*t*ii dicem*

I.

SI quis deinceps epifeopatum, vel abbatiam de manu alicujus laicz perfonz fuiceperit, nullatenus inter epifeopos habeatur, nec ulla ei ut epifeopo aut abbati audientia concedatur, infuper ei gratiam B. Petii fit introitum ecclefiz interdicimus ∫ quo ufque locum, quem fub crimine ,arn «mbitioois, quam inob*-dient:z, quod eft fcelus idolôlatriz cœpit , rtfipifcendo non defcrit . Similiter etiam de inferioribus , & ecdcfiafticis dignitatibus, conftituimus.

F« optical· S 4.1*1», î* v<«r. L'âi. •a» £fi**

II.

Si quis imperatorum, regum, ducum, marchionum, vel quilibet fstcularium poteftatum aut perlonarum inveftituram epifcopatuum, vel alicujus ecclefiafticz dignitatis dare przfumpferit, ejufdem C fententiz vinculo fe adftriâum efle fciat. "

SENTENTIA A GREGORIO PAPA VII.

Proteelget contr* pervofarer pofftffiontteo Afotuiflerii S. Clemmtis.*

Rit.tut.

SI quis Normannorum, vel quorumlibet hominum przdia Monafterii B. Clementis invafe-Brit , vel quafcumque ra ejufdem Monafterii injufte abftulcrit ,ɑ bis, vel ter admonitus non cmendaverit, excommunicationi fubjaceac , donec refipifeat, & Ecclefiz fatisfaciat. Si quis przdia B. Clementis ubicumque pofita in proprietatem fuam ufurpaverit, vel (cieus occultata non pi<> paLverit , vel debitum fervitium exinde B Clementi non exhibuerit, recognofcat fe iram Dei, & S. Clementis vehit facrilegum incurrere. Quicumque autem in hoc crimine deprehenfus fuerit, eamdem hereditatem B. Clementi reftituat, & pernam quadruplum de propriis bonis pcriblvat. Quicumque militum, vel cujufcumque ordinis, vel profeflionis pertona przdia Ecdefiaftica a quocumque Rege (eu tzculari Principe, vel ab Epifeopis, invitis Abbatibus, aut abaliquibus Ecclefiarum reftoiibus fufeepit, vel fufceperit , ve' invafit, vel' etiam eonundem Recturum deprava* to fententiofo confenfu tenuent, nifieadem przdia Ecclefiis reftituerit, excommunicationi fubja ceat . Rom* in univerfali lynodo przfidcnte B Gregorio papa ab eodem promulgata, ab univer* fali Concilio comprobata. N,

SYNODUS GERUNDENSIS,

Celebrata temporibus Gregorii Papz, inftantc epilcopo Amato eius l-egato.

F« H»r4 Ce.c. ıβ.,ll. r ··»»·

ANno dominiez Incarnationis feptuagefimo o-D &avo poft millefimum, convenit in Gerundenfem ecclefiam fanda fynodi«s epifeoporum vel abbatum, ubi vice domni Gregorii Papz przfuit Amatus epifeopus , fandz Romanz Ecclefiz legatus : a quo cum exterorum connivcntia funt plurima fancita fecundum canonum decreta ; de quibus referuntur pauca, ne noftri decidant memoria .

I.

Primitus enim conftituit de his qui adfiftunt altari, in miniftrando Corpore fic fanguinc Dominico; videlicet facerdotibus, leviris , five fubdiaconis , fic qui in clero deputati excellentiori devoverunt le vitz ; fic ut in nullo contubernio communicentur mulieribus . Si quis vero de *extern* palam nupferit , vel concubinam duxerit , gradus fui fic honoris periculo fubjaceat, fit a clero exeat, quoadufque canonice fatisfaciat.

Item decrevit, ut nullus epifeoporum aliquem clericum in ecclefia fua audeat per pecuniam fublimare five promovere, vel ecclefiafticos bonores vendere. Ille vero qui emerit, non folum fit alienus ea dignitate , quam pecuniis acquifivit , fed etiam propno gradu ; fic excommuutcatioui fuccumbar , donec quod ' malum obtinuit dimittat. "Λ·"*

III.

Item promulgavit, ut-nullus presbyterorum , diaconorum, fubdiaconorum filius, in eadem ecclefia potfideat paternos honores.

IV.

Item quod clericorum filii ad altiorei gradua non promoveantur : io acceptis autem gradftut maneant, nifi vita illis obftiterit.

V.

Item etiam filii clericorum, tam laid, quam clerici, nullo modo poflideant codefiafticos honores , quos patres eorum pro beneficio Ecclefia» habuerunt vel retinuerunt. Qpi pnscenrufcrit,excommunicetur.

VI.

Decrevit etiam, ut clerici asma (creata, nifi dimiferint arma , fint alieni ā Corpore Λ Unguine Domini, fic ab ingrdfii tetras ecdcftc, di Chn-

ANN<1. Chriftianorum fepultura, & omni communione ecclefiaftica; numquam amplius in Chrifti Ecclefia ad maiora honores five gradus, fi rebellendes inftiterint, fublimandi.

VII.

Item conftituit, ne clericus barbam vel comam nutriat, vel coronam capitis abfcondat, non radendo, vel parvam faciendo, tamquam erubefcens quod in hereditaria Chrifti forte fit cedus; neque ulterius induat militaria indumenta, diverfis variata coloribus.

VIII.

In fanguinitate conjunâi, nifi digna fatisfaâione feparentur, feparati ab Ecclefia & Corpore Chrifti maneant.

IX.

Concubinarii vero & ufurarii, nifi refipifeant, excommunicentur.

X.

Sanxerunt etiam, ut omnium terrarum decimatio, quam exfecranda infidelium Judaeorum ficvitia excolebat, ita illi exhiberentur ecclefiæ, in cujus parochia easdem ten® fit® client, quemadmodum fi a Chriftianis colerentur.

XI.

Item ftatuerunt, ut fi qu® Ecclefi® per pecuniam eflent confecratæ, vel a fimoniaco, a legitimo canonice confecrentur epifcopo. Si quietiam clerici pecuniam pcabendo, vel a fimoniaco funt ordinati, eodem modo a catholico ordinentur epifcopo. Non enim in his fit reiteratio, fed ipfa confecratio; quoniam nihil pneceflerat, quod ratum haberi queat.

XII.

Clerici autem alterius regionis non recipiantur fine proprii Pontificis litteris.

XIII.

Scimus quidem laicis ecclefias non competere: fed ubi illæ ex toto auferri non poffint, faltem oblationes Miffarum aut altarium, feu primitias, laicis omnino prohibemus. De coemeteriis autem, & fepultura, & baptifteriis, exaftionem fieri omnino prohibemus.

Amatus epifcopus, fanftae Romane ecclefi® legatus, his fynodalibus geftis vice domini mei Pap® fubfcripfi.
Berengarius Gerundenfis epifcopus fubfcripfi.
Berengarius Aufonenfis epifcopus fubfcripfi.
R.aymundus Elenenfis epifcopus fubfcripfi.
Raymundus Rotenenfis epifcopus fubfcripfi.
Petrus Carcaffonenfis epifcopus fubfcripfi.
Umbertus Barcinonenfis epifcopus fubfcripfi.
Guillelmus Convenienfis epifcopus fubfcripfi.
Fulco archidiaconus, agens vices Urgellenfis epifcopi fubfcripfi.

CHRISTI

CONCILIUM ROMANUM II. VEL III.

anni 1079. In caufa Henrici, & Rodulphi regum.

concilium tempore quadragefima anno 1079. habitum, in quo decreta eft legatio Romani pontificis in Germaniam ut coram legatis illis conflituta partes de re quaque fua difceptarent, & juftum judicium pronuntiaretur; aliud admififfe oportet, & re ipfe admittit Annalifta Saxo Cccardi Romanum anni, ejufdem concilium priori illo pofteriw, quo miffe iterum a Rodulphi fautoribus legatio epiftolam coram patriius recitavit, ab eodem Annalifta Saxone deferiptam & a me en ilio ftatim recitandum. Addit idem Annalifta Gregorii fynodicam, in qua diferte exprimit fynodum hoc anno in quadragefima Roma celebratam, qua in fnido decretam legationem illam in <.·:rtnaniatn ejjerit. Eft ergo extra omnem ambiguitatem anno 1079. duplicem Roma conveniffe fynodum in caufa Henrici, & Rodulphi regum. Si enim meminit pontifex fynodi hac anno habita, utique fignificat duo eodem anno 1079. fe celebraffe concilia, unum februario menfe, de quo omnes conveniant, alterum vero, unde epiftolam illam /iridebat, nam e fynodo datam aflerit Annalifta. Hanc vero fecundam fynodum ex chronico M.S. Bertholdi mulio pra editis integriori agnovit etiam P. Hapfaius German. Sac. To. 1. pag.266. & ex eodem Berthoido notat fecundam hanc intra hebdomade Pentecoftes conveniffe. (qui tamen fi vera tradiderit, n* dicat hoc anno, fed tret Romanas fonodot flatuamm oportet: n.tm concilium Romanum in Lucnfium caufa agitata eft anno 1079. oiiobri menfe convenit, ut de Synodo ad S. Cenafium agens adnotavi) Prater duas vero epiftolas, quas ex eodem ftatim dabimur, de aliis ejus fynodi fecundet nihil occurrit. Hac igitur verba hiftorici*: Tertiam s00*!** direxeiunt epiftolam, quam in Romana fynodo jufferunt recitari, fi domnus apoftolicus, vel univerfalis ecclefi® interventu ad dignitatis apoftolic® rigorem pollet excitari.

Conquerimur B. Petro, ejuique Vicario domno pap® Gregorio, pmnique fanfto concilio fuper injuriis & violentiis, quas a domno Heinrico paffi fumus, & patimur ob hanc caufam, quod fedi Apoftolic® obedientes fumus. Pervenit autem ad nos in Romana fynodo nuper habita dubitatum & quzfitum fuifie, utrum ille excommunicandus fit, an non. Quapropter nos, quibus gravi experimento id innotuit, pro noftra æftimatione adnuntiamus, quantis exiftentibus caufis jam vere fit excommunicatur. Teftis eft Romana ecclefia, pro quantis (celeribus, & quam inaudita præfumptione in fynodo ejufdem ecclefi® vinculo anathematis eft ligatus, non prius tamen, ut ex literis ipfius Apoftolici didicimus, quam multaipfius monita fpernentem, femper ex correptione deteriorem faftum probatum eft. Penfëtur ergo t qui ante triennium incorrigibilis inventus eft, jam refipuerit, ut nunc de proferenda in illum lententia dubitari oporteat. Excommunicatus vero, quam diuturna pertinacia fedem Apoftolicam defpexerit, undique notum eft. Tandem neceffitate, qu® non eft incognita, coaâus, abfolutionem quærens non prius impetravit, quam jurejurando pollicitus eft, de objeftis fatisfaâunun, prout domnus Apoftolicus tempus fibi conftitueret; hac conditione abfolutus recellit. Cumque placuiflet Apoftolico midis literis exegit ab eo, quod promiiit, quarum latores a fuis fautoribus capti, quidam pecunia redempti, alii excoriati, ac decapillati funt; quod cum ad noftros fiiiflèt relatum, per alium nuntium literas apoftolicas tranfmiferunt, a quo ipfe legationem audiens, nil refpondit, literas vero recipere recufavit; cujus rei multi funt teftes idonei, ac legatus fedis apoftolic® Domnus Bernhardus, qui ob id negotium ru partes illas miftus erat; quia quamvis certum fuif-

fy» fuiflet pro adjundo inobedienti® perjurio priori A -anathemate illum jam eflê innodatum , tamen anno CHRISTY *quod* fibi a fede Apoftolica injun&umeft, fuperimpofuit, ac regni gubernacula denuo ei contradicendo cum fibi confentientibus a corpore , & fanguioe Domini noftri & liminibus ecclefi® feparavit , & virum alium in regiam dignitatem Apoftolica audoritate confirmavit: qu® edida ille, ficut alia multa contemnens, regnum fecundo fibi interdictum invadens, adeo demolitus eft, ut regnum dici non valeat, cui nulla pene regalia fuperfunt . Cumque ad conciliandos fautores facultates regni non fuficerent , ecclefiarum publicus invafor fadus eft, & quidem incomparabiles , & fine exemplo praevaricationes ift® funt . Nara non quclibet praedia, fed epifeopatus quam- B plures aufugitis epifeopis ufurpavit ; pro qua re proclamantibus epifeopis domnus apoftolicus in fy- *rrt<inodo, * qu® XVII. Kal. Decembris habita eft, excommunicavit omnes, qui bona eorum invaferunt, qui poftea, nec ipfe propter hoc ab inva- i"Λ*1?**. fione ceftavit, nec eos, qui cum ipfo excommu- «i» U(«iw. nicati funt , a fua communione nec ad horam repulit. Audivimus, quod lui defenfores hanc excufationem obtendant, quod ipfe de bonis ecclefiarum nulli aliquid prarftiierit , vel aliquis ipib jubente invaferit, neque de manu ejus acceperit, quod nec dos illi objicimus: fed hoc .probare paratiflirai fumus , quod fui fua permnlione bona ecclefiaftica invaferunt , quibus ipfe rogantibus hoc conceifit, dividens fingulis prout voluit, & C hac mercede condudi funt iniquitati vires miniftrare. Qtircumque autem non concefla fuperfuerunt , his ipfe tamquam propriis utitur; in qua accufatione, fi falfitatis convincimur , qui accufatores fumus accnfati, pcenam fubire parati fumus . Judicet ergo fanda Sedes Apoftolica; inquirantur SS. Patrum concilia , & Romanorum pontificum decreta , utram qui ifta faciunt vel confentiunt facientibus pro excommunicatis , & facrilegis habendi fint; vel fi ipforum fautoribus communicandum fit, qui, cum fciant vera effe, qu® de eo loquimur, fcienter communicant operibus ejus malignis , & huc ad hoc veniunt, ut injuftiti® latebras oftendant , & tantorum fcelcrum patroni exiftant. Cumque in concilio hujus D fande ecclefi®, qu® femper ab excommunicatis abftinere docuit, fe quafi oratores exhibent, ita patienter audiuntur, ficut & noftri, nullo diferimine inter l®fos, & laedentes habito . Hi etiam nuper in comitatu domni fui , in eos infurrexenmt , qui przdeptis Apoftolicis obediunt, ut ad inobedientiam conftringerent, fcilicet in partibus Suevi®, ubi incendiis ecclefiarum & altarium dcfiruâtonibus- facrilegia innumerabilia commifla funt. In qua re illos nec acculamus nec excufamus; illud autem vere affirmamus, quod rapina illa in ecclefiis, & earum atriis fada, confenfu, fic permiflione tam principis, quam omnium pene majorum, qui aderant, perpetrata eft, ea deliberatione, quod facrilegum exercitum aliter fu- E ftentari non pofie cenfuerunt . Hoc quoque novit fandta Romapa ecclefia , quod przfatus Heinricus domino Apoftolico jurejurando affirmavit, quod nullum amodo , qui ad limina Apollolorum de quibulcumque terrarum locis tenderet , vel ipfe , vel aliquis eorum , quos conftringere potet, prohiberet , qualiter id obfervaverit, nobis tacentibus ipfa rerum indicia manifeftant : Ergo preter illam , qu® ab antiquis patribus & a veftra fanftitare in hujufinodi praevaricatores eft promulgata lententia , Archiepifcopus Moguntmus majorum exempla fecutus , adjun&is e-

pifcopb numero VII. quibus eadem injuri® ratio fuit, pro defenfione eoolefue fibi commiflit pre- AM diâum Hetnricum , qui parrochianus eft ipfius , ,o tradniit Satané in interitum carnis, cumuniverfis complicibus fuis. Item domnus epifeopus Wir-' ceburgenfis, prcfente , & coopérante ledis Apo* ftolicr legato domino Bernhardo, omnes illos anathematuavit, qui aftu, vel confilio in hoc culpabiles extiterunt , quod ille a fua Cede prohibitus eft , cujus prohibitionis auftor non incertus eft, qui etiam in ejuidem fedis civitate, in qua pene nemo non cxcommunicatus eft , frequenter moratur . Ecce audivit S. veftra quam multis modis vir ilk cum fuis damnatus fit , *& vere* damnandus : Rogamus ergo vos per nomen domini noftri Jefu Chrifti , & per cum, 'cujus vicem agitis , ut, fi jam prolatis in hos homines fententiis aliquid fuperaddere neceflarium non putatis , hoc tamen hrmiffime prohibeatis, ne vel in' hac S. Sede , vél alicubi ad communionem recipiantur, priufquam ecclefiis, quas lcferunt , fatisfaciant, ne grex vobis commifli» amplius ab eis contaminetur, & nc petfimum illud fermentum totam maflam corrumpat.

„ Tunc ab ipfa fynodo in partes Teutonicas „ fubjeâam milit cpiftolam:

Gregorius epifeopus fervus ferrorum Dei .'Omnibus clericis, & laicis in regno Teutonico conftitutis , qui excommunicationis vinculo non tenemur, falutem, fit Apoft. Bened Qy® & quanta cura nobis fuerit & eift, ut peftilentia, clades &. defolatio in regno veftra auferatur .. pax, honeftas, & folitum decus reddatur in fynodo , qua in hoc anno in quadragefuna Rome celebrata fuit, declaravimus. Judicio fandi fpiritus decrevimus, ut in regno vcftro epifeoporum omnium, & laicorum eorum, qui Deum timent, & pacem defiderant, fieret conventus, & coram noftris legatis difeemeretur, cui, Henrico fcilicet, an Rodolpho, qui de regno inter fe decertant, amplius juftitia faveret, parfque injuftior ratione devida, & B. Petri audoritate conftrida facilius cede'et; juftior vero pars amplius de Deo confideret, &. adjuta B. Petri poteftate de vidoria fperaret, ac neutram mortem timeret. Sed quia pervenit ad nos , quod inimici Dei, & filii diaboli quidam apud vos contra interdidum Apoftolic® fedis predidum conventum procurent in irritum ducere & non juftitia, fed fuperbia ac totius regni defolatione fuas cupiditates anhelent implere, & chriftianam religionem deftruere. Ex parte B. Petri prrdpimus , ut. talibus nullum auxilium prebeatis, nec illis communicetis. In pnedida enimfynodo jam omnes excommunicationis & anathematis funt vinculo innodati, & ut nullam vidoriam poflint obtinere B- Petri poteftate funt obligati, ut faltem coadi confirntutatur, ica morte animarum tuarum, &. defolatione proprie patri® revocentur . Vos autem, fratres carilfimi , de me nullo modo dubiteti*, quod injuft® parti feienter aliquo modo faveam ; magis pro veftra falute defidero mortem fubire, quam totius mundi gloriam ad veftrum interitum arripere ; quod fi aliqui de falfitate confifi Uteris , & verbis aliter vobis indicaverint, nullo modo eis acquiefcatis : Deum enim timemus, &pro ejus amore quotidie affligimur , & ideo fuperbiam & obledamentum firedi parvipeudimus , quia cito apud eum confolari indubitanter credimus. Omnipotens, & mifericon Deus, qui ultra fpem, ultra meritum mtferetur fit confolatur nos in tribulatione noftra , aperiat cor veftrum in lege fua, & in (ucceptis fuis confirmet vos, ut audoritate B. Petri a eundis

dis

dis peccatis abfotatos vos ad cxlefte regnum per-ducat.

uuhsri " qux Rodolfi fautores aliam item mi-
„ lerunt cpiftolam» quibufiiam psemiffis hxc fub*
„ dentes.

Novimus memori· veftrx neo excidiflè, quod tam afltduts querimoniis frequentatum eft apud vos, quod pene omnes epiicopi, qui ledi Apo* ftoliae obediunt, expulfi a facie periëquentium fugiunt, & Latitant, & quomodo cum fuis perfecutoribus convenire, fic conferre de his caufis poflunt, pro quibus aliqui illorum occifi Çunt, quidam in captivitatem addufti, reliqui vero omnibus rebus fuis expoliati. Deinde noc quoque mirandum cenlemus, quo[redacted] hominis caufam cum illis difeutere jubemur, quoa utroiqueB legatus fandx Roman® ecclefi® veftra juflioοe a liminibus fande ecclefi® fenaravit. Si autem nil horum obftitiflet, quid veftra intereft, ut jam dudum finitam fynodi Romane fententiam retrahemus, quid ad nos, ut difeutiamus, fi illa juftitia faveat ad obtinendum regnum, cui vos regni gubernacula jam ante triennium, fynodo judicante, interdixiftis? Nonne magis oportuit, ut difcuflio judicium illud praecederet, quam nunc tandem fubfequatur? Novimus intelligentiam veftram, quia nunquam de re indifcufla fynodus, vobis prxfidentibus, judicavit ;qu® ergo neceflita* fecunu® difcuifionis? Si autem prxdiftus ille nondum dilcufliis eft, fed adhuc difeutiendus; qu® ratio, ut indifcuflo hom.nl regal·* dignitas ex- I «
dignitate Apoftolica, fine ullo conditionis additamento interdiceretur? Quare regi alteri obedire juffi fumus, priufquam certum fuiflèt, iftum non pefle regnare? *£t p·# peuce :* Ut autem de reliquis omnibus taceamus, certe fi fola illa abfolutio {aeramentorum, quam in fynodo feciftis, tffvdum habitura eft, indubitanter conftat, quia ifte Rex efle non poteft. Quomodo enim regnare poteft, cui nullus amodo fidelitatem ex debito iervat? quomodo regere populum poteft, qui in agendi· caufis legalibus neminem ad faciendum juftum judicium facramenti obligatione cooftringere poteft7 Si autem, quod abiit, illa apoftolica indulgentia pro rato habenda non eft, quid erit de epilcopis, & aliis, qui fpe prxdidx abfolutionis juramenta Heinrico faaa infregerunt 7 Nonne msnifcfte perjurii *convincuntur*? Adhuc aliud, quid de illis facramenti* erit, qu® poftea regi Rodolfo fada funt, cujus ditioai veftra au* âoritate fubjugati fumus? Et in fine epiftolx: G ab inctrpto itinere reirorfum redire, & ob difficultatem diverticula querere vultis, non foium vulnera non fanatis, led que fana funt vulneratis. Nam fi ea diifimubndo qux jam veftra ftatuit auftoritas in media tempeftate, quam pro vobis incurrimus, nos derelinqueris, teftes funt fuper nos cerium, & terra, quod injufte perditi fumus.

υ&ΦΗ?·

CONCILIUM ROMANUM VI

IN Q.U O BEKENGARIUS

Sepe ad pttnitentiam vocatus, fxpiufque relapfus, berefim fuam iterum abjuravit, fidemque catholicam profirflus fuit anno Demini miaxix.

Mai.
• prmipii (i) ANno ab incarnatione fempiterni * principis millefimo feptuagefimo nono, menfe Februarii, indRdone Ji. pontificatus vero domni Gregorii (x) univerfalis pontificis VII. anno 6. ad honorem Dei, & xdificationem fanftx ecclefir, falutem quoque tam coiporum quam animarum ex prreepto fedis apoftolicx convenerunt finitimi & diveriatum regionum & provinciarum archiepilcopi, epiicopi, religioixque perfonr, ttt fanûam hnodum celebrarent. Omnibus igitur in ' ecdefia Salvatoris congregatis £) habitus eft fermo de corpore & fanguine Domi-
l..bhoth*<e ni noftri Jcfu Chrifti, multis hxc nonnullis
·«<* Mi b (5) illa prius feutientibus. Maxima liquident pars panem & vinum faerx orationis verba, & facer* dotis coniecrationem, .Spiritu fando invifibiliter
H Ujo» \\ operante, converri fubftantialiter in corpus Dominicum de Virgine natum, quod fic in cruce pependit, fic in fanguinem qui de cius latere militis eftufuseft lancea, afferebat, atque * audori-
·11β·iK·* taribus orthodoxorum fandorum patrum, tam £ Grxcorum quam Latinorum, modis omnibus defendebat. Quidam vero excitate nimia & longa perculit, " figuram tantum fubftantialc illud corpus in dextera Patris fedens efle, feque & alios
î»<l»H dccipcntcs 1!-bufdam cavillationibus conabantur .-dPtuere. Verum ubi coepit res agi, prius etiam quam tertia die ventum fuerit in fynodo, defecit contra seritatem niti pars altera, nempefandi Spiritus ignis (4) emolumenta palearum contumens, ft fulgore fuo fallam lucem diver[redacted]ando obtenebrans, nodis caliginem vertit in lucem. Denique Berengarius hujus erroris magifter poft longo tempore dogmatizaram impietatem erraflê ie coram concilio frequenti confeflus, veniamque poftulans & orans ex apoftolica dementia meruit, juravitque (j) ficut in confequentibus continetur.

Bereng-triiTurimerfj preifyteri.) <!·(■ 4«i··· I

Ego Berengarius corde credo, & ore confiteor, panem & vinum, quae ponuntur in altari per myfterium faerx orationis & verba noftri redemptoris, fubftantialiter converti in veram & propriam ac vivificatricem carnem fit fanguinem Jefu Chrifti Domini noftri, & poft confecrationem efte verum Chrifti corpus, quod natum eft de Virgine, & quod pro lalute mundi oblatum in cruce pependit, & quod fedet ad dexteram Patris, & verum fanguinem Chrifti, qpi de latere ejus efiiifus eft non tantum per fignum flt virtutem facramenti, fed in proprietate naturx & veritate fubftantix, ficut in hoc bfcvi continetur, & ego legi, & vos intelligitis. Sic credo, nec contra hanc fidem ulterius docebo. Sic me Deus adjuvet, & hxc fanda Dei evangelia Tunc domnus papa prreepit Berengario ex audo-

ti) Ex Thema V^dinh tom. *. tap. qui Ada formata *befei Ceeciiit di.it e je reperte feife* in annofo libro Decretorum Pontificum fub Decreto Gretoru Pap« . *Hardeieet,* *(t)* Vald. *jefueti* I H,
(t) Vald. *ehe fcMieet/hn. H.* («) Vald. mk'ùmim. H. *(j) Vald. Jfat* iu% M. *H-*

floritate Dei omnipotentis & fandorum aroftolo- mm fc Paoli, wc dc corpore & Uofnine Domini ouqum ulterius cum aliquo difputare vel aliquem docere prmnmeret, excepta caufa reducendi ad fidem hanc cos qui per cmjs dodrinam ab ea * rcccterant.

His itaque pie & feliciter «Ai·, inter multas proclamationcs conquefti funt legati regis Rodulphi fuper Henrico, quod nulli loco, nuiliqueperibo· parcens religionem rranfalpinam contereret & conculcaret; Neminem debitus honor, vel rewentia, vel dignitas rueretur, & icu vilia mancipia non modo facerdotes, fed etiam epifeopi archicpifcopiquc caperentur, vinculifeue mancipparentur, partimque trucidarentur. Decreverunt ergo quam*lure$ concilii in illius tjrrannidem gladium apoftoliium debere evaginari: fed diftulit apoftoiica mauiuetudo. Juraverunt igitur legati Hcnrici regis illud quod in liquentibus feriptum repetitur.

ÂacramrwraiRr *mentiornm Henrici* rego.

Legati domini mei regis ad vos Venient infra terminum «fccofionis Domioi, exceptis legitimis *ta0"s * 'd eft* morte, vel gravi infirmitate, vel^ captione abfque dolo, qui legatos Romanae fedis lecurç ducent dc reducent, & Dominus tex obediet» *U's in omnibus fecundum juftitiam & judicium illorum: & hax omnia obfervabit abf- ^UC ' n'fi quantum ex jurtione veftra remanferit, & hxc juro ex prxeepto Domini mei regis Henrici.

JUJjurandam nuptiorum Rodtdphi regii, itidemqut Rodulphi, quod /equitur.

Si colloquium ex vcftro prarcepto conftitutum fuerit in partibus Teutonicis, loco & tempore aD vobis dennito, ante pratfentiam veftram, vel legatorum veftrorum, dominus nofter rex Rodulphus vel ipfe veniet, vel epifcopos & fideles fuos mittet, paratufque erit judicium quod fanda Romana ecclefia decreverit de caufa regni fubire, nulloque malo ingerio conventum a vobis five legatis veftris conftitutum impediet, & poftquam certum inde veftrum nuntium videbit de pace in regno conftitucnda & confirmanda, ftudebit ut legatio veftra provenire ad pacem regni & concordiam poflit. Hxc omnia obfervabuntur, nifi quantum ex veftra certa licentia remanient, vel ex impedimento legitimo, fcilicet morte, vel gravi infirmitate, vel captione fmc dolo.

Sacramentum arcbiepi/copi efquiic-erifi!.

Juravit idem eodem tempore archiepifcopus Aquilejenfis Henricus fecundum hxc verba: Ab hac hora & inantea fidelis ero beato Petro & PM* Gregorio, fuiique fucccfforibus, qui permeMores cardinales intraverint: ' Non ergo inconfftio, neque in fado, ut vitam aut membra, aut papatum perdant, aut capti fint mala captione. Ad fynolum, ad quam me vocabunt, vd Aperfe, vel per fuos nuntios, vel per fuas literas, veniam, & canonice obediam, aur, li noit potero, legato· meos mittam. Papatum Romauuns c & regalia fandi Petri adjutor ero ad retinendum flt defendendum, falvo meo ordine. Confilium vero quod mihi crediderint per fe, aut per nuntios fuo·, live per lireras, nulli pandam me ferente ad eorum damnum. Legatum Romanum eundo & redeundo honorifice traâabo, & in necefin.ii ibus luis adjuvabo. His quos nominatim excommunicavcrint fcienter non communicabo. Romanam ecdefiam per fccularem militiam fideliter adjuvabo, cum invitatus fuero. Hxcomnia obfervabo; nifi quantum fua cena licentia temanferit.

Excommunicati funt tn eadem fynodo f«*O* -,/Λ" recuperationis archiepifcopus Natboncnfis, * Tedaldus didus archiepifcopus Mediolanenfis, Sigeindus diâus epifeopus Bononienfis, RolandusTarvifienfis, item epifeopi Firmanus & Camerinus Hi omnes cum fequacibus fuis tam clericis quam utam laicis,

Jscranwa/W *Regierfi epifeopi.*

Ego Gandulphus Regienfem epifeopatum contra interdidum veftrum, aut veftri legati, odo diebus non tenebo, neque aliquo inveniam ftudio, quo veftrc legationi refiftatur. Sic mcDeu< adjuvet, & hcc fanda Dei evangetia.

NOTA SIVERINI BINII

Cmciliwu.) Cum in hac fynodo Berengarii hrrefi, damnata fuerit, quii non viaet calumuam ele mei» da^ifirtiam, qua Gretoriur In c >ncil>abul<> Moguntino propterea uamnatui tu ile aiietu.lr, quod anti ,uus di (opulus Berengarii extitent. Inter alias Gte;ori' epidolat extat unica prino 'nno <ul pont heatut ad Mathiid-m fcnpta, qua ev dente· pr..fitrtut, lub Ipeciebus panis *Se* vini vere ipiutn corpus dc iantu nem do nvm contineri; qua uruca epitfo'a, fi nul.itm aliud monument, m exifleret, tnfficiens ert.t ad integerrimam fldem Gregorii pap« demonftrandam, *St* ad (chifmaticorutn calumniantium oa impudens obftruendum.

In hoc concilio S. Brunonem, qui Mulo poli Signl^ epifeopus creatus eft, adverfus ^etengarium difpucatle. afta vlis illius atteftantur. Petrus Igneus Albati nfts epifeopus m tins eft legatus in Germaniam, «Λque illi adjunftus Uda'ricus Patavinus eptKopus, ut tradit Bertboldus m chronico hoc anno. Pieter base aha ouaedam m ifta fynodo agitata fu.fte in.bcant epiftoia II *it* rp. lib. *6.* quas ex hac fyrx do ad Parmenlem *St* Bambergenfcm eccleliam fcriplit.

Additio Philippi Labbe, S. J.

Eodem anno Gregorii papae VII. fexto habitum luit die iv. Nonas Maii Romanum aliud concilium: *Utrum*, fcilicet, *bona eccltfarttm ptifint poni in pignore pro pecunia coiiigendu nd rφfiendum Umberto archiepifcopo Ravennati Romanam fedem invadere enanti.* Interfuiffe epifcopos quatuor cum pluribus cardinalibus, abbatibus dc archipresbyteris fidem faciunt duo pervetufti codices MSS. quos poftidebat illuftriftimus dominus Petrus de Marea archiepifcopus Tolofanus, ut monuimus pag. 379. hiftorix noftrx iynopfeos

CON-

CONCILIUM BRITANNICUM,

Celebratum ad fallam pœnitentiam profcribendam anno Domini ml xxix. tempore Gregorii papae VII.

CRequena erat inBritannia hoc tempore, quod A ablque aliqua emendatione peccantes iniifdem peccatu perf'everanrcs abfolverentur. Hoc malum ccclefir Gregor, papa fitbla turn volens, legationem decrevit in Britanniam minorem, ibique mandavit celebrari concilium, quo pernitentia illa, qua
• V,4. io populusleduduseiat, plane profcribcrctur. 'Gregorius fib. 7. epift. 10.

Addit io Philippi Lavbi, S. J.

Britannicum hocce concilium a Binio ejuiqut fequacibus appellatum eft non. £atis accurate , quod in majori Britannia ac tranfmarina, led in minori dumtaxat Britannia , hoc eft Gallica , five Armorica celebratum fuit, prarfide Amato Oicronenfi epifeopo S. R. E. legato apoftolico, ad falfas pcenitentias proferibendas . Pravo quippe more fuerat indudum ut publici peccatores , & in iildem diutius perfeverantes vitiis, abfolverentur.

CONCILIUM BURDIGALENSE

Prxfidc eodem Amato Oleronenfi epifeopo cum Hugone Dienfi, diifque anno ml xmx· cum fequent.

D? r» ad run*'* *Chrifti* MtxxX. *pauca* Are Λ-Bles, *nonymm axffor chronici MaUeice^fii :* Fuit concilium Burdegalx in quo Berengarius reddit fidei fur rationem, & Hugo abbas S. Leodegarii fuit depolitus , £)?. *Aiii anno praecedenti adjudicant, ejxfqne fieri mentionem afferunt in charta quadam ctrnobii S.Joavui Angerlacenfii apud Joannem Beilynm pag.* 354. *probationum hijioria Psflonicn. Undergo bete verba deferipfi ;* Nec mora cum beatiflimi Severint prxiulis hoc facium canonicis intimarent, illico n> n fegnem Pidavenfi atque Butdegalenft iynodo coi. n Amato S. K.E- vicario, aliifque epiicopis ptoclamationem tamdiu fecerunt, *&c.*

Ferwvr /Mi 1080. *effe Synodum banc Bardegaienjem evincit frètent monumentum, in etdem finodo c<mfirmtt:<m , fy λ MaOiiùmio in Itb 6. oe re dip/cmat.* Þ. 5 b<5. *ex* C *bartario Syl-V*-m.vorit exhibitum.*

Conventui Aquitaniae, Procerum Bxrdegiût habitui in jmo *datur falvitas coenooio byiva-ma'aris.*

OMne exemplar vel decretum polleris profuturum libris eft ^Jirtifvc interendum : ut quod brevis perdit meiroria, iervata queat reddere pagina . Poftquam igitur egregius Pidavienfium Comes Duxque totius Aquitantr VPillelmus, demnum Geialdutn, iummx religionis Abbatem, cum fibi tubiceta congregatione velle in Sylva-majori permanere , Ecdctiamque in honore landx Det genitricis Maria adi! care cognovit ; multa loco ipfibeneficia contulit, non ignorans te fore femper ipfius Ecclefir participem orationum, fiquidem exaltaretur per iplum. Donatum itaque ipium ab omnibus poflefloribus allodium , ac coram principibus regionis fandae Marie & prxfato Abbati traditum, «S; undique difterminatum, ita fua omniumque poteftate abfolvit , ut nemo ibi non Comes, non Vicecomes, non Prxpofitus, non Vicarius, non Mt-nullaque prorfus perfona aliqua ratione quidquam juris vel advocationis five dominationis audeat exhibere.- nec violentiam cuilibet inferre , non telonium aut vadimonium capere, t»n judicium, aut iullitiam jufte, vel injufte exercere, nullamque omnino calumniam agere: quatenus Abbas & congregatio ipfius loci liberius Deo pollint militare. Et quandoque forfitan inhabitans populus omnium , praeter Monachorum fit, jugo iolutiis: fed fi quid fuerit corrigendum, ad eos vel ad quos voluerint, fit referendum. Quîcumque autem illuc fugiens pervenerit , nemo intra terminos ipfius allodii pratfumat illum infedari. Hanc etiam libertatem, & («t vulgariter loquar) falvamentum, conceffit prefatus Comes tenitorio quod dicitur Trajcdum, quod ab eodem & exteris pofleflbribus prxfato Abbati & Sylvr-majoris ecclefie fuerit donatum . Dedit quoque idem egregius Dux libertatem Monachis Sylvr-majoris, ut temper fingulis annis liceateis per Gerundam fluvium navigio tranfeendere quo libuerit decem modios falis pro acquirenda annona exteritque fibi neceflariis . Prxterea ad luminaria Ecclefie donavit quamdam curtem Broja nomine, ut quidquid cenlus inde habebat, fine aliquo typo vel cujufquam calumnia femper ad eamdem Ecclcfiam perveniat. Cujus videlicet Comitis juflu ac precatu, Achclmus Vtlielmi de Blancafort ac Guilhclmus Seguini quidquid in ea fcilicet curte habebant, fimiliter donaverunt. Sed & Villelmus Helix Burdegalenfis Vicarius plicaturam ibi dedit Sylvr majoris fratribus. Aftaeft ergo haec omnis donatio ab ipfo Comite inBurdegalenfi civitate, prrfentibus nobilibus ac potentibus viris, qui propter memoriale tefthnonà in hac cartola funt feripti. Anno ab Incarnatione Domini ml xxix. epada xv. Indiâione 11. anno *vi 1.* Gregorii VII. Papa:, Philippo Francorum Rege. Illi funt Nodatores ac prxfatr Donat.unis firmatores

Gocelinus venerabilis Burdegalenfium archiepifecpus, & Achclmus Archidiaconus, totufque S. Andicx clerus. Centulfus de Biarno. Kaduifus de

>de & Hilarior Signum Villelmi fortis de Dor-done. Signum Baiduini de Ccntujano . Signum Bernardi de Baftuda. Signum Amelrid Vtceco mitis. Signum Odonis Nepotis Comitis. Signum Balduini de Duo.

λννο CHItISTI

Igitur praefatus DuxVillclmus prrfentibus his aliilque nobilibus viris xn. Kalendas Julii firmavit hoc memoriale beneficium, a quilius omnibus conccflum eft atque laudatum, ac pe.petua Habilitate traditum.

Sequenti etiam armo congregato Buidegalcnfi civitate Concilio confirmata iunt iterum hnc a Comite ipfo, decretumque cft ab omni Epileoporum, Abbatum, & Sacerdotum collegio , ut quicumque aliqua temeritate violare temptaverit, perpetuat excommunicationis damnatione reus fit, nifi ad congruam farisiadionem venerit.

Ego Amatus fanft* fedis Apoftolica Legatus confirmo.

Ego Hugo fandr fedis Apoftolica Legatus confirmo.

Signum Gocelini Burdcgaienfis Archiepifcopi.
Signum Rodulfi Turoncnfis Archiepifcopi.
Signum Villelmi Auxienfis Archiepilcopi.
Signum Bofonis Santonenfis Epiicopi.
S:gnum Ademari Engolifini tpifeopi.
Signum Villelmi Petragorenfis Epifeopi.
Signum Raymundi Bafatenfis Epiicopi.
S. Hugonis Bigonenfis Epifeopi.
S. Donadei Agennenfis Epifeopi.
S. Adonis Abbatis S. Johannis (Angenacenfis.)
S. Drogonis Malliacenlis Abbatis.
S- Rainaldi Abbatis S. Cypriani.
••i. S. Bertrandi * S. Juliani Abbatis.
S. Hildeberti Nantulliacenfis Abbatis.

Hanc eantdew libertatem te/iatam facit Gerald»i . ijfe coenobii A'.'αι ✝ auflor Notitia condita, cui pre/rr fnpradiilos Epijcopot, alii r::f.iem Furacią·''' ierfif concilii Patret Jubfincur.i. fivtitsam banc in Aflic ipfiut Geraldi l-abet facul. 1'1. Benediilino par.i. f. 868. *ubi in fine leglt.cr.* Ada vero cft iupradida confirmatio Burdigalcnli civitate in Concilio anno ab Incarnatione Domini Mi xxx. Indidione III. Epafta xxvi. n. Nonas Odobris vili, anno vn. Gregorii Pap*, Philippo in Francia regnante. S. Villelmi Aquitanienfis Ducis. Confirm* hoc Deu». Ego Amatus Apoftoline fedis legatus confirmo, ✝ Ef?° Hugo Apoftolkx fedis legatu» confirmo . ✝ Ego Gocelinus Burdegalenfts archiepifcopus prcfcnteConcilio concedo de confirmo, ✝ S. Rodulfi Turonciifis archiepilcopi. S. Villelmi Auxienfis archicpilcopi. S. Boiunis Santonenfis Epifeopi. S. Adcmari EngoLlmeniL. Epifeopi. S. Villelmi Petragoricenlu Epiicopi. S. Raymundi Vafatenfts Epiicopi. S. 1Ligoni» Bigorrenfis Epifeopi. S. Donald! Agennenfis Epiicopi . S. Petri Adurenftt . Epiicopi. S. Odonis abbatis Sanfti Johannis. ' S. Drogonis Malliaccnfis abbatis. S. Raynaldi. S. Cypriani abbatis. S. Bcrtrandi. S. Juliani abbatts. S. Hildeberti NantuUiaccnfis abbatis . S. Fulchradi. S. Salvatoris * abbatis. S. Achclini , Gi cell ni Buidcgalenfis Ecclclix archidiaconi. «|| ,i,,i Nohi · . K *»U.

afd *boc item Concilium pertinent alla fe^uentia : Concordia inter Abbatee Angeliacenfem & Carrofinfem do Ecclefia de ^arenia, a Ealuxio tom.6· Mtjctllan.* p.413. *Edita.*

Notum fit tam pnefentibus quam futuris fuifle contentionem diutinam inter Abbatem S. Johannis, fic Abbatem Carrofenfem de Ecdefia deVa-Crezia, conftitutumque eft ab eis , ut de hac caofa judicaretur in Concilio Burdegalenii. Quod fit faftum eft. Duo enim Legati fanft* Romane Ecclefi*, feilicet Epifeopus Amatus fit Hugo Epifeopus Dienfi», nec non Jofcelinus Burdcgalenfi» Archiepilcopus, atque Guillelmus de Aufcis Archiepifeopu», Comes quoque Pidavenfis Guido, deinde Raynaldus S. Cypriani abbas, Archidiaconufque Burdcgalis Jofcelinus Ammelinus. Hi omnes hujus rei fecerunt judicium ; coque facto, juxta coniuetudinem Concilii, protinus domnum Odonem Abbatem S. Joannis pariter cum fuis vocaverunt', ac poftea domnum Fulcradum Carrofenfem Abbatem fic fuos; fub quorum pnefentia pnejudkatam confirmantes fententiam, jam didam beato Johanni vindicaverunt. Erant autem cum Domno Odone S. Johannis Abbate Aufculfus Prior, Andreas Monachus, Aimcricus, Raimundus, OftenJus , Conftantinus. Carrofenft» vero Abbas habebat lecum fratrem fuum Turonorum Archiepifcopum, Oduonem fratrem Aldeberti Coinitis de Marchia, Petrum Fcrricardum. ^41».

siSi'Sis'SisïSBisiSi

e»»AD BURDEGALENSE CONCILIUM

Ab Amato Oieroaenfi epifeopo, & Hitgane Dienfi A. S. LL. anno 1079. celebration,

ADDITIO.

r·?· »♦ piarer *ea, qua in editione 1'meto-Labbeana tem. pag.6^1. de boc concilio leguntor, fentenliam de litre in ecclefiam S. Crucii Purdegalenfii ab ea fmod.t latam Jupoeditat Mabillonint in Apnalibus Ord. S. ttenedilii torn. Γ. nam. IX. append. Ef Mt ex illo.*

DEFINITIO CONCILII BURDEGALENSIS,

Et proceram Aquitania fuper ecclefia da Soliaco, yte fandia Crucii I urdegalenfi cambio attribuitur.

IN nomine fanftz fie individu* Trinitatis Patris, fit Filii, fic Spiiitus fandi. Ego Amatus S. R. E. legatu», Ellorenfiumque humilis epifeopus, juflii, ac vice domini domni pape Gregorii VII. ob ecclefiarum Dei correftionem in Aquitani* partes diredu», omnibus fidelibus prefimtibus, fic futuris. Per hoc privilegium ootirse audoritatis notum fieri volo; quod controverfi* illi fic altercationi, que inter Arnaldum Trencardi abbatem fanft* Crucis, fic Arnaudum abbatem fandi Severi, fit monachos utriufque congregationis, fuper ecdefia fanft* Mari* de Solaco diutius agitata, fic ufque ad pnediftam fedem Apoftolicam fuerat perlata , in fynodo , quam cum confiatre noftro Hugooe S. R E. legato, Dicnfiumquc venerabiliepifeopo, apudBurdegaienfem celebravimus urbem, quantum in nobis , vel potius quantum in ipfa fixit juftitia, certum tandem, fic canonicum impofuimus finem .

>> Cum enim in prsdida fynodo, eeovoeatis archi- A epifeopis, Gocilino-fcilicet--Burdegalenfi&& Wil- citanTt ^nK' ^uiC cnfi » Radulfb quoque Turoocnfi, necnon & Dolenfi, cum eorum lufInganeis co-epifcopis, & abb.tibus, fimulque aliis religiofis pe* fonts t«m clericorum, quam laicorum, refideremus, atque Domino noltro Jefu Cbrifto co. operante, & fermooes concilii confirmante, de multis utilitatibus fandx Dei ecclefi* profuturis pertraâando decerneremus, ad dandam definitionem canonicam fuper controverfia, qua erat in- β ter fupra memoratos abbates de prrdi&a ecclefia fanâc Mari*, penultimum concilii indiximus diem. Die igitur determinata inftante, utrique fitpra nominati abbates cum advocatis, dc ratiocinationibus fuis, in concilio adftiterunt, dc prout quiique melius potuit, caufarn fuam licenter enarraverunt, & enarrando peroraverunt. Clamoribus itaque dc tenoribus utriufque panis, cranibufque eorum rationibus a concilio diligenter auditis, ac fubtiliter pertradatis, ad ultimum, ut per omnem modum fatisfieret importun* invafioni Arnaldi Abitatis landi Severi, & ut perpetuum filentium ipfi & omnibus fucceflbribus de fuper ecclefi* S. Man* de Solaco canonica cenfura imponeretur, ex decreto conciliijtw tavit Amaldus-Trencardi, abbas fanâc Crucis, icita manu monachorum fuorum, ante nos in medio de in confpeâu concilii, illud idemfacramentum five juramentum, de veritate fcilicet privilegii fui, quod dominus PP. Alexander jam diu ante decreverat Roma debere ante fc jurari ab ipfo Arnaldo-Trencardi, tertia tantum manu monachorum fuorum, Gregorio abbati fandi Se-' vcrj Omnium etenim fidelium pofteritati notificare volumus, quod mulus teftiucationibuscanonicis m ipfo concilio Burdegalenfi coram nobis approbatum fuit, Gregoriumabbatem, amecHlbrem Arnaldi abbatis fandi Severi, ufjue adeo legibus canonicis jam ante convidum fuiflê Ro-ra* ante domnum papam Alexandrum pro injuria, quam faciebat Arnaldo abbati fande Crocis de ecclefia fand* Mati* de Solaco, quod ipfc abbas Gregorius ipfam ecclefiam fande Mari* dc Solaco in manu ipfius domni pap* Alexandri dimifit, & in manu ejufdem in ipfam ecclefiam fe ulterius non invafurum promifit. Subinde *ipfe* domnus papa Alexander ipfam Arnaldum-Tttncardi abbatem S. Crucis de ipfa ecclefia S. Mari* de Solaco reveftivit, dr nos in ipfo concilio reveftivimus, & ab omnibus fucceftonbus fuis jure perpetuo cum omnibus ad fe pertinentibus poiudendam canonum cenfura decrevimus. Ut autem hax concilii definitio firma femper dc illibata per fuccedentia maneat tempora, hoc. privilegium noftr* audoritatis feribt praecepimus, & figilli noftri impreftione fignari julfimusl Adum fle definitum in concilio Burdegalenfi in ipfa matre ecclefia in honore beatorum apoftolorum Andre* dc Jacobi conftrufta anno MLXXIX. ab incarnatione Domini, indidione II. concurrens I. epa&a XV. IV. idusOdobris, anno vero pontificatus domni pap* Gregorii VII. farto, adftante, dcconfirmante Guilleltno nobiliffimo Aquitanorum duce dc comite Vafconi* cum fuis principibus.

ANNO CHRISTI

ANNO CHRISTI

ANNO CHRiiTI

M.ÚK.

ROMANUM VII

IN QUO REGNUM GERMANIÆ HENRICO

Abrogatum collatum fuit Rodulpho, ea conftirutione addita, ne deinceps inveftitursç beneficiorum a laicis conferantur vel accipiantur anno Domini mlxxx. tempore Gregorii pap* VII.

ANno ab incarnatione Domini millefimooâua- D gefimo, pontificatus vero domini Gregorii VII. pap* anno vit. indidione 111. celebravit ipfe du.ninui papa fynodum Rom*, ubi tnterfuerunt archiepiicopi, ' epifeopi diverfarum urbium, nec non dc abbatum ac diveriorum ordinum clericorum & laicorum innumerabilis multi- I(tudo. In qua apoftolica ' conftituta corroborans, multa qu* corrigenda erant *correxit*, & qu* corroboranda firmavit. Inter cetera namque in fine fynodalis abfolutionis h«c annexuit, 6c perpetu* memori* pro pofteris feribenda mandavit, ita dicendo:

I.

Sequentes ftatuta fandorum patrum, ficut in Erioribus conciliis, qu*, Deo mifcraute, celeravimus, de ordinatione ecclefufticarum dignitatum ftatuimus, ita & nunc apoftolica audorirate decernimus ac confirmamus, ut fi quis deinceps epifeopatum vel abbatiam de manu alicujus laic* pctlon* fufeeperit, nullatenus interepiicopos vel abbates habeatur, nec ulla ei ut epifeopo fcu abbati audientia concedatur. Infiiper etiam ei gratiam S- Petri &. introitum ecclefi* interdicimus, quoufque locum, quem fub crimine tam ambitionis quam inobedienti* (quod eft fcelus idololatric) cepit, refipilcendo non defe- ·· R,/f. rit. Similiter etiam de inferioribus ecclcfiafticw dignitatibus conftiutimus.

п.

Item fi quis imperatorum, return, ducum, marchiooum, comitum, vd quilibet fecularium poteftatum aut perfonarom, inveftiruram ffpifco patuum vd alicujua ecclefiaftic* dignitatis dare prarfumpfait, ejufdem fenteuti* vinculo fc obftridum efle feiat. Infuper etiam, nili refiptfcat, & ecclefi* propriam libertatem dimittat, divine animadverfionis ultionem in hac prefenti vita tam in corpore fuo quam carter·! rebus luis fentiat, ut in adventu Domini fpiritus fal* vus fiat.

III.

b Item fententiam depofitionis & excommunicationis, jam plerumque datam in ' Tedaldum Mediolanetdem di&um archiepifcopum, de ' Gui- ' Oibtn·· bertum Ravennatum, & Rolandum Tarvifienfem, confirmamus & corroboramus. Et Petrum olim ' Rothonenfem epifeopum, nunc autem •x.tb·»·»- Narbonenfis ecciefic invalorem, pari fententia <«· r·**· damnamus.

IV.

Item fi quis Noruuannorum terras firnAi Petri, videlicet illam partem Firmanae mMchic, que nondum pervafa eft, & ducatum Spoletanum, & Campaniam, nec non Maritimas, atque Sabinum, & comitatum Tiburtinum, nec non monafterium fandi Benediâi montis Caifini, & terras fibi perimentes; iofupcr etiam Bo

ne·

-neventwn invadere vel depnedari prrfumpfcrit t A gratiam fandi Petri & introitum ecclefi* d ufque ad fiitisfadioMm interdicimus. Vcrumtamen fi quis illorum adverfus habitatores harum terrarum aliquam juftam caufam habuerit, prius a nobis, wel a reâoribus, feu miniftris infei conftitutis, juftitiam requirat: qux fi ei denegata fuerit, concedimus ut pro recuperatione fuarum rerum de terra illa accipiat, non tamen ultra modum, nec morepredonum, fed utdecet Chrifiianum, & eum qui fua magis querit recipere, quam aliena diripere, & qui timet gratiam Dei amittere , & malodidionem beati Petri incurrere.

CHRISTI

V.

Pneterea admonemus omnes, qui aeternae dam-B stationis poenas evadere, Ac ver* beatitudinisgloriam cupiunt intrare, ut afiilfis fibi caveant poenitentiis. Sicut enim falfum baptifma non lavat originale peccatum, ita poftbaptifinum falfapoenitentia non delet nefas commifliun. Ideoque valde neceflarium eft, ut qui fe aliquod grave crimen commififfe cogDofcit animam luam prudentibus & religiofis viris committat, ut per veram poenitentiam certam peccatorum fuorum confcquatur veniam. Hxc eft enim vera poenitentia, ut poft * commiflum alicuius gravioris criminis, utpote meditati homicidii & fponte commifli, feu perjurii pro cupiditate honoris aut pecunic fadi, vel aliorum his fimilium, ita fe unufquifque ad Dominum convertar, ut reli&is omnibus C iniquitatibus fuis deinde in frudibus bone operationis permaneat. Sic enim Dominus per prophetam docet : *Si converfut fuerit impiar ab awnlbur iai^uitatibetf fuit, tf cufiodierit univerfa mandata mea, vita vivet, tf non morietur.* In quibus verbis manifeile datur intelligi, quoniam qui aliéna bona diripuit , & ea cum polfit reddere vel emendare, noluerit: vel qui arma contra juftitiam ' portavit, aut odium in corde retinet , vel qui hujufmodi negotiationibus aut officiis implicitus fuerit, qu* fine fraude, fine falfitate , fine invidia, fine deceptione fratrum exercere non poflit, nec ad Dominum converfus, nec de perpetratis facinoribus veram pcenitentiam facere credendus eft. Unde inter omnia vos hortamur^ atque monemus, ut in accipiendis poenitentiis non ad illos curratis, in quibus nec religiofa vita , nec eft coofulendi fcientia, qui animas hominum maSis ad interitum, quam ad falutcm ducunt, tee veritate qua: ait : *Si C4cus cucum ducat, ambo in foveam cadunt* ; fed ad eos qui religione & feripturarum dodrina inftructi viam veritatis & falutis vobis oftendere valeant.

romeiffie-

Atf.S. tt.

VI.

De elefiione pontificum.

Quoties detundo pallore alicuius ecclefix alius eft ei canonice fubrogandus , inflantia vifttatoris epifcopi, qui et ab apoftoiica vel metropolitana fede directus eft, clerus, & populus, remota omni fxculari ambitione , timore, atque gratia , apoftolicr fedis vel metropolitan! lui conienfu paftorcm fibi fecundum Deum eligat. Quod fi corruptus aliquo vitio aliter a^cte pracfumpferit , eledionis perperam fadx omni fructu carcbit, & de extero nullam eledionis poteftatcin habebit . Electionis vero poteftas omnis in deliberatione ledis apoftolicx five metropolitan! fui confiftat . Si enim is , ad quem confecratio pertinet, non rite confecrando, tcfte beato Leone, gratiambenedidiom's amittit , confequcnrer is, qui ad pravam electionem declinaverit, eligendi poteftate privatur.

VII.

£μr-μμ»«μτα/ι- rrp'/ Httnci.

anno CH^u T'

Beate Petre princeps apoftolorum, & tu beate Paule doftor gentium, dignamini, quefo, aures veftras ad me inclinare, meque dementer exaudire . Qpia veritatis eftis difcipuli & amatores , adjuvate * ut veritatem vobis dicam, omni re- * * mota falfitate quam omnino deteftamini, ut fratres -nei melius mihi acquielcant, & friant & intelligent quia ex veftra raucia poft Dominum &. matrem ejus femper virginem Mariam pravis & iniquis refifto ; veftris autem fidelibus auxilium ptxfto. Vos enim fcitis quia non libenter ad factum ordinem accefit, & invitus ultra montes cum domino .papa Gregorio abii, fed tnagis invirus cum domino meo papa Leone ad veftram fpccialem ecdefiam redii, in qua utcumque vobis defervivi . Deinde valde invitus cum multo dolore & gemitu ac planftu in throno veftro valde indignus fumcollocatus. * Nec ideo dico, *.''-"* quia non ego vos, fed vos elegiftis me, & gravifiimum pondus veftra: ecclefix fupra me pofuiftis: & quia iuper montem exctlfum me juftiftis aicendere, & clamare atque annuntiare populo Dei fcelera eorum, & filiis ecclefix peccata eorum, membra diaboli contra me ceperunt infurgete, & ufque ad fanguinem pradumpferunt in me manus nias injicere. Aftiterunt enim reges terre, & principes fieculares, & ecdefiaftici, aulici, & vulgares, convenerunt in unum adverius Dominum, & adverfus vos Chriftos ehu dicentes: *Dirumpamut vincula eorum, tf projicitmm t mbit jyum ipforum ;* & ut me omnino mone vel exilio confunderent, multis modis conati funt in me infurgere.

h ' at*u*.

r/ii. ,i.

Inter quos fpecialiter Henricus, quem dicunt regem, Henrici imperatoris filium , contra veftram calcaneum erexit ecclefiam , fafta cum multis epifeopis ultramontanis & Italicis confpiratione, annitens me dejiciendo eam fibi fubjugare : cujus fuperbix veftra * refiftit audoritas , eamque noftra deftruxit poteftas: qui confufus & humiliatus ad me in Longobardiam veniens , abfolutionem ab excommunicatione qtuefivit . Qyem ego videns humiliatum, multis ab eopromillionibus acceptis de fu* vit* emendatione filam ei communionem reddidi; non tamen in regno, a quo cum in Romana fynodo depofucram, inftauravi, nec fidelitatem omnium qui fibi juraverant, vel erant juraturi, a quo omnes abfolvi in eadem fynodo, ut fibi iervaretur, praecepi .

* p«,t,, · · **.

Et haec ideo detinui, ut inter eum & epifeopos , vel principes ultramontanos, qui ei caufa jutbonis veftrx ecclefi* refliterant, juftitiam facerem , vel pacem componerem, ficut ipie Henrieus juramento per duos epifeopos mihi proniiiit.

Prediali autem epifcopi & principes ultramontani, audientes illum nonfervare mihi quodpromiferat, quafi defperati de eo, fine meo coufilio, vobis teftibus, elegerunt fibi Rodulphiunducem in regem. Qui rex Rodulphus feftinanter ad me miflb nuntio, indicavit fe çoaftum regni gubernacula fufeepifle ; tamen fefe paratum mihi omnibus modis obedire : &, Ut hoc verius credatur, femper ex eo tempore cumdem * mihi femper mifit fermonem, adjiciens etiam filio fuo oblide & fidelis fui ducis Bcrtholdi filio quod promittebat firmare.

· *Jajt :cn* f·'

Interea Henricus catpit me precari ut illum contra prxdi&um Rodulphum adjuvarem; cuirefpondi mc libenter facere, audita utriufque par-

(is rarione, ut fcirem cut juftnia magia favcre(.A vero Puriuu v>ribus «*>» po*« devincere, meam contemplât refponfionem. Poftquam autem perfenfit it non porte (ficut fperavit) agere , duo epifcopi , Virdunenfis videlicet & * Oiênburgenfij, de confentancis fuis Romam venerunt, & in fynodo ex pane Henrici me ut ei Titiam facerem rogaverunt: quod & nuntii Rodulphi heri laudaverunt. Tandem afpiranteDeo, ficut credo, ftatui in eadem fynodo in partibus iiltramontanis heri colloquium, ut illic aut pax ftatueretur, aut cui amplius juftitia faveret cognofeeretur . Ego enim , ficut vos mihi teftes eftis, patres & Domini, ufque hodie nullam partem difpofui adjuvare, nifi eam cui plus juftitia faveret . Et quia putabam quod injuftior pars colloquium nollet fieri, ubi juftitia fuum locum iervaret, excommunicari & anathemate alligavi omnes perfonas five regis, five ducis, aut epifcopi , feu alicujus hominis, qui colloquium aliquo ingenio impediret ut non fieret. Prstdiâus autem Henrietta cum fuis fautoribus non timens periculum inobedientic, quod eft fcelus idololatri*, colloquium impediendo excommunicationem incurrit, & feipftun 'anathematis vincu'o alligavit , magnamque multitudinem Qiriftianorum morti tradi , & ecclcfias fixit diflipari, & totum pene Teutonicorum regnum * ddblationi dedit . Quapropter confidens de judicio Λζ mifericordia Dei, ejufque piiiTuse matris femper virginis Mari», fultus veftra auâoritate, firpe nominatum Hcnricum, quem regem dicunt, omnefque fautores ejus excommunicationi fubjcio, & anathematis vinculis alligo: & iterum regnum Teutonicorum, & Itali» ex parte omnipotentis Dei & veftra interdicens ei , omnem poteftatem & dignitatem Hli regiam tollo, & ut nullus Chriftianorum ei ficut regi obediat interdico, omnefque qui ei juraverunt vel jurabunt de regni dominatione, a juramentipromiflicoe abfolvo. Ipfe autem Hcnricus cum fuis fautoribus in omnicongreftione belli nullas vires nullamque in vita fua viftoriam obtineat. Ut aurem Rodulphus regnum Teutonicorum regat & defendat, quem Teutonici elegerunt fibi in regem, ad veftram fidelitatem ex nane veftra dono, largior, & concedo omnibus fibi fideliter adherentibus abfolutionem omnium peccatorum, veftramque benediâionem in hac vita , & in futura veftra fretus fiducia ꞅ , ficut enim Henricus pro fua fuperbia , ientia & falfitate a regni dignitate jufte abjicitur, ita Rodulpho pro fua humilitate, obedrântia & veritate poteftas & dignitas regni conceditur . E

Agite nunc , quzfo, patres & principes fanôiflîmi, ut omnis mundus intelligat & cognofcat quia, fi poteftis in caelo ligare & folvere, poteftis in terra imperia, regna, principatus, ducatus, marchias, comitatus, & omnium hominum poifefiiones pro meritis tollere unicuique & concedere. Vos enim patriarchatus, primatus, archicptfcopatus, epifeopatus frequenter tuliftispravjs £ indignis, * & religiofis viris dediftis. Si enim fpiritualia judicatis, quid de fircularibus vos porté credendum eft: & fi angelos dominantes omnibus fiiperbis principibus judicabitis , quid de illotum fervis facere poteftis? Addifcant nunc reges, & omnes foculi principes, quanti vos eftis, quid poteftis & timeant parvipendere juflicoem ecdeue veftr»; & in pnodiâo Henrico tam cito judicium vcftrum exercete, ut omnes fciant qaia non fortuito, fed veftra poteftate, cadet. Confundatur utinam ad poenitentiam, ut fptritns fit fftvus in die Domini. Afta Romas Nonis 'Maxtii, indidione tertia.

RaMpU regie Reteuaorwet, & principem imperii , Hg propʌ/ifia ia ^rnado Raetaaa caatra Htaricana IK. iutpfri/tmi.

J. NI Os n legatione domini noftri regis Rudolphi, & principumejus, conquerimur Deo & fando Petro, veftneque paternitati, & cunfto huic fanftifiimo concilio; quod ille Henricus , quem vos apoftolica auâoritate depofuiftis a regno idipfum regnum contra veftrum interdiâum tyrannice invafit , omnia circumquaque ferro , preda, incendio dcvaftavit, archiepifcopos, epif copos, de epifeopatibus fuis impia crudelitate expulit, & eorum epifeopatus fuis fautoribus in beneficia diftribuit : per cujus etiam tyrannidem pie memori» Werinharius Magdeburgenfis archiepifcopus, occifus eft: Adelbertus Wormatienfis epifeopus, adhuc ab eo contra fedis apoftolica: praeceptum in eaptione cruciatur: multa hominum millia ejus faftione funt occifa: quamplures ecclefise abbatis reliquiis incenfo ac penitus deftruâ».

x. Innumerabilia quidem facinora funt, qux idem Henricus in principes noftros perpetravit , eo quod fibi, contra fedis apoftolica: decretum , ut regi obedire noluerunt: & colloquium quod vos pro inquirenda juftitia, & pace componenda, neri decreviftis, ex culpa Henrici & fautorum ejus remanfit.

3. Quapropter veftram humiliter imploramus clementiam, ut nobis, immo fan&e E>ci ecclefia:, decretam facrilego pervafori ecclefiarum juftitiam faciatis.

Aftum Romae anno ab Incarnatione Domini MLxxx. pontificatus vero domini Gregorii pap« feptimi anno vn. Indidione 111.

Noτλ Sevsrini Binii.

Conciliwn.) Corona , quam ex hoe Concilio Gre(tonus papa ad Rodulpbum milit, ifte verius inferiptus

Petra Mit Petre, Petrae MMaa RMIfbe.

In hae fynodo ventilatam quoque efle antiquam illam controverfiam inter Turonnfem & D lenlem Britanniar ecclefiam ejuldetn Grejont pa, at bterr ad epifcopos Britanni» dat- fifnificant. Nihil certi in ea definitum , fed de mittenda legatione In Britanniam a'd caufam cojnolcendam deliberatum ; deque lunbus LemovicenG, ecclefia fuper Monatieria a Uolenfibus monach'S ufurpata , atque allis a Rhemenfi arcbiepilcopo occupatis in eadem aftum elle, eaedem epiflols tettantur. Baromua atnç toMo. numero decimo fexto.

e- «» «» «««» «» «ft«ft«ft«

CyAD ROMANUM CONCILIUM.

ANNI io8o.

jh ya*. *Hmtrmu regm expoliator, Rednlfbeu ütveftitttr.*

ADDITIO.

s.^i M»>α ▌▌ bee *frM» fcriptat teftatwr anaalifta* Am- A
▌n µ» JLj *Retards Uteres, qaas ex ill» aaeptes bit refet» . ferte texte» be literefreerfferest fentntiaxe in Heerkxxe rege»» m exodi» fronxndataxe; Hanc ver» fententiaet Anne 1080. tone arbitrer àiffatx, tuet Henriette viitorie de SaxMbtu reiat» hftatns rameae i» apeftalium fedent obfcrvantijne abjecit . Prelixxe ver» iIM die F/. Kal. februarii Annaiifta Sex» corfgnat. Ex qno Jieret cmcihnnt bec Januario neenfe cmvmiffe. Quibus ceqftitntis boc Rottsannxt, ab eo, in quo Jmtmtia exandhrationit fi² llenricnm difla eft, cor^ignaturque Marti» ntenf» , B plane diftingnitxr.*

In ipfo anno Domnus apoftolicus in Teutonicas panes a tynodo fubjcâam mifit epiftol.

Gregorius fervas fervorunt Dei exnibat arcbiepifiefit tf efsfcopit in Teutonico, atque in Saxonice mn» cexnxanentibus, onenibnfqae principibus , canflijqut majeribut, & minoribus, wi font excoarmxukati, & obedire veineront, fainttee & apoftolicam benediiiionem.

Quomodo* ex lite & diflenfione veftra maximum in (ànâa ecclefia periculum fieri quotidie cognolcimus vifum eft nobis, vifum eft & fratribus noftris in concilio congregatis fumma ope elaborare pro viribus, quatenus idonei nuntii , tam religione quam fcientia pollentes e latere apoftolic* fedis ad partes veftras mitterentur , qui religiosos epifcopo·, laicos etiam pads & jutitiae amatores in partitas veftris commorantes ad hoc opus idooeos congregarent, qui Domni gratia prseeunte, die & loco ab illis ftatuto , tam ipu quam quos ipfis adjungere adhuc debemus, aut pacem componant, aut veritate percognita fuper illos, qui funt fanâi, diflidii caufa , canonicam ccnfuram exerceant. Verum quomodo nonnullos diabolico inftinâu *confeâos*, iniquitatis fuse facibus ignitos, cupiditate induâos, difeordiam potius, quam pacem fieri & videre defiderantes fore non ignoramus ; ftatuimus in hac fynodo, ficut & in preterita, ut nulla perfona alicujus potentiae vel dignitatis five parva , five magna, five princeps, five fubjedus aliqua prxfumptione audeat legatis noftris obfiftere, ficcunv ad vos pervenerint de componenda pace contraire, nec poftea côntra interdiôum illorum alter in alterum audeat infurgere, led ufque ad diem ab illis ftatutum firmam pacem omnes fine ulla occafione & fraude obfervent ; quicumque autem çhxc veftra inftituta ulla przfumptione violare tCDtaverit, anathematis vinculo cum ligamus, & non folum *ia ipiritu, verum etiam in corpore* & in omni prolperitate hujus vite apoftolica at»âoritatc innodamus, & vidoriam in armis auferimus, ut fic faltem confundamur & duplici contritione conterantur.

CONCILIUM WIR TZEBURGENSE

CUI PR.ÆFUER.UNT DUO LEGATI

Pape Gregorii VII. Patavinus fciiicet atque Albanenfis epifeopi.

GRegoiius epiftol. ix. lib. vm. feripta archiepifcopis, epifcopis, ducibus, comitibus, & omni populo regni Teutonicorum, fignificat nuncios mififte, quibus indubitanter credere pofiunt, in quorum ore quidquid in epiftola minus contineretur, pofucrit, &c. Verum qui fuerint , quove nomine appellati , quidve egerint , vix aliuude puto diiccre poftis, quam ex narratione Hugonis Flavmiacenlis, pag. 218. chronici V;rduncnfis.

autem fuerint hii domni papa» legati, ex verbis regis accepimus, Paduanus icilicct fic Albanus epifeopi, a quibus etiam VPiraeburgo fynodus eft habita. Regi itaque praefato H. ut in verbis domni papz colligere poftitmus, lola eft communionis gratia reddita, non tamen regno reftitutus, nec fidelitas omnium, qui ei vel juraverant , vel juraturi erant, ut fibi fervaretur praxepium eft. Qpod ideo retentum eft, ut inter eum fic principes ultramontanos, qui ei caufa julfionis apoftolies reftiterant, juftitia fieret, vel pax componeretur, ficut ipfe juramento per Dduos epifeopos promilêrat. Verum pnedifti epifeopi fic principes ultramontani audientes illum non fervare quod promiferat, quafi de eo defperati abfque domni pape confilio elegerunt fibi Rodulfum ducem in regem.

Rodulftis igitur feftinanter miflô nuncio indicavit fe quidem coaâiun regni gubernacula fiifcepifle, tamen fe paratum domino papae in omnibus obedire . Et cuxndcm femper promittens termonem , adjecit etiam , filio fuo dato ob> glide , itemque fidelis ducis Bertaldi filio , quod promittebat facramcnto firmare , inter ea etiam II. precabatur eum , ut contra R- eum adjuvarer.

Cui domnus papa refpondit *fe* libenter faâurum ; audita utriufque partis ratione, ut fciret cui juftitia magis faveret . Qpam refponfionem contempfit inani elatus tumore , putans eum fuis *fc* viribus pofle devincere : mens enim ejus quo procellofis aftuura motibus concitabatur , fic ab interno: fapientis quiete atque Habilitate disjungebatur . Qiia enim malitiam tegebat in cor-

•corde, ore autem blandimenta exhibebat, quia
cmtîPn c°8'ti,t'onc· fiw duplicitate obnubilabat, quia
C >«Ir. puritatis verba quafi fatuitatem judicabat, ficvias fimplices innocenti* declinabat, idcirco fapienti* tranquillitate perfrui nequaquam poterat.

Interea Henricus, quia aftedatis iniquitatibus ejus fubfequens favebat aftedus, bella, caedes, homicidia, per fe fuofque perpetrare non defiftebat. Ecclefiarum deftru&onem, fic ovilis dominici perturbationem fitiens, paftores ab ecclefia abigebar, lupos ad ovilia iubintroduce», fic profperitate fua decipiebatur, quia dirigebatur in manu ejus dolus. Quia enim vit* viam deferens in peccatorum fe tenebras dejecerat, voragine B iniquitatis drmerfus, fic mole prave confuctudinis obrutus reprobo feniiji eft traditus, ut nefeiret penlare mala qu* faciebat: qui utinam vit» itinera qu» noluit per innocentiam teneret ialAtim per pœnitentiam. Hic itaque contra EU ter - tio congrettiu, poftquam periênût fe quod fperaverat non ootte peragere, duoa epifcopos de eoofentaneis luis, Virdunenfem fic Obleburgenfem Romam mifit, fic damnum papam in fynodo ut ei juftitiam *faceret*, per eos rogavit. Quod fic nuncii R. qui pnefentes aderant, fieri laudaverunt. Statutum eft itaque in eadem fynodo, in partibus uhramontanis fieri colloquium, ficut ex verbis domni pap» plenius quilibet poteft advenere. AHN<tl

Gregorius epifeopus fenmt fervorum Dei, arcbiepifcopis, epifcopis, ducibus, principibus ,marcbionibsu, omnib^ffue majoribus αїφα minoribus in Teutonico regno conflitutis, exceptis bis ani canonica excommunicatione tenentur, falutem C apoftolicambenediilionem. Notum vobis fieri volumus, &. lib. *·>■

CONVENTUS MOGUNT1NUS

Schifinaticorum Henricianorum adverfus Gregorium papam.

Ex pag. ssy. άΓ /'??· *toties laudati Kirdxnenfis cbronici anBore Uugone abbate Fl-iviniacenfi.*

UBi ad aures Helnrici regis fic fautorum ejus anathema a domino papa fadum perfonuit, intremuit faâioforum ftrepitus in beati Petri vicarium, turpia & nefanda concrepans intonuit, dicentium magum elfe, fic impoftorrm, hereticum, homicidam, fornicarium, fic fi quid aliud advehatur fan* doârin». Non debere regem, imperatoris filium, qui non fine caufa gladium portaret, qui Roman* rei publicae patricius, tutor, fie defenfor elfe deberet, tantam pati fanÔ» Dei ecclefi* conculcationem, ut homo omnium peripfema, pro fceleribus jufte puniendus, fic merito «b ecclefia exturbandus, lummam illam regii nominis majeftatem impugnaret. Malcdidum fnlftra prolatum in eum, a <;ua proceferat, retotquendum: ut qui domino fuo fic regi foveam paraverat malediđionis, eo immuni remanente, ille qui caput & caufa mali erat, prior incideret in eam. Cum in hoc omnis perftreperet aula, decretum eft communi confilio, ut ille qui reverendam a faeculis regiam majeftatem ab ecclefia exiorrem pronunciaverat, ab ecclefi* corpore tegregaretur, fic Roman*ecclelir pontifex, qui fupra omnes eft, ab his qui ei fubeOt· debebant, excommunicationi adjudicatus eft. O dementia incomparabilis, furor irdiebilis, infama mirabilis! Quis, rogo, imperatorum, quis regum, ad tantam profdire auftis eft prorcfvam infaniam, infanamve proterviam! Ut clavigeri cxleilis vicarium, cujus lingua clavis caeli eft, canonice eledum, ab omni Chrillianitate fufeeptum, bene viventem, reda docentem; ab ecclefia alienandum pronunciaverit ' Conventus hic apud Ulterius Trajedum habitus, ubi contra Deum ficDominum difputatum eft. Dieserat fabbati, fic velpere i abbati ipfa node dominicae nie iihicelcente in concilio malignantium conftiiutum eft tc deliberatum, ut in craftino ad miil.s in omnium audientia papaexcommunicatetu', quia aulus fuiflêt regem fic dominum fuum cxcortim inicarc, juftam I hanc efle fententiam, ut, in quo peccaverat, puniretur. Aderat in conlelTu iho iniqua gerentium Virdunenfi» Throdericus, & Pibo Tullenfis, fic plures alii, qui cli favebant regiis negotiis, hoc tamen. quia fandotum patrum obviabat decretis, &. Unitionibus repugnabat canonicis, averfati Cfunt. Et quidem Tullcnft id officii impolitum rege fuit, ed qûod eflet mentis timide, & multe inconftanti*, ut negotium id exequeretur. Sed ille dum pavet ad ftngula, nec audet reniti, nodu cum Virdunenfi afliimptis fociis fuge fe credit confilio, quamobrem fit incrafttnum aliquanto morofius prolongata éft negotii hujus executio. Solus Willelmus Trajedenfis inventus eft, qui dum hefternam rudat crapulam, potuit in calo os fuum, fic lingua ejus in dominum fic magiftrum fuum maledictionis intorfit jaculum. Sed non impune. Nam cum inter facra miflarum peregiflèt folemnia, fic peracto fcelere datus m reprobum lenium ad eadem perexplenda accingeretur, ne vel in hoc a Jude proditoris conlor D tio fic merito fepararecur, ubt corpus dominicum, in quod peccaverat, male fibi confcitis fumpfit, ultio divina manifeftata eft. Percuflus eft enim a Deo plaga infanabili, ita ut cum horrore fic ftupore mirabili clamaret; ardeo, ardeo; quia corpus quod vivificat incendium illi panamque pariebat, quod cxarlerar in eo ficut ignis in fpinis, ut manifefta in ea fierer ultio Domini. Nec datum eft illi tempus ut perniteret, fed mox ut fenfit ignem in fe graflantem, in fede corpore reclinato, dum clamaflct Sanda Maria, miferam vitam milcrabili morte finivit. De quo cdrtum fecit nobis, qui ifta vidit.· nobis hoc monftratum eft ut prodcfle inciperet nobis pcenaejus. Grandis hinc inolevit terror omnibus, ita ut Vir- E duncnlis, quem clam abfcetTifle notavimus, urbi fu» appropinquans, exeuntibus fibi obviam clericis luis cum crucibus fic cereis, ut moris eft, proceflionem palam interdixerit, & cxcommùnicatum fc quia ad horam cefliflet pronunciave» rit, fatifque tunc pœni tueri: in excommunicatione domini pap* ie fadiolis commiinicafle; ita ut palam proteftaretur, c[Uia nili divina illi profpexiflet mifericordia, fic bonorum virorum oratio, poenam quam V/iilelmus perpefluserat, ipfe pertuhïlct. Quamobretn etiam pap* dimittis nuntiis, abbate videlicet Rodulfb cum *fociis fe* omnino pro communione illa excommunicatum affirmaret, fic ob id a£ officio cettaflei, in manu cius per literas ftolam reddidit fic annulum. Et cum *fe* fic ipfe damnaret, parebat tamen regi,

qui*

quia Are *erat bora* *& patefau temirarxm* . A *nvctcratam tfu* malitiam, quz obuurue-rat, non frangebant miracula, ut incrementa vjriorum pararent ei etiam additamenta tormentorum. Unde & impletum eft in eo quod feriptum eft.* Multo labore fudatum eft, & non exivit de eo nimia rubigo ejus nec per ignem . Ignis enim ei tribulationis circumftrepebat, qui vitiorum nibidnempurgaret. Sed nec per ignemrubiginem amiut, qui nec per flagella corre&us eft: quia malitia ejus a conflatore coniumi non potuit . Anno igitur ab incarnatione Domini MLXXIX. fadum eft przlium in Saxonia, in quo Rodulfus rex cecidit, & Hcinricus fugiendo vidus eft. Hoc etiam anno fada funt tonitrua & fulgura in Januario & Luna nigra, & fanguinolenta vi-B la eft III. Kal. Feb. Et ièquenti anno Wibertus invafit fedem apoftolicam, a damnatis & excommunicatis fuique fimilibus in apoftaticumnon apoftolicum eledus. Quz confpiratio primum fada eft apud Brixiam, ubi congregati aliqui epifcoporum de fvnagoga Satanz, traditi in reprobum fenfum, & contra fidem, quz eft confeflio Petri , fandam fedem ejus Romanam ecclefum turpia & nefanda jacientes, ad plenitudinem damnationis fuz degerunt Wibertum hzrefurcham de fui fimilibus & defperata fuperbia apoftolicum eum vocantes, spoliatam, non apoftolicum effecerunt. Qui idcirco omnium fidelium odio dignior eft, quia cum a principibus Heinrico fcilicet rege depolito, & czteris hujusC perditionis miuiftris quzfitum effet, quis ad impugnandum fandum virum, papam videlicet Gregorium, falfitatis vexillum iulciperet, nemo omnium tam audax, tara prefumptor, tam dcfperatus vel perditus inventus eft, qui naufragium fidei fubire deligeret, prrter eum folum. Qui idcirco, credimus antichrifti negotium fiifccpit, ut ruinam archiepifcopatus Ravennenfis, quem pro fuis criminibus eodem grege przfidente fynodali judicio perdiderat, fufeeptione oblati periculi compenfaret. Aderat in conventu illo malignantium inultus numerus damnatorum, quos ad perfequendum amatorem juftitiz communicatio criminum & amor principis illexerat, eum folum invenit diabolus promptiorem, cui malitiz fuz omnem Di principatum committeret. Sufcepit itaque fedem Satanz, & in cathedra peftilcntiz fublimatus , impiorum mentes ad expugnandum nomen Domini exacuebat, fadus omnibus fovea peccandi. Quz autem fuerit ejus promotio feu inthronizatio , quomodo ad hanc dejeftionem, & quam prxeipitanter afeenderit , & a quibus exeeratus fit, quzve eorum fuerit vita vel converfatio, & 3uid de ordinato vel ordinatoribus ejus fentienum fit, ' Gebchardus Salzeburgcnfis epilcopus , cujus vita fpeculum erat bonorum , interrogatus edicat . Ait enim feribens H. Mettenfi epiKopo.

EPISTOLA G. ARCHIEPISCOPIUM. SALZEBURGENSIS.

ad Hermanum Mctrenfem epifeopum.

G· *Sabubarj^fit ttife H. Mttteitfi tpifcapa Jabtttm*

Wibertus quondam Ravennas archiepifcopus cum obedientiam 'quam apoftolicz fcdi juramento promiferat, non attendere, fed contra ipfam omnimodis luperbire ftuduiiTet, in Romans lynodo mrccuperabiliter depofitus & anathematizatus eft ab apoftolica fede, & ab epifeopis totius ecclefiz: nec hoc femel in una fynodo , fed in omnibus fynodis, quotquot jam feptennio Rome celebratz funt. Hic igitur ita in perjuriis inveteratus, & pro eifdem inrccuperabtlitei depofitus & anathematizatus fedem Romani pontificis, cui obedientiam juravit, per manus anathematizatorum, utpote fui fimtlium, invaGt , legitimo paftcre adhuc cidem fedi przfidente . Ipforum autem excommunicatorum nullus eum confecrare, vel potius exeerare przmmpfit, przter Mutinenfem & Aretinum eptlcopos , qui ambo pro fuis criminibus jam annis tribus officio & communione caruerant. Sed hi etiamft officium & communionem haberent & Romana fedes paftore vacaret, nullum tamen eidem fedi pontificem ordinare poffent. Hujus enim ordinationis privilegium fobs cardinalibus epifeopis Albanenü, Hoftienfi, Portuenfi a findis Patribus eft conccfTum. Ergo Muiinenfis & Aretinus epifeopi juxta tcftimonium fanftitfimi pape Innocentii , non benediftionem , fed damnationem quam habuerant, fuo Ravvennati imponere potuerunt. Nec illum in Romanum patriarcham fed in perditiflimum hzrefiarcham promoverunt. Caveat igitur omnis Chriftianus caput Antichrifto inclinare , ftatuam quam Nabuchodonofor erexit , adorare : ficque fe ipfius hzrefiarchz perniciofiffimo anathemati innodare . Nam quicumque illi obedierit, qui dixit: Ponam fedem meam ad Aquilonem & ero fimilis altiflimo , ccrtiifime in «ternam damnationem ibit cum piis. Arnen.

Haec funt de Wiberto Gevehardi Salzeburgenfis viri utique dodiffimi & authentici feripta veridica, quibus utique nullus cum juftitia obviare przvalet . Extant & alia ejus feripta audoritate & veritate fubnixa, quz pro viri merito reverenter fidelium honorat fic amplexatur ecclefia . Ab hoc itaque Wiberto fale utique infatuato, Henricus coronam fufeepit Imperii , fadus infelix membrum illius qui eft rex fuper omnes filios fuperbiz , fufeipiens ab illo maledidionem, & quidem fatis copgrue . Nam dignus erat, & pro meritis ada res eft, ut talis rex talem papam inftitueret, & ab eodem ipfe coronam ignomini® & fceptrum dedecoris fu» iciperet.

AD MOGUNTINUM CONCILIABÜLUM

Adverjxi Cregeriam Papam 1080. *cltlbratum·*

ADDITIO.

...Heodericus Wirdunenfis epifeopus in conci-E lio primo quidem rebus in eoperfummam impietatem gerendis aflenfum przbuit : cum vero dein *id* rei exeeutionem ventum fuerat , clam aufugit ; excommunicationem nihilofetius ,quau propterea inciurerat, quod lieft brevi temporis

& ports fpatio rebus pravis cohxfiflet, excommunicattonem inquam agnovit, & tervavit tefte Fla- v'(,ccl' 'n <hron;co. Id ipium comprobant geminx illae epiftolx, quas hie velut ad conciliabultnn iftud pertinentes ex codice Udalrici produco, quibus prxmittere viliirn eft ex eodem co: dice eptftolam HenriciSpirenlis epifeopi, qua Lorn gobardtx epiicopos & principes ad concilium iftud Moguntinum invitat.

Christi ,,lo

EPISTOLA HENRICI SPIRENSIS

Epifeopi ad epifeopo.' èT optimjtei l'un^^rii/e.

bvitet illo' Mogwithm pro turba regni Ü fxerdotii Jedandi, .

*A ,β,η.β' CLXi. TN Domino Dominorum diligendis archiepif- J. copis, epifcopis, marchionibus, comitibus, nec non & totius Longobardix tam mnoiibns quam maioribus H. Spircnfis epifeopus feivitutcm & orationem. Super regni perturbatione regixquc yoteflatis derogatione, nec non etiam fuper vacillante flatu ecdcfix, non minus ero dolens quam exteri principes regni decrevimus Mogunrix inire confilium, fi fieri poflit, ut regni pertuibctio fedetur. nma poteftas redintegretnr, & ecclefix, ne on nino naufragium patiatur, fuccurr-imus. Quonam autem modo hoc fieri poffit, excogitare nequivimus, nifi caput peftiferi ferpentis penitus abfrinderetur, cujus wnenofo •matu hxc exorta h.iftcnus intumuerunt. Manente vero caufa efficiente, quomodo poterit cffeôus extirparp qn» inito confilio tam primates quam minores firmiter fideliterque decrev'mus, ut Hildibeandus ifle fedis fubdolus .ipoftolicx inv.ftor, divinatum humanammque legum execrabilis pe; turbator, Deo opitulante omnimodis abdicetut, aliufque in fedctn apeflolic.im eligatur, qui d f-e fa colligat, confrafta coniolidet, non dif- e< rdi.im, non lx ila, led pacem in f.mfta eccle- fi.i dcfidcret. Nec ab hoc negotio perficiendo flrcnu tatem veftram abflerreat, quod prius in iirmti confilio nos portum tenentes, periculofx procellarum jaflationi vos eommifimus, fed potius viriliter agite. & confortetur cor veflrum qui fperatis in Domino, pro certo fcientes, levius cxtoiqueri clav.<m de manu Herculis, quam in eradenti negotio dncllamur, vita comite a tobis. v.

/liter e'<f:-m de eo.i->n*

CUm primum cidefix gubernaculum invafif- lv$, eiti bene nobis cognitum diei quam ihicitam & nefariam rem contra jus & fas familiari tibi arrogantia prxftnnpfiftêv; diflimulanda tamen diipenfatoria quidam taciturmtate, tam vitiofa introitus tui exordia putavimus, fperantes videlicet tam criminofa principia confequentis regiminis tui probitate & induftria emenda & aliquatenus obliteranda. Verum nec ut lamentabilis univerfalis ecclefix flatus clamat & deplorat inafis initiis tuis pejores edonum dccretoiumquc tuorum proprefliis infelici tempore, & pertinacia refpondent. Cium igitur Dominus & redemptor nofter pacis &caritati< bonumquafi fingularem fidelibus fuis characterem impreflent, cujus reftimonia plura extant quam ut epiftolari brevitate comprehendi valeant, tu e contra dum profanis ftudes novitatibus, duin magis amplo quam bono nomine deledaris, dum inaudita eia-

A tione oftenderis velut quidam fignifer fchifinatis omnia membra ecclefie quxr fecundum apoflolum vitam quieram & tranquillam ante hare tua tempora agebant, fuperba crudelitate crudelique fuperbia lacerafti, flammas difeordix in Romana ecclefia dictis fadionibus excitafti, quas per omnes ecdeflas Italix, Germanic, & Hifpaniæ ferali dementia fparfifti. Sublata igitur quantum in te fuit omni poteftare ab Epifcopis, qur eis divinitus per gratiam Spirims iantei, quima- \<me in ordinationibus operatur collata elle drgnofeitur, omnique rerum ecclefiafticanun adminiflratione, plebejo furori per te attributa, dum nemo jam alicui Epiicopus aut presbyter eft nifi qui hoc indigniflima aflentatione a fallu n

,,,J.11

B emcndicavir, omnem apoftolicr inftitutionis v gorem illamque pulcherrimam membrorum Chrifti diftributionem, quam doftor gentium toties commendat & inculcat miferabili confufione mifcuifli, fic quoque per hxc tua gloriofa decreta, cnod fine lacrymis dici non poteft, Chrifti fere nomen periit. Quis autem pro indignitate rei non ftupeat, quod nov.im quandam indebitamque potentiam tibi ufurpando arrogas, ut debita univerfr fraternitati jura deftruas r Aperis igitur cuiufcumque noftrum parochiani aliquid delicium vel fola fama ad te perveniat, ultra jam non habere quemquam noftrum aliquam poteftatem vel ligandi eum vel folvendi prxter te folim, aut cum quem tu fpecialiter ad hoc dele-

C geris. Qua· fententia, quam omnem infaniam *excedat* quis in *facris literis* eruditus non videat Quia ergo per hos aliolqueprxiumptionutn tuarum fpecies Ecdefiam Dei tam graviter periclitantem, immo fere peflundatam diutius tolerare omni malo deterius judicavimus; placuit, ut communi omnium noftrum confilio tibi, quod hactenus tacuimus, innotefeat, quam ob *rem* nec modo poflis, nec unquam potueris fedi Apofto licx prrefle. Tu ipfe bone memoriae Henrico Imperatori te ipium corporali Sacramento obftrinxifli, quod nunquam vivente ipfo Imperatore, aut filio ejus gloriofo Domino noftro Rege, qui modo fummae rerum prxes, Papatum aut ipfe fufeiperes aut alium quantum *in te ef-*

D *fet* fufcipere patereris abfque aflenfu yel laudamento patris dum viveret. Atque hujus Sacramenti funt hodie teftes, plerique Epifeopi, qui hoc tunc & oculis videre & auribus audivere. Illud etiam recordare, quomodo tu, aliquos ex Cardinalibus cum ambitio papatus titillaret, ad tollendam aemulationem hac occalione & conditione ut ipfi hoc idem facerent, Sacramento te oblig'fti, quod nunquam Papatum habiturus effes. Utraque hxc Sacramenta, quam fanâe fervaveris, tu ipfe videris. Prxtcrea cum tempore Nicolai Papx Synodus celebrraretur, in qua capite vigefimoquinto Enifiopi confiderant, fuo anathemate lta tutum, & decretum eft, nt nullus unquam P.ipa fieret, nifi per eleâionem Cardi-

Enalium, & approb.itionem populi, & per confenfum & audoritatem regis. Atque hujus confilii feu decreti, tu ipfe audor perfuafor fubfcrtptotque fuifli. Qui etiam quafi faetore quodam gravitlimi icandali totam Ecdefiam replefti de convftu & cohabitatione alienx multeris familiariori, quam neceflè fir. In qua re verecundia noftra magis, quam caufa laborat, quamvis hxc generalis querela unicuique pertonuerit, omnia judicia, omnia decreta per freminas in fedeapoftolica aftitari, denique per foeminas totum orbem ecclefix adminiftrari. Nam de injuriis Epifcoporum, & contumeliis, quos filios meretricum Îç

carter;

£3» cztera id genus mdtgnif&me appellas nulla que- A
rimooia fuffiett.

ûhiÎist Î ,o·.' **3° intro,nu ^us wntis perjuriis eft initiatus & ecclefia Dei tam gravi tetnpcftate per abufionem novitatum tuarum periclitatur, & vitam convertâtionemque tuam tam multiplici infamia dehoneftafti, obedientiam, quam tibi nullam promifimus nec de cztero ullam fervaturos efle, renuntiamus, & quia nemo noftrum, ut publice declamabas tibi hadenus fuit Epifeopus, tu quoque nulli noftrum animo eris Apoflolicus.

Ç3» THIEDER.ICI VP IRDUNENSIS EPISCOPI EPISTOLA.

Xd earner *imperii fieUitoj*

Oienuo fe ^dmiffitrtcm profitetur rzi/ra *Creperitem pontificem deternentur.*

e« «ei»··· ·" M,,fi Ta.ii. T " TXlleftis in Chrifto fratribus & Dominisarchi- Λ-X epifeopis, epifeopis, ducibus, marchionibus, comitibus, principibus Romani imperii, majoribus, & minoribus, clero & populo, fandr eeclcfue cultoribus T. Virdunenfis, id quod eft Dei gratia, fraternam diledionem, debitam fervitutem, & perpetuam in Domino faiutem.

Regni noftri perturbatio, & ut verius dicam, nili Deus avertat, prima nimis annullatio in maximum dolorem nos excitat, in lacrimas vocat, in miferabikm .querimoniam coram Deo & hominibus nos convenit. Hildcbrandus, qui dicebatur caput, jam, cauda ecclefiz, qui fundamentum, jam detrimentum eft ecclefiz; qui decus, jam deaccus eft ecclefiz r hic difpergit, qui dicebatur congregare: hic ecclcfiam odit, qui dicebatur diligere: jam ufque ad omnimodam lizrcfun infirmat, qui dicebatur fandam ecclefiam confirmare. O inaudita arrogantia hominis fupra omnem gloriam de fe gloriantis, fupr.t omnem malitiam male agentis, unitatem ecclefiz fcindentis; quod inauditum eft, regnuin & regem catholicum definiere przfumentis, impios juftificantis, pios injufte damnantis, decreta patrum pervertentis, regem adulterinum extollentis, regem liberum & legitimum, & cum memoria nominis regii extingueie meditantis, & minantis. O temporibus noftri» nunquam audita hzrefis! Perjuria fidelitates dicit, fidem facrilegium facit; imo quia ab initio pater ejus mendax fuit, per omnia mentitur, & in omnibus veritati contradicit. Vide.it Deus & juaicet, videte vos, judicate. Hominem impium, hominem abominatum, membra ecclefiz fubvertentem, caput nobis faceremus. Nos omni ecclefiaftico honore deltituentem patrem nob's conftitueremns? Vita fua accufat illum, perverfitasdamnat, obftinatio malitia illum anathematizat. In qua re vobifeum efle, vobilcum facere, vobifeum laborem fubire, alienius, confilium, & auxilium noftrum non rectifiât. De eligendo autem lummo pontifice, qui errata corrigat, qui ceftituta reftituat, quihujufmodi fortia confundat, DeO coopérante vobifeum operabimur, Deo confcnticnie vobilcum fentiemus, & pro honore ecclefiz & pro recuperatione regis & regni in nullo vob:s deerimus.

ÂNNO CHRISTI

EJUSDEM

Ad E. (Egkertum) Trevirenfem eleflim.

Quod ejni onfecrotiom ndeffe neqneot, cttm e»· communiejiianem tncnrrerit.

E Sanftz Trevirenfis ecclefiz parri reverendilfimo unanimiter elcfto. canonice admifibJT. Dei gratia id quod eft, debitam dieftionem, ex diicciione fubjcclionem, ex fubjeûio nc lervitutem, ex fervitute intimam, in omnibus fervata ratione, devotionem.

Tefte confcienria, tefte & illo qui omnia no B vit, nemo eft qui dignitati veftrz melius vein. nemo qui unanimi veftrz elcftiom magis applauferit; nemo, inquam, qui de tam jucunda patris ad filium, przlati ad fubdmim affinitate rationabiliter incepta, rationabilius finienda, majorem fiduciam confilii & auxilii fibi affumpierit. Fateor me in omnibus vobis & ecclefiz Trevirenli debitorem elle, utpote quem elegi, & laudavi mihi in dulciflimum patrem; imoquodTrevireniem ecclefiam temper habui & habiturus ium, vita fuperftite, in dulciflimam matrem. Ecdefia Virduncnfis ecclcfiam Trevireniem ut Elia matrem digna dileftione, debita fubjecfione ampleditur; ut fubjeda przlatam veneratur. Membtum igitur capiti fuo connexum proficit, divdum omnino Cdencit. Legati veftri, frater, atchidiaconus, miles H. monuerunt me ut Trevcrim venirem, o bedientiam vobis & ecclefiz pertolverem, ordinationi veftrz inteteflem. Coniecrationem veftiam in tanta omnium neceftitate non modo vobis, fed nobis qui aftiigimur, qui anguftiamur, valde neceflariam ulterius non differrem; tam fuftz, tam faluberrimz monitioni non moram, non difficultatem aliquam prztcndilTcm, fi in hoc tum meam & veftiam faiutem non adtendiftem; û non benedidionem pro maledidione, Conficerationem pro exeeratione, ordinationem pro depolitione hoc tempore reputation. Quod igitur maximo cum dolore vobis refero, ab ordine fufpen^ium vos ordinare periculofum effet, ut miferabiDjius dicam, exeeratum de confecratione veftra przfumere pernitiofum effet. Confilio meorum fatis importuno, ut tefte Deo mihi contrario in Pentecoften veni ad curiam terribiliter adftridus, multipliciter coadus fiun ibi agere contra ordinem, contra faiutem meam, imo contra dignitatem ecclefiafticam; abrenuntiavi fedenti in (ede apoftolica, & hoc fine ratione aliqua, cum przfens non audiretur, auditusdiicuteretur, dtfcufTus convinceretur I Abrenuntiavi illi, cui in examine mez ordinationis profefliis fueram obedientiam, cui fubjedionem pollicitus eram, cui poftbeatum Petrum fiuficepto regimine mihi commtflz ecclefiz commi(Tus fueram. Reverfum folito gravius ccclefiä me fufeepit, ufitarum proceffionis ordinem non exhibuit, & quod miferabilius eft, ofculum pacis non obtulit, quod infelicius propter auditam tam temere abrenuntiationem, & inauditam prius tantam temeritatem, non modo ab epifcopali, fed a facerdotali officio, fub obftcnratione mez falutis, & mei ordinis faluberrimo confdio ufque ad dignam B. Petro & vicario ejus fatisfadionem me fubmovit. Hoc me impedit, hoc in G J. ordinationi veftrz me fubtraxit. Quod fi alius pro voluntate veftra & petitione, Tui lenfis videlicet, vel qiiivis vicem noftram fuppfe verit, nec indignor, nec advertor, neque ratio-Habiliter ordinanti improperabo, neque in ahquc de-

[redacted]—detraham rationabiliter ordinato . Adhuc vobif-
anxo cum agam familiarius, Ut cum patre filius , ut praelato lùbjeâus, ut cum amico nemo jucundior amicus, cum confanguinco proximus admodum_coni.inguincus . Hoc tempore tribulationis, in hoc ichifmate ecclefiafticacdignitatis, hoc errore apoftolies ledis, videndum eft, quomodo ordinari velitis in examinatione ordinis, cuipromiffionem , cui obedientiam , cui dignam fubje-

Aftionem vovere debeatis. Hoc per abrenuntiationem noftram expulio, ålio per·[redacted]gitimam ele[redacted]tionem nondum recollocato. Non hoc dico, ut vo ANWO «ui™ luntati veftrz contradicam, ut ordinationem impediam, ut promotionem fufpenaam, cum pro caritate & paternitate veftra paratus fun ultro o£lèrre corpus & animam. Adaperiat Dominus cor veftrum in lege fua , & in praeceptis fuis & in nrzfenti caufa.

CONCILIABULUM BRIXINENSE,

Quo triginta fchifmatici epifeopi Gregorium papam fede depofuerunt, & Guibertum Haven» natem archiepifeopum eidem in ichifmate iubrogarunt, anno Domini mlxxx.

HÆc fynodus Moguntiz inchoata fuit . Sed E cum ibi novemdecim dumtaxat epifeopi khilmatici ad fcclus patrandum conveniflènt, paucitatem eorum pertzfi, ad locum fchifmaticis omnibus cx Germania & Italia congregandisaptiflimum, Brixiam tranftulerunt» Quid vero in pieudofynodo ichiimatici ederint au&or fchifinaticus Conradus (Jrlpergenfis abbas ex illo aceno calumniarum a Bennone fchifmatico male congcilo
to. '«°'. recitavit his verbis: *Anno Domini mtllqfimo oflogefimo, sum apud Lrixiam horteam triginta epifeoporum corxuntxs , rec non & optimatum exercitus, non folum* ***Italia,*** *fed & Germania , juffis regi Henrici congregaretur,* ***fallut*** *efl omnium c<infenfnr aJ-'^' verfut HildebranJxm papam , cognominatum Gregarium feptim.tm , quem pjeudomonacbum , totixjque vejania pefttferum principem,* ***tf*** *pracipue fan/fa Romana fedis invaforem, affirmantes : ab apoftolica fede depellendum quamvis abfenlem dijudicabant , tJ Bïgberlum Ravenner.fem artbieptfcopum ipfi fubrogan-*
.oacilii *dum eligebant, Huius decretis conclufio hac eft: Quia, inquiunt , illum conflat non a Deo eleflum , Jed a* * ***f'ipf9*** *» 'n fraude ac pecunia impudentiflime objefiam.* {W *ecclefiafticumfubvertit ordinem : Qui'Chriftiani imperii·perturbavit ..regnum ; Qui pegi catholico ac pacifico corporis & anima intentat mortem : Qui perjurum dejendit regem: Qui inter concordet feminavit difeordiam, inter pacificos lites, interfratres fcandala, inter conjuges divortia, & quidquid quiete inter pie viventes ftare videbatur concuffit.*

Aer, *aitfiore Deo, congregati in unum , legatis ac iitern freti decem novem epifeoporum, die fan- ,*J dio praterita pentecoftes Moguntia congregatorum , i·· C>etur. contra ettmdem Hildebrandum procaciffimum, facrile- R·^·· gia ac Incendia prodicentem, perjuria homicidia defendentem, catholicam & apoftolicam fidem de corpore fy fanguine Domini m q.to lionem ponentem , Laretici Berengarii antiquum tt.jcipulum, divinationum ac fomniorum cultorem, manifeflum necromanticum , pythonico fpiritit laborantem , ÎS idcirco a vera fide exorbitantem, judicamus canonice deponendum & expellendum,* dT , *nifi ab ipfa fede his auditis defeenderit, in perpetuum condemnandum.* Fada funt autem hzc feptimo Kalendas Julii, feria quinta, indi«ft. tertia .

CyBRIXINENSIS CONCILIABÙLI

Quo Gregarim papa I'11. de fede fua deponitur, Anno **1080.46** *epifeopis XXX. fchifmaticis celebrati*

ACTA AMPLIORA.

F'i KT'ÏiB ^'ÙHl *&a ^dam tx Renuone fcbi-
' VU fmatico dedit Labbem . Integriora propono ex
An.o ·{ia. codice Udalrici ; qua non ideo bic exhibet tur , quod illa probem , nec digna judicem ut tranfmittantur ad pofteros ; fed cum hifloria integritati prqfint, èT alloqui ea fint qua nemini officere ptffunt, cum non abalienationem quidem a pontificis obfequio , fed potius fcbifmatis deteftationefrt iifinuent ; eo enim miferos deduxit, ut in ea, quam cum pontifice exercuerunt controverfia , nec modum nec religionem fer- Vavtrint.*

■»c»<iU4»!. Anno Dominiez Incarnationis ml xxx. tnedian-
•n. < u,. te fcreni(finrM, rCgC Henrico IV. anno regni ejus XXIII. VII. Kal. Julii , feria V. ind. III. cum apud Brixiam Noricam XXX. epifeoporum conventus, nec non & optimatum exercitus non folum Italiae, fed & Germanise juffu regio congregaretur, fada eft vox una velut ab ore omnium terribiliter conquerendum fuper truculenta vefanta cujufdam Hildebrandt picudo-monachi, Gregorii papas VII. cognominari, cur tamdiu ipfam rex femper tnvi&us frvire pateretur intaâam ; cum vas eledionis Paulus teftetur; principem non fine caufa ferre gladium; & Petnu paftor primus non folum przcellere , verum duces ab eo mittendos clamet cfte ad viudidam videlicet malorum, ad laudem vero bonorum. Ad quorum fatisfadiooem vilum eft ipfo glorioliftuno regi , principibufque ejus juftum, ut judicium epifeoporum divinz animadverfionis lententia gladium materialem in iplbm Hildebrandum przcederet , ut quem przfules ecciefiarum prius a luperba przlatione deponerent, eumdem poftmodum regalis potentia licentius perlequendum decerneret .Quifergo fidelium,[qui illum novit, damnationis jacu- r lum contra jipfum metueret intorquere , qui ab ineunte aetate modo fe ftuduit per inanem gloriam nullis fiiftragantibus meritis fuper hominem *commendare* Somnia & divinationes *proprias* aliorum divin;: difpofitioni praeponere, habitu monachus videri, & profdltone non eflê , ecclefiafticz difciplint , nulli fubditus magiftro , fe extorrem judici re; obfccenis theatralibus ludricisultra laicos in tiftere ; menfas nummulariorum in porticu tran euntium turpis lucri gratia publice obfervare. His itaque quzftibus pecunia cumula-

ANNO CHRISTI

ta abbatiam B. Pauli invafit, fupplantato abbate, unde aperiens archidiacoQum quendamnomine Mancium, ut fibi officium venderet, decipiendo feduxit ; -& Nicolao papa nolente , tumultu populari ftipatus in ceconomum f« promoveri coegit . Quatuor namque Romanorum pontificum fuper improba morte per manus cuiufdam fibi intimi Johannis , fibi intimi Brachinti, propinato veneno homicida extitifle convincitur, ut catteris tacentibus, iplc minifter mortis, urgente mortis articulo , diris clamoribus licet fero pvnituerit, teftabatur. Hic denique f«pc didus peftifêr ipfa node, qua funus Alexandri pape in bafilica Salvatoris exequiarum officio fovebatur, portas Romans urbis ÔC pontes, turres/ac triumphales arcus, armatorum cuneis munivit, Lateranenfepalatium militia comparata hoftiliter occupavit , clerum ne auderet contradicere, cum nullus cum vellet eligere, gladiis fatellitum evaginatis mortem minando perterruit, & prius obiefiam diu affiluit cathedram, quam corpus defundi obtineret tumbam . Dum vero quidam ex ipfis decretum Nicolai papae a centum XXV. epifeopis fub anathemate promulgatum , eodem Hildebrando laudante ad memoriam fibi vellent reducere , quod fi quis fine aficnfii Romani principis papatriari pruumeret, non papa, led apoftata ab omnibus A haberetur ; negavit fe ^Xgem ufpiam fcire:, Sc iepofie aflëruit lentendam prrdecefibrum vacuam judicare. Quid plura? Non folum quidem Roma, ied ipfe Romanus orbis teftatur, illum non adeo Tuiifc eledum, fed a ie ipfo vi, fraude, pecunia impu&ntiflime objedum, cujus frudus patefaciunt radicem , cujus opera manifcftatit inientionem , qui ccclеftafticum lubvertit ordinem, qui chriftiani imperii perturbavit regnum, qui regi catholici ac pacifico corporis & anime intentat mortem, qui peflimuin& proditorem'defendit regem, qui inter concordes leminavit difeordiam , inter pacifices li^es, inter fratres fcaudala, divortia inter conjuges, & quidquid quiete inter pie viventes ftare videbatur , concutfit . Quapropter , ut B przlibatum eft, eundem procacifiimuin-Hildcbrantdum facrilegia ac incendia praedicantem , perjuria & homicidia dependentem, catholicam atque apoftolicam fidem de corpore & fanguine inquaeftionem ponentem, hrretici Beringarii antiquum dilcipulum , divinationum & toniniorum cultorem, manifeftutn nicromanticum, phytonico ipiritu laborantem, idcirco a vera fide exorbitantem, judicamus canouice deponendum, & expellendum : & nifi ab ipfa fede his auditis dclccnderit in perpetuum condemnandum.

*NN(> C,Y,.iu

gÿ» CONCILIUM INCERTI LOCI IN NAVARRA forte PAMPELONENSE.

Quo Pampelonenfis nrbs devoto eft anathemati, circa annum 10S0. *celebratam.*

Rkbardus S. R. E. cardinalis abbas Mafli lienfis legationem duplicem in Hifpania obivit·, 4//JIW quidem mm 107S. *alteram anno* îογρ. & *jeqxenti . /η nna qxadam ex illis concilium, quantum ex conjeflxra deduci poteft , in Navarra, & jorte in serbe principe PompeLona celebravit, quo omnes ejets urbis incolas euthemoti devovit. Concilii bujxs tJ loti in eo anathematis meminit idem Richardes in epiflola ad Sancistm Navarre regem fcriptam, qnam ex veteribus monumentis Martniants to. I. peg.* 4p7* *bete transfero*

EPISTOLA R. CARDINALIS AD SLREGEM

Co^rmat latam in Pampelonenfes excommmeicottonis fententiam, vetatqete ne ellam cum illis habeat communionem.

vé. 1 74 7>î·

Cardinalis apoftolic* fedis Legatus S. * Regi venerabili falutem.

A Domino noftro papa in ecclefiis regni veftri, honorem, & gloriam ejufdem fandx&univerfalis ecclefi*, poftpofita alia nobis...... multo ludore fideliter quaerebamus ; fed nec per veftros circumlocutionum anfradus decepti a parte cognofeimus , quoniam plus hominum favorem , Sham Dei timorem animarumque falutem in veiris operibus cupiris invenire. Nam falutem veftro confilio in populo commifio vos efflagitare credebamus ; unde quia non ita apud vos eft , colligentes fi qua vobis pro veftra caritate de qualibet (pecialiter perfona promifimus , faduros nos deinceps proculdubio abnegamus : fed confüipre aliter fi potuerimus, fatagemus. Excommunicationis fententiam, quam in Pampiloncnfi epifC copatu, & hominibus ejuidem epifeopi quocumque loco fuerint, five in expeditione contra lioftcs pugnaverint, ficuti in concilio epilcoponim & abbatum apoftoiica auctoritate noluimus, iterum, iterumque eadem audoritate firmamus : vofque communionem cum Pampilonenfibus excommunicatis ufque ad feftivitatem S. Johannis, & hoc non in ecclefiaftico officio, fandorum apoftolorum Petri & Pauli & noftra audoritate , nullam deinceps haberei prxeipimus, donec habeant eledum in eadem ecclefia apoftoiica audoritate firmatum. Interdicimus hoc modo, ut a feftivitate S. Jobannis oc deinceps mortui nullo modo fepeliantur , u cum vivis fcienter nullus chriftianam communionem habeat, nullumque divinum officium in ecclefiis fiat, preter puerorum bsptifmum, fi mortis vel languoris illos agitaverit periculum. Hxc ideo facimus, quia conlpiràflc illos ad deftrudionem ecclefix cum alteris regni veftri principibus videmus , quos adhuc nominatim non exprimimus, qui gladium S. Petri & virtutem S. Spiritus ad perpetuam infamiam & eonfufionem fuam experientur . Ne confidatis in vidoria qui juftitiam reliquiftis, cum feriptum fit ! *Primam qemrite regnnrn Dei, jxftitiam ejus , bec omnia* E *adjicientur vobis* . De quo confidere pofietis , fi plus crefcere regnum Dei, quam veftramgloriam quxreretis. Qtixritis enim qu* veftra funt , non qux Jelu Chrifti. Et quia irritum fecifiismandaturo Dei, & apoftolicum pneceptum propter fe» dudionis &.... hominum animarum pereuntium, fanguinem Deus a manu veftra requirat. Nos ergo exeuntes de civitate excutimus pulverem pedum noftrorum in teftimonium fuper vos.

CON-

(a) H«e epiftola eft Richard· cardinali·, χτη poftea fuit abba* Miflilientfi S. V.Aen», ab Alexandro (1-creo» te· cardir.al'1 Λ a Grrj. VII. Λ Uib. II- mtrtu» letatus in Hnpaniam. Scripta eft amem ad Sanciusa V. Navanae regem, quem quidam de crudelitate dt mjuflitia infitnulant. MAR.TSNE

(TCONCILIUM BURDEGALENSE

Xmm/· A. S. frjUt 1080. hMtttm.

* A·1óP,|ı* Omnia orta occidunt, & aucta fenefcunt, nec multum hominis tempus protenditur, ejufque memoria breviffima probatur; fed ne obilvio prorfus preteritis abforbeat, neceffe eft, utrerum^eftarum notitiam littera retineat, quatinus iquid fit mutabile futuros non lateat. Igitur hoc ^rsfens non ignorat ecclefia, fed nec pofteritas inc hasrtat ambigua, quod noftra geftum eft pratfenti< . Ego itaque Geraldus Deo largiente abbas, quamvis indignus, diu optaveram eripi de mundanis fluftibus, quibus contundebar acrius, quam fragilis ferre potiet animus. Ceterum fubjcfti mihi minus obediebant, nec eorum ferrea molliri peftora quiverant, quos quidem feeularia plus nimio negotia induraverant. Denique monftrante divina clementia portum falutis, placuit animo antra petçre folitudint?, ubi nhlla effet fxcularis habitatio hominis. Itaque commendata epifeopo cura committi gregis, egreltiu fum de monafterio comitantibus paucis, ignorans omnino quo curfus foret itineris. Sed tandem, Domino ducente, quippe qui nunquam abeft fpe-antibus in fe, pervenimus ad Domnum Viüelm. PiÀSvenfem comitem, virum adprime nobilem, totius quoque Aquitanis ducem, qui locum attribuit nobis congruum Silva major nuncupatura quod allodium ita nob;s ab illo abfolutum redditur, ut nullo ibi quidquam juris requiratur, ficut etiam alia chartula teftatur. Cum ergo ibi vellem incipere monafterium, perrexi .rd domnum Gofcelinum Burdegalenfem archiepifcopum, in cujus epifeopatu prrdiftum erat allodium, ejus quidem rogaturus beneficium. Qui interveniente prarfato duce jam incoeptum monafterium ita omni donavit libertate, ut nec ipfe, nec alius poft cum, non archiepifcopus, non archidiaconus, nem archipresbyter, non cujuslibet ordinis perfona alienod in eo jus, vel dominationem poflit habere. Quatinus ibi degentes monachi abfque ullainquietudine libere portent Deo fervire. Sed & hoc ftabilitura cft ab ipfo, eodem precante villelmo., ut fi quandoque, difponente Chrifto, villa creverit, nihilo majus in ea archiepifcopus, vel quilibe; minifter ejus quidquam habeat juris, nec in clericis, nec in laicis, fed omnia referantur ad abbatis difpofitionem, vel congregationis. Hoc etiam fibi nobifque providit, ut nihilominus ecclefiarum confecfationem, facrofque ordines vel chriima ab archiepifcopo accipiamus cum peceflc' fuerit. Sed hec conftitutio iterum ab eodem firmata eft in proximo concilio, prefentibus Romanis legatis, Hugone atque Amato, mnltoque aliorum epifeoporum collegio. Hoc quoque definitum cft, ut fi quis hoc decretum violare tentaverit, le fciat excommunicanun, donec fatiafecerit, tam ab archicpifcopo^ quam ab omnibus qui fuerunt in concilio. Nec non & hoc confiaknte Domino Amato conftituimus, ut hoc coenobium folummodo, Romanae foret ecdefi· fubje&um, atque fui tutelam domno apoftolico fingulos annos folveret quinque folidonun. At ego jam dekoWcns in defeâum aetatis decrepite jam jam curam monachorum cupiebam dimittere; atque minus utilis meliori cedere. Verum domnus Amatus a noftris rogatus fratribus, licet totis re* niftercm nifibus, tamen mihi ex parce domni apoftolici tcftatus obedientiam, eorum commendavit providentiam.

Afta cft vero fiipradifta confirmatio Burdigalenfi civitate in concilio, anno ab Incarnatione Domini mlxxx. Indift. III. epafta· XXVI. 11. nonas oâobris, oAavo an. Gregorii pape VII. Philippo in Francia regnante.

s. villelmi Aquitancnfis Ducis, Confirma hoc Dw.

Ego Amatus apoftolic* fedis legatus confirmo.

Ego Hugo fedis apoftolic* lega.üs confirmo.

Ego Gocelinus Burdegaknfis archiepifcopus pracfenre concilio concedo & confirmo.

S. Rodulphi Turonenfii archiepifcopi.
s. Villelmi Auxienfis archiepilcopi.
s. Bofonis Sanftonenfis epifeopi.
s. Ademari Engolifmenfu epifeopi.
s. Villelmi Pctragoricenfis epifeopi.
& Raimundi Vafatenfis epifeopi.
s. Hugonis Bigerrenfis epifeopi.
s. Donaldi Agennenfis epifeopi.
s. Petri Adurenfis epifeopi.
S. Odonis abbatis fandi Johannis.
s. Drogonis Malliacenfis abbatis.
S. Raynaldi S. Cypriani abbatis Piâavenfis.
s. Bertrandi S. Juliani abbatis V. Nobiliaccnfis.
S. Hildeberti Nantulliacenfis abbatis. V. Nantolis in valle.
S. Fulchardi S. Salvatoris abbatis V. Blavia.
S. Aneheiini, Gocelini Burdcgaienfis ecdefi· archidiaconi.

CONCILIUM LUGDUNENSE,

Quod fub przfidio Hugonis Dienfis epifeopi, & fedis apoftolic® legati, in caufa Manartie archiepi. fcopi Rhemenfis celebratum eft anno domini mlxxx. tempore Gregorii pap· VII.

Manartes RJiemenfis archiepifcopus, qui fedem Rhemenfem invaferat-, ad caufamdicendana ftepe Romam vocatus nullatenus obtemperare voluit, & non obftante inhibitione pontificis, eamdem violenter detinere pnefunwfit. Quaie caufii Hugo Dienfis epifeopus in Gallia? abLegatus hanc fynodum congregavit, atque in ea invaforem antiftitem condemnavit, & throno e' pifcopali depofuit. *Her ex Grtgerie tfifltU bcime jrpenea libri eifevi^ ftut tmhtfrfam firme & p feliar Rbmnfm Mhimift, ta riiltv mvtfori reniiuitrr rtfftna·*

ANNO CHRISTI

Asomo Phiuw Lajmu S. J

AD CONCILIUM LUGDUNENSE

Hugonis DienGs epifeopi legati S.Sedis apoft.

Et cimiicn rïrJseustfi Hugetus M^tis FlnvûÛMtn-fis tpsftnt tesxporis fcnpttru.

SExtum nihilominus celebravit concilium apud Lugdunum pro quibufdam negotiis, quorum difeuflionem ci domnus papa impotuit feribens ad eum in h«c verba

Grpgprixs eptfevptts [erviu fervtrxx» Dei dileff in Cbrifi frntri Htgani Dienfi tptjcyt, [tisttem ÛB npefloiicem ienedsthenexs. Qiod divina clementia pacem ecclefiae tua: reftituit, cTc. *xfat nd pure deist-ceps esdneinifirentxr.*

Dum igitur he ei litterae allatae fuiftènt, Aloeus concilii apud Lugdunum conftitutus effet, Rcmenfis etiam archiepifcopua juxta tenorem litterarum ad idem fe purgaturus invitaretur concilium, pofito domno Hugoue apud Viennam pro corporis curatione, nuncii pnefati archiepifeopi venerunt ad eum, multis & maximis precibus & muneribus ad hoc eum fledere cupientes, & ob id ei in praefenti trecentas puriftimi auri uncias, domefticis quoque ejus pretiofa donaria offerentes, infuper & «lamentum ne ulli mortalium id proderent jurare volentes, ut cum lex epilcopis quos ipfe Remeniis eligeret de tuffraganeis fuis ei ut fe purgaret cone leret, remota inqiufitionc infamiae. Addentes etiam quod nec fperare poterant, fed tamen nihil intentatum relinquere volebant: quod fi ei folo concederetur facultas fe purgandi, inaeftunabiles tliefauros auri, & qui etiam numerum excederent fe juraturos, & infuper faeramentum ne cui hoc proderent. Quod totum virilis ejufdem legati ajiimus refpuit. Et quia expugnabilem ejus erga pecuniam, animum vidit, timens fibi concilio intercfle noluit. Et ideo fy-*\j" nodali judicio eft depofitus tum quia *fe* purgare noluit: tu&i quia audientiam Edunenfis, Piftavenfis, & ipfius Lugdunenfis fubterfugit.

lis vero adjunge fis cpiftolam Gregorii VII. papae 40. I. VI. Bofoni feriptam: legatum no ftrum btenfem epifeopum in concilio quod proxime celebraturus eft, Ac. datum 4. Kai. Julias indid. II. tum lib. VII. ia. III. Nonas Januarii ind. III. & 20. ty. Kai. Mai eadem indid. HI. qui charaderes huncce annum 1080. aperti^ fime defignant · necnon 17. «8. & 19. lib. feq. VIII. ad Ebolum Comitem Rociacenfem, adfuifraganeos Remenfis ecclefiae, ad clerum populumque Remenfem, ad regèm Galliae, comitem Campanic, Ac.

CONCILIUM AVENIONENSE,

Qpo fandus Hugo Gratianopolitanus epifeopus creatus eft anno Domini mlxxx. tempore Gregorii pape VII.

Bi.ii b«U

HAc fynodo fandum Hugonem ex Lugdunenfi * epifeopo creatum effe antiftitem Gratianopolitanum, atque fexto anno fux ordinationis cum fociis quibufdam Carthuftam tunc recens inchoatam petiiife, teftantur ada ejufdem fandi Hugonis apud Surium primo Aprilis, audore Guigooe Carthufise majoris priore fandiflimo qui praemiis illius vitam paullo poft ejus obitum feripfit.

ADDITIO PHILIPPI LàBBE, S. J

CONCILIUM AVENIONENSE

Ejufdem Hugonis Dicnfis epife. S. R. E. legati

Ex codent yirdxncrf Chronico Hxgmss nbhntu Fbnfisuncesfis.

CElebravit & feptimum apud Avenionem. in quo depofitus eft Achardus Arclatcniis tn£)valor, & eleftus eft Gibilinus in Arelatenfemarchiepifcopum: Lantelmus in Ebredunenfem archiepifcopum, Hugo in Gratianopolitanum eptfcopum, Defiderius in Cavalicenfcm quos jx»ft expletionem concilii fecum Romam duxit, & conlecrati funt a papa.

CONCILIUM SENONENSE

Anno mlxxx. a Richerio archiepifcopo celebratum.

Ex Gallia Chriftiana in Richerio SenooenG archiepifcopo

1« L.btxl App. <■ X

SYnodum celebravit (Richenus) Senonis menfe Odobri, anno Domini MLXXX- cui interfuere Gofiridus Parifienfis, Goffridus Carnotenfis, Philippus Trecenfis, Galtherus Meldenfis, Amulius Aurelianenfis, epifeopi; Amulphus fands Columbe› Ifembardus S. Germani Parificnfis, Guibertus S· Germani Autiftiodorenfis. Erminus S. Petri Melodunenfis, Galtherus S Petri Ferraricnfis, Robertus S. Florentini Bonxval!is, Guillelmus S. Remigii Senonenfis, abbates. *Hx tMtxxe in Gnllin Chrifiixnn CUttdii Roherti. {tyd susttsn in ctncili« fit nihast,* aamuaa *Ixttt.*

CON

?*<^i^fræ æ?<^.aa..aa..m.xaotTi?gaig34.Œ>ÎBa.c3-'CT.· & c ; <<

CONCILIUM JUL1OBONENSE,

Quod a Willelmo Anglorutri regc cum epiicopis & proceribus Normannïar apud Juliam bonam celebratum eft in fefluvitate pentecolles anno Chriiii mlxx*· Gregorii VIL pap® anno VIH. Philippi'Franc·>ruin regis XX.

Extet in tabulario régi· autiienticum illiur exemplar in membranis, .quod 'indimur: habetur quoque tn pùeribsts mff. tT epud Ordericum Iritalew lib. U. hiftoria eccicfiafiua, &c.

TITULI CANONUM

PRÆFATI.

Anno Incarnationis domini M. LXXX. papatus domini Gregorii pap* VII. octavo , Francorum rege regnante Philippo , Anglornm rege Wiliclmo gubernante Normanniam in feftivitate pcntecoftes, fub ejufdem regis prselentia, prefente Rotomagenlt archipratfulc Vaillelmo, congregatis etiam epiicopis & abbatibus, confulibusquoque , & exteris Noimanni® principibus celepratum apud LiHebonam concilium , in quo fereniiTimi rŸgis Willelmi providentia praeripiorum fidelium fuorum confilio deffinivit.

CANONES.

I.

Ut pax Dei , qux vulgo dicitur trevia, ficut ipfe eam initio conftituerat, firmiter teneatur,& per fingulas parœcias didis excommunicationibus renovetur . Qui vero eam oblcrvare contemplevint, vel aliquatenus fregerint, epifcopi fecundum quod prius ftatutum eft, eos judicando juftitiam faci.nt. Si quis autem epifeopo fuo inde inobediens fuerit, domino in cujus terra habitat epifeopus hoc demonftret, & ille eum ftibdet epileopali juftitix. Quod fi & dominus facere contempicric, regis vicecomes inde per epifeopum requifitus, omni remota excufatione faciat.

II.

De his qui de parentela fua uxores tenent, & uxores patentum fuorum, epifcopi canonicam juftitiam exequantur.' Rex enim nullum inde fuftinet, vel tuetur : fed potius epifeopos adjuvando admonet, ut lex Dei firmiter teneatur.

III.

Presbyteri, diaconi, fubdiaconi, & omnes canonici &. decani, nullam omnino feminam habe» ant . Quod fi poft hac aliquis eandem culpam vifus fuerit incurrifle , fi per miniftros epifcopi prius inde fuerit accufatus , in curia epifcopi w purgabit. Si vero parcecianotum vel dominorum aliquis cum accufaverit , habeat accufatus inducias, ut cum epifeopo poflit loqui: dc fi purgate fe voluerit in eadem parcrcta cui fervit, pedentibus parochianis pluribus ante miniftros epifcopi & coram judicio fe purgabit. Si vero fe purgare non potuerit, ecclefiam perdat irrecupcrabiliter . Hcc autem rex prrdiftus ftatuit, non perenniter epifeoris fuis debitam auferendo juftitiam ; fed quia xo tempore epifcopi minu- quam comctittlct inde fecerant, donec ipfe eorum videns emendationem eis redderet p·o benefafto, quod tunc de manu eorum temporalitér tulerat pio commiflb l

IV.

Nullus laicus in redditibus *alturis* , vel in fepultura , vel in tertia parte decinwe aliquid habeat , neç pecuniam pro horum venditione vel donatione aliquatenus habeat. Nec presbyter ifidc fervitium faciat, nifi legationem domini fui portet , ita ut eadem die ad ecclefiam revertatur & ad orationes, per Normanniam Tolummo» do, vicium domini fui habens, fi dominus voluerit fecum vadet ; fervitium ecclefi® presbyter interim curet.

V.

Presbyteri ab epiicopis' vel ab eorum miniftria prater jullos redditus epiicopi , vi vel minis dare nihil cogantur. Propter eorum feminas nulla pecuniar emendatio exigatur.

VI.

Archidiaconi per archidiaconatus fuos feme! in anno presbyterorum fuffri'ganeorum fuorum vethmenra, & calices , & libios videant, defignatis ab epifeopo in unoquoque archidiaconatu folummodo tribus locis , ubi vicini presbyteri ad hace monftranda convocentur . Quo enim archidiaconus ad haec videnda venerit , (t) a presbyteris conveniunt triduo, fi expedit, vicium habeatfibi quinto.

VII.

Si presbyter (a) fatisfadionetn fecerit de fbteftis regis, vel baronum ejus, nullam emendationem inde habebit epifeopus.

VIII,

Presbyteri fcrncl in anno circa pentecoftem cum

(>) Lege ew O de· co , *a yreslyteru qui conveniunt, triduo, fi exfcdit, viffum fibi Meut,* H.
(») Lege, *fons faSurum* , *ex* Ordcnco Vitali. H

. i - ▮ cum proceffionilraa fuis ad matrem ecclefiam venerint ' * iiŋ8^" domibus cerz (i) dcncratamvel *idem valens*, ad illuminandam ccdefiam altari offerant. Quod qui facere noluerit, ac presbytero per .miniftciium tuum cogatur hoc folvere fine emendatione^ccuniz

Laicus presbyterum non det vel adimit ecclefir, nifi ex conlcnfu przfulis. Quem tamen, fi (r) rejiciendus eft,-epifeopus non repellat: & fi repellendus eft non retineat.

X-

Iα cœmeteriis ecclefiarum quz funt in civitatibus, vel in caftellis, vel in burgis, quicquid epifeopi tempore Kodberti comitis, & Willelmi regis ejus confenfu habuerunt, epifcopi (3) habeant. In coemeteriis vero, qua: in marchis funt, fi guorra fuerit, & aliqui ad habitandum ibi faciant manfionem, dum guerra duraverit, & ipfi propter guerram in atrio manferint, nullam ibrisfaduram ab eis habebit epifeopus, nifi quam habuilTct, antequam ad atrium confuglflcnt. Cum autem pax fafta fuerit, qui propter guerram fugerant de atrio exire cogantur, aut epifcopalibus legibus fupponantur. Qui vero in praadiftis coemeteriis antiquius inanierunt, in antiqua quieturi ine permaneant.

XI.

Ecclefiz villarum quantum coemeteriis habuerunt tempore Rodberti comitis, vel quantum habuerunt ufque ad iftud concilium, tantum habeant & in eis eas confuetudines habeant epifcopi, quas tempore Kodberti comitis vel Willelmi regis ejus confenfu habuerunt, nifiepifcopi aliquam (4) quietudinem fecerint concedente rege W'illelmo. Si poft concilium intra villam aliqua nova ecclefia fit, faciat epifeopus coemeterium conlideratione dominorum & patochianorum ejufdem ecclefiz. Si vero extra villam nova fiat ecclefia, indique habebit quinque perticas cœmcterii.

XII.

Si donatur monachis ecclefia, presbyter qui (5) Cjuidcm tenet ecclefiam honorifice teneat quicquid de eadem ecclefia haberet antequam monachi eam haberent: & tanto melius, quanto fandioribus atfociatur hominibus: eo autem mortuo, vel aliquatenus deficiente, abbas idoneum quzrat presbyterum, & epicopo eum per ic vel per nuntium fuum oftendat. Quem fi ricipiendus eft, epiicopus recipiat. Si veto presbyter cum monachis religiofc vivere voluerit, videat ut ecclefia, quam epifcopali licentia intravit, honefte tradentur, tamen in vcftimcnris, quam libris & exteris ecclefix ferviendx neceflariis fecundum ejufdem ecclefix facultatem. Quod fi presbyter cum monachis vivere noluerit, tantum ei det abbas de lvonis ecclefix, unde, & bene vivere, & ecclefix fervitium convenienter valeat adimplere. Quod fi abbas facere noluerit, ab epilcopo convenienter cogatur ut faciat. Presbyter vero epilcopo luo jufte fit fubditus, & epilcopales redditus perfolvar. Qux vim luperabund.mt, in ufus monafterii lui alba* habeat. Hoc idem in ecdeliiscanonicorum obfervetur.

X 111.

Violatio ecclefiz &. ati.i, ficut'fuperius determinatum eft, &cominifta pro quibus divinumofficium remanet, epifeopis per pecuniam emendentur. Aflultus in itinere ecclefix fimiliter. Si quis iratus pet liquitur alium in atrium vel in cedefiam fimiliter.

Si ciemus arat vel aedificat in atrio fine-pontificali licentia fimiliter. Si clericus raptum fecerit, vel Hirtum, vel aliquem percuderit, aut vulneraverit, vel occiderit, aut duellum fine Jicenlia epilcopi fuiceperit, aut (6) nannum fecerit. aut alfultum fecerit, aut aliquid injufte faifierit, aut incendium fecerit, aut manu paftusejus, aut habitator atrii fimiliter Si clericus adulterium fecerit, aut inccftum, fimiliter. Si presbyter de minifteriofuo (7) fatisfecerit, fimiliter. Presbyteri qui ad fynodum venire neglexerint, fimiliter, & qui fynodum & circadam ftatutis terminis non Breddiderint, fimiliter. Si clericus coronam fuam dimiferit, fimiliter. Si monacha, qui funt fine regula habitum fuum dimiferint, fimiliter. Si presbyter treviz Dei infraftores & latrones fine licentia epifcopi excommunicaverint fimiliter.

Si erraticum habens quod vulgo veidif. dicitur; venerit in curiam iacerdotis vel clerici, qui in atrio rhancant, (8) vel in cleemofyna ejufdem ecclefiz, ut in atrio epilcopi erit ▮ Si quid pei (9) contemptionem in domo presbyteri, vel clei.ci, vel in atrio (10) iacerdotis, vel eorum manu pafto relictum fuerit, epifcopi erit. Si quid in ecclefia, vel in atrio inveniatur, vel relinquatur, epilcopi erit.

Si quis presbyterum aut monachum aut monaCcham aftalicrit aut percuderit aut ceperit, aut occiderit, aut eorum domos in atrio incenderit, limiliter emendabit. Si quis adulterium aut inccftum fecerit, aut cum matrina, vel commatre, vel cum filiola coierit, fimiliter fi quis uxorem fuam, vel fi qua vitum iuum fuie judicio przfulis reliquerit, fimiliter. Qui mortuos confidunt, vel maleficia tradant, fimiliter: Qui intentum fibi crtmtn inficians ferri indicio convincitur,excepta Dei trevia, fimiliter. Qui juftitiz rcfiftens excommunicari fe patitur, fimiliter

Parochianorum crimina epilcopo pertinentia tibi confuetudo fuit epifeoporum judicio examinentur. Si contradidio judicationis fatta fuerit, ante epifeopum diffiniatur. Si furti judicium judiDcatum fuerit, ante matrem ecclefiam terminetur. Si plana lex facienda erit, ibi fiat ubi placitum prius fuit. In parochia epifcopi fine licentia ejus nullus audeat pizdicare.

Qui przdidas culpas inciderit, fi fponte ad pœnitentiam venerit, poenitentia ei pro qualitate criminis injungatur, & pecunia nullatenus exigatur.

Si laicus in atrio raptum fecerit, epifeopo emendabit; fi vero alibi fecerit, quomodocumque faciat, epifeopus nihil habebit.

Has confuetudines epifcopi habeant in illis lopeis, in quibus cos tempore Rodberti comitis, vel Willelmi regis ejus conceilione hadenus habuerunt. Quz vero quieta fuerunt, eam quiciudinem habeant, quam huc ufque folide tenuerunt. In his omnibus juftitiis & confuetudinibus rex fibi retinet quod hucufque habuit.

Si presbyter Domini fui judicium contradixerit de ecclcfiaftiea caufa & cum in curiam epifcopi eundo injufte fecerit fatigare, diem folidos emendabit domino fuo.

Si epifcopi aliquid quod hic non Gt fcnptum, tn

(1) Order. draereie. H. (t) Leje ex Orderico, *rrc pirndae*. H. (}) Orderle. *refirent.* H.
(4; Order, ccn/eetadoua». H. (j) Order. raMdraa. >1. (d) Order. »«▮»«». H.
(7) Lege *ferufterrit,* ex Orderico H. ft) Order, *vel in* .... *vel m ntrinm*. H.
(j) Order, *centfuticum*. H. (io' Order. , *vel derice, vel nrtun &c.*

in regis curia poliint mouftrarc te habuifle rem- pore » vel WiUelmi regi> ejus concetfione , rex eis non tollet quin habeant : jantutnmodo illud nullatenus faifiam , donec in curia ejus montrent quod habere debeant. Similiter etiam laicis propter hoc feriptum rex nihil tollit, quod in curia regis monftrare poflint epifeopos nonxieberi habere. Tantummodo epifeopos iftde non deltaifiant donec in curia regis mohftratum iit, quod»epifeopi inde habere non debeant.

*In manu feript» exemplari finodo Juliboeunfi prxmiititur Jynodale * decretum de pace qiut vulgo Dei trevia dicitur, & qux die Mercurii incipit, canftitxtum A Guillelmo feniore rege Angloruttmii dux cr hormmorum, O epifiopit Kormanni*.*

FRatres in Domino cariftlmi in pace qu» vulgo dicitur trevia Dei, & qu» a dic Mercurii Sole occidente incipit, & die Lunae Sole nafcente finit, hzc quz dicam vobis promptiftirtia mente dehinc inantea debetis obfervare. Nullus homo nec femina hominem nec feminam ufquam afT.iliat, nec vulneret, nec occidat, ncc caftellum, nec burgum , nec villam in hoc fp.itio quatuor dierum, At quinque nodium aflaliat, nec depraedetur, nec capiat, nec ardeat ullo ingenio, aut violentia , aur aliqua fraude . Quod fi aliquis , quod abiit , illa non tenendo quz przcipimus , infregerit, fi non xxx. annorum tpatio pernitentiam in exilio fecerit , & antequam ab epife. exeat, quicquid fecit contra pacem emendaverit, a Dtomino Deo excommunicamus , & a tota Chriftianitate fit feparatus. Quicumque vero illi aliqua in re communicaverit fcienter, aut confilium five adjutorium dederit , aut ullum colloquium, nifi ut ad poenitentiam veniat, & ut uiOum eft ab hoc epife. exeat, habuerit, ftmiliter fit excommunicarus, donec ad emendationem venerit. Quod ii ille fandx pacis viofntor milerrimus poflquam accepta pernitentia xxx. annorum ubi exulat moriatur, nullus Chriilianerum prrfumat illum vifitare, aut corpus a loco io q»»oji cuerit tollere , nec quicquam ex fubftantiae fue bonis accipere . Pneterea fratres hanc pacem Ac treviam Dei de terril aut de beftiia , iniuper de rebus omnibus que habere poliunt renebitis. Quod ii quis aut aliqtum beiliam , aut etiam obolum five veftinventuin in ifta pace tuleiit alieni , fit excommunicatus, donec ad emendationem veniat. Qtiod ii ad emendationem voluerit venire , primum reddat quod rapuit, aut tantum quanti erat pretii quod rapuit . Dehinc vii. annis po-niteat infra (i) epifeop. Si autem moriatur pratiquant fatisfaciat, & pœnitentiam fumat , non iepeliatur, nec a loco quo obiit moveatur, nili pro illo parentes ejus iatisfecerint ei cui injuriam fecit . Czterum in hac pace nullus nili rex aut comes hujus, patriz caballicationes aut hoftiliratem faciat , & quicumque in caballicationc aut hoftilitate regis fuerit in hoc (i) epife. nihil pluf-quam fibi ac fuis equis neceflarta ad vidum accipiant. Mercatores autem & omnes homines qui ab aliis regionibus per vos tranfierint pacem habeant a vobis. Hanc etiam Dei treviam ab initio adventus Domini ufque ad oâavas epiphaniae Ac a capite jejunii ufque ad odavas patehz, &a diebus rogationum inchoantibus ufque ad octavas pentecoftcs per omnes dies tenebitis . Qui hanc pacem obfervaverint pro illis preces agendo benedicant, illos vero qut infregerint, aut qui infraiforibus (3) conceflerint, maledicant. Si quis autem fe pacem nelcicnter dixerit infiegifle , prius iacramentum faciat calidumque judicii ferrum portet, (.p feptem annis pœniteat.

*Jncipit concilium quod habitum eft in Normemia in territorio * Captivo, villa regia , quam Juliam bonam antiqui dixerunt, modo vulgariter Lislebona vocatur, ubi multa conftituta Juni , qux maxime in Kormania conjervantur.*

ANno ab incarnatione Domini Jefu Chrifti MLXxX. papatus domini Gregorii papzfeptimi odavo èTc. *ufque ad* habere non debeant.

CONCILII JULIOBONENSIS.

Editio altera a D. Guillelmo Beflin in Conciliis Rotomag. Provincie emiffa.

PRÆFATIO

ANno ab Incarnatione Domini J080. Rex Guilklmus in Fcllivitate Pentecoftes apud Illebonam refcdit, ibique Gudlelmum Arcluepifcopum At omnes Epifeopos, & Abbates , Comitefque cum alus Proceiibus Normaniz fimul adefle przcepit ; ut Rex jullit ita facium eft . Igitur odavo anno Domini Gregorii Papr VII. celebre Concilium apud ' Juliam bonam celebratum eft , & de ftatu Ecck-fix Dei, rotiufque Regni, providentia Regis cum Baronum inorum confilio utiliter tradatum eft. Statuta vero Concilii, fient ab his qui interfuerunt veraciter annotata funt, volo hic referre , ut polleri diicant , quales in Normania leges fuerunt fub Guillelmo Rege.

CANONES.

I.

PAx Dei, quz vulgo' Trevia dicitur, ficut ipfe Princeps Guillclmus eam initio conftituerat , firmiter teneatur , & per lingulas ' Parochias didis excommunicationibus renovetur. Qtri vero fervare contempfèrint , vel aliquatenus fregerint, Epifeopi, fecundum quod prius ftatutum eft , eos judicando juftitiam faciant. Si quis vero Epilcopo itio inobediens fuerit , Domino in cujus terra habitat Epifeopus hoc dem>,nftret, & ille fubdat eum Epifeopali juftitix . Quod fi & Dominus facere contemplent, Regis Vice-Comes per Epifeopum inde requifitus omni remota excufatione faciat.

II.

De his qui de parentela fua uxores tenent, vel uyo-

(j) Hoc eft . epi^ofiu» . H (») Forte, epi;cofio. H. (j) Forte, cmfenftnut. H.
4) Forte, jeftem. H.

uxorci parentum fuorum, Epifcopi canonicam justitiam cxequantur. Rex enim inde nullum fufliDet .vel tuetur : fed potius Epifcopos adjuvando admonet, ut lex Dei Euniter teneatur.

III.

Presbyteri, Diaconi, Subdiaconi, & omnes Canonici & Decani, nullam omnino feminam habeant. Quod fi aliquis poft, eandem culpam vifus fuerit incurrifle, fi per miniftros Epifcopi in- · prjor fuerit accufatus', in cuna Epifcopi fe purgabit: fi vero Parochianorum vel Dominorum fuonun aliquis eum prius acculaverit, habeat accufatus inducias, ut cum Epifeopo poflit loqui : & fi fe purgare voluerit, in eadem Parochia cui fervit, przfentibus Parochianis pluribus ante Epifeopi miniftros, & eorum judicio fe purgabit : fi vero purgate te non potuerit, Ecclefiam perdet irrecuperabiliter. Hoc praedictus Rex ftatuit, non perenniter Epifeopis fuis auferendo debitam juftitiam ; fed quia Epifcopi eo tempore minus quam conveniifet, inde fecerant, donec ipfe cotum videns emendationem eis redderet pro bene fafto , quod tunc de manu eorum temporaliter tuiçrat pro commiflo.

IV.

Nullus laicus in redditibus altaris , vel in fepultura , vel in tertia parte decima: aliquid habeat ; nec pecuniam * per eorum venditionem aliquatenus habeat, nec Presbyter * inde fervitium faciat , nifi legationem Domini fui portet. Ita Ut " *n ea^cm ^'c lervitium Ecclefiz revertatur' & 'd orationes (per Normaniam folummodo) vidum Domini fui habens, fi Dominus vuluciit, fecum vadat ; lervitium Ecclefiz Presbyter interim curet.

V.

Presbyteri ab Epifeopis vel ab eorum miniftris prxter juftos redditus Epifcopi vi vel minis dare nihî cogantur. Propter eorum feminas nulla pectini® emendatio exigatur.

VI.

Archidtaconi per Archidiaconatus fuos femel in anno presbyterorum fuffraganeorum fuorum veftimenta, & calices, & libros videant rdefignatis ab Epifeopo in unoquoque Arcfiidiaconatu fiolummodo tribus locis , ubi vicini Presbyteri ad hzc monftranda convocentur.

VII.

Quando Atchidiaconus ad hzc videnda venerit, a Presbyteris qui conveniunt triduo (fi expedit) vicium habeat fibi quinto.

VIII.

Si Presbyter forisfacfuram fecerit de foreftis Regis, vel B rotium ejus, nullum inde emendationem habebit Epifeopus.

IX.

Presbyteri femel in anno circa Pentecoften cum proceflionibus fuis ad matrem Ecclefiam veniant; & jc lingulis domibus cerz * denarata, vel idem valens ad illuminandam Ecclefiam altari offeratur. Quod qui facere noluerit , a Presbytero fuo per miniiterium fuum cogatur hoc folvere finecmendatione pecunie.

X.

Laicus Presbyterum non det vel adimat Ecclefiz, nifi ex confenfu Przfulis. Quem tamen, fi recipiendus eft, Epifeopus non repellat; & fi repellendus eft, non retineat.

XI.

In Cimiteriis i Ecdefiarum qu® In civitatibus , vel in caftellis vel burgis funt, quidquid Epifcopi tempore Rodberti Comitis vel Guillelmi Regis ejus confenfu habuerunt, Epifcopi rchabeant.

XII.

In Cimitcriis vero aux in marchis funt , ii * gerra fuerit, & aliqui ad habitandum ibi faciant manfioncm , dum gerra durabit, & ipfi propter gfrram in atrio manferint, nullam forisfaduram ab eis Epifeopus habebit, nifi quam habuiflet antequam ad atrium confugitient. Cum autem pax fafta fuerit , qui propter guerram illuc confugerant de atrio exire cogantur , aut Epifcopalibus legibus fupponantur . qui vero in przdidis Cimiteriis antiquitus manferunt, in antiqua quietudinc permaneant.

XIII.

Ecclefi® villarum (j) quantum Cimiterii tempore Rodbcrti Comitis * habuerunt , vel quantum ulque ad illud fupraferiptum Concilium habuerunt, tantum habeant ; & in eis illas confuetudines habeant Epifcopi, quas tempore Rodberti Comitis, vel Guillclmi Regis * ejus confenfu habuerunt , nifi Epifcopi concedente Rege Gutllelmo aliquam quictudinem fecerint.

XIV.

Si poft Concilium aliqua nova fit Ecdefia intra villam, faciat Epifeopus Cimiterium confiderafione domorum & parochianorum cjufdem Ecclefiz: Si vero extra villam nova fit Ecclefia, undique habebit quinque perticas Cimiterii.

XV.

Si. Monachis donatur Ecclefia , Presbyter qui eandem tenet Ecclefiam, honorifice teneat quqjb quid de eadem Ecclefia habuit, antequam Monachi eam haberent , & tanto melius quanto fanflioribus aflociatur hominibus . Eo autem mortuo , vel aliquatenus deficiente, Abbas idoneum Presbyterum quierat, & Epifeopo eum vel per fe, vel per nuntium fuum oftendat. Quem , fi recipiendus eft, Epiicopus recipiat : Si vero Presbyter cum Monachis religioie vivere voluerit, videat ut Ecclefia quam Epifcopali licentia intravit honefte tradetur, tam in veftimentis quam in libris ceteris Ecclefiz ferviende neceflariis, fecundum ejufdenr Ecclefiz facultatem . Quod fi Presbyter cum Monachis vivere noluerit, tantum det ei Abbas de bonis Ecclefi®, unde & bene vivere , & Ecclefi® fervitium convenienter valeat Presbyter adimplere . Quod fi Abbas facere noluerit , ab Epifeopo convenienter cogatur ut faciat : Presbyter vero Epifeopo fuo jufte fubditus fit, & Epifcopales redditus perfolvat. Quz vero fupersbundant, in ufus Monafterii fui Abbas habeat Hoc idem in Ecciefiis Canonicorum oblervetur.

XVI.

Violatio Ecclefiz & atrii, ficut fuperiusdeterminatum eft , & commifla pro quibus divinum officium remanet, Epifeopis per pecuniam emendetur . Afluitus in itinere Ecclefiz fimiliter.

XVII.

Si quis iratus perfequitur alium in atrium vel Ecclefiam, fimiliter.

XVIII.

Si laicus arat vel zdificat in atrio fine licentia Pontificali, fimiliter.

XIX.

Si Gcricus raptum fecerit, vel furtum, velaliquem percuflerit, aut vulneraverit, aut occiderit; fi duellum fine liccmia Epifcopi fufeeperit , aut damnum ceperit , aut aflulttun fecerit, aut aliquid injufte faifierit , aut incendium *fecerit* , aut manupaftus ejus, aut habitator atrii, fimiliter Epifeopis per pecuniam emendetur.

XX.

Si Clericus adulterium fecerit, aut inceftum , fimiliter,

ANNO CHRIST!

XXI.

Si Presbyter de tniniftrrio fi» forisfecerit t fimiliter.

XXII.

Presbyter! , qui ad Synodum venire neglexeriot, fimiliter

XXIII.

Et qui Synodum & * cireadam ftatutis terminis 00α reddiderit, fimiliter.

XXIV.

Si Clericus coronam fuam dimiferit, fimiliter.

XXV.

Si Monachus vel Monacha, qui funt fine regula, habitum fuum dimiftrint, fimiliter.

XXVI.

Si Presbyteri, prztef trevir infradores fine ficentia Epiicopi excommunicaverint, fimiliter.

XXVII.

SI erraticum habere (*i*) (quod vulgo dicirur Weridif) (t) in curiam Sacerdotis, vel Clerici , qui in atrio manent venerit, vel in eleemolinam ejuldexr. Ecclefi*, vel in atrium Epiicopi. erit.

XXV111.

Si quid per contentionem in domo Presbyteri, vel Qerici, vel in atrio, Sacerdoti, vel Clerico, vel eorum manupafio telifhnn fuerit ; Epiicopi erit.

XXIX.

Si quis Presbyterum vel Monachum, aut Monadum afliiillierit, aut percuOerit, ceperit, aut occiderit, aut domos eorum in atrio incenderit, fimiliter emendabit.

XXX.

Stquid in Ecclefia vel in atrio inveniatur, vel relinquatur, Epifeopi erit.

XXXI.

Si quis adulterium vel inceftum fecerit , vel cum matrina , vel cum matre , vel filiola coierit, fimiliter.

XXXII.

Si mulier hoc Hem fecerir, fimiliter.

XXXIIi.

Si quis uxorem fnam, vel fi qua mulier virum finira fine judicio Prcfulis reliquerit, fimiliter.

XXXIV.

Qpi mortuos confutant, vel maleficia rraftant, fimiliter.

XXXV.

Qui intentum fibi crimen inficians vel negans, ferri judicio convincitur, (excepta Trevia Dei) fimiliter

XXXVI.

Qui juftiti* refiftens excommunicari fe patitur, * fimiliter.

XXXVII.

Parochianorum crimina ad Epifeopum pertinentia , ubi confuetudo fuit, Epifeoporum judicio examinentur.

XXXVIII.

• *Big.* ». i-- T,«d.^.EP^OP»'" Si contradidio * judicationis tafta fuerit, ante diffiniatur.

ΛΛλ1X.

* apsd. Si ferri judicium fuerit judicatum * ante matrem Ecclefiam terminetur.

XL

Si plana lex erit facienda , ibi fiat ubi placicitum prius fuit.

XLI.

In Parochia EpHcopi fine licentia ejus nullus audeat prax'icare.

XLII.

Qui in pnedi&as culpas inciderit , fi fponte ad ptrnitcntiam veneris, pcenitentia ei pro qualitate criminis injungatur, dt pecunia nullatenus exigatur

ANNO CHRUTf

XLIII.

S laiens raptum in atrio fecerit, Epifeopo *t*-mendabit : fi vero alibi fecerit, quocumque modo faciat, Epifeopus nihil habebit.

XLIV.

Has confuetudines habeant Epifeopi m illis locis , in quibus eas tempore Rodberti Comitis, vel Guillemi Regis ejus conccffione ha&enus habuerunt. Que vero quieta fuerunt, eam qujetudinem habeant , quam huc ufque folide tepuerunt . In his omnibus jufttiis & confuetadinibus Rex fibi retinet quod hoc ufque habuit

XLV.

B Si Presbyter Domini fui judicio contradixerit Efdgfiaftfca caufa, & eum in Curia Epiicopi eundo injufie fatigare fecerit , Domino fuo decem folidos emendabit.

XLVI.

Si Epifeopi aliquid quod non fit ljic fcrfptum in Regis Curia monftrare potiunt fe habuiflétem pore Rodberti Comitis, vel Guillelmi Regis eius conceflione , Rex eis non tollit quin habeant. : tantummodo illud nullatenus laildcant , donec in Curia ejus mooftrent quod habere debeant Similiter laicis propter hoc feriptum Rex nihil tollit quod in Curia ejus monftrare potfint Eptfcopos non debere habere . tantummodo Epiicopos inde dod diflaififcanr, donec tn curia Regis C monfiratutn fit quod Epifeopi inde habere non debeant

Dt Ut comctlio pro1er Ordericetm vide kdUrtttm Alontenfempeg. 7x7 Afarr. *Perit ad ann.* 10»1. *ex rectitioribnt Joaxnem Adoria dt paenitenlia poζ.* 7PJ. *Dadrexm paχ.* *55· *Molintnm pag.* 121.

\ N O T Λ-

(«) la hoc & in fequenti canone nllarum nomine non urbes mcenibus citiAas, fed complurium In agris manfionum vCl sdium colieAionem intelligi ex ee adverfus Godinum liquet, quod villarum ecclefiis, di(Unguant ab eccleliis civitatum , de quibus Can. XL mm quod de ruralium rcdeliarum cumterils Attuendum erxrat, poftquam de ceteii» omnibus can. XI. & XII. iue*^rat flarutua.

(b) Haferv hic nomen eft , neo verbum , & intelUgitur de animalibus erraticis extra poffetloris locum, vulgo *everri,*

(c) MS. (anAi Michaelis bibet veirdri .

(d) Vid. iup. not. ad Synodale decretum de Trevia De>.

Nota D. Ancil i Godin.

(Sicut ifif princefe Gaillclmni eam lls printifio cm-*Aiinerat, See.*) Quaensm Hia fit conflitutio incompertum eft haAenus. De fair· quippe pacis obierrationi's ratione nihil ex legibus noftris , tiihll ex vetuftiori conluetudinario (ut vocant) nihil ex Scacarns ceili ailcqut poflumus. Si quis vero conjeAur* ea in re locus eft, eam quadamtenus colligere licet ex Anglorum legibus a CauAu memoria Eduaido Rege traditis, & a gGuillelmo Conqieftore ejus m regno fuccetiore itidem Norivanorum Principe innovatu i quarum alioquincum Normanorum moribus maxima erat tum affinitas, ex iia pnecipue qu* de diebus Treviae Det dt Regis factis collegit Retenus *de* Koaudris In Annalibus in Hennco II. hic verborum tene. ^4b *adventa Domini afone ai cffrvew Bpipbani* pax Det (Γ Ecclef* fer omne* Rr-*gnam . Similiter* a *Jeftnagefima ajfne ad oErtrnm Pijtbe. Item at ^diccxftooe Domini afont ad oltavai Penteco/let. liem emniiot ditbot qnatoor temforam . Item emniioc fabbatbii ab bcra nana nfone ad diem Laxe . Item vegiliii S. Marite, Micbaehi , Joannti Kaftfjt<e , ornniom /anihram ^dpcfielarom* , CZ *SanScram -tenta falemnitatet a Sacerdotibat Demimcii amtontantor diebat* , *er omniam StaHarum tn Kaleodit Novembri/, femper ab bora nona itigiitamm in Jnbfofaentem lo/emnttatem , item tn Parocbih Ealefiatnm abi fnfrii fefit- vitae*

bahta!. (Mβ ei foeufatenc Iμlı·μı imbt tn fitrnm habeat. hrrumtMoen / fM< arrigant pre Epijcopi fafiitia emtndan Minent, Epifcapui R<gf sMoas /« fiat. Rer autem ea^riuft maufaBartm M easeodha Cul fmiifaBuram fecent, leiticet pnamm» Tpifctp· , detnA Régi, er fic eruat ibi dam gbudii trgladinr glmtium juvabit . Htnc ammadvartM poreflatis utrluique Keg·· fcilicet A Sacerdotalis conienfieœm , fi non m extirpando potitus nefando illo befkxwm privatorum u<u , in reprimendo (aliens pet ioAucias qu* aliquot d'tsB otioioe a ccdibus , facratofque religiouis prq extu red decent, atquc ita panl(ten abolerentur ccda * tapios que ubique haAcnus paiTim ac impune patiaterant.

(Dicit ttitaaatiittiviitiu rtwotnr .) Secundam quod m Concilio Narbonenfl . Synodo Helenenfi & aliis slitrum Provinciarum canvemibtM iunge ante fuerat flatutum, ut a liminibus lanA· Matris eccleis extorres haberentur Trev<· Dei infraAorcs , nifi infra prsfimrum ab Epifcopn tempus relipucercnt At poflea a Conciliis Arvernenfi ft Tr cenh (ub Urbano lift Lateransnü acumeuico fub Alexandro 111. coniit-

(Ept/tcpi jecuntinm petat fiatataat eg fafiitiane factent.) In eo conienferunt ommum ferme gentium (eges, tum retares tum rocontiora, ut viola·· pacis cognitio pena Epifcopos remaneret. Diverts autem fuit cajufque regionis procedendi ratio, ut ex eorum legibus ft Conciliis colligitur : In ounnollU fiquldem GOl-Cli· Narbonenfis regionibus delata apud Epifcopos ft Comites infraA· pseis expoftulalione, ab Epifeopo quidem anathemate pleftsbantur · sd referciendum vero damnum parti laetar illarum a Comite & Baronibus compellebantur . Qui (i forte legniter in perlequetsdo armis raptore operam foam navarent, excommunicationibos ft interdiAis ad officium quo fe obflrlaxeranC adigebantur : mulAa fiutem partim Epifeopo ft Comiti , partim laefo cedere folebat. Qjtod qaidem noa nihil habet cum antiqui» Normani· moribus afinirsris, vel in hoc maxime quod loc· Toparcb· reum Epifcopali lobdere tribunali munus incumberet , aut certe eo rennente , Regm Vicecomiti >d muneris inflante prius Ep fcopo delegabatur , qui in reum pro culpae gravitate animadverteret , ut ex fubjeAis Concilii nolln verbis liquet.

Infigne ea de re extat fragmentum in veteri Rotomagetflis Ecclelie Chartulario ex Diplomate Stephani Bononienlis primum Comitis ac demum AnglorumRepis ft Normanorum Ducis , unde leges circa Trevi· Del infriAores tum temporis ufu receptas deprehendere licear : in iis flatuit Stephanas fuxta Henrici avunculi fui editum jsm antea Decretum, Ut i quit inTrevia Dotuint acci/orea» in riatlla praiere valaifet , Atellam illati in curia Kegtt eget : tT g acctjar tile coavifiat faifet , Epijcaput in cajat Dictcefi Trevitm Dei iufrrreett , emenXam jnam , rd eft, g. likrat A rabat conviai /ugttia A·iú cograle primam baberet t fi vero ret conviât nan (afficerent ad lactenJac «. librat faidgutd ibi minat fu'fri totam illud Fpicoput haberet. & A rebut ionvtSii nibil ad opat Regit accipperetur , 4vγ< print totam emendam fuam babatfet Epifcopai. Si vero gait A-eget accif»·em ia Tretia Dei duello probare , tunc ille occijor per minigm Ecclefia vocatui , aaerta lege /udicii aut aqua , aut igmt feje purgaret , CT fi convinceretur , tbt A Epilcoporum emenda quod juperiut jcriptam efi in /afiitia Regit cogente fieret . Si autem infraBor timore Dei judiiiam fubire noluifiet . fimiti modo emendam/nam haberet Epifcopui, cogente jufiitia Regit . Et fi occifor fM fugigtt poftea patem cum Rege ftufet, pe» pace Regie nos tolleretur Epifeopo emenda tua , led redderet eam Epifeopo, vel fatiifaceret de ea cum eo . H*c ex lute-·› ?» g › Stephani, unde delumpta videntur antiquioris Con-t. fuetudinarii N rmani* ea de re edita decreta .

«;« lt· V »· (Regit Vicecoutei ftc.) Vicecomes huic lcculo dicl-θ' »i.t.. tur qui in Provincia (eu Sttrapia , aut Comitatu Satrap· aut Comitis vices gerit : idem prorfus qui in Conciliis («pe ft m antiquis legibus , 'b'iigothornm przfertim, Vicarius vocatur, In Normanorum utique Vicecomes, ut a Duce fuo, quem «vo illo Comitem ·quivoce appellabant, difeernetent . Nec multum a · De unia. Graphione diferepat qui a Saxooibus Greve\ a Teuto-«.·.·. albus Grave (eu Gravius, qu« voca Judicem defignant ·r^tCrvfie. nuncupatur , cujus frequens apud Legem Salicam (a)

Ec alus anuqeis (crieaonbus apud Vome·» (b) Henricum Spelman (c) ia elotiario , pono Vicecocaes deCHRUTI quo fise l«cidit mentio boilbvis aofirls feu prepoCrls baud abf nilis fuit, boae «d ragendam "*£'· rlce aut Toparchiam fata Comitatum Rex ear Comes de*·· pare conlueverat Judicem, qui in foro Comitis Prsetoris inflar fudiria exercent. pacem publicam curaret , ac populi partes tamquam Tnbanus tueretur. inihtem etiam eroraret, edoceret, luflraret, alitlqu· posettata infignibua praefulgeret. Ejus,originem inde répétant quod cum Comita a primera foi laftitutloœ ad ηgerues urbes aliquas vel territo·ia e Coautatu Principe eius art» tno Judica conflitut·, la luta Provinciis civilem juftitiam legam pariter ft armorum terrore admmiftrareM , quorum munus erat vim & inferiam prohibete, latrocim · comneicere , pacem promovere , rura Prine a>a ft veAiga ia curare, colligere ft fifeo inferre.* Non tamen perpetui tunc eraM magiflratus , fed vel ad certum tempus (ut Romasd sii» apud Cal-Andorum, per indlAionem) vel ad placitum kepis locum obtinentesi, Gregorio Turonenfi tefte : procella vero temporis Comitive ilis apud Gallo» imprimis lub exceflu Meraviogicae flirpis , torpente jam fplendoie Keg>o a paternioribus partim occupate ac heredtatio titulo vindicat· ; Partim fidem familiarum perfpeAa , es temporaneis dumtaxat admimltratiombus m teuda perpetua rranlicrunr , maxime fob Hugone Capeto . qui ut adeptum noviter Regnum novis beneficus Habiliter, praecipuas Regni Toparcbias in trudium magnatibus tuis permiiit lulcepta ab eis ciientelaris oMrquii ptotefiione. Unde contigit ur Comites affertis fib· hereditario jure Satrapiis lots V»cecom»tes fibi fubtogarint , qm pari quo antea ipfi pire 1-npei iloium aut Regum vice Provincias edmmifttarant , non jam ut Rtgum aut Imperatorum Judkes , led ut propru Comitum Vicarii populis ubi lubjeAis jus dicerent No· autem togati. ut polleriorum ules obtinuit , led militari amiAu, feu breviori (quod aient) toga Magiftratus munia lu» obirsnt Et hoc ad annos ufque idoo. ft tdoq. quibus peculiaribus Normant* Senatus decretis (incitum , ne quis deinceps nlfi (oranfi habitu indutus ad Vicecomitis munus obeundum reciperetur . De ejus oficio vide Confuetudinarium vetus Normanlc cap. f.

(Qui fareatela /aa atrarei tnnat, ftc.) MCaa* a. Infra feptimum nempe cognatiores gradum pro inore eorum temporum , bos Ecclaliaftic* jurifdidioni obnoxios fore decernit Concilium, fuxts veterem Ecclefia difciplinam. E:enim ad judiciariam Epilcoporum poteflatem fure divino concedam , ab Aputiolla Habilitas», ft a Cbrifliam» principibus confirmatam, IpeAat dc rebus Ecclelafticis ferre judicium.

(CsasMcsm ja/Htiam exegaamar.) Hoc efl anathemati fupponant · nuiquam enim mitius cum ib aAum efle confiât, qui incenis nuptus polluuntur, quam'-'X-commonicatione, qea pleftuntur a Concilus Agathenii (d). Illerdenfi (e), Toletano , (f) ft aliis. d C. <«

(Nallat latctti fn mUiuhit altarit, ftc.) JU Cm. q. Qjio tandem jure oblatione» alraris laicorum bominum ufibus cederent, gnat nec laicit CMtingrrefat efi, ut loquitur Concilium Aquilgranenle (ub Patchali 1. fed Clericorum Mrls efle pronuntiant divina oracula , ac SS. Pitrum ft facrorum Canonum authoritas Ecclei* . Unde ex Concilii Aurelianentis prioti pnrfcrl pto I OUktitnam gax ut altari» efematar in dvitatibat a»e<tietatea» fikt venttitat Eptfitptu ; aiteean» Cierat actipit, prxAit inierint in tptlc»p»nun pate/iatt maatxtikai· quoad Parrocbiales vero Eccletias tertia dumtaxat Epiicopo defertur, licet alioquin cufuiqoe loci conluetudini flandum efle velit Concilium Aurelianenfe tertium , quam multiplicem pro diverfis Ecclefiarum moribus extitifle produnt vani Conciliorum Canooes. Huic. Decreto caufam prcbuifle arbitror pravum qui jam inde a multis (arculis paflim invaluerat morem , cujus tnemimt Concilium Bracsrenie (g) 11. quod etiam innuit Toletanum : h) IV. quidam enim (ub religionis obtentu Ecclefias militoebant qualius gratia , ut quidquid m eis de oblationibus colligebatur , medium cum Clericis dividerent. ldiplum in Normaniam laicorum, maxime nobilium cupiditas invexerat, cul extirpando impenfe admodum adlaborafleGuilidmum Nothum gratulatur Gregorius VII. Hugom Dienfi ft collega ejus fcnbens.

(Ni/i legaiitaeat Damini fui portet.) Hoc eft , msndatum exequatur , quod nec quidem antiquis Canonibus probatur , qm (aeros altaris mimflros (aculaiium hominum obfequio mancipari minime patiuntur : ideo Concilium Meldenfe ita flatuit r Nent» ia carunt Prciipteru Ecclefaraat jutraut turpi nnlticatiani , <7 fecanduut ^4pejt»iunt faculari «f inbane^x uegatirtiani tmpff care, nec jecua» alierfunt contra autorittiem prrrfmtat daeere, gna numfieriam fiti caetnetgant cegentnr negugt

ANNO CHRISTI

c. ». ! ee juxta ufum Proviaci* 'ac cufufeue Ecclefi* litum foiita celebrari , nifi ero Rene Ac Reg'» exercitu * re- 5no ftitat* prece» public* femterantur . q0em2dmo um ab Epiicopi· fancita» prodit Strmunfiua (i) toot, t-iêefiruia. n. Concfi. Galli*.

(Prater jmjtet redditn».) Ad Cen. Haic Decreto fufiiagaotur Concilium (k) Cabileoenic fub Caro» Io magno, Synodua Romtna fob Eugaaio U. (I) fit Leone IV. Roeaaaa item fob Gregorio VIL (aa) ad annum roqS.

(Prefter.emrma» femtimet malle peemnite eatemdetie citieetnr.) Ad Cee. d. Taoram flagicium ipfo» Ecclefi» Pafiores olim Patronos naAum ingemifeit Nicolae» de B Clemteaeit Archidisconos Bajoccafis ita loquet* : Jaa» Ulmd fr----- —J --•d in plerifame DiacejUht Re— certe qr ceadnfh caa» fait Prv lati/ freti» fefin» tF feAtice eetuAimet tenent : ac in primi» Archidiacoaoa eo turpitudinis lapfo» conqueritur auAor Commentarii in Apocalypfin, qui fub divi Ambrofii nomine olim circumferebatur, ut Clerici adulteria & alia qualibet crimina ab el» facile redimerent pretio, aut obfequio, immo ad fuam ufque anatem inlenti Ecclefi* probro graflatam peftem illam teft» eft ilaudius Efpenc*cua.

(.A Pre/hterit Cft. Tridme β entedit HAeet.) Ad Cen. T· Codex manuforiptu» Prattilenfit Ac Bigntinianu» habent (Sifc faràr») A quidem rrA». Unde forte manavit Concilii Later»nenfi» III. fttb Alrxindro 111. decretum, veAara» vifitantibus Pntlati» tum mapnbust, tuta iniatjribm conftitutus ita ut Archieptfcopi (fecundum tolerantiam loquitur Concilium) quadragiota aut ad (tunmum quinquaginta ; Epifeopi so. ant ;o. Archidiaroni j. aut 7. numerum non exeedanc veA'jrarum , |uxta antiqua» Toletanorum Patrum fhnAionea.

(Feritfeaeretn feterit.) Ad Cen. f. Alia· forfaflu- ram. ForisfaAura peregrina vox & obfoleta , a foro derivata , *vi bvju» frriptoribu» familiari» , Anfelmo Cantuanenfi, Yvom Carnutenfi, Mtttluro Panfcnfi in Chronico, & aliis paflrm . Hxc porro crimen , deliAum, tran&reiTionem, vel miuriam fign'ficat ; unde Galli f»rf»ithirt ex foritlaAura deduxerunt . mmnunqnsm pro irulAa acc>pi<ur , ut in legibu» S. Eduardi An»lorum Regi». Jnditie (hoc eft juftitisruit) fetiet dtnertne» S. Petri reddere, ξτ fertifeSeran» FfitoeiCT Rrrtr. Vi e Sreltnen in G offtno, verbo faitfeBmre.

xj./i. (Or* demerete .) Ad Cen. p Seu demerete, ex de- faAum aptm», ut habet codex Ml. Pratellen- a· tefitel. fi», Bigotianu» deaerietie terre, Potrodemerete feu de- Mvfeta generi» feminini , pretium efi rei qux demerit «ftimatur, puta inerti» , redditui ac terr* , ut tradit Sirmondua Noti» ad ediAom Piftenfe . & ex Charta Befaenfi, demerete tere . Et ex Charta ingenuitati» qua Attira famula eft faAa ingenua in tabulario S. Vitoni. Ut e»»ii jfmgttlt/ tnun» demerete»» de cere fer· fnivet. Et in teftamenroBertharii ibidem. Perfetveni dmet demerete» de tere ed eltere $...P.V.iteai...hoc eft... periolvanc in cera diaoa denario». Nonnunquam in re- nere mafeulino enuntiatur, utj iCarolo Calvo in m»- *O PiAenfi , gei fenent cedent fer demerete/ . ent «t- ▪an* per jexterie vendant ite. Vide Sfehaen io Gloflt- rio. voxbo dnerletm, qui fingulis voci» hujus notionbtxs exempla lubpcit, turn pecuni*, tum redditui »n- IA.I efif.te.nvo, tuna etiam praedii» fignifieaodi» adaptat. Vide etiam Jacobtun Sirmimdom Noria ad Gofridiun Vindocinenfem.

(Alteri tferatmr.) Mine proceldubio facti Cathedraiiom mdium vvAigali* origo, quod etiamnum vulgo drWoaa appellatur.

(Lett»! freibytema» nox det , vel adrntat Ftclefe Ac.) Ad Ce». to. Ad Epifeopum dumtaxat Pre»bytero» Eccleiiia ptxficere jure communi antiquo fpeAet : nec laicia ufquam, feclulo privilegio , Clerico» inftiruere licuit.

(KrZ Cejhllit.) Ad Ce», ii. Calidiorum nomine veniunt nedum propugnacula, fed Ac viéi live rufiican* domua ciaufae tneembu», qu>bu» Ecclefi* At Coemeterii itu competit pro degentium frequentia. Interdum

S.: Syriacam Perficam at Graeam interpeetacum r qufopd dicitur tam pro oppido qua* pro ocet Henrietta fipadme* in GtoAario. In eam accepilfc videtur Concilium, EcclefiaAieo- m· more: nifi ferte qui» velit de ameife- A tr&o» iMdIM , in quibo» ft Ecclefi* reria pro iocolanm froqaentia olim attribota funt, at in aaonitiffimo Cadoaeeofi Caflro, io qoo Parochialü kxlefia ac «des facne aliquot aedificat* fonti de angufiionbus namque accipi vetat Canon.· Sin- fei tnntM.

Ab exordio aafemti» EccieG* lifdem ferme privilegiis auAa fixât cimtterta quibus Ecclefi* : eo quod in «· SS. Marryruoa ft fidtiium corpora humanda inferrenter, «Vetufiiom Epifeopi Synodo» congregarent , Conventu» & Synaxe» agerent Chriftiaoi : denique primis illi» temporibus erant qu* nunc funt templa ft orationum loce : inde Coemeterium pro oratorio apud Cafiiodorum. Cum autem frequente» conventu» ftati» diebus inibi fierent, infidelium in eoe ufque adeo conflavit invidiam, ut Imperatorii» legibus i*pe vetitum fuerit Coemeteria frequentare , ne illi» in nnum conveniendi faculta» foret, aliorum licet viciflim ediAia alia» conceflam ftterit. βφ. Trif. i. ». ». ».

Qp* cum ita fint, Coemeteriis ftEcciefiarum atrii» eum decuit haberi deincep» honorem ; ut ab ei» omnia omnino focalaria potefta eliminaretur; unde Yvo Car* mire·fu Caameterii cufufdam coafecratioai , agema Retroeo Moritoni* Comite, in ufom Monachorum TyroMttlium afirnfbm prenait, ea damtaxat lege ut nuila ibi de cetero fxcularie poteftm aliqua» acciperet coofuetudinet, nullas exaAiones extorqueret. Quod fubmde Coocuti Romani tub Gregorio VII. CaaoneTancitem legitur, ifeiimt leicai vel Vicerint m Ecclefe vef Canteterie adfooe» petefateat exercent, w/ alipmemt re decernit. Sed At utroque antiquior Joanne» VIII. Epifiela ad Adalardum Taroneniem Archiepifcopum in gratiam Ecclefi* Turonenfis Coemeterium cum maofionibut fine perfoneli ft civili munere exigendo, nifi divino foiumtnodo in Ecclefiaflici» rebu» obfequio, juxta antiquorum Canonum autoritatem plane liberam fore fanrivit. Quod ad bec ufque tempora quoad temporalem junfd Afonem in plerifque Ecclefiis Cathedralibo» rebg ofe ©bfervajur . Hujut argumenti plura vide Decretalium HK j/ tit. qp. cap. Cea» r» dantSmt , fFt· ta) gpi/.4a,u. rort

(In Cintrteriit vere feet in tnercSit feni.) Ad Cen. a». Marcha idem eft quod Gailt» noltrt» Frtntiere, atque etlamnam quafdam regione» Marcha» dicimu» . Marcbam amem a margine dici latina voce nonnullia placet, quafi fit rei fim» : a Germanica Merk melius alii derivant, id eft , lime» feu termini affcujua fignum , vel nota. Ceterum cum Marcha proprie limitem ab initio denotaret, a vocabulo Mertem, ut piacet Voflio , id eft , fignare ; quia laptdes pro termino pofiti fignabantur, Istiut fubinde uturpata fuit ad fignificandam totam aliquam ditionem , aut Provinciam, qua Regnnm vel imperium terminatur ; qua ratione dximu» Marcham Lemovicenfem , Itali Marcham AnrtMIB autTrevifanam ; Germani MarchamBrandeburgenfem , Badenfem , Styri* , vel Moravie, ft alia» bujuimodi.

(Ia atri» atanferint, ftc.) Hic atrium pro Coemeterio accipitur , ut apud Gratianum. Nnlle adiftia in atrie Ettle/a fanantor, fed tentant Clerictraa» . ubi gloria ; H»c e/ (inquit) in Cetateicrie. Huc ufqueGo- f. ». dinui\

A Csnone id. ad O pro varii» exceflibas, qui, vel ratione facri loci, vel ob cleric»lem perfon* flatum, vel ob ipfam crimini» fpecirm, turifiiAioni» erant epifcopali», ftatuuntur emend* ipfi» Epiicopi» perfolverv» d* . In fequentibus cmitibu» decem , de varii» agitor ecdefiaftic* jatiUiA onitcapitibu*.· illudqtM omne Antifticom tribunali fiftendum ftatuitur , quod , rum fub Guillelmo ipfo Rege, tum fub decftbre illius Roberto ecclefiafiic* juriCdiAioni fubjeAum fuiffs coofiittrit.

ELE-

"**ı EI. ECTIO WALTER.lt episcopi

CABILONENSIS ANNO CHRISTI MLXXX.

AUftor noftra redemptionis unigenitus altifli-. mi patris fui, nimbrum^ante totiuseviprincipium, coaeternus & coofobflantialis, cum jam plenitudine temporis adveniente de coelorum fupernis defecndens hominem indui&t in terris, fervata in adtimpco homine majcftate divinitatis: expletis tandem omnibus, ause de ipfius fufrepta temporaliter humanitate noodidimi antique legis precones veridicis pnsdixerunt vaticiniis, protinus facrofanfra ftaius ecclefia cepit ubique terrarum innovari faluberrimis apoftolorum dodrinis, imo magnitudine virtutum, dc excellentia tignorum, qua per eos mirum in modum operabantur divine gratis difpenfatiooe. Quorum videlicet fornis juxta vaticinantis prafagium. regis in omnem terram eft diftufiis, fines quoque orbis terre verba eorum penetrafle profitetur omnisChrifti fidelium coetus. Hos itaque fitmmos & eleftos cœleftisfe-natores aulae eveftigio * iaxuli infignes redores ecclefi», qUi oh ducatum redi itineris ad fuperni palatium regis merito habiti funt digni ponticum infinuri cognomine.'Ita nimirum praelibatam ecctetiam tibi a paftorum commiflam paftorc, verbo decorare pariter & exemplo ftuduerunt, ut licet fiunmi pontificis reverendo efleut fublimati culmine, tibi tamen fubditis eligerent prodefle potius quam prrefle, aquiifima eos regentes ccnfura, & difereto moderamine. Verum fi quando contra pravos fubditorum mores selus exigebat reditudinis moveri illos quolibet fervore diflrtftionis', ita in mentibus illorum virtus cuftodiebat iranfijetudinis cum terrore feveritatis, ut & iram manfuctudo condiret diferetionis, & eandem manfuetndinem, ne forte diflblvcretur, idem zelus accenderet diferetionis. Hos igitur tam reverendae vita patres tanquam admirabiles czleftis dlfciplina cenfores, nos humiles filii facrofanfta matris ecclefia Cabilonenfis imitaripotiflimum cupientes, ob id maxime quoniam eadem noftra fedis cathedra jam dudum proprio paftore viduata, multa & innumera a mundanis potcftatibus patitur ad przfens infeftationumprobra, communi aifenfuA pari voco eligimus quendam ejufdem ecclefia olim clericum & archidiaconum, nomine Walterium ad culmen pontifiai przfata fedis Chriilo Domino propitiante regendum. Cujus jurildiftioni & jugo fui regiminis nos nollrumque locum tradimus difponmdum, lecundum canonum, & inconvulfiim totius ecclefia privilegium. Eli quippe, uti in promptu habetur, generofi flemm.itis proiapia ortus, peritia non modo facrarum literarum, verum & mundanarum induftria legum admodum eruditus; jejuniis, vigiliis, & orationibus, & cunftis mifericordiaoperibus infrgnitus; probiflima morum honeftaie praeclarus, omnium virtutum matre diferetione pulcherrime redimitus; luculentiflimi etiam cloquii, A apprime difertus. Qpantum quoque homane fragilitas conditionis admittit, omni bonitate manet confpicuus. Igitur ad culmen pro tot & tantis cceleftium charumatura donis fibi fuper, no munerecollaris, Spiritus fandi coopérante gratia, eligitur ad culmen officii pafloralis, non folum a nobis prrlibatr ecclefia filiis; verum etiam a divertie conditionis plebe cohabitante intra A extra noftra munia urbis. Quam profequitur etiam innumera populi multitudo adjacentium regionum divertie & statis. Qui omnes pariter intimis praecordiorum affedibus, & multiplicibus efflagitant votis, ipfius noftri elefti perfonam, Jefu annuente Domino, fublimari infula pontifical: "Cabilonica fedis. Plerique etiam illuftres & praenobiles ecdetiarum Dei redores exiftunt quoque legitimi fautores iftius noftra eledionis: videlicet domnus Gibuinus archipraful eximius facrofanftr cathedir Lugdunenfis, domnus etiam Agano Antilles venerandus ecclefia Ædunenfis, una cum re\erendis artibus utrorumque regimini Chrifti Domini gratia commiftis. Religionis etiam pneful domnus Landrieus ecdefue Matifcenfis, cum reverenda concione ejufdem .cleri annuit & faciet multiplici favore in laude ipfius canonica noftra ele&onis, fperans in Det mifericordia, tibi fuseque matri ecclefia fnbvenire in celebratione talis tantaque ordinationis. His fiquidem eximius jam fatis pontificibus anne&untur IUuftres coenoblorum patres', huic profecto & elefrioni vobis favente omnibus, inter quos nimirum ertat domnus Hueo facri coenobii Quniacenfis abbas revera celeberurni, fimulque venerandus Joci Trenorchientis reftor domnus Petrus, prafidens quoque abbatia B. Petri Cabilonica urbis domnus Rainardus, tina cum reverendis fratrum utrorumque .locorum concionibus fub monaftice tyrocinio difciplina in Chrifti nomine militantibus. Qjii omnes ntoculdubio totoannifu mentis idonei exiftunt auàores, A legitimi corroboratores iftius ete&ionis. * S-Gausleni, matrisnoftra ecclefiadecani.£AlmadriciLin-Dgonentisdecani.S.Goifelmiarchidiaconi. £HugonisPortentis.S. Inpelberri .£Gaufredi. S. Landrici archipresbyteri. S.Guillermi. S. Petri. RÇaroli. 5 Bernardi. S. Robert!. £ Lambent. S. Hugonis. S- Letaldi, & alterius Letaldi archipresbyterorum. S. W. Tcmcnfis, & matris ejus Adelaidis. S. Walterii Nebknfis. S. Dahnatii de Giniaco. S Bernardi de Porta. £ Gothferanni & Idmari fratris ejus. S. Duranni archipresbyteri. £ Ademari. S. Roberti. S. Lothaldi. Aâa eft hac ecclefiaftica 6 generalis electio anno incarnati unigeniti verbi MLxtx. prafidente divina difpofitione Romanas fedi exceUentiflimo papa Gregorio, fceptra quo* que moderante regni nobtliflimo regum Philippo, confulatu Cabilonica urbis tunc temporis manente abfque terreno principe.

• L«r· /·· «.». H. ı ((-, ···' **. *H« «·.>- ***·' M

CONCILIUM LINGONENSE

EODEM ANNO Mixii.

Unt qui eodem prrfide Hugone Dienfi e^ifeo-› po celebratum afferunt Lingoncnfe concilium adverfus inveflituras laicorum. Verum ut jam alias docui in fynopfi hiflorica noo meminit ibius

no

------ nofter Hugo FlavWacefis abbaa msAor fyechro- A nus Atque Hugoob Dfenfis Itineum metator,*4- qua emotum prop· pdfaum fedutas mveftwior. In chartis addins chronko Bcurnfi abbati· O- A in dkreafi Lingonenfi ramo I. fpktkgii w mmb feriptorami R. P. Lmot Owbertf Bm·» diftW fit qpHam fed dimwit— Antcut mmo to·©. fob RapuNdo *ejuOtm* «bis epifeopo.

ANNO CHRISTI

Vww rv>rw

CONCILIUM SANTONENSE

EODEM ANNO MLXXX.

IN fy nodo Santonenfi anno MLXXX. celebrata monafterium Sqnits five Regula ad Garunx· nam fluvium m direcefi Vafatcnli provincia Novumpopuianir eonfliturum jam olim ccrnobium , A S. Abbonia & Benediâi Floriactnfis ad Ligerim abbatis fanguine anno >004. coafperfum, ac wlutt dedicatum, Floriacenfibus monachis eft adludteatum adverus Ravtnundum epifeopum Vaatenfem, qui de eo contendebat. Subicnpferunt, ut conflat ex tabulis Reeulenfibus.

Amarus Ellorenfis epjkopus S· R. E. legatus qui prrfidebat. *J*

Jufcebnus archieprfeoMis Burdegalenfis.

Garmundus archiep. Viennenfis.

Ademsrus epifeopus Engoliimenfis.

Hugo epife. Dienfis item S.R.E. legatus.

Rienardus archiepife. Bituricenfis.

Rodulfus archiepife. Turonenfis.

Hugo epifeopus Lingonenfis.

Raymundus epife. Vafatenfis.

Odo abbas Angeriacenfis.

Draco (feu Droco aut Drogo > A. Malleacenfis.

Irenaeus abbas S. Stephani Pedavir.

Ademarus abbas Lemoviccnfis.

Amaldus Treucardus abbas S.Crucis.

Ejufdem quoque concilii, ut videtur, fit mentio apud Innocentium III. qui teftatur in Santonenii fynodo pro Turonenfi ecclefia contra Dolenfem fuifle pronuntiatum. *Doctaittniniit, yttctlfeav y. Pttri* âr *Replie Meuchit Fltnecet^tu* ad-judicrurl *CennliMm Sentoeenfe, hoc efi, édifiait a Meri*»* in Tbtfetm jtnecdot. torn.* 4.

Qromodo querimonia quam nobis Vafatenfis eptlcopus RAYMUNDUS fecerat de monafterio quod dicitur Regula lôpita fit atque finita. Cum enim ecclefia lanfti Benedifti Floriacenfis peripatiurn fexatinta annorum praefatum monaflerium fine querela tenuiflèt, przfiitus Vafatenfis, quo animo duâus, neicimus, querimoniam contra nos de prsadifto monafterio facere erepit. Unde pro hac caufa in concilio Santonenfi, coram legatis apoftolica: fedis, domno videlicet AMATO, qui fynodo prarrat ; & domno HUGONE Dienfi epifeopo, prarfente VaGtenfe epifeopo, nos * fatûfaâuros eorum judicio pnefentavimus. Cumve- m »··«)>>. Bro chartas donatica» oftendere juberemur, lefta eft in conipcâu eamnun charta veritate Â emiquitate iuMipieada; quae teftabatur monafterium VV', *Sfarr* amiqpis temporibua nommattun, juris S. Bcnedifti MMC ilbos doautkxwm atiam extitifie; & ab e» perfeni· a quibus illa traditio, & transfidionta confirmatio fiebat, magiseffe redditum quam donauim. Judicantibus argo rpifeopis, & archicjdfeopi», per Tenorem & meliorem feripturam, fi quidem hic epifeopus calumniator pedet, chartam noftram tam veracem , & veterem Inramaro deberet. Nae benam nec malam, ouUumque penitus reftimonnim potuit ad auxilium fuum, noAnumue impedimentum inducere. Sioque veritatis, jtidfttas, & teftimooio· Cnim noftrorum pondera faparatus, pnrdiftia legatis juftitiam virilirercmquantibus, archiepifeopn, epilcopis, hoc.canonic· judicantibus, abbatibus, A caneris reltgiofis viris unanimiter judicium collaudantibus, iupradi&us calumniator epifeopus vanitate querete depofita, ac ih actcraum finita , nobifeum plenam pacem, & concordiam, Deo miferante, pepigit. Et ut haec charta firma, dc inconvulia pennaneat , lubter firmaverunt eam ipfi qui circumfedebant patres, cum vicario. Signum AMATI vicarii Romanae urbis, f fignum JOSCELIN1 archiepifeopi Burdegaknfis, f figmun GARMUND1 archiepifeopi Viennenfis, t Agnum ADEMARI epifeopi Engoliimenfis , f fignum HUGONIS epifeopi Dlcnfij , & item vicarii, t fignum R1CHARDI archiepifeopi Bituriccnfis, t fignum RODULPHI archiepifeopi Turonenfis , t fignum HUGONIS epifeopi Lingonenfis , f fignum RAYMUNDI epifeopi Vafetenfis , t fignum ODONIS abbatis Angeriacenfu, f fignum DROGON1S abbatis Malliacenfis, t lignum ITER11 lanfti STEPHANI Baofe abbatis, f fignum ADEMARI abbatis Lemoviceofis, f fignum ARNALDI TRENCARDI abbatis fandae Crucis, t * Aftum eft hoc anno Domini MLXXX. regnante PHILIPPO rege, t fignum GU1LLELM1 abbatis, cujus inttinftu fis» pradida eft fopita calumnia. Datum per manum LAMBERTI cancellarii vicarii HUGONIS, fexto Idus Januarii, Santanas. *·< '***''

lieni urni m hbm

er AD XANTONIENSE CONCILIUM

A cettfe Epifctpetuaat Rrifaimta amori/ ai jfafioiic fidit Legatif tntfart Gngarii*

Anno 1080. cilibratum.

ADDITIO.

m **.·«< *w«M.*gjuui*

CUb Gregorio VIT. pontifice quemadmodum AEtus Britanni» minoris inter Doknfes, A Turo . M fub alie ante ipium Romanis pontificibus 1Û eft de jure mctropolitico in epifeopi- nenfes. Gregorius diiceptantes inter fe partes «► divit ia concilio quodam Romano anni forte

fa, (am Drieafr Y"O* P0*. " dnenmenta
Ma» limam diceret, que Hornam minime dcraUftet), tafamm fimm co mifit ad ran illam deciden-dam Hammam Dierffm. Ctmftat id ex Uteris ejufdem ûregorü die VHI. Id. Manias mdiftib-ne Ut id eft anno 1080. dads, legendis UbJV. erift. XV. Conventum eft igitur ad concilium Xantonienfe, in quo diligenter omnibus difeuffis a legatis apofolicis fententia pro Turooenfibus Uta cft. Concttium iftud Lahbeum » non fissit · atfententiamibi latam proTurooenfibus exBulU Ianoc.in. repetendamlomlfit, quam hlC fuppleo ex eadem bulla Innoc. III. pro Turonenfi Jure afferendo, legenda in anecdotic Martene to. III.p.948.

*Tandem x*er« cam atrafte partiam fitper boccoram felieit recerdaiionit Gregorio VII. pap* pradeceffore noftro diutini litigaffbt ; idem Creggriai poft longam difit^ioaem in Roman* fined», atrate parte prafinte, èT caufa non fine malto latere difeufi fa, contra Dtlenfim ecclefiam fententiam promulgavit, «r nifi firte Rritanui * fabje&ion» ejufdem ecčitfi* fi poffent authentica fidit apoftolic* audlorttate tmri, Taromnfem ecclefiam matrem fuam,' & metropolim recognofcerent, fyeam, quam decet metrepohtanam, fubfiliionem , èX obedùntiam Taro- . exhiberent , ufu pallei..... time Dolaufi epifeopo refervato; fic tamen, ut nulluifeceffbrttm ejut ad dignitatem bujufmodi afpiraret ; fed tam ipfi, quam cateri epifiopi Britanni* fib Ttameifif7 archiepifcopi magifteno perpetuo perma- M quod mehxi cqgmfimdum, idem Grego—. ««T legatee fidit apaflelic* i» Prowmiam deftin*. f concilie* JtatMus, *anditii prm CH,*!^TI fbfitit, cmmt Dolvfis ecclefia nullam ad fi<: defio-fieait pr*fidium apoftolic* fidit previlegtam mduxiffit; fid quafdam literal potiat fub mmim Adriam* papa *confictae, fut P. clericut Doleqfii Antiftitii, ipfi audiente tacente, in regefto Roman* tccle fi*.... fi mentitat fieret rtperiffe, & quai idem antiftet falfatai effe in verficulo, in quo de datime pallet fiebat mentio, recognovit : quod Gregerim fib conditione fiatiterat, pare curaverunt èX ftmpticiter aqfimre, filicet m tam idem Dolorfii, ram cate-* B r, ^(op; *Britannia perpetuam deincept fibfiilt* nent * C obedienti.im exhiberent archiepifiopo Taroneifi ; quod praditfas Dolvfe in man.i didli Gregprii papa poft datum judicium promijerat fe fadturum. jfiamvii autem* pradiiloiumJv.tnnis, *Leo-*jr; Gregorii, C legatorum ejus pari eadem authentica nm haberet, ea tamen authentica effe. per bon* memori* Urbani //. authenticum demonftravit*

Hoc vero concilium cx anno joSo. cui alii gatum huc uique fuit, ad fequentis 1081. Januarium meniem transferre oportet l Cum enim Gregorii VII. literz; quibus coinmififlc fe hanc unam epifeopatuum Britanniae Legatis fuis dif cutiendam fignificat, maftio tnenfe anni 1080 fignatr fint ; & concilium , ut ex documento a Veneto Labbei editore produ&o, Januario menfe convenerit ; id utique Ilunnm ac Januario fequentis anni accipi poull.

W ©& <3®

CONCILIUM MELDENSE

Quo fandus Araulphus creatus eft epifeopus Sueftonenfis anno Domini MLXXX. tempore Gregorii Pape VII.

AUftoritate ejufdem Candi Hugonis fedis apoftolic» legati, telle Sigeberto, habita eü. in Galliis ifta iynodus Meldenfis, in qua Urfione Jueflionenfi epifeopo amo^p fubro^atus eftArnuïphus vir fandiflimus ex monafterio fandi Medardi vocatus. Etedionem ejus divinitus fadam faille teftatur Lifiardus in vita Arnulphi apud Sunum tom. 4. die 15. Augufti.

Additio Praum Lami S J

Pneter Sigebertum in chronico ft «juofdam alios, qui eiufdem Meldenfis fynodi meminerunt, non omittendum opinor epiftolam 34. libri IX. Gregorii papae VII. fupra relatam ubi perhibetur excononunicatus in eadem fynodo ep. Tarvaocnfts Lambertus. Errant quippe qui ad altetam an. io8x. œaftam referont. Nec omittendum S.Arnulphum, qui pnefefturam five abbatiam geflèrat cœnobii S Medardi, confeeratum fiiifle die 18. Decembris, ur habetur cap. 1. lib. II. vitat illius a Liaiardo coofcriptz.

CONCILIUM BURGENSE,

In quo Romani facrorum ritus imperati, & alia ad difdplinam ccclefiafticam fpeftantta, anno Domini MLXXX.

1« Liban ·■". T04MVJ /\/uriaM *biftor. Hifpan. lib.* IX. *cap.* XX. J Mifla, abs Rege *(atlfanfo')* Romam legatione, enixe Pontificem poftulante, uti rei ecdefiaftfcs, in quam vitio temporum, hominum culpa, depravati mores incubuerant, conftituend«, novifque inftitutis componende caufa, legatus in Hiipaniam cum ampliflimis mandatis & poteftate mi teretur Miflus a Gregorio VII Pontii. Max. Ricardus Maffdienfis abbas, anno ·µλ ***** feptuagefimo * fisxto, Burgis in citenore Hifpama concilium epifeopurum agitavit. EIn quo, regie voluntati morem gerens, in omni regno ejus Romanum minifterium confirmavit Sic Pelagius Ovctcnfis loquitur, * ut ego. t,fa,, „ interpretor. Leges ecclefue veteres in morts re> 'w vocatae: ac przfertim, quod in Germani* non^*' abfque motu faâitatum erat, uxoresfacerdotibus detraâst, quas, prifei moris oblÿi, ft voluptatum illecebris fuperati, pierique nabere cociu©verant. Que res fandiflimo pontifici nyidiam peperit, uique eo ut conviciis ft contumelürprobrofifque carminibus paUûn eiua nomen protein'

——-»derent. Adeo grave eft affaeta relinquere, ft reteres more» nova cenfura mutare. Preterea Aragome exemplo, precandi mus ex Romano mate fanciti : prifca Gotthoram inftituta rebus Divinis procurandi», propitiando nomine antiquata .

CHRISTI

A '"»· «·4M«i·: at«ue apod PeUgiomOratWc·», er-, f??*!n trapCee: fcripoM· MWrVie MCJLJLil·· PTO MvAvilI, Hifpggice, refpondat anno Chrifl· MLXXX. Mariana wto Mi annum hrifti affigaat MLXXV1. legebat fine duhio , *ra MCXIV.

anno <*sj"

Xomanum myitenum hie eff« coafinMtani fcr&it Pelagia* : Romano· icilket ntru myfteriornm, oftcioramque Divinorum: atque hanc loquendi formam, μ temere f*Aum puremu*, auftor fermone barbarus biulurpat · Mariana miniftenum reponit. In quo rurfum ab eo dUtentio.

NO T Æ a COSS

Ricirdu* mon*thru S. ViAori* Miffilienfi*, preabyter cardinalia ab Alexandro II creatu· , a Gregorio VII, in Hifpaniam legatu· mittitur anno Mi.aiviii.ut fcribit Gregorii» ipfe epiftoli at. lib. v. Abb·» Maffiiicniir conffituitur anno ml i*u. In locum Bernardi fratri* , cardinali* : ut ex ejuidem epiftola 7. lib. rii. dilcimuc. Qui ftare igitur poteft, quod ait Manana , miftum m Hifpaniam a Pontifice Ricardum abbatem Maflilienfem anno ml xxvi? Altera in Hifpaniam legadone funAum eundem elle anno MLXXIX. docet epi* ftola d. libri vu. qua borratur Aifonfum regem Gregorio* , ut illam , qua de bic agitur, facrorum mutationem inflitutt.* ea quo apparet, non ante annum illum MLXXIX. Burgenfe hac de te concilium a Ricardo habitum efle . Quando igitur celebratum dicemus f Si 1'elagiem Ouerenfem contulimus, augetur difficultas . Ænm enim il'e MCXX1II. aflignat , qum cum anno Chrifti MLXXXV. congiuit. At fenu* pro feAo, cum anno MLXXX. fcribat Gregorius epiftolam tqrtiam libri vin. cu)u* iplo initioligmficat id perfeAutn elle. Anno igitur MLXXX. habitam hanc lyno

Qjtidquid egerit concilio fuo Ricardu*, etiam affentiente ft annuente rege, obtinere non potuit . nt omnino Gocthicu* ntu* abrogaretur. (d vero poflea perfe&um in Lea onenft concilio , anno MXCI. quod quidem ad Caflenanum regnum attinet. Nam de Araaonia vide concilia Hifpanica «nuo MLXVIII. Tomo IX.

Hic obferva Catien*num regnum vocari a Mariana Hifpaniam citeriorem . Sclhcet bomini Hifpano Toleti commoranti citerior erat, clique Iterum , Hifpanis par* illa. Ego vero ad annum Illum MLXVIII. Aragomsm vocari, citeriorem Hifpaniam , Romano· fccutm , quibus, uti ft notu* , pars ifta propior , ft citra lberum eft.

Burgenfe Rkardi concilium non agnofcit Rodericn· ToletaaiM, immo vix aflerult in Hifpania* rrtiffum , cum addit ccepifte irregucnu* fe habere. Vidit Philippus Labbe nofter, in hoc Marianam cum Roderico roo conlentne . Piatfert autem Rodericum , utpote trecentis ft eo amplius annis antiquiorem : ego vero Marianam , quippe confentientem cum Pelagio Oveten* ii, qui antus ferme ducentis Roderico eft votuftior.

tr CONCILIUM APUD LILLE BONAM

Anno ml xxx. cr l er r at o m

*Jb fuf ratjSrntA/A cmfuttudiMs A*h<]*4 formAmarunt, & jufiitiA.*

I·* TM. Script, a Man p.,H

Æc eft juftitix quam rex Willelmus, qui regnum Anglis acquifivit hsbuit in Normannis & hic feripta eft, ficut Robenus comes Normannis, ft Wtllelmus rex Anglis, fiiii ejus & hsredes pnedifti Regis fecerunt recordari & icTibi per Epifeopos & Barones fuos eadem die XV. Kal. Augufti . Et hrc eft juftitia DeminiNormannis quod in curia fua, vel eundo ad curiam vel redeundo de curia nullus homo pardam habuit de inimico fuo: ft fi aliquis de mimico fuo in via curis vel in curia forisfecerit, ita quod ipfe feiret , quod ilie cui malum fecit ad curiam iret vel inde rediret. Si probatus inde fuerit & Dominus Normannis habuit fuam^ pecuniam & corpus ejus ad fuam juftitiam faciendam & terram luam pctdidit, ita quod nec ipfe nec aliquis de parentibus fuis eam clamare potuit. Et fi defendere potuerit quod feienter hoc non feciffet per pecuniam, fuit in mifericordia Domini Normannis fine perditione terrs.

·p

II. Et in via exercitus, ft in exercitu, ftoâo diebus ante motum determinati exercitus, ftofto diebus poft exercitum, fi aliquis forisfecerit: habuit inde Dominus Normannis eamdem juftitiam quam de fbrisfaâo curis lus nec infra prsfcriptos terminos exercitus alicui licuit rammum capere, & fi cerpit per pecuniam emendabit in mifericordia Domini Normannis. Et fi in exercitu vel in curia , vel in via curis vel exercitus misfata evenerit, que pro precedent! ita fafta non fuerit, & in ea vulneratus vel occifus aliquis fuerit; ilk, cujus culpa hoc fadumeft, fecundum menfuram forisfa&i emendabit.

III. Nulli licuit in Normannia fofiatum facere in planam terram, nifi tale quod de fundo uiflet terram jaftare fuperius fine fcabello ibi nulli licuit facere palicium nifi in unaregula, & id fine propugnaculis & alatoriis. Et in rupe & in infula nulli licuit facere fortitudinem, & nulli licuit in Normannia caflellum facere.

IV. Et nulli licuit in Normannia pro calumnia terne domum vel molendinum ardere, vel aliquam vaftationem facere, vel prsdam capere.

V. Nulli licuit in Normannia fortitudinem caftelli fui vetare Domino Normannis. Et fi ipfe eam in manum luam voluerit habere. Et fiDominus Normannis filium vel fratrem vel nepotem baronis fui qui non eflet miles voluit habere obfidem de portanda fide, nullus fibi eootradicere potuit,

VI.Nulli licuit inNormannia in foreftis ipfius Domini hominem aflalirc, vel infidias ponere.

VII. Nulli licuit inipoicum querendo, vel ran> mum capiendo, vexillum vel loricam portare , vd cornu tonare, neque ceniballum mittere poftquam infidis remanerent, neque hominem damnare de membris luir line judicio, nili in tali adu & forisfafto inventus eft, pro ^uo membrum perdere debuifTer, & ibidem perdidMlet, & nili, per judicium curis baronum dé hoc quod ad barones pertinet.

VIII. Nulli licet in Normannia haufare- facere, vel incendium vel raptum mulieris vel rammum capere, quin fieret Inde clamor apud eum, oui clamorem inde habere debuitEt fi bse fana fuerint, Dominus Normannis habuit, inde quod habere debuit in illis locis, in quibus habere debuit, & barones inde habuerunt quod ad eos pertinuit in iUis locis in quibus habere debuerant.

IX. Nulli licuit in Normannia mercatorem diturbare pro aliquo anteriori forisfado. Et fi aliquis fecit de corpore fuo fuit in mifericordia Domini Normannis.

X. Nulli licuit in Normannia monetam facere

ex-

py» «w mooetarias doanos Rothamafaafes dr Ba-joccsrics; & illam mediam argenti R ad jnftum penium fcilicet VUI. fcUdoram in helmare. Et û aUqarê alibi fecerit monetam, vel ibi fecerit monetam feliam de cotpore fi» fuit in misericotdia Domini Normannin. Et fi aliquis extra prndiftas domo· facere monetam vd m predidfe domibus fecit facere feMam, tertam fiiam & pecuniam fbrisfecit.

IX. Hkc autem que fuperius fcripta futu; quia magis neceflaria foot. Remanet autem multum extra hoc fcriptom de juftitia monete, & reliquis juftitiis Normanniae, fed propter hoc quod non ferfeitur, ut pnsdiâus comes Robertas & VüJeknus de juilitia . guam peter «orum habuit, neque barones de hoc quod habuerant tempore regu Willelmi. Nulli licuit pro guerra hominem capere vel redimere, nec de bello vel conflidu pecuniam portare * vel arma vel equum ducere.

ANNO CHRISTI

CONCILIUM ROMANUM VIIL

fe cettfe Hernici Regit, & epifeopeenm pmrnmdam celebrntnm aaae Demini m l x x x i. *tempere Gregorii pepe VII.*

ix <pn.Gr«s·' VL A Nno ab Incarnatione Domini millefimo octogefimo primo , pontificatus vero Gregorii feptimi annp odavo nondum exado, pnofidente eodem apoftolico celebrata eft fynodus Romae in bafilica ejufdem Salvatoris & redemptoris noftri Jefu Chrifti , in qua inter entera fententiam depofitionis archiepifcoporam Arclatenfis & Narbonenfis atque excommunicationis per legatos apoftolien fedis promulgatam dominus papa, his qui aderant collaudantibus, firmavit .

Henricum quoque didum regem , & omnes fautores ejus , qui in prasterita excommunicatione animum induraverunt , iterum excommunicavtt.

Anathematizavit item Ildimundum dcLandum Campaninos tyrannos, omnefque adjutores eorum.

Praeterea fufpendit ab officio quofdam epitropos, qui ad concilium invitati neque ipfi neque nuntii eorum pro ipfis venerunt.

CONCILIUM ROMANUM

Habitem «ma AfZXTX/.

i. Bii.iU Mir<.iii«m. A Nno Gregorii VII. Papai nono, tv. Nonas Maii, convenientibus fimul Epiicopis, Cardinalibus, Abbatibus, Archipresbyteris, ut difeerent utrum bona Ecclefiarum poflent poni in pignore pro pecunia colligenda adrefiftendumGuiberto Archtepifcopo Ravennati Romanam fedem invadere conanti, quaefitis audoritatibus exemplifque fandorum, unanimiter laudaverant facrat res Ecclefiarum, nullatenus in militia fieculari exponendas, nifi in alimonia pauperum, in fando ufu rerum divinarum, fit in redemptione captivorum. Ita quippe fub procuratione Jofcph fuerant immunia a tributo praedia facerdotum , nec exponebatur aut mittebatur in corbonam pretium unguinis, nec Heliodorus raptor facrarum rerum fub Onia Pontifice fuit impunitus. Quibus adis interfuerunt Johannes Epifeopus Portunenfis, Joannes Epifeopus Tufculanenfis, Umbertus Epifeopus Praeneftinns, Brunus Epifeopus Segninus, BenoCardinalis fandi Martini, Ber...... Cardinalis Gryfogoni, Benedidus Cardinalis fandae Pudentianae, Cono Cardinalis fandas Anaftafiae, Azo Cardinalis fandi Marci, Romanus Cardinalis fandas Sufanne, Bonus fenior Cardinalis fandas Marias, Mauras Abbas fanASabbae, Laurentius Cantor, Petras Archipresbyter de porta Latina, Johannes Archipresbyter de fando Sebaftiano, Johannes Archipresbyter dq fanda Cecilia, ... Archipresbyter Salvatoris, R alii plures.

CONCILIUM EXOLDUNENSE,

SIVE EXILIDDNENSE IN BITURIGIBUS

Prcfidibus Hugone Dienfi epifeopo & Amato Burdegalenfi archiepifcopo S. R. E. legatis celebratum anno j o 8 j . XV. KaL Aprilis.

NOn ambigo yûŋ fnb finem bnjnfce XI. era Cbriftiann factli fnb initié fe<jnentii XII. dm vel etiam plura apnd Exoldnnnm Bitnrigam Cnbornm mk incelebre eppid«nt celebrato fuerint conciti». Ceteris tamen eminet good becce anno Cbrifti toSI. cnnffnt» fuit AF. Xniendns Aprilit ntdeeet chnmcen Senenen/it nbbettiee S. Petri Vtvi, Anneme vere aperte defigut cbronnlegin Aettiffiodarenfii Reberti menncln fanffi Marient erdinit Pramonftretenfis edite e Nicolae Camnnatie em» Jdo8. declarat : nmnnlta docebant cbartnlartnm Majoris monafteriit tnm eptftoie Urbant papa II. & kmur Cametcpfij epifcopi.

Diploma e Majoris monafterii prope Tnronenfem eivitntem celeberrimi membrmtij defcripiitm, exjtm cee^Ut ecclefiam S. Martini de Brivn bend brnge e metnibeu etvarici Bitnrignm metrepcleer nd$cetum menecbit illitu ebbetiee fnife conceffem.

h/ B·

Armo Domini 1080. magnus terras motus cum gravi terns mugitu fadus & VI, KaL Aprilis prima hora nodis fequenti «ano apud Exoldu-Qum caftrum, quod eft in Bituna fitum, celebratum eft concilium: *fed jmd m re n^nm fit m*

Ex peç. XKII. Terni VI. fpuilcgii veterem frripternm R. P. D. Lma Decberii O. B.

Quoniam ad hoc fandas ecdefias paftorestcuram fufcipiunt , ut provida difpenfatione tam animarum quam cornorum folicitudinem gerant,

———rant, fit in difpcnfandis rebus ecclefiaftkis dif-A
*'•*2, creta moderatione invigilent; oportet tst taliter
C''n'fT' " diftribuendo Se fatertes exhibeant, ut ne per
exterorum incuriam pax interior puturbetur·

Qpod ego Rkhardus fanftss Biraricenfia ecdcfix aithirahcopus diligenti confideratione provident, coofcnfu clericorum meorum, fit omnium filiorum eju&iem ecclefix, divine miferationerefpeftu trado fratribus Majoris monafterii, fcilicet monafterio fandi Martini, ecclefiam S. Martini de Campis, olim deBrivaappellatam, juxta muros urbis Biturice conftitutam. cum his omnibus que ad eandem ecdefiam pertinent; quorum partem ipfe, Deo miferante, per auftontatem officii noftri laicis qui ea rapina longo tempore detinuerant, eripui: de aliis omnibus que adhuc g laicali vel clericali etiam violentia auferuntur, quando, feu per merita praediftorum neligioforum fratrum, feu alio quocumque modo eidem ccclefix reftituentur, prxdi&o monafterio eandem conceflionem faciens; refervata tamen illa humilitatis obedientia, quam circa matrem ecclefiamBituricenfem ab omnibus exteris communiter competit exhiberi. Hoc, quamvis non oeceflitare, tamen propter firmamentum caufc, fic pacem fratrum, quibus aliquod inde fcandalum poterat aboriri, efficientes, ut tam Herbertt>s, Gimo, fic Sario fic Petrus cum filiis fic uxoribus luis qui bona ecclefix violenter tenuerant, concederent fic laudarent. Hoc autem firmavimus, fic inconcilio Exolduno a domno Hugone Dienfi epifeopo, E apoftolicx fedis vicario, fic exteris omnibus firmart rogavimus.

Hugo Romane ecclefix legatus.
Amatus Ellerenfis epifeopus.
Richardus Blturicenfis archiepifcopos.
Richerius Senonenfis archiepifcopus.
Rodulphus Turonenfis archiep.
Gaufcelinus Burdegalenfis archiep.
Hagano Educnfis epifeopus.
Rotbertus Autifiodorenfis epifeopus*
Rotgerius Catalaunenfis epife.
Guido Belvaeenfis epifeopus.
Rainerius Aurelianenfis epifeopus.
Durandus Arvernorum epifeopus.
Wido Lemovicenfis epifeopus.
Hugo Nivemenfis epifeopus.
Helinardus Laudunenfis epifeopus.
Ratbodus Noviomagenfis epife.
Gauftrtdus Parifiaccnfis epife.

*H*c ftint nomine t***icor*m S.Stepbeni, yah** cbtrltgt frnrevtrmt'*

Odo decanus.
Hunbaldus archidiaconus.
Arraldus archidiaconus.
Rotgerius archidiaconus.
Itèrius de Borbone.
Stephanus facerdos.
Bernardus archipresbyter.
Andreas arrtiidiaro—s.
Vhrianua Gcendos.
Araldus Gctnioe.

A*NO CH212TI

dus. Maiturdus. Paganus. Confiantiu*. Amulphus. Guamerius. Erardus.

*Pr*n*fi*uu diplôme, pwd ttc to not* Jht ton** fM preftteronl, fttiynt inttrfi*r*nt, ontÿlitt** noon»*. Ihittt ran* to»ii** prttfdij mmrinif IΛ4*· ni 11. tpHlol* φiΛ* rtftrt Boronnu in occlfMtitit inis *uteli*u nd ***** 1096. mtm. 2. a· b*c Vtroo.*

*Urk**ts tpifcopns*, dee. Et quia filius nofter Amarus Burdegalenfis, archiep.ifcopus unus erat de legatis Romanx ecclefix a Gregorio feptimo pmdeceflôre noftro in Galliam deftinatus, non ab hac ecclefia proeeffionis folennitate fufeeptus. Unde etiam graviter contra eofdem clericos commoms in Exuldunenfi concilio eos excommunicatione perfoderat, eum in concordiam fic pacem eorum reformavimus. Neque eoe ad ullam fatis* faftionem, quia auâoritate pollente iefe munierant, compulimus, neque qualibet pro tali çxcciTu abfolutione purgandos cenfuimus. Denique quoniam in quibufdam ecclefix privilegiis proprium eis habere epifeopum conceflum eft, ejus vice nos Romano eos lancimus fpecialiter adhxrere pontifici, fic graviores eorum causas ejus pendere judicio, ficc.

*Atinc «d ft mu vocat ks Conetitfit epife. t*ft tp. 181. *d Ricordta* Alkentqfi** tpifeop*L Hs veriis.*

Sed quia monachi fanât Lucfani (Bellovacenfis) rem quamvis fuam abfque judicibus ab iov»> foribus acceperunt, in concilio Exolidunenfi adjudicata eft Vigeliaceniibus (Vezeliecenfibus) fola veftitura uique ad tempus légitime difcuflionis, neque ulla finitiva fententia ibi data eft que monachis Gnfti Ludant fuatn juftitiam auferret, fic monachis Vigiliacenfibus prxdiâam ecclefiam perpetuo habendam adjudicaret. Hujus negotii ordinem, urpotc Belvaeenfis, ita procefliffe cognovi; fit qui in Exolidunenfi concilio huic difcuifioni interfui, bxc fi prxfens «flem, vera efle 10 probare poflêm.

*T**t eti** tp. »68. feripto od Volonem Btlvocenftmt VUlob*** Cotolotatenftm oliofptt d*u epifcopot^ iis voriis.*

Hxc enim caufa prxeepta domini Hugonis Dienfis epifcopi, quondam fedis apoftolicx legati in concilio Exoldunenfi me prxfente fic audienre cum quibufdam aliis Carnotenfibus clericis pneciG eft. Et ideo fi in caufa noneflèmus, cum ceteris epifeopis canonice judicaremus, quae ulterius repetenda non eft. Quod autem dico, honeftarum perfonarum teftimonio comprobari poteft, fice.

*Vidi γ*φ* φη i* t**dt*r rtm nllt^ertt k*nir ttnfdtm tpiftelom 204. Verto* m te tuiti tolt ltgif*

··no ÇHR'STI .....

·69··®&''β8ï··β&·*ά9'·ï88ï·*δ&»'β8»·6>‹β8ï»,δ9· *sg»

CONVENTUS EPISCOPORUM, ET ABBATUM

Apud Oxelhim in caufa componendae côntroverfix inter Guillelmum Archiep. fic Gerbertum Fontanelle Abbatem, coram Guillelmo Conquxftoee ann. 1082. Gregorii VII. Papx 9. Indidione 5. Philippi Francorum Regis 22. Guillelmi Nonnannorum Ducis 47. Anglorum Regis 16.

Ia 2<X· Co.ciL r· •••s- r's

TJX *entifniffi** témoin fnttentUtufir codkt tno-Eopnd OxtU**t mm k*gt *i *rit PM***^, i*. JJ, Jog>t 5. Mfû, Stpitmkrù rü olim Ecokfi* fytonugtufa, tor** Gt^Uth* A*-*

. ı - —.ftyfeww *Rege , fbtrÙHÙ Epifcopù, Abiatileu ,* raurn ^ ʌ * **· /*r·' *''''* *f*«d*™ ordmir Megnxti-* ,.u. A*tr, faucfeaafav *agitatam inter Guilielmum Arcbiprufulem & Gerbertum Foutam&e Artbimandritam, di Ubertate patmr Ecckfiamm n Fontanellen/i cat*w4n paadaatanar, *quarum nomina in charte autbpntica recmfentxr, partim cmfnfu mutm terminatam. Pre Abbatir jure judicatum tH, toque definitio Canonicorum Cathedraiium confenfu rein litent cpfignata fiat : ex pibut confiet occafienem lIti dedigb quondam bujur ccrnobii Monachum, pi fermée judicij, çxod ex antique jure ibidtm erut, per ignorantiam* 0* *ex fimplicitate,* m *elint ufut trantformarat .· cumque Abler ferrum aiiud ah Arcbiepifeopo benedici poftrtlaret,* 0f *ArcUepifcopm dubitent utmrn ex antiqua cmfuetudine idem monafierium fermai haberet judicii, quod Abbot poflxiabat, denegaret. Tenedie rer indeterminata'^ manfit, donec ad Regit prafentiam deferretur. Confiat prnteret diffar Ecclefirr olim ab omni Epifcoperum & Arcbidiacanoritm jure & vexatione juijfe exemtarea lege, qua in antbentico infirumento exprimitur, cajat apogrepifum exhibemus, ut fepitur.*

In nomine S. & individua Trinitatis . Cum non iit conti a Apoftolicam & canonicam atiftoritatem plura monaftetia quadam fpeciali dignitatc eftè abtbluta ab omnium Epifcoporum vexatione, & Archidiacononun gravatione; Fontanellz Monafterium in quatuor fuis ecclefiis , ideft, Caldebu, fanfta Gertrude, Rcfentium, & S- Micliaele, ex multis & ab antiquis temporibus, hanc femper tenuit & renet abfolutioqem , hoc tantum excepto quod unus ex Clericis infynodo debet federe, & Ecclefiafticz utilitatis inftituta audire, & *exteris* tribus ad .obfervandum renuntiare; liber tamen ab omni interrogationis, & refponfionis, vel emendationis qusftione, excepto quod fi idem Presbyter dixerit aut fecerit aliquid, quod pertinet ad dehonorationem Archiêpifcopi, Archiepifcopus Abbatem conveniens commonebit , & Abbas ipfum presbyterum, fecundum culpam Archiepifcopo latisfafturum, ducet , aut mittet. Nam fi quid in his quatuor Ecdefiis culpa? repentur, ad Fontandlenlis Abbatis cenfuram pertinere jure antiquo probatur . De qua libertate, tempore Guillelmi Regis Anglorum, & Principis Normannorum quzftio ex parte» mora eft inter Guilielmum Archiep. Rotomagenfem, & Gilbertum Abbatem Fontanellenfem hac occatione, quia quidam Monachus prsfati monafterii fenum judicii, quod ex antiquo ^jure in eodem monafterioerat, per ignorantiam, & ex quadam fimplicitate in alioa ulus transfermavit. Cumque abbas ferrum aliud fupra nominato Archiepifcopo libi benedici poftularet , ft Archiep. dubitans utrum ex antiqua confuetudine idem monafterium ferrum haberet'judici i , quod abbas poflulabat, denegaret; tamdiu res indeterminata permanfit , donec ad pnefentiam prsdifei regis deferretur, ubi abbate monftrante monafterium fuum ex antiquis temporibus hujufmodi ferrum habuiftê, ft in quatuor paedidarum Ecdefiarum parochiis, quarumlibet culparum cenfuram, & libertatem ab omni Archiepi-'fcopi & Archidiaconorum exadione quiete obtinuiflé, tandem hoc modo, ipfa culpa fecundum tentent iam praefidentis Regis & plurimorum Epifcoporum , abbatum, & aliorum magnorum virorum, Clericalis & laid ordinis, inter utramque partem concorditer eft determinata, utFontanellente monafterium dignitatem libertatis & abfolutionis, quam inconcuftam catenas poftederat, deinceps nullatenus ab ullo concutiendam in perpetuum quiete polliderent , que determinatio Rotomageofium Canonicorum S. Marie audientis relata, ipfomm confenfu confirmata eft. Et ne quis hujus juftz determinationis firmitatem per oblivionem aut ignorantiam, aut aliquaoccafione inquietare in futuro przfumeret, ex praecepto Regis & confenfu omnium ibi pratfentium, per protentis feripturz memoriam pofterorum notitiae commendatur. Faftaeft autem hzc pratdidzcaufie determinatio anno ab Incarnatione Domini 1082. Indidi.5.Non. Septembris in villa, quam Oxellum vocant , intra pratum , juxta domum Guillelmi..... coram Rege, patiente Archiep. Guillelmq, & Abbate Girberto, teftibus Epifeopis Gisleberto Lexovienfi, Gisleberto Ebroenfi , Guillelmo Dunelmenfi de Anglia abbate, Guilclmo Fifcancnfi, Guntardo Gimegienfi, Anfelmo Beccenfi, Gualtero de monte S. Trinitatis , Fulcone de S. Petro fupra Divam, Clericis vero, Benedido Rotomagenfi, Sanfene Bajocenfi, Gualacro filio Goteri, Roberto Benardo filio Ofpa, Guillelmo filio Suevi, laids Guillelmo Comite Ebroenfi, Hugone de Ceftta, Roger© de Belloinonte, & filii e/us, Roberto Comite deMellant de Henrico Rugultrano filio Roberta , Guillelmo Crifpino, Roberto de Veteri-ponte, Guillelmo de TomsNormano, Primate, Lefto filio Alcheri, & fratre ejus Rodulpho, Roger© Bigot, ft aliis multis.

CONCILIUM CARROFENSE,

In monafterio S. Salvatoris ditrcefis Pi&avenfis celebratum menfe Novemb. anno Mi.xxxfi.

Ex chronico Abbatia S. Maxentii quod vulgo Malleacenfe dicitur p^g. 213. Tana. *П. nova bibiiotbeca mjf. librorum.*

ANno mi xxxii. ignis combuflit villam iftam fandi Adjutoris Maxentii , &c. Eo anno apud Carrofum fuit confecratio cujufdam altaris, ft demonftratz funt pretiofia reliquis ejufdon monafterii, & concilium fadum en in ipfe mooafterio tertio idus Novembris . Nec plura monachus ille anonymus. In eo depofitom fiuffe volunt Bofonem epifeopum Santonenfem, in cujus locum anno fequenti fubAitutum fiufle Ranulfum idem docebit nos chirographus & Maxentii.

c".T' β© β© d©@©d ©CI© C8© d© d©d "jr

CONCILIUM MELDENSE IL

, Pnefide Hugonc Dienfi epifeopo apoftolica fedis legato anno Mutxxti.

Ex cbronico S. Petri Ktvi Stnounft auiltTt Clario O. B. Tomo JI. fpicilcgii peg. -fq].

A Kgo ml xxxii. die >4. Kal. Novembr. obiit Valterius Mcldenfis epifeopus, & in fequenti feptimana Hugo Dienfis epifeopus Romane ecclefi* legatus congregavit concilium in eadem urbe'fle ordinavit epifeopum in eadem urbe Rotbenum abbatem ecclefi* Resbacenfis. Quod quia fine prarfentia & aflênfu Richerii archiepifeopi (*Senonenfis*) & coepifcoporam ejus fadum eft, «communicaverunt eum. *Ad amutm vero* ml xxxv. *fnbjicititr* . Eodem quoque anno Richerius archiepifcopus ordinavit Waltherium Meldenfem epifeopum 4. Nonas Novembris excommunicato fupradido Roberto.

£«dow *habet itfdemijtte pene verbb Robertm monoebut S. Mariani in chronologie Autifiiodorcetfi.*

In archivo Dervenfis abbati* in Campania extant (1) liter* dc confuetudinibus Brronenfis comitis data: in concilio Meidenfi die dt anno non expreflis, quibus fubfcribunt Hugo Dienfis ep. legatus fedis apoftolic*, Amatus vicarius pape , Rjcardus arch. Bituricenfis , Hugo Trecenfis , Rogerius Catalaunenfis, Roricus Arabianeniis , HugoGtatianopolitanus, Hugo Lingonenfis, Hugo Nivernenfis, Hagano Auguftodunenfts, Amulius Sueftionenfis, Landrieus Matifconenfis epifeopi : Thebaudus comes, Alaidir uxor ejus, Odo C filius ejus, &c.

be boc concilio Utere Gaafridi Coneitir Mauritanie, Ecclefiam $. Dicmjfii Nogeuteefis in Pertica, abaqne Monaebit Cluniaceefibnf donat, rata habita fient. Eat edidit Baluxiur tom. 6. Mifitl. pag. 45■ it ad tarum calcem hac leguntur.

ii laiai. J Hanc chartara Gaufridus comes i< uxor ejus Beatrix in Concilio Meidenfi, cui domnus Hugo Epifeopus Dienfis domini Pap* Vicariuspreledit , cuique etiam domnus Amatus Oierenfis Epifeopus ejufdem Papz ycarrus interfuit utu cum inultis reiigiofiftimis viris Archiepifcopis , Epifcopis, Abbatibus, aliifque orthodox* fidei cultoribus, praetentaverunt, humili devotione petierunt, quatinus fuprsdiâi Pape vicarii cum laude , atque affenfu circumfedentium auâoritate apoftolica prémunirent, atque indiflokibili firmitate folidarcnt- Quorum petitioni jam didi vi- A carii congaudentes chartam hanc laudaverant , atque nullo contradicente, nemine calumniante, fed univerfa fynodo applaudente atque favente , auftoritate Dei & fandorum Apoftolorum Petri & Pauli ic domni Grcgorii Pap* (ibi commiflk inviolabiliter firmaverunt. S. Aganonis Æduenfis Epiicopi. S. Hugoois Lingonenlis Epifeopi . S. Walttrii Cabilonenfis Epifeopi. S. Landrici Matifcenfis Epifeopi. S. Hugonis NivcrnenfaEpifeopi .

Ad boc item Camilixm illuftrandiim fpe&ant [cyeentti Utera Hxgonti Arcbiepifcopi ljtgduneitfi ad Hugomrn Arcbiepifiopxm Bifientimem pro Monacbii i. Benigni Divionarfit.

Hugo Dei gratia Lugdunenfis Ecclefia fervus diledo in Chnfto fratriHugoui venerabili Bifontinorum Archiepifcopo falutem. Significamus dileftioni veftr» Domnum Papam nuper nobis literas direxiflë, in quibus poft alia qusedam nobis praeceptum eft, ut vos conveniremus, & audorirate fua commoneremus, quatinus abbati DivionenG Ecclefiam S. Marie de Salina redderetis . Super qua querimonia, prout reminifeimur, anteceflôr vetter fadU* * nobis ad juftitiam exequendam cum przdiao abbate vocatus fuit, & ad ultimum ad Meldenfe concilium invitatus; a quo cum nulla exiftente canonica excufatsone fe abfentaffet, ab eodem Concilio judicatum eft abbatem inde inveniendum, aut Ecclefiam divino ortîcio ufque ad plenam juftitiam efle privandam. Proinde prsefcripta pneceprione conftridi diledionem veftram apoftolica audoritate commonemus, ut fecundum quod rationabiliter prodidi Concilii judicio provifum eft abbatem de predida Ecclefia inveftiatis. Quod quantum prudenti* vcftre fittageodum fit ex fententta domini Pap* , quam per eadem verba bic fubjccimus, poteritis icere, quibus ita nobis feribit.

iterea praecipimus ftrenuitati tuae, ut ex noftra parte Bifontinum amiftitem convenias, flt Divionenfi abbati Ecclefiam S. Marrie de Salina reddere audoritate noftra commoneas, infuper dc frudum prediorum, quem retentionis tempore ufurparunt.

ANNO c™STI cr AD MELDENSE CONCILIUM cHaiSTt ..⁶⁶

Anno j o S■. *ctUbratnm* ·

ADNOTATIO CHRONOLOGICA ET ADDITIO.

ii Mani T,JL ju «ή ··*· *Λ·«Γι*μι *** mx nam. /*^\Uamvts ân colleâionc Venete Labbeana duo adnotantur Meldenfia concilia, aliud feili- ,nno J°8°. vcro io8a. unumtamen çQncüjtun eft > quoj Qgç Io8o. Enec 108a. fed potius anno intermedio 1081. convenit. Atque de unico Meidenfi concilio idem fuit etiam Labbei judicium, ut ipfe ad concilium Meldenfe anni 1080. expreflit. Sed cum ad hoc idem

(s) Has edidit Balua.u» Miicclian. ton. d. Hg. 41t.

tfp* idem concftiuaa in appendice adjeftionw adnotaf- -det fub hoc titulo *concilium AUdatf* *ma J081.
anno *"ï*™*""·»* Venetus Labbei editor, po&a to appendice concilia fi°o loco repncfeniaoun*, aliud quidem-reliquit anno J080. pofitum, aliud vero ad anuum 1081. qualem annum referebat apud Labbeum in appendice, conftituit, ex quo accidit ut ex uno duo fierent. Unum eft igitur Mekdenfe concilium, nemo enim veterum duo per hrc tempora diftinxit, idque anno 1081. cooveniife, ita ego olim in meis ad Pagium adnotationibus ad A. 1080. *13.* demouftravi.

Inter concilia ab Hugone Dienfi celebrata anno nuic afiignatur concilium Meldcnle, quodjuffu Gregorii pontificis coaAnra fuit, quo°de epifcopi Sucffionenfis gieftiooe deliberaretur. Verum eruditi Galli ante me animadverterunt uno anno citius concilium iftud conftitutum furfle. Nam Arnulphus ex permiftione ab eadem fynodo fafta eleftus coofecratus fuit epifeopus die XIV. Kalend. *Jemcjrii,* que tunc incidit *Dominicum unto nutolem Dmttini·,* Hariulfo abbate Aldcmbur-Knfi auftore fynchrano in vita ejufdem Sanfti . it charaderibus annus 1081. exprimitur. Vide Bolltndiftat ad diem XV. Augufti.

Inter ada hujus concilii adjicienda eft charta Guarini comitis Rofnacenfis, quam exhibet Baluzius Mifccllan. tom. VI. pag.418. ex qua multo plures epifeopi concilio huic adfiftentes fefe produnt, quam exhibentur in literis Gaufridicomiti» , quas ex eodem Baluzio Venetus editor Labbei dedit, noftra hac, nefeio quo confilio , omifla.

UTERÆ GUARINI COMITIS ROSNACENSIS

Dt cccltfu ftuilu Mirgaret dute monufterio Cluniuct^i.*

IN nomine fanft* & individue Trinitatis. Omnibus fan&z ecclefi* catholice filiis prefenribus atque futuris notiifimum volo fieri e$o Guarinus diftus comes Rofnacenfis territorii, quod propter gratiam ejufdem honoris tranlitorii, dum «flem filius fieculi, cogitavi ut in alimoniam fi-ltorum Dei, qui pro peccatis meis & totius populi creduntur orare pietatem Domini, donarem partem allodii mei , & illud quod habebam in ecclefia fand* Margaret* Domino & fando Petro Cluniacenfis coenobii , quod praecogitatum Domino volente perfeci , conftitutis inibi fratribus , qui fub propofito regulari Domino defervirent, & faiiftx Virgini. Sed altare & quartam partem ipfius ecclefi* tunc temporis pofïidehant fratres Dervcnfis monafterii , ubi honorifice requiefeit corpus venerabilis Bercharii · Ut ergo prxdiftam ecclefiam ex integro haberent Gluniacenfes monachi, confilio habito cum domno apoftolico Hildebranno nomine, in papatu autem difto Gregorio, ut morerer mundo & viverem Deo, in remifiionem omnium deiiftorum, & ad falutem antcceftorum meorum, cum benedidione apoftolica, & cum licentia epifeopi mei domni Hugonis Trecafini, & cum favOre Theobald· 'comitis Palatini, cum laude etiam propinquorum meorum dedi me cum allodiis meis principibus Apoftolorum Petro, & Paulo, venerabili quoque Bercharío, in prefentia Domini abbatis Brunonis, & monachorum fideliumquc fuorum Itaque jam didus abbas & monacni annuerunt Cluniacenfibus altare & quartam panem fupra memorat* ecclefi* acceptis fibi allodiis , que erant, libere conditionis, & abfque jugo ullius advocationis, fine alicujus judiciarii potcftate , five banno ad poftremum fine aliqua redhibitione omnis hominis. Hec igitur funt alodia, que tradidi Deo & fandis apoftolis Petro, & Paulo, beato quoque Berchario, monachifquc fuis pery'tualiter habenda. Roferias, Mudium, Juncherejum cum appendiciis fuis, videlicet fervis & ancillis, terris cultis & incultis, fdvis, pratis , aquis, aquatumque decurfibus. Ut autem hoc meum donum eidem ecclefi*, & fratribus initio Deo fervientibus perpetuo habendum remaneat , & ut nullius calumniatoris in/ufta invaftooe re· fcindi valeat, Domnum Hugonem Lugdunenfem aichiepifcopum, ftapoftolic* fedis Legatum, pr*cepto jam didi domni apoftolici Gregorii rogavi, ut fada excommunicatione hanc chartam confirmaret fub teftimonio & laude omnium epifeoporum , abbatum , & ceterorum Dei fidelium Concilio Meldenfi adftantium . Ipfe vero bentiftime annuens petitioni me* ailenfum pnebuit, & communi decreto totius fanfti concilii ut petidram confirmavit fub diftriftione hujus anathematis. Audoritate Dei omnipotentis, & Beatorum apoftolorum Petri & Pauli excommunicamus, & a liminibus marris ecclefi* feparamus & removemus, sterna quoque damnatione percutimus, & damnamus eos quicumque de rebus fupradiftorum akxfiorum comitis Guarini aliquam fraudem vel injuftitiam fecerint ecclefi* Dcrvenfis monafterii, nifi refipifeentes & eidem ecclefi* fatisfacientes dignum pernitenti* frudum egerint.

anno C^I„ST'

S. Hugonis Dienfis epifeopi.
S. Amati vicarii pap* Gregorii.
S. Richard i archiepifcopi nituricenfis.
S. Hugonis Trecafini epifeopi.
S. Rogerii Cathalaunenfis epifeopi.
S. Rorici Ambiacenfis epifeopi.
S. Hugonis Gratianopolitani epifeopi.
S. Hugonis Lingonenfis epifeopi.
S. Haganonis Auguftidunenfis epifeopi.
S. Hugonis Nivernenfis epifeopi.
S. Arnulphi Sueffiooenfis epiicopi.
S. Landnci Matiiconenfis epifeopi.

Comes etiam Tcbaidus , & uxor ejus Alaidis nomine, & Odo filius eius laudaverunt, & fua figna fecerunt. S. Tebaudi comitis, Alaidisuxoris ejus. S. Odonis filii ejus.

Ad hoc ipfum MeUenfe concilium & rct in eo conftitutof in lucem proferendae confert churta Roberti MtUtnjis epifeopi de conceffionr edict ctcriu-Erroldic tf Vilmit apud MabtUon. tom. F. amni. O. S. β. num. XXI. upptndicû vulget/t, ^uem hk profero .

Ego R. in Meldenfi concilio a Romano lopgato nomine Hugooe Meldenfis ecclefi* confèreratus epifeopus notura facio tam futuris quam przfentibus, quod in epifeopatu noftro quaedam erat ecclefia beatorum apoftolorum Petri & Pauli nomini dedicata, qu* abbati* nomen habebat, fed per incuriam habitantium dignitatem hujus nominis amiferat. Ordinavit igitur (upradiftum concilium , ut hujuftnodi abbati* cell* fierent & cell* nominarentur, rdigiofifque monachis traderentur. Tali igitur audoritate admonitus, cum aûcnfu & voluntate comitum; Eboli fciiicet de Rucejo & Hugonis de Domno-Martino, quorum beneficio patentum fundata erstmona-

nidus B.Martini nuqoris-mooaAerii iOamcaacef-
CMNa?STi 11' 1x1 nHn f'0- PerPetuo celiam poft»-
darent, affectione noArarum literarum confirma-
vi. Concefli etiam illis duas alias ecdefias, cc-
Adrfiam videlicet de curia Evroldi, & arrlriiam
cujuldam vici nomine Villaris, & quidquid in "g®
diœcefi noftra fideles viri eis donaverint* fttqmc-
quid ipfi jufte acquificrint.

CONCILIUM LUDUNENSE,

In quo Andegavenfis Epifeopus ab Officio fufpcndimr, & Falco Comes excommunicatur anno Chrifti MLXXXt J-

Hhjhj trftrt fmt /nptentes Bttnt J/aa-*dk« λ Btitati» Tmk.6. Mifori.* p·4»1. «bira.

Λ ψ°o Auguftudunenfis E0feopus,Rûbertus xX Lingonenfis, Galterius Cabdonenfis, Landrieus Maticenfis, vice Primatis curam gerentes Ecclefic Ludunenfis cum roro Luduoenfis Cleri conventu, omnibus Provinciae Turonenfis Epifcopis, Abbatibus, Clericis & monachis, atque laicis obédieutibus Radulpho Archiepifcopo Turonenfi, divinam gratiam de fuam. Qiara mira crudelitate Fulco Comes Andegavenfis matris Ecclefix Turonenfis, vifccribus gladium fiueperfecutionis immerferit, quam fâperba prrfumtio-Gne adverfus eamdem matrem monachi majoris Monafterii infurrexerunt, nullum veftrum credimus ignorare. Nec vos latet Gaufrido Andegavenfi Epifeopo non deefle poteftatem cogendi Falconem ad tanti facinoris emendationem, fi divinis quam tyrannicis praeceptis obedite praeeligerer, fi apud eum diftriâionis Ecclefiaftiœ quantumlibet ftudium vigeret. Ipfe vero propofitum fuse profeffionis violans, nec divinis mandatis, nec Archiepifitopt fui monitis obediens cum fratribus in defeofione juftitie defudantibus, cor fuum in otio & deliciis enutriens, fovit ma-Bgis quam impugnavit fupradi&i Fulconis maBtiara. Cum ergo fuper his omnibus clamor Turonenfis Ecclefuc noftram pulfaflêt follicitudinem, tam Fulconcm Comitem, quam Epileo pura Andegavenfem & monachos ad S. Sedis Lndunenfis examen juftitiam fafturos, & acceptu-ros invitavimus. Quibus ad diem ftatutum judicium per abfentiam fugientibus, & in perverfitate fua pertinaciter perfidentibus, Epifcopum quidem Andegavenfem ab Epifeopali & Sacerdotali officio, quod dc finis Archiepifcopus ri interdixerat, fufpendimus; Falconem vero cum Monachis majoris monafterii ex' auftoritate beati Petri atque domni Hugonis Primatis & Romame Ecclefix Legati excommunicationis gladio percuiEmus, omnes quoque fautores eorum, feu cum ipfis communicantes fub eadem excommunicatione coDclufimus. Obfecrantes autem fraternitatem veftram hortamur; ut matris veftne doloribus ficut pii filii condolentes, ipfi tota virtute folatiari Audeatis, & Radulfo ejus Archiepifcopo ficut patri veftro humiliter obediatis, nec cum fupradiâis excommunicatis communicetis, ne veftras animas abenis facinoribus aggravetis. Valete.

CONCILIUM ROMANUM IX.

CHKiSTt

Anno Domini mlxxxiii. celebratum tempore Gregorii pape VII.

A Nno ab incarnatione Domini millefimo (t) oituagefimo quarto, pontificatus vero domini Giegorii papx feptimi anno undecimo, duodecimo Kalendas Decembris, prxfidente eodem apoftolico, celebrata eft tribus diebus in Lateranenfi bafilica fynodus, in qua fuerunt archtepilcopi, epifeopi, & abbates Campani, fit de principatibus, atque Apulia pauci quoque Gallicani: nam plurimosHenrici tyranni perfidia iter retro vertere compulit, qui Oftienfem epifeopum de apoftoiica legatione redeuntem contra fas & juramenti fidem capi jitfiit, five permifit. Tres autem fynodos quadragefimales ejufdem Henrici perfecutio impedivit. Qui femel Beatum Paulum, bis beatum Petrum aggreffus, domum poft mullum fufi fanguinis, non tam fuorum fortitudine, quam negligentia civium porticu muros fumpuit. Romanum fiquidem vulgus, pars videlicet copiofior civitatis, biennii bello fatigatum aeri inedia laborabat, cura nec ipfis ad vicina oppida vel caftra exire liceret, nec illi jurati Henrici in Urbem vellent negotiatum venire. multi quoque fame abafti Urbem reliquerant. Proinde ceteri bello remifiius attenti rem ex animo minus gerebant, & a cuftodiis, prout cuique licebat, fine timore negligentias aberant. Haec fuper Henrici tyrannide, quia fe occafio pnebuit, prxftrinxifle fufficiat.

Ceteram dominus apoftolicus in eadem fynodo de fidei fonna, & Chriftianx religionis converfatiooe, fed & robore animique cooftantia ad prxfentem preffuram neccflària, ore non humano, fed angelico patenter ediflerens, die tertia totum fere conventum in gemitus & lacrynus compulit, ficque concilium apoftoiica benedidione laetificatum in pace dimifit.

CON-

(i) Legendum »ol» ut «nnus XI. Pon'ificstm Gregorii hoc anno inchoatus c«rto 4e«ma*rat, Preterqoaaa-quod an. 10l4. m. Novembri Gregorius VII. Ron* non état. *Pegiiu eé m. sol}. a.* j.

CELEBRATUM ANNO ml xxxmi.

Bk chronico quod valgo Malfcacenfe dicitor.

ANno **MLXXXin.** *mfuitanmyamsfirbtorSan-AemmSorati,* & Simon canonicus SKlarii A«n- *Maxentimu,* SantasiM extitit concilium, in no poft Rainaldum *datus eft erifropeut* cui Too foo Ranmifiu eidem «M ordinatu» eft epico· cribrant Ginudos nepos , ***Uudua***, Audeber- pus m Jmm· *Rofmis em fitfermr» afeod Carofam* tus.

QUO GUIBERTUS ANTIPAPA ET HÆ&ESIARCHA

Atque Heartens pfaadoimperator, cum omnibus fuis fautoribus, excommunicatur anno Domini ml xxx iv. tempore Gregorii pap· VII.

T\A Aar canritfa *iftaftertboldat*; Dominus autem B ***Ur*** papa coUefta fenodo, iterum fententiam anathematis mGuibertum harefiareham, &Henricum, & omnes eorum fautores prasuulgavic , quod & m feflo fimfti Joannis Baptifl· presterito jamdudnm Rome fecit, cum Henricus adhuc ibi moraretur. Hanc fententiam legati fedisapoftolk·, videlicet Petrus ARanenfis epifeopus in Francia, Otto Oitienfis qpifeopus in terra Teuconkorumufqucquaque divulgaram. Mar&rtAaUhs.
Xd hmr fvsfw aa«Mv rv/irvnda ane *feribit go Fltcvmiaces^u* m cirwre aatdiZjTXXZK Henricu» Romam veniens urbem cepit, muros evertit, Gregorium papam in turre Crefcentis muro daufit, uiumquc papam in ecclefia S. Petri fede- re conftituic, ut impleretur quod feriptum eft ; cum videretis idolum abominationis ftans ubi non debet, qui legit *iatelligot,* &c. Nec murabat par· dus varietates fuas, Henricus fcilicet nequitias luas, quinimmo Rom· pofitos quotquot poterat minis , terroribus, blandimentis , promittis fibi conciliabat, bella, abdes, homicidia per fe fuof· que fadens dc cocis quibus .poterat viribus iniquiuti favens, veritati refiftens & infuper fui» lireras mittens, quibus fe Romam obeinuifle, paaam dejecifle Aomnihuf omnino pnevaluide meo> daciter confindebat: At veroMatnUdis, Rc.Grogorius igitur m turre Crefcentis muro claufi» logatos tntfit ad Robertum Apuli· ducem ut veniret dc obfidionem fblveret, Rc.

gÿ» ROMANUM CONCILIABULUM

***A** Guiberto antipape coram Henrico imperatore.*

Anno 1084. c bl ibiat um.

PI ' *bojas caufarn **tr** bifloriam debemus Ben-T>* **V-<** *mai feriptori fchifmatico in panegyrico Hem **tici III.** lib. **VU. fti** bis verbis rem totam nar- **at :*** Mandaverat autem fibi (*Gregorio in arce S. Angeli inclufo)* domnus nofter Canar Heinricus per epifeopos, per fatrapas & per infignes viros, ut fiducialiter veniflèt ad fynodum, fedenfque ia tribunali difeemeret ex his, qu® emerferunt, equitatis judicium. Tabernas fecum traheret plenas codicum , ex quibus ad probationem caufarum proferret verax teftimonium . Remordente autem confcientia recufavit fedile, quod expetit apoftolica reverentia. Experiatur per triduum , delitefcendo manifeftavit te rationis vacuum, & veritatis viduum. Scriptum eft enim; in vitium culp· ducit fuga, fi caret arte. In extremitate vero iynodi aperti fiint libri & locuta funt univerta teftimonia feripturarum, quod Prandellus
•iiijMrc·. * «temaliter fit projetas *z* limine omnium ec-
η Γμ X“‹‹! elefiarum. Remoto itaque nodis filio elevatur Ravennas filius lucis in Petri domicilio. Quem rex
·*■**· benedici pcecipiens, impofuit ei nomen Clemens.

*Placuit bis fcbifmatici **au&ris** verbis conciliabnli bujust alias ignoti, btftoriam leHeribus ingerrrr, quos tamen fupervatamum dmo **timeam** , amita bie* ad *genium jcriptoris fcbifmatki depingi ac diffimulari. Hoc **vtn** cmciUum plane diverfunt effe «fartet ab ali» conciliabule,* ynad *ideae Wibetter, **f»** m pontificatu* ansua *fibi Clementis **ITI.** adfrivst, [extenti asm»* **Io8j.** *Januario menfe celebravit t* de fM» *inferiae. Prafesu enim habitam eft coram Henrico , **fri** boc ipfe* aaae *m Germaniam* g *repit, tête mnaffta Saxone Sceardi ad* Jannum ' **1084.** *Egreffus *it autem Romam die **XI.** Kalend. Aprilis aani ejufdem.,* eodem *anaalifta indicante ; concilium vere, de <jm infra Januarie menfe convenit. Eft ergo cencibuiu iftud fecundam inter ea qua Guibertns babuit·, idfm fecundam concilium mdicaffe credo Benxonem, fui in* eodem *panegyrice in prologo Ebri Vil. feribit* : His ita geftis regreditur Cscfar in Germaniam, aliud concilium difpofuii, cui prcfules Heiperiz (anapt *Emgebardm) intereffe voluit.*

CA-

W CATALAUNENSE CONCILIUM

ANNO mlxxxit. CELEBRATUM.

temporalitcr agimus, fit contra adverfiuium noftrum anna funt inexpugnabilia fit merae hereditatis indubitanter nobis acquirant premia : ratio confidit, neceflitas exigit, ut dum tempus habemus, bonum ad omnes, maxime autem addo mcfticos fidei oneremur: ut pauperes fptritu, noftra largitatis munificentia, necemtatis fua obtineant remedium: fit noftra fragilitas coram orationibus adjuta in diftrido examine judicem fibi milericoedem inveniat fit propitium . Eteemofyna enim , tefte feriptura, fit oratio jufti aflidua , vitiorum incentiva extinguére, fit Deum, cujus imaginem portamus, valet ino&nfum reddere, in cujus manu» durum fic horrendum eft incidere . Ilhsftris vero memoria anteccflorcs noftri quorum excellentia, quorum virtute, regnum Francoramufime in hodiernum diem floruit, ad laudem fit gloriam Dei, cui fervire fit regnare eft, multas in regno noftro Ecclcfia* fundaverunt;, fic immenfis cas donarii* honorare decreverant , eieemofyni* quidem peccata redimente*, fic amicos in «sterna tabernacula facientes. Ego igitur Ludoricus Dei grati* Francorum rex anteceflbrum noftroram exemplis informatus, fic accufante confidentia diem extremi examinis ante oculos reducens, ob remedium animis noftr·, pro falute etiam patris noftri Philippi fic anteccubrum noftroram, h ecclefia S. Vidons , qua juxta Parifiorum civitatem fita eft, confultu quidem Archiepifeoporam fic E-piteoporum fic optimatum regni noftri , Canonicos regulariter viventes ordinare volui, qui videlicet tam pro nobis, quam pro falute regni noftri Dei mifericordiam implorarent , fic memoriam noftri noftrorumque anteceflorum in fuis orationibus haberent . Et ne cura corporalis neceffitudinis fratrum fpiritale propofitum ad exteriorum follicitudinem inclinaret , profatam eandem Ecclefiam noftra largitatis beneficio dotavi fic ditavi . Convenientibus ergo in unum Cathalauni Archiepifcopis Epifeopis Comitibus fic roteris Regni noftri optimatibus , communi aflènfu diffinivimus quatenus prodidi canonici de grege fuo vel de alia Ecclefia, quem vellent fibi abbatem eligerent, ita tamen quod in illa Abbatis e-Dteftk»e nec Regis affenfum quaererent , nec Regis audoritatem expedirent , nulliufque perimus voluntatem vel laudem attenderent, fed quem Dominus ei* concederet inconfulto, ut diximus, Rege, vel qualibet alia perfona canonice digerent, & Parifienfi Epifeopo irrefragabiliter confecrandum offerret. Promulgavimus etiam in eodem conventu , villas, prodia fie cetera beneficia qua ad uiutn Canonicorum profata contulimus Ecclefia, fie hcc omnia perpetuo jure perpetua libens te eis habenda conceflfrnus, nihil poteftatis , nihil noftri jurts refervantes nobis, fed omnia qua ad no* pertinere videbantur cis omnino emancipantes . Hec fcilicet Putheolis villam que eft in territorio Nanthonenfi, cum *fervis* ficancillis, cumfeodis militum, cum terris cultis fic incultis cum vineis ficSilvis cum omnibus ad eam pertinentibus, Mercatum etiam in eadem villa fieri per fingulas hebdomadas , Regia poteftate in perpetuum vilte, qu· fcflfcct aqua E&ma vocatur , omnia inquam ifta quodadmndnm pofidebam, eis perpe

bam. Huic dono adjunximus unum etiam cxmo· tendinis uoftris qui fimt apud Vetere* Stampa* , flt pnediftis Canonicis perpetuo poflidendtim tradidimus . Apud CotbeUas etiam juxta cafirum Nantissais, viginti arpenno* pratorum, flt viaturam de Buffiaco quam a Tefcelino Bimoccnfi ravimus fit qukquid apud idem Bufliacum» uxta Llricantum fitum eft, habebam,Buf-~~fuper infidam~~-t ~~qu in territor~~io ~~Aurelia~~-Bnenfi fita eft, cum fervi* fic ancillis, cum omnibus appendiciis fiiis . Hac omnia inquam eifdem Canonici* plena Ubertate perpetuo obtinendo annuimus . Apud Fontanetum etiam in territorio Parifienfi, terram duabus carrucis inficientem fit

tim ab alia terra | fit ibidem torcular unum fic dimidium cum preflbri» ad ea pertinentibus; fic apud MuAerolhim , quod eft juxta idem Fontanetum , terram unius carruc· cum uno bcfpite profane obtulimus Ecclefia . Proterea fciendum eft, quod Canonici SJeverini de caftro Nantho*ais* apud Uriam villam, terram, fiervos, fit ai> cilia* antiquitus poffidebant , medietatem cujus Cpofleffionis prodeccffori noftro Regi videlicetPhb lippo ~~fine ufi eouf~~ifb ~~ecotefiere x hac~~ -fcilicet commutatione, quod idem Philippo» nofter predecedor pro hac concef&ooe eifdem Canonici* &> Severim omnes confuetudines, quo» apud Bralium eorumdem Canonicorum villam juxta Putheoli* litam, jufte vel injufte obtinere videbantur proter coruata* ter in anno omnino remîfit. Prêter hoc etiam apud prediâuu^ Uriacum , terram ad fiA cum noftrum pertinentem poflidebamus , quam fcilicet terram cum medietate fupradiâ*poflefik>-ni* cum predicts etiam coruatis, profata S. Viftori* Ecclefia plena libertate in 'perpetuum habenda tradidimus. Notum etiam omnibus fieri volumus quod Ecclefiam B. Maria de Putheolis fic altare de Aponuilla cum toto atrio cum medietare magnas decime cum terra infiiper noftri juris in eadem Aponuilla exiftente, panes etiam ad altare de Eskagofa pertinentes : omnia quidem ifta ficut obtinebamus, pramemoratb Canonicis Regularibus ex integro noffidenda couceffimu*. Ut autem profata S. Viftoris Ecclefia , proferipta noftro largitatis beneficia legitimo haberet dono, legitimo obtineret ordine : ea que Regii juris, que erant noftras proculdubio poteftatis eidem Ecclefia inviolabiliter obtinenda manu noftra tradidimus. Ecclefia* vero, fit nua juris eoclefiaftici funt , in manu Daimberti Senonenfis Archiepifeopi reddidimus. Ipfe autem utilitati fratrum providens , protaxatis Regularibus eadem omnino conceflit. Confirmatum eft etiam in fupradida Epifcoporum ac procerum noftrorum canventu, quod quicumque allodi* fua qua fub noftra tutela funt, vel qnicquid quod ad fifcumvel ad feodum noftrum stttnet, eifdem Regularibus im-

impertiri voluerit j dB^entar anmdnme flt Regia auâoritate confirmamus. Volumus etiam, quod fi aliquos ex fervis vel ancillis fife profati Canonici manumittere voluerint, noftro faper hoc affênfa ntinhue rtquifito, quo· ve| quot voluerint fervo· vd aaefflas fab *jug»* ferritinis abfolvant, & perpetua libertati tradant, remota feiliattomnium calumnia. dtfonita totius retraâatkxfemolefiia. Illud inivper fammopere determinavimus, & determinando dUfafehnus , quod omnia qua fiiperior continet pagina, eo jure, ea libertacequa num

Argumentum perpetue firmitatis obtineat. In fispradiftis tamen amitibus falva auftoritaie, jurefle A debita obedientia SenoMofie Archiepifeopi & Parifienfis Epifeopi. Signum Daimbeni Senouenfis archiepife. Signum RodulphiRemoram arebinife. & Ludoviri Regis, Sign. Lifiardi epifeopi Secffionenfis, S. Ivonis Cwnotenfi· epife. S. Manaffis Mddenfis Humbert! Silvaneftenfis epife. & i Parlfienfis. S. Joatmis Aurelianeafis epife, Ambianenfisepi- ℅ & Hubaudi Amiflfodoranfis epifeopi. S- Treccnfis epifeopi.

n Catalauni in palatio publico anno Incarnationi· 1084. anno vero regni V.

Data per manum domni Stephani cancellarii.

Sixnum AnfoUi tunc temporis dapiferi noftri, S. Hugonis Conftabularii, S. WidouisCamerari^ & Gisleberti buticularii.

ANNO CHRISTI

ROMANUM CONCILIABULUM II.

A Qemcnte III. antipape & a fchifmaticis epifeopis, Anno 1085. Januario menfe habitum.

COLLECTORIS PRÆMONITIO.

UTinam de catholicis Romanorum pontificum B conciliis tam multa haberemus, quant phfe ra fappetunt de hoc fchifmaticocum conciliahulo, quod ad plenam hiftorfeccclefiafticai cognitionem pretermittere minime duximus opportunum . Ex his concilii hujus documentis, unum fuifieit Moratorius Rer. ItaL to. I. pen. U. pax. 583. idme ad concilium hoc pertinere ex ipfis documenti vobis demonftratur. Adjungimus huic concilii fynodkam, quam fervavit Udalricus Bambergenfis in cod. num. CLXVIII. Hanc vero licet ex hoc ipfo concilio profeâam plane demonftrate non poflumus, vix tamen aliter perfuaderemnr, cum par fit credere pontificem curarum omnium hanc primam habuifle, ut imperatorem ab excommunicatione , quam a Gregorio incurrerat, immunem declararet; idque in hac fynodo multa verborum emphafi declaratur. Ad hanc pariter fynodum fpeftare credo epiftolam alteram in eodem cod. num. CLXIX. legendam ad O.(Othonem fcilicet) Hoftienfem epifeopum, eundem qui dein poft Viftoris obitum ad Romanam cathedram fub Urbani II. nomine afcendh; quem idem Qemens, utpote Gregorianorum partium fautorem depofaerat, & ad fynodum, quamquam fruftra vocaverat. Cum vero alie gemine dementis epiftole in codem Udalrici cod. fuccedant num. CLXX., & CLXXI. ecdemque ad rem conciliarem pertineant , hic adjungere utramnue vifum eft ; qoanquam ad profens hoc, five ad aliud fub eodem Clemente concilium pertineant , definire non aufim . Denique admonere leftores noftro· juvat ex auâoritate fynodi hujus excommunicationes pontificias in reges & principes latas, ficut depolitiones eorum reprobantis, nihil accedere momenti pro quorumdam hac noftra «tare id pariter opinantium fenrentia , cum definitio fit lchiimaticipontificis, fchifmatlcorum epifeoporum judicio, plerumque metu imperatoriscoaâo, confirmata . Quibus itidem judicibus pronunciantibus •lterum datum eft ecciefae caput , priori adhuc faperflite, nihilque contra fidem vel feutientevel docente. Que fides his?

LTTERÆ, CLEMENTIS III.
AD OMNES CHRISTI FIDELES.

Ordinem feflionis inter epifeopo· confilio afiidentes ftatuit.

Clttntiu tfifaftti ftrvtu ftrvtrwn Dti, mrwfa//an· Λ· *Ectlfji* Jülit ptrpttMM in CbrijU fJttttn».*

/'"XUod propulfis de apoftolica fede iis, r! Is Marator. R«* U»LM.
m ovile lan&ftfano apoftolorum principi Petro a Chrifto Domino commendatum non ingrefli .fuere per oftium , fed aliunde furrepere , utpote fares & latrones , prafeicientes fafit commodis potius, quam gregis utilitati, non eft noftris meritis adicribeodum, fed divina benignitati, qui elegit ea qua non funt tanquam fint,ut ea qua limt evacuentur . De multis autem que in ipfo noftro pontificatus primordio afta funt in iynodo, quam pro communi utilitate maturavimus, eam circa nonas Januarii celebrantes, unum, propitiante Domino, nobis cooceifam eft , illud determinans, quod multoticns ventilatum a retro D pontificibus prodccefloribus noftris, aut vix, aut nullo fine fôpitum eft, Iftud videlicet in fvnodo fedenti jurgium , quod amerferat inter Ravennatem & Mediolanenfem archfepifcopoa , unde etiam in ipfe noftra fvnodo Aqtufegenfis patriarcha munitabat : quifque enim juxta no· dextri lateris locum vemficabat, fle cui jure deberetur , nobu incertum erat . Contigit autem primo dia fynodi non intereffe Mediolanenfem aidtiepifcopum a primordio , fed jam die inclinata , cum patriarcha a dextris noftris foderet , interpofita tamen fella cariifimi filii noftri imperatorisHenrici , qui jam advenire putabatur, quia eo foci E erat elatus, quafi Ravenhatis ecdefie a finMrfe noftris afttdcrct. Qm Mcdiolanenfe archiepifeopo in medium veniente, dortrumque locum patente, hunc acclamatum eft ab etefto Raveanate fibi deberi. Illinc fimill modo a patriarcha Aquilegenfe, flt ita unius rei altercatio inter tres exorta eft. Placuit autem univerfie fynodo trium partium diflênfiooem coram deferri. Statimque prolatus eft quidam catalogus nominum eorum archiepifeoporum, flt ipforam, qui interfuerunt fynodo Symmachi papis, ubipnsferiptus erat Medicdancnfis archiepacopas. Qfo contra oftenfum

or CNiusn hs/. éft privilegium Ravennatis ecclefi·, continens qua A habet illa in fcriptis nom num non aliquo jure, 1,011 K&itudine, led potius cauls humili- ***** evenerit, quod leilieet archiepdcopus Ravennas permiierit pntferibi fibi ilio termino caiu archiepifcopum Médiolanenfera, R ne pro.......... quivis tiler in polieram gigneretur, placuiifepapκ Johanni, iucceflori illius Symmachi, ipluin privilegium fieri. Hoc autem propofito, ut quis eorum videretur effe major, quamvis vero dextra papa Romani femper jure deberetur archiepifeopo Ravennati, addendum tamen ei ioli imperatori, fi pratens «deflet, ut fic ad finiftram eum tranfmigrare deberet. Qribus duorum altercatorum oftenfis, tertii vero altercatorum, ideft patriarchr, oftenfum eft privilegium a Johanne nono® decimo papa faftum fimiliter de feflione ad dexteram partem. His auditis univerfa fynodus interrogata eft a nobis; primo autem omnium Romani epiicopi, derufque Romanus, quibus & surioriias eft major, & ipfa res erat notior, deinde ceteri omnes. Cumque ex ordine Johannes epifeopus Portucnfis ft Petrus diaconus noftrc apoftolic· fedis cancellarius privilegium Ravennatis ecclefi· vice fua univerfr partes laudarent, Poppo quoque Bifiegenfis epifeopus hoc idem fecit, enifque vocem tota fynodus confccuta cft · Quo igitur in unum placitum vox omnium convenerat, nofter quoque aflènfiis pari ratione accommodatus eft. Ut vero quod actum eft omnibus inaotefcat, placuit noftris literis apoftolicis annota-^ri, & tam pnefentibus, quam futuris intimari, ut tanto firmius valeant credi, quanto confiât de noftro ore audiri. Verum ne poiihac iterum,vel archiepifcopo Mediolanenfi, vel patriarch· Aquilegcnfi dc feflione dextri lateris noftri liecat excrete quamlibet controvcrfiam, interdicimusnoftra apoftolica auftoritate hoc eis de cztero licere. Quod fi forte fuerit perruptum per temerationem interdiftum noftrum, non modo fandi Petri, noftreque fedis indignationem, verum nutlr· quoque excommunicationis ft anathematis laqueos incurrat. Sedem enim Ravennatis archiepilcopi jubemus femper effe a dextris noftris noftrorumque fucceflorum, fecundum antique conftuutionis au-, ftoritatem; nifi forte imperator alluerit; fit tunc etiam ipfiitn finiftram noftram tenere per hanc •oftre auftoritatis firmitatem, huic noftratnarrationi fubjeftam, per manum Johannis Scriniarii It Notarii facri noftri palatii. Bene valete.

£go Ubaldus Ravennas Tabellio, & Notarius fande Ravennatis ecclefi·, ut in authentico vidi dc tegt>in*4cripfi.

Ego Artufinus & Bartolinus & Canulinus de Artulinis vidimus authenticum privilegium bullatum cum bulla Domini Clementis pape.

Et ego Pauhis Scordili de Candia doftor decretorum prxpofitus, & caflonicus cardinalis fande Ravennatis ecclefi· illud privilegium in authentico vidi, & legi bullatum bulla plumbea apoftolica, fed non more aliarum Apoftolicarum

Harum, anno Domini N. J. C. MCÇQCXUI. indift. VI. die primo mafi. Amcn.

ANNO CHAIST1

CLEMENTIS ET CONCILII ROMANI SYNODICA.

Ad dcrum tmiverfum.

CAaanu «pitapats *fervus ferverune Dei omnibus orthodoxis fratribus, arCbiepifcopit, epifeopis, abbatibus, atque univerfit fanila ecclefia ordintbut, falutem & apofioJram beneditfiamm.*

/^XUant· it quam peftifetw fehifmaticorum ad- inveottooes noftris temporibus fandam ec-, defiam perturbaverint, ft quantos populos peccatis noftris exigentibus erroribus fuis infecerint j fraternitatem veftram credimus non latere. Venenum fiquidem eorum a capite fanft· ecclefiufque ad ultima membra paflim diftufum vobis & lubditis veftris confiât non modicum certamen generafle, & ufque ad medullas corporis veftri dolorem, tante prefumptionis intraflê. Hac itaque neceflitate compulfi ne B. Petri navicula tot Srturbationum fluftibus & pene ad naufragii diimen inflexa prcceps laberetur, ad arma, quibus patres in defenfionem chriftian· fidei ufi funt, nos convertimus, atque epifeopos & abbates & quamplures honeftos viros ad fynodum in ecdefia B. Petri celebrandam ex diverfis partibus convocavimus. Quibus Spiritus Sanfti infpiratione congregatis, inter cetera qu· fynodaiis conventus traftanda fufeeperat, quadliomun impia dogmata ad perniciem multorum noviter orta, c nonnullis communi audienti·, inferuntur, qu» fraternitati veftre dignum duximus notificare, quatmjus ad ea devitanda, imo Deo auxiliante Jdlruenda, promptiores vos & vigilantiores reductemus. Ibi namque de perjuriis, que ipfi ad periculum imperialis dignitatis fieri hortantur, non parvus clamor exoritur. Et quia negotium illud radix & origo exterorum flagitiorum videbatur, placuit de eo primum traftari debere, & quam peflima ft periculofa fit hujufmodi adhortatio oftendi. Unde in imperatorem excommunicationem promulgatam neceflariis documentis improbavimus, quia illius ex occafione perjuriorum, omnium affertionum fuarum vires contraxifle videbantur. Ad convincendam itaque eorum temeritatem, cum plurima tam ex faerts canonibus, quam etiam ex mundanis legibus exempla occurrerent, illa tamen ad auxilium noftrum fufficere documenta vifa funt, feilicet quod in eos, qui non funt legitime vocati, ft rationabiliter convicii, quique bonis luis expoliati fententia damnationis non fit proferenda, Nicamo concilio approbante: *incerta nemo pontificum judicare prafumat, quia quamvit vera /nt, non tamen credenda funt, nifi qua mnifrftis tndictir comprobantur; nifi qua manifejfo judicio convincuntur; nifi qua turio ordine publicantur.* In eodem. *' Caveant Judicet ecclefia, tu abfente ee, cnjtu caufa ventilatur, fententiam proferant, quod irrita erit.* In eodem *' Λα» efi privilegium, quo fpoliari poffit jam nudatut.* Item B. Auguft. plenius in lib, penitent, trarians, ita inter caetera dicens: *' Mu a comma Rirar quemquam prohibere non poffumnt, nifi aut fponte confejfum, aut in altqm five facalari, five ecclçfia/licoJudicio nominatum, atquecouviüum.* Et ut manifeftiflime omnibus pateret, eos ipfo· ejufdem excommunicationis fententiam fubiiffe, utile vifum fuit hec ex diftis B. Auguftini recitare: *fluidam intuntet prmepta feveritatis, quibus jtebemur mm dare fontium canteui, at ethnicum haberi ecclqfia contemptorem » a compage corporir membrum,*

- f-,kk· »aeijÿ'o. »·»·« »·«· C«nh (V c. I^o(t teftiaotlo ···,«· ^07' Ni- «<S«r- i<s·· ·"·«* „> * t* 9 ^ ^

t&bnem, quod fcandalizat, evellert·, ita perturbantec-Nlum fiuit, param eft; quod per illam trmfit,ligv-—— .

...........' llfiu pacta/, «r Ctaenim Mtt tempul zizania trist- CMaïsri Tt i ** i* /«"f"* *emeati ipfi potiut λ Chrijii* ··»,. *-unitate feMuraatur.* His itaque «d medium recitatis, adjudicante univerfa fynodo, conftituimus ut nullus deinceps ad injuriam Domini imperatoris pnefumat de lue quxftfone difputave, fit ei fdbditos a fervitio & communione ipfius fubtrabere: Ad ho<r etiam quod genus ultionis mereantur labile qui hortatu fchümaticcrqm juramenta regi , & principibus faôa non timent violare ; ficuti Auguftini au&oritatem induximus: *Si quis laicum,, juramentum violande profanat, quod ngi tf slamim fm , tf poftmoixm ptrverje ejus regnttmtfdolofe' traflaverit, tf i» mertent ipfius aliquo machinamento fifidiatur , facrilegium peregi/,* W».«- *nam fuam in Cbriftam Demini mittent, anathema fit, nfi per dignam pvnitentju fatisfaflionem emendaverit, fient cuoftitutum eft a fanfla frnodo, tffeculam relinquat, arma deponat, in monafterium eat., tf peniteat omnibut diebut vite fua; verumtamen communionem cum euchariftia in exitu fuo accipiat. Epifeopus vero presbyter , diaconat , fi hoc crimen perpetraverit, degradetur.* His vero diligenter expolitis, fumma nos neceiftas compulit ad ea, qux de fitcramentjs ecclefiaftic» inimici chriftianx religionis adverfus catholicam fidem oblatrant, diferetas auctoritates opponere , & qux dirère & audiri nefas eft, probabilibus argumentis confutare. Dicunt attamen facraincntum corporis & fangbinis Domini noftri Jefu Chrifti, confecrationes C chrifinatis, imo quxeumque ad cpifcopalc & facerdotalc officium pertinent , ab his , qui icclx eorum non communicant, celebrata nulla prorfus efle facramenta, & nihil aliud fufeipientibus nili damnationem conferre . Nam panem illum, qui de ccelo defeendit, in quo tota falus dc vita noftra confiftit , impio biafphemantes ore , pollui potius, quam,confecrari aftruunt; aquam quoque baptifmatis per facerdotum prices, ac bcnedi&ones & chrifmatum. admixtiones nihil fanûificationem fufeipientem his, qui regenerandi funt, potius fordiditatis maculas, quaiu tpiritales *mundi.* cias ajunt prxftare . Sic edam peifime fentium de reiterandis ecclefiafticis ordinibus, de rcconfecrandis ecdefiis, & pueris reconf.gnandis ; poftre- D mo de omnibus idem tettantur , qux per facerdotale officium chriftianis conferuntur . De his itaque diutius laborantibus , fingulis eorum erroribus opponenda cenluimus, quibus tuanifiefte declaratur, non folum apud nos Dei gratia catholicos, verum etiam apud fchifmaticos, & hxreticos , haec omnia efte rata nec ulla unquam ratione iteranda. Auguftinus fuper Johannem : *five ant baptizet fervat bonus, five fervsti maint , non feiat fe ille baptizari q.ri baptizatur , nifi ab eo , qui fibi tenait baptizandi potefiatem.* Et paulo poft: *non exhorreat columba minifterium malorum, refpiriat Domini potefiatem. ifstd tibi faciat malm mimfter, abi eft bonus Dominât ? tf te non decipiant ftdetflores . Agnofce quod docuit columba ; Hic eft* E *qui baptizat in Spiritu Sonflo ;* Cc in ièquentibus dicit: *feduflor* nm *habet baptifmnm, se/alui tibi dedit, traditor nefeio quis dedit. De efficiali non difputo, judicem adtendo, e$o a Cbrifio ipfo baptizatus fitm. Non,* inquit, *fed ille epifeopus te baptizav.it, tf file epifeopus illis communicavit. A Ctrrifto ipfo fnm' baptizatus, ego novi. Doeuit mt columba quam vidit Jobonms. O n/ilv.· "*» me dilanias male .J*. ftos, inaniunt, ffottet ejfe tanti judicis miniftros . Sm/ minifiri fitfti, fi velint ; fi autem fuperbiis fuerit minifier, cum Diabolo competiatur ; fed per ilium donum Chrifti non contaminatur. Çuod per il-*

dum eft. Puta quod ipfe lajndem ^1, quod ex aqua *nno *fritflum frrre nm poteft, C in canali lapideo aqua. nihil generat, fed hortis fruflum afferet. Spiritualis yero virtus faeramenti ita eft, ut lux, qua tf ab illuminandis para excipitur, & fi per immundos tronfeat non inqumatur . ^uos baptizat tbriofus , 5«·/ baptizat homicida, qnos baptizat adulter Chri- ipfe baptizit .* Idem ad Vincentium Donatift<m : *Non facramenta cbriftian t faciunt te baretícxm, fed prava diffesfio. Non propter ntolxm ,qnol proceffit α te , negandum eft bonum, q «id remaifit tn te, quod malo tuo habes, fi ibi non habes, unde eft bonum quod habes . Ex catholica itaque ecciefid fmtt omnia facramenta dominica, qua ficut habetis* B# *dotis , qsomodo habebantur tf dabantur etiam priufquam inde exiretis. Non t.listen id's non habetis, quia esa eftis ibi, unde fint qua habetis. Nm ii nobi, mut.isfits , i.i quibus eftis nodifrism. Nam Cf de t.ilib :s diflxm e'i , quoniam in multis erant mecum. Sed ea corrigimus , in quibus non eftis nobifeum , tf ea vos h.c ampere volumus , ,j.ia habetis illic usi efti: Nobijcum autem eliC in ba-' ptijms, in Jimbo'o .in citeris dominicis facramenfit. h fpiritu autem unitatis, & in vinculo pacis, in ipfa denique catholica ecclefia nobifcitm non eftis.* Item in quarto libro contra Donatiftas : *Sicut jcrgeri videor, cum mihi dicitur : ergo lareticus dimittit peccata, cum juxta te baptizat : fic & ege cum dico : ergo avarus religionis fimulator peccata dimittit ? Siper vim facramen/i fient illecta tt ile : fi oer meritum fuum, nec iile, nec ille. Illud igitur facramentum, tf in malis hominibus Chrifti f!fe cognofeitur.* Item in quinto libro contra Donatiftas: *quomodo aquam munda/ fanSlifica/ homicida ! quomodo benediesm/ Deum tenebra ? fi autem Deus adeft facramen/is (Γ verbis fuis, per quales hbet admiuiftren/ursbt facramrstta Dei ubique refla fint, mali homines, qipbus nihil profani, <lique fubverfi.* Item in «idem: *^uomedo exaudie/ Deus homicidam depreentem, veljuper aquam baptifmi , vel fuper oleum , vel fuper eucb.sriftiam . vel fuper capita cortem , quibus manus imponatur ? tamen omnia , & fiunt valent etiam per homicidas,- ideft, qui odermtf fratres, etiam in ipfa* Ww/ *ecclfia.'i'n ^emTsicnt"^praeite? verfi recipiuntur, nec tamen eorum baptifma reprobatur ; fic tf illa quum fchifmatici vel haretici aliter babent, ncc aliter agunt , quam vera eccl/fia , cum ad nos veniunt, non emendamus, fed potius approbamus. Jta ergo nec foris , ficut mc intus quifq- am , q ti ex parte diaboli eft , poteft vel in fe, f:l in quoquam maculare facromentum, quod Cbrifti eft.* Hieronymus ad Luciferianum: *Sicut hiceft qui bapiiz.it, ideft Chriftus, ita hiceftquifanflificat.* Idem : *oro,* inquit, *te ut aut facrficandi licentiate ci tribuas, cujus baptifma probat', aut reprobes ejus baptifma, quem non putes facerdotem. Neque igitur fieri poteft, ut qui in baptifterib fsnflus eft, fit apud altare peccator..* Papa quoque Anaftafius feribens ad Anaftafium imperatorem, afferit omnes, quos ordinavit Acatius , licet a B. Felice papa cxcommunicatus & hxretica pravitate infcftus , debere in fuis ordinibus abfque omni rcordinatione permanere , fic inter extera dicens : *Acatius bonum male ad.minijlranda, fibi tamen nocuit, nam inviolable sacramentum , quod per illam datum eft aliis, perfeflionem fua virtutis obtinuit.* Hjs dc aliis pluribus diverforum patrum fententiis Decitatis illam fynagogain Satanx ad reddendam impietatis fux rati'jnem literis, & nuntiis noftrisad fynodum vocavimus, non tamen ut ipfi audientiam, in prxteiitis conciliis jam prorfus cis ex-

fgP dufaaa, mererentur j fed ut pacem faofts ecde- fic, qu» per ipfoa omnino dtvifa eft ,· in unitatem componeremus. Litterarum autem hic tenor fuit.

ANMO CHKISTI

EJUSDEM

AD O. HOSTIENSEM

De rebus a fe in fynodo Romana couflitutis ft quod ad fynodum vocatus non venerit, objurgat.

Citattnt di- tl- j

Licet fynodali audientia vos indignos fecilletis, quia ad fynodum fanft» Roman» eceidi» multoticiia vocati venire recufaftis, & hac de caida excomnninicati eftis, tamen ut mur. mur populi erroribus infefti veftris auferatur, apoftolica auftoritate pnocipimus, ut ad fynodum, quam in ecdefia beati Petri Deo auxiliante celebramus'fecuri penitus veniatis, ut de eo quo fanftam ecdefiam perturbaftis, ficut decet, rationem reddatis. Verum ipfi nec Deumtimenta, nee hominem reverent», legatos, ft literas noftras nec audire nec videre voluerunt. Unde in erroribus fuis perdurantes ex latebris quas ferpentino more incolunt, ad decipiendos incautos, C vel fimplica dira fibila emittunt, acuentes linK. fuas ficut ferventes venenum afpidum fub iis eorum ftc. Quante igitur humani fanguinis eftificnes in Italico ft Teutonico regno occatione pnedicationis rorum fiifte tint, quante ecdefiarum deftruftioocs, quanti viduarum ftorphanorum gemitus; poflrcmo quante univerti pene Romani regni depopulationes, hicidius ex eorum gemitibus, qui opprimuntur, caput noftra relatione comprobatur. Prcterea placuit fanfto conventui, ut in Simoniacoe, qui ecdefiam Dei latronum fpcluncam fecerunt, debita animadverfione inveheremus, ft redivivum caput illius herefeos totiens a fan&is patribus abfciftum gladio beati Petri amputaremus. Unde eorutndem pa- D trom fanftorum documenta feâantes apoftolica auftoritate precipimus, ut nullus deinceps alicui manum prefumat imponere potius quam peflimi commercii conventione. Si vero, quod abfit, hoc crimen in aliquo deinceps repertum fuerit, & ordinator propria in perpetuum careat dignitate, ft ordinati» nihil ex ea, qu» per commercium fafta eft, perficiat ordinatione. Prcterea, quod filentio paetermittendum non fuit, quia murmur populi adverfus incontinentiam clericorum paflun crefcit ac dilatatur, utile vifumfuit, nt ea qua debetis diligentia, miniftros altaris feeundum ftatuta canonum vivere, atque munditiam caftitatis, *6oe* **qua, tefte apoflolo, placere** Deo non potiunt, irreprehenfibiliter cuftodire E commonearis, quatenus de correftione eorum ab his qui foris fimt, bonum teftimonium habentis, ft murmurantis populi iufolentiatn quielcere faciatis. Hi vero qui miflas peccatorum facerdotum refpuunt, ft qui eis ante judicii noftri cenfuram opinionis fu» praejudicium inferunt, communione fanft» ecclefix ufque ad emendationem priventur. Conjundiones autem confanguineorum fieri prohibete, quoniam has, & divine ft fcculi prohibent leges. Confideret vero, fratres dileditiimi, veftra excellens prudentia, quam bonum fit perfiftere io difpcnfatione vobis credita, ft in fide reia, atque haereticis, ft «mulis Chrifti repugnaie, ft nunquam a veritatis tramite dectinare, quam Dotamus ft Salvator omnium, cujus fidem tenemus, qui pro nobis mori non dubitavit, ft proprio nos /anguine redemit, fidem B. Petri non defcfturam promifit, ft confirmare eum fratres foot admonuit, quodapoftolicoipontifices me® exiguitatis eracdeceftbres confidenter femper feciflc, cimftis en cognitum, quorum ft Sfillanimitas mea, licet impar ft minima pro 'cepto, tamen divina dignatione minifterium pedifiequa cupit exitiere. Vath igitur erit nobis, Zui hujus mhtifterii onus fufceptmua, fi veritatem dei ad hujus dcftruftionem erroris predicate neglexerimus. V»h erit nobis fi veritatem filentio B oppretierimus, quam erogare nummulariis jubemur. Idcirco, fratres, hortorditeftionem veftram, obteftor ft moneo, ut qua debetis ft poteftis, fellicitudine vigileris, ad inveftigandos haereticos, & inimicos fanâa Dei ecclefi», & a fanis mentibus ne peftb haec hthis divulgetur, feveritate qua poteftis pro viribus exrirpetis, quoniam ficut habebit a Deo digne remuneration's premium, qui diligentius quod ad fahitem commilfc fibi plebis proficiat, fuerit exeeutus; ita ante Tribunal Domini de reatu negligent!» fe non poterit exculare quicumque plebem fuam contra tamfacriJeg» perfuafionis auftores noluerit cuftodire·

ANNO CHRISTI

EJUSDEM

AD ROTBERTUM BAMBERGENSEM EPISCOPUM.

Monet at «d fynodum acrufator Ruithardi Moguntini archiepifcopi veniat.

Ckntnr tfifcofttt fnrvtu frrwrum Dà R. «wfratri, 0 ctepifiepa Bahtnbrr&trf, falattm & aptfioiicam beiutiflintut.*

Quod contra ecclefi» demolitores & noftros emulos jufte difputando fortiter flabas, auriivimus & gavifi fumus, idcoque tibi gratias referimus. Quod autem qu» de ecdefia tuaRomane debes ecclefie, te diu injuftc detinuiffe pacienter expedavhnus, non propter ignorantiam fecimus, fed gratuitam ooedientic tu» pneftolati fumus benevolentiam. In hoc quam parum pro fecimus, monemus te, & firmiter praecipimus, ut quod debes folvas, ablatumque temere, reftituere non differas. St hoc non feceris, etiam advocato noftro imperatori, & omnibus fratribus noftris publice fle per legatos noftros querimoniam faciemus. Moguotino epifeopo, quem nobis petiimis criminibus accufando detuliftis, ad refpondendum nobis inducias dedimus ad feftum fandi Michaelis. Huic rei te cum ceteris fratribus noftris volumus intereftè, ut fiait eum accufafti abfentem, **Ita illum veris teftimoniis fub noftra auftoritate** convincatis prefentem. Relatum eft nobis a quibuidam, quod ludaris baptizatis nefeio qua ratione permitium iit, apoftatare, ritumque Judaifmi excolere. Qpod quia inauditum eft, & prorfus nefarium, te ft omnes fratres noftros verbo Det conftringimus, quatinus id fecundum canonicam fanftionem, & juxta patrum exempla corrigere feftinetis, ne facramentum baptifini, ft falutifcra invocatio nominis Domini videatur annullari. Ibid.

EJUS-

ANNO CMI*»?TI

E) U S D I M

AD RUITHARDUM ARCHIEPISCOPUM MOGUNTINUM.

Diem illi «d fynodum Vercellis egendam dicit.

C4hmhu *epifeopus,* ***fimi*** *fervorum Dei E·* feq/"*-trj, & *coepifcopo Megmime faiutem & epopoli-* CMt fowditfMMN.

uti. » ui. X. I Uperrime per confratrem noftram £pifccyum Faventinnm fraternitati tue, ut ad fynodum, quam pro totius ecclefi* necdlqriis caufis in jam dido loco & tempore celebraturi fumus, omni poftpofita occafione advenires, mandavimus & per fummam obedientiam praecepimus. Et primum quidem bene promififti, veram poftea voluntate tua it) aliqua parte pcrafta, cum przdiâus nuncius rediens vtnun tibi ut caneris obedientiam injungeret, dixifti, te a nobis per tuum nuncium efle relaxaram. Quod ut audivimus, A*No quam graviter tulerimus, nequit efferri. Hoc enim didum magna perturbatio fynodi videbatur, cum omnes pene fuftraganci tui ad te rcfpiciant, cum omnium vox fit, quod magifter meus fecerit, hoc faciam. Quapropter eidem N. qui tam nefandum, iam execratule, tam nocivum fanâc & univcrfali ecclefi* mendacium protulit, omne divinum officium apoftolica auftoritate interdici* mut, donec ad nos veniens de tanta tam deteftandi mendacii iniquitate fatisfaciat. Qjsod nifi ufque ad feftum fcilicet Michaelis ad nos de hac re iatisfaâurus venerit, ampliori quam forfitan cftIroet excommunicationi fnbjacebit. Tibi vero apoftolica auâoritate & per veram obedientiam iterum arque iterum praecipimus, ut ad fynodum in fiefto fanât Dionyfii Vercellis celebrandam venias, & omnes fuffraganeos tuos per eamdem 0-bedieniiam admoneas.

CONVENTOS PE REST ADEN SIS

£

A caufa dijftdii eccfifijflici & civili› Germania tollendi,

Anno 1085. celsbratus.

ib t A"\üiŋ» Fhretxr *Labbei editor i» Perbac* TAarrw-Cgio Akv *babitum refert conventum, bunc annaltfta Saxo Eceardi Ü chronographus Saxo Leibnitii* ra *Perteftat, /t» Pereflat Tburingia villa coaltum inerret die XIII. Kal. februarii Miti* 1085. *filia ejett ex utroque boc biftorico (mw étriqué inter fe conventant) bic domat, eipole qua Penetut rile Labbei editor fatis babxit accepifle ex Pugio, qui fye navre ret indicat mv exponit.*

Utritdque partis (*Soxoms nempe qui Herimanno, & Germent ceteri qui Henrico regibus favebant*) primates ob difeutiendam tam immortalem controverfiam XIII. Kal. februar. apud Pereftad Thuringis villam convenerunt. Hinc archiepifeopi, Otto Hoftienfis a fuo Gebehardo Conflantienfi digreffus, Harwigus Magedaburgenfis,& improperium Chrifti thefayris Ægyptiorum prafteren* Gebeardus Wianenfis, epdcopi quoque Ro Hildinisheimenfis, Burchardus, live Bucco rialberftadcnfis, Harwich Viridunenfis, Guernerus Mersburgenfis, Heinricus Patherbranenfis defiçnatus flt adhuc tantum fubdiaconus: Illinc Laemmarus Bremenfis, & qui ab illius partis paΨι pallia acceperant, Mogontinus, Coionienns, reverenfis, & quicumque eis favebant eorum fuffraganci fufeeperunt defenfionem caufc: HincGebeardus Javanenfis *archiepifcopus*, illinc vero Mogontinus legendo, Trajeâenfis fermocinando, ftabant arredis auribus diverfse fiecularium perfonx velut in turbuknt iffuni temporis caufa, angelico quodam examine difeutienda. Juvanenfis vel Salzcburgenfis exordiens dixit; *Penimxr probare, prvxt cndidtxm, licitam nobit nox offe, xt femmxnicemxi bir, qxi nebit mmtioti fimt excommxmcati ;& maxime mtet papa poffrjja aofqxe cmtradUtiono apefielica fedp, in pMca finedo excommxnicamt, nebit tf eot excemmxnicatot eam caufa excommxnicationie, b ne eit comtmxnicemxt per literal demandavit*. Hec dicendo ut fidem verbis daret mandari ejufdem iudiccs figillatas apoftolici epiftolas Complures prxfcntat, & obediendum ejus edictis, nec communicandum his, qui nuntiantur excommunicat!, Evangelica apoftolica, decretali apoftolicz fedis Prrfiuum, fic diverforum canonum auftoritate probat. E contra Trajeâcnfis: *lententia, ait, veftra nxllxt noftram, cajat bic caxfa difextitxr, negamxt exnmmxnicatxm, qxia apoftolica/ injxfte fecxm egit, extommxnicant qxem excommxnicare* Mn *debxit*. Cujus fermocinatione cum Moguntinus jam probaturus efletlegendo; Juvanenfis refponfum non differens afttpulatur, ex inftitutis Gelafii & Synodorum Nicznz & Sardicenfis nulli quamvis injufte excommunicato communicandum ante utriufque partis examinationem, &nifi reconciliato per fuum excommunicatorcm. Etcce Mogontinus expedato Potitus filentio legerat in SyuoJni capitulum nullum rebus fuis fpoliatum ad iynodum poffe vocari, judicari, damnari, &hoc laitcftatus eft, quia nec potuerit apoftolicus excommunicare dominum ipforum, poftquanr Saxones, & aliqui Suevorum ab eo defecerant, magna ex parte regni fpoliatum. Ad hcc Juvanenfis: *capitalam, ait, boc, nec xniverfaliter verxm, nec bxjxi axiioriiate illam, de qxo agitis, ab excemmemicalioxe apoftolica defenfam, facile proberemat; fed de noftro periclitaremar grada, fi contra Apeftoiicorxm Gelafii, Nicolai, alwram maiteram edi&a apôftolica fedis retraflartmxi jxdicia, cum iUixr Jit omni'judicare ecclefiq, nfilliy de illa. Et ideo cxm primam boc ind/fa efi diet colloqxii bxjxt, aNieiem banc caxtela refpeNx determinavimat, ut de alia re nulla vobis bic refpendendam afirmaremns, nifi catholica lege nos conftrrngi, xt eit non commxnicemxs, qmr nobit prafui fedis apoftolica & a fe excommunicatot, ne eis comnumicemus 'certa legatione demandavit; & boc non alio ner pailo adbxnc conventum tnda&u vefiros bujut colloquti teftamur mediatores.* Sic iftil edida patrum exorbitare nolentibus, illis quod Rom* oportuit definitum efle in bivio, & fubalterno auditore retraftari pofcentibus, infefto difceditur negotio.

GLO-

"IT'»· GLOCESTRENSE CONCILIUM -

Jt Lnfrenco Dorobcrmqfi ercbitpifcopo emo 10S5. *celebretxm.*

QUancjuain Gloceftrenfis fynodi meminit ex Spelmanno Labbeus, plus tamen aliquid de ill exhibet Wilkins in novillima conciliorum *magna* Britannix colleftionc, acceptum ex chronico Anglo Saxonico, cujus hare funt vciba: *Hoc enno o.l nota 1rs Domini Jmt rest in Gleemcefler eum*

,-'.idum trium dierum. jéi fiat Mjtirici-st eletlus in e^fiap^m ed Lundeue , Ù MUelmui ed Hortbfelt , C Radcsrdut nd Ceeflerfiire ; bi extern omms erent regi i cspclt^ni.

CHARTA REGIS WILLELMI PRIMI

Qhj *ficemit plecite ecclqfiefiico confis civilibus.*

ie,, W. Dei grat:a rex Anglorum R. Bainardo Ac G. de Magnavilla & P. de Valoincs, ceterifquc meis fidelibus de Enex , & Herfordfchire & de Middlelek, falutem. Sciatis vos omnes, & ceteri mei fideles, qui in Anglia manent, quodepifcopales leges, que non bene fecundum fandorum canonum prxeepta, ufque ad mea tempora in regno Anglorum fuerunt , communi concilio , & concilio archiepilcoporum & epifeoporum, & abbatuin , & omnium principutn regni mei emendandas iudicavi. Propterea mando & regiaaudorit.ue prreipio , ut nullus epifeopus , vel archidiaconus de legibus epifcopalibus amplius inHundret placita teneant ; nec caufam qux ad regimen animarum pertinet, ad judiciumkrcularium hominum adducant; fed quicumque fecundum epifcopalcs leges de quacumque caufa vel culpa interpellatus fuerit, ad locum, quem ad hoc epifcopus elegerit & nominaverit, veniat ; ibique de caufa (vel culpa) fua refpondeat, & non fecundum Hundrct, fed fecundum canones & epileopales leges reihim Deo & epifeopo fuo faciat . Si vero aliquis, per fuperbiam elatus ad juftitiam cpifcopaletn venire contempferit & noluerit , voxetur, litmcl, fecundo & tertio;.quod fi nec Gc ad emendationem venerit , etcommifnicetur, & G opus fuerit ad hoc vindicandum , fortitudo & juflicia regis vel vicecomitis adhibeatur. Ille autem qui vocatus ad juftitiam epifcopi venire noluerit pro unaquaque vocatione legem epifeopalem emendabit. Hoc etiam defendo & mea audoritate interdico, ne ullus vicecomes, aut prepofuus, feu mirtifter regis, nec aliquis laicus homo de legibus, que ad epifeopum pertinent , fe intromittat , nec aliquis laicus homo alium hominem fine juftitia epifcopi ad judicium adducat: judicium vero in nullo loco portetur nifi in epifcopali fede, aut in illo loco, quem epifeopus ad hoc conftituerit.

ADDITIO VUK.

QIbad *tempus .tutem confeflioms iftius cberte , videtur juijfe cire essnxm Domini MLXXXV. nim Meltb. Pan], de geftit regis Viliclmi fub boc ensv> loquutus eit :* Rex Willielmus paulo ante Remigio , Fifcanni monacho dederat Dorkeceftfis ntxiularum ; fed Remigius anno MLXXXV. ad Lincolniam epifeopatum tranftulit, ibique condidit eccleGam in fummitate montis. Et haec charta eft inter privilegia epife. Lincoln, poftquam translatus eft epifeopatus.

44334.43;4*3i4*33 £43A£4Г4*1<i*T4*T4*3.i!*3?4*3i4M<iΛT

W MOGUNTINUM GONCILIABULUM

A fibijmeticis epifeopis enno i 085. *celebretum .*

a »·· ·.<. IkÆOf,' ntirurti unicum conciliabulum Labbeus, 1VJL exteri me cum illo agnoverunt, cum tamen reipfa duo celebrata , aliud fcilicet hoc anno, aliud fequenti, quibus ambobus milii a Clemente anti.-apa legati interfuerunt . Qux vero uni eidem ;r.e consilio Labbeus affignat acta , hxc inter duo dividenda . Porro qux dixi de conciliis duobus probantur auctoritate utriufquc hiftotici Saxonis Eccatdiani & Ixibnitiani. qui duobuscon-k-quentibus annis jcSy. & 10S6. Moguntimtm concilium albgtiant. Accedit Coiinx Pragenfis chronic. Boem. lib. 11 ad annum ioS<5· auctoritas , quippe qui eidem anno concilium quoddam Moguminum actlctibit, cum reipfa condet an. 1085. concilium quoddam Mogttntiz convenifte, ut Sigcbertus fic Bertholdus apud Labbcuin notant . Vel igitur fynodes geminas Moguntinas cum utroque htftoiico Saxone agnofeamus oportet, velcoxvos feriptores in aiTtgnando anno Moguntini concilii erratfe affirmandum eft . QyiJ vero in hoc priori conciliabufo Mogumioo actum fu, ex anDnalifta SaxoneEccardi accipe: *Synodus itidem Mognntie epud S. libanum bebite eft, cui interfuit Henricus, ubi prefentibus legetis ticberti berefiorcbe,* iT *Romenortcm, omnes fibi rebelles epifcopi deponendi judicentur, loi e!tern communil <a>:jenfu, et014' con/ilio conflitute eft pex Dei.* Eadem ad litclam apud alium Saxonem Leibnitii legas.

Ad conciliabulum vero anni 10S6. ea pertinent, qux hic exfcriboex anonymi ZVcilenfihiftor. Ruinan. pontificum , quae a fxculo labente XII. feripta eft, legenda in anecdotis Pezii to.1. par. III. pag. *386.* ex quo hxc accipe : *Mgm* tie celebrete eft jjnodut Juftii excommunicet! principis , nom\fi etiem e privetis communient epifeopis nlleile , qfi/o depelli duos erebiepifeopor , <7 duodecim epifeopos, eo quod nolentes excommunicetis communicert Romeue ftdi obedierent , decrevit , foror efle jlrimineufts fmodi, eue e Conflentio ^rrienocekbrete fuit, judicete eft.*

Reliqua hujus concilii ftatim expromam.

&

CH .R-

0Θβδ3©«M©(5© *e

CH'AR'TA REGIS ANGLORUM W1LLLLMI I.

Qpa fecemit placita ecdefiaftfai a caufis civilibw.

a· .«a >t. a*·** <« * <**.*7·*4' 1, ‹ a. f · · 1

WfllMmus Dei gratia rex *jtnÿon* Λ. *Bm*-W aards, & G. da *MegnervtU»* , Λ P. de Er-Λ'*'» «Merifque meis fidelibus de *Bffex δi Hrrt-ftrJfchirt* & de. *JHàUlejttt* falutem . Sciatis voa omnes & ceteri mei fideles , qui in *Aigli-t* manent , quod epifcopales leges, que non bene, ncc fecundum fandorum canonum prccepra, ulquead mea tempora in regno Anglorum fuerunt communi confilio , dc concilio archiepifcoporum, & epifeoporum, & abbatum, & omnium principum regni mei, emendandas judicavi. Propterva mando, & regia audoritate praecipio, ut nullus epifcopus, vel archidiacoaus, de legibus epilcopalibus amplius in Hundret placita teneant; ncccaufam, quz ad regimen animarum pertinet, ad judicium fzcularium hominum adducant : fed quicumque fecundum epifcopales leges , de quacumque caufa vel culpa interpellatus fuerit, ad locum quem ad hoc epifeopus elegerit & nominaverit, veniat; ibique de caufa vd culpa fua rcfpondeat, & non fecundum Hundret, fed fecundum canones & epiifcopales leges , & redurn Deo & epilcopo luo aciat. Si vero aliquis, per fuperbiam elatus, ad fuftitiam epifcopalem-venire contemplent, & noluerit, vocetur lemel, & fecundo, & tert'o : Qiod fi nec fic ad emendationem venerit, excommunicetur; & fi opus fuerit ad hoc vindicandum, fortitudo & juftitia regis vel vicecomitis adhibeatur: llie autem qui vocatus ad juftitiam epifeopi venire noluerit, pro unaquaque vocatione legem epilcopalem emendabit. Hoc etiam defendo, & mea audoritate interdico, ne ullus vicecomes autpixpofitus, feu minifter regis, nec aliquis laicus homo, de legibus quz ad epilcopum pertinent , le intiomittat; nec aliquis laicus homo alium hominem fine juftitia epifeopi ad judicium adducat : judicium vero in nullo loco portetur , nifi in epifcopali fede, aut in illo loco quemepifeopusad boc conftruxvrit.

Qu· ad temp< 1 amem roifeftino'· iflin» chart», videtur tqiile c rca annum domini MLXXXV. n.m Matth. Parit. de ge · < ie « VV>'l.elmi lub hoc anno locucua , ait; Rea Willielmm piul ' ante, R-m>xio, Fiicanm momiho dedera· D rkec Hriae pr<iu'atum.- Sed Remi-an, inno Mi XXXV. ad Liikolihiit i epilcopitum tranTlu l··, Ib'iue c>ndidit cccleliam >n fumm tare montia . Et hac charta eft inter pr.vilegia epilc. L ncol. poftquam ttanalatua elles epücupatut ,

* ,o..(ub «iS- |>.i>A·,1>H.·1 (Â-r■» »)

‹·0Λi,^› *"forti* per Ltrnfrincum urcbiepifcepum CtnlMerienfem mox fejiciuntur.*

Lanfrancus Cantuarienfis archiepifcopus , & totius Angliz primas, diveria, in diverfis locis Angliz, celebravit concilia; quibus , ad nuium ipiiu Laniranci interfuit Thomas Eboracenfis archiepifcopus, cum exteris epiicopis AngJix . Primum itaque celebravit idem Lanfrancus generale concilium apud Wintoniam ; fecundum apudLonB doniam; tertium iterum apud Wintoniam; quartum , A quinxnm apud Gloceftriam. H.s omnibus Lanfranci conciliis interfuit Thomas Eboracenfis archiepifcopus. Interfuit etiam coniecrationibus epifeoporum , qui a Lanfranco facrati funt; viz. Hcroefti Roflcnfis epiicopi , quem facravit Lanfrancus apud V/eftmonafterium : & Mauricii Londonienfis epiicopi, quam facravit Lanfrancus apud Wintoniam.

Sic , & in ceteris, Thomas Eboracenfis, Lanfranci Cantuaricnfu archiepilcopi canonicis paiuit jutlionibus.

Anno vni. pontificatus fui, obiit Lanfrancus Cantuaricnfis alchicpitcdpus'-apud -Cantu.iriam ; cujus inteifuit lepuhurz Thjmas Eborac. archtepifeopus cum exteris epifcopis Anglic. Prem./tm-*titr vert.* ,· ì M.

CONCILIUM WESTMONASTERIENSE.

CHR ᵢ TI uT·. "»»·■ d* Dh

IN charta Williclmi primi anno »077. monafterio Weftmonaftcricnli poti nomina tcibum, fcilicet archiepifcoporum, epifeoporum , comitum, & aliorum feniorum , hzc pro audot itate regis ad caufas ecciefiafticas rradandas inieritur : Ego Robertus de Oleyo confirmavi, ego Hamo dapifer fignavi , multis praeterea illuftrium virorum perfonis & regni principibus diverfi ordinis omiffis, qui fimiliter tuz confirmationi, piiftimo afiedu telles & fautores fuerunt ; Hii etiam illo tempore a regia poteftate e diverfis provinciis & urb'bus , ad univcrlalem fynodum , pro caufis cujuslibet fanâz ccclefiz audiendis & tia&andis , ad prrfcriptum celeberrimum cœnobium , quod Wcftmonaftetienle dicitur convocati.

CONCILIUM LONDINI.

anno CHRISTI *****

JJakititin no» Dom/W 1078. *tiwnttu Hvrmtnn*-rxm Jl. prudente Latnfmco artbitpifcopi CMtMrie^fir* &c.

QUo tempore ; auctore Lanfranco , habitum eft Londini antiftiturn , rcliquorumque faceraotum concilium; in quo decretum eft; ut aliquot fedes epifcopales, quz in oppidulis & pagis antea fuerant, in urbibus & locis celeberrimis collocarentur. Quo faftum eft, ut Bathonia , Lincolnia , Sarisberia, Exonia , Ceftria atque Ciceftria , urbes hujufmodt novo epifeoporum domicilio , nobilitat» fint : id quod infra perappofitus magis pcrlpicuc indicabit locus. Adfuit in concilio Vulftanus Vigornenfu epilcopus, vir etfi literarum nefeiens, fanâitare tamen vite multo darilfimus. Hunc Lanfrancus , ut hominem imperitum , & ob id quemadmodum praedicabat, minime ea dignitate dignum, privavit; quamquam illud *&c.*

Faijd.vug. *"■ A"»'g a- ' * f'"

ANNO christi

CONVENTUS BEKBAC ENSIS.

ANNO chr ism

i, v. p· ı>· ·d ■ Chr. '·*". ■ '*

ANno Chrifti J0S5. in Berbac loco in Thu-Eringia pofito, communi partium confenfu , feu Henricianorum & Catholicorum Conventus habitus, ut Canonum auftoritate probaretur, cui parti juftitia faveret. VFecilo Moguntinus Archiepife. partes imperatoris abientis , S. Gebhardus

Sa-

- .... Salisburgenfis Archiep. Gregorii VII. caufam de- A tendit. Hujus conventus Aâa ab Abbate Urfpergcnfi A WaJtramo fini Venerico in lib. de Unitare *Ecclefue commemorata* . Sed quia Epiicopi partium Hcnriciaoarum fententias a Gregor. VIL contre Henrkum Regetn lama, ia BcrtoceafiCcu ventu retraâari votuerant, Otto fiuUs ApoAofic* Legatm fynodum Qpimilinetavyi cam EpUcopts & Abbatibus Germani* celebravit,

<S© €&€&€MB <3Be» O

CONCILIUM QUINTILINEBURGENSE

CONTRA HENRICIANAM ET WECILIANAM

Hatxcfim celebratum anno Domini ml xxxv. tempore Gregorii pape VII.

Alia txtant apti BcrtbeUxm bit verbi/.

Hermannus rex in Quintilineburg pafcha celebravit , ubi & legatus domini apoftolici in ipfa pafchali hebdomada generalem fynodum cum archiepiicopis, & epiicopis , & abbatibus, iânâi Petri fidelibus , iolemniier celebravit . Interfuit autem huic fynodo Gebehardus reverendiflimus Juvanienfis archicpifcopus; item venerabilis Hartungus Magdcburgcnfis archicpifcopus cum fuflraganeis fuis. Item tuftraganei Moguntinz fedis de Saxonia : nam XX irceburgenfis & W'ormattenfis , Augurtcnfis quoque & Conftanticnfis de Alemannia ; quique ipfi canonica neceffitate impediti venire non potuerunt, per legationem fuam fan&o concilio reprefentaverunt, feque per omnia ejufdem fynodi ftatutis afiênfuros mandaverunt. Rex etiam Hermannis cum fuis principibus eidem fynodo interluit. Cum ergo omnes juxta ordinem fttum conicdiifent , prolata funt in medium decreta fanâorum patrum de primatu fedis apoftolice: quod nulli unquam liceat ejus judicium retraâare, & de ejus judicio judicare. Quod de totius fynodi publica profeffione laudatum & confirmatum cil. Et hoc utique contra Henricianos, qui fideles fandi Petri conftringere voluerunt, ut excommunicationem domini papz Gregorii fuper Henricnm cum illis retraâare pratfumerent.

Quidam autem Bambergenlis clericus nomine Gumbertus, Romani pontificis primatui derogare volens, in mediam fynodum fe contulit, atterens Romanos pontifices hunc fibi primarum adfcripfiffe, non aliunde conceilum hereditafle , videlicet ut nullus de cocum judicio judicare debeat , nec ilii alicujus judicio fubjaceant. Qui cum apertea tota iynodo confutaretur, pixcipue tamen a quodam Luco convictus eft per illud evangelicum : *Nen rfi <iifcip.ilnt fupra magijlrum.* Cum enim hoc generaliter in omnibus eccleliafticis ordinibus obfervandum deputetur, ne major a minore judicetur , quis hoc vicario lanâi Petri denegare potuit , quem omnes catholici pro domino & magiftro venerantur'

In eadem fynodo ordinatio VPecilonis Moguntini invaforis , & Sigefridi AuguftenTis, & Norbert! Curicnfis, imo omnes ordinationes & confecrationes excommunicatoruin , penitus irrite iudicatr funt, juxta decreta fandorum patrum Innocentii, Leonis primi, Pelagii, atque ejus fuccefforis Gregorii primi.

Item lecta prseditli Wecilonis Moguntini invaforis ejufque· fociorum fub anathemate damnata eft , quae afferit faeculares fuis rebus expoliatos ecclcfiaftico non fubjacere judicio , nec excommunicari poffe pro fuis exceflibus , quaeque excommunicato; abfque reconciliatione recipi poffe contendit.

Statutum eft autem ibi ut quicumque ab epifcopo fuo nec officio nec communione privato excommunicatus eflet, etfi injufte nullatenus tamen reciperetur ad communionem , nifi abfolutus ecclefiaftico more.

II.

Similiter & pro facrilegio excommunicato· decrevit fanâa fynodus non recipiendos, abfque folita reconciliatione, 4c nifi dudum que lacrifcge libi vindicaverant reddidiffent.

III.

In eadem fynodo presbyteris, diaconibus, fubdiaconibus, perpetua juxta decreta fanâorum patrum indiâa eft continentia.

IV.

Item ftatutum eft ne laici pallas altaris & laera vafa contingant.

Item ne laici decimas fibi vendicent in proprietatem, nec etiam in beneficium, nifi concelfione legitimorum poffefforum.

Item ut vernum jejunium in prima hebdomada quadragefiinc , «fthrum in pentccofte femper celebretur.

VII.

Irem ne quis cafeum & ova comedat in qnadragefima.

Item fynodali judicio confirmata & laudataeft Dordinatio domini Gebehardi Conftantienfiscpifcopi, imo omnia que prefatus fedis apoftolica; legatus, cum effet Conftantir, ordinavit.

Item ibi mota eft quzftio de confanguinitate regis & uxoris fue. Unde & rex in media fynodo furrexit, feque de hac re judicium fan&e fynodi per omnia obfervaturum profeffus eft : fanâa autem fynodus hanc c.iulam in przfenti canonice examinari non poffe judicavi: , eo quod legitimi accufaiores non cftent.

In fine autem fynodi lententia anathematis cum ardentibus candelis promulgata eft in Guiberrum heneftarcham ledis apollolicz pervaforem, & in apoftatas fanâi Petri Hugonem Album cognominatum, Joanncm Portuenlem ex-epifcopos, Petrum excancellarium. *Erant hi pfntdacarimaltT Gniberti antipapa fe&atortt & actrrimi itfenfortr.*

Item in Liemarum Bremenfem, Utonem HiLdinesliciraenlem, Ottonem Gonftantienfcm, Burchardum Balileenfem, Hurmannum Spirehfem ex-epifcopos.

Item in Vecilonem Moguntinum invaforem , Sigefridum Auguftenfem, Norbertum Curienfetn . In hos , *inquam.*, & in omnes eorum complices inevitabilis lententia anathematis promulgata eft.

Sub-

ANNO CHRISTI M»t· ▪> UbM

* SiihifAnnt par A mt per legatee fuos.
Hermam»· rex Romanorum.
Otto nonadns Qoniacenfis, legatus Grcfocü
g £EU. S>lisburgenfis,

Harduvtcus Maydemburgenfis,
AdaBero Virtxburgenfis,)
Altmannus Bathavcnfis,
Bernardus Menburgenfis,
Guntherius Citicenfis,
Benno Motfianps,)
ABertut Vangioous,) epifeopi.
Burchardus Halberftatcnfis,
Hermanns Mediornatricus,)
Reginardus Mindenfis,)
Wigoldus Auguftanus,
Gebhardns Cooftantienfig,
Henricua Bambergenfis.)
Eckbertus marçhio Saxonum Brunovicenfium

AHenncus Craffiu films Otroms ducis Bavai® t—
Conradus comes a Beuddingea *NNO CHRISTI

Nota Sitsrini Binii. **'

a CmmIùmi.) AuAorïtat· fchifinatlcora» iflorum, Hri··· ««os Gregorius excotaonakaverat, ont et harretis tab Hcoriciana, cuius leAatii docebam id good politici ue· fin MepOr:s aderunt, Hnperatoribu· & rccibos non laafu temporalia, fed etiam fpiritoalia fubfcaa rife, adeoque aoa cite legitimute Petri (hccetforem, nib quem rex genMoi· io facrofanftu Petri tkraaom intrafiflet. Catrfam erroris A lurreticar pravitatis prabuit Henrietta rex Germania tertius, qui Gregorio texto pontifice ad refignaodam fedem cosAn, malo filio p»ftunoqM nepoti exemptam reliquit. Vvccilana hscrets .^^π·.·ΐι» cujus feAatora Vvecilint ignomiiua caufa deoomiaati rt£· o »»r« fuerunt, originem fumpfit a Vvecilene, quem Henn- ·π·. B eus ex fugitivo clerico pod obitum Sigefridi Mogiu». tienü ied< obtrufertr. Hic, prout ǂA fpnodalia te» dantur, docebat quod quamdiu quis tuis ipoliatus eft, rebus divinis leg bus non iubjaceat.

bkI^tAr«Ü^Mr«krWJ

CONCILIUM COMPENDIENSE

In quo pnefide Raynaldo metropolitano Rcmenfi probata eft monafterii S. Cornelii Compendienfis ad Jfaram fluvium exemptio a jurifiiiftione epifeopi Sueflionenfis anno Chrifti mlxxxv. ind. viJi. anno Philippi regis Francorum xxtv

Priviltgi SS. Cmtlii Cypruni.

<h«n«ai fw JL nomine fanft® fit individu® Trinitatis' Philippus Dei gratia Francorum rex.

CxvteC.i. peatiftccce» Irrrxt Bllll UScft «pife.

bivius praeveniente difpenfiitioneCompete •»"dicnlcm ecclefiam fundatam quidem a domno Ka-rolo illuftri ac nobiliflimo Francorum rege, ac imperatore Romanorum, pnedeceflore noftro, a fanfto Joanne Romano pontifice cum fcptuaginta duobus epifeopis folemniter celebri honore ac decore fpcciali dedicatam, condigno tenore libertatis ad tempora noftra viguiflecognovimus, nuilius quoque metropolitan· epifeopi, nullius dominationi, nec ipfius Sueflionenfis fuiflè conftat obnoxiam. Eaindem ipfam ecclefiam in eodem honote ac priftina libertate, tam hoftro tempore, D quam fucceflbrum noftrorum retinendo conferva-re, confervaodo retinere deftinamus, volumus & debemus.

Unde notum fieri volumus fidelibus noftris tam prxfcntibus quam futuris, quod Hilgotus Sueflionenfis epifeopus praefatae videlicet ecclefi® canonicos noftros de quibufdam qu® eos adverfus ecclefiam fuam, & ieipfum commififlê querebatur, in concilio Compendii celebrato in praefentia domni Rainaldi Remenfis archiepifcopi & ceterorum epifcoponun qui eo convenerant, Elinandi videlicet Laudunenfis epifeopi, Rogerii Catalaunenfis, Urfionis Belvaceniis, Urfionis Sylvanefteofis, Roriconis Ambianenfis, Ratbodi Noviomenfis, Gerardi Cameracenfis, Gorfridi Parifienfis, Gualte- E ri Meldenfis: abbatum quoque Gcrvini de fanfto Richario, EvPrardi Corbejenfis, Godefridi de monte fanfti Quintini, Burchardi de fanfto Bafolo, Ingeleri deForeftenfi monafterio, Walteri de fando Jofcio, Bcnedifti de fando Crifpino, Roberti de Hainan, Henrici de fando Remigio, Fulcardi de Irant, VFinandi de fando Bavone, Petri de fando Luciano, Amulphi de Lobiis, Hubert! de fando Winocio, Giraldi deHam, Willermi de Britolio, Hugonis de .... de fando Theodoro, Petri de Altovillari, Radulphi de S. Symphoriano contra confuetudinem ac libertatem eifdem canonicis a patribus noftris, & a nobis

• Itgnim Rkh.rll di s Thceieri.

C traditam fic conceflam ad contemptum predccefforum majeftatis, ubi & ad quos nullatenus oportuerat, caufare prcfumpfit. Nos vero illius querimoniam ....A nullo merropolitano, a nullo etiam epifeopo jufticiari, nec ad placita, feu ad agendas caulas deberent invitari vel Compelli, in eodem ipfo concilio coram pnenominatis perfonis, tum decretis Romanorum pontificum, tum confuetudinibus ipfius ecclefi® ad nos ufque derivatis, fic habiris, plenarie differentes evidenter oftendimus. Et ut ipfi fratres quemadmodum ad tempora noftra fecerant, fine qualibet inquietudine, cum omni tranquillitate Deo militantes, eidem devotiffime fervire ftudeant fic placere, nos ipfos divinas propitiationi reconciliantes quatenus nullus primas, nullus metropolitan», nullusepifcopus idos ad judicia compellat, vel invitet,nec aliquando jufticiare prefumat tam noftro tempore, quam fucceflbrumnoftrorum, videlicet regum Francorum : nos ipfi pariter decernentes annuimus, fic annuendo decernimus.

Et ut hoc ftatutum, ficut diftum eft, a patribus noftris ad nos ufque derivatum fic habitum, fic a nobis ipfis approbatum fic conceflum, deinceps firmum fic inconcufliim permaneat : neve quis deinceps huic decreto pnedeceflorum noftrorum, ac noftns majeftatis, ipfius ecclefix noftrat prxfat® confuetudini obviare audeat, memoriale iftud inde fieri, fic noftri nominis charaftere, fic figillo fignari, fic corroborari pnecipimus.

Aftum Compendii palatio, anno incarnati verbi millefimo oftuageiimo quinto, indiftioneoftava, anno regni noftri vigefimoquarto, Gosfrido Parifiorum epifeopo archicancellario noftro.

P
Signum Philippi P—Y—S Francorum regis.
L

ANNO CHKISTI

<*d«w cuuafib CawptadNqf, ·* f* Itnrictu jfat- Krarntf- '/"AR·*· ""ψη ctaaùcii tttl^ua SS. M», (f dtlàit, raasyw data/ «ou raar Jagtlr*· »o nautt, tr EqjhKif» Pittceanit *·. MLXXXV.

<lk»u.

Roricus patientia Det, pietate & gratia, humilis prafiil Ambianenfis, licet peccator, nec infula dignus, tantae pietatis fidelibus parvitatis me* omcto creditis, de valle lacrymarum feliciter exire, ac cum domefticis Dei in monte fan&o ejus perenniter quiefeere. Divinae paginae tuba excitati erudimur imminere tempus jam nos de fotnno turgere, leonem rugientem, qui circuit quaerens quos devoret, viriliter conculcare, deomnia noftra cum caritate difponere. Feftinetnus igitur divinitus armati advertas aereas poteftates piis artibus tnfitdando progredi, & decertare, quatenus aflbeiati in fuperna Sion vota laudum valeamus perfolvere.

In hae igitur requie, & ad nuptias Agni cum finceritate mentis & eloquii tenore, antequamjanua c^au^4rni· » * tbereamur accumbere: Ecctefun, quamdam, quam B. Firminus confèflor, dum primitus hanc urbem a cultu demoniac* fervitutis erueret, & per falutis lavacrum idem ipfe paranymphus cclcflis virginem caftam, maculam non habentem, aut rugam uni viro Chrifto copularet, in honore fande & perpetue virginis fundavit. Polle* vero a fandis martyribus Aceo A Acheolo Antiquitatis noftra tempore fibi nomen optavit, diviti* miieratioois manu editus attradi, totiulque (enatus noftri afienfu, officii noftri audoritate, ab omni reditu epifeopi, miniftrorumque ejus liberam effe decernimus, & in ea clericos qui canonice & regulariter Deo ferviant, deputamus. Altaris bona, atrii & ecclefi* totius reditus univerfos, & fidelium devotio quicquid eis contulerit, vidui eorum integre & illibate aferibimus. Concedimus etiam pietatis oculo providentes totam villam Huy, & univertaad hanc villam pertinentia, afienfu & petitione totius noftri capituli ecclefi* tante antiquitatis: Ita quidem, ut pro terra illa nobis & fuccrflbribus per finguk» annos folidos odo petfolvant in celebritate martyrii B. Firmini.

, ·/»*' w

Ad honorem vero patroni noftri martyris &epifeopi Firmini, cujus facratifiimura corpus per (Qt annorum * circula in ecclefia, debita veneratione quievit, communi afienfu amoris dulcedine G. fratris noftri & fubdiaconi, prabendam perpetualiter habendam concedimus fratribus ibi deputatis, aut vivente eo, fi ita difpofuerit, aut potius quando gradietur viam univerfx camis', ita ut arbitrio eorum de praebenda procurent perfonam eligere, qui quoad vixerit ufumfru&um obtineat praebende. Si autem de medio abierit, quicquid virtui noftro convefcentibus nobis in refertorio fervabirur, canonicis fanrti Acheoli abfque retrartione diftribuarur. Quidquid vero fuperfuerit canonicis fanrtiMartini erogetur. Provideant autem arbitrio capituli noftri quatenus vicarius eorum de hac prabenda in canonicis horis perfolvendis nobifeum canonice affiftat. Qui autem

Fone,««r. ""

Aecclefi* illius prioratum habuerit, una iatpi hebdomad* ficut ecciefic nodi* (accrdores mifiânun fialemnt* concelebret.

ANNO CHRISTI ··W.

Et qui«v ut prafâri litmus, ecclefia hoc genitricis Dei dicata fuerat, & hujus cathedra pontificum pulvis lacer diu in ea latuerat, canonicorum B. Maris, & almi martyris Firmini, quorum prius fuerat, ditioni tantum committatur: ita ut annis lingulis fimftorum Honorati, Fufdani & fociorum iolemnitatibus interfint; & in celebritate martini S. Firmini in die ad rnlflam cum proceffione pro viribus ordinata veniant, fratribufque noftris canonicis cereos duos fetidorum duorum ab omni alia clartiooc immunes perfolvant, qui ad laudem tanti martyris tam in domo Dei, quam in refedorio lumen prabeant.

Ad exequias funebres * congregationis noftra cum candelis veniant, donec funeratorum corpora tegat humus, nobifeum maneant. Inde recedentes ufque «d diem trigefimum fratris qui obierit Deo animam commendent, vigilias, mlffarumque folemni* pro redemptione ejus concelebrent. Nos quoque dulcedini» affirrtu, obiequium hujufinodi, fi quis eorum univerfie carnis viam arripuerit, illis rependemus; quatenus pro invicem orantes in libro vira nos imprimat digitus Dei, palmamcujus, in loco quem diximus in coofecratione fui corporis cernere gloriati funt pontifices Ucri, & a nobis tenebras depellat fanrta Trinitas lux inacceflibilis, qui teftemfuumin ecclefia, de qua agimus, innotefeere dignatuseft radio Solis. Hoc opus Diro carum, dead rtermtatem gradientibus jucundum & acceptable fi quis contumax & invidus exterminare prafumpferit, hunc notamus, dc a corpore Dei oris gladio membrum corruptum & infanabiie refecamus. Charta autem hiec in capitulo Ambiancnfi recitata, voto & afienfu fenatorutn omnium noftra direcefis, anno millefimo ortuagefimo quinto, in dirtione ortava, ab incarnatione Domini.

UB* I

Hoc autem anno juftitie cultus, legumque, qui longo tempore marcuerat, refloruit; Dei enun zelus & ecciefic vigor, imo gladius in concilio Compendienfi de ore Dei procedens, Evrardum, baculum cilicet arundineum confrartum, & lignum fumigans, de foliditate & fplendore regim'nis Corbe:*, fine fpe'recuperationis, abftulit Pax luper Hieruialcm & in templo Dei.

•bk*· O- b,>a'

Ego quidem Ingelramus comes Ambianenfis, dc Boihuenfis advocatus, patri dc matri, mihiquedt fucceflbribus meis utiliter providens, de molendinis meis Bothuenfibus fingulis menfibus fextari* quatuor de tritico menfura illius ecclefi* fanrt* Maris, dc SS. martyrum Acei dc Acheoli, in perpetuum trado.

Ego vero Euftachius vicedomtnus Ambianenfis de redditu farrarii mei in Ambiante* civitate fextarios duos de frumento, uxore mea, dc filus meis annuentibus, omni menfe ecciefic pradirt* in perpetuum trado.

* Adieoli

i£h". »|-

Que vero in concilio Parifienfi conceffa caenobio Compendienfi, feu confirmata funt, fuo police loco ac tempori refervantur.

<««4··ı···

CON-

*.'. CONCILIA B U LUM MOGUNTINUM, ,e"

QJUO GREGORIO DEPOSITO GUIBERTUM

Jufte Abrogatum fiiiflê declaratur anno Dpmini muxxv.

StgAortttt m cbraakv4L> A». A

LJ bet: Henricus imperator Moguntic regali A fynodali couvenra rondo, exegitab omnibus, nt Hildebrandi depolitionem flr Uuiberti ordina* tionem fubferipto approbent. Cui aliqui manu & ore faventes, corde tamen Hildebrando adhaere* ^ant * *legatot tampnam apejtsfirn fodit titalo mtfior o Gmberto antipape , wdemoae Pectionem Mogantinxm intrafxm prafxife , «adrar eft Dodecbinxi. Bertboldxs poftfonodam QMtilintbttrgenfom fxpra memoratam do boc conciliab*. io ita feribit* : Sed hi omnes adverfarii ecclefic Dei, excommunicari fcilicet in fynodo orthodoxonim , in tertia hebdomada poft finitam fynodum fuam Moguntic collegerunt, non iynodum, fed coocdiabulum, in quo umbratilem fententiam excommunicationis contra fideles fandi Petri deprompferunt, utpote nequaquam illos excommunicare valentes, fed apertiflime fetpfos a communione catholicorum fequeftrantes, ut non tantum judicio fande ecclefic, fed fit proprio eorum judicio , ficut omnes haeretici, a catholicis cflent feparati: fedes quoque catholicorum epifcoporum viventium temeraria cupiditate cccati Cbi veodicare non timuerunt. *Jb eadem fomdo Hermamnam Metenfom, aliofyae catholice eMMaxaMuis epifcopos q tf ectrrimof Gngoriipapa defetforet, abrogatis e- Hit ia locaao eorxai, fedibat fait eyBos ejfeteftatat abbas Vrfptr^t.*

fwiM?"'*'

Κώο ιιΐό Phiupti Lame, S. J.

Ida qxoytc teflis eft a fcbifaeaticis daamataai faiffe Gregariam taaqaam Bercagorii amicam·, feed ^aam iafalfxm Jit ottfxe ridicabtm aemo aoa videt. Occofieaem forte fabmiaiftrarant iUit couimeadatitie Utera faat Bereagorio poft barefoot faa pabiicam ejaratioaem dedifte porbibetar Gngprias finito coacilio Rornaao. Eoi paalo poft dabimas ex pag.* 508. Ts-D wi *11. fpicile^i veteram aaitoram R. P. domni Zarea Dacherii O. B. deferiptat ex cod. bfff. Abbatia S. stibini stadegavcifis.*

1« L.M>«i App.T»a.X. *Ms/a menfo conilam effo boc eoaventicalam ait iti'* V. *tanatiam Befornm·. ^nataordecim epifcopos , fw caaciha (^aintilinebxrgeufi fabjcripferant, aacaaaèT Hermannxm regem, Bckbcrtxm Saxonem, Velpbonem Bojam, excommanicatos. -Addit:* In eodem concilio Pragcnfi ditio , ficut ab imperatote Ottone II. Benedido VIII. pontifice maximo , codfenfu D. Wolftgangi Reginoburgenfis epifeopi, inftituta fuerat, certis limitibus deferibitor , in quibus Cracovia quoque comprehendi repentur. Clemens papa, atque Heinricus Auguftus diploma dederunt. Uratislaus quoque, Bojemi* atque Polonuc rex conftiturus eft.

Qai extern interfxmot bate coacti epifeopi* [illegible] VezileMoguntinus, Angeibertus Trevirenfis, Scgivinus Agrippinenfis, Luitmarus Btemenfis, archiepifeopi.

Theodericus Virdunentn, Heinricus Leodienfis, Conradus Trajedenfis , (Jdalricus Aichfietenfis , Meginardus Fruxinenfis , Otto Reginoburgenfis , Rupertus Bambergenfu , Hermannus Spirenfis , Otto Conftantfenfis, Burckardus Lofânienfis, Si* eefridus Auguftanus ; Gebhardiis Pragenfis, Uro Hitacshaymenfis, Heinricus Padeborncnfis, Eroho Monafterienfis, Volckmarus Mindenfis, Bibo Tuklenfis, Burckhardus Bafilicnfis, Otto Argentora* tenfis, epifeopi.

Item legati aliorum epifcoporum Galli*, Ita* lie, Germant*.

fcy HERMANNUS SPIRENSIS EPISCOPUS

Invitat Epifcopos, & procere» Longobardi* ad Moguntinum conventum.

2* *Dentine Domiaorxno diligendii Arcbupifcopit, Epifeopif) Marcbioaibat, Coaeitibat* , arnwa *etiam totiar langobardia tom miiioribas,* fauM· *bat Hermsnnas Sptrctfs Epifcofat , fervitatmt tf orationem.*

CUper R.egni perturbatione? Regiequc poteftatis ,O derogatione, necnon etiam fuper vacillante ftatu Ecclciic non minus ego dolens, quam ceteri Principes Regni, decrevimus Moguntic inire Concilium,fi fieri poilu, ut & regni perturbatio fedetur, regia poteftas redintegretur, & Ecclefic ne omnino naufragium patiatur , (occurramus . Quonam autem modo hoc fieri poflît excogitare nequivimus, nifi caput peftiferi Serpentis penitus abfeinderetur, cujus venenofo afflatu hcc exorta hadenus intumuerunt : manente vero caufa e&ciente quomodo poterit effedus extirpari ? » inito confilio tam primates, quam minores firmiter, fidelittraue decrevimus, ut Hiltcbrandus ille Sedis Apoftcuicc fubdolus invafor , divinarum , humanarumque legum exeerabilis perturbator, Deo opitulante, omnimodis abdicetur, aliuique in Sedem Apoftolicam eligatur , qui difpcria colligat , confrada confolidet, non dilcordiam, non bella, fed pacem in Sanda Ecclefia defideret . Nec ab hoc negotio perficiendo ftrenuitatem veftram abfterreat, quod prius in fimili confilio nos , portum tenentes, periculofe procellarum iadationi vos commifimus, fed potius viriliter agite, fltconfortetur cor veftrum , qui fperatis in Domino v pro certo fcientes levius extorqueri clavam de manu Herculis, quam in pnefenti negotio divdlamur, vita comite, a votas, w

»·M· mV.

CONCILIUM TOLETANUM

SEO POTIUS COMITIA.

In quibus Rex Alphonfus Ecclefiam Toletanam a Saracenorum tyrannide fiberatam ampliflime dotavit, & Bernardus Abbas S. Facundi in novum Pnefulem clcdus eft.

tt C.ri. ft A Nno io8tf. ry. Kal. Januarias Alphonfus VI. Rex Toleti (quod biennio antea a Mauro rum tyrannide liberaverat) ex univerfa dicione conventum Epilcoporum, Abbatum, & procerum habere cooflituit. Epiicopi & proceres exterique evocati ad ftatum diem, affuerunt frequentes. In eo conventu primum divine benignitati gratis aâx, quod ccefefti potiflimum ore tanta urbs ad jus Chriftiani imperii reduda effet . Pro fe quitque, ut in quoque auâoritatis & eloquentix plurimum erat , beneficii magnitudinem verbis amplificabant. Deinde de creando Toletano Prxfule deliberatio fufeepta. Omnium communi fuflragio eledus eft Bernardus S. Facundi 4bbas , qui faens in ea urbe przcflet. Suaviffimi & optimi molts , prxftantilfitnum ingenium, opinio *do&riiue ,* fpedata magnis & multis in rebus integritas animi prorfus*ut il uftre exemplum veteris Smititatis referret, gentis voluntates homini extero ficin Gallia nato conciliarunt. Atque quo major novo Prxluli effet auâoritas , Alphonfus Rex imelii- gens tantum homines honoris vulgo deferre foiitos, quantum quifque vinum & copiarum habeat, vanum fine viribus efle noraen dignitatis & Mvgiftratus oppida , municipia (qui ejus Aaiufuit) magno numero Toletanx ecclefix donavit: Briocatn (quod oppidum exilii tempore Almenonis dono tenuerat) Rodillas, Canales, Cabanias, Covexam,BarciUenfium, Akolcain, Melgariuri, Almonecirum , Alpogrebam. Sic Rodcricus Toletanus feribit . Aiphonfi Regis hilloria Ccmphituin addit fic Talaveram, fallo, ut prudentioies exiftimant, Omnino in urbe horti , molr truistiles, «des privat* magno numero , atque tabemx , unde annuum vcâigal conftarct , donata ex reditibus atque proventu SicerdoiesToletani templi vitam fuftentarent. Ii regis ex eo tempore henefirii memores , ftatis diebus ex ritu Cirifliano Aiphonfi Rogis manibus parentare Ivlifi fiint His rebus cooftitut» conventus folutus eft. Ax *de rtb.Hify**. lib* 9. cap. 17.

CONCILIA BULUM RAVENNENSE

In quo Ravennatis ecdefue privilegia a VFiberto antipapa. qui Clemens appellari volebat, confirmata funt anno Domini mlxxxvl

TWlbertiis , *inquit Rubens, Iii.* v. *R.iven». bift C.* Ap^Toe/x. " Ravennam regreffus, novo anno ineunte , in rde (Jrfiana conventum aliquot cardinalium atque epilcoporum habuit , Ravcnnatifque ecclefix bona confirmavit hoc diplomate, quod adhuc extat „ Clemens epifeopus, lervus fervorum Dei, „ fandae Ravennati ecclefix, omnibuique futuris „ in illa archiepilcopis per eam in perpetuum . Cum M» nos ecclefiarum cura refpiciat, & de „ fingulis cogitare conveniat, & ex debito fufee„ pti regiminis, omnibus nos providere oporteat: „ fpecialitcr tamen, & maxime Ravennati prof„ picere debemus ecclefix , cui przfumns, Deo „ propitio, ut fponfx fic filix . Hujus igitur*mi„ ferias nimis xgre ferentes, fic quantum in no„ bis eft, amputare volentes, hoc remedii gene„ re, hoc confilii antidoto tandem fubvenirecu„ ravimus, ut confideretis privilegiis deceflôrum „ noftrorum Romanorum pontificum , fic phece„ ptis imperatorum, qux in archivo noftrx Ra„ vennatis ecclefix continentur , quxeumque in „ illis leguntur , privilegii noftri adftipulatione „ firmentur, ut fublatis de extero feminariis li„ tium , nec Romana ccclefia Ravennati cede„ fix, mater filix fux, injuriam faciat, nec ma„ tri filia contradicat, fed dignitatem fuamutra„ que polfidcat . Et deinde quid melius , quid „ Deo jucundius, quamfcandala tollere, lites re„ primere, pacem componere, ecclefiarum con„ cordiam videre? Iis Deus Ixtatur, fic gaudet , „ & talibus , fuper omne facrificium , placatur „ muneribus. Confcntientibus igitur, fic collau„ dantibus primp cardinalibus noftris, Ruberto „ fandi Marci , & Anaftaiio fandz Anaftafiae „ confiatribus & coepifcopis noftris , Rolando „ Tarvifino, Milone raduano, Hccclino Vincen„ tino , Fulcone Forofempronienie , Thebaido „ Caftellano , aliifque quampluribus , qui fuere „ pnefentes: hujus noftri privilegii auduritate fir„ mamus quotcumque in, privilegiis Romanorum „ pontificum leguntur, Pauli, Seigii, Anaftafii, „ Leonis, Hadriani , Eugenii ,‹ Theodofii , Va„ lentiniani, Ludovici, Caroli, Othonis, Chun„ radi, Henrici, & aliorum omnes donationes „ fic conceffiones illorum, quas Ravennati fecilfe „ perhibentur ecclefix , tam in epticopatibus , „ quam in abbatiis, comitatibus, exarchatu,cx„ terifque fimilibus, qux in privilegiis & prece„ ptis plenius habentur, hujus feripturx noftrx „ aflcrtjone munimus. Decernentes , & auâori„ tate apoftolica ftatuentes , ut fi quis contra „ hoc noftrum privilegium venire tentaverit , fi „ quis contradidor extiterit, fit anathema, ma„ ranatha, fitque pars ejus cum Pilato, fic He„ rode, & Juda traditore. Quod ut certius cre„ datur, fic an omnibus diligentius obfervetur, fi„ gillo noftro prxfentes litteras ftatuimus robo„ rari. Aâa funt bare Ravcnnx, in plenaria fy„ nodo, in matrice ecdefia , ause dicitur Agix „ Anaftafeos, anno Dominicx incarnationis mil„ lefimo oduageiimo fexto , imperante Henrico „ tertio Romanorum Augufto, anno imperii ejus „ fecundo, India. nona, tertio Kal. Mart.

ANNO CMXISTt

— · · · — ·

PergH Iiimi Hb Mid· linen· pMtificio folio vacant· (cripci·. Vvitanui· fe Clement··· appellate no* •I: relive» teinte omnibn·, ana· vMerim, ie perpetuo Vribectnm trduedfcopnm vocavit . Qpoteu· nuiori notatione atwe animtewiiooe eipnum ex, in qmbu· talite· ipfe fe Vvibeftum nominat, eaaiaAuelte «empore Clementi· pepm dot, ut duo, iitemtue omninu meet ie iiverfi videri pcffint, Vvibertw ardüepiicopiM , fit Clemen· pCmteoootifex. Cumene hoc tempore , pontifice· maximi , fummt pontifice· » fit uaiverfa· A l'' papa·, *A* <uitem jur·, fcriban···; bpne onico pa*· p» vocabulo« nuito praterea adjcAo titulo , ubique exaratum legi. Id puto ta&um , quod populi, Ravennati· prclettim provinciae, in qua ipfe plurimum mo* rabatur, ilium nequaquam verum pontificem ducerent, quanquam tnetu impulit, de illo in tabui·· mentionem <cr>be facerent. Illa antem eo medo fetibebat ipfe *i* quod efua adhuc iluAuaret anime· , neque fe palam pontificem maximum ja&are , conlcientia deterriti» , auderet. Hrc *It* modo Clementem, idque, uti docui, lemel tantum, cum effet in epifeoporumconventu, fic pontificia vacaret iedea · modo Vvibertum archiepikcpum, idque perpetuo, afirmabat.

ANNO CHRISTI

-o-as»· -βδ-^-es· «β®· «β*

CONVENTUS EPISCOPORUM

/PUD MONASTERIUM BALNEOLENSE,

Pro dedicatione ejufdem Ecdefi* anno Chrifti M I x x x v i

CvicU.Hitp. r·'·»·

A Ah» 1086. 8. Jdx/ *Septetahrh dedicata· eft* £e-*clefia monafterii S.Stephani Baheolenft in celebri Eoifcoporam vironemyae principecm conventa , at tradant Afin vetera. Eam ergo peregerant Dalmatian Archiep. Elarboneiffi/, Berengariat Epifcop. Gerxndenfit, Petrae Carcaffoneiffii, Berengarins Anfanenfis, GotDfredxi Magalcncyfit, & Bertrandiu Barcinone^/ir. Conftitaeraat ergo Epifeopi illi dotem ejafdem Ecclefia ; fimnl^ae fanctverxnt varia privilegia, qafatf Abbatem i? monafteriam ornarim* , Afin hajat cmfecrationis lila/lrijj. Petrae de Marco enat ex archivo cjafdent monafterii Balneoienftt, pa exfmodi font·* mm

Anno ab incarnatione Domini noftri Jefu Chrifti millcfimo oftuagefimo fexro, *ra milkfima centeiima decima odava, Indidione nona v^it. Idus Septembris, annoxxvn. Philippi regis Francorum, faftus eft conventus Epifeoporum in coenobio fandi S ephani protomartyris Chrifti territorii Bifiinduncnfis ad dedicationem bafilicx ipfius protoniartÿrisChrifti, fimulque princtpumpatri*, ac reliquorum fidelium utriufque fexus, *tatis , & ordinis.

Dalmatius fand* prima· fedis Narbonenfis Archicpifcopus, & Berengarius Epifeopus Gerunderuis, & Petrus EpifeopusCarcaflbpcnfis, ÔcBc-rengarius Epifeopus Vicenfis fic Gotafredus Epifeopus Magaloncnfis , fit Bertrandus Epifeopus Barchinonenfis, omnibus fande matris Ecclefi* filiis cujufcumque xtatis fic ordinis hnreditatem fic gaudium regni edeftis. Notum efte volumus veftr* fraternitati , dilediflimi fratres fic filii , Îuoniam convenientes ad dedicationem Ecclefi* andi Stephani protomartyris Chrifti Bjlneolenfis coenobii, ipfius domus decorem fic confecratiotwm, ut in melius proficeret, qua valuimus inftantia peregimus. Nam fic tacris reliquiis venerabilium undorum illam cum divina gratia fandificavimus, fic per invocationem nominis Je-fu Chrifti quantis potuimus benedictionibus eam ad alta fuftulimus; quatinus diligentibus, amor fic Dei auxilium, fic odientibus maneat terroratque judicium. Hanc quoque conftitutionis noftrc dotem przdidc Ecclefi* fecimus aftênfu Domini Bernardi Comitis Bifundunenfis ,manibufque noftris ipfius voluntatem, ut infrada permaneat, infignire curavimus, ftatuentes fub divini judicii obteftatione fic anathematis interdidione ut nullus audeat hoc violare quod noftra audoriras adftabilimentum domus Dei voluit confirmare. Igitur, ficut venerabilium Apoftolicorum qu* prsdido fada funt coenobio continent privilegia, fic ficut Regum Francorum demonftrant regia praecepta ,

Bdc quemadmodum oftendunt dotes que a noftris antcertioribus confirmata funt per retroada tempora, fic illi confirmando ftabilimus & ftabiliendo confirmamus omnia fua , videlicet que dono Regum, Epifeoporum, feu Comitum, aut Principum, vel quorumlibet fidelium uique hodie jufte adquifivit vel quolibet modo uique in finem feculi jufte adquifierit Concedimus etiam & confirmamus Abbatibus & monachis ipfius loci omnem libertatem fua placita dillringendi vel judicandi in omnibus excrtiibus vel malefadionibus quas faôa fuerint infra terminos omnium praedio-[redacted]rum pneferipti ccenphii·/·fic ut nullus«Comes aut judex feu vicarius vd cujuslibet poteftatis lwmo habeat licentiam caufa· eorum diftringendi vel quolibet modo fine illorum juffione dijudicandi neque in teloneo ipfius mercati neque in omnibus locis quae praefato coenobio pertinent aliquam violentiam interendi. Statuimus quidem ut nullus homo vel femina ibidem placitum conftituat aut teneat, nifi prxfati monafterii abbates illoa fponte convocaverint, vel dies mercationis inforo conftiterint. Inter haec interdicimus omnibus univerfi ordinis hominibus vel ipfius loci vel extrancis ut de ornamentis ipfius loci qu* habet -qvel habuerit nullus prefiimat aliquid auferre , commutare, vendere, vel donare ad damnum vel dehoneftamentum praedidc ecclefue . Firmamus quoque omni audoritate ut idem monafterium temper fit liberum & ab omni confifcatiooe fe-ciufum, ÔC ut nullus homo vel femiru. eum vendere vel emere audeat, fed fecundum decreta canonum & beati Benedidi regulam omni valetudine inlibatum perenniter confiftaj. Interdicimus quoque fub vinculo anathematis ut nemo utriufque fexus cafteihun in predido monafterio vel in circuitu unius leugs & medie confinio faciat ; illis exceptis qui ljamfadt confiftunt, au* E Deus evertat. Amen. Si quis ergo hujus noftrc conftitutionis fic confirmationis adjutor extiterit, hunc de parte Dei omnipotentis fie beat* Marie virginis & beatorum Petri & Pauli exterorumque Apoftolorum ac prenominati Stephani protomartyris gloriofi fic omnium Dei fidelium & noftra benedicimus, & ut in perpetuum falvus permaneat peroptamus. Si quis autem, quod abfit , aufu temerario effringere vel violare quolibet modo hoc quod conftituimus voluerit, hunc a liminibus '.and* Dei ecclefi* extraneum judicamus , fic ab omni confortio Chriilianorum illum fegregamus, atque de parte Dei omnipotentis & fande Mari* virginis omniumque fandorum ac Dei fidelium illum excommunicamus donec digna pani·

anno ninwtiiw» Deo & beato Scephano protomartyriifa tufaciat ; infuper & diftriâione venerandorum Principum legalis illum pcena coerceat & iacrifogii cenlura couftringat, Opinante* hase dos noftriB conftitutionis perpetuo ftabilis At inconvulfa permaneat. Ada lunt haec inflantia fle tnduftria domni Benediâi fupradiâi monafterii Balneolenfis Abbatis anno oâavo & menfe o&avo eleâionis ejus. Dalmacius gratia Dei fanâ® Narboneniis Ecdefue Archiepifeopus. Petrus Garcaflbnenfis gratia Dei Epifeopis . Matftedus grati* Dei Biterrenfis Epifeopus. Bernardus gratia Dei Comes. Berengariusgratia Dei Gerundenfis Epifeopus. Gotalredus gratia Dei Magalonenfis Epifeopus. Bcrtrandus gratia Dei Barchinonenfis Epifeopus. GibilinusArelatenfis Archiepifeopus. S. Arnallus Gaufredi de Paiera. Berengarius gratia Dei Aufonenfis Epifeopus . Bernardus Gerundenfts gratia Dei Epifeopus.

Haec funt loca unde decime & pnnufi® & oblationis fidelium inibi habitantium competunt ad Ecdefiam fimâi protomartyris Stephani canobii Baineolcnfis, ficut oftendunt dote* quas ab anterioribus Epifeopis prsediâ® fad® funt Ecdefie , prccipue illa dos que a domno Amulio Gertmdenfium Epifeopo fada hoc eft plenius oftendit it maniieftat, fcilicet de villa Agemalo Ac de Ecclefia qu® ibi fita eft in honore fanât Petri cum. terminis & appendiciis fuis, it de villaqu® nuncupatur Milleanicas & de Ecclefia qus ibi fita eft in honore fandi Romani martyris cum finibus & pertinendis fuis, & de villare Puyo, qui antiquitus nuncupatus eft villare Fraudini vel Jafari, cum finibus vel terminis fuis, & de villare Argelaga cum finibus vel pertinentiis fuis, & de villa rigueroles , & de villare quem vocant Ermedans cum finibus vel pertinentiis fuis, medietatem decimarum & primitiarum & oblationum & aqu® benedift® Ac falis iparfione, & de viilare quem vocant Perdudos, & de villarunculis quos vocant Puyols five Serras, dr de villare quem vocant Cucugcag cum finibus vel terminis fuis, omnem integritatem decimarum & primitiarum At oblationum, fimul & de Ecclefia fita eft in honore fanât Chriftophori martyres . Has omnes decimas & primitias & ablati confirmaverunt jamdiâ® Ecdcfi® ianâi Epifeopi ledis Genmdcufium- antiquit·* Acpoftea, ficut fuoerius feriatum eft Archiepifeopus Narbonenfium & Gerundenfium Epifeopus & caneri Epifeopi qui cum eis convenerunt ad dedicationem bafilkas jamdiâi fanâi Stephani. Sub visculo anathematis predict* omn i fuis manibus confirmaverunt prclibat* Ecclefia. Nam, ficut rei verita* cogiracirar, populus olim ad Ecclq^ fiam beati Stephani ad divina officia audienda Ac ad cetera qu® fecundum «cdefiafticam confuetudinem nereflari* erant percipienda confiterudinalirer conveniebat. Er quia laboriofum erat Ac monachis Ac populo, falubcrrimo inito confilio conftruâa eft extra monafteriym primum in honore fanâi Bresediâi Ecclefia, deinde alia in honore fanâ® Mari®, ubi populus ad divina officia audienda conveniret ; led retentum eft ut in diebus onecipuanun feftivitatum ad bafilicam fanâi Stephani pro recognitione matris Ecdefie vigilias laera* peragendo cum oblationibus Ac luminaribus convenirent, videlicet in nataleDomini, & in natale fanât Stephani, & in feptuagefima, & in initio quadragefime, fit in ramis pâlmarum, & ia ctrna Domini, & in parafeeve , & in fabbato fanâo, & in eadem Ecclefia baptifterium eadem die celebretur, & non in alia, ncque inAgemalo, rieque in Milleanicas. Similiter conveniam in die fanâo Patch® & in vigilia Pentecoftcn ad baptifierium & in eadem node ad vigilias peragendas, & in inventione fanât Stephani . Et domnus Archiepifeopus cum confenlu Epifeoporum conftituit ut in fokmnitare dedicationis pratdiâ* Ecdefie, id eft, in ftflivitate nativitatis fandae Mari®, ut omnes fi. omnî conveniant ad pr®libatam Ecdefiam, ut * Deo remiflionem & abiblutionem fuorum peccaminum percipere mereantur. Arnen. Guillelmus Ypodiaconus, qui hanc dotem fcripfit & fubfcripfit die & anno quo fupra. NO

APPENDIX ALTERA EPISTOLARUM GREGORII VII. PAPÆ.

I. AD ANSELMÜM MONASTERII BtCCF.NSIS ABBATEM.

De celeberrima Anfelmi fama.

Crvgwhrr *epiftopHt fervut frrvorwH Dti, Jnftbtto vnerabili abbati Btcttnfi, faluttm tf apo~ /ioiitam bnhîlîli(Mém.*

• punt lam XXUoniam fruâuum tuorum bonus ode * ad
«/e « nos ufque redoluit : quam dignas grates
*Jal » Deo referimus» & te inChrifti dilcâtone ex cor-
ii. mi. de ampkâimur; credentes pro certo, tuorum
(ludiorum exemplis ecdefiam Dei in melius promoveri, & tuis fimiliumque tui precibus etiam
?«·*· ab inflantibus periculis Chrifti fubveniente mife-
K.1· ·»· ricordia pofle eripi. Nofli frater: fi jufti apud Deum praevaluit oratio , quid juftorum? prevaluit equidem, immo impetrabit fine dubio, quod petierit. Ipfius etiam veritatis auâoritate cogimur hoc confiteri : *Puljatt,* inquit, *tf tfmtittr vobir, pftitt & atripittit.* Pullate fimpliciter, petite (impliciter hnc etiam qu® fibi placeant . Simplex eft oftium, funplex dator vult peti fimplier®, Ac qu® fibi conveniant: hoc aperietur , hoc modo accipietis, hoc rnpdo juflorum exaudietur oratio . Unde volumus tuam tuorumque fraternitatem aflidue Deum orare, ut ecclcfiam fuam, ôc nos (qui ei licet indigni prefidemus) ab inflantibus hareticorumoppreflionibus eripiat, & illos errore dimiflo ad viam veritatis reducat. Querimoniam apud nos fecit quidem peregrinus de quodam cohverfo tuo. *jnflttf Dotttinut jxftitiam dile*it, ^aitattin vidit tjut*. Imitare Dominum tuum, imitare magiftnrm, a quo habes doârinam vite. Prccipimus etiam &nos, ut ei juftitiam factas coram Huberto dileâo filio noftro, Ac (ut intelleximus) amico tuo.

II. LITERAL COMMENDATITIÆ
Gregorii VII. date Bereagario poft conditam Romanum an. 1080.

Gngamjf *ftrrnu fervmnmo M oamibeu beato Petro fidelibut falatem tf apoftolicam* iswdi/KxMW.

1·1 spidb* S“·

NOrum vobis ommbus facimus nos anathema *fecifle* ex audoritate Dei omnipotentis Patris & Filii & Spiritus fandi & beatorum apoftoloram Petri & Pauli omnibus qui injuriam aliquam facere pnefumpferint Berengario Romane ecclefije filio, vel m peribas, vel in omni pofleflione fua, vel qui cum vocant haereticum : II quem poft multas, quas apud nos quantas voluimus, fecit moras, domum fuam remittimus & cum eo fidelem noftrum Falconem nomine.

III. AD AYMERICUM VICECOMITEM BT N ARSON BNSES.

Gregorius epifeopus fervas fervorum Dti clero, vicecomiti Asme.ico necnon aniverfo populo Narbonenf. apc^ialicam benedtflionem libenter vobis mandaremus Ji in apoftoiica [edit reatum incurrijfe vos NN cognofceremas. Verum ubi ab eadem vos rtfipxiffe excommunicatione cognoverimus, tf arcbiepifcopakm patri veftro Dalmatia obedientiam exhibere, benedsftionem beati Petri mandavimus.

* Deteripe- *' “*' ClCut novit * prudentia veftra , inimicus humani generis ecclefiam veftram malis & fimoniacis palloribus invafam quafi jus proprium longo tempore pofledit. Sed condolentes neceffitati & periculo veftro bonum & legalem pallorem vobis praeficiendum cenfuimus non aliunde, fed per oftium, id eft per Chriftum intrantem . Qii enim aliter, ideft fine Chrifto, ingrediuntur, fures funt & latrones ad hoc conftituti ut gregem dominicum madent & perdant. Hic itaque apoftolicæ fedis bencdidione & audoritate confirmatus per exemplum laudande converiationis fus & documentum praedicationis quidquid culpa & injuria malorum pontificum inter vos D commiflum eft Domino auxiliante poterit corrigere vofque bonus paftor fmnmo pallori devotiffime commendare. Admonemus itaque prudentiam veftram, ut eum quem Romana ecclefia vobis legaliter conflituit, honefte & cum benevolentia recipiatis, & ei ficut fpirituali patri & archiepifcopo obedientiam fit reverentiam impendatis, memores dominici fermonis fideles iuos commendantis. Qui vos audit me audit & qui vos fpernit me fpernit. Neque enim vos ignorare volumus quod fi quis veftrum, quod non fperamus, obedientiam fibi contradixerit, iram Dei & vindidam B. Petri ad periculum fuum provocabit & fententiam excommunicationis in Tolofana fynodo a legatis noftris promulgatam apo- E ftolica auctoriMte confirmabimus*. Qui vero obediens fuerit, gratia & benedidione ejufdem apoftolicæ fedis gaudebit.

IV. AD SANCIUM REGEM ARAGONENfium & Pampilonenfium anno 1073. feripta.

IN ea Gregorius recens pontifex ceteris , ad exemplum praedecefloris fui Alexandri fecundi, et, fucceflonbufque ejus permittit liberam difpofitionem omnium ecclefiarum quas ipfp vel Afncceflbrcs ipfius eripient de manibus Saracenorum vel quas ipfi in regno luo eaificabunt, fedibus dumtaxat epifcopalibus exceptis. *DefiripteOu ex archiva regi» Barcsnonenfi ultro mihi iibenfdte promiferat vir nunquam fatii mihi commendandus Petrus da Marea iUuftriffimuf Archiepifeopus Г0l0fanut tf Partfie^fis. Vide publicat jolemnefyue donationis illius tabulas p-379- biftortea finopfeos noftrortem conciliorum.*

V. AD OMNES ARCUI EPISCOPOS,

Epifeopos, abbates, reges, principes, clericus & laicos in Narbonenfi Gallia, Guafconia dc Hifpania regione conftitutce quando Amatum, Oloronenfem epifeopum S. R.E. legatum mifit in Galliam & Hifpaniam.

Gregarias epifeopus fervas fervorum Dei omnibus arcbiepifcopis ,epifcopis, abbatibus, regibus, principibus, clericis quoque ac lads in Narbone^· Gallia, Guafconia, Nifpaniaque regione jalutem tf apoftolicam benedttlionem.

DIlc&iflimi fratres & filii prudentis, vcflrs manifeftiflime notum eft , quod Romana ecclefia hanc conluetudinem habuit ab ipfis lue fundationis primordiis, ut ad omnes partes quæ Chriftianc religionis titulo praenotantur fuos legatos mitteret, quatenus, êa quæ gubernator & redor ejuldem ecclefiæ per fuam præfcntiam expedire non prævalet vice lua legqtis concefla , monita falutis ac morum honeflatem per eos eundis per orbem terrarum conftitutis ecclefiis nuntiaret, ealque apoftoiica dodrina in omnibus que facræ religioni conveniant diligenter inflrueret . Proinde horum præfentium portitorem venerabilem confiatrem noftrum Amatum epifeopum ad partes veftras dirigimus, ut qux ibi vitia eradicanda funt a fundamento evulfis plantaria virtutum Deo audore folerti vigilantia plantare procuret . Qpem ficut noftram immo beati Petri præfentiam vos fufeipere apoftoiica audoritate jubemus*, ac fi pro reverentia apoftolicæ fedis, cujus nuntius eft, vos in omnibus fibi obedire at que -um audire mandamus ut propriam faciem noftram feu noftræ vive vocis oracula. Scriptum eft enim: *Qui vos audit, me audit.* Agite itaque prudenter ac religiofe. Et fic vos obedientes Deo & fando Petro in omnibus exhibete, quatenus ipfo apoftolorum principe interveniente utriufque vitæ gloriam & felicitatem confcqui mereamini ..

VI. AD I. DE NIGELLA ET R. DE

Bova nobiles diœcefeon Noviomenfis & Ambianenfis,

Gregotiui epifeopus fervas fervorum Dei dilefiis fi. His nobilibus viris I.... de Nigella tf R.·. de Bova Noviomenfis tf Ambianenfis dicecefis. falatem tf apoftolicam benedifliamm. B« Mi D ^·H« << ·◇« vn.Spini.·

QUam graviter in perfecutionem fuorum offendatur Dominus ; in quibus honorari fe ailerit atque fpemi, vos dedita volumus meditatione penfare , ut fic diledos filios priorem ÔC conventum Lehunenfem Ambianenfis ditecefis , qui hujus fæculi vanitatibus abnegatis obtulerunt Domino laudis facrificium femetipfoe , non fotam non gravetis, verum etiam ipfos ftudeatispropenfius honorare. Ad noftram liquident audientiam rifdem conquerentibus noveritis pervenilfe, quod vos nefeimus quorum fedudi confilits minime ficut

ut convenit attendentes, quod laids fuper ecclefits, perfonis & rebus ecclefiafticis nulla eft attributa poteftas, ipfos & homines corumdem tarn per vos quam per ballivos veftras indebitis exadionibus multipliciter aggravatis & affligite, extorfiones & indebitas exadiones exigendo contra juftitiam ab eifdem, & libertatem fic immunitates ipfonun infringere moliendo. Qua itaque gravamen ipforum monafterii nolimus claufis oculis pertranfire, nobilitatem veftram rogandam duximus attentius & hortandam per apoftolica vobis feripta mandantes, quatenus ob reverentiam beati Petri & noftram a prxdidorum prioris &conventus necnon & hominum eorumdem moleftiis fcc gravaminibus dcfiftcntes & defiftere facientes ballivos eofdem fatisfaciatis de damnis illatis & injuriis competenter; alioquin dilectis filiis abbati & priori S. Cornelii Compendienfis Sucfliooenfis dicecefis, noftris damus .literis in mandatis ut tam vos quam ballivos ad id monitione prKtnifta per cenfuram ecdefiafticam, appellatione remota, cognita veritate compellant. Datum Peniûi IV.
• Chr-ıβπ Idus Decembris, pontificatus noftri anno tertio. *

Si autem deinceps emergent t tenebris noftra illas appendici ultima refervamut.

VII.

M epifeopor Gailta, Harbottesfis, Gafemia, & Hifpania

Amatum Olcronenfem epifeopum, legatum apoftolicum conftituit.

fd.Jit Bn-- *. 'j4 cérd lo>d<L*b- ptid.TvCdr.

Gregorius epifeopus fervas ferveram Dei, omnibat arebiepifcopis, epifcopis, abbatibus, regibus, principibus, eiericis quoque, ac laicis, ia Harbonenfi Gallia, Gafconia, Hifpaaiafte regione, falutem & apoftolicam benediitioeum.

Dilediflimi fratres & filii, prudentia veftrx manifeftiflime notum eft, qnod Romana ecclefia hanc confuetudincm habuit ab ipfis fundationis fux primordiis, ut ad omnes partes, qux Chriftianx religionis titulo praenotantur, fuos legatos mitteret: quatinus ea qux gubernator & redor ejufdem Romanx ecclefix per fuam prxfentiam expedire non prrvalet, vice fua legatis concefla, monita falutis, ac morum honeftatem, pei cos eundis per orbem terrarum conftitutis ecclefiis nunciaret, caique apoftolica dodrina in omnibus qux faerx religioni conveniunt, diligenter inftrueret. Proinde horum prxfentium portitorem, venerabilem confratrem noftrum Amatum epifeopum, ad partes veftras dirigimus: ut qux ibi vitia eradicanda funt, a fundamento evulfis, plantaria virtutum, Deo auâore, folerti vigilanti/, plantare procuret. Quem, ficut noftram, immo B. Petri pneientiam, vos fufeipere apoftolica auâoritate jubemus: *ac fic* pro reverentia apoftolicx fedis, cujus nuncius eft, vos in omnibus fibi obedire, atque eum audire mandamus, ut propriam faciem noftram, feu noftrx vivx
1', I'. vocis oracula. Scriptum eft enim: *Qui vos audit, me audit.* Agite itaque prudenter ac religiofe: & fic vos obedientes Deo, & fando Petra in omnibus exhibete: quatinus, ipfo apoftolorum principe interveniente, utriufquc vitx gloriam & felicitatem confequi mereamini.

VIII. Ad Canonic*. S. Hilarii Pidavienfis.

Privilegium pro Ecclqfia finiti Hilarii Pi&avietfis.

Gregorius Epifcepeu fervas ferverent Dei dile&e filiis Cnvitis ft»Ei Hilarii PiHavienfis falatem & apoftolicam benedsHionem.

IGirur ob reverentiam beati Hilarii confidforK, cujus corpus in eadem Ecclefia requiefdt, cujufque dodrinx fplendor non folum de Gallicanis partibus erroris tenebras expulit, verum etiam tmiverfali refulgens lumen contulit Ecclefix, inclinati veftris precibus, prxfatam beati Hilarii Ecclefiam a Francorum Regibus & Aquitania Principibus conftrudam, cocumque praediis ac donis ditatam, in protediooe ac tuitione fedisapoftolicx fpecialtter fufeipimus, hujus privilegium audoritatis noftrx decreto indulgentes. Deinde ftatuimus ut quxeumque bona pnefata beati Hilarii Ecclefia ex donatione prxdidorum Regum & Prindpum jufte poflidet, five in futurum juftis modis poterit adipifei, vobis perenni tempore & fine inquietudine aliqua illibata permaneant, adjicientes ne quifquam deinceps Archiepifcopus aut Epifeopus beati Hilarii Ecclefiam aut ipfius Canonicos aut clericos excommunicare aut interdicere prxfumat, led omnis eorum caufa gravior ex apoftolicx fedis judicio pendeat. Chriima vero, oleum fandum, coniecrationes altarium five bafilicarum, ordinationes Canonicorum & clericorum, a quocumque malueritis catholico fitfeipiatis antiftite. Ad hoc adjicimus ut eadem beati Hilarii Ecclefia foli Romanx Ecclefix fiibdita permaneat, & de tanta femper libertate atque audoritate gaudeat. Ad indicium autem percepts hujus a Romana Ecclefia libertatis per annos fingulos unam auri unciam Lateranenfi palatio perfolvat. Si quis autem Archiepifcopus, Epifeopus, aut quxlibet perfona hujus noftri privilegii paginam agnofeens, contra eam temere venire prxfumpferit, fi qux male fada fuerint non emendaverint, poteftatis honorifique fui dignitate careat, leumque fe divino judicio exiftere de perpetrata iniquitate cqgnofcat, & aiacrainfimo corpore & ianguine Dei & Domini redemptoris noftri Jefu Chrifti alienus fiat, & in extremo examine diftridxultioni fubjaceat. Cundis autem illi loco jufta fervantibus fit pax Domini noftri Jefu Chrifti quatenus & hic frudum bonx adionis percipiam, & apud diftridum judicem prxmia xterna pacis inveniant. Datum Laterani x. Kal. Maii per manum Petri fandx Romanx Ecclefix Presbyteri Cardinalis ac Bibliothecarii, primo anno pontificatus Domini vu. Gregorii Papx, indidione xi.

IX. AD CANONICOS ECCLESIÆ Belvaeenfis.

Gregorius Epifeopus fervorum Det omnibus firn&a Dei Belvaeenfis Ecclefia filiis benediEiioncm apoftolica fedis.

QUoniam audivimus vos perfeâe redintegratos cum dilediflimo filio fic coepifcopo noftro patre veftro Widonc, gaudemus; fit ne quid fcif-furx ulterius fiat petimus & interdicimus. Sciatis etiam quoniam quicquid cum Laqzelino geftum eft, noftra voluntate geftum eft, multum renitente & reclamante Domno filio & coepticopo Widone, etiam aliquid gravius * acerbiu'

id nus obloqui priefumeute. Sed Ecclefue veftrx A nobis commit!® commodo profpicienta, ôc excommunicationem a fe fadam rumpentes, qu® inconlultius aâa fuerat, eundem coeptfcopum noflrum abfolvimus, & Militi pro quo vobis &Ecclefi® veftrx fit patri veftro minus fidelis erat redonavimus. Unde obnixe petimus & praecipimus ne fuper hoc minus benevoli coepifcopo noftro patri vcftro fueritis. Veritatem enim loquor vobis, quoniam nec voluit nec confcnfit . Valete filii mei.

X. AD GERMANOS.

Gregorius Epifcopat fervat fervorum Dei omnibut cleriat tf Dicit m regno Tc;.tomorum ctoftitutit^ falutem tf apoftolicam benedidionem.

A Udivimus quod quidam Epifcoporum apud vos commorantium, aut Sacerdotes & Diaconi , & Subdiaconi mulieribus commifceantur aut confentiant aut negligent. His praecipimus vos nullo modo obedire vel illorum prxccptisconfentire, ficut ipfi apoftolicc fedis pnteeptis non obediunt neque audoritati fandorum patrumconfientiunt. Teftante divina feriptura facientes & confentienta par pcena compleditur. Sciunt namque Archiepiicopi & Epifeopi tetne vcftrx, quod omnibus fideUbus notum efte debet, quoniam in facris canonibus prohibitum eft ut hi qui per fimoniacam hxrefim, hoc eft interventu pretii , ad^ aliquem facrorum ordinum gradum vel officium promoti funt, nullum in fanâa Ecclefia ulterius miniftrandi locum habeant, nec illi qui in crimine fornicationis jacent Miffas celebrare aut fecundum inferiorem ordinem miniftrare altari debeant. *Et infra·.* Quapropter ad omna de quorum fide & devotione confidimus nunc convertimur, roganta vos fic apoftolica audoritate commtonenta ut quicquid Epifeopi dehinc loquanter aut taceant, vos officium eorum quos aut limoniace promotos & ordinatos aut in crimine fornicationis jacentes cognoveritis, nullatenus recipiatis.

XI. AD HENRICUM EPISCOPUM Leodicenfem.

c. i·,, pErvenit ad nos te fratrem & coeptfcopum noftrum Henricum Leodicenfem Epifeopum ad Apoftolorum limina venientem ab Arnulpho Comite rebus tuis te expoliatum, & ad nequitis augmentum gladiis jurare compulfum quod abl*ta nunquam repeteres & hujus tanti (celeris a nobis fibi veniam impetrares. Cognita itaque contumelia tibi immo beato Petro illata, valde doluimus, afferentes fraternitatem tuam nullis juramenti vinculis poffe teneri, que tam nefandiffime coada juraverit· Unde & apoftolica te audoritate abfolvimus , ut non tux vel alicuius conficienti® ' ab hoc videaris innexus. Infuper etiam eadem freti poteftate, ne hoc in exemplum exteris improbis audendi pejora fit futurum, fratrie noftro Virdunenfi Epifcopo & aliis illius patri beati Petri fidelibus fummopere pnecepimusut eum ut tyrannum & Chriftiane religionis coocculcatorem impugnent & armis tam carnalibus quam fpiritualibus undique & ubique quantum poliunt, nifi digne fiatisfecerit, infequantur. Volumus itaque ut prttfatus Epifeopus prius quofeumque poteft Epifeopos & reliquo· facerdota fibi adjungat & illum Dei inimicum ad dignam fatisfadiooem convocet. Quod fii digne pœnitere &ablata reftituere noluerit, datis frbt xv. dierum induciis, iotro'tu Ecclefi® privetur, 6i praefato modo injuria beati Petri vindicetur ufque ad fatisiadiorum.

XII. AD R. S. R. E. CARDINALEM.

Cregorim Ep.fcopia fervat fervorum Dti R. veneraoùi farda Romana ecclefia < ordinali tf Abbati Aiajjaienfi faMem tf apoftolicam benecudionem.

PErvenit ad nos quod monachos illos qui Ecdefiam fancti Saturnini non fine licentia proprii Abbatis acvcperant, ac deinde compelle eos juffu majoris Abbatis Cluniacenfis eandem dimiferant, tua fraternitas illos poftea quam fatisfacientes exierint cxcommunicavit. Quod fi ita eft non parum de prudentia tua miramur. Unde volumus atque prxcipimus ut tam illos ab excommunicationis vinculo fulvas quam & de extero ne tam leviter in rcligiolos viros hujufrnodi fententiam feras fummopere cavere procures Quid eft enim aliud quam audoritati derogari indifcrcte vel temere in quarque honeftas perfunas audoritatis licentia uti? Quod ut de fut. ó vigilanter attendas folliciteque provideas, iterum iterumque monemus.

XIII. AD OTTONEM CONSTANTIENSEM epifeopum.

Gregoria; fervar fervorum Dei , Ottam Confla, titffi Epijcopo falutem tf Apoftolicam benediiiionem.* |n>n VII. ·· pad Boll.ad·

PErlatum eft ad nos de Fraternitate tua , quod fatis invitus &nxrftus audivi, quodque ii vel de extremo Chriftianx plebis membro ad audientiam noftram deferretur, feveriore diftridioris diiciplinx cenfura effet proculdubio caftigandum . Cum enim, Apoftolica audoritate, & veridicis fandorum Patrum fententiis invitati, ad eliminandam Simoniacam luerefim & praecipiendam Clericorum caftitatem, pro noftri officii debito Dexarfunus ; Moguntino venerabili Archiepifeopo confratri noftro, cui plurcs & late diiperfi Suffraganei funt, hoc obedient ir munus injunximus ; ut tam per fe, quam per Coadjutores fuos hoc Romane ecclefi® decretum univerfo Qero ftu-'diofius inculcaret, & inviolabiliter tenendum proponeret ; Tibi quoque, 'cui plui imus Confiantienfis epifeopii clerus & populus ampliffime dilatatus, ob eamdem cautam fpeciales literas cudere, bulla noftra impreflas, collibuit, quarum fultus audoritate tutius animofiufque pnteeptis noftris obtemperares, & de SanduarioDomini Simoniacam hxrefim & foedam libidinofx contagionis pollutionem expelleres. Apoftolica namque B. Pauli praepollet audoritas, qua fornicatores & adulteros cum atteris fceleratis connumerans, diffinitam fu* juffionis fententiam fubjicit, cum ejufmodi nec cibum capere. Prrterca univerfus Ecckfic Catholice certus , aut virgines funt , aut continenta, aut conjuga; quicumque ergo extra hos tra ordina repetitur, inter fuie· ecclefi® , five intra Chriftianx religionis limita non numeratur : unde & nos, fi vel extremum laicum pellicatui adherentem liquido cognoverimus, hunc velut prreifum membrum a Corpore dominico , a Sacramentis akaris, donec perniteat, arcemus : quomodo ergo fandorum Sacramentorum diftributor vel muufter effe debet, qui nulla ratione po-

S.Uo.p I, TbA'îV*' a *pâ ',y •a s.c^»er‹i,l R«S'ft «M- /'l * *'

poteft eflë vel particeps? Sed illa beati Pap® Lcon'i nos unpulit audoritas, qui lubdiaconis in-eundi conjugii licentiam prorfus abftulit. Quod decretum S. Leonis poftetipres fandae Roman® ecclefir pontifices, maxime doftor eximius Gregorius, ita pro lege fanxerunt, ut deinceps his ordinibus Ecc.lefiafticis, Sacerdotibus, Levitis, fle .Subdiaconis vincula conjugalia omnino fint prohibita . Cum autem luce omnia tibi obfervanda, faftorait providentia tranfmitteremus-; tu,_non irfuin cor, leu deorfum in terra ponens, predictis ordinibus fi«na libidinis (ficut accepimus) laxafti; ut qui mulierculis fe junxerunt, in flagitio perlinerent, & qui necdum duxerunt tua interdidi non timerent. O impudentiam! O audaciam lingularem! Videlicet epifeopum fedis Apoltolicx decreta contemnere , prccepta fandorum Patrum convellere, immoveroprxeeptiscontraria ac fidei Chriftian® repugnantia de farratiore loco, & de cathedra Pontificali fubje&isingerere . Quapropter tibi apoftolica auctoritate prxcipimus , ut ad proximam fynodum noftram (prima) proxime (quadragefim®) hebdomada te prxfentem exhibeas; tam de hac inobedientia & fedis Apoftolic® contemptu, quam de omnibus , qu® tibi obuciuntur, canonice relponfurus.

r« ■pudiioi !«nd ISAGa

XIV. AD CLERICOS ET LAICOS CONftanticnfis Epiicopatus.

Crt^or'.ti tptfcopui ferunt fervorum Dei Clericit & Letcit mjjortbxf d3 mittoribut, ra Cenflentienfi epiîopeth to'ijlemibnt, I brtftumml legem diligenttbiet, feintent . efpffielicnin..bcnediOtautH.

Mlfimus fratri noftro, epifeopo veftro. Octoni literas exhortatorias , per quas pro noftri neceflitate officii Apoftolica auctoritate junximus illi, ut Simoniacam herefim de ccclefia penitus fua excluderet, fle caftitatem Clericorum ftudiofe praedicandam fufeiperetfle firmiter tenendam Epilcopali vigilantia inculcaret. Nam fic eam nobis Evangelic® fle Apoftolic® iitei® , authenticarum fyimdorum decreta, fle eximiorum Doâorum praecepta infinuant, ut eam diflimulare, fle negligere, fine magno animae noftras, flcD populi. Chriftiani detrimento, non poflimus. Sed epifeopus vefter, ut nobis relatum eft, qu® paterne fuaferamus, perficere non curavit: fle ut non folum inobedientic, verum etiam rebellionis oflcnfam contraheret, quemadmodum accepimus, Ïalam Clericis fuis juflioni noftne, immo beati ctri, omnino contraria permifii ; ita ut qui mulierculas habuerant, retinerent ; flt, qui non habebant , illicha temeritate iubintroduccrent . Quod, ut audivimus, molefle ferentes, fecundam ej feripiimus Epiftolam, indignationis ei noftr® motus oftendentes, fle idem praeceptum iterato acrius inculcantes: tum etiam ipfum ad fynodum Romanam, qu® prima proxime quadragefun® hebdomada fuiura eft, advocavimus, ut pro fe rationem reddat, fic inobedienti® caulas fi rationabiles habuerit, in audientiam totius Conventus exponat. Hoc iduo, fraires cariflimi, vobis innotefeimus, ut anim® veftns faluti confutamus . Si enim beato Petro fit ianft® fedi Apoftolic® fronte aperta repugnans, fic contumaxeff< voluerit, liquido manilcflumeft, quod qui matrem vel patrem inhonorat, nullam a fidelibus patris fic matris jure obedientiam exigere aut querere debeat. Indignum eft enim, ut qui magiftro datreftat fubefle, magifter auditoribus poftulet praeffe. Quapropter omnibus, ficut predi-Aximus, majoribus atque minori i* Deo, fle beatö Pètro aûthenticis , Apoftolica auâoritate pneeipimus, fi κι obduratiooe lîia perfiftere voluerit, nullam ei obediemi® reverentiam exhibeatis, neque id'animae veftrr perniciem cflë putetis. Nain fi, ut toties jam preodiximus, preceptisApoftolicis voluerit efle contrarius, ab omui illius fubjc&ionis jugo beati Petri auâoritate ablolvimus ita utiivcrfos, ui cum Sactamenticbligatione quilibet ei fuerit obftriâus , quamdiu Deo omnipotenti, & ledi Apoftolic® rebellis exïiterir, nulla ci fidelitatis exhibitione fiat obnoxius. Non enim cuilibet pcrlon® conti a creatorem fuum, qui eundis prcporjcndns eft, aliquis debet obedire; led debemus contra Deum fuperBbicnii refiftere, ut iaitcm hac neceflitarc coaAus «d viam jufliii® addilcat redire. Quanti enim periculi, quauixquc a Chriftiana lege fit alienationis obedientiam, maxime Apoftolica: fedi, non exhibere ex difiis beati Samuchs prophète poteftis cognolcere, quae landiflimus Papa Gregorius in ult. lib. Moralium procuravit exponere. Ut ea autem fint vobis in promptu, feripta tianimifimus; quatenus indubitanter fciatis, nos vobis novam non dicere, léd antiquam lanftorum Patrum doftrinam propalate. Hinc Samuel ait : Melior eft obedientia quam viâima, flt auiculrare magis quam otferre adipem arietum ; quoniam quafi peccatum ariolandi eft repugnare, flt quafi leelus idololatriae nolle acquidcere; obedientia quippe viftimis jure pi®pomtur, quia per viâimat aliena caro, per obedientiam vero propria voluntas maâatur. Tanto igitur quifquc Deum citius placat, quanto ante ejus oculos, reprefia arbitrii fui fuperbia, gladio pnrcepti le immolat . Quo contra ariolandi peccatum inobedientia dicitur, ut quanta fit vinus obedientis demonftrctur. Ex adver/u igitur melius oftenditur, quid de ejus laude ientiatur; fi enim aiiolandi peccatum eft repugnare, flt quafi leelus idololatrias nolle acquieiccre, fola obedientia eft, que fidei meritum poflidet fine qua quiique convincitur infidelis, ctfi fidelis efle videatur. 1 T

XV. AD OMNES FIDELES-

*Grtgwittt eptfcopnt fervnt fervorum Dei oetenibu, i» L brtfa Jidetibur Apofkticem Jedem revert ditigeuttout, Jolutem Q jfpojioticcuee benediftio*em.*

Pervenit, fratres cariflimi, pervenit ut®ftimamus, ad notitiam veftram, quia noftrotempore innovatum efl, quod in Ptalm. inquirendo dicitur: *ignore fremuerMt genteet & popttii meditote ftOti uumiai AjüternKt Urget ternet # prmcipet coeiveneriaU in toteuee tdierjttt Domtiucm, tt ndverfnt ñbrijittm ejnt.* Principes enim gentium, & Principes Sacerdotum cum magna muliiiodine convenerunt in unum adverfus Chriftum omnipotentis Dei filium „ & adverlus Apoftolum ejys Pctium, utChnftianam religionemextinguerent, & hrrcticam pravitatem propagarent. Sed Deo miferante illos, qui confidunt mDomino, nullo terrore, nullaque credulitate, vel mundatw glori® promifliooc ad luam potuerunt deflectere impietatem. Pro nulla quippe alia qualibet ratione contra nos iniqua conipirantes manus etrtcnmt, nili quia periculum fanâ® ecclefir moluimus fileniio pr®terire, & his qui eamdem tyonfatn Det non crubelcunt in fervitutem redigere. In omnibus enim terris licet etiam pauperculis mulierlbus fu® patri® lege, fuaque voluntate virum accipere legitime ; Tauft® vero Eccleft®, que eft

it o»*.* *,,i,,Ml". J

fpoufa Dei & mater noftra, non licet fecuudum* impiorum votum, Adeteftabilemconfuetudinem, divina lege, propriaque voluntate fuo fponfo legaliter in terris adherere. Non enim pati debemus, ut filii fante ecclefi· tuereticis, adulteris, dt invaforibus, quafi patribus fubficiantur, atque ab eis vehit adulterina infamia nocentur. Hinc multa, diverfa pericula, dc inaudita crudelitatis fcclera qualiter fint exorta, a noftris legatis luce clarius veraqùe relatione poteftis addiiicere, & fi revera doletis, fic contriftamini dc ruina Chriftiana religionis & confufione Ejus vultis minum prabere adjutorii, intrinfecus certo taâidolore, ab eifilem inftrui fatis poteftis. Sunt enim beato Petro fideliflimi, & inter primo· domus ejus unufquifque in fuo ordine adnumerati, qui nullo tenote, nullaque temporalium rerum promiffionc potuerunt in aliquo ab ejus fidelitate dc defenfione avelli, dc"a gremio S. matris ecclefi* feparari. Sed quia, ficut novit veftrafraternitas, lieet indigno, dc peccatori divinitus per Prophetam dicitur; *fitptr mtattm* & reliqua : dt iterum, *Ολμλ, m caffti*; velim nolim, omni poftpofita verecundia, timore quoque velalicujus terreno amore, evangeliio, clamo, clamo, dc iterum clamo, dt adnuncio vobis, quia Chriftiana religio dc vera fides, qtiam filius Dei de celo veniens per patres noftros nos docuit, in £rcularem vena pravam Conluptudinem, heu ! proh dolor! ad nihilum pene devenit, dc immutato antiquo colore cecidit non Wum in diaboli, verum etiam in Judaeorum, Saracenorum, atque· Paganorum derifionem. IUi enim leges fuas, licet hoc tempore ad nuilam animarum falutem utiles, nullifque miraculis, ficut lex noftra «terni Regis frequenti atteftationc clarifoatas dccorroboratas, prout credunt, obfervant. Nos autem Icculi inebriati amote, dc vana decepti ambitione, omni Religione & honeftatecupiditati atque fuperbfie poftpofiris, exleges fie quafi fqtui videmur; quia pnefentis vine dc future falutem dc honorem ficut patres noftri non habemus, nec etiam ficut oportet fperamus. Et fi fime aliqui, licet ratidimi, qui Deum timeant pro fe utcumque, non pro communi fratrum falute decertant prompta voluntate. Qui, vel quoti funt, qui pro timore, vel amore omnipotentis Dei, in quo vivimus, movemur, dc fumus, tantum defudent , vel ufque ad mortem Laborent, quantum fiecularw milites pro dominis fuis, vel etiam pro amicis dc fisbditi»? Ecce multa millia hominum *fae*cularium pro dominis fuis quotidie currunt in mortem ; pro celefti vero Deo & Redemptore noftro non folum in mortem non currunt, verum etiam quorumdam hominum inimicitia iubire contemnunt. Et. fi lunt aliqui, immo Deo miferante funt, licet perpauciftuni, qui tn faciem impiis 'ufque ad mortem refifteie pro amore Chriftianc legis contendunt ; non folum *a fratribus,* ut dignum eft, non adfuvantur, led etiam imprudentes de minus difertti ut dementes habentur. Sed quia hec dc his familia. fpecialiter imminent nobis, ut vobis indicemus, quatenus Deo largiente de vitiis poffimus a cordibus iram avellere, & virtutes in eis plantate: rogimus & obfecramus in Domino Jefu, qui nos fua morte redemit, ut tribulationes dc anguftiasquas patimur ab inimicis Chriftianc Religionis, cur dc qualiter patiamur, diligenter inveftigando iutelligatis. Ex quo enifii djpofiiione divina mater ecclefia tn throno Apoftolico me valde indignum , & Deo terte invitum collocavit, fummopere procuravit , ut fanda ecclefia fponfa Dei Domina, dc mater noftra, ad proprium rediens decus, libera,, de cafta, dc catholica permaneret . Sed quia bofti antiquo hax omnino difplicent, armavit contra nos membra fua, ut omnia in contrarium verteret. Ideo in nos, immo jQ Apoftolicam fedem tanta fecit, quanta facere a tempore Conftantini magni Imperatoris nequivit . Nec valde mirum ; quia quanto plus tempus appropinquat, tanto amplius Chriftianam religionem extinguere decertat. Nunc autem fratres mei carifliini, diligenter qu* vobis dico, audite. Omnes qui in toto orbeChriftiauo cenfentur nomine, dc Chriftianam fidem vere cognofcunt, fciunt dc credunt beatum Petram Apoftolorum principem efi^e omnium Chriftianorum patrem , dc primum poft Chriftum paftorem, faoftamque Rom. ecclefiam omnium ecclefiarum matrem dc magiftram. Si ergo hoc creditis, dc indubitanter tenetis, rogo vos dc precipio ego qualifcumque frater, dc. indignus Magifter vefter, per omnipotentem Deum adjuvate dc fuccurrite pnedifto patri veftro dc matri, fi per eos abfolutionem omnium peccatorum, de benediftionem atque gratiam in hoc ficculo, dc in futuro habere defideratis. Omnipotens Deus a quo bona cunfta prpcedunt, mentem veftram femper illuminet, eamque fua dileftiooe ac proximi fecundet: ùt mereamini pntfatum patrem veftrum dc matrem certa devotione debitores vobis facere, dc ad eorum focietatem, fine verecundia pervenire; Arnen.

ANNQ CHKIST1 — ANNP CHRISTI >0«<

VICTORIS PAPÆ III.

Vidor, patria Beneventanus, nobili ftemmate proenatup, cui nomen ante Defiderii fuerat, confilio Gregorii feptimi jam morituri, poft interregnum unius fere anni, ex monacho CaflinenG « epifeopo Oftienfi rieftus eft pontifex ejus nomims tertius, anno Chrifti Redemptoris ml xxxvi. Coofecratus feptimo Idus Maii anni fequentis , adverfitt improbo· Saraceno· Itali· Utora /agiter infeftantt·, Chriftianofipm captivo· abripiente· , militarem expeditionem convenit. Qpa fortuna, quave pcofperitate , Leo Oftienfi· his verbisenarrat: Confilio itaque cum epifcopis dc cardinalibus habito ex omnibus fere Italic popubs cxercitum congregans, iUiique vexillum beati Petri apoftoli tradens, fub remifiionc peccatorum omnium contra infideles impioique in Africam dirigit . Chrifto itaque duce ingrefli Africam ctntnmmillia pugnatorum occiderunt, urbe illorum prscipua capta dc occifa. Porro ne quis ambigat hoc ci nutu coniigifle, quo die Ghrifliani viAores evafcre, *eo etiam Italiae* nuntiata *viftoria* eft. Poft Guibertum aliofquc fchifinaticos fynodali feotentia condemnato· dc excommunicato·, feliciter , inquit idem Leo Oftienfis, migravit ad Dominum

anno

num xvii. Kalendas Oftobris, anno dominice incarnationis millefimo oftogelunoieptimo. Scpul- <Λ 1,1 1pia capituli abfide, ubi triduo ante obitum fibi fepukrura préparait mandaverat. Epitaphium, quod fepulcro qus mfciiptum erat, apud Leonem Ofbenfem invenitur bis verfibus, conientum.

Quii farim, wl fad, fualik, juantufym, do
rrn
Λ f»// fate win, aurea feripta docent)
Stirps mihi magnatum, Beneventus 'patria , ·MNη
Eft fafideriiu, Cafiut decus.
bitadlam fanfam, matrem K putriam^ue, propta fwa/
Sternens huc propero, monachas efficior.
Abies debsnc faHus, ftadai prêtempore totam
Ut nani rfpiofur, hanc renovare locum.
Interea faram Romana clarus in urbe
Presbyter ecclefia, Petre btete^ tua.
Hoc fenis btftris minas amrn fxnHus honore
Piflor apoftolicam (cande debinc foliam.
Qaatnor ftmis vix meqfihns inde peraffii,
Bis fex laftra gerens mertans hic tumulor-
Solif Virgineo ftahat lax ultima figno,
Cum me fol veras hinc tulit ipfe Deus .

Additio Philippi Lassl S. J.

E chronico Pirdane^fi Hugonis abbatis Flavinia-ęfnfis peg. 232 Tonr.l. Nova Bibliotheca mff. librorum*

Dixit Urbanus papa in quidam epiftoja fua Dominus nofter papa Gregorius beate ac dtgtue meinorie ctim apud Salernum gravi detineretur infirmitate, unde ipfe poftea obiit, convenerunt ad eum epifeopi & cardinales Romam qui ibidem aderant : rogantes cum fle poftulantes, ut quem fibi vellet fubrogari fiiccefforem tn pontificatu eis oftenderet. Ar ille fecum aliquantulum cogitans, haec illis verba dedit: Quemciunque horum trium, Luceniem fcilicet epifeopum, Oftienfem, aut archiepifcopum Lugdunenfem habere poteritis, in pontificem eligite. De excominimicatis autem funilirer requifiius refpondit Preter Henricum regem diftum fle Ravennatem archiepifcopum, nifi forte ad vos prout vobis videbitur, ad dignam atque canonicam venerint fatisfa&ioncm, fle przter omnes principales perfonas, qu* aut confilio, aut auxilio favent nequitis illorum & impietati, omnes abfolvo flr benedico, quicumque me hanc Habere poteftatem fpiritualem in vice S. Petri apoftoli credunt m dubitanter.

Poft Gregorium Defiderius Caffinenfis abbas pontificio Romanae urbis affumpto Viitorem fe nominavit. Cujus qualis fuerit eleftio, promotio fit confecratio, domnus Hugo Lugdunenfis fatis evidenter expreffit feribens comitil£c Mathildi m haec verba.

Hugo fanfla LtuduneUfis ecclefia fervus dUctiffima in Cbrifto faori- '—M—divina cmfolatienit uherrimam gratiam. . MMhua.

H»£»·>· L.**·.·'· «p «d M»lhil· Quot fle quantis fanfae Roman* ecclefic literü & reverentiffimæ mcmoric beati Anfelmi, & veftris tam legationibus, quam fle literis coa&us Romam venerim, quantoque tempore in panibus Italic conua officii mei propofitum moratus fun, prudentia veftra doceri non indiget : Eledionem vero Caffmenfis abbatis antequam ego Romam venerim faftam fufficienter audiftis, cui tam ego, quam & exteri fratres mei fanftcRomane ecclefi* filii, diligenti magis gloriam hominum quam Dei, pro'temporis infirmitate «f- anno lenium prebuimus. Poftquam autem ad montem Cafliftuni, quo ipfe jajn preoeflerat, Rome aliquandiu'morati ipfius ducatu pervenimus, 'eit ejufdem familiaribus nobifeum colloquiis, dumvidelicet nefand ftimos aftus fuos in auribus epifeoporum fle cardinaiiqm jaftanter refitare non erubefceret, copiofius neceftariodeprehendimus,quam intolerabiliter Deum in ipfius eleftione offenderimus. Quis enim, nifi ex ipfius oreaudi&t, unquam crederet, Henrico dido regi fidem cum dedifte, ut de obtinenda Romani imperii corona fideliter ebm adjuvaret? Aut cujus acculatio contra talem virum reciperetur, nifi ipfe, quali ad cumulum gk>ne fur adferibendo, nobis narraifet, prxdiftum regem ad invadendas terras beati Petri nunquam nifi fuo confilio & perfuafione animaretur, Romam tranfiffe? numquid non delirans videretur, fi quis Romanum eleftum poft abfoluiionem a beatiffuno papa Gregorio fufeeptam excommunicatum garriret, nifi iple Attonem cardinalem Mediolanenlem eleftum a prrdifto papa eodem abbate fubfcribente publice excommunicatum, flt fine poenitentia defundum, non folum beatum in communi noftra audientia praedicare prefumeret, verum etiam feipfum non in aha, nifi in qua ipfe eft, gloria futurum oraret? in quibus omnibus diledifiunos fratres nolires H. & B- cardinales, quos vobifeum effe putamus, telles advocamus, qui vel ipfi de ejus ore audierunt, vel bonis viris, quibus indubitanter credunt, referentibus, fe audifte dixerunt. Quoties decreta domini fui papae Gregorii, aliorumque fandorum patrum nonlblum verbo aperte improbaverit, verum etiam manifeftis operibus poftea deftruxerit, ih quot & quibus locis eledionem fuam non fecundum Deum, fed tumultuarie faftam affeve^aru, publice refutaverit, & nunquam fe àcquieviflè, vel in perpetuum adquieturum fub terribili atteftaiione affirmaverit : quafve perfonas eledionem reddendo ecciefic, idoneas eligi in Romanum pontificem dixerit, inter quas quandam vobis ex nomine, Mettenfem fcilicet Her. quorumdam confilio fcnpfit, quoniam vobis magna ex parte manifefta funt, & epiftolarem modum excederent, ex ordine feribere omittimus. Nunc vero cum jam tandem poft tantum laborem inaniter tnfumprum rcfpirare videamur, & eledionem totiens refutatam & ecclefue redditam, divina gratia, fle veftro fulti confilio dcauxilio inproximo libere facere fperabamus, fub occafiohe eligendi R. pontificem concilium in Capua, ficut illarum partium apoftolicus vicarius congregavit. Ad quod ego, fle abbas * Maftilienfis, atque archiepifcopus Aquenfis apud Salernum commorantes, ab epifeopo Oflicnfi, & principe Salernitano, A Conciano R. ex parte vicarii & R. ecclefi» invitati, ut communi confilio R pontificem eligeremus, venendo obedivimus. Dux etiam quibufdam circumventionibus a Jordane principe juveniliter illeftus, jjiuc venu Cum etgo de propofito negotio tra&are difponeretnus, abbas quibufdam mollibus & geftuous repulfionibus fautores fuos epifcopos & principem ad compellendum fe provocare ccepit Comperta autem verfiuia fua, cum pnedifti ad reftitutionem fui quafi invitum cum compellerent, noa praenominati cum Oftienfiepifeopo fle Witmundo monacho, fltquibufdamaliis confitium habuimus, qualiter aftuiic illius contrairemus. Poftquam ergo ipfe jam paratus erat infignia pontificatus refiimcre & cleAioneni etiam in

Fortej.. r··""'· M „V!J* îopoη^"

ANNO CHRISTI ■·M4

.in ipfo conventu multoties refutatam iterum fe retorquere, prxdidorum confilio, nos tantam hominis levitatem * propofiti fui mutabilitatem improbantes , in audientia omnium nos nequaquam aflenfum pntbituros diximus; nifi de quibufdam contra famam fuam, fic tanti ordinis dignitatem que poil eledionem fuam nobis ife eo innotuerant, primum canonice examinatio fieret. Quod ipfe indigne ferens, neque ad examinationem venturum, neque eledionem unquam fuicepturum fe publico affirmavit. Sicqiic data nobis iterum licentia ab eo quem vellemus eligere, excqtiens brachia fua, cepit a nobis recedere, cum VFitmundus ex confilio Ofticmis epifeopi publice exclamavit , infamem perfonam non debere in Romanum pontificem eligi, vdB oruinari cum. conftaret cum indubitanter infamiam'.incurÿifle , quoniam quidem excommunicationem domni papx Gregorii per annum integrum & continuum, & eo plus fine canonica pernitentia fuftinuiflet. Taliter itaque diflbluto conventu, & quia nox imminebat, nobis recedentibus, remanfit dux cum eo,retento fecum Oftienfi cum emeris R. epifcopis <X cardinalibus. Ubi cum diu rogando dux inftitiflet, ut quemdam Alfanum in Salernitanum epilcopum conlecraret, fed Oftienfi contradicente abbas voluntatem ducis implere non auderet, quoniam de manifefttflima ambitione Alfanur convictus fuerat, dux graviter indignatus rcceflit ab cis, Abbas igitur gratia deflitutus, quoniam fine eo ad C Rom. pontificatum afpirare defperabat, profunda jam nocte eundis dormientibus legationem ad ducem miût, deque duce ad abbatem redeunte, fic abbas gratiam apud ducem ut papa fieret, fic dux quod quzrebat obtinuit apud abbatem, ut Alfanuj confecraretur icquenti die, videlicet dominica in palmis, ex prxeepto abbatis id fe eundis facere rcfpondentibus. Eadem itaque dic cum poft prandium abbas, dux, ficprinceps, uterque a iomno meridiano furrexiflent, fole dediuante ad inferiora, fed vino obtinente fuperiora , heu, proh dolor ! abbas pro merccde nefandifltmx confectationis , fultus audoritstc ducis, pluvialem tibi ipfe impoiuit, Oftienfi fic nobis inconlultis ÔC prorfus ignorantibus. His ita geftis cum Oflienfis epifeopus nobifeum bene per omnia cucurridet, ut vidit quod abbas per potentiam principis Jordani ad confecrandum fe Romam ire intendebat, timens forte ne lui dignitate privaretur, fi ab alio prima manus conlecratio ei imponeretur, converfus eft in die belli ; & immemor fadus propoliti, & fa&z nobis fponiionis , quod dicere pudet, cum abbate pacem faciens , reverentiam ei per omnia ficut papas periolrit . Qualiter autem, vel quomodo Romam ire dit ponat, quoniam prefentium lator, & peregrini, quidquid poftquam a nobis receflerunt per Capuam tranfeuntes de hujufinodi apparatu Heri viderunt, vel aliis referentibus didicerunt, plcnius vobis referre poterunt, inutile judicavimus feribere.

„h.- n*»i. ' Hic igitur confecratttt ab Oftienfi epifeopo , cum miflas apud S. Petrum diceret, intra adionem judicio Dei percuifus eft. Et quamvis tarde, cognofcens fc erratic, fcipfe depolutt, ficaccitis fratribus de monte Caflino, qui fecum aderant praecepit fc illo deferri, & tn capitulo non ut papam, fed ut abbatem fepeliri.

Exiit ad «uadrw *Matütdm Caaùtiffaat & ai. tin Hagtait ejafdtat La^daan^i arrbicpjt»?i. tpi. fitia,* ad «ans *rtat* «amme *ptrtiaet, edaili t* *\n Ktbsrtalario Chaiattafo ttaat PE ffoeileiii Dash·* ΓΜΜ ·

Maibüdi dilcilifiata i» Cbri/l» forari at, wuta folia hati Pttri /M-a foaUa Lntditan^it tctl<fia Jitrvat, falxltat ia taritait aaa foila.

ANNO CHRtsTi ****

Quamvis friamus, venerabilis domina., hocfoium te fapere, *hoc* foium inhianter te querere, quod ad honorem Dei, & apoftolicz fedis pertineat, tamen diflimulare non pofliimiis, qumex abundanti pietatem tuam fuper hoc ammoneamus, ut fandis defificriis tuis parvitatis noflrx ftudia adjungamus. Scimus quidem qualiter fupra femineum modum- in-virili pedore ferventem caritatis flammam concipiens, in exemplum fada iis omnium principum , ut cuti te. que temporali potentia, & opibus tuis tuacunVvfJfeda pro nomine Domini expendifle , & mundpfurotem, poteftatcmque tenebrarum, fidei armatura cvicitle cognoverint, fimiiitcr fc & non fecifle erubefcanr, fic facere prompta devotione non duoitent. Sed inter hxc , dilediflima domina , ' ad mentem tibi fiepe reducendum eft, ut in omnibus modis contendas utque in finem perfeverare, & gloriola principia feliciori confummatiqne per/ ficere, qiiia ficut prudentiam tùam per Spirituel edodam cognofcimus , tunc (alutis & praemiorum ^certa fiducia eft, cum uique in finem fandi propofiti perfeverantia dilatatur. Habetis Iiquident in hac re fiditfunos adjutores., & benignos devotionis yeftrz apud Dominum commcndatores'; piiflimum icilicet patrem noftrum fand« memorix papam, & beatum A. ; . . . Lucenfem epifeopum, qui ficut cum adhuc viverent , in omni pietate & juftitja vos inftruxcrunt, ita nunc ab illo zternz quietis fimi, in quo eos. receptos efle confidimus, meritis fuis & precibus, caritatis vcflne opera commendabunt, ac amorem perpetux vitae, quo ineffabiliter fatiantur , devotionis veftrr vifceribus infpirabunt. Eorum itaque patrociniis adjuta in confidendo Romanas ecclefix totis viribus accingimini, fummopere providentes, ut talem ibi perfonam eligi confentiatis, in qua poflit efle fic tantorum laborum finis, fit animarum falus, inimicorum confufio , & apoftolicx reparatio dignitatis,

D Et nos quidem licet de recuperatione eledionis domni ' abbatis montis Gtfltni a quibufdam fanfrz ecclefix Romane epifcopis & cardinalibus presbyteris diflenferimus, unde aliquibus illorum cur nobis aliter videretur, etiam apud Capuam palam rationes reddidimus: tamen fcire vos volumus ab unitate eorum, quia incorpore fandz ecclefix ad ierviendum beato Petro divina dignatione compadi fumus, nec diicefltflc, nec in per petuum, Deo miferante, difcefluros, immo habere propofitum apoftolicx fedis profectibus, modis omnious defervite. Przterea notificamus unanimitati vcftrx a monachis Cluniacenfibus nobis tantas fupergrefliones fic injurias inferri, ut nullo modo eas zquanimiter fuftinere valeamus. Et quidem anno preterito, antequam Romam tenderemus, compertum nobis foerat, abbatem in fanda parafceve orationem, quam pro imperatore facere confueverat, qux nunc pro excommunicatione & depolitione Henrici a domino papa Gregorio fada, imeroofita eft, publice ceiebraflè, de quo cum eundem ad rationem pofuiffemus, confeientia debilitatus refpoodit ; orationem illatu pro imperatore quolibet fe dhrifle . Cumque ex circumflantia ipfius orationis ad Romanum eam fpecialiter pertinere imperium profequeremur, quia ex apoftolicx (edis judicio nunc vacaret, veritate opprcfliis conticuit, neque ta-

mcn

.men debita poenitentia errorem cognitum etnen- ^°A reditum vero noftrum, cum effrena- invJdion' monachorum fisorum rcfiftcre conaremur, objecit nobis quafdam litcws, quas dicebat a papa Urbano fibi dfeeftas., ta qutbus continebatur, ut tam ipfe quam fenfti fratres fui a communione noftra, & Ricardi Maifilienfis abftinere curarent, iç fub pmtentionc licerarum noftras injurias retineret. Que literr cdtatraapollolicum moderamen, dc gravitatem condite, manifefta mendacia continebant A tempojre enim eie&onis que dc abbate Cafinenfi fafta eft, ufque ad conventum Capus habitum, .integri an- ni fpatium ptoteftantur exaftum; cum verum fit in co fpatio nullatenus annum integram evolutum. Inter alia autem unumimpudentiftimementiuntur, quia a communione Romane ecclefi* nos fponte noftra fejUnximus: cum tçftis nobis fit confcientia nqftra, & caritas, qua in' Domino copulamur, nos non folum communionem eorum non evitaffe, fed omnibus hoc perfuadentibus reftitifle. Adhibito ergo nobis 4onfratrum & coepifeoporum noftrorum confilio, & per eorum manum inter nos ÔC abbatem colloquio conflituto, cum mtdiigeret nos aliter cum illo concordiam non habituros, nifi culpa cognita prss Afetamorationeminterponeret, judicium nobifeum [illegible] Tamen qui aderant ftudiis dfteordia noftra aliquantulum modificata eft, & per indu, cias ufque ad prefinitum terminum mitigata.

Hec_de his qu* circa nos funt caritati veftra^ communicavimus, *invicem* poftulantfs, ut fi quid «obis de fervitio humilitatis noftra: placuerit, fine haefitatione nobis hoc fummopere cupientibus affignetis. Si vero pntfentium portitoribus Romam eundi occafio, aut facultas defuerit, de benignitate veftra plurimum confidentes, roga mus, ut literas quas illis perferendas commilimus, îepifcopù fenftae ecclefi* Romane filiis, dc [illegible]. De «cetero dileôum fratrem noftrum domnum Rotgerum fanft* ecclefi* apoÀolic* fedis cardinalcm fubdiaconum, qui in proximo Romam per vos ad utilitatem fanft* ccdefi* venturum fe dicit, nobilitati veftr* ficut neceflàrium commetsdamus, rogantes ut in conduftu, & in atteris, in quibus benignitatis veftr* cOnfilio indiguerit, pro gratia beari Petri & noftra fubveniatis: quo referente de his qu* circa nos funt plenius cognofcctu.

65» MOGUNTINUM CONCILIABULUM ALTEKUM

Anxo io86. cerans *Gniberti antipapa legatu celebratum.*

tvn b MW conciliabule O auHoritate uirmfym bifigrici Saxonies evici dm proxime *faccedentibus* «air iMog«nr>'« *cmciliabsda conveniffe; aliud quidem jam fupra traditum eft; faxreft de titero dift^ffie. Qtid in n gefinin jit, ex xmulifln Saxone Ettardixno prinsxxt, dem ex CofneaPragenfi xndto euexratins delineabo. Hxcigitxr AxMlifta.*

Imperator Wratizlaum ducem Boemis, tam Boemis quam Polonic prcfecit, & imponens capiti ejus manu fua regalem circulum, juftitEgibberto Trtverenfi archiepifcopo, ut eum in fua Metropoli Praga in regem ungeret dc Diadema capiti ejus imponeret. In eodem concilio frater ejuidem ducis Gebehardus Pragenfis prsful feripta iu* antiquae querimoni* prefentavir, dc Johanne Moravienfe epifeopo, qui eodem anno ab hoc feculo migraverat. Replicavit etiam privilegium fanfto Adalberto przdeceflori fuo a Benedifto papa dc imperatore primo Ottone confirmatum. Unde faftum eft, ut Wrarizlaus dux, dc frater fuus Conradus eidem Gebebardo epifeopo Moravix parochiam reprofirerentur dc redderent. Cujus redintegrationis auftoritatem imperator in charta defcribi, dc figilli fui impreffionejuftit in. figniri.. Afta funt haec Mogunti* III. Kalend. Julii.

Sed multo aenratins concilii bujxi bifloriam profifiitxr Cofmas Pvagetfs cbrome. lib. z. xbi & dipûma Henrici imperatoris pro redintegratione Preepifcopatxs m eo concilio datum affert, ex ano de patribus ejufdem Concilii eradimur.

Aono D°m· Iocarn· MLXXXVI. jubente dc peragente Romanorum imperatore tertio Henrico Augwfto, celebrata eft fynodns magna in urbe Moguntia. Ubi IV. archiepifcopi de XII. pr*fuies, quorum nominapoft docebunus fimul cum abbatibus moaafteriorum, dc exteris fidelibus refidentes, plurima decreta fuper ftatu fanft* ecclefi* feriptis roboraverant. In quo conventu idem Cadar omnibus tui regni optimatibus, Ducibus, Marchionibus, Satrapis, epifeopis aflentientibus, & collaudantibus Ducem Boemorum Wratislaum tam Boemi* quam Polonis, pnefecit & imponens capiti ejus manu fua regalem circulum, juffit archiepifeopum Treverenfem nomine Egilbertum ut cum m fede fua Metropoli Praga in regem ungat, dc diadema capiti ejus imponat.

In eodem concilio Pragenfis preful Jaromir feripta fu* antique querimonis mprefentac de Moravienfe epifeopo, Joanne fupra memorato, qui quamvis eodem anno jam ab hoc feculomigrarat, tamen- valde prsxavens in futurum paedidus prsful & agens per amicos pulfat ^aures Caefaris, ne Iterum in eodem loco alius fubrogetur épifeopus. Replicat coram Omnibus privilegium olim a fanfto Adalberto epifeopo fuoanteceffore, confirmatum tam a papa Benedifto quam a primo Ottone imperatore. Ad cujus juftam querimoniam imperator motus precibus ducis Wratislai, fratris ejufdem epifeopi, dc confilio archiepifcopi Moguntini Wexdonis, dc aliorum bonorum, qu* juftiti*favebant, novum a» fiquo fere ejuidem tenoris addit privilegium, & figno imperiali confirmat, ut in fequentibus patebit. Cujus'privilegii formam, fi huic operi noftro inferamus, non fuperftuum fixe «ftimamus, continet enim hunc aut hujufmodi textum.

ta rwawar JitaAe *& individmt Trinitatis.* taemriem *ttrims divina favente clementia Romanontm imperator asfgstftxs.*

Regio nomini dc imperatorie dignitati congruere novimus, ut ecclefiarum Dei utilitatibus utique opitulantes, damna dc injurias earum quacumque neccffe fuerit, ' propuifemus. Qiapro{«ter univerfis Dei notifque regni fidelibus tam uturis, quam prcfenttbus, notum effe volumus; qualiter ndclis nofter Pragenfis epifeopusGebhardus

gj* dus fxpe confratribus fuis ficcoepilcopis, oeterif-que principibus noftris, ac novitUme nobis con-queftus eft, quod Prageniu epifeopatus, qui ab initio per totum Boemic, ac Moravie ducatum tmus fic integer conllitunis, fic tam a papa Benedido, quam a primo Ottone imperatore, fic confirmatus eft; poftea anteceflbrumluorum con-feniu Î fola dominantium poteftate lubinthronix» to intra terminos ejus novo epifeopo divdus elice fic imminutus. Qui cum Moguntic coram legatis apoftolic* fedis, prtelentibus nobis, ac plerifque regni noftri optimatibus, eandem querimoniam intuliftet, ab archiepilcopis Wezlone Moguntioo, Sigevino Colonicnfi, I Egtlberto Trêverenfi, Liemaro Bremenfi, ab epifeopis quoque Liederico ' Virrfunenfi, Conrado Trajedenli, Udalrico Eiftetcnfi, Ottone Ratisbonenfi, cum aflènfu laicorum, ducis BoemorumWratislai, fic fratribus ejus Conradi, ducisFriderici, ducis Lutoldi, palatini comitis Rapot» fit omnium qui ibidem convenerant, piimitiva illa parochia cum omni terminorum fuorum ambitu Pragenfi fcdi eft adjudicata. Termini autem ejus occidemcm verfus hi funt. Jugaft que tendit ad medium fluminis Chub, Zedlez & Liufena, & Dafena Liutomerici, Lemuzi ulque ad mediam filvam Jlua Boemia limitatur. Deinde ad Aquilonem hi unt termini£ Bovane, Chonvati, fic altera Hrovarizlafane, Trebovane Riboranc, Dedolfene ufque ad mediam filvam, qua Mikianorum occurrunt termini. Inde ad orientem hos Huvios habet terminos; Bug fcilicet & Ztir cum Cracova civitate, provinctaqoe r»i Wag nomen eft cum omnibus regionibus ad pradiftam, urbem pertinenthus, qu* Krakova eft. Inde (Jngarorum limitibus additis ulque ad montes, quibus nomen eft Jeitri, dilatata procedit. Deinde in ea parte qu* meridiem refpicit, addita regione Moravia ulque ad ftuviuin, cui nomen, eft Wag, & ad mediam filvam, cui nomen tft Mare, & ejufdem montis eadem parochia tendit, qua Bavaria limitatur. Mediantibus itaque nobis, fic vomimini principum afpirante iuftragio paftum eft, ut dux Boemix, Wratislaus & frater ejus Conradus fupradifto Pragenfi epifeopo fratri luo pacodttam judiciario ordine rcuulhtam ex integro reprofitcrentur fic redderent. Proinde nor rogatu ejuidem epilcopi rationabiliter indufti Pragenfis cpifcopatus redintegrationem noftne imperialis auftoriutis ediâo illi & fucccflbribus ejus confirmamus & ftabilimus inviolabiliter decernentes, ne ulla poll hac cujuslibet conditionis perfona, vel ulla iocietas hominum, Pragenfi ecclefic quicquam fui juris in praenotatis terminis alienare przfumat. Cujus redintegrationis & confirmationis auftoritas, ut omni zvo habilis & inconvulfa permaneat, hanc chartam inde confcribi, quam (ficut infra apparet) manu propria laborantes, impreifione figni noftri juflimus infigniri. Data III. G*l. Maii anno Dom. Incarn. MLXXXVI indidione IX. Anno autem Domini Heinnci, regni quidem XXXII. imperii vero III.

Signum Domini Heinrici tertii Romanorum imperatoris Augufti.

------&------

CONCILIUM CAPUANUM

QUO VICTOR RESUMPTIS INSIGNIBUS PONTIFICALIBUS,

qu* praeter voluntatem eleâus refignaverat confecratus fuit, anno Domini MLXXXVII.

DE rebus in hac fynodo geftis Leo Oftienfisf) rerum infpedor his verbis enarrat: *Sequenti auno* (millclimo odogefimoieptimo) *apud (Capuam epifcoporum congregato concilio, cum ipfe eleHas una cum epifeopis cardmalioufqxe concilio prafideret, Cincius enim Romanus conjul, cum nobilibus plerifque Romanis, Jordamfque princeps Capua, tJ Rogertus dux cum omnibus fere fuis optimatibus, adeffet; finito concilio, rurfus ex infperato illum clerici & laid precibus multis lacrymifyxe fatigant: ficque biduo immooilis perftitit. Tandem duce, ac principe, epifcapifque Cfidelibus exteris, ad ejus vefligia flentibus, villus precibus ac rationibus ceflit, dcBienemque prateritam, crucem ac purpuram re[umendo, firmavit duodecimo Kalcndas Aprilis, dominica in ranis palmarum. Inde C ajftnum rever[us ibi pa[cba celebravit Solcmnitate perodia, cum Capuano ac Salermtam principe Romam perrexit, ac juxta Oftscn[em uroem Tiberim cum omnibus tranfiens, gravi languore compreben/us extra porticum [anili Petri tentoria fixit. Et quia Ravennas barefiarcha, qui vivente Gregono papatum nvaferat [an- ili Petri ecclefiam armis tenebat; inflantibus militibus principis, eadem die recuperata ecclefia eji. Dominica vero afceiefianem jut>[equente Romanis fere osmious trans Tiberim magna cum frequentia celebritate occurrentibus, ele&us ipfe ab epifeopis Oftieufi, Tufculano, Portueqfi, & Albanenfi, cardinalibxjque, tj epijcepu, & abbatibus, î.ajfyientibus plurimis, eccitfiajiico more {aeratus dT in apoftolica fede locatus eft feptimo Idus Maii.*

<3®<3©<3g>@©i3£>€© «9<3©(3Æ

CONCILIUM BENEVENTANUM

Q.UO GU1BER.TUS ANTIPAPA

Cum fuis fibi adhaerentibus epifeopis fchifmaticis excommunicatur, anno Domini ml xxxvii tempore Vidoris pape III.

a«i <·»<. (I) n Es i» *frmdo hac Beneventana gefias refert* A *Leo Oflierfii bhro* 3. *capite* 71. *bis verbis;* Vidor autem tertius egreftus urbe admonaftcrium venit, fociatifque fibi epifeopis & cardinatibus, ecdefiam fandi Nicolai in Pica folenniter dedicavit, Menfe vero Auguflo fynodum celebrare cum Apulia dc Calabria epilcopis, nec non Principatum ftatuens, Beneventum perrexit. In qua idem apoftolicus praefidens ait: Novitveftra diledio, caritlimi fratres dccoepifcopi, (neque latet orbem univerfum) fimda Komana & apoftolica fedes, cui Deo audore ddervio, quot adverfa pertulerit, quot denique per fimoniacc hsereleos trapezitas malleis tunfionibufque périrada fit, adeo ut columna Dei vivi videretur jam pene concufla mutare, & fagena fummi pifcatoris intumescentibus fludibus difrumpi, ac naufragii forte perire. Guibertus enimhaerefiarcha, qui vivente lands memoria pratdeceftbre meo Gregorio papa Romanam invafi ecclcfiam, antichrifti pracurfor, & fatana fignifer eftedus oves Chrifti difpergere, madare, laniareque non definit.

o·····'° Incitator enim incentorque maiorum fadns, «i.i.b v>- quant.j Gregorio papa injurias, quas periecutio- a°r'· ms, quot clades intulerit,- referre ouis poflit ? Excitavit contra eum conjuratos iple conlpirationis audor, fugavit urbe, facerdotio, quantum m le fuit, fimoniacus pcrjurufquc privavit: commovit adverfus cum Romanum imperium, concitavit gentes & regna; & (quod a ixculo eft inauditum) excommumcatus ipfe atque damnatus landum pontificem excommunicare prafumpfit, Kom.nam urbem hadenus facrilegiis, cadibus, perjuriis, cunfpirattonibus, liagitiis, & vitiorum omnium ludibriis profanare non definit, & Simonis magi perfidia incenius, nequitia fua complices ad tam impium & exeerabile facinus evocans, coafto imperatoris exercitu apo- D ftolicx tedis invafor ef&dus eft contra prccepta evangelica, contra prophetarum, apoftolorumque decretacontra canonum & Romanorum pontificum jura, nullo cardinalium epifeoporumprecedente judicio, nullo Romani cleri approbante fuftragio, nullo devoti populi requifito confenfu, in fanda Romana ecclefia totius nequitie ac perditionis caput eftedus eft. Sed omnipotentis Dei potentia tum jam didum Gregorium pontificem poft labores ac certamina plurima ad cternam requiem evocadêt, & unanimi concordia epifccpi & cardinales provinciakfque antiftites una g cum Romano clero & populo parvitatem noftt.m moots omnibus contradicentem & renitentem apoftolica ledi piofeciflcnt, non timensaterm imperatoris judicum, nunc uiqueChriftiim & oves ejus, pro quibus ille fudit fanguinemfuum, perfequi non omittit. Idcirco auâoritate Dei & beatorum apoftolorum Petri & Pauli, omnium que fandorum, omni illum facerdotali officio & honore privamus, & a liminibus ecclefia feparantes anathematis vinculo innodamus.

Au/h'r praterea, & bene noftis, yarar dolos mmcbmati fint, quantafque mibi p>effaras intulerint Hugo Lugsiunenfis arcbiepifcoput, & Richard! Maffilonfis abbas,* fai pro *jaftu & ambitione fedis apofaite*, ad* fkSM *dudum clam inhiabant, ubi vatu fuis potiti non funt, febifmata in fimBa ecclefia fecerunt: & Richaruus quidem Roma noflram eUBionem cum cardmahous & epifeopis egerat, Hugo autem ad not poft paululum venions, affufus veftigiit, dum obfequium nobis furnmo pontifici debitum invitis ac retraBantibus exhiberet, legationem a nobis in partibus'Galliarum poftulaverat* £r *acceperat. Itaque donec parvitatem noftram eieBionifaB* atque a fe approbata repugnare confpexerant, ipfi modis omnibus infiftebant· ne onus pro ut.utate ecclefia nobit impqfiium uojiceremut. Ubi vero not tandem cedere perviderunt, conceptam diu flammam clibanus exjaturatu' evomuit. Quapropter cernente/ fibi fratrum omnium maximitatem conflanter obixBari, ab eorum hj m.ftra funt continuo communione fejunBi. Unde vobis apoftolica auBoritate pracipimus, ut ab eit abflmere curetit, neque ülitomnino commxnicetis, quia tclcfia Roman* communione fua fe jponte pnvarurt. Nam, ut b. Jcribit .Ambrqfius, qui fe a Romana ecclefiafegregat, vere habendus eft baretteus.* D« rtccoti- «"411

Conftituimui etiam, ut fl quit deinceps epifeopatum vel abbatiam de manu ahcujue laic perfm* /v/cepmf, nullatenus epifeopus vel abbas habeatur, neque ulla ei ut epifeopo vel abbati adhibeatur reverentia. Infuper ei beati Petri gremium & introitum ecclefia interdicimus, quottfque locum, quem fub tanto crimine ambitionis & inobedienti* (quod eft fcelui idololatria) cepit rqftpifcendo non défont Similiter etiam de inferioribus eccQfiafticis gradibui dignitatibufque conftituimui. Si quit item imperatorum, regum, ducum, principum, comitum, velcujufvir poteftatii Jocularii, epifeopatum, vel quamvis aliam ecclefiafticam dignitatem, dare prafumpferit, ejufdem fententi* vinculo fe adftriBum nov^rit, tum trecenti ' & oBo patre/ in blicanoconcilio omnes bujufmodi vendentes & ementes exeammunieoverint, cenfentes ut qui dat & qui recipit anathema fit. Cum hujufmodi igitur epifeopis, abbatibus, aut clericis reliquis, qui communicat, vel orat, aut ipforum audit miffas, una excommunicationis fententia pleBitur; qui nec facerdotes quidem rite putari poffunt.* C»?«« H*. "***.""

Poenitentia vero tf communio a nemine, nifi a catholico fufeipiatur. Qmd fi, nullus ajfit catholicus presbyter, reBius eft fine vifibili communione perfiflere, tj invifibiliter Domino communicare, quam eam ab baretico fumendo a Deo feparari: Nulla enim

(1) ' · ends bee lune ctun nova edition· Leoni* Olbenf», curante R. P. Angelo de Nuce, Abb. Catfinenh. *Hard.*

enim (at ait βροβοιηι) conventio Chrifti ad Be- Mal* P*** ***** fid<li cum'nfi'Wi ****** barattent iqfidelis efl: jbmmiactu owv, pua baretiau, idcirco iqfidoiit. fiant/aeram Cbrifti eommumarnm quamvis vtfibiliter tf corporaliter catholicis propter immimntas bareticas babere nra poffint, deem tamen meme Cbrifte coujemiH fient, ejus communionem mvifibilitor fumunt.

Hac igitur amnia dxm aettnium epifeoporum in concilia afantinm fififfênt fiqfeepta judicio dy aaHoritate probâta diffeminata continue ubiqete per àrbem ferre. Λ eodâm vm concilie pontifex infirmâtus graviter, pofl triduum peraltis omnibus, feftinxs ad monafterittm rediit, fomitantibus epifeopis & cardinalibus, & in capitulum fratrum fe ferri pratepit. Ubi fub diftriAa anatbemate prabibedt, ne quit ex fitcceffbribus fais auderet vendere fundos, ecclqfias, villas, vel quafeumqm poffeffiones ad monafterium Caftmenfe pertinentes. Simili mado interdixit, ne quis me- aerferasv abfque cmfiientia abbatis fia libellum fr. cera auderet, quodJi fieret, irritu-n rjfot. Confinât etiam, ut amnia monafteria, qüa fuO ditione noftri bujus Caffitmtfis ernmbiifient, fibulis amu; bouc nefiru congregation» prandium faciant.

/ite flatato, omnutm manatbarum usianimi confenfu, prafatit etiam apiftapit aftantibus atque approbantibus, domnam Odertfinm rehgiofum valde virum, Ramamtmqm diatttmm, qui tunc erat noftri monafterii prapqfitus, abbatem co^lituit.

Poft bac convocatis ad fe epifeopis cardinalibus, mmuit at feffit, ut juxta Gregorii papa flatutum Ottomm Oftienfem epifeopum quamprimum eligerent, pontfiicemqm conftitxerent, quem, quia prafens aderat, mana apprebenfxm cateris epifeopis tradidit, dicens: atccipite eum, & in Romana fede locate, meamque vicem in amnibus, quoufque id facere pqffitis habetote.

ANNO CH... AMNII C... ST

V I T A

ET EPISTOLÆ URBANI PAPÆ II.

Qui antea nominabatur Otto, Oftienfis epifeopus, quemque Viftor tenius «- emplo Gregorii pradeccfloris fui fibi fucceflbrem nominaverat, communi totius cleri ac populi confenfu eledus eft pontifex ejus nominis fecundus anno 1088. quarto Idus Maitii, dum fedes apoftolica quinque menfibus & fexdecim diebus paftore viduata fuiflet. Hic ante pontificatum ad Henricum regem ablegatus, ab eodem captus, magnilque contumeliis affeâus fuit. Sententiam excommunicationis in regem pronuntiatam ipie in Germaniam promulgavit. Pontificatum adeptus de lui eleftione omnes fideles certiores reddidit. Inveterato lateris dolore vexatus, duodecimo die poft fadam eieâionem Caflini a fando Benediâo miraculofc fanatus fuit. Inde rogatu Rogerii fit Boamundi in Apuliam fe contulit, ibique ecclefiam in honorem fand® Mari® divino cultui dicatam privilegio munivit. Ecclefi® Toletane primatum conceffit. Ad improbandas fchifmaticorum ordinationes, & confirmandam anathematis fententiam in Guibertum antipapam & Henricum pfeudo-imperatorem a Gregorio VII. pronuntiatam, ablegavit in Germaniam Gebehardum Confianttenfem epifeopum, virum in munere fuo obeundo fortitlimum, qui nullo habito refpeftuperfonarum comitem quemdam in «communicatione defundunt exhumari & ad fepulturam afini (ut loquitur Bertholdus) depurari mandavit. Mathildem comitiflam jam provedioris cratis feminam ob bonum publicum ecclefi® Welphoni Italico duci ducis Bojoari® filio, ftrenuo militi & ecclefi® defenfori, defponfavit invitam, & non alia conditione confententientem, quam ut ufu conjugali utrinque abftineretur. Cumque pontifex in Apulia diutius moraretur, interea vero Henricus r« Mantuana civitate aliifque viftoriis potiretur, Romani iterum rebellantes; poft captam fan&i Angeli munitionem, Guibertum antipapam&h»refiarcham antea expulfum, nunc vero per Henricum viftoria elatum in urbem rarius intrafum receperant. Tulit ifta confianti animo pontifex optimus, firenrfque facerdotali robore adverfua lunda contraria tonis atque immobilis perftitit, habitoque Beneventi concilio Guibertum ejulque complices «communicavit. Bello abftinuit, ne militari manu Romanos cives inquietaret. Quum rex fchiftnattcus pontificem dehonoraret, admirabili Dei confilio accidit ut eumdem princeps Barctnoncnfis veneraretur. Nam cum ille in jura ecclefi® debaccharetur, hic Tarraconenfem civitatem e Saracenorum manibus ereptam Roman® ecclefue donavit. IvonemCarnotenfem epifeopum conlecravit. Brunoncm Carthufiani inftituti audurem, Into anno quam ille folitudinem Carthufianam incoluiifet, ad fe accerfivit, biennio apud fe retentum dimifit anno Domini 1095. quando ab Urbano dilcedens in Calabriam proiectus inftitutum fuum propagavit. Ericum regem Danorum a Liemaro archiepiicopo H.mburgcnfi fchifmaticorum principe injuriis laceifitum ad fedem apoftolicam bis appellantem humanitfimc excepit, euinque metropolitan! Hamburgcnfis fubjeftioni exemit, Lundiaque metropolim in Danis inftituir. Henricum regem, qui Praxedcm imperatricem uxorem fuam legitimam carceribus mancipartt, ounque nlio antique extraneis violandam obtulerat, iterum «communicavit, filiumque Conradum adverius patrem ideo rebellantem, quod mandato ejus juflus effet cum matre inceitum committere, quodque eodem auâore ex adulterio natus diceretur, ab excommunicatione ablolvit. Ad fubveniendjum periclitanti orientali, & potiffimum Hierofolymiranc ecclefi®, fununo Audio egit: habitiique pluribus ea de caufa conciliis, promovit ut fideles Chriftiani «ercitum confcriberent, fanéUmque terram a Turearum infideUum profanationibus liberarent & defenderent. Ea occafionc trecenta millia Chriilianorum accepta benedidione a Romano pontifice Afiam invaferunt, captifque oppidis eamdem devaftarunt. Nicaeam utbem cum aliis pluribus oppidulis «pugnarunt & in fuam poteftatem redegerunt, Antiochiam in Syria ceperunt die tertia menfis Junii. Ab boftium immenfa multitudine oWcfli, fame ac morbo confumMi, inventione lance® illius, qu® Chrifti latus perforavit, animofiores effedi / faâa irruptione ingeme viâoriam contra hoftem reportarunt. Quod cum Urbano pap® nuntiatum fudJet, legatum mifit in orientem qui ecckfiai

in locis, unde.pagani atpulfi erant, inftauraret. A Hoc pontifice auâore borarix ille preces, qua vujgo bene Marix virginis & Det genitricis oi- ficium appellari coafueverunt, non tantum a dericis, fed etiam a laicis, pro auxilio contra Saraceno· obtinendo recitari errperunt. Hujus tempore cariofus haoreticus Berengariifs, Asptut ecdefiam falfa ponitentia eludens, ipfo dii fanftat epiphani* ex hac vita migravit. Vicinus morti dixifle feribitur: Hodie in die apparitionis fua apparebit mihi Dominus meus Jcfus Chriftus propter poenitentiam, ut fpero, ad gloriam vel proprer alios, ut timeo, ad poenam. Ordines Car'hufianorum, Ciilercienfium, & Antonitarom eonun ^uj jnfirnus miniftrabant, & literam r pro mfignibus gerebant, fub hoc tempore originem B

oak»·· a Mw;« .i», <e* *«r«>prù · mim ••^•- Q.i oUi.r, mc.e.oii, ubH*,?

""s **1*" *ta Ociter peradis, pace ecclefia reftituta ipfaque in tranquilliorem ftatum vindicata, Urbanus pontifex quarto Kalendas Augufti, anno Domini millefimo nonagefimonono defundus eft, cum fedrlfet annos undecim,menfesquatuor, dies decem & odo. Corpus in tranftiberinam regionem delatum in bafilica Vaticana honorifice fepultum fuit.

EPISTOLA I. URBANI PAPÆ IL AD OMNES FIDELES.

De ecclefia fandx Marin Caflinenfis monafterii a fe confecrata, & privilegio munita.

LVkttM/ epfTrçwr *femes feworm Dei xniver/tati Chrifte juieistaee ngiten i» perpttmn.*

Divine miferationis intuitu, cujus munere, licet immeriti, catholice ecclefix prxfidemus, & univerix fidelium poteftates confiftunt, condecet apoftolicx fedis piam folicitudinem, & benignam principum magnificentiam ecclefiarum debitam curam R^rene, & pro earum pace & quiete cum omni diligentia nufericorditcr infudare: quatenus id divina operante dementia, quique jura fua xquo moderamine poffidentes, praêlau fimul & fubditi, pariter attingere valeant ad promifla fidelibus gaudia fempiterna. Nos itaque in Cafli- D no monte filiorum noftrorum Rogerii ducis, & Boamundi fratris eius, ftUrfonis abbatis,precum inftantia fatigati, cum multitudine confiratrum noftrorum epifeoporum ad confecrandum Bantinum monafterium in honore Dei genitricis conftrudum eadem auxiliante pervenimus: cumque opitulatione domini conlècrationibus ejus noftris devotis manibus rite peradis, eorundem virorum illuftrium & fuorum comitum & baronum interventionibus piis, ad fiunmam ejulitem libertatem, fccuritatem & pacem, a mooafterio ipfo, & ecclefiis ejus, & rebus ac locis omnibus fuis habitis & habendis, omnia epifcopalis jura & publicas omnes exadiones apoftolica audoritate generali perpetua conftitutiooe exdufimus. Attamen E a fola tantum Acherontina ecclefia fimda Anaftafix inrra muros civitatis cooftnida Acheroorino archiepifcopo annis fingulis unam auri unciam fidcipere indulgemus. Hac interea irrefragabiliter ftatuentes, ut chrifma, oleum fandum, coofecratiooes altarium, feu bafilicarum, ordinationes clericorum fuorum, {< caetera fpiritualia facramenta, ab epueopis dicecefanis, vel quibufeumque catholicis Bantini monafterii fratres accipiant, qui mandato apoftoUo· fedis d audoritate fuflulti faveant, & eifdem petentibus fratribus eadem (aeramenta gratis & fine aliqua pravitate exhibeant. Infiiper autem B. Petri apoftoforum principis, feoritare lancimus, ut omne· cujufcumque conditionis homines dericos & laicus, qui in morte vel vita ad prefcriptummonafterium, decdefias ejus, & loca cum rebus fub tranfire, aut in fuis domibus commorantes qusdibet bona temporalia fua elcemofynarum largitione conferre voluerint, nullius contradidio inhibeat, & lifdem murcumQIM contulerint, patrocinio apoftolicxfed» iidem fratres quiete & generaliter libera perpetuo pofiidebunt.

Decernimus etiam, ut nulli omnino hominum fint, qui pariatum monafterium temere perturbare, aut ejus pofleffiones auferre, minuere, vel ablatas retinere, feu quibuslibet vexationibus fatigare, * omni titulo fuper ea requarqmlfoetop politionum femper exdufo. Indulgemus autem cis hxc omnia apoftolica fedis paterna pietate, indudi & confratrum noftrorum difcrcto confilio, & prxdidorum virorum nobilium ftrenuo interventu, & quia monafterium ipfum poft introitum Nortmannorum cum intrinfeca fui expoliatione, & locorum fuorum miicrabili depopulatione cum fiicrilegis ufurpationibus epifeoporum innumera lugenda detrimenta & indigna fuftinuit, qus breviarim in privilegio comitis Amici notantur. Talibus ergo rationibus apartis commota vifcera pietatis apoftolicc ledis, monafterium idem nunrebus omnibus fim habitis & habendis. tamquam Beati Petri pofleffionem, *cupes* eft & jus & pro- C prictas, a juribus univerfis, atque fervitiis cujuslibet dignitatis vel ordinis omnium hominum, anathematis gladio digne fiibtranunt & defendunt. Ad indicium autem percepte hujus a Romana ecclefia libertatis per annos fingulos auri unciam nobis noftrifque focceflbnbus evufitem monafterii abbates perfolvent.

Si qua igitur in futurum ecdefiaftica fiecularifve perfora hanc noftra conftitutionis paginam fciens, contra earn temere venire lentaverit fecundo tertiove commonita, nifi rectum fuumdigna fatisfa&ione correxerit, potcftatis honorifque fui dignitate careat, reamque fe divino judicio exiftere de perpetrata iniquitate cognofeat, & a facratilfimo corpore ac fanguine Dei de Domini D redemptoris noftri Jefo Chrifti aliena fiat; atque in extremo examine divine ultioni fubjacear. Cundi» autem eidem fua jura fervantibus fit pax Domini noftri jefu Chrifti, quatenus & hic frudum bonae adioou percipiant, «. apud diftriâum judicem premia eterna pacis inveniant Amen. Amen.

Sequebantur ifta fiibfcriptiones atque figilla. Porro pontificium lignum, in quo apoftoforum nomina, & a tergo imagines plumbo fiifie habentur, cum ejulmodi in extimo circulo inferiptiooe legitur: *Bnedi&tti Petet & Petter Doetmi gtftri Jefie Cki/ü.*

II. AD BERNARDUM ARCHIEPISCOPUM TOLETANUM.

De primam ejuldcm ecclefix cooccflô.

Urinus nifegpeu ferma ferognat Dei rwtntiifi. a jrttri Bernrth trtiitpifcift Tti/teg ejtfm* fateefftrikttt m perpetrent.*

CUn&is fandorum decretales fcientibus » d*c. *Ext»t fieprg t·.* X «μ π/μτμμ, *pe&.* J11.

in.

1П. AD ARCHŒPÎSOOPUM TARRACO* NENSEM.

Ejufdem argumenti.

LVAawrr *tfifaftu ftrvxt firvenun Dti vtxtrtiili fritri tnhitftfctft TtrrMtxtqfi, ftUtm tf xptfMcMt itatti&Btei.*

NOvit diledio tua, *tfc. Extxt fyrx* asdrav to- aw *X. cmtcilitrxM t fq>.* 511.

IV. AD ANSELMUM MEDIOLANENSEM ARCHIEPISCOPUM.

Dt ncexcilixtMH Ixfftrxxi,

Dlfcretioni noftr· videtur, quatenus fecundam pnecepti noftri tenorem, quando fecundum ecclefi· veftr· motem facros daturos quibuslibet aliis ordines benedicere cceperis, eos , quos tua dmosrit folcrtia reconcilianda· , inter benedicendum ft manus imponendum facias intcrefle ; quibus caetera omnia confecratioois inftrumenta pres ter undionis explebis, ft fic ad fanda minifleria reconciliabcs.

V. AD ELIAM EPISCOPUM BARENSEM.

De reliquiarum fandi Nicolai translatione, &Ba- rcnfis ecdcfi· dignitate & juribus.

Vrhmu tpifcopxr frrtnn ftrwrxtt Dti ctrifittttfrtl· tri Elix xrtUtpifixpt, fxlxtm & tft- JitliceM hitdiSixxtiit.

kUîa noftris terni

qu« ft Canufma dicitur, omnipotens Deus beati confeflbrid fui Nicolai corpore vifitare dignatus eft; nos audore Deo apoftolorum Petri Paulique vicarii, propter ecclefiaftica negotia exequendain Apuli* provinciam defeendentes, cariflimorum filiorum Roman* ecclefi· Rogerii ducis & fratris ejus Boamundi, atque veftris deprecationibus io- D vitari, civitatem veftram pro beati confeflbrisNicolai diledione pnecipua vifitavimus: cum magna undique convenientis populi frequentia, Ictitiaque B. Nicolai reliquias in locum parati adyti conferentes, contra morem noftr· Romane ft apoftoticc ecclefi· te, dilediffime frater, in fede propria confecravimus, B. Nicolai reverentia, ft tui populi dilediooe devidi . Te igitur in fpecialem Romane ecclefi·. filium ampledentes amoris intimi brachiis, tuamque, cui, Deo audore, pr*fides, Barenfem, qu· ft Canufina habetur ccdefia, exaltare , ft populum tuum tam temporaliter quam cternaliter glorificare, largiente domino, ft favente juftitia , cupientes, confirmamus tibi prefentis pagina audoritate integrum Barenfem, qui & Canufinus eft, archiepilcopatum, ut tu tuique fucccflbres epifcopali jure illum regas , difponas atque poflideas, lalva Roman* audoritate ecclefia, qux inftituenteDominoecclefiatum omnium princeps eft, cuique ut matri fuminadebet ab univerfis reverentia exhiberi.

Abfque pr*judicio ergo juflitic quarumlibet ecclefiarum, fequentes tenorem qui noftrorum continetur privilegiis praderefIbram , Barenfis five Cauufin* ecclefi· poflfeffiooes five diœcefes tibi tuifque fucceflbribus perpetuo poflidendas regendafque contradimus . He autem funt, Canufia ,

A Biftiftum, Bitoetum, Midunium , Juvenatium , Mdfida, Rnbum, Tranum, Canna , Minervimim , Aqua teda , Moos meliorus, LaveUum ,

limaram, fimul fle ornera qu· intra marini lito* ris * ora fita effe cognofcuntur. H« vero & alia municipia , five cjvitatcs pradi&is civitatibus adjacentes, five longe pofit· , fed ad eas pertinentes, confirmamus vobis , ft omnes fundos ft cafales , una cum cafis fit vineis, cum fervis & ancillis, cum matfis, & maflaritiis, atque molendinis, cum portubus, montibus ft pratis, fimul cum plebibus, five ecdefiis , cum omnibus tira* lis, ure capellis fuis, fimul etiam cum monafte* riis virorum, feu feminarum, Greets aut Latinis, B cum univerfis ordinibus ecclefiafticis, ft quidquid honoris, poflfeflkxus, feu dignitatis, per legalem largitionem, A juxta cooceutoncm antiquitus te* nuiflèt, fit quidquid juftitic non contradicit, ft antiquitus (uperadditum efle probatur, ft in fiuu* eam jufte poterie Barenfis & Canufina ecclefia adipifei , Atque hujufmodi privilegia pnefenti audoritatis noftr· decreto indulgentes, ftatuimus , nullum regum vel imperatorum , antiftitum, nui* lum quacumque dignitate pneditum , vel quem* quam alium audere minuere, alienare , five fuis ufibus applicare de iis que eidem ecclefi· a qui* buslibet hominibus de proprio jure jam donata funt , vd deinceps domino favente, donari contigerit. Preterea fraternitati ttue pallii ufiun ex C more concedimus, ut eo inter nuflanun folemnia , iis dumtaxat feftivitatibus utaris , videlicet nativitate Domini, S. Steph^ni, epiphania, cens Domini, refurredione, afcenfione, pentecofte, nativitate S. JoannisBautift·, natalities apoHokxrum, ft tribus feftivitatibus fanAs Maris , feftivitatibus fanâorum Nicolai ft Sabini, feftivitate omnium fandorum, in anno ordinationis tus die, in ordinatione epifeoporum feu ceterorum clericorum, in confecritione etiam ecclefiarum , in translatione etiam Domini confeflbris Nicolai . Hortamur itaque fraternitatem tuam , ut honor tante dignitatis, fuppiementum utique totius fa* cerdotalis ordinis, moribus tuis conveniat ; & non folum exteriori homini tuo decorem pneftet ft gratiam, fed ft interiorem quoque multiplici virtute corroboret . Siquidem ifta funt pallii , ifta funt hujufmodi indumenti, ut Deum ex toto corde , tota anima, ft omni virtute diligas, & proximum tuum ficut te ipfum. Nam licet ad tuum pallii omnium virtutum ornamenta fint neceflaria, infeparabiliter tamen caritas, qu· omnes fupcrexccdit, hac polknten1*dignitate comitari convenit. Ad imitanda igitur omnium bonorum inftrumenta vita ft fcientia tua fubditis tuis fit forma & regula, ut, fi quid in eis ex humana fragilitate reprehenfibile deprehenditur, intuitu converfationis tue ad reditudinem fioccritatis tu* corrigatur . Quibus fic ftudeas difpenfationis tu* jura moderari , ut in corrigendis vitiis ft zelo re- E ditudinis ferveas, & modum temperantic non excedas . Et ut multa paucis explicemus, quid in fandorum patrum didis repereris, ad tuam ft eorum , qui tibi fubduntur, utendum cenfeas «dificattonem ; quatenus documentis tuis inftrudi, at* que boni paftoris veftigia confecuti , ad regnum lummi paftoris tecum valeant pertingere, ft perpetue vite felicitatem, Deo annuente percipere Arnen.

fût txtx fxbucitttr J^ilbtm.

Datum apud Barum per manus Joannis diaconi, anno dominiez incarnationis milkfimo oAogefimonono, anno vero pontificatus Domini Ur-

 ba-

béai W- fecundo, *iadi&iaot* dodorerertia, no^ noOftoteis.

VI. AD ROGERIUM DUCEM ET BOAMUNDUM FRATRES.

Monachos ab invaioribos défendit-

Vreamct epifctftu fervnt fervoram Dti Regerio du» *tf Boamemdo fratri ejat, falatem Cf apoftolicam bemdi&ioteem.*

PRoclamationem ante noftram pnefentiam fecit *Urio* Bantinus abb^s de quibufdam comi- f >at'<r·· ijbu5 & baronibus, qui callida , ‡ invidiæ ftimulis coporum machinatione fedufti, ipfum A ejusmonaftcrium noftris manibus confecrârum modo plus conturbant. Unde, quia pnediftum monaftertum ad jus B. Petri pertinere Veftram non latet notitiam, ex auftoritate B- Petri & noftra mooafterium & abbatem vobis commendamus , quatenus cuftodiatis, adjuvetis, & a malis hominibus, Ccut B. Petri proprietatem, fideliter defendatis, & neque deprxdationes, neque aliquam fui juris diminutionem, a quocumque fieri patiamini·

Semper recordantes , quia ‡ in confecratione ejufdem monafterii abbatem, & ipfum in manus veftras fpecialiter commendavimus. Itaque e priore commendatione, & harum literarum juftione, ab omnibus monafterium noftrum, & prxcipue a Goffredo Amici comitis filio, ftcut fideles B. Petri defendite . Qui abbati , etiam pro defer.ftone lue rerum ecckfix partes maritimas conterenti , conftipatus latronibus fefe obviam contulit t atque ab eo ' fub refto pretiofo privilegio noftro, yeftris fupplicationibus conftiruto, & aliis feriptis , fpolia ejus diripiens, cum fuis confiratribus fitiatum opprobriis eum peditem dereliquit : ac Inde quxque jam a patre fuo comite eidem monafterio debite reftaurationis gratia condonata , ad fuas manus facrilegas nequiter revocavit . Quod fi privilegium & quxque direpta facrilegus ille renuerit reddere, & abbatibus ac fratribus dignifti me fatisfacere, praecipimus ut cogatis. Alioquin ipfe & fautores ejus anathemati lubdentur.

At/lrMimw/KW denalMtur *fodio de civitate Tarracom^fi Romana ecclefia a Berengario comite Baranomnfi.*

QUoniam audivimus , nec non etiam ixpiflGme vidimus, res verti in contrarium mortuis teftibus , principalibus fic fapientioribus placuit , ut res geftas literis denotarent, fic ita quomodo res fe habuit pofteris fuis traderent. Quapropter ego Berengarius Raimundi comes Barchinonenfis fic marchio hanc chartam feribi jufiî,ut femper ftaret memoria hujus rei, fciiicet : Quod ego Berengarius comes pnediftus amore Dei duftus donavi domino Deo fic apoftolorum principi beatiflimo Petro , ejufque vicario Romanx fedis Epaginx apoftolico, omnem meum honorem qui mihi competit ex jure paterno , quemadmodum ego divifi cum Raimundo Berengário fratre meo, ficut ego cum habeo vel habere debeo, fpecialiter dono ei in Dei nomine Tarraconeftfem urbem cum ommbus qux pertinent aut pertinere debent ad ejufdem urbis nobilitatem, ea fciiicet deliberatione , ut ego fic mei poftert omnes , ficut fupra feripeum eft , µµµχ hoc totum pur manum & vocum S. Petri, «jufipre vfeutfi Romana fedis apoAoifei, per quumfennium pofedvesues ei cennun viginriqsunque lferunun purifluni argenti ad juftm penium. Et ut principe» univerfi, vel omnes alii qui mecum inftsdaverint ad prxfate urbis reftanrauooem, habeant in confinio hujus urbis paralodium, fuam apriflionem, vd quod acceperint per manus noftna largitionem, non inde perfolventes aliquam penfionem, nifi forte com. punfti amore Dei voluerint ipfi pcrfolvere filia gratuita voluntate. Ob hoc etiam hanc chartam ratam effe volo, ut omnis hic honor, ficut fuperius continetur , nullatenus transferri poflit in alterius poteftatis dominium, fed ego tantummo- B do fit pofteri mei in perpetuum teneamus hoc totum per manus principis apoftolorum Petri , fit ejus vicarii domini Urbani fecundi pape, & fucceflbrum ejus beati Petri fedem canonice regentium .

Hanc oblationem offero Domino Deo & principibus apoftolorum Petro fit Paulo propter redemptionem peccatorum nuotum , fit patris mei Raimundi, fic parentum meorum, per confilium & voluntatem Berengarii archiepifcopi Tarraconenfis, fic epifeopi Gerundenfis xquivoci Bcrengani , fic vicecomitum Deuldedit Tarraconenfis fic Arvai ‡ Mironinfis Barehinonenfis , fic Geraldi Alemanni, fic Gereberti Girardi, Guilicimi Raimundi, fic Dorche fratris fui , fic Hugonis Dal- C macii, fic Huberti Gousberti, fic Angeri Gonfredi, fit Alberti Bernardi , per manum Domini ‡ Rainerii Romane ecclefi* cardinalis, qui nunc legatione fungitur in partibus noftris, ‡ era millcuma vigcfimaoftava, anno ab incarnatione Domini miilefuno nonagefimo,

hacafyxe diploma, citi ifta fabjiciantar ab alio addita '

Tarraconenfis civitas per Berengarium comitem fic exteros provmcix ipfius principes reftaurari fic inhabitari cspta eft, anno autem fequenti Berengarius Aulonenfis quondam epifeopus, per quem potiftimum civitas eadem reftaurabatur , fedem apoftolicam adiit, domino Urbano pape fe prxfentavit, pallium accepit, privilegium promeruit, D per quod in Tarraconenlem metropolim translatus, archicpifcopus inftitutus eft.

VII. AD BERENGARIUM AUSONENSEM EPISCOPUM.

Eum conftituit Tarraconenfem prehiepifeopamn.

Urbanas epifcopot fervat fervoram Dei dileDe fratri Berengario afafmvtfi opifafo in Tarratonenfem metropolim translato, ejafyoe facceffbribas canonice fniftitmadh in perpetaam.

INter primas Hifpaniarum urbes Tarraconem fuiffe mfignem fic gentilem, etiam Chriftianx paginx judiciis demonftrant. Juftus autem Domij nus in viis fuis, fit fanftus in omnibus operibu^ fuis, qui cum in plerifque judicüs incomprehcnfibilis habeatur, in nullo unquam valet reprehenfibilis xftimari. Ipfe transfert regna, fit mutat tempora : ipfi vifum eft in eadem urbe olim Tarracenenfis urbis gloriam exaltaret ipfi vifum eft in eadem urbe peccata populi fui vifitare . Cum enim in ca uiriftianorum populus habitaret, vifi-

(i) A Librario nealigeMe prteter«iffu» menf» ,* <-«. inquit Bmina, fed verms b»ç finis diplomat·· eft : *te* coniM-Ai bee debent ctun feqMntibus , ot Þt continua otatm : Æra xoal.(vel potitu sial.) *eemo ab Incarnat, ttemim* softs. *Terractmnjh tivnu* Ac. Hard.

ravit ia virga mfefe s «arum, fc»in verbdribm peccata oorum. Sm tonaginu aaoh, ex

dem urbi» reftjtuciom, fecundum proreptum apo*
• *f* m «m t>» ftolic· fedis, eût * asfeoritate Dei, licet indigni, prefidemus, infifterent. BerengariusfiquidcmBarchjnonenfis comes aufeoritam noftr» pcriuafione commonitus, pro animat fife fidute, cum fine poreflatis magnatibus non fotam reftituùoni prana-
' >.»>■!<. tc urbis * mfiftit, led dt uifiem ipfem , dc oronem fur poteftaris terram, B. Petro ejufque vicards legali ftipulatiooetradidit, renfitmquequin*
* *f* £· pîı· Ψ* litaram argenti Lataranenfi palatio * annis iolvcndum inftituit. Nos itaque, **prxftante** Deo reftitutioms hujus optamus cooperatores exiftere , praedirii comitis inftitutum, libertatdque & conluejudincs , quas novis Tarraconenfis urbis colonis promulgaOc cognofeitur, collaudamus, derate manere audoritate noftra decernimus . Cum univcrfa liquidera ipfius comitis terra , quam B. Pletro obtulit, dtTarracooenfem urbem ac populum, Domino ib< afpirante, coUcftum, fab apo» ftolic» fedis tutela fpecialiter confovendum fufetpinnas, libertatemque illius per comitis Berenga-
* *f.* fcriptaa rii * feripto collatam catenas confirmamus, ut nemini quidquam ultra pcrfblvant , nifi iponte propria Kxxnao» fe faciant ecclefi» debitores . Ut igitur hec omnia Deo auâorc inconcuflâ permaneant, nos antereflorum noftrorum privilegia fiequenses, qui Aufimerfem ecclefiam Tarraconenfis quondam inftituere vicariam, tibi, o carifts* me fili Bcrengari, quia tuo potiffimum ftudio hec eft rtftitutlo inftituca, ex Roman» ecclefi» liberalitatis gratia pallium, totius fcilicet fiteerdotalis dignitatis plenitudinem, indulgemus. \

Praeterea tibi, ruifquefucceflcribus legitimefubftituendis, qui in Tatraconenfis civitatis &ecdefic reftaurationem pari ftudio infudaverint, profatam Tarracooenfcm ecclefiam jure proprio pofﬁdendam per hujus privilegii paginam confirmamus , una cura omnibus çedefus, quas proprio jure Dofcitur antiquitus poflèdiflê, precipicnics dc his qu» Saracenorum ad prefens lubjacent ditioni, ut cum eas Deo placuerit poreftati populi
•F.n. dMt, '.*".*" M Cbnftiani , * ad debitam ecclefi» veftr» obedieotiam referantur, falva tamen in omnibus Romana ecclefi» audoritate. Porro Aufenenfcmcedefiam tibi tuifque fucreftoribus tamdiu concedimus poOsdendam, donec , auctore Deo , ad priftini ftatns plenitudinem veftro ftudio Tarraconenfis ecclefia reformetur . Pallio itaque in miffarum folemniis intra ecclefiam fotammodo uti debetis, in pwEcipuis tantum fcftivitatibus, videlicet nativitate Domini, epiphania, hypapante, crena Domini, fabbato findo, refurredionis prima ■ fecunda tinia, afcenfione Domini, pcmecoftc, tribus fcftivitatibus Unfts Maris, fandi quoque Michaelis, fit fandi Joannis Baprift» , in natalitiis omnium apoftolorum , & eorum martyrum quotum pignora in veftra ecclefia continentur , in commemoratione nihilominus omnium fanftoram, m consecrationibus ecdefianxn , epiteoponun , dericorum , in annuo confccrationis tu» die, in folemnitatibus etiam fanfts virginis Tbecfe, fanûique martyr» Fraftnofi ac fociocum ejus. Te igitur, reverentiflime frater, aficftiooe intima exhortamur, quatenus dignum te tanti honoris pon:ificio femper exhibeas , Chriftianis ac Saracenis fine oflcnbone elle procurans, ad fidem infideles querere, Deo largiente, verbis ftudeas & exemplis. Sic exterius pallii dignitate pnarellas in o-ctilis bomiaum, ut interius virtutum excellentia palleas coram fiipern» oculis tnajeftatis .

Plaue per pntticnas privilegii paginam oflicii noftri auftoritate decrevimus, ut quicumque fe Tarraccmcafis ccdefi» bona injufte hadraus obtinuiflè cognofcunt, ea deinceps eidem ecclefi» reftinsere pr» judicii divini formidine & ledis apofobcai reverentia ftudeant . Si quis autem in craftinum archrèpùcopus, aut episcopus, impera* tor, aut rex. princeps, aut dux, comtf, autvicecomcs , judex , aut quilibet magiftratus , vel pcriôna ecdcfiaftica, yd fccularis, hujus privilegii paginam ticicns , contra eam venire temere tentaverit, fecundo tertiove commonitus, fi non fatisfaftiooe condigna emendaverit, eum honoris iui fit officii periculo fubjacere decrevimus, & a Chrifto atque ecclefi· corpore fegregamus, cooferventibus autem pax a Deo & mititricordia prefentibus & futuris feculis confervetur. Etiam. Arnen. Datum Capu» Kalendis Julii per manus fand» Romane ecclefi» Joannis diaconi cardinalis , indiftione quarta ,. anno dominice incarnaitonis miliefimo npnagefimopruno, pontificatus auictn damini Urbani fecundi anno quarto.

VIII. AD CLERUM ET PLEBEM CARNOTENSEM.

De Ganfredi epifeopi depolitione, âc Ivonis con* fecrati in ejus locum fubrugationc.

L¥taa«r *qifttftu ftrvu* *Dri dikffit* m *Cbrifi» filtii cltn tf* CarwtagF , /afetrav djr apqfefe»· Iμ μ MIμ μ ».

NOs quidem , tum pro bea» Mari» femper virginis devotione & reverentia , tum pro nottri oflicii debito, ecclefi» veftr» diie&oucm , protettionem , & curam Ipecialius impendentes , cjulque labores diuturnos,'quos aGaufradoqnondam cpdcopo pafla eft , propenfiore animo perpendentes , rei veritate diutius atque diligentius pcnraftata , lygieme domino, juftiti» fatistirci* mus. ttonam itaque animi veftri voluntatem per~~venientes ac fubtequenres,~~ venerabilem virum Ivo ncm presbyterum, quem Gaufiedo per nos
4:·* -----------------J—
monita degiftis; ne quod ulterius hac in re detrimentum veftra ecclefia pareretur , fine mors longioris obftaculo conlecravimus.

Nunc eum ad vos remittentes , tamquam B. Petri mandras confecratum, B. Petri vice vos *rogamus fit* obfecramus, quatenus eum benigne fnlapientes debita ut nafioris veri membrum obedientia honoretis ; debita fcbcitudme qu» vobis annuntiaverit obfervetis ; & ut i '
& eum pro veftris valeat exceff
cedendo placare , vos qvoque | tot*is*
conaminibus procurare. Si enim
tueritis , paftorem procul dubio
habebitis, nos quoque in veftris opnnunitatfem ad exaudiendum paratos invenietis. Porro dcGaufredo, qui fine conditione omni noftris manibus epiicopatum reddidit , indignum fe patenter agoofeôss, prsrepimns A pmcipimus , ne quis ei ullo modo ad cp&opatum reinvadesdum vel infeftandum aflenfum accommodare prfeumat, alias fit ipfum fit ipfius fautores excommunicationi fubjaccre centiemus. Obedientcs vos voro monitis noftris gratia divina cuflodiat. Data Capus odavo Kalcndas Decembris.

•A·· *Ai* .***. H. IX.· AD ' ROGERIUM SENONENSEM ARCHIEPISQQPUM.

AJqfda· *ergnttni,*

Quantas proGaufredo quondam epjfcopoCar* norenfis ecdefia moteftiasfiiftinuerit, quanta ad apottdlicam fidem quercbe perlata fuerint, dikftionts ruo ftrcnuitas rccognofeir. Tandem rei veritate diligentius perquifita, largiente domino , juftitia fatisfecimus, ft ab ipfo m noftris manibus fine cuiuslibet tenore conditionis epifeopetus refutatus eft. Tandem ad tuam fraternitatem feripta direximus , rei geft· ordinem indicantes, ft ut tuum Carootenfibus ad eligendum ft confecrandum antiftitem auxilium contribueres flagitantes . Noftra itaque fulti licentia Caraorenfes venerabilem virum presbyterum Ivonem canonico ordine in epifeopum degerunt. Cum autem a te confecrationis gratiam pro more ecclefi· petiviffent, tua fraternitas ei manum imponere recufavit. Ad noa igitur ipfis voventibus, ft confecrationis ejufifcm gratiam depofrentibus, nos qui viri religionem jam dudum noveramus, & ejus eligendi licentiam dederamus, petitioni juft* deefle nequivimus . Confocratum igitur cum falva tu· ecclefi· obedientia remittentes » dileâioois tu· dulcedinem potiulamus, ut omni litis fomite fonâa fopito , benignitate cum debita compleâaris, ft ad ecclefi· regimen auxilium tuum ei largiaris . Porro Gaufredum, fi epifeopatum invadere , aut ecdefiam infeftare lentaverit, tpfumipfiufquefautores anathemati fubjacere decrevimus. DataCapue feptimo Kalendas Decembris.

ORATIO URBANI PAPÆ II. AD IVONEM CONSECRATUM HABITA.

Quoniam (ut credimus) divino te nutu vocante rictus ft populus civitatis illius unanimiter elegerunt reftorem, ft nos idque perdocentes petierunt confecrari epifeopum , ft ideo, Deo annuente , per manus noftra tmpofitionem epifeopus confecratus es , amodo , frater cariffime, fetas te maximum pondus fuferpifle laboris, quod eft fardna regiminis animarum, ft commodis driervire multorum, omniumque fieri minimum atque miniftrum, ft pro credito tibi talento lo die divini examinis rationem reddituram . Nam fi fahrator nofter dixit : Am *vmi rtàtifari , fad* MndfrMv, *tr* M» *fan fat fa rvihu fa,* quanto magis nos defldlofi fervi fummi patrisfamilias debemus maximo fudore incumbere oves dominicas nobis a fummo pafiore configuras ad ovile dominicum , fuflfagante divina gratia , abfque morbo ft ' mancha perducere ? Exhortsmur itaque dileftionem tuam, ut fidem, quam in exordio tus confecraiionis breviter diluicideque digefiimus , illibatam & inviolabilem cuftodiajf, qtua fides eft fundamentum omnium virtutum . Scimus autem quod ab infantia facris es literis eruditus, ft canonum inftitutis edoâus ; attamen breviter ad te nofter eft dirigendus formo. Nullus te favor extollat, nulla adverfitas atterat, ideft, non in profperis cor tuum elevetur, nec advertis in aliquc dejiciatur, fed omnia & in omnibus caute or cum difcretkmc agere te volumus , ut abfque reprehentione ab omnibus vivere comprobetis. Sanfta Trinitas fraternitatem tuam fua proreftiooe cuilodiat , ut dum tali moderamine in Domino noftro onus quod fufcepifti peregeris,in die «torna retributionis, eo dicente, audire me-

Mm». ■.

A rearii: £a«r, *fat* Jaw & *jUUh, fa far « faifau, far mitrit tfattfa-faZir* jradfasa

X. AD PETRUM ABBATEM CAVENSEM.

De privilegiis ejufoem monafierio conceM».

*Afar/ tfifatt ftrOnt fn-vtrm Dti rtWffafi» nt fari Pttn ctntUi Crtfat Mrtit tf fa tffiribu cratrict fnrt.w*dii, faatrt &tfat Utrrt imdiOitmt* m *ptrpttiuat.*

Cum uniterfis fanâc ecclefi· partibus pro fodis anoftolic· auâoritate ac benevolentia debitores exiftamus, illis tamen locis atque perfont» qui fpecialius ac familiarius Romane adheferint eccleti· , quique amplioris religionis gratia eminere nofcuntur, propenfiori nos inducunt caritatis ftudio imminere. Apoftofios ergo memori* prcdeceflbris noftri Gregorii feptimi inftitutis tenacius adherentes, Cavenfc cenobfam, cui fitmma religio viget » quod ipfe fingulariter dilexit, & fu* tnftifutioois privilegio communivit, nos quoque hujus noftri privilegii pagina communimus, & ab omni tam fiecubris quam ecdefiaftic* perfixi· jugo liberum efle omnino decernimus. Idem namque apcftolicus pontifex , dum in Aoecclefie archidiaconatus adhuc offic» fungeretur, pnediâum locum a Gifiilpho Sa- Clcrnitano tunc principe , m cujus manu fuerat , poftulavit. Cellas quoque plurimas, quas ufque ad id temporis fpatium idem princeps in manu propria detinuerat, ab ipfo acquirens, eidem fando loco contulit abfolute cum omnibus habitantibus & habitaturis, tam m Cilenti monte cjufquepeitinentiis , quam in locis Palciano , Metdliano, Caftro fiinâi Adjutor», & pcrtinenriarumeorumdem locorum, cum juribus , angariis , parangariis, peufionibus folutis, tam ratione terrarum , quam pro quolibet fbculari ipfotum Jocorum,ficut nos ipfi in regiftro ipfius principis enucleatius vidimus contineri. Qpam donationem nos auftoritate apoftolica ex cena fcientia confirmamus . Praeterea Quniacum locum ilium fiunofum diriOgens , inde te ut abbatem pnsdiâo monafierio Seponeret adfcivit, quem deinceps cum univerfis bjeftis five locis, five petfonis, üngu ariter dilexit, fqvit atque nutus eft, mon pontifex faâus , coram libertatem decreti fili pagina conformavit fie pnsftante Deo ab omnium viventium jugo li' bénira ufipae ad tempora noftra pcimanfit. Noftris amem diebus Alpbanus Salernitans ecclefi· archiepifcopu» confrater nofter ad ejufiiem foci fifofcâionem modis cspit omnibus anhelare. Nobis itaque difponenrtbur bafoicam ipfius loci dedicare, ille fits ecdefia minui jura clamitabat cui nos ex abundanti fatiafa&ioncm juri» obtuli* mna: Ole autem, cum ad poftulatum A accepta* tum *taiotut* terminum perveniifet, aâkmem agb grodi refittavit

" Sic no» pnefentibus fratribus noftri» reverendifi

Trojino, Joanne Rioppolano, ft cardinalibus ecclefie nom» Hermanno presbytero ex titulo quatuor Coronatorum, Gregorio presbytero tituli ian-

Joanne ex diaconis fanfoe Manat in fehoUGn»ca, Petro ex diaconia in ûnâoHadriano, Jacobo ex diaconia fanât Euflachii, ft Tencrone ex dia-

diaconi· fimAi Georgfi ad Vdum aureum, dia-Adione totum officiam uccrdotalr , quod anima coste*, aflame etiam dUa&iffimo filionqftroduca Hooario com mnumor· dericoramdelatomum twba, proftame Domino JcfisChrifto,cnjus vicem, licet immeriti in terris, ad honorem fisam* & Trusitatis manibus , qui Mrrrllfana bafibeam dedkavidem monafterio contemplatione cujufdam prorogativas fpedalis caritatis, quam experti fuimus in eodem coenobio, imo socius perie&am religionis obfervantiam , dum adhuc eurinus m minoribus ordjnibfas conftituti.

c „m««<vh *.'»'.«* quicumque in ftara pernitentis domino opitulante fuerit pofitus, & ad didam locum acte Brarum elegerit, licitum fit tibi tuifque fucceflori- deam, fverit ibi uno die ante ipfius bafilic* confecratiooem. fit per totum dkm fequentem, nec non in die Jovis fandi, atque per totam diem Veneris fandi fequentem, de omnibus peccatis , de quibus vere contritus fuerit & eonfeuus, illam indulgentiam fit veniam a Domino confeuuarar , Emereretur in eundo & redeundo ad fandum um Compoftrilinum, reliquis vero temporit diebus fingulis caufa devotionis illuc aece» dentes quatuor annorum & totidem quadragenarum indulgentiam fisorum soccatorum obtineant dc fodis apoftolic* gratia fpeciali. Qu vero ad capellam tuam fixam in eodem monafterio, ac eodem die confecratam per venerabilem fratrem noftrum paedidum Brunonem cnifcopum Signinum, in diebus dc feftivitatibus fuprâdiâis venerit, feptem annos dc totidem quadragenas de indulgentia pro fuis peccatisconfcffis a domino coofequatur. Accedentes fimiliter ad ecclcfiam conflru&am in cafali eidem monafterio adjacenti dc eminenti, dedicatam ipfo die per jam didumvenerabilem fratrem noftnun Rangerivm epifeopum Regitanum, in diebus feftis paedidis, necnon dc in omnibus feftivitatibus Virginis gloriofie , ad cujus vocabulum conftru&a eft ecclefia memorata, feptem annos & quadragenas totidem dc indulgentia a Domino promereantur.

Goncedenta & cdido perpetuo confirmantes , ut tam tu quam iucceflores tui per terras tui πιο nafterii habitas dc habendas libere poflis ecclefias conftruere, cum cruce fignare, aliaque pontifieslia dc fpiritualia exercere, facrorumordinum collationis, bafilicaram dc altarium confecrationis , ac chrifinatis confcdiouis, tibi tuifque fuccefforibus dumtaxat abdicata penitus poteftate. Decernent» ut tam ipfius coenobii caput, quam ecclefir quas nunc habet , five debans fuerint, vel rurales, in civitate ftdioeoefi tantummodo Salernitana fituat*, ab omni jure dc jurifiiiftioneepifcopali fint exempt*, de plenitudine poteftatis dc gratia fpeciali ; ita ut nullo jure feu foro conrenttofo tu vel tui fûcccflôrcs fratres ipfius monafterii feu clerici feculares, in pnedi&a civitate dc diorcefi per Salernitanum postulem ac capitulum aliquatenus confringantur, quinimo ecclefi* cum omnibus fuis juribus flt pertinentiis pleno jure ipfi monafterio fint fubditr. Si vero aliquos de tuis monachis, feu clericos frculares, m ecdefiis civitatis prodite dc dioecefi commorant» adiacroa elegeris ordina promoveri, liceat tibituiquefacccuoribus quemcumqoe malueris eptfcopum convocare , dummodo catholicus fuent, fied m aliis disecefibus requifiro dumtaxat primitus diceceiano: de quibus ecdefiis fitis in jam dite dvita» dc diccefi nihil dkecfanus exigere prafiunat , imo potias um monachi, fi derid defuerint , quam ipfi derid , abfque quorumlibet contradirum rora exigit & requirit, exerceam.

De his autem qu* a catholicis Chriftbais eidem monafterio tam inter vivos quam in ultima vomasate uonata fuerint vel legata a quocumque, vd ubicumque, milii epicoporum ditscefanorum licitum fit, quartam vd tertiam panem in ipfis legaris ficu donatis, tam in flabilibus quam in mobilibus, exigere protextu comuetudinis cujufcumque . Et U proccflu temporis per quofeumque contra tenorem hujufmodi noftrc cuncedioms luerit per aliquos attentatum, illud exnunc decernimus juribus vacuatum, proferiptione in hoc longi temporis non currente. Si quis vero ad cunsuem locum vel ejus ccdefias fibifepulturam elegerit, licitum fit tibi tuifque fucceforibus & fratribus in ecdefiis ipfius coenobii commorantibus ipfum in fi*o cremetcrio iepelire abtque cujuslibec contradidione, dummodo Chriftianus dc catholicus habeatur · Statuimus iniuper perpetuo valiturum , ut quotiens inter vaftâllos ejuldem monafterii orta fuerit qustfro, quod ipfum quamvis contingat cœnobram , liceat tibi tuiique fucceflloribus & * partibus ipfius querelas hujufinodi decidere, juftitia mediante, jure communi fuper hoc edito in aliquo noo obftante.

Iniuper memoratus excellcntifltmus dux, vifa hujufinodi dedicationis folemnitate, compunftus, ut credimus, divino Spiritu, nobis fit noftro apoftolatui attentius fupplicavit , ut donationem dc confirmationem, quam ipfe eidem monafterio facere ob reverentiam facets flç individue Trinitatis, dc fuorum peccatorum remedium , intendebat, dignaremur auâoritate apoftolica confirmare, noftroque mandaremus imeri privilegio diligenter . Nos igitur fuis in hac parte precibus n*ftiftimis inclinati, in favorem ipfius loci, quem fpeciali profequimur dilcdione pariter dc devotione , conccfliones dc donationes ipfâs in noftro pnrienti privilegio inferi fecimus ad cautelam.

PriwltgM Regtrit itttit Mfufar» Ctwrf.*

GOnceflit liquidera prodidus dux eidem monafterio in perpetuum , ut patres difti monafterii abfque qualibet co contrarietate heredum & fucceffonsm fuorum poffint exigere dc recipere integram decimam partem pifeium qui capti fuerint in mari aVallone, qui de'Gallocauda dicitur , ufque ad fluvium de ' Cstra , qui eft de territorio ipfius monafterii per quinque millia pafluum intra mare . Prodidum vero monafterium mercimonia fua abfque omni datiohe, fdutione, feu exitura, libere vendat, nedum in fuis litoribus vel portubus, imo per totum fuum ducatum tam ipfum coenobium quam ementa ejus mercimonia liberos conftirait perpetuo a qualibet preparatione . Indulfit etiam quod omnes homines 3uos didum coenobium habet dc habebit m proidis locis, Mcidliano, Paictano_, villada sfjacenti, caftro fandi Adjutoris in Cilenti monte dr pertinendis eorumdem locorum , tam clerici quam laici femper fint liberi ab omni cxaftione peroni*, vel rerum quarumlibet aliarum , quas pro aliqua opportunitate vel caufa ipfe , fui hcredes * vd iucceftbres aliquando duxerint a fuis hominibus faciendas, dc ut de ipfis hominibus liberam ' curam dc fbrisfaduras omnes fine ullo fuo bajulo vd miniftro habeatis, dc ia curia ipfius monafterii per ejus lummofiun veniant adjuftitiam faciendam dc A judicibus quos eis ftatueritis debeant rationabiliter judicari , quos flt notarios publicos ftaniendi liberam vobis tribuit facili-

cultattm, tam in caufis civilibus, quam in cri- minalûnis omnibus pnrtcrmiffis caufis, de quibus coàd'-moati legitime debeant mori, dc aliis au cern criminalibus omnibus, dc quibus poenam a- liam ahfque morte fubire debeant, quidquid vo- lueritis faciatis. Similiter & de duellis, ft cx ip- fis caufis intervenerint. Appellationes vero fi fu» rint veftris hominibus opportun·, ad veftram cu- riam appelletur, quoniam quidquid in pnrdiffis hominibus locorum ipforum, dc in tenimento in- quo morantur, poflet ipfe dux dc ejus fucceffores erigere, dc ftatuere, dc ordinare, ftatuendi dc e- rigendi vobis perpetuo tribuit potcftatem. Cou- cciTit etiam vobis in perpetuum, ut in quacum- cue pane fui ducatus tu vel fucceflôrcs tui per- fonaiiter fueritis, & unus vel plura homines ibi B fuerint ad mortem, vel ad quodlibet fuppiicium judicati, poflitis eos, ficut volueritis liberare, dc ubicumque per fuum ducatum tranfitum feceritis, obviofque habueritis in veftro tranfitu condemna- tos, qui ad fufpendium vel decollation^ fuppi- cium deportentur, valeatis eos, fi vobis placue- rit, facere liberari.

Si vero homines vaflâlli ipfius monaftmi_tendunt, offerunt, donant, dc modis aliis alienant terras quas ab eodem monafterio tenent, afferant- que eorum confuetudines effe ut id poffint face- re, fancivit dc firmiter inhibuit praedi&usdux, ut omnes terras, quas ipfi homines ab eodem coeno- bio tenent, dc qua; alienantur abfque ipfiusrequi- fitione, dummodo evidenter appareat quod ipfius C monafterii fint, liceat vobis eas capere, dead do- minum ipfius cnrnobii revocare, confuetudine ali- qua non obftante, nifi forfan, quod terras ipfas habuerint pnderiptionibus legitimis vel aliis juftis rationibus inde valeant fe tueri.

Largitus eft quoque jam diffus dux, ut fi quis ex luis comitibus, baronibus, militibus, aliilque catholicis hominibus totius fui ducatus, de eo quod ab ipfo in feudum tenent, voluerint in par- tem vd in totum uiffo monafterio offerre dc alie- nare, pocefutem illud habeant faciendi qualiter vohie-int, dtdumque monafterium bona ipfa ad ipfum taliter devoluta fine omni fua heredumque dc fuecefforum fuorum contradiftione Herat per- cipere, valeat in fuo dominio retinere, dc a quo- libet fervitio, vel préparâtione feudum ipfum, vel pats ipfius, deinceps fit immune. Si vero a- liquis tam de vaffallts rpfms monafterii, quamde aliis, tenens de bonis luis ftabilibus vel mobili- bus, Ime herede legitimo vel naturali dcceflcrit, vel turisfaftum fecerit, per quod ipfa ad manus reipubikv de jure poftent applicari, licitum fit vobis per vos eadem bona ad veftrum dominium revocare, omni fua heredum, lucceflbrum fuo- rum, officialium contradiffione remota, nulla fu- per bonis ipfis poteftate fibi vel reipublicc refer- vata. Tenentes nihilo minus bona ipfius mona- ftetii conceflit vos poife ad veftram curiam voca- re, ad ducendum qualiter bona ipfa reneant: dc nifi rationantliter docuerint bona eadem ad fe fpeffara, vel fe prrferiptione legitima, videlicet ceijAiaria, oftendeiînt *ie* monitos, bona ipfava- leatis taliter occupata ad dominium ejufdem mo- nafterii auâoritate hujus indulgenti· revocare, jure communi fuper hunc articulum penitus re- vocato.

CoQcelfit infuper vobis in perpetuum, ut fi tua, fuccefturum & patrum ipfius monafterii manifefta culpa non intervenerit contra eumdem ducem, hereoes fit luccetlorts fuos, & praeditae fu» con- gregationis luturis temporibus propter quamlibet caufarn aliam fuerint, vel in totum, vel in par- A tem oblivioni tradit· vd omiflfe, dc pneferiptio iplia per fuum facramentum tunc nobis prafenti- bus preftitum, dc per fuam hanc fanftionem con- Hituit, ut prarfiis irrita reputetur: dc quocumque tempore ipfum heredem dc fucceffores fuos fuper hoc duxeritis poftulandoc, dedit dc reliquit eisom- nibus fub divin· noftnsquc benediffionis obtentu firmiter in mandatis, ut ipias omnes conceffio- nes & exceptiones per eorum vobis privilegia de- beant confirmare fine omni pretio dc taedio tardi- tatis; & nullus ipiorum pnuumat eas infringeris vel mutare, led ip£u illalas fervare debeant dc tenere, donec vos m fua heredum dcfucccfforum fuorum fide fincera fueritis permanentes. Quas concetfiooes, confirmationes, exceptiones, & in- dulgentias collates eidem monafterio per ipium dileffiffunum filium ducem Rogerium ratificamus, approbamus, dc ex cena fcientia confirmamus, auâoritate apoftolica dc plenitudine poteftatis.

Decernentes de cdiffo perpetuo roborantes, ut quicumque diâum monaftenum in fuis juribus, poffeftionibusdclibertatibus fiderit, aut etiam per- turbaverit, liceat tibi, fucccfloribus tuis, dc pa- tribus ipfius monafterii, cujufcumque preeminen- twcfive ftatus fuerint, ipfos audoritate pnefentis noiuKgrivilegii canonica *monitione* prrmifla ex- communicare, & excommunicatos fore denuntia- re, atqcfe quod abfolvi non poilint, nifi digne fatisfeCenut; privilegio cis coaceflo, vd conce- dendo quod excommunicari & interdici non pof- fint aliquatenus, non obftante, nifi de induito hujulmaii plenam deexpreflam fecerint menno- nem · Si quis autem coutra hanc noftri decreti auftoritatem venire lentaverit, lalva ledisapofto- lica:, dc legatorum ejus reverentia dc uignitate, letat le B. Petri apoftoli gratiam amiiïùrum, & indignatione apoftolica tenendum. Obediences ve- ro dchujuimoui privi egii feripta fervantes dignam a Deo retribu ionem recipiant, 3c benedictionem apoftolicam confequantur.

SUBSCRIPTIONES.

Ego Urbanus catholicas ecdefias epifeopus fub- fcripli.

D Ego Ubaidus Sabinenfis epifeopus fubfcripfi.

Ego Berardus Prcneftinus epifeopus fubicripG

Ego Oddo Albanenfis epifeopus lubicripfi.

Ego Joannes Afcufanus epifeopus lubicripfi.

*-go Bruno Signinus epifeopus fiibfcripfi.

Ego Joannes fUoppplanus epifeopus tubferipfi.

Ego Rangciius Regitanns epifeopus fubfcripfi.

Ego Gerardus Tiojanus epilcopus fubfcripu.

Ego Hermannus presbyter cardinalis fiibfcripfi.

Ego Gregorius presbyter cardinatis lubicripfi.

Ego Benediffus presbyter cardinalis fubfetipfi.

Datum Salerni per manus Joarmis facr· Ro- man· ecclefi· diaconi cardinalis offavod&imo Kalendas Offobris quintadecima indiffione, anno dominice incarnationis millefimo nonagefimo fe- eundo, pontificatus domini Urbani pape fecundi anno quinto:

XI. AD CLERUM TURONENSEM.

Privilegia Turonenfis ecclefia confirmat.

Urbanxt tvtfctfw ftrw *Dû tuuvtrfii* *fma* tctkfle filiù* £7 spqfa· firaaa S«wdn0M«Mv.

NOtum fore volumus tam faturis quam pre- fentibus, quoniam omnium bonorum largi- ter

tor Deoa devotioacm noftram ad B. Martini tu-A mulum vifitandum iha mifcratione perduxit. Qpia vero ta ejuidem B. confeflbris ecclefia quaedam inoleverant qu· ta melius promovenda fiihitis falce extirpanda videbantur, nos per feprem dies Ac eo amplius immorati, modidnam animarum,frequentius inter eos intrantes *fit* exeuntes eis impertivimus, Ac nobis in omnibus obedientes & benevolos, Deo afpirante flt in cis coopérante nobifeum, experti fumus. Sed quoniam ad noftras aures pervenerat quod legatos Romane ecclefic fufeipere cum procetfionn benignitate fuperfederant, neque etiam eis, videlicet legatis, audoriras hujus ecdefias per notitiam privilegiorum ejus innotuerat, fuccemuimus, Ac graviter eos increpavimus, cur tantam inobedientieoffenfiooem in-B currerent. Illis itaque humiliter nobis feriptapatrum noftroram Romanorum pontificum praetendentibus diligenter attendimus eorum privilegia. Et quia pneter apoftolicum, Ac regem, Ac Turonenxro archiepUcopum, femd in vita fua neminem ad procemosus fufeeptionem admittebant ftudiofe notavimus, noftris cardinalibus, Teuzone Alberto, Gregorio Papienfi, Raufgerio, Ac Hugone Lugdunenfi primate, Ac aliis tam epifeopis quam aliarum dignitatum peribnis, potientibus Brunone Signienu epifeopo, Ac Ingelnunno Suef fionenfis ecclefic archidiacre».

Porro nos tanta auâoritate refedi, eorum antiquam confuetudinem, eorum feriptis fufiragantes, auâoritate noftra corroboravimus in praten-C tia noftroram pnsdidonun fratrum. Et quia filius nofter Amaras Burdigalenfis archiepifcopus unus erat de legatis Romans ecclefic a Gregorio feptimo prsdeceflbre noftro ta Galliam deftinatus, non ab hac ecclefia proceflionis fidemnitate tafceptus: unde etiam graviter contra eofdem clericos commoras in ÉxuUunenfi confilio eos excommunicatione perfoderat; eum in concordiam Ac pacem eorum reformavimus. Neque eos ad ullam fatisfadionem, quia auâoritate pollente fefe munierant, compulimus, neque qualibet pro tali cxcetTu abfoiutione purgandos cenfuimus, denique quoniam in qutbmdam fus ecctefis privilegiis proprium eis habere epifeopum coocdfiun eft, ejus vice nos Romano cos fanamus fpecialiterO adhaerere pontifici, Ac graviores eorum cautas ex ejus pendere judicio.

Si quis Jane in craftinum cardinalis, aut legatus, aut epifeopus, aut quilibet a noftro latere miliis, hanc noftne confirmationis paginam fciens, contra eam temere venire tentaverit, Ac noftram perfringens auctoritatem, 'proceffionem ab ipfa fanât confcflbris ecclefia expetierit, fi communitus non deftiterit, poteftatis honorilque dignitate careat, reumque fe divino judicio exiftere de perpetrata prefumptione cognoftat, eundis autem ifta ferventibus fit pax Domini noftri Jefu Chrifti. Amen, Amen, Amen. Datum Turonis in caftello Beati Martini per manum Joannis fande Romane ecclefic diaconi cardinalis, fecundo Idus Martii, indidione quarta, anno dominies incarnationis * mxcvii. pontificatus autem domini Urbani fecundi pape nono.

MXCVI.

XII. AD CANONICOS & MARTINI TURONENSIS.

Contra fimoniacos.

Vriatutt tpifaptt ftrvtu ftrvnnt Dti dile&i filiis tccljfie B. Martin camucit tara frafintihu funt faturis m *ftrfttasta».*

Bonoram omnium largitori Deo gratias agimus, qui devotionem noftram ad B. Martini tumulum vifitandum fua miferatiooe perduxit. Quia vero ta ejuidem beati confefloris ecclefia confiierado pravitatis ejufinodi inoleverat, ut honoies fini praebendas omnes pretio acquirerentur, nos locum "fandum emundare ab hac pefte execrabili cupientes; religiofos viros ad praemonitionem noftram decrevimus praemittendos. Quibus eftis fideliter, domino tafpirante, polliciti Ac praeceptis noftris omnimodis obedire, Ac fimoniacc pravitatis inquinamenta deferere. Qyod Ac praclentibus nobis per Dei gratiam perfeciftis, in noftra tanquam B. Pétri manu firmantes, nihil vos ulterius nonorum, nihil praebendarum, vendituros aut empturos, nec ut vendantur dut emantur aliquando confenfuros. Adjicientes etiam nullum deinceps in canonicorum numerum admittendum, nifi eamdem fpoofionem jurejurando firmaverit. Que videlicet univerfa nos fandorum apoftoloram auâoritate firmavimus, Ac violatores omnes anathematis mucrone confodimus. Et preteritorum igitur gratte sufpendentes, & futurorum fpcm longe meliorem gerentes, fecundum predecefiôrum noftroram Romane ecclefic pontificum piiviiegia, vos in fpirituales filios apoftolic· fedis aflumpfimus, & eadem auâoritateitatuimus, nullum pontificum, nullum regum, nullum cujufque digni-atis aut ordinis, piaster praspofitos veflras, in veftra ecclefia vel ejus pertmentiis poteftatem aut dominium exercere, ut Romane ecclefic praecepta fervances Romanas ecclefic libertate perpetua gaudeatis, falvo nimirum jure tau comueradine quam hadenus erga vos TuTOncnfisnofcitur archiepifcopus habuiffe.

Qpscnmqne igitur venerabilis illa B. Martini ecclefia legitimo jure, vel pontificum collatione, vel regum Acprincipum liberalitate, vel fidelium oblatiohe poludet, feu in futurum prcftante domino jufte poterit Ac canonice adtpiici, firma vobis tamper At illibata permaneant. Nullus in villis, aut manfionibus, five territoriis, five ecclefiis, aut pagis *ad* veftram ecclefiam pertinentibus, invitis vobis judicia agere, ingenuos fervofve faeculi poteftate conftringere, nec teloneum aut naulum pntfumat exigere. Poflêflionum vero veftrarum decime tau ' nove in pauperum ufus omnino proficiant. Epifeopus autem, in cujus dkncefi eadem poflieflìones funt, ordinandorum clericorum tantum curam gerat, nihil de extero gravaminis clericis inferat, nec ecclefiarum altaria, vel aliis bona, per regum precepts vobis antiquitus data, At pontificum Romanorum priviiegiis confirmata, vel aliis dare, vel venalitate diftrahere, vd modo quolibet alienare prefumat.

Quidquid praeterea libertatis, quidquid immunitatis, vel pnedecefiores noftri Romani pontifices, vd Tnronenfes archiepifeopi, vd Gallicanarum ecclefiarum apud Tufliacum in Tullenfi parochia generalis fynodus congregata pro beati apoftolici confefloris Manini reverentia veftr· ecclefic veftriiqoe pœdeceflbribus contulerunt, nos prefentis decreti pagina confirmamus. Et quia in quibuf-

buftam vêtira ecclefi* privilegiis proprium vobis habere epifcopum concefiiun eft , nos. ejus vice Romano vos fancimus fpecialiter adhxrere ponti* fici, & graviores veftri caufas ex ejus pendere judicio. Si quis fane in crailinum archiepifcopus , aut epifeopus, imperator, aut rex, princeps, aut dux, comes, vicecoines, judex, aut ecclefiaftica quaelibet fircularifve pertona, hanc noftra conftiturionis paginam teiens, contra eam temere venire tentaverit, fecundo tertiove commonitus, fi non iatisfaftionc congrua emendaverit, poteftatis honorifque fui dignitate careat, reumque fe divino judicio exiftere de perpetrata iniquitate cognofcat, & a facratiilîmo corpore ac fanguine Dei & Domini redemptoris noftri Jefu Chrifti alienus fiat, atque in extremo examine diftrift* ultioni fubiaceat : Cunftis autem eidem ecclefi* jufta fervantibus fit pax Domini noftri Jefu Chrifti,quatenus & hic fruftum bon* aftionis percipiant, fic apud diftriftum judicem premia sterns pacis inveniant. Arnen, Arnen, Arnen. Datum Piftavis per manum loannis fanft* Romans ecclefis diaconi cardinalis , quarto Kalendas Aprilis , indi-
mxcvi. *^'onc quarta , anno dominice incarnationis * mxcvii. pontificatus autem domini Urbani fecundi pap* nono.

XIII. AD ROGER1UM COMITEM SIGILLE.

De privilegio monarchic Sicili*.

Urbanus epifeopus fervus fervorum Det cariffimo filio Rogerio comiti Calabria fi? Sicilia falutem & Apofiolicam benedilliomm.

QUia prudentiam tuam fupems majeftatis dignatio multis triumphis fic honoribus . exaltavit fic probitas tua in Saracenorum finibus ec-
• SaiAtqie ciefiam Dei plurimum dilatavit, * fic fanft* fedi apofiolic* devotam fe multimodis femper exhibuit , nos in fpecialem atque carifiimum filium ejuidem univerfalis ecclefi* re afiumpfimus. Idcirco de tu* probitatis finceritate plurimum confidentes , ficut verbis promifimus , ita litcrarum audoritate firmamus; quod omni vir* tu* tempore, vel filii tui Simonis, vel alterius qui legitimus tui h*res extiterit, nullum in terra poteftatis veftr* , prerer voluntatem aut confilium veftrum legatum Roman* ecclefi* ftatuemus . Quinimo qu* per legatum aduri fumus per veftram indufttiam legati vice cohiberi volumus .
* «i. eitcn- QiUndo ad vos ex latere noftro * mitteremus ad
"li. »idcii. falutem * fanftarum ecdefiarum qu* fub veftra poteflate * confiftunt, ad honorem B. Petri fanejus apofiolic* fedis, cui devote haftenus obedifti, quamque in neceflitatibus fuis ftrenue fic
• tikbr*. fideliter adjuvifti. Si vero * celebratur concilium, fic tibi mandavero, quatenus epifcopos fic abbates
• ii. aiii>« tuar terre mihi mittas ; quos fic quos volueris * mittes, alios vero ad fervitium ecdefiarum tua-
• « >d «.«« rum * retineas. Omnipotens Deus aftus tuos in beneplacito fuo dirigat, fic te a peccatis abfolutum in vitam eternam perducat. Datum Salerni per manus Joannis fanft* ecclefi* diaconi tertio Nonas Julii indiftionis feptim*, anno pontificatus noftri undecimo.

XIV. AD RODULPHUM COMITEM

Pro immunitate eccl^fiofiica.

NOffe te volumus quia nulli fscularium domino poieftatcm in clericos habere licet ; fed omnes clerici epifeopo foli cfife debent fubjeAi. Qiicumque vero aliter prcfumpferit, canoni e* procul dubio fententia fubjacebit.

XV. AD CLERUM POPULUMQUE SALERNITANUM.

Pro immunitate ecclefiaftica.

Urbanus epifeopus fervus fervorum Dei dileÎlis filiij clero tf populo Salcmitasto falutem & apofiolicam beaedifiionem.

knzonem presbyterum , qui ecdefiam fanft* Mari* per manum laicam invafit , expulfo eo qui legitime poflidebat, novcririsfenreatianoftra officlo fic beneficio interdidum. Omnes preterea, qui ecdefias vel ecclefiaftica beneficia aur capellania* fine epifeopi fui confenfu per manum laicam obtinuerint, donec fatisfaciant fuaepiicopo , fecundum fanftorum canonum conflituta , ab officio fic beneficio interdicimus.

XVI. AD ALEX1UM CONSTANTINOPOLITANUM IMPERATOREM.

De expeditione in terram fanftam, fic de cruce fufeipienda.

Urbanus fecundus Romanus pontifex Aiexio Confiantmopohtano imperatori, fltf.

GUm ftatutum fuiflet ad Clarum-montem Arvemis, ut communibus votis bellum adverfus Saracenos gereretur, tanta hominum multitudo cruce fignata eft, ut ad trecenta hominum millia cenfa fuerint . Ducum autem fbrtilfunorum tantus ardor, ut dc recuperanda Hierofolyma multum fperare debeamus . Primus omnium Petrus eremita innumerabilibus fe ducem prsbuir, cui Godefredus, Euftachius fic Balduinus fratres Bolionii comites fe addiderunt , majores etiam copias paraverunt. Hinc Podienfis epifeopus belli dux, fic Raimundus fanfti Ægidii comes , inde Hugo magnus Philippi Francorum regis frater , fic Roberrus Nortmannis, fic alter Robertus Flandrir, fic StephanusCarnuti comites, Qud dicam de Boamundo ipfo qui ingenti animi magnanimitate iis fe comitem adjunxit cum feptem millibus deleft* juventutis Italic* , relifta fratri rerum omnium cura, quo cum diu bdlo contenderat? Ad hos belli maximos apparatus unum illud in primis eft neceflarium , ut tuo prsfidio commeatuque tant* copis juventur. Quare ab te peto majorem in modum, ut quibulcumquerebus poteris juftiflimo bello gloriofoque faveas . Illud autem, tametfi non dubitem abs te curatum iri, volui tamen te per literas noftras fcirc id mihi fic univerfic Chriftian* reipublics jucundiffimum fore. Vale. Roms, ficc.

XVII. AD LUCIUM PRÆPOSITUM SANCTI JUVENTI1.

De valore baptifini alionunque facramentorum a criminofis facerdotibus collatorum.

Urbanus epifeopus fervus fervorum Dei dilelto filio Lucio prapqfito ecclefia fartili Juventis apud Ticinum falutem ȇT apofiolicam benedillionem.

SAlvator praedixit in evangelio circa finem fe>3 culi pfeudochriftos & pfcudoprophetas turgere.

re, & multos fedncere, & fideles fisos in mundo A contuitas habituros prefluras; led tamen portas inferi adverfus ecdefiam non przvalituras . Proin quia, ut ait apoftolus, *oportet fatrefet effe, utfm profati fimt munifefti jiant*, oportet nos cum propheta ex adverfo afeendere, & murum opponere pro domo Ifrael , & cum eodem apoftolo per multas tribulationes intrare in regnum Dei, unde non funt condign» paffiones hujus temporis ad futuram gloriam qus revelabitur in nobis. I- Éitur quia innotuifti nobis , quod tibi objicitur : Itrum vendere ecdefiafticam rem fimoniacum fu ? hoc fimoniacum eflc patenter colligitur ex hoc quod B. Petrus apoftolus ait Simoni : *Pfn-*

Afl. mm Λμ *teeum ft* *m *perditionem* , j «m *exiftimefti donum Dti pecuniu pqfideri* . Donum quippe Dei B eft Spiritus fandus, & donum Dei eft res ipfius ecdefie oblata. Et fi bene advertis, Simon magus , qui fide ad fidem acceflit , non Spiritum fandum propter Spiritum fandum quo ipfe indignus erat , (quoniam ut feriptum eft, *Spiritui*

lar, I· *jfaflui difciplinu effugiet filhtm*) fed ideo, quantum in ipfo erat, emere voluit, ut ex venditione fignorum quas per eumdem fiebam multiplicatam pecuniam quam obtulerat lucraretur . Nec apoftolus emptionem Spiritus S. quam bene noverat fieri non pofle, fed ambitionem talis qu®fttis, id eft avaritiam, quod eft idolorum fervitus, in eodem Simone exhorruit, &. maledidionis jaculo perculit.

Quifquis itaque res ecdefiafticas qua Dei dona C funt, quoniam a Deo fidelibus &a fidelibus Deo donantur, quaeque ab eodem gratis accipiuntur , & ideo gratis dari debent, propter fua lucra vendit vel emit , cum eodem Simone donum Dei pecunia poftideri exiftimat: Ideo qui eafdem res non ad hoc ad quod inftitut® funt, fed ad propria lucra, munere linguae, vel indebiti obfequii, vel pecunia largitur vel adipifeitur , fimoniacus eft: cum principalis intentio Simonis fuerit fola pccuniz avaritia, id eft idololatria, ut ait apoftolus Paulus. Alioquin cur fynodus Chalcedonenfis fexcentorum triginta epifeoporum procuratorem vel defenforem ecdefue, vel quemquam reeulx fubjeftum, adeo per pecuniam ordinari prohibet, ut interventores quoque tanti fceleris ana- D thematizet, nifi quod eotdem fimoniacos judicet? Quod fi praefati milites eccleflz ob hujus icelus taliter percelluntur , nemo fapiens negabit non militantes ecclefiz multo damnabilius hanc ob caufam id eft venditionis vel emptionis debere percelli.

• v.Moii» »<>·■«. beatus predeceffor nofter * Pafchalisde confecratione , & de rebus quz proveniunt ex confecratione , affirmat , quod quifquis alterum eorum vendit, fine quo alterum habere non poteft, neutrum non venditum derelinquit. Ac per hoc eum qui rem ecclefiz vendit vel emit fimoniacum intelligit ; in nomine vero procuratoris intelligit przfata fynodus quemlibet ecclefiafticarum rerum adminiftratorem, ut ver. gr. przpofitum, œconomum, vicedominum .' derenforis nomine advocatum five caftaldum , & judicem: in fubjefto regulz archiprcsbyterum, archidiaconum, canonicum, monachum, vel quemlibetecclefiaftico mancipatum officio. Quod vero Spiritumfanftum, quantum in fe eft , vendat vel emat qui przpofituram vel hujufinodi vendit vel emit, audi Auguftinum fuper Joannem: O quot propofita fecerunt? Alterum propofitum habet Carthagine Primianus, alterum habet Maximianua, alterum habet in Mauritania Rogatus, alterum habent in Numidia illi & illi quos jam nec nominare fufficimus. Circumis ergo aliquis emere columbam ? unufquifque propofitum fuum laudat quod vendit, &c.

Ecce venerabilis Auguftinus de przpofiturz diftradione agens, in nomine columbe fandi Spiritus venditionem vel emptionem accipit, ficut& omnes huius evangelici capituli traftatores. Penfandum vero eft qua poena muldentur qui jam Deo & ecdefie fu® oblata vendunt vel emunt , fi cum flagellis a Dei templo ejefti fiint , qui quas Deo erant offerenda vendebant vel emebant. Si de offerendorum venditoribus vel emptoribus diftum eft : *Yoi feciftii domum Patris mei domum negotiationis & fpeluncam latronum,* quid dicetur jam de ecclefiz oblatorum venditoribus vel emproribus ? Et ne quis inlanus objiciat , merito nos dominum tam acerbe vindicate , quia tunc illa in Dei templo , ccclefiaftice vero res modo extra templum diftrahantur : attendat fuper his Auguftini non determinantem locum venditionis vel emptionis propofitorum, fed tantum indefinite dicentem: Circumit aliquis emere columbam, unufquifque propofitum fuum laudat quod vendit , non adjiciens in templo vel extra templum. H»c contra venditores vel emptores facrarum rerum.

Ad hoc vero quod in epiftoia tua fequitur , id eft: Utrum obedire tentantibus ad mortem nefas fit? & circa finem ejufdcm epiftol® hoc idem iterum inculcatur, illud beati Petri refpondemus.* *Obedire Deo oportet magis quam faminibut.* In quo exemplo notandum eft, hominibus t. interdum obediri debere, fed magis Deo hominibus quidem in his qus contra fidem & religionem non funt: quoniam cives Jerufalem legimus Babylonis civibus militafle, ut fanftum Jofeph, & focios Danielis ; quorum primus ftuprum domine, fequentes vero idololatriam perhorrentes , rem publicam & alienigenarum principum ftrenue gubernaverunt. Et in evangelio habes, cum eo qui te angariaverit uno mifiiario, alia duo ambulare debere, & reddere que funt Cefaris Csfari, & qus funt Dei Deo. Item Hieronymus fuper epiftoia ad Philippenfes: Si dominus ·>·<>> <·>j ea jubet que non fiint adverfa icripturis fando fubjiciatur domino fcrvus.* fi vero contraria praecipit, magis obediat fpiritus quam corporis domino, & infra: Si bonum eft quod precipit imperator, jubentis exequere voluntatem ; fi malum , refponde: *Obedire oportet Deo mayt* ywam m , *faminibus.*

Ad hoc vero quod fubjungitur in eadem epiftola, id eft: Utrum fit utendum ordinationibus, & reliquis facramentis, a criminofis exhibitis , ut ab adulteris, vel fanftimonialium violatoribus, vel hujufmodi? ad hoc, inquam, ita refpondemus : Si fchifinate vel herefi ab ecclefia non feparantur, eorumdem ordinationes, & reliqua facrameuta fanda & veneranda non negamus, fequentes beatum Auguftinum, qui fuper Joannem E de hujufinodi rem copiofc quam veraciter diflèmit. Ait enim : Baptizet fervus bonus , five fervus malus, non fciat fc ille qui baptizatur baptizari ab eo qui non fibi renuit baptizandi poteftatem , & paulo poft .' Non horreat columba minifterium malorum, refpiciat Domini poteftatem. Si fuerit fuperbus ininifter, cum zabulo, computatur, fed per illum Chrifti facramentum non contaminatur. Quod per illum fluit, purum eft, quod per illum tranfit, liquidum eft. Item: Spiritualis vero vrtus facramenti ita eft ut lux, qus & ab illuminandis pura excipitur, &, fi per immunda tranfeat, non inquinatur. Quos bapti-

zat ebeiofos, quod baptizat homicida, quos baptitat adulter, Chriftus baptizat, & cetera hujufmodi. Attamen deceflores noftri Nicolaus fic Gregorius a midis facerdotum, quo· tales revera efle conftiterit, fideles abftinere decreverunt , ut fic peccandi licentiam exteris auferrent, fichujufinodi ad dign* panitentie lamenta revocarent. Scripfit hoc prxdeccflbr nofter Gregorius Rodulpho fic Bcrtholdo ducibus inter extera: Officium fimoniacorum, fic in fornicatione jacentium (cientis nullo modo recipiatis, fic quantum poteftis, tales fanftis defervire myfteriis vi, fi oportuerit, prohibeatis, fice.

Porro ad hxc qux tibi fyllogifticc in eadem cpiftola objiciuntur, id eft, fi corpus fic ianguis Chrifti non font, fic alia qux prxdiximus, proprias nen habent virtutis dignitates, quid agentibus obfunt ; qupd fi habent, cur fpemuntur , ficubi ab indigno prxftimuntur ' Ad hxc, inquam, ita refpondemus: Proprias quidem habent virtutis dignitates, ut prxfatus Auguftinus ait fuper Joannem contra Donatiftas, fed agentibus vel fukiptcntibuseadem facramenta contra prxfatorum pontificum inftituta, * nifi forte fola morte interveniente, utpote ne fine baptifinate vel communionc quilbct humanis rebus excedat; eis, inSllirT! » *n tantum obfunt, ut veri idololatre fint, cum talibus fic ordinationum fic facrarnentorum confcftio , fic aliter quam pixmiflum «ft feienter fufeeptio, vehementer a lanftis canon<bus prohtbeatur. Ait namque Samuel propheta: *«Mi<xrC *peccatam ariolatid. eji rtpagnare* , éT *qaefi fcelat idticlJtria noli acqaiefcere.* Hxc de malis catholicis qui intra ecclefiam funt . Ceterum fchilmaticorum & hxreticorum (aeramenta, quoniam extra ecclefiam funt, juxta fandorum patrum traditiones, fcilicet Pelagii, Gregorii, Cypriani, Augtiftini, Hieronymi, formam quidem (aeramento ura, non autem virtutis effeflum habee profitemur , nifi cum ipfi, vd eorum faciamentis initiati, per manus impoiiiionem ad catholicam redierint unitatem .

Sciendum vero eft quod canones apoftolorum, 'quorum audoritate orientalis fit ex parte Romana utitur ecclefia, fic infignis martyr Cyprianus, fic o&oginta epifcopi cum eodem baptilmum hxrcticorum lavacrum diaboli appellant. Stephanus vero fic Cornelius martyres fit pontifices Romani, & venerabilis Auguftinus in libro de baptifmate cumdem Cyprianum, fic prxfatos epifeopos h. nc ob caulam vehementer redarguunt, affirmante^ baptilmum five ab hxretico five (chifinatico ccclefiaftico more celebratum ratum efle ; & merito, quia alia in baptifino, fic alia in reliquis facramentis confideratio eft ; quippe cum & ordine prior fic neceflarior fit; fiibito enim morituro prius baptifmatc, quam Dominici corporis communione, vd alifr factamenusconfulitur. Et dum forte catholicus non invenitur, fatius eftab hxretico baptilmi facramcntutn fumere , quam in xternum perire. Et hanc fententiam pneicriptorum pontificum Cornelii, Stephani, fic Auguftini, fecuti funt Innocentius , Siricius, Leo, Anaftafius, fic magnus Gregorius, fic omnis ecclefia catholica. Et quoniam epiftolaris brevitas propofitis tibi quxft.onibus fortafle nonfufficit, eorumdem temeritatem ad fedem apoftolicam inftruendam mitte, aut, juxta apoftolum, *relati fana doiirina adverfariam poβ fecmiaat tj tertiam corrtptlanem devita* . Tu veto efto fidelis ufque ad Inonem, ut percipias coronam vite. Data Rome.

XVIII. AD ALPHANUM SALERNITANUM archiephcopum ׀

Collatum illius ecclefi* privilegium confirmat.

tViamir epifcapiu ftrw fervaram dilt&a fratri Aiphea» Saknitaaa tpifnpa tfrfyu factcfforiktu canaaiet pramevtrÂû m perpetuam.

Qlngularc femper fedis apoftolicr privilegium O claruit, lubjedas fibi per orbem terrarumecdefias fic audoritate difponere , fic benignitate dementius confovere. Quibus autem fupememajeftatis dignatio fu* grati* pleniorem contulit largitatem, ipfis etiam confucvit excellentiorem contribuenc dignitatem. Unde non immerito exiftimamus Salernitanam ecclefiam amplioribus noftrx benignitatis muneribus honorandam, quam omnipotens Dominus eximia fo* benignitatis pr*rogativa per mifericordiam gratuitam fublimavit. Exnoviflinus namque terrarum finibus beati Mar* thei cvangeliftc corpus ad hanc deferri, apud hanc haberi, clcmentiflima fux difpofitionis 'dignitate pcnniCt Cujus fcilicet apoftoLi quanta fit in Deo fic ccckfia glori* excellentia, collatorum divinorum munerum gratia cumulata demonftrat. Hic enim primus inter exteros evangelti feriem feribere inlpirattooc divina exorfus hic in divini feminis fructu trium ordinum coronam centefimam teporravir, ut fimul apoftolus fic evangelifta fic martyr exifteret. Adjecit ad htte omnipotens Deus, ut camdem ecclefiam glorioforummartyrum Fortunati, Gaii ficAnthes triumphis fimul fil corporibus honoratet. Appofuit etiam tertii muneris diritatem , ut cam noftris temporibus Gregorii apoftoliest memori* feptimi papx tam exilio quam tumulo illuftraret . Cujus qium egregia jura, quam pizclara do&rina, quam miranda conflantia fuerit, Romana ecclefia prédicat , occidens univerfus agnofeit, tyrannorum pertinacia tolerat, fic conculcata tcftatur.

XIX. AD PISTORIENSEM ET RUSTICUM vallis umbrofx abbates.

De Wezdone Moguntino archiepifeopo ob iimoniam depofito.

Urbanat frcmtbt/ papa Pifaring tj Raftita valli Vmbrefri aUatibur.*

QCripfiftis nobis maximum apud vos fcandalum O emerfifle, quo Pifanum epilcopum confecraverimus, quod a Guezelone hsrctico diaconus fuerat ordinatus. Et nos profecto fcirnus, Gue eeloncm hrreticum fuifle, Moguntinumque epifcopatum fimoniaco credimus facinore invauflë propter quem aut alium acquirendum regi fub anathemate pofito diu fervierat, fic propter acquifitum omni vitx fue tempore defervivit. Eumdem fic ipfi nos pro eadem caufa, qui ab excommunicatis confecratus eft , in fynodali concilio excommunicavimus, condemnavimus, fic ab omni ecclcfiaftico officio fine ipe reftitutionis aliqua depofuimus.

Notæ Severini Binji.

*Gaezelcam b*reticam fr'fe.*) Hanc epiflolam Urbani fecundi pap* ti manulcripio bibliotbec* (anfti V.flori» Parmcnfi» cum aliis plurimis , de quibus fupra drkripcam mifit excudendam reverendus dominus Joannes Picarias fanfti ViAcn» Paiilicnfis ecclefix isep· diA*

dift» caaOMus imlaris. Omb cum haftanua millib impreffa feent, & "uafem da teonU. dacrmim codlicucKMM* coaciaaat, digma» pdieavi que m luce* cmittevttvr. H<c Gueircrlo. ut beau notandum effe «aonult 4iAm dominas Pcardin , idea· eft eue* •affim Urfperscnla abbas taincveat Vicetooem Sigeiiidi Mofuntini arcbiepdtOM demortui fuccetforem, feu potius Mcguntin* cccfeuat invalorem ab Henrico rege mtrafom , at patet ex iis au* fujra diAa funt m concibo Quiatiilneburgen G iubGregono feptuno. Nec obfttt auod aped Urfpenenleir W ccIio nominetur , •uem Urbanna papa bic Gueselcoero appellat r oam Mmîliare eft Gallis aliifaua nationibus ut nomma omnia propria , s*ue apud Germanos lcribuntur in principio per seminum VV, ipfi primam liceram V in G convertant, adeoque pro VVeaelone Icriptum fuent Goetelo.

XX. AD RICHERIUM SENONENSEM, fit exteros Francorum epiicopos.

De rege excommunicato non abfolvendo.

Vrbaaas epifeopat fervas fervoram Dti dsleSto fratri Ricberio Seâoae^fi, fif cateris Fraacoram eptfcopis, folâtrât fix apofloiicam bnodiEUoaem.

A Udirum eft apud nosquofdam confreres no ftroa in tantam audaciam prornpiffe, ut afferant fe nequaquam a rqgis focietate abftenturos; immo etiam regem ipfum ab excommunicationis vinculo foluturos, quamquam feminam illam, pro qua per nos excommunicant; fuerat, non dereliquit: fed qui hoc loquuntur, aut profefto feripturas nefeiunt, aut pertinaciter excedere nequaquam pertimefeunt. Sanftorum quippe canonum (anxit auftoritas, fic ea aaffim cccle-fuc confiietudo fervat , ut a quolibet jufte excommunicatum epilcopo alius abfcdvere nonprxfumat. Ipfa etiam fuffraganeorum ligamenta metropolitani, qui videlicet eorum majores funt , fandorum patrum inftitutionibus prohibemur abfolvere. Quod fi a quibufeumque id ferva ur epifeopis , videant venerabiles fratres noftri, quemadmodum apoftolic* fedis valeant afta diifolvere, cum profefto luce jam clarius conftet apoftolic* fedis pontifici non tolum epilcopos fit primates , fed ipios etiam patriarchas, divina mftitutione lubjcftos, cum noverint ab omnibus adipfiun, ab ipfo autem ad neminem appellandum, cum fciant \ef feli fas e(Te de omni ecdefia judicandi, ipfum vero nullorum fubjacere judicio. Nec cos illud credimus ignorare, quod fola nulla fynodo precedente, fedes apoftolica valeat fuo (latui reftituere quos fynodus inique damnaverit, ipfius vero nemini liceat retrahere judicia. Certe cum de leprarum, id eft de criminum varietatibus adMoyfen Dominus loqueretur, *Coqfiderabst,* inquit, *ieprofam freerdas , CJ immmodam judicabit,* ac deinde fubjungit: *£t cLtaJm tembitar ad arbitriom facerdttit.* Videtis ergo quia ad illius faccrdotis arbitrium claufus teneri prxeipitur, cujus arbitrio judicatus eft immundus. Quomodo itaque ad aperiendum manum porrigent , ad quem dauden-dum os aperire non aufi iunt. Cum quatriduanum Laxarum Dominus fufeitaffet, non legitur ad abfolvendum eum circumflantium aliquis fe injeciife, dum ipfius Salvatoris praecepto jam viventem , jam flantem, difcipuli abfoiverunt, ut profefto fecuturis daretur exemplum, quia etiam pernitens quis folvendus non eft, nifi per illius arbitrium, cujus voce vel gemitu a fepulcro criminofits educitur. Sed neque illud venerabilibus fratribus arbitramur ignotum, quia Deus fuperbis refillit , prope eft autem obtritis corde. *&- per ^mm cmm refriciam, ait Domimu, farer bttxtilem* fir fiT *treamtm verba mea.* Vi-

Aderint ergo quo pafto peccatorem conentur abfolvcre ju^^rd prxfentiam, vel praeceptum, cujus eft judicio in generali fynodo compeditus. Nobis fane, & omnibus qui Turonisnobiicum Deo propitiante convenerunt, liquido paruit , fit legis fit evangdii fit fanftorum canonum documentis, nullam lolvendi quem nos ligavimus fraternitati veftrae fuppetere poteftatem. Unde fic filium noftrum Francorum regem, donec Deo in nobis & fanft* Romanae ecclefue fatisfaciat, excommunicatum aderimus , fic tam epifeopos , quam alios quoslibet ei pertinaciter communicantes efte fancimus, fic privilegium poteftatis amittere, fi quis in ejus abfoluttone inconceffa abuti prxfumplerit potrilate. De extero univeHos vos B* Arelatem in oftavis apoftolorum Petri fic Pauli ad concilium omni fepofita occa(ione invitamus.

XXI. AD HUGONEM ARCHIEPISCOPUM Lugdunenfem

De Roberto abbate Gftercienfi ex cremo revocando.

Urbatuu epifeopat fervas ferveram Dei vemrabiU fratri & epifeopo Hagoao apoftolica fedu vicario falatem & apofiolxam beaediitioaem.

M Oliimenfium framim magnum in confilio clamorem accepimus, abbatis fui reditum C vehementius poflulantium. Dicebant enim religionem luo choro everfem, feque pro abbatis illius abfentia odio apud principes & ceteros vicinos haberi. Coaâi tandem a fratribus noftris , dileftioni tue per prefentia feripta mandamus , fignificantes gratum nobis exiftere, ut, fi fieri poife:, abbas ille ab eremo ad monafterium reducatur. Quod fi implere nequiveris, cure tibi fit ut & qui eremum diligunt conquiefcant , & qui in cirnobio funt regularibus difciplinis inlerviant.

APPENDIX EPISTOLARUM

Urbani pape II. ex variis codicibus mil. & quibufdam editis magno Audio collefta.

I AD GUIEHARDUM EPISCOPUM Cei^iaatûnfem.

Urbaaas epifeopas fervat fervoram Dei Caiebardo C o^Latts^fi tptfcopo falutem & apofloiicam bemdiflioeum.

Q Uia te fpeciale poft Deum manuum noftrarum opus efte perpendimus, fic quiafpeciale lem in te religionis gratiam rife cognofrimus , idcirco te fpecialitcr adjuvare, tuifque ncceflitatibus fpecialiter fubvenire Domino annuente fatagimus. Queftiones autem quas tuis literis fignificafti veftris in partibus agitari, apud nostra E tis frequenter noveris commoveri. Fratrum itaque noftronun communicato coofilio, diuque excommunicationis queftione traâata faofti pradcccfibns noftri Gregorii fententiam confirmantes ita eam Deo iafptrante determinavimus. Primo fiquidem gradu Ravennatem hcrefiarcham Romane ecdefi* invalorem cum Henrico me ejufdem perverfitatis capite, ab omnibus ecdefi* catholice membris alienum fit excommunicatum eflecerfc fiemus. Secundo eos nui annis, pecunia, confilio aut cbedientia ecclefiafticos maxime honores ab eis aut eorum fautoribus accipiendo eorum nequitie adminiculum fubminiflrant. Hos igitur peu».

principaliter anathematis ripeulis adftringentes, A cadam facile determinare non poffitmttf. Salva m tenio gradu communicantes eis not quidem tamen ejufdem privilegii auâoritatè, tfci fingula- non excommunicamus. Sed quia ipfi te eorum ritsr in denun fic populum illic habitantem pra- communione commaculant, in noftram cos facio· ter monacho· omnem concedimus epifcopalis re- tarent nequaquam fine penitentiz ultione & ab- gtminis poteftatem. Ceterum ut in eodem coeno- foiutione recipimus. Sanftts quippe canontes cau- bio abbatem catholicum, regulariter vice noftra tum confiât, ut qui excommunicatis communi- praftitueie fludeas nue obedienti* imperamus. caverit excommunicetur. Ipfius tamen poeniten- Nec fotam in eo» fed fic in S. Galli coenobio, tix atque abfolutionis modo· ea moderatione dif- fic in asteris fi que funt propriis abbatibus defti- crevimus, ut quicumque feu ignorantia fau timo- tuta, noftra fretus auâoritate cum confilio quo- re feu neccflitate negotii cujulque maximi fitma- pun interrflê cognoveris abbates eligere, atque xime Dcceffarii eorum fe conviâu, falutatione, eleftos cocfecrare procura. Idem etiam tibi Au- oratione, ofculove contaminaverit, cum minoris dendum de Auguftenfi & Curienfi epiicopatu in- pernitenti* abfolutionifquc medicina foderatis jungimus, nec non & de ceteris ad que Pata- noftra participium fortiatur. Eos vero qui aut vienfis epifeopus advocari vel «defle nequiverit, fpontanee aut negligenter inciderint, Tub earolu- B fic ipfi enim quemadmodum & tibi Saxon», Ata- mut difeiplin* * coherckme fufcipi, ut ceteris mannis, ac exterorum que prope funt regionum metus incutiatur cujus difeipiinc moderamina, vice noftra procurationem injunximus, ut ordi- quod ad tuam curam fpeâat nos tue providen- nationes improbandas improbetis, roborandas ro- tis prout oportere videris pro temporis fieperfona- boretis, fic quicquid ecdefiaftici negotii difponen- rum competentia fervanda committimus. Porro dum fuerit communicato religioforum virorum de clericis qui ab excommunicatis fiint epifeopis confilio difponatis, quo ad ufque privatiorem an- ordinati, necdum quidem fententiam ferimus, nuente Domino legatum fedis apoftolicz fufeipe- quia generalis mali contagium generalis fynodi re valeatis. Vos quia Dei zelo fervetis fic Peten- cauterio comburendum. Tu* tamen fiaterni- tia procellitis atque doârina, omni cura atque tari hoc refpondemus ad prafens, ut ab excom- follicitudine utilitatibus ecclefiafticis infudate. *munitatis* quondam tamen catholicis epifeopis or- Scientes quoniam fic nos in hoc tempore veftris dinatos, fi quidem non fimoniace ordines ipfos libentiflime utilitatibus annuemus fic operam da- acceperint, & fi epiicopos ipfos non fimoniacos bimus. Laboribus autem Roman* ecclefi* com- efle conftiterit, *ad hoc A* religiofior eorum vi- muniçare, opis noftre auxilio fuNevare nullo *mo-* ta, & doftrin* prorogativa vifa fuerit promere- C do pigrHitis. Benediâionum fuarum vos omni- ri, pernitentia indiâa quam congruam duxeris, potens Deus ubertate perfundat, incolumem cu- in ipfis quos acceperint ordinibus manere permit- ftodiat, fic ad vitam perducat «ternam. Data tas. Ad fuperiores autem afeendere non conce*. Rora* xiv. Kal. Maii.

dimtis, nifi neceflitas & utilitas maxima flagitaverit, fit ipfoium fanda converfatio promeruerit, fit hoc tamen ipfum rarius cum cautela eft precious concedendum. De presbyteris, diaconis ac fubdiaconis, qui poli acceptum ordinem in aliquo crimine lapfi fuerint five palam five clam conflat quidem canonum cenfura ab ecclefiafticiseos officiis inhiberi. Tu* tamen providenti* dilcretionique committimus, utrum eorum aliqui, qui tamen infam·* notis non fuerint afperfi, neceffiiate ecclefiz urgente fic ipforum fanda converfatione promerente in luis gradibus recuperari de- D beanr. Hoc autem fecundum indulgentiam dico, non fecundum imperium, ut veftra major veftris in partibus contra hzreticos habeatur auâoritas. Salva tamen auâoritate communi, fit fanâorum patrum decretalibus inftitutis. Si quem vero quod abiit pofl acceptum aut ante acceptum officium contigerit peremptorio quolibet eorum qui in lege morte mulciantur, live clam five palam occupatura crimine inveniri, eos maxime qui adhuc mundo vivunt, ab omni eos altaris minifterio fequeflramus. Sicut enim pcenitentiam agere cuiquam non conceditur clericorum, ita fic poft pa-nitudinvm ac reconciliationem nulli unquam laico liceat honorem clericatus adipifei, vel derico ad altiorcs ordines promoveri, quia quam- E vis fint omni peccatorum contagione mundati, nulla tamen debent gerendorum facramenrorum inftiumenta fufeipere, qui dudum fuerint vafa vitiorum. Sane infulam Augiam fub jure ditionis B. Petri ac Roman* ecclefi* conflat fpecialiter contineri. Sed quia eorum privilegium, quod a Romana ecclefiaobtinent, non fatis meminimus,

II. AD ROBERTUM TOTIUS FLANDRIÆ ftrenuum militem.

Vrkeuti epifnfmi, fltc.

Memento cariffime fili, quantum, fitc. *paah ftfl iategra exhikekitar ettat e&t caacilii Remerge* cum epiftola cleri Flandrenfis Rainaldo archiep. Remenfi.

III. (t) AD LAMBERTUM ATREBATENS. Epifeopum five

PRIVILEGIUM ATREBATENSIS ECCLES.

Urkenat epifapitt fervat ftrwton Dei, dile&o in CbrifU jrairi Lamkerto Atrekatttf epifnpa w- firis aeatukat confecrato, ejuf^ue fitcceÿbrihu ca- Mnirr *fukflitMendij m perpetuum.*

T Iquet fanâorum canonum inflitutis integram 1-4 efle provinciam, fit metropolitanum proprium debere fortiri, qu« duodecim conflat epifcopatibus. Secundam igitur Belgicam conflat integritatem provinci* obtinere, qiue duodecim quondam icitur epifeopos habuifle, fic Remenfem Eccclefiam jure metropolitanam haberi, qu* tot foleat fuffraganeiseminere. Czterum pcccatisexigentibus accolarum, cum *irruentibus barbaris* urbes quadam derrit* funt, duodecimus ille numerus imminutus eft. Inter quas Atrebatenfis nobilis quondam fic populofa civitas, qu* per B.Remigium epife. Vedaflum obtinuit, poft nonnullorum antiftitum obitum epifcopalis cathedrae perdidit

(O H*c, ér iequenwt Epiflo-r tum Urbani PP. rum Rainoldi Archiep. Remenlis, Lamberti Atrebatenfis Epi(ecu, alicrunique ad rrflicutionem AtrrbatrnGa Eptkopatoa fpeAa tea, bic ordine prepoflero alhrz. juxta rci iirrirm digHe letantur in Gcfii» de Reliitunone EpHcopatua Atrebatenfis apud Balui'u·» Mikellan. turn. j. peg. aj;. fit feqq.

didit dignitatem , A per nonnulla tempora Ca- A meracenn epifcopo fuboita obedivit. Porro noftris temporibus fiwcnuB mileratioais rcfpedu pmdifta civit** ia ejufmodi ftatum reduda eft, ut & populi frequentia fit divitiarum abundantia Cameraccnlein fitperet civitatem. Dignum igitur Spiritui laudo fc audoritati apoftolicx viium eft , ut Atrebatenfi ecclefix cardinali* reftitueretur antiftes. Sandum enim Sardiccnfe concilium ftatuit iKxi paflim epifeopum ordinari, nifi aut in civitatibus qux epifeopos habuerunt, mit qux tam populofx fimt ut habere mereantur epifeopum . In fecundo quoque concilio Africano decernitur, ut illa dierectis qux aliquando habuit epifeopum, habeat proprium. Et fi accedente tempore, crefccnte fide Dei populus multiplicatus defideraverit R habere proprium redonem, ejus videlicet voluntate in cujus poteflate eft dkrcefis conftituta , habeat proprium epifeopum. B. quoque Gregorius in Sardinia apud Phauiianam oppidum fecundum priftinum modum reordinari prxeepit antiftitem, fic nos ergo Atrebatenfis ecclefix reftitutioni, fic Remenfis metropoli redintegrationi pro noftri officii debito imminentes, te frater caritlime Lamberte cleri plcbifque conicniu eledum unanimi , B. Vedafto fie tandis qui io urbe ipfa quondam prxledere pontificibus conftituimus fucceflorem , Per prxfentis itaque privilegii paginam legitimum perpetuum ftamimus, ut Atrœatcnfis ecclefia deinceps cardinalem femper epifeopum fortiatur . Qticquid autem prxdidx ecclefix B. RémigiusC fubüdits contulir, quicquid antiquis temporibus dum epiicopali dignitate polleret eam poflidere cooftitcrit, falvis legalibus inftitutis fic Romane ecclefix privilegiis, ratum tibi ac tuis fucceftbribus fancimus permanere. In quibus nominarim archidiaconias duas, quarum una Atrebatenfis, altera dicitur Obftrevandenfis, praefata ccclefia confirmamus, fic illos omnino limites inter Atrebatenlem fic Caroeracenfem ecclefias fore prxeipimus, quos antiquitus fuiffe vel feriptorum monimentis vel. territoriorum diremptione, vel certis aliquibus indiciis poterit comprobari, ut annuente Deo ecclcfiarum pax nulla occafione turbetur, ficqux pro fideliumfalute ftatutafunt, perennitemporeinconvulfa ftabilitate perfiftant. Sane fi quis in crafti- D num archicpifcopus, epifeopus, imperator aut rex, princeps aut dux, comes aut vicecomes, judex aut perfona qualibet magna vel parva hujus noftri privilegii paginam fciens, coqtra eam temere venire temptaverit, fecundo, tertiovecommonitus, fi non fatisfsâione congrua emendaverit, poteftatis honoriique fui dignitate careat, reumque lc divino judicio exiftere de perpetrata iniquitate cognofcat, & a facratiflimo corpore & faneuine Etei ac Domini redemptoris noftri Jefu Ghrifti alienus fiat, atque in extremo examine diftriftx ultioni fubjaceat. Cunftis eidem ifta loco ferventibus fit pax Domini noftri Jefu Chrifti, quatinus & hic fruâum bonx aftionis percipiant, & apud diftri&um judicem prxmia xtcr-E nr pacis inveniant.

Btntdtilni Dens tf Pnttr_ s. i T'''' *Pctntil Pλμ lμ ı* tVlalew/ *PP.* i *II.* Daxrou *ntfiri Jtfn Cbrifii.*

f»K« «on<i« usport·H-

Scriptum per manum Boni hominis feriniarii facri palatii . Datum Rome per manum Joannis S. R. E. diaconi cardinalis X. Kalend. Aprilis indidione x. anno dominice incarnationis 1093. pontificatus autem domini Urbani IL pape feptimo.

Recitatum eft autem hoc privilegium tn CU ramoatcnfi concilio ex praecepto domni Urbani II. cui iple prxfcdit, ft cum eo cardinales Romuu, arduepilcopi xtu. Epifeopi ccxxv. Abbates vero xc. & eo ampUns; exceptis boneftis dt rdigiofis diverfarum regionum fit provinciarum clericis & laids. Et intente & fub magno fitentio ab omni conceflu concilii auditu collaudatum & confirmatum eft iv. Kalendas Decembris indi&ooe ir. anno dominkx incarnationis Mxcv. pontificatus autem domni Urbani pape II.

IV. AD RAINOLDUM REMENSEM AKCHIEPf SCOrOM .

Urbani efifafnt fenau ftrwriaa Dti HUfh cm- *frntri RrnM» Rttatrnat Mvittfi/tofa ftdnint tf npofalitnat bnti»ibent»t.*

Noverit tua fraternitas quod Atrebatenfis ecclefia una ex nobilibus ecdefiis Remenfis metropolis, fuit, & pontifices viros religiofdlunos & extera pontificalia jura firmis rationum munimentis obtinuit . Mandamus itaque tibi atque prxeipimus, ut illum quem ecclefia illa canonico confenfu cleri & populi fibi in epifeopum elegerit, confecrare fic eidem ecclefix incardinare non differas. Solet enim fieri ut ecclefix perlecurionis tempore fuis ordinibus, fuis populis ., fubüdits etiam temporalibus deftitutx aliis tetnporaliter committantur ecdefiis: Poftquam vero his quibus imminute fuerant Deo difponente abundare coeperint, priftinam recipiant dignitatem . Solius etenim apoftolici eft epilcopauu conjungere , conjundos disjungere , aut etiam novos conftruere . Fretus itaque noftra audoritate id ne timeas adimplere. Voluntatis etenim noftrx eft * Remenfis ecclefix olim xn. epifeopatum dignitatem Deo coopérante in priftinum gradum revocare.

* F«n< ,<«■ >■■ H.

V. AD EUMDEM.

Vrkjuuu tpiJctpKi[trvm ftrvtna Dti diltftg in Ckrift· frntri tf* cntpijcef» *RmuU» Rtuurf f^in/tm tf aptiblicMt htnnUUimeai.*

Atrebateufes clerici cum fraternitatis tux literis ad noftram pratfentiam redierunt pro reftitutione ecclefix fine fuppliciter implorantes . Suftinuerunt autem Cameracenfium clericorum adventum ufque ad tempus quod utrifque in provinciali concilio fuerat conftitutum. Castcrum Cameracenfium ante nos nullus advenit. Nos igitur idipfum repetitis literis fraternitati tux fignificamus, idipfum praecipimus. Omnino enim volumus ut Remenlis metropolis ad integritatem antiqux dignitatis annuente Domino reducatur . Ideoque omnino pnecipimu* in Atrebatenfi ecclefia epifeopum ordinandum, nifi forte ejufdem urbis poffeflionem Cameracenfis ecclefia valeat auéioritatis Rotnanx privilegio vendicare. Hoc enim juftitia ratio exigit, animarum utilitas poftulat, ecclefix honor implorat. Quod ii forte aemulorum veneris invidiam, & obfequentium latratus pro gravitate tuxreligionis horrefcis ; quemcutnaue in pntfata ccclefia te annuente clerus fie populus fecundum Deum ekgent, ad nos cum communi decrero fic lollicitudiuis tux literis tranfmittatur. Nos cum divine gratix adjutorio, £alvo ecclefix tux jure eum tamquam B. Petri manibus confecrabimus.

VI. AD

VI. AD CLERUM ET POPULUM Atrebatenfem.

*Vrfaau tfifafw fimu fervar** Dei deUDisfiliis clere tf Ffàa Atniateafi falult* & apefie· licet* kc*edifli*c*:*

DUo ecclefi* veftrr clerici confratri» noAri revercndiflimi Remorum archiepifcopi literas offerentes ante noftram prefentiam redierunt pro reftitutione ecclefi* veftr* fuppliciter implorantes, fuftinuerunt autem Cameracenfium -cieri-corum adventum ufijuc ad tempus quod utrifque fuerat in provinciali concilio conftitutum. Cauerum Cameracenfium ante nos nullus advenit. Nos igitur id ipfum repetitis literis fignificamus, idipfiim praecipimus. Omnino enim volumus, ut Remenfis metropolis ad integritatem antique dignitatis annuente Domino reducatur. Ideoque omnino praecipimus in ecclefia veftra epifeopum ordinandum, nifi forte ejufdem urbis votre pofi feflionem Cameracenfis ecclefia valeat Roman* audoritatis privilegio vendicare. Quod fi fe ab huius noftr* preceptionis efledu tener archiepifcopus provida diflimulatione fubtraxerit, vos quemcumque in paftorem vobis ipfo confentiente fecundum Deum elegerit, ad nos cum communi decreto & ejufdem archiepifcopi literis tranfmittere procurabitis; nos eum felvo Remenfis ecclefi* jure opitulante divina gratia confectabimus.

VII. AD EOSDEM.

tV&nut/ ep femu fervent Dà citre tf petetffi, faette* tf apoftolica* iaudiitiaunt.*

ATrebatcnfis ecclefia una ex nobilioribus ecclefiis comprovincialibus Remenfis metropolis folemnibus canonum monumentis feta olim principalis fedes epifeopatus fuit, proprium, pontificem habuit; fuam dicecefun & cetera pontificalia jura firmis antiquitate rationum inftromentis obtinuit. Volumus itaque & apoftolica audoritate precipimus, ut jugo Cameracenfis fufaedionis ab ecclefia veftra cxcuflb, & recepta dignitate primis temporibus rationabili firmitate poflêfla cardinalem epifeopum vobis & ecclefi* vefttc utilem eligere, &eledum per manum metropolitani veftn confecrare, & ecclefi* veftr* incardinare ftudeatts. Ei vero qui canonicoconfenfu cleri & populi eledus fuerit, apoftolicaaudoritate interdicimus, ne impofitam fibi eledio· nem diflimulatione aliqua hujus nove ordinationis fubterfugiat. Solet enim fieri ut ecclefi* perfecuttonis tempore fuis ordinibus, fuis populis, fubfidiis etiam temporalibus deftitut*, aliis temporaliter committantur ecclefiis, poftquam vero his qu'bus imminute fuerant, Deo donante abundare cœperint, priftinam recipiant dignitatem. Caftraneti tv. Nonas Decembris.

VIII. AD EUMDEM RAYNOLDUM Remenfem Archiepifcopum.

Vrhmtu epijcopHf fervas fervent Dà reverendiffi-■tt coàfratà tf coeàfcope Rayoàdo Re*etffit falate* tf apoftolica* btiudiffio**.*

QUod de Atrebatenfi ecclefia conftituimus, cum pro animarum falute multiplici, tum pro veftr* merropotoredintegratione, tum etiam pro juftiti* exhibitione perfecimus. Etfi enim in tempore frater fratri, foror forari vel annis minor, vel infirmitate defeftior comminatur: non tamen idcirco cum ad emancipationem venerit tutd* ejus vel cur* legalibus fan&ioaibus futyacebit. Gravamur igitur quod huic noftr* comntutioni, & tu* metropolis reftinuiooi tamdfa tam obftinaciter reftitifti, & eledum Atiebatenfis ecclefi* confecrare ufque hodie diftulifti. Tu* igitur reverenti* pnrfentmm literarum au&oritate precipimus, ut eundem eledum poftquam has literas. videris, infra triginta dierum fpatiumcoofecrare procures omni fortitudine fernota, omni diffimulatkme poftpofita. Qpod fi fortaffis occultiori aliquo confilio adimplere nolueris, eum ad nos cum literarum tuarum adftipulatiooe tranfmitte. Si vero & hoc contempferis, nos eum ad nos venire praecipimus confecrationis gratiam recepturum.

IX. AD LAMBERTUM ATREBATENSEM EPISCOPUM.

VrktMU eàfceptu ftrms fervorit Dà iiltlh *[redacted] fratri tf cnfacerdoti La*Oerto ecclefi* jftrehettiffis eleDo, folate* tf opqftolice*le*ili8i*e*.*

LÆtamu propter re in Domino, frater cariflime, quia ipfo difponente in Atrebatenfi ecclefia qu* tamdiu proprii paftoris lolatio caruit, nunc tandem fecundum noftrum praeceptum novus paftor dedus es. Speramus etenim per divinitus tibi datam fcientiam dc religionem quorumdam veftratium relatione nobis mfinuatam, maximum eidem ecclefi* & corporalium & fpiritualium rerum commodum affaturum · Scire autem te volumus de confecratione tua archicpifeopo feripfifle. Tu igitur ejus conipcdui te pntfentare procura. Qpod fi ille infra triginta dies poftquam noftra» literasacceperit, tecon-fecrare noluerit, nos te quantocius potueris ad nos venire pnecipimus. Interim commifl* tibi ecclefi* bona interius exteriuique cuftodi. Data v. Idus Oftobris.

X. AD EUMDEM RAYNOLDUM Remorum archiepifcopum.

*Urk*ts epifcopos femtt fervent* Dà dilefh fratri tf coepifcope RafaoUo Rc*c^fi, fal»te* tf apoftolica* It*diffio**.*

DEcuerat fraternitatis tu* prudentiam ad reparandam dignitatem commifl* tibi ecclefi* diligentius iniudare. Miramur ergo quod nunc quoque Cameracenfium injuftis clamoribus aure» inclines, ut eis Atrebatenfi» fubjiciatur ecclefia, cum conflet eos ipfiim quoque ecclefi* fu* clericum quem fecundum literarum veftrarum tenorem fibi unanimiter elegerunt, non nifi per manum excommunicati R haeretici velle fidcipere. Propter quod folum debit* etiam dignitatis merentur detrimenta perferre. Illud autem nuUomodo verearis, ut fub hac occafionefuum inCameracenfi ecclefia jus metropoli» Remenfis amittat. Qgifqui» enim illic nifi per Remenfem archiepifcopum pnefumpferit ordtnari, una cum ordinatione fuo diftriftfonis apoftolic* gladio ferietur. Quamobrem tuam folltcitudinem expedit vigilanter infiftere, ut utraque ecclefia cardinali non deftituatur epifeopo, nifi forte Cameracenfe» privilegium Roman* auâoritatis offenderint, quod

eis Atrebatenfem fhbdat ecclefiam. Unde r virtus tua cos premonere proharet, quatenus in proxima ouadra^efima cum Atrebatenfes pro ele&i fili confumatrane ad nos venerim, ipfi quoque com ecclefi· fùcau&oritatibus nofim fe audientes repmfentent deâiooem quam de communi filio generaliter feciCfe flgnificafli, colla dc confirmamus , nifi quetibet talia obvi , que fanâis debeant canonibus coerceri, ut ad cdfeâum veniat, Cameracenfes i a facramento illo temerario parati fumus abfidvere , fi tamen de ipfi eleâum fuum recipere, & de temeritate illa parati fuerint fecundum tuum confilium poenitentiam exhibere, Alioqui datam in eoa fraternitate tuc interdiâionis fententiam confirmamus.

XI. AD EUMDEM EJUSQUE SUFFRAGANEOS.

IfriaMu eoifeopui fervat ferveram Dei dileftit fratribui u coepifcopit Rajualdo Remenfi & ft&ralaaeit ejat, falutem (j apoftolicam beuediHiottem.

CIm Atrebatenfes clerici eleâum fuum cum decreto communi prxfcntir noftrx exhibuiffent, nos cos apud nos integro menfis fpatio tinuimus, Cameracenfium prcflolantes adventum, fi forte aliquod munimentum afferrent, per quod Cameracenu ecciefic Atrebatenfis videretur efle fubjeâa . Ipfi autan ficut in preteritis terminis ita dc tunc non venerunt, nec caufas cur non veneram direxerunt. Nos igitur juftam omnino ciufam Atrebatenfium perpendentes, dc labores pro ecciefic fur reflitutiooc jam diutinos apoftolica manfuetudine refpicientes , fandorum canonum decretis dc apoftolicc fedis auâoritate muniti , religiofum ac fapientem virum Lambertum, quem ad nos deduxerant, B. Vedafto de fanâis aliis pontificibus qui in Atrebatenfi ecclefia quondam prcfedenmt, tandem largiente Domino inftituimus fuccefiorem. Salva m omnibusRemenfis metropolis reverentia, quam videlicet multis retro temporibus imminutam, nunc tandem per humilitatem noftram omnipotens Deus in parte hac redintegrare dignatos eft. Eum itaque ad vos cum literis prefentibus remittentes caritati vcftrc attentius commendamus, rogantes ac percipientes, ut ei ad redintegrandum commiflx fibi ecdefie ftatum tamquam confratri dc coepifeopo follkire adfiftatis Nos fiquidem auâore Deo legitimum fempiternum ftatuimus, ut Atrebatenfis ccdefia cardinali deinceps potiatur epifeopo. Quod annuente Deo dc religionis augmento dc animarum falutt, dc temporali ipfius ecciefic revelationi plurimum credimus profuturum. Nunc tue follicitudinis intereft, cariffimc frater Rainoide , qui tam Atrebatenfi ecciefic quam Cameracenü metropolitan! auâoritate prefidere cognofceris , eos omnes qui fecundum privilegii ooftn tenorem ad Atrebatenfem videntur pertinere parochiam, ad epifeopi Atrebatenfis obedientiam tuis literis invitare, dc fententiam noftram tuis fiiifragiis profequi, ut quicumque infduabus archidiacooiis , videlicet Atrebatenfi dc Obflrevandenfi clerici funt, a profefliooe Cameracenfis ecdefic abfolvanenr. S qui veroobedirecontempferint, quamcumque in eos fententiam ipfe epucopali moderatione diâaveris firma permaneat. Data Rome ▾ tu. Kalendas Aprilb.

XII. AD LAMBERTUM ATREBATENSEM, Bernardum Obftrevandenfêm archidiaconus, die.

Cfrtauu epifcopett fervat fervorum Dei dileHit fa iiit AUrdo Atrebatenfi, Bernardo Qiftrevtmdenfi trtUduoiii (f oanitmt prapefitit at^m docaait eut oatmbat cltricit qui m produit arcbtdiacottiit faut, falaletu tf apefabcam beaedilhooem.

APoftolicc fedis nos compellit auâoritaa univerfis per orbem terrarum eedefiis provide» re, dc fua jura pofeentibus paterna compaffione fuccurrere. Quia igitur Atrebatenfis ecclefia multis jam temporibus propria carens dignitate Cameracenfis ecciefic jugum pertulit, dignum pro. feâo duximus, ut propitiante Domino amifla ei dignitas cx apoftolicc ledis dignitate reftitueretur. Neque enim fiibjcâiooem Atrebatenfis ecde> fic aliquod Romane auâoritatis chirographum Cameracenfibus veodicat, dc Atrebatenfis urbis po* pulofitas longe illam cui haâenus iubdita fuerat antecedit. Et canonum itaque decretis, dc predeceflbrum noftrorum exemplis freti, nunc tandem annuente Domino Atrebatenfium votis juftis de petitionibus importunis effeâum dedimus, dc venerabilem virum Lambertum quem communi afienfu eleâum ad nos cum communi decreto deduxerant in epifeopum confecravimus. Et que que ad Atrebatenfem parochiam antiquitus perdnuifie nofcuntur, ipfi dc ipfius fuccefiortbus perpetuo regenda, & epifcopali jure poffidenda privilegii auâoritate firmamus. Nominatim archidiaconias duas, quarum una Atrebatenfis, altera dicitur Obftrevandpnfis. Veftram ergo dileftionem literis prrfentibus admonemus atque praecipimus, ut et deinceps tanquam cardinali epifeopo, taoquam B. Petri manibus confecratoa fubeffe & obedire curetis. Unde dc vos dc clericos univerfos qui in prcdiâis atthidiaconiis funt, a profeflione ecciefic Camcraccnfis abfolvimus. Si qui vero inter vos hujus noftrx conftitutionis tenore perfpeâo pnediâo confratri noftro Atrebatenti epiicopo obedire contempferint, quamcumque in eos fententiam ipfe epifcopali moderatione diâaverit, auâoritate noftra pondere firma permaneat. Data Rome vttii. Kal. Aprilis.

XIII. AD ABBATES ET ABBATISSAS.

*Vrbanut epifeoput fervat fervorum Dei dile&it filiit fiat Aleldo S. kedajli , Aiebardo * Marcienfi , Alberto * Hauatanfi , Homerico * Aquicituenfi abbatibut. Item abbatijfo S. Rattafredit, & abbêtifia Stramenfi , felatem & apoftolicam bene- ' di&ieaem.*

APoftolicc fedis noa compellit auftoritas univerfis per orbem terrarum ecclefiis provide re, dc fua jura prefentibus paterna compaflione fuccurrere: Quia, *cetera fut de bec epqtota refarni, remûre ta Atrebatenfit ecclefia teumimeut· ;* inquit MSS. codex : verum non alia videntur ab iis que in precedent! habentur epiftola.

XIV. AD ROTBERTÜM FLANDRENSEM Comitem.

Mauae epifaput fervat fervorum M dik&o filio Rotberto nattdrctfatm comiti falutem tf apeftoiicem bemdiifianem.

MAgna tibi cxultationegratulandumeft, quod ecdefic que in tua ditione funt tuis t<mpori.

Vu

potibus amiflam recipiunt dignitatem. Ecce enim A civitas Atrebatcnfis, qux in comitatu tuo principalis eft ex apoftohex dedis dignitate cardinalem recepit epifcopum. Eum ergo & ei commiflam ecclefiam nobilitati tux literis pnefentibns commendamus, & in peccatorum tuorum remiilionem praecipientes, ut eum debita obedientia venereris, tuearis, adjuves, atqiie ad reftituenda ipfius ecclefix bona auxilii tui brachium modis omnibus porrigas. Data Romx *u.* Kalend. Aprilis.

AD EUMDEM COMITEM EPISTOLA
Hugouis Lugdunenfis archiepifcopi apoftoucx fedis legati,

Hugo Lugdunenfis archiepifcopus, apoftoiica fedis legatus, Rotberto nobiliffimo comiti Flandrtnfium, falutem.

VEnerabikm inChriflo fratrem noftrum Atrebatenfem epifcopum excellentix veftrx commendamus, & ut tanquam cardinalem epifcopum tanquam B. Petri manibus confecratum ope veftra & auxilio tueamini rogamus, & vice domini papx Urbani, fecundum preceptum ipfius in remiffionem peccatorum vobis preciphnus. Ad reftitueada quoque bona ipfius ecclefix brachium adjutorii veftri ei porrigite. Cognofcentes vos pro obedientia hac habituros gratiam apoftolicam, dc a Deo remunerationem xtemam.

XV. AD GUALCHERUM EPISCOPUM
Cameracenfem.

Urbanus tpifcopus fervus fervorsm Dti dileilo filio Cualcbero Cameracenfi elcflo, falutem & apeftolicam bmseilsilionem

MEminiiTe te convenit quod jurejurando promiferis apoflolicx fedis decreta re fideliter obfcrvaturum. Quod igitur de Atrebatenfi ecclefia icdes apoftoiica ftatuit, cave ne temptes qualibet occatione turbare. Immo volumus atque praecipimus ut ea omnia qux ad jus illius ecclefix fecundum privilegium noftrum pertinere cognolcis, quiete ab ea poflidcri, & inconvulfa manere permittas.

XVI. AD EUMDEM ROTBERTUM FLANDRENS1UM COMITEM,
& ejus optimates.

Urbanus epifeopus fervus fervors» Dti dilefh filio Rotbtrto Flandrenfium comiti, & optimatibus fuis, falutem tf apoftolicam benedsfiionem.

PRo cariffuno fratre noftro Lamberto Atrebatenfi epifeopo repetitis vos lireris exhortamur & oramus, ut ei ad reparandam renovati epifcopatus dignitatem couulii dc auxilii veftri manus porrigatis, & polfcfliones ejufdem epifeopatus a Catneracenfibus epifeopis, quibus ecclefia eadem commifla fuerat, male diftra&as, de manibus tenentium eripere, & eidem ecclefix reftituere pro veftrarum peccatorum remithooe omnibus modis laboretis. Volumus prxterea & apoftoiica audoritate jubemus, ut nullo deinceps tempore pnrfatam ecdefiam alicui ecclefix fubjici, vel infeftari patiamini; fed ipfatn tanquam matrem veftram 5c dominam, talvo Remenfis ecdefir /ure honorare, ab injuriis tueri .& defendere procurate. Data Placentis v. Idus Martii.

XVII. AD PIBONEM TULLENSEM EPISCOPUM.

Urlanut epifcoptu fervut ftrwmtm Dti, dilcifo frutri Piboni Tuut^fi tpifief», fabtttm tf op^olicomMsS

CUper quxftionibus, quas ad nos Adalbert) veftne ecclefix filius detulit, hase a nobis funt in fynodalis affenfu concilii capitula per Dei gratiam confirmata.

Cap. I. Epifeopus omnia fiti epifeopatus membra, videlicet archidiaconatus, archipresbyteratus, decarnas, vel aliquas prxpofituras ecclefix fax canonicas, gratis abfque omni venalitate diftribuat. Quifquis autem ea pretio dederit, depolitioni fubtaceat.

Cap. II. Eos qui a fubdiaconatu uxoribus vacaverint «b omni facro ordine removemus, officioque atque beneficio ecclefia carere decernimus. Si vero epifeopi confenferint carum pravitatibus, a fuis ie noverint officiis interdiftos.

Cap. III. Presbyterorum filios a facri altaris minifteriis removendos decernimus, nifi aut inccenobiis, aut in canonicis religiofe probati fuerint *converiari. (Abfque* praejudicio tamen capitulorum iftorum, eis qui praebendas aut ipfi ante hanc fedis apoftoiica interdiftionem emerunt, aut emptas fe nefeientibus poffiderunt, habendas eas permittimus, fi eorum perfonx tuo arbitratu vifx fuerint promereri. Eis autem qui fidem pofteflionis fux irritam facientes, poft fubdiaconatus acceptionem vacare uxoribus prrfumpierint, & officium & conjugium penitus interdicimus, eifque quoniam feipfos apoftatando deftruxerunt, & voluptatem corporis Domino prrtulerunt, omnivitx fux tempore aut in ccenobiis, aut in canonicis regularibus pcenitentiam decernimus injungendam. Presbyterorum vero filios, qui fecundum praecepti noftri conditionem aut in coenobiis aut in canonicis religiofe probati fuerint converfati, quia patrum peccata cum * fxculo poflei- fionibeu abdicarunt, pro religionis ac icientin prorogativa apoftolico moderamine tolerandos ducimus, & ad fiicros ordines, & ad honores ecclefiafticos permittimus provehendos.

Cap. IV. Porro de clericis qui ab excommunicatis epifeopis funt ordinati necdum quidem fententiam fiximus, quia generalis mali contagium generalis fynodi eft cauterio comburendum. Tux tamen fraternitati hoc refpondemus ad ptxfens, ut * ab excommunicatis quondam tamen catholicis epifeopis ordinatos, fi quidem non funoniace ipfos ordines acceperunt, & fi epifcopos iftos non fimoniacos faille conftiterit, A adhuc ficorum religiofior vita & doârinx prorogativa vifa fuerit promereri, pernitentia indifta quam congruam duxeris, in ipfis quos accept tint ordinibus manere permittas. Ad fuperiores autem afcendere non concedimus, nifi neceffiras vel utilitas maxima flagitaverit ecclefix. Hoc tamen ipfum rarius & cum cautela eft prxeipua concedendum.

Cap. V. Epifcopos ac clericos, quos fimoniacos efle conftat, a facris officiis & beneficiis removendos omnino decernimus. In ecdefiasverequx ab hujufmodi fiinoniacis exeeratr funt, non aliter quam in locis orandum videtur, donec fubverfis altaribus benediftione & unitione catholici amittitis confetrentur.

Cap. VI. De his qui fine titulis ordinati funt, licet ejufmodi ordinatio fandiorum canonum £anaio-

taii.

fiioni contraria judicetur, utrum tamen aliqui in A acceptis fint ordinibus permittendi, diferetioui tuz aro prrfenti ecclefiz ncceffitate committimus ; h tamen-alias fine pravitate eos ordinatos fuifle eonftiteritl

Cap. VII. Bigamos & viduaram mantos a facris ordinibus fecundum communem ecclefia; confijetudinem, auâoritate noftri officii fegregamus. Hzc univerfa tamquam apoftolicz fedir przcepta fanâorum conciliorum fententiis confortantia , religionis tuz ftrenuitas dc in ecclefia fibi commifta, Deo juvantecuftodiat, &cuftodienda aliis innotefeat. Nec feneâutem tuam oblatrantium canum multitudo perterreat. Major enim eftqui in nobis eft quam qui in illis. Ipfefiquidem con. firmans difcipulos fuos ait; Nolite timerepufillus B grex quia complacuit Patri veftro dare vobis regnum. Ipfe mifericordia fua nos confirmet ac protegat, & ad czleftia regna perducat. Arnen.

XVIII. AD ROTGERIUM SUESSIONENSEM EPISCOPUM,

Ut in parochianis ecdefiis canonici regulares ordinentur.

Urbanus papa Rotgerio Sueffianestf abbati.

JUflis votis aflênlum praebere, juftifque poftulationibus aures accommodare nos convenit, qui licet indigni juftitiz cuftodes atque praecones in C cxcelfa apoftolorum principum PCtri & Pauli fpecula politi Domino difponente videmur exiftere. Ut igitur propofiti veftri ordinem fecundum beati Auguftini regulam commifti tibi frattes tranquille valeant ablquc fiecularіutn tumultuum perturbationibus annuente Domino cuftodire, * poftuiatjonj tue libenter annuimus, & przientium literarum auâoritate concedimus, ut inparochianis ecdefiis quz ad veftrum monafterium pertinent, regulares vobis liceat clauftri veftri * clericos ordinare, qui & ecdefiis ipfis rdigiofe lerviant, & adjacentis populi parochiam fecundum timorem Dei, falvo epifcopi pire debito, follicire procurare non négligent, quatenus omnia que domus Dei funt a lapientibus & fapienter admi- D niftrentur . Data 11. Idus Julii.

. Coiiea>· »«iV» N. c. · μ-ο-κο>

XIX. AD HUGONEM LUGDUNENSEM Archiepifcopum.

Urbanas 11. Hugoni Lugdunt^fi archiepifcopo.

LUgdnnenfis parœciz clericos quos contra ftatuta canonum, & ab alterius partrciz epifcopis ordinatos, literarum tuarum fignificatione monftrafti, cum graduum fuorum honore recipere religionis tuz prudentia poterit, fi eos alias canonice & fine pravitate aliqua ordinatos conftiterit : fi tamen eorum vitam probabilem id indulgentis profpexcris promereri. Legimus quippe E fanâum Epiphanium epifeopum ex dicecefi fanâi Joannis Chrylbftomi quofdam clericos ordinaflè, quod l'anâus vir omnino nonfecifiet fi eis detrimentum ferre perpenderet. Quos igitur recipiendos moderatio tua arbitrata fuerit, injunâa fatisfaâioois gratia propter ecclefiam quam offenderunt congrua pernitentia miferationis intuitu in fuo quemque honore recipias, falva in omnibus fandorum canonum difciplina.

XX. AD INGELRANNUM Laudunenfem epifeopum.

Urbanus Epifeopus ferunt fervorum Dei Jngeiranm Lastdmunfi epifeopo, jfautem & apoftolitem beuediDionem. *'»··· y

QUanto familiarius ab ecclefia Romana diligeris, tanto carius quos ipfa diligit fovete debueras & ampleâi. Idcirco ab infeftatione fratrum beati Remigii fraternitas tua ceflit, & altare quod in villa quz Corbiniacus dicitur iidem fratres habuifle noicuntur, eis reftituas. Etenim perfonas removimus, non tamen antique poffeffionit jus monafteriisabftulimus. In illa fiquidem perfonarum mutatione avantiz renovatio, & ecdcfiafticarum rerum diftraâio contingebat. Porro altaria quz per xı. feu xxx. annos monafteria pofTederunt, ficut in fynodo oonftitutum eft, immota eis permanere volumus.

XXI. AD RAYMUNDUM COMITEM, A7MERICUM VICECOMITEM, clerum populumque Narboncnfem.

*Urbanus epifeopus fervus fervorum Dei clero $populo Narbam^fi, Raymundo videlicet comiti atque afymersco viaxomiticariflimitjiliss, faiutem tf jdpoftollcam bnedifiionem.* ****£$ £ kiipbaa·.

VEnientem ad nos reverendiifimum fratrem noftrum Dalmatium veftratem archiepifcopum debita veneratione fufeepimus, ejufquc probitatem & religionem jamdudum agnofeente» ipfum dilefdioni veftrz apoftolicz feuis apicibus commendavimus. Vos itaque ei ut dileâo & catholico patri dileâi filii obedite, reverentiam & debitam fubjeâionem ut domini vicario in omnibus exhibete^ decimas unicuique ecclefiz pertinentes ex integro reddite, & quzeumque epifcopalij juftitiz funt, integra fibi confervate. Quz autem vobis ex Domino dixerit, devote ac libenter audite & obedite. Pro Chrifto enim legatione fungitur inter vos obfecrans pro Chrifto ut reconciliemini Deo. Ipfum ergo ficut Chriftum audientes &honorantes mores veftros corrigite, a vitiis abftinete, Deo in omnibus placere curate. Si enim Deo placere ftudueritis, paftorem profe&o Deo placentem habebitis, & fummum pro vobis judicem interpellans nifi veftra ddiâa impediant, copiolius audietur. Eis autem qui bona Narbonenfis ecclefiz injufte detinent & violenter auferant , denunciamus in nomine Domini Jefu & apoftolica auâoritate praecipimus quatenus aut ea archiepifcopo reddant , aut paâurn ram eo tale faciant, quod ipfi debent complacere, ne bona injufte detinendo, & auferendo terrena, & animz incurrant periculum & bonis priventur zternis . Qtod fi noftra praecepta contcmpferint , cum iterata ad noc querela pervenerit, nos canonum ultionem & gladium fpiritus exeremus , obedientes vero monilis noftris mifericordia divina cuftodiat.

XXII. AD FROTARDUM TOMERIENSEM Abbatem.

Urbanus Epifeopus fervus fervenem Dei cariffimO 0" reverendiffimo fratri Frataria Tcmerienfi abbati faiutem & apoftolicam benedictionem. taa<«.

VEntentes nuper ad nos reverendiffimi fratres Narbonenfis ac * Barcinonenfis antiftitesad- *η·!β<<;». Vu a ver- B<>'·»4«ι.

veritu fraternitatem tuam multum conquelti funt. Narbooenfis enim ecdefias fuas a te invafas & cxconununiearoa a te receptos ɗx in Jacenti fede per te fine fua liccnria afferebat epilcopum conKcratum. Mortuum quoque fub anathemate monachos tuos cxtumulafle, & intra cœnobium tumulaffè dicebat · Qpod auditu quoque videtur horrendum. Super, his omnibus fi vera funt tuam religionem ei courue fatisfacere legati noftri judicio, & ab invahone eorum quas funt epifeopalis juris de exiero abftinere, & pacem cum co firmam habere ut dignum eft vobis deprecamur atque praecipimus. Barcinooenfis poeterca querebatur cœnobium fandi Cucufatis quod fui juris eft tè invadente fublacum monachis violenter expulfis, idem etiam de cœnobio fandi Laurentii fadum adftruxit. Qyia igitur Ac vir talis eft morum dignitate & pontificali gratia ut ei difcredere non podùnus, & tu olim nobis aliter retulifti, caute hujus judicium inctraftabili fenrentia terminandum legato noftro mandavimus, & te ei judicio volumus obedire, ut neque tu, neque ille ulterius fiiper boctedcm apoftolicam permittamini appellare. Pheterea rogantes rogamus quemadmodum de tua fpeciali & familiari religione confidimus, ut Narbonenfan antiftitem ficut proprium, & patrem fpirttualem refpe&u ejus cujus vice fungitur reverearis fle diligas.

XXIII. AD RAYNERIUM S. R. ECCLES1Æ PRESBYTERUM ET LEGATUM.

** <od'- *Urbanas fervas fervorxm Dti cari^imo atqae daltiflimo fratri Raynerio faxAa Romana eccufia presbytero βiγχ legate, falxtem & apefiolitam btsutù&ionem,*

F liftquam a nobis, frater cariffime, difceffifti. fratres cariflimi noftri * Narbonenfis AcBarcinonenfis antiftites pervenerunt ad nos juftitiam fedis apoftolica fuper fuis querimoniis flagitantes jn · gluten, beati Pontii. Bareinonenfis querebatur dicens fe poll fufeeptum epifeopatus officium fub manu propria quiete conobium fandi Cucufatis anno integro, ut lpeciale fus ecclefix beneficium poflèdiflê abbatemque inibi per te eledum confertiente & laudante legato Romana: ecclefix Ricardo regulariter fuiflè, quem poftea Tomerienfis abbas una cum monachis, renitente opifeopo, violenter monafterio exturbavit. Porro quam diverfa his te adhuc nobifeum pofito beati Pontii abbas retulerit tua fraternitas recognofcit. Tus ergo prudentis intererit, cui hujulmo» di negotia in partibus illis difeutienda Ac definienda commifimus, caufam hanc diligenter inquirere, & ita Domino donante agere ne locum juftitia perdat, neve favore cu/uslibet aut zelo in partem alteram 1'upplantcris . Memor efto confilii quod a nobis tibi datum eft abeunti, flc confilio religioforum virorum communicato tie difponenda difpone, ut Romana «quiias nuUifit^ oblocutioni obnoxia , fed in omnibus judicium tuum veritatem exequens diferetionts apoftolics femitam non relinquat. Sane his te lufpedum efle noveris quia in domo adverfarii commoraris. Et folcnt plerumque officia a rigore animos commutare. Prscipimus ergo dileftioni tux ne abbatis aut ullius hominis caufa omittas quin hanc caufam fententia irretradabili omnino decidas , tiec eorum aliquem fuper hoc ulterit,» apoftolicam fedem appellare permittas. De ecdefia quoque beati Sylveftri quam Salmodienfes monachi beato Rufo abftuliUe dicuntur, juftum om-

f.p<<

t Ftoura·».

A βiαo ft irretraftabile determinato judicium. *Ca fera videatter dafidarari.*

XXIV. DE MONASTERIO S. ÆGIDII.

XXV. DE ABBATE CORMARIGENSI.

T TTramque paulo poft luo loco dabimus in V/ conciliis Qaromontcnfi & Nemautenfi.

XXVI. AD HUGONEM ARCH. LUGDUN.

D Ecretum illud Urbani pape II. & fynodiGaromontane debemus viro erudiriflimo Petro de Marea, pnefixum diflèrtationi de primatu BLugdunenfi aeterifque primatibus.

XXVII. AD BERENGARIUM COMITEM Barcinonenlem, Ermengaudum comitem Vigellcnfem, Ac Bcrnardum comitem Bifuldunenfem

I N ea agitur de reftauratione ecclefix Tarraconcnfis quam principibus illis viris apprime commendat. *ex artbivo artliepifropatas Terraeoaeafis edxxerat vir oatai mea laxde major Peiras dt Marte, mibiqae tomiliifete meis addixerat, at doetl* p*g-379· *apptadicis ad bifaritamfmopfim.* Verum qui fuprema dariffimi pratfidis mandata ultimamque voluntatem exequi voluerit, non eft adhuc inventus fiiper.

XXVIII. XXIX. xxx. XXXI. XXXII. ad Raynerium S. R. E. cardinalem & togatum, regem Alfonlum Ac alios.

A *Cit de primata artbiepiftopatat Toletani: eo* pw avad· *cenctjfift afferit jxs illud aatiftiti Toutғᴦᴦ, at falva fiat metropolitanoram privilegia dignlorxm . htegram ex cbartalario ertbiepijtopi Narteatufis naAas ftterat nan^aam fat laadandas Petras de Marta ntfiroqae bait operi tonfetraral , at difeet ex eoiem loto noftra appendici t. Solabaatar iaterim ltAoreai paaca bat φιχ Odolrttai Rapnaldas intexait aaaalibtu fais ad aa.* 1139. a. JI. DdT /*ff. ad» *# aliarxm tpifiolaram fragmenta.*

Supplicafti nobis, frater archieptfcope, ut cum in regeftis Romanorum pontificum quaedam contineantur ' munimenta ecclefix Toletaiue , illa confcribi, & tibi tradi fub bulls noflrx munimine faceremus, ne regeftis ipfis perditis cafu fortuito, aut vetuftate confumptis, jus ipfius ecclefix contingat cum pereuntibus deperire. Nos igitur tus iolicitudinis providentiam commcndantes, prstentium fignifieatione teftamur, quod in regeftis fèlic. record. Urbani 11. pnsdecefloris noftri feriptum eft de bone memoris Bernardo Toletano archiepifcopo in hxc verba : Hoc tempore Toletanus archiepifcopum Bernardus Rumam ad dominum Urbanum papam veniens, ei pro epilcoporum more juravit, fle pallium Ac privilegium accepit, regoique Hilpantarum primas inftitutus eft. Tunc etiam in Gallicia omnis dia> cefis fandi Jacobi ab omni eft officio cxcommunicata divino, Hu'a Jacobi epilcopus inreri,is carcere depofitus fuerat ; unde <X hac rcgl Wefonlb epiftola milia eft.

Jdeae ngï *lUefoafo Callotia.*

Duo funt, rex Ildefcnfe, quibus principaliter mundus hic regitur, facerdotalis dignitas, flt regalis poteftas. Sed facerdotalis dignitas. fili carifli-

riflime, tanto poteftaMm regiam antecedit, ut de ipfis regibus omnium rarionan pofituri fumus regi univerfocum. Qiapsopter paftoralis nos cura compellit, non folum de minorum, fed de majorum quaque falute pro viribus providere, quam aaftori vero fiias oves reftituere ilixfas, qux nobis commifl* funt, valeamus; Tuas praecipue de, bemus fahiti profpiccre, quem Chrmians fidet propugnatorem & ecclefix Chriftns effecit. Memento ergo, memento fili mi amantilfime, quantam tibi gloriam divine tibi contulit gratia majeftatis, fic ficut ipfe tuum prae exteris regnum nobilitavit, ita tu ei ftudeas pre ceteris devotius, ac familiarius defervite. Dicit enim iple dominus per prophetam: Honorificantes me honorificabo: qui autem me coritemnnnt, erunt ignobiles. knratias itaque domino, flt laboribus tuis agimus, quod de Saracenorum jure Toletana eft ecclefia liberata. Fratrem aurem Bernardum venerabilem ejufdem urbis prxfulem tuis exhortationibus invitati, digne ac reverenter excepimus, fic ei pallium contradentes, privilegium quoque Toletane ecdefue antique majcftatis indulfimus. Ipfum enim in totis Hifpaniaram regnis primatem flatuimus, & quidquid Toletana cccleha antiquitus nofeitur habuifle, nunc quoque cx apoftolicc fedis liberalitate impofteram habete cenfuimus. Tu illum ut patrem carifiimum exaudias, fic qiurque tibi ex domino nuntiaverit, obedire curato: fic ecclcfiam ejus temporalibus non defiftas auxiliis, ac beneficiis exaltare. Inter cas-tera vero laudum tuarum pneconia pervenit ad aures noftras, quod fine gravi dolore audire nequivimus, epifeopum fcilicet fanâi Jacobi a te captum, de in captione ab* epiicopali dignitate depofitum, quod canonibus noveris omnino contrarium, & catholicis auribus non ferendum, quod tanto nos amplius contriftavit, quanto te ampliori affeftione compkâimur. Nunc tibi, rex gloriofiftimc Ildefonfe, Dei & apoftolorum vice mandamus orantes, quatenus eundem ^epifeopum fuse integre reftituas per Toletanum, archiepifeopum dignitati: neque id per Riccardum cardinalem fedis apoftoliese faâum excufaveris; quia fic canonibus eft omnino contrarium, & Riccardus tunc legatione fedis apoftolicx minime fongcbatur. Quod ergo ille tunc geflir quem Viûor papa fande memori* tertius legatione privaverat, nos irritum judicamus. In remilTionem igitur peccatorum, & fedis apoftolicc obedientiam, fu* dignitati epifeopo reftituto, & ad noftram pr«fentiam aim legatis tuis ipfe perveniat canonice judicandus: Sin autem, facere nos erga diledionem tuam compelleres invitos, quod nos quoque feciife nollemus. Memento religiofi principis Conftantini, qui facerdotum judicia nec audire voluit, indignum judicans Deos ab hominibus judicari. Audi ergo in nobis dominum & apoflolos ejus, fi te ab ipfis velis, & a nobis m iis, que poftulaveris, exaudiri. Rex regum dominus cor tuum gratie fu* fulgore illuftret, viâorias^ tibi tribuat, regnum tuum exaltet, itaque te femper vivere concedat, ut & temporali regno 'perfruaris feliciter, & aeterno perenniter gratuleris. Arnen.

Idm Tctrrncm^fi èf exterit Hifpcmierm arebupefeepit.

Qpliquis voluntatem gerit, ut fibi alii fubjiciantur, dedignari non debet; ut ipfe quoque aliis fit fubjc&us. Hic enim ordo regiminis atque prelationis, non folum in terreftri, fed in fupercœlefti quoque ecclefia obfervatw rege omnium difponente, ut fe omnium principe alii alii» pnnctpcntur. Toletanum fiquidém archiepifeopum privilegii noftri auâoritate primatem in totis Hifpaniarum regnis foce decrevimus, falva fedis a> poftobe* auâoritate, & metropolitanoram privilegiis fingutoram. Si quid igitur inter vos grave contigerit * quia ab apoftolica fede procul cftis, ad eum velut ad tem veftrum omnium recurretis e ido que vobisiunt gravia terminabitis quid forte iplius quoque judicio nequiverit definin, ad apoftolicam fedem, ut dignum eft, velut fedhun omnium principem referetur. Qii autem veftrum fine metropolitan)! proprii' funt, ipfi interim velut proprio tubefle debebunt. Valete,

Jdrw Vrbmci B. Tenmmtfi etrebupifiepe.

Novit dileâio tua frater in Chrifto venerabilis, quo tenore, qua. conditione pallium tibi, privilegiumque conceflerimus: quomodo nobis di tu in fide tua, fic comprovinciales primates per feripeum promiferitis vos in reftitutkmem Tarracooenfis ecdefie omnimodis inftituros: nunc autem frequenti fama audimus veftram illam induftriam, veftram ftudram jam ceflare, & Tarraconenfem reftitutionem jam pene deficere. Te igitur literis prefentibus admonemus, ut hujus boni operis perfèâionis fedulus operator exiftas. Memineris tamen ita te archiepifeopum inftitutum, ut tam tu, quam univerfi provincteTarracooenfis epifeopi Toletano tanquam primati debeatis effe fubjeâi · Sic enim a vobis in Toletan* ecdéfis privilegio conftitutum eft, quod nos omnino ratum volumus permanere. Nunc autem multo amplius, quia ei noftras folicitudinis vices in Hifpama univerfa, fit in Narbonenfi provincia miniftrandas in/unximus. Datum vu. Kalendas Mati.

tient Rainerie cerdnudi presbyttrt

Veniens ad nos cum Barchinonenfi fratre noftro venerabili epifeopo reverendiflimus frater nofter Narbonenfis archiepifeopus, quem jamdudum vita fic religione fpeâatum habemus, &c. inter extera praejudicium fibi faâum de Tarraconenfium epifeoporum fubjdâione per Romanam ecdeliam fuppliciter intimavit, cum eosNarbonenfis Metropolis per annos quadringentos fine alterius reclamatione poifederit. Noftra igitur vice in illis partibus fungens, Tarraconenfibus epifeopis noftra auâoritate praecipio, ut interim Narbonenfi tanquam proprio metropolltano obediant, donec prxftante domino Tarraconenfis reftauretur ecclefia. Toletano autem ficut primati reverentiam exhibeant, donec Narbonenfis archiepifeopus fc eorum primatem fdiffe certa poflit auâoritate monftrare. Novit fiquidem tua fratemitas primatem a nobis Toletanum fic inftitutum, ut Ulva fuit metropolitanoram privilegia reteroram, êTc.

jlddmtu & hic tn Mteceffitnt fattentei φûdm ponrijicef de eodent nrgmente jcrtpferiett ex dfdm mudibeu deprmfte.

Hddrûmm Brecbere^fi erebiepifetfo.

Si quanta fit obedientix virtus debita vigilantia cogitares, fle quantum ipfa utilitatis afferat intenta curares folicitudine circumfpicere, venerabili fratri noftro I.......... Toletano archiepifco-

F»>

þo, tta finderes debitam reverentiam exhibere, A quod tu* devotionis (incernas, tam m confpeâu Dei, quem in oculis hominum commendabilis appareret. Crrerum in hoc videris & humilitatis amififie conftantiam, & a juftiti* tramite déviaife, quod ei, nefctmns quo lupercilio, negligisfic dcfpicH obedire· Ne igitur prniumptionis aut contumaci* ulterius atguaris, mandamus, quatenus ptadifto fratri noftro Toletano archiepifcopo, cui in toto Hifpaniarum regno confirmavimus apoftofica audoritate primatum, debitam reverentiam tanquam primati tuo, & omnimodam fubjefttonem impendas. Alioquin iufpenfiomsfenten^ ttam, quam dikftus filius nofter Hyacinthus diaconus endinahs A S. L imernoicitur promut- r«afi« f essai-L galle, tatam St firmam babenius, & rem robur B firmitatis rerperuz flafuimus ootinere Nos enim prsdeceflorum noftronim fel mero. Eugenii & Anaftafii Romanorum pontificum veftigl» mhztentes, lenientiam memorati filii noftri Hyacinthi cardinalis, nifi ad prrfatum axchiepilcopum cum omni humilitate acccfferis & ei de cetero curaveris obedire, ab omni pontificali officio te jubemur eflê lufpenfum, & omnes fufiraganeos tuos ab obedientia peribo* tu* abfolvimus. Datum Beneventi xiv. Kal. Febr.

Anaftjfieu Bracbare^i archiepifcopo.

Quanti criminis habeatur apoftolic* fedis contemptus, ex propheticis vetbisoftenditur, ubifcri- C R<j. ptum eft: *Peccatum ariolandi eft repugnare, & qutfi fetius idololatria nolle acquitfcere.* Item beatus Gregorius de inobedientibus & apoftolic* fedis mandatis dura cervice refiftentibus ait: Sue ruins debet dolore proftemi quifquis apoftolicis noluerit obedire mandatis; nec locum inter iacevuotes habeat; fed extors a fanâo minifterio fiat. Quam frequenter & quam diftriôe a prsdeceffore noftro fanâ* memoris papa Eugenio fueris monitus, ut Toietauo archiepifcopo tanquamprimati tuo debitam reverentiam & obedientiam exhiberes, & qualiter ei obcdicris, unde etiam priufquam mandatis ipfius obtemperares pro tua inobedientia & cervicofitate fecundo fufpenfioois fententiam incurrifti, a tua memoria non debuit' excidifle. Sed ficut venerabilis fratris noftri I..... nunc Toletani archiepifeopi conqueftiooe accepimus, pcftquam de obitu ejufdem przdeceflbris

ceflori ejuidem archiepifeopi exhibueras, fibi deferre nullatenus voluifti, non attendens, quod ntus morte apoftolicz Pett* foliditas, nec frangitur, nec mutatur. Quocirca per przfentia tibi feripta mandamus, atque praecipimus, quatenus ad przdidum fratrem noftrum I............. Toletanum archiepifeopum fepofita excufatione accedas, & tanquam primati obeaientiam debitam fibi exhibeas. Quod fi infra triginta dies poft harum acceptionem adimplere neglexeris, extunc a pontificali officio te noveris efle iulpenium. Datum Later, vi. Idus Aprilis.

Subjiciuntur alia ejufdem pontificis ad eundem Bracbarenfem & Tarraconeniem archiepifcopos, φαbu graviffimt illos arguit, fe a Teletam arcbieptfcofu Hifpaniarum primatis audoritate fubduxijfe: Tum ad Hyacinthum dtacomtm cardia. » Hifpama legatum de iit arehiepifeopi, qui Toletano ut primati parere detredabant, ad officium revocandi/.

De Cempoftalimte vero hac CUttho COrduml/y IV-Hjo-

Quoniam fratri noftro Compoftellano mandavimus, ut vel ei tanquam primati fuo obediat, vel fub tuo judicio «pii exhibeat juftitis complementum, nihilominus caritati tu* mandamus, ut fi idem frater nocer ambiguitatem noluerit iubire judicii, utramque partem ante tuam prrfeotiam advoces, & rationibus utriufque panis plenarie auditis & cognitis, quod equitati & rationi congruat, inde cenieas obfervandum. Alias enim eum ficut primati luo illi facias humiliter obedire.

Alexander epifcyut fervur furvonan Dei vneeraHli fratri Joamu Toletane arthwpifcopo & HlfpuniOrum primati, ejuffae fucctfflribuj canonice fulfiltmndu tn perpetuam.

Per prsfentis privilegii paginam primatus dignitatem per Hifpaniarum regna tibi, &ecclefiz Tofetanz auâoritate apoftolica confirmamus. Pallio itaque a fede apoftolica tu* charnati conccfi io in miftarum celebrationibus uri debetis tantum in praecipuis feftivitatibus, tribus videlicet diebus in natali Domini, in epiphania, hypapanic, *cana* Domini, fabbato fando, tribus diebus in pafcha, in afixnfione, pentreofte, infoiemnitatibus fanda: Maris, fanfti quoque Michaelis, & fandi Joannis Baptifts, in omnibus natalitiis apoftolorum, fit eorum martyrum, quorum pignora in veftra ccdefia requiclcunt, fanât quoque Martini & I defonfi confeflorum, & omnium commemoratione fandorum, in confecrationibus ecclefiarum, epifcoporum, & clericorum; in annuo coniccrationis tus die, & in natali etiam fandorum Ifidori & Leandri. Primatem te prsfules Hifpaniarum recipient, &ad te, û quid inter cos quarftione dignum exortum fuerit, referent, falva tamen in omnibus apoftolic* fedis audoritate. Verum perfonam tuam in manu noftra propenfiori gratia retinentes cenfemus, ut foliusRomani pontifici judicio ejus caufa fi qua fuerit deci. datur, *&c.*

XXXIII. SIVE URBANI II. DECRETUM.

De controverfia Credonenfi inter monachos S. Albini & Vindocincnfcs.

Urbanus ' epifeoput fervar fervorum Dei diledis in Cbnfto filiis Goffride aUati fandi Albtm Andecavenfity & Bernoni abbati fandaTrinitetir Vtr docinepfis, falatem ii apoftolicam benedidionem. 'H»«* «■ "«VJ u?? Sir».»du. i« k'i>< V..do.

ANno domhnes incarnationis mxcij. ponttficatus noftri v. indidione i. cum eifittn in provincia Calabria apud monafterium fanâzMariz quz dicitur de Matinal, monachi fanâi Albini, Girardus prior, Milo, Stephanus, adverfus monachos fandz Trinitatis de Vindocino, Frotmundum priorem, Ingebaldum oftiarium, qui przfentes aderant cooquefti iunt, quod Vindoanenles fratres ecclefiam fanfti Clementis Credonenfis, quz a monachis fanâi Albini jufte fecundum illorum temporum confuetudinem acquifita, & per triginta aunos quiere & *fioe* interruptione poUèftâ, violenter ablatam injufte detinerent. Qui cum fuis inftrumentis & rationibus caufam fuam defendere niterentur; primo die proclamation» res diu & multum ventilata nullo potuit fine fermi-

minari, fecundo vero die fimiliter multum dii-cufia, ad nullum tamen eft finem dcdufta, die autem tertio xn. fcilicet Kalendas Decembris refidentibus nobis in Anglaise civitate Apulis, prrfidentibue religiofis, fic venerabilibus tara epi-icopis, quam fitnfts Romane ecclefi* cardinali-bus, five diacosubus: aditantibus etiam nobilibus Romanis & comitibus Apulis gloriofilfimis, Boa-munte R Guillelmo; re iterum diu, & multum inquifita, tandem infpirante Deo lucidius eluxit, in quam potius partem juftitia declinaret, cum cnim utraque pan fuis nobis allegationibus ob-viaret, & nine paâioncm abbatum, confirmatio-nem pontificum, Romanseccleft* legatorum; il-linc vero legitimum introitum, & canonicam tri-ginta annorum peffeffionem nobis oppooerent: Nos qui omnium fidelium caulas «qua lance pen-fare debemus, utriufque utilitati providentes, ip-fam liiem concordis convenientis equitate deci-dere maluimus. Omnes igitur qui nobiicum ade-rant hanc fententiam collaudantes, confentienti-bus prsdiftis utriufque coenobii fratribus, & in manus noftras fidem pollicendo firmantibus, con-cordia & pax inter eos hoc modo pofita eft; ut fcilicet Vindocincnfes monachi de his tribus ec-clcfiis, aut ecclefiam Manitilium vel fanâi Sa-turniui, five fanâi Joannis lupra IJgerim, unam quam congregatio tota fanfts Trinitatis elegerit, cum omnibus, que ad eandem ecclefiam tam mobilibus quam immobilibus interius, exteriuique ad prudens pertinent, infra dies triginta poft-quam domum redierint, monafterio fanâi Albini in perpetuum tradant. Fratres itaque S. Albini omnem litem, omnemque calumniam ex caufa hac in manus noftras, fit Vindocincnfium fra-trum refutarunt. Vindocinenfes vero unam fupra-di&arum ecclefiarum in manus noftras reddide-runt, & per nos eoldem monachos invefticrunt. Pndenti igitur audoritate fraternitatem veftram admonemus, A prreipimus, ut hoc paâum a no-bis intentione pacis dc quietis difpofitum, & fta-tutum, omni tempore deinceps ratum & iocon-cuflum teneatis fit ubfervetis. Qpaxumque autem pars hanc noftra: decifionis fententiam non fufee-perit, vel tranfgredi pnefiimpfcrit, tam canonum leveritati fubjaceat, quam legitime compofitionis poenam, id eft auri centum librarum fuftineat, litus cadat. Data Tarenti viu.

XXXIV. AD GUILLELMUM AQUITAN1Æ DUCEM.

*Vrbtma epifcoptcr [trv*i ferverm 2X7 diu Be fiiio GxiUelmo Pittovinfam comiti, folutem & opofloliiein ieaedithoacm.*

OÆpe tuam indolem commonuimus, ut egregii principis patris tui devotionem atque pruden-tiam imiteris. Ipfe principatus fui ecdefiasdevo-tiftune coluit, plures rebus fuis ditavit; novas etiam a fundamentis extruxit. De te vero mira-mur: qui cum aliis bonis ftudiis, quantum ad militem polkas, in hoc a patris tui probitate de-generare perhiberis, quod ecclefiarumtura pertur-bes, fic quas iile fundavit expolies. Pervenit ad nes, quod monafterio Vindccinenfi ecclefiam B. Georgii in Oteronis infula ficam cum quadam o-ptima terra abftuleris. Te iraque, caridime fili, prtfentibus literis admonemus, ut ficut fanâx>-runa apoftolorum fic noftram' gratiam diligis, ec-clefiam illam fic cetera qu* Vindocincnfibus mo-nachis abftulifti in eorum poteftatem omnino re-ftituar. Res enim eorum parentum tuorum c!r* mofyn* funt & apoftoliar fedis...iloditun Quud; fi infra dies triginta vilis his literis quod manda-mus adimplere contetnpfcris. & indigua tioocm noiitaxn * incutrilli fic apottolicie fedis aoatlrma-te te percufliim indubitanter agnofeas. M rium Viodocineni'e & res ad ip/ùm pertinentes ita apoftoiica audoritate corroboiaic noicunttir, ut liquid inde ablatum vel diftraftum a quoquam fuerit, a pnedeceftoribus noftris excommumcatum non dubites: & quem beati illi viri cxcoinmuni-cavvrunt non poltumus folvere, nec debemus: fed quod fecerunt, nos eadem audoritate firmamus. Datum Rora n. Kalendas Apriiis.

XXXV. AD IkAYNOLDUM ARCHIEPISG Remenfem, fit fufiraganeos eius.

Urhmu epifcoptt ftrtutt fervontm Dei vener^il/ko p' F"^' cotfrotributu fiT coefiin^t RtytuiUo Rcmrnfi, & fitfrogtmeit ejtti, jobttem & opofalicam benedi-Mm.*

SI facerdotale quod geritis officium confidera-riooe debita penfaretis, tanti facinoris infa-mia ad aures noftras faltem impunita non per-veniffirt. Cum enim Domui Ilrael fpeculatores a Deo dati, impiis impietates fuas annunciate, & iro domo Ifrael murum opponere deberetis, qua-libet ratione vos pati potuille miramur, ut tam inclyti regni rex humani pudoris oblitus, divini timoris immemor, contra jus, contra fas, con-tra legum & canonum fanâiones contra totius catholic* ecclefi* confisetudines, fitiium uxorem inordinate relinquerer, dc propinqui fui conjugem amore fibi nefario copularer. Quodfaâum uuque fit regni totius coniufionem, fit ecclefiarum ve-ftrarum difiipationem portendit, fic ad animam veftram redundat infamia. Peccanti enim, cum poliis, non contradicere, confentire eft. Te au-tem, caritfime confrater Raynoldo, noxa hate maxime impetit, pro eu quod Sylvaneâenfis fub pftuv tibi epifeopus, hoc puulici adulterii crimen, fuo, ut audivimus, firmavit alfcnfu, cum morchis illis benedi&ionis iacerdotalis manum impofuit Quod fic fi licite nuberent, bigama tamen im-pendi fecundum canones non liceret. Nunc igi-tur vobis apoftoiica auâoritate prreipimus, ut his vifis apicibus, quod etiam non jubentibus na bis jamdudum fccifle veftram prudentiam decuif kt. mature convenire curetis regem, fit ex Dei, fit noftra pariter fit veftra parte inftanter com-moneatis, arguatis, obfecreris, iucrepctû, fit a tanto, tamque horrendo facinore defiftere com-pellatis. Quod fi coorempierit, fic nobis fit vobu ncccffitas imminebit, ut vd nkifcendas divina: le-gis injurias pro noftri officii drbito accingamur, fic Phinces gladio Madianitas adulteros perfore-mus.

Eandem quoque inftantiam pro ereptione con-fiatris noftri Carnotenfis epifcopi adhioete. Quod fi monitis veftris, qui eum coepit, obtemperare contempièrit, vos fic ipfum excommunicationi fubjicitc, fic caftellis in quibufeumque eum reti-nuerit, fif terne ejus divinum o&cium interdici-te, dc fimilia deinceps in viris hujus ordinis pr«-futnantur. Ut ordinem veftrum diligitis, ita hoc accelerare omnibus modis iatagetis. Valete.

Data fexto Kalendas Novembris, anno videli-cet Dei Chrifti "xcii.

XXXVI

'WBUMUM-.',ww,

XXXVI. AD ARCHIEPISCOPOS ET EPISCOPOS FR.ANCLE.

Urbaw epijcepeet ferveu ferveram Dei tarifmia / Cbrifb frotribui JHanaffa Remenfi arddepifcopo, dT raltrit ver Franciam tam arcbiepifcefai puM cpifapii, falutem & apofloheom benedifiionem.*

S^Ariffimi filii noftri Philippi Francorum regis nuntius ad fedem apoitoucam veniens, debite humilitatis literas, ac devotionis attulit verba: atque de illius mulieris culpa, pro qua venerabilis conirater nofter Lngdunenfis archiepifcopus interdittionis in ipfum fententiam protulerat, fecundum fratrum noftronun confilium fatisfccit. Juravit enim quod idem rvx mulierem illam poftquam in manu noftra, immopernoain B. Petri manu refutavit, nunquam eam carnaliter habuerit. Portea vero cum confratribus noftris confilium habentes, ftaruimtu, ut tex de epifeopis, fic regni fui primatibus ufque ad feftivitatem omnium fandonun aliquot ad nos dirigat, qui hoc ipfum Quod nuncius ejus juravit, debeant affirmare: Efuimodi igitur per legatum ipfius fatisfaftionc accepta, eundem filium noftrum regem ab interdidionis, que pro hac caufa in eum prolata fuerat, vinculo abfolvimus, & tendi pro more fui regni corona audoritatem ei prebuimus.

Data Lateram vm. Kalendas Maii.

arcbttptjcopi ad eleUum Atrebatenfem Lambet tum

Raymolduf Det gratia Remorum orcbiepifiopiu dilefiijfimo cenfratri b confectrdoti fieo Lamberto, falatem b brmdiilionm m Domino Jefn.

A»Oir Literas quas nobis pro confecratione tua dominus papa direxit, fufceptmus, fexi fic citura qua: tibi dirc&r funt exemplar audivimus. Quas cum perlcgiffcmus, fic coepifcopo noftro Suedionenfi eas tranfmifimus, fic ut ipfe ceteris luftraganeis tranfmiueret prawcpimus: quatenus ab eis accepto confilio, tue fraternitati refpondeamus Ideoque tibi ufque ad oâavas S. Andree aliquem legatum tuum ad nos deleges mandamus, per quem tue difcflioni referibamus quid fuper omnibus illis, que de te dominus papa injunxit, aduri fumus. Valere.

P r.ochc 1«. Nos ' vero die ftatuto legatos noftros ci mïfimus, fed nec terminum certum confecrationis, nec C|Ui lieras accepimus, tamen nos a ccrpto opere defiftere recufivimus. Eledum noftrum cum his fubjundis literis mifimus ipfi.

yftrtbatenjîum ad Raynoidum arcbiepifeopum Rtmmfem.

Dtitflo & in veritate diugerdo ú /umorando patri ac domino Rajnoido Dti orduoationc Remorum ,ircbitfifcopo, (Umt O popuîui Λi^.ιιπφι ecclefia, cum Lamberto, & fi inutili farflrtatii fua fervo, veram eüiefilorum cum oraticmbtu b Obedientia.

Vcftrr excclicnlir dignitati multiplices referimus gratias, quia haûenus nobis *grataπter* ut pius pater juvamen exhibuiftis, fic benignum vos erga nos in eundis caufr noftre fore promififtis. Sed paternitatem veftram miramur plurimum in calce noftri negotii infngidatam exiftere, cum infra terminum ab apoftolico veftre magnificentiae A etedi noftri confecrationis injundum, nec folcmniter literis veftris ut arbitrabamur, ad cooperationem eledutn noftrum vocaftis; nec diem ceitura infra terminum dcGgnaftis. Nunc autem cum confecrark) deinceps infra triccnnalcm metam neqmt fieri, faltem literas vclhe audoritalis, que apoftolico deferantur, ut iptejuffit, pro confecratione noftri elefti nobis dare velitis, plurima pace precamur. Vale.

RojnoUi ad CVAnurm papam.

Domino tf revrrtndi^mo S. b apofiolicet fedii Vrbano, Rayttoldaii licet indignai Dei gratia Remoraw architpifnpn, fahttii, obfattii, debittfue fiebjeffiomr mmtti uberrimum in domino.

Poft diredas primum nobis a paternitate veftra A··· Ck». tireras, placuit veftro, fereniffime pater, apoftolatui, ut iterum nobis alias dirigeretis, precepto precipientes, quatenus infra triginta dierum (pactum, poftquam veftras literas videremus, Atrebatenfis ecclefi* eledtim in epifeopum confecrare non differremus. Addit & hoc foiertia veftra, ut ft aliqua nobis occurreret caufa, qua illud minus aggredi formidaremus, eum vobis cum literanun noitrarum aditepulatione confecrandum dirigeremus. Sufceptis igitur hujus veftre preceptionis apicibus, ne quid Inconiuliis coepifcopis noftris tc coniaccrdotibus prelumeremus, cum conftet utique tam *ex eorumdem,* quam ex noftra auftoritate eandem pendere coniecrattonem, mandatorum veftrorum fchedulam ad univerfos quos potuimus, direximus, fingulorumque feifeitatifumus fententiam, quatenus illud nobis fuper hac re confilium providerent, quod nec veftre obeditioni adverfaretur, fit ex quo Remenfis ecclelic dignitas non imminueretur. Itaque hec omnium & epifeoporum, & clericorum noftrorum una vox fuit & fententia, ut nos quidem ab illius elefti confecratione manum fufpendercmus, fed eum vobis, cum hoc vcftic praeciperent liters, tranfmiiteremus, & quidquid inde altitudinis veftrz folertia faciendum decerneret, arbitrio veftro relinqueremus. Timuerunt enim, fit timent, ne Cameracenfes ex hoc fafto accepta occatione, fe ab Remenfi ecclefia abrumperent, cum & civitas eorum alterius regni habeatur, & regni cujus rex nobis fit ecclefue Rom. jam ex longo tempore tnimicatur. Addiderunt etiam damnofam admodum fieri commutationem, fi dum Remenfis ccclefia Atrebâti epifeopum fieri confentiret, Cameratum quae fexies quam Atrebatum, fit continentior, fit locupletior eft, amitteret. Oblectamus ergo excellentiam veftram, pater fanftiffime, obfecrant fic epifeopi fic clerici noftri, quatenus vos, qui in arce fic m fpecula omnium ecclefiarum prefidetis, negotium ita temperetis, ut nec quitquam, (quod abfit) decretorum veftrohun inde difpofitionem reprehendat, nec Remenfis ecdefia E ullam dignitatis jaduram veftris temporibus fuftineat. Nos tamen qui veftris obfecundandum deliberationibus perpetuo propofuimus, queeumque fit ratio, quicumque fit modus confecratîonis, ubi eum dignitas veftra confecrarit, confecratum benigne fufeipiemus, fufeeptumque, ficut epifeopum, fic fuffraganetim ^oftrum deinceps honorabimus. Cererum veftram noffe volumus celfitudinem, nos nequaquam rem hanc ideo tandiu diftuliffe., ut aut veftris unquam juffionibus obfiftere enitamur, aut ut domino illi in aliquo derogemus. Eum non hoc dumtaxat honore dignum effe cenfemus, fed cujuivis alterius promotionis apicem ei

ei merit· conferendum adjudicamus. Valeat beatitudo veftra incolumis in domino.

AtrtintttfiiaK ai UrkMKHt pupa.*

M«t Dti gratia papa, aala Uni ftrotntigitnt, ac Kcl^fianoa nfiattraltri cxccllcntiffiata, ccctfaAtrcintcnfif fictmatiat rtjpirant, dip*//· *jng· tadtH* ta fervitatit, vigere, viverefie ftrmuttr inCkrifit cum oraiiteutat tf tiedientia auture.*

Λ· >·»»· Sanftitatis veftne paternitati praedicabili agimus quamplurcs gratias, & licet quaterno itinere fatigati, virtutem tamen in vobis perfeverantiae, Ac extollimus & amole&imur, quoniam in reftitutione ecdefiae noftrc non invenitur in vobis, eft Ac non, fed fpiritu fanfto innuente vifitati «vobis antique donamur libertati, & propriae dkscefu jura mancipamus. * Omne igitur collegium perferorum › qui* fofpitas recuperata vivi commembri fit gaudium totius corporis Chrifti. Sicut autem juffit veftra fublimitas, tireras veftras de noftri elefti confecratione archiepifcopo tradidimus, eundemque eleftum infra tricennalem terminum a veftra audoritate conftitutum prefentamus. Quod vero eum confecrare diftulerit, non ipfius negligentic, fed Dei (a quo omnis poteftas) ordinationi attribuimus: quas tamen dilationis protulerit caufas, fratribus referentibus, feriatitn fetetis. Nunc ergo cum ad veftram cxcellentiam cum paucis fratribus pro temporis aaguftia, periculorum inftantia, rerum ququque niu afriifte ecclefie penuria, tranlmittunusconfecrandum, obnixe pro Chrifto Ac in Chrifto luppiicantes, ut fublimatus pontificali infida nobis initiate remittatur nofter Lambertus, quia nobis plurimum eft neceflarius exiftens animarum nolfrarum peritiffimus' medicus. Hinc etiam fanditatem veftram afHueùtera mifericordia precamur, quo fervulis veftris hoc privilegii velitis dare, ne deinceps quibuslibet forte proclamationem excitantibus hujus canonice incardinationis debeamus relpondere, quoniam quod femel confiât bene dimnitum, perpetualiter debet manere inconvulfum; fimulque praecipiat auftoritas veftra abfdivifio duorum regnorum, Francorum fcilicet, & Teutonicorum, fit epifcopatus^noftri meta, ficut antiquis temporibus ftiiflë per fucceflbrum relationem Ac alia indicia cognovimus; ne aliquando lis inde oriatur, vel nefas difeordie efficiatur. Decet namque fanefitatem veftram ad finem ufque bonum perducere, quod confiât vos laudabiliter increpiflê.

tfit fmt Roma, m ctnftcrttitM Ltiubtrfi, narrtntitr.

Atrebatenfis itaque eleftus ex obedientia domini pape, & fi non multum rationali invitatione domini Raynaldi metropolitani fui ad confecrationem vocatus, tamen ne arrogantic, aut injufinir aferiberetur, !5. Kalendas Januarii, que tunc dies dominici habebatur Remis fe archiepifcopo prefent#vit juxta tenorem & terminum Ubi a domino papa conftitutum.- archiepifcopus rero accepto aftutiori quam pnidentiori confilio, eleftum Atrebatenfem cum adftipulatione, Ac fuarum Ac Atrebatenfis ecclefie. erarum mifit Romam ad domnum papam. Igitur Atrabarenfis eleftus, Ac dominus Odo cantor, AcAchardusmagifter fcholarum, Ac Drogo Albiniacenfis prepolitns, cum fervientibus fuu: decimo nono Calendas Januarii, que tunc vigilia natalis Domini erat, urbem Remorum egreditur, & apud Urbem Cathalaunorum in monafterium omnium fan*ftoram domno Odone venerabili abbate canonicorum ibidem communiter viventium, hooefle colligitur, & in natali B. protomartyris Stephani per fratrem Nevekmem pnedifti monafterii iacerdotem & canonicum ufque Treea* urbem condur citur: & licet apud Ttecas cum periculo & timore fit demoratus, pro odio Philippi regis Francorum, Roberti comitis Flandric, tamen Deo miferante, ufque Molifmum in terram Odcnia ducis cum pace pervenit, ibique domnum Gualterium, uuacenfem aliquando caftellanum, virum religiofum, licet laicum expeftavit. Lntificatus tandem Ac confolatus ex adventu domini Gualterii DuaccnGs, laborem viarv n & difficultatem aggreditur, Ac apud Divionem, memorabile ducis Burgundie caftellum, propter recreandos & e<^uos, Ac equites fuos, per duos hofpitatus eft dies; Cum autem demoraretur, fupervenit lucerna ardens ibi & lucens in domo domini, laudabiliter honorabilis, & honorabilités laudabilis dominus Hugo Lugdunenfis primas, Acapoftolice fedis legatus. Cognita Atrebatenfis elefticaufa, venerabilis pnediftus primas & apoftolicc fedis legatus domnus Hugo, ipfum eleftum Acomnes fuos fecum per magni nominis & religionis virum aomnum abbatem Ciuniacenfem amicum & sequivocum fuum deduxit, Ac apud Lugdunum per lex dies pro nimia aquarum inundantia, & hyemis afperitate detinuit, Ac queque neceflaria auuiMie fubminiftravit.

Accepta tandem tanti pontificis benediftione, Atrebatenfis eleftus, Ac conviarores fui fecuri iter arripiunt, & poft multa viarum & hyemisdiferimina, porticum B. Petri apoitolorum principis, feria fexta ante dominicam, *Efio imli in Denm proteffornt,* ingrediuntur. Ne autem a Guibertinis aliqua illis inferretur injuria, fubfequenti fabbato fummo in mane, domno Urbano pape fuum praemittunt eleftum, Rome apud fanftam Mariam novam tunc commoranti. Ad pedes autem domini pape Urbani eleftus fe proftemens, cum lacrymis petiit a domno papa fe ab illaeleftione dicens fe non efle idoneum, nec debere vocari ad ram importabile fibi onus, tum pro infeftatione Henrici excommunicari imperatoris, ad cu)ux imperium Cameracus haftenus pertinebat, tum pro infeftatione clericorum Ac laicorum Cameracenfium, divitum, potentum, & fecundum icculum valde fapientium; necnon etiam pro nimia vaftatione Ac paupertate rerum & * religionis Atrebatenfis ecclefie. Beatiffimus vero papa fafta abfolutione, Ac data benedjftiooe, ficut mos eft apoftolicae fedis, fufeepit cum ofculo fsnfto, Ac Socci pendens hare omnia, dixit ei, frater, Λ* *fient ctadigna pafianee ittfitr teaeporti ad fittaram gloriata, <pta revelatitnr in atbu*, At cetera verba confortantia, que ad plenum nunc memorie non occurrunt. Ad ultimum fubjecit: Efne, frater, hofpitatus, Ac ubi funt comperegrini tui? refpondit: nondum fum hofpitatus, fed focios meos apud beatum Petrum in porticu dimifi· Hoc audiens papa ftatim pnecepit adefle domnum Elaibertum Pifanum archiepifeopum, Ac ait illi,' Hunc fratrem noftrum Lambertum Arrebatenfem eleftum in hofpitium collige, & qualiter fui & fua de porticu S. Petri ad nos cum fecuritate deducantur; Tu & Petrus Leonis quantocius providete. Quod Ac faftum eft.

Cum autem opportunitatem fibi At locum loquendi domnus papa mandavit, iterum ficut & prius proftravit fe ad pedes ejus rogans eum quatenus

tenus propter Deum ab hac fibi impolita eledio- A ne ablolvcrec ; fed domnus papa nec huic petitioni aftenfit ; fed fic prxdidi canonici , fit qui cum eo Romam venerant , domnum papam inftanrer exorant, ut *eorum* fic ecclefix fu* milereaiur, & electum fuum confecrare non differat* accepto dominus papa confilio, die ftatuto, abfente eledo , in prxfentia epifeoporum fic cardinalium fuorum, & Romanorum, fic fecit recitare omnem Atrebatenfis ecclefix adionem. Quam Romani audientes petierunt, ut fibi Oftienfis ordinaretur epifeopus. Domnus vero papaficutprudens vir, ne novellaAtrebatenfis ecclefix plantatio eradicaretur, Romanorum preces in hac parte non lulcepir, led poft aliquot dies lccreto ai- B loquitur fxpe dichim elcdum Atrebatenlem, fic in nomine Domini, & ex parte B. Petri pnecepit ei obedientiam fubuc in remiffionem peccato rum fuorum. Ille tandem acquicfccns di»inx ordinationi fic apoftolicx obeditioni, coniecrarur in epifeopum Romx apud fandam Mariam novam a fxpius jam dido apoftolico Urbano, anno Dei ' 1093- *4 Calend. Aprilis , qux tunc dominica *Latiare Hierafaltm* habebatur, lub tefti-

G.Hko N·» monio venerabilium epifeoporum Joannis Tufcu-
*an' › Humbaidi Sabiniani , Joannis Portuenfis ,
de··»» Brunonis Signenfis, domni quoque Elaibertt Pita-
nOinrn archiepikopi & cardinalium presbjtero-
& rum, fic maxiinx multitudinis Romanorum.
Mi» imi. Confirmatus autem Atrebatenfis epifeopus, fic- C
uf canonicum eft, privilegio ficaudoritate litera-
i.mq ,.drum apoftolicx fedis , ptxmifit Drogonem cum
<kL'iii.?. qu'buidam locits fuis, poftmodum Odonem can-
«uud iu.t »b tcrem, fic Achardum magiftrum kholarum. Ipfe vero aftbciatus domno Radulplio Turonenfi ar-
pbiircnt. chiepifeopo , retento fecum Gualkio Duacenfi , in ieria fexta de dominica , *Qu^fi modo gouti* , Roma egreditur , fic apud Oftiam mare intrat, fic poft aliqua tempeftuofa pericula portum Pifanum defideratum occupant; fic inde Odonem cantorem ficGualterium Duacenfem prrmittunt. Ibi invento Auxienfi archiepifeopo Pcuo , rnrfum Turonenfis archicpifcopus, ficAtrebatenfis epifeopus mare intrant, fic apud Januam anchoram figunt. Dimiflb ibi Auxienfi archiepifeopo, Turonenfis & Atrebatenfis comperegrini apud ClufamO Longobardorum aftociati con viatoribus Odone cantore fic Gualterio Duacenfi , ufque Lugdunum profperc perveniunt , ibique difcedunt . Et fic , Deo miferante, domnus Lambertus in die pentecoftes a clericis fic civibus Atrebatenfibus devote fufeipitur , fic ante horam tertiam in pontificali fede per audoritatem B. Petri , fic obedientiam Romanx ecclefix inthronizatur.

Lnmbfrti ad RaynoUttM arcôirptjcopum Rtnttnfent,

Rtierndo patri ac *dotnino fno Rarwldo, Deigratia Remorum archiepifeopo, Lambertm fanfla yltrebatenfit Jedu feront inutilit , cum debita fubjiéïonir reverentia ; quod xuiut* rot *vid;!, (J in car hv-* E *Nrnu'< nat afcrodit.*

Cum paternitati veftrx quantocius potuimusliteras domini papx Urbanf , noftras quoque nollri impedimenti caufis continentes, mittere ftuduerimus, valde durum nobis videtur , quod nc-
K 2ue ex tenore literarum domini papx, neque ex ipplicatione literarum noftrarum , aliquid nobis referibere placuit , fed per abbatem Hamericum Aquicineniem, quod manfuetudinem veftram non decuiilèt, literas nobis delegaftis , in quibus nos prxoccupatorem fedis Atrebatenfis nominaftis, fic ne abbates ad obedientiam ecclefix noftrx , fe- eundum quod miftx eis a dommo papa litet* ~~prxcipiunr ; commone~~rem , mandaftis n[redacted] vero rurius per communem filium vellrx fir noftne<cclefix domnum Hugonem & Dion/lii abbatem caufss, impoilibilitatis noftrx veniendi «d vos *m*-prxfentiarutn , diicretioni vcftr* intimare ftuduimus. Sed fuper his omnibus, net primo neç fecundo aliquid ex atfedu pietatis, nec alicujus compafljonis legationem vcftram fufciperc potuimus , fed per monachos Marcienfes pro caufa domini Alardi archidiaconi , & pro excommunicato in atfultu ecclefix *}Jpftc* confeiliooc fic viaiicodefunâo, quamquam vobis aliter relatum fit , literas dircxiftis, in quibus nos quafi contemptorem Re *mentis* ecclefix in/inuare vohnftis; quanquamnon lateat prudentiam vcftram, nos hanc fedem non prxoccupaffe, fed coados, & cotiftriftos, fic apoftolict auftoritatis obedientia eandem fedem obt.nuiilè. Ne autem quafi contemptor fanâx ReiTkntis ecclefix videar, in oculis mifericordix vefttx, ho< fratres noftros in perfona fic verbo noftro, pro exculationc noftra fatisfaduros tranlmittimus. Precamur itaque clementiam veftram, ut per prxfentcs fratres noftros , tum pro caritate Spiritus fandi , tum pro diioftione fic reverentia domini papr , noftram profeflionem interim fuicipiatis , confunde opus inilêricordtx nobifeum facientes, quod in apoftolica benevolentia tempore veilrx profcflioms conlecuti dlrs. Cum autem peo miierante ad. vost profitendi facultas attribuCta fuerit, quod nunc per fratres noftros facimus, tunc, Deu volente, in propria perfona nosfaduros profitemur. Exoramus etiam paternitatem veftram , ut literas domini pape , quemadmodum nobis lcriplit , veftris fuftragiis proiequamini . Domnum Alardum archidiaconum, ficabbates, fic caulas eorum intuitu veftri amoris, fi literis domni pape obedierint , benigne tradabimus . Bene valete in domino femper, reverende pater fic domine ,

Lamherti ad clericot *tcel&et.*

Reverendis patribus domino Manaffi prxpofito, ~~L. decano,~~ cum omni capitulo ianftx Remenfis ecclefix, Lambertus Atrebatenfis fenis fervusinutilis feiplum , fic etemam in domino Deo lalutem . Cum fciamus non latere diligentiam veftram, quod quantocius potuimus domino archiepifeopo tireras domini papx Urbani *fibi* fic fuffraganeis fuis pro me miffas, per domnum Lambertum monachum virum reiigiofum milerim , literas quoque impedimenti mei veniendi ad fandam fedem Remenfem non prxtenniferim , poftmodum vero per domnum Hugonem abbatem S. Dionylii excufationes canonicas mandaverim . fatis miror quod necdum aliquid confolationis aut pietatis nec ab ipfo , nec a vobis fufeipere meruerim, fed me prxoccupatorem fedis Atrebatenfis, fic quafi contemptorem fandx Remenfis ecclefix per abbatem Aquicineniem, fic per monachos Marcieofes voa nominare complacuit . Sed novit dominus cujus oculis funt nuda fic aperta omnia, inluper apoftolica fedes , quam rogatus , quam coadus, imo. apoftolicx obedientix ligatus prxuidx Atrebatenfi ledi defervire compulfiis fuerim . De quafi contemptu autem veniendi, apud fandam Remenfem fedem, unde placuit domino archiepifeopo nos arguere, fatisfacere perprxfentes fratres noftros vobis paratus , noftis enim fic inopiam rerum fedis noftrx, fic difficultatem viarum, fictempeftatem bellorum, ficodiumCameracenfium in nos , & quorumdam aliorum in via

poli»

potitorum proftratus itaque Gnditatis veftr* pedibus, ut me in verbo veritatis audiatis , & excufatum tne habere velitis, fuppliciter exoramus, atque domino archiepifcopo fuggercre velitis, ut fuper nos, & fuper ecclefiam nobis commifla vifcera mifericondic fur aperiens, fecundum tenorem literarum a domino papa fibi miftarum, eodem literas fuis fuffraganeis profcquarur. Ut autem omnem occafionem contemptus a vobis removeatis , profellioncm noftram per hos fratres noftros piadciitamus , eandem fafturi, cum ad vos, Deo mderante , cum falutc advenire poterimus .

Rainoldo ad Robertiim Fiandria comitem.

Rainoldus gratia Dei Remorum archiepifcopus, gloriofulimo principi domino Roberto Handren* fium comiti, falutis fie benediftionis ubertatem in domino. Dtledionis veftrx literas benigne fufeepimus , fufceptalque gratanter perlegimus . Quoniam itaque in ipfis ut nobis quid animi fuperordinatione dilcftitfimi fratris noftri Lamberti Atrebatenfis epifeopi haberemus rogaftis , vellemus remandare ; nolumus lateat cariftimam nobis prudentiam veftram nos ipfum plurimis diebus , ut quod de eo agendum erat, legitime fic epifeoporum noftrorum confilio fieret, detinuifle, ad ultimum in concilio quod Remis cum coarchiepifcopis fic epifeopis noftrii, atque principibus multis xv. Calendas Oftobns habuimus, juxta domi- C ni papx Urbani pneccpta, quibus tnobedire nefas eft, confilio fic aflcnfu coepifcoporam noftrorum more ecclefiaftico illius profeftionem fufeepimus, ejufquc coniverationem confirmantes, confirmavirons . Unde veftrx mandamus follicitudini, quatenus eundem modo cum debito honore , cum debita reverentia fufeipiatis, ejufque laboribus publice fic privatim pro amore Dei communicetis , fed fic in quantum ecclefiaftica permittit ratio , ei, ut paftori veftro, obediatis. Valete.

Rajmoldi archiepifcopi Remerft, Lamberto Atrebateqfi epifeopo.

Raymldus Dti gratia Remorum archiepifcopus di- & ltUiffimo confratn iT confacerdoti fuo , dam. Lamberto Atrtoattufi epifeopo, falutem & bemds^ionem m domino Jefu.

Dilcfitioni veftrx infinuandum dignum duximus, nos nuperrime domini papx Urbani epiftolamfufcepifte, fic ab eo, ut veftra convocata fraternitate c'rc> me^,urn Februarii proximi ad concilium intra Tufciam vel Longobardiam tunc temporis celebraturus eft , prxfeniiam ejus acce^e^* curemus, folicitudinem veftram monitam effe. Et nos igitur ad ipfius monitionem veftram monemus fraternitatem, quatenus circa prxdiûum terminum veftram ipfi praslentiam, cum omnibus abbatibus veftris , ad ipfum concilium exhibere curetis. Vale.

F.iu.t br. 1·· tf»i' PUoau.n

Ejufdem Lambtrt» epifeopo Atrebatntfi.

Raynoidut Dti gratia Remorum arcbiepifcoput dilttilifimo fratri & confacerdoti fuo Lamberto Atrebatenfum tptfcopo falutem & btnediâionem in domino Jefu.

Dileûiflimam nobis fraternitatem veftram ignorare nolumus, quoniam domini papx Urbani cptftolam nuperrime fufeepimus, quod nos ut ad concilium quod in oâavio S. Martini, quanodecimo videlicet Calendas Decembris, apud Arvernenfcm , qux & Clarimontis dicitur , ecclefiam celebratius eft, accederemus prsefentialiter, praemonuit, dc ut omnes noftrx metropolis fuftraganeos convocatis tam abbatibus quam exteris ecdefiarum primoribus, fed & excellentioribus principibus ad ipfum concilium invitaremus prxeepit. Et nos tane apofiolic* monitioni obviam, quod nefas eft, incedere nolentes , concilium quod in o&avio omnium fandorum infumpleramus propter hoc, ut juftum eft, dimittendum dignum putavimus. Veftram ergo folicirudinem literis przlenii-bus monemus, quatenus omni occafione fepofita, veftram ad idem concilium exhibere prxfcntiam, & ut pnediâum eft, & abbates fic exterarum ccclefianun veftrarum primores, fic dicrceleosveftt· B principes , dc maxime Balduinum comitem de montibus monere auctis , inulti autem vel inopi®, vel alicujus necdftitatis occafio, quin veniat, prxbcat audaciam ; cum nos nifi perfooas non ingenti quidem famulorum caterva ftipatas requiramus. Quicumque autem poft hanc admonitionem noftram fc ab hoc concilio abftentaverit , noverit proculdubio, quoniam dc ordinis fui periculum incurret, ficdomini papx iram, nec impune quidem thefaurizabit. Vale-

XXXVII. *Ad Lumbertum Atrebatenfem epifcopum*

Urbamu epifeopus fervusfervorum Dti diletfofratri Lamberto Atrcbaterf epifeopo , falutem & apofelicam bencdsLhonem.

Noverit dile&io tua nos in proximo Novembri , in oftavio videlicet S. Martini apud Clarummontem, annuente domino, fjnodale concilium ftatuiflê, ad quod tuam providentiam invitamus, ut omni occatione fepofita, ftatuto in tempore , przdido in loco, non omittat occurrere. Noveris prxterea Cameracenfem epifcopum miflrs ad nos literis ac nuntiis pro Atrcbatenfi ecclefia vehementer interpellait, dicentem, fe & ecclefiam fuam Romanis privilegiis elfe munitam, unde oponet prudentiam tuam ad hujus negotii rciponfionern paratam cum tuis clericis convenire.

Data apud Anicium xviu. Kal. Augufti.

Narratio quomodo Lambertus ad comilium Claromontenje proficifcens m itinere capitur.

Taliter itaque Lambertus Atrebatenf. epife. ad Claromont. concil. domini papx Urbani invitatus Îroficifcitur, die natalis apoftolorum Simonis fic udx, qux tunc dies dominica habebatur, &cum eo. domnus Clarembaldus archidiaconus luuS, fic venerabiles domnus Aloldus S. Vedafti, fic domnus Hamericus Aquicincnfis abbates, domnus quoque Gualbertus prxpofitus, Odo cantor, Acnardus magtfter fcholarum , Hugo presbyter fic canonicus, Maicellinus archipresbyter, religiofus etiam diaconus Joannes de monte lanfti Eligii poftmodum Atrebatenfis archidiaconus, *fic Drogo prx-* K diâi epifeopi oeconomus, fit Orbertus fcholafticua dc Bctnunia . Perveniens itaque apud Provtniacum comitis Stephani celebre caftellam oftavo idus Novembris , Proviniaco egreditur , fit ipfa eadem die itineris lui, a Guarncrio quodam milite dc Caftello-ponz de via fua trahitur, capitur , fic captus epifeopus cum clericis fuisaGuarncrio prxdifto milite fie fuis fatellitibus detinelur. Abbas S.Vedafti pneceflerat epifcopum fuum cum gratia fic benediftiooe fua, Guamcrius vtnv increpatus a Philippo fratre fûo Trccenfe epiicopo , fic Dei omnipotentis vifitarus mifetarione , quinto Idus Novembris fummo in mane ad pe-

des epifeopi & archidiacom fui Qarenbaldi, fic reliquorum clericorum fuorum proftratus, cum lacrymis veniam poftulavit, dolens ac poenitens fe ftulte fic prave egiflê, quia manum miferit in Chriftum damini; epifeopus vero proftratum militem erigens, diicaiciatum ad monafterium pancefllt, ibique eum poenitentiam cum fuis, qui eum ceperant, agentem abfolvit, & eodem die epifeopus aprpdi&o milite cum omnibus fuis clericis & laicis. detinetur, fervitur, & per manum ejus ufque Antiffiodorum cum iecuritate conducitur. Dominus vero Urbanus papa audiens Atrebatenfem epifeopum captum, quantocius fcripfit Guarnerio de Potu, & Ricberio venerabili Senonum archiepifcopo, in haec verba:

XXXVIII. *Ad Gnnneriicm dt Cefalliom.*

Vrbnmu epifeeptu fervns fervortem Dei dile£h filia Gtcimerio, Pontionii filio, fnlntem & npeftolitent bemdiiivmem, fi obedient.

Venerabilem fratrem noftrum Atrebatenfem epifeopum ad concilium venientem te cepiflfe audivimus, fic cur ceperis plurimum miramur. Rex enim Francorum non folum venire ad nos, alios non prohibe;, verum etiam omnibus fu® poteftatis epifcopis & abbatibus vénire ad concilium licentiam dedit. Unde literis te prefentibus, ut captum commonemus epifeopum pro reverentia B. Petri ac noftro amore cum fuis omnibus liberum adire permittas; alioquin quandiu illum tenueris, & ce & terram tuam excommunicationi fubjicimus.

XXXIX. *Ad ercbiepifiopnm Snonenftm,*

Vrben™ tpifcop™ firvns fervortem Dei, ceriffimo frntri Senonum ercbiep. Ricberio, /oletem &npojiolicent benediffionem.

Audivimus Guameiium Pontionis filium, venerabilem fratrem noftrum Atrebatenfem epifeopum ad concilium venientem cepiflê, captumque retinere, ea propter literis te prxfentilxu jubemus, ut eundem Guarnerium captum praefulem cum fuis omnibus libertati reftiruere commoneas. Quod fi contempferit, quandiu illum tenuerit, fic ipfiim, fic locum fiium excommunicationi fub* jicias.

Norrntio de itinere Lnmberti epifeopi Atrebatenfii nd concilium Cleromontenfe prqfiafcentis.

Apud Antiifiodorum aurem Atrebatenfis epifeopus perveniens, aflociatur comitatui domni Richerii Senonenfis archiepifcopi, fic confuffraganeorum iuorum Remenfis provincic, domni Gervulni Ambianenfis, domni Gerardi Tarvanenfis epifeoporum; fic fic decimo quinto Kalend. Decembris in odavas S. Martini, quas tunc dies dominica feftiviores reddidit, Urbem Claromontqm ingreditur, fic a venerabili primate Lugdunenfi domino Hugone apoftolic® fedis legato, necnon fit ab ipfo domino papa benigne in ofculo fando fufeipitur, atque apoftolica benedidione cum fuis fociis lstificatus, exhilaratur. Deinde dominus papa IV. Calend. Decembris, indid. rv. concilium Claromontenfe concludens prxeepit recitari privilegium' renovationis fic reftitutionis Atrebat. ecclefi® in confpedu totius concilii, in quo cardinales Romani confederunt ei, fic archiepifcopi xrv. epifeopi ccxxv. fic abbates xc. fic amplius; exceptis benefits atque reltgiofis diverfarum regionum atque provinciarum clericis fic laicis, quorum numerum leviter quifquam fcire prsmul mudine non potuit. Recitatum eft autem Atrebatenfis ccdpü® privilegium, fit diftinâe ficaperte ledum, atque omni confeiTu concilii magno filentio intente auditum, collaudatum fic confirmatum. eft, anno Dei Chrifti M· xcv. cui cum Patre fic Spiritu fando eft aequalis honor, ficglori» per inhnita fecula faeculorum. Arnen.

Depofitus eft ibi judicio concilii Gualcherus Cameracenfis epifeopus ab omni facerdotali, atque eoifcopali officio, fic fi ulterius quolibet modo fedem Cameraccnfem occuparet, vinculo anathematis, tam ipfe quam fautores fic adjutores fui innodati. Manafles autem fandx Remenfis ecclefi® archidiaconus, cui predidus Gualcherus Beledionem fic epifcopakm Cameracenfis ecclefi® benedidiooem lubripuit, per invafionem fic per manum Henrici excotamunicati imperatoris adjudicavit fandum concilium, ut in Cameracenfi ectefia ordinaretur epifeopus.

Rnrnoldi Rtmafij ercbitpifeopi eidem Lnmberto,

Reynold™ Dei grotte Remorum erebiepifeop™ dileHo frntri & ceofacerdotnli [no Lnmberto Atrebot. «pi/opa, felntem, & in dentino otnediffionom.

Memoriter vobis inhasrere credimus, quicquid de Hugone de Inciaco nuper cum fraternitate veftra multo fermone contulimus. Ipfe fiquidem Hugo nuperrime in villam fandi Gaugerici, qu® Falcherias dicitur, in trevia Dei cum armata manu venit, ibique circumquaque difeurrens, igni penitus totam villam concremavit, pnedamque non minimam, atque hominum multitudinem miferabiliter fecum abouxit. Pervenit etiam ad aures noftras, quod fe epiftolam noftram habere glorietur, que eum ab omni timore Cameracenfis epiicopi, fed fic ab omnium presbyterorum excommunicatione, in quacumque dementia elatus fuerit, deliberari (quod abfir) debeat. Scire igitur vos volentes hanc omnem jadantiam ejus irritam efle, veftr® fraternitati mandamus, ut fic illum quem praecipue diligimus, vos admoneatis, quatenus omni excufatione fublata, ut in fande pacis violatorem, in ipfum, gladium anathematis exeratis, fic ne ulterius donec ad fatisfadionem veniat, in eundis receptibus fuis, feu in omni loco in quo ipfe, vel complices ejus przfentialiter affuerint, divinum celebretur officium praecepti veftri audoritate inhibeatis. Vale.

Eficfdem eidem Lnmberto.

Reynold™ Dei gretie Remorum erehiepifeov™ frefri & cotpifcopo fico Lnmberto Atrtbeterfi, felntem & benediiiionem in domino Jefit.

Ad colloquium comitis Roberti, fic ad recipiendam de eo juftitiam in odavis fandx Mari® in Augufto, vel prefentiam noftram exhibere, vel nuntioe noftros delegare, ficut jam vobis fic coepifcopis noftris Noviomenfi atque Morinenfi mandavimus, parati erimus. Quod autem de Hugone de Inciaco nobis icripfiftis, liquere vobis credimus, quonim in concilio, quod Compendii celebravimus, ad querimonias fic clamores Gerardi Cameracenfis epifeopi omnium prsfidentium judicio in eum anathematis gladium exèruimus, fic in omnes ejus cooperatores fic confentaneos. Sed neque ideo ipfe, nec filius ejus, Cameracenfem ecclefiam perfequi deftiterunt, quippe vos par expedatio ultionis angebat, par malitis fic immoderationis vinculum aftringebat. Itaque quoniam ficut ab apoftolo didum eft, *fifipient*

fe&nt fin», vtt "U dc iterum in aftibusA

Sic quia idem Hugo indignum fe converfionisde concordi* judicavit, Gerardus Cameracenfis epifeopus, cum comite Flandrcnfi, ad convincendam Hugonis malitiam foedus iniit . Unde epifeopum Cameracenfem Gerardum cum Hugone concordiam facere abfque comite Flandrcnfi nulla equitatis ratio permifit; Nec nos fane eum nihilominus nifi excommunicatum habuimus. At vero fi voluntas ipfius eflet, dc Cameracenfem epifeopum Remis in prrfentia noftra ad juftitiam faciendam dc recipiendam ab ipfo, termino congruente , paratum haberemus , dc nos fimiliter utrorumque rationes , equa judeii dc mifericordi* B lance penderemus, & in omnibus modum fervire non diffimularemus. Per vos autem folum ad emendationem venire , nec folam excommunicationis veftrr fententiam vereri debet, cum deparochianus epifcopi Cameracenfia efle dignofeatur, dc Inciacum , per quod hanc exercet malitiam, in epifeopatu Cameracenfi pofitum fit. Valete , & quid cum comite Flandrcnfi egeritis, nobis rcferibite.

Fi Labbci App««d Tu«. X.

XL. AD BERNARDUM TOLETANUM archiepifcopum.

Ctun Ricrrd» tpifiep» /t tdntpht legth ti» « ipfi iimgiltt «amiku : ertbitpifnptu Cent- C ptfielLouij vifcultJ filutm, fit» rtftitiutitr ojfitio. oà ctmeittndtm» ltgptitiHi pxitt.*

r.t"

CEmper te memorem efle oportet benedi&ionis O & grati*, excellentHque liberalitatis, quam a Cede apoftolica accepim ; femper te, quanti geras culmen officii, dc rebus oftendere; rivum te a fonte Petri apoftoli defcendifle, & flammam, quam ab ignis ejus caminofulceptam foves, Temper in altiora producere. Nunc praecipue fraternitatem tuam ampliorem principum Petri dcPau. li difciplinam inftniere, tuique officii oportet exhibere ceniuram.* nunc praecipue, cum nullus in veftris partibus apoftolic* fedis legatus exiftit . Ricardo enim legationem, quam hactenus habuit, D denegavimus, neque alii cuipiam veftrarum partium legationem injunximus. Te igitur,'ut prudentem ac religiofum virum, hortamur, & obfecramus in Domino, ut qu* di&afiint, ftudiofe exerceas, bonos in melius acuas, pravos corrigas, & canonicam in omnibus difciplinam ad Roman* ecclefi* gloriam, tuique ftudfi mercedem, fert enter & indefinenter obfervare procures. Adefto, invigila, infla cum fratribus noftris epifeopis, regibus, principibus, ac populo, quatenus aberrantes ad reftum propofitum redeant, manentes in fidei veritate, ad exitum ufque viriliter perfeverent. Id vero praecipue te laborare volumus, & rogamus, ut fanfti Jacobi epifcopus emancipatus vinculis, fuo reftituatur officio. De E quo quidquid, auxiliante Domino, egeris, tuis nobis literis indicabis. Dec*teris, & qu* inHifpaniarum regnis per nos difponenda provideris, fit cui potiflimum committenda fedis apoftolic* legatio videatur, tuis nos nuntiis & apicibus informabis. Labores autem, quos in membris fuis apoftolorum principes quotidie patiuntur, nolito ullo modo oblivifei : fed eos femper in corde bajulans, & fidelibus omnibus commendans, folatiorum vcflrorum ope lenire feftma.

XLL AD HUGONEM CLUNI Abbatem.

*jBrrMrAfw Ttlttautm trtbitpifiepwtt Lent fxceptiav * fi fi"lfi> tf Hifipattit priu^etftn cmfiitutiaft.*

VEnerabilem fratrem noftrum Bemardum To /»··*· letans ecclefi* prcfulem, tam pro tux po> ftulatiooe dileâionis, quam pro ipfius reverentia religionis , & Toletane ecclefi* honore, reverenter excepimus. Ipfi etiam ad Cedisapoftolic*, & Romane ecclefi*, ut matris omnium, majeftatem, quemadmodum dignum eft, devote ac fupB pliciter concurrenti, antiqua ecclefue fu*, prout rogafti, munimenta conceflimus: dc privilegii noftn paginam priftina plenam dignitate libenter indulfimus. Primatem epifeoporum omnium, qui in Hifpaniis funt, efficimus: dc quxque fupereo tua nos caritas flagitavit , cum pallii datione contradidimus. Tibi ergo par eft amoris noftri Audio rcfpondere, dc. noftris, ac Romane cccle- fic auxiliis fideliter defervite. Nos enim dc praecipua te, ac fratres tuos affidione diligimus: dc omnia monafterii veftri loca, ubi liberum fuerit , in noftr* fpecialiter manus proteâionem fufcipimus ; ita ut nec epiicopus quilibet, nec legatus, nifi cui a nobis idipfum fpecialiter injun&im fuerit, prêter voluntatem tuam, de veftris audeat negotiis judicare : falvo tamen jure epifcoporum /quod in eis haâenus habuiffê nofcuntur. Vos ergo noftri femper in omnibus veftris ad Dominum precibus memores fitis : & ficut nos, vos dc veftra fpecialiter fovemus, ita vos , nos apud Dominum fpiritualiter commendare curetis; nofque, ac Romanam ecclefiam, ubi oportet , dc ubi facultas eft, adjuvetis. Dominus omnipotens fua nos gratia foveat, confervet, ac protegat. Amen.

XLII. AD L. CARDIN. PRESBYTERUM

Mtlt» HtMdtt rts Hi/pmit»! fpt&Mti».

QUantum de religione tua confidentes, qua fide, qua caritate; in partes illas reduximus, ipfo tu, frater diléâiflâmerecognofcis. Age ergo pro fpe, quam de tua providentia gerimus, & negotia quaeque poteris, Domino adjuvante , canonice diffinire procura, & ea maxime, pro quibus mifltis es: videlicet qu* inter Narbonenìem antiftitem, & Comorieniem abbatem jaâantur. Veniens fi quidem ad nos cum Barchinonenfe fratre noftro venerabili epifeopo, reverèndiffimus frater nofter Narbonenfis archiepifcopus, quem jamdodum vita & religione fpeftanun habemus, plurima adverfa contra Comorieniem abbatem conqueftus efl : fcilicet, quod ecclefias fu* dicecefis, fxcularibus poteftatibus fultus, invadar; quod excommunicatos ab eo fine omni ejus abfolutiooe recipiat; quod in Jacenfi fede fine fui licentia fecerit epifeopum confecrari: quodque auditu horrendum eft, mortuum quemdam fuo anathemate , ab ejus monachis extumulatum, dc inter monafterium tumulatum aflèruit. Inter extera, praejudicium fibi fadum de Tarraconenfiura epifeoporum fubtra&ione per Romanam ecclefiam fuppliciter intimavit, circa * eosNarboocnfisme-*/*'·■·"· tropolis per annos quadringentos fine alterius re- * 4,',^ clamatione prius foderit . Noftra igitur vice in partibus illis tangens, Tarraconenfibus epifeopis noftra auâoritate prxeipito, ut interim Narboocn- tnn-

fi, unquam proprio metropolitane, obediant, donec, parante Domino, Tarraconenfis reflat» retur ecclefia: Toletano autem, ficut primati, reverentiam exhibeant, donec Narbonenfis archiepifcopus fe eorum primatem fiiiffe certa poflit audoritate monftrare. Novit fiquidem tua fraternitas, primatem a nobis Toletanum fic inftitutum, ut falva fit mctropolitanorum privilegia ceterorum. Abbatem quoque, ut fande opinionis virum, admoneas, prcctpiens, ne ulterius, qu* epifcopalis juris funt, fine epifeopi conceflione recipiat, & de injuriis Narbonenfi archiepifcopo illatis competenti emendatione fatisfaciat: de cetero ut proprium, & fande confecrationis revereatur antiftitem, & pacem cum co fraternecaritatis inviolabiliter retinere procurer. Tu autem in omnibus Romane audoritatis memorem teexhibe, ut nulla de te poflit fufpicio remanere. Quia vero Narbonenfis archiepifcopus privilegia dc primatu ecclefiam fuam habuiflfe memoravit, qux a fuo prxdeceflore translata, fe tamen (perat, parante Domino, report urum: tu caufarn diligenter inquire, inquifitam ad nos referre procura. Quod fi privilegiorum auâoritas nequiverit reperiri.- tu cum principibus terr* de reftaurationc Tarraconenfis ecclefi* ftude. Interim tamen Tarraconenfes epifeopos ei, tanquammetropolitan© proprio, obedire pnecipito. EJenenfis quoque epifeopi caufarn diligenter inquirito, fit inter Narbonenfem epifeopum, & ipfum, jufto omnia judicio diffinito. Idem quoque te dcCraffenfi ccenobb interNarbonenfem archiepifcopum, & monachos ejufdem ccenobii, exercere praeipimus.

XLIII. AD MADELMUM ABBATEM S. Sophi*.

Urbmat epifeopus, fervus fervorum Dei, dileffo in Cbrifto filio Madelmo, aObati venerabilis monafterii S. Sophia intra Beneventum, fibi, fuifquefucetfibribus regulariter fubftitnendss in perpetuum.

1,»U· t·"·· • /; ,» b.» «■ «ft Do

POteftatem ligandi atque folvendi in cclis, dc in terra, fando Petro apoftolo. fiiifque fucceftbribus, audore Domino, principaliter traditam illis ecclefia verbis agnofeit, * cujus iterum eft Dominus locutus: *ligaveris* mr<r-*ra, erunt ligata & tn culis ; cf quacumque folveri/ fuper terram, erunt folato C in culis.* Ipfi quoque & proprie firmitas, & plene fidei confirmatio, eodem Domino au&ore, pneftatur, cum ad eum dicitur: *Rogavi pro te, ut non deficiatfides tua, & tn aliquando converfus confirma fratres tuos.* Oportet ergo nos, qui, licet indigni, Petri relidere videmur in loco, prava corrigere, reda firmare, & in omni ecclefia ad «terni arbitrium judicis fic diiponenda difponcre, ut de vultuejus judicium noftrum prodeat, & oculi noftri videant «quititem. Tuis igitur, fili Madeline, juftis petitionibus annuentes, beat* Sophi* coenobium, 'cui, Domino audore, prefiderecognofccris, fub tutela & jurifdidione fedis apoftolicc, ficut haâenus manfit, perpetuo permanere prrfentis pagine auâoritate fancimus: ut foli Romane ecclefi» fubditum, ab omnium ecclefiarum feu perfonarum jugo liberum habeatur: eunda etiam que prcdeceflbribus tuis, vel tibi, ad ejufdem monafterii immunitatem, vel poflêfliohem, noftrorum prxdeceflôrum funt privilegiis attributa, nos quoque tibi, ac lüccefloribus tuis regulariter promovendis, prxfenti privilegio contribuimus. Cellas prxtcrca, vel ecdefias, vel villas, que aut induftria pnediâo videntur coenobio jufte ac rationabiliter acquitta, poflidendas in perpetuum confirmamus; id eft, ecclefiam, *&c.*

Enumerat eanobii pofftfiones.

Per prefentem igitur noftri privilegii paginam apoftolica auâoritate* conftituimus, ut quacumque hodie idem coenobium *jufte.poftidet*, quaque in craftinum conceffione pontificum, lberalitate princisum, aut ablatione fidelium, joQe atque canonice poterit ad*ipifci*, firmamus tibi, tuifque fucceflbribus, illibata ut permaneant.

Decrevimus ergo ut nulli omnino hominum liceat idem cœnobium tenere, perturbare, aut ei fubditas pofTeflïooes aufene, vel ablata retinere, vel minuere, vel temerariis vexationibus moleftare, aut etiam fatigare; fed omnia integra conferventur, eorum quorum fubftantia, ac gubernatione concéda funt, ufibus omni modo profutura. Abeunte autem nunc abbate, vel quolibet fucceflorum, nullus ibi qualibet fubteptionts aftutia, vel violentia, praeponatur, nifi quem fratres communi confenfu, vel fratrum pars confilio Caniori, elegerint; eleâus a Romano pontifice confecretur; chrifma, oleum fandum, coniterationes altarium five bafilicarum, ordinationem monachorum qui ad facrcs lunt jam nunc oraines promovendi, ab epifeopis, in quorum ditrcefibus eftis, accipietis; fiquidem gratiam fle communionem apoftolic* fedis habuerint, & fi gratis ea & fine pravitate impenderint. Si quid autemhoCrum obftiterit, liceat vobis a quocumque volueritis catholico epifeopo, qu* priedifta funt facramenta percipere. Tibi vero, quem propenfiore caritate ampledimur, ex apoftolicc ledis peculiari benignitate 4d muneris perfonaliter indulgemus, ut per annum quinquies, id eft, in die fand* Refurredioms, & Pentecoftes, dc Natalis Domini noftri falvatorifque Jefii Chrifti, fotemnitatifque duodecim fandorum Fratrum, nccnon êt fanâi martyris Mercurii, ad miflarum tantum folemnia, chirothecis, atque etiam campagis utaris. Sane ii quis *in* craftinum archiepifcopus, aut epifeopus, imperator, aut dux, rex, princeps, aut comes, aut vicccomes, judex, aut pertona quclibet, magna aut parva, potens aut etiam impotens, juris noftri privilegii paginam fciens, contra eam venire temere, aut primaria mente tentaverit, fecundo, rertiove commonitus atque adhortatus, fi non fatisfaâionecongrua emendaverit, eumdem honoris fui dc officii periculo fiibjacere, necnon & fubmovere decrevimus, & 1 Chrifti atque ecciefic corpore, auâoritate apoftolic* poteftaris fegregamus: confervamibus autem ea, pax a Domino & mifericordia pr*feo> tibus & futuris faeculis confervetur. Arnen. Bene valete.

Datum Anagniae per manus Joannis S. R. fedis diaconi, pnd. Id. Mart. India. XV. anno pontificatus domini maximi Urbani II. pap* quinto, Incarnationis autem Domini noftri, patnlque «terni Jefu Chrifti anno mxcij.

XLIV. *Urbani papu П. epiftola ad fi^fr^amos Eccbfia Arelatesfis.*

µ .,ì MMM· '»··

Urbanus Epifeopus fervat fervorum Dei fitffraganeis Ecclefia 'farelaieifis falutem & apqftolscam fewdifttomm.

ILia omnia facramenta que adverfus Ecclefi* juftitiam àtque religionem confrater Guibilinys Archiepifcopus vefter invitus Sc omnibus modis coadus jurafle cognofeinir, quia, ut prediKisuus,

kimut, Deo Ac Ecclefix cqnftirucicnibus adver-A fantar, decreti noftri auftoritate. (irrita) omni-l__efle cenfesnus ÔC Ardatcnfi Ecclefie annuente Domino perpetuo permanere decernimus. Eos autem qui prodidum virum captum gladiis Ac membrorum detruncationibus perterrentes nefandis facramentis aufi funt implicare infames in perpetuum efle fanamus, Ac nifi congruam pcenitentiam egerint • Chrifti corpore Ac fanguine atque ab Ecclefiarum introitu fegregamus.

XLV. *Ejufdem Urbani Papa epiftola ai Bemardam x ^rebiepifeopam Toletanam.*

Urbanus Epifeopus fervas ferveram Dei dileilo fratri & coepifeopo Bernard» Toletpno falutem & apoflolicam benedictionem.

Lteraram praefentium lator ad nos veniens ab exorcifta ufque ad facerdotium nullum ordinem fe accepilfe confeflus eft. Quod audientes plurimum mirati fumus. Et quia ejus perfona nobis ignota fine literis Ac fine ullis indiciis "oftro fe prefentavit confpeâui, eum ftrenuitati tue remifimus, proripientes ut caufam ejus diligenter inquiras ; Ac fi quod refert verum efle conftiterit, a facerdotio male Ac inordinate accepto, indifta quam dignam duxeris poenitentia, per annum ceflare jubebis. Anno vero tranfaâo, fi ejus vita Ac cooverfatio talis vifa fuerit Ac alia non impediunt ut honore digna fit tanto, omnes ordines quos non accepit cum ipfo pariter presbyceratu, fiquidem presbyteratum gratis aflumpferit, illi reftituas.

IM<·. XLVI. *Ejufdem Urbani Papa epiftola ad Villelmum atrebiepifeopum Rotbomagenfem.* Ecclefie

Urbanus Epifeopus fervas ferveram Dei Villelmodi-' le&o fratri Rotbomapîfi afrcbiepifeopo & Cananicis fan&i Mellonis dr Ponte Ifar & habitatorifarr ejufdem caftri falutcm & apaftcbeam benediffioaem.*

Qlgnificatum nobis eft quia prohibetis monachos O Beccenfes qui funt in Ecclofia fanât Petri de D Ponte Harae puuare fignafua ad horas fecundum ordinem fuum. Quod, nifi vobis parceremus , quam religiofum & inhumanum fit & de qua radice procedat detegeremus. Paterna igitur monitione & profenti auâoritate ptaecipimus ne ulterius hanc prohibitionem faciatis aut fieri permittatis, fed illos fecundum ordinem monachicum & ligna pulfare & per omnia ordinem fuum fervere abfque omni impedimento concedatis. Data trans Tiberim m. Kal. Augufti.

FuTcm XLVII. *Epiftola Urbani JI. Papa ad proceros provinci* Tarracônenfis de reftauratiom Ecclefi* Tarracônenfis.*

naCcctote TMr.cc»e.- '''. *V^anus Æfrfapas fervat ferveram Dei cariffimis Bcrengario Barcbinmenfi Comiti Marchions, Ermengatub Urgellenfi, Efimarde Bsfrldstnenfi Comitibus, ornnibufaae Tarracônenfis & Barcbinonenfis provincia Epifcopis, Kicecomitibas, Ar c*. teris nMihas & potentibns, five derkis , five laicis , falntem iS apoftolicam beneditiionem.*

Dlleftifihnus At reverentiifimus frater nofter Berengarius Aufonenfis Epifeopus devotione Al labore maximo ad Apoftolorum limina veniens diu nobifeum moratus eft; cujus nos prudentia Ac bonis moribus, ut dignum eft, deleâati, privikgi* quibus lita, videlicet Tarracônenfis, Ecclelia per Romanam Ecdefiam donata eft dilicenter inipeximus & quod ad nos eft, eandem Ecdefiam tum pro fandorum reverentia, tum pro prxdi&i fratris noftri dile&one , prout juftitia exegerit , honorare Ac exaltare optapius. Quia igitur corporalia ipiritualibus, temporalia ctemalitxis, cxleftibus dignum eft terreftria famulari , hortamur Ac obfecramus in Domino prudentiam veftram ut fumma ope nitamini Tarracônenfis urbis ftatum eatenus reparare, quatenus ibi cathedra haberi poflit cpdcopalis. Vobis ergo in pcenitentiam peccatorumque remiflionem mandamu? ut potentia Ac divitiis veftris in reftitutionem ejufdem Ecclefix devotitfime Ac intentiflime defudetis . Eis autem qui in Hierulalem vel in panes alias pœnitentiæ fpiritu vel devotionis ituri funt fuademus totam illam viae Ac lumptus operam reftitutioni Ecclcfiae Tarracônenfis impendete: quatenus auxiliantc Domino Ac cathedra inibi tuto habeatur epifcopalis , Ac civitas eadem Saracenorum oppofita populis in murum Ac antemurale Chrifticolz populi celebretur, quibus eandem ex Dei mifericordia indulgentiam pollicemur quam promererentur fi indidx Viz prolixitatem explerent. Nos liquident, fi veftra bone voluntatis offeâum, & ferventis ftudii folicitudinem cognoverimus, praediâo fratri noftro Ac Tarraconcnli Ecclefie qux. ad antiquam ejus C dignitatem fpeftant libentiliime impendemus, Ac .corporalia veftra fpiritualibus infufisprofequemur ; falva tamen Narbohenfis Ecclefie juftitia . Si enim Romani auâoritate privilegii Tarraconenfem provinciam canonice vendicare Narbonenfis antiftes nequiverit, nos omni querela liberi Tarraconcnli jus fuum reftituere Ac fratri noftro Berengario pallii dignitatem conferre non pretermittemus, prout mereri ftudia veftra videbimus. Iterum itenunque vos, carillimi filii, admonemus, ut fratrem noftrum Berengarium in reftitutionem Tarracônenfis Ecclefie adjuvetis ; quatenus & in profenti gloriam & in futuro vitam percipiatis atemam. Porro ii nofter ad vos Legatus Domino annuente pervenerit, ei pro ledis apoftolica reverentia debitam obedientiam exhibere curate. Datum Romae Kalen. Julii permanus Johannis fanâa Romane Ecclefia: Diaconi Cardinalis & Cancellarii anno fecundo domni Urbani Papa II. Indiâionc duodecima.

XLVIII. AD PETRUM OSCENSEM Epilcopum, & ejus lucceflores.

Ofcenfem Ecdefiam captif Jacenfis Ecclefi ccmftituit.*

Urbanas Epifeopus fervas fervorum Dei ven. fratri Fx Petro Ofctstfi Epifeopo, ejufij it fuccefibribas canoiw« promovendit in perpetuam. *«..".

Mlibrationibus Domini multiplices a nobis gratiarum habentur aâiones, quia poft multa annorum curricula noftris pottftimum temporibus Chriftiani populi preffitras relevare, fidem exaltare dignatus eft. Noftris liquident diebui in Afia Tureos ,' in Europa Mauros Chriftianorum viribus debellavit, Ac urbes quondam famofas religionis luse cultui gratia propenfiore reftituit . Inter nuas Oleam quoque pontificalis cathedra urbem Saracenorum tyrannide liberatam, chariifimi filii noftri Petri Aragonenfis Regis inflantia catholica ittr ecclefix reformavit. Æquum igitur

tur fore perpendimus, ut & nos omnipotentis Dei benignitatem ipfo parftante liberalitate fan-Ô* fedis apoftolicz profequamur, & cui multipiici reiteratione ipfe fidei fixe reddidit libertatem, & nos quoque reftituamus epifcopalis cathedra dignitatem · Praetentis ergo decreti auâoritate ftatuimus, ut eadem Ofcitana ecdefia, totius carocht®, quae nunc Jaccenfi Ecclefiz fiibdira eft, & ipfius Jaccenfis Ecdefie, caput deinceps temporibus perpetuis habeatur. Locus autem Epifcopalis Cathedre in majori illa Mezcita fervetur, quam Sancii regis dono Saracenorum temporibus canonici Domini noftri Jefu Chrifti Nazareni poflederant, fed Petrus ejus filius Rex tue fraternitati capra civitate conceflit, cujus etiam dona cetera veftre ecdefie collars, nos prefentis decreti auâoriratefirmamus, & univerfa praedia, five pofieifiones, aut .redditus veâigalium feu tributorum, que bon. mere. Ranimirus rex prrientis Regis Petri in Domino cariflimi filii avus cum filio fuo Sanâio Jaccenfi Ecdefie per regalis excellenti® feripta conceflit. Nos largiente Domino fupradiâz Ofcitane ecdefie illibata in perpetuum permanere cenfemus, ficut etiam idem Rex Petrus in oblationis fue literis optafle ac ftatuifle çognofeitur, exceptis nimirum his quz przfatus ejus filius Sanâius Rex, una cum filio luo Petro frpe fuperius nominato, confentien!ibus predeCefloribus tuis Sanâio, & Garfia, te quoque id ipfum confirmante de illa Ranimiri parentis fui conftitutione mutavit. Item tam tibi, quam fuccefloribus tuis, & ecdefie veftre in perpetuum ftabilimus quidquid ab egregio Rege Sanâio oblatum cognofcitur, his exceptis, que de ipfius chirographo przfatus rex Sanâii Sl'us, conienticnt ibus ecdefie tue clericis, & eximio Prepofito canonic D. N. Jefu Nazareni, teque idiptum confirmante mutavit.

Venientes enim ad nos fedis tujeanchidiaconus Lupus, & idem eximius Ecclefiz D. N. Jefu Nazareni Przpofiius in noflra audientia collaudaverunt, & mutuo conlenfu confirmari petierunt diffinitionem illam, que inter re, & filium noflrum Petrum Aragoneniem, feu Pampiloncnfem regem aâa eft apud caftrum Calafanz, de rebus ac redditibus ecclefiz tuz & canonice D. N. Jefu Nazareni. Dikâio fiquidem tua quartam decimarum partem de toto monte Aragone, & qukquid preter animarum curam, & ecclefiarum, feu clericorum confecrationem ad & epi£ ~"""ü

Rege illius eanooie clericis tradidit, & fcripti cautione firtnavit. Illi vero medietatem decimarum quam de Ofcitana civitate per manum ejufdem regis accipere ceofucverant, tue, tuorumque fucccflorum ditioni reflituerunt. De laboribus autem domui Regis derimarum medietas tibi fle Epifcopalis cathedre clericis, altera autem medietas Canonicis D. N. Jefu Chrifti mutua charitate convenit. Cetera vero omnia fecundum j.Sanâii boo. mere, regis, & fupradiâi ejus filii chirographum communi concordia ftatuiftis, &a nobis eadem flabiliri per fupradiâos Nuncios poflulafts.

Ad hec adjicientes ftatuimus, ut parochiarum fines, qui adhuc Saracenorum oppreflonibus detinentur, ad Ofcitanam Ecdefiam antiquo jure pertinentes, inidipfumreferantur, cum eas omnipotentis Dei dignatio Chriftianae reftituerit ditioni. Hafien * quoque canonicam noftri juris, quam fupradiâi Ranimiri regis filius, Petri vero regis avunculus, Sancitu Comes fuo ftudio a^lificatam fanâe Romane ecdefie obrujit, nos tam tibi, quam fuccefloribus tuis, & ecdefie veftre canonicis, apoftolicc fedis decreta ferventibus, degratiam obtinentibus, regendam feu difponendam fecundum fundatoris votum committimus. Eo videlicet tenore, ut & regularem illic difciplinam fervari attentius faciatis, &.ex loco ipfo cenfum annuum Laterancnfi palatio auri unciam dimidiam perfolvatis. Preter hoc univerfa decimarum, feu primitiarum debita tam ex ipfa civitate Ofca, quam ex ceteris finibus, quos ad eam epifcopali jure pertinere conftiterir, tam tibi, quam tuis fuccefloribus canonice ordinatis, feu cathedre ipfius clericis confirmamus preter illam reddirpum partem, quam fupradiâi Ktrii Petripre-cibus fraternitas tua Jefu Nazareni Canonicis benigniore liberalitate conceflit. Si qua igitur ecdefiaftica, fecularifve pertona hanc noftre conflituttouts paginam fciens contra eam temere venire tentavertt &c. Datum Laterani ner manum {oannis S. R. E. Diaconi Cardinalis V. idusMaii ndid. vi. Incarnationis Dominice an. Mxcvm. Pontificatus autem Domini Urbani II. Pape anDO xi.

ANNO CHRISTI

& AD EPISTOLAS ET DECRETA URBANI II. PAPÆ

APPENDIX.

EPISTOLA URBANI PAPÆ II. AD SALZBURGENSEM ALIOSQUE EPISCOPOS.

E»i Je fiu in fiomnan pontificem elefiime certos fecit, hortetecr^ee nt viriliter pro ecclefia certent.

I fervat fervorton Dei, vene-V-/ rahli ieitOargenfi ercbicpifcope, caterifaere-wrentijfimit epifeopif Petevie^fi, Pirebttrgenfi, Por-‹Λβ*A^» Cei^UUU^fit & VtMrndil 4^*00«r ú gloriqfilfiarti nelphori B. & B. etipte unibHt mejtrihtt 6 nenurtriu B. Petri fideliheu, feintent & epoflolicMt ienriiHionctte.

UuAc volumus beatitudinem veftram que circa dos gefta funt noviter: reverentiflimi fiquidem fraues noftri cpilcopi & cardinales, Savienfia * videlicet, Tufculanenfis, Albanenfis, Signenfis prrterea & Ponuenfis legationem bc confenfum fit petitionem ferens omnium fidelium laicorum no ftrz parti faventium dericonuD Rome elidentium, & religiofiflîmus abbas Caflinenfis omnium diaconorum & R. cardinalis tituli S. Clementis omnium cardinalium, nec non & R przfeâus omnium fidelium laicorum una cum vigioti & uno epifeopis & quatuor abbatibus apud TerraciDam coadunati, & triduano jejunio cum

nmk

multis precibus communiter celebrato ; domi-A m'cr> tandem die IV.' Idus ftartii mihi om-

anno nium mdigniffimo contra omne votum ft defide-

CH|U|fl r'um› Deu* fclt' & plurimum renuenti regimen fedi* apoftolic· commilerr ft omnium tam pr·-fenthun quam ft ablêntium prsdiftorum fidelium confimfu me ehgentu, & auftoritatem aique imperium fande memoris pradecefibrum meorum, Çregorii ft Viftoris habere iè fuper hoc aflêren-.tes, longe impar (onus) viribus mets imposuerunt. Sed quoniam, ut ante Deum loquar, nulla honoris ambitione, nulla omnino ptariumpnone, fed foia tot tantorumque religioioram virorum non abfque periculo contemnenda obedientia,, confidens infuper de mifericordia omnipotentisDei, tantum onus inprcfenti in tam péri-B culofo tempore fubire fum coaftus. Rogamus Oc obfecramui in Domino Jefu, ut in ea, quam ctrpiftis, ft quam Domino & prstdeceflbri noftro beat· memoria Gregorio temper oftendtftis fidelitate, & devo;-une, ft benevolentia firmiter maneatis, fanftamque Romanam ecclefiam matrem veftram omnibus quibus valeatis auxilii* ftconfiliis adjuvetis. De me porro ita in omnibus confidite ft credite, ficut de beatiffimo patre noftro Papa Gregorio, cujus ex toto fequi veftigia cupiens, omnia que refpuit refpuo, que damnavit damno, qu*e düexit prorfus ampleâor. qua vero rata ft catholica duxerit, confirmo ft approbo, & ad poftremum in utramque partem, qualiter infe fenfit in omnibus omnino fentio atque con-*-* fentio. Nunc ergo precor, ftampleâor fraternitatem veftram, ut agatis viriliter atque conftanter ft confortemini in potentia virtuti* Dei, afeendentes ex adverfo & opponentes murum pro domo Ifrael, ut ftrenuiffiml Domini bellatores fletis in prelio in die ipfius. Vos ergo, qui fpiritualiter, eftis, eos qui inftruâi non funt verbis -ft; exempli* inftruite, ft exhortamini, ficut icitis, ft neceflitas exigit hujus periculofi tempori*. Cum enim apud vos eram, tales vos omnes in. veni, ut voce ipfius Domini poflem clamare: *'Antea dica* <Wir, mb inm *tentant fident in Tfrael:* qui autem perfeveraverit in finem, hic falvusent. Infuper apud omnipotent» Dei mi-_fericordiam'continuas 'preces effundite, quatenusD & ecclefiam fuam ianftam in gradum pritlinum mifericorditer reftaurare dignetur. Ipu autem Deus pacis conterat Satanam fub pedibus vcftris velociter. Gratia Domini noftri Jefu Chrifti fit cum omnibus vobis, dileftiflimi in Chriflo. Datum apud Terracinam tertio idu* Martii.

ÊJUSDEM AD LANZONEM ET RODULFUM ABBATES, ET ADALBERONEM PRIMICERIUM.

Copinuat *tltâiMm Mttnfi, tpifnfi tk ti, f*"—*

Urhnuu epifeoptu firm,, fervonent Dei, diledUs ta CkrifU filii, LtMMi, Radnlfo Mttibu, Adalforatu priarieeria, arcbidieconi,, dT mm· carAv- *lita Mtttrf, ecclefia citra* ae pvpwb *faitetene & apefielicant bned^haueae.*

GAudemus, filii in Chrifto cariffimi, qutavoa gaudete in Domino-, quia catholic· fidei lucernam, qui in Herimanno fanft· memori permanfie epifeopo, necdum extiofta eft; quia prndcceflori bono fucceflbrem probabilem providiftis. Et nos igitur bonis votis vcftns robur psitftantes anftoritati* apofloliae devotionem, ft clcirio·

nem veftram litent pnefenribus approbamus. Veftris quoque pofiulationiout aflriuum conferimus, anno

ut veftn interfit arbitrii, a quibus pociihmum catholicls debeat epifeopis conferrari. Wud fane omni mollo requirendum eft, utrum per manum Trevirenfi* illius difti archiepifc. fimomace fuerit in diaconem ordinatus. Quidquid enim ab eo extraordinarie indigneque fiucepit, nos fanfti Spiritus judicio irritum efle cernemus, ut eofdem ordines ab aliquo fortiatur epifeopo catholico pnefenti auâoritate pnecipimu*. Tai» enim ordinator, cum nihil habuerit, dare nihil potuit Vos itaque filii in Chrifto chariffimi, peneverate in his, qu· a reverentiflimo confratre noftro, mmc angelorum concivi, Hcrimanno epifeopo diciftij. Agit· que agitLS, qui· ferpentb caput calcantibus acerna a Domino corona pntbcbtcur. Ipfe vos fua gratia fideliter certare tribuat, & »terni mereedem bravii dignetur. Data Beneventi calendis jebraarii.

EJUSDEM

PrηΛ^ύβΗ bmnnitatir *m Htrfapt*

EZrLcM/ *cpifctfn,, ftrwt ftrvanan Dti, diltift m Cknfta filia ScUftttft^fi Mati, tjafyn fncctffdrihu regelantor fttifttrncitdu m perftfctnt.*

CUm univerfis fanâe ecdefic filiis ft apoftolie· ledi* auâoritate ac benevolentia debitore* exiftamus, illi* tamen loci* atque pcribni* que (pecialiu* ac fiuniliariu* Romane adhaerent ecdete, quaque ampliori* religionis gratia eminent, propensiori nos convenit caritatis ftudio imminere.- Igitur tam tub ft tuorum fratrum, quam & rdigiofi comitù N. pib voti* ft petitionibus annuentes, fanâi Salvatori* venerabile coenobium, ab N. quondam comite apud villam H. fub honore omnium fanftorum aedificatum, ft beato Petro oblatum in jus perpetuum, ft tutelam recipimus âpoftolic· fedb, ficut a.pic memori· pnedeceflbre noftro Gregorio VIL conflat fuiffe fufceptum. Quod etiam immunitatb idem pontifex foco ipfi contulit, nos quoque concedi-

prasfati comites, vel alii quilibet fideles pamcbio veftro de fuis facultatibus contulerint, qurn^ue hodie poflidct, five in futurum roocdbooe pontificum, libéralité» principum, vd oblatione fidelium jufte atque canonice poterit adipifci, firma tibi, tuifqn* fucocflbribu* ft illibata pcrmineant. De cellis autem beat· Agnctb ft beat· Marie in villa N. nominarim interdicimus, ne

in eo ordine *(uaftx* maneant; quo a te, cfiarifpfime fib N. inftitut· fimr, nec tibi nec fuccdlb £rum tuorum alicui liceat eas dxftrahere, vel caram bona temere aut violenter minuere vd auferre· Si quis vero haâenus eorum quicquam ab ftulit, donec reftituat, ab omnipotentis Dei grati* alienus exiftat. Pnrterea nuaforo in perpetuum decreto fanrimus, ut nulli omnino vives tium liceat, m veftro monafterio aliquid proprietatis, condinonis, hereditarii juris, advocati·, Invenitur·, aut cujusUbet poteaatts, qu· tibert» ti & quieti fratrum noceat, vendicare. Abbas fane cum fratribus advocatum fibi, quem utiliorem providerint, nftiraat. Qti fi poAmodum monafteno inutilis fuerit .remoto eo alium pr·. ficuim*

^3» ficiant: fepulturam ejufdem loci liberam omnino A .tzLeffe decrevimus, ut coram qui ibi fepeliri deliberaverint devotioni dc extreme voluntati, nifi fortc exrommunicati fint, nullus obfiftat. Si quas rcro decimas pertinentes ecclcfiis, quas habetis dc habebitis, a laicis recuperare, annuente Domino 'potueritis, veftris ufibus perpetuo mancipandas abfque omnium epifeoporum contradiâione cenfcmus, falva epifcopalF reverentia. Laicos feu clcriccs fxculares ad converftoneni fufeipere, nullius epifcopi vel przpoliti contradiftio vos inhibeat. Ad hoc adjicimus, ut nulli epifeoporum facultas fit fine Romani pontificis licentia loca veftra vel monachos interdidioni, vel excommunicationi fubjicere. Nulli pneterea homini liceat firpefatum monafterium temere perturbare, vel B ejus poiTcfliones, feu res ceteras auferre, ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; fed omnia integra conferventur, eorum pro quorum fubftentatione, ac gubernatione concéda funt, ufibus omnimodis profutura, quatenus illic Deo fervientes fratres ab omni poteftate liberi Romane liberalitatis gratia potiantur, & a fzcularibus tumultibus alieni, omnipotentis Dei fpeculationi licentius vacare prxvaleanc. Obeunte te nunc ejufdem loci abbate, vel tuorum quolibet fucceftbrum, nullus ibi qualibet fubreptionis aftutia, feu violentia preponatur, nifi quem fratres communi confenfu vel fratrum pars confilii fanioris fecundum beati Benedidi regulam elegerint· Confecrationes akarium, bafilicarum, ordi- C nes clericorum, chnfina, dc cetera ad epifeopale officium pertinentia ab epifeopo Cooftantienfi, in cujus eftis dicecefi, accipiatis, ft tamen catholicus eft, dc gratiam dc communionem apoftolicr fedis habuerit. Alias vero liceat nobis catholicum, quem volueritis, adire antiftitem, dC ab eo confecrationis facramenta fufeipere, vel ad fcdern apoftolicam recurrere: qui apoftoiica fultus audoritate, que poftulantur, indulgeat. Ad indicium autem percepte a Romana ecclefia libertatis auri unciam quotannis Lateranenfi palatio perfolvetis. Si qua fanc deinceps ecclcfiaftica fzcularifve perfona hujus privilegii paginam fciens contra eam temere venire tentaverit, fecundo tertiove commonita fi non Yatisfadione congrua emendaverit, poteftatis honorifve fui dignitate carcat, reamque fe divino judicio exiftere deperpetrata iniquitate cognoicat, atque a fandifumo corpore dc fanguine L)ei, ac redemptoris noftri Jefu Chrifti aliena fiat, & in extremo examine diftridx ultioni fubiaceat. Cundis autem eidem loca jufta fervantibus fit pax Domini noftri Jefu Chrifti, quatenus d(hic frudum bone adionis percipiant, & apud diftridum judicem premia sterne pacis inveniant.

EJUSDEM AD GAUFRIDUM CONSTANTIENSEM EPISCOPUM.

Perfugent e monafterio Scbafinfetf tertie revocari mandat, Ü parere recnfxntcm anatbentati tradit.

I^baent tpifcepus [ervtu ferventer Dei, diiefiofratri & ceepifeepe GanfhdaCvifiMticu/i falnicn tt apoflolkan bnediBieam.

Dlle&fiimus filius nofter N. conqueftus eft nobis, quod quidam vir nomine N. poftquam fe fuaque omnia fuper altare Domini Salvatoris dc omnium fan&orum in Scbafhufen obtulerat, mfttnftu Diaboli apoftataudo fe fuaque ab eodem E monaflerio alienare prefnmpferit. Volumus ergo, masque charitati injungimus, ut eumdemvirum fecundum Evangelicam audpritarem fecundo de tertio canonice ut revertatur commoneas. Si vero, quod abfit, in pravitate-fua perifiterit, tu iq promptu ulciici habens odinem inobedientiam pro officii tui debito gladium excommunicationis in illum evaginare non differar, ut fi ipfe incorrigibilis permanferit, oneri timorem habeant. Labores dc anguftias univerfalis matris' Romane ecclcfir tibi tanquam fideli filio commendamus. Dat. Rome 10. April.

EJUSDEM DE EODEM.

Urbatns Epifcoptu ferons fervontn Dei Confle-tie^fi eptjcope N. & N. cotoitibes falatem & Apoftolicam bemdiSionem.*

VEnerunt ad nos litem abbatis monafterii Saudi Salvatoris, conquerentes Deo & fando Petro, quod vir quidam nomine N. veniens ad pnodidum monafterium, frculo renuntiavit, promiffkmem ftabilitatis fecundum confuetudinem monafterii fecit, dt fua eidem ecclefia:fecundum legem Sucvorum multis corafn refitbus tradidit dc confirmavit. Abbas autem, ut eft devotus dc prudens difpenftitor dc fidelis, in eodem praedio monafterium venufte confinait, fratres ordinavit, dc extera qux ad monafticam pertinent regulam Cinftituit-Piedidus autem N. ut omnia vidit abbatis labore deftudio ordinata, atqueperfefta, poftquam pradidum monafterium idem predium per feptenmum dc eo amplius ime omni contradiâione obtinuit, inftinftu diaboli, nunquam fe tradidiffe fatetur, dc fiquicquam ob hocmoleftie fuftinuerit, non fidum auferre, fed dc ipfum monafterium minatur evertere. Quapropter, filii excellentiffimi, obnixe vos exoramus, ut pro Damini Salvatoris devotione, ae reverentia beati Petri dc noftri amore eundem virum a tanta apoftafia prohibere dc abbati dc monafterio curetis aififtere. Dicit vero Innocentius: *Errer cui mm rtftfti-tar aporobatwr;* ac apoftolus: *Afiw filant quifacitent dijnti font morte, feti gni ceufntimt fecitn-tibeu.* Volumus autem, fili, te eumdem peftilentem virum, fi jam non fadum eft, fecundo dc tertio canonice commonere, ut refipifeat. Quod fi contempferit, ut ceteri metum habeant, gladium anathematis in illum evaginare, quatenus in interinuq carnis traditus Satanae difeat non blafphemare, dc falvus fit in die Domini. Incolumes vos dc monitis noftris obedientes divina gratia cuftodiat, dc ab omni malo defendat.

EJUSDEM AD CLERUM ET POPULUM ALBERSTADENSEM.

Laudet qnod epifeopo m fcbifna dtlapf» altmt loco ejnt tlegernt, eie&itttaei approbat.

Urbinas epifcoptu ferons fervorme Dei, dile&it β-tits, clere, ac Fptd HMetfUdt^fi, feintent & αρββικαη benedichonette.*

NOn exigua falutis veftre jaâura perpenditur, quod tamdiu ecclefia veftra paftoris eft iolatio deftituta. Venerabilis fiquidcm frater nofter, quem communi confenfu fecundum fandorum canonum fena in pontificem vobis etareratis, fcbifmaticotum vi cogente, partim Opiis dc blanditiis, partim terroribus ÔC minis a veftra eft ecclefia contra fanftiooes canonicae Λ confoetudn

»0» net ecdefiafticM conturbatus. Neque vero licuit A fufctptam femel jufte & canonice pro apoftolicz fedis obedientia, eleftiooem fine apoftolies fedis licentia vel permiflïooe deierere. Refpcxit tamen vos fupern* miierationis dignatio, cum eum ad fandorum apoftolorum limina, A ad prefemiam noftram venue concerta. Nos igitur, quibus, licet indignis, pro apoftolorum principis vice ac loco eundarum per orbem terrarum curj ac difpofitio cernitur imminere, ipfius eleftiooem juftam atque canonicam cognofeentes przfentifque temporis necefliratem, quod a Moguntma fede accipere coniccratiooem in tanta fchifinaticorum tempeftate non pollet, coofiderantes, eum in prima primorum apoftolorum principis fede, annuente Domino confecravimus, confecratum ad vos cum prefentium literarum commendatione remittimus. Voa itaque antique fidei flt obedieotue memores tanto,eum devotius illic ufque iufcipite, 'quanto amplius voa veftne falutis & fidei *velint* apoftoik* ecclefi* debitores elle cognofcr tis . Sanfte fiquidem memori*, ooftet in fede apoftolica prodeceflbr, Gregorius *II.* primum refit* gentis archiepifeopum beatum Bonifacium pallio donans, & vicis fu* auftoritatis corroborans veftne ecdefias inftruxit religionis. Et nos igitur diuturnam veftrs ecclefi* defolationem pro noftri officii debito perpendentes, hunc ad vos falutis veftr* dirigimus inftruftorem. Quem vos eo reverentius fuicipere & ubedientius convenit exaudire, quo eumab iplo fidei & ftlutis veftr* fonte confpicitis deftinatum. Omnis autem qui eum, ut paftorem fuum debito honore atque aftcfttooc traftavcnt, nos omnipotentis Dei & apoftolorum ejus donamus benedidione: qui vero huu conftitutioni noftrc obviam ire tenuverit, clericos quidem a clericatus officio rembvemus.- Laicis autem grati* apoftolicz conlortium interdicimus. Illum nimirum, qui fe in veftram ecetefiam poft hujus catholici paftoris eieftionem prefumptuofe, ac irreverenter ingcflit, nos eum pro perfonc inutilitate, tiiin pro veftr* ecclefi* neceiïitate ab ufurpatiooe indebita ner prxfentis decreu paginam omnibus modis fenneftramus, & omnes qui ei facramento adftriftifunt, quatenus ad epifeopatus honorem ab ejus fidelitas abfolvimus. Hunc ergo dileftiflimt m Chrifto filii, ianquam Angelum Domini & catholice fidei legatum excipite, huic tam in divinorum, quam m izcularium negotiorum confiliis obedite. Sane qu* catholicorum in veftris pinibus epifeoporum magna eft raritas, fi, quid & in alienis parochiis difpoluerit, ex abundantiori apoftolicz grati*, At noflrz auftoritatis difpofuerit plenitudine, ratum, inconvulfumque permaneat. Omnipotens Dominus apoftolorum fuorum meritis vos a peccat» abfolvat, & *tem* vite confortes efficiat

IN SUPERIOREM EPISTOLAM. COLLECTORIS AD NOT ATIO.

XTEci tradito ob catholic* partta deieofione* Airchardo II. HalbvrfladenA eptfcopo anno 10M. Tbiatanarnm diaconum »art catholica aleait ; fad *« veneni propmaliona a Qkiimatier» haud ara poft ertiafto; ia eanbem ciihadram alfumitar Harvaudm , aui & Stvvhanu· abbas ilhnebur(»nfi« . quvra in hac epillola reip cara Urbanum cenito Hcc defumpfi cx AtsnahAa Saxone Eccardi.

EJUSDEM AD SAXONES CATHOLICOS.

ANNO CHRISTI

Mariar *[t H*lltriU4afia ileChoH tafKrtjjt agltCto Mogxttvn Mttropelitta A fiiifxte.*

*Urlattt Efijctfttt frrvm ftrvorna Uti, dtitili. frtnltts N. fiUgJfhtrgafi trtlteptjttft Cf H. I'ird*Mi|p tptfcopo, & csttrru eptfttMi & tlttlift! 3ax«w« i» cjtltbtA fiât ptrfijittiilm ftluttm & AptfaUtaHt IntitBtant.*

Qualiter in Halberftadenfi ecclefia venerabilis frater nofter ' H. cui nos Stephani nomen impofuimus, jam dudum eleftus fuerit, quemadmodum ... & blanditus, minis ac terroribus ab eadem ecclefia fit exturbatus, prudentiam veftram latere non crcdjmus. Rcfpexii tamen populum fuum miferatiiMvs fupremc dignatio cum eundem eleftum ad fandorum apoftolorum limi na & ad noftram pralcntiam adduxit. & quia in Metropolitana Moguniinc ecclefi* fede pro tanta fchifmaticorum tempellate ordinari non poterat, eum in ipfa catholicorum omnium nutris Roman* ecclefi* fede confecrari concedit. Cum vero veniflêt ad nos, quibus licet indignis, apoftulorum principis vice ac loco cunftanun pei orbem ecdefianun cura ac dilpofiiio cernitur imminere, ipfius eleftiooem juftam atque canonicam cognofeentes, przfentifque temporis neceflitatem coofiderantes communicato confratrum noArorum epifeoporum & cardinalium ac nobilium Romanorum confilio , eum annuente Domino coniecravimus. Oportuit fiquidem nos pro ccvnmifli nobis fervitote officii tam diutinam quidem ecclefi* defolationem attendere & tot animarum faluti largiente Domino providere. Hunc itaque noftri laboris focium cum literarum prefentium commendatione remittimus, obfecraniesproChri fio, atque prccipientes, ut ad evellendas nici agri lentes communi confilio & auxilio infudemus. Nulla vos diflimillatio retrahat, nulla fepUUes'impediat', qdn ipfum "ad\caper'andam ecclefiz fu* fedem viriliier adjuvetis, & ei rcfiftentes tain Uricos quam laicoa potentia veftt coerce re. Illum nimirum qui fe in Halberftadenfem ecclefiam poft canonkam hujus cfeftionem pnefiimptuofe, & irreverenter ingeflit, isos eumjiro perfon* inutilitate, tum ecclefi* yfius «neceuïtate «b ufurpatione indebita per przfentis decreti paginam lequeftramus, & omnes qui et facramento adftricli funt quantum ad epifeopatus honorem a vinculo ipficxs hdelitatis abfblvimu» In illts fane partibus catholici non habentur parochiis epilcopi', unde ft quid ex abundanttori apoftolicz grati* de noArz au&oritaüs plenitudine difpofuerit, ratum habetote, ipfum A divinorum fle Ircularium negotiorum confiais focium adhibete. Ita contra eum vos m omnibus agite, ut & nos pro eo vobis gratias debeamus, & catholice ventatis lumen contra unumquemque refplendeat. Fratamitatem veftram fuperna dignatiö per tempora multa fervet incolumem. Data Rome VIII, idus Februant.

AD RAINOLDUM REMENSEM ARCHIEPISCOPUM,

Pnkatm MwKafit tftfaf*·* tern· ft fttrftitta « rriwM i/*r*i* pt/r^tri Vetorit, fwriter.*

ANNO CHRIST' I««t »p«i4

Urbanus episcopus servus servorum Dei, cariffimis fratribat R. Reimtf' archiepiscopo ejnfyue Jaffragotdu' falutem & apoftolicam bnediffiouem.

Fraternitati veftr® notiflimum credimus quemadmodum anno praeterito ad apoftolorum limina Fulco Bdvacenfis epifeopus veniens ultro manibus noftris epiicopatum ex integro refutavit. Nos iutem neceftitati ecdefiaftic® difpenfa-* tione apoftolica providentes, eidem fratri nolenii & renuenti epifeopatus curam injunximus, retenta tamen pontificalis officii plenitudine; quo-' niarn quidem patrem ejus pro ipfius electione pecuniam obtulifle rumor extiterat. Ceterum poft iliquantum temporis & pater ejus & Odo «enes rabilis Belvacenus ecclefi® canonicus ad noftram prtrientiam pervenientes, taftis facrofanftis evangeliis ab cmni cum fimoniace pravitathfufpiciocie liberum reddiderunt. I.a nos ecclefue noftrc fratribus fatisfaftum juftiti® judicantibus, plenitudinem illi*pontificalis officit reftituimus.

Cum igitur nemini unquam apoftoiic® fedis liceat retraftare judicium, cum nemini de fe conleflb credi debear; cum ad unius accufritionem nemo valeat legitime condemnari., miramur qua pnrfumptione poft datam a Petri vicario fententiam prejudicium intuliftis, qao fpiritu prardiftum confratrem & coepifcopum noftrum ob unius accufatiomm hominis addixiftis, qua temeritate eidem uni femetipfum fimoniacum accufanti ad-C verius alium adeo credideritis, ut quem de caufa eadem canonico ordine difcuflum ecclefia Romana abfolverat, vos in ejus injuriam iterato illum judicio purgationi cenonicr fubjiceretis. Quia ergo adverius matrem veftram Romanam ecdefiam brachium extendiftis, magas eltis animadvvrfionedigniflimi, quippe ut auftoritaceii fandorum canonum conculcantes. Te prxeipue cariffime ac reverendiflime frater R. Remenfis archiepifcope, falva dileftionis inclyte reverentia te fiiper hoc ducimus arguendum, quod in confpeftn tuo tantam pati potueris apoftolorum principi injuriam irrogari. Nos itaque accufationem illam, & fententtam illam contra fanftorum canonum inftituta ptolatam omnino irritam elle cenfemus, & Belvacenfem epifeopum rcligiol® & fimplicis vite virum loco fuo & officio reftitutum firmamus. Sane quicumque ex vobis adverius eum non judicium fed prejudicium protulerunt, noverint fe auftore Petro fic judicium ufque adfatisfaftio nem congruam fubituros, fic jafturam quam frater ille perpeflus eft, cftimatione legitima foluturos. Illum autem ita abfolutum efte cenfemus, ut fi qua in eum deinceps queftio emerferic, tolo Roman® fedis judicio terminatur. De ctuero rogamus, te reverentiffime frster Remenfis archicpifcopc, ut Belvacenfem epifeopum noftrc grati® plenitudinem obtinentem in fuis tamfpiritualibus, quam corporalibus opportunitatibus adjuvetis. Data Lateranis iU. idus Maii.

AD EPISCOH^M MAGDEBURGENSEM.

Ne vacillet, fed n{De autfe inflat, Urtaiitr.

tn Cod V a.inc. »««.

ürbaMf epifcepett ftrvat ftrvartan Dei N. JWafdcepijnpe falutem O apoftolicam benedtfitaMm.

Ndolis tu®, dilefte in Chriflo frater, ftrenuilaftem nuramur, tnuno aliquantulum circa A pietati» vifcera timemus, ne incurrentis èrroris pcriuaûo infra pnecqrdia jam dudum tibi pollulaffcc, quod abiit; quandoquidem per utriufque fexus fideles rcligioios* veraciter tibi exoptatos aiiquoties noftras direximus fireras tua,, ut fperamus, fidelitati, nuUumqbe aut probus raro, uti talem ac tam ftrenuum, decet virum, nobis dedifti irrefponfum. Cave ergo., cave interim, quefo, ne collum tuum Pfiaraom lübdatur quo decidente veteri controverfia,qu® peccatis noftris exigertibus magno temporis fpatio ecclefiam Dei per diverfa orbis climata-, pené per interiores medullas fatigavit; falvo tamen paucorum interiore homine, Baal paullatim contuius eft βi. mundo abibrdet donorum epifeopi fandi fraudulentus mercator. Tu ergo qui, ut a Deo, ita & ab heuninibus culmen accepifti, quod maeiftro apoftoloruta, cujus vicem adeptus es, funque fucceff oribus fpopoudifti. Quod fi peril verare valeas falvus eris. Nemo enim mittens manum fuam in aratrum, fi retro profpiciat faciens injuftum fulcuta, aptus eft regno Dei; & qui tetigerit picem, inquinabitur ab ea. Sunt autem alia non modulo chartulae commendanda, quae Deo difponentepraefens legatus verbis auri fecrete intimabit, que precamur honefte remittas quantocius poteris. Gloriofus Deus mentem tuam atque provideat tuos aftus.

anno CHRIST

URBANI IL DECRETA QUÆDAM

Stephaniis Tomacenfis in epiftola prima ad Robartum Poniiniacenfcm hoc Ucbani decretum refert.

Si quis in ecclefia fua fub epifeopo populum retinet, fi afiialus Spiritu ianfto in aliquo monafterio vel regulari canonica falvare le voluerit, etiam epiicopo fuo contradicente, eat liber auftoritate noftra. Jufto enim non eft lex pofita, fed ubi Spiritus Domini ibi libertas, fit fi fpiritu ducimini, non eftis fub lege.

It infet: Mandamus fic universaliter interdicimus ne quis canonicus regulariter profefliis, nifi, quod abut, publice lapfus fuerit, monachus efficiatur. Qpod fi decreto noftro contraire pnetyumens agere lentaverit, ad ordinem canonicum prxeipimus ut redeat, & deinde memorialem cellulam * deferat, fit ultimus in choro fedear.

Ahu —ner- H< à»

Irem ftatuimus ne profeftionis canonica quifpiam Dei vice fuper caput fibi hominem imposuit alicujus levitatis inftinftu vel diftriftioris religionis obtentu ex eodem dauftro audeat fine Eatris totius congregationis permiflione recedere. Jilcedentes vero nullus abbatum, vel epifeoporum, fic nullus monachorum fine communi literarum cautione fufeipiat, ad hac impetrata venia, falva reverentia majorum fic gratia.

URBANUS PAPA SECUNDUS.

COMIUM rcgtdons m yrndoiu fm decretali feripie dicit inter cotera,

Oortet nos qui licet indigni, Petri refidemiu in loco prava corrigere, rcfta firmare, & in omni eccleua arbitrium judicis ejus judicium noftram prodeat, oculi noftri videam aequitatem. Omnipotenti ergo Deo, cujus melior cft mifericordia fuper vitas, gratias agimus: quod vos eftis qui Unftorum Patrum vitam probabilem renovatis fic apoftolica inftituta difeiplin® in primordiis ecdefi® fanri® exorta, fed crefcente ecdefia jam pene deleta inftinftu fanfti fpirilus fufci-

fy fcitatis.Duat ctiimab j&clcfiz faodz primordiisA — vitte ews filii* funt inft/tut\, um, qua infirmo* nun debilita* retinetur : altera , qua fortiorum vjnuJ beata perficitur. Una remanem in Segor parvula , altera ad motui* altiora confeendens . Una lacrymis & eleemofyui* quotidiana peccata redimens ; altera quotidiana inflantia merita z-terna conquirens . Alteram tenentes inferiorem , terrenis bpni* utuntur, alteram fequente*fuperiorem , bonam terram defpiciunt ac relinquunt . Hxc autem quz a terrenis divertitur , in dnas pene unius ejufdemque propofiti dividitur portiones, canonicorum fciiicet & monachorum. Harum fecunda per divinam mifericordiam frequentata fatis jam fsreulo uûiverfo elucet. Prima vero decalefcente fervore fidelium jam pene omni-B no defluxit . Hanc martyr & pontifex Urbanus in Nituit. Hanc Auguflinus fuis regulis ordinavit. Hanc Gregorius Auguftino Anglorum archiepifeopo inftituendam przcepit. Itaque non minoris cftimandum e^ meriti, hanc vitam ecclefiz primitive afpirante ac profequente Domini Spiritu fulcitare , quam florentem monachorum religionem ejufdem fpiritus perfeveranria cuflodire.

anno' chk^sti

Urbonus pepo fuper Arrogemtm regem yû neptem fnom cnidem militi fe dotnrnm fieb fidei proneiffione firmoveret centnucxm profert m verbe copitnlwn:

De neptis tur conjugio, quam te cuidam daturum neceffitatis inflante articulo fub fidei pollicitatione firmafti, hoc equitate didante decer-C nimus, ut ft illa virum , ut dicitur omnino renuit, & in eadem voluntatis audoritate perfiflit, ut viro illo prorfus fe deneget nupturam, nequaquam eam invitam & renitentem ejufdem viri cogas conjugio fociari ; quorum enim unum corpus eft, debet effe & animus, ne forte cum viro alii invita fuerit copulata contra Domini apoftoliaue praeceptum, aut reatum diffidit, aut crimen fornicationis incurrat . Cujus vidclicer peccati malum in eum redunddre conflet, qui eam conjunxit invitam.

GODEFRIDO LUCANO EPISCOPO.

Quod mu fint homicide txiftimondi qui excommtmi^ cetos telo Kcitfit occiderint.

>,e c.rwt I

p Xcocnmunicatorum interfedoribus prout mo--'-■' re™ Romane ecclefiz nofti fecundum ipforum intentionem modum congrue fatisfaftioms injunge . Non enim eos homicida* arbitramur , quod adverfus excommunicato* zelo catholice matris ardentes, eorum quoslibet trucidafTe contigerit. Ne tamen ejuldem ecclefiz matris difciplina defeviat, tenore quem diximus, pcenitentiam eis indicito congruentem, qua divina (implicitaris oculos adverfus fe complacere pervaleant, fi forte Juid duplicitatis pro humana fragilitate in eodem agitio contraxerunt.

Adnotatio in hoc dbcketum.

Hac ipfa verba ex epift. Urbani «d SanciM» decetpGt Gratianus t*. q. a. can. De neptis.

URBANUS II. ADMONEMUS &c.

anno . CHRISTI

Ex nfpoxfoiibns Urbmu od Comlxmcop. XLIX.

OMnem vim inventorum fuorum in diakâica députantes ponunt hzretici q. philefopho rum fententia diffinit non aftruendi vim habere fed ftudium definiendi, fed non in dialedica piacuit Deo f. e. f. regnum Dei in {implicit*te fidei eft, non in contentione fermonis. *Additio od Cretio». difi.* 37. (a).

Adi«◇< a·· -*· ? MiS ,Ꝭ. βXΓpp Co-t·· m.- L"'

URBANUS PAPA IN EPISTOLA AD POPULUM S.VINCENTII.

(b'xltxmnfis jitxto Cepeume .)

SI adulteri vel alias criminofi hzrefi vd fthifmate , ideft przcifiooe vel depofitioh^ab ecclefia non fepMrantur , (aeramenta eorum fanfta non negamus, fic Auguftinum fequentes: fed przdeceflôrcs noftri Gregorius & Nicolaus a milfis talium abftincre praeceperunt, ut hoc terrore & peccandi licentiam exteris auferrent, fic ipfo* rubore fui contemtus ad digna pcrnitentir lamen ta revocarent.

ar.n A.e «r· <··< «·· '·'· AM"™*; mv.i.m»·. '•'O···

Et poft modicxm: Proprias habet criminoforuln i (aeramenta virtutis dignitates, ut beatusAuguftinus fuper Johannem contra Donatiilas ait ; fed agentibus & (ufeipientibus eadem facramenta contra fandorum pontificum infiituta, nifi forte fola morte interveniente, utpote ne fine baptifma te vel communione quiliKet humanis rebus excedat, eis inquam, in tantum obfunt, ut veriidololatrz fint, cum talibus & ordinationum, delectamentorum confeftio , & aliter quam przmiffum fufeeptio vehementer a Acris ordinibus prohibeantur.

Item pofi ponce : Hzc de malis catholicis qui intra ecclefiam funt. Ceterum fchifmaticorum & hzreticorum facramenta quoniam extra funt, juxta fanâorum patrum traditiones, Pelagii fcilket, Gregorii, Cypriani, Auguftini, Hieronymi, formam quidem facramentorum, non autem virtutis eflcftum habere profitemur, nifi cum ipfi vel eonun facramentis initiati per manus impofitionem ad catholicam veritatem redierint.

Cy ALIUD URBANI II. DECRETUM.

URbanus Papa fecundus duz inquit leges funt, una publica, altera privata; publica lex eft, quz a fandis Patribus feripta eft firmata, ut eft»·· · .11,. lex canonum, quz quidem propter tranlgreflores eft tradita, verbi gratia, decretum eft in canonibus clericum non debere de fuo epiteopatu ad alium tranfire, nifi commendatitiis uttens epifeopi fui, quod propter criminolos fic ftatutum eft, nec videlicet infames ab aliquo epifcopo fufeipiantur perfone. Solebant enim officia fua cum non poterant in fiso, in epifeopatu altero celebrare , quod jure praeceptis , & (criptis dcteftatum eft . Lex vero privata, quod inftin&um eft fanâi fpiritus, in corde feribitur, ficut de quibufiUm dicit Apoftolus, qui habent legem Dei feriptamin cordibus fuis, & fibi & ipfi fandi funt fex . Si quis herum in ecclefia fua fisb epifcopo fuo proprium retinet , & fieeuhriter vivit , fi afflante ipiritu fando in aliquo monafterio fe falvarc volue-

(a) Nullus tauten fuit Carolus Imperator fub Urban,» 1. quare mcniotiu eft titulus , ᵜ foete hoc Areretutr ad abum Pontificem pertinet. Mus/.

luerit, quia lege privata ducitur, nulla ratio exigit ut ad publica conftringat; (f\ut 4 publica confringatur) dignior eft enim privari lex, quam publica. Spiritus quidem Dei iex eft, & qui fpiritu Dei aguntur, lege Dei ducuntur. Et quis eft, qui poflit fpiritui fando digne refiflere *. Qiiiiquis ergo hoc fpiritu ducitur & -epifeopo fuo contradicente, eat liber noftra audoritate. Jufto enim lex non eft pofita, fit ubi Yj>iritu$ Domini ibi libertas, & fi ipifitu Dei ducimini, non eftis lub lege.

anno CHRijri

EJUSDEM PONTIFICIS.

V. Alia Epiftola ex Synodo Romana feripta adGebchardum Conflantia: Epifeopum canonica, qua eidem legationem Apoftolicam, ik procurationem Eccl<fiarum in Saxonia, Alemannia defert & confirmat.

Urfaw teijctpm fervtu favorum Dti, CeMurdo Coyfl.inifafi epifeopo, feolutem & Apoftolictm brneaiflimum.

QUia te fpeciale, poft Dominum, manuum noftrarum opus efle perpendimus, & quia tpecialem in te Religionis gratiam efle cognofcimus; idcnco tc adjuvare, tuisque neceflitaribus fpecialiter fubvinire, Domino annuente, fatagimus. Quseftiones autem, quas tuis litteris fignificafti, veftris in partibus agitari. apud nos quoque latis frequenter noveris commoveri.

Fratrum itaque communicato confilio, diuquc excommunicationis queftione trsûata, fanfti prxdecefibris noftri Gregoni fententiam confirnuntes, ita eam Domino infpirantedeterminavimus.

Primo quidem gradu Ravennatem hacrcfiarcham, Rorhanx Ecclefi® invaforem, cum Henrico Rege, ejufdem perverfitatis capite, ab omnibus Ecclefi® Catholic® membris alienum, & cxconmunicatum efle cenfemus.

Secundo eos, qui armis. pecunia, confilio, aut obedientia, Ecclefiafticos maxime ordines, aut honores ab eis, aut eorum fautoribus accipiendo, eorum nequiti® adminiculum fubminiftrant. Hos igitur principaliter anathematis vinculo adftringentcs.

In tertio gradu-communicante eis nos quidem non excommunicavimus, fed quia ipfi fe eorum communione commaculant, in noftram eos focietatem nequaquam fine pernitenti® ultione, 0C abfolutionc recepimus. Sanftis quippe canonibus cautum confiât, ut qui excommunicatis communicaverit, excommunicetur. Ipfius autem pcenitenti® atque ablolutionis modos ea moderatione diferevimus, ut quicunque feu ignorantia feu timore, feu neceflitate negotii cuiquam maxime neceflarii eorum fe conviâu, falutatione, oratione, ofculatione contaminaverit cum minoris wjnitentic abfolutionifque medicina focieratisnoftrc participium fortiatur. Eos vero qui aut fponta-nee mit negligenter inciderint fub ea vohunusdifciplin® coercitione fiifcipi, ut ceteris metus incutiatur, cujus difciplin® moderamina, quod ad tuam curam fpeftat noftr® providenti®, proutoportere videris, pro temporibus & perionarum competentia fervanda committimus.

Quarto. Porro de clericis qui ab excommunicatis Epifcopis-ordinati fune necdum quidem fententiam fiximus, quia generalis mali contagium, generalis fynodi eft cauterio comburendum. Tu® tamen paternitati hoc refpondemus ad prarfensut.. ab excommunicatis quondam ramen catholicis epifcopis ordinatis fi quidem non fimoniace ordine» ipios fufceperinr & fi iplos epifcopos non fimoniacos fuiflê cortftiterir; ad hoc ficorum religiofior. vita dt doftrtn® prerogative vita fuerit promerert, pœnitentia indiâa quam dongruam duxeris in ipfi» quos acceperunt ordinibus manere permixtas, ad fuperiores autem *afcènderc* non concedimus, nifi neceflitas, & utilitas maxima flagitaverit, & ipforum fanfla cônverfatiopromoverit; & hoc tamen ipfum rarius cum cautela praecipua^ eft concedendum.

anno CHBtSTi

V. De Presbyteris, Diaconis,. aut Subdiaconis, qui poft acceptum ordinem in aliquo crimine lapfi fuerint five palam five clam, confiat quidem canonum cenfura ab Ecclefiafticis eos officiis inhiberi; tuas, tamen difcretioni provident:®que committimus, utrum aliqui, qui tamen infamie notis non fuerint afperli, ncceflitate Ecclefi® urgente, & ipforum lanfta convcrfatione promerente in fuis gradibus recuperari debeant. Hpc aufem fecundum indulgentiam'dicq, non fecundum imperium,* ut veftra major veftris in pa/tibuscontra hareticos habeatur auftoritas, faiv^ tamen audoritate Canonum & Sanâorum ParrumJe cretalibus inftitutis. Si quem vero, quod abfit, aut poft acceptum, aut ante acceptum officium contigerit perentorio, five dam, live palam occupatum crimine inveniri: eos maxime, quimundo adhuc vivunt ab omni altaris minifterio fequeftramus.

VI. Sane infulam Augiam fub jurifdiâione B. Petri, ac Roman® Ecclefi® confiat fpecialiter contineri, fed quia eorum privilegium, quod ab Romana Ecclefia obtinent non fatis meminimus cautam facile determinare non pofiumus, falva tamen ejus privilegii audoritate, tibi fingulariter in clerum, & in populum illic habitantem, prxter Monachos, omnem concedimus Epifcopalem regiminis poreftatem. Crterum ut in eodem Abbatem Catholicum regulatiter, vice noftra przftituere ftudeas, tu® obedienti® impetamus, nec folum in eo, fed & in S. Galli ccenooio, & in ceteris, quæ fiint, propriis Abbatibus deftitutis, noftra fretus audoritate, cum confilio, quorum interefl noveris, Abbates eligere atque eleftos confecrare procura. Idem etiam tibi ftudendum de Auguftenfi, & Curienfi Epifcopatibus injungimus: nec non & de ceteris, ad qux Padavienfis Epifeopus advocari, vel adefle nequiverit.

IX. Et ipfi enim, quemadmodum, Cc tibi Saxoni®, Alemanni®, aut ceterarum, qu® prope funt, regionum, vice noftra procurationem injunximus, ut ordinationes improbandas improbetis, roborandas roboretis, & quidquid Ecclefiaftici negotii difponendum fuerit, communicato Religioforum virorum confilio, difponentes, quoad ulque privationem, annuente Domino, Legatum Sedis Apoftolic® fufeipere valeatis, Vos qui Dei zelo fervetis, & fcientia. doftrinaquc pr».e)litis, omni cura, atque follicuudine utilitatibus Ecclefiafticis infudate, fcientes quoniam & nos in Ipfis veftris utilitatibus libem i(Time annuemus, labores autem Roman® Ecclefi® communicare, eofque opis veftr® auxilio fublevare nullo modo pigri fitis. Benedi&ionum fuarum vos Omnipotens Deus ubertate perfundat, incolumes cuftodiat, & ad vitam perducat «ternam.

Dat. Rom® XIV. Kalend.- Maii anno ab Incarnat. Domin· Noftri Jefu Chrifti MLXXXIX.

CON-

toi». ..»»

CONCILIUM FUSSELENSE
ANNO (1) 1088. CELEBRATUM.

Fm f>./ni »j a» cm ..''

C Andovallius in Alphonfo VI. pag. 79. refert Rkbardum Abbatem S. Vidor» Maflilicnfu, Ac Urb^ni 11. in Hifpania Legatum., Concilium apud S. Mariam de rufellis, oppidum vulgo.*Hu ullos* didum , prope Palcntiam urbem pontum , sera M XXVI. anno nempe Glirifti 1088 cekbraf fe, cui ipfemcr cum Bernardo Toletano & Petro Aquenfi Archicpifcopis prefuit; amicus enim erar eidem Petro , qui .comes cjus in hac legatione fuit. Huic Concilio interfuere Epifcopi undecim in Adis nominati, Gomefanus fcilicet Burgenfis, Gonfilviu Dumienfis, Adericus Tudenfis, Arias Ovetenfis , Ofmundus Afturicenfis , Raymundus Palentinus , Petrus Eegionenfis , Petrus eledus Gompofteilanus, Martinus Colimbricnfis, Sigefredus eledus Naxarenfis, Petrus eledus Aurienfis ; praecipui regni Abbates, videlicet FortuniusSilentis , Vinccntius Arlancenfis , Didacus Sahaguntinus, Joannes eledus Onienfis ,' & Petrus eledus Caradignenfis; Ac αὐό proceres, ibidem. *Principe* appellati I Nulla in eo officii Romani mentio (jam enim caput illud decilum fuerat) fed divifionis, feu diftindionis limitipn di<tcefe»MiOfmcnfis & Burgenfis. Quia veto Olma ab Aichiepitcopatu Toletano pendebat, Bernardus huic Fede fix antea a Mauris everfie favebat ; Burgcniis c-nim dioecefis Toleto non fubficiebatur. Eptkopus Ofmenhs nondum tunc e'ledus, aut nominatus, & Petrus , qui huic ecclefir poftea prxtedus fuit, anno tantum 1101. a Bernardo coniecratus , ut refert Gillius Gonzalez Avila in fuo Theatro Ecclefiaftico . Hujus Concilii Coflartius loco fuo non meminit; illud, tamen retulit Labbcus fupra tom. VI. pag. 566. ubi ejus ada refert .

aNno CHRISTI ANNO CHRISTI

CONCILIUM TURRITANUM

In Sardinia adverfus Torquitorem ejus infule Regulum celebratum anno circiter 1089.

E« Marine 4B·|l(| fVI-, Irû Anacdoi <·; >· Pi«i

Ignotum Lidfrrwr in Sardinia concilium provincia-Q K fuggerit nobis Jcaenis Monachi ad Ricbardxm S. PsHoris Maffilixffis abbatem, fanfiaque Romana Ecdefia Cardinalem tpiftola. Turribus a Pifano Archicpifcopo celebratum fitit adverfus Forqaitorem Sardinia judicem, fic tum reges, five regulos ióSardi, sua appellabant. Enit autem Foequilor frater . aut faitem confanguineus Barefoots judicis, pater aut avus Gmnajri Sardorum itent judicit , qui Bare/nit & Perquiraris parentum fuorum veftigia jeqaens , cum licentia arcbieptfcopi fui obtulit B. Benedifio Ecclefiam S. Petri de Nurcbi &c. ut docet Petrus Diaconus Cbron. Coffin, i. 4. c. 67. Sub pontificatu .Alexandri Papa II. erga Cstffinenfes munificum fetn^ primis exhibuit idem Forquitor , cujus irfignts donationes defertbit Leo Marficanxr I.}. ejufdem Chronici c. 24. *Poftea vero five a Gregorio VII. five ab Urbano anathemate percuffus efi, ita ut nullusCbriftiamts daret ei cotffilixm, neque ofiulum pacis, & ave ei nullus Cbrifiianut dicere prajumeret, ut loquitur Joannes Monacbus . Hujus axatbemetis canfam nullam profert. Sufpicamur autem Torquitorem Henries Ib'. Imp. fedis apoftolica boftit injâfiffimi , ac Viberti antipapa partes aut fiElalum juiffie, aut forte iseveftituras ecdefiarum, quas Gregorius & Vrbanus 11. e manibus Principum eripere conabantur , dimittere tuslxiffit, aut certe fimoniaca labe, qua tum paffim vigebas, mfeilum fuiffe. Ut ut eft, cum ipfe in errore fuo per/everaret , mjfit fummus Pontifex Legatum fuum in Sardiniam Pifitnum Archiepifiopum, a quo confia Jjnodus, quam ad an. 1089. axi circiter revocamus, cum jam Pifanus effet Arcbiepifcopxs, hoc eft paulo poft erefiam ecclcfiam Pifanam in fedem archiepifcopalem, quod initio Pontificatus Urbani Papa 11. fafium tradunt Ptfant. Porro Joenass Monachi epiftola mendis equidem fcatens, talis eft.*

Domino ac reverentiflimo R. cardinali S, R. E. atque cundx congregationis monafterii Mafli lienfis abbati Joannes fervus............ indignus monachus vefter apud Galhiri fideles orationes. v

Volo vobis notificare Ac indicare, domine pater, quod adverfum nobis eft in hac terra in qua fumus. Scitis vos, cariffime pater, quod domnus Papa anathematizavit Judicem Torquitorem, Ac eundam regionem fuam: ita ut nullus Qniftianus det ei confilium , neque ofiulum pacis, Ac ave ei nullus Chriftianus dicere prxfuinar. Ac ipfe fuperbus Ac profugus femper in errore fuo perfoverat, & ad gremium fandae ecclefir revertere nollet. Super omnia ifla mifit domnus P-pa Legatum fuum apud Sardinis, Ac jam Archiepilcopum Pifano viro prudentiffimo vanit apud Turris , vocavit Arcniepifcopos Ac Epifeopus Sardinia, nt venirent ad fandam fynodum. Venerunt omnes in hunc locum , Ac vocaverunt ex parte apoftolica illum hxreticum , ut reverteretur ad gremium fandx matris ecckfix : fed ifte maledidus Ac impiiffimus tyrannus obduratus eft ficut lapis adamantinus, ut nullus ferre nenue accedere in eum poteft. Fecit itaque ut archiepifcopi, b. epifcopi omnes contriftati funt valde , clamabant una voce omnes: anathematiza, anathematira : & confirmavit Legatus Ac Epifcopi cum Concilio , omnes principes Sardinix praxepta apoftolica, maledixerunt, & condemnaverunt eum, & traxerunt in poteftate drrmoniorum . Modo magifter, & pater nos fumus in hac tribulatione, Acnefcimus quid faciamus. Rogamus, Acobfecramus , cariffime domine , ut tak confilium mittatis nobis ficut paftor bonus, qui fiat falvys ammas & cotpora noftra : quia nos magnam verecundiam habemus, quod oculos humanos digito dcmonftrat nobis, ecce illos qui participant cum illo

(1) Ad an. circiter 1104. fub P«(cbali II. boc ccncilitu» rete» Card, d· Ajuure in Concil. Hiip. to. 4 p tiy.

ANNO CHhISTI

illo haeretico, 2c nos fumus in magna tribulatione & anguftia, non lantufn propter nos, fed etiam propter infamiam malam noftro monafterio. Adhuc omnia fuftioemus pro veftr· obedientia, fed unum pondus adverfum nobis eft, quod non poftutnus fuftinere de iftô excommunicato, qui narrat nobis : ft vultis fieri mecum in terra me*, fciatis bene in veritate, quod ego volo ut omne divinum officium faciatis, fed tantum non vultis facere, hoc exite de terra ôc cognatione mea, & de re veftra nullum vobis dabo, nifi tannun veftimenta, modo de jftum volumus habere veftrum confilium, quomodo faciamus ad honorem Dei & de noftro monafterio & Ecclefi» Romanse fice.

ANtil0

CONCILIUM ROMANUM L

Centum Ac quindecim epifcoporum, quo res Gregorii VII. & Viftoris III. contra Guibdrtum antipapam, dc Henricum pfeudo-imperatorem aliofque fchilmaticos gcft» confirmantur, Anno Mucxxix. tempore Urbani pap» II..

AAscpmlIH

DE rebus in hae fynodo geftis Bertholdus hujus temporis feriptor probatiffimus ifta refert : *Hoc eodem anno,* nimirum millefimo oftogefimonono, *dominus papa Urbanus generalem jjnodxm centum quindecim epi/caporum calûgtt-, & ecclefiaftica flatato fuorum pradeceflorum apofloliea att/ioritate confirmavit. Guibertus autem harqfiatcbes A Romanis turpiter expellitur, Ô* nr amplius apoflohcam fedem invadere prufumut juramento promittere compellitur. Sed jam aliquantulum diuturna regni difeordia inter catholicos & fcbifmaticos tepefeert coepit, ut non jam bellum adinvicem, fed pacem componere faniut judicarent. Quapropter ducet & comites fideles /anili Petri cum Henrico colloquium babmrxnt, tique fuum cotfilium èX auxilium adoitmendum regnum firmiflimt promiferuni, fi Guahtrtum barqfiarcham vellet dimittere, & ad ecclefia/licam communionem per catholicum paftorem remeare. Quam quidem conditionem nec it>fe multum refpuit, fi tamen in hoc ei principes fui uflentirt vellent videlicet epifeopi, qui fe cum Guiberto deponendos effe non dubitaverunt, eo quod in ejus parte ordinationem, imo exeerationem perceperunt.*

Hi ergo penitus hac vice diffueferunt, ne fenile ecclfia reconciliaretur. Dominus papa Confiammopolitanum imperatorem ab excommunicatione per legatos fuos (i) *abfolvit. Item literas Philippi regis Fresoeorum debitam et fubjeilionem promittentis fufeepit.* Ai««i·» « poster ab Uihsw Kp.

*&>VSX***-**^^

» AD CONCILIUM ROMANUM

Tempore Urbani II. Pap» anno 1089. celebratum.

.ADDITIO.

S· IM o.Pu pu

"· concilio iflo de caufa Guiberti aflumfut- I dubito quominus bujui ejufdemquecon- cilii fynodica reputanda fit epiflola illa, quam tflendi in codice Udolnci num. Ci XXVI. Quamvis autem bat ipfa epiflola, quo ad fui partem inferta legitur in epiflola ad Guiebardum epifcopum Conftantsenfem, apud Laboeum m appendice epiftolar. Urbani B. pag. 7;7· tom. XII edit. Veneto-Labbeana, non dubito tamen quominus hac ipfa epiflola encrclica fuerit, & ad omnes epifcopos fideles maxime in Germaniam mifla, quod Cf demonftrat titulus, quem in codice Udaitici praftrt. Antequam vero banc epiftolam recitem), admonere juvat in hac ipfa Romana fynodo depqfitum excommunieatumque fitiflt Pifanum arcbiepifcopum, qui hoc ipfe anao loc8. circiter Gerardo definite Jubftitutus erat. Narrat enim Urbanus in epiflola ad Piftorienftm tf Ruflicum abbates, qua efl XIX. inter Labbeanas, fe flatsm ac comperit illum initiatum fuiffe diaconum a Veulent archiepifcopo Moguntino fchifmatico, afiutxm illum in fynodali concilio excoirmunicafle# condemnafle. Quam abrogationem locum jectfle arbitror Daiberto, quem hoc ipfe anno iobb. ad cathedram Pifanam afeendtfle f-runt Pifana tabula. £n vero concilii hujus fyn<..iiam, qualem Vlalricus num. 17b. exhibet.

Urbanus epifeopus fervus fervorum Dei epifeopis Germani» in unitate ecclefi* conftitutis falutem Ac A. B. Fratrum noftrorum communicato concilio, diuque excommunicationis qweftione traftata, fanâi pnedeceflbris noftri Gregorii fententiam confirmantes, ita eam Domino infpirante determinavimus. Primo fiquidem gradu Ravennatem hsereflarcham Roman* ecclefi» iovaforem cum ejufdem perverfitatis capite, ab omnibus ecclefi» catholice membris alienum & excommunicatum efle cenfemus i fecundo qui armis, pecunia, confilio, aut obedientia ccclefiafticos maxime ordines aut honores ab eis aut eorum fautoribus accipiendo eorum nequitie admi^niculum fubminiftrant. Hos igitur principaliter anathematis vinculis •dftringeni.'· in tertio gradu communicantes eia, no< quidem non excommunicamus, fed qui fe eorum communione commaculant nequaquam in noftram ibeietatem fine pcenirenti» ultione & abiohuione recipimus. Sanftis quippe canonibus fancitum conftat, ut qui excommunicatis communicaverit, excommunicetur. Ipfius tamen pcenitentie & ablutionis modos ea moderatione diferevimus, ut quifquis feu ignorantia, feu timore, feu neceflitate negotii cujufaue maximi & maxime neceflarii coram ft convktu, falutatione, oratione 1. oicuk> contaminaverit, cum

(1) Quod fubdr Bertholdus, Urbanam 11. per Legato· foes Imperatorem ConftaMiao*. ab excommunicatione abiolviitr, con.roenrnium efl, ipleque Bertholdus de tebu» 10 Oronte gefttt parum edcAut hait. Nrqueenwn βΠαι aitus Lannm Hiftoricus, neque ullus Byzantinus hoc m liters» mitlt, A Anna Cosnsena, quae Alexii Imp. psm, lu, r«s diligenter pertequitur, qcnque Pontificibus Romanis ratum aequa fuit, nibii fimii· babet ' fag isu ad X*. Ch, loij. sw». s.

cum mtnoiis pœnitentue abfolutiooifque medicin* A nolumus ditciplinae coercitione fulcipi, ut catteris-noftrx focietatis paniclpium lortiattu. Eos vero metus incutiatur. qui fpontanee, aui neglgentcr incident lub e*,

CONCILIUM SANTONENSE

Prcfide Amato Oleroocnfi epifeopo S. K. E. legato apoftolica anno 1089.

ILlud concilium acceptum habemus anonymo monacho cœnobii o. Maxentii in ftüonibus auâori chronici qüod vulgo appellari folet MaL kacenfe pag. 213. Tomi 11. Novx bibliothecae MS5- librorum in hcc verba.

Anno MLXXXIX. Jfiwa/K/ *tenuit concilium Santonin quarto Kovembru in quod idem* (Amatys apoftolics fedis vicarius per Aquitaniam & Gafconiam') *elevatus ejl archiepifcopus Bnrdegala.* Nee pluri de eo hadenus mihi reperta.

CONCILIUM TROJANUM

A BAKONIO, BINIO,

Aliifque appellatum I. epifeoporum fere feptuagintaquinque in Apulia de conjugiis confanguineorum diflblvendis celebratum anno domini MLXXXIX. ut volunt.

T Tüius condii meminit Petrus diaconus in A chronico Cailinaue iib. i. cap. 8. Apud Ivonem Catnotenfem ejufdem concilii fragmentum ejufmodi repentur: *Convenit Troia in Apulia cmc,l,,an epijcopoisrm fere Jeptuagintn quinque abbatum duodecim, in quo altum eft de confang anitatis linea conjugatu (um nemo ttmen dtfium facramenti impedimentum vellet iffrrtio*. firmare. praceptum eji, ut epifeopi, quorum diotcef.ini funt eos p? congrua fpatia trina advocatione conveniant. Tunc fi duo vel tres viri confttngumitatem jurejurando firmaverint, vel ufimet forte confeffi fuerint, conjugia dijfoivantur Si vero neutrum contigerit, epifeopi eos per baptifmum, per fidem, per judicium Chrifti, m vera obedientia obteftentur, quatenus palam faciant, utrum fe, ficut fama efi, confanguineos recngnofcant. Si negaverint, fibiipfis relinquendi funt, ita tamen, ut fi aliud in confcientia habeant, fe a liminibut ecclefia a corpore & fanguine Domna, a fidelium communione, noverint fgregatos atque infamer effeltos, donec ab incefii farmo- ft definant. Si fe epifeoporum judicio fegregive- juvenes funt, alia matrimonia 'ontrabere* Cao* *prohibeantur.* Haâenus quod fupereftex concilio Tnonu fnujmentum quod & apud Gratia*num <X Magiflr. a tentent.arum invenies.

ObSERVaTIO PHILIPPI LABBE, S j.

Levi »dmodnm mxus argumento cardinalis Bironins atque ex eo pro more B niu«, eiuijue exicr.ptoresdup'icem Troiae m Apulia fub Urbino II. papa collocavere iynedum, priorem boc anno J0H9. alteram 109J. ce'ebtatam enim vero qui canonem illum famofiltimum de c njugm conLnauineorurr diltolv-ndis memorant Ivo Carnote.iis, Gratianus monachus, P.trus Lombardus -p Panbenfis, aluque nullum temporum chaiafterem proferunt ex quo colligi poiTic uno potius ?uam alteto anno fuifle fancuum. neque ullus quod ciam illitis etatis feriptor .meminit hujulce fynodi. Quem enim proferunt Petrum diaconum cap. 'non kd 7. lib. IV. chronici CaiTmenfis, is nullo paAo lentent,am eorum juvat; immo potius aperte condemn*; fic enim loquitur: *Sequenti tempore idem Urbanus pipe ad ba> iierum* (notrtur haec vocula) *deveniens fartes, Joannem Cajetanum bufus loci* (C.lTinenlii) *a puera monachum. diaconum, in Lat.-ranessfi patriarchs ordinavit* I £«o *etiam tempore cum apud Trojam Apuliu civitatem ftnedum celebraret, abbai noder quufi onem de cella Sancta Sopbise intra Beneventum pojuit, jed ob fremitui bellorum nsbil proficere potuit.*

aCONCILIUM MELFITANUM Æ

INAPULIACELEBRATUM

Anno Domini non MXC. ut haâenus fere omnes cbronologi fcripfenmt, fed MLXXXIX. tempore Urbani pape II. ut docebit tum Joannis S. R. E. diaconi & cancellarii, quam canonibus fubjiciemus, epiftola; tum pleraque alia a nobis adjungenda.

CANONES.

I.

ÜX fynodo Urbani pape ad Melfiam: Sanâorum patrum fententiis confona fentientes Dei apoftolorum ejus parte praecipimus, ne quisulterius dato vel promiifo, vel pretio, vel lervitio ea intentione intento, vel precibus, epifcopalem nitatur aflêqui dignitatem, nec ullus eam prrtexato tenore indulgeat. Hoc idem etiam de omni eccieftaftica dignitate vel officio apoftolicaê poteftatis auâoritate praefigimus: alias & dator & acceptor proprii ordinis dignitate priventur.

Epifeopus omnia lu* epifeopatus membra, videlicet archidiaconatus, archipresbyteratus, decanias, vel alias perpolituras eccJefue, five canonicas, gratis abique omni venalitate difponat praebendas, etiam qu« canonicatus dicuntur fine venalitate diftribuar. Quilquis autem ea pretio dederit, quifquis acceperit, depofitioni fub/acear, ut unica tunica domini noftri fponfie fine macula aut ruga permaneat.

ANNO CHRISTI

II.

Sacrorum canonum inftituta renovantes prrcipimus, ut a tempore fubdiaconatus nulli liceat camale commercium exercere. Quod * ft deprehenlus fuerit, ordinis (hi periculum fuftincbit.

III.

Nemo pneterea ad fâcrum ordinem permittatur accedere, nifi aut virgo, aut probate fir caftitatts, & qui ufque ad fubdiaconatum unicam & virginem uxorem habuerit.

IV.

Igitur ut hec, annuente domino valeant conferveri, fanâorum patnimJtectttisobiecundantcs, & eorum prccepta apoftolico moderamine temperantes, conftituimus ut nemo ante annos quindecim, aut quatuordecim, fubdiaconus ordinetur, nemo ante annos viginti quinque vel viginti quatuor diaconus fiat, nemo ante crigefimuin in presbyterum confecretur,

Nullus laicus decimas fiias, aut ecdefiam, aut quidquid ecdefiaftici juris eft, fine confenfii epifeopi, vel Romani concdfione pontificis, monafteriis aut canonicis offerre pnuumat. Qpod fi Ejuis epifeopus improbitatis ft avaritie caufa concoure noluerit, Romano pontifici nuntietur, ft cum ejus licentia quod offerendum eft * offerat,

VI.

Nullus abbas, nullus ecclefiarum prepofitus, qua: juris funt ecdefiaftici accipere fine epiicopi concdfione præfiunat,

VII.

Nullus abbas pretium exigere ab eisquiadeonverfionem veniunt aliqua placiti occafione prefumat-

VIII.

Illud fummopere & apoftolic* auftoritatis privilegio prohibentes * interdicimus, ut nullus in clericali ordine conftirutus, pullus monachus, epifeopatus, aut abbatis, aut cujuslibet ecclefiafticc dignitatis, inveftituram de manu laici fufcipere audeat. Quod fi prefiunpferit, depofitione mul&ttur.

IX.

Quia novum hoc tempore clericorum Acephalorum genus emerfit, qui morantur in curiis, ft viris & feminis ad fui ordinis dedecus fubditi, ctun in canonibus cautum fit ne quis fine licentia epifeopi clericus, nec epifeopus fine metropolitano curiam adeat praecipiendo prscipimus, ft prohiberites prohibemus, ne quis " retineat hujufinodi. Sed proceres ab epifcopis animarum fiiarum procures clericos ' poftularet, fi epiicopi jutlione pro tempore ac vkiffim in curiis converfentur. Ipfis itaque omnino/ interdicimus, ne * decimis · procerum fine concellioe fui epiicopi luamur.

X.

Præterea conftituimus, ne quis epifeopus, aut primas, monachum quemlibet vagantem in fua dicecefi provinciave retineat, nifi abbatis proprii fuerit literis regulariter commendatus,

XI.

Ne gravamen aliquod fanfta patiatur ecclefia, nullum /us laicis in clerico· efle volumus & ccnfemtis. Unde cavendum eft, ne fervitis conditionis, a«t furialium officiorum obnoxii ab epifcopis promoveantur in clerum. Neque liceat laicis txaâiooem aliquam pro ecclefie beneficiis, aut paternis maternifve facultatibus quaerere. Quod fi forte clericorum aliquis cfejuslibei laici poffelfionibus uius fuerit, aut vicarium qui debitum reddet inveniat, aut * pofleffione cadat, ne gravamen ecdefin inferatur.

XII.

Porro cos qui in fiibdiacoaanf uxoribus vacare voluerint, ab omni facro ordine removemus, officio atque beneficio ccckfin canere decernimus. Qiod fi ab epifeopo commoniti non fe correxvrint, principibus licentiam indulgemus, ut eorum feminas mancipent lervituti. Si vero epiicopi cunfenferint eorum pravitatibus ipfi ofticii interdictione mulâennir,

XIII.

Uraue omnia feandala omnefque occafiones laicis fubtrahantur, fciflis veftibus clericos abuti ultertus prohibemus, & ne pompefis induanturexuviis admonemus. Benfendum eft namque, qnautum virù flagitü adferibatur, a quibus * curam *paftor ecclefie exigit ft feminas* prohibere, dicens *N"t i» wfte pretiofe,* quam dominus ipfe vituperans, nobifque cavendam infinuans, ait: Qmi *niMhu veftiiaitxr in éaaùbtti restait fiait.*

XIV.

Presbyterorum filios a facris altaris minifteriis removendos decernimus, nifi aut in coenobiis, aut in canonicis rcligiofc probati luerint converfari.

XV.

A luis epifcopis excommunicato» ab aliis recipi magnopere prohibemus.

XVI.

Sane quia inter caetera unum eft quod maxime fanftam perturbat ecdefiam, falle videlicet pernitentis, confratres noftros epifeopos ft presbyteros admonemus, ne falfis poenitentiis laicorum animas decipi, ft in infernum * protrahi patiantur. Faftam autem poenitentiam elfe confiât, cum, fpretis pluribus, de uno loto peccato poenitentia agitur. Aut * fic cum agitur de uno, ut non * difcedatur ab alio, (peccato fcilicet.) *Unde* feriptum eft; Qw rvftov *kgettt ferveverit, offendit extent m tene, foAtt eft aamixar rexi,* fcilicet quantum ad vitam sternam. Sicut enim fi peccatis effet omnibus involutus, ira fi in uno tantum maneat, yitx sterns januam non intia-r^*^1· " ?* etiam fit penitentia, cum * penitus °*c,° cundl "g?',ah non recruit, qus fine peccatis agi ulla ratione non prevalent: aul fi odium in corde * geftet, aut fi offenfo cuilibet non · fatisfaciat, aut fi, cum non oftenderit, offenfus non indulgeat, aut fi arma quia contra juftitiam gerat-

Nota Sctcrini Binii.

• *Cexeilinm)* De tempore «liiiqoe rabas geftis hojatlynodi Me ntane ReOMiaUua Salernitana* archiepncopu* in tbtonico iR* refrrt; *xnllejiino ntnetteftnee, in»iaione freinte tertie, ntea[e$ertemtri*, CASimi pep« £<**4ıı' *ceietrawt* in *f>vteie*, m *i-e Ktgmet hgiei ejni betne iffüm*, /MM· Rowemr rrr/c *fttcvtftnhu teeomee* dl·» ı ^*cccfii per* vc«i/?mb «é rv Mme* ena» daiata* *benort.* H«c fUanualSa*.

Additio Philippi Law S. J.

Ex cbrvun Lapi Prêtofpetba ai Xtotawe *Cereetitle Γbeetine* o n *i6i6. tee aliit Neapoti txtxft.*

Anno 1080. fafta eft fynodos omnium Apuli* cnfium, Calabrorum ac Brutiorum epilcoporum in civitate Meifiae, ubi adfuit etiam dux Roge* ritu cum untvcrfis comitibus Apulmi ac Calabris ft alia-

————At aliarum proviocianan, in qua ftaturmn «ft ut A **rôa trcvia retineretur ab otnnibu» fubfcâis. Urbattus papa venit tai civitatem Barum. Ct contecrevit ibt coofedioocm S. Nicolai At Heliair archiepricopum, Atc·

faadrar fvsfNr aaanav JMrif/aai emeihi *exprtf /«- Ubemnt tum, nt petit Mit munmmuf* m m* /fobjMmui *cancellario S. R. E. fnem* m* *fiâji-ckwm/,* /MW m *prafatiene cammibnt Melfitams profixa, yu cx JHSS. codtct Ruum dejeripta* Ur ad wr *iranfmiffo eft.*

Annu dominioe tncamatkxtu ml xxxix. ponti* fcatus domini * V. pap« II. indift. χιι. ιv. 1* dus Scptcmbr. congregata eft apud Mclphiam A* puh* uibctn ejus juflu iynodus epifeopornm btx. abbatum xn. Dic autem facundo edita funt capilula haec fanftorum Panum lènicntiis confena.

In tandem fenienttam kec addit CemUlut Ptregrminr pe&. »9. cafligatimum n Lnpnm Protofpatbam. $

De mente afti concilii concordat Joannes archidiaconus Bareniis apud Batonitun an. 1091. n. 14. *EieSot inquit, Elie in arcbiepifcopune Barii voluntate atqnt cmftnfn ducis Rogerii filii ducis Robeiti , Melfiam pnpam Uriannsn adivimus* ytu *ibodem fyoodum celebrabat mtnfe Septembris, yoem re-^ovu/hu nt nfyxtBarxm defenderet, &c.* At Eliam in archiepifeopum ordinatum conflat ab Urbano in anito fecundo pontificatus fui , Chrifti 1069. Indici, ia. die 9, Qftobris. Baronio tnetipfohullam confectationis referente ad amuun modo di-Bum n. 5. & fcq. Lupus igitur rei geflae squalis Melfitanam fynodum rite in annum refert 10f^9* imperite Romuildus ad an. 1090. qui integrafe* re Caeculo pofterior fuit : Verum cx librarii id ac* cidiffe culpa non dubito, oui unitatis notam detraxit, annedque a RomuaMo deicripios ml xxxix. reddidit ml xxxx. ficuti ex adjefta liquet indu&ione xi n. ctrpfa muneiari a mente Septembri , quo fynodus Meiphitana eft celebrata . *Sed ad tptftoiim* t *minuens.*

EPISTOLA JOANNIS & IL E. DIAOON1

Et CancdlarH ad Abbatem Moliûnenfem ·

MtmraMi mmtafierü Mtlifmvgh ehbeti Gn. Fr. eümes fan&e fedu Mj/fc/ir* dût··*! *tf can-*

ANNO CNRISH

OMnes ecciefiarum res in manu epifeoporum canonica decreta cooftituunt. Sed preicritis temporibus principibus ûecularïbus licuit etiam ecclefias monafierïis tradere . Hac vero licentia nimis laae principes ufi funt, ut etiam ecclefias mouachis venderent · Hoc papa Gregorius feptimus acriter prohibuit . Propter quam prohibitio* nem epifeopi monafteria acrius fpoliarc ceperunt. Unde idem moderatione hac uti volunt m concilio antepenultimi anni fui . ut quscumque res vel eccteue ante infum concilium a principibus dare monafierïis fuerant in eorum poflcflioore perbiterent.

Poft hac tecundo pontificatus fui anno dominus nofter Urbanus papa concilium apud Meifiam urbem Apuliae celebravit. Sane quia Gregorii papae prcceptio Heinriciatue periccutionis urgente periculo minus celebrata fuerat, iple auoque dominus Urbanus papa praecepit in eodem concilio Mdfitano , ut qua ufoue ad illud concilium per principes data monafierïis fuerant, fin* Cml & integra permanerent . De cetero abbates ab adquifitionc hujufinodi abftinerent. Hoc fane conditum Melfitanam celebratum efl anno domink< incarnat. 10B9. Porro per huiufmodi temCramentum Ac abbates ab ecciefiarum invafioni* is ccflavcrunt, Ac epifeopi non omnino fpoliare mooalteria vohaerunt. Plures enim inter cos querela fic poftea in noftra Roytana ecclefia demite funt. Qye autem ferioimus prefentes dos Ac audiflê Ac vidifle noicatis.

samaeas>iae>MiHB3VimiMiWMeeHs>«<MiHBS0i&!BW<a0>i9«

w ADCONC1L1UM MELPH1TANUM

C'riaw paps *JJ. etUirntmn Anmt* 1089.

ADDITIO.

conctuxnt ifixd , five nd nlind Plnccnfi-D 16. qu. I. *hdnf^nc fiite monent* , /mdKauM* *ege nnm poft boc tfxitxptentuo bnbitnm referendus eft canon* , ptrav *exhbet vetant'codex tnlicanns, in fno concilintee Mclphitan im tj Pinctnttnntee nb Urbnno 11. celeln nte legmtxt . Recitent vero illum Romeni cnrrt&ores in netu nd cap.* Qucfti funt *fert Jimikm ennani XIX. Cnbibne^fis concilii mmi* 813. *Eodt VrUnnt vrtns hoc dtcrotxtx* { rw *prnfenti conveniret , innovnndnm , vnrintu temno nonmdiii, ctnfnit.*

Perlatum eftadfanAam fynodum quod Eae fint quidam epifeopi & abbates , qua eolonos ad fe pertinentes non finant decimas dare ad ecclefias , ubi nullas audiunt, & infantes eorum baptixantur . Proinde decrevit facer ifte conventus ut epifeopi, & abbates de vincis, vel agris, frugibus, que ad fuum vel fratrum ulum laborant decimas fibi pro beuediAione vel holpitutn fufceptiooe habeant: familiae vero ibi dent decimas luas , ubi per totum anni circulum tniflaa audiunt, & infantes eorum baptixantur. ' fe

ANNO CHK'STI

CT AD MELFITANUM CONCILIUM

Vrhutf ftf П. ιμκ»* 1089. Aais/aw

CANONES ADDITI.

I Гη» *Vrkmu JL i» rtKcili».* Omnibus modis prccipimus, ut *fi* quit in epifeopum manus injecerit, * cumque, quod dici nefas eft, caPerc prefumpiierit, juxta fandorum patrum interdidionem proprii honoris dignitate privetur & depofitis armis perpetua exilii damnatione mul-ctetur, vel in monafterium Domino ferviturus detrudatur. Si quis vero presbyterum aiu diaconum, vel fubdiaconum, vel clericum quemlibet ceperit, tamdiu cxcommumcatiu per nec contumeliam captionis pro fac refti-tuat, bona vero clericorum fi quis quatriduum emendare cogatur, bona autem cie-ricorum * & epifcoporum, que tali pro morte di-mifenmt ita maneant, ficut ipü in fapreho fine ordinaverunt; illis omni modo profutura quibus ipfi ea reliquerunt, quod fi quu ex rebus illo-nun aliquid arripuerit vel aliter (quam) fta«->…<*<» «' tum eft evertere (avertere) temptaverit, tamdiu excommunicetur donee pro *facniegm* emendet. Item * iuftituit ut nullus deinceps ex militia ne-R^ cx rn'nor'btu ordinibus in epifeopum pro-moveatur nifi prius ante annum fubdiaconus aut diaconus five presbyter fuerit ordinatus.

ANNO CHRISTI XII.

«•affi© «o©©©©©©os e»

CONVENTUS EPISCOPORUM

ANNO CHRISTI

Anathema dicentium in invalores ecclefic Biterrenfis,

Ek Chrttrio Btlcrrt^fi.

Veteris fic nove legis audoritate fimul fic pre-ceptione docemur, ut fi quod forte membrum catholice ecclefic direptionem vel detrimentum fui in aliquo ab infidelibus patitur, conqueftionem fimul fic clamorem ante eos qui redores funt ecclefic proponat, ut juftitic equitate inde defeendente, fidele membrum, unde prius triftabatur, gratulari videatur. Nos igitur Biterrenfis ecclefia, ubi fanda unius Deitatis Trinitas, in qua omnis fedet fic regnat pietas ficjuftitia, fic tibi vir illuftris fic Romane Ecclefic vicari RICARDE, fic tibi fimul, Sandiftime noftre metropolitan· ecclefic fpecialiter prerogate DALMACI, per quem nobis magis refpondere debet juftitia, fic tibi carilfimo fic amantitfimo, GODAFREDE Magellonenfium prcful reverentiilime, vobis quoque omnibus circumquaque vicinis noftris epifeopis; immo fic omnibus utriufque ordinis fidelibus, de tanta prefumtione, fic tam publice nobis illata injuria conquerimur: que magis punienda in capita fubripientium, îuam leniter tradanda jure videtur. Olim enim icut fic multi alii ecclefiarum adjutores, quidam illuftris vir fic fande operationis largus effedor timens Deum fimul fic amans nomine ATRADULFUS fic uxor fua nomine GARSINDIS contulerunt Domino Deo fie SS. martyribus Nazario fit Celfo Biterrenfis fedis ecclefic, pro fuorumfic omnis genealogi· fue peccatorum redemptione, fic «terna adipifeenda beatitudine, contulerunt in quadam noftri epifeopatus villa TORTILIAS dida ecclefiam ejufdem ville cum fuis decimis fic pertinentiis fic cum omnibus ad eam jure pertinentibus, fic omnem alium alodem fuum, quem in illa villa, fupra feripta ficin ejus terminiohabere videbantur, ficut libellus harum rerum roborate donationis legitime teftatur, in quo plurima fit imprecatio fic mirabilis atque terribilis conteftatio in eos fic in eas, qui illius fandzdonationis quolibet modo eflent prefumruofi invafores fic violatores. Nunc autem, proh dolor! furrexerunt quidam falfi chriftiani, fic inimici Dei, fit noftrc ecclefic facrilegi deftrudores, qui fupra didabona que memoratus vir in commune ftipendium ecclefic noftrc fic pauperum eleemofynas devote contulerat, audaciter fic inverecunde ecclefic furripiunt, fibi inferoaliter contradunt. Quorum hce funt nomina Raimundus Abbo de Nciracio fic uxor ejus fic infantes fui, Hugo Raimondus de Boifedone & fratres fui. Quamobrem oramus vos fupradiâi patres fic fratres Dei adjutores fie *ftnüx* ecdefias reparatores, ut falce juftiti* hoc pullulans malum refeceris; fic audoritate vobis a Deo concefla hos fupradiâos noftr· ecclefic deftrudores vinculo excommunicationis innodetis.

Audita que fupertus relata eft fic feripta Biterrenfis ecclefic deftrudione fic querimonia, nos omnes ego fcilicet RICARDUS Romane Ecclefia vicarius, fic AMATUS alius vicarius, fic DALMACHIUS Narbonenlis metropoli unus, fic MATFREDUS pontifex Biterrenfis, fic GODAFRIDUS Magalonenfis epifeorus, & PETRUS Nemaufenfis epifeopus, fic PETRUS Carcaflenfis cpifeopus, fic BERNARDUS Lutevenfis epifeopus, fie BERENGARIUS Agathenfis, fic VPTLLELMUS Albienfis audoritate Dei & apoftolorum Petri fic Pauli atque omnium fandorum Dei fic noftra maledicimus, excommunicamus fic anathematizamus fupradidos facnlcgos, fic eorum in hac re adjutores, fic aflenfores, fic omnes qui vel nunc tollunt vel inantea tollent de toto iplo honore de TORTILIAS, unde ifta querela fada eft, fic omnes decimatores fic Qiiniftrales eorum, fic omnes illos qui decimas ve) aliquem ufum vel cenfum de toto fupra dido honore donaverint 'ad eos, vel ad aliquem hominem vel feminam pro Epter illos. Maledicantur, excommunicentur, fic anathematizentur, ab omni chriftianorum cortu fepareniur. Maledidi fint vigilantes, tes, liantes, fedentes, jacentes, manduc bibeotes, loquentes, tacentes, fupra, infra. xtra finiftra, ante, retro. Abforbeat eoa terra lorbuit Dathan fic Abiron. Participes fi in inferno cum Juda Scariotis traditore, flt. mnentur cum illis qui dixerunt Domino Deo: cede a nobis. Veniat fuper eos lepra de generatione in generationem. Fiant filii eorum orphani ficuxores eorum vidue. Transferantur de habitationibus luis & mendicent. Veniant fuper cos plage, quas dedit IA-us ad Pharaonem dead populum ejus, fie tînt anathema Maranatha, & omnes maledidiones novi fic veteris Teftamenti incurrant, quoulquc refiptfeant, & de fupradida que-

■querela *iiuirftaxat Domino Deo* flt fâadâ qua A in hac excommunication· mortui fuerint, fepnl — —
ANNO CHRISTI tyribus Nasario & Celfo , flt proprio epifeopo tura «fini fepdiantur. ΛΪ"<° C""'STI
« canonicis fob. *Et* fi fam quod Deus avertat

MMMMMK>MMKMMMMK<βKIMβMM βKKAηβMAM

CONCILIUM NARBONENSE

SUB DALMATIO ARCHIEPISCOPO

CMrttttxt tmxe MXC. *dit* vi i. Xa/rwda/ *Aprilit.*

Concilii hujus meationem fecit r. c. GuiUel-5 mus Catellus fenator Tolofanus io commeotariis hiftori* Occitanie*. In eo pntfentibuscpifcopisTolofano, Carcaflbnenfi, Helenenfi, Biterrenfi fle Magalooenfi agitata eft quseftio de abbatia S. Laurentii adverfus ipfummet qui pnefidebat Dalmatium Narbonenfem archiepifcopum , fa&aque eft ibidem conventio inter eundem pnefokm flt Robertum abbatem Craflenfem . Huic quoque abbati* ab eodem archiepifcopo fubjcda nih abbatia S. Polycaroi.

In fecunda parte aaorum habetur quomodo Robertus idem abbas fe flt fuos culpabiles & merito dignos humili fatisfadione recognoverit , quod interdidum Narbooeufis atehiepifeopi divinum celebrando officium tranfgrcflus fiuffet; flt de quadam abbatia S. Laurentii quam fine fui plenaria concefliooe fufeeperat fltt. unde plena q rediit inter archiepifcopum flt abbatem concordia. *Plttr» tx xrtHqnfafi txbiMixxu*, ntw *ilhAriffixxu tfijctftu JHnfptfax-βι* λΛ aar m *trexfxtijtrit^ ext txdax tüixndt xtte· ftriaxu.*

k« L»bb.t

PARS PRIOR ACTORUM.

In nomine Domini . In concilio apud Narbonam ad honorem Dei celebrato, veniens domnus Rotberau abbas , cum majori parte conventus fibi commifli, ante pmfentiam domini Dalmalii Det gratia Narbonenfis archiepiicopi , atque ejufdem ecclefi* fuftraganeorum, Tolofiini , Carcaflbncnfis , Helenenfis , fit Blterrenfis , fcupMagalonenfis, epifeoporum, flt canonicorumejufdem ecclefi* Narbonenfis, ceterorumque vitorum, religioforum, abbatum, flt nobilium virorum, qui venerant ad didum fandom concilium.

Proclamavit liquident didus abbas , cum majori parte fui conventus, contra praefatum dominum Dalmatium archiepifcopum , coram toto concilio, quia injufta molcftabat eos fuper abbatia quondam fanfti Laurentii, qu* propter terre malitiam erat redada in prioratum : qu* abbatia , five prioratus , dicebat efle pleno jure Craffenfis monafterii fub cenfo annuo unius vacc* optime, vd decem fetidorum Narbooenfium monet* curribilis, quod magis canonici Narbonenfcs recipere elegerint , quod cenfum tenetur foivere E Crauènfe monafterium didis canonicis ratione feudi. Item conquerebantur abbas flt dida pars conventus fui, coram toto fando concilio , quod prefatua dominus Dalmatius Narbonenfis archiepifeopus, flt canonici & Jufti, prioratumS.Martini , olim exiftens abbatia monafterii Craflcnfis propria, fle ecdefias parochiales, ac bcremas, flt capdlanos. dericus, flt laicos parochianos didarum ecdefiarum Craflimfis monafterii , fitoa in Narbooenfi dkeoefi, moleftabant mjufte , eos de fado interdicendo, flt aliis modis infeftando : flt quod nihil habebant in aliquo vel aliquibus dc pnedidis, vel habere debebant aliquo jure dicreefano vel eptfcopali, nifi unum fextarium tantum olei perfolvendum ad menfuram Narbonenfem curribtlem terr* , pro omnibus fupradi&is, feria iv. capitis jejunii annuatim , pro jure epiicopali Îluod petent in prcdidis , cum omnia fupradida mt per privilegia fande Roman* eccleliu exempta ab omni jurifdidione epiicopali , & dido Crsflcnfi monafterio concefla jure pleno . Canerum petierunt fimiliter didus abbas, & pars fua monachorum , abbatiam fandi Polycarpi, plenarie Craflcnfi abbati , fle ejus monafterio pertinere.

Et contra didus dominus Dalmatius Dei gratia Narbooeufis archiepifeopus, fit canonici fandi Jufti flt Paftoris, negabant omnia ifta ita efle , flt afferebant omnia fupradida ad Narbonenfem ecclefiam de jure common! in omnibus pertinere, Et cum foiffet fuper iis io dido fando* concilio hinc inde dio proclamatum, fit privilegia fande Roman* ecclefi* perleda , ubi omnis prioratus ecclefi* parochialis flt herem* Craflênfu monafterii fiti in Narbooenfi dimcefi plenius continetur, totum fandum concilium ordinavit flt dixit, quod juftum erat quod tam Narbonenf» ecclefia, quam abbas monafterii flt monachi Craflcnfed, haberent jus fuum in predidis , flt ne privilegia foods Roman* ecclefi* dido monafterio cooccffa in aliquo frangerentur.

Ego igitur domnus Dalmatius Dei gratia Narbonenfis archiepifeopus , ex judicio flt confilio pnefenttura epifeoporum fuffiraganeorum Narbonenfis ecclefi*, fit canonicorum fandi Jufti fltPaftoria, dimitto atque relinquo fit in perpetuum concedo prioratus fit ecdefias parochiales, flt beremas, ac earundem capellanos, flt earundem dericus parochiales, flt carochianos, fecundum quod omnia couiinentur plenius in privilegiis fimtt* Romane ecdefoe, prSNfido Rotberto abbati Craflënfis monafterii, ejuique monachis, flt eorum fucceftbribus , ad honorem Dei, flt fanfti Bcnedifti, regendas, flt perpetuo habendas, fit in omnibus gubernandas, remota omni jurifdidiooe dicecefiana vel eptfcopali: tali videlicet ratione , ut pro omnibus ecdefiis, prioribus, flt prioratibus, eorumque clericis, capdlsnis, flt parochianis, ratione omnis jurifdi&KNrisepifcoMlis, unum fextarium olei feria iv. capitis jejunii folvant abbates flt Craflcnfes monachi canonic* fandi Jufti flt Paftoris, flt nihil ampfius teneantur facere fedi Narbooeofis ecdefi* wo omnibs* fopradidis. Et prndida loca fandi Laurentii, flt fandi Polycarpi dimitto flt concedo fimiliter *ex* judicio flt confilio omnium fupradidorum. tam epifeoporum , quam canonicorum fandi Jufti flt Paftoris, dido abbati flt monafterio in perpetuum, e* videlicet ratione, quod locua fandi Laurentii cum fuis pertinenti», qui antiquitus abbatia fuit, pertinet ad dominium fandi Jufti flt Paftoris, 3. unam vaccam optimam, aut decem fohdo*N>r-

4^*2. CHMISTI

bonenfes curribiks, quod iftorum magis, clerici feu canonici fanâi Jufti & Paftoris recipere elegerint, reddent abbas & monachi Craflcnfesbeato Jufto & canonicis ejus annuatim, a natale Domini uique ad Camifprivium, & nihil amplius priores, vel clerici, feu gubernatores, qui prx monafterio fuerint prefari fanât Laurentii, teneantur reddere vel facere archiepifeopo, vel canonicis, aut eorum fuccefiôribus, pro diâolo-co, ecdefiis, & pertinendis ejufdem fanâi Laurentii. Prxterea praefatus dominus Rotbertus abbas Craflenfis, & pars ejufdem monachorum prsefentium, prxdiâum fextarium olei aflignarunt erdiâis canonicis fanâi Jufti & Paftoris, fuper cum fanât Laurentii, ad meofuram reâam Narboncnfem curribilem, in prrdiâa feria rv. Carnifprivii perpetuo folvendum, ^-apud Natbonam portandum, pro omnibus juribus diceccfianis vel cpifcopalibus, qu® Narboncnfis ecclefia poffet petere aliquo jure vel ratione, in aliquo rêl in aliquibus prioratibus, ecetefiis parochialibus, vel heremis, Craflcnfis monafterii, fitis in dicecefi Narbonenfi, fic feriptis in privilegiis fand® Roman® ecclefi®, conceffis monafterio Craflenfi Cererum abbatiam iandi Pofycarpi ego jam diûus domnus Dalmatius Dei gratia archiepifeopus Narbonenfis, cum confilio & voluntate omnium Îrxdidorum, & fpecialiter canonicorum fanâi uftt & Paftoris, prxfato Craflenfi abbati, ejufque luccefibt ibus, committo & trado perpetuo gubernandam, ut juxta regulam beati Benediâi, abbates ibi de CraiTenfi monafterio eligantur & ordinentur conientiente ac laudante archiepifeopo Narbonenfi, ejuique fuccefiôribus, fit ab cifdc-.n electi in abbates benedicantur, & debitam fubiedionem przdidzfediNarbonenfi promittant, & in manu ejus archiepifeopi obedientiam & reverentiam fcctmdua Deum in omnibus profiteamur.

Aj.b.t t»»i L.do.i<« dc<K»uB H

Faâum eft hoc anno ab Incarnatione Domini MXC. XII!· Kalend. Aprilis, regnante rege Ludoico, in prxfentta domini Dalmatii Dei gratia Narboncnfis archiepifeopi, qui hanc chartam fieri juflit, & fubfcriptis nominibus, tam epifeoporum quam aliorum, & canonicorum fandi Jufti & Paftons, adnotari fecit, & in pnedifta charta hoc fignum fandx crucis t fecit, & tam ipfe, quam dominus didus abbas Rotbcrtus, alios hanc chartam firmare rogarunt.

Signum Petri Carcafibnenfis epifeopi.
Signum Gotafredi Magalonenfis epifeopi.
Signum Raimundi abbatis de Quadraginta.
Signum Bernardi archidiaconi Narbonenfis.
S'gnura Guilldmi archidiaconi.
Signum canonicorum S. Jufti, * Pedi Amelii.
Signum Pontii Sctfredii.
Signum Petri Ebrini.
Signum Petri Raimundi.
Signum Petri Geraldi.
Signum Augerii.
Signum Raimundi.
Signum Petri Oltvx.
Signutn Vitalis.
Signum Gnilklmi Bernardi.

Signum mei Joannis monachi, qui hanc chartam lcripfi apud Narbonam, in clauflro S-Jufti, mandato prxd dorum dominorum, fub die & anno quo fupra.

ALTERA PARS ACTORUM ejufdem concilii Narbooenfis.

anno CNtISTI

Anno mxC Dominic· Incarnationis, xm. Kal. Aprilis, in fynodo apud Narbonam ad honorem Dei celebrata, veniens Rodbertus Craffenfis abbas, cum priore & cum multa parte conventus fibi commifli, ante prefentiam & deliberationem domni Dabnacii Narboncnfis archieptfeopi, atque ejufdem ecclefi® fuffi-aganeorum, Petri videlicet Carcaflbnenfis epifeopi, atque Godafredi Magalonenfis, necnoo Bertrandi Barchinonenfis epifeopi, & clericorum ejufdem ecclefi®, ccterorumque religicforum virorum & nobilium vironun, fe & fuos culpabiles & merito dignos humili fatisfaâione recognovit. Interdiâum quippe Narboncnfis archiepifeopi, Divinum celebrando officium, tranfgreflus ruerat,* & de quadam abbatia fanâi Laurentii, quam fine fui plenaria conceflaone fufeeperat, qu® et regali praecepto & Romanae ecclefi* privilegio, in proprio jure Narboncnfis ecclefi® donativa audoritate tradita eft, atque de monafterio fanâi Polyrarpi, quod in fua direcefi fitum effe manifeftum eft, quod fine prxdiâi ejufdem Narbonenfis archiepilcopi ejufdemque cleri deliberata licentia perceperat.

coporum, exterorumque religioforum virorum, utraque in manu prxdiâi archiepifeopi regulariter dimittens deliberavit loca.

Proinde liquident ex beneplacito Narbonenfis ecclefix archiepifeopi eidem Craflenfi abbati & fratribus ejufdem loci, ad honorem Dei & reftaurationem prsediâorum locorum, Narbonenfis archicpifcopus coodefeendens, refetvata fibi auftorirate regalis prxeepti fic Romani privilegii, prædiâum locum fanâi Laurentii commifit & fideliter meliorandum perpetuo gubernandum concedit: tali videlicet tenore, ut per unumquemque annum, in feftivitate natalis Domini, pro recognitione quia proprium alodium eft fanâorum Jufti & Paftoris, unam vaccam optimam aut decem fblidos Narbonenfes monet® curribilis, quod de utroque magis clerici recipere elegerint, reddant beato Jufto & canonicis ejus, βi in feri* nu. capitis jejunii unum fextarium olei ad juftam menfuram fanâi Laurentii pro fimili recognitione, pnedidis canonicis reddant. Abbatiam etiatrl ûmâi Polycarpt prxdiâo Craffenfi abbati ejufque fuccefiôribus pratdîâus Narbonenfii archiepifeopus, cum voluntate Narbonenfis eccle-f«B cleri, conunilit fit perpetuo regendam tradidit. Tempore autem quo pnediâa loca, fecundum qualitatem locorum, juxta reguhun beati Benedict, abbates habere potuerint, canonice abbates eligantur, confentiente & laudante Narbonenfi archiepifeopo, fi fecundum regulam fanâi Benediâi eis aflentire voluerit: & benediâiooe praefate fedis Narbonenfis benedicantur, & debitam fubjeâiooem pnediâa: fêdi promittente, in manu archiepifeopi obedientiam fecundum Deum profiteantur. Interim vero priores qui praefuerint in pixdi&is locis, cum debita reverentia Narbonenfi ecclefix fubjacentes, jam fîepediâo archie* pilcopo & fuccefiôribus ejus obedientiam debitam exhibeant. Dalmatius gratia Dei Narbooenfisarchiepiicopus. f Faâum eft hoc in pratfentia domni Dabnacii Narbonenfis archiepilcopi, qui hanc chartam fieri juflttt, & iubfcriptis nominibus tam epifeoporum & clericorum & abbatum, quam virui um nobilium, adnotavit & laicorum.

Si-

CNRiSTj

Sipmm Pwri Carcrifcnenfis epifcopi. Signum Gotafredi Magalooenfis epifcopi. Signum flertraani Barchtaoncnfis epifcopi. Signum Raimun- £ <*« ÿ^ragmta. Simm Pontii &c- "*■· Signum PetriRaimundi. Sigman PetriGeraidi . Signum Bernardi archidiaconi . Signum Guillebni archidiaconi. Signum Petri Amelii .

Λ Signum Petri Olive. Sigmun Vitalis. Signum--__ Raimondi . Signum Augerii . S-gnum Amaldi Guiltermi. Signum Bernardi Guûkrmi. Signum Pétri Ebrini. Signum Bcrnatdi.

anno r"5in

Poncius monachus qui hanc chartam fcripfir dic & anno quo fupra.

ANNO CHRISTI

CHRISTI

CO NCILIUM TOLQSANU

PRO EXPURGANDO TOLOSANO EPISCOPO,

Alidqoe *moribus* Gallicane ecclefi* reformandis, celebratum anno Domini MXG vel ut alii ml xxxix.

B Ertholdus hujus temporis feriptor anno joqo. de ifta fynodo Tolofana agens h*c (cribit: *Dtnmuu papa* ***Urkui*** *generale* fynodx* cxmepif* cspir **drôvr/jra*** *provincinnm fer legatos Jttot tn Tolofnxa civitate circa pentecoften cciiegit f ibt^ae tetedta in ecclcfiaftias caqfit corrigenda erant correxit. fn qua fynodo Tolofanxt epifcopxs de illatis crinmûiett cenatùce expergatur, O .legatio pro reflaxranda Ckriftianitate in roletana civitate, rege Hifpanorx* /applicante, deftinatxr.* Hate ipfe.

Additjo Phiuppi Laue S. J.

D E Tolofana hac fynodo prafente Bernardo archiepifcopo Toletano, cui adfedere Narbonenfis archiepiicopus & Galliae Gothics epif-C copi, celebrata, jejune admodum Baronius atque ex eo Binius & alii: nos ex Roderico Toletano archiepifcopo pauUo plura ac certiora proferemus defcriptis libri VI. hiftori* de rebus Hifpanicis integris capitibus 20. & 27. uu* ad illuftrandam temporum illorum ecdefiafticam hiftoriam plurimum conducent de Gallicano officio in locum Toletani veteris' five Gothici aut Mozarabici fubftituto.

Oj»d *Metsputa Mearent* fade eft eccl&n Cbr^tianorx*.*

Et quia adhuc liiera Gothica, & translatio pialterii, & officium mifl* inftitutum ab lùlôro *& Leandro* pontificibus, quod cum translationeD it litera dicitur Toletanum, per totam Hifpaniam lervabanrar, ad inftantiam uxoris fu* regina: Confiantis qus erat de partibus Gallianun, mifit Romam ad Gregorium' papam feptimura , ut in Hhpaniis omiflo Toletano Romanum feu Gallicanum officium fervaretur. Bcrnaraus autem Toletane ecclefi* eleâus fuit de Agesmenfi territorio oriundus , fcilicet de oppido Sabitatis . Hic cum fuiflet ab infantia literatus omiflo dericara militi* fe aferipfit, depoftanodum infirmitate coaâna in mocafterio S. Aurentii Auxitani B. Benediâi regule fumpro habitu fe dicavit, exinde vocatus abHugcneduniacenfi abbatecum eo laudabilem egit vitam. Deinde cum jex Aldephonlus vellet fanâorum Facundi flt Primitivi B ex eacaufa quam diximus» monafterium ampliare, ' mittit ad venerabilem HugoncmQuaiaceofem abbatem, ut ei virum providum & reiiflofilm mineret, qui in pnediâo monafierio fanaomm Facundi & Primitivi abbatis officio fungeretur, dc ficut in Gallis illud monafterium pcareilebat , ita & iftud omnibus monafteriis ejufdem ordinis ta Hiipaniis pnefideret. Prodifiw autem abbas Ouniacenfis Bernardum quem ob fimâitatis meritum charum habebat, cum aliis monacnis deftinavit. Qui mox veniens faftus abbas , omnibus ie exhibuit amabilem & benignum, ad eo quod cum 'Deus omnipotens Toletum Ghrftianc reftituit poteftati, mox ipfe poft modicum intervallum fuit eleftus in archiepilcopum & primatem. Cumque rex ad partes Legionis ivifict , ipfe eleftus regina Conflantia hortante afeitis militibus Chriftianis maiorem mexquitam ingrefliis eft Toletanam, dc eliminata ipurcitia Mahometi erexit akaria fidei Chriftians, & in majori turri campanas ad convocationem fidelium collocavit. Qpod cum ad regis notitiam perveniflêt , indignatus animo & dolore accentus, eo quod Saraçenis paftum firmaverat de Mezquita, a fanâo Facundo tribus diebus venit Toletum, oroponens **Bernardum eleftum, & reginam** Conftanriam incendio concremare. Cumque tanti furoris indicatio ad notitiam Toletanorum Arabum perveniflet, majores deminores cum parvulis dcuxoribus in pa$o qui Magam dicitur, regi obviam exierunt. Cumque rex ad eorum multitudinem mea autem intererit, dc vobis iatisfacere, dc in pnefumptores acrius vindicare. Arabes autem ut eranr prudentes, efevatis vocibus, & flexis poplitibus cum lachrymis audientiam poftularunt. Tunc rex aliquantum iubftitit tenens equum, dc Arabes in hunc morem pero.are ctrperunt: Bene novimus, quod archicpiicopus dux dc princeps eft legis veftr*, dc fi caula fuerimus necis ejus, ob zelum fidet Chriftiani noa percutient una dic, & fi regina peewrit caufa noftri , femini ejus erimus perpetuo odiofi, & poft dies tuos acrius vindicabunt. Unde petimus ut parcas eis, & pos voluntarie te abfolvimtis a finiere juramenti. His auditis ' ira * regis in gaudium commutatur, eo quod Mezquitam habere poterat fine fidei Infione, & ingreflus urbem regiam omnia pacifice pertractavit. r,

DE COMMUTATIONE OFFICII TOLETANI.

Gregorius aurem feptimus de ouodisimus, ad petitionem regis Aldepbonfi mifit qnendam Richardum abbatem fanfti Vifioris Maflilicnfis, ut ecdefiaa Hifpanta tot perfecurionibus perturbatas ecdefiaftico moderamine ordinaret. Qii minus religiofe officium peragens cepit irregularfas fe habere . Qpod attendens Toletanus eleâus per maris dc terre pericula fe Romani poorifids confpeâui prefentavit , dc Gregorio feptimo viam univeric carnis ingnflb, invenit Urbanum fecundum in fede apoftolica iubfHtntum. A quo gratanter 3t benigne fufteptus coafecrationem, pallium, & privUegnun obtinuit, dt primas inftitutus Hifpaniannn, apofiotic* fedis bencdifttone^ (u-

fufeepta, ft perTolofam rediens ibidem cutncpf- fc°P*S & Natbonenfi archiepifcopo concilium celebravit. Ideo per Pyremrum in Hifpanias rranfiena omnium ecdefianm Hifpanix curam geffit, ft ftatuto dic, in fefto feilicet fandorum Crifpini ft Crifpiiriani, odavo Kalendas Novembris, in honore beat* Mari* femper Virginis, & beatorum apoftolorum Petri ft Pauli, ft fande Crucis, ft beati Stephani protomartyris, Toletanam ecclefiam convocatis epifeopis dedicavit, ft in majori altari multas ft pretiolas reliquias quas a fede apoftolica attulorat, ft quas rex ft regina de fuis ft patrum fuorum thefaurisobeuierant, collocavit, quorum hodie beneficiis letatur populus Chriftianus. Verum quia Richardus legatus fe gerebat in aliquibus minus caute, religione ft audoritate compefcuit attentata, adeo quod ille Ricardus legatione privatus, fuit ab Urbano fummo pontifice revocatus.- Verum ante revocationem clerus ft populus totius Hifpani* turbatur, eo quod Gallicanum officium fufcipere a legato & principe cogebantur, & ftatuto die, rege, primate, legaro, cleri ft populi maxima multitudine congregatis, fuit diutius altercatum, clero', militia, ft populofirmirer refiftentibus ne officium mutaretur, rege a regina fuafo contrarium minis & terroribus intonante. Ad hoc ultimo res pervenit militari pertinacia decernente, ut hstc diftenfio duelli certamine fedaretur. Cumque duo milita fuiftent elecli, unus a rege, qui pro officio Galticano, al-G tera miltia & populis, qui pro Toletano pariter decertarent, miles regis illico vidus fuit, Çipulis exultantibus quod vidor erat miles officii oletani. Sed rex adeo fuit a regina Conflantia ftimulatus, quod a prçpofito non difceflit, duellum judicans jus non efte. Miles autem qui pugnaverat pro officio Toletano, fuit de domo blatant)* prope Piforicam, cujus hodie genus extat. Cumque fuper hoc magna feditio in militia & populo oriretur, demum placuit, ut liber officii Toletani, & liber officii Gallicani in magna ignis congerie poAneremur. Et indiâoomngxv jejunio a primat·, legato & clero, ft oratione ab omnibus devote peraâa, igne ooafumitur liber officii Gallicani, & profitât fitper omnes flammas incendii, eundis videntibus ft Dominum laudantibus, liber officii Toletani illrfits omnino, " combuftione incendii alienus. Sed cum rex magnanimus, ft fu* voluntatis pertinax executor, nec miraculo territus, nec fuppiicatione fuafus voluit inclinari, fed mortis fupplicia ft direptionem minitans refiftentibus, praecepit ut Gallicanum officium in omnibus regni fui finibus fervaretur. Et tunc eundis flentibus ft dolentibus inolevit proverbium: *volant rtfu·*, vadaar *legti*. Et tunc Gallicanum officium tam in fpalterio, quam in aliis nunquam ante fisfeeptum, fuit in Hifpanits obfervatum, licet in aliquibus mooafteriis fuerit aliquanto tempore cuftoditum, ft etiam translatio Tpalterii in plurimis ecclciiis cathedralibus ft monafteriis adhuc hodie recitatur. Ricardo itaque legatione privato, primas Bernardus coepit in Hifpaniisecclefus ordinare.

Observatio Philippi Labbf, S. J.

Scio narrationi Roderieian* non eonfentirc in omnibus Joanncm noftrum MatMinaro libro IX. hiftor.*Hilpanic* capp. 17. ft st. Verum cum Ximenius Toletanus archiepifcopus trecentis ft eo amplius annis anteceperit, majorem ei fidem habendam elle temper «rbitratus ium. De BurgenG vero cujus ibidem fit perfunoria dumtaxat mentio, dicemus Deo dante fuo loco endree bujufce tomi.

Addendum quoqut hoc loco arbitror non rede a Catello dicr Ifarnum T leianum epifeopum cum hoc concilium celebraretur fuifle a papa aut ejua legatoexcotnmumcatum. Ne^ue enim iliud declarant verba veteris inftrumenti quod integrum refert pag. fjj· commentariorum Landgorbicorum: Rrepfrr *fac placit:·"· & peepter conlitatianetn Ittfradiffi vident t"«d Ifarattt* <M-*jenvt at permittit tn/tittu tntuteiicam regrlatu ra lote S. Satam/ni, ege, Gtflleltnin Tolefaum comet, dene tT laudo tr firme ipfi epifeopo IJame, et propter excommunicationem apofiolttt wi afui legati nttnfuam interpellam Uh tenerem, negne auferam fatigat etiam vim inferam tft.*

CONCILIUM. <0 LEGIONENSE

PRÆSIDE RENERIO S. R. E. CARDINALE,

Et per Hifpanias legato, una cum Bernardo Toletano primate, anno Adelfonfi regis *8. arra Hifpanica 11*9. Chrifti 1091.

IDem de quo antea RodericusToletanus archiepifeopus ignotum hadenus Binio ccterifque colleftoribus concilium nobis aperuit cap. 30. lib. 6- de rebus Htfoanicis. Poftquam enim narravit Garfiatn regem Legione fuitie fepulrum anno regni fratris fui Adelfonfi, non 16. ut vulgati codices habent, fed 18. atra Hifpanica, non 1117. ut iifdem mendofe legitur, fed ut corrigendum docuimus, 1129. ftatim h« fubjicit diligenter notanda.

interfuit nutem Rtneritts irgsttu, 6 Remanet ecclefia cardinalit, iiidemftte* (hoc eft, in Legionenfi civitate anriquiflima Hifpani*) *celebrata cm cilio ettm Bernard) Γoletano primate mnlta de affine «ii·· eû'r ecclgfia flatuenent, tf * etiam it catero anner feriptoret omiffa litera Toletana, fuam Gnifilat epifcapttt adir.veait, Gall/cit iiterit uterentur.*

Hinc vero patet erratic, ut jampridem oblerravimus in fynopfi, Hermannum Coringium cap. 3. libri de origine juris Germanici, pg-8. edi* tionis fecund*, qui concilium illud Toletanum vocat, & anno reparat* per Chriftum falutis nid. affigit *ram Hifpanicam cum annis «ne Chriftian* haud dubie confundens, pnefertim cum Renerius ille, qui tum erat legatus apoftolic* fedis, ab anno 1099, ad 1118. obtinuerit certo certius Romanum pontificatum t diAu* Paf^chalis II.

Ewfdene Legientrtfis fynadi neentienene repepima apud Laxant Tndenfnn diantuan., Reder. c. Xuncnii nonalem peg. loi. *cbrenici nuenti parte Iv,Hifpxnix IUtffret*" Ut verin:* Rex autem Garfias cum venirer Legionem in itinere mortuus eft: cujus funeri amb* iorores, Urraca feilicet &Geloy-

(1) Comitia Legmnenfia, *Cortct*, anno loot, peritiores collocant; arbitrantvKqoe Rodericum Toletanum ft Lacan» Tudenfcm Comiti» ifta coofudifle cui» Concilio Lefionenfi snni 1090. HarArruM.

———ioyra more regio occurrentes, & Rener» Ro-A <·« da Officii* Ecdefiafticit, ad cajas preferiptu»———

ANNO ecclefi* lecato, qui poftea papa cflêâus ·dmirnftran dsbcmc laryanda iMweipUar t ubi anno CHRISTI

eft, R cum BernardoToletano archemfcopo, aliifque comprovincialibus epifeopi* dt abbatibus Legione fynodum celebrabat, omnibus pro ejus anima Deo falutarem hoftiam offerentibus, corpus ejus ia eadem urbe cum proceribus fuis fepulturc honorifice tradiderunt, sera mcxxix. In prsedi&a vero fynodo almi facerdotes de fide catholica colloqnentes ftatuerunt, ut fecundum regulam beati Ifidori Hifpalenfis archiepilcopi ecclefiaftica officia in Hifpania regerentur. Statuerunt etiam ut feriptores de cetero Gallicam literam feriberent, & pretermitterent Toletanam in officiis ecdefiafticis, ut nulla effet diyifio inter miniftros ecclefi* Dei. *Alia ftoque in eodem Ltgimtitf fynodo tra&ata docebit nas jcriptor accuratus ac diligens Joaunes Mariana btfloria Hifpanica lib. x. cap. 6. bifcc verbis*: In Ricardi locum Reynerus Cardinalis in Hifpaniam legatus concilio Legione habito Petrum Compoftellanum epifeopum loco movet, neque legibus, neque aufpicato rebus prrfe&um: ut Pelagius libertati, ecdcficque renitueretur impetrati non potuit, agente tantum Raymundo Burgundo tegis genero tunc fuperftire pontifici perfuafum, ut Dalmachius Cluniacenfis monachus, eoque pontifici (Urbano) nimirum ex eodem ordine, carus, ecclefi* Compoftellan* pneficeretur epifeopus. Ab hoc cum Claromontem ad generales de bello facto conventus unus e multis epifcopis abiiffet, impetratum eft, ut ecclefia Compoftellana fui juris effet, ac Roman* tantum contributa, &c. *Sed boc nd pofteriora pertinent tempora*.

Observatio P. Antonii Paci ad An. Chr. 1091. n. 10.&11.

Duo in boc Concilio conflicuca, quorum primum refpicit Officia Ecclefiiflica; alterum Gallicam litteram, qu* uiurpari jubetur. Priori, Regula SanAi Ilidori ad Laoiseiredua* Erfcopom Cosdabenfetn, in qu» agit de omnibus fft fianiis Officii» Bcclctiaflict*, propria* uajulcujalqM tunAiOM* caponis. Qparum dilciplina & caecutio cum jam obliterate, aut negfcAa aliqwbu* retro fecuLs, propter irruptloocm Saracenorum, & bella com ils affidu*, In Hifpania fulffet in boc Concilio inflauratot. Porro Regula SanAi Ifidori quadam Regula SanAi BeocdiAi mitigatio etat, ot notat Hugo Menardus io Concordia Recularum paa. 7». ad h*c verba, *non multum 4fe>i a SanAi Beneedi legula*, dt rarfu* ad ifla ejuldem Ilidori, *fniJfuit t*#»aa» illam mdverfem Eetrrum dilciplinam contendit apfcttre, terget tnauamum fiecet*, Cr «r^aas* *Hinno li otfue angufim levigato curfu incedet. Jgpi vero tenta tofi prieraiw explere nequiverit, in tujus liniti difafl mm grefim ponat.......... Quapropter fint illo praeeptu priorum perfeSum teddunt* & ; ila *foetent ijia vel ultimum.* „ Ad qua Menardu* ba„ bet: Innuit SanAus Ilidoru* Regulam ad captum im„ perfeAorum fft mfiimnrum a le compotitam fui(Te „ quod confirmatur auAoritate SanAi Braulionl* Epi„ *fcopi* Cafarauguffani, cum agit de Scripti* SanAi „ Ifidori, *monafictc Petula libram unum, fucm pro „ patria u/u*, CT *invalidorum aniatts decentifune* tem„ peravit. Ita Menardus.

Quad alterum Decretum, hac feribit eruditiffimus Cardinalis citata*. Mutatio primum flatuta in boc „ Concilio Legionenfi, oon fuit penes Officium Divi„ num fed folum quoad litteras, five cbaraAeres, qui „ eo ufque erant Toletani, five proprii Moaarabum; „ verum ab hoc tempore dertliAi fuerunt in Officiis „ Ccclefialticis, & mutati in Gallicanos, communes „ fere tunc in Ecclefia. Hoc enim indicat Tudenlit „ ipfe ooftremit Ili* verbi*: ot *nulla efit divifi inter „ minifiror Ecclcfie Dti*. Hac enim caufslis omnino „ extra rem effet, nifi eo ufque io allis regionibus li„ bn officiorum Divinorum in Choris Ecclefiarum ufi* „ tati, Bc Miffalia qualibet, ac Breviaria, fcnpta „ client Gallici* interi*. Ita Card. doAiffimus. ChararaAer Gcthicut littera Toletana appellabatur, ut Officium Gothicum Toletanum dicebatur. Monachi Cluniacenle*, qui magna in Hifpanra auAoritate pollebant, quinque natione Galli erant, ufus Gallicos quantum poterant, introducebant. Sed boc Synodi Legio* nenti* decretum receptum non fuit, ficut nec EdiAum Statuum Regni anno MCI. Legione congregatorum, uc ibidem videmmu*, ideoque ^Ifbonji VI. Regi» Legionis, CaQells & Gall«ci« conatu* irritus fuit.

CONCILIUM BENEVENTANUM

QUO GUIBERTUS ANTIPAPA

Omnefque ejus complices excommunicantur, anno Domini mxci. tempore Urbani Pap* II.

Bertholdus Conftantienfis de boc fynodo anno 1091. D *Urbanus papa generalem fynodum Beneventi collegit, & fententiam anathematis fuper Guibertum h*refiarcham & omnes ejus complices fynodalt judicio confirmavit. At boc concilio, auifore Baronio, falses* putamus food d» Urbano papa, Petro Cavenfi abbati, alumno mona/lerii Clâniacenfis, mitra nfiem tribuente, in aitis vx/< defcribitxr apud Suriam bis verbis*: In fynodo el more fi» capite nudo refidenti fanft* memori* papa Urbanus pontificalem infulam mifit, *nempe mitram*, quam utique vir domini At pro fummi pontificis reverentia venerabiliter recepit, & omeiofiffime falutavit, & tamen ejufdem facerdotalis mitr* ufum, etiam rogante papa, contempfit. Quod non ob aliud fecifle creditur, nifi ut qborumdam arrogantiam humilitatis exemplo condemnaret, qui dum fe inaniter extollunt, indebitos fibi *fanât* ecclefi* honores non metuunt ufurpare. *Hac de bis ibi. Nec quidfoam licuit praterea de eadem fynodo reperire.*

Additio Philippi Lamb, S. J.

Roma ad nos tranfmiffi funt ex veteri MSS. cadice exarati canones Jynodi Beneventana cum prafatiumnla in boc verba jmbufdam mendis deformata.

Anno dominie* incarnationis mxci. indiftione xiv. v. Kalend. Aprilis celebrata fynodus Beneventi, prefidente domino papa Urbano, pnefentibus epifcopis & abbatibus, quorum numerus facile niq merari non potuit. Secundo igitur de hoc capitulum editum eft.

I.

Nullus deinceps in epifeopum eligatur, nifi qui in facris ordinibus religiofe vivens inventus eft. Sacros autem ordines dicimus diaconatum ac presbyteratum. Hos fiquidem iulos primitiva legitur ecclefia habuiffe: fuper his folum prsceptum habemus apoftoli. Subdiacono* vero, quta & ipfi altaribus adminiftrant, opportunitate exigente concedimus, fed rariflimd, fi tam» fpedat* fint

.religionis & fcienti®. (>) Quod fit ipfum fine Romani pontificis, vel metropolttanti licentia non fiat.

(1) Capellanoa, qui contra fiatutum numerum in ecclefiis fine confenfu fui epifcopi militaverint, fit a Licis decimas fine intermifuone epifeoponun obtinuerint, nos fanâi Spiritus judiao ianâonunque apoftolorum auâoritate ab officio & beneficio interdicimus. Acclamatum eft ab univerfis: fiat, fiat.

(?) Nullus omnino epifeopus rranfalpinum vel tranimarinum, vel quemlibet alienum clericum fine formata epiftola fit commendatione fui epifcopi recipere, aut in fua ecclefia eum ordinare pnefumat. Quod qui prxfumpfcrit, ur canonum contemptor periculum fentiat gradus fui.

Prxceptum eft etiam in cifdcm fynodis die ultima.

IV.

Nullus omnino laicus poft diem cineris fit cilicii, qui caput jejunii dicitur, carnibus vefei audeat. Omnes tam clerici, quam laid, um viri quam mulieres die illo cinerem fupra capita fua accipiant.

A die SeptuagefinuE ufque in (4) octavas Pentecoftes, vel a die dominici Adventus ufque in oâavam Epiphani» matrimonia nullo modo contrahantur.

A boc Concilia agitata fyit çontraverfia inter Archiepifcopum Brundufinum, & Epifeopum Monopolitmucm ; feneitumque eft Ecclefiam Monopolitatum ab wmu metropolitico jure liberam, & immediate S. Apoftolica fedi fnbjeElam effe debere, boc edito diplomate ab Vgelio in Torn. 1. Ilai, facr, allato.

Urbanus epifeopus fervus fervorum Dei dileifo fratri Romualdo Monopolitan Ecclefia Epifeopo, Juif<jue fncceffortbus canonice fubftitnendis m perpetaw»,*

SAcrorum canonum, fic decretorum. Pontificalium depolcit auctoritas, ut majores Ecclefiarum caul® Apoftolic» fedis judicio terminentur, cui nos licet indigni divin® dilpofitionis arbitrio prxfidentes eamdem follicitudinem univeriis per orbem Ecclefiis, prout nobis Apoftolorum fuorum divin® dignatio majeftatis feire, poffe impendit, impendimus. Cum ergo prxfante anno Domino incarnationis dominice anno MXCI. fynodale concilium in Beneventana effet Ecclefia Iub noftra pndentia congregatum, fic adverfus fraternitatem tuam Brunduunus, feu Oritanus conquereretur Epifc. & tue, & illius Ecclefi® munimenta perfpcfta funt. Qubus in confpeâu noftro concilii univerfi diligemiori indagine perquifiris a venerabilibus noftris Epifeopis presbyteriique Cardinalibus adjudicatum eft Monopolitanam Ecclefiam majori feriptorum pontificalium auftoritate fultam Brundufin® Ecclefi® fubjeftionem, fic obedientiam non debere. Quorum nos fententiam approbantes noftr® auâoritatis robore confirmavimus, fit per prefentis privilegii paginam te tuofque fucceflbres ab Oritan», feu Brundufin® Ecclefi® fubjettione liberos fiib folias Apoftolic® fedis obedienti® in perpetuum permanere decernimus, ftatuentes ut quacumque Monopolitana Ecclefia haâenus jufte noffedit, aut hodie poffidet, five in craftinum jufte, atque canonite poterit adipifei in caitellis, villis, filvis, in Ecclefiis, in monafteriis tibi tuiique fucceforibus Epifcopali jure regenda, difponenda, ac pofliden- C<ja firma, fic illibata perfiftant falva in omnibus Romane, fic Apoftolic® Ecclefi® reverentia. Obeunte te, vel tuorum quolibetfucceflôrumclero, populoque Monopolitano facultas fit, femota omni pravitate, Epifeopum canonice eligendi, eledus autem a Romano Pontifice confecrabitur. Sane fi quis in craftinum Archiepifcopus, «ut Ephe, Impefator, aut Rex, Princeps, aut Dux, Comes, aut Vicecomes, Judex, aut perfona quelibet magna, vel' parva, potens, aut impotens hujus noftri' privilegii paginam fciens contra eam temere venire tentaverit, fecundo tertiovç commonitus fi non fatisfaftione congrua emendaverit, eum honoris fui, fit officii periculo fubjacere decernimus, & a Chrifti atque Ecdefiae corpore auâoritate poteftatis Apoftolic» legregamus, conferventibus autem pax a Deo, & merito præfentibus ac futuri feculi confervetur. Amen. Amen. Amen. Scriptum per manus Lanfranci notarii facri Palatii.

Datum Beneventi per manus Joannis S. R.E. diaconi Card, anno Domini Incam. MXCI. indici. xiv. Kal. Aprilis anno Pontificatus D. Urbani papa П. 4.

CONCILIUM ROTOMAGENSE

In Eleftione Serlonis Abbatis quondam Uticcnfis in Epifeopum Sagienfem a Guillelmo Metropolitano & luflraganeis PrXfulibus celebratum anno 1091.

Concilii hujus meminit Orderkus Vitalis ad annum 1091. ac rem geftam paucis in hac verba complebitur pag. 697. Poft folemnitatem Pentecoftes Guillelmus Archiepifcopus Synodum Epifeoporum fit Abbatum apud Rotomagum aggregavit, fic cum Duce Roberto, fuifraganeiique Prxfulibus de Sagienfi Pnrlulatu traftare ccepit. Tandem finito conlultu Scrlonem Uticenfium rcEftorem elegit, eique ' Salarienfem Epifeopatum ' valde renitenti commifit. Denique 10. Kal. Julii prxfatum coenobitam Rotomagum convocavit, fic in Ecclefia S. Dei genitricis Mari® canonice confecravit.

Concilium aliud Rotomagenfe wnweraf GtamicM *Rotomag. ad calcem JbMinai de profethona karma*·*noram in Apuliam, de que nihil faereft.*

CON-

(1) Baltic. ad l. t. c.q. dr Concord, legit ex codice Animrnfi : »e» *fine tlemaoi Beatificis* wl *Jditnfohum licentia fieri permittiusai.* (») Id. ibid, *item Jecando die . Caffelint,* foi *centra fiatmmn nameum tn ttuiti* CTc. A piulo poil ; *fine permifieae Epifteeorum.* (3 ; Id. ibid. hen. die tertio. *Nnilu Vc.* & tnira ; *fine fermata Effiiola & consmendatiuii kfijcept* >1 *nuris.* (4) Id. ited. Odcvea» S. *Batch*.

CONCILIUM SUESSIONENSE

PRÆSIDE RAYNALDO ARCHIEPISCOPO REMENSI

AdverfissRofcelinum Cornpend ienfem, diaiedicum , magiftrum Petri Abaillardi novi Lycaei conditorem, qui in eohaerefimfuam circa perfonas SS.Trinitatis abjuraflè dicitur an. tops, faltem ante an. 1093. quo Sandus Anfelmtts ad infulas Cantuarienfis in Anglia Metropoieos eft vocatus. Errant enim qui aut in an. 1094. differunt, aut etiam mx. cum jam a tribus annis occubuiflet S. Anfclmus.

LOcxm concilii, pridem, caufam, tempus, rtf- que in co peraltos difeimus, cum ex Anfelmo fui ejus iis meminit, tum ex Ivoni Carnotenfi, atque ai ipfo etiam ejufdem, ut quidam cum Othone Frifin&eifi ep. ÎT Joanne Aventino putant, difcipulo Petro Aiailardo.

EPISTOLA XLI. Libri II. S. ANSELMI.

De Rofcelino, qui Lanfrancum & Anfelmum infimulabat herefeos trinitarir.

Domino & amico charifiimo, reverendo epifeopo Beluace^fi Fuiconi, frater Anftlmui di&eu cibas Becci falutem .

AUdio (quod tamen abfque dubietate credere non pofliun) quia Rofcelinus clericus dicit in Deo tres perfonas, efle tres res ab invicem feparatas: ficut funt tres angeli: ita tamen ut una fit voluntas & poteftas: aut Patrem & Spiritum fandum efle incarnatum; & tres Deos vere poflè dici, fi ufiu admitteret. In qua fententia aflèrit venerabilis memori* archiepifeopum Lanfrancum fuiflè, & me eflè. Quapropter didunt eft, concilium a venerabili Remenfi archiepifeopo Raynaldo colligendum efle in proximo. Quoniam ergo puto reverentiam veftram ibi præfentem futuram: volo ut ioftruda fit, quid pro me refpondere debeat, fi ratio exegerit. Archiepifeopum quidem Lanfrancum, vita ejus multis religiofis & fapientibus viris nota, quia de eo nunquam aliquid tale fonuit, ab hoc crimine fatis excufat: & abfentia & mors ejus omnem de eo novam accufationem recufat. De me autem hanc veram omnes homines habere volo fèntenrtam. Sic teneo ea, que confitemur in fymbolo cum dicimus: *Credo m Deum-patrem omuipotentem, creatorem coli & terra.* Et *credo i» unum Deum patrem omnipotentem, faltorem coli & terra.* Et *Quicumque vult faivuteffe, ante omnia opus efl, ut teneat catholicam fidem*, & ea qucfequuntur. Haec tria Chriftian* religionis principia, quae hic propofin, fic, inquam, hxc & corde credo, & one confiteor ; ut certus fim quia quicumque horum aliquid negare voluerit, & nominatim, quicumque blafphemiam, quam fupra polui me audtfle a Rofcelino dici, pro veritate afleruerit five homo, five angelus, anathema eft: & confirmando dicam , quandiu in hac perftiterit pertinacia anathema fit. Omnino enim Chriftianus non eft g Quod fi baptizatus eft, & inter Chriftianos eft& nutritus, nullo modo audiendus eft: nec ulla ratio aut fui erroris eft ab illo exigenda, aut noftre veritatis eft illiexhibenda, ' fi mox aut ejus perfidia abfque dubietate innotuerit, aut anathematizet venenum, quod proferendo evomuit, aut anathematizetur ab omnibus Catholicis , nifi refipuerit. Infipientiflimum enim & infinitum eft , propter unumquemque non intelligentem, quod fupra firmam Petram folidiflime fundatum eft quaeftionum revocare dubietatem . Fides enim noftra contra impios ratione defendenda eft, non contra eos , qui fe Chriftiani nominis honore gaudere fatentur. Ab his enim viris exigendum eft, ut cautionem in baptifmate faâam, inconcufle teneant: illis vero rationabiliter oftendendum eft, quam iaationabiliter nos contemnant . Nam Chriftianus per fidem debet ad intelle&um proficere, non per intelleftum ad fidem accedere : aut fi intelligere non valet, a fide recedere. Sed cum ad intelleftum valet pertingere, deledatur : cum vero nequit, quod capere non poteft, veneratur. Has autem noftras literas ad prardi&um concilium a veftra fan&itate portari: aut fi forte non iveritis, per aliquem de veftris literarum mitti depofeo. Que k ratio nominis mei exegerit, in totius conventus audientia legantur: in autem, non erit opus ut legantur. Valete.

CAPUT I. LIBRI DE FIDE

five de incarnatione Verbi ejuidem Anfelmi.

CUm adhuc in Becci monafterio eflèm abbas, prsetumpta eft a quodam clerico in Francia talis affenio: Si in Deo, inquit, tres perforce funt una tantum res, & non funt tres res unaquaeque per ie feparatim, ficut tres angeli, aut tres animz; ita tamen ut potentia & voluntate omnino fint idem: ergo Pater tie Spiritus fandus cum Filio eft incarnatus! Quod cum ad me perlatum eflèt, incepi contra hunc errorem quandam epiftolam, quam parte quadam edita, perficere contempfi: credens non ea opus efle, quoniam & ille, contra quem fiebat, in concilio a venerabili Remenfi archiepifcopo Reynaldo collecdo, errorem fuum abjutaverat: & nullus videfabatur, qui eum errare ignoraret: partem tamen illam, quam feceram, quidam fratres, me nefciente, tranfcripferunt, atque aliis legendam tradiderunt : quod idcirco dico, ut fi in alicujus manus pars illa venerit, quanquam ibi nihil falfum fit, tamen tanquam imperfeda, & non exquifita relinquatur ; & hic quod ibi incepi, diligentius inceptum & perfedum requiratur . Poftquamenim in Anglia ad epifeopatum nefeio qua Dei difpofitione captus & retentus fum, audivi praefata novitatis auderem *ia* fua perfeverantem fimn-ntia dicere, *fe* non ob aliud abjuraflè quod dicebat , nifi quia a populo interfici timebat. Hac igitur caufa quidam fratres precibus fuis me coege. unt ut folverem quaeftionem, qua ipfe fic irretitus erat, ut nullo modo fe expediri ab ea crederet, nifi aut incarnatione Dei Patris & Spiritus fandi, aut Deorum multitudine feimpediret. Quod rogo ne quis putet praefumpfifle me, quafi fortitudinem fidei ChriftianaE, meae exiftimem indigere defenfionis auxilio.

ANNO CHRISTI

IVONIS CARNOTENSIS EPISCOPI ad Rofcelinum ep.7.

k» Dei gratia Carnetenfane bumilis epifeopus Rth fcelsno non pias fapere «kam opertet fapere, fed fapere ad foOrietatem.

SI «fles ovis centefima in deferto perdita, fed gregi jam reddita, ficut exarferat in te relus meus quamdiu te intellexi averfum & adverfum, fic requiefeet in re foiritus meus, fi te cognoicerem ad do&rinam lanam converfum & reverfum. Sed quia fcio te poft concilium Sueflionenfc m auribus quorumdam quos mecum bene no'fli, priftinam fententiam tuamclandeftinis difpu-tatiombusftudiofiflimeddcndifle, & eandem quam abjuraveras, & altas non minus infanas perfuadere voluiflê, non poteft intrare in cor meum quod adhuc fidem tuam correxeris, quod mores in melius commutaveris.

Si ergo ex hac occafione te adflixit, & rebus tuis nudavit quorumdam violentorum rapax avaritia, non hoc ex fe fecit injufta eorum violentia, fed jufta & correflioni tu* confidens Dei fapientia, faciens etiam per malos, quamvis nefcientes, bona fua: cujus veftem fcindere cona- • «C iov'- baris, rationibus humanis armata, fed * tamen infircunda facundia. Cum vero multis exemplis 'ethici tradoris veram confler efle fententi m: ГР.,1.

Duo femel eft imbuta recens fervabit oaorem^ TVyfcdnr

Non tamen propter me timerem vel horrerem prrfentiam tuam, de te fperans meliora & fa- o luti viciniora, fed quidam civesnoftri ad cogno- * icendam vitam alienam curiofi, * quamvis ad • corrigendam fuamdefidiofi; te quidem odibilem, ·' me vero propter te fufpeftum haberent, fit audito nomine tuo & priftina converfatione tua, mote fuo fubito ad lapides convolarent, fic lapi dum aggere pnefbcarent. Interim igitur confulo tibi ut aflumpta patientia B.Job, quamvis longe ^No» eft i> impar, cum eo tamen dicas: Suftiocbo iram Dei, ««* quoniam merui, donec juftificet caufam meam · Teftificor enim tibi, fi converfus ingemueris, & fi fimplicitate fidei degere volens a vanitate car-nalis fenfus tui detumueris, non deerunt tibi ubera divinae confolationis.* & mater ecclefia quae devium exafperavit paterna feveritate, correftum aflumet materna pietate. Reftat igitur ut palinodiam feribas, & recaiitatis opprobriis veftem Domini tui, quam publice feindebas, publice *refercias,* quatinus ficut multis exemplum erroris fuiili, fic de cetero fias exemplum correftionis. Sic enim bono odore precedente & priflinum fetorem confumente, & a nobis, & ab aliis diligi & colligi, & beneficiis poteris ampliari.

Petri atbajlardi epiftola 11. ad Gaufredttm Parifienfem epifeopum.

G.Dei gratia Parifiaca fedis epifeepe, wtaqut venerabili ejufdem ecclcfia claro P. debita reverentia fxbjeBttmem fempittrnam.

Relatum eft nobis a quibufdam difcipulorum noflrorum fupervenientibus, quod * eleftus ille & temper inflatus catholice fidei hoftis antiquus, A cujus haertfis detcftabiiis tres Deos confiteri, im-mo fit praedicate Suefliooenfi concilio a patribus coovi&a eft, atque infuper exilio punita, multas „H.T> in me contumelias & minas evomuerit, vifoopufculo quodam noftro de fide fande Trinitatis, maxime adverfus hsrefim prrûtam, qua ipie infamis eft, coofcripro. Nunclatum infupernobis eft a quodam difcipulo noftro, cui inde locutus eft, quod vos tunc abfentem expeftaret, ut vobis in illo opufculo qualdam herefes me inferuiflê monftraret; & vos quoque contra me, ficut' & omnes quos nititur, commoveret. Quod fi ita eft, ut m hoc quoque nunc ille perfiftat, precamur vos athletas Domini, A fidei facre defen fores, ut ftaruto loco & tempore convenienti me & illum convocetis, fic coram catholicis & difcretis viris, ~~quos tobifeum providatis~~, quid ille adverfum me abfentem mufliitet audiantur, & debita: correftioni lubjaceant, vel ille de tanti criminis impofitione, vel ego de tanta feribendt prefumptione. Interea autem Deo gratias refero, quod lummum Dei inimicum & fidei labefaftorem, in fide contrarium fi perfero, & pro fide qua ftamus dimicare compellor; & quod numero bonorum hominum jam efle videor ex ejus infeftatione, quem folis bonis temper conflat effe infeftum, cujus tam vita quam difciplina omnibus eft manifefta. Hic contra egregium ilium praeconem Chrifti Robcrtum de Arbrofello contumacem aulus eft epiflolam contingere & contra illum magnificum ccclefi* doâorem Anfelmum Cantuarienfcm archiepifcopum adeo per contumelias exarlit, ut ad regis Anglici imperium ab Anglia turpiter impudens ejus contumacia fit ejefta, & vix tum cum vita evaferit. Vult cum infamiae habere participem, ut per infamiam bonorum fuam confoletur infamiam; nec nifi bonum odit, qui bonus efle non fuftinet: qui ob. temperantiam arroganti* fur, ab utroque re- fxrtauMi. gno, in quo convcrfarus eft, tam Angiorumfcilicer, quam Francorum, cum fummo dedecore expullus eft, & in ipfa, cujus pudore canonicus dicitur, beati Martini ecclefia numquam utajunr, a canonicis verberatus morem folitumfervaverit. Nomine defignare quis ifte fitfupervacaneum duxi, quem Angularis infamia infidelitatis & vit* ejus fingulariter notabilem facit. Hic ficut pfeudo-dialeâicus, ita & pieudo-Chriflianus, cum in dialectics fua nullam rem patres habere rflimat, ita divinam paginam impudenter pervertit; ut eo loco, quo dicitur Dominus partem micis aflicomedifle, partem hujus vocis, que eft ptfcis affi, non partem rei intelligere cogatur. Ne quid igitur, fi is qui in cadum os ponere confuevit, in terris infaniat; & qui Dominum periéquicur, membris ejus deroget; & nemini parcit, qui nec fibi parcere poteft. Valete.

Eandem bareticum pluribus exagitat Tbeobaldus Stampenfir clericus i» eptftoU pum nd cum firigfit coafertijftmis faerarum literarum teftimomis abun- E *dantem: extat pag.* 14S. *tenti III. fpicûtgii Dacberiai boc initio.*

Rofcelino Compendiofo magiftro Theobaldus Stampenfis magifter Oxnefordic non plus fapere quam oportet, fed fapere ad ibhrictatem.

Quoniam facerdotum filios, flte. f«e *per otium quis legere petent; neque enûn ad ree heSuefimci^i concilie peraBas fpeBant.*

cVEÏ OOMOMBO»

CONCILIUM REMENSE,

CUJUS AUCTORITATE ROBERTUS COMBS FLANDRIÆ.

Moriendum clericorum bona occupare defiit, a Rainaldo Remorum archiepifeopo cum fafiraganeh fuit celebratum anix> Chrifti MXCtl. Urbani II. papat anno vi Philippi regis xxxu.

A. P. *Jttobeu Strmondxt Socirtttit Jtfit defcripfit ex mf. iodice Cbtrtnfia Mbniit Dei.*

Robertm emtoee Fltnérin marientet clericot exAx-redkbett, mittent exeffarei, tan pefteorxm obitnm htredet & ftmtlitt tb Mvas» *domtbxe peUebtnt. i^nod importtbêle fitgeim tf inteodtttme fervitxtit μ-* **Mr** *dtrtci km vtlntet fiffinere dtxtteu,* OAmmot papax» *tdexntei ejeu provoluti ptdebeu Iter mtbiltm de tyrtnrn fecerttnt peenmonitm, cm pro erepttone dericontm btnc mifit epiftolam.*

Urbanus epifeopus ferviu fervoium Dei, dilefto Alio fuo Roberto totius Flandrix ftrenuo miltti falutem & apoftolicam benediftionem.

MEmento, cariflime fili, quantum olnnipotenti Deo debeas, qui te contra voiuotatem parentum tuorum de parvo magnum, de paupere divitem, de humili gloriofum principem fecit, dc quod maximum eft, inter icculi principes rarum, dote literarum, feientre atque religonis donavit. Ejus igitur memor efto, qui te talem fecit dc omnibus modis elabora, ut tantis beneficiis non inveniaris ingratus. Honora igitur eum in ecdefiis fuis, dc ulterius fub aliqua occafione eos qualefeumque Gnt vexare minime ptxfumas, nec eorum pnedia in tuos ufus poft eorum exitum redigat. Nec pecuniam, feu quaecumque de patrimonio fuo eis dimittunt, violenter auferas. Sed libera fit eis facultas dcDeo fervL-ndi, dc res fui patrimonii cuicumque voluerint impendendi. Qiod ft prx'cndis hoc ex antiquo uiu in terra tua proceffiflê, icire debes creatorem tuum dixiffe, Ego fum veritas, nun tutem ufus vel confuetudo Qtue ergo diximus, fill cariffime, volumus JcperB apoftolorum principis claves pnecipimus ut obferves, &. toper libertate clericorum te Chriftum hon >rantem honorifices : Ipfe vero atteftatiun- fui ipfris honorificantem fe honorificabit. Vale data Caftraneti tv. Nonas Decembris.

Roberttj tutem tweet rm *teejlitit fitperfevertnt tpafaàctr litern obedire xeltit. Sed clerttot teeinir terr.-ndot boxt errurn per fttellitei & tpptritoret impiot diriptit woletfer. Γκικ Fiandrenfei clenci triftft & ttxii itiereffê fixdentet concilio eo tempore t Rtytetld» Remanem trebiepifeepo Remit celebrato, epifttltm t tyrtmo contempttm ftcro reprt-Jentant concilio, rrferxntqm mtntt* mcbm *injnrttt th* eo mnlto tempore *ptjjtt.*

EPISTOLA CLERI FLANDRENSIS

Rainaldo archiepifeopo mifla pro comité Roberto de clericorum ereptione ab ejus fervitute.

Drtetmo fm Dei grtiit Rttntldo Remerfi trebeepifctpo, tf muverfii epifcopu in concilio coe\fidentibtu clenu Fltndret^s, Domino pltcitt fient prrtgm.

pCcc iterum, pater fanftiflTime, compellimur confurgere ad matrem noftram fatuam .videlket Remenfem, ' quam ft ppliciter exoramus, ut fecundum vifcera pietatis lue dignetur rtfpicere lacrymas miferiarum noftrarum. Nunc quidem corpore abfenres, pedibus tamete veftris provoluti, ac fanguineis lacrymis tam vos, quam hoc facrum concilium per epiftolam noftram interpellamus pro comite, qui nos tanquam leo conculcat fic devorat, & tanquam draco ferpentina aftutia circumvenit. Sed qui ambulat fuper afpidem dc bafilitcum, dc qui conculcat leonem dc draconem, vobis tua gratia coopérante de his malis nos eripere prvvafebit. Siquidem ut auditum fuerit quemlibet noftrorum infirmari, ftatim mittentur apparitores dc carnifice» comitis Roberti, qui occupe, t domum, dc omnia qux videbantur efle egroti, ita ut ft forte velit quicquam Deo vovere, aut debita fua folvere, aut quequam beneficii famulantibus libi impendere omnino non liceat. Mittuntur etiam exploratores circumquaque inquifitum utrum domus illa vel illa aliquo tempore fuerit clerici. Quod ft inventum fuerit, illico juri comitis tamquam fua recipientis dehgnarur. Quod importabile /ugum, quod novum dc inauditum fervitutis genus fufficienter ferocitatem leonis, ' cujus immanitatem atque rugitum nube fallaci* contegere iokt dicens fe optare omnes clericos bonos efle, tranfitoria contemnere, tendere ad sterna. Addens malos fâeerdotes non efle, ac li homo peccator non effet homo. Nam fi peccator homo non effet, nequaquam Dominus J.'fus hominem rode miffet. In tantum autem tenor illius excrevit, ut paftorum noftrorum ora obftruxerit. Ipft vero videant quid fummo naftori refpondeant, qui pro ovibus Luis periculo fe non opponunt. Non iolum autem advçrfum nos nimis immane agit: fed & contra jura oeleftia in veftras cathedras perfxvit, dum clerum veftrum fuis coarftat legibus, & veftras quafi diiponit ecdefias. Sicquefit ut quamvis non habeat potedatem folvendi, habeat tamen poteftatem ligandi, capiendi, fpoliandi. (Jndc neceflê habemus, fandttfimi patres, ad vos confugere. Vos quoque manus armate, & linguas veftras infuperabili gladio Spiritus fandi, li dignum judicaveritis, quia etfi nunc affiifti fumus tamen dc grege veftro dc de corpore veftro, nec ia poftenun erubefcctis tales ad veftras iedes pertinere, quales vus cogit fecularis potentia efle. Conventus quidem eft ab epiicopo noftro, ab abbatibus noftris, ab epifeopi metropoiitani prxfentia, nuperrime a literis domini papas Urbani, in quibus prccepit ei per clave» B. Petri ne ulterius vexarer clericos, dt pi«enderetin excufationem hoc effe more patrie fus. Convicit autem eum ideo domnus papa verbis Domini dicentis, *Ego J-m ventae,* non autem ufos vel confuetudo Quous omnibus contemptis ad callida converfus argumenta, cum revera crudeliter vexet clericos, dicit tamen fe dencoa non vexare.

minatum eft, paucos fiudus ex meo labore ca- flatum priftinum reformare, Saint depofitionis fententiam proferre, fedem apoftolicam ap- & , quamvis ea non

oNNc?. f*rc me fentio. Timens igitur triticum eradica- cHtt.srire cum lolio, & tanquam de difcretione pruden-

tis agricole mihi blandien- multa tolero, multa diflimulo. Sed rurfus, utrum boc fit virtus difcretionis, * vel vitium remiftionis fub fpecie virtutis occurrentis, non fatis acute diftinguo. In Zua mentis anxietate, cum divinum a me ftndious imploretur auxilium, infufficienti* me* neneflarium ac debitum a veftra paternitate pix orationis imploro fuffragium. Neque enim aliqua ratione hoc onus fubire voluiflem, nifi veftra prxmonuiflèt finditis ; nifi ut idipfum (obirem veftra perfcciflèt auâoritas. Paterne igitur filio uteri veftri confidite, paterne fuccurrite: ut fi quid per me divina manus dignata fuerit operari, non meae parvitati, led veftnt poft Deum aferibatur fanâitaû. Multa enim inordinata fieri video in domo Dei que me torquent maxime quod apud nos qui ' altari non fervhmt, de altari vivunt. A quo facrilegio, cum eos abfterrere vel in monendo, increpando, excommunicando; altaria a me redimere volunt fub nomine peribnx, ficut a * prrdeccflbribus meis ex prava confuetudine redemerunt. In quo maxime indigeo confilio veftro, fi id tolerabile vobis videtur, vd auxilio, fi intolerabile judicatur. Ceteraqui- **em tolerabilia vel corrigibilia mihi in parochia noftra videntur, fi hoc confilio veftro & auxilio ad ordinem redigi cogeretur. De extero notum facto beatitudini veftr», quod Senonenfis ardue- pifeopus * confilio Parificnfis epifeopi infatuatus, adhibito ' fibi eodem Parifienh epifeopo, ficduobus aliis non drtfimilis verecordix, Meldenfi & Trecaflino, hoc anno Stampis de ordinatione quam a vobis acceperam, me inordinate fatisaccufant, dicens me in majeftatem regiam offendirio, qui a fede apoftolica confecrationem prxfumpferam accepifle. Cum itaque conarentur Gaufridum depofitum * contra decretum veftrum in

nifi in faturum timerent, a fixa prnfixmptionere- vocavi; appellationem tamen nec protequi taxaverunt, nec plenam pacem mecum habere voluerunt. Unde ncceflarium mihi videtur, ut literas communes tam archiepiicopo, quam fuflraganeis mittatis, quatinus, aut plenam mecum pacem habeant, aut pnefentiam veftram, rationem inde reddituri, mecum adeant. Suggero etiam paternitati veftre, ut panibus notais ordinetis aliquem legatum, virum boni teftimonii, qui nonfuaquerit, fed que Jcfu Chrifti. NecefTanus enim eflet ecclefie Dei, in qua quilibet quodlibet audet, & quod audet facit, fit quod fecit impunitum tranfit, adverfa an profpera erga vos unt. Speciali filio veftro mandate, quatinus quantum Deus donaverit, orare ftudeamus: ut fi profpera funt firmentur, fi vero adverfa pellantur. Si venerit ad vos quidam propter infamiam de ecdefia noftra pulfin, rogo ne de eo quicquam ftatuatur, donec a vobis caufa ejus plenius audiatur. Bene valeat fanftitas veftra.

Observatio P- Antonii Paci ad an. Chr. J093. n. 4.

Stamp!-, «nod oppidum eft ParlGos inter & Aurelia- noneœ a4 fMmen revocavi, t eft Gaufredum depolitum contra decretum Urbani II. in flatum pnttinum reflituere; fed ut de femetiplo inquit Iro in Epitt. Is- Srdeas *yf^olicam appel/evi, & dttretit JMich, fxMovie te »»··β in fntnnu» limerfM e /w«* pr<r/MNptr'Me recvretM. Verum cum Ivo ante diem >4. me ilia Novembri anni 1090. Capuc ab Urbano 11. Epifeopus ordinatus fuerit, Concilium adverfus illam ordinationem Stamp·· habitum. ad annum topi, re* trahendum, ut tefte CofTarriut (*infra ad CoMiiinna Stampenje eiuu* ioqp.) Sed frbflra illud Concilium fuit *I* Ivo enim Epifeopus Carnocenlis remanfit.

CONCILIUM <·>j PAR1S1ENSE

In quo confirmata funt funt bona Abbatix S. Cornelii Compendienfis anno Chrifti MXCII.

h nomine feniitt b individutTrinititis..PhilifjmtDùcvs Dei providentia Francorum rex piiffiiotMi.

Quoniam divina bonitate fanâa Conlpendiertiis ecclefia ab imperatore Carolo, & noftris antecefloribus, pia devotione fundata a fancto Joanne lummo pontifice facrata, privilegiis atque excommunicationibus ita nobilitata,exiftit ac prxmuntta, ut nullus fine anathematis incurfione, ac tremendi judicis oflcnfione poftit violentiam inferre ‹ vel dominationem exercere per omnem terram, quam prxfatus antecedor nofterCarolus, vel iucceflores ejus, eidem fan&o loco contulerunt. & de ture proprio in jus ejufdem ecclefie tranipofuerunt: idcirco nos tam devota iblliciludine anteceftbrum noftrorum ad ampliandam & nobilitandam eamdem ecdefiam provocati, notum fieri volumus univerfis ecclefi* fidelibus tam futuris, quam prxfcntibus, quod canonici predi- âc lanâx Compendienfis ecclefi* noftram adierunt prxfentiam, poftulantes, ut pro remedio anim* noftrr, atque anrecefibrumnoftrorum,concederemus eidem ecclefi* quod pater nofter Hen- antea dederat, videlicet advocationem & viaturam de Longolio ufque ad medium fluminis Yfare, viaturam de Saceio, viaturam de terra quam habet pnedifta ecclefia inGellis, & donum quod Robertus rex de tota fylva lotia ad rdificationem ecclefix, domorumque fuarum, atque ignis alimenta fecerat. Et ut nullus de eorum porcis vel pecoribus, prxdiâam fylvam frequentantibus, aliquam comuetudinem vel cxaftionem exigere prxfumat.

Ecdefiam quoque in fifco regio apud Compendium in honore fanfti Germani dicatam, quam praelibate fande Compendienfi ecclefie Carolus pius cum duobus mantis dedit ecclefiam quoque fanâi Clementis quam ifdem pius rex pro remedio animx fu*, ac diieâ» conjugis fine Frederunx fundavit, & capitulo majoris ecclefix difpo» nendam ac providendam libere tradidit.

Et a confluentibus fimiiitcr aquis contra villam Clarifium uique contra ecdefiam de Gellis flumen cum utrifquc ripis, & pifcatoria, & navium tranfitu, & ubicumque retia extra Puvium trahenda fuerint, five crefcat aqua, five decrefcat:

(i i Hojua Coacilu videtur oavntio fisxl in vnaS. Galtern Abbati· facul.S. Bened. p«r. i. p«|. III. *Htrebeiaiu-*

devenerit, «d menfam fratrem deferatur, ficut predidm *fint* rex Caroins et* concedit.

Qxxum petitionem in omnibus memoratis libenter fiifcepimu*. Et ut ca firmius amodo pre-

Io regie majeftatis iafigniri, fle'in pervaforc* haram rerum , quas enumeravimus excommunicationem fieri ab epifeopis, qui tunc Parifiis congregati erant, praecipimus: icilicet Manafedo Remcnfi arcbiepifcopo, Richardo Bituricenfi anchiepifeopo, Rogero Gatalaunenfi epifeopo, Elinando Laudunenfi epifeopo, Ratbodo Noviomenfiepifeopo, Widow Bdvaceufi epifeopo. lcemWr» Tricafbno epifeopo , flt Gotfrido Autiffiodoroafi epifeopo. Si qui* hanc noftramecnirmatiooispeemam violare, flt fenftamCompendienfcm cedefiam fuper hi* ommbue inquietare pnriumpfcrit, iram fummi judici* incurrat, flt coaAus centum tibra* auri pcrtolrat.

P
Sign. Philip. gloriofi P—Y—S Francorum regi*.
L'

Ego Gaufridn* ardiicaxxellarm* retegi atque fubfcripfi. Adum Parifiis anno dominice incarnatione miUefiœo nonagefimo fecundo.

OTWIGORNIENSE CONCILIUM

Jt. S. Hti/buit tttt 10ÇS. *tckkrttmt.*

EGo Wlftanus gratia Dei Wigprnienfis epifeopus decrevi fynodum congregare in monaderio fande Marie in cryptis , quas ego a fundamentis edificavi . Hacc fynodus habita eft anno Dominice Incarnationi* MXCII. indiâ. XV. Ad hanc fynodum invitati convenerunt omnes fepientiflim* perfone de tribus comitatibus noftrrdkecefeos Wigraeeftrie videlicet Glauceftrie, Ware* vriccie; eo quod ego longevus dierum, imbccillitatem corporis mei fentiens, & finem vitemec inflare intelligens, cupiebam res ecctefiafticas noftre cure commtflàs canonice tradare , flt queque emendanda forent , illorum lapienti confilio corrigere flt emendare. Noftra itaque humilitateC in hac iynodo prefidente, orta eft queftio inter duos presbyteros , Alfnothum fcilicet , presbyterum S. Etene flt Alam presbyterum fanâi Albani dc parochiis dc coofiietudinibus ecciefiarum fuartum . Horum presbyterorum altercatio fandam fynodum multum detinuit · Hanc litem ego canonice difeindere cupiens, jufli fenfores quofque, & quibus notiflim* eltent antique inftitutioncs ecciefiarum feu parochiarum Wigraeeftrie, veritatem edicere tam de fupradidarum , quam dc omnium ecciefiarum urbis Wigraceftrie antiquifi limis ioftirationibus dc parochiis . Et cum inter^ fupradiâorum presbyterorum difeeptationem auditus eft a fanda Iynodo clamor filiorum ecdefie, monachorum videlicet, quod ipfi damna paterentur fuomm redituum , quos jufte habere debuifi fent dc fua ecclefia, fande Elene fcilicet , propter tam diuturnam presbyterorum difeordiam ; jufli, ficut dc inftirutionibus ceterarum ecctefiarum, fic etiam de hujus matris ecdefie inftiratione dicerent. Ad haram rerum feratinium ex noftro praecepto fuerunt Thomas prior , Alfere fecretarius, Godricpril camerarius , (Jhtred cantor, Adelnic archidiaconus, Edwine frater ejus, Fnderic, Agehnar presbyter, cum aliis quamplurimis, quos ad hoc degi. Hi omnes igitur communi habito confilio, revet fi in fanâam fynodum affirmaverant, nullam eflc parochiam in tota urbe Wigrac, nifi tantum matris ecdefie. Ecdefiam vero fande Etene vicariam hujus macri* ecdefie extitifle a temporibus Æthelredi rogis dc Theodori archiepifcopi, qui locum tunc fundaverunt , dt ibi Bofelum prunum epifeopum cooftitucrant anno Incarnationis Domini DCLXXX. indiâ. VII. Hec inftitutio a tempore fupradiâi Bofeli, per tempora omnium epifeoporum hujus fend* ecdefie per manus clericorum in hac fede fervientium mcoovuha fervat* eft ufque ad tempora beati Ofvaldi archiepifcopi, qui opiiulatione Eadgari regis , flt auâoritate pii patris Dunftani, Cantuarienfis archiepifcopi, de irregulari converfatione clericorum in regularem coaverfetiaoem & habitum monachorum tranftulit fle mutavit hujus ecdefie congregationem anno Dominicas Incarnat. DCOOCLX1X. indiâ. XII. Hujus pii patris Oiwaldi temporibus Winfiu* , lande Elen* presbyter, vicarius hujus fande matris ecdefie extitit. Hic idem monitis fanâi Ofvaldi cum ceteris, qui in clericali habitu huic ecdefie utcumque fervebant, mundo pofthabito, mooafticc religioni* habitum fufeepie , flt claves ccdefie S. Etene, quarum ipfe ficut vicarius cufto* extiterat, cum terris decimis, ceterifipereditibus ad communem ufiun monachorum reddidit. Winfio proinde monacho fado cum ceteris qui fecum fponte converti elegerunt, tam predict* ecdefia., quam cetere que nunc ulque monacharum funt ecdefie terre , fepulture , vd quelibet alie confuerudine*, feu dignitates cede* daftice » que ctericoram quafi propria baderne extiterant, io jus monachorum tranfierunt, flt in communem ufum illorum ttdaâe funt , aftenfu regis Eadgari, dc beati Dunftani , fimâique Ofxraldi areniepifeoporam . Anno tertio converfionis Winfii presbyteri, beatu* Bvaldus prioratum ei fuper monacho* hujus ecdefie conceflit, altes*· fu ejufdem regi*. Conceflit etiam illi omnibulqu· fuis fuccefloribus , prioribus hujus ccdefie decano* *eSe* fuper omnes ecdefia* fua* fle presbytero» ila videlicet, quod nullus decanus, nullus archidiaconu* de monachorum ecdefiis feu clericis fe intromittat , nifi per priorem ecdefie . Omnes ecclefiafticas confuetudines prior ficut fummus decanus epifeopi pro fui* ecdefiis epifeopo perfidvat. Haram rerum , ficut ab anteccfloribus noftris didicimus, & his temporibus fub anteeeflbro noftro Aldredo , & vobis naâenus ferrata* vidimus , tefte fumus . Hoc igitur teftimonkun ego Wlftanus rerum comprobans , litem presbyterorum fedavi, flt veram comprobationem teftimonio hujus fande fynodi Uteri* noftri* fle GgHtecorroboravi ; carens ne amodo de his rebus in hac landa flt matre ecclefia inter monacho* flt alias quaslibet perfixus diflenfio, five feandalum oriatur.

gy tur. Servantibus hax vita eterna donetur in cat* A «erit, cum diabolo fle angelis ejus perpetuis dam., — ...
– i^Nb.x Qù aurem fregerit, vd in pejus muta- netur ouciattas. Amen.
ANNO anno CHRISTI

0- REMENSE CONCILIUM II

A Ramoldo Reme^fi arcbiepifeepo id caufa cleifi Atrebate^/b Amo sepa, die XV- Angrfli celebratum

ATrebatenfu tonceffe fibi ah Urbano //. aftgmdiB jMrr, m *Lambertum quemdam ecclcfia fua cieficum convenerant. Requyitac eft Remeqfit arcbiepiJcoput pro canfecratioae. Qui cum iutelltgeret Cauteraccnfti clcricot eleQimà huit reptqpeart ,* raw *gravem ufi* m *f)todo ftatuere eofteit Allerim aa ipfe anno* icpz. *hahnerat pro agnofendit , admitteudif*9*r *Vrhani II. littrtt , qutbat facedtat illit de eieHione dabatur. Çuam foedum Lahbeut aee emittit. Altera addeiyia erat pre cenfecratiem eie&i. Hac igitur epiftola iilet invitavit , fuam accipit ex Bahuui Mifcellan. tom. Kpag. 1^0. node pariter degeflii alteriui bajut foed» alloua difeee.*

RAVNOLDI REMENSIS ARCHIEPISCOPI

Epiftola ad Clerum Atrebatenfem, invitat eos ad fynodum.

Rayxoldut gratia DtiRemorum xrchiepifoput, deaen· Cualberto , xvvtrfoice Atrehaierfit ecclcfia congregation fiiutem, tI bnediffionem m *Domi-*

Ex n»iu'u M"''11-'. i» i p >»·· C Cripfiftis nobis auatenus terminum vobis referi- O beremus in quo eledum veftrum confecrare veyemus> quja coniecratio illa non folum ad noftram, verum etiam *td* coepifcoporum noftrorum potefiatem juxta canonum fandionem pertinere videtur, diem vobis hujusconlccrationis,abique eorumdem confilio haudquaquam referiben- Jum effe dignum duximus. Sed cum in fefio fanda Marie mediante Augufto magnum & epifeoporum & clericorum conventum Remis habituri fimns, illud quod ab *eis* fuper hoc confilium acceperimus, & terminum in quo eumdem eledum veftrum debeamus confecrare, vobis mandare non differemus . Valete.

Poft quit literal bac de geftit in foede i» veteri charta apud eumdem Bahttium ibidem.

Ad hanc ergo diem Atrebaceniis ecclefia iterum fe domno arciiepifbopo Remis in his perfodis prnfentavit, domno icilicet Abone, Hcriberro , Johanne , fit altero Johanne, a quibus iterum hujus coniecrationis fecundas inducias ufque ad omnium fandorum folemnitatem expetivit . Sed fiepefata ecclefia defolationis diuturno taedio afieda , protelationibus tantis non canonicis annuere non valens , domni pape manfuetudinem jam tertio repetere procuravit . Ad hoc itaque duo clerici midi , cantor fcilicet ecclefue Odo , cum Johanne diacono has literas domno pape pnrfentaverunt.

Veneiabili magnificam lotiut fànHa ecclefia papa Urbano devotut cieret &populus Atrebatepfis orationem contituiam αιφα fitbjeiliontm prona metue Omnimodam.

Gratias immenfas conditori , atque reparatori noftro pleno corde agimus omnium, quiinfpjrando movendoque cor tuum hadeuus per multa an norum volumina depreflos , gemcntefque vificare ac liberare dignatus es a jugo noverca noftr* fcilicet Cameracenfis ecclefia, ut ad priftinam libertatem canonico tediremus feripto, & apoftoiica audoritate roborafti, reftando Atrebatenfem ecclefiam unam ex nobilioribus civitatibus Ro- Cmeafit metropolis , & principalem fedem epifeofatus fiiiife, fuam dicecetim, & cetera pontificaIs jura habuifiê, ac ut fecundum facros canones nobis dignum Deo & hominibus eligeremus paftorem precepifti, quod & fecimtu in imitatione **fandorum patrum *jejuaio* triduano** , precibus lacrimabilibus &eleemofynis nonnullis, Lambertum videlicet Ghilnenfem, virum religiofum, corda fidelium largo fonte praedicationis, irrigantem; ita Ut a multis millibus pise ptebû clametur , quia propheta magnus furrexit ia nobis, & quia Deus vifitavit plebem fitam , Hunc itaque catena obedientie nue vinculatum tenemus, prcftolantestnifericordiam Dei, a quo omnes procedunt benedi- _ diones, per te nobis impleri. Nos cnim , redor D lande , ut juflit clementia tua , obediendo tibi per omnia bis mifimus jam pro ipfius confecratione archiepifcopo Remcnfi legationem, ut eum aut conlecraret , aut cum literis Tuis tibi consecrandum dirigeret. Ipfe vero tuo fando canonicoque pncceora differens obedire , dilationem invenit animaous fidelium periculolâm , ac nulla ratione fubnixam, ut dignitas tua prsefcntium fratrum perpendere poterit relatione . Nunc igitur pie pater , hac tam gravi neceflitate compulfi , ad te noftrum folum fub Deo refugium cogimur redire, ut quod fande , Deoque digne crepifti , amore ipfius, cujus (anguine iumus abluti ne differas adimplere . Idque humiliter petimus , ut fomma obedientia infra terminum tue difpofitio- ®ni placitum archiepifcopo eum pnecipias confecrare, aut adduci jubeas confecrandum dignitati tue, ne diverticulando julfio tua jam tertio archiepifcopo injunfta, ac in omnibus pene Gallia partibus divulgata videatur annullari.

<2©<2©€©@©@ ©@© €©$©e

ey CONCILIUM IN CARI-LOCI MATISCONENSI MONASTERIO

Tempore S. Hagant Clmiace^fit Metit circa mxw i opi: *celebratum.*

Ibi4. r- fi CIncilii hujus nulla fupereft mentio prêterquam in charta quadam, in qua dcfcribunlur ada placiti in cauta Archimbaldi V. Borbonenfium domini, & monachorum Silviniaccnfiuiu, dc qua inferius ad concilium Qaramcntanum . Hoc igitur ibi : *Sapiat blande, fapiur feven cor* reptet* (Architnbaldus) *a Deamo Hag''·* < lx*ia~ cenfij meaafterii patre,* cmv wyeefMsav *metutu fa-*

intarihaf neyuefctrtt, ad altineet» etiam apud Ca. A aMmcafiaur jladi** etiam tit* ah eo Mpeadi fe-_ r**-fecara· faadat congregata tf epifcoporam ehejttt vei bmxsbst reeretmfo* dterifiam. Sed ftamvir dt- ^er,t,u M** **&*'·* ** 9*r MatiaraÿMM ttcnm- eiffet, mb /«save ad purntrn mala mcapta déférait. Nec plura de haciyoodo-

..— anno c^n anno CKatSTt

fcr SYNODUS SZABOLCH ENSIS NATIONALS

HaUta fith Lodidm rege & Serapktat arckeptfcope Strigtaittf Anae MXCH. die XX Mati.

NARRATIO PRÆVIA.

U>d p ·«. F. p.R-O C·»·' L I P»<· ·>

GUm varie gentes aufto populi ChriftianiB» numero , novus- fecutn mores Hungari· inferrent, intepuit nonnihil primus ille pietatis calor , & qurdam divini cultus negfeduo fenfim illapfa eft, eo renacius hrfura, quo fecurius ardente bello inter Salomonem & Ladislaum penetrabat. Poftquam vero, tentataultima alea , Salomon ingenti clade a Mariano rege proiiigatus, mundum faftidiret & landius vite genus anno 1086. inter iyharum recefIus „ quaereret (χ) pacanda reflabat Dalmatia, quam etiam felici expeditione fuicepta , cum Croalia, coroo· adjicit. Alii ütrumque regnum hereditario jure acceptum aflerunt.. Sed dubium iflud , promovente Deo onerariam noftram, data opera excutiemus. Inde rcgrefhu in Hungarian) adverfus Cumanos rapinis & incendiis provinciam vaftantes exercitum movet, eofquo extortis fpoliis proterit. Confulat fellor aurores domelticos.

(a) M. S, ex notitia abbatiarum ord. Cift. Gafpsr. Jongel. de Monafti S. Cruci, In Auflria, bare : Dclbm*. *fatefdt* t· fisc *cetmhe*, quod ceitum eft . *Silifauadeu, alii Saleanrie» m»mant. re* Hagaria. Hc "» cmtewerfiat gereret cw* fratre lat de regno, cememfte terreflrl, ngairne ceeptt ittlffie. ac Proinde laeegaitat venti ad S. Crate» s ahi , da» ia o»» fatrentia& JanSitate .viginti gaatnor annit terrena» frater eoaxerrfai (alaicu» ageret . enifetia ta mortil articula, Mati conditionem fua» rrvelatàt ^t>fue huju· rei octafiont mooader um a regihnt Haug. egregie datate» . fotum eft food Patret ntfrt non noter,nt bajut regii coui'trfi »aaaaaeala» 3rd quia datit Andria e»gaa lapillo depnhenduotur tear, credere licet, eamdem tuant. more converforum -orl ad avaria», vcl cameUrinm delatu».* Hcc Jongel>nus . Cuniiaeaoc io valle hac Umbrula SanAc *Ctuot* ftffi ilti, qui exuvias S. iqii ia Dalmatia, vel Iftria qu*fiverunt I Sed adhuc fub Judice Us eti. PEI kRf FY.

Face igitur tmdiqiM refeAa , curandis respublica vulneribus animum adiicïens , Sxrbokhum (A) comitia ex omni regni optimatum ordine aouo roga. indicit, oegleAam, ut heri amat, inter aimonun flrrpitus difciplinum, in novello adbuc popuo novis iubMii, , feu decretis e eAulus. Scraphinus archiepifeopus talla nuper acceifione Varadieniis (c) A ZagrabienCs epifeopatti* e re fua exiftimavir , ut aperta occai'one , eroel·· quoque commoda procuraret , aut Il quam paAa eflet religio injuriam, d< hoc legitime cognniccret. Mulina proinde confiais Scraphinus cum rege fjrnudum collegerunt (d) *faaaffdllatttae, retente a nAllitre , jeu rciirjiafHca»ateria titala, eaade»_ Divinat Ladi>laat xrolati dijhngai.* Partitis , ut fentemic terebant , negotiis , politica lacris accedere,' ea 1ère ratione , qua rtale *Divi* Stepbsm evenifte praemonuimus. Ladislaus cnm bac in fynodo ecdeluB jura & rem civilem aadoritate fua fuftinebat, ut altero valut brachio epifeoporum poteftarem fulciret, ne populus arbitrio folius cleri ad compleAendas novas rurlum morum regulas, quibus nonnulla religionis capita flabtlita funt, fc adigi quereretul ; cui certe minus, quam virgae ieg>« obtvmpriare cunfuevlt . (r) Precepttones ipf» manifeffo doceat, ab epilcepocum iuffragio omois *ta* pepend.fle, qu* ecclefi* ritus , cleri, coenobiorum, matrimonii |ura , privilegia, A immunitates cootingut.t, ad confuetudinem tum vigentem *qms de caulis elle reduAa.

E decretis libri primi (fecundo & tertio ad forum rqmiflis) cum quasdam ab imperitorum intelligentia remote lint, aliemfque a fana fide perperam interpretandi viam offerant commentarium P. Melchioiis Inchofter , cui primos conatus m fcibendi, ecclefi* lue annalibus debet Hungaria , librum bunc decretoium (ynoduiumS. Ladislai, magna eruditione explanantem fingulls fere capitibus fubiicio . Obtigit M. S. iftud, e v<ri de patria optime meriti operibus pollhumis , plura , dum opottuit , in eo vulnera curavi; add'd· multa In contextum , qu* virum eruditum fugerant, aut opella mea expolita funt, pauca ad recentia regum Decreta iltuftrarc neceffum fuit . Secundi ac tertii libri canones qui httoc faciunt fele&i. Erit quemadmodum mihi pollicvor , ea m commentatione plurimum, ut LeAor proficiat , quaotove conatu , in conlervanda integritate ecclefi* . epltcopi noftri vetfati fint plene intelligat. Recurrunt canones piutimi , in aliis etiam provinciis, & pleriique conciliis orientalibus fanciti , quos part<m apud Rinium, paitim apud Lsbbeum, A Harduinum invenies. Depromunt quidem ex hac fynodo Heterodoxi arma obeuia , in Romana ecclefi* originem apud H«ngar<u , led m fuum ipfi caput, duramque cetvicem tela recidere fentient, cum noftra legent. Aiebam , debete nos aliqua Gtreos Bulgarifque ; quin tamen Pbotiu , quod Lampe vult, ortum chriiban* A catholic* Religionis, dumi nofit* aferibere cogamur.

(A) Seaboles eft urbecuta in regione Nvir ultra Tibifeum.· ab ea nomen comitatui.
(*c*) Varadienfem epifcopattim a S. Ladislao. inftauratum malunt, quam fundatum . Utri deferam, nondum mecum confticui. Anentur tamen , Il per me ftecerit , prinus pr* fecundis .
(d) Clarifs. Otrokotay teftimonium exhibemus.
(e) Offendit ad lapidem plagiarius Lampe, cap. }. pag. p. duro S. Laditlaum pnefedifte S. Synodo legit : semitto hominem ad 0a qu* oppofui.

SYNODUS SZABOLCHENSIS.

Ge/ehrafd fith LadiiLtt Httttgari rege èT Seraphino archiepifeopo Sfrigonietf anno MXC1l*

P R. Æ F A T I O.

find, p ,1 Efnante creatore & Salvatore Do mino noftro Jefu Chrifto; anno ia carnationis ejus mill elimo nonagefimo fecundo XII. Calend. Junii , in civitate CSzabolch, S. Synodus htbita eft ; pratfidente chrilbaniflimo Hungarorum rege Ladislao, cum univerûs regni foi ponticibus & abbatibus , nec non eundis opti

Çÿ» Christi ..... ANNO CHRIST»

primatibus > cum teftintonio corius cleri & populi. In qua fanda fynodo canonice» & laudabiliter bare inventa funt de> creta.

CAPUT I.

Di bigtlHit frtsbyttrit, & ditCtHUi. '

Bigamos presbyteros & diaconos &vi< duarum, vel repudiatarum maritos ; A jubemus feparari, & pera&a pernitentia. ad ordinem fuum revert'i: qui noluerint illicita conjugia dimittere fecundum inftituta canonis debeant degradari. Sepa* ratas autem fatminas parentibus reddi jubemus luis: dc quia non erant legitime, fi voluerint liceat eis maritari.

NOTJE P. MELCHIORIS INCOFFER S. J

PRO hupss intcllcAu capitis non eft putandum, «liquando licuifle >n ecclefia latina presbyteris uti conjugio, r'out admodum falfo exiflimavit Gratianus Can. quoniam s). dift. it. neque hujus capitis lenius eft „bigavnoi tantum presbyteros & diaconos feparandos efle, quali non prima led fecunda dumtaxat eorum conjugia fuerint irrita ; lrd bigami dicuntur vel quia sntequam factis efleot initia'.i, legitime conjunct, primis delun- An fecundas ducebant, eaiumque ulum in lacnt quoque conftituti licitum efle fibi putabant , vel certe qma nullo habito telpe&u, perinde ac laicis id conceflum rebantut : ad id faciente prava quadam confuctudioe,qu* » primis religionis initiis, non per omma firmam radicem egerat : qu* etiam in Bulgaria recens ad fidem conretiis Nicolaus primus, anno pont ficatus fecundo, pridem ante tolerabat. Idem vero exceflus pieAitur hoc loco: & murco mage ob doAa· viduas & repudiatas, qu* etiam in legitimo flatu duA* (ut de viduis loquamur) bigamiam inaucebant , multo vero minus ducebantur licite ab is, qui jam m (acos conflituti eflent , prcfertim presbyteris & diaconis, de quibus decernitur exprefle hoc capite: qui prom merito jubentur feparari, & peraAa poenitentia ad ordinem fuum ex indulgentia pura reverti, feparat* autem reddi parentibus t fyis , libere aliis tradenda fi nubere vellent,- quia non étant legitime, ideft conjugia earum irrita erant, vel <i primis legitimis induAa , nedum, fl iis quoque non legalibus fucceilerc. Quod autem nolentes illicita conjugia dimittere fecundum infbtuta canonis degradari jubentur , hoc loco idem lignificat ac deponi. Intelligatur autem csnon In concilio Neoceiaritnfi editus, in quo presbyter, qui uxoicm duxerit, jubetur ab otdme deponi.

CAPUT II.

De bit , qai tncilltnt in locitet fnrregawrinf uxorie.

SI quis autem presbyter ancillam fuam uxoris in locum fibi afiociaverit vcnumdetur, & pretium ejus ad epifeopum transferatur.

B

CAPUT IH.

Dt incMftncte «W tttnpn/ ftRttfrtibyttrit, <We» nxoriiut mtneent.

PResbyteris aurem qui prima & legitima duxere conjugia, indulgentia ad tempus datur, propter vinculum pacis & unitatem Spiritus San&i , quoufque nobis in hoc Domini apofiolici paternitas confilietur.

N O T Æ,

EX hoc capite apparet, bigamos fuperius diAos efle illos , qui fecundo conjungat! erant ; quorum nuptiae non legitim*, feu non legales dicebantur juxta canonem concilii Neocctarie fis. Quod autem indulgentia concedatur ad tempus us qui prima 6t legitima duxeie conjugia, non intelbguntur de prima uxore duAa in prrsbyteratu vel diaconatu. neque enim hoc eflet legitimum cotijug um, utpote contra piures canones qui recitantur m Dili. it. fle jt. led prima doAa in flatu laicali, quam Sacerdotes & diaconi retinere poterant, ac ut forores diligere juxta canon. Pietbyter quidam 11. dift.)i. exceptam ex Giegorio hb. 4. dialog, cap. s. non tamen cum ea commifcerl , jam enim hoc cautum erat varus canonibus , inter quos èft ille fl Laicus 7. dift. jt. ex Hieronymo ad Jovinianum lib 1. multoque magis can. Placuit epiicopos t). dift. p. Ex concilio Chactaginenfi V. cap. j. ubi dicitur: Placuit epifeopos , presbyteri*, diaconos fecundum prioia ftatuta etiam ab uxoribus abdi iere, quod nili fecerint ab eccleliaftico removentur oficio. Careros vero clericos ad hcc non ccgi , fed fecundum miulcujufque ecclefi* coniuetuainem obfervare debere. Qpare quod m hoc capite indulgentia ad irmpus datur non um intelligendum eft qmad ufutn matrimonii, quam feparationem ; quem ftoedubio fuiflet contra vinculum pacis & unitatem Spiritus SanAi: neque enim licebat unquam epilcopo, presbytero , dncono uxorem caufa leligions abiicere a cura tua, ut & viAum & veflitum largiatur , non ut cum illa ex more carnahter jaceret, quemadmodum fanxit Leo IX. can. omnmo II. dift. p. Cujus tamen diAa ficut et am apofloli Pauli :. ad Cur. 9. more hzreticorum falfificat infligniter celebris b*ret eus Jeannes Sleidanus l. g de monachis . Nam cum Leo pontifex rationem fui diAi reddat, hi» diAis.- Slc & fanAos apoftoies legimusegifte, beato Paulo apoftolo dicente: Nunquid non habemus poteftatem mulierem fororem circumducendi ficut fratres Domini & Cephas . Vide inbpiens (arguit Leo Nicetam abbatem contra quem fcubit) quia non dix t, Nunquid non habemus poteftatem icrorem , mulierem ampleAendi , fed circumducendi, fcilicet , ut de mercedc predication.! iuftentaretur ab iis , nec tamen foret deinceps inter eus carnale conjugium. Hxc , inquam, ita legit h*seticus Sleidanus ut pro forore , uxorem reponat, Paulumque dixifle velit, fibi quoque liberum efle non minus, quam reliquis apoftolis uxorem circumducere. Qua in re & feriptur* textum corrumpit , & ex gravi ignorantia Paulo uxorem tribuit. Quod li quis otnnino contendat de indulgentia, quo ad ulum matrimonii concéda fermonem efle In przdiflo decrero, non eft laborandum magnopere ; ficti enim poteft , fudie quofdam in ea fynodo , qui aut cum Orientalibus faperent, aut metu in corruptis fxculi minibus iuperfede e put nent .quoad novum Romani pontificis mandatum urgeret. Satis enim conflat quantum fle fub Leone IX. ante 40. annos laboratum fle contra facerdotes uxoratos in ordinem redigendos , quos Nicet* monachi Coftanrinopolitani falfa dcAtina depravaveiat.. Quem fle idem Leo perftrinxit, cujus verba feruntur can. Omnino IL dift. gt. Sed longe acrius idem confutatus eft ab Huberto epilcopo Sylv* Candid* Conftantinopoli tunc agente , qui Nicetam flt erroris dt faliiratia fle ignoranti* convincit. Sed przterea ob oculos verlabatur Ladislao regi, acHungatic* ecclefi* przfubbua quantum recenti tempore dt Alexander It. laboraverit adverfua clericos uxoratos , ques Nicolaitas, dc bzreticos vocat in concibo Mantuanocentra quos flylcm seu.t etiam Petrus Damiani , A quantum recentius , anno videlicet 1074. Gregorius VII. flt confliAatus , quando, uti tefett ad hunc annum Lambertus , promulgatum contra clericcs concubinarios , five conjugatos aer Italiam decretum edidit paulo ante in iynedo fanorum, quod tale fult : Presbyteri uxores non babsant , nabentes aut dimittant , aut deponantur , nec quifquam omnino ad facerdotium admittatur , qui non m perpetuum continentiam vitamque cœlibern profiteatur . Hoc etiam decreto per Italiam promulgato crebras literas ad varies per Europam antiftitesdedit, pre-

(a) *gtMtifaut i»* Aer, *&t.* Hrc verba Lampe fuflubt : Ne Remano pontifici contra, quam velit deferre cogetur, uxotio vinculo pacis exagerando totus mfudana cit. cap. Pctcrffy.

lue ia fuis ecciefiis fimihter facerent, atque a contubernio faeerdotum omnei ommno inmate refecarenr . Cujuimodi mandata ad metropolitanum quoque Strigonienfem cete- rofque Hungariar prcfules pervenifte dubitari non poteft. Quia tamen illis incertum erat quem efleAumia aiiti Movinciis habuit ejuimodi edi&um, merito BOmani pontificis fententiam expeftabant, quodipium verba cano- , claie indicant .

CAPUT IV.

Do tfifcof· frtcbtttttt ttoltntib» /e- fereri ai iilitit· conjugio.*

SI quis autem epifeopus , aut arcbiepi- fcopus ab illicitis conjugiis feparari nolenti, fpreto fynodali decretoKautcon- filium aut confcnfum prebuerit , aut ei Aecclefiam dederit, aut aliquid quod in ordinem pertinet agere permiferit ; a re- ge dt coepiicopis fuis , fecundum, quod rationabile videbitur , is dijudicetur. Si vero archiepifcopus, caufa ignorantiz, e- pifeopo confenferit, aut presbyter per con- fenium illius in tali vitio permanferit , judicio epifeopi voluntario fubjaceat.

N O T Æ.

DEcreturn eft eam muriam extenfioae defumatum ex Secreto duodecimo Urbani pap®, in quo habeturSi vero epiicopi confenferinc eorum pravitatibus, hoc eft: qui m fabdiaconatu uxoribus vacare voluerint, de bis enim loquutus eft Urbanus vH juxta eatenfonem lynod· Hungaric: Qpicumqne ii fint qui ab illicitis coonubiisReparari noluerint. Ac. ipfi oftkii mterdiAaoae mulAentur . Ita Urbanus . Porro quod dicitur : Si ar- chiepifcopi . caufa ignorantia epifeopo confenfenat , aut presbyter , per conferium illius, in tali vitio perman- ferit , judicio epifeopi voluntario fubjaceat. Non cft ferius ! ab epifeopo eum judicandum, quo modo emm ju- dicet is , qui eadem culpn implicatur ? quod fane plures vetant canooes ; fed fenfus eft . eadem pleftendum fententia , cui obnoxius eft epifeopus, ob confilium, aut confenlum, aut nimirum juxta Urbanum. *Oj/ttii h*· UrdiaitiK* BMr/ftrftw: juxta Gtegonum : C7 «fins , CF *ien/Jici»* prnwtur.

CAPUT V.

Dc doit ttcltfitnan m» cxpltto.

QUicumquc ecclefiam Deo «dificave- rit, & dotem nominaverit, nomi- natam vero non dederit, ad illud exple- dum, tranfmifto nuntio, praevaleat epif- copale judicium: cui fi quis contradixe- rit , & contradicendo verberaverit , ipfe regali judicio fubjacebit.

CAPUT VL

Dt ftriitiont rtrwtt tttltfieftitentm ob ftccr- dotit incttfioai.

SI quis presbyterorum res ecclefi» ad propria loca duxerit, & ibi vendide- B rit , vel per incuriam fuam perdiderit (impliciter ecclefi» reftituat.

CAPUT VIL

De rtftattrttimc dtfohttram ctelleruni fro~ fttr ftdiiiontno.

ECclefias propter feditionem defolatas aut combnftas, juflu regis parochia- C ni reftaurent ; calices & veftimenta ex fumptu Regis dentur , libros epifeopus provideat.

N O T Æ.

Mira fane hic elucot Ladiilu pietas, non ait gravato fubditoram cenfu, cum ftngula capita nonnifi exiguo fymbolo penfitarent , ipfe prccipuas expenlas e fuis rationibus dnxent : nullo etiam epifeopis.nifi hono- rario onere committo; quorum tam opimi erant proventus, quibus omnium curam facile ipfi foii, fi, fynodo vifum fuiffet, redempturi nant, nullo fortunarum detrimento, idem iere olim fanxerat circa ecclefias sri<6- candas primus regum Divus Stephanus, ut vidimus in conftitotiombus S. Regis cap. sj. cujus pietatem Ladis- laus fibi propofuifle imitandam vidttur .

CAPUT VIII.

D defolotioat frofttr vttuflotoK.*

E ECclefias ex vetoftate defolatas epifeo- pus recdificet.

N O T Æ.

ID quoeup juxta fanftoram patrum canones, faptenter decretum eft. Non miram autem vetoftate labefaftari potuilte nonnullas ecclefias, e»fi a convernone nondum planc fscularem starem ducentes , quando in ii, ini- tus haud paucas pcefertim in villis oportuit efte, non eatenus materiatas , qus stemitatem promitterent ; ut propterea epifeoporum imperiis in pofterum tales sdificand® eKent , qus illorum dignitati A diligentis pate· eiïent, cum fumptoofis, etiam regum monificentia, bafilicis extraAis certantes , quales hodieque non uno in loco in Hungaria v>fontur. Et licet pinrlms Turearum barbarie vaftats A pene folo squate fint, ipfis tamen ruinis fplendorem oflendunt duraturum, C vim non feriiftent, aut reges temporum coafti injuriis, in heretico- rum poteftatem tranftulitfent.

CAPUT IX.

Dt atgotUtoriknt IfauMitet effrlltxt.

DE negotiatoribus quos appellant If- makelitas, fi poft baptifmumad le- D gem fuam antiquam per circumeifionem rediifle inventi fuerint, a fédibus fuisfe- parati ad alias villas removeantur . Illi vero, qui inculpabiles per judiciumappa- ruerint in propriis fedibus, aut «dibus remaneant.

NO.

β?* anno CHrtill ANUO

N O T Æ.

T Oqnitur de limahantarum feu Aurenorom filii*, qui fftbiade five allefii, five ultro oblati baptixsbantur, f . dfinrfe vero a confanguinei» fle affinibus feduâi, ad legem antiquam redibas* eircunxibosie cbniliana ferra ejurantes. Hos itaque jubet a fu>« feparari, Λ per alias villa» diAribui, ut longa exiAente» a commercio infidelium , facilius reducantur ad chriftianam religionem. Qpi vero inculpabilM , >d e· aainime obno ii perfidus invenirentur & conflantes in Chrifti coitu, illi in proprii» fedlbas, aut «dibu» maner* permittebantur . Nec minor poena implicat feduftotes, ut dido modo relegati, flt a *commere ilt remoti* flt *jure negotiorum* pnVarentur flt fortunarum tuarum detrimentum facerent. Quate If» fpeciem mitis hare pena vider» poflit, qUum fuperioribus feculis boc ganu* dolidi longe atrocioribus lupplicii» > ferro flt igne iolitum flt expiari omnino tamen oro tempore , flt loco magnam ad coercendum vim habebat in io, qui rerum (aduram perinde ac vitat «(limabant , quam ex comme· co flt lucro provenire ducebant. Neque tamen dubitaverim in hujufnwdi sllw edam poems fuiffe anionadvcifum, juxta conftitut. *ft.* Leoni» imperat, qui tales luere jubet ren-» spoliati» conftitw tat. Decernitur autem l. n qui» ». G dc apoftat. ut fi qui» ex chrifliano ludatus effcAus fecnleci» retibus aggregetur, bona ejus Filco addicantur . Hinc porro liquet abundafle oiim (Jnganam hoc genere hominum, qui undique ex oriente przfertim confluebant, mercimonio flt negotiatione vitam traducentes, vicifliuaque commodante»,- ut fime nofeas felicitatem flt copiam Ungari*, pluribus regnis flt provinciis exterarum temper fuffecifle . Hi tamen ficut viftu, It» hofpicirs ac domibus diflmai, communem cum carter» negotiatorum caufam habebant , lifdsmque legibus politici» flt toro cenfebantur, ae interdum converlatione ad ritum ebriflianum. traducebantur, non altam in pleriique horum rationem'fuiffe dixetis «quam aliquando fuit Maurorum in Hilpaniis .

CAPUT X.

Dt conjmio Jttieemi» it Cbrifiitnemm w»/fcrww:

SI Judxi uxores Chriftianorum fibi afiociaverint , aut aliquam perlonam ^VCbriftiinam in fervitio apud fe detinuerint, ablata ab cis, libertati recidatur, venditoribus ejus pretium tollatur, & in fumpeum epifeoporum veniat.

N O T Æ.

COnjugium inter Judaeos fle Chriftiano» canonibus vetitum effe, nifi illi convertentur , conflat ex concilia Romano (ub Z chana can. to. Es quo videtur magna ex parte hoc decretum defumpeum. Item ex concilio Toletano IV. cap. da. Et refertur can. at. q. s. c. Judxi s. ubi dicitur. Judai qui chrtflianas mulieret habent in conjugio admoneantur ab epifeopo civitatis illius, ut fi cum eis permanere cupiunt Chrittiant efficiantur; quod ii ammoniti noluerint ieparentur ; quia non poteft infidelis in «)us permanere cojunAione , qu* jam in chriftianam tranftata eft fidem. Videtur hic canon loqui de conjugibps, quorum alter jam ex infidelitate emeriir, altero adhuc in ea fordefeente. Mulco vero magia vetitum eft: ne fi alter eorum femper fidelis fuit, ad conjugium infidel s tmnfeat.

Ex concilio autem Urbanenfi refertur cit. can. aS. q. r. c. Si qui» *tj. Ut fi* quis Judaice pravitati conjugali focietate jungitur , live chriftian», Jud*o, five Judxa ChriHiano multer carnali coniortio nufceatur : quicumque eorum tantujn nefas admififte dignofeitur , e chtilKano coetu , atque convivio , flt » communione ecclefi* protinus legregatur. Idem prohibetur lege civili. Ne quis *t.* de judris, flt coelicolis: fimiliter quod fpeAat ad alteram partam, flt Chriftiano apud Judseum m fervitio detento, cavetur lage civili , l. Deo nobis jd. 4.] c. da epifcopis & clericis ubi : His ita difpofitis ait imperator repetita lege jubemus , ut nullu» Judaeus vel ragsnus vel hxretirus fervos chriftiano» babeat : quod ii inventi in tali"reatu fuerint , fanemus, fervo» omnibus modis bbeios efle , fecundum anteriorem noftratum legum tenorem. Idem innuitur l. i. c. Ne chtiftianum mancipium ibi. Jutfxus chtiftianum (ervum nec comparare debebit, nec largitatis, vel quocumque alio titulo confequetur . Quod fi aliquis Judaeorum mancipium vel chtiftianum habuerit , vel left* alterius, vel nationis, crediderit ex quacumque cauta poftidendum , flt id circumciderit ; non folum mancipii damno muidietur , verum etiam capitali fen entia puniatur, ipfo tervo pro premio libertate donando.

Porro in hoc capite non eft termo tam da conjugio Chriftianat flt Jvd«> , quam de detentione , qua Jud*us nxorem Chnft ani ve) allexerit ad cohabitandum illegitime, vel quocumque alio modo chriftianam perfonam in lervnio detinuerit. Quocirca par in utroque canone perna decernitur i ablata mmiium eis libertate, quod fe fic aftociaverint , vel fi pretio empt*, ferviverint. Ille en m tenerentur redire ad maritos, ver fi maritos non bsbenr, vivere inter chriftianos cum quadam capitis diminution* : bec vero ad venditores priftino flatui reftitut«, vitam ferviendo exigere deberent , neque enim volentes venierant , fed neque alia libertate gaudere debent quam ante apud venditores utebantur ; poena tamen redundat tn ipfos venditote» «que ac in Judaras , nam ad neutros redit pretium, fed epifeopo redit jure files vel parochiam , hac coaflitutionc . la eo tamen metior eft conditio vendentis , quod res vendita, eidem reftituatur.

CAPUT XI.

Oc Mg/i/cnno *tttlcfitrun in dirbttf Deieitticit it ftftit.*

SI quis in dominicis diebus, aut in majviibus fcftivitatibus ad ecclefiam non B venerit parochialrtn, verberibus corripiatur : fi vero ille remotae fuerint, & ad ecclefiam fuam parochialem villani venire non potuerint, unus tamen ex eis nomine omnium baculo ad ecclefiam veniat, & tres panes, & candelam ad altare afferar (a).

NOTA.

(s) Reducitur canon ad ar. J4. I. ». D.-c. S. Step, addit Otro-Kocxy.
£"°d . *betula jubetur wurf, pertiut fa/tut, furtiut bafithtM* , v*/ rspfim wtfeixr prsbiferf , Nir *fuit buurmuut tent /tiut» partti, itd* ut *ptctficui Cbriflieiuu ; Cr ut piui Vittar wuiet ud ettlefiut».*
Eft prwteisa lignum, quo te ecclefi* fubieAo· profitentur. Viget hodiernum mos ifle in locis non paucis, ubi Humerorum pietas nondum emarcuit. Ceterum oblatio panum a populo ad altare fieri Colica , ut per verba laera Sacerdotii , EucharifUa ex eo conficeretur, vetufliflimus Chriftianorum mos fuit. S. Cipria. Trail, de Op. dt Elee. ed. Colon, p. sCl. Nu. JJ. Condi. Matli. 11. G q. apud. Bum. To. a. par. a. pag. add.

N O T Æ.

MAjorss feftivitates non intelligit comparatione Dominic* abfolute , quod jure maximum feflorum dlc» poteft can. *Quad dit* t. difl. 1J. fed comparatione aliorum , qu* non tarn ex vrreepto , quam devotione pouuli celebrantur, flt diipofitiooe ecclefi*, giadibu* quibufdam drfeernuntur in chore, non in foro fervam d»». Majoics pocro feftivitates hoc loco intelliguntur, qur in jure exptimuntur can. PreuamcMMÜrm 1. *dtCt»· ft'*

▸ g, *front difi.* $. dr *L* t» A* X»C ». es *l. O»net die 1 C. defenu.* later quas etiam Martini feftum Hangaris celebctrimutu ceefenu. Qganqeam aliqu* deinde eefucverum , ut trvs dies Rogationum, & qu.luor hebdomadis "J~pafchaHs , quibus fuccruere rcftum corpora Cbrifli, Conception a Deipar·, Â quasdam alia . Quod autem ver bcribus fubdereutar, qui hia diebus ecdefiam parochiamm non fréquentaient ; *my*fter«o nou vacat, ut letvdem jB nt9jMm raderentur, qui Deo fcrvire, * feriari a farvilibus neglsxiifeat, ac potius ex prava confuetudine ingurgitare ie failli eflent junta ca qi* dicuntur m r«». alrartfuc fl. d/. 4. Sunt autem vuigsrc gtnus poenarum ia Huncaria. etfi e· non five capitales , & nqaivalens tuftigaimnt: aut riiam virgarum ex rite percuffroni, multibus Olim adhiberi iolit·, ita ut cum nen edent ad lupplicium defimati, non caderentur denudati , ac (polisti, fed proat duiuaxat humi devoluti certos plagarum numeros indumentis fuis tcAi , nstlbus exciperent.

Quod proteres , fi villa remoete fiat, induleetur. ut villam unum tantum mittaot ad aaiochiale.n ecclefiam nou eft intelligcadum, boc tpCo eos excufatos fvrtte a (aceo audiendo; nequo hoc ipfi n fligebant , icd Tratas in fingatis pene villis habebant & alas, *St* Sacerdotes, fed Praeter hoc tenebantur adire concionem , ptoponencem verbum Dei audire, quod nbn fiebat, nifi in ecclefia aroc^iall, qualem deme viil« habebant fiagulam. Id ver* mprimis illis temporibus, magis utile videbatur ad roborandum in peitoribus fidelium Catholicam veritatem, quam'G unius auditione miti· , ut huic fstiefac;rent «cciefi· praecepto, de eeterovei- bosn Dei neglsgerent, fit diem otio tererent, cum revera , ut docet Auguftinua, & refertur c«·. ». q. 1. <. Interrege 49. neo *fit* asmw *verba» Dei,* gea* cerpnr C>rr/< Er fi non minus reus eft, qui verbum Dei negligenter audit, quam ille, qui Corpus Chrifti io terram négligéntia fua cadere permifent ; (quanto magis, qui raro aut nunquam audit. Qjia de caula laudabilis illa efl ultio-montanorum, ac prniertnr Hungarorum pie tas qu* aqua religiofam ducit, dc miHam & concionem in ecclefiis audire Qpe nili deferbuiftet , ut planque tedio divinorum capti , hoc tantum utcumque curarent, nec fi miflam omiiment, rei eflene prreepti ecclefi· ; eaque de caula fallendi temporis gratia breviores magis quam devotas miHts venati fu.dent, ievera tot berefte, aut tam cito nunquam invaluiflent ; neque enim tanta ignorantia obrepfiftst, que invalrfcentibua hmefibus plores & fortiores occuriere vcimilet . Quod denique unus nomine omnium baculç venite pibe» cur ad ecclefiam, dc ties panes , candelamque ad altare offerre, flgnificat pœnatn verberum, ea Penfione , e* indulgentia praferipta, redimi. Qpod tamen nifi jufta cauta labefiet, in confequentiam trahi non debebat, fr procul dubio plut pIcAcbat pudor , quam culpa.

CAPUT XII.

A>c vcMrarfoue fxpradcfhritai dierttat.

ÇÎ quis in his diebus venatus fuerit canibug , equo careat, fed equum bove redimat. Si vero presbyter, aut clericus fuerit venetus, ab ordine defcendat, uique ad fatisfa&ionem.

N o T Æ.

TKÆEritovenationis nominatim fit prohibitio, qu·, cum etiofis ftr malefcriatis ex fe magna fit illecebra ad J.VJL negltpendum facrorum dierum cultum, quibus foli Deo vacandum, nec quidquam aliud agendum eflet, juxta Cev. *Jejunia* id. dc *confacr. difi.^.* tum maxim· per patentes Pannoni· campos denfarumque iylvarum receftus, & ingentem ferarum omnium, divitemqu copiam, paratiffimam m horas probet occationem , & ultro vel defidef invitet, ac ftimulat.

Qpare non prohibende venationis , f d fervand· religionis gratia editum boc decretum & conftituta pcana , eaque fac mitis. Qpid enim aut equo uno cateie, aut hunc bove red mere apud Huntaros? cum utroque abundent . Cetera cuique liberum eft, quocumque aho dic , noAcque venari, dum lactis diebus (uus fervetur honos .

Qjrod autem , fi presbyter, vel clericus fuerit venatus, jubetor ab ordine defeendere, ufque ad fatisfa&ionem ; boc eil : interdicuntur illi exercitia ordinis facri cujufcumque» donec fe amendet. Quod non efl alienum a fscris canonibus. fifoa. inquit Hieronymus plal. po. creator *cret*, gura arrcaSpr *trat : (T fcmitu* ese iwnuwar m *Strtfterit /atrii , aiiytta» vraatereat, fifeturei inniiaet fttmi* · H«c H eronymus . Et tef rtur ce*, *gfea* tr. dfjf. M. Neque hic obiici debent Euftachius, feu Placidus, Humbertus *St* alii , qui venatotes fuerunt j ac poflea fan&itateclaruetunt. *Nrctt* (inquit author libri de nugis curia) *Pletidut,* '«t/ *Eufatbim atartyr «tmlem infigatt aitm A ζ»aitrai* . nr> *faru pfrittutoraat ttcltf* retint laatit* ; ce fatae finde ad *Aftiitltiaat wtam ïß Petit, O'teter ti ufaBat trade· at evaagelii yraduator.* V. rum refte G etorius I. st moral, c. id ad al. lob. *Nta ia re Met deffiti* amid *ftit, atia jaet tat·tit tfe gatd fait. eaa. Ferra»* if. 4*ιß.* to Sed etiam Ambrotius Hom u. de quadraaefima . ^erd yrndefi jr/enare *vftertbai,* fir *laaariare •veaatihu ; alfiaere tibn , errare feteaiit* Refertur *caa. Quid frtief* >>. di/. M. *St* paulo inferius : ^*ga fatalii illa» frjaaare , frairei ga> yriara dtiattio aoa ad ecclefia» Vgilat,* eso *tiattra» atartyra» laca pergairit { fed fartem ceagregat ftrvtioi. tifpuat retie ; caaei tradadt. ftim , fyhMtftm pflafirat ; fermilM iagaa» fece» pertrtiit, fartage »agh ad ecclefia» fefiiaaatei,* fir *•vtiaptatiaat fait pectata acca»tiat ahraa, ae/ciem rea» fe fatara» ta» de Jaa deliBa, gaam de peccate fervorum* caa. *jfa patadi* ij. *àt. difi.* M.

Ex his doAores deducunt, venationes faltuofaa clericis nunquam permitti. Nam quardam alie font , quas videre etiam prohibentur i proinde multo magia dantoandi (unt clerici , non folum vetita facientes , verum iifdem *Sc* diem faensm & religiofum temerantes: *licet,* fi verum eft illud Auguflini , in pfal. 147. *Vident boti· aei veaatare» , tileffaatar* , tur *miferrt, fi le aou correxerint,* far *eti» vident venatore», videbunt Salvaiore» <P comeifiabuatur, can. videat.* 10. *cit. difi.* St. Qpanto magis fi iple clericus Gt venator , hac fentkntia netcellrtur. Nun abfimile porro turtle decretum de fervanda diei dominice religione, Divi Stephani regis, in loco offendimus.

CAPUT X III.

Dt iticrfeBie» Mthtrc.

I quis uxorem cum altero viro adulterentem invenerit , fponte puniat ; de fe rationem reddat, & û voluerit, afiam ducat. Si vero ex propinquis feemi- B nx aliquis inftirrexerit, quod interfccif- fec injuûc, judici difeutiatur, & illud a viciniis eorum omnino dcin veftigetur : fi io defpeAione & contemptu apud virum fuum effet prius, aut aliqua fufpi- /cio fornicationis illius prius orta fuiffet : fle boc, fecundum quod rationabile videtur, dijudicetur.

N o *T Æ* .

TTOc decreto non habetur, at maritus uxorem in adulterio deprebenfam interficiat, fed cavetur auntaxpc 1. JK quid ageodom, fi id eveniat ; unde reAius legitur : fi quis axorem cum altero viro adulterantem inveniens ipoote paniat, de ie rationem reddat, &c. Porro parv canonico non liert homini Chriftiano adulteram conjugem occidere, ied taetum dimittere , *eam* }t. g. 1. c. *fi quod venrn. 9.* Et Nicolaus papa qnarfirus, an. fi cujas uxor adulterium perpetraverit , manto fieeot fecundum mundanam legem eam interficere' reipond t : See- *Ba Dei ecclefia tmatdatii aaagae» mafiringitar legtbm. gladia» non habet. nifi fpiritade» . non occidit. fed invitent Lega* tamen civili permittitur sjuimodi vmdiAa. ut notat Panormit. *cap. vetiem ». de fpou/ti. (T*

matnue. nu*, R. dbi. on aurore *hkrte* › oot /esmasm*fmxtut· heveutrit* » psae/ulrm *badet eut aatlût* «o *a/in^i, ntt alloue* r«tr«*r* trsrtsr reddcrc, */ fdEcet i» aSu iiwrit.*

Ceterum, fi leg* civili permittitur, et pater occidat filium, & fi mm» fovesuat jam committere, fed tantum CHairr» chiiicti ·» leAo, « °o*·» waataateaa·* I. e. guanto magia, g mantus uxorem inveniat non pncparaioriis, fed in flagranti, vel ut loquitur Hoflienfi·, CMMMSMwarr »· Mdrm cenat, qtsando jtitftffimus dolor animum fubtt atrociter; nt n^« *éthi» ft* »· «Mute vert, *Mtaita unrù*, fM» fimri-*cidtum ftii.* Et favere videtur Nicoiau papa mo. j|. f. a- *t. bitrft^hrti* j. Roe.o, fltfi propter atrocem injuriam, mitius ap videtur cum ocrifore uxorie, ex bot decreto* omnino tamtn tenetur retienne faAi redde* re, cur ›d fecit: pu», fi foferiena fount, ad ÎKundaa nuptiaa tranfire permitrirar, ft fetu», dobro procul, e» pocn* lubriciacur, qu«m leges homicidia cooflituuM, neuape cap^aii, & quales infligi folenc homicidio (quemadmodum lura loquuntur) qualificato, ut non fufikiant ill·, quas eadem iynodus confluait, lib. a. cap. I. Qr *M«ec r*g«/ai·. J› *gait*, videlicet, *eatraBa gladia jugulrveret Soaaincae, regali judieia tradatur* ›* carrrrnu, ÈP ·*·</ /·< dbwt/aurar re *tna, fcihttt*: vnr<; terr*, fix*, /irrw. Cftide dw *fartee* drotnr njwiu *jagalau*, *tt'tre vetoflm, tr* axerr /a/aZttani. St t*ro *uuaaeti faaultatie géant centum* (F drier· *fenfi ft*; «mittar ft-Aeriefra. C* eram, alio decreto cavit, *de* uxoribus m adulterio deptebenfis, quod habatut bujus fynod. cap. so nnwruoi: $/ *ftur nuritni* turmea» tp ada/terr'a dbprebcudCrtS, *O i» ft^Kn cufittrit, athtri/tctüni··* /itate can «·µ ptrwteetie *tmfaualar: gua pera&l, f* otr ram Voiami, *reciftaf: /* /war, yaaadtu Btrifarvr. *atm,* taua/rr *fermaneaut.*

Porro G pernas non ex equitate, êt ut delinquentium errores corrigerentur, magis quatn rx odio vitiorum Hungari inflicuiflenc, longe fane atrociora fuiflent adulterarum Ippl‹ı·: quod apud eos, fi unquam alia, adulterii crimina prorfos Videntur abonxnabilia. quamvis omne carnis v tium - natura quodam modo infito odio dereflrntur. Nulla apud eos metetneum peoflibula; nec norunt estufationes qusfdam, permittenda nimirum minora mala, lit evitentur majora, dum etiam minora fint contra legem Dei. Quin, nlfi minora favere puniantur, exiftiment hinc fieri gradua ad mapra, corn fi minota fpernantur, majora etiam fit aufura ne-qu iia.

Et fupinam arguunt neglfgentiam magiAratus, qoi minora non coercet, ut majora negligentiut curet. Impietatem pntterea putant quorumdam religmoes» (fi tamen religio efl) qui moii mslint, quam diebus ab eecle-f›a venti» carres comedere; cum interca ufdetn, At qmbulvis alna diebus fornicari leve ducant: quafi Chrifti prxeeptum minus. quam ecclefi* fervandum eflet. Laudator porro ab iis aelus Andres II. regis, quod Reginam conjugem, a quodam procerum occiiam probarit ca folum de caufa, quod iila, hujus conjugt adulterio vitiande jirmbuerit occationem.

CAPUT XIV.

Dt fuhrafluiiH Ktltndarum abffttt liantia,

AÇI qu'S Kalendii presbyteri fui, & fratrum licentia iubtraxent, manum cam, cum qua fraternitatem promiCt » decem penfi* redimat.

N O T A·

/"Onfueverant olim gentiles main faperilitiofa facere in Kalendis Januarii, que ractotes Chriiliani, ut plerolque gentilium ritus, religione quadam focmare, & tublatis lupeiftitiofis, ea, qu* nullam mali lpeciem prcleferebant, Chriftian* faens longe iselius, & decentius aptarent i m ns tamen quidam nimium conati, qurdam fubmde paganorum more admiicuerunt, launo. At viriditate arborum domos cingentes, menfos dapibus onerantes, per vicos, flt plateas concionM. & choros ducentas, & pleraque aha ferventes, quorum fit mentio <··. AT·· freer *if. Cat.* ad. *f.j.* Item, cms. ᵻ>- *O* id. t'W. *Et allfail rtiaat plat* mot, ut diclt Zacharias papa in Cone. Rom. cap. 9. pr«p<er netro* «**-- *fatieatet.*

Contra bx *Oc* plura alia, referuntur aliquot canones dr/. 44· ex variis conciliis, maxime vero ex Nanatenfi deprompti, quibu' illud demum effeAum, ut abolito fupeiflitiofo ritu & religioni Chriftian* haud conveniente, retineretur, quod bonum.- nimirum, ut diebus dominicis, & ptxferum Kalendarum, populo pan* benedi-Aus dsretur *i* Clerici praeteres convenienter menfam communem baberent. Id duabus de caulis videtur fsAum; ne icil*icet*. qui more antiquo iifdem domibus, flt menât utebantur, feptrati deinde, a mutua cantate defuefcerent, nili interdum una (»brie in Domino reficerentur. Et pr*terea cum dies Kalendarum (olemnioics babeisntur, par erat, ut funAiombus eccleliaflicis una infittiffent, quo facilius ad eafdem a meridie redirent, non long· ab ecclefia abeflent, fed prope ex mftitutO convenirent, ac pranderent. Hunc igitur morem ab antiquis reeptum Hunçari qooque mcsbyseri reiigioie fervabant, fobri· tamen, flt bonefte juxta prcfcnptum cap fvando aercM, & fuadr prrMgirr' */. 4«. ut fcilicet poft peraAum divinum miniflerium, ad neceflariam calatmnam nun quafi sd plenam tefeAionem, confiderent, ne aliqui gravati, minus prompti, flt tempeftivt demde as ecclefias, redirent, neque tamen prohibebantur domum luam ire. qui vellent. Ira enim pragfcribltnt dAn capit· *Prrtfiii eomitai*, fw *ttatafriat*, peocas cams *thantate i»* daur» *fraim* /»l /xsxi *tant frainhat frottât O fniali fagalti* fchric *fatioat; O *aaii»t ultra urtieat vttrat ftalit»* ‹m› tuttiagant, *O pt ad n-tienai reOtaut.*

tInd etiam colligimus, hanc refeAionem non fuifle ex lymboiis, qu* vulgus *tautafalia* appellat, prraAam; boc emm prohibetur in concilio Satdieenfi *ceu.* *g. flt refertur d>A 44. *nau apartat:* ied per vico», pro fingulorum "rrsbyteroriim facultate, flt caritate exhibitam. Quod ergo hoc decreto fancitum *Si guii dt Xalrudit trtihtm fut, O fratrum lctutiu fuhrarrrit, utauum, tuna gua fraitruilottua pnutift, dectut fenfi redimat;* Hunc enfum baoet fi quis de numeram fratrum aliquid efculenti. vel potulenti lubtraxifltt, nec in dotr.o frains iut cum «teris, fed alio ad quemcumque tandem otum abftulerit huic decem *penis* redimenda eft manus, hoc efi: promiflto ipla, qua fraternitatem conteftatus eft; quia emm p'omiffio more antiqtio (qui mos etiam hodie purimum ubtinet) noti(fimum apud Hungaros fieri folita efl conventione m manum: ideo pro manu, hoc loco accipitur, flt differt a juramento, qu* digitis, aut manu lurfum ercAis, vel a presbyteris t»Ao p«Aor« fieri ccirtfuevit. Qu* autem fuerit ifla fraternitas, facile occurret, fi fimilitudine quadam, vocabulum drduftum putemus ab ns, qui vulgo Sympofii fratres olim dicebantur, flt per vico· convivia flbi mutuo exbibvbant, alloqui pcrulianbu· urbium, flt locorum muneribus deputati: nifi melius exiftimarc liceat, non › <nn but presbyiu**, fed cerro quodam Ordine leftis convcnifle munus Kaleadarum exhibendarum, quibus erum negetis quedun» major* momenti agenda cum incumberent, idcirco fidelitatem ptomiffam exigerem, fntrum nomen apti finrbant. An fortsfte fratres dixerimus, qui peculiari quodam infttuto In rehgione proficerent, *& pietsu vacarent*; quales bode vocamus aut Sodales, aut congregationum variis Divorum nominibus irfc iptarum f«atre»,qui tamen non lymbolo penfo, ieuex fua facultate in ordine vicis lu- Kaiendas exhiberent, non ieiu» ac filii Job in orbem convivia.

Subit hoc loco. orcalione Kalendarum, illud etiam fuifle Hungarorutn ftudium, flt fortsfte preripumn; ut ad meunns cujufque m»nfis Securium hac le pietate obarmarent, periculis temporum obviantes; ad cum fere modum, quo t-.odieque Ro»n*, Kalende Auguflalcs lautioribus initiantur epulis.

C A P U T XV.

Dt ntgliftmia ftpinitattcut «l xr/orfow.

B çI qui* io dominici* dieboa, vel in mijoribut feftivitatibua cccleûam neglkgena mercatum frequentaverit, equo careat.

CA-

ANNO CHRISTI

CAPUT XVI.

Pf 9tgligaui» Daatûtàta étci

Açl quis die Dominica mercatum con· ftituerit, prateipte Sanâa iynodut, ut ficut conftruxit, ita deftruat . Si autem quis renuit, quinquagmtaquinque peafas iolvat.

tt O T A.

EX utreqoe capit· «lacet, qsam religiofc Domieicum i*n , & Grfta majora coiere Miti fiant Ungari , M pnaepue Dominici diqi cultum atom es parte fanAum cd« roiueruM , tu m mercatu·» quidem adire , netligendo ecclefiam, ne Ssm contticueee laeserit.

Eft astem coofbtiaere mercatum pro regionra ufu taberna· fe* oficinat mercium vendendarum , st m nundini» (olet. five in foto, five circa ecclefiam conftituure. ot ea ratione mercatore· fu· fariliua diftrabant, (i a freqoentantibu» ecclefiam prmftmari videast ; uem cum nunquam froeueouore» coeant populi, tuam ad (aera, diebu» feftt» coldnda, ia ecctofiia, hinc nundinationum parata fe oAert occafio, 6 circum taberma locant, rrt pateant venale·. Qj»a de eaufa, com plure» olim conraurest ancillarum . cutioficgtefpeAandiornait, diei venerationem nagligebant. Proinde rrAe hia decreti» cautum, st stercaium frequentante» , & »4ec ecclefiam négligente» eque luant. Mercatam vero, ieu taberna· coafiraente·, fuo damno deftruam . »n: quinqutgiacaquinqoe prnla» folvtnt ; at bine mtdligaa, cum major eactdue majoti pleAatur ^s,»a, equam unam *jj.* penfaram pretium apud Ongaroa baud aquato. (·)

(·) PtnTa vani fuit ponderi·. Vide Glori. Du Prrfoe. hic qo. denarioa non excelfit, accrevit ad too. dein no dcn. Perna proinde gt. penfanao, (upputando per qa denano* Sngulam, erat quoad Eorenum ftben. ion. denanot, vel da ciuciferoa valeatem, mulAa a», flutaorun. OtroJtacay, vir lape, nec line laude memorasdut, *ff.* peniat, ad quatuibr pondo fini arasuti elevat. Sed qui» credat bonum rua colenti, wl egeno ft fe ecclefie officio luMacenli, bine totam feifie Impolitam/ Mallem d»ci *ff. peniat ea* vocabulo Prae Denarrau . Quidquid deinde Cerota· I- & Ladovieu· 'L ftatuenat. Eruditorum In gratiam adneAo e» Msfiao nOflro : Fru» *U. Mettiae Zekfl Ceâaaicae* anSrr (Agnenfi») eitfm, Peter Mvκι *Aβi, de pfeffiate atd'a .Aleaafyen, Mictaeii* Tar*4< CP eeMi tomrw «dan* wute, ma/agi *ejufdeta* pr· cewam 0* tngrafetrtfiw Arreu Nove Moneta, jSarvMm feruMidc* per cratarn denario· aovea computando vandtdiflot, ft reliqua . An. 1417 Ifiud ad rem numanam propiuq ; Belg Dei gratia, Etc. Deed bq/prte> sqftrt* dr Berrep . CT ad rem *fwniri....* pr· firraau *tlita* , trt pee *tnbii* , pea dtdewl *ftr fnuuitt* , «eatMtrm quindecim denarie· tonate* diter (cerMtnr. An. ttpq- demum & illltd . Nitr /reter /ecadm , *(ft Martttuu faf. ftririfitu* eMrcer pramptariM· drserrerum , pertem ie grajfir BaMNca/rim, partrm ie *Utit* , cam deerm prn/r campartendt. *ifotvtrc* ^dfiaa tpt.

Es bn, *fit* fimilibe», peniaram valorem, vita coaut·, ubi Mai»um accreverit, fide diplomatom producemu». PETEIFFY.

CAPUT XVII.

De *kafritihie aèaninuihie elerieû.*

SI quis hoipes clericus in hanc patriam fine commendaticiis lireris epifBcopi fui vénerie, ne forte Monachus, «c homicida fuerit, vixque alicujus ordinis fe confciTus fuerit, judicio, vel teПimonio difeutiatur.

N O T A.

Eia deeretum contra clerico· & religiofo» vagabsadoa.

CAPUT XVIII.

De tohertttia tltrittntm

SI quis clericus in patriam iftatn re* meos , alicui epifcoporum , ve! Comirum adheierir, & eum Dominus fuus bene habuerit , & fecundum quod cnm eo convenit, vel traâaverit, fi difeedere ab eo voluerit, nequaquam difeeder, donec prius de injuftitia fibi illata audientia *regis declaraverit.*

N O T Æ.

CAnop loquitor es decreto Urbani, de clerici» Acepbaht, qui curli» adbvebant ; an vero in boe decrero Ltditlai, de id genu» clerici» agatur, bic invefligaadom efl . Verum cumfupenoridecreto , boceft XVIL ut boipe» dericu», fine commendatitu» epifeopi literit vemen», ne forte monecbui . aut bom>c>da fit , risette ahcuiu» ord<ni» fe efle confeflua fuerit, judicio vel teftimonio difcutiatur, nihil aAum fit , nunc riammabttur. In boc itaque decreto non videtur agi, nifi de clerici» probati», qui dubio proco! , fuorum fuseriorum facultate, adherere folabant epifcoporum, atque etiam procerum fequt.aula·, ut illi» a faceib* , vel confeffiombut effent, thaque munera, fuo ftatut congruentia, ttaAarent. Hi porro, quia adhmrebant parti , *A* iliprodiit five m perpetuum, five in tempo» (boc enim fiqnificant verba ilia : /mmdnm fsad rum caoetru·» , *el t'«dl«oerr», nam traAtre estenfa reum deatra, data promittere, vel fpoodc.-e bgnificat) bac inmtam de caufa non poterant (ponte difeedere, nifi tempora exaAo m paAit ; & fidei date contraveniente· ad ptdicism trahebantur. Si tamen omnino difeeder· volebant, tenebantur aauftm driceAua esplicara, cue csm vere verlabatur in offenfiooe, & injurii· accepti·, ad regi» tribunal deferebatur cognoiccnda . Tum *6* legirimt erat , facultat dabatur abeundi : fin minui reconciliatio regit juffu cum fatsfaAiorie procurabatur. Dum legi·.- dbaer *reÿt ei&fHtte àeclarroent :* non mtelliga» de judieio regi» lakali, fad de Senate eeriefi»ft*0 · tagrad cognofcendat clericorum caufa» inftnuto, cui rex etiam fubfcnbebat. Ita enim fieb«t ı ut tum epifeopi, tum procures , quibu· id genu» clerici adhaerebant, judicium fubcerfugere non poffent.

CAPUT XIX.

De fprtttoi" pnftiwum tctlf/ûruai

SI dereli&A ecclefia , villani ad alias tranfierint , pontificali jure , A regali mandato, unde tranfierint, ibi redire, cogantur.

Ctacii, GetteraL Tora. XX.

D

CAPUT XX.

Dt antlùn to aJttJKVH itfttbnft

SI qnis uxorem fuam In adulterio deprehenderit , & in judicium ftatuorit, fecundum iottkuta canonum poenitentia imponatur, & peraâa penitentia,

Cee fi ma-

maritus voluerit, iterum recipiat. Sin autem non, quamdiu ambo vixerint inquisti nupti permaneant, vsdefupcriuscapJCilL

CAPUT XXI

Dc treccurativnt ^Akatum erga frafrtat rptfrcfc.

ABbates fecundum decreta Patrum in procuratione epilcoporum fuorum, in cujus territorio font, humiliter permaneant, & non feme! in anno, fed femper monafterii eorum epifeopi vifitene, regaliter vitam, & convcrfarionem fratrum diicutiant. Converti monachi, cui monafterio volncrinr, fe cum rebus fub commendent. Similiter &San&imonialcs ia monafterio /ànâimooialtum. Deinceps aurem aliquis epifeopus, aut abbas, fine titulo certi loci, monacham, aut monacham *(a)* non audeat ordinare. Vide infra in condiiutionibus Colomani R. Cap. XyiH.

ANNO CHRIS1

CAPUT XXII.

Dc ritu fcuti/ium m facrijfait

QUicumque ritu gentilium juxta puteos (acrificavcnne, vel» ad arbores St fontes, & Upides Oblationes obtulerint, reatum fuum bene luant.

(«) Mooachum ordinare, idem, quod farro velo induere, Deo confccrarc. PETERFFY.

NOTÆ.

"XTUIU hir certa pana conftituitur, fed arbitraria: neque «-nue putandum eft fuifte Ladiilai tempore adboe IA| plure» Hungaie·, qui nondum .ibjurata infidelitate. paganorum inilituto viverent, ubique enim A fundat* Chittlunorum ecclt..». A facctdotum collegia, nae non frequentia monachorum cflrnohia vifebantur: fed fu lfe duntaxat quoidam finiplice», qui nondum pl«M dedoAi omnem vanitatem, qua majorer fuo» imboro» iuifie acceperant, nihil le in religionem peccare cxiftimabanc, fl juxta puteos, gentilium ritu f,micarent, hoc eft: lupeiil.tionem gentilem reerartestarent potius, quam exercerent, diftalque oblatione» exhibeicot; quod lane fi ex mu & rel.gtone impia feuftrnc. flatum acrocibua poenit fubdendi erant. Neque vero facrificandt vocabulum, boc loco viftimam cciam fignificxc, fed qeamcumque munerum obiaronere juxta Socrati» Eutishrone inteiledum .'Qjiocirca confunditur, vel ptnnde furntur <um oblanonibu» ad arbore», fonte», lapide», lc. Qu* quidem oblatione» quomodo fiebant, « cur ad arbores, fonte», A lapide·; jucundam & cunofam in vamtate habent confiderationem. ab hoc loco tamen alienam. Verofim le quoauc videtur base l»gtm nen tam pro Cbriftiani» fubditia, quam pro infidelibus, bcgutioium caufa in Hungaria degcncibut, latam efle, A publica fupcrftitioci» exercitia iia foifle prohibita.

CAPUT XXIII.

Λ Jamtient frafriaruuc rerum tctltpa alicui.

SI quis res foas, aut prxdia, uni dederit ecciefic, nulla interveniente caufa, fubtraberc ne audeat, df aliis dare.

CAPUT XXIV.

Dt inventione rerun» tultfiaflitorum.

REs ccclefiarum ubicumque inveniantur, five apud ecdefias alias, vel Capud dominos, ad priorem ecclefiam fuam redeant.

CAPUT XXV.

Pc tHfligentia fidelium etdtrtttrum,

SI quis dominicum diem non obfervavent, & dies feftos non fervaveric, aut quatuor tempora & vigilias non jejunaverit, aut mortuos fuos ad ecclefiam non fepelierit, duodecim dies pane & aqua pxniteat, in cippo. Si Dominus ier-Dvi fui corpus, aut villicus paupens villam & bofpitis ad ecclefiam non detulerit, tantundcin pscniceat.

NoTA.

AUT magna luit pr*latorum religio, aut nimia fobditorum negligent·a, quod toties cavere oportuit de Dominica, & diebu» fefti» celebrandi». Quotie» vidimus & a rege Stéphane, A in h·» Llditlai Oectetia fuaerius cautum, ut motito tranfgreftorvt tanta pana coerceri debuerint quanta m ranoribu· deli&i*, verberibut nimirum, maceratione, inedia, A cippo: id fortaflt ideo faftum, quod hia piatcipue diebu*, vacui a laboribut ingurgitare *le vino, A* cibis infarcire folabant; ptoinde meritoptrna deliftorefpondebar. Quod demortui» ad ecclefiam fepeliendi* ftatuitur, juxta coofuetoan morem Chritliinorum. qui jam aliquot ante freufi» coeperat, pircipitur. Olim, hoc eft a primitiva ecclefia. Chrifliani >n «rmeterii» fepcliebantur. In ecclcfii» nemo, idque habetur C. «■« C- *4e ferri/. ftclef.* Mrava .dpv/fo/anra», t/<7 av«z lyra* /erfea» bvaaaaô ra>perrSvi cjri/.iwrt *eft tuutfer».* Poftea martyrum duntaxat reliqui* ne injurii» paieaant, etiam «nuit·» redempte, I» abduifTimi» ecdeliarnm loci» condebantur, fubindv ad mani» urbium extruAi· fuper eorum corpora fwatotiia, reponebantur. Quod, ut alia» dtximu», magnum m ii» prefidium tdverfv· tiofble* infiiltu» fidei» collocabant, experientia doAi, quam Deu» ob Sanftorum merita, piorum vont favorabili] rftet, M enim, de rorum reliquiis, qui beet martyre» non Cuifllant, fanAo n.hilominu» fine quicficentc*, miraculi» etiam corufrarunt, faflitatum· Antiquorum prom Patrum infiften» h«c fynodux confuetudmi, A oflandeni quantum a flent locis juventur pod'mortem, quorum peccata funt remifta, juxta ra que decent Auguftinu» & Grcgorw» Ij quefl. ». qaiSei ru» greqna. An* *efituantru* · Merito banc gravem pro tempore pernam conftiiuit, qui mortuo» fuu< -d ecclefiam fuam non fepeliret, ldque extendit ad domino», qui fin vi cadaver neglexerit, *6r ptaitre»* *d vilhco», qui pauperi» ad villam, aut bofptti* corpus ad ecclefiam non detulerit. Quo decreto triplicem correxit abutum, nam nonnulli antique tint loea fepohur* fibi deluebant in faltibits A neinonout. aliifquc circa fua prwdia locis non factl». fuperpofito deia ttramlo fteno crucis, A teflo anod pluviam A nive* arteret. Eodem vico frequentes iubmde, « ftati» diebu» conventvbant affine». & confangumei, cum amtci» metneriam defunAi celebrante*, A pofi epula» ibidem fument»· A reliquum diei cantionibv» ad rem compofitir, extrahente». Unde periculum itwxuocbat, ne fucceffa tempori» iu lupcrftitioocm quamdam, quat tempore Auguflioi lo Africo vige-

J—. vigebat, dewmreet. Alter abafus «rat, qaod *»ami fiua famptibus patentes , five gon dignati hasr »btm* ______ C-»" fcrvf* ratw. Carrea pmfertim. quos « «redite , ft agru habebant, eodam plane loco , vel no· procal ab AHNO —— . ***** Ulla, fine elite faerie nrremoous cerabaec fepetiri. Tertii» erat aboie».· quod vllliei qaoque, boc eft, qui vli- rumTi AJ4NO larum lee prasdioram cor·· bababaat, ft vwigo tseonoma, ft msadatarii vocabantur , codcab «lane exemplo CHfU3n Mugena· villaaoeum, qui domino aot fubdta , aat asercede rivabam, aitatnde coeduAi , interdum pereqrmi . ·«>*■· & bofpites . harem , inquam, cadavera rudi, « loco non (acre fepeliebant, fi prtaerum longius habitarent ab ecclefia. Hat faite ratioaes dtAi decreti ex quibufdam manelcriptis accepimus.

CAPUT XXVI.

De lebenbeu Jttdetntet «a fiftnttetibut.

SI m die dominico, aut aliis majoribus feftivitatibus Judaeorum aliquem laborantem aliquis invenerit, ne feanda* lisctur Chiiftiaoitas, cum quibut infinimentis laboraverit, illa amittat.

N O T A.

TUdaatM, ut paffim, «ta îa Hungsris quoque ab initio babitalls, *A legibus* regni ia civilibus vixiffe, hinc l-- J quet ; quemadmodum de aliia infidelibus negotiorum caufa hic apentibus, alibi diximus ·, mil quod h>· fierificia luperftitioia vetita, ill·· Judaica religio fic permifla l··. ne tamen ChriAiamta· fca adahaetur . Qgare etfi Judei· permittebatur publica eorum fefla colere, juxta canone· Qw *filtra éif.* qfl. nec m Chriflianorum fella colant, cogendi funt *i ne* tamen religionem foam exercere v-deantur m contemptum ecclefi·. merito bec ill·· mulAa imponitur.· levi· quidem. li io fe coofideretur, led molefla ite, qui fernlem. ia modum , ut Judati habentur ▮

CAPUT XXVII.

pe decMVariMc *likrin» tUfim.*

B A Bbates, de liberi g fuis , dent deci- <ZjL mationem epifc opis (d).

NOTA PBT BRFFY.

(a) Erant ut in alite regioeibas , fervi. ecclefi», ft monafterii obnoxii. qtroe epifeopl, abbate· , reflore·, pro meriti· libertate donarunt. Sic · Came/ $·/ sd rr«cd>o· o--* /·» «Metfe- *$. Merite êe ^eJieeb,* r- ne* •eu KerrAsm, cmtafte p»»dz··, 0*r. ET *feront. eetefvt, n*' umaaau/t, <jt· jeret»* saag. liberoa a fervitute, minifteno demeftiro primum , dein ecclefie addicebant ; decimum quemque , p« œter>·meliorem , ab epi(copo excolendum , ft ecclefiaftxM ofiktia aptandum pendebant. Ahi pet bbcroa , fundos nobdium delertoa . abbatibus dan volunt.

CAPUT XXV1IL

De uflAtu juditii fini, ve/ of*<.

Q Uoties vel aqua, vel ferro judicium faâum fuerit , interfint (ibi 1res idonei telles, jurando jure probati t qui & innocentis innocentiam , & e contra culpabilis, culpabile perhibeant. Presbyter de ferro duas penfas, & de aqua unam penfam accipiat (fi).

NOTA.

(1) Edidit Ct. Bellius ritum explorandae veritati·, feu «idiciom ferri catWentte, ex libello Antio iff®· *Coloivari,* fan Claudiopoli primum excufo. In De I. Menu. *j.* Adpa. ad Hifl. Hong, ft notis ex Glodario du Freine, Codice ions patri·, vaniique fubfidiis non copiefe minus, quam erudire illuftravit . Prrmomtionem eo in libello leAori (criptam optafiem , recens editio adiectflet, demptis pauculis, Calvin·, ft Lui hen dogma innuentibus, per Typographum intrufl·. Neque intucundum nobis accidit légers, quo honore libcilum noftrum ad fe perlatum aftccerit · a Rolando, & Nagy Mibaly confervarum arbitratus , quem Petrus Pasmanus m Nicolai Olahi erudita fupelleftile inventum, bibliotheeulc noftr· reliquit. Adell una MS. mancum licet. dc eodem ritu, leculi quartidecimi caraAete expiAum. Plura de hoc judicio tern apud Gonatiea <n I. *f.* Tlt. jf. Barbofam, item Del Rio , Difquif. Magi, invenies.

N O T Æ.

HOC tenus judicii prohibebatur canone : *Coafelmfi* a. f»a/. *j.* quem trecentis fere annis ante condidifte perhibetur Stephanos V. tcribem ad Umbartum epifeopum Moguntinum. Nihil tamen de hujulmodi canone condito invenio a Stcphano V. qui feptimum pontificatus menfern non excellit, maprrmque pattern itlneie ad Ludovicum pium imperatorem villendum, in Gallia conficiendo, confumpfit . Ut autem hodie tails purgatio in ufu non iit, mulus cautum eII ; olim tamen frequens erat, ft fiepius adhibitam a vins probatu legimus.

Ac , ut nihil dicam de Patro Igneo, qui Ignis indicio probavit archiepifcopum Florentlnum fuifte fimoniacum, ft limonia cathedram occupalie, idcirco igneus diftus ; bujutmodi item fudtcio Hen'ieui imperator lanAus , lubmovit adultem fufpicionem a fanfla confuge Chunegunda ; huiufmodi ft S. Pandulphu· damnavit worn adulterium : quanquam ifta non m aquam ferventem , fed frigidam brachium immergens , miraculo . ufque ad ofla exuftit. Plura omittimus. Ccrie quemadmodum ab illotum temporum confuerudine non hiit alienum, a presbyteris etiam religiolis, innocentiam rachanft·· fumptione probsrc , ita neque a laicis candenti terro, vel aqua ferventi experta ; quando fcilicet altero affirmante, altero negante , veritas alio judicio cngnqfci non poterat. Utrifque exrmpla habemus , prioris quidem in concilio Vormatieafi provinciali , quod celebratum fuit anno tot. fub Adriano II. can. I. poileriori· vero in concilio Salegnftadienfi . soas. (ub Iteneddlo papa VII aha· VIII. canone 7. Et refertur uterque cauf. a. q. *f. can.* ad. Sf cpi/cape. Et c*·. aa· Imcrm»et·· e/. Nsc ignoro pliorem prefertim canonrm tanquam evroneom abrogatum, quod notat doflo» Angelicus in tertia fumme parte quarti Sa art. do. Verum quod in ufu fuit commemoro, ne decretum fynodi Asnnonice . trgis lanflifttmi praefentia honorat» , prater exsmplum. ft do&rinam iancitum fuifte quis exiftimet. Quia vero monomachi» quoque ufum , ad dirimendas ambiguas lites , ft innocentiam cognofeendam, frequentem fuiffa nemo ignorat.- etfi lege primum civili /. eeic. *C. ee tlaéieur*rd·/: tum demde fage canonica *taaf.* s. g. *j. te». Mf tuatMbie»* as. prohibita fuerit, mbd tamen adeo profeflum efi, ut e medio tidleierur.

Nam, ut mittamus concilium Bavancum fob Adnano papa I. celebratum anno 77s. qond fuit ante fupradiAnm canonem a N coleo I. conditum.· in quo cavetor, *et acquittât ftni,* ce· *auejatere* /os, / «eierrrl, per· locet, eatriTua· ad pugae· *aéveniet,* ut inquam , base Omittamus, In Hungana adeo hanc confoetuOmem obtinuifle olim, ut judicio «quivaleret, teftantur piares juris confulti, ft inter slips Signarellus ds Hnmodeis, qui tribus ab hinc («culis floruit, feribit in Coni. O. generalem h.nc confuetudinem ad foairsnpora fervatam efle : ft narrat evemtle inter duos Proceres . non tam , ut videtur . eognofcendi. quam honoris caufa le provocantes. viftori, caflro quodam, cui nomen S. Mae*·, in prarmium conftiruto. Dum In gongrbdla alter humi affligeretur , mox viflori (e fubd'dit; cum veto alter csdendo abftineret. ab eodem, qui viAum fe finxit. memento cccifu» eft. Unde qu«r>t ; quid |uris fit ? & an huic precario , ut fic dicam , an potius dolofo viAori

premium decernendum fit? Sed nullo alio teibmomo probatur «frcaciM hoc doetlomm judicium fervatum effe in Hungaria. quaes ipltulinet Math·* primi regia ediAo, qui de to ca parte toUeodo decretum ettidit, Mqoe tamen emncro authoritatem ademit. Habetur in Decieto «. art. it. m kuc fatiaes.

CHikitTi Q"‹ ,n durlloru·· dimicatio·· eluiimc bine iode fraudes coMMtti potiunt, raro ewm ilii, inter ques illuti fi» judicium, per le tiecertant, leti Rg*<e* coniverint qui nonouoquam dono, favore, & pramiffiscorrumpuncur, ficque partem fuam, quantumvis juftam, quaneoqmdem non ipfimet decertare coafuevtrunt, fuccumbere patiuntur. Quire ftatutum eft quodamorodo illuti judicii aenus, extra hoc regnaro ia muudo ixaudrtutn, perpetue aboleatur. & in faAis pocentiinls, junimque poffereonarionia» fieri nunquam debeat. Duellum fiquidem, tunc folummodo fieri deberet, fit ad hoc ordinatum extitit, quando oouna probatio deficerer. In fsAis vero pctentianis. vel poMeflronariia, parte· pecbatiOM· femper habent r ftt etiam alicquin judicium Cue ii, ad curiam regiam mihtarem, fit non ad fedem fudteiariaro pertinet. Accedit, quod in indiciit perfonatis prafrntia regi* majtftat» femper intertffe, literas etiaro figiliare debet, is vero ut plurimum fpiriiuaiis effe ronluerit. Intererunt etiam archiepifcopi, epifeopi; fit piaret alii fptiitua es; fit idcirco non convenit, ut in fede judiciaria dualium decernatur. Proinde bis fit pluribus aliis bonis telpedibus, rstioaalibufijue ex caufis hoc judicii genus perpetuo aboleatur, A nunquam decernatur, mfi in cafibiu, in quibus omnis piobatro deficeretut fi folui a fido in itinere (poliaretur nullo fpeAaote, vel quidptam alter alter fine tcflimonioccmmodaret, auc aliquid ad ferret·» aures diceret, fit alter neque fpolium, neque creditum, neque verba prolata .probare poffet. In quibus cafibus bujufeodi dueliem decerni quidem poteft, non tamen in fede judiciaria, led in curia militan regia majeBatis: ad illam fiquidetn, ut peefertur, fit non ad fedem judiciariam ajufmodi genus judicii pertinere plane dignolcitur. Hase in eo decreto. Qpss tamen in loco expendenda font; he enim juxta temporum feriem, de Lsd»>l·· decietis apmas anno toy*. edicis, cum illa Matbitc regis gpg. poft snms condita fint, hoc eft. anno iglti. Quod hic fupereft, io hoc etiam judicio ferri „fic aqus, jubentur infertile tefles probati, qui de innocentia vel de culpa jurare debebant, adeoque iis auditis, judex innocentem abfolvit, vel rem» rotderantvit. Qui demum presbytero, de judicio quidem ferri duas penfss, de judicio autem aquss unam penfsm loivebar.· non id fa Bum, quafi presbyter judex eflet; verum ut id lucri ecclef» accederet. Quamquam fi jud.cium fpirituale erat, fit ecclefiaftica tura concernens, ut Mathi· regis decretum videtur innuere, presbyterum quoque judicis munere funAuta ahii vetat. Cur autem minus penderetur cx aqu*, quam ferri judicio, ratio eft: quia bojas facilior erat executio, ob leviore» caufa cognitionem.

Simile qu<d bibetur in decretis Colcmatmi regis, ubi ridicule icholiaftes per judicium ferri, intelligit ptrnsm compedum; per judicium veer aqua, ut reus aqua alatur; cujus contrsrium, vel ex lib. g. decretorum Ladisiai C. t. De Centurionibus fit Decnrioaibus, ubi de judicto aqu* loquitur, conflare poteft.

CAPUT XXIX.

Dt ttlehretieat wfft txir» tttltfita.

NUllus presbyter audett miflam celebrare extra ecclcfiam, nifi forte itineris caufa, neceffitas cogat eum. vero a comite fuo coa&us fuerit, quinquagintaquinque peniaa lolvat. In irinere vero divinum officium celebrare liceat in tentorio.

A

CAPUT XXX.

*Dt dttimetùne liheront*t & dt tumuifeti*· nt ttncntein ttcltjiit ftfla.*

EPiicopi de liberis accipiant decimas: liberi quoque, cujufcumque epifeopo, vel comiti adhefetint, ficut eis placuerit, ita habeantur, falva tamen libertate. Qui autem pro animarum ia!ure liberati, mancipati fuerint, eo tenore tamen, ut ecclefiac ferviant, ipfi nemini, nifi ioli fibi presbytero, admmiftrcnc. *(t)*

N O T A.

(a) Sic: Jsmnrr *jfr. Fp. Stng. e»if if. cepitt bieniatrt» dt villt* SxMsl os» iseq. »iti», eros *liitrtixt eri'trititi pof; ebgeatt,* rx f«e *fvrwtie ieeti ^teitlieni ecclef* -velint efe Miget, pinetrneri *fertxt»- itt fi· elegerunt tfflcitut, em teuttente/ injHctuauu,* vt *itfcnptt» fU Ktcbtntrttt* (eclur v'nsnsr prrte-Aorutn) 4r *getcrtUtM* fn *gncr*ite*ne ettgtacttr effeitte,* mc βΛ *eligHtd elitd cttiptlli [erviuti** Mui. Hif. Pcterfy.

CAPUT XXXI.

Dt ternit dimicent,

LAtini, qui Hungarorum confuetudini^kgicime confirntire noluerint, fcilicet, qui poftquam Hungaricarnes

B miferunt, ipfi iterum fecunda & tertia fena comederint, fi fe noftra; confuetudini meliori non confentire dixerint, quocumque volunt, eo vadant, pecuniam vero quam hic acquifierint, hic relinquant, nili forte refipuerint, ÔC carnes diebifeum dimilerint. («)

n o τ Æ.

(t) pAtct, tempore S. Lsdislsi jejunium qusdrsgefimale jim fuiffe in ufa: unde dies Martis ante cineres, I Huagsm dicitur dies carnem relinquens: *Huc btgni·· Kcdd.* Confiât pneterea rigorem jejunii apud Italos (Lacim d Ai) quorum multi negotiabantur domi tMRr«, fena fecunda fic tertia non viguifle. Jubentur hi iatmi lequi Hungarorum comuetudiceno fub pcenil propoiitis.

CAPUT XXXIÏ.

De tllpte woltntin wgûiir à WÜtrit.

OI quis virgini, vel mulieri de villa in villam eunti vim intulerit, quantum pro homicidio, tantundem pceniteat.

C

CAPUT XXXIII.

Dt dttifTMtMtit fcctriciH in elie tpifufeltt HtftlUÙHB.

EPiicopi, qui decimationem pecorum in alio epifeopatu accipiunt, quartam presbyteris, in fuo epifeopatu manentibus, tribuant.

CA·

A

c mSt i anno ..,,*5'

CAPUT XXXIV.

/Dt fitirfdSiMte aaerttricxin, <k ftrigertean.

MEretrice*, &ftrigse, fecundumquod epifeopo vifuœ fuerit, tali modo dijudicentur.

CAPUT XXXV.

De abbatit^ oc/ MNdMcb aftttb erga regeat, ue/ cpr/cspaa».*

ÇI cootigerit, regem vel epifeopum «d quamlibet abbatiam venire, abbas vel monachi ad regis vel epiicopi ofculum in ecclefia non accedant, fed egredi in clauftrum ordinatim ftantea regia vel c-pilcopi ofculum prrcftolentur. Regem autem dc epifeopum cum quot, & qualibus fibi placuerit, Abbas clauftrum intrare permittat.

NOTA.

OSculum, aut unionem, «ut caritatem, aut pacem . aut reverentiam fignificar ; boc poAtemum non eft, nifi inferioris refpeftu fupenoris, fitque imprimendo labia vel pedibus fuperiona, vel genibur, vel manibu*. Reliqua tria periode exhibentur fupenoribus reipe&u aqualium, dc inferiorum. A imprimuntur, vel ori, vel fronti, vel peAori. Ofculum unioni*, precipue eft ipoolorum; cantati*, parrntum, dt fihorum : paci*, amicorum : de quo Apoftoina ad Runs. <· *Salutate vt i» afrula fa»9·.* S. Cyrillus autem A. E. Hiero. Catecb. myftagogica quinta lie alt : *Deinde clatnat* Dteraaer: *ntapieilintiui tf efculeutint w invitet», atque* I»«^iiw taa a/ca/e /a/mmnau. Nm hec im *ateifiat, qna/i ufttdetut jft eiultedutdi*, quale in fera inter (o«·«·<ı «lci> e/< *coufnevit*; arfaf rwae tafr r/. *Her iftlar tfiulunt amatae* ı*«ın*nno liet, tf* aaasem ttalerut» *Mivitnem il/ii (pendet. Signat» igitur* «·/ bar *«feula»» rttunciliainail* «β/μμτμ*, ·aswr/^faM' *tejeriam» uteuneia deieta.*

Ex quo colligitur, ofculum quôd a rege, vel epifcopi* prarftolari jubentur abbates, dt monachi, arguere unionem, dc caritatem; feu confenfum, dc dileAiooem ; eftque boc loco fuperiori* refpcAu inferiori*, fi praefrrtim attendatur ad epifeopo* ; nam reae* pro pietate lua, facerdotum A monachorum impretio ofculo, reverentiam dubio procul innuunt, quam & Conflantinu* magnus Patribus exhibuit concihi, eundemque imitati, dc Catoli, dc Leone*, aliique pii utriufaue tubi* imperatote* dt tegat facerdotet reveriti font ; eandemque reverentiam, Divi Stephani parenti* fui inaitutiooe, fervavit D. Emaxictu monachi*, quemadmodum legimus ofcula fanda probent.

Porro ofculum papat fignificare confenfum, dt dile&ionem dubitari non debet . Quomodo tamen non pauci do&orea id probent ex c. *dtlfSa* aj. *de peabead. tf t. m» »lin»* I». *de prtvtleg.* haud vid-o, reftius boc deduceretur ex Clemen. *Si funnnui* q. *de [eut. ttte.* ubi expreffe d citur, quod pontifex, licet oicuio participet excommunicato, non ideo tamen cenitatur eum abiolvere, nifi exprimat, velle eum'pro abfoluto haberi. t* metfi alioquin pax inter offenfo* fuficienter conftituatur per ofculum, ut docent Doaoret in I. t. de Pa&i*.

CAPUT XXXVI.

Dt fetitfcfiùne abbatis vel ewntcbi twuis ad rtgtft.

SI autem contigerit, abbatem, vel monachum ad curiam regis venire, io ecclefiam ad falutandum regem non eat, ied poftquam exierit de ecclefia in domo, vel in tentorio falutet eum.

CAPUT XXXVII.

Dt vigiliarum faitilerum obfervetnne.

BTN hac vero fao&a fynodo avenerabiX H rege ftatutum eft, univerfis cpifcopis collaudatum, & canooitatum, ut vigili* celebrentur B. Stephani regis, & Gerhardi martyris, quo die pafius eft, & tres dies ad feftivitatem S. Martini ; & quod patruus fuos Andreas rex cum omnibus, qui tunc erant, epiicopis vovit & ftatuit, ipfe rex Chriftianiffimus deftruere nolit, fed firmius perduravit, trium dierum vigiliam, ad feftivitatem S. Petri.

NOTÆ.

HAbe» ex boc decreto regem Ladiilaum non ita ftatuifte, quafi praefideret, fed propofiiifte duntaxat, & fententiam fuam religioni maxime confentaneam in medium attuhfle ; quod cum innumeri epiicopi collaudaiienc, ac monitratlenc, vel melius confirmaflent, (hoc enim figmficat hoc loco verbum *tantuiiandi*, praefcnptam nempe in decernendo, dc roborando authoritatem) tum etiam Ladiilaum regem, huic omnium confenfui, regia m«nu firmamentum addidifte ; quo omne* fubditi ea lege adfh ingerentur ; alioquin potaila* laica fine epifcopi authontate feriat indicere non poteft. I. *Cui» iaicu* 1«. *de rebut ettleji. aliena»· Ibi doSorei tfc. Quantam in parte* a. *de Feritr.*

Marito autem *venerabilit* dicitur, qui tnftar patri* habebatur, juxta I. I. £ *de ebfequiit ferent. & patrtn. prte/l.* Qpa appellatione fummu* pontifex epifeopo* honorat *r. qùat» gravi,* p. *de ertnuae fala.*

Meretur vero id vocabuli, fi mtjella* regia Laditlai, & multo magi*, fi fanAita* tam iliuftri* expendatur. Porro quod indicitur vigilia S. Stephani regi*, & & Gerhardi martyri*, eft juxta canone* mox allegando* : qui enim poteft indicere diem felium celebrandum, etiam vigiliam erufdem. Peculiarem tamen genti* religionem arguit, tre* dle* vigiliarum celebritati D. Martini celebrare, quod Patronu* «flet Hungarian ; totidem etiam diebus folemnitati S. Petri jejunando prrire, quod non minus fingularam erga principem ecclafic, Romanamque ecclefiam, cui Hunger·* te dvdidit, oflendit devotionem.. Jam antea id ab Andre* rege voto fufeeptum erat, quod Ladislaus ultro ratum *ft* confirmatum elfe voluit, (e) Sed neque foliu* Andre* votum ipfum fuit, verum omnium epifeoporum par conienfu*. quod proinde fervacum oportuit ab eo, qui Chriftianiflimt nomen habet ; hoc quippe eft proprium Chriftianifltmt regi* non deftruere religionem, fed augete majorum pietatem, *St* propagare.

(*) Vide conftitutione* Andreae R. in narrat. pr*v. legat ifta erroribu* obfonatu* Lamp·, 6t 3. Ladislaum Calvino jam devotum, oibi Chriitiano proponat p. go. Camarina calumniarum !

Januarius a defponfatione B. V. *Seldng. Aftfienp Have.* Auguftu*. Parvae Domine menfis Hungan* dicitur: *T,I]t Have,* ferte ut a fefto prxprimi* apud Hungaro* folemni, in CaslIM nempe Aflumpt*, quod magne Domine appellatione honorant, eifermererur. Monetis porro effigiem B. V. impreflam jamdudum fuifte probant Nummi, utut rudes, Bel* I. At II. Tum ne ipfe quidem Gabriel Batblaniu*, hofti* Romane ecclefi* acerrimus, cum regis eiefti titulum temere arriperet, nane vetuffilTinue Hungarorum pietatis notam e monetis fui* auferre eft aufirs . Peteiffy .

CA

a HNO
:h rist i
*0».

CAPUT XXXVIII.

Dt SattBarttn vtttcranott ftfinaiattmi.

I*Str vero* fefttvitates fervandx funt per annum'. Nativitas Domini , Sanéli Steph.ini protho-martyris , S. Joannis e-vangeliftx SS. Innocentum, circumciiio Domini, Epiphania cum Vigilia, Purificatio S. Marise, in Patcha quatuor dies, Sanfti Georgii martyris, Philippi & Jacobi cum vigilia , Inventio S. Crucis , AAfcenfio Domini, in Pentecofte quatuor dies, S. Joannis Baptiitac, Petri & Pau-!i una die, S. Jacobi, S. Laurentii, Af-iumptio S. Mariae , S. Regis Scephaoi , S. Bartholomri , Nativitas S. Marie , Exaltatio S. Crucis, S. Matthci Apofto-li , S. Gerhardi epiicopi, S. Michaelis Archangeli, SS. Simonis & Jude, Omnium Sanftorum , S. Emerici ducis, S. Martini, S. Andrre, S. Nicolai, S.Thome Apoftoli . Et unaquaeque parochia fuum Patronum , & dedicationem celebret. (ξ) <·>>. x

N O T A

(S) In vetuftr breviarii, Anno >4*4. & >484· charaSere monaftico imprerti, bibliotheca Bndenfis, calendario irquCnt.a frfta habentm. Vitl. Fabi. S.Helen»· ratine. XXIV. Feb. S. *Gttirii mat.* zp. XXX-Martii, S. Quirini m. 11. Mali, Translatio S. EUlabeth*. X. Mail, Translatio S. Andree Apuftoli. XXX. Mail . 1 venno dexti* S. Stepbani. HI. J«hi, Translatio $· Tboms Apoftoli. (V. Julii, Translatio S. Martini. XVII. Juin, SS Andre* & Benedifti Hietemi. MM. XXIX. Julii Depolitio S. Ladialai rejig. 11. Sept. Depolitio S. Emerici ducit. VL Nu*. Translatio S. Adalbert! E. M. XU. Nov. S. Joanms Eleemoltnarii , 40« dies ultima calamo adnotata eft. PETDRFFY.

N O T Æ·

Similia extant in decretalibus *c. Froiteutciaitiam 1. Hi. it confecrat. Ct c. tattfutinr* j. *it Fentr*. Nifi auod m pnmo, Pa(<ha cum tota hebdomada celebrari fabetur. *Tret prsteret diet* Rogationum , necnon dedicatio cujufcumque Oratorii. Omittuntur vero fella S. Georgii martyrii, Inventionis, Â Exaltationi» S. Crucii , S. Nicolai, S. Laurentii, dt SanAorum, qui funt proprii Hungarorum . pister Marrinum . In pofteriori vero demptis, prêter Laurentii diem, omnibus etiam tribus Rogationum diebus, necnon dedicationis dierum eccle* furum, additur dies S. Silveftn, leptem diet Dominic* partionis , Ac refurreâioois, cum feptem fequentibus, in quo tamen non tam habetur ratio lolemnitati» univerfalis, quam feriarum, quibus, ob reverentiam , judt-rwum Ihepitus inhibetur.

Potuule autem fynodum nationalem de hujufmodi fallis celebrandis , Λ quibulcumque aliis per regnum Hungaris celebrandis decernere, patet ex nfdem decretis- Nam ut primo jubentur coli omnes ilisfeftivitates , quas ingali epilcopi m luis epifcopatibus cum populo collaudaverint. qus vicinis cantum circumjacentibus indicenda funt, non generaliter omnibus i ita in poftenoribus fervandaf funt omnes esters fblemnitates, qua» finguli epi-fcopi in fui» dtcecefibus cum clero Ac populo dixerint folemniter celebrandas. Multo vero magis id potuit tuta fynodvt conflituere.

Dubium tamen eft, an id perinde intelligatur de fsflis fanâorum canonizatorum , A non canonizatorum ? G Infla in prius decretum rtfert Opinionem affirmantem, epifeopum in fua dioeceii porte fanâum canonizare . Eandem vero reiicit arg. *c. irave nimii* s. rartre. *ie Relif. tT venerat. Sanii.* Idem probari poteft , ex *t. aocii-vimai t. toi.* nili enim accedat Romans ecclefis authority, facile deceptio contingit : atque ita fenciunt Doâores in prsdiâum cap. ; inter quos optime tecentior Felix Contelorus de Canoniz. Sanft. capite quarto. ILi · de ulterttM colligi poiefl de canomzacione fanâorum Stepbani regis , Ac Emerici , etufdem filu , Ac Gerhaiai epilcopi , ab ecclefia Romani decreta, quorum fefta, Ac vigilias epilcopi in fuit d cecefibus inlbtuere poliunt. Occurrit tamen hoc loco , *citato taf. froemacianiam* I. *itfi.). it confiertt.* nulla fiat mentio celebranda- Con-crptim-is, Prslentafionis , Annuntiationis . Vifitationis Beats Maris Virginis f Que proinde etiam in decreto hujus lynodi omittuntur , ut mirum iit , Hungarian) B- Virgini conlecraram in hoc cultu faille nethgentinrem, nuanquim menfes alios, a B. Virgini d>catis diebus ferti» nuncupare voluerit . Et quidem quod ipeaat ad felium Conceptionis . Glofla -n prediA. cap. celebrandam non elfe, quia B. V reo m peccato concepta non fuit , ficut *tc* escen finiti, excepto unico Chrifto. Reftius tamen dicitur ab Ecclrlu Romana , longe poll hoc decretum, ccepifle ceiebrari, quando ic m Gallia circa annum It4f. ea folennitas ortum habuit, fi Remardo credendum epulola 174 ad canonicos Lugdunenfes, fubindignanti , quod ubique authoritace Cacholtr* Roman* Ecclefis novam inducerent celebritatem . obtentu cujuidam fuprem* revelationis ; cum tamen de h s omnibus (e judicium Roman* ecclrhar expeftare protitratur . Porro hanc epiftolam Bernardi non elfe, fed & Beinardum cootrari* opinionis fuule , m pecu*i»ri fibro de bag re , multis conatur afterere Francifcus Bivarms literis etiam ad no» dati» , ut m pluribus folitus erat, dum viveret. Verum quod huc (peâat , pridem , antequam m Gallus feftom illud celebratum fuiflet , m multis regionibus, maxime vero in Angha innuit G lolls : *Be* Equilinus in Catalogo hb i. rap. r$. narrat miraculum, cujus e>cc»iione, ea folemnitas in Anglia coepta eft cltca annum 1070. ur pienique videtur . Qpia tamen terms in Ecclefia Romana obtinuit . paulo ante annum tsoo. mirum non eft in decreto fynodi Hungsncs nullam de ea fieri mentionem, quando Hunganca ecclefia ritus non alios, quam Roms fulcceptos admittere confueverit .

Felium pi»fentstioms antiquius eft GrrcH. quam Latinis, fub eo difcrimine, quod nunc pafifim obfervetur. Ad Gallos tranlivit annn IJ7T· tardius ad Romanam ecclefiam in univenum . Molanus in additione ad Ufuar-dum st. Novembris, s Pio, & Paulo pontificibus Romanis , cum indulgentiis inftitutum fuilfe notat , Pium puta , *ic* Paulum (erund s: hic illi fuccertit anno 14*4. allegat pro eadem re bullam pauli editasn Lovanii uno *At* viginh poll anms , quo etiam tempore in Gcrmama . Ac alibi religionem habere coepit, in antiquis mariy-rologiis Uluardi, Adon s . Romano veteri . Beds, Ac aliorum, qus manu fcnpta in membrana perantiqua ba-ben.us. nulla gju» eft memolia , neque in eo martyiologio Romano recenlitum, quod Florenti* anno iqld. opera Georgii Amomi Veiputn typis vulgatum rft. Csterum corftat antiquitus prelentaiioms folemnitatem eam elfe appellatam. qua Dei genitrix , Ac Simeon infantem Jefum in tempfo obtulit, ut antiquo ritu alia vetufta ecclefi* monumenta fi^nificant ; Ac ipia infuper oratio miiis ejufdem diei indicar . Polka tamen faftum , ut prsfautationc , Chrifti myfterio tantum exprella, vocabulum prslentationis , in B. Virginis folemnia tranfiret , At mhilominus priori fello vocabulo purificationis infigmto duplex deinde B. Virginis celebritas , purificationis fcilicet, ac pnefentationis coleretur.

De Annuntiationis fefto major eft difiieultis: quippe de ejus diei celebritate perantiqua habetur mentio, cum in (exta fynodo raoone a. apud Theodo. Balfamon. cap. 11. pag. »8. tum ante hanc fynodum, in concilio Toletano X- lub Vitphan· papa anno Domini *Sc* multo ante apud Auguftmum */ii. 4. ie Trinit. caf.* J. fed «tum m Gioffa. in cit. cap. Pm-Mκ. 1. *ii//,* g. *it con/tcrat.* mentio fiat,- mirum videtur nihil in hoc canone dici de Annuntiabvne S. Mari*, quod tamen feftum in ecdelia celebratur , fed neque in cap. co«fav/«c *ic fe-rvi*, ulla fit fpecialis mrmio, nifi generarim conprehendi cenfeamus ; eo quod feftivitatum omnium , Virgini» eloriof* cetcbram vrlit atfe fialemnitatem. Cujus rei illa fottartis ratio porter affignarl , ex ratione Cy Olla de hac de, quod hoc felium unum fir ex dominicis leftis . atque adeo primanum, ac prorfus venerandum,' utpot» quod pro otdinr At dlfpofibune rerum, qus in evangeliis da Chrifto prsdicantur , fiacrofanftiim habeatur. Quippe >n quo de FUii Dei e coelis defeenfu agatur, qua etiam dc caufa in annquu Marryrologiis paffim annuntiatio

ρηκ» »*· Damantes nuocnpatur. ObAat nihitoaaunui canon Concilii Toletani. tametfi provinciali· , in quo propria fe- ___
M* flivitas Matris appellatur. jhred *tnie»*, inquit, /rdue» Malm r/, *mfi bmnuti» verb f* <»/»r *feftmu iu Met* —~~
——------ *efe* /awxsw. *ftv»* e/ a^drm *Netinite, Verti.* N ii fotte hinc elidamus, ieflum Annuntiationis confufum fuifle JÎ.'I™'.
****J$, «w· feflo Nativitatis, quandoquidem ia ilio natus fuit in utoro Virginii, in hoc veto diaratus ex utero Films v 'STI
CHaiSrr De, jn ctne humana ; hinc licet Auguftit*· tempore edehtaretur. ut modo fit, oAavo Kajrndas Aprilis, poflra
'·*·· taesen in multis ecclefiis coufisevit die decimaquinta Malendarum Januam , hoc eft, decima oAav« Decembris , adeoque oAsvo ante Natalitia die celebrari*, idque ut in pofterum fieret, fancivit concilium Toletanum prasdiAwn hac *4e* caufa

Piura de feflu B. Virginis A aliorum SanAorum publico cultu hsàendis vide apud Franc. Suares S. J. Torn I. de religione I. a. cap. S. & lequeot.

CAPUT XXXIX.

De sMutihtf vel UMtechu tn KeleaMt feektuihttt.

A Bbates vel monachi , inter fratres Kalendarum non fedeant, fed abbas oblationes fratrum in clauftrum accipiat, & fecundum regulam fratribus aumini-ftrct. (·)

N o T A.

(e) De Kalendis alibi diAum. Prohibet S. Synodus, ne abbates Ar monachi extra chuflruon conviviis ejufmodi interiint, ad que agenda .pecuniario aliquo penfo fuccurrere debuillent aut vices reddere inv>taotibui : PETER/f Y° ᵗntcr ^°°* ιζo* parietes fefturn Malendarum ex oblationibus pii populi precario faftis.

CAPUT XL.

De dtcieMûHcef Mientibui.

E Pifcopus accipiat decimationem ab omnibus , ied eo tenore j Epifeopi Priftaldua interroget poflcffbretn annonarum, feu beftiarum quantum habeat. Si crediderit verbis illius , accipiar fecundum boç, quod dixit.* fi vero aon credi* derit faciat illûm jurare, & aceipiat. In annona vero commixtum non accipiat, fed feparatim. Si vero poft juramentum domini annonæ quis alienus perjurium dixerit, pratter Pnftaldum epIfeopi, ante Prxftaldum regis, & comitis numere** tur annona, & fi culpabilis inventus fuerit Dominus annofix, cum decima pars detur, & novem partes dentur epifeopo. Si vero ipfe , qui infurrexerit , mendax extiterit, eodem judicio perfolvat culpam.* fi non habuerit, unde fe redimat, folus venundetur, exceptis liberis. Decimatio autem tota colligatur ufque ad nativitatem Domini Filius autem , qui in domo patris eft, vel fervus non feparetur , fed fimu! dent decimationem cum patre ; filiis vero vel fervis qui per fe habent domos, accipiat decimationem de omnibus qux habent. Si autem aliquis contumax fuerit, interrogatus decimam, noluerit indicare Priftaldo epifeopi , tunc Priftaldas coram idoneis teftibus defignet quantum fibi videtur effe juftum, linum , vel canabum , quantum poteft pugillus capere, preffis digitis ad terram, tantum accipiat. Si trituratam annonam invenerit, fi decem hydrix fuerint, nil accipiatj fi viginti vel plus, accipiat decimam partem.

EX LIBRO SECUNDO.

CAPUT XIII.

De jttrio Ckritcruai.

O Rdo clericalis, fi anferem vel gallinam , aut poma , vel his fimilia furatur, fcopis tantum a magiftro corrigatur , fed quod furatur reftituat . Majus bis, fi furatus fuerit, ab epifeopo fuo degradetur, & judicio vulgari damnetur.

N o T Æ.

S Ertno eft de clericis nniverfim, qui, fi adhuc fubfint difciplinas literarie in feholis, fi furentur, · magiftro virgis coerceri jubentur. Si extra difciplmam literariam , nnefertim. fi aliquid maius furentur , judicio vulgari, hoc eft a liftore juxta deliAum pleAendi funt, fed prius ab epifeopo, gradu, & honore juxta morem, privandi. Quanqusm hoc generatim , non de alus , nuam de clericis adhuc magiftro fubdlils intciligi reAe queat ; inter quos, A minores (& majores atque cenfirri ponunt, five virgis a magiftro cafligandi, five a HAeribiu cedendi . Eft autem *Mtetttm -Vultere*, quo aliquis vel publica fententia virgis pleAitur, vel quod ubique ex ufu eft , a patibulo iufpenditur. Neque apud Germante, A Hungsros fupplicium aliud decretum eft furibus, nifi pendere. Porro ubi mortis judicium verfatur, magna ret ablata: copia eftimanda eft ; etfi mioiqM fint illa , pro quibus a magiftro virgis fubigendi eenfentur, in quibus non tam res ipfa quam hoswfias & morum difciplina fpeAatur . Qpid enim vilius apud Hungaroe , quam anfer„gallina , poma , A id genus? quando & anferem, & gallinam levi admodum emas : poma vero etiam grandia , A optima , qualia io Italia non videas , vel centum non pondere, fed numero , aut menfura comparare parvo aete liceat, atque in tanta copia . frpms dono, quam pretio accipiantur : ut propter hoc caftigari dignus fit, qui furetur , cumhonefte, & gratis habere queat Lex hce proinde , magis ob inducendam honeftatem , coercendamque clericorum licentiam , quam ob merum daani, fimiii furto proximo inferendi, (latnta cft .

EX

ANNO CHRISTI

ANNO' CHRISTI

EX LIBRO

CAPUT IV.

De guoliiet fart ad tttltjlia fitgientt.

S*I* quit liber furatu* fuerit , & ad ecclefiam fugerit , cujus ecclefi* refugium quxfivit, illius ferens fit. Ille autem, cujus fuafione evafic, parte faa cateat. Si presbyter poftea eum emancipaverit, & ipfe vice ejufdem fervu* fit ecclefix . Ille vero qui furatu* fuerat, venundetur in aliam patriam & fi pofttnodum huc reverfus fuerit, tollantur ei o-B culi.

CAPUT V.

De ferve, vel libere in eaJen» eulpe ed ecdefiam fugiente.

A çErvus , qui furatu* fuerit, & ad ecdefiam fugerit , domino fuo reddatur, & cujus confilio fugit» det ecclefi* duas penfas. Et fi liber furtum fecerit, fed neque captu*, neque ligatu* ad ecclefiam fugerit, ipfe umiliter fit fervus ecclefix , & cujus erat fur, parte faa non careat . Eo modo, fi fervus ad ecclefiam fugerit, una penfa dominus ejus eum redimat , cujufque res furatu* fuerat , illi totum reftauret. Item fi fervus magnum quid, &, tantum furatus fuerit, quantum dominu* ejus refiaurare non poterit; cujus erat, unam penfam ecclefix det, & lervus fit ejus.

N O T Æ

INtellige justa qualitatem, * quantitatem rei ablate, *te* caufa in .judicio COgnira. Neque enim *lege* militari agebatur , ut quod»·» minimum furtum laqueo expiandum enet ; tametti pro eo etiam tempore interdum & hoc Seri, & expediri ennfueverit. Quod autem li pro evadendo patibulo ad ecclefiam fugiat » & abducatur mde . excoecari jubetur , dubitari poteft» an minori hac pena fufpendium evaferit , an potiut bac addita . contumacem nihilominus furca manferit *I* Videtur id religioni & reverentia ecclefia datum, ne quid amplius pateretur, quandoquidem fubjicitur : fervus in furto captos, h ad ecclefiam . non fugeret, ficut liber tulpendatur, ut a contrario arguendum fit, fugientem ad ecclebam, minime laqueo Initie , multoque magis, fi liber fuerit.

Sed neque putandum, quemquam eorum ad ecclefiam confugientium adduci, nifi de potaflate epifeopi potuiffc, eamque legem geoatatim ab epifcopis hac fynodo faAam brachio fisctUari, vel judici ecclefiafiico, ut abduAum traderet, fatis liquet. An tamen id (ancire potuit citra violatam immunitatem edafiaflicam, & reverentiam ianAitati debitam, non immerito queri aoteft. Sane, re·/. 17. y. ». *can.* asirer. S. multoque magis *can. reum* p. ibidem cxprtlle cavetur. *Reum ad ecclefiam confugientem nemo alflrabere* ««dr»t, nrg·/ radr^dpMrr ad *mortem* , *-vel ad pernam,* at beaar *Dei* ÇT *finitorum efit confervetur ; fed reBeret etclefiarum pacem,* ér «Qaa·, *tr membra efit ebtmereJludeantj tamen legitime componat,* nnrf rmyae *fecit.* Preterea rei fanguinisdefendbdebent ab ecclefia , ne effufionis ianguinu particeps fiat. *canf.* »}· y. *j. can. reet* i. fed edam fervi ad ecclefiam confugientes, nonnifi cum cautione redduntur fui» dominis , ut a morte, debilitate, & omni, poenarum genere funt fecuri, rea/. 17. y. 4. *can. Metuetttn* 51. <Jr can. *Id confiituimui* J*. Ceterum ut bate vera fint, ubl tamen de publicis latronibus scitur , diAi canones exceptionem admittunt, licebitque hujufmodi extrahere, dt ecclefiafiica auchoritate puniendos tradere 17. *e-* 4'/tat ant'yeô·/. Et eadem eli ratio noAumr depopulationl» : *Gloft. ibidem C in c. Hi* ywt *in finit implicati funt deftndendoi effe ab Ecclefia* , fdyac *manime faciendum , A infufie demutti funt fairta illud froverbium *?. Eripe eum qui ducitur ad mortem* , a;, f. 3. aea *inferende : fi* ramei» lufl» damnati funt , ut in noc noftro decreto fuppontmu», ejuldem Gregorii fententia advertenda eft . *Hi* qaf ia *finit pubbcit implicati fint, a nebit non videntur injufie defendi, ne opinione male egentium , cfit indi/cret* aefenfionn au/um ta net ullo modo tran<ftremui.* Hsc ille. Porro lege» civiles non tantum publicos latrones. & noAurno» populatores verum etiam homicidas, adulteros, raptores virginum excipiunt. Nobisi tamen ad eruendum hums decreti fenfurn fatis eft, canones ad interpretationem adhibuilfe, juxta quos intvlligi etiam decretum, quod fequitur.

C A P U T XVII.

De furibut eJ erdefiam fugientAnt, it fe in nncemibns pradantantibut.*

el qui fervi, vel liberi fure* ad ecclefiam fnbinuaverint, & le innocente* Cproclamaverint, judicio probentur. Quod fi rei apparuerint, quafi , qui eccleliam non intrafienc , judicentur : fi vero cuiparn confefii fuerint , lege Beati Stepbani diicutiantur.

N O T Æ.

SEnfui enim eft, fi publici latrones ad ecclefiam fubintraretint, judicium declinando, vel Inter manus evedendo, & fe innocentes proclamaverint, probandum eft illos non elle innocentes, fed reos, ac legitime csptos: proinde quaf> ecclefiam non intraflent ; quippe qui immunitate non gaudent «judicantur,- quod n culpam conferti fuerint , lege beati Srephani difcutiantur . Eft autem lex B. Scepham hb. ». decree, c. »>. Sr *mût fiivontm fimd finum commifirii , reddat furtum , ©· redimet nefum tuinfue fuvendt.* bee eg ao. /ercarr , *bic autem ··· abfiindatur , quod fi* (40. cap.) *aofciffut nafo* (intellige iterum) *firtum cemmtferit, redimat aurèt quinque firvenen , g poieg , p autem* m· , *akfitndentur : ji tertio commiferit firtum , careat vita.* Haec de lervi» . Si *vero quit liberorum* (cap. 41.) *firtum commi/erit i legtbut fervorum fub(aceat, fi fecunda fimili lege fubjaceat ; boc e/ pnmo quidem naret, deinde auree amittat, fi vero tertio , vit* dtfpendio dijcbuetur,*

Pnma earum legum da abfcimone nali, quoad fervo», hodie aliquot in locis fervatur. Beliquas ex parta mitiMfle pntatur S.Lsd.siaus hb. ,. decret, c. «. *Si liber , quod decem demeriot velat, firatvt fient, cum omni jubflantia fia pereat* , ideft bona eftN tonhieentur ; *t annui autem : alter oculet eruatur . (f fecundum S. Srepbani decreta dijudicetur.* hoc eft ii iterum furetur , altero sciam careat'oculo, *fi tertio vita luat : fi vero fervut Jot dena,iorum prttium firatui fient, careat oculi! ; fin minat, femiocule , bac efi attere oculo,* Ar *euad firatui fierit dominat ejut dupliciter joivat. (3·* refiituat : Huic fimiie eft , qnod habetur cap. t». *Servat fine fi P "* ecclefiam non figent, /ufpendatar,* (pro rei lcilicet ablatas quantitate, vel qualitat») *Domino fervi il.lut detrimentum fit in Jffvr· lufpen/e , domino ven rerum perditarum fit detrimentum in relui perditi! . Ubêr i» furto ca^ut fi ad ecclefiam figent.* C7 *inde abducatur* (intellige juxta fupariut dida , obcmcatu' fuent) *fibi* , C7 *fii* f ateft* B •/Kf/J MWM *fn Mittite ferMaemnt ; fi Vfri Mejûrù*

ie·

dttent tenon» fimtnt, j» ftmttrtnn red'gnntnr, <jr m»iu7 jnbfenfin ttnx» enter ftrum tirttnt, net H·____.
itr9 9'' ltUtnn» fnretm fntrit* (fuxta fapenu» dicta) «mMM/m *tjfifietnr t Vtl* f«ea *Jarrtnr tfi,* ANjjO

AMES, Qj*·l'*· feveritaa legum ! que fi oniverfo» ligaret, bodieqoe duraret, quam multo· ridere liceret, n*fb, au-

... γA''·' * f***w>lhet pauciore» ex patibuli» peudeutea. Nimia forrafle videri poteft («vitia : verum SS. regum a paetulum rehgiooem qui» facile arguat ? Quin remiflBores hodie peenc, magnam paperere impunitatem (altem (ceteram patrandorum , »on minuere licentiam .ConllitutiouumeccietiaUicarum , quae furaalyli contingunt. apud recentiore» autaorea invente».

Utere itaque perlevi hac explicatione canonum, Ic&or benevole in eruditionem tuam. Si defiderio tuo fati» datum non eft, (id enim mm ipfi fatemur , cum ad eorum annorum ulum. quibu» conftitutione» hr edite fuerant, pleraquh expolita fint) monitiuncula» ooftra» operi prarmid·· revile , fit Hiftorim eccleha» Humanae fubudia no» comportavme intellige» .

WBURDEGALENSE CONCILIUM

afA afnMte *ercbitpifctpe A. S. L. nxn»* 1093. *celebrtttan.*

(, Mabil- Od. s 1"*»' tv .

f^Oncitii bttjitJ tfutJ fuit rtfiitxtio cotnoiii S. Ce· Vu refit nmnebis Fhfincenfibm, dt pre fxbjicio cbnrtnni » Cl. Mnbilianit Ann. Ordinis S. Btntdifii Htn.V. nente. XXXV. in nppend. vnlgntnne. Nec debit» fM» nd tec fnritcr mtcilixet fptiht dtjcttfio wttrii tf fepint ngitnt^ ntOrmtrfi inter intnncbor S. Albini .tf mtnncbnt SS. Trinitntir kindocintnfit dt eccltfin S. Clnnentit Ccrdenetffity dt qttn cbnrtn npnd Btittzixin tout. II. png.* J68. *tx φιό Sic dntnr.*

Omnibus fandr Dei ecclefir cultoribus notificare curavimus, coenobium S.Caprafii, quod eft fitum in loco qui dicitur Pontonis, fic quod per multa fpatia temporum fuerat fubtraâum violentia quonundam pravorum, qualiter fit redditum fie reftitutum monafterio fanât patris Benedidi Floriacenfis. Fuit quidam monachus nomine Otgerius (de Landerron) prior loci Regulr, qui graviter ferens amilfionem tantr rei, audiens fic intelligens ex chartis antiquitus confcriptis fupradidam fore juris confcripti fandi Patris Benedidi, veniens adBurdegalenfe concilium coram domno Amato, legato apoftolicr fedis, fupradidos epifcopo BurdegaJenfi, fic archiepifcopoAuxienfi, nomine Willcimo-Bernardo fic coram omnibus circumfêdentibus, epifcopis videlicet fic abbatibus , de Bernardo Aquenfi epifeopo, qui tunc temporis locum injufte poflidebat, raodamatioacm facere non diftulit. Ilie vero Legatus, utpote vir apoftolicus, fic veritatis amator, recognoicens ex his didis multorum proclamationem non efle fidam, fuper hoc requirens pratdidum Aquenfem epifeopum, facere juftitiam canonice non negavit. Quapropter ille Bernardus condefcendens praeceptis canonum, recognoicens veritatem non multum reludafis totum cum omnibus appendiciis fuis Deo, fic fando patriBenedido per manum fupradidi legati, fic archiepifcopi Auxienfis pleniffimo in concilio reddidit. Hujus redditionis teftes fic vifores hoc in privilegio fubfcribuntur. Signum domni Amati vicarii fic archiepifcopi, Signum archiepifcopi Auxienfis Willelmi-Benlardi, fignum epifeopi Agennenfis Simonis, fignum epifeopiPetragoricenfis Rainaldi, fignum 'Ademari epifeopi Engolifinenfis, fignum Hodonis epifeopi Bigorrx, fenum Bertrandi Convenenfis epifeopi , fignum Petri Adurenfis epifeopi, fignum Stephani epiicopi Vafatenfis , fignum Bernardi Aqucnfiv epifeopi, eum quo exculfa fic definita eft caufa . Aftum anno MXCIII.

NARRATIO DE EADEM CONTROVERSIA,

Et dt judicia Anenti erebiepifeopi Burdegalenfis A. S. L.

Em B«lu« Mli.cli i». It. pl».·»».

VRbanus Romanus pontifex, miflis literis mandavit Amato legato fuo, Rodulpho Turonenfi archiepifcopo Goffrido Andegavcnfi epifeopo, ut litem utue eft inter fandi Albini, fic fande Trinitatis vindicionenfis monachos de ecclefia S. Clementis Credonenfis, vice fua iufto judicio deciderent. Amatus itaque acceptis literis fupradido archiepifcopo & epifeopo mandavit quatinus ad hanc caufam determinandam Sandonas ire una cum fandi Albini 6c faadx Trinitatis Vindocinenfis monachis non differrent. Quod comes Andegavenfis audiens, fuadentibus fanftx Trinitatis Vindocinenfis monachis cum interminatione! deftruftionis totius monafterii fui fandi Albini abbati Sandonas ire vetuit, mandans Amato quatthus in terram fuam, ficut iplemet Amarus monachos ab eodém comite quaefierat, Miribellum vel Losduniun fiducialiter veniret, diflihiturus hanc tantam cautam ibi una cum archiepifcopo Turonenfi fic epifeopo Andegavenfi , ficut apoftolicus mandaverat, qui ob itineris difficultates Sanâonas.ire non poterant , cum fic ipfo huic placito interefle cuperet. Amatus aurem praetentis occafionibus venire noluit ; fed hoc placitum abfque pnedidgrum pontificum invitatione fic confenlu Burdagalam tranffulit . Abbas itaque fandi Albini, licet graviter infirmus, ad hoc placitum contra' vetitum comitis Andegavenfis pergens, a Pidavenfis comitis Prxpofito, Rotberto nomine, apud fandum Johannem Angeliacenfem captus, fic reverti compulfus eft ; exquifitis antea manicis omnibus pro pecunix ablatione, fi qua fortaflè repçriretur. Qua non inventa, cum abbas fic monachi fuc captionis , 0C reverfionis caufam quererent, Praepofitus reddere noluit interminando addens, quia fi ulterius tentarent procedere, fic captionem, fic detrimentum rerum luarum maximum incurrerent. Adjunxit etiam ut ad comitem pergerent, fic gravius quam ipfe eos coeperat, circaverat, reverti compûlciverat, fuper fe proclamarent. Miiis igitur legatis fandum Maxentium ad comitem Girardo priore fuo, fic Helioanno altero monacho, qui de illatis injuriis quererentur, fic fiduciam , ac condudum comitis quererent, ipfe abbas cum exteri» eo die forte ad quandim obedientiam fandr Marie Dolenfis reverfus eft, ibi illos , quoadufque redirent, operiens. Redeuntes itaque legati dixerunt comitem fui captionem fit univerfit qux faôa fuerant fupradido Pnepofito juffifle.

Vniverfo autem concilio condaiente & acclamante, PrjtctPtt Ramaldus beata memoria archiepifcopus Artudfo S.Audomari prapqfito, & fourni adb.iti S.tntii Bertini & Girardo abbati de Ham, & Bem..rdo Varancnfium prapqfito, ut cum autioritate /until conclût ipfum com.tem Robertum convenirent, φύ eo tempore privatam ducebat vitam, commorans in claufiro S. fiertini caufa continentia & quadragcjimalis fupplicationii: quatinus ufyue ad domínicam palmarum mvofa refillneret, aut gladio anathematis percu/fus fcirel totam terram fuam divino privatam officio. Quod metuent fatisfecif omnia qua fecerat, ut nullus fucccfflmm illius banc iniquitatem refufeitare aufns fuerit. Quod fitiitm eft amo Domini mcxij. in quo obiit, Ô Jepullnt rn * Cafel.

ÇHaîsn ••o». • t» M·ıı»oı«·.

/n hoc Concilio agitàta fuit cmtroverfia inter Cameracenfem, tf AtrAsatenfem Ecclefias, quarum pofirema prioris ji^um excutere curabat, tI priftinam proprii Epifcopatus dignstatem recipere. Rem narrant Gefia de refiitutione Epifcopatus Atrebatenfit a Balurio in MifceiL torn. 5. edita, unde fequentia ad boc Concilium pertinentia excerpfimui.

Epiftola Rainoldi Arcbiepifcopi Remeofis Atrebatenfi Ecclfia delegata.

Raynoldas Remorum Archiepifcopus Atrebatenfi Eccleha falutem èX beneditiionem in Domino Jefu.

NOverit veftra fraternitas quoniam Camera* cenfes clericos ut Remis ad Concilium quod in Dominica qua canitur *Oculi mei* celebratur fumus veniant, & ut fecum privilegia fua afferant, quorum audoritate Ecclefiam veftram Epilcopi fui dominio velint fubjugare monuimus. Mandamus itaque vob's quatenus ad idem Concilium auftoritatibus fentcntiifque patrum fulti^ quas infuper a beato Remigio inftiturore veftro habetis, veniatis, Λ eas in confpedu Concilii non timide proferatis. Quod fi rationes veftne vidbrix locum obtinuerint, ex domni Papx praecepto & totius Concilii confilio a veftro deuderio non vos fraudari patiemur.

Taliter Atrebaterfis Ecclefia ad Concilium invitata in confpetiu totius Concilii bone diutina calamitatis querimoniam effudit.

AUdiat domni Archiepifcopi providentia, audiat & hujus fande fyoodi congregatio devota querimonias qusa in neceftitate fua Uch forot Atrebatenfi» ecclefia. Hxc civitas olim fuoproprio pallori dicata fg fiibnixa fub fois fanda Remenfi Ecclefia, una ex antiquis & nobilioribus civitatibus totitu Remenfis metropolis, valuit in omni ecclefiaftica difciplina. Qpod vero civitatis & nomen & dignitatem obtinuerit teftatur Orofius Presbyter in libro contra paganos, feptus in fuotradatu de ipfa faciens meationem. Sed & chronicales libri de conditoribus urbium certifiime tradantes Romam & Remis a Romulo ft Remo, Sueffiones vero & Atrebatum « Cneo Pompeio, reliquas circ^civitates a quibufdam Gallis fuiffe relerunt inftitutas. Qiod autem hec civitas fit & Epifcopum proprium habuerit, in Ecclefia Axelatenfi, Vicnnenfi, Luedunenft, immo inbac fandaRemenfi, ex fandorum canonum epilogo colligitur, ubi Gallicane metropoles & earum fufiraganea enumerantur, inter qnas & hax civitas Atrebatum a Remenfi quarta & ante Cameracum pofita invenitur. Hinc legitur in vita fandi Remigii: *Per*

Eidem tempus ab Anaftafiu Imperatore codicillos dowicut K.X pro coufulatu accepit. Sed & Hormifda Romana fedis Pontifex finite Remigio aiiri^ta metropolis Epifeopo, qua tfinc temporii babeoat fub ft duodecim csvitates & totidem Epifnpti eifdem prafidentes, vices fuas in rrgpo Hludowici eommiJit. Item in vita beati Vedafti: *Santius igitur Resmgins divina difpenfatione falubri facerdotum confilio beatum t^edoftum ordinavit Epifcopum, & ad pradicandum verbum tota Atreeaix urbi eum direxit* &c. Item teftamentum beati Remigii ab ipfo editum Atrebate urbi principaliter Epifcopum fuifle confirmat hoc modo: *£go Remigius Ecclefia Atrebatenfi, cui Domino annuente Pedaftnm fratrem meum carijjimum Epifcopum conferravi, ex dono HhiwvKi Regit duas Villas in alimoniis clericorum, Qrcos videlicet ij Subnettum, deputavi, quibus etiam pro memoria nominis mei vigi.nti folidos dari jubeo. Ego Remigius teftamentuifi meum relegi, fignuvi, fubjcripfi, & in nomine Patris & Elbi & Spiritui janEli Deo adjuvante complevi.* Profecuta autem excommunicatione in huius teftamenti violatorem primus rcfpondit Vedaftus Epifeopus: *Cui pater meus Reemgius maledixit maledixi, & cui benedixit benedixi. interfui feoque & fubfcripfi Gembcltlus Epifeopus.* Lupus Epifeopus, Medardus Epifeopus, Benedidus Epifeopus, Eulogius Epilcopus idem dixerunt. Quoniam igitur Atrebateniem Ecclefiam tot dc tantis auctoritatibus fretam principalem Epileopum patenseft habuifte, civitas eadem ultra priorem/modum ' populofa, cirrus &. populus patrii paltoris ablentiam diuiius lutiinere non valens, quem olim amilu, fibi proprium efflagitat rdftitui. Anno liquident Dei Chrifti miUehmo nonagefimo fecundo, 111. Idus Augufti, defundo domno Gerardo juniore Cameracenfi Epifeopo, qui & Atrebatenfi ledi fic utinam ftuduiftct prodeffe quomodo contigit & prxetlc, prxdida Ecclefi* interius & exterius miicrabiiiter afilifta in aures domni Romani Pontificis Urbani diutinum laborem & dolorem eftudit. Ipfe igitur pater prudentifiimus intelligei.s advenitie tempus miferendi ejus, habens vero puteftatem male ordinata in priftinam rcvocareuignitatem, Atrebatenfi Ecclelie liberam contulit poteftatcm quatenus fecundum inftituta ianftmum canonum fibi proprium digerent Epifcopum. Tibi etiam, Pater venerabilis Raynolde, ut eleftum confeciare non differas delegavit. Quod autem eidem Ecclefix pallorem habere deiideranti, eo quod & civitas fic & valde populof* dc aliquando habuerit, pallor reftitui debeat ex fandorum patrum fententiis fubiequentibus colligi poteft. Inde enim in una cpiftolarum beati Clementis Papx fic legitur: *Epifcopos autem per fingulas civitates quibus Petrus magtfter meus non miferat prudentet & Jimplicet nobis mittere praeepit.* Par autem per veftras diarcefes Epifcopos conjectate & mittite. *h finguhs vtro civitatibus Jmgrios & mu binos, vel ternos, nec in villis riel cèfeilis vel modicis civitatibus, nt vile eorum nomen fiat.* Hinc pulcre profecutum in Sardicenti Concilio Epifcopum elle ordinandum in his civitatiku qux Epifcopos habuerunt, aut fi qua talis aut tam populola eft civitas que mereatur habere Epifcopum. Index etiam Felix EpiicopusSelemfelitanus infecundo Concilio Africano ita dixit: *Etiam, fi boc placet fantiitativeftra, rifitmo nt diotcofet qua numqmtm acceptnM Epifcopos* am *habeant, 6* Mt diaeffis qua aliquando habuit bobeat proprium, ffj fi abjcedente tempore, crefcente fide, Det populus multiplicatus dqfideraverit proprium retiorem babere, ejus videlicet*

anno CH*,*T·

euRUTi ·vohentnte ή (xjxt poteftnte eft duectfit conftitxtu. *Epifeopum. Ak univerjis dtilumefi Plnctt*. Quod autem prrditais Papa kane-rem laudabiliter definivit, & in ejus fit arbitrio conjunQos disjungere & plures epifeopatus ιιησ ex B. Gregarii vita vel rcgiftro colligitur, qui tics vel quatuor fepe univit, ta fitpc unitos disjunxit. Inde etiam Felici Epifeopo Acropolitano ita feribit: PwNMMr *ItUnn, , Ù Binndnna, fiii in vienur fxnt conftitUn, fncerdotu vacare nefiuntur regimine, propteren fintenuteti tue enmm fiknmiter operam vifitationif mjnngimut.* Item Januario Epifeopo Caralis Sardiniæ. *Pervenit ad ner in hte f*i intra provinciam Sardi fieut &* r/fèX) *PlMffiann dicitur confuetudinem fuijfi Epifeopum ordinari, fed Banc pre rerum ntcefitate iongts alfoiviffe temporilur. Çxin ntttene urneJacerdntum indi^entin ^xafdnnt iiiic pngnnej rentnnere cegeevimxt Ü ferine dtgrntct ntodn Dei cxltxne penitos inernrt, tortnnenr frnternitntene tenue nt iliic feoendxne prytiiutne merent erdinnrt feftinet nntifiifeue, tniene videlicet yα nd hee epect utoi iiui ne verto nptne txiftnt if nierrnnter nd gregent doentniaetn pnftornli findent «neulntione deducere·, funtenut eo illic nuineerune vncnutt compendio, nec vu invenlnmiu fuperitun popolifie, acc oiim ddiruta frtfQ firn nos reformnfii peenfieat.* Aiocirca, fanâi Patres ta Domini, fub obtentutanâi fpiritus, fub cujus nomine convocati eftis, refpicite fororem veftram, Atrcbatenfem Ecclefiam eripite a jugo Icrvitulis diu injufte captivatam, ne tandem aliquando tssdio afteda poft veftigia gregum incipiat vagari a paftore deftituta.

Hrc in pleno Concilio proclamatione fed ta Ecclefic fuse, ut premoniti fuerant, Atrcbatenfes deliberatione perieâa, cum e contra Cameracenfes clerici non folum privilegia quibus Atrebateniem Ecclefiam fibi poffidendam veodicarent non afferrent, "fed nec auâoritates ibi perleâas ratione aliqua infirmare prevaluiffent, domnus Archiepifcopus, ut pius pater de ejufdem Ecclefia: reftitutione follicitus, apoftolicas litteras ad ie dircâas in medium aflèrri & legi pneccpithrc continentes.

Urbanus Epifeopus S. S. D. dileâo confratrt Raynoldo Remorum Archiepifcopo falutem ta apoftolicam beneditaonem. Noverit tua fraternitas quod Ecclefia Atrebatenfis tac. *ut fuprn pug. 670.*

Ipfo denique Archiepifcopo jubente allatus eft fandorum canonum liber. Quo aflumpto Notarius hanc fententiam in confpeâu omnium përlegit:

Ofini Epifiopus in Snrdicerf Concilio dixit. Licentia ordinandi Epifeopum dafida paftim non efl. Si enim fubito aut vicus aliquis aut modica civius, cui fatis eft unus Presbyter, voluerit fibi Epiicopum ordinati, ad'hoc ut vilefeat nomen Epifeopi ta fûmmi honoris audur*itas*, non debent ill· ex alia provincia invitati facere Epifeopum nifi aut in civitatibus qu« Epifcopos habuerunt, aut fi qua tam populofa eft civitas vel locus qui mereatur habere Epifeopum. Synodus refpondit: Placet. anno chkisti

Exurgentes etiam domnus Burchardus Abbas de fandto Bafolo, Dudo quoque capellanus, qui nuper a facie Apoûolici fuerant regredi, eundem Papam de hoc negotio Archiepifcopo per eos mandaflè ta preccpiflë teftaii funt, ut fcilicet in Atrebatenfi Ecclcfia Epifeopum fine dilatione ordinaret. Super his igitur omnibus ab Epifeopis f bidem relidentibus, domno fcilicet Hugone Sucffiooenfi, domno EUnando Laudunenfi, domno Rabbodo Viromandenfi, donjno Fukone Bdvacenfi, domno Gerrino Ambiancnfi, domno Gerardo Morinenfi, ta ab univerfo Concilio confilium expetivit. Cum vero Epifeopi cum Atchidiaconis ta sitioribus pradêntis èleri perfonis ta quibufdam Abbatibus a confilio rediiffent, inducias tanti diifiniendi negotii ab Archiepifcopo poflulaverunt. Videns autem Galcherus Camcracenfium Archidiaconus cum aliis ejuidem Ecdefin clericis domnum Archiepifcopum induciarum petitioni nolle acquiefccre, fed potius ad obediendum Apoftolici definitioni inftare, profiliens in medium caufam Atrebatenfis Ecclefia conatus eft perturbare dicens, Atrebateolem Ecclefiam non debere jure aliquo proprium Pontificem habere feque ipfum vel Cameracenfes clericos in pnefentia, domni Pa-

epifeopus audiens domno Galberto Prapofito ceterifque Atrcbatenfibus id dedit confilii quatenus gratia confirmationis caufie lue ta pro reclaihantium fatisfaâione prefentiam Apoftolici non «fubitarent repetere. Annuente igitur univerlo ConciUo ftatuti funt oâo dies, a Dominica fcilicet ante afcenfionem Domini ufque ad fubfequentem, in quibus utraque pan Apoftoüco fe prcfentatet, fit prius veniens alteram expe&aret. Fata» igitur filenrio, domnus Archiepifcopus fic tandem cautam iftam diffinivit. Et ut hoc pro certo fcirent, toti fynodo conteflans denuntiavit quod fi pan Atrebatenfium ire negligeret, de hoc negotio eos amplius non audiret. Si vero Cameracentes ire refpuerent, in Ecclefia Atrebatenfi fecundum praeceptum· domni Pape fine dilatione ordinaret Epifeopum.

CONCILIUM STAMPENSE,

PRÆSIDE RICHERIO ARCHIEPISCOPO

Cum ftfrngnnetT fxis ndverfiu ordinntionem /venit ep. Cnrnete^fit, Ckrifii umeo Mxcil.

Qiid ta a quibus attentatum fit in hoc concilio docet Ivo Camotenfis epift. 1*. ad Urbanum papam magni ab eo tempore in Gallia nominis epifeopus.

XovtrendiffiMO pntri petnemUrlune, JUefifibmu ajaurE dejktre in trilnlntiendui.

pw fscram manus * veftr* impofi- i*0®*®» de flercore eredum divina providentia fu* tneffis ordinavit operiarum. in ipfa Dei apkukura exercenda quantum valeo, moveo, fed tamquam formicino grefiu incedens, pnepedieme imbecillitate mea, non quantum Io promoveo: in eroaando verbi femme, curam, prout divina gratia lubminiftnst, adhibeo. Sed quia meflis multa eft, ta ab inimico homine * Tc·)·· multum euatuoran prius fesninatum vel fitperfemi-

fific. Nam cum apud eum de fui abbatia captione & exteris injuriis quererentur, tefpondit comes fe nolle illos per tuam terram tranfire eunte[s] hw placitum, in quo ecclefiam fandi Qementis Credonenfis monachis Vindocincnfibus auferre niterentur, cum & abbatia fandae Trinitatis fua effet, dc in fua terra obedientias multas haberet. Cumque fiducie tranfeundi per terram îuaftt dc ducendi ad hoc placitum quofeumque vellent, quam audientibus Helia Cenomannentt comite, Herberto Toarcenfi comite, Hugone de Liciniaco, illis Pi&avis dederat, recordaretur, refpondit fe hoc recognofcere, & idcirco fi aliquid amiferant reddere, re autem illos nullo modo finere. Interminando addidit etiam quia ft Amatus de hoc placito fe ita intromitteret, ut aliquo modo Vindocinenfes monachi fanâi Gementis ecclefiam atnitterent, procul[redacted]o nec fuus epifeopus, nec fuus monachus effet. Unde conjici poteft, quod comes monachorum Vindocinenfium precibus vel pretio abbate cum fuis fit capi fecerit, & 1everti compulerit. Hoc abbas audiens ipfe quidem cum ceteris monachis & laicis hujus placiti confciis, dc fux reditudinis teftibus ad proprium monafterium reverfus eft; quatuor autetr monachos, qui de prxdidis injuriis quererentur, direrfis viis mifit, qui per diverticula euntes latenter, diffugiendo per vias filvofas cum maximo labore Burdegalam pervenerunt: ubi cum de Vindocinenfibus monachis, quorum hortatu comes eorum abbatem, ficut conjecturis veris probatum eft, capi fecerat, quererentur, nullam prorfus obtinuere juftitiam. Nam cum fe hujus captionis fuiffe confcios omnes impudenter negarent, Manritius fandi Florentii monachus, & Cellarius his verbis eorum impudentiam redarguit dicens. Prior fandi Gementis Credonenfis apud S. Maxentium, uti tunc comes aderat, quxfivit a me, fi dhndi Albini abbas ad placitum fuum iret, cumque ego rcfpondiflem illum jam in itinere effe dixit fe tales habere amicos, qui, fi poifent illum difturbarent, de qua difturbatione, fi contingeret, fe magnum gaudium habiturum, Propter quas verba praedixi Domino Guillelmo abbati noftro; ficut & contigit, fandi Albini abbatem procuidubio in hoc itinere diiturbandum. Cumque omnes machinamenta ejus perciperent, & ipfe adhuc impudentius fe ita dixifle negaret, inquifitus ab Amato quid inde dixerit, nefeio quia mufittando protulit, fe quafi latisfafturum inde promittens, fi ipfe praeciperet. Amatus autem totum impune dimifit. Deinde fanâi Albini monachi de Canitor Trinitatis Vindocincnfis monachis conîucfti funt eo quod, fanâi Gementis Credonen[fi]s ecclefiam injufte invaiiifent ft violenter tenerent, quam ipfi ex dono Suhardi vetuli, & ejus filiorum Guarini & Suhardi conccilione per annos multos poifederant, officinis, vincis, iignis, libris, & aliis ornamentis ornaverant, & uique ad fandae Trinitatis Vindocinenfis fundationem, & Gauiridi Martelli comitis tempus, qui vi fua & fine ratione aliqua illam fanâo Abmo abftulit, & fanda: Trinitati donavit, pacifice tenuerant. Ad qu* Vindocinentcs monachi nihil contradicentes, refponderunt multas querelas inter fe & fandi Albini monachos de hac ecclefia fuiffe, fed Otbrannum fandi Albini abbatem, ducentis denariorum libris ab Orrico Sand* Trinitatis abbate acceptis, concordiam inde fecifiê. Cumque hanc concordiam per Giraldt Oftienlis epifcopi manum faftam efle dicerent, reftttit Haimarus fanâi Albini famulus, qui fiierat Otbranni abbatis camerarius, probare paratus, quod Girddus Oftienfis epifcopus hanc concordiam neque fecerat, neque, cum facta Carnoti fuit, aderat. Cum vero hujus copcbrdic chirographum non haberent, quandam aliam chartam legi fecerunt, in qua continebatur, quod fecundum Otbranni abbatis prornifliim totum fanâi Albini capitulum hanc concordiam concefferat. Quod fanâi Albini monachi audientes veris teftimoniis falfum efle oftcnderunt. Stcphanu; enim S. Albini monachus, qui tunc magifter fcbolarum fuerat, dixit feunum fuifle de calumniatoribus, Berardum, Motbertum, Gementem S. Albini lecretarium, Andream tuboutn, & alios phtrcs nominans, ipfos etiam Vindocinenfes monachi nihil omnino refifterent, fanâi Albini monachi judicium flagitaverunt utrum abbas, quadam pane capitull contradicente, poffeflionem monafterii vendere poflit. Amatus habita cum epifeopis & abbatibus, & diu nzc omnia revolvens, tandem judicavit concordiam, quam Otbrarmus & Orricus adeo rdigiofi abbates cum quadam parte capituli fanâi Albini, quamvis altera contradicente, feceram, non pofle diflblvi. Cumque fandi Albini monachi a Angulis epifeopis, Agenncnfi I & Nannetenfi videlicet, abbatibus vero fandae Maria: Dolenfis & fandi johannis Angcliaccnfis, Qericis autem Petro decano, Achelmo archidiacono Burdigalenfibus, quos ipfe Amatus ad judicium hoc faciendum fecum advocaverat, qurrereqt utrum hoc judicium facerent vel confentirent, nemo eorum vel affirmavit vel negavit praeter S. Johannis Angeliaccnfis abbatem, qui nec facere, nec confentirc Hoc judicio coram omnibus profeffus eft. Deinde fandi Albini monachi hoc judicium palam omnibus calumniati funt, injuftum efle & falfum Cc contra fandorum canonum decreta prolatum proclamantes; popofceruntquc ut vel ipfe Amatus data fententia canonica hoc judicium corroboraret, vel ipfi canonicis fententiis id refutando improbarent. Ad qu* Amatus dc exteri hujus injufti judicii confcii nullum omnino dedere refponfum; pluribus monachis clericis laicis aperte dicentibus hoc injuftttm videri judicium. Huic placito interfuerunt Simon Agenncnfis epifcopus, Benedidus Nanneteûfis epifeopus, Auldebertus Dolenfis abbas, Aufculfus Angeliaccnfis abbas, Guillelmus abbas S. Florentii, & de monachis ejus Mauritius, Oliverius, Kadulphus, Haimo. De monachis Vindocinenfibus rrotmundus prior, Radttlfiis, Daniel, Gaufridus, Adelelmus. De monachis fandi Albini Girardus prior, Helinnanus, Stephanus, Milo. De famulis eorum Haimarus Malpetit, David, Lucas, Ingdgerius. De clericis, Lcodcgarius atchidiaconus Pidavenfis, Raduifiss atchidiaconus Namnetenfis, Achelmus archidiaconus Burdegalenfis, Willelmus apulus, Guillelmus Salmurenfis archipresbyter, Petrus decanus Burdegalenfis, Petrus de Subifa.

Jtreat bic pariter admonere, batte tpfam inter monachal de illa caatrovrrfiam jentmiiam .Amati audita plene definitam qtaevtffe; fed ea ipfo atma >093. fopita efi tandem ex Mia Urbani papa, quam bic ex eodem Balxtio fxbjicio.

Urbanus epifeopus fervus fervorum Dei diledis in Chrifto filiis Girardo abbati fandi Albini Andegavenfis, de Bornai abbati fandae Trinitatis Vindocincnfis faiutem dc apoftolicam benedictionem. Anno Dominica: Incarnationis millefuno nonagefimo tertio, pontificatus noftri quinto, indidione prima, cum eflem in provincia Galab'i® apud monafterium lanâx Mariae, quod dicitur de Matina monachi fandi Albini Girardus prior,

Milo

g-y» Mik> Stephanus, adverfus monachos fande Tri-nitetis de Vindocino, Frotmundum priorem, Ioelbaudum Uoiliarium, qui prefentes aderant, conquefti fiint, quod Vindocioenfes fratres ecdefiani fanfti Clementis Crcdonenfis, que a monachis Sanâi Aibini jufte fecundum illoruta temporum confiictudinem adquifita ac per triginta annos quiete &. line interruptione polfeflb, violenter ablatam injufte detinerent. Qui cum fuis inftrumentis flt rationibus caufam defendere niterentur, primo die proclamationts res diu fle mutum ventilata, nullo potuit fine terminari. Secunda vero die fimiliter multumdifeuflâ, ad nuilum tamen eft fidem deduôa. Dic autem tertia, duodecimo fcilicet Kalendas Decembris, refidentibus nobis in Anglonc civitate Apuli*, praefidentibus religiofis & venerabilibus tam epifeopis quam fanft* Roman* ccdefie cardinalibus five diaconibus, aftantibus etiam nobilibus Romanis & comitibus Apuli* gloriofiffimis Boamoute fle Guillelmo, re iterum diu flt multum inquifita, taudem infpirantc Deo lucidlu; eluxit in quam pofius partem juftitia declinaret. Cum enim utraque pars fuis nobis allegationibus obviarent, fle hinc paftionem abbatum, confirmationem pontificum Roman* ecclefi* legatorum, illinc vero legitimum introitum fle canonicam triginta annorum poflelfionem nobis opponerent, nos qui omnium fidelium caufa *qua lance penfare debemus, utriufque utilitati providentes, ipfam litem concordi* convenientis equitate deridere maluimus. Omnes igitur qui nobifeumsd erant hanc fententiam collaudantes confentientibus pratdiûis utriufque cœnobii fratribus in manus noftras fidem pollicendo firmantibus concordia & pax inter eos hoc modo pofna -eft, ut icilicet Vindocincnfes monachi de his tribus ccclefiis aut ecclciiam Manitilium, vel fanâi Saturnini five Iohannis fuper Ligerim, unam quam congregatio iota lande Trinitatis elegerit cum omnibus que ad eamdem ecdefiam tam mobilibus quam immobilibus interius exteriufque ad prxfens pertinet, infra dies triginta poftquaindomum redierint, monafterio fanôi Albini in perpetuum tradant. Fratres itaque fanât Albini omnem litem, omnemque calumniam cx caufa hac in manus noftras fle Vindocincnfium fratrum icfutaverunt. Vindocincnfes verp unam fupradiâarum eccieftarum in noftras manus reddiderunt, & per nos eofdem monachos invcfticrunt. Pr«fenti igitur auâoritate fraternitatem veftram admonemus, & praecipimus, ut hoc paâum a nobis intentione pacis flt quietis difpofiium flt ftatutum omni tempore deinceps rarum dc inconvulfum teneatis fic obfervetis. Qiecumque autem pars hanc nofti* decifionis fententiam non fuiceperit vel tranlgredi prsfumpferit tam canonum feveritati fub/aceat, quam legitime compolitionis pernam, ideft auri centum librarum, fuftineat, & a caufa penitus cadat. Data Tarenti VIII. Kalendas Decembris.

ANNO CHRISTI

α»α«αηΜ)αηΜ£<&®α»α8β»α« sasgmanfl»

CONCILIUM TROJANUM,

<tUOt> BINIUS ALIIQUE MINUS COMMODE

Appellant II. pro diverfis ecclefi* neceffitatibus celebratum, anno Dnmini MXCift. tempore Urbani pap* II.

<N.i,

DE bac finwdo^ ifta Bertboldns: Dominus papa Urbanus generalem fynodum centum pene epifcoporum in quadragefima ex diverfis provinciis in Apulia congregavit, flt diverfis eccieftarum neccifitatibus fynodali provifione competenter fuccurrere curavit. *Hanc fijnodumTroja celebratamef fit teftatitr Romttaldsts Salernitanas arcbitpifcepas m fuo cbronin.*

Additio Philippi Lamb S. J.

afd ammm 1089. panllo ante decuimus frufira « Baronio, Binio, oliij^tu coUocalitat fniffie Trojanam fiynodtott bac tujlro anteriorem. ^ttare ad banc pertinent decreta de cmj^iit entra lineam confangninitaiit diffohfendit. £t fioae in AtSS. codicibus res aperte deciditnr bifice verbis.

Arwiodorninic* incarnationis MXClil. (1) v.Idus Martii convenit Troj* in Apulia concilium epifeoporum fere Lxxv. abbatum xtt.

Secunda itaque die, cum de quibuldam infra confanguinitatis lineam copulatis aftum fuiftet, tandem confentienfibus omnibus, hoc fuper eis capitulum promulgatum eft.

Epifeopi quorum dicecefani funt, eos ufque in Pentccoften trina advocatione conveniant. Tunc fi duo viri, vel tres, confanguinitatem jurejurando firmaverint, vel ipfi forte confeffi fiiei int, conjugia diffolvantur. Si vero neutrum contigerit, epifeopi eoe per baptifmum Chrifti, per fidem Chrifti, per Chrifti judicium, in vera obedientia cbteftentur, quatenus palam faciant, utrum fc, ficut fama eft, confanguineos recognoicant. Si negaverint, fibi ipfis relinquendi funt; ita tamen ut fi aliud in conficientia habeant, fe a, liminibus ecclefi*, a corpore fle fanguiue Domini, a fidelium communione npvermt fegregatos, atque infames cftoftos, donec abinceftt facinore delinant. Si fe judicio epifeoporum fegregaverint, fi juvenes funt, alia matrimonia contrahere non prohibeantur.

II.

Si quis treviam Dei fregerit, ufque tertio ad fatisfaâionem ab epifeopo moneatur. Quod fi nec tertio fatisfacere confenferit epifeopus vel cum metropolitan! confilio, aut cum duobus, aut uno vicinorum epifeoporum, m rebellem anathematis fententiam dicat, flt per feripruram epifeopis circumquaque denunciet. Si excommunicatum ep& coparum nullus in communionem fufcipiat; immo, feriptura fufeepta, fententiam quilquc confirmet. Si quis aliter prefumpfitrit, ordinis fui periculo fubjaccbit. Refponfum eft ab omnibus: fiat, fiat, *liste MSS. ridica.*

CON-

(s) BaluxiiM ad lib. 4- c. i$- de Concordia Sacerd. dt Imver. lrg<k.· _4m*· *Dem. lacer*. |O>J. BadUiff. ». *bel·· demota nadratedma prtaea*, vt- War CPV. Sequentia veto ex eius adifinne ememtaviou».

CHR/SH ANNO CHRJ3T1

CONVENTUS OMNIUM EPISCOP.OR.UM ANGLI

Pridie Nonas Decembris, anno Domini toçj. ad confecrandum Anfetaum archiepifcopum Cantuarienfem. In quo differentia metropolitan! de primatis abfolvitur.

Vtdefu <<i·* *-,d»crw» EOdem anno convenientibus totius Anglic *epi-* fcopis, inter quos Thomas Eboracenfis. archiepifcopus erat, a quo Anfeimus Cantuarienfis eleâus confecratus antiftes, pridie Nonas Decembris. Verum cum ante ordinandi pontificis examinationem, Wilkelinns Winconicnfis epifeopus, ecdefiaftico more., dc&tonem feriptam legeret, Thomas archiepifcopus Eboracenfis queftus eft, fcriptum rite non effe faftum. Nam cum diceretur, *Fratret epifeopi met, vobis eft cognitum, frontem temporii elapfxm eft, ex'fuo ftn&a Dorobcrneüfis ecclefia letitu Britannia metropolit/ttia, A paftore caruerit;* refpondit Thomas & dixit, *St totiu/ Britannia ecclefia Dorobernenfi/ metropolitan» eft, ecclefia Eboracenfis, fee metropolitan» effe fetter, mctropoliteno mi eft: ti fuidem ecclefiam Cantuarienfem primatem effe fcimxt, non metropoUtanam.* Quibus verbis *ianx* rationi confentire perceptis, immutato fcripto, pro totius Britanni* ecclefia metropolitan!; totius Britanni* primas feriptum eft: & controverfia tota ceffavit. Itaque coniccravit illum ut primatem totius Britanniae.

ANNO CHRISI1 ANNO CHRISTI

sws Ma»a»*«B'<sws» MasseM sew ^isw w wie «bis®·®®

CONCILIUM ROCH1NGAM I*Æ,

QJJINTO IDUS MARTII ANNO DOMINI MXCIV.

Regia fanftione indiâum; in quo ferme totius regni nobilitas (ptxter epifeopos & clerum) convenitur ad ventilationem hujus queftionis; videlicet utrum faiva reverentia & obedientia ftdis apoftolic*, poflet (archiepifcopus Anlelmus) fidem terreno regi fervare, an non?

Eidam' p. '. TJIt itaque conventus omnium, dominico'die A in ecdefia, que eft in ipfo caftro fita, ab hora prima, *rege* & fuis fecretius tn An&lmum confilia lua ftudiofe texentibus. Anfeimus autem epifeopis, abbatibus & principibus ad fe a regio fecrcto vocatis, eos & afliftentem monachorum, clericorum, laicotum nnmerofiun multitudinem hac voce alloquitur. *Fratre/ mei, JUH octlcfa Dei, omnes dico, fxi bic congregati eftit,* m Mm-*ne Domini, precor intendite, b caxfa propterfaado ventilandam adxnati cfti/, pro virflat apem Veftri confbi ferte: Qaa extern ipfa caxfa fit brevi, fxi noxdom plcniter axdiftii, fi placet, ax£te. ferbe fxadam orta fxnt inter Domtnxm mftrxm regem b me, faa fnandam videntor diffvfientm generare: Nam com nxper licentiam adexndi Vrbemtm fedit apoftolica prafalem juxta morem antoceffbram meoram, pro pallii mei adeptione, ab eo poftnlaffem; dixit fe Vrbanxm ipfxm pro papa necdtaie fa/upif fe, b ideo nolle me ad exm iUlix rei gratia preperore. Qxinetiam ait, ft exndom Vrbanxm axt fxemlibetalixm fine mea oledtione, b axUoritate, »» regno meo pro popa fxfcipit, axt fxfceptxm tenet, contra fidem fnam mibi debet facit, nec in boc me minxi offendit, fnam fi coronam meam mibi tollere conarerh: Unde fetat in regno meo iudlxm te porticipixm babitxncm, fi hm aperti/ affertionibxt probavero te omnit obedientia fxbjeffionem Urbano, de fee agiter, pro veto meo negatorem, Çxod ego axdiem, admiratxi fxm: Sifxidem abbas erem, et noftis,. inralie regm, per mifericordiam Dei couverfetet ad omnes fim eeerele: Nulla vere fpe vel defiderio pontificatu/;* " *,30bjeci pbrima, fabdacere prafxlattù geftiam Wr odfttievtfttt. Frofeffns fum inter alia me bene de fee mem fmrtio tjtn cmferitxr, Urbanum pre opeftelice fufeepiffe, megm eb ejuc fubjeffione fuoed viveret, vel ad borem dijeedere mil»} b fxi ad bee tern temperi/ mibi contradiceret, nemo fuit } fed fmd? rapuifti/ me b ettegifti/ met omuxm fu fripere, fxi corporis imbecillitate defeffiei mvpfum vix poteram ferre.* Jb *fee foEto putabatis ferfae mibi ad votum fervirt'. fed fuautum tiled dffideQraverim, ftum gratam babaerim, fXontam tn illo 'deleFFttxs flm, dscere ie prafenti ftridem cum nibtl profit, fxpervmaeexmafter». Perum m fait tnbac re cmflieotiam meam mfeient fcaedalieutxr m me, fateer, venem dice, ftia faiva reverentia vblemutit Dei malaiffem iila'dte, fi tptie mtbfdaretxr, te ordmtim ngxm ceaebotreedet praeipeUri, from arcbitpifcopatttTdignitate foblimari, Attamen vident importunam volxntntem veftram, credidi mevebti, & falfepe emir feed impefmftif, cepffitt fpe aaxitii veftri, feed polliciti eftit. Fume ergo ecce tem'pxt adeft fee fefe caafa ebtedit, xt enet meam conftlti veftri mane levetii. Pro cajat cofftlii adeptione petivi indeciaj ab eo die, fee mibi prafotaverba ditto font, in bdm diem faotemu* m *arntm coeveniretit, cornmaoi collie mv^Hgaretit, xtramnam pegim faiva fdeiitate regit fervore oMcntiam apoftolica fedit. Petivi mfxam endettât b accepi, b ecce gratia Dei adeftit', Omnet itafte- fed vet praciptu fratret b coeptfcopi mei, procer b memo, fxntenet iftit diligenter ênfpeflit ftxdiftit, jkxt vet E decet, fm imùti fxeam, mibi confilium défit} lu* *"

S ntfrwMM «wm/ mi r** *adoratis, ei at matri* U «jw·*, *faucet ecclefia Cmttxarienfi, Per inftitxtiomm pontificis ante mertem foam, cmfnleret, pre veto confxlxiftis.* Add *dicem? fafcepto metiie fiecmt Uli ti vebis* m *bee opus eligtre me. obmgore·, Gravefidem foam regt me fetxndxmDexm fervatxrum pneeeifi, violare·, Greve nibibmimtt, fMd dicitor impejfibile mibi fore, xnambmam,* W* *violato altero, câftodire.* Ad h«c epiicopi rriponderuat, *Co^Oittm, feed a mbit petit perns te eft,*

,t..

ANNO CHKST1

■}aa pr>uicafa,m Da a boatotit aaotaea tfib reeogooftiaa, b ob ba a toa profundo rv confilio afin m· ept; Vena fi reaota oaa' otio occ^fie· «r, fiaphcutr od,' volimtotea doaài afin regit confilii tni fitaaoa traufirrea vellet, proapto tibi voluntate , at abiti tpfit carfideremus. Atta-aa fi fitbet, vtrbn ta ipfo doaia afiro refero-nm, b enaatditriant fold inde fentint, dictant ttU. Annuit ipfe, & fecerunt ut dixerant. Pre-* cepit itaque rex ut omnia in craftinum, quia dies dominica erat, differentur; Et Anfelmus ad hofpirium fuum, curiam mane repetiturus, reverteretur. Fadum eft ita, fe mane jtata condidum reverfi fumus. ItaqueAnfelmus in medio procerum & conglobatae multitudinis fedens ita orfus eft: Si junto fad o vobit, doaia jfrolret, btfiera die confilium, die profati confit petivi, vtl aac dnrt velletit, occiperem; At illi, pwd beri refpondimtu, modo refpoùdetmuà fcilicet, fi pare ad cnihattatem deaeia regit confilii tni ficamam trant-ferrt volverit, promptum, b pwd rw abit ipfit aile didtctmu/, a mbit àpfiHnm certum bobebtt: Si nutem fecundum Detern^ qtnd ullotaeu volatoti regit obviare \p^fit, confilium a mbit exfpebat, frufira niterit; auto m bajufmodi nunquam tibi mt adminiculari videbit. Quibus didis conticuerunt, fe capita fua, quafi ad ea quae ipfe illaturus ersi, demiferunt. Tunc pater Anfelmus eredis in altum luminibus, vivido vultu, reverenda voce ifta loquutus eft-, Cum mt qui Cbriftfitat plebit pafioret, b vot qii populorum principet vocamini t ccnfilinm mibi principi vefiroy N* nifi ad unius bominit voluntatem dare vulti/; ege ad fitmmum pafioremt b principem omnium, fige ad magni coafilii angelum curram, b m meot immo in fuo b tcci{fia fiut negotio, coqfilium, quod ftqnar, ab m accipiam. Dicit beatiffimo apoftolorum Peiro. Tu es Petrus, & fuper hanc Petram aedificabo ecclefiam meam, & portae inferi non prevalebunt adverfus eam, fe tibi dabo claves regni caelorum, fe quodeumque ligaveris fuper terram erit & in exits ligatum, '& quodeumque fo veris fuper terram erit folutum fe in celts. Comemmiter etiam apofiolit omnibus, Qui vos audit me audit, & qui vos fpernit me fpernit;. Et qui tangit vos, ficut qui tangit pupillam oculi mei. Hac ficut principaliter beato Petro, b in ipfo cateris apoftolis ditto acciptmuf, Ita principaliter vicario beati Petri, b per ipfum caterit epifcopis, qui vices apoftolorum eadem ditta tenetenu; mn cuilibet imperatori, aos alica reti,

firuit idem ipfi mapw confilii angélus dicens: Reddite que funt Canaris Oefari, & que font Dei Deo. Hoc verba, bue confilia Dei fient; Hoc approbo, bac fufcipio, bac nulla ratione exibo. Quare cunHi noveritis in commuai, quad m bitqna Dti fient vicarie beati Petri driimier, 6* mbit f*e terrena doutai met rens dignitati jure competunt, b fidele confilium, b auxtlio pre fenftu met capacitate impendam. Finierat pater in mis: oo

Anes igitur allidentes oppido turbati, cum fcflinatiooc ti magno tumultu fiinexerunt, turbationem fuam confufis vocibus exprimentes; ut «o* illum efle réum moitis una clamare putares Converfique ad illum, cum jurgio, Stint, inquiunt, at boc verSn tnn ainiae .doaia afiro ta vice portotaot. Quibus didis ad regem reverfi funt. <^ia ergo nemo cui verba fua regi deferenda tuto committeret, cum Anfelmo remanfit, tpfemet ad regem irigrediens, qus dixerat viva voce innotuit, illkoque revtrfus eft. Ad quc.rex vehementer iratus, cum epiicopis principibus intentiffime quaerere ctrpit, quid ejus objicere poflit, nec invenit. Scandalizati ergo inter fe, ab invicem font in partesdivifi,- & hic duo, ibi tres, illic quatuor in unum conciliabantur, ftudiofiflime difquirentes fi quo modo poflênt aliquod refponfom contra bec componere, quod & regiam animofitatem definiret, & prelibatas fententias Det, adverfa fronte non impugnaret. Solus inter hiec Anfelmus fedebat tantum in innocentia cordis fui, & inmifericordia Domini Dei fiduciam habens. Adverfariis vero ejus conciliabula fua in longum protelantibus, ipfe ad parietem & reclinans leni fomno quiefcebat: rafta itaque longa mora redeunt epifcoÎi cum nonnullis principibus a rege, haec viro icentes: FWr dominus after rex, omifiis aliis verbis, α tt fub celeritate fintmtioa audire, dt hit videlicet qux inter illam b H diHa fuerunt apud Jlingebam; tende petifti induciis a bum dita rtfi pondendi. Res ata eft, b cxpqfitiom mn mdiat t Perumtomen averis totum regnum conqueri odverfua te., quod mftro communi doaia nuaris decus imperii fia, coronam auferre; Quicumqm aia reatt dignitatis ti tafiatodiat tollit, coronam fimul b regnum tollit. Unum quippe fine olio decenter baberi m poffe probamus. Sed recogita, rogamus te, D6* Urbani illiat, qui offenfo domim rege nil tibi fndtffi, nec ipfo potato tibi quicqam'vulet obefi fe, obedientiam objice, fitbjeHunis fi$*a excute, b Uber Kt arcbiepifcopeta Ciatiuriajta decet, b cunHis uBibui tuis voluntatem doata regii, io jnfjwaa txpeHa: neca, quod fera egifti culpam ognofce, a ut tibi tgaftat votoillisu a omniquod o- tt inde petierit, fnpientis more concurre, quatenus inimici toi qui cqfibus tuis aac infultant, vifo dignitatis tat fieUtvotita erubefcunt. Hac, infMaw, boc rogamus, boc confulimus, bete tibituif-^e actffario tffe dkiaot·, bco^hraoam. Refpoo· &; Kt t obagae obodiatioa doaia popa adhteatt volo · Jea diet, decliat à vefperoa. Difftrehcr fi placet i» crafiiata confit ifio φη tro&au aectta, rtfpoaUoa qad Dea lofpirori àignobita. Sufpicati ergo illum, aut quid diceret ultra nefoire, aut metu addiâum jam flarim ccepto defiftere. Reverfi ad regem perfuaierunt inducias nulla ratione dandas; fod caufa recenti examinatione difcufla, fupremam, fi fors adquiefcere confilii* nollet in eum mox judicii fententiam invehi ju-

*Nno

CON

<§§> «d <3§> ®S>S®3$'ΩM β"

CONC.ILIUM GONSTANTIENSE

PKO REFORMANDA DISCIPLJNA ECCLESIÆ

Celebratum anno Domini mxciv· tempore Urbani pape 11.

Au.cn.i· iL· *Cta b*]*, jfaodi* a *Bertbeldo'* Krnwr A *rerum injpedfon defcribmiur hû wrbir.* Gebehardus Conftantienfis ecclefle epifeopus magnam fynodum Conftantie in hebdomada majore ante pafcha cum abbatibus &. clericis innumerabitibusj & cum pntdidis ducibus, & reliquis Akmannir principibus canonice celebravit: ibique multa que Corrigenda erant correxit. Ibi etiam incontinentiam presbyterorum ac violentiam ftmoniacorum adeo prohibuit, ut etiam populum ab eorum officio fub banno prohibuiflêt, fi ipfi in tali facinore pofiti contra fas & *jus* miniftrare prcfumpfiflent.

Statuit etiam juxta ftatuta fandorum patrum, m jejunium Martii in prima hebdomada quadragefim*, & jejunium Junii in hebdomada pentecoftes fetnper celebraretur.

Item ftatuit, ut tam in hebdomada perneco*ités, quam in hebdomada pafchali tres tantum dies feftivi celebrarentur. Narti ufque ad illud tempus Conftantieniis epifeopatus morem compro* vincialium non eft iêcutus, videlicet integram fe*ptimanam in pafcha, de unam tantum diçm in pentfccôfte obiervando, quamvis utreque feptimane ejufdem obfetvationis efle debuerint, & quamvis alii epifeopatus pene omnes prsedidam conftitutiqnem jarh ab antiquo tenuerint. Hec, inquam, ipfe in proprio epilcopatu, & ex epifeopali auâoritate, de ex apoftolica legatione canonice potuit inftituere. Nam legatus fuit fedis apoftdice per totam Teutonicam terram ufqucquaque.

Querimonia Praxedis regime, que dudum ad Welphoocm ducem Italie a marito fuo Henri*co rege difceffir t ad fynodum Confianttenièm peryemt, que fe tantas, tamque inauditas forni*cationum fpurcitias, & a tamis paflâmfuiflècon-qùefta eft, ut etiam apud inimicos fugam fuam facillime excufaret, omnefque catholicos ad compaflionem tantarumin/uriarum *fibi* conciliaret. *Aidem pertrafiatam ctmtroverfiam Sigrfridt abbatis* Marra/.

CONC1L1UM; REMENSE,

CÜI INTERFUERUNT ARCHIEPISCOPI RAYNALDUS

Remenfis, & Richerius Senonenfis, anno Chrifti mxciv. die xv. Kalend. Odobris, ut colligi poteft ex epiftola Raynaldi ejufdem ad Robertum Flandri* comitem fupra nominatum.

D*E m Concilio Clarine, feu qui alias monachus* C *O. B. in cbnmico S. Petri Civi p.* 74S. *Tom.* 1. *fpicilegii Dacberiani bate babet pofiquam pramjfit* awio MXCII. *Philippum regem cimiiffe uxorem fuam nobihfimam (Bertam Hohandicam) de qua babuit filium fuum Ludoviium^ & accepijfe Bartradam (de Monte-forti) qun reliquerat Fuicanem Andegavenfem comitem maritum fuum. Him enim orte fegei infinitorum malorum ufque ad annum fequentit fuculi quintum.*

Anno MCXIV. *inquit Clarius,* congregavit Philippus rex archiepilcopos & cpilcopos regni fui in Remenfi urbe, & obtinuit ab archiepiicopo Richerio magnis precibus, ut Remis ad concilium non dedignaretur ire, oftendens Raynaldum Remenfem archiepifcopum podagrico dolore contraftum non pone progredi de fua fede: & perrexit Richerius archicpifcopus Remis, &. iuiceptus eft cum maximo honore a Raynaldo archiepiicopo & univeifo clero ecclefi* Remenfis; & fedit in concilio in nullo interior Remenfi archiepiicopo, fed penitus par &, squalis, utpote qui non per aliquod debitum illuc perrexerat, led per diledionem & orationem regis. Eodem anno, *fubdit tdtm monaebut.* obiit Berta regina, qu* a rege Philippo prius fuerat dereli-da, ipfo rege adhuc tenente Bertradam quam huic fuperduxerat, reclamante juftitia.

Huicce concilio non interfuit Ivo Carnoten-Gs epifeopus, cujus extat epiftola *35.* ad Richenum Scnonerdem cxterofque coepifcopos in Remenfi urbe congregatos, a nobis non pnetermittenda.

Richerio Dei gratia find* matris ecclefi* *Se*nonenfis archiepiicopo, Ivo ecclefi* Carnotenfis iervus obedienttam fecundum conftitutiones patrum, & ceteris coepifcopis in urbe Remenfi congregatis, fraterne dilc&onis oWequium.

hi divin* legis fuiflëtis memores, cujus debetis efle dodores atque tutores, non contra fanftorum Patrum inftituta me invitafletis ad concilium, prefertim cujus facinus * ignoratis aut flagitium. Primo quia invitaverunt me quidam epiicopi non comprovinciales mei, qui fine audoritate apoftolica mei judices efle non debent: cum peregrina judicia nullius efle momenti decretorum pariter & canonum generali fan&Qoe decernat audoritas. Secundo, quia admonitione metropolitan! mei protrahere nitimini caufam meam extra provinciam. Quod cum multis fanâorum Patrum pnecifum fit, unam ex multis B. Stephani pape & martyris producam ad medium, que tanquam gladius biceps utriufque intentionem reverberer, invitantis fcilicet & accufantis. Dicit enim B. papa: Ultra provinci*termmos accufandi licenti* non progrediatur; fed omnis accufatio intra provinciam audiatur & a comprovtnrialibusierminctur, mfi ad apoftolicam

iedau

— · ......fedem fuerit tantum appellatum. Et, nej ^ndrA accuûntibus Ikentia criminandi, print [Uam fe crimine quo premuntur, exuerint. Pofl quia non de veritatis tramite, fed de odii fornite mea procedit aecufatio, apoftolicam fodem appello. Qpod omnibus in crimine pulfatis apoftolica concedit audoritas, ut per fe aut per vicarios fuos loco & tempore, quod mihi pneferipferit. caufarn meam difeutiat, & cum peroratum fuerit, legitimam fententiam proferri pranci piat. Neque hoc bene mihiconfcius caufa vitandi judicii facio, cum manifefta & brevis fit mea purgatio de crimine perjurii , qui nulli hodie viventium aliquando juramentum feci. Sed nolo efle exemplum ceteris recedendo ab ordine, neque fanum eft confilium pro incerto commodo vel nullo certis pericufis me opponere. Gooduûum a domino meo rege quefivi, nec habere potui. Quantum vero ex intentatis midis intelligo, non liceret mihi id conventu veftro impune dicere veritatem, qui pro jam difta veritate & apoftolicc fedis obedientia tantam fentio foveritatem, ut perjurium arguar ineurriffe & majeftatem regiam minuifle· Quod ut pace veftra dicam, reditis in eoa/etorqueri poteft, qui vulnus fomentis inem abite tanquam pii medici cauterii:: competentibus diflimulant urere, vel medicinali ferro prccidere. In qua fententia fi mecum firmiter fuiflétis, jam «gratum noftrum ad fanitatem perduxifletis. Quod ouamdiu differiis, vide* Mpe te f» fidelitatem quam debetis pleniter exhibetis, fi officii veftri munus expletis. Faciat dominus rex adverfum parvitatem meam quantum Deo' permittente libuerit & licuerit; includat, excludat, proferibat, inspirante Dei- gratia & profoquente decrevi pati pro lege Dei*mei, nec ulla ration^ cogente_volo ei confentaneus in culpa eflê, qui nolo coniorj efle in perna. Angelus magni confilii & fpirjtus fortitudinis fit vobifcum, ut reda lapiatis ft reda faciatis. Valete

&· AD REMENSE CONCILIUM

A* 1094. *Olterii ctlttottxm.*

ADDITIO.*

IN hoc ipfo concilio> rtenfntn nd id nfyxo Atr^Gtg. koinfr tpifiooihunherti pvf'tffio, fxnnt avert»· *pelitcno fxo deM-ont ontntf ndxùffn & cpproktt tft. Ubon eût» inRuxctf Jynodn duXT. KAl. OtMrii mm* 1094. *fxcqiS· XmuUlu* A*· *xttnfit epifcopu/* m *epifioU cdXiohrtittx, /qpvde in oppendict tpiftoLirtax Vrkcni epxd Lthlttum to.XII.* pag. 764. *t^fijtnr. Fontudam in ftottùtHtwtlju*· htrtnt occipe tx UkeUo de reftit. epifiop. Atrtkni.* aped Ashe. *'MifctU. text. K »0.171.*

Ego Lambertu» Atrebatenus fodis ordinatus epifcopus tibi, paftor Raynolde, ft privitegio flemorum ecciefic tuifque fuccefloribus fecundum facros canones & decreta fedis apoftolicc ex faeris canonibus ac legibus promulgata pro foire pofle me obediturum promitto. Pro ejufdem quoque metropolitan!·publicis & privatis negotiis ftudto, confilio, focietate me elaboraturum &. abfque illius confenfu nullum me prebere in magnis negotiis vel ordinationibus affenfum, nifi in eo quod pertinet ad propriam parochiam meam profiteor, & huic profeflioni mec coram Deo & tandis ejus, fub reftimooio quoque prefentis ecciefic fubferibo in nomine Patris, & Filii, At Spiritus fanât. Ama.

Fafta eft autem hæc profeflio Remis, Menfe Septembri XI. Kal. Oftobris, die natali beati Matthæi apoftoli, & evangelifte indidione II. anno autem Dei Chrifti MaCIV.

CONCILIUM BRI VA TENSE,

PRÆSIDE HUGONE ARCHIEPISCOPO LUGDUNENSI

Et Romane fodis vicario, allidentibus ei Auxitano & Narbonenfi archiepifcopis cum multis diveriarum Provinciarum epifeopis, & abbatibus Anno Mcxiv.

Ums conciiü nmnoricxt ferverunt Mnjorit Monoflerii prope Txronct tnhxU xtf. fa *fdhu ite legxntxr.*

EO itaque tempore Brivatis quodam allidente concilio, fratribus noftris illic delegatis, domno Bernardo priore. Hilgodo Swflorum epifcopo, & Andrea fratre ejus, ft Jacobo medico, caufa noftra fecundum fuperiores excurfiu ventilata eft, ft diligenter enucleata, fiinaque ft irreprehenfibilis repcrta eft, ft ab omnibus *ppn>* bata pcefente illo., dc quo cooqueiti fornus, Rodulpho Turonenfi archiepifcopc» & friforibteejus, qui pudore ipfo in facie notabantur, quod unde nos obligaffe putaverant, obligstiores ipfi & rcprehenfibiliores judicabantur. Multe denique di'veriorum graduum ft dignitatum aflittentes perfcœ, a quibus exconummicati aut fufpcôi illoErum derogatione habebamur, fuo fe erraffe jtrifi* cio, de peccaflb advertin'nos fatebantur, ft in .majorem iolito gratiam veneratiooemque nos fiafcipientes, etiam feriptis frus ubicumque congruum videbatur dire&is fatisfecerunt de nebis eis qui /non aderant, nullatenua not effe eX(<»M»UDice/tos» aut excommunicatione dignos. Huic fynodali definitioni orcfiiit dominus Hugo Romane fedis vicarius» idem ipfe primas Gahiarum, ft Lugdunenfis metropolicanus, Ay. xienfi ft Narbooenfi archiepifcopis cum multa diveriarum provinciarum epocopis ft abbatibus . Sed crudelium ft infidianuum nobis chftinata ft inveterata obturarfo tot faprntiim incantanto-

rum

——-tum molliri non potuit confilio, net divertb ab Anomanenfi & Piâavcnfipnefulibus, multifque aliis-- rtew^i cd*» cu' ^em*i conglutinata & confederate fuerunt pervert* mentis affe&o.

Ibidem quaque notum nobis extitit DOLENSE CQLLOÇV1VM habitum cire» eadem-tempora coram Hugone orient, & Amato archiepifcopo ÿurdcg»W-'

TAEnique Dolenfi colloquio, quod co tempore habitum eft coram primatibus & legatis S. R. E. domno videlicet Hogone, & domno Amato; de quibus praediximus, pratlentibus quoque Ceepifeopis & abbatibus: afliftente etiaftt domno abbate noftro BERNARDO, & de congregatione noftra quamptarimis fratribus, canfis utrimque replicatis repertum eft & publico conventu divulgatum, RODULFUM archiepifeopum Turonenfem, qui in facie< cum clero luo aderat ante illam maje ab eo fuper nos illatam fenrentiam, a domno Amato efle excommunicalum direfeentibus & propofitis culpis, de quibus fe excufare, fi voluit, noq potuit. *Verum hoc colloquium pofterius fuijfe videtur Edueqfi quod modo /equitur concilio.*

CONCILIUM EDUENSE five AUGUSTODUNENSE,

FALSO HACTENUS A BARONIO,

Binio, aliifque nominatum Oftionenfe, contra Philippum regem Francorum adulterum & inceftuofum, in Gallia celebratum, arino Domini MXCIv. tempore Urbani pape II.

TjHilippus rex Francorum juvenili furore percitus Bertam uxorem legitimam repudiavit, & Bertradam uxorem Fulconis comitis Andegavenfis cognatam fuam fibi matrimonio junxit. Qua de caufa Hugo Lugdunenfis archiepifcopus legatione apoftolica fundus concilium indixit, quo gefta & definita funt ea omnia que a Bertholdo his verbis enarrantur, *bi Galliarum,* inquit, *civitatequam ' Oftianem vulgariter dicant, congregatam eft generale Conciliem a venerando Hagone Lugdanexfi archiepifcopo èx /e.iis apoftolica le- ? cw" tnbitpifcopii & abbatibus diver/arum provinciarum decimo-/eptimo Kalendae Novembris. H quo concilio renovata eft excommunicatio inHenrirMW regem tX in Guibertum fedis apoftolica invaforem, v in ornus eoram complices. Item rex Galliarum Philippos excommunicatus eft, eo quod vivente uxore fua alteram fupermduxit. Item fimoniaca harefis & incontinentia facerdotum fub excommunicatione damnata eft. Item monachi' interdiflum eft in eodem concilio, ne parochialism facerdotum officia inparochiis u/urpint. Hac, inquam, omnia ibi funt, conflituta, Ü apoftolica legatione firmata.* Hxc ipfe. Quomodo autem iftud ipfum judicium rurfus ventilatum eft in concilio Claramontenfi, & ibi rurfus idem rex eft excommunicatus ab Urbano papa, intra di&uri fumus.

Additio Philippi Labbe, S. J.

Ex chronico Virdunerfi Hugonis abbatis Flaviniacenfis\ pag. 14. Tom. I. Bibliotheca nova MSS.

Anno ab Incarnatione Domini mxciv. concilium habitum eft apud Eduam xxxn. epifeoporum a domno Hugone Lugdunenfi, cui etiam interfuerunt abbates quamplurimi & viri religiofi. *Hac ftriflim attigit Hugo nofter ; plura fubminiftravit tabularium celeberrimi conventus Majoris Monafterii.*

Aliud igitur non multo poft concilium Augu-ftiduno celebrarum eft a fupradiâo venerabili primate & archiepifcopo domno Hugone. Ubi prscfente illo infatigabili collaftaneo noftro Rodulfo Turonenfi archiprofule, & domno Hoello Ccnomanenfi epifeopo, fuftraganeo ejus & fautore, multis quoque ecclefiafticorum officiorum adminiftratoribus undecumque adunatis, aditantibus eifdem fratribus noftris, quos in priori concilio annotavimus, cum quibufdam aliis utrarumque partium caufae replicat* funt, quantoque noftra diligentius eft peiferutata, tanto certior laudabiliorque eft reperta. Illorum autem nuo magis mota, tanto reprehenfibilior & faftidioiior eft eife&a. Unde ad hoc ufque perventum eft religioforum *patrum qui* aderant mediante diligentia, ut pacificatis utrimque querelis omnibus in pacem & concordiam cum archiepifcopo & clericis fuis rediremus.- feedufque illud ex auâoritate concilii firmatum literis annotaremus, preter quod archiepifcopo, priufquam domno Amato, a quo excommunicans fuerat, reconciliatus eflêt, minime communicaremus. Sed ut poftea *rei* probavit eventus, non tam ex vera caritate huic paci confenferunt, quam pro fynodali increpatione & juftas inveâionis inexcufabili confufione, quod in corde non habebant, in facie fimulaverunt. Nam mox ut hinc difeeflum eft, quidquid fancitum fuerat, difruperunt, & incemfuetas adverfumnos obtreâationcs & infidias, quafi accepto iâu lacefliti, acerbius infurrexerunt.

» AD CONCILIUM EDUENSE

Ja caufa Philippi Francorum regis anno JO94. *celebratum.*

Canon fulditus.

concilium iftud ab Hugone Lxgdunenft archiepifcgpol t» Philippum Francorum regent eerilnm eft,.nonuuila tamen difciplina capita ftatuiffe argumento eft canon, quem ex eodem concilio Undat Stephanui Tomaev^s in epiftola prime ad Robertum Pontmiaceufem.

Nui-

'Nullus abba- vel monachus canonicos regulares a propofito profeffionis canonicæ revocare, atque monafticum habitum fufcipere audeat ut monachi fiant, quamdiu ordinis fui ecclefiam invenire que-ant, in qua canonice vivendo Deo fervire & animam fuam falvare polline. Quod fi temerario aufu id agere tentaverint, anathematis vinculo obligentur.

ANNO CHRISTI

Çaandoqttidtm vertLaUttu cmn bac Ednerf ce». cilia atngnfiodnnenfe ab codent Httgone Lagditnenfi orebiepifeopo A. S. L. eodem ume 1094. ttlcbretnm conjm^it; jtevat bic Utera/ ejufdem Httonii ad boc cmcihtun invitantes dare etc Babae. Mtjcellan.

4M·

IS LUGDUNENSIS »ISCOP1.

Ad Lambertttm epifcopttm Atrebatenftm qitibtu tam invitat ad tencilinm AMgnftodanenfc.

Hugo Lugdunenfis archiepifcopus apoftolicæ fedis legatus venerabili in Chrifto fratri Lamberto Atrebatenfi epifcopo falutem.

Novit fraternitatis veftræ dilectio quam frequentibus domni papæ Urbani literis de convocanda in Gallia fynodo fim commonitus ic obedientia adftriàus, & quod diutius onus illud fufcipere recufaverim. Qtia vero ulterius repugnare nec volui, nec debui, tandem confilio domni abbatis Cluniacenfis, & religioforum virorum epifcoporum, atque abbatum apud Auguftidunum idus oàobris concilium habendam defignavimus; ad quod dileâionem veftram apoftolica auâoritate invitamus. Et quamvis credamus vos non ignorare quid de cariffimo fratre noftro Remenfi archiepifcopo, vel de privilegio, quod ab apoftolicà fede accepit domnus papa nobis mandaverit, ipfa tamen ejus fcripta vobis direximus, quibus nos de eis poft aliqua in hæc commonuit verba. Et nos Remenfi ecclefiæ debitam reverentiam confervantes in privilegio quod confratri noftro Rainaldo archiepifcopo dedimus & ftatuimus, ne ejus caufae alterius nifi Romani pontificis arbitrio decidantur, quod. & de exterorum epifcoporum majoribus caufis canonum fcita conftituerunt. Quod videlicet ita fentiendum eft, ut nullus Primas quafi pro peculiari ecclefiæ fuæ reverentia id præfumat exigere. Cumvero Legato Romani pontificis fubjicitur, ipfi foli fubjicitur, cujus per legatum vices aguntur. Et ipfum ergo Remenfem, fit exteros qui legationi tuæ folent eftè fubjcâi ad concilium tuæ folicitudinis ftudium convocet., & ecclefiæ fanftæ utilitatibus omni diflimulatione fepofita ferventer infudet. Jpxta hæc ergo domni papæ verba ad denominatum concilium fraternitatem veftram cum abbatibus veftris apoftolica auâoritate invitamus, quia de amicitia veftra confidimus, & in re tanta utile amici confilium & perneceflarium nobis efle fcimus. Nos quoque confiliis tuis acquiefcere Deo volente paratt fumus.

&<&·»&&<&&&& WfcfcT IM CfiAT «<$M<iM> M «iAT 4M

ANNO CHRISTI

"-«"CONCILIUM PT. ACFMTTNΠM

IN CAUSA PRAXEDIS REPUDIATÆ IMPERATRICIS

Philippi regis Francorum, & Aleiii imperatoris Conftantinopolitani contra Saracenos auxilium petentis celebratum, anno MCXV. tempore Urbani pape II. circa mediam quadragefimam cum nalcitur humor in herbis.

De rebm in bae fynodo gefht, deque canoniht/ eodem coniiittttii, Bertbo.ant fcriptor bttjtu temperii feribit ea gate feqatouar: Dominus papa, Deo & fando Petro profitante, jam pene ubique prævahiit, & in media Longobardia in civitate Placentina inter ipfos fchifmaticos, & contra ipfos, generalem fynodum condixit, ad quam epifcopos Italie, Burgundic, Francia:, Alemannis, Bajoarix, aliorumque provinciarum canonica & apoftolica auâoritate miiTis literis convocavit. Fada eft autem hæc fynodus circa mediam quadragefimam Placentis: ad quam fynodum multitudo tam innumerabilis conduxit, ut nequaquam in qualibet ecclefia illius loci poflet comprehendi. Unde dominus papa extra urbem in campo illam celebrare compulluseft. Hoc tamen non abfque probabilis exempli auâoritate: nam primus legislator Moyles populum Dei in campeftribus, legalibus pneceptis, Deo jubente, inftituit: & ipfe dominus non in domibus, fed in monte bcincampeftribus, difcipulos fuosevangelicis ftatutis informavit. Miflas quoque noonuoquam extra ecclefiam fatis probabiliter, ne" quidem cogente, celebramus, quamvis earum celebrationi fpecialiter deputatas ramus.

In hac fynodo Praxedis jamdudum a Henrico feparata, fuper maritum fuum domino apoftolico & fanâa fynodo conquefta eft de inauditis formeationum fpurcitiis, quas apud maritum pafla eft. Cujus querimoniam dominus papa cum fanâa fynodo latis mifericorditer fufcepit, eo quod ipiam tantas fpurcitias non famcommifiife, quam invitam pertuliflê pro certo cognoverit. Unde & de pœnitentia pro hujufmodi flagitiis injungenda illam clementer abfolvit, quæ & peccatum fuum ïponte & publice confiteri non erubuit.

Ad hanc fynodum Philippus rex Galliarum legationem fuam direxit, feque ad illam iter incepiflê, fed legitimis * fociis fe impeditum fuiffe, mandavit. Unde inducias fibi ufque ad pentecoften apud dominum papam fynodum intercedente impetravit. Dominus autem Hugo Lugdunenfis archiepifcopus ad eamdem fynodum vocatus, ab officio fufpenditur, eo quod ipfe non venerit, nec legatum cum canonica excufatione illuc pro fe direxerit.

Item legatio Conftantinopolitani imperatoris ad hanc fynodum pervenit, qui dominum papam omnefque Chrifti fideles fuppliciter imploravit, ut aliquod auxilium fibi contra paganos pro defenfione fanâæ ecclefiæ conferrent, quam pagani jam pene in illis partibus deleverant, qui partes illas ufque ad muros Conftantinopolitanæ civi-

RnpRalA 00Q
i»..4·Γ
<nüM·

civitatis obtinuerant. Ad hoc ergo auxilium domnus P^P1 n,uit0$ iŋ<H*v'1 > ut «iam jurejurando promitrerent fe illuc, Deo annuente, tturos, & eidem imperatori contra paganos pro polle fuo fidelitlunum adjutorium collâturos.

*NNO CH.oi»T

Hzc aurem inter alia in illa fynodo conftitu lunt . ut poenitentiam nullo modo recipe» rentur, qui concubinas & odium ex corde, dc quodlibet mortale peccatum dimittere nollent.

Item ut nullus presbyter aliquos ad pornitentiam reciperet, nili cui ptoprius epifeopus hanc curam commifilTet.

Item ut quibuslibet rite ad confelfionem venientibus eucnariftiam non denegemus, quos folo corpore non mente inter excommunicato; minere, nec tamen eorum facramentis communicare' cognofcimus.

In hac quoque fynodu hzrefis fimoniacorum penitus damnata eft, ut quidquid in lacris ordinibus & ecclcftafticis rebus data & promifta pecunia acquiGtum ftmoniace videretur, pro irrito haberetur, nullafque vires habuiflê 5c habere judicaretur. His tamen, qui non fimoniace & nefcienter a fimoniacis ordinati funt, mifericordia in fervando ordine concefla eft: qui vero fcienter ab hujufmodi ordinati funt, cum fuis ordinatoribus irrccuperabiliter damnati funt.

Item hzrelis Nicolaitarum , id eft incontinentium fnbdiaconorum, diaconorum, & przcipue faccrdotum , irretraâabiliter damnata eft, ut deinceps dc officio ie non intromittant, quiG in illa hzrefi manere non formidant ; nec populus eorum officia ullo modo recipiat, fi ipii Nicolaitz contra haec interdira miniftrare prttiumant.

Item hzrefis Berengariana jam ab antiquof® piffime anathematizata iterum damnata eft, & lententia catholics fidei contra eamdem, firmata videlicet quod panis & vinum, cum in altari cohfecrantur, non folum figurate, fed etiam vere & eflentialiter , in corpus ,. fic fanguinem domini convertantur.

Item in Guibertum hzrefiarcham fedis apoftolicz invaforem, & in omnes ejus complices, fententia anathematis fynodali judicio cum ardentibus candelis iterum promulgata eft.

In hac fynodo quatuor millia 1ère clericorum, & plufquam triginta millia laicorum fuiffe perhibentur.

In hac fynodo conftitutum eft ut pro chriftnate fic baptifmo & fepultura nihil unquam exigatur.

Item ut jejunia quatuor temporum hoc ordine celebrentur, fcilicet primum m prima hebdomada quadragefimz , fecundum in liebdomada penrecoftes, tertium vero fic quartum in Septembri fic Decembri folito more hant. Huic fynodo reverendiffimi antiftites interfuerunt , de Bajoaria quidem Dimo Saltiburgenfis archiepifcopus , & Udalrieus Patavtenfis, epifeopus ejus fuflragapneus : de Alemannia vero Gcbenardus Conftantienfis epifeopus, qui fit Arnuiphum Mediolancofem archiepilcopum , diu quidem eleftum , fed nondum confecratum , eodem tempore ex eooceffione domini papz Mediolani confecrare.

Aritiph» «ρικον.«M<

Ipfe quoque domnus papa Udalricum Augienfem abbatem eo tempore coniecrAvit , qui itidem przdiftz fynodo interfuit, cai in przfentia Conftantiepfis epifeopi omnem epifcopalem poteftatem in clerum fit populum Augientis infulz interdixit , quam dudum Conftantienti epifeopo conceffit . Abbas tamen ille non multo poft de illa poteftate fe intromifit. Unde querimonia facta ab epifeopo, dominus papa illum miffis literis ab hujufmodi prariumptione iterum cotnpefcuit . /ficM/fue de /raodo *PLuentina Bertbeldut .*

anno

Pvrro *eju/dem concilii quindecim canones continentur in codice feripto * Anfclmi Imen/it libro feptimo decretorum ob eodem fynodo Placentina fiatutI, bit* ζζζ®*

funt recitato fuperius confenttentes , «r *bic* ip-Heia«.û»4. *fps deferibere* nm *Jit opus*

Sed non pigeat audire de tanta fynodoetiamDemmomem, qui oderat, bocqtu da tpfo metre cecinit licet incultp, veraci tamen:

Tunc paftoi fandus fynodum celebravit , fic annus
Chrifti millenus nonagenus quoque quintus,
Primus erat mentis , quo nalcitur humor in herbis.
Ore facerdotum damnantur fafta melorum.
Adfuit his didis Praxedis atque Mathildis.
Catholicos plene benedixit papa fideles.
Hanc fynodum fandam Placentia continet ampla.
Expleta, fynodo dominus quem fiepe recordor
Papa vale dixit, clericis comitatus abivit,
Per multas urbes curans converrere plures,
Gallia quem patrem fufeepit maxima carum.

Additio Philippi Labm S. J.

Fodem Urlani pepo II. Fnodus Placentino habito circa mediam quadragefimam adverfut Jsmoniaea; & fcbifmatras ordinationes.

Ex parte II. codkitionis Romano Bipartite KC. laeto Holficnii.

Cardinalis Baronius anno MXCV. ubi fynodi Placentias hiftort&m ex Bcrtholdo Conftantienfe narravit , fubjungit ejufdem concilii quindecim canones contineri m codice lcripto Anielmi Lncenfts libro VII decretorum . Qua in re eum memoria vel pot us amanveniium ofcitantia fefellit . Neque enim canones illos Placentinos in fuam collettioncm referre potuit Anfclmus , qui novennio ante deceflerat : nec Vaticani codices citato libro VII. vel alibi eofdem agnoicunt Tum vero XIV. tantum capitula ftatutorum libri Ërobatiffimi bibliotnecz Vaticane referunt ; ubi Uronii ichedz feptimo in duo male divulio XV. exhibent : quod obiter monendum exiftimavi, ne forte tanti vin auctoritas noftrte editionis fidem ambiguam reddat.

h mf. codice profigttntur ii duo verficuh :
Urbani papz decretum pontificale
Condicor hic feripto formofo denique difto.

INCIPIUNT ACTA SYNODI.

Anno dominiez incarnationis MXCv. * Ind. III. celebrata eft Placenti* fynodus przfidcnte domino Utbano papa , cum epiicopn fii abbatibus , tam Galbarum . quam fit Longobardi* fic Tufciz. Fafta autem magna eft * confultatio (de his qui ecclefias vel prehendas emerant fed &) de iis qui in lchifinate Guibertino fuerant ordinati. Et primo quidem «c tertio die in campo concilium fedit. Tantus enim convenerat populus , ut nulla eos ecclefia caperet ; exemplo quidem Moyfi deuteranomium commendantis , fic Domini noftri Jetu Chrifti docentis inlococampeftri. Septimo tandem die poft traftationem diutinam hzc funt capitula prolata , fit aflenfii totius concilii comprobata.

CA

A

4NNO CHRISTI •»»r· nitBOCOb list l·Ittie, la Coac. Ro· III. W

CAPITULA STATUTORUM.

At i» tttf. ytod vidimat: Incipiunt capitula Placentini conventus de prave ordinatis fit his qui ecdefias aut praebendas emerunt.

Caput I. (a)

EA<, que a fanftis patribus de fimoniacis ftar tuta funt, nos quoque * judicio eorum & apoftolica au&oritatc hrmamus.

Capot II.

Quidquid igitur in facris ordinibus, vel in ecclefiafticis rebus vel data vel promifla pecunia acquifitum eft, nos irritum efle, & nullas umquam vires obtinere cenfemus. B

Caput III.

Si qui (i) tamen a fimoniacis non fimoniace ordinati funt, fi quidem probare potuerint, fe, cum ordinarentur, eos nefcifle fimoniacos, * & tum pro catholicis habebantur in ecdefia, talium ordinationes mifericorditcr fuftinemus, fi tamen laudabilis eos vita commendat.

Calut IV.

Qui vero fcienter fe (c) a fimoniacis confecrari, imo exeerari pafli funt, eorum confecrationem omnino irritam efle decernimus.

Capot V.

Quicumque fane cupiditate parentum, cum adhuc parvuli eflent, ecclefias, vel ecdefiarum * partes per pecunias adepti funt; poftquam eas omnino dimiferint, fi canonice in eis vivere voluerint, pro * mifericordia ibidem eos efle*cenfemus. Neque pro hoc fado a facris ordinibus removemus, fi alias digrii inveniantur. »

Caput VI.

Illi vero qui per fe ipfos cum * majoris eflent ztatis, nefanda cupiditate duâi eas emerunt, fi in aliis ecdefiis canonice vivere soluerint, fervatis propriis ordinibus pro manu miiericordia ibi eos mmiftrare permittimus. Quod fi ad alias (d) transferri fortaflè non poterunt, & in eis canon'ce *>*crc * promifcrint, minoribus ordinibus contenti ad * facros ordines non accedant. Salva tamen m omnibus apoftolicz fedis aii&orita-

Caput VII..

Si qui tamen ante emptionem catholice ordinati funt, fi ea quz emerunt dimiferint, & vitam canonicam egerint, in fuis gradibus (e)permittantur. Nifi forte cjufdem ecclefia fit, ut ibi primum locum debeant obtinere. Primum enim vel fingularem, (/) vel przpofiturz ' locum m emptis ecdefiis eos habere non Q>) patimur. E

Caput VIII.

Ordinationes * quz a Guiberto hrrcfiarcha fa&z funt, poftquam ab apoftolicz rncmvi iz papa Gregorio & a Romana ecdefia eft damnatus, irritas efle judicamus.

Caput IX.

Similiter etiam & eas que a czteris hzrefiarchis nominarim excommunicatis fade funt, & ab eis, qui catholicorum (6) adhuc viventium eoifcoporunr lèdes (i\ invaferunt: nifi probare valuerint, fe, cum ordinarentur, eos nefcillèdamnatos..

Caput X.

Qui vero ab epilcopis quondam quidem catholice ordinatis, led in ' (A) ichiimate a Romana ecdefia feparatis, confecrati funt; eos nimirum (O cum ad ecclefiz unitatem redierint, fervatis propriis ordinibus milericorditcr fulcipi, jubemus, (w) fi vita & fcientia eos (n) commendat.

Caput XI.

Amodo vero quicumque a przdiâis fchifmaticis, fandeque Romanz ecclefiz adverfaiiisfeordinari permiferit, nullatenus hac venia dignus habeatur.

Caput XII.

Quamvis autem mifericordir intuitu, magnaque neceflitate cogente, hanc in facris ordinibus difpenfationem conftituerimus, nullum tamen przjudicium facris canonibus fieri volumus; fed obtineant proprium' robur. Et ceflânte neceflitate, illud quoque ccflet quod faâum eft pro neceflitate. tibi enim multorum ftrages jacet, fiibtrahendum eft aliquid fêveritati, (?) ut * demus ampiius caritati. *

CaPuT XIII.

Illud * quoque nrzcipimus, ut pro chrifmate, D& baptifmo, & fepultura nihil umquam exigatm.

Caput XIV.

Statuimus * etiam, ut jejunia quatuor temporum hoc ordine celebrentur. Primum jejunium in initio quadragefimz; fecundum in hebdomada pcntecoftes; tertium & quartum in Septembri & Decembri more folito fiant.

Explicit fynodus Placentina Urbani Papz II.

Jh teef. eaementijf. cardittalie Fraacifci Barberuu fnkjicitxr iv. catto» i» btette Htodtan.

Caput XV.

Sanftoram canonum ftatutis confona fentientes decernimus, ut fine titulo faâa ordinatio irrita habeatur, & in qua quislibet titulatus eft, m ea perpetuo perfeveret. Omnino autem in duabus * aliq.... titulari non liceat, fed unufquifque ia qua titulatus eft, in ea tantum canonicus

(a') Daatar *veritates est ced. Viaitboatn/·* (b) Ab Orculte fimoniacis. (e) A publice fimoniscis. (d) Forte transferri. (r) Permutantor. nec promoveri prohibeantur. (/) 1M przpofiture vel oβκιι locum (t) Permittimus. (>) & adhuc. (t) Invaleruat f*A· /um, irritas efle judicamus. kv/er «mdi dr/uM. (<) htc khitmase. (/) *Dee/ cum ad* ccd fia unitatem redierint. (m) Si nmtu vita. (a) Commendat A hit norns decretis copnins mas ab errors ad Bcdefiam rrantiennc A nobis noflrliaur fc legans per omnia obedire amnulerint. (s) ut addatur.

eus habeatus . Licet enim epifeopi difpofitione A tnu diverfis preds debeat ecclefiis, canonicus aut prebendarius, nifi unius tantum ecclefie, que confcriptus eft, eflê non debeat. Si que tamen capellc iunt , que fuis redditibus clericos fullmere non poflwu, earum cura aut difpofitio prepofito majoris ecclefic cui capeUc fubditeeffe videntur, immineat, fit tam depoflêflionibus, quam & de ccclcfiafticis capellarum officiis ipfe provideat.

d tedem etiam concilio anfams* ix. *prafaimi- decima addita eft , ita fe hahet:* equum fit falutare nos tibi femper & ubique gratias agere domine fanfte pater omnipotens sterne' Deus , & te in veneratione beate Marin femper virginis collaudare benedicere & predicate B que & unigenitum tuum fanfti Spiritus obumbratione "concepit , & virginitatis gloria permanente «ternum mundo lumen efiudit JefumChrjftum dominum noftrum.

hem pefl alia: (Illud fumznoperc fic apoftolica: auftoritatis privilegio prohibentes interdicimus , ut nullus in clerical! ordine conftitutus , nullufque monachus . epifeopatus aut abbatic , aut cujuslibet dignitatis inveftituram de manu laki fufeipere audeat, quod fi prefumpferit .... mulftetur.

Anflor chronici Malleacenfis ftrifiim attingere non praiermifit his verbis : Eodem anno Mcxtv. Urbanus papa Placentic tenuit concilium: *Mena qna^te anonymes xniceverbxlo montât,* anno prece- C denti mxciii fuifle concilium apudBurdegalam de fM0 *nihil dnm reperi apxd ceteros vetxftatis rc- c^fiaftica fednlos indagatores.*

Ceterum monendus es, leftor, Philippum regem Francorum ab Hugone Lugdunenfî archiepifcopo in concilio Auguftodunenfi anno precedent! communione ecclefiaftica privatum legatos fuos mififle ad Urbanum papam qui tunc Placende concilium celebrabat circa mediam quadragefimam , & inducias ufque ad pentecoften intercedente fynodo impetravilTe, qua de re plura Ivo Carnotenfis epilt. 46. ad Urbanum.

Urbano fitmmo pontifici, A» *fanHitatis fna filins fidelmm orationum manas.*

Venturi fimt ad vos in proximo nuntii ex parte regis' Francorum , per quorum os locuturus eft ipiritus mendax, qui infatuati adeptio m promiftione honorum ecclefiaftiooram infatuare molientur fedem juftitie. Contra quorum calliditatem a parvitate mea vigilantiam vcilram volo eflê pnunonitam & prémunitam , quatinus rigorem veftrum promiflioneseorum non emolliant, comminationes non exterreant. Qjxicquid enim dicent, jam fecuris ad radicem arboris pofita eft, nifi aut arcum remittatis, autgladium fufpendatis . Qui ergo venturi funt confidentes in calliditate ingenioli fui , & venufiate linguz fus, praediais de caufis impunitatem flagirii ie impetraturos regi a fede apoftolica promiferunt; hac ratione ex parte ufun, regem cum regno ab obedientia veftra difceflurum, nifi coronam reftituatis, nifi regem ab anathemate abfolvatis. Si autem impoenitenti venia concedatur, quanta fpes impune peccandi peccantibus de *extero* relinquetur, non eft meum inftruereveftram prudentiam, cujus potiftunum intereft delinquentium errata non fovere , fed ferire .' Si aûtem aliqui fubdoli evidenter ab unitate matris ftutdifccdunt, qui jam pridem mente difceflerunt :conibletur fanftitatem veftram divinum refponfum :

Zfew awL *fiptem milUa vèrgnm,* flt iDud apoftoli : *Oportet hareies efet* M c *fia 4 mniftfti fiant.* De cetero volo fetat vigilantia veftra, quia ex precepro regis, Remcnfis, A Senonenfis , & Turonenfis archiepifeopi invitaverum fufirapneos epifcopos, m poft refponia veftra apud Treeas prima dominie poft fiÆ vitacem omnium fandorum conveniant. Quo invitatus ire diflimulo , nifi veftra confilio munitus timens ne quid contra juftitiam , fic fedem apoftolicam moliatur ille conventus . De his itaque, & de his quae circa vos funt, quae libuerit referibat mihi veftra paternitas , ut in adverbs compati, & in Ictis valeam congratulari. Valete.

Jn hac Concilia confirmata fint Bxlla pro Monafierio S. Ægidii, ut patet ex fananti docxmonto , exi plores Concilii Patres fiibfcripfire.

Urbanus epifeopus fervus fervorum Dei univerbs per Gothicam provinciam fidelibus falutem & apoftolicam benedidionem . Notum omnibus vobis volumus quia dileftus filius nofter Raimundus Tolofanus Comes tam noftris quam aliorum religioforum virorum monitis excitatus & omnipotentis Dei timore compunftus partem imo rapinam quam ex parentum fuorum invafione in altari fanfti Ægidii & reliquis ipfius altaris Ecclefic altaribus habere folitus erat Deo sc fanfte Dei genitrici Marie fanftifque Apoftolorum principibus Petro ac Paulo & beato confeflori Ægidio reddidit . Qua redditio five dimifiio in Tolofana Synodo fada eft coram Legato noftro Bernardo Toletano archiepifcopo & pluribus tam epifeopis quam abbatibus. Item in feftivitate fanfti Ægidii coram eodem Legato noftro aliifque quamplurimis epifeopis vel abbatibus eandem redditionem cum uxore fur Hervira & filio Bertranno fuper altare beati Ægidii confirmavit, duobus illic nammis Ægidienfis moneta Rifitis. Igitur nos fecundum ipfius Comitis poulationem pro fua & parentum fuorum falute fadum hoc auâoritate apoftolica confirmamus & omnipotentis Dei mifericordiam deprecamur qua- D tenus quod de rerum ecclefiafticanun ufurpatione haftenus admiferunt fua eis propitiatione indulgeat d a fuorum deliftorum vinculis per fandorum apoftolorum & fanfti Ægidii merita & preces abtolvat. Porro tam ipfum quam ejuspofteros univerfos, fi altarium oblationem ulterius invadere lentaverint, anathemati fubjictmus & ab univerlo Ecdefise confonio fegregamus. Quicunque etiam vd ab IpfoComite vel ab aliquo quolibet de oblationibus illis feudum tenet , hujus decreti tenore cognito nifi omnino Ecdefis reddiderit, eidem anathemati fubjaceat. Ipfis etiam monachis fub anathemate interdicimus ne ullo unquam tempore laicorum cuiquam in ipfis altarium oblationibus partem habere permittant. Alioquin & qui dederit & qui receperit; anathemati quod propofiiimus fubjacebit. Data per manum Joannis fanfte Romana: Ecdefi* Diaconi Cardinalis Cranone xn. Kaleodas Martii, indift. m. anno ab incarnatione Demini mxcv. pontificatus vero Domni Urbani Papae feptimo.

Relefta vero & confirmata in Concilio quod idem Papa Placentiae celebravit.

Ego Joannes Portucnfis epifeopus Cardinalis fubffripfi.

Ego Albertus Cardinalis fubfcripfi.

Ego Ricardus presbyter Cardinalis fanfte Romane Ecdefie & Maffilienfis abbas fubfcripfi.

Ego

ANNO CHMtSTI ■*»

CanHoab fob-Aienfe epifeopo , s fobfaipfi. .
Dismsnis Cardinalis fubfcripfi.
Pifonns Archiepdcopus nd>-

Égo Rodolfos Turonenfis archiepifeopus fiib-

Hugo Cardinalis Diaconus fanâ» Roman* Ecdefic fubfcripfi.
Herimannus Cardinalis.
Ego Philipps Lunenfis epifeopus fubfcripfi
Ego Aurahcenfis epifeopus Gildmus fubferipfi·
Ego Rogerius fanft* Romane Ecdefim Dûconus fubfcripfi.
Ego Joannes Portuenfis Cardinalis epifeopus fubfcripfi.
Ego Willelmus Aufcienfis archiepifeopus cum mets fiiftraganeis, fcilicet Dodo Bigorritanoeptfcopo, Sancio Lafcurrenfi epifeopo, Ortone Olo- WOJeüno Gouforano epifeopo ftfaftripfi.
Ego Itnolenfis epifeopus Otto fobferiofi.
Ego Rodolfos Reginus archiepifeopus iubferipfi.
Petras Venetus Patriarcha, Petrus archiepiicomu Mediolancnfis , Gotafridus epifeopus Magaionenfis, Berenearius epifeopus Forojulienfis, Amatus IrchiepUcopus Burdccatepfis , Aldcbertus archiepifoopus Bituricenfis, Petrus archiepifeopus Aquenfis , Fulco Bdvacenfis epifeopus interfuerunt.
Tetbaldus Bercellenfis abbas laudavit. Poncius abbas Cafe Dei, Frotardus abbas fanâi Pontii.
Ifti dc omnes archiepifcopi, epifeopi fle abbates in Placentina Synodo refidentes hanc dimiffionis chartam pnecepto Domini Pape laudaverunt dc confirmaverunt, ac hujus dimiflionis deincept invaforem vel fubreptorem perpetuo anathemati fiibdiderunt, & n*pnafterium omne , fi aliquando invafio accideret, ab omni divino officio interdicendo ceffare jufferunt.

tr AD PLACENTINUM CONCILIUM

Contra fimoniacos & fchifmaticoa anno 1095. celebratum.

A D D I T I O.

Oncilii hujus canones quidam extant , aâa integra non extant,ut ex ils que apudLabbeum coqpfta funt , facile omnes intelligunt . anecdotis Martcne tom.V. pag. 147«. deprehendi proferam , tum & addam fragmentum quoddam adorum ejuidem concilii defumptum ex annalifta Saxone Eccirdi ad A. jooo Ita crgocanon II. apud Gerhoum.

Tlacnttintut» (ancilium frtfidtntc Vrbunt ftft alfbrattua diett.

OUidquid i. r«ri. «amu», „■ i? V^ecclefiafticis rebu» data velpromria pecunia aà/tfirie, aut *li^gw* acquifitum eft, Jios irritum effe, & nulla» vires unquam obtinere ceniemus.

AmulifU Ecatrdimutf: de ordinationibus vero ejuidem Wicberti Urbanus papa in Placentino concilio tale decretum promulgavit, inter cetera dicens:

Ordinationes quae a Wkberto haerefiarcha, poftquam ab apoftolicm memoriae Gregorio, & a Romana ecclefia eft dam natus, & a exteris bxrefiarchis nominatim excommunicatis & ab his, qui catholicorum adhuc viventium epifeoporum fedes invaferunt faâz funt, irritas effe omnino judicamus; qui vero abepifeopis quondam quidem catholiceordinatis, fed in hoc fchifmate a Romana ecclefia (eparatis conlecrati funt, eos nimirum fervatis propriis ordinibus mifericorditer fufeipi jubeatis; fi tamen vita, & fcientia eos commendat , & his noftris decretis cognitis mox ab errore ad catholicam ecclcfiam tranfierint, & nobis Dnoftrifque imperatis fe per omnia obedire promiferint. Amodo vero quicumque a prxdldis fchifmaticis, fandheque eeclefiz adverfariis fe ordinari permiferint, nullatenus hac venia digni habeantur : quamvis autemmifericordiae intuitu, ma* gnaque neceflitate cogente , hanc in facris ordinibus difpenfationem conflituerimus, nullum tamen prxjudicium facris canonibus fieri volumus , fed obtineant proprium robur; nam certante neceffitate, illud quoque ceffet, quod pro neceffitate faâum eft. Ubi enim multorum ftrages jacet, fubtraheodum eft aliquid ievericati, ut amplius addatur caritati.

Huc rriaas /arir *difienu feytent Urtani i» ψ* dt ttltbri litt mttr Trittfinttf, ArjutfcMtff«r Mt* i» ceiciü» fertur.*

i.c.iicv. urbanus dec. Ad pntfenthim notitiam &fotunxiun memoriam non latere volumus, quoniam inter Tricafttnos dtAraufícos diuturna contentio habita eft ; Tricaflinis quidem de unitione, Araufids vero de parochiarum eccíefiarum dhrifione conteftantibus . Et concertatio cum reverendiflimo pontifici Gregorio pnedeceflori noftro .... Araufici ... literas dirigens, legatum pro huius rei difcuflione ad eoe K miffuram pollicitus eft.* quod tamen poftea ... indagye nequivimus. In hac autem fufpenfione .. ...G.... ecdefiam è$>iicopus eleftur'A coofecratus eft. Tricaftinus ergo epifeopus Pondus Arauficenfcm ecdefiam afletens

— fe podêflâm: querefem hanc cum ad'noûrasau-
d res pro multis ecclefix Romane perfecutionibus
,l proferre non pefiet in pluribus traafal^ims conciliis exponi procuravit. Noviflime cum ad noftram notitiam perveniflet, nos quoque, eam ad concilii 'proxime celebrandi audientiam differri prxeepimus. Interim venerabili fratri noftro Guillelmb Araufîcenfi epiicopo fignificare curavimus, ut ad fynodum veniens, ie ad defendendum hujufinodi negotium przpararct . Cum autem v«niflêt, ipfe quidem divifionis iftius canonicas caufas proferre non potuit ; Tricaftinus vero poft diuturnam & plufquam centenariam poffeffionem venerabilium pontificum Romanorum, fle Gregorii , dc Alexandri privilegiis , caufie fux partes B tuebatur . Qxare nos de Gregorii decreto, quo ab ipfa fixit ecclefia potitum, quxdam inter fratres noftros qtueftio orta eft , placuit alium adhuc definiendi caufic terminum adhiberi, in quo, & Arauficcnfis epifeopus, fi quam porter, defenfionem nancifceretur, & Tricaftlnx ecclefix clerici de eodem privilegio nos jurejurando facerent certiores. Cumque .... convcniflent & confrater nofter Araufîcenfis epifeopus , ficut promiferat non veniffet , nec cxcufiniones aliquas przmifiv let, & tunc nobis placuit negotii finem in tempus aliud protelari. Qrterum clericis , dc itineris difficultates , & rerum longa difpendia pfxtendentibus f nec longiores porte moras pati inftantiflime proclamantibus , vifum eft tatribus C noftris tam epifeopis, quam & noftrx apoftolicx ecclefix cardinalibus , ut Tricaftinorum clericorum farisfaftionem .fufeipere deberemus. Tres ita?ue Tricaftinx ecclefix clerici fuper evangelia acrofanfta jurarunt fe vidiflê & tegiffe Romani pontificis Gregorii bullarum privilegium Bonifacio Tricaftino epifeopo attributum , per quod prxdiâz ecclefix fuerant counitx. Cajus videlicet privilegii tenorem fecutus S. memoriz pontifex Alexander II. prxfatas ecdefias cenfucrat fub uno femper epiicopo permanere . Poft hoc Araufîcenfis epifeopus cum ccdcfix fux clericis veniens , eas quas prrfignavimus Gregorii papx VII. literas, detulit; alia quoque chartarummonimenta monftravit, quibus ft rerum veritas cer- D tius claruit, ft Tricaftinorum relatio vires acre->it . Et nos ergo inftrumentis talibus roborati ecundum fratrum noftrorum judicium prurienti decreto fancimus , ut defundo fratre noftro venerabili epifeopo, qui ad prxfens Araufîcenfi ecclefix prxfidct , utraque mo\ ecclefia ia priftinam redeat unitatem; nifi forte poft proximam quam praeparante Domino expeftamus Pcntccoften infra unius anni fpatium ■... conftiterit eas certo Romani pontificis prxeepto , & decreto fuifle divifas. Alioquin omnis fopiatur ... ut defiinâo contraire noftro fuperius nominaro epifcopo eadem ecclefia ad aliam tranfeat. Illa vero qux haftenus prima habita eft , & deinceps ptincipatum obtineat . Ita tamen ut epifeopus E qui utrique praefuerit nihil dc proventiotrbus derieorum, redditu, ornatu, minifteriis , qux vel quomodocumque in alterius patrimoniis habentur,

tutionts paginam ftc. Aftnm Crémone XVII. Kai. maji ..... anno Dorn. Incarnat. MXCV.

Dexi^xe in MS. (edict UUietMce catiedrelû laettft, m yea BxreMrdi décréta y & ad ilia MRp- mi cxjxfdam additamenta pmadam extent fiA for ipft cenctlii Piacentini tempere ftripta, pqft tu Mjxt vmcilit cammt, Met jmdfxHe, addita- ftu nmilii ftriptiaty mi ftrte etiam i» «μlμτμ». anno fib» rerxat wfraLtt CMMISTt

DE OBSERVATIONE JEJUNIORUM QUA. IVOR TEMPORUM,

£r de ard/wSMae facùnda in initie ixadrvgffima » Mdetitadct Pcniccaftet.

Licet nova eonfuetudo ecclefix nulla fulta auftoritate femper numeret inter jejunia dc. ordinationes quatuor temporum primam hebdomadam primi menfis tnartii , & fecundam quarti, ideft junii ; vetufta auftoritas fandorum patrum eft, ut in initio quadragefimali, & in hebdomada pentecoftes debeant obfervari.

Unde Leo papa ait: Lyar *tiftevantia xtilitar dilefiliffimi >a ecclcfia/lkif pracifme eft cmftitxta jt- Jxniit, yxa ex Mnu S. Spiritxs, ita per tetixr mmi circulem diftrUxta fxnt, xt lex abfiiaentiaem- eibxr fit adftripta temperihxt . Siquidem jejxmxm vernale ia qxadragefimiam, atftivxm in Pentecaftem^ axtxnmale m mcnfc ftptime y hycmale extern m Mc quidem decime ceUhrtmxt.*

hem Gelafius . *Ordinatientt Jxnt pndyteferxm it diacmorxm* quarti menfis jejunio , feptimi & '^xr* decimi , fed etiam quadragefimalis initii : * ac * 'menlanâ quadragefimx die fabathi , ac proinde.^*****

B. papa Gregorius & Felis, oftavus ejus Smachus, atque Simplicius leguntur, ordinationes in februario celcbraffe, fcilicet quadragefimali tunc initio concurrente. De jejunio autem quarti menfis a Gelafio didi, quod juxta Leonem papam femper eft in hebdomada Pentecoftes , a multis ambigitur. Sic enim Leo papa inquit de jejunio

ilttuta jejunii , ut fi quod force inter ipfa feftivitatum gaudia négligeas libertas, & licentia immoderata pncfumpfit , boc religiolx abftinentix cenfura caftiget , qux ob boc quoque ftudiofiuv exequenda eft, ut illa in nobis, qux in hac die ecclefix divinitus lunt illata perveniant.

~~Item : repletis namque apoftolis virtute~~ promifla, ft in corda eorum Ipiritu veritatis imjueffio, non ambigimus inter extera ccricftis doni facramenta, doftrinam, ac fpiritualis continentis diiciplinam de Paracliti magifterio divinitus faille conceptam ut fanftificatx jejunio mentes conferendis fibi chaiifinatitas fierent aptiores , in quibus duobus exemplis latis oftenditur ad conferendos facros ordines ab apoftolis jejunia conftituta fuifle.

Sicquc jejunia quadragefimalis initii ac Pentecoftes ad formam feptimi & decimi in libris feritantur (aeramentariis : unde quarta feria primi termini duo leâiones leguntur de jejunio quadragefimx; fabatho autem pentecoftes, qui eft terminus fecundus duo loquuntur de veteri obfervatione ejufoem . Qparti vero menfis jejunium a Gelafio : Ileo dicitur, quia fabathum hebdomadas pentecoftes fzpius in quarto, quamm tertiomenfe repetitur.

Sic enim a tempore nomen hoe hebet, ficut quodlibet a loco , in quo fie^ius habitat Propter quod jejunium quoque initii

invenitur . Qiorum quatuor anenfium prophetia Zacharie fignificativa eft, dkxns jejunium primi, & jejunium quarti, jejunium feptimi, ftjepmium quarti, jejunium feptimi, & jejunium decimierit

Çÿ* dootaoi Juda in gaudium ‹X Iptitiam fcin filem-A funt jejunia qu« S. Gregor, genti Anglorum pre-------------
ι----- ·* as . Initio autem quadragvfimalis jejuaü bene ordinatio facri ordinis competit, fi ait Chriftus poft baptftmum Spiritu Sanfto de* daratur, me* jajunavit, & duopoles adfacrum ordinem ckgjt, fie quoque apoftoli *Spiritus* fandi bapduti mox jejunantes diaconos confictantes elegerunt, fic Mqyfes poft dcfcenfiun Spiritus

MWO CHKISn ..*>-

vit. Et fic facer eft numerus quatuor fluminum, quatuor virtutum, quatuor elementorum , Hsc

dicari prasceptt, funt quatuor jejunia , quatuor temporum anni, ideft veris, nftatis , autumni , & byonis. Jejunium primum in prima hebdomada quadragefimae. Jejunium fecundum in hebdomada poft Pentecoften. Jejunium tertium in plena hebdomada ante autumnale nquinoftium. Jejunium quartum in plena hebdomada ante natale Domini. Jejunium in feris VI. per totum annum, nifi a pafcha ufque ad pentccoftem , aut fi major feftivitas fuerit.

& >> <3® W

» AD CONCILIUM PLACENTINUM

Ab Urbano II. Anno iopj. habitum.

VARIANTES, ET ADDITIO NOVA

COLLECTORIS ADMONITIO.

twi.M1-4 «· VI f-w». */*Xt7a/ hic exhiim Placentinorum cmmttrn varimter fiepmditavit MS. ("indoboneqfie codex** »x pr» psrifer cM/nuret» raw *vulgatis Placentinis canotutis ordine dc/criplos feauentet etiam'canones legi ;* f«»r *dictito i» hoc ipfo coneilio pmdiiffi^, cnm pefierior canon caw* «w *Placentina XV: o Lahheo ex codice Barbmno addito, congruat licit* m *vertis diferepat . Ptfi* htaoc *tpfiau emonent Vmdrtomttfis codex β-gntem qnoddem opponit (guod & hic fervetur') ; tunc nova hac inftriptioue appcfta* de ipfius Gvitatis ; *canones alios fithjmgit, eojdem plane , quos Gregprius VII. in Romana concilio emno* 1078. *celebrato dederet. Cur Romani Cregorii emonet Urtrno II.* 0* *Placentino huic concilio tribuantur , nifi feriptoris incuria imputare voluerimus, ideo forte accidit ,* pr«d *Gregorii fanffimet Urbanus innovandat Judicaverit . Quanquam vero canones i/li in Reetuno illo concilio jam exeffi fient ; hic tomen iterum dandos confiai , quod ad novum conciliant fpeUent, varimtefqm manubias afferant ,* O *canonem plano novum de jejmio die Sabbati infertam habeant t*

Ps/l Canonene XIV. φα tamen canones hic continuato ordine récit tntm, lac addantur.

Quicumqne militum, vel cujufcumque ordinis vel conditionis perfona praedia ecclcfiaftrea a quocumque rege, feu icculari principe, vel ab cpiicopis invitis, feu abbatibus, aut aliquibusecclciia.um rectoribus fuiceperit , vel fufeepit, vel eorum confenfu tenuerit, excommunicationi fubjaceat. Quoniam inveftituras ecclefiarum contra ftatuta SS. Patrum in multis partibus cognoverimus heri , & ex eo plurimas perturbationes in ecclefia oriri ; immo ruina fanffie religionis, ex quibus cenfune chriftianr religio conculcatur ; decernimus ut nullus clericorum inveftituras epifcoparus vel abbati* , vel eCdefi* de manu imperatoris vel regis , vel alicujus laicat perfonae ,^*ufqi viri, vd firmitue fufeipiat. Qjiod fi priefumpferjt, recognofcat inveftituram illam apoftolica auftoritare irritam efle, & fe ufque ad dignam fatisfaftionem excommunicationi fubjacere. Si quis .epifeopus prebendas, archidiaconatus, pnepofituras , vel aliqua officia ecdefiaftica vendiderit , vel aliter quam ftatuta SS. Patrum pnecipiunt , ordinaverit ab officio fufpendatur . Dignum eft enim ut ficut gratis epifeoparam accepit ; ita membra eidem (*ita*) epifeopatus gratis diftribuat Ordinationes , qu* interveniente pretio , vel precibus, vel obfequio alicui perfona: indebit* , vel quai non communi confenfu cleri , & populi, vd fecundum canonicas fanftiones fiunt, ctr* ·· flt ab his , ad quos confecratio pertinet , non comprobantur, falfas efle dijudicamus, quod qui tainer ordinatur non per oftium ideft per Chrihum intrat, fed ut ipfa veritasteftaturraresfunt fl[Utrones: Air *adpmitar hoc Jtgtmm*

B

De ipfius civitatis.

Falfas poenitentias dicimus , quae non ficwdum auctoritatem SS. Parram pro qualitate criminum imponuntur ; ideoque quicumque miles , vel negotiator , vel alicui officio deditus, quod fine peccato exerceri non poffit, * culpisgravioribus irretitus ad poenitentiam venerit, vel qui bona alterius injufte detinet , vel qui odium in corde gerit , recognofcat fe veram poenitentiam non pofle peragere , per quam ad «ternam vitam valeat pervenire ; etfi arma deponat ulterique ix» ferat , nifi confilio reiigiofirum epifcoporum pro defendenda juftitia , vel negotium derelinquat, vel officium deferat . flt odium ex corde dimittat bona qua injufte anftulit reftituat, nec * tamen dcfperet ; interim quidquid boni facera poterit, hortamur ut faciat ut omnipotens Deus cor illius illuftret ad poenitentiam. vid* «*< ' ·«. e. ··: f"I · IA

Decimas, quas in ufum pietatis concertas efle canonica athavitas demonftrat, a laicis poffideri canonica auftoritate prohibemus . Sive enim ab epifcopis , vd rogitas , vel quibuslibet perfixus eas acceperint nifi ecdefie reddiderint fciant fi [jfacrilegii crimen committere.

Ut nullus abbas decimas, vel primitias, & reliqua , quae fecundum ftatuta canonum ad epilcopos pertinent, fine auftoritate Romani pontificis feu epifeopi confenfii, cujus dkecefi habitat, detineat,'apoftolica fanftione firmamus.

NcdJus epifeopus * gravam , feu fervubac fervitium ex ufii contra ccdefiatticam normam abbatibos, fcu clericis filis imponat; vciiMcrdiftum A· A»*** IT. ' *runam*·

facerdotale officium pretio tnferviente reftituat 2. quod fi fecerit, oftkti fui periculo fubjaceat.

dies fabbati apud SS Petre noftro. in abftinentia celebris eft habitus, nos eoruaadem au&oritatem fequentes, falubriter admonemus, ut quktimque fe chriftian· religionis participem elfe defiderat, ab efu carnium eadem die, nifi majore feftivitate interveniente, vel infirmitate impediente, abftinaat.

Si quis prxdia B. Petri apoftolorum principis *, vd alicujus ecclefix ubicumque pofita in prorêtaient fuam ufurpaverit, vel fciens occultata not> propalaverit vel debitum fervitium exinde B. Petto, * vel eidem ecclefix non exhibuerit, recognofcat fe iram Dei, & SS. Apoftolorum vclub facrilegus incurrere. Quicumque autem ih hoc crimine deprebenfus fuerit, eundem heredi- Autem B- Petri apoftoli vd aliorum SS. * Ittjtime reftituat, A pernam quadrupli de propriis^onis pcrfohrat.

St quis epifeopus fornicationem presbyterorum, diaconorum feu iubdiaconorum vd crimen metflus in fua parochia, pretio » vel precibos interveniente confenferit, ubi commiflum audoritate fui officii non impugnaverit, ab officio fufpendatur.

. Ut omnis Chriflianus procuret ad miflârum folemnia aliquid Deo offerre, & duci ad memoriam quod Deus per Moyicm dixit: Abu apparobis in cenfpeNu meo vacuus. Etenim in colleâts "SS. Patrum liquido appairet » quod omnes Chriftiani offerre aliquid Deo ex ufu SS. Patrum debent.

CONCILIUM CLAROMONTANUM

OB CAUSAM EAMDEM QUA PRÆCEDENS INDICTUM,

Congiegatum anno Domini Mxcv. die vt. aut ut alibi legitur iv. Kalendas Decembris, tempore Urbani pape II. anno ejus rui. Philippi Francorum regis xxxvt.

De rebut in bac fynodo Claromontepfi gefiis ifia fummatim narrat Bertboldut: In Galliis ad ClarUm-montcm fynodus generalis a domino papa in oâava fanâi Martini congregata eft, in qua trcdecim archiepifeopi cum eorum iuffraganeis fuerunt, & duernt* quinque pallorales virg* numerat* funt. In hac fynodo dominus papa eadem ftatuta qu* & in praeterita fynodo 'laccntina confirmavit. Infuper & Philippum regem GalliarUm exconununicavit, eo quod propria uxore dimtfla militis fui uxorem ubi in confugium fociavit. Ibi etiam aliam fynodum in tertiam fubfequentis quadragefim* hebdomadam Turonis celebrandam denuntiavit. *Hoc ipfe. Eadem de exctmemunicato rege Sigebertus. Sed tJ Bertradam regiam pellicem eadem excommunicatione multat, Villelneus in rebus Jnglkis tradit, cano- ... concilio Claramonteqfi triîntaduo canones exferipti reperiantur in codice Laattrti epifeopi adtnbatoqfis, ex quo totidem lineis Antonius Auguffinns fic deferibit.*

Varietatem leftionum adjeci, *inquit Severinus Binius*, ex manuferipto ad me tranfiniflb per reverendum dominum Georeium Coivenerium theologi* apud Duacenfes doâorcm & profeflorem, collegia» ecclefi* fanât Petri ibidem canonicum & fcnolafticum, de ecclefia optime meritum.

Anno domini Chrifti millefimo nonagefimo quarto, menfe * Decembri, decreta * domini Urbani pap* fecundi in * Claromontcnfi concilio data.

TITULI CANONUM.

De pace non infriwtnda.
2. *De itinere Hierofolymitano.*
3. *Ut decanus fit presbyter, arcbidiaconus fit diatonas.*
4. *IA clerici arma ms portent.*
5. *Ut epifeopus non eligatur nondum diaconus.*
6. *De eaeptit altoribus vel ecclcfiis.*
7. *De altaribus <jaa dantur monafferiis per perfertas.*
8. *Ut nullas fepuliaratu exigat.*
9. *De clericis tutores fibi copulantibus.*
10. *Ut clerici foatinas domi non habeant,*
11. *Ut filii concubinorum clerici am fiant.*
12. *Nemo in duabus civitatibut prabendam habeat.*
13. *Ut clerici nd primeuuftutpertitulumordinentur.*
14. *Nullae in Cddcw ecclefia gemines bonoret habeat.*
15. *Nullas eccfefiafficum boaorem de mmu* feici accipiar.
16. *Vt principes mveffitwes nm faciant.*
17. *Vt epifeopus aut prester fidelitatem Uicijnon faciat:*
18. *Nullas fine licentia epifeopi capeUanxsfiat laici.*
19. *Ut leici decimam non retineant, nec recipiant.*
20. *Ut laici altaria vel ecclcfias deinceps neu retineant.*
21. *Ut ntdltu alterius fibi baredstatem ufurpet.*
22. *Nemo nifi perftfiam confeffionom fecerit ad penitentium recipiatur.*
23. *Ut cernes tota quadragtfima non edantur.*
24. *(fettbus temporibus qrdmes faciendi.*
25. *Ne filiipresbyterorum fiant clerici, nififint monoebi aut regulans.*
26. *De fabboti faiïi jufimio.*
27. *De jejunio veris & affatis.*
28. *Ut omnes dc altari corpus (T fonguinem feparatim communicent.*
29. *Ut liberi fint qui ad crucem confugiant.*
30. *De iis qai ad crucem vel ecclefiam conjuguent,*
31. *I» nullus clericorum bona diripiat.*
32. *De iis qui epifeopos incarcérant.*

1.

Staturam eft ' ut in omni die & monachi & clerici & femine, êc que cum eis fuerint, in pace permaneant; tribus autem diebus, fcilicet fecunda, tenia dt quarta, * ab aliquo alicui illata non reputabitur pacis ' fraâio: quatuor autem reliquis diebus fi quis alicui injuriam intulerit, fraâioms fanâas pacis reus habeatur, & prout judicatum fuerit puniatur.

Qiicumque pro fola devotione, non pro honoris vel pectini* adeptione, ad liberandam «cdefiam Dei jerufalem profeâus fuerit, iter illud pro omni poenitentia rcpuictur.

Ut

III. A

<4552. Ut ariDw fiat decarna in ecclcfia nifi peesbyter; anftM ardiidiacoàus, nifi Levita. * Utnul*
pt*.·, n. ha clericus teneat archidiacoaatum , nifi ipfius
to*MU*ta habeat gradum . Ut nullus fit archi-
prabyter, quod alicubi dicitur decanus, nifi fit h®®"*0· œninatus : dKpffi apwd *Critiquât D. LX. t. t.* Nullus epifeopus in ecclefia fua, nifi diaconus fit, ardudiaconum inftituere, nec archipnabyterum aut decanum , nifi presbyteri fint, ordinare pnefiunât. Quod ut diftriftius teneatur, apoftoiica audoritate prohibemus & interdicimus.

IV.

Ne aliquis clericus arma deferat.

V.

Ut nullus laicus, clericus, vd * tantum fubdiaconus in epifeopum^efigatur.

Ut nullus fibi prebendam emat. Qpod fi quis emerit, vel parentes ejus illi emerint, in manum fit difpoütionem epifcopi * fe reddat. Hoc idem de altari dc de omni codefiaftico beneficio fiat.

VII.

Ut altaria congregationibus canonicorum vel monachorum per pertonas data , mortuis perfonis libera redeant in manus epifeoporum , nifi fuerint illis per eorum feripta vel privilegia confirmata.

VIII.

Ut nulhu deinceps fc^ulturam exigat.

Ut nullus facerdos, aut diaconus, aut fubdia*v conus, fed & nullus qui canonicam habet, fornicationis fibi copulam adjungat . Qpod fi quis fecerit, a canonica omnino arceatur.

X

Ut in domibus clericorum nullas liceat habitare mulieres , nifi quas fimfti canones permittunt.

XL

Ut ntilli filii concubinarum ad ordines vd aliquos honore* ecclefiafticos promoveantur , nifi monachaliter vel canonice vixerint in ecclefia.

XII.

Ut nulli clericorum liceat deinceps in duabus civitatibus duas pnebendas obtinere, cum duos titulo* non poflit habere.

XIII.

Ut omnis clericus ad eum titulum, ad quem primum ordinatus eft, femper ordinetur.

XIV.

Ut nullus deinceps in una ecclefia geminos bo stores habeat,

XV.

Ut nullus * ecdefiafticorum aliquem honorem a manu laicorum accipiat . Ut clericus nullum ecclefi· honorem a laxali manu recipiat.

XVI.

Interdiftum eft, ne neges vel * alii principes aliquam inveftituram de ecdefiafticis honoribus faciant.

XVII.

Ne epilcopus vd facerdos regi vd alicui laico

XVIII.

Ut nullus presbyter capeUanus alicuius lakief- *k* poflit in * cosnefltane fui epifcopi . Ut nuL · X Λ * Z · PrinceP· capdlanum habeat * nifi quem fibi ' epilcopus tuus, *am* archidiaconus procuratorem aniru* ddeftum cooftituat, *cx efia MS, cad.*
<••if.Gsnsrd.Ten.XX.

XIX

Ne laid decimam partem de laboribus fuis retineant, & ficut nec debent retinere, ita nec * accipere.

XX.

Unde & interdiftum eft omnibus laicis , ne amplius altaria vd ecdefias fibi retineant.

XXL

Ne aliquis laicus alterius fibi hereditates ufurpet : quod fi quis fixerit, nec * reus fatisfecerit, nullus facerdos eum interim ad pcenitentiam admittat.

XXII.

Similiter * nec alium quemlibet, nifi perfeftara confeifioucm fecerit. Verbi gpatia, ut * fi B perpetrato homicidio manferit in adulterio, *vd hujufinodi ad pericftam poenitentiam minime redpi debere decretum eft . Attamen confilium * damus ut jejunet, & eleemofynas det, ut ad veritatis viam poflit reverti.

XXIII.

Ut nullus Chriftianus a capite jejunii ufque ad pafcha carnem comedat.

XXIV.

Ne fiant * ordines, nifi quatuor certis temporibus, & fabbato * mediante quadragefima : & , tunc protrahatur jejunium ufque advcfperas, &, fi fieri poteft, ufque ad * craftinum , ut magis appareat in die dominico * ordines fieri.

XXV.

C Ne filii presbyterorum, diaconorum, vd fubdiaconorum canonicorum, ad ordines, vd alios honores ecclefiafticos promoveantur, nifi monachus vel canonicus * ruerit : * nifi vd fiant monachi vel regulares canonici.

XXVI.

Üt in fabbato fanfto protrahatur jejunium cicca nodem.

XXVII.

Ut femper fiat jejunium veris in prima hebdomada quadragefime: jejunium vero «ftatis infra hebdomadam penteeoftes.

XXVIII.

Ne quis communicet de dtari nifi corpus feparatim ÔL fanguinem fimiliter fumat , nifi per D neccflitatem, dc per cautelam.

XXIX.

Si quis ad aliquam crucem in via perfequentibus inimicis confugerit, liber ac fi in ipfa ecdelia permaneat.

XXX

Qpod fi quts pro fecnritate ecclefi· vd pntdift· crucis aliquod crimen peregerit, & ad ecdefiam vd crucem confugerit, accepta fecuritatc vite & membrorum, reddatur juftitic.

XXXI.

N* aliquis clericus res epifeoporum vel clericotum vd in vita vel poft mortem eorum diripiat: vd in ufiis proprios conferat. Qpod fi qui* fecerit, anathema fit ; & diftum «t ab omnibus , E piat, fiat.

jffxi Grxtiauux fic MSct : De bids qunftio fafta eft, qui monentibus epiicopis five aliisclericis res defunftorum invafas ecclefi· pauperibufque furripinnt : contra quos commune totius concilii anathema prolatum eft, ipfo papa hujufrnodi fententiam promulgante.

Si quis poft interdifti pnefentis cognitionem epifeoporum feu presbyterorum aut aliorum clericorum res invaferit, ufque ad fatisfaftionem excommunicetur . Epifeoporum vero deficientium res per archiprcsbyterorum fiai archidiacononun manus , aut fecundum mortuorum judicium pro ipfo

ANNO CHRISTI

Fff

——------ipforum falute in ehemofynas difpenfentur, aut A
CHaisri iucrvflo,i » Ψ»5 SnMcos eft, referventur. Idipfidn
,.M de presbytcrocwr feu clericorum rebus per epif-
eopum vel fupradiftas perfooas, aut cui defioen-
tes commiferuu, fiat. Si quis autem adverli» i-
fta pnefumpferit anathema fiat.

XXXII.

Si quis epifeopum ceperit & incarceraverit, perpetuat infamie fubjaceat, ulterius arma non exerceat. Et clamatum eft ab omnibus. Fiat.

HeFtenu ementi. Qà exter» exfcripfitt ifle nd· jecit; Hsec funt inventa in libro Lamberti epifeopi Atrebatenfis ante quadringentos annos fcripto: que·quia iu pjQOjpm erant, mittenda pupvi.

1» eodem likre Lereiberti^ feti etneilie interfieri, ut fitpre docttinrta, Are beientrer W· emittenJx .' In Claromontenfi concilio cui domnus papa Urbanus II. pnefedit, fuerunt cum eo cardinales Romani........ archiepifeopi xt 11. epifeopi ccxxv. abbates vero xc. & amplius, exceptis honeftis & religiolis diverfarum regionum fit provinciarum clericis & laicis.

ApteJ Gretienxm infitper ifie legtenterr.

Congregato apud Claramontem urbem multorum epifeoporum fynodali conventu, propofita eft nobis aquibufiiam eorum qtueftio de ecclefiis vel de ecclefiafticis pofleffionibus a clericis vel monachis ufque ad prérient'arum inconfultis epifcopis acquiutis. Nos autem ufi faniori confilio C eorumdem epifeoporum, condefcennentes pro tempore, providcntefque ecclqfiafticat paci, vel quia aliter abfque inevitabili periculo hujulmodi queftio non poterat procedere, apoftolica auftoritate decrevimus, ut ea quae a clericis vei monachis, vel a quibufeumque perfonis prout potuerint, ufque hodie fuerint acquifita, rata perenniter & inconcufla permaneant, hoc tamen tenore, ne in pofterum inconfultis epifcopis talia praefumant.

WILLELMI EPISCOPI PICTAVENSIS TESTIMONIUM.

Dc ferrtentie in Concilio CLiromonterdi eJverftu fb- knfem tpifctpxm pro Tnrotienfi ecclefix ei Urbxno pepe 11. Ute.

EGo W. II. Dei gratia Piâavomm epifeopus, Quoniam Deus veritu eft, oportet cos qui ex Deo lunt, in his qur veraciter cognoverunt, veritatis teilimonium exhibere. Nos igitur teftimonium veritati reddentes, in veritate teftamur Radulfum archiepifeopum Turonenfem in concilio Qaromontenfi coram beatiftimo Papa Urbano cictcrifque patribus adverfus archiepifeopum Dolcnfem propofiiiflfe, & eum quafi iubje&um fibi fuper inobcdientia impetiviffe. Hujus igitur irrpetitionibus, & ^archiepifeopi Dolenfis refponfiombiu dominus Papa attente confideratis, adjudicavit archiepifeopum Dolenfem deinceps archiepifeopo Turonenfi fubjici debere; & de inobedientin reatu fatisfaâionis condignam ' plenitudinem exhibere. Hujus rei tcftes fumus.

ali.dii'M . *h htff. fxtfxe ced. ed hec cmcilixne referirer yaad bebetxr apwd Grtgerixnt Je repetiir rnmxcbo- «nmm exp.* i. In ecclefiis ubi monachi habitant, populus per monachum non regatur, fed capellanus, qui pontium regat,. ab epifcopo per coniilium monachorum inftituatur: ita tamen ut ex felius epifeopi arbitrio tam ordinatio, quam depofitio & totius vitae pendeat converfatto.

Ewpr *i/U Gretiemu* ex *ctllt&rine BenurdiPe- fitb trinri cettdlii* XHuranife, r*i «<·**// Di·*. «>. *riveter.* •·<·*η·

A*/«fwr êr Aar firi ««dre· raxiZw CfereMMrrad *legnntttr p^rie :* "ζ'ζ*]

In ecclcfiis ubi monachi habitant, populus per monachum non regatur, fed capellanus qui populum regat ab epifcopo per Conidium monachorum inftituatur; tta tamen ut ex folius epifeopi arbitrio, tam ordinatio, quam depofitio, & tins vita pendeat converfatto.

Une ex concilio Ciereneentexfi. jft nen if Je rtgxleribxr clericis fecrinJnne refpmdilt Jve hie tw-* Bfer *edvtrfiu Ltnmvrienftnt cpifnpran, ritlie «· fl·· nodedietctfxnx fUtrmtent.* Quantum intellexi ex literis ex veftra parte mihi nupet oblatis, graviter fert veftra fraternitas, quod Lemoviccnfis cpifeopus in fynodo agens, interdixit omnibus regularibus clericis & regimen parochiarum, & confeffionem pernitentium. Qui reâtus quidem fecKfet, fi omnes fecerdotes ad regularem vitam invitaffct, quam regulariter viventes a dominicarum ovium cuftodia penitus removiflet, quibus tanto plus difplicct aliena malitia, quanto longius difceflerunr a fua, &c. *SneJet temen epifitpe afed/re.*

Contigit extent xt xlii nlieilertt w *Air* fefera- Lib*»»··!, *verint t licet* mm *entrer rectnfntrint centner, ntftte eeJene erdine, exfcripfirintftu, fid httge mtnermt* xxsvrrxnr, *xt reter ehts Frencifcxs Beutferefiixt, prtftetxr tx ferrite* codice *xUxtix fenffi Dioxifii fe Jcfcrififlfe t fed lrigtut Gellice » NicelmSt- rerie Jtfnite vire spfigjdi uterinis mfiri temperie ite Letri» rtdJilx'.*

Primo ftatutum eft, ut nullas epifeopus, vel abbas, vel aliuse clero quivis, dignitatem ullam ccdefiafticam a principibus laicis & Ircularibus acciperet.

he fted viftret tjefmedi cextrowrfix, rtfregextiriu jclrijmetrcii priecipiker: in^fitt^riir ftippece» tiliit* hec fecerit *uleiretit iJ r^prtitxm Jepe reperies. Pergit.*

Eademque opera omnem fimoniacam rerum faDerarum acquifitionem vetuit. Prohibuit omnibus in ordinibus facris conftitutis, ne cum mulieribus vel matrimonio conjunftis, vel nor. conjunftis, coofuetudiuem haberent, led in perpetuo degerent oclibatu.

Qsod fi quis fornicatione pollueretur, omni ecclefiaftica privari dignitate juflerunt.

Uti abfolverentur a fimoniae crimine qui beneficia pondèrent a fuis cognatis eorum caufa pretio empta, iis tamen iniciis.

Vetitum eft etiam laicis a die cinerum ad feftum pafch* carnibus vefei. Clericis autem fit in ecclefia promotis, a quinquagefimas dominica ad diem refurreftionis domini.

Neve fabbati fanâi officium divinum ante hoEram nonam matutinam celebraretur.

Qui manus injiceret in epifeopum, vel eum in vincula aut carcerem duceret, impius declaratus eft, & legis cognitionifque Dei penitus expers, A ut anathemate feriretur, atque ab ccclefie communione rejiceretur.

Qui parem vim faceret clericis, atque ad ordines facros promotis, fuerunt fit anathemate percudi: &. qui bona monentium epifeoporum vel abbatum invaderent, tamquam facrilegi & excommunicat!.

Ut nemo admitteretur, vel ronfecraretur inepifeopum, nifi presbyter aut diaconus effet, aut fub-

Hubdiaconus, dc iftuftri genere ortus: nifi forte a POO*"®"® cum Hto diipcnfetum eflet.

io. Nec filio· presbyterorum, «ut aliter etiam ex concubinis fukeptos liberos, ad presbyteratus gradum provehi liceret ; nifi aliquo in monafierio religionem profefli eflent.

Ne parochi, dt qui prefimt ecdefiis, ob fe» pulturem dcfunâorwn quidquam acciperent, vel exigerent.

Mandatum efle etiam omnibus Chriftianis, ut diebus fiuguiis (abbati otficium beat* Virginiarecitarent.

/focM/fw *ibi Sed pracipaum fuit illud , cujur caufa fitifiimxm iilitil concilium mdiffam O* esi/»· *ffxm fuit*, «t *i» eo indueretur expeditio m terram ftoHaea* ; *de fxa didhrr ,- bififtriam fiti nobilitate^ — fed Jew ntmuktu notam, oggredlmrr*, ai m *tantum monimerja veterum* , ve/ dadfa vr/ *feripta tunc fuiffe reperiuntxr , hic deferipturi funtUC.*

Uib pipi·. *Vrbanue igitur papa , quod fciret fape λ prade-* fr‹0®rr *j"° Gregorio feptimo /d effi tentatum , fed*

›«· (..a.·· *fcbifmaticie intercodeutibxc variijque bellit fuiffe impeditae·· , urgentibus literie Alexii imperatoris nuper i» Placentine cmciho kffic, roar noviter agere coepit , nt ex fidelibxr Cbnfliaxie cederetur exercitae ra auxilium periclitanti/ orientaln ecclefia, potifimum WΠ Heenfelymorum , « cujus patriarcha Simeme, deferente Petre eremita natione Gallo, patria Ambianeufi* iittrxe commiferatione dignar acceperat , qmbxt Cbrifii inemmbais , ejufyee fepulebrarn , at^m reliqua loca fontis ejufdem Redemptorit mfiri memoria confecrata , ab nfideUbtu Farcte profanata , omxitpte genere eontumelisrxm effetis*

vn.·*.,*saepiarabat. Jfie enim, tefie Filielmo Tyrie arcUepi-*

:"c ,*w *Mb fa** bifariam texuit , (quem jequimur) cum petiit Hierofolymam , Ù literac ad Vrbamtm papam (T ad Cbrifiisme principej accepiffet , a Cbrifa quoque per vifumt dum oraret ad facrofanOum templum refurrtâàmit , ad tantum mumu obeundum legationem accepit, non autem per epifalsm de calo ltpfom , ut pluree funt fabulati. Perdifficile inter vcritatic fepta continetur fiyluc bifarteerum, ne ad fabulofa vulgo taffeta deotinct. Çmd folum vitat, quLM*_ aliunde quaxtab* •rifÂumr *foatiiae param carat baxrire agaam . Hic igitur ad tantum opue miffnq Déo, ad faenem bellum affatur divino Spiritu , clafficnm potenter intonuit: cujue divina tuba clangore ab univerfb pene orbe occidentali ad arma concurritur . Attemm primariae dux verbi atque promoter tanta Vrbanue pontifex erat, qui m boc ipfo Claremmtenfi cemilio ad fratrec tjufmodt , quam recitat Tyrius, bebuit concionem:*

SYNODALIS CONCIO URBANI PAPÆ II.

NOrtis, fratres dileâilfimi , & veftram noflfe id expedit caritatem, qnomOdo humani generis reparator pro noftra omnium falute carnem aftumens , & homo inter homine converfatus , terram promiflioais, quam pridem patribus pro» miferar, propria illuftravit prefentia, dc aftumpt* diipcnfattonis operibus, dc crebra fimul miraculorum exhibitione reddidit fpecialiter infimum, id enim dc veteris dc novi pene in omnibus fyllabis docet feries teftaraenti. Quadam fane dileâionis prerogativa certum eft eam dilcxifle, ha ut eam orbis partem, ime particulam, hereditatem fuam dignatus eft appellare , cum ejus fit omnis terra dc plenitudo *ejus. Unde per* Ifaiam ah: *Hereditas au Ifrael* . Et item: Pĭnfts *demitti fabaotb domat Ifrael efi* . Et licet totam m partem praecipuam fibi dedicaverit ab initio, peculiarius tamen urbem fânâam fibi ado ptavit in propriam , teftxnte propheta qui ait : *Diligit Domimtc partae Sim fuper omnis tabermonia Jacob.* De qua gloriola utcuntur videlicet quod in ea docens, paflus, dc refiirgens Salvator salutem operatus en in medio terna. Ad hoc a feculis eft pràeleâa, ut tantorum effet conicis bc cella famiiiaris myfterionuu : Eleâa nimirum , quod iplê qui elegit teftatur, dicens: *Et dejeruJalem cwiMt, elegi ventet vatie Salvator.* ι/. ι ή

Qpam etfi, peccatis inhabitantium id exigentibus, jufto judicio fuo in manus impiorum fepius tradi nermiferit Dominus , dc dure jugum lervitutis ad tempus eam fuftinere pafius fit, non ta.nen arbitrandum eft quod eam quafi a fe ropudiatiun abjecerit, cum feriptum fit : *Flagellat dominae oamene filiam ytem recipit:* iifi vero thefaiuizat iram, cui dicitur : *Reccjfit telae ateue a ev‹h te ; jam amplia/ non irafear liai .* Diligit ergo eam , nec intepuit erga eam dilcdkmis fervor , cui dicit : *Frie corme gloria in mana Domini,* Û ,/«,› *diadema regni in mana Dei tui , & non wcaberie ampliat DeJoiste, fed vecaberie vêlants/ mea : fais complacuit Domino in te.*

Haec igitur falutis noftne cunabula, Dominio, Pîo·«ιυ‹ patriam, religionis matrem, populus abfque Deo, ancili* filius Ægypti* poflidet violenter, & captivitatis liber* filiis extremas imponit conditiones , quibus verfa vice merito fervite tenebatur.

Sed quid feriptum eft? *Ejice ancillam trfiliam ejat.* Saracenorum enim gens impia, dc mundanatum fedatrix traditionum : loca fanâa , in quibus fteterunt pedes Domini, jam a multis retro temporibus violenta premit tyrannide: fubs&is fidelibus dc in fervitutem damnatis, ingredi lunt canes in fiin&a , profanatum eft fiioâuarium, humiliatus eft cultor Dei populus, angarias patitur indignas genus electum , ferait in luto dc hi latere regale facerdotium, princeps provinciarum faâa eft fub tributo civitas Dei. Cujus non liquefiat anima? *cujus* non tabefeant prccordia, iis ad animum recurrentibus? QuS hac liccis oculis audire poteft, fratres cariflimi ? Templum z«. Domini, de quo ulans dominus vendentes ejecit ementes, ne domus Patris ejus fieret fpelunca latronum , taâum eft fede* dssmoniorum. Idipfum enim dc Matthathiam facerdotem magnum, fanâorum ptagenitorem Macbabrorum , ad telum accendit commendabilem, ficut ipfe teftatur, dicem: *Texeplaxe Donnai ^a^fi.yir tgaobilir. vafa* ▷ Mtt, *gloria ejae abdaHa faut captiva.* Civitas regis regum omnium, qu* aliis regulas internerai* tradidit fidei, gentium luperftitionibus cogitur invita defervite . Sanâc rdurreâioms ecclefia , requies dormientis Domini, eorum fuftinet imperia, radatur fpurcitiis eorum qui refurreâionis non habebunt participium , fed ftipula ignis «terni perennibus deputabuntur incendiis. Loca venerabilia divinis deputata myfteriis, qu* Dominum in camç fitfceperunt hofpitem, figna viderunt, fenierunt beneficia, quorum omnium in fe plena fide pretendunt argumenta *fo&a* fimt gregum pc*fepia, ftabufe jumentorum. Laudabilis populus , cui benedixit Dominus exercituum, fub angariarum dc fordidanun praelationum pondere gemit fatigatus, rapiuntur eorum filii, matris ecclefi* •ara pignora, ut gentium immunditiisdeferviant, dc nomen Dei vivi abnegent , vel ore blafphement facrilego , compelluntur : aut impia deref tantes imperia caeduntur gladiis mora bidentium, fanâis martyribus fociandi. Non eft facrilegis iocorom differentia, non eft ptribnarum refpechj*. In

 In fanduariis occiduntur facerdotes & Levitas, A cogantur Virgines fornicari, aut per tormenta perire, nec matronis eras maturior fuftagatur.

Vz nobis, qui in hanc tam perkulofi temporis defccndimus miferiam, quam in fpiritu praevidens eledus a Domino David rex fidelis deplorat, dicens: *Deus venerunt tentu in hereditatem tuam.· polluerunt templum fanffxm tuum.* Et item : *Populum tuum humiliaverant, & hereditatem tuam vexaverunt: Ut quid, Domine, irafeeris in finem, accendetur velat ignis ira tua? Ubi funt mifericordia tua antiqua, Domine ?* Verumne cft quod dicitur: Abi» *oblivifeetur misereri Deus : non eoutinebit in ira fua mifericordias fuas? Recordare, Domine, quid acciderit nobis, intuerere & vide opprobrium nefirum. I'a mbis, ut quid nati fumus ® videre corruptionem populi noftri, tf contritionem Civitatis fanüa, & Jedere illic, cum dantur in manibus inimicabam faniia?*

W 91

Orhi·, p<p? apfMafli·.

Vos igitur, dÜeftiflimi, armamini zelo Dei, accingimini unufquifque gladio fuo fuper femur fuum porentiffime. Accingimini, fic eftotc filii potentis: melius cft énim nobis mori in bello, quam videre mala gentis noftne fic fandorum. Si quis zelum legis Dei habet, adjungat fe nobis. Subveniamus fratribus noftris, *dirumpamus vincula eorum, & projiciamus a nobis jugum ipforum.* Egredimini, fic Dominus erit vdbifcum: arma, quz caede mutua illicite cruentaftis, in holies fidei fic nominis Chriftiani convertite. Furta, incendia, rapinas, homicidia, fie cetera, qualia qui agunt regnum Dei non poflidebunt, hoc Deo beneplacito redimite obfequio, ut delidorum, quibus Dominum ad iraqundiam provocaftis, celerem indulgentiam pro vobis obtineant hzc pietatis opera, ficdeprecatio collata fandorum. Monemus igitur fic exhortamur in Domino, fic in remiflionem peccatorum injungimus, ut fratribus noftris fic czleftis regni coheredibus (omnesenim invicem fumus membra, heredes quidem Dei, coheredes autem Chrifti) qui Hierofolymis, fic >n finibus ejus habitant, aiflidioni fic laboribus compatientes, infidelium infolentiam, qui fibi regna, principatus, fic poteftates iubjicere contendunt, debita compefcatis animadverfidne, fle^ illis totis viribus occurratis, quibus eft propofitum nomen delere Chriftianum. Alioquin fiiturum eft ut in proximo ecclefia Dei jugum indebitz pprferens'fervitutjs, fidei fentiat difpendium, przvaiente gentilium fuperftitione. In quanta enim pofiti fint afflidione noverunt ex vobis nonnulli qui hzc quz loquimur oculata confpexerunt fide, fic przfcns illorum per manum Pétri viri venerabilis qui przfens eft ad nos delata docet epiftola. Nos autem de mifericordia Dei, fic B. Petri fic Pauli apoftolorum audoritate confifi, fidelibus Chriftianis, qui contra eos arma fufeeperint, & onus fibi hujus peregrinationis aiiumpferint, immenfas pro tuis dclidis poenitentias relaxamus I Qui autem ibi in vera poenitentia E deceflerint, fic peccatorum indulgentiam, fic frudum ztefnz mercedis fe non dubitent habituros, Interim vero eos, qui ardore fidei ad expugnandos illos laborem iftum aflumpferint, fub cccleflz defenfione, fic beatorum Petri fic Pauli protedione, tamquam verz obedientiz filios recipimus, fic ab univerfis inquietationibus tam in rebus quam in perfonis ftatuimus manere fecuros. Si vero quifpiam moleftare eos aufu temerario przfumpferit, per'epifeopum loci excommunicatione feriatur, fic tamdiu fententia ab omnibus obfervetur, donec fi: ablata reddantur, & de illatis damnis congrue fatisfiat.

Epifeopi vero & prabyteri, qui talibus *forti*ter non reftiterint, omcü Wpenfione muldenrur, donec mifericordiam fedis apoftolic* obtineant.

Haveners Uhbamu m *fimnda peroravit. Subiicit vero i/U Tyriut:* His didis, finem dicendi fecit, praecipiens iis qui aderant ecdefianun praelatis, ut ad propria reverfi, cum omni inftantia de de* bita foiicitudine plebes fuas Ad idem hortentur & invitent diligentius. *Et panto poft :* Ante omnia, juxta fftatuta fynodi fidéliter laborantes, ut pax, quz verbo vulgari treuga dicitur, ab omnibus obfervaretur iUibara, ne ire volentibus, & ad neceflaria difeurrere, ullum objiceretur impedimentum.

Extat alius adhuc fermo ab hoc plana diverfut, ' ejufdem Urbani pontificii, recitatus a vilielmo Malmesburienfi in hiftoria rerum etnglicarum ; ut w» *ttùrum fit in eodem concilio de re tanta eumdem pototificem fapius perorajfe, vel in aliis conciliis ab eo eadem ex caufa habitis fermants alios habuiffe. Quin etiam inter febedas Katicana bibliotheca adhuc altum ferneonem Urbani papa reperimus, a duobus njemnatis plane diverfum, quem hic deferibendo ne pereat, perpetuitati confecrandum putavimus. Sic fe habet :*

SERMO URBANI PAPÆ II.

In Concilio Qaromontenfi.

Audinmus, fratres dilediflimi, & audiftis, quod fine profundis finguitibus traftare nequaquam poflumus, quantis calamitatibus, quantis incommoditatibus, quam diris contritionibus in Jerufalem, & in Antiochia, & in exteris orientalis plagx civitatibus, Chriftiani noftri, fratres noftri, membra Chrifti, flagellantur, opprimuntur, injuriantur; germani fratres veftri, contubernales veftri, couterini veftri: nam & *ejuf*dem Chrifti & ejufdem etiam Dei filii eftis: & in ipfis fuis domibus hereditariis ab alienis dominis mancipantur, vel ex ipfisexploduntur, aut inter vos mendicant, aut, .quod gravius eft, in fefis fuis patrimoniis venales exulantfic vapulant, UEftundinir fanguis Chriftianus Chrifti fanguine redemptus, fic caro Chriftiana carni Chrifti ,confanguinea nefandis ineptiis fic fervitutibus nefariis mancipatur. Illis in urbibus ubique ludus, ubique mifcriz, ubique gemitus. Suipirio hzc dico: ecdefiz, in quibus olim divina celebrata funt facrificia, proh dolor ! ecce animalibus eorum funt ftabula. Nequam homines fandas occupaverunt civitates ; Turcz fpurCi fic immundi noftris fratribus dominantur. Antiochiz B. Petrus przfedit epifeopus; ecce in ipfa ecclefia gentiles fuas collocaverunt fuperftitiones, fic religionem Chriftianam, quam potiflimum coluifle debuerant, ab aula Deo dedicata turpitereliminarunt. Praedia fandorum ftipendiis aedita, fic nobilium patrimonia fuftentandis pauperibus contradita, paganas tyrannidi fubjiciuntur, cifque in proprios ufus reda&is domini crudeles abutuntur. Sacerdotium Dei humo tenus conculcatum eft, fanduarium Dei per nefas ubique profanatum eft: fi qui adhuc ibi latitant Chriftiani, ubi audiftis, exquiruntur tormentis. De fanda *Jcnifa*km, fratres, ... loqui diflimulavimus, quod valde de ea loqui pertunefcimus, quoniam ipfa civitas, in qua (prout omnes noftis) JefusChriftus pro nobis panus peccatis noftris exigentibus, fub fpurcitlam paganorum redada, Deique fervituti. ad ignominiam noftram dico, fubcuda eft.

Q>od

nanasa CHUISTI

Osod enim fiwsreft imperii noftri, tantillumeft, Chriftianorum qui ifta promeruimus eft dedecus, n,; 4^;, fenrft MnccadefiT beam Marjai, M.rIM ? in qua ipfia pro corpore finmlta fuit in valle Jofaphat? Sed quid sempium Salomonis, rmoDomini, prztermittimus , in quo fitnulacra fua barbarae nationes contra jus dc fas modo collocata venerantur ? De fapukro dominico ideo reminifei fuperfedemus, quoniam oculis veftris vidiftis quantz abominationi traditum fit.

Inde violenter abftrahunt quas ibi pro cultu illius multoties intuliftis oblationes. Ibi nimirum inultas flt innumeras religionis noftr® ingerunt irrifiones. Et tamen in iHo loco (non * ignara loquor) requievit Deus: ibi pro nobis mortuus eft, ibi fepultus eft. Neque equidem ibi Deus hoc B annuatim prztermittit facere miraculum, cumin diebus paffionis fuz, extindis omnibus dc in fepulcro dc in ecclefia circumcirca luminibus, jubare divino lampades extindz reaccenduntur . Cujus pedus fillcinum fadum tantum miraculum non emolliat? Credite mihi, bcftialis homo dc infulfi capitis eft, cujus cor virtus divina tam przfens ad fidem non verberat, dc cum gentiles cum Chriitianis ita videant communiter , nec emendantur. Perterrentur equidem hi, nec convertuntur ad fidem: nec mirum, quoniam mentis obezeatio illis dominatur. Quantis afflidionibus vos, qui adeftis, qui rediftis, invaferunt , vofipfi melius noftis, quf iubftantiasveftras, qui fanguinem veftrum ibi Deo immolaftis. C

Hzc idcirco, fratres, diximus, ut vofipfosfermonis noftri teftes habeamus. Plures funt dcfratrum noftrorum mifcriz, dc ecclefiarum Dei depopulationes, quz figillatim potiemus referre, led inftant lacrymz ac gemitus, dc inftant fufpiria dc fingultus. Ploremus, fratres, eja ploremus, dc cum Pfalmifta medullitus plorantes ingemifeamus, nos miferi, nos infelices, quorum tempore Dei prophetia ifta completa eft : *Detts venerunt gentes m bsereditatem tuam} polluerunt templum, fanSum tmem : pofuerxnt Jerufalem in pomorum euftodiam. Pofuerunt morticina fervorum tuorum efcas volatilibus culi, carnes fandiorum tuorum beftiis terra. Effuderunt fanguinem ipftrum tamquam «fow in circuitu Jerufalem Ktf non erat qui fepeliret.* Vz nobis, fratres, nos qui jam *fadti fumus opprobrium vicinis noftris, fubj'annatio c* tilufio bis qui in circuitu noftro funt.* Condoleamus dc compatiamur fratribus noftris, faltem in lacrymis . Nos abjeftio plebis fa&i, dc omnibus 4eteriores, immanitiimam fanâitiim* terne plangamus devaftationem. Quam terram merito fandam diximus, in qua non eft etiam paflus pedis quem non illuftraverit $c fandificaverit vel corpus vel umbra Salvatoris, vel gloriofa prrfentia fanftz Dei genitricis, vel ampledendus apoftolorum commeatus, vel martyrum ebibendus (anguis effiifus. Quam beati, oStephane protomartyr, qui tclaureaverunt lapides! Quam felices, o Baptifta Joannes, nui tibi ad falvatorem baptizandum E fervierunt Jordanie! latices ! Filii Ifrael ab Ægyptiis edudi, qui rubri maris tranfitu vos praefiguraverunt, terram illam armis fuis, Jefu duce , fibi vendicaverunt ; JebufteoS, dc alios convenas inde expulerunt, dc-inftarJerufalem czleftisJerufalem terrenam excohierunt.

Qiid dicimus fratres ? audite dc intelligite. Vos accindi cingulo militi® magno fupercilio fratres veftros dilaniatis, atque inter vos differamini . eft militia Chrifti, quz* deferibir ovile Redemptoris. Sanda ecclefia ad fuorum opitulationem 6bi refervavit militiam (ut veritatemfateamur) cujus fezeones efle debemus. Non tenetis vere viam per quam eatis ad falutem fic vitam. Voa pupillorum oppreflôres, vos viduarum przdatores, vos homicide, vos facrilegi. vos alieni juris direptores, vos pro effundendo unguine Chriftiano expedaris latrocinantium ftipendia, & tient vultures odorantur cadavera, fic longinquarum partium aufpicamini & fedamint bella. Certe via ifta peffima eft, quoniam a Deo omnino remota eft. Porro fi vultisanimabus veftris confuli, iftiufmodi militias cingulum quantocius deponite, & ad defendendam orientalem ecclefiam velocius concurrite. Hsec eft enim de qua totius veftrz falutis emanaverunt gaudia, quz diftillavit. in os veftrum divini ladis ubera, quz nobis propinavit evangeliorum facrofanda dogmata

anno C...

Hzc ideo, fratres, dicimus, ut dt manus homicidas a fraterna nece contineatis, dt pro fidei domtfticis vos externis nationibus opponatis, dc fub Jefu Chrifto duce veftro acies Chriftiana, acies tnvidiffima, melius quam ipfi veteres Ifraelitz pro veftra Jerufalem decertetis, dc Tureos, qui m ea funt nefandiores quam Jebufiri, impugnetis dt expugnetis.

Pulcrum fit vobis in illa civitate mori pro Chrifto, in qua pro vobis Chriftus mortuus eft. Ceterum fi vos antea mori contigerit, idipfum autumate mori in via, fi tamen Chriftus in fua vos invenerit militia. Deus enim denarii retributor eft prima dc hora fexta. Horrendum eft , fratres, horrendum eft, vos in Chriftianos rapacem manum extendere . In Saracenos gladium vibrare, fingulare bonum eft, quia dc caritas eft Sro fratribus animas deponere i Ne vero de craints eventionibus foliciti ficis, fciatis quia timentibus Deum nihil deeft, nec iis qui eum diligunt in veritate. Facultates etiam inimicorum noftrorum veftrz erunt, quoniam dc illorumthefauros expoliabitis, dc vel vidoriofi ad propria remeabitis, vel fanguine veftro purpurati perenne bravium adipifccmini. Tali imperatori militare debetis , cui panis deetic non poteft, cui quz rependat nulla défunt ftipendia. Via brevis eft, labor permodicus eft, qui tamen immarcefcibilem vobis rependat coronam. Jam nunc ergo auditoritate loquamur prophetica. *Accingere hamo unufquifquegladio tuo fuper femur tuum potentejfime.* *Accingimini,* inquam, *tf eftote Jilii potentes , quoniam melius eft mori in bello, quam videre mala gentit noftra tf faHAorum.* Non vos demulceant illecebrofa blandimenta mulierum rerumque veftrarum, quin eatis; nec vos deterreant perferendi labores, quatenus remaneatis.

Vos, fratres & coepifcopi, confacerdotes dccohzredes Chrifti, per ecclefias vobis *canuniffas* idipfum annuntiate, & viam in Jerufalem toto ore univerfaliter predicate. Confetti peccatorum Tuorum ignorantiam, fecuri de Chrifto celerem impetrent veniam. Vos autem qui ituri eftis, habebitis nos pro vobis oratores ; nos habeamus vos pro populo Dei pugnatores. Noftrum eft orare, veftrum eft contra Amalecitas pugnare. Nos extendemus cum Moyfe manus indefetfas orantes in crlum ; vos exerite & vibrare intrepidi praeliatores in Amalec gladium. Arnen.

Fuiffe Metem multum in exhortando fuis concionibus Urbanum papam, docet etiam Domnixo presbjter m vita Matbiidis verfibus iftis, quibus tf plurimum ipfum Cbriftianurn populum profeciffe teftatur.

Urbani Galli papae Petri quafi fandi.
Dlda receperunt, & ei bona multa dederunt.
Verba falutis eis dabat hicpaftcr vice Petri,

Nam

ANUO CHMISTJ

I Nam docuit fummus pater illos ire fepulc
Ad Domini noftri, locus ut hoftis
Inde repellatur populus paganus
O tidei femen ! bona germina modo praebes,
Cum utiles flores refluunt palloris ore,
Et patiunt fruâus, *&c.*

Sed ne quid rerum geftarum. ac vere Urbani pereat, accipe nd esmdoen expedifl flantem prafentem cenoeum:

Item placuit omnia bona eorum,,'qui Hierololymas pergunt, femper & ubique efle lalva in pace & treuga , quoulque redierint.;

Recitantur ifla ibidem inter cenonei tunc ei IV- bano popa editor, inter quos prime efl de pete èTB treqga .conftitutus.

Ut entem indiflem in frnodo expeditionem promoveret Urbanus pupa, permaifit in Cslliis. Epifcopi entem ad fua reverfi baud otiqfi perflitere, fed in fitit diaecqfibus finguli fingula circueuntes oppida , Fiierofolymitanam expeditionem magnO mimi fervore Uterit pontifiait indicebant. Porro eorum quiejufmodi caicftl titia excitati nomina dabant, ipfimta erat proptmodum multitudo, ut opus fuerit debartari plurimos, quorum vel retas vel fexus vel valetudo ponderi militari fubexndo impar effit mnnifeflis indutis videbatur, adeo ut magnus fuerit deleflui habendus.

Pro ftipendio erat indulgentia peccatorum propofitaque, ut Petrus diaconat ait, erat pro militari fignum fandiflinue-Crucis. *De çma, jatquit* Ad hqjus autem rei evidens indicium, communi con fignum fanâe Crucis luper icapulam dexteram impreflere veftibus. *At ifla amn Jequenti, que ad bellum faerum deleflui eff habitus. Poft fjmodxm enim abfolutam, labente ad finem anno , urgente hieme, promovendi ulterius rem tantam interclufus eft aditus .*

ftipodi. P<.< D>» <..». ihro •KI C.ffi lib. 4

Ut autem res difficillima inchoanda, baflenus in eccltfia cqfbolica intentata , optatum confequi poffet effeflum , placuit Urbano pontifici Dei genetricis precibus annitendum, ut conciliaret fibi calefte numen , quod probe fciret experimento, quaque ardua progreffura feliciter, quibus beata Maria Virginis faveret gratia, tf afpiraret auxilium. Ad quod promerendum idem Chrifti vicarius eodem Claromonteiifi Concilio, rogata fententia patrum, egit xt horaria illct preces v laudet, qua vulgo Deigenitricis appellari cmfueverunt officium, apud monachos eremitas, tnflituttonis Petri Damini , ut fuperius vidimus , frequentari coepta, ex.illis deducerentur ad clencos, a quibus digne ex animo eidem fenfliffma Virgini perfoivi deberent, ut ipfo apud Filium precibus ageret, quo fidelis populus in tot if tantis difcrtmintbxi fubeundis ejut fulciretur auxilio, atque pr^fidto muniretur, Quod quidem tunc a ftnfla fyiodo, Urbano agente, lea occafione indiflum, & a clericis pie fiffeeptum' ad laicosquoque fmt tam viros quam mulieres propagatum, Ct quidem cum magno fenore gratiorum ut experti font , }ngiterque experiuntur fidele^ illud ex animo frequentantes : quas preces if Cart^fiam dtvino monitu baud pridem fufeepere dicendasi

Qui dst ejufdem ipfarum ordinis rimdem Dei matrem adfeivere fibi patronam, proutlm rebus gffiis fonfli Brunmus ejut ordinit inftitutorfi apparet: in qrnbus praceptis m diflo Claroftmnteqfi Concilio iifdem precibui mentio habetur.

PRIMA APPENDIX

ANNO ΓΗΒΙΤΤΙ

ÀD ~~CONCILIUM~~ ~~CLAROMONT~~ANUM celebratam anno mcxv. fiib Urbano papa U.

DECRETUM URBANI PAP^E U. if fynodi GaraieWMw, de Primatu Lugdumufi.

IUud primus ex MIT codd. protulit in lucem il* luftri(T. Petrus dc Marea , quem ad infulas PariGénies eveâum atque illico raptum doluimus cum prunus hujuice noftrae ampliffioue colledionis tomus excudi typis inciperet.

Urliimi epifeopus fervus fervorum Dei venerabili fratri Hugoni Lugdunenfi archiepifcopo, & primati, ejuj'que fuccefforibus canonice promovendis in perpetuum.

EX âpoftolicK ledis debito, & fauâonim canonum auâoritate impellimur, in amnibus ubique terrarum ecclefiis, prave aâa corrigere reûa ftatuta firmare. Unde cum nos in Galliarum partes venire fuperne difpofitionis dignatio concefllflct, cure nobis fuit apud Clarummontem Arvernat fenerate concilium convocare. Ibi inter alia, que ad fynodalem audientiam dilcutienda perlata funt, fraternitas tua de primatu fanftr Lugdunenfis ecclefir querelam expoiuit, inultis provincialium conciliis agitatam. Lcûa lunt in eodem confcifueundem primatum aftrucntia Romanas & apoftolice auftoritatis privilegia. Cum igitur Richerius Scnooenfis archiepifcopus pro caufa hac die altero refpondere praeceptus effet, nullamque excufationis rationem legitimam reddidiflet , placuit tamen nobis ex apoftolice manfuetudinis abundantia, ad deliberandum de fubjectione hac, in diem tertium inducias indulges. Tertio itaque die, cum fe lito, partimpto negotii gravamine, partim pro egritudinis occafione, iynodali conventui fubtraxiflêt, per legatos requifitus, dc obedire renuens, adhuc deliberandi inducias flagitabat. Definitionis etiam jam Dimminente lententia, rurfum abSenoncnfis ecclefisc luftraganeis in diem alterum, ut eum familiarius conveniret, induciae impetrate lunt ; ea nimirum pollicitatione pnemifla, ut li etiam ille tunc pertinaciter reniteretur, ipfi tamen definitioni concilii unanimiter obedirent.

Porro die gm iexto concilii evoluto, cum ille adhuc inducias expetendo refifteret, ex totius fynodi favore & judicio fancitum eft, Senoocnfem archiepifcomim Lugdunenfi tanquam primati fubje&tooem, obedientiamque debere, quia & catalogorum auâoritas, & ledis apoftolice idipfiim conteftabatur auftoritas. Cui profeâo itntentie (e humiliter obedlruros, Senonenfu ecclefiae luffraganei propria quifque voce profeflus eft. Id ipfum etiam de Rothomagenfi ecclefia confirmatum eft.—De Turonenfi enim, quia qjam a retroaâis temporibus fine refragatione obedierit, nulla jam qusftio movebatur. Die vero couciliioâavo, tua iterum fraternitas quefta eftSenonenfetn archiepifcopum a legatis tuis, Aganone fcilicet Eduenfi, & Lamberto Atrebatcnu epilcopis admonitum, nullam adhuc Lugdunenfi ecdefiae pro primatu reverentiam profiteri . Eapropter .dos , toto confentiente concilio, palliiufum, & fuftra* graneorum obedientiam, donec ip£eobediret, Senonenfi archiepifcopo interdiximus . In Rothomagenfem quoque, qui oberat, eandem fententiam

ANNO CHRISTI

promulgamus, nili infra tre mcafes poft ftotenaam cognitam, Û qnidem viva voce non portet, futjedtooem debitam feripto polliceretur. Ipfius itaque fufraganes, qui prefentes aderant, fententiam noftram debita humilitate fafcipiemibtu, ac obedieutiam promittentibus, fic tandem Lugdunenfa ccclcfre querela dhuuma, annuente Domino, terminata eft. Per prefentis igitur privilegii paginam, Lugduncnli ecdefie tue primatum fuper nuatuor provincias confirmamus, ft per eam Ubi ruifque fuccefloribus, his tantum qui eo ordine* eoque tenore dedi vel promoti fuerint, qui lanftc memori* Gregorii VII. privilegium predeceftbri tuo Gtbuino prefixus, & preferiptus eft- Provincias autem Olas, quas vobis confirmamus, licimus Luudunenfera. Rotbamaeenfem, B Tuionenfem, ftScnonenfem, ut h* videlicet proviacic condignam Lugdunenfi ecclefi* obedientiam lolvant, ft honorem, quam Romani pontifices reddendum elfe feriptis propriis prenxenint, devote humiliterque, falva in omnibus fedis apoftolire reverentia ft auâoritate. Si qua fane in craftinum ecdefiaftica ixcularifve perfona hujus privilegii paginam fciens, contra eam venire tentaverir, fecundo tertiore commonita, fi non fatisfaftione congrua emendaverit, poteftatis honorifque fui dignitate carear, reamque fe divino judicio exiftere de perpetrata iniquitate cognofcat, ft a facratiffimo corpore ac (anguine Dei & Domini redemptoris noftri Jefu Chrifti alienà fiat, atque extremo examine diftriiit* ul-s-i,^ tioni fubjactat. Cunais autem eidem ecdefiejufta (errantibus fit pax Domini noftri Jefu Chrifti, quatenus & hic frudum adionis percipiant, & apud diftridum Judicem premia *tern* pacis inveniant. Amen.

Interfuerunt autetn definitioni huic archiepiicopi diveriarum provinciarum numero duodecim, cum epifeopis odoginta, abbatibus nonaginta, & eo amplius.

Datum apud Clarumtnontem Arverni* per manum Joanms fande Roman* ecdefie diaconi cardinalis, Kalend*is*Decymbris, indidionc tertia, anno dominie* incarnationis millefitno nonagefirnoQuimo, pon.ifc.rn. .u.en. domini cW fc eundi pape anno oftavo,

DE PRIMATU LUGDUNENSI
& reteris Primatibus,

DISSERTATIO PETRI DE MARCA
ordinarii in Sacro cocfiftorio confiliarii, in fuprema Navarre curia prefidis, & a rege Chriftianiflûno ad epifeopatum Conforancnfem nominati.

i. TJ Ditam a nobis Vigilii fummi pontificis decreta- L-4 ²em rp|,,o,am Pro confirmatione quint* fynodi, noflrtmqoe de illius epiflol* fide ftc auftoritate diftettationem, cum editipni regi* conciliorum curatores illiuKopens adfecitfent: illud etiam a me contenderunt ur Urbani fecundi decretum de primatu ecclefi* Lugdunenfis ex fententia fynodi clarotnontau* conditum, quod anno fupenori ex nsanufcripto codice LugduMnh delcripferam, non folum publici turis Gcerem, fed obfervationibos etiam aliquot illuftrarem. Non porui tam juft* virorum eruditorum petitioni deefte, prefertim cum ipfi expromitterent plenfqoe non ingratam fore hanc operam noftram, *eo* quod de primatuum origine, altilqite rei canonic* articulis, qui huic materi* accedunt, nova ration· diftenstro a nobis ioflitueretur. illud ergo dkervtum nunc primum edimus in lucem, quod in fynodo Cleramontana. cognitione hsbita, Istum eft · Nota eft amnibus occafio cogend* illius fynodi ab Urbano; qu* nomen fumpfit ab urbe Claromonte · Ea olim d'Aa eft civitas Arveraorum. tum in noiftii·, tum apud Sidonium. ft alibi. Apud Ptolem*w* vero Netncflum: uode viri eruditi nbi perfua-

fynodum Cbromo-tanam, qu* Attamenti s... quo que d*lam ab ulma «tatis Icnp.oribus, quaiuvii vitiole Nemaufenlem fcriplcrint. Attamen certum eft, Nemaufenfcm fynodum habitam faille ab Urbino, anno Coquenti poft Ciatomoncanam m urbe Nenuulo apad Septimanos, ut dilerte docent fragmenta Heigaudi Floriacenfa, Urbanus ipfe m altera epiftoia. quam edimus numero cxvir. huius aiflertationii, & judicium redditum in ea Cynodo fuper lite ecclefi* iandti Saturnini Toiofani .quod refertur a v>ro clarifllimo Catello in Amelio Tokdaoo. Ex hoc autem decreto noftro condat. primatum, quem m quatuor provincias ccclelia Lugduoenfts conlecuta eft Gregorii leptimi beneficio anno 1079. ab Uibano fecundo confirmatum in iynodo Ciaromootana anno 1096. rejefta Ricberu Senoneniis interceftione. Ad ejus interpetationem duo precipue capita traAanda funt; primum, quid fitnifir.etur primatus nomine .quod tam frequenter in antiquis me- «tatis (criptoribns ft conciliis occurrit. Stcundum, in quo firmamentum cauf* pofuermt Gregnnus Ceptimus *Ct* Urbanus, ad alferendum Lugdunenbs ecclefi* primatum. Quoniam vero fieri non poteft, ut eorum capitum ditcuftione defungar, quin ceterarum provinciarum primatus attingam, de eorum origine, deque antiqua civili *Sc* ecclcfiaftica provinciarum divifione, in Gallia, Africa, Illyrico, & Hilpanns difpu* tatur, adjeAa vanorum canonum concilii Chalcedoneniis, fynodorum Africanarum, aliarumque nova ple* tumque explicatione.

11. Ut igitur rem iplam aggrediar, obfervandum eft primates in univerfum dici eos qui principem locum in aliquo collegio obtinent: vel proceres alicujus gentis, quemadmodum apud Ammianum d>cuncur primates recionis Alamannorum,- apud Ambrofmm primates coniiftori i. Primates quoque civitatum & ordinum dicuntur ab imperatoribus municipales mapiftratus, qui decurionum ordiar prefunt. Inde vox illa in ecclefiatlrliArtA. ..l tu<n uium «rrepfit, ad iignificandsm eorum epifeopo- prerogstivam, qui provine·* fu* concilio preétant: quoti probatur eleganti tetisnomo petito ea c»* none fec ndn concilii Taunnen/ii', quod habitam efl anno J97. *Ulad iater efifaftt* mfir·*· *Arelateafi tf* Kieaaenjti, fur *de yriaaatae afad* usa heuere ccrf«4«at, a/<·£« /gmd· dr/a/Ma» e/, at *qai ea rit caatfrtfave*-· *nt fu·"» cnx'tttrm ege* w|zep»/ia, *it tatiai ftvuactee Mareta frtatatat adtiaert, & iffe*, /aarta *frreteftaat ca*mmmm, erdmatiaar·· *Meat pettfaleae*. Ex eodem canon· illud quoque colligitur, hanc prorogativam, illi epifeopi deberi m unaquaque provincia. qui eam civitatem obtinebat, qu* io laterculo imperii metropoli» dignitate fruebatur. Hoc apprime congruit cum dcfinitione canoni· noni Antiocheni, ubi huius inflataci ratio redditur,- nempe quod in metropoli conventui luridici agi Colerent a preMibui ptoviotdaruro. Ad conventus enim iMos precipue refpicionc patres Antio- D Oionifil, *Pnfterta ?aad ad ateirfahaa uaaet,* qur *atfttia vidtatar Mere, taaearraad.*

III. Ceterum frequentiflîma occurrit primatom mertio in conciliis Africanis, ft spud Aoguilinum: qus voce illi epifeopi fignlficantur qui funt prim* («dis emfeopi, ft conciliis provioc arum fuarum prefident. Bcce, cap. 19· colkftionir Africanorum conciliorum.* *£ar/fw/ tfffafaraat actajatar, ad fritaatna frawatlee iffiat caa/aia aeferet atcalatar*. De appellatione clericorum Ustuitur canone st. ut provocent *ad friatatei [aerata fmiaeiarata*. Sed obiervsndum eft fedûlo dilcnmen quod inter primates Africanos ft ceteros intercedit. Prima etenim (edes in aliis provinciis aSxa eft civitati metropoli, id eft qu* mater urbium habetur in ordine civili: in Africa vero -qui ex epifeopis ordinationis tempore collegas fuos anteibs», primas nuncupabatur, (eu prime ledis epifeopus. Itaque, licet e lex provincijs, ex quibus Alncana diacsEsc·*ftibat, du* Mauritanie, Numidi*, Byaseena; & E Tripolitana, fua queqne metropoli m ordine imperii non catermr: prima tamen fede*-ecdefiaftica nonc at illa addiAa. fed epifeopum leniorem fequebatur. Unde in cap. W. coliafttoaia African* prima Cedes Numidiae aperte diftintnitur a Conftantma, metropoli ejufdem province. Orto enimdiflidiointer epilcopoa, quo in loco tabui* ecclefiaflic·, Ceu regefla provincia, fervarentur, conditutum eft ut in urbe metropoli coodereutur, (ipf· fortallis authentica litere) ubi tuhor erat cuflodia, tum etiam in prima Cede, (exempia fortalCe literarum j ut prim* ledi· epifeopo parata effenc ad manum, ne hac 10 parte a metropoleos epifcopo penderet. Hanc ruto efle canonis illius lententiam; *Deiade fiatait aataihn tfilrtpit, fai ia dat naalie/idknfjmd, at atinctlt & artfivai Nuade, & afad ftTtaam hdtat ft, & ia atetnfvh, id tf Ctaâaaiiaa. Solius* Carthaginis fplendot id obtinuerat, ut illima

civitati» eptfçopu* peiaaaa effet peoroaialaris pre- vinci-, imo veto A caput reliquaruq* quiuq-- proqinciarom, quis enumeravi. Non nlerol-io ... fpeciali ifto Africanarum ecclefiaraim ufu, qui prima-tum provmcie non civitatibu-, led periosws dabat: abunde id preftitaruot eruditi viri, adduAis A dilcuffis lcci» ex Auguttino, Africanis conciliis, Gregorio primo, A Leone noaro petitis.- exploia retentio»! qoadim opinaone. qu- primate» vago- A defultooM in in Africa, ratlune antiquioris ordinatio»» fatetur; fed metropckon epifeopis fubdites fuuie truftra contendit.

IV. Quod ad rem noftram pertinet, ex leAionu canonum Africanorum conficitur, primate» «pifeoeos dici eo» qui provincia» quinque luas admimflrabant, quo» in reliquo orbeChriftianO metropolitanos dici mons erst, quia primatus dignitas pendebat ex dignitate mctropoürus. Quare Ferrandus diacon» Cattbaginenfis in breviatione canonum tit. 4. reAe ad primat-- Africanas rranftnllt eo- conciliorum veterum canone-, qui de metropolitan-» loquuntur. exemplo Africana lyno-jR di. in eptftola ad Celeftinum ,qu- decreta Nicena de metropolitarum auAoritate, ad provinciarum Africanarum concilia, earumque primates traxit.

Metropoli

V. Nec fane rrAius metropolitan! Latine efferri poterant, quam G primates dicerentur. Unde Leo 1. hane vocem eo fenfu ulurpat, in epiftola pi. qua Theodorum Forojuiieniem epifeopum fui oficii tnooet. ut fedem apoftolicam de re dubia non ante confutat, quam de eo, quod querendum videbitur, cum metropofitano fuo contulerit. Addit vero ftatim regulam - *tyia ia taafit, fu* ad i^eratem abfervaatiem pertiueat amatam Domim fact'totam, fiae priamtibat aibil apertet mafairi.* Qjiod hiuftum eft ex ufu civili, juxta quem *leiatoi aeu apertet priucipem coafultre, fed prueaatjaiem Juum*, ut loquitur Ulpianus. Alibi idem Leo conque ritur Anato'ii Conftanunopolitam ambitu in o-iente, *metrepolitaaorum fare priamtuum* convelli. Quare reAe Dionysus Exigunt lemma canonis jy. aeoftobci, fibi de metropolitan!» antur, *D: primata epijtaperum*, In-ç fcrip'it. Eo exemplo Mar:mu* Brecarenfrs in colleAione lua can. q. pnmatum metropolitan-» tribuit anno y7*. *Per fiagulai arewaciei oportet eptfcopm tegaojeere pomatum metrepolitaai epifeopi, if ipfam primatui tarum /ufeipert.* In conc<lio quoque Bracarenfi I. anno 56j. can. d. *Item placuit, at ceufervate metrppe/itaai cptjcopt primate, c*teri efijeoporum (tcuadum fa* erdtuatioali temper, aliui alto fedeadi aeferat locum.* Attamen illud omitti non dtbtt, aliquando eoeepilcopos * pontificibus primates diAos, qui aliis coepifcopl» ordinatioms tempore potiores eflent, etli nulla ex eo primatu illis competeret audorira*. Unde ab Hilaro papa Conflanfiu* Ucetie- ecclefic anriftn dicitur efle *primai *vo beuorii*. Et ›bidem eura provintı- Narbonenfis, ob fufpenfionem Heimetis metropolium, transfertur ab Hilaro ad eum *eaem reperit epifcopalit ordo primatem.* Eo lenfu Leo I. pnmares presbyterorum dix t ao* qu< <attero* ordmatione anrscederenf.

A»llq»let Ï » l-irTd» ,,

VI. Sane diffitendum non eft, quin primatus ad ft* n gnificandam âpoftolicx fedis dignitatem A auAoritatem ab anrqui* ufurpatut fuerit, ut in. Novella conftit»tione Valentiniani imperatoris. In iemmate quoque antique interpretationi* Latme manuferipte *Canomt* d. Nicxm, *feed ecclefia Komaa [emper habuit primatum:* qu» verba recitata funt ex codice Palchafini in concilii Cbalcedonenti* «Aione rd. Unde magiftratuseb imperatore delegati, reAe in eadem aAione decreverunt ex fententia fynodi, confervenda efle Rome archiepifcopo, juxta canone*, « ◆- *«<, *rm* «U id eft, ut vertit ftatim antiquus interpres concilii Chalcedonenfi*, *emeem trimatum, (f boao'Cm pr*fipuum.* Quare non quem'ibet primatum Romane ledi afterunt verere», cum ipti quoque metropolitan! primatu fuo fruerentor; fed prcc.puum primatum in ecclelia umverfa, A, ut loquitur elétanter Pelagius I. in epifto a ad Sapaudum, *.Apicem primatui, a [illi ortu ad etea/um.*

Roman» *it*

VIf. Poft editam Ifidori colleAionem inveAa eft in occidentem nova primatum ufurpatio, qus quidem ex epïfioli» veterum pontificum huic completioni infertis profluxit: quoniam vero Lugdunenfis primatus origo inde quoque profeAa eft, pauca dicam de colleftoni* iliius initiis, que valde controverts funt. Ecclefia Hilpanica. Gallican- cvterarumque occidentalium exem pio. ufa eft veteri illo codice canonum, qui canone 1. Concilii Chalcedonenfi» confirmatus eft, A quo ecclefia Romana utebatut, ut patet ex canone 1B. Synodi Bracarenfla, A can. q. Synodi Toletane; qu- co- <1>»û illius fpeeial iter.meminere. Hiscanonibu* antiquis adjeAi funt canones 10 finguli* concilii* Hifpanici» editi - quinatiam A Gallicani canoros, quo» laudat concilium Tarraconenfe can. ti. eorumqueconflirutioinem de monachis latam fervari prccipit. Occurrunt quoque fynodi A(*ïlκη(>» & Regenfl» canones, In concilias Herdeefi. Vafeatio- A Hifpaleali primo laudati. .N«c emite last i- codice Hilpanico eptftoi- pontifiDtoMrfij Expi, rn cellfeere licet ex concilia» Toietaato 11L A IV. quumadmodum ante not oMervaroot viri eradtti- Covpw ifttad tempore Ifidori Hiipelenfi», qui obiit anao dj<- compiedhbatur, prater veteret canaaea foaodoram Gnecarom ex antiqua iaterpretationo Latina, Sardiceaiea, Africaane, Hilpanicee, A Gallicanus, atque pontificam Romanorum decretale* epiftolas, aSiricio ad Gregorian 1. Fruftra etga dilputaht eruditi viri an Ifidoraa Hiipalenih aliquaas canonum colleAionem ediderit, cum ipfa colleAio extern ante Ifidori *tempore*, licet aliquot driftde lynodh illius stat- celebrati» aufta eflet.

ralkUlaa* Itidvri.

Codeataa-- Hifpaaic-.

VIII. Id unum proflitit Ifidorus; indicem nempe titubs diftinftum compoftiit, qui praefixus eft colleAio* ni, ea arte, ut unicuique titulo certam aliquam materiam compleAenti, adjunxerit *nooatroa canonum A* decretorum eo pertinentium, ad exemplum Ferrandi diaconi Cartbagmenfis. Eum indicem veteri cuidam colleAkmi manu'eript- prefixum reflatur Antonius Auguftinus, licet dubitet an tribuendus fit Ifidoro, ob quorumdam vetfuum qui illi fubjiciuncur ineptiam. Sed expunA>» rerficul-- illi», quos exferiptor de iuo addidit, titulorum ordo dr verbi eruditionem A Gecuiom Ifidori mihi fpirare videntur. Inde fiAum ut a pofteris integra collcAio diligenti- Ifidori facile tributa fit. Cu> demde adfeAa lunt concilia Toletana, a V. ad XII. A cetera Hifpanica, poft obitum Ifidôri celebrata; nulla vero Gallicana adjunAa font. Ejus colleAiom» exemplaria quadam manufcnpta vifuntur in H-ipani- bibliothecis. Nos vero colleAionem antiquiffimtm manuferiptam vidimus in celeberrima A inftruAiflima bibliotheca viri fuperiliuftnt Petri Seguierii Francis cancellarii, qu- conflat ex indice illo Ifidori, A ex canonibus atque decreti» pontificiis, cuique titulo juxta indicis (eriem «/-*»{-* CubjunAit. Hxc eadem colleAio auAior deinde faAa eft acceflione canonum apoftolicorum. quos ifidorus Hifpalenlis, inibria originum, apocryphi» accenfet, juxta Gelslii definitionem; unde olim omiffi fuerant ab epifeopis Hifpint. Crevit quoque acceflione epiftolarum pontificia rum, non lotum Gregorii II. A iii. atque Zachanc, fei etiam earum qu- edite funt fub nomme Clementis. Anacleti, A reliquorum pontificum ufque ad Siricium. Uberior ifta collcAio publicata eft fub anriquo 1fido-i HifpalrnGt nomme, tefte Hincmaio epiftola t. capitulo as. ad conciliandam fcilicet auAoritatem novi* illis epiftolu, qu- tunc prefix-» veterum pontificum ttruiis interpolat- funt. Ab illa vero audoritate plane mtercidiflent, fi noritii A incogniti omnino coileAoris nomine, nempe lbdori Mercatoris, ut vulgo putant, prodnliet. AdveAum eft ex Hifpania in Gallia» neveu» .illud juris canonici corpus ftudio A opera Jtieulfi, qui ex archicspellaoo palatii ordinatus Moîuntinus epifeopus anno 7ly. per univerfat Gallia» ilud publicavit, A ex epiitolis pontificum ea tempefta te concinnati» aliauot fragmenta in lege» capitulare» Caroli Magni A Ludovici a BenediAo Levita colleAas referri, obtinuit, ut notat Hincmaru» opufciiii capitulo *4. Eodem tempore capitula Hadriani I. ad Angilramnum Metenfem epifeopum emerferunt. In quibus esdem verba fepe reperiuntur, qu- in fubdititiis, quamvis non inutilibus, epiftolit extant; ita ut ex altero in alterum codicem tranferipti videantur. Proclivior in id fom, ut exiflimem Hadrianum ex epiftolis ea fumplifle. Ait enim *ie* ea capita defumpliife ex fy.iod s A decretu prelulum ac prmeipum Romanorum, ut videatur omnino ad decretales illas epiftola» refpexirfe, qu- decrete *frit/alaut Koaiaaerei»* nuncupantur in nova coileAione Ifidori - de cujus auAcritate per Gallia» olim recepta pluribus egi libro tertio, *De ceactrdit lacernatii O- imperii.*

,£*l,'a" ""den-

(t0iorwa * r((craa poaiiecnai d«r«talibai

Fsblir»-- in OollM»

IX. Ex his ergo epiftolis manavit, ut primam dici ceperint non finguli metropolitan!, quemadmodum in ufu fuifle apud veteres docuimus initio, fed illi epifcopi qui plure» provincias Aearum metropolitan»» admimftratione fua compleAebantur. In illa emm ftgnificatione ufurpatur primatis vox apud Anacletum, qui diferte patriarchas cum primatibus confundit. *1» m«jeribii civitatibut, inquit, Fatriarebat, atel prietetft, fui uaaut forma:- teaeat, lieet 4tvi/a fat aaaeiaa, /eg.-r clivia* & cccicfiafic* poai & efe jufcraat.* Hanc primati» fignifica.t;onem haulit auAor ex interpretatione Latina canonis p. A rj- CbatcedooenGs, qu- his verbi» utitur, tum apud Ifidori veterem colleAionem, tam apud Dionylium Exiguum. £uad *fi «fiverfat ejm/driu p'ov uci* metrvpe/iMnaMS*, inquit canon p. *epifeofut vel clerical Met aaereleat, petet friaatne fiiecefet » oat [edem rtfi* arbit Caafiaatiaapaiitaa*, & apaà fpjam jactitetur.* A can. 17. £pad fi fw» *a metrepelitaim leittur, apufi anmatem Jiece/eut, aat apufi Caafiaatiaoftlipaaam [eaem juJieetar, fitat juperiuc fiittum efi.*

lahaecoll-. Alea» pri- [redacted] *l&< -*,rePol,'-- *""

Chakrdo

Sed

Frl·» <1·· Sed ebfisrvant dabaant aoflbur tpsflolaram. ia iliis ce-A botUbus non agi de MOqtmque primatu abiolute, fad cMaadjmafto, de primam dimcefeoa. Qpare vertam «it p« primatem dimcefeot fignificari patriarcham, fed non inde fequitur onat· primatem efle patriarcham, ram usetropoiitaM quiqee pstmates ante pto. prie dfeetentw.

«4 <apll««. IIMMI CM·· ·.« Ch»l« daarsft·.

X. Enfasvero cum ex horam canossum interpretatio* m profluxerit nova ifta primati· fignificatm, que deinde ia alteram fignificatiooem detorta, fota deinceps obtinuit apud canonum colleAoces, Burcbardum, Ivonem, Gratiano·, in libris quoqua decrrtalium : non alienam «rit ab inftituto de iis pauca dicere: primo, •O procipa· quod licet Zonaras flt Balfamon ,* tum etiam hoc noftro ferculo érudirilTimi viri, horum canonum explicationem tentarmt, nondum tamen aliquis eam plene, ot opinor, «ft aflecutus Nunc fere omnibus notum «ft, dimeebm hoc loco fumi pro traAu dtverfaram provinciarum in unum corpua compaAarum, cujos generis erant quinque in orientis imperio, nempe diceccfis Ægypriaca ', orientali· fpecialiter didi·, Afiana, Roatica, fltThracica. Occidenti· Imperium ia

D« di«c«i bat o«id«··

dioeccfe» feptem vel 0A0 divifum erat, Urbicariam, Italicam, Gallicanam, Hilpanicam, Britannicam, Africanim, flt lllynciansm; que in duas partes aThaodofio feAa «ft, tta ut Illyricum orientale, quod Macedoniam dt Daciam continebat, cefferir orienti· imperio. S«d in adminiftrttione ecclefiaftica diverfa erat ratio occidentia flt orienti·. Etenim in occidente, fi demo Africam, ouftua provinciarum metropolitania •racfeAus erat epifeopo·, preter pontificem Romanum. In orientait .«utero ecclefia, unaquaeque dimcefi· regebatur a faa fynodo, ita tamen ut exarcbo qusrqoo fuo pareret. PncfeAi dicecefau· epifcopi dicuntur a Graeci· ‹v/rww,, id eft, ut vertit

cefes oriental·* recenfemur, nempe Æ&yptiaca, que fuberat Alexandrino epifeopo, ut orientalis Antiocheno, Afiaaa Ephefino, Pontica Catfateenfi, Taracica antea quidam Heracleenfi, tunc vero fubdita epifcopo Conftantinopolitaoo. PrefeAus dieecefi epifeopus diAus «fi a Greets «t ›α concilio Chalcedooenfi; onde Antiochenus patnarcha Domnus dicitur tI*«·< ■'.«·›,»»'i m concilio Antiocheno relato aAione 14. fynodi Chalcedonenfi·. Eo nomine comprehenduntur fmguli exircbi quinque dfeecefeun orientalium, quia, ut dixi, earum admimftratio par traAus flt diescefe· erat diftributa, prêter morem occidentalis ecclefia, in qua nullus erat discefeos exarchua, ut fapra monui *i* ita ut ex hoc capite colligatur ad occidentem trahi non pofle nec verba nec mentem canonum Chalcedonenfium.

Bipilciiio J?··.*·**'· Kti'.»

tXI. j^sfitia, mens canonum Chalcedonenfium fefe patefacit : iis nempe cavetur ut aAio adverfus metropolitanum intendatur coram exarcbo cujufquc diaceleoa, cui metropolitanu* fubditu*-eft-: qui quidem *j* coaAa totius dimcefeoa fynodo, controverfiam dirimet. Itaque Ægypcii coeam Alexandrino exarcbo adverfus metropolitanum difeeptabunt, orientales coram Antiocheno, Afiani coram Ephefino, flt fic de Pontici·, fle Thracici*. Attamen iifdem canonibus eleftio dttur aAori, ut agar, fi malit, coram epifeopo Conflantinopoleos, omiflo exarefio fua dioecefeos, apud quem ne metropolitan» gratia valeat forufle vere-

«ol'm [redacted] d· C»«*«Z uiopaiiiiM <■<>■«· ·<- iropoiii»·· r·· .

lur -Eximium fane privilegium, quo per univerfos ontncale» traAu* epifcopi Couflantinopohtani auAon-tM diffunditur, ita ut |udicium quoddamextraordipatium in Metropolitanorum caufit omnibus, id eft civilibut flt criminalibus, exerceat. Jus autem illud ex eo profeAum eft, quod illi'primatus honoris poft Romanum pontificem in quinque orientalibus dicecefibus communicatus eft, canone n. concilii Conftantinopolitani : T·'» ·'%*· »c T.i-.t a·*' »'» w: ιτιικη,,, tiJra, ·».*»' tW w ■, id eft, ex verfione Dinny(ii, rcroasttasea Cos/aar/wpel/taMw *(fifceptu btbnt boaeru frtuttui»* ρ«< Hmmssm, *proftrrct fud arbt ifjt Jit ftuior*

Erttprest ndeai*.

Kama. U.ide patet privilegium iflud Conflantinopolltano epifeopo collatum non porrigi ad occidentalis ecclefisr provincias, quie fpeciali quodam jure a R mano pontifice tanquam patriarcha adminiftrabantur. Nequa enim fa* erat ut i*, cui lecundm parte* delatas erant, jurifdiAionem aliquam exerceret in finibus primi epifcopi, poft quem ex diferta Canoni* Cobftantinopolitani lententia conflitutu* erat. Quanta ergo pollere par erat aufltotitate Romanum pontificem, cum ab eo fecunda poteftas, flt ad Romanat fedis cxemplom eCAa, tantopere vigeret *f* Hoc argumentum ufuryaffe me tuperioribus anms memini inter familiare· termones, quo» vir celeberrimi inter Novatores nominis merum mifcebat ; qui eam anireadverfionem fe-

quentibus argumentu ioftruAam fibi non difplicniffe lcrj pto teftatus eft.

XIL Ut autam fplendidioe fit hujus anumeati pro-F»a<i«« bauo, oAenacadum eft Romanum epifeopo·» tuae tem- »*····· pons eo jure uium, ut pnmo fudicio de metrapoiita- d« *«r«p·. noram caufie decerneret. Callatam quidem illi aut re- ,M"" F›]: novatam faille potefiatem a concilio Sardiconfi, de ** J., ... apuellaponibus cmlcoporum depofitoeum cognofcendi, nullus ignotat : led aa illi peuna cognitio eattropol»tanoram comgetaiet, nondum aliquis annatavit. Id «Maca aperte confiitutum eft m concilio Remano ex univerU Italia cortto, cui Ambroiiut interat, anno ggl. flt refetipto Gratiani principi· confirmatum : *Si* so ZaagtafWariisu perstdor *eutttjtu frrtitu Ulit tnttrft· rit*, am-l·· *tjet tt»!t didit td wlntlile i»* cadras *frniada tfittf· 4r4*cdfi*r tnan. rtl, / ifft rartnftiimu tf, fuua MCtfuii,txlidtu fui* Reaseaw-«yr/espu-/adiece-dedhvtt, *fut Ül/tiw eintndtt*. Ldidarat hoc reteriptum, fed mendofum, iiluftriffimus Baromus ; cafLgatum vero, flt fynodi Romae» epifto* la auAum, puMscavitviceraditiffimusSirmoodus, poft append[redacted] codicis Theodobani. Hlius moris meminit Leo primus in epiftoia ad Anaftafium Tbeflalonicenfem, qua relata eft in codicem canonum ecclefia Romanas : *Si fM grevrialtlfitadaiaqat muùntrtt*, metropolitan's. «w/r«, inquit, *fret* cxprAa*fe fa «*7 friat iffe dtftnteret*·, Meas gaud naris *flttrrrt agfuitertt*. Gregorius I. eumdem morem indicat lib. 7. regiftri, epift. t- ubi monet Vincentium, flt ceteros epifeopos intuite, ut, fi ad tranfmtnna le conferre voluerint, licentiam petant a Metropolitano fuo fecundum regul«s patrum, *rxteff*, inquit, */*, fofa ■«· *Uuatu*, esatra Madras *urtnfalttetuu Win»* vu m-*Sert ahftU* ssotrgerfS, ot sd boc /rdi» *ift/hhif jtiicin· recuratii*. Qpare non dubitavit epiltoiarum pontificiarum auAor conflituere ex antiquo more› fub nomine Aniceti, Sixti, *& Julii*, ut querela adverfus metrosolitaoum ad primatem dimceCeo*, ve» ad fedem apoftolicam referatur. Quinimo eamdem plane in epiftoia ViAoris divifionem fequitur, quar fancita eft in concilio Romano habito fub Damafo, fcilicet ut de contumacia metropolitan· cognolcat Romana fedes ; vel caufam in provinciis judicandam deleget. Hadrianas L in capitulis luis mentem harum epiftolarttm fecurus\ qua in canone Chalcedonenfi de fede Conftantioopolitana ftatuuntur, ad iedem apoftolicam tranflulit. Hadriani autant verba tranferipta funt libro 7. capitularium, titulo aqt. qua ideo annotavi› tat peteat umcuiqM ab eeiftolarum auftore in re ipda fraisdis flt impoflura fufpicionem abeffe, qua illi a pltrifque boc loco impingituracf fi par injuriam provincialium lynodorum, majeftatem Rotnana fedis amplificare volwffet : cum ex iis, qua retuli, evidenter probatum fit, metropolitanwum primam cognitionem Romanir epiicopis confirmatam, decreto veteris fynodi Romana, anno gyt. Quod ia rebus ipfis obtinuiffe olim « etiam in caufis ceterorum epifeoporum, quam» vis non adeo frequenter, ex ZoGom, Leonis, Htlarii ai orumoue pontificum literis, aiibi drmonftramus.

XIII Quira collate femel epifeopo Conflantinopolitano primatus praroeativa poll Romanum pontificem, ut (actum eft anno]lr. per canonem fecunda fynodi, facile fuit metropolitanotum cognitionem, anno pt. huc jm Romano epifeopo adjudicatam, transferre ia epifco- <α·«·κ·. pum Conflantinopoiitanum per orientales traAus,· ea tam Coa tamen lega, ut pstriarcharom flt exarchoruaq antiquam «aaiiMnolijurifdiAionem non convelleret, quemadmodum canone <ai*f*dip»r illo ftatuitur ; fed jure tantumprawnSiams uteremur, 01n«··. ut explicatum eft in concilio Cnaicedonenfi. Ejus puvilegii quafi pofleftionem cepit NeAariu* Conflantino Jwrptav·»-politanu*, qui caufam Agapb fit Gabalii de metropoli ■›··" Boftrorum, provincia Arabia, ditacefeoa Antiochena ,··-contendentium,. in fynodo Confiantincipolitana diremit, anno Jpq ut docent excerpta ajua fynodi libro fecundo fcnteotiarum fynodaltum, in coHeArone juris Grsrco-Romuii. Hinc petenda eft ratio, cur^ Ambrofius Mediolanenta eumdem NeAarium rogaret› ut Geiontium Nicomedianfem provincia Bithyniae metropolita», *in Pontica iweii, lacerdotio* drpceret, *ittu*-a· Nη«λ'« «'ai>i4a Γιρννι· »a Ζim·■·*·, apud SoiOmenum I. t. cap. d. Attica· Confiantinopoliianus dikeptan tt 4· Synodorum epifcopatu, id «fl de Phrygie Pacatiana metropoli, in Aliana dimcefi. Tboodolium & Agtpetum judicio fuo oneicuif, fcripfitqur AtapetO, Ut Cpiftopatom rttineiet, /›*»·› w< ut tradit Socrate» lib. 7. cap. J Litem motam inter epifeopum Nicanum, flt Nicomedim metropolitan» pro* vinci· Bithynie. Pontice diatcefeo·, 4e ordinatione eyifeopi Baiilinopolroa, Joannes flt Proclua epifcopi Conflaotinopohtani refcripta fois Copieront, donec peremptorie decifa eft a concilio Chalccdooaofi, ut patet aAione dccimatertia.

XIV. Sed egngium hujus pcivifeg" exemplo·» peten-dum efi ex CH»iti«u qu· mflitut* ed adverfa Ibam metrapolitam UhMmm· «rsemalfe dNKefeoa in conci* iio Tyrio a judambus, qnM Piavianus Cooffaatmopolitanua defegavic, una cum rafenpro Tbeodofit impera- *·»"". Accufaverant baete· Ibam cfenciBdcflcmco- rw* Doamo parnatebd Antiocheno: daie confilio me- reto· Flavianum adierunt, qui crtema cogrwtiOMm detubt eribus msrrapolir * ejuidem diceresfsos , nrmps Pbocso Tyn, EuftarhioBcryti, ftUraMoHiaaerorum, qui tn cnteia Tyn judicium tufcepenmc, Qpoin ne* gorfe Flavianus fe ad aaoeem Borneo· fedis compoiuit, que aut ipla judicabat, aut date judica· , juxta de cretum concilii Bornant, ft Gratian* imperarori*,r«· fcnptnm. Meminit defae'ioota · Flaviano fate Bulo* gios diacomuConfhnetnopolitanus m d&feconcilf> Ty* rii, jud'ces data* alloquers ; *MeaaiiSa» tifritu* , in- *jaavaai laa» , {aaaam σ OaaiNtat*, sppreaevsc *f/at (aaditaf vefra» rrhait/iataa aadirt arptia* :* £/·< · jd«r»r « M w'r »M>we«P .>··τ»>«·ρ ·€ . In libeLo quoque Samoelia, ft aliorumpreabyterorum Bdeffsa, oMato judicibus Satis, non ornifla en delegatio Flaviani, munita referipto principis : *Saa· SlfiaM,* inquiunt, isqAu *arMffiftafa ftaviaaa parrttr dteerafatt,* ftT *taa» fifiata aafn fnatifa dtffatatt, a feathiata* nqftmm nsirrrm *atgatiaat advraitaai faratt aiit adrft.* ◆*·»·«· vâ <if"· d·^ r«x·', * rvr»>om<. Kxcerpfi locos iftos ex sAis concilii Chalcadonenfia, ne conflaret Flavian* auAortacem iMerceffide ad judices illo· dandos, ft evocsndum negotium a patriarcha Antiocheno. Ceterum cx inter* locutione judicum qui eram ex dkncefi orientali', lotum erihciyis referiptum infertum eft aAu Tyriis l ne Flaviano fe nimis abjeAe, atque in consumebam concilii Antiocheni, ubt accufatio incepta erat, inbmifif· le viderentur.

'**.' **.. li «•hMit?? A* »P'»»i· m. <*e* essi* iba.

Maali* r* ft'ipie ptla

ladiciai

XV. Aliud illuftre teflimooiom occurrit in Synodi Conflantinopolittn· sAis adverfa Eutychem , relatis^* aAiooe prima Concilii Chakedonenfis. Btenim in aAio·'-ne ptima ejus Synodi, recitatis asutuis relationibus hinc Floreotii Sardium metropoleo· epifeopi , provmtir *Ly** ■« Aliene dioaeefeo· , ft illinc Joannis ft Cnflini epifeeporam ad Flavianum miflis, cootroveffia dirempta eft a Flaviano in difta Synodo Cooftantinopoiitana , τ·«·« M**r· »'<< *a<<* ·«■>»···*·. De nrovincic Phoemci· drvilione inter Pbotium Tyri epilcopum metrepolitam, ft Euftarbiwn Beryti, reeens a piincipe merropolitice dignitate ornatae, conftituit Anatolius ex fententia lynodi in urbe Regia coa&n, ft contumacem Photium a communione fuipendit, abfente a fynodo Maximo Antiocheno quamvis non sb urbe ; qui judicio deinde privarim fubfenpfit , ut docet aA<o quarta concilii Chalcedonenfis. Non utor literis Procli Confisntinopoiitsni *d Domnum Antiochenum datis, in caufa Aihtnafii Perrbeni epifeopi, quas referantur aAiooe decimaquarta concilii Chslcedonenfis, quia non pertinent ad prclentem queftionem .' funt enm liter· commendatu·· tantum , adjunA· alus quoque CyriIII Alexsndrmi Ineii* , quibu» *rogatur* Do mnus , ut caufam Achanafu foveat, a clencis fui*, ut jaftate , male hfati.

g, AmisIH.

XVI. Ceteram quoniam ea tempeftate, controverfie omnes a patriarchis m lynodu dilceptabantur : epifeopus Coiiflantinopolitacua judicia metropolitanorum noo exercebat m fynodo quadam ordinaria, Thracie· forte discefeos, quam folam in urbem regiam evocare potet*t : qui* plane acerbam fuiflet aliensrum dimeeleon metropolitanis , caput fuum ft fortunas Thracicis epifcopis fubmttere. Sed in dirimend a caufis iliis allidebat ei fvnodus qurdam *eatraordiaaria*, qu· conflata erat ex us epiicopi* umverfi imperii orientalia , qui erant frequentas m comitatu prtncipir. Conventus ille , fynodi canonic· vices implebat, quemadmodum docuit Anatolius epifconusCooftancinopolitanu* inconcilio Chalcedorwnn , interrogatus a judicibus cognitoribus in esufa Photit. de qua fuperiua aAum, *Jda jjf*ρ ■ndsas *arftllart «ferUat taaveataaa eftjtapanua*, gnr *ia rtpa civttau divertaaiar.* Tryphon epifeopus Chii ftatim refpoodit : *Sfaedai apfellatar, & eavaataat, lakoraatrt aliqaa tffrejfieae , faa jara aaai'ftaaiar.* Sed difette Anatolius, cui prreipue incumbebat, ut judicibua ft coocdio caufam fuam adverras Photium *pe barer, ait; Tcunrf *faidtaa caafaHada, at fat tama·* gna *Sae ctvitate ataraadar {a»S<fiau rftftaai, Cata m· Uaefari· tteefia vacat, dt eatfr^aûSat ^aitafdaat rcclt· fialictt ctafa , coaveattai , ac Jiagaia dpaiaat { rtfpaal^»C m digaeatar*, fnr *frccaatar abqatd. Nihil erga a au faStua ed , étud a aouatiJn aftac,* S« f«l « *«■-*Jaetadiac cea/ederaat [aaSifiati φά ta civitate eraat efifeafi.* wtisa· *fenutat tretaltraae.* Itaque h*c fynodui confueradme inensduda* non conflabat ex epileo-

5r»»d*< «X

ftinnaopoli

F» evocatis pw l*term e pruvinci*·, M ex Ua qui ptivstas ob caulas m urbem advenetam. Qpare vocata fnw tfar*r*4·, no· autem, ·«··> ·>«<«, v«t »*·)*«>■, uc parut ex «Ais lyn di habite a F.avi* no advttfns Bntychnm . Um* voteratos iflr feuxn occationem unptut auAoritatem bujus lynodt. quilium damnaverat , convuilend* , ac * c«nen*c* roo effet. Ait «mm iq bheilo fide*. tara concilio Epb—fine II. porrexit, fe ab Us epilcopts «aamatum, qui in mbe morabantur ab psivataa caufa . ·*ı*· ··· · «v··» . Attamen hujus lynodi auftutitatem refugere non poterat Butycbes ; utpote tw jam oliaa l̶l̶D̶ F. immo Coattantioopolitano epifeopo aavesfa harete Melialiamtarum in Pamphylia axoetetinm peotmoCiaffat ; «ua /jwnftca Sifinmi tentttuia probata hut a con* cilio Bpheiino .1. aftmoe faMim*. Form bac fynodus extraordinaria defivit, pofiquam faits Coottanünopolitana jure patnarcbico regit tres integras d qaeefrx . Afiaaam , Ponticam , ft Traciam ; a* nlla tribute funt canone viaeiimo oAavo concilii Chalcedonenla, ııcct * ICgEtIS fed»· ApoftVtpOdUHO t dtltl A LfO* na I. in uritum mifto, atque ex numero canonum expunAo.

Q<mAa*«p

K«ha. * E*lych<. UIH <jU aauqavs ρ-ρ—. . fpwha· Ch*i<*dm ami*·,

XVIL Itaque privilegium illud jutifdiAion-sextraordinaria , quod , legatis Romanis cooniventibus , con firmatum erat epifeopo Conftantinopolitano in metropolitanorum caufis , per totius orientis provincias , paulatim extioAum eft , atque adeo integram ft illibatam in fibi iubditoa metrtmolitanca auAoritatem , Alexandrinos, Antiochenus ft Hierofoiymitanua patuarcba confervarant, quod ne m dubium aliquando vocaretur , Juftinianus conftitutione lua definivit, omiffa eleAiooe agendi apud iedem Confiantinopolitanam , novella rsj. cap.**, *ts* A mi· fw.fiw.iw·-*· ·>·.

Dsdsiiqw. juitdi.

r"^*?*

acirafie)|lt. >»,.

mu*. werfid^at w' Vfa'ypM ·*<>·'«i id eft , juxta vate» lam interpretatioeem : *St* «rm caatm nsrtrqpeftam m* *lit aditio fia» A rpt|mpa*, a*rt *cleric·*, Mt *aita gaaeaae· gerftaa, dicKefe* ilhat patriarcha taajaaa jadicct.* Pbotius quoque titulo nono NomocanooiS capite primo ex novella ijy. £<' **i* *·τ»i·v·M·< ««w>«ra«< » · •■M«rx"t ··· ·'·"ι« ·' *SiannfdiUMu accajatae, ipfitu patriartha etgatfett* . Unde reAiftim· annotarunt Zonaras ft Balfamon , ft *pa&* ace Mactbeua Blaflaees› patriarchas finguloa in loi· dxrceidrus |u* dicere metropolim , nac epifeopo Conflantinopoiitano liberam etie , ut jurifdifticuMm exerceat m aiiotum patriarcharum diœceftbos ; qnod· varum aft ratione habita ejbs juris quod Jufliniánua confirmivit, uluique fequentiuna i·* culorum probavt i quamvis alia effet canonum Chat* CDdon nfium p. ft 17. fententia .

XVIII. Non me latet ab eruditis vins Juliinianl legem tngeteam, c«y. *de epifagaii aadieat.a,* opponi, •ua coofti tuitur ea interpretations Laima , ut Conflantinopolitanus epifeopus appelletur, a judicio redditо per patriarcham vel metropoiitanum, aut epiicopum cui cautejoggiaio delegatateeait. Sed fil, ut par ell, cx textu Ghko emendetur interpretatio Latina, de fincera legis lententia conttabit. Vetatur diAa fe* pe, ne Batim, ft pria» judicio epifeopo·conveniatur civiliter vel ertenaliter coram patmrsha iu«*dicacefeoa, fed coram metropoiita ft Iynodo provinciae; ita tamen ut · fententia lynodi ad natriarcham appellare liceat ; iftins vero judicium fit ultimum , ft nulli ·p* pellationi obnoxium. Adjicitur vero regula , de non conveniendo fiatim epilcopo coram partis icha Ifia exceptio, nili patriarcha cognitionem deleget in provin*. cia alicui metropolitan© vel epifeopo ; in ea vero (pecie , ii appelletur a fententia judicis ddegati a patriarcha (ita enim legendum tn L«tma interpretatio* ne) tunc ·>χι··«'<·*ı id ett patriarcbica fades, appellationem dirimat ; nempe fedes , a qua judex darns eft , non antem Conftantinopoutana, ut Latina in* ternretatio perperam fafta vina rrud>tis impofuit.

BspHtats ,

•.

"–T.

ı"" »«*iie

XIX. Ex us que diAa funt patet perjhieMSsm *H»· ttjtOi* fign ficati in canone Chalcedonenu eum epileo* pum, eui inbjefti funt metropolicsni, quiqiib jorepa* marchico fruitur , imo etiam ipfo nomine patriarche, quemad nbdum Ju(lituanut interpretatus eft o^ · «u·» *>·<*·v·H<, Itaqua, ut ante mooui, anffoc epiteUrum pontificiarum huc retexit, cum piimatum eemdem elle cum patriarchis formam fcripfit , licet diverfa effent nomina. Quod ilie de lommts illis patriarchis intelligebat, «nos foios ecclefi* cote oftavo fetculo , quo nova Iltdoti colfeftio prodiit in locem.

pria» iiw <tanh«i p»· patriarch*,

XX. Si quis objiciat es tempeftata patriarch· nomen tributum epifcopis Aquiiejenfi ft Gradenli .' reponetur bis epittolis agi de in primatibus (cu patriarchis, qui* bus fubditi erant metropolitan! aliquot : epifeopo vere Aquiiejenfi nullos paruifte metropolitanos. DiAus vero eft patriarcha, eo quod teges Gottbornm Itahci ro-

Ov puri*!** *h« Aqvib- Mmv* *f*toij>ai* ‡

gni epifeopo* patriarcharum nomine ornarent, quemad- A modum teftatur epiftola Athalarii regs* ad Joanne-papam, apud Cafftodoram liU 9. aniftoiarum.

■pit ttfltH Cxikatii (<».!<! A qa>lr)t>A .

Qj»are Elia» epiicopo* Aquilejenfi*, qui poll aliquot anno· ab excidio Gottborum in fchiima delapfu» eft ob tria capitula, una cum reliqui* IflrtS provincia epi-fcopi* , libertam fibi exiflimsvit »ju* nomini* ufum con-tinuare, qpod liter· regis metropolitanis Italicis de-derant , *at* quo ufu* fuerat Paulinu* eius deceifor, an l no jdo. prscipue quod ejufeemodi titulus ad fuam ■**-hwV.., qua fchifmati* tempore potiebatur multum conferret. Occupata ab imperatoribus Cooftantinopnli-tams Ifltis dc Venetis proviocis parte maritima , epi-fcopatu* Aquilejenfis feAus eft', dc Gradi , qus eft ma-rl* Venetici intnla, conflitutut efl Candidtanu» epifeo-pu* anno doj. Romans communioni flt imperio adjuo-Au* . qui patriarcha Gradenfi* , feu novs Aquilejs , diAus eft. Sopito tandem fchifinate , Aquilejenfi* pa-triarcha (qui aliquando Foro julii quoque reledit, un-de diftu» quoque Forojulienfi*) nomen dc locum fuum aptinuit, ea lege ut Gradenfi* quoque dignitate fua non excideret, qus tandem translata eft in civitatem Venet tarum, Nicolai V. papx beneficio , anno >qjr. Nibil ergo eximium In ea patriarchs appellatione pis-ter fonum verbi, quod mrtropolitanum figmficabat ex Gottborum Italicorum ufu . Attamen tempori* pro-

nrw.greff'1, qui folo nomine a ceteri* Italis metropolita-cpl-ni» differebant, honori* quoque privilegio tandem a

<«ρβ Aqai-!»)»»-- futumi« pontificibus auAi funt, ut prz ceteris iulis archiepilcopi» primatu honoris fruerentur. Quod pri-vilegium Leo VI1L Rodoaldo Aquilejenfi concedit an-no 9(0. li* literis , quas refert Joan,ne* Candidus libro 4. H.idie in modico oppido Unni confidit.

Fpi(◄▶?»! G**dealit.

XXL Hanc praerogativam derivatam fuiffe In Gra-denfem patriarcham, plobare poffum ex epiftola fecun-da Leonis IX. qui Dominicum Gradeafem titulo pt"

·' P,,1,r-<s·· triarchs ornat, ftc reflatur Romanorum pontificum privilegiis decretum furite , ·» s»v» *jtpuileja forint Venetia tr Ifiria caput O metropolie haberetur.* Domi- C meus illa Gradenfi* (qui miflu* erat a Grecono VIL *cum* litdri* .ad Michaelem imperatorem Conftantinopo-litanum ad umtatem ecclefis referciendam anno rofo. quique In eadem pontifici* epiftola, lib. 1. regefti epl-ftola It. patriarcha Venetis dicitur) fcripfit ad Pe-trum Antiochenum epifcopum epiftolam Grscam , que habetur in codice manuferipto bibliothecs regis , cu-Jus eft bec inferiptio ; Λιμι'·»^ *xdftri ♦»»* , Γ»·Λ<-••*f* », a««a<«c . Ibi profitetur ec-clefiam fuam a Marco evangelifta conditam, folamque

F.,, S/Λ ■ *ij*- ·«do Ro··. a bearo Petro intra Italiam patriarchicum nomen obti-nui(Te, ejuique epifcopos In fynodo Romana dextere fummi pontifici* allidere felito» : a··' /·'

·/·,·,«<·· ·««·■ Coi referipfit Petrus An-

l'tirrhit· , fani AallO che.i fta. tioebenu* , fe nunquam leeiffe , vel fando audiviffe epifcopum Aquilejs, feu Venetis , appellari patriar-cnim. Qplnque tantum numero effe patriarchs* In ec-

utjleripca clafis corpore , quod ab el* adminiftratur , ad exem-plum quinque corpori* humani fenfuum. Inter eo* An-tiochenum epifcopum proprie dlci patriarcham , Ro-manum vero fle Alexandrinum nuncupari pap>«, Con-ftantinopoliranum , & Hierofolymiranum archiepifco-pos . Sm autem Gradenfi* ex eo patriarcha dlci vdit, liuod dexter· beatiffimi P*ps aflideat, id aliquo paAo erri pofle, quoniam epifeopi patres appellantur , fle qui priorem locum poft patriarchas in fynodi* obtinent, exarchi , protothroni fle proedri vocantur qus ratio-ne patriarcha dici poffit epifeopus Venetis , quod in Romana fynodo primus lit a papa : (as fi dicerst quod antecedat patre* flg epifeopo*) E' ai I» w ·«>!>· e* l> /«ξιν, ·* *rtaodr, dc f»··* 4-l , */ιχό/M^α «· . ai'ium» fity radfat i<,{·.·< ·/?« x.y»t » ·'··>» etari/r» tldfxrc* ai »>< «Muaf·„ »■' *h* /»· a·'- «

XXII. Qpod de epifeopo Aquilejenfi obfervaviaau* , nempe initio patriarcha* titulum illi tributum , ad fi-

r/'fcopn gnificandtm metropolitan! dignitatem, Id Lugdunenfi quoque epifeopo competit, qui nuncupatus eft patriar-

pilriirch· cha in prsfstione fynodi Matifconeofi* II. anno jit. *Prifcue fitrurtkt dixit.* In canone vero ultimo ejufi-dem fynodi , appellatur metropolitan»»*. Gregorius quo-que Turonenfit lib. *j.* cap. »0. eodem patriarchae titu-lo ornabat Nicetium epifcopum l.ugdunenfem , Pnfci decefforem, quamvi* ill* state fibi proviaci* Ltftdn-

Coneil. Gntrtl, Tom. XX.

prsfideret. Sed non manavit in eorum re*.extraordinaria hsc' in Galliit appellatio . quemad- <··»■ modooa nec Sulpicii Bituricenlis epifeopi fecceffonbua collatu» eft patriarchs titulut, quem Defiderius , Ca-turcenft* epiicopo* «n eadem provincia, metropolitann fuo tribuit, epiflola sa. ζν,.κ. -- ''

XX11L Altum quippe filessrium hujus appellationi* in fynodi* Gallicani* , & in feriptoribus medis stati*, Btiam <o«. donec, ut pnrmooul , epiflola pontificia publicate Λη·«··ο· fune , qua» cumpleAitut lhdori colleftio . Etenim ex eo quod earum feriptor ufus eft implicata oratione , que de primttibu» 6c patriarchis verba facit, in alium lenium detorta funt: indeque tandem occafio nataeft novorum in occidente primatum inftituendorum. Eam* que in rem valde contulerunt Hadriani capitula ad Angilramnum , relata in librum 7. capitularium, ubi concilii Africani verba de pnmatibu* cujufqbe provin-ce , feu prime (edi* epifeopi», Ita accipiuntur , ac fi aliqui e metropolitan!» effent primate», eigue ratione B' ceteri* metropolitani¹ differrent. Unde flc college-runt , primate* non fotum eoidem efle <'um patriir-chi* , ut docuerant Clemen» , Anacletu», & Amcetus ; fed etiam cum metropolitan!* confundi , ut docebant alia loca. Itaque duo genera primatum conftituerunt, fummo* fcilicet patriarcha» ; « primate* feu patriar-cha* quofdsm fecundi generis , inferiores fummis pa-triarchis , & fuperiore* vul**ribu* metropolitanis.

XXIV. Hincmarus vir emunflae naris . quamvis pon-dere hujus novs auAoritatis oppreflu» hae in re pau- puait·· l-lulum caligaverit, attamen aliquo psfto veteres cano- pad Hurmi-nes retinere voluit . Primates ergo trium generum fa- ram. Metro, cir, primos, qui funt metropolitan·' fus provincle ; paiiiaai q«, fecundos , qui metropolitanis aliquot prefint ; tertios , ordia····! · fummarum fedium epifcopos , qui foli patriarchs di- <»·» iyaedi» cuntur . gaudes, inquit, *arcbiefifctpi , -vet tnrtrtpolitt* "·" ·,l«»>·» n», primato pronosciaraa» *multoticnl in /tcrii cnnonibtu* "Øef··!· · *iirveiri»»t»r , illi videlicet ani in loce defnnSornnt <r-cbiftijcofarnm , vel metropolitanaenno . ab ep/feofu nnitel-* C *(*i*ii** provincia, fine interrogations afteritu primarie , provolent ordinari. tr ex antique ct'i/nCtndinir lege , « frde ape/lolica , ζαllü [olent genio infigniri ; in loca decedentinno eptjcopora» , fine confultu vel licentia pri-atatii altenat, in [na pnvinria fuiqne pofnnt epifeopat ordinare.* Hsc funt Hincmari verba epinola d. cap. y. editionis Maguntinr, At cap. 17. Opufcnli, qui cano-nes Africano* adducit. Nicsno* quoque , flt Sardi-cenfes, atque decreta Innocenti!. Leoni* fit Hilari pro mctropolitanorum audoritate. Unde fic colligit : Σ·ï-*bttt alitt [ocroront* cassat·* *& décrétera» Jedu Ht-ttoanee claret Jenteatiit , cafdene Metropolitanae prixeatee eft fingulae fingalarum provinetamna,* ▬ *cx antiqaa , nt prxnrifinuu, CMfnetndine, <Jr apofiolica traditione, jecnndnuc Jacrtt Ntc^noe canone/, tir convocare hnodoc, dr ordinare epi[copoe* 0- *ordinari a prowncialibnt c*r-pijcopii , fine eaiafiaano alterine primarii interrogatione pofinnt, CT difponcre reenlariier jaxone per faci previn-qaennt .* Subdit : *llli aatem arcbtepifcopi vel metro-* › *fe/ fi»e confnltn primarie non pofiant ext-* Mtiropeii-**9«^ *,arcbiepifcopi tantam vel metropolitan! babentxr, fi-t"* & '* gef'i Cbalcedonenfi/ concilii, €r in ejafdem fy-nodi canoniiiu, 0· decreti/ Innocentii* , <T *in epifiola Leonte ad ^nafiafinmTbefahnicenfem epifeopo» inveni-* Λ *mai.* Itaque Hmcmaro omne* metropolitan! non funt gi.,,je primate* ; exempli caufa, qui fubditi funt patriarchs »u0 ·<·*«. Antiocheno , quia nec epifeopo· provincle fus ordi-nant , nec ipfi ordinantur abfqu· mandato epifeopi An- «·-··J l,., tiocbeni, ut docuit Innocentius . Atqui idem ufurpa- Hι·<ιβ·γι tum eft in Ægypto. Quin flt Conftantinopohtanu* epi- piaiad*·,,. fcopu* metropolitanoa omne* trium diorcefeon fibi fub- ii«p*Ut*ait ditatum ordinabat. Qpire ex regula Hincmari nulli dicendi erunt primate* in oriente, pester quatuor pa-triarcha». In occidente autem , fi refte numerus inea-tur , nulli ipfius fseculo erane primate* ex regula quam pwuit » prster aliquot metropolitann* Gallicano· *-Hifpanico·, quibus ille dignitatem primatum tribuit, etfi nulli* fibi fubditi* metropolitan!» prseffent . Ta-F n*a e* fontentia veterum , quo· initio adduxi, omne· Metropolitani, dicuntur primates, quia primam fedem obtinent, flt jus prims fententis habent In fua pro-vincia . Quare aliunde hanc interpretationem Hincma-ru* commentu* eft , ut primate* , qnoa ex eanontbu· metropolitano* effe fciebat, a ceteri* quibufdam me-tropolitan!* diflmgueret, quod fatitfaceret capitulo Ha-driani , in libro* capitularium coobAo , At canoni 9. Concilii Cbalcedonenfi*. Ex eo nempe canone collegit |«ra»da· fecundi genaris primates, qui metropolitan·* fibi fub- *«··l diti* prreffeot, exemplo epifeopi Tbeffalomceofis alia- ·*>■, q«i to, qui provincia* Illyriciana* regebat ; *Qpoe metrepo-* P»«|··« w·· *iitanoe*, inquit , *contra [nae primatee ie elevafie in teflie* «rep·*'"»··»· *GbaUedanenfit fynodi rcperimae , gaofqoe eadem fpnodxt pofie redarguit, O tmaontate repreft.* Adjungit vero – ..1—. hsc verba de primatibus tertii senerl* : *Patriarchae* ΣΓΑΤΙ- *tuogM vel pnmatee, gni dugbue bu nomuubne in uniae*

Priera*·/ /··<·> *ur effet>, aero lelum efverftu tertiam* \ talis cap. t}. Huju* catholici B*bylonis 0»«miait Pe- <S"/er«»aiaa»/e_ , ——¬ /m——m——V—— tru* Venetus llb» *. itinerarii cap. «.

A'caa» firdta» /rr**u *eutalift, pdeo* bt CtiqifBMUaqp·/*ra- ms* *eftfcofnt* ac.

Dlfpviu» XXV. Qjutret aliqui*, an nulla* ejufce teneri· m·· tropoiitano* vel archtepifcopo* agnoverit antiqu* ecclei'B dtfciplina, qui ab aliquo epifeopo penderent, At alui metropolitan!* m fynodii, At judicii* eisferrentur. In oriente quidem, prster epifeopo· Ahxanditinum *' Antiochenum, erant abi tre* exarrhi diaceleon; feilicet Ephefinu*. AGans diceceli*, Cafateenfl», Pontice; At Htracleenfi*, Tbracics pr*feAi; qui metropoliiano* fibi lubditos plerumque ord nabant, lynodo· d œceftna* Indcebant: fed ipfi a nullo patiarcha pendebant in adminiftratimte ditscafron, At pari fere jure fluebantur, in fui* diteceGbos, quo Alexandrino* & Antiochenus, qui pociore* erant canrum dignitate, donec tres illi exarcbi fubditi funt fedi Confiant inopolitan*, ut alibi opportunius offendam, Id tantum hic monebo, hot epiteopos qui Principem (o- cum in d [illegible] fuit [illegible], olim

Ànkiapik·· P' ol« qui g Gr*cl> *erchiepifcopot* diftos, quo titti'o dignitati* foü patriarche ornabantur. Inde Memnon Ephefinu* archiepdcopu» dicitur in concilio Ephefino L aftione j. eodemque nomine Thahfiu* Caefare* epffcopu», & Stephanii* Epbefi infignluntur a TheodoGo imperatore, in liter»· quibat concilium Ephefmum II. indixit. Sed translata eorum poteflate in epifeopumConftsntinopolitanum, cap· >1. Synodi Chalredonenf» folum illi* exarchorum nomen reliftum eft, & confenfus prero gativ* in fynodi* aecumenici».

Dc irchitp.- *leap.*· Baby lon ci>, * P«> ficfl». XXVI. Propius ad primate*, de quibus difputamu*, accederent epifeopi, qui Babylonici* provinciis, 8c Perfidi* praterant in or.ente, qui quidem *arebitpijcopi* difti funt, *8c tatbohei.* 6 ab li* provocare bcuinet ad patriarcha* illi enim At mettopolitano* qaampiurimo* iub fe conftituto* ordinabant olim, *fg* a patriarcha Antiocheno ordinationem fufeipiebant, ut fit etiam bo

D< lit Pu ru» die. Eorum meminit Petru* Antiocbenu* in epiftola ad Dominicum Gradenfem fuperiu* laudata: in qua promu exemplum archiepifcoporum orientalium, quibus patriarchs appellatio communicata non erat, licet aliquot mettopoiitano· libi fubd.to* haberent: ·»·> x·,.»». ,«'f, inquit, Dominicum alloqueris ' ' r« · «·»' *eo'* · BrXzapia ' *I'» H* B«3»X«» > ui)«I»i qi P«uW>7^c. ··< X»f»»r

^* *J, ,1 η,γî τ.τ·ι'lv!* «, Cew/drra cm'm, *Bulge'ie* v·ı·(· «rarer *fit tue prov'neie* : [illegible] *ro* f···* *long ei peteei Eetpion & Koaetprit, /urlbero/en. (T .rtcr^ rrlijnl ρ'l/ηi'î frvvincie. In guet er- cb'rpijco"i e nobit* v»rriewl»r, *& Cetbohci. ani uutrorolitet* >· *perttlur illit ordmeut : bi vero rluret bebent epilcofoi fibi fubd tot : jrd nellet forum unjuem pet'ler- tbe diftut cfi*. Ceterum catholici nuncupati funt, ad

•,AI. fignificandam eorum auAoritatem, qux non una prn vincta coercita erat, led per plure* [illegible] porri tebatur, quarum univerbtati hi archiepifcop: prserant. Hanc nom ni* illiu» nomend turam infmuat Procopiu* lib. it. de bello Perfico, ubi air Cbriffitnot in Perfide decente* epifeopum, quem colunt, *cetbohcuno* vocare, quoniam unus cum fit, aniverli* *tomen* regionibus illi* pr*fit; T»m X4a-<«.·» I»|s'« »<χ·». τ* ExXiw«. [illegible] «rr lc*'ra>Sr <P(*tS· nrnri* «κι, *χoe/·* r. Unius ergo epifeopi foiicitudini eommiffie funt ab initio barbararum in oriente nationum provincis, quemadmodum totius Scythis unui tantum erat Tomorum epifeopus, tefte Sutomeno lib. d. cap. io. Poftquam vero Chhfban* religionis profeffionem gentes illa in variis At diffitis traAibus amplexa lun, necef- fari» fuit plurium epifeoporum At metropolitarum con-

iafinci· sr« chitpUcopva ftitutio, refefvato archiepilcopi Ac catholici nomine ei qui csterce omnes regebat· Seleucis prima* fedem fuam fixit archiepifcopus, feu catbobcus onentis. ut difeimu* ex Soiomeno hb, a. apud qurmSymeon fuit — fe dicitur archiepifcopus Seleuci*, At Ctefiohont s ,£· regiarum urbium io Perfide: ÀQIriri>»>(ȳ *KηoΏ.η, Iff u* η,-,/ı a.»,»··.»·· . Unde Joannes epifeopus Perfidis, in fynodo Nle*na. Catholici Seleuci*, meminit quoque Canon gq· & gj. colleA onis Arabie* ab Alpbonio Pilano At x *Turtiano* pubbeats: eique metropobtanotum fibi fubditorumordinationem a fede Antiochena de confenfu Antiocheni epifeopi diftraftam tribuit, faxtumque locum m fynodis Gtscis, feilicet poft patrisrcham Hierololymrtanam, quia vice* gerit fui patriarchs. Sed everfa Se» leucis, * Babylone, quo fe contulit, Babylonius di-

T«""rm BS byiovm m gUJ e(|. aiUr qu<x?ue in Cborofan five Romagyri con- ur ex |(χo Jludaro Petri Anrio· ehem: qus appellatio, Ac divifto retmebatur abhinc tnni* trecenti*, teflc Joanne Vitriaco; hiflort* Oticn-

XXVII. Aliu* erat catholicus Armenie, queo* ex O«<4lhuit· Gregotn Armania* epifeopi decreto ab allo ordinari ntfe* erat, quam ab epifeopo Csfareenfi, Pootfc* ditnceieos exarcho, juxta Niconi* teftimonium, qui anno pdl. dorebat. Gregorius ille a Nicone laudatu* Armenis datu* eft epifeopus. a Leontino Cafares O*l»atat, epifeapo, fub tempora fynodi Nicens, ur gentem II- c«l»r«s<Fi lam in fide Chriffiana erudiret. Utraque Armeniapri- scope, ma At fecunda Pontice diocefi in laterculo imperii accenfvbatur; unde in promptu fuit Lenntio dirscefcos exarcho Armem*, Armeniam majorem feilicet incolentibus, recens ad fidem converfis epifeopum pisficere, «| teei«,|(f, uttxite cujus cur* barbare quoque regiones Armenis «,β,,,i parv* fimtuns commiii* erfenr. Propagata per eos e,jOr. traAu* religione Chrifliana, iis prefuit catholicus Armenia, cujus oroinatio, qns veteri jure, Cafare* epifeopo competebat, trashta eft in patriarcham Con- β fiantinopolitanum e* parte Canoni* ai. qu· cavetur ut qui lunt *ia Bi'ba'ifo* epifeopi, Pontice, Afiana At Thracice diÆeleon, ordinentur a Conflaniinopolitano epifeopo. Tandem vero fcbifmate cotiflsto, ab ecdéfis Conflantinopobtane communione difcefftt catbobcu* Armem*. Hsc eft Armenia qus dicitur quarta in veteri notui* Grsea «p.fcopstnum, deferipta tem- Q.·· q««· » poribus Pholir, cufu* nsc funt verba: X/· ·'*»''·< ·»< diri».

■ >« r.»4.r· *tri* «r «y,·· Γ/·7«βM» , I*»·'' v» l«c >, «erji r. *Scire opertet bene ptmitociam cfe fui funt, aoiaiuocgue abditam apofiolica fcdi*. Conflartinopolitana leibcet, /rd *honorari tamen intuitu S.* Grr*gorit ^frmeutu epcfcofi, CT rraeffe ducentit urbibut tT cefirit. Ac* effit R .mans ad Eugemum III. circiter annum tlqf. Arment* archiepifcopus, relle Ortone Frifmtenli lib [illegible] *cip.* ja. qui ait eum catholicum dici, millcque epiicopi* At amplius prsfeftum effe. Norfefim Armenia estbobeum, Theorianu* m legatione t fe £ conventum tefla ur, circ.ter annum *ttga.*

XXVIII. Alexandrino pariarcb* fuberat Ethiopia Aihiepi» archiepifcopus, qui At catholici dignitate atnue nomi »r<M«piir»· ne fruebaiux, At ab Ajexand Ino epifeopo Ordmabatur. P·»· quemadmodum docet Canon }d. coiieHionn Arabice nb« annotatur non faille illi liberum, metropolita* in Æ hiopi* provincua conftituere. Qpare ad hoc ufque taculum Abuna pontifex Abyffinorum ab epifeopo Alexandrle ordinatur: nullique funt in /Ethiopia metropolita, fed tantum epifeopi. Ab aliquot anni*, dereI Ha tede Aiexandiina, Romanam colunt Æthinpe*, etfi aliqua fuperfiiit in vallia illi· traftibu* Ichifmatit antiqui femina.

XXIX. In occidentali ecclefia archiepilcopi Theffa- Trailttioia. lon cenfes Ac Juftiniana prima? poGti m 11'yriciana Qimliur d» dicecell, ex beneficio Romanorum Pontificum id afle- »rch >spi(cecuti funt, ut meccopolitano* fuarum dicècefeon rege- piiThclfalo. rent, & vice apoftolica, judicia, fynodo*, *Sc* ordinatione* admmiftrarent: ita tamen ut ipli quoque fubji- «·icersnt Romam* pontificibus.

XXX. Quod ut liquidius incelligatur, *pauci** agendum Du adaual- eft, de civili Ac ecclefiaflica adminrflratione, que vi- ftrtiloae Ilguit olim in Illyrico. E|u* forms vane ab antiqui* *)"«" pnnetpibut compoGta eft, laxati* eorum arbitrio. Vel refir Ais provinciarum fin bu*; donec ex Cooftantini decrero qunuor praftfturs inflitut· funt, feilicet Galbarum, Illyrici, Italis, At Orienti*. Tunc prsfeftura Illvnci compa&a eft ex Pannonli*, utroque Nori- E;u» *pnh-* co, Dsimaci/. Dacn*, MceGa, Dardania, Macedonia, Achaja, Thefitlia, utraaue Epiro. & Creta telle Zolimo, qui folu* corpori* huju* memb'· diffinxit. Sirmium autem Pannonis fecunde civitas, erat Illyrici caput, ut ait dilerte Anemiu* civitati* illiu* enifeopus, in fynodo Aquilejenfi, anno)8t. *Ceput Ulyriti* ·o· *nifi civile/ Strntimfii* : unde ·ı·ηv* ·rdr··» eam vocat Ammisnu*: ibique principum Romanorum re- lyrlri c»p»i· glam feu palarium fuifle docet bb. *it. &* ad. At ZoG mus lib. q. Hic quoque erat prsfefture Illyriciane fede*, ut collie r« licet ex eodem Ammiano lib. Ij. quod etiam Juftinianu* annotavit novella tt. *Antieieit trmpe-ibiu, Strait prffrfhere confiitete, lUfue pnenf fteeret Vhrici fefiigie»,* Mas t· *ctwltb»r,* f«la« >· *epifcppailbiei ceufii.*

XXXI. Demde feAum eff in dus* parte* Illyricum; Diridolily- lra ut dioecrfi» Macedonis, qu* Macedonia* primam mü.eu- At fecundam, Tbetlabam Achajam,& utramque Ept- «1* * o«I* rum compleAebatur, At diacefis Dacis, adjunfie fint d««ai«. orientis imperio, fub difpofitione prefe&i *prrtotio* Illyricl, ril|u* fede· conlbtut* eft Thefialonics: Pannonis ,utrumque Noticum. Ac ceters provincis retents Got in occidenti· imperio, fub prsfeAo prstorio Italis. & vicario Sirmii.

XXXII. Dilpuratur ab «roditii viri* dc tempore hu- Illyricum jus divilioni*, quod ex biflorici* huius frculi nobis p·*",""|' eruendum eft. Divifo inter filio· Conflamini orbe d-vib.

R··

Romano, folidum Illyricum abfque ulla feAiooecertic Agere . Hanc obfervatiooem debemus Zoiimo hb. 4. occidenti imperio, quod Conftantinua & Conflant obtitraeronc teliA penes Conflantium oriente , ut notavit Zofimut libro a. Eamdem formam fecutus eft Valentinianut fen*or quemadmodum teftatur idem auftor libro4- ubi de Valentiniano & de Valentis nuncupatione fafta anno O4. agit bis verbis / OS··· rd Otair.T.rMvr /.<-

S>b Ctftta- PistMii libe- 1«

•'itu-

IAvgia«([redacted]«r, «C rW In·Aia, *hafiùrtu* ly «'f w valet ι'χο» »·'ι'β·τρ,μι«> eitrlf r«'(AArat i)»,, 14«ca«c m ·< *f<a>rr.««c *rir. , tf Aiduuctrarx. b'alrnlinia' no partienti imperium cum fratre vifum efi orientem il~ It committere , tpjamfue Ænptum, Bubyniom , er Thraciam . Ipfe veru civitate1 Ulyricipcnet fe recepit, atque Italiam , in quam [e contulit, »«W gentet , quae funi ultra Aipee , Hi/pauioj , Britannicam infulam , <9* univerfam Africam*. Eamdem diviiionam referunt Soaomenut lib. 4. cap. d. Tbeodoretus lib. 4. cap. 4. Ammianus quoque «Rendit egregie libro trigefimo totum Illyricum Valentiniano paruifte. Etenim advenienti in eos traAus huic principi , docet Epirotat , exemplo ceterorum provincialium legatione tniffa ; Probum pro bene gefta prsfeftms Illyrici admimftratione commendare conatos ; Iphiclem vero pbilofopbum unum ex letatis interrogatum a principe, an ex animo bene fentirent de prsfefto, conflanti refponlione officium legationes cormpifle , *Gfiuentet,* infit *, & inviti.* Hinc patet apertiflime Epirum ea tempeflate imperio occidental fubditam . Hcc lunt verba Ammiani : *Ad provincialium refduorum exemplum etiam Epirota oAoó fibi gratiae a prafeBo mittere compulf legatoe,9tc* Eidem Probo Illyrici prsfefto , & occidentis imperio iubjsAam fuilfe dicecelim Macedonicam anno Jdi. teftatur lex 7. C Th. de Mctall.

E· rubG··· liato .

XXXIII. Poft obitum Valentiniani, qui accidit ànno J77. Gratianus, licet a patre Auguftur appellatus , injuriam imminuti a proceribus fuit imperii pailus eft, qui Valsntiniano II. ejus fratri vix quinquenni , Italiam , Illyricum & Africam tribuerunt; reliais Gratiano Gallia, H fpania, tc Britannia, tefte Zofimo hb. 4. Deleto a Gotthis in Thracia Valentis exercitu, ipfoque principe in tugurio ab hoftibus igneconfumpto, anno nt. vallatum eft a barbaris luAuofiftima clade Illyricum.- donec Theodofius dux a Gratiano in eas provincias miflus cum leAiflimis copiis injurum relpu blicx ultus eft,- & paulo poft Sirmii a principe ad impenum orientis adfeitus. Nempe credidit Illi Gratunus eam imperii partem , quam Valens rexerat , ut dilerte lcripfit Theotoretus libro quinto cap. 6. t -j *ηi rxt'r-ryu* rxf«7v>- . Idem confirmat ZoGmus , qui Theodotium orientis & Thraciae rebus , non autem Illyrici a Gratiano praefeftum docet lib· 4· E»ir»r»< *nlf aum'* tàm , *moy^art.* Inde eft quod Probus Valentiniani II. beneficio praefeAura Irslr» , Afncr , 3c omnn Illyrici potiebatur anno] ut colligitur ex 1. 7. codicis Theodefiant . *St per obrep. refer, fucr. impetr.* QuareSoxomeni hallucinatio excufari non poteli , qui commifium Theodofio *Illyricum* , dE orientem feripht l. 7. e. 4. , K, *mit ·1ı>· ariejetrm me a'tVt Qttitriu*

Throdofi» it un. » »W- lyrno.

XXXIV. Poft necem Gratiani a Maximo tyranno exit anno O). Valentinianus II. eundem Maximum in focietatem imperii afeivu dc ftatim, ut catrnt fuum tueretur ab inftdiis tyrrini, qui contra foederis leges Italiam cum copiis ingreftus erat , ex Aquileja m ultimos regni finss , nempe TheITslomcam , navigio aufugit cum Juttina matre, anno$8S. tefteZoiimo. Quod retulit Socrates Ad confiltum Probi praefefti hb. j. cap. at. quem ab Italia difeendentem ad Illyricum ie contulifie feribit, dc conftitifle Theflalonicc : ". IwXisr, < »'v<' *t U* I&v^a· -««.UOC >' *Otarultrlay mc* M·»·/·,,·; *hirat/h.* Hic vero diflimulni non debec lapfus Theodoreti l. *j.* cap. ij. qui , forma imperii orientalis, quae fua aetate id eft anno 450. vigebat, inlpeÀa ; putavit Valentinianum II. in ditionem Theodofti , regno fuddefeffito , »/·«·» «twuu.»·· 4··,λ·· » fere cepuk , cum tamen, ut monul, Ac teftimonüs certiffimis, atque adeo ipfius Tbeodoreti , probavi, folidum Illyricam, & Theftalonica civitas tunc temporis pars efler occidentilis imperii.

liait.iub Vi kdixixao II.

Theodarcti lapi·,

XXXV. Eodem anno U-- Tbeodofiut expeditionem in Maximum fufeepit , *X* ab eo devifto meritas poenas ob Gratiani cedem fumpfit compofitiique rebus Valentinianum II. integro occidentis imperio prsfecit ; retiftis illi provinciarum iis traftibut, quos pater illius Valentinianus fenior porfederat , id eft Gallia .Britannia , Hifpania , Africa , dt ioiido Illyrico , ufque ad Thraciam. Poterat Illyrici partem fumptuum, quos in bellum impenderat , farciendorum prstextu , ab occidente decerpere : fed maluit beneficii accepti beneficii memoria quam imperii amplificatione famam fuam au-

··« Il ran. HSyri. * raap«fta<. [redacted]<0> Ma. aivi.

XXXVI. Deinde Valentiniano II. per fummutn Arbogaflis (celui Vienne intra Galliai Rrangulato anno gj». Theodofius iterum ultor regii fanguinis in occedentem penetrant , lublatoqu* Eugenio tyranno . ipfe quoque Mediolani obiit, collato occidentis m Honorium filium imperio, & in Arcadium orient it , anno 395. Tunc Illyrici leftio in dual putes .deGgnatas nu ruero jt. quam notitia imperii exhibet , InduAa eft , ex Theodofii arbitrio, aut ex Arcadii ufurpatione : variant enim in hoc capite veteret hiilorici . Major apud me fidet Zofimi, cujus h*c lunt verba : o jlorAdh dw/rrNt - »«W *ritu I«Xi» />>»,* fA-p-t , KIXwi v qH<iri *rt* A<C*A· *·<// -ra,.e»'< . *Tbeodofiut imperator gente· Italix* adfunBai , *Hi/pami, Gallet, atque* Msro *.Africa·· Honorio ftho Qtraaird/t.* Jllyrici pratfeAuram oelViit, quia tranlcripta erat in Aroadium. Attamen retentat ex Illyrico gen· Cet , quae finiemur erant Italiae, ipftmque Italiam , hit veibs deiignavit, T·' [redacted]' r*·' [redacted]«,,·*. «>.. E contra* no Olymp odorus, apud Photium in bibliotheca Illyricum folidum ex teflatnento patrii Honorio adferibit : cujut vindicandi caufa Altricum Gocihorum Phylarchum a St.licone accerficum teftatur. Ξ·""λ·» α<·ο·<- λrt·* m W O**£>v W l<r^k«r. Tr' 7 λμ'-«

μι* w . SliVÜo *tVO-Cavit,* Alaricum , *ut Honorio Illyricum afferent: ipfiui cai» impene α Tbcdofo patre tributum fuerat.* Comentit quidem ZoGmus evocatum a Stilicone Alaricum , ut e|ut op· omnet Illyrici civitates Arcidio ademptas Honorii imperio adjugeret , fl>p-rr.^«^l ▪o>'; AfixV<«, »n,r>«nu»l /·' t» O—,· S«M·'· quemadmodum Stilico ipfe tenatui Romano perfuaiit quicoputAlariti poft vadatam Macedoniam , Thelliiiam , dc Achajam , In Epiro morantis , Italiae infeftas hifpicabatur. Sed in ea oratione fupremum Theodoin judicium non allegat: id tantum pr.r fe ferre videtur, antiquos imperii occidentalis fines non elle movendos , & reftitutionem Illyrici procurandam . Clades autem Romans urbis , cedes Stiliconit, & Germanarum natlonum in Galliae *8t* Hifpamas irruptio, immuni Honorii ab Illyrico repetendo averterunt : quod imperatoribus orientis ex prediAo anno abfque ulla interpellatione paruit. Itaque ftatim ab obitu Theodofii Runnui, qui aulc orientali praeerat, Antiochum Achaja: proconfulem creavit, A»"»»·»» £»·/>;. Apud Zofimum libro quarto continuata eft hcc poteflas in reliquos Arcadii annos; & duravit temporibus Theodofii 11. ejus filii. Qjrod demontlrant dus contlituttones ab eo principe late de rebus Illyrici . *6c* dc provinciis Macedonie *Sc* Achajc fcilicet anno 4a1.de 414. *Omni innoVrtione cap. DelaC'oJand. eccief. tT I-* JJ- Co<Z *Tbeodof. de annon. & tribut.*

Po· obiim Th<edoli>

Arbnno ThtodoUl

Ho·oöı>α> . V«I A«»dii »i·<p»Ilo»«·

RcUum 1·<«f (utrciebllymun o-ricnttl·.

Q»od re-

XXXVII. Illyricum illud orientale adminiftratum eft prefeftis pretorio Illyrici , ut docet notitia imperii, quos plerafque conftitut<ones & refcnpta principium data reperiuntur *in cod. Tbeod. (y Juft.* Hujus prrtfeâuras (edes conflituta fuit Theftaloaics , quemadmodum docet Tbeodoretus lib. 4. cap. 17. dum commendat illam uttoem , OccaGone fumpta tamofe illius' A lugendae TheflalonicenGum eaedis a TheodoGo imperate, ob quam ab Ambrofio Mediolanenfi epifeopo princeps ad pcenitentiam adaftus, eccleGe ingreftu prohibitus eft. Fraudi fuit hic locus eruditis viris, quiTheodoreti verba de pref Aure fede ad Theodofn Magni tempora trahunt : cum tamen n auftor de fui temporis ftatu aperte loquatur, id eft anni 470. quoTheifaloni ca prete&onana dignitate potiebatur : *O»wou« «« »·»<;*

i"r

Th.ffjlo·!·

Theodore-explica- <«·

>Ik»» v«juveA»r |'>»·.,·*·[redacted] *ff lbcog^tlr ·'» û·*

XXXVIII. Mutilato Illyrico prrfuit etiam in occidente pratfeAus praetorio Italie, dc vicarius decens Sirmii, per i traftu, facra judicabat. Tandem Valentinianut III. dufa uxore Eudoxia Theodofi II. tilia . Illyricum Occidentale , quod ecie a barbirorum infuitibus tuebatur , in focerum fuum tranfcripfit , anno 457. exceptis (altem a donatione Norico , Dalmatia , de Valeria, finitimis Italic provincils. Jornandes (Ôlus meminit hujus donationis *t'oientiwanui, data pro munere focero fuo tota Illyria . celebratu nnptiit ad regna fuo cum uxore recejjit.* Sed paulo poll fecutum eft Sirmii excidium: quod -uno 44X. Attila rex Hunnorum loMa obfidione cinxit, lpretaque ad ie mirta a Th»odoiio legatione vallavit , ut doc«i Prifcus in excerptis . Plane Sirmii curam gerebat Theodofius ut ful : ahoqui legatio mitti debuit a Valentiniano III. Tunc accidit quod Juftimanus obfervat N vella H. nempe Apennium pratfcAum pretorio Illyrici , five is vicarius fue-

v»1«·ıI"ê

ThcodeCe il-

*ſaa| *

„

tuent, e Sirmio Theftalonicani profugifTe, eoqoe tunc commigratte dignitatem prefeÂur* : *Poftea autem ; inquit Atitlanir temporibur, rifdim lotir deva/talir .^dpen- *"- * prufedui pratorio at Strmitana civitate in Tbeftelontcam piofugnt venerat: ton. tT 'fjam frrtftituram CZ fecerdotalir honor [fCuttrJ e/t; ty gOefttlonicenpi epijcopai non fut auctoritate, fed fnb ambra prrefeétura «■«· rail aliquam pra-rogativam.* Quod timcn CIUli accipiendum. fciiicet de vicani jurifdiAione m Pannonias, qn* polline Thetlalomc* exercenda erat, non autem Sirmii : unde amplificata eft urbi» <St eccleli* Theifalorucenhi dignitas. Ceterum fi generaliter de pr*feA»ira Illyrici verba Novet'* accipiamus, ac fi tunc primum mea civitate fedem fixent, Tribonianu» liberari non poteft vitio »»»'■/»<, cum retro ab anni» quinquaginta pr*leftur* Illyrici orientalis Thertalonic* conftituta efirr, ut ante» docui.

rrtleAara jltr кı oc- ■'—— Th; tΓιlotij cnn

XXXIX. Quod autem attinet ad ecclefiam Theilalomcenlem, certum eft, ut docet Tribonianus, digmtatis ejus augendae coniihum di originem cx fede praefeftur* procefliiie. Hit enim praerogaciv* civilis j.iuldiébonis Romani pcntifices ecclebaftica.» quoque relcriptis fui» adjunxerunt. Tbetialoniceniem civitatem comm-ndat concilium Sardicenie Canone ao. qu* qmd-m metropolis erat Macedoniae, ex Strabone-* unae Thellalonicemi» epifeopi dignitas At auctoritas m Macedoniam. Crterum judiciorum ecclefiafticorum ab epilc»pi Theilalonicenii e,ufque fynodo Macedonica redditorum retrait itione», quemadmodum At ceter* ina ptes caul*, Roai* coram fummo pontince peragebantur, etiam poft Illyrici orientali» adjunAionem Uda n imperio orientali. Quod aperte docent duc Innocentii [. epiftol* circiter annu n qtg. dat* ad Rufum Thelalumcenfem epifeopum. & cetero» Macedones epifeopus, qu* ielir* hint m corpus Canonum ex colledione Diowfil Bx'gu>. Earum una Bubalo & Turiani negotium Rem* ditceptatum finite noft primam cognitionem in Macedonia hab tam oflendit, legationeque duorum epifeoporum Maximiani & Eumenii tonven tum Innocentium, ut omuls retraAat.one judicii, perditos hommes repelleret. Ssne retraAationem, leu inllaurati judicii cognitionem, afferuit fedi apoftolic*; fed fceleftos illos audoritate quoque fua reprertit; altera epiftola confultatiom MTceuonum epifeoporum de qua'uor difciphn* capitibus luaulentillim- relponait. Prrrerea vero Ph>>tinum Macedoni* epilaopum a deceftoribos fuis Romanis pontificibus damnatum in integrum reftituit, veni t illi conceliatpoftuiationi» epileo porum intuitu. Sed uc eos voti compotes fecit in caufa Photini, ita petitionem eorum retuiht deEullathio diacono a gradu minifterii repellendo.

1?« ttltlii · J h tlGloai. MnrnpaU. M.. M.tt- Joui» ludl- ptj.eJuaKZ gimi poft

XL. Videtur hic agendi modus difplicuifte Theodoiio H. fecum forte reputanti. ad injuriam luusi aliquo pad.; p rtmere quod caul* ort* m or.entis imperio, ad orciftehci» imner u<n judicand* traherentur: contu veteietn confuetudinen», que orientais» epdcope, (VnoJia orientalibus commuebat: de qu» fynodus Aquil· jef"». A Pfeudofynodi SatdicenM epiftola. Eo· qKM. preprtim quod tynedus Sardicenfis eum modum fn retraAat onibiis jud ciorum pr*icripfiilet, ut fi pontnex Romanus retlaurandam coenitiorrem duraret, id fitter intra provim tam, delegata fedis apoftolic* vice alicui e latere fuo. Itaque conftitutione lata anno 4»ι· μıflit The dolius, ut li qu d dubii emergeret, per Ilfvrici prov ncias, in qu*ftinnum canonicarum examine, id non a lingulis epifcopis, vel a fynodi» provincialibus, frd a conventu facerdorah totius d cecefeos Iliyncian*, difeuteretur: ita tamen, ut de tota controv-rfa i «ferretur ad enifeopum Cooft.ntinopoltanum. qui Roma veteris pr*rotativ* friutur. Db huius legis frnteoti» egi *I. J. cap. a. de Concordia f». cerdith CT imperii.* Id unum adjiciendum, quod ad rem iftan pertinet, nempe Theodolio vifum fatis caver furibus Romane ledis quod relatio fieret epileopo Conflantinopolitano vice Romani epifeopi, cupis pryrop-itiva cum illo communicata erat a fynodo n. crenmsnica. Sed conftitutionem fuam probare non potuf Romano pontifici, cujus auAoritate deftituta nullas vires habuit; adeo ut in illo fynodi Chalcedonenfis imbitiofo Canone at. quo amplificata eft Conftantmopofvan* f. ds dignitas, nullum |u» collatum illi luerit in provincias Illyrici.

f<". juhrr ad Cu.nsuii- Bop'>.nrn« ı Tru*'·» ı

<1 I. Alio vero modo Theodofii defiderio fatisfecit eptfcciyirs Romanus, forte Bonifaciu», quo jur» Γβdu apoftolic*, & pr*ro«ativam imperii orientalis tuf- ■!« eft, juxfta formam a canonibus praeferptam. Vite» emm fuas mandsvit erufropo Theflatonicenfi, per univtrfum Illyricum orientale; ita ut quod >n Cingulis cauGs agere poterat, nempe judices dando, & vicanum delegande, id umeo gsnerali mandato comoreh-nderet .Hac ratione etiam num in Gallia, archiepilcopi At epifeopi ex conftitiifionnm regiarum»pr*fcrpto vicano» inftituUnr intra hne» curiarum fapremaniro,

quando contigit fede» «piicopale» conftitntas effe in altenua cura» territorio. Porro mandati pnrdiffi mentio aperta >n epiftola Leonis 1. ad. Anaftafium Theffalonicen Cem epifeopum, cui vice» fu«» exemplo majorum fe indullifle profitetur: *Sicat preecefforet taci pr^cejforibat t»r, etiane ego dtlr&ioai prio-ano fecatru erremplum, tdeer mei moderammu delegavi, at caram fuam uuiverjii eccle/iu principaliter cx divina in/iitntione debemur» imitator ne/'* manfuttudinir adjuvarer,* ÉT *longinanit a nolu proviacii prajentiam fnodammodo noftne vifitntionir impenderet-* Majores illi, quorum Leo meminit, funt polteriore» Innocentio fub quo Rufus folam Macedonicam provinciam regebat jure mrtrnpolitico. Ex mandato autem pontificio epifeopua Theffalonicenfis totm» Illyrici orientali» folicitudmem iulcepit, ut patet ex Leonis epiftola, qui Anaflalium acetbe objurgat, quod adita Illyrici prsfeAura, & officiorum pubheornm terribili exeeutione miffa, Atticum vetere, Epiri metropolitans fæviente hieme coram fe exhiberl |u(Titfet, nullo ve| falfo crimine infimulatum, Epirus-eft una e provinciis Illyrici, in cujus eccleftis vicano numme Anaftafium «ifte Leo diferce obfervat, leque *eat illi commendavifte*.

Maadtisj·. iiidiüio «pi* Itopo Th«f-faionicaeH. Cei parait Illyrica· o-

Inter mandatoium capit» primum eft, ut in illi» provinciis Thellalonicenhs epifcopatus faftigium preeminent. Secundum, ut de perfona confectandi epifeopi metropolitanus cujufqu- provinci*, de métropolitain autem eleftione provinciales facerdotes ad Theffalomcenfem referant, ut e|us auAoritate ordinatio celebtanda firmetur. Tertium. ut in conventibus feu concilm provmci*. omnes querel* judicentur. Si qua vero diffinitor caufa emerlenc, metropolitanus curet de rotiu» *negotii qualitate* Theftalonieenfem inftruere, ut coram po itis partibus ejus judicio iopiatur, vel ad cognitionem Ronam pontifici» a Tbeffalonicenfi transferatur. Itaque *St* confeftus honor ,«Ac fumma judiciorum, atque ordinationum «-f-t mandato Romani pontificis mddlta erant epifcopo Theftalonicenfi.

Tria capita Hl"" »'«»>» potfftttl·!·

XLII. Ejus prerogative potïeftionem adeptus erat anno 4)1. ut patet ex epiftola CyriHi ad Joannem Antiochenum, fi reAe intelligarur: in qua teftatur Neftonum a Romana yoodo damnatum, ejufque fenten ti* exempla mifta ad Rufum Theftalonicenfem epifeopu.n, tum ad abo» quoque nonnullo» per Macedoniam enifeopos, qui femper ad ejus fententiam accedunt', *Concilii Epitefini partt prima cap.* ai. Tnrd»-»; *m*

Ttaput col. Ht* >lli«s potcftalis.

ced nia hic fumitor non pro fola ejus nomini» provincia, fed pro d cecefi Macedonia: qu*, ut docet fnotitia imperii, ex leptem provinciis conftat, uc fupra mnnui. Ad metronolltanos hujus diœcefeo» fcnpfit Cceleibnus ex more pontificum At imperatorum, qui generaha decreta ad folos metropolitan!» mittebant. Illi vero fu* provinci* epHcopis ea demde inlinuabant. Theftaloniceniis autem epifeopi in earum provinciarum lacrrdntes poteftatem his verbis figmficat Cyrillu»: *Kd* » «»"« ■'*«·<< »«/ *doni* 4·»·'! · id eft, *tjur de ciete formanda conveniunt*: quia in conventu omnium epifeoporum cx fuffragiorum collatione decernebat. Itaque Rufus, qui temporibus Innocentii, id eft tanno 41g. provinciam Macedoniam regebat incremento dignitati» auAu» eft, vice pontificia in Macedonicam diojcefim fibi delegata.

gipIkiur Cyliiii Ai·. «duel lo- *"*.

XLIII. inde illi confeftus honor in concilio Ephefino, ubi Flavianus Philippenfium epifeopus vice» gerere dicitur Rufi Theflalonicenflum epifeopi: atque eo titulo priorem occupat locum poft Hierofolymitanum, At Ephefinum » ante Firmum C*farese Cappadociae exarcbum, qui alioqul potior futurus erat, -ob Pon. tie* diteoeieos adminiftrationem. Qpin & ipfe Firmus C*fareen(i», dignitatem ecclefi* Thcffaloniceniis agnolcit, dum eximios illos epifcopo» recenlet, ad quos CccleUinus literas dedit cOntra Ncftorium. nemne *ad Ctrillum ^dicxandrixxm, juvenelem Hierofolpmitanum*, CT *Kufum Tbefalotucenlem, non ad jenitar Conftantinopolir & .dntioebire ecclefial, Fpbeflal Concilii parte fecanda. aSione jecanda*. Permifcetur cereris exarcb s, quia Illyrician* dicecefi preerat, cuiut mentio fit in relatione fynodi ad Theodo/ium, ut diftinA* ab occidentali con cilio: quoniam ea tetnoeftate Illyricum orientale, etfi penderer a Romana fede. tamen reciium erat ab occidentali imperio; e contrario Acholius Theftaionicenfis epicopus invitatus anno jti. ad fynodum fecundam, qu* ex folis orientalibus epifcopis conflabat, dicitur dilerte epifeopus Occidentis in epiftola fynodi Romans, edit* a vito clanflimo patre Sirtnordo, quia dieecefis Illyrici nondum avulfa erat ab occidentis itnperio.

**?*■· *£!"V.' *"5 " "

Illyricam dftlstt·· Ιali Coati· lie.

Eumdem locum obtinuit in fynodo Chalcedonetifl QpintjHus legatus Anaflafti Thrflalonictnfis, qui ceteris

toaitfl· ThctlaloaL CtaAl. epi-kopi

ri» omnibos epifeopi» , poft patriarcha» antefertur . Eumdem ordinem retinuit in quinta fynodo Benignus ejufdem fedi» Theflalonicenfi* legatu» . Sexta: autem eodem gradu fobfcripfit, addito iu« dignitati» elogio, foanne» Tbeftalomcenfis , apoftolic® fedi» Rom® vica-

Eipix»·»' N^ii.I I. a lo»»ue. Vili dt- «n»po>e d« ia(atioM« ba* «pifce· pp Th t llaio «i««u

XL1V. Haie noftr® (ententi® , qa® Theffalonicenfis epiicopi au&oritatem in Illyncum ad Theodofii fecua-. di iempota confert, objici poteft teftimoaiam Nicolai pruni in epiftola fecunda ad Michaelem , At Joannis oftavi in epiftoli» 78. At 79. qu« ad Damafum hanc inftitutionem referunt. Sed pontifices illi concepti» verbi» hoc non aflerunt : id tantum docent, Damaîi , Sincll. At (equentium pontificum monitis Illyrios epifcopos in fide At difcipimx eruditos fuifle : quod referri debet ad epiftolam fynodicam miflam a Damafo ad epifeopo» Illyrici; ubi nullum vefligium legationi» conceffz epifeopo Theflalomcenli.

G«Uûi Cy ti«a> lota d« Tb«r°lo- akeaC <pi- knpo «xpb- <al<u

XLV. Objici quoque poteft Gclaflu» Cyaicenu», qui lib. ». Theflalonicenfi epifeopo mandatam docet a fynodo N<czna mittendorum aélorum curam per Macedoniam, Grcciam , puropam , Scythiam, Illyricum , Theflaliam . & Achajam.-quod pertinet ad nudum mlntfterium aftorum mittendorum ob (itus opportunitatem . non autem ad junfdiftionem aliquam defignaodam . Id autem rei ax eo pttet evidentiftim·, quod ruropa & Scythia non erant Ultrici provinciae , fed Thraciarum , in quibus nullum fuit unquam ju» epifeopi Tbeffalonicenfis. Deinde apud Gelafium eodem loco committitur Hierofolymorum epifeopo, una cum Eufebio C®farez', ut aaa mittat per Palseftimm , Arabiam AT Phoeniciam . Atqm certum eft ex fynodo Nicrn» , Hieroloiymorum five Ξli® epifeopum dignita.s tantum antecelluifle ceteri» epifeopi», falvo jure mettnpoleos, epflcopo Czfar* in Pslaefbna . Phoenicia autem Ac Arabia neutri illorum, fed ftf» qiizque metropolitan)» Ac patriirrhz Autiocbeno paruerunt . Unde patet nop refte colligi ex mandato , quod N caenum concilium dedit epifeopo Theflalonicenfi de aftis nuttendl» per certat provincia», ju* aliquod illi in ea» tnbuifie, aut tributum olim indicaile '

's

niurtcfit l>,«n p»r«- bu rpiicopo Th<tf»J*ai- crail.

XLVI. Porto non fola Macedon>r diœcefl» fubdita fuit epifeopo Thrftalonicenfi , fed etiam diœcefi» Dacl® , qu® ex Dacia Ripenfi, Sc Mediterranea. Dardania , At Maefia fuperiore conflabat . Id docent aperte duc Jufliniani novelle conftitutiones n. At ip. Que auftnritas in Illyricum a Romana fede profeâa vim fuam obtinuit etiam poft Leonis tempora : licer Illyrici provinciae omnes fchifmati ab Aeacio Confla ntinopol it ano conflato accefliffent . Illud difcim s ex Dorotkei epifeopi Theflaloniceofa querela mota adverfus Joannem Nicopoleos > recenJ eveftum ad metropolim Epiri vereris , quod dc ord,nat onr fL)à relationem non mififlet, ex mere ant'qu" · fed'|" Thefti lonicenfem . Itaque Dorotheas, Pr°nf'F'* & majtiftratuum ope implorata, Joannem veXtbat *concuftcnibur O dijpendur* , nt loquitur Hormifda pontifex.· qui liters tuis Anaftafiom imperatorem hortatus eft ut relcripto fuo vlm fieri prohiberet . Sane non difputrt . qum de ordinatione metropolitanprovint.® Epiri referri debuerit ad ledem Theflilonicenfem (fciebat enim hoc jus illi competere ex antiqua conflietiidme Ac privilegio induito a Romani» pontificibus) Llud tantum urget , nefas efle , ut qui a fchifmate ad communionem apoftolica: fedi» redierit , 3 Dorotheo fchilm.tico fatigetur ; cui priflina jura reftituenda docet , fl ad unitatem reverfus fuerit . Verba Hormtfd® apeita lunt , in ep (tola decima oftava ad lepto» fuo* : *Tred ti. eute— rf'/hlii* (fçilicet Dorotheo ThafialonicenCi) *ittfljitrr '$<rre dfbrtit*, ut */t ab tjat ftcltfae* , Id ell Nicopoliranar *concaffioae j»Iftndat-,ratianeno rcddentci , fuit* mn° *pelait rrvcrjai ad co——»· *pxe«» , 0* ad corfai tcclefi^ , cvm illit*, qM *nec dant reverfi /nat , ^aidtfaaat baberc conjaftam · nec nan Jal-verc a ar^dtceforibut nodrii conceffa pmilegie , β iffe fcclcfiaftica inftiiata nan deferat ; certe redeat ad amtatem , tT nor cnaa eo infi/entna , o^nia privilégia fnrccaawte con/ecnia efi a fede* aptyfe*lica* , rcc/e/« eyau *inviolata ferventur* . Imminuta eft Tbeitalonicenlis ecclefi® auftoritss, recili» aliquot provinciis , ad conflandum Jufliniana archiepilcopatum , de quo mox dicam. Deinde penitus abolita »ft, poft· quam ex Lvonis Ifauri decrero, lra odium fidei vindicat® a fumnris pont ficibu» , Gregorio II. At III. Illyrici province , Sicili® , At Calabri® avulf® funt a patriarcham Romano, At tribute Conftantinopolitan® fedi. Tunc enim intra fines folius Macedoni® prime reftrifta eft metropolitan! Thetfalonicenfis poteftas , ut doçent diatypofis Leoni» Philofopbi, Ac antiqua epifeopatuum orientalium notitia .

D· iiji»»fr- di, 1· l> naic *o<°i (·'cpi'itoia* Hoi-alida

DalaftHia- reopôihU|,,~

XLV1L Ad exemplum huius delegationis , qua jus Theffslonicenfis auaum erat, Juflirtiamu orAn»nd* patri® fu® cupidus, avullusb ecclefia Theifa lonicenli aliquot provincis , Achridam, feu Juftimanam primam , luaamo facerdotu fafbgio décorail curavit , ita ut ejus civitati» epifeopus archiepifcopi dignitate infignlretur .earum provinciaaum tnetropolitam» daret jura, ipfeque a Synodo fua oidinaretur . Hoc privilegium princeps a Vigilio papa obtinuit, qui vices fua» archiepifcopo commifit, ut teftatur Juftimanus novella ij i. *ft-* «° ··»<« ·'» ·«»» l»Q·» ■«·'»<· ·<κ·λ«·' P·"·i .'·<>, , ··«/ «f i'v»>i'<·i *d·· — ay'·* »·»■ Bιχ,λ/« Id tamen obfervabatur , ut fingulis archiepifcopi», fiitim poft confecrattonem, vlces fna» Romam pontifice» , atque pallium conferrent, ut docet Gregorius primus lib. q. epiftola 9. Ac 1J. ad Joannrm Juihruan® ptimcepifcopum : Firer *vor apo/tolica Jcdtr aterc iterata innovatione decernimur* . Horum archiepifcoporum judicia , ut peribo® quoque, fubdita erant Romani pontifici» cenfurc. ut dlfcimu» ex Gregorii primi lib. a. eplft. d. ubi Joannem prediftt Joannis deceftorem abilinet a ~~communione~~, ~~ejufdem~~ judicium adverfus Thebarum epifeopum latum refcmdic . De h s duobus arcbiepilcopi», Theflalonicenfi Acjullinianz prtm® , intelligendus lfidorus Hifpalenfis lib. 7. originum, cap. t». cujus hec lunt verba: *Ordo epifeopora— quadripartitat eft in patriarcbit, arcbiepifcopic , utetropolitenir , & epi/.opii* . Mox addit: *yfrcbiepijcoper Greece dicitur fant—ac epifcoporuna , tenet enrnt viceni apoftolicam , prxftdet tant metropolitan!! , quam epifeopi/* . Hic auÂor loquitur juxta difciplinam izculi lui : slicqui enim tres epifeoporum gradus tantum numerabat antiquitas ; primifque nomen archiepifcoporum dabat, qui poftea diâi funt patriarch®. Attamen Ifidorns habet quo fe tueatur , nempe Juftiniam conflitutionem , poftquam archiepifcopum Juftiman® prime preficienaum, cum vice apoftolica Ac auSoritate in fex metropolitanos , a Vigilio obtinuit, ut pnedixl. Id notum Ifidoro , non fulum quod irt occidentis patriarchatu pofita eflet civitas Ju£^flmiana; fed etiam ex corpore novellarum, quod latine extabat etiam te.nporibu» Gregorii primi ,quiLatiua quadam veteri interpretatione utitur ; vel ex epitome Juliam anteceflori» , cujus frequens erat in occidente ufus , prccipue ln caulis ecdefiafticls. Ex ea novella Ac ex Lsoms primi decretali epiftola ad Ana- (talium TheUalonicenfem, haufit qu® de fecundo illo archiepifcoporum gradu fcripfit. Ceterum caute loquitur I jus enim illud ad delegationem fedis apoftolicz refert.

Ckl ,itet

Subdiiu. t«di ·

IGdorabH'i' piicafu << piftep''''"|'

XLVIII. Hic monendu» eft leâor ne in virorum eruditorum errorem labatur, qui hunc Juftinian® archiepifcOpum (ob invafas a Bulgari» eas provincias Bulga nz nomen poftea indeptum) inter patriarcha» recenfent , decepti ob fubferiptionem faftam in Synodo Tulfeeli a Joanne epikopo nov® Jufliniano- polis poft patriarcha» · Non enim Joannes ille nuncupatus patriarrha , nec erat Juftinisn® p-inn® archiepifcopus , led Conflanti® Cypri , qua Juftimana nova dicebatur, ut monui *lib.». De concordia [acer· dolii CT imperii cap. 9.* Ceterum Petrus Antiochenus liquido uocuit in epiftola luperius laudata archiepifcopum Bulgarie nuncupari, non autem patriarcham . Idque perpetuum eft apud Grzcos , ut archiepifcopus tantum dicatur, tnm m notitia veteri Grzca eptfeopatuum , tum apud Cuiopalatem. Apnd Latmo» vero Nicolaus primus , qui primates fecundarios pofle dici reRe patriarchas ex epiftoli» decretalibus Anacleti fibi perfuaierat , tentavit patnach® nomen archiepifcopo Bulgari® tribuere , ut patet ex ejus reiponlis ad consulta Bulfarerum cap. 7}. Quo exemplo Innocentius III. precibus Calojoannis imprratoris Bulgarorum At Blacbcrum, hae quoque patriarch® dignitate auxit Balilium archiepifcopum Bulgari® Ac Blachi® m civitate Trinovi conflitutum; quamvis, fi verum amamus, Trinovrtanu» epifeopus eam tantum Bulgarie partem obtineret , qu® nunc Valachia dicitur . Inno centii verba hzc funt : *Te quoque m regno Balgarorum ftT Bluborum primatem ftatuimut, tf ecclefia Trinovita·ne prafenti pnvilegio audoritutem concedimur primatia , ftatuente/ ut & tu, 0" juccefforet tm , qui tibi tn apoftolicte jedit devotione fucce/erint , cetero/ 'metropohtanoi Bulgaria & Blacbia pracellatir ratione primatïre* : Ü* *ipfi tibi, O en, jareta formam canonicum, reverentiam primati debitam cubibeant O bonorem. Fraternitatem tuum fcire volenter , quod apud nor bac duo nomina , primai O patriarcba , pene peuitu/ idem fonunt , (vlm pα·triarebx O pfimatet unam formam teneant, Beet eorum nomina fint ditxr/a* . Unde apud graecos recentiore* patrfacha ·,l dicitur ln codice mane· (cripto bibliotheca- tegi® , confervato a gr®«i» beneficio quod illi indultum erat a Romana fede. Hinc Barlaamus eum patriarcham vocat . Attamen ln eodem codice manulcripto ftatim Acbrid* (eu Juftiman® epifcopu» recenfetur , fub nomine archiepifcopi Bul-

"J' p"'

_>Nho

chi* & Bu'

garis.· dirifa enim erae eo tempore Bulgaria, ut mo>A nui.

D« no·,I(X»aa«a><- XLIX. Romani pontifices ufu ipfo edoAi quantum conferret ad auAoritatem firtnandam, ** difcipCtnam confervendam in diflitis longe provinciis, vici* apoftoiies delegatio, m gsllicana dmeceli epifeopo Arelatanfi qusdam mandata dederunt. Itaque ex Zofiou primum beneficio anno 417. vicariam poteftatem in quibufdam capitibus accepit: qus demde a iequentibus pontificibus ufque ad Grcgorium L amplificata funt ducento-, rum annorum intervallo.· quibus elapfi* cxcinAa eft illi poteft*». qus m folicitudme potiat quam in jurifdiftione veifabatur. Sed de Areiatetui* epilcopi auAontatei, & ceterorum vicariorum, eleganter & erudite vir celeberrimus Joannes Mormus m exercitationibus ecciefiafltcn: qua de re nos quoque copiofe difputamu* alibi. Satu erit hic obfervaùe, vicariorum dignitatem, in <i_:i.is ex mandato Romanorum pontificum pepen. d'rte. nen autem *ledi cuidam in perpetuum affixam*, Unde nces luas Remigio epifeopo Remenii per regnum Cicdovei commifit Hortniida, quemadmodum Leandro H lpilcnii per Hifpama* Gregorius 1. Sed hoc beneficio criuerunt eorum iutceflores. Deinde Zacharias Boniface epifeopo Moguntino legationem extraordinariam, non iolcm cum dignitate A (oliCitudiuc, fed etiam cum ver* auftentate, per Gallia* impotuit. Ejnfce generis vicariatum Drogo Metenfi* epifeopus à Sergio pontifice obtinuerat, qui refragante Gallicans ecclefia effeftu caruit, telle Hinemaro epiftola *6.* editionis Moguntins.

1. Ex his qus difleruimu* evidentiflime conflat, metropolitan©» epifeopo*, quibu* vicana poteft** Romans fedis collate eft in occidente, nec prfasete/ olim nuncupato». multo minus patriarchas; nec jure perpeti o id beneficium coniecutos, fi Tbeflalonicenles & Juftmians epifeopo» excipus, fed grati* perfonis fingunt induits. Eam veto dignitatem lie temperabant dim, ut metropclitanorum jura nulio paAo infringertotur; quemadmodum pluribus oftendit Hmcmsrus ,Ç nulque alibi ex profeilo manifeftum faciemus in rraAa-' tu, De legans pontificii;. Poft publicationem epiftolatum pontifie arum emerfit primarum nomen, Ac its-Pitutio civitatibus jure perpetuo affixa: sus in confelfus prsrogativa, & in judiciis reddendis fuper appellationibus a metropolitsnorum fententiis, verfabatur.

LI. Prim* ecclefiarum omnium, qus illo dignitatis titulo auAs fuit, ell Buuricenfi» mettopol,*; cujus increments acciderunt ab anno *~16.* ufque ad annum ' etc lt lia. «4 Anno denim iilo, quern prrdixi. 7!$. nondum cvcria erat ad talbgmm primatus in reteras Aquitanis pro'-mcia». Qpod probatur ex epiftola Hadriani I. eo anno ad Carolum Magnum dat*. Petebat ptinceps a fun-mo pontifice ut pallium concederet Ermemberto' grchispilcopo Bitur irenh; *2·" *civitai metropolis tn .rijuitama v:drtur eje patria*, *Bituncat nucupatur.*

Qta arto. polu irapo. «ibuiCttpli M·(·1 Ait tantum elle metropolim m Aquitania, quod verum, non autem Aquitanis metropolim. Hxht Haduabus, nec ftaum pallii beneficium indulfit, ne for-te mm pro metropolitan!» habert ,qui eflet alterius juri fuhjeAus. Sed ftatim atque certior faAus eft, metro politanum Bitnricenfem a nullo alio pendere, pallium ·Ili conceflit. *il»i vir*, inquit H»-dnanus. de Erm-mberto loquen», *noili tenftffut tji "t jut nullibi trcbiefijCofi jnrrJAl}it»e rfft vtdfrttur*. Id unum prs fe tenebat en tempore Bituricenfis epifeopus ad provocandam gratiam fed·» apoftolicx, fe metropolitan* dignitate frui, nuhique archiepifcopo fubditum efle. Si qua illi comper.iflct auftorita» in Burdigalenfem, Aufcitanum, & Narbonenfem archiepifcopo*, tunc explicanda erat, ut facilius pallium impetraretur, pro quo obtinendo Carolus quoque intervenerat. Acceflit jemde hu'C metropoli primatus dignitas m illa* prcvmcias, qux fub Carolo Magno illi data eft ai firmandam nov. Aquitanici regni quod anno qlt. prmcep* ille mftituerat, auAoritatem. Uibs Buurgium erat *teput* illius regni, tefte Adrevaldo Floruccn.i, cap. qq. *de trtnilttime Jtnifi BenediSt*. Ut

Avft· defa- dr P· ·.<.· *i*>nii« e,po feroce* Aquitanis populi jugum Francorum mol-|itl, k,i,.,ent, ei-n-u-nque mores imbiberent, optimum i.ftu vifum eft, fi ad partes intenore* Gallis, fub prrtextu conventuum ecciefiafticorum traherentur.· & dfcipnnx in clerico *ic* laico* ultima .exeeutio, qus tunc erat migni momenti, Bituricenfi archiepifcopo, & eju* Synodo competeret. Confilio taque politico t hrc innovatio fafta eft. Licet enim color aliqui* fup» pet cet ad fubdenaa* provincia* Burdigalenfem, fle At>-Icitanam, quia dicuntur Aquitania II. & III. proNarbonenfi fede n:h>l prst.-nd; pcteiat, utpote qus fuerat olim metropoli* fui Ji'r>*, ut patet *ex* epiftolisCceleftí-. m & I.ton** L «j'ieruadmodum etiam liante impetio Gothorum in Hflpani» : liquidem Cc-ncilii* Toletani» aolercrant epifcopi Narboneofes, literis tegus evocati,

at ester· quoque metropolitan! epifcopi, not» autesn liter·» epifcopi Toletani, qui nondum primatem Hifparus obtinuerat, ut volgo ferunt, led demum ab Urbano If. A Saracenorum fervitute liberata Narboaenfis provincia, Caroli duci* virtute regno Francorum aeceflic. deinde regni Aquitanici part non contemnenda effefla elt.

LU. Ratio veto conflituendi (famatus Bituricenfi· fumpta eft ex publicarione Ifedorians colleAionit, ubi primatum, qui metropolitan·* prsfunt, fit mentio, ut' iam momu. Quod evidenter oilendunc verba Nicolai · epiftola feripta anno It*, ad Rodulpbum Biturice»-(em archiepifeopum, quem primatem Aç patriarcham nuncupat, more loquendi arrepto ex epiftoli* pontiliciis. Ejus epiftohe, qus integra edita eft tomo VIIi. columna jo». fragmentum extat apud Gratianum 9. 9. j. *cap. Conqmfiui.* Ubi duo obfervanda, funt; primum eft, Sigebodum Narbonenfem, et li conqueieretur nihil licere epilcopo Bituricenfi jure patriarchatus in cleri-cos, Ac m bona ecclefis Narbonenfu, fateri tameu poife ad eum tamquam patriarcham appellari. Alterum eft, quod annotavit Nicolaus: *Pnmttet vel pe· t'tarcbet rupti Privilegii hebere preeetertr epifiepte, nifi ^nentem fecri Cenanrt cenceditnf, O" prrfcn ton/nelad» lilu enttinitin contulit*. Canonum nomine intelligit Chalcedonenfe» 9. *ic 17.* & decret* Anacleti. '*P'l· ?**· N"·'

LUI. Ceterum poft diflipatum regnum Aquitanicum, At conftitutum marcbionatum Gotthis, feu ducatum Narbonenfem, arehiapifeopus Nirbonenfis videtur primatum Bfluncenfem excuflifle. Etenim Urbanus fecundus ann. 1097. primatum contulit epifeopo Narbonenfi in provinciam Aquenfem, quod Illius libertatem fati» mihi figmficare videtur ex mente pontificum, Deinde Alexander tertius anno *164. Urbanus *1(7. relccipti* lui* epifeopo Bituricenfi primatum in folam provinciam Burdiaalenfem confirmant, omifla mentione Narbonenfis, ipfiufqiae Aufcitans, qus fob aufpicio ducum Vafconis de libertate fua cogitaverant. f Ai1,ál ,-J.' βκ.ΒιιΖιΐ <*·ö.

Er B«rdl«a· 1<Bβι. · LIV. Burdigalenfit vero archtepifcopus receflit a primatu Bituricenfi, pofiquam ob Aquitams ducatum delatum ad reges Angbs bella exarferunt inter Gallos Ac Anglos. Difceflionis originem ea tempora referri, diferte habetur in epiftola Philippi Augufti regis data ad Innocentium tertium anno iiit. his verbis. *Beettfilpte ta Chrtfio petri ú" domine Innotmtio Dei (retie (ummo pontilici Pbilipput eedem (retie reg Frencomm jelntem & dciitem in Cbrifio reverentiem. F.cclefie Bitaricenfit, lien tenait in fecnlteiibut, inter ohei tenoen rt(nl nofin ccclefiet egifiit noixliar, cum, ficet vefiru plenint navit petemitet, primetire oitineet di(nitetem, enjut boxorem, nofirum (F re(oi nofiri proprium reputemur. Cum ipiinr Burdi(elenfit ercbiepifcopui, prreaecejfbrum non fe^uent vefiirie, le edeo oledientem & devotum eccle/fte Bituncenji exbitrre non vebl, ficut lidem prmdeceflortt fui f'rife nofeuntur, peternttetem vefirem cum luente pofiiimut devotione rofemut, quetcnui tut Biter'·ccnfit ecclefi.t intuitu Dei O' precum nofirerum obtentu coa/cr-iare velitu, arc [ufimeettt quod tentui honor re·(ni nofiri circa boc in aliquo mi< uatur, cum fola Ataricenfit ecclefia in loto refno nofiro primati* obtineat dt· fnitatem, in eujut dimtnatione, qaod Dent averlat, noti CF regno notre trou mediocriter reputaretur effe detrj· Sum. ^fyum Fatifitt ssti. menfe Mope.* Litis ea de re tno:s meminere Innocentius tettius lib. 3. reg. *j. & Gregorius X. in decretalibus. Itaque primatu* ifte Bituricenfis jam a quatuor fsculis paulatim ad folam provmcum Bfluricenfem rediftu» eft: qui prster nomin.s dignitatem in eo vetiatur, ut appellatione» a fententi'* epifeoporum foliut provmcis fus ad *fe* delata», prima cognitidne, dein fecundo judicio, per vicarium primatis dirimat, fi appellatur a vicario mrtropolitico. Quo jure quemadmodum Ac primatus titulo, utuntur archiepifcopi Burdigalenfis Ac Narbonenfis: cum tamen Aufeuanus folo metropolitico jure de appellationibu» *cognofeat.* Orige difecL Goal*. Quad fli g». di, ,,, p,j. ••lui Him-rlccafli. galtafi*, * Narboa**.

LV. Anno I71Î. nova dignitas collita .eft Anferifo archiepifcopo Senonenli* a Joanne oA»vn ingratiam roli Calvi imperatoris vices enim apoftolnes fedis per Gallias Ac Germsniis ill· delegavit, rum ut fynodos evocaret, turn ut mandat* pontifici* epifeopis mfinuaret, atque de rebus gravioribus referret ad fedem apoftolicam. Extat Joannit refcriptum tomo IX. ex cujus leftione • pertiffime conflat privflegium iftud perfemale fuifle indultum Anfegifo *,pro fug[enSitete* tjr *fidei merito .atque divimtui jupienti* dono concede, ut fe habent verba te-(empti non sutem irrogatum ecclefis Senonenf·. Quare in fecund's afti* concilii Pontigonenfi* capite feptimo nulla fit mentio fucceflotum Anlegifi, licet Odoranno in chromco vifum tueut locum corrumpere ut led* SenonenG, cui fubditut erat, primatum fu* opera conferret. Omnium mecropeditanorum animo: Anfegilus immodefla illa imbitiooe adverfum fe concitavit: adeo ut fynodus Pontigone coafta huic inovationi refragata foe- ^ônoïïcê r«di* fu* A·i**·<1 St»o»«fl* ptrieaa- *Dtqyoiro* V'*' 'P" Ai»··*-*' '

fuerit, demptis paucis epifeopis; & imperio potius ac-que vi, quam eeifeopoeu» confenfu, Carolus rex psiorem confertum Anfegifo tribuerit, ut docent aAa vera illius fyoodi reLata ab Aimosno. Teftatur Hincmarus omnes epifeopo· seferipti hujus exeeutiotd, quo pтк matus per Gillias & Germanies tribuebatur, intercetfifle, qua de re collegas fuos monuit epiftola >· eam rem elaborate, que eft oAava numero In editkxsc Moguntinq, de qua Flodoardus lib.t.cap. al. Rc/peoått niaae ad eapttala aattdam rtfat Fraatentae \tfilieftt a Joaaat traajaeifu, it priviltpû [ediaea ptv captai* ffpltae, faeataae idiae papa aijai fatrat ^tajtgifaae fic·. aeata[eae cptfccpaat priatateae ctaJhtacrt, ut apadelica vier per Gaihat 0" Geraeaaiat /nentor. Cat ceaatai vrimiilu bit pra/ai Hiacaeanu cflcacttee ebjUiet. Equidem vicariam idarn poteflatem vocat priaeataae Hincmatus, & aAa fecunda concilii Pontigonenfis. Sed non *|uidem erat cooditionia ifle primatus cum Kfturlcen- qop fuperieg t Jt curo Lugdunenfi, de quo flatim agemus, qui iedibus erant aliuxi. Unde Anfegifus Ipfe in fubfcriptione Coocilii fe waritua ftdle apeft... ca aaacapat, non autem primatem. Neque dignitatem illam conflanter retinuit, ut fidem faciunt aAa Synodi TricaffinE anno Ijg. a· Toanste papa habite, ubi Hinemarus Remenfis vice Synodi rcfpondit pontifici, & ante Anfegifum Synodo fubfcripfit. Ipfe quoque Joannes eodem anno ad quinque archiepifcopo· Gallianam literas fuas dedit a pari, ea ferie, ut priorem Hincmarum Remenfom (equator Anlegifua. Ex quo conflat pontificem non infaper babuife epifeoporum Gallicanorum interceffionem. ExtinAum primatum Seguinus archiepifcopus Senooenfis inftaurare curavit, elicita a Joanne XV. papa vicium fuarum per Galllas ^0,M delegatione, cujus privilegio priorem locum obtinuir In Synodo Remanfi, quu anno ppa. Arnulpbum Remenfom damnavit. Id docet exceptio, qua epifcopi fe tuebantur aono ppg. adverfus juftam alioqui expoflulationem Leonis legsti pontificii, qu· fede apoflolica inconfulta Arnulphum dejici non potutile contendebat. Ajunt inter cetera: Certe Segalaai, veaerabilie vita ScaoaeaAaa anbicpiftepai, doattai papa loaaali victi per Galliat fbt creditae taaevavit, tF tta a latere apefieiici caae decrete peivilegii veaieai, ejai victi af^ae ad prafeae eataiaae tpiiceperaae Gallia ceafet'a projetatai efi. la battu ergepra/talia ^draalpbai fttpfaat facerdette trait. Unde conflat Segumum vicariam poirftatem tunc Innovafle, Id eft, abolitim reftitui curafte, nullameue privilegii realis flt perpetui mentmoem faAsm. Leothericus Seguini fuccefior cum pallio détaxatiooem quoque ledis apoftolica obtinuit, fi qua fides habenda flt chronico Antifliodorenfi.

LVI. Is erat in ecclefia Gallicana metropolitarum flatus, nt nulla inter primates Gallicano», Belgicos, flt Germanico· eflet praerogativa, nlfi ex tempore ordinarionia, telle Hinciuaro epiftola oAava cap. Id. qui Aquiteooa omifit ob privilegium Bituricenfis epifcopi. Qyx difciplina duravit ufque ad annum 107p. quo anno Gregorio feptimo vifum eft In Gebulni epifcopi Lugdunenfis arati am ecclefia Lugdunenfi perpetuum prunatum conterre, in quatuor provincias Lugdunenfes. Ceafiraeaaeai priaeataae, inquit Gregorius Iib. d. epiftola ttigefimaquarta, fuper quatuor previaciae Lugdaaea/ cnlejla tar, <7 per tare Ubi taifqae jaeccfforibae. Arduum negotium aggrediebatur, quo trium metropolitanorom, atque adeo regoi Gallici, dignitatem imminuere videbatur, eo quod Lugduncnfis civitas ea tempeftate regno Burgundico accenferetur. Ideo pradentiffimus pontifex, ne adverfus decretalem illius epiftolam exeeptio novitatis opponeretur, rem totam a capite arceftit, ut reflaurare potius ecclefia Lugdunenfi· primatum <n quatuor provincias, qusm inftituere diceretur

LVIf. Itaque conftitutas fuifle abapoftolisflt a beato Clemente provinciarum divifiones exemplo gentilium docet: ita ut facerdotium in tres gradus divifum fuerit, epifeoporum, rnetropolitanorum, flt primatum feu patriarcharum. Obfervat autem eas civitates bis ordinibus ornatas, qur juxta uniufcujufque celebritatem a principibus Romanis olim fupenoribus flt inferioribus tribunalibus erant cohoneftatE. Hanc fententiam ex «piftolis Clementis flt Anacleti Gregorius haufit, quarum auAor rem certam, & antiquam difertis alicubi verbis expreflit: fed m appendice epiflolx Clementis nova verborum Ggnificatione obfcuravit. Ait enim. pri- In maximis civitatibus conftitutos olim a Hg*nl* › <n majoribus archiflamines: illoque exemplo ab apoftoli· primates, tum archiepifcopo·, feu mctropolitas inftitutoa. Priore loco pnaeoe fieuoiaei repofui, ex Hincmare, qui locum Clementis adducit cap. 17. opufculi, cum in editaosae Ifidori legatur primo flt fecundo loco arcbtjlaiaiaei. Unde lux qiuedasn fortafle affulgebit obfcuro huic Clementis loco; flt de confilio feriptoris conflabit in flaminibus iftrs invehendis, quamvis Antonius Auguftinus id fe confequi porte defperavctit.

Ceacil. Gtatral. Tom. XX.

LVIIL Videtur autem flaminas iflos colleAor Hifpanus baufiftt ex veterum infcriptioum le&ione, quas in Hifoama, flt alibi, antiqua faxa exhibent. Exempli cama, in inferiptione Tarraconenfi. Marius quidam dicuui faaeaa prataacia H/paaia mertorit. Alibi, Maecius jdaanaata prawttiaHtjpaaia ctterient funAas. Ecce fidmioes provinciales, quos Ifidori colleA›o arcblflamines dixit. A Gracia, nomme duAo a provincia, dicebantur Bithyniarcbx, Syriarcha, Ac AiiarcbE, <n AAis apoftolorum, apud Strabonem, Eufebium, fle in digeflis, flt codice: eorumque munus dicitur Archieroiyna, cedicii Tbcede^aat hb. ia. & Phcemcsrcbia, Syriarchia, Cappadociarchia a Modeftmo juieconfulto. In alus infcripriombus, Sempronius Speratus dicitur, /emeo dnaraae ^tagaferaae pronaacia Batica, ejufdem provincias caajeaja /taaeiaicaae ataaat coajrcatat. Sed in eadotu provincia Bxtica primum quoque flammem Infcriptiones fuide teflantur. Ex Ambrofio Morali, CaAuli in Hifpania fcimus extare fragmentum lapidis, ubi inter cetera hxc legas: Fiaatiai ^taga/lali ia Baticapriaea. Nempe dim fato funAi imperatores templis flt aris donabantur a provincialibus ubi facrificia fiebant novis illia numinibus, pro falute principis qui rerum potiebatur, flt incolumitate provincialium. P'-ftAi erant his lacrificiis flamines flt fodaiea Auguflales diAi, quos provinciales m unum coeuntes quotannis, ad conventus juridico· apetsdos a proconfulibus, aut ptxfidibus provinciarum evocati, fuffragns fuis m quinquennium vel in perpetuum delis bant. Unde flamines hujus vel illius provincia diAi funt, non autem ex eo provincia nomen fortiebaotur, quod ceteris coloniarum & municiptorum flaminibus prrficerentur: foot enim & illa flamines habebant. Auguflslas irti foda1rs m unum corpus coibant, unde Cmtin Mfitltt diAi: quibus ille qui pexerat fiaiaea priaeai dicebatur, id eft primus collegii flt corporis Auguflahum. Infcrtptio NarbooenGs Taarapaliaao pnmtacta Nerboaeafit fa- Amu per C. Beteaiaae priaeaae flaauacae -dapg pre (a-Olate daaeiaoraae naperatoraæ L. leptiatii, O Seven, &c. Baronius efl pnmus flamen Auguftalium, fle pro vmcic Narbonenfls nomine fecit facrificium lauroboli· feu tauropobl, »n quo taurorum viflime maAabantur. Prêter (aera, venationes quoque, gladiatorium mu* n«s, flt (radiera fpeAacnla edenda rorabant flamines provincue, tempore conventus: ad reficiendos provmciales. Apud Gratem lupenore loco in theatris aurea ‹eovoua caput clnAi confidebant. Abolitis paganorum facrificiü a Coaftantino, extinAum efl quoque nomeo flaminum, flt fbdalium Auguftalittm; ted confervatis fpeAaculoratn voluptatibus, /ecrrdetoiar prewoc/r no- I«en flt manus duravit, etiam apud Cbriflianu·. Eotum facerdotum provincia frequens mentio in Concilio Carthaginenfi, apud Innocentium 1. m codicv Throdofii, flt Juflintani, flt alibi, donec Leonis I. imperatoris conibtutione ludorum cura ad pcefides provinciarum revocata, vetitum eft curialibus ne ad iacerdo* ttorum iftorum honorem afpirarent, l. i. C. de eflte cam/tö entulit. Quare de Iftls muneribus, velut ;amptidem exfoletis Jufliniamss verba facri Novella tp.Itaque auAor cpiflolarum, qui flammes legerat in Concilii Elrheritani Canonibus, farrificiis agendis addiAos i flt in veteribus inferiorioniboa, Preumciarva· /taaarnes, CT priaeci flaunaee; facile In mentem fuam indunt tres flaminum gradus fuirte apud paganos · qui ad axempium magrflratuum per civitates maximas majores flt minores pro muneris (ai dignitate conftitusi eflent. Quare occafionem iftam ornanda difpofitionis ecclefiafltex, ex Gentilium mflituto, ptE»ermittere noluit; nempe ut conflaret eam niti non Cola ratione civili. fed laera quoque, pro civitatum difcnmine.

LIX. Ceterum m eo laborare videbatur Gregorii decretum, quod Lugdunenfi» civitatis gradum ceteris trium provinciarum civitatibus (upeiiorem tuirte, nec in laterculo imperii, nec in politias ecclefiaflicE ordine docebat. Quate Senooenfes aschieptfcopi p<E ceseris huic decreto relu&ati funt, ut docet lynodka Utbani II. «piflola. quam edimus· In qua explicatur manifeftius. quod ea de re Gregorius tantum judicaverat, auAoritatem patrum laudando· Docet enim Urbanus cx MS«/egararw sutfwnerc primatu® illum efle petendum: Id efl ex veteri notitia provinciarum, qua in coileAione IGdori rala/egane rivrtalaa· vocatur. Unde Ivo Carnotenfis de primatu iflo Lugdunenfi ait epiflo- ia jo. Qen· eliquaade cr catalog» enntatuue cutpetueut extiufe.

La. Obfervandum efl autem hanc notitiam provinciarum infertam colleAioni Ifidori. ac fi ab Anacleto pontifice mifla fuiflet, qui in «piflola j. dc Romana lede, Alexandrina, flt Antiochena locutus.- Rrlfqua, inquit, ris fnedaea foeto ImL caafcriptae dirtriotut, bedr iMuaque CZ dealt ape^uli tuter /e Peteeruui. «s rpr- /rqpr /«ga/ernaa /cirtut gtatitua put ieter eee tget ptisuas, fsMIra» ad runa potier eorum /olictlade peniti h b aertt.

Herft. Tomus ifte nibil aliud fignificat, quam notitiam provinciarum, ut refte explicat Hiacmarus cap. »6. opuiculi. Qju ex eo quod Laudunona in ea deferiptione omUlum eflet io provincia Rensenfi, concludit olim inter civitates aut fede» epiicopales noo fuifle tecenfitum, fed folius beati Remigii benefacio eam dignitatem adeptum *JÜt exfdto Jai*, inquit, *ia falam(· ax> taler civitate/ vel fravincialet {edet aaana C" /-cam aoa Mail*. Mox: *la ^eateaf frarfbia, fitat fr alia aaaatcifta, qaa bediefae tbideat ctaijhat*, nwnfcs-*faleai locata tenait: fient & toaeai*, fssr* *4nactrtai y/cofit dt frdiata frtvilegiie je taterrogaxttbni, fe atififjc dicit, patenter ofitadit, velati tpje legere patei* m *rora» breviaria, in fan dtjcripttt cnétatibui taetrapali Praaoiaaa fabieSit*, acwrw *cafielli, in fan n fdinatae WW"" ntfarqnai» inveniet.* Porro notitia, qus eft 4pu<1 florum, Gallia» In XVII. provincias partitur, ft quatuor Lugdunenfea cum diiitrimine primae Lugdunenlis, fecund*, tertie, ft Senoni* defcribit; unde quzfitus color primatus conftituendi m civitate Lugdum. quz erat prims metropolis,* ut dneetapette Joannes Lugdunenfis arcbiepilcopus, aoud Ivonom epiftoia 1)7. quamvis ex Anacleti. lententia, e Canone apulloiko haufta, metropcleon tantum pnvilegia juxta notitiam litam eonftituenda eflènt.

LX H'Ç tocos a mepoftulat, ut de Gallican» dice*te'toa* divifxsne paucis agam, quod ita a me preflabitor, ut capita quaedam adnotem, qus ceterorum diligentiam fugifle videntur, quaque ad intelligendum veterem provinciarum ecclefiafticarum flatum non mediocriter conferunt. Unde conflabit, an fecundum juris antiqui difciplmam, prims provincia jus aliquod obtinerent in fecundis.

Auguflus princeps (olidum corpus Galliarum in qua» tuor pertes divifit, Narbonenfem, Aqu tanicam, Lugdunenlem, ft Belticam, Strabone tefte, Mela, ft P mio, ipfoque Ptoleroeo, qui fub Hadriano principe eam m Galli» defcrtptione divifionem fequitur. Poflea fefls funt Galhs In XIV. provincias, hoc oidine: Narbonenfis divifa efl in Narbonenfem, Viennenfem, Alpes maritimas, Alpes Gtajas ft Penninas. Aquitanica vero tributa efl in duas Aquitanicas, & Novempopulanam. Ex Lugdunenfi confert» funt LugdunenieS du», ft Maxima Sequanorum. Belgica divifa efl in duas Belgicas, ft duas Germania». Hujus divifionii deferptionem debemus RufoFefloin breviario, quod Valenti dicavit anno J6j. In Gallus decem ft <Ao provincias efle alt; *Ex Hr quataor* in Britannus trânfroarinis ponit: reliquas quz ad nos pertinent, exncrit bis verbi», ft hac ferie *.dlpet nrtritimd, provixeta b'i.'naex/ii. Narboienfii, Novearpofulana .^eaitanxr dna, ^flfei Gr*j*; Ma.rrwa Sequancrana. Geinainne daa, Belgica daa, Lfgdanenjei dat.* Eanodem fere dtvifionem (equitur Ammianus Marcellinus libro IJ- qui pofienor Rufo aliquot annis, duas enim Germania», totidemque Belgicas tecenfet, duas item Lugdunenfea, ft Sequanos.- Aquitani* tamen unius tantum meminit, ft Novempopulotum, omifla Aquitania prima. Eadem negligent!» Narbonenfem folam, ft Viennenfem numerat, oblitus Alpium maritimarum, ft Alpium Grajarum.

LX1I. Querunt eruditi viri quo tempore poriflimum inftituta fuerit hzc divifio. Quidam eam referunt ad Hsdrianum, alii ad Conftantinum, vel ad Theodofium. Ut certum tempus prxftare d fiicile efl in filentio veterum fcriptnrum, ita lonce vetuflius efle Coo-Pant, no afleri poteft. Indufta eft primo hzc divifio in quibufdam prcvinci s ex meto principum arbitrio, deinde lub Hadriano, vel Antonino, qui difponendi imperii curam fingvlarem ceflere, videtur ad numerum rq. provinciarum perdufta fuifle. Sane Tiberii ft Neronis principatu dillraft» eraor a reliqua Belgica *duae German a*, ut difeimu» ex Tacito fibro IJ. annalium, Oble-vat Veterem, qui una cum Paulino exercitui In Germama pr»erst, Mo'eüam atque Atarim, farta inter utrumque folia, connert-re paraHe. Mox aedit: *Invidit operi Æ.lihi G>a'ili' Be!yc<e légatali, determendo ?rm>mci.e infrrret.* En difer te Belgicum diftir.fUm provinciam a Germania. [redacted] *c autem duplex erit *lapenor, (7 inferior*. Priori nomen a fupeneri Rheni tip*, ubi validus exercitus hiberna agebat, ad tuendos limites imperii, fub cura legari,- quemadmodum 'uur quoque exercitus rjpx Rheni non devr t. fub przferto, vel proprxtore, ut docet Tacitus annalium libro J. *K>xc afad ripam R.beal exercitat erant, ,ar nt-men apertori, /abC. Silio legulo: inferiorem Cccnna cerabat. Bci'inen fumma rei ptner Germanicum*. Totus ilhus regionis trartus, a S.-quanis per ripam Rheni ufque ad oceanum porrertu», a Gern.inu qui anre Julii Czfans tempora Gallo» iis loci» expulerant, Germain» nomen confecutus eft Utramque veto Grimrnii.il provinci» dignitatcr- iortitam docet annalium hb. 4. *j^xod abi* L. *^4/ronio inferioru Gtnaeaiit frtfr^lfi tagaitaaa, nexilia itgitaaai c fafe~rift prownctàJped/txaaqae & rquitnm anxiharixna de' leftoi accivit.* Llbro 4. Gctalicus, qui iupqriorls Germania legiooes carabat, ad Tiberium aufu» fcribere poll necem Sejani, *jaccefifem* mm» *aliur gaam naartii indicinae aucftaraae; firmarent velatfiedeu, qaeprincefi celeraram reram flirttar, tpfe frmxtta retineret.* Germaniam quoque io daas provincial divifam, atque tub daaobus prafidibua cooflitatam, lcribit Macer jerilconiultut, qui fub Antonino vixit, in *l.* g. *f. Or tficia affrfifit.* Ex inlcnpcione apu4 Gnicerum pag. J7J. num. ». que M. Aurelii principatu polita eft cuidam Balteo qui dicitur *Procurator I ratiaaibiu prvwxciaram Befgita· tT daaram Germaaiaram*, Videtur colligi polle, non lolum divifio duarum Germaniarum, fed etiam provinciarum Belgica, Id eft prima ft fecund*.

LXU1. Solida Lugdunenfis provincia temporibas Galba Junio Blrfo reaorirparebar, & Narbooenfis Tito Vinio proconlul, tefte Facito lib. I. ft a. hiflor. Agriedi quoque commida ell a Vefptfiano Aquitania admimfiratio, fplendid* dignitatis, ut nocat idem aurtor. Scd divifionem tandem tres ifte provincia patte funt, ad exemplum Belgica I Plane *Maxima Stfaaarum* avulfa erat a Lugdunenli t Diocletiani principatu, ut ollendit inlcnptio tunc pohta apod Gruteram pag. 164. num. 7. *Aurelio Proculo V. C. frov. Max. Stf.* sibi aperte Maxima Sequanorum provincia nomine infignitur. Unde patet eruditorum virorum error, qui Maximam dirtatn volunt a nomine Maximi, qui Gallias invalit temporibus Gratiani circiter annum jSo. Lugdunenfem Sequanicis populis minutam, In primam ft fecundam flatim divifam fuifle, ad exemplum Belgica, dt Germaniarum. aiierere neceffe eft. Sane anno qtp. In *lege x. C.T». tu. j. lib.* xr. Antonius Marcellinus dci'ur prafes pnw< Lugdunenfis. Vientsenlèm vero provinciam, qua avulfa a Narbonenfi Augufti% exhibent (ubtcriptioner Conciti Arelatenfis I. habiti anno jrq. qua it integra extarent, magnam *lu*cero attulnient bate controveriic I Dubitandum non eft quin cetera provincia in decem 8c quatuor excreverant vetuflioribus illis temporibus, ctfi tcftimoniis ex ea atate petitis careamus.

LX1V. Auft* funt quatuordecim provincia nova ftione Inflituta Lugdunenfis ft Viennenfl», avulfa fcilicet Senqnia a prima Lugdunenfi, & tertia Lugdunenfi, feu Turonis, a fecunda. Tum recifa a Viennenfi rrovinCi* ea que difta eft Narbonenfis fecunda; etfi nometi banc feftionem a Narbonenfi prima fartam.fuiffe demcnflrare videatur. Etenim Natbonenfis prima Rhodano terminabatur; Viennenfts vero Arelatum, ft Miflibam comprehendebat. Unde fequitur Narbooenfem fecundam, qua civitatem Aquenfem 8c reliquas civitates ufque ad Alpium maritimarum fanes continebat, a Viennenfi diftraftam, non autem a Narbonenfi prims, a qua tanto intervalle diflita erat Incrementum itaqns Narbonenfis fecunda, ft Lugdunenfis tertise, atque Senoni*, additum ad quatuordecim priores provincias, efficit numerum 17. Here immutatio referti debet ad-tempora Gratiani. Tunc enim incepit recenien Narbonenfis fecunda, *& fieri mentio quinque* provinciarum, leparatarum a Galliis. Concilii Aquilejeuti» epiftoia anno 3J1. fecundam Narbonenfem diferte pixfert in inferiptione *Concilium*, q«ed *convexit Aquileja·, dil'Hifimit fratribat epijcofii provincia Vtennenjii, Û" NarbonenfiuBt friat CT fecinda.* Concilium quoque Tautinenfe t^K 1. de primatu Natbonenfis fecunde pronunciavi v,Xηηο «77.

LXV. Concilium vero Valentinum anno 574. meminit *quinque provinciarum* in fynodica epiftoia.· *DileBijfimu fratribui per Galbai & quinque provincial confittatii cotjcopit.* Potro quinque provincia funt partes (olids Narbonenfis antiqua, qua olim did inft» fuit a reliquis tribus provinciis Galliarum, ut mox dicam. Fient autem quinque ille provincia, fi quatuor a Rufo numeratis, nempe Narbonenfi', Viennenfi, Alpibus maritimis, & Alpibus Graiis, addas Narbonenfem feeundam. Confervatus eft numerus *qaiagae frowatia-rujw* * Jn e?jfl0]4 Maximi imperatoris ad Siricium j 8c apud Symmacnum libro quarto epiftoia trigefima.

LXVI. Tandem harum quinque provinciarum corpus Pecionius præfeftus praetorio Galliarum immutavit. Expunfta enim provincia Alpium Grajarum, cx reliquis quatuor, ft ex duabus Aquitaniis, & Novcmpopulana, conventus feptem provinciarum Arelate agi conftituit, cujus formam confirmavit Honorius conftitutione lata anno 417. Ur.de manavit diflinftio *feftrat prowaciaruia* « Galliis; qus dilertifiime explicata eft m notitia Galli*, edita a viro clariftiroo Sumondo. Quae diftinftio folum eft ab Honorii avo: non autem divifio in *deceat & /efieat frcwatiat*, qus fub Gratiano fafta eft. Hinc eft quod in Zofimi, ft Bonifacii I. epifloiis annis 417. & 41p. haec inferiptio legitu^U^»-

/«PPM pre *Galliot. & {tpicm peovtnctet confitutù.* Bas provincias reâe Hincmaru· interpretatus edet epiftola e. cap. 17. nifi in locum Aquitani* prima, quamomi* fit, Jjugdunenfem prima fubftitaiffet, qua eocenienda non eft sn wpeem provinefia.

F.tMlhar opiaio, q*a Galbas «a r<p<<a pr·. »·*"·' «lia diriiss «dc, r<

LXVII. Hic omittere non debeo eruditorum virorum ooituoncas, qui exiftimanr oniverfum corpus Galliarum olim in leptem partes tributum , unde Gallia vocata funt */eMt» provincia·.* (>»od duplici argumento pro- fiant. Primum petitur e Notitia imperii , ubi vicarius prefefti prastono Galliarum dicitur vicarius per feptem provincias Sed cum certum fit, ex iis qua pnedixi, nullam extitiffe Galliarum omnium in feptem provincias divifionem *t cum* quatuor , aur poftea quatunrdecini ex inftitato Hadriam . vel Aurelii Antonini exti- terint; vel ia Item major numerus quam feptem : tru- flra laboratur in firmanda fententia, qua nullo vetu- flatis diftrto teflimoruo nititur. Confequentia vero qua ,r**>itur e* notitia imperii, nulla eft . Locus enim eft aperte mendofua, fit referibendum feptemdecim ; quip- P* 'n Notitia, ut reddatur ratiofeptemprovinciarum, ftatim numerantur feptemdecim. Secunda probatio de- fompta eft ex veteri quadam inferiptione, ubi Aciliua Glabrio Sibidius, dicitur *Vegatue ia proviucia bebate, cmiaU'ù Campa»·», Ô* vtearini per Galliae feptem provinciarum , [acri ancktortt* cegarter. S< fisc inicripcio po- fita (it ante Conftantmi imperium, non agitur de vi- cario pratfeAi pnetorio Galliarum , qui nondum mili- tatus erat vicarius. Itaque hic fumetur pro eo qui ex- tra ordinem vices pr*fidi« gerebat in provinciis |uftu principis: de quo munere eft titulus in codice, *De ef- feto riut fui vicem alicujut juditii , vel profdii oiti- wi*· Mens ergo infcripcionis erit, Acilium variis tem- poribus vices prefidum egifie in feptem provinciis per Gallias. Si quis de vicario prcfeAi ari contendat, po- fitamque infcnptionem poft tempora Conftantini , di- cendum Acilii jnrifdiAioncm intra feptem provincias coercitam, quarum conventus Arelate fiebat; qui qui- dem conventus non a confutari Viennenfis provinciae, fed a prefefto ptetorio cqgebatur / cui deinde vel ipfe praefeAus , vel ejus vicarius prcbdrbat . Reliquarum provinciarum conventus alibi fiebat , ejufqne cura al- teri vicario ccmnrtti poterat ex arbitrio principis ; un- de non ineleganter Acilius vicarius per Gallias feptem provinciarum dicitur. Si cui interpretatio noftra non arridet, poterit cum eruditiffimo viro de vitio exfcri- ptoris hujus inferiptionis conqueri, & emendare , *Per Galliai & fttfem provincial.*

Nataîa 1·* Mlh> fi v*t«rlie. feupum|.

Vtttra ar- blv· a p·· salor·· ·· duat p·β Nonii»·tert obollu .

LXVIII. Ceterum bic obfervandum eft, ex bac pro- vinctarum divtfxme eflc&um, ut antiqua gentium, po- putarum, & urbium nomina, quae leguntur apud Ca- larem, Strabonem , Plinium , *& Ptolemaeum* , omnia fere pauiatim oblitertta firn, prater ea qu* in Notitia Imperil, fit exinde , in ufu civill, & ecciefiaflico re- tenta funt. itaaue apud biftoricoa , vel ahos fcripto- re· . pvft tertium (eculvm . fruftra quaeras , yel (Jrv- *fiaiaat* pro civitate Aurchanorum, vel ^*genéieaai* plo Civitate Senonum, vel *Da·ocorteram* pro civitate Re- motum, & aha Id genui exoleta nomina . Gentium quoque nomina, qu« Plimut *8t* Ptolemaua anxie de- ictibunt , fere abolita , In provinciarum nomenclatu- ram apud Notitiam recer.fitamtu concelierunt : Ita ut de pralcis ills vocabulis, inito plerumque labore, non fit tantopere contendendum.

fatrlrPi fe ca;· <n ;· feii prori·. « dirido- •c» Gslii·· r>» i· x.v. prcnacia».

LXIX. Galliarum divilionem In quatuordecim pro- vincias fecuti funt olim Romani pontifices, & ecctaila Gallicana, in conftituend s per Gallias metropolit anls : cum ea divifio in ea tempora incidat , quibus fides Chr.fl.ana m bis partibus florere incepit . Teftis erit hjym rel fingulari» Innocentius I. qui licet averfus ef fet a novi» mctropolitams inftituendis in provinciis, qu* fua aetate , imperiali judicio dividebantur, quem- admodum refpondit Alexandro epifeopo Anctocbeno , attamen metropolitaoos induftos alt , juxta veterem provinciarum civilium d· vifipeflir / £rg» *Jecandaao pri- finite» proviaciaruai aoorfm* , Inquit , *metropolitaaoe epi- fcopoe convenit naeaerari* . Motem autem pr,(linum In Gab lis non ad divifiooem Augufli in quatuor provin- Cias referri oportere, fed ad eamd>vifiouem, qua Lug- duiienf.· fed a eft in fwimam fit fecundam, (quod ac- cidit tempore diviltanis fad* in quatuordecim provin- cias) docet nos ipfemet Innocentius. Eten m , cum fe- cund* Lugdunenhs metropolis fit In Notitia civitas Rotbomigenfium , Vi&ricium ejus evitatis mettopoli- t,iQUln epifeopum Innocentius agnovit fuis literis anno aoq. quibus eum de metropolitarurn auâoritate in or- dioatiooibus epifcoporum, fit de fynodo ptovincic co- gendis, ex Canonibus Nlc*n» Informat. Prcterea cum *foaore faeerdolii pl»n»im» pollere* docet ; illique mandat ut tejrOni* lue populi· & epifeopis regulas <k monna literis illis comprebenfa ·snfinuet . Ifio exemplo fu tis audaA·· afterere Heat, nulli metropoli provinci» ci- vili· défaille metropolitanuin epifeopum 10 Gilbis . *Condi. GeneraL* Jan. XX.

:.·<χ<.ıı.< *i* tsplicalar.

Xβ>H·<·». ï«·(ı,β«Γ·· , 1« q«.q*« •cuopeil

Qgod juxta mures jtm recepto» fancitum fuit Canoni* bus q *A* d. Ijrnd. Nicaenae: «ulque Canones in Gai* lia uolervan debere conftituerunt Innocentius, Boni- facius, Celeftinus, fit Leo, ut mox dicam; ita ut una- quaque provincia fuo metropolitano pareret. Ac lane nullus adhuc controverfiam movit, epifeopis civitatum metropoleon, que (equuacur, Lugduni nempe, que in laterculo Mapeni eft ; metropolis Lugdunenhs prime ; Rotbomagenuum m Lugduneofi fecuora , de qua |am dixi ,' Treverorum m Belgica prima , Remenftum in Belgica fecunda , Biturigum in Aquitania prima, Bur- digalentium in Aquitaoig fecunda, Elulatium In No- venuopukna. n,vi«....a

LKX. Tota difficultas verfatur in prov<ncii· inftitu- t s In Narbonenfi anti jua , In duabus Germaniis , dc in Maxima Sequanorum. Sed pofitio nofira ex contentio* mbus ea dc re ortu nitet epifeopo· confirmator potius quam evertitur . Ex canonica enim ilia & verere re- gu** , Viennenlis epifeopus folidam ordinationem pro- vinci* Viennenfis fibi vindicabat adverfus Arclatenlem epifcopum , coram fynodo Taur[redacted]enii, anno qp;. Ja- Aibat enim fit vetuilatem ecclcli* fu*, fit jus civita- tis, qu* ut metropolis provincl* nomen dederat . B contrario Arelatenfis epifeopus opponebat facerdotii an- tiquitatem , urbis fu* decus, qu* *Coafaatiaa* difla fue- rat a Conflantino, *GallalaUtma* abAufonio, & aVa- *hatmiano 11. atque ab Honor<o* principibus, non folius provinci* Viennenfis , fed *nuter* eawwa* *Gailianu»*, ob ledem pr*feAorianam, qu* illuc transita fuerat ex civitate Treverorum. Qpare fynodus , totius provm- cie bonorem primatus deferendum cenfuit ei epifeopo qui fuam civitatem probaret effe metropolim , eique luxta Canones ordinationum poteftatem addicendam. merim, pacis fovende caufa unumquemque ex illis viciniores fibi intra provinciam civitates vindicare de- bere cenfuit. Sed Arriatenfis , imperio principis, & apparitione prritflur* fujtus, pofleffionem luam fit mare conatus eft. Tandem Zolimus anno 417. non lo- lum vices fuas Patroclo Arelatenfi mandavit, (ed etiam decreto tuo juflit ut praecipuam in ordinandis facerdo- tibus teneret auâoritatem , fle provincia· Viennenfem. quin cttam Narbonenfem I. fit II. ad fuum pontificium •evocaret. Amplificando bu<c juri color quefitus ex Trophimi adventu , qui tniflus «b apoftolica fede pri- mus fidem io Gallias intulifte, fit ecclefiam Arelaten- fitm fundafic allerebatur . fit ex antiquo mote tres ii- las provincias adminiflrationi hums ecclefic fubjeAas . Ac quidem vi decreti pontificii Virnnenfem provinciam lolida tunc obtinuit Arelatenfis epifeopus: que deinde Judicio Leonis pape divtfa eft, anno qjo ita ut Vien- nenfi epifeopo cederent civilités Valenti* , Taranta- fi* , Genev*, fit Gratianopolis, ot *cam hit ipjc Mea- »e tjet qaiatai* reliqu* vero civitates ejuidem provm- ci« (numero novem) lub Arelatenfi» antiftitis auâori- rate Λ crdinatione confideret. Sed prxcipuum eft In hic controverfia, quod Leo hujus divihom» auAor an- notavit , fcilicet fe ad boc conlihum impullum , cum quia alterni» vicibus, nunc ifta civitas, nunc Illa in ecckfiafticis privilegiis praecelleret, tum quia ccmmu- n· fuerat quondam utrique civitati |us metropoleos civilis in ra provincia , ut s gentibus provinci» illius prodebatur. H«c lunt verba Leonis: *Confineratie alle- gationltar atriulfnc pame prafetait-m riencoram , ita jeaeper inlm provinciam vefreta Cr Vitnnrnfce» Cy Are- lairafrm fivitatei clarat fatft reperimae- at oaeramdam Caularum alterne ratione, nunc illa in ecclepaUtcie pri- vilegiie , tutne tfa pracelleret ; cum terne» rudem torn- mune jue quondam* fuift *a gcntetmi proderetur* . Unde gente* regionls prodere poterant , |us quondam utrlqvxt civitati io ea provincia fuifle commune , nifi ex eo suod vetuflas Coloni* Viennenfis, fle fplendor adjeAus Arelatenfi civitati , ex coollitutione Valentiniani II. qui 0b.1t anno gps. m unius futi» civilis comrouniot*m ainbas civitates tungebat *f* Itaque carta manet ragula noftra, Visnnenfi provinci* (uum non defuifte metro- politanum: attamen , qma |us metropoleos civills inter duas illas civitate* fuit ccntcoverfum , ambituumquo- que itiler eas fuiffe |us metropoleos ecclefiaflics , do- nec velue arbitrio de communi dividundo a Leone 1. terminatum eft .

a «u.opoi, diipaiatur.

J*"". " **d,, Ce, r - ρ»η»<ı« Lolial pro «P'fi"P® · '· "«·>"○ *,,£ı" ·

li«r«n ha. divido ,c.- ·'«<· L'○ B"'

Q_,i· *ju*, «riropofeo <'»>'>' ·

Arelati.

LXXL Quod attinet ad Narbonenfem primam , eu- Jus adminiftrationcm Zoiimus Patroclo epdcopo Arela- tenfi addixerat , Hilanu* Narbonenfi* eptfcopu* ecclc- fi* fu* libertatem tuitu* eft. Cum emm Patroclus re- Icripto Zofimi nixus, ecclefic Lutubenfi fine decreto cleri fit civium, fit pretermiflo Narbonenfi metropoli- tano , prcfeciflet epifeopum, Bonifacitu 1. querela Hi- larii interpellat»* . anno 44a. provincl* adminiftrsrio- nem Illi ex prcfcriptoCanonum confirmavit, compref- fa Patrocli audacia: *fijtod aequaiuumpoffuaout ferrepa- ttenter,* inquit, *ouia convenit nm paternarum fanSio- nam diligentei rge cufiodet* . Hullt etenim vtdetur itum gtftsi *ijnadi iltcaeca confilutio, itapracptl , utea- dem*

N»tbo»«« fl* •"[redacted] p®l·O' ***'

t" , J. -

dc* wrta FtamMs, per amaMMmyoe prwfacfaa* /au A /K·*·» debere, wr coifMai dwr ·<, tf ecclefiam fupradiSom provinst* ta* limea m-cludit, noftra asstforitate commonstm, food qeudem facere fponte deberes defideriis (applicantium, ft v>W«atata cfpefla, ad eumde» lotmm, tu quo ordinatio talis celebrata dicitur mctr-polituni jure munitus, ft pr*ceptie-nibus noftris fretus accede; tuscülgms arbitrio tuo Jecundxi» rcgaZai patrum qu*snmqM faciendo lut a nobis ejfc concefta: ita ut peragis omiubus, apoftolsc* jedi fx/d^Mid futueris u referente cinrtjcat, rau totius prevuscie fn* erdtaarioxcw liquet efe aecaktaMaa. Quam definitionem Bonifacii Cxleflinua epiftola fu* ad epifcopos Viennenfis ftNarboncnfis provinciae cap. 4. cqotirmat anno 4*8. Priaiu», inquit, junta Cuneatum detuta unejusque provincia fuo metropcJisuno consensa />, M decctoris ncftrt data ad Niriutu/tti rfiltTft» contins nt condituta; MS ufurpatiouis iseut alscsU faccrdoü In alterius concedatur Injuriam: Et coucejfis fibi conpen-1'·: ur.uiquifque limitibus: alter in Mterius provincia nih:i pr*(umat. Leo I. eleganter eamdem fententiamexplicat anno 44;. In epiftola ad epifcopos provincie Viennenfi* cap. *. ft 3. ft reAe obfervat, Bonifacii lonftitutione tublatum privilegium ordinationum in prirm Narbonenli, quod Patroclo Arelatenfi fuerat a&> f)T>o codatum. Eo enitn retpiciunt hate verba Leonis cap. ». C«m C ipfut», 9"od Petrselo a (edr upojtolisa. ttrnperahter vidrtaUr ejjc (Sucejfum, poffmodutt· JU feutenti· mtliore fublehue. Unde patet (abreptum fuifte Z.oiimo ab Arelatenfi epiicopo, veterem confuetodinetn pec dolum obtrudente, ft Zofimi epiflolas, qu* ex co* dice Aielatenfi publics!* lunt, genuinas efle.

Qui fuflu' ZoL tD4 ,p(.

LXXII. Difficilem vulgo putant elle qu«ftionem de provmcia Alpium maritimarum, cujus owtropolis eft civitas Ebredunenfium in Notitia, eo quod Hilarftu Atelatenfu fibi, tamquam metropolitano, Ebrcduoenli: cçclefise ordinationem arrogaverit in fynodo Regenfi, anno 4t9- dejeAo Armentario, ea occatione quod a duobus epifeopis, fine comprovincialium literis, ft metropolium (id eft Arelatenfis) voluntate negieda, ordinatus fuiifet. Sed Hilarii faAum trahi non poteft in conlequentiam; quia, ut monuit Leo I. eum increpans. 0'dtnatioMi fibi ouuumi» p^ Gallies (dccrdettuu i iudifeijt, ÉT dtbitau metut^litanit (acerdeubtu tn jut fuum traaifercbai digmutcM leeoque Leo mettopolitanos, quibus ab HHario faAa fuerat injuria, reflnuir in integrum: OrdinalioMut fibi, inquit cap. J. figuli metropolitan· fwum provingartius, tax» fits qui cetera faierdetii antiqu tite proveniunt, rejfiluto fibi per not !>,rf defendant. Ceterum Fbieduntnfis civitatis epifcoP11* 'n provincia Alpium maritimaium temper jure me· Lopohtico potitus eft. Teftem laudo Hilarum papam, qu· anno 464 (cnjifit Ingenuum Ebredunenfem, ^/-p um manurr-arunt provincio (emper metropolitan! honore /ubmxum f-ge I Ex quo jureluboitam inter Auxanfum Nirbonenfis fecund*, ut puto, metropolitanum, ft Ingenuum deCemelenenfi civitate, ft caftello Nic*enfi0 controverfiam dirimit. Ordinarat epifcopum In altera illarum erclefiamm Auxamua, ft eo fafto, loca t»r*· in Juos diviferat epifcopos; quod Hilarii re'cript0 muDjrj pçr obreptionem impetrarat. Eadem omnino caufa, inter eaidem partes (upetioribus anms Leonis I. judicio decifa fuerat, objurgato etiam Ingenuo, quod juri provinct* lu* In cratiam Auxann contra Canones ceffilfet. PJalumus, inquit Hilarus, ecclefiarum pninlepia, fur (emprr (uni fervenda, confundi; nec >n alterius provincia /ecerdotem alterum jm habere permittimus. Mox; Habeat itaque pontficium JraUr Cf coi-fiicopui nofter Jufrnuui pruvintire fuu, de cujus dudum ab apoftoiica jtde eft illicita cejpone culpatui. Et flarim ad unius antiftitis curam caftrum Nicxenie, ft civitatem Cemelenenlem reduci jubet.

Pi PNtdu- r<Û« l Leone fch'xjjnc»G« <<mo<r fun me iopoii<<- a'p'uis lniiiiiiiis'uu· E«P"<»tu» HiUimi.

LXMIL Majoris momenti eft controveriia de provincia Alpium Grajarum ft Penninarum, que In latercul° :mpern duabus tantum civirat'bus conflabat, TarantaGa ft Oflodoro; quarum unaft prima, nem-E P6 Tsrsntif.a, commitia eft Viennenfium metropo l I Leone I. Sed obkivandum eft hoc Leonis decreto nihl> ronftitutum fuifle adverfus regulam p nobis p?fiHm, neque rentra nu civitatis, utpotequx in ordine citrili jure metropolecs non potiretur, fed tantum nudo jure civitatis, ut patet ex Notitia a viro clarufimo Vrmondri edita; Provincia Alpium Gratorum Penninarum. Civitas Centronum Taraniafia. Civitas b'alenfium O&odoro. Quoniam tamen Alpium Grajarum ft Penninarum provincia recenfetur In laterculo imperti, provincie quoque locum retinuit in ordine ecclefiaftico, ut patet ex inferiptione epiftol* t. Hilari pap* I Unde faftum exifbmo ad confervendam provincie diflinftionem, ut OAodori ecclefia, quç epifeopali faftigio m ijn.ta erae, anno ;II. ut patet ex lublcriptione concilii Aquilejenfis, non ht credita Viqpnenfi ecclefi*

n<p<o»io<t» AiJunC-*· /xLoi a de T.U.I.BJ <pHopo

a Leo*c, tma cum Tarantaia; qu* quWem ecclefia Oftodon, cuoa alicui fubefle deberet, non alibi fubjipotult, quam Tarantafi* epifeopo ejuidem provinciae; qus Oftodoteafem epifcopum ordinaret; ad exemplum ejus difpofirioois, qua m Narbonenfi fecunda vigebat; abi epifeopus métropole» Aqueufis fuberat Arelatenfi, licet provinciam Narbooenfem admioiftraret. Qpa* re pullatioribus taculis poft Caoonem S. Concilii Fran* cofiordienfis, ft confultationem ad fedem apoftolicam ab eo uaiflam, de Tarantafi* epifeopi jure, anno ;pq. id facile obtinuit Tarantafiae epifeopus, Romanorum pontificum beneficio, ut inter metropolitanoa libera a Viennenfia obleqmo referretur. Unde Tarantafia inter metropoles numeratur in teftamento Caroli Magni, ft Tutrannus ilhus civitatis archiepifcopus dicitur a Joanne V11L ft ab eo ad fynodum cum fuftraganuis luis evocatur, epiftola ico.

LXXIV. Nunc agendum fupeteft de duabus Germanils, qu« fic diflinguuntur in Notitia: Provincie Germutua prima, metropolis civitas Moiuntiaeenpum, civijprleatoraUnfium, civitas Nemetum, civitas Vasegionum. Provincia Germania (ecaude, metropolis Civitas ^derippiMufium, avitas Tungrorum. Ac primo quidem fecundam Germaniam aggrediemur, ut obfeivernus dilcnmen quod ciyilis ordo fervahat inter Tarantafiam, ft Coloniam Agrippinam. Huic enim nobilitlini* civitati metropoleos dignitas diierte tributur, qu* 10 alterius deferiptiene omifla eft. Athanafius quoque, qui eas oras luflraverat, cum m comitatu ex aula principis apud Treveros verfaretur, Inter ceteros eptfcopcs fu* communionis, recenfct Buphratam epifcopum Agrippina, μ'τ^««·'λ·ν< dr* Γ·λ-λ,-c m epiftola ad Solitarios, ubi legendum fortafte, -c a.» Γ·λ·τι«(, qu* locutione Gneci Galliae noftras fignihesbant, ut difcimus ex Philoflorgio lib. xo. themate }. cujus fragmenta cum eruditis differtationibus fuis publici furis fecit celeberrimus /urifconfultus Jacobus Gothofredus. Itaque poft Athanafium de jure mccropolitico Coloni* amplius difputare netas elle qu co I ld folum demendum eft dubium, quod aliquos retardavit ab aiieniu ver* fententi* nempe duorum epiicoporum numerus non videtur lufficere ad confituendum provinciam ecclefiaflicam; eo quod ordinationes epiicoporum a tribus epifeopis fieri debent i ft fynodi provinciale: mmori numero conflare non pofie videantur, quia tres faciunt corpus feu collegium ex vulgata recula jam. Sed ordinationi fatisfaciebat metropolitanus, advocatis a vicina provincia per literas epifeopis, juxta canonetn j. fynodi Sardicenfm. Ipfius vero auAoncas adhibebatur, ut ele&ionis decretum, & totum negotium ordinationis confirmaret, fecundum Nicaenam fynodum. Concilium autem cogebat ex epiicopo Tungrorum fibi fubdito, qui demum Leodu fedem fixit, ft ex presbyteris qui per cadra Gei mani* fecund* frequentes erant, quorum cafltorum meminit concilium vetus Agrippinenfe, anno 346. Si qua vero major caufa incideret. In conventu tuutn, vet amphus provinciarum, m ea provincia qux auxilio indigebat, celebrato de metropo'itanorum confenfu. Procedo tempons per varias be·lorum clades deleta <*pe Colonia, dignitatis quoque metropolitic* memoria 00-fcurata eft, donte eam Zacharias pontifex referiptofuo renovavit, anno 74}. qu* civitatibus aliquot In Germania fibi fubditis auAa eti.

Dc Gria·· ·Iι·p«·N * ictuad». G«'·»*(· ^'j*0** Athi·*,,·· »ÏP,, ·'·, Dubl·· d< du«b»» <l»l-

LXXV. Germani* prime metropolis in Notitia clvili, eft civitas Moguntiacenfium, cul fubduntur civitates Argentoralenfium, Nemetum, & Vangionum. Ex regula fynodi Nickob, & decretis lummorum pontificum, qui per Gallias ex more pnftino provinciarum, metropolitan·: numerandos docent, dignitas ecclefiaflice metropoleos denegari non potefi iplendidllfim* Coloni* Moguntienfium a Drufo fundat*. Fateor equidem nos teflimonin veterum hac In parte deflitui, ft a Geimamcis hiftoncis, iploque Nicolao Serario viro eruditiflimo & accurate rerum Mogutitlacarom feriptore defert. Sed fi momenta, qu* aigumentis a nobis allatis inlunt, diligenter expend flent, non adeo,facile dignitatem metropolincam unius provinci* In alteram transferri potuifle, contra canones Nicaenos m Galiiis receptos, ft decretis fummorum pontificum confirmatos. fibi perfuafiflent; nempe In Colomenfem, vel Trevericam; vel etiam, quod abiurdius eft, turbato dilciplin* ordine, In ecclefiam Vangionum. feu VVormatienfem, qu* In laterculo imperii tuodita erat Moguntiacenfi. Itaque fi quis hac In re fapere veht, ampleAi debet fententiam celeberrimi viri, ft eruditione eque ac dignitate Illuflris P. Berterii prrfidis Tolofani, cujus hec funt verba, diatriba a. cap. j. Moguntium quidem epifcopum florente imperio, Germani* prim* metrapollienum fuiffe non dubito. Nam quis hunt unam non folum in Galliarum diatcefi, fed in toto fere orbe Hjemanu metro-

Gemtÿe P"œ< θ'''"

metiapolim jfu loom nsd *rttùmife crediderit) J** «wAiuia, *•fa majefaUi Hjmeame* NM·» pqfl '· GerwMM extra-

farlc pabmfe mm inficior. Hac ille, que nus decurta rerum MqgoMiacarum ferte confirmabimus .

hiclf» Mη- LXXVI. Moguutia a Vandalis capta atque fubvetfia , anno qio. deinde ab Attila H unoocum rege funditus excifa atque de'eta eft, armo 474. ira ut ne cadaver quidem urbis aur nomen ipfum t«pereflet. Theodebetti Francorum principis in Auflraua beneficio reft'tui cmpit, anmtente Sidonio, qui tenuit urbs* epiicopatum, flt Attiliam excidn reliquias reparavit, circiter annum too fentari, poflet ex Venantio Fortunato , qui jib, epig· p. bo|us Sidonii laudet defcripfit, metropoliticam quoque adminiflrationem ecclefi* Moguntins reftitutam. ! s enim verbis , de Sidonio loquens, utitur , ac fi ceteros epifeopos auBoritate fua regeret , *Jura facerdotum* (id eft epifeoporum) *facro moderamine fervant.* Accedit teftimonium petitum , ex tabulis donationis a Bilechilde fanft rooniali collât* in ecclefiam beat* Mari*, quam Mognnti* excitavit .ubiteflatur fe agros quofdam emi fle ab avunculo fuo S gebertoarchiepifcopo Moguntino : cujus quoque fuffu donatio illa · notario excepta eu , principatu regis Clodovei, aono Chrifti 6jj. cujus verba retulit Serarius lib. a. Mo» guntiacarura rerum cap. Peccatum eft m temporis annettrione, cum regnum Clodovei incidat in annum <44- ufque ad annum Mo. quod emendari poflet ex autographo, fi extanrt. Ceterum non aflentior Serario , cui fufpcâa fuit inflramenti fides , ex titulo archiepifcopi , qui Sigeberto tribuitur, quem ille a Zachana tantum fteculo fequenti impofitum putat. Certum aui- dem eft, per bella civilia ita perturbatas fuiffe in Galhis ecdefiaftic* difeipiin* rationes poft tempora ChUdetici regis, ut ab anno<70. ufque ad annum yqj. Galiia *arcbiepifcopit* caruerint, tefle Bonifacio m epiftola qUam dedit ad Zathariqni pontificem anno 74$. *Frand enim , ut fenioret dicunt, plue fuam per tcmpui oSogiutų* «μρτμιμ */ynadsns* act* fecerunt, net ercbicpijcopum babue*r»«», arc *ecclefi* canonica juraaltcubi fundabant vel renovabant.* Quare Bonifacio laborandum fuit, & tiafitndum cum ducibus Francorum Pippino flcCarlumanno , pro reftaurandis arehiepifeopis per provincias , id eft pro reftituenda audoritate metropolitans ; etenim quin eptfcopali fruerenrur earum feditim antiftites , non eft dubium. Itaque tres cnnftiiuti funtarcbiepifccp·in concilio Sueffionenfi , Grimo Rothomagi , Abel Remis , flt Artbertus in civitate Senomca · quorum inftitutionem palliis midis Zacharias probavit, anno 744. Anno fequenti Coloni* metropolim confirmavit . Et paulo pc0 in qoo verfaretur auftotitas mctropolitanorum , ex canonibus flt decretis pontificum edocuit. Tandem anno 771. Bonifacio cjufque fucceffloribus epifcopis Moguntinam fedem titulo metropoleos poffidendam contulit cique civitates quinque in Gallia lubdidit, atque illas Germani* gentes, quas Bonifacius ad fidam erudierat . *Et idcirco,* inquit, *beati Petri apo/foli aufforitate fancimuo , art [upradifla ecclefia Moguniina perpetuit temperibut tibi* C *Tnccefforibui tau in perpetuum fit confirmata i bebem fub fe bai fuinpue civttatet, id ejfTungrii . Coloniam, Pvormatiam , Spirociam , Cr Tredit , ®- 0mnei Germania ttvtt , fiat tua fratem tai per fuam pradicaticmcm Cbnfii lumen agnofcerefect.* O»literatum per annos fexaginra fle amplius jus Mogunne in integrum reftituit, ejulque auftoritatem amplificat, prorogata in Germanos aoftoritatr, atque in ipfimColoniam Agrippibenfem. Sed pro hac parte refcnprum effedu caruit. Sane tn Zachari* verbis nihil peifpicio, ex quo colligere poffit aliquis , nullam antehac dignitatem tnetropolitiram civitati Mogunti* competivifle. Ot'oous auftot vit* Bonifacii cap. 44· omnes m fraudem induxit · dum ait ecclefiam Moguntiacenfem alteri tmffe (ubjeftam. *Tbecreverunt i'dem principal* (fcilicet Carlnmannus fle Pippmus) *ecclefiam Moguntiacenfem , fua ajtfn jubjtHa erat , metropolim omwum inGfrmenia uofitarum ecclefiarum eficere ; moxfue legatione facta illue a preefule apofiolicv impetravere .* Falltut Qtlonus , ?|ui anno mcx. cum hanc vitam fcnpferit, conjeAuram uam potius , quam res fibi aliter compertas explicat. Sic autem colligebat ex ordine difeipiin* canonicae Moguntiam olim alteri fubditam fuiffe. fi demum a 2>- china in metropolim cveAa effet. Sed memimfe oportet luftuoffim* calamitatis , qus Gallia* invaferat ab annis do. aiebiepifeoporum nomine & audoritate penitua cxtin&is › ant· Zacharie refenpturn . Itaque ut nulli praeerat epifeopus Meguntino· , ita nulli tunc ftsbdebarur. Primus honoris tradas , flt jura tnetropobtica ia Germani* ecdefias a Moguntma lede avulfa , fedi Magdeburgenfi collata font aono try. ab Innocentio II. prohibas Lotharii IL in gratiam Norbert· arebiepifcopi, Prcmonftratenfit monafterii conditoria .

.!«*.» «M iljeita. ·· M·

.... 3«iiu« p«r· u«oi («x». g»ti »[redacted] »ii.« <[redacted]« "ippiali·*· *·*· ·

Rcftlteca ka laa BllrO. ρβî,ı Me guaiixa Za. chau* .

Bi aieplid· f*'»·

Brrer Oil·»· ni , qviicii piii ,il>«* BusiUcii Mognausl.

D« protiacia S«q.a>o LXxVII. Reftat ex quatuordecim provinciis Msxima Sequanorum, cujus metropolis civitas Vcfontien-

a qua pendrat civitas equefiriom Nojodonus , civitas Elvissiorum Aventicus , civitas^ Banleenhum , caftram Rauceofe, caflrum Vindorudenfe, cattrum Ebrodunenfe, pura* Abucitu . Ex reguia canonica , Veibntienfium en.fcopus hanc provinciam metropolitanpire regere debuit. Et lane ille admmiftravit, aut quidam alius . Non me later, Hilarium Arelatenfem , jus tibi in eam arragaile, depolito Chelidonio Vrlootienfi,quade re vetus codex monafterii Ju«enfis a Chr fleno laudatus ifta habet *: Hi/armi venerabitcm Chelidonium fupradit* metropolu ,* id eft Vefontienus *,patriarebam , pairtelo prafeetortoque futim favote , indebitam Jibi per Gaitiat vtndicanr monorcbitm , a feat epijcopati nulla emdente ratiane dejecerat.* Subjungit deinde leicilfam a Leone damnationem , Hilariuruque *regulariter iicrepatum .* Exeat Leonis epiftola data anno 447. qu* negotium iftud explicat. Refert tn m Chelidonium ab Hilario fuiffe facerdotio deje&um. quo fiiiuet vidue maritua , fed redditum ecclefi* fu* , At huic , quam amittere non debuit, dignitati , quod cognitione apud fedem apoftolicam habita, Jiberum fe ab accufatione docuitfet. *Mmtfet namfde in illum prolata fententia , objc&oram fveritat extitiffet .* Quibus verbis metropolitica Chclidobii dignitas peffundari videretur , nifi fola vicaria poteftate a Zolimo, epiicopis Arelarenfibus delegata , jus aliquod cogendarum in Galliis fynodoram Hilario competivifle lciremus . In qua fynodo de Chelidonii caufa UMicium tulit, ex more recepto flt a canonibus indufto , qui epifeopos lynodoram examini committunt , falva fedis apoftobe* reverentia .'Sed judicii ratio a folo Hilario repetitur, quia illo auftoie fententia lata eiat. Solenne enim erat, a concilii prsrffdibut injiifl* cognitionis rationem exigere , quemadmodum docet aftio 1. Concilii Chalccdonenfis, ubi afta fynodi Ephefinc 11. difeutiuntur, flt a Diofcoro illius pnefide injulii judicii pmna repetitur,- quemadmodum ipfe ctm a FlavianoConlt.intinopolitaoo exrgerat , ob damnatum Eutychetem m fynbdo Coflantmopolitana . Null» alia pcteftate, pl *tot* vicari m, Hilarius uti potent adverfus Chelidon>um . Attamen hcc tota ratio Leoni ditplicuit, ex cujus verbis apertiffime demonflratur , nulli epilcopo aliquid licere in Sequanica «provincia , quemadmodum nec m ceteris provmciis , prrter ipfius provmcie facerdotes. *Siit,* inquit, *una^u*fae provincia jit contcnta conciliti , nec ultra Hilariuc audeat conventat indicere Jynadalet* , (conventum adverfus Chelidonium habitum perftringit) *& Jacerdotum Domni judicia fe intrrfercndo turbare .* 9«' *non tantum noverit fe ab alieno jure depuliam , fed etiam Vtennenfii provine/ie, tfaam male uJurpovC'at , potcdoic privatum* Quare eleganter in Novciia confliitu none Valentiniani Hilarius damnatu» fu fle dicitur a Leone, tum quod invit·» civibus aliquos ordmaiiet epifeopos , tum quod «lios *incompetenter* removiliet : quod ulumum de Chelidonio *& de Prop&o* intellixeudum eft . Idem pontifex in eadem epiftola adeoexaAurn fe provinciarum cuflodem preflitit, ut » limitibus umu« provinci* alterius rnetiopoitanum arcuerit; hoc ad,edo. ut fi quis honoris (111 defertor privilegium fuum m alium fe polle tr**ferre credide- rant , non is cui cefferit, fed qui intra provinciam *cete*ros epifcopali antiquitate prrvemt, facerdon s fibi ordinandi vmdtcet potefiatem. Ex tafti ferle, Ac cognitione a Leone habita , provincla Vefontumenii* a ceteris diktat* , nullique extraneo fubdite, flatus evidentirtime dcmor.ftratur , atque adeo d.gmtas epifcopi Vefoationis, quae civftas m ordine ovili eft Maxima Sequanorum metropolis .

LXXVIII. Duplex tamen movetur difficultas ab eradit·* vicis. Una fumitur ex hodierno provincial Vefont'Onenfis ftatu , qui Belicenlem . Laufanenfem. Bc Bafileniem epifeopatum metropolitano Vefontienli tribuit, cum tamen in Notitia alir deleribantur civitates, fle loca , qu* nunquam epifcopatibcs decorata funt . Ut autem hac difficultas exnediatur , obfervandum eft a fynodo Sardicenli decretum canone *4.* ut civitatibus fui non deflent epifcopi , fed vetirum ne in 'viris aut paris ronftituerentur, ne dignitis illa vilefceret .Quare cum quatuor civitates provinciae S-qnanorum Notitia déferlât, ilhs neceffario imponendi funt epifcopi, ut ordo ervilia cum facro paria faciat. Caftns , qua: funt minora opida , ex arbitrio fynodonim provincialium peo cnjulque celebritate tribui poffunt, vel pro infrequentia etiamomitti. Nunc confiderandnmeft provint!* Seqssamc* fatum, qua f*pe vaftata flt direpta . 3uaramdaaa civitatum , qu* in Notitia deferibuntur , ignitas in alias urbes translata eft. Itaque deleto Nojoduno , qood vulgo *Nion* , epifcopatu* translatus eft [redacted]n civitatem Belicenlem.- unde Vmcentiusecclefi*Belicenfia epifeopus fubfcnpfit concilio Parifienfi II. anno *jjj.* Coloni* Auguft* Rauracorum nrcerat Jufliaianns epifeopos anno {46. in concilio Agrippinenfi : ex cujo* civitatis ab Alamannis everf* rudeiibua flatim exci-

t,,1U; v._ roaiiod··. · uub> Ilin Cb<ü <*.**"<"._ J·*" 1 L' Q»i»Hil»rio ·ihl1 h*·*·· *1"* ?f°"*' U*d< ρ,ı« "l«q·· u' * q.amNou. ti« {B NoM·»·™ Cl»l'·» B*h «·<<· A«· ri<··

C'V'iar B· Alatna «

occitaU «A eivitss BaUleenlium, cujus meminit Am*A^e tempore differre. mianus libro *p*. Valentiniani lenioris temporibus, id cil an. \]*v* unde nomen indeptus eft Baf[redacted]entis ep fcofius. Rauraci vero caitrum excitatum eft *ad* tuendos imites . Diutius fletit Aventtea civicas, vulgo *.afvee cb:>* , cupit epifeopus Marius fublcripfit concilio Matiiconerdi it. an- *ftf.* Sed paulo poft, exeifo Aventico, dignitas ejus collars eft Laufan* ad lacum Lemanum; unde Arricus epifeopus eceleli* Laufanentis fub» icripfis lynodo CabilonenG, aooo dfo. Caftrum .Vindonilfie fy nodorum beneficio , rton autem jure, fuit quo que epifeopis non caruit , qui concilio Epaonenlis yry. dt alus fynodis interfuerunt, donec everfa Vindonftfa , quas vulge *t^viddifeb* in hnibus Helvetiorum , Conflantia Germania eam dignitatem rveepie, & a provincia Vefooienfi diftraAa eft . Caftrum Ebrodunvnfe, quod vulgo *Tvirden*, nunquam epifeopatu decoratum fuit , nec potius Abucini, feu Lucini, quemadmodum legi vult Chiffletius, docetque vulgo dici *Port dc Leni* , ad Lucinum fluvium.

Eb.oSua,»· <· ·

LXX1X Alter cootrovedie articulus caput Ipfum petit , nempe Vefontionem t cujus epifeopus nec fibi metropolittni titulum arrogavit in conciliis, nee fupenore loco cum ceteris mctropolitanis lubfcripfit. Sl pateiccur ioftitutum , hlc difpuuri copiofe potiet dc ordine conteflus & fuMcripttonum In conciliis. id tantum annotabo quod ad rem ooftram pertinet , nempe hanc fuifte regulam a patribus indu&am, ut antiquior ordinatione epifeopus collegas fuos antecedeiet . Id docent Africana concilia , Leo I. epiftola gp. Juli munus m leg. sp. c. De epifeop. qui ««ve rug.» χ«<·τ>,/·(docet epilcopos *errat;·*.* Cujus moris adeo retinentes plerumque erant epifeopi, ut metropolitanis non invitis priores ordinatione in fubfcnbondo preterrentur .Quod demonfttari potufl ea fynodorum Gallicanarum iubicriptiombus . ubi metropolitan! (arpiffime tum aliis epileo p.s permifli inveniuntur, nullo dignitatis, ordine fervato. Itaque mos Ifte trahi non debet in tropi Velontienfls injuriam. Aliquando vero, arttiquio* tibus epilcopis jus fuum ex modeftia remittentibus , accidebar ut omn> ordine neglaAo perturbate lubfcriptkmcs firrent, przc pue apud Gallos , quorum negligentiam in hoc capite carpit Gregorius I. epiftola ad Syagrmum Auguflndunenlem epifconum lib. 7. epifti la 114. *Ppilcopos fecundate fu* ordinationi/ temper , five ad confideuaem <n conctito, five ad febfenbendunt , vel in qualibet alia r», fua attendere loca determines , Φ [nerem fibi preniattvem» ordinent vindicare* . Sane metropolitan! excepti erant ab bac regula , ialtem in provinciis qu <gue fuis , ubi honoris praerogativa illis competebat . tum cx ipfa rei natura , tum ex canone apoftolico, & ex caoene Antiocheno. Canon, jy. apoflolicus , »1 «vyι,vχ »»·Γ· *(brac ètimi* Xf« «> * *mita s Uruant «4 rfèbua ealdr àf* «rc«I *In* . Id eft , ex verfiooe O onyfn , *Pufcafés pentiusn fiufialnmua [cire convenit , fuis inter eos primes babeotur , quena velet caput <xifilment.* Er canone *9.* Antiocheno.* *Placuit cumbo-uore pr*ctllere*I EM· * rr vl/vj araryebau eav,. Unde concilium B aceofe 1. cap >4. *Conferveto metropoliteni epc[copt trimatu› ceteri eptjcororum , [ecundum fu* ordi-naticms tempus , alius olio [edendi deferat lactem.* In conventu autem plurium provinciarum ex regula canonica vetere metropohtam cetrris epifeopis prsferendi ersnr, ut difrrre conftitorum eft in Africana *coi*leAione , c. U. *bfic^arde*, inquiunt (Id eft ex tempore ordinshonis) *α pairibui & » maianbu/ icrvetu/ tfi* , éT « *ncfiti Deo propitio fervabitur i fatvo etiam jurepri-mulus Nemidi*, 9 Mauritans**. excipiunt a regula primates Numidiae ft Mauritamo, quibus In concilio umverfali Afuco primus locus poft Carthaginenfem dabatur, ob dignitatem ft vetuflatem provinciarum . OmiA* autem funt Tripolitana , Bisacena , « Mauritania Sttifenfis , quia recentiores erant tribus aliis , & proinde mineris erant dignitatis , ut ftat>m dicemus . Interim annctafte fufficiet ex nova canonis Africani interpretatione, quam damus , priorem locum metroroiitams deberi In conventibus generalibus : led apud Gallos noftros ordinationis tempore Inipefto , nullo difcritnine metropoleon , epifeopi plerumque sflidebanr Poftqusm vero archiepifeopi nomen , (quo fala Matifconenfit fynodus anno ylt. femel ufa fuerat)merropolitanta omn bus paftim apud nos tributuro eft , in fynodo Sueilcnita fub Pippino duce anno 744. incauruslis Hadriani , & in capitularibus Caroli Maeni , atque Ltido» vici Pii . tum in epiflolis pontificiis ifidohan* colleAionis ·, epifeopi metropoleon , & nomen illud irehicpifcopi fibi palam adfcJfcere , quod In atetropolitico 'neglexerant , *St* confcilus prsrogativam pr* ceteris epjfcopis diligrntius confervare fludiserunt . Quar· Hincmarus ex ufu tempora lui, quamvis aliquando raterpellato , refte oblervavit . antiquitatis privilegio epifeopus inter <e prcferri , ftd dignitatis gradu prianates , feu metropolicanus . illis prscellere , ft inter

D, viM-. lluv» <pl- iubicti-

d< r.tu<

peirt

V<l pitml· ilir

Q«od <»IU ». Q'ty·' [redacted]< l|wj Gll

K r»»v«eta H»"u«i

FOIIIMII <<, Urii ifftO pi· przfcus d»

. .. . po«l .fu. p, !.[redacted] nool<« •'chii^ho- P*

Q-oS «b·.. "ihiHui. »·'· s»®. I

16.de pumatibus Gallicanis , Belgicis ,dt < quens , *ficut ér inter reliquo» tprjcofos bdi tulerit Jcmtatur , ei qui priai feni ordinatni . prior babeaiur.* Itaque nihil damai recidet In Vefontionenfem tedem, quod ejus epilcopos ceteris epifeopis permiftus inveniatur, fine metropolitan! titulo. Neque ttamen adeo neglefta eft ejus civitatis dignitas , quin juxta antiquum morem inter metropoleoe Gallia: receoieatur, m teflatnento Caroli Magni apud Eginhartum : ft Brrnoinus dicatur , efle ejus archiepifcopus m capitulari Ludovic!, lib. a. capitularium cap. ag. *Ini^e/antio, qu^ cfi dincefis Bernaini ercbiepifcapi.* In epiftola fynodali ad Vvemlonem una cum ceteris metropolirani» inferibitur Arduicus Vefontionum metropolitans epifeopus , anno tgp. In concilio Pontigonenfi anno S?6. etfi poft plures epifeopes , lubfcripfit Theodoricus Veiendonum ecclefi* archiepilcopos . Ad quem Josnnee VIII. epiftolam deefit cum hac infcriphone , *Xrtvrr»-ndtfuuo <P fangtfuao Tbeodorito ercbtcpi/iopo Cbry/opoli-fane ecclefi**Chiyfopolii enim difta eft Vefontionum civitas.

Vifostio Btl,opou4 aiÛA ,

r— ■ —r— .'ft> cpaqiiiir.

LXXX. Non fotum aatem epifeopi civitatum metropoleon ex antiquiflima di viGone in quatuordocim provmcias dignitatem fuam retinuerunt ; fed etiam li , qui ex divifiooe fafta fub Gratiaoo novaram metropoleon («cerdoria poftidebant. Tres funt metropoles rju* generis, Senonum, Tnronorum. ft Aquenlium. Senonia provinca itcifa a Lugdunenfi prima, civicasSenonenhum fafta «ft metropolis, ut docet Nutitia. Ejus quoque provincia metropol<tanus dicitur Agracius Seno» nenGs epifcopos a Sidomo Appollinari anno 47a. qui eum ad ordinationem BiturieenGs epifeopi literis fuis invitat, anxilio comprovincialium epilcoporum deftitutus , ob mvafam a Gotthis Aquitaniam , lib. 7. epiftola j. *Nec te , quenafuena Scnonue caput et, inter bet folius epi- , vincio , quando tn relidiane caufa connjuiiier fhaaprapter in can, ll tuendo .prefat* civitatit antifile, provincialium collegarum deficimur numero , rufi metra-politanorum reficiamur efienfu.* Poflen gradum ilium ftudiofe tuiti iunt, donee fuperioribus pnnis Senonia quoque provincia fefta efl, it PahGenii novz prov'mcir ecclefiafticc impofitus eft archiepifcopos urbis rogia, fummi pontificis decreto, ft regio affenfa.

Nor< frc| Jtlropou» pmrai «>».

M M€1'·P?1*·

LXXXI. Turonica provincia, feu Lwgdunenfis tertia , ftatim atque d'flrafta fuit a Lugdunenft iecumia, civitatem Turonorum metropolim agnovit · ejufque tatis Venetum (Kannr/) ordinatione celebratum ,a Perpetuo Turonico epifeopo , anno <6r. qui primus fynodc una cum epifeopis provincia ftibfcripGt.

LXXX1I. Nstbonenlis fecunda recifaa Viennenfi provincia fpecialla & diftinfte nomen Indult . De ejus admintikatiçne dilcepfatum efl in fynodo TsurienG ; que conecti* eft Proculi epifeopi Mafiilmenfis perlon*»oon [redacted]em ejus civitati , quia in altera provincial ·ita erat urbs Maflllienfis , fcilicet in Vienncnfi, ut diferte loquuntur patres; quamquam refragantibus epifeopis regionis ilhus , qw *fibi ulterio/ (revinci* fucerdotempr*· eft noa debere contendebant.* Sed poftea decreto Zofimi prooroci* ejus adminiftratio una cum Viennenb ft Narbunenfi pruna ad Aa eft Patroclo Areiatenfi *t ft* Proculo epilcopatus abrogatas , quod In apoftolica fedis injuriam locum fibi indebitum a fynodo Taurienfi exambiiffet. Verumtamen Gallicanis metropolitan·» per fingulas provincias au&oritatem fuam reftituere Bonifacius , Crleftinus dc Leo , recido referipto peiori, quod pratevtu confuetudinis antiqua per fubreptionetn contra Canonrs, a Zoiimo Patroeius elicuerat, ut fupra monui. Quire epifeopus civitati» AquenGum , qua in. Not ha eft metropolis Narbonenfis fecunda , ulus efl jure fuo In adminiftratione ilhos provlnei* . I[redacted] tinum retinuit Areiatenfis epifeopus, ut. Aquenfem epifeopum ad concilium evocare potiet : quod trabeo·dum non*Aft*an ceteroscpilcoposNaRbonenfis fecunda, neque ad prcvincise illius adminiftrationem , qua ab AquenG metropolitano pendebat . Libellus Symmacho P*P* oblatus a legaris Grfarii Arelarenfib anno 514. tem totam liquido exponit · *adpemfi/ etiam civitati/ epi/cepam janfhtati/ vefir* mentri preecipite confiteri/ , at dum a metropolitano entifiite ecclefi* Jtrtlatrafis ad fytidalt cantilinea fuerit evatutu/ , vel aiiqu· ordinatio-aut caufa étant fibi mfialet religio divine necefarium,* minime *veniet frufireter , quotena/ ea «u* langevii faeculis pnfcomm Jaea't au3orius , vobii prae/elibur prefenti future que uteri inviolate ferventer* . Symmachus referipto fuo privilegium perfonaleCaefario indulget , ut fi caufa ecclefiaftica pnrfentiam facerdotom pofcat, in Gallia, vel Hilpauia, epifeopi ejus automate cosnmoaitl ad fynodum eooyenlant. DeuWetekfi«

D**·*·· ****** ' ; ------- (y»e. jy, ,,,g,

Zofi»" tribalt <M proviaclsm Aralataafl -&T,;-

q«»6» «Hhopwr r» aaafii lah cat* Ar·!^ «-fit.

cleiie jure perpetuo concedit ut Aquenfem epifeopum*^ metropolitaoua Arelatenfis ad fe vocate poflit. poena' canonica in contumacem illata. *Et β tam tiiltfaA- qunjti aotider., vel alitu quilibet metruditaoc poti- A* junta Canonum definitionem vocatur obtemperare ne- luant, noverit [abdendum je·, quod optatmu, tKlefiqfii- etf dtjetplinn* . Aquenfia ergo epifeopus metroptuitica poteflate heebatur In NarbooenG fecunda , fed ipfius ecclefia obnoxia «rat Arelatenli ecclefi» · m quo cernimus imaginem quamdam eorum primatum qui poftea inftttuti funt. De illius libertate aAum eft In concilio Francofixdieofi , decretum ut ad fedem apoftolicam referretur Can. t. Conftituto enim jure Viennenfis, & Arelatenfis epifeopi, jnxta divifionem a Leone indoftam, & a Symmacho, atque Gregorio I. confirmstam, addunt patres : *Dt Taraatafia vere , tS Ebre duuo , five ^dquir , leqatio faite efi ad fedem apo Micam , tT qmdquid per pontificem K»mame ecclefix definitam fuerit, boc teneatur.* Quid decretum poftea fuerit, ex rebus ipfis potius quam ex refcnpto difeimut. Legi-g mus enim Rotbertum Aquenfem archiepifcopum fubferipfifle conci lio Mantalenli, anno 879. atque ad eumdem datas literas a Joanne VIII. anno 880. epiftola J91. cum archiepilcopi Aquenfis titulo. Quamquam illud qnoque verum fit, Aquenfem civitatem inter metropoles regni In teflamento Caroli Magni non fuiffe recenfitam · quia fortifie de illius ftatu nondum referipierat fummus pontifex.

LXXXIII. Querendum fupereft an e xvxt. provincils aliqu» potiotes effent aliis , tum in ordine civili , tum in ordine ecclefiaftito . Plane fl de dignitate illatum agatur, dubium non efl quin aliqu» reteris prsecellerint , vel rb civitatum fplendorem At frequentiam , vel ob imperii , In cujus fin.bus jxiiit» erant , incolumitatem, Unde in Notitia imperii fex provinci» Gailiarum *Confularet* dift», quia regebantur a confularibus; undecim vero prxfidiales, qu» prseidibns cammiflk Sex illi» funt Viennenfis , Lugduneufii I. duae Germanie , fle due Belgice, keliqoeçrum, vero funt prvfidiales . Ceterum.in rebus omnibus aquale erat jus txnnium piovincaram, Ira ut nulli exconfùlaribus in alteram aliquod effer imperium. De iliis tantum moveri poflet qu»flio , qu» prime dicuntur erga feeundas. Sed adeo aperta eft Macri jurifronfulti definnj0> ut dubitandi nullus fupetfit locus. Getmtnia di- *.^* ·η provincias primam *Bc fecundam, qu»re-* batur an is qui in altera effet ortus , poftet afleforis munere fungi in altera , ob legis prohibitionem , que neminem patitur in provincia fus prsfidi alfidere. Refpondit Macer, In altera affidere pofle , poft diviftonem · quod dici non potuiffet , fi jus aliquod & imperium confulari Germanl» prim» fuperfluillet in Germaniam fecundam . H»c font verba Macri *in l. j. ff. De cficio affeforb . Si eadem provincia pofiea divtfa fub daobut pm/idibui conjhtuta efi , velui Germania .Mcefia, ex altera ortui. in aitera afidtbit, nec videtur in fua provincta ajfedifie.* Sed conceptis verbis h»c controvvrfia definita eft a Tbeodofio , qui praeter antiquam Tyri metropolim in provincia Phoenici» , Berytum m novam metropolim evexit, pan jure cum prima *: Sil illa* , inquit, *mater provincia , meporum tmfirorum beneficio, bac nofiro , & utraque dignitate fiqpili perfruatur. I. un. lib.* it. *cod. de metropoli Beryto* . Quod de nova metropoli dicitur, intelligendum eft ad provinciam novam quoque pertinere · quando ab antiqua dividitur.

LXXXIV. Idem jus conftitutum reperio in provincils ecclefialticis . Etenim , fi demas Narbonenfem fecundam & Alpes Grajas , de quibus iftum , cetere omnes provinci» a nullo p.xterqasm a fuo metropolitano pendebant . Qyod egregie docet Innocentins I. de Rotho* magenfi epifeopo, qui crst Lugdunenfis fecunde me rropolitanus. Illi enim , non folum prorinci» fu» epifeoporum ordinationem competere ait . fed etiam Synodorum provincialium indidionem , *Bc.* judicia ecclefiaftica, eo folum excepto, ut de majoribus caufis, fi qu» emerferint, ad fedem apoftolicam referat. Lugdunenfis prim» metropolitan! nulla mentio quia Atteviuro, equo jure metropolitan! erga fe agebant Leonis 1. te-^ti .flimoBia (uperius a me prolata fingulos Galli» metropolitanos provinci» fue limitibus circumfcribunt, non folum in ordmatioo.bus peragendis, fed in Concilii habendis , reddendifque Judicils.

LXXXV. Si aliarum dicecefeon exempla petantur , prefto nobis eft Africanorum Conciliorum anftoritas , °b· Mauritania Sitifenfis avulfa efl a provincia Numidle, *Bt* proprio primati commifla. In Canor.e 17. colle&ioni· Africane · *Biacnit ut Mauritania Sitiftnfii (rt*

bur epifcepit , propter lontineuitatem b-berc perm>ffa eft. Per divilioucm - cœtu Numidi» fepsratur, ut loquitur Canoe, id efl ab ejus Synodo, ur interpretatur Greca verfe, ·« ·'l aam^ . & per prime, reo», atque proprium concilium adminjftratur.

LXXXVI. Ad uberiorem huju» Canorx eaplicationem. oeceffe efl pauca quodam attingere de provmeris Africane dicecefeos civibbus Ar cccicfiaflicis, de Iuibus perplex iflum eft ab abit. Tradus ille, qui a tornante Africe notnine cenfebatur , quique a f<eto Gaditano ad Cyrenaicam regionem Egypto ceotributam porrigebatur, in quatuor parcel divifus fuit olim in Mauritaniam Tingintanam , Mauritaniam Ccfarienfem, Numidiam, fit Afticam ipecialiler didam , ubi flta erat Cartbago , quai deleripiit Proiameu· libro 4. geographic , Mauritania vetui regnum divifit In dua» provincia· Cajus Caligula , fi fidei Plinio libro J. cap. I. quod Claudio tribuit Dio libro 60. C/sudiur , inquit, Meamr *divifit in eoi qui ad Tincta, (T qui ad Cafe- ream , uidi* CF *nomina bebent : CT duobui equitibui prx*I *pofitu eoi fermifit* . Sed paulo poll uni prarfidi arube **Mauritanie commiflr funt a Galba , ut difcimul ex** hoc Taciti loco , libro a. hiflor. *Lucejui Albinei a Ne~ roue* ~~*Mauritania Cafarienfi*~~ *prapofitu; , addita per Gaibam Tiginianx provmcia adminifiraiiant , band fpernendit viribu aiebat.* Quam ditpofiiionis formam pofleriorei principes fecutl funt; unde faftum ut Africanus ille trsdus ex tribu· proviticiii conflatus fuerlt , Africa, Numidia , & Mauritania, provincia Chartaginenlis, feu-Africa , eas regiones compledebatur, qu» ab ipfa Carthagine ad Cyrenem diffundebantur. Numidia compeda erat ex vetere feu Cirtenfi, ab urbe Cirta , 3use deinde Conftantina, nomen indepta · & ex Numila nova , cujus meminit Pto/emeua, ubi ponit Cuicuam Coloniam. Unde aliquando lingulari, quandoque vero plurali numero *Numidiarum* provincia dicitur . Eodem modo effertur Mauritania urraque.· quraTinaitano opido ad freti Gaditani fauces pofito , ufque ad Numidiam , per *O'ῆα matititoato &* interiora loca porrigebatur. Ex difpofiticne ifta veteri profluxit , ut Confiantinut omnes Africanas provincial, trium illirum, Africe feilicet, Numidi». & Mauritanie nominm coœprehenderet in epiftola ad < rcihanum Cirtbaginenfem , cul trla millia follium numerari jubet , diipertienda quibufdam religionis catholice mmiftris , ▮ *»·<·{ t'ratU'oty ·>! - ni,* N«ju;<bv(> apud Eufebium liblo 10. cap. fl. Hinc quoque fadum, ut eidem Cecihano cura mittendorum sftorum fynodi Niccn» per Africam, Numidiss, & Mauritania· commifla flt apud Gelaxium Cyzicenum libro a.

LXXXVII. Hunc ordinem initio amplexa efl Africana ecclefia in fuit provincils conftitueneis, ut pater ex prxfatione univerfalis concilii totius Afucane dioe cefeos, col lefti a Cypriano anno .ajl. ubi traftatum efl de hereticii baptizandis *Cum m unum Canbajinr coaventjfent Kalendii Septembrij epifeopi plurimi ex provincia* ***Africana , Numidla , Mauritanla*** *, cum prelbyterii & diaconibut.* Tres dias provincias defignat quoque Cyprianus epiftola 47. *Latiut*, inquit, *fnja tfi nnftra* r\ρ,<η>ιηάβ (Africana feilicet five Cartbaginenfi») *babet* ***etiam Numidiam , & Mauritaniae duas fibi coharente;*** , id eft Tmgitanim , Ac Ceiarienfem . Eadem forma perfeverabat in ecclefia Africana anno 114. quo Arei1tcnfe concilium celebratum eft. Ex tribus emm illis tantum provincils nomina legatorum repetiuntur In fubfcriptionibus, feilicet Fortunati epifeopi de civitate Cefarienfi *e provincia Mauritania* . Ceciltani epifeopl de clvitate Carthaginis, *e provincia -Africa·, Bt* Vilioris epifeopi de civitate Legisvolumini , *provincia Numidia* .

LXXXVIII. Ordinatis demum provincils totius orbis Romani , Africanus traftus conflatus eft e fex provincils civilibus, quas Rufus in breviario defieripfit : *Per omnem ^Africam [ex provinciae fadae , ip[a ubi Cartbafo efi proconfularii, Numidia , Ihnacinm , Tripoli! , <&· duae Maurttanit, boe. oβ Sitifenpi (T Caefarienfu* . Haec difpofitio provinciarum vigebat Conftantim pnncinatu, ut patet ex ejufdem imperatoris epiftcla ad fynodum Arelatenfem , qua jubet ut ex parte Gecihani & Dc/u- ad fynodum Arelatenfem fe conferant aliquot epifcopi, non folum ex provincia Carthagmenii ,fed etiam *de Byzacenae , Tripolitanae , Numidiarum* , t*r *Mauritenianm provinciu* , Id eft Sitifenfis , & Csfanenfis . Eadem divifo probatur ex infcrintiooe tunc polita L. Aradio Valerio Proculo, *Procoufuli provincia .Africae vice [aera indieundi, eidemque judicio [aero per provinciai proconfulaiem, & Numidiam . Byzacium . ac' Tri polim, ftemque Mauretaniam Siiifanem , & f.uja>ien fem, perfnnito officio prefecture prttorio.* Hmc dicimus , quod etiam obfervar Notnia imperii, Certhaginenfem provinciam proconiuli paruiffe, qui vice facra judicabat , unde difta eft provincia proconiularis ; In reliqu'S vero provincils prsrf ftjm prxeorio , aut illius vicarium jus dixifte . Conflitut» funt autem fex II le provinciae civiles , diflraftis Byzacena «St Tr-politana ,

Aqaead· tpikopm ---------
•c»fl« 11.
id coafir
«cl».
ra«i»<«rf·.
Æq»*l· <j»i «auM.
N»H»m l«» P<>im« pro- 7',c.'*. "
la ordise ovili .
Ms I«HO.
Be Lee»·
*.'r· * j
f
Oi»lC«p„. *<»«»<>▮ "'11«· In Af'll·· ·
Q»>tvo» p>o'l·<i* M··ι ι»·<« i·T·
CoiAi ▮·«
$irut«pre_ ,n Aiiic».
N
. t
Tκι pro- r,»o· ««fr. CaAt< · 1· reeciliaCy- pıı»αι.
Ft i·
Ot«u'
<i» » a<b.i ι»»P·»« Co»P«ii<>I
Γ«'<»·'v P*'" V"l'*I'Y' "pro"* "
Ihigimafi

tax , a provincia Africa fpecialiter diAa. PcoJemeus emm libro 4. cap., t. Neapolim « feu Tripoli® , aut Leptin magnam, Africe Cartbaginenfi accenfet : qoetnadmodum & civitates Adrumetum ac Bysaciom. Adrumetum autem pertinuifie ad provinciam Byxacenam Offendit, poeter Orofium & cereros. infcriptio pofita Q, Aradio Valerio Proculo Byxacen» provinciae prsti- di, Cnfpo & Conflantino coafalrbus , qua eum , Ilbernique ejus , flbi pcflerifque fuis patronum cooptaverunt . *Coloni Colonia* Cssesrd&e Wp»< Tr«jas<· ><w- *Frugifer* Hadrumetime* . Mauritaniam autem Sitifenfem a Numidia avulfam docet Canon Africanus fupra laudatas , de quo fiatim plura . Tingitana aurem ornifia eft in hac deferiptione civili, quia adjeAa erat qmnque abis Hifpaniarum provinclis i quemadmodum Rufus annotavit.

Maamsaia Siiiwafl* N«a>d···

LXXXIX Novam iftam difpofitionem civilem amAfricana ecclefia poft fynodum Nicaenam , qu» Cingulas provincias fuls metropolitanis addixit. Primo enim quinque provincias in ecclefiaflico ordine conftituit , Carthaginenfem , Numidiam , Mauritaniam, Byxacenam , & Tripolitanam, quibus deinde Mauritania Sitifenfis acceffit. Ex illis quinque conftsbst concilium Carthaginenfe habitum fub Gratoepifcopo Carthaginis, anno $49. conciliis prius *per divert provincint jtfrteeuet* celebratis : qu» deinde in *uni-Verju frovincirf -Africa ctnciliuut* convenerunt. Ea verba defumpta font ex concilii exordio, ubi *provincia* nomen fignificatione vulgari in priore loco fumitur , in fecundo autem loco pro toto Africanarum proviqciarum traAu atque ditxcefi . Si quis autem obflinata mente diverfat illas provincias, quarum mentio in illius concil'i exordio, ad tres antiquas reftringere velit , Numidiam , Mauritaniam, & Africam , plane revincetur ex iftius concilii Canone decirootertio , cuju« h*c funt verba· *^dhtndentitu erijeep»t -rfdrnntetinnt dixit: In noftro concilia /Intutnnt ep , «r no» licent clericit fenerari. Quad fi & janSitati tuą , & huc concilio videntur prçefenii plncito defignetur.* Ad Byxacenam provinciam pertinebat civitas Adrumeti, ut dixi fupra: & epifeopus Adrumetinus, ut docet notitia epifeopatuum Africae edita a viro clanflimo Sirmondo. Itaque concilium, de quo loquitur Abundantius, erat concilium Byxacen» proVincl» , cujus fententiam delenore vetando clericis firmari petebat, non iolum ab univerfali concilio, fed etiam a Grato epifeopo Carthaginis. Quod egregie docet diferimen concilii Byzaceni a concilio Grati epifeopi Carthaginenfis, Id eft proconfularis provincie . Quare Byxacena provincia ecclefiaftica tunc diftraAa erat ab Africana feu Cartbaginenfi , cujos olim pars fuerat. Idem cenfendum eft de Tripolitana.

peft ix·o- aân N>< ·· »·<η. fcrpiKitur lo<ui 'e·'.·· 1,1 c"io " u'" '

ço,ol..« PyxxcBuin « diSi··

.* Cauht µ··· <···

XC. Sexta tandem provincia emerfit, nempe Mauritania Sitifenfis, qu· aliis quinque adjufta numerum iex provinciarum ecclefiaflicarum implevit . f»ilicet *provindee procen/alarit Nnnudinrune dnnrunt, Bpzncena, Mauritania Srtifenfii , tr Mauritania Cajnrtenfit, fed & Tripolit, prout recenfetur* m concilioCarthaginenfi , habito anno 1,ię. Porro Mauritania Sitifenfis a Numidi» concilio (eparata eft , ut docuit nos Canon Carthaginenfis concilii. Tempus hujus divifioois obfcurum eft . Quamvis enim certum fit , eam anno 597. priorem efle, vera tamen epocha conditui non poteft. Sane apud Donatiflas provinciis nec accenfebatur Mauritania Sitifenfis anno 194. Tunc enim Donatiftc fautores Maximiani apud Cabarfuflim concilium celebrarunt adverfus Primianum, & fynodicam epiflolam dederunt ad univerfas provincias Africe , quas enumemerant, omifta Sitifenfi . Hxc funt verba relata ab Auguftino enarratione in pfalmnm 36. *Snniiiffûnû fratribui atque calletit per univeriant -Africam, hoc eft pro-' vinciam proconfnlarem , Numidiam , Mauritaniam , Byzacenam , & Tritolim conftituilt* . Ceterum, ut dixi , hxc divifio ab ecclefia recepta fuit ante annum 397. Eo etenim anno Sitifenfis Mauritania legatos fuos Honoratum & Urbanum miferat ad tertium concilium Carthaginenfe : ad quorum fuggeflionem canones ali quot in ea fynodo conftituti funt. Atqui folis provinciis qn»·-prima» fedem habebant pennilfum erat legatos mittere ad concilium univerfale totiu» Africe, ut docet canon a. difti concilii HI. qui. relatus eft cap. 18. colleAionis Africane : *Singulii quibufque annii concilium convocetur ; ad quod provincia , qua primai fedei habent , de concilii/ I»i/ temni leiatoi mittant* . Itaque cum in illa fynodo Cartbaginenfi legati Mauritanie Sitifenfis refsderent , procul dubio jam fuo primati provincia illa erat cornifla , & (eparata a Numidia . Divifio itaque in fu* ptriore aliquo Cartbaginenfi concilio faAa erat . Feriandus enim in breviatione canonum tir. ta. docet in Cartbaginenfi aliquo decretum , *ut primatum proprium Mauritania Sitifcnfii habeat* . Concilii Carthaginenfis *· S' ««fleret corpus Csrtbaginenfitem conciliorum. quale pr» manibus habuit Ferrandus Diaconus,

$»it« pre. «la M*a- f<*ds. gus Ni 4< lempotv- --- 11» •rih.ti·»··

A 10 quo tituli nuospraJes canonum valde differunt a noflris, (eu colleAionem Dionyfii, feu Ifidori, infpiciai, nullo negotio aftignxri poffet tempus hujus divifionis | quemadmodum * planque alia difciphn» Africana· capita liquiditu explicati. Canon da divifiosse latus erat fexrus concilii Carthag/nenfi», nempe habiti ante annum 197. Nunc tantum extat in colleAione Africa* na decimusfeptimus numero> & recitatus eft inconcilio CarthaginenCi anno 419. una cum aliis ta. canonibu» pr.orum conciliorum, qui ex J.·II. & III. Cartbaginenfi petiti magnam partem aAis inferti font Dixi canones aliquot ex primo concilio petitos. Qpintus enim colleAionis Africane de fenore vetando, & de finium invafione , conflatus eft èx duobus canonibus concilii fub Grato. Unde non fine ratione dici poteft hunc canooem >7. ab antiquo aliquo concilioconflitutum fuifte.

XCI. Praeterea oftendi poteft jus Mauritaniae Sitifenlis antiquius elfe anno qos. Concilio enim Milevitano, quod tunc habebatur , interfuit Nicetius epifcopus primae fedis Mauritaniae Sitifenfis, ut docent aAa : ubi Xantippus Tagaftenfis primae fedis Numidiae epifcopus locum (uum tenuit.' decifa nempe lite, quam illi de primatu Numidi» moverat ViAerinus epifcc pus Numidicus. Tempore autem hujus controverse inter ViAorinum tt Xantippum due Mauritanie fuis primatibus eran ornate ut docet Auguftinus epiftola *17. Evocaverat ViAorinus sd concilium Numidie epifeopo· iiitui provincie, A: Mauntaniarum . mifla ex more fynodorum traAoris epiftola ad fingulos , atque adeo ad Auguftinum Hipponenfem in Numidia epifeopum. Excufat te ob valetudinem literis ad ViAonnum datis , eutnque monet de vitiis aliquot illius traAone. Primum eft, Mauritaniarum epifeopos evocatos fuifte , qui tamen fuos habent primates.· *Legi i» eadem trattoria , filent ed Mauritania/ effe feriptum, f«x/ prwincw lci- "·"> /??' habere primatet.* In editione ultima operum Auguftini additur, *Nove* : quod de Sitifenfi intelligendum eft , que fupcnonbus annis divila fuerat a Numidia. Quare ex fententia Auguftini › poft divifionem , nullum jus comperebat primati Numidis io Mauritamam Sitifenfem. N» tamen ipfe, Numidicus cum effet , dignitatem provincias fuffragk) fuo minuiffe videretur , rem m medio reliquit : addit enim : *Quod fi & eis ad Numidiam* comoccwdam *effet canetlim», oportuit «tique ut , aliquorum Maurorum eftjcoporum , qui ilite friaret funt*, ocmrisa *m trattoria ponerentur.* Monet deinde ViAorinum , ut ante omnia qusefhonem de *ordine primatu/* cum XantippoTagaflenfi, nempe quit prior e(let ordinatione , collegarum ai b>trin dirimat . Ceterum quia poft divifiotiem Numidia: primates aliquid fibi juris in Mauritaniam Sitifenfem luperefle putabant, inde faAum exiftimio , ut in fynodo univcrfali totius Africx, habita anno 419. recitatus fit antiqous ille canon de divifione latus , ut confenfu omnium primatum, atque adeo ipfius Numidie confirmaretur. Ejus confenfus mentio, que in diAo canone 17. colleAionis Africanas habetur, tunc forte prioribus canonis ver bis addita eft : qnod folenne erat patribus illis , qui aliqua addebant vel detrahebant a verbis canonum antea decretorum , ut patet cx iis quae decerpta funt ex concilia fub Grato, & relata in diAam coileAionem .

XCII. Antequam ab Africa difcedam , explicanda eft fententia canonis tertii concilii Carthaginenfis 111. fuperius memorati, de legatis mittendis a proviocils qu· pumas fedep habent . Videtur enim ex eo colligi polle, aliquas tunc fuifte provincias , apud quas nulli effent primates : quod verum eft ; etenim Mauritania Tingitana , licet provincias civilis dignitate frueretur , in politia tamen ecclefiaftica Mauritanie Cefarienfis fynodo accenfebatur. Itaque nulli legati provinci* Hhus Tinginnos nomine ad concilium plenarium Africe mittebantur, fed nomine Mauritanie Ccfarienfis. Quod non impediebat quin epifeopi Tingitan» provincias delegari poflent velut membra concilii Mauritanie. Sed prima fedev forte addiAa ege folis Mauritanie Catfarienfis epifcopis. Sane, dévida a U/andalis Africa, Tingitana eorum imperio ceflit , ab Hifpanicis provinciis avolfa. Attamen, florente licet VVandalorum imperio, Tingitana locum fpecialem non habuit inter provincias ecclesfiaflicas Africas , fed Mauritania Cafarienfi fubdita fuit, ut antea . Quod docet notitia epifeopatuum edita fub Honerico rege , ubi Tingitan» epifeopatus fub Cefarienfi Mauritania recenfetur . Sufpicari poflet aliqui» intermedio tempore . fcilicet ab imperft> Conflamini ad VVandalçrum in Afncam irruptionem, idxft centum & amplius annis, Tingitanos epifeopos ad Hifpaniarum lynodos pertinuiffe, quemadmodum provincia civilis Tingitpna Vicario Hifpani» parebat . Eam conjeAnram, afioqui probabilem , refutat Siricii epiftola ad Himerium Tarraconenfan epifeopum data , anno H>fparÂxr«lm epifeopo· intra quinque provincias reftringit, Tarraifeqen-

Miaritmr Suifecrtc divilio tnu- L*·*. a Poft diei* d°*«« ,I"· I·· tlisait·. Explicare» c»o> ·,. aolleOiMiAtrio·», q»« ·"«'» LXXXV. ç.--n Coviiii Canhagi- «aaSa IIΓ. Tlagiiaaa de M"".

fem, Carthaginenfem, Retira, Lufitania ; Er Galli-R»'».' «r aaMe.,-- <«w ««<·< ··» , v· , c*. Qpod coagruit cum veten deiciptioes epilcopatuum HfCpaeue, relata a Garfia Loaifa id noc>a ad concilium Loceofc ; ub< quinque «ll·« provinciis additor quidem provincia Narbonenfe, quia Gottborum reeibo» parebat, tc ad Hifpam* concilia evocabatur; M Tingitane nulla deferipcio, timmo vero fabmdicatur ea'" provinciam non pertinuifle ad eecieliam Hifpanicam.

XCUI. Qpare› ut difputationem iftam contraham in pauca, mamfeflum eft ea Innocenta & Leoni», atque Africani concilii teflimoniis, nullum fuifle privilegium, quo vetu* dt prima provincia antecelleret fecunde : fi illud unum excinia», quod tribu» antiqui» Africane dioeceta* provinciis reiervatumeft in ordine confeifu», de quo dixi numero 79. Recula autem illa, que prime province metropolitan!* fecunde provincia exsquat, vigebat in Galli» tempore Hincmari Remeofi» archiepifcopi, qui fola ordinationi» ferie Treverenfem prime Belgice metropolitan!, & Remenfem fecunda Belgica inter fe differre docet. duobu» loci» apud Flodoardum. Alter eft lib. J. hifl. Rom. cap. ij. in epiftola ad Ni* colium hrtrr Rmro/ea» & *Trevertufem ecclefiam, but c«m» diM/ »«■»«« proviaciai Beijictr regto bebet* Aes feutper difiiuSio fat ficut i» ecdefiaficit mcuumeatn fovtumm (V veta^fi/iaseas coafuetudiuem femper obuuiffe comperimat, m tfdem tpifeoput u» /ocri fed dignitate ordinit prior letandum lacrat regulat heberetur*, pel *foret i» arnhbel lfiarum ecclefiarum metropoli t»ttt ordi*mrt»i. Idem Hincmaru» in epiftola ad Ludovicum regem, apud Flodoardum libro g. cap. *0. *Ecclefia Hemenfit CT Treverenfii comprovincialet aigue fareret, & ett autoritate, & e* antigua coufaettdine habeatur l eu tondit'ione, «t fui frior eorum farit epifeoput ordiaatut, prior etiam babeatur i» fonodo, fibi «wf·· CenfiliodTdarnlia foveantur atfut fulciantur*. Neceffe eft itaque ut corruat quod annotatum eft in epiftola Gregorii VIL ad Manxflem Remenfem libro d. epift. 1. Treverenfem ecclefiam olim a Remenfi cultam: *Ejtmeafit, cui pr* fidet, ecclefia qttodam tempore primati fubjaeuit, r ei at magi/re pofi Rmetnu* pontificem obedivit*. Hsc autem aflertum eft ab autore epiftola» Gregorii, ex recepta tunc temporia. opinione, de jure prime provinci* in fecundam. Unde quoque color petitu» eft, ad inftituendum turn ecclefis Nstbonenfis primatum In provincia» primam & fecundam, ex referipeo Urbani II. dato anno >097 tum Lugdanenfit ecdefis io quatuor provincia» Lugdunenle».

XC1V. Ne qui» autem ex hac difeeptatione colligat me in id incumbere videri, ut primatum Lugduneniem fuccufti» *eius* falcimeti» evertam, id folum a benigno leAore ponulo, ut fucum a fano colore, ftt te&orium à folido «ariete diftinguat, necerafouno alterum aboleri exifttmet. Primatu» ifte folidiftimi» fundamenti» nititur, fumma nempe & plena fedi» apoftolica» autoritate, qu« fibi fubjeAa* ecclefia», prout utilité» publica exigit, A: tempori» opportunitat fuadec, magni» incrementi» folet augere. Licet itaque color buic inftitutioni paranda» qoefitua, poft diligentem vetuftati» perferutationem deleri poflit, manet tamen pontifici decreti K»rt ioconvulfom ; quo folo primatu» illiu» mole», etiam pofita fententia de antiquo primae provincia» in fecundam privilegio, fuftentarl poteft. Ufu enim tot fieculorum adeo oblitefatum eft, ut de fu* ecclefi* libertate quifque metropolitanu» pneferibere poliet. Itaque vi fola imperii alicuju» fummi in ecclefia opu» erat ad reftituenda in integrum primatuum)ura in provinci·· Lucdanenfibu», fi oiirn ita cxftitilfenc, ut certum eft nulla faille. Neque eft quod majoribu» noftri» aliquid imputari poflit, fi vitio fsculi illo» latuerit in hiftoria ecclefiafticc cognitione, quod noftra ctate, poft frequente» eruditorum virorum contentione», in apertam lucem emerfit. Sane adeo illuftri» fuerat olim civitati» Lupdunenfi» ftatu*, ut Gregorio feptimo fati» inflruA* ratione» fuppecere potuerint ad conftituendum illiu» ecclefia* in quatuor provincia* primatum duAo etiam argumento a notitia & defcriptione civili, ad quam prec cipoe refpexit dummodo intra veritatl» billarita* linea» contineatur. Cui vetufta» ecclefia illiu», & (plendot, quem illi celeberrima fama !renatu epifeopu» conciliavit, non mediocriter fuffragata funt. JDenique recepta opinio ante Gregorii tempora, de primatu debito ecclefi» Lugdunenfi, ad confirmandam dighitatem illam multum contulit, Qpae re» nt planior fiat non alienum erit ab inftitnto «« Colonia Lugdunenfi» origine, & de iiliu» ecclefia antiquitate paqci» agerd*.

XCV. Cofoni* Lugdunenfi» conditum ad Lucium Muma̧çium Plancum confterομnn«» referunt, tefteetiam vereri infoiptione, in qua Planco» coloniam iftamftc Ra uricam deduxifle dicitur. Occationem vero eju» fundanda deferibit Dio lib. 46. cuju» verba expendenda funt, quia plurimum conferant ad ornatum illiu» urbi» £·>'»*'» «·■»·'(w» »1 Ovivxif «vi Nafderariaa

ïaM· KfOttdet, f ννμ/ιιχ,·**, ·X·K·4(, ·»·>·»·(v·v·IB·>M. qi «*W(·>·M< , - A«>»a«w. ·'·*'·*·»'» m· λβ·>/·μ» «■*·>·,» £>Tir*. *beaattu j»Jfit iilir*, id eft Lepido A L. Planco, *ai iit, atu aao»daao Kinoaa provincia Narbeaêafit opptdo ab JOitbrofibtu craw eapuljt, uura flavot Kbodatui· Cf jdrartmad cortuto coafittentet coale ttraat, urbem coadercat. ^ttfae na tlli lab&fiemei, Lafiduaitm, food oltm Lafttdaaaao vocattuu fat, adifiebventat.* Hac Virnnenfium expulfio accidere non potuit poftquam Allobroge» redafti funt m provincia formulam a Romam*. qui vim o mnem a Viennenlibu» fibi quoque fubjeAi» «reniflent. Quare accurare locutu» eft Dio, qui de temporibu» Munacii Planci loquen», ait Viennenfe» expulfo» fuifle ab Allobrogibu» f*e*daan, >··». Eventu» ergo illi referenda» eft ad tempu» antenu» Q. Fabii viAona, qui A llobioge» fubegit, anno urbi» condit* 6aj. id eft ante Chriftum anno l»t. Poft domito» Allobroge» Vienna que ditioni eorum accdilerat, fafta eft caput genti» a Romani». Unde reÄe notat Strabo libro 4. Viennam, ?u« vicu» quondam erat, fcilicet poft vaftationem, aAam fuifle Allobrogum metropolim.

XCVI. Quare non videtur a vero aliéna Clitophonti» antiqui Tcriptori» narratio, apud autorem *Libelli de Eltrviit*, quam Plurarcbo vindicavit vir clanflimu» & doAiflimu» prafe» Philippu» Mauflacu». Chtophon en>m ille tradit MomOrum dt Atepomarum regno pullo», in colle Arari imminente urbem defignalfe, ejulque *dificationi avide incubuifle, aufpicii» excitato» corvorum circum volitantium, unde a Momoro auguriorum callentiflimo nomen Lugduni urbi & colli datum »·>«* fUf Tf re«, />«X»>T^ «» I>|·1· ul«»i. ii dv KX«»pd» i» vp η > τρ» *Eteaim valfart liaiaa lutam corvaao vocaat, daaata vero loca» editum, fanoadaooduat refert Clitopboa M. I. urbium coaditarum*. Viennenfe» patria pulli, in coofiuentibu» Arari» ftç Rhodani confederunt, ex Dione; ibidem Momoru» & Atepomaru» ^egBO expulfi urbem condiderunt, ex ClitOphonte. Si an diferitnen inefle videatur inter ha» narratione», ob mentionem regm a Clitopboot· inie&am reponendum eft Viennenfium agro» olim regina» feu dynafti» paruifle, qui Ailcbrogibu» infenfi erane Hannibali» state ; qui per ea» ora» iter facient cum exercitu, diflidium de regno mter fratre» exortam diremit arbitrio fuo. Dice* de regno Allobroge» certavifle, non Viennenfe», fi Livio fide», fed ex Polybii teftimonio, unde fua Liviu» haufit, difcemua banc feditionem exortam non inter AHobroxe», fed inter viemaa dc inferia» illi» gente», nempe Viennenfe». Hannibal tranlmifluru» in Italiam exercitum trajecit Rhodanum in agro Volcarum, fcilicet ad Tarafconem opidum ; deinde profeftu» adverfa ripa Rhodam, mediterranea Gallic petiit, ut a mari & a Romania recederet, com qaibu» antequam in Italiam ventum fovet, non erat in animo manu» conferere. Quarti» caftri» ad infulam pervenit, ubi Rhodanus 6t llara confluunt in unum. Sic enim legendam eft apud Polybium libro g. *Ijar** nempe, non autem *Scorat*, ut preferunt editiooe». Putabant Sigoniu» flt Cafaubonus emendandum Polybii locum ex Livio, qui legit ^4rar: fed leAio, quam lecuti fumui, debetur celeberrimo géographe Philippo Cluverio lib. i. antique Itali*, qui expenfa infalc deferiptione, ejufque compotatione cum Delia Ægypt» ab ipfo Polybio inftituta, *Ifaram* reponendum docuit. Allobrogum autem regio, ex Strabone, inter Rhodanum flt Ifaram fluvium lita eft: hic autem in Rhodanum influit. Qu* duo flamina ex Al- f>iba» decurrentia ingen» fpacium Ictiifimorum agrorum n .vicem infui* compleAuntur ,uuod altiflimorum montium jugo ex latere orientali clauditur, quemadmodum Ægyptium Delta mari, cujus magnitudinem h*c infula ita squat, ut tamen non (operet. Qpod aliter fe habet in illo traftu, qui Rhodinam inter ex Alpibua defluentem., flt Ararim ex Vofego monte, continetur, ubi funt, p»tente» flt aperti Helvetiorum, & Sequanorum agri, qui ter majus Deltp Ægyptio fpatium occupant. Ceterum ex Polybii narratione certum eft, integram infalam non paruifle uni regulo, fed inter plure» divifam. Etenim Brangus in regnum ab Hannibale reftitutu», vicino» confluenti flaviorum agro·, id eft Viennenfium, poflidebat. Sed loca faperiora flt monti proxima Allobrogum duce» regebant ftadii» contrariis. Ille enim recenti beneficio aflcAut Hannibali* militem refitmenti» juvit, flt copii* fui» iter fecurum per Allobrogum regionem ut a fuo regno alienam prsftitit. ufque ad Alpium tumulos. Copiis vero Beaoci dimifli». tuae Allobroges, qni bello abffjtiuerant, partim equitum Pomorum metu, *fartim barbarorum, fui prafidii caufa fe comitet illit odfuutteraue*, in abrupti» montium vexareetsperunt Hannibali» exercitam, ut notat Polybius, T« /·» ·'< <*r«r» *·»«·< · «■' ii oie vepuetTrorrmt d«rd«r«t. Etfi vero cx Polybio

manifefte appareat diverfum fu.ffe *Branci* regnun*. abA Allobrogum retione: attamen Liviu» . qui rationam habuit eju» fpatn , quod fua *tate Allobroge» obtinebant . fciiicet , à radicibus A'pium inter utramque ripam Rhodani & 'fati, utque ad eorum confluente* , fratrum de regno certamen ab Hannibale fedatum , non cblcure in Allobrogum regione ponit: *Sedatis , inquit.* loqueo» de hac fcditione , *^tilcbrcfum certaminibus* . Emmvero Montano» , qui ih Alptbu» cum Hannibale dimicarunt, Allobroge» fuiffe diflimulat egregie , ctti hoc difeite fcriplent Polybiu» I Pugnareentm ifti videbantur Iludia icti» Allobrogum, ut ipfe potuerat, erga Hhnnibilem , & (editio in illis partibus fopita , cum eorumdem Allobrogum certamine m Alpibu» adverfu» ipfum Hannibalem. Maluit iuque Montanorum impetum dclcribere , non adjefto Allobrogum nomine. Qi.ie dixi eo pertinent , ut fciatur Hannibali» «late, id eft, anno ante Chriflum a>8. Allobroge» nondum tentnfle erm ptrtcm region», quae prrtenditur inferiori ripe Rhodani, ubi fita eft Vienna, ufque ad Haram. Bello tandem m eo» quoque agro» imperium fibi peperetunt, expiiliit inde ViennenTibus populi»: qui trajeflo Rhodano , in aiteriorc ripa (ede» fin» ad confluentem Arari» A Rhodani pofuetunt, ante Fab.i viftortam de Allobrog bin relatam . ut antea dixi . Quod failum eft du- Mu & antpic i» Momori, A Atepomati, qui Lugdunum condiderunt , suercidmodum obfervat Chtophon . Itaque ahu» eft hic Atepcmeru» Lugduni conditor a Legulo Atepomaro, qui a Plutarcho dicitur alibi , una cum carteri» Galli» ad expugnationem Roman* urbu profeftm eile , anno ante Chrillmn

i.nAiiabro. g'<r»··

XCVII. Difputarunt Paradinu» & Ruhifiu» de anticuo urbis Coloni* Lugdunenfi» fitu , quam ilii in colle far.fti Jufti , vel Eorwrrr, cpllocatam putant, nonnitem ad faofti Sebaftiam collem , intra confluente» Rhodam & Araris. Quod alienum * vero fibi facile perluadebit qui Fotvierii collem editum adeo, inclementem , afperum , & confragrofum effe *fciec,* ut ad arcendam Ârans ccmmunionem a natur* effiftu* , atque ... dici oppidi po.ncena effe videatur. Cum ex adverlo fanfti Sebaiiiam jutum duobu» fluvn» fic immineat, ut hinc tundantur Rhodano, illinc Arari alluatur, & a fupercilio colli», molli fati» clivo & quaqua verfum expanio , ufque ad fluminum ripa», in aream aequam & planam ifthmo ilio inclutam fit defcenfus. Hoc Ipatium occupafle Vtennenfer notat Dio, atque ibidem fundatam fuifle coloniam a Planco , lati» fignificat : ne alioqu> vir prudens iniquiori & anguftiori loco urbem condidiffe videretur , derelift» munitilfimi loci & fluviorum opportunitate. Impolitam colli tu.ffe docet.Seneca epift. *9t.* ubi huju» urbu incendium fub Ne.-one deplorat . *Civitas* , inquit *,arflt opulenta , ornamentumjut f>o-vinciellum quibw & tuleria e<at CJ acsefta , uni tamen impofita* , C" *bate non alti^imo monti.* Strabo autem fub colle conditam, *si~i -p* obfervat: id eft, ità impofitam monti, ut non in lummo vertice, fed. per dechivia & clementia jug: iaters effet xdifieatd . Indep. nomen I tigdutii . *Panam* enim apud vcteies Gallo» coilem figmficat ; unde oppida , quorum nomina apud Gallo» in *danam* terminantur, lll colbbus fua iqnt , *Lutum* autem vel corvo* figmficat ex Chtophonte , ut Lugdunum idem fonct ac *Coll's corverum ;* vel fi tnavu , curo antiqm» tloffi» fubjefti* itinerario Hier.-folymitano tempOnbu» Coniiantini magni confefto , *Lugdunum, uefideratum* moniem antiqua Gallica lingua exprimat . Cuinaro vero colli potnTimum infederit , plane difeimut cx Seneca *in Ludo* fuper morte Claudii , qui fitum huiu» urtwr , ubi natu» princeps ille , ita delcribir , ut eam locet *d clivum illiu» jugi, nuod duobu» fluvii» imminet , Rhodano fciiicettatquelArari , antequam invicem mifceantur, & in uoru* Rhodani nomen coeart.

CVo Lnjd»·

dtil r o coll·. «uâl S.bjftiiai.

Crtucii ..at itr.bo <»»

I.jdu.ua gad ip1II·

yidi duobus imminent fluviis fututu ,
Quod Pbabus ertu ftinfer obverje -zudet ;
Ubs Rbodenus ingens amru prarapido fluil,
jflrtrque , dubitans quo fuos cursus aget,
Tecitus quietis alluit r'fas -vadis .
Tfine ilia tellut jpiritui altri lui}*

Claudium alloquitur Hercule* a Jove miffus, ut ex* pkxaret, quorum hominum effet . Eodem modo Claudianui Lugdunenfe* defcrip.it.

Sucs Rhodanus velox , .flrartt quos tardior ambit.
Senecr & Claudiani verbi* fanAi Sebaftiam ju- $um accurate exprimitur. Eo in colle tabula* ilia* tenea*, illuftre antiquitati* monumentum , quibut oratio Claudii imperatori* in fenatu habita continetur , effofla* fuiffe anno tjip. reftotur Paradinu» , atque adeo , ca in parte , przcipuam fuiffe coloniae iedem necetk' eft , quae inter carcera fu* urbi* decora hanc orationem in ar» incifam, more loiito, in cuna fua tunc repofuerit . In eodem prêter *' clivo vinearum foffo- ie>, & ii qui domuum tur.damenta moliuntur , inci-

^un» in antiquo*nummo*, veterum principum vultu fignato». Negari tamen non debet quin editcià alterum quoque collem complexa fuetint, qued abunde teftantur antiqua rudera.

XCVIII. Sed prxcipuum colonie robur & ornamentum conftitutum erat in area duobus fluvii* intercepta : quod docet Strabo duobu* locis . Unus eft hb. 4. extremo , ubi confihum aperit , cur Romani Lugdunum duobu* fluvii* mcluferint , nempe ut cflet inflar asci*» Icihcct advenu* Gallorum fluxam & labilem nondutuque lati* firmatam fidem, Vrvtf ..f.v.i i /.- *ru>t-* 4»**i ... *I^µ-i,.* Aiteio loco Lugdunum co!t mendat, quod eo emporio Romani uterentur : K«i j.p .>1«··^·'« xr>r«, . Solenre enim eft huic fcnptori *emporia* ea* urbei* vocare , qusr funt vipis fluminum vel litori mari» impofii* , ideoquv commercii* opportun* . Lugdunum ve- 10 ad urnufque mari» cdmmercia , iplo etiam Augufti »vo , *ic* fequentibus irculis patebat, nondum aperta oceani Septerotrionali* per Gades circum navigatione. Merces enim ad uibem Atelatenfem, ex Italia , Hipania , Africa atque ipfo etiam oriente devehebantur, ut docet Honorii conftitutio, praeter Strabonem': qux deinde per Rhodanum navigii» Lugdunum ufque perlatae , exin per Ararim Dubsm ad Helvetico* & Germaniam utramque , vel terreftri itinere ad Sequanam tranfveflsr , lecundo amne ad Calete», & Lexovio* ipium Oceanum, deferebantur, tefte Strabone , *hbrt quant duobus los.it.* Unde antiquus geografhus, qui vixit Conllantn artate: *Pariter* CT *aliam a Treveri civitatem habet Cluilia , in omnibus ei admimculantem , qua ad mare flta ifl , quam vacant ytrclalum , qux cum ab omni orbe commercia lufcipiat , Î7 psadiSx maxima civitati Treveri ia /ubmtittt.*

Idem piobj. «·· ex Sill, boot.

Ee

ri*J.wtd»ai.

XCIX. Non omittendum eft , ad Lugduni commendationem, quod obfervat eodem loco Strabo , Romanorum pcxfefto* monetam auream & argenteam Lugduni cudere folito*. Quod ptofeAum ex mftituto Pianci , ut patet ex eo argenteo nummo , quem flatim poft coloniam condicam ibi percuflum exhibent eruditi, ^iac infcriptione ; Anton. Imt·. 111. vix R. P.C. A. xt. ex adverfa parte, Locduni, cum Leoni* effigie. Antonius ifte eft triumvir reipublice conftituendae , cui Gallia contigit in partitione provinciarum, quam inivit cum collegi» anno V. C. 711. tefte Dione : unde biennio poft depoifu» eft armi» Augufti . Qpare eo triennio , quo Gallia» tenuit, necefle eft excufum faille nummum illum. Hi» vero litert* A- xt. valor nummi fignificatur, id eft , affium xu Non enim annum coloniae dedufta: defignant, quae a quadriennio tant*m condita erat, neque etiam a populi» xI. Galli* excufum , ut vifum Lipfto .· nummi enim a praefidibu» Romani» hic excudebantur , ut docet Strabo, non aurem a populis. Demde conventu* Lugdunenfi» erat fexaginta populorum, non autem quadraginta, de quo mox dicam, Perduravit mos ifte cudend* Lugduni monetle ad Honorii tempora , ut docet Notitia imperii , ubi moneta Lugdunenfis inter cetera» recenfetur. Vidimus etiam nummo» fub Carolo Magno, & Ludovico Pio regibus noftri» percuffo* , cum hac inicnptione : Caxolo» tair. & Lt<uovicus oar. & ex adverfa parte, Lugdunum. Jusiflud cudenda» monet* ad archiepifeopo» Lugdunenfc» principum beneficio derivatum eft , qui hac infcriptione utebantur in iis quo* vidimu» nummi» .· Luco. I»ima »x-Dis Ga l l a *um. Nunc vero re» tota lummo reipublice commodo ad regum autoritatem revocata,

Mortes <wl. Reason.

C. Cacterum (ileri non poteft fine piaculo conventu» τ«βρl··A·· ille populorum Galliae , qui quotannis fiebat in col0nia*''''^'',,u- Lugdunenfi ad aram Augufto principi dicatam. Illi *·*<*"■■ emm , etiamnum vivo, templum ad confluentem Anris & Rhodani , ance ipfam urbem , fexaginta populi GaUiarum excitaverant, in quo duae arae conflru&e ; quarum uni (imulacra uniufcujufque ex allia gentibus erant infcnpta , ut feribit Strabo . De loco confentit vetus inferiptio, *Sc Luctu* Floru* : ^4rx Cajaris ad confluentem odiaris CT Rbodans dedicata , jactrdote Crtet-to C. Julio Vcrccundato Cubio Heduo .* Conditore* vero templi fuiffe univerfo* GaUiarum populo* , folu»docuit Strabo . Sane pleraque provinciae in gloriam Augufti effufae templa illius numini fiftebant publici* impetifi»; ut commune Afiz in urbe Pergamo, *ic* Ephenfi : *ic* commane Bithyniae, in urbeNicua, ex Tacito & Dione. Quod beneficium hi* urbibut conceffum teftatur Dm lib. ji(. quia in fui* provinciis procellebant; ■·«< *yùf nin ai* «·.'λ·» u w *rf Ars'f^* % " ηι' *moere-->µî,·η* . Unde colligi poteft claritudo coloniae Lugdunenfi» , utpote quae univerfas Gallia» exciverit ad fui deleftum pro fiftendo templo.

Ah «airrH. Gallia.

CL A Galli·» ifti» excipi debet provincia Narbonenfi», qua- omnium provinciarum prima Narbone aram Augufto dicaverat, & fodale» Auguftale*. ut pater ex veteribu* infcriptionibu». Praeterea vero ilia setate GaUiarum nomine *tres* parte» a JuboC*fare fubaAar continebantur, nempe Aquitanica, Belgica , *ic* Lugdunenfl» . demntA

'*^"7· ''t "^^Ji» ,c'c«far»·

Nar-

N'»rb;nenfi , qux piovmcin Romani» jam olim accen- lira erat. U'i-ie m micriptionibus Lugdunen' bus apud Giuteium pae. ;Sd. Catulio cuidam /acerden «d *templum Kime CP .Auiujii , tree provmtiae Galliarum* tantum , tumuium pefuerunt . Item pag. {Jt- Tiberio Antiliio equiti Romano *Iret p>ovitoctx Galitx ad aram Crforum jlatuan e^aefirem ponindam (tn,ueruut* . Quz verba latis ligmficaoant , conventum Lugduni habitum ad templum Auguſli , a tribus illis provinciis , demta Narbonenfl , que Juli< Cziar>s exemplo , qui eam in defrriptione Gal l* ornilit , a (tripioribus . fapiflime Galliis opponitur. Inlignis locus in epitome Livil, libro i;q. de Augulln : *Cum ille conventum Narbone egit ,cenfut a tribut Galliit , gvai Cxjer pater vecertt, aSui* . Hmc taAum , ur apud Amirianum llb. ij. locus, qui ell ad cor.flu<'ncr« Araris & Rhodani , dicatur *exordium Galbarum ; &* m tabui» itineraria Peutingeri , *Lugdunum caput Gal iarum;* quia port cmenfam Vienneniem provinciam , quz pars erat Narbonenfis antiquat , prima R imap'S civitas occurrebat, quz apud Gallias lpeciali- ter «i.Aas lita e.at .

CII. Ties autem illz provinciz, In fexaginta populos difliibutz erant , ut difcimus ex fupetius adduAo Straboni» loco . Eum fummopore illudiat Ptolemzi defcriptio, qui ponit in Aquitania [illegible] feu populos xvir. ii- Lugdunenfi sentes vxtv. in Belgica xiv. quibus numen» iimul junn<» conficiuntur iexaginata populi. Nec officit Tacitu* annal, *hb. i qui* de Flori & Sacroviri defcAione apud Ttevero» *oc* Eduos loquens , ait Romx omnia In matu» credita , |*Aatiimque *quatuor ferarinia Galbarum ctvitaiet, defecife , dubiae H'lpaniat* . Civitatum nomine populos quidem tntelligit, (unde eodem loco Turonio» & Andegavos inter civitates recenlct ;) fed loquitur de univerfo corpore Galliarum , quod ɪ xxɪv. populis conflabat; additis Icilicet ad ix. populo» xiv. illis, quos Ptoletnzus Narbonenli provinciae tribuit . Quare leve mendum irrepflt In numerum civitatum apud Tacitum, ubi legendum , *quatuor CP fepluatixta ^ivitatee defecife.*

It'ftpb , R®ji« : «1 tc rs Augufto dll <H' Ociadc r<ll

CtII. Ex duabus aris m templo Auguſli collocatis una dicata erat Augufto, altera Dex Rome. Nam, ut ale Svetomus de Auguflo , *Templa ^uamvit/ciret etiam proconfuhbu/ deeerm [olere, in nulla tamen frovineta , nif communi [uo Romafue nomine , recepit.* Unde in vetertbus infcriptiombus Lutdunenfibus dicuntur facerdotes *Homx ip Aufu/H.* Poflea invaluit ut reliquorum quoaut Czfarum numinibus facra fierent in templo LugdunenG , ut patet ex mfcriptione spud Grorerum , pag. jio. *Servilio bfareiano ^frvemo , faeerdoti 'ad templum* Rnwz *Cp dlagu^orum , fret provinciae Galit . Inde^fra Ca[arum* diAa in fuperius laudata inlcriptione . Sacerdotes ifti nuncupati funt tandem *[odalet ^u^uftalet,*ex miiituto Tiberii , apud Tacitum libro r. annal, qui laigduni , quemadmodum , In Bztica, & aliis provinciis erant fex numero. Undem mfcnotionibus mentio 11 m 1. Aug. ld efl. *Sevirotum .Auiujhlium* ; qui diAi quoque *fieminet yfuiofalet.* Servabant inter fe ordinem, unde in inlcriptiombus , Aurelius quidam dicitur *prtmut corporit .dufufiahum* , & Primigenius; *lexvir1^ fecunduc ^ugafialit* . Primi cujulque ordinis, qui magiflerium facerdoiii exercebant, *magifiri* diAi. Honor Auguftalitati», flimmii , fle pontificatus, in quinquennium, vel in perpetuum, ab ordine decurionum decernebatur ; quandoque gratuito , aliquando fportulii *dc.* epulis datis, in Lugdunenfi mfcriptione apud Gruterum , pag qjl. *Sextui Ligurite [ummue curatur' civium Romanornm provincia Lugdunenfie , qmnto duumvirahbut ornamentis fufragtit [anSifimi ordtnit honoratue , duumvir defgnatue ex poptulatione populi , ob bonorem perpetui pontificatui datum , cu/ue doni dedicatione decurionibue denariae quinque , ordini eque/lri , [ervirte ^qugufial. eegoliatonbui vinuriii denariot tree , omntbut ccrooribut Lugduni licite neuntibue denariae duoe ; item ludat Circenjee dedit* .

ιη,ιι^. •d hot t«ia .

CIv. Quotannis In honorem Anguflorum primores Galliarum conveniebant ad hoc templum, fle folennes feftos dies agitabant · Eorum meminit Dio lib. *fq.* referent Drufum avertifle Gallo» a focietate belli cum Sicambri» , evocatis Lugdunum proceribus , ejusfefli fpecie , quod ad Augufli aram agebatur : obfervatqoe fua rtate , ld eft lub principatu Alexandri filii Severi, '·amdem ·»»»» i feu celebritatem, perdurafle , *U «* A·X·Γ· *u κηιύ.χ* wivrl. Itaque de hoc conventu accipi debet infigni» ille locus epiftol» Lugdunenfium Chriftianorum , fub Antonio , apud Eufebium libre j. hifl. cap. I. Ajunt reAorem provincia tribunali infidentem, reluti pompam quamdam traduaiffe martyre· ante ora populorum t qui ex omnibus gentibu» Lugdunum cooveneraπt : *-(<rOddt* nxitiioe *Cc< /-'* T,xv<v>r«v«t, »· »›-- *eg »>»«»* «uπΐu'· ruktçarn. Quem locum flc vertit Ruffinut : *Die yiMuon ceb'berrimo, i» f«« er omnibut provenait coeuntee nundinae celebrare /olent* . ReAc con-

n» h<x to»- vcala l«κl iig»nito«L»g.

ventum fclennrm ,feu *, nundina* gnificatu m Veteribus gloſſis, «>"ʏɪɪμ , ı>,т. , quemercimonia quoque fignificailt , quod agitari ,oletent diebut feflii . Quod elt autem apud Eutebium , ex omnibus gentibus contiatum conventum ,. Intelligi debet de omnibus laltem tr um Ga.lurum populis.

CV. Dies iiii fefti . paitim lpeAacuh» & munenbu» eruentia in amphtheatm Lugdunenfi prrbitis impendebantur , ut docent exaAa a martyribus ufque ad ludibrium fupplicia , apud Eufebium.- partm· ludis nuicelbs , quos ediditle Cajum Caligulam Lugduni In Gallia docuit Suetonius. Qui ludi non iulum Jurta , pugilatu, mutica, equo'um curfu , & id genus obleAamentis conflabant , led etiam certamine Crater Latmxque ficund z . Ubi, relie Suetonio, tufl/ *premia videribul conferebant , corumdem iy laudet componere coafil . h autem , qui maxime di/pbcuij/ene , /cripta ,'ua lpcnpia lingua ve delere* ;n/I , M'> *feruln objurgari , autfiamine proximo mergi malufcnt* . Ur.de Juvenalis verius ille notifhmus .

t u>< El '«" re ***··<·» μ

> *folleat* , art *tiudie prefit* f«r *colcibue anguem ,*
> *diut Lugdnncnicm rictor diOurnt od aram* .

Dubitandum non efl , quin ad recitationes iftas publicas & lolennes auditorium edet inzdibus Augufti , fuis Sradibus , fubfelliis , anabathris , flt orcheflra inftrutum. Ejufmodi auditoria, qu» ex Hadriani inflituto diAa funt *^dthtnaru* , ut patet ex Dione , Lampridio , Capitolino, & ViAore; quz dtm voce paubfpcr deflexa *.Athénien* dici cœperunt. Quod verbum ulurpatuma Trebellio ad fignificandam bibliothecam publicana. Inde diAum tfl *fdtleanacum* locus, ubi erat Atbenxum , acfi diceres Athenaicum, eadem inflexione qua ex Acbzo fit Achaicus. Unde in antiquis inflrumencis vetus monafletmm In area zdium Auguſli dirutarum exftruAum , dicitur *.Athenaeum* , vulgo -X/pny . Quod nomen eidem loco inditum erat ante Gregorii Turonenfia tempora , qui meminit martyrum Athanacenfium , itadiAorum, ut ipfe notat, a loco ubi parti funt Lugduni. Qpod indiget interpretatione : martyres enim confeAi funt In amphitheatro, cujus rudera vifuntur In colle Forvier»; fed eorum corpora ludibriis plebi» expofita funt per fex dies , dein combufla , cineteique dejeAi in Rhodanum , Eufebio tefle, fcilicet , ad confluentes fluminum, ante Auguftorum aedes , ut lllis hzc quafi vlAt,- ma Chriftianorum devoveretur. Unde Gregorius diferte obfervavit ln *.Athenaeo* combufla fuifle martyrum corpora , qub tamen fupplcio aflefta m amphitheatro Eofebius docuerat.

X,},.,,, *1,“·,M * Aihi··· A,h, fib·, <><«,.

CV1. Praeter eam colonix dignitatem, qua civitas Lugdunenfi» ornabatur, nova luce auAa eft ob natales Claudii principis; qui eodem die ea In urbe natus , quo Augufli ara dedicata eft , telle Suetouio, ld eft annis triginta tribus poft conditam coloniam a Planco. Quod animum Claudii impulit ut urbem redderet celebriorem , eo deduAis Romanis civibus ita ut non folum jure colonico frueretur, , -quod Viennenfibos Perfugis ibidem conflitutis collatum erat a Planco; fed etiam omnino Romana colonia fieret. Duorum enim generum erant coloni» , ut notavit Afconius . Qpbufdam lurbibus vel antiquis, vel de qpvo conditis, jus coloni» dabatur , nullis eo deduAis civibus : ah* vero coloni» fiebant deduAone civium Romanorum, qui civitatem conflituebant loli , aut veteribus incolis adjunAi . Eo relpiciebant Lugdunenfes , veteris difeordi» , qu* illis adverfus Viennenfes interceflerat , memores , dum publicis precibus provocant milites , qui a partibus Vitellii flabant, ad Viennenfium exitium ; fe coloniam Romanam e.Te praetendentes, apud Tacitum libro primo hiflor. Non enim negabant, quin Vienna inter colonias effet, rum a Claudio in oratione pro Gallis *oniatifima valentifmaque cobmia* dicatur : 6l hoc etiam loco uflatur Tacitus, vetuflatem & dignitatem coloni» Viennenfis valuifle, ne cxicinderetur. Sed Vienna donata fuerat colonico jure , ctfi civibus Romanis eo non déduitis , Lugdunum contra , magnam partem Romanis familiis fleterat, externis licet immixtis, nempe profugis Vsennenfibus , ut reAe monuit Lipfius. Qgn> tamen civium mixturam sd Claudii tempora referendam puto. Novum itaque nomen adepta eft civitas Lugdunenfis beneficio Claudii, diAaque *Colonia Copta Cion-dia dtug. Lut.* ut pa'*' ** veteri mfcriptione apud Gruterum. Qpod bis literis defignatur paftim in mferiptionibus Lugdun. *C. C. C. Jbtg. Lug.* Eas de trecentis augunbus male interpretati font Paradlnus At Rubifies , & de tiecentis suguftilibus quidam eruditi viri. Eodem exemplo civitas Agrippinenfium diAa eft in »n-

Nβ,,'β, **' TΛιMOιΓ

Lugdanenfis additur, (dc quo quzrere *ie* ait Scahgcr , in animadverfionibus ad chrooicon Eufebii) ld faAum ad fignificandam emporii l.ugdunenfis opulentiam, *' rerum omnium abundantiam ex loci opportunitate. Sic urbs Hadrumetina donata pare colonis - Trajano, oh

On>«ar«<> pvblKj C·»· i<Mi<»C<«· d>°

ledata» eo betseficiobpidsnoruniiediriones, dicitur Cm–A ter Rhodanum & Dub«m fluvios fiufle docet : П»·**- Mfcepe:<» enre'«·; in antiqua infcriptione :————concordia· Ulfiawe, , M[w- Znaaiara. > , nafuia $<l·β·M- Trajana dagajta Fragifira liadramctina. Ad Claudii itaque fmguiare ftudium referri pofle videntur Ornamenta pleraque iilibs colon», ut amphitheatrum , therm® Sublicae , quarum mentio apud Eufebium , ft aquaedu- :uum ftruftui*. quorum fornice» aliquot lateritii a fexto lapide duAi adhuc fuperfunt . Aqua itla publicl , pollquam ufibu» amphitheatri ft cautorum, in (ά-ρνηση colle infervierat, per lacera pendentl» |ugi derivabatur ed i herma», ft ad fonte» publico» , ufumeue privatum civium , ut bdem faciunt divergia , callella, tubi , Λ canale» e< latere firmo conftrufti , quae frequenter in clivo illo focientibu» occurrunt. Balnea» in ima valle ad ripam Arari» conftruflas fuifle par eft .

n< <·l·>, * prefldisLui· dvaraiibu·

CVl1. De cafins , quorum mentionem feci , aliqua diceMa funt, quia valde conferunt ad explicandum infi* gnem locum epiflol® Chtiftianoeum Lugdunenfium apud Eufebium . Cum ex inftituto Augufli , ad tutelam imperii perpetuo milite pr.ncipe» uterentur, legionibus & auxiliis provmciatim diflributis ; In limitibu» quidem majores copi» difpofit® Orant, fed in oppidi» quoque interioribus non deerant coboites ft ala» , que provinciales in cflicio continerent . Inter cetera Lugduni tendebar cohors decima oAava, ut docet Tacitu* annal. j i› .Aiadega-vci ^fraol-t excita cohorte f»" Lagdani yrxfidiam agilatet, caercait . Vetus autem ft lolitum ejus urbis auxilium fuiffe , difeimu* ex eodem auftore libro r. billot, ubi meminit quidem Junii Bltefi Lutdunenfi* Gall» reftoru . qui partibus Vitellii accedit cum Italica legione „& ala Taurina Lugduni tendentibus · fad fubjunglt , Cohorte»» xvm. Lagdani [olitii fibi bibemii relidam . Ut autem milite» arflius ft in difciplina haberentur, fecreti erant a civibus & urbe , tuiique caftns continebantur , ad exemplum urbanarum cohortium . qu» Rom» degebant in caflris plctorii» ad portam Viminalem. Caftra autem ifta Lugdunenlia laxiora fuifle oportuit, neque uniu» tantum cohortis capacia, led legion s auo^ue ft alarum eque ftrium , qu» aliqusndo tendebant in hac colonia Itaque , nifi fallor , rail rorum Lugdunenfmm, St prstorii Jocus erat In colip Fori veteri», (ita emm fcribiturin veteribu· chartis apud Paradmum , unde vulgare nomen Forviere·.) fic enim infeflo per milite» colle , ft per opera publica munito, fpe» adempta erat nationi* out Gallici» eum locum invadendi; unde G hax auxilia deeflent, civitas inferior oppugnari aliquo pafto potuifl»t .

Tl bsinr»· homi L<j- Hociii.

Tribuni qui huic cohorti Lugdunenfi praeerat , (non autem tribun* plebi», ut vertitCbriRophorfonu») meotio in epiftola Lugdunenfium apud Eufebium: qui x<- a numero mille militum qur cohortem .complebant . Aiunt produflos martyre» m forum a tribuno , & ab urbi» magiftratibu», atque ibi publice Interrogatoe de fide . In circerem deinde trufo» . ufque ad adventum reflon» provise» , ^cujus cognitioni jefervati funt.* magifbatu» illi erant duumuiri , ft ordo decurionurp , dc quibu» inicriptiones Lugdunenfe» . Impie

ç»plic>i»r i·Λ»ηî» iec»i .piftMeChii nu.orum »· P«d byf··

quidem illi adverfus Chriflano·, fed rite ft ex ordine legum fe geflerunt. Etenim prehenfio, modica coercitj0 & cuftodiaiutn interrogatio duumuiri» compete b«t: non autem animadverfio in facinorofos, que Pr® fidibus-provinciarum lege concedebatur, la boc autem Chriftianorum Lugdu.ienfium negotio, ob multitudinem (ociorum, metuque tumultu» , manu militari Opus fuic ad prehenfionem reorum. Itaque non folum duumviri, fed etiam tribunus cohortis I ugdunenfi·, reos prehenfo« In foro interrogarunt . Viris namque militaribus aliquando »·>«·>(, five interrogatio, permittebatur . H»c funt veiba epiftol® : *'»*»«·< »c rtm ·>·»*' fixi w χIX<·>$» , », AC æaaçrrimr m'c vAt-t ifaaiar, -m-i m Tl. P.c «'.«P›4iVw<, -, ··«*·>·»[illegible]·»« rmt- df n· ·'filial» faf ·»l m .'γιμιι»; . Id efl : Idalii in (aram a tribuno , & arbit naagi/fratibaaa, tnram xtux>er[a plebe inteiogeti ÚT cotafegi, in carcerem conjeai font, njfae ad frrefidir adventaaa. In buju* loci interpretatione haliucmatus efl Rufiinus, quia ma verbum legitimum, etfi ufurpatum a beato Luca In Afti», quo reorum interrogatio fignificatur, non intellexit . Sic enim reddit : ^tdflaxte tribaaao , pri moribat ciwtalii, fro felit acilanaaf-anibat populi correftt , dT in carcerem trafi [nnt fratre» , xioae ad advemtam pnefidit. Pr®fe» autem ille erat reaor utriufque provincia, Viennenfis, ft Lugdunenfi» ; ex utraque enim ecclefia martyre» cooquiiivit, & in eos animadvertit . ut docet Epiftola.

*-·?·· fl'''- *'

C'»l i' «de

CV1ll. Quare liquido conflat, utexiflinao, coloniam Lugdunenlem ornaciflimam fuifie in Galliis 1 unde ex inflituto Augufli efleAum , ut Lugdunenfi provinci® folid® nomen dedetit ; ft tres provinci* Gallianina , ejus celebritatem commendare annui» convesnbus «quum efle duxerint. Urb» vero ipfa, Segafiataoram genti praterat, Strabone telle, qui fitum quoque illius genti» in- », ii Idem docet Pliniu» libro 4. lam cap. It. fl emendate letatur. Segafiaiu liberi , 1* fao· p»pu<nm· rana agio colonia^Ljagdxxttaa . Ceterum SegufiXQl, de quibus anxie queritur a plerilque , erant e numero fexaginta populorum Galli* : neque loium eam regionem occupabant inter duos amnes, qupm Strabo annotavit, fed eos quoeue agios, quo» Ptolemcn» Segufianis attribuit , dum illi» urbes Rhodanam , & Forum Segufianorum aftignat, id eft Rosae, (Jr Fear a» payi de Forejf. Mirabitur aliqui», quod Lugdumim Setulianorum Caput omiferit, culpa tamen imputanda eon efl Prolemaro , fed vilio amanuen(is , qui inter exferibendum «lieno loco Lugdunum pofuir , fcilicet ›n Eduorum gente I Ibi C.otttü›ι enim recenletur Lagdanxiaa illafrtr metrofolii, ·'<<>·«>(Piokm«i , & ftatim Serufiani deferibuntur minuti capite fuo, per incuriam librarii. Quare Setufiani, vel, fi mavis cum Celare , Seba/tani, compleaebtntur eos agro», qui hodie nominibus Brertir , Batgiaci , parti» Burgundici comitatus intra Rhodanum ft Dubim , & cis Rhodanum agris Belliioci, Rhodanefii , comitatibus Lugdunenfi, ft Forefii comprehenduntar . Ceterum nomen illud Segulianorum paulatim obfolevit, poft divifionem provinciarum imperii: folumquecivitattt Ljagdanenfiuna nomen obtinuit, quod hodiernam Lugdunentem dicecefin cquabat, donec fciffo in partes regno Francorum locus datu» eft variis illi» comitatuum ft dynaftiarum appellationibus in agro antique civitati» .

CIX. Gaib* principatu imminuta eft aliquo paAo Lugduni digmta» . Ipfa vero civita» tandenv expugnata efl atque direpta «Severo principe, poft beifum confeflum contra Albmnm C*iarem, cujus parte» fecuta erat , telle Herodi ano: qui apud Lugdunum naagnana arbetaa & opalentana, poft varios praei iorum eveutus ultimam quoque pugnam foifi» reflatur: h a' n>ln«, μη·*·, ιΰ l«r«.imi. Idem bbfervavit D o dc pugna ad Lugdunum fafla prope Rbodanum. Dubios quoque praeliorum eventus fuifle Inter partes, ante hoc ultimum ft decretorium , annot vlt Capitolinus, Gcet de loco tacuerit. Spartianus vero aoud Tinurtium pugnatom fu fle docet, non longe a Rhodano. Atqui Tinur tium , quod vulgo dicitur Tox'^e, efl oppidum fitum ad fluvium Ararim , in eo intervallo , quod efl inter urbem Mattfconenfem ft Cabilionenfem , ut patet ex Itinerario Antonini: ΛMatifcont Tina·liana as.p. at. Tt« taartioCabtlhoneaa aa.f. »1. Itaque conciliandus eft Spartianus cum ceteri» hiflonci» , quod fiet levi emendatione ; Hatc funt verba Spartiani: Maltit interim <var,e S'?'* ›'· Gallia , frinao ayad Tintu tiaxa corfra .AlHnauaa felic/fimc parnav>t Severat . Cana qaidcaa logent fericalana cyai caja adiit, iia at aaorlaai léla flambe* crederetur. Diferte art primo pugnatum feliciter apud Tinurtium ; unde fequitur ut alio loco ultimum certamen geflum fuerit , idque prope Rhodanum: quod pio ft Herodianus docent fu ffe apud Lugdunum. Ita* que fupplendu» eft Spartianus hoc pafto : Primo afad Tmarttam pagnovit Severn, deinde afad Lagdanam . Direptio tamen civitati» qu» tunc contigit , non adeo infarla fuit, qum aliquot poft anni», Alexandri principatu , conventu» trium Galliarum ageretur ad aram Augufti , Ut jam ObferVgvimU» CX Dione. Quod enim ex Spartiano annotavit quidam , e praeda Lugdunenfi immenfa» ope» congefta» a Severo , id debet referri ad urbem, Id eft Romam, ft alia» provincia» , ubi partium Albinianarum confcii proferipti funt,

l.ugdaai,d« ladixptio Ub 3<r<re

£)< i»c0 m, -„B roan* Albia·*l

Spartis··» «acadatn»

CX. Nunc reftat ut aliqua de vetuftate ft fplendore Lugdunenfi» ecclefi® deamus. Ejus exordia debentur Pothmo epifeopo, qui ca» in parte» a Polycarpo Smyrn® in Afia epifeopo, beati Joanni» apoftoli difcipulo , miflu» eft , ut lib. r. hiftori® Francorum cap. »4. docet Gregarius Turonenli», qui antiquitate» illius ecclefi* perfpeftas habuerat, per aliquod tempus ea In urbe moratus cum Nicetio epifeopo Lugdunenfi avunculo fuo. S»pe quiefitum efl , qua ratione fieri potuerit , ut Pothinus a Polycarpo mitteretur, qu® cognatio interceflerit inter nationes adeo remotas, quod jus competierit Afiatico epifeopo in occidentem. Attamen fiqui» perpendar Lugdunenfi» emporii opportunitatem , quo merce» ex oriente advehi folitas docuimus num. ft. facile fibi perfuadebit commerciorum ufuoa diflita» Afi* ft Gallic regiones propius admovifte, ft hominum eque ac mercium miicuiffe focietate». Verifitnile eft . feliciba» aufpiclis tunc temporis incidifte in Polyearpnm neİotiatoret Lugdunenfa,.qui fidemChriflianam iNo dolore imbiberint, ft ab eo Pothinum impetraverim , ad fovendam in Galliis novam illam propaginem ; illi expeditu» erat fine dubio ufu» utriufqae lingua, Latine ft Gtcc® , «que ac Lugdunenfibu» , tum ad exemplum relîouarum colotyarum , tum prccipuo jure, quod »n hac urbe, ex Caii Caligui* inftituto, Great Latine»i»e facutUiae exercitatio fieret. Ceterum in ecclefi* exordii» non adeo exafta habebatur pueeeiarum ratio

°*, »*«··»«» ""·[illegible]·. · i» ph7° " Ξ® , oll' î***' e;·, mifljo. ai» occtfio

ratio, quin tuera limites fuos unicuique epifeopo ad propagandam fidem evagari liceret, aefi totius orbis iolidtudo illi commiffa feiflet, ut mirandum non fit quod Pothinus de Lugduno cogitarit.. Verumtamen ne oporgorlUO. illud peraAuap non eft fine Romani pontificis arbitrio, qui fufleAum a Polycarpo Pbotinum decreto fuo Lugdunenfi ecclefi- przfecit. Quod tribus non levibus argumentis confirmari porte puto. Primum eft Jr,nocenc" prim· teftimonium , qui Galliarum , ut dt ceteru occidentis ecclefias, non ab allo , quam a Petro aut el"· fuccefloribus inftitutas fuifle docet. Qj»d falle alteri non poterit , fi ducentis & quinquagmta ante Innocentium annis, antiquiflima & florentiffima totius Galli· fede» a Polycarpo condita fuerit . Secundum argumentum petendum eft ex Çoiycarpi ipiius erga Romanam ecdefiam cultu , qui peregrinationem fufcepit, ut Anicetum Romae inviferet, telle Eufebio . Fieri ergo non poteft ut earn fedem vel levi contumeliae fufpicione laedere vellet , ea incoofufita occidentis ecclefias ordinando. Tunc enim, quemadmodum & feeuenti fzculo , provinciae Galliarum Romms (edis aaminiflrationi fubjacebant . Quod patet ex fafto ipfius ecdefi· Lugdunenfis , que per beatum Ireneum presbyterum Romam miffum, ad Eleutberum pontificem de Montani herefi in Pbiygia exorta retulit , ut ecclesiz' pacem in Afia & Phrygia procuraret,. tfft< Eulebio libro J. cap. }. Tertium idque vaiidiflimum argumentum defumitur ex fynodo habita ab ire» neo tunc epifeopo Lugdunenfi . ex mandato Viftoris pape,.In quzftione de die pafchatis ; Vlm autem argumenti non conftituo in eo mandato cum in orientis «tiam ecdefiis Concilia tunc aAa lint ex relcripto Viftoris, ut patet ex Eulebio libro j- cap. s;. ubi de fynodo a Polycrate Epbefi habita , dc ea fynodi Paisftirs fragmento, quod recitat Beda . Sed decretum fynodi habit* ab Irenaro perpendo, quo ufusAfiaticarum ecciefiarum in XIV. die ufurpanda m celebratione pafchatis damnatus efl , fle diei domi nier aflertus , juxta confuetudinem ecclefiz Romane. Aliter fentirede buerat Irenrus cum ful» Afiaticis , fi mera Smyrnenfis (oboles fuiflet haec noftra Lugdunenfis ; unde enim haurire potuiflet ritus fuos, quam a matrice ecclefia, fle cujus inflituta potius smpleAl , quam ejus ecclefir , unde deduA.t erat, ut fieri decuit juxta fcitum Innocenti· pnmi ?

Pethlaluar. CXI. Pothinus annum statis agens nonagefimum martyrio cooieAus eft fub Marco Aurello Antonino, anno Chrifti 179. una cum reliquis Chriflianis : quorum fupplicia deferipta funt in luculenta illa epiftoia , quam refert Eufebius libro j. cap. i. Ejus épigraphe hrc eft : B ·"!> ti Λ·>/»,,> ·< T>K<·«>ι·(/«'»»< Xa«- r·", nlc »«·' τῶ An» v ·», &c. Ubi tria obfervanda funt. Primum, hanc epiftolam ad Afianoa deftinari, quia inde magiftros pietatis Lugdunenfes aflumplerant . Secundum , Viennam Lugduno prrferti ordine icripturs . Quod ita intelligendum non «fi , aefi metropoleos dignitas tunc temporis efltt penes Vieon»m folam : utraque enim urbium illarum fus pro honori» pizrogativa m ordine civiii tunc Vlennae cornpetebat prs Lugouno , ex mftiruto Galbs . Cum enim vetus harum urbium difeordia in mutuas clades erupiflet , fle ifla memor beneficii accepti pertinaci fide pro Neronis partibus flaret , illa vero Auderet Galbz: *Galba reditui Lugdunenfium , occafione ir<e , in fi[cum vertit. Multat contra in ^iennenfe/ honor,* ut alt Tacitus liblo 1. hitlor. Tertium , Lugdunum fpecialiter Gallis tribuitur in hac epiftoia , qui» , ut dixi numero rot. Galhs quandoque diftinguebantur ab antiqua Narbonenfi provincia cujus partem fibi vindicàbat Viennenfis. Qpod diferimen InduAum eft etiam in eccleliaflicam difpofitionem . Unde in iubfcnptionibos Concilii Arelatenfis I. habitl anno p4. poft epifeopos provinci* Viennenfis fequuntur epifeopi Gallicani e provinciis Lugdunenfi, Belgica, flt Aquitanica, fidem dicuntur *provinciarum Gallicanantm efifcopi i* fynodo Valenfi , anno 44*. H.nc quoque emetfit ufurpata tn fynodis diftmAio Galliarum, fle quinque five feptetn provinciarum, ut monui num. fle *hi·*

CXII. Irensus a P.olycarpo Smyrnenfi, cujus diAata adolefcens exceperat, ad Pothinum miflus, Lugduni presbyterum egit, deinde primi ordini» facetdotem . Claritudo tanti viri per univerfam ecdefiam feriptis voluminibus pro tuenda fidei regula fic enituit , ut maximum inde ornamentum accedent ecclefiz Lugdunenfi. Hmc enim accidit, uc iynodo Gallicans qus habita eft in cau(a pafchatis adverfus Afiaticos , Irenes» prsfoerit, Eufrbio tefte lib. j. c. ». ubi ceterarum Provinciarum concilia reeenfens , Romanum fcilicet , Paisftioum, Ponticum.Ofrhoenum, Corinthium, five Achaicum , iis quoque Gallicanum conjnngit , conflatum ex ecdefii» Gallia quas Irenatus regebat : Kai *

non diffiteor, quin relativum pionomen in textu £ufebii ex vi & ufia particulas illius reilringi poflit ad ecclefias Gallis Lugdunenfis prims, tunc divifs a feeunda.* quaslrensus m-tropolitico jure adminiftrabat. Sed cum iit generali universis ecclefia caufa omnium (acerdotum vota exquirerentur, nullaque lynodusalta in Galliis tunc habita fuerit prater hanc unam : plane neeefle eft eam fententiam feaui,' qua omnium Gallla provinciarum, in quibus eoiicopi confiituti erant , concilium iftud fuifle docet. CoaAum Lugduni venfimile eft , 0b quod in ea urbe trium provinciarum GUfls conventus fieri foleret : eaque ertet antiqua disciplina ratio, ut in locit frequsntidnbusconcilia fieranr, ubi tutius « trftius epifeopi conveniebant.'De universis quoque Galliarum epifeopis intelligendus eft alter Eufebn locus cap. aq. ubi alt adjponitionem fcnptam ad ViAorem ab Irenso, ex fententia omnium per Galliam fratium, quibus prserat , i· ^..-v·, ·. »>·'» JJ««T· τλν' Γ·<·» . Tandem martyrio confeAus rft. poft ediAum a Severo latum adverfus Chriftianos, anno decimo imperu , id eft anno Chrifti 204. vel eo t'empore , quo Severus , expeditione Britannica fufeepta, Lugduno iterxegit, id dft anno »[illegible]· qua de re luculenter (cripfit.vis «ruditus Th. R.ynaudus, *in indicnlo martyrnm LugJnnenfinm* . Tanta vero ft>'t Chriftianorum in ea urbe flrages , ut prr *p/atrei Jlnmina lifcurrfrent /tngninii Cbnftni* , net *numerum* «ai *nomina martyrum inirt licuerit* , ut alt Gregorius libro *t* hiftori» Francorum cap. »9.

CXIII. Tot martyrum cruore fufo. & Irenri facerdotio, magnopere nobilitata eft ecclefia Lugdunenfis prima. Unde faAum, ut anno Ijq. a Lothario I. imperatore *prrma Gallorum ecclefia* dicatur in referipto , quo *Seviniacnm* monaflecium IIII contulit , cum onere alendorum monachorum: quod referiptum ex codice mauufcripto Lugdunenfi damus.

In nomine Domini noftri JefnCbrifli Dti ntemi.

Lotburint divina ordinante providentia imperator Angnftui.

Dum toto corde, tota anima, tota mente , & tota virtute, in his quae Deo cara funt vitam noftram extendere, & aâusnoftros ad placendum illi informare cupimus, & amoie ipfius, ecclcfiam, quae eft fponfa, & corpus ejus, honorare, & in fublime terre omni conamine quaerimus: ad aures ferenitatis noftrx perdudum eft , agente hoc maxime venerabili &noftra celfitudini devotiffimo pontifice Remigio, quomodo lands Lugdunenfis ecclefia aliquando ditiffima , & rebus late florenttfTtnia, & religione prsclarifiiorum impendentibus, ut non modo Deo fecunda, generofa filiis exfifteret, verum & facultatibus & potentia fzculi ad faftum mundi comprimendum opulentiflima redderetur: at caufis diverfo ordine procurrentibus aâum fit, ut resquæ olim ad gloriam ipfius cumulatae undique in eam profluxerunt, divilie & diftfaôæ multis generibus minuerentur. Quae res pietatis noftra animum eo Kromovit, ut, inquantum gratia omnis largitoris oni valeremus , ad primum ftatum eam reparare niteremur. Manentibus fiquidem in ipfa fandis ftudiis, & adhuc pia religione, quaeadprimis illi decorem ferrent, cui martyrum pretiofiifimx memoris, & numerofiflimi Crophsi, fanaonunque illius glarioliiTuni proveaus ad tutelam, ad incitationem omnis virtutis, ad do&rinam frnccrz fidei abundare nofcuntur, rebus exterioribus, etfi paulatim voluntate hominum defluentibus, minorata etiam ulaue ad ultimum , nifi remperaflet pietas divina, haberetur. Ut ergo tanti boni participes, fautores, auâores, fublevatores, ficut ubique defideramus , propter omnipotcntis Dei gloriam, cflemus, & ut fanda ftudia in ea amolitu valerent, ad imperium noftrum, & auguflam ferenitatis noftre memoriam fubvehcndam, vifiim eft dignationi noftnr dono &. lat-

P.ebiti* Rmu. «.hel ·>>βio· ·[illegible] .luepft- h·· «.»[illegible]«.· f°·4'·^1·' fc» [illegible]«»<»[illegible] «i7 £*.«"*, Poi,«·>[illegible]«, ». Rea,,.»»,

E« r.otetii <r«o4i «Mi. n.o h.bh» ηiMη'/ii

Explicall» fctifKio.il >iitoiaLug- «[illegible]«£1.

G»!'i« di- ft10O«.N»r. flaftico. Dt liuao. PrafaltryM- deGaiiica»· ditth.

M«ny<illa f----- Lugdesofit nl.fu pri Gilloola

& larpitione rerum noftrarum eam nunc ad pr®-fens aliquantulum promovere ; quod donec ad Iirimam formam , fi poftibile "fit , perducatur, emper propter venerationem loci & pontificis , ubi opportunitas fe dederit, idipfum animo reiidebit. Conferimus itaque ipfifacrx & prini» Gallorum ecclefia:,-pio animo, promptitlima voluntate, ftmplici corde, quod deinceps omni tempore firmum & Habile permanere cupimus, ccrnobium, cum firs omnibus ad illud pertinentibus , in honore Domini noftri Jeiu Chrifti, fub invocatione beati Martini epifeopi & confcflbiis conftruftum, quod Saviniacus publice vocatur. Quam donationem, liberaliflime a pietate noftra piofeftam, ita reverentiflimx matri ecclefix Lugdtincnfi in dilrupto tempore ad folatium & honorem fui, manere volumus , ut habitatores loci ipfius , vita , dodrina , & fubminiftratione rerutn neccflariarum , ordinante & difponente vifcera 'maternx pietatis, & fando pontifice ipfius, falvo privilegio dicecefeos, cis imperante, meliores & utiliores abindt efficiamur, ne detrimentum ex fubditione, feti donatione tali, in aliquo fibi provenifle lugeant, fed ad defiderium noftrum & cumulum remunerationis, frudum fui profedus & gratiam, vitr melioris inde fibi accreviflè perpetuo letentur. Ut autem manere noftra donatio, & pietatis noftra collatio, ficediftumnoftrx praeceptionis cnnûis annorum curriculis firmum fic inconvulfum poftit, nec a quoquam violari ullo modo prxfumatur, magnitudinis noftrx anrutlo cum roboratione etiam manuum fubter imprimere , fic munire ad durabilem ftabilitatem juifimus.

Signum Lotharii ferewfmi -Augiifli .

Ilrodmundu» notarius ad vicem Hilduini recognovi .)

Data tr. Idus Septembris, anno, Chriftopropitio , domini Hlotarii imperatoris in Italia xxxi 11. & in Francia xir. *indidione Xv.* A&um *in* villa Gherniaco in Dei nomine feliciter. Arnen.

h»od>» *""r. "i" (abiut bl. Luada- •uCiepiico- pu· pl ı-*ı ««RiMmCdl

CX1V. Prima ergo Gallorum ecclefia diftg eft, non ex çO qU0d aliquam pra- ceteri» fedibu* metropob'tici» jur id fiion-j pixrogativain obtineret: cum ex fubicri-PtlCn,bu» Gallicanarum lvnodorum paieat epifeopo* Lngdnnenfe» , ut m quibufdam potiore» , ira n-quatnplurim" poftariore* pai te* tcnuille . Attamen poft excitatam de primatu Galliarum ab Antegifo Senonenfi controvetfum , Cabiloncr.fi* Synodus f cu.ida , LugdunenH fane provinci» , Aurelianum Lugdunenfem *primatem omnium Galliarum* vccavit . In decreto de purgatione Gcttiedi monachi anoo (94. Etenim incenfa fe- ··»,»· fedium contentio in°enia orovincia- .... .ca>> incitavit ad amplificandum eccle-f:» (ux lplendorem . Senonenfi* ecclefia delegationem apoftobex (edi* per intervalla impetrabat , ut decu» olim ea ratione partumquoquomodo fervaret, At Lugdunenl'* veterum monumentorum fic biftorix fidem folicitabat, ut dignitatem fuam tueretur . Tunc opportune prodiit in lucem colleftio lfidori , qua Clementi» fic Anacieti epiflol», fit notitia provinciarum illi adjurfia continebantur. Hmc collegit Synodu* Cabilloneniis primatum Galliarum deberi. Lugdunenfi ecclef-x, eam opinionem tranim·fit in poliero» , quam feripto fuo publicavit beatu* Odilo *bb»tClumacenfit in vita fanfti Majoli , circa annum 1046. Ait enim Maiolum Ib Antonio quodam erudiendum deceffiiTe ad urbem Lugdunenlrm, *philojopbia nutricem & matrem, &* yax *totiui Gall·* ex antiquo mere, & cccleficftico jure, non immerito retineret arcem* De jure loquitur, non autem de fafto.· nondum emm collate fuerat primatu* dignitas a Gregorio VII. Quare non erat cur fe in uncas anguftia* conticeret vir eruditu*, qui exiftimat contra omnium codicum fidem Odi lonem iftom alium e'fe ab abbate Cluniacenb , qui obiit anno 104S. & pofteriorem Gregotu VII. relcr'ptc. Qnomam , inquit . auftor vira· Majoli meminit m e»' opere. Guibelmi sbbati* , *qui aufer rebu, bumanir exerfiit* . Atqui, fubfumit «'le , W ilicimus abba» Clun.ateiiiii obiit anno J079. 111. Idua

Id<m do<«l< Aùo abba» Claa>>c«'ûl l

Qai explica- tu» , * aiiaii eut «fie »W Üor Vil«b<·· il Mijoll .

J·""r"·. mbu» minfibu» puft referiptumGregoril. Ërrat dupliciter . '4'illelmu* abbas, de quo loquitur Odilo , eft Divioneifi* , qui qbut i*no 1047. tribu* anni* ante Odilunem Ciuniacenfem . Vvilielmu* autem Clumacenu* vitam exuit'am*o *179. ita *u}* feperion <al- culo viri eruditi defit riumeru* centenario* . Tanta erat fanfti Odilonit abbati* Cluniatenfi* auftorita* , ut facile Gregotiu» VII.- (ibi fultum elle perfuaferir , *te* in gratiam l.ugdunenfi» ecclefia* decreverit , quod Odilo pi» ·adiero luo ex opinione recepta conftituendum pr«-, fcripièrat : eo temperamento tamen adhibito , fcilictt ut in quatubr Lugduncnfet provincia*, non autem per. univerfim Galliam, primatum illi confirmaret.

Bk l<c»p«« , f<p«ajl»Gi» .0llu(vn. p,·,*,,,,» £.tdyi>.i · r»a» »0081· mu·

C7.V. Decretum Greg.-rii ftatim Rodulpha*JTuronen- (>» architpilcopu» amplexu» cftl , de quo illi gratulatu» eli Gebuinu* Lugdunenli* , data ad eum ea de re epiftola , quas edita eft m auftatio bibliotheca* patrum, ante Flodoardi hiftoriam Remenfem . Sed RiCfieriu* Seponefia omni contentione reluftatu* eft Λ alienum exiglhman» s dignitate ccclefir fua*, cui primatua Galiiatiirn olim del?tea fuerat ab apoftolica fede , quemadmodum dicimus num. *//.* Il ad colendam l ugdunenfem eccleliat» demitteretur. Itaque ad revinceiidr.-n illius pertinaciam opuj fuit judicio Claromontanat fynodi , quod pol) varia* Ricberii pixfcnti* ludificatu-ne» , ab Urbano 11. promulgatum eft - cuju» exemplar nunc primum ex manrifcripto codice (l.ucdunenfi damus. Huic fententi«e fe p-r.turo* Seuooenir* ecclefia* fuflraganei epifeopi ore proprio prefefti funt : reruen» vero Richerius , ufu pallii , fic obedientia fuffraganeorum mutfta-:u* eft, quandiu in contumacia p^tftaret . Idem judicium latum in Rothomagenfem epifcupom abfentetn , i.ifi intia tre* menfe* fubjeftionem debitam polbcerc-i tur , quam faifraaanei illiu* ecclefia* epifeopi . qui prxfente* aderant , ftatim (popooderunt . De hac pallii ab-Jlentione Richerio irrogata intelligcndu* eft lvo Carnotenli* in epiftola 50. ad Richeuum. Ubi ait mandatam llbi in urbe Montifpeftulani ab Uibano tunc Rc----------je Parifienfi* epifeopi eleftione cognitionem , fit permittam Ricberio Senonenfi elefti ordinationem , cum pallii ufu in eo mimfterio. *Jdondovobit l.r parte domini papre, ut fi Parifienfu ecclefia eam* (id eft Guilielmum) *fibi ordinari & ccnfecrart p'ftula- •verit , ante feflum fi^^oingii , fecundum auitoriiatem & confuetudinem ecclefiac veflr^ , ei manum impenatii,* ET *honore pallii ad tempui vcbit interdiBo in ejut ordinatione & confecratione uti uullatenui forutidetu. Sic enim domau; pupa mihi concffit apud Montempefiulanum , cum ad petitionem regit , de ejufdem Guihclmt eleBione traBuretur , CT pofi multam ventilationem , ejufdem eleBionis dijcuffio mibl a domno papa committeretur.* Conqueflu* eft de hoc judicio Synodi Claremontanae Richcr-.u» apud lvonem Carnotenfem futtraraneum ecclell» Senenenfi* , fic juri* canonici peritiifimum . Aquoconfilium retulit prudentia plenum, fcilicet ut re> judicata* interim pareret , conec inftrumenti* authentici* libertatem ecclefix fu» decere petfpt : *Non eft c·ıtfilium meam, ut contra torrentem brachia dirigutiii imo apcfMicit /an-Bioaubut interim acqatjcatu, abfqug præ/udtcio fnvileglorum , vel authenticarumtfcrtpturarum, quando referiri poterunt , t«<» banc jubjeBionem ab ecclefia veftru removeant , & ejuidem ecclcfi* libertatem defendant .* Reipuit admonitionem Richeriu* , lvonemquc in eam neceffitatem adegit,- ut fecundum Urbani ini fynodo Claromcntana decretum , a Senonenfi» ecrlefix reverentia libi interdifta , tsntiiper drfcederet. Unde cum Aurelianenfi» ecclefia Sancionem fibi proficiendum epifeopum clegiffet, & a Ricberio evocatus fuiffe lvc pro elefti ordinatione «d Caftrum Nantonenfe, (hodie *Cbafieouiandon*) noluit parere mandato . Haec lunt eius verba epift. 54. *gptem cum a xobit ex admonitione Senenfii arcbiepijcopt confecrari poflulafjct afad Caflrum Nautoitenfe , quod eft rutra parochiam Senor»enjem , omniareca/avimuc , propter pr matam Lugdunenfit ecclefi* , jaem irrationabiliter refutat illa fedet , CT inJrrato-vin fedti apoflolicae.* Itaque lvo ipfe cum alii* provinci» epifeopi» manum 'mpofuit elefto, precibu* Aurelianenfi» ecclefiæ fit regtmotu*. Hugo Lugdunenfi* tunc legati vice» agebat in Galba , qui non ratione quidem primatus , fed jure legationi» , ad fe de perfona elefti ante omnia referri debere contended', tellimon o petito ex Leoni* epiftola ad Anaflafium Theftalonicenfem : fed excepit lvo,id juri» concettom Anaftafio, privilegioperfonali, non autem omnibus legati* indultum generali decreto.

illi p»M ft»u» ·Tuto »«·<l» l S<ao«rn(i» rcA><>«.

,||uà.

B' R°'h0

Bsplic»tui ,*°-

Coeqw.haa

Co»Cii»· l»··"'.

Qjii rrliw·- ·*'○»u

Difpv ui« !*o·ı« <4- Hag·»* f«· t»<o ...

CXVL Majnris momenti negotium emerfit poft Richeru obitum, qui accidit anno 1096. quod lvoni» diligentiam excitavit , ad tuendam Senonenfi» ecclefix dignitatem. Elefto enim Daimberto, Hugo prim»* Lugdunenfi* fic legatu» in Gallin, dim fibi ante ordinationem exhiberi , fic ut primati Lugdunenfi fiibjeftionem debitam profiteri debere eontendebat , on'ftiique lireris ad provinci» «pifcep·». ut a confecratione manu» abfmetent, diicrte jubebat. Paritum eft interim legali man-

ce" J 4, η.îβικı».» $,«» ,ı,θο.

mandator fed reicripfit Ivo epift. do. perfofulem illam competere, nifi eleAu* alicujus criminis reus delatus fit. Quare pmiit ut permitteret liberam illius ordinationem provincialibus epifeopi*. Hugone deftinatis pertinae.ter adbseiente, Ivò ca de re certiorem fecit Urfbanum papam epiftola dj. *De Seuonerfi eleito , emut lonjecratio d legato veft<o latgdunenfi archiepifcopo ob boc impeditur, quia et jure primatui fui ente conjecrationcm fuam obedientiam* ımĸ *profitetur , quid nebit' agendum fit refciibat veftra paternitai. Cum enim nulia eliquo accufante alia caufa pr*tenderetur , propter quam eju/ ccnjccratio differretur , eo tamen jubente propter reverentiam veftram,'manat ab efui confeeratione continuimui , cum de profeffione a metropolitan!! primatibut fanenda uibtl iegamut con[uetudine firmatum , vel legibut inftitutam : ultra q.uat metaj nibil coucefium effe primatibut teftatur papa Kicoluut.*

CXVII. Quis autem fuiffet huius controvi-rfiai exitus, pene incompertum erat. Id tantum habebamus, quud Goffndu* abbas Vindocinenfis epiftola fua docuerat Ivonem le fama accepifle, exhibitam a—Senonenfe obedientiam Hugcni primati Lugdunenfi , prebermiffo Ivotre, qui tantopere prç Srnonenfi ecclefia lakrraverat . Totius vero negotii feriem debemus cpiftolx Urbani II. quam bic lubjicupu* ex manu fcripỹtf codice Lugdunenfi. Unde dilcimua , Daimbertum ab Urbano ipfo Romae confecratum, fine ulla conditione: deinde poft aliquot menfea Romam evocatum ad fynodum , ubi difcuffo negotio , eontradiAo judicio primatus Lugdunenfis firmatur, anno ro;p. & Doimbertus pollicetur fe intra breve tempus ad primatem acceffurum, profelfurumqUe debitam obedientiam . Quod przfticit bona fide, ut probatum eft ex Goffrido: cui addi poteft teflimoninm Joannis Lugduneniis, apud Ivonem epiftola >57. Urbani autem epiftola ita fe habet :

Urban/ ej jcrvns fervorum Dei venerabili fratri L - , [copo Hxjioni Lugdunei^i primati falutem & apoftolicam benedifiimem.*

T)Ro querela, quam adverfus Sdnonenfem ecJf clcfitm & pncdeceffornm tuorum & tua ha^enus fraternitas vehementer exercuit , quantis contentionibus, quantis clamoribus, &DOilro, & anteceflbrum noftrorum tempore fedes apoftoiica interpellata 'fit, non eft neceflarinm memorare : quoniam & anteceflbrum noftrorum lcripta indicant, & conciliorum, quæ nos auftorc Deo in Galliis celebravimus, communis memoria proteftatur. Ea liquident caufii in plenario Arvernenfi Concilio tra&ata ac definita eft. Et cum [illegible] SenonenL· .rchiepifc„pos fynod.!! minime acquievifler, in Turonenfi pariter ac Nemaufenfi concilio per tuam eft induftriam repetita ; & ftrpradiâus quidem Richerius pro fua pertinacia interdiftus obiit, fuftraganeis ejus tibi tamquam primati & fynodali judicio obedientiamjam profêflis. Frater ;autem nofter Dàimbertus , qui eidem nunc ecclefiz difponente Domino przfidet, ficut tibi noftris fignificatum eft literis, fub eadem querela per minifterium meum gratiam confecrationis accepit. Nuper autem, cum adapoftolorum limina ... proe&em ... alone ... iro commun: fynodica vocatione, rediiflet, præsentibus legatis tuis, Ifmeone Dienfi epifeopo, Girinodecano, & itemGirino capellano, fedis apoftolicz cogente judicio, omni demum tergiverfatione caflata, in manu hoftra profeflus eft fe & Lugdunenfis ecclefix fuper Senonenfem primatum agnofeere & de caetera tibi tuifque legitimis fucceflbribus tanquam primatibus obedire - Similiter etiam pollicitus eft, ftatuto a nobis tempofc, id eft ufque ad proximam beati Dionyfii lolennitatem, ie ad vos venturum, & in confpechl Lugdunenfis ecclefiz idipfum ore proprio profeflurum nifi canonicum impedimentum evenerit.· quo tranfafto infra triginta dies idipfum implere curabit. Sk enim vicariis veftris, per cos tibi ac Lugdu-

Ancnli ecclefix In inaniun aflignavimus, prrfenti»“ fr-nto nonri., V»™» inln ftnpi. &„t nomina; Anfeuno videlicetGanttiarienfi, Lcodegario Bittuiccnfi, Amatô Burdigalcnft, archicpifcopis; Gualterio Albanenfi, Odone Oftienit , Gunrardo Fundanq., Ixutaldo Silvancclcnfi, epilcopis; Nunerio de titulo fandi Clementis, 'feuzone de titulo fandorum Joannis & Pauli, Joanne de titulo fandae AnaftaGe, noftrx fedis apoftuli<x presbyteris cardinalibus, Petro Leonis, Joanne rrejapane, Romanis proceribus. Tua eigo fraternitas , quid apoftolicx ledi debeat, propenfiori deinceps, & amoris & oMcquii exhibitione perpendat.

Datum Roma: apud beatum Petrum, per manum Joannis fanftx Romani ecclefix diaconi cardinalis, indidione feptima, viti. Kalendlk MajiÇ anno dominici incarnationis MXC1X. potvS^ tificatus domipi Urbani papx xix.

CXVUI. Conflituto primatu , archiepifeopi Lugdunenfe» aliquoties abuti tentarunt, finer ejus ultra quam par eflet porrigendo. primus gradus faftus eft ab Hugond, ut jsm diximus, qui eleftum Senonenfem metropolicanum , antequam a provincialibus epifeopis or» dinaretur, Fbi exhibegi cupiverat: fed excidit ab ea petitione, Utbini 1>. judicio. Secundam controverfiam movit Joannes Lugdunenfi*, qui de inveflituris iaicorum concilium indixit apud Anfam , Ar traftorl» fua Senonenfem , & ceteros illiut proa inc>ae«tHfcopos , evocavit ad fynodum : qui conatum illum . lcripta ab Ivone uno ex qpllegis omnium nomine epiftola repulerunt j afferentes epifcopos ad aliene provinciae concilium trahi non poffe, nifi aut ex mandato ledis poftobe», aut in caufa appellationi* , fi una ex provincialibus ecclefiis primam fedem appellaret . Contendebat quidem Joannes , primam provinciam non efle a ceteris alienam, imo potius ex quatuor Lugdunenfibus .unam folidam confici provinciam. Attamen obtinere non potuit quod tantopere ambiebat, ob certam illam regulam, quae illius voto erat contraria, nempe nihil licem primatibus, quam quod iis ex vereri intlituto indultum eft, fcilicet folum appellationis judicium. Hsc funt illius epiflolae verba , que eft atd. inter epiftola* Ivonis: *Nufquam reverenda patrum [auxit audoritar , nufquam boc fervare confuevit antiquitai, «f prim* ledit epifeoptu epifeoeot extra provinciam propriem pofitot invitaret ad concilium , nifi boc aut apoftoiica fedet imperaret, aut una de provtnciahbut ecdefiu pro cmftt, quat intra provinciam terminare non poterat , prim* jedii uuSoritutem appellaret.* Gitar Nicolaum . mox additur *Huic fententi*, concordant Clement & fdnacletut demum judicium epifcoporum ad primator effe referendam, fi od eorum audientiam fuerit appellatum.*

CX1X. Non folum autem iniufti* conatibus Lugduneniium Senouenhs provincia obtinebatur : fed etiam a colenda fede Lugdunenfi tandem recedit. Qiiod probamus ex epiflola Humbert! Lugdunenfi*, qui fedit anno U49. Evocatus enim a Sugerio abbate fanAi Dioniiâi , qui Ludovici regis in tranfmarinis parobsis verfantis vices gerebat, ad conventum regni in urbe Car* notenfi provincie Senonenfis, ubi de orientalis ecclefic fubfidiis deliberatio ineunda erat , refpondit falva dignitate eo fc conterre ηφη poffe, ob contumaciam Senonenfis epifeopi, qui primatum Lugdunenfcm refpue- *primatu/ ea parte dom-ni regit , tr optimatum regni ' ad colloquium, quod apud Carnatum celebrari debet , invitatur, fciat cantat x-efira , quod , donec Senonenfit ar- in eadem caufa primatui mbtt derogare noto veretur, & apoftoheit manuatit contumax & rebellit exifiit, pudor nabit eft ad illat progredi parte/ , ubi domipap* contradicitur, & Lugdunenfi/ ecclefia debito honore fraudatur.* Querela de iolms ecdefias Seuonenfis contumacia fatis probat Bothomagenfem & Turonenfem officio fuo non defuifle. Qjiare in univerfnm ex hac epiftola colligi non poteft , primatum Lugduneofem in Gallia tunc abolitum fuifle . Quin potius ea tempeflate celeberrimorum virorum feriptis inclarefcobat, tum Petri venerabilis, qui *primatem tr patriarcham* vocabat epifcopum l.utdunenfem , tum beati Bernardi. Othonis Frifing<mfis & aliorum .

CXX. Attamen aliqui hoc fibi oerfuadent ex epiftola Philippi Augufti regi*, qui ad Innocentium III. feribens his verbis utitur : *Ma Dilurictufit ecclefia in toto rfgno*

regno noftro frimatix obtinet dignitatem Alia eft^mena regis: qux ut aperiatur, obfctvandum arti illi» teJhposibus, icilicet anno sais. Lugdunenfem civitatem imperii pira coluifle, licet ager Lugdunenfis cis Ararim regno Galliarum accenfaretur; quod, ex antiqua di-v>iione inita inter filios Ludovic· Pii, Rhodano, Arati, Mdbe parte, & Scaldi terminabatur. Excitato de-ipde Burgundiis regno, Lugduni folida cjvitas illi contributa eft, & inter proceres ejus regni, quod poftea Arelatonle diftum eil, archiepifeopus locum obtinuit, ut patet ex Bofonis & Ludovic! ejut filii inaugurationibus, aliifque publicis aftis. Unde Hinricus III. imperator Adelricum Lugdunenfi eeclejiz grehiepifeopum praefecit anno 1050. ex Glabro libro J. cap. q. Frederick I. collatam a deceflocibu» fuis, poll adjunftum imperio Arelatenfe regnum, donationem jurium regalium, tam in urbe quam ejus agro trans Ararim, coftfirmavit, anno *iiff-* juftitque ut Heraclius archiepslfopus Lugdunenfis, *gxarcbon & lummai printepi falatu Burgundi' nuncuparetur. Conceffit* ergo Heraclio ut ediib verbis utar, *totum forpui civitattt Lugdunea-Λ,"O' omnia ju"a regalia per cmnem arebtepifcepftum cura ^trarim* (loquitur ratione habita, loci, ubi tunc Conlillebat) *in omnibui rebut qux to Lugdunenfi effetpatu ad imperium pertinent.* Guigo comes Lugdunenfis Ac Forenfi» aegre tulit hanc donationem, belloque illato archiepifcopum Lugduno expulit, *8t* ad Carthufiam portarum aufugere coegit, ut notat quidam fcriptor »1lius*xtatis apud Sucium. Tandem conventione invicem habita anno 1167. omnia jura in civitate communia habuerit. Anno vero 117}. idem Guigo ceflit ecclefic quidquid juris fibi competebat Lugduni, & in maxima parte ejus pagi cis Ararim. Ipfe aurem ab ecclefia plures pa«os recepit, permutationis nomine; que confirmata eft ab Alexandro III. pontifice, *8c* a Philippo Augufto rege Galliarum. Dubitandum non eil quin dignitas comitatus Lugdunenfis, que tunc erat penes Guigonem comitem, in ecclefiam Lugdunenfem translatt fuerit, folutque comitatus Forenfis titulus Guigoni fervatus. In eam rem defcripcs furit in permutationis inftrumento hee verba.· *Cufamentum eeelrfix a comitatu fefarari non potefi*. Vox illa *Calamenti* apud Ivonem ft alios Auftores occurrit, qua pradia feudi nomine poft fta N|nificat: atque adeo hie demonflrat comitarus praerogativam predng & juribus feudabbus Lugdunenfi ecclefie ceftis, tam m civitate, quam in ejus pago, conjunction fuifte. Predia illa cis Ararim fit» regie jurildi&ioni fubjiciebanrur, civitas vero Lugdunenfis paulatim ad jus regni rediit, tuitione beati Ludovici regis a civibus adverfus *archieoifco* pum interpellata, qui motus exortos arbitrio fuo compefcuit anno isdp. Eadem cura exercuit Philippum III. ejus filium: que derivata eft in Philippum IV. qui tuitionem in dominium aperte vertit, non invita civitate, que opem adverfut archiepifcopum provocatione iaAa imploravit anno rapo. Ex piedidis patet anno lari, tefte a rege Philippo Auguiio ubfrrvatum, fo* lam Bituricenfem ecdefiam in regno primatu potitam, quia illa otate Lugdunenfis ecclelio fedes fita erat in finibus imperii. Tandem regia › juriidiftio pleno jure Lugdunum amplexa eft, fuftiagante archiepiicopo & capitulo, ils conditionibus quo trantaft'.onij inftrumento continentur, quod feriptum eft anno sji*. Eirum una, comitatus Lugdunenfis dignitas ecclefio ejus civitatis confirmatur, licet juriidiAio *inferior* foil arcbiepifcopo alus literis concedatur: ab ea depulfis canonicis, quos licet invitos & faepius deinde conquerentes, juriidiftione civitatis, exceptis clauftrorum ieptis, pnvarat olim; lervato comitatus *titulo*. Grego tins X. anno i>7q. arbiter eleftus a civibus & ecclesia. Nihilo fecius tamen comitatu» titulum & cecpra jtlra comitum cincmci hucuique fervarunt. Unde boo anno sdqg. dle *f. Septembris cognitione habita adveriu» fyndicum civitari», antiqua comitet le Lu^dunenlv» nuncupandi pofteifio illi» confiimata eft decreto regu confiftorn

CXXI. Altera ex conditionibus, primatus auftoritaa in regno Habilita eft: eo enim infirumentoLugduntnfis ecclefia *regni primam [edem inter ceterae Gallio rum eeclefat obtinere* a rege aflentur. Regii prarfidii is fuit effeftut ut Seuonenfu ecdefia primatum a Romanis pontificibus conftitutum, quemadmodum duae reli-3u« provinciae, non tamen fine conrroverfia aliqua eincep» agnoverit, in dirimendis appellationibus. So lus Rothomagenfis archiepiicopus fuperioribus anma a Lugdunenfis *ncclef>x* obfequio recedere *ctrpit*, feque primatem Noimanniz nuncupare; ita ut provocatio ab e/us judicus ad ioUm fedem apoflolicam mrerpona sur Itaque in univesfum duo quzdam afierere licet. ^nem · pumatu» Lugdunenfis *jut in* fola dirimendarum appellationum a judiciis metropolitanorum furiidiftionej verfari. Alterum eft, Jus idem Bituticenfi, Burdigalenfi, Narboneofi, & Viennaefi. licet fe primates indignent, extra provincias fuaa non competerç; itno vero nec ulli alteri primati in Europa.

CXXII. Expofita primatus Lugdunenfis hifloria, quæ-dam dicenda lunt deVtennenli primatu hafteous a nobrs omiilo‹ przfettim, cum Cjut ecclefix focietatetn cum Lugdunenfi 'nobis exhibeat antiqua illa epiftola ab EufebioJaudata Be Viennenfi civitate, & provincia fiib Romanis principibus abunde diftum eft: Id unum reftar. ut dignitatem ejus reccntiorem non reticeamus. Ex Oddone in vita Adelaides, Vienna djotur *fidet rtgni Burgundiar*, ejuique arehiepifeopus/comps & cancellarius regni. Comitatum Viennenfem atdhiepifcopis donavit RodulpKUs III. rex Burguhdise, anno toxj. eifdemque Fredencus I^cpntiilit anno itj;. ut eilent in regno Hurgundiae, *fieri palatii a'cbicancclarii.* Sed inligniori privilegio ejus civitatis archiepiicopos ornavit anno toro. Calliftus II. pontifex Romanus, qui genus ducens ex dooto regia Burgundise, ejus regioni» illuftrandat, quemadmodum ccdelia. Viehnenfis fponlaj quondam fuae, curam gerebat. Illis ergo tiibuit primatus auAontatem *m* leptem provincias, Viennenlem, Bituricenfen», Burdiolenfem, Aulcitanam, Naibonenfem, Aquenfem, & Ebredunenfem. Et ne in fimile» controverfias'inciderent iis que mote fuerant Lugdunenft trehiepifeopo, prêter dignitatem illam primatus, vices,apoftolicae fedis illis contplit,/ mandata frecialiter fynodos indicendi poteftare, & negotia eccleiiaftica canonice dirimendi. Haec funt verba. *N01 quoque «uftore* Deo *ooneedimus, prxfcntie privtlgii fagina eonfirmamui, ut videlicet fuper jeftctn provincial primatum obtineat; fuper 'pfam Viennenfem, fuper B'tm ricam, Burdigalam, ^tuxitanam, qua Nouempcpulana dicitur, fufer Narbonam ^dqu nfem*, ÎT E. *redunenfem*. *0" in tu b'ienttenfii artbiepifeopue Romani pemti/cn vieei agat, lynodaler conventui indicat, (T negotia ecclefiaftiCaiute eaaonieeque defimat.*

CXXIII. Quxrer aliquis, quam regulam fecutusCalliftut, hos fines primati Viennenfi circumfcriplit. Plane ad veterem divilionem Gxilicane dicecefeos mGallias, & feptem provincias refpexit, quarum conventu» quotannis Arelate fi bat ex conflitutiyr.e Honorii. Etenim fepiem provincie a Caliifto defcnpte refpohdent feptem provinciis, de quibus diximus num. 6j. Occaftonero auram arripuit fubjiciendi feptem illas provincias ecdefias Viennenfi, quia m Notitia, In capite illarum feptem, deferjpta elf Viennenf's provincia, una cum ejus metropoli, quae eft *civitai Vientunj-.um*. Qpare Calliftus conjecit tam fibi liberum elle ut Viennam feptem provinciis proficeret, quam deceftoribns fu's licuerat Lugdunum proficere ils provinciis quo Lugdunenfes dicebantur in Notitia. Porro, ne nova videretur hoc inftitutio (8 Siiveftro 1. & aliis pontificibus Romanis ejus originem arceftit; quorum luppofititi* relcripca edita funt a Joanne Bofco, ubi ex Romano catalogo feptem provincio fubjici dicuntur Viennse; ut notatur in calce fuppofititii referipti Silveftrini Tarantafie autem archiepifcopum, qui prepofitus erat provinclo Alpium Penninarum extra feptem illas pofitae, fubiecit Viennenfi, ut primati, exemplo Leonis I. & Symmachi. Ex hoc Callifli decreto initium fumpfit, ut exiftimo, divifio illa, quam aliquot exemplana Notitiae pioferunt, in ofto Viennenfes provincias: Ita ut virit eruditis laborandum non fit in alia ratione ejus divifionis querenda, cum Scaligero; qui vicarium prset»fti protono Galliarum Viennae quondam conftinfte, & in ofto illas provincias, ;us dixifle, fibi, d«m cereris, fine ullo argumenno, imoenamcontra veteris hiftono fidem perluafit. Cum itaque beneficio Caliifti, Bituncenfis ecclefia, quo primatu in Aquitania potiebatur, & Narbooenfis, quo ex Urbani II. decreto primas erat provincio Aquenlis, feu Narbonenfis facundae, fubfeftae edent prrmati Viennenfi, ipfe (ibi *frimatij primatum* nomen indidit; & moneto, quam cudi curabar ViennO, hanc inferiptionem adfacit: *Maxima fedei Galliarum.* Sed nulla plane auftoritate, in vlm ejus referipei, quod per fubreptionem elicitum, veterum primatum inauditorum jura convellebat, arduepifcopus Viennenfi» potitus eft. Attamen Dienfem, & Albentem f feu Vivatienfem epifcopatum, vi referipti illius, ab Arelatenfi provincia diftraftos, Viennenfis atcbiepifcopus In fuam provinciam adfcivit

CXXIV. Ut autem plenius fententio'noftro veritas aftruatur, quo pofterioribus foculis primatum hodiernorum originem aftignat, difeutie da eft quoflio de Toletani & Bracarenfis primatus antiquitate, quo opinioni noftro ab Hifpanis obj ei portet. Pifaoum enim primatum non moror qui recentioris eft inftituti. Etenim ab Utbanoll. fedi epifeopi Pifarum eoilata eftdiÎ.nitas archiepifcopaiis, & archiepiicopo tune concéda egatio in Sardinia. anno ropx. Primarum vero in pro vinciis ejus infulo Turritana, Caralitana, & Arborenfi

contulit. Alexander III. Anno 1187. Quare reAequi-A.de patet, primatum metropoliticum m provinciam Carthaginenfem collatum Toletano epifeopo a veteri fynodo, confirmatum :Ui fftfle ab àltera fynodo, dc a tege Gundemaro. Sed dA primatu tn ceteras provincias nihil conflitutum, *mo vero earum exemplo jus Toletani epifcopi in fua provincia alfertum eft. Quod anno quoque 646. In concilio Toletano VII. firmatum fuit, przfcribendo ut evocati epifcopl, fcilicet illius provmcix, ab epifeopo Toletano fingulis «menfibus Toletum accederent / exceptis mellis dc vindemiarum feriis.

•deni Pilanus ab interpretibus juris noftri dicitur *pri- "«/ Sardinia*: fed nullo operepretio, cum nulla juriP dfAione in ea infula hodie potiatur. InHifpaniu quoque Toletanus fle Bracarenfis nullum jus m provincias fibi arrogant, prxter nudam procedendi pompam, cum antelattotie crucis: de quo privilegio fimul quoque ali- '*"t annotabimus. De Toletani primatus inftitutione cupiofe fcriplit Gariias Loaifa: fed nimiam vetuftatem huic,primatui affingit; quam ab initii* eceletix repetit. Tantum autem civitas Toletana aberat olim a primatu, ut fub principum Romanorum imperio nondum affecuta effet metropoleoa dignitatem. Quod mirum videri poffet, nifi provinciarum Hifpanicarum deferiptione idadftrueremus. Non loquor de divifione ab Augutlo prxfcripta in tres provincias, Tarraconenfem, Bcticam, flt Lufitanicam, cujus meminere Strabo, Pl'ntü», fle Ptçlenmeus; fed de illa partitione, qux cx Hadriani vel Antonini inftituto Hifpanias in ilrprem provincias tribuit. de qua fic Rufus in breviario. *Per omner Hifpanieu fex nunc innt provincia: Tarraconenfis, Caribagir.cnfii. Lufitonia; Gallina, Baiica, injula Balearer! Trapi fretum Africa provincia Hi/paniarum efi, qua Tingitana Mauritania cognominata*. Huic diflributionl, eccleli» difpofitio fele accommodavit; ita tamen ut Tingitana Mauritania rdiAa fuerit fynodlt Mauritanie Ciefarienfis, quemadmodum monuimus numero 9». Infulx quoque Baleares, in qutbus una taurum erat civitas-, Tarraconenfi provincix accefferunt. Quare in quinque provincias ecclefiaftica difpofitio redaäa efl, Tarraconenfem, Carthaginenfem, Galliciar», Bxticam, dc Lufitaniam, ut patet ex enifiota Siricii ad Himerium Tarraconenfem in calce epiflolx, ex ep flola Leonis primi ad Turibium, ex regula fidei, qux fubjuhfia eft concilio Toletano primo, & ex concilio Bracarenfi I. Tarraconenfi» provincir metropoli» fult Tarraco, Gallicx Bracara, Lufitanir Emerita, Baetlcx Hifpalis, Carthaginenfis vero provmcix Carthago (hodie Carthagine) olim ab Afris condita. Nomen ipfum, quod provincia a civitatis nomine fortita eft, fatl« docet caput & matrem urbium ejus regionis fuiffe Carthaginem. Sed prater demonllrationem illam exflat teHimonium perlpicuum in fubfcriptione concilii Tarracooenfis t. habiti anno J17. ubi fubfctibit HeAor epifeopos Carthaginenfis metropolis. Everfa deindepenitufque deleta fuit Carthago x Gotthis, ut notat Ifldorus Hifpalenfis libro r]. Originum: qua clades illata eft a Suevis anno 461. qui, telle Idacio, Baticam & Carthaginenfem provincias vienne *defradatione Jubverterunt*. Excidium illud provincix Carthaginenfis fynod occafionem dedit transferenda dignitatis metropolitanx in civitatem Toletanam, ubi Gotthorum reges folium regni conftituerant. Quare in calce fynodi Toletana 11. anno ;)r. Montanus epifeopusToletanus, dlcitur effe in metropoli, ideoque ejus cura mandatum ut, quando opus erit, literis fuis evocet ad fynodum comprovinciales epifeopos. Idem Montanus in epiftola ad Palentinos. ex veteri conluetudine jus metropoliticum fibl arrogat. *Prxfertim*, inquit, *cumToletana urii metropohtani privilegium vetui conluetudo tradiderit*. Sire dubio immutatio hac InduAa fuerat invito Carthaginenfi epifeopo, qui nomen, licet inane, metropolitan. Carthaginenfis retinebat anno 917. & intereffe nolebat fynodo Carthaginenfis provincia, fed proximiori, nempe Tarraconenfl, ut diximus de HeAore. Unde innotitiis, qux temporibus Gotthorum prodierunt; Toletum quidem dicitur efle metropolis provincia Carthaginenfis: fed in aliquibus exemplaribus civitas Carthaginis non annotatur inter (uffraganeas. Quare Euphemius Toletanus epifeopus veiuti religione duAua, in concilio Toletano III. anno 789. non Carthaginenfis piovincia, fed metropolitanum Carpe- *«n'* 'e indigitat, quia regio Carpetana, m qua fitum Toletum, pars erat Carthaginenfis provinciae. Ex ea fubfcriptione.cum epifcopi quidam collegitenr, ahum elle debere metropohtanum reliqu» Carthaginenfis provmcix, fcilicet ipfumCarthaginisepifeopum, rex Gundemarus, eorum conatum coaAa fynodo Toletana, adjunAoque fuo decreto tepulit anno 6t0. Afferit enim Toletano epifeopo collatum *bonorem primatui, juxta antiquam fynodalii concilii aa&oriiatem, fer omntr Cartiagincnjii proveretia ecclefiai*. Deinde caftigat Euphemii errorem, quod fe Carpetanix metropolitanum 'ufcripfiffet; non autem Carthaginenfis provincix. Mox addit: 04 *boc, quia una eademque provincia cfi, (fcilicet Carthaginenfis) dccemimui ut, ient Batica, Lmfitauia, vvl Tarracmetnju provincia, vel reliqua, ad regni nofiri regimina pertinente/*, (Gallicam dt Narbonenfem intelligit) *[eceendum antiqua patrum decreta finguloi uofcuntur baberc metr^oJitanoi, ita ÎT Cartbagiteenfir provincia motem eumdaneque, quem prifeajjnodalit declarat auHoritai, & veneretur primatem*, CT *inter omnet comprovinciale! fummum veneretur antiftitem*. Un-

D' Tol«n ae.

Duifio provineum» HJp.or». Scpi-n i- ord«o« unii.

QuiaqiM in ordib< eccle' li^A'co.

Cinhago tnatropoiit provincia Canbagina.

E> «rbt «a-

Ad Tolali -<bsm a* iranilara ai iropoiic.

Toletssas di- β11, csrpc- I» >« -<ll polit-».

Dsttttaoi CnndcBiarl

i«-o

CXXV. AuAa eft deinde Toletani Ppifcopi dignitas definitione fynodi Toletanx XII. babitx anno 6it. qux jus illi tribuit probandi dc ordinandi onujes. Hifpaniatum epifeoeos, qtfos reges Gotthorum elegiflrnt. Sed μι» appellatrotium a metropolitanorum judiciis illi collatum non eft. Ita ut vere dici poflit primatum illi non fuiffe indultum ea fignificationc qua poflerioribus (arculis ufurpata efl. Sola illi *xfciie: ex* eo jure Or<jinltK>num quxfita eft. qua, *poetet* antiquum mofu» eft m quatuor rehquis conciliis Toletanis.

Æquo enim jure agebat antea, cum ceteris metropolitanis, qui juxta ordinationis tempora locum fuum tenebant. Unde in concilio Toletano III prirnus omntum fubfcripfit Maftona Emeritx epifeopu», provincix Lufitanie metropol<tanu«; fecundo gradu Euphemius Toletanus, metropolitan!!» Cqrpetamx proviocix, tertio loco Leanaer Hifpalcnfis, metropolitanus provincix Bxticx; cujus fubfcriptio non eft movenda tertio loco, & primo reponenda, ut putant erudiri, quafi hoc deberetur Hifpalenfi fedi, ob vices apoftolicx ledis, «ua« illius epifcopl» delegari mos erat. Ut enim certum eft, vicariam poteftatem datam Hifnalenfi epifeopo a Simplicio anno qd/. fic deinde Saflutio ab Hoimiida, demum Leandro a beato Gregorio: ita dubitari non debet quin privilegia illa, perfonarum eilent, non fedium, temporalia, non perpetua. Certum quoque eft, legationibus illis olim non adjunAam fuiffe confertus praerogativam, ut patet cx fubferiptionibus Fauftmi in concilio Africano, flE Juliani Coenfl» epifcopi in fynodo Chalcedonenfl. Jua dabatur tantum certo generi legatorum, de quibus copiofe dicemus in craAaru de legatis pontificiis. Hifpanila pofthxc a Saracenorum exercitu occupatis, Toletum fub eorum jugo per Jd8. annos ingemuit, donec a barbaris illis urbem viâor Ildefonfus VI. rex Caflelix, poft diutinam obfidionem eripuit, & eccieflam uberrimis latifundiis eo bello partis locupletavit. Tunc, id eft anno 1088. Urbanus II. precibus, ut ipfe loquitur, Ildefonfi regis invitatus, pallium Bernardo archiepifcopo Toletano contulit. *Teque, fecundum quod eja/dem urbii confiat exjtitijjc pontificei, tn totii Hifpaniarum rcgnit primattm privilegii nefirt fanHionefiatuimui, 6r primatem te univeij prafulei Hi)paniarum refricient, tr ad tc.fi quid inter eo> quafitone dignum exortum fuerit, referent*. Tarraconeniis epifeopus, qui alterius regni, nempe Aragonii, majeflatem colebat, novx auAoritati fubmitti noluit; prxfertim cum Toletanus olim nullam jurifdiAionem in ceteris provinciis exercuiffct: qux tamen illi per fubreptionem hoc relcripto, ut debita ex antiquo more, concedebatur. Quare, ne Tarraconenfi aut reliquis metropolitis fieret injuria, Urbanus vices fuas beato Toletano epifeopo per Univerfam Hifpaniam fle Narbonenfem provinciam mandavit, altero referipto, quod exhibet Loaifa. Sed privilegium illud perfonale, & ad certum tempus, jurifdiAionem perpetuam in provincias Hifpamr tribuere non potuit ecclefix Toletanx a qua exercenda femper abninuit, ut teftatur Mariana libro 9. hiftor. cap. 19. Attamen fplendidiorem ejus dignitatem reddidit Martini V. fummi pontificis referiptum, datum anno jqi*. quo Toletano epifeopo lifdem privilegiis & infignibut uri conceffic, qux majoribus patriarchis competunt, quorum unum eft in fynodo Lateranenfi fub Innocentio III. relatum, *icilicet*, ut *Dominica crucii vexillum ente fe faciant ubicumque deferri, nifi in urbe, ubique fummui pontifex prafem exfiherit*, aut ejui legatur, utens infignic *apoftolica dignitatir*. cap. Antiqua, de privilegiis. Hac crucis praelatione per univerfas Hifpamas ufi funt aliquando epifcopl Tolerant, quamvis rentrentibus plenique metropolitan!».

Aujriur e-pu- Tel*-usi ipiftopi

n. o rpl£Cp,.

Cui -on«»ı V'*"... c0** *<Π-. pι«<β-

Icmo colla tut ah Uib-

<-».awli,

ftnii»r ««1™

I.' «<«-

P*r "*»

CXXVI. Idem jus fibi competere contendit Bracarenfis archiepifeopus, qui primatum quoque Hifpamarnm fibi vindicat ex vetuftiffima coofuetudine. Atqui, fi antiquas origines repetamus, ut fplendore fuo non carere Bracaram repenmus, ita facile erit eam a primatu totius Hifpanix excludere. Bracata quippecaput erat flt metropolis provincia Gallxcis. Callaici populi apud Strabonem, Melam, & Plinium, a fluvio Durio ufque ad Afturts porreAi, partem GaUxcix tantum conficiunt. etfi nomen ex eis provincia integra poAea fit inditum. AdiunAi funt Callaicis Aftures, flt

D« prUau» BractrtnA

I

„«*/

Bm >>t

coaftsUt GaUacle.

Csnrabti. A ex harum trium nationum con/unAione conflata eft tbAntomno pruvinc<a Gallrci», live Callaicorum, ut eos effert Siricius epiftola ad Hmierium. Id docent, prrter notitiam provinciarum Hifpani», Orofius & Idacius. lilius h»c funt verba lib. 6. cap. »1. *C.intalri (y ^4/lurei Gallxeire provinci; portii funt, qua extentum Ppr^nei jupum baud procul, fccuulo Oceano, Jub Septentrione deducitur,* fdacius vero Bracarum, Lucum, & Atluncam, Gallici» paffimafhjnar, ad Olymp. ?c6. jop. & po. Suevnrum reges puhlj Ronitni. eam Gallzci» provinciam fui juris feceroiit, conventuique fuos frequenter habuerunt in urb,-1 uco, qu» in itinerario Antonini Lucus Augufti dlcltur, ea conventus Lucenfis apud Plinium. Theodemiro Suevorum regi placuit Gallicism 10 duas partes dividi quarum unius caput effet Bracara alteriut veto Lucus. Ea divifio decieta fuit a fynodo Bracarenli anno 563. ira ut metropoli Bracar» fub/icer.-ntur, Porrucale, Lamecum, Conimbrra, Vileum, Egidctania, (cujus iedes translata eft Guardiam) « novus epifeopa us Dumtentis, ex Dumio monafterio excitatus, in gratiam Martmi Bracarenfis, qui veterem cbileA onem canonum edidit, Lucenfi vero metropoli tributi Auria, Aflurica, Iria, (cujus dignitas Cumpoflellas accedit) Tudis, Britonia five Ovetum. Sub Recceivintho rege Gotthorum in Emeritenfi concilio, anno *666.* tedsA» funt metropoles Hifpaniar-im ad numerum antiquum quinarium: dejeAa civitate Lucenlj a dignitate metropoleos: ita tamen ut Conimkna, Vileum, Lamecum, & Egitania reftitut» fuerint Emerit! metropoli provincl» Lufitam», unde reeifac fuerant olim a regibus Suevorum. DiflraAas plane fuifle oportuit quatuor illas civitates a Lulitama veteri, priter quam quod enim fynodus Emeritenlis ld teftatur, idem ex ldicio colligere licet. qui Bracatam, in trnibus Gallicix provinci» fitam fuifle docet: quod alienum diet a vero, fi quatuor lll» civitates ultra Bracaram, & Durium fluvium polit», ad Gall»ciam pertinerent. Quare ut iplendore metropolicco antiquitus clara fuit Bracara, & cereris quatuor Hifpamarum metropolibus «qualis; ita nulla ratione illis fuit potior, nec iuperroribus fxcuiis, nec poflerioribus: pr»lertim cum nullo apoftolic» fedis pnvilegO f-ilta reneriatur, quo primatum fibi quemdam vindicate poffit. ld unum dici poteft, eam ecclefiam olimToletano primatui cedere noltnfle, eaque de re litem «notam co„m lr,nocen, IH. cujus meminit *c. Coram. De >n in-tegr. refiit.* fed primatum Hifpaniarum non ideo exambivit, quem tamen hodie magno rufu cum /ure crucis elat» geftand» fibi afferit l eo colore quilito, quod beatus Jacobus m Hifpanum adventans, Bracar» primum epifeopum pr»ferent; qna de re copiofe fcripfit vir eruditione clarus Auguftinus Barbofa.

CXXVII. Similisconttoveiiia Cuantuarienfem, & Eborlcenlt"n archiepifcopo. diotiffime exercuit, ifto crucis ante|ttjOnem per um vetiam Angliam fibi deberi, «que ac Cantuanenfi contendente. ex variis apoftolic» fedis privilegns, cui Alexander HI. beneficium illud interim mduliit, donec cauf» finis imponeretur, ut patet ex e/us referipto in appendice >. ad concilium Later.sn. & cap. 1. *Ut lite pendente*. Sed gratiofo illo /udicio per plures annos uti non potuit, donec certis conditionibus de toto negotio tranlaAum eft; permiffumqne extta provinciam Eboracenfem elata & fublimi cruce procedere. Origo privilegii indulti Eboracenfibos epilcop s petenda eft ex difceptation: de primatu totius Angln, qu» illos commilerat cum Cantuarienfibus: quam eo temperamento adhibito fopiendam cenfuerant Romani potitibees. Ex quo argumento fequl videbatur, epifeopum Lugdunenfem intra fines primati» fu» cnice fublimi antelata procedere polle. Quod tamen extra provinciam propriam liberum ilii non effe contendebat archiepifcopus Parifienfis: cum necconlu-tudo, nec ullum privilegium apoftolicum illi fuffragaretur. Ea de re diligentiflime fcripfit anno idaS. pro archiepifcopo Parifienfi vir eruditiffimus Andreas Suaffayus nunc officialis dicecefis Parifienfis 3. cu/us litis dirimend» arbitrium mibi nonrfumo. Id unum addam, referipto Callifti 11. quo Viennenlis primatus in feprem provincias conflituitur, conceffum fuifle archiepifcopo Viennenfi, ut intra provinciam cruce elata uteretur. *Jtd bac pro ampliori Viennenfii ecelefire dilellione, ante Vienntnftm archiepifcopum per provinciam juam crucem deferri concedimui.* Unde colligitur, jure veteri jus illud non competivifle omnibus aichiepifcopis. etiam intea provinciam fuam; neque primati, extra provinciam.

CXXVIII. Ufus anteferende crucis, ex ceremonia (applicationum publicarum ortum habuit, in quibus cruces adhibite a Chryfoftomo, ut docent Socrates lib. *6.* cap. S. & Soxomenus lib. t. c. S. Eo exemplo paftim in omnibus occidenti. & orientis ecclefiis cruce prelata ab una ftationc ad alteiam clerus & populus procedebat. Unde veritum a Jnftiniano ne litan'» & iupplicationes public» fiant aliter, quam prelata Cruce, ab iis qui eam geftare confueverunt, Nov. I I(. Mine coniuetudo quoque illa emerlit, ut exumae dignitatis viri ad urbem accedentes crucibus antelatu exciperentur; quod geftum in Grecia erga legator Hormitdae, ipfi docent in commonitorio. Rome eidnti jompa excipiebantur exarchi, qu» adhibita cft in adventu Caroli Magni, rriiifts, ut oblervat Anaftalitu l.i vita Htdriani, *venerandit crucibus, ficut mos efi a.i exarchum feu patricium fufcipiendum*. Hinc quoque explicandus apud Gratianum canon qui *pracejfiotus adi<u».* patronis eccleiiarum tribuit. Quare non alienum a rei dignitate vilum efl, fi a proceribus ecclefi» vencrandum illud lignum ufurparetur, quando ipfi quoque, 1icet extra fuppiicationea publicas, procederent. Procedendi verbum uiurpo, ad rem iftam ligntficandam aptiflimum. Proceffio énim, vel pioceffus imperatorum, & confulum, in codice Juftimani lib. n. c. tunl. de coniulibus, Ot alibi; vero in Nov. soj. dicitur eorum progreftus in publicum cum pompa & inúgmbus dignitatis, quando iella circumveAi mifflIU lpargebant in populum, ut notat Marcianus imperator. Tunc ignis praelatus principibus Romanis, ex bUrodiano oui mos in aula orientali perfcveravit apud Corippum A tandem patriarchis Conftantmopolitanis communicatus efl, ut docent Balfamon &Codinus. Proceffio pontificis Romani anguftior fuit, *& reverent.»,* qua: pietatem Cbriftianam decet, retinenttor. Pompa enim quae àd illius dignitatem confervendam neceffana erat, fic temperata eftj, ut omnes intelligerent illius cogitationes ad Chrifttmi referri, Chriflique aufpiciis eum agere cun&a, prelato.venerande crucis figno; & benedi-Aionibus, veluti quibufdam factorum miffilium iparflonibus, populo collatis. Ei muneri dicata fuit crux illa aurea, quam Carolus Magnus dono dedit Leoni 111. quamque illi procedenti, e/ufque fucceflorib. praeferebant fubdiaconi ecclefia: Roman», tefte Anaflafio vit Leonis IV.

Legatis a latere fuo midis pontifices crucis antelationem conceflerunt. quam ufurpitam letimus ab Humberto Silvae Candidae epifeopo, fexcentis «b hinc annis, quando legatione fungens Conflantinopolim adiit, ad fanandum tunc rccrudefcens fchifma, ut obfervavit Michael Cerularius patriarchaGonflantiiiopolitanus in epiftola ad Petrum Antiochenum. Archiepilcopi déinde, quibus vices apoftolic» (edis delegat» erant, iifdem infignibus ut in provincia facile obtinuerunt, quod in fucceftores tranlmiffum cft. Sane Callifis referiptum adduAum num. J37. aperti(Time docet, tunc primum archiepifcopo Viennenfi gratiam faAam ciucis elati deferende, quando primatus illi collatus eft, cum vicaria dignitate fedis apoftolic». Hodie tamen omnibus archiepifcopi. indultum eft, ut elata cruce procedant in omnibus locis provinci» fu», etiamfi exempta fint, juxta definitionem concilii Viennenfi., cap. Archiepifcopo. De privilegiis; in Clementinis.

NOTÆ

AD CANONES I. II. VIL ET XXVIII.

Concilii Curomontani

Decreta fynodi Claromontan» non exftant integra, fed eorum excerpta rantum, qu» defumta Tunc ex codice antiquo Atrebatenfis ecclefi». Decretum enim, quo vetit» funt akariutn rederi/tiones, nondum prodiit in lucem. Quinetiam nec decretum illud, quo altaria confirmantur monafteriis, fi ea per annos trig nta poffedcrtnt. Nec aliud decret-um, quod froliatus ance omnia in poifeflionem reftiruendus efl. De quo Goffridus Vindocinenfis libro J. epifl. ly. & 10. *Novimus qui fr^/cuta eramus, dominum papam Urba-'n ^drvernenfi concilio fuper boc definitam, ab omnibus, qui aderant, epifeopit tf abbatibui laudatam dediffc jintentiam: ut quicumque fine judicia CT vocatione expoliarentur, etiam fine judicio CP vocatione invefiirentur.* Decft quoque canon latus de tuitione eorum qui proteAionem ullramarinam fufcipiebant, qui eft apud *Domnixoncm: &* alii aliquot, *quos Gratianus* recitat ex fynodo Arvernenfi. In illis vero excerptis ipfa canonum fententia mutilata cft, ut patebit flarim ex canone 1. collato cum Orderici Vitalis teftimonio. Sane gravis eft jaftura horum canonum, qui tanti momenti erant, ut rerum ea tempcftate, etiam pofl decreta Gregorii VII. contrQverfarum definitionem continerent, unde magna deinceps in ecclefiam fafta eft auAoritatis &. divitiarum acccfGo. Principibus ademptae epifeoparuum Se abb.it arum inveftiturc, A prohibitum iigi» fidelitatis (aeramentum, quod antea a lacerdotibus pracftabatur, ecclefiam in antiquam liberta-

tem

T

tem sfferuerunt . Sed ablatus laici· decimarum , alta* A num , & eceietiatticoruni beneficiorum ulus. quo ilii veterum principum indulgence , & fyrodorum confenfu ab aliquot faculi* potiebantur , collapln eccleiise facultates io integrum reftituic. Honeftti quoque clericorum cautum eft , prxfcripta unicuique mimflerio lus ordinatione , vetitis ptabendarum mercimoniis , neve in plure» conferantur , cabbatu indiAo clerici» , eor imque tiliis ab honore eccleflaftico dcpultis . Non omifta quoque eft populi emendatio , correptis facmorolis, damnatu fiSi* pcenitentii» , ftatfque i-junit* rufie conftituti* . Inter cetera veio in id quoque tynedus incubuit, ut tranquillitati hominum , quantum ratio temporum pitiebaiur , fiuicite profpiceret, confirmera quotidiana pace, quae clerics induira erat, iancuilque certorum dierum induciis, qusc laici* erant concellae . Indulgentiam quoque pasmtentiarum fecit ns qui Hi:·, refolymitan·! expeditioni fe accingebant, impenfa quoque illi» bonorum tuitione . Quae duo ultima Can. I. & II. ejus conci!ij comprehenduntur . Canone autem B VU. de altaribus & perlons, *& XXVIU. de* fumptione euchartftise agitur, iis veibis ', quae interpretationem defiderant. De quatuor ilii» Canonibus pauca qu.rdam annotabo, ceterotum explicatione in cas dulertationes rejefta , quas de bonis eccleiiafticis & beneficiorum origine me prope diem editurum 1'popondi . Sed prseftat ante omnia canonum huius Concilii compendium cx Otderico Vitali proponere, qui feriptor fxcufo undecimo ineunte floruit. Ejus hac funt verba libro y. hiftoriar ecclefia ftica·, ad annum lopt- £o<fe«s *anno, indiBione IK men<e Novembrit, prxfatut papa omntt epiHaUi* cr Hrfpani* congregavit, & apua CJarummontem .41verni* urbem , yaar antiquitus -drvernit dlBa eft , Concilium ingeni tenuit. Multe vero , qu* cit ^Jlpei utebuntur , corrent t , (T multe ad emendationem morum utilia conftituil . In fynodo ^irvernenfi tredectm fuerunt archiepifeopi , ducenti ÜT viginti quinque epifcofi, cum multitudine abbatum , aliarum perfonarum , quibut a Dea fanBurum cura Jdelegat fanctorum ecclefiarum . De- C crcte vero concilii apud Claramontem habiti funt bujujcemodi :*

Ecciefia fit catholica , caftt & libera, catholica in fide <°T Communione fanBorum, cafta ab omni contagione mahtiee . & libera ab omni jxculari poteftate .

*Epifeopi , vel abbate, , nui eliquii de clero , aliquam tcclefiafticam dignitatem dc manu principum , vel quorumlibet laicorum , non accipiant. Clenci tn duubui civitatibui, vel nclefiit praelatione; feu pr*fendai non habeant .*

Nemo epifcopu, & abbai fimul fit.

Prcbyter , diaconat , fubdtaconu, , poft Japfum non mitolpret.

Ecclefiafttc dignitate, , vel canonica· a nullo vendantur , vel emantur. Iilii tantum , qui , quia ignorante! Grnonum aubiontaum . vc!fuijfeprobibttum , cancmcai emerunt, indultum fit. IIIi, vero , qui fcienter a le vel a parentibui emptae poffdent , auferantur .*

iveaw *la'carum poft acceptai cinerei in capite jetanii w(-D*

Oassu SaaMrc *primum jejunium quatuor temporum prima hebdomada quadragefim* celebretur .*

Ordinet omni temper, aut in ve pe ra fabbati aut , perfeveronte jejunio , dominica celebrentur .

Is *fabbato pajcb* , officium nonmfi poft folii occatum ftntatur.*

*Jejunium iecundum femper in hebdomad, pentecoftet celebretur , er ab adventu Damini ufque ad oBavat cpipbe- •*5» C" » ftptnafefima u'que ad oBavat falcba· , CT d prima dic Hcgationum u/aue ad oBavai pentecoftei I & omm tempore, e quarta fena , o.ddeale M,- , ufque ad fecundam fertam onente [ole , trevta Det cuftodiatur .*

Oui epifeopum ceperit , omnino extra b,beatur .

Qui monaibot , vel clerical , vel janaimantalci, & eorum comitet ceperit, vel expolim erit, anathema fit.

Qui cpifcoporum monentium bona , vel clericorum , difrupent , anathema fit.

Qui ufque ad feptimum generationem confanguinituti fe copulaverit , anatbema fit . E

*di^e"a precbyter , aut diaconat, aut fubdiaconut , & cui d,gmtar natalium fuf. tifiih'>r ***X,"*Λ """fftotc , & licentia fummi pon-*

Filii prctbyterorum , vel concubinarum , ad preibpteratam non provebatelur, nifi pnm ad rciigiofam vitam

&"i ad ecclefiam vel ad Crucem confugerit , fi rent eft, data impunitate vitae vel membrorum , iufiitiee reddatur I fi innocent , liberetur .

Corpru dominicum, er fangau dominical , finguletim accipiatur .

Unaqu^qua ecclefia decima, fuo, habeat, & non i» alterin' ecclefi tui quolibet dante tranfeat.*

Laieut decima/ nec vendet, n.c retineat

Pro fcpuituia mortuorum paliumprrcium nin exigatur aut detur.

Nullo/ principum laiccrum .apell/num b/leal , nifi ab I eetfccpo datum . Quod fi in aliquo effindent, ab epifeopo corrigatur , CZ a.ier fubrcgltur .

AD CANONEM I

Pacis fc indutiarum , de quibus hic agitur, copiofa fatis, r.ccduin ab aliquo rtntata , explicatio peti poteft ex libro'4. diliettationum noltrsrum de concordia facerdotii A imperii cap· tq· unde txlcnpta lunt qua* lequuncur Bella privata , que pondere A pudore legum comprimebantur, Rornsm* rempublicam tenentibus ; per Galhas & ceteras Europe regiones «rallata funt, cum duris exterarum nationummoribua : ferrum lentis fori ambagibus fuccefTit, & juri publico aperta privatorum injuria- Tutir enim quilque fuam fuorum ve injuriam non in jure coram judice , fed ferro ma- nuque perfequebitur adeo ut etfi bis inimicitiis, quas E.itdat vocabant , &c. leges Longobardorum, & capitulana regum modum praeicnbcrenr , tamen ingraveicente in dies morbo , est di bus , depi ardalionibus , dc. incendiis , refpublica fœdilTume vaft.ireiur. His incommodis^ profpicere Gallicani epiteoni curarunt , non cxlfinAo quidem nefando ilio bellorum privatorum ulu, fed repretio per inducias, qua; aliquot dietotiofct a crJibus redderent , facratofque religioni: pra textu . Anno ioqq. epifeopi & proceres psovmciarum in Aquitani* primum . deinde per reliquas Ga lias decreto fuo privati* bellia inducias indixerunt fub nomine *treuga Domini* , 4 Mercurii fuprema dic , ufque ad diluculum diei Lunaà fubfequentis ; ea lege ut nemo ab inimico ultionem exseret, nemo prrdaretur , nec etiam a tidejullore pignus tolleret: poena capitis, aut exilio, A excommunicatione m rebelles irrogatis. Rodulphus Glaber memmit hujus inftitutionis , quam cetera quidem apettiflimi» verbis defcnpfit , led pignus ablatum c domo fidejuffori* *vadimonium* vocat Latina diHione , quamvis lignifications harbar* . Quod fraudi fuit illuftriftimo annalium eccleliafticorum conditori , qui de ftrepitu fori hic agi putavit & de privatis diflenfionibus , quas, h iullæ fint, unaquaque die perfequi liberum elfe ait , vel deterere neceffarium, fi fuerint injufte : hocque nomhje Gallicane» epifcopo» traducit. A qua reprehenfione One dubio temperalTet, fi confirmatas a quatuor conciliis generalibus has inducias animadvertiffet , & relatas in librum decretalium fub titulo *de treuga & pace* , cujus ufurn & glofl* & juris canonici interpretes abrogatum effe ajunt , hacque fola obfervatione fe curiofis antiquitatum indagatoribus fatisfeciffe putant . Bella ifthacc privata nec legibus probata erant , noc omnino damnata , imo vero , fi provocatio, vel potius, ut illius frculi verbo utar , fi *diffidutio* pracceffitict, pro jure condituro habebantur, ita ut m idverlarium caede, praedis & incendiis graflari liceret , ut docent Fridericì I. & Conradi leges . A quibus bellorum injuriis abftinendum erat , diebus Jovis , Veneris, Sabbati, A Dominica , quo* fub finem vitz prreipuis faiuti* noftrx myfleriia Dominus conlecravit.

Decreta* autem fuerunt induciae iftiufmodi , non folum ab epifeopis, led etiam * proceribuscujufque diueccleos, ut diferte docent Glaber & ivo , ut patet *en* treugse iftius conflitutione, quae lata eft in Anglia A Normania ex confenfu epilcoporum & baronum a Guilielmo primo rege anno 1080. apud Ordericum Vitalem , A a Raimundo Berengario comite III Barcinonem fi comitatu anno rodo. Recepta font & amplificata ifthsec decreta a Concilio Claromontano fub Urbano 11. anno ropj. a'Romano fub Pafcbali II- 1101. a Lateranenfi fub Innocentio II. anno njj. & ab altero Lateranenfi fub Alexqndro III. anno 11*0 Hoc folum dilcrtmen intereft inter printsm induciarum infl itudonem , Â confirmationem ; quod a Conciliis fefti dies qutmplurimi , quatuor illi* Cingularium hebdomadum diebus ad jeAi fuerint j & a Concilio Lateranenfi fub Innocentio IL incendiorum devaftatio prohibita . Obfervandum vero, *pacem & treugam* dici hanc a bellis privatis feriationem, quod ratione clericorum omnium , peregrinorum , mercatorum . agricolarum cum bobus aratoriis, dominarum cum fociis fuis inermibus , mulierum omnium , retono ad clerico* monachofque pertinentium , & molendinorum, *pax* ifta omni tempore indulta effet , ratione ceterorum , *treuga* tantum , id eft induci* aliquot dierum. Sane fatendum eft excommunicatione mulAatos fuifle pacis St treugat violatore* , & ad referciendum damnum Ικio coaAos : fed epifeopi & comiti* hsec erat cognitio , ceterorumque baronum , qui tamen C ceflarent a perfequendo armi* raptore , excommunicationibus Ac interdiAis ad officium quo fe obftrinxerant adigebantur : ut vice verfa ei* qui contra pact* perturbatore* drcettaient duorum annorum peemtentia indulgebstnr. aut plurium, ad arbttrium

CoV'du f.II·

Apad Gu·

trium epifcopi pro «nodo labori·. Si raptore* iflot pa- cifque violatores, ab utraqoe pocefiata profcnpro· , occidi contingeret a quoquam privato.' *zelo jrrfitia :* non homicidii pena canonica At ordinaria, fed levio- ri At remifliori laurfa&iooe culpam illam diluendam docet Urbanus II qm de hoc lolo genere rxcommum- c,torum intelligrudus cfl . nuo autem de omnibus ex- rommuircitii , ut quidam l.Si male ferriaci pertuale- runt . Cu|u> interpretationi, eo lobentius hic mentum, quod ea levari polir m.hi videatur invidia qu* ob tex- tum huoc male intelleAum crean *folet* adverlu, fum- moi pontifice, .

Sed hxc omnia trahi non pofTunt ad bella publica , qu* a regibus , ut re* lua, repetant , aut reipublic* injuriam illatam ulciicantur , indici folent . Etenim belli gerendi potefta, , qu* a D«o regibus collate eft m veteri infirumento , A in principi, Komanoa difer- tu veihi, lege Regia translata, reges libeio, prcftat ab excommunicatione , qux m dcprxdatore, & alieno- rum bonorum mvafore, a Canonibus irrogatur. Qpia g excommunicationi locus non eft etum in privati, per- ferus , mfi cum de crimine manifefto At aperto aritur , non aurem Cum dubitatur de crimine, ut docuit olim H ncmtrui ex Auguftioo. Porro fila belli a principe mdifti ratio id ftltem obtinere debts, ut juftitia niti prxiumatur : praecipue tum regia dignitas in munere rtgio exercendo nulbu, judicio fit obnoxia , fed (oli divino numini fe iubmittat . Quare in ipfa paci, & treug* promulgatione jura principum conceptis verbis excipiuntur, ut patet ex indidione paci, At treug* a tSuilielmo archiepifcopo Aufcitano legato (edi, apoflo- bcx , poft Concilium Rômanum anno isc». publicata. *Prin. irihu* «»irm ÉF do«i»i *terrerem jura /«· & cen- /urtmiinei non contredicimtu m terrir fure .* Deinde paci, illlu, infridc cognitio epilcopi, cornmiiTa erat, de co- mitum & d.cecelanorum confenfu , qu* ex paais con- venti, legem accipere debet, ut fcripfit Ivo Cononi le- gato.· imo Ac comitibus baronibufque dicecefeoc par, il- bu, cognitioni, competebat. Qu* omnia cum belli, pu- blicu comparata, diferimen apertum inter utraque coo- (iituunt. Haftenu, ex libro diflertationum noliratum.

Gmlielmi legati littera, , quibu, pacem At treugam pcP. Concilium Romanum indixit anno 1101. ex manu- fcripto codice Lafcurrenfi, capituli a nobis in hiftoria Benearnenfi editas , hic adjici curavimus , ad uberio- rem hi ju, rei interpretationem .

Cxilirimui Dei gratia ^ufcitanni arcbiepijcopns, fe- <li< apoftolica legatto , cariffimii in Cbrifto fratri- fi.r venerabilibut epifeopis , altifpu ecclêfaritm praiatis, & dileihs fihis comitibnf, vicecomiti- bns , ahtfque baronibm, univerfo <juo<j»e clero & populo per Axfcitanam provinciam conftitnto^ fa- inter» èT benediflsonem.

Cum cx officii noftri debito teneamur untver- (λ fidelibus cur* noftr* commiflis falubri difpofitione providere , nunc pratfertim urgente apoftolici mandati audoritate, ad quem fpe&at totius populi ptofeâibus invigilare, oportet nos fuper bono pacis Ai treug* Dei fubditis noftris propenfiorem curam impendere. Inde eft quod , juxta ftatuta generalis Concilii Romx nuper ce- lebrati , pacem & treugam Dei in provincia no- ftra , ex parte Dei, & domini pap*, & noftra, ab omnibus inconcuflc Ac inviolabiliter præcipi- mus obfervari. Forma pacis & treugu* Dei ta- lis eft: Treugas a quarta feria poft occafum fo- lis , ufque ad lecundam feriam poft ortum folis, Ac ab adventu Domini ufque ad odavas epipha- mx, & a feptuagefima ufque ad odavas pafch*, ab omnibus inviolabiliter obfervari prsecipimus . Si qui, autem treuguam violare tentaverit, poft commonitionem fadam , fi nonfatisfecerit, prin- ceps fuus & epifeopus cum clero Ac populo co- gant eum injuriam pacis fatisfacere, ad arbitrium epifcopi, principi, fui, Ac aliorum vicinorum ba- ronum . Quod ii princeps , feu barones, vel po- pulus diflimulaverint.· tam princeps quam baro- nes excommunicentur, Ac tota terra eorum in- terdifto fubjiciatur, omni privilegio perfonz Ac ecclefi* ceffante. His vero temporibus, Ac omni- bus feftis beat* Mari*, cum prxcedenti dic Ac fublequenti, fanfti quoque Joannis Bapriftc, Ac beatorum apoftolorum Petri & Pauli, & a vigi- lia pentecoftes ufque ad odavxs, & omnium fan- âorum fefto, omnia pacem Ac fecuritatem habe- bunt . Omni vero tempore perpetua pace & fc- curitate gaudebunt canonici, monachi, presby- teri , clerici , & omnes religiofie perlon*, con- verti , peregrini, mercatores, niftict euntes At re- deuntes, & in agricultura exiftentes, & anima- lia quibus arant, Ac qu* femen portant ad agrum: dominât .cum fociis inermibus, & omnes femi- nat, & omnes res clericorum, Ac religioforum ubique, & molendina.* principibus autem & do- minis terrarum jura fua Ac confuetudines non contradicimus in terris fuis . Ecclefi* falvita- tem habeant xxx. pafluum circumcirca mo- nafteria vero lx. Hrc vero ut firmius obfer- ventur, comites, vkxcomitcs, barones univertum quoque clerum , in pntfentia clericorum, a fe- ptem annis & fupra, jusjurandum pr*ftare prae- cipimus. Forma juramenti talis eft: Jurabunt fe pacem Ac treugam Dei juxta pneferiptum teno- rem obfervaturos, Ac violatores pacis Ac treugue Dei perfecuturos, Ac quod de rapina nihil fcien- ter emant. Quod li quis huic decreto contraire tentaverit in non jurando, vel in non perfequen- do, feu in conduâitias gentes vel raptores te- nendo, aut *fovendo,* vel rapinam emendo, prit», ceps illius terre, Ac tota ejus terra, nifidebitam vindidam exequatur, omni interdiâo Ac excom- munications fubjiciatur, omni privilegiopertbn*, Ac ecclefi* cciTante. Excommunicari non falu- tentur, non tondeantur capita eis, non abluan- tur, in mappa non comedant, neque ad aliam communionem Chriftianam recipiantur , prêter baptiGna parvulorum , Ac poenitentias in fine . Princeps autem Ac eundi fideles noftri obedieutes mandatis, qui bonum pacis ope Ac confilio fuo foverint, Ac pnefertim contra conduôttias & pe- ftilentes gentes, fi in vera pcenitentia in hoc Dei fervitio deceflerinr, audoritate Dei, Ac domini pap*, Ac ecclefi* univerlalis, omnium peccato- rum fuorum indulgentiam Ac frudum mercedis «terme fe non dubitent habituros. Ceteris ve- ro, qui contra eos arma fufeeperint, Ac ad epi- fcoporum, fîve aliorum pr*latorum, confilium ad eos decertaverint expugnandos, biennium de injunda pernitentia relaxamus, aut, fi longiorem ibi moram habuerint, epifeoporum diferetioni , quibus hujus rei cura fuerit injunda, committi- mus , ut ad eorum arbitrium major eis indulgen- tia tribuatur. Illos autem, qui admonitioni epi- feoporum in hujufmodi parere contempferint, a perceptione corporis & fanguinis Domini jube- mus heri alienos. Epifcopi vero, five presbyteri, qui talibus fortiter non reftiterint, officii fui fuf- penfione mulâenrur, donec apoftolic* fedis mi- fericordiam obtinuerint.

Alienam quoque non erit Alexandri III· decretalem epiftolam nondum edicam fuperioribu* adjungere.· qu* pace(D jn omni tempore, nulla dierum reque prrions- rum adhibita diflinAione conilirutam in Ruthenenfi dioeeefi , ab epilcopo At comite , ex lententia totius clen At procerum illius provinci* confirmatlaudato etiam illorum confilio, de pecuniis in eam rem confe- rendis , tam a clericis & monachis , quam a laicis , pro modo facultatum . Qu* penfitatio , csmewwc diAa, etiamrnm hodie fifco regio contribuitur I

dUexanier tpifaftu ftrvtu fervorum Dei, venerabtü fratri Hugmi Rutbene^ epifcopo, faiutrm tf apoftolicam ienodi&onem.

QUoties ea qux ad pacem pertinent poftulantar a fede apoftolica confirmari, tanto fuper his benigniorem aflênfum nos convenit adhibere, quanto ex bono pacis plura commoda & gratiora fmgulis proveniunt incrementa. Ex quodam fiquidem^referipto a tua nobis fraternitate tranfmiffo, ad audientiam noftram pervenit, quod tu habito Concilio abbatum, prrpoCitorum, & archidiaconorum tuorum, & baronum terre, cum nobili viro Hugone ftatre tuo comite Ruthenx, hujufmodi pacem & concordiam B ftatuifti: Quod omnes res mobiles & immobiles, omnes homines tam clerici quam laici in omni tempore fint fub ea pace fecuri. Nec ulli liceat praeter armatos milites, dc clientes, quaelibet arma ferre, nifi milites enfes folummodo, & clientes fingulos baculos ferant, qui pacis, ficut exteri, debent fecuritate gaudere. Et praeter eos, qui hanc pacem, ficut ftatuta eft, noluerint firmare, & inviolabiliter obfervare, ficut de his qui publice perjurant, vel fidem mentiuntur promanifefto debito, feu pro cognita fidejuflione, de rebus eorum pignorandis licentia non denegetur ', vobis tamen exceptis. Ad ejufmodi vero pacis & fecuritatis fuftentationem & defenfionem, ftatutum eft ut abbates, archidiaconi, archipresbyte-C n, monachi, canonici, priores, omnes clerici, qui proprias ecclefias regunt, milites quoque, & mercatores, atque burgenfes, qui facultatibus abundaverint; & omnes etiam homines tam clerici quam laici, qui habuerint par boum, feu aliorum animalium, cum quibus arare poffint, five amplius habuerint, vel qui habuerint foummarium, equum fciiicet vel equam, mulum vel mulam, qux ad portanda onera locent, duodecim denarios Ruthenenfes, five alios tantutndem valentes donent. Cum vero habuerint ovile ovium, dent pro eo fex denarios ejufdem monete, vel alios équivalentes. Totidem autem dabunt qui habent unum bovem tantum, vel aliud animal cum quo valeant arare, five afinum quem pof-D lint locare I Clientes vero, cc artihees, iciucet fabri, fartores, pellicarii, & omnes operarii, aut fex, vel odo, feu duodecim denarios fecundum fuorum capellanorum arbitrium dabunt. Verum fi pater cum filiis, feu fratres, five confanguinei fuerint, qui nondum funt invicem feparati, nec funt res eorum divifr, unus pro omnibus dabit, alioqui folvat unufquifque pro fe. Commune autem iftud per fingulas parochias debet reddi, cum feripto unius parochianorum, quem capellanus, cum confilio fui archipresbyteri & voluntate fuorum parochianorum, elegerit. Et in die ftatuta ab ipfo parochiano, & cum eodem feripto, ad Ruthenfem ecclefiam deferatur. Quifquis autem res fuas amiferit, poftquam com-E mune ficut prxdrâum eft folverit, in integrum reftituatur: fi tamen certam perfonam quae res fibi ablatas habeat, vel locum ubi funt, poterit demonftrare; fin autem, minime. Si vero inimicos, villas, vel oppida depraedari vel diruere forte contigerit, res quidem mobiles emendabuntur de communi: fed damna rerum immobilium non reftituemur, nifi quantum a malefadoribus poterit recuperari. Clerici vero qui proprias ecclefias non habent, nifi par boum haburim, non coguntur dare, fi nolint: fed non dato communi, fi forte res luas perdiderint, eis

A nequaquam emendabuntur. Additum eft in praedida pace ut capellani ccclcfiarum, & omnes laici, a quatuordccim annis & fupra, pacem & commune firmare debeant, & obfcrvare. Qui vero in hoc obedire Yontempierint, debent ab ecclefix liminibus coerceri ab omni pace fieri alieni. Ecclefi* quoque parochiarum, in quibus violatores pacis habitaverint, a divinis vacent officiis, donec ipfi ad emendationem venire cogantur. Quam fiquidem pacis inftitutionem, quemadmodum a vobis faâa eft, referipto authentico roborata, firmam & ratam habemus, & eam auâoritate apoftolica confirmemus, & prxfcntium feripto communimus: ftatuentes ut nulli omnino hominum liceat hanc paginam noftrx confirmationis infringere, vel ei aliquatenus contrariare. Si quis autem hoc attentare prxfumpferit, indignationem omnipotentes Dei, 0c beatorum Petri & Pauli, fe noverit mcurfurum.

Datum Verulis, fecundo Idus Maii, pontificatus noftri anno fecundo.

AD CANONEM II.

Canonis 11. fententiam his verbis Ordeiicus Vitilis expretfit, poft relatam Urbani orationem, qua fideles ad ulcramarinim expeditionem excitabat Prvwdw» TKT» papa «amer, f«r tongrwr araae /rrre poterant, *ad bellum contra inimicet Det excivit, (3~ penrlrislrr «·-- <3*M ex ille bora, qèa crucem Domini [umerent, ex an-Rantate Del, ab omnibut peccatil ju>t abjolvit, C7 «b* ·wou xrrvrdrMC. *qux fit m jcjoni.i, alii/que maceratio· nibui carnei, fie relaxavit. Ccnfdcravit enim per/ficaciter vir prudent, C benignut anbitter, quod bi, qui peregre profelicerentur, tn via multii diuttnijque difcriminibut fxptjtme vexarentur, CT multimcdtt ccfbui latu jex tnftibat quotidie angerentur, pro qutbut benivoli vernula Cbrifi α canSti cuifarum [ordibut explanatur.*

Pr*ter eam ïndalgentiaoi, qu· in poenitentiae canonic* commutatione verfibatur, quxque in exemplum deinde trafta eft ad profeAionct Compoftellanas, ad bella cum Saracenis in Hifpaniis acenda, detn cum Albijtenfibus, poftea cum Pruftis it Lithuania I concelfa eft quoque a Concil io Crucefignatts tuitio *bonarum*, qu* omittitur in excerptis canonum. Illius vero meminit Dommao m vita Mathildis, qua de re nos quoque diximus i bro quarto ~~diftertationum cap.~~ ... his r<r· *· Urbanus II. >n Concilio ~~Claromontano~~, cum pacem & treugam ftatuiile Canone 1. eam Cinone iequenti ad eos qui Hierololymitanum iter aggrederentur extendit: *Item placuit omnia bona eorum, qui Hierofolymai pergunt, femper <P »bif"-e effe Jalva, m pace ©· treuga, quoa/que redierint*. Quate pretextu hujus tuitionis ecclefuftic*, n qua de rebus ad Crucefignatos pertinentibus moveretur qudft io, epifeoporum erat cognitio, qui cenfuns mvafores obftringebant, ut teftatur Iro i quamvis Obfervet, *uovameffe infitutionem, de tuitione ccclcfafica impendenda, rebut militum Hierofolymam profdicentium.* Hanc tuitionem confirmavit, adjefta quoque peccatorum remiftione, Lateranenie Concilium fub Calliflo II. anno nsa. cap. tr. *Eu qui Herofolymam profcijcautur, ad Cbrifianam gentem defendendam tr tyrannidem tnfdelium debellandam efficaciter auxilium prabuennt, /noram pfccetorum remeffurnem coucedimut. ώΓ domat, CT familial, atque omnia bona eorum, iu beati betrt & Humana ecclcfa prole- ~---- fcut a domino noftro Papa Urbano fututum /mt, jufcipimtu. ÿyttcnmpm ergo ea defrabere vel auferre, quamdiu tn via illa morantur, orajump/eriut, errommuntcationii ultione pleBautur.* Idem poftea conftitutum fuit a Gregorio pontifice apod Neubrtgenfem, *Scilicet ut bona eorum qui crucem acceperant, cum fuit famulii, iub JanBa Komuna eetlefa, nec neu arcbiepi/coperum, & epifeoporum, atque aliorum pralatorum ecclrfa ptm teBione conffant.* Qpas conflituciones is effrftus iecutus eft. ut plurimi ie hujus profieâionis graviflimo labori accingerent, quo fe a creditorum vexatione liberarent, tefle VviltelmoTyrio. Hujus tuitionis & prae* fidii ecclefiaftici auxilium imploravit Henrieus Ht. Analorum rex, cum a Gaftonis VIII. domini Beneameniis copiis In Vaicoma premeretur. Cum enrm vaiidiiDmam cladem pararet, ex Angli* Burdigalam appuKurus, cruce aftumpta tranfmariwn bellum in fubfi-

Combo Ci.ro». I«a «p.βI. Co mil. !·>«'· «Λ C.llid»· c«U N« ' bnt bb » hi» A.*i "»P -- γ-, i,g

dium terre Γ««β* fimulan» .. litteras ab Innocent» IV. unretravit anno quo in tuitwoe·» eerie-lt» Roman* fufciperetnr, *A* erai *boftea* excommunicatione & mterdi&o perreflereartur - delegati» judieibos.

AD CANONBM VIL

Poft Caroli Martelh ducis Franconia: tempora, qui îltimus bona «ccleiisfiica militrbos fui* urenda permiit, Pipptnus, Carolus, Ludovicos, *Sc* reliqui Gallorum reges, licet pietate inligne», ediAn fois, & epifeoporum conmventia, precariam uofleflionem laicis hominibus confirmarunt I Tunc non folum fundi *Se* villo, fed etiam ecclefi* ip<* in beneiicintn illis concef-f» fum. Ecclefiarum rxwnine obiattone», decime, aliique redditus, data & concetfa inteliigebantur, ut patet cx veteribus afin. Tunc ecclefi* eo jure poflefl* funt quo extera beneficia five ieuda, adeo ut tandem in heredes quoque tranfienni, At expofit* fint bominum commercio. Ne tamen (aeramentorum celebratio a incii eccleliarnm poifcflonbus pendere videretur, induha eil nova qufcdatn verborum diftinAio, ita ut in un. eademque'domo par» una *ecclrfia* diceretur, quoad taxorum ;ur», dt *altare,* quoad jutis fpiritualis admin flratio.ietT. . Hanc oblervationcm debemus Abboni Floriacenii. qui cetus eft anno too), in apologetico quod fcripfii ad reges Hugonem ArRobertum. Ejus hxc hint v-rba relata ab Aimoino capi t. de vira fandi Atbonrs Flor, martyris·' *Certe caridum principri, nec calbohce ioqu/mur quatdo illaro ecilefiam dicoefie* Mea», *f.le alterant dicit ege fuam. Ac velati quodam jumenta, toatfarati jumentir infipentibuc, utrafque aliquando venale: propemmu/, propofiiafqur ob alii/ emere nen for-.nfdanet. £fi etiam altat error fravifimæ, quo fertae altare cjfe epi/copi. tf etelefaa, aiteriat cuimltbct domiat. cum tx* domo *Coafecrata ST altari enem quoddam fiet,* fvod di.iivr *ecclefia; ficut anat beato confiat cx corpore* er *aaiara. ridtie, xquigm' principe!, quo aot ducit cnpiditai, dum* rc/rrgr/cit *caritar*.

Quamnlurimarum ejufcemodi poftefllonam ecclefiarum a laicis abflulerunt repetite excommunicationum minx, m fynodis habitis undecimo facculo, & praecipue fub V»ftore II. Gregorio VII. dt Urbano II. Frequentes occurrunt eo tempore fad* a principibus & nobilibus viris pix donationi-», vel etiam /endltiones vili prec>c, qutbns ecclefi* hujus vel illius kxi, epifcopis, capirnii», *Sc* monafteri» de novo conditi» conferuntur, ut fidem faciunt univerfa ccclefiaftica tabularia - Plerique vero laicorum. his excommunicationibus contumaces, ab antiquilTima ecclefiarum poflellione difcedere nolebant. Unde indudum eft ab innocentio 11. *Sg* alii· Romanis pontificibus, benigna quadam difpenfatione. ut folam reftitutionem oblationum urferinr. Hinc laicis perfuafum fuit, fibi liberum «fle, ut decimarum proventus penes fe retinerent. Quod confirmatum eft aliquo pado ab Alexandro III. In Lateranenii Concilio, vetita in pofterum alienatione decimarum :=unde in prxteritnm permififfe cenletor. Ceterum collate; in monafteria donationes ecclefiarum minus grate erant epifcopis, qui bona fua in alios transferri iniquum efle ducebant I Itaque varii» fynodis & Romanorum pontificum decreti» prohibilom eft, *na alio: lateat decimo/ faat, aat eccleliam. aut quidquid ecclcfiafiici tant cfi, fine coalca(a ep^copt, vel Romam concejfine pontificii, aoonafieriit aat canonici/ ogerreprxjumat,* ut verbis utar fynodi Melfitsn* fub Urbano 11. anno ιορα. quae antiqua inteidifta renovavit.

Ex neceflitate confenfos, lucri occafionem fumpferunr epiicopi quidam, certa pecunix fumma libi depenia, velut refarciendi damni colore; monaflerus permittentes, ut vicarii quidam. altarium minifleria peragerent monachi vero reditus ecclefiarum perciperent, alimentis vicano prrbitis.· ea tamen lege adje-Aa ut quandocumque vicarius decederet, alter a monach s fufficaretur. eadem folitnone pecumr erga epifcopum detunAi. Vicarii illi, per/eerdicebantur trito tunc vocabulo. *St* tolutiones illae pecuniarie. *altariam rrdemptioaet.* Qj ıx vox petita ex beneficiorum, leu feudorum ufu, m quibus invaluerat, utjiotuino certa pecunia penderetur, pro nova inveflitnra, qux heredi ultimi pofleiknis concedenda erat. Qjiod emolumentum *redempuomt* nomine Galli fignificabant, *St* bodse figmficant. Conceffio autem altarium dupliciter fiebat ab epifcopis, aut reranta penes le altaris difpoiitione ira ur mortuo vicario liberom omnino eflirt epifeopo, andulgere monaftenis fubftitutionem vicaril, vel eam imptobare; ant ita ut perpetua eflet penes monafteria vicanos fubflituendi facultas, foluto redemptionis ptecio, cedente quandocumque, vel decedente vlcario.

Coocaflioour utriufque generia meminit bk Canon VI|. Claromontanus: *(A i!un» congregatimiibm canenicoraa, vel aooaaibonm, per ferfouai data, mortuu ferfinir hbera redeant ia maaut cprfteeonta», nifi far r-nt iltit per nrum fcrtpta vel prrvlegia cutfiraoaia.* Itaque primo calu, obeunte vicario, altaria poteftati liber* epitropi teddi debent: fecundo autem cafu. a monafletiis perpetuo retinentur per vkaiios. Cm inaV1S *per perfmoatar.* Hu|U» ultiiM fpeciei exemplum peri poteft ex litttru Radbodi Noviomcrfu efifropi. datis anno lott. a quo ^alterius TornacenC; imperial, ut *ahare* de werni, quod ipfe *Jab perfoaat* tenebat:* ecclefi* fratribus perpetuo iub pertonatu renendum Radbodus concederet, ea eunditione adjeAa, ui in *fefio lanforaao Simonit é'Jadae tant proxima'iufdem altam perfata ept/eopa feu efiu vtearto decem feliaot fotvat. Perjoaa vero martaa, feu luaeamfdt actefiene « perfouata ilio drcedeate, alia [ubrr^eiur perfatui, qux. tn fu< refiiiutiotu decem fimiliur lolidm felvat.* Ex fili luens imtium difetmur pravae illius coniuetudinis, qux monachorum *St* canonicorum exemplo induAa eft: fcliicet, ut clerici quoque abflinentes a facerd rio, per iubftuutas perfonas feu vicarios ecclefiis delet vitent, & ad *Ce* traherent emolumenta, ut dncet exemplum Tornacenfis epifeopi. Suggillat hanc fsctsli fui corruptelam, qu* multitudini beneficiorum favebat. Joannec Sanabeiienfis Policiatici libro 7. cap. *tj. Utiqaefr infigait pradeatioc, fi qau tot quocumque modo conquirit altaria, ut quafi ntu Memfbitito, quotidiana» bofiuu novu pofit altaribui immolare. Nolrnti tamen facerdttio onerari, aut Jqryire altano, qui de durio vivum, ne. ut populat artait, dicam, luxuriantur* r *ftd perfonatua quo/dam introduxerunt, quorum jure ad uhum onera, ad aliam referuntur imohunenta.*

Q110J autem attinet ad mentem cuncilii Claromootenus, non fatis liquido exprefla eft compendio ilio canonis VIL duo enim pratflitit, que ibi omittuntur. Vetuit altarium, five ecclefiarum redemptiones, ipfaque altaria monafteriis confirmavit, fi ea per lo. vel annos poflediffent. Primi capitis teftetn laudo Gofiridurn Vindocinenfium libro 1. epift. s», *Redemptionem ecclefiarum,* «n/gerf *boc vocabulo altaria nuncupantor, beaiut vir* (Urbanus in Arvern. conc lto. ut fitperius loquitur) *fimoaiacam pravitatem vocavit,* Er *apofiolica auRoritate damnavit*. Difpiicuerat boc vtium Gregorio VJ|. qui Dienfi epifeopo legato fuo interdicendum prxeeperat *illud commune malum pene totiur terra, videlicet quod altaria vendantur*, fibro 4. epiftola 7. Sed definitioni concilii fraus deinde *faSo* eft ab epilcopis, qui annuo cenfa, licet levi, ecclefia» on.*rabant, neque eveniebat, ut per ftnguMs annos particulari folutioM *exigerent*, quod per intervalla ex vicariorum feu perfonirum fuMlitutione percipiebant. Acerbe exagitat hanc fraudem Goffridut in fnperius laudata epiftola ad epiicopum Andeeavenlem data. *Nam fi in pluribut onnit non nifi feme! per vrtanv pecunia pre aitaribut dabatur emfcqpir.* ftr *pecuipfam apofioiiea au8eritate probatum fit fimvuam tge; fiugnlit annii epifeopit pro vicarii/ altarium pecu-.iaw dure quid efi aliud, quam pro plmimorum ommrem fimoaia,* per enact finguiot, fab nomine annui *ceulut, annuam fimontam exercert f Nou efi bce dodrina Cbrifiianx fidei ,fed exaSio pegma, qux fimeatam multiplicat,* ET *[anBx tedefiet vmloi cofiitatem. Reemom itaque pro eccltfiii fub palliata cupiditate extorta, qmr redemptio altarium dicitur, ab apofiotica fede damnata, five per vicarioi rariur, five poo vicariu frequentiae, fub qualicumque nomine vel eceafioue extorqueatur, i-momaca pravttat ege nulla ratione dubitatur t die tomen gravior* j *qua ferpiut agitur.* Mox: *Et ne ulterim de decreto vtcariorum dubitetie, illud vofittranjcr-ptum mittimm.* Hunc Goffndi locum illuftrat in notu fuit vir eruditione clariflimus Sirmondus, prolaro Pafetialis II. rtferipto, ubi *Sc decreti iynodki* flt mentio, *St* alterius quoque fraudis ab epifcopis excogitate, qui mutato nomine, non pro altarium, fed pro perlonarum redemptione a fe pecuniam exigi dicebant id eti non ratione altarium prr *vitanot*, fed ara *vicarii/*, ut loquitor GotErsdus f H« iunt pontificisTiter* :

F.s/cAa^j *epifcopui ftrvtti ftTVTMHt Dei,* vénérai». *hkiu epifcom/ fiomoi Canmteqfi., if Raanffo Samtoneqfi, falutetot fj apoftolicam benediSiioaem.*

JUxta fandorum canonum faodionet non ignotum vobia eflè credimus, quid ultionis maneat «ccleTtaftici ordinis viros, apoftolic* ledis decreta foernentes. Ipfi enim Amrncnli Concilio adfuiftu. in quo prefidente pnrdecrftore nofir·

ftrp bone memori* Papa Urbano, coofentienti-A busGaUiarwn cptfcofies, Accretum eft, utaltaria, qiiar ab «nota triginta Ik iub vicariorum redemptione mooafteria po&dife noTcimtur, quiete deinceps, & fine moleftia qualibet, monaftents ipfis firma permaneant- Voa autem huic fimplicitati incongruas duplicitates innediiis, & perfonarum redemptionem mutaris nominibus extorquere conamini. Verum oportet nos hujufmodi veriutits finçeritate veritatis apoftolic* obviare. Pnecipimus ergo, ut decretum illud omniuo teneatur integre, nec iuper illud quidquam ulterius pro eifdem altaribus *erigatis*. *Sane* quod vobis dicimus, czteris quoque Galliarum epifeopis, erga iuarum dicecefium tnonaftcria, percipimus obfervandum.

Datum Romr fecundo Idus Mattii.

Ex hoc Pafchali* refir'pto, non folum iilud de altanum redemptione, fed aliud quoque decreti Claromontani capur addifetmus, nempe ut alcana a monafterii* per jo anno* poftclla pene» illo* maneant. Idem docer Urbanus II. in epiftol* ad Lauduneufem cpltapum relata a Jureto in noti* ad epitfolam 11. Ivonl*: *Altarii gtte per 40. /r- 30. amat moaaflerte fafedcrent, /feot ia Sfnitio eonfiitutttua e/, iinuuita tit peratanere nelamtt.* Hinc faAum ut Baidericu* Noviomenfia epifeopus privilegio fuo, date anno stoj. I« *perpetruae* confirmaverit ecclefi* JotrenG: *A!taria* qx* *jui perforatu plu/quaue tricennali fo/fefibne tenuerat.* Annal. Noviom. cap. pt. Diver!um eft a fupenori decretum huju* fynodi, quod extat apud Gratianum, id. qu*ft. 7. cap. a. quo rerum ecclefiafticarum pofleflio, a clerici» vel monachii acquifitarum, licet epifcopi» inconiultit i nop •djeAa tricennilu tempon» conditione confirmatur; vetita tamen in pofterum fine confenfu epifeoporum harum rerum acquifitioae. Huic prohibitioni adjcfta eft deinde poena a concilio Lateranenfi lub Alextndro III. cap. 9. bis verbis: *Ecelefat fane& decimat de mana ia>torum, Me tenfeufu cpifiaporum, tam illas*, (Id eft fratre» Templi) *juatn quacumque aliot relig'oftu recipere ^obibernai, dtmigis* rlt'eaa *quae Centra tenorem ifhtm moderno tempore receperunt.* Sed per p'ivilegia a Romani» Pontificibus indufca capituli» 2lc monafterii*, liberta» illis reddita eft acquirendi decimi* a laic-, priu* confulto epifeopo, licet renuente. cujus generi» privueeiorum plurima extant referipta in tabularii», ecclefiaftici». Quarum conceflionum ju* apoftolic* fedi refervaverat Urbanus II cap. t. Cootibi Mdfitani.

Ceterum ex decreto fynodi Claromontanc *Hfud confecuti funt canonici & monachi*, ut altanum, live ecdefiarum; tSaö - - J4""?,- Krionsrum lubftirutione, "" ' c ,al. ni* onere. Attamen non inde iiequitur, iis permiffam fuilTe presbyterorum tn ecclelii* inftitutionem abfque contenfu epifcopl. non enim ab eo officio liberati funt, quod antiqui» decreti» conciliorum illi* impOfitum erat. Id egregie docet Balderici Noviomenfi* epifcopi prediAum privilegium, quo altaria a perionatn libera JotrenG ecclefi* confirmat ea lege, *ut Jynodalia jura, Ji ent antea, eei/cepo, vel ejut miu'Jfrit Jolisaut: fp prêthiert, qui jmeioratum ab ecclefia lotrenfii abbatifa /«·[ceperint, qnotici alter alteri jutceffent, vel nlifiap caja eot mutari oportuent; d eptfepo, Mte arebidiecone, caram lu/ciptaut*. Junioratu* idem eft ac miniflerium, unde juniore* ecclen* apud Grrgorium Turonenfem, voce deduAa a malitia. Itaque ad miniflerium defignacur pretbyter a capitulo, fed regimen & autoritatem ab epifeopo accipit. Quod jure decretalium hi» verbi* nte explicatur: prKlentationem ad corpora illa pertinere, A ad epifeopo» inflitutionem. Hi» lynodi Claromontan* decreti» tribui debet diftinAroHia, qu* frequenter occurrit in tritura fori, in curato» flt parocho» *priaoitivm*, quoa vocant, flt ordinario*, feu vicario» perpetuo*. Unita namque altarium quali proptietate capituli* canonicorum, vel monachorum, ipfi fibi parochorum nomen flt dignitatem vindicant. Vicarii* autem, quo* ofternnt, epifcopi curam animarncn mandant. Eo* vicario· *perpetuot* efle, qui *couguntmtm befbeant de ecclefia peaventibut poelioaem*, decrevit C0I»ciiium Lateraneole Inb Iniwcentio 111. cap.)>. relatum cap. *jfi. de praiemfit.* Proprio· enim facvtdote* flt non coodeftitio·, atque temamale*, ecdcfii» Praefici debere ftatuerunt Gregoriu* VII. Innocentius II. In Synodo Romana. At 4***>η^* **. 'n concilio Turoneafi.

AÖ CANONEM XXVIII.

Verba canoni», prima fonte obfcura videntur I *Ne ?·" de alteri cemmmucet, mfi corpus[epaiatim.* C7 /*»· fMiava» *fimihrer Jumal, ei/ fer necejitatcm*, O-per *caairim*. Not* qu* adjeA, eft a bn« I* tnaigine, petii* eit ex annalibus illuftriflimi cardinali* Baronii, qui potivit boc decreto damnari haretin Rereugarian*m m e> capite, quo docebat lati* efle per unam (pcciem euchariftic impleri figuram. Cu. explicationi altent iri non polium, tum quia Betengario affingit qu* nunquam ille profenu» ell. neque lane ex Kareleo» fu* puncipiis profiteri poterat. tum quia, hac explicatione admifla, ufus eceieli* catholice muna Ipetie porrigenda laicis, non obfcure hoc telo peti potiet. Vera itaque & german* huju* loci interpretatio haurienda eft ex fcriptonbu* huius («culi undecim, qui n ea non dillimularunt qu* in cucharifti* admimftratioue vitioie fiebant a quibuidam difciplin* cccieiiafticparum callentibus. ridelibu» enim euebauftiam fanguinc Dommi intinAam porrigere non dubitabant, ut tefti* eft auftor Micrologi, qui anrcGregorii VII. tempora fcnpfit, cap. »4. *Non et authenticum*, Inquit, qwÂeM* *Corpus Domitu intingunt. & inttnclum frt complemento communionir popula difiribuaut. Nam arta l^caaanaj contradicit.* Qu* forma nnn tantum adverla erae ordini Romano, (ed etiain mflicutioui Chrifti, qui corpus feorlim a fanguine commendaverat, ut recte annotavit *conci.iam* Bracarenie III anno *6]I.* quod limilem corruptelam damnavit cap- t. unde lumptum eft quod Julii epiftol* adÆgyptio» in colleAtone llidoti adferibitur: *Illuti vero quod pro complemento commaaionit inttnSam traduit eucbaiifitam pepulit. ntc boc prolatum er euangelio tefiimonium recipit, uti apefiolit coipttt fuam C7 (angatnem commendavit, feor/am enim patui. C7 jeorfum caltctt commendatio teteattratur.* r *Nam int.ufilim pattern ahu m- freinte legtmui* t<7,(e *tmtum dtfeipulo: quern inUntia Mcalla fiti proditorem oftenderet*, nae *qua /aeramenti bajm mfiliationem fignaret.* Uiu» autem ille utramque Ipeciem commilcendi, hoc tempore fervebatur apud Grcco*; quem hodie quoque in fuis ecclefus frequentant, porreAa populis in cochlear- euchanftia, liquore facro poculi intiufta. In quo ab illis graviter peccari contra Domini inftitutionem, Nicet* PcAnrato abbati, difputatione cum eo Coeiflantinopoli habita, Objecit Humbertu* Silv* candid* cardinali» epifeopus, legatus Roman* fedis ad Conftantinum Monomachum imperatorem mulus anno rofq. Poft tempo·a Damafeeni obtinuerat in Oriente *bujut comnuxr»ooU abufis** Etenim ille porreAi populo calicis apri-te meminit bb. 4. de fide orthodoxa cap. 14. ubi morem communicantium delcribit, qui tcfiduu* in labris humorem manbus luis attingentes, illo frontem, oculos, *& reliqua* fenfuum organa lanaifirabam. Gliicebat in Occidenre, commixtioni* ulus; adeo ut Ivo in traftatu de Hιν·ηi» officii» lrem tolerandum puiarrt in populi communiooe. AAre *autem*, nquit de facerdcte loquens. *juata Cmciui Teletam définitionem, imtnih pane, fed /eorfum corpore, & (eorfum fonguinc communicet*: rxcr*pto populo, quem imtncte pane, m» auteritaie. (ed (umma neeefitate timerit fanguinit Cmifii cffufiawi, permittitur communicare.* Illam tamen communicandi formam, prsjudicio ordini» Romani, Micrologi, Humberti, aliotumque traAatorum damnatam, lynodus Claroenontana fua quoque auturitaie arofcribemdimduxit hi* verbi*. *Ne autt cemmmueet de altari, nifi turpat lepurntim, CT janguiioem fimiliter fumat.* Separarim, *id all* feorlim, ut loquitur conciliumBiacarenle, lue fingi1latim, quemadmodum Ordcticu* fenium huju* canoni* expraflit.

Nunc agendum de exceptiotie hmc regul* adhibita, fequentibu» decreti verbis: *Nifi per uttefinaUm* ftr «em *telam*. ItKio&i (aerati pani» confuetudin«m)*m (ufiatam retinet, In excepto eeecefiitattt cafu, nempe fi E communio prebende efler *gn», vel puerl». Tunc emm, ad adjuvandum efum, pani* intinAio permittebatur, ut anno liti, fcripfic Pafchalit IL Urban» luereflor ad Pontinn» abbatem Climtscmfem epiftola V *Nhvtmut emm per jt panem, per /e vhtum ab ipfo bera* UM *pofnat.* Camel* quoque ratio hafeta efl qua voca receptum a quibuidam morem, la diftribnenda populis ewhanftia lynodus coohrmar. Veriti enim illi, ne lanqni-* effafio accidere*; In frequenti cnw mtumantiom rcetu Colo panis rentrerai i lymbolo lai<o» hnfcrrirbanc, *non* p>*Mro poculo, qoa-ratione corpus few<Mii a calice (umebatur. 14 egregie docet Reculta abba» fanAi Tiudom», qui ea artate vixit, iis ver-

▪]* verlibus quo· laudat Gropperu· cap. 44· de communione alteriu· ipeciei :

> H'C *ibi cautela fiai*, ne peetbyier *"vi».*
> *Aut fanis* tnÀM* Anew, *de [anguine Cbrifii ;*
> *Ne» fundi pofet leviter* ; /avptarfs* *putaret,*
> fimd *no» /uS /pecte fit tttui Jrfm* srtnsqnr.

Ceterum euchsrifti* adminiftratio fub folo panis fymbolo , laieis hoc fcrulo porreAo . magnum incrementum habuit poft conflitutum a Chriftianis regnum Hieroiolymitanum ; ad exemplum antiquiflima ecclefi* illm» civitati·.· In qua, nulla fpecierum mixtione fsAa , folo pane fibi exhibito, adventanti· ex orbe univerfo populi pittas rem (aeramenti percipiebat. Qpod profitetur antiquus ille patriarcha Hierofolymitanus , cujm verba fexcenti· abhinc anni· retulit Humbertos ad fuggillando» Gr«reorum ritu· : *Cochlear autem cum guo communicent,* inquit de Hietofolymitams loquens, *ficat i» eccltfia Gracorum ,* bebent ; fma ne* *iu* β *commt/ccnt f*n8tm communionem tn calice , fed Join communione communicant populum. Jtafue te magwt & in fervit ecdefiis hunc morem fibi traditu» e fanSit apofioln bebent* ostae: *Cbrifiiaai tffiai provincia . Graci autem cohabitantes alti fit, alti qualiter a fait acteperunt. .Ad bae , fi quid e* fan&a & venerabili eucbarifiia in Hierofofyiniteuit ecclefitt fupcrjuerit : nec incendant , nec in fovea» mittunt , fed t» pieide manda recondant, «ÿ* [equeati die communicent ea eit populum* qeu *quotidie communicent ibt,* eo quod conveniunt

fiderent ; fera *& locat ipfe venerabilior & fandior efl osmubut locis ia omni terra, G~ ibi efl fepuler»» lentium iT* honorabile *Domini noftri Jefu Cbnfii , (y fanant Catvana locat .* Confuetudo ilia uniits fymbolt non ftatim invafit omne* ecdefia· Occidentia t quamvi» in quamplurimis ferveretur, ob reverentiam fanguini Domini debitam, cujus effufioni anxie cavebant. Sed poftquam egregius ille theologiae magiftet Thomas Aquinas ea de re confulttu, earum ecciefiarum pietatem & prueentiam in eo oie laudavit : certatim reliquae omnes illum fine ulla difficultate amplex* funt. Hac lent erus verba J. p. q. Io. art. ia. *Provide in quibufdam eccltfiit obfervetnr , ut populo [amendat fanguti no» detur.* Qpare in concilii Conftantienfis ibflionr t). quae habita eft *tj.* Junii 141 *j.* affertum eft , confuetudinem unius (peciei *diutifiime* obfervatam fuiife : cuius obiervatio, ut legitime prafcripta , omnibus indifta eft , donec univerfaii ecclefia aliud flaturndum videatur . Sacri calicis reftaurationem eoocibum Tndentinum fummi pontifici· prudentia commifit , fi provincia alicuius a communione ecclefia per harefim abfeifla unitas hac ratione procurari peffet.

Hic locus me admonet , ut .poft affertum euchariftia laicis praebende ritum, ex genuina canonis iftias interpretatione : confirmationis quoque ab epifeopisr^ adm>niftrandr morem antiquum ex canonis Araufica· ni explicatione vindicem . Farnofi eruditorum vitorum dilceptatiombu· caooois (entcntia id exigit , -ut alieno etiam ineo ilhiftrari debeat. Eas contentiones excitavit ex fide veterum codicum canoni adjeAa ne- 5atio a viro clariflimo & eraditillimo Jacobo Sirmono in editione conciliorum Gallia, qui ejus le&ionem ita confiituit : *Nulla» mi»/lront» , fM baptizandi recepit officiam , fine cbrifmaU ufyaat» debere progredi , quia inter nor placuit femel cbrifmari . De eo autem gm in baptifmate, gaecamgue aectjfitate fattente ,* sm· *cbrrfmatui fuerit , in confirmatione facerdot commonebitur . Nam inter quotlibet, cbrtfmaiit tpfiat non»fi una benediaio efi : no» ut prajudicent futdfnam , Jed at no» necefiaria habeatur repetita cbnfmatio .* Mentem vero canoms hanc efle ait , ut unicam , eamque in fronte chrifmati» unAionem fieri pracipiat : ideoque miniftrum baptifmi ebriima in prompta habere , nt baplizarum mox liniat . Si quo vero cafu chrifmatusp in baptiimate quifquam non fuerit , commonendumO epilcopum in confirmatione ; nempe ut baptisatus , cui chrifma adminiftratum non eft *in* baptifmo , tunc ab epifeopo chrismetur . Chrifmatu unam efle benediAionem , vel in baptifmo , vel in confirmatione . Necrflariam autem non efle repetitam chnfmationem , femel fcilicet a presbyteto in baptifmo, Ac iterum ab epifeopo in confirmatione : qoa iola manuum impofitione conferetur. Hant. interpretationem , adjpAam- 3ue cannm negationem maledicentiffimis verbis traucit Petro» Aurelius, qui vulgatam leAionem tuetor , in qua repetita chnfmatio neceffaria elle flatuitur . Sine flsgiiio dici nou poflir , contendit, Gallicanos epifeopos hoc canone chrifmationem ab impofitione manunm In confirmationi· facramento fejunxifie , contra morem receptum ab apofioiomm state,

Am Occidenti· & Orienti· ecclefia : vimque & berndiAionem chrifmationi . que adhibetur a prmbyteri· iu baptifmo, easndem tribuifle, cum ea qu* ia confirmatione adminiflratur ab epdcoeo . Alienum ait ab omni nfu antiquitatis , ut prewyteris liceat chrifma fronti baptixatorum illinere , quod epifeopis refervatum eft , ut pretbyterb concefla. efl unAio in vertice . Has ergo ut novitates «audiatur , leAionem Binii retinet , qu* repetendam chrifmationem dernonflrat , fuamque ipfe interpretationem adhibet in hunc fenfum. Nullus presbyterorum , aut diaconorum, qui ad atgro· vel laborantes accedunt baptifmi gratia , abfque chrifmatc progrediatur : quia id conftitututu eft ut baptifma ab iis non adminifttetur fine chrifmatis unAione : quam *jtutel* tantum conferant ; nulla alia fcilicet extra baptifmom chrifmatiooe illis permitia , qu* tunc ab epifeopis adminiftrari debet. Si Î|uis autem in baptifmo chrifmatu· non fuerit , epicopus ca de re tempore confirmationis admonendus eft ; nempe ut baptizatum arceat a confirmatione & presbyterum remittat prius chrifmandum in vertice ! Ipfe enim epifeopus ejufmodi chnfinationem praebere non poteft , quia chilmatis ipfius non nifi una benediAio eft , ut loquitur canon , id eft chrifmati· epifeopi , feu chrilmati» epifcopalis, quod ab epifeopo in confirmatione adminiflratur . Effet autem duplex benediAio illius chrifmati» , fi prius vicem eius que a miniftris petenda erat , deinde fuam expleret. Ceterum a miniflris expetenda eft prints chrifmatio ocnifa , quia neceffaria eft repetita chrifmatio , nempe prima illa baptifmalis , dt fecunda qu* ab epifeopo adhibetur in confirmatione. Qjiod eo non pertinet , ut chrifmati» baptifmalis omiffionem fula neceflitate contraAam cuiquam obefle , aut chrifmationis epifcopalis vim minuere velit fynodus *t* fed nt fine ullo eyufmodi prejudido repetita chrifmatio , feu chrifmatio duplex , neffaria habeatur. Abfurdam fane , inextricabilem , Ac fententiam fynodi contrariam explirationem nobis obtrudit Aureiin» : quia vitium leAionis a Sirmondo emendatum abjicere noluit . Ceterum ut de caftigatiooe canonis a viro doAiflîmo afferta dubitandum non effe : ita de mente fynodi ab eo propofita amplius deliberandum cenfeo. Etenim vix fufpicari poffum, Gallicanos epifeopos ab eo ritu contignationis adminiflrande difcefliffe, quem ab ultimis temporibus , Occidentis At Orientis epifeopi cullodiebanc , manus imponendo baptixatii, deinde unguento delibuta froote , cum folenni *fomala.*

Itaque fic arbitrabar fententiam hujus canonis conflitui poffe, ut vetuflaci fua ratio conflaret. Primo canonis membro precipitur diferte miniflris baptifmi , *at* chrifma io eo fecram«nto adhibeant, & aqua tinAos ungant: altero, de omiffa in baptifmo chrifmatione agitur.* ad quem fotum cafum trahenda funt pofteriora verba canonis . lis autem conftituitur , neceflum non effe, ut in ea fpecie duplici chrifmatione utatur epifeopos in confirmatione : priore , eaque folitaria, qua negligeutiam presbyteri fuppleat , Ac pretenssiflaes te baptifmo ceremoniam unA>00is reftsuret: pofteriore vero , «u* in confirmationi· facramento cum manuum impontione contungi folet ; h«neqxe falam fufccere. Prioris conflirutlosus h*c eft ratio . Presbyteris baptifma conferentibus infantes ungere licebat oiim , fed non fronte, ut docet egregie Ionocentius 1. in epiftoia ad Decentium : Mu* *pretbpterit,Jen extra epifeopo», five prxftttle epifeopo, cum baptizant, ebrifatale baptizate» ungere licet, fed good ab epifeopo fuerit coulecratum ; *m tameufroute» ea eodem oleo fignare, guad foiit debetur, epifeopie, cum tradaai Spiritum Paracletum.* UnAio itaque licita erat presbyteris ex decreto innocentii, fed non erat preceptg. Quare opus fuit in Galliis hoc chnooe Arauficano, ut miniftri una cum baptifmo cbrlfma adhibere in vertice ex officio tenerentur : *Placuit inter not femel cbrifmari* , inquiunt patres, id eft ; sseceffarium efle duximus ut chriftusH· delibutio non pendeat in poflesum ex arbitrio presbyterorum ; led fimul *fit* femel cum baptifmo adminiflretor. Tantumdem efl u legas *femel,* vel *fimul ;* par enim efl boc loeo utriufque verbi fignificatio , ut reAe monuit Sirmondo·, quidquid argutetnr Aurelius. Attamen, quomam ia illis novi decreti exordiis accidere poterat, ut cafu aliquo omitteretur in baatifmo chrifmati» unAio : ea de re cmumooendnm epifeopum docent, quando ad contignandos infames accedit. Qpid ita t an st bapeiaatum remittat ad mteiflras baptifmi, qui unAiossem verticis omiffam prwftem, A fic epifeopo confignaadum, tradant ? Ludicrum faae IpeAaculum, ut graviter animadvertit Sirmondus : cujus ne minima Jiuide* fufpicto ia verbis eaaouis. Cur autem aaanendm ▪t epifeopusde beccafa, febjiciturtacaaoae.!eotassteu ordinent dectfmaesa antecedat ratio ipfa decidend. Quippe mouitus epsfcopsM apud fe arbitrabitur an duplici chrit matio<* fungatur, una, qua vicemoasifl*inbaptifmo cere-

cérémonie impient, uageodo baptisatum ante coafir-matiorem ; altera, quam in confirmatione ex traditiooe apofiolic* poft impofitiorem manuum adhibeat. Ac fare, fi vilam fit epifeopo duplici illa chnfmati* unAiooe linere baptisatum, nihil obafiet myfteno vel m* *frajaétml faidfaaa»* illa chrifmatio, ut loquitur canon, quia faperftaa non nocent : attamen cbrifmatiooem illam repetitam , neceffariam non elle docet fynodo·. ^Nntam, inquit, *tbrifatetil ipfiu inter fMi-hkl aiaaifi* are r/ *intèSt»*. Id efl una eademque benedi&ione ctmfeeratum efl chrifma, quo utuntur epifeopi & preabyteri : adeooue licet unAio in baptifmate fuerit omifta, ex eo nullum fequitur damnum « cum refarciatur copiofe in chrifmate contignatioai* . Poteft aliu* quoque fenfu* ex illi* verbi* erui : nempe omne* , qui chrifma adhibent , uoa folaque chrifmatione myfleriom io baptifmo vel in confirmatione peragere folito· ; idooque non cogi epifcopum uti chrifmatione repetita in confirmation·, ex eo quod vitio aut cafu aliquo preabyter unAionem vertiei? omiferit in baptil- 3 mo. Ergo non neceffaria habetur repetita chrifmatio, id eft iterata, A bi* a&a ab epifeopo.

Equidem certum eft, apud antiquo* in contignandi·bepticari* eum ritum ufurpatum, ut epifeopi 8c manu· illi* imponerent, A eoram fronte* chrifmate fignarent, telle Innocentio I. & eo vetuftiore Tertulliano , qui egreffi* « lavacro, & beoediAa anAione perunAi», manum imponi ait invitantem Spiritum fanAum ,! libro

ae admabretur, at aaiata Spirit» illaaniaetar . Hu-*u* myfterii in baptifmo exeeutiooem epifeopi* lingulari jure vindicat Cypriano* epift. yj. ad Jubajanum : *Quad naac faafne apàé* n*r *geritur , ut pat* ta *trtlefa baptizatur, prapafitit etclefia efbmtur,* firperuqfrsa* cralfores* & mener rwp^flrereu» , *Sptritara* /ewfihia* *ta*-fffuatar,* (T/gnara/e dmerafai cm/eaMwator . Muto Ambropum, Optatum , Auguftinum , Pacianum , oui manuvimpofitienem cum chriGnit· ab epifeopi* adhi-C bitam faille docet : *8t* promifeue faeramentum iftud , *ebrifateu»* , vcl tirer incaMam nomine fignificant ! quod abunde alii docuerint. Quire infignite locutu· eft Hierooymut io dialogo adverfu* Lueiteriano* : Afro *ahtaa* , inquit , bare *qfa tttlafartma ctafuttrbtm , ut od rat, ftii laage* rp wtrertfau arbrdar per *prttSyttra» Àiacaaai iaptizaii* /ret, *tptftaptu aé iawaetieetua [auSi Sptrittu utMtfi» iufalltru ftfiitrrct.* Quibat *retbit non* excludit chrifmati* conljgnatiaaem , qua femper adjun&a erat buic manu* imyotitiooi : quaque ab eo ritu , qui defcriptu* eft in Afti· apoftolorum cap. I. nomen fampfit olim. non folum apud Latino·, fed etiam apod Grace* : auAoritate dufta ex apoftalo , qui in •piftola ad Hebeaoi cap. d. myflerium Iftud contignationi· vocat i *t'etttrm «· *·*·».* Hanc loquendi formtm ufurpavit fynodre Niceoa cap. I. cum Novatiano·, five Catharo· liucipi jubet , id eft twpv/tiMfl*· reui *Màpientn* . ut vertit Dionyfiu· Lxiguu· . Non me latet, quin Itatim leftori ludibrium O dabêam, qui ex communi ooArorom hominum lententia , canore Nicano da recoocillatoria manu· impofitiore agi putabit : vel , ii emonfiiore* aufiore* fequatur. de ceremonia mera, *qtut* In fufcipiendi* ifln haretici* preferipta fit a fynodo . Sed fbrtafle, feotentiam meam illi probabo, fi ea qua fequuntur argumenta A veierum teftimonia expendat. In Novatiani* fufcipiendi* duo quaedam prafcriplit fynodo* Nicana, primo, ut feripto libello bcrefim efurent , fecundo, ut manu* ei· imponatur . Primum erat illi· commune'cum omnibu· hattetici· ·' fecundum vero (peciale tilia erat, A Ariani· , *A aliquot alii*·, non autem commune cum omnibu* , ut mox dicam . Ratio difcrimrni· hac eft, quod Novationi epifeopi a fe baptiiatit manui non imponerent, nec cbrilma conferrent: unde aliis ad catholicam redeuntibu· tribuendum cenfuit fynodu· quod omifium fuerat ab harefi. Teftea laudo idoneo* ne*ligentis Novatiaaorum, hinc Pacianum epifcopum Barcinonenfem in Occidente , Illine £ Theodoretom in Oriente. Qpippe Pacianm Novati·~~ no* hi* verbi· objurgat, epiftola tertia ad Symp. Kr-*/re pMi utOt Sftritat ,* fama» wa cuderet *mfi*r /«-*(tréat)* Tbeodoretu· vero lib. J. *kertttanat faMr* rsm cap. g. obfervata prit» Navati procacia, qui fret parti· aftecla* K«»ep*'t ·' mox fiabjicit : T.««

He free *baptizaat* /«ΛA*·· *tbrifiaa re* pra-*M , faapraptcr eti.çutria baref ctrftri ettlcPa taafaataatar, laadatifiaà patre» taua# prateperaat.* Cummi ifturn viii. Synodi Niceae in meate h»-bm», quo Novatiani· manu· imponendam efia decer-Mtvr : ~ cudoni vn. fecunde fynodi actamenice , ** quo trahitur vera explicatio fynodi Niceae. Qpoa

eaim ifta *lufcipi jubet* cum manuum impofitione, iJa ungendi»* *St* lignando* chrifmate docet , »»,»><'·^w.c › *«» ddpAa quoque facti illiu«,rttu* formula , /gares/sm dre *Spintai* /«uAt . Qjiare illud a(Icte-re licet quod *jam* ptopofu·, contignationem chrifmati* diAam fuifle ab antiqui* *aeaaai iiftfitiiu»* . Ut dvcet etiam eximiu* Dionylii Alexandrini locui, relatu* ab Eufebio lib. *j.* c. a. quiait ex vetufta conluctudi. ne bsteticoa fulcepto·, abfque iterato baptifmo, fola manuum impofitiooe, *·>* *rf /·* ^.,,oηΐiη,ι *a*»* . Quo nomine eam quoque fignificat Siriciu* epiflola ad Himerium c. I. qua vetat Atiana* iterum biaptiiari : Qa<u., inquit, na/ esa* *Naoaliaait, aliifaut bareticii , fient ie faaada caafiitatan» efi* , per mvecaiioacm *falae» faftifarnut Spirit»»f epijtapali» anui laipofitiane, cathahiniuu* caarvrnlM /actaeuM : quad *tuae»* 1er·: *OrientOc-(u/lidit* . td conflitutum fuerat ante Nicatnam fynodum in concilio Arelatenli I. c· i- quo cavetur ut heretici», qui in Trinitate baptizati funt. ab hereti redeuntibu*, aMan/ testu*· *i»»poaat»r , «t acci-" fiant Spirit»»» fanitu»·* . Idem omnino decrevit Innocentius I. de Novatiani* A Montenlibu* , in epiflola ad ViAricium, A Leo I. in epiftola ad Ruflicum . Porro dubitandum non eft , quin unftio chrifmati* , unt cum impotitione manu* in Occidente adhiberetur m batretlci* fufcipiendi* : cum hanc formam fequeientur Orienti* ecclefiae , quibu* in hoc more cum Occidente conveniebat, tefteSiricio. Sed ne canieAura* adhibeamu* in re aperta, laudandum eft concilium 'Arelatenle II. habitum anno qj». quo ftatuitur in c. *16. Pbolitaacu* , jfvr *Paullauijlat,* /rrimd·* *fatruu» patata Saptizari afarterf.* Et c. 17. *Baaajfatef tite» e* ro^rm <r~ r»·/ ttenieatei,* qv*r *fitat ^naaat taptizari i» Trinitate aaaniftfaa» ejl, β taterragati fUea» aerata e» tat» tarée cenfefi faeriat, tau» cbrifntate* C⁷ˢ *atanat iatfafi tieae i» ettlrpa recipi (ajffcit.* Conflimerat queque (ynodus Artutictni l. anno qqt. hsretice» refipilcrntn esa* *tbri/aeie ύΓ benedtSiane caajfaaari.* c· i· *H-erett-tot ia taarttt difenatiae fafaat, p catbalict efe dederant, β iτβi epifcapai, a fretiptcrii caa» ebnfatete IT benedt-Sioae tineari plaçait.* Ubi obferva indultum fuifle pretbyteru contignationi* uium : fed in mortia dilcnmine , atque ablente epifeopo. Aiioqui ju* iftud epifeopi· refervaturn eft , a quibu* loin heretic· , citra morbi caulam, chrifmate ungendi funt. Quod difcrce notat Concilium Epavnenfe cap. id. Prrrfyrrr// *propter [alate»» a»i»»er»ai. paaa» ia t»»8u aptaetat, defperalit* fir *decantbenlihu b^reticit, β iβ»vπβ»ι»τ»» fabitan» petaut, tbrifaune perau'ttiutae jabwaire . £aad aautet coaverfati, β [aai [aai , ab eptfaapa aavennt eapeteadaa» . Synodi* indulgentia neceflaria fuit ad permittendam presbyteri* hoc fpeciali cafu contignationi· adhibitionem : cum ordinario jure boc minilterium ad epifeopo· pertineat, tefte lanoceatio I. Committi tamen aliquando pofie pre*byteri» , ex grati caufa, efu» exeeunoaem a fammo pontifice docent theologi , exemplo Gregorii I. erga pteibyteto* Sardinia», .libro a. epift. ·. quamvi· ex eo loco vix confici pafiit quod illi pertendunt ·' cum potiua preabyteri* Sardinis cooceflum fit in fronte baptuato* ungere fpeciali privilegio, non autem in vertice , ut fotenne eft alibi , quam baptlrato* contignare . Ceterum autorita* illa apoftoiica* fedi vindicabitur re&iu* . exemplo fynodorum ptsdifiatum : cum tanto potior fit illius potefta* fynodi* provincialibu*. Ad ?uam rem pertinere quoque poterit eccleW* Grec· conuetudo , que contignationi» adminiflratienem pretbytrru l'm* |am ante Photii tempora permifit : quod nec a Romani* pontificibua, nec a concilio Florentino apud Groco· damnatum eft ; quia graviflimi* de cauti* ni<-nifterium illud pretbytena committere potuerunt, connivence ftltem apoflol. frde.

fied ut redeam ad canonem vm. fynodi Nieeret, A ad canonem vn. fynodi fecunde : *ex* quibu» invicem confunAi* aperte oftenditur , manu· «mpotitienem collatam faifie Novatiant* refipilcentibu· , cum chrifmetia delibutton· ,· necefle eft ad extoiquendum leAoria af. fenfum , ut horum quoque rituum (actorum conjunfiionem falam a Grecb probem, ut a Latmi· ufurpatam fuifie docui. Movet* enim in contrariam fententiam porter, quod perpetuo apod Greco* , tum retere* , Cyrillum nempe, ChryMomum, Theodoretum, Dionyfium, A cetero·, tum apud recentiore* , confignationi· facramentum dtcitne *zt»»p»»t i»f»* p*c«e^v, vix autem manu· impofiti·, preeerqrem in fynodi Nicene canore a nubi· ammadyerlo, A ia epiftola Dit*· nyfu Alexandrini apud Bufcmum. Bxtat in bibliotheca rqgia , antiqua colleAio veteria cuiufdam theelogi, ante anno· oAingento* cunfarcinata , ubi fulcipiendo. rum hereticorum formula deferibitur, juxta difcrimen annotatum in facunda fynodo , cuje» verba referuntur ·' iifque fubjiettur hrrefia ejurande medu* , f*crrdo<e concepte verbi· prseunte. Qpo peraAo, faretde* manum imponit heretico converti», aiqoe prece· recitat.

 qui-

quibu* invocat Spiritui TartA· adventum r dmnde vero A4· tum facro chrifmate ungit, ut fieri folet erga recen· baptizaroa; Ev<«*>»»·* « ‛µ·»·^··« ή «·»*'* f»·» ·'· «>*■.·, *euait tmù* «» Á'x*e' ·»«·»: InifindfiK *ftmet ce*

recitat orationrm

qua funt hec verba: X··|ι·*·· ·»'!!» w« »♦·><*·< w >·· >·(·'?»· v»a»«r»r *iniaenirtvt* . *Dignare illam drvaa angnent·. V adventu Sfiritut janih* . Poft recitationem orationi*, *·«· ■-·· Ip **ey» «»>·»·» w; *^q^s'v'r«c v r4e' «v' «vraè'

Vagit eum facerdai unguente, ut teri fetet erge baftitatcr, eamdem^ue fermalam japer ea recitat. Quid aperriut ftfc illuflriut ptntern poteft adduO ilia demonftrtnda *I* con» lignationem fcilicet Grccoruna conftltiffe , & manu* impolitione, A cbi limati» unAione: cum vero impoiitto» nem manuum , que relipilcentibur heretici* quibufdam adbibebatur, iplum fuille conhrmanonit lacramcntum, non autem meram ceremoniam. Eadem forma iervabatur illa state iu Occidenti· ecctefi* , Ita ut manu* prit» β re loco baptizari* imponeretur abepifeopo, qui deinde frontem iinculoium chrifmate lignabai , ut docet ordo Roma nui : *Pon.ifea venienr ad infantei, tenenti arcbidiucouo cbrifme, tf impofito manu fuper capito eorum , di.it erotiouem laper eoi,* rxu» *invocatione jeptiformii gra-ire Spiritui fanfti. Oratione enfieta ; interregowiid die-conibui nomina fingulerum . pontifex tinSo pollice in eb■f-mate , faciat crucem in frmtibui fiagalerum , ita dicendo : Confirmo te m nomine Patrii , & Filii, & Spiritui janEi. Unde* lucem fenerari licet Cypriani ceftimoniO I upet iut addufto, ubi fignaculum donumcum, five chrtf. man* *unSio* , fequitur'impofitionem manuum : licet apud Tertullianum antecedere videatur . Sane antequam mi mlerium illud communicatum fuilfet presbyteri* apud Grcco* , epifeopi prrcipuo jure illud ufurpabant, exemplo dufto ab apofloli* In Afti* : unde quoque privilegium fuum epifeopi Latini trahere folici erant. Id difcimu* non folum ex Dionylio, fed etiam ex Chryfoflomo m hornilia it. In Alta, qm docet apoftoli da-Σ tam tuilie poteflatem Spiritum (bonAum tradendi, eaque (olo* antiftitet, non alio», utl: ·>ι» φ «c ■*·»«■(,

Attamen adverfn* ea qux: difputavi breviter obiici poteft beati Gregoni teftimomum libro 9. regefti epiftola 61. qui coniulenti Quirino, & ceteri* cpilcop * catholici* In lbcria , an Neftoriani veram fidem amiileftente» baptiaandi edent , vel fola Edet confeftiooe uicipiendi, ita relpnndet, ut Orienti* morem erga bsretici* diverfum ab Occidenti* coniuetudme hgniiûet. Trc* quippe gradu* bareticonim ponit : quorum alii , qui In nomine Trinitati· non bapriaantur , ut Catapiuyge ftt Bonoiiani, iterum tingendi font . De duobut alii* generibu» hec funt *eju»* verba : *M cultiua patrum infiitutione didtcimui, ut fui apud farrefim inTrt altatu norvne baptizantur , tum od jandam ecclefiam redeunt , aut undione cbrifmatit, aut impofitione manui, nui jola profrfionc fidei, ad finum matrti ecclefia revocentur . Unde Λιιαηοι per impofilienem manni Occident,* rx *per unitionem vero JonSi cbnjmutii ad infrefam fonda ecclefia catbolic* Orient reformat. bdonopbpftai vero CF a ieu ex Jola vere confefione recipit: fuie fanEumbeptifmu, qnrd Junt apud bareticei conlecuti, tunc in eti virei emundationi! recipit, cum vel tilt per impofitionem manui Spirrtum fandum acceperint ; vet ifii propter profefficnem vero fidei , lend* & univerfalu ecclefia vtjcenbui fuerint uniti.* Hic oppofita videtur manu* impofitio unAiom cbrilmat·· , qua utebantur Orientale* erga Ariano·: ac fi Occidentali* ecdelia manum illi*imponendo, chrifma quoque non adbiberet. Attamen, ut fuperiu* prrdixi , ex fynodo Arelatenfi 11. Ariani 'in Occidente a catholici· ungebantur impofita manu : enmdemque ufum, Gregorii magni state fuiffe docent Gregoriu· Turonenfi* in Gallia, ftt Ifidoru* Hilpalenfi* m Hiipani* , l»b. ». de oflic. divm. c. *4. Praeterea vero Or.enti· & Occidenti* fimiiem ritum in Ariani· admutend · didiomu· ex Sincio: etfi nomine diftaret , hl* chnfmati· urftione, altit vero manu* impofitione, frequenriu· hoc myfterium figmficantibn*. Eadem plane =< eft Gregnrit lententi* : quippe de Orienti* chçifmatione , & de manu* impofitione Occidenti* initio' locutu*, ftc de fidei profeftione ab haeretici· exigenda r In fine Joci laudati veiba fua colligen». ait per *impofitionem manni, iZ profegfaum fidei*, bapcifmi vire* in hereticit convetft* tmeitari, omiffa mentione cbrifmati*, utpote qua* comprehenfa ctfec in impeditione mana*. Interim hlc omittendum non eft, In edittoaibtn Greaorii , epiftolc infcripcionem ad Hiberni· epifeopo* dirigl , quam emendandam duxi , *Jberiam* fubfliituendo . Tum quod inquifitio d* Neftoriani* fafta , fact docet de Ooenti* partibu* agi, in quibu* loli* hcrefi* illa vigebat : tum quod initio epiftola anootgt Gregoriu· , legatum epifcoporum Romam fe conferentem, *in Hierojeiymorum mbe* epiftola· cum alii* rebw perdidiffe. Quod

m ultimo Occidente ponti* MO nifi abiurditbme dMi poceftquemadmodum *Ibertt* , ut fiurou* Ponti liti* , ftc fidem Cariitiauana ab ipl* Coolfantmi state amplexi*, aypruue congruit. Neftonanu* ergo per lolam protelfiuoom lecipiendo* cunlultatiom ref* pondene docet Gregorius: ueque fiaptnmo iterato, neque manu impotita , vel cbrdmat· collate. Et ille quidem traditionem patrum laudat, que ritum alium ert* Ncllonano* non auAibeneuoi docebar . Sane «x lynodu Niccna quidam iterum tingendi erant, ut Pauliainlt· canone xr*. Eunomiam, Montanitf· , atque Sabelliatu ex lecunda iynono . Novatiani* vero , poft iidei piofeflkmcm kripto datam, imponenda erat manui , cbnima adhibendum . Qpioui adjunxit lecunda lynodu», Ananoe, Macedotuauoi, Sabbanaoo*, Qgat* todccimanoe, ftc Apoiiioatiftai : *e»* icilicet ratione , quam ex Tbeouoreto protulimus, qm* apud luo» poft baptilmum non erant confignati. bicftorianorum mcmunlle non potuit lecunda lynodu* , queaebpimate fignato* futile par eft , cum ima fidei piotefliOM fafta admittentur a Gregorio , juxta morem antiquum : «quo ac *bloncpbyfita*, id eii Euiychiani , unam profitent;» naturam In Chrifto· Unde quoque conficitur, chrilmationem ftc. manu* impofitionem non ede nutum ccremomam ufurpatam m aamiftionem haereticorum : alio» qui erga Neltoriaoo* ftc Muoophylita· adhibita edet, contra quam hatuat Gregonu*. Similia huic decreto tradit vetui illa quam laudavi colleAio: *Hocretm·. *·' V* L«i«XMB<fa'{ at» «♦■» λ<4·A·*> *r, mebifunfur* t U

»·«» „ /MmXaMddra» ·< ·;i·<«ι<·H·(. Afr/arr*·*: wm CZ *Entpcbiamfiai oportet coajcribere libella, (T barefin ijuam aualbcauOizare* , *una* rem Nr/erio , *Entycbc, Diojcero,* CT Srwr» , *tf m* far *fimiha jemiunt* , 0* *caterat* •rnaer Xrc/c* , *ύT paiHcifiti fieri Junda cemmniomi.*

Explication* botum canonum defundui , illud quoque annotatione dignum duxi, quod Ordericui ftc Ivo de Turooenli concilio ab Urbano poft Atvernenfe habito tcriplcrunt. H<c funt Orderici veiba: *Urbanut pa-jf» i» /e^ucuit guadragefima Turomi aliud lonci/itim le-·MUt, & ea unde apud CUrummoatem truBaveret confirmavit. h medio quadragefimrt, baplicam S.Nicolai M-degavi dedicav-t, 0" privilegite apofahcii fanoravit. Gotjredum Martellum Mdegevomm comitem fartata V potifiate de viuculii liberal, quem Enite Kicfamu junior frater ejui proditione ceperat ; dominum finogue fuum fanare* prrvelaaa apod *Cbtnmoem cafirnm fere* jo. *amni careen mancipaverat* I Ivo Carnoccnli* cpucopui, de monachi* Foilatenlibui loquena epiftola rjg. alt *: Congueruatur je in concilio Tnrwcnje faite fr*ieevatai , enanieun ad jnutfaaneaa tmilit -infagaven/·! dicant faije*

terat de tfnjdetn ueonafani jare anfenet , 0* *ardinate ibt abbaie liberant ejfe tanfataern.*

Abio uta Claiooiootana fynodo, Uibanui iter infiituena ad civitatem Turooeniem, Letuovicai 1» contulit , ubi natale Domini celebravit .· dedicata quoque fanâi Martialn bafiuca, ut docent veteret illiua monafterii charte. Unde corrigendut ed Berrholdui, qui docuit in chronico diem nativitati* domtnic* ab Urbano peraAam Arelati. Veteri* charte h«c lubt verba : OMwniu *Urbaat Jan&e Hf*»* eulefae aaefalicae, »eaje Decembria X. Kalendae janearii, venit in fanc tivitatem Lemevicenfeaa, adfncrantqtH* cam *ea arrtcellen-*

retapée Lngdnænfa, demaae ^tudebertai anbupiftafnt Bttuticcnfa , demam Ornatu» artit.eftjcepue dardigale^h, damam Dagbertuf arcbtefijtapue EiJrufa, demam iaaaertut arcbiefi/cefue , Parafa , Brnaa queque epiicepu S gaienfa, · c,,r m.ejuiffeePtaaZafa PetrmjZejal gae^e SanUuenie Kitmnulfue, profui guegur Prtregartcenji/KafnaldMf,btumbaudm epilcepm Lemevtcendt. Hi emaet, gei tum ee Cbri- — fa Dqmini natiwtatem celebrawnmt. £t tffe die natnn-taue, dilutulo cum emnibtu illu amendet ad ecclefiam dotnni Martialii ; & juper altare[οηβί falvaierii Mi/amde luce cantavit : UT ptfijermeaem babitam ad populum, corenatm ad Jedem fauHi Stepfant redit. Die vero jenta nattvttpiii ,e»< fiat dominica, iterum ad menafierium foa& Martialu venit, Uigue diebm odo permanem eam prafmii arcbiepifiefii tr epifcepir , fafilicam regelem. fuam dtyre memo» Ladoviou imperator filiut Carali Megat imperatorii a fundamentit confiranerot, fed poflea tam confiagretioae igait, fuam variu cafifau nufuafiete, &■ a domne Memoro,* abbate tunc *ifinu loei , inierim eaterinlfne ad plenum reformata ftr omata , epodelice audentate jolemaiter dedicavit* n. *KalendatJanaerit* · *Et tpje guidem aquam benedinit, erebiepejeom vero inter:er enteriujfue bafihcem cum ipfa afua efpergentei perlufirerjerunt . Deinde ipfe demnai papa profr.it*

mani-

*altare,o"Na' *V*« drard·»· iavit. ctnijmate cr cie· [aath femaxit, «<«·<« /mAWm» ili reffntt, ar me» I· Iff· ahaei Mifata cmmtm* , IM»- *rr« fofeh amittladtne adtonU ; tf i» ft>fetae dic» ittrna jHeauiem & celeirmi dedttenenti agi cmjHtait.*

Coneilii Nemaufenh* , cujus «nemini iηκΐυ hu|u«dii-ierierionii . menno diierta habetur «n fragmento Flo-ri icenli biliuriae Franci». w4a«e *ai mearaattaeu Denti-ni* **Mrri.** *fapa Urbanas ia Galltat venit , coacthatagae κμχ'μμμ* tftjtefarea· ef abbalaae afiÂ Cia·μοβμμM» tnct& Nwcaabiii telrbravit.* 1· *Jtfaeati foeeat <«- «a . afid Nexa^a[aaa, ahad nagregavit ia menfe Jaiio can:ilinat.* Unde pate* aftam fuifle Nemauleniem illam lynodum aliquanto tempore poft Tutonieaoi, qua habita fuerat diebus quadragefima. In aftii quoque relatis a Catello, *ta datel>o Totafaa» efilcofo.* C liiflu» II. litem quamdam eecleine lanrti Saturnini m hoc concilio ab Urbano II. decifam futile teftatur.· *Fge , fretui .* inquit, *ia teactlto Nernaa/mji,* r· f»« *deoeinat fafa Urbanni frafait, caaa amitit aliti iattrfat .*

APPENDIX ALTERA

Gabkielis Cossaktu S. J.

AD CONCILII CLAROMONTANI
Binianam editionem.

EDita bxc afyxe nexita, ÇM» ja Clanmontanxm L'rbam JL cmciUxm attment : no» ornait caae ne canenti qxidem ad not, fed eorum breviarie qxadem aervenerint . Sorxxe alifxot integre neoxreprafintabimxt ex vetttfl» concilii bxjxf notitia, tpuun fimnl cxm alii/ ftibxfdam ad eandem fmodxm jfeifjnlibxtl alterius affendieis loco fxbjicmuu.

NOTITIA CONCILII CLAROMONTANI
ano. mxcv. ex Ccncii Camerarii volumine MS.

MS U''·!. n. ANno Dominic® incarnationis mcxv. Indid. ,r· xiv. Kal.Decembris, celebrata eft apud Clarummontem Arverni® fynodus, prxlidente domino Urbano Papa , confidentibus divertarum provinciarum arehiepilcapis numeroxu. cumepifeopis utxx. abbatibus innumeris.

I.

1>I q.·. t d« 1.1«ia. Die igitur quarta de laicis fafta eft quzftio , qui morientibus epifeopis, five aliis clericis, res defun&orum invafas ecclefi® pauperibulqoe furripiunt. Contra quos commune totius concilii anathema prolatum eft, papa ipfo promuigante fententiam.

Si quis poft interdiâi prxfentis cognitionem , epifeoporum , feu presbyterorum, aut aliorum clericorum res invafcrit, uique ad fatisfaâionem excommunicetur. Epifeoporum vero deficientium res per archipresbyterorum (eu archidiaconorum manus, aut fecundum judicium mortuorum , per ipforum falute in eleemofynas difpenfeotur, aut fucceflori, qui futurus eft, referventur. Idipfum de presbyterorum feu clericorum aliorum rebus per epifeopum, vel fupradiâas perfonas, aut cui deficientes commilerint, fiat. Si quis autem adverfus ifta przfumpferit , anathema fit .

H.

Fade funt etiam in icqucntibus diebus qu®ftiones de clericis qui per Gallias, archiprabpterorum feu archidiaconorum & decanorum dignitatibus utebantur, cum eorum aliqui in primo tantum gradu confinèrent. Prcceptum itaque eft.

Ui* »Λ^·. **Nullus epifeopus in ecclefia fua , nifi diaconus (ic , archidiaconum conftituere; nec archipresbyterutn, aut decanum, ntu presbyter fit, ordinare praUumat. Quo vero diftriâiua teneatur, auâoritate apoftolica prohibentes interdicimus.**

III.

Queftum eft fit de epifeopis qui altaria monafterii* data frequenter redimi pecunia compelle, banr. Decretum itaque eft. * qaeGisa .

Quia quidam hmoniacat pravitatis ramus in Galliarum partibus jam diutius inoievir, ut eccleliae vel decimae , qux vulgari vocabulo apud eos nuncupantur altaria, monafterii* date, ia:pius ab epilcopi* fub palliata avaritia vendantur : mortuis nimirum, feu mutatis clericis , qnos perfonas vocant. Nos auâore Deo venalitatem omnem tam ex rebus, quam ex * minifteriis ecdefufticis propellentes, hoc ulterius divina · auâoritate prohibemus. Sic dt praebendas omnes venundandas interdicimus. Porro quzeumque altaria vel decimas, ab annis xxx. & fupra hujufmodi redemptione monafteria polledifle nofcuntur , quiete deinceps & fine moleftia qualibet eis pofSdenda firmamus- falvo urique epifeoporum cenfu annuo, quem ex eifdem altaribus habete foliti (unr, ' ·ιη»<..

IV.

Sane qnia monachorum quidam epiicopis fua * auferre contendunt : (latuimus ne in parochialibus ecdefiis quas tenent, abfque epifeoporum confilio presbyteros collocent· fed epifcopi, parochix curam cum abbatum confenfu facerdoti committant: ut ejufmodi facerdotes de plebis * quidem cura epifeopo rationem reddant; abbati vero pro rebus temporalibus ad monafterium pertinentibus debitam fubjeâionem exhibeant: & lie cuique (ua jura ferventur. jn» lw«i * Oratian. P»P·«l

V.

Confirmata funt in eodem concilio capitula fuperionufi omnium conciliorum, qu® per eundem papam, aut Mdphiz, aut Beneventi, aut Troje, aut Placenti® celebrata funt.

VI·

Depofiti funt propter ordinationem infra annos faâam epifcopi duo I Sed iidem ipfi, totius concilii precibus, in fine lynodi reftituti : promittentibus omnibus epifeopis, ab hujufmodi ordinatione fe ulterius ceflaturos.

VII.

Lugdunenfi ecclefi® primatus reftitutuv eft firper Lugduneafiem, Senonenfem. Turonenlcm , Rotomagenicm provincias: Turonenfi metropoli, citerioris Britanniae reftitutio * fafta eft. * .g, Λ. tan—Muif W nnf^i

VIII.

Tunc & expeditio faâa eft, dc conftituta eft, equitum dc pediuim ad Hierufalem & alias Afic ecclefia* a Saracenorum poteftate eruendas: dc in eorum bonis, ufque ad reditum, pax continua promulgata.

IX.

Et quia pleraque Galliarum regiones, alimentorum ioopta latorabaut: interdWum eft treviam

ufque ad annos tres villanis & mercatoribus *cite A* continuam ; militibus vero a quinta feria ufque ad dominicam per fingulas hebdomadas obfervendant ; clericis autem & monachis, omnibus eque temporibus.* ac piimum peregrinis ad facra loca tendentibus.

NOTÆ GABR- COSS. S. J.

Notitiae hujus exemplum ex Ccntii Camerarii volumine deferiptum , contulimus cum altero , quod jaoa ediderat rx cod. Atuanenli vir eruditiflimus St. Baluxius .

Ind Aionem IV. habet exemplum ncftrum, ea parte Balimano emendatius , quod tertiam notae . Nam a Kalendis Septemb. jam inrhoata erat quarta Romano tuore , quem hic pontificius notarius proculdubio fervavit. Habitum elle IV. Kal. Decembr. ferunt multa— MSS. exemplaria : At Gc editum fupra . pag. «oT At " repugnat Brttholdus aflerens fynodum hanc *odeva S. l&rttni congregatam cflt.* Citen vulgo conlentiunt , ronlcniit & hic Cencii codex, adferibens XIV. Kal. Det. qu.e dies poll S. Martini felium oAtva eft: conientit A Chronicon Alberici , item & Belgicum , qus dievn eundem affigrunt: in eo tamen emendanda , quod d>em lun* fuiffe afferant. Nam eo anno dies XIV. Kal. Decemb. in diem .dominicum incidit.

Vide narrationem fupra editam pat.d94.ex qua difcimus, natale apoltoiorum Simonis & Jodar die dominica relcbiatum hoc anno fuiffe.· ac proinde S. Martini teflum . ejufoue oftavam . Tres enim illi dies in Romano Kalendano una eademque littera G. contignantur , quK anno mxcv. dominicalis erat. Et narratio altera pag. 696. alfignat oAever S. *Martini* fuar *tunc* , inquit, *diei dominice celcbrioret rrddidit.* Qpod autem d>em notat. »v. Kal. Decemb. mendum certiffimiim.· oftava enim S. Martini femper incidit in xiv. Kal. Docet narratio eadem, finem concilio impolitum C fuiffe iv. Kal. Dec. docet quoque diiccptatam ibidem effe conttoverfiam epifeoporum duorum , Lamberti ArrebatenGs, & Gualcheri Cameracenfis : atque hunc depolitum ab omni epifeopali facerdotalique officio . Vide & Urbani epiftolam trigefimam feptimam appendicis , & quod adjeAum eft ad tertjam.

De premium, qui interfuerunt , numero non confentiunt autores . Generatam vocat fynodum Bertoldus : ad eam convemfle epifeopos pene tqtius orbis , exceptis Lotharingie, Alemannis ,J& Hungaris , ait Chromcon S. Viftoris Virdunenfis. Qjr ifti potius ouam alii defideratentur, fchilmaGuiberti Antipape , & Henrici IV. Imp effecit.

Canones III. A IV. hujus codicil totidem verbi» repetiti lunt iequenti inno in concilio Nfmaufenfi , cujus primus canon ex duobns illis confeftus eft . Quo fsftum , ur qui Nemaulenie concibum viderant, nihil autem ex Claromontano. nifi fummas illas capitulolum fupra editas , ctralle Gratianum crediderint. cumD tertium Canonem citat rx *concibo Urbani* , ·_ *bahto .Ai-vrmicr.* Sirmondu» certe in Decreti libro qui mihi nunc prar manibus eft , emendaverat , fcnpferatque, *NrmauH. Ad* quartum vero , em nihil mfcripferat Gratianus . nifi Urbani elle, annotavit Sirmondut. *in concilio apud Ncmaufum.* Vere id quidem. Sed ex Claromontano repetitum elle ignorabatur . Id vero ne in polierum nelciamus , hxc quam nunc edimus notitia prftiabit : item & epiffolae PafcbaBs II. ad Ivonem At Ranulfum ; & Eugenii II. ad monachos epilcopatus Narbocienlis. Alterius eam pattern, quae hoc concilium relpuit,· alteram totam Baluaio debemus.

Cenlus annuus, cujus in tertio canone mentio, rs eft , ut refte idem indicat , qui vocatur etiam cenfua fynodalis . Et favet Pafchalis fecundi epiftola , quam prius a Sirmnndo luce donatam , ipfe aliquot verfibus ampliorem edidit. Iu ca cum referat Pafchalis hanc canonis noftri partem . */alvo annuo* ccis/v , Atc. admo ner Baluxius bis vocibus *antuto ctnfn* , in Andegavenfi E codice luperlcriptum elfe, *jjnodili.* Quis autem fynodalit ille cenlus i' is omnino, qui in jutis pontificii libris l'yucxlaticum feu cathedraticum vocatur , cujus nomine folidi duo epifcopis penGtati. Antiquum omnino jus , cum jam inde ab anno dl xxii. vetuerit Bracaienle concilium, ne ab ecclefus quidquam epifeopua exigtiet prxtrr *bonorem catbedru [u^e , idf/ duoc fo· Udoc* : nec antiquum minus cathedratici nomen , quippe quo utitur Pelagius Papa II. fi ejus eft quod a Gratiano rsfettur 10 q. ?· c. 4. GelaGo tributum ab Ivone . p. q. C. l fi. Hoc ipfum eft fynodum folverc , can. X. concihi Tolofani ann. »l. tvt. Sed aHus eft annuus cenfus olim ab epifcopis nonnullis contra fas exaAus: de quo vide pag. 906.. epiftolam Goffridi Vindocineniis, ad eamque Sirmondi notas ; & noftram , fi taxti elle duxeris . obfetvanticulain.

II.

EJUSDEM CONCILII CANONUM

Breviaria ex Willelmo Malmesburienfi, & Matthxo Parifio.

Concilii Claromontani breviaria canonum, babes p. lto. ex codice Lamberti Atrcbarenlis epifeopi , qui concilio interfuit. Habe· At pag. S17. aliam eorum colleftionem ex Belioioreftio. minoris quidem pendendam, fed tamen utilem : item & aliam pag. 114. ex Orderico Vitali, in qua typographi capitulum unum ex fecundo ac tert>o conflarunt, & emiferuot quintum, poft lineam 17. reponendum his verbis.

Presbyter, diaconus, fubdiaconus, vel canonicus , cujuslibct ordinis, carnali commercio non utatur .

Huic Ordericianae prope germana eft altera apud Villelmuni Malmesburienlem , de «effis regum Anglorum , l<b. 4. c. a. quam deicripfit Mattbxus Pariffus ad ann. as. xcv. Ut autem emendatior hic prodiret ; editionem alteram ex altera emendavi.

I.

Quod ecclelia Catholica fit in fide cafta, & ab omni lervitute feculari libera.

II.

Ut epifeopi, vel abbates, vel aliquis de clero aliquam ecclefiafticam dignitatem de manu principum, vel quorumlibet laicorum non accipiat.

Quod clericis in duabus ecclcfiis, vel civitatibus pnebendas non habeant.

IV.

Quod aliquis Gmul epifeopus & abbas eflenon poflu.

V.

Quod ecdefiafticx dignitates a nullo vel emantur , vel vendantur.

VI.

Quod nullus cujuslibct facri ordinis carnali commercio utatur.

VII.

Quod eis qui ignorantes canonum prohibitionem, canonicas ' emerunt, ignoicatur. bcssficia

VIII.

Quod eis qui fcienter emptas a fe vel a parentibus poffederunt, auferantur:

IX.

Quod nemo laicorum a capite jejunii, nemo clericorum a quinquagefuna tdque in pafcha carnes comedat.

X

Quod omni tempore primum jejunium quatuor temporum prima hebdomada quadragefunz fiat ·

Quod ordines omni tempore vel in vefpere fabbati, vel perfeverante jejunio in Dominica celebrentur .

XII.

Ut in fabbato fando nonnifi poft horam nonam officium celebretur.

XIII.

Ut jejunium fecundum in hebdomada Pentecoftes celebretur.

XIV.

Quod ab adventu Domini ufque ad oâavas Epiphanis, & a feptuagefima ufque ad o&avas Pencecoftcs, At a quarta fêria occidente fole omni tempore, ufque ad fecundam feriam oriente fole, trevia Dei cuftodiatur;.

XV.

Quod qui epifeopum ceperit, omnino exlex habeatur.

XVL

XVI.

Quod qui facri ordinis viros, v«i eorum famulos ceperit, anathema fit.

XVII.

Quod qui «ptfeoporum vd clericorum morienuum bona ceperit, anathema fit.

XVIII.

Quod qui ufque ad fextam generationem confanguinitati fe copulaverit, anathema fit.

Quod nemo in epifeopum eligatur nifi presbyter, aut diaconus, aut iubdiaconus, & cui natalium dignitas fuftragatur, nifi maxima neccffiUte, & licentia papx.

XX.

Quod fili> presbyterorum vel concubinarum ad presbyteratum non promoveantur, nifi prius ad rdigiofam vitam tranlierint.

XXI.

Quod qui ad ecdefiam, vel ad crucem confugerit, data membrorum impunitate juftitixtranatur, vel innocens liberetur.

XXII.

Quod unaquaeque ecclefia decimas fuas habeat, ncc ad aliam * transferatur .

* u».f<n

XXIII.

Quod laicus decimas nec emat, nec vendat.

XXIV.

Qiod pro fepultura mortuorum pretium non exigatur.

* .ccipUtur

Observatio Gabr. Cossartii S. J.

Admonet Willelmui ipfe, compendium hoc efle c*nonuia a fe confsAum. Idem admonere Λ Ordericus, & Lambertus, *tt* colleAores alii potuerunt. Nam canones integros non bibemus, nili quos ex Cencii Camerarii codice delcripfi, pag. 90*. « duo ex Gratiano & Grvqor o IX. editi psg. I17. Ceterorum canonum fummes tantum habemus, quas quilque pro arbitrio fuo confecit: bine orta diveriitas.

Omnium autem colleAionum optima eft Limbertina, quz tanta auAontatis fuit, ut fub ipfum concilii tempus, anno icilicet m. xtv. ejus verbis citata fuerint Chromontana decreta 10 concito Bellovaccnfi, ut intueri cuivis licet. Eam tamen alie non parum adjuvani. Nam defunt ipfi primum, quartum, decimum, olUvum, & vigefimum fecundum cap. Miimesbunane hujus colleAioms, qua funt item apud Order·cum. Sextum Orderki ftatuit, ut *PrestyUr, diaceetui, fub ebacaaet*, pqf *lepfaat nen tnni/nt*: nonum quod huic relpondet apud Limbertum, pr<cipit tantum, nt ft canonicam habet, *a ceaon'ca tennim arceatur*, Septimum, cum apud Ordericum, tum apud Malmcsburientem, todulget il», qui emptis benefici11 fruuntur ex ignorantia: fexcum quod huic apud Lsmbertum relponaec, de ienorantia n>bil. Decimum quartum apud Malmesbur. St decimum tertium apud Ordencum, treviam Dei firmant ab advenru Domini, ufque ad oAavas Epiphanis; Λ a feptuigeftma ufque ad oAavas Pafcha; fit a primi die roeationum ufque ad oAavas Pentecofiea.- primum apud Lsmbertum, quod treviam ftatuit, nihil de illis temporibus præcipit. Decimum udtavum Orderici, quod ell apud Malmesbur. 19. multo eft expiicitius, fit amplius, quam Lamberti quintum eadem de re.· immo pogoent inter fe, fit contreverfts merito dint locum.

Deinde *f. Lamberti canon vecac ac fofe *CbrijHatuu, a capite jejann' ttiyne ad Pa/cba carnem camcdat.* Difiin&ior eft, aeque amplior Malmesbunenfts nnnusT *Nearo*, Inquit, *laicarum a capite icinnii, nemo c1erteaiu- a fttinfttagifima*, a/9»r *tn Pafcha carats camedat.* Quod enim apud Malmeaburisniem legitur, *a fendraMnaa*, emendavi ex Panfio, & Belloforeftio. Servandi vero a clericis jam inde a quinquijejunil vide decreta apud Gratianum dift. 4.

Ad extremum, fufpeAa eft left» Lambertint capituli Ji. Vetat quippe, *ne allais clerical rei efi[caperna, vet dtrnnn diripiat.* Certe laiert prsfertim id prohibendum. Apud Ordericum & Milmasburienfeto, nullum laici, clericive diicrimen eft: fed anathema cnivis intentatur, qui hoc fixit. At non dubito, quin legendum fit *t Ne alifeu latent.* Et ftc re ipfa legjtiu in veteri membrana, de qua mox nonnihil dicam.

IV.

CANONES DECEM CLAROMONTANI

concilii qui in fuperioribus colle&ionibus non extant.

V«tu» membrana, quam pena» me habeo, concilii hu|ua canone» iidem concepto» habet verbi», quibus Lambertina colleAio, fed non eodem ordine dlipoftto*. Aa decem alios preterea, exterit permixtos cootmet? quorum aliqui omnino diverfi funt, alii laltem ex parte. Hot fubjicio.

I.

Ut nullus minifter ecclefix, presbyter, vel diaconus, vel iubdiaconus, uxorem habeat. Quod quis faciens, facrificare przfumat: ufque ad adventum Domini anathema permaneat.

II.

Ut nullus clericus ad facerdotium ordinetur, nifi uni ecdefis tantum dum vivat, famuletur, cui nominarim attituletur, qua: ab eo pro meliori vel deteriori reliât non perturbetur.

III.

Ut poft obitum facerdotis nullus laicus ufurpet fibi bona illius, fedeccldic, cujus dum fuit fponfus, obiit, remaneant: ut in illius locum fuccedenti neceftària praebeant. Nifi quod vivens pro anima fua diftribuerit.

IV.

Ut nullus clericus nifi unum altare, vel unam praebendam, & ad ultimum, nifi unum tantummodo honorem in ecdefia poflideat: fic tamen ut remoto omni vicario, iplemet ecclefix, cujus beneficia tenet, deferviat.

V.

Ut nullus clericus caufa potandi ad tabernas accedat.

VI.

Ut nullus laicus decimam poflideat: fed ecclefix cujus lunt, deferviant.

VII.

Ut nullus corpus Domini, oleum, chriûna, [illegible]

Ut nullus epifeopus quicquam ad ecdefiam pertinens vendat: fed ei, quem dignum judicaverit, gratis tribuat.

IX.

Ut nullus clericus laicali fe patrocinio commendet: quia abominabile eft, ut manus qu* corpus Domini tra&ant, fic quod majus eft, conlccrant, inter manus homicidas fanguine plenas fic polluantur.

X.

Ut nullus princeps capellamun habeat, nifi quem fibi epifeopus fuus, aut archidiaconus, procuratorem animx delcâum conftituat.

V.

GOFFR.IDI ABBATIS VINDOCINENSIS

epiftola ad Uigerium Andcgavcnfem epifeopum.

De altarium redemptionibus vetitis in concilio Claromontano.

Dmw *Viperio venerabili Andegavet^fi cfdfcopo, /<ter Gaffridtti diffret Mas, falrttem & diieflio- tum /n Cbrifto.*

Mihi diâum eft, quod in fynodo veftra de me querimoniam feciftis. Sed miror fi ita eft:

eft: non enim bonitatem veftram offendi in afi A quo Si monafterium noftrum alodium beati Petri & *patrimonium*, de hi* quz multo tempore pacifice pollederat, & apoftolica auftoritate fibi fumata iunt, fine tudicio & audientia cxpoliaftis; in hoc me peccare vel peccafic non credo. Si fanftorum Romanorum pontificum privilegia vobis oblata ad videndum, videre noluiftis: merito culpari nec poflum , nec debeo. Si legatus Romane cccleftat vobis praecepit, ut fedis apoPolicr privilegiis debitam reverentiam exhiberetis, & icdderetis, quod nobis abftuierat veftra fublimitas; fi ncuttum obkrvaftis.- inde noxam numme contraxit noftrahumilitas. Annunciaftis, ut dicitur, presbyteris veftris, & perfonis eccleftz vcftrx, quod dominus papa Urbanus in Ar- B vernenft concilio præcepcrat , ut epifeopi annuum centum habeant a Monachis pro redemptione al tarium. Bene novit prudentia *veftta,* non elle bonum, quod apoftolica finccritate diiponitur , l'cr contrarium predicate . Bone Domine , vos ill: non adfuiftis concilio, & ego interfui, qui huius rei cognofco veritatem. Redemptionem eccleliarum, que vulgari vocabulo altaria nuncupantur , beatus vir tllç fimoniacam pravitatem vocavit, & apoftolca auftoritate damnavit. Illa tamen magica fle fimoniaca pecunia , aliquando m triginta, aliquando vero in quadi aginta, aliquando vero in fexaginta annis folvebatur epifeopis . Qui autem redemptionem altarium, quz in pluribu* annis non nifi lemel per vicarios fieri lole-C bat, 'hrrciim vocavit, & condemnavit : tub nomine annui cenfus pro redemptione vicariorum , five altarium, annuam pecuniam extorquere dedocuit, non pneccpit, immo omnia quzeumque abbates fle monachi in ecclefiis lub redemptione rcariorum tenuerant: ut quiete & deinceps, fle fine cujuslibet cxaftione pecuniar potliderent, beatorum apoftolorum Petri fle Pauli auftoritate firmavit . Nam fi in pluribus annis non nifi femel, Ut didum cft, per *vicarios* pecunia pro altaribus dabatur epifeopis, & pecuniam ipfam apoftolica probatum fit auftoritate limoniam efte; lingulis annif epilcopis pio vicariis altarium pectmiamdare, quid eft aliud, quam pro plurimorum annorum hmonia, per annos fingulos, lub nomine* D annui cenfus, annuam fimoniam exercere ? Non eft hoc doftrina Chriftianr fidei, fed exaftio peffima, quz fimoniam multiplicat, & fandz ecclcfiae violat caftitaiem. Pecunia itaque ab ecclefiis fub p.'iliata cupiditate extorta, qua: redemptio altarium dicitur, ab apoftolica fede damnata, five per vicarios rarius, five pro vicariis frequentius, lub qualicumque nomine vel occafione extorqueatur, htnoniaca pravitas efte nulla ratione dubitatur. Illa tamen gravior, qu® izpius agitur. Quapropter illam fpecialiter Ghnftianus catholicus vitare, & epifeopus maxiipe deteftari debet: ne fiat noviiTtmu» error peior priore. Semel, bis, & ter, immo multipliciter vos rogavi & monui, & adhuc, humilitate qua debeo & E poftum, diligenter rogo flt moneo, ut quz nobis abftuliftis, non differat reddere veftra magnitudo . Alioquin quia veftra gravamina fratres noftri diutius portare non poffünt, ipfi be nos cum ipfis Romanam ecclefiam appellamus.· licet eam, & legatos fuos vos ûepe contempfiflè minime dubitemus. Et ne ulterius de decreto vicariorum dubitetis , illud vobis tranfcripium minimus . Vale.

JACOBf SIRMONDI & J. NOTA
ad Gofiridi epiftolam.

Jure communi ecclefi* omnci in epifeoporum funt ■natione fle poieftate. Synodi Aurei, t.c. xtx. Cibileoenf* c. x. & paffim. Pierique autem ecclefia* vel a te condita* , vel juri» fu·, monaitern* olim offerebant , ut m eorum ellent poteftati . Quod quia fine epifeoporum contentu fieri non poterat , epifeopi nonnunquam ecclefia» montehi* hac lege permittebant : ur flati* anni* , quorieicumque icilictt illarum v>caru , feu perion*, ut vocabant, tmitarrntur , certam pecuniam rpifropo penderent , qu* redemptio altarium dicebatur . Hanc ut netariam fle fimoniacam interdixit Uibanut in fynodo Atvernenti. Poft tynodum vero fuerunt epiicopi qui pro redemptione illa, qu* multorum annorum intervalli* bebat . annui tentu* penfitaB tionem exigerent. Quo e numero Ultenu* Andegavrnfi» hoc loco , flt Ivu Catnotanfi* , ac Rannulfu* Santonenfi* : quo* eo nomine arguit Fafcbali* II, cuju* rh* liter* exiant in cbattophylacio Vindocmenfi .

*Pajeeahi efjcppni .fervorum Dti , vmeratolibui tftf*taprr rt<e»r Carnatraji , C7 Raaau//e Saatmra/ › *!eluiem CT apo/Mtem betoediaiotteut.*

/exta /anflorma rcaawaa ettSittttr* new rgaeia* *veHt eSe crcdintu qtod Mtirnut metutt eccltfte/hct artUeii virti eptftoicre ftJti dttrela Jftr»e»trt. Ifji* r*ua* *Vtrtueji teucibo defutjl·! :* r* *-- *fr^/Uentt fr+tkctgert* aeff α rnewMmr* puga *Vrbetto , (onjitintibat Gei/lare* rfi/tofii , durcteat (β , alter'a . fa* ab ewtit Irryut» tT Infra /a* vitariarunt rtdtrxfttoea teaitajleria feftéigt mJcernar ,* fntete *dftaccpi , & Jrru etale/ha qualibet utaeaiterin iffit /tome ferutaeeant . Salue utlaae efijcefemm ceeju atuuta* - , farm rx *eiltom eltaribei beberc fol'ti /ont.* Fiw aaiea· *bete Jimpl-ateU iecengruti* y.j, *4eflic>tatei inatAitn . & fer/ettamm rfdrurplieittaa* a·· w C»‘«·" "‹›’ b»‘ *extorquere c<mamrni*. Fcma» *aperiet* na/ »·<<·<·, *baielmetli Txrjetiu Infentate wentet'j afa/Mcte ebvre re . Pr^ciftnaai erga , et Jecreteet tllu4 eeuuna teneeter integre: nec fuper illu4, qeicfueut niteriut pro eifdeut eltaribet eeigatit. Sane* yned *vetot dicimur , irtern euefee G»Uiarum epifcofit erga luerem iicrcelam mtma/nria prtrtiftmtu ebleruendum . Dcrum* Rauue tt. *Idui Martii.* Ex hi* liter·* Pafchali* , flt ex Goffndi vetbi* mtelligi licet , copifmodi fueiit fynodicum Urbani decretum de vicarii* : quod haftenu* in lucem non prodiit.

G. C. Prodiit autrm nunc fupra legifti in notitia ex Cencio deferipta : & mox leget in Nemaufenli conctlio repetitum.

VI.

VARIA AD CONCILIUM CLAR.OMONTANUM AΓΠΝΕΝΤΙΑ.

I. Prêter canone* fupr* edito* , certum eft promolgato* faille multo· m hac fynodo . Nam Placentino* m ea confirmato*, Berthofdu* auAo eft. Ac non Piacentma cantum decreta , fed fle Melfitana , fle Bane* ventana, * Trojana, ibidem iterum edita fume difcimui ex capitulo r. nocit r ex Cencii Camerarii libro pioduAc .

1!. Edin funt ad lib. ▾ >. de Concordia Cacerdoc. fle imperii can. aliquot Claromontam, ex reteri cod. MS. Petri de Marea . Er Claromontam funt certe , cum io eo concilio promultati fine. Sed, quod anno* tarit eorum editor Meph. Biluxim V. Cl. Placentini prtut quam Claromontam luerunt. Sunt enim illi ipfi, qui editi funt in concilio Piacentmo huju* an. fle fup. totidem deferipri rerbu , p. Soi. quamquam non omne* , fed priore* leptem, tum duodecimu*, fle decimua tertiu*. quibo* adjeSu* *eft ad calcem,* oaartu conci- E lu Meifitani. Qui cum fuum omne* locum m hoc opere , nec rrocul remotum habeant : fupetfluum eflec eofdem buc netum referre .

111. Synodale* Urbani papae oratione* dua* hoc in concilio habita*, alteram ex 'firtlelmi Tyrii hift. alteram ex Vaticano cod. MS. poft Baronium Bimu* edidit. Extant hic pag. Iip. fle Ia*. Aliam habet Wtllelmu* Malmetbur. I. *te. de gefli»* regum Anglorum, cap. n. aliam Robertu* monachu» lib. 1 hift. Hierofoly mitanc ▪ qua* non rera» Urbini oratione* puto, fed declamatione* ad arbitrium iafta*. Legat cui vacuum efl.

VI.

VH.

PARS ACTORUM CONCILII ChromonMni, que fpeâat comrovetfiam Turonenfis archiepiicopi, & monachorum Maioris monafterii.

Hic quoto* diutema iotar Sodalium Tareaeofam •rcbiepilcovuM, & Major· monafterii monaebo· 4i-iudicita roncrovertia, ut ex ipforam narratione di-ciqMM, quam ex MS. totam «feribere non eft bojus loci: excerpam ea tantum, qua ad rem pndcMmac-tioent.

Eos cum excommunica&t Rodulfos archiepifpus, adierunt primum Amatum Burdegalcniem archiepifcopum, fedis apoftoiica legatum, nun Brivatenfe concilium ampliflimum, deinde Auguftodunenfc: ubique adjudicata ipfis caufa, etiam prricntc in conciliis Rodulfo. Par exitus Dolentis colloquii, frequentiffimi quoque ac celebetrimi. Reconciliantur ubique, fed in majus odium atgrefcit fimulata expreiUque ab invito Rodulfo reconciliatio gratis. Moritur: fuccedit Rodulfus alter Rodulfi prioris non tantum infolis, fed etiam odio. Ad Viftorem papam confugiunt primum, deinde ad Urbanum: ab utroque privilegium, plenatnque libertatem impetrant. Alfentiri Rodulfus neceffe habet, aliter pallium nonimpetraturus; fed continuo recrudefcit cicatrix maK obduâa. Demum de re tota pontifex inQaC romonrano concilio cognofcit. Hinc jam ex monachorum narratione, quia rem noftram fpe&ant, plura minulque parce aeferibam.

„ Utrinque igitur, inquiunt, ad concilium „ Claromontanum convocamur: ubi Rodulfus „ Turoncnfis archiepifeopus de nota cxcommu- „ nicationis, quam pnedeceflor ejus iuper nos „ injufte injecerat, & ipfo communicante Λ pa- „ trocinante nobis Apoftolico, publice confirma- „ verat, proclamantibus nobis, a domno papa „ appellatus, coram omni concilio fc excommu- „ nicatos nos appellaftê, inquantum reminifei „ poflet, denegavit. Quod tamen fi ex ore eius „ evaferat, pius ex commotione aut indignatio- „ ne animi, quam ex deliberatione proceflêrat .1 „ Cum autem hoc adverfus eum proteftari, le- n gitimarum perfonarum aflênione poflemus, „ quod id conciliis fuis praedicaverat, & per to- „ tam pene intonuerat Galliam: tamen fiitisfa- „ ftum nobis effe, affenfu omnium qui aderant „ reputavimus. Et poft nonnulla. Domnus papa „ privilegium, quod nobis dederat, coram om- „ nibus legi praecepit, concedens archiepifcopo „ Turonenfi Rodulfo & clero crus, ceterifque „ qui fautores ejus efle volebant, immo & aliis, t, ut fi quid canonice poflënt, privilegio & au- „ ftoritati Romanae contradicerent. Cumque il- „ li, quos caufa gravabat, conftanter oblatra- „ rent, qui vero unum fapiebant, juftitie alien- „ tirentur: domnus papa auâorizavit privilegium „ noftrum: fcilicet ut nullus epifeoporum, ruxta „ quod beatus Gregorius prohibet, in domo Ma- „ roris monafterii publicam ftationem celebrare „ audeat propter fervorum Dei inquietudinem: „ nullus epifeoporum fuper dumum Majoris mo- „ nafterii, aut fuper aliquem monachorum ejus, » ubicumque fit, intentare audeat excommuni- » catienem, prerer Romanum pontificem, qui „ eos in gremium paternitatis fux propter fupra- „ didas neceflitates tuendos & refovendos fufot- „ pit. Cxtera vero ecclefiafticx diiciplinc facra- >, menta accipiant fratres ■ Turonenfi archiepif- An copo: ita duntaxat fi catholicus fuerit, ôc in „ gratia apoftoiica fundatus. Sin aliter, icnlen- „ tiam habeam accipiendi abtque ulla calumnia „ ordinationes fuas, & facratrones a Romano n pontifice, aut undecumque cis libuerit. D poft „ pauca. Hxc diftindio five conflitutio libertatis ,, Majoris Monafterii, fafta eft in concilio Cla- „ romontcnfi a domno papa Urbano, in pftavis „ beati Martini, &c. Hcc ada in caufa fua te- „ ftes ipfi & notarii fcripfcrunt.

Neque prateresmda Atta conserve)fi inter Gotbofrtdum Magalonenfem epifeopum, tf Petrum Ananienfcm Abbatem in boc Concilio definit*; tf concordi* inter Hugmem Abbatem Cluniacenfem tfPonRfium Abbatem Caf* Dti init*, a boMtto r» MifctUanei fuit edita.*

Definitio qu fuit inter Gotbofredum Mogulm/eftm Epifeopum tf Petrum Ananenfem Abbatem in Concilio Claromontano anno MICI.* M<i<·ΐι >·» > P »·

apud Claromontem Arvernorum civitatem Dominus Papa Urbanus II. in Concilio relideret, confedcntibus in eodem Concilio diverfarum provinciarum Primatibus, Archiepifcopft, Abbatibufque quamplurimis, veniens ante venerabilem Papam Gothofridus MagalonenfisEpilcopus clamorem fecit fuper Abbate Petro & monachis Ananenfis monafterii, quod monachorum & Abbatis ordinationes & confecrationes Ecclefiarum aliunde quam ab Ecclefia Magalonenfi quaererent aut acciperent, & quod contra fas pncfumptioοe illicita fub obtentu privilegii pernitentia dandi excommunicandique ac abfolvendi feu reconciliandi vel alienos parochianoa undecunque palfim recipiendi ad fepulturam inaudito more licentiam vindicarent. Quod narratum tn Concilio valde difplicuit omnibus. -Placuit autem Domino Pap· Urbano & univerib fando collegio ut tale privilegium cafliretur & abraderetur, tx ut Abbas Ananenfis Petrus in medio Concilii an'c Magalonenfem Epifeopum veniens in manu ejus obedientiam debitam promitteret Ecclefix Magalpoenfi de ordinationibus dc confecrationibus & judiciis, falvis tamen privilegiis Ananenfo monafterii, in quantum fecundum canones pro falute & Habilitate ipfius monafterii conftituta fuerant. Quam definitionem inter utramque Ecclefiam Alexander II. Papa antea fecerat, fic feribens ALEXANDER *Epifcoput fervut fervorum Dti Abbati tf univerf* congregationi Amanenfi/monafterii folutcm tf apoftolicam benedi&ionem. Pervenit ad mj nmrtl* Magalmte^i/ Epifcopi fuper intolerabili prnfumptimu tf inobediensia veftra, quod quamvis Romanam Ecclefiam Epifeopum tum cenfert tf tolerare cognoveritis, nullius tamen epifeopoUt reverenti* bonorem fibi attribuitii, ιμτνμ iTcoitemptu ejus, illicito vobis pferpantes, rw corpus to- tflr. E fttod txammunicatet iltint nulla ouaorftote» fulti fufeipiti/, tf ^uod ejui manu/ imppfitiom contempta ordinationes veftras ad libitum veftrum aliunde 'petiti/, m boc tf canonica traditioni/ inftituta corrumpitis, tf exemplo reprobo grove fcondaium «» Ecclcfia generotii. Unda vos oniforitote apoftoiica camafeaeawtr ut b*c tf otio bujufmodi penitus relinquentes profato Epifeopo veftra deinceps totius fnbjefhomt tf reverenti* debitum exhibeatis, fcientes quoniam fi b*c querela ulterius ad not delata fuerit, diftrtflam ut fe temeritati/ veftr* pertinacia vmdiHam prvocabit.* Ne autem inter utramque Ecclefiam Magalonenlem & Ananenfem differ fio-

6onii aut difeordix occafio ulla remanerer, Do* minus Papa Urbanus hanc definitionem feribi juflit, feriptamque figillo apoftolfe* fedis firmavit. Datum apud Arverniam xm. Kal. Decembris per manus Joannis S. R.. É. Diaconi Cardinalis anno dominice incarnatidnis millefimo nonagefimo quinto, indidione tertia, anno pontificatus Ddfttim Urbani Pape II. o&avo.

Mihtl io.«. *Afa concordi* mitλ m Conclût CUnmontJno inter Hngonem j^fattm ClmÎMtnjene Poniinm Jlkfatem Ctj* Dei.*

Noverint omnes Ecclefix Dei fideles tarn prxfentes quam pofteri qualiter Domnus Huso Abbas Quniacenfis fit Domnus Pontius bas Caix-Dei, fratrefquc eorum in Claromontenft Concilio per manum Domini Papx Urbani fecundi fit venerabilium Atchiepifcoporum Domni Hugonis Lugdunenfis fic Dorani Aldeberti Bituricenfis alioramqtse multorum religioforum virorum, fopita omni fimultate qux inter cos cx quibufdam occafionibus emerferat, in paeem dc concordiam redierint. Scieodum eft itaque quia Domnus Abbas Pontius fic fratces Calx Dei conceifenmt Domno Hugoni Abbati fic fratribus Cluniacenfibus Boortenfe inonafterium fic Ecclefiam de Amberto, Ecclefiam quoque fanâi Stephani de Caâello, fit Ecclefiam Digncio, atque Ecclefiam de Colantia, Ecclefiamque de Vongejo. dc Ecclefiam de Prifcejo, atque Ecclefiam de Snirejaco, cum omnibus earum appendiciis, tam in terris fic pofteflionibu·, quam in decimis eseterifque redditibus, & partem decimx dc Ecclefia Cofiaci, partem quoque decimx quam habebant iu Ecclefia de Judxis, ut habeant deinceps hxc omnia in perpetuum. E converfo Domnus Abbas Quniacenfis fic fratres ejus concefferunt Domno Abbati Calx Dei fic fratribus ejus obedientiam de Cafteliione juxta caftrqp Corriacum dc Ecclefiam de Cala Mediana cum omnibus ad eas pertinentibus ut poflideant ea omnia in perpetuum, ita tamen ut in Cafa Mediana—habitantes monachi prxter duos aut tres non habeantur, habitantes autem in cartello >quod vocatur Caflellutium habeant facultatem fepeliendi velin cimitcrio capehx ipfius caftelli vel in Ecclefia de Auzac, qux eft parochielis. Cetera vero omnia qux eo die in quo hxc concordia faâa eft aliqua inveftitura tam fratres Cluniacenfes quam fratres Calx Dei tenebant finierunt fibi in perpetua pace, nec fibi deinceps ea invicem Calumniabuntur. Convenerunt etiam inter fe ut quacumque de extero terrx vel poflcifiones fibi darentur ab illif qui eas aliqua inveftitura renerent, fratres illi qui inde quaiecunque donum fufeeperint, eas fibi fine calumnia & qtueftione aliorum habeant. In Ecciefiis vero adquirendis, quicunque eorum primum partem adipifei dono ejus qui inveftitus eft poterit, tenebit eam in pace, nec quilibet alterius congregationis vim aut calumntam inferre poterit, nec adquirendi vel xdificandi Ecclefiam in ipfa parrochia licentiam vel facultatem habebit. Clericorum autem vel Militum quiiquis in extremis pofitus, cuicunque loco eorum fefe ad fepeliendtlm deftinaverit, ibi fine calumnia lepelfetur, & qurcunpue dederit locus ipfe in pace retinebit, etiamfi fe vel fua prius alteri parti devoverit; excepto quod fi aliqua alûs cum inveftitura primum dedit, non licebit ea nifi ipfis qui inde imefliti fuerant habere. Cupientium venire ad monafticum ordinem & haoitum/nulli iulcipiendi aditus, quacunque ire velit, ab altero prohibebitur, etiamfi fe ei primum devoverit. Et [illegible], loCUS ipfe quem ingreditur ia pace potfidebit, exceptis his quae eum inveftitura aliis primum contulit. Sufeeptt ad habitum tranfire ab uno ad alterum moaaftcrium noa poterunt, nifi forte eam licentia Abbatis fui. Aftum pubuoe apud Qarum montem fic laudatum atque confirmatum audoritate Domni Papae Urbani II. ut fic ab utrilque incoavulie teneatur, anno ab incarnatione Domini' mxcv. Kal. Decembris, indiftione iv.

Hit a»Ut Decretum pr» Ptce, cx MS. Excltfa Tttrviu^tt λ Mertent m Pom. iv. Anecdatmniti m lutem editum m fane ntofam.

Hxc eft Pax, qux fuit confirmata per Domnum Apoftolicum, &eos omnes epifeopos, qui *interfuerunt* Arvernenfi Concilio, per Comitem Fulconem & per omnes Majores Terrx. *..'«».

I.

In prinus fuit conftitutum, ut pax Domini teneretur ab occatu foils die ' Mercurii uique ad ortum fobs die Lune; fit quicumque tter prxdari aut hominem capere aut aliquod aliud facere ante folis ortum die Lunse quia movebit fe in Domini, omnia leddere oportebit.Si indie Mercunijbit fimilirer F*4™*™ ^iud.ma!u^ faccre, fic non poterit pervenire ad receptaculum fuum ante fobs occafum, omnia reddet. 'S1"^ ζζ. ie'.ptrtM, »>·*«··

11. f«» hie.iu

Qui in iftis quatuor diebus hominem aut feeminam percuderit, feu vulneraverit, vel ceperit, nifi fuper fe defendentem, pacem Domini violabit. Si vero vocatus ab epifeopo, aut a miniftris ejus, infra fepletn dies venerit, damnutn tantum reftituet; & fi non venerit infra feptern dies, excommunicabitur, dc poft excommunicationem reftitutct damnum ad judicium curixepif copi, fic epifeopo emendabit centum folidos.

Qui autem in pace Domini hominem occideDrit, feptem annis eric exui a patri›i, nifi talem pacem fecerit cum parentibus mortui, ul ipfi deprccentur epifeopum pro eo, fit pofteaemendabit triginta libras inter epifeopum fic. comitem, fiocciho faûa fuerit in receptaculis comicis.

IV.

Si mercatores venerint die in aliquo receptaculo, fic ibi manentes expeftabunt pacem Domini; fi quis illos, vel fua ibi ceperit, pacem Domini violabit.

V.

Ecclefix cimiteria omnino funt in pace Domini. Si quis novam munitionem in illis extraxerit; poftquam fuerit fubmonitus ab epifeopo, fi non deftruxerit, pacem Domini violabit; fic quicumque eam dclcbit, nihil forisfaciet.

VI.

Boves, afini, vaccx, equi laborantes intra, fic oves cum fuo genere omnibus diebus fint in pace. Prxpofiti majores villarum cum familia fua, fic homines colligentes decimas, dc bcftix fic villam cum domibus & omnibus qux in domo lunt, omnino fint in pace. Quictunque illos ceperit, feu occiderit, aut domos eorum fregerit, aut aliquid inde abftraxcrir vel combufierit, pacem Domini violabit.

VII.

Canonici, clerici, monachi, atque presbyteri, fit

& femme cum familiis fiiis & peregrinis, omnibus diebus fini in pace.

VIII.

A die Dominica, in qua cantatur * *A longe* ulque in ofiavas Epiphanie ; & a die , que dicitur caput jejunii ulque in oAavas Pentecoftes , erit continuatim pax Domini . Si quis. barqnum comitis forisfecer't ei ; clamorem faciet ad archiepifcopum antequam vadat fuper illum cum exercitu ; dc fi voluerit venire., fidvo conducta , per ammonitionem archiepifcopi ad curiam fuam; reAitudinem accipiet comes ab eo judicio archiepifcopi : & ii noluerit venire, & poftea comes eat cum exercitu fuper eum; non violabit pacem .· & poftquam redierit, tenebit pacem alter adverius alterum.

IX.

Hoc eft etiam in pace Domini , quod fi quis baronum violaverit Domini pacem , Comes & omnes alii eant fuper eum, fi archiepifcopus eoa fubmonuerit , & hoc fiduciavit archiepifcopus dt comes, & omnes alii.

X.

Confirmatum etiam in hac pace , ut omnes barones dt prepofiti Comitis bis in anno, id eft ad caput jejunii , de ad oAavas Pentecoftes fe Amittant io captione in Caftro-novo , fit in cirifate, fit erunt ibi per tres dies: fit fi interim faAus fiierit clamor de eis de pace Domini , non exibunt inde donec emendaverint . Et fi fine ©mendatione exierint, pacem Domini violabunt.

XI.

Si mercatores tranficrint per iftam terram, dc non reddiderint pedagium 2c teloneatum, fi poterint jurare , quod non fcirent confuetudinem iftius redditus -, reddent cum iexaginta iblidis , neque ab eis amplius exigetur.

XII.

Conftitutum eft etiam de omnibus Turonenfibus receptaculis, vel munitionibus, quod illud receptaculum vel munitio, unde violator pacismo-Bverit, pacem Domini violatam emendaverit. Et ideo fi quis tyrannus vel aliquis alter maleficus, non audens de fuo receptaculo trrugam Domini violare , ad aliud receptaculum fe tranftulerit, atque inde pacem Domini violaverit ; nunquam in fuo receptaculo recipiatur, donec fatisfadurus afliftat, dc de pacis violatione quod decretum eft, faciet; dc fi ante emendationem receptus fuerit, illud receptaculum pacem Domini emendabit . Hec pax durabit ulque ad Pentecoften , dc de Pentccofte ulque ad tres annos.

Æ°r,C® AD CONCILIUM CLAROMONTANUM eïE,

I·,<. Mft.

Ab Urbano papa II. anno 1095. celebratum.

ADDITIO.

Suwl M..G ·ollp.,».

DE Claramontano concilio fatis multi allata funt in medium A Labico, & Peneto illini oditore, ut nulla fxpertffe cenferi potuerint, qua operam hane noftram expoftnlent. Adhuc tamen mmxila legenti occurrerunt, qua hic prateriiffe pigeret. Primo igitur effert feje canon, quem cx decretis Claramontenfis concilii *laudat Lambcrtui Atrebatenfi/ in regiftro epeftolarum epift. 70. ad Mauaffem Remenfem apud* Baluzium *Mifcellax. lib. 5. pag. J18. Succedit charta quadam a MabilMo AmuU. O. S. B. tom. IK. num. 25. vulgata, i» qua de excommunicatione in pervafortm quemdam ecclefia S. Flori a Cixmoceq/ibxi poffeffa, cui tf alteram adjimximus chartam apud eumdem Mahillonium torn. V. num. 39. appendici/ de controverfia cum Arcbimbaldo V. Domino Borbonenfi, tf monachii SUviniacenfibut in eodem concilio difcuffa . Ac tandem literal damus Urbani II. rx eadem ftnodo feriptat ad Berengerxm abbatem S. Laurentii Lmdieqfu , ŕ) quibus delato a fe in concilio anathemate adverfut Orbertum Leodienfis epifeopatur ixvaforem certiorem i.lum facit. Hanc eptfelam eruimus ex CollcH. Monam. Marttnii tom.I. par. 553. eamque datam eu concilio Claramontano cenfet idem Martene torn. K. in adxot. ad bcftoriam monafterii S. Laurentii pag.* 1075.

EX DECRETIS CLAROMONTENSIS GONCILII.

Si quia epifeoporum coeperit vel iacar* ceraverit perpetue infamie fubjaceat, alterius arma non exerceat} & clamatum eft ab omnibus: fiat.

Quoad canonem XXXI. hujus concilii aliter ille leeitur in aflis Labhei . aliter ven apud Gratiafoncil. General. Tom. XX. C *«aw, ut idem Labbeut notât; cui leHioni Gratiani auHoritatem conciliat epiftola Pafcbalis II. papa ai fooetem Carnotenfem (Gall. Cbrift. torn. Kill, nov. edit. pag-* 307. *append.) qui tamen aliquanto aliter at Gratianut e.tmdem canonem effert. Enver, ba ejus qui pariter epifeoporum concilio prafentium numerum aliter definit, ac extat in cod. Lamberti Atrebateqfii, de quo Lahbcus.*

Omnium fiquidem epifeoporum, clericorumque rebus provifum eft, cum in Arvernenfi concilio confidentibus archiepifcopis duodecim, epifcopis 81. a Domino prsdeceflore noftro beate memoriae Urbano fillwriter eft ftatutum:

Si quia epifeoporum feu presbyterorum ·ut aliorum clericorum deficientium res invaferit ufque ad fatiafadlionem excommunicetur. ’*^^’ .'11L ’*.".·

EX CHARTA DE ECCLESIA S. FLORI.

Qpam ob caufam domnus Srephanus tunc S. Flori prior compulfus eft ante Dominum Urbanum papam in Qaromontenfi concilio de praediAo Bernardo Gcraldi dt filiis ejus querimoniam E facere . Quos Dominus Urbanus papa de hac caufa in ipfo concilio publice excommunicavit, donec prediAam ecclefiam monachis & Flori liberam dc quietam dimitterent dcc.

EX PLACITO INTER ARCHIMBALDUM P.

Dominum Bordoneufem tf monachos Silviuiacenfu tempore S. Hufftms.

GUm nequAquam fui promifli memor (Archimbaldus) ea qux promiferat irrumpere copifi fet,

Pa» fet, prtvvider* domnus abba* jam jamque, ut iu dicam B. Brti rumpublicum labefaitan, totis viribus tam immani fe objiciens periculo in illa magna fynodo qua apud Arvcrncnfem celebrata eft civitatem, Domini pape auribus haec intimavit. At vero idem papa ut femper paratus erat enudbus jam difti patris obtemperare votis, evocato ad concilium Archimbaldo ad hoc coegit, Ut promitteret fe ruxta confilium archiepifcopi Bitaricenfis & epifeopi Anicieniis, Guilklmi quoque de Bafia Ac aliorum quorumdam nobilium virorum eunda prave a fe contra Dominum abbatem gefta emendaturum.

ANNo CHKisTi *****

EPIsrOLA VRBAHI II. rID BERENGERVM

^bbetnt S. laerntü Lttàieafii.

1'rknuu tpijnpttt ferw fervere» Dti iikil» in Cbrijb fratri Btrngm (a? Mati fabtte» & apeHohcam bmtdiflmnt.

Gratias agimus Deo pro vobis in gratia Dei qu* data eft vobis, qui in hoc malo tempore, cum omnis pene Gallia erroris caligine jacet immerfa oculos tnentis veftre ad cognitionem veritatis illuminavit, ut ad amorem juftitic, & catholice fidei defenfionem, igne fui fpiritus cor vcflnim accendat. Gratias iUi qui vos pneclaro calice gratic fus inebriavit, Acfpiritum Domini in ratione veftra ferventem ad tolerantiam multiplicis injurie paratum reddidit, Ac ad perferendos labores & pericula pro defenfione veritatis excitavit. Quod Dei munus ipcciale efle non dubitamus, qui provida diipenfationis fu* gratia eledos fuos perfecutionis tempore utiliter probat Ac difeutit; fed ne penitus aberrent, aut labefadati funditus dejiciantur, potentia virtutis fixe fuftentat, ut ad omnia propter fe fuftinenda paratiores fiant, fortiores excitat, antehac ut pro certo compertum habemus, aliis pro dcfenfiooe veritatis Ac juftiti* laborantibus * cum omni oflkio caritatis fubvenire folcbat» & cum magna cordis ictitia, Ac vultus hilaritate, fandorum neceflitati fupra vires veftra* miniftrare, funoniacos, Ac Wibertiftas, novos ccctefis hoftes, validis verborum jacuit* impetere, & nutantem rationis eorum murum ariete fidei pulfare, Ac athletas Dei, qui in acie chriftian* religionis defecerant, confortare. Nunc ergo devotionem veftram pietas divina infpexit, Ac tandem majeftas cxcelfa dignatur ut pro eo patiamini, qui pro veftra gloria crucis ignominiam ferre non erubuit. Huic tanto cœlefti* grati» beneficio prudentia veftra debet refpondere aliquid, Ac calice falutari gratanter acceprogloriam Ac honorem xtemi regis quaerere, Ac in omni vit* veftr* flatu nomen ejus, qui vobis tribuit intelledum, invocare, laudare, benedicere Ac magnificarc. Nec damna rerum temporalium vos debent movere, neque quod H. (f) homo chriftian* pacis everfor Ac ecciefiarum facrilegus venditor, Romani imperii dcftnaâor, haereticorum au* fipr ^cdefimfor> <fe ecdefia veftra per fatellitem fuum Obcrtum (c) epifeopum expulit, curare. Nam fi patrem familias Beelxcbuch invocavit, quanto magis domefticos cius? Si Roma* tue fande Ac apoftolic* ecdefie fimcftas manus intulit, mirum vobis videtur, fi ufque ad vos gladius infani» ejus pervenit. Sifacerdoremfummum, cui omnipotens Dominus per Ferrum fingulari privilegio poteftatem aperiendi Ac claudendi quibus voluerit januas ctrlcftis regni dono dedit, dc cathedra pontificali tirannicc exturbavit, & pro co ftatuam auream m loco fanâo erexit, & ad adorandum eos, quos poteft cogit: turbamini quod vos violenter expulit, & in loco veftro fiâile & conflatile idolum abhominatioois collocari fecit. Immo potius gaudete, quia Deus laborum fandorum fuorum confortem voa vult eflc. Si rapinam bonorum temporalium pro Chriflo tene non vultis. quomodo mortis afperitatem pro chriftiana veritate fiaftincre gauderetis? Credo quod voluntas Dei eft, immo*divin*tropitiationis opus, ut aliqua vis humana fiodiun illam malcdidionis Ac nequitie vos compellat exire, dc juftus Loth pereat cuminjuftis, nefanAitatis veftre fpeculum admittat quicquam contagionis ex cohabitaticoe malitias circumflantis. Quis enim murus ftaret Incoacufliu, que mens immobilis in fua firmitate permaneret, ubicrafli fues grunnirent affidue, um innocenti* veftr» fimpltcitatem turba malignantium obfideret? Obertus Antichrifti fignifer, fathanst jumentum, perfidi* Simonis manifefttu fedator, apoftobeorum judiciorum contemtor, ecclefi* quantum in lp£b eft conculcator, ecciefiarum mias in fuam perditionem temerarius emtor invaut, predo & deftruftor & prophani» venditor num minus intonaret, nunc diabolicis blandimentis afturi» caput veftri rigoris incurvare contenderet. Qietn Doa ex decreto concilii a nobis dupct afti damnatum auâoritate Dei At B. Petn, Ac fanâa Roman* ecclefi», cui aufpice Deo defervio, jam excommtmicavimus, Ac cum fuo Viberto beftia terribili Ac varia, qu* afccndit de mari, Ac facit bellum cum fanftts, quam adorant, quorum non funt nomina fcripta in libro vita «agni, portionem maledifctkmis ei dedimus pro eo quod fimoniacus eft, & epifeopatum data petunia ufurpavit. Ac quia vos injufte de loco veftro ex pracepto lui regis expulit, Ac <um qui propter contumaciam Ac foobedientiam publico judicio abjudicatus Ac condemnatus erat, accepta ab eo pecunia fuppofuit Ac quia cuidam Lupo (<0 Ac fimoniaca nscrefi, Ac aliis capitalibus culpis publice Ac jufte damnato manus impofuit. Similiter Ac illum ecclefi* prophanum pervaforem damnavimus, Ac excommunicavimus Woflxxfotiem, quia fimooiace ac tyrannica poteftate per male acquifitam pecuniam abbatiam veftram, Ac locum unde per tnfoicntiam fuam, ficut diabolus de celo deciderat invafit (r) Ac cum eo om-

ANNO CHRISTI

(a) Beringsru* ex prier· And*sîenfi* moufterii S. Aoberti faftiu primu* prior S. Lsrentii Ltodierô* ,d«in4« *bbu creatu*. in locum Voolbodoni* abbatis ab Henrico epifeopo «epofiti oamiam fratrum fuffraju* fnSeÂua eft anno *lojf.* MARTENE

(S) Henricu* IV. rex Ramanorotn bujua nomini* HI. imperator, qui Icbilma In ecclefia falcitavit, infedem fanSi Petri fiiblimaio Veiberto, & exturbato Gtejorio VII. fanAiflimo. MARTENE

(c) Otbenu* Leodienfi* S. Cruci* pespoiittu defunAu* anno icpo. Henrico epifeopo, adllenricuae retem confudit, At magna pecunia epifeopatum ab eo comparavit. qui ftacim Bertnaerum abbatem expulit, At Vvolbodonem reftituit, uti feribit author comvua hiftori* S. Huberti. MARTENE

(d) Sive Lupcni abbati Trudooenfi qui ab Henrico Leodienfi puliu* fua dignitate fuerat. Vide chron. Trod. Spicilep. io. 7. MARTENE

(r) Hinc de eo antiquo* anAor hlftoria & L. Laurentii a nobis edendu* (edidit to. IV. Vet. Monum.) "rrnwam, inquit, ma/tam *e etertetoriini bu/tu peine* mersa *ertfpit, fee de tuleia ita pcrjehttrtl:* Cfodr 'p/e rr* *trecenta: atertee Mtil. Oterlm eeie» neuperne» Mc partta» ettrpit.* MARTENE

nes militis ejus adjutores & fautores. Omnes Artem juravenunt, ab ejufdem facramenti vincula -quoque quibus ipfis oblationes fidelium res ecde- pnedida divinis ufibus tradita vel vendi- d'l ·** · * ?·*» cutn · g"®*» fanâss ecclefi· apoftolica auâoritate pellimus, anathematitamus, damnamus, dc facrikgos judicamus, ufque dum fua ecdefia reftituant. Vos autem, frater cariflime, gaudete, quia rex lirael filium fuum vult fiaper numina Babylonis federe dc flere, dc ad reditum in terram pcomiflionis Ubero cordis afiêâu fufpirare, non in ipfis fluminibus dc ftudiis fcculanbus implicitum interire. Summa noftre voluntatis'eft, ut teneat prudentia veftra quod ratio perfitadet, feriptura divina teftatur, fanda religionis ordo requirit, martyrum fanguis infinuat, mater noftra, fanfta fcilicet ecdena prccipit, dc commendat. Veritas ipfa, ut ad veritatem nos converteret, mori voluit, nihilque animas noftras, nifi fola veritas a poco> flate Diaboli liberabit. Salntant vos in Chrifto, & qui vobilcum funt fratres veftros in prefenri nobifeum congregati epifcopi, clerici, abbates, & monachi, ut memoriam noftri in veftris fimftis orationibus habeatis, ut pro pace noftra, & fanâ* ecdefis eum qui natus pacem terris attulit, quique fuo fanguine eam fibi defponfavit, rogetis fuppliciter exoramus. Cariflimusfilius nofter Gerbertus, harum literarum gerulus, quando, ubi, quomodo, cum quibus ad nos fine impedimento Sathane venire polfitis, iëcreto ind>cabit vobis. Bene valete.

Ad boc ipfum concilium pertinet feqrnns fynodica apeed Baluxixm MtfceUxx. tom. VJ. pag. 375.

Urbanus epifeopett fervat fervorum Dei univerfit i» clero & poptdo Comerace^fi faiutem & apoftolicam benedifiianem.

IN concilio apud Clarum montem Arverni· celebrato cum ppo eleâiooe dileâi filii noftri Manaffes dc item Gualcherii a vobis faâa qtuDftio habita, dc diligenti fiiiflêt inveftigatiooe traâata, patuit Manaftem quidem a vobis canonice deâum, Gualcherium vero contra fanâorumcanonum auâoritatem in veftram fe ecclefiam intrufific. Totius igitur concilii judicio placuit Gualcherium quidem, tanquam invaforem a veftra ecclefia propellendum, ManaiTem vero eledioni fur dc ecclefi* veftr* reftituendum. Gualcherius itaque fu* confeienti* male fidens, dc juftiti* fententiam audire permetuens, concilio fe fubtraxit. Tertio igitur evocatum cum omnino fubterfugifiet, nos ejus fugam pro confeifione habentes, fecundum univerfalem concilii fententiam cx fsndorum canonum auâoritate prolatam ab omni epifcopali ordine depofuimus, dcManaffem deâioat fu* dc veftr* ecalefic reftituimus, collaudantibus, & corroborantibus tam metropolitasto veftro Remenfi antiftite, quam dc univerfis cjufdem metropolis fuftraganeis. Nunc vos literis prarientibus commonemus, dc apoftolica auâoritate praecipimus, ne Gualcherium ulterius recipere priefumatis*, Manaffe autem tanquam veftro vere catholico epifeopo obedientiam plenius impendatis. Neque voa lateat Gualcherium anathemati eflê fiibieâum, fi fe ulterius de ecclefi* veftr* prclatione profana pnefumptione intromittere tentaverit. Si quis igitur deinceps his decretorum noftrotvm pneeeptis contraire pnefumpferit, omnipotentis Dei, dc apoftolorum ejus indignationem inveniet dc ultionis apoftolic* gladio ferietur, Omnes autem qui Guakherio fidelitates militis ejus adjutores & fautores. Omnes Artem juravenunt, ab ejufdem facramenti vincula apoftolica auâoritate abfolvimus. Data apudArverniam II. Kal. Decembris.

Peftremo additamentum baud contemnendum ad αβα concilii bxjus probet adnntatio quodam fuper- eAdita « veteri quodam feriptore in cod. Mü. decreti λ Gratiano cmgefti, y» codex, feculi, xt conjicio XII. exuentis, in btoltotbeca PP. congregationis Matris Dti Lacets fervatur. Ite an ibi Itgo.

Item Albino. Congregato apud Qaromonrcnfem urbem multorum coepiicoporum fynodaii conventu propofita eft nobis aquibufdam queftio de ecdefiis vel ecclefiafticxs progreifionibus aclcricis vel monachis ufque in prefentiarum inconfultis epifeopis acquiiris. Nos autem ufi faniorom confilio eorum ....condefcendentes providentefque ecdefiarum d .... fcandali periculo hujuûnodi, quod non potèrat procedere apoftoüca auâoritate decrevimus, ut ea quae a clericis, vd monachis a quibufeumque petïonis prout potuerint uique hodie fuerint acquitta, rata probentur, de inconcufla permaneant, hoc tamen tenore, ne in pofterum epifeopis inconfultis talia pnefumant. *Kota ad cauf.16. qu.6.*

Poftremar omnium fxbjicio charter geminat vulgatas a noviffimis Gallia Cbrifliana editoribus eruditis U appendice htfrumentarum tom. II. /Mg.449. quorum prior efl epiftola Ademari Engtlijmeefit epifeopi, aifentiam a concilio fuam apud pontificem excufantis; alterem vero e concilio dedit Pontifex Urbanni II. ad canonicos Sngolifmenfes, qua largationem ipfis ab epifeopo fito faQam ratam bebet.

hOEME&I ENGOLISMENSIS

Ad Urbanum Papam II. Epiftola.

Domino papa Vrbano Engplifmtrfs ecclefia facerder indigmu Ademarut Jalutem & debitam obedientiam.

QUoniam Arvernis, ubi me vocaftis, pater reverende, adede non poftiun, graviter tolero, abfum tamen prifens fpiritu, per omnia mandatis veftris obediturus, quem gravis incommoditas a veftris modo defraudat jucundis obtutibus. Ut enim verum fatear, pneter illa que circa nos funt quotidiana bellorum incommoda, tanta me corporis infirma affecit imbecillitas,aetatis ingravefeens ponderavit antiquitas, ut equitandi laborem amnerim, ipfa vita pene mihi fit oneri. Excufatam igitur habeat gravedinem imo impoflibilitatem meam veftra paternitas, dc compatiatur pedibus veftris proftrato feni diferetionis apoftolice manfueta caritas. Prererea unum quid, domine mi veftr* fuggero paternitati, quem ut dignum eft, favoralts exhilarate vifitatione refcriptionis. In ecdefia mihi commifla pmpofitura quadam fuit, qu* ab antiquo deper pretium, dc per ambitionem adquirebatur, dc quafi jure hereditario poffidebatur. Hanc quoniam preceptis veftris, utpote canonicis obedire vokbam, In communes ulus canonicorum noftrorum, Deo gratias, in commune viventium, in perpetuum profutura transfundens attribui. Et ne de ortero cis auferatur, feripto dc excommunicationis noftrx officio confirmavi. Supplico igitur paternitati veftr* ut particeps fitis ejufilem deemofin* ut fuper inquietatores, fi qui emerferint, gladium Sanfti Petri extendatis dc tuitione veftra ecclefiam Engolifinenfem laetificetis, & refpeftu apoftolico, quod canonice petimus corroboretis - Oran-

Rr CHHISTI anno

Orantem pro nobis paternitatem veftram Dominus ad perpetuam dirigat tranquillitatem.

URBANI II. PAPÆ EPISTOLA

Ad canonicos Engolifmenfes, qua praepofitune de Juliaco attributionem ipfis ab Ademaro faciam confirmat.

Urbaiuts epifeopus fervus fervorum Dei dile&is filiit Enroll[m. ecclefia oauouicis falutem & apqfalicam bencdiltiouem.

O fficii noftri nos hortatur auftoriras pro ecclefianun ftatu follicitos efle, & quse refte ftatuta funt ftabilire. Illam igitur conftitutionem quam venerab. frater nofter Ademarus epifeopus de pnepofitura illa conftituit, que eft in villa Juliaco in pago Sanftonenfi nos litterarum prefentium auâoritate firmamus. Conftiruimus enim ut prxpofitura eadem nulla unquam venalitate diftraharur, nulla unquam vel confanguiniratis vel fucceffionis occafiooc fratrum .communirer in Engoliimenfis ecclefia viventium gubernationi dc vidui fubtrabatur; ita ut, nec epueoporum Engolifmenfium alicui liceat illiur villae, feu przpofitune redditus in ufus alios vendicare , fed tam ipfa, quam caetera que jufte hodie poffidetis, dt quzeumque vel de anullis recuperare, vel aliunde legitime poteritis acquirere, vobis vcftrifque fucceforibus in communi vita permanentibus integra femper & illibata permaneant.Si quis vero conftitutioni huic & decreto noflne auftoritatis pertinaciter contraire temptaverit, per convenientes inducias monitus , nili fatisfaftione congrua emendaverit , S. Spiritus gladio & apoftolicæ diftriâionis ultione plcftatur. Data apud Clarum montem Arvcrniac XI. Kalen. Decemb. per manum Johannis S. R. E. diaconi cardin. indift. III. arm. Dom. MXCVI pontif. domini Urbani II. P. P. VIII. ·*.

CONCILIUM ANGLICANUM

In caufa Urbani pape celebratum anno Domini Mxcv.

*Q Uid sitim i» bac fneodo, Edincrus * ade-rat, in vita fanÉli Aafelmi libro fecmdo apud Surium tom. 1. dit* it. *Aprilis·, ita deferibit:* r aftum eft & rertia feptimana quadragefim» juxta ediftum conveneruntomnes epifcopi totius Angliz dc abbates. Caufa praediftα in medium adducitur, & Anfelmus diverfis querelis hinc inde concutitur. Siquidem multi, dc maxime epilcopi, regie voluntati favere volentes, fpreto aequitatis judicio , id probare nitebantur, quod Anfelmus, falva fide quam regi debebat, nullatenus poflet in regno Urbanum ledis apoftolicz prefulem pro papa tenere. Quibus cum plura que ratio tulerat objefta fuiflent, dc Anfelmus ex verbis Dotnini, *Reddite yut Cafaris Cafari, & qua fuai*^ *Dei Deo* , aliifque nonnullis que ratio nulla refellere poterat, penitus infrenafler: illi e contra quid dicerent non habentes, eum in regem blafphemare uno ftrepitu conclamavere, quandoquidem aufus effet in regno ejus, nifi eo concedente , quidquam vel Deo adferibere · Igitur ad tinam regis indignationis vocem quidam ex epifeopis archiepifcopo fuo atque primati omnem fubjeftioaem, profeflam obedientiam uno impetu abnegant, eique unitatem fratemx focictati» pari voto miferandi abjurant.

Quidam vero in eis tantum quae ex parte Urbani pape pneciperet illi fe obedituros negant . Epifcopi itaque omnes qui adfuerunt, Roffenfi folo excepto, aut uno aut alio modo debitam illi fubjediooem&xobedientiam abnegant. Rex etiam ipfe eundam er confidentiam & fecuritatem fui in omnibus adimit : nec fe illum pro arthiepifcopo vel patre amplius habiturum jurat, nifi ipfe vicario B. Petri fe ulterius obediturum ftatim deneget. Tres dies in ifto negotio clamoribus in Anfelmum & contumeliis gravidi expenfi funt, & tandem in hoc quem dixi fine converti funt: Tunc Anfelmus in fuo propofito conftans, per internuntium , conduftum a rege poftuiat, quo totus regno decedat. Quod principes male damnofum fore dignofeentes , pro reftituenda pace inducias utrinque ufque ad pentecoften dari precantur , ftt obtinent : ac fic eum, ne de regno decedat, impediunt. Spondet igitur rex , fe rebus ejus ufque ad praefixum tempus induciarum plenam pacem & tranquillitatem indultunim, & tunc voluntati illius pro fua religione multum in negotio quod emerterat condefcenfurum. Verum omnino in contraria laafus eft : & Anfelmus , domino Balduino ejus domus przfefto extra regnum depulfo, hominibufque tuis capris & expoliatis , terrifque vaftatis, in immenlum affiiftus eft. *Haftemts Edsmrus.*

CONCILIUM LEMOVICENSE

Cui przfuit Urbanus papa II. anno Domini Mxcv. exeunte.

Ex tabulatio LemovicenG edidit Joanne* Betlytu in bifloria comitum PiAavorum, & ducam Aquitanorum.

A Nno ab incarnatione Domini noftri Jefu Chrifti mxcv. Indift. * i r i. temporibusPhilippi regis Francorum , Willelmi ducis Aquitanorum, Humbaudi quoque Lemovicenfis epifeopi, A domni Ademari abbatis monafterii S.Martialis: faftus eft conventus permaximus in joiritate Lemovicenfi, diverti ordinis utriufque fexus & «tatis. Huic nobili & praecipuo conventui prefuit domnus Urbanus fanftz Romane ecclefis apoftolicus, cum archiepifcopis, dc epifeopis, abbatibufque fecum comitantibus : qui eo tempore de partibus Italie in Galliam advenerat pro diftatu, maximifque negotiis Chriftian* religionis. vertu ecclefie Dei utilitatibus , reftsque fidei Prccipua tamen adventus illius caufa extitit , quia ecclefia Chrifti, genlquc Chriftiana in parties

anni CHrsTi

tibus Orientis a perfida Saracenorum natione per-A vafa, himiumquc affiida,'fub gravi perfecutione manebat. Unde venerabilis papa per femetipfum Gallias adiit, ut Gallorum gentem armis bellifque exercitam, precibus & monitis piovocaret, quatenus fandz Dei ecclefiz libertatem detenderet, pcpuhur.que Chriftianum jugo nefanda: gentis liberaret, &pro amore caritatis, peccatorumque fuorum remiflione, expeditionem maxima manu confertam, ad Orientis partes moveret, quo nefandam gentem ab hereditate Chrifti repelleret. Cum ergo hujus rei gratia Gallias perluftraret, menfe Decembrio, x. Kal. Januarii, renit in hanc civitatem Lemovicenfcm, adfucruntque cum eo przcellentiflimi ac religiofiffimi viri *archiepifeopi & epifeopi* quamplurimi, quo-B rum illa funt nomina: domnus Ugo, archiepifcopus Lugdunenfis, domnus» Audeberms archiepite. Bituricentis, domnus Amatus archiepifeopus Burdegalenfis, domnus Dagbertus archiepifeopus Pilênfis, Bruno quoque epifeopus Signienfis, prrful quoque Pidavenfis Petrus, przful quoque Santonenft Ramnulfus, przful quoqne Petragoricenfis Rainaldus, przful quoque Rotencnfis Raimundus, Humbaudus epifeopus Lemovicenfis. Hi omnes cum eo Chrifti nativitatem celebraverunt: & ipfo die nativitatis, diluculo cum omnibus illis akendit ad ecclefiam D. Martialis, & fuper altare fandi Salvatoris, miflam de luce cantavit. Et poft fermonem habitum ad populum, coronatus ad fedem S. Stephani rediit.

Die vero vi. nativitatis, quz fuit dominica, iterum ad monafterium fandi Martialis venit: ibique diebus odo permanens cum prarfatis arcniepifcopis, & epifcopis, bafdicam regalem, quam divz memoriae-Ludovicus imperator, filius Caroli Magni a fundamentis conftruxerat, fedpoftea, tam conflagratione ignis, quam variis cafibus conquaflâta, & a domno Ademaro, abbate tunc illius loci, interius exreriufque ad plenum reformata & ornata, apoftolica auâoritate fokmniter dedicavit fecundo Kal. Jan. & ipfe quidem aquam benedixit, archiepifeopi vero interius exteriufque bafilicam cum ipfa aqua perlutùaverunt. Deinde ipfe domnus papa propriis manibus altare Domini Salvatoris aqua benedida lavit, chilmare & oleo fando perunxit, pignora fandorum ibi repofuit, & mox in ipfo altari miflain cantavit, innumera populi multitudine adftante: & in perpetuo diem illum folemnem & celebrem dedicationis agi conftituit.

A bac concilio depofitum fuifie Humbaldum epifcapum Lemovicenfcm narrat Caufredut prior 1'qfienfit, ad amum MXCV. bis verbis: Decimo, *inquit,* Kal. Januarii, Lemovicas devenit Urbanus papa. *Et poji alia quam multa;* Tunc Lemovicenfis pontifex Hinnbaldus ab adverfariis aceufatur, accufatus convincitur, & apud fanftum Martialem, in confpedu Ademari abbatis, quo contradicente eledus fuerat, a domino papa publice deponitur. Qui Humbaldus apud S. Severam ceflit: ibique inter laicos, laicaliter multo tempore vixit. Erat quippe frater dominorum ejufdem caftri, quod eft in Biturico.

Item cbronicoh Malleacenfe, ad exmdem annum: Lemovicas- veniens (Urbanus papa) depofuit Humbaldum epifeopum ejufdem urbis. *De profeHiane Hierofolymitana hic quoque ailum efie, certum eft: cum Ô" in omnibus per Galliam conciliis id Urbanus ageret, ÎT fatis aHa qua defcripfimus, fignificent:*

erCOMPENDIENSE CONCILIUM

Quo Hugo de Inciaco Cameracenfi epifcopo infenfus, anathemate repreffus eft, Anno 1095. a Rainoldo Remenfi archiepifeopo celebratum.

$·ppî.M··α a*-h» P-** «iioi«r B'«» Mite, 1·.V. p»«(

TXE concilio hoc nihil ufpiam occurrit, przterquam verba hzc in epiftola RainoldiRemenfis ad Lambertum Atrebatenfem. *Liquere vobis credimus quoniam in comitio, quod Compendii f ad clamores Gerardi Cameracnfis epifeopi omnium pr^fidentium judicio m eum* (Hugonem De Inciaco) *anathematis gladium exerui-Dimrr, tf in omnes ejus cooperatores,* dr *confentaneor. Sed neque ideo ipfe, nec films ejus Cameracenfem ecclefiam perfequi deftiterxnt, Cc.* Concilii hujus annus inde colligitur, quod Lambertusanno 1094. epifeopus a Remenfi agnitus cxieptufque fit, Rainoldus vero fequenti anno 1096.dic XII. Kal. Februarii obiit.

anmo chk.»11 — anno CM‹S"

CONCILIUM ROTOMAGENSE,

In quo decreta concilii Arvemenfis rete&a funt: a Guillelmo archiepifeopo cum fiiffraganeis fuis celebratum menfe Februario, anno Mxcvj. Urbani IL papa: anno vm. Philippi regis xxxvi.

TITULI CANONUM.

I. *De trevia Dei, quomodo fit cuftodienda.*

II. *De rebus tf perfixus qua perpetua in pace effit debent.*

III. *Juramentum de cuftodienda trevia Dei.*

IV. *Anathema iis qui treviam Dei jurare vel cufiodire mglexermt. htm de falfariis tf raptoribus.*

V. *Vt ecclefia res fuas tf cmfuetudines retineant, tf laici partem in decimis aliifve nullam tagiant,* me *fervitium indebitum exigant.*

E VI. *Vt presbyterum ecclefia laicus non det, nec adimat, fine confenfu epifeopi: tf ut nullus homo comam nutriat.*

VII. *Ne laicus ceufuetudinem aut juftitiam habeat epifcopalem.*

VIII. *Ne presbyter, homo fiat laici.*

PRÆFATIO.

O Do epifeopus Baiocenfis, Giriebertus Ebro»ccnfts, & Serio Sagienfis, legati quoque aliorum de Normannia przfulum, cum excufatoriis

V«d>· ‹>»« ^,1*^** £«><(. J ·

Christi ..toriis apicibus Arvernenfi concilio interfuerunt : fc cum benediâione apoftolica regredi, fynodales cpiftolas cocpiicopis fuis detulerunt. Gutlelmus igitur archiepiicopus concilium Rotomagi aggregavit, & cum fuflragancis epifcopis de utilitatibus eccleftafticis tradavit. Tunc omnes Februario Rotomum convenerunt. Capitula lynodi, qux apud Clarum montem fafta eft, unanimiter contemplati funt . Scita quoque apoftolica confirmaverunt , &. hujufmodi feriptum pofteris dimiferunc.

CANONES.

1. *De trevia Dti, fwmm/s, fit cuflodienda .*

Statuit fynodus fadda , ut trevia Dei firmiter cuftodiatur a dominica die ante caput jejunii, ufque ad fecundam feriam oriente Sole poft oôavas pentecoftes: & a quarta feria ante adventum Domini occidente Sole, ufque ad oâavas epiphanix: & per omnes hebdomadas anni , a quarta feria occidente Sole, ufque ad fecundam feriam oriente Sole: & in omnibus feftis S. Marix , in vigiliis eorum : & in omnibus feftis apoftolorum , & vigiliis eorum . Et ut nullus homo alium C adfaliat, aut vulneret, aut occidat, nullus * namnum aut prxdam capiat.

•V.d.· Glut- •trium Du Ca»;>i, ver. bo H

II. *De rebut ér ptrfonis qua perpetua in pate debent tffe.*

Statuit etiam ut omnes ecclefix & atria earum, & monachi , & clerici , & fan&imoniales, & feminx , & peregrini, & mercatores , & famuli eorum, & boves & equi arantes, & homines carrucas ducentes, & herceatores, & equi de quibus herceanc, & homines ad carrucas fu- D gientes , & omnes terrx fandorum, & pecunix clericorum, perpetua fint in pace : ut in nulla die aliquis audeat eos adfalire, vel capere, vel prxdari, vel aliquo modo impedire.

III. *Juramentum de cufiodienda trevia Dei.*

Statuit etiam ut omnes homines a duodecim annis & lupra jurent hanc conftitutionem trevix Dei, ficut hic determinata eft , cx integro fe fervaturos , tali juramento. Hoc audiatis vos N. quod E ego amodo in antea hanc conftitutionem trevix Dei, ficut hic determinataeft , fideliter cuftodiam, & contra omnes, qui hanc jurare contempferint, vel hanc conftitutionem fervare noluerint , epifeopo vel archidiacono in eo auxilium feram : ita ut, fi me monuerit ad eumdum fuper eos, nec diffugiam, nec diftîmnlabo.- fed cum armis meis cum ipfoproficifcar, & omnibus quibus potero juvabo adverfus ilio per fidem , fine malo Ingenio fecundum -meam confcientiam Sic. Deus Chrîsti me adjuvet; & ifti fandi.

IV. *Anathema iit qui treugam Dti /urere vel ctylodirt neglexerint. Item fatf'oriis & raptoribus.*

Statute prxterea fandafynodus, ut omnes feriantur anathemate qui hoc juramentum facere noluerint, vel hanc conftitutionem violaverint: & omnes qui eis communicaverint , vel fua vendiderint , five fabri, five alii officiales, five pres* byteri, qui eos ad communionem fufeeperint, vel divinum eis officium fecerint. Hoc etiam anathemate feriuntur falfarii, & raptores , & emptores przdarum , & qui in caftris congregantur propter exercendas rapinas, & domini qui amodo eos retinuerint in caftris fuis. Et au&oritate apoftolica & noftra prohibemus, ut nulla ebriftianitas fiat in terris dominorum illorum.

V. *Ut tttlefia rtt funt é* confuctudines reti-* ntant, laid partem in datimit t aliifve nullam tapiant : net fervitium indebitum exigant.*

Statuit etiam fanfta fynodus, ut omnes ecclefix ita fini faifiatx de rebus fuis, ficut fuerunt tempore Guillelmi regis , & cum eifdem confuetudinibus , & quod nullus laicus participationem habeat in tertia parte decimx , vel in fepultura , vel in oblatione altaris : nec fervitium , nec aliquam exadionem inde exigat, prxter eam qux tempore Guillelmi regis conftituta fuit.

VI. *Ut presbyterum tttltfia laicus non det net adimat fine confenfu epifeopi : é* ut nullus bomo comam nutriat.*

Statuit etiam, ut nullus laicus det vel adimat presbyterum ecclefix , fine confenfu prxfulis: nec vendat, nec pecuniam inde accipiat. At ut nullus homo comam nutriat, fed fit confus, ficut decet Chriftianum: alioquin a liminibus fan&x matris ecclefix fequeftrabitur , nec facerdos aliquis divinum ei officium faciet, vel ejus fepulturx intererit.

VII. *Ne laitut confuctudines , vel juflitiam tpifcopalem bobcat.*

Nullus laicus habeat confuetudines epifcopales, vel juftitiam qux pert * ad curam animarum.

VIII.

ANNO CHkrSTi

Vil!. *Ntt!ht* presbyttr tficilinir kat laid*

Nullus presbyter efficiatur homo laici. Quia indignum cft, ut manus Deo confccrat® , & per facram unâionem fanélificatx mittantur inter manus non confecratas: quia eft aut homicida, vel adulter, aut cujuslibet criminalis peccati obnoxius . Sed fi feudum a laico facerdos tenuerit , quod ad ecclefiam non pertiAneat, calem faciat ei fidelitatem quod fecurus fit. cha

Hxc itaque Gislebertus Ebroicenfis epifeopus , qui pro fua ptoceritate cognominabatur Grus , & Fulbertus Rotomagenfis archidiaconus , icita patrum palam promulgaverunt: Λ Guillelmusar. chiepifcopus, aliique praefules auftoritate fua corroboraverunt ; Odo quippe Bajocenfis , & Gislebertus Luxovienfis , Turgifns Abrincatenfis , & Serio Sagienfis, atque Radulfus Conllanticnfis , praefatam fynodum fanxerunt . Abbates quoque tolius provinci®, cum clero, & parte procerum pacem optantium, adfuerunt·

CONCILIUM TURONENSE

Pro expeditione Hierofolymit. aliifque traftandis indidutn anno Domini mxcvi. tempore Urbani pap® II.

Acta concilii opted Bertholdam bis verbis defcri-% beentur: Dominus papa Arelati ' diem domink® nativitatis cum diverfarum provinciarum epifeopis gloriofiflime celebravit. In his locis ex parte fchiftnaticorum , VTirceburgenfts epifeopus ad apoftolicum pervenit , ejufque mifericordiam confccutus eft: ita tamen , ut eadem mifericordia a legatis pape in Teutonicis partibus perficeretur eidem. In tertia hebdomada quadragefimi dominus papa fynodum celebravit , cum diverfarum epifeopis provinciarum, in civitate Turoncnfi, ubi iterum fuorum praeteritorum ftatuta conciliorum generalis fynodi aflênfione roboravit. Et non multo poft, epifeopum Strazburgenfem de excommunicatione refipifeentem recepit in communionem : ita tamen , ut de illatis criminibus û expurgaret,

Pergit ager* de *Hienfohmitana expeditione ibi decrete,* defM* *his in l-ixngarij periclitati funt militibus,* ac *desnpe de re%ls francorum abfolattone, verbis :* * Philippus rex Galliarum , jamdu^um Pro adulterio excommunicatus, tandem do- «... mino papae, dum adhuc in Gallis inoraretur, fa- r.>». tjs humiliter ad fatisfaftionem venit: & abjurata adultera, in gratiam receptus eft , feque in fervidum domino pap® promptum exhibuit · *Hac ipfe,*

De eodem concilia , fic eirenicon Turonenfe MS. Anno domini mxcvi. Henrici Imp. xl. & Philippi Regis xxxvi. Urbanus papa apud Turonas menfe Martio concilium congregavit : & ecclefiam Majoris monafterii dedicavit. Et in media quadragefima , in ecclefia B. Martini, more Romano corona palmarum fe coronavit.

Chronic, autem Malleac. ad eundem an. Turonis, *inquit,* renuit concilium (Urbanus) in monafterio S. Manini : in quo inter alia inftauravit abbatiam S. Mauri , & praecepit habere abbates; & primus fuit Girandus.

In hoc quoque concilio controverfiam inter canonicos S. Martini & monachos Cormcriacenfes compofuit Urbanus , fententia fecundum canonicos lata .· qua ftatuit ut abbates Cormeriaccnics baculum paftoralcm de fepulcro S. Martini, communi decani & capituli juflu fumerent . En teftes concilii & judicii iftius litteras pontificis, Piftavis datas.

Urbanus epifeopus fervus fervorum Dei.

Querclam de Cormariccnfi coenobio inter B. Martini canonicos, & illius loci monachos diutius agitatam , qualiter in confpeftu noftro » archiepifcoporum aboatumque judicio definita fit ad utrorumque quietem perpetuam , noftra: auftoritatis litteris praecipimus annotandum- Leftis enim in confpeftu publico B. Martini privilegiis, ipfius etiam coenobii montaientis , patuit locum illum ex fupradift® ecclefi® ftipendiis, canonicorum ipforum ftudio fuifle rdificatum . Qui pofte:a per Andegavenfem comitem, advocati® itu r defcnfionis occatione , ex canonicorum poteftate fublatus eft. Ex confidentium igitur fratrum , qui nobifeum Turonis ad ecclefiaftica negotia fienda convenerant, deliberatione atque judicio, Cormaricenfis abbas Guido , baculum non ordinate acceptum B. Marini canonicis reddidit . Qui mox fuper B. Martini tumulum politus eft: poftea tamen ex eodem tumulo eidem abbati , quia religfof® conucrfationis habebatur , reftitritus eft. Perpetuo itaque decreto ratum efle praecepimus , ne deinceps in Cormaricenfi coenobio aliter eligatur', quam in fupradift® ecclefi® pri- r^ vilegio continetur . Electus autem fupradifto tenore , de B. Martini fepukro baculum fumat : irem defundo abbate, femper ad eumdemlocum baculus referatur , ut fuper illa fanftiflima confeflbris apoftolici membra , communi decani & capituli juflii, fignum illud paftoralis regiminis femper accipiatur: falvoTuronenfis archiepifcopi jure, quod tn abbatis ordinatione fecundum communem ecclefi® confuetudinem exercendum cft Si quis fanft® conftitutioni huic obviam ire, & Cormaricenfê coenobium ecckfi® B. Martini fiibtrahere tentaverit , apoftolic® indignationis gladio, & fanfti Spiritus judicio feriatur.

E Signum Urbani pape.
Signum Hugonis Lugdunenfis archiepifcopi.
Signum Radulphi Turonenfis archiepifcopi.
Signum Guidonis Viennenfis archiepifcopi
Signum Hildeberti Bituricenfis archiepifcopi.
Signum Amati Burdegalenfis archiepifcopi
Signum Heuzonis cardinalis.
Signum Albent cardinalis.
Signum Gregorii cardinalis.
Signum Ivonts Carnurcnfis epifeopi.
Signum Goftrcdt Andcgavenfis epiicopi.
Signum Hoelli Cenomancnfis epifeopi.

Si-

hr 'sti »h· Signum Morvani Venetenfis epifcopi.
dignum Benedidi Nannet. epifcopi.
Signum GuiUelmi Arvemenfis epiicopi.
Signum Brunonis Signienfis epiicopi.
Signum Marbodi Rhedoncnfis elefti.
Signum monachorum Cormaricenfium .Simoni* prioris, Berneri i.
Signum Burchardi praecentoris S. Martini.
Signum Fulcherii prrpofiti.
Signum Malthari pr«pofiti.
Signum Sichardi prrpofiti.
Signum Alexandri fubdiacor.i.
Datum Pidavis per manum Johannis S. R.E. diaconi cardinalis III. Kalendas Aprilis, Indi-Aionc iv. anno Domini Mxcvi. pontificatus Urbani pape IX.

Monaftet iorum quoque Foflatcnfis 5c Glannafo!n controverfiam ibidem dijudicatam intelligimus ex chronico Calinenti, lib. iv. cap. 18. /·*dem praterea pontifex,* inquit, *pro negotiis ecclcfiaftícn Gallus ir.grctfns , m Turonenfi conalit, ubi ipie prafideht , monsliertum S. Mauri iit GLsvia-fo.ts a Felfatcnfium menaehorum abftraflum tyrannide, pnftina dignitati libfrtatique reftitxit, fub maeifierio tantum Cafinenfii ctnobti perpetuo manfurum.* Hæc Cafinenfis monachus . Crtetwn leios fe hac fententia, poftea conquefti funt Foflatenfes, & *fubreptum papa Urbano :* poftularunrque per Ivonem Carnotenfem a Pafchali papa II. ut judicium letradarct. En Ivonis epiftola.

PASCHALI SUMMO PONTIFICI.

Jvo humilis ecclefia Carnote^fii minifter, per mare bu<ui mundi profpere navigare, b poft fuperata naufragia navem m tuta collocare.

QUoniam judicio Romanae ecclefi* a nemine fons retradari pofle , eadem Romana ecclefia docente didicimus: fi qui aliquando fe przgravatas ipfius ecclefi» audoritate conquerantur, hoc eis confilium damus, ut non ddfcendant in c ,.O. Egyprum propter auxilium, fed ab ipfa ad eam confugiant ; & inde expetant levamen , unde fe conqueruntur accepiflê gravamen : quia quae aliquando corripit paterna Reveritate , eadem frequenter colligit materna pfetate. Quod ideopr*libavimus beatitudini veftr*, ut caufam Foflâtcntium monachorum patienter audiatis : & quantum falva apoftoiica reverentia *fieri poteft , an* xietatem eorum mifericorditer relevetis . Conqueruntur enim, fe in concilio Turonenfi fuiffe przgravatos, quoniam ad fuggeftionem comitis Andegavenfis dicunt fuiffe fubreptum domno pa-® p* Urbano, monafterium San&i Mauri fitum in patria Andegavenfi , quod fub jure Foffatcnfis monafterii antea per trecentos aut eo amplius annos extiterat, de ejufdem monafterii jure auferret , & ordinato ibi -bbate liberum efte confli tuefet . Quod & faftum eft, Foftatenfibus monachis jus fuum reclamantibus , & multis qui concilio intererant, aliter fentientibus : cum viderent privilegium, quo nitebantur Foflatenfes monachi , de manibus eorum ab Andegavenfibus fuiflê ereptum, & in plures partes fuiffe confcif-fum . Adhibitis ergo multorum interceflionibus fupplicant prrdidi monachi, ut eorum negotium a majeftate veftra legitima difcuflione retraftetur ; & vel mifericordia flectente, vel juftitia dictante, terminetur. Vale.

G. C. Annotat ad hinc epiftoltm Fr. Juretui , Rorigonu com.tu rogatu , Ludovicum imperatorem edi-Ao fiDXiile , *ut reilcrei FaJ[atenfii monafirrii Jentrer pral'identiaut cie codent ltio baberent , inflantia» folicltudimi fua la» loco fua» congregationi rugitanti cura in omnibui adbiberent ; tales videlicet eit magiflros & prapofiioe ordinando , quorum nutu & regimine cunila tilia perficienda , CZ interim , <Jr extenm , fudio/e dijMUrentur .* Idjue repetit ea Icriptore tranalaticni» & miraculorum S. Mauri , cap. art-

(3? AD TURONEN^E CONCILIUM

Urbano JJ. pontifice prefente anno Jopó, celebratum.

ADDITIO.

S..prl M«»6 ir i: p i,, L' \'-"* *Mifcellan. torn. II. chartam fundationi! D ecclefia Maria de Rota m dicecefi Andegavenfi recitat, cut rerum <p.irnmdam accefftonem fecit Raginaldni quadam Cerd nenfij , b Mauritiutfilius ejus, e'ufdemque accefiwnts ifta confirmatio ibidem legitur.*

F, tu Or. Fada igitur hac conceflione a Raginaldo Cre-
Xl u.o n ^oηûı1β, firmata eft h«c charta in iuperiori camera Gaufridi Andegavenfis epiicopi junioris per impofitionem manus Urbani 11. Pap*, & per B. Petri auctoritatem piidic Idus februarii in primo anno ordinationis Gautridis junioris epifcopi, in nono ordinationis Urbani pr«difti pap* , ipfo Gaufrido juniori eptfcopo vidente & laudante , epiicopo Signenfi, Teuthione, Alberto Kangerio cardinalibus videntibus & laudantibus. Afluerunt etiam de clericis papse, ESnorrandus de Seifluns, E Milo fandi Albini monachus. De clericis Andegavenfis epifcopi Wiilelmus .de fanfto Laudo , Goffriaus Widonis filius. De clericis in praefata ecclefia lub regula degentibus, Robcrtus,&Quin-.tinus & duo Hervei, & alii duo.

Signum Adelberti primatis Bituriccnfis.

Ego V/ido gratia Dei Viennenfium archiepifeopus fubfcripfi.

Ego Geraldus Morinorum epifeopus iubfcripfi.

Signum Renerii canonici Malleonenfis.

Ego Rangerius cardinalis fubfcripfi.

Signum Fulconis Andegavenfis comitis.

His audientibus Clarembaldo de Rupeforti & Hieronymo fratre ejus , & Goflndo Fulcredo & Hugonc de Pocejo.

Harc fecunda ianftio fafta eft (in) Turonenfi concilio, apoftolico viro miflam devotiflime celebrante XII. Kalend. Aprilis, luna exiftenteXXIL anno MXCVI. incarnati verbi , Philippo rege Francorum imperium tenente.

Signum magiftri Mainegaudi.

Signum Guiftelmi eleûi de Claromonte.

Signum Raginaldi Andegavenfis junioris epifcopi.

Signum Radulphi archiepiicopi Turonenfis.

En aliud vetus documentum «f banc fynedum pertinent.

Urbanus epifeopus iërvus fervorum Dei reverentilfuno & Kariflîmo fratri Oderifio noftrisper Dei gratiam manibus , & in cardinalem find* ■« Cm» » H,A ""·. **"■

Ro

β?4 Rornanx ecclefix facerdoti, fit in abbatemCafli-A tia jam per tempora loca ' defecerat, fic Gian-
...... Inenfis monafterii confecrato , ejufque iucceflbri- nafolienlts locus per eos nop meliorationi , fed anno
CHttisn ri'KuJir,rcr fubflimenais in perpetuum.

Pater fic princeps monachtex iniiiluttons, grati i fit nomine Benedidus, diicipuhnn fuum beatiflunum Maurum ob religionis ftudium docendum , fic augendum in Gallias deft.navit , ficut in eorum gcftis luce clarius ceperimus , qui ad loca deftinata perveniens monaflerium quod Glannafolium dicitur in Andecavcnfium dicrcefi, divina gratia profequente qpnftruxit , quod Caflinenfi coenobio, unde prodierat , commiflit, ubi cum plurimis virtutum inlignibus, coopérante Domino eflulfiflêt, Bertulfum difcipulum fuum abbatem fubftituens monachis Caflinenfibus qui una fecum venerant fuper eum follicitius invigilare B pixeepit, ne in aliquo a reditudine regularis tramitis deviaret, ficque temporalis vitx finem forritus efl, ac fepultus . Poft nonnulla igitur annorum curricula, peccatis exigentibus idem monafterium a Gaidulfo quondam deflrudum , fed peftmodum religioforum fit virorum Audio reparatum . Eo itaque tempore venerandx memorix Adrianus papa timui cum Carolo rege Francorum fit patritio Romanorum prxfatttm monaflerium Glannafolienfis venerabili TheodcmarioCaffinenfi abbati fuper hac rc querimoniam facienti , cognita ratione reftituit, atque audoritate apoftolica confirmavit . Verum quia Dei judicia abyflus multa , jam didum cœnobium barbaromm innirfu «aftatum iterum, fit deftrudum af-C feritur. Depopulationis ergo illius barbaricx folitudine permanente illuftrium principum ftudio provifiun fuit, quatenusGlannafolienfis locusmonachichx tunc quieti incongruus per Foflatenfes monachos difponeretnr : qux quidem difpofitio ufque ad tempora noftra immobiliter perduravit. Crterum cum Foflatenfis etiam locus ab obfervatione religionis defiiflet, Glannofolicnfis ecclefia per loci ipfius prxpofitos non tam difpofita quam diflipata diutius videbatur . Contingit autem divinx difpofitione clementix, cum pro ecclcfiafticis caulis in Gallias tranfiflemus nos locum illum cum confratribus noftris epifeopis & Rornanx ecclefix cardinalibus vifitalfe. Fratrum [redacted]gitur Deo fervientium illic fic circum habitan-D rum nobilium virorum nos turba circumftetit fuper diflipattone multimoda conquerentium, qux ab his inferebatur, quorum eos oportuerat induftria gubernari ; adjedx his funt communis filii noftri Johannis S. Rornanx ecclefix diaconi cardinalis, fic veftri Caflinenfis coenobii monachi pre parte tua , fit venerabilis fratris noftri Goffridi Andecavenfis epifeooi , fic filii noftri Fulchonis Andecavenfis comitis preces , proprium loci illi abbatem fub ditionem Caflinenfis ecclefix audontare fedis apoftolicx reflitui poftulantium , nec parum in brevi profedum loco eventurum fperabant, & de tngefimo, qui nunc inerat , monachorum numero , repente ampliorem futurum , fiqtiidem a Foffateniium erepti tyrannide abbatis E proprii reginrune fruerentur. Proinde Foflatenfibus monachis diem certum flatuimus, quo *fe noftrx* audientix. fi habentes privilegiis prxfentarent . Confidentibus ergo nobifeum in Turonenfi ecclefia archiepifcopis, epifeopis, & abbatibus, numero quadraginta quatuor , fada de hoc negotio qtixftione, chartam nobis prxdifti fratres in communi audientia prxfentarunt, quafi Romani pontificis Adriani , qux omnino falfa manifeftis eft indiciis comprobata . Placuit itaque eundis *in* commune fratribus qu' lonfederant , quandoquidem in Foflatenfi monafterio religionis obiervantia jam per tempora loca ' defecerat, fic Giannafolienlts locus per eos nop meliorationi , fed deterioration! videbatur expofitus, ccftante caula etiam ceflaret effectus, fic Glannafolienfibus monachis abbatis cardinalis iolatium redderetur. Er tunc ergo communi decreto fancimus, fic nunc per prxfenti privilegii paginam legitimum fetnpitemum apoftoiica audoritate flatuimus , ut in loco illo venerabili fxpc fuperius nominato cardinalis abbas perpetuis rcmponbus habeatur, falsa per omnia reverentia , fic obedientia matris fux ccciefue Caflinenfis . Prxdeceflbrum noftroruin ergo Romanorum pontificum Adriani fic Nicolai veftigia comitantes prxnominatum Glannofolienfe coenobium cum omnibus pertinendis fuis Bialva libertate , fic dignitate e/uldem kxi tibi, tuoque Gaflincnfi monalleno prxfentis noftri privilegii pagina cum omnibus poflêflionibus fuis confirmamus . In quibus hxc propriis duximus nominibus adnotanda . In primis villa Blazon , ficc. flatuimus etiam ut obeunte nunc Girardo ejus loci abbate , nullus ibi fubreptionis aftutia vel violentia praeponatur, nifi quem fiatres communi confeniu, vel fratrum pars confilii Canioris fecundum B. Benedidi regulam elegerint , apud Calinum fecundum tenorem privilegiorum fuorum benedicendum. Quod fi forte, quod evenire vix credimus, in ipfa congregatione aliquis ad hoc otfictum idoneus non reperitur, de Caflincnfi coenobio abbatem fibi eligant ibidem fimiliter benecendum , ficque prxpofituram Caflinenfem fic vcariatum ejufdem Caflinenfis abbatis per totam Galliam accipiens ad fuum ccenobium redeat . Omnibus autem quinque annis limina B. Benedidi Caflincnfis vifitet, in Maun loco refidc.it in Cafino, fit in omnibus cellis ejus fuper eum nullus abbas fedeat, fit nulli alio loco , nifi tantum Caflinenfis fubdatur. Si quid vero de ordine mo naftico tradandum fuerit arbitrio prrpofiti Caflinenfis , quam & abbatis B. Mauri difponatur Iniuper autem prxfenti privilegio fupradiduin locum una cum omnibus fuis pertinentibus, ecclesiis , fit poflêflionibus per totum orbem roboramus, atque ut nullius alterius ecclefix, vel epifcopi, nili Caflinenfis ecclefix ditionibus fubmittatur, audoritate apoftoiica interdicimus . Qurcumque prxterca In futurum , five conceffionc pontificum, five liberalitate principum vel oblatione fidelium jufte atque canonice poterit» adipifci firma eidem loco & illibata permaneant . Decernimus ergo ut nulli omnino nominum liceat idem cœnobium temere perturbare, aut ejuJ poiTcifiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; fed omnia integra conferventur eorum pro quorum fuftentatione ac gubernatione concefla funt ufibus omnibus modis profutura; fepulturam quoque ejufdem loci liberam efle facimus , ut eorum qui illic fepeliri deliberaverint devotioni & extreme voluntati nullus obfiftat . Si qua fane in crafliuum ecclefiaftica ,‹ fxcularifve perfona hanc noftrx conftitutionis paginam feiens contra eam tc mere venire temptaverit , fecundo tertiove commonita , fi non fatisfaâione congrua emendaverit , poteftatis honorilque fui dignitate carcat , reamque fe exiftere divino judicio de perpetrata iniquitate cognofeat, fit a fandiflimo fit facratiffimo corpore & fanguine Dei & Domini redemptoris Jefu Chrifti aliena fiat, atque in extremo examine diftridx ultioni fubjaccat . Cundis autem eidem veftroquc *coenobio* ;ufta fervantibusjfit pax Domini noftri Jefu Chrifti, quatenus & hic truàurn bonz adionis percipiant fic apud diftii au.·.'.

< t^s·

—— ——dum judicem premia eterne pace inveniant, a-men' atnen' Scriptum per manum Petri ferini-ri' f«cr« .

Data apud Tarracinam per manum Johannis S. R. E. diaconi cardinalis XII. KaL Aprilis in-diftioac V. anno Dominice Incarnar. MXCVII. «nno autem pontificatus domni pape Urbani fo-eundi X.

CONCILIUM SANTONENSE

In quo imperatum jejunium omnibus apoftolorum vigiliis, vt. Nonas Mart. Indiâ. tv. an. Mxcvt.

Nno Domini mxcvi. *Miff.* * tv. vl. Nm.B. *Mort, in quem diem incidebat Dominice prima quadragefima, Amatut Burdegaieufis arebiepifcopus fedit apoftolica legatus, concilium Santonibus habuit, cum arcbiepifcopis, epijeopit*, èX *abbatibut numéro* xlttt. *ubi, ait cbronicoa Malleacenfet* imperatum eft omnibus apoftolorum vigiliis jejunare. *Hujus concilii tempus coufignatum bebemus in charta, qua confirmantur tfndocineufis monafterii privilégia: cui fubfcriptum in hac verba:*

Hxc fubfcripta confirmatio fafta fuifle dinofeitur in concilio apud Santonas, ficut inferius didum eft. Anno ab incarnatione Domini Mxcvt. Indiâ. iv. vi. Nonas Martii.

Ego Amatus Burdegalenfis archiepifcopus * R. S. L. fubfcripfi, fic pnefentis crucis figno f hocC privilegium monafterio Vindocinenfi confirmavi in concilio apud Santonas: ficibi hujus fandi privilegii violatores «communicavi, fic merum —I ter archiepifeopi, epifeopi, abbates, qui adfuerunt num. xltii. quorum quaedam nomina fabferibi voluimus:

Raimundus Aufcienfis archiepifcopus.
Rotlandus Dolenfis archiepifcopus.
Ramnulfus Santonenfis epifeopus.
Hildebertus Cenomanenfis epifeopus.
Gosfridus Andegavenfu epifeopus.
Marbodus Redonenfis epifeopus.
Simon Agennenfis epifeopus.
Petrus Piftavienfis epifeopus.

Meminit ejufdem concilii charta niteri tabularii Angtriacenfis canfefia pre concordia Carrofeiffis & Angeriaecnfis ecclefia: cujus hoc verba: Amato Romane urbis legato, Burdigalcnfi archiepifcopo, celebrante concilium apud Santonas, Petro abbate Carrofenfi, Anfculfo abbate Angariacenfi, Petro epifeopo Piâavenfi, Ramnulfo epifeopo Santonenfi, Wiltelmo Aquitanorum duce, an.Mxcvi. in die qua canitur, letare Jerufalem.

charta dna non confentiunt. Nam diet vt. Aim. *Mart. five fecundus Martii*, f«i *adferibitnr* Fradeenmi^frrtuZrgia, *incidst eodem atmo in dominicam primant quadragifimet. At ebarta Angeriacfrf{ d^facum quartam d^fignat; pm* mrafrr *m diem X. Kai. April, qui eft Martii vigqfimut tertint. Ergo vel in alterutra error, vel concilium hoc prima quadregefimu dominica inchoatum, quarta nondum erat ëbfolutum: quod nemo credat.*

Vtrumque monumentum accepimus ex Joanne Besiyo, in biftoria comitum Piftavorum.

CONCILII SANCTONENSIS

ANNO CHRISTI

Anno MXCVII. celebrati fragmentum.

Ex Chartario Sylva-majorit.

Terram de Doeria fic de Tofca, quam ecclcfue S. Marie, que eft in Sylva majori, i pari; Helias princeps de Didonia cum uxore fua Avitia, fit filiis Galtcro, Gifardo, fic Helia pro falute animarum fuarum donavit, poftea pignoravit Abbas Malliacenfis *, nobis neicientibus: fed poftquam refeivimus fida proclamatione ab abbate noftro Achelmo in concilio Sandonenfi recuperavimus. Recitatis enim hisfupraferiptis, allante Helia cum filiis filis, fic hoc confirmante judicio epifeoporum fic abbatum, fic omnium proborum Oeneorum judicio collaudato, fic confirmato, in manu domni Amati S. R. E. legati Burdegalenfis quoque Dei gratia Archiepifeopi Ddimifit, fic collaudantibus omnibus, in eodem loco fupradidus Leçatus nos reveftivit. Aftum eft hoc anno Dominice Incarnationis MXCVII.

Fx M«n«i« P. * "ua!

SYNODUS ATREBATENSIS.

Anno 1096.

Synodus Atrebatenfis an. MXCVI. Indiftione VI. die III. idus Oâobris, in qua ftatuitur mutua confratemitas inter Cathedralem Atrebatenfem fit Wedaftinam Ecdefias.

« S«ppi. «4 P.".""«in».' •„«

«»«»«»«» «0» 4%h NNh K

CONCILIUM NEMAUSENSE

URBANI PAPÆ II.

Menfe Julio celebratum, anno Chrifti Mxcvt. Urbani ejufiiem anno vm.

lam editum Tomo iv. Spicilegii. Net utimur eo exemplari quod Sirmoodus nofter ad editionem paraverat deicriptum ex cod. S. Albini Andepvenii».

TITULI CANONUM.

1. *Ut epifeopis de monachorum eccl^fiis prater cenfum nthii exigant: facerdotej tamen in illis conftituant.*

Eii. Çwod *male quidam monachii negent facerdotali officio fungi licere.*

III. *^uod monachi facerdotali minifterioreffixsfungi poffint,* fwaw *presbyteri foculares.*

IV. *De iit fui epifeopos vel aliot clericos capiunt.*

——— V. *Ut defxnân tpifitpo rts ejru* wmn *invadat.* A

xi.fîri VI· & *oUadontr tf decintar ecclafia* km reft'. *ntOnt.*

1·»« VII. *Ut ntrilnt ecctfa bona hereditario jure pofidrat.*

VIII. *Ut ftd* de MMM *Udci bénéficiant fnfeeperit, ilia careat.*

IX- *Ut ftd reliita ntinaic tedefia nujorem appetiit, ntrapre terreret.*

X. *Dt Hr qni tonfangxineat vtl adulterer detenu:.*

XI. *Dr raptoribxj.*

XII. *De prerbyterir fomiceriir.*

XIII. *Ne paella nnbant ante annot* x ii.

XIV. *tZt* mwo *rent, fnane ipfe ant fxi ecckfia dederint, eb te rtpttet, net clericrntt ad feetdare jndicieon coget.* B

XV. *Ut epifeopnr, alterinr exconeneonitatnm non recipiet.*

XVI. A> *monachi ad feprdtxraxt, vtl ad drvinxnt aficimn recipient exconumenicatar,* &c.

CANONES.

I *ut epifeopi dc troonachornno cctlcfiit prater ccnftrnt nihil escifant : facerdoter ramen in ilhr confirmant.*

•-'v·*··- In Arvernenfi concilio * quzfitum eft de epifcopis, qui altaria monaftenis data^ frequenter redimi pecunia compellebant. Quia quidam fimomacz pravitatis ramus in Galliarum partibus jam diutius inolevit, ut ecclefix vel decimae, quz vulga* ri vocabulo apud eos altaria nuncupan* tur, monafteriis datz, fzpius ab epifcopis fob palliata avaritia venundentur, mortuis nimirum feu mutatis clericis, quas perfonas vocant. Nos auAore Deo venalitatem omnem tam ex rebus quam ex minifteriis ecclefiafticis propellentes, hoc ulterius fieri apoftolica auAoritate prohibemus, ficut & przbendas omneSQ venundandas interdicimus. Porroquzcumque altaria vel decimas ab annis xxx.& fupra, fub hujufmodi redemptione monafteria pofledifle nofcuntur, quiete deinceps & fine moleftia qualibet eis poflidenda firmamus, falvo utique epifeopo* rum «nfo * annuo, quem cx cifdem altaribus habere foliti funt. Sane quia monachorum quidam epifcopis jus fuumauferre contendunt, ftatuimus ne in parochialibus ecclefiis. quas tenent, abfque epifeoporum confrfiopresbyteros collocent. Sed epifeopi, parochiz curam cum abbatum confcnfu facerdoti committant, ut ejufmodi lacerdotcs de plebis quidem cura epifeopo rationem reddant, abbati vero pro rebus temporahbùs ad monafterium pertinentibus debitam foujeAionem exhibeant, & fic cuique fua jura ferventur.

II. *Qtrod mole gteidano monachis negent facerdotali ofiicro ftutgi Iktrt.* c**

··»«

Sunt nonnulli ftulti dogmatis, magis zelo amaritudinis, quam dileAionis inflammati, afferentes monachos qui mundo mortui font, & Deo vivunt, facerdotali officio indignos, neque pceniteniiam, aut Chriftianitatem, feu abfolutionem largiri pofle per facerdotalis officii injunAam gratiam : fed omnino falluntur. Nam fi ex hac caufa veteres zmuli vera przdicarent, apoftolicz fediscompar B. Gregorius monachico habitu pollens, ad fommum apicem nullatenus confcenderet, cui ligandi, iblvendique poteftas concefla eft. Auguftinus quoque, ejufdem fanAiffimi Gregorii difcipulus, Anglorum przdicator egregius A Pannonienfis Martinus, aliique quam plurimi viri fanAiffimi, pretiofomonachorum habitu fulgentes, nequaquam annulo pontificali fobarrbarentur. Neque enim BenediAus monachorum preceptor fanAiffimus, hujus rei aliquo modo interdiAor fuit.* fed eos lzcularium negotiorum dixit expertes efle debere. Quod quidem apoftolicis documentis, & lanAorum inftitutis, non folum monachis, verum canonicis fummopere imperatur, utnique enim perfpicacibus fanAorum patrum exemplis, ut mortui mundo fint, przcipitur. Credimus igitur, a facerdotibus monachis ligandi folvendique poteftatetn digne adminiftrari : fi tamen digne contigerit eoshocminifterio fublimari. Quod evidenter affirmat, qmfquisftatummonachorum & habitum confident. Angelus enim Grzce, Latine nuntius dicitur.Sacerdotes igitur monachi atque canonici, qui Dei przccpta annuntiant, Angeli vocantur. Sed unufquifquc angelicus ordo, quanto vicinius Deum contemplatutytanto fublimius dignitate firmatur. Numquid non ut Cherubim monachi fex alis velantur? Duz io capitio, quo caput tegitur, veris demonftrantur affertionibus. Illud vero quod brachiisexteoditur, alas duas efle dicimus : & illud quo corpus tegitur, alas duas. Sic (ex alarum numerus certiffime conficitur. Decertantes igitur contra monachos in haere, facerdotalis potentiz arceri officio przcipimus, ut ab hujufcemodi nefandis aufibus in pofterum reprimantur : quia quanto quifque excelfior, tanto potentior.

III. *Quod monachi facerdotali mmifierto teHias fnngi poffin:, qnom prctbyteri faeniores.*

Oportet eos, qui fzculum reliquerunt, ma-

ANNO CHKim

-majorem follicitudinem habere pro peccatis hominum orare, fit plus valere coram peccata tolvere, quam presbyteri feculares. Quia hi fecundum regulam apoftolicam vivunt, & eorum lequcntes veftigia, communem vitam ducunt, juxta quod in silibus eorum feriptum eft : *Ɛrat iilit cor unum O* anima una, êr erent ilht omnia communie.* Idcoque videtur nobis, ut bis qui fua relinquunt pro Deo, dignius liceat baptizare, communionem dare, pcenirentiam imponere, nccnon peccata foivere. Unde confiderare nos oportet quantx virtutis apud Deum fint, qui fxculum relinquentes, Domini obedtunt prxeepto dicentis : *Relinque omnia qua balett & veni, fequert me.* Unde ceniemus eos qui apoftolorum figuram tenent, praedicare, baptizare, communionem dare, iufeipere pernitentes, peccata folvere.

IV. *De iit qui epifeopos, vel alias clerical capiunt.*

Quicumque epifeopum, abbatem, vel archidiaconum, vel presbyterum capere prxfumpferit: publica primum dedecoratus infamia, honoris fui periculum incurrat& tamdiu excommunicetur, & terra iua interdicatur, quamdiu ecclefix fatisfacere diftulerit. De exteris vero clericis canonum teneatur fententia.

V. *Ut defunflo epifeopo res efut nemo invadat.*

Quotiens aliquis ecclefix antiftes ex hac vita migraverit, dux de melioribus ejufdem ecclefix perfonx eligantur, qux res epifeopi defundi, ficut ipfe difpofuerat, fideliter tradent, & qux ad epifeopatum pertinent, fuccefluro paftori confervent. Quod fi aliquis tyrannus res cpifeopii interim invaferit, aut violaverit: excommunicationi (ubjaceat, δ< ecclefia illa a divino ceffet officio, & minoresecclefix tanquam matri compatiantur, quouique digna fatisfadio iubfequatur.

VI. *Ut laici oblstionet & decimet ecclt/i.t non retineant.*

Laicus, qui oblationem ecclefix, iepulturam, decimam, aut terram landuarii tenuerit, ab omnium fidelium commu. nione feparetur.

VII. *Ut nullus ecclefia bona hereditario jure pojfidtai.*

Quicumque tcelefias, vel earum bona, hereditaria fu.ccflione poffident, tamdiu cccichaftico carcant beneficio, donec quas teneat ecdefias dimittant.

ANNO CHBISTI

VIII. *Ut qui de noon» laici bentficium fufceptrit, <0 certat.*

Clericus, vel monachus, qui ccclefiafticum de manu laici fufceperit bench*cium, quia non intravic per oftium, fed afcendit aliunde ficut fur & latro tabeodem leparetur officio.

IX. *Ut fin rtliSlt minore tccltfio majorctn appetiit t utraque certet.*

Sacerdotes, quando regendisprxficiuntur ecclefiis, de manu epifeopi curam a*nimarum fufeipiant, ubi & in tota vita fua Deo defervianr, nifi canonico degradentur judicio. Quod fi ambitionis vel cupiditatis caufa ad aliam ditiorem migraverint ecdefiam, utramque amittant.

X. *De iit qui confanguineas vtl adulterat ductent.*

Qui publice confanguineas vel adulteras ducunt, quamdiu eas tenuerint, excommunicentur.

XI. *De raptoribus.*

Raptores, qui in rapiendo mortui fuerint abfque canonica poenitentia, non fepdiantur, nec pro eis tniffa celebretur.

XII. *De prêtbyterit fornicariis.*

Presbyteri publice fornicarii degradentur.

XIII. Nr *puella nubent ente annos* 12.

Puellulx ufque ad duodecim annos non nubant.

XIV. *Ut n-mo rem quam ipfe, eut fuit ccciefie dtdcrtnt, ab ea repetet: nec clericum ad feculare judicium cogat.*

Nullus habeat licentiam retrahere beneficium, a fe vel ab anteceffioribus fuis pCcclefiis collatum : & nec clericos, nec monachos, in curiam luam ad fxculare cogat venire judicium: quoniam hoc ra. pina effiet & factilegium.

XV. *Ut epifeopus, alterius cucommunicatutn non recipiat.*

Nullus epifeopus, alterius recipiat excommunicatum.

XVI.

d

chaSti •f*· XVI. M «Marii *ad (optclhertut vel ad divitnua afficito» rttipiant tttcoutuutnicetot,* &c.

Monachi nullo modo recipiant ad fe. pulsuram, aut ad quodlibct divinum officium , excommunicato*, aut raptores , aut interdi&os.

Additio Gabr. Cossajrth & J.

Haftexav *Ncmaafafii concilii canaaci , JlBaVtn* cum an noi temporam *lNfmä non pervenernit, earum pariem* aommibem ex *difaut fæe fuperfuai v^hgiù fupplert tanabimar.*

pafeba ; ft inde remeavit Romam, & in eundo reatea. vit Nemaufum civitatem, ubi item coocilium tenuit, ft reconciliavit Philippum regem Francorum.

De bac igttur inteUieendui caucilia Bertbaldai ad banc annuae , cum ait : Philippos Galliarum rex jamdudum pro adulreri· excommunicato* , tandem papas, dum adhuc in Gallua moraretur, fati* humiliter ad fatisfaftionem venit , ft abiurata adultera in gratiam receptu* eft *Tu quibat tertMdi verbit cum nulla fiat Ntutaufnfit Attilii manitio: ta Btniui refert adTuronenft cui fubiifnatur* I *.fit de errare iam admonui ad illud toacilium , brdvt ad marginem adfrOo fcbalto.*

*\dfitata bic quaque .dnfelmi cauta ef tleBi BeUova- *«, cajat eleelaeem ariprru/w/rm^reï^^fi^ftu** [••f wf *tJrwrari* mcib *ftuit* . gwrfV' *tx una Ivonie Cornatênft eptfalx iv. ad HattntmLagduneafem arcbiepi/cefum, (yJedii apaffolica lcfatam, dicimat,* Caulam , û*fw», Beluacenus elefti nuper apud Nem m fum coram d«mno papa familiariter ventilari ve- ·»■ patetnita» audivit: & aliquando ut Beluaceafiecclefi» fecundum vota fua faAa ele&io confirmaretur , apud domnum papam cum alii* iMercefluribu* interceffit. Sed quia aotnnu» papa quibo» de caufia voluit, P'XxUAam eleftioneni confirmare diftulit. ftc. *Ci infra :* tanrum provideat veftra vigilantia, ne ulterius fu/pendendo ordinationem efeAi, laboret ft periclitetur ecclefia . Quod Ιι in boc bene coofoltum famas veftr» crediti» : utile efl ft conducibile , ut Metropolitani lui ft comprovincialium difcretioni ft providentias cum veflta benevolentia commitatis .

Iu boc quaque concilit difeeptata ffi controverfi iater Heroum epifcipam Tole/amim, C clerici [*u9< Satornini. Q»a cjufmodi egtt, quidve [aper ta ft allant difeintat ex narratione Caiiifi ipfut pαpα* Π. *inltrte in* D *frvaeepta *m continetur Tolafani caacibi lab Calida mea. t/o . Cf alia qmxdxm. Keftinr boc monumentum aCatello* I· *commentarii! Septtmxnix Ub. j. pa(.* 17J. *ex qua Calli/U verba, qux ad Neman/en/e concilium attinent , decerpo:* Ejo, *inquit, ftattet,* in concilio Nemaufenfi, in quo domnu» papa Urbanu» praefuit , cum multi* alii» intefui ; ibtquc clericos beati Saturnini domnum papam interpcihnte» audivi , quatenus quartam partem oblationis altari beati Saturnini epifeopo Ifarno, qui tunc tempori* in dominio fuo eam tenebat , auferret , ft fibi daret. Et domnus papa petitionibus eorum tondefccndi videbatur . Quibus epifeopus Ifatnu* magnanimiter refiflebat, & nequaquam boc fe facere pofle diesbat : quia fi ld faceret , unde viveret non habebat. Et quia eobis , mihi & fratri meo qui tunc tempons erat archiepifcopus Briafienfis , videbatur pr»|udicium epifeopo Ifarno fieri: partes ejus, quantum potuimus , fuHinuimu* : In tanrum ut nobis pr» fentibus iflud ùeri non potuerit . Tranfafto vero con- E cilio domnus papa epifeopum Ifarnum in cameram fuam deduxit : ibique vl comitia Raimondi , reclamantibus tamen clericis qui tunc ibi aderant, banc quartam oblationis altaris partem tulit. Mandavit tamen iifdem pap* , ut Ifarnu* epifeopus de ecclefia beati Saturnini temper com fui* viâum haberet : quod ft , dum vixit, bobuit.

Confirmata ibtdtm Haintandi comitii Toljani donatia terree fongi JEpdii , Mloat abbati Claxiactnf : enfin ttraflim fabiteit .

In nomine fande ft individuae Trinitatis, Patris videlicet, ft Filii, ft Spiritus fanfti. Ad honorem ft reverentiam unitatis in TrinitAte , ft A beatas ft intemerate Dei genitricis virginis Marue, ft omnium fuperiorum fpiriruum, ac beatorum apoftolorum Petri ft Pauli, & omnium fanftorum, ft pnecipoe fanftiflimi conkflbris Chriili Ægidii. Ego Raimundu* Dei permiffione diftus comes Toraanorum, & Rutenenfium , dux Narbone, marchio Provinci», timens periculum animae mes ac predeceflbrum meorum, in concilio apud Nemaufum celebrato a domno & venerabili papa Urbano II. in preientia ipfius ft totius fanfti concilii, relinquo, ft plenariam gu- irpitionem facio domno ac religiofo abbati OdiToni, nec non fratribus , cum eo ibidem aditantibus , omnes honores fanfti Ægidii , tam in eadem villa qus dicitur *Flaviana* , quam in extrinfecu, quidquid jufte , five injufte videbar obtinere, five omnes reûas five pravas confuetudimus, pro emendatione omnium meorum p'Nteritorum criminum, ft pro adeptione futurorum bonorum. Fiat, fiat, Amen. Si quis vero pofterorum meorum huic meae guirpitioni obfiftcne vel contradicere attentaverit, cum Juda traditore , ft Simone mago , ft Datan ft Abiron, ft cum aliis omnibus iceleratis fe fempiterna ultione dpmnatum fciat. Fafta ft confirmata charta in Nemaufenfi concilio a domno papa Urbano II. celebrato anno ab incarnat. Domini mxcvi. Indiftione iv. firpuma feria, iv. Idus Julii, pontificatus domni Urbani pape anno ix. regnante Ph'lippo rege.

Teftes, Gaurerius Albanenfis epifeopus.
Gregorius Papicnfis cardinali;.
Joannes diaconus cardinalis.
Albertus cardinalis presbyter.
Daimbertus Pifanus archiepifcopus cardinalis.
Hugo Lugdunenfis archiepifcopus, ft legatus.
Amatus Burdegaknfis archiepifcopus & legatus.
Bernardus Toletanus archiepifcopus , ft legatus .
Bruno Signinus epifeopus.
HugO Bifuntinus archiepifcOPUS.
Bertrannus Nemaufenfis epifeopus.

Monachi qui cum abbate Odilone hoc fufcr- perunt. Rotlagnus prior , Petrus decanus, Berroret, Petrus ft Guillelmus de Caftlar, Raimundus & Joannes, Petrus de Lauraco.

Laid tefte* : ipfe Raimundus comes , Petrus Bermundi, Guillelmus de Montepefiulano, Raimundus Petri de Gorza , Pentius Guillekni de Bariac, Petrus Guillelmi de Roccamaura , Roflagnus de Pofquerias, ft decanus, ft Rainefius de Pofquerias.

Hone donationem Vrbontu iterum .Avemont pcfl aliquot diet confirmavit : & monafieritcm fanfli <Ægidii, privilégia atque inmuuitate donavit. hfirumentant accipe.

Urbanas epifeopus. fervat fervorum Dti.

Sicut injufta pofeentibus nullus eft tribuendus effeôus , fic legitima defiderantium non eft differenda petitio. Comes nimirum Tolofanorum ac Ruthenenfium, ft Marchio provinciae , Ratmundus , potentatus fui partem a Romana ccclefia detinens, honores omnes ad beatum Ægidium pertinentes tara m valle *Flaviana* , quam extrinfecus , quicwid jufte five injufle videbatur renere . omnes reftas five pravas confuetudines , quas ipfius antecefibres, aut ipfe, habuerant, ob ho-

honorem Dei A beati Ægidii reverentiam der» HRO'*· Q?*m videlicet mifliooem, apudNemaufe"fe concilium jurans in manu noftra, Odifoni abbati, & ejus fratribus fecit# in Hierofolymitanam expeditionem iturus, feque dc univerfos fucceflores fuos, fi forte hoc donum irritum facere pertentarent, quod ad fe erat, damnatione & malediâione mulâavit. Quod igitur fuggerente ipfo, dc monachis exorantibus, in totius concilii confpcâu firmavimus, necnon & per auftoritatis noftne literas flabilimus. Si quia ergo ecdefiaftica fecularifve pertona banc fupradiâi comitis miflionem, & noftram atque totius concilii confirmationem evacuare, aut perverterepréfumpferit, ufque quo latisfaciat, excommunicationi anatbematique fubdatur, & honoris atque officii fui evacuatione pleâatur.

Poft hec divinae voluntatis difpofitione aâum eft, ut apud B. Ægidü monafterium, bafilic* nove aram omnipotenti Deo noftris manibus dicaremus. Sanximus igitur & fancimus, dc ad poftenim memoriam literis defignamus, ne quis ulterius archiepifeopus, autepifeopus, adverfuseandem ecclefiam audeat excommunicationis, aut interdiâionis proferre fententiam: quatenus idem monafterium ex ipfius B. Ægidii traditione fanâr Romane ecdefie juri proprio fubditum: Romane femper libertatis gratia perfruatur. Si quis autem decreti hujus tenore cognito, obviam venire trntaverit, honoris dc officii fui detrimentum patiatur, atque a facratiilimo corpore, dc fanpuine Dei ac Domini Redemptoris noftri Jefu Chrifti alienus fiat, atque in extremo examine diftriâae ultioni fubjaceat. Cunâis autem eidem loco jufta fervantibus pax dc mifericordia a Deo fic patre noftro dc Domino Jefu Chrifto prefentibus ac futuris feculis confervetur, Amen,amen, amen.

Datum per manum Joannis S. R. E. diaconi cardinalis ac bibliothecarii, apud Avenionem in monafterio S. Andree, xt. Kalendas Augufti, Indiftione quarta incarnationis Dominice Mxcvi. pontificatus autem domini Urbani II. pape IX.

Adde in hoc concilio ήύtam fuifle concordiam ter Berengarium Tarracanenfem Arcbiep. tI Monaebos Rivipullenfes, ut liquet eu fequenti documento « Balaxio Torn. 7. Mifeel, edito pag. 71.

A NnoDominice incarnationis mxcvi. era millefima cxxxiv. venit Dominus Papa Urbanue ad celebrandum Concilium apud civitatem Nemaufum cum multiradine Epifeoporum atque Abbatum & ceterorum fidelium diverfi ordinis ex multis provinciis atque regionibus illuc confluentium; ubi de flatu ecdcws Dei multa fuerant a jam diflo Papa & reliquo conventu Deo opitulante difpofita. Inter quos adfuit Domnus Bertrandus fanfte Dei genitricis Marie fcilicet Rivipollentis Abbas conquerens fuper Domno Berengarto Tarraconenfi Archiepifcopo dc fedis Aufotue clero, qui Ecclefias prasdiâi coenobii, fcilicct Rivipullenfis, contra privilegia apoftolica eidem loco a Pontificibus Romane Ecdefie concefta a divino officio interdixerant. Unde caufa concordie egreiTi funt in partem Gualterius Akbanenfis Epifeopus, & Domnus Ricardus Romane Ecdefie Cardinalis, & Abbas Maflilienfis, &Gothafredus Magalonenfis, & Bernardus Gcrundenfis, & Artsilus Elenenfis Pontifices, & Petrus Cuxanenfis, & Benediâus Balneolenfis Abbates, & Willcrmus Raymundi palatii Barchinoncnfis Dapifer, & alii quamplurimi bonorum hominum tam clericorum quam laicorum, qui interfuerant illo colloquio. Ante hos vero omnes prefatus Tarraconenfis Archiepifeopus teftatus eft quodeo nefeiente dc abfque fua omnino juffione faâa fuiflèt interdiftio Ecciefiarum preiibate fanâs Marie Rivipollentis coenobii. In quorum etiam prefentia dixit quod competentem faceret juftitiam prénominsto Abbati & monachis prefixi ccenobti de clericis qui prefatam interdiâionem fecerant & auâores hujus male operationis extiterant. Et ne aliqua altercatio vel inimicitia feu difcotdia inter fe & Abbatem praenominatum & monachos ejus de violandis Pontificum Romanorum privilegiis amodo oriretur, coram omnibus fnpenus memoratis his verbis injunxit. *Ege Berengarius gratia Dei Tarraconenfis Arcbiepifcoput laudo atque ceafltrmo feu corroboro privilegia qua a Romana Ecclefia jam difilo loco fanfla Maria Rivipollentis ceenobii olim faerunt conceffa, & ea in perpetuam fideliter obfervabo fient mei anteceflbrcs ea meline nofcnatur obfervefli. Berengarius gratia Dei Tarracmieffie Archiepifeopus* ..Aâum eft hoc apud pnefatum Concilium- v. Idus Julii anno xxxvin. regni Philippi Regis Francorum.

WAD NEMA USENSE CONCILIUM

Ab Urbano 11. papa anno 1096. cdcbratum.

ADDITI O.

^M..S » r··*'.

concilii affo fupplent ea, qua fe prafente de caufa Tolofana in eo concilio trabat ir definita teflatur Callifas II. papa,* fr/ragdantur in cbarta definitionit ejufdem controverfia, in Concilio Tolofano anni itip. lota. Agebatur de jure quodam in ecdefiam Amantianam, quam S. Stepbani prapqfitut fibi olim ereptam repetebat, redamante viciflim pro fuo jure Antiflite Amantianerfi in Occitania, Ita ergo rem in concilio Kcmauferfi agitatam definitam aflerit idem Calliftus 11. qui tmc Guido erat archiepifeopus tdennerfis* : Ego, fratres, in concilio Nemaufenfi, in quo Dominus papa Urbanus prxfuit, cum multis aliis interfui : ibique clericos B. Saturnini dominum papam interpellantes audivi, quatenus quanam partem oblationis altaris B. Saturnini epifeopo Ifafno, qui tunc temporis in domino fuo eam tenebat auferret, & fibi daret. Et dominus papa petitionibus eorum condefcendi videbatur; quibus epifeopus Ifamus magnanimiter refiftebat, & ne*quaquam hoc fe facere pofife dicebat: quia fi id faceret, unde viveret non habebat. Et quia nobis, mihi & fratri meo, qui tunc temporis erat archiepifeopus Briaflenfis, videbatur praejudicium epifeopo Ifamo fieri : partes ejus quantum potuimus,/ fuftinuimus, in tantum, ut nobis praëfentibus iftud fieri non potuerit, Tranfaâo vero concilio dominus papa epifeopum Ifarnum in cameram fuam deduxit, ibique vi comitis Raimundi, redamantibus tamen clericis, qui tunc ibi aderant,

rant, hanc quartam oblationis altaria panem tu-lit. Mandavit tamen iifiiem papa, ut Ifarnus e- beati Saturnini taper «m fuis vidum haberet: quod & dum vixit habuit

Aa *leges i» ea cbarta opχΛ LaUx tone. XII.* 1190. Fm. *edit.*

REMENSE CONCILIUM

ANNO CHRISTI

Jb csq/â *Roberti Metii S. Rentirti cm abbate Majoris nwuflmi e Maaaffe Rcnterfi orchi-epejcepo celebration* jfaaa 1097.

ANNO CHRISTI 1097.

Robertas quidam cx monacho Majoris mons-fterii abbas S. Remigii apud Remos afliunptus fuerat. Hujus rei caufa Bernardus Majoris monafterii abbas jus fibi in illum, qui olim fuus fuerat, vindicabat, fubjedumquc fibi, nec parentem anathemate feriit. Res delata ad Manaffem Remenfem archiepifeopum, ex quo ad concilium trada. Subjedionem negabat Robertas , ex quo in abbatem afiiunptus fuiftêt ; manere hanc Bernardus contendebat. Concilium pro Bernardo judicavit; Robertus'appellavit ad pontificem , ad quem praeoccupandum contra appellantem Lambertus Atrrbatenfis epifeopus literas dedit , quas ex Baluzio Mifcell. tom. V. pag. 304. hic profero. Judicatum eft ri> Urbano m hanc fententiam, ut ex literis ejufdem Roberti ad Lambertum ibidem legendis pag. *316. ctmftat : A Me ferte SS. eanontmt arcbiabbatene ixveninuu adnotatxne·, ^nod nti^xt fniflit, fi abbas abbati praponi debniffet ; fed fient nento poteft dnoixs deeinnis fervite, fio nento poteft dxobxs profeffienibxt obedire. Monocbxs enisa ex qno eft ab certifia fne ratifias & in Motent promoter ,* rajas *eft abbas ejtu eft «wnaebas.*

EPISTOLA LAMBERTI ATREBATENSIS AD URBANUM II. PAPAM.

Reverendiffimo Domino & patri patrum papz Urbano , Lambertus fandz Atrebatenfis ecclefiz fervus inutilis debitam fubjedionem cum orationibus.

Scire volumus fanditatem veftram nos & provinciz noftne abbates, & coepifcopos Remis pro quibufiiam ecdefiafticis negotiis convocatos a metropolit-ino noftro, ubi inter cetera negotia reclamavit dominus B. abbas Majoris monafterii animam fratris & filii fui Roberti abbatis monafterii & Remigii , conteftans in verbo veritatis quod eum nec per fe , ne per perfonam ab eo tnifiam Remenfi ecclefiz omnino liberum nifi falva profe&one & fubjedione Majoris monafterii contradiderit, quod ita conflare domnus Remenfis archiepifeopus proteftatus eft. Adjecit etiam abbas quod cum plura de przdido Roberto abbate inordinata & irregularia audiflct fieri , primo eum per epiftolam , poftmodum vero pei idoneas perfonas tub nomine obedientiz commonefecerit , quatenus in determinato fibi die fic tempore rtfponfurus de vita fit converfatione fua abbati fe prnfentaret in capitulo Majoris monafterii; fin autem daret abbas fententiam in eum tanquam in reum profeflionis , & fandz regule contemptorem. Frater autem R. abbas hzc indicans domno archiepifeopo accepit ab eo confilium fit prxeeptum ne aliquo modo vel occafione fe erigeret contra patrem fuum, abbatem videlicet^Majoris monafterii ; quod fi facere ftmpfiifet, qualem in eum nrzdidus abbas daret fententiam domnus archiepifeopus collaudaret, & confirmaret. Cum vero in przfixo termino, ficut ei conftitutum fuerat , Majori monafterio fc non pnefeutaftet , dedit in eum abbas Majoris monafterii excommunicationis fententiam. Super omnibus his ab archiepifeopo noftro commoniti ; cum Robertas verbis abbatis fui canonica ratione contraire nequiviflfct, judicatum eft abepifeopis fic abbatibus alterius monachum ab archiepiicopo non effe retinehdum, fed prorfus in poteftatem abbatis fui redigendum . Ille autem hoc audiens avertit fe a judicio juflitiz, & nos *fit* coepifcopos cum abbatibus , ut fubterfugeret difciplinam, ad apoftolicam invitavit audientiam . Cujus rei feriem propterea juftitiz veftrz defcripfimus , ut fi forte inobediens & excommunicatus ifte ad vos venerit, non audiatis contra judicium epifeoporum, contra religionem abbatum; fed ut fententia eorum veftra audoritate robur obtineat , proftrati fan&itatis veftrz pedibus humiliter exoramus . Bene valete , reverentiflime domine, & pater, & pro nobis in maximo periculo fit dolore per obedientiam veftram conftitutis orare non dedignemini.

DUPLEX SYNODUS ATREBATENSIS.

Anni Mxcvtt. in quibus Lambertus Epifeopus Monachis S. Dionyfii Remenfis , coenobii Elnenfis, Montis S. Eligii, & Presbyteris de Rochennies privilegia concedit.

IN nomine fandz fic individuz Trinitatis Patris fic Filii & Spiritus fendi . Amen . Ego Lambertus Dei mifcratione Atrebatenfis Epifeopus . Dulciffimis petitionibus tuis fic Ecclefiz cui przeffe dignofeeris fatisfaciens, diledifiime frater & fili Hugo Abbas venerabilis congregationis invidiffimi martyris beati Dionyfii Remenfis, oro peccatorum noftrorum redemptione tibi tuifque fuccefiôribus in eo quo es loco fic ordine fub regula fandi Auguftini militantibus fine aliqua turpis lucri exadione altare de Aix non folum concedimus, verum etiam qua przfidcmus audoritate liberaliter in perpetuum confirmamus . Salvo in omnibus Atrebatenfis Epifeopi jure & redditibus ejus , fic Archidiaconi miniftrorumque ejus . Si quis autem poft hanc noftram definitionem manu facrilega ab Ecclefia cui Deo difponente annuimus auferre attentaverit, vel ingeniofis machinamentis contra ea ire przfumpferir, cum Simone mago anathema fit. Pizdidus vero dom

nus

-nus Hugo Abbas & omnis ejufdem loci fucceflôr ejus Abbas, ii «d fynodum Atrebatenfis Epifcopi fuerit invitatus, adveniet. Et fi talibus negotiis detentus & intentus fuerit pro quibus advenire non potuerit, per quendam Canonicorum fuorum, nifi annuente Epifeopo remanferit, caufas fynodalis excufationis tranfmittet. Hanc etiam affinitatem inter Arrebatenfem & Remenfem gloriofiffimi videlicet martyris beati Dionyfii Ecclefiam inconvuila ftabilitate concedimus quatenus Remenfes, audito Epifcopi obitu, exequiai illius fraterne celebrare non differant, necnon anniterfarium ejus perenniter cullodiant, & Atrebatenfes dc Abbate fandi Dionyfii fimiliter faciant. Nos liquident huius paginae auâoritatem ratam & inconvulfam permanere volentes, in przfentia lubkriptorum teftium eam confignavinus. S domni joannis Archidiaconi Atrebatenfis. S. domni Clareboldi Obftrevandenfis Archidiaconi. S· domni Aloldi Abbatis de fando *Vedafto*. S- domni Joannis de Monte fandi Eligii Abbatis. S. domni Odonis Prcpofiti fandae Mana-. S- domni Guiberti Decani. S. Anaftafii Cantoris· S. Roberti Magiftri. S. Gualteri Cuftodis. SS. Canonicorum beats Marie Herbert!, Balduini, Algifi, Hugonis, alterius Hugonis, Roberti, alterius Roberti, alterius Balduini, Gerardi, Arnold!, Radulfi, Bcrtulfi, Algifi, Andres, Petri, S. domni Cononis de fanda Trinitate. S. Mafcelini Archipresbyteri. S. Drogonis Albiniacenfis Prxpofiti. Ego Lambertus Dei miferatione Atrebatenfis Epiicopus hoc libertatis donativum relogi & fubfcripfi, & in nomine patris & filii & fpiritus- fandi t propria manu confirmavi. Adum Atrebati in fÿnodo anno Dei Chrifti mxcvi i. Indidione v. Nonis Februarii, anno autem pontificatus domni Lamberti Atrebatenfis Epifcopi quarto.

In nomine parris fit filii & fpiritus fandi. Amen. Ego Lambertus Dei miferatione Atrebatenfis Epiicopus defiderann animo cupiens eradicare omnem fimoniacam hzrefim a noftra diœcefi, fatisfaciens precibus domni Hugonis venerabilis Abbatis Elnonenfis coenobii de titulo beati Stephani protomartyris & gloriofi fandi Amandi czterorumque fratrum ejuldem Ecclefiz, hzcal-*-^taria, fcilicet de Scaldino, de Lurcio, & de Ruorh, & de Bulciniolo, & de Dieraco, quz hadenus perfonaliter tenuerant, pro peccatorum noftrortim remiffione fucccfforumquo noftrorum Epifeoporum prznominatr congregationi liberaliter poflidenda, remota omni limoniaca exadiohe, in perpetuum confirmamus; ca tamen conditione ut defundis Presbyteris locorum illorum, alii idonei ab Abbate ad Epifeopum deducantur, eifque cura animarum ab Epifeopo gratis impendatur. Salvo m omnibus jure Atrebatenfis Epifcopi & redditibus ejus, & confuetudinibus Archidiaconi fui & miniftrorum ejus. Si quis veropoft hanc noftram definitionem przdidam hzrefim eradicatam replantare przfumpferit, vel pro tali negotio pecuniam exegerit, dator & acceptor cum Simone bzretico anathema fit. Przdidus autem domnus Hugo Abbas, fed & omnisElnonenfis ccenobii fucceffor ejus Abbas, fi ad fynodum ab Atrebatenfi Epifeopo fuerit invitatus, auvenict. Et fi talibus negotiis detentus & Intentus fuerit pro quibus advenire non potuerit, per, quemdam monachorum fuorum, nifi annuente Epifeopo remanferit, caufas & canonice & fynodalis excufationis tranfmittet. Obedientiarius vero altarium fupradidorum monachus fynodis temper intererit. Hanc etiam affinitatem inter Atrebatenfem & Elnonenfem Ecclefiam inconvuifa ftabilitate concedimus quatenus Elnoncnfes, audito Epifcopi obitu » exequiai illius fraterne celebrare nem differant, & Atrebatenfes fimiliter de Abbate fandi Amandi faciant. Nos vero iftiua paginat auâoritatem ratam & inconvulfam permanere volentes, eam in przfentiafubfcriptorum teftium confignavimus. S. domni Qarembaldi Obftrevandenfis Archidiaconi. S. domni Joannis Archidiaconi Arrebatenfis I S. domni Odonis S. Maria: Prcpofiti· S. domni Gasbcrti Decani. S. domni Anaftafit Cantoris. S. domniGualtertCuftodis. S. domni Robert! Magiftri. S. Mafcelini Atrebatenfis Archipresbyteri. S. Amalrici Decani de Maften. S. Joannis de Duaco Decani· S. domni Aloldi venerabilis fandi Vedafti Abbatis. S. domni Joannis de Monte fandi Eligit Abbatis. S. domni Alberti Hafnonienfis Abbatis. S. domni Richardi Marcianenfis Abbatis. S. domni Hamerici Aquicinenfis Abbatis. S. domni Raineri Cameracenfis Abbatis de fando fepulchro. S. domni Goiffridi Abbatis fandi Andrée de novoCaftello Cameracenfi. S. domni Geroldi Hamenfis Abbatis de territorio Tarvanenfi. Ego Lambertus Dei miferatione Atrebatenfis Epifeopus hoc libertatis donativum relegi, & fubfcripfi f & m nomine patris dc filii & fpiritus fandi confirmavi. Adum Atrebati in fynodo in bafilica beate Mariz femper virginis Dominz noftrz anno videlicet Dei Qtrifti mxcvij. indiâione v. xn. Kal. Novembris, anno autem pontificatus domni Lamberti Atrebatenfis Epifcopi quarto.

In nomine patris & filii & fpiritus fanâi unius veri & fummi Dei. Arnen. Lambertus Dei miferatione Atrebatenfis Epifeopus fuis fuccefforibus przfentis vite Izlitiam & future gloriam. Legimus in geftis Pontificum Atrebatenfis Cameracenfifque Ecclefiz domnum Fulbertum earundentl Urbium Epifeopum corpus beati Vindiciani dc terra elevafle, eoque in loco, qui Mons videlicet fanâi Eligii dicitur, Ecclefiam, priore deftruâa, rezdihcafle de titulo Apoftolorum Petri & Pauli, ubi clericos oâo & ftipendia unde viverent conflituit, & eos hac libertate donavit, ut nullius poteftati fubjacerent nifi folius Epifcopi. Poft mortem vero ejus cœperunt dietim a fervitute Dei tepere, Ecclefiaque ufque ad tempus domni Lietberti Epifcopi declinare. Quam deftruâionem ipfe vir mifencordiz zgre ferens, ut ita dicam, alter Samaritanus, ejus miferie condoluit, ac fecum traâare quomodo id in melius repararetur coepit. Cui confilium tali negotio congruum ille miniftravit qui hoc velle cordi ejus infudit. Nam ibi clericos regulares de communi viventes fuorum confilio fidelium ordinavit, eifque Abbatem fuz profeffionis praefecit. Unde faâo privilegio fuos precatus eft fucceffores ut eos proveherent & fierent adjutores. Libertatem Sue Ecclefiz ac poffeffionum fuprum denuo rmavit, & altare de Hucm ea conditione ibi dedit ut fingulis annis in feftivitate fanâi Remigii xn. denarios folvâ't, & deinceps ab omni redemptione liberum fiat. Altare quoque de Hodricourt ita dedit ut fine perfona permaneat. Domnus quoque Gerardus przdeceffor meus fucceﬀorque fuus in Novilla & Mediana villa fine perfonis dedit altaria, falvo jure Epifcopi & redditibus ejus & confuetudinibus Archidiaconi ejus. Hzc omnia 'egodLambertus Dei miferatione Atrebatenfis Epifeopus tibi, reverentiflime frater & fili Joannes Abbas, omnibufque in eo quo es loco & ordine propter religionem tuam fuccefforibus tuis rdigiofe & communiter viâuris, ficut

Christi fuperius determinatum eft, firma fle inconvulfa Pe*m>ncre concedo. Concedlmus etiam fuo in tempore, cum opus fuerit inibi Canonicis religiofe fit abfque proprietate viventibus, cum confilio dc audoritate Atrebatenfis Epifcopi, licentiam eligendi juxta timorem Dei fiefacros canones magiftrum dc Abbatem. Quod fi hujufmodi officii idonea perfbna ibi inventa non fuerit, affenfii Epifcopi fui dcconfenfii eligent de alio monifterio virum rellgiofum ordinis dc profelfionis fux in magiftrum fic Abbatem fibi praeficiendum. Poft hxc vero deducatur ad Epifeopum, fic fufcipiat de manu ejus temporale beneficium loci dc curam animarum dc Abbatis benedidionem. Hifquc beneficiis altare de Rebroniis precatu domni Clareboldi Militis adjungo, ita ut duos tantum folidos in ccena domini ad fervitium Epifcopi perfolvat, de extero totum redigatur fub Abbatis dominio. Hujus rei telles domnus Joannes Archidiaconus, domnus Clareboldus Archidiaconus, Odo prxpofitus, Wibertus Decanus, fratiefque exteri totius congregationis fandx Marie femper virginis. Domnus igitur Clareboldus hujus rei hortator nullum alium penitus heredçtn facere volens quam Ecclefiam Rebronienfem, totam quam in vicinio habebat herpditatem ibi dedit, ira ut ipfe fupradidus Abbas ad honorem Dei fic fandx Marix femper virginis ipfum locum per clericos fuos detineret, fic prout res exterior augeretur, fervitium Dei intus crefceret, videlicet in Baraflo integrum molendinum fic unius Carrucx terram fic quinque hofpites, fic in Dahellicurt quartam partem fic filvaht' ibi attinentem. Hujus rei telles duo iterum Archidiaconi, Joannes videlicet fic Clareboldus, fic totus Ecclefix Atrebatenfis conventus, domnus quoque Aloldus Abbas landi Vedafti, Philippus frater Comitis Roberti, Clementia Comitifla Flandrenfis, Robertus Advocatus, Baldricus de Colhera, Frumoldus de Infula. Hoc igitur datum fic fi Î|uis aliud legitime dederit, qui ufurpare prxumpferit fic in pravos ulus redigere attentaverit, canonica excommunicationi fubjaceat. Ego Lambertus Dei miferatione Atrebatenfis Epifeopus hoc libertatis donativum relegi fic lubfcripfi, fic in nomine patris fic filii fic lpiritus fandi propria manu confirmavi. Adum Atrebati in fynodo in bafilica beata Maria femper virginis Dominx noftrx, anno videlicet Dei Chrifti MXCVII. Indidione v. xi *1.* Kal. Novembris, anno autem pontificatus domni Lambcrti Atrebatenfis Epifcopi quarto.

In nomine patris fic filii fic fpiritus fandi unius veri fic fummi Dei. Arnen. Ego Lambertus Dei miferatione Atrebatenfis Epifeopus gaudens dc religiofa convertitione tua, reverentifiime frater fic compresbytcr Cono, defiderio defideramus paci fic quieti tux tam prxfcntibus temporibus quam fic futuris providere. In adventu enim tuo & bona memoria domni Heldemari magiftri fic conlacerdotis tui in Arida Gamantia in parrochia noftra qua dicitur Rocbennias locum vobis ad ferviendum Deo elegiftis, qui, ficut aliquando fugiendus velut fpelunca latronum tuit, nunepe» Dei vifitationem fic tuam fic fratrum tecum habitantium fadus eft refugium fic l'olauum ibi tranfeuntium. Unde fic te in eo quo es loco fic ordine fic fucceffores tuos religiofe fic canonice inibi viduros hac donamus libertate ut tantum Epifeopo refpondeatis ficin manu ejus in Ubertate fpiritus permaneatis. Contradimus etiam tibi fic per te legitimis fuçcelforibus tuis cum fratribus inibi religiofe dc abfque proprietate viventibus atque viduris in augmentum pacis dt quietis loci tui prxdidam parochiam dc Rochennies fub refpedu XU. denariorum in cana Domini ad fervitium Epilcopi. Si autem aliquando, quod abfit, antiquo nolle inftigante, in prodido loco vel parrochia Itale quid acciderit pro quo reconciliatio neccftaria fuerit, tibi legitimilque fuccefforibus tuis vice noftra, accepta aqua fandificationis fic reconciliationis, ut ea reconcilies religioni veftrx annuimus. Si autem prodictus locus largiente Domino ad tantam copiam rerum fic fervorum Dei ibi commorantium excreverit ut Praelatum eligere debeant, liberam habeant poteftatem, cum confilio fic audoritate Atrebatenfis Epifcopi, eligendi fibi magiftrum fic dominum juxta timorem Dei fic inftituta fandorum canonum. Poftmodum vero deducatur ante Epifeopum, dc accipiat temporale beneficium loci fic curam animarum fic prxlàtionis benedidionem. Rogamus ergo in Domino tam prxfentes fratres noftros quam fic fucceflbres Epifcopos noftros fic fandorum canonum audoritate interdicimus fic noftra ne quis hoc donativum libertatis violare aut corrumpere prtefumat. Si quis fcienter hujus noftrr inftitutionis privilegium infregerit, excommunicationi fubiaceat quoadufque refipuerit & Ecclefix Dei fatisfeccrit. Fiat, fiat. Ut autem perenni tempore hoc decretum firmum & flabile maneat, tenes fideles annotare curavimus. S. domni Joannis Atrebatenfis Archidiacqni. S. domni Clarebaldi Obftrevandenfis Archidiuconi. S. domni AJoldi fandi Vedafti ^Abbatis. S. domni Hamerici Aquicinenfis Abbatis. S. domni Alberti Hafnonienfis Abbatis. S. domni Richardi Marcininienfis Abbatis. S. domni Joannis fandi Vindiciani Abbatis. S. Odonis Prxpofiti fandx Marix femper virginis. S. domni Wiberti Decani. S. Robert! Magiftri. S. Anaftafii Cantoris. S. domni Gualteri Cuftodis. S. Mafcelini Archipresbyteri. S. Joannis de Duaco Decani. S. Balduini Decani. S. Adionis Decani de Bethunia. S. Joannis Decani de Caftelio. S. Joannis Decani de Dangeville. Ego LambertusDei miferatione Atrebatenfis Epifeopus hoc libertatis donativum relegi t & fubfcripfi, & in nomine parris & filii fic fpiritus fandi propria manu confirmavi. Adum Atrebati in lynodo in. bafilica beacr Marix femper virginis dominx noftrx anno videlicet Dei Chrifti MXCVII. indidione V. XN. Kal. Novembris r*anno autem pontificatus domni Lamberti Atrebatenfis epifcopi quarto.

6»> AD SYNODOS ATREBATENSES

Sub Lamberto epifeopo anno 1097. celebratas,

ADDITIO.

S.mI.MoB **A** *D mume ne nliqnnm ex gemini! Atrebntenfibm fynodis λ Veneto Lnobei editore nd an*.* 1097. *commemoretis pertinent fj^odicum illud decretxm exhibet Lnmbertuj Atrebntrtfs in epifloi.* 40.

reg-.ftri Bahcztum mifctilan. tom.I'. ραζ. ΐος
_ ignorare m fa*e profiteor. £ ferte epiftolarum ejus
AN<?| ι ι fuperftite adhuc Vroano //. illud prodi-
C|»>r M? ' tamen fit, iuvat hic intigrum dare, cnm rem contineat, cujus artiquiui exemplum forte nullum occurrit, juris nempe afd: nor. ipfit tantum modo templi! , jed & eorum aluit <ÎT adjacentibus terrie conceffi. Ita ergo Jcnbit e>- /jnodo /m diace fana Lambertus.

Libertus Dei miferationc Atrebatenfis epifeopus honorabili domino, ÔC amico fuo Gonirido IxnlenfiCaftcliano, licet aiiter merito, falutem & dileftionem cum orationibus.

Pervenit ad fynodum noftram gravis clamor de vobis, quod atrium de Lothes, & terram ad ejuidem atrii ecclefiam pertinentem infregeritis , & homines, licet rei juftitix veftra fuerint , ut dicitur, inde, nobis inconfultis, quod nullo modo vobis nec alicui terrena poteftati facere licer, contra libertatem fanftx Dei ecclefia: matris velitar, contra excommunicationem atriorum dc terrarum ianduarii, contra pacem furatam pro fola voluntate veftra res illorum vobis retinueritis. Unde multum miramur vos tam grande malum in partibus noftris feciiTe, quod facere non folctis, cum in terra nativitatis veftra: femper lega» Alem , & bene modeftum vos fuiife confliterit . Scire volumus vos quia Ozias rex Ifrael percuffus eft a Domino lepra perpetita , pro eo quod officium pontificatus fibi ufurpare prrfumpfit. Similiter & Nabuchodonofor' rex Babyloni® , quia non dedit gloriam Deo creator omnium , Eleus duram & extra focietatem humanam per feptem annos fibi ab eo.accepit vindiftam . Quia igitur hxc & quacumque fcripta funt juxta apoftolum Paulum ad noftram doftrinam fcripta funt, per prscfenics literas noftras ad correftioncm falutis veftrr m praefenua noftra vos invitamus , & cos qui vobis in tam perverfo fafto cooperatores fuerunt . Propterea vero fynodalem fufpendimus a vobis excommunicationis fententiam, quia vos & » hujus operationis nequam magis defideramus humiliter falvari , quam contumaciter & fuperbe damnari . Si igitur infra quindecim dies ab hodierna die vtfis litteris noftris juxta conftitutionem libertatis & pacis atriorum & terrarum fanftuarii fatisfacere Deo & nobis, quod abfit, nolueritis , nos , Salvatore omnium adjuvante , & fanftorum canonum feveritate infinuante , & in eos quos /am vocavimus & bannivimus, & in defenfores eorum excommunicationem facere noa tardabimus. Vale. «

CONCILIUM BARENS E,

Pro Gracia cum Romana ecclefia conciliandis celebratum anno domini Mxcvtt. tempore Urbani papas 11.

αλμλκοη TN hac fynodo inter Grxcos & Latinos venti-JL latx funt controverfiae illae qua: inter eos diutius agitatz leguntur ; potiffimum vero de procefhone Spiritus fanfti . Afta nobiliftimi condii petierunt. Ad Gnecorum autem confiifionem ea nobis auftore Deo funt patefafta , qusc a unfto Anlelmo Canruaricnfi epifeopo, qui interfuit,funt fcripta, quaeque familiaris ejus qui aderat Edinerus pofteris tradidit his verbis : *Cui concilio dum Anfelmus fe praftntafet, èX perfuafus α popa Grucoj tn pnceffione Spiritui ftnfli, utpote quem α patre non a filio procedere Groci adjiruant errantes, rationabili èX catholica di/putatu ne confutaffet, magni apud omnet eji babttm , éX veneratione dignil/imus comprobatu!. Finito concilio cum apoftohto profeill Jumui.* Hare tantum de his Edinerus. Apud VTilielmum autem Malmesburt-infem fua paulo gloriofius oftentantem , h«c fcnptrs mandata legimus: *Vt ergo ventum ad concilium, apoftoheut ante corpus finfii \icoiai cmftratus tapetibus èX pditiis , ipfe cofula cum pallio amiftus tribunal afcendtt, cateri cum cappis /edebant . Omnibut ergo fuum locum ex antiquo vindicantibus. Anfelmus humilitate fummus quo poterat affedit. Exciderat animo fummi pontifias, ingruente tumultu, Ut ei locum delegaret . Sed erroris admonitus efl, quoflionis neceffitatc a Gracis propefita, probare volentibus Spiritum fanftum non nifi « patre procedere.*

Hanc ergo quoftionem dum expedire tentant magis invoiueret, Gratis contra non improbabiliter occurrentibus, Anfelms recordatus exclamat : vivida vocit tonitruum, adis capacitas & turba multiplicitas ingeminant: Pater v magifter AnfelmoAnglorum archiepifcopo, ubi es 7 Ille ubi fe vocari audivit, tn pedes conftitit. Quem apofioiicus compellans: Run:, inquit ; magifter, oput efl fcientia, opus eloquentia tua opera . Veni, ofeende but, IT defende matrem tuam ecclefiam, quam Graci labefaffortconantur. Succurre ergo auqfi a Deo buc miffus. Continuo cuniii adjiantes & ajfidentes , oculos dû orn in eum eanverfi , mrcuuftari quis effet : annitentibufque proximis aa confeffum apoftnhci levatus, fédéré juffut juxta Romanum arcbsdsaconum, cui ante papam /edere moris efi ; huludamni , inquit , husu in orbe noftro , quafi alterius orbis papam . Aer morantibus omnibus expofuit palam qui genus, unde domo, cujus fcientia , cujus facundia , quam religwfus, quanta pro fidelitate Roeftana fedis paffus cjfct. Oilatufqui in pofler.im diem quoftiona traflatus, quamvis Anfelmus ftatim rejpondere mn dubitaret.

Sed Jequenti die zolito maturius..coetucoaflo, proDrwr«> in editum ita trafiavtt quafttonis latera, ita penetravit Ü enubilavit intima , ut Latmi clamore tcftarcntur gaudium , Graci de prabtre dolerent ridiculum : nullus porro inopt tJ inanis fcientia diJcederet . Senfus iliiut fermonis procedente tempore luculenter dtgefit in libro de procejfiane Spiritus fanfli faflo. Tunc u»i verbum obfolvit, omnes tn eum ocuius èx ora converfi, hic laudare fidam, illefctentiam, omnes eioqucnttam. Sedato fragore quem loue ejui fufeit iverat : intendent in eum jummus pontifex , ait Fenediftum fit cor tuum, Cfpiritus tuus, os, ÎT ferma oris tus benediftus . Aec mora, cum confenfu omnium roboratus in aliter fentuntes fulmen excommunicationis intorfiffet, ventilari de rege Augiorum fermo capit. Proferuntur tn medium fcelera difhi horrenda: adjicitur contemptus humano calefiis injuria , quod feilicet bis terque admonitus nihil eorrefliaus exhibuerit.

Quocirca cum fuffragio èX ciamore omnium papa ad excommunicandum tam paratus effet , Anfelmus genibus affufus ejus , orat dilationem, tj vix impetrat. m et non mediocrem apud cunfles videntei peperif gratiam, eo quod efafia vero fanffs-*

vicijjet fim* fi* gloriam. Quam pulcrum tantam acceperat contumeliam' Hucufque de Barenfi concilio apud VPillielmum.

Certum eft autem in hoc concilio fandum Anfelmum in confutandis Grzcis primas tulille, cui & ea ex parte plurimum ecclefia catholica debet, quod cum ipfius fynodi afta petierint, ipfe tamen pulfatus precibus amicorum, quod in controverfia illa traftavit fcriptorum monimentis perpetux memoriz commendavit.

Observatio P. JAntonii Pagi ad An. Chr. 1097. n. 1. 1J. & 11.

Edimen» in vita S. Anfclmi CanruarienG» epiicopi lib. ». cip. j. loquen» de n», qu* anno 109I. geflic Anteimus, natui* obfdione Capum* civitati» anao 1097. futerpt*. fc inleiuenti loiuti, ait dem /oiuta obndicnr, A- limus multa prece Papam ad hoc flectere conatui eft, quatenus ab onere Pontificali cum ab'olv:< ct, tT 4«:.·fi irbemm vaca' -ncederel. i'erum cum, quanlui» qgijrm a.i rfeêfum ,,.-.flabat, tn nihilum labomjjet, fretus benadiS cn.· ey<t, Sslrviam rever ui efl, operieni ibi t/mpni irucilti, mod idem Pate apud Barum Kaiend't Oftoirii erat »eletiaiwui. Edimmim de Kalendu Oflobm Chniii anni raqi. interprêtardum, teAe viderunt Hovedenu» i· Annal, p*g. 467. & Simeon Dunelm-nii» de Geflu Reg. qui ad *n. 109S habent: Vrbanui Papa cmt faite DorobcrnenU arcbiepifs.cpo An(rimo, ut illi mandatai, ad Concilium, quod arud Barum Kal. Oêiob'ic ctlet 'uri con/iituii, prAdfcitur. In quo Ccncilto plarima de fldr .albo'ico tyc.

Prattere* Liapu» Protufpata mCbtun. ub, iu*ndooue annum Incatn. a Kalendi» Septembri», lici.r Gi*ci c^m anno quibui v.vebat, duipicatur, tit: Anna 1099 mrnje Oflobrt Pafa Urbanai congreiavtt univt'/am ifncdum tn civitate Ban, in qua JuC'unt >Sj. Ppicap. CT irrn- Junit in fefiivitate S. Petri Apodsii ..m rebin a et Hieru al.-m avtai a Cb'ifl anu ... Cfmen r Julii fra d tim Papa U'banui obiit, (y datui tfl Pa COalu Pat. Chronographuj vero Barenht; »099. md ci. tirttadic intrante mmjc Ociobr. vcwt Pc»i U· tonui cum plu-et Arcbieticoei CT Eptfcopi (tolcr.ilmi AuAcr l iunt) Abbattiut Ct Comitibui mt averunt in Ban, Cb fulcrtti ha nqfiro Arcbiefi.corui mirficam jrdim i addendum ^ro Potj, cuttit f l at>a ledet >,.» Hrbar juilu parata i intus tn Ecsilfia bcapyiml Ni.tlai Confefuru Cb-ifli C7 fecit tbi nodum fer unam hebdomadam. Pol lomfiem diri sfit fsrr(*:t m faie (nempe Para); Cf in men,e Juni obiit i»,c Para U'benui, Cf /arrexit Pejcbaln Pa.'a. El bis liante Prutolpvtxm, Jc Chronographum Bitentem anl um illum Cbrift. 1099. a Kal. Septemb. anni Chrifli 109I. inchoare, exemplo Gratorum Ap.diam, Calabriam, & S tiliam incolentium, qui tam md A onem, quam annum mundi juxt^rram Conflant nonohtinam incipiebant. Uterque emm poft meniem OAobrcm, mrnfcm Julium cclircar, mortem Urbani Papae cum menie J j ,lo anni Cbrifli n-qq. conneAit, tiler tqur Urbanum II. mrid "OHobt. eiuldem Chrifli <nni C -rc·linni Rarenle cc.ebraile, quod n. nm.· te n.rnle OAobti anni 1098. mreUiç,· POtell, md.catque utrumquC Scnptorem a Kalend;» Septembri» annum quai doque exord'ii, licrt larpe jlib. illum a Jam.arm. vel a Natali Chrifli irpetanr. Hnju» itaque Conc lu Epochs nunc cetra, A indubitata, reA*que ar.norata a Gerberonio m Centura opetum S. Anteimi nova editione a fe donatorum.

AD BARENSE CONCILIUM

Anno 1097. coram Urbano II. celebratum.

ADDITIO.

S.ppl M.eft pK<//r jua in concilio agitata narrat Z<A-Cte -T' betu, addenda fuccurrunt ea ^1« Pafcbalii II, iiterii ad S. Anfelmum Cantuarienfeir datis legendi m appendice cytfalarum Pafcbalii labbeana nu. XCIX- tom. XI. edit. Peneta pag. 1048. fuppeditat hi/ verbi/.

Adverfus illam venenofam fimoniac® pravitatis radicem, ecclefiarum videlicet invenituram Rever. in Chrifto memoris przdeceffotis noftri domni Urbani tempore apud Barium colleâo venerabilium epifeoporum & abbatum ex diverfis partibus concilio, in quo tua religio & nos ipfi interfuimus, in eatndem pcftem excommunicationis eft perlata fententia.

Ad boc pariter concilium fequent Lrboni cpifala referenda cfl.

EPISTOLA URBANI IL PAPÆ,.

Ad Anfontm Beneventanum.

Vrbanus cpifcoput fervui fervorum Dei Cariffimofilio A Beneventanorum domino falutem & apojloiteam beradtihonem.

E« C»:t«i »o* IC;'r'i7 Z^Um nuper a te difceffunus, nofti fubquanta ,c affeûtonc dimifimus. In eadem vero aficftione in eandem benignitatem & nos tibi manere, & te nobis volumus permanere, quoniam quidem nos honorem tuum fervare, & tn melius augere curabimus, fi & tu in B. Petri apoftoli, & noftra curaveris fidelitate & amore perfiftere. De monafterio & Sophix quotiens & ex quanto jam tempore Caflinenfes monachi reclamaverint te ipfum ignorare non credimus. Nuper in Bareni, concjljo cuin fériptis & moniincntis eccicfiz fux juftitiam iuam aftruere parati fuiffent, abbas S- Sophiae occafione tui, camx aAionern fugit; cum Beneventum etiam veniflemus inipfa B. Sophia, domo fratrts ipfi quantum quefti fuerint, audifti. Quid nos tibi de eadem caufa dixerimus meminifti. Tunc nobis pro voluntatis tua: placito refpondifti. Nos autem diutius pati nolumus, utCartinenfe monafterium dc his, qux ad ipfum pertinere videntur, injuriam diutius pati.ifur. Locus enim ipfe per Dei gratiam B-Benedifti meritis non tantum nobis qui prope fumus, fed univertz etiam Italiae opportunus & ncceffarius eft, multumque nos deceret, ut fi poffibile effet, locum ipfum dt noftris etiam ditaremus, nedum fua favente juftitia non recipiat. Tibi igitur tanquam cariflimo & fideli noftro mandamus ut venerabili fratri noftro Caffinenfi abbati, & ejus fratribus de S. Sophtz monafterio vice noftra juftitiam factas. Quod fi ante te quafi fircularem poteftatem caufam agere excufaverinr, tu eos ad prxfcntiam noftram venire compelle. Quo autem termino ante nos pro caufa hac convenire debeant, nobis ante fignifica, ut & nos Caffinenft abbati fignificemus. Porro quicquid nos exinde ftatuerimus, tuum crit, his etiam renitentibus adimplere, alioquin auiloiitatis noftr» injuriam diutius pati nequibimus; quin advertus contumaces, quod officii 110 Eftri eft impleamus, & Gaffinenfi abbati quz fua funt reftituamus, quem in quantum videtur plnam habere juftitiam credimus. Data Cepctantertio nonas Novembris.

MΓ JfMtd etiam occurrit , fned m Bare^fi coeociUo profiltijfe Urbanam rei ipfius majefias, & illius φη F"*#* & '«T*»' congruentia demonfirat, tpefa patmem nempe peorxmdam in Sicilia cv^htntia . Cum enim Sicilia ad illas ufae amas Saracenis dominis ferviiffit epifeoporusn interim feries pluribus in locis interrupta Juerat. Uerwn ebrifiianorum armis, ducibus Roberto & Rogerio pu(fis, tandem pagenis prifiinis frdibus fas rediere epifcopos Vijum rfi, 7J vero aiium fit coafistutum in Barenfi concilio ad Kalendas Oitobris indi&o , ut perfpicae demonfiratur ex bulla Urbani anno 1099. indiitiom HÜ. die I'I. idui Oflobrii jignata ; qui fane annui U indifho more Gracorum , <jui tunc vigebat sn Sicilia, fuppututi indicant annum 1098. Ita vero bulla apud Rocbtsm Pjrrum Sicil. Jacr. lib. 3. »73·

CHAISTI IMt.

Urbanus epifeopus fervus fervorum Dei dilecto fratri Gerlando Agrigentino epiicopo , ejufque fucceflbribus canonice promovendis in perpetuum.

Omnipotentis Dei difpofitione mutantur tempora, transferuntur regna; hinc eft , quod magni nominis nationes dirutas fic depreflas , viles vero atque exiguas nonnunquam legimus exaltatas, hinc eft quod in quibufdam regionibus chriftiani nominis poteftatem paganorum feritas occupavit, in quibufdam iterum paganorum tyrannidem chriftian» potenti» dignitas conculcavit . Sicut noftris temporibus gloriofiflimorum principum Robcrti ducis, fic Rogerii comitis fortitudine fuprem» dignationis mileratio omnem Saracenorum moleftiam in Sicilia infula expugnavit, & antiquum ecclefix fandx ftatum pro voluntatis fu» beneplacito recuperavit . Unde & ipfius ineffabili milericordi» gratias agimus, fic ipfius gratiam fuper illos egregios fratres , alterum jam defundum alterum ipfo patrante fuperftitem imploramus, fic ad eccleliarum qux in eadem infula hint, reftitutionem , feu ordinationem pro noftri officii debito anhelamus. Sicut igitur annuente Deo, catterarum jam parochias difpofinmus , ita fic Agrigentinx ditrcefis, prxfentis decreti audoritate dilponimus , flatuimus enim chariflime frater Gerlande, quem Omnipotens Dominus in ipfa ecclefia noftra , tanquam B. Petri manibus confecrare dignatus eft, ut tibi deinceps, tuilque legitimis fucceflbribus , epifeopali jure regendum ac difponendum perpetuo maneat quidquid infra fines fubfcriptos continetur, videlicet a loco ubi oritur flumen fubtus Corilionem ufque deſuper petram de Zineth, & inde tenditur per divitiones Jatinx fic Cephale , & deinde ad «bvifiones Biccari; inde vero ufque ad flumen falfiuQ. quod eft divifio Panormi, fic Thermarum , fic uu> ore hujus fluminis , ubi cadit in mare protenditur hxc parochia juxta mare ufquead flumen Tortum; fic ab hoc abinde unde oritur, tenditurad Pyra fubtus Petram Elix, atque inde ad altuip montem, qui eft fupra Pyra ; inde autem ad flumen falfum , ubi jungitur cum flumine Petre Eli» , fic ex hoc flumine ficut ipfum defeendir ad Lympiadum, qui locus dividit Agrigentumfic Buteriam , atque inde per maritimam ufque ad flumen de Bilicht, quod eft divifio Maxarix, fic adhuc tenditur , ficut hoc flumen currit ufque fubtus Corilionem ubi incipit divifio, exceptis Biccaro, Corilione, & Thermis. In proprietate autem tam tui quam fucceflorum tuorum jure Cafile Cathal cum centum villanis, ficut a fupradido filio noftro comite Rogerio traditum eft, conferventur. Prxterea quaecumque in pofterum liberalitate principum, vel oblatione fidelium eadem ecclefia Agrigentina jufte , atque canonice poterit adipifei firma tibi tuilque fucCjjflbnbus & illibata permaneant . Decernimus ergo ut nulli omnino hominum liceat eamdem ecclefiam temere perturbare, aut ejus pofléfliones auferre , vel ablatas retinere, minuere , vel temerariis vexationibus fatigare , fed omnia integre conferventur tam tuis quam canonicorum, fic clericorum omnium, ac pauperum ufibus prohutira. Si quae aurem ecclefiaftica fxcularilve periona hanc noftrx conftiunionis paginam fcienter contra eam venire rentaverit, fecundo, rertiove commonita , fi non fatisfadione congrua emendaverit , poteftatis , honorifque lui dignitate careat, reamque fe divino judicio exiftere de perpetrata iniquitate cognofeat, atque a iacratiflimo corpore & fangume Dei fic Domini Redemptoris noftri Jefu Chrifti aliena fiat; & in extremo examine diftrid» ultioni fubjaceat . Cundis autem eidem ecciefist jufta fervantibus , fit pax Domini noftri Jefu Chrifti, quatenus fic hic frudum bonx adionis percipiant, & in loco judicii prxmia xternx Opacis inveniant. Arnen , amen , amen. Datum Barii per manus Joannis S. R. E. diaconi card. VI. id. Odobr. indid. VIII. Incarnat. Domini 1099. pontif. Urbani II. PP. XI. j»

ANNO CHASTI

CONCILIUM HABITUM

In Hibernia, quo Murchertacus rex, epifeopi, nobiles, clerus fic populus illius infulz, Anfelmum Gantuânæ arehiepifeopum primatem fuum rogant , ut Waterfordenfe oppidum in epifeopatum erigat.

REx Hiberni», Murchertacusnomine ,fic Dofnaldus epifeopus, cum exteris epifeopis, fic quinque nobilecum clero fic populo ipfius infulx, miferunt nuncios ac litteras adAnfelmum, innotefeentes ei , civitatem quandam VKataferdiam nomine, in una fuarum provinciarum efle, cui ob numerofam civium multitudinem expediet epifcopum inftitui : fimulque petentes , ipfe quatenus primatus, quem fuper eos gerebat poteflate, fic qua fungebatur vicis ^poftoltcx * audoritatis , fandx Chriftianitati , ac neceflariae plebium utilitati , inftituendo eis pontificem , tubveniret. Jam enim fxcula multa tranfierant, in quibus eadem civitas abfque providentia fic cura pontificali confiftens, per diverfa tentationum pericola jadabatur , Elegerant autem iidem ipfi in hoc officium quemdam fux gentis virum vocabulo Malchum, cumque factandum, cum communi decreto, ad Anielmum * tranfierunt. Deeretum autem hoc eft.

'tnui.M- M'

„ Anfelmo Dei gratia , Anglorum archiepifcopo , clerus fic populu* oppidi Watafohiix , „ cum rege Murchertacho fic epifeopo Dofnal„ do, falutem in domino. Pater fande, excitas „; ignoranti» nos diu detrimenta falutis noftrx „ fuftinerc coegit, quod magis eligimus ferviliter „ Dominico jugo colla fubtrahere, quam libera„ liter paftorali obedientix fubefle. Nunc autem

» quanr

an\«o CHRIJTI

„ quanti proficiat paftorum caufa agnovimus, A „ cum ananun rerum fimilitudincs ad mentem „ revocamus: quia line regimine, nec exercitus „ bellum, nec navis marinum audet attentare „ periculum. Navicula ergo noftra mundanisde- „ dita fludrbus fine pallore contra callidum ho- „ ftem qua ratione pugnabit? Propterea nos fic „ m nofter Murchertacitus fic epifeopus Dofnaldus fic Dermeth dux nofter, frater regis, eli- „ gimus hunc presbyterum Malchum, Wal^elini „ Wmtonienfis epiicopi monachum, nobis fufti- „ cientiffime cognitum, natalibus fic moribus no- „ bilem, apoftolica fic ecclcfiaitica dilciplina tm- „ butum, fide catholica prudentem, moribus „ temperatum vita caftum, fobrium, hmnilejjfi, „ affabilem, mifcricordem, litteratum, hofpita- B „ lem, fue- domui bene prsrpofitum, non neo- „ phytum, habentem teftinxtnium bonum in gra- „ dibus lingulis. Hunc nobis petimus a veftra „ paternitate ordinari pontificem, quatenus re- „ gulariter' nobis prrefle valeat & prodeffe: fic „ nos fub ejus regimine falubriter Domino mili- „ tare poffunus. Ut autem omnium noilrorum „ vota in hanc eledionem êonvenire nofcatrs „ huic decreto canonico, praünptiftima volunta- „ te, ftnguli manibus propriis roborantes fubicri- „ pfimus. Ego Murchertachus rex Hybernie „ lubfcripfi. Ego Denneth dux frater, regis lubfcripfi. Ego Dofnaldus epifeopus fuxfcripfi. „ Ego Idunan epifeopus Midi» lubfcripfi. Ego „ SamuelDunenfis epifeopus fubfcripfi. Ego Fer- „ domnachus Laginienfium epifeopus lubfcripfi,

anno e*,*I*I

Sulcripierunt his multo plures, quos nos, brevitati ftudentes, notare non neccifarium duximus.

Igitur Anfclmus conuderans fic iiuelligens eos jufta fic utilia petere, petitioni eorum libens annuit. Eledutn ergo pontificem diligenter in his quæ facra jubet auctoritas examinatum, ac multorum cum vitae lux teftimonio, dignum epifeopatu comprobatum, lumpta ab eo cx more de iubjedionis lue obedientia proteftjone, facravit, eum Cantuarix (i) quinto Kal. Januarii, allinentibus fic cooperantibuf fibi iu ho', minillerio, duobus epifcopis fuis Radulpho fcilicet Giceftrenfi, fic Gunduipho Roffenfi.

CONCILIUM GERUNDENSE,

Pro ecclefiaftica libertate anno MXCVII.

ANno Domini MXCVII. Id. Decembris fub C Bernardo archiepiicopo Toletano apoftolicx fedis legato celebratum eftGerundenfe concilium *ad corroborandam ecclefia libertatis dignitatem.* Et interfuerunt archiepifeopus Taraconenfis, epifeopus Rotenfis, epifeopus Barcinonenfis, epifeopus Gcrundenfis. *Ex fchedis iliuftrifimi Petri de Marcj, qui afia ex Barcmanenfis ecclefi* tabulario defcripfit.*

«8 «ggh«ggi» «O «OΦΦ-O

CONCILIUM ROMANUM II.

Quo regi^Anglorum inducisæ concerte funt ufque ad feftum fandi Michaelis, anno Domini MXCVII. tempore Urbani papx II.

Ati· <ó·'îi>l.

hac fynodo Edinerus in vita fandi Anfel- D JL/ mi apud Surium rftajcribit; *Einito.concilio Barenfi, Romam cum apoftolica profefli fumis. TranfaElis autem aliquantis diebus, venit Romam K'ilielmxs ille, cujis in exitu Anglia memoriam fecimus. Inter alia boc effecit apud apoftolicum, ut inducias regi Anglia daret ufque ad feftum fanEli Mschaelts archangeli. Quod Anfelmus agnofeens, illico Lugdunum redire volebat: fed prohibitu a papa eft propter concilium, quod fe tertia hebdomada pafcha Rama habiturum ftatuerat. Qÿx,* autem conftituta fuerint inconcilio, praeteriit Edinerus, AX'ilielmus Malmesburienfis in hiftoria rerum geftarum pontificum Anglorum de his agens, fugillat Urbanum papam ac fiios, quod pecunrae mercimonio inducias regi concelfiffec ufque ad feftum fandi Michaelis archangeli.

Uib*·· Pp.

Verum idem audor meminiffe debuit, a fe paulo fuperius didum anno fuperiori in concilio Barenfi, quod idem Urbanus pontifex, jam fententiam excommunicationis in regem ibi laturus ftatim, interceflione fandi Anfclmi, ne faceret, cohibitus ellet. Accufarine potuit tarditatis Urbanus, qui ab Anlelmo adore, ne in eum dicat fenrentiam, continetur? Quod fi petenti regi per nuntium inducias ufque ad feftum fandi Michaelis archangeli conceffit Urbanus: potuitne vel iftas ipfe negaffe, non dico regi, fed Cuilibet homuncioni petenti, ut adurus caufam Romae ex Anglia teftes fiefeftimenia perduceret, atque produceret, ex tanto- terrarum fpatio? An fit vitio dari potuit fummi pontifici aliquid indulfiffe regi, quem vidimus haud pridem a fchifmaticis defeciflc, atque ad communicationem Urbani catholici antiftitis convolaffe? Ubi illud de Domino didum fic repetitum, ut omittamus externa:

(i) Id «A, dit »1. menGt Decembris, qui anno 1096. in Dominica incidebat, quo ideo Maleus Vatafordienfis Epilcopus cosifecratus eft, ut r Ae vidit Ahbrdus, *oon ve<o* anno 1097. qno perperam Tom. x. Conciliorum Concilium Hibernicnm contignatur. Edimetus enim Hb. >. Novorum cap. a. S. Anfelmum Romam profkilcendi facultatem a Rege eatorbife narrat *Imam, filii Dei* 1097. *feria quinta, qua fuit idus O8obrh.* Ex certimmo itaque temporia cbaraaert, feria nempe quiota cum Itibus Oftobris cotqunAa, certo liquet, non foium Anlelmum anno *tom. ex* Anglia difeeflifl·, led etiam Concilium H.bernicum, & ordinationam Epifeopi Vvataforditnfia contigifle anno tojd. cum hic Prcful ab Anfelmo Cantuaria conlrcratus fuerit die aS. mentis Decembris; & aa. sopy. eo die in Gailiis Anfelmus egerit; Edimerus eoim alt: *yenimut Cluniacum tertio dit auto Mattwtattm Douum &c. Paguu ad Aa. Cbr. 1097.*

idrnndinent epnquaffatam non confringit , linum A '«I«»I< , ut iupra -oilendimus:) *Sedq nuntquid bnc alone Inbwniionij inveuitl Si de quo dice non omnei agnojci tn , tpleeft .dneimui ^trcbiepijcofui Anglicre regiontt.* Subjungit Edmetui , in eodem Concilio rağim excommunicatkxui lentenitatn intorlilie in dsnte* vel accipientet Ecclefiarum Inveftiturai, & in eos qui proEcclefianicii hononbui liicorum hominum fervi « quafi ancillae fiuut.

CH Ris П ...» ‘ --------- *Mtmonet. 4'Jnec ejiciat ad vi&oriam JKWCtffH.*

— ■ ANNO CHKISTt ı·>·.

Orservatio P. AntÔn'ii Pagi ad An. Chr. 1098. n. J. & fcq.

A num. I, ad IX. Edimerus feu Eadmetus , corrupte Eduierui appcllauij, m lib. 1 Novorum cap.'4. poftquam *capite* hip-non nirravir profeftionem Caruanjin Urbani II. Ac D. Anfelmi hoc anno Ailceptam. ut p'vcndein mouftrivimus , diffent de CoAcil o Barenfi *Kairnd Oêfcb.* hujns anni congretato , ut etum ib d-m vifum. an.-jue de Anfe'mo · *Flexu genibul* CO-

tis mterpoi ns Furto *Ccncbe aliato difrcfimut*, tcni-g *totum Papa- Romam ufque mn deicientei .* Subdit, St' Il Limum quenatm mineum a 'A lilelmo Anglijr Regemilium canum ipoliati Anfelmi reddidiile , led esm I'rbanum II. non probare , eique diaule : *Redi , quan*i CU<> , *rtdi* ; cr *uroecfe illi cx farte U. Prtri , quatenuc muta omili centradiid'enc*i!lut» iuli cmnirUi intrare re-*

h uc ~-rlir . feu- me faciat ante Concilium , quod tertu leldomada Pajchie (aim nempe milleftmi nnnagelimi non· , nun vero currentis , ut aptid Baromum , & Torn. X.Conril. etiam letitur) *tn hac urbe lum co braturui .· a':,quin certifime noVeiit , /c in eodem C χ.ıiıo damnati n-ı lententia fvn-r- , quam promeruit. Ai l£lc : Prinjcuam alearn, te.um leCr.t:m agam. Maufit ergo ili per diei flur'mct idem l·'ullelmm , prudenter operam dando h.n y i.Ac !u.r c.iu I au&ric <fficere: ac , ut Dem n·. jut zuiuntati ut'ifaecrct . munera quibui ra cordi effe ànimadvertebat dfperilendo , tf pollicendo , par-vi habete . Drdu.ruc ergo a lentenita Romanut Pontifex efi : ac* »2 *pu voto y-filielmi, inducai ujque ad Fefium S. Michaeii· drd't Regi, .delet funt hae in ipfii lolemnin* AZ/ii'.'i'*tat i Chrifti* , current s nempe anni , non vero iuperiori. *.it ex diftn* necellerio icqmtur.

R-prrhrndir Biromus Malmesburicnltm , quod lib»

cujn iminmin 4M iriiwn WCute--iĸ pro: *ax*i.'Tc Eadm-ru< lartien , cupis libri Novorum* Baromi tempore nendum lucem viderant , id tantum de rrriniiltis Curii Rom.ini dlerit . aitqne , cumPon* tifex Reinjiero Inceni. Epilcopo prarcenifter , ut ftttuta .n Synodo Romani , *Jontiu ova follebat voce* , ie?eret , Re.n-erum pumile : *veram nonnulli! ab eo capitu. in audientia omnium di,'ertc expofitit , fubito admirantilrui tunfpi , 'vultu , voce . ai geftn corpo-ic m alium*

- x - - · ·· --------- ,· ■.-· *qux exconenda 'ulcepcrat, intulit dicent , Sed 'videlicet auid Ieitaruaj ? Preapoi tibditoi andramai , &rinjaqui tyrannerkm jeintiii* roh *obrviamut . Optrejionei namque , quai ipfi ua ty* -inmit' *Fcdifu inferunt, & expoliatiopu onarum , quo- tuendu ilt'i inflitutee unt , quotid'e ad '··ne Scdrm referuntu- , confilia 'y auxilia ficut* a *Caf'le omn u>n , requiruntur fed fuo terminentur cfe■iu , heu! ictui mundat novit. tf Inde Conqueritur . De hu'u< mundi rcmotiffimii purtibui unue irce inter nos , mideda taciturnitate quicfccni , mitu refidrt &c Jam cnnui iccundur eft que huc 'venit* (idroque Anlelmus , de quo ib< /crino, currenti tantum anno Romam per-

Tom. X. Concil. dc apud Barontum hoc Concilium . Romanum m duo dilpertitur , quorum alterum pr«lenti arfno coaAum tucrit , in eouue de Anfelmi eaula aAum alterum vero anno MXC1X. in quo Canonet XVIII; ibidem recitati , conditi fuerint . Veru.n fecundum illud Concilium Rominum mere fi&itium , ut ex die & menfe ejus celebrationis evidenter apparet. Chronographus enim Malleacenfrt feribit , _Conciliurh Rominum *f. Kal.tdaii* anru MXCIX.Jn uno MS. 6. *Kalend. Idan* , m alio. *Pridie Kalendat ^Mrui cele*hrt'tum , qui diei omnes in tertiam hebdomadam poil Pafcha anno fequenti die decima menfia Aprilia habiturn , inciduhr . Quare Hovcdanut in priori parte Annal. dc Simeon Dunelmenfu in Itb· de Geft. Concilium Romanum cum anno MXCIX. *fc* terti* pnft Palcha hebdomada accurate alligarunt , neque hoc impofterum ar· cont roverliam venire deber .vHarc Chronograph· Ma'.leacenlis verba ad annum MXCIX. *Eo anno futtfaHum Romce Concilium, quod nrviffime tenuit Urbanut Papa* (inter Romana ordine 11. non vero JH.) *feptimo Kolendai Maii, in quo confirmavit viam SanBt Sepulclni' Domini noftri J. C. & decrevit m ifia Synodo , emat /exta fena jejunare pro peccatir Juti* , omaifar *Cbnfttanii ; tf maxime pro illu t quibut non confefii funt immemorei .* Bertoldus in Chron. ad annum MXCIX. Concilium Romanum tertia poft Palcha hebdomada indi&um refert , qji licet Anfelmi mentionem non facut , non dubium tamen, quin deConcilio, cui ipfe interfuit, interpretandus fit, nempe df Concilio Rom. tertia poflPalcht hebdomada coafto , dc quo etiam anno ptxcedenti fermnem habuimus .

Pctttnet ad hoc Concilium Romanum , quod refert Joannes de Colle medio in Vita Reati Joannit Morinorum Epifcopi , qui ei annos quatunrdecim cohabitavit . Ecclelia Mormenlis vig'nti eitciter annis multis tribulationibus vexata fuerat, & ad magnam confnfiontintedaAa. Cumque Canonici *^ubertam ^fimitunenlem* , EcclehK M'innenlis Canumcum contra Canonum fanftiones elegnfent , Abbates reugioti , A viri quidam laicalis ordinis *Joannrm Atrebatenfem Arcbidiucenum* etiam renitentem Epifeopum elegere. *Eodem tempore* , inquit Joannes de Collemedio cap. }. *'Rfimee Concilium gmrrale de diverfit mundi fartibut Papa indixerat. lu quo Concilie Monnenfi caufa IraRata , CT Auberti eleėiione haud difficile reprobata , daminut Joannei , cujut lancinate celebrii fama -vulgaverat multorum vtcibut d:gnm pronutiualur* , CT *cle8io ejur ex /enientia Concilii a Domino Papa falemniter confirmatur .* Quæ cum ipfo ignorante afta fuiflent , Urbanus 11. ne fubterfugere retentaret , litteris ad eum dat » injunxit, ut oneri colfubmiccerec : *Amauc erat,* fubdit Joannes de Colle media, *ab Incarnat. Domini N. J. C.* MXCIX. *Hoc igitur anno II. Nouer Junii Preibytcralui ordinatione jujcepta , fequenti menfe, XÝ1. videlicet Kai. Autufti* a Manafte Archiep. Remenli confecratus eft , ftc. 1A. Kai. ejufdem menfn apud Tarvennam folemniter inthroniiafns . Concilium iraque Romanum fub Urbano ordine II. non vero HI. nt perperam habet Rollindus in Nona ad c. g. laudatum, anno tantuto fequenti celebratum .

<8Hi;

CONCILIUM BURDEGALENSE

ANNO MXCVIII.

ANno Domini MXCVIII. Burdegalr conci lium habuit Amatus illius urbis archiepifcopus, fedis apo/lolicae legatus, cum aliis diverfarum provinciarum epifeopis › Quo in concilio 2uid a&umfit ignoramus: celebratum autem fuif: dicimus ex diplomate tabularii Angeriacenfis, E cui Amatus archiepifeopus Bunkgalenfis, Rolandus Dolenfis archiepifeopus, Petrus epifeopus Aginnenfis , aliique hic in concilio fubfcribunt , anno Dominì MXCVIII. Indift. VI. III. Nonas Odobr.

AD BURDEGALENSE CONCILIUM

Amt lop8. M»7mw.

ADDITIO.

Suppi.M«»β toll p.i 14. k« G.II.Ch. ...or <d<: r» n. p»g.I»

A Matin gratia Dei Burdegalcnfium archiepifcopus & S. R. E. legatus definivit in concilio Burdegalenfi altercationem, quz erat inter Anfculfum abbatem S. Johannis dc Angeriaco, & Gamerium abbatem S. Maxentii, & monachos utriufque monafterii propter ecclefiam S. Petri de Mareiftais vetulo, fitam prope caftrum, quod nominatur, Maftacius. In favorem Angeriacenfium res fuit difiinita. Aôum & conceffum in Burdegalenfi concilio anno ab Incarnatione Domini MXCVIII. indiâ. VI. epafta XXVI. atfift'entibus fie przfidentibus R. Aucienfium archiepifcopo & R Dolenfium archiprzlule cum (uftragancis eorum epifeopis & abbatibus, necnon & I. Agennenfium & R. Petragoricenfium epifeopis cum fufiraganeis eorum abbatibus. Anno vero XI. pontifie, q^rnini papz ^Urbani II. Data III. nonas oâobris

MEDIOLANENSE CONCILIUM

Sub Anfclmo de Rode Mediolanerfi arcbiepifeopo pro irtfatranda citri difciplina Amo lopS- *babitum*.

Anno >-,!. Ap,>«· <o II «W. *f. It.*

„ /^\Uod modo dandum fufeipio Mediolanenfe concilium feu potius concil. hocftagmentum, breve quidem eft & truncum; in „ tamen brevitate nonnulla edocet, vel ignota „ vel non fatis comperta. Landulphus Junior „ rerum Mediolanenfium ejus «tatis hiftoria ca„ pite primo tradit Anfclmum de Rode in ar„ chiepifcopum Mediolanenfem renunciatum *or„ dinationem epifeopatus ab extraneis epifeopis* fu„ feepiflê, & Armanum tn epifeopum Brixien„ fem ordinafte, rejeâo æmulo Baldrico, qui ab „ Henrico rege *inveftitxram* obtinuerat. Hzc „ omnia cum concilio ifto quadrant. Plures hic „ fefe offerunt epifeopi non provinciales tantum„ modo, fed fit exteri, unde non immerito „ fufpicari quis poflèt concilium iflud eo forte „ tempore quo Anteimus Mediolancnfis fedem „ obtinuit conveniflfe. Qyanquam enim Pape„ brochius in traâatu chronologico de arefiie„ pifeopis Mediolanenfibus tomo 11. menfis a„ âuum SS. praefixo exordium' ejus an. przcc„ denti 1097. afiignavit, id tamen nonnifi per „ con^cfturam ab co aflertum eft, quas conje„ âuras uno vel altero menfe falli pofie nona„ gre admitteremus. Utcumque res habeat fde, „ profcâo conftat, fin minus Anfelmum, certe „ tamen Armanum Brixi&nf. nonnifi hoc anno „ 1098. Brixienfis facerdotii dignitate potitum „ fuifle, neque enim nifi Armanum hunc defi„ gnari credo nomine *Brixienfis ehfli*; & cum „ inter caufas concilii hujus habendi unamhafc „ extitiflê doceant afta, ut *male nominati efijco„ pi* removerentur; fieri utique potuit ut in hoc „ ipfo concilio Armantis aflumeretur, Baldrico „ aemulo penitus reprobato.

ACTA CONCILII.

A Nno ab Incarnatione Domini millefimo nonagefimo oâavo, indidione fe... Non. April. celebrata eft Mediolani fynodus, prxfidente domno Anfelmo archiepifcopo cum epilcopis Catholicis fufiraganeis fuis & reliquis tam Gallix, quam Lombardia;, ÔC religiofis, & fandiflimis Viris Magalo ... fcilicet, & Arelatcnfi archiepifcopo, Mantuano autem, & Regino, Cumano quoque, & Placentino, & Brixicnfieledo. Faâa autem difputatione magna de ftatu ccclefiarum, & communi vita clericorum, fed & de his male nominatis epifeopis, qui Mediolancnfis ecclefia: fufiraganeas fedes invaierant, prima quidem, & fecunda die in maiori ecclefia, tertia autem die pr® nimia tam cleri, quam utriufque fexus populi .... in Campo concilium fedit, ubi poft multimodam tradationem, hzc funt capitula prolata &c. *fub finem*

Conquefti funt prztcrea canonici S. Ambrofii apud przfatam fynodum, Monachos contra Domini apoftolici przcepta, & contra omnem auâoritatem, oblationes Altaris B. ejufdem Ambrofii invafifiê, & non folum inauditis depraedationibus, verum etiam efiufione facerdotalu fanguinis abftuliife. Unde pari voto ftatuimus eo, quod monachi vive vocis Apoftolico precepto, & eius decretis inobedientes exrirerint........tra ecclefiafticam regulam przfumpferint.........clericos quiete oblationes Altaris poflidere, ficut per quadraginta, & eo amplius annos, fine canonica, vel legali moleftia poflederunt &c.

CONCILIABULUM ROMANUM

A ichifinafkis Guiberti antipape: fautoribus agitatum anno Domini Mxcvui.

AppA·. X*. T Ttfor *conciliabali a Gxibertinis babiti memoria illius latrocinii frnodalem epiftolam. Deinde pauca fupereft ad calcem lib.* 11. *Semonis eardinalss fcbifrnatsci dt vita HHdtbrandi. At primam refert quadam narrat, qua ad illud conciliabulum, &alterms iudi&hnem attinent.*

Epi-

ANNO CHRISTI

Epiftola fynodalis fchifmaticorum.

„ Adalbertus epifeopus S- Rufinae Silvx candidar, Joannes epifeopus Hortienfts , Hugo epifeopus Prxneftinus, Albertus epifeopus Nepcfinus, Benno cardinalis presbyter urbis Rpmr, „ Romanus cardinalis presbyter Ujbi* Romae , „ Octavianus presbyter cardinalis defignatus ,Pau- „ lus primicerius Romanx ecclefir,I Nicolaus e- „ lectus abbas S. Silveftri Urbis Rom*, N. abbas „ S. Pancratii urbis Ronue, & clerus, & clarifi „ fimi principes laid, Theobaldus Chinebii , & „ Udalricus de S. Euftachio, & populus Roma- „.nus , omnibus Deum timentibus , & faiutem „ Romani reipubliefc diligentibus . Nulumus i- „ gnorare prudentiam veftram, quod ad deftru- „ endas hxrcles noviter ab Hildebrando inven- „ tas, & antiquas fub nomine pietatis impie ab „ ipfo renovatas, & ad defenfionem hdei catho- „ licae, & ad exterminandam impietatem eorum, „ qui noviter ipfam fidem catholicam, quantum „ in ipfis erat , ftindere non timberunt , Deo „ auClore, Nonis apud S. Blafium convenimus, „ vi it. Id. apud S. Cclfum, *vii.* Id. apud S. „ Mariam , in ecclefia qu* vocatur Rotunda , „ confedimus: ipfas hterefes damnatas, ficut ma- „ jores noftri, & nos damnamus . omnes fefta- „ tores, communicatores : complices , femel dam- „ natat pravitatis, pari forte cantemus : ne , fi „ paululum taceamus, confentire videamur. Eos „ vero qui auiloribus errorum communicant, da- „ ta fccuritate libere veniendi & abeundi, voca* „ mus: & ut per majores fuos dominum Rayne- „ num & Joanncm Burgundum çauiam fuam-a- „ gant, admonemus : fecuritatem integram, in „ quantum pofliimus , ufque ad tertum omnium „ fanftorum proponimus , etiam cum in cauia „ lua defecerint, neminem circumvenientes, nul- „ lius fanguinem , fed omnium vitam & hono- „ rem fitientes , nec feditiones in populo com- „ moventes . Dc caufa enim fua diffidere videtur, quifquis audor eft feditioni».

„ Pacem vero & diledionem fipccram proponimus omnibus, pacem, veritatem, & unitatem catholica ecclefia ampiedentibus , ut fi* mus fil(i patrii noftri qui m crlis eft. Qui entm e* patrp diabolo funt , opera patris fui faciunt conlpiVationibus, {editionibus ; &, ct*jus filii fint , manifefte oftendunt · Nos vero illius difeipuli elfe clefideramtis, cujus dodrina, etiam ininqcjs , iane eft inteiligend» . Orent pro nobis ecçlelix filii, ut crelcat ferino Domini &.C. Dati Roma: contra fchifrrtaticos facro conventu. Anno ab Incarnatione Domini MXCV1IL Ind fexta, VII. Id. Augufti.

Pergunt otia fihijmaticornm. His litteris vocati funt. Declinarunt autem audientiam fchifmatiei per fedecim annos , per obfides potentes & clariffimos, fit per f.-.cramcnta fibi oblata invitati, ne caperentur fuis mendaciis, ne fuis libellis convincerentur , quibus audores eorum corruperunt terram hxrefibus variis, longe latdquedifle- minatis, per apoftolus multiplicis erroris. Sacer etiam conventus, toties deprehenfa eorum verfutia, in conipedu ecclefia:, coram multitudine Romanorum, ait.

„ Eos, qui fandam ecclefiam fcindere Oontimuerunt, iterum vocamus ad Synodum, quam „ Deo audore celebrare difpofuimus circa Kal. „ Novembr. in prxfenti tamen, quia venire re- „ nuunt, telles invocamus contra eos crlum & „ terram, quod nullum cbnfenfum adhibebimus „ eorum pcrvcrfitati. Et in teftimonium illiqs , „ in medio ccclefix, in confpeftu angelorum & „ hominum , incendio tradimus decreta eorum » hxretica , quibus orbem terrae perverterunt , „ verbum Dei adulterantes, fub ementito colore », pietatis quxrentcs plus fe quam fidem catholicam amari . Qui per fedecim annos nullum „ dederunt locum veritati, fugientes lucem exa- „ minationis, tenebris errorum ailueti, falfisex- „ politionibus violenter intorquentes feripturas iu „ argumentum nefandillimi fchifinatis.

SYNODUS ATREBATENSIS,

In qua Lambertus Epiicopus Monachis S. Vedafti altaria /afn antea ab ipfis poflĕfta confirmat Anno Chrifti Mxcviit,

IN homine patris & filii & fpiritus fanûi unius scii ac fummi Dei. Arnen. Cum inter cretera prxeeptorum Chrirtianx religionis fummopere commendetur ramus uterque caritatis, Dei videlicet amor & proximi, nifi proximum erigamus, jumento ialutis circumferamus ad exempluha illius Samaritani , non promerebimur gratiam'hujus fanite diledionis . Merito fiquidem caritas debet ampledi quam divina providentia tantopere commendare ftuduit . Hxc namque per legem, per prophetas mundo prius innotuit, quam ut altius Dei filius *commendaret,* in tempore gratie vifibilis apparens in fole tabernaculum fuum pofuit. Et quoniam raritas loquitur, *Omni petenti it da,* & vifcera Caritatis femper carent inopia, nos oportet elaborare petentibus hilariter adminiftrare prout ratio diftabit & aequitas. Quare ego Lambertus Dei miferatione Atrebatenfis Epifcopus fiepe & multum imploratus , fatisfacere voui dulciftimis precibus domni Aloldi venerabilis Abbatis Atrebatenfis coenobii de titulo | gloriofi ennfefforis Chrifti Vedafti exterorumque fratrum «jufdcm Ecclefia, ut altaria quae pcrfonalitcr te* nuerant firmaremus liberaliter poflidenda prtedi- ftx congregationi . Unde cum fidelibus noftris communicato confilio, tibi, reverentiflime frater & fili Abba Alolde, tuiique legitimis fucceflbribus pro peccatorum noftrorUm redemptione, fine aliqua turpis lucri exaftione, ipfa altaria non folum concedimus , verum etiam qua prxfidemus auctoritate liberaliter in perpetuum ea confirma* mus; ca tamen conditione ut defundis Presbyteris illorum locorum , alii idonei ab Abbate ad Epifeopum deducantur , eifque ctira animarum ab Epifeopo gratis impendatur . Salvo in omnibus jure Atrebatenfis Epifcopi & redditibus ejus & Archidiaconi miniitrorumque ejus . Praeterea promittente nobis fit profitente Abbate ficut primogenito filio noftro in privatis & publicis negotiis Ecclefir noftr» in Capitulo & extra fideliter & obedienter fe deferviturum. fi vocetur ab Ecclefia. Hstc autem ftmt nominatimaltaria, Salgi t Florbacs, Laventks, Felcy , Vi , Contchan, Remchendencourt, Afcecl, Hadas, Mons, Novilelle, Pabule , Bafiliere , Bomvillers, Guarlufe, Fifcau, Bairy, FontcneUis, Atcias, Gaurcr-

CHRisri ■>1. rérie, Fufcariis, Bertricurt, B»gartus,Hambleng, A traîne, Noveville, lier, Tenluz, Mofiancs, Y-mercurt. Si quis autem poft hanc noftram definitionem manu facrilega cui Deo diiponente annuimus auferre vel pecuniam exigere praflümpferit, dator & acceptor cum Syrnooe haeretico a-nathema fit. Cujus rei gratia pignus hoc caritatis nobis rccompenfandum reduci volumuf 'ad memoriam, quatenus audito obitu noftro , exequia & tricelimum noftnun & anniverfarium tam celebrare procurent. Et quoniam fanda & falubris eft cogitatio pro defundis exorare , ut a peccatis (olvantur , rogamus te, diledilfime fili & venerabilis Abba, & omnes fuccetTorCi ruosineo quo es loco & ordine futuros Abb.ucf quatenus B in caritate fpiritus fandi, in quo eft nmiifioomnium peccatorum , quod nobis ftatiun.u, fieri , hoc idem fiat fuccefloribus noftris in Atrebatenli fede futuris Epifeopis. Sang quoniam in deterius defluunt tempora, nec adiones human® pofKint memorari nili per litteras , hoc libertatis donativum confignari libuit przfente pagina. Quod ut inconvulhun & fine refragatione permaneat, in augmentum firmitatis teftium fubfcripfimusnomina . S. domni Clarcmboldi Atrebatenfis Archidiaconi. S. domni Joannis Abbatis de Monte fandi Eligi». S. domni Alberti Abbatis Halnonienfis. S domni Hameiici*Abbatis Aquicineniis. S. domni Rayncri A-bbatisyie Cameraco. S. domui Gaufridi Abbatis de Novo CafteHo . S. domni Adam Abbatis de fando Auberto. S. domni O-donis fande Mari® Prrpohti. S. domni Guiberti Decani . S. Anaftafit Cantoris . S. Koberti Magiftri. S. Gualteri Cuftodis. S. Malcclini Archipresbyteri . S. Joannis Decani- d' Aginville . S. Radulfi Decani . S. Anfelmi Decani de Bethunia. S. Guarncri Decani. S. BalAiini Dectfide Bapalmis . S. Guagonis Decani. S. Joannis de Duaco . S. Gualteri Decani PP. S. Arnulfi de L-ens PP. S. Bêrnardi S. domni Cononis de AridaGamantia dc titulo fand® Trinitatis .S.domni Achardi. S. domni Drogonis. Ego Laipbertus Dei miferatione Atrebatenfis Epifeopus hoc libertatis donativum relegi, fubfcripfi f & in nomme patris & filii & fpiritus fandi propria manu confirmavi. AAum Atrebati in fynodo inbafiiica B- Mari® femper Virginis Domine nolbe anno Dei Chrifti mxcviii indid- vrii. Id. Odob. anno autem pontificatus doruiu Lamberti Atrebatenfis Epifeopi quinto.

«O <O <O

CONCILIUM ROMANUM 111.

IN Q.U O URBANUS PAPA

Statuta przdeceflbrum fuorum confirmat, Guibertum antipapam ejufque complices iterum excommunicat, & Hierofolymitanam expeditionem promoveri rogat, anno Domini'mxcix.

DECRETA DOMINI PAP^E URBANI II.

•I» MS »·. ĩĩĩı^''' vu. lûl. *Det* in concilio, Rom* ir. ecclefi* B. Petri apojiont AKK Dei Cb-rji:* Mxcix. ** pridie Kelenaaj Man.*

CANONES.

o.'IcV.ai" voup^4' *. T~? A quae a fandis patribus *de* fimonia- *—*i* c'# Matuta fune, nos quoque Spiritus fanéli judicio & apoftolica automate firmamus,

II.

Quidquid igitur vel in fan&is ordinibus, vel in ecclefiafticis rebus, vel data, vel promifla pecunia acquifitum eft, nos irritum efle, & nullas unquam vires obtinere cenfemus.

III.

Si qui tamen a fimoniacis non fimoniace ordinati funt , fi quidem probare potuerint, ie cum ordinarentur, eos ne lcifle fimoniacos, & fi tum pro catholicis E habebantur in ecclefia, talium * ordines pro mifericordia fuftinemus : fi tamen eos laudabilis vita commendat. oHiutio·

IV.

Qui vero fcienter fe a fimoniacis con fecrari, immo exeerari paifi funt: eorum confecrationem omnino irritam efle decernimus.

V.

Quicumque fane cupiditate parentum, cum adhuc eflent parvuli , ecclehas vel ecciefiarum beneficia per pecunias adepti funt: poftquam eas omnino dimiferunt , fi canonice in iis vivere voluerint , pro magna mifericordia ibidem eos elfe concedimus ; neque pro hoc iado a tandis ordinibus removemus , fi alias digni inveniantur.

VI.

D Illi vero qui per feipfos, cum jam majoris eflent atratis, nefanda cupiditate dudi eas emerunt , fi m aliis ecdefiis canonice vivere voluerint, fervatis propriis ordinibus pro magna mifericordia ibi eos miniftrare permittimus. Quod fi ad alias fortafle transferri non potuerint, & in eifdem canonice vivere promiierint: minoribus ordinibus contenti ad facros ordines non accedant, falva tamen in omnibus apoftolica; (edis auâoritate.

VII.

Si qui tamen ante emptionem catholice ordinati funt : cum ca quz emerunt diroileriot, & vitam canonicam elegerint. • , in fuis gradibus permittantur : nili '«···»*' ·· for»e cjufmodi ecclefia fit, ut ibi primum т <n debeant obtinere. Primum enim, vel fiogularem, vel przpofuurz, vel of-

cmn ficti locum, in emptis ecclcfiis cos habere nun patimur·

»·>>

VIII.

Ordinationes qux a Guiberto hxrefiarcha facta: funt, poftquam ab apoftolicx memorix papa Gregorio & a Romana ecclefia eft damnatus, quxque etiam a pfcudocpifcopis per cum poftea ordinati; perpetrat» funt, irritas effe judicamus.

IX.

Similiter autem & eas qux a exteris hxrefiarchis nominarim excommunicatis faélx funt, & ab eis qui catholicorum & adhuc viventium epilcoporum fedes invàferunt; nifi probare voluerint, fe, cum ordinarentur, eos nciciffc damnatos,

X.

Qui vero ab epifcopis quondam quidem catholice ordinatis, fed io hocfchilmace a Romana ecclefia feparatis, coniecrati funt, eos nimirum, cum ad ecclefix unitatem redierint, fervatis propriis ordinibus miieticorditer fufeipi jubemus: fi tamen eos vita & icientia commendat.

XI.

Amodo vero quicumque a prxdidis fchifmaticis fantftx Romanx ecclefi» adveriariis lc ordinari permiferit, nullatenus hac venia dignus habeatur. Quamvis autem mifericordix intuitu, magnaque neceffitate cogente, hanc in facris ordinibus d'fpenfat'onem conftitucrimus. nullum tamen prxjudicium facris canonibus fieri volumus', led obtineant proprium robur, & ceffante neceffitate illud quoque ceflct quod failum eft pro neceffitate. Ubi enim multorum ftragesjacet, fubtrahendutn eft aliquid feveritati, ut addutur amplius caritati.

XII.

Illud quoque prxeipimus, ut pro chrifmate & baptifmo & iepultura nihil unquam exigatur.

XIII.

Ut unica domini noftri (ponfa fine macula & ruga permaneat, facrorum canonum infttuta renovantes prxeipimus, uc a fubdiaconatus tempore nulli liceat carnale commercium exercere, quod qui deprehenfus fuerit, ordinis fui periculum fuftinebit.

XIV.

Nemo prxterea ad factum ordinem permittatur accedere, nifi aut virgo, aut probatx fit caftitatis, & qui utque ad fubdiaconatum unicam & virginem uxorem habuerit.

XV.

Nullus laicus decimas fuac, aut ecclefiam, aut quidquid ecclefiaftici juris eft, fine confenfu epifeopi, vel Romani conceffione pontificis, monafteriis aut canonids offerre prxfumat. Quod fi quisepifcopus improbitatis & avaricix caufa conienttre noluerit, Romano pontifici nuntietur: &ejus licentia, quod offerendum eft, offeratur.

CHaisrt *·'>

XVI.

Nullus abbas, nullus ccclcfiarum pixpofitus, qux juris funt ecclefiaftici a laicis accipere fine epifeopi conceflione prxfumat.

XVII.

Nullus abbas pretium exigere ab eis qui ad converfioncm veniunt aliqua oc®cafione prxfumat.

In eodem quoque concilio dominus papa Urbanus excommunicatione -alligavit abbates, quicumque deinceps inveftituras abbatiarum a qualibet laicali manu quocumque modo prxfumerent accipere: & ut nullus epifeoporum hujufmodi abbates ordinaret, aut confecraret, apoftolica audoritate interdixit.

XVIII.

Adjecit etiam & conftanter prxeepit, ut nullus primatum, archiepifcoporum, C& epifeoporum, in ordinatione & confecratione epifeoporum, vel abbatum, cappas, tapecia, bacinos, & manutergia, qualibet exaftione requirat, vel fuicipiat.

Opera pretium erit addere 9x4 de boc concilio chronico» Mallettcer.fi narrat. Eo, *inquit*, anno fuit fidium Roma: concihum, quod noviffime tenuit Urbanus papa feptimo Kalendas Matt, in quo confirmavit viam fanâi lepulcri domini noftri jefu Chrifti: & decrevit in ipfa fynodo, omni lexta teria jejunare pro peccatis fuis, omnibus Chriftianis; & maxime pro illis, quibus non confeffi funt immemores.

Juvabit iX dejeribere verba Rogem Hoveden, parte annalmn< priore. Habent enim de bac fynodo peculiare nonnihil. Anno, *inquit,* MxcIX.Urbanus papa tertia hebdomada pafchae magnum concilium tenuit Roma:, in quo excommunicavit omnes laicos, inveftituras ecclefiarum dantes; & omnes, eaidem inveftituras deina!1ibus laicorum accipientes: necnon omnes, in officium lie dati honoris confecrantes, Excommunicavit etiam eos, qui pro ecclefiafticis honoribus, laicorum hominc' fiunt, dicens nimis exeerabile videri, ut manus, qux in tamam eminentiam excreverunt, ut quod nulli angelorum conceffum eft, ut Deum cunffa creantem fuo fignaculo creent, & cumdetn ipium, pro falute totius mundi, Dei parris obtutibus oflerant, in hanc ignaviam vel E ftuliitïam detrudantur, ut ancillar fiant earum manuum, quat diebus & noftibus obfccenis conrjutibiis inquinantur, five rapinis ac injufta. fangtttnis effuûoni addiûæ maculantur. Et ab omnibus acclamatum eft, fiat, fiat; & in his COQfuinrnatum eft concilium. *Hac Rogerim*.

Nec omittendam, quod legitur in Geftit de reftitutione Atrcbatenjii epifeopatui apud Baluz. Mifcel. torn. 5. p. X74.

Anno igitur Dei Chrifti mxcix. Dominus Urbanus Papa Π. qui jam prius ad Clarmontcm generale cclcbiaverat Concilium, rurfum Rome iu

—'▮ ——in Ecclefia Beati Petri apoftoli pro errore & hae*ł rcl,^us Grxcorum diverfarum regionum & provinearum Primates, Archiepifcopos , & Epifcopos ad celebrandum Concilium ftuduit convocate in fecunda Dominica'poft Albas qua *Mijencordia Domini* cantatur . Huic quoque Concilio cum exteris Remenfis provincic Epifeopis inter fuit Lambertus Atrebatenfis Epifeopus . Qualia autem decreta prxdiAus Papa" defLatina & Graeca Eccl-fia & de miniftris altaris & de ordinatis a fimoniacis dc dc beneficiis & officiis ecclefiafticis per pecuniam adeptis ante corpus beati Petri dederit, ftudiofus kdor legendo invenire poterit·

Chr ist i

N IΛ SSVERINI BtNII .

De bsc fynodo tndiSa , deque rebus ra *cedcm ^e/lii Acrtboldut ı/la narrat :* Hoc anno millcfimo nonageiimo nono dominus papa natalem Domini Ruma rum magna pace celebravit. Nam A cailclluin fanfti Angeli cum aliis munitionibus in fus poccfUtedrtinuit , mnnefquc aemulos fuos m civitate cum Dei adjutorio fa tis viriliter aut placavit , aut vi perdomuit . Synodum quoque fuam in tertia hebdomade poft pafeba Romae celebrandam miftta literis ulquequaque denuntiavit . *Mac de [ynodi indiQiane : de celebratione autem ita inferius ;* Roma dominus papa generalem lynodum centum quinquaginta epifeoporum , abbatum , A clericorum innumerabilium , terlia hebdomada poll pafcha collegit : in qua lynodo confirmans fuorum antecello· rum ftatutis, etiam ientennam anathematis fuper Guibertut» harefiarcham, & omnes ejm complices itéra·. vit. Statuit quoque ibi, ne communicare pra'umerent ns qu* concubinas haberent , n.fi priui *eas* dimit terent De riieroiolymitano itinere multum togam ut irent , & fratribus tuis laborantibus furcurrerent . *Hucujque de casseilio* XpaaaiM *Bertboloui.*

Ł ___ aNNo chmij t j I(,,.

Canones hoc concilio editos ea manuferipto monafterti Henmcenfis , ordinis regularium fanfti Augufbni prope Duacum codice , quem l.ambetti Atrebatenfis epilcopi elle conjicio, fideliter defcnptos , non line fumptu . labore . ac moleftia , ad honorem Dei A ecclefi* augmentum mifit as mc reverendus dominus Gregorius Coivenenus apud Duacenirs theologus canonicus , & fcholafticus qui cenlendisZlr inquirendis veterum litnut A novorum Icriptorum libris diu multumque in hac vite occupatus , in librum vita referri ac reeenferi meretur

G· C. Concilii hujus canones primi duodecim , isdem g faut in concilio Placentino anni 109' Eos m Clarornocitan; fynodo cum promuigalitt Urbanus, ut lupra diximus , m hac quoque confirmat : nec dub to quin idem in intermediis concitus pr*(titerit . An A m Romano anni lupctiorx *i Cur* emm tunc or&'fti fuillent A m annum dilati? Quod fi tunc promulgati (unt , cur nunc repetiti ? Eric qui hanc ob laulam fui picetur , canones hos efle concilii Roman· ann 109·. A anno 1099. per errorem attributos . Judicent qui mc vei fagaciores funt, vel confidentmres

Diem Binius adfcribir , pridie Kal. Maii In altero exemplo, deferipto Srrmoodt manu , notatur st. Kalend. Maii In chronico autem Malleacenfi , vti. Kal. Maii Apud Rogerium Hoveden . tertia hebdomada poft paicha . Qui poliremus cum quovis aliorum contenue . Nam tres illi diverti dies , in illam hebdotuadem incidunt .

AD CONCILIUM ROMANUM

Anni 1099. *fub Urbano 11.*

ADDITI O.

S»pp: Mssfi 10 II p ··· A.ev *,ot).*

I^Agites m critica Baronis & ex eo coileflor Venetur Ramans hujus concisis acia ex Eadmero ntftor. reovor. ltb. 1. *retulit ; fed cum Eadmeri verba ex integro referenda Pugiut minime cenfuerit, fatis babent brevi compendio , fummam eorum qua Eadmerus de concilio jcnpfit tradere , eadem tpfe pariter Venetus collector neglexit. Huc ut fupplerem res ipfa fuafit ; neque enim mutilum relinquere concilium vifum eft opportunum Igitur poft relatam Regineri Luceiqfis epifcopi ad patres concilii de S. Anfelmo orationem, apud eundem colleflorem legendam*, A*c *addit Eadmerus*.

hift sor.iib

Inter ultima vero Synodi, jam recifis <jur recidenda, & ftatutis qux vifa fuerant conftitucnda, in adverfarios fandx ecclefix excommunicationis fententiam cum toto concilio papa intorfit ; qux fentenua omnes quoque laicos, inveftituras ecclefiarum dantes , & omnes ealdem inveftituras de manibus illorum act ipientes, necnon omnes in officium fic dati honoris hujufmodi confecrantes pari modo involvit . Eos nihilominus lub ipfius anathematis vinculo colligavit , qui pro ccclefiafticis honoribus laicorum hominum homines fiunt , dicens nimis exeerabik videri , manus qux in tantam eminentiam excreverint , ut quod nulli Angelorum conceflum eft, Deum eunda creantem fuo minifterio creent,A cumdetn ipfum pro redemptione & falute totius mundi fununi Dei patris obtutibus offerant , in hanc ignominiam detrudi, ut ancillx fiant earum manuum , qux die ac node obfcxnis contagiis inquinantur, rapinis ac iniuftx fanguinumeffimoni addidx commaculantur . His prxfcnte* fuimus ; hxc confpeximus ; his *b univerfis fiat, Cfiat acclamari audivimus^ & in his confummatum concilium *(cimus.*

Huc etiam faciunt gemina t quas modo fubdo S. Anjeimi litera ex editione Operum ejufdem Gerberonsena dcfumptu .

Domino Reverendo dX *Patri diligendo Pafcbalt fummo Pontifici t Anjclmus fervu- ecclefia Contuotiesfis . debitam fubieEiionem,* iX *orationum affiduitatem* I

T^Oftquam revocatus ad epifeopatum rediit in Angliam , oftendi decreta apoftolica , qux m Romano concilio prxfens audivi , ne fcilicet aliquis de manu regis aut alicujus laici ecclefiarum inveftituras acçiperet , ut per hoc ejus ho mo fieret ; nec aliquis hxc tranfgred lentem confecrare prxfumerer. Quod audientes rex & principes ejus , ipfi etiam epifcopi , dc alii minoris ordinis, trm graviter acceperunt , ut affererent fe nullo modo huic rei aiienium praebituros ; & me de regno , potius quam hoc fervarent , «-{ulfuros , & a Romana ecclefia fe difccffuroe .

g, j a ·ρ t iv ♦*· **

Inde, Reverende patet , veftrum petii per eprftolam noftram confilium, quam mifi celfitudini veftrx per Guiliclmum regis legatum : fed quoniam refponfi veftri literas non accepi , adnuc g per legatas noftros quos mitto cum chariffimis fratribus & coepifcopis noftris , qui pro eadem re veftram fanditatem adeunt, jam petitum iterum iupplex per chartam fublimitaus veftrx certum peto conidium. Oramus Dominum noftrum Jefum Chriftum, ut vos confervet ad laudem & gloriam nominis fui & utilitatem ecclefix fux.

EJUSDEM AD EUMDEM.

ANNO CH*,‡,TI E· roa. hb. Vi

/^Uanto ftudio mens mea fedis apoftolicz reverentiam & obedienriam pro fua poffibilitatc «^pledatur, teftantur multe & graviffimz tribulationes cordis mei ibli Deo & mihi note, quas ab initio epifeopatus mei per quatuor timos in Anglia, & per biennium in exilio paffusfum, quia ejufdem ledis fubjeâionem abnegare nolui . A qua intentione fpero in Deo , quia nihil eft quod me retrahere poflit . Quapropter in quantum mihi poflibile eft omnes aclus meos ejufdem auftontatis difpofitioni dirigendos , & ubi opus eft cotrigendos volo committere . Qualiter ego fim ad prxfens in Anglia breviter icribo ; quia latoribus przfentium plenius hoc viva voccfignificandum dimitto poftquam revocatus a rege Angliz , qui nunc eft , ad epifeopatum redii , offendi decreta apoftolica quz in R.omano concilio przfens audivi, ne feilicet laicus inveftituras ecclefiarum daret , neque aliquis de manu eius acciperet , aut pro hoc homo ejus fieret , nec aliquis hxc prxfumentem confecraret › qui vero hxc tranfgrederetur, excommunicationi fanât concilii fubjaceret . Quod audientes rex & Erincipes ejus, ipfi etiam epifeopi quanta mala inc proceiTura, quid potius iè faâuros , quam hzc decreta fufeepturos acclamaverunt , gravor dicere ; dicant legati przfentes qui audierunt. Tandem in me conveni uno fenfu pariter omnes affirmaverunt : me pofle extinguere omne malum, quod ex his decretis proceflèrit , alleverant ; fi precibus epifeoporum meas vellem aiiociare, quatenus cclfitudini veftre placeret przdidam fententiam mitigare . Quod fi facere recufarem , omne malum , quod inde eveniret, mihi imputandum fine ulla mea excufatione judicarent .Ne igitur aliquid videar contemnere, aut meo folo knlu vel propria voluntate quicquam facere, nec illos audeo non audire, nec de veftrz fanditatis dilpofitione aliquatenus volo exire . Servata igitur apud me reverentia & obedientia fedis apoftolicz, precor ur quantum dignitas veftra fecundum Deum pern ittit, petitioni przdictz, quam vobis legati exponent, juxta fapientiam veftram condeicendatis ; &. quid me jubeatis in hac re facere, quidquid futurum fit , per legatos przfentes certum me faciatis . Oramus omnipotentem Deum ut paternitatem tuam diu incolumem in integra prolperiiate ad ecelefiz fuz robur & conlolationem confervet.

Ex kv tpjo Ramano eoneilto data font Utera Urbani pontifct< ad blugotem Lugdunenjem archiepijiopum m ‹ax/s Mohjme^s abbatis, qui amo fupertori ad (ifterciente eremum tratifierat , ubi & monafterium conalait , qua prima fuit Cifterctenjis ordinis origo . Meltfmeniei abbate fuo Roberto deftituti ilium repetierunt ab Urbano in emetito, a quo rtmijfi funt ad Hu°onem Lugdunenfem al. S. L. tum his literis .

Urbanus epifeopus fervus fervorum Dei, venerabili fratri iT coepijcopc Hugoni apoftolica fedis vicario falutem & apoftolicam benediflionem.

MOlifmenfium fratrum magnum in concilio clamorem accepimus, abbatis fui reditum vehementius poftulantium . Dicebant enim religionem in fuo loco everfam , feque pro abbatis illius abfentia odio apud principes & czteros vicinos haberi . Coadi tandem a fratribus noftris dilectioni tuz in prxfentia fcripta mandamus, fignificantcs gratum nobis exiftere, ut ft fieri poffit abbas ilk ab eremo ad monafterium reducatur. Quod fi implere nequiveris , curz fit tibi , ut & qui eremum diligunt conquiefcant, & qui in cœnobio funt , regularihxrs difciplinis inferviant.

anno CHRST1

Extant Utera ifta in opufculo de origine Ciftercienfts ordinis vulgato a Labbe Bibliat. MSS. to. L pag. Ô40.

EPISTOLA CANONICA

EX EADEM SYNODO ROMANA

Urbanus II. Papa referibit Piboni Tullenft Epifeopo & confirmat Synodali aflenfu quzftiones a Pibone propofitas.

Urbani»s epifeopus, fervus fervorum Dei dileflo fratri Pibtmi Tullenfi epifeopo, falutem, & apoftolicam kenedtihonam.

SUper quseftionibus, quas ad nos Adalbero ve-ftrz Ecelefiz filius, detulit, haec ad nos funt in fynodali aflenfu Concilii capitula per Dei graliant conürmata.

F' v'"f· *7,7 sAA ci.'t&Z.

Caput I.

Epifeopus omnia fui Epifeopatus membra, videlicet Archidiaconatus, Archipresbyteratus, decimas , vel aliquas Ptzpofituras Ecelefiz fuse canonicas gratis abfque omni venalitate diftnbuat. quiiquis autem ea pretio receperit depofttioni fubjaccat.

Caput II.

Eos qui a Subdiaconatu uxoribus vacaverint ab omni iacro ordine removemus , officioque , atque beneficio Ecelefiz carere decernimus ; ft vero Epifeopi confenferint eorum pravitati a fuis fe noverint officiis interdiâos.

Caput III.

Presbyterorum filios a Sacri altaris minifteriis removendos decernimus , nifi aut in coenobiis , aut in canonicis religiofe probati fuerint converfati, abfque przjudicio tamen capitulorum iftorum eis, qui przbendas, aut ipfi ante hanc Sedis Apoftolicz interdiâionem emerunt, aut emptas fe nefeientibus poflederunt , habendos eos permittimus, fi eorum perfonz ruo arbitratu vifz fuerint promereri. Eis autem, qui fidem profeffionis fuz irritam facientes , poft fubdiaconatus acceptionem vacare uxoribus przfumpferint, & officium, & conjugium penitus interdicimus, cifque, quoniam feipfos apoftatando deftruxerunt , & voluptatem corporis Domino prztulerunt omni vitz fuz tempore, aut in coenobiis , aut in canonicis regularibus pœnitentiam decernimus injungendam ; Presbyterorum vero filios , qui fecundum przeepti noftri conditionem aur in coenobiis, aut tn canonicis religiofe probati fuerint converfati, quia Patrum peccata cum feculi| poffeflionibus abdicarunt pro religionis, ac fcientiz prerogative Apoftolico moderamine tolerandas ducimur , & ad Sacros ordines, & ad honores Ecdefiafticos permittimus provehendo*.

Capot IV.

Porro de Clericis, qui ab excommunicatis Epifeopis funt ordinati, nec dum quidem fententiam fiximus, quia generalis mali contagium generalis Synodi eft cauterio comburendum, «tux tamen fraternitati hoc refpoodemus ad^ptxfensjut ab excommunicatis quondam , tamen Catholicis Epifeopis ordinatos, fiquidem non fimoniacaeordines ipfos acceperunt, & fi Epifcopos ipfos non fimoniacos fuiffe conftiterit, adhuc fi eorum religiofior vita, dc do&rinac praerogativa vifa fuerit promereri poenitentia indifta , quam congruam duxeris in ipfis quos acceperunt ordinibus , manere permittas ; ad fuperiores autem afcendere non concedimus, nifi neceffitas fiiaxima flagitaverit Ecclefix, hoc tamen ipfiun rarius, & cum cautela praecipua concedendum. \

CaPuτ V.

Epifcopos five Clericos, quos Simoniacos t& conftat, a (acris officiis & beneficiis removendos omnino decernimus : in Ecclefiis vero, qux ab hujufmodi Simoniacis confecratx funt, non aliter quam in locis orandum videtur , donec fubverfis altaribus benediâione & un&iooe Catholici Antiftitis confecrentur.

Caput VI.

Dc his , qui line titulis ordinati funt , licet ejulmodi ordinatio Sandorum Canonum fan&ionc irrita judicetur; utrum tamen aliqui in acceptis ordinibus fint permittendi , dilcrctioni tus pro prarienti Ecclefix neceftîtate committimus , ü tamen alias fine pravitate eos ordinatos fiiiflç conftiterit.

Capot VII.

Bigamos, & viduarum maritos a Sacris ordinibus, fecundum communem Ecclefix confuetu-
B dinem, auctoritate noftri officii, fegregamus.

Hsc univerfa tanquam Apoftolicx fedis precepts Sanctorum conciliorum lentendis confonantia, religionis tue ftrenuitas, & in Ecclefia fibi commifla, Deo juvante, cuftodiat, & coftodiendA aliis innotelcat , nec fenc&utcm tuam oblatrantium canum multitudo perterreat : *Major t-nim eft, qus f* nohit eft , quam qui in illis·,* ipfe fiquidem firmans difcipulos fuos ait *: Nolite timere pqfillut grex, quia complacuit Patri veftro dare vobis regnum* ; ipfe mifericordia fua nos confirmet , & protegat , & ad cxleftia regna perducat. Arnen.

CONCILIUM AUDOMARENSE,

In bafiltca B. Marix Audomarenfis celebratum prid. Id. Jul. Mxcix. dc pace fervanda.

Ex codice MS. Igniacenfi

TITULI CANONUM.

I. *Ut ecclefia, qarumque atria non infringantur.*
II. *Ut terra ecdefiarum non devaftentur.*
III. *Ne clerici, monachi, femina, eorumve focii , fpoftentur , ont capiantur .*
IV. *Nec peregrini & mercatores, nifi redhibitionem con/uetuidinum retineant. Et nt res catera tuta fint a vefpera quarta feria ad auroram fecunda .*
V. *Ut domini civitatum Ü cafictiorum hanc pacem jurent.*

PRÆFATIO.

ANno Domini Chrifti mxcix. pridie Idus Julii apud fanftum Audomarum in bafilica bcatx Marix temper virginis dominxnoftrx, pe tente domino Roberto juniore Flandrenfium comite cum primatibus fuis, adftante qucxpie non parva multitudine cleri fit populi, recitata &fub excommunicatione reconfirmata eft a domno Manafle venerabili Remenfium archiepifcopo, &fuffraganeis cocpifcopis ejus , domno videlicet Baldrico Noviomenfi , Lamberto Atrebatenfi, Manafl'e Cameracenfi, Joanne Morinenfi, huius fub-£ feriptx pacis forma.

CANONES.

I. *Ut ecclefia y earumque atria non infrin* gantur .*

Notum volumus fieri univerfis clericis C& laicis Remenfis dioecefis, quod hujuG modi pacem firmavit domnus Rainoldus Dei gratia Remorum archiepifcopus, & omnes fuffraganei epifeopi ejus confidentes fecum in celebratione concilii habiti in ecclefia fandi Medardi Suefsionis. Quod nec ecclefia, nec atrium ei adjacens per violentiam ab aliquo infringatur , nifi fa&a fuerit ibi munitio unde rapinz fiant, & pax conftituta violetur. Quod fi fieri acciderit, ille cui iliaca in-
D juria fuerit , primum ad epilcopum vel archidiaconum clamorem faciat. Si vero archiepifcopus aut archidiaconus ad quos clamatum fuerit in his locis in quibus fynodales congregantur , infra xv. dies inde juftitiam non fecerit *: extra* pacem noftram ecclefiam illam , & atrium illud decernimus.

II. *Ut terra ecdefiarum non devefientur.*

Hoc etiam conftituimus, ut nullo tempore terrz ecdefiarum & cultores earum quz lunt in dominicaturis epiicoporum,
A abbatum , & clericorum , & monachorum ,' ab aliquo invadantur , aeque devaftentur.

III.

A Quod fi hoc feciffe conviât fuerint , emendationem faciant domino patrie, fecundum confuetudinem terrx illius , & non ab eis amplius exigatur. H*c qux fupra retulimus , per omnes dies obfervari decernimus. Univerfaliter vero omne» alias res folutas & quietas ab omni rapina a vefpertina hora quarte ferix ufque ad ortum Solis feri* fecund* fequentis hebdomad* efle prxeipimus.

chrjsti ··,»■ HL *Nt clcrici, noixbi, femina, ceranvw focti, fpalicntur, ont capiantur.*

Iterum conftituimus, uc neque epifeopi, aeque abbates, neque clerici, neque monachi , neque feminx , neque aliquis ambulans in fociecate eorum fine armis prxcer enlem, fpolietur neque capiatur, nifi quod contra pacem eft fecerit : aut quod inftdiofum eft regno , portaverit. Quod fi compertum fuerit in aliquo epifeopo aut archidiacono prxfentatus nififie purget vindicetur. B

IV. *Nec peregrini it mereutorc t, nifi redbibntonem confuetudinariatn retinrent. Et ut res cetere tute fint t vefperg quarta feria ad auroram fecunde ftqutntti.*

Hoc iterum conftituimus, ut neque peregrini, neque mercatores ullo tempore depraedentur , nifi comprobati fuerint redhibitionem confuetudinariam rctiouifle.

Ch Justi ··»'■ V. *Vt dommi civitatum e* ccfiellorum b-'xc pecem furent.*

Hoc iterum ftatuimus, ut omnes domini civitatum & caftcllorum & munitionum hanc conftitutam pacem per facramentum , vel dexter* dationem in manu epifeopi fui confirment . Qjti autem confirmare noluerint , ab epifeopo fuo excommunicentur : ita ut in omni terra eorum nec omnino ullum divinum fiat officium , nifi baptifterium infantis ad fuccurrendum baptizandi.

» AD CONCILIUM AUDOMARENSE

A Manaffe Remet# Archiepifcopo anno lopp. *celebratam.*

ADDITIO.

7p'M,.i 4i·p·<»> X *eanonet e Labbeo prodxflot nonnulle pariter m boc ipfo concilia feneita docent Utere Manaffit Remenfit archiepifeopi ad Robertxm comitem , <jua< literat fxppcditat codex eptftolarum Lumberti epifeope Atrebatenfit e Balxxio MifcelLan. V. pag. 3 19- vulgatus . Has vero integras ideo recito , quod moderationem, fex explicationem aliquam tanoni Audomarenfis fynodi contineant.*

EPISTOLA MANASSLS REMENSIS

Archiepifeopi ad RobertUm comitem

E« BiH.i. ℳ <·. f,t “'ı TKMAnaffes Dei gratia Remorum archiepifcopus, cariffimo fuo ftrenuiffimo comiti Roberto falutem, dileftionem, & benediftionis copiam.

Qpam prompta , quamque benigna affe&ioae nos in terra veftra receperitis recolentes, magnas dileftioni veftrz gratias referimus, parati ad quodcumque eft amicitie utilitatibus veftris pro poffe noftro operandum. Porro fi amicitia de mutuis confiet officiis , facile eft , ut ex animo veftro noftrum metiamini. Ceteram cum de ecciefiafticis utilitatibus & negotiis apud fandum Audomarum nobifeum una cum coepifcopis noftris C fermonem habuiffemus , de conjugatis presbyteris, & exteris ecclefiafticis ordinibus mentionem feciife nos meminimus, abfquc confenfuconfilioque eorumdem coepifcoporum noftroram conjuges eorum, nifi ab hujufinodi confortio declinarent , vobis casterifque principibus veftris capiendas poft faftam excommunicationem exponentes. Igitur cum clericis noftris inito confilio conquerentibus adverfum nos nihil juris canonice eis praefidentibus fibfque affenfu eorum parrochiis eo· D rum habere recognofcentes, maturius vobis feribendum neceflarium duximus , mandantes fimul & commonentes, ne presbyteros, cacterofque *fieri* ordinis miniflros hac de caufa inquietare, vd coram conjuges perfequi attentetis, vel ab aliquo principe veftro injuriari permittatis, nifi forte epifeopus, in cujus parochia efle dignofdtur, in auxilium vos fibi adfetverit. Nolumus enim, neque juftum eft , ut in aliquo coepifcopis noftris habeamur injurii, ne fi quid durius jufto pnece- £ perimus, in occafionem rapine & utilitatem ecciefiaftici ordinis proveniat. Decrevimus enim ut in fynodis fuis epifeopi ipfos acerrime fuper hoc' conveniant , *& nifi admonitione fafta ab hoc pravo opere deftiterint, tunc demum fibi vos adjutores & ultores adfcifcant. Valete.

r-MtISTI CHRISTI

''Ter conchium incerti loci in gallia

In caufa Rabodi Noviomenfi* epiicopi de fimonia accufati, ab Hugonc Lugdunenfi A. S. L. circa annum 1099. celebratum.

>bld. p. *ift.* A»*> ··»» uruiu·.

INter annum loçy. quo Rabodus Noviomenfi ecclefix adhuc pneerat, & annum 1099. quo Baldricus Rabodo jam fucce&rat, habitum eft ab Hugooc Lugdunenfi archiepiicopo A. S. L. concilium quoddam incerti loci, cui Rabodus Tonuceniu funul & Noviomcnfis epifeopus fete fidens ab accufarione fimonix, de qua reus po-Aulatus erat coram fummo pontifice, purgare fe *juifus* eft. Totam hiftoriam narraj Hetimannus in narratione dc rcftauratione S- Mari* Tomacenfis apud Dacherium Spicileg. tom. II. pag.pt 1. his verbis: *Hic tanta probitatis epifeopus apud Romanam [edent carpit accuferi, quod per pecuniam regi datem adeptus fuifet nifeopatum; unde cum oeeultories apud papam pulfaretur, nonnulle amaattenta Tornucetfis ecclefia pro fui redemvtiom* cva-Brea *dita fuis adjutoribus dedit,* noatwiiier *redditas altarii fan&i Salvatoris de Erigis vendidit canonicis S. Donationi, nonnullos vero alios redditas tant altariorum ceterorum quam terrarum epifeopi diftraxii. Cum Dero indicatum fmffet, ut Cum duobus epifeopi1 fe dc fimonia purgaret, magifter Anfelmus, tam temporis Laudune^fii fcboU doffer pr/ecipuus, tf per totam Francium pro fua fetentia femtfffitotus, auxilium epifceporxm ei confilio fuo aifinite, cmfciut eos focare noa pofle jurare eum innocentem fore - Ubi vero ei multis intervexienlibusJconceffum eft, ut file* »uw *fe purgaret: Hugo Ingdunenfis arcbiepiftopui & apoftolxa [edit legate v.dens cum velle jurare, furgns caram omnibus: [hùd facis, inquit, infelix, qui male jurando animam tuam interficere quoris? define ab boc juramento, & no> impetrabimus, ut modo non deponant, fed per bienmum dilationem babeni, poftea pontificatum Jponte, quafi religionit vel fenefhtir caufa, boneftr dimittas t fi enim juraveris, ecce tibi prodico, quod de boc anno cum honore non exibis. Epijcopus, ficut coeperat, manum fuper textum evangelicum pofuit, tf fe innocentem de fimonia jurans, feeurus de concilio exivit, & Tornatum rediit. Poft paucos dies Erugis abiit, & pro infirmitate fue minui fanguina volens, dum medicus exptflatur, ipfe pro carpo-* nec... *nteriora ... «Afram diutiat moraretur, unus ex miniftrir eum fequutus, videt eum eorum fede rtfupinum ceeidijfe, <T cum nimio exclamat dolore : prottnu< omnes introgreffi inveniunt eum pareljfi dtffblutum, membrorum fimal & lingua efficium perdidiUe : inter manui levatum ad kffam deferunt, <7 poft paucos dios defient marientem. ia itapue Fornacum deportato, if in ecclefia fenile Maria fcpulto, fuccedit et m epif cnpatu domnus Saldcricxs Noviomcnfis arcbidiaconut.*

gÿ» CONCILIUM AD PORTUM ANSILLÆ

Quo Robertus Ciftercienfium abbas primus monachis Molifmenfikis reftituitur, ab Hugonc Lugdunenfi A. S- L. anno circitet >099. habitum.

u«Lr ·»

URhenus H. m concilio Romano anni, ut arbitror 1099. *rogatus a Molifmesfitus wmachii, refittui fibt Robertum olim monafterii fui abbatem, detn novt ordinis Ciftercieqfis inftitosorem primum pefccbont, lotam tam rem commiferet Hugoni Lxgdunenfi arcbieptfcopo A. S. L- llie confia apad partum 4nfiUa frequenti eri[caporum concilio rem tatam expediit, idque lottm negeilum o[ecnnfeHum per Utera< Roberte Ungomesfi epifeopo detas expofnit. Extant ilia in opufculo anonyme de origine Ciftercienfij ordinis apud l.abbe Ribliotb. bdSb. to.L pag.6^1 cx quo dandas he orbilror, cum res concilii bujus exponam.*

▮dunenfis ecclefix fervus, charitfimo fratri Roberto Lingonienfiuin epifeopo, falucem.

Qpid de negotio Molifmcnfis ecclefix in alloquio apud portum Aniillx nuper habito definierimus, fraternitati vertex notificare nccertarium duximus. Venerunt anti nos illuc cum literisvcftris Molifinenfes monachi loci lui deiolatioocm, atque deftruftionem, quam per remotionem Robert! abbatis incurrerant, oliendcntes, ipfnmque fibi reddi in patrem magnopere poftuianle*. Nullo modo enim aliter fperabant pacem & quiewm Molifincnfi ecclefix porté relUtui, vel monaftici ordini* vigorem in priftimun ftalum illic revocare. Adfuit etiam ibi in prxfentia noftra frater Gaufridus, quem eidem ecclefix in abbatem ordinaviûû, dtccus, fe libema ipfi Ruberto, velut patri fua locum daturum, fi nobis placeret ut eum Moiifmenfi, ecclefix remitteremus. Audita igitur veftra & ipiorum Molifmenfium petitione, relefl· etiam Domini papz literis, fuper hoc negotio nobis directis, totum dilpolitioni & arbitrio noftro committentis, tandem multorum virorum religioioruin, tam epitroporum, quam aliorum › qui nobifeum aderant concilio (confilio·) precibus veftris & eorum acquiefcentes, Molifinenii ecclefix ipium reftitucre decreiimus, ita videlicet ut priitfquam illuc redeat, Cabilonem veniens in manu fratris noftri Csbi-Jonetifis epifeopi, cui fecundum confuetudinem exterorum abbatum profeffiooem fecit, virgam, fit curam abbatix reddat, atque monachos novi monafterii, qui ei ficut fuo abbati profeiTionetn fecerant, & obedientiam promderant, ab ipfa profeiTiooe & obedientia liberos & abfolutos dimittat, *oc* fic ab ipib epifeopo profertionis, quam ei fit Cabilonenfi ecrlefiar fecit, abfolutionemaccipiat. Dedimus etiam licentiam cum eo redeundi Malifinum omnibus illis de fratribus Novi monafterii, qui eum feettti fnerint, quando a Noro monafterio decedent, tali conditione, ut *dc* extero neutro* follicitare rei recipere prxfu-E®1'- <««**'''' T**1 ·**''" Benediftus monachos Novi monafterti pœcipit recipiendo*. Poftquam hxc fupradtô* fecerit, remittimus eum dircâioai veftre, ut Moliimcnfi ecclefix illum in

fir abbatem rtftituatis; ita tamen utfi deinceps eam—dem ecclefiam folita levitate dcferuerit, nuflusei fubftiruatur, vivente Gaufrido afabate, eMqpe ve- & noftro , cjuidemqoe Gaufridi afienfu . Que omnia apoftolica auâoritate rata efle praecipimus. De capella pntdifti abbatis Roberti, & de csteris rebus, qua* a Molifmenfi ecclefia re. cedens fecum fit cum eis Cabiionenfi epifeopo atque Novo Monafterio fe reddidit, id ftatuimus, ut omnia fratribus Novi monafterii falva permaneant, prêter Breviarium quoddam , quoad uf- A que feftivitatem S. Johannis Bapttft* retineant ,—. ut tranfcribant alfeniu Moliinflenfium.

ANNO CHRISTI

Poft A*r *Uteras, Mit feriptor* «we^antr *ofufculi* dr arsgmr OTierrMVKia*, *tx* pw *illas dedamus :* Huic definitioni interfuerunt epifeopi Nortgaudius Eduenfis, Galterins Cabilcnenfis, Beraudus Maticenfis, (Matifcenfis) Pontius Bdicenfis, & abbates Petrus Ternodenfis, Jacento Divionenfis, Guacerannus Athanacenfis, Ixtrus quoque domini nape camerarius , multique alii viri honefti, âc boni teftimonii dcc.

es» *AD* RUPEM SCISSAM CONCILIUM

Pro ftdaado difftdio inter Ciftercicnfes & Molifmenfes** emuo **1099, habitum.

A ♭ 1I'9" I2 Obertus Molifmenfis monachus arâloris vite AV defiderio motus, feceflione amonafteriofuo fada, una cum aliis nonnullis locum fibi delegit in dktcefi Cabiionenfi , Ciilcrcium appellatum , ubi dc monafterium erexit , dc ordinis Ciftercienfis fundamenta pofuit. Molifinenfibus accidit id permoleftum ; quare monachum fuum ab Urbano papa repetierunt, dc pontifex èbrum querelam detulit ad Hugonem Lugdunenfem archiepifcopum A.S. L. quem mandatis oneravit, ut Molifmenfibus fatisfaceret . Ejus rei gratia coaftum eft c* ncilium ad Rupem fciffiu» , in quô decreta reftttutio Roberti ita tamen ut antea a Gualtero Cabiionenfi epifeopo , cui in confecratione abbatiali obedientiam juraverat abfolveretur , refignaretque illi virgam dc *jus* . Ita re$C compofitK , dateque funt a Gualtero ea de re liters , quas ftatim fubdo eX parvo exordio Ciftercienfis monafterii, additis ex eodem opufculp ali» literis ejufdem epifeopi ad Pafehalem , in quibus de jure in eodem concilio collato Ctftercieufibus idem pontifex certior fit.

An vere concilium iftud idem omninofit cum precedent! ad portum Aifille ea dt caufa ab Ungant Lugduneifi habitum, ignoro. Quantum tamen exfequentibus literis conficto, hot adRup^H fetfam concilium pofterius eft tllo , quod ad portum Anfille convenit ; hoc enim pro Roberto a Novo monafteriop. avellendo & Molifmen/ibus refistuenda habitum eft ; illud vero jam deftitutis abbate fuo Novi monafterii monachis, ne dtfperderentur, providit.

Dileâiflimo fratri, dc coepifeopoRobertoLingon. epifeopo Gualterus Cabtlonenfis ecclefi* fervus falutem.

Notum fit vobis fratrem Robertum, cui abbatiam illam in noftro epifeopatu fitam, qux Novum monafterium dicitur, commiferamus a pro- B fcifione, quam Cabiionenfi ecciefic fecit, & ab obedientia , qnam nobis promifit, fecundum Domini archiepifeopiHugonis definitionem, a nobis efle abfolutum. Ipfe autem monachos illos, qui in prefato Novo monafterio remanere decreverunt , ab obedientia, quam *Gbi* promiferant, & profeffione abfoivit, & liberos dimifit. Illum igitur amodo fufeipere , & honorifice traâarc ne vereamini. Valete.

IDEM PASCHALI PAPÆ.

VEnerabili patri pape Pafcbali Gualterus ecclefi* Cabilon. fervi» falutem, & debitam fiibjeâionem.

Sicut fanâitas veftra ut fideles in vera religione proficiant, ardenter defiderat, fic eiidem veftreque confolationis fomentum deelfe non expedit . Suppliciter ergo petimus, quatenus quod fââum eft de fratribus illis, qui ardioris vine defiderio a Molifmenfi ecclefia fanâorum virorum confilio receflërunt, quos in noftro epifeopatu divina pietas collocavit, a quibus tranfmtfli prxfentium litersrum bajuli vobis pnefentes adiunt , fecundum pncdecefforis veftri preceptum, dt Lugdunenfis archiepifeopi apoftolicc fedis tunc legati , & coepifcoporum & abbatum definitionem , dc feriptum, CUI rei dc nos pnefentes, dcejusaudores cum aliis extitimus, vos approbare, & ut locus ille abbatia libera in perpetuum permaneat (falva tamen noftrc perfbnc, luccсflorumque noftrorum canonica reverentia) au&oritatls veftrx privilegio corroborare dignemini . Sed dc abbas quem in eo loco ordinavimus , dt ceteri fratres totis viribus hanc confirmationem in fue quietis tutelam a veftra flagitant pietate.

CONCILIUM HIEROSOLYMITANUM,

Quo Theobertus Pilanus archiepifcopus fic apoftolicc fedis legatus eligitur in patriarcham Hierofolymitanum, anno Domini mxcix. **tempore Urbani pape II.**

HAc fynodo pulfum effe Amulium hominem nefarium, & fedis Hierofolymitane invaforem, eique confenfu principum, omniumque qui aderant epilcoporum audoritate, fiibrogatum ef- E fe Theobertum Pifanum archiepifcopum & fedis apoftolica: legatum , teftatur Witielmus Tyrius lib. 8. c. 11. Idem fib. 9. c. 1. 18. flt 19.

VITA ET EPISTOLÆ
PASCHALIS PAPÆ IL

p»fcli*iii t·*·4?*··· irm.

^pAfchalia in Tufcia, patre Crcfcentio & ma- JL tre Alfatia natus, antea Rainerius appella- e monafterii fandorum Stephani & Laurentii, confilio & hortatu przdeceflbris fui Urbani, communi totius cleri populiqueapolaufu, invitus pontificatum adeptus eft anno Domini Mxcix. ipfis Idibus Augufti, Henrico quarto & quinto imperatoribus. Sedit, prout alicui religiofo in fchedula partim pura partim fcabrofa, auftore Dodechino, revelatum erat, annosoftodecim, menfes quinque, & dies novem.SubHugone abbate Cluniacenfis monafterii vitam monafticam excoluit, dt a Gregorio VII. cardinalis presbyter tituli fandi Clementis creatus fuit. L nitio pontificatus, obiit Rome in arce fandi Angeli Guibertus antipapa, Clemens tertius nominatus: qui per annos viginti & unum perniciofiffimo fchifmate ecclefiam fibi tribus pontificibus anteceftoribus inquietaret. Sepultus eft Ravennae, ubi poft quinque annos cadaver illius exhumatum, in cineres redaftum fuit audoritate concilii Moguntini: quo decretum fuerat, ut epifeopi Henriciaiue merefeos propugnatores fedibus fuis deponerentur, fi viverent,' fepulcris extraherentur & concremarentur, fi monui eflent. Defundo pfcudopontifici Clementi tertio contraPafchalem * fchifmaticis cardinalibus brevi tempore tres antipape & pieudopontifices, Albertus Atellanus, Theodoricus Romanus, & Silveftc: quartus, fedi apoftolicz fucceftive obtruduntur. Primum, dum ad Urbem vexandam incaute accederet, milites Pafchalis interceperunt, de poft quatuor menfes fedis fuse pontificatu abdicatum, m monafterium fandi Laurentii relegarunt. Secundus per Campaniam incautius vagans a prefidio pontificio captus, fchifma Guibertinum abjuravit: ingreftufcue monafterium fanftz Trinitatis, vitam ibidem folitariam peregit, dum fedem apoftolicam tribus menfibus violenter dc tyrannice invafiifet. Tertium omnibus bonis exutum, ideoque magno animi dolore languentem, citilfime fuftulit e medio Deus optimus, atque ita dein fandam ecclefiam diuturno fchifmate turbatam, pace dc concordia donavit. Philippum Francorum regem, pellicem fubintrodudam dimittere nolentem, concilii Pidavenfis decreto excommunicari mandavit: eoque modo ad poenitentiam eumdem abfoiutionemque petendam induxit. Ecclefiarum inveftituras a regibus diveriorum regnorum in Anglia, Francia, & Germania ufurpatas, per fandum Anfelmum, triennali exilio propterea relegatum, Ivooem, aliofque ftrenuos ecclefiaftic* libertatis dc immunitatis defenfbres, dc contra utrumque Henricum IV. de V. patrem dc filium facrikgii heredem, ufque ad fui incarcerationem acerrime propugnavit. Nam Henricum imperatorem terl'um » & quartum ejus nominis Germanie regem patrem, propter fimoniacam labem aliaque crimina, de quibus infra in concilio Lateranenfi, excommunicavit, regni dc imperii infignibus dc ornamentis privavit. Subrogatus eft patri communi procerum confenfu filius Henrkeus, ejus nominis rex Germanic quinius, Romano pontifici dt ecclefi* Dei rque infeftus.

Gillxrt· .r.lem »»« r.bre- **.'''·.

Hor*»*iv. *'* aTi''*' nior i i·· ki«H- h0 ? «««u.

Nam cum jufto Dei judicio patrem excommunicatum apud Bingam cepiflet, in carcerem detrufiflet, & ad refignandum imperium omniaque ejufdem ornamenta eumdem induxiftêt, atque inde Coloniam, Coloniaque obfefla Leodium, ubi poft feriptas literas de injuria fibi illata, & appellationem ad fedem apoftolicam interpofitam, repentina morte obiit, fugaflêt, ac denique hortatu papas, dcfunfti & excommunicat! cadaver exhumatum quinque annis infepultum reliquiftct: anno Domini mcx. Romam petiit, tum ut a Pafchali imperatoriam coronam more majorum acciperet, tum etiam ut jura fua, qu* in concilio Trecenfi imminuta conquerebatur, vindicaret. Cumque Sutrium perveniflet (inquit Joannes Tufculanus hujus temporis epifeopus in epiftola ad Richardum Albanum pontificem, qu*extat apud Papirium MafTonum) legatos quoidam Romam direxit, qui jerejurando firmaverunt domni papæ Pafchalis legatos fecure ducere, ac reducere, dc regem ipfiim facramento firmare, omnem ecclefiarum mveftituram penitus abdicare, obfides etiam dare, ne ad hoc flagitium iterum rediret, dc res ecdefiafticas dc regalia ac B. Petri patrimonia libera dc quieta omnino dimittere, obfides etiam dare pro fecuritate, cum ad coronandum eum ad B. Petri bafilicam exiret. Poftea ex parte ecclefi» a laicis viris firmatum eft, fi ifta qu* promiffa funt jam diftus rex obfervaret, quod domnus nofter eum benigne fufeiperet, dc ei diadema regni imponeret, dc coronatus, fi vellet, urbem intraret. Pro tranfitu etiam pontis obfides accepit, pro quibus facramentum exhibuit, quod in ipfo die dominico, fi pontem tranfiret, eos in liberam noftrorum refti tueret poteftatem. His igitur omnibus facramcntis ex pane peradis, dc obfidibus datis, cum ad coronandum eum od ecclefiam B. Petri papa exiret, poftpofitis facramentis dc obfidibus, eum in ipia ecclefia cum epifcopis dc cardinalibus dc multis Romanis violenter cepit, dc in captione ardiflima detipet. Romani vero poft alteram diem colledi, in hoftes ccdefi* impetum facientes, de porticu fugere compulerunt, interfedis multis de fuis, dc perditis equis, tentoriis, pecuniis, dc infinita fupelledile. Poft h*c omnes unanimes contra eum juraverunt uno animo, una voluntate pugnare. Recentiores feribunt, nefeio quo audore, tum demum perfidiam illam imperatorem peregifle, quando pontifex eledionem eorum epifeoporum, quos ance imperator elegerat, rogatus confirmare nollet. Abbati Urfpergenfi ejufque fedatoribus feriptoribus quanta fides in his [enarrandis adhiberi debeat, fupra enarravi. Papa aliquamdiu capto, inquit Viterbienfis, dc detento, imperator a civibus revocatur, & epifeoporum inveftituras, id eft, annulum dc baculum a papa recipiens, ipfum papam dc cives Romanos muneribus reconciliare curavit: & a papa coronatus, favorem dc nomen imperiale fortitur anno ab incarnatione Domini centefimo undecimo, anno »ero regni ejus, ex quo pater regalia fibi refignaverat, fexto. Sigebcrtus fautor fchifinaticorum imperatorum addir, quod in celebratione mif-

-Id<· (ibi S*··'.

Hiaticit m v I'p «»p«·

Cet>1)ie ·>»·«» t*?

miifa pontifex imperatori ad pacem confirmandam corpus Domini tradiderit, eique ifta dixorit: Domine imperator, hoc corpus Domini natum ex Maria virg. paflum in cnice pro nobis, ficut fanâa & apoftolica tenet ecclefia, damus tibi in confirmationem verae pacis inter mete te. *Hac Sigebertus.*

Pafth.ii, His ita tranfaftis imperator voti compos faâus rediit in Germaniam: Pafchalis vero fynodo epifeoporum poftea apud Lateranum celebrata, privilegium de inveftituris conferendis fupra recenfitum, ab imperatore minis & terroribus exfortum, tamquam privilegium (verba Godefridi Viterbienfis funt) improbavit. Epiftola, quam ex fynodo tranfinifit ad imperatorem Pafchalis, extat apud Dodechinum in appendice Mariani Scoti, eamque infra cufam cura pluribus hac dc re aliis invenies. Super impedimento confanguinitatis in matrimonio quod contraftum eft inter Boleslaum Poloni* ducem, & filiam Ruffle regis nomine Sbislavam, in quarto confanguinitatis gradu eidem conjunâam, difpenfavit.

Obiit Pafchalis papa auno Domini J118. xv. Kalendas Februarii, cum fedifITet annos 18. metrics quinque, & dies quatuor: fepultus eft in bafilica Lateranenfi.

PASCHALIS PAPÆ II.

Ad exercitum in Palzftina militantem.

Gratulatur ci de viâoria obtenta, & fimul ad progrediendum hortatur.

Pafchalis epifeopus, fervus fervorum Dti, venerabihbus fratribus, βι βί/is, epifcopis, clericis, proceribus, milttibus, & omm populo mitti» Cbriftiana in 4fia triumphantis, falutem tf apoftolicam benedictionem.*

QUod per prophetam populo fuo Dominus pollicetur, impletum in vobis cognofcimus. *btbabitabo*, inquit, *in eit, tf inambulabo cum eis*, quia per fidem in veftris pedoribus habitat, fic per operationem ita inambulat, ut patenter in vobis inim cos fuos expugnafte videatur. Renovavit enim Dominus antiqua mhacula, ut in uno mille, & in duobus decem millia pôfequeretur., & bis ecclefiz armis, facerdotaiium precum tubis, inimicarum urbium moenia aperiret. Illud vero quanti gaudii, quam potentis miraculi admatis, quod facrofanâi lateris fanguine crueftam lanceam, & vivifice crucis partem veftris. oculis revelavit, veftris tradendam manibus obtulit? Quantas fuper his redemptori noftro gratias debeamus, nec humanus animus opinatur, nec lingua prarvalet enarrare. Videmus enim Chriftianz fidei lioftes, Chriltiani populi oppreffores, per divinam mifericordiam manu veftra partini contritos, partira e diu pofleflis regionibus effugatos: videmus orientalemecclefiam^poft longa captivitatis tempora, magna ex pirte ad antiquam libertatis gloriam rediiflê. Dicendum igitur ore, dicendum corde: *Gloria in altijftmis Deo, tf in terra pax hominibus borne voluntatis.* Orationi etiam & vigiliis infiftendum: ut quod coepit adimpleat, & manus veftras, quashoftium fuorum fanguine confecravit, immaculatas ufque ad finem, affluentes firma pietate, cuftodiat.

Quapropter agite, filii in Chrifto defideratiffimi, rememoramini quanta pro amore Domini reliqueritis, quanta pro fratrum fidute ftt ereptione pericula fubieriris: patriam, domos, parentes pofthabuiftis, vofinetipfos exilio addixiftis, mani oppofuiftis: curate nunc ad meliora femper tendere: pacem cum omnibus confervete, ut poflitis ad aeternam pacem, Domini mifericordia pervenire. Plurima vobis fignificare per chartam & atramentum fuperfedemus, quoniam cx apoftolicz fedis gremio cariifimum fratrem Mauritium Portuçnfem epifeopum deftinamus: ut qui per beati Petri vicarium, fanâ* iu.Chrifto memoriae pnedeceflorem noftrum Urbanum, tanti peregrinationem itineris afflimpfiftis, beati Petri folatiis femper abundetis: & quem fundamentum tanti operis habuiftis, ipfum quoque ad finem caput in fide & obedientia teneatis. Vices etiam noftras eidem fratri Mauritio & epifcopo commifimus, ut eum in omnibus reverenter excipere, audire, & per ipfum nobis, immo beato Petro, obfequi debeatis. Cui nimirum in praeceptis dedimus, ut ecclefix, quam per vos Dominus Uberavit, fed liberaturus eft, ordinationi vigilanter imminear; quz fi minus canonicis regulis apta repererit, corrigat; & in eifdem cum veftro auxilio plantanda plantet, aedificanda rdificet. Hortamur itaque, hortantefque prreipimus, ut ei tamquam perlonam noftram praeferenti, in omnibus obedire cuctis. Omnipotens Dominus & velle & poffe in vobis tribuar, ut quz eo auCâore facienda cognofeitis, ipfe adjuvante impleatis. Ipfe vos ab omnibus peccatis abfolvat, & exilio veftro patriam ztemam tribuat. Datum Rom* quarto Nonas Maii, Indiâionis oâavc, per manum Joannis diaconi.

II. AD ALBERICUM ABBATEM NOVI monafterii Gabilonenfis.

De privilegio ibi conceflb.

Pafchalis epifeopus, fervus fervorum Dei, venerabili filio jflmrico, novi monafterii abbati, in Cabtlonenfi parochia fitum eft, tfuftjue fteccforibus regulariter fubftituendis en perpetuum.

DEfiderium quod ad religiofum propofitum & animatum falutem pertinere monftratur, auftore Deo, fine aliqua dilatione eft complendum. Unde nos, o'filii in Domino diteftifluni, citra difficultatem omnem veftrarum precum petitionem admittimus, quia religioni veftrz paterno congratulamur afteâu. Locum igitur illum, quem inhabitandum pro quiete monaftica elegiftis, ab omnium mortalium moieftiis tutum ac liberum fore fancimus, fit abbatiam illic perpetuo haberi, ac fub apoftolic* fedis tutela fpecialiter protegi, quamdiu vos ac fuccefferes veftri. in ea quam hodie obfervatis difcipline ac frugalitatis obfervantia permanferitis: falva Cabilonenfis ecclefi* canonica reverentia. Prarientis itaque decreti pagina interdicimus, ne cuiquam omnino perfonz liceat (latum veftrz converfationis immutare: neque veftrf, quod Novum dicitur, coenobii monachos fine regulari commendatione fi>icipere, neque congregationem veftram aftutiis quibuslibet aut violentiis perturbare. Eam fane controvert!* decifionem, quam inter vos fit Molifinenfis ecclefi* monachos frater nofter Lugdunenfis epifeopus, tunc apoftolic* fedis vicarius, cum provinci* fu* epifcopis, aliifque religiofis viris, ex praecepto praedeceflbris noftri apoftolic* memori* Urbani fecundi perpetravit, nos tamqiuuxi

quam rationabilem ac laudabilem confirmamus. Vos igitur, filii in Chrifto dileditiuni ac defideratiffimi» meminifl debetis, quia pars veftri fæculares latitudines, pars ipfa etiam monafterii laxioris minus aufteras anguftias rdiquiftis. Ut ergo hac femper gratia digniores cenfeamini, Dei femper timorem & amorem in veftris cordibus bibere fatagite, ut quanto a fecularibus tumultibus liberiores eftis fic deliciis, tanto ampiius placere Deo totius mentis & anime virtutibus anheletis. Sane fi quis in craftinum archiepifeopus aut epifeopus, imperator aut rex, comes aut vicecomcs, judex aut ecclefiaftica quzvis fiecularifve perfona, hanc noftrz conftitutionis paginam fciens, contra eam temere venire lentaverit, fecundo tertiove commonita, fi non fatisfadione congrua emendaverit, poteftatis honorifique fui dignitate careat, reamque fe divino judicio exiftere de perpetrata iniquitate cognoficat, & a facratiffimo corpore & fanguine Dei & Domini noftri Jefu Chrifti aliena fiax, atque in extremo examine diftriâz ultioni fubjaceat. Cunâis autem eidem loco jufta ferventibus fit pax Domini noftri Jefu Chrifti, quatenus & hic frudum bone a&ionis percipiant, & apud diftridum judicem przmia stems pacis inveniant.

Ego Pafchalis catholice ecdefie epifeopus fubfcripfi.

Datum Troje per manum Joannis fande Romane ecclefiz diaconi cardinalis, quartodecimo Kalendas Mail, Indiâione oâava, incarnationis dominice anno millefimo centefimo, pontificatus autem domini Pafchalis fecundi pape * fecundo.

III. AD ANSELMUM CANTUARIENSEM.

Inveftituras regibus aliifque laicismagiftratibus ηοα dfe concedendas,

Pajcbalit epifeopus, fervus fervorum Dti, Anfelmo Cmtuerienfi venerabili fratri & coepifcopo, falutem & apoftolicam benedifHonem.

Uaviflimas dileâionis tus fiuficepimus literas, caritatis calamo feriptas. Neque enim aliud charts calamus indidit, quam quod de fonte caritatis intinxit. In his reverentiam devotionis tus comple&mur, 81 perpendentes fidei tuz robur, & pis folicitudinis inftantiam, exultamus quia, gratia Dei tibi przftante auxilium, te nec minas concutiunt, nec promifla fuftollunt. Dolemus autem, quia cum fratres noftras epifeopos legatos regis Anglorum benigne fiuficepiuemus, qus nec diximus eis, nec cogitavimus, redeuntes ad propria retulerunt. Audivimus enim eos dixifle, quia fi rex in aliis bene ageret, nos inveftituras ecciefiarum nec prohibere, nec fiaftas excommunicare: & quod ideo nolebamus charts committere, ne fub hac occafione & ceteri principes in nos inclamarent. Unde Jcfum, qui renes & corda ficrutatur, in animam noftram teftem inducimus, fi, ex quo hujus fianftz ledis curam coepimus gerere, hoc immane fcelus vel defeendit m mentem. Et hoc a nobis Deus avertat, ut efl, & non fubrependo nos inficiat, ut aliud habeamus ore promptum, & aliud corde reconditum: cum contra mendaces per propbetam imprecetur, dicens: *Difperdat Dominus univerfa UbU dobofa.* Si vero noftro filentio pateremur ecdefiam felle amaritudinis, & impietatis radice pollui: qua ratione potiemus apud sternum judicem cxcufari, cum Dominus fub fpecie facerdotis dicat prophets: *Speculatorem dedi te*

Cmcil. General. Tom. XX.

Adrians *IfraeD* Non bene cuftodit urbem, qui in fpelunca politus, dum non obfiftit, eam hoftibus diripiendam exponit. Si ergo virgam paftoralitatis Tignum, fi annulum fidei fignaculum tradit laica manus, quid in ecdefia pontifices agunt? Ecdefie honor atteritur, foivitur difciplinz vigor, dc omnis religio Chriftiana conculcatur: fi quod novimus facerdotibus folis deberi, iMicapatiamur temeritate praefiumi. Non eft laicorum ecdefiam tradere; nec filiorum matrem adulterio maculare. Jure ergo privandus eft patrimonio, qui matrem polluit adulterio; nec meretur ecclefiafticc benediftionis conlbrtium, qui eam impia infeftatione infequitur. Laicorum enim eft ecdefiam tueri, non tradere. Oiias quidem cum illicitum fibi facerdotium vendicaret, lepra percuflus eft. Filii quoque Aaron, quia ignem alienum impofuerunt, igne divino confumpti funt. Alienum enim eft ab ecclefia, & a facris canonibus eft inhibitum, ne principes & fcculares viri inveftifuras non folum non dare, fed nec eledioni cpilcoporum audeant fe violenter infeiere. In * feptima quippe fynodo, ut noftis, feriptum eft: Jaad?* *Il univerfalis fynodus defintvit, neminem laicorum principum, vel potentum femet mgcrere eUDusni, vel promotioni epifeoporum.* Si ergo filii Aaron, quia ignem alienum intulerunt, corporaliter puniti funt: ifti qui a laicis, a quibus alienum eft, ecdefiam fufeeperunt, fpirituali gladio feriuntur.

Epifeopos autem, qui veritatem in mendacio provocarunt, ipfa veritate qus Deus eft in medium introduâa, a beati Petri gratia, & noftra federate excludimus, donec Romans ecclefiz fatisfaciant, & reams fui pondus agnofeant. Quicumque vero intra przdidas inducias, inveftituras leu coniecrationem acceperunt, a confortio fratrum, fic ordinatos, & ordinatores alienos habemus: nec ds ad cxcufationem deceptio fufficit, quia & propheta ab alio propheta deceptus, nec ideo mortem evafit. Rogamus interea caritatem tuam, nos tuis fanftis precibus commendare ut quanto propius ad Deum paflibus virtutum acceleras, nobis orationum tuarum manus extendas. Omnipotens Deus, qui re hujus ftadii invitavit ad curfum, felici confummatione perducat ad prsmium.

IV. AD BERNARDUM ARCHIEPISCOP. Toletanum.

Primatum Toletanz ecclefiz confirmat.

*Pafchalis epifeopus, fervus fervorum Dei, * reverendifftmo fratri Bernardo Toletano arcbiepifcopo, ejufque fueceffaribyes canonice fubftituendis, in perpetuum.*

A Ctorum fynodalium decreta ferutantibus liquet, quantame Toletana ecclefia dignira-Etis fuerit ex antiquo, quantsque per eam in ecciefiafticis negotiis utilitates accreverint. Unde& nos ejufdem urbis flatum, quantum noftrs eft facultatibus, * in ecclefiafticis dignitatibus gloria ftabilire, Domino adjuvante, optamus. Igitur tum pro benignitate fanâs Romans ecclefiz debita, tum pro digna Toletanz ecclefiz reverentia, tum etiam pro * reverendiffimi filii noftri praftantiifimi regis Ildefonfi poftulationibus, cupu nimirum virtute & prudentia Toletana * ecdefia Maurorum & Moabttarum jugo ereptaeft, te cariffime frater, juxta conftitutum przdecefforis noftri fanftz memoris Urbani paps fecundi,

di, iu lotis Hifpaniatum resnis primatem fore A preientis privilegii auctoritate lancirous, ficut ejufdem urbis conflat antiquitus extftifife pontifices. Pallio fane in miflarum folummodo celebrationibus uti debebis, precipuarum, qu* fubfcript* funt, fellivitatum temporibus: tribus videlicetdiebus in nativitate Domini, in epiphania, hypapante, corna Domini, fabbato fando, tribus diebus in pafcha, in afccnfione, pentecofte, tribus folemnitatibus lanii* Mari*,, fanfiiquoque Michaelis, & fanâi Joannis Baptiftc, iu omnibus natalités apoftolorum, & eorum martyrum, quorum pignora in veftra ecclefia requiefeunt; fandiquoqua Martini & Ildefonfi coaieiforum, & omnium commemoratione fandorum in confecrationibus ecdefiarum, epifeoporum, & clericorum: in an- B nuo confecrationis tux die, natali atiam fanâi Ifidori, & Leandri. Primatem te univerfiHifpaniarum pr*fuies refpiciant: & ad ce, fi quid inter eos graviori quxltion· dignum exortum fuerit, referent: falva tamen Romane ecclefi* auctoritate, & metropolitanorum privilegiis fingulorum. Toletanam ergo ecclcfiam jure perpetuo tibi, tuiique, fi divina prxftiterit gratta, iucceflbribus canonicis tenore hujus privilegii confirmamus: una cum omnibus eccleiiis, & diotcefibus, quas proprio jure nofeitur antiquitus poiiedifle: p xcipientes de iis, qu*Saracenorum ad prefects lubjacent ditioni, ut cum eas Domino placuerit poteftati reftituere populi Chriftiani, ad debitam ccclefix veftras· obeuientiam referantur. IllarumC autem civitatum dioecetes, qux Saracenis invadentibus mettopolitanos proprios perdiderunt, veftr* ditioni eo tenore fiib/icimus: ut quoad fine propriis extiterint tnetropolitanis, tibi, ut proprio debeant fubtacere. Si vero metropolis quxlibetin ftatum fuerit priftinum reftituta, fuoquoque dicrccfis metropolir. no reftituanir. Neque tamen ideo minus tua debet ftudere fraternitas, quatenus unicuique metropoli lux reftituatur gloria dignitatis. Hxc, & extera omnia, qu* ad antiquam Toletanx ledis apoftolic* conceflione probari poterunt, nos tibi, tuifque fucceftoribus, perpetuo potlutcnda contradimus, atque firmamus. Te, revereud. frater, aftc&ione intima exhortamur, quatenus dignum te tanti honore pontificii femper D exhibeas, Chriftianis ac Saracenis fine offenfione femper elTc procurans, & ad fidem infideles convertere, Domino largiente, verbis ftudeas, & exemplis: fic ex fui pallii dignitate, & primatusprxrog.ttiva prxccllas in oculis hominum, ut interius virtutum excellentia polleas coram lupern* oculis majeftatis. Si qua igitur in craftinum ecclefiaflica, fxcularifve perfona, hanc noftr* cooftitutionis fciens paginam, contra eam temere venire teutaverit; fecundo, tertiove commonita, fi non fatisfadionecongrua emendaverit, poteflatis, honorific fui careat dignitate, reamque fe divino judicio exiftere de perpetrata iniquitate cognofcat, & a fanditlimo corpore ac fanguine Dei & Domini noftri leiu Chrifti redemptoris aliena fiat, atque in extremo examine diftriû* ultioni lubjaceat. Cunctis cutem eidem ecclefix jufta fervantibus fit pax Domini noftri Jefu Chrifti: quatenus, & hic frudum bon* adionis percipiant, & apud diflridum judicem premia xtern* pacis inveniant. Arnen. Arnen.

Scriptum per manum Petri notarii, regionarii, & feriniarii facri palatii.

Ego Pafchalis catholic* ecclefi* epiicopus fubferibo.

Datum Laterani per manum Joannis *ùut&»* Roman* ecclefi* diaconi cardinalis, fecundo Nonas Martii, indiâione oâava, incarnationis dominie* anno mcj. pontificatus autem domini Pafchalis papae fecundi anno fecundo.

V. AD (i) ARCHIEP. PANORMITANUM.

Ledo in archiepifcopum fedes apoftolica pallium non tradet, nifi prius preftet fidelitatis & obedientic juramentum.

PafcMis, Panormitano archiepifcopo.

Qlgnificafti rege* Λ regni majores admiratione O permoros, quod pallium tibi ab apocrifiariia noftri tali conditione oblatum fuerit, fi facramentum, quod a nobis feriptum detulerant, exhiberes. *Et infra:* Mirentur in hac caufa Dominum noftrum Jefum Chriftum, qui cum ovium fuarum curam Petro committeret, conditionem pofuit, dicens: *Si diligis me, pafce oves meas.* Si confcientiarum iaâor &. cognitor fecretorum conditione hac ufus eft,'nec femel tantum, fed & fecundo, fic uique ad contriftationem: qua nos folicitudine oportet tantam eccUfi* prxlationem imponere fratribus quorum conficiendas non videmus? Ajunt omne jusjurandum a Domino in evangdio effe prohibitum, nec ab apoftolts poft Dominum, nec in conciliis inveniri pofle ftamtum. Quid eft ergo quod Dominus fubfequenter ait: *amptitu efl, a malo efl*, hoc enim ampiius ut exigamus, malum nos, illo permittente, compellit. Nonne malumeft ab ccclciiarunitate, 0C a ledis apoftolic* obedientia relilire, & contra canonum ftatuta prorumpere? quod multi etiam poft facramentum prxftitum prxiumpterunt. *Et infra*: Hoc nimirum malo ac ncvclfitate compellimur, juramentum pro tide, pro obedientia, pro unitate requirere. Ajunt in conciliis ftatutum non inveniri, quafi Roman» ecclefix legem concilia ulla praefixerint, cum omnia concilia per Roman* ecclefi* auâoritatem & fint, & robur acceperint; & in eorum ftatutis, Romani pontificis patenter excipiatur audoritas. *Et infra:* Cum igitur a fede apoftolica veffrae infignia dignitatisexigitts, qu* a beati Petri tantum corpore aflumuntur: /ullum eft ut vos quoque fedi apoftolic* fub/eftionis debit* ligna iolvatis, qu* vos cum bearo Peno tamquam membra de membro habere} fic catholici capitis unitatem fervare declarent.

VI. ADN. ARCH1EPISCOPUM Polonia.

Ejuldem argumenti cum precedent i.

fcPnfcbaiu epsjcopns, fervus fervorum Dei, A. *Polotiorum archiepifcopo.*

Clgnificafti, frater cariflime, regem & regni iD majores admiratione permotos, quod pallium tibi ab apocriiiariis noftris tali conditione oblatum fuerit, fi facramentum quod a nobis feriptuin detulerant jurares. In pallio, frater, plenitudo conceditur pontificalis officii, quia juxta fedis

(i) H«c rtdem cum fequent,. Fdfa efl enim ifliiu Epiftola inlcuprio in iibtu Oecrctaliutn; itu enim legendum non efl *Pincrtnitanc ^frcbiepi/cepo*, tir vulgo editum «ft, led *CoUcenfi ^-irchitfifccpo*, ut red* obfervacutn efl ab eruditiflimo wo Franc. Florente ad iit. *de* *tt antiorilaie Ptlili* paj. ;j8.

fedis apoftolicx & totius ecclefix conlùetudinem, ante acceptum pallium metropolitanis minime licet aut epifcopos conlecrare aut fynodum celebrare. Mirentur *in hac caufa* fic Dominum Jefum Chriftum. Cum enim Dominus Jefu» Ghriftus, ut omnium ovium litarum curam Simoni Petro committeret, conditionem pofuit, dicens: *Diligit me Simon Petre 7 pafce oves meas*. Si confidentiarum fartor fic conditor conditione hac ufus eft, nec femcl tantum, fed fic fecundo, &ufque ad contriftationem: qua nos folicitudine, qua provifione oportet tantam ecclefix praelationem, tantam Chrifti ovium curam fratribus imponere, quorum confidentias non videmus; illis maxime quos nullo ufu novimus, quorum dileftionem penitus ignoramus? Ajunt omne jusjurandum a Chrifto Deo *in* evangelic» elfe prohibitum, nec ab igfis apoftolis poft Dominum, nec in conciliis inveniri potfe ftatutum. Quid eft ergo quod idem Dominus fublecntus ait: *Qwtd amplius eft, A meb eft?* hoc enim amplius ut exigamus, malum nos, illo permittente, compellit. Nonne malum eft ab ecclefix unitate, a fedis apoftolicx obedientia, refilire 7 Nonne malum eft contra facrorum canonum ftatuta prorumpere? Quam multi hoc etiam poft facramentum prarfnmpferunt? Nonne prardeceflbr tuus prater Romani pontificis confeientiam damnavit epifcopum' Quibus hoc canonibus, quibus conciliis legitur efle permitium 7 Quid fuper epifeoporum translationibus loq ar, qux apud vos non auftoritate apoftolica, fed nutu regis prxfumuntur7 Prcpterharc mala fic alia evitanda hujufmodi juramentum exigitur.

Cur autem juramentum Dominus prohibuerit, apoftolus Jacobus manifefte adjiciens doce: *Ut non fub judicio incudetis, ne* quifquam, ficut ianilusAuguftinus exponit, afliduitate jurandi ad perjurium per confuetudinem dilabatur. Quapropter juratione quis non utamr, nifi neceffitate, cum videt pigros efle homines ad credendum quod utile eft eis credere, nifi juratione firme uir. Hoc nimirum tnalo * ac neceflitate compgiijmm·, juramentum pro fide, pro obedientia, pro unitate requirere. Porro apoftolum Paulum pro auditorum ditfidentia jurafle, ejus epiftolx teftantur.

A/unt in conciliis ftatutum non inveniri, quafi Rornanx ecclefix legem concilia ulla praefixerint: cum omnia concilia per ecclefix Rornanx aurtoritatem, & farta fint, & robur acceperint; & in eorum ftatutis Romana patenter aurtoritas excipiatur. Nonne inChalcedonenlisconcilii aftione decimafexta ftatutum eft: Ante omnia quidem primatus honorem prxeipuum fecundum canones antiqux Romx reverendiflimo archieptfcopo conferveri7 Itaque quod ceniucrunt rex & magnates a fupradifta facramenti conditione te quiefeere, videturne vobis judicium evangelicum 7 videturne primatus noftri honor prxeipuus' Numquid animo cecidit illa lententia Domini: *Non eji dsfcipulus fnpre magiflrism'* Numquid Hungarico prjncipi dirtum eft: *Et tu convcrfus confirme fratres tuos?* Numquid hxc nos commodi noftri profectione requirimus, flt non unitatis carholicx flatuimus firmamentum7 Poliunt apoftolicam fedem contemnere, poflimt adverfum nos calcaneum elevare, datum a Deo privilegium evertere vel auferre non poliunt, quo Petro dirtum eft: *Tu et Petrus, & fuper hanc Petram udificabq ecclefiam meem: N. Tibi dabo claves regni talorum.* Quibus tamen quatuor in conciliorum decretis dandi pallii modus preferipttts eft, fic profeftionis vel obedjenttx ordo fancitus eft.

Gum igitur a We apoftoiica veftrx infignia dignitati» exigitis, quas a beati ranton. Petri corpore afluentuuur: fultum eft ut vos quoque fedi apoftolicx fubjertioats debita figna folvatis, quae vos cum beato Petro tamquam membra dc membro haeiere, & catholic* capitis unitatem fervare declarent. In quibus a prxdeceflcribus noftris ea eft adhibita moderatio, ut nihil injuriofum, niiril difficile fit appefitum, quod non etiam praeter exaftionem noftram ab omnibus debeat epifeopis obfervari, qui fub apoftolorum principum Petri fic Pauli obedientia decreverunt fic unitate petfiftere. Numquid bon ultra vosSaxones, Danique confidunt? Er tamen eorum metropolitani, fic idem juramentum afferunt, ficlegatosapoftolicx fedis honorifice tradant, fie in fins ncclfitatibus ad/uvant, fic apoftolorum limina per legatos fuos, non tantum per triennium, led annis lingulis vifitant. Ita te, frater catifiime, fruamur in Domino, ut non per te »n ecclefiis fubtrartionis fic diflidii, quod abfit, oriatur occafio.

VII. AD ROBERTÜM FLANDRENSIUM comitem

Ut Leodicnfes fchifmaticos Henrico imperatori idhsrresies ab ecclefia expellat

Pafchelit epifcopKt, fervus fervorum Dei, Robert Flandrerjium comiti, falutem & apofioheam benediflionem.*

Benedirtns Dominus Deus Ifrael, qui in te virtutis efficaciam operatur, qui reverfus Jerufalem Syriae, in cxleftem Jeruf&lem juftx militise operibus ire contendis. Hoc eft legitimi militis, ut fui regis hoftes inftantius perfequatur. Gratias *ergo* prudentia tux agimus, quod prxceptum noftrum in Cameracenfi parochia exécutas es: idipfum de Leodienfibus excommunicatis pfeudoclericis prxeipimus. Juftum enim eft ut qui fcmetipfos a catholica ecclefia fegregarunt, per catholicos ab ecclefix beneficiis fegregentur. Nec in hac tantum parte, fed ubique, cum poteris, Henricum hxreticorum caput, fic ejus fautores pro viribus perfequaris. Nullum proferto gratius Deo facrificium offerre poteris, quam fi eum impugnes qui fe contra Deum erexit, qui ecclefix Det regnum auferre conatur, qui in loco fanfto Simonis idoium ftatuit, qui a principibus Dei fandis apoftolis eorumque vicariis de ecclefix domo fandi Spiritus judicio expulfus eft. Hoc tibi ac militibus tuis in peccatorum remiflionem, fic apoftolicx fedis familiaritatem prxeipimus: ut his laboribus ac triumphis ad cxleftem Jerufalem Domino prxftante pervenias. Datum Albani duodecimo Kalendas Februarii,

RES PONSO R/A DECLAMATIO

acerrima Ltsdienfixm fcbifmaticorum, qui more fuorum comparum in Jcbifmate Donattjlarum adW/m principe refilientium, & ratbonum nomen affcilantium, fuam d'elimattonemfic infcriplerunt.

SPISTOLA LIODItNSIVM ADVERSUS PASCHALEM PAPAM II.

circa annum Domini mcvii

Ommbw bmu voluntatis hominibus, Icc^enfi efclefia veritatem fidei & eatbolisam unanimitatem mconiujfe tenens..

STupendo & gemendo exclamo cum Ifaia, qui onus deferti maris exaggerans, exclamat: Λ-cut turbines ab .1frico veniunt, de deferto, B dc terra horrieiii. l'ifio dura nuntiata eft mihi: qui incredulas 'fi, infideliter agit: tj qui depopulator •fi, vafiat. Qui hactenus non intclligebat loquendo quid fit defertum mare, nunc intelbgat vivendo · quid per defertum mare figntheetur, non iulum Babylonia, fed etiam mundus & ecclefia. Quamvis enim ut mare undis, fic mundus & ecclefia affluant pupulis: tamen jure vocatur defertum mare, quia mundus videtur ctTe defertus a lapientium principum gubernaculo, ccclefia gemit tc dele tam a fano prxfnlum confili.-. Qnx cnim major olim confufio fuit it: Babvlonia, quam hod.c eft in ccckfia? In Babylone confute tum littgntc gentium, in ecclcfia dividuntur lingux fic mentes ctedcnnum. Ait Pe-C trus in cptftola fua; *Salutat vos ecclefi1 qua eft in babsiene icficfia.* Hactenus interpretabatur ideo voluifle Pctr.tm pe; Babvlor.em fignare Komam, quia tunc Roma confute état idololatria & omni ipnrcdi.i. at nunc d;.lor meus mihi interpretatur, quod Petrus prophe tico fpiritu, dicrM iccku.ur m Babylone colicdam, prxviuit confufionem d.ftetdionis qua hodie icinditur ecclrfia. Nam quam· s ccciciia fi: in Babylone mundi, tamen debet ciTc colleda per fr/ternam unanimitatem. Qui fint turbines ab Attico, difeitr.us patiendo magis quam legendo Dc terra horribili, a Ronunn fciiiret ecclcfia, vifio dura nuntiata eft mihi: inde turbo ut remprftas venit ab Africo. Romanus cnim prxful, pater omnium D etclcfiarum, literas contra nos mittit Roberto Fbndrenlium comiti, quale exemplar tale eft:

J?«r. *epifiopus, jr>v:s< ftrvoi um Dei, dtlefh fi.io Roberto rlardccnjmm comiti, falutem ɛΓ atrifi^Dam bencdiEhonem.*

Benedictus Ih: Deus IfrctcJ, frr. *ut tn epifi.prgctd.* Super hs litetis cuius lumbi non repleantur dolore· Super his mc obftuoefecerunt tenebra?: nec tantum h >rriee p*riciJi, quat/um pro horrenda nctitate *ici*. quod tam)?< ry y.abilcs liters potuerunt lertbi a matre conira filias tuas, quamvis peccantes. In ric·'·,· Saiomor.is exprefla eft magnitudo iratcri.x pietatis, quando judicante Salomone, ut intai.s, p.<> quo co^'endebatur gladiodivtdctetur, maiu t mater f>l:<i:n tuum fub E aliena muliere vivere, qu.m gladio indicis dividi. Disit Uaias *Babi.cn diicfla msa vvrfa tft rntbi m mirocul.tm*: .>t et'i> dico Rom» ddcfta mea mater ser!« ci: -.r.ih' in miraculum Quid cnim tam irir.-biit., immo quid tam miferablc? Vidit olim David an;eh.m Domini ftairem extento gladio fitret Ifuidtni: nos fiii.r Romanaecckfiar ecce ccurus Rom. num yra-tulem, qui eft it.gelus Dornm:. rxirntu gladio fuper ecclefiini. David ‹ ral at ne populus occideretur: angelus rivilet p'-Γ'. v;,'. R<berto glad um orat, ut Aoccidantur, ünde ifte gladius angelonoftm' Jubente Jefu dtfcipulis ut vendita tunica emant fibi gladium; dicunt dilcipuli: *Domine, ecce duo glaaii bic.* Et Jefus: *Satis tft. Ut ex* patrum dictis colligimus, eft unus gladius fpiritus, quod eft verbum Dei: de quo Jefus ait; *Non onu pocem miltere, fed gladium.* Et propheta; *Maledi-Elus qui prohibet gladium fuum a Janguine.* Hunc gladium diftrmgit Jefus magis contra carnales affedus, quam contra mundi aflultus. Eft & alter gladius ipintualis, quo mortificatis vitiis camis emitur corona, mart) rii. Cum ergo duos tantum gladios a Domino apoftoh habeant: unde ifte tertius apoftolico gladius, quem in nos porrigit Roberto armigero fuo? Forte recurrit apoftolicus ad Erechiclem prophetam, ut dc manu ejus tertium arripiens gladium, vadat ad dexteram five ad fimftram, exdendo bonos &. malos. Dicit tmm Deus E/echieli prophetat: *Vt dupliceturgladius, Ù triplicetur gladius IntcrJcSlorum.* Puto, non dabit propheta tertium gladium apoftolico. Propheta namque duos evangeli' gteuios offendens, Îcr duos unius gladii ulus glad'um apoftolico andum duplicat, aicens: *Gladius, gladius exacutus eft, ij limatus. exacutus, ut cadat viitim.if, limatus, ut fplendeat* I exacutus eft, quia ut ait Hieronymus, qui malos percutit, in eo quod mali funt, & habet * gladium interfedtonis ut occidat pedimos, minifter Domini eft. Limatus eft, ut fincere prsedicetur verbum Domini. Triplicato gladio armat propheta interfedorrs, quia Ut Ait Paulus, *fint caufa judex gladium portat.* Hie eft gladius inter fedionis tr.agnx, qui me cum Ezechicte obftupcfceic facit. Quemcnim non faciat corde tabefeere, quod apoftolicus ad vivificandum undus, accingitur in nos tertiogla* dio intcrfe&orum? O utinam placatus dicat Deus etiam angelo percutient·: *Sufficit num, contint manum tuam.* Nihil dice, in Chriftum Domini, fed vicem noftram dolco Sed nifi Chriftus Domini veniens ad caulas oviutn intraflec in fpeluncam purgare ventrem, non prax-idiffet David oram chlamydis ejus. Si quis eft David, inveniens hunc Chriftum Domini dormientem, omneique milites ejus dormientes: non mittat manum in Chriftum Domini, fed tantum tollat haftam ejus, fic fcyphum acue, qui eft ad caput ejus dormientis. Hanc hailam quam contra nos erexit, oftendo eundis: hunc fcyphum aquat, qui eft ad csput ejus dormientis, porrigo eundis ad gtiftandum; ut fapianc omnes quam infipida fit audoritas legis ejus, qua diftrinxit gladios lateorum in cervices clericorum. Si liceret dicere, falva apoftolicx dignitatis reverentia, ipfe nobis videtur dormiviffe. Dormierunt cum eo omnes ccnfiliarii ejus, quando conduxit fibi vaftatorem ecclefiarum Dei. Precepit Paulus, ut *verbum epi icopi fit fanum, & vreprebenfibiie.* Nos ergo non infirmamus aut reprehendimus verbum epifcoponnn epifcopi. Sed quia epoftolicus non deber deviare ab apoftolo: quatrimits humiliter per fingute, utrum hxc apoftolici verba fint per omnia gravitate apoftolicx auderifafis fana fic irreprehenhbilia. Ecce ut p.uer diicfto filio falutem mittit, & apoftolicam tenedidionem promittit: fed, ut multis videtur, non ea illt opera indicit quibus falutem fic benedidionem a Deo promereri pr.ftit. Benedicit Deum, qui in eoeflicactam fux vi:tutis operatur, quod ecclefiam Dei debellat, fit depopulate, ac per.hoc cxlefts Jerufalem aditum ei pollicetur. Num reda via diledum filium dirigat, iple pater nobtlcum. videat

U il Ut utamur verbis Auguftini fummatim collc&s, Deua, qui dixit : *Ego Deus facient pacem, & creant malum,* ficut estera Suaviter difponit, ita hoc etiam diiponit, ut bonum pacis per bonos faciat, malura vero belli per malos creet. Utens enim Deus animis hominum pro voluntatibus fic meritis eorum, digna dignis opera imponit, ut digna dignis praemia rependat, bonis bona pro bonis, malis mala pro malis. Quis unquam populum Dei, quis unquam ecclefiam Dei impune perfecutus eft" Quoties peccabant filii liracl, fufcitabat Deus hortes qm conterere t peccantes . Caftigabat Deus , quos amabat : fit damnabat illos , qui vitio fuo tales erant, ut per eos mala malis inferret. Dicit Deus per prophetam : *Facabo ab Aquilone fervam meum fiiabuebodonofer, qui faciat omnem vomutatem meam.* Quam voluntatem, nifi ut peccantes difperdat7 Hunc 'fervum fuum Deus pro merito fervitutis in bovem convertit Peccanti David ait Deus: *Ecce e^o inducam malum fuper te de domo tua.* Hoc matum exeeutus Abfalom, fugato patre fuo, invafit Jerufalem. Numquid per hoc meruit czleftem Jcrufalem7 Per llaiam dicit Deus: *Fa Affler: virga baculus furaris mei ipfe. In manu ejus mdignatio mea. Ad gentem fallacem mittam illum, & ad populum furori‹ mei. Mandabo illi, ut auferat prodam, if diripiat fpolia ,* fit reliqua . Cur Deus intentat. f'< *Affltr,* qui mala quz fecit, eo * non dante fecit ? F< *mundo ab fcandalts,* dicit Deus *Eietcffe eft ut veniant fcandala: va tamen illi per quem fcandalum venit.* Hoc Hieronymus ftc exponit: Cum necefle Gt quidem ut veniant fcandala , vz tamen homini qui, quod neceflê eft ut in mundo fiat, facit luo vitio ut per fe ftat. Qtiid multis opus' Ecce opera juftr maliticquibus pater filium, papa czlcftts regis militem imbuit, per quz poftit contendere ad czleftem Jerufalem , impugnando fcilicet ecclefiam Dei · Gratias, inquit , prudentiz tux agimus, quod przceptum noftrum in Camcracenft parochiaexecutus es. Qualis fic quanta fit vaftitas fic cuntri- • tioCamer.icenfis eccleftz, quis recolit ftne dolore? Ego quidem filia Romanz ecclefiz condolebam Cameraccnftbus pro aftcdu germanitatis : nunc vero audiens hzc mala inferri przcepto apoftolicz audoritatis, jam amplius doleo, quia timeo matri mez, ne in eam redundet illud quod Deus dicit per os liais : *la qm condant leges iniquas, 6" feribentes juftitiam fcripferunt, ut opprimerent in judicio pauperei, tf vim facerent caufa bumiltum populi mei. ut ejfent vidua prada eorum, & pupillos diriperent,* fic reliqua . Tantam ecclefiz defolationem, tantam pauperum fic viduarum oppreflionem, tantam przdanun fic rapinarum immanitatem, fic, quod his graviuseft, promifeuam bonorum fic malorum occifionem , hzc fic pejora his przeepto apoftolici fada eflê quis crederet, nifi ipfe fuo ie ore prodidiflêt ? Taceo Cameracenlem epifeopatum in duos eflê divifum judicio Romanz ecclefiz; uceo Walcherum, qui apoftolici contentu fic audoritate probatus fic prior ordinatus fuit, fubito exordinatum excommunicatum , & alium ei lubordinatum. Hzc jufta fint necne, in Dei pendet fententia. Non invehimur in Chriftum Domini, ad quem pertinet iolicitudo omnium ecclefiarum · Sed quia apoftolicus hzc mala fibi adicrioit , fic eccleftz vaftatori per gratiarum adionem applaudit : fuper his mirandum, an magis iit dolcndum , nefeio. Cui hoc magis fit periculoium , jubenti , an obedienti : cui hoc magis fit damnofum , facienti , an patienti, quis homo dtfcernct ? Nos attoniti hac novitate rerum, quzrimus unde üt hoc novum exemplum , ut pnadicator pacis fuo ore & alterius manu inferat cccIcGr bellum . Contra barbarorum fic inimicorum Dei aflultus concedunt canones etiam cicricisarma ad defenftoncm urbis fic ecclefic. Bella vero indici ecclefiz per auûoiitatem canonicam, nufquam feripturarum legimus . Quzro quod nelcio : dico quod icto. Pacem Jefus, pacem apoftoli , pacem apc^olici viri predicant, peccantes arguunt, obfecrant, inctepant m omni patientia fic dodrina. Inobcdicntes jubet Paulus dure increpari. Quomodo dure increpenrui inobedientts , dici i Jclus: *Si peccaverit in /c frater tum, corripe illum prlmo Joium Joint : /rcundo cum duoiuJ ani tribut tejübnt : tertio cum ecclcfia. St ecclefiam non audient, fit tibi fient etbnicui & publicanu r.* Hinc ait Augutlinus: Illud quod ait Jclus: *St eccltfi.-.m non audierit, fit tibi ficut etbnicui tj publicannf ,* gravius eft quam ii gladio feritetur, fi dammis abfumererur, G lens fubjiceretur. Nam ibi quoque Jefus fubjunxit. *Amcn dico vocis, qua ligaveris »· terra, libata erant ÎT in calo:* ut intcligeretur quod gravius fit punitus, qui velut relidus eft impunitus. Sic fententia ventatis expofna ab Auguitino, quis divina: vmdiftr humanam vindiciam iupet ponat ' Qui illum perfequitur quem Deus percutiit, & fuper dolorem vulnerum Dei addit, videat quid imprecctur illi Deus, qui iniquitates fic dolores noftros in perfona dominici hominis portavit: *Appone iniquttatem fuper iniquitatem tilorum,* 0C reliqua. Si quis pro apoftolico dicat merito depopulandam efle eccleftam , cui incumbat cxconununicatus , audiat exemplum, in quo caufa caulz, fic pertona perfonr refpondct. Tempore primi Grcgorii papz , defunâo Salonitanz urbis epifeopo, cun decrcviflêt Gregorius ut pro eo epiicopus ordinaretur Honoratus: Maximus quidam auxilio militaris manus invadens epifeopatum Salonitanum , fic ab epifeopis confecratus, a Gregorio excommunicatus eft, fic tamen miflas celebrare prziumebat. Hunc Gregorius non aliis quam facerdotalibus armis debellans, non fuperordinavit ei Honorarum, non immifit ecclefiz vaftatorem, fed tamdiu peccantem arguit, donec leptimoexcommunicationis ejus anno tandem ad veniam petendam attraheret : eumque refipifeentem non exordina.ir, non reordinavit, ied ei in gratiam fuam recepto, quod deerat, dato archieptfcopali pallio, fupplevit. Cum ergo Salonitanz oufrfis limilis cauta Cameracenfts : cur Centura Romanz ecdeliz in fimili caufa nititur diflimili fententia ? Martinus Turonenfis poflêt ab apoftolico fufficere ad exemplum, ut defiftat ab oppreflione innocentum. Pnfcillianum epifeopum, a Damafo papa pro hzrefi damnatum, Maximus imperator, acculante Itachio epifeopo, occidit, fic ut omnes lequaces ejus ubique occiderentur edixit. Martinus ergo, aliique epifeopi Itachium communione ecclefiz privaverunt , criminantes eum quod ejus accufationc quahfcumque homo occiius fit. Maximus agebat cum Martino, ut Itachio communicaret; & Martinus agebat cum Maximo, ut lequaces Prifcilliani non occiderentur, ne etiam catholici cum eis perirent. Quod petebat Martinus nullo modo impetraflêt, niti ad tempus ' Itachio commumcaflêt . Sic quodammodo anathema failus pro fratribus fuis, retraxit ab eorum cervicibus gladium imperareris . Qui damnavit accufatorem Itachium pro morte haeretici, fi adhuc viveret, non laudaret ficiftum cujus prxeepto tot occiduntur pro caufa Camo-

racenfmm. Qui enam cum periculo ammr luse liberavit hatreticos a morte, quam graviter ferret innocentes pro aliena culpa opprimi > Nos res rebus conferimus, cauiis caufas opponimus. At Cameracenfes afflifti malis, clamant ad Pafchalem, ficut filii lirae! aftiifti malis clamant ad Moyfen: *k'ideat Dem*, dT *judicet*, fnomoc.'? *foetere fecifti odorem noftrum coram Pkaratme, & prabuiftt ei gladium ut (tideret not*. Idipfum de Leodienfibus excommunicatis pfettdoclericis precipimus. Juftumeft enim, ut qui femetipfos a catholica ecclefia fegregarunr, per catholicos ab ecclefix beneficiis fegregentur. Hic vero me invafit anguftia quafi parturientis. Unde exclamare compellor, quia omnes parturientis dolores hic meus dolor vincit. Filios enim genui, hofque lafle alui fidei, hos pane veritatis confirmavi, & in virile robur provexi: ipfa me beatificabam, quia eis in regis curia, & in Dei ecclefia florentibus nihil deefle credebam, quod vel ad corpotis pertineret decorem, vel ad animz fpeftaret valorem. Sed quid eft ab omni parte beatum? Ecce mater mea S. Romana ecclefia vult infligere eis notam excommunicationis, & infuper crextt fuper eos gladium occifionis. Super his ego quidem materno dolore torqueor, ipfi «ratem habent, loquantur pro fe, inquit, de Lcodieniibus excommunicatis pfcudoclcricis prsrcipirmis. *Statera dalofa non efl bona*, ait Sapientia. Quis confert caufam noftram caufx Cameracenfium, ut ix nospatiamur quod patiuntur Cameraccnles' Nos quidem Cameracenfibus compatimur, nobis nihil tale verebamur. Camcracenfcs, quia caufx caufam, pertonx peribnam luppofuerunt, gladium bicipitem fibi fuppofucrunt: nos vero Leodienfes quare excommunicari dicimur' Quare gladius nobis iuperponitur? Quid dignum morte aut excommunicatione fecimus contra canonicam regulam ecclefix? In uno fpiritu nos omnes, in unum corpus baptizari fumus, nos unius mons Deus in demo fua habitare fe«it. Obfecrat nos Paulus per nomen Domini, ut non fint in nobis Ichifmata. Quando fignificatum eft Romanx ecclefix quod contentiones fuerint inter nos' Idipfum in Chrifto fapimus, idipfum dicimus. Non dicimus. *Ego fum Paub, ego Cepba, ego autem Chrifti*. Numquid pro hac unanimitate excommunicati dicimur? Ut praecipit Paulus, *obedimus & fubjacemut prapofiti' noftri i qui vigilant pro animabut noftrit*. Nobis legem Dei tenentibus obiciunt quod tranfgrediamur eorum notas traditiones: at illis dicit Deus: *Quare tran/gredimim mandatum Dei propter traditionet veftras'* Jubet Deus, ut qux funt Czfaris, reddamus Cxian; & qux iunt Dei, Deo. In hanc fententiam Petrus & Paulus pedibus euut. Petrus inquit: *Deum timete, regem honorificate. Servi fifiditi eflote in omni timore adnnnis, non tantum bonis iT modeftn, jed etiam djfi ohs: hrc eft enim gratia*. Paulus: *Omnis anima goteft itibus Jubbmiorftus fubdita fit. Qui goteftatt refijiit, Dei crdinatiom refiftit*. Qui 'hac omni anima prxcjpir, cuem a fub'eûione terrenx poteftatis excepit. Quia ergo regem honoramus, quia dominis noftris non ad oculum, led m fimpheitate cordis. fervimus, ideo excommunicat! dicimur' Sed fimoniaci lumus. Simoniacos quantum ad nos vitamus, & quos vitare nequimus pro loco & tempore toleramus, certi quod ipfe Jefus, fado flagello de refticuhs peccatorum, cathedras vendentium columbas evenit, & nummulariorum effudit es. Vitamus, inquam, fimoniacos, nec minus vitamus illos, qui notam avaritix honefto nomine pretexentes, quod gratis fejadant dare vendunt fub cantatis nomine, & ficut Montaniftr fub nomine oblationum artificiofius accipiunt munera. Oh! dolendo miramur cur excommunicari dicamur. Quando, a quo, fic quare excommunicari fumus? non ab epilcopo noftro, non ab archiepifcopo cui epifeopus nofter fufiragatur, nos excommunicator effe icimus: fed nec a papa Romano nos efte excommunicatos credimus, quia icimus eum non ignorare quod ait Nicodemus: *Ltx noftra non judicat quemquam, nifi audierit ab info prius*. Nec Sodomitas damnaffet Deus, nifi defeendiflet ed ipfos videre utrum clamorem qui venerar ad eum opere complement. Qui nihil a nobis audivit, quem non epifeopus, non archiepifcopus aliquando contra nos interpellavit, quis crederet quod nos excommunicaverit? Per icalam ad caelos uique pertingentem videt Jacob afccndentes & defeendentes angelos. Et Jefus ait difcipulis: *almen, amen, dico vobis, videbitis culum apertum, fT angelos Dei afeendentes é7 defeendentes fuper filium bomtnic* nos filios hominis, id eft Adx, in fua exprimit perfona. In aperto ecclefix cxlo & boni & mali intrant. Vos prxfuies ecclefix, qui eftis angeli Dei, gradatim ad nos afeendere debetr, gradatim & nos ad vos afeendere debemus. Quot gradibus ad vos afeendimus, tot ad nos afeendere debetis. Eft primus gradus nobis ad epifeopum, fecundus ad archiepifcopum, per quos afeendere debemus ad gradum tertium, id eft ad papam Romanum. Super filium hominis defernditis, cum humilibus compatiendo condefeenditis. Super filium hominis afeenditis cum verbo & exemplo humiles adcxlumfuftollitis. Credo, dicetis nos ideo haberi excommunicatos, quia favemus epifeopo noftro faventi partibus domni fui imperatoris. In hac rc funt initia dolorum, prohacrcerubefcunt caufx malorum, quia fatanas folutus terram perambulans, jam divifit regnum & facerdotium. Quia ergo venit diabolus habens iram magnam, Patrem noftrum, qui eft in cxlis oramus pro hoc fpecialiter, ne nos inducat in rentationemhanc; led liberet nos a malo hujus tentationis. Nobis dormientibus inimicus fuperfeininavit zizania in agro ecclefix. Expediamus donec angeli meffores Dei alligent zizaniorum fafciculos ad comburendum. Num ideo dicimur excommunicat!' O quot manipulos tritici eradicavit, qui ante tempus zizania a tritico difeernere feftinat? Quis jure reprehendet quod epifeopus partibus Domini fui favet, cui promiffam cum juramento fidelitatem debet? Perjurium nemo dubitat efte grande peccatum. Deus folus jurat, & non pernitet eum, quia lapientia cuftodit prxeepta juramenti Dei. Sed nos. quos juraflë fxpe pcenitet, jurare prohibemur. Si jurat homo, jubet Deus ut reddat Domino juramentum fuum. Hoc nec ignorant illi qui regnum fic facerdotium fcindunt novello fchifmate; & novellis, ut quibufdam placer, traditionibus, illos qui regi perjurant fe a culpa perjurii abfolvere promittunt: non attendentes quod Ezechie! ex ore Dei dicat de Sedecia qui perjuravit Domino tuo regi Nabuchodonofor: *Qui folvit*, inquit, *p.iflum, numquid effugiet?* Hoc Hieronymus fic exponi; Ex hoc etiam difeimus inter hofles fervandam fidem, fic non confiderandum cui, fed per quem, juraveris: multo enim melior inventus eft ille qui propter nomen Dei tibi credidit, fic deceptus eft, quam tu qui per occafionem divina majeftatis hofti tuo, immo jam amico, molitus es infidias. Quid laboramus in colligendis exemplis vitandi perjurii? Tertium decalogi mandatum de corde & ore Dei prolatum, ejuf-

ejufque digito feriptum: ASm egimoet mmm» Do-A„ Dû tui «· verua» : mc cn«w hebebit infmtem Doeuiw eam φα effriapferit mmnm Dernier fri frugre. Cum tria prima decalogi mandata ad cultum Dei pertineant, diligenter infpictentibus videtur, quod in hoc tertio decalogi mandato estera mandata pendeant : quia cum fit quod Deus fieri praecepit, vel non fit quod Deus fieri prohibet, ideo utique fit vel non fit, ut nomen praecipientis vel prohibentis Dei non afliimatur in vanum. Quis magis aflumit nomen Dei in vanum, quam ille qui violat hoc quod per nomen Dei jurat? Déus jubet ne per caelum, ne per terram, ne per caput meum jurem, ne forte perjurem. Si culpa eft perjurare per creaturam Dei, quam gravius peccat qui per creatorem Deum pejerat! Hinc omnes perpenditis quod fit reus capitis qui non reddit Ciefari quae funt Cefrris, fecundum decretum Dei, vel qui regem inhonorat contra decretum apoftoli, vel pejerando alfumit nomen Dei in vanum, per quod juravit regi fidelitatem. Ecce quare excommunicari dicimur. Sed quare pfeudoclerici vocamur, qui canonice viventes, operibus meremur ut clerici vocemur? Non eft, non eft, inquam, de forte Dei, qui vult nos excludere a forte Dei! Non tales, o mater ecclefia, nutrivifti, ut merito vocemur pfeudoclerici. Quia eniin nos voluntati noftrae nondimififti, non confundemus te matrem noftram. Mirum eft de domino Pafchafio, quomodo fic convicia venalia invenerit: bona mercatione videtur ea accepilie, que tanta in nos profundit facilitate! Modo enim nos excommunicatos nominat, modo pfeudoclericos ex motu animi vocat. Erudavit cor David regis verbum bonum, evomuit cor domini Pafchafn vile convicium, prout vetui® fit textrices faciunt. Petrus apoftolus docet : Na dominantes in clero, fed Jbrmt fefli gregis. Paulus apoftolus ad Galatas delinquentes ait : Filsolt^ ytos iterum parturio tn Domino. Hos igitur attendat dominus Pafchafius pios admonitores, non impios conviciatores. Maledictum excommunicationis dominus Pafchafius nobis improperat, fed illud ante omnia timemus, quod Spiritus fandus per os Pfalmift® dicit : MelediDi omnes yai decimant a mendetit tris. Maledithim excommunicationis, quod ex novella traditione Hildebrandus, Odardus, fic ifte tertius indiferete protulerunt, omnino abjicimus, & priores fanftos patres ufque nunc veneramur & tenemus, qui diftantc Spiritu fanâo, non animi motu, in majoribus fic minoribus poteflatibus graviter delinquentibus quicdam diilimulaverunt, quaedam correxerunt, quxdam toleraverunt. Dominus nofter epifeopus communicat regi & imperatori fuo, cui ex regalibus ejus acceptis juravit fidelitatem. Nimirum effluxit tempus, quo hxc coufuetudo incepit, fic fub hac confuetudine migraverunt a (xculo fanfti fic reverentes epifcopi, reddentes Cxfari qu® erant Cxfaris, Ac Deo qux erain Dei. .. Sed quid dicit Ambrofius fuper Lucam? Si Chriftus, inquit, non habuit imaginem Cxfaris, cur dedir cenlum? Non de luo dedit, led reddidit mundo quod erat mundi. Et tu, fi non vis efte obnoxius Cxfari, noli habere qu® mundi funt. Sed fi habes divitias, obnoxius es Celari. Si vis igitur nihil debere regi terreno, dimitte omnia, fic fequere Chriftum. Irem Auguitinus fuper Joannem: apoftolus voluit fervire regibus, voluit honorari reges, fit dixit: Regem reveremini. Nuiite dicere: Quid mihi fic regi? Qpid tibi ergo fic poffertion? Per jura regum, poflidentur pof. feflioaes: per imperatores dcreMsÛKuli, Deus „ jura humana diftribuit generi humano. ** Igitur ex verbis iftorum & aliorum fandorum patrum oonfulam fibi epifcopi regibus & imperatoribus obnoxii, & eorum regalibus acceptis, ne proprio gladio, id eft eorum beneficiis, eos interficiant. Si quis denique refpeâu fandi Spiritus vetus & novum teftamcntum geftaque revolverit: patenter inveniet, quod aut minime aut difficile portant reges fic imperatores excommunicari, fecundum etymologiam nominum illorum, & juxta determinationem excommunicationis: fic adhuc fub judice liseft. Admoneri quidem poliunt, increpari, argui a timoratis, & diferttis viris : quia quos Chriftus in terris rex regum vice fua conftiiuit, damnandos & falvandus fuo judicio reliquit. Ecce, quare excom unicati vocamur, eo quod fandos & moderatos fic antiquos patres tenemus, fit porte imitamur. Epifeopum, archiepifeopum noftrum provincialem, Ac comprovincialem fynodum, ex antiqua traditione tenemus, fit quidquid ibi de feripturis fandis diffinitum fuerit, Romam non refertur ufque ad graviora negotia, de quibus non invenitur in feripturis fandis auâontas. Illos veros legatos a latere Romani epifcopi exeuntes, fic ad ditanda marfupia diicurrentes, omnino refutamus, ficut temporibus Ztofuni, Cadeftini, Bonifacii, concilia Africana probaverunt. Etenim, ut a fruftibus eorum cognofeamus eos, non morum corredio, non vit® emendatio, fed inde hominum cedes, fit ecclefurum Dei proveniunt depraedationes. Quia igitur antique régulé inheremus, & non omni vemo doârinr circumferimur, ecce unde excommunicari dicimur. Verum dominus Pafchafius cur pfeudoclericos nos vocat? Pfeudoapoftoli adulterabant verbum Dei, quos damnat Paulus in epiftolis fuit : nos non adulteramus, fed fidem catholicam per Dei gratiam tenemus, fidei catholicae opera in Deo exequimur. Regulam canonicam ex patrum traditione habemus & reveremur, fecundum illam vivimus, dijudicamur, failsfacimus, abfolvimur. Conciliis regum aur imperatorum, aut in ilto, aut in illo non interfuimus, quia noftrr iuperiores poteftates tale negotium habent inter manus, qui ex veftigiis antecertorum prudenter tractabunt. Cur ergo dominus Pafchafius vult ut exoivnmus quod non rapuimus, ut pfeudoclerici vocemur, qui redam lineam tenemus? Potius de portto fpiritu przfumptionis, cum fuis confiiiariis folerter recolligat, quomodo a beaoro Silvcftro ufque ad Hildebrandum fedem Romanam pape obtinuerint, fic quot fic quanta inaudita ex ambitione illius fedis perpetrata lint, fic quomodo per reges fic imperatoles diffinita fint, Ac pfeudopap® damnati fic abdicati fint, fic ibi plus valuir virtus imperialis, lium excommunicatio Hildebrandt, * Odoardi, Pafchafii. Dominus in evangelio dicit : Si mele locatns fumt teftimonium perbibe dt mrio. Et Paulus apoftolus in faciem Petro principi apoftoium reftiiit. Ergo remoto Romanx ambitionis typho, cur de gravibus fic manifeftis non reprehendantur fic corrigantur Romani epifcopi? Qui reprehendi fic corrigi non vult, pleudo eft live epifeopus five clericus. Nos vero per mifericordiam Dei juxta regulam obedientes fic corrigibiles fumus, fic fehilma, fic fimoniam, fic excommunicationem, per omnia, didante ratione fic Spiritu fando, vitare volumus. Ex verbis B, Auguftini reges fic imperatores ex legibus promulgatis nihil ab hereticis in hoc mundo poftideri voluerunt. Igitur cum non fimus hxrctici t fit hoc

fle hoc fit jus regum fit imperatorum; quare dominus Pafehafius folo contentus feiriuiaii gladio Immittit Robcrtum armigeram Uam ad devaflandos fundos flt villas ecclefiarum ? Qig , etfi devaftanda cflent, edifto regum flt imperatorum devaftari deberent, qui non fine caufa gladium portant. Ecce fohitus eft feta nas habens iram magnam, quem exterreat valida manus Dei. Q>od cxcommunicati dicimur, non gravius jufto feras; quia, ut credimus, nos ab excommunicatione excipiet faltem *ipfo* Romana auftoritas- Hildcbrandus papa, qui audor eft hujus novelli fehifinatis, flt primus levavit facerdotalem lanceam contra diadema regni , primo indiferete Henrico faventes excommunicavit; fed reprehendens fe intemperantie, excenit ab excommunicatione illos qui imperatori adherebam nceflr.ria fle debita fulyeâione, non voluntate £cic. di vel conciliandi malum, flt huc prodecret. icripfii. * » Nec In parte tantum, fed ubi- „ cumque poteris, Henricum haereticorum caput „ flt cius fautores perfequaris. Nullum profedo „ Deo gratius facrificium o&rre poteris, quam „ fi eum impugnes qui fe contra Deum erexit, „ qui çcclefuE Dei regnum auferre conatur, qui „ in loco fanfto Simonis idnlum ftatuit, qui a „ principibus Dei fandis apoftolis eorumque vi- „ cariis dc ecclcfiac domo Spiritus fanfti judicio „ expulfus eft. “ Cum Alaricus rex Gothorum iret ad capiendam Romam, monitus a quodam fervo Dei ut ab his malis ceflaret, non volens, inquit, vado Romam: vir enim quidam me quottdie torquens urget ut eam ad dcftruendam Romam. Hoc exemplo urget apoftolicus armigerum fuum, ut totum depopuletur regnum, quod non poteft fieri fine casde flt fanguine, flt ecdefiarum Dei depopulatione, Alaricus quidem in hoc mitior fuit, qui capta Roma ecclefiis Dei pepercit , flt a aede hominum abftinuit . Nunc nihil excepto immittitur Robertus ab apoftolico, ut non folum in Cameracenfes fle nos Leodienfes, fed totus feratur ad difpergendos omnes . Quis clamabit modo cum Ifaia : Paaw *pakri fitper amites pedttpretUceatis **tf** amantitatis poetat, aaaaatitatis boama, preàicantis falutem f* Eum qui debet efle paedicator pacis, zelus Dei adeo comédit, ut etiam in unicos pacis diftringat gladium belli. Qualem enim zelum *habuit* Petins in amputanda auricula Malchi, qui rex interprctatur, talem zelum habet modo vicarius Petri in amputanda auricula regis haeretici, in quem omnimodis invehitur . Dum enim hxreticorum caput Dei rebellem, regni invaforem, fimoniaci idoli adoratorem, ab apoAolis fic apoftolicis CXcommunicatum vocat: quaû tot iftus i&ibus addit, fle tot vulnera anime ejus infligit, ur fi in* firmus in fide eflet, defperarc polfet. Sed qui in feriendo, Petrum imitatur, etiam in recondendo gladio Petrum imitetur. Qui enim fanavit auriculam Malchi, poteft etiam fanare auriculam regis haeretici. Si talis eft, quod abfit, & pro nobis dolemus , flt ipfi Domino noftro condolemus. Nihil modo pro imperatore noftro dicimus, fed hoc dicimus, quod etiamfi talis effet, tamen eum principari nobis pateremur: quia ut talis nobis priocipetur, peccando meremur . Efto, concedimus vobis inviti, eum talem efle qualem dicitis. Nec talis a nobis repellendus effet, armis contra eum fumptis, fed precibus ad Deum fufis. Contra Pharaonem, cujus cor contra Deum induruit, Moyfes ranam, mufeam , locuftam , grandini mque induxerat : has tamen piagas non nifi orando, extenfis in cadum manibus, avertere potuit. Es Paulus. *Qificro,* inquit, pria·· *mamm fieri eratimu pre rtffiriu, if pro omnibus p· ia fuilimitate figat can&tati.* Regna illius temporis, pro quibus Paulus orari obfetrabat, non catholici, non Chriftiani erant . Baruch quoque ex ore Jeremie ferihit Judaeis a regibus Babylonis captivaris: *Orate pro wta* Auaf*ricMtgmfgr reti & Baltafer fifa ejes, at fiat* dw *ipfiram fidat riet otii /aper ttrrgat, ÿ* dr/ *Domiam virtateat. aeris, &illsmmtt tearisatfins, at vivemas fitb marie Naritcririaofir rg^s &Λ*. ieais , & Bedtaffar filii gjas, atfirmaaau eis amitis dieriu, (T iawaivaat pretiosa ia confpe&a tentât.* Cum pro malis regibus orari debeat, Paulus dicit : fcilicet *at trmapûUma vitam egeauu.* Eflet apoftolicum, imitari apoftolum: eflet propheticum, imitari prophetam. Sed peccatis noftris merenti bus, apoftolicus, qui etiam modo orare deberet pro rege, quamvis peccatore, ut tranquillam fle quietam vitaro agamus, agit bellando ne tranquillam flt quietam vitam agamus. Cum irafibicombnent apoftolica flt prophetica verba, quero humiliter ego filia a matre mea fanfla Romana ecclefia, undehieeaufloritas apoftolico, ut praeterfpiritualemgladium, exerat In fubjeftos alterum occifio* nis gladium? Non ago pro rege, fed pro ecclefiarum matre, cujus parti timemus noa eius filiae - Si enim David non meruit edificare templum Dei, quia vir fanguinum erat: furamus pontifex, five! ftilla fauguinis veflem ejus tetigerit, quomodo in fanfta fanftorum introibit cum fanguinc Chrifti quem offerat pro fua fle populi ignorantia ? O utiuam non cum Pilato taatumlavet manus fiias, dicens: *Mmdae <ga fitm λ fmgaiae iaaoceatam;* fed etiam cum Petro dicat t *Doatiae (eve* ara *tentam pedes*m m*/, fid& menas, ifcgpat.* Judri non excufaverunt manus fixas a fimçuine Chrifti, quem ipfi hora tertia linguis fixis, hora ferta manibus Romancnimcrucifixerunt, Apoftolicus veto feexcufitns dicit cum Paulo: 4» *fit* e fit*» ganw.MVwaw *vtftntat.* Quis pontificum Romanorum unquam fuis decretis auftorizavit, ut debeat pontifex gladio belli in peccantes uti? Gregarius primus hujus nominis papa, quid omnes ante fe papz fuper hoc lentire debeant, oftendit, fcribens Gabiniano diacono: „ Unum eft, quod * humi- „ liter fuggeras fereniflimis dominis noftris, quia „ *û ego* fervus eorum in mortem velLongobar- „ dorumme mifcerevolutflem , hodie Longobar- „ dorum gens nec regem, nec duces, nec comi- „ tes haberet, atque in fummaoonfufione* effet: led quia Deum timeo, in mortem cujuslibet ho. minis me mifcere formido. Hoc exemplo omnes a primo Gregorio contenti utebantur foio gladio fpirituali, tuque ad ultimum Gregorium, td eft ad Hildebrandum, qui primus fe fle fuo exemplo alios pontifices contra imperatorem accinxit gladio belli. Quis peffet regem arguere ? Melius nobis intellexit tliu, qui io libro Job de Deo ait : *Qai vecet daces impios, tI eai regnari fecit* Âjpv*crisem propter peccat* popali.* Quod Gregorius exponens: , Nullus, inquit, qui talem re&orem pa- „ titur, eum quem patitur acculer, quia nimi- „ rum fui fuit meriti perverfi reftoris fuojacere di« „ tioni. Culpam ergo proprii magis accufet ope- „ ris, quam injuftitiam gubernantis. Scriptum n namque eft; *Dari tiri* reges *i» faroremeo.* Qpid n ergo illos nobis prxefle deipicimus, quorum fiiper nos regimina cx Domini furore fufeepimus? „ Sic ergo fecundum merita fubditonun tribuun- „ tur perfonc regentium, ut fitpe qui videntur „ boni accepto mox regimine permutentur, ficut „ Saul qui cor cum dignitate mutavit. Sic ergo

„ pro qualitatibus fubditoram difpcnuntur aôa „ regentium, ut faepe pro malo gregis, etiam vera boni rcâoris vita delinquat. Certum vero „ eft, quod ita fibi invicem de reâorum fic pie- „ bium merita conneâantur,· ut faepe ex culpa „ reâorum, deterior fiat vita plebium ; fic fiepe „ ex merito plebium, mutetur vita reâorum . „ Sed quia reâores habent judicem Deum, ma- „ gna cautela fubditorum eft, non temere judi- „ care vitam regentium. " Hzc Gregorii verba agunt pro nobis, quod vos Deo judicium fuum tollatis nec attendatis quod dicit Amos propho- ta: Kc *defidersntibm diem Domini.* Diem Domi- ni defiderat, qui injufte, vel importune, vel in- tempeftive Je fubjeftis judicat, vel voto cordis
74 judicium Dei prroptat. Non dicimus imperato- rem noftrum efle hypocritam: fed vos qui eum habetis pro hypocrita, miramur quod non atten- datis qua caufa Deus regnare faciat hypocritam. Si enim ceffarit caufa peccati, ceflabit fic pmna peccati. Quid de eo dicimus quod Henricum «b apoftolis fic apoftolicis viris excommunicatum fan- âi Spiritus judicio dicit ? Nimis illum detefta» tur, quem nec regis nec imperatoris nomine di- gnatur. Quis poterit difccrncre caufarn regni a caufa facerdotii ? Nifi pax Dei , *qnt exnpertt omnem fenfiem,* copulet regnum ,fit facerdotium uno angulari lapide concordias, vacillabit ftru- âura ecclefi», fidei fundamentum. Ut potefta- tem regni probative! improbat caufa modufque regendi, fic poteftatem facerdotii probat vel im- probat caufa modufque ligandi fitfolvendi. Nam Clemens feribit dixiffe Petrum : Ligabis quod oportet ligare, fic folves quod expedit folvi. Qui pneeft cscteris, oportet agere vicem medici, non beftiali furore commoveri. Qpi ergo debet age- re vicem medici , audiat etiam confilium Sa- pienti*: *Omnis,* inquit, * *poteftntis brevis eft vi- tt. Lscngmr prolixior grtvtt medicum. Brtwm Ungteorem precodit medsens. Sic & rex bodie eft ,* êX *crts morietter.* Cum ab omnibus indicatur prae- lato virtus diferetionis : quare apoftolici fucce- dentes fibi invicem , quafi hereditario bello ex. communicandi indiferete in regem infurgunt , cui pro regali dignitate etiam ipfi fubjici juben- tur ? Qyi excommunicatur Spiritus fandi judi- cio , utique repellendus eft a Dei domo : quo- tiefcumque autem aliquis excommunicatur , aut ex caufie, aut ex penonae praejudicio, quis dicat hunc excommunicatum effe Spiritus fandi judi- cio ? Dicitis cum Gregorio : Quoquomodo liget paftor , timeat grex vinculum paftoris . Dicimus fit nos cum Gregorio: Ligandi fic folvendi pote- ftate fe privat , qui fubjeâos pro fuo velle , fic non pro eorum merito , ligat fic folvit. Dicitis: Qyoquomodo excommunicatur , fi morte praeve- nitur , damnatur . Hic nobis fuccurrit Romanae ecclefi» auâoritas: Gregorius enim feripto fiefa- âo auâorizavit, quod poteft Romanus prcful ab- folvere excommunicatum injufte ab aliquo : fi boc poteft Romanus prcful, quis neget etiam Deum poflê abfolvere, fi quem prrful Romanus injufte excommunicaverit ? Nemo enim ledi po- teft ab alio, nifi prius Indatur a femetipfo. Nul- lum profeâo , inquit , gratius Deo facrificium offerre poteris . QUalitcr hoc facrificio nihil fit gratius Deo, quaero a te, mater mea Romana ecclefia. Deo enim non placet facrificium , nifi mundum fic immaculatum. Ideo enim lex inpaf. cha offerebat Deo agnum immaculatum, ut et- iam offerentes eflent immaculati. Quomodo er- go tam gratum eftDeo hoc bellandifacrificium, quod non poteft fieri fine macula culparum ? Di- cit enim Malachias: *Si offerts Deo pecus cime. dum, cucum, languidum, nonne malum eft?* Apo- ftolicus, qui hoc facrificium belli indicit Rober- to Alio fuo, vellet, puto, redire ad zelum Phi- nee», vellet facere quod fecit Moyfes, ut ma- nus Levitarumconfecrct in fanguine fratrum fuo- rum . Perierunt filii Aaron offerentes ignem alie- num. Urinam non pereat hic, qui etiam modo offert Deo ignem alienum, & non illum ignem quem venit Jefus mittere in terram, fic vult ut ardeat. Quomodo, inquam, gratum eftDeo fa- crificium quod non videtur efle mundum fic im- maculatum? Sacrificium de rapinis pauperum erit gratum illi qui odit rapinam in holocauftum ? Nec facrtâcio de lachrymis viduarum fic puptllo- rum deleâabitur Deus, ut ait Jefus filiusSirach : *Λση defpiciet Dnts gemitum pttpilli tfvidse». Non- ne ltcrfm» vidit» td mtxiUts defcendr.nt, tf t maxilla afcendxnt ad coelum? Et Dominus exauditor non delefltbitur in illis ?* Sacrificium de opprefftonibus ecclefiarum, quomodo grate acci- piet ille qui dixit: *Ad <j»em refpicitm, nifi td,^*'tt pttcpercnlxm & contritum fpiritum, & trementem fermones meos ?* Hac calamitate apoftolici belli quot funt opprefft, de quibus Deus dicit: *tangit* var, *tangit ptfillam oculi mei.* Sacrificium humano fanguine inquinatum miror fi placebit illi qui dixit: *Dc manu cunilarum beftitrttm, & de manu bominis , ftnguinem hominis requiram .* Qyod per modos facrihcandi Jefus in evangelio tribus pene verbis concludit : *Omnis Jtcrifictm igne felietstr , tX omnis vidtima fale falietur.* Quam plane hoc eft conclufum, quis grate Deo facri- ficet, vel quod fit gratum Deo facrificium! Si facrificans, igne Spiritus fanâi falietur: viâima quoque facrificantis, fale fapientix falietur. Et pe- netrans Jefus altius ad intentiones cordis, ad- dit : *Bonum eft fal.* Omk/ *fi fal infulfum fuerit , tUim in qno condietis tUttd?* Habete in vobis faiem, fic pacem habete inter vos. Tenorem hujus cvange- lici capitis quis melius exponet, quam *rei* fic pre- fentis temporis confequentia ? Non poflumus ha- bere pacem inter nos, nifi habeamus faiem in nobis: fed faiem non habemus in nobis, ideo non habemus pacem inter nos. Hoc, inquit, ti- bi ac militibus tuis in peccatorum remiflionem & apoftolicc fedis familiaritatem prccipimus, ur his laboribus & triumphis ad cskftem Jenifalem pervenias. Haâenus evangelicis, apoftolicis, fic propheticis teftimoniis innitebamur, & quod mi- ni» habebat materia, augebat exemplorum co- pia: hic vero quid dicam nefcio, quo me ver- ram non video. Si enim utriufque legis totam bibliothecam, fi omnes totius bibliotheca: veteres expofitores revolvam, exemplum hujus apoftolici prêcepti non inveniam. Solus HiMebrandus pa- pa ultimam manum facris canonibus impofuit , quem legimus przcepiffe Mathildi marchioniffiu in remifuonem peccatorum fuorum, ut debella- ret Henricum imperatorem. Qpodjufte, necne, ipfe vel alii fecerint, nulla auâoritate difeimus. Hoc fohim difeimus, quia non poteft aliquisali- quem indiferete fblvere ve! ligare. Ad hoc oc- currit nobis ex evangelio exemplum. Jefus Chri- ftus, totum hominem fme peccato agens, refu- fcitaturus Lazarum, videns alios pro ilio plo- rantes, fremuit fptritu, turbavit femetipfum, la- crymatus eft. Rurfum fremuit in femetipfo, juf- fit tolli lapidem mortuo fuperpofirum, elevatis oculis oravit, voce magna clamavit : *Lntare ve- ni forts.* Quo prodeunte ligatis manibus sepedi- bus inditis, dc fudario facie ligata, dixit Jefus difcipulis ut folverent eum. Ecce in Lazaropec-

Catorem, m Jefu video prxdicatorem. Quoi ai* A feûus oftendit Jefus in Laxaro fufeitando, rot aftêdus oftendit pnedicator in peccatore fufeitando. Si peccator, vel pro peccatore pnedicator r turbaverit feipfnm pernitendo, fi lacrymatus fiierit, fi clamaverit, *Veni foras* conitendo peccata, fi tulerit lapidem de duro corde peccanti» ; tandem ad juflum Dei folvat inftitas excommunicationis, tollat etiam a facie *eju** laboriofum pœnitentis fudarium , & fic liberum finat abire . Hinc Gregorius ait : „ Mortificat non „ morientem qui juftum damnat: nititur vivifi- „ ficare non viûuium, qui reum fupplicio fol- „ vere conatur. Vera eft abfolutio pr«fidentis , „ cum fcquitur arbitrium «terni Judicis. Sic difcipuli Lazarum jam viventem folvunt, quem B „ Jefus fitfcicaverat mortuum . Si enim mortuum „ folverent, fœtorem magis oftenderent, quam virtutem. Hxc Gregorius . " Hunc morem diferete ligandi & folvendi haftcnus tenebas, & nobis tenendum mandabas, o fanda mater Romana ecclefia. Unde ergo hxc nova auftoritas, per quam reis fine confeflione & petnitentia affertur prxtcritorum peccatorum impunitas, &fiiturorum libertas ? Quantam feneftram malitis rer hoc patefecifti hominibus! Te, o mater, liberet Deus ab omni malo. Sit Jefus tibioftium, fit oftiarius. Nullus in te introeat, nifi cui oftiarius aperuerit. Te, inquam, tuumque prxfulem liberet Deus, & ab his, *qui* (ut ait Michzas propheta) *feducunt populum Dei, qui mordent dea-* C *nhus fuis, tf prodicant pacem : tf fi quis non dederit in ore eorum quippiam, fanilficant fuper eum bellum.*

VIII. AD CLERUM POPULUMQUE Bambergenlem.

Illis Ottonem epifeopum commendat.

Pafchalis epifeopm, fervus fervorum Dei Clero tf populo Bambergetfi falutem tf apoftolicam benediiiionem.

QUanto affeftionis debito Bambergenfis ecclefia ~~ab ipfo fux inftitutionis primordio~~ fedi D apoftolicx conftringatur, etfi nos lateret, literatum veftrarum fignificatio manifeftat. Quod affeftionis debitum venerabilis frater Otto, veftrx ecclefix eleftus, confirmer tenuilfe ac tenere cofcnofeitur, cum per tot & tanta pericula ad apoftolicx fedis vifitationem percurrat. Nos igitur eum debitx benignitatis affeftione fufeepimus, & juxta veftrx dileftioms defiderium, noftris tamquam beati Petri manibus, falvo metropolitan! jure, vobis per Dei gratiam prxfiilem ordinavimus. Hunc igitur fub prxfentium literarum profc<uiione ad ecclefix veftrx regimen remittentes. plena hortamur affeftione diligi, plena humilitate venerari. Confidimus enim eam difciplinx ecclefiafticx futurum eflè cuftodem, fic falu- E tis veftrx folicitum proviforem. Huic ergo fedulis officiis obedite, & gratiam vobis in eo conciliate cxleftcm. Integritatem catholice fidei firmam femper in omnibus confervate: fedi apoftolicx femper devotius adhxrete, ut per ejus confortium a contagiis omnibus liberi, ad «terns falutis portum feliciter pervenire, Domino largiente, mereamur.

IX. AD HENRICUM REGEM Anglia.

Pro Anfelmo Cantuarienfi archiepifeopo inveftituras ecclefiafticas jure contra regem propugnante.

Pafchalis epifeopus Henrico regi falutem.

IN literis, quas nuper ad nos per familiarem tuum noftrx dileftionis filium clericum Wilielmum tranlmififli, & perfonx tux fofpitatem cognovimus, & fuccclfus profperos, quos tibi fuperatis regni adverfariis benignitas divina conceflit. Audivimus prxterea optatam virilem fobolem ex ingenua te & religiofa confuge fufcepiile. Quod profedo cum nos laetificaverit, opportunum rati fumus nunc tibi precepta & voluntatem Dei validius inculcare, cum amplioribus beneficiis benignitati ejus te profpicis debitorem. Nos quoque divinis beneficiis benignitatem noftram penes te fociare optamus: led grave nobis eft, quia id a nobis videris expetere quod omnino prxftare non poffumus. Si enim confentiamus aut patiamur inveftituras a tua excellentia fieri: &. noftrum procul dubio, & tuum erit immane periculum. Qua in re contemplari te volumus, quid aut non faciendo perdas, aut faciendo conquiras. Nos enim in prohibitione hac nihil amplius obedientie, nihil liberalitatis per ecclefias nancifcimur: nec tibi debits poteftatis aut juris fubtrahere quidquam nitimur, nifi ut erga te Dei ira minuatur, & fic tibi profpera eunda contingant. Ait enim Dominus: *Honorificatotes me honorificabo, qui autem contemnunt me erunt ignobiles.* Dices itaque: Mei hoc juris eft. Non utique: non eftimperatorium, non regium, fe divinum. Solius illius eft qui dixit: *Ego furni oftsum.* Unde pro ipfo te rogo, cujus hoc munus eft, ut reddas hoc ipfi, ipfi dimittas cujus amori etiam quas tua funt debes. Nos autem cur tur obniteremur voluntati, cur obfifteremus gratis, nifi Dei fciremus nos in hujus negotii confenfu voluntati obviare, gratiam amittere? Cur tibi quidquam negaremus quod cuiquam effet mortalium concedendum, cum beneficia de te ampliora fumpferimus?

Profpice, fili cariifime, utrum decus, an dedecus tjbi fit, quod fapientiifunus & reiigiofiflimus Anglicanorum epifeoporum Anfelmus, propter hoc tuo lateri adhxrere, tuo veretur in regno confiftere. Qui tanta de te bona hadenus audierant, quid de te fentient, quid loquentur, cum hoc fuerit in regionibus divulgatum? Ipfi, qui coram te tuos exceftus extollunt, cum prxlentia tua caruerint, hoc validius infamabunt. Redi ergo, cariifime fili, ad cor tuum propter miiericordiam Dei: fie, propter amorem unigeniti deprecamur, revoca paftorem tuum, revoca patrem tuum. Et fi quis, quod non opinamur, gravius fe adverfus te gelferit, fi inveftituras averfatus fuerit, nos juxta voluntatem tuam, quantum cum Deo poffumus, moderabimur. Tu tamen talis repulfx infamiam a perfona tua & regno removeas. Hxc. fi feceris, etfi gravia îuxlibet a nobis petieris, qux cum Deo praeberi acuitas fit, profefto confcqucris, & pro te dominum, ipfo adjuvante, exorare curabimus: & de peccatis, tam tibi, quam conjugi tux, fanâorum apoftolorum meritis, indulgentiam & abfolutionem faciemus. Filium autem tuum, quem ex

ex fpeftabili & glorioia conjuge fofixpifti, quern, ut andivimus, egregii patris Wilielmi nomine nominafti . tanta tecum imminentia confovebimus : ut qui te , vel illum laferit, Romanam ecdefiam videatur lefiflê. Datum Laterani, no. no Kalendas Decembris . *Pheres bujus mgeementi •d regem entant apud Edimritm.*

X. AD DIDACUM COMPOSTELLANUM EPISCOPUM.

De reformandis moribus iftius ecclefie deformibus, qui per bella in eam irrepicrant.

Pafcbalit epifeopus fervetJ fervorum Dei, venerabili Didaco Compoflellann epifeopo, falutem & apoflelicam benedi&iomm.

Ecclefia, quam regendam, difpobente domino, fufcepifti , jamdiu , etiam cum paftorem habere videretur, paftoris folatiis caret. Idcirco ftrenuitati tuc vigilantius infiftendum eft, ut in ea rite omnia juxta normam fedis apoftolicte difponantur. Cardinales in ecclefia tua presbyteros feu diaconos tales conftitue , qui digne valeant commifla fibi ecdefiaftici regiminis onera fuftinere. Porro qua presbyterorum mterfunt, presbyteris; qua diaconorum, diaconibus committantur : ut in aliena difpendia nullus obrepat. Si qui fane ante Romana legis fufeeptionem fecundum communem patrie confuetudinem conjugia contraxerunt, natos ex eis filios neque a fzculari neque a dignitate ecclefiaftica repellimus . Illud omnino incongruum eft, quod per regionem veftram monachos cum fanftimonialibus habitare audimus , ad quod refecandum experientia tua immineat; ut & qui iraprxfentiarum fimul funt, divifis longe habitaculis leparentur, prout arbitrio & religioforum virorum confilio melius vifum fuerit: neque in pofterum confuetudo hujufinodi prafumatur. Datum Laterani, incarnationis dommicae anno millcfimo ccntefimo * tertio , nopQntjfoatys · qUart0.

• fumto.

XI. AD EPISCOPOS ANAGNIÆ ET CAMPAN1Æ.

De canonizatione fanfti Petri Anagnia epifeopi.

Pafcbalis epifeoput fervus fërvorum Dei, tenerabilibett fratrtbus epifcopis ufnagnia , & olus per Campaniam conflitutis , falotem Cf apojiolicam benediUionem.

Dominum excelfum habente» pra oculi», qui in amicis fuis laudatur & benedicitur , & coniiderantes propterea fttenua probateque vita merita, quibus vir fanftus Petrus , quondam Anagnia epifeopus , de tegula monachorum affiunptus , in paftorali officio pure, fimpliciter , folerti vigilantia & exemplo , Deo defervivit : admirantes etiam miraculorum infignia , quibus fanftum fuum ante & poft obitum divina gratia decoravit, prout per Brunonem Signienfem epifeopum fideliter annotatur , & ufque ad noftra tempora decorare non definit , auftoritate prasfentiom vobis licere volumus: & mandamusquatenus tertio Nonas Augufti diem natalem ejufdem confefloris & pratfulis memorandi fanftorum catalogo congrue celebrem recolatis : quatenus in pratfenti gratiam, & in futuro, opitulante divina dementia, piis ejus intercceflionibus mereamur gloriam fempirernam. Data Signiae fecundo Nα nas Junii, pontificatu» noftri anno decimo ·

XII. AD GEBEHARDUM CONSTANTIENfem dc Odericum Patavienfem epifeopos.

Non quoslibet excommunicato» efle vitandos.

Pafcbalit epifeopus fervat fervorum Dei, venerabilibus fratribus Gebebardo Confiantier\fi , Oderico Patavieofi , epifcopis , & cateris Γeutenicaram partium tam clericis ^uam laicis catholicis, /alutem & apofloheam benedi&umem.

PRÔ religionis veftne fervore gaudemus, dc omnipotenti Deo gratias agimus , qui vos in fui nominis amore confirmat . Quofdam aurem veftrum minus fecundum icientiam zelum Dei habere audivimus : ut, dum pravorum commixtionem vitant, etiam a * religionibus veftris difcedere meditentur. Qui profefto nequaquam laude apoftolica digni funt, dum in medio nationis pravae & perverfx perfeverare non poflunt, inter quos luceant velut luminaria in mundo, verbum vita: continentes . Uno enim pondere peccata hominum metiuntur, dum tam proprie voluntatis merito excommunicato», quam communicantes reos aequaliter arbitrantur: verum enimvero diverfsrum voluntatum diverfus eventus agnofeitur. Si quis enim criminofus, juxta apoftoClum, vocatur, hujufinodi omnino cavendus eft: eadem etiam cautela vitandi funt qui excommunicatis ipfis aut aftione, cum poflint, vel, cum nequeunt, voluntate fe copulant. Qui vero hujufmodi excommunicatis omnnino inviti, vel fervitio, vel cohabitatione junguntur: fi hujuimodi perfeftionis dolore tanguntur , non omnino vitandi funt , nec tamen ad communionem fine correftioni» medio admittendi . Hinc eft quod pnedecefIbr nofter fanftz memorie Gregorius feÎitimus pana excommunicatorum uxores, filios , èrvos, runteos, quorum confilio vel voluntate , excommunicationis meritum non perpetratur , viatores quoque ob eamdem neceflitatem invitos excommunicatis communicantes , excommunicationis vinculo non teneri conftituit : ficut beatus Auguftinus ad Auxilium feribens evidenter oftendit. Dignofcant igitur fratres noftri , in omnibus regiam tenere viam , & in medio nationis pravz & pervenar tamquam luminaria lucere ftudeant: ut non fuc tantum, fed ut alierue Glutis mercedem a Deo mereantur accipere , quod fingulorum excommunieatorum voluntates &caufas dtfcutiant : quia nuda omnia & aperta funt oculis ejus de cujus miferatione confidimus, quia fimpJicis oculi corpus, tenebrarum caligine non opprimetur , quoniam caritas operit multitudinem peccatorum -

XIII. AD AUGUSTANUM CLERUM ET PLEBEM.

Contra epifeopum caufam agentes ad profluum terminum citantur.

Venit ad nos, &c. *Extat infra in concil.Guaftallenfi.*

XIV. AD EOSDEM.

Iifdem oh putem cttm epifeopo fuo initam gratulatur.

FMI impetitionem, èTc. *Extat infra in concilid Guaftalleu/i.*

XV. AD CLERUM ET PLEBEM ARELATENSEM.

Ut in locum Gibelini epifeopi fui Hierofolymam translati alium eligant,

Pafchalis epifeopus fervut fervorum Dei , clero & populo Arelateufi, falutem d? *apoftolicam benedtUiotum.*

PRo negotiis & fcandalis quz in Hierofblymitana ecclefia fuerant , venerabilem fratrem noftrum Gibelinum , quondam ecclefiz veftre antiftitem , ad partes illas cum noftra legatione direximus ; cujus nimirum perfona ita in omnibus placuit, quod eum clerus & populusejufdem ecclefiz unanimi voro, communi defiderio , in patrem fibi & paftorem elegerunt . Nos enim , quoniam diu epifcopali regimine fuerant deftituti , eleftionem ipfam aflertione noftra firmavimus, veftram itaque dileftionem literis przfentibus praemonemus & hortamur in domino, ut & vos canonicum paftorem vobis eligere properetis : nec vobis grave & durum vehementius videatur. Illum enim tanto ardore Hierofolymitana fufeepit ecclefia, quod cum, ptfi nos omnino velimus, vobis reddere nullo modopoflimus, Data Laterani quarto Nonas Januarii.

XVI. AD ANSELMUM CANTUARIENSEM ARCHIEPISCOPUM.

De concordia cum rege inita ei gratulatur,

Pafchalit epifeopus fervus fervorum Dei, venerateii fratri Jnfelmo Cantuarieufi arcbjepifcopo, falutem & Ixnediihonct».

QUod Anglici regis ad apoftolica fedis obedientiam omnipotentis Dei dignatio inclinavit , eidem miferationum domino gratias agimus , in cujus manu regum corda verfantur. Hoc nimirum tuar caritatis gratia, tuarumque orationum inflantia, faâum credimus, ut in hac parte populum illum , cui tua folicitudo prrfidet , miferatio fuperna refpiceret. Quod autem & rogi, & iis qui videntur obnoxii, adeo condcfcendimus: eo aflèâu & compaflione faâum noveris, ut eos qui jacebant erigere valeamus. Qui enim flans jacenti ad fublevandum manum non porrigit, nunquam, jacentem eriget, nifi & ipfe curvetur . Ceterum quamvis cafui propinquare inclinatio videatur, ftatum tamen reâitudinis non amittit. Tu autem , in Chrifto venerabilis & cariflime frater, ab illa prohibitione, five , ut tu credis, excommunicatione abfolvimus, quam ab anteceflbre noftro fanâz memoriae Urbano papa * adverfus inveftituras aut hominia faâam intel- ligis. Tu vero eos qui aut inveftituras accepere, aut inveftitos benedixere , aut hominia facere , cum ea fatisfaflione , quam tibi per communes legatos * Wilietmum ac Balduinum viros fideles & veridicos fignificamus , domino coopérante , fidcipito, & eos vice noftrz auâoruatis abfolvito: quos vel ipfe benedicas, vel a quibus volucAris benedici praecipias, nifi in iis aliud forte repertas , propter quod a facratis hoooribu* fint repellendi. Ceterum Elienfi abbati tue commiffionis confortium fubtrahes , quamdiu abbatiam retinere przfump/erit , quam contempto noftri. oris quod przfens audierat, interdiâo * per repetitam inveftituram prefumpfit invadere. Si qui vero deinceps preter inveftituras ecciefiarum prelatioues aflumpferint, etiamfi regi hominia fecerint, nequaquam ob hoc a benediâkmis munere arceantur: donec per omnipotentis Dei gratiam ad hoc omittendum cor regium tue predicationis imbribus molliatur. Pnrterea fuper epifeopis. qui falfum, ut nofti, a nobis rumorem attulerunt , cor noftrum * commotum eft vehemenBlius: quia non folum nos Izferunt , fed multorum fimplicium animas deceperunt , & regem adverfus caritatem fedis apoftolice impulerunt. Unde & inultum eorum flagitium, Domino coopérante, non patimur: fed quia filii noftri regis inflantia pro iis nos pulfat attentius, etiam ipfis communionis tue participium non negabis. Sane regem & ejus conjugem , & proceres illos qui pro hoc negotio * cum rege ex pracepto noftro laboraverunt, & laborare nitentur, quorum nomina ex fupradiâi Wilieimi fuggeflione cognofces, juxta fponfionem noftram a peccatis & poenitentiis abfolves. Igitur quandoquidem omnipotens Deus vos in Anglic regno, ad fuum & ecclefiz fue honorem, in hac preftitit correâionc proficere : ea deinceps manfuetudine, difpenfatione fapientiz, proviuone circa regem ac principes, tua fraternitas fatagat, ut quz minus adhuc correfta funt auxiliante Domino Deo noftro per tuae folicitudinis ftudium corrigantur . <^iam re ita dileâioni tuz noftrum fentias adefle pnefidium, ut qus folveris, abfolvamus: quz ligaveris, alligemus . Rotomagenfis * epifeopi caufam & inrerdiâum juftitia dtâante prolatum tuae deliberationi commifimus. Quod enim indulferis, indulgemus. Fraternitatem tuam fuperna dignatio per tempora longa confervet incolumem. Datum decimo Kal. ApriJ.

* Fort., »«.

XVII. AD GERARDUM ARCHIEPISCOPUM EBORACENSEM.

Monetur ut profeifionem Anfelmo Canruarienfi juxta morem przdeccflorum fuorum faciat.

Pafchalis epifeopus fervus fervorum Dei, venerabili fratri Eboraceufi archiepifcopo Gerardo, falutem tJ apoftolicam henediftionem.

QUamquam prave contra nos, immo contra matrem tuam fanâam Romanam ccdefiam, te non ignoremus egifle : prefentibus tamen tibi litteris mandamus, ut profeflionem venerabili fratri noftro Anfelmo Canruarienfi archiepifcopo facere non négliges. Audivimus enim Thomam quondam predeccflorem tuum ex hac eadem re contentionem movifle; & cum inpraefentia domini Alexandri papar fecundi ventilata effet, ex praecepto ejus definitione habita, poft varias difquifitiooes, Lanfranco pnedcceffori fuo & fucceflloribus fuis eamdem proteflionem iecifie. Unde A nos, quod tunc tempons definitum eft, volumus, sudore Deo, firmum illibatumqucfervari . Data Benevent. pridie Idus Dccembr.

XVIII.

A

XVIII. AD BALDUINUM HIEROSOLYMITARUM REGEM.

Decernit at, ad ampliandos fines Hierofolymitane *ditecefeos,* omnes urbes quas fubegerit, Hierofolymitano tamquam mctropolitano fubjaceant.

Pafchalis epifeopus fervat fervor«m Dei, gloriofh tiitrofohoutano regi Baldnino, faiutem tf apoftolicam bencdifiioncm.

ECdefiarum, quas in veftris partibus fuerunt vel funt, terminos atque poflefliones diutina infidelium poftefiio tyrantufeue confundit. Cum itaque certos ejus fines aihgnare deliberatione nequeamus, tuis precibus non immerito duximus annuendum, ut, quia pro Hicrofblymitanse ecclefia: fublimatione perfonam tuam extremis periculis exponere devovifti, quafcumque infidelium urbes ceperis vel cepifti, cjufdem ecdeC® regimini dignitatique fubjaceant. Porro earumdem civitatum epifcopi patriarchs tanquam proprio mctropolitano obedientiam exhibere procurent: quatenus & ipfe illorum fultus fuflra» giis, & ipfi adinvicem ipfius unanimitatis auxilio vegetati, fic m Hicrofolymitanx ecdefiae exakattone proficiant, ut de illorum profe&bus omnipotens Deus glorictur. Data Laterani quinto laus Junii.

XIX. AD GIBELINUM HIEROSOLYMITANUM patriarcham.

i Ejuldem argumenti.

*Pafchalis epifeopus fervus fervorum Dei, revert»diflimo fratri Hierofolymitam patriarcha Gibeli li*ot if fucceffbribns ejus in perpetuum canonice promovendis, faiutem & apoftoltcam benedi&ionem.*

SEcundum mutationes temporum transferuntur etiam regna terrarum. Unde etiam ecdefiafttearum parochiarum fines in plerifque orovin- D ciis mutari expedit fic transferri. Afianarum liquident ecdefiarum fines antiquis fuerunt definitionibus diftributi, quas diftributiones diveriarum diverfie fidei gentium confudit irruptio. Gratias autem Deo, quod noftris temporibus & Antiochiae & Hierofolymx civitates, cum fuburbanis (uis & adjacentibus provinciis, in Chriftianorum principum reda^x funt poteftatem. Unde oportet nos divina: mutationi & translationi manum apponere: dc fecundum tempus, qnr funt difpqnenda, difponere: ut Hierofolymitante ecdefia: urbes illas & provincias concedamus, quae glorioli regis Balduini ac exercitum eum fequeotium fanguine per Dei gratiam acquifit® funt. Pradentis itaque decreti pagina, tibi, frater ca- E ritfime & coepiicope Gibeline, tuiique fucccflbribus, & per vos fancte Hierofolymitana: cccle-fix, patriarchal! five mctropolitano jure regendas difponendafque fancimus civitates omnes atque provincias quas fupradiâi regis ditioni aut jam reftituit, aut in futurum reftitucre gratia divina dignabitur. Dignum eft enim, ut fepulcri dominici ecdefia, fecundum fidelium militum defideria, competentem honorem obtineat: dc Turearum feu Saracenorum jugo libera in Chriftianorum manu, abundantius exaltetur.

XX. AD BERNARDUM ANTIOCHENUM PATRIARCHAM.

Nuntiat fe non inrendiife, conceflione privilegii fupradiAi, Antiochena: patriarchalis ccclcfus dignitatem immutuere.

Pafchalis epifeopus, fervut fervorum Dei, venerabili fratri Bernardo Antiocheno patriarcha yjalutem & apoftolicam bcnedtitioncm,

QUamvis inter ceteras fedes apoftolica illa fedes emineat, quam Petri apoftoli morte ml corpore dignatio luperna ciarihcavtt: inter B Romanum tamen & Antiochenum epilcopos tanta quondam legitur caritas extitiflc, ut nulla inter eos diverfitas videretur. Eadem Petri pertona urrafque illuftravit ecdefias. Multa pofthac tempora tranfierunt, quibus infidelium dominatio unitatem hanc in perfonis praefidentium impedivit. Gratias autem Deo, quod temporibus noftris Chriftianorum principatum in Antiochena civitate reftituit. Dignum eft igitur, cariftime frater, ut ajufdem caritatis unitas firma permaneat: nec de nobis menti tuas opinio ulla fubrepat quod Antiochenam ecclefiam deprimere aut inhonorare velimus. Si quid ergo vel Autiochene vel Hierofolymitanc ecclefir, aliter fortalfe quam oportuit, de parochiarum finibus fcripfi- vCmus, nec levitati eft nec malitis adlcribendum, nec propter hoc apud nos eft fcandalum concitandum: quoniam dc locorum longinqua prolixitas, & antiquorum nominum commutatio, quae Civitatibus vel provinciis accidit, magnam nobis ambiguitatem vel ignorantiam attulerunt. Ceterum & optavimus, & optamus non fcanrtali fed natis fomitem fratribus miniftrare, fuum jus fle honorem quibufeumque ecdefiis confervare. Data Laterani fexto Idus Augufti.

XXI. AD DIDACUM COMPOSTELLANUM EPISCOPUM

Monet ut Uraca regina, filia regis Cjftellx, fub pœna privationis regni ab inceftu, quem contraxit ineundo matrimonium cum Alphonio Aragonis rege fibi in tertio gradu confitnguinitatis conjun&o, defiftat.

Pafchalis epifeopus, fervas fervorum Dei, venerabili fratri Diduco Compoftellano et>ifcopoy faiutem & apoftolicam bencdsdjtancm.

AD hoc te omnipotens Deus populo fuoprxefle conftituit, ut eorum jxccata corrigas, dc Domin annunties voluntates. *Er infra:* Stude igitur fecundum datsm tibi divinitus facultatem tantum incefti facinus, quod a regis filia perpetratum eft, debita ultione corrigere: ut vel a tanta pnefumptione defiftat, vel ecclefix confodio, dc fiocukri poteftate privetur, *&c.*

Not λ SavsR/ni Binii.

Hee tantam exPafcbali» papv *Httetie defcripta in*remmus ! ceterum cum neo paruiftent apoftaikt» jufA», Oum vindica» tant experti. Urac» mot- te fabitaneu. per medium cum crepuiltet, exttn&a eft, dt Alph«»hi» in Stracanico ballo peremptus, piouc uc«r«ue Roaeticus afimat. Ap«4 lot. l»« c. I

XXII. AD HENRICUM V. IMPERATOREM.

Dc loreftiniM Ex concilio Laterancnfi feripta.

Paf.balu epifeopus , fervus fervorum Dti, dilefio fil.j Henrico regi, & ejus fuceeffortbu. imperatoria' , falutem O apoftolicam benediftionem.

Dhinz legis inilitutionibus fancitum eft, fic faens canonibus interdiftum, ne facerdotes curis fabularibus occupentur , neve ad comitatum, nili pro damnatis eruendis, atque pro aliis qu> imuriam patiuntur, accedant. Unde fic apoftolus Paulus inquit I *Judicia β habueritis , can' tin'ptibtlcs* yin *funt in ecclefia, illos conflitmte ad* B *j..dicandum.* In veftri autem regni partibus, epifeopi vel abbates adeo curis faxularibus occupantur, ut comitatum aftidue frequentare, & militiam exercere cogantur : qux nimirum aut vix aut nullo modo fine rapinis, facrilegtis , incendiis, aut homicidiis exhibetur. Miniftri vero altaris, miniftri curie faûi funt : quia civitates , ducatus, marchionatus , monetas, turres, & extern ad regni fervitium pertinentia a regibus acceperunt. Unde etiam mos ecclefix inolevit, ut cletti epifeopi nullo modo confecrationcm acciperent , mii per manum regiam Inveftircntur . Aliquando etiam vivis epifeopis invcftiii funt . His & aliis plurimis malis, qux pet inveftituram plerumque contigerant, prœdeceflores noftri Gre-C gonus ' ortavus , fic Urbanus fecundus , felicis memori® pontifices excitati, collertis frequenter i pifcopalibus conciliis , inveftituras illas manus laie* damnaverunt, fic fi qui clericorum percam tenn.iknt ecdefias, deponendus ; datores quoque communione privandos pçrccnfuerunt ; juxta illud apoftolorum canonum capitulum, quod fe ita habet : Si quis epifeopus fxeuli ooleftatibus ulus, ecclefiam per ipfas obtineat ; deponatur , A iegregetur , omndquc qui illi communicant . Quorum veftigia iubfequentcs, Anos eorum fenKntiam cpiicopali concilio confirmamus . Tibi nuque, fili carillime, Henrice rex, A nunc per officium noftrurn , Dei gratia Romanorum imperatori , A regno regalia iib dimittenda prxee- D pimus, qux regnum manifefte pertinebant tempore Caroli, Ludovici, Ottonis , fic exterorum prxdcccflbrum tuorum Interdicimus etiam, & fub anathematis diftriftionc prohibemus, ne qui epiicoporum feu abbatum prarfentium vel futurorum, eadem regalia invadant, id eft, civitates, ducatus, marchias, comitatus , monetas , telonium, mercatum, advocatias, jura centurionum & turrrs, qux regni erant, cum pertinent iis fuis, militiam A caftra : & ne fe deinceps , nifi per gratiam regis dc ipfis regalibus intromittant . ùed nec porteris noftris liceat , qui poft nos in apoftoiica iede fuccefluri erunt , aut te aut regnum fuper hoc inquietare negotio . Porro ecdefias curtT'>oblationibus A hereditariis pofteilio- E mbus , qu* ad regnum manifefte pertinebant , liberas manere decrevimus : ficut in die coronationis tu* omnipotenti domino in confpcrtu totius ecclefi* promififti. Oportet enim epifcopos curis fzcularibus expeditos curam tuorum agere populorum, nec eccleflis fuis aberte diutius. *Ipfi enim* , juxta Paulum apofiolum , *pervigilant , tamquam rationem pro animabas eorum reddituri.* De traditione vero in nos vel in noftros fic fe res habet . Vix portas civitatis ingrvfti fumus , tum noftris intra muri mœnia fecure vagantibus, quidam vulnerati , alteri interfedi , omnes

M<'r. <

A vero fpoiiati, aut capti funt : ego tamen quali pro levi caufa non mutatus, bona,fit tranquilla mente ufque ad ecclefi* B. Petri januas cum proceifione perveni , quod fic geftutn fuifte rei veritas multorum adftipulata tatimoniis qui interfuerc proteftatur.

XXIII. AD JOANNEM TUSCULANUM , fit Leonem Vcrcellcnfem epifcopos fit cardinales.

Conceffltonem invertiturarum imperatori faftam *ie* caflaturum & irritaturum promittit.

Pafcbalii epifeopi. t, fervus fervorum Dei, venerabihbus fratribus Joaxni Tufcnlano, & Leonil'ercellcufi epifeopis , & eardinalibus in unum congregatis , conforttum & pacem in Cbrifto.

ID quod in perfonam noftram , immo in patrem veftrum, przter ipfius ecclefix judicium atque prxfcntiam vos egiftis > etfi vobis ex zelo Dei vifum fit , non tamen , ut mihi videtur , canonico tramite inceftiftis : non enim caritas , fed xmulatio id didafte peripicitur. Quocumque tamen modo fartum fit , nos tamen confifi de mifericordia divina, pro anime noftrx falutecogitamus, fit co.nmifTuin , quod pro fratribus atque filiis, pro excidio Urbis fic univerfx provincix fecimus, emendare curabimus, ut quod terreni, in me quoque corrcxifle, oftendatur ccclcfix . Vos autem pro ecclefi* in ecclefi* agite , ut illum ecclefix Dc« zelum quem habetis, fic habere oftenditis , ipfa experiatur ecclefia. Valete in Domino. Datum Tarracinx tertio Notus Julii.

XXIV. AD GUIDONEM VIENNENSEM EPISCOPUM.

Invefliturarn clericorum regibus adimmdam .

Pafcbahr epifeopus, fervus fervorum Dti, venerabili fratri liennri\/r archiepifcopo Guidoni ÎT apofleiica fedis legito, falutem ú apofioheam bene-OiHioncm.

SI conftantiam tuam fxva illa barbaries minis, blandimentis, aut aliis modis tentât infiertore , prudentia tua immobilis perfeveret : fi enim in viridi ligno fic fadum eft , quid fiet in aliis ? Si in capite fic perpetratum eft, quid fiet in membris? Igttur, frater carillime, in tuo bono incepto conftanter & viriliter, Deo prrftante, permaneas . Minx, vel blandimenta , vel alii iuafionis aut dilTuabonis modi, providentiam tuam non moveant : fed ita Domino auxiliante perdura, ut aliis tua conftamia falutaris perfeverantix fit exemplum . Qux cognofcerc poftulafti, hxc funt : Scripta , qux in tentoriis , in quibus cum multitudine clericorum fic civium Urbis fic totius provincia: cuftudicbamur, pro libertate ecclefiar, & pro abfolutione captivorum omnium , A pro excidio quod ecclefi*, Urbi, & univerix provincias, fuperincumbente undique gladio, imminere videbatur, de ele&ionc, icu de inveftituris perfonarum faâa funt, videlicet, ut eledione liber* fa&a fine vi & fimonia, confenfu regis , facultatem habeat rex inveftiendi per virgam & annutum , A cle&us a clero & populo non cyniecretur, nifi a rege inveftiatur; ego canonica cenfur* caffa omnino A irrita judico, & fub damnatione perpetua permanere decerno, ut nullius unquam auàontaûs fuit, fic nullius bo-

ns

n® mensori*. *Ea vero* qu® facri apoftolorum canones, fit Anriochenum, ac untverfa concilia. & pnedeceffixts noftri, de prreipue feliçfs memori® domnus Gregorius de Urbanus de his prohibuerunt, damnaverunt, /latuerunt, & firmaverunt, ego prohibeo, dams», conftiruo, dc confirmo, de me illorum fanftiooes profiteor fervaturum.

XXV. AD AUGUSTANÆ ECGLES1Æ CLERUM.

Epifeopum fuum de adulterio accufatum a fe necdum eflê abfolutum.

Pofibolit epifeoptu, ferveu fervontm Dti, dileftiiBnm fiiu Attgnften/ii eed<fi elerteii, fobitem opofaixam betmdi&iottem.*

PRo querelis quibufdam, qu® fuper epifeopo veftro ad audientiam noftram ante quinqueniqm pervenerunt, noa ei tunc temporis officium epiicopale interdixifle meminimus: quia St a noftro id temporis legato bon® memori® Richardo Albano epifeopo, ficut veftris fignificatur litteris, invitatus, & noftra praeceptione premomtus, nequaquam ad ftatutum terminum ante nos curavit occurrere, aut purgationis debitum exhibere. Ex illo namque tempore nunquam interdi&i remiffionem nos ei fcctflc meminimus.

XXVI. AD ARNOLDUM ARCHIEPISCOP. MOGUNTINUM.

Uli caufam epifeopi Auguftani ad audiendum & decidendum committit.

Pofcbobi epifeoptu, ferviu fervorum Dei, Arnoldo Venerobili frotri Moguntino arcbiepifeopo, ftlutem tJ opoftobcom bmediSbooem.

SUper cetera horrenda dc infamia, qu® de pertona Auguftenfis jamdudum ad fedis apoftolic® audientiam perlata funt, nuper querelam Adalbert! Auguftenfis civis Ucrymabili fuggeftionc fulcepimus* quam nimirum perfonis ecclefiafticis dc dicere dc audire turpe eft, fed ex ipfius Adalbert! poteris relatione cognoiccre. Tibi ergo, ad quem hujufmodi difcuftio pro metropolitan® dignitatis debito attinet, litterarum pr®fentium przcepttone injungimus, ut hujufce negotii veritatem, convocatis fratribus, folicita inquifitione, difeutias, dc quod juftitia exegerit decernatis: Quod enim a vobis jufte dc rationabiliter, auâore Deo, ftatutum fuerit, nos ratum habebimus.

XXVII. AD CANONICOS AUGUSTANÆ ECCLES1Æ

a«alco A·- c<a>·· cM- fta,» «a. <«.!<« Baro-

De caufa epifeopi fui fupradiâi.

Pofcbalii epifeoptu fervat fervorum Dei, dilefhtfbu D. detono, & cateru Auguftenfis ecclcfia cotunicir, fobitem (f opoftolitam benciiittoncm.

DIu eft quod frater nofter Herimannus epifeopus vefter de tribus apud nos fiiit capitulis impetitus, de pravo videlicet eledionis confecrationis acceflu, de converfatione perverfa, dede rerum ecdefiafticarum diftradiooe. Pro quibus, ipfo ab epifeopali officio fufpenfo, terminus conftitutus eft, quo pars uuaque ante noftram deberet przfentiam convenire. Infra quem nimirum terminum confraicr vefter & concanonicus Gonradus ad nos venit: dc, ficut ipfe aflerit, a nobis accepit, quod epifeopus liber effee, nifi illi confttituto termino convenirent. Cum itaque nuper ante nos, & de quibufdam aliis gravibus idem diffamaretur epifeopus, cum lus ad memoriam noftram etiam ilia preterits redierunt. Unde opportunum duximus, caufam ipfius, ne diutius ecclefiz detrimentum afferat, terminare. Sed quoniam propter dithculcates itinerum, dc perfona infirmitatem, noftro nequit le offerre confpcâui: confratri noftro-Widoni Curienii epifeopo negotium iftud providimus injungendum. Pntcipimus ergo ut ipfe caufam omdiligentius audiat. Et lï epifeopus vefter de rerum ccclefiafticarum, & de pervert® converfationis vita emendationem fixerit, & de altisqu®» objefta funt, tertia epifcoporum *, vel quintal™* .. presbyterorum manu fe purgaverit: reftitutionem ** 'r'f' interdidi fibi officii cotuequarur. Datum Beneventi Kalendis Aprilis.

XXVIII. AD BERNARDUM ANTIOCHENUM PATRIARCHAM.

Significat privilegium Hierofolytnitanc ecclefi® in prxjudicium Antiochcn® non conceflifte.

Pofcbolu epifeoput, fervur fervoncm Dti, coepifcopo Bemerdo Antiocheno potrioreb, fobitem (J opoftobcom btnediHionem.*

Sicut aliis litteris fraternitati tu® fcripfimus, nos dc perfonam tuam, fic ecclefiam tibi commriTam, plena caritate diligimus: nec ullo modo volumus honorem veftr® dignitatis imminui, quin Antiocheni patriarchatus prelatio, ficut przteritis temporibus confervata eft, ita etiam in foturum integra, prcftante Domino, confervetur. Illud autem, quod filio noftro Balduino Hierotolymitanorum regi per nuntios fuos intercedenti concedimus, caritatem veftram omnmo conturbare non debet, fi litterarum noftrarum fenfum interius perferuteris. „ Sic enim in eis feriptum „ eft: Ecclefiarum, quz illis in pattibus fuerunt „ vel funt, terminos atque poffefiiones diutina „ infidelium poflcftio ryrannifque confudit. Cum „ itaque certos eis fines aftignare przfenti deli„ beratione nequeamus: ruis non immerito pre„ cibus duximus annuendum, ut, quia pro Hie„ rofolymitan® ecclefi® fuolimatione perfonam „ tuam extremis periculis devovifti, qualcumque „ infidelium urbes cepefis vel cepifti, eiufdem „ ecclefi® regimini dignitatique fubùceant. “ Eodem fenfu illa etiam verba difeutienda funt, quz felicis memori® Gibclino Hierofolymitano patriarch® de civitatibus atque provinciis fcripfir.us, qu® fupradiâi Balduini regis prudentia fic exercituum rum fequcnrium fanguine tier Dei gratiam acquifit® funt. Siquidem ecdefias illas, quibus certi fines alfignari poftunt, quarum termini ac poflelfiones diutina poffeflione ac tyrannide confufi non funt, fic ipfarum ecclefiarum urbes, illi volumus ecclefic fubjacere, ad quam ex antiqua fciuntur juftitia pertinete. Non enim volumus aut propter principum potentiam, ecclefiafticam minui dignitatem; aut pro ecciefiaftica dignitate, principum potentiam mutilari. Data Beneventi decimoquinto Kalcndas Aprilis.

XXIX. AD BALDUINUM REGEM HIEROSOLYMITANUM .

Ejufdem argumenti.

epifeopus, ftrvus frrwrwrt Dm, carijfimo ilùiftri Hirrofol.rmitmorKm regt, ja~ Intmtt & btucdtfwtmit apo/l&ictm.

GOnccflio illa , quam nos petitioni tu* accommodavimus, ut quafcumquc infidelium urbes ceperis, vel cepifti , Hierofolymitui* eccicfix regimini dignitatique fubiaceant, non pantin cum fratrem noftrum Bcrnardum patriarch.i n, tum univerfam Antio'henam turbavit ecclctiam. Cum enim nes conceflionem illam fuper il'.is ccclcfiis indulierimus , quarum terminos «X potfeifioncs diutina infidelium pofleflio fic tyrannis confudit. illi eas ecclefias a Hierofolymitano patriarcha , te connivence imafas conqueruntur . de quibus ambiguitas nulla fit, quin eas, cii.n T urearum vel Saracenorum temporibus , fides Antiochena poflederit.· quia carum epifeop , etiam infiddum oppretfi tyrannide, Antiocheno patriarch* obedientiatn exhibebant. Porro rx» litteris ad lupradidum patriarcham miflis , Antiocheni patriarchatus praelationem, ficut ab antiquis patribus diftributa fic praeteritis temporibus coniervata eft , ita etiam in futurum integram fervari fanxeramus. Tuam igiturftrenuitatein monemus , & monentes praecipimus : ne a te, invafiones hutufmodi fieri, ubi manifcfta eft veritas, permittantur; fed unaquxque ecclefia , juftiti* hue limitibus pe-fruatur. Nec enim pof■iumis manifefte fandis patrum noftrorum conftituùonibus obviare . nec omnino volumus, aut pro principum potentia , ccclefiafticam minui dignitatem ; aut pro ecclefiaftica dignitate, principum potentiam mutilari.· ne apud vos occafionc alterutra, pax , quod abfir , turbetur ecclefi* . Clericis quoque Hierofolymitcnis per prxfenti* feripra prxctpimus, quandoquidem paternas poffetliones & patriam pro ecclefi*, ut creditur , exaltatione , pro religionis obfervantia reliquerunt : ut >ure Hieiofolymitan* ecdcfi* fintcontenti, nec injulle aut procaciter ea ufurpare contendant , qu* certo fciuntur *ad* rus Anriochen* ccclcliae pertinere Omnipotens Dominus fisa te in omnibus dextera protegat, de hoftibus ecclefiæ triumphare concedat. Dat* Laterani, dccijy.oqmnto Kalendas Aprilis.

XXX- AD EPISCOPOS ET REGEM ANGLIÆ.

Dc dignitate ecclefi» Caniuancnfis.

Pı /cG/h *rpifiopue, fervus fervorttm D,i , vmuraÎitibui fratribus Angite epifeopis, & carifjimofim Henrico illafiri regi , falatem Ô" apofiolicam benrdifhoncm.*

VEnientc ad nos cariflimo ac reverendiflimo fratre noftro Radulfo archiepifcopo , veftram ad nos miflam legationem per venerabilem epifeopum HerebertumNorvicenfem cognovimus Et quidem gravibus infirmitatum molcftiis impediti iidem fratres & cocpifcopi, pervenire ad noftram prxfentiam minime valuerunt . Sed nuntiorum honeftis venerabihbufque perfonis pervenientibus, eorum feripta fufccpimuss in quinus & ipforum poftulatione & veftra: legationis vota perfpexitnus. Id enim optabatur, id pofcebatur, ne ecclefi* Cantuartcnfis temporibus noftris fua dignitate privetur: ne nos eamdem dignitatem minuaxnua , aut minui finamus : qua videlicet potita eft › ex «n» a B. Gregorio per B. Auguftinum fundata eft. Plrrrer haec litterarum indicia , legati qui ad nos miffi funt , ut lapientes ac ftrenui viri, aflertiones fiiasprudenter , inftanter , fic efficaciter cxccuti funt. Nos profedo fic legatorum perfonas, & aflertiones, fic vcftrum omnium legationes, tamquam cariffimorum fratrum , benigne hilariterque fufeepimus: quod vobis in Domino propter Dominum placere optamus . Veftr* ergo dilcftioni nottun facere volumus, quod Cantuarienfis ecclefi* dignitatem nec imminuimus, nec imminuere *defideramus. Beatum namque Gregorium apoftolic* fedis pontificem, tamquam praxipuum Chrifti Domini membrum, tamquam Chriftiani populi paftorem fic dodorem , fic tamquam falutis stern* miniftrum , in omnibus veneramur; fic rata efle cupimus , qu* ab ejus inftitutionibus proccflerunt . Illam ergo dignitatem, quam ab eo per B. Auguftinum Cantuarienfis fufeepit ecclefia , fic quam fande memori* frater nofter Anfelmus jure ac pofleflione legitima tcnuiflecognofeitur, nos profedo nullatenus imminuimus: led in eodem ftatu efle Cantuarienfem ecclefiam volumus, ut authentica ejus privilegia, juxta canonum fandiones, nullis perturbationibus violentur. Data Beneventi nono Kalendas Aprilis,

XXXI. AD HENRICUM REGEM ANGLIÆ.

In caufa Turftani Eboracenfis archiepifcopi abf que judicio e fua ecclefia ejefti-

Pafcbalit epifeopus, fervas ferwntm Dei, Hatrin liiuftri reti singloram, falatem # apo ftolicam benedifliontm.*

NOs, auâore Deo , de probitate tua , non tantum bona, fed meliora confidimus.Idcirco monemus excellentiam tuam , ut divine grati* memor femper exiftas , qui tibi & regni pacem fic juftiti* notitiam tribuit. Honorem igitur Dei fic ecclefiarum ejus in regno tuo diligenter obferva , & juftitiam efficaciter exequere : quia per honorem Dei, tuus profedo augebitur. Audivimus eleftum Eboracenfcm, virutn fapientem fic ftrenuum, fine judicio ab Eboracenfi ecclefta fequeftratum ; quod nimirum divin* jufti-ti*, fic fandorum patrum tnftitutionibus adverfatur. Nos quidem neque Cantuarieofem cedefiam minui , neque Eboracenfcm volumus prxjudicium pati : fed eam conftiturionem, qux a B. Gregorio Anglic* gentis apoftolo inter eafdem eccleftas conftituta eft, firmam cenfemusillibatamque fervari. Idem ergo eleftus, ut juftitia exigit, ad fuam ecclefiam omnimodis revocetur. *Si* quid autem quaeftionis intereafdem ecclefias nafcitur, prxfentibus utriufquc panibus in noftra præfentia pertradetur.

XXXLL

O

A

XXXII. AD PONTIUM CLUNIACENSEM ABBATEM.

De non porrigenda communione intinda-

Pafchalis epifeopus r fervus fervorum Dei, cariffuroo filer fuo Pontio Chtniacenf» abbati, falutem cT apoftolicam benediftionem.

SCribens ad Caecilium B. Cyprianus, ait.Quando aliquid Deo infpiranre & mandante pre- „ cipitur , necdfc eft Domino fervus fidelis ob- „ temperet, excufatus apud omnes, quod nihil „ fibi arroganter affirmet, ne aliud fiat a nobis, „ quam quod pro nobis Dominus prior fecit. I- B gitur in futuendo corpore & fanguine Domini , juxta eumdem Cyprianum, dominica traditio fervetur, nec ab eo quod Chriftus magifter& pnece-Î>it & geftit, humana & novella mftitutione dicedatur. Novimus enim per fe panem, per fe vinum ab ipfo Domino traditum. Quem morem fic femper m fanda ecclefia confervandum docemus atque praecipimus, praper in parvulis ac omnino infirmis, qui panem abforbere non poffunt.

Nota Sbvirini Binii.

Ut accipias bene eux hic de non porrigenda communione intmfta, fed leorfum in fpecie panis.. & fpecie vini feorfum, decernuntur «pontifice, conhilendus eft tibi Mtcroi, cujus au&or claruit/fub Grejtorio (e-u pruno. IRe enim Jc vitanda inctnftione capitulo »6. fcripfit ifta ı Nm *c/f authenticum, food luiahtm torpe» Domini tutinfunt, ioiinteem . pro amplemento commeeeuouie, populo defiribmmt . Nam ordo Hornam» contradiat*, Ac. Cum autem nae fic repretoenfus pravus lubmtrodu&us ufus in communione ceflaret : Pafchalis apoftolica auftoritate hunc modum diftribuendi prohibuit, *8t* prillinum ufum hac epiftola decretali revocavit . Sed cum nec fic ceflaretur ab ufu introdufto mtin&ionis , communionem fub una tantum fpecie panis frequentare ecdefia poftea capit , A frequentari deinceps mento praecepit.

G. C. Vide notam Petri de Marea ad canonetn xxvni. concilii Clarocuontani ·

i» <hui«' in.

XXXIII. AD DAIMBERTUM ARCH1EPISC. SENONENSEM.

Confecratum a fe Paiifienfem epifeopum commendat.

Pafcbales epifeopus, fervus fervorum Dei, venerabile fratri Daimberto Senmur^i archiepifcopo, falutem & apoftolicam beruiiiilionem.

VEnit ad nos cum tuo , feu fufTraganeorum tuorum teftimonio, Parifienfis ecclefia ele-Aus, per nuntios & per litteras ejufdem ecclefix preces afferens, ut a nobis, Dei gratia, deberet in epifeopum confecrari. Nos perfona gravitatem videntes, morum maturitatem attendentes , infirmitati diutina campatientes , ecclefue preces duximus audiendas. Salvo igitur inomni- E bus Senoneufis ecclefix jure, & perfonx tux reverentia, eum noftris, tamquam B. Petri manibus, largiente Domino, confecravimus . Ipfum itaque ad dilcAionem tuam cum B. Petri gratia remittentes, liveris prxfimtibus plurimum commendamus, omnipotentem Dominum rogantes , ut eum ad vos redaeat incolumem , & ecclefix fux utiliorem fore concedat.

XXXIV. AD LAMBERTUM EPISCOPUM ATREBATENSEM.

chepati l

Confirmat Atrebatenfem epifeopatum: inter quem & Cameraceniem, limites conftituit.

Pafcbalis epifeopus, fervus fervorum Dei , venerabili fratri Lamberto Atrebatenfi epifeopo , ejufqm feectefforibns (amnice fubftitnendis. in perpetuum.

QUx a patribus conftiruta funt, oportet pro fedo ut fub metu & irrefragabili audoritate teneantur. Dignum enim eft, ut nulla defidi* negligantur , nulla diflènfione violentur , nulla concertatione turbentur . Unde A nos , quod a pix memoriae pradecefiore noftro Urbano de reftitutione Atrebatenfis ecclefix conflitutum eft, juftum omnino, & facris canonibus congruum perpendentes, noftri quoque decretiaudoritate fancimus: ut videlicet ecclefia eadem, ficut antiquitus epifcopali dignitate claruit, ita etiam in pofterum cardinalem per Dei gratiam fortiatur antiftitem . Divine fiquidem miferationis aftedum, quem in ecdefiarum fuarum & populorum rcftnudonibus operatur , debemus & nos competentibus fubfcqui, ac implere fuftragiis.Te igitur, diledifiime ac reverendiflime frater, quem r '°. Atrebatenfi ecclefia prodeceffor nofter , Domino rettituente, conftituit, nos quoque cumdivini favoris przfidio in epifcopalis dignitatis funftione firmamus. Quidquid autem prxdidxeccle-Hacd<i*«p< fiat B. Remigius contulit; quidquid antiquis temporibus dum epifcopali dignitate polleret , eam dllc(io lup'· poffidere conftiterit ; falvis legalibus inftitutis, & p°l':0'J'h*- Romanx ecclefue privilegiis, tantum tibi acfuccefforibus tuis permanere cenfemus · In quibus nomination archidiaconias duas, quarum una Atrebatenfis, altera dicitur Obftrevandenfis , praefate ecdefia confirmamus.* & illos omnino limites inter Atrebatenfem, & Cameracenfem ecclefias fore prccipimus, quos antiquitus fuifle, vel feriptorum monumentis, vel territoriorum diremptione, vel certis aliquibus indiciis potuerit com- e probari: ut annuente Deo ecdefiarum pax,nuU la occafionc turbetur; & que pro fidelium falute ftatuta funt, perenni tempore inconvulfa ftabilitate perfiftant . Si qua fane ecdefiaftica fxcularifve perfona hanc noftrc conftitutionis paginam fciens , contra eam temere venire lentaverit , fecundo tertiove commonita, fi non fatisfa-Aionc congrua emendaverit, poteftatis honorifique fui careat dignitate , reamque fe divino judicio exiftere de perpetrata iniquitate cognofcat, & a facratiftimo corpore ac fanguine Dei ac Domini noftri Jefu Chrifti aliena fiat, atq«e in extremo examine diftridx ultioni fubjaceat. CunAis autem eidem loco jufta fervantibus fit pax Domini noftri Jefu Chrifti ; quatinus & hic truAum bonx aûionis percipiant , & apud diftridum judicem premia xtemx pacis inveniant . Amen, amen.

Scriptum per manum Petri notarii regionarii & feriniarii facri palatii.

* Pafchalis catholice ecclefix epifeopus.

Datum Laterani, per manum Joannis fande Romana ecclefix diaconi cardinalis, xvii- Kal. Maii, Indid. ix. Incarnat. Dominica an. mcj. pontificatus autem domini Pafchalis fecundi papa fecundo.

XXXV AD ARCHIEPISCOPGS ET EPISC D* provinciarum, Remenfis, Scnonenfia, ac Turonenfis.

Ut Philippum regem & ejus pellicem a vinculo excommunicationis abfolvanc.

Fafcbalit epifeopus, fervus fervorum Dti, venerabilibus fratribus, arehiepifeopis, & epifcopis, per Remenfem, Senonenfem, ac Turonenfem provincias, falutem tf apoftolicam benedi&iotiem.

Significatum nobis eft quorumdam veftrum litteris, quia filius nofter Francorum rex feminam illam pro qua totiens commonitus, immo B excommunicares fuit, juxta prxeeptum noftrum abjurare decreverit: ipfa etiam mulier regem ablurare parata fit. Super quarum converfioneperfonarum non minimum exultavimus: quia fuper uno peccatore prenirentiam agente, gaudiumefle Angelis Dei ipfo Domino teftante didicimus. Quam nimirum caufam fratri noftro Richardo Albanenfi epifcopo reminifeimini a nobis fuiffe commiflam. Si ergo idem frater, Franci* jam fines egreflus eft, nos eamdem caufam, afpirante Domino, una vobifeum peragendam venerabili fratri Lamberto Atrebatenfi epifcopo committimus. Convenientibus itaque vobis in unum, fi communis filius Francorum rex, & illa ejus laterajis taftis iacrofandis evangeliis omnem car-C nalis copulx confuctudinem abjuraverint, mutuum quoque colloquium & contubernium, nili lub teftimonio perfonarum minime fufpedaruin, numquam videlicet ad idem flagitium redituri, ficut quorumdam veftrum litteris fignificatum eft: fatisfaftionem eorum vice noftra vobifeum Atrebatenfis epilcopus fiifcipiat, & a vinculo excommunicationis abiolvat: quatinus largiente Domino, & filium ecclefia, & regem fibi Francia reconciliatum epilcopali minifterio gratuletur.

Data Laterani per manum Joannis, a 11. Nonas Oftobris.

«jF'JLTîXWfATL.W *PHILIPPI REGIS FRANGOR.*

Audias, tu Lambertc Anebaienfis epifeope, qui hic apoftolica vice fungeris: audiant arch.epifcopi, & prxfentes epifeopi, quod ego Philippus rex Francorum, peccatum & confuetudinem carnalis & illicitx copulx quam haâenus cum Bettrada exercui, ulterius non exercebo. fed peccatum illud & flagitium penitus & fine omni retradatione abjuro. Cum eadem quoque femina mutuum colloquium & contubernium, nifi fub tcftimonio perfonarum minine fiifpeftatum, non habebo. Hxc omnia, ficut litterx papx dicunt, & vos intelligitis, fine omni malo ingenio obiervabo. Sic me Deus adjuvet, & hxc facrofanda Jefu Chrifti evangelia.

Similiter & Bcrtrada cum excommunicationis L vinculo folveretur, tactis iacrofandis evangeliis in perfona tua hoc idem juravit facramentum.

Actum Parifiis :n prxfentia domini Daimberti Scnonenfis, & Radulfi Turonenfis, archiepifcoporum; domini quoque Ivonis Carnotenfis epiicopi, Humbaldi Antifiodorenfis epifeopi, Joannis Aurclianenfis epifeopi, Gualonis Parifienfis epifeopi, Manaile Meldenfis epifeopi, Baldrici Noviomenfis epifeopi, Lamberti Atrebatenfis epifeopi, Humberti Silvanedenfis epifeopi: abbatum quoque, Adx Parifienfis, Olrici fimiliter Parifienfis, Rainaldi de Prato S. Germani Parifien-A fia, Rainoldi nihilo minus Stampenfis.- archidiaconorum etiam quamplurium, & honorabilium clericorum, fit laicorum, non parva multitudine inibi confidentium.

Taliter itaque ex apoftolic* lied» auâoritate reincorporatus eft Philippus rex Francorum fanft* catholic* ecclefi* matri fu* iv. Nonas Decetnb. indiftione xm. Anno autem Dei Chrifti MCiv- pontificante vero iu fede Romana Pafcha· Ii papa II. anno fexto.

XXXVI. AD DAIMBERTUM ARCHIEPISC. SENONENSEM. a«··. £*'

Dijudicandam committit caufam abbatum duorum.

Pafcbalss epifeopus, fervui fervorum Dei, venerabili fratri Daimberto ecclefia Senonenfis archiepifeopo, falutem tf apoftolicam benediiiionem.

Quanto major tibi animarum cura commifla eft, tanto folicitiorem efle in omnibus te oportet. Inrigila igitur, frater cariifime, ficut bonus pallor fuper gregem Domini; ut eum talem poftis Domino aftignare, qui & fibi placear, & fe dignum bona retributione ofteodat. Finis tuus quotidie appropinquat: & licet hoc certum fit omnibus, extremus tamen dies incertus eft. Efto itaque femper foltcitus: & fi forte negligenter te aliquando habuifti, nunc totumftudeas per Dei gratiam emendare: ut cum Dominus venerit, te vigilantem inveniar, & fic paratum, quatinus in arernx vit* fufeipi gloria merearis. De querimonia, quam Virzilienfis abbas adverfiis Fioriacetifem pro quadam gerit ecclefia, juftitiam debitam facias. Non enim volumus, * privilegiorum obtentu ecclefia quxlibet prxjudiciurn patiatur Datum apud Tiphernum x. Kal. Novembris

* Forrr, ·, priu>ll^>»

XXXVII. AD ALIQUOT EPISCOPOS ET ABBATES GALLIÆ.

Edidit Di-<hetUt <0. ,. « 8»Ui. iJ lib VI. de coacor.

De legatione fedis apoftolicx commifla Girardo D Engolifmenfi epifcopo.

Pafchalis epifeopus, fervus fervorum Dei, vtnerabihbus fratribus arclirpijcopu, epifcopis, Metibus, atque principibus, per Eituricenfem, Bxrdegalenfem, Aufcitanam, Turonenfem, atque Britannicam provincias conftitutis, tf cateris tam clericis qum laicis: falutem ÎT apoftolicam bemiiElioncm.

Apoftolicx fedis audoritate, cui Domino audore prxfidemus indigni, compellimur non folum proximis, led procul etiam pofitis fidelibus, qux ad falutem fpeftanr animx providere. Quod quantum in nobis eft, auxilianteDomino, implere fatagimus. Proinde vobis omnibus, fratres & filii, apoftolorum Petri & Pauli benediftionem impendimus, & paterna vos affedione cohortamur in Domino, quatenus ufque in finem, fumum juftitix propoutum teneatis, laboris mcrcedem maximam in xterna gloria perceptturi. Ut autem penes vos habeatis, apud quem querelas veftras & negotia, cum opportunum fuerit, reteratis, cujufque confilio & hortatu, qux ad falutem attinent, peragatis: vices noftrasfratri cariifimo Girardo Engolifmenfi epifcopo commifimus, in partes eum noftrx folicitudinis afeifcentes. Huic vice noftra, ut noftro, apoftolo nim-

rumque in partibus veftris vicario, ad Dei bonoram, & ad falutem animarum veftranun fideliter obedite: ut vobis per Dei gratiam collaborantibus, qu* extirpanda funt, extirpate; que corroboranda funt, corroborare praevaleat. Nec folicitudinem, fratres cariffimi, pigeat, cum neceffitas ecclefiaftic* utilitatis exegerit, fynodales cum eo celebrare conventus: quos nimirum convocandi, nos ei vice noftra poteftatem indulfimus. Datum Lateranis xvm. Kal. Maii.

G.C. De bocGirardo aufior A nonimus gePorum pontificum fit comitum Eogolifmenfiom : Fr*»rr *cutera*, inquit, f** *i» leiatione cstiauc fait, 0S0 concilia celebravit.* QjMeaam autem illa fint, incertum eft.

B» MS D; hac * ie. Ve·» «pift.

XXXVIII. AD NORJGAUDUM AUGUSTODUNENSEM EPISCOPUM.

Confirmat cjirs eledionem, & omnes ejus ecclefix poflcfliones : β alia quxdam decernit.

Pafchalis epifeopus, fervus fervorum Dei, dileifo fratri Norigando Bdues^fi epifeopo, ejufyue fuccefforihu canonice fubftttuendis tn perpetuum.

Quum divini difpenfatione judicii ad huius officii gradum, licet indigni, promoti fimus, ut apoftolorum principis vices in ecclefi* regimine teneamus : elaborandum nobis eft, & annitendum omnino, ut in conftituendis ecclefiafticis negotiis, ejus monita & inftitutiones devotione fideliflima, & fide devotiffima emutemur, cujus fides prxeipua & dileftio fpedata domino extitit adeo, ut in ejus fingulariter fidei ftabilitate immobili, pretiofofanguineredemptamfuam Dei filius ftatuere & confirmare voluerit ecçlefiam, dicens: *Tu es Petrus, & fuper hancpetram udijicabo ecclefiam meam.* Cui etiam tantam poteftatis prxrogativam conceflit, ut ejus arbitrio in cstlo & in terra vel liganda ligarentur, vel folvenda folverentur. Quam poteilatis fu* fucceflionem ipfe B. Clementi, & per eum omnibus conceflit, qui ejus fedi jufte prxfidere, & ecclefiam Dei canonica ftuduerint ordinatione difponere. Cujus nos fidei audoritate muniti, tibi, dilede frater Norigaude, omnibufyue tibica nonice fuccefluris, confirmamus omnia qu* ad Eduenfem ecclefiam in qua te canonice credimus ordinatum pertinere videntur: tam inecclefiis, parochiis, cimiteriis, presbyteriis, cunfilifque ecclefiaftieis ordinibus, quam etiam praediis, aliifqoe omnibus poffeflionibus, mobilibus & immobilibus, qu* acquifita funt, vel jufte acquiri poterunt. Ut hxc omnia tibi, tuifque fucceffori-bus, ita libere poflidere liceat, ficut antecellor tuus in uno dic ante fuum obitum quiete fic jufte poffedifle probatur. Illud autem apoftolica auâoritate ftatuimusz, ut nulli presbytero, vel viventi, vel morienti, feu ad aliam religionem, vel ad quietam vitam tranfeunti, liceat re[redacted]s-ejus a dio ordinationis fu*, in ecclefia in qua eftordinatus, conquirere poterit, auferre vel minuere; fed intaâa ea fic illibata in ipfa in qua conquifita funt permittar ecclefia remanere. Illos etiam qui a nobis excommunicat·' vel ab officiis divinis pro fuis fuerint exceffibus remoti, ne aliquis in communionem recipere vel in officium prxfumat reftituere, eadem auftoi itate prohibemus. Statuimus quoque ut pro fcpultur* quidem loco, vel fpatio, nullum penitus ab aliquo pretium exigatur : pro redemptione vero peccatorum, morientes, in ecclefia, in qua fidei facranoenta acceperint, eleemofynam dare fecundum apoftolica decreta ftatuimus omnino, & confirmimus. Si quis autem ad aliam vivens five morieris *fe conferre* voluerit, de eo quod pro falute anim* fu* dare difpofuerit, fecundum apoftolica decreta matrici ecclefi* partem relinquat. Si qua fane ecclefiaftica fccularifve pertona contra hanc noftrx conftitutionis paginam prrfum pntofe venire tentaverit, hujufinodi ut facrilegii reum a liminibus fanft* Dei ecclefix arcendum judicamus & confirmamus. Cunâis autem eidem ecclefi* jufta fervantibus fit pax Domini Jefu Chrifti : quatinus & hic frudum bon* aâionis percipiant, & apud bonorum retributorem prxmia aeternx pacis inveniant. Amen, amen.

Scriptum per manum Joannis feriniarii facri Lateranenfis palatii.

Ego Pafchalis epifeopus catholic» ecclefix fubferipii. Et ego, èXc.

Datum Laterani per manum Leonis feriptoris xviii. Kal. Maii, Indiâ. vm. Anno dominice incarnat. Mc. pontificatus autem domni Pafchalis fecundi pape I.

XXXIX. AD STEPHANUM EPISCOP. AUGUSTODUNENSEM.

Confirmatio precedent! fimilis.

Pafchalis epifeopus, fervus fervorum Dei, venerabili fratri Stepbano Augu/lodmenfi epifeopo, ejufque fuccejforibus canonice fubflitnendis in perpetuum.

Juftis votis aflênfum praebere, juftifque petitionibus aures accommodare nos convenit, qui licet indigni, juftiti* cuftodes atque prxeones in cxcelfa apoftolorum principum Petri fic Pauli fpecula pofiti, Domino difponente conipicimur. Tuis igitur, frater in Chrifto cariflime Stephane, juftis petitionibus annuentes, fan&am Auguftoduiienfem ecclefiam, cui Domino auâore przfides, apoftolic* fedis auâoritate munimus. Statuimus enim, ut oppida, vili*, feu ecclefi* poffeflionefve, quas prxdcceflbris tui Aganonis temporibus, Auguftodunenfis ecclefia tenuit, tibi quoque ac fucceflbribus tuis quiet*, firm*, fie integr* conferventur. Cetera etiam qu* eidem Auguftodunenfi ecclefi* per tuam induflriam recuperata vel adquifita funt, videlicet ecclefia fanft* Mari*, fit fandi Lazari de Avalone, fic caftrum Toilonum cum eorum pertinendis, vel in futurum per Dei gratiam recuperari vel adquiri jufte legitimeque contigerit, quieta femper integra in ejufdem ecclefi* jure ac poffeflione permaneant. Decernimus ergo ut nullt omnino liceat eamdem ecclefiam temere perturbare, aut ejus poflêfliones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare I Sed omnia integra conferventur, tam tuis quam clericorum fic pauperum ufibtis profutura. Si qua igitur in futurum ecclefiaftica fxcularifve perk.· na hanc noftrx conftitutionis paginam fciens, contra eam temere venire tentaverit, fecundo tertiove commonita, fi non fatisfaâione congrua emendaverit, poteftatis honorifique fui dignitate careat : reamque fe divino judicio exifteredeper petrata iniquitate cognofcat, fic a fitcratiflirro corpore & fanguine Dei & Domini redemptori» noftri Jefii Chrifti aliena fiat› atque in extremo examine diftrid* ultioni fubjaceat. Cunflis au

tem eidem ecclefi* jufta fervantibus fit pax Do-A mini nofti Jefu Chrifti : quatinus & hic frudum bone aftionis percipiant, ÔC apud diftriftum judicem praunra «tenus papis inveniant , Arnen , amen, amen.

Ego Pafchalis catholic* ecclefia: epifeopus fubfcripfi .

Datum Laterani per manum Joannis fan&ae Romans ecclefix diaconi cardinalis ac brbliothe-earii 11. Idus Martii Indift. ix. Incarnationis Dominiez an. Mcxvi. pontificatus autem domni Pafchalis fecundi papz anno xvu.

XL AD ANSELMUM CANTUAR. AR.CHI- B EPISCOPUM.

Det operam Anglicane ecclefie reftaurandac : & Anglorum regem cum Normanniz comite conciliet ·

Pafcbabt epifeoput, fervas fervorum reverendifimo fratri & coepijcopo, Anfclmo Contuarienfium arcbiepifcopo, falutem & apoftoticom benedifiionem.

Sicut injuriis tuis fic exiliis compafli fumus : fic redudioni tux, & honori tuo, largiente Domino, congaudemus. Et tu, frater in Ghrifto rcvcrendiflime, quia injurias fic procellas Romanx ecclefix, ficut in prrfcntia vtfas, plenius nofti : pro eis m portu pofitus laborare non definas efficacius. Primo, ut ecclefiarum in regno Anglico ftatum fecundum Roman* ecclefix ianftiones corrigi ac difponi facias : dehinc, de regis erga nos dilectione ac fidelitate debita, ceniuqtte B. Petri reftituendo , efficacius ftudeas . Scis enim quantis inopi» circumvallemur anguftiis. Nempe cum pro eedefiis omnibus Romana Lboret ecclefia : quifquis ei fua aufert, non ipfi foli, led ecclefiis omnibus facrilegii reus efle dignofeitur. Significamus prztcrea dileftioni tuz , JVkriu» Normannorum * comitem queftum apud nos effe adverfus Anglorum regem de frafto facramento , quod ci pro eodem regno acquirendo fecerat, regnum invaferit. Et nofti quia eidem comiti debemus auxilium pro laboribus quos in Afianx ecclefix liberatione laboravit . Idcirco volumus, ut fi necdum inter eos paxeompofita eft, te fatagente , noftris nuntiis intervenientibus , componatur. Pro his enim omnibus notum tibi, & a te quondam educatum tunc filium , nunc fratrem & coepiicopum, joannem mittimus, & Tiberium familiarem noftrum : quos petimus in r-nnibus, qux apud vos agenda funt, tuo conltln' inftrui, ruo auxilio adjuvari: per quos facrofancu Romana ecclefia tux religionis & fapienlix efficacius experiatur induftriam.

XL I. AD EUMDEM.

i»»·, .pin, Ut Anfelmus fe conflanter gerat in tuenda ecclefiæ Anglican» libertate.

Pafcha Ut epife'Tpter, fervum fervorum Dii y venerabili fratri & eseptfeopo Mnfeimo Cantuariorum , falutem 'iS apoftolicam benedtliionem.

Non ignoras divine voluntatis confilium, ut religio tua in Anglici regni regione przfideat · Cum enim perverfi ' regis odio declinans, feccflum elegifles, fic procul ab Anglicis tumultibus tecum habitans Deo viveres: de penerfo regis fuä omnipotens Dominus judicia terribiliter »·few»·— perpetravit: te autem totius populi poftulatiooc vehementi , & novi * regis devotione mirabili , /-<» ad cathedram quam pro Deo dimiferas, revocavit. Deo autem gratias, quia in te femper epifcopatis au&oritas perleverat , dc inter barbaros pofitus non tyrannorum violentia , non potentum gratia, non incenfione ignis, non enufione manus, a veritatis annuntiatione defiftis. Rogamus itaque, ut quod agis, agas : quod loqueris, loquaris , Non enim deficiet fermonum noftrorum operumque principium, qui in principio erat verbum : nec nos in ipib deficiemus, qui eft Dei virtus & Dei fapientia. Eumdem enim cum patribus noftris fpiritum habentes, credimus , propier quod & loquimur. Et verbum quidem Dei non eft alligatum: nos autem humiliamur nimis. Ceterum in hac humiliatione, cum Deo mente excedimus; in ejus veritate, hominum mendacia intuemur. Qua de re in fvnodo nuper apudLaterancnfe confiftorium celebrata, patrum noftrorum decreta renovavimus, fancientes, & interdicentes, ne quis orttnino clericus hommium faciat laico, aut de manu laici ecdefias, aut ecdefiaftica bona fufeipiat . Hoc eft enim fimoniac* pravitatis radix , dum ad percipiendos honores ecclefia faecularibus perionis infipientes homines placere defiderant. Idcirco fandorum conciliorum reverenda majeftas , fiecularium principum poteftatem ab ecclefiafticis ele&ionibus decrevi» arcendam: ut ficut per foium Chriftum prima in baptifmo janua, ultima in morte vit» * aperie-' *'· «h'*· tur rterne; ita per foiumChriftum, ovilis Chri- H- fti oftiarius ftatuatur, per quem Chrifti ovibus , non pro mercedibus ovium, fed pro Chrifto, ingreflits & egreflus ad vitam procuretur «ternam. Hxc, frater eariflfime, prolixiore pollent, & oratione , & ratione traftari : fed lapienti» »u® pauca iuggeflifë fatis eft, qux & orationibus abundat , fic ecclefiafticis eft rationibus aflueta . Hoc ita doceas, ficut tuo fcis primatui expedire . Quem profefto ita fraternitati tux plenum fir integrum confirmamus, ficut a tuis conftat prxdecelbribus fuifle poflêflum: hoc perfonaliter adjicientes, ut quamdiu regno illi religionem tuam divina mifericordia confervaverit, nullius unquam legati, fed noftro tantum debeas fubefle judicio. Datum *xvi 1.* Kalend. Maii,

XLII. AD EUMDEM.

··«r epllt.

Rcfpondet ad multa de quibus enm Anfclmta confuluerat. *·*·«»

Pafcbalit epifeoput, fervat fervorum Dei·, venerabili patri Ü coepifcapo Arftlmo^ falutem & apoftolxam berudiUionem.

Confulta illa , quae per venerabiles nuntios tuos, Baldemum & Alexandrum, adfedem apoftcl.vam tranfmififli, poterat utique fraternitas tua, & fratrum qui circa ipfam funt, collatione , & datae divinitus fapientiz & intelieftus confideratione difeutere. Catterum, ficut in ceteris confuevifti : in hoc quoque , communi catholicorum matri reverentiam fervare curafti . Nos itaque fanftorum patrum , qui nos in fede apoftolica difponente domino\pnece&runt, veftigiis inhzrentes, haec confultationi ruz refpondcnda deliberavimus.

Anfelmus: *Si de manu laici liceat epifeopo vel Mari accipere eetiffiat , fuat in fue dominio babent :*

bent: eum eas non pesfoaa fed epifeopatui vel abba- A *tia donent?*

Pafchalis: De manu laici epifeopus jam confecratus fuicipere non debet ecclefias, fi in aliena parochia fint: fi vero in fua fiint, licenter accipiat. Hoc enim non videtur dare, fed reddere; cum ecclefi® omnes per fihgulas parochias in epifeoporum eflc debeant poteftate: abbates vero per epifeoporum manus iulcipiant.

Anfelmus: *De fucerdotum finit, Vel concubinarum, qui quofdam olim gradus acceperunt, & volunt omnino redire ad immunditias fieculi, nfi ad majores promoveantur, * promptsent reiigiofam viagendum eft?*

toiiatpr» uniam. I

Pafebalis: De facerdotum filiis vel concubinarum, quam vitam tenendam praedcCcfforcs noftri B fedis apoftolica pontifices inftituere, nofletecredimus. Nec nos ab illorum volumus aberrare veftigiis. Quid igitur tibi fuper his in barbaris regionibus fit difponendum, ex ipfius prxeepti poteris collatione diftinguere.

Anfelmus: *Si a presbyteris fceminas habentibus Geeat poenitentiam & corpu‹ Domini in periculo mortis accipere, cam nullus continens adtfl: t? fi licet, tf illi dare nolunt, quia rniflu eorum contemnuntur, quid faciendum?*

Pafebalis. In periculo mortis pofinun, melius «xiftimamus de manu cujuslibet clerici Dominicum corpus accipere, quam de corpore fine viatico, dum religiofus faccrdos expedatur, exife. Si qui vero presbyterorum, pro vite fue con-^tate, remptu przterito, in iUo extremitatis articulo yofitis viaticum denegarint: tanquam animarum Domicidz diftridius puniantur

Anfclmus: *Si rex habet terras epifeopatus vel abbatia, quas nullo modo reddere vult, u pro eis vult dure aliquam ecclcfiam, quam in fua manu tenet, non mtns utilem, fi liceat accipere, ne judicetur emptio?*

Pafchalis: Pro terris ecciefiarum de manu re- g« ecclefias fufeipere minus licèt, ne * facrilegii dari videatur aflënfus. Divina enim in nullius bonis funt · & quod Deo femel oblatum eft, in alienos ufus non expedit ufurpari. Porro fubhujuimodi commutationibus feculari poteftati fecurius induïgrtur. D

' Fen», fv *«<«<·· H.

Anfelmus: *Si nulluc rlericui debet fieribomolaici, tf aliqua beneficia, aut poffejfionet non ecclefiaflicas debet tenere rie laico, nec latent vult ei dare, nifi fiat funs bomo: quid faciet?*

Pafchalis? Liberam efle ecclcfiam Paulus dicit: Indignum eft igitur, ut clericus qui jam in Dei fortem eft aftumptus, & jam laicorum dignitatem excetTit, pro terrenis lucris hominium faciat laico: ne forte dum reperitur feivi fzcularis obnoxius, vacet, aut gravetur acclcfia Scriptum eft enim: *Nemo militans Deo, implicat fe negotiis fsKularibus.*

i. The

Anfelmus: *Sape netefle efl aliquid de apoflolicis ti canonicis flatutit pro campenfatlonibus relaxare, maxime in repto in quo fere omnia fic corrupta & perverfa funt, ut vix ibi aliquid omnino * flatuta eccl^uflica fieri pofit Peto ut per licentiam veflram poflim quadam, prout diferetimem dabit mibt Deus, temperare. ^uil petii a domno papa Urbano, tX ipfe pofuit in mea culiberaliam.*

,i<i»i» •"-f^^^

· *Pajcbalis:* 1 >ifpcniationis modus, ficut B. Cytillus in eptftol» Ephciinic lynodi loquitur, nulli unquam fapicntutn dilplicuit. Novimus enim fandos patres noftros, fle ipfos apoflolos, pro temporum articulis fle qualitatibus, pedonarum difpenfationibus ulos. Quamobrem nos de r.ligione & lapientia tua diu longequc· ipedata nihil pcnitus ambigentes. ruat deliberationi committimus: ut juxta datum tibi divinitus intelledum, cum ecclefi®, cui prxpofitus es, tanta neceflitas expetit, fandorum canonum decretorumque difficultatem opportun* & rationabili * valeas temperare.

F<,,ie<h<a, ,.-r,./..<··

Anfelmus- *Ranulpbus, de quo veftrum olim petii " corfilium, a rege reftitutus efl in epifeopatum. Si ergo vobif placuerit, inquirite vitam ejui ab epifeopit noftris, qui nunc ad voi venerunt: ac de re, archiepifcopo ejus, & mihi primati ejus confidite.* H

Pafchalii: Ranulphi epifeopi caufam, quandoquidem juxta vraceptum noftrum in cathedram propriam reftitutus eft, indifcuflam ptattciire non patimur. Ejus cuim facinora graviffima, ad fedem apoftolicam, multorum funt relatione perlata. Volumus ergo ut apud prxfcntiam veftram, in epifeoporum conventu, qu® de co adnosfi.fipta funt, plenius pertradetis. Diicuflioac habita, nifi fe * fcpiima fui ordinis manu expurgare potuerit, mox cum litterarumveftrarum teftimonio tranfmittatur ad nos: ii.autem de confcientia fua trepidans, ad examen noft.um pervenire noluerit, per experientiam veftram ab ecclefia. quam occupat, depellatur; & in ea juxta canonicas fandiones epifeopus fubrogetur.

* *G.C.* Septima manu fe expurgat, qui fle jurat ipfe, non «de crimen a fe admiKum, flt fepeem alio» adhibet, qui juramento firment, *quod ver.iatem credunt dicere faw purgatur.* Reus enim jurat *it* rei veritate, compurgatote» vero, ut canonum deflore» loquuntur, de credulitate. Erant qui quinta manu, erant qui fle duodecima, & decimaquarta purgare ie jubebantur; perinde ut magna erat.infamia, Icandalnm, lulpicio. Neque vero facramentalea (eu conjuratote» ifti (nam 1]'» ec>am nominibua difti in I^ge Alemannorum) ejufdem femper ordini» omne» ertat. Nam Γη« dentmu» epiicopus ». qua j. flt extra de purg. on. c. j. jubetur purgare fe *tertia utanu jui yrdinii, & inarta abbatum,* CZ *relig'ojorum jacerdatum.* Immo nonnunquam erant omne» inferiori» ordini», ut in concilio Cabilouenli, ann ml xiii. Drogo Matilconenfi* epiicopur purgare fe jubetur cum ieptvm *deruit:* quo ex numero duo» il'i condonavit qui iynodo przrrat Petru» Damiani. Vido Gratianum, ». q. j. 8c dec<ei*liutn titulum totum de purgatione canomca. Juvabit flt legible legeoa Aiemamorum, maxime titulo 6.

g,UI <j.

SANCTI ANSELMI CANTUAR1ENSIS archiepifcopi, epiftoia ad Palchulcm papam II.

Ne mittatur pallium archiepifcopo Eboracenfi, donec Anfelmo obedientiam profeflus fit, de rege Germanie, qui dicitur dare inveftituras

Domino & Patri diligendo, & reverendo, Pafcbalt fummo pontifici, Anfelmut ecclefia Cantuarieofis, debitam obedientiam cum fideliour orationibus.

Quoniam fortitudo & diredio eccleiiarumDei, maxime poft Deum pendet cx audoriiate paternitatis veftr®.- quando ratio exigit, ad ejus libenter recurrimus auxilium, & contihum. Archiepifeopus Eboraccnfis Gerardus nomine, migravit de hac vita: & alius, Thomas nomine, loco ejus eledus eft. De quo rumor eft, quia quxrirur ei pallium, antequam *iit confecratus, fli* mihi faciat profeflionem tècundum antiquam antecefibrum mcomm confuetudincm & fuorum. Hxc eft igitur fiimmi precum mearum m hac re, ut antequam coniveretur, fle· mihi debitam obedientiam, ficut dixi, profiteatur, & hoc fadum efle litteris noftris cognofeatis, a veftra excellentia pallium non iulctpiat. Quod non idcirco dico, quod illi pallium invideam: led quoniam quidam autumant, flt etiam procurant: ut fi hoc

fi hoc a vobis conceflum fuerit, confidant fe profeflionem debitam mihi pofle denegare. Si enim hoc contingar, icitote, quia ecclefia Angli® fcinderetur; & fecundum fententiam Domini, dicentis, *Omne regnum in fe ipfum dsvifum defolabitur,* defolaretur; & vigor apoftolic® difeiplinx in ea non parum debiÛtaretur. Ego quoque nullatenus remanerem in Anglia. Nonenim deberem, aut poflem pati: ut me in ea vivente, primatus ecclehx noftrx deftrueretur. Hoc ipfum, fic eodem aftefiu fuggero reverenti® veftr®, quia de Londonicnfi epilcopo pallium petitur, quod nunquam habuit: ut fcilicet ad hoc nullatenus alfenium prxbeat. Quidam namque concinnant fub hac fpecie boni, primatus Cantuari® dignitatem, quemadmodum non oportet, humiliare,

Mifi fan&itati veftr® hoc anno poll pentecoften litteras per Bemardum fervientem domini Petri camerarii veftri: quod rex Angli® conqueritur quod fuftinetis regem Teutonicum dare inveftituras ecclefiarum, fine excommunicatione: 8c ideo minatur fe fine dubio refumpturum luas Inveftituras, quoniam ille fuas tenet in pace. Videat igitur prudentia veftra fine dilatione, quid n.de agere debeatis: ne, quod tam benexdihcaflis, irrccuperabiliter deftruatur. Rex enim nofler diligenter inquirit, quid de illo rege faciatis. Oramus Deum, ut nos laetificet de diuturna veftra profperitate.

XLIV. AD ANSELMUM CANTUAR. ARCHIEPISCOPUM.

Superiori refpondet cpiftûlx.

Pafcbjlis epifeopus Jervus fervorum Pci, dik&ofratri Anfelmo Cantuaric^fi archiepifcopo, faMcriC & apoftolicam benedtîlionem.

Litteras dilefiionis tu® recepimus, per quas affabilitatis tu® dulcedinem recognovimus. Bcnc autem & fapienter egifti, quod nos de cauta & honore Cantuarienfis ecclefi® przrnonitos & cautos reddidifti. Nos fiquidem in te, ipfius B. Auguftini Anglorum apoftoli perfonam veneranter intuemur: fic ideo honori tuo, vel ecclefix tux detrahere omnino refugimus, Unde qu® rogafti, libenter fufeepimus; fic ad fervandum tuum, fic ecclefi® tux honorem, cuftodtam fic fclicitudinem tuam adhibemus. Porro quod in cis litteris fignificafti, fcandallzari quofdam, quod regem Teutonicum dare inveftituras ecclcfiarum toleramus; nec tolerafle nos aliquando, nec toleraturos fcias. Expefiamus quidem, ut ferocia illius gentis cdometur. Rex vero fiinpaternx nequitix tramite perleveraverit, B. Petri gladium, quem jam educere coepimus, procul nubio experietur·.

Datum Beneventi, iv. Idus Oûobris.

XLV. AD EUMDEM.

Primatum ipfi confirmat.

Pafchalis epifeopus fervus fervorum Dei, venerabili fratri jfnfclmo Cantuaricnfi epifeopo, fSlutem tf apoftolicam benedictionem.

Raternitatis tux poftulationibus nos annuere, tu® lapienti® fic religionis perfuadet aufioritas. Quondam enim in litteris ab apoftolica tibi fe>le direfiis, Cantuarienfis ecclefi® primatum ita libi plenum conccflimus, ficut a tuis confiât prc< deceflbribus fuifle poflefliun. Nunc autem petitio, nibus tuis annuentes, tam tibi qu«m tuis legitimis fucceflbribus eundem primatum, & quicquid dignitatis feu poteftatis eidem fanfi® Cantuarienfi, feu Dorobernenfi ecclefi® pertinere cognofcitur, litteris prxfentibus confirmans, ficut a temporibus B. Auguftini prxdeceflbres tuos habuifte apoftolic® fedis audoritate conftiterit. Dat. Laterani xv!. Kal. Decembris, Indifi. xn.

XLVI. AD TERVANENSES CLERICOS.

Qui uxores relinquere noluerint, officiis & beneficiis privandos.

Pafchalis epifeopus fervus fervorum Damini, Tervunenfis parochi clericis, falutem apoftolicam htmcdiflwnem.*

Ravem valde rem ex partibus veftris audivimus: quia poft tanta fandorum decreta pontificum, poft interdida conciliorum, clericalis ordinis viri, qui audent, publice; nui non audent, occulte mulieribus iociantur. Super quibus prsrter exteros pix memori® prxdeceflor nofter Urbanus papa conftituit, ut officiis fimul ac beneficiis ecclefi® privarentur. Nos quoque ejufdem prxdcceflbris noftri fententix contenantes, per prxfcntia icripta prxeipimus, ut quicumque inter vos clerici ab epifeopo fuo canonice admoniti, hujufmodi nequitia ccflarc noluerint, tamof ficioium' quam beneficiorum privatione pledantur.

Datum Laterani vni. Kal. Decembris,

XLVH. AD MADELMUM ABBATEM SANÇTÆ SOPHIÆ.

Privilegium cœnobii CaaSUt Sophiae.

Jn nomine Domini Dei Salvatoris noftri Jefu Chrifti Domini utemi. Pafchalis papa epifeopus fervus fervorum Dei, dileilo in Chrifto filio Madelmo abbati monafterii venerabilis fania Sopbiu intra Beneventum fiti, ejufyue fuccefforibus regulariter promovendis in perpetuum.

Pix poftulatio voluntatis, efiêâu debet profequenre compleri: quatenus fic devotionis finceriras laudabiliter enitefeat, & utilitas poftulata vires indubitanter affiunat. Unde nos tuis, hti humanitlime Madelme, piis poftulationibus annuentes, fanfix Sophi® coenobium, cui domino aufiore prxfidere cognofceris, fub tutelam fic juriidifiioncm fedis apoftolicz, ficut hafienus manfit, perpetuo permanere przfentis pagine auctoritate fancimus: ut foil Roman® ecclefix fubditum, ab omnium ecclefiarum necnon fic perfonarum jugo liberum habeatur. Confia etiam qu® prxdcceflbribus tuis, vel tibi, ad ejufdem monafteni immunitatem, vel pofleflïonçm, noftrorum prxdeceflbrum funt privilegiis attributa, nos quoque tibi juxta ac fucccfloribus tuis regulariter promovendis prxienti privilegio contribuimus. Cellas propterea, vel ecclefias, vel villas, qu® prxdeceflôrum tuorum, vel tua induftria prxdifio videntur ccenobio jufte, ac rationabiliter adquifite, poflidendas in perpetuum confirmamus, id ell ecclefiam fanfii Benedifii, *&c.*

Hic enumerantur pofteffiones iUius monafterii.

Una cum omnibus fuis pertinentiis, cum mobilibus atque immobilibus. Pracfimtis atque noftri privilegii pagina apoftolica aufioritate ftatuimus, ut quxeumque idem coenobium jufte poflidet, quas-

quaque in craflinum conceflione pontificum, li- A beralitate principum, vel oblatione fidelium jufte atque canonice poterit adipifei, firma tibi, tuifque fucceflbribus & illibata permaneant. Decrevimus ergo, ut nulli omnino'hominum liceat idem ccenobium temere perturbare, atque deftruere, aut etiam ei ullas poflefliones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare, aut quoque modo moleftare: verum omnia integre perfeverent, atque conferventur, eorum, pro quorum fubftantia aut fuftentatione aut gubernatione concefta funt, ufibus commodis profutura. Obeunte te nunc ejus loci abbate, vel tuorum quolibet fucceflbrum, nullus ibi qualibet fubreptionis aftutia, vel violentia, praeponatur: nifi quem fratres communi B conienfu, vel fratrum pars confilii fanioris elegerint. Eledus a Romano pontifice confecretur. Chrifma, oleum fandum, confecrationes altarium five bafilicarum, ordinationes monachorum qui ad facros funt ordines promovendi, ab epifcopis in quorum dιœcefiLus eftis, accipietis: fi quidem gratiam (c communionem apoftolicr fedis habuerint, & fi gratis ea & fine pravitate impenderint. Si quid vero horum obftiterit, liceat vobis a quocumque volueritis catholico epifeopo, quæ fupra nominata funt facramenta percipere. Si qua vero ecdefiaftica, fæcularifve perfona hanc noftrat conftitutionis paginam fciens, temere contra eam venire attentaverit; fecundo tertiove commonita, fi non fatisfadione congrua C emendaverit, poteftatis honorifique fui dignitate careat, reamque fe divino judicio exiftere de perpetrata iniquitate cognofcat, & a facratiflimo corpore & languine Dei ac domini Redemptoris noftri Jefu Chrifti aliena fiat, atque in extremo examine diftridx ultioni fubjaccat. Cunctis autem eidem loco jufta fervantibus fit pax domini noftri Jefu Chrifti: quatinus & hic frudum bonx adionis percipiant, &apud «ternum judicem prxmia xternx pacis ac mercedis inveniant. Amen. Bene valeas.

Ego Pafchalis fandx catholicx ecclefix epifeopus fubfcripfi.

Siris. x. H. Datum Capux per manum Joannis S. R. E. jj4Coni cardinalis vi. Kal. Novemb. Indid. ii. D Incarn. Domini anno MCII. pontificatus autem domni Pafchalis II. papx tertto.

rit i. ms. coli»shf< Soc. H.

XLVIII. AD RICARDUM NARBON. ARCHIEPISCOPUM.

Narbonenfis ecclefix poflefliones & jura confirmat.

Pafchalis epifeoput, fervus fervorum Dei, venerabili fratri Ricardo, prima fedis Narbonenfis antiftiti, ejufyue fucceftoribsu canonice fubftituendis in perpetuum.

GAritatis eft donum proprium, providere pro- E fedibus aliorum. Caritas enim *non quartt* >. cCr. *fua funt.* Unde & apoftolus: *Nunc autem vi-* › ittU·!. j. *vimus fi vos jiatis in Domino*. Et iterum. *Quo tf enim fpes noftra, aut gaudium, ont corona gloria? Nonne vos ante Dominum noftrumJefumCbriftum?* Hoc igitur cariratis debito provocamur,& apoftolicr fedis audoritate compellimur, honorem debitum fratribus exhibere, & fandx Romane ecclefix dignitatem pro fuo cuique modo ceteris ecclefiis impertiri. Idcirco, venerabilisfrater Ricarde Narbonenfis archiepifcope, prrfentis decreti pagina, tibi tuifque fucceflbribus quidquid parochiarum ad primx fedis Narbonenfis ecclefiam antiquo jure nofcitur pertinere, confirmamus. Porro infra parochias ipias jure proprietario tam tibi quam tuis fucceflbribus poflidenda, regenda, & difponenda fancimus, ecclefiam fandi Pauli cum omnibus pertinentiis fuis,oppidum Caput ftagni, Salas Arufcadas, Argent, Fontem jocofum, Apriag, Villam rubeam, Segionum,& extera praedia, cellas, feu poflefliones, quæ vel a regibus, vel ab aliis fidelibus viris, ecclefix fandorum martyrum, Jufti & Paftoris oblata: funt, tam in Narbonenfi comitatu, quam in Biterrenfi, Redenfi, Suftantionenfi, &Nemauienfi. Infra vero urbem Narbonenfem, medietatem ipfius comitatus, medietatem telonei, portatici, raficx, falinarum, & exterorum reddituum qui civitatis comite tam de marinis quarti de terrenis inftitoribus exiguntur. In monafteriis vero feu erreris per Narbonenlem ecclefiam ecclefiis, falva fedis apoftolicr audoritate, canonicum vobis jus obtinere concedimus. Sane ad veftram metropolim pertinentes epifcopales cathedras, videlicet Biterris, Carcaflbnx, Tolofx, Elnx, Agathes, Lutevx, Magalonæ, Nemaufi, Uzeticx, tibi tuifque fiicceflbribus in perpetuum fubjedas, obedientiam debitam fervare cenfemus. Primatum etiam vobis fuper fecundam Narbonenfem, id eft, Aqucnfis metropolis, ficut a noftris prrdecefforibus ftatutum eft, confirmamus: & quidquid ex antiquo jure frpe didx ecclefix Narbonenfi competit, ratum perpetuo & inconvulfum manere decernimus. Statuimus ergo ut nulli hominum liceat eandem ecclefiam temere perturbare, aut ejus poflefliones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare: led omnia integra conferventur, eorum, pro quorum fuftentatione ὃC gubernatione concefla funt, ufibus omnimodis profutura. Si qua igitur in futurum ecdefiaftica, fæcularifveperfona, hanc noftrx conftftutionis paginam fcierts, contra eam temere venire tentaverit, fecundo tertiove commonita, fi non fatisfadione congrua emendaverit, poteftatis honorifique lui dignitate careat, reamque fe divino judicio exiftere deperpetrata iniquitate cognofcat, & a facratiflimo corpore & languine Dei & domini redemptoris noftri Jefu Chrifti aliena fiat, atque in extremo examine diftridx ultioni fubjaceat. Cunilis autem eidem ecclefix jufta fervantibus fit pax Domini noftri Jefu Chrifti: quatenus & hic frudum bonx adionis percipiant, & apud diftridum judicem prxmia xternx pacis inveniant. Arnen.

Ego Pafchalis catholicx ecclefix epifeop. fubfcripfi.

Datum apud Privatum, per manum Joannis S. R. E. diaconi cardinalis ac bibliothecarii, tertio Idus Julii in anno Dominice Incar. MCVII. pontificatus autem domini Pafchalis II. Pp. VIII.

XLLX. AD ABBATEM S.PONTII, ET ELECTENSEM.

Ne excommunicato* a Narbonenfi epifeopo fufeipiant.

Pafchalis epifeopus fervus fervorum Dei, P............ abbati fanSli Pontii, tf R. EleHesfi abbati, cateris monachis, falutem tf apoftolicam benedictionem.

FRater nofter Ricardus Narbonenfis metropolitans adverfus dile&ionem veftram conqueritur, quod excommunicato* & interdido* abeo

in communionem & participationem ante abfo-luiionem iufeipiatis : cum non lolum vos , vo-rum etiam laici non ignorent, quoniam in'quum & contra canones fit, cum interdicts & excom-municatis communicare , & eorum peccatis in-volvi . Nos vero in concilio quod apud Trecas celebravimus, fandorum Patrum decreta fcquen-tes , tam epifeopis , quam abbatibus & exteris clericis intÂlixtmus , ne ulterius excommunica-tor vel tnterdiftos ab alio, in fua parochia reci-perent. Igitur ne noftrx prxeeptionis contempto-res videamini, mandamus vobis ut abhujuimodi omnino cefletis , ne excommunicationis vinculo detmeamint.

bud) A·· friait «ptft ·1 /'> t-

L. AD ROTHARDUM MOGUNTINIM ARCHIEPISCOPUM.

De epifeopis qui inveftiuntur a regibus : item de iis qui fchiimatis tempore conlecrati funt.

Pafcbaits epifeopn', frrws fervortem Dii, venerabili fratri jlatardi/ Mo^nntinO epifeopo , faiutem ú ajfojialicjm benediffionem.

SAcerdotii ac regni grave jamdiu fcandalum fuit ; quia ulurpanttbus non fua regibus, ecclefla , quod fu· eft libertatis, amifit. Hanc profecto viam , hanc januam nequitia: fu® Simon magus invenit . Dum enim non nili per przftigiofam inveftituramecclefiafticos honores adipifei mens ambitiofa credit.· fie le ipfam curialibus fubdit obfequiis , fic regium cor amplioribus parat inclinare muneribus. Hax nimirum avaritia, ficu: in libris regum legitur, antiquorum quoque temporum religionem evertit. Sed erga hujulmo di prxlumptores reges , qualiter divina txvierit indignatio , in eildcm apicibus non filetur. Et vero magnum eft filio tiagitium , matrem addicere lervituti, ut invita thalamos ineat, quos reculât · Super hoc negotio nova nos oportet lolicitujinc concitari , cum novi regni opportuntrat*m divina d'fpvfitio providit. Nos enim regibus, qu· lui ruris funt, integra fervare optamus, nec in aliquo minuimus , dummodo ipfi tponix tui dommi libertatem integram patiamur; quam iui meru:t fanguine redemptoris . Sic agentes , noftrum auxilium, noftrum confilium, concordiam noftram, noftram dulcedinem obtinebunt . Alioquin tantam domin· ac matris noftrz indignitatem pati non poflumus. Quid enim ad militem baculus epifcopalis ? Qui annulus facerdotalis > Habeant in ecclefia pumatum fuum, ut fint cc-cleii· defenfores* ficccclefi· fubfidiis perfruantur. Habeant reges, quod regum eft , quod facerdotum eft, habeant facerdotes.* lie pacem invicem teneant, fit fe invicem in uno Chrifti corpore venerentur . De ordinationibus clericorum , qui in noftri temporis fchilmate ordinati funt : non aliud feribendum duximus , qnam in Placentina fynodo, per fanflz inemori· Urbanum przdeccflbrem noftrum deliberatum eft. Porro epifeopis, qui fub excommunicatione in eodem fchilmate manus impofitionem fuicepcrunt, ad concilii fententiam deterendos arbitramur . Tantum enim tantarum perfonarum malum generali deliberatione aut curandum eft/aut detruncandum. De concilii autem loco aut tempore, fi veftris in partibus celebrandum fit , tua intereft , communicato fratrum confilio, nobis citius indicare. Optamus c-nim, fic vehementer opportunum eft: ut, vel apud vos per legatos noftros : vel in Italia per nos largiente domino peragatur . In quo de fa-

A cerdotii ac regni fcandalo propulfan^io, pace ftabilicnda, communi per Dei gratiam deliberatione traâemus. Sane de fchilmaticorum eccleflis , fan&e memori» Joannis pepse verba mandamus. Ait enim epilcopis per Italiam conftitutis; ., Ec-„ defias Ananorum, ubicumque inveneritis, ca-„ tholicas eas divinis precibus & operibus abfque „ ulla mora confecrate. In inferioribus, “ & id ipfum in Conftantinopolitanis partibus fe feciflc Commemorat, dicens : „ Qtiafcunque illis in par-„ tibus eorum eccleftas reperire potuimus , ca-„ tholicas eas, domino opem ferente , confecra-„ vimus,

Omnipotens Dominus , quem pacem noftram ficfaiutem çfle credimus, per induftriam veftram, B pacem ac faiutem ecdefiae fu·, miierationum fuarum affluentia operetur.

Datum Laterani, 111. Idus Novembris.

LI. AD ALTARDUM ABBATEM VEZE-L1ACENSEM. 4.,^«,

r. -o,,.a.- ad bi bhoihecam ci-nuti. (te, p.1,1

Privilegium vezeliacetue.

Pafcbalir epifcopni fervn> fervorum Det, dileflofrairi siltardo abbati l'eveliacenfii cetnobii, ejufqtee legitimis fetccefforibns in perpelnnm .

QUia documentis apoftolicis regendus eft ordo ecclefiafticus : oportet ut grex dominicus C impigro animo, aflidua vigilantia cuftodiatur fic gubernetur . Ut autem praelatorum vigilantiam nulla nox , nulla tenebrarum hora opprimat, vel confundat: caritas , qu· Deus eft , qu· przter unum , alterum nefeit, omnibus viribus tota mente diligenda eft fit tenenda. Quoniam vero nullis prxcedentibus meritis, fed fola omnipotentis Dei gratia , in ecclefia locum Petri obtinemus : neccfle eft, ut omnibus fuperimpendamur ecdefiis, maxime his qux juris B. Petri efle nofctmtur, fic qu· affeftu filiali invocant conf'lium fit auxilium matris fu·. Quia icitur dileftio fraternitatis veftr· poftulavit privilegium monafterio Veteliaco heri, cujus regimen auftore Deo vobis commiffum efl, quod fundatores ipfius Gerardus comes D vjr nobiliflltmus , fit uxor ejus Berta, pia devotione fic teftamenti confirmatione B. Petro apoftolorum principi obtulerunt: nos precibus veftris affenfum praebentes , auâoritate apoftolica per prziens privilegium confirmamus atque ftatuimus, ut nulli imperatorum, nulli unquam regum,nui li comitum , nulli antiftitum, nulli cuiquam alii dc rebus qu· jam dido monafterio a prsediftis fundatoribus vel ab aliis Deum timentibus . oblat·, vel conceflic funt , vel deinceps conferendz, fub qualibet occafionis fpecie liceat minuere, vel auferre, vel ablatas retinere. Inter qu· nominatnn eidem monafterio confirmamus, in epifcopatu Edueufi ecclefiam fandi Petri, *&c.*

H>c enumerantur omnes,

E Prxterea ftatuimus, ut confecratio monafterii ipftus, fic ecdefiarum qu· funt in ciicumadjacentt villa, ordinationes quoqu* monachorum fic clericorum, confilio abbatum Clunjacenfium, quibus prxdcceflores noftri fic nos perpetualiter concedimus vices noftras ln jam dido monafterio , ibidem flant, aut ubi ipfi abbates maluerint. Chrifma quoque fic oleum fanâum a quo maluerint catholico epifeopo accipiant. Ecclefi· vero ejufdem monafterii per diverfas provincias conftitutx , fic earum altaria , ab epifeopis in quorum dicecefi funt, confecrentur . Sacerdotes etiam fic clerici ordinentur , fic ab eis chrifma fic olaum fan-

fandum accipiant, fi gratiam Rornanx fedis ha-A buerint, fit gratis, ac fine pravitate aliqua dare voluerint ; fin alias , a quo maluerint catholico epifeopo accipiant. Obeunte ejufdem loci abbate, vel quocunque fuccefforum tuorum, nullus ibi c-ligatur violentia, vel aliqua fubreptionis afturta, fed quem fratres communi confenfu , vel pars fratrum fanioris confilii, paedidorum Quniaccn-fium abbatum praecepto , fecundum regulam B. Benedicti elegerint. Eleâus veto, aut a Romano pontifice aut eorumdem abbatum confilio confe-cietur . 'Ipfius autem diœcefis epifeopo, nifi ab abbate ipfius monafterii invitatus fuerit , ftatto-nes agere publicas, aut privatas miflas celebrare in eodem monaflerio haud liceat . Donationem quoque, vel fubjefttonem, feu poteflatem interdi- B cenat in eodem cœnobio & circuœadjacenti villa nullam habeat. Decrevimus etiam ut nulli omnino hominum liceat cœnobium ipfum perturbare, vel inquietare, feu vexationibus fervos Dei fatigare, vel ejus pofleffiones auferre vel minuere, fed om-nia in integrum conferventur eorum ufibus, pro quorum fuftentatione & gubernatione eidem mo-uaftcrio funt concerta. Ad indicium quoque hu-jus libertatis, apoftolicx fedi, cujus juris eflêdi-gnoicitur, libram argenti per fmgulos annos per-lolvat. Si quis autem fefens, contra hujus noftri decreti paginam agere tentaverit , fecundo, vel tertio admonitus, nifi refipuerit, a facratiflimo corpore &. fanguine Domini noftri Jefu Chrifti a-liciius fiat. Qui vero obfervator extiterit, fando- C tum apoftolorum Petri & Pauli benedictionem percipiat: & in futuro, fandorum confortio pet-itui mereatur. Omnipotens Deus , qui eft vera lilus , & vera cuftodia , te & congregationem tibi creditam protegat & defendat, & per inter-cclfionem B- Marix Magdalenz, qux cum fon-te lacrymarum ad fontem mifericordix Chriftum pervenit , ad finem qui non finitur , pervenire concedat.

Ego Paichalis catholice ecclefix epifeopus fub-fcripfi.

Datum Beneventi per manus Galtert Roma-ns ecclefix diaconi cardinalis, anno DominiczD Incarnat. Mcttt. menie Novemb. Indidio. xt. pontificatus ejufdem feçundi Paichalis papx, an-no iv.

E.Splol't" for»» III.

L11. AD GALLOS.

Solvit inrerdidum , cui Eduenfis epifeopus Vi-zeliacenfem ecclefiam fub/ecerat.

Pafcbalit epifeopus, fervus fervorum Dti, clericis , militibus, & ceteris Dicis per Gallicanas eccle-fiai , falutem & apoftolicam benedifltonem .

Audivimus , fit vix credere potuimus , quod confrater nofter Eduenfis epifeopus, fit ar- E chidiaconi ejus, vel archipresbyteri, non juftitiæ dudi, led aemulatione compulfi, vobis interdixe-rint Viteliacenfe cœnobium devotionis gratia a-dire, ecclefiam introire , & ad fepulcrum beat* Marix , quod in eadem ecclefia celebratur, ac-cedere , aut aliquas oblationes apponere. Nova profecto , nova hxc eft interdiâio facvrdotum : cum ad devotionem vocare , non a devotione revocare , facerdotalis officii debitum videatur . Porro nos interuiâum hoc facerdotali officio niflblventes, *fcire vos* volumus, quia fiveepifeo-pus, feu miniftri ejus, nifi ab hac prxfumptio-ne deftiteriut, apoftolicx *ledis indignatione* ple-dentur.

Datum Laterani nt. Kai. Novembris.

LIU. ad ROBERTUM VIZELIACENSEM ABBATEM.

Declarat cum efle in apoftolicx fedis tutela.

Pafcbalis epifeopm , fervus fervorum Dti , dileflo fitio Roberto I'lZtlitterf abbati, falutem & apo-ftolicam bemdiitiomm,

ET divinarum & humanarum legum inflitu-ttonibus edocemur, & ipla etiam naturalis ratio nos exhortatur, ut non tolum familiares& domefticos , fed univerfos quoque diligentes nos diligere debeamus. Quia ergo, in Chrifto fili ca-ri(Tunc Roberte abbas, dudum Rornanx ecclefi® familiaris ac domeflteus comprobaris: & quia in ipfo B. Petri allodio conftitutus es: praecipua te dilectione compleftimur , & B. Petri munimine confovemus. Interdicimus enim , ut nullus om-nino perfbnam tuam , vel commiflum tibi offi-cium conturbare vel inquietare prelumat : fed quiete permaneas, ut libere omnipotenti Deo de-bitum poflis fervitium exhibere . Si quis autem contra ifta prxfumpfcrit , Dei omnipotentis, & fedis apoftolicx indignationem *fe* noverit inven-turum . Qui vero obedient & obfervator extite-rit, Domini Dei noftrj, fic apoftolorum ejus gra-tiam confequatur.

Datum apud Tranftibcrim, vm.Kaknd. No-vembris ,

UV. AD GUILLELMUM COMITEM NI-VERNENSEM. ibw<·.

Ut Vizeliaccnfe monaflerium , quietum ac libe-rum efle float.

Pafcbali» epifcepm, fervtu fervortem Dti , GeulUl-mo lilxftri vire, htwnurfnm comiti , falattm & apoftolicam benodifiiomm.

NOn parva de te aoud nos fama eft, & nos ita credimus & CTcdidimus : quod Dei ti-morem habeas & amorem, quo juftttiam diligas, & quod in exteris, ficut tantum decet virum , per Dei gratiam hooefte *te* habeas . Monemus igitur, ut vicinas tibi ecdefias ab oppreflionibus liberas facias; nec aliquas eis moiefttas irroges : illis maxime, qux ad B. Petri tutelam aut pa-trocinium pertinent, quemadmodum Viteliacen-fe ctmobium : in quo exaftiones, aut ufurpatio-nes aliquas per te, vel quorumlibet prxfumptto-ne , inftitui omnino prohibemus, & interdicimus. Immo ficut a noftris prxdeceflbribus apoftolicx fedis pontificibus fancitum eft, nofque lancimus: ut idem monaflerium fecundum conflitutionem teftamenti nobilis memoris Gerardi comitis, B. Petri jure quietum liberumque dimittas. Aiioquin B. Petrus adverfiun te dominii fui exeret ultio-nem : & nos locum noftrum apoftoiica auflort-t-.te tuebimur.

Datum Prxncfte xis. Kal. Jenuar.

Ibi4<··

LV. AD DAIMBERTUM SENONENSEM ET ALIOS EPISCOPOS.

Ut Vireliaccnie monaftertum protegant.

Pafebalis epifeopus, ferv:<s fervprum Del, venirabilibui fratribus fy coepifcopis Daimbertv Senonenfi, Hugoni Nivernenfi, Stephana Eduerfi , Joceranno Liigonlnfi, Hugoni yfnttfiodorenfi, faintem fy apoftolicam btsudiRionem.

EX fundatoris illuftris memoriae Gerardi comitis oblanoue, Vizeliacenfe monafterium B. Petri juris die, veftra, ut credimus, noritianon ignorat. Verum quidam, ficut accepimus , loco eidem exaftiones imponere, & graves moliuntur imurias irrogare. Rogamus ergo fraternitatem veftram , fic monemus , ut pro veftri officii debito locum ipfum protegere ftudèatis : & fi quis ei fr.oleftias fecerit, ab abbate ve) fratribus requifiti, ita inde juftitiam faciatis, ut a B. Petro,& a nobis gratias habeatis.

Datum Prxnefte xji. Kalend. Januarii.

LVI. AD EPISCOPOS GALLIARUM.

Adverfus interfedores abbatis Vizeliacenfis.

Pafcbahs epifeopus, fermes fervorum Dei, venerabilibus fratribus epifeopis Galliarum , falutem fy apoftolicam bcnediCltcnsm.

SAcerdotalis ordinis caritate vehementer indignum videtur , quod facinorofas perfonas , quas pro criminibus luis perfequi dtberetis, fovere dicimini. Interfeàores enim Vizeliacenfis abbatis in quorumdam veftrum parochiis licenter habitare dicuntur . Unde fraternitatem veftram digna redargutione corripientes , przfentium Attcraium audoritate prsrcipimus: ur cos qui dominum iuum presbyterum fic abbatem tam nequiter occiderunt , fecundum dignum pœnitfcntix modum in exilium detrudatis : &, 11 noluerint obedite, excommunicationi fubjicite , nec unquamp. vel Vizcliaceufi abbati, vel prepofito alicui, facultas fit eifdem homicidis vel eorum heredibus, de his qux ad eccleftam pertinent aliquid dimittere. Eos vero, quos hujus homicidii fuirteconfiat auftores, nifi dignam egerint pœnitentiam, ab ecclefi» alienos efficite.

Datum apud Guardaftallum vui. Kal. Novembi is.

E* T»»ie ». Sp>t.I.ri Dachctiol .

LVII. AD RADULFUM REMENSEM ARCH1EP1SCOPUM.

Confirmat privilegia Atrebatenfi epifeopo concerta.

Pafcbalis epifeopus , fcrvus fervorum Dei , venerabili Raduipbo Remenfi archiepifcopo, falutem fy apoftolicam benediCitonem.

QUod de Atrebatenfis epifeopatus reftitutione a prxdeceflore noftro fanftz memoris Urbano faftum eft, Icitote apud nos firmum fic inviolabile permanere : nec unquam parturos nos ut Cameracenfi fubjiciatur ecclefiz. Porro tam vos quam fucceffbrcs veftros przfentium litterarum auâoritate compellimus , ut poft mortem Atrebatenfis epifeopi ad faciendam illic epifeopi eleftionem foliate invigilare, & ekdum fine morx

A longioris obftsculo coniccrare curet» . Si qù3 autem adverfus Este agere tentaverit, cxcommlt nicationis vinculo irtnodetur.

Dara Laterani oâavo Idus Aprilis.

LVIII. AD CLERUM ET POPULUM ATREBATENSEM.

, To·®»· Spi.lUt>l

Prohibet Atrebatenfem-ecclefiam Cameracenfi fubiici.

Pafcbaits epifeopus, fervus fervorwse Dei, clero & populo oltrcbatmfi, falutcm fy apoftolicam benedictionem.

B AUdivimus quofdam perverfc agentes, & apoftolicx fedis audoritatem annullare cupientes, ad hoc conatus fui molimen intendere, ut Atrebatenfis ecclefia epifeopali cathedra pratdita pertundetur, & Cameracepfi fubjiciatur ccclefix. Unde nos univerfitati veftrz feripta pnefenti a dirigentes, omnipotentis Dei, Patris, & Filii, & Spiritus fanfti auâoritate fancimus, reftitut&nem Atrebatenfis epifeopatus a pracdeceflbre noftroUrbano faâam , fic a nobis per Dei gratiam confirmatam , firmam & inviolabilem permanere . Qualcumque vero poffeffiones ab eadem feftitutione epifeopatus ipfe portedit, quietas femper integrafque poftideat. Sub anathematis etiam prohibitione interdicimus , ne Atrebatenfis ecclefic Cftarus, Cameracenfi unquam fubdatur ecclefic . Qui vero temerario aufu adverfus ifta prxiumpferint , eos Dathan & Abiron judicium fubfcquatur, qui Moyfi & Aaron divinitus datam poteftatem comprimere tentaveiunt. Poft exceiTum igitur venerabilis fratris noftri Lamberri , qui nunc Atiebatenfi ecclefic prxfidet, a vobis epifeopum omnino praecipimus eligendum . Cui, fi canonica eum ft&tuta non rcfpuunt, omnino non liceat cleftionem aut communi aut melioris partis confenfu importtam fubterfugere .

Data Laterani oâavo Idus Aprilis, Indift. v.

LIX. AD LAMBERTUM ATREBATENSEM EPISCOPUM .

Bm To<< ». 4r *u*»>· ι Dichtnud-

Ad litem inter canonicos & monachos Atrebateufes dirimendam a fe deleâos arbitros feribit.

Pafcbalis epifeopus fervus fervorum Dei, venerabili fratri Lamberto epifeopo Atrebatetfi, falutem fy apoftolicam benedi&iontm.

PRo canonicorum veftrorum & monachorum S. Vedafti lite diutina, frequenter ficnos tibi fcripfimus, fic tu nobis litteras mififti. Czterum quod non parum nos gravat, adhuc lis eadem. Ad illam enim divifionetn quam monachis p abfentibus diremifti , nos eos jufte cogere non potuimus. Venientibus autem nuper ad nosutriufque partis nuntiis, nos ad eligendos hujus arbitros urramque partem noftra auâoritate coegimus . Rogamus ergo dileftionem tuam ne graviter ferat, quod divilionem veteris fic novi Burgi litteris veftris fignificatam, nequaquam firmavimus : quia, ut prediximus, cogi ad eam monachi jufte non poterant. Cxterum ad hanc infra dies quadraginta, ficut ftatuimus , peragendam , omnino te volumus imminere. Quia neutra pars eleftis arbitris poterit refragari .

V.chcn··!

LXL AD DUODECIM ARBITROS
Atrtbatenfca.

Ut litem clericorum Atrebatenfis ecclefis, & mo nachorum fandi Vedafti, abfque partium ftudio definiant.

Pafchatit epifcopas feront fervorum Dei, bonis viris t Hngoni majori, Dodoni de befits, Gnazeli-" *Gomrlmo fratribus, Fulconi filio Anfelmi , Fiilvino filio Adeifridi, Gnafelino militi, Girardo Saraceno, Gerboido patri Baldnmi, Thebaido filio Bonevita, Horiberto, Agxnoni, Atrebate»- fis municipii civibas, falatem tf apoftolicam benediftionem.*

Viros bonos vos efle audivimus, & ideo vobis, tanquam bonis ecckfik filiis, qux imperanda funt confidenter imperamus. Lis enim qux inter ecclefix veftrx clericos, & B Vedafti monachos, agitata eft, molefta nobis vehementer β gravis eft. Ncviflime ad eam litem dirimendam, qux de veteris fle novi Burgi terminis agitur, vos tanquam veraciora arbitros elegerant. Vobis igitur ex Dei fle beati Petri audoritate prxciptmus, & in peccatorum remiifionem injungimus, ut omni amicitia inimicitiaque fepofita , de illis veteris fle novi Burgi terminis quidquid noftis verius ac certius proferatis. Ne qua vero pars de teftimonii veftri veritate ambigat, ab unoquoque veftrum jusjurandum hu|ufmodi fieri pro animarum veftrarum falute prxeiptmus: quia de his terminis fe fciente veritatem proferet ; neque pro amicitia, aut inimicitia , aut pro pecunia, mendacium dicet. Si autem dc vobis aut duo, aut tres, aut quatuor, diflenferint, aut defuerint odo;» teftium aflèrtio obtineat firmitatem.

Data Anagmx viu^IUus Novenjbns.

ti Tomo ▷ SpiCIItfAi V.chcriiai.

AD STEPHANUM BESUENSEM
Abbatem.

Befuenfis coenobii poflefltones , & jura confirmat.

Pafcbalis eptjcupKj fervas fervorum Dei, dsleito filio Stephana Befaenfi abbati, ejafpee faccefforibns regaiariter promovendis in perpetuam .

Religiofis defideriis dignum eft facilem prxbere conlcnfum, ut fidelis devotio celerem fortiatur effedum. Proinde nos religionis veftrx defideria confoventes, veftro Befuenfi monafierio in hunore beatorum apoftolorum Petri &*Pauli xdificato, eorumdem apoftolorum ex apoftolicx fedis benignitate munimen impendimus. Conftituentes, & prxfentis decreti pagina fancientes , ut ecclefia de Albiniaco, & ecclefia fandi Benigni, fic capella fandx Marix qux caftello montis Salvionis fita eft, ad fupradidam Alfiimaci ecclefiam pertinens, ecclefia etiamCamlintenfis, fic ecclefia de Majas, cum appenditiis fuis, capella de Fovent veftro temper cœnobio ita firme, ira libere quieteque permaneant , ficut a fratre noftro RotbcrtoLingonenfi epifeopo, cum totius Lingonenfis cleri conniventia traditafunt.

Idipfum etiam de duabus prxbendis ftatuimus, quas boox memori® Harduinus fit Hugo, Lingooenfaepifcopi, fratribus in ecclefia fandi Gengulfi apud Lingooas Domino fervientibus tradiderunt.

Idipfum etiam ftatuimus fuper ecclefia de Sivojo cum pertinentiis fuis, fuper capella fandi Mauricii feu fandi Dionyfii, capella fandi Valeriani, & ecclefix de Raiol, fit parie quarta ecclefix fandi Martini de monafterio, feu exteris rebus quas bon® mqpiorix Hugo Bifontinus epifeopus veftro monafterio contradidit. Porro ecclefia fandi Remigii qux eft in Burgo Bcfux, fit ecclefia de Belenavo cum appenditiis fuis, ita in*pofleftione veftra liberas, ita ab omnibusconfuetudinalibus immunes femper manere cènfemus, ficut a bonx memorir Alberico quondam Lingonenfi epifeopo, feu fucceflbir ejus Rainardo ejufdem ecclefix venerabili epifeopo, libertate ac Immunitate donatx funt.

Praterea confirmamus vobis ecckfiam Salvatoris de veteribus vineis, ecclefiam fandi Martini de Luco, ecclefiam fandi Laurentii de Beria, ecclefiam fandi Benigni dc dloenfis villa , ecclefiam fandi Sequani, qux eft parochialis , ecclefiam fandi Valerii de Talcmaro, ecckfiam fandi Leodegarii de Genziviaco, ecclefiam fandi Martini Belmontis, capellam quoque fandi Marcellini, quam bone memorix Gcilo Lingonenfis epifeopus ad luminaria altaris ecclefix veftrx contulifle dignofeitur, cum beati Prudentii martyris fub eodem altari reliquias collocavit , cum appenditiis & mancipiis utriufquc fexus, ficut ea lupradidus epifeopus Virdunenfi epifeopo commutavit. Ecclefiam quoque fandi Hypoliti de Pontiliaco cum appenditiis fuis, ecckfiam dc Caforo fandi Symphoriani, ecclefiam fandx Matrix de Fonvens, a Lamberto Lingonenfi epifeopo datam cum pertinentiis fuis. Ecclefiam quoque fandi Cengulfi fuperius nominatam . Porro Villam Befux fandorum apoftolorum Petri flt Pauli monafterio adjacentem, cum omnibus pertinendis fuis, ab omnium hominum vexationibus liberam, ficut hodieeft, vobis in perpetuumfancimus. Pifcariam quoque Fontis loco ufque ad Pincianum in jure ac poflêflione veftra femper fervari libere quieteque fancimus,

Prrterea quxeumque in nrxfentiarum nunc idem monafterium poffidet, five in futurum concceflione pontificum, liberalitate principum, vel oblatione fidelium, jufte atque canonice poterit adipifei; firma tibi, tuilque fucccfloribus, flt ik libata permaneant.

Decernimus ergo ut nulli omnino hominum liceat idem coenobium temere perturbare , aut ejus poflêfliones auferre, vel ablatas retinere , minuere , vel temerariis vexationibus fatigare, fed pmnia integra conferventur, eorum, pro quorum fuftentatione fic gubernatione concefla funt, ufibus omnimodis profutura, falva Lingonenfis epifcopi canonica retinentia.. Ut epifeopo tamen, aut epifcopi miniftris, omnino non liceat monafterium ipfum, aut ejus loca gravare, nec ornamenta ecclefix qualibet occafione diripere , nec exadiones aliquas , aut confuetudines qux fratrum quieti noceant, irrogare. Interdicimus etiam ne quis idem Befuenfe coenobium in ceLlam redigere audeat, quamdiu monaftici ordinis obfervantia illic Domino prxftante viguerit,

Si quis fane in craftinum archiepifcopus , vel epifeopus, imperator, vel rex, princeps, aut dux, comes, vicecomes, aut judex, vel quaelibet ecclefiaftica , fecularii ve perfona, hanc noftrx conftitutionis paginam fciens , contra eam venire tentaverit , fecundo tertiove commonita, fi non farisfadione congrua emendaverit, poteftatis honorifque fui dignitate careat, reamque fe divino judicio exiftere de perpetrata iniquitate cognofcat, & a facratiflimo corpore & fanguinc Dei & Domini redemptoris noftri Jefu Chrifti aliena fiat,

fiat, atque in extremo examine diftrid* ultioni A fiAfaceat.

CudAis autem eidem loco jufta fcrvantibus, fit pax Domini noftri Jefu Chrifti: quatinus hic frudum bon* aâioms percipiant. & apud diftri-. ôum judicem premia «terne pacis inveniant. Arnen.

Scriptum per manum Rainerit feriniarii debotarii facri palatii. Datum Laterani ner manam Joannis S.R.E. diaconi cardinalis, Kal. Januàrii., Indiâ. xttj. Incarnar. Dominice anno MCV. pontificatus autem domni Pafchalis II. pop* VI.

Ego Pafchalis epifeopus catholice ecclefi* lubfcripfi i

E«

LXIII. AD GOSFRIDUM ABBATEM fandi Mayentii.

B

Ejus coenobium in fanâ* fedis .tutelam recipit.

Pofabalif eyifotpHi frrtnu fervorum Dii, dikfk i» Cbrifio domno 'Gofrido Moti nmrMhf mono-finii [nili Moxtntii odinteri11 efafete fitcciffo-ftbm rrgnlermr eeomMmtdû μ ρηρν/ιη.*

Pie poftulatb voluntatis, effeâu debet profequente compleri: quatinus dc devotionis finceritas laudabiliter enitefeat, * dc utilitas, poftulata indubitanter afliimat, Qpia Igitur dilcâio tua ad fedis apoftolic* portum confugiens, ejus tuitionem devotione debita requiſivh nos: fup-C olicationi --tu*-- clementer annuimus, dc beatidi Maxentii monafterium cui auâoreDeo prefides, & tam ei adjacentem villam quam cetera omnia ad ipfum pertinentia, fub rutclam apoftolie* fedis recipimus. Per prslentis igitur privilegii paginam apoftolica auâoritate ftatuimus, ut qu*cumque predia, quafeumque pofteftiones in ptefenti tertia Indiftione idem monafterium legitime poftidet, five in futurum conceffione pontificum, liberalitate principum, vel oblatione fidelium jufte atque canonice poterit adipifei, firma tibi, tuifque fucceiTorlkis, & illibata permaneant, m quibus hxc vifa funt propriis vocabulis annotanda, *&c.* De quibus nimirum tcrris Piâavenfium ' fol. v. quotannis Lateranenfi palatio perfohetis. Ergo ut nulli onu nmo hominum liceat idem monafterium temere perturbare, aut ejus poflcfliones auferre, vel ablatas retine.e, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare, fed omnia integra conferventur, eorum, pro quorum fuftentatione dc gubernatione conceffa lunt, ufibus omnimodis profutura. Sed neque mterdiâione vel excommunicatione ipfum monafterium addicatur, nifi forte pro ditioribus, cubi.................quas vel abbas, vel monachi emendare contemplerint: nec ipfi tamen excommunicator, aut interdiras ad officium divinum fufeipiant: n<c in communi parochi* interdi&o figna pultentur. Obeunte tamen ejus loci abbate, .vel tuorum quolibet fuccefibrum, nullus ibi quilibet ex fubreptionis aftutia feu violentia preponatur, nifi quem, fratres eorum confenfu, vel fratrum pan confiai fanioris, vel de fuo vel de alieno fi oportuerit collegio, fecundum Dei timorem, dc beati Beeediâi regulam elegerint. Si quis igitur in craftinum archiepifcopus aut epifeopus, imperator, aut rex, princeps, aut dux, comes, vicecomes, judex, aut ecclefiatlica quclibet fiecularifve perfona hanc noftrz confliturionis paginam fciens, dtc. *ut i» tptft.prend.* Scriptum per mamunRak ncrii feriniarii regionarii facri palatii·

Ego Pafchalis catholice ecclefi* epifeopte.

Datum Romæ in portieu beati Petri, *per* manum Joannis S. R. E. diaconi cardin. ac bibliothecarit, v. 'Kal. Maii, Incarnatione Domini MCx. pontificat» autem domni Pafchalis II. pap*, ~~anno xi~~.

LXIV. AD GALONEM PAR4SIENSEM epifeopum dc capitulum ecclefi* Parifienfis.

Ut ecclefi* Parifienfis famuli ad dicendunx teftimonium in caufis forenfibus admittantur I

pifthults epifcoptii, ftrwYKtnDti, vnurMli fretrt Goiont, & copititlo Partficnfi/ ftcl&t, jslntrm if opofiulicam btMdi&intfH.

Sicut cx relatione veftra fit *ex* literis regiis intelleximus, Parifienfis ecclefia magnum haâenus rerum fuarum patiebatur incommodum: pro eo quod ipfius ecciefic famuli, qui apud vos fervi vulgo improprie nuncupantur, in fbrenfibu* & civilibus caufis, vel placitis, adverius liberos homines non admitterentur in teftimonium. Cui rei dileâus filius nofter Lodoicus Francorum rex pro utilitate ecclefiaftica ha confidendum arbitratui eft: ut epifeoporum ac procerum confilio dc afienfu inftitueret, Parifienfis ecciefic famulos in omnibus caufis, placitis, & negotiis, adverfus omnes homines tam liberos quam fervos liberam âc perfcftam habere tcftincandi dc licentiam: ita ut nemo, eorum teftimonio, pro ecdefiafticc fervitutis occafione, calumniam inferat. Nos itaque petitionem veftram rationabilem perpendentes, idipfum pro ecclefiafticc utilitatis & juftiti* intuitu decreti noftri aflertionc firmamus. Neque enim equum eft, ecclefiafticam familiam iifclem conditionibus coerceri, quibus fervi fecularium hominum coercentur. Sicut igitur praenominatus Francorum rex regia benignitate inftituit, ita nos ecclefi* veftrx familiam, quae fub epifeopi, feu canonicorum jure conuftit, hac noftrx auftoritatis conceffione donamus: ut in forenfibus dc civilibus caufis, vel placitis, adverfus quaslibet fieculares perfonas in teftimonium efficaciter admittatur; nec propter ecclefiaftic* clientele obnoxietatem, fi alta non impediunt', eorum teftimonium refutetur. Datum Beneventi per manum Joannis fanâ* Romane ecclefi* diaconi cardinalis ac bibliothecarii, rx. Kal. Februarii, indiâ. vi. Incarnationis Dominice anno MCxtv. pontificatus autem domni Pafchalis II. pap* anno xiv.

AD BERNARDUM TOLETANUM primatem, apoftolicc fedis vicarium.

Tolxiso C1A<)O»1.

De cleâionc Burgcnfis epifeopi.

"pOftquam literis veftris noftras referipferamus, A de contentiendo P. ecciefic Burgcnfis eleâo licentiam largientes: alias a clero & populoBurgenfi litefas inopinato accepimus, quibus idem Pafchalis archidiaconus tuo quidem confilio, fed rege nefeiente, it populo ignorante, fignificabatur eleftus. Sed poft illam illius eledionem, populo expeâante, univerfo clero confenticnte, rege quoque volente, ipfius regis germanus afferebatur ad pontificatum Burgcnfis ecciefic deftinatus. Sane in iis diflenfionum varietatibus, noftrum eft, & canonum juftitiam confervare, & faluti ecclefi* providere. Unde folicitudlni tue pr··

prefenti* fcripta dirigimus, precipientes, ut corn-provincialibus epifeopis convocatis, loco β temporc opportuno, utramque panem ad veftram rubeatis pnefentiam convenire: ubi omni perfonarum acceptione, omni dolo, & animofitatis pravitate fepofita, prccipimus earumdem deftionum caufam omnino canonice diffiniri.

Datum Lateranis jv. Idus Aprilis.

Éit tvdcl

LXVÏ. AD EUMDEM

Scgovicnfem civitatem ipfius perfon* permittit, Monafterium S. Servandi donat.

FRatcmitatis tur petitionem dementer admifimus. Volumus enim, ut commiflâ tibi apoftolic* fedis legatione honorifice perfiruaris Segovienfem civitatem., nifi proprium defideret civitas ipfa epifeopum, perfcnr tu* pro gravioris paupertatis neceflitate permittimus. Monafterium fanfti Servandi, quod noftri juris eft, a pnedeccflbribus noftris Maflilienfi quondam monafterio novimus fuifle commifliim. Geterum, 3uia propter Saracenorum feritatem monachos e loco ipfo difeeffiflë cognovimus; nos monafterum ipfum folicitudini tu* reftaurandum difponendumque committimus. Quod fi per omnipotentis Dei mifericordiam reftaurari contingit, debitum Lateranenfi palatio cenfum annis fingulis perfolvetis.

Datum Lateranis xvi. Kalend. Aprilis.

Kiblbbo'b. Clakitccaü.

LXVII. AD GALLIARUM Epifcopos.

Coenobium Guniacenfe commendat.

Pufcbalit epifeaput, fervus ferverant Dei, vmerabilibus fratribu' arcbiepifcopit & epifeopis ptrGallias, falutem Ü apofalscam benedsihauem.

QUanta reverentia fedis apoftolic* conftitutionibus debeatur, fraternitatem veftram non ignorare credimus. Si qya vero vel minus diftavel aliter intelleda conlpiciuntur: meminerint qui adverius fandam Romanam ecclefiam conqueri confueverunt, quid pro Felicis pap* feriptis adverius Acatium datis, Orientalibus epifeopis fanft* memori* Gelafius papa refponderit. Idcirco ad memoriam fraternitatis veftr* reducimus, quia Cluniacenfe ccenobium ab ipfo fundationis exordio fanft* Roman* ecclefi* fit oblatum: quod profefto religiofi antiftires & egregii principes pro religione eximia donis fuis ac pofleifionibus ditaverunt. Romani vero pontifices tamquam oculi fui pupillam cuftodrentes, cum loca ad fe plurima pertinentia fratrum illorum regimini commififlent, tam locum ipfum quam cetera ei coherentia, privilegiorum tuorum munitionibus vallaverunt. Scitis enim quanta per eos in Galliarum partibus nova inftituta, vetera fint ad religionem monafteria * reperta. Eapropter caritatem veftram monemus, monentes rogamus atque prccipimus ne tot tantorumque pontificum privilegiis obviare tentetis: ne per eorum violationem, apoftolic* fedis, quod abfit, indignationem inveniatis. Imitatores eflote patrum veftrorum, qui congregationem illam venerabilem devotius coluerunt, & faluti, quam per eoa Dominus fuper multis peccatoribus operatur, manus focias adhibete. Ita eos diligite, ita tuemini, ita fovete, ut quietius per vos omnipotenti valeant defervite; vos autem, qui inter mundi fluâuantis turbines ftatis, per cos, tam apoftolier fedis, quam omnipotentis Dei gratiam confequamini.

Data Lateranis, xiy. Decembris.

* LXVIII. AD HUGONEM ABBATEM Guniacenfem.

■.b.biu.h, CJ»»)»c.p«<. •1»4<

Privilegium Cluniacenie

.itiif» ftg. L»/«.*/*.

Pafcbalis epifeopus, fervus fervorum Dti, abbati Cluniacetifi tjufyue fucceffitribur regulariter fubftituendij i» perpetuum.

UT religionis prerogative, qua per untv JLu Galiias veftris .temporibus per Dei gratiam congregatio veftra praecellit, & inconcufla caritatis unitas, qua inter procellas omnes fedi apoftolic* adhififtis; manluetudinem noftram vehementius exhortantur, immo urgent atque compellunt, ut veftris petitionibus aflpnfum accommodare, fic quieti veftr* in pofterum providere folicitius debeamus. Eapropter, quidquid libertatis, quidquid tuitionis, quidquid auftoritatis, prwdcceflbres noftri ecdefi* Romane pontifices, pnefertim apoftolic* memori* Gregorius VII. fit Urbanus II.^veftro monafterio, fit Jocis ad id pertinentibus contulerunt: nos quoque pnefenti decreto, auftorcDeo, confirmamus. Ad h*cadjicimus, ut tam prioratus & celle, quam & c*cera in quibuslibet locis omnia, quibus fraternitas tua, Arvemenfis concilii, quod'per fupradiftum Urbanum papam celebratum cft, tempore inveftita erat, de quibus tunc nulla quieftio mota eft, cui nimirum concilio per temetipfum interfueras, tam tibi quam fucceflbribus tuis in pace femper & quiete ferventur. Praecipimus etiam, ut omnes ecclefi*, feu capellc veftr*, fic emmeteria libera fint, & omnis exaftionts immunia, pr*ter confueram epifeopi paratam, & juftitiam in presbyteros, fi adverius ordinis fui dignitatem o&nderint: exceptis nimirum ecclefiis illis, qu* abfque hujufmodi fubje&ionc in abbatis poteftate confiftunt. Liceat quoque-vobis, feu fratribus veftris, in cedefiis veftris presbyteros eligere: ita tamen ut ab epifeopis, vel epifeoporum vicariis, animarum curam abfque venalitate fufeipiant. Quam fi committere illi ex pravitate noluerint: tunc presbyteri ex apoftolic* fedis benignitate officia celebrandi licentiam confequantur. Ecdefiarum vero, feu altarium confecrationes, ab epifeopis, in quorum diœcefibus funr, locorum veftrorum fratres accipiant: fi quidem gratis ac fine pravitate voluerint exhibere. Alioquin a catholico, quem malueritis, epifeopo, confecrationem ipfarum facramenta fufeipiant. Neque cuilibet facultas fit, aut clauftri veftri, aut locorum veftrorum fratres pro vivorum five defunâorumdeernofynis ob falutem datis inquietare: fed tam virorum, quam mulierum oblationes, qu* ad eos afferuntur, in ufu fervorum Dei pauperumque profuturas recipere liceat. Nec minus illud fupradifti Urbani II. pap* capitulum confirmamus, ne cellarum veftrarum ubilibet pofitarum fratres pro qualibet intcrdidiooe, vel cxcommunicatkme, divinorum officiorum fufpenfionem patiantur: led tam monachi ipfi, quam & famuli eorum, fic qui monaftic* profeflioni fe devoverunt, claufis ecclefiarum januis, non admiflis dkecefanis, divin* fervitutis officia celebrent, & fepultur* debita peragant. Concedimus etiam vobis laicos, feu dericos fiacularcs, nifi qui pro certis criminibus ex-

excomomnicau funt, ad converfionem' feu fepuk turam per loca veftra, fufeipere. Oericos quoqjte regulares, qui,vel in locis fuis falvari non poifunt^él pro necelfitatibus adveftrum cœnôbtum confugiunt, fufeipiendi, & ad veflrum propofi-'" tum admittendi, religioni veftr» ljceniHm impertimur. Prxterea decernimus, ut nulli horninum omnino licear veftrum venerabile cœnobium, & loca ei fubdita temere perturbare; [fed eorum ecclefix pofleftiones, & bona cetera, quas pro animarum falute jam donata funt, vel in futurum Déo miferame dari contigerit, firma yobis, vcftrifque fuccefiôribus, illibataque permaneant : quos profedo cognofcimus , ab excommunicatis pia diferetione vigilantius abftinere. Si qua igitur eccleflaftica , fxcularifve perform hanc noftne con- B ftitutionis paginam fciens, contra eam temere ve. nire tentaverit, fecundo tertiove commonita, fi non fatisfx&ione congrua emendaverit, poteftatis honoriique'fui dignitate Careat, reamque fe divino judicio exiftere fe de perpetrata iniquitate cognofcat: & a fanftitTimo corpore & fanguine Dei & Domini & redemptoris noftri Jefu Chrifti aliena fiat, atque in extremo examine diftriiix ultioni fubiaceat. Cunâis autem eidem cœnobio jufta fervantibus, fit pax Domini noftri Jefu Chrifti : quatenus & hic frudum bona aftioais. percipiant, & apud diftridum judicem prxmia aeternae pacis inveniant. Amen, amen, amen .

Ego Pafchalis, çatholic» ecclefix epifeopus , fubfcripfi.

Ego .Odo Oftienfis epifeopus, fubfcripG.

Ego Milo Pratneftintu epifeopus, fubfcripfi

Ego Albericus archicpifcopus Dei gratia cardinalis fandi Petri ad vincula, fubfcripfi.

Ego W alterius epifeopus Albanenfis ecclefix fubtcripfi.

Ego Paganus lands Romane ecclefix cardinalis , fubicripfi.

Datum Lateranis, per manum Joannis fandae Romane ecclefix cardinalis xn. Kal. Deccmb. Indid. vi n. incarnationis Dominicx anno MC. pontificatus autem domni Pafchalis /fecundi papx fecundo.

Bi bIblMiht Cl«ixc.

LXIX. AD EÜMDEM.

Confirmat Cluniacenfium jura & pofleftiones.

Pafcbalit epifcopier, fervar fervorum Dti, reverendtftimo fratri Hugoni Cluniacenfi abbati, Jalutem tf apoftolicam benediflionem.

Religioni veftrx per omnipotentis Dei gratiam fedis apoftolicx benignitas gratulatur. Quoniam plerifque in locis, largiente Domino per veftrx folicitudiuis ftudium, ubi nulla fuerat inftituta , ubi defecerat per GaUiarum partes , eft reftituta religio. Eapropter, ficut ab tpfiscœnobii veftri primordiis., ita largiente Domino ufÏæ In finem, vos tamquam cariffimos filios apo-E olicx fedis tuetur auftoritas. Omnia igitur ad veftrum cœnobium pertinentia, ficut a prxdecefforibus noftris munita funt, ita & nos auâoritate apoftolicx fedis munimus. In quibus ea propriis exprimenda duximus vocabulis, qux temporibus noftris per Dei gratiam adquifita, & veftri regiminis difpofitioni iubjefta nofcuntur.

Enumerantur. Tuiit

Hxc nimirum omnia vcftro coenobio, tamquam membra capiti adhxfentia , nos in perpetuum fub jure ac regimine tam tuo, quam fucctflbrum tuorum perfiftere , prxfentis pagine aflertione Afancimus.*Ncc* ulliomnino homimtmjiceat hcc veftrx fubjedioni fubtrahere, & a Clnniacenfis monafterii jurç quibuslibet occafionibus alienare. Si nua igitur m futurum ecclefiaftica fiecularifve v nerfona, hanc conftitutiomsnoftrr paginam fciens, CTc. *ut i» epiftola procedenti. t*

Ego Pafchalis , catholice ecclefix epifeopus , fubfcripfi.

Daturfi apud villam fandi Hippolyti, per manam Joannis fanâx Romane ecclefix diaconi cardinalis-ac bibliothecarii, vi. Idus Februarii , Indid. xv. Incanjaffonis Dominicx anno mcvi. pontificatus autem domni Pafchalis II. annovtti.

LXX. AD EUM DEM.

mih m Clu.lic.

Sanftt Wlmari abbatiam illi fubjicit corrigea, dam, Ejus abbates in perpetuum ab aboatibus Cluniacenfibus conftituantur. Cuivis monacho liceat ad Cluniae, cœnobium, tranfire.

Pafcbalit epifeopus, fervat fervorum Dti, venerabili fratri Hugoni Cluniacenfi abbati, falutem tf apoftolicam bmedifliomm.

Efiderium , quod ad religioftun propofitum & animarum falutem pertinere monftratur , fine aliqua eft, auftore Deo, dilatione complendum· Venerabilis fiquidem frater nofter Joannes Morinorum epifeopus, petente Euftachio Bono· Cnienfi comite, fandi Wlmari abbatiam iolicitudini tux , cariifime .frater Hugo , corrigendam commifit. Et nos ergo juxta eius defiderium ac deliberationem, prxfcntis decreti aifertione fancimus, ut idem beati Wlmari monafterium, femper in tua, tuorumque fucceflbrum ordinatione permaneat. Nec alius illic abbas «fubftituatur , nifi qui veftra fuerit deliberatione provifus. Idem etiam de Menatenfi monafterio conftituimus , ?uod jamdiu in veftra ordinatione permanfit . 'rxterea quoniam omnipotens Deus, & antenoftra tempora, & in diebus noftris, praecipuam religionis monafticx difciplinam in veftro dignatus eft monafterio confervere: hanc vobis praerogativam concedimus, ut quifquis ad vos alieni moDnafterii monachus pro vitx melioratione tranfierit, licenter recipiatur, remotis prioris loci querimoniis, ut largiente Domino, falutis, quam quxrere videtur, apud vos potiatur effafhi. Si quis vero temerario aufu his falutiferis conftitutionibus obviam ire prxfumpferi t, apoftolicx indignationis ultione pleftatur, & communionis ecsplefiafticx periculum patiatur.

I Ego Pafchalis, catholicx ecclefix epifeopus , fubfcripfi.

, Datum apud Aquambellam per manum Joannis fanâx Romanx ecclefix diaconi cardinalis , ac bibliothecarii, 11. Nonas Augufti, Indiftione xv. incarnationis Dominicx anno mc v ii. pontificatus autem domni Pafchalis papx II. anno ix.

LXXI. AD EÜMDEM.

««mmî· *. Clualec.

Cluniacenfibus adjudicat cellam fanât Dtonyfii de Nongento, adverfus Guillelmum abbatem fandi Petri Camotenfis.

Pafcbalit epifeopus, fervut fervorum Dei, venerabili fratri Hugani Clttniaceqfi abbati, falutem Ô apoftolicam benediDianem.*

Ux femcl jufte, rationabiliterque decifa funt, propter oblivionis incuriam redivivis fxpe liti-

litibus replicantur. Idcirco Jitteris prxfentibus annotamus, qualiter inter veftri coenobii monachos, fic *S.* Petri Carnotenfem abbatem Guillflmuiyi, de fando Dionyfio de Nongento querela cum fua fit replicatione decifa. Idem cnim Carnotenfis abbas, poli domni Urbani papx decretum, fuper eadem cella veftros fratres, nobis in Trecenfi concilio praefidentibus, calumniis impetebar. Ne qua ergo fcintilla jurgii remaneret perfpiciendum duximus quidquid a parte alterutra proferretur. Oftenfx igitur funt litterx quxdam a Camotenfi abbate, per quas idem locus Carnotenfibus monachis a Retrocco * comite, fub quadam fuerat conditione commiflusiin quibus nulla temporum annotatio, nullus vel epifcopi, vel clericorum continebatur aflenfus. Ad iuBceafiiem litteras fallas habendas Retroccusco«nes, ipfius Jofiridi filius, qui locum illum una cum Beatrice uxore fua veftro cœnobio obtulerat, afferebat: quia' & unus tefiium, qui fubfcrjpti fuerant, fupradidi Jofiridi frater adhuc fupefftes, fe omnino interfuiffe penitus inheiarecur, & eafdem litteras alio tempore in capitulo Carnotenfi falfatas fuiffe narrabat, falfationis illius teftem cum jurejurando in medium proferens. Cxterum Joffridi comitis oblatio veftro coenobio data, & locum, & tempus, & epifcopi &. metropolitan! confenfum, & Theohaldi comitis, cjufque filii Stephani favorem, de cujus feudo idem locus fuerat, manifeftius continebat. Cooftitit itaque apud omnes, quia domni Urbani papas fanftio, apoftolicx gravitatis pondere nitebatur plena. Quapropter ratione judicii, Carnotenfis abbatis querela fopita eft, & monafterio veftro, fupradifta cellx in perpetuum ftatuta poffeffio. Sane huic nobifeum judicio affuerunt venerabiles epifcopi, LeodegarusBituricenfis, Aldo Placentinus, Girardus Engolifmenfis, Ildebertus Çenomanenfis, & noftrx fandx Romanx ecclefix cardinalis Landulfiis, de titulo S. Laurentii, qui dicitur in Lucina. Igitur & nos lanftioni prxdeceflbris noftri, noftrx quoque fanftionisrobur adjicimus: prxeipientes, & penitus interdicentes, ne quis ulterius fuper hoc negotio veftrum Cluniacenfe coenobium inquietare prxfumat. Qui vero prxfumpferit, canonic® diftriftionts animadverfione multetur.

Ego Pafchalis, catholicx ecclefix epifeopus, iubfcripfi.

Datum Silviniaci, per manum Joannis fanftx Romana ecclefix diaconi, ?m. Kal. Junii, Indid. xv. Incarnat. Dominicx anno mcvii. pontificatus autem domn: Pafchalis II. papx vm.

SaMMfotK 6'...". LXXII. AD PONTIUM CLUNIACENSEM ABBATEM.

Prtvilegia Cluniacenfis Monafterii.

Pafcbalit epifeoput, fertmt fervorum Dei, dileftofilio Pontio monaficrii Cheniacenfis abbati, ejnf<pte feacefforibeu regulariter jnbfiituendis in perpetuum.

ET religio Cluniacenfis cœnobii, cui Deo auftore pnefides, fic prxdeccfloris tui fanda memorix Hugonis abbatis dulctflima reverendaque dileâio, cogunt nos, fili in Chrifto cariflitne Ponti abbas, tuis petitionibus indulgere. Eapropter abbatias, vel prioratus, qui fubprxnotati abbatis Hugonis diipofitione manferunt, fub tua quoque, vel fucceuorum tuorum difpofitione permanere decernimus. *i-numeAntitr. 'Tnm pergit.* In locis autem, qux fine projiio abbate, diebus domni ac venerabilis Hugonis abbatis ludie sidentur, nunquam aliquis abbatem ordinare prxfuCnat. Illud etiam libertatisCluniacenfi cœnobio finnum haberi fancimqs, ut veftrimonafterii monachi qui ad facros funt ordines promovendi, a quibus malueritis catholicis epifeopis promoveantur. Chrifma vero, fi opportunitas exegAit, veftro faciatis monafterio confecrari, vel a quibus volueritis epifeopis. Si qua igitur in futurum ecclefiaftica fxcularifve perfona hanc noftrx conftitutionis paginam fciens, *&c. nt inepiftolalxiv. ad Hugonem.*

Ego Pafchalis catholicx ecclefix epifeopus, lubicripfi.

Datum apud Caftellium, per manum Joannis fanftæ Romanas ecclefix diaconi cardinalis, ac bibliothecarii, xiii. Kal. Novemb. Indift. m. Incarnationis Dominicx anno mcix. pontificatus autem dolffu Pafchalis II. xi.

LXXIII. AD'EUMDEM. Eiblblloiti Cl»*l*c.

Confirmat pofleftiones ab ipfo acquifitas.

P.ifcbalis epifeopus, ferunt fervorum Dei, cariffimo filio Pontio Cluniacenfi abbatt, ejufipfe fncceffbribus regulariter fubfiituendis in perpetuum.

APoftolicx fedis audoritate debitoque compellimur, pro univerfarum ecclefiarum ftatu peragere, & earum maxime quieti, qux fedi eidem fpecialius adhxrent, ac tamquam jure proprio fubjeftx funt, & ampliori religionis eminent gratia, auxiliante Domino providere. Eapropter petitionibus ruis, fili inChrifto cariflimc Ponti, non immerito cenfuimus annuendum, ut Cluniacenfe monafterium, cui Deo audore prxfides, apoftolicx fedis privilégiai muniremus. Illas igitur qux tux prxlationis tempore acquifitx funt, & ab epifeopis traditx, vel per epifeopos confirmatx, nos tibi, tuifque fuccefforibus, fic per vos eidem Cluniacenfi monafterio confirmamus. In Normannja videlicet, iTc. *Enumerantur.* Prxterea auxeumque prxdia, quafcumque pofleffiones in futurum concefftone pontificum, liberalitate principum, vel oblatione fidelium, jufte atque canonice poteritis adipifei, firma vobis, veftritve fucceflbribus, fic illibata permaneant. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat idem monafterium temere perturbare, aut ejus pofleftiones auferre, vel ablatas retinere,minuere, vel temerariis vexationibus fatigare, led omnia integra conferventur, eorum pro quorum fuftentatione fic gubernatione concefta, funt, ufibus omnimodis profutura. Si qua igitur in futurum ecclefiaftica quxlibet fxcularifve pertona, hanc noftrx conftitutionis paginam fciens, *&cjtf in epiflola precedente.*

Ego Pafchalis, catholice ecclefix epifeopus fubfcripfi.

Datum Anagnix, per manum Joannis fande Romane ecclefix diaconi cardinalis, ac bibliothecarii, vu Idus Novemb. Indid. vui. incarnat. Dominicx Anno mcxiv. pontificatus autem domni Pafchalis fecundi papx xvi.

>. Mb.ijih.

LXXIV. AD EUMDEM.

Concedit ornamenta pontificalia.

Pafcbalis epifeopus, fervet fervorem Dti, diledlifimo filio Pontio Cluniacerfi abbati, falutem & apeftobeam benedidiionem.

Cunr differentiam donationum, qu® pep Dei gratiam fidelibus dantur, enumeraret apoftolus, fiibjunxit, dicens: *Piledtio fine fimulatime odientes malum, adherentes bono, caritatem fraternitatis invicem diligentes, honore invicem prevenientes.* Hanc fine fimulatione dileftionem, fili canffime, circa perfonam tuam per Dei gratiam B conferventes, fit fratrum, quibus Deo dìiponentç prxlatus es, caritatem diligentes; honoris te privilegio prxvenirc decrevimus. Odientes fiouidem malum, bono vos adhxrerp gaudemus. Deum quippe in vobis diligimus, a quo bonum omne procedit, Monet etiam pfalmifta, dicens: Qw *.tiligitis Deum, odite malum,* Igitur conceflioncm prpèdecefforis noftrj felicis memorix Urbanj II. quam prxdeccffôri tuo venerabilis memorix Hugoni abbati contulit, fuper mitre, dalmaticx, chirorhecarum, fit fandajiorum nfu, in oftoprxcipuis feftivitatibus obtinendo, nos t<m tibi, quam fuccefforibus tuis confirmamus. Prxterea fibi eorumdem infignium ufum pcrfonaliter fin guiis feftis concedimus, quibus hymnus angelicus µ voois inter miffarum folemnia decantatur. Ad exprimendam etiam fine fimulattone diledionem, honoris prxventionem: dalmaticam, qua nos indui folebamus, tux dileftioni donavimus: ut nothx dileftionis memor, fit malum femper odiffe, & bono indefinenter adhxrere, fic fratres tibi commiflbs ftudeas femper in Domino dijigere, fit ad conventum Dominic® congregationis in idjpfum efficacius incitare.

Datum Anagnix, per manum Joannis fanft® Roman® ecclefix diaconi cardinalis, vu. Idus Novembris, Indift. vij j.

·uoL

LXXV. AD EUMDEM ET CLUNIACENS· MONACHOS.

Reprehendit quod chrifma in monafterio fuo çonfeçran fecerint.

Pifchalis epifeopus, fervum fervorum Det, dilefits filus Pontio abbati, fex monachis Cluniaetrfis monafterii, falutem i? apoftolicam benediflionem.

Gonfrater nofter BerardusMatifconcnfis epifeopus, partim rogatu noftro, partim probitate fua, erga prxdeccflbrem tuum venerabilem Hugonem abbatem benigne fc habuit: fic cum Hierufalem iturus difceftt, omnia inter vos fit tpfum quiete ac pacifice habebantur. Cxterum poft dilceffum ejus non parum ins Matifconenfis E ecclefi® perturbaftis: quia, quod haftenus failum non eft, in monafterio veftro chrifma confccrari feciftis. Hoc enim per epifeopi perfonam exhibetur ecclefix. Rogamus ergo diledionem veftram, ita hoc plena caritate corrigere: itaetiamin exteris circa eum vqs habere, ut inter vos prxteritx pacis vinculum ardius reftringatur. Ipfe enim plenius vqS diligit, fica vobis plenius eft diligendus. Quamobrem przcipimus, ne talia ulterius fiant. Non enim immemores fumus, quanto ftudio quantauue inftantia fategerimus, ut fuma inter vos fic flabilis conco dia permaneret. Quod D Aidcirco firmum fervari volumus fit praxiptmus, ne detrimentum ulterius ecdefia patiatur: orantes vos pro nobis mifericprdia divina cuftodiat.

OTTONIS EPISCOP. BAMftERGENSIS ad Pafcbdem papam II. epiftola,

A··1<|·> I·' α>o·ι· C*. ■Ki. H.

Se' ab imperatore accepifle cpifcopatum, led io po permanere nolle nifi a pontifice in> veftiatur fic confiteretur.

Domno pétri fuo Pafcbali, fondle & apoftolica fi. '-dis univerfah epifeopo, OtioBambergenfis ecclefie id quod eft, tam devote quam debitefubjedtionis orationes dj fervitium.

/~\Uia totius ecdefiaftici dignitatis ac religio» ni. firmamentum in Chrifto petra eft > fic in Petro ejus djfcipulo, fic ejus fucceffbribus: id· circo ab hac linea, ab hac virga dirc&ionis,virga regnorum, pontificatuum, fit omnium pote» ftatum in ecclefia, infanum duxi aberrare. Vo bis igimr, pater fanftilftme, fif fanftx matri noftrac Romana ecclefia collum devote fubmittens, auxijium fic confilium de rebus meis flagito. In obfequio enim Domini met imperatoris per annos aliquot degens, fif gratiam in oculis ejus in» veniens, fufpeftam habens in manu principis inveftituram; femel & iterum, cum dare vellet, renui cpifcopatum. Nunc vero jam tertio in BamCfeergenfi epiicopatu mç ordinavit: in quo tamen minime permanebo, nifi veftre permaneat fan· (ftitati per vos me tnveftire fiç conféçrare· Quidquid ergo placeat diferetioni veftre de me, per nuntios mihi fignlficate fervo veftro; ne forte in vanum curram, fi ad vos currere incipiam. Omnipotens mihi propitiam incolumitatem veftram çuftodiat.

LXXVJ. AD OTTONEM BAMBERGENSEM EPISCOPUM, Toao Ci",,u

e< ..a.-

Pafchalis papx refponfio.

Pafcbalis fervus fervorem Dei, Ottoni diledio fratri Bambergeifis ecclefie eledlo, falutem & apoftolicam benedidlionem,

Filius *fapiens letificat matrem*. Opera tua fic T'·* ··· confilium tuum virum prxferunt fenfatum. Nos igitur honorare, fic profedus tuos juvare congruum duximus. Nihil ergo denoftrabenevolentia dubitans, tuam nobis quantocius vales prxfentiam exhibeto. Certi enim fumus quod divina fapientia etiam malis hominibus bene uti novit.

Adiit dein Otho pontificeo». & ab eo confecratui eft. Vide epift. VII|.

LXXVII. AD PARISIENSIS ECCLESIÆ CLERICOS.

Fiftonli F» lif. cccl<6a

Galonem Parificnfem epifeopum effectum, a fe difcedentem, ipfis commendat, mittitqueeum ampliffima poteftate. Vetat ne majores pnebendarii a minoribus hominia fufeipiant. Sancii Eligii ccenobium, monialinm diflolutionc infame, Galonis arbitrio permittit.

Pafcbalis fervus fervorum Dei, ditediis filiis Pari·, fienfis ecclefie clericis, falutem & apoftolicam benedidlionem.

EI' nobis fic vobis gaudendum eft, quod poft multa qux veftrx ecclefi®contigeruntadverfa,

fa, Dei vos tnifericordia refpexir . Penonajn fi-A quidem idoneam & facris canotfibus congruentem ad veftr» ecclefi» gubernationem fua vobis benignitate concedit. Ipfum igitur ad vos redeuntem litterarum commendatione prolequimur : rogantes, ut eum plena aftedione driigafis, plena humilitate veneremini. Confidimus enim turn difciplitUB ecclefiafttcc futurum efle cuftodem, δζ falutis veftr» lollicitum proviforem. Huic feduiis officiis obedite : & gratiam vobis in eo convitiate Câtleftem . Huuc pd recuperanda ecclefi» bona , qu» pizdeceflbrum illius tçmpott , tam in perfonis quam in praediis diftraAa dicuntur , communibus adjuvate prefidiis . Ad quam caufam adjuvante domino ftrçnue peragendam, noftr» auâoritacis ei vicem concedimus : quatenus, fi epifeopi, aut quorum parochiani bona ipfadiripiunt , aut quorum in parochiis bona eadem habentur, aut nolunt, aut defides funt ecclefi» veftr» juftitiam facere.* ipfe vel interdicendi vel excommunicandi eos, ni fatisfecerint, habeat facultatem. Illud fane quod apud qubfdam clericorum fieri audivimus , ut videlicet majores «pnebendarit a minoribus hominia fufeipiant.' & huic -cohibendum praecipimus, & litteris praefentibus, ne fiat ulterius interdicimus . In hujufmodi fiquidem conciliatione, & notatur ambitio, & gravius videtur ecclefia fcandalum generari . De coenobio fandi Eligii quid agendum fit ejus provifioni commifimus . Dicitur enim & loco importuniflimo fitum , & inhabitantium defidia'-* tam infame, quam arumn» vehementer expolitum.

Datum Laterani viti. Id. April

Notæ Gabr. Cossartiî S. J.

Fuit hie Galo HellovacenG» piimum, ac deinda Parifienfi» epifeopus. Ad eum jam Panfientem , habe» fupra epiftolam iniijnem Paichali» papc quartam Be fexageGmam , quam debuiifet bee precedere, ft priu» in manu» nuflra* venirtet. Ucramque debemut V. Cl. V10no Herovail10, vetuftorum monumentorum indagatori fagaciftimo & feliciffimo .

Qu»m vero bie a Palchaii 11. facultatem accipit Parifienfi» epifeopo» excommunicandi cujufvia ex altera*-) ditecefi, qui eccleli» Panfenfn bona ret neat, li eju»M epilcopua vel nolit. vel tundetur, eum ad fatisfacien* dum adigere: eamdero aut non multum diffimilem pollea Honotiut IV. decano & capitulo ejuidem ecclefias concedit. Fair'/ , inquit , Mdontatr *fnejentiuxb induliemas* , et *in latent fuper frudi9tt* (boni» *fcilicet* extra diqeceim Parihenfeiu conflitutu) *injurient inferentes , / eo/Mw epifeopi , tot adexbibendant voiis fatssfaitionfua débitant cohere recnirverint, ultra men/ent pojffnam « vein fuerint cum btunihtete debita requifti , liceat vobit cenjuiam ecclefia/lictm, bruauffa monitione'canonica » exercere.* Quae Honorii epi/l- ia eft in *ecclefi»* Parifienfi» utroque Paftorali» MS. cum boc titulo: *De exeam manicandit malefeSoribus.*

De iandi Eligii coenobio explevit Galo datam fibi a Paichali proviooam. Extat m eodem Paftorali mino* re, ejus praeceptum , quo dilTolutas moniale»*elifninat,* monafteriumque abbatis fandi Petri Foflatenfi» concedit poftidendum , tamquam cellam , in qua monachi p minimum duodecim cum priore fuo vivant fecundum fandi Benedidi inftitutum : feriata fibi eadem in locum illum poteftate, quam ipfius deceflbre» in mooialium monafterium habuerant . Qpa« Galoni» littera» anno mcvii. data», fu» litteri» Philippo» rex eodem anno cOnhrmavit. Sed poft mutatione» plurima» , hoc tandem fcculo loco» idem rebgiofiffimi» fandi Pauli clericis a Parifienfi epifeopo concedes eft .

LXXVIIi. AD GUIDONEM ARCHIEPISC. VIENNENSEM. Fle,,« Fl Mblioth

Ipfi epifeopattin, & metropolitans *jura conhrnut*, palliumquc mittit*.

Pafchalis epifeopus , fervus fervtrum f)ei , dslcflo /rutri Gxidoni Pinnetfi archiepifcopo, ejufque fuccejforibits canontce fubfiituendis in perpetuum .

TJOteftatem ligandi atque folvendi in caelis fic X in terra, B. Petro e/tifque fucceftoribus , au-Aore Deo principaliter traditam , illi» ecclefia verbis agnolcit, quibus Petrum Dominus allocu-®tus eft : *ligaveris fuper terram, erit* Mt'' ** *lignttm & m colis* . Ipfi quoque & proprie firmitas, & alienas fidei confirmatio, eodem Deo audore prxftatur, cum ad eum dicitur : *Rogavi* I m. *pro te, ut non dejiciat fides tua, Pet c : tf tu aitquando couverfus, confirma fratres tuos* . Oportet ergo nos, qui licet indigni, Petri refidete videmur in loco, prava corrigere , reda firmare & in omni ecftcfu ad interni arbitrium judicis fic difponenca difponere, ut de vultu ejus judicium noftrum prodeat, & oculi noftri videant equitatem. Tuis igitur, frater caritTime Guido , juftis petitionibus annuentes, fanâam Viennenfetn ecclefiam cui auAore E>eo przfides, apoftolic» fedis audoritate munimus. Manfuro itaque ii pcr-Eetuum decreto "licet Gratianopolis, Valentina,* Fo,,<--)ia, Alba qu» flt Vivarium dicitur , Geneva Maurienna , fanâ» Vienna» ecclefia: tamquam metropolitan», jure perpetuo debeant fubjaccre . Porro Tarentafiam, ita femper fub primatu V:-ennenfis ecclefia: permanere decernitrus, ficut a fandis pnedeceficribus noftris, Erone , Nicolao, atque urbano noiciturcorftiti.tum. Abbatiasquoque tam intra quam extra urbis Viennenfis msenia fitas, tuae fraternitati regendas, difponendafque committimus. Pnetefca ftatuimus , ut quecumque praedia, quaecumque dona, vel a Romanis imperatoribus vel a Burgundiae regibus, tur ecclefir data vef reddita fiuit , qurcumque hodie poffidet , five in futurum jufte & canonice poterit adipifei, firma tibi tuifquc fuccefibribus , fic illibata permaneant . Ad haec tam fupra nominatorum prrdeceflorum noftrorum , quam Ac ceterorum catholicorum fedis apoftolicr pontificum privilegia , de jure feu pofleflione Viennenfis ecclefiae edita, nos quoque prrfentis decreti auâoritate , firma integraque perpetuo permanere decernimus. Pallio ad mi(Tarum tantum folemnia illis folummodo diebus uti fraternitas tua meminerit, qui tuis praedeceflbribus Romana auAoritate ecclefia concefli funt : cujus te volumus per omnia genium confervare. Huius enim indumenti honor, humilitas atque juftitia eft. Totaergo mente fraternitas tua fe exhibere feftinet inprofperis humilem; At in adverfis , fi quando adveniunt, inveniatur cum juftitia reda ; amica bonis, perverfis contraria ; nullis unquam faciem , pro veritate loquente prebens. Miiericondta operibus juxta virtutem fubftantia infiftens , & tamen fupra virtutem infiftere cupiens . Infirmis compatiens, bene valentibus congaudens, de alienis gaudiis tamquam de propriis ttultans; in corrigendis vitiis pie fieviens, in fovendis virtutibus, auditorum atumoa demulcens. In ira, judicium fine ira tenens ; in tranquillitate, feveritatis iufte cenfuram non deferens. H«c eft, frater cariffimc, pallii dignitas, quam fi follicite Lervaveris,quod toris accepiflë ouenderis, intus habebis . Frater-

Vuu * ni-

nitatem tuam fupemx miferationisdignatio, per A tempora longa confervet incolumem . Scriptum per manum retri notarii, regionarii facri palatii.

LXXIX. AD EUMDEM SEDIS APQSTOLICÆ LEGATUM.

Ki M5J. £j(|·(· quj, ^tej. Bjfuntinof canonice», &S. Stephani, finem imponar.

Controverfiam qu® inter Bifuntinos canonicos, & S. Stephani, tanto jam tempore voluta, & revoluta eft, canonico nunc tandem judicio apud nos noveris efle decifam. Prxcipimus igitur iolicitudini twe, ut pro hoc negotio per- B agendo, & tanti fcandali lite fedanda, adhibitis tecum lapientibus & religiofis fratribus, vel Divtonum , vel ad alium competentiorem locum convenias , quo poifmt fine gravamine perfonas fibi neceflarias adducere: ut omni partium animofitate fepofita, ita fincere, ita liquide, judicii hujus perfêâionem accipias : quatinus inter eos nulla ulterius huius rei lis aut querela remaneat. Teftes autem hujus quxftionis probatores, quia de capite parochi® caufa gravior agitur , quinque fint, five clerici, five laici, qui fecundum canonicas fanftiones, dc vifu & auditu tcftimonium proferant.

f'î?··1'1· LXXX· AQ EUMDEM SEDIS APOSTOLI- C CÆ LEGATUM.

De eadem controverfia.

Pafchalis epifeopus fervus fervorum Dei, voterubili fratri Guidons Psennenfi archiepifcopo, fedis apoftolica legato, faiutem ift apoftolicam bencdifiionem.

»«<<*·■ per prudentia tua plurimum admiramur, H 'n nc80t·0 ecf'f,ix B· Stephani, clericorum * ipforum teftimonium acceptare nolueris : cum B Gregorius in huiuimodi caufis eccleiiarum, · audoribus probationem imponat. Diveifie namque funt in caufanim auftoribus fpecies , nec in omnibus caufis crimina agitantur . Incri- D minibus fiquidem accufatorum , teftium illa dtftridio obfervanda eft, qux canonibus continetur: nc qui ad probationem domeftici aflumantur . Ceterum in pofletfionum, vel cXteris hujufmodi negotiis : hi potiflimum aflumendi funt, qui ea- !! H. dem negotia traftaverunt , de quorum vifu * & auditu hxfitatio efle non debeat. Si ergo iidem clerici idonei funt, ab aflenione caufx illius nullatenus repellantur: fed ficut aliis litteris deliberatum eft, inter S. Joannis, & S. Stephani canonicos lis illa plenius decidatur. Ceflat jam malitix zelus, & dolofitatis cavillatio; & prxdiriarum ecdefiarum negotium juxta litterarum tenorem omnimodis peragatur. Alioquin ad prxfentiam noftram parati prorius & inftrufti proximo E quadragcfimalis concilii tempore revertantur.

Datum Trojx v>. Kal. Septembris Indiâione

a/etihs.

LXXXI. AD EUMDEM SEDIS APOSTOLIcx legatum, & alios concilii Vienncnfis epifcopos.

Confirmat qux in illo çoncilio funt aâa,

Cum alicujus morbi detentione, *&c. Extat infra in concilio Vicnnenfi, anno 1111*

LXXXII. AD IVONEM CARNOTENSEM, & Ranulfum Santoocnfan epifcopos.

Non efle pro altaribus novum cenfiun annuum exigendum.

Juxta fandorum canonum fan&iones , *tfc. Eectat fupra.*

LXXXIII. AD HENRICUM IMPERATOREM.

Qua inveftituras ipfi concedit.

TJ Egnum veftrum, fandx Roman® ecclefi® , *ffc. Extat infra, sn concilio Latera». IL an*

LXXXIV. AD VELLETRANOS.

Abrogat quxaGuiberro contra far inftituta apud fcM To"o1 eos erant. Eorum limites definit. ***Γ ****

Pafcbalb epifeopus fervus fervorum Dei Pelletron urbis civibus, apoftolica fedis fidelibus. faiutem ú apoftolicam benediilionem .*

ET prava corrigere, &reâa firmare, commiffi Joci, & oftçii debito commonemur. Idçirco juxta petitionem veftram omnes pravas confuetudipes, vel exaftiones, quas hxrefiarchaGuibertus Ravennat. quondam epiicopus , mox apoftolicx fedis invafor impofuit , de medio veftrx civitatis penitus abolere, prxfentis paginx auftoritate decernimus . Illam vero benignitatem , quam a prxdccefiorc noftro fanftx mernorix Gregorio VII. civitas veftra promeruit, nos quoque, tam vobis , quam pofteris veftris, in apoftolicx fedis fidelitate permanentibus, firma manere fancimus : ut videlicet loci veftri potentiores, quibus & vos fuum jus non negetis, imponere vobis graviora non audeant . Nec folum urbis veftr® habitatores, fed etiam antiqui fines, ab omni fxcularis poteftatis invafione ferventur , & infeftatione iccuri. Civitatis autem fines dicimus illos, qui pertinentias fuas longe lateque concludunt . *Defignat fine· illo/, &T multa loca enumerat* . Hos igitur fines cum detrimento veftro mticari omnino, apoftolica interdictione prohibemus: ftatucntes, ut quod inter eos continetur , ficut ,us eft uniufcujutque, tam vos, quam veftri heredes, & quibus vos legaliter conceflèritis, quiete poflideatis in perpetuum . Quod fi quxlibet parva vei magna pertona , contra hoc apoftolicum decretum , atque prxeeptum temerario aufu venire tentaverit , admonita femel , & iterum , ufque tertio per convenientes inducias, fi non refipuerit , & quod injufte egerit condigne non correxerit, fciat fe centum libras denariorum Papienfium , medietatem earner® noftr®, medietatem injuftitiam patientibus perfoluturam . Scriptum per manum Petri notarii *regianzrii* , & fecrerarii facri palatii.

Ego Pafchalis epifeopus, fubfcripfi.

Datum Laterani, per manum joannis fanâx Romane ecclefi® cardinalis , oAavo Id. April. Ind. ix. Incarnationis Dominic® anno Mc11. pontificatus autem domini Pafchalis Π- anno II.

LXXXV

B·Tm. i. k*L Uct. LXXXV. AD GUILLELMUM MELPHIENS. EPISCOPUM.

Abrogat Lavdlanum epifeopatum: Mriphienfis poffeffionis & jura confirmat.

Ptfibnlit tfijctpeu ftrw fervent Dei, ventetbili fretri Gmllfineo epifctpt, efafptt fix. ctfloribtu cenenxe freetevendij in perfttnttt.

PEr apoftoli Petri difcipulum dt fucceflbrem * Anaclctum, apoftoli Petri praeceptum accepimus, ne in villis, aut municipiis, vel in modicis civitatibus ordinentur epifeopi. enim eft ecdefia detrimentum, cum q t nomen ac dignitas, frequentia inopiaque vilefeit. Hujus nos providenti* juftitia commoniti, pnefentisdecreti au&oritate, juxta fandorum patrum ftatuta fancimus, ne in Lavellano oppido, quod Melphi* oppidum eft, ullo deinceps tempore epifcopalis cathedra ftatuatur: ipfum vero oppidum cum perrinentiis dt finibus fuis, tibi, venerabilis frater Guillelme Melphienfis epifevpc, tuifque legitimis fucceffloribus perpetuo regendum, dc epiicopali jure tenendum, difpoocndumque firmamus. Pnetcrea villam Salfug*, Gaudianum, poffeffiones S. Joannis de Iliceto, ita femper in propria Melphienfis ecclefi* poflefisone permanere cenfemus: ficut a filio noftro duce Rogerio fuis temporibus tradita, & chirographo confirmat* funt. Hoc ipfum de Jndaorumcenfu, balnearum redditu, villanorum veâigalibus, molendinis, vineis, agris, ceterifve'rebus, quas intra, vel extra civitatem Melphi* idem dux ecclefi* veftre contulit, prefentis privilegii pagina conftituimus. Ad hoc quidquid vel proprietario, vel baronali jure ecdefia veftra in pranentiarum obtinet, five in futurum largiente Domino jufte pcterit atque canonice adipdci, firma tibi, tuifque fuccefloribus, & illibata permaneant. Porro in Slationem ..... ut quicumque deinceps epiicopali elphienfi in ecdefia, Deoauâore, fucceffennt, ab apoftolic* fedis noftr* pontificibus confecrationis gratiam fortiantur. Si qua igitur in craftinum, ecclefiaftiCa^ fircularifve perfona, *&c. pretceden/titu. i* pretctdenlibtu ntunnllii epifiolii'*

Ego Pafchalis, catholic* ecclefi* epifeopus, fubfcripfi.

Datum Beneventi, per manus Joannis fimâc Roman* ecclefi* diaconi, 111. KaL Oftobr. Ind. x. Incarnat. Dominice anno mc ii. pontificatus autem domni Pafchalis H. pap*, tertio.

(,T-< i. *·'<·« LXXXVL AD GUIDONEM PAPIENSEM EPISCOPUM.

Privilegia, poflêflîones, dc jura Papienfis tpifeopatus confirmat.

Ptfcbtlic epifctpttt, feevns fervarta Dti, vrwrabUi Gtatiëni Ptpienfa* epifeopo, ejqfott fi*· ttfftribeu in peepehtnt.*

Sicut injufta pofcentibus nullus eft tribuendus effeâus, fic legitima defiderantium non eft differenda petitio. Tuis igitur, frater in Chrifto cariffime, precibus annuentes, omnem veftr* ecclefi* dignitatem per prsdeceflôrum noftronun privilegia, vel authentica feripta conceflam, nos quoque pnefcntis privilegii auâoritate firmamus. Siquidem fraternitatem tuam inter miflarum folemnia pallio decoravimus: flt tam tibi, quam fuccefloribus tuis concedimus in proccflione palmarum, dt feri* fecunde poft pafcha, equum album equitare udone coopertum, crucem inter ambulandum prefers*. Monaftcrio S. Donati a Ticinenfi quondam epifeopo in Seovilla fundatum, monafterium fanâ* Mari* in Cairate, licet extra veftram dicecefim fita videantur, ficut haâenus habita funt, cum omnibus ad ipfa pertinentibus, in veftra femper ditione ac difpofitione habeantur. Ceterum etiam monafteriorum, qua infra veftr* dicecefis fines funt, canonica difpofitio, & abbatum qui in eu Ium, vel abbatiflarum difcuffio, eleâio, & confecratio, veftro femper arbitrio conferventur: lalvo jn omnibus B fedis apoftolic* privilegio: quos profeâo, vel quorum presbyteros ad veftrum expediat venire concilium. Sane monafieriis, aut capellis aliquibus, (teter matricem ecdefiam, baptifinum generalem fieri petatur, prdLibemus. In(quibus fi qua forte prccepta contra facros canones elicita inveniri contigerit, noftns canonicis non pnrjudicent inftiratls. Clericos, fenftimonlales, viduas urbis veftr*, fine veftr· concientia nemo prrfumat in judicium trahere, aut vim eorum rebus inferre: nec coemeteriorum, qu* intra vel extra civitatem funt, curam vobis, aut poteftatem fubtrahere quaelibet perfona pnefumat: nec ullus unquam cujufcumque dignitatis, aut potenti* homo, quafi fub obtentu hofpitalitatis, in tuo ve- C nerabili epifcppio, aut domibus facerdotum tuorum, & omnium clericorum, fine tua, tuorum* que fucceflbrum voluntate, habitare pnefumat: nec iu rebus mobilibus aut immobilibus, five perfonis cujufcumque conditionis, ad veftram ecdefiam pertinentibus, invafionem, aut violentiam vobis invitis fieri fine legali rationepermittimus. Decernimus ergo, ut nulli omnino nominum liceat eamdem ecdefiam temere perturbare, aut ejus poflêflîones auferre, vd ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare. Sed omnino integra conferventur eorum, pro quorum fuftentationc & gubernatione conceflâ funt, ufibus omnimodis profutura. Si qua fane ecclefiaftica, fiecularifve perfona, *tfc. ta ή eptfiolii*

Scriptum per manum Joannis feriniarii regionarii, & notarii Geri 'palatii,

Ego Pafchalis, catholic* ecclefi* epifeop. *iub*fcripli.

Datum Laterani per manum Joannis fanft* Roman* ecclefi* diaconi cardinalis ac biblipthocarii undecimo Kalendas Aprilis, Indiâ. χιιι. anno Dominice incarnationis mcv. pontificatus autem domni Pafchalis II. pap* vi.

E

LXXXVII. AD CONSTANTINUM RAVELLENSIS ECCLESIÆ. EPISCOPUM. ·, τ». i

Ejuidcm argumenti atque fuperior.

Ptfcktlii epifctptu, fermts ftrvenon Dti, ventetbili Confitntiw RxvtUt^fii tcckfiet epifctpt, ỹ fnccefforibu ctntnice peoeetovendis m peepthtm.

PI* poftulatio voluntatis, effeftn debet profequente compleri: quatenus & devotionis fínceritas laudabiliter enitefeat, & utilitas poftulata vires indubitanter allumât. Tuis ergo populationibus, frater in Chrifto venerabilis Cocftantine epifeope, dementer annuimus: quii devotionis tu*

tu* finceritatem erga communem matrem Romanam ecclefiam afleftio diutina declaravit. Cuji» nimirum merito voluntatis auctore Domino accommodavimus afteftum, ut ecclefi* tibi commtfle (latus ioeoneuflâ femper ftabilitate pcrflflat. Per prefentis itaque decreti paginam decernimus, ut RavcUenfis ecclefia, cui per Dei gratiam, fit Medeceflorû noftri minifterium, & manus impohuonem prafides, familiari benignitate femper fub apoftoitc* fedis tuitione fervetur: fit quicumque deinceps epifeoporum, Ravellenfi ecclefi* Deo difponente fuccctlèrint, ab ejufdem apoftoiica: fedis pontifice confecrationis gratiam lortiantur, ficut a fanft* memori* pradeccflbribus noftris Viflore III. & Urbano IL ftatutum effTe cognofcitur. Omnem quoque Ravçllenfis parochi* ambitum, ficut ab pradeceflbre tuo reverend* in Chrifto memori* Urfone poflêflâ eft, tibi, tuifque in perpetuum fucceflbribus confirmamus. Ad lute quicquid, vel proprietario jure, vel parochiali, jam prafata ecclefia in prafenttarum obtinet, five in futurum largiente Domino jufte poterit atque canonice adipifei, libera tibi, tuifque fuccefloribus fic illibati permaneant. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat eamdem ecclefiam temere perturbare, aut c/us pofleftiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; led omnia integra conferventur, tam veftris, quam clericorum fic pauperum ufibus profutura. Si qua fane ecclefiaftica, fccularifveperfona,*&c. ut in epiftolu* XXXIX.

Ego Paichalis catholice ecclefi* epifeopus fubfcripfi.

Datum Beneventi per manum Joannis, fanft* Roman* ecclefi* diaconi cardinalis, i I i. Kal. Qftobr. Indift. x. Incarnationis Dominice anno Mei i. pontificatus autem domni Paichalis pape fecundi III.

e. T».. t iui «»<«.

LXXXVIIL AD OPPIDANOS S. GEMINI ANI.

Ne illorum oppidum, illiufque ager, a Volaterrenfis ecclefi* pofléflione unquam alienetur.

Pifcbali/ epifeopus, fervus ferverunt Dti, clericir, b Iticu univerfis de Cuflelie S. dentiniun/, fulutem & upoftеticum bciudiSiotHue.

Paci & ftabilitati ecclefi* veftr*, fic nos conflitutione noftra, fic vos obfervatione veftra, irovidere debemus. Idcirco vobis omnibus prafemium litterarum conflitudone mandamus, fic fucceflbribus veftris in peroetuum fervandum pracipunus: ut oppidum veftrum, quod S. Gcminiani dicitur, cum monte Stafili juxta pofito,& cum univerfo territorio fuo, nullo unquam modo, nulla occafione, alienari a pofleflione fie proprietate Volaterrenfis ecclefi* patiamini: fed ficut hodie «ft, fic temper in proprio Volaterrenfis ecclefi* jure permaneat. Sane nec epifeopo, neque cuilibet eiufdem ecclefi* miniftro, facultas ut ipfum oppidum cum praefato monte in feudum perlbnx alicui dare, locare, vendere,pigneratione vel commutatione contradere: neque marchioni, neque comiti, neque alicui.poteftati liceat idipfum oppidum, ieu prznominatum montem capere, vel ab ecclefi* poteftate fubtrahere, vel quibuslibet occafiombus alienareò fed ficut jonerit» diclum eft, femper in proprio ecclefi* jure permaneat. Si quis vero aliter agere pn». fumpïêrit: fit qui lêcerit, U qui coofenferit, excommunkatioai fubjaccat. Noveritis autem, fratrem noftrum Rogerium ecclefi* Volaterrenfis antiftitem, ita nobis in hujus conftitutionis capitulo coufeafifle: ur cum fratribus, qui eum ad nos comitati funt, fieri ipfe petierit, fic ipicfubfcripferit.

Rogerius Volaterrenfis ecclefi* indignus epifcopus fieri rogavi, fic *ipfe* fubfcripfi.

Datum Laterani, per manum Joannis fanft* Romane ecclefi* diaconi cardinalis, ix.Kal.Jun. Indift. it. anno Incarnationis Dominice Mciv. pontificatus autem domni Pafchalb II. pape v.

LXXXIX. AD FLORENTINOS CLERICOS,

«..** «'». Jiat. U«r.

Ut dominicis diebus, ac praecipuis*feftis*, majoris mill* officio, ficut prius folebunt, interfint.

Às/cAaZir tp/lcopus, fervm fervor/me Dti, dikfii/ filii/ Florentini/ clerici/, f./lutem tf up, falicum beneJiStiontm.*

Ntiquiim morem veftr* matricis ecclefi* fiiifZi. fe audivimus, quod clerici de canonicis, fic de capellis, tam in dominicis diebus, quam in pnecipuis feftivitatibus, in proccflionibus, fic in officio majoris miflz ufque ad perleftura evangelium folitl erant convenire. Nunc vero, nefeimus qua occafione, ab hac debita obedientia, fic honefta ejufdem ecclefi* coofuetudine vos fubtraxiftts i quod nobis fchifma, fic ecclefi* divifio efle videtur. Mandamus igitur vobis, atque precipimus, ur ad primam ecclefi* confuetudiaem redeatis, ne canonicam ecclefi* fententiam incurratis,

Datum Laterani tertio Idus Martii.

XG AD JOANNEM ABBATEM FLORENTINUM.

■«tv–.hu i··1·<*»·

Privilegium Florentini cœnobîi.

Pufckuli/ epifeopus fervus fervent» Dti, dikffe fiUe Jenutu Muti, Florentini /tumefierii, qtnd fun&n JHuriet dicitur, tjufptt fitcctj^rikus rtgulurittr preueevendu in perpetuu».

Ie poftulatio voluntatis, efleôu, fifr. Preterea quocumque hodie pontificum conceftione, principum liberalitate, vel oblatione fidelium, vel altis juftis modis id cœnobium poflidet, five in futurum jufte ac canonice poterit adipifei: firma vobis, veftrifque fucceflbribus, fit illibata permaneant. Laborum quoque veftrorum decimas, prster quorumlibet contradictionem, tam vobis, quam fucceflbribus veftris in monaftica religione permanentibus, habendas concedimus: confecrationes altarium, five bafilicarum, ordinationes monachorum, feu clericorum monafterio pertinentium, a Florentino accipietis epifeopo: fiquidem gratiam apoftolicx fedis habuerit, fic fi ea gratis, fic fine parvitatis moleftia voluerit exhibere. Aiioquin liceat vobis catholicum, quem malueritis, adire antiftitem, fic ab eo confecrationum facramenta fufeipere: qui apoftolic* fedis fultus auftoritate, qus poftulaftis indulgeat. Porro epifeoporum, feu epifcopalium miniftrornm afliones omnes ab ecclefiis five clericis ejufdem

dem monafterii removemus. Sepulturam quoque A ejuidem loci omnino liberam dfle decernimus,ut eorum, qui illk fepeliri defideraverint, devotioni & extrema voluntati, nifi forte excommunicari fint, nullus obfiftat. Si qua ergo ecclefiaftica frxularifve perfona, *tfc. nt in eptft.* xxxix.

Ego Pafcbalis catholic* ecclefi* epifeopus.

Datum Florenti* per manum Joannis S. R. E. diac. card, ac biblioth. anno Dominic* Incam. Mcvili. vin. Kal. Odobr. Indid. i. pontificatus vero domni Pafchalis. II. pape, an. ix.

ὔντ^ια ,,,u

XGI. AD CLERUM ET POPULUM ELORENTINUM.

Innocentem eorum epifeopum declarat : ejus calumniatores officiis fic beneficiis privat.

Pafcbalis epifeopus, fervas fervorum Dei , dileifa filiis, r/rre *& populo Florentino, falutem apofiobeam bemdiitionem.*

•CMUtUv». dudum gpuJ nos çorfrater nofter G. * e- *J* pifeopus vefter querelam fuam depofuit adverfus ecclefic veftr* archidiaconum, fic cjus foetos, videlicet Joannem priorem ecclefic S· Laurentii, & Petrum S. Petri de Scaradlo „fic Rambaldum S. Stephani priorem , quod eum in populo eriminaretur fimoniacc pravitatis. Miflis itaque lit- C teris, utrique parti agendz caufz terminum dedimus. Cum in termino veniflêt epifeopus , jfli ad prefentiam noftram minime acccfferunt, tervorem captionis in itinere pretendentes. Nos autem, ut eis hujufce occafionis diverticula tolleremus, per eundem epifeopum, fic perepifeopum Volterranum ducatum eis omnimode tutum providere curavimus. Archidiaconus quidem , fic B. Laurentii prior ad noftram prudentiam convenerunt: exteri alii nec venerunt, nec pro fe nuntios tranfmiferunt. Tunc prefentibus, eis adverfus eos epifeopus queftus eft, quod fc ipfiusobedicntic , communionique fubtraxerint, quod ipfum in populo fimoniaci flagitii criminati fint, quod ejus exeerati fint confecrationes, quod ad- D verius eos confptrationem in conventiculis fecerint. Porro illi, premiflo tradationis fpatio, lc accufatores epifeopi, aut illius criminis probatores penitus negaverunt . Colle&iones clericorum feu laicorum in ecdefiafticis *fecifle* aflèruerunt , fed propter inquirendum rumoris illius, qui contra epifeopum increbuerat, veritatem: in quibus nimirum colledionibus , confpirationis conventicula intelleximus. In ceteris quoque fe offendiffe confefli funt · Prolati funt igitur his caufis congruentia fandorum patrum diveria capitula : Antiochene videlicet fynodi quintum, de nis qui feaminifterio ccdefiaftico fubtrahunt, fiefeorfum colligunt : item de confpiratione feu conjuratio*ne,* Chalcedonenfis fynodi odavum decimum:fic E Callifti pape ad epifcopos per Galliam conftitutos, cujos initium eft , Coafpirationum crimina veftris in partibus vigere audivimus . Item Alexandri pape , de his qui fandos periëquuntur , aut amovere, aut dilacerare nituntur. Item Stephani pape , de his qui adverfus patres armantur, fit qui fratres calumniantur. Nos ergo tantorum patrum au&oritatibus inftrudi , praefatos viros propria confeflione convidos, ab officiis , feu dignitatibus fuis fententia judiciali removemus , nifi eis in nofterum mifericordia Deverlatur ecclefic: aliiique etiam, qui vocati venire ad noftram prefentiam neglexerunt, idem judicium irrogamus, quoniam eudem videntur capitulisirretiti. Æquum êft enim K ut dilatione lententi* de abfentia noO lucrentur.· quia confitetur de. omnibus ' qu;fque, fi fiibterfugere judicium dilationibus putat. Omnibus igitur vobis prefentium litterarum audoritate praecipimus , ut epifeopum veftram , tanquam per Dei gratiam catholicum unanimi concordia diligatis, fit vereamini. Si qui vero clericorum, aut laicorum, temeraria deinceps prefumpttone fuper hujufmodi epifeopum infeftaverint : noverint fe pertinacia fua , clerici quidem, depolitione multandos ; laici vero , excommunicationi fubjiciendos. **f*},^\ h'

Data Laterani v. Non. Martii, Indid. ix.

B

XCII. AD GUIDONEM ABBATEM S. STEPHANI LAÜDENSIS. ■«?.. tv. 'uU ""

Privilegium monafterii S. Stephani.

Pafchalis epifeopus, fervus fervorum Dei, diltHafilio Guidant nUats vmerakiUs mmafterii S. Sttphani , qmd in Laudenfi comitatu fetus Padum filum tfi, tjttfynt fuccejforihu regulariter promolundis in perpetuum.

Divinis praeceptis & apoftolici» informamur monitis, ut pro ecclefiarum ftatu, impigro vigilemus affedu . Poftulavit fiquidem nos dile-dio tua, prcdeceflbrum noftrorum muedam ftatuta firmare: fit per ea, vcftri monafterii ftatum, audore Deo, munire. Quod......... monafterium venerabilis comitifla Anfdda cum filiis fuis Lanfranco, Arduino, & Magnifredo , conftruxiflê , fie fuis facultatibus ditaflê cognofeitur. Per prefentis igitur privilegii paginam apoftolica audoritate ftatuimm , ut queeumque prrdia , queeumSlue bona ab prrdida comitifla , vel ejus filiis , eu ab aliis fidelibus de jure proprie data funt , queeumque etiam in futurum eidem monafterio concçflione pontificum , liberalitate principum , vel oblatione fidelium dari contigerit.' firma vobis, veftriique fucceftoribus, & illibata permaneant. Confirmamus itaque fupradido S. Stephani monafterio adjacentem villam, fic caftrum, infra quod idem monafterium conftrudum eft, & cetera, que io epifeopi Nokeni chirographo continentur . Obeunte te nunc ejus loci abbate , vel tuorum quolibet fucceflorum, nullas ibi qualibet fubreptionis aftutia feu violentia preponatur:nifi quem fratres, vel fratrum pars confilii fanioris, vel de fuo, vel de alieno, fi oportuerit, collegio , fecundum Dei timorem, fit B. Benedidi regulam , providerint eligendum. Eledus autem , ad Romanum pontificem confecrandus accedat . Ad hasc decernimus, ut nulli omnino hominum liceat idem monafterium temere perturbare, aut ejus poflefliones temerariis vexationibus fatigare: fed omnia integra conferventur, eorum, pro quorum fuftentatione fic gubernatione conceffa funt, ufibus profutura . Si qua ergo ecclefiaftica, fæcularifve perfona, £Xr. *ut i» epifi.* xxxix.

Ego Pafchalis catholice ecclefic epifeopus.

Datum apud Placentiam per manum Joannis S. R. E. diaconi card, ac btbiipthccarit , nn. Kalend. Decembris, Indid- xv. Incarnat. Dominice anno mcvj. pontificatus autem domni Paichaltt Π. pap« vtn.

XCIIL

fB yen vit, fi»i· i·**·

XdIL. AD PETILUM ACHERUNTINUM AROUEPISCOPUM.

Etas cfe&tonem confirmat, & jura metropolew Acheruntinz: mittit pallium.

Rafcbali/ epiJetfat fervas firvorune Dei, ventrÀïli fratri naftro Petre Acberuntine arcbiepijape,»juf-yee facctfleribascaneniceproatevendii inperpetiatar

Fheftatem ligandi atque folvendl in czlis, fit in terra, B. Petro, ejufque fuccefloribus audore Deo principaliter traditam illis ecclefia verbis agnofcit, quibus Petrum eft Dominus allocutusi *litaveris fuper terrane, erunt li. get» & in catis: tf quacumque fofoeri/ fuper ftrum erunt feint» tf i» catis*. Ipfi quoque firmitas proprie, & aliene fidei confirmatio, eodem Deo auftore praedicatur, cum ad eum dicitur: *Rogavi pre te Petre, ut m deficiat fidet tu», & lu olifnande cenverfus, confirma fratres tue/, O. portet* ergo nos, qui, licet indigni, Petri videmur refidere ia loco, prava corrigere, refta firmare, & in omni ecclefia. ad interni arbitrium judicis, fic difponenda dilponere: ut de vultu ejus judicium noftrum prodeat, & oculi noftri videant aequitatem. Fraternitatis igitur tuae juftis petitionibus annuentes, fandam Acheruntinam ecclefiam pnefentis decreti auâoritate munimus: tibi, tuifque fuccefloribus confirmantes quocumque metropolitano jure praeteritis temporibus pertinuifle nofcuntur: videlicet Venufinum, Gravinam, Tricaricum, Tarfum, Potentiam: ut tu, tuique legitimi fucceffores, poteftatem habeatis canonice & decretabiliter in eis epifeopos ordinandi ac confecrandi; falva in omnibus fandz Romane ecclefie audoritate. Ad hzcftatuentes decernimus, ut quzetunque oppida, ville, vel ecclefiz parochialcs, jure àb eadem ecclefia Acheruntina poflidentur, qusecumque bona in prs&-(entiarum jufte poflidet, five in fuiurum jdteac canonice poterit adipifei, firma tibi, tuifque (uccefIbribuSj ac illibata permaneant: iis nimirum exceptis, quz fedis apoftolicz privilegiis fpecialibus muniuntur, Pallium przterea fraternitati tuz, plenitudinem videlicet pontificalis offici:, ex apoftolicz fedis liberalitate concedimus: quod te in ecclefia, tantum ad miflarum folemnia fubfcriptis diebus noveris induendum, id eft, Nativitatis Domini, Epiphani*, Hypapantes. in tribus folemnitatibus beatz Mariz, Ccenz Domini, Sabbati fandi, Refurredionis, Afcenfionis, Pentecoftes, Nativitatis S. Joannis Baptift», ieftivitatis apoftolorum * omnium, Michaelis archangeli, commemorationis omnium Sandorum, & eorum martyrum, vel confeflbrum, qui inAcheruntina ecclefia requiefeunt; in conlecratione ccdefiarum. epifeoporum, presbyterorum, & diaconorum: cujufmodi nimirum volumus te per omnia genium vindicare. Hujus fiquidem indumenti honor, humilitas atque juftitia eft · Tota ergo mente fraternitas tua fe exhibere feftinet, in profperis humilem,' & in adverfis, fi quando eveniunt, cum juftitia eredum: amicum bonis, perverfis contrarium: nullius unquam faciem contra veritatem refpicias, nullius unquam faciem premas: mifericordiz operibus juxta virtutem iniiftas, & tamen infiftere etiam fupra virtutem cupias: infirmis compatiaris, benevolentibus congaudeas: aliena damna, propria reputes; de alienis gaudeas, tanquam de propriis exultes: in corrigendis vitiis pie fzvias; in fovendis virtutibus, auditorum animas demulceas; in ira, judicium fine ira teneas; in tranquillitate autem, fecuritatis jufte cenfuram non deferas. Hac *edL* frater carmime, pallii accepti dignitas: quam fi foUicite fervaveris, quod roris acceptée attenderis, intus habebis. Fraternitatem tuam fupema miferatio per tempora multa incolumen confer* vare dignetur, Amen, amen, amen.

Ego Pafchalis catholica ecclefiz epifeopus,

Datum Albani per manum Joannis SR. E diaconi card. xvi. Kal. Julii, Indid. xiv. Incarnat. Dominic* Mcvi. pontificatus autem domni Pafchalis II. papz V1H.

XCIV. AD ABBATEM SANCTÆ MARIÆ APUD BANTIUM.

Privilegium hujus ctenobii.

Pafcbalis epifcopa/ ferva/ ferverunt Dei, dileSh in Cbrijio filio abbati coenobii fandla Maria, quod apud Bantia»» fitum eft, tjufpt» fycteflbribus regnlariter prenuvendis in perpetua»».

Cum univerfis fandz ecclefi* filiis, & apoftolicz fedis audoritate, & benevolentia, debitores exiftamus: illis tamen locis & perfonis» qaz fpecialius ac familiarius Romanz funt ecdefiz addidz, quzque amplioris religionis gratia eminent, propenfiores nos convenit eorum tanto ftudio imminere. Quia igitur beatz Mariz, cœnobium, cujus * domini audoritate filii legitimi przfides, Romanz & apoftolicz ecclefiz haftenus jure proprio adhzfiflê nofcuntur: nos pro devotione ac reverentia ejufdem Dei, genitricifque femper virginis Mariz, ipfum fub noftra manus protedione fpecialiter confovemus atque diligimus. Unde tibj, tuifque fuccefloribus, ad przdidz domus regimen, audoritatem concedimus, confirmamus: fiquidem vobis ccenobhunipfum, & omnia quz ad illud pertinent monaftêria, five cellas cum fuis pertinentiis, videlicet ecclefiam S. Salvatoris, *tfc.*

Hic enunter»ntur poffeffimes illius conubii.

Propterea conftituimus, ut quzeumque hodie praefatum coenobium jufte poflidet, quaeque in futurum, pontificum concefuooe, principum liberalitate, fit oblatione fidelium, jufte atque canonice poterit adipifei, firma tibi tuifque fuccefloribus, & illibata permaneant; eorum quidem, pro quorum fuftentatione ac gubernatione conceffa, * ufibus omnimodis profutura: falvo tamen canonico epifeoporum jure, quod in eis habuiife nofcuntur. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat idem coenobium temere perturbare, aut pofleffiones ad illud pertinentes invadere, vel invafas retinere, minuere, auferre, vel luis ufibus applicare, vel temerariis vexationibus fatigare. Obeunte te ejufdem loci abbate, vel tuorum quolibet fucceflorum, nullus ibi quacumque iubreptionis aftutia pneponatur: nifi quem fratres ejufdem cœnobii, communi confenfu, vel fratrum pars confilii fanioris vulgariter cum Dei timore elegerint. Eleftus autem, ad Romanum pontificem confecrandus accedat. Chrifma, oleum fandum, confecrationes altarium, five bafilicarum ordinationes, clericorum, cellarum veftrarum fratres, a diœcefanis epifeopis accipiant: fi quidem catholici fuerint, fle gratiam atque communionem apoftolicz fedia habuerint; fle fi ea impendere gratis, fle fine pravitate voluerint. Alias

Has liceat fratribus, a quocumque votaerim catholko epifcopo eandem confecrationem ft fecramenta percipere. Ad ordinandos vero etiam monachos, tibi, tuifque fiscceforibus intra monafterium ipfum advocare concedimus, qui noftra fidens auâoritate coofentiat, ne vagandi foras occatio permittatur. Super hire etiam, fi infeftatione aliqua prngravatus, Romanam fedem appellaveris. non liceat alicui epifeoporum, nifi ante Romanum pontificem, vel ejus legatum, aliquam fub occafione judicii violentiam tibi, aut fucceftoribus tuis inferre.. Vos ergo, filii diledifimi, oportet regularis difciplins ftudiis, follicitudinis ac devotionis infudare: ut quanto a fincularì tumultu Uberiores eritis, tanto amplius placere Deo, totis mentis & anims viribus anhaletis: ad indicium autem percepts hujus a Romana ecclefia libertatis, annis fingulis auri unciam Lateranenfi palatio perfolvatu. Si qua igitur in craftinum ecclefiaftica fiecularifve petfena, hanc noftrs conftitutkwus paginam fciens, contra eam temere venite tentaverit, *tfc. tit* xxxix.

Scriptum per manùs Raynerii fcribe regionarii, notarii facri palatii,

Ego Pafchalis catholics ecdefis epifeopus.

Datum Laterani per manum Joannis (ante Romans ecdefis cardinalis diaconi xi. Kal. Julii, Indift. ri. Incarnat. Dominies mcui. poutificatus quoque Pafchalis paps anno v.

*»Tr V,L XCV- AD EUSTACHIUM ABBATEM S. NICOLAI.

Privilegium illius abbatis.

Ptfcktlit tpifitpnt ftrvtu firytntnt Dti, dilt&P i» Cbrifta filip Enfaubio Mtti tctkfit S. KicoUi, fitIttit & tpoflolxMK kntdi^iatt*.*

PRsdecefibris noftri fante memoris Viâoris III. temporibus, B. Nicolai corpus cx Grscorum partibus tranimarinis in Barilanam urbem advectum totus pene orbis agnofeit. Qiod vidclicet corpus prsdecdfor nofter Urbanus II. loco quo nunc reverentia digna fervatur, in crypta inferiori fumma cum veneratione, recondidit, & altare defiiper in honorem domini confecravit. Petitumque eft, & conceftum dicitur, ut B. Nicolai bafilica in eodem loco edificanda, fpecialiter fub tutela mox fedis apoftolicx fervaretur. Q&ia igitur, largiente domino bafilica eadem; congrua jam sdificatione perfeâa eft, in loco videlicet juris publici per ducis Rogerii chiragraphum dato: nos eandem domum, auftore Deo, mox futuram ecclefiam, poftulante filio noftro ejufdem ducis germano Boemundo, Barenfisnunc civitatis domino, fub tutela apoftolica fedis accipimus. Prsfentis igitur privilegii pagina, apoftolica auâoritate fancimus, ut qusaimque predia, quscumque bona, vel a pnsdiâo hlio noftro Rogerio per B. Petri ft noftram gratiam, Apulis, Calabris, ft Sicilis duce, vel apnenomiuato fratre ejus nunc Antiocheno principeBoemundo, feu a ceteris Chrifti fidelibus, fupradiâs fente Nicolai ecdefis de fuo jure jam donata funt, aut in futurum donari, ofterrivecontigerit, firma femper, quieta, ft illibata permaneant. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat eandem ecclefiam temere perturbare, aut d» n> auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare: fed omnia integra conferveatur, clericorum ft pauperum tribus profutura. Tibi itaque, tuifijue focceffóribus, facultatem concedimus, clericorum culpas, abîma epifeopi contradiftione, debita charitate ac feveritate corrigere. Si qua vero in vos gravior querela cmerferit, noftra feu fucccftbrum noftrorum audientis refervetur. Nulli autem, vel archiepifeopo, vel epifcopo, licere volumus, ut ecclefiam ipfem, vel ipfius abbatem, fine Romani pontificis confcientia, vel excommunicatione, vel intetdifto cohibeat, quatenus idem venerabilis locus tanti confefforis corpore infignis, ficut per Romanum pontificem prima confecrationis fufeepit exordia, fic fub Romani femper pontificis tutela ft proteâione fubfiftat. Si quis fane in craftinum archiepifeopus aut epifeopus, imperator aut rex, princeps aut dux, comes, vicecomes, capitanus, * ftratigo, judex, caftaldio, aut qurlibct ecdcfiaftica *ûeculuifye* perfona, #c. *ut i» rpift.* xxxix. ■« Cr«c»

Scriptum per manum Raynerii, fcriniarii, re> gionarii, ft notarii facri palatii.

Ego Pafchalis catholice ecdefis epifeopus.

Datum ad Porticum B.Petri, Rora. xiv.Kal. Deccmb. per manum Joannis fente Romans ecdefis diaconi card. & biblioth. India. xiv. Incarnat. Dominice ann. mcvj: pontificatus autem Domini Pafchalis II. paps vi.

G. *C-* Que (equuntur Pafcbalit fecandi epiflolK.feferipts funt a nobis ex bifioria novorum Eadmeti, five Edineri, qui perpetuus Anfetmo cornea adbsfir, aafeu· ex autographia ipfa in hifioriam faam retulit.

XCVI. ad HENRICUM REGEM ANGLORUM.

Contra inveftituras ecdefiafticas.

*Ptfckdil rpifieptu fervus frrvtnttt Dti, dik&p filit Hatrict rtti Atultr**, ftlntt* tf eptfiJftMtt hntdiihtntm.*

T Egationis tus verba, fili cariifime, gratanter JLs excepimus: fed vellemus obedientiam promittentis. In quibus nimirum farte Romane ccclefia, illa in tuo regno pollicebaris, que tempore tui patris habuerat, eos requirens honores, quos anteceflbrum noftrorum tempore pater tuus habuerat. Que profeâo omnia grata m fuperficie viderentur: interius requifita, & legati tui vocibus expofita, gravia & vehementiffima paruerunt. Qjuerebas enim ut tibi epifeoporum abbatumque per inveftituram conftiruendorum *jus ft* facultas a Rom. indulgeretur ecclefia: ft quod per fe folum fieri omnipotens Dominus perhibet, hoc regie poteftatis fieret. Ait enim Dominus: *Eft fit* tftiu*: ptr *t fi ytb mtnurit, ftivtht*. Cum autem ecdefis oftium reges fibi arrogant, fit ut qui per eos ecclefiam ingrediuntur, non paftores fed firns ft latrones habeantur, eodem Domino dicente: Qw' mm fe- *trat Ptr ofiin* i» ovilt tvitt*, fid afandit aliwtd», fitr tfi tf Utrt*. Et quidem fi a nobis magnum aliquid tua dileftio poftularet, quod cum Deo, cum juftitia, cum noftri ordinis falute concedi poflèt: * graviter utique concederemus. Hoc vero lam grave, tam indignum eft: ut nulla ratione, catholica id admittat ecclefia. Facilius ad extrema qualibet B. Ambrofius cogi potuit: quam imperatori, ecclefia permittere poto-

ftaten. „ Refpondit enim. Noli gravare te im- eeratoe , ut putes te in ea qus divina funt , imperiale aliquod jus habere. Noli te extollere, fed fi vis diutius imperare , efto Dei fubditus. Scripram eft: Q» Dei, Detjne Cx~ fierit, Ceferi. Ad imperatorem palatia pertinent, ad facerdotem ecciefic. Publicorum tibi mœnium jus commiffum eft , noa factorum . Qpid tibi cum adultera ? Adultera eft eaim , que non eft legitimo Chrifti conjugio copulata.·" Audis, orex, adulteram ecclefiamnuncupari, qua non legitime nupferit . Ecclefi* ftquidem lponfus unufquifque eftimatur epifeopus, juxta feripturam illam, qua ex fratris uxore frater non fui nominis.filios fufeitarepraecipitur, & fponfie contemptor a futuro fponfo difcalciari mandatur . Vides igitur, o rex, quam ignominiofum , quam periculofum fit , per filios fuos matrem adulterio pollui ? Si ergo ecclefi* filius es, quod utique omnis catholicus Chriftianuseft: permitte matri tuc legitimum fortiri conjugium, ut non per hominem , fed per Deum & hominem Chriftum, legitimo fponfo copulaur ecdefit. Per Deum enim epifeooos eligi, cum canonice eliguntur, teftatur apoftolus Paulus, dicens: Arc ^xifynnne fxmit fibi iontrent , fed qni vocatur n Dee tnnçuun Antjtn. „ Et B. Ambrofius:Mc- „ rito , inquit , creditur quod divino eflêt ele- „ ftus judiao, quem omnes poftulaviflènt . Et „ poft pauca : Ubi univerfonim poftulatio con- „ gruit , dubitare nos non oportet , ibi Domi- „ num lefiun & voluntatis auftorem, & petitio- „ nis arbitrum fore , & ordinationis pnaulem , „ fle largitorem gratiae . Praeterea propheta David ad ecclefiam loquens, ait : Pre patritos tnis nati fiat tibi filii·, ctnftitMs eos principes fitper narmw terrene. Ecclefia filios genuit : ecclefia principes ftatuit . Poflêmus alia de feripturis facris teftimonia & exempla proponere: quibus conflaret, ecdefias fponfos ac pallores epilcopos , non fatcularium poteftatum nuru, fed Chrifti difpolitione & ecclefi* judicio preponendos. „ Unde „ etiam imperator Juftinianus fanxit in legibus „ fic: Debet enim prius difeeptari de vita epif- „ copi utrum bona fit, an reprehenfibilis, & u- „ trum bonis teftimoniis muniatur, an non. Et „ infra. Fiat, inquit, facultas unicuique, fi ve- „ lit, contradicere: & fi quidem ante confecra- „ tionem fuerit contradiftio facta, non prius con- „ fecretur epifeopus, nifi difeeptatio de contradi- „ itione fit fâfta, fic undique appareat innoxius „ is, qui ad epifeopatum vocatur. " Ecce quod populi totius eue, pronuntiat imperator : hoc fui fofius efle , regia poteftas inceifit. Ipfius etiam imperatoris lege cautum eft , ut nec profeftio , nec ingreflus ad imperatorem, fine metropolitan! literis, patera epifeopo. Quem ergo in curia tua fine metropolitan! literis admittere non debes , eum vis, o rex, in ecclefia principem conftituere? Monfttuofum profefto eft , ut patrem filius generare, homo Deum creare debeat . Sacerdotes namque in feripturis fandis Deos vocari , tanquam Dei vicarios , manifeftum eft . Unde fande memoria: Conftantinus imperator , de epifcoponun caufis difeeptare aufus non fuifle deferibitur. Propter hoc fanda Romana ecclefia & apoftolica, per prcdeceflores noftro» regie ufurpationi & inveftirurc abominabili vivaciterobviare curavit.· & graviflimis perfecutionibus per tyrannos atfefta, ufque ad noftra tempora non deficit. Confidimus autem in Domino , quoniam nec in nobis confident» fuc virtutem , ccclefic princeps Petrus & epifeoporum primus amittet . Porro üecularium poceftatum & regum fia quod fit oificium, exponit apoftolus Ptah» dicens: Dei enim nrlnifter tjl·tiU i» tontine , Km h», „t. «mot flnt conta gtodinm portat. Dei enim tntoifitr eft, vtndex in ire ri ψά inale agit, Er Paru» apoftolus in eadem verba coofentiens: Sève reti , ». ?»... » ait, procellenti, five ditatos tonryum eX et ntiffis ad vtodibtem malefjfftrnm, lendem vert tonorum. Inter ifta, rex, nullius cibi pcrfuafio profana lurripiat, quafi aut poteftatitu* aliquid diminuere, aut nos in epifeoporum promottone aliquid nobis velimus amplius yendicare. Immo fi ab* hoc propter Deum debitas, quod contra Deum efle manifeftum eft, quod cum Deo, nec tu exercere, nec nos concedere, aut cum noftra feu tua ûlutc poflumus: quicquid deinceps poftulaveri», quod cum Deo poftumus, libentius indufgebimus, & honori tuo fit fublimationi propenfius infiftemus. Nep extftimes quod poteftatis tue columen infirmetur , fi ab hac profana ufurpatione defiftas. Immo tunc validius, tunc robuftitu, tunc honorabilius regnabis, cum in regno tuo divina regnabit auftoritas. Tunc amicitiam & familiaritatem noftram firmius obtinebis, dc regni tutores B. apoftolos habere gaudebis. Nec tibi nunc in petitionibus tuis abefle poterimus, cui petitionum noftrarum fautorem dominum adefle lenierimus. Ipfe omnipotens Deus in cujus manu corda funt regum, adfit hortatui noftro, adfit auditui tuo: ut dum juxta praecepta ejus tuasdifpofueris aftiones, ipfe regnum tuum, pacis & honoris fui ftabilitate ac fublimatione difponat. Amen.

XCVII. AD HENRICUM ANGLORUM REGEM.

De eodem argumento.

Pjfetoüs epijcopxs ferons fervornm Dei, cerifftn» filin Henrico An^lertan régi, feintent & ape'ftolitme benedsitionm.

*D Egi regum domino gratias agimus, qui te in AA. regnum beneplacito lue voluntatis evexit, & tanquam Chriftianum regem in beneplacito fuc voluntatis ineffabili mifericordia cuftodivit. Rogamus ergo, ut bona regni tui exordia in melius augeat, & ufque in finem fua in te donacuftodiat. Deferuifti enim fratris tui regis impietatem, quam divino confpicis judicio terribiliter vindicatam. Ecdefias libertati rcftituifti, clerum honorare ccepifli, & cleri principes epifeopos, immo in hisChriftum dominum, venerari. Confidimus itaque quoniam ufque in finem eadem lapies, dc in eadem probitate perfiftes: nifi funt aliqui pervertie mentis homines , qui cor regum per epifeoporum & abbatum invellituras, divinae indignationi aptare conantur. Quorum in hac parte confilia tanquam virus tibi funt evitanda, ne illum offendas, per yam raa renuatf, è? potentisjufte P, decernent. Quem profefto ų propitium habueris, feliciter regnabis, poteftatemque integram dc divitias obtinebis: quem fi, quod abfit, offendis , non procerum confilia , non militum fubfidia, non arma, non divitiae, ubi fubvertere ceperit, poterunt fubvenire. Porro in honore Domini, in ecciefic libertate, nos familiares , nos adjutores habebis . Nec opineris quia quifquam nos a tua divellet amicitia, fi ab inveftituris abftinere, fi honorem debitum & libertatem a Domino inftitutam ecciefic coafervaris. Eccleflarum fiquidem inveftitura» nos S. Spir. judicio regibus & principibus, immo laids omnibus, interdicimus. Necen.m

nim decet, at a filio mater in fervirutem addi- catur, ut fponfutn quemnoa optavit accipiat. Habet fponfum fuura refera ac dominum noftrum, qui te mifericordia fua in potentia, & probitate cuftodiat, & a terreno ad caslefte perducat. Amen.

XCVIH. AD OSBERNUM EPISCOPUM.

Ne monachi prohibeantur habere in monafterio fuo cenneterium ad fepeliendo· fuo·.

Pafibalit efifeefttt firent firvarm Dti, venerabili fritri Otberna *tfiicifl , tf elerkit eccfifia·, falntene er aptfleiicam beneWtionm.*

Ë T patrum famtit auftoritas, fit ecclefi* con- B fuetudmis Habilitas exigit, ut ficut in daufuis viventes religioft monachi converfantur: ita & defunHorum corpora infra monafterioram fuorum ambitum requiefeant: ut illud « divino munere cum cordis valeant cxultatioae cantare: *Hac* rvfmrs nere m *fecnlm fiandi* , Air *habitabo penim fligi tm.* Vos autem , ut audivimus, monachos S. Martini de Bello in veftra civitate converfantes fepeliri infra monafterii fui ambitum prohibetis: & grave eft, ut in eo locoquifauam cum devotionis gratia convarietur, unde cadaver fuum pnsvidet omnimodis propellendum. Qua de re difaftioni veftr« pnefentia fcripta mandamus, praxipientes, & prohibentes, ne ulterius fupradiftis monachis ctemeterium ad fepeliendos fuos C interdicatis : fed ficut vobis per anreceflbris noflri bone memori* domini Urbani literas preceptum eft, concedatis. Tua autem› fraterepifeope Osberne, intereft , eiidem fratribus coemeterium benedicere, & eorum religionem ad omni- Eorentis Dei fervitium confovere. Si quis autem uic inftitutioni contraire tentaverit : venerabili fratri & coepifcopo Anfelmo injunximus , ut in eum, raoquam fedis apoftolic* contemptorem , apoftolici rigoris ultionem exerceat.

T/al. 13»

XCIX. AD ANSELMUM CANTÜAR. ARCHIEPISCOPUM.

De inveftituris ecclcfiafticis : de clericorum *filiis.* D *de* Gualenfis epifeopi caufa.

Pafcbalit efifrepnt firvnt firearm Dei, venerabili fratri Anfrlmo Cantnarie^fi arcbiefrfrope, felatem D apoflolicem benediHimm.

A Dverfus illam venenofam fimoniac* pravitatis radicem, ecdefiarum videlicet inveftituram, quam valide, quam fevere, quam robufte £ures noftri prsteritis temporibus obviaverint , pientis ru* fatis eft manifeftum. Reverend* in Chrifto memori* prcdeceflôris noftri domni Urbani tempore, apudBarum coliefto venerabilium epifeoporum & abbatum ex diverfis partibus concilio , in quo tua religio & nos ipfi interfuimus, E ficut qui nobifeum aderant , reminilcuntur : in eandem peftem , excommunicationis eft prolata fententia. Et nos eundem cum patribus noftris fpiritum habentes, idemfapimus, & eadem teftamur.

De facerdocmn & Levitatum filiis Judum nos tibi fcripfifle reminifeeris. Porro fi promoti fuerint inventi; & fpe promotionis adempta, in eo quo reperti funt ordine manere voluerint: quia illa eis macula non ex proprii culpa reatus inh*fit, non videtur, fi alias digni fuerint, in eos depofitionis fententiam dari, ut fe iterum negotiifimplicent fiecularibus, cum in eis ordinationis tempore propri* voluntatis arbitnum non remanient.

Gualenfis epifeopus cautam iacris omnino canonibus obviare non ndcit. Geterum quia inter barbaros barbarice bc ftolide promotus cft, in tu* fraternitatis arbitrio ponimus : fic tamen ut de cetero in ea regione hujufmodi non prsfumatur adverfio. Qpod fuper ejufdem epiicopi negotio , flt aliis rebus, per fideles nuncios dirigimus,tanquam ex noftro ore audias. Munera que B.Petro mififtt , recepimus cum gratiarum aftione : unde ab iUo, qui omnium bononitn cft retributor, mercedem recipias . Dat* Beneventi , n. Idus Decembris.

G AD ANSELMUM CANTOARIENSEM ARCHIEPISCOPUM.

Excommunicatos efte in Lateranenfi concilio ur veftiturarum in Anglia fautores.

Pa/cArf/ *epifioftu firent firvernnt Dti, venerabili fratri Caotturie^i arcbiefifropo jfnfilmat fitintm* êT *afoflalicm benetUAioiief».*

T\E Illata tibi injuria membra ecclefi* non JLr modicum patiuntur : quia, ficut dicit apoftolus, *ß ' ceteepailtnr mm ntcritbrrn, compatinnr«r et cetera membra.* Licet enim corporali feparemur pnefentia, unum tamen in capite'fumus. Tuas namque injurias ac repulfas eque ac noftras portamus . Illud etiam nos vehementer affligit , quod tua religio regno fublata eft Angiico . Qy« enim funt fine paftore oves, lupus rapit & difpergit. Idcirco de tua ad eos reverfione modis quibus noftumus laboramus . Unde in concilio nuper habito cx communi fratrum & coepifcoporum fententia deliberatum eft , & regis conuliarios qui ad invcftituiz flagitium illum impellunt , & eos qui ab eo inveftiti funt , ab ecclefi* liminibus repellendas: quia de libera conantur facere ancillam. Quam nimirum fententiam nos fanfti Spiritus judicio in comitem de Mellento & ejus complices promulgavimus , & eandem ipfam, in eos, qui iunt inveftiti a rege, ejufdem ianfti Spiritus judicio confirmamus. Regis vero lententia ea cx caufa dilata eft , quia fisos ad nos nuncios in praeterit* pafch* tempore debuit deftinare. Dat* Lateranis vji. Kalen. Aprilis.

« S'<··* p*"u''

a. AD WILLELMÜM ROTHOMAGENS. EPISCOPUM.

Sufpcnfus erat WilleImus : ad eum feribit pontifex , fe Anfelmi deprecatoris gratia, quidquid Anfelmus indulfcrit, indulgere.

Pafibalis tfifiofttt firent firearm Dei, venerabili fratri ViUtltno Retbmage^ tpifctft, fitltttene {X *aftflolicane benedifiianem.*

L icet cauf* tu* qualitas patientiam noftram plurimum gravet: pro reverentia tamen fratris noftri Cantuarienfis epifeopi, flt dileftione latoris pnriêntium filii noftri Willelnii , qui pro te apud nos vehementius interceflèrunt, paterna penes te benignitate movemur . Caufam itaque tuam eidem fratri Cantuarienfi epifeopo commifimus, ut quod ipfe indulferit, indulgeamus. Eo nimirum intuitu, ea conditione, ut malos coofiliarios, quorum inftinftu multas pravitates incurrifti, a tua familiaritate repellas . Dat* Benesenti v. Kal. Aprilis.

(31 AD ANSELMUM CANTUARIENSEM EPISCOPUM.

Presbyterorum filios ad facros ordines promovere Anlelmo permittit: Richardum abbatem in communionem fuam admittere: estera,ut pro tempore vilum erit, difpcnfase.

PajrAafi/ *tpifaptu firvtu forvewH Dti, wntrébili frttri Anfrhae Caatuaritufi tpifctpo, fabiterx tf epoftolictmt bntdiUifMUt,*

DE presbyterorum filiis quid in Romana ecclefia conftitutum fit, fraternitatem tuam nefcire non credimus. Ceterum quia Jn Anglo- B rum regno tanta hujufmodi plenitudo eft, ut major pene fit melior clericorum pars in hac fpecie cenfeatur: nos difpenfationem banc follicitudini tu* committimus. Eos enim , quos feientia & vita commendat, apud vos ad facra officia promoveri, pro neceffitate temporis & utilitate ecclefi* concedimus; ut in pofterum conftitutionis ecclefiaftic* prejudicium caveatur . De perfona quoque Richardi Helienfis abbatis, petentibus filiis noftris, Henrico rege, ftWillelmodc WardWaft, permittimus ut earn inxommunionemtuam, or*, mifla fatisfaftione, fufetpias: & fi ad monafterii regimen utilis ejus perfona confpjcitur, tu* difpenfationi committimus , *Gtxer»* etiam qu* in segno illo pro neceffitate temporis difpenfanda^ funt, juxta gentis barbariem, juxta ecclefi* opportunitates , fapienti* ac religionis tu* follicitudo difpcnfet. Data nx. Kal Junii.

ANSELMI CANTUAR. ARCHIEP. AD PASCHALEM PP. II. EPISTOLA.

Rogat, per ipfum liceat, epifcopatum Lmcolnieniem diviacre in duos, inftituto Helienfi.

*Demfatf pétri rtvtmde Péjcbtüi fan** ptniifici Anjtlrttar tctkfa Ceataeriatfii, titbitttm tbtdit»limn cttat fideii tbfrjait* 6* «ra/MSubm,

Z'XUoniam robur difirofitionum qux utiliter fi-D um in ecdefia Dei, de veftre pendet auftoritate prudenti*; quando fiunt, adveftramrefitend* funt notitiam & judicium; ut , cum apoftolico aflenfu fuerint confirmat*, pulla prefumptione a pofteris, qu* falubriterftaturefunt, queant violan ; fed rat* pretpaneant in perpetuum. In Anglia eft quidam epifeppatus, fcilicet Lincolnienfis, cujus dicecefu tam ampla eft› utad ca qu* non pifi ab epifcopali perfona fieri queunt , unus epifeopus pkne fuffioere non poffit . Quod cum coniideraret rex, & epifeopi, «principes , A alii rationabiles & religiofi viri regni Anglorum: ad utilitatemecctefis vifumconfilium eft, epifcopatum praefatum in duos dividere; ita ut fedes epifcopalis in quadam abbatia, quae fit a E eft in infula vocata Heli, & eft intra praefatam diœcefim, conftituatur, monachii ibidem pennanentibus, ficut funt multi eoifcopatus, qui monachos iqi matre ecclefia habeat,non canonicos. Quod libenter Ipfe concedit epifeopus Linçolnieniu Robertus nomine : quia pro iis quae aflùmuntur de fua ecdefia ad mftaurandum novumepifcooatum jn Heli , tantum ecclefie Lincolnienfi reftauratur, ut ipfe fafficiens fit gratum fibi efle fateatur. Cui rei mihi, tum propter praeditam ne» ceffitatem, tum propter multitudinem praedirorum qui in hoc confentiunt vifum eft, ut, fal- A va veftra auâoritate, a&nfiim praeberem. Precatur igitur fuppUcitermea parvitas, quatenus hoc ouod pro multateecclefie fic difpofitum eft, veftra auâoritate in perpetuum roboretur : ne a pofteris ulla prefumptrone, quod bene ftatutum fuerit , violetur. Oramus Diminum omnipotentem, ut ecclefi* fu* vos iu diuturna profperitate cuftodiat.

CIII. AD ANSELMUM CANTUAR. ARGHIEPISCOPUM.

Concedit, quod Anfelmus poftularat.

Ptfcbttis tpifetpiu ftrvtu ftrvorttm Dti, vntrtMli frttri Atijtlmo Centuérituri ércbiepiftopo, éf ta. ttrit ctanrovittciélbiu tpjfetpit, jalnttm a tf tpofhiicMH brntdiDioant.

INter cetera regna terrarum, ad apoftolic* fedis diledionem atque obedientiam, Anglorum regnum fpecialitcr pertinere, apoftolic* fedis feriK, & Anglicarum hiftoriarum feries manifefta-t. Qu* nimirum caufa follicitudinem noftram propenfius impellit, illius regni ecdefias familiarius confovere , & earum difpofitionibus follicitius invigilare. Lincolnienfcm itaqueepifcopatum tam fpatiofum ex filii noftri regis veftrifque litteris cognovimus: ut ad ea qu* epifcopalis funt officii peragenda, unus nullatenus fufficere poffit epifeopus. Quapropter ex voluntate Lincolnienfis epifeopi poftulat a nobis idem caridum» filius nofter & Chriftianiffimus rex Anglorum Hernicus, quatenus in parte una epifeopatus ipfius ex apoftolic* fedis permiffione , novus epifcopatus conftituatur, in loco videlicet qui Eli vocatur. Cujus noa petitionibus , quia religiof* videbantur, aflenfum libenter prebuimus . dc epifcopatum in loco prefato conftituendi, ex apoftolica auftoritate, licentiam damus; ftatuentes, ut fedes epifcopalis in loco predifto conftiruta, omni deinceps tempore perfeveret. Parochiam quoque quam veftra fraternitas cum predifto fratre Lincolnienfi epifeopo , dc regis providentia, eidem epifeopatui aftignaverit, perpetuo poflideat Porro de monafterio , in quo fedes epifcopalis conftituitur, Anglicotum monafteriorum, in quibus epiicopi conftituti funt , confuetudo fervabitur. Hujus conftitutionis confcrvatores, omnipotentis Dei & apoftolorum fuorum beredi&ione perpetuo perfniantur. Arnen,

CIV. AD HENRICUM ANGLORUM REGEM,

B* .o.i.s.u ±2^£-·

Dc eodem argumento . Perierunt litter* regis, ad quas refpondet.

Ptftbtlis epifitptv ftrtw ftrvonon Dti, diitfh m Cbrifto filio Hntrico gloriofo ngi Anglorttm, ftlaint if eptfltikat bntdiihtatm.

/'''vMnipotenti Deo gratias agimus, qui talem te regem noftris temporibus conftituit, qui & terrenum regnum fapienter ad honorem Dei gubernas, & rterni regis folicitudinem ante emlos mentis portas, Poftulafti liquident a nobis per litteras; ut In loco, qui Eli dicitur, novus exapoftolica auftoritate epiicopatus cooftiruatur : quia LincolnienCem epifcopatum tant* magnitudinis efle dhtifti, ut ad peragenda ea qu* epifcopalis funt officii, unus epifeopus nullatenus fuflficcre poffit. Pro quo & devotionem tu* voluntatis laudamus, dedifi

-A

. & difpofitiooi aflenfum prxbcmus: ita tamen, ut A in celebri loco conftinsatur, ne nomen epifcopi, quod abfit, vilefcat. Ad hoc enim epifeopus confutuitur, ut populum Dei, & verbo docear, & vita informet: & ad verum paftorem Domini, commiffarum fibi animarum lucra reportet. In iis quoque de quibus rogafti, licet quiedam ibi inordinata videantur, tuae tamen voluntati refragari nequaquam valemus. Novit praeterea gloria veftra, domnum Hervjeum epifeopum, quem vita & fcientia commendat non modica, nimia barbarorum ferocia & perfecutione de fede fua cxpulfum, & multa fidelium fratrumque fuorum caade fuiffe fugatum. Cujus ut fcientia frudum, qui non perit, afferre, dc vita bonum valeat Dei populo exemplum prebere: volumus, dc rogamus, fi qua eum apud vos vacans ecclefia vocaverit, ibi auâoritate apoftoiica conftituatur, ne infruâuofo diu filentio torpeat, qui vitae documenta caeleftis in fcieptia dc moribus portat. Omnipotens Deus apoftolorum fuorum precibus & yos & prolem veftram cuftodiat, & cadefte poft terrenum vobis regnum concedat. Datum xi. Kal. Decembris.

CONVENTUS FRATRUM ECCLESIÆ Cantuar. ad Pafchalem epiftola.

Petunt ut Radulfiun epifeopum Roffenfem, quem elegerunt Cantuarienfem archiepifcopum, confirmet, eique pallium mittat,

Domino fanilo univerfalis (ttUJut fsemmo paftori Pafcbali, conventui ecclcfia Cbrifti Cdntuarienfis, fideles oritiones, tf totius fanila devotionis oifie·

NOtum efte non dubitamus gloriofe patemiuti veftne, pie Domine, quod ecclefia Cantjarienfis mater noftra, fanebe fcilicet manae ecclefix fpecialis filia, jam ab obitu beate memorix patris noftri Anfelmi archiepifcopi, per quinquennium cura paftoralis officii, peccatis noftris exigentibus, fit deftituta. Nuper aurem refpeâu mifericordix Dei, adunato conventu totius Anglici regni in praffentia gloriofi regis noftri Henrici, eleâus a nobis & clero & populo eft ad regimen ipfius ecclefix Radulfiis Rorfenfis epifeopus, nobis fufficientiftime cognitus, dt propter vite fux meritum dc fande converfationis cfiêâum toti regno valde acceptus. Huicekâioni afiuerunt epifcopi, abbates, & principes regni, dc ingens populi multitudo, confentiente domino noftro rege, dc eamefem ele&ionem laudante, fuaque auâoritate corroborante. Quoniam igitur ita fe res habet, mittimus ad vos, modis quibus poftumus lupplicantes, ut quem ad fublevationem dc confolationem ecclefix fue Deus, dc quantum nobis datur intelligi, elegit: veftra fanda audoritate, in quo eledus eft, confirmetis, dc ei pallium, quod omnes anteceflpres fui E a facratiifima fede beati Petri confecuti funt, tranfinittere dignemini: ne fanftitare veftra aures pietatis fue precibus noftris, quod Deus avertat, non inclinante, in priftinas miferias aliquo eventu ecclefia noftra, filia veftra, relabatur. Ipfemet enim tanta corporis imbecillitate gravatur: ut non fine magno periculo fui, dc detrimento omnium noftrum valeat hoc tempore veftigiis veftris fe priefentare. Sanâum apoftolatum veftrum omnipotens Deus ad honorem fus fande ecclefix per multa tempora incolumem confervere dignetur, digniftime pater, Arnen.

CV. PASCHALIS PAPÆ it ad Henricum Anglorum regem.

Permittit transferri Radulfum a Roffcnfi fede ad Cantuarienfem. Quod tamen injuffu fedis apoftolicx id fufeeptum fit, reprehendit: ut dc alia nonnulla,

Pafchalis epifeopus, fervsts fervorum Dei, dilcflc filio Henrtco illuftri Anglarssm regi, falsetem & apoftolicam benediDionem.

GUm de manu Domini largius honorem, divitias, pacemque fufeeperis: miramur veheBmentius, dc gravamur, quod in regno poteftateque tua B. Petrus, dc in B. Petro Dominus, honorem fuum, juftitiamque perdiderit. Sedis enim apoftolicx nuncii, vel literx, praeter juffum regiae majeftatis, nullam in poteftate tua fufeeprionem aut aditum promerentur. Nullus inde clamor, nullum inde judicium ad fedem apoftolicam deftinatur. Quamobrem multe apud vos ordinationes illicitae prxfuniuntur: dc licenter delinquunt, qui deliftorum deberent licentiam cohibere. Nos tamen ufque adhuc in his omnibus ampliori potentia ufi fumus, fperantes per tuae probitatis jnduftrjam omnia corrigenda. Quid enim honoris, quid opulentix, quid tibi dignitatis imminuitur, cum beato Petro debita in reCgno tuo reverentia confervatur? Hatc nimirum tanto nobis indigniora funt: quanto familiarius regnum veftrum, veterum regum temporibus, fedi apoftolicx adhxfiife cognofcimus. Legimus quippe, reges ipfos apoftolorum limina vifitaffe, & illic uique ad obitum commoratos. Legimus, nonnullos ecclefiarum prxpofitos dc magiftros, ultro illuc a Romanis pontificibus deftinatos. Pro his igitur apud vos pertraâandis dc corrigendis, Roariiumum filium Anfelmum familiarem tuum, nunc fanâi Sabe abbatem, ad tuam excellentiam deftinavimus: per quem etiam tue dc epifeoporum petitioni in caufa Cantuarienfis epifcopi, quamvis contra auâoritatem fedis apoftolicx, fatisfecimus: fperantes, dc vos deinceps *fedi* apoftolicx jn fue dignitatis juftitia fatisfafturos. Alioquin, fi fuam vos beato Petro juftitiam fubtraxeritis: ipfe quoque in pofterum fux vobis fubtrahec beneficia dignitatis. Que minus lireris continentur, vivis legati vocibus explebuntur. Omnipotens Deus fua te dexter* protegat, & in fua diiedione perficiat. Efeemofyna beati Petri, prout audivimus, ite perperam dolofeque collecta eft; ut neque mediam ejus partem haâenus ecclefia Romana fufeeperit. Quod totum tibi, ficut dc alia, imputatur: quia prêter voluntatem tuam nihil in regno prxfumitur. Volumus igitur, ut eam deinceps plenius colligi facias, dc per prefentem nuntium mittas.

Date Lateranis ju. Kal. Aprilis.

CVI. AD ÇANTUARIENSES

De eodem argumento.

Pafchalis epifeopus fervus fervorum Dei, Cantuarierfs ecclefia filiis, falutem tf upofto-Ucam benedifhonem.

ECclefix veftne legatos benigne fufeepimus, 'tamquam viro· religicfos, atque prudentes: fed legatio, quam ad nos cum veftris Uteris attulerunt, Dobia non ingrata tantum, fed etiam gra-

gravis fuit. Significabatur enim Roffenfis epifcopi ad metropolim veftram faâa translatio: quod prater fcicntiam & convenientiam noftram przfumi omnino non debuit, quia fanâorumpatrum decretis inhibitum prorius agnofcnur. Pro' religione tamen & booeftate perfona, quae translata dicitur, nos hanc prafumptionem veftram toleramus: fed noftrum in proximo legatum ad vos dirigemus, largiente Domino, qui fuper hoc negotio, que fuerint difnonenda, difponat.
Data Laterani xn. Kal. Martii.

ÇVII. AD HENRICUM REGEM & epifcopos Anglia.

Repvehendit quod incoofulto pontifice multa perperam agant.

Pafebulis epifeopus fervus fervorum Dei, ttilefhfilio Henrico ilinfiri regi, tt epifeopis Angitei regni, faiutem tf apoftolicam beiuitiitenem.

Qualiter ecclefia Dei fundata fit, non eft a nobis nune temporis differendum. Hoc enim plenius evangelil textus, fit apoftolorum literr profitentur. Qualiter vero ecclefiz ftatus paritante Domino perfeveret, & referendum n°b's agendum. A fanâo fiquidem Spiritu, ecclefiz didum eft: *Pro patribus tuis suti funt tibi filii, conflitnes ea principes fuper ornnam terram.* Super qua conftitutione Paulus apoftolus prreipit, dicens: *Manum cito nemini impofiteris, neque communicaveris peccatis alienis.* Quam ejufdem apoftoli fententiam beatus Leo dodor exponens, ait: „ Quid eft cito manum imponere, „ nifi ante ztatem maturitatis, ante tempus exa„ minis, ante meritum laboris, ante experien„ tiam difciplinr, facerdotaiem honorem tribue„ ré non probatis' " Qua igitur ratione Angliz regni epifeopis faeerdotalis honoris confirmationem tribuere poflumus, quorum vitam, quorum *fcicntiam* nulla probatione eognofeimus? Ipfe caput ecclefiz Dominus Jefu, Qiriftus cum paftori primo apoftolo Petro ecclcfiam commendaret, dixit: *Pafce oves meas, pafce agnos meos.* Oves quippe in ecclefia, ecdefiarum przpofiti funt, qui Deo filios generare, ipfo donante, confucverunt. Quomodo ergo vel agnos vel oves pafcere poflumus, quos neque noVnnus, neque vidimus? quos neque audimus, neque ab ipfis audimur' Quomodo fuper cos illud Domini przceptum implebimus, quo Petrum inftruit, dicens: *Confirma fratres tstes.* Univerfum fiquidem terrarum orbem Dominus & magifter nofter fuis difcipulis difpertivit: fed Euronz fines Petro fingulartter eommifit A Paulo. Nec per eorum tantum, fed per fucceflorum difetouk», ac legatas, Europe univerfitas eonveria di, & confirmata. Unde ufque ad dos, licet indignos eorum vicarios, hzc confuetudo pervenit: ut per noftnafedis vjcarios graviora ecdefiarum per provincias negotia pertraâarentur, feu retraderentur. Vos autem inconfultis nobis, etiam epifeoporum negotia definitis, cum martyr Viûor ecclefiz Romane pontifex dicat„ Quamquam comprovin„ cialibus epifeopis, accuiati caufam pontificis „ ferutari liçeat: non tamen definire, tnconful„ to Romano pontifice, permiflum eft. Zeph>„ rinus quoque martyr & pontifex: Judicia, in" 'iwit j Cptfcoporum, majorefque caufe,' a fede apoftolica, & non ab alia funt terminarida. Vos oppreflis apoftolicz fedis appellationem fub» trahitis: Cum fandorum patrum conciliis deervtifque fanoitum fit, ab omnibus oppreffis ad Romanam ecdefiam appellandum. Vos prater confrientiam veftram decreta fynodalia celebratis, cum Athanafius Alexandricz ecclefir feribat: „ Scimus in Nilea magna fynodo trecentorum n decem & odo epifeoporum, ab omnibus con„ corditer efle corroboratum, non debere abfque „ Romani pontificis fcientia, concilia celebrari. " Quod ipium feriptis fuis fanâi pontifices firmaverunt: & aliter afta concilia, irrita ftatuerunt. Videtis igitur, & vos contra fedis apoftolica auâoritatem plurimum excefliflè, & dignitati plurimum fubtraxifle: & nobis pro noftri oftieli debito imminere, ut probatos habeamus f quibus facerdotaiem conterimus dignitatem: ne contra apuftolum, manum citius cuique imponentes, communicemus peccatis alienis: quia fuxta beari Lcotds fententiam: „ Gravi fe„ metipfum afficit damno, qui ad fua'dignita„ tis collegium fubbmat indignum. " Vos prater auâoritatem noftram, epi coporum quoquo mutationes prafumitis: quod fine facrotanâa Romane fedis auâoritate ac licentia fieri, novimus omnino prohibitum. Si ergo in his omnibus fedi apoftolice dignitatem, ac reverentiam fervare confentitis: nos vobis, ut fratribus & filiis, caritatem debitam confervamus: & que vobis ab apoftolica ecdefia concedenda funt, benigne ac dulciter, Domino preftante, concedimus. Si vero adhuc in veftra decemitis obftinacia perma nere: nos juxta evangelicum didum, & apoftolicum exemplum, pedum in vos pulverem excu tiemus, & tamquam ab ecclefia catholica refilientes, divino judicio tradемus, dicente Domina: *Qui non colligit meetsm, difpergit; & qui non efi mecum, adverfum me efi.* Deus autem omnipotens & nobifeum vos in iploeflê, & nobifeum vos in ipfo colligere, ita concedat: ut ad zternam ejus unitatem, quz id ipfum permanet, nervenire concedat. Daca Lateran. Kal. Aprilis, Indift. vjn.

APPENDIX AD EPISTOLAS PASCHALIS PAPÆ. II.

CXVIII. AD ABBATEM ET MONACHOS monafterii Becenfis.

Pafchalis epifeopus fermes fervorum Dei dile&is filiis Willelmo Abbati & sauverfa congregationi Beccenfis monafierii feintent <7 apoftolicam benediitionent.

Apoftolicr fedis dignitas exigit per univerfas Dei ecclcfias reâa difponere & que ab aliis reâe difpofira funt confirmare. Significaftis fiquidem nobis venerabiles fratres Willelmum Rotbomagenfem, Ivonem Camotenfem, Gofridum Parifienfem Epifcopos fingulas in parochiis fuis Ecelefias veftro monafterio in falarium contuliffe videlicet In Rothomagenfl Ecclefiam fandi Petri de Ponte Hara, in Carnotenfi Ecclefiamfanâl Nlgafii de Mellento, in Parifienfi Ecclefiam fanâa Honorine de Confiuentk). Et nos igitur quieti veftra in pofterum providentes, eaidem Ecclefias vobis veftrifque fucceffloribus confirmamus, ut ficut ab etfdem Epifeopis difpofitwn eft, femper in veftri monafterii pofleflione I permaneant. Si quis autem temerario aufu eafdçm Ecclefias a monafterii veftri corpore diftrahere ac feparare przfumpferit, beati Petri gladio & apoftolicz ipfius Ecclefiz ultione plebatur.

Data

Data Lateranis 11. Idus Aprilis anno ab incarnatione Domini MCiv. indi&ooe x.

CIX. AD R.OBER.TUM EPISCOPUM Coventranum.

Pafcbalis epifeopai, fervat fervorum Dti, venera-Ui fratri Roberto Convenirtuo Eptfnpo falutem tf apoftolicam btmdifbouem.

PEr Petri Apoftoli difcipuli fucccflbrum Anacleturn Petri Apoftoli procentum habemus ne in villis five caftellis aut modicis civitatibus ordinentur Epifeopi. Ab eodem etiam Pontifice vel poflerioribus patribus conftitutum eft ut facerdotea ad quamcumque conflituti fuerint Ecdefiam, in eam vitæ luæ diebus debeant perdurare. Hujus nos juftitix ratione commoniti, cariffrme frater dc coepifcope Roberte, providendum duximus ne tua vel fuccefflbrum tuorum cathedra in pofterum fluftuet ; quia dc Lichefeldcnfis locus & Geftrenfu villa, ubi predeceflbribus tuis vel tibi haftenus fedes fuerunt, pro exiguitate ac paupertate fui epifcopalis dignitatis folium non merentur. Statuimus ergo ut apud Coventriam deinceps tam tibi quam fuccefloribus tuis in perpetuum epifcopalis cathedra confervetur . Porro monachi qui apud eundem locum beat* Mariae monafterio convertantur femper fub tua feu fucceflorum tuorum obedientia maneant dc in ipfa epiicopali Ecdefia divinorum officio-*rum.* debita peragant, prout in Cantuarienfi Ecclefia per beatum quondam Auguftinum novimus inftitutum dc faaftiflimi patris ac oredecefforis noftri Gregorii Doftoris Ecdefue catholics aflèrtione fancitum; nec cuiquam omnino fucceflbrum tuorum liceat monafticx difeiplin® viros ab ipfa Ecdefia removere aut eis poflêflìones aut twna cetera auferre qux ab egregie memorie Leobrico Comite Ipfius coenobii fundatore vd aliis fidelibus ad monachorum fumptus oblata dc comparata funt vd in futurum onêrri Domino difponente contigerit. Ad hec adjicientes decrevimus ut nulli omnino hominum liceat eandem Ecdefiam temere aut ejus poflêflìones auferre , vd ablatas retinere , minuere , vd temerariis vexationibus fatigare , fed omnia integre conferventur eorum pro quorum fuftentatione dc gubernatione converfa funt ufibus omnimodis profutura . Si qua fane ecdefiaftica tecularifve perfona hanc noftro conftitutionis paginam fciens contra eam temere venire tentaverit , fecundo tertiove commonita fi non fatisfaftione congrua emendaverit, poteftatis honorifque fui dignitate careat , reamque fe divino judicio exiftere de perpetrata iniquitate cogoofcat dc a facratiflimo corpore dc fanguine Dei dc Domini redemptoris noftn Jefu Chrifti aliena flat, atque in extremo examine diftriftr ultioni fubjaceat. Cunftis autem eidem loco jufta ferventibus fit pax Domi-ni noftri Jefu Chrifti ; quatinus dc hic fruftum bone aftionis percipiant, dc apud diftriftum *fudi*cem promia «terne pacis inveniant. Scriptum Fer manum Rayniarii feriniariifacri palatii. Ego afehalis catholice Ecdefie Epifeopus . Datum Laterani per manum Joannis fande Romane Ecdefie Diaconi Cardinalis xnn. Kal. Mati , indiftiooe decima ; dominice incarnationis anno Domini Mciv. pontificatus autem domini Pafchalis fecundi Pape 111.

CX. AD MONACHOS SANCTI Æ.GID1I.

Pafchalis epifeopus, fervas fervorum Dei, dileDis fiais monafterii faaEh w£gidii MMacfe/ *faiatem tf apoftoiicam henedi&wmm.*

MOnachorum flatus a fieculo'omnino divifus eft ut cohaereat Deo. Aliis enim licet & Deo fervire dc tecuhun non relinquere Monachis autem nec corpora licet nec voluntatem habere in propria poteftate, ut m eis illud dominicum impleatur : Aa» *veni fatere voluntatem meam, fed ejasfai mifit me* Unde dileâionem veftram literis orofentibus commonemus ut omni nifu omnique Audio divine dileftioni vos arftrus aftringatis, dc poftpofitis vanitatibus teculi, pleno mentis affectu Dei femper faciem inquiratis. Propter quod opportunum vobis eft ut ficut a prioribus veftris difpofitum eft, Cluniacenfis ordinis diftriftionem efficacius teneatis ; nec fi aliter feceritis, dc hominum detraftationibus pateatis, dc apoftolica; fedis indignationem gravius incurratis. Cluniacenfis enim monafterii ordo multis locis per Dei gratiam religionis amplioris lumen infudit. Data Beneventi 111. Kal. Julii.

CXI. ADWILLELMUM ARCHIEPISCOPUM R.OTHOMAGENSEM.

Pafchalis epifeopus, fervus fervorum Dei , venerobilifratri ViUelmo Rotbomageufi Arcluepifcopo falutem & apoftoheam hemdsitioeum.

'T'Uroldum Bajocenfem Epifeopum in proximis Kalendis Oftobris pro caute fus definitione ante confratrem noftrum Lugdunenfem Epifeopum venire praecepimus. Ceterum quia eum necdum reveflitiun audivimus, inducias ei ufque in Pafcha proximum prorogavimus. Tunc autem ante confratrem noftrum Anfelmum Cantuarienfem Archiepifeopum vice noftra caufa eadem penitus finiatur, nobis plenius intimanda , aut ante pnefentiam noftram una cum adverfariis fuis Epifeopus ipfe conveniat. Data Salerni m. Kal. Aprilis.

CXII. AD CANONICOS ECCLESIÆ CAKNOTENSIS.

Pafchalis epifeopus, fervas fervorum Dti, Canute»· *fit Capituli Clericis falutem & apoftalieam bemdi&iomm.*

QUooiam pravas confuetudines in domibus dc rebus Carnotenfis Epiicopi dcfun&i vel depofiti, Comites quondam Carnocenfes habuerunt, veftr* memoria reeognofcit: fratris aurem noftri Ivouis Carnot. Epiicopi labore de induftria ab egregio Comite Stephano, ficut icitis, impetratum eft, ut eafdem confuetudines abdicaret. Nos autem ne quis ulterius addem pnefumat, decreti noftri pagina interdiximus. Nunc veftram follicitudinem promonemus, dc monentes proripimus, ut fi forte aliqui Carnotenfium Comitum , vel Miniftronun eonundem aliquando cupida temeritate , dc temeraria cupiditate libertatem a Comi te conceflâm a nobis confirmatam infregerint , tamquam Ecdefiaftici juris pervafores a vobis , vel lucceflbrtbus veftris excommunicentur, dc eis Ecdefue tam civiles quam fuburbanae ufque ad fatisfaftionem claudantur. Addimus etiam, ut ft Epifeopus amittendi Epifeopatum timore , vel ele-

eleftus in Epifcopum, acquirendi ambitione, il. A lius iacrilegii patratores abfque fatisfadione abfolverit vel fupportaverit, tamquam facrilegii particeps & Epifcopatus emptor, abdicetur. Novis fiquidem moribus novum convenit antidotum adhiberi, & Ecclefi» fiilutem modis omnibus confcrvari. Datum Laterani vis. Kalcnd. Aprilis.

CXIII. AD BERENGARIUM EPISCOPUM GERUNDENSEM.

De privilegiis Ecclefi» Gerundenfi*.

Appt. Nattai p.i. *Pajcbaln Ep.fcoptu ferme fervontm Dei venerabiU fratri Berengario Gerundenfi Epifeopo ejttf^tte ftteceforibm canonice fnbfiitttendi/ in perpetuam.*

Sicut injufta pofcentibus nullus tribuendus eft effedus, fic legitima defiderantium non eft differenda petitio. Tuis itaque, frater inChrifto cariflime Berengari, precibus annuentes, ad perpetuam fanft» Gerundenfis Ecclefi» pacem ac Habilitatem prefentis decreti audoritate fancimus ut univerfi parochi» tux fines, ficut a tuis anteceflbribus ufque hodie poflefli funt, Ita omnino integri tam tibi quam tuis fucceflbribus in perpetuum conferventur, qui videlicet fines a meridie Barchinonenfis, ab oriente Aufonenfis, ab Aquilone Urgellenfis & Helenenfis parochi» limites tangunt, ab occidente in mare pertingunt. Confirmamus etiam eidem Gerundenfi Ecclefix C tinnerfa qux adeam in prxlenti Indift.vm. videntur legitime pertinere fic quxeumque in futurum jufte atque canonice poterit adipifei. Decernimus ergo ut nulli omnino hominum liceat eandem Ecdefiam temere perturbare, aut ejus poflefliones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare, fed omnia integra conferventur tam tuis quam clericorum cc pauperum ufibus profutura. Illud amem omnino interdicimus, ne liceat ejufdem Ecclefix clericis prxbendas aut pofleffiones ejuidem Ecclefix retinere & fuis ufibus vendicare poflquamcos ad epifcopatum vel abbatiam vel alias prrp finiras aliarum Ecdefiarum tranfire contigerit. Si S|ua igitur in futurum ecclefiaftica fecularifve perfona hanc noftrx conftitutionis paginam fetens, contra eam temere venire tentaverir, fecundo tertiove commonita fi non fatisfaftione congrua emendaverit, poteftatis honorifique fui dignitate careat, reamque fe divino judicio exiftere dc perpetrata iniquitate cognoicat, fit a facratifhmo corpore ac fanguine Det fic Domini redemptoris noftri Jefu Chrifti aliena fiat, atque in extremo examine dtftridx ultioni fubiacear. Cundis autem eidem loca tufis fervant.bus fit pax Domini noftri Jefu Chrifti, quatinus & hic frudum bon» aftionis percipiant, fic apud diftriftum judicem prxmia «ternx pacis inveniant. Arnen. Arnen.

Ego Pafchalis catholic» Ecclefi» Epifeopus fubicripfi.

Data Laterani per manum Johannis fanft» Reman® Ecclefix Diaconi Cardinalis ac Bibliothecarii xi. Kal Februar. Indidione viti. incarnationis dominicx anno MCV. pontificatus autem domni Paichalis fecundi Papx anno xvi.

FRAGMENTA DECRETORUM PASCHALIS PAPÆ II.

Sacrilegi faut judicandi, fni ecclefiam Dei tum permittunt regulariter ordinari.

Sunt quidam, qui vel violentia, vel favore, non permittunt ecdefias regulariter ordinari, Hos etiam decrevimus ut facrilcgos judicandos.

Spiritum fanffttm vendit, fui decimat pro premia tribuit.

Altare & decimas per pecuniam dare, & Spiritum fandum vendere, iunoniacam hxrefimcfle nullus fidelium ignorat.

De proprii/ laborifa/, monachi O eanontei decima/ folvere minime cogantur.

Decimas a populo facerdotibus, ac Leviris effe reddendas, Divinx legis fanxit auftoritas. Cxtcrum a monachis, five clericis communiter viventibus, nulla ratio finit, ut milites, aut epifeopi, aut petfonc quxlibet, decimas de laboribus icu nutrimentis feu propriis extorquere debeant. Unde beatus Gregorius ait: „ Communi vita viventibus jam de faciendis portionibus vel exhibenda hofpitalitate, & adimplenda mifericordia, nobis quid erit loquendum? cum omne quod fupereft, in caufis piis ac religiofis erogandum fit, dicente Domino: *fhtod fupereft, date eleemofynam; & eccc omnia manda funt vobi f.*

NmUh minijlret abbatiint epifeopaliλ, tpti alicui epifeopornm noltmi fubeffe.

Abbatibus, qui neque fub epifeopo, neque fub metropolitano, neque fub primate, neque iub patriarcha funt, nullus prorius epiicoporum, epifcopalia quaslibet adminiftret. Cum enim le null: epiicopo omnino fubdfe profiteantur: confequenseft, ut nullus epiicoporum, qu» fua funt, Deis tanquam extraneis largiatur,

Excomrn/en/cetttr <pti per laieo/ ecclefia/ obtinet.

Si quis clericus, abbas, vel monachus, per laicos ecdefias obtinuerit: fecundum fandorum apoftolorum canones, & Antiocheni concilii capitulum, excommunicationi fubjaceat.

Qwi per lateo/ ecclefia/ o'tinet, tf φά manu/ ei m/pomt, commtmiono privetur.

Conftitutiones fandorum canonum fequentes ftatuimus, ut quicumque clericorum ab hac hora inantea invcftituram ecclefi», vel eqclefiafticx dignit«tis de manu laica acceperit: & ipfa, & qui manum ei impofuerit, gradus fui periculo fubjaceat, & communione privetur.

Z)r «dm.

Nullus laicorum, ecdefias vel ecdefiarum bona occupet, vel difponat. Qui vero fecus egerit, juxta beati Alexandri capitulum ab ecclefi* liminibus arceatur.

De eodem.

Sicut Domini veftimentum fciffum non eft, fed

ANNO CHRISTI

Ifed de eo fortiti funt: ita nec ecclefia fcindide-bet, quia fn unitate totaconfiftit. Inpoteftatem ergo proprii epifeopi, ecdefic reducantur: fit ab ipio, ficut facris canonibus cautum eft, ordinentur. Alioquin flt ecclefia» ipfie, flt clerici earumdem, divinis deftituantur officiis.

AD VICTOREM BONONIENSEM.

•Xfc/jw epifeoporum confenfu cp$palia jura monachi m» ufurpent.

Pervenit ad nos, unde valde miramur, quod quidam monachi fle abbates in parochia veftra, contra fandorum patrum decreta, epifcopalia jura & officia fibi arroganter vindicant: vidcli-cet poenitentiam, remiflionem peccatorum, reconciliationem, decimas, & ecclefias: cum abfque proprii epifeopi licentia, vel apoftolic* fedis audoritate, hoc nullatenus pnefumere debeant: ficut in Chalcedonenfi concilio de hujufmodi a fandis patribus cautum eft, & fub anathematis vinculo monachis omnibus prohibitum. Mandamus itaque dile&ioni tuz, ut eos convenias: &, ne talia deinceps przfumant, omnino prohibeas.

AD RHEGINUM EPISCOPUM
Fragmenta tria.

I. Qui excompatre vel commatre poft fufeeptosfilias de fonte nati fuerint, conjungi non poffunt.

Poft fufeeptum vero de fonte filium vel filiam foiritualem: qui ex compatre vel commatre nati fuerint, matrimonio conjungi non poffunt: quia leges frculi, non emancipatos adoptivis prohibent copulari.

II. Uxorem eompatrit ducere potefi, cujus ipfe commuter non fuerat.

Poft uxoris obitum, cum commatre uxoris viri fuperftitis conjugio copulari, nulla videtur audoritas vel ratio prohibere. Neque enim cognationi camis cognatio fpiritus comparatur: nequc per unionem carnis, ad unionem fpiritus pertranfitur.

III. Duorum confobrinorum conjuges, uni eidemque nuoere non poffunt.

Porro duorum confobrinorum conjuges, quamdiverfis temporibus, viro uni alteram poft alterius obitum nubere, ipfa przter audoritatem canonicam, publice honeftatis luftitia contradicit. Et novit prudentia tua, quia ita ab uxoris, ficut a viri confanguineis abftinendum eft.

AD GOZERANUM ARCHIEPISCOPUM
Lugduncnfcm.

Primatum illi affirmat in Lngdunonfes provincias.

Idcirco, venerabilis frater Gorerane Lugduneniis archiepifcope, prefentis decreti pagina, fratcrn,tati tur› ruiique fuccefforibus, dc per vos eidem Lugdunenfi ecclefi*, confirmamus primatum fuper quatuor Galliarum primatiis, videlicet Lugdunenfi, Rotomagenfi, Turonenfi, dc fuper Senonenfi: ficut a noftris conflat antecefforibus inftitutum.

Vbi agitur ad correllionem de impediendo pecceto, principalis perjona admittitur in tefiem.

In omni negotio principalis perfona dicens veritatem de re fibi nota rediffime, habenda eft Sro tcfte; cui adhibito uno, efficiuntur duo tc-es; adhibitis duobus, efficiuntur tres. Quod patenter oftendit Dominus, cum dicit: *Si pec-caverit in te frater tuut, corripe eum inter te tf ipficm folum. Quod fi te non audierit, adbibe tecum unum, vel duos: ut in ore duorum vel trium teftium fiet omne verbum.* Et alibi affirmat dicens: *fiion unus fiet contra alium: fed in cre duorum vel trium tefiium fiet omne verbum.* Item alibi: *figofum, qui tefiimonium perbibeo de meipfo, £ tefiimonsum perbibet de me pater. ham in lege vefira feriptum efi, quod duorum bominum tefiimq. nium verum efi.*

Ad canonicos fandi Martini,

Quidquid fidelis offert ecclefia, oblationis continetur, tf a fiecularibus poffdtri debet.

Ceterum primitiz, decimz, dc oblationes, in folis ecclefiarum bonis przcipue numerantur. Oblationes vero dicuntur, quzeumque de propriis & licitis rebus, ecclefi* a fidelibus offeruntur. Quicumque igitur eas per poteftatem fzcularem obtinet: procul dubio contra Deum, flt fandorum patrum nititur fandiones. Quinimmo & qui accipit, dc qui tradit, raptor dc facrilcgus judicatur.

Extat quoque in ». eolleAione, tiiulo 8c cap. eodem, aliquot vocibus diferepam ab editione Gregonana.

ufn decimas clerici clericis debeant.

Novum genus exadionis eft, ut clerici a dericis frugum decimas, vel animalium exigant. Nufquam in lege Domini hoc praecipi legimus, vel permitti. Non enim Levitz aLevitis decimas acceptée, vel extorfiffe leguntur. Illi profedoclerici, qui a clericis fpiritualium minifteriorum labores accipiunt, decimas eis debent.

Vide Gregonane colleAionu cap. 9. de decimis, ubi varietas eft in aliquot leftionibus.

Ad comitiflam Mathildam.

Petens cenfum, debet rationem exprimere.

Pervenit ad nos, quod Fraxinorenfis abbas Carpenfem ecclefiam fuerit depraedatus, occa-Gone videlicet cujufÜam cenfus, qui ad quid fulvi debeat, ignoratur. De quo nimirum cum Enos archipresbyter interrogaret: quod rationabile videbatur, refpondimus. Cenfus enim ignoranti*, nec divinis, nec humanis legibus invenitur. Oportet quippe, ut cenfusomnis, ad quid, dt quomodo folvi debeat, prefeiatur. Mandamus ergo diledioni tuz, ut przdam ipfam Carpenfi ecclefi* reftitui facias: nec deinceps Fraxinorenfem abbatem, aut quemlibet alium, eam inquietare permittas.

Extat quoque extrav. de cenftb. c. j. brevias, dc cum aliqua k&ionum varietate.

OΓ IN EPISTOLAS PASCHALIS IL PAPÆ

Cbrenriegtc» [trie digtjUj.

DISSERTATIO.

Ex M»»« Sxppl. Tcm. n. p. ni.

Pafchalis II. epiftolarum diviti fuppelledile colleftionem fuam ornavit Labbeus, cujus diligentiz fi quid deerat Venetus editor addita appendice fupplevit. Utriufque tamen labor ineo Leftori erudito minus probatur, quod nec ordinem chronologicum in illis tradendis fcivaverint, nec annum, quo editz funt fingulz adnotaverint, fed prout cafu offerebantur, ita illas obtruferunt. Ex quo fadum eft, ut ad quem potiftimum annum quz in illis narrantur gefta, referenda fint ignorentur; unde confufio paritur, reftufoue ille deperit ordo, quo lucis plurimum, unde niftoria deleftat, affunditur. Fit infuper ut quz tepe diftinguenda funt, confundantur; quz jungenda, diftinguantur. Planum id fiet ex iis conciliis quz fub Pafchali celebrata fuo loco deferibemus; quz fane ex ignorata hucufque epiftolarum quarumdam Pafchalis chronologie Colleftores fugerunt. Hzc ergo mea nunc erit provincia, ut ordinem quendam inter nonnullas Pafchalis epiftolas conftituam. Nonnullas, inquam, non amnes; neque enim dc omnibus collocandis ratio mihi aliqua vel probabilis fuccurrit. Earum vero, quarum annum fignificavi, rationes hic exhibendas duxi.

Epiftolarum Pafchalis II. ad chronologiam quod attinet elates funt duz. Aliz enim certas temporis, quo datx funt, adferiptiones prxferunt; alia: vel chronica quacumque nota penitus deftituuntur; vel fi quem praeferunt locum, diem, 6c menfem, annum omittunt. Quibus eftaflignatus annus St menfis, quis locus chronologicus dandus fit cur ambigeretur nihil diet, fi conftans etet anni lupputandi apud Pafchalem ratio; in ea cum variaverit, hinc non incauto leûorc ad certum annum eruendum opus eft. Interdum enim annum more ftyloque Pifano amartio precedents anni anticipat, ut fi ea adhibita fupputatione annum 111j. fignet, tunc innus n 14. pro noftro fupputandi more reddendus fit. Interdum annus more Romano exhibet, illius tamen exordium in martio ftatuit; ex quo fit, ut cum annum cx.gr. 1114. Januarium vcl Februarium menfem dat, literz de Februario anni 1115. accipiantur. Bulla Pafchalis apud Ughellium tom. III. col. 89. aftignatur *anno ιιο8. Pafcbalif amo IX. tndtfl. 7. dit YIIi. Kal. Oiiobrir,* que fupputatio eft Pifana, noftro enim more annum U07. reddit, prout indiftio 6c anni pontificis demonftrant. Apud Labbe tom. XII. pag. 1027. Venct. edit, habes ejufdem pontificis bullam apud S. Hypolitum fignatam VI. Id. Februarii Indift. XV. anno Chrifti uo6. anno Pafcbalis VIII. qui temporis charafteres cum anno lupputationis noftrz 1107. congruunt, &. anni a Martio exordientis indicium ferunt.

Quas cum ita fe habeant, unicum extricandi nos ab hoc labyrinto filum przbent anni pontificis cum indiftione conjunct, quos duos vias duces feftantcs ad certum annum feliciter pervenimus.

Impeditior eft via, cum epiftolz 6c anno 6c Indidione carent; tunc enim plurima hiftoricorum confultatione, ac conjedurarum collationi, opus fuit, ut certum annum renerem. Has conjefturas meas feriptorum tcftimonia hic locus eft expendendi.

Exordium harum epiftolarum conftituo anno iioo. quo datam ftatuo epiftolam LXVII. ad Galliarum epifcopos, quibus Cluniacenfes commendat. Data </i *Laterani XIII.* (fuppk Kai.) *Decembrir,* quare dies & menfis nelpondct alteri num. LXV11I. apud Labbeum pro Quniacenfi* bus fcriptc & fignatz anno itoo. pontificatus Pafchalis fecundo; adeoque ex argumenti affinitate utramque anno eodem fcriptam definio. "Ejuidem forte eft anni epiftola XII. ad Gebehardum Conftantienfem 6c Odalricum Piftavenfem, qua reprehendit utrumque quippe *<pti regionem f*am fngere méditabantKt*, ut ie ab excommunicatis lubducerent; ex quofufpicstur P. Hanfizius in fua Germania facra epiftolam illam anno circiter 1100. miflam, quo tempore Odalricus de profoûione inPalrftinam cogitabat. Ejuidem eft anni epiftola XCVI. ex Eadmero Novor. lib. III. pag. mihi j8. ficut 6c ejufdem vcl infequentfc epiftola XCVII. aim ab Eadmero una cum fupcriori XCVI. referatur.

Denique epiftola LXXIX. tempore proxime precedit fequentem epiftolam LXXX. fignatam VI. Kal, Septembris indidione VIII. quare ambo ejufdem funt anni; nec forte alterius quam i loo, Idem ftatuendum diet de epiftola LXXVIII. ad Guidonem Vicnnenfcm, quam fub ipfis Guidonis crepundiis in epifeopatu datam fuite oportet, cum pallium eidem Viennenfi archiepifcopo concedat. Verum cum Guidonis exordia anno 1083. Viennenfes tabula: illigent; fufpicor has literas falfo Pafchalis nomine inlcribi; 6c alteri ante illum pontifici, forte Gregorio VII. tribuendas ete, cum praefertim Pafchalis in omnibus epiftolis fuis Joanne feriptore utatur; harc vero Petrum notarium ferat.

Succedit annos Jtoi. cui pneter eas quz indiftione hujus anni adnotantur, tribuo epiftolam XCIX. ex Eadmero; idque cum aliis hiftoricis plane congruit, Data eft enim epiftola *Beneventi II, Idm Decembrit,* quo tempore Beneventi reipfa egite pontificem conftat ex chronico S. Sophie a Mutatorio antiquir. Ital. tom. I. pag.258. vulgato, adventum pontificis Beneventum Septembri menfe hujus anni referente. Anno eidem non invitus adferiberem epiftolas geminas V. 6c VI. in quibus de juranda pontifici Romano fidelitate ab archiepifeopi? pallium recepturis agitur. Deteftabant enim id przftare archiepifeopi, quod dicerent nulla conciliorum fanftione id unquam decretum fuite; quibus pontifex audoritatemopponit Romanz ecclefiz id jubentis, nufpiam voro memorat habitum Rome anno 1102. Aprili mette concilium frequent illimo epifcoporum numero celebre, quo idipfum fançitum eft; unde has literas concilium illud pneceftite conjicio. Quz pariter conjeftura anno fuperiori 1joo. vindicat epiftolam XLVI. in qua de clericorum conjugiis data e Laterano VIII. Kal. Decembris pre-

* profentis enim anni menfe illo pontifex non in -Laterano, fed Beneventi agebat) Anno pariter not. ex Eadmeri Hiftoria Novorum lib. III. af-Ggnanda epiftola XL1. ad S. Anfelmum data XVII. Kal. Maii, ex qua concilium eodem anno Ronue habitum difeimus · Eidem adferibas epiftolam XLII. ad eumdem, ub> de epifeopis Angjis Rome agentibus (quae legatio anno 1 ioq. afta eft ex Eadmero lib. III.) fit mentio. Epiftolam pariter LVII. ad Radulfum Remenfem Aprili menfe datam in cladem hujus anni refero, utpote ejufdem inenGs & argumenti cum bulla ab eodem pontifice data' pro confirmatione epifeopatus Atrebatenfis , qus annum hunc exhibet apud Dacherium Spicileg. tom. III. pag. 436. nov. edit.

ANNO C HUIJTI

Annus 1102. fert literas num.III. recitatasex Eadmero lib.?. pag· dj· narrante literas illas dudym a S. Anklxno acceptas redufiflê illum cum in BeccenG monafterio ageret menfe Maii anni 1103. ex quo fit ut liter* anno procedenti circiter exeunte expedit* fuerint.

In annum 1033. refero epiftolam IX. eodem fere tempore a mtniftro Henrici regis Rom* traditam, quo S. Anfelmus epiftolam num. XLV. recitatam, & Novembri menfe Indidione lignatam Rom* accepit, tefte Eadmero lib. III. pag. 67. Ejufdem funt anni epiftols VIII. & LXXVi. in quibus dc Ottone Bambergenfis, five invitatione Romam ut confecraretur, five ejus jam confecrati ad Bambergenfes commendatione, quc omnia hoc anno gefta nemo ambigit. Huic ipfi anno convenit Maffilienfe concilium, quod ex anecdotis Martene Venetus Labbei editor accepi^| tom. XII. col. 1109. ibi vero indicatur revocatio quaedam literarum Pafchalis ab eodem pontifice proflita de literis, quasille in gratiam epifcoporum Educnfis & Mattfconenfis contra Quniaccnfes dederat. Quid liter* in gratiam Cluniacenfium contra Eduenfem, nifi quas n. L1L habes? H* igitur ad hunc, five ad fuperioris jioz. exitum pertinent. Anno huic pariter adferibo epiftolam VII. ad Robertum Flandri* comitem datam Albani menfe Januario, quem principem in Hernicum, & Leodienfes animat: Nam Robertus procedenti anno 1101. motis in Ca-meracenfes armis, iram imperatoris in fe concitavit; cujus epiftol* occafione admomiiffe leftoses juvat, Leodicnfium dc hac epiftola querimonias, a Labbeo abfque feriptoris nomine relatas, fcripfiffe Sigebertum monachum Gemblacenfem, ut ex inferiptione codicis Stabulenfis Martenius veter. Manum, tom. I. pag. 587. demonftrat. Dein perfeverante bello ad medium ufque fcqucntis anni tandem coa&us pacem petiit, dc obtinuit. Eo igitur temporis fpatio Leodienfes cum Cameracenfibus conjunftos, ut ex literis Leodicnfium apud Labbeum ibidem legendis difeimus, Robertus vexabat .

Anno 1104. debetur epiftola LXXVII. de confecratione Gaulonis in epifeopum Parifienfem, cx qua eorum opinio refutatur, qui Gaulonem hunc jam antea initiatum fuiffe Belvacenfemepifcopum tenent. Renunciatus quidem fuerat Gaulo in Epifeopum Belvacenfem , fed epifeopatus coniècrationem non prius recepit, quam cum ad Parifienfem cathedram afeendit. Epocham Gaulonis Parifienfes tabui* ab hoc anno repetunt apud Du-Bois hift. eccl. Patifien. tom. I. Ejufdem eft auni epiftola XXXV. ut ex concilii Parifienfis ejus anni epochs conflat.

Anno rioj. affignatur in SpicilegioDachcriano tom. III. pag. 440. nov. edit, epiftola CXII. ip noviflimam appendicem Labbeanam relata ; qua fine epiftoli confuetudines qusedam prave ecclefie Carnotenfi incommode tolluntur: id vero eodem ipfo anno vetuerat Pilippus Francorum rex diplomate anno iUo 1105. regni lui 46. lignato* ibidem legendo. AH^nat eidem Spicilegii Dacheriani editor noviûimus Martenius epiftolam XXXVI. *TijAtni X. Kd. Aovrmbrii* ad Daimbertum epifeopum Senonenfem. Eodem forte anno confignandc funt epiftolc LIV. & LV. date Pronefte die III. Kal, Januarii , nam circa hos annos feriptas indicant vexationes VizeliacenGum. Monachorum ibidem commemorate, ut ex epiftola LVI. fequenti anno feripta confiât. Cum vero ea mentis die anni fequentis Pafchalis in Gallia ageret, ad pnefentem 1105. referri ambas oportet. Ea quoque ratio fuadet , ut ad hunc ipftim annum revocem epiftolam LIIL non quidem ad Robertum, ut male in editis , cum nullus per haec tempora VizeliacenGum abbas Roberrus extiterit, lcd ad Artaldum, ut legit Mabillonius in annalibus ad An. tto6. feriptam, qui dein Artaldus anno 1106. interfeftus eft Denique ex Eadmero lib. IV. pag.70. difeimusepift. C. ad S. Anfelmum anno 1105. confignari.

Anni 1106. eft epiftola XII. ad Gebeardum Conftantienfem ; quod affero ex fide Cencii Camerarii, inter afta concilii GuardaftellenGs, tunc habiti die XI. Kal.Novemb. illam referentis apud Labbe to. XII. pag. 11aS. novxdit. Huc facit epiftola LVI. qu* apud Guardaftallum die VIII.Kal. Novembris, cum fcilicet concilium ageretur, data eft. Armus idem facile tulit epiftolam XVII. ad Gerardum archiepifeopum Eboracenfem, datam Beneventi pridie Idus Decembris, quam feriptam indicat Eadmerus lib. IV. inline, antequam Gerardus fidem fuam, dum epifeopus Eifordicnfis ageret, S. Anfelmo primati fuo çbftrtûam , ad Eboraccnfem archiepilcopatum tramlatus confirmavit. Idque in Londinicnfi concilio Augufto menfe anni 1107. celebrato proflitum ex ipfis concilii adis difeimus; ex quo inferas literas pontificis ad Decembrim praecedentis anni 1106. revocandas. Epiftolam XL. dedit pontifex ad S. Anfelmum non diu poft ejus in Angliam reditum, de ipfa ejus ab exilio reflitutione gratulatus. vero S. Anfelmus anno 1106. nondum media fui parte evoluto. Cum vero eoipfo anno miffi Romam ab Henrico Angliae rege nuncii in reditu fuo epiftolam CI. ad Willelmum Rotomagenfem epifeopum, datam Beneventi V. Kal. Aprilis detulerint, tefte Eadmero lib. 4. eodem quoque anno 1106. epiftolam Ggnari nectffe eft.

Anno 1107. feriptam arbitror epiftolam XV. ad Arelatenles, qua dc re Saxium in pontificio Arelatenfi vadem exhibeo; idem & Baroniusccnfet, qui Gibellini exordium in epifeopatu Hierofolymitano cum anno 1107. componit. Ad hoc vero Gibellini exordium Pafchalis epiftola pertinet. Dedit etiam hoc anno Pafchalis epiftolam CII. *d s. Anfelmum ex Eadmero lib. IV. Dedit & epiftolas CHI. & CIV. de divifione epücooatus Lincolnienfis, quam anno fequenti ante Junium menfem pcra&am tradit Eadmerus lib. IV. quare liters pontificis hanc divifionem concadentis Novembri menic dat* 'anno 1107. expedite funt. Haud multum etiam · veritate abludens opinor epiftolam L. ad Rothardum Moguntinum de inveftituris regi denegandis tunc minam fuiffe, cum poft Henrici imper, obitum res eccleGaftic* in Germania ftabiliends fuerant. Id fuadeut verba illa cpiftol* : *Sitptr boc tegent* wvJ

Î3P nor eprftt falieititdiit· etaeittri , cum avw ngûAdct; quod retpfa prseftitit anno 1112. in Late- epforitiaitettut dfviaa difpojitt* providit &c. ranenu concilio. Idem argumentum adftruit an- num fcriptn epiftobe XXIV. ad Guidonem Vien- ANHO CHRISTI

Qs*ordine coqlcouitur annus 1108. has oflert (itéras; XLIV. ad oanftum Anfelmum fignatam Beneventi IV. idus Oftobris ex Eadmero lib.IV. pag. 81. in append, operum £ Anfelmi nov.edit. Hoc pariter anno 1108. direftas arbitror literas ad Gallos pro legatione apoftolica Gerardo epi- feopo Engolifixienfi commifta , legendas num. XXXVII. datas Laterani XVIII. Kal. Maii ; nam legatione illa potitus eft Gerardus' poft pro fCdionem Gallicanam Pafchalis, qui nonnifipro- vefto anno J107. ad urbem rediit. Quare liter* Aprili menfe expedit* e Laterano non prius an- po 1108. dari potuerunt. Porrononnifi poftpro ieftionem illam Gallicanam legationem obtinuif- fe Gerardum ex aduotatione Labbei ad eandem cpiflolam conftat.

Annus 1109, & iiio. eas tantummodo epi- ftola* poftulant, qu* indiftionem five pontificis annos exhibent, nifi forte ad annum uio. non fine quadam veri fpecie retulerimus cpiftolam XXXII, ad Pontium, qui precedent! anno Qo niecenfis abbas renunciatus fuit ; eidemque tole- ratum forte ad id ufque in gratiam S. Hugonis prxdeccrtoris morem porrigendi euchariftiam vi- no intinftam tollendum Pafchalis praecipit.

Annus mi. vindicat. fibi epiftolam XXV. quam datam poft quinquennium ex quo Augu- ibio epiicopo dies difta eft apud pontificem , ex eadem epiftola difeimus. Id vero in concilio Guaftallenfi anni 1106. preftitum ex aftis ejus concilii compertum eft. Eiufdem funt argumenti & temporis epiftola XXVI. ad Amoldum Mo- funtinum, & XXVII. ad canonicos Auguftanos, dem quoque annus vindicat fibi pariter (quan- tum conjedura aflequor) epiftolas XVIII. XIX. fit XX. vivo adhuc Gibeline Hierofolymorum pa- (tiaicha, ad quem epiftolaXIX. dirigitur, e La- terano Junio & Augufto menfe fcriptas. Annum hunc felegi quod epiftolas XXVIII. & XXIX. non diu poft priores illas datas arbitrer , cum in epiftola XXVIII, feribat pontifex ft aZià lite- ris (quz fane verba priores illas deftgnant, in- dicantque non ante multum temporis fe illas de- difle, non cnim ait dudum fe illas fcripfirte) ea lignificaffe qu* przlenti hac epift. XXVIII. re- petit. Cum vero pofteriores ift* liter* XXVIII. Gibelinum jam obiifte ferant, fequltur hincjprie- res tabentibus Gibelini annis datas. Obiit Gibe- linus ineunte Aprili anni 1112. ut ex Pagio con- ftat; epiftolas ergo eo vivo Junio vel Augufto menfe fcriptas ad annum 1111. referri oportet.

Anni 1112. funt epiftola XXII. ex concilio Latcranenfi feripta, ficut & epiftola XXIII. ad Joannem Tufculanum &c. in qua concertas Hen- rico imperatori inveftituras fe revocaturum fpon-

nenfem, quem de revocato a fe privilegio Hen- rico imperatori eonceffiim facit certiorem. Ejuf- dem funt anni epiftobe LVII. & LVIII. que •mb* e Laterano eadem die VIII. idua Aprilis fcripuB jura ecclefi* Atrebatenfis confirmant : unde conjeâura eodem anno utramque datam à pontifice. Ex his pofterior indiâioncm V. cum Aprili menfe conjunftam praeferens annum lignât m2, ergo & prior hoc anno confignanda.

In annum 1113. reduntur liter XXVIII. XXIX. ut ex iis confiât qu* anno 1111. deduxi. Pro fefto fcriptas illas conftat non diu poft Gibelin! obitum, quem anno 1112. Aprili menfe cont*· girte fupra animadvertimus; quare fcriptasliters* Beneventi die XV. Kal. AprÜis non prius quam anno ifto 1115. conlignatas oportet} cum pne- fertim circa hos rnenfes eodem anno Beneventi pontificem egiflê conftet ex bulla ejufdem ponti- ficis data Beneventi die IX. Kal. Februarii in- dift. VI. anno pontificatus XIV. apud Baluzium MiiceUan. rom, II. pag. 188. Huc pariter refero epiftolam LIX. ad Lambertum Atrcbatcnfem , & LXI. datam Anagnsa die VIII. idus Novem- bris, in quibus de divifione quadam parted* fa- ft* a Lamberto Atrebatcnfi agitur. Pivifionem hanc peregit Lambertus, quo tempore zgrltudi- ne laborabat ut ipfè fignificat in fua epiftola ad Pafchalem apud Baluzium Mifcellan. tom. V. pag. 366. morbum vero hunc incidiffc in annum 1113. confiât ex epiftola Pafchalis ad eundem Lambertum data XV. Kal. Januarii indiftione VII. hoc nempe anno, legenda apud Baluzium ibid. pag. 367.

Annus 1114. nullas habet epiftola* prêter eas, qu* perfpicuos temporis charafteres prefeferunt.

Annus 1115. dat epiftolas CV. & CVI. aim cnim eleftionem Radulfi archiepifcopum Cantua- rienfem pneftitam anno 1114. die VI. Kal. Mail fubfequut* fint, eamque commemorent, ac in- fcribantur e Laterano die III. Kal. Aprilis, ad fequentem annum inj. redigend* funt. Epifto- las quoque XXX. & XXXI. hoc ipfo anno Wil- kins tom. I. concil. Anglic confignat. Epiftol* denique LXXIX. & LXXX. que amb* ejufdem funt argumenti ac pofterior, indiftione VIII. fi- gnantur .

Atque hcc fatis de epiftolis Pafchalis II. cer- ta tpmporis quo dat* funt adferiptione carenti- bus. Alie itonnull* fuperfunt, quarum ztatem incertam prorfus & inexploratam me latere fa- teor. Nunc vero juxta noftram hanc chronota- xim, chronologica earum epiftolarum feries di- gerenda fupereft.

SYNTAXIS CHROtiOIDGKA EPISTOLARUM PASCHALIS IL

Anno Christi uoq.	Ordo Vetus.	Ordo novus.	
	IV.	I.	Ad Bemardum archiepifcopum Toletanum.
	XXXVIII.	II.	Ad Norigaudum epifeopum Auguftodunenfem.
	II.	III.	Ad Albericum abbatem novi monafterii Cabilonenfis.
	XII.	IV.	Ad Gebeardum Conftantienfcm, & Odericmn Patavienfem epifeopo*.
	I.		
	LXXX.	V.	Ad exercitum in Palzftina militantem.
		VI.	Ad Guidonem archiepifcopum Vicnncnfan
	XLVI.		A. S. L.
	XCVII.	IX.	Ad Tervanenfes clericos.
	LXV1I.	X.	Ad Heoricum Aegiorum regem.

M

Anno Christi	Ordo vetus.	Ordo novus	
HOI.	LXVII.	XI.	Ad Galliarum epifeopos.
	LXVIH.	XII.	Ad Hugonem Abbatem Cluniacenfem.
	xa.	XIII.	Ad Clerum 3t populum Florentinum.
	V.	XIV.	Ad archiepifcopum Panormitanum.
	VI.	XV.	Ad N. archiepifcopum Polonia:.
	LXXXTV.	XVI.	Ad Velletranox.
	XXXIV.	XVII.	Ad Lambertum epifeopum Atrebatenfem.
	XLI.	XVIII.	Ad Anfelmum Cantuarienfem archiepifcopum.
	LXXXVH.	XIX.	Ad Conftantinum Ravellcnfis ecciefue epifeopum.
	LVIL	XX.	Ad Radulfiun Remenfem archiepifcopum.
	XCVIII.	XXI.	Ad Osbernum epifeopum.
	XCIX.	XXIL	Ad Anfelmum Cantuarienfem archiepifcopum.
VIM?	III.	XXIII.	Ad Anfelmum Cantuarienfem.
	cvni.	XXIV.	Ad abbatem & monachos monafterii Beccnfis.
	LXXXV.	XXV.	Ad Guillelmum Melphienfem epifeopum.
	XLVII.	XXVI.	Ad Madelmuin abbatem S. Sophia:.
	LI.	XXVII.	Ad Altandum abbatem Vezeliacenfem.
	VII.	XXVIII.	Ad Robertum Flandrenfium comitem.
11lOJ.	XCIV.	XXIX.	Ad abbatem S Marie apud Bantium.
	LXXVL	XXX.	Ad Bemardum Toletanum.
	VIII.	XXXI.	Ad clerum populumque Bambergenfcm.
	LII.	XXXII.	Ad Gallos.
	IX.	XXXIIL	Ad Henricum regem Angliae.
110«.	LXXVII.	XXXIV.	Ad Parifienfis ecclefix clericos.
	XXXIIL	XXXV.	Ad Daimbertum archiep. Senonenfem.
	LXXXVIII.	XXXVI.	Ad oppidanos S. Geminiani.
	XXXV.	XXXVIL	Ad archiepifcopos & epifeopos provinciarum
		XXXVIII.	Remenfis, Senonenfis, ac Turonenfis.
	XXXIV.		Ad Lambertum epifeopum Atrebatenfem.
1*105·	LXIL	XXXIX.	Ad Stephanum Befuenfem abbatem,
	LXXXVI.	XL.	Ad Guidonem Papicnfem epifeopum.
	G	XLI.	Ad Anfelmum Cantuar. archiepifcopum.
	XXXVI.	XLII.	Ad Daimbertum archiepifcopum Senonenfem
	LUI.	XL11I.	Ad Robertum Vizeliacenfem abbatem.
	CXII.	XL1V.	Ad Canonicos ecciefue Carnotenfis.
	LIV.	XLV.	Ad Guillelmum comitem Nivemenfem.
	LV.	XLVI.	Ad Daimbertum Senonenfem & alios epifeopos.
1100.	a.	XLVII.	Ad Willelmum Rothomagenfem epifeopum.
	XCIII.	XLVIII.	Ad Petrum Acheruntinum archiepifcopum.
	XII.	XLIX.	Ad Gebeardum Conftantienfcm & Odericum Patavieniem epifeopum.
	LVL		Ad epifeopos Galliarum.
	XCH.	LI.	Ad Guidonem abbatem S. Stephani Laudenfis.
	XVII.	LII.	Ad Gerardum archiepifcopum Eboracenfem.
	XL.	LIII.	Ad Anfelmum Cantuarien. archiepifcopum.
	XV.	LIV.	Ad clerum & plebem Arelatenlem.
	LXIX	LV.	Ad Hugonem abbatem Cluniacenfem.
HO?.	XLVIII.	LVI.	Ad Ricardum Narbon. archiepifcopum.
	LXXI.	LVII.	Ad Hugonem abbatem Cluniacenfem.
		LVIII.	Ad Rothardum Moguntinum archiepifcopum.
	cn.	LIX.	Ad Anfelmum Cantuarienfem eptfcopum.
	LXX.	LX.	Ad Hugonem abbatem Cluniacenfem.
	xa	LXI.	Ad Joannem abbatem Florentinum.
	XXXVIL	LXIL	Ad aliquot epifeopo· & abbates Gallic.
IX08.	XLV.	LX1II.	xd Anfelmum Cantuar. archiepifcopum.
	GIIL	LXIV.	Ad eumdem
	CTV.	LXV.	Ad Henricum Anulorum regem.
IIO0.	LXXII.	LXVI.	Ad Pontium Quniaccnfem abbatem.
1I1O.	XXXII.	LXVII.	Ad eumdem.
	XXV.	LXVIH.	Ad Auguftame ecclefix clerum.
	XXVI.		Ad Arnoldum archiepifcopum Moguntinum.
	XXVII.		Ad canonico· Auguftanx ecclefix.
	XXVUL	LXXL	Ad Bemardum Antiochenum patriarcham.
	XIX	LXXII.	Ad Gibellinum Hierofolymitanum patriarcham.
	XX	LXXIIL	Ad Bemardum Antiochenum patriarcham.
inns.	XXXIIL	LXXIV.	Ad Joannem Tnfculanum & Leonem Vcrcellenfem epifeopos « cardinales.
	XXIL	LXXV.	Ad Henricum V. imperatorem.

XXIV.

ANNO urasn

ANNO CHMT1 ‘‘TS·

Ordo Vetus.	Ordo novus	
XXIV.	LXXVI.	Ad Guidoaem Vicancnfcm epifeopum.
LVtt	LXXVII.	Ad Radulfum Remenfem archiepifeopum.
LVHL	LXXVIII.	Ad clerum fit populum Atrcbatenfem.
LXIV.	LXXIX.	Ad Galonem Parifienfem epifeopum , & capi· tutam ecclefis Parifienfis.
XXVIIL	LXXX.	Ad Bemardum Antiochenum patriarcham.
XXEk.	LXXXI.	Ad Balduinum regem Hierofolymitanum.
LIX.	LXXXII.	Ad Lambertum Atrebar. epifeopum.
LXI.	LXXXHI.	Ad duodecim arbitros AttttMtenfes.
LXXIII.	LXXXIV.	Ad Pontium Quniaccnfem abbatem.
1JJJ. LXX1V.	LXXXV.	Ad eumdem.
GXIII.	LXXXVI.	Ad Berengarium epifeopum Gcrundenfem.
CVI.	LXXXVII.	Ad Canniaricnfes.
XXX.	LXXXVIII.	Ad epifeopos fit regem Anglise.
XXXI.	LXXXIX.	ad Henricum regem Anglic.
cv.	XC.	Ad eumdem.
CVI.	XCI.	Ad eumdem fit epifeopos Angine.

S3· EPISTOLARUM PASCHALIS II. SELECTARUM.

APPENDIX.

S' tpiftoUt omuet Paf[redacted]*lis II. a faÜeo* aaw^às A *bic fupplndat aggrediarer, gravem quidem , tf ad prafeut inflitutum ixauem opera» affumffiffem . Cum ni» decretorie» celleflione» bit dare confli-tueri» ; quorfxm bullarum papalium i» commodam privatarum eccleflarum, quarum jura tf latifundia confirmant, farraginem immnfam ? Ex multit igi-tur, qua inLabbeo defiderantxr*, eas *felegi five qua decretale quid offerunt , five qua occfofiafticam ata-tir idiut bifloria» illuflrent . Hai vero oxopliffim* M»r;entf collediioiui, Udalrici, Bambergeqfij codex> BaMtaas, oliique nonnulli fuppeditaut.*

AD BERDUM, (*lege Gebeardum*)

CONSTANTIENSEM EPICOPUM

De couemmitaxtibur cum excomuexnicetù , tf quomodo reeipiaxtHr baretici.

PAfehahs epifeopus fervus fervorum Dei vene-rabili fratri Beardo Conftantienfi epifcopo fa-lutem fit apoftolicam benedtâionem.

Quaftionum quas ad nosmififti latebras tuam credimus pnefentiam non latere . Ceterum quia fuper his per apoftolicam fedem poftulas certius informari, quod doftrinasfanitas habeat, refpon-demus. Excommunicatis enim communicare in his que a facris font inhibita canonibus nullo modo fit licitum. Er voluntate quidem commu-nicantes, five fint monachi, five fini alii, ejuf-dem reatus flagitio involvuntur . Qui vera aut ignari aut inviti neceffitate communicant , licet in oculis hominum contagio polluantur, non ta-men propter hoc reos in confpeftu sterni judi-cis arbitramur · Porro excommunicatoram cada-vera de fanâorum bafilicis projiciantur, quia co-ram putores ad fuperna confcendunt, ficut quar-tus Dialogorum beati Gregorii fiber indicat , & ianâurum ipibrum revelatione didicimus ; ideoque dum ea illic continentur , ceflandum a divinis officiis arbitramur . De confeâo ab haereticis chrifinate vel oleo ratio fuggerit ut pro divine invocationis reverentia inter ecclefiam debeat con-cremari. Ab ipfis iuerciicis venientes ita omnino recipiantur, ficut antiquitus recipiendos , vel rc-ceptos fuiffe fanâorum predcccilotum noftrorum Leonis fit Gregorii monumenta declarant. Datum Lateranis V1fl. idus februarii.

AD FRIDERICUM ARCHIEPISCOPUM COLONIENSEM.

ufpprobat excouemnnicotine» regit Ob M /aArar , Û «S Aest. *ecclefia fo^vetuat*, tarta/ar.

T) Epifeopus fervus fervorum Dei venerabili X A fratri F. Colonienfi epifcopo falutem fic apoftolicam benedifrionem. pl·· P«H

Significavit nobis fraternitas veftra, pro facri-legiis, pro rapinis, pro incendiis, fic pro inraui-tatibus aliis in regem vos excommunicationis ien-B tentiam diâavifle . Nos illud Doftoris gentium capitulum attendentes, ubi inter cetera legitur.* *Si quit frater nextinatur fornicator aut ranax^cu» bujufmodi* wc *cibum funero.* Item aliud beati Jo-hânnis apoftoli expavefeentes, in quo de fimili-bus continetur , quod qui ei ave dixerit , com-municat operibus ejus malignis. Illud etiam Ni* csni concilii confiderantes , ut qui ab alio ex-communicatur , ab alio non recipiatur; ut fic vos tta faciatis , hortantes omnino ab ejuldem regia nos communione fubtraximus. Ipfe autem , five propter hoc, five propter aliud ignoramus, Ro-mam venit, feditionem in populo concitavit, ex-communicatos ab ecclefia in communionem fu-fcepit, beati Petri fideles impugnavit , fic irnpu-gnare non definit, patrimonium beati Petri quas potuit occupavit, alia devaftationi expofuit. De quibus videlicet ab anteceflbribus noftris, Domi-no Johanne papa in concilio quadraginta epifeo-porum , fic ab aliis nonnullis per longa jam tem-pora excommunicatio fafta eft. Ad apoftolorum limina, fic ad noftram pnefentiam venientes po-fitis in viam cuftodibus capiuntur, bonis fuis ex-poliantur, nec liberum habere tranfitum permit-tuntur. Pro quibus in nos, fic in beatum Petram agere ifta debuerit , nos nefeimus . Hsc itaque dileftioni veftr® cognita facientes pro marre ve-ftra Romana ecclefia vos monemus, ad ejus au-xilium- vos tanquam fratres fit filios in Chrifto chariifimes invitamus . Turpiffimum enim filiis eft matrem in coram oculis fatigari mc anxi-lium ferre, cnmpolfint. Veftr® igitur matrifuc-currite, ejufque opportunitatibus cum Dei adju-torio fubveuire procurata. Nos enim quod avo-bis

bis de illo faftum eft, fic tenuimus, & Domino ptanfautc tenebimus.

ANNO

AD GALLICANUM CLERUM UNIVERSUM.

Venerii invjfiaeum m apoftolicam fidem narrat.

'pAfchalis epifeopus fervus fervorum Dei epi- A fcopis , abbatibus , principibus , militibus & omnibus fidelibus per univerias Gallias falutem & apoftolicam benediftionem.

Fraternitatem veftram latere nolumus que his temporibus apud nos acciderunt . Venit quidam Wernerius regni Teutonici famulus in Romane urbis vicina, evocantibus eum quibufdam perfide mentis hominibus, quorum alii extra urbem per manum quondam regiam jus five falarium fedis apoftolicc invaferant, alii intra urbem, eo quod curte noftrx munera five familiaritatem habere non poterant , Deum , & Dei fidem pofthabere deliberaverunt. Talibus foriis presbyter quidam C) Romane urbis advena fe conjunxit , de quo vel ubi vel haftenus ordinatus fit ignoramus. Hanc perfonam egregiam nigromanticis , ut *dicitur* , prrftigiis plenam , cum fideles noftri occafione treugx Dei ab armis omnino defifterent, inLateranenfem ecclefiam induxerunt, & congregatis Wibertine fxcis reliquiis ei epifeopi nomen pernitiofiflime illeverunt . Nos vero tunc temporis propter apoftolicc bafilicx dedicationem , quam die proximo in conventu celeberrimo per Dei gratiam peregeramus, adhuc in beati Petri porticu inorabamur. Cum vero intra urbem die altero (*) rediilTemus , monftrum illud turpiter ex profugiens, quo tranfierit ignoramus. Nunc *utem omnia fraternitati veftrc breviter indfeamus, ne inauditu talium preftigiorum ullorao- do decipiamini, aut a ftatu veftro moveamini . Nos vero per Dei gratiam iptra urbem honefte pcrfiftimus , & in hac turba neminem noftrx focietatis amifimus . Neque vero Moyfi populum fuum Chore & Datan & Abyron feditio abftutit, aut excellentis Angeli fuperbia, qui Deo par efle voluit , majcftatem Dei minuit ; Ipfius vos maje^as in omnibus protegat, & Leonem ac Dracondm feliciter conculcare concedat. Datam Lateranis VI. Kal. oftobris,

(*) FiiG TiKitur Ur-

AD FIDELES IN GERMANIA.

QnU agendam a fidelibas eam excommunicatis presbyteris .

TJAfchalis epifeopus fervus fervorum Dei , venerabilibus fratribus & coepifcopis G. Conftantienfi, D. Patavienfi, & exteris tam clericis (juam laids Theutonicarym partium catholicis , lalutem & apoftolicam benediftionem .

Pro religionis veftrr fervore gaudemus, fic omnipotenti Deo grattas àgimus, qui vos in fuiamore nominis confirmat ; quoldam autem veftrorum minus fecundum fcienttam aelumDei habere audivimus , ut dum pravorum commixtionem vitant, etiam a regionibus (a) veftris difeedereme- ditentur. Qui profefto nequaquam laude apoftolica digni funt, dum in medio nationis prave & pervehe perfeverare non poflunt, inter quos luceant vehit hnninaria in mundo, verbum vitae continentes . Uno vero pondere peccata hominum metiuntur, dum & (1) excommunicares pro- P voluntatis merito it excommunicatis coramunicantes reos rqtialiter arbitrantur . Verum enim vero diverfat um voluntatum diverfus reatus (c) agnofeitur. Si quis criminofus in ecclefia cluuSTI juxta apoftolum nominatur , hujufinodi omnino cavendus eft. Eadem etiam cautela cavendi funt qui nominatis (d).vel aftione cum poflint , vel cum nequeunt voluntate fe copulant , qui vero hujufinodi excommunicatis omnino inviti vel fervitio vel cohabitatione junguntur, fi hujufce imperfeftiouis dolore tangantur , non omnino vitandt funt , nec tamen ad communionem line correftionis remedio (e) admittendi. Hinc eft quod prxdeccflbr nofter fande memorix Gregorius (/) papa excommunicatorum uxores, fervos, filios , rufticos, quorum voluntate & confilio excommumeattonis meritum non perpetratur, vtatoresquo- que ob itineris (g) neccflitatem invitos cxcommunicatir communicantes excommunicationis vinculo non teneri conftituit. Sic beatus Auguftinus ad Auxilium (*b*) evidenter oftendit . Difcant , inquit (*i*), tenere fratres in omnibus viam , & in medio nationis prave & perverfe tanquam luminaria lucere ftudeant , ut non fuc tantum , fed & aliene faluris mercedem ab eo mereantur recipere, qui fingulorum examinat (4) voluntates, caufas diicutit, quia nuda dc aperta funt omnia oculis ejus . De cujus miferatione confidimus , quia fimplicis oculi corpus tenebrarum caligo non opprimet (O, quoniam charitas operit multitudinem (w) . Obedientes monitis noftris miferatio divina cuftodiat, & ab omnibus peccatis abfolvat.

AD NORIGAUDUM EDUENSEM EPISCOPUM.

PAfchalis fervus fervorum Dei , dilefto fratri Norigaudo , ejufque fucceffloribus canonice fubftituendis in perpetuum.

Cum Divini difpenfatione judicii ad hujus officii gradum , licet indigni , promoti fimus , ut apoftolorum principis vices in eccIefic regimine teneamus, elaborandum nobiseft, & annitendum omnino, ut inconftituendis ecclefiafticis negotiis, ejus monita & inftitutiones devotione fideliftima fide devotitfima rmulemur, cujus fides praecipua & dileftio fpeftata Domino extitit : adeo ut in ejus fingulariter fidei ftabilitate immobili, pretiofo fanguine redemptam fuam Dei filius ftatuere, & confirmare voluerit ecclefiam, dicens ; *Tn es Petras & fieper banc petraee» etdificabs ecdefiaree meam* (n). Cui etiam tantam poteftatis praerogativam conceflit, ut ejus arbitrio in coelo, & in terra vel liganda ligarentur, vel folvenda iolverentur. Quam poteftatis fuae fucceflionem, ipfe B. Clementi, fic per cum omnibus conceflit, qui ejus fedi jufte praefidere, fic ecclefiam Dei canonica ftuduerint ordinatione difponere. Cujus nos fidei auftoritate muniti, tibi, difefte Frater Norigaude. omnibufque tibi canonice fuccefluris confirmamus omnia, que ad Eduenfem ecclefiam , in qua te canonice credimus ordinatum , pertinere vid'entur, tam inecckfiis, parochiis, cimeieriis, presbyteriis , cunâifque ecclefiafticis ordinibus, quam etiam praediis, aliifque omnibus poffeflionibus , mobilibus , qux acquifita funt , vel jufte acquiri poterunt, ut hxc omnia tibi, indique fiicceflbribus, ita libere poflidere liceat, ficut anreceflor tuus in uno die ante fuum obitum quiete, fic iufte pofledifle probatur. Ulud autem apoftolica auftoritate ftatuimus , ut nulli presbytero , vel viventi , vel morienti , feu ad aliam religionem, vel ad quietam vitam traufeunti liceat res, quas a die ordinationis fux in ecclefia,

in qua

in qua eft ordinatus, conquirere poterit, auferre vel minuere; fed intafta ea & illibata, in ipfa, jo qUa conquiftta funt, permittat ecclefia remanere. ,Uoe «»*“> Φ*1 a v°b“ «communicati, vel ab officiis divinis pro fuis fuerint excetlibus remoti, ne aliquis in communionem recipere, vel in officium przfumat reftituere, eadem auftoritate prohibemus. Statuimus quoque, ur pro fepulturz quidem loco vel fpatio, nullum penitus ab aliquo pretium exigatur: pro redemptione vero peccatorum, monentes, in ecclefia, in qua fidei facramenta acceperint, eleemofinam dare, fecundum apoftolica decreta ftatu/mus oipnino, & confirmamus. Si quis autem ad aliam vivens, five morient *ic* conferre voluerit, de eo quod pro falute anima fuz daredifpofuerit, fecundum apoftolica decreta matrici ecelefiz partem relinquat. Si qua fane eccleflaftica, fzcularifve pertona contra hanc noftrz conftitutionis paginam przfuintuole venire lentaverit, hujufmodi ut facrilegii reum, a liminibus fanftz Dei ecelefiz arcendum judicavimus. Cunftis autem eidem ecr clefiz juxta fcrvanttbus fit pax Domini noftri *J.C.* quatenus &hic frudum bonz adionis percipiant, & apud bonorum retributorem premia zternz Îacis inveniant. Amen. Scriptum per manum ohannis kriniarii facri lateranenfis palatii. Ego Palchalis epifeopus catholice fande ecelefiz fubicr. &c. Datum Laterani per manum Leonis feriptoris XVIII. Kal. mai), ind. VIII. anno Dominiez Ineam. MC. pontificatus autem D. P<icha-1rs fecundi papz primo.

FRAGMENTUM TRACTATUS PASCHALIS II.

Quem canonicis S.Maria tn Portu firmavit. Gerbobo prapfito Reicberfpcrgenfi m pfai. LA H', pag. uîp.

Clericorum ordinem in ecclefia Tribus Leviticz locum tenere & apoftolicz dignitatis jura fervare & officia gerere, nemo fanum lapiens dubitat. Unde certum cft eos Levitarum & apoftolorum regulas & vitas imitari debere, quorum noicuntur locum tenere, dignitatem habere, & officia genere. Quz enim lex levitis fic quz a Domino regula datur apoftolis; hxc eadem catholicis pariter clericis uique in finem mundi vice* eorum lupplenttbus indicta nequaquam ambigitur. Equidem quod Levitis mterdicnur adhuc in umbra gradtentibus, quomodo nobis conceditur >am in veritate perfidentibus, cum multa legamus illis fuilTe conceit», qux nobis procul dubio funt prohibita' Aaron itaque & hjns cateriique levitis a Domino dicitur: *h terra filiorum lirati nihil poftideatis*, nec *habebitis partem inter* eos. *Ego enim pars & hieréditas veftra in medio filiorum Ifratl.* Et paulo poft lubfequitur: *Fshis Levi dedi omnes decimas Ifraelu »n poftijfionem pro mmifteno, quo msnifttrso, quo fervixnt mibi in tabernaculo jaderis.* Et de eifdem poft pauca: *Nihil almi poftidebunt, decimurum oblatione contenti, quoi in* uJhs *eorum b" noceffaria feparavi.* Et hzc quidem in veteri. In novo autem teftamento quid cuique lui difcipulatus perfedior.i adhxrere volenti dixerit audiamus: *hi* tu *perjefiui effit, vade Gf vende, omnia qua babes & da pauperibus, & veni (J fauere me.* Et alibi·' *qui* iim *renuntiat omnibus qua pojjidet, non poteft meus effe difeipulus*. Et in aha loco cum apoftolo* ad praedicandum mitteret, prohibuit eis diccn$. *p,obte pojfiidere aurum vel argentum*. Quod fe Petrus impleflit evidenter oftendit dicens: *Aurum 'tf orgertxm not eft mibi*. Hoc etiam cztcros apoftolos fecifIê teftatur idem Petrus, cUm pro fie fic aliis condifcipulis fuis interrogat Dominum dicens: *Domiree ecce ms reliquimus omnia fi)* fecuti fumus te; quid ergo erit nobis?* Cui fic in qqo omnibus idem facientibus refpondens Dominus dicit. *Amen dico vobis: quod vos qui reliquiftis omnia,* fiT *fecuti eftis me, in regeneratione, cum federit filias hominis in fede majeflatis fua, Jedebitis & vosfuper fedes duodecim. judicantes duodecim tribus Jjrael. Et omnis qui reliquerit domum vel fratres \ aut forares, autpatrem, aut matrem, out uxorem, aut filios, aut agros propter nomen meum, centuplum accipiet, & vitam atemam pofBfidebit*. Hxc levitis, & hzc apoftolis mandata funt. Utritque una regula & eadem lex przcipitur. Utrifque polfeftio tollitur, terrena facultas interdicitur. Qui ergo alii regula, & lege ifta tenentur nifi clerici, qui levitarum Domini, & dilcipulorum Chrifti locum tenent, minifterium implent, vices fervant, ordines habent? Ad hoc etiam mandatum tenendum & pespetuo implendum ecclefiis fuis pretia peccatorum, vota & oblationes fidelium, primitias ac decimas rerum Deus dari inilituit, quatenus hi, qui divino cultui mancipati propriis facultatibus cxfpoliantur, fibi ftatuta perpetuo ftipendia haberent, unde vivant, ecckhx ferviant, & pauperum necetlirati bus fubminiftrcnt, atque ftudiofius quzque fui ordinis minifteria impleant, nulliufque rei vel neeeftitatis occafione ab his unquam fe feparent, aut fxculatibus negotiis intendant. Ex his igitur patenter oftcndijur Chrifto militantibus clericis fore illicitum & terrenas facultates tenere, & res ecclefue fumere: In fxculo patrimonium habere, & ecdefiarum portionem fufeipere. Cui fententix confirmandz aptatur i ludapoftoli; *Nemo militans Deo implicat fe negotiis facularibus*, ut ei placeat cui ie probavit. Et illud Salomonis; Fe *peccatori ingredients duabus viis*, Quapropter qui Chrifti difcipulatum /equi voluerit, Izcularibus negotiis renuntiare debebit, & qui feme! facer cttcctus de tacro vivere cœperit, jam ad vivendum iacris uti praecipitur. Sed ne foli hoc fuper vita & regula catholicorum clericorum videamur fentire, accedant & alii tcftes in iuetn confentientes viri rdigiolitlimi, fic fcientia pleniftimi, Hieronymus videlicet, Auguftinus fix Profper; fic quid fuper hoc dixerint vel intellexerint audiamus. Hieronymus ad Nepotianum de vita fic monbu* clericorum inter cztera feribit dicens: *Clericu‹ qus Chrifti fervit ecclefia, interpretetur primo vocaouium fuum & nominis definitione pralata nitatur efte, quod dicitur: Si enim cleros Grace, La, tine fors appellatur, propterea vocantur clerici ,quod u,f forte Junt Domini, vel quia Dominus ipfe fors, ideft pars earum eft. Et quia vel ipfe clerics' pars Domini eft, vel Dominum partem babet, talem fe exhibere debet, ut ipfe poftideat Dominum, & ipfe pojfideatur a Domino. Qui pqftidet Dominam,* fiT *cum Propbeta dicit*; Pars mea Dominus, *nibil extra Dominum babere poteft. Quod fi qusppiam aliud habuerit prater Dominum, pars ejus non erit Dominus: verbi gratia fi aurum, fi argentum, fi poffeftiones, fi variam fuppelleihlem, cum iftis partibus Dominas pars ejus fieri non dignatur. Si autem ego pars Domini Jam Î7 funiculus boreditatis ejus, utc occipio partem inter caterus Eribus, fed quafi levita & facerdos vivo de decimis, (j altari ferviens altaris oblatione fuflentor; habens viiium tJ veftitum, bis contentus ero, îj nudam crucem nudus fequar*. Et poft pauca in eadem epiftola

fcribtt eidem dicens: *procuratores atque difpenfato-* A *totem ejus qui mjfit me*. Er alibi facra perdoce-

ANi*O~r,I *demorum alutiarum*, *atqui villarum qu-mtod*mur fi-rjpri£ra. *avertere a voluptatious tmi.*

CHRi-'TI *tff» clerici, qui propriae jubentur contemnere*

··»»■ *facultates*? Hucufque Hieronymus. Auguftinus autem in nono decimo capitulo de verbis Domini

11 fic feribit dicens. *Venerunt tf pubbkani ad Johannem, ut baptizarmtxr ab eo tf dixerant ad eum:* Magifter quid faciemus? At ille dixit eis: Nlutl amplius exigatis quam quod conftitutum eft vobis. *Et poft poma*-. Interrogarunt eum firmiDes- Quid faciemus & nos? Ait illis Johannes: neminem concutiatis, aut calumniam faciatis, fed contenti eftote ftipendiis veftris. *Hia jam cognoftere fe debet oeeenis homo, qui militat. Non enim tantum de bis militantibus fcriptura loquitur, qui armata* MtiZitM *detinentur, fed qusfqms militia fna* B *cingulo utitor, dignitatis fua miles adferibitur. Atque ideo hac fententia poteft dici verbi, gratia militibus tf proteffonbus, cunElifqut refhribut, tf quicnmqne ftipendia fibi publice data confequitur, fi amplius quarit tanquam calumniator, tf camuffor, Jobmnis fententia condemnatur.* Et paulo poft addidit dicens: *Nam tf clericus catholicus hac fententia retinetur. Si enim contentus ftipendiis fuerit, qua de altario Domino jubente confequitur, fed exercet mercimonia, intercejfioms vendit viduarum, munera libenter ampleflitur, hic magis negotiator videtur quam clericus tfc.* quz ut *fafta* cius loquerentur magis, quam lingua, in domo ipfa epifcopali ftatuit monafterium clericorum, ubi nemini licebat habere aliquid proprium, ficut C mie teftatur dicens. *Volui habere in domo iftaepifcopah monafterium clericorum. Ecce qttomodo vivimus'. Nulli licet sn fociefate mftra aliquid proprium babere. Sed forte aliqui habent? Nulli licet. Si quid faciunt, faciunt quod non licet.* Hzc Auguftinus. Sed nunc quid inde beatus lenierit Proipct, audiamus. *Proinde quem poffidendi (inquit) deieHat ambitio; Deum, qui pojfidet omnia, quu creavit, expedita mente poflideat, tf in eo habebit quacumque fanHe babere dtfiderat: fed quoniam nemo pqflidet Deum, nifi qm pcffUrtur abeo, fit ipfe primum Dei poffeflio, tf efficietur ei Deus poffeflor tf portio.* Et paulo poft fubjungit dic<ns: *i^uid ultra quarit, cui omnia funs conditor fit, aut quid os Jitfcit, cui ipfe nonfufficit?* Et poft pauca in eodem D capitulo: *i^tis (inquit) cui Deu< dignatur efle pofitfio, aliquid aliud quartt' Aut qms non pra amore illius omnia, qua putantur magna contemnit? Ergo qui Deum vult poflidere, renuntiet mundo, ut fit illi Deus beata poffeflio. Nec renuntiat munaois, quem terrena poffieflioms deleilat ambitio, quia qnandiu fua non reli.quit, mundo, cujus bona retinet fecum, fervit, CT utique non poteft mundo fervire fimul if Deo. Ac fic propterea voluit Deus cultores fuos omnibus renuntiare, propter qua diligitur mundus, ut exclufa cupiditate mundi, divina in eis Chantas poflit augeri, vel perfici. Et ideo deamas atque primitias frugum, primogenita tf facrificia pro peccato, vel vota, qua Deus juflit offerri, faceraotibus ac mivftris diftrisui debere conftituit, ut* E *devotiflimo populo mimftrante, ipfi creatori ac paftori fuo liberius mtniftrarent.* Hucufque Profper. Nunc jam igitur ifta de propriis facultatibus renuntiandis iuflkiant. Quod autem, fratres charitfimi, propriis etiam voluntatibus renuntiare debeatis, evidenter Dominus in evangelio ofknuit

Maub.u.tf dicens: *Si quis voit poft me venire, abneget femetipfum tf fequalur me. Et qui voluerit animam fuam falvam facere, perdet eam. Et qui perdsierit eam propter me, inveniet eam.* Et in aliolo-

KM il.Scd.çQ^ *Aoi veni fatere voluntatem meam, fed volun-*

Nam ficut alibi dicitur: voluptas habet ponam, neceflitas parit coronam. Et in alio loco percipitur: *cmecupifceniias tuas ve· ea/.* Quas qui lequuntur, quid de eis per prophetam dicitur, audiant. *Compti tf abominabiles faite font in voluptatibus frnt.* Unde idem propheta voce przlatorum fufccpta fertbit dicens: *fubjecit populos nobis tf gentes fub pedibus noftris.* His ergo exemplis, fratres, commoniti aliis pro Deo lubefle non recidemus, fed prorfus noftris voluntatibus abrenuntiatis, Chrifti voluntatem alieno, fedlpiritali ac diicreto arbitrio exequamur. Quod autem in unaquaque congregatione canonica unus eligendus fit, qui ceteris prrefle debeat, & ulus ecclefiaflicus divinitus infpiratus exigit, & in veteri teflamento evidenter oftenditur, cum Moyfen, fit poft Moyfen Jofue omnibus filiis Ifrael, & Aaron ceteris Leviris, Petrum quoque ceteris difcipulis Dominus przpofuerit. 1·· ■ f< ♦· ♦

Qualis efle debeat qui pnefertur, trina Domini interrogatio, dc trina Petri manifefte monitrat reiponfio. Cum enim pafcendarum ovium cura illi committitur, ter Dominus interrogat Petrum fi diligat, dc ter Petrus refpondet, quia amat, & ter Dominus jubet, ut pafcat. Trinam igitur Domini interrogationem trina Petri de dilectione refponfio, & trinam ejus reiponfionem, trina paicendi gregis injundio lequitur: fed nunc quomodo trina diledio in eligendis haberi debeat, videamus. Trinam itaque diledionem ille habet qui Deum, & quae Det funt, ηκ-nte credit, dc amat, voce confitetur dc przuicat, opere imitatur dc fervat. Trina aurem tunc fit interrogatio, cum, ficut debetnus, exquirimus, przvidemus dc dilcutimus, utrum eligendus hanc trinam dilectionem habeat. Quod fi corais fidem dc diledionem competens iermo dc adus fons ollendat, trinz interrogationi jam fatis fecit trina rciponfiu. Cui, etiam bene ter pafcendi gregis cura injungitur, quia quifquis oves palceneas fufeipit, cordis vigilantia proipicere, vocis officio monere ac defendere, dc aduum exempts temper eas ad Chriftum debet pertrahere. Iili ergo pafcendi gregis cura injungitur qui in mente plenam habet fidem, dc diledionem interius, & in voce perfecte monendi, libere arguendi, prudenter exhortandi fcienilam dc poflibiliratem exterius, dc qui opereqtizeumque loquitur, fervat dc lequitur. Nec quifqiuin pro qualibet culpa, fi jam fatisfecetit, in hoc officio recufandus eft, cum & Petro poft trinz negationis herymabiiem latisfadionem, quia in eum trina diiedio patuir, gregis a Domino injunda fit pallio. Hzc igitur trinz diledionis forma, fratres charifljmi in primo paitore, non ab «lio, quam a Chrifto przfigmta in eligendis eft przvidcnda, non foium a prioribus, fed dc omnibus perfonis in ecdefia przferendis.

Hw feripto in frit amQslica firmato tf approbato fnojcrtpftrant primo Ptfcballs papa, deinde cardinalef JonEla Humana ecrlefin, quorum nomina funt adnotata. Gretccntius Sabincnfis epifeopus, Petrus Portnentis epiteopus, Cono Prstneftinus epifeopus, Vitalis Albanus epifeopus, Boniiacius cardinalis S.Marci, Deufdedit cardinatis S. Laurentii, Defidcrius cardinalis S. Praxedis, Guido cardinal» Sandx Balbina, Petrus cardinalis fan ftorum Cofinz, dl Damiani, Petrus cardinalis Sandi Adriaui, Roffemannus diaconus fandi Georgii, Comes diaconus cardinalis lanclz Mariz in

Aquiro, Gregorius cardinalis diaconus S-Angeli, ni pojimodxm efftilus eft papa, difius iutoceutius t 'oh-mnel cardinalis diaconus fanda: Luci*.

Pafebalte epi/copsu fervus fervorum Dti R. fifoguntino arcbiepifeopo falutem, & apo. ftolicam btmdsiisMtm.

Quantum a fu* conflitutionis exordio Bambergenfis ecclefia fedi apoftolic* familiaris extiierir, prudenti* tu* notius exiftimamus. Congruum igitur duximus, ut venientem ad nosfratrem noftrum venerabilem O. ejuidem ecclefi* eleftum, cum praeterit* familiaritatis gratia fuieiperemus. Prrtcrea quoniam ecclefia eadem per diuturna jam tempora epifcopalis officii folliciru- B dinis caruit, & propter pneteriti fchifmatis ultionem in Teutonicis partibus perpavei cpifcopsli funguntur officio juxta ipfius ecclefi* poftulationem eidem fratri, cum per multa ad nos venif- fet pericula, confentienribus, dc unanimi fententia decernentibus omnibus qui nobifeum aderant, fratribus, epifcopalis benedictionis manum, Domino largiente, contulimus, lalva nimirum debita tu* metropolis reverentia Eum igitur ad voa cum noftr* grati* dulcediue remittentes, fraternitati veftr* literis enefentibus commendamus, ut quanto fedi apoftolicx familiarior creditur, tanto apud vos carior habeatur. Dat.Laterani XII. Kal. Junii.

ALTERA EJUSDEM AD EPISC. HALBERSTADENSEM.

Pafbalis epifeopus fervus fervorum Dei R. Halbcrjlater^i Epifeopo falutem & apoftolicam btuedMhomm.

AD hoc in ecclefia Det conftiruti furnus, ut ecclefi* ordinem fit patrum debeamus prscepta fervare. Tu ergo ordinem ecclefi* adeo excefllfti, ut ecclefi* regimen per invcftituram manus laic* contra patrum decreta fufeeperis. Qu* caufa eft cur nos petitioni tu* fatisfacere nequiverimus. Unum nos charitatem tuam monemus, ut tam grave fieliâum emenJ.re feftines. D Statutum eft vero in Trecenfi concilio, ut fi quis ex manu laica ecclefi* Inveftituram acceperit; tam ipfe quam ordinator ejus deponatur, fic a communione ecc.efue removeatur. Nos fiquicein te, ut fratrem ac familiarem habere volumus fit. defideramus. Vale.

IDEM AD EPISG MOGUNTINUM.

Pafcbulis epifeopus fervus fervorum Dei venerabili R. Moguntino epifeopo falutem & apoftolicam beuedifIsonem.

PRo ecclefi* ac regni pace, proecdefiarumordinibus, pro partium noftrarum caufis, & E quem generalem oporteat habere traâatum, fraternitatis veftr* novit folertia providere. Ea propter dignum duximus fic magna confultatione deliberavimus, ut in proximis oâobribus idibus iynodalem vobifeum debeamus celebrare conventum, idcirco tam te, cariflime frater, quam omnes Moguntin* ecclefi* fuffraganeos literis pratentibus praemonemus, ut convocatis dicecciium veftrarum, qui digniores videntur, abbatibus, convocatis & clericorum perfonis, quibus concilii tiaftatus neceflarius eft, praenominato in tempore citra alpes nobifeum convenire omni occafio-

A ne vel fepofita procuretis quatinus tergente Domino, ablatis de medio fchtfinatum caufis ecclefi* ac regno pacis reformetur integritas. Dac.ii Kal. April.

EPISTOLA ARGENTINENSIS ECCLESIÆ AD PASCHALEM PAPAM.

Pafehali univerfali Romastorum pontifici Argentine^. fis ecclefia fratres fidam & obedieniiam.

OMnium cum fit, venerande pater, tua follicitudo ecdefiarum, tu refugium miferonun, imo patrocinium orbi advenifu defiderabile: unde adhuc humano generi confidere Deus B oon defpicit per hsc nova; quoniam lux in tenebris eftulfit. Tu ergo bencdiâus es, ad cuji* introitum nobis benedixit, fic benedicar Deus. Refpice igitur gentem miferiis fic prefluris inlL gnem: Veni & vide filiam Sion lugentem fic captivam, nec refpirare nec confoUri nifi in tc folo, expeâantem. Egredere, dileâe, in agrum, tempus putationis jam venit, Apoftoiica igitur falce fuccidendum eft, quicquid vitiofiun eft, ne fimul trahatur finecrum. Veniens itaque, vifita vineam noftram a vulpeculis demolitam, fit a lingulari ferro depaflam. Nam ut ad rem ipfam Crveniatur, annos jam circiter xxx. ficut oves lanres femper erravimus, fluenta verbi feteutes raro portavimus, fic jam quid vox palloris non C novimus. Qyo ergo reftat eumdem nifi poft voftigta gregem fodalium? quod fi .tales vigilias, pallor, diftride non judicas, fic infidias Chrifti ovibus in ecclefia lupo medianti locus fi conceditur, ipfi locus non erit. De cetero autem quid agendum fit nobis de noftro, ut dicitur, epileoS, nomen quidem dignitatis tot annos habento l officium minime, cujus vitam fic introitum excelfum montium, humilia convallium jam refpondent, fanftiratis tu* confilium ac praeceptum audire cupimus. Tu ergo pacis catholic* fundamentum inviolabilis petr*lignum, fac, ut temeritas Romanorum confilium cedat auftoritati.

RESCRIPTUM PASCHALIS PAPÆ AD ARGENTINENSEM ECCLESIAM.

Pafcbalis epifeopus, fervus fervorum Dti Clero Argentineifi & populo falutem & apoftolicam bèmdiÊhouem.

FJfpeâis literis veftris de veftra oppreflione fit uiA ecclefi* vçftr* deftru&one patemaliter condoluimus, fed quia pro juftitia patimini, pro qua beati eritis, congaudemus. Ut igitur ad illam beatitudinem pervenire poffitis, in bono propodto conftanter perieverare, atque illi intrufo, fic ecclefi* Dei viriliter refiftite, quia per Det, gratiam neque eleûioni neque contecrationi ejus aflenium dedimus aut dabimus. Vobis autem in omnibus, qu* pro juftitia agitis, noftrum confilium & auxilium nunquam deerit, pneftante Domino, qui vivit & regnat in frccula fieculorum. Arnen.

EPISTOLA EJUSDEM AD ARETINOS.

Pafcbslis epifeopus, fervus fervorum Dei Clero civibus Aretinis falutem, & apoftolicam benedilbomm.

OFficii noftri auditate compellimur, & ecclcfiarum omnium IbUicitudinem gerere debea-

CT beamus; itaque pro venerabili fratre noftro epi-
tbopo veftra patientest literas ad vos decrevimus
deftinate. Audivimus, quoniam nec debita cum
<·»» veneratione traâetis, nec debitam illi obedientiam peiiolvatis. Quod profeâo divins conftitutioni penitus contradicit. Dominus fiquidem Jefts Chrrftus cum pretiofi fui Sanguinis cffiifone fanâam redemiflêt ecdefiam, paftores m ea conftituit, qui vice fua populo luo falutaria miniftrarent, unde qui eis injurias irrogant ? eorumque mandata contempferint, ipfi Domino irrogare, eumque contemnere cognofcuntur, ficut ab eo dicitur : qui vos tangit, pupillam oculi mei tangit, & qui vos fpernit, me fpernit. Itaque univerfitati veftr* praecipimus, ut ufque ad proximam Domini nativitatem ad prsdi&i cqn-B fratris noftri epifeopi veftri obedientiam redeatis, eumque ficut patrem ac magiftrum & Dei vicarium affectione debita diligatis, & debita reverentia veneremini. Alioquin nos ex tempore quod divina difpofttione minifterii noftri eft, vobis aferimus, & iplam fpiritualem alimoni* pafltonem, divina videlicet officia, donec refipueretis, interdicimus. Dignum eft, ut qui Deum in minifterio fuo contemnitis, Det quoque beneficio & vicarii fui minifterio careat».

EPISTOLA PASCHALIS AD H. IMP. A SE ORDINATUM.

Pafibalis epifeoput, fervus fervorum Dei dileifo nrC Cbrifto filio Hernico Romano Imp. Augufto falutem tj apoftolicam bemdiHionem.

Ib>4. »··«< EX quo a nobis pnefentia veftra difeeflît, de incolumitate ftatus veftri aliquid ad audientiam noftram non pervenit. Verumtamen qui noftr* voluntatis eft profperitatem veftram libenter addifeere, & noftram vobis id invicem intimare, de nobis excellentis veftr* literarum prefentium relatione fignificamus. Siquidem nos per Dei gratiam boni fumus licet quidam juflioni veftr* in his, qu* b. Petro reftitui pneceptftis, adhuc noluerint obedire, incol* videlicet civitatis Caftellanc, CaftriCprcoli, Montis alti, Montis acuti, & Narnicnfes. Nos tamen ea & co-miratus Peruginum, Eugubrinum, Tudertinum, Balneum Regis, Caftellum Felicitatis, ducatum Spoletanum, Marchiam Ferraniam, & alias beati Petri poflêflîones per mandati veftri praeceptionem confidimus obtinere. A quibufdam vero de veftris filius fidelis noftri Rufticelli comitis ficut audivimus retinetur. Rogamus ergo dileâionem veftram, ut nobis eum reddi faciatis, quia & beati Petri fidelis eft & in poflêflione moratur. Ad hanc ferenitatem veftram plurimum commonemus ut femper diligatis juftitiam, eamque totis viribus & toto conamine ampleâimini, quatenus, qui verus rex, imperator & judex efl in regni & imperii fui perpetuitate,' coronam vobis & gloriam largiatur. Dat. Lat. V'. Non. Maii. E

P'afcbalis epifeopus fervus fervorum Dei dile&o in Cbrifto filio Henrico Romano imp. Aqgufto falntem & apoftolicam bemdifiionem.

Ibid. DE magnificentia veflra bona femper audire optamus, tanquam dq filio ecclefi*: quem ecdefue principem ac defenforem' providentia divina conllituit. Monemus itaque dileâionem veftram; & monentes rogamus, ut divin* difpofitionis dona, qu*. accepiftis confiderêtis ; & tam in Domini timore, quam in ecdefue veneratione fie juftitic defenfione ficut debeû, & ficut hoteftis, eodem Domino prsftante xoficiatis. Hoc fiquidem nos omnipotentem Dominum deprecamur, ut de profcâu veftro, non tantum nos, fed etiam tota ecclefia catholica glorietur. Legatum noftrum poft vos direximus, qui ulque Ravennam veniens tranfire ulterius timuit, propter perturbationes itinerum, que poft tranfitum exercitus fiunt. Cum autem omnipotens Deus in tempus congruum nos perduxerit dc legati miffione, prout opportunum fuerit, per ipfius gratiam difponemus. i·,,

Pafibolis epifcaput, fervus fervorum Dei dile&ifi- x fe Henrico Romano imp. Amufio falutem àr apoftolecam beneditiionem.*

POft parvi temporis fpattum, quiddam de vobis finiftrum audivimus, quod nos valde conturbat. Pervenit enim ad nos, quod ad perturbationem quietis ecclefiafticc H. apud Ariciam dimittere dtfponeris, ut ablatas poflêflîones eccle-fi* retineat; & reliqua inquietare non definat. Nos autem putabamus eos, qui in fidelitate noftra permanent, nobifeum permanere in littore, fed ficut vera relatio patefecit, frater nofter A-retinus adhuc inter procellas quatitur, & longe portum videt. Dileâionem itaque veftram lireris prefentibus rogamus & commonemus ficut de vobis confidimus, & prxdiâo fratri noftro gratiam veftratta reddatis, & poflêflîones ecdefie reftitualis, fidelibus quoque* fuis injungite, ut ab ejus fervido ulterius fe non fubtrahant. Non enim poffunt fine detrimento capitis membra perlequi & abfeindi, & filiorum contumelia ad patris fpeâat injuriam. Diligite igitur quos diligimus, ur, quos odiftis, odio habeamus, & quos diligitis, diligamus. De cetero omnipotens Det» vos fua pietate cuftodiat atque confervet. lkld ■ '«·

Pafcbalis epifeoput fervus fervorum Dei m Cbrifto filio Henrico Romano imp. Aug. falutem tJ apoftolicam benedsHionem.

ARiminenfem epifeopatum ad jus beati Petri fpecialius pertinere manifêftum eft ; verum peccatis exigentibus omnibus fêre bonis fuis denudatus & in minimas reliquias eft redaâus. Rogamus igitur dileâionem veftram, ut ei per amorem b. Petri, benignitas veftra bona fua reftitui jubeat, & reftituta, quietem Domino fâcLtprenante obtinere. tbi

Pafihaïli epifcoptu fervus fervorum Dti in Cbrifto filio Henrico imp. Aug- falutem, & apoftolicam benedilhouem.

PRo clericis Paduanis & H. judice dileâioni tu* gratias agimus, quia eis tuam gratiam reddidifti, & bona fua, que amiferant, reftitui praecepifti; rogamus autem adhuc pro laicis, ut eos in gratiam tuam recipias <Stbotu fua eis re* ftitui facias, quatenus proteâionis tue munimine de cetero prrftantc Deo quiete valeant permanere. ,kid rui

P.ifcbalte epifeopi:‹ fervus fervorum Dti m Cbrifia filio Henrico imp. Aug. falutem & apoftolicam bentdsihouem.

TN litteris, quas a tua dileftione fufcepitnus, JL diu te graviter infirmatum faille cognovimus fed ficut nos infirmitatis rumor affixerat; ita rurfur Ibid. ·-

fus fofpitatis exhilaravit auditio . De prpfperita- A te quam nobis fignificafti, Deo gratias agimus, qui providentia mzftimabiliomnia difpooit.Qpod *ωαη de epifcopis conquereris, cor noftrum vehementer anguftit. Ex quo enim vobifeum illam, quam nofti» , paftjooem ferimus, non folum longius pofiti, fed ipfi etiam , qui circa no$ funt , cervicem advertes dos erexerunt, fic inteftinis bellis vifccra noftra coUacerant , fit multo faciem noftram rubore perfundunt. De quibus, quia judicium copfequi non poffumui, de judicio relinquimus, ne Dei ecclefiam gravius perturbemus . Ceterum cum tanta ac talia patiamur, miramur, quod N. vefter totis ecclefiis oppreffiones inferat; quas hoftiliter occupat atque depopulatur, fic mutue paâionis immemor , quz noftri juris funt , B fu» vendicat ufurpationi. Miramur etiam, quod dati a nobis obfides dure, ut audivimus , turpiter tyranntceque tradentur . Quz profeào non farum ad fublimitatis veftrz injuriam fpedant . n omnibus tamen his te przcipuum ecclefi» filium commonemus , ut Dei iudicia femper verearis, illius temporis memor, quod in tuis literis fignificafti dicens : In ipfe tempore graviffime noftr» egritudinis cum vita noftra effet in dubio, cum rnolutionis noftrz tantum haberetur cxpeâatio , fie fic ei placere ftudeas , quatenus ejus gratiam fic regnum tibi temporale diiponat, fic ad regna te «terna perducat . Dat. Laterani vii. Kal. novembris.

Pafcbnlis epifnptu ferons fervortae Dti dilt&o m Cbrifto filio liestrice imp. Apofto falutem tf apoftolicam bemdiSiamm.

tb. c· »»·■ amicorum magna fit, major quidem inter homines eft paterna dileftio . Verum quicquid *circo* te alii loquantur , quicquid blandiantur noftrum eft veritatem tibi liquidius offendere , ac honori & falufi tux veraciter providere. A, fiquidem cancellarium tuum ac te captum elfe audivimus ; de quo quantum novimus, quantum *experti* fiunus , teftimonium ferimus , quia te fuper omnia diligebat. Qia de re multi profedo tam amici quam inimici loquuntur adveriuste. Te igitur, tanquam pater filium, com- D monemus, ut cum falutem regni tale fuper hoc confilium nancifcaris, quatenus nec perfona tua fic regnum ullam incurrat infamiam & ille liberationis gratiam confequatur . Datum Beneventi ▾ HI. KaL Fcbr.

EPISTOLA HENRJCIIV. IMP. AD PASGHALEM P.

Domino P. fum. peat. Hernicus Dti gratia Romanns ictp. aug. obedientiam tf dile&ionem m Cbrtfto, velat filnu patri.

AXhnpertum habemus, pater venerande, tepxo- V-J pter dos gravi controverfia & plurimis af- E fedum eflêmoleftüs. Quapropter ob reverentiam tui, Deo trfte, gravius tuis, nuam propriis angimur incommodis. Idcirco abbatem Ctaniacenfem ad hoc negotium adfeivimus, fcilicet virum religiofum & in fide Chrifti fpedabilem : hunc quoque fuper hac caufa tur paternitati diximus, parati fecundum confilium tuum, fic ipfius fic ceterorum religioferum , pacem ecclefiz diligentium, te ab his moleftiis eripere , fic pacem fic concordiam interme fie te indiflolubiliter ftarbilire.

Pafcbalir epifeopeu , fervtu ferveram Dti T. presbytero cardinali apoft. fed. Utoto fsmOam tf apoftoticom bttudiaiotttttt. ANNO CHRISTI

EX antiqua relatiace comperimur Saxoacs a principio converfionis lux ad Deum fideles atque obedientcs beato pontifici & apoftolicz fodi extitiffe. Qpia igitur ad partes illas , ut audivimus , accedit, fic mas fuper ecclefiis aliifque quibufdam negotiis fcandala emerterint, fi quid aut etiam alibi jufte atque canonice operari potueris audoritatis noftrz favore , & coopérante Domino, opereris. Si quod & confolationis auxilium noftro Halberftadienfi epifeopo conferre potueris, conferat, ut apoftolicz fedis vifitatione gaudeat. Data Feretini vi. id.-odobris. Ib.

Pafchalis epifeopus fervxr fervorem Dti clero tf populo Mefenbargenfi fainfem tf apoftolicam benedifltonem.

T Aror przfentium Gregorius confrater nofter <JL« cum duobus ecclefiz veftrz clericis fic totidem laicis ad noftram przfentium veniens, & a vobis communi eledum aflcnfu afleruit, przfentibus fic collaudantibus metropolitano Magdeburgenfi fic fufiragancis ejus. Ceterum prius hzcnullo przeunte judicio quafi ex przcepto noftro fe per archiepifcopum eumdem conqueftus eft abec- C ctefia fic eledione fua violenter expulfum . Unde nos ad archiepifcopum ipfum fic comprovinciales epifcopos literas mifimus , ut quz fuper hoc injufte ada fint , corrigantur . Neque vero noftrz voluntatis eft , ut caufa ejufdem fratris aliquod przjudicium patiatur . Dat. Rımxub vi, Kal. novemb. Ib

Pafchalis epifcopos fervar fervomm Dti venerabilibus fratribus A. Magdeburgeofis, tf fuffragotuis ejus falutem tf apoftolicam benediffiomm.

VEniens ad apoftolorum limina confrater nofter Mcrfeburgenfis eledus fuam apud nos querelam expofuit, quod videlicet a clero depopulo Mcrfeburgenfis ecclefi» eledus fit przfentiDus fic collaudantibus vobis & in ea facerdotis officium veftra ordinatione fufeeperit . Poft hzc nullo przeunte judicio non folum epifcopalis ci fit gratia benedi&onis denegata , fed ab eadem & ecclefia , quafi ex praecepto noP violenter fit expulfus. Nos igitur eum ad fraternitatis veftrz przientiam cum literis pnefentibus praemittentes, praecipimus, ut idem frater plenius eledioni huic & ecclefi» rcftituatur , & fecundum canonicas fandiones caufa ejus pnefentiz veftr» judicio decidatur . Quod fi judicii difficultas apud vos emerferit cum communibus fraternitatis veftrz liter» & nunciis ad examen fedis apoftol. caufa eadem remittatur. Datum Komz VI. Kal. februar. Ib.

A (Pafcbalh) epifcopes ftrviu fervorum Dei venoraMi fratri & cotpifctpo R. (Rapgerio) tf canonico Lncana tuk^t falutem tf apoftolicam laudifiioium.

SAndz in Chrifto memorte Izonem appottolicat fedis epifeopum decreviffe audivimus , ut fi quis de veftr» ecclefiz canonicis non communiter viventibus ecclefia exceffjffet , omnia ejus ecclefiaftica bona in ufum fratrum communiter viventium conferrentur, quod in aliis etiam ecdefiis t., Cti

defis ab aliis Romanis Pontificibus ftatutum a-Aûâum hoc imponitur, auod apoftolic* ledis de-
creta inrefragabiliter cuftodire & fubditos cleri- >wno

ANNO CHRISTI

''Ie miramur, quod contraire ve- in Rofellanam ecclefiam transla- to pnebend* *ejus* & ratum ecclefi* beneficium, 1 tenuerat, in privatos ufi* ceflcrit, & apocc fedis auâoritate contempta, canonice degentium fratrum communio tanto augmento fraudata fit. Tibi prasfertima cariffime frater R. decos ad hujus vite bonum etiam invitos debueras invitare; prrcipimw *ergo* ût omne illud *Dde*prandi nuncRoiellaniepilcopibeneficium in commune redigatur. Qpi vero obedire contempferint apoftolic* ledis judicio puniantur. Datum Latorani U, idus oâobris. w

itgV· Ilftili iMVI iWYfl Y'I V* »****■«MW.iSA&UiAttoWW.USUfciaAA AAΛ »MU. AS

«•PASCHALIS II. PAPÆ

BPISTOLA.

J 0: DOM. MANSI ADMONITIO.

M..6T VI n"LP ' pi*' A *codice canonum e Bonizone epife. Sutrino colleAorum, m PsndoNneufi kbliothecafervato occurrit ■*- bi hac Pafcbalis U. epiftola, quam ineditam retet, dignifttmamqm letet publica judicAu, Ne dart costfitui.*

PASCHALIS PAPA II.

Servet fervorum Dei, militihu de S. Gernmiemo aliifaste oppidis juxta pqfitis, falutem, & apoftolicam bemdiHiomm.

vu.cpitt ts. T* "TNam efle fidem, una Dei catholica confiteatur ecclefia. Unde Apoftolus: *Unus*, inquit, *Dominus, una fides.* Qui ergo fidem, quam patri fuo debet, ac domino abjurare compellitur, is> cum poftit ad correâionem non revertitur, non jam fidelis, fed perfidus comprobatur. Ea propter literis prarfentibus vos monemus, & monentes praecipimus, ut adpatris veftri & domini VV. fratris noftri Rogerii Vulterrani epifeopi fidelitatem humilitate debita redeatis, & ad honorem Dei, & falutem veftram in ecclefi* obedientia, & fervitio, ficut ratio exigit, perftftatis. Sane fi quis veftrum pro defenfione juftiti* facrilegornm aliquem raptoremve proftravit, teneri homicidio non videtur. Pro tuenda enim juftitia licenter arina geritis, & vim vi repellere omnes leges oroniaque jura permittunt. Vcruntamen fi quid levitate commifliun eft, pr*diâi fratris noftri & coepifcopi arbitrio corrigatur. Obedientes vero in Dei eccleficque fervitio fideliter perfiftentes, omnipotens Deus BB. Apoftolorum precibus ab omnibus peccatis abfolvat, dc ad vitam perducat ctemam.

CONVENTUS EPISCOPORUM

Apud Giftonam pro dedicatione Ecclefi* Giflbocnfis.

ANno 1099. 17. *Kal.* O&obris *dedicata eft* *défia B. Maria, apud Gijfonam ab* ,to. *Otibone epifeopo Vrgellenfi, cujus dioectfm pertinet locus tfte, Fulcone Barcinouesfi, & Pontio Rotesffi. Interfuerunt ei ceremonia Comites Ermtngatedus Urgellenfis, & Artallus Palliarerfis, & maxiteiajpars Camnicorum Vrgellenfium, tum etiam Primates regionis. Decreverunt autem epifeopi fub anathemate,* ut inter fpatium ccemiterii nullus audeat inquietare vel facraria (id *eft coemeterium)* infringere, vel aliquam violentiam facere. *Magnates vero pisera dona eidem ecclcfia, nt tum folebant, fecerunt in eodem die dedicationis, dotem videlicet ejus conflituentet. Eidem charta poftea fubfcripferxnt Allegarsus archiepifcopus Tarraconeufis, Petrus, Bernardus, & Bernardus Rogeris epifeopi VrgeUenfes. Alia ejufdem confecrationss ex archivo ecclcfia Vrgeilenfis extrada hic fubjicimus,*

»j HiipM.p·(. ···>■ AN°° incarnatione Domini noftri Jefu Zx Chrifti mxcix. Indidione vi. epaâa xxvi. Concurrente iv. Ciclo folati v. decennovenali xvii. Kalend. Oâobris dedicata eft Ecclefia in honore beat* Marie virginis apud Giftonam a gloriofo Pontifice Otto Urgellenfi, qui fecum habuit duos Epifcopos, Fulconan Barchinonenfem, Pontium Rotenicm. Hi venerandi prsfules fandeque trinitatis cultores fub ejuidem Déifie* trinitatis figura & nomine, ut praefixum eft, pnefcriptam Ecclefiam in honore beat* fcmperquo virginis Dei & hominis matris facrarunt, adftante utriufque fexus populorum non minima multitudine, cum nobilifiunis PrincipibusErmen* gaudo Urgellenfi & Artallo Pallarenfi, & cum maxima parte ex collegio Canonicorum ledis. De nobilioribus citra regionis Urgelli & montibus omnes pene adfuerunt, & quidam iliorum de fuis pofleflionibus Ecclefi* cultoribus profuturis perpetim obtulerunt, fcilicet Rjiymundus Bernardi rluvlani, Guillermus Bernardi de Tapioles, Bernardus Éralli, Poncia deGrada ftc fuosfilkx Arnaldus Guilabcrti de Salent, Mironus Jampeâi de fanâi Martini, Radulphus Guislamar de Alantom, Guilla de Sanahugia cum filiis fuis, Bernardus Ecardi cum matre fua, Mironus Arnalli dc ConcabcUa, aliorumque inultorum tam nobilium & ceterorum quorum nomina recenfere nobis longiftimum eft. Pradiâi ergo Pontifices cum aftauu & laudamento fiiprafcnptorum virorum pr*fatam Ecclefiam in alodio & caftro fan>

Chresti ,lurn

ft® Mati® fedis (Jrgelii dedicaverant, & cimiteptOuum ei conftituerunt. Terminos quoque parochi® praenotat® Ecclefi® iftoc conftituerunt & voluerunt efle. Ab oriente primus in terminos de Taltavel, five de Bechfret, & dc fanfto Guillelmo. Secundus autem ab auftrali parte interminos de Lkx , fivede Tarroga, five in Sadao. Ab occidente inter teiminos de Concabclla, five in Efpailargcs. A feptcntrionali autem parte in terminos rlorejachs, five in terminos Sanauge. Igitur nos iupradifti Pontifices confli ituimus atque confirmamus Ecciefue prxnotat® omnes luas decimas & primitias & univerias oblationes & defunftioncs & cimiterios qui exient vel exire debent infra prxdiftos terminos, fcilicet de GiiTona, de Vilamur, de Fluvia» de Beluеder, de Turrefrada, de Foradinico, de Tapiolcs, de Rubiol, de Guarda fi veniunt, de Valltalada, de chattel Radulf, de Majabechs, de Cofchonofa, de Claret, de Morana, de Nidal , de fando Martino, de Grada, de Ratera, de Vilagrafa, h®c & omnia qu® inantea Deo largiente adquirere potuerit, ita ut omnia ---- ex his aliquid poflit auferre neque in proprium jus valeat revocare. Et divina fulti audoritate praecipimus & fub vinculo excommunicationis & anathematis obligamus ut intra fpatium prxdidi cimiterii nullus audeat inquietare vel facraria infringere vel aliquam violentiam facere. Sed & eunda qu® habet, vel ea qu® fubius in hac dote a fidelibus Dei data funt ei, in pace poflideat, vel Ecdefias quas hodie damus ei & confirmamus, qu® funt extra terminos de Giflbna , ipfam videlicet de Todela & de fando Guillermo & de Prenyenofa, & ipfas qux funt aut erunt infra quadram de GiiTona & ufque ad caftellum Afinis, fcilicet Ecclefiam de Torroga & de Sadao cum fuis fuftraganeis, Ecclefiam de Concabella, fic. de Guannalor, & de Pellagalls , & de Spaiarges, & de Montrai, & de Belueder , & de Cunil, & de Rivo d' Ovelles, & de Figeiofa, & de Lucano, & de Altet , & de Clarefvalls, & de Agilcla, & de Spigol & de Barbe ne, & de Yvars, & ipfas qu® deinceps ulterius dante Domino, ut diftum eft, infra przdidum fpatium faftx fuerint . Et infuper donamus nos ipfam decaniam de Baiagario ufque ad caftrum dc Puig ait ; quod alcendit de rivo Mericario , Si vadit in latus ufque ad epifeopatum Aufonenfem.

Donaria vero qu® timentes Deum ei dederunt tn hac dote hxc funt. Raymundus Bernardi decimum de omni dominico fuo quod habet in Fluvia, & una pecia de terra. Geraldus Guitardi dc uxor ejus Poncia , & filii eorum, fcilicet Berengarius Geralli & Raymundus Geralli & Bernardus Geralli & Guillelmus Geralli & Sancia, totum fuum decimum dc omni eorum dominico quod habent & inantea habuerint in Grada & in Ratera & in eorum terminis & in omnibus fuis propriis hominibus quos habent & inantea ipfi aut pofleriras illorum habuerint inprxdiftis caftris. Mir presbyter de fanfto Martino cum matre fua alia pecia de terra. Mir Ramon de Fluvia alia pecia dc terra . Ramon Ricer alia pecia de terra . Bernardus Bliger cum filio fuo Petro fuum decimum de Grada & de Vilamur & de Fiuvia. Ramon Arnal & Mir Amal fuum decimum de Rubiol. Bernardus Guillelmi luum decimum de'Rubiol. Arnal Sinfre fuum decimum de Prenyenofa . Guillelmus Afalid fuum ddcitrfum de Fluvia . Guillelmus Ramon & PerC Ramon luum decimum de Prenyenofa. Ramon A Aiamrig cum muliere fua Cafapiena fuum decimum de Fluvia. Pene Gilabert pecia una de terra, Bernad Guifre fit Guillem Guiftre de Reb. cum muliere fua Eicoltna fuum decimum de Turrefrada. Guitart Ollemar de Agramont hominem unum. Guilla de Cero cum filiis Raymundus & Poncius de Cero uno homine in Pareds altes, nomine Arnaidus Sendred, & mulier ejus Eg, cum omnia qu® habent vel habere debent in quadra de Arnal Trafuer qui jam fuit , ad integrum fine ulla retinentia. Guillcrmus de Fluvia fuum decimum. Berenguer Guillelmus de Beluedir cum patre fuo fuum decimum de Beluedir. Guillcrmus Bernardus cum matre fua Ermefende Torroga fuum decimum de omni fuo do- B ininico de Beluedir. Ramon Berengarius............ luum decimum de omni fuo dominico de fanfto Guillermo fit de omni nutrimento de domo fua. Onifen de Malades pecia una de terra. Bemad de Ecart cum matre fua homine uno & pecia una de terra. Gombal de Gifcafre pecia una dc terra. Pcre Guitart pecia una de terra, Guillermus Adalbert cum fratre fuo pecia una de terra. Bertrandus Od. cum muliere fua fuum decimum de Grada. Guillcrmus Bernad de Tapiolea pecia una de terra. Pere Oliba dc Rubiol pecia una de terra. Mir Arnal de Concabclla condamina una Geraldellus Oldomar fuum decimum dc Fluvia. Arnal Guilabcrt dc Salent & mulier fua fuum decimum de Grada ad lumen fanftz Ma- C ri®. Ramon Gofpert & fua mulier luum decimum de Talarn. Amal Guitard ----- fuum decimum de Joratmico. Ugo Ademar pecia una de terra. Bernad Ramon de Talteul fuum decimum de Prenyenofa'. Guillelmus Adalbertus de Guarda fi veniunt cum muliere fua & filio fuo Petro pecia una dc terra quæ eft a Fluvia. Arnal Bernad de Montclus & mulier ejus Lobaca fuum decimum de Montroy & dc Ceftero. Bernad Encg dc Palaol pecia una de terra juxta terminum de Guarda fi veniunt . Guillermus Gofpert de Rubiol fuum decimum de omni fuo dominico de Rubiol. Et Berengarius Bernad do Talteul cum fua matre una perna in Rubiol qux fuit Bernad Onofre. P. Gilabert fuum de- O cimum de Prenyenofa.

Nos igitur fupradifti Pontifices ex parte Dei omnipotentis & beat® Mari® temper virginis & beatorum Petri Ai Pauli apoftolorum principum, ex auftorit.ite etiam aliorum fanftorum apoftoloram omniumque fimul fandorum , monemus & prohibemus omni populo Chriftiano ne de his qu® hic inferta funt voto fidelium Ecclefi® Giflbn® oblata aliquid auferre, diminuere, vel tollere non prxfumat , vel qu® haftenus poflidet, vel qu® jufte inantea dante Domino adÎ^uiiierit. Si quis, quod non credimus, maligno piritu inflatus contra noftram hanc conceflionetn voluerit contraire, hunc cx parte Dei omnipotentis & fupradiftorum fandorum vetamus & excommunicamus & anathematizamus ufque ad dignam fatisfaftionem deveniat. Obedicmibus autem & noftr® Ecclefix Giflonx benefacientibus fit falus & pax & peccatorum remiflio fic fupern® hereditatis adquifitio . Anien. Odo gratia Dei Epifeopus Urgellenfis, qui h®c firmo. Poncius Rotenfis Epilcopus, qui hxc firmo. S. Be rengarii Bernardi Archidiaconi. S. Petri Mironis Archidiaconi. S. Berengarii Raymundi Archidiaconi . S. Mironis Raymundi Sacrifie . S. Petri Pone ii. S. Baronis Baronis. S. Pohcii Ber. nardi. S. Ermcngaudi gratia Dei Comitis Urgellenfis . S. Artalli Parifienfis . S. Raymundi

Ber- .'12,

CHR1ST1 '·»>. Bernardi · S. Guillelmi Bernardi de Tapioies .'S' Bernardi Eraili . SGefalli Guitardi. S. Poncue uxoris ejus. S. Berengarii Geralli, S. Rayanundi Geralli. S. Sane», filiorum Geralli Gitardi ftPooct<. S. Amalli Girardi de Salemun. S. Radulfi Guklamar . £ Guillelmi dc Sauaugia cum filiis fuis. S. Bernardi Ecard. S. Mironis Amalli de Coàcabelia. £ Raymundi Berengarii de fando Guillermo. £ Amalli Bernardi de Montdus. £ Lobaca . S. Raymundi AraaV Ii. S. Mironis Amalli fratris ejus. S. Berenga-Arii GuiUelmi de Belueder. S. R.aymundi Aianrig. S-Cafaplena. £ Guillelmi Petri de Sadaone. S. Dalmatii Guitardi de Luca . S. Geralli Oilcmar. £ Amalli de Sonauja. ANNO CWXSTI --»

Ollegarius Tarraconenfis Archiepifcopus.

Petrus Dei gratia Urgellcnfis Epilcopo».

S.. Bernardi Urgelknfis Epifcopi.

Bernardus. S. Kogerii Epifcopi. Petrus fleerdos rogatus fcripfi ft iuNciipfi die ft anno quo fupra.

<<##>>

CONCILIUM STAM PENSE,

A Daimberto Senooenfi archiepifcopo cum (ufiraganeis celebratum anno Domini mxcjx.

Hajet concilii tuemori· tna nolit apud Jttoaent Canotenfnn epifiolo* LXXIX. cen/trcM/: caysur cxrnpta* */abjicio.*

EPISTOLA SYNODICA epifeoporum Scampit congregatorum ad Philippum Tricaffinum epifeopum.

iho Dei patie Canotoifit epi/caftts , CtdUebtuu Parificu/it, Joaneet Atcrtliatu^it, Galteritu AM· dsstfir, *HttmbaUtu Aatiffioioretfi t Philippo Tto-caffiao tpi/copo, faktttnt.*

fXJngregatis in Stampenfi concilio, multa fu-C per fraternitate tua, licet ingratis auditoribus nobis relata funt: de quibus valde mirati fumus , quoniam ft auribus piorum funt onerofa; & ordini tuo, fi vera funt, periculofa. De Suibus, quia eadem legati tui retulerunt, vel re-:rre poterunt , interim filert-decrevimus. Sed quia ad concilium vocatus non venifti, nec legatum, nec legitimam excufationem feripto vel dido pro te mififti: potuiflêmus in te canonicam dediffe fententiam . Non enim metum mor-D tis, aut cruciatus fufpicionem inferendi, fcdpr*. fentem tantum fecundum leges pro legitima excufationc accipimus, ubi iter anticipate vel circumire nulle anguftix prohibuerint. Pneterea quidem contemptus in literis tuis notari potuit quod nec nomen metropolitan!, ficut m literis excufatoriis fieri folet, interpofuifti ; nec ad cum aliqua excufatoria verba direxifti. Nos autem miiericordi. ».gi. tawmi, .udicio, induci tibi a domno metropolitano impetravimus ufque £ ad dominicam proximam ante natalem Domini, quando futura eft confecratio Nivcrnenfis epifcopi. Monendo itaque mandamus, & mandando monemus, ut tunc prxfentam tuam remota omni excufatione domno metropolitano exhibeas , farisfaâurus de objeâis. Quod fi adeffc neglexeris , amodo non erit culpa noftra, fi pro mifericordia judicium fufeeperis. Nec enim tibi timendum erit de vicecomite, qui de fe fit de filio fuo, & omnibus fuis, omnem tibi fecuritatem in prstienua totius concilii promifit. Vale.

B Nota Gabmil b Cossartii S. J.

in fyoopfi tribuitur luk fynodus Urbani II pontificatui; fed referenda videtur ad Pafchalis 1L tempus, qui hoc aneo pontifex ineunte Augufto efle capit. Vix enim credam, *jam inde* a Julio menfe defignatam efle dominicam ante Domini natalem Nivernenfi epifeopo confecrando. Qporfum enim tanta dilatio7 cimo *nitra trti nten/et ctclefiorn ntacart pontijkr*, /otota *lactorum* ceiwmias αοα peroMtleM. Scio derogatum huic legi nuonumqutm, fi quando, vel minime probantur eraAio . vel tuibulenta tempora obftarent. Sed nihil hic hujufmodi : immo lic tranquilla 6c compofita omnia, ut certus jam prafigeretur confecratioois dies. dlfl.ro. c-n·

Rejici easdem lynodum in annos confequentes» prohibet memorata a Sammarthema donatio terra fanât Gildardi, cui fabfcripfit Htiteui epifeopus Ninrnewfis anno mc. Qjx› enim anno habitum eft Stamsenle concilium, eodem exennte confetratus NivernenGs antifies, quem tuifle faltem mxcix. necefle eft , cum ia jam epifeopus fuNcribat aano mc. Qjiidrii autem anno mxcviu. fynodus hac habita? An qma Joannes Aureiianeuiu, qui intererat, enilcopus non fuit nifi anno mxcix. ? (cio id haberi vulgo io epifeoporum catalogis: at perperam. Nam anno mxcviu. epifeopum fuifte fic confeitur. Bieâe* eft Joannes fetto fanâorum Innocentia··, cum annam epifeopatus oâsvuin Ivo Carnotetifa ,- * ^: y rx «ju» epdlol* <7· M Urbanum. Jufli deinde adefle ad Kai. Mare, anni coolequentu, qU› a<eâioaem ejus impugna « coram Hugone archiepifcopo Lugdunenfi , ledi* apoftolicas legato , voilent. Cumque no produflent arcufatores, purgare fe.pro «tatis more juflus , coafecratus eft . Res ....confeAa eft , fi aflignaverimur oftsvum coafetrlt,onis Ivonis annum. Eum aio inchoatum fuiflo, Novembri excunre anno mxcvii. Conlecratut fiquidem Iy.o.Capus fuerat ab Urbano.11. χχιΐι. Nove nbr. non ÆXXA ftrumentum Vindocinenfi , cui fubfcribit Ivo apilc. r· anno mxci. Ind. xiv. hebdomada paflioni*. Epifeopus ergo Aurelianenfis erat Joannes jam ab anno mxcviu. nec neti artum ntum ex ejus confecratiOM poteft, cur bare fynodus in annum mxcix. rejiciatur *i* aequo vero aliunde ullum, cur reno in antecedentem annum ifatur . Qja» rerto nofter, quo it inunftu* anno Hervsus Niveriienfis, hujus annum concilii teneret t tempeflarem quidem anni tenemus , autumnum icilicet, vel h>emts initium; hoc eft, oon multo ante Chtifli natalem·

Te mpxitqta fi γυγονο hi'τϊ «r»Bo0ii cJ*o-« ric ruve'Jx w αυτί τϊ «'»· X«Awrf«x Aiwm *j Xβ-ι3iï «»·$<«« xi?J τή« xapta-xuuw-ii* ?JJ ά^/wv eixàvav χαρά τί χρατ/πι <£ βγί*, ήμύν CacriX/aK xupi Αλιξιχ τϊ K·μηρi , ri xj •V dCrtCUa Ow χ«6ϊτι ιιαλαμ^vη .

(i) *Décrétant eâitwn circo unionem Synodi cum Leone Cbtlcedontnfi, it circo piam fententiant dt adoratione fanSiarum Imaginum 9 ab optimo it fanflo Imperatore noftro Domino ydlcteio Comnena 9 fui per Dei {radam pietate eonfpieuut fuit.*

f* Mo»t t„< Kibl Coitii»:--* M ■«'

REfcriptum ad Nicolaum Adriaoopolita-numjniflum a Leone qui dicitur Metropolita Chalcedonis , praeter alios in quorum manus venit , delatum eft etiam ad Etentcm & fan&um Imperatorem noftrum . poftquam leâum fuiflet , deprehenfum eft multa habere circa fandarum Imaginum adorationem , fandorum Patrum doftrirue contraria . Qua de re oborta difputatione , ferenitas ejus cum non pateretur eos qui id neperiflent & legiflent in offendiculum Odere , a reda fententia averti , juflit congregari Senatum , fandum Epifcopalem ordinem , & Monachorum cœtum, adefteque audorem referipti , ficque fedari controverfiam. Ad hunc modum congregatis ex fenatu , Protofcbafto & magno I>>meftico , febafto & Protoftratore Domno Michaele Duca , febafto dc magno dùce Domno Joanne Duca , febafto Domnp Georgio Palxologo , febafto Domno Jopnne Taronita , iebafto' dc logotheta Domno Michaele , febafto Domno Conftantind Maniace , Marino febafto Neapolitano , Conftantino Umberto febafto , Manuele Philocalo protonobiliflimo , quia erat fuper caniculum feu atrameutarium , Michaele nobihflimo Myftico dc Eparcho , Andronico piotonobiliflimo & Jogotbeia dromi live curtus Scleri , liaacio protonobiliflimo Contoflephano , Stephano protonobiliflimo fratre e;us , Georgio protonobiliflimo Palaeologo , Barcia nobiliflimo Icanato , Michaele nobi* liflnno Damateno , Joanne Taronita protocuropalata dc fuper fupplicationibus , Michaele Bary protocuropalata , Conftantino Catacalone protocuropalata , Nicolao Mermentolo protoproedro Senatus dc magno Diungario Vigilia , Romano Curopalata Palaologi filio , Joanne Synadeno Curopalata, Conftantino Curopalata dc magno Hztæriarcha Antiochi , Euthymio Curopalata & judice , Michaele Curopalata Scleri Conftantino Curopalata Jafitz , Conftantino Curopalata Chcerofphaceli , Taticio protoproedro , dc magno primicerio Veftiarita-rum interiorum............. filio Tarchaniotse , Theodoro Smyrnaeo protoproedro dc confide Philofophorum , Georgio protoproedro Matwane , Georgio protoproedro Bafilacz , Conftantino protoproedro Opi , Niceta protoproedro Caftamonitac , Joanne proedro dc grammatico , Bafilio proedro Matri , Michaele Autoriano proedro dü judico Hippodromi , Gregorio proedro Arifteni , Georgio proedro Pyrrhi , Michaele

A I 'Ρ«φ>| αηρο' w A^υαητολιτlω Να/λαοο X πμφδάαα wapi IS χρημαrίααη^· μητροηολιτκ Χχλχηίόΐ·Φi Atevraç, mptf wFj ά>λοι map ονοι ι'φθ«<Γθ* sA^mm 4pèc W κραfiuav xj άγιον ήμ<2v βαηλία. χ^ άναγνοη^iioα dCρ*θη tχβσα ntpi t* nJr άγΐνο mow vpoemuniewc ύαντιίμινα ηι nSv àytt» mmpvf Stianaλιαι . < αμφιβολία Sià mum iμοηαότη , ή γαλ(ω·ηχ aùri μή άνιχομφiη τ» Xocxorntc «litiift xj αναγινύτχονη <τχχν$αλ:ζi<άαι £ 7β dC^soç Ζχ-Tptwfi&«i, 4'Ai<n<rc* tàpotàUiat τΗ» vυγκλητικiυi βολiui, τήν <χρχιιρα7iχluύαγιότηη f _ την ιύν μονάχϊv ©Mx^uep, «αρπναι M >Ç w τή γραφή eurlov9

B £ ιπη ηivαv αμφιβολίαν λυθήσαι. χαπί γον ...

α>ό uCo αυγκλήη βολή , τϊ ατρητοοιβατβ >Ç μεγάλο Ρ^ομιτικν , τ» αiβατϊ >Ç apMtfs-perru'p^k aupi Μιχαήλ rS Δχχα , τ« «<-> Ca.» >Ç μιγάλο Δ«χ^i κυρ* Iwtm τί Δΰχα, τ« ortfiati αύρα Γiνργiκ 3» Π«λ«/ολο^, τ» στβαrS χυρù lautia τ·Τ«ρ»»ιτ8, τϊ οιβαε λογο* θiτβ κυρi Μζ^αχλ, ri αιβα^i Kupi KwCavrivov Ίϊ Mxwatxn , Μα λβ «C«rJ ri titano\in\ Kwtmtivh πβαΓ» η Ουμτiρτο, Μα>«χλ mptoιονοιζύλιιτiμM xj Z»? τϊ xowxXm τϊ Φ/λοχαλχ , Μιχαήλ ναβι^λιο-iμο μυθικά ιζ ιτάρχv9 Aviposv/xv χρvηvvβϊiλιαιμH ή λο^οσiTM τϊ ιρόμο ΤÛ

C g-K-\npn , Ιτχαχ/v αρνιονο£ι>λιαίμ» τϊ Ko>s©ci5"πρα*χ ηροιvovvβMααΐμH τί αύτηiiλφη αυ'τϊ, Γιωργί» ιρνη™£ΰλινΐμο τϊ Παλαιολογ*, ΒχρΛτ Nφζiΐλια-iμκ τi Ιχαχατ» , Μιχαήλ vηβ^κτiμο là Δχλμαrlιυi , 1'>α*vβ xfwrcxxpeααλατβ £ iitt àtàftuv τϊ Ταρ«v/τ«, Μιχαήλ »ρ«ηχχροτβλατΗ τϊ Βαριοi, ΚοΥΓαντΛκ όρη»·χορπαλάτα ri Καηχαλάν , Νικόλαό «ρ»η> τροiiρο τη «τvΓχλήτχ μιγάλο ΔροΓγα^* τηiB/-γλα τί Μιρμχ^ηλ» , Ρομανi Κβροταλάτχ τϊ uii τί Παλαιολόγ» , I«*x»w κκροχαλάτοτi αuυαiηχϊ, Κων-ταντiiβ χ»ρ©«αλάτ« Ç μιγαλο tmptf α'ρχχ τi Αντiβχβ , τί χχροααλατβ Εο^ομή» iÇ

D Xft|Tj Μιχαήλ χiφοχαλατ» τϊ Σχληρϊ, Kwratvπ;» κvροκαλαη τϊ Iar/ru, Kniwarrini xxpex*-λατ* τί χοφ©σ·φα«λ»>, Tarwt/ts npumtpoiipu iÇ μιγάλα Cteta^nSv... τi uti τη Ταρχανιύτο t&toiùpe vcfmttnptiipit iÇ, unir* τύνφ» λο<ΓΜ>«» ri Σμυρκχι», Γιοφ^ιο prunepoibpu ri Μ«»αν>), Γιωργιο iptHvepotip* τi BatrtXex», Kvvearrtvw apenxpotàp» riΩη, Nixiim *pamipotipt ri Καταμβ-λτ», Ia»»» aptiSpniÇ γραμματικά

(i) Nicolius, quo ConllatUinopolitanam iedetn obtinente Synodus lure bibit* fuit» *b ·ηηο solq ad mu C.p Eeciefiann rexit.

------rrxi, BarAaw χρβ«1ρ· TÎ M«>, Mf^xnX rpaZ-Aprocdro & primicerio Veftiaritarum exterio-' T2Σ2"

CHAOTI ˉ * *e/T* * · T* Åκαοηΐ, "rptytiev ram Antiochi , Euftathio Camycze procdro ch MST!

Tî Atjnpw, rwftrttf *i πiφ/v , M/χαηλ aprtpt *, nfr iζμ fiertttunb vi Ayrw^a, Εύτβθ/v tpttipv rinul-λβ τi Καμiνι, BatfiXiw Pc/xtupaç iζ x«rtau f Βλ«χ'ρii>, IaNtm PnZxropaf τi β-χχτηβμiτν,θ«-δip»Ρβΰηυpκ τi Γ1ητ«Γ«μΟ·Ν. AZavwc βίΓβipχv g ^ρτμμχτiχi, M/χαήλ /ïΓβφ^ Σ ^ρβμμβταi $ όφβvμΛ^υ,

Αχ· Si τi tyxnpermi xetuX^a S»o$A»r«iw Mχ^oχβλιτiv, Κχ?μi Κα/<ταρ«« Καχχα$«π« τi ·pwre^peni, Kwrorr/nf Νιχ·μ>»δ««, 1*««χ Σ/Jm, KawrovrZni Tuar·», Nowapc Ierjo·»* SrajiXv θκσαλΜχiκ, Ivaήηv KXxruSntxdAwç, I ρ»î-yee/x Nw«w«P«*«, M*χ*iλ A«δ««« , Eοτα-^Z» Ixor/a, N«»'τβ Σανiδι*· Σ»ρ>·Ζχ Koo»θv, Nixiint Aθώυiv» ΠZ£β Π«^iv, B«tf«Aaé Λ«-fjarttf* Nrxitv MrrtAÎuni, Bασiλη Eoχα/τvτ, M/χβώλ Π'μiηMΊ«τ·λHK, Mίχαηλ Aim, Nrxa-λήχ Ktpxopuç, τi «iηχτφαλχ ep^nwwxexau τΰ KoxeJu» , ›Ç inpvf àp-^itrtvxirutt τὐ> ùrexw-μλM»y ι ›S θρβ'vv τi tfytvrirw Σ oZχβμûMχi w«Tti«p-χχ· Ataviae BiζoÏk» Ianeam» Kαρα^ζώκ» ©taiJp» XipoJvçç, ›Ç Zt wxqt mv ηiv ‹/»· τ»v θρβ»* ηλά-τωy τi x«Ti»\»» Ktixpy «pvrtetrxόxα: κ̣ «xe τi Zχχλητpαxτxi χλχρiματκ , Nfxwapaw âτaxont τi

Ex Catalogo Archiepifcopali , religiofiifimorum Metropolitarum , Colina Cziarca Cappadocis protothrono five primate» Con ftantino Nicomediae , Joanne Sides , Conftantino Tyanorum , Nicephoro Ganger , B Theodulo Theflalonice , Joanne Claudiopolis , Gregorio Ncocsfare* » Michaelc Laodices , Euftathio Iconii , Niceta Synadorum , Sergio Corinthi , Niceta Athenarum , Petro Patrarum , Bafilio Lariflr, Niceta Mitilens » Bafilio Euchaitarum , Michadc Pompejopolis , Michaelc Æni » Nicolao Corcyne » Archiepifeopo primate Cypri iniule, & aliis Archiepilcopis fubdicis throno fandiflimi & cecumenici Patriarchae y Leone Bizyes , Joanne Carabizyes y Theodoro Cherionis , & Epifcopis qui funt fub throno Archiepifeopi Cyprii ; & ab Ecclefiaftica plenitudine leu ordine , Nicephoro Diacono olim Chartophylaœ , Petro Diacono & Chartophyia-

Si o?XoD„r= ?o«^r

ηφûλβχκ, Ntxiira îmxant ›Ç ρ«Φ»ρπi«ό»» Baet-Λ»λ îtexaix ›Ç o·oμv»ματτφράφ«, Eντaθ/χ δ/αχά-ra iÇ jtffacrxata, ItMtna τi MïΓβξi , Eυφχμ»«-τi τi χvμiχηΰ* nSv »βτρ<βρχ<χi» vontew*, ©to-φβ>»<» N/xnrtf, ΝιχiiΦορ, Atovn;, w Ntxn'ni nSv χατ /oφχ/χiv vort^/wv «

Αχ<> δZ τi μovβτ^iχi tnAfcoj*, I««»w μ·v«χΣ χ} χαθι^μα·'* τ' μηΰi τiΣτβδZβ, τi χ^βμoήi ? μovΰ ri «ΓZ» ΔiβμήδχA3«wi» τ* xeve^w-TOT*, iwcrvya τi χχθη^-MμOΛ» τiî τi ΠoλυiλiM μo-vή τi »χ< τi χαv/χλη'χ» ΠβρΓZ» χαθη^κμo*» ^^ρά μovi τi άχαπτληχτβ σvτϋpvi τ* χ«τη «·» K<ζμα&»v, I««iτχ τi xxOx⌒μλ $ μovηi τ* τρβχα/oψβρ* f Mβo^βv·" › χαθη^^μi»» iμovïi τi OZxexpo» πρχ , τi χαθ^χμiηi rit μβvii «›«» Λαζαρv , Συμiiv // ZyxXHS-M τη μovii τi χζ»ρî Φ(λβ^«, KueZfta τi χαθηΓ·μι'*»7ηi μo>τ« τi»oi><M» μβρτi-pwy Πρo'βχ, Ταρiλi xj A»îρo»Zχβ, τi χαθη^βμiïβ τη μβvïïi τi Πραηαητ, Iwetwx/a τi χαθ^βμi'v» τüi μβ»η« τii» όïη^i» , τi χα$v>*μM μηΰ η etyin M«mu'm› Λμ « τi χα^χΓ»μ(ÏM τη μovii τiβ-Γι% Φ«H« « τi χα-^η^oi/μόoυ ᚠμβ'.iïï τi iïηρι^/χ, τi χαθη7*μ>v«‹ τ% μ»vΰ τi AτταλMiτv^ xj χλ»θχ$ Znpa μo»αγi» t'uni Zχ &βφ9ρ& /uawcHJt*».

thio Diacono & dodore , Joanne Meftaxa, Euphemiano Primicerio Pàtriarchalium Notariorum , Thophane , Niceta , Nicephoro , Leone , & Niceta Patriarchalibus Notariis,

Ex Monaftico ctrtu , Joanne Monacho A Cathegumeno Monafterii Studii , fandiffimo Athanafio Hegumeno Monafterii fandi Diomedis , Joanne Cathegumeno Monafterii Polyelei qui eft fuper Caniculum , Georgio Cathegumeno Monafterii Acatalepti five incomprehenfibilis Salvatoris auod "t in Camari , Joanne Cathegumeno Monafterii Tropcea geftantis Manganorum , Cathegumeno Monafterii Oecoproteri , Cathegumeno Monafterii fandi Lazari , Simeone inclufo Monafterii Domini Philo thei , Cyrillo Cathegumeno Monafterii fandorum Martyrum Probi , Tarachi , & Andronici , Cathegumeno Monafterii Praftani , Joannicio Cathegumeno Monafterii Hodego rum, Cathegumeno Monafterii fandi Mocii , Luca Cathegumeno Monafterii fandi Phocae, Cathegumeno Monafterii Pterygii , Cathegumeno Monafterii Attaliatsc ; aliaque Monachorum multitudine magna ex diverfis Mo- g nafteriis.

Trrw a» xxvtw» αθρ«‹·5»*τ·»» C* τ,i HβρΓχθZ»· rt μ/γάλψ r^pihtnv τ Bλ«χiρ»i» 9 xpxra/jJ ‹Ê iτ‹vχμiτ βχvιΑΰ χρ·χ«θ>ιμόρ χαβ^βμ*'·*»» μήv» σiiΛi»iïiβζ9v1v» αότύ τi τ» χα»4τμχκατβo «T^ertxpeaapac xJ ni» βïΓηηΰτ* x«re/«P>i» τi τ» KuxranrnnxoXMK χυpi N/xaA·*» iÇ là IfpareXu-μ«τ xvpi XppuÎF· i yeiÜDüfç xJ fipUvnvnrn «i-τi flemKtia 9«*P«τόv τι ‹ Oα‹ηλiχ^ TtS Syrtop·-^«τχη|χ(μZηι, «ff tp^aa Jx r»n |Ç Zxr^xyejo. api ^«ρ τi H* vaibirn βλ»»i xpanOiuw» ħ ï μZ· «», nk $ «-«κληλυNτuv αχ«>α>» χ'μ/ρiβ-au χM

His itaque omnibus congregatis in magno Triclinio Blachernarum recens exftrudo , & adftantibus coram potente & fando Imperatore noftro , aAidentibus ipfi folis feliciffimo Scbaftocratorc & fandiftimis Patriarchis Domno Nicolao Conftantinopolitano , & Domno Symeone Hierofolymitano ; fereniftima & pacis ftudiofiilima ejus Majeftas , cum rem Doo placitam & vere regiam preinftituiflet, ipfam ad effedum eduxit . Nam prius quam res que agebatur produceretur ia medium , cum vellet imperator omnium animos tranquille & pacifice fc

Aaaa habe-

— habere , & fi quod yeftigium magnitatis aut humani fenius & vduntatis in emuf- piam Sorde lateret , id vellet penitus abolere , & poftea ad qusfiionis examen ventre ; ftatim furrexit humili more to»um cretum refpiciens , hilari afpeftu , corde contrito & ab omni affeftu libera , rogantis fimul & hortantis modo hjec 'omnibus audientibus loquutus eft.

/utiPn

Domini *& patres mei,* & ex Senatu quotquot eruditiores eftis , ego quidem ut ptobe noftis jam pridem bellicis , popularibus & communibus curis detentus, & ad communes inimicos p^pulfandos femper promtus , nunc autem inftante tempore ad militarem expeditionem paratus , ita ut nulli alteri negotio vacare poffim ; volebam tum propter graviffimas rerum publicarum follicitudinea , ut didum eft , tum quod hujus nuaeftionis folutio facilis expeditaque fit , vobis folis fummis Sacerdotibus utpote qui per Dei gratiam in divinis fapientes fitis , illius examen & folutionem committere . Siquidem res omni prorfus difficultate vacat , ejiamfi Chalcedonenfis Archiepifcopi epiftoia non modicam apud (impliciores dubitationem excitaverit . At fubinde mecum reputans , quantum & quale bonum fit vera , orthodoxa & immaculata fides noftra , & cujufmodi lucrum fit cam cuftodire eique patrocinari ; cum eam ab utero matris meat mihi fecerim gaudium, decorem , gloriam , fulcimentum , & inexpugnabilem contra vifibiles & invifibiles inimicos armaturam ; nec patiar quidpiam parvi aut magni in decretis Patrum noftrorum mutari , aut in eorum doftrina aliquid alienum inferi , vel eam perperam explicari aut a Chriftianorum quolibet novam & contrariam doftrinam vel praedicationem omnino fufeipi : estera omnià penitus oblitus fum , eaque praefenti negotio poftponenda duxi, totamque meam follicituainem in hujus quxftionis difquifitionem converti , eo animo ut vobifeum laboris ac praemii eonfors fim. Pre omnibus autem rogo deponatis iram , invidiam , odium feu vetus feu recens , de malitiam omnem procul animis veftris abigatis ; non litigiofe aut contentiofe fed rationabiliter *k* humaniter , non cum perfonarum acceptione vel vana exiftimatione aut alio quopiam vano affeftu, fed cum omni manfuetudine dc hilaritate , cum fententia libera nulli affrétai obnoxia , cum pace & confenfu rei difquifitionem faciatis , Der timorem prae oculis habentes , ipfumque Deum in conlpc-3u veftro ftantem afpictitis . Sed ne amicitiam humanam veritati anteponamus , neve ob humanum affeftum veritatem defpiciamus, aut operiamus aut praetermittamus . Non epim dc pecuniis aut poflcifionibus , aut quapiam rerum inferiorum dc incorruptibilium 3uaeftio eft , fratres , fed de fido de orthooxa doftrina nobis follicitudo eft ; quibus Immotis & inconcuflis apud nos per Dei gratiam manentibus , lucrum fane incomparabile ÔC ineffabilis utilitas aderit ; contra vero excidentibus vel in quopiam mutatis , intolerabile inenarrabileque periculum fequetur .

Hxc cum fandus Imperator noder pater-

θρ«χ/νιι φροιημαή ή θ«λήμα»· » >$ <***> ....
ácu t J ζητήμβη ίÇ τη» c^tnta*r» · Λθό όρθιο Zni x} »ρό n» «Αο» *fàpwpet* cr *χήμβηι* ππχχ«»ήί ά»ο0λί'ψ«σ·« *ίΧχρÿ* rj *βλιμματι* νζ ηιι*πτ£ΐμμ^»ΐ| < χαθου ταχη ΖΛΛθιρα χαρδμ» » » «ρ«ληπ*Λ n ·μ» $ *χαρνιητηάι m iwixotv* τβ»π«» όζίφάχητι».

ûwxônir *μχ* xJ «βπρκ >q ·/ *συγχλητιχΰν* Aoytwnpsi, *ιyο» jjtyi α JÇ ύμΜ wSocn* £ spa προ» διηνιχί nn'i τρατινπχαι >£. δημοο-ratxarc xarwuç *φρο'/ίιπν* Caa^oAsp^uac, x} xpdf ηi ήΰ «οι»Λ ιχθρά» atvrrwepent^HÇ <xf« χαρασ·χ&αζόμ!^Ο· , xj raà *Si ιρό* ôtrpetTu'av *Sa ri txtrluet iSn* m αυτή χα/ρό» *ίηιμαζο'μίτχ , qgi μή χρο âf^o rt i'aunv «χαχολήται Jucuap^uoc - ιΟβυλομη»* lira ρÿî *διά τ» κολοάχολον ?ÇS xaivwv Φ/ραΓμάτι» ùi fîpmw, 'liτο Si* Ç *S/αΐ* n *£%fpiç* 1$ A'ιίβλϋ· nr *'Ii* «ρβχκμ^ιοο Çnrtiuawf, poteiç *ùpiù ηϊ 'Iï* Θιι *«ρχηρ4Γσιν* v$ <rae>o7ç τ« χά^ιτι, *rlui Ttf)* ?ντβυ άναθ^ναι διάιτχιψιν *SuiAwv . «ναμφϊ3βλον ydp* xJ χ} *ht rùn, χί» πση βi-xAwi'potç ix* τη τi άαβ Χαλχηδώβ l'xtreAnc «μ-4»/3aAixv ά μιχρκν *rtyfiptv .* avaAayne-ar^©* if χάλσ *Sw* iÇ oZot *άγββόν ifη* η αληθινή ιζ c'pÇd-δβξο *βμνμηη* π/rrç ήμ«ν · *ii xtpS** τϊ τχύτη «νπχ»ιθαΖ π W *κρηχίδβι'* χ} ταχίτην *ix* μητρί r'/uxurj έττρυ'φχμ* , χ«5.άπβ*μα, χιώχημα, *ΐτρ^μ»,'* xanî ΐÇJ άβ-ράτνν G οpατών ιχθρ«5ν crAor άχαπτμά^ητν · xj μή άνιχάμ!^©- μιχροv η τ/ Ρ'Μ* ''Z *iyioti χατρχτη νμάν StSoypbw παρα>λα^1αβι t η* ni; TtrfM *SiSctexeXlati* aMdrpidyrr «apcaercr-p/uatr, ή τχριρμηνοτθιααι « η *irxpx τηο riS» χρι-Fiavwr ηοφαΜ'ί rt Cfatriov δόγμβ* η xnpuyM< ÎQf θ/ώαι* xj rtuaAaa , μξι> «>Aanr xotrnar 1*wtA«Ga-> *Sxevnxaffi, δ£ηρα τ« «povupivvs*

*θία*ι*κ, ÔAo» Si* ιμαχ/π» « τη» *nurn'v* ε'Αο^s-pf>wc άχηχόληο·» ζήτηση, θιλήσα; £ *σώη* wiwôi ΰμ7» xj σι/μμ»είτη ° · "·—' τϊ χβχχ 1ιμι«θβ· W δή «pd verna» *χβραχβΛ» ύμαί àxô&i&at θν~ μο», φθόνο», μΐβο xoihouiv* $ «Ç >/o», *ιζχαχίβν χ-*χ«ιτα» iroppwvor «TsAarar *τύ»* 4></χ»» ιΐμΰ»* ι£ μή lejrrxwc njq' *φιλο^χαχ, οiΝά* Aoyrxw; <Β φ/λισ-θιάχοκ, μν «ροσ-βτοληψιάι ιζ τη ματβια ο/ήβ-ΗΚ η *τηο* αΜχ ά»θρΜη'»κ θιλημαт©' , αλλά xaw-η <η·βότηττ , /'λαρότηη , xj y»w-μη ιΛΛθίρχ € άταθ»«, >Ç ft'ptuw >Ç ομονο/α τοιήτα.-θαί τ» *vτpχγμχη tlw* l/ayiaw*/», nl» τβ Θιι ça'3ov τρό ο'φθαλμ»» ιχο»η , χ} αυη» *xct-pf'ivxi* caa'iriov *ίμvv (iXixovm.* . ά>Λ« μηδι φι-Α/ά» άνθρντΗιv *τΰi άΑπθδα* τρβτ/μχσ&ιμΟ , μη·δι *íti* Τχθο ά»θρά»ί»βν χα£>'δ«μθ» τή» άληθ«α», ή χβλνψαιμΟ* η χαρχδράμωμΟ. *ίyotp* xifti χρημάπι» ή χτημβΠί» , η τοο ήΰ xatru xj φθΜ/>ομΖ»Μ ή ζητησι , άδιλφοι', ά'Λά »id *xiftof* >ζ «ρθοδόξ* ήμάν *lόγμχη* ή <τ·»iή· J» άμιτηχσήιν» άτ«-ρ«τχλ<4πί» μοόναι» *νχρ* ήμι» ·θii χ«4Πτ« n «»ρ-δο »e»ra» cMxiyxeir»» (£ ή άφ/λ«α *«»«Α«Αxwç*·«·- *xtp* χάλι» nS» aroTuy^emdvro» $ χακί ni »<ρα«χι-*Μίμαίνν,* ό χ/»δαυθ χ} άφο'ρηκ ι^βδιη^ητκ.

Τοώη 0απλι»(*ιμύν* τι «y/« xereiws ί-μ*

—μ« ιζ ntptuvfrtni xpex«rRW»flr<nef» 4^5 erwAno

CHRISri '' Φ rua*A»Av5t»rur tti wfs «Jrî w-
II · · ρ*χλχτ«·ά 4 H&trtMtf λ·>«β
id «ptàhnt, fvrplypeKwremc θ»ι ι$ 1p
CartKfif «Jrï, Ç ahtutr? ÿ
ψ/χρ £ ÿwjtap ronViiSe t ır cfyrttcrtv m ύβκθί-
•t«c, sJ »C ri &fà fi\inv*c ittpMJaa ni rà ζχ-
τήμβη . iti ήηκ Xχ« *ΓX<τ«i o CaTrXdU fl-
μύν » «y»i › trtfpaçHi reXr» wpt n»« aytvnrntç
»«Ttwp£« ›Ç -ni» »·ρβτοχβ«·«v itfvrûrlût nui·-
Sw t%àw rttpeutahù xJ τβ», Strnnu μ», rrc
ç^'entt «pcnpw »«f iyùr «pei Sro» Ûτ/,ξι xagi
•nii 9S opMRpÿv '> «îθ' wtvç ne, e-
»βφξ»μιθ« τήi ζυτη'τi« , τ»7i «y/aui ύμûv 4%tûs
ββιυτû «χυρvîβvτκ. yiyvvt Jfl τiη. ι τβ «Γ<»>
tut» β/χβμOAαi ·βφ«ρ^* ni» σ-αvηθη <£χ(ώ
ικτiλiσχvη , £9ύ ›Ç · «»· XxXxnJoroç μτη*·
MλΊM γiyvη· £ Γ<0τ»i d» Π$ μiτφ οώτβ, · 00-
<πλ<£i ιiμo» · i^aptii π £ wj»*nniJç «pei
aùriv àrtSvv maim Zφò/^ξα»·. 7«ρ««oλv W«»
*up Aie», '»< »w t» OĩJ ewCoy X«0»κ *«< Xoy«r-
μo» * «J fit/p »oc7(d» ûumj aie St àvàpéttviv n
TroSoç fl Si tfj» rrti fl «wpw trtstff» oι ΓιΓο^ό
jtapà rS όζπτθu «Typa (μμα,) μ* OiXjk« a'vw-
β«X«i erui μo'τîώ c»/raA><r, < £»τμ» «ax τi-
λβ nJ o/xfw iμμOλM ^rXiyaarr κ, τυγγρβμματι
ζiλyiv&τκoμ&iψ 9*ρα <«vη·» c*«>nwç »χ<κ», «W
τι φλHpv τα7 Sfitut liiαoχαX/αι αιτ/Caureylu L
τηκiπιM. τβ» yop «η erJpvc <rcw»re fl χprerare
xod/roTur ιÏλ». flxxex xJ βιι'τβ rain»,^
ttttnni »λ£θ%iα(Ç χoθopi . xjx'ynt «voX»-
yn<r<xo?«r, <r ««oBeXa'^oi Sttp »·> «·oσττaμoβ»
φo»M»ι τp θ«5» nS» wipw ni» iyiw iι3»ηβλiχ.
nùm 'Ίβη ûη^μζi-, ·!»««·»π>ξo» ὁ Mponudi iÇ
eyroç ἡμv» CoeÀAc «J wiiü τύ μη^oηλiτp Eù-
yautvr Sta^eyiuLeu ·ρ·« sw ρηθAτβ àvi Xoλχη*
âo'rac, tC, àrx» λπψ«»·v μ^«αoλîκ rrrii tîîaC
αβλλ^^λî τoπτλo ψ/χτι«* · hi ›£ *μ&* »*fl-
ff«»TK 19 «Aλχ'λoχ σι^χβιριiτoηκ , άiiλφiHÏ tÇ
α>A»)λβi flrτ«'«·απ·. άλλo C τή Awris βρχηρoη-
xni o^nyvpwc όμoΐv vvγχvρηvσ <»pii cu>m
χβλoθιλβi Towo/jtcsm τρββ/ρι'ηβι , β?ιχ «]rW,3Ç't
O» π» îii όiβθioβχ. Γβκρ «τό τï it
βiμβvvo <«τû τA» xuptvdiù lit ipdtitfy'oK àvetyt^ot-
σχoμOλ»ηα*$η* i(ΰóμ» nutiiu fl iff* ι*ï àyiv»
mo w rporxuuwac p'nrtç, dr /mna T «'θρβ/'i-
«&ôru» ώ Hpijnxt, λ/yee-a utm Xi^tv nvn.
O^ιζoμα·» eu» ιΙκ&Çhx Ttataip iÇ ιμμτλ^α ira-
petvXaarrwc nJ τûχoβ τi rtut» Γαopβ avait
Tth α·»«τβ wtevati, me ix ^/*>|uaruv ψηφ/Jaw
£ »ήρ« ûλπi trtrmifivt ιχββτκ c* mt iyian
'Ίβ tvibnrtaK, C* «»ρ·7i «Λβτ xj ia^Urt ,
τ»/\o« τv x} rxvtrn, tùa»ti τv aj iSft'f m τv τβ &
xutta iÇ 9ti ›Ç β·β»τ?ρ· ήμvv Inr» Xe/cJ, i τη«
a\pa»T» ήμüv itmtvK i «yï» Stom», iÇÎ rt
μιωτ «yyiXav», iÇ xotyruv iriuv mJ «yt«7 a'r-
flp»»· [âtfR ›αp Si «x»»afli àveruruTti* ipvv·
tui, WiTMTp* ai tuvtuç θH»μα»oτ Stavtvavrui tpci
liiL ήû «pwnrùxw» μvîμîώ n x} iviio^virtv.]
<î ntiraK «σ-τ«β-μό» Trunnxtu «peirxusrxirrv «-
XMiμκv , ■ μîώ τ(u «en· tirn ^μüv λβvρMΠ
τlù «ληθηiα, S «tpiw μηρ τρ φκη , «M". ?»
rparvv nJ τûτp> τβ τιμή» χ; ζα»oχo<· rou^e,

bonatorioque more prrfarus effet, fta-——
tim onmis coeuntium cetus ejus common i—anNO
ttonibus hortationibuique compunâus iifquec . . ..
•equiefeens, gratûique agens Deo 6c Ma/c-
ftati ejus; protniGt ie iibero omniique acce-
ptionis experte animo fententiaoue huius ne-
gotii examen Gidurum, & quati Deo viden-
te aueftionis difeuffionem pera&urum effe.
Ad mec gratias agens fandus Imperitor no-
fter, convcrfus iterum ad iandiffimos Pa-
triarchas & ad profentem facratiffimamque
Synodum: & hoc, inquit, poftulo, Domi-
ni mei, ut prius Deum precemur pro pne-
fentis negotii folutione, deindeque diiquiG-
ttonem incipiamus, poftquam precibus veftris
B nos confirmaverimus. Id vero fadum eft. Et
poftquam iandiiGmus & ocumenicus Patriar-
cha confisetatn orationem abiolverat › ftatim
ChalcedonenGs prcful accerfttus eft; ipium-
que in medio ftantem hilari manfietoque in-
tuitu fandus Imperator Gc alloquitur. Ro-
go te, domine Leo, timorem Dei in men-
te ponas; & fi tibi confcius fis, te ob hu-
manum aftedum aut contentionem quamdam
aut intempeftivam OFcafionem hujufmodi li-
bellum edidifle, ne velis inutiliter & fruftra
infiftere*, neu quzras ufque ad finem mane-
re in propofito & feripto tuo, quod omnes
fciunt fecus quam oportet habere, & fen-
tentiam divinas dodrtnae oppofitam vindica-
Cre. Id enim neque prudentis neque Chri-
ftiani viri proprium eft. His auditis ille pol-
licitus eft fe cum omni libertate & animo
Gncero caufam fuam defenfurum efte, & re-
pudiaturum quidquid divina: Patrum dodri-
n* repugnare videretur. Hxc cum ille pro-
mififtet, potens & fandus Imperator nofter
prreepit, ut Euchaitarum Metropolis, &
memoratus ChalcedonenGs praefui iefc mutuo
reconciliarent, omnemque injuriae memoriam
prorfus ab animo abjicerent: quod cum fe-
ciftent ambo Gbique mutuo condonaftênt, fe-
fe fraterne invicem amplexati funt. Imo et-
iam cum reliquus Epifeoporum cretus opti-
mo propofito veniam ipfi dediftèc, ita cne»
upturn eft negotium. Ledum eft enim ea Sy-
nodico feptim* Synodi, quod in Dominica
Orthodoxis ex ariibone legi folebat, diduiri
illud in quo de fandarum Imaginum ado-
ratione agitur, omnibus qui ut didum eft
congregati funt aq^ientibus, cujus haec verba
fum.

Omni cum diligentia & follicitudine de-
finitum eft, periqde atque figuram hono-
rande Crucis ita confecrari debere veneran-
das imagines, live ex coloribus, five ex cal-
culis aut lapillis, five ex alia quapiam ma-
teria apte difpofita in fandis Dei EcdeGis,
in iacris vaGs & veftibus, parietibus Λ tabu-
lis, domibus & viis; nempe imaginem Do-
mini Dei & Salvatoris noftri Jefu Chrifti,
immaculate Dominae noftr* & fande Dei-
pare, venerabilium Angelorum & omnium
fandorum virorum; (quanto enim magis
per expreftam Imaginem confpiciuntur, tan-
to magis earum fpedatores excitantur ad pro-
toryporum memoriam & defiderium:) ipfif-
que amplexum & adorationis honorem. tribui
debere; non quidem latriam illam veram
qu« fecundum ndem noftram foli divina· na-
turse competit, fed qualis debetur figura· ve-

Aaaa · »ea·-

nerandx ac vivifie» Cnicis , fandis Evange- Aw7c nyiott ^αγγιλιοκ k àTç λ«τ«'i <ψo7« «-"T<Zr

chr^sti Ji,s ' td4'ii<lue facr" «iepofitis ; ac thymiamata luminaque, in earum honorem adhibenda effe , quemadmodum & antiquis pio ufu aftixtum erat . Nam Imaginis honor ad prototypum tranfit ; Jc qui imaginem adorat , in ipfa depidi perfonam adorat . Palam autem eft id antrôeflbribus declaratum , pnrdidicatum & cognitum fuiflë, nimirum per Imagines & in Imaginibus veritatem honorari & adorari .

His porro leâis fanâus Imperator omnes fimul interrogavit , num omnes ita fentirentf & an quifpiam in aliquo dubitarer . Refponderunt omnes una voce , fc ita fentire , ita prxdicare . Imperator v^o poftquam dixit L in , glori^Janâo Deo , rurfum interrogavit · Relaiivé-ne an lxtriac^ cultu dicitis adorxndam efle Imaginem Domini Je Dei Je Salvatoris noftri Jefu Chrifti ? Dixerunt ompes , relative adoramus ipfam , ut Imagi- nem Domini & Dei fit Salvatoris noftri Jeu Chrifti ; iis veto qui non fie adorant , anathema . Tum Imperator ex animi affcâu fic vociferatus eft : iis qui non ita fentiunt , anathema , Iterum interrogavit Imperator ; Imagines quas efle dicitis ? an materiam Imaginum , an funilitudines in ea reprxfentatas ? Dixcruntque omnes : funilitudines in materia repnefentatas . Denuo interrogavit : poteft pe funilitudo Chrifti qux in materia conlpicitur latrix cultui adorari ? Refponderunt nequaquam · Dixit Imperator : fic :e res habet , ut dixiftis . Ait autem Claud épolis Epifeopus : quidam dicunt fanftas Imagines non participare graux dtvtnx . Dixit Imperator cum omnibus : anathema ei qui na dixerit ; nam fandae Imagines gratis divinx participant , tcd eamdcm naturam non habent qnam prototypi . Ad hxc Claudiopolitanus Epifeopus fubdidit , fe quoque ita fentire . Tum Imperator : quifquis tandis œcumcnicifque feptem Synodis in rv quapiam contradixerit , eifve quidquam dogmatis addiderit aut demferit , aut aliquod ex earum decretis prave interpretatus fuerit vel abjecerit , anathema . Dixeruntquc omnes , anathema . Rurfum interrogavit ; qux in materia depingitur Imago Chrifti , natura-ne eius eft ? Rcfponderunt omnes : nequaquam ; natura quippe divina incircumfcriptz eft . Dixit Imperator : ita vere fe res habet . Illudque addidit : ego fane dico fentioque fynodica dogmata & decreta non fibi invicem adverfari . Quid videtur vobis ? Dixerunt omnes , ea tum fibi mutuo tum fecum ipfa conlentire . Dixit Imperator : qux ex ambone prasdicata ledaque funt , unum d. idem prxdicant , nec ini quopiam fibi mutuo adverfantur . Refponderunt omnes ; ita fe habet . Tum Imperator gratias egit his verbis : gratia fancto Deo qui ita providit , omnes confentimus . Poft hax ledum eft caput aliud ex Synodico fecundo commemorationis & gratiarum adionis , quod ex ambone, ut diximus, legi folebat.

Prophète ut viderunt , Apoftoli ut docuerunt , Ecclefia ut accepit , Dodores ut docuerunt , orbis ut una confenfit , gratia ut etiulfit , veritas ut demonftrara eft , mendacium ut expullum eft , fapientia ut Edenter loquuia eft , Chriftus ut prxmia diftribuit , fu; lentimus , fic loquimur , fic prxdicamus

< δυμιχμβî £ φAlTu» OpOfffIQ^U, CHRISTI <»pvi Tijf rarur τιμιώ «or&tôar. xaûwc £ w7i àp- X«Ù9ti &τiβv àdtrrat. χ γάρ 7ii ft'xewc τιμι» ('τι w apuwTpaov Staôaint * £ o etpoax^vvf iw ft'xdra, «perxuvft ô aùr^ τι ιΓγραφομ&α τlώ~ ρτ0Γα<πv. 3ηλov Si 'lïτ» £ liti «pe »iμ«» τiφαvA" ρvμ&ov £ χτχvιρφμaiov £ i^Hae/aoeor , «$ ύξ h'xc - »ε» £ 11 ftwm rtμη-mt ii x? «pwnuiftnir.

K«i renav αvβ>v»Λθη* ipvtwt xotvvç άχαρ- η 9 0a<n^4fi ô άΓιο ,H in> τάvτκ φρo^oπ, £ »3«i xxni rt î<«oφ<0β>λH, v£ ηηχύΰτvτ» £πατ~ ... 33*<ηλ«£i «τuv,^ioζβ ni tfytv Θi,

t w v * ^rrrxwç q Aβτρ4>τιχ»£ φαπ^ xpo<rxu.vc<» Tlu iôtdvx ti xu&t ιζ ^ti rttrUpoi îμύv Ivi Xt»- re; X, flroy nwnrrK' %frtitug «jwxtWBjUCa ftûrhu, ii Hxéva T» xt<ja iÇ £ιb ιÇ «ηvτηρβi ημvv XtifB, v' Si μη ·η> epeerawimi, avoidιμχ. 9 βησιλ^ ût ό^iφωvτσO * οι μ4 wru ψρ- iSr-ni , oτvβ^μα . τβiλ/v ijpainwO o βχιπλλi , Hxovcrç Twotc λι^iΠ; n»s itwuuti ιλη , »î τβ ώ τηv nue φαiïόμ&α oμoιvμaτα ; xj ητo» ατβî'η , τη óμoηiμaηi C> Ti7i ρλχii φα»βμθα. «ζ pftÎTRfft · ifrcrrru ni óμoivμα τî X^ιγβ η ύ τη 'λ» epiucaoii λ«τρΛτ/«7i ηvoαχuκi&βι; < ftw ' ... $ft<x, v fttaetrv. ftvr 3t à Kλ«ρ3ηιτ3λi^ ... abtâtpx TjJ btcvç ... Oὼκ γάρ ... η μπiχvo-ιv ai àyt'xt «xçhç, βμoφuiî Si wit «F«Tturo<î tût firt, qj4 t Jw 9 KXcmSre- TcXrwc ffnycryo.f, Stw 1Ç aitiv φρovüv. ftTO i βααιλ£ · d όαvτηiμovi χατη τι ràtç ajk/ακ 1Ç ^'χχμoζ^'i i*TÙ αιvoιoι , xgpoidrixhu « uφaî* ptatr aniiv ïόγμaτo , ήτ< ό «vτη7{ ôpudd- Tlcu» χαρ/ρμlαÀvv ή <τoβα>Λ4μθ9«, άvά^ιμα , £ «τov αχαvττ , αvαθιμα , lipurncrt · w àt Dtjî vλη ^ραφόμOλov óμoivμα τβ "Xusi , tJwî- πv η θ«α φύαι ; iÇ ft<oy ararns ' i%i' ή γάρ θκα àniesypa*™ · ftiC* d βαπλ& . >>τv »i cfcr.dfta, ntpoidfii £ tbw · çtl iyv τîv λιyv ni φρovv, μη dtami^at αMiiλoκ ni auvoSixà δόγμaτv £ χηρύγμaτη' ûμïv wτι Suft ; £ siτov άταvηi. συμφαηüv αρτη epdç αMηλα £ vpii iajjTO. five* o βαα-ιλ& ' τii fir άμζvvo χηρυπτό- μo« £ αvαγηιωo-χoμivα w O χiφόβTBTi £ « Oαv- T/8VTTU άKήλoι ô τιvι ; àxami ètiroi' Srvs Qft . £00cwiAdc Dti^ae^nffO «Tφv. io'ξα τ$5 άγiιp θή> τύ o/χovoμvβ-αvτι irvai, αταιη ·μ99po»iμη. μι- τη ταυτα ànüv&n χ»φάλαî9y i'npw iχ τoυ ennoSt- XB τβ SXrtpe τη ά^αμvηαιv £ <£χαζ/π'α(τβ α- v<χyι»vσχ9μ^α oμoι'v ιτ άμβμιη .

Ot «ρβφviπα vi a3oy, β/ άπότ«λoι wc iStSa- ζαv , ή ixxAr.ff/β üf ταρι'λαβ/, fi StSào-χαλv ii ïύoγμάτισαo, ή oιoμ^M» ·i o-uμτiφρo'vηχO, ii γ«- tii «c ιλαμv^o*. ή αλήOκβ Λ atoÎi'Jixw/, 7β φ£Eo v ατiληλατ», ή (ΓOφAκ «k twpfftntnra- 'lo, o Xt/Tci Ai ii/>α'β4σσ; 3λ» φροvίμoυ, ... λ«λi'

CiJiuSTi I · · ·

*™ x›iP*W«#4b * Xt/rdv W a*Ai»ûrTev $το» A >¥*·»>$ τ* CfAéyetC ημv*η ,& «τυΓχραφaΓ; , CÙ κίμβτπι C* δυνίακ, caveo?;, C» «Λον/α-μβασ · m fty ùs θiO» X, ïtaxirüu τρτ-Kutirns xj A'^ornc, τλ Si Sfa'ito attvev ‹Si‹t·- 'Îπu k] «s αύτï ywiti Stpàwms πμ^τκ , xjniv χ«η> ÿ»r» βρβστια'χατv àxttiμovή .

Mint ni» a'yayK*xr/y τβτβ, o$artX&s vuvoryx-e'veTrauJhwvv taçaKaiut m yïy,«rû·· « « α·0Γ·λ« ûs ι'διιαξα», « arwnmt ùs «Λν, μ &}χ<ΓχαλΜ tis ϋνγμχτιv» , o X*Λ<>{ ώi »βρ«-βΣο, ι re λο/τβi· *»v $»i vpov&t xapaSrStfTi» iίμιv ri vuvoSitrit, 7 ·v tripus ' dtSxAov , cnx«™_ 'l(ui 1er» w«paStnt TBî ρφ» àyixS ùs ^tparotns B Xerï «rwjrt/yJ/ф tfa'-«y XeÆ«» xJ ni» «y c/xUaxny, w Si X^«v Wï Θώ xJ StrrôtU» St iourit SviXmôrt, xJ i Si tTtpov ùst lût (jtyi à~ plut TW «xôvW GfWVJUKfjfyi ut i^axômav X«4-ΓΜ ^rrtxwç Si avrisy auris Si t(u afVJtî utpos ràr xwyày SfVTÔrUv «μ«» obtfru/tv . ('-' oriri Si Xtirê λατρΛτιχη H «wrxtuinrri. è operxvwy ^ap ei/^Tpwxuvw w trotnpx ›Ç η τ>Χμ« ni *^'®ζ· ,·.■ » tü< ri«w ÿrS 4 M & ·· «w >«f .; Λ W « «fane ci ‹t U«£« («« , nn» JnWj <a n <n'CaçxJ μια n Vipoc-xiuwts * %mxn St ομ·« ryay ομβvμμ/χχ, v; φχ‹yZ ‹£ ó a^tos $ ομολογή TW &tiSupts i X-ηiiτηi ù» τη αρο; ASawtotc ιτιτολρ «ρ'τi.

T«c»ra p'aw'y · βχσιλ& npùrnatv* Sn>s xj υμζv fart Jaxiî wi xJ ημά ttioffyi Stu;, wxoy »d»- 7K, xJ vu; μη âru φρ·vβση «τaiθιμ^* *i τχ'λ/r · βαο-iλΛ';· 5óξ« nJ αT/fci Off" nJ φμλ«ζ«vτ< nyÀs er ipurix ›Ç Uptaji, μη κχή η Sta^tζ0μQΛ»s i Ct>avTf99p9V^oi«S T9ÎS à^ius wpx<rjo ruùo. i*i Tints âravns ^aurrrarns t t«$ JôÇ«y a'ri-τiμψχv, < τηv <ΓΡ»ηθπ £φημιο» t«J (iatrthü àxi-»«μov. μ^ retint è fiaviK^Sklpi^ts nivλo^ov xpis iw ap^rrpetrX^-aynt crzXcAxnJVn χιφov Aiwre, ivtàtn xJ rirey, ti Siprni m àyior &tiSup99 W ΣτβΙ/τάv, i h αυμφ&H4 xi aùris nis aivayru-t&fiort xJ ipvrn^Mt tÇ wotpà xx'vtuy arotttiÔfi<Tt Ttiurpo» , χάxtivots ϊμμîv» . i Si obroxzÆtts rô jjfyj aytor QtiSvp99 ùç xotvdv àvaTtiuv StSi'rxa-λov, ni Si SiatyvwOïvnt (I. oaayntâirm) xJ ipu-•ηιθόπι ταρά χβ'vτuv rt ανμφύη/ «wax^ÿt'yni α'τ-τάζiδαι <£ flttn», (? vμμïvHv aûriis. «»o<rfv»i-

Si xJ retrtt· w; Saa arint a'ad τ» tTypâ-φβ μ» άηοβάïλκδi, άβοζχ^,ομαι ntùm »fyù' xj Saa Si%f<&ty δî·)(θμχι . retint τβ αχβ Χαλχηiό-ns Λ.tuns riwns, ixti SttytùiSnaaf 'lιvα φ it rji ταρ' aCri ixn^tia^ irttoXi «^ραφφμιvvv nis auvoStxùs (iic) it ay^v>9s ά>αγιv<*αχομivoι , <T ττ?i <χv»θiv 1<αληφ^(ïβ·σ ΰαvτιiμiία» xj τη StSa-ακ,&λια nJv $Mtt itanipw άαύμφvτα · iioξo» β-To/ïXnnt reira xJ £v«t xJ λογiζiδαi , ai; Si xJ tv Tvrvc opTxtiijfyiM. itri *a<rats Si nis ata-yiΓραμ^μαυ ipurinai xJ âawùrtat xJ StàTniât-vit, ifyethti 9 βανιλ^ «i ιτηχoov xarruy h* a? rtt ixi nîç SMtynri&Hat xari τι αμφiζάXXü t μi-α01 rà(tirant v» αμφ/βαλλ^μ^uov wap oriri, C 'iStis £pi άμφιβά^ομ s àvTtXi^ur irl rttt ffi Staytu^itTury afXXat τα»π «το ZJJJ tgpurut tus φ i%àrut ^pi^nra» iptfpttirn; jti xuîs sipn-pitots IfaTnîcwn·

Chriftum verum Deum noftrum & fandos ejus , verbts , feriptis , cogitationibus , facri- fictis , Templis , Imaginibus honorantes , il- lum quidem ut Deum ac Dominum adoran- tes & predicantes , illos vero propter com- munem Dominum fle ut germanos ejus famu- los Ihonorante» , & relative ipfis adorationem exhibentes. anno tHK1J. '

His perleAis , Imperator coiledo duorum capitum que leda fuerant fenfu , dixit : fi Apoftoli ut docuerunt , Prophète ut vide- bunt , do&ores ut commonftrarunt , Chriftus ut pnemia largitus eft , & cetera ; fic no- bis fentiendum efle tradit Synodicum & non a*'° æ0^0 : P*lam eft ex ejus traditione nos quidem , fandos ut Chrifti famulos propter Qiriftum & eorum erga ipfum famulatum , Chriftum vero ut Deum ac Dominum ado- rare propter ipfum videlicet , non propter a- lium ; ita ut Sandorum Imagines adoremus relative propter ipfos , ipfos putem propter eorum erga communem Dominum famula- tum . Que autem ad Chriftum fpedat ado- ratio , Latrie eft . Nam qui ipfum adorat , una Patrem Ac Spiritum fandum adorat. Que autem ejus Imaginem reipicit , ea ipfa eft . ~jorum enim virtus una & gloria una ; eorum ûtique unus eft cultus & una-adoratio , Sed hcc tamen eftrelati- va five homonymica , ut ait fandus, Confef- ior Theodorus Scudita in fua ad Athanafium epiftola.

His didis Imperator interrogavit ; annon vobis omnibus ita videtur efle , ut nos di- ximus ? Ita , dixerunt omnes , ac fecus fen- tientibus anathema . Iterum Imperator : glo- ria fando Deo , qui fervavit nos in concor- dia & pace , nec in re quapiam diflentien- tes aut repugnantes fandis Patribus noftris . His de rebus omnes gratias agentes, gloriam Deo retulerunt , Ac confuetam Imperatori benedidionem dederunt . Poft h«c Impera- tor , verfo ad D. Leonem Archiepifcopum Chalcedoncofem fermonc percontatus eft eum, pmun reciperet fandum Theodorum Studitam, ac num Ac ipfe iis que leda fuerant confen- tiret , necnon interrogationibus Ac refponfio- nibus omnium ipfa die prolatis acuuielcerct , in iifque maneret . Kefpondit ille fe fandum Theodorum ut communem magiftrum toto fpiritu admittere , ac ledionem , interroga- tiones , refponfionefque omnium conienfu da- tas fe etiam ampledi , in iifque manere . H«c etiam adjecit : quaecumque vos in libel- lo meo repudiatis , Ac ego repudio ; & quae- cumque admittitis , admitto . Hiec cum di- xiflet Leo Chakedonenfis ,I quia nonnulla in Epiftola ejus , iis quse in ambone ex Syno- dicis leda fuerant necnon aliis quae fuperius E enarrata funt , repugnare ac cum dodrina divinorum Patrum non confentire deprehenfa funt ,' decretum eft haec pro repudiatis haben- da efle, quemadmodum Ac eum qui his adhae- ferit . Circa memoratas autem interrogatio- nes , refponfioncs Ac definitiones Imperator omnibus audientibus vociferatur: fi quis circa definita ih quopiam dubitaverit, ftans in me- dio dubitationem proponat . Nemoque reper- tus eft qui dubitaret, aut definitorum cuipiam contradiceret , fed omnes a primis ufque ad noviflimos fupradidis definitionibus confentire comperti funt.

CON-

CONCILIUM VALENTINUM,

In quo Norigundus Eduenfis epifeopus a facerdotis offiçio fufpenfus , & Hugo abbas Flaviniacenfis qui a. monachis fuis pulfus erat , reftitui juffus eft , prsrtidentibus fedis apoftolicc legatis anno MC. pridie Kal. Odobr,

DE bot concilio ito Hugo ipfe Flnvinioctufis, cm- A *juj ret ogebatur*: **Anno, *Inquit,* Incarnatio**, nis Dominicae MC· advenerunt mifli ad Galliai kgati fandae Romans ecclefix , Joannes & Be. nedidus, a quibus concilium primo apud Eduam cefignatum, apud urbem Valentinam inftitutum «.ft **II.** Kal. odobris , ad quod convenerunt ar. chiepifeopi, epifeopi , abbates numero xxjv. occurrentibus legatis domni Lugdunenfis archiepi. ic< pi, quia ipfe infirmabatur ; quamquam epifeo. pi diceceleos ejus , Lingonçnfis , & Cabilonenfis (Matifconenfis enim m redeundo a Roma captus a Wiberto in cuftodja detinebatur) non in. terfiierint , prohibiti , ut dicebatur , ab eodem Lugdunenfi. Eduenfis autem interfuit , quia accuiabatur a canonicis luis dc limonia , & aliis quibufdam, pro cujus defcufionc maxime illo convenerant Lugdunenfcs.

>«■ Ibi ego in primo aditu concilii purgationem * i ile. torum offerens, accufatoribus tacentibus fcdc- ./L'ftiicnubus , judicio concilii ad primam abbatis Divionenfis vocem de abbatia iuvcftitus, aftanti- Lus canonicis Educnfibus, & laudantibus , cappa & baculo donatus, in circo refidere juffus , poft loiuto concilio ad propria fum remiffus , litteris apoftolicis munitus in hxc verba. „ Joannes & " benedidus fandx Romanx ecclefix cardinales, " & legati, monachis, clericis, & laicis, ad ab- " batiam Flaviniacenfem pertinentibus, obedien- " tibus falutem. Fratrem noftrum, abbatem ve- " ftrum Hugonem nobis cariffimiim, quem fan- " da fynodus judicio concilii de abbatia ihvefti- " vit , diledionl veftrx commendantes remitti. " mus: praecipientes ex pane Del & beati Petri, " ut Divionem venientes , eum ut abbatem ve^ " ftrum requiratis , & in manu cariffimi fratris " noftri fandz Romane ecclefix filii Divionen- " fis abbatis promittentes, vos eum fecure fcpa- " terne tradaturos, cum honore debito ad mo- " nafterium eum reducatis . Obcdicntes benedi- " dionibus multiplicemini : loobedientes vero iram " Dei in pofterum femietis, & a nobis pro con- " tumacia fententiam dignam excipietis. Et quia " noftrum eft, obedire nolentibus aut differentl- " bus praecavere vel obviare: interdicimus omni- w no vobis in villa Flaviniacenfi ,& in omnibus " omnino locis ad eamdem abbatiam pertinenti. ' bus, divinum officium , donec prxccptis noftris, qux fanda fynodus firmavit, obediatis.

*Earere tomen concilio pervicaces menac'd nolue^* nmr . *Qjtodubi prolixe narravit Hugo , prunr.Jfis* ***Ifwtrij, quibui eos, acculatores videlicet fuo.,*** *vo- caVeuut od concilium : od Eaucnpi c^fcopi couftm; i» <jua quid gefium fit in Paientino tend- Uot legotoj Educifit tcclffi^ Romano pontifici nar~ rxntet inducit.*

In fpatio, *induit,* temporis, quo Valentinenfe celebratum eft concilium, obiit Wibertus xx. anno, cX quo fedem invafit apoftolicam: cum haeret in captione Matifconenfem epifeopum , & .djus quamplurcs clericalis ordinis ; quos omnes Pæ abfolutfoné fua in egreffu foo per fc abfolvit : monens epifeopum , ut Romam remeans , ' apud papam pro fua laboraret ereptione. Qtii papam adiens, reperit ibi legatos ecclefix.Eduenfis fuper fuo qpificopo conquérantes , & gefta conci- y Hi referentes, modumque accufationis. Quodpromiferit Vkalterio archidiacono prtrfente Stephano cantore in dormitorio Ednenfi, fi ipfe adjuvaret cum,.nc mater ejus vel fratres, penes quos magnum erat poffe , nocerent ei de epifeopatu adiptfcendo, haberet quidquid vellet in ecclefia. Et ?|uod pro hac accufatione , cujus erant audores ere omnes canonici, illi quammaxime qui con- B cilio interfuerunt milii ab aliis, numero xill. de primoribus ecclefix , & in ea meliores, archidiaconi duo, pixpofitus, cantor , & alii nobilitate St fiicntia noneftatequepraecellentes: ego quoque ipfe qui ad qùcrimoniam capituli Eduenfis judicio concilii in fedem & locum reftitutus eram , quod pro hac , inquam , accufatione , quam eo enisius domnus abbas Clumacenfis per legatos . fuos , domnuique Divionenfis per fe, efferebant, quo inclementius tyrannidem ipfius qui impetebatur , experti erant , controverfia in concilio orta fuerit : dicentibus his qui partes accufati defendebant , non effe idoneas ad accufandum pertonas , pro eo quod oves paftorem reprehendere a)it accufare non habent , -ii maxime .qui cleftioni ejus confenferant, & faverant confecrationi. Audierant quoque anathema invedum in eos, qui çam reprobandam fcirent, nec manife. flarent: & rem ipfam ante confecrationem adam conflabar, quodque poft confecrationem accufator ipfe diaconii officium locumque promotionis ab eo fufeeperit , & teftis accufationis, officium cantoris ,' & uterque ei hominium fecerint : non, effe fufficientem accufationem, in qua alter accufator, alter effet teftis, idemque accufator . Le- C gatis e contra refpondentibus, in caufa fimoniaj nullum omnino, quamquam infamem, quamquam fubditam perfonam , removeri ab accufatione , cum domnus papa Gregorius **VII.** in concilio Romano ad accufationem cujufdam abbatis fimo· niacuin quemdam depofuerir epiicopum eodem abbate primo pro eadem limonia, , cujus ipfe particeps & confentaneusfuerat, depolito, fufficien. tem effe in uno accufatore , & uno tefte accu. lationem. Iliis quoque qui impetebant objicientibus, ꝗL fiicramento probare volentibus, quia *juniores* erant, & non adeo in canonibus exercitati, **Ignorall· quod effet in promiffo illopcftis** fimo- E niæ, fit mox ut refeiverunt, prodidiffe; ficque a fe jaculum excommunicationis repellentibus. Adjicientibus etiam quod eledio ejus in ipfo exordio infirmata, fc omnino reprobata fuerit a metropolitano: pro eo quod anno & die tn excommunicatione manferit, archidiaconii officium in ecclefia Lingonenfi obtinendo; itemque archidiacont dc cantoris, cum non effet diaconus, in acclefia Eduenfi, contra vetitum ejufdem metropolitan! dc legati ; fc in ipfis pnelaturis fimoniace viven-

vivendo. Quodque , poftea quam inftrmkta eft , abf(luc Fonfcientia capituli Lugduni diaconi» ornatits fit. Referebant etiam iiderh legati, ubi ad judicium ventum eft, dilTenGonem accreviffie ,dicentibus epifcopis , pro ufu Gallicanae ecclefia: , qui confirmatu· erat in concilio Claroraontenfi ' Ero prxfentia Urbani papae, itemque in conciliis abitis à domno Lugdunenfi , purgationem imponendâm ipfi qui- impetebatur : quamvis hoc canonum audoritatibus firmare non fufficerent . Legatis e diverfo refpondentibus, 6c canonica affertione firmantibus , accufatorum efle probare Î[uod objecerint , fi legitimi funt , vel in caufa tmonix ubi nulla requiritur legalitas, eo quoque qui accufabatur Romanam fedem appellante, cui appellatio nonaffienfum fit ab eis: eo quod cura, quam alii in parte follicitudinis, ipfi haberent in plenitudine poteftatis, qui Romanam ecdefiam miniftrant. & judices effient in eadem ecdefia. Cumque tardantibus epifcopis judicium dare, noximminens & expedatio epifcoporum conventum folviffiet dilatione data, fententia fufpenfa, in era- Aftinum eadem re diutius ventilata, agitata , necterminata, petentibus omnibus epifcopis de judicio diffidentibus, induciae datx funt ufque adPidavenfc concilium, quo parsutraque vocata eft: eo tamen a pontificali & facerdotalj fufpenloof-licio, cum idem per fc & fucs. munera quaedam epifcopis node eadem mififfiet, qux a quibufdam fufcepta, a quibufdam hint reprobata ; quod etiam cardinales non latuerit. Adeo ut in plenario fonventu gratix circumsedentibus ab eis fint redditx; quod facerdotalia pedora auri facra fames, etG tentaffiet, non irrupiflet. Hxc quidem, cum prxfens pffiet Matifconenfis, in audientia D. papx referebantur . Aderant & litterx cardinalium " fedi apoftolica? direftx pro eadem caufa: ne quod fadiun erat adhonorqjp Romane eccleftas, cardinales " fincerent infringere. Et cum rogaret " pro confratre epifeopo, dimiflus eftab eo, acceptis mandatis ut juftitix faverent cardinales: aputf fe ratum fore judicium equitate Petri prolatum. Sicque rediit, & Pidavcnfi concilio interfuit.

CONCILIUM PICTAVENSE,

SUB PASCHALI PAPA II. PRIMUM,

In caufa Philippi Francorum regis , qui dimiffiam Bertradam revocaverat , celebratum a Joanne & Benedifto cardinalibus, fedis apoftolica: legatis, xjv. Kal. Decembris, anno Domini MC.

C. C. *auHorem fetutus Baronium , huic concilio tribuit canones* x. *quos allerim effe concilii neceffe eft. Reperit enim Sirmondus nofter in codice MS. Igniacerfi canones fedecim , ab iftis omnino diverfos , quibus anxi hujus certus & indubitatus charaiter pn^figitur. Hanc igitur excludendi fpurii illi flerunt : fy eos jam P. Pbilippur Labbe fupra edidit , affignavitque alteri PiHavenfi concilio , quod Hugo Dterfis epifeopus , fedis apoftolica legatus, in ecclefia fanlti Hilarii celebravit* XVII. *Kal. Febr. anno Chrifti* MLXXVIII. *Cregorio* VII. *pontifice. Cujut faHi caufam nullam cum attulerit , auHorem tamen gravifftmum habet Sirmondum : cujus fchedas , qua mihi nunc in manibus funt, non dubito quin ante confuluerit . In iis Sirmondus canones illot decem, fui manu deferiptos,* ÎX *ad editionem parttos , eidem PiHavenfi concilio anni* MLXXV11I. *tribuit,'& febolin hoc addit.* Hi canones in annalibus ecclefiafticis adferipti funt alteri concilio Pidavcnfi anniMC. Sed germanos ejus concilii canones ab his longe diverfos fuo nos loco proferemus. Quare ad hoc potius HugonisDienfis concilium pertinere vili funt, cujus diem & annum didicimus cx codice Flaviniacenfi.

Concilii ergo noftri primum aliorum narrationem ex variis feriptoribus , ac deinde genuinas canones affero.

ACTA CONCILII PICTAVENSIS ANNI MC.

Clncilium hoc , *inquit Hugo Flaviniacerfis in chronico ad annum MC.* aggregatum eft inecclefia fanât Petri die odavarum fandi Martini, epifeoponnn & abbatum numero lxxx. Affuit & Eduenfis cum Cabilonenfi , Dicnfis quoque epifcopus, quem illo miferat domnus Lugdunenfis, Cut partes Auguftudunenfis fua vice tueretur. Advenerunt & canonici adverfus eum numero xxxv. Repetuntur , qux jam in priori concilio ftiper acculatione ejus objeda fuerant : quibus miro modo , multo documento, fed non probabili, ab alia parte refiftitur. Manet controverfia prxfata , fic fere a toto concilio repugnatur fuperius didis cardinalium refponfionibus pro ufuGallicanx ecclefix: illis fuam auctoritatem in nullo infringere volentibus, nec appellationi affientientibus. Datur tamen ei locus fe purgandi cum idoneis perfonis, ficut voluerat concilium : & hoc in prxfentiarum, non conceffia dilatione induciarum quxquxrebantur , nec admiffis ad purgationem , Cabilonenfi quem fecum adduxerat, & Dienfi, quem archiepiicopus miferat. Quod cum fadum non fuiflèt, judicio dato , eis fruftra fedem apoftolicam appellantibus , rogabatur ftolam reddere & annulum. Et interim ipfe retro altare fecedens cum fuis, nec judicio parere voluit ; nec ad confeffium remeare, ut pnccipicbatur, affienfit. Quamobrem ab epifcopali ficfacerdotali eft officio omnino depofitus, & nifi obediret, a liminibus fandz ecclefiz fegregatus : omnefque qui ei ulterius ut epifeopo obedirent vel revererentur, xterna maledictione multantur, vel qui ei opem ferrent in pertinacia perfiftendi. Quid autem intercefferit , quod cum Turor.enfis archiepifcopus , & Redoneniis, & alii complures, cooperatores fe primo obtulerint defenfionis, Qt adjutores purgationis , Jjuia erant de provincia Lugdunenfi, in tempore e neceflitatis fubtraxerint, reticere non debemns. Ubi audierunt canonici noftri, id ab eis prrfe». tari perfonr illi, cujus ignorabant vitam & mores, foliciti ad eos conveniunt, conteftàntes privatim & publice, ne attaminarentur communione illius , nec dicendi facramenti , immo perjujurii , quorum in purgatione eadem certiffimum erat

Christi ... —erat periculum, fi tamen purgatio dicenda eflèt cr'm'n's exaggeratio: aflèrenres , fi non adquieviflwn, fe, quotquot erant canonici, perjuriùm eorum ratione dc facramento declaraturos, dcjudicio ignis probaturos. Quod dictum ab incœpto cos prohibuit: maxime quia videbant viros tantz audoritatis dc nobilitatis rationem fuam evidenti aflcrtioneT dc documento probabili aftruere.

Et de cp quidem ita fe res ltabet . Ipfe vyro quamquam depofitus, quanwluam a conlortio & communione ecclefiz iequdtratus , ftolam retinuit & annulum : bona ' tamen epifeopii eierici providebant dc difponebant, quod dc nunc ufque faciunt: omnimodis id zgre fereme archicpifcopo, quod extra voluntatem fuam dc accufatus , & judicatus , depofitufque foret , a fe facratus epifeopus; querimonia extra provinciam ventilata per manus legatorum, nec ad fe qui metropelitanus deprimas erat provinciz, infra provinciam relata feçundum fcita canonica. Ad quod tamen exequendum dc ita ut aftum eft peragendum , iuftz eos rationis evidens adduxit necelfitas. Etenim cum in ipfo primordio fcandali cardinales advcniiTent, hortatu & precibus ejuidem pfeudoepifeopi ad cqmponendam pacem ecclefiz, quz feeda dilaceratione , fed neceflaria feindebatur : Eduam iri fefto fandi Nazarii venerunt , dc audita partis utriufque fententia, tanto favore proftcuti funt, dc tuebantur vices illius, quamquam juftitia canonicorum parti faveret , ut de maxima diflênfione ad pacis unionem rediretur, de talis eos concordia fociarct , cui quamvis zgre a canonicis aflenfum eflet . Quz cum tandem obftinatjone ejus in irritum dedufta fuiftet: ab eifdem poft capitulo abnegatam juftitiam , ad audientiam metropolitan! ficjudicium ejus, dccommunitatis dilapidatione , unde agebatur , vocatus eft.

Quod refpuit , dc de priori benignitate cardinalium confidens , ad defignatum Valentinenfe concilium eos ibidem refponfurus & fatisfafturus invitavit, dc nolentes ire coegit imitatione fua : illis dc pro publico damno communitati eorum illato, & pro privatis injuiits hominium ejus rejicientibus, dc apertos fe inimicos ex hoc maxime, quia de rebus domeftjcis ad conciitum, dc extra provinciam vocabantur, proteftantibus. Dolenda hominis miferia , qui nullum unquam dilexit, a nemine dileduseft, nulli in ft peccanti ignovit, nulli poft iram rcmillionem tribuit , in fola pecuntz aggregatione fpem fuam omnem conftitucns. Non credatur nobis , fi non in hoc vox una confonat omnium . Nec noftrum eft , etfi lzfi fumus , lzfionis maledifto talionem rependere , qui icimus in nos peccantibus nos depere ignofeere: fed nec congruit veritati dc pietati ecclefiafticz, de his quibus in fe peccantibus ignoverit, falfa pro veris concinnare , quia vera dilectio a fide veri nefeit deviare . Tribuat illi dominus, ut quia cœptis fuis omnia adverfa reipondere videt, non adjiciat ut fimilem principio finem faciat, fed fperet in nomine Domini, non in incerto divitiarum, & innitatur fuper Domino Deo fuo. Arnen .

Alia hic agitata caufa efi , Philippi nempe Francorum regii, qui Bertrada confuetudinem amo MCVI. *in concilio Nemaufenfi dimifiam, repetierat. De boc crimine poftquam Hugo malta différait, narrat ut regem cardinales legati poft concilium Kalentinum convenerint, tf cum nihil profeciffent , in PiFlqveqfi concilio adverfus eum pronuntsarint.*

Aderar , *inquit* , jbi comes Piltavcnfis fumma prece cos depofeeus, nc dominum fuum cxcommunicàrwnt: aderant &epifeopi identidem facientes . Et cum non impetrarent quod volebant , confcflii & loco concilii idem, comes & fui ; minas intendendo, aliqui quoque'cx epifcopis, multi ex clericis, -innumerabiles ex laicis exierunt . Sic ordine turbato, pace in tumultum vena., ywi *remanferqnt, (quod Hugo verbqfius & vehementius enarrat) regem' & Bertradam excoeeemunicarunt .* Hoc autenj a&um eft^. *inanit* , quando jam folyendum erat concilium. Jamque laus Chrifti in ore eorum qui allabant pro dimiflione concilii , lit moris eft , refonabat : & stilus turbae tumuituantis ut fervor marisancandefcebat, pro domini fui regis excommunicatione inûnieutis. Cum quidam e populo in fuperioribus exiftens ecclefiz, lapidem jecit, cardinales ferire volens, cujus idu, clericus quidam qui J flabat capite illifo profternitur: fanguinc manant pavimenta, clamore Confufo domus impletur, furore & infania intus & extra miniftri Satanae debacchantur. Manent columns Chrifti immobiles , mortem fi Dominus jubeat, intrepidi opperientes ; & ad laxa volantia, mitris ablatis, capita nuda retegentes ; nec aliquando a laude Dei & przdicatione veritatis reticentes.: quod* voce profecuti erant , fanguine confirmare , fi fit neceflê , geftienfes . Quorum conftantia devota , & devotione couftantiflima furentium fafta eft repreflio, & ad poenitentiam cordium inclinatio . Adeo ut comites , & quotquot antea graflabantur in confufione eorum , humilitati fint inconfpe&u illorum, fatisfatione przmiffa & prztenta obedientia.

Rem aliter narrat Gaufredus Groffus in vita Bernardi primi abbatis Tironieqfis , cujus difeipulus fuit: Per idem tempus, *inquit*, duo cardinales, Joannes atque Benediftus apoftolicz fedis legatione fungentes, ad urbem Piftavium concilium convocarunt . In quo centum quadraginta patres adfuerunt, qui Philippum regem Francorum , propter Fulconis confulis Andegavenfium uxorem , quam in adulterio tenebat, anathematis yindi&a percuflerunt. Qua excommunicatione comperta , GuiUelmus dux Aquitanorum , qui aderat, totius pudicitite ac fanilitatis inimicus , timens ne fimilem vindiùam pro confimilibus adis pateretur, nimio furore fuccenfus , jutGt omnes iftos deprzdari, flagellari, occidi. Quod miniftris fuis facere incipientibus, pontifices & abbates omnes huc illueque diffugiunt : & ut temporalem vitam retinerent, tuta latibula quztere contendunt. At vero Bernardus atque Robertus Arbrefiellcnfis, qui concilio intererant, fortiflimi juftitiz propugnatores , ac totius iniquitatis & injuftitiz expugnatores, aliis turpiter diffugientibus , ita immobiles conftantefque perftiterunt , ut nec ab incœpto excommunicationis defifterent : fed pro Chrifto mortem vel contumeliam pati gloriofiflimum ducerent

c^bronicon vero Malleacenfe XIII. *inquit* , Kalendi Novembr. fuit concilium quod tenuerunt duo cardinales, Joannes dc Bcnedicdus: in quo decreverunt, ut omnis ecclefia, jura fua dc feudapotuiflet redimere auro dc argento ecclefiz. Uni eorum Joanni apparuit fandus Hilarius, dc dixit et confirmando : Joannes noli timere , viriliter age, cras ero tecum. Et excommunicavit regem Philippum in ipfo concilio.

Anudium Aquitanicorum feriptor Gallicus Joannes Bocbetus, cujus bic vtrba latine deferibo : Legati , *inquit,* epifcopos plurimos Pidavum coegerunt . Quod ubi comperiflët Philippus rex, Guilelmum Aquitani* ducem cognatum fuum , qui Pidavi tum erat per litteras rogavit, dc tantam fibi

—fibi injuriam, in urbe fua fieri pateretur . Obfc^Ado canonicus, ut in ea ecclcfia quis praepropero*

chkÎsti ct,tUJ Guillelmus: legatifque & epifeopis, ur^* be ut excederent, imperavit. Impetrata diei unius ad deliberandum mora, vifus fibi de tioâe Joannes legatus fandum Hilarium videre , admonentem, neminis ullis abincoeptq deterreretur: non permifltirum Deum , ut quidquam ex eo detrimenti caperet . Vifum fuum legatus GuiUelmo duci cum.poftridie retuliflêt,quidvis agendi poteftatem' obtinuit . Cognita igitur caufa cenfuris apoftolicis res admonitus eft, ut Bertradz renuntiaret: quod & ferit.

Hradatum eft in concilio eodem , *ait Hugo Flaviniacesfis*, deexpulfione abbatis fanâi Remigii injufta, & Burchardi fubftitutione illicita, Et cum diu re ventilata, converfatio ejus fanâa, B introitus legitimus, promotio atque facratio in-.venta fuiflet authentica & canonica, quz etiam litteris domni papz Urbani roborabatur , quibus merito fides adhiberetur , cum jam ipfa etiam pars inimica reftaùrationem ejus non reprobaret: pro quibufdam litteris confidis, quafi ab aPÿft°* lica fede diredis, in quibus cardinales nec ftilum Romanum , nec pergainenum Romanum agnofcebant, maxime cum in fine earum fubferiptum » *Kipt'iiur* foret, *valete"*, quod Romana non habet auâori- *bû laS:* ' *n9lu,n › confutandis , judicatum *rû/Zfi ",pi* tft *a fedem eamdem apoftolicam : quibufdam , *mi<i.* riA^.qui primo appellaverant, necconcefium erat eis, **' id zgre ferentibus, quibus tamen evidenti ratione refponfum eft, etfi fatisfaâum.non eft. C

Agitatam in eodem concilio caufam Drogonis, qui fe Catalauneifis ecclcfia thefaurarium rite nftitutum profitebatur , docet Jvo Çarnot. ep. 95. *ad Pafchalem P.* Notum , *inquit,* facimus providentiz veftrz, quod venerabilis confrater, & Romanz ecclefiz femper amator Catalaunenfis epifeopus , per nos qui Piâavenfi concilio interfuthus, con venit & interpellat clementiaty veftram: quatinus fententiam veftram, importunitateDrogonis , & nebulis verborum ejus , ab innocentia veftra extortam, mitigetis , vel in melius mutetis ; & ficut decet apoftolicam moderationem , fratri noftro jufta dcpoflibilia jubeatis. *Et infra.* Przdichts enim Drogo cum omnium in Piâavenfi concilio confidentium importunis clamoribus au-D res oneraret, dicebat, fe paedida thefituraria a Philippo Catalaunenfi epifeopo canonice fuiftê inveftitum, & ideo injufte fpoliatum . Cujus rei veritas cum diligenter fuitTet eventilata , contenantibus Catalaunenfis ecclefiz clericis Drogoni przdiâo objeâum eft , quod fecundum ordinem ecclefiafticum , przdi&um honorem habere non pollet, nifi ipfius ecclefiz canonicus , quod ipfe nec fuerat, cum jam eftet in alia ecclefia, & in alia provincia faâus canonicus & archidiaconus. Additum eft etiam quod prztaxatus. epifeopus jam monens & inunftus , importunitate Drogonis fuperatus, non eum paedida adminiftratione invertierit, fed tantum eo tenore concefferit, ut eo vivente , numquam fe de ea intromitteret ,E nec ejus ufus frudus ufurparet. Invitati itaque a venerabilibus cardinalibus veftris ad judicium , cum nullus effet qui przdidis rationibus obviaret, dc confirmantibus eifdem cardinalibus judicium noftrum: ex ratione & audoritate judicavimus non fuifle canonicam inveftituram , contra Sam clamant decreta apoftolica , canonica intuta, & univerfa pene concilia . Leges enim nequaquam appellant inveftituram conceffionis , fed poiieflionts , quam paedidus Drogo in vita defundi epifeopi non habuit , fed poft mortem ejus ipfe fe impudenter ingeffit . Nec habet or-

faitu fiat przpoGtus , in qua nunquam meruit anno efl< fuppoiitus. Quod autem paedidus clericus in cH|RIST' duarum civitatum titulari' non nolfit ecclefiis , ***^ tam.ex 'vcftris quam przdeCeflbum ÿeftronun comprobamus fententiis.

Suam huc/m ipfe, qua difceptaretur, caufam attulit· Namepift.loo. ad Jommem Aurelianenfem epifcopum· Expedans, *inquit,* expedavi tc , & non intendiftl mlhi , quia altare de bafilicis , quod mihi in concilio Piâavenfi adjudicatum eft , fecundum judicium fynodi non rcftituifti mihi. Paganus enim, paedidi altaris facrilegus invadar , adhuc mapum mittit ad facrilegium -& tanTtuo tenfenti quam Titronenfis archiepifeopi patrocinio, cui plus jufto fubjaceat fraternitas tua, fibi ufurpat jus meum. *De eodem Pagano loquitur epi/i.* 114. *tr* 124.

G. *C.* îndiâum pritno concilium hoc fuerat iv. Kal. Aut. ut inteihgimus *n* epifl. tx»xiv. Ivonii Carnotenfis ad Joannem card. *De termine,* inquit , *babtndi tentilit ,quem* iv. jC</. *Aug. defignafii , fecile ettalionem enfient tpijtopi pertium* Miraram , *dicendi ara tfie Congruum /futium nd peragendam viam , & frafuram dum viaticum. Non enim poterunt multi nd locum per. venire concilii, nifi per multoi circuitui ,* <7 *per acquifitot undecumque coeeduSus. Si ergo videretur terminai m capite autumni , &c.* Ulterius etiam dilatum eft , quam Ivo tuafuat

DECRETA PICTAVENSIS CONCILII,

ex przcepto domni Pafchalis papz II. anno Dom. mc. ix. Kal. Decemb. per venerabiles fandz Romanz ecclcfis Joannem & Benediftum cardinales,generaliter & folenniter celebrati.

Ex apographo Sirmondi, quod defcripferat ex cod. Itniacenfi .

TITULI CANONUM.

ANNO ÎHKLSTI

CANONES.

I. *Vt corones fait faciant epifcopi, abbatet fuit monaebis.*

Ut nuilus prxter cpilcopum clericis coronas benedicere praefumat, exceptis ab. banbus,qui illis tantummodo coronas fa* ciant quos * fub regula beati Benedidi militaturos fufccpcnnt .

II. *Lit pro faci ndis coronis nihil exigetur.*

Ut nemo infadendis coronis * forpices, vel manucergia exigat.

III. *Utcltrici bominiunt laico non faciant nec ab eo beneficium accipiant-*

Ut clerici nunquam alicui laico horni* nium aliquo modo facere praefumant, aut a quolibet laico ecclefiafticum beneficium accipiant.

IV. *Ut vefiimenta ò* vafa facta ffius epifeopus benedicat.*

Ut nullus veftimenta facerdotalia, vel altans utenfilia prxter epifeopum benedi- tere przfumat.

V. *Ut manipulis monachi non utantur , nifi fint fubdiaconi.*

Ut nemo monachorum deinceps manipulis utatur, nifi fuerit fubdiaconus ordinatus .

VI. *Ut abbates cbirotbecis, fanialiis , é* annula , fine privilegio non utantur.*

Ut nullus abbatum utatur chirothecis, fandaliis , annulo : nifi quibus fuerit per privilegium a Romana ecclefia conceifum.

VII. *Ut prebend* non vendanturt nec pro illis pailus exigatur.*

Ut praebenda non vendatur vel ematur: neque paftus inde exigatur fub excommunicatione interdicimus.

VIII. *Ut invefiitura viventibus poffefferibus non fiant.*

Ut nulla inveftitura fiat prxbendarum, & altarium,five praelationum, viventibus eas pofiidentibus perfonis.

IX. *Ut altaria per pecuniam non aequirantur ,*

Ut neque cltrici vel monachi per pecuniam altaria vel decimas a laicis vel quibuslibet perfonis fibi adquirant, fimiliter fub excommunicatione interdicimus.

X. *Vt clericis regularibus epifcopi juffu liceo* baptizare, (rc.*

Ut clericis regularibus juflu epifcopi fui baptizare, praedicate, poenitentiam dare, mortuos fepelire liceat.

XI. *Ut monachi porocbialia non prafumant.*

Ut nullus monachorum parochiale mifterium presbyceroram, ideft, baptizare, predicate , poenitentiam dare przlumat.

XII. *Ut non admittantur qui reliquias quafius caufa circumferunt.*

Uc fandorum reliquias caufa pecuniz & quseftus circumferentes, ad pracdicacionem non admittantur.

XIII. *ut pro ardi lotione epifcopi, wl abbatis benedifiionc, nibil exigatur.*

Ut neque archiepifcopi ab epifeopis, neque^epifeopi ab abbatibus, cappas,tapetia,bacinos, velmanutergia in coniecratione eorum exigant, fub excommunicatione interdicimus.

XIV. *Ut de oblationibus laici nou participent.*

Ut nullus Jaicorum de oblationibus quas ofteruntur vel donantur ad altaria, five manum presbyteri, ut quod pro fepultura fidelium devote donatur, prxfumac participare, fubexcommunicatione interdicimus.

XV, *Vt advocati aliive fibi res epifcopi venditare non pra/uniant.*

Ut nemo advocatus, vel quaecumque perfona, resepifeepi, five in vita, five poft mortem, fibi vendlcare przfumat. Quod fi fecerit, anathema fit.

XVI. *Ut ferventur fi.* in concilio Claromontcnfi conftituta funt.*

De decimis ^akaribus qux laici injufle, & contra facros canones detinent,& de caftitate presbyterorum, diaconorum, fubdiaconorum , & canonicorum ; & no quis in duabus ecclefiis duas prxbendas, aut duos honores obtineat : & quidqujd de exteris ecclefiaflicis utilitatibus beats memoris domnus Urbanus papa fecundus in Claromontenfi concilio conftituit: nos apoftolica auâoritate tenendaprzcipimus.

Adjicere canonsm XVII. poflemas exchrop.Malleac. quod docet, ut ante diximiu, decretum in hoc concilio ;

Ut omnis ecclefia , jura fua & fcuda poffit redimere auro & argento ecclefis.

PICTAVENSE CONCILIUM,

*A Joo** Ü Bmedifo S. R, E, cardinalibiu , & A. S. & L. wo* uoo. *celebratum*

ADDITIO.

S.%.T4L •Φ ai>. *AD Pi&ovenfe concilium multa bine ihdefexcoa-XI vis decerpta congerit Labbeus. Ego legatarum apofalica fedis cardinalium evocatorias lsteras ad-* dm, f«Aj *probet codex epiftolarxm Lamberti Atrebate^fis epifcopi vulgatus » Boiwo fiHfcellan.to.K.* pag. 3x0.

EPISTOLA LEGATORUM APOSTOLICÆ

Sedis , ad Concilium PiEhtvenfe invitatoria.

^Oannes & Benedidus fandae Romanae ecclefi*® I cardinales , atque legati , Lamberto Atrebalenfi epifeopo faiutem & gratiam. Sicut ecdefi* noftne antiqua eft confuetudo , & facrorum canonum eft conftitutio, ab apoftolica fede diredi fiamus ad celebranda concilia, & negotia ectefiaftica traftanda, atque definienda . Quapropter, ut injundum negotium explere valeamus , invitamus ,& invitando prxeipimus apoftolica autoritate, ut XIV. Kal. Decembris Pidavim cum abbatibus tuis venias. Ibi enim Domino adjuvante tecum & cum aliis epifeopis, & archiepifcopis^. concilium celebraturi fumus.

Ego Joannes tua; fanditatis fervus te fpecialiter ialuto, & confilium, & auxilium tuum tam in hoc, quam in exteris negotiis vehementer exopto, & ut fervus de Domino, & filius de patre, de tua gratia dc amicitia prefumo. Vale.

Ad boc *ipfum concilium invitatui Hildebertus Cenomanenfis epifnptu^ fubjeiia epiftola legenda epiftolamm ejus lib. II. eptftel. Kill. food non venerit , excufat fe fe.*

JOANNI, ET BENEDICTO.

A *Pud JoameiH)* Û* *BenediUum S. R. E. cardinales & Pafchalis 11. papa legatos , fe excxfat Hildebertus, quominus ad concilium ab ipfis Pidiavos indiHum accedat , nimiis a Cenomaneqfibus confulibus calamitatibus opprejjus.*

Sicut frequens tribulationum concurfus facris nos invitat conciliis, fic idem revocat, & adducit . Adverfa enim qu* turbam querimoniarum nobis offerunt, itanoftramcontrivere facultatem, ut unicum lupereffet folatium , ulus iple patiendi . Ea profedo ante peradum cœpere triennium, quod totum continuis evolutum lamentis reetns vulnus in vulnera quotidie fatigavit. Denique tam modico tempore, fex in urbe iuftinuimus confules, quorum nullus pacificum orrtendens ingreffum, gladiis & igne curtam fibi vendicavit poteftatem. [illegible] tyrannum fufeepit ex neceflitate, non ducem ex lege. Infufceptum ftudia fimulavit , non exhibuit . Fidem reperit in eo , qui fuperior . Conful vero tanto gravius dominatus eft quanto brevius. Miles ejus umulatis ufus injuriis, cosfcelerum judicavit expertes , quos rerum. Et quia non parcit populis, regnum breve, finem raptnis inopia pofuit, non voluntas. Ea clades ufque ad fanduarium Domini devagata eft, & primo quidquid extra muros noftras fuerat poteftatis , vel evanuit in favillas, vel diflipatum eft in rapinas . Deinde filibus cecidere praejudiciis epifcopales ecclefia: domus non pauca:. In reliquis, quibus ignis pepercit «que periclitata eft & facultas pauperum, & reverentia factorum . Omnia confrada funt , omnia direpta, omnia contaminata. Nihil eorum manus evafit, qui gratis ad ftagitia difeurrunt , ad honeftum nec pretio . Eifdem clerus aftedus injuriis, fummam rerum judicat afftuentiam iolari naturam . Ad neceflaria votum reftringit , omnibus indigens. Illius angufti* luper dolorem vulnerum noftrorum addiderunt, graviuique confundimur , quod eorum relevare non poflumus inopiam, quam quod nemo vult noftram . Praeterea longum eft enarrare quam conflanti tyrannide rex Anglorum in nos fievierit , qui temperantia regis abjeda, decrevit non prius pontifici parcendum, quam pontificem compelleret in facrilegium. Quia etenim turres ecclefia: noftra: dejicere nolumus, tranlmarinis fubjiciendi judiciis, coacti fumus injurias pelagi fuftinere, lingularem fcilicet moleftiam in terris , atque unicam humanae compaginis diftolutionem . Tantis igitur agitati turbinibus ad apoftolorum limina decrevimus proficifci, magnum nova; tribulationis arbitrati remedium, fi Romanus pontifex nobis & confilio fubvenit & auxilio. Suicipite igitur noftram benevoli excufationem , diligenter attendentes noftros fumptus itineris expenfx pariterque concilii, fufficcre non polle, qui de reliquiis incendiorum tanquam tabulae de naufragio extradi, defedum nobis in via pollicentur.

4*24*1?4*2W4*l?4*2<fcH?4*l>4*2ttfcTWi4*9

ÊF SUESSIONENSIS SYNODUS

A Moufle Remet# archiepifcopo atmoilOQ. habita.

S Ynodi hujus reliqua fere omnia preter nomen latent. Hoc vero fervarunt nobis liters: Belvacçnfium clericorum ad Lambertum Atrebatenfem epifeopum in Mifcellan. Baluzii to. V. pag. 3xx. quibus eum rogant ut cledum a feStephanum Parifienfem archidiaconum in Belvacenlem epifeopum ea quaprcftabat apud pontificem gratia acceptandum curaret - *Super ifto autem nego-*rw, addunt, *a domno Manafle Remorum archiepifcopo, & cateris coepifeopu , qui convent* Sueflionis habito interfuerunt, quafivimsts , & impetravimus literas fummo pontifici dirigendas , &c.* Nec plura de hoc concilio, quod habirum fuifle oportet circa annum 1100. quo Srephanum intruium in fedem Belvacenfem tradunt Sammarthani

S ©§>(§& e© @©<3©@©$

CONCILIUM ANSANUM

In quo de Hierofolymitano itinere eft aâum an. MC.

2^ Nno ab incarnatione Domini, MC. *ut ait Hugo Flaviniacenfis in Chronico, apud* Anfam convenerunt archiepifcopi, Lugdunenns, Cantuarienfis, Turooenfis, Bituricenhs, & epifeopi numero viti. Eduenfis, Matifconenfis, Cabilonenfis, Autiffiodorenfis, Parificnfu, Dienfis, &.alii duo. Er pace ftattua, de via Hierofolymitana loquuti funt·* eoa qui voverant, & voti exeeutores non fuerant , a communione fegregantes , quoadufque vota complerent. Miferat autem Lugdunenfis legatos Romam, per quos velle fuum papz oftenderat de via eadem: ut cum fua abiolutione & benediftione illo deberet ire. Et R.omanus pontifex annuerat, admonens, ut per fe iret ut legationem fuam ei committeret inAfia, quam bene rexerat in Burguodia: & interim legatos a latere fuo mittendos pro pofle inftrueret, qui vices papz exequerentur. Et ideo illuc colloquium quammaxime ftatutum fuerat, ut re* verfis midis fuis cum literis abfolutoriis, ibi quo' que a futfraganeis & diœccfi fua viaticum acci peret.

G. C. Hujus concilii mentionem *Hugo* Fla *viniacanfia* ante facit, quam Valentini & Pift»venii»; ex quo tamen confici non poteft , ance cwlebratum effe . Nequa enim tam religiofus eft Hugo in fervando rerum geftiruen intra eumdem annum ordine. Immo a rebus anno MC geftis, redit ad res anni MXCIX. Satis illi eft, rebus omnibus iuos efle charafteres annorum impreifos . Liquet autem ex ipfo Hutonis verbis, Anfanum concilium exeunte anno MC. babitum efle . Nam Romanum inter Lugdunenfis archiepiicopi Hierofolymam proficifcentis refert ad Mei. Atqui ftatim poft fynodum profeflu* eft , qua coafta eo maxime fuerat , *ut reverjb f»û « pontifice,* cara· *litterit abfolutoriit* , boc eft, ditcedendi facultate, *ibi guogne n fafrogoneit* 0* *dinefi* /«a *warituec occiperet.*

edSfik dQPk ·Qq!· câftk Tyo· *!Oφ·

CONVENTUS VILLÆBERTRAND1

ANNO MC.

A Nno Domini MC. habitus eft conventus epifcoporum ad dedicandam ecclefiam S. Manx Villxbertiandi, in dicecefi Gerundenfi : conventui , prztcr epifcopos , interfuerunt Radulfus & Bofo Romane ecclefiz legati: & Richardus archiepifcopus Narbonenfis. *Ex ipfius ecclçfio tabulario off*ʌ *defcrigfit Petrus de More*ʌ *Portf. arcbicptfc.*

tx M.-U p. UM. A Nno dominice incarnationis ccntefimo poft miliefimum, zra centefima xxxvin. poft millefimam, Indidione vau. quadragefimo etiam fecundo anno regni Philippi regis Francorum, fcilicet III. Idus Novembris, divina, ut creditur, difpofitione faftus eft conventus Epifeoporum & Abbatum ac clericorum necnon Principum terrz & reliquorum fidelium Deum timentium & innumeri vulgi diverfz ztatis & ordinis in territorio Petralatenfi, in loco antiquitus nominato Villa Bertrandi, ob dedicationem ejuCdem balilicz in honore DeiDgenitricis fundatx.

Bernardus fanâz Gerundenfis Ecclefiz Epifcopus , & Berengarius fandz Barchmonenfis Ecclefiz antiftes, & Petrus 1'anftz Carcafibnenfis Ecclefir pnrful , omnibus fandz matris Ecclefiz filiis, cujufcunque ztatis & ordinis, hereditatem & gaudium regni czleilts. Nolumus latere veflram fraternitatem, dileftiflimi fratres & filii , quoniam convenientes ad dedicationem Ecclefiz beatiflimz Dei genitricis Marix in loco Villz Bcitrandi, interventu dilccUifimi filii noftri Rigaldi ejufdem loci przlati fiveminiftri, cujus cura & labore idem locus auxilio omnipotentis Dei a fundamentis in hunc evafit valorem in quo cernitur haberi , ipfius venerabilis Ecclefiz decorem be ftatum, ut in melius proficeret, qua valuimus inftantia peregimus, Nam & facris pignoribus venarabilium fanftorum illam cum divina gratia munivimus & decoravimus, & per invocationem nomiuis Jefu Chrifti congruis benediftionibus eam cati fôcietatem cxleftis Regis fuftulimus ; quatenus diligentibus amor fit Dei auxilium, & odientibus maneat terror atque judicium. Hanc quoque conftitutionis noftrz dotem przdi&z Ecclefiae promulgavimus & promulgando firmavimus, & eam noftra audoritate ut inviolabilis maneat, infignire curavimus, ftatuentes fub divini judicii obteftatione fit anathematis inteididione ut nullus audeat hoc ullo modo violare quodnoftra audoritas ad ftabiUmentum hujus ian&i loci wluit confirmare · Concedimus etiam praelibate Ecclefiz pontificali audoritate decimas & primitias fuz parochiz, ficut antiquitus eam confiât habuitle, vel adhuc feriptuns vel audoritatibus vel alicujus veritatis indicio poterit comprobari , & quicquid cum decimis & primitiis adquifivit vel in futuro adquirere valeat, & oblationes fidelium tam vivorum quam moriendum. Conftituimus etiam baptifterium omnium ad eam confluentium generalitei in eadem Ecclefia certis temporibus fieri, & fepuhuras omnium fidelium derundorum, & quxque in nobiliifima Ecclefia debent geri, in eadem noftra auâoritate procul dubio fiant. Conftituentes etiam decernimus ut clerici in eadem Ecclefia manentes canonice fecundum regulam beati Auguftini vivere ftudeant tamquam nihil habentes & omnia poflidentes. Nihil eorum quz eadem Ecclefia acquifivit vel in futuro aequifierit aliquis clericorum fuz proprietati ufurpet vel juri fuo applicare ftudeat, tamquammajor videri appetens, fed communiter ab omnibus polfideatur, difpcnfandum fingulis prout cuique opus erit. Ejufdem Ecclefiz przlatus omni tempore de eodem eligatur grege comtnuni confenfu totius cleri ibi manentis. Quod fi aliquam diflcufipncm de eadem elcâionc contigerit <λo

ri,

ri, ille emeris praeponatur quem major fit utilior Ç*"' «i°ûαη gregis fimioci confilio elegerit . Arx- fata 3UOSUC venerabilis Ecclefia nuBi fit unquam fubjeoa Regum vel Comitum vel alicui terreno- nun Principum nec ciyuslibet ordinis viro ; nec ullo unquam tempore alii fubjiciatur Ecclc- fic nifi tantum Gerundcnfi Ecclefi*, in cujus «pifcopatp habetur, .& illi non aliter fit fubdita nifi ficut regalia ccenobia & nobiliffim* Ecclefie ejufdem epifeopatus ei fubduntur, fed femper ma- neat folida & quieta, habens plenam & inte- gram libertatem fui ipfius & omnium fuarum rerum. Iterum namque conftituimus ut nemo unquam Regum, Pontificum, vel Comitum, five Principum, nec aliquq, cujuslibet ordinis vel di- gnitatis perfona in eadem Ecclefia vel in omni fpatio quod in circuitu ejufdem Ecclefi* habe- tur, fcilicet quantum alodium ejufdem Ecclefi* ex omnibus partibus tenere videtur, vel adhuc annuente Domino extenditur, caftrum vel forti- tudinem vel aliquod municipium aedificare prarfu- mat, fed omnia reverentia & fanditata ejufdem Dei genitricis Mari* cuftodiantur, defendantur, atqqe protegantur; nullique homini ab aliquo vi- ventium infra fpatium crucibus determinatum ali- qua lcfio vel violentia ingeratur, vel aliquid quod poflit effe ad injuriam vel dedecus ejufdem loci perpetretur ; neque xdificcntur aliqux domus vel tula fiant habitacula a pnelibata Ecclefia uf- que ad centum ecclefiafticos paffus ex omnibus partibus in circuitu, nifi ille qu* lunt neceflt- ri* officinis & habitatoribus ejufdem loci. In eo- dem quoque loco vel in omnibus fpatiis a cruci- bus determinato ab ullo viventium placita non celebrentur, & mercatus vel fira uve nundine non reneantur neque conftituantur, vel aliqua publica coadunatio ibi non fiat nifi voluntate fic fuffu prxlati ejufdem loci. Praelatus ibi, ficutfu- perius infertum eft, fecundum Deum conftitua- tur, qui fubjeâos fratres in omnem ventatistra- mitem inducat , & eos verbo & exemplo ad bene vivendum erudiat , qui predidas Eccle- fias & ornamenta ejufdem ianâiffimi loci non devaftet neque diflipet ad detrimentum ejufdem Ecclefix, fed potius confervet fic juxta fui pofti- bilitatem meliorando falvet fit aedificet. In om- nibus autem prediis vel ecclefiafticis fundis ejufdem Ecclefi» qu* hodie habet, vel in pofte- rum jufte acquirere poterit, nullus unquam Re- gum vel Principum vel aliquis terrenorum domi- nationem non habeat, vel exaâiqncm five vio- lentiam non inferat, nifi tantum prxlatus ejuf- dem fanâiffimi loci fit clerici ibi beat* Dei ge- nitrici famulantes. His ita difpofitis atque de- cretis, congruum vifum eft nobis fic AH>atibus & clericis necne Principibus ten* fit reliquis fi- delibus Deum timentibus qui ad confecrationem jamdiâ* bafilicc in nomme Domini congregati fuerunt ut congregationi pnelibati loci‹Abbas fe- cundum Deum pt«poneretur, eo quod fic pofli- bilitas loci fic opportunitas temporis fic unanimi- tas fratrum id inftantcr depofeeret. Quapropter communi confenfu fic acclamatione arque eleâio. ne totius cleri ibi manentis, fic circumflantis po- puli favente multitudine , canonica auâoritate de illorum grege » ut fuperius fancitum eft, eli- Agimus atque inthroniiamus quendam fratrem in prxlibati loci Abbatem, domnum fcilicer Patrum, bonis moribus pneditum, omni bonitate coufpi- cuiun, fic quantum ad humanum intuitum hoc regimine digniflunum, qui in ejufdem loci cdi- ficatione fic conftrudione ab ipfis fundamentis in- definenter infudavit fic praediorum emolumento prout melius potuit ditavit, fic ecdtfiafticis infi- gnibus laudabiliter decoravir, atque quod in pri- rnxvo juventutis flore probabiliter incepit, in vi- rili ctatis robore probabilius Deo favente com- plebit. Ad finem hujus dotis fic conftitutionis noftrx denuntiamus fic ^omnes qui Chriftiana pn>- fetiione cenfentur obteftamur tub divini obtcfta- tioiic judicii, infuper auâoritate beatorum Apo- ftolorum Petri fic Pauli omniumque fiicceflbrum fuorum noftra pontificali poteftate interdicimus fic interdicendo excommunicamus, immo infolur bilibus anathematis vinculis innodamus, ut nemo viventium audeat emere vel vendere jam diâum fànâifümum locum vel aliter prslatum ibi prae- ponere nifi ut fuperius feriptum eft, vel aliquam prxmiftarum conflitutionum fcienter frangere , fitque a forpore omnium Ecclefiarum Dei feque- ftratus fic a confortio totiuf Ghriftianitatis eje- çdus donec ad dignam fatisfaftionem veniens ca- nonicc reftituat quod male conftiterit eum fecif- fe. Si quis harum conftitutionum obfervator vel adjutor extiterit, benedidionibus Dei repleatur , fic gratiam ejufdem gloriofiffim* Dei genitricis Mari* conlequatur. Si quis vero infraâor feu violator fcienter fuerit, facrilegii fic invafionis compofitionem emendare non differat, ficinfuper anathemati, donec refipifeat, fubjaceat, fic poft- modum h*c generalis confttutio dotis vel noftri decreti pontificalis plenum obtineat robur- fic *ter- num conlequatur vigorem omne per *vum. Ber- nardus gratia Dei Gerundenfis Epifeopus, qui hanc prefentem dotem firmavit, falva canonicą rcVerentia fanâ* Gerund[redacted]efi*. Berenga- rius Barchinonenfis Epifeopus. Benedicius Abba. Petrus GarcafTonenfis Epifeopus. Petrus Ecclefi* fanâi Martini pnriatus, agens vicem Archilevi- tc. Patrus B. Amaldus clericus. Araaldus Le- vita. Raymundus BarchinonenfisEcclefi* fervus. Arnallus feriptis favet Archipresbyter iftis. Ray- mundus Mironi Sacrifia. Petrus VV. Bernardus Presbyter Ecciefic Carcaflenfis. Remundus Guik lelmi Sacrifia. Petrus Guillelmi hic crucis im- pofuit fignum Levita. Joannes Raymundus fanâi Felicis Abbas fic Gerundenfis Archilcvita laudans confirmo.

Ego Radulfiis fervus fervorum Dei Epifeopus fic Ecclefi* Romane clericus confirmo fic laudo vice beati Petri fic Domini Pap*.

Ego Bofo fanâ* Anaftafic Cardinalis fahâc- que Romane Ecclefi*, licet indignus, fervus fi» Legatus confignando confirmo.

Rkardus fanâ* Narbonenfis Ecclefix Archi- epifcopus quod canonice faâum eft firmo.

Berengarius Dei gratia Gerundenfis Ecciefic Epifeopus.

Berengarius Presbyter, qui hanc inftitutionts dotem fcripfit fic fubfcripfit die fit anno quo fu- pra.

MEL

»- MELPHITANUM CONCILIUM

Ia quo anathemate Beneventani percelluntur, a Pafchali II. papa Anno 1100. menfe Octobris celebratum,

>-Μτ"Γ mc TAEfdverant Beneventani ab apoftolica fade, L/ cujus defediqnis caufia hiftoricorum defedu ignorantur. Illis ad fidem redigendis Pafchalis papa anno iiqo. venit in Apuliam, coadoque apud Melphiam concilio, dirisilk» devovit. De- in fequenti anno Septembri menfe refradarios, fic gladii ecdefiaftici contemptores armis Rogerii ducis appetiit, obfeflamque Beneventum cœpit. Hxc omnia ad noftram ufque ctatem ignorata, ad pofteritatis notitiam tranfinifit auftor anonymat chronici Beneventani fandz Sophi* a Moratorio in Antiquit, medii Ævi tom. i.pag. X54. vulgatus, his verbis: *nnno* 1100. Aabfl. F7/7. *féiit CU*ens ptmi*, (ideft antipapa, alias Guibertus diftus) *Pafcknlit faftt defeondit in ^nlin*, tf feçit fynodum in Mtifbin *rnfe Oftobrit, tfex tonnvtnicevit Btnrontentatt eivitntt*, tf perttoenfit ita exco**t(nicntn teenftt XI. dits XXXI.* Hax ibi.

Alia concilii hujus gefta, ficut & patres qui cum pontifice interfuerunt, fuppeditat Pafchalis papz bulla pro reftitutione ecclefi* Maxarenfis in Sici.'ia, quam hk ex Pirri Sicili* fac. tom. UL pag. 501. reprefento.

Pafcbalis epifeopus ferves fervent Dei, dileflo fratri Stepbine Magnrieqfi epifeopo ejnfyne fdceeffbribm eenoniet promovendi/ ca perpetnn*.*

Omnipotentis Dei nutu mutantur tempora, transferuntur regna. Hinc eft quod magni quondam nominis nationes dejedas fic depreuas, viles vero, atque exiguas nonnunquam legimus exaltatas. Hinc eft, quod in quibufdam regionibus cltriftiani nominis joteftas paganorum terras occupavit; in quibufdam iterum paganorum tyrannidem chriftian* potenti* dignitas conculcavit; ficut noftris temporibus gloriofiflimorum principum Roberti ducis 6c Roeerii comitis fortitudine fupem* dignationis mileratio omnem Saracenorum violentiam in Sicilia infula expugnavit, & antiquum ecclefi* fandz ftatum pro voluntatis luas beneplacito reparavit. Unde fit ipfius ineffabili mifencordi* gratias agimus, & ipfius gratias fuper illos egregias fratres, alterum jam defuntlum, alterum ipfo prefente fuperftitdn, imploramus, & ad ecclefiarum, qu* in ead^n infula funt, ordinationem, feu confirmationem pro noftrii officii debito anhelamus. Sicut igitur annuente Deo, bc Mazarienfis & ceterarum parochi*-per apoftolicum bon. memori* Urbanum prrdeceflorem noftrum difoofitc funt, ita & nos Mazarienfis, cui audore Deo przfides, ecclefi*, dimcefim prxfentis decreti auâoritate firmamus; fiaruimus enim, honorande frater, fit coepifcope. Stephane, ut tibi deinceps, tuifque legitimis fuccelforibus epifcopali jure regendum ac difponendum perpetuo maneat, quidquid intra fines fubferiptos continetur.- videlicet a loco, in quo Belicb fluvius mare ingreditur ufque ad Cavam defiimptus Corleonem, qu* Cava durat ufque ad petram deZineth, aZuneth tenditur hzc parochia ufque ad divifionem Jatin* & Cephal*, videlicet ufque ad grandem criftam, e crifta tenditur ufque ad Saganem, a Sagana ufque ad Carinas, s Carinis nique ad diftridum arepofum, ubi eft divifio Panormi & Carin*; inde vero ufque ad mare, intra quos fines cftMazaria cum omnibus fuis pertinenuiS; Marfalia cum fuis, Trabolis cum luis, Calathamcth cumfuis, Calathabubicum fuis, Panhenith cum fub, Gnos cum fuis, Canne cum fuis, Jath cum fuis, Calathaczaruch cum luis, Belich cum fuis omnibus pertinentiis; & reliqua omnia que funt, vel deinceps fada fuerint caftclla, feu cafidia, five urbes, in proprio autem tam tuo, quam fuoceflorum tuorum jure cafale Buxei cum centum villanis, ficut a fupradido filio noftro comite Rogerio traditum eft, confervetur. Prscterea quacumque in pofterum libcralitate principum, vel oblatione fidelium eadem Mazarienfis ecclefia jufte, atque canonice poterit adipifei, firma tibi, tuifque fuecefforibus, & illibata permaneant. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat eandem ecdefiam temere perturbare, vel ejus poflefliones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vd temerariis vexationibus fatigare; fed omnia integra conferventur tam tuis, quam clericorum, fit pauperum ufibus omnimodis profutura. Si qua igitur in pofterum ecclefiaftica, fecularifve perfona hanc nofti* conftitutionis paginam fciens conaa eam temere venire tentaverit, fecundo tertiove commonita, fi non fatisfaâione congrua emendaverit, poteftatis honorifque fui. dignitate careat, reamque divino judicio exiftere de perpetrata iniquitate cognofcat, atque a facratliffimo corpore, fit fanguine Dei, fit Domini redemptoris noftri Jefu Chrifti aliena fit, fit in extremo examine diftrid* ultioni fubjaceat. Cunftis autem eidem ecclefi* jufta ferventibus fit pax Domini noftri Jefu Chrifti: quatenus fit hic frudum bone adionis percipiant, fit apud diftridum judicem praemia *tern* pacis inveniant, Arnen, amen, amen.

Ego Pafcbalis catholice ecclefi* epifeopus fub. Ego Albericus card, presb. tit. S. Petri aa vincula fubfcr. Ego Oddo Oftienfis epifeopus huic privileg. fubfcr. Ego Milo Przneftinus epifeopus lubfcripfi. Ego JoannesTufcolanus epifeopusfubfcripfi. Ego Albertus Sipontinus arduepifixNpus fubfcripfi. Ego Robertus card, presbyter de tit. S-Eufebii fubfcripfi. Ego RobertusMeff. epifeopus fubfcripfi. Ελο Rogerius Syracufanus epifeopus fubfcripfi. Iu figillo; *Verbo Detenti celi firmati funt.* S. Petrus, S. Paulus, S. Pafchalis PP. II. Datum Melfi* per manum Joannis S.R. E. diaconi cardinal idibus odob. ind. 8. Incarn. Domini anno noo. pontif. autem Domini Pafchalis PP. II. anno II.

Ad res etie in hnc fmode gefUs fertinet htlU Ptfcbaits IL pop*, 9"*" m Gnttoln /iiflor. Cnfjntenfis tom.L pag.49. bit defidn* ee^ku*

Pafcbalis Epifeopus fervus fervorum Dei venerabili fratri, & compresbytero Oderifio Caffinenfi Abbati falutem, dApoftolicam benediâioDcm. Officii noftri noa hortatur auctoritas pro ecclefiarum ftatu follicitos efle, & qu* sedeftatuta funt ftabilire. Ea perpetuo cceoobii veftri caufam de Cinglenfi cella' nequaquam ftatu illo dimovendam duximus, quia 'tomino pnodeceflbre

»■> re noftro (ànâ* memori* Urbano feripti after- A Caflinenfi cœnobio reddidit In perpetuum poflbdendam. Illa quippe Abbatifl* procurata abfen-
^.__tiooe inftitutus agnofeitur. In Meiphitana fatuidem Synodo, quam, largiente Domino, noftr* ordinationis anno fecundo fblemniter celebravimus, Abbatiflà, qu* Cinglenlem cellam ante tenuerat vehementius reclamavit fi» perperam traâatam, fe pallam injuriam affeterans. Cumque confdmm totum fuis queftibus fmplevtflet, communis filius Johannes ecdefie noftr* diaconus abfimtiam tui gravatus tandem furrexit, dc negotium id canonice definitum exoofuit. Cujus g mox relationi confrater nofter Oddo epifeopus Oftienfis tcftimooium contulit, dicens, vere abbatiffa de cella illa domini Urbani Pap* judicio reveftitam, vere poft menfes tres ad Barenfe concilium invitatam, quo cum non iverit, nuntium deftinavit. Ille negotii finem fubterfugiens, Abbatiflàm non plenius reveftitam clamabat, quia quafilam cell* chartas defenfionifve neceflarias minime recepifTet. Unde adum fuit, ut ner manum domni Roftridi Beneventani epiicopi chartŏ iple non ante requifits in confpeâu concilii redde-rentur. Mox Papa Beneventum regreflb, iterum Abbatifla per literas ut Sinueflam veniret vocata eft. Cum nec Sinueflam renifiât, nec quid eraviminis pati fe illa jufte conquereretur, ad S.. Germani oppidum, quod Cafino Monti adjacet, veniendi accepit inducias. Venit tandem, fed cauiam aggredi recufavit, conquerens adhuc, quid' nota omnia Cinglenfis celle monimenta recepe-rit. Fratres vero Caflinenfes facramento probate pnefto fuerunt fe nec plures, nec alias in eo* dem loco chartas, quam reddiderant, invenifle. XUa. quibufilam noftram dam munimina chartarum oftendens, ad Pontificis Coofpe&um prodcere noluit. Tandem domini Urbani Pap* ad concordiam fuadentis, noftrifque comraomttoqil bus parvipenfis, dam difeedens judicio locum dedit. Sic Dominus nofter fanâc in Chrifto memori* Papa Urbanus reledis diligentius Romanorum Pontificum decretis, Imperatorum prcceptis, loci fundatoris chyrographis, cellam ipfam

ANNO CHaisri

tia juxta canonum fanâiones pro abfentione habenda cunâis a Fratribus qui tunc aderant epifcopis feu CardinalBus ccnicbarar. His verbis coufiratrb noftri Oftienfis epiicopi, Albertusquoque nunc Sipontinusepifeopus, hujus autem attionis tempore tranlaâo Roman* ecclefi* Cardinaiis presbyter, quia * ipfeinterfuerat, teftificationis fue fufiragium copulavit. Romani etiam judices Petrus, & Rainbaldus negotium illud fe praefentibus pertraftatum perhibuerunt fe etiam dc Roman* legis librisfententiamproferentibus. His peraullius grave nobis vifum diximus, ut quae ab anteceflbribus noftris decifa fuerant, retraâarentur. Ceterum Abbatiflà illa vehementius infiftente fratribus noftris, epifeoporum quibufdam pnecepimus, ut in partem euntes ex confilio refponderent, utram caufa h*c retraâaoda ulterius videretur. Regreflb Brunone Signino epifeopo proloquente dixerant rationabile, ac juftum fibi domini Pap* judicium videri, ratumque id habendum tamquam canonico online pertraftatum. Et nos ergo in eodem ftatu femper manere cenfuimus, dc ficut tunc verbo, ita dc nunc feripto fancimus Cinglenfiun celiam fub difciplina femper religionis monafttoedifponendam ad jusfemper, de poflêflionetn Caflinenfis monafterii pertinete. Si quis vero hujufce definitionis, de confumationis tenore agnito obviam ire, dc cellam illam a Caflinenfi cœnobio feparare pnefumpferit, ipfi: quoque ab ecdefue corpore ecclefi* ju-dido fepatetur. Scriptum per manum Petri notarii Regionarii, dc Scrtniarii facri Palatii. E$o Pafchalis catholic* ecclefi* epifeopus fubfcripfi.

Datum Lateranis per manum Johaanis S. Romane Ecclefi* Diaconi Cardinale II. Kal. Aprilis Indiftiooe IX. Anno dominicae incarnationis MCII. Pontificatus autem domini Pafchalis fecundi anno II. Adcft figillum plumbeum pen*

a

CHRISTI CHRISTI

CONCILIUM GERUNDENSE

In quo Berengarius Barchinoneniis Epifeopus Monaftcrio S. Vidons Malfilienfis Ecdefiam S. Pauli de Subirads concedit.

TGmtKW *baffmu fiat Concilinei Gentndenft «s-A no not. ab RicherAo Cerdineli epofalice ftdij Eegato, «/ft» ebbett Mefilia^t S. K&oris Mone fitrii. JUnd mergit ex fe^xenti diplmete Berengarii Epifeopi Bertbinmtfj A Mertrn in eittplijjma euucioÊhrtae colleiiione* tm. i. peg. 584. odito.

In nomine fanâ* & individuae Trinitatis. Notum fit omnibus hominibus tam futuris, quam przfentibus, quod ego Berengarius gratia Dei Barchinonenfis Ecclefi* Epifeopus, dono cum confilio atque voluntate clericorum meorum, omnipotenti Deo, & ejus genitrici beat* Mariae, & beato Vidori Mafiilienfi martyri, dc beato Sebaftiano, dc Richardo venerabili abbati Maflilienfis Monafterii, dc ejufdem monafterii monachis prat&ntibus, dc futuris, ecclcfiam S. Pauli, quas fita eft in Territorio de Subtrads, cum omnibus fuis pertinendis, fcilicet cum hereditatibus fuis, cum omnibus decimis, culturae C'mittis dc oblationibusfuis, dc cum omtubus ab egro qu* fiai juris funt, & in antea erunt ut habeant, dc in perpetuum poffideant ipfi Maf-filienfes Monachi, qui erant in SSebaftiano per imperium dc obedientiam abbatis Maflilienfis Monafterit, falva in orrnibus reverentia, & obedientia Barchinoneniis Ecdefie. Qpod fi hanc meam donationem, quod abfit, in craftinum quaelibet perfona laicahs five Clericalis inquietare, vd perturbare qualicumque vexatione vduo* rit & lentaverit, non pervaleat, fed maledi&io* nis vinculo ligatus iram omnipotentis Dei incurrat, dc alienus a Chriftiana communione perfiftat, donec quod male lentaverit, dimittat, & fatisfaciens ad emendarionem. veniat, & mea donatio pnefenti charta firmata, flabilis inctermua maneat.

Fada eft autem h*c charta in Gerunda civitate, celebrante RJchardo Cardinali & abbate Maflilienfis canobii in eadem civitate conventum Epiicoponim & abbatum, comitum atque multorum principum anno ab Incarnatione Domini not. atra mulefimacentefima XXXVIIII. VIII. Idus Fdxuarii, feria IV. Indiâ. VIII. annosi. Philippi regis. Bereugarius Barchinoneniis Egdc.

trROMANUM CONCILIUM

Çw pontiftcum procedentium decreta centra inwfUtxras mnevmUur,

A Pafcbrie Ji pqps *April» menfe mmi* h o i. crMreftme. *

■« m..< s. ppi t h. ?·< .«»■ Qüperius >n differtatiooe ad eplftolas Pafchalis O adnotavi epiftolam apud Labbeum XLI. ad 5 Anfclmum anno h o i. datam faKfe. Id veto ex Eadmero lib. III. Novorum non difficili opéra eruitur. Nam epiftolam fllam dedit Pafchalis quo tempore a rege Henrioo epifeopi Romam miffi lunt ad pontificem; flit vero reduces tn Antliam, alias ab his quarum meminimus, po> Aeriores literas retulerunt fignatas Beneventi 11. idus Decembris. Reipfa vero conftat pontificem anno not. elabente Beneventi egiflè, ut prodit auôor coaevus chronici Beneventani S3ophise vulgati a Muratorio Antiq. liai. totn.I. idque Eadmero cohrrct, qui poft reditum legatorum illorum" habitam Londinenfêm fynodum anno no», circa feftum S. Michaelis archangeli, nempe Septembri menfe, narrat. Licere igitur Decembri menfe feripte, anno tlot. expediende eram . Ex quo inferas literas his pofterioribus precedentes die XVIII. Kal. Maii datas, non ferius anno eodem not. feribi potuifle. Ex his ergo literis habemus in promptu concilium Rome a Pafchali habitum, in quo lata a predeceflbribus A pontificibus de inveftituris decreta confirmantur. Ita enim in ea epiftola pontifex.* *Qua de re in fnri» nuper* apwd *nkir». (A patrum nofiârerxm decrete renovavimus, fentintes,* d* *interdicentes ne quis* «raw *üerùus burntnixm faciat Irico,* défunt verba hcc apw* Eadme» nun) *out de* mmm *laici ecdtfat out ecdqMUc» boxa fufiipèat.*

An Concilium iftud Romanum idem reputandum fit ac Romanum illud, quod Labbeus ex Urfpergenfi in fequentem annum nos. refert , definire non aufim. Quanquam enim fieri potuerit, ut (Jrfpergenfis in anno erraverit, cum tamen & annalifta Saxo Eccardi, quem per hoc tempus in vivis egiflfe puto, eidem anno illud affignet, hinc valida pro utriufque fynodi diftin&ione conjeâura deducitur. Conftat utique Romanos eorum temporum pontifices quotannis circa Martium vel Aprilim concilia habere confite» viffe ; quare duo per duos fuccedentes annos concilia iifdem circiter menfibus conftitui commode poflûnt.

MEDIOLANENSE CONCILIUM

fi» caufa Groffulari de iwafo fimoniace Mediolano# erebiepifeopatu accufati,

ANNO MCI. CÉLBBRATUM.

T' -l—r *iprandus, Mediolmeqfis facerdos, fervidus fimoriacorum & fornicariorum presbyterorum impugnator, qui en de caufa nnfo Û auribut mutilatus fuerat, Groffidanum ex Savoues# epifcopo nrcbiepifcopatum Mtdiolanenfem per fimoriam invafiffe accufaverat. Vt famam fuam tueretur arcbupifcopus fynodum ex comprovincialibus epifcopis coegit, n Laxdulpbo juniore Mcdiolanenfium rerum fynebrono feriptore deferiptam. Hujus feriptoris nd boc concilium quod attinet excerpte defumpta ex Puriceili Ambrqfiann Btflicu monumentis dedit Labbeus tom.* D *XП. pag.* 1094. *Venet. edit. Modo vtro cum integrum illud cbronicon dederit Muratvrius Rer. Jtnl. tom.* K *pag.* 481. *integriora ejufdem concilii nfln fuppetunt, fun cum in colleflionibut nondum legentur, ric dure juvet. Attamen concilii uUis promittendum eft aliquid de nxno quo concilium convenit. Lebbeus anxum* 1101. *affigunt, fed Murntocrias .Laxdulpbum cum biftoricit aliis fynebroris accurate conferens, ejufdem epoebam promovet nd exitum anri* nox. *vel feqxentis* I toj. *exordium, cut inbarendttm arbitror. Ila vero fcriptor ilk de fine fynodo cup. LX.*

Groflulanus autem. & ejus turba ad hanc apoftolicam monitionem (a) neque ad multas nobilium virorum preces pro presbytero Liprando fu'fas refpexit, fed cupiens fubvertere illum fibi laboravit, ut epifeopos & principes Longobardis commoveret, & cum ipfis fynodum celebraret . (i) Hujus fynodi tempus dum appropinquaret, & multorum nominum tumultus multa turpia adverfus GrofTulanum tumultuabat, (c) Et GrofTulanus ad compefcendum illum tumultum, quafi in prima vigilia (d) cujuslibct authentice noôis, (e), matutinum pulfare fecit, & gentem multam tam per fe, quam per fuos facerdotcs &. miniftros occa-

(a Nvmpe Urbani II. brwea literas. MURATO* .

(b) Synodum hanc Mediolanenfem indiAam fuifle fub finem anni 410*. aut inirium lequenels credere jubet calculus ex rebus proxime narrandis dedu&us. Interim adnota Madiolanenfts archiepifeopi fuanmam illo «vo auAoritatem, ad cujus natum noa tam iaffracanei epifeopi, quam Principes Lorçobardiar cotnmovenmor‹ MURATO*.

(r) Ideft muffitabat. MURAT.

(A Indicatur bic Iseimi *feda*litas Grnffnkni, qua prarter confuetatn morem recitandi matutinas horas ante auroram , maturiori tempore ealdem cani praecipiebat, dato facri aeris figno, ut excitatus novitate rei populus frequenttor adaflet. Neque enim apud eeclcn* miniftros mos invaluit, ut ad militias antique notatam primas , aut fecundas noAis vigilias difiinguerent. MURATOR.

(e) Poftremam QpadrageGme hebdomadam , que *manr* paflim appellatur , *nutbemieam dici* in Ambrofiana eccleGa compertum «Û : At de hac hebdomada minime loqui Landnlphum nofirum ex ipfius fafti narratione patet ; refert fiquidem cap. feq. poft varia inter Liorandum . & Groftulanom diffidis agitata , ft celebratam etiam per duos dies ia majori ecclefia fynodum. fuifle tandem compulfum eundem Lipraodum *vejfertina tora Dmm-*

Çy occafione matutini habita MMMgnvit, «Muem*. A propoiuit dicem: Groflnlanue nui pro nrchieptf-

ANNO CHRISTI

tutiao cantato, multo populo coram ipib convocato, de paffione Chrifti, ftc proditore Jude prolixum feymooem fecit, & fueeeuf· ipfemfertnooetln coaptavit, atone in fu* ftsi fenooms foyer fanfta Dei evangdia nullo interrogante publice juravit, quod a die qua cereflus eft ab utero matris, pollutionem non fecit, & carnem fuam non coinquinavit, (a) Arialdus vero monafterii fandi Dionyfii abbas, & Guazxo qui cognominatur de Orreo id ipfum jurando firmaverunt, & mox Groflulanus adjecit dicens; fi quis vult adverfum me dicere aliquid, nunc dicat; quod fi modo tacuerit, amplius adverfum me audientiam non habebit. Hoc cum presbytero Liprando renuntiatum fuit, & ipfe * fltarti cives ad ecclefiam S.Pauli vocavit in die, quibus dixit: Videtis me aHciflwn nafo, & auribus pro nomine Chrifti, unde mihi magna retributio eft promifla, fi in fine perfeveravero; pro amore itaque Chrifti, veftraque falute d pace, rogo ▾ os, ut ad me dt ea, qu« vobis dixero, intendatis. Et cum hax & plura bene dida beneque fonantia adverfus prstfertim fimoniam dixiflet,

prim^aiu

copo tenetur, eft fimoniacus dc archicpifcopxtu MediolanenG per munus a manu :f munus a lingua, per munus abobfequio. (i) Et cum hac in fuo propoGto procederet, iepiflune hortabatur omnes ut convenirent ad veram cognitionem hujus propofiti per* divinum judicium (c) adprobanun in vita, vel morte fua manifeftata per ipfum; fed Groffolani turba hoc perturbabat audoritate pontificum, qui Mediolanum venerant ad celebrandam fynodum cum Groflulano. Vcrumtamen presbyter ipfe adverfus -epifcopos difoutans rationibus & exemplis fuam fententiam funinuit, B nec dimifit. Groflulanus vero parvipendens hujus Presbyteri verba, veluti in pnefentia ejus nonefcnt prolata, fynodum fuam in ecclefia Sanftae Marite, quae dicitur hyemal *is*, per duos dies tradavit (d) atque in tertia in prato qui dicitur Brorium (r) coram infinita hominum multitudine dedit fententiam deponendi. Andream Primicerium, & alios facerdotes, quos Anfelmus de Rode Mediolanenfis archiepifcopos & a rege Henrico invetitus (f) ordinavit. Quam fententiam multitudo cleri illico, & populi & non multum poft

ANNO CHAIJTI

DmmWmt *fiùi éc remit gelmenua* ad judicium 'gnis parandum. Multo igitur ante debuit Groflulamia ea peragere, qu· hic deicribuntur. qiuenam ergo effent ille noftes *eatbeMur* ab auâore noftro vocate? exiftimavrrioa non alias fuifle quam noAes (estana cujushbet quadragefimalis hebdomada: feriam p ccedentea, quae cuna ex Ambrofiano ritu Crucifixi redemptoris venerationi dicatas fint cultu adeo peculiari, ut en die in reverentiam facrificii cruenti a primo dt fummo farerdote Chrifto Domino peraA i, facerdotes a facri celebratione abfiinere jubeantur, anihemfeie dici potuere, non fecus ac extreme hebdomade dies, quos ideo *eaibtnticti* dici cfedimus, quod cruente paflionis Domini memoria ac fi io ipfo archetypo expretia videretur, tumma fidelium religione ab ecclefia rtcdacnr; precipue cum advertam in iifmet noftibus a Groflulano habitum iermonetn *Ar fefrat Cbrifii,* ut hic Landulphus memorat. MURATOR.

(a) Hinc non obfeure deducitur criminationum materia, que in Groflulanum intorquebantur, cum adverfus Illum tutpia quadam obmurmurari a populo faperius dixit Landulphus, quemadmodum cap. *f.* num. 7. MURATOR.

(d) Tria hac pnecipua capita funt, e quibus fimoniam contrahi, Theologi omnes docent, quos confule: Hinc tantum collige, quam antiqua fit hac ftnfta loquendi formula apud fcholaflicos familiaris. MUR.

M N-mpe ignis, ad quod provocare tunc licitum erat; luperiori enim (acuto idem examen mdiftum fuerat in Florentina urbe a SJoanne Gualberto, qui Petro monacho fuo Vallumbrofano, poflea cardinali atque epifeopo Albaoenfi, tranfitnm per ignem mandavit, ut Petras Florentia epifeopus limonia reus publice comprobaretur; quod etiam ex voto accidit, innoeue flammas percurrente monacho iguw propterea nomen adepto, ut Deliderius abbas Calinenfis & Bertholdus ad ano. role, coaevi narrant, atqde ex eo Baromua ad Ano. io<|. Puricellius in Mon. Baf. Ambr. no. aad. aliique. Poflmodum fublata fuit hac judicii forma, cum ultra quam par eft tentari Deus videretur, graveique ab ecclefia indifta cenfura, quas collegit in Epitocn. facr. canon, cardinalis Lauraa, exponitque in Polyanthaa Pallavicinus V. *gargeti»*. MURAT.

(d) Hanc fynodum celebratam fuiffe anno sipg. tempero Qjtadragefime dubitari vix poteft. Cum enim faperius dixerit Landulphus, dom hujus fynodi tempus apnroipinquaret confitevifle fingulis authentic s nodiboa haberi concionem aGroflulano; judicium vero ignis peraAum fit a Liprando hebdomada fanftiorc poft celebratum cone Iium, aperte patet intra quadragefimalm dies, & quidem ad finem vergentes fynodum fuifle traftatam. MURATOR.

.(») Legendam BrotfsM*. Galvaneos Flamma in chron. Maj. cap. <1. *8t Bilium* fuifle ait pomerium arborbua confitum jn tanta deniitate, ut nemoris ft>ec>em reterre», eratque politum in ea parte uibls, que intermedia eft duabua infignibus Mediolani bafiticis S. Nazarii & S. Scephani, quibus adhuc fuperfleq nomen rnanfit in *Breli»*. Sed locus ifte fynodo celebrande aptus efle non poterat, nifi fortafle rxcifis arbor bus tunc temporis area patens induAa fuiflet r Alterum Brolium deferibit idem Flamma in mamp. flor. MS. fol. al. bare habens. Extra marts ciorlatis *tret* BrWfens Magam·, ubi *jaytati* ia *ermit tf gagait 4ivtr/u, tarrtiltlieait* can/e *irawattbeM*. Cerce hoc iatculo XII. extitifle bortos *Brolii* nuncupatos, in qmbus militaria figna fixit Fridericas Aenobarbus cum caftra in urbem noftrammoveret, tiadit Calcbus ad an. ijji. atque in hunts Brolii capita mam fuifle ecclefiam S. Babyla ex Othone Morena ad eund. arm. difeimus: fortafle hoc ipfum Brolii pratum erat, de quo Landulphus nofter loquitur. MURATOR.

J) Alteram ex MS· bibl. Ambr. conformius, ut arbitror, ad auAoris mentem, quam prodit particula illa Û* › legit *imvefiitat: ft* fane Anfelmum ab Henuco imperatore ecclefiafticas inveftituras contumaciter tuente, fuifle in archiepifeopum Medinlanenfem eleAum, atque ideo a Gregorio Vli. fummo pootifice improbatum, tradit Sigon. de regn. Irai. lib., ad ann. rotq. In hoc tamen aperti erroris ilium redarçwt Paglus in ent. ad ann. loly. cum Gregorius VII. vita funftus eodem anno, ac etiam die, quo Tedaldus Mediofanenfis archiepifcopos obiit. fuccefleris Anleimi eleftiooem improbare non potuerit. Tedaldum autem faris ctffifle non anno rolq. et credideraf Sigooios, fed fequenti ex Bertholdo fynrhrono feriptore id aflèrente indubium etl. An autem hic Anfelmos vere ab Henrico inveftitns fit Mediolanenfis aatiftes, Pagias negat. Berthold· auftontate inter alie fretas, a quo poft narratam Tedaldi mortem, hare (cripta dicit: Or *ruit [Me* fouefifiet» ettltjl* ieveftrt, trigert ttfet te eofit, teteftget t ttnrifihu /eg» ftU[meticer*e» ' tethelint» fi· bt Megit eetilHtn» A»lflata tjti reMmt UL* Attamen eruditilfimua vir ballucinatua eft; nihil enim in Ber» choldo a me diligenter evoluto Ce hac Anfelmi eleflione legitur, verbaqoe relata nonferipeoris illius, fed Baronii funt ad hanc annum retj. Corruit igitur ermeipuum illius fundamentum; cetera vero, quibas ex eodem Bertholdo Pagit» firmare fententiam iaam nititur, rem minime evincunt; que enim softer ille de coorara-ClCM Mediolani. fit quorumdam aliarum Langobardiss civitatum contra Henncum in XX. annos tndifta, « de Anlelmo in caufa S. Petri ftudiofiftimo tradit, ad annum iepj. poftremum fcilicet Anfelmi vite, non ad prisâmes, quo in archiepifeopum rMus eft, referuntur, itaque recedendum non eft a Landulpbi noftri fide, qui eum ab Henrico inveftitnm aperte dicit; prarcipue com Papebcochinm in hae re confeoticMcm habtamne m exegefi est. num. soi. ubi quamvis & ipfe perperam crediderit verba (upenus relata vete ia Bertholdo legi, Bttamea ne hilsam quidem a lententia fa· difcedit, qua Anleimi eleftiooem Henrici fchifmatict imp. auftoritati adferibit, *efie*. « idem profequitur, *Jt/rlati [Mfate teetretat,* eswr *at fVBtr IU. fri ejtu irrvta fte· fifftra nttfii {bietuu II. Gnprioi: tMm Itkjattittt mtfiigiii igfifitgt egattat ftaùft» farni,* <T cercwvft Mae *rttlefie teteMheri* MUBATOH.

£> poft rempus Pafchalis papa Romanos coaccm-A fetant, ft Deo gratias egit, ft interrogando

Attamen GroÆdani turba dimicans adverfus prʼ»«nk*ri«'e Laodulphum, epiidem primiceriiclaricum lapide occidit, deinde quafi fn confenfu totius civitatis diâum fuit presbytero, ad faciendum judicium multa ligna congregaret in prato, quod clauditur in muro juxta $. Ambrofii monafterium. Et presbyter ipfe plenus magno fpiritu annonam & vinum, quae ad eden» gum habebat pauperibus erogavit, fiiamque * fepvmvaaM O) pellem pro lignis pigneravit; cetera vero, que poÂdcbat in libris, & alie rebus ftaluit, ut confervarentur Landulpbo nepoti fuo (r) & ahimno, atque ecclefimacolytho, 'quitunç temporis difeebat Aureliani (d) ab egregio magiftro Alfredo, & nobili Jacobo, Statuit etiam fi contigerit ilhun mori tn illo judicio, fi quid corporis ejus refiduum fuerit portari ad ccclefiam land*: Trinitatis, quam ipfe, ficut fupra in privilegio legitur, in allodio (uo fundavit flt B.Petro tradidit. His ita ftatum it ordinaris, idem.... Ambrofii ecclefiam ivit, & cum ipfe fa&uras judicium .... manus Groflulani praevaluit A ipfa ligna in prato difpofita difperfit, ipfumque presbyterum ab illa difpofitione feparavlt ignominiofe. Deinde in domo fua & fanfti Pauli cedefu presbyter ipfe filuit, & quievit, donec pueri A puelle, mares & fotmine in proximo tempore clamaverunt : foras, foras, Grofluland. Hunc clamorem Groffulanus cupiens compefcere, habuit confilium cum fatcllitibus fuis, quibus dixit: Ite & vos, & publi.ee eligite viros de populo qui dicant illi Liprando, aut ad fatisfadtonem meam veniat, aut de terra ffta exeat, aut judicium, quod fe taâurum promifit, faciat. Coufiliarii itaque de latere ejus venientes ad concionem populi in vefpertina hora Dominice dici dc ramis palmarum, feu olivarum (<) publicaverant, que audierant a domino fuo archidpifeopo Groflulano; quapropter pon folum viri in concione cleâi venerunt ad presbyterum hanc legationem dicere, fed innumera hominum multitudo venit hanc legationem confirmare. Ad quorum clamorem clamantem veniat -presbyter ipfe Uprandus, ipfe humilis exivit, ft ut lega* tionem audivit, & intellexit, manus ad CKKM omnes nfi que vult, ft mandat. Et arabyttr ad cos terram non exeo, fed in ifla duobus diebus jejunium ago, & in quarta feria (/) faciam .udicium, proflante Deo; fed unde ligna emam, non habeo. Tunc Groflulani ft reipublice miniftri quercina ligna ad flammam ft ad calorem aptimma triginta folidis denariorum emerunt, quae in campo ante atrium ecclefias S. Ambrofu in duabus congerjebus refeicientfeus fe compofuerunt, longitudo quatum decem cubitorum fuit, & altitudo, & latitudo major flatura hominis cubitorum quatuor; via vero inter ipfiis congeries unius cubiti ft femis. His ita difpofitis quibufi dam lignis in via interpofiris, in quarta feri* (g) Presbyter indutus cilicio, camifio, atque cafida more Sacerdotis ab ecclefia fanât Pauli ufque ad ecclefiam fandorum martyrum Prothafii & Gervafii & beatiflimi Ambrofu nudis pedibus crucem portavit, fuper quorum fandorum altare, cereris facerdotibus deficientibus, ipfe fibi miftam cantavit; (A) & miffa cantata, Groflulanus quoque gerendo crucem. eamdem ecclefiam intravit, & pulpitum cum Arialdo de Mcregnauo & Berardo judice Aftenfi aieendit, & tado fikntio in populo, & presbytero ftante nudis pedibus fuper lapidem marmoreum, qui in introitu chori continet Herculis fimulacrum (r) ideni Groflulanus ait ad populum, Attendite, quia in tribus verbis hunc hominem vincam, & cjusconfiifionem oftendam : & ad presbyterum inquit : propofuifti quod ego fum fimoniacus per munus a manu; modo dic cui dedi ? Tunc presbyter fuper pofuhim oculos aperuit, & digitum ad tres illos, qui ftabant in pulpito extendit dicens: Videte tresgraodi&mosdiabolos, qui per ingenium & pecuniam fuam putant me confundere,: & nonne ille Diabolus, qui fuafir illum fieri fimoniacum per pecuniam, luadere poteft, ut adhuc maiorem pecuniam daret, ft veritatem occultaret, & tefta, & judices mundanos mihi auferret? & non nefeiris, quia propter vitandam aftutiam Diaboli, & pravorum hominum, ego elegi Deum judicem, qui neque per pecuniam, neque aliquo modo poteft falli in judicio? ad cujus judicium fi vul-

{·} Irritam caffamque ceCtfe hane depoCtionb fauentiam probat exercita poblice ab illo Andrea primiceritius tu· auftontas, quemadmodum in decnrfu hiftori· videbimus, De Pafchalis pape decreto nihil apud aoAores legitur; apprllalfe tamen ad fummum pontificem Andicam, aliofque depoGto; Sacerdotes ex boc loco clare colligitur. MI/X^TOR.

(S) *Lynx* Latina feu potius Graeca voce peregrinum boc animai appellatur, ejufque pellis varii coloris ma* cuus punflatim mfperfa adhuc io pretio efl. LqpMV *ftrvxnm»* vulgari vocabulo dici t Icribit Aldovrandus, fuie de illo agens M1/Λ><Γ.

(c) Qui bate fcripfit. MIZXAT.

(d) Hinc Pagius colligit antiquitatem & famam fludiorum Aurelianenffom, JHCZX^fT,

(C) dic a». Manii, in quem anno Sio;, hac dominica incidit. MUR.

(/) Nempe hebdomade ianAioris, lied cujus anni ea vere foret prorfus ignoravit. Puricellitu in monument, B*f. Ambr. num. spy. fententiam fuam protulerat, qua judicium boc ignis adferibendum anno sioi. *trrte &* rtddeaif, ut ipfe ait, *iomlufimu* (latuerat, Poftmodum lib. 4. vite S- Arialdi cap. <3. —fala rn *tHtliut* «c illud fequenti anno 11o*. adjudicandum cenfnit^At neque hoc anno id contififfe ex fuocsioa diftis liquido patet cum enim menfe illiua Auaufto delatam plebis *8t* nobilium acclamatione Mediolanenfem infulam <vo(-iulano oflenderimus, quis non videt innoxium huncLiprandi per ignem tranfitum poftrema quadragefimae hebdomada peraftum nonnifi anno tertio feculi ejuuem XII. p»(fe afigi ? Corrigendus itaque eft error typographical, qui in excactim jtm pluries laudatam Papebrochii irrevfit num. 104. ubi fub eodem anno nob. A judicium Liprandi, *a* Gronolani eleftio ponitur, quamvis hate fafta dicatur prediâo menCt Auguflo: Ceterum id iccurr dicere poterat Purieellius ex Galvanei Flammae ebron. majori, & altero MS- *flot Florttet* ab ipfe relati*, m quibus bare habentur. In millefimo centefimo tertio tecunaum chronicam Gothofredi de BuflTero, failum fuit judicium ignis presbyteri Aliprandi ecclefi· S. Pauli fe compito Gothofredua enim de Bofiero, cu-}m« epus MS- de vitis SS. extar in Biblioth. capituli Metropolis prope luculum illud vivebat. Uberiora in hanc rem argumenta vide apud Pag. in erit, boc ipfo anoo not. uum. «. MURAT,

(y) XXV. Martii. MUR.

(b) In more pofitum fuifle ut ante examen ignia misa caneretur, tradit Edmundus Marttae torn.}. da ant;q. eeclvfic ritibus pag. mihi qyt. MUR.

(1) De hoc fimulacro plura Cifierit Puricellitu in monqm. bai Ambr. num. say. A in vita S. Herieaib. cap. IS. quamvts qua d< comitibus Angierie tc flemmace Vicccomitum antique ibidem teguntur, ego jam refineverim in append, ad vindicias SS, corp. GarvaL A Procaf. num. y. MUR.

ANNO

fi vultis vain paratus fum quod promlfi facere. A Et Graflulanua ad eumi modo dic da qua fimoala dicis? Et presbyter ad illumj modp dk tu quai eft bona? Et Groflûlauui auquaatulum febfiluit, de ait: Eft fimosna, qunfimoniacum non deponit. Et presbyter ait: ego dico déilla, quas deponit abbatem de abbatia, epifcopum de epifcopatu, archiepifcopum de arehiepifcoparu, in quo eft. Et cum in his verbis fatisfecilkt omnibus, audivit populum clamantem: Exite foras ad judkhim, exite foras ad judicium. Et presbyter in hoc multiplicato clamore, Ifcot fteuem defuper lapide continente Herculis fimulacrum g profiluit, & una cum populo in campo, in quo erat lignorum congeries venit: ibique dum ignis lignis accendebatur, presbyter circumflantibus dixit: Vos praaer me non cernitis faccrdotem qui hunc ignem ciihi benedicat (a) fed cemitischartam hanc quam teneo, in qua fanda verba, Ûc ligna fanft* crucis caminentur.· Et ego minifter hrc verba & ligna inferius dicam & faciam.* & Deus qui eft Dominus meus defuper ignem benedicit.' & audientes & bene intelligentes dixerunt Amcn. Atque cum in circuitu ignis hstc verba dixiifet, & figna feciflet, & aquam benedidam & incenium fuper ignem, allante ibi Grof-C iulano afperfiftet, dubitabat de ordinando facramento apud Groflulanum, & Arialdum de Me regnano, qui erat quafi potentilfimus princeps Groflulani d procurator judicii, & expeftans presbyterum per ignem in mortem finiri, vel per nimium terrorem ad Dominum fuum Groflulanum converti; ipfe namque (fi Berardo judici Aftenfi hanc legem non folum per mortem, fed & per quamlibet ignitam lafuram in presbytero fadam condemnare dixerat. Abfit quod befura (e) fed ignem adeo magnificabo, quod procul oculos ignis de capito ejus eruet, & in ipfoigne_. rudens cinis putrefiet. Attamen presbyter [illegible] vidiffet eos de ordinando (aeramento (d) dubitare, dixit ad cos: finite me, quod ego bene ordinabo, nec finiam fecramentum, donec dixero tantum quantum vobis fatisfecerit. Et illico in confenfu eorum apprehendit cappam Groflulani, ipfemquc quaflavit dicens. Ifte Grdfulanus, <nii eft fub ifta cappa, & non de alio dico eft Simooiacus *de* archiepifcopatu Mediolani per mumis a manu, per munus a lingua, per munus ab obfequio. Et cum illis videbatur fufficerc addidit. Et ego ad fiduciam maleficii, aut incantarionis vel carminis non intro hoc judicium, fic me Deus adjuvet, fic ifta fenfta evangelia in ifto fanfto judicio. Fafto hoc facramento concorditer Grollulanus equum afeendir, & ad ecclefiam S. Johannis, quii dicitur ad coneam (r) venit. Arialdus vero prmdiftus dcMeregnano inquirens, flt expeftans plenitudinem ignis presbyterum tenuit, & tenendo manum fuam lanam procul ab ipfo calore ignis fenfit, & tamen ad presbyterum inquit.* Presbyter Liprandc 'vide moriem in igne, convertere ad Dominum meum archiepifcopum, habita fecuritate tuae vitae, alioquia vade, & arde te cum Dei makdiftione. Et presbyter ad illum.* Sathana retro vade. Illo retrocedente presbyter proftratus a terra levavit, & ligno crucis fibi appofito, ingens flamma ignis in meridiem dc fepremtrionem fe divifit, & via apparuit, quam presbyter intravit, & tranfiens per ipfos carbones ignis, ceu arenam calcaret, leniit, & dum-per ipfam viam transibat, flamma poft ipfum coibat, dc ut ipfe mihi dixitj dc hene intellexi, donec in via hujus ignis fuit, hanc orationem Deo protulit, dicens: Deus in nomine tuo falvum me fac, dc in virtute tua libera me; Deus iu nomine tuo falvum me fac. Et dum tertio proferret hoc verbum fac, fe extra ignem vidit, nec in fe, nec in fuis facerdotalibus veftibus lineis, ac fericis, quibus erat indutus, five in' cilicio befionem ullam fenfit.

Tunc populus plene, quali ex uno ore laudem Deo, dc huic presbytero extra dc intra civitatem contulit. Grollulanus vero intrepidus fedem archiepifcopatus déferait, dc civitatem, quia aperte communi civitatis (f) juratum erat, quod neutri eorum, nec alicui de parte illorum pro hac aftionc malum fieret, nifi quod Dominus fibi faceret. Sed quia prsefcntia epiicoporum fuflragantium (g) huic legi, dc triumpho favorem intogre non praebuit, dr ignis manum presbyteri in projiciendo aquam, dc incenfum fuper ignem befit, dc quia pes equi Joannis de Rode (i) nudum presbyteri pedem de igne exeuntis dure caltavit turba triftis de cafu dc ruina Groflulani in presbyterum *& ejus* legem poft paucos dies fcandalizavit (i) fic fcandalizando, ngitatu quotumdam facerdotum praelia dc homicidia multa commifit,

t

WIN-

fit) Btiam boc fcrvari folitum h hujufmodi judicii» pet ignem teneatis docet fnpraciutue Marthene. MURATOR.
<*) Scilicet Graffulanus. MURAT.
(r) Senfua efle videtnr. sued Berardus judex non tam modice libandam cutem Liprandi valla ilia ignis mole, eaam excitare meditabatur, fed omnino abiumeadum effe intrepido fibi polliceretur. MURAT.
(dj idefl iurisjuraodi farauds.
V) Bccfena boc in tube noftra ad viam Romanam pofica etiam in prufens nomen boc garlt, cum antiqui* tus Aceretur Coemeterium Peregrinoram. MURAT.
(/) In alieto ex MSS. Bibl. Ambr. legitur communis civitatis ore. MURAT.
(g) Nondum enim Mediolano difeeflerant poli fynoduoa recenter a Gratfulano celebratam, onde confirmatur ioins bojae fynodi tempos fnpérios flatutam. MURAT.
(b) Seu Rhaude pago, 0A0 mUliatibus Mediol. didito. MURAT.
(s) Idefl a concepta prius r«*fta opiorane de iupsaodi cranfitu innoxio per ignem receffit. MUR

"Ť"› Gft dft G® GDG&G& G® GG G «ṭ·™

» WINDESHORENSE CONCILIUM

Cberteee faeUtieeis tccltfi» Ntrwiciefij rwyiraaoM,

Anno mci. maritum.

Tl'· T TErbertus epifeopus Norvicenfis cum tempus opportunum accidiflet ad parlamentum domini regis, ubi archiepifcopi, abbates, priores Angliæ, & magnates conveneraut, accedens de confenlu regis fit regina B. Anfelmi tunc Cantuarienfis archiepifcopi, epifeoporum, abbatum, & magnatum, fecit chartam dc fundatione, β dedicatione Nonricenfis eccUGss eum folemnltate qua decebat, cui confenfum, dt aflenium adfiftentes, fubfcripferunt apud Wmdxhorcs, menfe Septembrt MCI. rex & Matilda regina, erehlepifcopi Cane. dtEbor., epifcopi ofto, porter Tuicutenfanepifeopum, papzlegatum, XI. comites dc magnates, VII. abbates, IV. derici.

GP CONSTITUTIONES ECCLES1 ASTICÆ

*S*h Colommmo rtgt Htmgtrie, tf Str/ψΛή» ercUtfifctp» Siriÿ*itefi edite circe* «nbmw iioj.

NARRATIO PRÆVI A.

P. P«i«r*y Coae. Kuai Hμ |·ıl* f'» »

I. T~^ Repto rebus humanis Ladislao » Ia quem publica veneratio populi fecuta eft, Coloman^s, Geyzz I. filius, e Polonia advolat, & in Regem inauguratus, Hungariz gubernationem capeffit . Agnomini (*Konyvcc* , vel *Knmyots Ketouny, Hbriftr Cttomeeatu)* volumen precum canonicarum, quo pfailentibus monachis immixtus utebatur , occationem przbuifle ait, ClarifF. Otrokoczy; quam-vis alii , ob dirum , & ctudele ingenium , facerdotio a fando Ladislao deftinatum , & Varadinenfem Epifeopum, eadem ex caufa , nullo czteroquin meliore argumento fuflulti, perperam in eo effingant: ut Ecclefiz regimini admotus, mores , &. ingenium atrox , e rerum , quz tra&aret, fanditate coerceret. Sed in litem hanc non ingrediar: przterpro-pofitum eft enim, ea dicere, quz hiftoria in hoc rege ad laudem vel vituperium alias expinxit.

II. Colomannus itaque , ut gloriofa Stephani , & Ladislai capta ad omnem Chriftianz reipubticz formam expoliret, comitia ab anno MXCVI. ad annum ufque MCIV. ferentibus inter profanos Magiftratus fuffragia Epifeopis , fzpius habuit . Canones porro , cum nemo in perpetuitatem legum intenderet, ubi ad populum fernel perlati funt , errabant fparfim in Regno . Seraphinus Strigon. Archi-Epifcopus , pro munere fuo , ad religionis zque ac Regni firmitatem , follicitudine aliqua fatagebat ne conftitutiones , vitio annorum & negledts Procerum elaberentnr in oblivionem . Colomanno proinde audior fic , ut per Albricum, virum Ecclefiafticum , candidae mentis» &. *juris* prudentia, ea crate infignem , fbumque a factis domeftici* miniftrum , *Dccrtce* variis Regni conventibus probata, in duos libros contra-Cheret . Infcripfic itidem Albricus collectionem fuam Seraphino Archi*Epifeopo przfattone non ineleganti. Multis ad laudem Regis in eadiflerit; quod, nefcias, an aflencationi (id autem de virj integritate nec quidquam fuipicor) an corruptis nondum Colomanni moribus debeas. Annum editarum conftitutionum nondum ad veritatem digerere potui . Inter lucem Itaque , & tenebras diverfanti, diluculum aliquod affignandum videtur, annus fcilicet MCI1I. (Corpus Juris Patrii annum ponit MC.) cum Seraphinus , quo motore, & patrono Albricus ftudium iftud fufeepit, ex Dalmatia redux, diem ultimum currente anno 1104. vixerit. Ex *ertictdii* utriutque *Dc* creti,* Canones Ecclefiafticos huc intuli-^mus. Notatiunculas dedit fupellex domeftica manufcripta; tumufus, annorum curfu & exemplis firmatus. Plurima in Synodo Szabolchenfi jam aperta funt, & in Conciliis fecuturis redibunt· Quasprzco dudum cecinit hiftorias, infererc non libuit. Vid. Corp. Ju. Tri.

ME-

aeMBaexaniMa»

MEDIOLANENSE CONVENTICULUM,

De Grcfulani archiepifeopi cietfone. Anno Dom. (i) MCI.

Λ?,1·.***1 tii. x.

TYM» Anftbnt Mtdiolamqfi arcbiapifiopo, Petrus Grofulamu, epifeopus Anwwnft, in Mediolanenfem catbodram per fimoniam mtrufus efl.

giMtwrar, *nafo Ü auribus «d nutianliM tramatus: Grofulamu tueri ft provincialis fimodi auSoritata imitait. Quod PuriteUus i» Ambrcfiana beififieu momemtntù, ex chronico Landulfi de S. Paulo recitat kmc in modum*: Talis igitur ac tantus facerdos obedientiam Grofulano, quippe quemfcicbat efle fimoniacum, pntftare interritus recufabat. Ceterum Grofidanus ex adverfo, ut ipfum ejufque afledatores ab ejufmodi propofito dimoveret, provincialem frnodum hac in urbe congregavit, omnefque fisi adverfarios, habito ad populum fermone, provocabat in hrc verba: Si quis vult adverfus me dicere aliquid, nun©> dicat: quod fi modo tacuerit, amplius adverfum me audientiam non habebit. Hoc cum presbytero Liorando renunciatum fuir, fit ipfe plures cives ad ecclefiam S. Pauli vocavit in die. Quibus dixit: Videtis me abfcifliim nafo & auribus pro nomine Chrifti: unde mihi magna retributio eft promifla, fi in finem perfeveravero. Pro amore itaque Chrifti, veftraque falute & pace, rogo vos, ut ad me & ea quae vobis dixero, intendatis. Et cum haec, & plura bene difta beneque ibnantia, prefertim adverfus fimoniamdixlflct, propofuit dicens: Grofidanus qui pro archiepifcopo tenetur, eft fimoniacus de archicpifcopatu Mediolanenfi, per munus a manu, per munus aUagua, per munus ab obfequio. Et cum in fuo propofito procederet, fepiflimehortabatur omnes, ut convenirent ad veram cognitionem hujus propofiti, per Divinum judicium approbatam, m vita, vel morte fua manifeftata per ipfum. Sed Grofulani turba hoc perturbabat auAoritace pontificum, qui Mediolanum venerant ad celebrandam fynodum cum Grofulano. Verumtamen presbyter ipfe adverfus epifcopos difputans, rationibus & exemplis fuam fententiam liiftinuit, nec dimifit. *Addit Zjpnmdnnt oeenfntionis fua fident ctt^fimuffe ntirtcnle, ii ilUfwn nudis ptdikxs preffiffi carbones', ingtnitmqtu regunt pcrtro^fiffe, idytt fynodi tempori: quod confiet ut kis Landulfi verbis*. Sed quia praefentia epifcoporum fuffraganeorum huic legi & triumpho favorem integre non pnrbuit.

f^un amo MCI. gefit effe, Ltndnlfo, qui rebus ijfis intererat, credendum potius, quam aiiis vel MCI H. anuum, vel MCtv. affignantibus, merito Puricellus exifiimat. Cotera autem qua ad banc controvcrfimn fpeüant, infra repcries ad an. MC111. iT Mcxvi.

SYNODUS ATREBATENSIS

In qua Lambertus Epifeopus Odoni Eremite Ecclefiam Aiulcurtis donat.

Bx Baluil mlicclllii.

IN nomine Patris & Filii & Spiritus Sandi. Ego Lambertus Dei miferatione Atrebatenfis Epifeopus gaudens de religiofa converfatiooe & eremitica vita tua, reverentiflime frater & compresbyter Odo, defiderio defideramus paci ‹5c quieti cue cam prefentibus temporibus quam & futuris providere. Unde juftas pctitiones tuas & Balduini Decani noftri pio anèAu profequentes, & te & fucceflbres tuos religiofe & canonice inibi viâuros hac donamus libertate ut tantummodo Epifeopo refpondeatis in manu ejus in libertate fpiritus permaneatis. Ecclefiam itaque illam quam devotio tua aedificavit in loco folitudinis qui dicitur Aiulcurtis tibi & fucceflbribus tuis in propofito religionis perfeverantibus libere poflidendam contradimus, & curam animarum confratrum tuorum heremitaram tibi committimus, & decimam agri eidem Ecclefic circumjacentis, quem fratres tui beremit· excolunt, annuimus. Rogamus ergo in Domino tam oneftntes fratres noftros quam & fucceffores noftros Epifcopos & fandorum canonum audoritate interdicimus & noftra ne quis hoc donativum libertatis violare aut corrumpere pr··fumat. Si quis fcienter hujus noftne inftitutionis privilegium infregerit, excommunicationi fubjaceat quoadufque refipuerit fit Ecclefte Dei fatisfecerit. Fiat, fiat. Ut autem perenni tempore hoc decretum firmum & ftabile maneat, telles fideles annotare curavimus. S. domni Clarembaldi Atrebatenfis Archidiaconi. S. domni Roberti Obftrevandenfis Arcbidiaconi. S. domni Aloldi S. Vedafti Abbatis. S. domni Alberti Halnonienfis Abbatis. S. domni Hamerici Aquicinenfis Abbatis. S. domni Richardi Marcinienfis Abbatis. S. domni Roberti Molifmenfis Abbatis, S. domni Sigeri S. Petri de Gant Abbatis. S. domni Johannis de Monte & Eligii Abbatis. S. domni Adam de S. Auberto Cameracenfis Abbatis. S. domni Raineri de S. fepulchro Abbatis. S. domni Cononis de Arida Gamantia. S. domni Odonis Prepofiti. S. Anaftafii Cantoris. SS. Canonicorum Gualteri, Algifi, Robert!, Bolduini, Rogeri, Gerardi, Andree, Guimari, Petri, Anfelli. SS. Diaconorum Mafcelini, Arnonis, Johannis, Gerardi, Guameri, Guagonis, Balduini, Radulfi, alterius Johannis. SS. Amulfi Pnepofiti de Lens & Lidandi & Guagonis Canonicorum. SS. Herbert! Decani, Durandi, Amandi, Gualteri, Odcchini Canonicorum Duacen-

(i) Cum Aniciana Mctfiolaaenfe Archiepifc. anno ChriSl 1101. ConAantinopoli obierit, cjoi eaoes noonifi anno nos. Mediolani nunciata cfl, neque citius Grofulanus eligi, & a Grofulano, jam Archiepifcopo, Coacilium potuit convocari, nt notat Pagius ad au- Chr. nos. n. y.

onusri 'cenfiurp 3. Plotberi Sacerdotis fie perfonx alta & ^rs ' Aâu» Atrabati in fynodo in Ecdéfia B. Manar femper Virg. anno Dei Chrifti pct. india, ix. xvn. Kal. Novemb. anno antem pontificatus domni Lambent Atrebatenfis Erilcopi oftavo. Ego Lambemu Atrebatenfi» pdcopus hoc libertae» donativum relegi, fignavi, fubferipfi t & in nomine patru bcfilu dclp»ritu» (ancti complevi.

ANNO CHKIST1 — ANNO CHXISTI

CONCILIUM LATERANENSE

Sub Pafchali II. papa primum, contra Henricum IV Germanix regem celebratam anno Domini Mai.

DE rehas ia hac fynodo geftis Conr.tdis «MarB Urfpertmfis ifla refert. Anno Domini Mcit. imperator Henricus, habito cum principibus colloquio, Romam ieprofeâurum, ac generale concilium circa Kal. Febr. inibi convocaturum condixit ' quatenus tam' fua, quam domini apoftolici cauia, canonice ventilata, catholica inter regnum & facerdotium confirmaretur unitas, qux tot annis fcifla permanfit ' Conftat tameri mx ipfum juxta placitum renifle , nec nuntia digniuti apoftolice lubjeftionem profirentia mififfe Ncc hoc latet, quod alterum papam ipfi domino papali fuperponere , fi fien poflet, conatus fit, ncc profecerit · Tranfaâa poft hxc media cuadragetima , convenientibus univerfis Apulis , Campanis Sicilis, Tufcanis , totiufque fimul Italis pratlulibus, (Jltramontanorum autem quamplurimorum patrum legatis, fynodus magna Ronue eft habita: ubi. prxter antiqua patrum inftituta more Colito reverenter confirmata, etiam fiepe diâum noftri temporis fchifina inter prxeipuas hxrefes computatur, ac perpetuo cum tuis sudoribus atque iequacibus anathemate , hujufmodi iubicripta prafedfone,' «ondemnatur,

Foracala aaatheautifmi,

Anathematizo omnem herefim , dc prscipue eam qux ftacum prgfentis ecclefix perturbat , qux docet & adftruit anathema contemnendum, & ecclefix ligamenta fpemenda efle . Promitto autem obedientiam apoftolicx fedis pontifici domino Pafchali , ejulque Cucceflbribus, fub teftimonio Chrifti & ecclefix , affirmans quod affirmat , damnans quod damnat fanda & univerfa» Iis ecclefia.

HaHenat formai». De aEHs fyaodalihas hac fahjangit Urfpergeifis: Ibi etiam quam fententiam in imperatorem vel patricium Romanum Henricum idem apoftolicus Pafchalis promulgaverit , nos quoque inter innumeras diveriarum gentium catervas, proxima corna Domini in ecclefia Lateranenfi ab ipfius ore didicimus : nimirum poftquam oâavo Kal. Oftobr. maris ftuftibus Joppx traditi, Rome fumus per gratiam Chrifti pixdiâa majore hebdomada introduâi, „ Quia , inquit, tunicam Chrifti fcindere, id eft , ecdefiam rapinis & incendiis dcvaftare , luxuriis , „ perjuriis atque homicidiis commaculare noq „ ceflavit: primo a beatx memorix Gregorio papa, deinde a faxâiflimo viro Urbano ^nedeceflbre meo, proprer fuam inobedientiam excommunicatus eft atque condemnatus : nos quoque in proxima fynodo noftra judicio totius „ ecclefix perpetuo eum anathemati tradidimus. „ Id notum efle volumus omnibus & maxime „ Ultramontanis , quatenus ab ipfius fe contineant iniquitate. “ *Hac de rtias ia hac fynodo gefii, Vrfrergeifs*

Ave etiam cencili» erehiegijcepas Capaaaas Ca^aatihat monachis accufatas facrilcgii, fntta- tiam fahiit, ac faiisfecit . fie» gefiam fic narrat Petras diaconat ; Sequenti tempore idem abbas Capuam pergens , capellam S. Angeli ad Formas , qux in honorem S. Nicolai noviter con. ftrufta erat, fecit a Briinone Sigmenfi eoifeopo, & hujus monafterii monacho, dedicari : eonvocato etiam Senne Capuano archiepifeopo. Fafta itaque dedicatione, .die alia idem archiepifcopus. congregata Capuanocum multitudine , armata manu mifit illos ad eamdem ecclefiam violandam, altareque demoliendum , & reliquias inde auferendas, tibique afeortandas. Hoc faâo conquerebatur contra noftrum abbatem & dktum op'feopum , quod'contra çanones egiflênr m cadem dedicatione, metropolitan© non cedentes in his quas deceret archiepifcopum agere. Noftri una cum epifeopo dicebant fe concorditer egifle omnia qux ibi gefta elfent. Hac de reinfimolatus a noftris in fynodo Romana idem archiepifcopus , tnuptiooem ecclefix , deftruâionem altaris, reliquiarumque violationem objicientibus una cum clero civitatis & populo , emçndaturum ie nata refpondit: quod etiam fecit. *Hac Petras.*

AD RES IN HOC CONCILIO GESTAS

Refert de Marea, chartam hanc quam ego hic ex eo refero, datamque teftatur Anno 1004. *a* Willelmo Archiepifeopo,

G. Dei gratia Âafcitenas Archupifcepas Sedis stpoftolica legatas cariffiaess ia Cirrifto frairibas venerabiliteu epifeopis , aliifeu Ecclefiattsm Praiatis, tf diieAis filiis Comitibas , b'scecomitibas , aliifyae Paronibas , aaivcrfo qaaqae Clero fy papal» per Aafcitaaam provinciam co^Utate, fala tem (J apoflolicam benedifiiomm,

CUm ex officii noftri debito reneamur univerfis fidelibus cure noftrx commlihs , falubri difpofitione providere , nunc pnefertim urgente apoftolici mandati auâoritate , ad quem (pcftac totius populi profeftibus invigilare, oportet, noa fuper bono pacis & treugux Del fubditis noftris propenfiorem curam impendere · Inde eft quod juxta ftatuta generalis concilii Rome nuper celebrati, pacem & treuguam Dei in provincia noftra ex parte Dei & Domini Papae, & noftram ab omnibus jnconcufle & inviolabiliter obfervari przcipimus . Forma pacis dc treugux Del talis eft: Treuguas a quarta feria poft occafum folia, u(que ad fecundam feriam poft ortum tolis ; ab adventu Domini , ufque ad oâavas Epiphaniae ; & a Septuagefima , ufque ad oftavas Paf. chx ab omnibus inviolabiliter obfervari prxeipimus. Si quis autem treuguam violare tentaverit, poft commonitionem faciam, fi nos fatisfecerit,

' Pria-

Princepa fuus, dt Epifcopsts cum Clero fe popu- -Io cogant cum , injuriam paffis fat«facere, ad Su! vicinorum oaronum. u rnorepa, leu Barones vel populus ddfimulavcrun, tam Principes quam Barones exrommunicencur, fe tota terra eorum mierdiâo fubjkiatur, omni privilegio per fon* fe Ecclefi* ctflânte. His rcro temporfeus, & omniboi fcftis B. Mari* cum precedent! die fe fubfequenti , S. quoqne loatmis Baptift*, fe BB. Apoftolorum Petri dc Pauli, fe a Vigüia Pentecôftes ufque ad O&avas; fe omnium Sanftonnn fefto, omnia pacem fefecuritatem habebunt . Omni vero tempore perpetua pace fe fecuritate gaudebunt Canonici, Monachi, Presbyteri, derid, fe omnes idigfoùa perfonc, con B verfi, peregrini, mercatores , raftici euntes, fe redeuntes, fe in agricultura exiftentes, & animalia qufeus arant, fe in qu* femen portant adagrum . Domine cum iociis fuis inermibus , fe omnes fionin*, fe omnes res Clericorum fe Religioforum ubique fe molendina. Prindpibus autem fe dominis terrarum jura fua fe confuetudines non contradicimus in terris fuis. Ecdefi* falvitatem habeant XXX. pafluum circumcirca , mouafteria tero LX- H*c vero ut fitmiusobferventur, Comites, Vicecoraites, Barones, univerfum quoque denim in pnefientia Epiicoporum . populum in pnefientia Clericorum, a feptem annis fe fupra, jusjurandum pnsftare pnecipimus . Forma juramenti talis eft. Jurabunt fe paccmfe C treugam Dei juxta pneferiptum tenorem obfervarnnes, de violatores pacis & treuge Del perfecuturcs, & quod de rapina nihil fcienter emant . Qrad fi quis huic decreto contraire tentaveritin A non jurando , vd in non perfequendo , feu in conduâitias--mes , vel raptores tenendo , aut f--------- . rapinam emendo , Princeps illitu terna, flt tota eius terra nifi debitam vindi&am exequatur, omni mcerdifto & excommunicationi fubjiciatur , omni privilegio perfosse fe Ecclefi* ceffonte . Excommunicari non làlutentur , non tondeantur capita eb, non abluantur, in mappa non comedant , neque ad aliam communionem chriftianam recipiantur, prêter baptifina parvulorum flt poenitentias in fine . Princeps autem , fe cuncb' meles noftris obedientes mandatis, qui bonum pacis ope dt confilio fuo foverint, & contra violatores paci* fideliter decertaverint , & ptefertim contra conduftitias & peftilentes gentes fi in vera pernitentia in hoc Dei fervitiodedefi* univerfalis , omnium peccatorum fuorum indulgentiam, fe firu&um mercedis *tcrn*fenon dubitem habituros. Caneris vero, qui contra eos arma fafeeperint, dead Epifeoporum five aliorum Predatorum confilium, ad eos decertaverint expugnandos, biennium de injunfea poenitentia relaxamus, aut fi longiorem ibi moram habuerint, Epifeoporum diferetioni , quibus hujus rei cuta fuerit in/unda committimus, ut ad eorum arbitrium major eis indulgentia tribuatur. Hlos autem qui admonitione epifeoporum in hujufmodi parere contempferint, a perceptione corporis dc Sanguinis Domini jubemus fieri alienos. Epifcopi vero five Presbyteri qui talibus fortiter reftiterint, officii fui fufpenfione muldentur, donec Apoftolicæ Sedis miiêricordiam obtinuerint

b»

CONCILIUM LONDONIENSE,

SUB PASCHALI II. PAPA PRIMUM,

Pro reformanda ecclefia celebratum ab Anfelmo Britanni* primate & regni totius epilcopis atque abbatibus, anno Domini MCH.

G.C. des *jhgir ite mmo Zandinenfiacon-D, cilio: alteri depjfititmm obbatam fxinfm, & alioreav clrricerM* NK*tfrê»ari«*, tribuit: alteri decreta multa ad ecclefia reformationem. Vm tamen hae omnia Ltndinenfi cencilit perfodit font, «t conJiat ex ipfo, qmm adducit Bmitu , ITilleImt Maltùtfbnritqfi: mxltOfm MWfcfi ex Eadmero S. Anfelmi «UJcipah tj perpetue comite ac convivare , φα prffitetxr ita concilium a fe tradi, xt ab Anfelmo iffa Jafcriptxm accept. Exm etffl fefnamxr nudiorem , & Ltadinenje anni MctJ- concilium iifdcm faibxe ille verbir defcribamxt . Eadem prope font füldmi Malmcibxrienfii , mû ab Eadmero ea mmritaritr efi*

„ Per idem tempus, râper *Eadmerxr hifi. lib.* m. celebratum eft generale concilium epife. E dc abbatum totius regni , in ecdefia B. Ptetri apoftolorum principis, qu* in occidentali parte Luodoaba fit< eft . Cui concilio pneiedit .. Anfelmus archiep. Dorobernenfis confidentibus c» fecum, archiep. Eboracenfi, Gerardo , Maun ritio cpUc. Limdooenfi, Willelmo dedo epif M copo wintouienfi, Roberto epife. Lincolnicn- „ *fi, Sandbne* Wigomenfi, Roberto Ceffrenfi , „ Joanne Bathonicnfi , Herberto Norvicenfi , „ Radulfo Ciceftrenfi, Gunduifo Rofienfi, Her- „ *no * PvxÿarcDÜ* , dc duobus noviter invcûl- «« » Ro^erio fcilicet Serberienfi , dc Rogerio „ Herefordienfi. Osbernus autem Exonienfis, in» „ firmitate detentus , interefle non potuit . In „ hoc concilio multa ecdefiafticc dilciplin* ne- „ ceifaria fervari Anfelmus inftituit : qu* poft- „ modum fedis apoftol. pontifex fua audontare „ confirmavit . Cujus concilii feriem , ficut ab „ eodem patre Anfelmo deicripta eft, huic ope- „ ri inferere , non incongruum exiftimavimus . „ Scribit itaque fic.

Anno Dominic* incarnat. MCII. quarto autem pnefulatus Pafchalis fummi pontificis, tertio regni Henrici gloriofi regis Anglorum, ipfo annuente celebratum eft concilium in ecclefia beati Petri in Occidentali parte juxta Lundoniamlira, communi confenfu epifeoporum, & abbatum, dc principum totius regni . In quo pnefedit AnfeImut archiepifcopus *uoroberoeniis,* & primes to» ritu Britanni*, confidentibus venerabilibus viris , GerardoEboracenfi archiepifcopo, MauritioLundooienfi epifeopo, Wilielmo Wimoni* elefeo ©piicopo, aliiique tam epifeopis quam abbatibus. Huic conventui affuerunt, Anfelmo archiepifcopo petente a rege, primates regni. quatenus, quicquid concilii auâoritate decerneretur , utriuJquc ordinis concordi cura fit lollicitudina ritum lervarctor. Sic enim neccfiê erat, quum multis retro

-----—«m aante fynodali cultora cafliuue, vitiorum ro ptibua fhccretccntibus , Chriffiame retigkMMS favor b Anglia nhnfs refrixerat.

Primum ergo , ex auAoritat· fanftoram pa» irum, fimtmbas herefis farreptio b eodem coocilio damnata eft. In qua culpa investi, depoliti funt, Guido abbas de Perfora , fic Wimundus de Taveftoc, & Eakhrinus de Ramde, $ alii nondum Caerati. remoti ab abbatiis fuis; *ici-*

Egelricus de Midddtooe . Abfque fimonia vero remoti funt ab abbatiis fuis, pro fuaquifquecaufa . Rjchardus dc Heti , fit Robertus dc S- Edmundo, fit ille qui erat apud Mkclney.

L

Statutum quoque eft , ne epifeopi ÛBcularium placitorum officium fufapiant : fit ut non ficut laici, fed ut pertonas religiofas decet, ordinatas veftes habeant: fit ut femper fic ubique honcftaa performs habeant telles converfatioois fins.

II.

Ut archldiaconatus non dentur ad firmam.

III.

Ut archidiaconl fint diaconi.

IV.

Ut nullus archidlaconus, presbyter, diaconus, canonicus, uxorem ducat, aut duftam retineat, Subdiaconus vero quilibet qui canonicus non eft, fi poft profeffionem caftitatis, uxorem duxerit , eadem regula conftringatur·

Ut presbyter , quamdiu illicitam convertsdonem mulieris habuerit, non fit legalis, nec miffam celebret; nec, fi celebraverit, ejus milia audiatur.

VI.

Ut nullus ad fubdiaconatum, aut fupra, ordinetur fine profefliooe exilitatis.

VII.

Ut filii presbyterorum non fint heredes ecclefurum patrum fuorum.

VIII.

Ne quilibet clerici fint fitcularium praepofiti vel procuratores, âut judices fanguims.

IX.

Ut presbyteri non eant ad potationes, nec ad pinnas bibant.

X

Ut veftes clericorum fint unius coloris, & calceamenta ordinata.

XI.

Ut tnonachi vel clerici, qui ordinemfuumabjecerunt, aut redeant, aut excommunicentur.

XII.

Ut clerici patentes coronas habeant.

XIII.

Ut decim· non nifi ecclefiis dentur.

XIV

Ne ecclefi· aut pnebend· emantur.

XV.

Ne nove capellz fiant fine confenfu epifeopi.

XVI.

Ne ecclefia factetur , donec provideantur necellaria & presbytero & ecclefi·.

XVII.

Ne abbates faciant milites: dt ut in eadem dotno cum monachis fuis manducent, & dormiant, rufi aliqua nccdfitate prohibente.

XVIII.

Ne monachi pœnitentiam cuivis injungant, fine confenfu abbatis fui: fic quod abbates fui dc

A boc ds licentiam dare non pcffimt, nifi de ets ~~quorum-ahimarum-curam-gerunt.~~

XII

Ne monachi compares, nec monacha coo> matres fiant.

XI

Ne monachi teneant villas «1 firmam.

XXL

Ne monachi ecdefias nifi per epifcopos aedpiant: neque fibi datas ita expolient fisi*. redditibus, ut presbyteri Md frrvientcs , in hii, qu· fibi & ecclefiis necefliuia finit, penuriam patiar», tur.

XXII.

Ut fides inter virum fic mulierem, occulte & B finc teftibus de conjugio data , fi ab alterutro negata fuerit, irrita habeatur.

XXIII.

Ut criniti fic tondeantur, ut pan aurium appareat, fit oculi non tegantur.

XXIV.

Ne cognati ufque ad feptimam generationem copulentur, vel copulati fimui permaneant: & fi quis huius inceftus confeius fuerit, ỹ non oftenderit , ejufdem criminis fe participem elle cognofeat,

XXV.

Ne corpora defunftorum extra parochiam fuam fepelienda portentur, ut presbyter parochi· perdat , quod illi inde jufte debetur.

C

XXVI.

Ne quis temeraria novitate corporibus mortuorum, aut fontibus, aut aliis rebus, quod contigiffe cognovimus , fine epifcopali audoritate reverentiam fanilitatis exhibeat,

XXVII.

Ne quis illud nefarium negotium, quo haftenus in Angha folebant homines ficut bruta animalia venundari, deinceps ullatenus facere prefumat.

XXVIII.

Sodomiticum fiagitium facientes , & eos b hoc voluntarie juvantes , in hoc eodem concilio gravi anathemate damnati funt : donec pcenitentia & confitifione abfohicionem mereantur. Qui D vero hoc crimine publicatus fiierit : ftatutum cil, fi quidem fuerit perfona religiofa, ut ad nullum amplius gradum promoveatur; & fi quem habet, ab illo deponatur. Si autem laicus , ut in toto regno Anglis , legali fus conditionis dignitate privetur. Et ne hujus criminis abfolutioacm, his qui le fub regula vivere non voverunt , aliquis nifi epifeopus deinceps facere praefumat.

Statutum quoque eft, ut per totam Anniam in omnibus ecclefiis fic in omnibus dominicis diebus excommunicatio praefata renovetur.

„ Et hic quidem Londonienfis concilii textus „ eft, qui poll non multos inftitutionis fu· dies, „ multos lui tranigreffores in omni hominum E „ genere fecit . Sane quod ultimum , de reno* „ vanda excommunicatione dominicis diebus , „ ftatutum fiiit ; ipfemet Anfelmus rationabili „ difpcnfatione ufiis, ooftponi conceffit. “ Finito concilio Anfelmus Lundonia difceffit. *HnBentu Endnemu.*

*concilii plurtf nlii nttnunerttniinter q*ot Florentine HFigorienfit in chronico , nd nnn.* Mei t. Poft hrc, *inquit, in fefthritate S.* Michaelis rex, *{Htnncns print*/)* fuit Lundoni· apud Weftmonafterium, fic cum eo omnes principes regni fui, ecclefiaftid fic fiecularis ordinis; ubi duos de clericis, duobus epiicopatibus inveftivit : Rogerum

videlicet cancellarium eptfeopatu Searesbirienfi , Rogerum Larderarium fuum pontificatu Herefixdenfi , Ubi etiam Anfidmns archlepiicopus tenuit magnum concilium de his qur Chriftianitatem périment, coôfedentibus fecum, archiepifcopb Eboraceafi Gerardo, Jdauricio Lundontenfi, Guilielmo defto epifeopo Wintonienfi, Roberto Lincolnienfi, Samfboe Wigornenfi, Roberto Ceftrenfi, Joanne Bathonienfi , Hereberto Norericenfi , Radulpho Qceftrenfi , Gundulpho Rofenfi, Herveo Bancomenfi, fle duobus invertitis Rogero, fle Rogero. Osbernus autem epifeopus Exonienfis infirmitate detentus, intereuenon potuit. In hoc concilio phires abbates Francigeni, fle Angli funt depoliti, (Msonoribus privati, quos ityufte acquifierunt, aut m eis inhonefte vixerunt: fcilicet Guido Pérfôrenfis, Aidvinus Ramefienfis, Wimundus Taveftoteenfis , Haimo de Cemel, fle ille deMicdeneia. Ægelricusde Middeltuna, Godricus de Burgo, Richardus de Heli, Robertus de S. Eadmimdo.

Rednlfiu «m» *Niger nd mutent eundem:* Anfelmus, râper, archiepifcopus, peft mortem Guillelmi Rufi reverfus dc exilio , tenuit concilium cum omnibus Anglin epifcopis : ac plures abbptes, tarn Francigenos, quam Anglos , quia inhonefte fe habuerant, degradavit: cunftilqueprohibuit presbyteris, ulterius uxores habere.

G. C. Canones intern· hujus concilii noa habeam· fed eorum dumtaxat breviaria. Qpod ex Anfelmi ad Vvillelmum archidiaconum epiftola , certo difcimu·. Ait enim Anfelmu·.· *De bit pu tenfieri nolent , fiè Sm efi , nt ecclefia» ne» intrent : nen teunen frncefinnt efi , nt fi ingrederentur, tefercnt [ecerfiotct .· [efi tentent umiirmt illic .* fMe *centre Dennt tf efi de· nteetiencnt [nent ingrediuntur.* Oμ· in canonibus non funt. Nrqoe enim in vigefimo tertio ubi pnaicribitur tundendorum laicorum modus, prohibentur ii <ui non parebunt, ecclefie aditu : neque vox eft ulla , qua facerdotitxu imperet ut eo· admoneant officii.

Illam autem Anfelmi epiHolam, eoi nonnulla concilii hujus decreta explicat , opera pretium erit hic deferibere.

Anfebmu ercfiiepijcopm Wilklnm erciidiecono dilcfh fie» feintent tf benedidHoncnt.

cognitam fe peccato contaminaverunt graviori funt mulâandi poenitentia. C^iam etiam in veftra diffetione fecundum pnediftas caulas ponimus . De his, qui tonderi nolunt, diâum eft ut ecdefiam non ingrederentur : tamen praeceptum eft, ut fi ingrederemur, ceflarent fiicerdotes: fod tantum annunciarent illis, quia contra Deum & ad damnationem fuam ingrediuntur. De calceamentis laicorum nihil decrevimus, icd tantum clericorum . De archidiaconibus fle canonicis, qui uxores fuas derelidasextra domos fuas in maneriis fuis ponunt : exiftimo , interim donec aliud ftatuatur , tolerandum , fi cenam promiffionem fecerint fe nullam converfationem cum illis habituros , nec fine legitimis teftibus loquuturoe. De presbyteris, qui timore non audent feminas fuas relinquere, quod ftatutum eft in concilio fêrvabitur : quia quamdiu eas aliqua occafione tenebunt, nec miflas celebrabunt, nec legales erunt, fed tantum ufque ad initium Quadragefime, fi habuerint qui pro illis cafte ineccleuis ferviant, beneficiis ecdefiae non privabuntur . Illos aurem qui presbyteros propinquas fuas dimittere prohibent, ucut eos qui contra Deum & contra Chrirtianitatem agunt, arguite, & totum peccatum fornicationis presbyterorum illis imputandum oftendite.* & noftram , fle omnium coepifcoporum noftrorum excommunicationem promittite.

G. C. Quod ait media epiftola de his qui tonderi nolunt, intollito non de cleric··, qui can. xn.jubentur patentes coronas habere : fed de laici· , qui can. axil, jubentur fic tonderi, *ut ftri* «un'a« *efferent.* De iifdem loquitur eau. vi. concilii Roionoatenfi· an. atxcvr. *Nullni bento,* inquit, *cement nutriet , jefi fit tenfet : ehofuin encemmunicetur.*

A clerici·, qui concilii canones , violabent incontinentia iua rex Henrico· etulâu nomine pecuniam exigebac . Hoc Anfolmua non tulit, taoquatn ecclefiaftice diCciplins contrarium: flt has ad regem litteras dedit.

Henrice fito ceriffun» dentino greti» Dei regi Anglenmt Anftlnttu errtbieyificfni Centnerin fidelec oretienu cient fideli fervide.

Sentrattas capitulorum concilii expofitas, nolo *.US P**^ns mittere : quia quando in ipfo concilio expofite funt, non potuerunt ad plenum fle perfefte recitari, propterea quia fubito fine praemeditatione , ac competenti traftatione, ficut oportuerat, funt prolate. Unde quaedam videntur addenda, & forfitan quaedam mutanda : quod non nifi communi conlenfu coepifcoporum noftrorum nolo facere . Volo ergo eas diftare, fle prius eifdem epifcopis oftendere, cum primo convenerimus , quam per ecckfias Anglie diftats fle expofiue mittantur . Nomina tamen rerum, de quibus ibi loquutt fiamus, vobis mittimus: ut fecundum quod recordari poteritis, nos de illis decreviffe faciatis. De illis qui ante excommunicationem , vel poft excommunicationem; nefeientes eam faftam, Sodomitico peccato peccaverunt , par fle fimtd erit fententia , fi confitentes poenitentiam petierint : quam fecundum veftram di(cretionem dabitis , conliderantes ctatem, peccati diuturnitatem, flt utrum habeant uxores , an non : fle fecundum quod videatis eos poenitere, fle deinceps integram correftkmem promittere . Confiderandum etiam eft, quia haAenus ita fiut publicum hoc peccatum , ut vix aliquis pro eo erubefeeret : & ideo multi magnitudinem ejus nefeientes, in illud (c prccipitabant . Illi vero qui poft cxcommunica-

AD me pertinet , fi audio quod faciatis aliquid quod anime veftre non expediat, ut hoc vobis non taceam; ne, quod Deus avertat, Deus irafeatur, fle vobis, fi tacitis quod illinoa placeat, dt mihi pro taciturnitate mea . Audio quod veftra excellentia vindi&am exercet fuper presbyteros Angliae, & forisfafturam exigit ab eis qui non fervaverunt preceptum concilii, quod ego cum veftro favore tenui apud Londonism cum aliis epifcopis dc religioiis perfonis : Quod haftenus inauditum fle inulitatum eft in ecclefia Dei de ullo rege fle de aliquo principe. Non enim pertinet fecundum legem Dei hujufinodi culpam vindicare, nifi ad fingulqsepifeoposperfuas parochias : aut fi fle ipfi epifeopi in hoc negligentes fuerint, ad archiepifcopum fle primatem. Precor igitur vos ficut carifliinum dominum, cujus animam diligo plufquam pnefentem vitam corporis mei , dc coolulo ficut vere fidelis corpori dc anim* veftne , ne vos contra ecciefiafticam confuetudinem tam grave peccatum committatis, dc fi jam incepiftis, ut omnino defiftatis . Dico enim vobis, quod valde timere debetis, quia pecunia taliter accepta , ut taceam quantum noceat anims, non tantum cum expendetur, adjuvabit terrena negotia, quantum poftea perturbabit . Denique vos icitis quia me in Normannia iu pacem veftram fufcepiftis , dc de axehiepifeopara

CRRUTI !>·«. paru meo me refaifivrftis, & quia cura & vinui-«** talis οβτηὐ» maxime pertinet ad archiepMco-parom, quoniam plus fum epifeopos pro fiuricuali cura, quam pro terrena pofleflxne. Omnipotens Deus fic & in hoc ft io aliis aftibua vetlria dirigat cor veftram fecundum voluntatem fuam, ut poft hanc vitam perducat vos ad gloriam fuam.

G.C Clarico· aofdein ,ac piefertim malierofo· pmbytrro», qui quartum fextumqu· canooem violaverant, pesais «cdufiaflici· Anteimus «ffecic, ft excommuaicarioeem io eo· ab archidiacooo fuo laum confirmavit M· litteris.

Attfrbttt trtbitpijctptu reverend· *Gttitdpbt* pe, êr ftirnu^de prwri, èr «rrAcdiarvoe Cau/me-B rioqd WWm, *tj mttibtu* m Am *ptrtcbit nb~ gittti» fiù* erdbuj unmiv *Dti Jermuttikia, fubttnt.*

"XTUper relata eft tnihiDeo exeerabilis, &om-•1ΛI nibus Chriftianis odibilis, fupexba quorumdam, qui fe facerdotes nominant, prxfumptio. Seriphi namque mihi archidiaconus nofter Wilelxmis : quia nonnulli presbyteri, qui fub eius funi cuftodia, iterum repetentes prohibitas Heminas, *io* immunditiam, a qua fahibri confilio flt julfione abftrafti fuerunt, fe revolverunt. Qyjod cum idem archidiaconus vellet corrigere : omnino ejus monitionem & fufeeptibilem juftionem nefanda fuperbia contempferunt. Qii con-C ««·■i» fan» fiuriba. «lipob & obeto.it». facerdotibus, fuperbos dc inobedientes gladio di-

Afnr excomsnunlcatkmis Mrcuflit. Ouam •SOMH* ANNO cnaisri axnisativnm Dcftindi tatfrein mrjcoxnqiKκη, m» sûftcrium fânftum poUuers, quantum in ipfiscft, non formidant, (φβμορβτ ego AnfetaMie,quam-

Filius, dt Spiritus frottas, confirmo cannon excommunicationem, quam fixit idem aidudiaco* mu, ufque ad fatiaaftionem ejus judicio fnfespiendam.

G. C. Csnooen xivx. da nulla mortuorum corporibut e«Si4e«d· revereor· */nSiutii,* !in«epifcopi ·μΑσritat·, alia confirmat Anfelmi ad Stephana* diaconum epiftola hia concepta verbis.

jfrftlmti trcbùpijctptti Sttpbn» · r«su èX ÀewdèroMMw.

MAndo vobis ut este ad Ruxnefci, de dio tis, & dicendo pnadpiatis domine abbatiifo & fanftûnonialftus de noftra parte, & ex parte epifcopi & veftra, ut fi nolunt me prohibere divinum oActum facere, tunc ex toto prohibeant, ut nullus honor, qui alicui fanfto exhiberi debet, exhibeatur ab illis, aut permittant •ab aliquo exhiberi mortuo ilii, quem quidem volunt pro fanfto haberi : filium autem ipfius mortui propellite a villa, nec amplius converfetur

<?· *C.* Anfclai litare illa me admoarar, uc *n* ejw w ""1,"" ° iis adjonjam.

ANSELMI CANTUARIENSiS ARCHIEPISCOPI

EPISTOLÆ ALIQ.ÜOT QANONICÆ.

I.

L.bf.rjM.i ad HENRICUM ANGLOR.UM REGEM D

Uni ecclefiis epifeopum canonice facratum, non poffe alteri ecclefi» pnefici, infeiis pana, archicpifcopo, & epifeopis comprovincialibus.

St» ttriffiito Juttit» Hettric» Dti grttit Atghrmt rig», 0* dari Αμ γμ μ ντν *, *Anfthttu trebirpifttpts, fidtlt ftrvitittt ntt trtfittibtu.*

MAndavit mihi dignatio veftra per eleftum epifeopum Wintonienfcm, ut fibi feriberem, utrum dominus Hervrus epifeopus Bancorenfis poflit conflitui epifeopus in ecclefia Lexovienfi. Hoc utique facile ftrri non intelligo. Sicut enim nullus epifeopus facrari debet alicui ec-clcfue fine aflênfu & confilio archiepiicopi, & aliorum epifeoporum totius provtncix ita qui facratuseft epifeopus non poteft conftitui in alia provincia epifeopus canonice, fine confilio & affenfu archiepifeopi & epifeoporum ejufdem provinciz cum auftoritsre apoftoiica, nec fine abfolutione archiepifeopi & epifeoporum provincic in qua facratus eft. Qp* abfôlutio fieri nequit fine magna & communi confideratione & confilio eorum, fine quibus confecrari, ut dixi, non potuit : & quamvis epifeopatus ejus ita videatur deftruftus, ut in eo manere non poflit. Omnipotens Deus dirigat vos in hac, ft in aliis aftionibus veftris. Arnen.

II.

AD .... FRATREM

An nuptie confanguineorum fint vetite adeo ut remitti nequeant: & cur fint damnatas.

jfnftlettu CMttttrurff, frttri dilt&t fpiriha» ftpiniit tJ inirlit&tu.

GRatulor admodum, frater cariffime, ftudiis tuis : quibus dum me exerces, dum defidise fomno torpentem, nec tale quid fomniantem, quasftione pulfas, ut evigilem. Rogas enim me hominem, ut putas, multe lefttonis, ut tibi diligenter & dilucide referibam, ficut in fandorum patrum decretis, vel traftatibut memino ___ conjugiorum in coo fanguiuitate, qua ratione in eccleua Dei tantam vim obtinuerit, ut hujus exceflus nulla omnino poflit efle indulgentia, nifi precedenteipfiusconjugii divortio, vel cur faltem deputetur in peccatum tale conjugium. Er, ut video, non quoris auftoritatem folo, fi ita dicam, imperio cognofeentem, fed potius rationem rationabiliter docentem. Dicerem funpliccm & puram efleraticnem, eorum obedire auftoritati, quibus diftum eft : Afas *nàtt* vrx *tfii fù hftâtàû, fii* μμλ. *fptritm pttrii vtfiri* ‹*pa hytitter m* vefex. Et ecclefi» fanfte fcqui confuetudinem : cujus confuetudines velle convellere, genus eft herefis. Sed ut fcias in omnibus me velle obtemperare voluntati

tari tue: etfi farte non poffim, conabor tamen ft in hoc ex aliqua tibi parte non dcefle.

Pnarepro hoc iciiicet m coofanguinitate non mifctnda coanubia, vd fi mixta hint, dirimenda, canones pleni funt, ft multa funt decreta Bitrum : fed rationem precepci, quam exigis , teor, me nunquam legifiê memini. Sic tamen de hac re, mecum ex confidcratiooe fanftarum fcripturarum (oleo cogitare. In veteri illo populo connubia mifceri de tribu in tribum non licebat. Qpereati mifei cur non , occurrerunt ille fili» Salphaad . Simer coanubiis confidentibus Mopfen, ft per Monen, Dominum: mandatum a Domino de tribu *io* tribum non mifcendaconnubia propter vitandam faarum hereditatum di* rainutionem. Populus enim ille carnale cor (urium habere nefeiebat : fed ut reptile terrenum , terre toto peâore adherens , hereditatem folam terrenam cogitabat. Molebat fingula tribus, connubia inter fe dando & accipiendo, inter ftusfe anguftias cohibere: quam extra dando, connubia, hereditatem quoque extra dividere . Talis quippe erit hereditas illorum, talilque ft omnis terrena hereditas : ut divifa minuatur , ft tota ad eos non perveniat. Itaque ficut Dominus in evangelio dicit de dando libello repudii, facundum duritiam cordis eorum , rtfponfum eft eorum carnalitati.

Porro Chrifttana pietas non fic . Cum enim hereditas noftra fit, de quo dicitur: *Dnu cerittu* d?. ficut illi lege utuntur fur hereditati congrua, fic & nos nome hereditati legem vendicare debemus. Caritas enim, quo latius diviia diffunditur, tanto uberior dividenti remanet, ft augetur. Statuit igitur Chriftiana religio, ut terminiscon fanguinitatis, facundum fanâorum patrum & canonum decreta, ufque ad fextum gradum cx omni ^arte pertingentibus, ad caritatem conferven dam fuus natalis (ufficiat affeftus : quem violare, etiam apud barbaros nefas dicitur. Ubi vero ille deficit: ibi demum ad caritatem religandam, ne iubducat fe , adneâendum efle vinculum conjugale ad prolongandos terminos noftrc hereditatis, qu» eft ipfacaritas. Juftiffitnumque videtur, ut ficut apud illos fua mulftabatur poena greflbr legis pofite , pro terrena eorum hereditate confervenda : fic apud nos non impune habeat temerator legis pro cafcfti pane ; & divina hereditate noftra dilatanda.

Adhuc aliud . Qui extra tribum connubia dare prohibebantur , ficut nos , ad proximos Sanguinis accedere eadem lege non permittebantur, Dicit enim lex : foaw ad prexMMw *fui fngtaMf* areacredtf : additque auâoritatem jubentis: *Eg»* Dohmuu. Et quafi exnrret caufampr® cepti, rationem addit : *Tttrffattnntparù* ,dPaar*yiteJamt* «Mm/ Ue asarroridir: pria tirrpstiri» afl *futri/ vti outfit* ftus. Deinde ex (ëquenti ordine proximos illos fanguaris , ad quos non fic accedendum, nec revelanda eorum turpitudo: fratres fciiicet, & fbrores, atque alios, qui ibi deferibuntur. Qp® caufa communis poteft efle, ft nobis, ft illis.

Quieramus igitur qu» Ct h®c turpitudo , cujus revelatio dignum efficit morte , legis tranfgreflbvem. Turpe eft, ubi pars parti non convenit. In corpore autem humano, ante primi hominis praevaricationem, nfafl erat turpe , nihil diflbnum, cum harmonia illa creatoris boni manu bene ac decenter astata adhuc permanente, pars pani conveniret: Deoque anima, anime vero corpus fimm per omnia fubditum efltt. Poftquam vero pruvaricatraoe mandati, anima Deo fada eft incbediens : fuperiori Deo rebelle *ufo.* rius corpus deftitit efle obediens . Statim quippe oculi aperti loot tranlgrdforibus. *Et oftrtt fiutt* *t,* inquit, sntfr avnaw : videlicet ad fe invicem concupifcendum . Et cum prius nudi efleat , nec erabefeerent: mox corporis fai partes vertis efle farnientes in pudenda: ft tegere illa fcftinantes, perizomata ubi fecerunt. Quod etiam nunc in pueris, vel infantibus videre promptum eft ; qui quamdiu coacupifeentiam hanc non fentiunr, pudenda non habent: quia de aliqua corporis fui parte erabefeere nelciunt . Ubi vero illius incipiunt efle expertes, gun panes illas iote&as ferre non ferunt. Soluta igitur in primis illis hominibus pulcherrima illa harmonia, fafta efttur pftudo non minima, originalis peena cum crinnali peccato ab illis m pofteros tranfitura . Ex boc igitur in corpore noftro , corpore peccati , memhra illa, qu» huic ferviunt coocupifcentic , pudenda, vdturpitudo, vd ignominia nominantur: exterioris turpitudinis, id eft coocupiiccntic velamen femper ft latebras naturaliter exigentia. Hec autem concupifeentic turpitudo tunc revelatur, cum ad indicium fui membrorumfuorum fibi exhffiet officium , ft gcftit in dfe&um omni illo rationalis anima vigore fic hebetato , confido, ft dejefto, ft turpiflun» libidini carnis (ubftrsto: ut merito ilia hora poffit audire : *A-* daav *ubi* ? id eft , qui Deo fimilis efle voluifti, non vides quodevenifti? Et quid turpiushac turpitudine, aura ignominiofius hac ignominia ? Qpam apoftolus deoouns: Aqgrhr, inquit, *ftnû-cttitotio'.* mmr *feccetmo* fwd *pctcwt boot , tx· trt ctrptu tfi: fàven fônùcttxr, i» ctrptu fiooo ftctxt* ; id eft, omnia peccata animam qpiidcm ladont, corpus ramen non deturpant. Qui vero fornicatur, non folum Deum oflendit , ft contaminat animam : fed ft ipfam corporis pukritudinem (cedar totam ft dehoneftat. Sicut enim furi deprehenfo, ferro vd *igoe* nota inuritur «terni opprobrii; fie natur» noftr» vitio pnevaricationis in toto fuo corrupt® , per eum , in quo tou nunc erat, ft extra quern non erat , indicium eft hoc in pernam peccati fui. Qu® turpitudo in omnibus perpetuo verecundi® tegmine Deflet vellenda, nifi ex pœna primi peccati generationi humane eflét neceflâria . Cujus tamen generationis nullus amor revelari eam permittit in illis, de quibas lex dicit : quod prpximi fint Sanguinis, fit ipfius jure ftinftinftu natum eam fibi debent invicem caritatis reverentiam: ut inter (e his contumeliis afficiendi corpora fua nulla poffit efle jufta caufa, nec poffit fupcrduci aliquid boneftum , quod tegere poffit hoc inhondtum . Non quod negem nuptias fandas , & cubile immaculatum:que legitime & cum timore Dei celebrato pio amore matrimonio, quo nubentes efficiuntur unus (piritus, ex quo faai funt una caro , ft amore fan&o, ft defiderio generandi prolis, fie conteguntho ocftate fui, ft ab(orbent quodammodo iUan> generationis pcenatem turpitudinem : ut, fecundum apoftohun, qui nubam , fint quafi non nubentes . Unde & in catalogo turpitudinum non revetandarum, et-

Sicut igitur jam didnm eft, qtri extra tribum nubere prohibebantur , eadem lege ad proximos fanguinn accedere non permittebantur. Sed apud Hlos vix tertium gradum confimgufaitatis tranfibat lex illa naturalis aflbftus: apud nos vero, in quos tempus correftioate devenit, quibus correxit orbem

Orbem Dominas, id eft peffeftianem, qui non commovebitur: crevit pietas, fiiperabundavit boneftas: & ad defignandam evangetii perfeftionem, ternarius ille numerus duplicatus porrexit fe in fenarium, qui periefeus eft numeras, fe fuis partibus conftat: ficut evangelii veritas per fe ftat, nec eget aliquo', quo fulciatur. Licet apud antiquos etiam viri laude digni, hoocftis aliquibus caufis intervenientibus, de primo fe fecundo gradu temerarie pnefumpferint: ut ante legem Abraham, Ifaac, fe Jacob, nuper a ceteris gentibus fegregati, propter fugiendam cum gentibus cou» mixtionem proximas *faaguinis fui* duxerant. Sub lege vero, Caleeh, Othoniel fratri fiso minori vida civitate Debirarum, in praemium vidoric filiam fuam dedit uxorem. Sed & Thamar, cum opprimeretur a fratre: *Noli,* inquit, *frufer, fili pete me a rege,* wn *negedit metiU.* Et certe rex qui fratri fororem dicebatur daturus uxorem, pater utriufque. Quod cum, ficut dixi, quibufdam caufis intervenientibus illi pariumerent; Chriftiana pietas nihil vult honeftum judicare, quod faciat contra honeftatem natur*. Eccequid mihi videantur fuper queflione tua: fi placet, bene; fi difplicet, facile veniam obtinebo apud te.

AD WILLELMUM ABBATEM

Moto altari quid agendum.

Dohvim 6* amricv *ceriffune*, reverende *M*ti Wil Uime, jfnfclmns eccltfUt Centueriet^t, feintent,*

Quando refpondi ad quod qiutfiviftis de altari, & de ecclefia: ita erat cor meum quadam follicitudine gravatum, ut non poflem intendere iis qu* dicebam: & nuncius vefter ira feftinabat, ur in aliud tempus hoc differre non pofTem. De quo quidem neque in decretis, neque in canonibus, memini me aliquid legiflê: fed a quodam epifeopo audivi, quod in decretis Eugenii pape legitur, altare motum iterum confecrandum. Dc his cum domno papa Urbano locutus lum, affiftentibus quibufdam epifeopis: fed papa dicebat, menfam altaris motam, nec reconciliandam, nec iterum confecraodam, nec amplius in altare reputandam. Alii vero dicebaae tantum reconciliandam: nullam tamen autoritatem offendentes. In hoc autem omnes concordant, quod, violato principali, tou ecclefia cum altari iterum confâcranda eft: nec ecdefia confecranda eft fine confccratione altaris, aut principalis, aut alfcujus alterius in eadem ecclefia. In *his* autem omnes concordant, cum quibus locutus fum, excepta altaris maria, Item fi aliqua pars ecclefi* deftrufea, reficitur, aut nova fit, altari immoto: aqua tantum ab epifeopo benedida afpergendam dicunt. Ratio autem, quam a me qmefiviftis, hcc mihi videtur fuper his. Altare non fit propter ecclefiam, fed ecclefia propter altare: & ideo violato principeli altari, jam nonyidetur efle ecclefia: quianon eft illud, propter quod ecclefia conftruttur, & confecretur. Quapropter cum illud fit novum, refte videtur cum eo confecrari, per quod recepit, ut fit ecdefia. De moto altari iterum coafecrando hccquoque mihi ratio videtur. Altare vicem fidei Chriftian* tenet, ut ficut nonnifi in altari facrificium noftrum offerimus; ita nonnifi reda fide facrificia bonorum operum offeramus, fi & Deo placere volumus. Sicut igitur fides mota afuo fundamento, quod eft Chriftus, & a fua ftabilitate, jam non eft fides: ita altare motum a fuo fundamento, jam non eft altare; five quod de eadem materia totum, five de alia fiat altare novum, fle aliud quod fuerat altare, videtur ideo confecrandum. Propter hanc rationem cavendum exiftimo, ne altare eeftato*rium confecretur fine fundamento, quod multi cuftodiunt, & fere ubique cuftoditur: quamvis in Normannia, cum ibi eram, non fervaretis, fed nudi lapides nufquam affixi confecrarentur. Quod ego non damno, nec tamen facere volo. Ex his, que dixi, fequitur, quia fi tota ecclefia uova fiat, altari fine violatione manente, Îquoniam fine confecratione altaris alicuius concerari non debet: aut altare aliquod eft ibi renovandum. ut fimui cum ecdefia confecretur; aut aqua ab epifeopo ad hoc benedifta intus & exterius (impliciter afpergatur. Qu» facienda de his dixerim, ex ore & ufu aliorum didici. Rationem vero eandem alios habere non nego; fed ego a nullo accepi. Qpapropter quod per me vel per alio· fentio, fanftitati veftr* poflulatus fimpliciter infinuo, donec vobis certius, aut melius patefiat. Valete,

G. C. De «fiamento eodem eft epiflola ιχχχ. Iro-nia CarootenC», Vide fe txxn. ejuidem.

CONCILIUM ROMANUM,

ANNO CHRISTI

In quo Paichalis papa II. Grofulanum in Mediolancnfem fedem reftituit anno Dom. mcIII.

T fir»»dnf presbyter Grefulenttnt Jlmeniecnnt ignit judicio prelevit, ut ente dixinuu ud *Medi», ienenft conventicubtne* «mn MCI. *GrefiUtntu atne fe. dem arcinepifcopelem ec civitetem defirere dec piro, digit eeefhu effet, nt decet Lendeffi* eAraucm *: Pefcbelis pept gretiem ceptet, nt ipfi mRemenn fined» rejtitMtnr. Romm» igitnr mdj&o concilie*, Presbyter Liprandus, *induit Lendulfiu^* cum jam fenex effet, fe duo (1) anni poft legem ab Ipfo faftam (fer «ff, *cenditienene fune ipfi eitnkret, Divini per ignem judicii*) tranfiffent, provocatus fe compulfus, Romam *ad* fynodum venit. *Et peni» pe^*: Presbyter Liprandus caufam, quam adverfus Grofulanum habuit, pure notificavit: fe Apoftolicus, non legem per ipfum prefeyterum datam, fe facramento fe *igne notam, laudavit;*

(1) Si doo anni tranfierunt poft experimentum ignis, quod faftum eft exeunt* anno sio», vel ineunt* >iM. «c deind* Lipeandua provocatus ad fy nodum Romanam vroit, hac iSitur habita anm» noj. fe *ad«m eft ac Lateraneafi* d* infra.

""TXZZr^vit ; ^*4 S'·*'·?1 ,®1 o®*!®»» presbyteratu» in ruit. Quod fignum quamduribus fuit indicium —····· anno

Chr ist i nnnayit , & dixit : Si hie prabytcr juraret, & duodecim faccrdqce» cum illo jurando affirrnarent , quod Grofulanus coegit ipfiun presbyterum ire ad ignem, fiiftinerctGrofulanus depofitionem. Atone fuper hoc , fpattum confidendi per imam nodem dedit. Node autem illa tranf•da, ApoAoficus coram fynodo aGrofiilano fufceptt facramentum, in quo facramento Grofolasur fic ah : Ego Grofulanus, gratia Dei archiepifcopus , non coegi didum Liprandum presbyterum ire ad ignem , & facere judicium . Tunc se Ardcricus Laudenfis epifeopus, jurando firmavit idipfum. Axoni vero Aquenfi epifeopo, proferenti id ipfum, jurare ex parte Groftulani, ab Apoftcdico 'fuit condonatum . Grofulanus itaque acceflit, ut acciperet gratiam reftitutionis . Et cum ad accipiendum reftitutionem accederet, gabuta, & paftoralis virga quam idem Grofulanus fua tenebat manu, coram fynodo ad terram corruit. Quod fignum quamduribus fuit indicium quod facramentum ejus mit facramentum morns. Verumtamen nec papa , nec ejus fynodus , ad hoc tunc refpexit: fed ipfum GrofulanumAtoni Aquenfi, fit Arderico Laudenfi, atque Jordano de Clivi, & ceteris Mediolanenfibus, tam clericis, quamlaicis, verum etiam epifeopis ejufdem ecdefie fufiraganeis, volentibus eum habere in archiepifeopum, licet otiofe, reftituit. *Os»ft reftitatvet dicit, hoc eft , frxftrt* , «r *poftee β-getfktt hndxlfiu iim bis verbis* : Grofulanus vero, gratia Gulielmi abbatis monafterii S.Ambrofii, & Andree Mediolanenfis ecdefie primicerii, & aliorum multorum prudentum , tam clericorum, quam laicorum, dcc fedem , nec aliquam munitionem archiepifcopatus, poft legem primam a presbytero fadam, wc reftitutionem a fynodo celebratam, habuit. *Tetixs ver» ctutreverfi* beejwr exite* /*m videbis* m *ctxcilit hstersnerf enm MCXYl.*

«••i.

** AD ROMANUM.CONCILIUM,

Λ fw *it cenf» Grtffitlsmi Meiitlentrfs fedis eniiftiiit* rqgwtMW *eft,* 1103. rr/rfratew,

ADNOTATIO CRITICA.

Mml T. H·«M· **R**Omanam hujus anni 1103. fynodum ex hiftoria controverfie inter Liprandum presbyterum , & Groflulanum archiepifeopum a Landulpho a S. Paulo deferiptam elicit Labbeus to. II. pag. 1107. Venet. edit. Qui tamen fupremam cauue *huic* manum in concilio Romano 1105. impofitam fatetur . Unde tamen id deduxerit , quod certum conftituit , de caufa in duplici fynodo agitata, penitus ignoro ; nufpiam enim id aflerit Landulphus, cujus tota feries hac omnia una codemque in fynodo gefta defignat. Certum altoqui ratumque eft reftitutionem Groftulani fynodo anni 1105. tribuendam , ut non obfcure innuit Landulphus, cap. XXII. his verbis : *Darent» lite Grtffiilemi , fcilicet* 1105. P7/. *id. mtji tJc.* Abjicienda eft igitur fynodus anni 1J03. totaque hec *controverfia* ad fynodum anni 1105. referenda. Quam vero fynodumRomanam anno U04. affignat Labbeus , illam in fequentem annum revocandam demonftravit Pagius , cujus fententiam noviffimus conciliorum Labbeanorum editor adoptavit. Λ

CONCILIUM MASSILIENSE,

Anno 1103 confirmat placitum, quod fecit Norgaudus Epifeopus Æduenfis cum domno Abbate Hugone & Monachis Cluniaccnfibus.

Ex Cbtrtstrio Cltmitctrf.

Tom iv.7 TN nom'ne fende & individue Trinitatis Patns & Filii & Spiritus fandi Amen . Omnes fande univerfitatis Ecdefie filios volumus fcire, quam pacem, quamve concordiam Æduenfis Epifeopus Norgaudus domno Hugoni Quniacenfium venerando Abbati filiifque ejus Quniacenfibus fratribus tandem poft diutinam controverfiam fecerit , qua litterave fa&am corroboraverit . Querimoniae inter Quniacenfes fratres & predidum Æduenfem Epifeopum N. pro illatis ab eodem Epifeopo injuriis exorte fuerunt , & inter cetera injuriarum damna, idem Epifeopus, nec non & Matifcenfis Preful domnus Bernardus quasdam nova fecerunt privilegia , que videbantur contraria, quaedam contra Cluniacenfis Ecdefie privilegia continere. Ut autem domnus Pafchalis II. papa hoc competit amore domni Patris Hugonis dc Quniacenfium fratrum caritate excitus, fcriptis fuis illa contraria , que memorata jam didorum Epifeoporum privilegia continebant, damnare curavit; dc ad hxc damnanda , atque fimul Romane Ecdefie negotia peragenda & pertradanda Preneftinum Epifeopum domnum Milonem , totius Gallic legatione injunda , ad Gallias mittere ftuduit . Idem vero Legatus Quniacum veniens, certo die interprxfatum Epifeopum, fratrefque Quniacenfes placitum denominatum ftatuit, in quo placito , quicquid fupradidorum privilegia Epifeoporum contrarium adverfus Cluniacenfis Ecdefie privilegia fanabant , pnecepto Domini Pape in prefentia Epifcoponin., quos fubintirulabimus , & eundorum qui aderant, cxclufit, ac damnavit, Ecclefieque Cluniacenfis privilegia firmavit, & corroboravit . In hoc quoque placito prememoratus Æduenfis Epifeopus N. decreto & litteris domini Pape Pafchalis II. commonitus , juftitiaquc quam in Ecclcfiis fubnominatis fratres Clunia-

cenfcc

AN*θ, CH.?.|ST ccnfcs habebant exigente , domno patri Hugoai fratribttfque Ciuniaceofibus donavit , conceffit , ,c taudftvit Ecclefiam de Carreftis » ft Ecclefias de caftro de Lonna , feilicet Ecclefiam S. Albani, & capellam ejufdem caftri , Ecdefiamque de Molinis , & Ecclefiam de TreveUo . Ecdefiam autem de Moncellis fimili modo donavit , fimiliter concedit & laudavit. Statutum eft tamen , ut pro hac ipfa Ecdefia duorum folidorum cenfus annuatim reddatur . De hac iterum eadem Ecclefia hxc convenientia habetur, ut fi a Corbiniacenfibus monachis fratres Cluniacenfes interpellati de reftitudine fuerint, ubiCluniacenfes teftificatorem luurn poterint habere, non differant in curia memorati Epifeopi Æduenfis N. juftitiam exequi reftitudtnis . Omnes etiam Ecdefias quas vel prrdeceiforis fui domni Aganonis tetspore tueantur, vel de quibus donum,vel inveftituram, aut afTenfum habuerant, laudavit. Praeceptum eft quoque domini Pap» Pafchalis praecepto, & prefixum , ft per pranatum Romanae fedis Legatum Pncncftioe Epifeopum domnum Milonem corroboratum, ut ficut in pariati pap» Pafchalis videlicet II. privilegio Quniaco impertito continetur , tam Ecdefi» , quam presbyteri Ecdefiarum, & resCluniacenfium univerfo fine inquietudine liber» ft inviolatae permaneant . Hscq vero de V.izeliacenfi abbatia ftatuta funt & préfixa. Statutum eft & praeceptum, ut Æduenfis Epifeopus aVîxdiacenfi abbate profeftionem vel obedientiam non exigat, nec abbas ei ulk> modo faciat ·. Fratres vero Vizeliaccnfes.facros ordines ab ipfofufcipienr, fi tamen Epifeopus canonica ordinatus fuerit. Qpod fi eos ordinare renuerit, a quoUbet alio Epifeopo canonice ordinato ordinabuntur. Presbyteris quoque qui eidem abbati» deferviunt chrilina largietur abfque alia retradatione ! Anno ab Incarnatione Domini mcIII. Afta funt frac apud Maffiliam per manum domni Milonis Preoeftini Epifeopi & S. R. E. fedis legati in pnefentia Epikoponun frilicet Matifcenfis B. qui tunc cum Epifcopatu fuo Lugdunenfis Archiepifcopi domni Hu. vices agebat, & hujus prêta» Æduenfis Epiicopi N. in pnefentia quoque archiepifcopi de Evroic domni Gerardi , ft Epifeopi de Titfort domni Herbert! , ft Epifeopi Critrenfis domni Roberti, ac Epifeopi Belenfis domni Poucii,hoc ?>lacitum , ft has conventiones donorum praams Æduenfis Epifeopus N. ficut in przfentia fuprad&orum Epifeoporum per manum domni M. Cardinalis fepcdifti firmaverat, fic Cluoiaci in communi capitulo fratrum firmavit , lauda* vit , ft corroboravit , prcfenre Vizeliacenfe Abbate domno Attaldo, domnoque Gaufredo priore clauftri, ft domno Bernardo Camerario, pr®fcutc etiam conventu.

CT PRÆFATIO AD SERAPHIN ARCHI PRÆSULEM STR1 GONENSEM.

Dei Gratie Séraphin Artbi-Prafnli, divinarem igne virtutum ardenti, ^lhricus quamvis toute ex minimis, tamen fervus fanHitatis maxapatus, in palatio taleftis contemplationis .

Δ* u*"»1 T /^UUoniam fiduciam talem habemus per Chri-'A/ftumadDEUM, noo fugientes £. mus cogitare aliquid a nobis , quafi ex nobis , fed fumcicntia noftra ex DEO eft, cum fpccialis grati» infpiratio mentem tuam cceleftis fapientie thefauro ditaverit, ft quam plurimis difertis , ad didafcalici meriti lucidas contubernii tui officinas , quafi totidem gemmis ornaverit , haud parvum ingenioli mei reformidat ruftidtas, dum me, ut ita dicam, elinguem, ac pene totius urbanitatis exortem, jubes , o Pneful ! Regalium inftituta collationum recolere , vel fena toria totius Regni decreta , jejuna oratione re-, capitulare. Neque enim ad regalia confilia, me confultricis prudenti» inculta provexit materies, nec tenuis rei, flantem pro foribus , intromittit defpeâa pauperies . Quia vero obedientie eligo magis operam dare, quam charitati, omnia fperantr aliquid denegare ; malo etiam ultra vires obtemperando prsfumcre , quam prcfiunptuofe minime obtemperare . Quamvis enim imperitia mea diftandi non preftet facundiam » charitas tamen obedientiam non negat . Porro , non in hoc opere proprii arbitrii veftigia figo, verum previis alieni itineris viribus infifto : ob quam videlicet caufam , fi quid in errabundo veftigio liberius evagatus meus deviaverit calamus , non ambigo, quam facilis apud te fit veni» locus : qu» res pigram etiam impellit hujus confilii moram. Sed funt forraffe nonnulli, qui fine rationis circumipe&ione, idem,unde fermo eft,Concilium Vercellinum autumant effe fuperfluum , minus providi afferentes; antiquis, dicentes, potius pnorum infiftendum eft relatibus ; quorum profeâo quam frivola , quamque ut inconfulta conjeihira, non cft fupervacuum paulifper commemorare . Quia hi regni detraftores magis proprio confidunt arbitrio, quam communiter regni profeftui adminiftrando ! Nam quis ambigar a fando Patre noftro Stephano, viro quippe Apoftolico, legem populo noftro datam , in quibufdam aufterioretn, in quibufdam vero tolerabiliorem , in his quoque intenfius vindicantem, atque in aliis remiffius indulgentem ? nec quemquam tamen abfque difciplins verbere dimittentem , cum prsedeflinationis tempus nullum adhuc retum adduxiflet fidei fponforem: nec hoc quidem prrter divine difpenfationis refpeâum credi nefas eft. Nam cum tempore pnedifti Regis, univerfum regnum ejus barbaricis infervierit cultibus» ac rudis , coaftulque Chriftianus , contra cotnmonitorem fanâe fidei ftimulum adhuc recalcitraret ,' adhuc contra pœnitentialia ultricis viig» verbera remorderet, opera: pretium fuit, ut fande difcipline coadio,infidelibus quidem ad converfipnem fidei, fed converfis fieret ad juftitiam ptenitentMB. At Chriftianiffimus Rex nofter Golomannus, columbine grati» {implicitate , cum omni virtutum diferetione . . vidit adultam fidem Religionis robur accepiflê, legalis vi umcatene cogitavit relaxare prudenter : utpote indignum efte perpendens, fi jam fpontaneum fidei militem legalis pene timor torqueret, quem nec ipfa mors ab agnitae jam confeffionc veritatis abfterrere potuiflêt.Hk nimirum, cum videret propter civilia bella ufque ad tempus illius mvalefcentia, paternis traditionibus jam magna ex parte folutis , Regni Coo

filium

filium labefàâari, curi* honorem, vilefccre, rimens, ne miles infolens, domefticus tamen virtut*« · irrevocabilis fieret iniquitatis : Reeni Principibus congregatis, totius fenatus contuito, pnefati Regis laoft* memoriae Stephani legalem textum rccenfuit; de quo, fi rem confideres, nihil comminuit, fed auxit, non tamen quafi fundator, fed fitperxdificator; quatenus Kimitiva plantaria, falubri veluti refponhonis infione irrigata, percipiant juftitia incrementa. Et ilk quidem deftruâor fuit infidelium; Ifte reô* converfâtionis augmentator in juftificatic> ne: Ille lorica fidei populum induerat; Ifte terrenc ambitionis fuperauenta cingulo juftitia procingebat: Ille gladio fpiritus verbi Dei perterruit; Ifte galea falutis decoravit.

Poftretno, hunc uterque Regnum, finem rebus impofuit, ut dum debita ultrix poena filios perditionis confumeret, filios nrodeftinationis refoveret. Non enim fine caufa Rex gladium portat; Dei enim minifter eft, vindex in iram ejus, qui malum agit: nam Princii non funt terto'ri boni operis,. fed mali. Quis enim, qui noceat votis, fi 'boni aemulatores fueritis? Hadenus hcc. Contra fiipradiâos autem hujus Concilii deaaâorcs, de finguli» capitulis, qux abs re efle mentiuntur, poflemetiam fcribendo iatisfacerc, nifi epiftolaris ego fermonis modum excedens, modefti* tu* (O Pratfulum decus!) aures timuiflèm faftidire: poflunt tamen illa ex his coHigi, qux moderata fatis brevitate perfcripfi. Verumtamen tu domine, qui in hujus populi lineo* genere minus me promptum confidera$, fi quid calamus, a fufeepti itineris tramite declinaverit, tua quofo in me benevolentia folita, & fupervacua refeces, & imperfefta fuppleas, errata corrigas, commode difta paterna gratia provehas, & antequam in aures prodeant publicas, cur* tu* digitum dignanter imponas, dc qu* tuo duntaxat dodiflimo digna conftitui examine, tuo etiam judicio a detrahentium muniantur livore.

CONSTITUTIONES ECCLESIASTICA

Cotomasmi Regis Hsengaria.

CAPUT I.

Ili *dote cujuslibet Ecclefia per Beatum Stapbanum difpqfito.*

T)Laouit Regi, & communi Concilio, ut dotes cujuslibet pofleflionis, monaftcriis, feu Ecdefiis a Beato Stephano difpofitac, inconvulfx remaneant·

NOTÆ p. MBLCHIORIS INCH,OFFE1 S. J.

/"'Onferatur ex confl. S. Steph, c. 1. & it. Feriebant Invidorum oculos, Epifeoporum, & Monafterioram proventu», qfto» hi e fundi», a S. Stephano aflignati», capiebant, (uafere nonnulli. ut aut limite» poffeffienum Rex coar&atet, aut fruAu» ex iit obvenientes portione certa definiret; fed fulmina illa, qus it> fundationum literi» in violatore» bonorum Ecclefiafticorum, San&us Rex detorfit, homine*, lucro potiut, quam Ecclefiarum decori intento», deterruit.

CAPUT II.

Dt Synodo in unoquoque Epifcopatu, Comitïbns é Magiftratibui celebrando,*

QUia populus nofter magnis fxpe, tam viz, quam inopiae laboribus przgravatus, pro qualibet neceffitate curiam regalem adire non poteft, bis in anno, id eft: In feftivitate Apoftolorum Philippi & Jacobi, & hi o&avis Michaelis, Synodum in undquoque Epifcopatu celebrari conftituimus: in qua cam Comes, & Comites, quam aliorum magiOratuum dignitates, & poteftatcs, ad fuum Epifeopum conveniat, ad quam quicunque,etiam finefigillo vocatus,non venerit, reus judicio erit.

NOTÆ.

T^Uo hic eruimur. Primo: ante hoc flatutum caufa» etiam fpirituale» in curis regia fuifle examinatas, idque per privilegium Regi» Apoftolici, que poflea ad Synodo» Epifcopale» remifle funt. Secundo · diAit Synodis femeftribus Interfuerunt etiam feculares fuperioret, qui una cum prrlati» profana fubditorum negotia ventilaiunt; quod eo fine faAum eft, ut praefente Ecclefiaftica perfona ,tenacius pro juftitia flaretur, & quod nonnunijuam evenit, fententix juribus Ecclefiarum adverfx prohiberentur ·

CAPUT III.

Dc alienigenis Presbyteris,fine litteris commendatitiis advenientibus.

ALtenigena Presbyter, vel Diaconus, commendatitiis literis non recipiatur; qui vero ha&enus recepti funt, fi jure venerint,examinentur, quatenus de quibus aliqua aures noftras pulfat infamia, hi ab officio ceffcnt, donec in judicio purgentur, ve! de terra eliminentur>

NOTÆ.

COnfuhtur vi hujus legis, public* difeiplin*, rn mali exempli clerici in Hungarian* admittantur, aut ut adaufli «iiciantur.

CA-

ANNO CHRISTI '..*■

CAPUT IV. alias V.

De citetfatifat frtiij/mnaK.

Epifcoporum» & Comitum cspellanl, vel reliquorum, per figilium Epifeopi, quel Archi-Epifeopi , ad catuandum cogantur.

CAPUT V. alias VI.

Dt citetionibtM Pretbytcrernta , é IMeentia inter ft ft,*

CI rero clericus caufam habet cumulaico, per judicis figillum iaicus cogatur; fi vero laicus habet caufam cum clerico, per figillum Epifeopi, vel Archi-Epifcopit clericus cogatur; ab cifque, tanquam judice fuo, examinentur. (

CAPUT VI. alias XIV.

QhoJ ntllint fecttlerit JttJctt cleric Jet figtIfa».*

Nullus praefumat Saecularis Judex clerico figillum dare.

NOTA

Confirmatur Privilegium Cleri , vi cujua nulla Bcclcfiaftka perfona *d forum feculare citetur . Sigillum autem , veteri ad judicium evocandi cooluetudine , dabatur , cum illud jiisex nudat chart· appenlum, per a&otem ad teum mittebat , cumque ad audiendam cautam invitabat.

CAPUT VII. alias XV.

Rrooceti» eatnittae Jonetiontiia , fréter danetioncet S. Stefbéni.

Quia eo minus videtur valere curia, quo minus fuppecunt neceflaria : ne noftra abundantia nimis fuperfluat penuria , placuit omnes piftrinas , pneter quas San&os Stephanus Rex donaverat, ioho regali reddere. Qpia indignum erat nobis recedentibus, curialem nobifcum honorem recedere, ubi prcftat nos dc venientes copiam honoris invenire.

NOTÆ

Ut neceflitati , ft fecnritati public· confuleretur , piftrina , vel mole , prater car , quai Sanâut Stephanui dooatat , ad Cameram Regiam redaâe font ; ne quilque pro libitu facienda fuma , ft panit poteftatem habeat , ft mile· , aut aula regia , cum bellam geremur , penuriam patiatur.

CAPUT VIII. alias XVI.

ablutio fifciaeruai Meneflcriis, vel Eccltfiu deterttm.

Similiter decrevimus, pifeinas MonaAeriis, vel Ecclefiz datas,alias quidem reddere , fed neceftarias quotidiano fratrum ufui relinquere , nullas vero , nifi fuperfluas auferre.

CAPUT IX. alias XVIII.

Qjtod Syhra date Secltfiit non attfcrenntr.

Sylvas Ecclefiis datas, minime auferri conccdimus.

CAPUT X. alias XIX.

Dc terrie eccafetir cotonorwa cjtfiornnt,

Veteres coloni ejc&i, terram non habentes alibi, ad iuam revertamur: fi tamen terra eorum data eft Monaftcriis, vel Ecclefiis, & ipfi aliam habent» hoc inviolabiliter ita permaneat.

CAPUT XI. alias XXII.

De jajicio ferri it eftut, in ftubur fair fieri poffit.

JUdicium ferri & aquae in aliquaEcclefia fieri interdicimus, nifi in lede Epifeopi, & majoribus Przpofituris, ut Pofonii, & Nitri*.

NoTÆ.

Difta de judicio ferri , ft aqua in Synodo SxabolcbenC , hoc loco repetenda funt. Capitulum illud propter abufui conditum eft . paftim emm piobam ferri igniti & «qu* ferventi, exercebant in reo» , judice· ; dum certi quidam ritui , A loca prclcriberentur . Arguunt aliqu* ex codam Capitulo. Nittieniem Epifcopatum fub h*c tempota nondum extitifle , cum Prapofitura Major dicatur . Sed obtient argumenta alia ; admilerim tempore Colom.m fuiile Pirpofituram vel potiui Vicariatum Epifeopi , idque iniquitate bellorum agtum Niineniem vallantium , quo , Epilcopatum Nitnenfem , a fan&o Stéphane feu teftauratum , Icn fundatum per intervalla annorum aliquot , cum Epifeopi dignitate quievifle , probaretur.

CAPUT

ANNO CHRISTI ...i·

CAPUT XII. alia· XXV.

Dt dtcMt trAttttntat, éf mfHgtlittat.

D E tributis autem, de veâîgalifiu·, ficut Comitibus tertiam partem dari decrevimus, ita decimam quoque pifeopie cenfemus; quibus tam novi, quam veteris teftamentl pagina decimas dandas efle proclamant. Incautum igitur, dc inconfultum eft,fi inftituta Sandtorumpnefumamus infringere, qu« fumma potius devotione debemus adimplere.

CAPUT XIIL alias XXVL

Dt uftibtu ctfifari JtbttttAat **aft** ***atttflotiattai.***

Cl quit in teftimonium adduâus fllicuE- jut, veritatem ,fua nititur acteftatkme probare, hujus teftimonium fic recipi jubemus, fi praefertim fit confeflu· peccata fua Sacerdotibus : fi denique contra· rium habeatur, dc cautela fit veri teftimonii per Sacerdotem in confeflfone, dc mendaci· culpat redemptio fiat cum poffeffionc. r

N O T Λ.

Convenir hoc flatarum cam illo S. Stephani *Ott. L.* »· *c.* j. *Ttftt fua Cbri/hae frttéctOti.* Qpo innuitur, nt tefte· in caufa aliqua adhibendi fint Chnfliani ; cui Çolomsoous illud adjecit ob frequentem hominum nequitiam, (pnefertim ob novellam adhuc Chriftianam religionem apnd Hungaros, dum multi Chriftum mentiti Scythicum animum palliabant) ut tefte» c numero eorum fint, de qu>bu» Sacerdotum teftimonium habeatur , quod in fignum vite probe , peccata fua confeffi fint ; alioquin tn defeftu huius teftimooii , merito de virtute , fle fide teftis fofpeaus efle potuit . Optandum foret, ut hmilis cautela, & deleftu» teftiom bodiednm vigeret , ne tot perjuria , ob lucellum fane exiguum, in judicii· invalefcant.

CAPUT XIV. alia· XLVL

Dt attnfttitttt lfataMitornat fttwtJttat ftfiat fttat vnttnmtat.

Çl quis Ifmahelitas in jejunio, feu incomeftione, porcinzque carnis abftinentia, vel in ablutione, vel in quolibet fux feâx facinore deprehenderit, Ifmabelite Regi deputentur, qui vero eos accufabit, dc fubfiantia eorum partem «ccipiat.

CAPUT XV. alia· XLVII.

DtEccltfiit Jfatabtliuraat, ir dt dotibat torttatdtai.

U Nicuique villae Ifmahelitarum Ecclefiam xdificare, de eadem villa dotem dare praecipimus, quae poftquam aedificata fuerit, media pars villae Ifmahelitarum emigret,ficque aut extrinfecus fedeant, aut quafi unius moris in domo.* mater autem nobifeum una eademque Chrifti Ecclefia individua unanimiter confiftat.

N O T Æ.

A Ceraverat Ifmahelitarum nomen» . Occupabant illi fedes habitatore vacuas , flt velat tn rempablicam Λ, confluebant . Qycd ipfum a Cumani· poftea fafttun vidimus , Hungarian» prope omnem inundantibus. Ut Igitur Ifmahelitx ad Sacra Chriftiana pertrahuntur , aut alio fe auferre cogantur i ftatait S. Synodus , ut in villa, quo fe ifmahelit* recipiunt, ex eorum pecunia, Ecclefia edificetur, flt docetur: qua parata, qui baptifmum fufeipere votuerint, remaneant mini nempe mons Chnftiani io Domo Dei : qui noluerint , emigrent, flt Chriftianis locum faciant . Qpod autem media par· ville abire jubeatur , provide ftatuitur ; m (edicet unum in nidum congregati, pertinacior·· contra Regi·, flt Epilcoporum edifla evaaant.flt mutui· confiliit ad feftam fuam tuendam , aut machinationes occultas fe animent, quod bodiedum experitur Ecclefia, ubi foli feftarii fe continent . Canon tfle locis applicari pollet , flt deberet , ubi Judci numero , habitatione , flt divitiis incolar Chriftianos excedentes , turpi· lucri caufa a fandorum Dominis proteguntur.

CAPUT XVI. alias XLVIIL

Dt atotrintonio ifatabtlitornat.

I Smahelitarum vero nùllus audeat filiam fuam jungere matrimonio alicujus de gente fua, fed noftra.

CAPUT XVII. alias XLIX.

Dt tfn tamittat fortinomat ftr Ifmebtlittt.

SI quis Ifmahelitarum hoipites habuerit, vel aliquem in convivium rogaverit, tam ipfe, quam convive ejus,de porcina tantum carne vefcantur.

N o T Æ.

T Egibos his Çolomanus Ifmahelitas coercere voluit, ut leviori negotio fidelium focietati affoeti, baptifmum JLs *pfi «xpetant , flt qui in pagano ritu perfeverare decreverunt , ponis emolliantur . Qpa de caufa , m» trimoma prohibai^ mulierum Ifmaheliticarum cum aliquo de gente fua , feu cum pagano , mflitquc conjurai Huagaro , vel Chrifiiaoo . Decretam fimile legitur in Coocilio Toletano XVII. de filiis flt filiabus Judaeorum, anoo <P4- celebrato , uti videre eft apod Knimn in notis , N. I. Torn. ». Concil. De efu aatem porcine carnis , tam Ifmahelltis , quam eorum convivis impofico , nemo dubitabit id pon· loco impolitum efle , ut vri Huagaria abeant , vel Ubertatem Chrifliani· quoad alimenta conceffam, Ecclefi* aggregati ampleftantar

ANNO CHKISTI >>.,

CAPUT XVIIL alias L.

De faute bovueiius renuentium, ncc tm» fer· rictdiit, ë elite ·

SI quis homicidia apud Comitem, ve! quemlibet inveniatur, per nuncium Epifeopi ad poenitentiam quxratur ;quem fi mittere renuerit, eadem cum homici» *la fententia feriatur. Parricidia & extera, qux prxtitulavimus homicidia, Epifcoporum ccnfuris vocare decrevimus,qui uti. juxta qualitatem facinorum, & pertonarum, prout ipfi* vifum fuerit, canonice hujufmodi facinus deliberent. Simplicia vero bujulmodi homicidia, ab Arehi-Diacono, & Judice icculari judicentur, de quibus & ipfi nonam & decimam partem inter fe diipartiant.

N O T Æ.

T IQmicida voluntarius juxta S. Stepb. >. *- cap. *it.* debebat pendere centum, tc decem auri penfas, id eR Γ'I uncia*, At fecundum inilitutinnem canooom *lejunar**. Ubi alluditur *ad few.* tufs* ao. re«. *4- f- ?· nenucidr a communione Ecclefi* per tentcMitm fobmoveri mbeotur ; nifi per pcemtenti* (atiafa&ionem crimina atfmilfa diluerint. Prefrns itaque Colomanm decretum. per nanctum Epiicopi, velue ordinarii tunc in caufa homicidii Judicis › jvbet qu*n homicidam ad ptsnitentiam, quem fi mittere feu comes, feu quifquis alter recufaverit, eadem excommunicationis fententia ipfe, dt homicida petenti jubentur. Parricidia tamen, dc alia qualificata homicidia, ut ASaflinia, veneficia, Atc. non fimpliciter per nuncium, fed timui per Centura* Epifeoporum, id efi. (ub pceoa incurrende ipfo fa&o excommunicationis vocari,citari, At ad tribunal Ecclefiaflicum attrahi debere confutuitur : ut ita juxta qualitatem facinorum flt perfonarum major, aut minor poenitentia, canonice, feu juxta canone* Ecclefiae, volentibus fe emendare imponatur ,· contumaces vero a communione fidelium (ep*rentur. Simplicia vero homicidia Archi-Diacooi, At judici* fecularis foro attribuuntur, *A* eifdem pro impenfo labore nona. At decima pan malAc pecuniari» jam diA*, feu centum &' decem penfarum auri, ab homicida folvendarum conceditur.

verum antiquata funt haec jura noftra, *& in* homicidas deliberatos pcena capitis ftatuta eft, Afirrib. I. *Decr. 111. art XXV11. Ulod. Dtc.* I. *ert. LXXX11. tr eiiii.* Parricida vero, pena notae infidelitati*, feu aoiiflione capitii Ac bonorum feriuntur, *Dec. Tri. fer.* I. *tit.* 14. <7 p«'· >· tit. 4). quamquam deinde, <N« ιμ], *art. II.* fola pcena capitia, cum, vel tine exafperatiooe, iifdem infligi jubeatur.

CAPUT XIX- alias LV11I.

Dc mulievibm fertum fuum necentibut.

JLV|L XATUlieres,partum fuum necantes,Archi* Diacono allatx poenitentiam agant.

N O T aE.

EX Decreto *env* a;s;. *art. 11.* pcena capitis conflituta eft; quamvis EccieTuflico judicio, eoque mitiori in eas aftum fuerit per Arcbi Diacones, tempore primorum Regum. Vide, qu* xcquentur.

CAPUT XX. alias LIX.

Dc raptu mulierum.

JLx. ϴ Aptus mulierum,Epifeopus, fcuArchi-Diaconus dijudicer.

N O *T* Æ.

ÇAnAi .Stephani flaturum erat, *Lit. 1. cef. 1$.* ut puella rapta Jarmtiter rrdtfrixr, flr rapter *ftlva decent jtrvcncor fr» rafla, litet pofea recoMilretur yeeeutibei feellte. Si vero 'effer feafcr faent* componatur, leu exoivatur pena *taftur*, f*ii*<f«r *Mui*. Qjua veto hoc in capite, in caufa raptu» nulfu* index conflituitur hinc >n hac fynodo decernitur, ut eiufmodi caute vefut matrimonium direAe, vel indircAe concerner!» rei, in foro Ecckfiafiico judicentur, & illic cxnofcatur, an & quomodo inter ejufmodi pertonas, fi praeipue matrimonii ineundi caufa taptua contigit, illud coalefcere poffit, fecundum canones, qui rum vigebant; quo* vide in Decreto Gratiam cauf. 0. q. a. prafertim vero *cara. 4. 9. & fa.* quibus interdicebatur inter raptorem & raptam matrimonium, quamvis valide illud contrahi non potuerit.

Hodie autem obtinet etiatn io laena Tribunalibus Hunganc, *Com. Trie. de Matrieo. caf. t.* ubi inter raptorem & raptam, quamdiu in poteftate raptori* manferit, nullum polle confiitete matrimonium decernitur : A raptori vari* pccn* d>Aantur. Lex porro S. Stephatu iα ufu non eft.

CAPUT XXI. alias LX.

Dc meltficii.

xVIL W < Alefici, per nuncium Archi Diaconi & Comitis inventi (dijudiccntur,

N o r Æ.

MAlefiJati a Canonifti* vocantor, qui vel ex maleficio, feu ope dxmoni*, vel ex malitia hominum, nata, rali id medio efficientium, funt inhabile* effieAi ad copulam five viri, five fœmin» de quibus muln aqunt tn |us Canon, commentantes in titulo *de f'ntdir if melr/cutn* Malefici veto funt. qui maleficium ifthoc efficiunt. Et dc his iex pr*(ens loqui videtur : ut ex feque.iii, & praecedenti capite colligitur, juberque maleficos judicati per Archi-Diaconum, & Comitem, (eu lupremum Provmciz PrxteAum, & per eorum <>uncium u» jus vocsri. Nec male ·: cum etiam crimen magi*, Cc fonilegii, dc jure canonum, mixti feri fic *erg. c. coatre Idoloraao* 10. *caaf.* ad. *a. $.* Alia* maleficium in genere, eft vis nocendi aliis ex paAo. Ae cooperatione deemonis de quo moralifl* in prsceptia prim* Tabui*, Canonifte vero in ritui, *de Sartiltgut* agpre folent. Hodie maleficia omnia m toro fcculari apud Hungatos judicantur, «rg. *Met Dece. 4. art.* j. 0I*M χ<47· arg. rd.

CAPUT XXII. alias LXI.

Dc cdultcrit.

XJL A Dulteri Epifeopo vel Archi-Diacono addudi, debitis poenarum judiciis deputentur.

NOTÆ

N O T Æ.

ANNO CHRISTI «••r \TO<niAui : ex adulterio dupliciter a^i poffe , nempe chùlitor , 0* trtiuuJiur . Videatur Schmalturu : XX *Tit- de Mlietiit tt jlupro* ·.«. *ft irÿ.* wui hrc pluribus . Du· prxlens Colcmanni ft Synod! conftituuo jubet adulteros ad EeitcOpam , vel AtcbiJJiaconuon adduct , aftfonem ooo crimiualiter , led civiliter in> tearacaai fstsponie , & idcirco fubjuneit ; eofdem debitis pcenarum judiciis efle depurandos : confornsiter Icilicet ad S. Ladislai *Lib.* s. cep. so. ubi adulteris ptenitemia juxta canonum inftituta ttnretatar. Cottfismatur M *Décret.* Cs/mmm. LzL a. *Cep.* aS. Divortium pariter a thoro , pant innerenti utrobique liberum permixti* tar . Adultère tamen ad pedtionem mariti txtrrmum fupplicium ftatutum . *Trip. Deer. P.* I. *ut.* soy. Que lex bodiedum viget . Da adulteria vero in loco delifti deprehealis . etiam per non privile^atoe puniendis, videatur Decrar. *Trif. pert.* a. *tit.* js. Si ob adulterium agatur ad divortium , vel corrrAionem , caufa forum fptrituale refpieit , *Matb. Decr.* i. *art.* J. Si ad prenant corporalem , vel pecuniariam , forum icculatv › erg. *ctt. art.* j. Et «Mi I<47· *art.* J<. anno CHRISTI “.*.

CAPUT XXIII. alias LXV.

De comitibus it militibus fateflatem Ecclefi fibi vindicantibus.*

'KTUilus comitum vel militum in Ec-X elefia przfumat fibi vcndicare poteftatcm, przter iolum Epifeopum.

N O T Æ.

NOn intelligitur hoe Canooejolum tus patronatus , aut prsfentandi , nec fola Ecclefia , aut locus facet Divino cultui deputatas , quem Domini terroftres . nefeio an fatis tute , ablatis etiam clavibus , dum commodum iis videtur , aperiunt , aut claudunt : fed ipfe etiam mmifter parochus , aut curatus ; imo bona , ft reditus Ecclefis , quos aliquando fine caufa , iidem domini fundorum , pagi , oppidi , caftelli , prntextu melioris cum ad fe recipiunt , fuo peculio commifcent , ft domum Dei neceff<riis deftituunt , nihil proficiente follicitudine Epifcoporum in repetendis Ecclefic proventibus . Hcc poteftas inhibetur , utpote vetita feculari perfonae , Lege etiam Divina . Caute item cognitio in afylantibus , (epultura in loco iacro, fufpcnfio , ut moe apud Hungaros invaluit , armorum gentilitiorum , fi qui belli occubuere ftc.

CAPUT XXIV. alias LXVI.

Y

, A *ferfanis Seclefiaflicie decimas ftrfol· vcntibns.*

T)Resbyteri, & Abbates, feu cujus!ibet X perionz dignitatis, Ecclefiz decimationem perfolvant, in cujus territorio agriculturatn exercent, aut vindemiant.

N o T Æ.

LEx ifta explicanda eft ad mentem art. 9S. anni sjtfj. Ibi : Nobiles de vineis fuis in propria eorum terra adjacxmibus , nullas decimas folvere teneantur : fed de iis , quas non io proprio eorum fundo , verum in aliis promontoriis habent , baboerintve, ft de illis domino promontorii fus montanum vel nonam folverint, Pnelatis quoque , ft Ecclefiaftids perfonis decimas folvere lint obligati . Item renovatur art. 9;. anni 1647. ftc. proinde , fi in talibus territoriis agriculturam aut vindemiam faciant , etiam Ecclefiaftici , alias privilegio Debilium gaudentes , decimat hodie etiam pendunt.

CAPUT XXV. alias LXVII.

Λ *Bigamis Tresbyteris.*

Trigami & viduarum , vel repudiata-X) rum mariti a conjugiis ceflenc illicitis , vel a cieri excludantur confortiis . *Vida Syn. Szabolcbcnf.*

CAPUT XXVI. alias LXVill.

De celebrationibus Mtffarum.

MIfla non celebretur , nifi confecratis in locis, nifi caufa neceflitatis aliqua exiftente, & tunc in tentorio,five alio mundo loco : fed viz tantum , ac itineri hzc vacet neceflitas , non venationi; nec fine tabula itineraria

N O T Æ.

*T Abulam itinerariam , intdlige altare portatile. vel altare viaticum.

CAPUT XXVII. alias LXIX.

De reliquiis Sanflorum.

REtiquiz San(florum per viam non portentur, nifi a bono, & Rcligiofo Clerico.

CAPUT XXVI1E alias LXX.

De veflsbus Clericorum.

NUllus qui Clericus zftimatur , veflibus utatur Laicalibus, utpotc fiΓio pelliceo , vel tunica fparfa , manica rubra , flragula , vel viridi chlamyde , caliga , feu joppa ; calceo pi&o , vel fericata camifia quoque, & tunica, & ferico in pe&ore non confuantur, fed nodis, vel fibulis collum ample&entur inferendum .

N O T Æ.

UT Clerici in fscris conflitun . & bcnrficiati, etiamfi minoribus folum ordinibus initiati fint , veftem , & tonfuram Clericalem deft, -nt : praecipitur, c. *ihrici* ry. *de vita* Φ" p?»e/eie *Clericorum* . Er *Clem. t. to-* dem ,

Kfc ; Me nee *Sef. tn. cnf. «. it rejnr.* obi additur ratio : nt par decentiam habitu» extrinfeci, ·κ» rum bonvflaceos intrmfcca* oftvndtnt. Qpibsu loci» grayiSiMB peu* in contrarium faciente» Aatuumur . Bt qnamvi» veflis Clericorum maxime confannaMa fit confiwtMM, flt ufui cojofqoe regioni» per C*s.$i f»rPïrv» r*" *! >*· pMdpitut tamen in ConciLLateran. fob InaocUL cap.}. A refera* *,C Clerici* »j. *4e* ***vtn&*** vnmaii !«*, M Clerici atantor vefl* virgata . vel partita, boc eft ; diverfo» coloret , aut flore» panno intexto». eei nr anem fuper iMtafto» habeant ; nequ* panni· rubei» , aat viridibu» , minu» vero cetfxa /os *jtffn* , rd eft femorali verficolore , aut a cmruleo , vel nitro ablodeutv , fltr. Memini hanc rationem vofliom »4 aient» icendo» grados dignitatum Bcclefiafticanun tub Emin, flt Serenift. S. ft. E Card, flt A. B. Strigo. Chrifliano Aug. Duce Saxoni* circe annum J71J. typi· editam fuifte.

CAPUT *XXIX.* alia* LXX1.

*/>** **faanfpf** *tcmforUctc**

QUatuor tempora in ini*, ut baâenus moi fuit, loci* celebrentur.

CAPUT XXX. alia* LXXII.

Dc officii SeutStn Trittilatii.

OFficium de Sanâa Trinitate, poft O&ava* Pentecoftes celebretur.

CAPUT XXXI.

Dc fifulttirii Cbriffîcnonn.

çEpultura Chriftianorum non nifi in atriis Ecdefiarum fiat.

EX LIBRO SECUNDO

DECRETORUM COLOMANI.

CAPUT I. alias IV.

Dc dtirnicaioac Bigamorum.

ÇI quis Bigamus propter uxorem Divinum officium reliquerit, omni Ecclefiaftica dignitate privetur, & inter Laicos deputetur.

N o T Æ.

Bigami hi Presbyteri ad tempus tolerati font, donec aliud ftatoeretur in Hungaria . Loquitur enim folum de iis , qui ante fufeepto» SS. ordines uxores habuerunt, eafque retinuerunt , non fervata continentia, ut ii propter conjuges officiis fuis, fle muneri Ecclefiaftico non fatisfacerenc , ab altari» miniflerio removeantur.

CAPUT II. alias V,

Dc decimij pepulerunt, & /ervorum deotrii/. fervi vero

T'xEcretum eft in fanda Synodo ab 1 *J* omnibus Epifeopis , ut populus S. Ecclefiz decimas omnes, quas poffident, Ecclefiz , parochiano Presbytero tres denarios impendant (a).

(«) Lego ad aan. jsoj. querelar Gullielmo A. & Strig. fadas, *dt w» prctftiti dennrie fenili in Knlend.]tn.* Muf. Hif.

CAPUT III. alias VI.

Dc notii infidelitotit.

EX authoritate Apoftoli , pro Regis noftri falute, & Regni ejus ftabilitate, in omnibus quotidie Ecdefiis orando, cenfemus , & diftinde praecipimus , ut fi quis conua Regis faiutem, & dignitatem quolibet modo aliquid confpiraverit, aut confpirare aliquid tentaverir, feu lentari fciens confenferit, anathema*tizetur, & omnium fidelium communio* ne privetur : ut fi qui* hujufmodi ali*quem noverit , & probare valens , non indicaverit , przdi&z damnationi iubja»ceat.

N O T Æ.

TJOEna excommunicationi» inter fideles , merito graviflima eflie cenfetur : unde etiam ad coercendum gravif- *I/* fimum in republics crimen (editionis , aut rebellionis quondam adhibita efl . Porro , ante tempora Sanfti Stephani (imilis poena contra rebelles conflituta efl . Sic anno Domini I47. Concilium fthcmenfe in Gallia fequentem Canonem fancivit . Statuimus . atque authorirate Ecclefiaflica confirmamus . eos , qui contra Retem , vel Ecclehalbeas dignitates , five rtipublic* poteflates , in unoquoque ordine legitima difpofitione conflitutas , conlp rationes rebellionis *fle* repugnanti* faciunt , a communione At confortio Catholicorum, veram pacem amantium , fubmovendos , fle nifi per poenitentiam , & emendationem paci fe Eccleliafticae incorporaverint , ab omn bm tiliis pacis fanomus extorres . Binius Torn. g. Cor». p.Sja. Adhibuere iteratis vicibus hoc remedium ad componendos motus domeflicos Primates noftri ; vifum tamen efl , exempla qu* habemus, reticete potius , quam refricate.

ANNO CHRISTI

CAPUT IV. alias IX.

Dt frivttiont Bigtttttrnni Tretbytertmei & tint btutfitiit.*

UT clerici bigami, Sx viduaram, aut repudiatarum mariti,temporalibus Ecclefiz beneficiis , Sx eundis digniraribus Ecclefiafticis priventur. Nullus Epifeopus altquem promoveat clericorum ad Diaconatum , & ultra , nifi priua conti· nentiam voverit, Sx fi uxorem habuerit, ex ejus fiat confenfu, idem promittentis. >»«>.

N O

/^Onfer hic locis caufa ca, quae habet Alexander 1IL in Cone. Fateran. ann. Domini nlo. celebrato, Part. f· cap. <· & *f.* ex epifi. ejufdem ad Amhi-Epifc. Scrigon. & Colocen. (non Colomenl. ut vujjo habetur) collât. Decretal, lib. J. Tit. J». de coo*, conjugat, cap. y. *& X. Ex* varia autem vetuliorum leAione obfervator » leculia antiquioribus . & pietate facundioribus , confenfura uxoris cam protwffione continentiae ad hoc , ut maritus ad majores factos ordines promoveri poflet, non fuifle aliqua lege feripta requilitum, fed ut plurimum , ultro eam , ft fponte talem dediffe confenium cum voto continentiae junAum (qualia erat etiam Terafia S. Paulini Epifeopi Nolani conju* , alioquin , fi quando tepens funt aliquae , ea in re vocationi , ft propofito virorum fuorum contraria , ft refraftariae , h. e. qus noluerunt a thoro , ft carnali commercio marittffum fuorum fe fe feparare , cenfurs Bcdefiaftics fuerant fubjeAs, ut colligere poflumus ex tertio Ca· none Concilii Arelatenfis II. in quo hac verba lexuntur : / qaus *Cleriau e greX» Diaioutti* (b. e. inde a Dia· conatu inclufive in majoribus lacri Myfterii gradibus conflitutus : */· feletie /uo mulierem, pneter* rtri», ssxriva» , /orem», *filia»* , *neptem, wI cenverfem* survms, *feta» Mere pr»(»mpferit, n* cmwmwmc *eliemn Mea l»r.* Per yaofuc ft *mulierem (fi fe fepnrere netneril) pane percellet.*

Per converfam uxorem, qus , ft qualis hic intellhatur, norunt eruditi.· converti enim conjugati fpecisll quadam ratione illi (ft ills) dicebantur : qui promiflione , ft profeflionc continentis ab aAu venereo, teliabantur jam fe fe plenius mundo renuoctafle, ft arAius Divino fervitio addixiffa , ac per boc flatum priorem mutafle . Vidimus in allato Canone, quod mulier prster bic exceptas quafdam propinquas , etiamfi effet uxor non converts (fenfu explicato) penitus arcetur a clerici jam Diaconi, vel fupra Diaconatum confliruti contubernio, ac folatio, ft quidem tub poana exclufioms a facra communione , fi fe a tali clerico non fe· pararet . Certe verba ilia , *fi (e feperere nilnertt,* non minus tangunt non convertam (feu non promittentem continentiam) quam aliam mulierem , non exceptam . Hinc tant illa etiam veterum SS. Patrum , Ecclefi» Africans ft Occidentalis flatuta, quibus abfqae ulla infirmatione confenfus uxoris) fimpliciter injungitur Epi/copis , Presbyteris , ft Diaconis, ut fe fe ab uxoribus etiam legitimis abflineant ‣ Ulva tamen provienne de iifdem. Et SanAus Leo I. Papa diferte feribit de altans Miniflris, feu Diaconi, deque Epifeopis, & Presbyteris : quod *au» efient leici, five leBeret, licite & arerer Xucere tT fiber precreere petnemnt , /eX cum eX pra XiHet pervenerunt greXnt , ceepit iiltr ne» lirfre qneX licuit UnXe ,* inquit , *ut Xe cemeli fiet fpiritnele cenfttgtum , epertet ter fuet Ximittere arerer, & rprefi* ism *Meent, fic Mere , fue ft fulve fit cberiter , ft ccfent epa re neptierum .* Hsc *Bt* fimilia veterum difta , fatis docent virum ad majores facri ordinis gradus vocatum , non dependiffe dim a confenfu mulieris, num velit fe continere ; fed mulierem debuiffe et vi canonum vocationi & muneri fui mariti fe accommodare : atioqui non effugit cenfuram Ecclefiafticam . Ad objeAionem autem , que hic neAi poffet, facile refponderetur , fi collcAionis feopus digreffum pateretur.

CAPUT V. alias X.

Dt fervitto conjugetor» TrtsbytertntM.*

NUllus conjugatus Presbyter ,aut Diaconus altari deferviat , nifi prius uxori coacedenti,&continentiam voventi, locum ieparatim , & neceflaria vitae temporalis provideat, ut fecundum Apoftolum habentem , quafi non habentem fe effe intelligat.

N o T Æ.

OBfervemus tamen tum ex hoc , tum ex precedent! flatuto , Sub-Diaconis nondum adhuc tempore Colomanni interdiAum fuifle conjugium , vel ufum confugii in Hungaria ; utrobique enim Sub-Diaconi non minus, quam alii minoris gradus clerici a prohibitione illa excluduntur : idque ob frequenttores migrationes ad Hungariam clericorum ex orientali Ecdefia . Tametfi in Ecclefia latina *ftm* dudum antea , prrferrim inde U tempore SanAi Gregorii Magni , Sub-Diaconi hac in re , eadem lege cum aliis clericis allions gradus tenebantur , Notare etiam poflumus , ex proximo ftatuto . Presbyteros , & Diatonos aliquos d Ao tempore in Hungaria , ft in ipfo etiam confugio facrum habuifle ordinem , live ante ordinem duxerint uxores, five poft acceptam . Conjugatos etiam Piesbytero , ft conjugato Diacono hic interdicitur , ne fine diAa conditione altari deferviant . Qua occafione uxores etiam ipforum legitimas effe agnofeuntur , five ante , five poil acceptum ordinem facrum fuerint duAx . Id enim indicatur pet huc , quod non abjici , fed confenfu earum de cootiuentia accepto , fuflentari jubentur.

CAPUT VI. alias XII.

Dt clericis concubineriis.

Ç1 Presbyter altari deferviens concubinam habuerit , illa auferatur ; ipie vero juxta przceptum Epifeopi, fru&u peraélo poenitentiae , ad adminiflrandum altari reftituatur , & Ecclefiz : ut a villa , ia qua eft Ecclefia, abEcclefia longius non recedat : quod fi recefferit, decem penfas perfolvat & redeat.

N o τ Æ.

FReter poenas , contra Clericos concubinarios in plurimis conciliis conflitutas , flatuitur ·· ut Parochi a loco Parochiae negotiorum caufa non abeant fine (citu Epifeopi, aut confli tuti ab eo Superioris ; idque ideo, ne occurrente necelutate infantes , aut infirmi periculum aniroirum adeant.

ANNO CHRISTI »·>.

CAPUT VII. alia* XIII.

Dr .. . „ in ft/ht·

SI quia fcfto vendiderit, pretium accepcum quadruplo rcûituat, ipfe vero poenitentias fubjaceat. anno

N o T

EXtra bone Canonem plart jam de obfervariooe feftornm ftatnca meminimu», refiitutto ia <uadra>lon ad «ratium pubiicum confertur, cujus dus parca alCgnate erant Ecclefi*.

CAPUT VIII. alia XIV.

De non telchrantibnt ftftnitatet.

SI quia deferipeaa feftivitatea aon celebraverit, fic judicetur in eum; ut fi liber eft, tribua diebus pceniceat, fi fervus, fepeem plagia mulûctur.

z N o T A.

EXiflimo, quod lex eu feflivitate» celebrari jubear, quas Synodos Szabolebcofis fub SanAo Ladblao recitat.

CAPUT IX.

De difpenfationc conjugali in fecit EcclcftJt fundo.

DE defponfatione conjugali in facie Ecclefix, placuit fanâx Synodo, ut omnis conjugalis defponfatio, in con. fpe&uEcdefix prrfente facerdote,coram idoneis tcftibus, aliquo figno fubarrbationis,& confenfu utriufque fieret,aliter non conjugium, fed opus fornicationis reputetur.

N o T A.

MUlti ex hoc capite conjiciunt, matrimonia clandeflina in Hangaris. *jim* ante SS. Concil. Trident, prohibita fuiile : alii ea de caufa canonem infertum dicunt, ut conjugia Cbrilliasorum cuna pagani·, quorum non pauci in Hungana, vivente Colomanoo, fupererant, refeinderentur.

Æ

CONCILIUM TRECENSE,

SUB PASCHALI SECUNDO PRIMUM.

In caufa Silvaneftenfis epifeopi de fimonia per calumniam accufati, habitum anno Chrifti MClv.

HOc concilium per Richardum legatum *allitatum fuit, de quo apud Ivonem mentio habetur in epiftola ad Pafcbalem papam data, in qua caufam Silvaneile^fis epifeopi in eo traHatam effe teftatur his verbis.* Novimus enim praeteritis annis, cum dominus RJchardus Albanenfis epifeopus apoftoiica legatione fungeretur, quia Trecis ab eodem legato concilium celebratum eft, in quo a malevolis & aemulis perfonis crimen venditionis facrorum ordinum eidem epifeopo (*Huberto SUvanoHenfi*) obje&um eft, Sed propter infuificientiam accufantium perfonarum, confentientibus in hoc epifeopis, minime probatum eft : led praediftus epifeopus tanti criminis infamiam cupiens evitare, ad arbitrium legati veftri, ficut teftantur qui adfuerunt, fpontaneus de objefto crimine fe purgavit, & innocentiam fuam jurejurando comprobavit.

**** e0^em concilia fâ legato Richardo celebrato creatum fuiffe Godefridum * virum fanlittate confpicuum epifcopum rlmbianenfem : qui res ab eo praelare geftas quas vidit, vel ab his qui viferient accepit, O quam exaile atque fidaliter confcripfit, narrat hucolaus monachus Sueffionenfis :* Eodem, *inquit*, tempore (*quo elellio faila eft*) RJchardus cardinalis & apoftolicae fedis legatus apud Trecenfes celeberrimum habuit conventum epifeoporum, abbatum, & Galliarum procerum. Eo igitur fe Ambianorum legati conferunt, fuo proponunt fe paftore orbatos, unanimiter a clero fic populo eledum afferunt Godefridum, rege quoque aftentiente. Tum vero omnes qui in eo con. ventu Godefridum noverant, Chriftum fummopere collaudarunt. Sed ille interim fugam meditabatur («sderar *enim ibi ut abbas cum exteris.*) At vero interceptus, jubente cardinali & epifeopis in medium eorum adducitur, cuo&is acclamantibus dignum cum fore ecclefi* miniftrum, ftrenuum difpenfatorem ; beatum futurum populum, qui talem fit paftorem habiturus. *Hxc de cle&ione ejus in cmcilio illo Treceqfi confirmata.*

Additio Gabr. Cossarth S. J.

Chronicon S. Petri vivi Senonc^fis : Anno, *inquit,* * mcv. tenuit concilium apud Trecas RJchardus Albaniae epifeopus, v.Kai.April. In quo concilio recitatum & confirmatum fuit privilegium S. Perri ab omnibus confidentibus m ipfo concilio. Illic quoque abbas Amaldus deponere fecit Gausbertutn quemdam decanum Mauriaceufem, praeceptis ejus inobedientem & rebellem & Cafae Dei monachum: & mtfit ibi decanum de fuis monachis, nomine Petrum de S. Bakkrio. c„ ı·*»

\PRI-

ANNO CHRISTI

PRIVILEGIUM ECCLESIÆ

S. Petri Trecentis recitaram & confumatum in concilio Trecenfi.

C* IN nomine fanâ» Bt individus Trinitatis. Ego Hugo comes Det gratia Trecentis, poft vulnerum meorum nimis difficilium affiiâionem, & eorumdem Deo medicante evafionem : perpendens me iu pluribus divinam gratiam oficndiffe, pœnamque pcatdiftam peccatis meis exigentibus me jufte promeritum, attendens longe majorem promenxifle: de collato mihi beneficio a Domini benignitate, videlicet de reddità mihi fanitate, propofui ia conferendis beneficiis aliquibus ecde- B tiisDomino gratias reddere. Et quia bonum defiderium Intus debet comitari exitus, teftantc R Auguftino, qui Dominum orat ut bonis principiis meliores adjungantur exitus : quod in interiori meo votis difpofueram, exhibui c&ftibus. Dedi igitur ecclefix Treccnfi R Petri dc S. Salvatoris libertatem domorum canonicorum, videlicet ut nemo prxfumat deinceps eas violare, propter furem ibi repertum, nec aliquo modo extrahere ipfum, fed liberum permittere in manu atque nutu canonicorum: nec menfurxm vini five attnanai quamvis falfam accipere ibidem; neque inde extrahere aliquid violentia, nec etiam fugitivum aliquem; nec omnino a canonicis pro re aliqua, neque a domibus eorum, exigere.ali- C quam confuetudinem. Servientes etiam, qui vivent de proprio viftu canonicorum, ita liberos efficio, ut etfi mercatores fuerint, nullam rnihi prortixs vel meis faciant confuetudinem, ic nullum pro mercatura folvant teloneum. Quod fi forte clamor fiat de aliquibusprxdidorumfervientium, nemini reipondeant neque in jus veniant nifi ammonitione canonicorum. Quid plura? Nullum prorfus mihi vel meis faciant fervitium. Prxtcrea tres fervientes, qui cuftodiunt commune bonum canonicorum, videlicet Cellarius, & Grenetarius, atque Major, eadem libertate, qux data eft prxdi&is fervientibus, a me donantur: & de quocumque officio vivant, nullum teloneum, nulla prorfits confiietudo, mihi D vel meis ab cis perfolvatur. Decimam etiam mei telonei hujus civitatis, fiidradi&s prxbeocanonicis ad conftituendum aliquid in ecclefia B. Petri fic S. Salvatoris: hac conditione, ut nihil inde redigere ad proprios ufus liceat epifeopo five canonicis. Hujus rei teftes funt Milo epifeopus, Raynaldus pnepofitus: Girardus, Petrus, Gofcclinus, Drogo, Anfelmus, archidiaconi: Golfredui dapiicr, Guido de Wangeruco, Galcherius de Firmitate, Andreas de BaJdamento, Pontius' de Mareyo. Aâum Trecis anno 1104. ab Incarnat. Dom. iv. Non. April, indift. xn. Reficiente Richardo cardinali in fupradiâa ecclefia in fynodo; prxfente Manaflc Rcmenfi archiepifcopo, Manafle SuefTtonenfi epifeopo, Hugone Cacahunenfi epifeopo, fit multis aliis comprovincialibus epifeopis. Prxfente etiamDaimberto Senooenfi archiepifcopo, Ivone Carnotenti epilcopo, Joanne Aurelianenfi epifeopo, fic multis aliis comprovincialibus epifeopis. PrxfentequoqueRadulpho Turooenfi archiepifcopo, MarbodoRedoiienfi epifeopo, fic multis aliis comprovincialibus «pifcopts : regnante Philippo Francorum rege, Milone urbis Trecorum epifeopo exiftente. Ilugone ejuldem comitatum obtinente

A g £ Binominia fuit qui hanc coaceffionem probavit Trccenfis epifeopoa. Hic enim & in allia quibufdam aftir Milo, fiepiua Philippus vocatur. anno Christi "m

PRIVILEGIUM MOLISMENSE

Recitatum, & confirmatum in collegio Treccnfi.

EGo Hugo comes Campanis › comitis Theo-EsTo·· haudi filius, notum neri volo omnibus fan-sr,uJ·*'l &at ecclefis fidelibus, quod excellentioriufusconfilio, ampliare & honorare de meis propriis retinentiis Molifmenfem, que in honore beate Macis femper Virginis fundata eft, propofui ecclefiam : credens & certiffime feiens, tanto me in cxlcftibus partem habere potiorem, quanto eandem R Mariam interventricem prxmittere procuravero meliorem. Trado igitur, fice. dwM/viT-Am* AmmIm'cm·, if edi» priât. .rMiltyte:

Huic concefiioni mes aflenfum praebuit dominus meus Manafles Remenfis archiepitcopus cum clero fixo, fuper his qus ad cum pertinebant cxoratuWupplicationibûi meis. Ada funt hsc apud Trecas quinto Nonas April, anno ab Incarnat.Domini Mciv.Indiâ.xii. Epacta xxti.Concurrente v. in fede Romana vicem apoftolicam gerente domino pana Pafchali, Richarde Albanenfi epifeopo apoftolicx fedis legato, de negotiis cccletiafttcis in generali concilio Trecis traftante, Philippo epifeopo ejufdem ecclefis prxfi- C dente, Francorum regnum Philippo & filio ejus Ludovico regente, Hugone comite filio Theobaudi Campanis comitatum pacifice Dei gratia retinente, cujus largitione prxfcriptarum rerum donatio conceflà, audoritate corroborata, pctitione in ecclefia Treccnfi coram omni fynodo re citata, a prxfato Richardo cardinali approbata, & a concedêntibus archiepifcopis, epifeopis, & abbatibus collaudata, immo tam clericorum, quam laicorum judicio eft generaliter confirmata. De quibus aliquos nominamus, & ad corroborationem hujus chartula hic inferibendos judicavimus.

Daitnberrus archiepifeopum Senonenfis, Rodulfiu Turonentis, Ivo epifeopus Carnoteniis,Hum- D ^udus Antitiodorentis. Herveus Nivementis, Marbodus Rhedonenfis, Rotbertus Lingonenfis, Norgandus Eduentis, Hugo Catalaunenlis, Philippus Trecentis, Rainaudus prspotitus, Girardus, Gofcclinus, & Drogo archidiaconi, fic' exteri ejufdem ecclefis canonici. Abbates hi interfuerunt, Ilgondus Maioris monafterii abbas, Lambertus Tultarientis, RoJulfus S. Petri iniuhe Germanics, Otto Arremarenfis.

G. C. Qpod annum mcv. huic concilio adfcrilxt ckronicon Senonenfe. emendandum efle, ac fubftituenàum mciv. conflat *t* turn ex ucntque Hujonis bueru, in 2uibus hic notatut annua, fit indift. xn. illi refpunens; immo & m Molifmenii donatione, Epa&a eidem anno congruent : tum ex Ironia Carnotenlit ep. exit. E qua Ricardo fedis spoliolier legato ad Tteeenfe concilium vocanti, refpondet tutum fibi quidem iter non efle, *rtfit fdiita» fer decemitna tolereati*. Philippo autem regi tum invifus efle Ivo coenit, cum invitanti ad comitatum feriptit epiflol· illam xxvii- fane liberrimam, qua recuiat parere, illicitas ejus nuptias caufatus. Ibat tum Philippus, ut docet eadem Ironia epiftola, «*d fltdtu» feed futtru» erat tater Anil»*· rams rcgrws & *crautcm* ΛΤρημμμημμ, quem cougttifum medi* quadragefimac anni mxciv. rerum Angueαrum feriptores attribuunt. Jam fubducamus. Anno mxciv. Ivo principis offenfiooetn incurrit. Igitur ane nos ille, cujus initio (cribebat liberum fibi vix futurum iter ad Trecenfe concilium, quod regis odiunt iam per decennium toleraret, annua eiat mc.iv

CON

CONCILIUM ROMANUM

In quo Bruno Trevirenfis Archiepiicopus abdicatis infulis iterum decoratus eft.

Gilberto Arcbiepifcopo Trevtreqfi Nonis Septem. A JL-* *bris orni* root. damor/ap *Trevirenfis oh Hex. rico IP. Imp· petiere fibi dori epifeopum , tf confentientibus civibus, Bruno Francos natione ordinatus efi ldus Januarii onni* nox. *O TYtvirim venit die Purificatiouis S. Dei genitricis , uti refert AuFtor hifi. Trevtren. Toni.* 13. *Spicii. Dacberiani esc Cod. MS. S, Cornelii Couependinfis, qui poftea Concilium hoc atmo Roma celebratum, & 4 labbeo Tom,* X *Coneil. pratermiffum his verbis narrat:* Anno ordinationis fu» tertio menfe Mar, tio Romam profeftus Apoftolorum gratia, & percipiende benediftionis magiftri caufa, invenit Dominum Pafchatem Papam univerfali fynodo pt<-fidentem, Papatus fui jam annum oftavum (*legendum*, annum quintum) agentem, a quo honorifice fufeeptus eft, utpote Belgicae Galliae primae metropolis Praefui magnificus &c. Sed quoniam epifcopalia, anoulum videlicet & baculum per manum laicam fufeepiflet, atque quia ecdefias dcdicaÛet, & Clericos necdum Pallium eoo-fixutus piomoviflet, multum afpere correptus dt, & decernente Epifcoporum ibi congregatorum concilio Pontificatus officium depofuit, quod tamen ipfis intervenientibus, quia diicretk» ejus & prudentia officio & tempori congruens erat , fit poft triduum , non fine admiflorum pœnitentia recuperavit ; injunfta ei pœnitentia eft, ut quo> tiens in fpatio trium annorum proximorum Miffarum fokmnia celebraret, Dalmaticis non uteretur: quod ipfe humiliter implevit. Deinde acerata tam Apoftolici, quam totius fynodi benediatone, Pallii honore donatus cum gaudio remeavit. *hoc tempera Anotumus ifte, utip-''femet indicat* ad ««. uxa. fw *hifirrtom fuam obfolvit . Idem brevius refert Brottvents i» Annal. Trevir., L 1J. ex olio Chronico MS. Tnviretqfi, m quo etiam dicitur Concilium ifiud Romanum anno tertio fedit Brunettis congregatum efle , ideoqm ornus Pontificatus Pafchalis II. Papa re&e a nobis emendatus .*

CONCILIUM LATERANENSE,

In quo excommunicati inveftiturarum fautores in Anglia vu. Kal. Aprilis anno domini MCiv.

Q*^nciTum hoc ne igniremus fecit epiflola Pafcbalis papa ad S- Anfelmum, quo fupra extat, num. centtfma.* In concilio nuper habito *inquit Pafcoalit,* ex communi fratrum & coepifeoporum fententia deliberatum eft, & regis confiliarios , qui ad inveftitur* ftagitium illum impellunt , & eos qui ab eo inveftiti lunt , ab ecclcfix liminibus repellendos: quia de libera facere conantur ancillam . Quam nimirum fententiam nos *fan&i* Spiritus judicio in comitem de Mellento & ejus complices promulgavimus : & eanaem ipfam, in eos qui inveftiti funt a rege, quidem fandi Spiritus judicio confirmamus.

Observatio P. Antonii Paci ad An. Ghr. I io j . n. 4. & feq.

Concilium IL Lateranenfe Pafchali II. fedente habitum Labbeu» Tom. X. Concil. Sc AUordus in Annal. Ecclcf. anno uoq. collocant· fed illud ad ann. | io j . pertinere, ad fecundum nempe commorationis S. Anfelmi in urbe LnedunenG , diferte docet Badmenu lib. 4. Novorum: *In fecundo,* inquit , *anno adventat mfiri a Knot Lugdunum , ipfe Papa coaffo Lturtui generali Concilio Comitem de Mellento* Ac. Recitat poftea Eadmerus liter»» a Pafchali II. ad S. Anfelmum de boc Concilio & excommunicatione in pratfatum Comitem lata data», quas Pontifex bis verbis claudit : *Regie vero lententia ea ex caufa dilato efi quia fmt ad net Nanctos in proterito Pafcho* (anni fc. Chrifti 1104.) *tempore debuit defitnate . Data Laterenie PIL Id. Aprilis.* Quare Lateranenfe eo circiter die indi&iim .

Venere ad Concilium Lateranenfe Giofulanua Arcbiepifc. MediolanenGs & Liprandua Presbyter ; ille, ut in dfenitate confirmaretur , hic ut illud impediret , uti natrat Landulfu» Junior c. ir.apud Puricellum in Monum. Balil. Ambrol, c. 9. (*fipra allatus a Coffartio rytd Concil.* Row. **»· noj.) qui taiwn ibi dicit haec (rfla elle in Concilio Romano an. »roj. coafto. Verum Landulfut laudatus cap- >a. apud Puricellum in Monum. Balil. Ambrof. o. to), demonftrar hanc fynodum divetfamnon fuiife a Lateranenfi, cum ait: *Pm tavi* mon *frotereundu» filentio, quod durante lite Grolulani , jcihcet ttoj. feptimo Idui Maii invento faut reliquio pretio/o in Ecclefia S. Mario ad Portam. Unde Ordinarii cum univerfo Clero fictueruntfifiumfolemnem illa die tn Ecclefia prodiHa.*

CONCILIUM BALGENC1ACENSE,

IN CAUSA PHILIPPI REGIS

A Richardo cardin. fedis apoftolic* legato celebratum 111. Kal. Augufti, anno Chrifti MCiv.

R*Es hujus concilii plane ignoraremus , nifi Ivo nis Carnotenfis fupereffet epift.* CXLIV. *qua Pafcbali pontifici narrat, quid in eo fit geftum .* Nostrum , *inquit* , facimus paternitati, veftr* , quod *iii* Kal Augufti plurcs epiicopi, tam Remen-Efis, quam Senonenfis provinci*, invitati a domno Ricardo Albanenfi epifeopo legato veftro, convenimus in quoddam municipium Aureliancnfis epifeopatus , nomine Balgenciacum , ad *faciendam* abfolutionem regis , fecundum tenorem lit-

anno "litterarum » Huas i**P*Γ hac re miferat moderatio veftra. Convenit etiam rex, & lateralis fua, & fecundum praeceptum veftrum, ta&is facrofandis evaogeliis parati fueram abjurare abfolute omnem carnalis copulx confuetudinem ; infiiper & mutuam collocutionem, nifi fub teftimonio perfonarum minime fufpeAarum, ufque ad veftram difpenfetionem. Sed quia in litteris veftris continebatur, ut in hac abfolutione confilium prudentium fibi adhiberet domnus Albanenfis epifeopus.- totum onus confilii voluit pendere ex arbitrio pontificum. Epifeopi vero, nefeimus quid conjicientes , femper replicabant fe debere effe hujus confilii comites, & non duces . Quamvis iuibufdam noftrum videretur, quod praedida abfolutio ita poffet, ficut praetaxata eft , huncfte fieri, & propter quorumdam fimultatès non fatis rationabiliter impediri. Cum itaque res indefinita maneret in medio, rex clamitant inculcabat fe male efle tranatum : qui tamen per fe , & per nos , adhuc pullat ad aures paternitatis veftrx : ut fecundum moderationem litterarum veftrarum , & verba* que domno Galoni coepifcopo noftro injunxiftis, coufam ejus temperetis. *Hatfensu hso.*

CHiaiSTi "m. t

anno c ***_

CONCILIUM FUSSELENSE IL·

In quo Bracarenfi Ecclefi® Metropolitica dignitas reftituitur.

Ei p. Pagi fi*

A Lphonfo VI. regnante duo Concilia apud S. Mariam de Fufellis, oppidum vulgo *Hnfiles* didum, prope Palentiam urbem fitum, celebrata , qux etiam Paientina dici folenx. De priori anno 1088. quo congregatum fuit , egimus cum Sandovalio, qui ejusaaa vidit; fed eum ejus tempore vita B. Gerardi Archiep. Bracarenfis lucem nondum vidiffet (edita a BaJuzio torn. 3, Mifcel.) hujus fecundi concilii Fuftelenfis notitiam non habuit. Scribit itaque .Bernardus in vita B. Gcraldi Archiep. Bracarenfis, cujus dilcipulus fuerat, Bernardum Archiep. Toletanum fedente Urbano II. Roma reducem fecum adduxiffc ex Aquitania Toletum Geraldum , & in ea ecclefia cum Prxcentorem conftituifte : vacante ecclefia Bracarenfi, unanimi Bracarenfium confenfu cledum fuiffe Epifeopum , & a Bemardo apud S. Facundum confecratum : deinde ut metropolicam dignitatem ecclefi® fux reftitueret ; Romam petiifle ad Pafchalem II. & ab eo PaJlium impetraffe, ac poftea Concilio Fuffelenfi, cui prxfuit Richardus Cardinalis, exhibuiffe privilegium ecclefi® fu® Roma allatum. Hxc verba Bernardi in B. Prxfulis vita: *Ut B. Geroldm fedi Bracarenfi propridm dignitatem reftitueret, Romam petiit,* èX « *domino Papa Pafcbah honorifice fufceptxs, Pallium & privilegium, tf auiloritatem ecclefix fua inde apportavit. In Concilio enim Palentıņo , quod venerabilis Richardut Cardinalis Roma celebravit , Epifcopis* ÔX *Abbatibus D optimis Clericis Hifponia circumfedentibus , Romanum privilegium in auribus omnium recitatum eft* ; èX *juxta tenorem ipfius privilegii, Procura metropolis fuffraganei Pontifices venerabili Geraldo Bracarenfi Metropolitano, juftitia diiiante* , iX *Cardinali pracipiente , obedientiam tf reverentiam promiferunt* . Annus rcftitutionis ecclefi® Bracarenfis in Archiepifcopalem incertus.- incerta & epocha huius Concilii : fed cum Burdinus anno 1110. B. Geraldo demortuo fucceflcrit, liquet Concilium Palentinum aliquot ante annos congregatum fuiffe, & Bracarenfem metropolim inftitutain . Nec aliud m hoc Concilio geftum ad nos pervenit . Richardus itaque Cardinalis non folum priori Concilio Palentino, ut ex ejus adis liquet, fed etiam pofteriori prxfuit.

er PICTAVENSE CONCILIUM

Anxo **U04.** *habitum.*

Ea Mut Suppl T. IL

G Oncilii hujus Piftavenfis parum ultra nomen fupereft in veteri charta vulgata Galli® Chrtft. to. II. nov. edit, pag.344. append, ex qua hxc ad rem prxfentem. *Poft Piitavenfe concilium celebratum anno MCIV. Villelmus prior S.Jobannis Angeriacerfs,* èX *Goffridus Monachus de Neriacotf Ramnulphus arcbipresbyter in capitulo S. Maxentii concejfionem placiti in profato concilio falli pro Mareftafio acceperunt ab abbate Gumerio &c.*

«yRATISPONENSE CONCILIUM

Quo advocatorum ecclefia rapacitas, certo illis proventu conftituto, coercetur, Anno 1104. celebratum.

'IbIA patf.

V Eterum monumentorum divitem illam fupelleEfiilem , qua pater Meichelbek hiftoriam fuam Frifigenfem ornavit, dum confufo.....incidi...in veterem quondam chartam inter snftrumenta prioris tomi num. MCCLXX11. legendam , ex qua concilii Ratifpouenfis non tantummodo nomen annumque, fed tf oEla pariter, aliunde ignota , difco : Incipiunt celia illa ex canone concilii Africani , quem forte in rem prafentem aptiffimum rati ejus concilii patres attulerunt in medium. Cum vero Henricus III. imperator anni 1103. *snataht Domini fe/lurn, unde Germani ejus atatis feriptores novum annum exordiri [olebant, Ratifpona egerit, tefie annalifta Saxone Eccardi, him facile conjicimus concilium iftud eo tempore convenifte, nec /alsere chartam, qua annum* 1104. *fignat. Ita ergo in charta.*

ANNO

A

EX CONCILIO AFRIC.1X0.

Vifum eft univerfi« ab imperatoribus pcftulandum propter affii&ionem pauperum, quorum moleftiis fine intcrmiiTione fatigatur ecclefia , ut defeniores eis adverius potentias divitum cum epilcoporum provifione delegarentur.

EX COXC1LFO RATISP0NENS1,

Cut gttcrfuit Henricas JJ1. imper.itor cum plur;mif regns Optimatibus ifla laudantibus, confir mantibus .*

Statutum eft, ut ad placitum cujuslibet advocati pertinentes femel in anno, quando przceptnm fuerit, omnes eundis in locis conveniant, ibique in (ervitium fuum plus non exigant nifi II. modios tritici, & II. porcos, tres cados vini & medonis, X. cados cervifiz , & V. modios avenz. Ut autem ea quz in ufus fratrum pertinent minus diftrahantur , hzc* fubfcripta in ufus advocatiz funt deputata; videlicet III. pars bannorum, & fatisfadio temeritatum ; ita tamen , ut fi fua difpendia res fratrum patiuntur, primo eis reftituantur fua Werigelda * fratrum, ficur & mancipium pro mancipio. Przterea fi przlati ecelefiza- liqua neceifisate cogente damnum fibi vel rebus luis illatum falvo ordine fuo reçuperare non valuerint, ipfos advocatos in eompetentem locum advocent, ubi caufas querimoniz diligenter difeutiant, nihilque ab eis, vel ab eorum colonis quafi fub juftitia exigant ; fed cum caritate hoc , quod eis impenfum fuerit , accipiant . Hzc a&a funt anno Incarnationis Mctv. indidi. XII. przfidente papa Pafchali II. regnante autem Henrico imperatore 111. hzc tam ecelefiz , quam regni principibus conlaudantibus & confirmantibus, quorum nomina in libro traditionum continentur.

^f^sTt >>'«· *.· · >»«î 'ÿ"£ £"· v. Gild* ·

B

T3(?* T55I· T^QI* TofiP T0C?· Tiggr TöQr Tygr

SENONENSIS PROVINCIÆ CONCILIUM

Anno circiter **1105.** *A Dasberto Senoncnfi archiepifcopo celebratum.*

VEtuftus auctor chronici S. Petri Vivi , qui C anno XI. Daiberti Senooenfis archiepifcopi nempe anno 1109. opus fuum abfolvit, & fertpior jtlius ufque ad annum 1184. continuavit , ad annum 1098. tradit eundem Daibertum undecim illis annis nihil habuiffe negotii cum monachis eiufdem ccrnobii. Id vero nefeio quomodo cohaerere poftit cum iis , quz narrantur in epiftola Ernaldi , feu Arnaldi abbatis S. Petri vivi a Baluz. Milcel. tom. VI. pag. 4^8. vulgata, qua exprobrat Daiberto injurias fibi, fuique canobii ecclefiis illatas , narratque ea de caufa Romam fe pertexite . Forte tamen diiTidium brevi adeo tempore compofitum eft , ut pax non coaluifie , fed perfeverate videri potuerit . Utcumque res habeat fefe , continuator ejufdem D chrpmci Romanam Arnaldi profectionem cum anno 1104. componit ; nec nili exeunte anno rediit : nam Romz agens ille pro cœnobio fuo privilegium lignatum *die II·', idus Novembris* eodem telle feriptore retulit. Redux vero in patriamliteras inferius recitandas dedit ad Daibertum & *epifeopos, iS abbates ei afidentes ,* quos facit certiores de iis, quz a pontifice primum, dein ab archiepifcopo Lugdunenû A. S. L. (Hugone feilicet) ea in caufa impetraverat . Excufat vero fadum fuum ,'quod ad eorum conventum invitatus , morbo impediente , minime interfuerit . Ex his patere arbitror Sueftionenfis provinciz patres tunc in concilium ignoto quodam in loco convenite. Concilio demum huic annum 1105. E adigno, cum poft reditum Arnaldi, & anteHugonis Lugdunenfis obitum ,qui anno iiotf. decetfit , collocandum fit . Arnaldi epiftolam ad concilium illud datam hic fubjicio cx Baluzio ibidem.

EPISTOLA ERNALDI ABBATIS

S. Petri vivi ad archiepifcopum Senonenfem.

DOmina fuo paftori D- Senone^fi Dei gratia archiepifcopo E. manajlerii S. Petri vivi indignus abbas cum epifeopis & abbatibus ei afidentibus, qua pacis funt, & obedientia.

Ei BiUi. Mjic.il. te. VI. pn «I'.

Si ex arbitrio noftro res proceftiffet , volenti animo huic lanâo conventui veftro interfuiffem, utpote quzfiturus , ut fub tantis intercefloribus in favorem & gratiam veftram quoquo modo redirem . Propter hanc enim recuperandam , 3< quia prrter przdeceflbrum veftrorum, & noftrorum (morem) in nos & in noftra manum extendebatis, dominum papam adii ; cujus accepta epiftola ut ecclefias veftras & noftras in pace laxaretis, precibus & interminationi ejus haftenus acquiefcere diftuliftis ; infuper & homines caufit noftrae implicitos , & juftitiam reclamantes excommunicaftis. Ad evitandum itaque tantz oppreftionis periculum domnum Lugdunenfem Romanz fedis legatum confultum mifi, qui eos , quos anathemate ligaveritis , debere folvi mandavit , & dc reliquis inter vos & nos non diffinitis, fi quis nodus inetet in concilio differendum . Utraque vero mandata eque vos ponderaftis. De cetero de epifeopo Lingonenii nobis ecclefiam auferente querelam coram papa faciens dominum legatum judicem inde accepetam, cujus vocatu his diebus adire Lingonas debueram; fed infirmitate intercedente, nec ejus , nec veftra: vocationi intcrcte potui. Valete.

COb J

CONCILIUM NORTHUSENSE

Pro reformandit moribur ecclefia anno 1105. *celebratum.*

U>I4. *f.*

dtfumpfiffe tf peffime tamen detruncata fuffuratum credo mfignem illum alienorum feriptorum expilatorem Conradum Urfpergenfem abbatem. Juvat igitur ad plenam conciliorum notitiam totam rei narrationem ex annalifta iUo repetere. Pnuf tamen recitanda eft fequens Rotbardi Moguntini epiftola, qua Halberftadenfem clerum ad procedens aliquod concilium, quod buic pralufcrit, invitat.

EPISTOLA R.OTHAR.DI

Archiepifeopi Moguntini ad clerum ecclefiz Halberftadenfis.

Hortatur clerum Halberftadenfem, ut fui exemplo ad gremium ecclqfia redeant.

F«t«« ·p·i p. °ó/ β4' O Othardus (a) Dei gratia Moguntlnz ecclefiz arch*eP^coPus› omnibus in clero Halberftadenfi unitatem fande ecclefiz amplementibus fraternam dileftionem.

Qui verz diiedionis dona a Deo pacis confequi merentur, excellentius czteris cognofcunt quantum pondus follicitudinis fuftineat vigilantia ordinatz diiedionis. Hoc tamen ex quo debui femper pro vobis vigilanter debita devotione portavi. Neque cnim fi ad horam intermifia fuit noftrx paternitatis commonitio, minus pro vobis vigilavit devotz follicitudinis intentio. Proinde nunc quoque vos apoftoiica exhortatione contefor, obfecrans in Chrifto, reconciliamini Deo. Nulla, vobis erit confiifio, immo gloria fic honor redire'ad. viam juftitie, a qua vos deduxit tortuofa femita finiftri. Scimus equidem fpiritualis intelligent!» veftr» oculos nequaquam cftugiffe, qnod Dominus ipfe, qui rterno illo providentis iftu omnia fimul comploditur, pro meritorum qualitate fententiam fuam legitur mutafle, fimulnue eum voluntarie voluntatis adionem prsecidiiie, cum eum aut oratio fuorum impotentem reddidit, aut ira ejus miferorum gemitu vida fuccubuit. Ipfe princeps Apoftolorum a minimo collegii illius conforte correptus, corredus eft, nec veritus eft cedere admonitioni junioris, cujus zelum vidit in ftudio divini amoris. Ffocczlcfti oraculo nos quoque admoniti, nob>s ipfis renunciavimus 'A) fit priorem noftram vitam, fi tamen vita eft ad mortem ducens, jam pridem condemnantes, in ecciefueunitate renati, novam vitam in Chrifto ducimus ob maledida fit detrailtones in ecclefia Dei lepra perfufi extra caftra feorium a populo manfimus; nunc ante hyfopo humilitatis, fic fandiheante pernitentia:aqua, per manum magni facerdotis mundati, incaitris Domini militamus, immundis fpiritibus expofiti fic immunditia haeretica: fornicationis profanati. Jam cum Maria Jefum videmus, videndo appropinquamus, appropinquando feuibus ejus non fine officio inhzremus. Nefno nobis infultet de fepultura quacriduani. Ecce miferatio altiflimi, qui foetebat in monumento refurrexit, vivificante Domino, ac fohita per apoftolos mortis fafcia.abfque fepulturz indicio exultans de ialute difeumbit in convivio Dominico. Fuit, tuit aliquando perfecutor fic blafphemus impugnans viam Domini, qui poftea fadus eft dux Verbi, qui mox apoftolus pro fe agens dixit: *Jed bm dim Jutmur, fed abluti, fed fanihficati jumu.*. Certe fi magius ille apoftolus non mutaflet iententiam negationis, non paulo poft confecutus eflet culmen apoftolicz dignitatis, led nec cvafiftet pernam xicrnz damnationis. Non eft enim remifla aut inefficax divina mYcratio, ut cum culpas graviflimas remittit ex iuperafiundanti gratia largftfima, etiamfi conferat pietatis munera. Ipfa illa eolumba, licet iero / vefperi licet, ad arcam fit reverfa, fignum pacis, fignum diiedionis ex ore ferens, per oftium introgrefla eft. Pntles enim arez antiquus oftto apero manum extendit, & per diverutatem donorum fpiritualium receptam in iuperioribus arcs collocavit. Fcl, & acetum Dominus bibit, quia in Maria fic latrone pecca* tores diverfos fibi incorporavit. Spineam coronam portavit, quia regnum nobililtimum in gentilitate vitiorum aculeis aiperrima fibi prrparavit. *A diebui*, inquit, *Jahanxu regnum calorum wm patitur, tf violenti diripiunt Ili<d.* Si meretrices fic publicani nos in regnum Dei przccflerunt, qu* jam diffidentia nobis erit de falute V Oflium in corio apertum eft, cerna diu inftruda, tauri fic altilia Dei jam dudum occifa, vocamur debiles, crci fit claudi, immo tot przconum clamoribus ad ctrlefte convivium compellimur. Quapropter, in Chrifto fratres cariifimi, non erubefeo me immutatum, fed gratias ago dextre altiflimi, cujus hzc eft mutatio. Fateor, fateor, fic gratanter fateor, me cum omni mentis integritate in gremio fande matris ecclefiz familiariter confedifte, fzpius illud revolvendo: *unam petii a Domino, banc requiram.* Et item: *Lavabo inter innocentei manat meat, tf circum labo altare tuum Domina.* Hzc eft enim illa Jileda fpeciofa fic decora, non habens fchilnutis, nec maculam falfitatis. Tota enim pulchra eft, cujus fpeciem concupivit rex: quam qui noluerit habere matrem, Detfm non poterit habere patrem. Hzc fententia Spiritus fandi audoritate fit antiquorum patrum fanguine conicripta fic confirmata, coelo fic terra permanentior in fzculum durabit. Verum quia non filii patribus, fed patres filiis thefaurizant, hanc plenariam ecclefiz matris gratiam, non mihi foli, fed vobis, filiis charifiimis, gaudeo coliatam, fic nunc omnes fpiritales merces, ac dominicum talentum, fic perverfam * pacis margaritam, quam "negotiando lucratus ium, vobis filiis expono, ut vos quoque divites fitis in omni verbo, fit in omni fcientia. Opto autem omnes vos efle, ficut me, exceptis

F-

(«) Rotlurdua, fiv. ut aiunt, RuibarSus n abbate Herefordicnii drrtus architpiicopu· Mo(un<inui anno lol*, obut sio*. MARTENE.

(S) E« hia patet Rothatdum Henric>ani« aliquando adharfiffe, a quibus avetfm, fit ad lrgitimtvm pontificem converti». mirum quanta paflu* iit a ichtfasaticis, per orto minimisai anno» artui m radium. MARIENE.

privans'peccatorum meorum vinculis. De cxte-ro precamur fit qbfecramus, ut de collegio ve-n°ft's idoneos in Calendis Decembris dirigere velitis, qui poffint intereffc conventui ecclefix, qui fe in villa noftra ad honorem ecclefix colligere decrevit. Illic namque matrisecclefix face exhilarati, colloquio informati, con£tlio roborati, pleniffime cognofcçtis, qualiter umus moris & cum confenfu habitare poffitis in domo Domini Obfecramus vos in Domino Jefu, ut idipfum dicatis omnes, & non fint in vobis fchifmata, memores quia vindex gladius idololatra; proftravit, fchifmaticos vero hiatus .terrx. abforbuit. Deus pacis & dileftionis confervet vos in unitate fpiritus, & vinculo pacis, dilediffimi flliT. Amen.

ACTA CONCILII EX ANNALISTA SAXONE ECCARDJ.

Vfiim eft igitur eidem Gebchardo &Rothardo Moguntino pontifici in hebdomada ante pentecoften habere concilium in loco, qui Northufen dicitur, ibique ecclefiam pro poflê ad priftinum revocare ftatum, & antiquam patrum regulam recitare, invafores epilcopos, & qui tunc temporis fimoniace intraverant, vivos deponere, fepultos effodere, ab his ordinatos manus impofitionem a catholicis recipere, & uxoratos clericos ab officio divino removere. In quo concilio defuper fententiis inflantibus patrum decretis pri-mum rdedis, quxquc poterant ad prxfens laudabiliter corrigebantur, quaedam vero graviora ad apoftolicam audientiam differebantur; prêter illa, qux prxdida lunt, jejunium menfis martii pri-d hebdomada quadragefimx, jejunium vero Amenfis junii in ipfa hebdomada pentecoftes R.0-mano more celebrandum a prxfcriptis ptxfuhbua apoftolica auâoritate indicitur, & pax Dei confirmatur. Ordinatis autem a pfeudoepifeopis per catholicam manus impofitionem proxiin» jejunio reconciliatio daqda fore promittitur. Cmifmaeorumdem, quod contra edidum archiepifeopi in ccena Domini confecerant, adnihilatum eft; rex aurem cum fervorum Dei conventui nonnifi vocatus interefTe vellet, ingens enim cum epifeopis & clericis abbatum etiam dc monachorum, ccclefue unitatem fitiens turba confluxerat) tandem in abjeâo produâus habitu, ftanfque in editiori loco juxta principum decreta omnibus fuas leges & jura innovavit; fi qua vero irrationabiliter rogabatur, prudenti refpoufo, dc avita magnanimitate confutavit. Interea obortis lacrimis Deum teftabatur, nulla fe cupiditate regnum invafiife, nec patrem & dominum fuum deponi ab imperio exoptare; immo pertinacis &inobedicntix ejus debitam compaflionem exhibere; quod fi fando Petro, & ejus vicario lege chrilliana velit fubjici, fe illi aut regno cedere aut fervilitet fponaebat fubeffe; que verba omnis multitudo collaudans tam pro patris converfione, quam pro filii profperitate lacrimas & preces effudit, voce magna Kyrie eleiibn declamans. Eadem hora Udo Hildinisheimenfis &Fridericus Halberftadenfis, ô Heinricus Patherbrunenfis epifeopi veftigiis Metropolitani proftrati apoftolica: fe de-Cdunt obedientix, quorum commifla apoftolico nihilominus judicio refervantur, fub officii fui tantum fufpenfione, & fi ab ccdefiis quibus quocumque modo praeerant bonum teftimonium vivendo mereri ftuderent, locus vraie non dencgatur.

CONCILIUM REMENSE

A Oddo abbas S. Martini TornacenfL epifeopMs repusnciatxr, » Manaffe Remerfi Amo 1105. *-celebratam.*

Ibid. Z^Oncilii hujus omnia ferme ignota font, prxter nomen, quod fervavit nobis vetuftusauthor narrationis hiftoricx dc reftauratione abbatia S. Martini Tomacenfis in fpicil. Dacherii to. 1. pag. çij.nov. edit. Hxc igitur author ille: *Dominus Manajfes Remorum arcbiepifcopas ad concilium generaliter mandam allot abbates, inter alios Dncminatim evocavit Odonem abbatem S. Martini TorMcerfis. Cumque exinde admirantes, qmd de concilio nobis referretur attoniti & fufperfi expeflaremas, ecce audivimus ad Cameracenfis fedis epifeopatum eum fuiffe eleflnm, if fine mora ab arcbiepifeopo, ij comprovincialibus epifeopis confecratum*. Hxc tantum de concilio alias minime cognito

AD CONCILIUM FLORENTINUM

In quo Florentini epifeopi opinio de orto jam Anticbrifto reprobatur, Ateseo IJ05. *celebratum.*

ADDITIO.

Ib'd. Concilil hujus meminit quidem Labbeus, fed cum hiftorix teftes minus idoneos, utpote recentiffimos, afferat; ideo ex antiquis feriptoribus res tota hic tradenda eft. Ita ergo narrationem hanc inftituit Pandulphus Pilanus Pafchalis II. *Dominas papa m Tufciam apud Fiorentier» concilium celebravit, in juo cum epifeopo loci de Anticbrifto, quia nun natumdicebat, fatit difputatum eft, fed frequentia populi qui ob axdiendam rei novitatem bine inde confeftim* (forte coninvita fertim) *tumnltuatimque confinxerat, nec conciliant^ finem, nec difpniatio deliberationem fnfcepit.*

CON-

CONCILIUM PARISINSE,

IN QUO REX FRANCORUM PHILIPPUS

Et Bertrada abfoluti funt iv. Non. Decembr. anno Domini IIo J.

IbBfolvendiPhilippi regis, ejufque pellicis potefta- **XX** *tem fecit Pafcbalit,* modo uterque taftis facrofanâis cvangdiis omnem carnalis copul* confuctudincm abjuraret, mutuum quoque collo Î|uium & contubernium, nifi fub tcftimonio peronarum minime fufpeôarum. *Earn >a rew litteras dedit td tritae provinciarum epijcopas, Remenfis, Senoneqfis, Txronenfis, id utagerent cxm Lamberto Atrebatenfi epifeopo, citi auibritatem bac in parte fssam commifit. Extat fupra bac Pafchalis epiftola, infer coteras quinta O trie(firna.*

Ad Lambertum itaque, rem nt urgeret, dedit Pbtlippus bat litteras,

Philippus Dei gratia Francorum rex Lamberto Atrebatenfium epifeopo fideli & amico noftro, faiutem & gratiam noftram.

DtfcrlpGt u Cod. M$. QUia dominus papa per Tetbaldum Ovidium miftiim noftrum archiepifcopis & epifeopis noftris, fic tibi ipfi litteras modo noviter mifit, de abfolutione noftra, ut nos abiolverent, fiait tu ipfe videbis in litteris pape: tibique inter illos ejufdem abfolutionis * ex nomine vicem commi* iit: mandamus tibi, & precamur, quatenus in craftino feftivitatis S. Andre* ad hoc negotium praxipue tibi commiftiun adfis cum archiepifcopis & epifeopis noftris, qui ibi aderunt, tum ex praecepto paor, tum cx fide, quam mihi debes, commonitus, pofthabita omni occafione. Vale.

Ponit regi Lambertus, tJ cum aliis prafuiibus **Iv.** *Nanas Deccmbr. ipfum ac Bertradam abfolvit. Quod qui faitum effet, pontifici maximo bis litteris fignificavit.*

Reverendiffimo domino fy patri patrum Pafcbali papa Lambertus Dei miferatione Atrebatenfis epifcopas debitam cum orationibus fubjeNioncm.

cod. GOnvenientes Parifiis ex veftra auâoritate archiepifcopi, dominus Daimbertus Senonenfis, Rodulfus Turonenfis, epifcopi quoque Ivo Carnotenfu, Joannes Aurelianenfis, Humbaldus Autiihodorenfis, GualoParifienfis, Manaflês Meldenfu, Baldricus Novicmenfis, Hubertus Silvaneâenfis, fecerunt recitare litteras, a veftra fede pro fatisfa&ionc & abfolutione Regis miftas. Litteris itaque leâis & intcllcâis, miferunt ad Regem Joannem Aurelianenfem & Gualonem Parifienfem epifcopos feif itantes, fi rex juxta tenorem litterarum veftrarum fatisfaceret, & carnalis de illicite copule peccatum abjurare decrevifet. Quibus benigne refpondcns, ait fe Deo & fanâe Romane ecclefi* libenter velle fatisfacere, & apoftolice fedis praecepto, archiepifcoporum quoque & epifeoporum prefentium acquiefcetc conulio. Igitur in pnefentia prediâorum epifeoporum, necnon & abbatum, Adam Parifienfis dc titulo S- Dionyfii, Rainaldi dc titulo S. Germani ParifiCnfis, Olrici Parifienfts de titulo S Maglorii, item Rainoldi Stampenfis de titulo fan&z Trinitatis; archidiaconorum etiam quam plurimorum, & honorabilium clericorum & laicorum circumflantium, advenit rex fatis datote, multumque humiliter, nudis pedibus, peccato renuntians, & excommunicationem emendans, Ac fic ex vcftia auâoritate abfolutionem fufeipere meruit. His ita geflis, taftis facrofanâis evangeliis, abjuravit çopulam & flagitium illicit* conjunâipnis, in hcc verba: „Audias tu Lamberte epifeope Atrebatenfis, qui „ hic apoftolica vice fungeris: audiant archiepi„ fcopi & przfentes epifcopi, quod ego Philippus rex Francorum peccatum & confuetudi„ nem carnalis fit illicite copule, quam haâenus cum Bertrada exercui, ulterius non exer„ cebo: fed peccatum iftud & flagttium peniais „ & fine omni retraâatione abjuro. Cum eadem „ quoque famina mutuum colloquium φi contu„ berntum, nifi fub tcftimonio perfonanun mi„ nime fufpeclarum, non habebo. Haec omnia „ ficut litter* pap* dicunt, Ac vos intelligitis, „ fine omni malo ingenio obfervabo. Sic me Deus „ adjuvet, Ac hcc facrofanâa Jefu Chrifti evan„ gelia. " Similiter Ac Bertrada, cum excommunicationis vinculo folveretur, taâis facrofanâis evangeliis, in perfona fua hoc idem juravit facramentum. Sanfta Trinitas Deus nofter, fanftitatem veftram, pro ecclefia catholica laborantem Ac orantem, diutius cuftodiat incolumem: Ac quia cum fanâa Romana ecclefia in judicio Ac *jufiitia* nobifeum ftetiftis, retribuatur vobis in refurreâione juftorum. Aftum Parifuis anno Dei Chrifti MCV. iv. Nonas Decemb. anno pontificatus Pafchalis papz II. quinto. Erm»c>«. J··

G. C· Philippi juramentum fupra quoque deferiptum eft, pag. <jt. At juvabit cootuliffe nomina ipfilubkripta, cum iis que initio hujus cpiflolz polita funt: tum At nonnullia alia utnnque diverfa obiervafle.

Obfervatio P. Antonii Paci ad An. Chr. 1104.0.5.

AAa hate efle anno sioa. in Concilio PariGeofi rv. Noo. Decemb. docet MS. tgoiacenfe, quod ex Sitmoodo b* exhibet Labbeus, fed Is anitsum non advertent ad errorem Anonymi, qui pro iiolj. fcripGt no;. Concilium illud in annum illum differt, quamvis in eo codice alia non narrentur, quam qu» boc anno gcfta, At quidem eodem die Ac menfo. Refert Anonymus ifle literas Philippi Regit ad Lambertum Acrebatenfem ep. Poftea juramentum Philippi integram refert, epiflolamque bis verbis concludit: *Altum Parifiis amo Dei CbriJK mcv. iv. Nonas Decemb. anno Pontsfieatns Pafcbahs Papa II. quinio.* Ubi Anonymus tam in anno Chrifti, quam in anno Pontificatus Pafchalis 11. peccat. Nam cum rem hoc anno geftam, eamdemque, quam alter Anonymes apud DacMrium Tom. III. Spicilegii, At ex eo apud Labbeum fupra in Pakbaliaep. ad calcem juramenti Philippi At Bertrade narrare, certum At indubitatam efte debet, ideoque in altera Concilionun editione error ifte corrigendus erit.

CON-

CONCILIUM FLORENTINUM

cccxi. Epifeoporum contra Fluentium illius loci Epifeopum celebratum, anno domini 1105. tempore Pafchalis pap® II?

• r,.» .««. -*-/-/*" »iu...*'«ip. Uc.vit.t i· 2",?"^'""^ niiacupaiur, inqmi H»<d.

TjLuentius * epifeopus. Florentinus metu immi-A nentium malorum, & prodigiorum qu® his temporibus acciderant, queque nos fupra «-Sigebeno in vita Pafchalis pap® retulimus, docebat jam tum natum efle Antichriftum. Qua re divulgata, auctoritate pontificis hzc fynoduscon|.rvgatJ| eft Florenti® : qua, poft, habitam diligentem dogmatis erronei difcuflîonem, aniinadverfum eft,, quod epifeopus fupra memoratus cum quadam levitate, ut fctilicet altcujus magna^pei âudor videretur, ita de Antichpfti adventu fenferit. Qua de caufa hominem novitatis ftudiofum, & arrogantem, jure meritoque increpantes dimiferpnt. *Sabeüicns Ensuade* 9. *lib.* 3. *^toninsss lit.* 16.' *ta?.* U.

'PμΛ* %*<*»<<< wh.rtyTx *****>·1 Wv Wre 'Pqre vW TPζA* xbtfbcSa WSV

CONCILIUM QUINTILINEBURÔENSE,

SEU NORTHUSENSE,

Pro reformandis moribus ecclefi® apud .Northufum celebratum, anno Domini 1105. tempore Pafchalis pap® II.

*DE rebus in hac ftnodo geflis Conradns abbas Vrf· B pergtufis * in chronico bac feribit qitafeqiacntir·* Ânno domini milleftmo centefimo quinto,

! χ«· <·.

Operator Hcnricus natalem Domini Moguntiz celebrat, Henricus filius ejus, nominis illius quintus rex diftus, rebellationem adverfus Btrem in Bajoaria parat, machinantibus fcilicet icboldo marchione, Berengeio comite, & Ot-r tone quodam nobili viro, fibique materna, ftirpt cognato; quorum confilio & adjutorio ante paucos dies a patris latere difceflerat. Primo quippe hirefim przfcriptam anathematizans, apoftoltcz fédis pontifioi debitam profitetur obedientiam : indeque foederatis fibi Noricis principibus, aique ab Alemannia, nec non orientali Francia nonnullis nobilibus, ad Saxoncs converting.. A quibus honorifice fufeeptus, & in Quintiiineburg paieha celebtans.· in brevi univerfis Saxoni® civitatibus potitus, ab optimatibus eft dignitate regia fatis honoratus. Confilio tamen atque minifterio Ruothardi Moguntini, atque Gebehardi Conflantienfis epifeopi, refponfalium fcilicet domini Pafchalis pap®, totam Saxoniam Roman® ecclefi® communioni reconciliavit.· epifcopis vero atque clericis conventum generalem in villam re^iam, qux Northufum dicitur, quarto KalendasDJunii, ubi fuper ecclefiaftic® inftitutionis jam depravata difeiplina traôaretur, indixit.

In quo concilio fuper iententiis inflantibus, patrum decretis primo releftis, quæque poterant ad przfens laudabiliter corrigebantur : quzdam vero, quz & graviora videbantur, ad apoftolicam audientiam differebantur. Simoniaca quippe ha-refis, patrum confuetudine condemnata., Nicolaitarum quoque fornicaria copamixtio ibidem eft ab omnibus abdicata: jejunium menfis Martii hebdomada quadragefim®, jejunium vero menfis Juni: in ipfa hebdomada pentecoftes Romano more celebrandum, a przfcriptis przfuiibus apoftolica auftoritate indicitur, & pax Dei confirmatur. His vero, qui a pfeudoepifcopis fuerant confecrati, per catholicam manus impofitionem reconciliatio proximo jejunio danda fore promittitur.

Vidimus inter hzc, quod identic prztcrirenon B poflumus, regem Henricum non modicam bon® indolis fpem magna funul humilitate & auftoritate coram omnibus prztcndentcm. Nâm cum fervorum Dei conventui non nifi vocatus interelfe vellet, (ingens enim ibi cum epifcopis & clericis, etiam abbatum atque monachorum ecdefiafticam fitiens unitatem turba conduxerat) tandem in abjecto produilus habitu, locoque flans edkiori, omnibus juxta principum decreta luas le^s atque jura rationabiliter innovavit : fi qua vero irrationabilia rogabantur, mira ac ultra fuos annos prudenti refponltone, dc avita niagnanimitate confutavit: in omnibus his, & fibimetmiro modo fervans adolefcenti® verecundiam, ftcChrifit facerdotibus dignam exhibens reverentiam. Inter h«c obortis lacrimis ipfum regem czli cunâamque militiam czli teftabatur, fe nulla regnandi cupiditate paternum fibi regimen ufurpare: neque dominum & patrem fuum a Romano deponi imperio exoptare, immo debitam pertinaci® & inobedientiz ejus femper compaflionem exhibere: ficque S. Petro fuifque fucceflbrtbus lege Chriftiana fubjici velit, five regno cedere, five ferviliter ipfi fe fubefle promifit. Quod auditum omnis multitudo collaudans, lacrimas funul & preces, tam pro patris converfione, quam profilii profperitate, fundere cœpir, voce magna Kyrie eleifon, declamans.

Eadem hora Viro Hildinisheiinenfis, & Henricus Paderbornenfis, ac Fridencus Halberftadenfis, przfules, veftigiis metropolitan! proftrati, ipfius atque regis flantis totiufque prxfentis ecclefi® teftimonio apoftolic® fefe dederunt obedientiz: quorum etiam commifla apoftolico nihilo minus judicio refervantur, fub officii fui tantum fufpenfione.

De eadem fynodo Qtto Frinfingenfis, hb.-J.cap.?,. ifta refert: Henricus filius ejus *CHenrici II·'.*) re-Ebellationem contra patrem in Noricis partibus, confilio Theobaldi marchionts & Berengarii comitis, fub fpecie religionis, eo quod pater ejus a Romanis pontificibus excommunicatus eflet, molitur I adicitifque fibi quibufdam ex orientali Francia, Alemannia, Bajoaria, principibus, Saxonicam terram & gentem contra regnum facile ani-

anno CHRIS! animandam ingreditur. Ubi honorifice fufeeptus, ac palcha Domin» Quntelinburg manens, univerCos gentis illius primates ad voluntatem luam inclinavit, habitoque in villa regia Northufen epifcoporum conventu, przfidcnte Ruckardo. ' Moguntino archiepifcopo, qui a fede propria jam per multum temporis a rege' pull'us tuerai, fimoniam aliaque Romanz ecclefiz contraria, condemnavit. *Hac Otio Frifingeqfis.* De eedem *finodo vide chronicum Hirfaugienfe Trithemii, anno* 1105.

C bronicon Hildcsbeimcnfe. Vifum eit, *inquit*, Gebehardo apoftolicz fedis legato, & Rothardo Moguntino, in hebdomada ante pcntccuflen hac concilium in Thuringia, in loco qu> dintur Northuftim, & ecclefiam, quam potuiffent, dJ pri(linum revocare ftatum, S; antiquam regulam ibi recitare: fcilicet invafores epifcopos, necnon & eos qui tunc temooris intraverant fimoniace, vivos deponere & fepultos effodere & ab cis ordinatos manus impofitionem a catholicis recipere, ÉC uxoratos clericos nullum divinum officium celebrare. His ita divina afptrantc gratia rite dtfpofitis, *tfc.* anno C^IKltn

Tritbemius vocat epifcoporum ôc abbatum concilium generale.

CONVENTUS MOGUNTI

([UO HENRICUS IV. REX GEKMANIÆ

A Clemente tertio pfeudopapa coronatus, imperio privatur anno Domini Mcv. tempore Pafchalis papz II.

DE rebus in hac fynodo geftis Canradut abbasVrfpergetfis. ilia refert: Anno Domini MCV. mediante Henrico juniore, tantus apud Moguntiam fadus eft in natali dominico totius regni Teutonici conventus, quantus per multa annorum curricula nunquam eft vitus. Referunt enim qui aderant, quinquaginta duo ibi tunc optimates vel eo amplius adfuifle: adeo ut folus dux Saxonix, Magnus nomine, quern jam gravior itas impediebat, notaretur defuiile. Ibi lupervenientes apoftolicz fedis legati, epifeopus fcilicet Albanus cum Conftantienfi, fententiam anathematis in Henricum feniorem, diûum imperatorem, a tot fibi luccedenlibus apoftolicis fzpius Izviuique promulgatam, fcnptis fimul & didis teftificantes. univerfam multitudinem, immo totam toto 01be diffufam ecclefiam, ab ejus communione, Chrifti & beati Petri auctoritate multis jam annis fequeftratam confirmabant. Quade caufa dum ipfe fe de caftello, quo manebat, Moguntiam exhibere tentarct, propter cavendum tumultum vulgi fuz potius quam filii parti favere folentis, ipfi Engelchcim occurrerunt: tandemque generali illum circumvenientes confilio, ufque ad reatus confetlionem fatisfadionifque profeftionem perducunt.

Cui cum legati communionem feu r^nitentiz modum, abfque generalis fynodi & apoftolicz difcuftionis Centura, reddere ad przfens non pollent: ipfe partis utrinfque confiliis annuens, regalia vel imperialia intignja, crucem fcilicet & lanceam, fceptrum, globum atque coronam, filii poteftati tradidit, profpera illi imprecar», illum primatibus multo fictu commendans: & extunc juxta furnrni facerdotis totiufque ecclefiz decreta, fuz confulturum animz promifit. Hoc ordine Henricus, illius nominis quintus rex, primum a patre deinde ab univerfis Germaniz principibus, in regem jam fecundo eleffus, ab apoftolicis quoque legatis per manus impofitionem catholice confirmatus, acceptis tam ab epifeopis, quam laicis, juxta morem patriz, facramentis regnare ccepit 88. loco ab Augufto, 50.
' Fo*1·* ». H. p*trij fui anno, ab Urbe condita * 1357. anno ab origine mundi 6305. dominice vero incarnationis, ut dt&um en, J106. anno.

ijsw· *favent Hasrico patri, ut Anonym*s, qui ejus inharebat lateri, quique ipfi erat a ferretis, fcripfitque paulo poft mortepe ejus vitam feu funebre encomium ejufdem Henrici, captivum tentum a filio patrem, vique confiam eo*medo fe ab imperio abdscaffe, filii impietatem exaggerantes·, tradunt.*

Quid vero tube cum Ricbardo Albane^fi epifeopo apoftolica fedis legato fit gefium, fecundum ea qua per Urfpergcnfem funt enarrata, idem auftor fic ait: Sed & pedibus apoftolici legati advolvitur, orans & obfecrans, ut fe a banno folveret, & communioni ecclefic redderet. Laici mifericordia moti veniam dabant: legatus aurem domini apoftolici abfolutionem negabat, afferens non hoc fttar poteftatis effe: oportete ab ipfoapoftolieo abfoiutionis gratiam ipfum expedare. Quid mnlta? Abrenuntiata imperiali dignitate, privatus difceffft, & ad quamdam civitatem, quam filius vidui illius permiferat, rcceffit. *//<ec ipje. Sed quomodo fafti panitens rurfius ad arma paranda convertitur, dicetur fuo loco anno fiquenti: 'qua autem funt reliqua ejufdem conventui, Urfpergestfi fic narrat:*

Relatis igitur coram rege, eundifque totius Germaniz optimatibus & przfulibus, omnique clero fimul & populo legationibus Romane fedis, ecclefiarum regni iftius commaculatione diverfa & inveterata, econtraemendatione ab univerfis unanimiter promiffa: placuit tam regi quam primoribus, ad fandam matrem Romanam ecclcfiam tantos ac tales a panibus iftis legatos tranfmitti, qui & de objcâis rite rationem reddere, & de incertis fagacitcr invelligare, ac per omnia utilitatibus eccleiiafticis iapienter confidere fint idonei. Separantur in hoc opus viri fpiritu fapientiz pleni, dignitatibus, natalibus, & elegantia, feu divitiis przcipui, in iliaque fecundum Deum five fieculum veneratione infignes: a Lotharingie Bruno Trevirenfis, a Saxonia Henricus Magdeburgenfis, a Francia Otto Bambergeniis, a Bajoaria Eberardus Eiftetenfis, ab Aiemannia Gebêhardus Conftantienfis, a. Burgundia Curienfis, epifeopi: nonnulli etiam nobiles de latere regts laicz profeffionis. klque inter cztera fufcipiunt in mandatis, ut, fi fieri poilit, domini apoftolici prxfentum cifalpinis partibus impetrent exhiberi. L«c><iea«r. d;d Vat.hn.». P*?.“·

CON-

erCONVENTUS MO€UNTINI ane

ACT α ampliora

Çvo Henricus }1/. Imperator imperio & regno privatur,

jiiiWUloJ. & IIX06. babitur.

S ppl т·

^Onventus bujut alia pro fuo more in multit Jk detruncata ab Urfcrgerfi exbibet Labbeus. Repetere illa juvat c fuo fonte -Annal:Jta Saxone Eccard>, qui ad annum 1106· ita Jcribit:

In natali Domjni apud Moguntiam tantus fa' dus eft conventus totius regni Teutonici, quantos per multa annorum curricula nunquam eft vifus· Nam LII. optimates ibi tunc vel amplius ferebantur, adeo ut magnus duxS.axoniz, quem gravior xta$ impediebat, folus notaretur defuiffe. Igitur per tot annos obnubilata cœpit oriri nofirrs in partibus lux orthodoxa. Depublicamr, reipuitur, anathematizatur hærefis Wigbertina, vel Heinriciana. Supervenerant illuc apoftolicx fedis legati, Albanenfis fcilicet, & Conftantienfis epifeopi, fententiam anathematis inHeinricum feniorem, diftum imperatorem, a tot fuccedcntibus fibi apoftolicis fxpius fxpiufque promulgatam fcriptis & didis teftificantes, toto orbe diffufam ecclefiam. ab ejus communione, Chrifti & B. Pehi audoritate, multis jam annis fequeftratam, confirmabant. Jam enim exaltatis tibi divinitus Romana ecclefia cornibus ad incutiendum ηπιοrem curtdis ufquequaque fchifmatum membris etiam Ipfius capitis offa, Wicborti fcilicet diftipapx, de fepulchro fuo, quod per VI. annos in ecclefia Ravennenfi poiTederat, projici fecerat, univeriaque ejus inftiruta, adnullari decreverat. Unde in tantum fubito divinz legis zelus efferbuit, ut pfeudoepifcoporum cadavera'ab ecclefiis eliminarentur, eorumque ordinati ufque ad generalem audientiam ab officiis fuipenderentur. Imperator interca cœpit Jacrymari & mœftus effe Ac dc peccatis fuis dicebat fibi talia eveniffe, timenfque fibi multo pejora a principibus futura, rogabat epifcopum Spircnfcm fe de caftello, quo manebat, Moguntiam przfentari, feque cpnfilio ejus, & magnatuum regni eunda factarum promifit, regalia, & caftella, qua: optima, & munitiffima habebat, filio tradere, ut faltem fibi przdia ad ufus neceffaria impenderet. Epifeopus vero in Natali fandi Joannis Evangeliftæ Moguntiam venit, ibique ipfe, & Rotbertus Wircebmgenfis epifeopus iacrz unftionis ordinem a Rothardo archiepifcopo acceperunt, & poft miflarum folemnia eunda qux audierat, regi & cundis principibus enarravit. Sed principes propter cavendum tumultum vulgi, patris potius, quam filii parti favere folentis, in Gilenheim II. Kal. Jan. occurrunt, ibique prxfentatum imp. generali circumeuntes concilio ad reatus confeifioncm, & iatistadioni* pofteffionem perducunt,- qui filio regnum tradens, atque omnium pedibus provolutus, praecipue legato fedis apoftolicx veniam & ablolutionem banni precabatur, confitena fe multo tempore anathematizatum efle a papa Hildcbrando, & injufte fuper eum Wicbcrtum conftiluiffe, & fuis temporibus rcmpubltcam nimis efle turbatam, Ac eunda quxfibi objecerant confertus eft, excepto quod idola non adoraret. Cardinalis autem qui inopinate ad hxc fafta convenerat, ait fe nullo modo tam magnam perfonam, propter quem tanta mala in regno fint perpetrata, ableme apoftolico nullo modo fufeiKre. Rex aut<mi depofito patre cum principibus Moguntiam revertitur, & propter regalia Wcrinherum comitem & neqqiflimum Volemarum, qui fuit confiliafius patris, & omnium fcelerum confcius, Hamerftcin mifit, quibus in vigilia Epiphinix allatis a Rothardo archiepifcopo, & omni clpro & populo honorifice fufeipiuntur. Qua: coram principibus archiepifcopus regi tradit imprecdns, ut fi non juftus regni gubernator, & ecdefiarum Dei defenfator exifterer, ut ei licut patri fuo eveniret. Hoc ordine Heinricus illius nominis V. primum a patre, deinde ab univerfis Germania: principibus, in regem jam fecundo cledus, ab apoftolicis quoque legatis per manus impofitionem catholice confirmatus, acceptis tam ab epifeopis, quamlaicis, juxta morem patrix facramentis regnare cœpit LXXXII. loco ab Augufto, L. regni patris fui anno, ab urbe condita aruto MDCCGL1IX. ab origine mundi VMLVII1. Dominiez vero Incarnationis MCVI. anno. Delatis igitur coram rege, cunftifque totius Germania: optimatibus & prxfulibus, orrmique clero, & populo legationibus Rornanx ledit culper ecdefiarum Teutonici regni cotnmaculatione diverfa, *& inveterata, & e contra* emendatione ab univerfis unanimiter promifla, placuit tam regi, quam primoribus ad fandam Romanam Ecclefiam tantos ac talcs a partibus iftis legatos tranfmini, qui & de objedis rite rationem reddere, & de incertis fagacitcr inveftigare, ac per omnia utilitatibus ecclefiafticis fapienter contulere fint idonei. Separantur in hoc opus nulla fecundum Deum & farculum veneratione indigni a Lotluringia Bruno Trevirenfis, a Saxonis Hcinricus Magdcburgenfis archiepifcopi, ab Orientali Francia Otto Bambergenfis, a Bavaria Eberhardus Eiftatenfis, uterque defignatus pontifex, ab Alamannia Gcbehardus Conftantienfia epifeopus, aliique nonnulli przfules, plerique etiam nobiles de latere regis laicx profefftonis, idque præcipuum inter estera ftifeipiunt mandata, ut fi heri poffit per illos impetiata Domni apoftolici cifalpinis partibus exhibeatur prxfentia.

***addere bis juvat tres fequentes Henrici imperatorii hieras, quarum priorem mifit ad filium paulo ante Moguntmum conventum, at illum ad concordiam invitaret, alteram legavit ad Pafcbalem, qua cum illo de filii perfidia conqueritur·, tertiam dejltnavit ad Ludovicum Francorum regem, cui totam bijioriam depqfitsonis fua & evafionis c manu filii, a quo detinebatur, inflituta pro fe narratione exponit. Ha vero Utera, quanquam alibi extant, defumpta funt ex codice Udalrici Bambergenfit num. CCUK CCXK CCXV1.*

ANNO CHRISTI

EPISTOLA HENRICI IMPERATORIS AD FILIUM.

Paratunf fc ad obfequium S. R. E. profitetur, fiitumque monet, ut injuriat patri faHat reparet.

Henricut Dei gratia Rom. imperator filio fuo.

SI nos debita fic paterna aflê&ione tradaffes qualiter deberes, libentillime tccum paterne loqueremur, fic paterna tibi pandaremus. Verum quod longe alius, quam paternx affectionis fic humanitatis circa nos tuus animus fuit, oc eft, nequaquam aliter tccum loqui vel aliud mandare (volui), quam quod ipfa manifeftifftma rei veritas habet. Tu itaque ipfe fcis, ficut faffi tui confcius es, qualiter data fide, fic fecuritate perfonx, fic honoris noftri omni affeffiope devotionis promififti nos ducere Moguntiam coram principibus, fic interim nos fecuriffime reducere quocumque vellemus. Hac fiducia cum 'xecum caritative fic indubitanter afeenderemus, contra datam fidem apud Bingam nos cepifti, ubi nec paterna: lacrymx, nec patris mceror, fic triftitia, cum ad pedes tuos, aliorumque provolvebatur, te movit, quin nos caperes, fic captum mortalibus inimicis ad illudendum fic cuftodiendum traderes: ubi omni genere contumelix fic terroris afflicti, compulfi fumus ferme venire ad ipfum articulum mortis. Ante captivitatem etiam abftuifti nobis epifeopatus, fic quicquid de honore regni potuifti, fic prxdia noftra, fic ipfam familiam. In captione vero quicquid refiduum erat etiam lanceam fic chlamydem, fic omnia regalia infignia, ubi fic timor mortis, ut bene fcis, fic omne ferme chriftianitatis a nobis jam votum extorfifti, vix relifta ipfa vita. Cum hoc tibi de nobis non fufficeret, poftea femper fic ubicumque fuimus omnibus modis, quibus nos potuifti, perfequi non ceffafti, ut vel perderes vel de regno expelleres. Verum non fatis mirari poffumus qua ratione, vefOccafione hoc tam obftinate facis, cum de papa, fic de Romana ecclefia tibi nulla refidua fit occafio. Nunc itaque nuncio domino papx, fic Romanx ecclefix, te prxfente obedire parati fumus, omnem debitam reverentiam, fic obedientiam ei prxfentialiter, fic femper exhibere, ÔC confilio principum fic fpiritualis patris noftri Cluniacenfis abbatis, aliorumque religioforum virorum de ftatu ecclefix & honore regni libentiffune agere. Rogamus te ergo pro honore regni fic tuo, fic paterna devotione, fic per auctoritatem Romani pontificis, fic Romanx ecclefix, ut de injuria nobis illata, fic dc his, qux nobis vi fic injufte abftultfti juftitiam facias; nec non etiam rogamus, ut cum nihil rationis tibi fic quare nos perfequaris, nos fic fideles noftros ceffes infeftare, immo permittas nos pacifice ficquiete vivere, ut integre & cum tranquillitate poffimus omnia fupradicta peragere. Recognofceetiam fit tecum cogita, quod Deus judex juftus eft, cui commifimus caufam noftram, fic ejus vindiûa fic judicia funt velut abyffus multa; quod quanrumcumque fuper affliffione fic infortunio noftro glorieris, & fuper humilitatem noftram te extollas, forfitan de fede fanda fua inter me, fic te, fua gratuita mifericordia aliud jam definivit, intercedente juftitia, quam tu ipfe cogites fic difponas; quod fi nulla alia caufa vel reverentia fe interceflio nobis valet, uti apud te juftitiam confequi poffimus, vel perfecutionis impeu» çeffet, Romanum pontificem, fanâam & univetlalem ledem Romanam & ecdefiam appellamus.

CHkiSII

EPISTOLA HENRICI IMTORATORIS AD PASCHALEM PONTIFICEM.

SI 'illa inter nos pax effet fic concordia, qux inter noftros olim fic. tuos fuit anteceflores, qux inter nos & Alexandrum, & Nicolaum, viros catholicos & religiofus, Romanos pontifices, plena caritate & integra viguit devotione, mandaremus ttbi quidquid filius patri: fed diftulimus, expedantes, fit cognofcere defiderantes, ft in beneplacito Dei fit nos caritative & amicabiliter polle convenire, fic ecdefiam fuam noftris temporibus noftro labore, ipfo coopérante, in ftatum redire unitatis priftinx. Hoc quoque jam dudum, tefte Deo, defidcrav'mus, fi cognita eorum nimia aufteritate, qui in Romana erant ecclefia, non utile vifum effet nobis vel competens, eos de hac caufa convehirc, quod magis videbantur nos perfequi odio fic indignatione, quam zelo ^ftitix, vel etiam quam vellent nos amplecti, dulcedine caritatis ad profeftum ecclefix. Effectus itaque probat, quod cum ipfi regnum hereditario jure nobis collatum, tempore religioforum virorum Romlnorum pontificum pacifice diu a nobis poffeflum contra nos ftuderent commovere, fic armare, inter multa eft orta Cftrages populorum, tam corporum, quam etiam, quod magis delendum eft, animarum. Hic quoque filius nofter, quem adeo affeâuofe dileximus, ut eum ufque ad folium regni noftri exaltaremus, eodem veneno infeihis, confilio quorundam perfidiflimoruni & perjuratorum fibi adhaerentium, infurgit in nos, poftpofitis omnibus facramentis, quibus fe nobis obligaverat, poftiiabita omni fide & juftitia, tantum ut bona ecciefiarum, & regni libere valeant perdere, rapere, fic inter fc dividere.

EPISTOLA HENRICI IMPERATORIS AD LUDOVICUM Regem Francorum,

Quando a filio fuo Henrico rege depofitur efl.

Henrtcus Rom. Imp. jlugufiut Ludovico regi Francorum coronam fidei propinquitati) inviolabilem conflantiam.

PRinceps clariffime, fic omnium, in quibus poft Deum operamus, amicorum noftrorum ndelitlime, primum fic prxeipuum vos inter omnes excepi, cui conqueri, fic deplorare calamitates, fic omnes miferias meas neceffarium duxi, fic etiam genibus veftris advolvi, fi licerer falva majeftate imperii; primum quidem non folum nobis, fed etiam totius chriftianx profeifionis hominibus graviffimum fic intolerabile arbitror, quod de illa apoftolica fede, unde ufque ad memoriam noftri temporis falutifer fruftus confolationis, dulcedinis, fic falvationis animarum oriebatur, modo perfecutionis fic excommunicationis, fic omne perditionis flagellum in nos emittitur. Nec ponunt illum modum fievitir, tamen ut iatisfiac voluntati, indifcre.x hujus voluntatis fus intemperantia adeo ufque nunc abufi funt in me, ut nec Deum, nec quid aut-quantum mali mihi proveniant penfantes, per fè fic per fuos omnimodis invehantur in me, cum omnem obedientiam, fic omnem debitam fubjeâionem femper contulimus

apoftolic® fedi, fi tamen reverentia & honor de- A -btrus, ficut antecefloribus meis ab apoftolica fede exhiberetur & mihi. Quid autem intenderat opportunius fignificabo vobis, fi quando optati colloquii copiam Deus dederit nobis. In hac igitur perfecutionis & odii fui inflammatione, cum parum viderent fe proficere, contra ipfum jus natur® laborantes, quod fine maximo cordis dolore fine multis lachrymisnon valeo,fic, quod dicitur, vehementer contrcmifco, filium meum inquam, Abfalon dileftiffimutn, non folum contra me animaverunt, fed etiam tanto lurore armaverunt, ut inprimiscontra fidem d (aeramentum, quod ut miles Domino jur iver.u, regnum meum invaderet, & epifeopos, & abbates meos deponeret, mimicos & pcrlecutores meos fubftitucret, ad ultimum, quod maxime vellem taceri, B eut fi taceri non poteft, vellem non credi, omnem naturx affeftum abjiciens, io falutem & animam intenderet, nec penfi quicquam haberet, quocumque modo vi vel fraude ad hanc periculi, <k ignoniinix lux fnmmam afpiraret. In hac tanti mali fui machinatione cum effem in pace, Ô. .n 'liqua falutis mex fectiritate, in ipfiusDomtnici adventus fanftiifimis diebus, in locum, qui Confluentia dicitur, ad colloquium evocavit jr.c, quafi de communi (alute &. honore filius :i affaturus cum patre. Qux ut vidi illico ex paterno affeftu factus intrinlecus dolore cordis mei ad pedes luas procidi, admonens, bc obteftans per Deum, per fidem, per falutem anima: fuse, ut ii pro peccatis meis flagellandus eram a Deo, C de mc ipic nullam maculam conquireret, animx, honori, & nomini fuo, quod culpx patris vindicem filium efte nulla Divina- legis unquam conftituit fanctio. At ille jam pulchre, immo miferrime iuftttutus ad malitiam, quam abominabile & vxecrabtic fcelus cœpit deteftati, procidens & ipfe ad pedes meos, de prxteritis cœpit veniam precari m reliquum, ut Domino, ut patri filius, cum fide & vernate per omnia fe mihi obediturum cum lachrymis promittere; fi folummodo fedi apoftolic» vellem reconciliari; quod cum pfompriÆme annuiffem, & deliberationi fux & confilio principum in hoc totum mc mancipandum promififlêm, me in prxfenti Nativitate fe perdudurum Moguntiam, & ibi dc honore, & D reconciliationc mea, quam fidelius poflet, fe adurum, & interim in pace, & iecuritate me reducendum promiiit, in ea veritate & fide, quopatrem a filio honorari & filium a patre prxeipit Deus diligi. Hac promiilione, qux etiam gentili obietvanda eft, lecurus illortus ibam, & filius meus aliquantulum prxccffcrat me; cum ecce quidam fideles mei occurrentes mihi veritfime affirmabant, me deceptum & perditum fub (alla pacis, & fidei fpontione. Revocatus iterum filius meus, & iterum inftantiifime admoturus lubejuldem fidei, & (aeramenti obteftatione, animam fuam pro anima mea fore prOmifit jam fecunda vice. Cum igitur ad locum, qui Bmga dicitur, perveniflèmus, jam exiftente die Veneris ante Nativitatem numerus armatorum fuorum jam fatis augebatur, jam fraus ipfa fe detegere videbatur; & filius ad me: Pater inquit, vobis ieccdendum eft in vicinum caftellum, quod nec epifeopus Moguntinus in civitatem fuam admittet vos, quamdiu fueritis in banno; nec vos impacatum, & inreconciliatum audeo ingerere inimicis noftris: illic Nativitatem Domini cum omni honore, & pace agatis, quofeumque placuerit vobis, vobifeum habeatis; ego interim quanto inflandus, quanto fidelius potero, pro nobis utrifque laborabo, quod caufam noftram effe meam cxtftimo. At ego

chiusti •■i.&n»«.

mi, inquam, fili, teftis fic judex termonum fidei inter nos Deus, qui modo te in virum, fithxredem meum perduxi, quantis tribulationibus meis tuo honori inlêrvierim, quot & quantas inimicitias pro te habuerim, & habeam folus es confcius. Ille autem iterum jam tertio fub ejufdem fidei & (aeramenti obteftatione, fi ingrueret occafio periculi, caput fuum pro capite meo fore promiiit mihi. Sic priufquam claufit mc in eodem caftello, quod omnia alia in corde locutus erat mantfefte oftendit rei eventus. Ex omnibus meis quartus ego fum inclufus, nec admitti potuit quilibet alius. Cuftodes deputati, qui vitae meat atrociores inimici. Benediâus per omnia Deus exaltandi & humiliandi quemcumque vo> luerit rex potentiflimus. Cum igitur ipfo facratiilimo die Nativitatis fuse omnibus redemptis fuis ille fandus fandorum puer futilet natus, mihi loli Fluis ille noneft natus. Nam, ut taceam opprobria, injurias› minas, gladios in cervicem meam exêrtos, nifi omnia imperata facerem, famem etiam & fitim, quam perferebam, & ab illis, quos injuria erat videre & audire; ut etiam taceam, quod éft gravius, me olim fatis felicem fuiffe, illud nunquam eblivifear, quod illis fanftifltmis diebus fine omni chriftiana communione in carcere fui. In illis poenitentix & tribulationis me® diebus a filio meo miffus venit quidam principum V/ipertus, dicens nullum vitx me® elfe confilium, nifi fine ulla contradiûione omnia regni infignia rederem, ex voluntate, & imperio principum. At ego etfi omnis terra, quantum inhabitatur, regni mei terminus eflet, holens vitam regno commutare, quod, vellem nollem, fic agendum, & fic definitum inrelligebam coronam, fceptrum, chlamydem, lanceam, & gladium mill Môguntiam. Tunc communicato confilio cum inimicis meis egrediens filius meus, relidis ibidem fidelibus & amicis noftris, quafi me eo addufturus fub multa frequentia & cuftodia armatorum duftum ad villam, qu® Ingelheim vocatur, me fecit ad fe adduci, ubi maximam inimicorum meorum turbam colledam inveni, nec ipfum filium meliorem exteris reperi. Et quod firmius & flabilius videbatur eis elfe, fi propria manu cogeret me regnum, & omnia regalia exfeftucare, fimtli modo & ipfi omnes minabantur, nifi omnia imperata facerem, nullum vit® me® confultum poffe fieri. Tunc ego, inquam, quod de fola vita mea agitur, qua nihil pretiofius habeo, ut faltem vivens poenitentiam meam exhibeam Deo quicquid imperatis effe facio. Cumque inquirerem, fi faltem fic de vita mea certus & fecurus eflè deberem, ejufdem apoftolie® fedis legatus, qui ibidem aderat, non dico qui hxc omnia ordinaverat, refpondit; me nullo modo eripi poffe, nifi publice confiterer, mc injufteHildebrandum perfecutum fuifle, Wicpertum ei injufte fuperpofuiflê, & injuftam periecutionem in apoftolicam iicdetn & omnem ec- E cleftam haftenus exercuiffe. Tunc cum maxima animi contritione humi proftratus ccepi per Deum, per tplam juftitiam orare, ut loots êc tempus mihi daretur, ubi in pratentia omnium principum, unde innocens eflfem, ex judicio omnium mc expurgarem, & in quo culpabilem me effe recognolcerem, ex confilio omnium faniori* fententi® poenitentiam, & fittisfaftionem, quo ordine juberent quxrere, & inde de principibus ref*ni & fidelibus noftris, quofeumque vellent, obidcs darem. At ille idem legatus diem & locum mihi abnegavit, dicens, aut ibi deberi totum determinari, aut nulla fpes eflet mihi era-

anno ***' *

CS* dcndi. Iα tints tribulationis articulo cum interrogarem fi confiterer omnia qux imperabantur, Conte®° juftum eft, veniam & abfolutionem conlequeretur, idem legatus refpondit non efle juris fui me abfolverc. Et cum ego adhuc dicerem; quicumque confitentem audet recipere, confitentem debet abfolvere. Si vellem, innuit, abfolvi, Romam irem, latisfacerem apoftolicæ fedi. Sicfpoliatum & deiolaturp., nam & caftella, & patrimonia, & quicquid in regno conquifieram, eadem vi & atte fua extorferunt a me, in eadem villa reliquerunt me. In qua cum aliquo tempore commoratus eflem, & ex eodem confilio fraudis fuac filius meus demandafict, ut ibidem eum expedarem, fiiperveniens quorumdam filiorum meorum legatio praemonuit, ut fiquidem ad momentum ibi remanerem, aut etiam in perpetuam captivitatem raperer, aut in eodem loco decollarer; quo nuncio ctiam tuncfatis vitae difhius fum, & illico aufugiens, tugiendo veni Coloniam, & ibi aliquot diebus commoratus, poftea Lcodtum veni, in quibus locis viros iidcles & in fide regni Temper confiantes inveni. Horum caetcrorumque regni fideliumconfilio* ufus vobis fiducialius ⸫Sc honefttus habeo deplorare has omnes miferias; fiducialius quidem propter mutuae confanguinitatis, & antiqua: amicitis debitum; honeftius autem propter tanti regni nomen gloriofum. Vos jgitur per fidem, per amicitiam rogamus, in tantis tribulationibus meis, ac fi nobis propinquo & amico confulatis. Quae fidei ÔC amicitiae vincula etiamfi inter nos non eflent, vefttUm tamen, & omnium terra: eft injuriam & contemptum noftrum vindicare, &tam netariæ proditionis & violentia; exemplum de fiipcrficie terrarum extirpare.

chrÏsti anno

NOTA C O L LECTORIS.

NOn dnbito quin Henricus multa hic confinxerit de apoftolici Legati fsrvitia, qun maiorem lui mileritionem commoverer; nihil enim ejufmodi habet Annalilta Saxo, & reliqui omne» Scriptore·.

er MUTINENSE CONCILIUM

Occafione folemnii trans lationis reliquiarum S.Ceminiani Mistinenjis epifeopi,

Anno mcvi. celbbratum.

GOnventum epifeoporum ad folemnem translationem reliquiarum S. Geminiani olimMutineniis epifeopi, ideo concilium appello, quod vetulius, & coarvus feriptor hiftoriz translationis illius vulgatz a Muratorio Rer. Ita!. tom. VI. pag. 90 concilium reipfa nuncupat his verbis: *Amo Dominic* Incarnationis milkfimo centefimofexto datur bujui translationk certiffimut calendarum Majarum termtnui*. Et poft pauca: *Cogitur maximum epifeoporum concilium, clericorum, abbatum*, Î7 *monachorum.* Nec fane nos um eft per ea izcula, ut qua occafionc ad folemnem aliquam templorum dedicationem vel SS. Lypfanum translationem eccleliatum præfules invitabantur, concilia pariter celebrarentur. Nihil tamen in commune de. return a patribus illis quod perpetua lege maneret opinor, fed ea deliberate credo, quae ad translationis illius ritum & religionem pertinerent. Convcnifle etiam patres aibitror, ut facris concionibus populum ad pietatem difponerenr, eorum confefliones exciperent, dc Balia id generis praeliarent. En vetba feriptorisillius paulo poft ca qux lupetius deicnpfi: Qw**ri*tur fpatiojus camporum lient, u:i turba contnniat, quatenus tantorum prafulum monitu (j dotfrin;s reJeila, inde unu/quijque cum* g.inJio *latitia ,cdeal. Pergunt itaque pontifices, pergit ú popului ad divina propitiationis pocula fujripier-dum devotiffimut. Difeminatur deinde inter adflantci dcvotijfima epifeoporum prodicat10, fitque ad laudem & honorem tanti patris noftri Ceminiani peccstorum ro-* *Qt'ifio, fit & criminum.abfolutio.* Et paulo inferius: *De altarii quoque pr*ltbati faniiiffimi corpo. ris conjecratione inter cpijcopoi fiquidem & Muttnenfium cives, non modica fit altercatio: quia prffuies ejus reliquias revelare cupiunt, cive> autem, Ü omnis populus boc cx toto renuunt. Quaritur ergo principis Matbildis fententia, qu* quidem, ficut decuit, & ut pr*deflinatum fuerat, ipfo quoque, ut credimus, jam difponente Deo, fedem pronuntiavit expeifandam apofioheam, denuntians boc in anno venturam elfe in Italiam,* a

CONCILIUM PICTAVENSE,

Sub Pafchali papa II. fecundum, a Brunone Signienfi epifeopo S. R. E. legato celebratum, prxfcnte JJoamundo Antiochias duce vir. Kal. Jul. ann. mcvi.

Filii hujus, quod plenum & celebre *a* i<r-D*gerio vocatur, occafio h*c fuit. Boamundus Antiochi* dux * Saracenis captus voverat, fi evaderet o vinculi·, fe ad fanii Leonardi fepulcrum quod Nobiliori »» Lemovicibus efi, religionis caufa proferiurum. Coti compos effeflus, ejus exolvendi caufa ivit in Gallias: iff argentea, quibus conftriflus fuerat, vincula ad S. Leonardi aram appendit.*

Tum Bruno Signieiffis epifeopus, ait Petrus diaconus in chronic. Caffin. lib. 1». *c.* xxxin. una cum Boamuodo direftus in Gallias vice Romani pontificis, fecundum traditionem ecclefiafticam concilium renuit. */I*c tantum Petrus. Locum autem iff tempus concilii, qu* non indicet, ex chronico Malleacenfi difeimus.* Anno, *inquit,* mcvi. vi. Kal. Julii Pi&avis concilium fuit, in quo interfuit Boamundus dux, quem Bruno legatus S. R. E. adduxit, & tenuit concilium, & viam fandi fepulcri confirmavit. Fuit aliud in Italia, quod ipfe papa rexit.

Cbrowcon vero Andegavenje. Boamundus *inquit*, accepta ab apoftolico licentia venit m Europ«

topa partes, caûeila & civitates fubmonendo, A Ul ^*n*rent ire Hierufalem, liberare videlicet eus qui in captivitate tenebantur, ft illo· adjuvare qui Turearum oppugnationibus vexabantur.

Altui BitriMilo Gallica profe^tonis coetflixm fuiffe ait Sugerixt in vita Ludovici Craffi^ cap. JX. *nempe ut Ludovici regis fororcin Confiantiam* mxurrm *duceret: quam ij duxit Carnati, coram rege & multir epifeopii, ac regni proceribus .* Adftitit etiam ibidem, *inquit Sugerius,* Romana: fedisapoftolicx legatus domnus Bruno Signienfis epileopus, a domno Pafchali papa, ad invitandam & confortandam fandi fepulcri viam dominum Boa- g inundum comitatus. Unde plenum ft celebre Pidav*is* tenuit concilium, cui ft nos interfuimus, Juia recenter â ftudio redieramus. Ubi de diverii (ynodalibus, & prxeipue de Hierofolymitano itinere, netepefeat, agens, tamipfe, quamBoamundus, multos ire animavit.

(ur-autem apud Piilonai prafertim ea de re concilium forte quia recent erat memoria ingentis ilitui <7 formidolqfi exercitui militum centum CoCtoginta miliium, quos in Orientem OxiHelmut Aquitania dux & Pitionum comes (quaxqxam fatis injeiiii exitu) fub Jigna jua duxerat.

DE JUDICIO FACTO IN CONCILIO

PiAavicnfi anno 1106. de ecclefia Chahanniarum.

Ex arcbivii Majorit-Monaflerii.

SCiendum, pofterorumque memorix tranfmittendum, quod ex dono Gervafii iunc epifeopi Ccnomannenfis habuit Ecclefia S. Guingualoei ecclefiam Chahanniarum, totaque vita ejus, ft poft ufque ad tempus, quo ipfam adepti iunt fratres Majoris-Monafterii, qui & eamdem Chahan-f^ niarnm ecclefiam tenuerunt libere vit. annis, quod tempus infimul computatum invenitur impiius quadraginta annis. GaufrcJus autem deMeduana violenter eam nobis auferens cuidam fervo fuo eam dedit. Cumque fuper hac re multotiens epifcopo Cenomannenfi quereremur monachi, nihil inde redaitum eft eis. Tandem epifeopi Gildeberti tempore conquercntibus monachis, ad hoc ufque res perducta eft, ut clerici Cenomannenfes dicerent de caufa hac & placitum & judicium fadum efle ternaire prxdeceflorîs fut abiente tamen abbate Majoris-Monafterii, £ & contradicenteEbrardo tunc priore S. Gui.igualoei. Cumque nec Clerici vellent judicium ipfum dicere, nec epilcopus eum retractari vellet, tandem clamore ad rapam facto, juilit epilcopoper literas, ut aut de ecclefia ipfa reveftiri monachos faceret, aut in prxfentia Carnotenfis epifeopi Ivonis judicium illud rctraâaret, ft fi effet juftum, pe ieveraret. Quod indigne ferens epifeopus rdpondit fe in coeoifcopi fui prarfentiam non iturum, fed de ecclefia illa nos reveftiri fafturum. Quod cum fegnius quam deberet, ageretur, accidit ad partes occiduas agendi concilii gratia legatum ecclefix Romanx Brunpnem fciiicet epifeopum Signinum advenire, & fuper hac dilatione monachos ei queftos effe. Cum autem apud Majus-Monafterium Epifeopus Cenomannenfis ei occurriffet, oftendit ei querelam illam, ft juffit itt eadem controverfi* utrifque, monachorum fciiicet atque ipfis adverlantium partibus advocatu, in prit&ntia fuaageretur, quandoipfe veniret Cenomannoa. Tandem cum Cenomannis effet, prefentavit fe Abbas Majoris-Monafterii cum monachis fuis; fed ft adverfarius eorum Haimericus nomine adfuit cum fautoribus fuis · Cum autem legatus diceret, ut quo jure teneret illam ecclefiam oftenderet; refponditfe nunquam inde placiturum, eo quod illam teneret *per* judicium inprxfentia Epifeopi Hoelli inde faâum. Legatus itaque re diligentius inquifita, intellexit nullum, ut ille injuftus ecclefix pervafor afferebat, jam diâum Epifeopum Hoellum fuper hac re definiffe judicium. Diu igitur utrifque partibus inter fe fuper hoc altercantibus, tandemjuffit Legatus, ut monachi de illa ecclefia, qua fuerant injufte fpoliati reveftirentur. Ille vero ad Concilium infra 40. dies Pictavis futurum veniret, atque plenarium inde judicium audiret. Quorum duorum cum ille neutrum vellet facere, indignatus inobedientix ejus legatus judicavit, epifcopo Hildeberto pratfente, & affentiente, nec aliquo Clericorum contradicente, ft judicium juflum effe confirmavit : Haimericum tandem in ecclefia illa nihil habere juris.- fed ecclefix Sandi Guingualoci eam debere reddi, qux illam ex dono Gervafii tunc Epifeopi Ccnomannenfis ramdiu, & in vita ejus, ft poft mortem tenuerat, ut fecundum canones inde nullatenus debuiffet fpoliari, conteflatus infuper eum contra canones & contra falutem atiimx fux fecifle quicumque inde aliud judicaffet. Qux emnia cum ille fe nequaquam faftutum diceret, ied cum fautoribus luis contra Monachos minis ageret: refpondit Legatus quod eum in Concilio excommunicaret, fi aliter quam fuerat judicatum, ageret; epifcopo etiam ipfi prxfentialiter imperavit, uti eum excommunicaret, fi judicium illud non teneret. Infuper etiam Elix comiti Cenomannenfi prxeepit audoritate Beati Petri, atque ab epifcopo ipfo fecit prxeipi, ut fi ille deinceps ecclefiam illam monachis violenter auferret, comes ei per potentiam fxcularem omnimodis obviaret. Sciendum etiam quod jam dichis Bruno Romanx fedis legatus fententiam fuam & judicium de prxdida ecclefia in Pidavenfi factum concilio confirmavit, ft miuper viva voce & literis fuis figillatis poftea retromiffts prxfato Cenomannenfium Epifcopo Hildeberto, ut quod de ecclefiarum Chahanniarum judicatum fuerat ft teneret, & teneri faceret imperavit, & fi ille Haimericus contra Monachos pro ipfa ecclefia ulterius przfumeret, ipfe eum S. Petri gladio percudunt a totius Chriftianitatis confortio prohiberet.

G. C. EXOLDUNENSE conciliais eodem anno notatum invenio.- nullo alio argumento, n'fi quod de eo loquitur fvo Carnotenht epilf. clxxxi· ad Richardum cardinalem, legatom apoüoiicum. Fruftra feribit emm Ivo ad Richardum non de concilio qund eo anno fit habitum, fed de eo cui anno mlxxsi. prxfuit Hugo Dien ·», ledit apoftolic* legatoa : cut le interfuitie dicit. Idem & ait epiftola cctxvin. ubi diferte exprimit concilium Hugonit Dien'.t. Ucrobique auAontatem affert prxrenti coocdii. Interfuit autem nondum epifcoput, fed tantum fanAi Qumtini five abbat, uc fxpe vocatur; five prxpofitut, ut fxpius. Sed quocumque tandem anno celebratum fit; quid i· co fit geftum, ignoratur.

CON

CONCILIUM LEXOVIENSE,

Rebus Normandie componendis , anno Domini xcvi. pnriênxe Henrico I. AngL rege, & Normaanie duce.

Hitricu I. rex AfcildWM ducar pti-* Amiffis, muneribufque pulfatus fuiflet, nunquam *txs, rtt Nenneuutiau λ jrttrt fit» Xelerte duct everfiu nftMrxrt Mfit. £» cxnditttxt Mc ba~ keri eiya jxltrtfft vol»!: fxtd bit verku nfert Oritriau Pittli/ , kiftorie eccltfxfticx likn* IX. In medio Oâobri. rex Anglorum Henricus I. Lexo vium venit: eundos optimates Neuftriz convocavit, dc utiliflimum ecclefis Dei concilium tenuit. Ibi ftatuit regali fandiooe, ut firma pax teneatur per omnes fine Normanniz: dt latrociniis omnino compreflis, cum rapacitate ,1 omnes ecclefiz poflefliones, ficut eas, die qui pater ejus defunchis eft, tenebant, aliique nihilominus legitimi heredes, potfideant. Omnia quoque dominia patris fui, hue proprietati mancipavit: judicioque fapientum, inita elfe cenfuit que frater fuus ingratis per imprudentiam permiferat. Holies autem, quos in bello ceperat, in Angliam deftinavit: & perenni ergaftulo Guillclmum Moritolienfem ac Robertum de Srotevilla, aliofque nonnullos condemnavit. Inflexibilis erga eos perduravit · & quamvis multorum precibus ac pro- emolliri potuit. /daAmau *Ordcriceu*.

G. C. Concilium appellavi c» Orderico & alii· · Conventum epicoporum & proceruna melica dixero ; in quo tam regni negotia tradentur , quant Geerdotii. Padroua m hiftotia chrooclogita a'tbi<-pilcopoeum 1.0-thcmaaraliuai habet hu)u<, ut voeat Coocihi decreta , fed Gallice tantum , ut ab ipfo nddita (uni. Is iie pauca , quae Ordcnciu non bibet, latine traaaUca lue defetibo.

Ut prodones juxta leges feveriflime punniantur: iiiquc capiendis, ftatim atque deteïfti tueBrint, oj am fuam omnes commodent.

Ut Mux Robertus in Angliammittatur, ibique aflêrvetur in cuftodia, ftppeditatis ipfi abunde omnibus, quz ipfius dignitas exigit: ne, fi captivus in Normannia maneat, res novas fadiofi moliantur, fpecie liberandi principis.

Ut ei qui virginem violaverit, effodiantur oculi , fle genitalia procidantur.

Ut amputetur dextera , iis qui monetam adulteraverint.

CONCILIUM GUASTALLENSE,

In Longobardis de fchifmaticis epifeopis fic clericis in unionem ecclefi* afliimendis, deque aliis ecclefiafticz difciplinz capitibus celebratum a Pafchali II. papa, xi. Kal Novcmbr. anno Domini mcvi.

Ex Cexcii Cernerxrii MS. ndice Veticn».

Aliud quoque concilium idem dominus papa Pafchalis celewavit intra Lombardiam apud villam frequentiflimam Guardaftallum, anno dominiez incarnationis mcvi. xi. Kal. Novembr. cum epifeopis diverfarum provinciarum, five ultra, uve citra montes. In hoc concilio ftatutum eft, ut Æmilia tota cum fuis urbibu' , id eft , Placentia, Parma, Regio, Mutina, Bononia , nunquam ulterius Ravennatenii Metropoli fubiacerent. Hzc enim metropolis per annos jam pene centum adverfus fedem apoftolicam erexerat fe: nec folum ejus przdia ulurpavit, fed ipfam aliquando Romanam invafit ecclefiam Guibertus ejufdem metropolis incubator. Circa iolutionem vero conoilii, leda funt de reconciliandis qui extra ecclefiam catholicam ordinati funt fanâorum Patrum capitula , Auguftini ex epiftola ad Bonifacium, Leonis 1. ex epiftola ad epifeopos Mauritanie, Carthagtnenfis concilii 1v. capitulo tertio, cujus initium eft: *Placiat xt litent xtittxntxr ed fretrei & cxfnfcopei xifirei , & xtxxixx td Jedexe xpoftoiicxHt.* Novum vero in hzc verba capitulum inftitutum eft.

Vi epifeepi h derici ia *fibifattte oedixeti t fi fint dteftti prMete vite,]*fcipie*t*r.*

Per multos jam annos regni Theutonici latitudo ab apoftolicz fedis unitate divifa eft . In quo nimirum fchiimate tantum periculum faâum eft: ut, quod cum dolore dicimus, vix pauci facerdr». tes aut clerici catholici in tanta terrarum latitudine reperiantur. Tot ergo filiis in hac ftrage jacentibus, Chnftianz pacis neceflkas exigit, ut fuper hoc materna ecclefiz vifcera aperiantur. Patrum ergo noftrorum exemplis & (criptuns m ftru&t, qui diverfis temporibus Novatianos, Donatiftas, & alios hzrencos in ordinibus iufceperuot: przfati regni epifeopos in feb limate ordinatos, nifi aut invafores, aut fimoniaci, aut criminofi comprobentur, in officio epifcopali fuicipimus. Idipfum de clericis cujufcumqne ordinis conftituimus, quos vita fcicotiaque commendat.

ALIUD CAPITULUM.

Efr *tcdtfierwn imeflitttre » lenit null· etfén fie*.*

Jamdiu - oraris hominibus, tam clericis , quam laicis, catholica eft ecclefia conculcata· unde plura temporibus noftris fchiimata & hzrcfes emerferunt

Nunc

——Nunc lutem per Dei gratiam, hujus ne-Am dAfcme huMmodi minus canonice (c) re-
Æsn quitir deficientibus atÆloribus, in ingenuam libertatem, refurgit. Unde providendum eft, ut boruna fchifmatum caufx penitus abfeiudantur. Patrum ergo noftrorum conftitutionibus confencientes, ecclefiarum invefticuras a laicis fieri omnimodo prohibemus. Si quis autem hujus decreti temerator extiterit: tanquam maternx injurix reus, clericus quidem ab ejufdem dignitatis contortio repellatur, laicus vero ab ecclefix liminibus arceatur.

ANNO CHBUT1

ALIUD CAPITULUM.

Vi nulli lietat rtt ecclefia vendere, nui quoquo modo alienare.

Nullus abbas, nullus archipresbyter, nullus prxpofitus ecclefix, audeat poflcifiones ecclefix fux vendere, commutare, locare, vel in feudum dare, fine communi fratrum confenfu, vel epifeopi proprix civitatis: alioquiu ordinis fui periculum patiatur.

PASCHALIS IL PAPÆ EPISTOLA.

Pafchalis tpifcopu' fervus fervorum Dei, vtnerabilibici in C brifto jratribut Gebebardo Confianttenfi & Uderico Patavienfi epijcopii, éT ceterit Theutontearum partium tam clericu, quam laicis catholicis, Jalutem & apofalicam benediftionem.

&

PRo religionis veftra· fervore, &c. *Edita eftfupra numero* X11.

Et hac quidem ex Cencii volumine. Sequantur nunc qua de eodem concilio ex varis atfloribus diligentifime collefla Barontus, & po/l tum Binius attulerant: pratermiffii jragmenti' qua habebat ex Cencio, quia totum & integrum fimul edidimus.

FRAGMENTUM CONCILII

Guaftallenfis in Longobardis fub^Pafchali P. *n.* an. *1106·* celebrati Λ

In IUS. S. Vincentii Pifuntins pofl Concilii canonet dT Epi/lolam Pafchalis in to confcriptam ad Hebebardum Conflantienjem Epifeopum & ahot Tbeutomeor m editione Labbeana relatam, bac fequuntur.

REFUTATIO INVEST1TURÆ

Epifcoporum, quam fecit rex Hungariae ad mandatum Papsr.

DEnuntiamus vobis, Pater venerande; nos legi divinx iuixlitos, ac fecundum eam vobis lervire paratos: unde & inveflituram Epifcoporum haâenus a majoribus (a) habitam, juxta admonitionem veftram, dimifunus, &fi (4) quem £·***"" Θ» vokmt * ""Π"B·

CASSATIO PRIV.ILEG1I

quod extorfit Imperator - Papa.

Privilegium illud, quod non eft privilegium, nec vere dici debet privilegium, cum de liberatione captivorum & EccleUr a D. Papa Pafchali per violentiam Henrici regis extortum fit, nos omnes in hoc fanâo Concilio cum eodem domino Papa congregati, canonica cenfura, & ecclefiaftica auftoritate judicio fanâi Spiritus damnatum & irritum efle judicamus, atque omnino caftamus, & ne (*d*) au&oritatis & efficacitatis (<) vim habeat, penitus excommunicamus. Ideo autem damnatum eft, quia in eo privilegio continetur, quod eledus canonice a Clero & populo a nemine confecretur, (/) nifi a rege inveftiatur: quod eft contra Spiritum Sanâum, & canonicam inftitutionem. Perleâa vero hac charta, acclamatum eft ab univerfo populo, Amen, amen. Fiat, fiat.

Archiepifeopi vero & Epifeopi, presbyterique. Diaconi Cardinales, qui interfuerunt ipfi (*g*) hi funt; C Sabinenfis, P. Portuenfis, L. Oftienfis, (fi) Prxneftinus, & J. Tufculanus Epifeopus, Patriarcha Venetus, S. Capuanus, L. Beneventanus, Amalfitanus, Reginus, Vdruntmus, Brundufinus, Confanus, (*i*) Girontinus, Rofanus archiepifeopi, G. (A) Angolifinenfis, G. (0 Leogmeniis & legatus pro Bituricenfi & Viennenfi archiepifeopi», R. (w) Ulteranenfis, G. Senenfis, R. Populanus, G. Terracinenfis, & G. Syracufanus pro omnibus Siculis, G. Trojanus, Bruno Signienfis it alii fere G Epifeopi, presbyteri, (n) & Cardinales B. tituli S. Marci, R. tituli S. Euftachii, R. tituli S.Prifcr, G. tituli SS. Apoftolorum, B. tituli S. Petri ad Vincula, A. tituli S. Clementis, R. tituli S. Laurentii in Damafo, J. tituli S.Cecilite, B. tituli S. Martini, J. tituli SS. Johannis & Pauli, (O)..........tituli S. Grifogoni, R. tituli SS. Pétri & Marcellini, V. tituli S.Sabins, P. tituli S. Sixti, & A. tt-tuli S. Sufamue. Ehaconi (p) vero Cardinales, abbas Sublacenfis, Joannes Gaetanus abbas S. Andrcse, Leo, Gregorius, Aldo, Theobaldus, & Roflimanus. Hi in damnatione difti privilegii confenferunt cum abbatibus & innumerabili multitudine tam clericorum, quam laicorum.

Hxc charta dida eft a Gerardo Engolifmenfi, Leone Oftienfi, G. Terracinenfi, Galone (y), Leogienfi Epifeopis, Roberto tituli S. Eufebii, & Gregorio tituli Apoftolorum presbyteris Cardinalibus, commurii (r) aliorum confilio.

CONCILII GUASTALLENSIS

deferiptio Biniana.

E ZΛüo *loco & tempore, quave de caufa tJ occafiant, hac fynodus auHoritate Pafcbalit papa indifla & congregata; item quid in ea geftum & conflitutum fuerit, abbas Urfpergenfa his verbis fuccinftim enarrat*: Poft hxc, hebdomada quarta menfis O&obris habitum eft concilium generale in provincia Longobardis fuper ripam Padi fluminis, loco qui Waftallis nuncupatur, ubi prefiden-

(«) Dantur xiruntes tx MS. Codice Lucenti *nogris.* (i) *quid.* *(c) retroaffum efi.* *(d) ne quid* (c) *vim* deert) ·"ᵬ *fn,i* <,' ro«ii7io *(b) p. Prane/lnmii* *(<) Cirontinus* (4) *îutel<jmeu/ii* *(Γ) Lt-lisnenis* *(-'* *Vulierrenis* *(»)* *ttum* (e) *G. tituli tJc.* *(fl deefl V'TO* (e) LuioocnG (r) «Λ· *ssnciho*

ANNO CHRISTI

-fidente vere per omnia apoftolico viro Pafchali II. coram multitudine maxima clericorum, necnon laicorum, qui de diverforum regnorum ccclefiis conveneram, prxfeufibus etjam legatisdomini Henrid regis: multa funt, prout canonica didabat equitas, de inimici zizaniis evulfa: multa de ftroduris fuper arenam poliris dcftruda: plura quoque piftici feminis plantaria profundius plantata fimul & rigata: nonnulla etiam tutiflinuB munitionis per ecdefias propugnacula funt aedificata. Nam cum eadem dominica, qux erat xii. Kalend. Novembres, Juvavenfibus Conradum, Tridentinis Gebehardum, pnefules confecraflet: enarrare longum eft, quam indefefle prudens & fidelis ille fummi patrisfamilias difpenfatôr, conferees fuos verbi Dei fritico lautiffime quotidie reficeret, pfeudoepifcopos deponeret, catholicos conftitueret, archiepifcopis pallia, monafteriisprivilegia conccfferit, prxfeqtes ovium Chrifti paflores, mellifluis alloquiis; abfentes, paterniscommonitoriorum litteris inftruxerit; quedam olim abfeifla membra ecclefix iterum incorporaverit, quaedam etiam qux infanabilia videbantur anathematis abfeiffione truncaverit. Super ordinationibus autem tempore fchifmatis fadis, unde permaxime ventilabantur quaeftiones, decretum diferetione maternorum vifcerum artificiofe meditatum in hxcverba promulgavit: *Per mediosjam* anmar, &c. *babetxr'fnpra.*

'His fic hujufmodi iuper ecclefiam divini luminis orientis aurone jucundati fplendoribus, nimirum tandem venerat tempus miferendi ejus, pariterque apoftolicis dignitati benedi&ionibus, ad fua quique convertuntur.

«W? da bis Urfpergeqfis abbas : fid relfra fynodam banc pertinent, ex aliis aaihribas bfac inde petamas.

S>n natem legati regit a Pafcbali papa perierint, Domnis», aderat tam Matbilde, bis verfibas dicet;*

Juxta tuneque Padum tenuit fynodum memoratus
Papa, fuum miflum direxit natus ad ipfum
Detunâi regis; uuxrens ut jus fibi regni
Concedat, fedi fandx cupit ipfe fidelis
Efle velut matri, fubjici fibi vel quafi patri.

Laadatam a pontifice pietatem regis, pariterqxe a Mathilda qaa aderat, idem aaffor fabjicit; bifqm addit, poft bac advemffe ad fynodam Parmenfis cives pernitentes, fappliciterqae petentes epifeopxm fibi dart Bernardxm, qaem expaliffent ante biennium; iafaper poftalantes, at idem pontifia confictare dignaretar bafilscam fanfliffima Dei genitricis Maria. Ansutiffe civiam votis pontificem, exndemqae fynodo abfolata Parmam ad dedicandam b^filicnm perveni(fe, idem verfibas cecinit, qms vide apad Baroniam erneo ἴιοὸ. a. 4Z.

*Ad banc qaoqae fynodam legatio civiam Axgaftaaonem venit adverfas pfexdoepifeopam ipfiram Herimanaam, qai pecaniaram mercimonio ecclefiam illam emerat ab Hnrsce imperatore, at fao * loco fupenir/ ^ta" efi I De bac eadem legatione agens Vdalfialcns, qai de ejafmodi controverfia ex eis qna viderat comsnentariam fcripfit, abasmo fnperiorires fefias fic aggreditar enarrare*: Temporibus illis prmitus Romane fedis legatus Ricnandus Albanus epifeopus, in Teutonicas dire&uspartes, Mopuntiam devenit, ubi cum apud Engilenheim Henricum imperatorem regalibus privaffet infignibus, capite nimirum herefeoa abfciflb, communioneqœ omnibus reddita, fingula in unum ecclefix pacificantur membra. Hic inquam *Herimanmu*, hk diftua epifeopus, in generali abfekirione non excipitur: fed per Wibcrtinx hxrdfeos abjurationem, necdum ventilata fui caula, inter exteros recipitur. Legato quoque Auguftam veniente, cieri ac populi exponuntur querimoniae: di&um videlicet epifeopum abfque canonica eledione feu coofecrariooe fedem illam invafifle. Diligentit res audita dilcutirur: fi aliquis canonicorum fe hui fubtrahat accufationi, perquiritur. Omnes unum dicentes, idem fapientes, nominatim fubfcribuntur; eunda in domni *apoftolici prxfentia* finienda differuntur. Synodus colligitur Warftallenfis, adfunt cum fuo epifeopo nuntii ecciefue Auguftenûs; refert legatus quae audierit, qualiterve audita diftulerit. Idonea iteratur accufatio, nulla pnetenditur ' accufatio: facile ab omnibus concordaxur ut talis qpifeopus deponatur. Quod & fadum fuiffet, fi non Gebehardus Conflant.:cnfis epifeopus in ecclefia Auguftenfi hoc faciendum perfuafiifet. Eo namque tempore domnus papa Teutonicum adire propofucrat regnum: quod in ruinam perficere nequivit multorum. A pontificali tamen fufpenfus officio femiepifeopus *Herimannas* regreditur, terminus huic rei finiende conftituitur. Auguftx fui liberationem, dolens prxftolatur, dum in fpe apoftolici adventus defraudatur; infra fcilicet terminum idem epifeopus pro interdidi reflitutionc officii apoftolicum adivit: fed litteras ab eo hunc in modum fe continentes accepit.

^MnCPnfibalit epifeopas fervas firvoram Dei, Aagafienfit ecclcfia canonicis, caleris paroebianis, falatem tf apoftolicam benedi&ionem.

VEmt ad nos non vocatus frater nofter Heri» mannus veftrx civitatis epifeopus, caufam fuam poftulans certiori fine concludi. Nos autem querelarum veftrarum memores, quod fratres, qui adverfus eum in concilio coram nobis capitula protulerant, cum eo impnefentiarum coram nobis minime adfuerunt, ne qua pars adverfum nos poflit prxjudicium conqueri, caufxipfiusprotraebooem tn proximas Kalendas Novembris fratrum noftrorum deliberatione diftulimus: ad quem videlicet terminum omnes, qui adverfuseum caufam agunt, litteris prxfentibus ad noftram audientiam invitavimus. Interim' eidem fratri noftro potefiatem concedimus, ut eos, qui ecclefix bona rapiunt & invadunt, juxta fan&iones canonicas excommunicare przvaleat. Volumus enim, ut tam ipfe, quam ecclefia qux fub eo eft, ufque ad prxfinitum tempus, pacem & tranquillitatem, Domino largiente, obtineat. Datum decimoKalendas Decembris.

Has litteras idem Herimannus epifeopus Auguftx vix Venerium afportavit, initoque confilio, cunftos earumdem confcios, ut unius anni fpatio non detegerentur, jurare compulit, ficque fidis pro libitu mendaciis domum rediit. Excogitata vero graviori adhuc nequitia, unum deaccufatoribys fuis, qui pneftantior exteris videbatur, nretio corrupit, & litteras quafi ex Auguftcnuum perfona occulte per eum apoftolico direxit. Qui faifitatis nuntius benigne fufeepras, dum auditur, magna contra eum papa indignatione invehitur: corde dt corde loqui ab omnibus deprehenditur. Curienfi tamen epifeopo atque Gotuvigenfi abbate pro ipfo fiippbcantibus, datis veluti Auguftenfium refpoodentibus litteris, abire permittitur vera cum falfis relaturus, boc modo:

*Pafchalis fpifiep** fervas fervorum Dei, dileOisfi. His Attgtfienfis eccltfia clericisy fabam tf*

Y)Oft impetitiooem, quam fuper epifeopo veftro feciftis, diledionis veftr® literas fufeepimus: in quibus, quia pacem dc concordiam cumeodem epifeopo vos habere nobis Cgniflcaftis, letati fumus, ii eamdem concordiam gratis fa&am *faiffe* conftiterit. Nos tamen conftirutum terminum expeftamus, ut quidquid aequitas diftaverit, auxiliante domino, excquamur · Datum oftavo Idus Februarii.

A Qpftos litteris clam epifeopo Jc&s, contra nuntium mfremuit: non ®qua pretio fibi referri mandata dbjkit : patre iterum mendacii fugeerame interminatur, ne tam adverfa prodantur, ledprofpera fingantur: egreditur in publicum, arriguntur aures expeâantium : parturiunt montes, nafcetur ridiculus mus : dum falfo benedictione apoftolica falutatur epifeopus, eademque gratia participatui populus : *Ha&eneu de rebus geftis ia caufa Augeflana ad cotecilium delata.* ANNO CHKISI

Gallobii cardinalis conflitatloMt, item & Guillelmi. Parifienfiam epiicoporam, hic collocaverat Biniot.· fed cur Gallonem ad an. mccviu. GuUlelmum ad mccccxx. rejecerimus, ibi caudam afferemus. '

CONCILIUM HIEROSOLYMITANUM

Quo, Ebremaro dcpoGto, Daibertus Hierofolymitanus patriarcha fedi fine reftitutus eft, anno Domini MCVii. tempore Pafchalis papas II.

Canfam, loctmty tempus, tf alta concilii, P1-Helmut Tyrius libro undecimo belli facri capi~it quarto narrat bis verbis t Interea dominus Daibertus Hierololymorum patriarcha, poft longam expe âationcm, qua eum detinuerat dominus Pafchalis papa, fic ecclefia Romana, volens plenius edoceri, utrum rex Hierofolymorum, de oui eum expulerant, vellent contra eum aliquid allegare, unde hoc videri poflent de jure feciflè: poftquam nemo comparait qui contra eum aliquid diceret; nec in ejus fa&o aliquid aliud notari poterat, nifi quod regia expullus erat violentia: cum plenitudine gratiae, & apoftolicarum literarum profecutione juflus eft ad propria redire, de fedem recipere, ex qua fuerit indebite deturbatus. Qui tandem in Siciliam veniens, & apud Meflânam moram faciens neceflariam, tranfitum expeftans, gravi correptus aegritudine, decimo fexto Kalendas Julii viam univerfc carnis ingreflus eft. Sedit autem in pace annis quatuor, in exilio vero tribus. Ebremarus vero ejufdem fedis incubator, audiens quod preedidus dominus Daibertus cum plenitudine gratix revertebatur fedem fuam recepturus, antequam de obitu ejus inftrueretur, ad B eamdem Romanam transfretare decrevit eccleiiam, allegaturus de fua innocentia, quomodo invitum dc renitentem in eamdem fedem illum locaverat. Quo perveniens nihil impetrare potuit, quam ut cum eo dirigeretur legatus, qui de caufa ejusHierofolymis conftitutus plenius poffet cognofcere. Defignatus eft autem ad id muneris profequendum dominus Gibelinus, vir fenex dc grandxvus, Arelatenfis archiepifcopus: nui de mandato domini pap® Hieroiolymam proteûus, convocato epifeoporum regni concilio, de caufa domini Ebremari cognovit pleniim Cumque ei conftitiflêt per teftes idoneos fufficientes, C& *qnejores* omni exceptione, quod dominus Daibertus, abfque caufa legitima, Arnulphi ta&onibus dc regia violentia fuerat expulfus, dc quod Ebremarus adhuc viventis pontificis dc ecclefi® habentis communionem fedem occupaverat: auâoritate qua pneeminebat eum a patriarcham depofiut. Sed confiderans multam viri religionem dc funplicitatem miram, Cxfarienfem, qux tunc vacabat, ecclefiam ei concedit habendam. *Hac Tyrius lib. 11.* c^.4.

CONVENTUS FLORI AC ENSIS,

EPISCOPORUM, ABBATUM, PROCERUM,

In quo S Bencdifti corpus coram Ludovico Francorum rege defignato levatum eft Xiii. Kalend. April, anno Dom. MCViiL

Chronicon S. Petri\ Vivi Senontnfis ei «kmm Mcvii. Ad hunc, *inquity* conventum venit, & interfuit Ludovicus rex defignatus, cum multis proceribus Francise regni : & communi Isetitix (uam conjunxit. Adfuerunt quoque, Joannes epifeopus AurelianenfiS, Humbaldus epifeopus Autilliodorenfis, viri religiofi, cum maxima cleri ac populi multitudine. Eadem die dedicaverunt majus altare in honorem S. Maris Dei genitricis; & aliud, matutinale fcilicet, in honore S. Benedi&i : fub quo pofitx funt ipfa die fanâz reliquis ejufdem patris. Translatum eft autem fanâiflimutn corpus ·η confpeâu omnium qui adfuerunt, infertum in metallino quodam & cupreo ferinio : in quo prius, ut creditur, pofitum D fuit, quando allatum eft de Caflino monte. 11lie vidi flentes prx gaudio regem dc principes, & omne vulgus: praecipue monachos dc abbates, hymne» dc laudes, ut decebat, dicere volentes, fed pre lacrymis non valentes. Levatum itaque tantum gazophylacium, auro dc argento gemmifque omnibus carius : luperpofitum eft feretrum auro gemmifque fabricatum, tanto patri conEgraum........ Hoc totum faâum eft xtll. Kal. April. *Jim refert Robertas monachus Autiijuiorenfis, ad bunc eiendm annum : in hoc cafiigandus f quod dicat interfuiffe Philippum regm. Narrat enim florins chronici Senonenfis an&or, teftis oculatnt, interfuiffè Ludovictan, & promfijfe efftflnrum fe apud Philippum patrmy ut affntiretur eleLlioni abba-*

obbatii ilio die fodio. Qeeod orgeeteeeeetane efl certif A, Philippee* alftufi.

i»,5" Translatum eft igitur anno Mcvn. fanâum corpus, avili feretro in aliod pretiofius: fedfub altari repofitum. Anno vero MCCVH· Guillelmus Bituricenfis archiepifeopus, aliique antiftites, quorum hac de re diplomata referuntur in bibliotheca Floriacenfi, pag. 151. humili in loco conditum reperientes, fupra maius altare collocarunt. Qu* duo inter fe pugnare cur non nemini fit vifum, haud video.

Conventum dumtaxat quod appellaverim, fic cos qui interfunt, & qui interfunt, & quae traâantur, fpeâavi. Nam, quod Floriacenfe concilium vocat Ivo Camotenfis epift. ccxvi. ad Richardum legatum non dubito quin iit illud, cui Richardum eundem anno mcx. praefuiffe aliunde novimus. *.*1^2.

ANSANUM bhic astno attribectn* inSynopfi fax ante hanc editione* prodiit, ad annet* MCXtl. pertinet, eet feto loco demonflrabiteer.

m

CONCILIUM TRECENSE,

SUB PASCHALI II. SECUNDUM,

Contra fimoniacos & laicos collatores beneficiorum : deque aliis ecclefiaftioe difcipline capitibus, Anno Domini MCVii. ipfo Pafchali prefeme.

Qtra occrfonc hoc conciliée* congregotee*, feeid- B qoe in eode* geflee* fuerit, Urfpereenfit in chronico ad ann. Domini MCVII. deferibit iflit verbit ; Circa AfccnGoncm Domini concilium non modicum apud Trccas habuit, ubi inter milita que pro tempore fic neceffitate corrigenda erant correxit, fententiam de libéra paftorwn elcâioné, fic de coercenda laicorum in ecclefiafticas dignitates prefumptione, juxta predeceflbrum fuorum decreta promulgavit. At rex Henricus, peragritis Saxonir finibus, poft pafchale feftum £ Mogunti* aâum, eidem fe concilio vicinum, non tam prrfentcm, cum nonnullis epifeopis fic optimatibus exhibuit: cum quibus etiam inito confijio, legatos honorabiles ad Apoftolicum tranfmifit, per quos tam ipfi quam univerfe fynodo porvftatem conflituendorum epifeoporum privilegiis apoftolicis Carolo imperatori conceffam notificarent. Super qua queftione, quia in alieno regno quidquam diffiniri, utpote Romano jam incipiens potiri fceptrb, Henricus non patitur : mducits fibi totum fequentis anni fpatium Romam veniendi, fic eamdem caufam generaliconcilio ventilandi, concedunt. Tunc etiam nonnul- D los noftrates epifeopos, eo quod eidem concilio non intererant, officii fufpenfione dominus papa mulâavit : quos tamen non multo poft fatisfacientes dementer abfolvit.

Ai code* Trecenfl concilio dee*, effet Pofcbolisp*. pa, contigit ad eee* nritti legationem ab ecclefia Dalenfi, qeea viduata paflore peteret dari fibi arebiepifeopee* Peelgrinee*, Comoteifit ecclefia cancellarieem, Jvteeic defcitncln*, vireern qeeide* doHrina otqece probitate proflantem ; qeei fua eleilioni repetgnant, Û* ab code* concilio recedens, ad Jvone* venit, implorans ab eo asexiliee* apeed pontificem, ne ap.· ren „1-pertine invitees manni epifcopale fnjcepere. Cttjees ree gratia teenc ad Pafcbale* papa* Ivo litteras dedet: dedit fiT ad Dolenfe* ecclefia*.

ADDITIO G. C.

Concilium univerfale wal Seegeritts m vito Ludovici Craffl, c. ix. In eo intentio Pafdralis papai maxima fuit de Hicrofolymitano itinere, & de tfeDei, Ch-on. fenon.

Omnes eos excommunicavit, qui pacem violarqnt, & precipue eos qui res ecclefiafticas ufurparènt, vel pertonas in aliquo injufte lederent, tat nec in vita, nec in morte, ecdefie communionem haberent, nifi digna fatisfa&ionc prius reflpifcerent. Littera Ricbardi Albanetfis S. Alegati, quas i» concilio Claromont. «m. MCX. exhibebimus.

Ibi quoque decretum, ut per nullam guerran incendia domorum fierent, nec oves aut agni raperentur. CAt mlcm MaUeacenfe.

Papa ex fynodi fententia (i) Rothardum Mo-Bmtinum epifeopum ab officio fufpcndit, eo quod donem Hildes....... fine confenfu ecclefi* reftituit: & quia Reinhardum, contra jura canonum, Halverftadenfi ecclefie ordinavit. Similis fententia de Guichardo Conftantienfi : quia his confenfit, qui Godefcalcum Mindenfi ecclefi*, epifeopi, introferunt : & quia Henricum Magdeburgenfem ordinavit. -Omnibus ibi ecdefiis apoftolicus libertatem, ut ex precepto canonum przlatos fibi disant, quos dignos viderint, reftituit. Cbmùcon Hildesbeimenfe. it p«p falfo notatier hic mdiffio xiv. pro XV. bt hoc enim chronico edito Tone. m. hiflor. Franc, deeft femper Lndifltoni annus unus, ah a** MLVIL cui adferipta Jnd. IX. peta ja* xaw procedenti tributo fecerat. Hi* vitia* m anxos confmtenies·

Crantoets deniq* Le. c*. JJ. de hoc Concilio ait·. Pafchalis autem rontifex tum in Galliis apod Trecas habuit generale Concilium. In quo inter alia decretum eft, quod nemo inveftituram alicujus beneficii aut ecdefiafticc dignitatis a manu laid excipiat, quoadufque b*c qu*ftio inter Papam & Regem fynodaltter terminaretur ; & reftituit Papa omnibus Ecdefiis libertatem fuam, ut

(i) Ex edita a Marteae in amplifl. Anecdot. Coli. tom. i. p. dti. Pafchalia epiftoia ad huoc Rotbardum conflat nullam a Pontihea vibratam faille in Mogantinam Prefulem fenteaUam, fed Pafcbalaaa Papao» (nam «i reatum condonafle· Eadem indulgentia ulua Pafchalia erga Reinhardam epifl. Halberftadanfetn, uti videre eft in ipuoa ad eumdem epifl. in loco cit. p. dit. Nec magis certum videtor Conflantieofem epife. Gebebardum Iimilem fententiam expertum faille. Certe fi Gebebardns in Concilio Trecen. a pontifice fufpenfus fuiffet, qua fronte ad Pafcbalem mediator pro Rothardo archiep. accefliflet. Sed neque Mindenfee Godefcalchum inter intrufos epifeopos adnumerant ; neque Henricus, fed Adelgarius fex Adelgotus Magdeburgenfis Atciuep. ordinatos tnne legitur. Mancae in tomi citati frrfetteeet.

ut fecundum precepta Canonum Piririatos fibi c-Arantur,- Colonienfis & fui fuffraganci ab officio

CHaisTi 1,gCTCnt › H005 dignos judicarent . Quo tempore ,,o,. ex eifdern caufis Patriarcha Aquilejenfis , Leodienfis, & Cameracenfis epifcopi anathematizantur i Mmdenfu quoque , & Halbcrftadienfu prifufpenduntur , quia aberant Concilio generali ; Archiepifcopus Moguntinus, & Epifeopus Conftantienfis fufpenduntur, quia aliquo»rr>nrr«Cnvinnm ftatuta eleftos inftituerunt.

fs» AD CONCILIUM TRECENSB

.A Pafcbali 11. papa Anno 1107. celebratum.

ADDITIO.

Man fi r.n *CVm Frecen/i huic concilio addenda multa fuc-curr.mt, ut reilo ordine res procédât , primo ea recitamus qua de canonibus, rebufque in eogeftis narrat Annahfta Saxo Eccardi ad annum no"j. apud quem licet multa occurrunt partim ab Vrfpergenfi, partim a Cbronifta Hildesbeimeiffi jam tradita , & apud Labbeum legenda , juvat tamen ea fimul colleHa ibi legere, unde forte illi fuam qxifque portionem decerpferunt ; cum prufertim nonnulla etiam tradat ab utroque prutermifla, qitn noffie icitores rei conciliaris amantes non pigebit . Ita ergo ille.*

Pafchalis papa circa afcenfionem Domini concilium non modicum apud Trecas habuit , ubi^ inter multa qiue pio tempore & neceflitate corrigenda correxit, fententiam de libera paftorum rieffione , & de coercenda paftorum (4) in ecclefiafticas dignitates prtefumptione juxta praedecefforum fuorum decreta promulgavit (A) . Ex ejufdem fynodi fcientia (c) Rothardum (d) Moguntinum archiepifcopum ab officio fufpendit, eo quod Udonem Hildinisheimenfis cccletiae epiicodum (r) reftituit, & quia Reinarduin a laica manu inveftitum , contra jura canonum Halberftadcnfi ecclefix epifeopum ordinavit . Similis fententia de Gebehardo (/) Confiantienfi datur , quia his Confenfit, qui Godefcalcum Mindenfi ecClellae loco epifcopi introferunt, & quia Heinri-p. cum Magedaburgenfem ordinavit . (g) Omnibus ibi ecclehis ex præcepto canonum apofiolicus ,ut prrlatos fibi eligant, quos dignos viderint,libertatem reftituit. Heinricus rex inducias totum anni fequentis fpatium Romam veniendi , & eandem caufam generali concilio ventilandi accepit. (A) Rurfum necdum humilitatem , quam quzfivit, Germanicis in cordibus invenire fe conqueflus , nos nequaquam ut propofuerar , vifirare ; led finibus Italicis fe comitatumque fuum difponit inferre.

Marteniui in prxjatione ad tomum 1. colleHionis Teter, monxm. cenfet non vera tradere hiftoricos de E vibrata in Moguntinum & Gebehardum Cenflantienfem fufpen/ionis fententiu ; es quod, ait, in epiftolis fuis {quas producit, ex eo inferius recitabimus') Pafchalis reatum Moguntino condonat , & Gebehnrdur tam longe abeft quin reus fuerit apud pontificem, ut interceflbrem fe apud illum pro Mogxntino eonftituerit. Addit necMindenfes Godefcalcbum habuiffe inter intrufoi, nec eo anno Magdebxrgenfem archiep. Henricum aliquem, fed Adeigotxm ordinatum fuiffe. Ferum ut ab hoc poftremo exordiar , Gebehardum multavit pontifex, non quod eo amo, fed quod ante hac , nempe ante biennium , Henricum archiepifco-TSpum Magdebxrgenfem ab imperatore inveflitum ordinaverit ; & forte non din poft concilium refiituendum illum Pontifex duxit. Ita ven refittutus Il de crimine non recenti venia impetrata pro Moguntino precator admijfus fuit . De Mindenfi prafule viderint Mindtnfes quomodo inter legitimos Godefcalchum agnofeant ; nobis fatis efl ad tuendam bifloriu hujus veritatem epifeopum hunc in locum depqfiti a Gebebardo IFidelonis fubflitxtxm fuiffe , ut feribit idem 'amutlifla Saxo ad annum 1105. *Denique Utera Pafchalis poft concilium Trecenfe feripta, hanc de Mogxntini fufpenfiane ab officio , fententiam in concilio latam indicant ; cum in priftinum illum reftituat pontifex, precibus Canftantienfis (quem forte antea abfolverat) permotus ,* Tu, licet huc uique horum praeceptorum tranlgreflbr extiteris, tamen milcricorditer, perfon® mex (s. tuse) officia agenda indulgemus. *Porro Utera/ iftas Pafchalis, utpote ad concilium Trecenfe utcumque fpellantes , bic dare conflitui, cui & adjeci ea de caufa alias Pafchalis Uteras ad epifeopum Halberfladenjem, fxbjeHa pariter epiftola cjufdem epifcopi Halberftadeqfis, qua folium fuum excufans reftttui poflulat , & alias ad Adelgotum Magdebxrgenfem.*

EPISTOLA PASCHALIS PAPÆ II.

Ad Rotbardum archiepifcopum Mogxntixum.

Arguit eum de quibufdam exceflibus ab eo commiflfis , utque in pofterum ex ignorantia non erret , mittit ei quaedam ex facris canonibus excerpta, atque ad preces quorundam prselato* rum ipfi benigne indulget.

Pafchalis epifeopue fervus fervorum Dei venerabili fratri Rotbardo Mogxntino archiepifc. faiutem & apoftolicam benedidlionem.

QUanto magis erga Romanam ecclefiam te haâenus obedienrem fuifie, & pro ea multa afTeris fuftinuiffe, tanto in eam nunc gravius deliquifle comprobaris. Poftquam enim fanfta Romana tedefia materna fuper te vifcera laxavit , St in fuo te gremio milericorditer fufeepit , vocatus ad concilium nec venifti, nec canonicas excufationes prsetendifti. Hildinisheimenfem publice criminofum poft fynodicam prohibitionem officio reftituifti, in quibus magis homines, quam Deum offendere metuifti, cum & apoftolorum canones & plurimorum SS. praecepta contemnens ad inobedientiam te tranftulifti, quae primum hominem de paradifo expulit , & Saulem itrecuperabiliter Satat eped Man*· V«t.

(a) Urfp. *laicorum* (4) Hucuiqae Urfp. fequentia leguntur in Chron. Hddefbei. *(c) Chroo.* HddMlwhim Soitrinu. *(A* Chron. *Xboterdmn* . (r) Hildesheim, addit : *fine conieidu ecclefia refiituit.* *(f}liil<ie(. Guicbardo* . (g) Hucnfque Chron. Sequentia refumit Urfperg. *W* Défunt fcqueotia ia Urf-pCtf- Λ iD vhr. r>il<dCSn«

regno privavit. Ne igitur in impofitione manuum A ulterius locum excuUndi per ignorantiam habere poilis, ... fit illum apoftoli dicentis: nemini cito manus impofueris, ne communices peccatis alienis; ex multis SS. Patrum conftitutionibus quzdam tibi feribere necertarium duximus.

anno CHAiSTI ***"I

EX CANONIBUS APOSTOLORUM.

SI quis epifeopus fzcularibus poteftatibus ufus, ecclefiam per ipfas obtineat, deponatur &Icgrtgetur, omnefque qui illi communicant.

ITEM EX CONCILIO ANTIOCHENO.

SI quis presbyter vel diaconus per fseculareme B dignitatem ecclefiam Domini obtinuerit, & ipfe & ordinator ejus a communione modis omnibus fegregentur, & fub anathemate fint, ficut Simon magus de Petro apoftolo.

ITEM STEPHANUS MARTTR PONTIFEX.

LAicis quamvis religiofis nulla de ecdefiafticis facultatibus aliquid difponendi legitur ufquam attributa facultas.

ITEM SÏMMACHUS.

PRovida lententia enervari convenit Ac in irritum deduci, ne in exemplum remanear prz C fumendi, ne quibuslibet laicis quamvis religiofis vel potentibus, in quacumque civitate quolibet modo liceat aliquid decernere de ecdefiafticis facultatibus, quas folis facerdotibus difponendi a Deo cura commifla docetur.

Nos quoque fandorum canonum conftitutiooes fequentes cura fratribus noftris in Trecenfi concilio ftatuimus, ut quicumque clericorum de hac hora inveftituram ecclefiz, vel ecclefiafticz dignitatis de manu laici acceperit, Ac qui ei manum impofuerit, gradus fui periculo iubjaceat Ac communione privetur. Tu vero, frater veneran- D d«, licet nunc ufque horum ptzceptorum tranfereflbr extiteris, tamen venerabilium fratrum noftrorum Trevirenfis, Conftantienfis, Bambergenfis epifcoporum, Hirfaugienfis abbatis precibus inclinati, mifcricorditer perfonz mez officia agenda indulgemus, fi przterita corrigens horum praeceptorum cuftos, & ohfcrvator extiteris. Alioquin nec in officiis tibi participabimus, nec precibus pro te fufis aurem accommodamus.

EPISTOLA PASCHALIS PAPÆ H.

Ad Rcinbardnm epifeopum Halberftadenfem.

Arguit eum quod inveftituram a manu laica acceperit, At petita ab co interim negat.

Pafcbalis epifeapat fervat fervorum Dei, venerabili fratri Remhardo Halbcrftadenfi epifeopo, falalutem 6 apoftolicam benediSHcnem.*

lb'4· Kı». AD hoc in ecclcfia Domini conftituti fumus, ut ecclefiz ordinem, & patrum debeamus przcepta fervare: tu vero ecclefiz ordinem adeo exceflifti, ut ecclefiz regimen per inveftituram manus laicz contra patrum decreta fufeeperis. Quz caufa eft, cur nos petitioni veftrz fatisfacere nequiverimus. Unde nos caritatem tuam monemus, ut tam grave delidum emendare feftines. Statutum eft in Trecenfi concilio ut, fi quis ex manu laica ecclefiz inveftituram acceperit, tam ipfe quam ordinator ejus deponatur, & a com. munioοe removeatur. Nos liquident te ut fratrem habere volumus, atque defideramus.

anno *"*"■

EPISTOLA REINHARDI

Epifeopi Halberftadeitfs ad Pafcbalem papam II.

Sufpenfus ab officio abfolutionem a fummo pontifice humiliter petit, eo quod ipfius ignorans decretum, a laico inveftituram illicite acceperit, excufatque fe quod propter temporum improbitatem ad eum nequeat accedere.

Pafcbali Dei gratia papa Reinbardat epifcopiti Halberflade^fit ecclcfia yàdyvd eft, tam velantartam ftam debitam in ornnibtu obediential»

SAuditatis veftrz literas nobis diredas cum gratiaAc benedidione fufeipientes, non modicum gavifi fumus, quod me non meis meritis fratrem, & familiarem veftrum vocare voluiftis, in quibus etiam fuperabundantiorem erga me veftrz paternitatis artedum cognovi, quod ignorantiz mez delidum me fcire feciftis, &quod injuftitiasmcas nou abfcondiftis. Boni enim patris eft corripere filium quem, diligit: & flagellare omnem quem recipit. Huic tantz lztitiz noftrz ferenitati nebula triftitiz per quofdam obduda eft, dicentes veftra mihi beatitudine prohibitas effe clericorum ordinationes. Pro quibus verbis cum ad dcfiderabilem veftri przfentiam fratres dirigeremus, & in reditu ipforum me non deftitutum audiffem, obedientiz manus dedi, quia melior eft obedientia, quam vidima, Acquia paftoris fenrentia gregi timenda eft; ita me pedibus veftrisfubjicio, quafi vocatus ad concilium non venerim, Ac ideo fufpenfus ab officio fim, cum nec, ut veftrz literz teftantur, evocatus fuerim, At quando vel ubi fufpenfus fuerim, penitus ignoraverim. Ordinationem vero noftram, tefte & portu, ante eadem.quz przfens erat ecclefia noftra, a metropolitano in fede fua factam manifeftumeft; fed innocentia plerumque non liberat, cum fententiam judicis ignorantia, vel dilatio, vel aliqua fuggeftio errare coegerit. Porro de inveftitura quam ante decreti veftri fententiam ignorans, & illicite fufeepi, quia fecundo jam veniam petii, Ac non accepi; quzfivi Ac non inveni; tertio nunc pulfabo, ut quod necerté habeo faltem improbitate mea obtineam. Certus fum enim, quod unquam oblivifeetur mifereri qui in B. Petro difrit qualiter aliis ignofeere debeat Nufquam enim, ut ait B. Auguftinus ita vigere debent vifcera mifericordiz, quam in catholica ecclcfia, E ut tanquam vera mater, nec peccantibus filiis fuperbe infultet, nec difficile corredis ignofeat; cum ipfum B. Petrum poft negationem Ac pravam fimulationem .correptum materno finu receperit. Quod autem modo ficut voluimus Ac difpofuimus afpedui veftro przfentari nonpoffiimus, caufa eft inftantis nequitie, Ac perturbatio temporis, quz maxime noftris graflatur in panibus.

>b'd p *·>·

EPISTOLA PASCHALIS II.

ANNO CHAISTI

ad Adrigotum Magedabeergenfem arcbiepifcopum.

Citat eum ad fedem apoftolicam de excefTu com* miflb rationem redditurum.

Pafcbalis epifeopus fervus fervorum Dti Melgoio (4) Magedaburgeifi archiepifcopo falutem tX apoftolicam bemdi&ionem,

Quanto te amplius diligimus , tanto de tuo cxceflû vehementius miramur , quod poft Afynodaiu mandati celebrationem, *primat* prxva-ricationem incurrifle confpiceris , cujus prxvari-caeioau correptio alias non pofie fieri credimus, nifi per te iptam ad prefenuam aportolies fedis acceflcris. Tuam ergo dileftionem literis icentibus praemonemus , ut opportuno quod tibi vifum fuerit, tempore noftro te ftatuas conlpeftui prxfentare, quatenus quod in te vulneratumeft, per omnipotentis Dei mifericordiam apoftolicx ledis fanetur antidoto.

anno CHRISTI **''

£3· CONCILII TRECENSIS CANONES.

Jï'iôMvT*L /^\Ui ab hac hora invcftituram epi- v" fcopalem , feu aliquam fpirica- &s$*G'r·! Itm dignitatem a laicali manu fuicepe- " · r··»·. rjt, β or(jjnatus fueritt deponatur, fimul & ordinator ejus.

II. Decani quos nos vocamus archi* presbyteros, nifi adepto presbyteratus ordine, non fint: fi autem fuerint, beneficio, &dignitate priventur, quouique or* dinem adipifeantur , & tunc , u digniC funt, reftituantur.

III. Archidiaconi, nifi adepto diaconatus ordine, non fint; fi autem non fuerint, fecundum fententiam de Archipresbyteris datam judicentur.

IV De uxoratis , facerdotibus , five concubinatus, nifi ceffaverint ; ut ab al-Beari moveantur, fimul & de choro fegregentur, praecipiendo mandamus. Quod fi nec tunc ceffaverinc, procul a liminibus ecclefie arceantur, nec ipfa laicali communione fruantur. Idem quoque de dia* conibus flatuimus.

Canoncm alitem exhibet?afcbolis in epiflola X.L.IX·· ud abbatem i. Tonui.

Nos vero in concilio quod apud Tre* cas celebravimus, fandorum Patrum decreta fequentes tam epifeopis, quam abbatibus & clericis czteris interdiximus, nec ulterius excommunicator vel interdidos ab aho in fua parochia reciperent.

In hoc pariter concilio agitata lis eft de cella S. Dionyfii de Nongento, quam a Cluniacenfibus fibi ufurpatam contendebant S- Petri Carnotenfis monachi . Caufam vicerunt Cluniacenfes, ut Paichalis in epiftola LXXI. adHugonem Cluniacenfem teftatur . Huc etiam pertinet qux anonymus in hiftoria brevi epiicoporum Virdunenfium in Dacher. Spicileg. tom. II. pag. »47. nov. edit, tradit , his» verbis ; *Interim Pafchahs papa Precar Francia fynodum tenuit, ubi inter alia eum ag»ret de Guibertinis, fertur dixiffe : Ricbardum lirdunenfim, qui fe tradidit regia curia , & nos tradimus eum Satana ; inde archiepifcopo Treverorum , ahifyue denuntiavit eum excommunicatum.*

Denique de concilio hoc Trecenfi fermonem fecifie credo Lambertum Atrebatenfem epifcopum in epiftola ad Pafchalein papam legenda in codice epiftolaruin ejus num. jjc. vulgato a Baluaio Mifcell. to. V. pag. 36O. In ea etenim hxc D leguntur de concilio Trecefi . *De Parochianis noftris* (ecclefi» Atrebatenfi fubje&is) *circa cellam Sanlti Murtini commanentibus caufa habita fait in Trecesfi concilio pracepto veftro coram cardinalibus, & epifeopis Morinenfi, jlmbianeifi, Parjfieifi , alifque religiqfii & fynolalibui perfinis, ibi ab eis judicatum fuit ut presbyter S. Martini in die fanHo P-ifcba, Pentecoftes , tX Natale Domini , quia nullam curam per epifcopum gerit in populo, pradihlis parochianis facramenta corporis tX fanguinis j^Domini nequaquam dare prafumat , nec oblationem eorum fufcipiat . Per externos autem dies anni , fi quis fpontaneas oblationes ei conferre voluerit, non contradicimus, fi tamen excornmunicatus non fuerit. Sed tf judicatum eft , ut presbyter S. Maria matricis ecclefia , qui citram eorum per epifcopum geritJ confeffrenem fufeipit, & omnem parocbialem folicitudinem gerit , facramenta etiam corporis & /anguinis Domini in diebus pradiilis eifdem paroebianis traderet, &c.*

LIN-

(a) Hunc genere comitem de Loe tradunt annalet Padetbonenfer, virum magna in pauperes liberalitate, & in Deum religione , deciu Saxonis , ob conflantia» erga fedem apoftolicam . mortem obiit an. trip. MARTENE.

OP LINGONENS1 S SYNODUS DIOECESANA.

In qua lis quadam de ecclefia poffeffione aquo jure abfolvitur, Anno] 107. *habita.*

IN efferendis fynodis Diacefani quanquam adeo diligentem me non prajio, cur-tamen hanc prætereundam non duxerim, ratio fafit. Fit enim in illa Trecenfis concilii a Pafchali papa habiti mentio, l.itumque in eo judicium retinetur.

PLACITUM DE ECCLESIA S. GOLUMBÆ

Inter Miliduncnfes canonicos & S. Michaelis monachos.

I C1|| c"r,ou> iv ft m· apl IN nomine fanftæ & individuæ Trinitatis, Patris, & Filii, & Spiritus Sanfti. Rerum præteritarum notitia plerumque dilabitur ab hominum memoria, ubi deeft lcriptorum copia. Res equidem geli*, ubi feribentis reperiunt manum , non obnubilantur per temporum vetuftatem, immo renovantur per legentium mentionem. Unde potieris notlris licribere curamus, qualiter canonici S. Mariae Milidunenfis ecclefi*calumniam fecerint ecclefi* S. Michaelis monachis tunc temporis abbate carentibus fuper ecclefiam S. Columbæ, quam monachi ipfi habebant a bone memori* Rainardo Lingonienfi epifeopo; fiquidem ecclefiam illam S. Columbæ reverendus ipfe pontifex Rainardus ad fupplcmentum viftus fratrum in ecclefia S. Michaelis degentium contulerat, & in fynodo fua laudantibus archidiaconibus fuis & decanis feriptum exinde monachis ipiis fecerat . Canonici porro illi Milidunenfes videntes ecclefiam S. Michaelis pallore vacantem, tempore domni Roberti prælulis, multifque pcrfecutionibus oppreflam, nafta occafionc, de ecclefia S. Columbæ fe inveftierunr. Quam injuriam domnus Guido abbas nofter jam in ccclefiam noftram reverfus, non ferens , prrfentiam domni Roberti pontificis adiit , de ecclefia illa male fublata clamavit : at venerabilis ille pontifex diem fuper hoc negotio utrifque denominavit in fynodo fua . Venerunt itaque tam monachi ĵuam canonici , monachis tricenariam poffetlionem feripto monftrantibus abfque fynodali proclamatione, & canonicis in hac re deficientibus, judicavit fynodus debere ecclefiam illam S. Golumb* abbati reddi. Itaque propitiante Deo domnus abbas Guido.ecclefiam fuam recepit, & ** ne fubterfugiflê judicium videretur, ex hoc in Trecaffino concilio, quod in eodem anno domnus Pafchalis papa celebravit, fe przfentavit, & quiete ecclefiam fuam reportavit. Judicium de tricenaria pofTeifione, per quod ipfam ecclefiam recepimus, fecerunt hi, Guilcncus archidiaconus, Gamerius archidiaconus, Jocerannus archidiaconus, Theodericus canonicus, Rordulfus canonicus, abbas Jarauto Divionenfis cum priore fuo Gotfrido, abbas Rothertus Molifmdnfis , abbas Bernardus S. Joannis. Amalricus decanus non interfuit, quia abbati Guidoni teftimonium perhibuit de dono, & de tricenaria pofleflione. Jocelinus archidiaconus non interfuit, quia chartam donationis monachis fcripferar, & de pofleflione teftis erat. Aftum eft Lingonis in fynodo domni Rotherti przfulis anno Domini MCVI. regnante Philippo Rege & filio ejus Ludovico defignato rege, & Guillclmo Rainardi filio comite exiftente noftro.

LESTATENSIS SYNODUS

A Pafchali 11. Papa anno П07. *celebrata.*

LEftat* , alio nomine Liptin* locus eft in diæcefi Cameracenfi , quo Pafchalem II. papam in fuo ad Gallias itinere veniiTe, ibidemque fynodum celebrafle plane ignoraremus, nifi rem nobis prodidiflet auftor vetuftus hillori* epifeoporum Virduncnfium, narrans Richerum Virdunenfem *allodia* quzdam foluta pecunia Godefrido Gibbofo Mathildz comitifl* conjugi ecclefi* fu* acquifivifle, qu* cum poll viri obitum Mathildis fibi repofeeret, ille nova collate pecunia *primo, ait a Lefiatenfi fynodo per legatos fuos Gerberium abbatem & advelinum cantorem redemit,* Ô" *ab omni extraUionis nodo libera Pafchalis papa in eadem fynodo fub anathemate ; itemque Richerius pontifex tn fua fede iterata fimili excommunicatione in eum quicumque auferre lentaret, ea rirduneufi ecclefia in perpetuum confirmavit .* Nec plura de ifto concilio .

PLACENTIN S NODUS

In qua Auguftanus epifeopus in gratiam ecclefue admiflus eft anno forte 1107. celebrata.

Ermannum epifeopum fuum multorum criminum reum ante Pafchalem papam in Guaftallenfi anni nod. concilio Auguftani cives poftulaverant. Quibus a pontifice auditis, fufpenfum illum ab officio pronunciavit, termino interim prrtlituto Kalendarum Novembris, ut fecoram pontifice purgaret. Has Novembris Kalendas non quidem anni illius defignatas arbitror, fed anni fequentis, nam ex Jiteris Pafchalis in appendice ad afta concilii Guaftallenfis, ubi & fuperiora omnia extant , legendis, conflat, pontificem anno fequenti die VIII. idus Februarii , quo liter* ille fignantur, conflitutum terminum adhuc expeftafte: *nos tamen conftitutum terminum expellamus:* Quem exitum caufa habuerit adhuc ignoraremus, nifi Udalricus Bambcrgeniis in fuo codi-

er *codice* num. OCCXXHI. fervaflet nobis epifto-A lam Callifti II. pontificis , « qua difcere licet Herimannum in gratiam eccleüe , cmwb/m *Placentia, a* Pafchali habito, rcdiiffe. Scimus equidem Pafchalem Novembri menfe anno no6. in ea urbe egifle, ubi bullam fignavit apudLabbeum tom. XII. pag. 1041. fed ex literis fupra laudaris difcimus, ne anno quidem 1107. ineunte Hermanni caufam defiiftë . Quare convenrus ifte in alium Pafchalis adventum Placentiam rèfitrendus eft , ac fequenti forte anno in fuo ex Gallia reditu eo excurrit. Utut res fefe habeat, Placentinum conventum, feu concilium habemus R ex epiftola fequenti Callifti Pape. ®

ANNO CHRISTI

CALLBTI IL PAPÆ EPISTOLA

atfd *E. * Saltaburgeiffem archiepifeopum.*

C. Epifeopus fervutfervorum Dti , venerabili fratri E. Saltrbargtqfi archiepifeopo falutem tf apoftolicam benediEtionem.

F'Rater ifte pranentium lator·, A. presbyter , apoftolic» fedis clementiam adiens , fc ab Auguftenfi epifcopo retulit ordinatum, cum idem epilcopus prcdeceftbre noftro fanfte memori» Pafchale papa Roman» fuiflec ecclefi» gratiam in conventu celebraro Placenti» coofecutus. Quia ergo mifericordiam jufte petentibus indulgentiam negare non convenit, fi poftulatio ejus veritatis nititur ratione, ipium in ordine fuo & recipias & facerdotaiis officii mtnifterio fine inquietudine fungi concedas.

Datum Laterani VIII. Kalend. Februarii .

er CONCILIUM AD PONTEM *DE* SORGA

A ÇM» *Berengoriut Araxficvfis epifeoput conflituitur, Anuo 1107. habitum.*

DEcreverat Urban. U. conflitutione fua edita an. 1095. *ut moriente Guillelmo epifcopo Araufi*cano *ecclefia illa ad Tricaflinam rediret ; veteri jure id contendentibus Tricaflmit . Obeunto igitur eodem Guillelmo Pafcbalit pupa exequutionem decreti pradectffbris fui urgebat, tf ahquandiu eadem in re inflitit . Tandem exorari fe permifit a clericis Aronfianit, conçtffitque ut habito ad pontem Sorga a Ricbardo Albaneifi epifcopo A. S. L. cum Gibelino Arelatcrfi Metropolitano, amfque epifcopis concilio eleilio illa Aranficenfit epifeopi perficeretur . En decretum ejufdem concilii, quo Berengariut S. Rufi canonical in eam fidem adfeitut fuit . Extat vero illud in Gallia Cbrifliana nov. edit. tom.* j. *pag.* iji. *append.*

In nomine Ssnd» , & Individu» Trinitatis J Notum fit omn bus tam futuris, quxm prarientibus, quod Araufìcenlès c.’. ci prarfentiam domini pape Pafchalis humiliter ad erunt , «St ut ecclefum Araulicenfem a conjunctione Tricaftin», cui pro neceffitate temporum fuerat conjuncta , liberaret, & ceflanrc tandem necellitate, & gratia divina luper -niente, eis proprium epifeopum donaret, eum rogaverunt. Quorum precibus Dominus papa Pafchalis motus, Richardo Albanenfi epifcopo, atque fuo vicario precepit , quatenus quando conventum epifeoporum apud pontem de Sorga haberet , Arelatenfem metropolitam cum fuis fuftraganeis , & Vivarienfem epifeopum de hac re confulcrct ; & quicquid ipfi de *hac re* laudarent, ipfe faceret. Secundum igitur domini pap» prcccptum , atque metropolitan· Arelatenhs, & fuonim fuftraganeorum , Vivarienfifque epifeopi confilium prsdiâus Albanenfis epifeopus Arauficenfts ecclefi» caufam definivit, & Arauficenfibus clericis eligendi proprii epifeopi libertatem tradidit . Hac itaque audoritate fuftulti , & canonica ratione muniti elegerunt Berengarium virum fcientia , moribus, genere , & aetate fatis ornatum , S. Rufi canonicum , in pnrfentia Albanenfis epifeopi , &. Gibelini Arelatenfis archiepifeopi, & Leodcgarii Vivarienlis epifeopi , & Lebcrti abbatis S. Rufi , omniumque epifeoporum & clericorum, & laicorum , qui ibidem aderant , aflentiente Geraldo Adhemario Araufic» principe, cum totius populi Arauficenfis concione . Ego Richardus Albanenfis epifeopus fignavi. Ego Gibelinus Arelatenfis archiepifeopus fignavi. Ahbertus Avenionenfis epifeopus laudavi . Lebertus abbas S. Rufi laudavi 'kt

CONCILIUM LOND1NENSE,

SUB PASCHALI II. PAPA SECUNDUM,

De inveftitura a laicis non accipienda, celebratum Kal. Maii anno Domini mcvh.

G. G *Biniut ex Mattboo Parjfio, Rogero de Hoveden, hujus coneslii gefta deferibit* I *de quo iifdem fere verbis u*1*erque loquitur, quia ex Eadmero uterque illa defcripferat. Protermiffis itaque, tf Parifio tf Hovedeno, unum hic proferam Eadmerum , rerum infpeEforem, tf ab Anfelmo individuum .Cujus verba cum afferam, tf habebit plura quam qua Bmius ex iftis deprompferat. nec eadem defiderabit, Cum nihil ifti habeant , quod ex Eadmero ad verbum* mm *trapfcripferim .*

Eadmerut igitur, biflorin Novorum tib. iv. *dam ret auxi* MCvti. *deferibit :* In Kalendis, *inquit,* Augufti conventus omnium epifeoporum , abbatum, & proceram regni, Lundoni® in palatium regis fa&us eft. Et per tres continuos die·, abfente Aniclmo, inter regem flt epifcopo· fatis *a*&um de ecclefiarum inveftituris : quftufdatn ad hoc nitentibus, ut rex eas faceret more patria fit fratris fui, non juxta preceptum & obedientiam Apoftolici. Nam Pafchalis papa , ia *lententia*

quas

qux exinde promulgata fuerat firmus ftans, coo ce®îrat hominia quae Urbanus papa aeque ut inveftituras interdixerat: ac per hoc regem fibi de inverti ruris confentaneum fecerat : ut ex epiftola " quam fupra deteripfimus, colligi poteft.

Dehinc prarfente Anfelmo, adfunte multitudine, annuit rex, & ftatuit, ut ab eo tempore in reliquum nunquam per donationem baculi paftoralis vel annuli quifquam de epifeopatu vel abbatia per regem vel quamlibet laicam manum inveftiretur in Anglia : concedente quoque Anfelmo , ut nullus in pariationem dettus , pro hornimo quod regi faceret , contecratione fufeepti honoris, privaretur.

Inter ifta coepit Anfebnus coram rege , regnique epifcopis atque principibus, exigere a Gerardo archiepifeopo Eboracenfi, profeffionem de fua obedientia & fubjedione , quam non fecerat ex quo de epifeopatu Hercfordcnfi in archiepifcopatum Eboracenfcm, ut fupra meminimus , translatus fuerat . Ad qux cum rex ipfe diceret fibi quidc.n non videri neceflc efle , ut profeflioni quam ordinationis fux tempore Gerardus fecerat, aliam fiiperadderet ; prefertim cum , licet fedem mutaverit, idem tamen qui fuerat mperiona permanferit, nec a prima profeffione abfolutus extiterit : Anfehnus , in pnefenti quidem regiis verbis adquievit, ea conditione, ut Gerardus in manum fibi daret fe eandem fubjediooem jn archiepifcopatu ei ferraturam, quam inepifeopatu prafeflus fuerat. Annuit Gerardus, & fua manu impofita manui Anfelmi, interpofita fide fua, pollicitus eft fe eamdem fubjeftionem deobedientiam ipfi & fucceflbribus fuis in archiepifcopatu exhibituram , quam Hcretordenfi ecclefix ab eo (acrandus Antilles pramifetat.

Exui ftatutum eft , ut qui ad epifcopatum dedi erant, Canruariam irent, & ibi dignitatis ipfius benediftionem ex more iulciperent.

G. C. Btaiu· Londinenfe concilium unum anni xr.iu duo divilerat , u< eo loci admonuimui nunc Londineufia duo, annorum MCVII. & MCVIII. in unum coo-Hit : & urriM^ue anno MCVIII. tribun ; cum Eadm·rum leger»'i certum fit, boc quod invenitur»» IpeAar, anno MCVII. celebratum luiUe ; alterum vero, quod cleiicoa mcontmentei , anno Minn.

Tµ'ΛΑγ oftΛ* Je* vζΛ· 'WrW' "ΛΛ* VWRf VUJM WPR

anno CH'.sn

CONCILIUM LONDINENSE

AX.

SUB PASCHALI II. TBRTIUM,

Adverfus incontinentes presbyteros, diaconos, fubdiaconos, canonicos, celebratum anno MCVIII. in folemnitate Pentecoftcs.

IBidem fsJwrio: Incontinentia crimen, › af«r,C rex fubvertere cupiens , adunatis ad curam fuam, in lolemnitarc Pentecoftes , apud Lundoniam eundis majoribus regni , dc negotio cum Anfelmo archiepifeopo , & exteris epifcopis Angliz traftavit ; eofque, ad malum illud extirpandum, regali auftoritate atque potentia fultos roboravit. Unde Anfelmus archiepifeopus Cantuarienfis, & Thomas eleftus archiepifeopus Eboracenfis, & omnes alii Angliz epifeopi, (latuerunt in prxfentia ejufdem gloriofi regis Henrici, affenfu omnium baronum fuorum.

I.

Ut presbyteri, diaconi, fubdiaconi , cafte vivant , & feminas in domibus fuis non habeant , praeter proxima confanguinitate fibi jitnftas fecundutn hoc quod fanda tynodus Nicxna definivit.

II.

Illi vero presbyteri, diaconi , fubdiaconi, qui poft interdiftum Londonienlis concilii feminas fuas tenuerunt , vel alias duxerunt , fi amplius MiiTas celebrare voluerint , eas omnino a fe fic faciant alienas , ut nec illae in domos eorum , nec ipfi in domos earum ingrediantur : fed nec in aliqua domo fcienter conveniant ; neque hujufmodi femine in territorio ecclefix habitent.

HI.

Si autem propter aliquam honeftam caufam eos cdlloqui oporteat, cum duobus ad minus legilimis teftibus extra domum colloquantur.

IV.

Si vero in duobus aut tribus legitimis tdftibus, vel publica parochianorum fama aliquis eorum accufatus fuerit, quod hoc ftatutum violaverit : P*vg«bit fe adduftts fecum ordinis fui idoneis teftibus fex, fi presbyter fuerit: ' quinque, fi diaconuJ ' ‹P*toor» fi fubdiaconus. Cui autem haec purgatio defecerit, ut tranfgreflbr facri ftatuti judicabitur.

V.

Illi autem presbyteri, qui divini altaris, &facrorum ordinum contemptores, praelegerint cum mulieribus habitare : a divino officio remoti, & omni ecclcfiaftico beneficio privati , exaa chorum ponantur; infames pronuntiati.

VI.

Qui vero rebellis & contemptor , feminam fuam non reliquerit , & Mi(Tam celebrare pr»fumpfcrit· vocatus ad fatisfaftionem, fi neglexerit, odavo die excommunicetur.

VII.

Eadem fententia archidiaconos dc canonicos omnes compleftitur , tam de mulieribus relinquendis, quam de vitanda earum cohabitatione, Cc de diftridione cenfurx , fi ftatuta tranfgrefli fuerint.

VIII.

Jurabunt infuper archidiaconi omnes, quodjwcuniam non accipient pro toleranda tranlgrefuonc hujus ftatuti, nec tolerabunt presbyteros, quos fciunt feminas habere, cantare, vel vicarios habere. Similiter & decani hac eadem per omnia jurabunt. Q>i vero archidiaconos, vel decanus , hxc jurare noluerit, archidiaconatum, vel decanatum irrccuperabilitcr perdet '

Presbyteri vero, qui, reliftia mulieribus, Deo fic facris altaribus fervire elegerint , quadraginta dies pro tranfgreflione prxfati concilii ab officio cedantes, pro fe interim vicariae habebunt , mjun&a eis pernitentia , fecundum quod epifeopa eorum vifum fuerit.

X.

Omnia vero mobilia lapforum pofthac prabyteroram, diaconorum, fubdiaconorum,&canoni-

CnKIITJ ----- - —cortun „1tradantur epifeopis, & concubin» cum A rebu3 fui"» rclut adulter».

G. C- Cononeo ea forma edidi , qoa font apud Florentium Vigornieniem, A Rogeium d« Hoveden ; ut primo concepti videntur. Nam Eadmero* mutavit in verborum tempora , eoe ut biftorica narrationi accommodaret . Cetera enim iunt ubique fere fimilia . ANNO CHRISTI Poftremlk apud Eadmerum cantum extac. In canoni* bus caceris plurimam idem profuit . Eum enim , (i temporum illas mutationes exceperis, feqoi amavimus .

CONCILIUM BENEVENTANUM I.

De inveftitura beneficiorum ecdefiafticorum a laicis non fumenda, anno Domini mcvjij. tempore Pafchalis pape II.

COlleihr chronici Caffinetft, lib. 4. c. Jj. drre-Bniens , *bur in bac finodo geftis ait ifta qua feqeutntxr:* Menfe autem Odobrio advenit hic idem apoflolicus, adjundoque fibi abbate noftro, Beneventum celebrande illic fynodi caufa perrexit . In nua pracdeceflbrum veftigia fecutus, conftituir; ut fi quis ecclcfiaftica beneficia de manu laicorum acciperet, uterque communione privaretur , & qui fcilicet daret, & qui aefiperet, Vellimenta torcularia & pretiofa reprehendit , dc iis uti clericos vetuit.

Cum autem Capuam adyeniflet , rogatus ab eodem abbate Brunone, ecclefiam S. Benediâi , quam Defiderius abbas intra eamdem civitatem renovaverat, folemniter dedicavit. In qua etiam de veftimentis fanâiffimi patris Benediâi recondidit- Sicque ad hoc monafteriumCaflinenfe reverfus eft Romam, *bucufquc Petrus. in chronico autem monafterii fanhfi Pincentii ad footer bulturni pqfiti, a Josutne ejufdem monafterii manacie feripto, mentio habetur, qmd , dum Ut regionibar idem Pafcbalir pontifex ver/aretur, mvifit ip~ /um S. Vincentii celebre monafterium : ubi cum comperiffit ab* eodm jusyxc *monacho Joanne feribi* ccr*ptam biftoriam ecclcfiafticam, laudavit ejut ftudium pontifex, &.* catm *laudaffet* , «xvpZrxatMS *eum bete odjecft :* Bene, *inquit,* o fili, magnum opus ccepifti, fed bene ccepta melius profequi ftude. *Mecque prafente Benediito ejut fenuafterii abbate , ad q^rem idem auHor Joanner nuncupatoriamfcripftt epiftolam. Laudatum quoque idem tradit carptum opus a«Joanne cancellario y qui ooftea Pa*[redacted] *in poniifi^catu fuccedenu , diflxi eft Gelnfiut papa fecundus : beteque amnia in diih chronico /cripta legantur.*

*jq(sP w * *»$(?* ·φθI* τβφ* •lÿûr* tqsp *tg@r» M

CONCILIUM ROTOMAGENSE,

De neceflâriis ecclefi» rebus, ann. Dom. mcviii,

ANno ab Incarnatione Domini mcviii Indici, j.Guillelmus archiepiicopus concilium preiulum & abbatum Rotomagi congregavit, & de neceflâriis^ ecclefi» rebus cum fuflraganeis fins per aliquot *dits traâavit. Heoc Ordericut letali/, lib.* vm.

SYNODUS APUD CAPI-CASTELLUM

In quConcordia ftatuitur inter Canonicos Tomacenfes & Monachos S. Martini.

r M .in " IN nomine unius veri ac fummi Dei patris A filii & fpiritus fandi Arnen. Ego Lambertus fandx Atrebatenfis Ecclefi® Presbyter humilis rogatus a dileftis in Chrifto fratribus fanâ» Turnacenfis Ecclefix filiis ut eis de querimonia inter eos & monachos fanâi Martini in fuburbio eonftituto habita feriptum faceremus , quatenus eorum caufa definita in pofterum munirentur . Nos vero confiderantes eorum petitionem honeftam effe & quod fapienter fibi & paci Ecclefiarum providerent & confulerent, libenter eam fufcepimus finiendam . Qualiter autem negotium iftud rradandum nobis impofitum fuerit non faftidiofis auditoribus fed benevolis leâoribus infinuarc caritatis ftudio non refugimus . Domnus itaque Pafchalis fecundus litteras ab apoftolica fede mihi & venerabili Morinorum Epifeopo Johanni direxit ; in quibus nobis injunxit ut Canonicis fandx Turnaccnfis Ecclefi» A monachis fanâi Martini Turnacenfis monafterii locum competentem conftitueremus, ubi querimoniam eorum diu & vehementer exagitatam, diligenter examinatam , penitus decidere ftuderemus , & remota appellatione debitum illi finem imponeremus , ut nullus deinceps per Dei gratiam huic querimoni® locus relinqueretur . Nos ergo tanta auâoritate conftriâi & cdoâi , tandem largiente Domino in pago Viromandenfi & epifeopatu Noviomenfi , apud Capi - caftellum in Ecclefia fanâi Medardi gloriofi confeflbris Chrifti xvl. Kalend. Augufli convenimus ; ibique in prefentia Epifeoporum , Archidiaconorum, Abbatum, & religioforum clericorum, primo omnium prcdicabiliter & multum ftudiofe rogavimus Canonicos Turnacenfes & monachos , E optionemque eis dedimus quatinus, ficut filii dileâionis , & quorum converfatio in oelis efle debet , fi contra fieras canones & ftatuta patrum alter alterius repreheofibilirer res ufurpaffent, pro Dei timore fuaque falvatione omnino dimitterent. Ubi cum nihil perfeciflêmus , audita querimonia Canonicorum & refponfo monachorum , rurfum commonefecimus eos nec tam damnofc animabus contentioni diutius infervirent, fed

fed fraternam potius dtChriftiâM pcTfi&oaispa-four *ft axapooert* finderent . Cud autem ad integram dm audire noluiflêm, feceflimus in partem, & accepto confilio venerabilium fracnun, capitulum etiam B- Petri pnt manibus habentes quod dedit in conipeftii totius fanft* Roman* Ecclefi* in die ocdinationis S. Gementis: Jipu ex *fratribus mgetia babent intar* /< , «pnd cqpM/e-w *fecnli* am JUiwW»·, *fed apnd PrttbylerM Et-ekfia fakitud ilUl* ejb *dtrimatar , tJ* mnmm ·**-dual *jlatutu* an» dc illud B. Pauli Apoftoli : *In premptn babemni tkifti amntm mabedimtiam* , & rurfum in conventu refidenflp dc pnediâorum Apoftolorum auâoritatibus prsemuniti, domni quoque Pafchalis Paps pnacepto tnftrufti, huk cam perniciofie dt amare altercationi talem impoiuimus finem paci dc concordis atque indulgentis congruentem, quatenus monachi hortum iuutndc quod in horto excolerent abfque reclamatione dc alicujus -dominationis redhibitiooe poffiderent ; excepto fi olera horti vel firuâus arborum & estera hortulana venundarentur, tunc de venalibus decimum Canonicis darent . Decimam vero fabarum, leguminum, dc frugum , ovium quoque & porcorum dc animalium de parochia fanâ* Turaacenfis Ecclefi* Canonicis pacifice de «bique omni retraftanone darent. Sepulturam vero monachis dt eorum converfis liberam Canonici concefiere hac conditione interpofita ut nullum de parochia Turnacenfi , nullum de Canonicorum parochianis propriis, nullum etiam de paribus dt cafatis Epifeopi , rudium vero de paribus dc cafatis pertinentibus five ad urbem five ad cafteIlum aliquo modo monachi parfumèrent in fuo cimiterio fepelire nifi permiflu dc licentia Canonicorum . Hanc autem pacis modificationem auâoritate Dei omnipotentis dt beatorum Apoftolorum Petri dt Pauli dt domni Pafchalis Pap* dt noftri conventus alterutrum firmiter tenendam ftatuimus . Et fi quis cam qualibet oc-vfione deinceps pertutbaret , fit iram Dei omnipotentis incancret de gratiam Apoftolorum Petri dc Pauli amitteret dc canonum fevcriiati ficut reus de infamis fubjaccret quoadufque pro tanto commiflb dignos poenitentia truftus faceret . Ut autem hoc noftram conditurum perenni tempore ftabile dt incomruhum permaneat, teftcs idoneos dt fideles in quorum pnefentia datum eft annotare procuravimus . Domnus Johannes Morinorum Epifeopus interfuit dt huic inftituto aftenfit. Domnus Baldricus Noviomenfium dt Turnacenfium Epifeopus interfuit dt huic inftituto aflenfit. Domnus Odo Cuneracenfis Epifeopus interfuit dc huic inftituto aflenfit . Claremboldus Atrebatenfis Archidiaconus, Robertas OftrcvandeDfis Archidiaconus, Henricus fanâi Vedafti Atrebatenfis Abbas , Albertus Hafnonienfis , Fulcardus Marcianenfis , Richardus de Monte fandi Eligii Cono Presbyter de Arida Garnantia de titulo fanâ* Trinitatis, ttem Odo reiigiofiiseremita dc Presbyter de Arida Garnantta de titulo fandae Mari* femper virginis dominae noftrc . Canonici dt Presbyteri de fide pontificali, Odo Prcpofitus dt Presbyter , Anaftafius Cantor dc Presbyter, Rotgerus Presbyter, Balduinus Prewyter, Drogo Oeconomus , Gualterus Duacenfis . Hugo filius Baldutm, Gerardus Decanus de caftello fandi Vedafti , Adfo Presbyter de Bethunia , Hugo Pnepofitus de Bethunia , Balduinus Decanus de fando Albino , Adam Presbyter de eodem titulo , Honoratus Presbyter de domno Medardo. Ego Lambertus Dei miferatione Atrebatenfis Epifeopus interfui dt huic pnedido inftiruto aftenfi , dc ut in memoriam teneatur , fcnpto dt mat humilitatis figillo lignari feci . Aftum apud Capi tn Ecclefia fanâi Medardi gloriofi conicflbris dc Epifeopi xvt. Kal. Augufti indictione J. incarnationis dominie* anno MCviil. pontificatus autem domni Pafchalis II. Pap* nono

ANNO

CONCILIUM LONDINENSE,

SUB PASCHALI 11. Q.U A H T U M,

In caufa Thom* archiepifeopi Eboracenfis eleâi, ann. dom. mclx. paulo poft Pentecoften,

G. G *Trimam arcbiepifnpetm Ebaracenfem eleffam cmfetrare Anfelmas retnfaverat , danec fibi primati legitimam abedsentia profeffumem ediJifftt* . Cmm *din rrrgfw/arai effet Trimas : prohibait tandem aemibtts hritaaaia tptfnpii t tnteatata anatbtmate, m* y<i/ *etntm Trimam ardiaaret . Jaterim maria* Âêfthmt* xl *Kal. Mati* , ama MCIX- fuid *ailam bac in caafa fit in epifctporitm cmventn ,&E cendilime tmfetrahu Trimai , Eadmerm naarat, biji. hiovar. lib.* IV. *fed prim juvat* bee new-*luditi S. Jtnfthm tt it n Utteras edere.*

S. Jtafrbm Cantuarieifis, ad Amalfmn Dnnelmenfem eptftepmn.

Vetat ne Ranulfus auâoritate Thom* Eboraccnfis archiepifeopi nondum confierait , etoâum S-Andres in Scotia epifeopum confieret

Anfelmm anbiepifnpm Cantnaria , Rmmtfe epife· pa Dtmelmeefi falatam.*

mw ÎTamÎ per quendam militem Sooilan·

aZmmmf 1V1. dum nomine, quod volebatis ut eleâus epifeopus * ecciefic £Andrec de Scotia factaretur, dc hoc volebatis fieri meo confilio dc mea conccftione. Sed hoc nec debet, ncc poteft canonice fieri ab eleâo * archiepifcopo , nec ab alio per illum, prtufquam ipfe fiat archiepilcopus canonica confecratione . Qjiapcopter nec confixio , «u·· nec concedo, immo interdico, ne fiat ante confccratiooem ejufdem elefti archiepifeopi , nifi a *me*, fi forte hoc neceiEtas exegerit. Vak.

G. C. Bxr *Cadmeri lik* iv. *bifi. Navaram* . Kanulfu· DimelaMan· «piicopes propoiwt Tor|odM> , «left·» S. Andre* in Scoti* e» feopuoi , m prvieniia Thom· *(irirateabj artbieptfeafi eUSt , ntedam ten-/tirai* ! «pod Eboraca* conietrate, aftociatw fibi apticopis Scotur , dt Qrcaduaa lafeiaraai.

Ejnjdtm ad Tbomam tirÜn» Eioracenfent arciitpifcopim.

Mandat ut vin. IJ. Septemb. Cantuariam veniat, ibique confecretur. Ante contccrationem, nihil attingat oÆcti eptfeopalis : id enim totum ad Cantuarieniem archiepifcopum fpedare.

,>b <pm, *Canlxaritt ' cloBo a> cbteptjccpoEboracrofit ccclcfi'.*

J.r· Tht>a>>

C'Mnonica audoritas pnecipit , ut ecclefiz cpi-a fcopatus ultra très mentes non maneat fine pallore. Qioniam autem regi placuit confilio Baronum fuorum, & noftra concethone , ut veftraB ...» pertona ' eligerenir ad archiepifcopatum Ebora-',' car: non debet per vos terminus ialubriter cooibtutus diutius diflerri. (Jnde miror , quia poft eledionem veil ram non requififtis ut conlecrarenunt ad quod electi eftis. Mando itaque vobis , ut vπι. Id. Septemb. fuis apud matrem veftram ecclefiam Cantuarienfem , ad faciendum , quod fecere debetis , & ad lufcipiendam conlccrationem veftram. Quod ti non feceritis, ad tnepertinet , ut ego curam habeam , & laetam qua; pertinent ad epifcopale ofticium in Eboracenfi archicpifcopatu. Prarterea audivi,quia vbs,priufquam conferremini, facere vultis, ut eledusepilcopus fandi Andrea: de Scotia apud Eboracam confecrctur . Qpod nec facere debetis , nec ego< concedo : fed omnino interdico, ne fiat, aut de illo, aut de aliqua pertona, quz in regimen ani marum debet provehi ab archiepilcopo Eboracenfi : quia non pertinet ad vos dare , vel concedere alicui curam animarum , quam nondum acccpiftis. Vale.

G-C. His litteris aliai atque alias f|uiarm arguoaent> AiJelrnus addite, qu« apud Eadmerum extant m h llon» Novorum, cum Thomr relponiis . Scripfir dt »j Patchilem papam : rogavicque , ne pnu» ad Tbomim mitterrt palhum , quam obediemiam prcfeiius eHet : quod A rcii'ciruv eft pontifex Qjiaa Anlelm & Palchliu epir.o<a> dm» , bibes inpra , p. loss. & losj. Deinde has poHrema» icverioie» ad *Tbomata*

,<<»!■,'ir.ji *lerv.<< err\la "Thema t.eflo arvbiipijctyo tbwanfi.*

Tibi, Thoma, in confpcdu omnipotentis Dei, ego Anfelmus archiepifeopus Cantuarienfis, totius Britannic primas, loquor, loquens expar te ipfius Dei I Sacerdotale ofticium , quod meo juflu in parochia mea per fuffraganeum meum lukepifti, interdico tibi : atque prreipio , ne te de aliqua cura paftorah ullomodo prziumas intromittere , donec a rebellione quam contra eccleftam Cantuarienfem incepifti , difcedas : & ei fubiettioncin quam anteceflores tui , Thomas videlicet & Girardus archiepifeopi, ex antiqua antecelTorum confuetudinc profefli funt, profitearis. Quod ii in his quz cœpifti, magis perieverare , quam ab iis defiftere delegeris : omnibus epifeopis Britanniz fub perpetuo anathemate interdico, ne tibi ullus eorum manus ad promotionem pontificatus imponat : vel ft ab externis promotus fueris, ne pro epiteopo iidem in aliquaChriftiana communione te lufcipiant . Tibi quoque , Thoma , fub eodem anathemate ex parte Dei interdico , ut nunquam benedidionem epifeopatus Eboracenfis fufeipias, nift prius profeflionem, quam anteceflores tui Thomas & Girardus ec-A clefiz Cantuarienfi fecere, *faciat. Si* autem epi fcopatum Eboracenfem ex toto dimiferis: conce-do ut oftcio facerdoraii , quod jam incepifti , uraris.

(hdd *antcno Anjelmo mortuo fit afhcm* m *bx , dr <fito* mwc «giants , *Lmdtmafi concilio , fic Eadmeras narrat.*

In iubfequenti feftivitate pentccoftes, rexHenricus curam fuam Lundoniz in magna mundi gloria, dc diviti apparatu celebravit . Qui tranfadts coronz fuz feftivioribus diebus, capit agere cum epiicopis & regni principibus , quid effet agendum de contecratione eledi ecciefue Eboracenfis. Ad quod recitata eft coram eo epiftola, quam proxime fupra fcripfimus , ipli eledo ab Anfelmo deftinata, interdicendo videlicet illi benedidionem, fi primo non faceret ecclefiz Cantuancnfi profeflionem. Quam Robertus de Mellento fibi expolitam, uti intellexit, feifeitatus eft, quifnam epifeoporum eandem eptftolam fufeipere aufus fuerit, preter aflenfum & imperium domini regis . In qua interrogatione , epifcopi advertentes comitem velle calumniam movere, qua eos regiz majeftati obnoxios faceret : remoti a multitudine, habito confilio, ftatuerunt apud fe, fuis omnibus, ft regia fententia hoc forte comitis inftmdu didaret , fe malle deffoliari , quam tis, quz Anfdmus de przfenti querela praecepe-rat, non obtemperare. Erant autem hi, Richardus Lundonicnhs, Willicimus V^intonienlis,Robertus Lincolnieniis, Herbertus Norvicenfis, Rogerius Serberunlis, RaJulphus Roftènfis, Reinelmus Hercfordenfis, Robertus Ccftrcnfts, Joannes Bathonienfis , Radulfus Ciceilrcnfis , Williclmus Oxouicniis.

Ilhs ergo, firmato confilio, ut diximus, inter fe, yifum eft SanlonemWigorneniem epifeopum aceeifendum , dc quam de negotio fententiam ferret etiam ipfe, perquirendum. Paftum eft,& „ rcfpondtt. Licet hunc qui in pontificatum E- „ boracenfem electuseft, olim cx conjuge filium „ fufeeperim, eique juxta fzculum & camis na- „ turam honoris ac dignitatis provedu juszquif- „ fune debeam : multo maxime tamen id matri „ mez ecclefiz Cantuarienfi debeo, quz me in „ eum, in quofum, honorem provextt ; bc gra- „ tiz, quam a Chrifto Domino meruit, me per „ pontificale minifterium participem fecit. Qua- „ propter notum omnibus efle volo , mc & lit- „ teris patris noftri Anfelmi de caufa quz nunc „ inter nos agitur fadis , modis omnibus obedi- „ turum ; nec unquam aflenfum praebiturum, ut „ bis qui eleftus eft in epifeopatum Eboracenfem, „ aliquatenus coniecretur , donec de fubjedione „ fua ecclefiz Cantuarienfi debitam & canonicam „ obedientiam profiteatur. Ipfe enim przfensfui, „ quando frater meus Thomas archiepifeopus E- „ boracenfis, tum antiquis confuetudinibus, tum „ invincibilibus allegationibus aftus, eandem pro- „ fetlionem Lanfranco archiepifeopoCantuarienfi, „ & eundis ejus fucceflbribus fecit.

His didis, illico fimul omnes epifeopi ad regem reverfi funt , conftanrer , dc litteras fuper quibus comes feifeitatus fuerat , fe fufeepifle, & contra eas nulla ratione quicquam aduros, aflèrentes. Ad quz, cum idem comes caput agitaret, autumatu jam in illos-quafi de contemptu regis carmen injiciendum, dixit rex : „ Qtticmud „ in iis aliorum fententia ferat, de me conitar, „ quia cum epiicopis fentio , nec vel ad horam „ excommunicationi Anfelmi fubjacere eliquate „ dus volo.

Qui-

Quibus auditis, gavifi funt omnes; & agentes donunogrates, pariter conclamaverunt AnfeLnum adeffe, fit quam non poterat in corpore degens, jam mundo abfentem, caufam ecclefi· fur determinate. Deinde, in laudibus eximii principis demoratum eft: ac ut ipfe dignitatem primatus ecclefi· Cantuarienfis humiliari a nullo permit-
„ teret, poftulatus. Siquidem in hoc, dicunt,
„ confuetudines antique & earum confirmatio-
„ nes, adftipulatiboe totius regni fub magno re-
„ ge VTilliclmo fade.* necnon privilegia que his
„ priora exiftunt, ab apoftolica fede ipfi eccle-
„ fie collate corrumperentur, fcinderentur, an-
„ nihilarentur.

Adquievit iftis rex, fic juflit ipfarum quoque feripta au&oritatum, que ecclefia Cantuarienfis habebat, fub celeritate afferri, allata recitari.
„ Quod ubi fadum eft, intulit: Quid amplius
„ queritur? audoritates, & privilegia apoftolic®
„ ledis, fit que in pnefentia patris fit matris mee,
„ fub teflimonio & confirmatione epifcoporum,
„ abbatum, & procerum regni, definita funt,
„ ut quafi de epiftola Anfelmi penitus taceatur,
„ ego in queftionem mitterem, ego novis am-
„ bagibus agitari permitterem? Immo fciatTho-
„ mas, fe aut fubjediooem & obedientiam ec-
„ defiat Cantuarienfi ejufque primatibus, ut an-
„ teceftores fui profefli funt, profeflurum, aut
„ archiepifcopatui Eboracenfi ex toto ceflurum. Eli-
„ gat ergo, quod vult. Confideratis itaque Thomas aüdoritatibus, quibus ecclefiam Dorobernenfem niti, & circumvallari videbat: fpretis clericis fuis, quorum fe confilio credidiflê fero dolebat, fe contra ipfas audoritates nolle ftare, fed more^ anteceftorum fuorum fequendo, & ipfis adqwefcere, & ecclefiam ipfam deinceps femper diligere velle dixit, & honorare. Praecepit igitur rex, ut profeifio, quam Thomas erat fadurus, in fui pnefentia dictaretur, feriberetur, figilloque fuo, ne quid in ea quovis molimine, antequam eam proficiendo Thomas legeret, mutaretur, ferveretur inclula. Quod & fadum eft.

Dominica ergo die qux fuit IV. Kal. Julii convenerunt, jubente rege, Rjchardus Lundonienfis, Willelmus V/intonienfis, Radulphus Roifenfs, Herbertus Norvicenfis, Radulphus Ci.eftrenfis, Ranulphus Dunelmenfis, & Herveus Pangornenfis epifeopi in ecclefia beati Pauli Lundoniae pro confecratione Thome. Inter folitam ergo examinationem, fuo loco profciBonem dc fubjedione fit obedientia land· ccclefue Doro bernenfi exhibenda, Richardus Lundonienfis epifeopus, qui Thomam erat facraturus, ab illo exegit. Profeflio igitur, ficut erat figillata, tibi coram omnibus oblata eft: fradoque figillo evoluta fic leda eft ab eo ita.

„ Ego Thomas Eboracenüs ecclefiat confecran-
„ dus metropolitanus profiteor fubjedionem, fit
„ canonicam obedientiam fande Dorobernerfi
„ ecclefic, & ejuidem ecclefic primati canonice
„ eledo, & confecrato, & fuccdToribus fuis ca-
„ nonice inthronizatis, falva fidelitate donum
„ mei regis Henrici Anglorum, & falva obe-
„ dientia ex parte mea tenenda, quam Thomas
antecedor meus lande Romane ecclefi· ex
, fane fua profeftiu eft.

ntererat huic officio prior ecclefic Dorobernenfis, Conradus nomirie, dc ex Monachis ejuidem loci, quamplures, qui pro hoc ipfo, quoniam res eos maxime refpiciebat, illo convenerant. Ledam itaque profeflionem cum a Thoma fibi oblatam Richardus antiftes Lundonienfis accepiffet: eam nominato priori & fratribus tra-
„ didit, dicens: Hanc, fratres & domini mei,
„ in tcftimonium auctoritatis veftre ecclefi® fu-
„ fcipite, dc ipfam vobis fa&am m memoriam
„ pofteritatis fervate.

G. C· PICTAVENSE hoc aonoconcilium rel ocatur a Bimo: cujus ndul profert, nili canones XVI. qui jam attributi iunt fupra concilio Piftavenn ann.M.C.Cujus concilii eos *effe* canones, fatis demon(hat infcriptio ipfa, fub qua eos edidit Binius: nimirum decreta efle concilii per Joannem dc Pienedidum cardinales celebrati I Qyi cardinale* legati in Gallias venerunt anno M. C. & PiAavenie concilium habuerunt, m quo quid fit geflum, aliunde fei mus.

FINIS TOMI VIGESIMI

I